

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

2° Belo 135-112

BATAVIA

ILLUSTRATA,

OFTE

OUD BATAVIEN,

VERVATTENDE

De Verhandeling van den Adel en Regering van

HOLLANDT,

Ten deele uyt **W. VAN GOUTHOVEN**, en andere Schryvers, maar wel voornamentlijk uyt een menigte van oude Schriften en Authentijque Stukken en Bewijsen,

Te samen gesteldt door de HEER

SIMON van LEEUWEN,

In sijn leven Substituut Griffier vanden Hogen Rade van Hollandt, Zeelandt, en Westvrieslandt.

TWEEDE STUK van 't EERSTE DEEL.

IN 'GRAVENHAGE,

By **JOHAN VEELY, JOHAN TONGERLOO, en JASPER DOLL**

Boekverkoopers, Anno 1685. Met Privilegie voor 15. Iaren.

Bayerische
Staatsbibliothek
München

XII. H O O F T S T U K,

Van het onderscheid der Edele tusschen meerdere en mindere; en van het Ridderschap, met een optellinge van de Ridderlijke en Adelijke Geslagten; ook van de Ridderlijke Sloten en Adelijke Huysen, mitsgaders vande Adelijke Abdyen en andere Cloosteren, certijds in Holland gelegen hebbende.

I N L E Y D I N G.

Opperhoofden van dit Land sijn van ouds Koningen genoemd geweest, dog sonder Koninkrijk; waren niet als Veldoversten; en hadden de voorsittende plaats in't Lands-stands-bestier; hebben naderhand de naam van Graaf gekregen; buyten dat in Holland geen andere naam bekend als van Marquisen en Markgraven, Burggraven, Baander of Baanrotsheeren, Ridders, Schildknappen, en gemene Edelluyden. Edelen in grote en kleine onderscheiden. Welke de grote Edelen waren; en welke de mindere soort. Markgraven hadden te gebieden over seker district. Burggraven hadden onder sig sekere Burgten of Sterkten. Baander of Baanrotsheeren voerden de Benden of Bannieren. Baronnen oeffenden het hoogste Regtsgebied in hare Heerlykheden. Ridders waren die gene, die van den Graaf tot het besit van de Ridderlyke Ordre waren ingelijft. Schildknappen waren naast aan de Ridders, en op den trap om Ridders te werden; en waren of de oudste zonen van Ridders, of jonger zonen van andere hoger Edelen. Gemene Edelluyden waren jonger zonen van de Ridderen, en wierden daar onder ook gerekend die gene, die by brief en zegel waren geadeld en genobilitieerd. Onderscheid der Edelen met een Kroon of Helm op het Wapen onderscheiden. Keisers Kroon waar mede van andere onderscheiden. Hoedanig een Konings Kroon was. Graven voerden mede een Kroon in plaats van een Helm op haar Wapen. Baanderheeren en Baronnen mede, dog met enig onderscheid. Ridders en mindere Edelen gebruykten alleen een Helm; de Geslagten met bysondere Wapens onderscheiden; hoe meerder Quartieren van Voorouders, die van Adel waren, hoe beter Edelluyden. Van ouds tweederhande soort van Ridderfchap, en Riddermaken in gebruyk geweest. Sommige om haar eigen dapperheid in den Oorlog, en om de magt van't Krygsvolk dat se te Velde bragten, daar mede vereerd; andere om haar Geslagt en Ridderlyke afkomst, onder die waardigheid aangenomen; en wierden de eerste soorte Milites genoemd. Plegtlykheid en solenniteit van het Riddermaken; plag met het omhangen of omgorden van een swaard te geschieden. Hoe het ten tijden van de Graven toegang; Eedt die de nieuw-gemaakte Ridders deden. Kregen met een swaard een slag in den hals, en wierden daar op met de Wapens en ornamenten van het Ridderfchap vereerd. Die om haar Geslagten en buyten den Oorlog in de Ridderfchap wierden ingenomen, geschiede met brief en zegel, sonder sodanige wytterlyke cerimonien; jegenwoordig zyn nog de sodanige, die in de Ridderfchap ten gemeenen Dagvaart beschreven en aangenomen werden. Onder de Ridderlyke Geslagten behield van ouds altyd de oudste soon het Stamhuys, Wapen en Naam; de jonger broederen kregen een Naam van een ander stuk goeds; en veranderden het Wapen van colouren of andersints; daar van daan sommige dubbele namen gebruykt hebben, die naderhand by het versterven van de oudste Stamme deselve Naam en Wapen wederom aannamen. Hollandfen Adel is getrokken uyt het regt des bloeds, en besit van goederen. Hoe yemand hoger van bloed was, meer Leengoederen besat, en meer volk te Velde bragt, hoe hy aansienlyker geagt wierde. Ridders wierden genoemd Heer of Messire. Jongere zonen, die een ander naam aannamen, wierden Jonkheers of Domiseaux genoemd, of Schildknappen, van wegen den dienst die sy als Vasallen ter Heervahrt schuldig waren. Naast aan de Edele volgen de Welgeborene of Patricii, welkers Voorouders geen Koopmanschap nog Winkelneringe hadden gedaan, maar den Oorlog mede gehanteerd, of aansienlyke Staats-ampten bediend hadden; uyt deselve eigentlyk den Hollandfen Adel voortgekomen en aangewassen.

Pppp

Wat

At het onderscheid van den Hollandsen Adel aangaat, soo staat te weten, dat wel van ouds de Opperhoofden van dit Land Koningen zyn genoemd geweest, ^a dog sonder Koninkrijk, en volslagen magt; en waren deselve mits dien niet anders als ^b Veldoversten, Beschermheeren, en Opperhoofden in het Oorlog te Velde, bekleedende de eerste en voorsittende plaats in het Landstands-bestier, benevens de Leden van den Staat; soo heeft ook Vriessland hare Vorsten en Mogentheden behoudens hare Vryheid gehad, diemen in Gelderland Hertogen noemde; het welk by ons naar het invoeren van de Hollandse Graven met den naam en ^c eertitel van Graaf is onderscheiden. Buyten welken Opperhoofdigen titel in Holland geen andere bekend en is geweest, als van Marquisen, Markgraven, Burggraven, Baander ofte Baanrotsheeren, Ridders, Schiltknapen, en gemene Edelluyden, dewelke ^d in grote en kleine Edelen onderscheiden wierden. Daar van de grote Edelen waren die gene dewelke van de Graven, Markgraven, Burggraven, Baanderheeren, en Baronnen afkomstig waren, daar onder de Ridders in haar eygen persoon mede wierden gerekent, en die gene die daar van afquamen, als Schiltknapen en andere gemaakte Edelen, wierden onder de minder soort van Adel geteld.

^e Markgraven zyn dewelke over seker distrikt en seker bepaalt gedeelte van het Graafschap ofte Provincie te gebieden hebben, gelijk als de ^f Burggraven, dewelke sekere Burgten ofte Sterkten van het Graafschap met het onderhorige van dien waren aanbevolen.

^g Baanrots ofte Baanderheeren alsoo genoemd, van de Benden ofte Bannieren, die sy leyden en voerden, het sy dat sy die vrywillig hadden opgereggt, of daar toe onder besolding verkoren waren.

^h Baronnen waren Vryheeren, dewelke het hoogste Regtsgebied in hare Heerlijkheden oeffenden, en welkers Heerlijkheden vry waren van der Graven beden.

ⁱ Ridders waren die gene, dewelke by den Graven, of met gemene toestemminge van het Ridderchap, daar den Graaf het hoofd van was, soo ten aansien van haar Afkomst en Geslagt, als ten aansien van haar dapperheid en vrome daden, tot het besit van het Ridderchap en Ridderlijke Ordre waren ingelijst, en in het besit van heerlijke titulen en geregtigheden gevestigd.

^k Schiltknapen zyn naast aan de Ridderen, en op den trap om Ridders te werden, alsoo genoemd van het Wapentuug, daar mede sy vereerd wierden, tot een teeken van haar aangenomen dienst, tot scherm en manschap van den Graaf, of anders van den Ridderen en andere hoger Edelen daar onder sy behoorden. Dese quamen tot deselve waardigheid, ofuyt haar geboorte, als waren de oudste soonen van Ridders, ofte de jonger soonen van andere hoger Edelen.

^l Gemene Edelluyden zyn die van de sodanige afkomen, gelijk als zyn de jonger soonen van de Ridderen, en verdere afkomelingen van Ridders, of die gene dewelke van ouds en boven geheugen van haar eygen inkomen van Landen, Thienden, en Heerlijkheden geleefd hebben, en haar van Mechanique Diensten en Neringen hebben onthouden, of den Oorlog gedient, en der Princen Hoven bygewoont en gevolgt hebben, en ^m voor Edelen zyn erkent, daar onder ook gerekent werden, dewelke om haar bysondere diensten by brief en zegel zyn geadelt en genobileert.

Het onderscheid der Edelen wierd op haar ⁿ Schild en Wapen met een ^o Kroon of Helm getekend; soo wierd een Konings en Kaifars Kroon van den anderen onderscheiden, dat een Kaifars Kroon onder met een ronden tulband, om het hoofd met diamanten ofte andere gesteenten verdeelt werd, dewelke met vier banden in maniere van een bonnet boven toegesloten werd, en boven op in 't midden op de vergaring der kruisbande een kleine wereld met een kruys staat, en tusschen deselve sluytbanden den rondom gaanden hoofdband met agt eyken bladeren beset werd, alles van goud en silver cierlijk uytgewrogt en ingeleid, en een Konings Kroon van de sommige boven open is, en by de sommige enkel toegesloten, met andere uytstekende punt-takken boven de onderkroon beset. De Hertogen en Graven voeren mede een onderscheiden open Kroon, in plaats van een Helm op haar Wapen, tot een teyken van een souverain en hoog gebied; het welk in andere minder Graven, Baanderheeren, en Baronnen werd gevolgt, dewelke mede een Kroon boven op haar Wapen setten, dog met onderscheid tusschen d'een en d'ander;
Ridders,

Ridders, en de andere mindere Edelen gebruyken alleen een open Helm boven op het Wapen. In 't verder werden de Geslagten met bysondere binne-wapens en bysondere coleuren elk in den sijnen onderscheiden, en hoe dat yemand meerder Quartieren van aangehoude Voorouderen, mede Edelluyden zynde, weet by te brengen, hoe dat hy van meerder Adel geagt werd.

Hoedanig de Hollandse Edelluyden tot de waardigheid van het Ridderfchap gekomen zyn, en of daar toe enige uyerlijke solemniteyten gelijk als in andere Landen gebruykt zyn, is onseker, en vindmen daar van, dat P twederhande soort van Ridderfchap, en Riddermaken in gebruyk geweest is, met onderscheid van die gene, dewelke om haar eygen dapperheid in den Oorlog, en om de magt van Krygsvolk dat sy te Velde bragten, daar mede vereerd wierden, want hoe dat yemand meer Volk te Veld bragt, hoe dat hy groter en aansienlijker was, en andere dewelke om haar Geslagt en Ridderlijke afkomst, en haar bysondre waardigheden buyten het Oorlog tot den selven staat en waardigheid zyn aangenomen, daar van die gene dewelke in het Oorlog om haar eygen dapperheid tot dien staat geraakten, q *Milites* genoemd wierden; Het r Riddermaken had sijn bysondere plegte en solemniteyt, het welk wel meest f met het omhangen ofte omgorden, of met het slaan van een swaard in den hals toeging. Het Riddermaken van ouden tijd plag in deser voegen toe te gaan: Den nieuw te maken Ridder quam in tegenwoordigheid van den Grave en Ridderfchap, met sijn Schild en Wapen, en het selve door ordre van den Grave, of yemant uyt sijnen naam daar toe gemagtigd, afgeleid hebbende, knielde hy voor hem neder, en hem voorgelesen zynde de Ridderlijke Ordre, inhoudende onder andere eenen eed van getrouwigheid, dat hy de gemene Lands Heeren, met al dat hy mag, soude bystaan, dat hy den gemenen oirboir des Lands, endes Volks tot haren voordeel, en in haren regten sal helpen sterken, dat hy sijn Leengoed, dat hy van den Leenheer houd, niet en sal vervremden, maar hem goed en getrouw wesen, en soo voort; het welk gedaan zynde, hem gevraagd wierd of hy dat gesint was te doen en houden, en hy tot bevesting van dien sijn hand leyde op het H. Euangelium, doende den volgenden eed. Ik N. N. belijde met mijnen Eede, in tegenwoordigheid mijns Heeren P. P. te houden dese Ridderlijke Ordre en Regel by desen H. Euangelium, dat ik taste met mijn hand. Daar op hem by den Grave met een swaart een slag in den hals wierd geslagen, en daar by solemnelijck verklaart, dat, hy om sijn waardigheid en getrouwe diensten in de Ridderlijke Orde wierd ontfangen en ingelijft, en opstaande wierd hy met de Wapens en andere ornamenten van deselve Ridderfchap vereert en verwelkomt.

Andere dewelke om haar Geslagt en Ridderlijke afkomst, of t om haar bysondere waardigheden buyten het Oorlog, met gemene toestemminge in de Ridderfchap wierden ingenomen; en geschiede sulx ook wel in yemands afwesen, met brief en zegel, sonder sodanige uyerlijke ceremonien, gelijk nog jegenwoordig bestaat uyt die gene, dewelke tot deselve Ordre in de Ridderfchap ten gemenen Dagvaart beschreven en aangenomen werden.

Onder de Ridderlijke Geslagten staat ook te onderscheiden, u dat van ouds den oudsten soon alleen het Stamhuys, Wapen en Naam behield, en de jonger broederen een andere naam van een ander stuk goeds aannamen, en het Wapen van coleuren ofte andersints veranderden, daar uyt mede voortgekomen is, dat sommige om te betonen waar sy van quamen, dubbele namen gebruykt hebben, gelijk als Duyvenvoorde van Waffenaar, Duyvenvoorde van Opdam, Opdam van Waffenaar, Duyvenvoorde van Warmont, Merwe van Moerkerke, Asperen van Vuyre, Treslong van Belois, Leeuwen de Leydis, Paads van Sonnevelt, en andere meer, dewelke by het versterven van de oudste Stamme, deselve Naam en Wapen wederom aannamen.

Welken w Adel van Geslagt en afkomst niet minder is geagt geweest, als die uyt eygen dapperheid en verdiensten is voortgekomen, want den Hollandsen Adel getrokken is uyt het regt des bloeds, en besit van goeden, want hoe yemant hoger van bloed was, en meer Ambagten en Leengoeden besat, en meer onderhorige mannen te Velde bragt, hoe dat hy meerder en aansienlijker geagt wierd.

De Ridders wierden van de andere Edelen onderscheiden, x met de naam van Heer ofte Messire, als Heer *Philips*, Heer *Arent*, Heer *Aalbrecht*, en soo voort. De jonger sonen van deselve, dewelke een andere naam aannamen, wierden Jonkheers en

Domifaux genoemd, anders Schiltknappen, van wegen haren dienst, die fy haren Heer als Vafallen ter Heervaart fchuldig waren.

Naast aan de Edele komen de y Welgeborene, dat fijn *Patricii*, welkers Ouders en Voorouders bovengeheugenis van haar eygen middelen en inkomen geleest hebben, met onthoudinge van Koopmanschap, Winkelnering, en Handwerk, hanterende het Oorlog, en bedieninge van de aansienlijke Ampten van den Staat, daar uyt eygentlijk den Hollandfen Adel is voortgekomen, en aangewaffen, van dewelke vele by gebrek van mans oir verstorven, en andere by gebrek van middelen ^z tot Burgerstaat vervallen zyn.

Kort inhoud van de Bewijs-redenen op het

TWAALFDE HOOFSTUK.

1. Koningen der Oude Batavieren hadden geen oppermagt over het volk. 2. Bato en Hesus slegts verdigte Koningen volgens het getuygenisse Sebryvery. 3. Veromerus eerste Koning der Batavieren, wanneer geleest heeft. 4. Cariovalda tweede Koning of veldoverste der Batavieren. 5. Claudius Civilis en Julius Paulus daden. 6. Engijus en Horfus versierde Veldoversten der Batavieren. 7. Desgelijx Heer Lem, of Willem, een voorgegeven soon van den eersten Burggraaf van Leyden. 8. Na de tijd der Romijnen tot de eerste Graven toe is niets geloofwaardigs beschreven. 9. Juny gevoelen over het stigten van de Stadt Haarlem by Boxhorn tegengesproken. Boxhorn insgelijx wederleid hoe out deselve Stadt fijn kan. 10. Veldoversten, wat die waren, en waar van soo genoemd. 11. Naam van Dux hadde swederhande betekenisfe. 12. Oorspronken onderscheid van de Titulen van Dux en Comes. 13. Wie deselve eerst Hereditair gemaakt heeft. 14. Principaalste Ceremonien van investiture, benevens brieven van creatie van de Hertogen. 15. Forme der brieven van Creatie van de Hertogdommen. 16. Waardigheid vande Graven. 17. Graven van Holland hebben altijd getragt haar Graaffschap erflijk te maken, dog altoos by de Staten tegengestaan. 18. Waar van daan de Graven eerst haren oorsprong genomen hebben. 19. Comes, dat is Graaf, en Ballivus of Droft, fijn eertijds een en 't selve geweest, 't geen het woord Grassiones mede bevestigd. 20. Creatie en investiture der Graven. 21. Forme der brieven in 't maken en creeren der Graven gebruykelyk. 22. Onderscheid tusschen grote en kleine Edelen. 23. Lyfte van de Edelen en Vafallen, soo die van outs beschreven, als die niet beschreven wierden. 24. Markgraven waer van daan genoemt, en wat die waren. 25. Forme der brieven in 't creeren van Marquisen gebruykelyk. 26. Burggraven waar van genoemt, en wat die waren. 27. Overkomst tusschen Burggraaf Philips van Leiden, en de Stadt Leyden, rakende het Schout en Schepen ampt. 28. Hoe de Burggraven van outs in Vrankrijk plegen gemaakt te worden. 29. Baanrots of Baanderbeeren, waar van alsoo genoemt, en wat die waren. 30. Baronnen wat die waren. 31. Ridders waren swederhande. 32. Optellinge en beschryvinge van alle de Ridderlyke Ordres, soo die bekend bekend fijn geweest, als die nog in wesen fijn. - - - d'Ordre van Alcantara. - - - d'Ordre van St. Aries.	- - - d'Ordre van Annuntiatie of Bootschap. - - - d'Ordre van Aveliens. - - - d'Ordre van 't Badt. - - - d'Ordre van Bannerets. - - - d'Ordre van Baronnets. - - - d'Ordre vande Beer. - - - d'Ordre van 't Bourgondies Cruys. - - - d'Ordre vande Bremkapperbloem. - - - d'Ordre van Calatrava. - - - d'Ordre van la Calza. - - - d'Ordre van St. Catharine. - - - d'Ordre der Christelyke Oorloge. - - - d'Ordre van Cyprus. - - - d'Ordre vande Distelbloem. - - - d'Ordre der Duytsche Heeren, of Portecroix. - - - d'Ordre van den Draak. - - - d'Ordre van de Duyve. - - - d'Ordre van 't Gekken-Gefelschap. - - - d'Ordre van de Gennette. - - - d'Ordre van Gens d'Armes, of Mannen van Wapen. - - - d'Ordre van het Groene Schilt voor de Edele Vrouwen. - - - d'Ordre van 't Gulden Vlies. - - - d'Ordre van den Haan. - - - d'Ordre van de Halve-Maan of Croissant. - - - d'Ordre van 't Heylige Bloedt. - - - d'Ordre van den Heyligen Geest. - - - d'Ordre van 't H. Graff. - - - d'Ordre van Hongaryen. - - - d'Ordre van den Hondt. - - - d'Ordre van den Hoorn, of des H. Huberti. - - - d'Ordre van St. Jacob in Hollant. - - - d'Ordre van St. Jacob in Spangien. - - - d'Ordre van St. Jan d'Accon. St. Thomas St. Blaise. St. Maria en Repentance. - - - d'Ordre vande Heeren van St. Jan Baptist van Jerusalem, geheten Hospitaliers, ook Joanniten. - - - d'Ordre van Jesus Christus. - - - d'Ordre van St. Joris. - - - d'Ordre vande Kooren-aar. - - - d'Ordre van de Kouffebant. - - - d'Ordre van St. Lazarus, en St. Maurits. - - - d'Ordre van de Lelie. - - - d'Ordre van St. Maria Glorius. - - - d'Ordre van St. Maria Redemtionis Captivorum, of de Mercede, of St. Mariae de Misericordia. - - - d'Ordre van St. Michiel. - - - d'Ordre van Montcarmel. - - - d'Ordre van Montefe. - - - d'Ordre van Montoy en Truxillo. - - - d'Ordre van den Oliphant. - - - d'Ordre vande Portespees. - - - d'Ordre van de Porck-efpic. - - - d'Ordre van Port Gloive, ofte het Swaart in Livonien. - - - d'Ordre de la Raifon. - - - d'Ordre van de Ronde-tafel. - - - d'Ordre van St. Salvator. d'Ordre

- - - d'Ordre van Scama.
- - - d'Ordre van 't Schip, of Zee-Schelp.
- - - d'Ordre van 't Snoer of Banda.
- - - d'Ordre van de Star, of van de H. Maget Maria.
- - - d'Ordre van St. Steven, Paus en Martelaan.
- - - d'Ordre van de Swaan.
- - - d'Ordre van Sweeden.
- - - d'Ordre vande Tempeliers of Tempelheeren.
- - - d'Ordre van Tuffin en Discipline.
- - - d'Ordre van 't Wynruyt.
- 33. Solenniteiten en plegtelykheden van outs in 't maken van Ridder's gebruikelijk.
- 34. Forme der brieven in 't creeren van Edelen gebruikelijk.
- 35. Voordelen van de Ridderlijke waardigheid welke die waren.
- 36. Het Ridderfchap was alleen personeel, doch bracht eger den Adel voor de gansse Familie mede.
- 37. Schiltsknappen, was die waren.
- 38. Gemene Edelen, was die waren.
- 39. By Koning Philips in vierderhande soorten verdeelt.
- 40. Onderscheidinge der Schilden en wapenen, tusschen grote en kleine Edelen.
- 41. Het Ridderfchap alleen mogt Schilt en Wapen in den Oorlog voeren.
- 42. Wapenen, die wettig verkregen sijn, hebben altijd haar oorsprong gehad van roemrugtige geschiedenissen.
- 43. Kleuren in de Wapenen sijn seven.
- 44. Was in oude tyden bloet Schilden waren.
- 45. Niemand mag een anders Wapen aannemen.
- 46. Is van outs strafbaar geweest, te sien aan 't exempel van Heer Reinout van Brederode.
- 47. Lambellen in de Wapenen een teken van een westige jonger-soon.
- 48. Bastarden voeren mede de Stamwapenen, dog gebroken met een baar.
- 49. Placaas van anno 1595 tegen s'usurperen van titelen en tekenen van eer en Edeldom.
- 50. Verscheidene soorten van Cronen by de Romeinen.
- 51. Keisers kronen hoedanigh.
- 52. Hoedanigh die van Koningen, Hertogen, Princen, Markgraven, Graven, Burggraven, Baronnen.
- 53. Onderscheid der belmen.
- 54. Twederhande soort van Ridderfchap.
- 55. Millites, anders genoemt Equites of Ridder's.
- 56. Ceremonien en plegtelykheden toe het Ridder-maken vereist.
- 57. Hoe sulx met het omgorden van een swaert placb te geschieden.
- 58. Ceremonien gepleegt, als Graaf Willem de II. anno 1247. de Ridderlyke waardigheid ontfong.
- 59. Om bysondere diensten werden ook Edelluyden gemaakt.
- 60. Outste sonen der Edelen behielden alleen de Stam-naam.
- 61. Adel uyt eygen verdiensten verkregen, de meeste eere waardig.
- 62. Wieten tijde van de Graven van Hollands Jonkheeren genoemt wierden.
- 63. Welgeboorne of Patricy welke die waren.
- 64. Om wat oorsaken yemant van het regt van Adel komt te vervallen.
- 65. Advocaten verliefen geen Adel.
- 66. Ook niet de Notarissen.
- 67. Insgelyx geen Doctoren.
- 68. Die 's regt van Adel verloren heeft, kan 't selve niet wederom krygen.
- 69. Namen der Edelen onder Graaf Diderik de IV. leefden.
- 70. Edelen welke anno 1080. leefden.
- 71. Wat voor Edelen onder Graaf Diederik de VI. in Hollands waren.
- 72. Wat voor Edelen anno 1200 leefden.
- 73. Edelen die onder Graaf Floris IV. leefden.
- 74. Edelen die onder Koning Willem leefden.
- 75. Edelen ten tijde van Graaf Floris de V.
- 76. Edelen ten tijde van Hertog Jan van Henogouwen.

- 77. Edelen onder Graaf Willem de Goede.
- 78. Hantvest van Graaf Willem, rakende de Vryheid van de Hollandsse Edelen.
- 79. Edelen en Schiltsboortige onder Hertog Willem van Beyeren.
- 80. Ridderen, Edelen, en Schiltsknappen onder Hertog Albert van Beyeren.
- 81. Edelen die met Graaf Willem de VI. voor Hagestein en Everstein waren.
- 82. Edelen die op den pais tusschen Vrouw Jacobs en Hertog Jan van Beyeren waren.
- 83. Edelen ten tijde van Hertog Philips van Bourgondien.
- 84. Ridderfchap en Edelen die Hertog Carel van Bourgondien tot Grave van Hollands ontfingen.
- 85. Lyste van alle de Edelen van den jare 1477. tot het jaar 1500.
- 86. Ridderfchap en Edelen ten tijde van Keyser Carel de V.
- 87. Wat Edelen sedert den jare 1522. tot den jare 1560. op de dagvaart van Hollands sijn beschreven geweest.
- 88. Namen der Edelen, die anno 1569. de bewuste Requête tot Brussel hebben gesekent.
- 89. Namen der Edelen, die sedert den jare 1570. tot 1680. incluyt, ter dagvaart van Hollands sijn beschreven geweest.
- 90. Gestag Register van het huys van Oranje en van Nassau.
- 91. van Abbenbroek.
- 92. van Adrichum.
- 93. van Amstel.
- 94. van Alblas.
- 95. van Alkemade.
- 96. van Almonde.
- 97. van Arkel.
- 98. van Asperen.
- 99. van Assendelft.
- 100. van Bakensse.
- 101. van Bekestein.
- 102. van Berkenrode.
- 103. van Berkhout.
- 104. van Bevere.
- 105. van Blyenburg.
- 106. van Boetzelaar.
- 107. van Booth.
- 108. van Boshuysen.
- 109. van Boukhorst.
- 110. van Brakel.
- 111. van Brederode.
- 112. van Bronkhorst.
- 113. van der Burg.
- 114. van Cass.
- 115. van Copier.
- 116. van Coulster.
- 117. van Cralingen.
- 118. van Croesfink.
- 119. van Cronenburg.
- 120. van Cuyk van Mycrop.
- 121. van Cuyt.
- 122. vander Does.
- 123. van Dongen.
- 124. van Dorp.
- 125. van Drenkwaart.
- 126. van Duyk.
- 127. vander Duyn.
- 128. van Duyvenvoorde.
- 129. vander Duffen.
- 130. van Eemskerk.
- 131. van Egmont.
- 132. van Eversdijk.
- 133. van Foreest.
- 134. vander Goes.
- 135. van Groenevelt.
- 136. van Haamstede.
- 137. van Haarlem.
- 138. van Haastregt.
- 139. van Heemskerk.
- 140. van Heemskerk van Bekestein.
- 141. van Heemstede.
- 142. van Heenvliet.

143. van Heerman.	221. Optellinge van noch andere geslachten van ouden Adel sonder genealogie.	Ceeft.	Heede.
144. van Henkelom.	Vander Aa.	Cleverskerk.	Heenvliet.
145. van Heusden.	Vanden Abeele.	Cloetingen.	Heerde.
146. van Hodenpyl.	Acquoy.	Cock.	Hermale.
147. vander Hoge.	Aalburg.	Cortgeen.	Heefveen.
148. van Hoogwoude.	Aelman.	Coudekerk.	Heefwijk.
149. vander Houwe.	Aefwyn.	Coudenhove.	Heyde en Herde.
150. van de Iode.	Aifch.	Crabel.	Heyligerloo.
151. van Iffelstein.	Ackerflood.	Crayenhorft.	Hert.
152. van Klootwijk.	Alkmare.	Crayesteyn.	Heteren.
153. van Kijfboek.	Alde.	Cranenburg.	Hollandt.
154. van Langerak.	Aller.	Criekenbeck.	Horen.
155. vander Lecke.	Almelo.	Creeke.	Horn.
156. van Leerdam.	Almvoete.	Cruyningen.	Horft.
157. van Liefvelt.	Alphen.	Culenburg.	Houweninge.
158. van Marenesse.	Aelrache.	Cuyk.	Jaarsfelt.
159. van Merestein.	Altena.	Dale.	Jerficke.
160. van Merwede.	Amerongen.	Dalem en Dulem.	Iffelmude.
161. van Moerkerke.	Amersfoorde.	Damers.	Iffendoorn.
162. van Montfoort.	Ameyde.	Dapifer.	Iffelt.
163. van Muylwijk.	Ammers.	Damme.	Jutfaas.
164. van Muys van Holy.	Andel.	Dankers.	Keekhem en Kechum.
165. van Myerop.	Angele.	Delft.	Kemenaden.
166. vander Myl.	Abcoude.	Delfeloo.	Kervende.
167. van Mijnden.	Appeldoorn.	Dever.	Kervink.
168. van Naalwijk.	Armeude.	Dibbare.	Keizer.
169. van Nederveen.	Bachem.	Diepenburg.	Kinbacke.
170. van Nifpen.	Baarlant.	Diepenhem.	Korff.
171. vander Nyenburg.	Baarsdorp.	Doornick.	Kryenkamp.
172. van Oem van Wyngarden.	Banjaart.	Doos.	Kunere.
173. van Ousshoorn.	Batenburg.	Domburg.	Kuyvit.
173. van Persijn.	Beeck.	Dompielaar.	Kuifr.
175. van Poelenburgh.	Bemmel.	Doncq.	Laan.
176. van Poelgeest.	Beeckel.	Doortoge.	Lage.
177. van Polanen.	Beets.	Drakenburg.	Lam.
178. van Quekel.	Bennenbroek.	Dribergen.	Leede.
179. van Raaphorft.	Benscoop.	Driemelen.	Leyden.
180. van Renesse.	Benthem.	Drongelen.	Van Leyden.
181. van Riede.	Bentink.	Druten.	Leyenburg.
182. van Rietwijk.	Berenbroek.	Dune.	Lichtenberg.
183. van Rodenrijs.	Bergen.	Duven.	Lienden.
184. van Roon.	Bergerhorft.	Edichuyfen.	Liere.
185. van Ruyven.	Berkenvoorde.	Egmondelf.	Lintchoten.
186. van Schagen.	Berwerde.	Eggaart.	Lis.
187. van Schaap.	Bestenvelde.	Eme.	Lochorft.
188. van Schoen.	Beverwerde.	Emmechoven.	Lof.
188. van Sevenbergen.	Beufichem.	Elshout.	Loenresflood.
189. van Spangen.	Bye.	Essen.	Louff.
190. van Sabout.	Bigerkerke.	Etwaar.	Lunkerke.
191. van Spiering.	Biler.	Ever.	Lymmen.
192. van Spruyt.	Bilande.	Everdingen.	Made.
193. van Suys.	Binkhorft.	Ezen.	Maalftede.
194. van Swieten.	Bleskens.	Forenholte.	Maldegom.
195. van Teelingen.	Blocq.	Gardyn.	Maarsman.
196. van Timmermans.	Blocklandt.	Geervliet.	Maaslant.
197. van Tol.	Bloemesteyn.	Geine.	Malsen.
198. van Tolloifen.	Bloot.	Gellicom.	Malberg.
199. van Trestong.	Boekel.	Gemen.	Marten.
200. van Valkestein.	Bloys.	Gent.	Maſſereel.
201. van Veen.	Blois in Zeelant.	Giefen.	Meer.
202. vande Velde.	Borg, of van Burg.	Goer.	Meerborg.
203. vander Vliet.	Borre.	Goey.	Meliskerke.
204. van Voorhout.	Bolch, Buſſche.	Goude.	Meeckeren.
205. van Voorne.	Botlant.	Groenevelde.	Merenburg.
206. van Vyanden.	Boterniffe.	Groenewoude.	Meroe.
207. van Uytenhage.	Boye.	Groenouwe.	Middacht.
208. van Waffenaar.	Boxtel.	Gruter.	Micrlaar.
209. van Werve.	Breda.	Gryperskerke.	Milendoncq.
210. van Westphaling.	Bruel.	Haake.	Millinc.
211. vander Wiele.	Bruelis.	Haaiten.	Moermont.
212. van Woerden.	Buren.	Haar.	Molenaar.
213. vander Woert.	Graven van Buren.	Haarlaar.	Monſter.
214. vanden Woude.	Burg, van Borg.	Halewyn.	Mordrecht.
215. van Wijngaarden.	Burggraaf.	Hamme.	Mornem.
216. van Yffelstein.	Campe.	Hamert.	Moyaart.
217. van Zanen.	Calewe, Calvus.	Hardenbroek.	Mulaart.
218. van Zevender.	Cattendijk.	Harmelen.	Mule.
219. van Zwietsen.	Catfande.	Hekhuyfen.	Mye.
220. van Zyl.	Caſtricum.		

Nagel.
Nesse.
Niemantvriend.
Nievelt.
Noordloos.
Noordwyk.
Nathast.
Nuwenhove.
Nienrode.
Nieuwerve.
Nieufteyn.
Oldenbarnevelt.
Oostende.
Oostenlande.
Oosterwyk.
Oostrum.
Ova.
Otheufden.
Oye.
Pape.
Papendrecht.
Piper. Poel.
Polre.
Poppendamme.
Potskyn. Pot.
Potter.
Proys.
Pufflit.
Putten.
Ranst.
Rechteren.
Reyde.
Renen.
Rieten.
Rietvelt.
Reymerfwaal.
Rusenburg.
Rodenburg.
Rosenburg.
Rosendaal.
Rover.
Rueel.
Ruychrok.
Ruyfch.
Ryningom.
Ryfoorde.
Ryswyk.
Sabbingen.
Santen.
Santhorft.
Sassenhem.
Scaart.
Schalkwyk.
Scharre.
Schengen.
Schie.
Schiepliede.
Schobland.
Schore.
Schonde.
Schotland.
Schonouwen.
Schrevel.
Slingeland.
Sluyfe.
Sluyter.
Sabburg.
Sonderdank.
Sonderlant.
Soudenbalch.
Soutelande.
Sparewoude.
Spaarneman.
Spayart.
Spiering.
Spikar.
Sprewesteyn.
Spyk.
Stavenisse.

Stapel.
Stakenburg.
Steenberge.
Steyn.
Stehoven.
Steenhuysen.
Steelant.
Steenvoorde.
Straten.
Strouenburg.
Suermont.
Tempel.
Terning.
Tengnagel.
Tolver.
Toutenburg.
Tornenburg.
Vaart.
Valkenburg.
Valkenisse.
Varic.
Velsen.
Velthuysen.
Vertyn.
Vliifinge.
Voorburg.
Voogt.
Voorschooten.
Vorft.
Vries.
Vuren.
Uytencampe.
Uytengene.
Uytkerke.
Uytterloo.
Uytwijk.
Wale.
Walnis.
Wandelneffe.
Warmonde.
Wateringe.
Wede.
Weent.
Weldam.
Wenoulinge.
Wercunden.
Werke.
Wilde.
Wieldrecht.
Willip.
Wilneffe.
Windelneffe.
Wis.
Wiffche.
Wiffchel.
Wiffenkerke.
Wit.
Wittenhorft.
Wulven.
Wolkenfteyn.
Woudenburg.
Wijck.
Wijffic.
Zaanden.
Zalin.
Zande.
Zandwijk.
Zeelen.
Zeelym.
Zeningvelt.
Zeyft.
Zieric.
Zoelen.
Zomburg.
Zoetelinkerke.
Zuytvoort.
Zuydwijk.
Zulen.
Zuydwinde.

222. *Adelijke huysen, Sloten en Castelen in Zuyt-Hollandt.*

- - - 't Huys te Aartsbergen.
- - - 't Huys te Almstein.
- - - 't Huys ter Ameide.
- - - 't Huys te Besoyen.
- - - 't Huys te Boucquet.
- - - 't Huys te Neder-Bloklant.
- - - 't Huys te Boshuysen.
- - - 't Huys te Capelle.
- - - 't Huys te Crajestein.
- - - 't Slot en Heerlijkheid van de Clundert.
- - - 't Huys te Develstein.
- - - 't Huys te Donk.
- - - Dortmonde.
- - - 't Huys te Dubbeldam.
- - - 't Huys te Duffen.
- - - 't Casteel en Stad van Geertruydenberg.
- - - 't Huys te Giessenburg.
- - - 't Slot tot Gorcum.
- - - 't Huys te Heer-jans-dam.
- - - 't Huys te Herlaar.
- - - 't Huys te Hontstein.
- - - 't Huys te Isselmonde.
- - - 't Huys te Laar.
- - - 't Huys te Langerak.
- - - 't Huys te Liefvelt.
- - - 't Huys te Meerdervoort.
- - - 't Huys te Merwede.
- - - Muylwijk.
- - - 't Huys te Nederhoven.
- - - 't Huys te Noordloos.
- - - 't Huys te Papendregt.
- - - 't Huys te Puttstein.
- - - 't Huys te Riede.
- - - 't Huys te Roon.
- - - 't Huys Schonenburg.
- - - De Heerlijkheid en 't Slot van Sevenbergen.
- - - 't Huys te Souburg.
- - - 't Huys te Stryen.
- - - 't Huys te Valkestein.
- - - 't Huys te Vryhoeve of Zyd-wynde.
- - - 't Huys te Weede.
- - - 't Huys te Werkendam.
- - - 't Huys te Woude.

223. *Adelijke huysen, Sloten, en Castelen in Kermerlant.*

- - - 't Huys te Adrichem.
- - - 't Huys te Aalbertsberg.
- - - 't Huys te Assenburg.
- - - 't Huys te Assendelft.
- - - 't Huys te Bakenes.
- - - 't Huys te Banjart.
- - - 't Huys te Berkenrode.
- - - 't Huys te Brederode.
- - - 't Huys te Cleef.
- - - 't Huys te Egmont.
- - - 't Huys te Forceit.
- - - 't Huys te Haarlem.
- - - 't Huys te Heemskerk.
- - - 't Huys te Heemstede.
- - - 't Huys te Hillegom.
- - - 't Huys te Merestein.
- - - 't Huys te Poelenburg.
- - - 't Huys te Reewyk.
- - - 't Huys te Sanen, Schoten, en Sparnewoude.
- - - 't Huys te Tetroede.
- - - 't Huys te Vogelsank.

224. *Adelijke huysen, Sloten, en Castelen in Rynlandt.*

- - - 't Huys te Abspoel.
- - - 't Huys te Adegeest.
- - - 't Huys te Alkemade.
- - - 't Huys te Berendregt.
- - - 't Huys te Bellestein.
- - - De Hofstede Bergendaal.
- - - 't Huys te Binkhorft.
- - - De Hofstede Boshuysen.
- - - 't Huys te Boukhorft.
- - - 't Huys te Boukenburg.
- - - 't Huys te Britten.

Den

- - - Den Burg van Leyden.
- - - Den Ouden Burg.
- - - 't Huys te Cys.
- - - 't Huys te Dever.
- - - 't Huys ter Does.
- - - 't Huys te Duyvenvoorde.
- - - 't Huys te Endegeest.
- - - 't Huys ter Horst.
- - - Oud Kallagen.
- - - 't Huys te Keubel.
- - - 't Huys te Kronestein.
- - - 't Huys te Leeuwen.
- - - 't Huys ter Lips.
- - - 't Huys te Lokhorst.
- - - 't Huys te Loo.
- - - 't Huys te Meerburg.
- - - 't Huys te Merenburg.
- - - 't Huys te Mye.
- - - 't Huys te Paddingpoel.
- - - 't Huys te Palentstein.
- - - 't Huys te Perlijn.
- - - 't Huys te Poelgeest.
- - - Klein Poelgeest.
- - - Oud Poelgeest.
- - - 't Huys te Raaphorst.
- - - De Hofstede Rynegom.
- - - 't Huys te Rynenburg.
- - - 't Casteel van Rynsburg.
- - - 't Huys Rodenburg ofte Radenburg.
- - - 't Huys te Roosenburg.
- - - 't Huys te Roukoop.
- - - 't Huys te Sand.
- - - 't Huys te Santhorst.
- - - 't Huys te Sonnevelt.
- - - 't Huys te Stoop ofte Stopenburg.
- - - Den Burg tot Swammerdam.
- - - 't Huys te Syl ofte Sylhof.
- - - 't Huys te Teilingen.
- - - 't Huys te Tol.
- - - 't Huys te Toornvliet.
- - - 't oude Casteel van Valkenburg.
- - - 't Huys ter Waart.
- - - 't Huys te Warmont.
- - - 't Oude Casteel van Waffenaar.
- - - 't Huys ter Weer.
- - - 't Huys te Werve.
- - - 't Huys te Zuydwijk ofte Zuyk.
- 225. *Adelijke huysen, Sloten, en Castelen in Amstelant.*
- - - 't Huys te Aamstel.
- - - 't Huys te Abkoude.
- 226. *Adelijke huysen, Sloten, en Castelen in Goylandt.*
- - - 't Huys ten Bosch.
- - - 't Huys te Cronenburg.
- - - 't Huys te Muyden.
- 227. *Adelijke huysen, Sloten, en Castelen van Delflant.*
- - - 't Huys te Altena.
- - - 't Huys te Belvedere.
- - - 't Huys te Blote.
- - - 't Huys te Boeckstein.
- - - De Hofstede vander Burgt.
- - - 't Huys te Cranenburg.
- - - 't Huys te Crayenburg.
- - - 't Huys te Dorp.
- - - 't Huys te Groenevelt.
- - - 't Hof in den Hage.
- - - 't Huys te Honstelaardijk.
- - - De Hofstede vander Hoeve.
- - - 't Huys te Kenenburg.
- - - 't Huys te Kerkhove.
- - - 't Huys te Made.
- - - 't Huys ter Noot.
- - - 't Huys te Overvest.
- - - 't Huys te Polanen.
- - - 't Huys te Rodenrijs.
- - - 't Huys te Ruyven.
- - - 't Huys te Sandenburg.
- - - 't Huys te Spieringshoek.
- - - De Hofstede vanden Tempel.
- - - 't Huys te Velde.
- - - 't Huys te Wateringe.
- - - 't Huys te Westerbeek.
- - - 't Huys te Werve.
- 228. *Adelijke huysen, Sloten, en Castelen in Schielant.*
- - - 't Huys te Bulgerstein.
- - - 't Huys te Capelle.
- - - 't Huys te Cralingen.
- - - 't Huys of Slot te Craenburg.
- - - 't Huys te Crooswijk.
- - - 't Huys te Duyn.
- - - 't Slot ter Goude.
- - - 't Huys te Hillegaartsberg.
- - - 't Huys te Hodenpyl.
- - - 't Huys te Matenisse.
- - - 't Huys te Riviere.
- - - 't Huys te Spangen.
- - - 't Huys te Spieringshoek.
- - - 't Huys te Steenhuisen.
- - - 't Huys te Sterrenburg.
- - - 't Slot van Vlaardingen.
- - - 't Huys te Wena.
- 229. *Adelijke huysen, Sloten, en Castelen onder Arkel en Altena.*
- - - 't Oude Slot van Altena.
- - - Den Burgt en 't oude Casteel vande Heeren van Arkel; mitsgaders 't Slot aande Merwede.
- - - 't Slot te Asperen.
- - - 't Slot te Everstein.
- - - 't Slot te Hagestein.
- - - 't Huys te Heesbeen.
- - - 't Huys te Hemert.
- - - 't Slot te Heukelom.
- - - 't Slot tot Heulden.
- - - 't Slot tot Leerdam.
- - - 't Huys te Leyenburg.
- - - 't Huys te Louvestein.
- - - 't Huys te Meeuwen.
- - - 't Slot van Montfoort.
- - - 't Slot te Ouwater.
- - - 't Slot te Schoonhoven.
- - - 't Huys te Spyk.
- - - 't Slot te Vyanden.
- - - 't Huys te Vliet.
- - - 't Slot te Woerden.
- - - 't Slot te Ysselstein.
- 230. *Adelijke huysen, Sloten, en Castelen inden lande van Voorn en Putten.*
- - - 't Casteel van Geervliet.
- - - 't Huys te Heenvliet.
- - - 't Slot te Helium.
- - - 't Huys Oostvoorne.
- 231. *Adelijke huysen, Sloten, en Castelen in Noorthollant.*
- - - 't Huys te Coullster.
- - - 't Oude Casteel Cruptorix.
- - - 't Huys te Egmont.
- - - 't Casteel tot Medenblik.
- - - 't Huys te Middelborgt.
- - - 't Huys ter Nieuburg.
- - - 't Huys te Schagen.
- - - 't Huys te Tooreburg.
- - - 't Slot van Verone.
- - - 't Huys te Wydenisse.
- 232. *Adelijke Abdien en andere Cloosteren.*
- 233. *Prioryen of Reguliers Cloosters.*
- 234. *Cloosters van de vier Biddende Orden.*
- 235. *Cloosters van de Cathuyfers Orde.*
- 236. *Collegien van Canonikken.*

B E W Y S R E D E N E N

O P H E T X I I . H O O F T S T U K .

Onzingen sonder Koninkryck,] Dat de Overste der Oude Batavieren Koningen sijn genomt geweest, is een bekende zaak, dog sonder volflage magt, dewelke van den beginne aan by de beste des volks gebleven is. Gelijk daar van doorgaans by Tacitus, de voornaamste schryver der Nederlandse saken, getuygt werd, en voornamentlijk in sijn Boek de *Moribus Germanorum*, daar hy wel duydelyk ontkent, dat de Duytse Koningen enige volflage magt gehad hebben, maar datse in den Raad meer een aanradende, als gebiedende stem hadden, en wel geringe en kleine saken over haar namen, maar in grote saken bysprak met het volk hielden. *Nec Regibus, inquit, infinita aut libera potestas, & in Concilio auditi auctoritate suadendi magis; quam jubendi potestate; de minoribus rebus Principes, de majoribus omnes consultant, ut ea quorum penes plebem arbitrium est, apud Principes pertractentur.* Daar van een aanmerkens waardig voorbeeld te sien is, in de aanspraak by Claudius Civilis, in het Schakenbosch, om haar tot den Oorlog jegens de Romeinen te bewegen, gedaan, by den selven Tacitus lib. 4. *Histor.* Hy noemt ook in het selve Boek de *Morib. Germanor.* den Koning niet anders als den Prince, dat is, den Overste des Volks, *Rex vel Princeps*; Soo spreekt hy ook *Annal. lib. 13.* van de Regering van de Koningen *Verritus* en *Majorix*, dat sy Koningen waren, met sodanige magt als de Duytse gewoon waren geregeert te werden.

Wie dat de eerste Koningen der Batavieren geweest sijn voor Claudius Civilis, dien aangaande werd by de Oude Hollandse Cronijk-schryvers, eenen Bato ofte Battus, en naar hem sijn soon Hefsus, voor de eerste Batavise Koningen, lange en vele Jaren voor Christi geboorte gehouden; van welken Bato dit Land Batavia genoemd soude sijn, en by Hefsus den Burgt en sterkte tot Nimmegen tot een Stad soude vergroot sijn, en na sijnen naam Hefselberg genomt, dog sonder enige de minste waarschijnlijkheid. Derhalven met goede redenen by Petrus Scriverius in sijn nader verklaringe van Oud Batavien pag. 3. voor een verdigte en versierde leugen wert gehouden, en tegengesproken; die ook aldaar pag. 38. verklaart, dat hy wel veel Batones in verscheide Boeken en Opschriften van Steenen heeft gelesen, maar dat Bato de Vader van Hefsus hem nog niet ter kennis was gekomen, hoewel hy daarom geen kleine naarstigheid gedaan had; daarom hy dan voor seker en gewishoud, dat Bato en Hefsus versierde namen sijn.

De eerste Koning der Batavieren by de geloofwaardige Schryvers bekend, is geweest *Veromerus*, dewelke omtrent de tijd van Christi geboorte geleefd heeft, wiens dogter *Rhamis*, volgens tuyg van *Sirabo Geograph. lib. 7.* met *Sesibacus*, de soon van *Egimerus*, Veld-overste der Cheruscen by Tacito lib. 1. & 2. *Annal.* bekend, getrouwt was.

De tweede daar van gelesen wert by Tacitus *An-*

nal. lib. 2. is geweest *Cariovalda*, Koning ofte Veld-overste der Batavieren, dewelke in den Slag tegens den Cheruscen omtrent de Rivier de Weser, in 't 18. Jaar naar Christi geboorte, na dat hy hem dapper geweest had, dood gebleven is; welkers leven en daden by Tacit. *Histor. lib. 2.* aldus werden beschreven: *Postero die Germanorum acies trans Visurgim stetit. Caesar nisi pomisibus presidis que impositis, dare in discrimen legiones haud Imperatorum ratus, equitem vado transiit; praefere Stertinus, & e numero primipilium Aemilius distantibus locis inveltis, ut hostem diducerent; qua celerimus amnis, Cariovalda, dux Batavorum erupit. Eum Cherusci fugam simulantes in planiciem salisbus circumjectam traxere, dein coorti, & undique effusi trudent adversos, instant cedentibus, collectoque in orbem pars congressi, quidam eminus protrabant, Cariovalda, du sustentata hostium sevitia bertatua suos ut ingruentes catervas globo frangerent, atque ipse in densissimos interrumpens, congestis tiliis & suffosso equo labitur, ac multis nobilium circa. Ceteros vis sua, aut equites cum Stertinio Aemilioque subventes periculo exemere. Dat is: Des anderen daags stond de Slag-order der Duytse gereed over de Weser. Den Kaifar agtende niet met het ampt van een Veld-overste over een te komen, de gantse benden in gevaar te stellen, heeft de Ruyterye door sekre droogte over de Riviere gefonden, en het Guarnisoen met Scheeps Bruggen overgebracht; Daar over het opsigt hadden Stertinus, en Aemilius een van de Rotmeesters der eerste Benden, dewelke het volk op verscheide plaatsen over voerden, om den Vyand te verdelen. Cariovalda Overste der Batavieren, is aller-eerst overgekomen ter plaatse daar de Rivier allersnelste liep. De Cheruscen, ofte Mansfelders haar veinfende te vlugten, hebben hem daar mede op een effen plaatse rondom met Bosch beset uytgelokt. Daar na voortspringende sijn aan alle kanten tegens den Batavieren aangedrongen, en deselve wijkende, voort en voort tegens haar aangetreden; eindelijk siende dat sy in een ronden hoop vergaderden, begosten sommige met haar te stryden, en sommige van verre met haar te schermutsen. Cariovalda als hy nu het geweld van den Vyand lang genoeg had tegengehouden, heeft hy de sijne vermaant, dat sy met haren ronden hoop de aandringende Troupen der Vyanden souden doorbreken, waar op hy self op het midden der Vyanden is aangevallen, en alsoo dapperlijk na dat hy grote menigte van pijlen en schichten ontfangen had, en sijn paard onder sijn lijf doorschoten was, met vele by-hebbende Edelen in den strijd verslagen en omgekomen. De andere sijn eensdeels door haar dapperheyt, anderdeels door de ontsettinge van de Ruyterye, dewelke met Stertinus en Aemilius te hulp quamen, het gevaar ontkomen.*

Suetonius verhaalt ook in sijn 4. Boek cap. 44. van eenen *Adminius*, de soon van *Cinobellinus*, der Batavieren Koning, het welk sommige van

een Koning van Groot Brittanjen verstaan, om dat Suetonius seid *Britannorum Regis filius*, het welk Lipsius verandert in *Batavorum*; maar die veranderinge is niet nodig, om dat het evenwel voor een Koning der Bataviëren moet verstaan werden, met dat de *Batavi* van outs *Brittones* sijn genomt geweest, en het Batavise Eyland *Brittia*, soo dat indien dat'er enige veranderinge in den Text van Suetonius most gemaakt werden, het soude moeten sijn *Brittonum*, in plaats van *Britannorum*, gelijk wy hier voor breder hebben aangewesen.

5 *Ammianus Marcellinus Rer. Gestar. lib. 16.* verhaalt ook van noch verscheide andere Batavise Koningen, als van *Cuodomarius*, *Vestralpus*, *Alamannorum Reges*, doch buyten deselve weet ik niet, dat van enige Koningen ofte Veldoversten der Bataviëren gewag gemaakt wert, tot de tijd van Julius Paulus, en Claudius Civilis, gebroederen, dewelke na de dood van de Kaifar Nero, omtrent vijftig Jaar daar na bekend staan; Daar van schrijft *Tacitus lib. 4. Histor. Quod Batavorum cohortes viros & arma Imperio ministrabant, quas vetere instituto nobilissimi popularium regebant. Quod & domi dilectus erat eques, precipuo nandi studio, arma equosque retinens, integriturmis Rhenum percurrere. Julius Paulus & Claudius Civilis Regia stirpe, multo ceteros antebant; Civilis ultra quam Barbaris solitum, ingenio solers, Sertorium se aut Hannibalem ferens. Dat is: Dat de Batavise Krijgs-benden Volk en Wapenen toebagten, dewelke, naar oude gewoonte, door de beste van den Adel wierden aangecid; dat sy dappere Ruyters hadden, dewelke in het swimmen wel ervaren, met gantse Benden in volle Wapenen den Rhijn te Paart overtrokken; onder dewelke Julius Paulus en Claudius Civilis al de andere in dapperheyt en kloekheyt te boven gingen. En dat Civilis, van groter kennis en verstant, dan enige uyt den haren, sig enen anderen Sertorius ofte Hannibal voorbeelde. Welke Claudius Civilis tegens den Romeinen rebelleerde, en met het Batavise Volk haarlyuden by tijde van Vespasianus in 't Jaar na de geboorte Christi 70. den Oorlog aan dede, dog cyntelijk wederom met haar verfoende, als breder te sien by *Tacit. lib. 4. & 5. Histor.* Sie verder het leven en bedrijf van desen Claudius Civilis uyt Tacito, en andre by een getrokken, by *Adrianus Schriek Rer. Belgicar. lib. 10. & 11.* en *Petr. Bokkenberg. de Batavia Regib. pag. 11.**

6 Gelijk onder de Koningen en Veld-oversten der Bataviëren voor de tijd van Claudius Civilis versierde Veld-oversten by de oude Hollandse Chronijk-schryvers sijn ingedrongen, als Bato ende Hesus, hebben deselve ongelukkige Waarseggers ons na de tijd van Claudius Civilis verscheide versierde Vorsten soeken op te dringen, als onder anderen eenen *Engistus*, Broeder van *Horsus*, by sommige der Anglen en Saxen Koning, andere seggen uyt Koninglijke Stamme, andre noemen hem Koning der Vriesen, dewelke in 't Jaar 449. naar Christus met sijn Broeder Horsus, soo andre schryven 457. en andre omtrent het Jaar 400. doch het en komt op geen vijftig Jaar aan, het Eyland van Groot Brittanien

vermeestert en na sijnen naam Engistland, nu Engeland genomt soude hebben, en van daar herwaarts over komende, den Burg tot Leyden gebout, en het vervallen Kasteel Wiltenburg, by den Kaifar Valentinianus ter neder geworpen, wederom soude herbout hebben, als breder te sien by den Karmeliter Monnik van Haarlem *Joannes a Leydis Chronic. Belgic. lib. 1. cap. 8, 9, 10.* en de oude Hollandse Chronijk 2. divis. cap. 22. 33. sulx wy hier voor in 't lange hebben tegengesproken, en daarom met den ouden Schryver in sijn nader verklaringe van oud Batavien desen Engistus en Horsus voor onbekent en de gantse Historie buyten geloof stellen.

Van geen meerder geloof is dat van Heer Lem 7 ofte Willem, een soone, soo sy menen, van den eersten Burggraaf van Leyden, doch hoe dat hy genomt was weten sy niet, dewelke de naaste Koning der Bataviëren naar Engistus gestelt werd. Welken Lem een Reusinne tot een Vrouw had, daar hy een soon by wan, Dibbald genaamt, na maals Koning van West-Vriesland, die ook met een Reusinne troude, en teelde uyt haar een soon ook Lem genomt, die een Stad bouwde, dewelke hy na sijnen naam Heer Lems Stad dede noemen, dat nu Haarlem is. Dit schrijft den selven *Joann. a Leyd. Chronic. Belg. lib. 1. cap. 11.* daar in hy van den Hollandsen Chronijk-schryver *divis. 2. cap. 24.* gevolgt wert. Sie mede *Martini Hamcomii Frisiam in Lemo sive Gualberto Frisia Occidentalis Duce II.* Hier uyt soude men kunnen vinden wannec de Stad Haarlem gebout is. Maar dese nette Schryvers en weten niet uyt te vinden, omtrent wat tijd dit soude geschied sijn, en wannec desen Heer Lem en Dibbald souden geleest hebben, het welk ook geen wonder en is, hoe kan men dat soo naauw weten: Sy noemen eerst eenen Diderik, den Stigter seggen sy van Medenblik, voor den eersten West-vriesen Koning, welke stigtinge van Medenblik soude geschied sijn, in 't Jaar 300. Waar desen Diderik uyt de Lugt is komen vallen en weten sy niet te seggen, het moet voor seker een soon van Rabbout geweest sijn, swant al de Legendes maken desen Rabbout tot Stigter van Medenblik, maar desen Rabbout leefde maar omtrent het Jaar 700. of weinig daar voor. Wat raad daar mede? maar het sy hoe het wil, het moet evenwel den eersten beheerser en Vorst van West-vriesland sijn. Naar hem noemen sy eenen Lem, ofte Wilhem, tot Oversten van de West-vriesen, daar na Dibbald voor den I. den Haarlemer Lem voor de II. Ridfard Elinus voor den III. en laatsten Friesen Koning, anders Koning Efel Oor, den Stigter van het grote Kasteel tot Voorburg, den welken sijn soon Falco den Stigter van Valkenburg, en van het Valkenhof tot Nimmegen, soude gevolgt sijn; andre seggen dat hy voor sijn Vader Ridfard overleden was. Hier soude men kunnen seggen, dat gelijk als hier voren is aangewesen, West-vriesland voor geheel Batavien soude kunnen genomen sijn; Maar waar blijft de tijdrekening van ses of seven sulke dappere helden, die so veel wonderen gedaan hebben, daar geen geloofwaardige Schryvers van en getuygen. *Pierius Vinshemius* en *Ubbo Emmius* sijn wijser, dat sy in haar Beschryvinge van Vriesland,

8 land, dese voor onbekent overslaat. En wert by *Grotius de Antiq. Reipub. Batav. cap. 4.* betuygt, dat na de tijd van de Romeinen tot deeerste Graven toe ongevaarlijk wel vijf hondert Jaren lang by niemand jets geloofwaardigs van onse saken is beschreven; *Ab hac aetate ad primam Comitum institutionem per quingentos ferme annos magnum Historia deliquit est. Medio tempore Saxones, Wiltos, Slavosque, deinde Normannos atque Danos rapinis & incursionibus omnia infecta habuisse, Batavos contra se suaque defensando magna inter damna auxisse virtutem, satis constat: Cetera in obscuro sunt.* De oude Hollandse Chronijk en noemt geen tijd, wanneer dat den Burg tot Leyden, Voorburg en Valkenburg van dese Mannen gebout, en Haarlem soude gestigt sijn; *Holl. Chron. divis. 2. cap. 23. 24. en 25.* gelijk ook niet *Joann. a Leydis Holland. Chronic. cap. 10. 11. 12.* daar uyt het selve is nageschreven. *Martin. Hamcomius* stelt het bouwen van den Burg tot Leyden, met de overkomste van Engistus, omtrent het Jaar 400. *Petrus Bokkenberg: Frisia & Batavia Regum Historia,* stelt het selve op het Jaar 449. daar op hy dan Lem voor den tweden Koning der West-vriese Batavieren, en naar hem Dibbold den vierden, op het Jaar 466. Heer Lem den Stigter van Haarlem op het Jaar 506. doet volgen, naar hem Ridfard Koning Eseloor, dewelke van het Jaar 534. tot het Jaar 564. den tijd van dertig Jaar soude geregeert hebben; Wiens soon Falco van 't Jaar 564. tot 608. het Rijk soude beseten hebben, dewelke by andre geseid werd voor Ridfard sijn Vader overleden te sijn; dese werden alle by *Martinus Hamcomius*, sonder enige tijd te noemen, van haar begin ofte eynde tot Vorsten en Koningen der West-vriese Batavieren ingevoert. Soo dat al het gene by die ongelukkige Schryvers en Tijdrekenaars, sedert *Claudius Civilis* tijd af tot de aankomste der Graven van Holland toe, van het vervolg der Batavise Koningen, sonder enig bewijs als haar eygen schryven, van het gene so veel Eeuwen voor haar tijd soude geschied sijn, verhaald is, by alle Rechtsinnige Schryvers voor enkel verdigtel en versiert werk wert gehouden. Dat den Burg van Leyden, den Burg tot Voorburg, Valkenburg, Rijnsburg en Brittenburg, ten tijde van de Romeinen gebout sijn geweest, hebben wy hier voor met so veel waarschijnlijkheyt als mogelijk is verhandelt.

9 En wat Haarlem aangaat, is waarschijnlijk dat het selve door die van het aloude geslagt Haarlem, welkers Stamhuys een van de oudste Huysen van Kennemerland, niet verre van Heemskerk, op de Vaart naar Egmond is gelegen, is voortgekomen. Het welk over lange is vervallen, en aan het geslagt van de Heeren van Assendelt is verstorven. *Adrianus Junius* meent, dat het omtrent het Jaar 506. soude gebout sijn; dog is waarschijnlijk te verstaan, van den Burgt en sterkte buyten het jegenwoordige Haarlem, daar van nog enige ruinen in wesen sijn, jegenwoordig nog oud Haarlem genomt, om dat altoos de Burgten en sterkten eerst gebout sijn, onder bescherminge van dewelke de bewoningen omtrent deselve gevolgd sijn, dewelke metter tijd tot Steden sijn geworden. Den gemelten *Adrianus Junius Batav. Hi-*

storia cap. 17. schrijft daar van aldus: *Rectius puto simpliciusque Harlemaeorum (quos nominatim in Catalogo illustrium familiarum inter antiquissimos invento) stirpem è Regio Frisiorum stemmate oriundam, tam oppido, quam arci à se exstructis primum nomen indidisse circiter à Salutifero partu quingentesimum & sextum. Arx Harlemaea secundum Canalem alvei, qui Egmondam deferebatur sita, quasi ad perpendicularum recta Harlemum respicit, non procul Heemskircha; ea fuit lapidea è lateribus coctis, qui pedem Romanum adjecto quadrante singulis longitudine superant, quincuncem crassi, ducentali ferme latitudine, quod murorum ruina firmissima etiamnum docebunt. Dat is: Ik meen dat het sekerder en waarschijnlijker is, dat het aloude geslagte van de Heeren van Haarlem (het welk ik in de lijste der Adelfte geslagten, onder de alleroudste gevonden hebbe) van den bloede der Friese Koningen, soo wel aan de Stad als aan het sterke Slot de naam van Haarlem gegeven heeft, omtrent het Jaar na de geboorte van onsen Saligmaker vijf hondert en ses. Dese Burgt ofte Kasteel omtrent de Vaart naar Egmond, niet verre van Heemskerk gelegen, royde regt op het jegenwoordige Haarlem aan, was van gebakken steen gemetsent, daar van elk een grote Roomse voet en drie duymen lang, vijf duymen dik, en negen duymen breed was, sulx daar van de als nog overige ruinen kunnen tuygen. Waar uyt nu *Adrianus Junius* gevonden heeft, dat Haarlem op het Jaar 506. soude gestigt sijn, en schrijft nog bewijst hy niet; daar om te recht by *Marc. Zuer. Boxhorn*, in sijn Tonneel van Holland berispt, dewelke (dog met geen meerder sekerheid) wil, dat Haarlem soude geweest sijn een vervoerde woninge der Denen ofte Normannen, dewelke eerst omtrent het Jaar agt hondert soude gestigt sijn, als de Denen en Normannen haar volk over sonden, om dese Landen te besitten en in te nemen. Dog hy en heeft niet gesint, dat al omtrent vier hondert Jaar te voren dese Landen by den Denen en Normanen sijn over heert en aangevallen geweest; gelijk wy hier voor hebben aangewesen. Sulks dat wel gewis is, dat Haarlem een oude Stad, dog dat van den juysten tijd vande stigtinge van deselve, gelijk ook van de andre Steden niets seker en is. Te meer om dat het Geslagt-Register van den Ridderlijken geslagte van de Heeren van Haarlem by ons niet verder bekend en is, als tot het Jaar elfhondert, als te sien by den selven *Marc. Zuer. Boxhorn*, in sijn Tonneel van Holland, in de Beschryving van Haarlem. Dat dese Stad, immers de bewoninge van deselve ouder is als van het Jaar 800. en sulx niet met de laatste overval der Denen en Normanen omtrent het Jaar 800. voorgevallen, kan gestigt sijn, blijkt uyt het Register van de Kerkelijke Goeden van Sint Marten tot Utrecht, van het Jaar 800. daar by onder andere Leyden en Haarlem met haar onder gelegene schatbare Hoeven doen al bekend waren, daar deselve Kerke in Leythen vier, en in Haralem drie Mansen, dat is schatbare Hoeven, elk van twaalf Mergen, werden aangewesen. Als breder te sien by *Wilhelm Heda, Hist. Episcop. Ultrajectin. sub Odilbaldo XII. Episcopo.* Sic van de Beschryvinge van Haarlem breder by *Adrian. Jun. Batav. cap. 17.**

Q999 2

b Veld.

¹⁰ ^b *Veldoversten*,] *Latine Duces à ducendo*, als *Ductores* en Voorleyders, in welken zin de Graven van Holland *Comites* en *Duces* mogen genomt werden, als Medegangers en Voorleyders; Andersints werd het woord *Dux* voor een tytel naeft aan een Koningh gehouden, die wy Hertogh noemen, welkers waardigheyd hoger was dan van een Graaf; doch by de sommige werden deselve tytulen sonder onderscheyd genomen, ende in gelijke waardigheyd gehouden, te weren sodanige Graven, dewelke gantsche Provintien onder haar gebied hebben, in gelijck gesag als de Hertogen; Anders zynder vele Graven van kleinder en minder gelegentheyd, hoedanige wy lesen, dat in 't begin van het Franse Keiserrijk een Hertogh twaalf onder hem hadde, volgens tuygh van *du Tillet Recueil des Rois*, pag. 386. ende *Fauchet l'Origine des dignités chap. 2. Idem de Comitibus sub Carolo Magni et Pipini tempore memorat. Jan Doufa Annal. Holland. lib. 3. pag. mibi 217.* Sie mede *Hottoman. verb. feudal. in verbo Duces.*

¹¹ Desen naam van *Dux* (als het een tytel van Souverainiteit en Heerschappye was) hadde wederhande betekenis; want met de eerste wierd aangewesen een absolute hoogheyd, niet (oo veel van den titel van Koningh van nature, als wel door een sachter expressie verschillende; daarom dan ook Philippus Koningh van Macedonien, den naam van *Dux*, en niet van *Rex* dat is Koningh, aangenomen heeft, om also 't volk de opinie van ambitie en eersught te benemen; want so seght Justinus, *Ita vicis ut victorem nemo sentiret; sed nec Regem se Gracis, sed Ducem appellari iussit.* En in die zin werd dat woord veelijts inde oude Historien gebruykt voor sodanige Princen, die niet tot Koningen gefalft of gekroont waren, en echter geen ander Vorst boven hun erkenden. De andere betekeninge is, wanneer het was honorabel, en feudaal, en onder een Superieur in 't oude Keiserrijk gehoorde; en in desen staat het, gelijckwe even te voren aangeroerd hebben, te samen te considereren met den titel van *Comes*, alcer deselve waren feudaal en hereditair, alleenlijk met dit onderscheid, dat die gene, aen den welken het Gouvernement van enige Provincie of over de Militie toegevoeght was, geen Graafzynde, alleenlijk *Dux* of Hertogh wierde geintituleert, en in gevalle hy een Graaf was, *Comes hujus aut illius Provinciae.*

¹² Maar na dat de Longobarden (wefende een beliqueuse Natie, en uyttermaten geinclineert tot den Oorloge) in Italiën gekomen zynde, bevonden, dat dese twee tytulen van *Dux* en *Comes* in gebruyk, en van gelijke autoriteit en gesag waren, en dat den tytel van *Comes* was relatyf aan 't Hof, en na de eerste instellinge meerder dan *Dux*, daar nochtans *Dux* hoger was, als expresserende den tytel van een Gouverneur, die verscheide Garnisoenen onder hem hadde, so prefeereerden sy den naam van *Dux*; also dat de hoogste digniteit, die te leen wierd uytgegeven, was *Dux*, latende die van *Comes* niet alleen minder, maar ook altemets subaltern aan den selven tytel van *Dux*; en die oock somtyts gevende aan Rechten en Polityke Regeerders van Steden of kleyne Territorien, die slechts een gedeelte van Hertogdommen, of van andre Provincien van haer Ko-

ninckrijk waren; ende als nu de Longobarden in Italiën den naam van *Dux* meerder als die van *Comes*, en voor den hoogsten tytel onder die vanden Koningh hielden, soo wierd van gelijken in sommige plaatfen van Vrankrijk, Duytslandt en andre Landen (alwaer de Noortsche Natie sig nederzettende, die Provinciale namen, van *Dux* en *Comes*, als beteykenende de Gouverneurs van Provintien, hadden gevonden) *Comes* mede gehouden onder de subalterne, als een tytel vande hoogste digniteit, en so gevoeght by de Leenen als *Dux* in Italiën, ook menighmaal genomen voor een en 't selve, so dat 'er geen onderscheid was van hare waardigheyd in 't gene sy betekenden. Want al ist sake dat in Italiën, voornamentlijk by de Longobarden en elders, *Dux* den hoogsten tytel van dese beide was, en die van *Comes* gemeenlijk subaltern onder hem, dies niet tegenstaande so waren elders in die tyden *Comites, qui super se Ducem non habebant*, ende *Comites, qui post Imperialis apicis dignitatem populam Dei regebant.* Ingeelijck so waren in 't oude Keyserrijk Graven vande eerste, tweede en derde order, waar door sy mede wierden onderscheiden in haar Ampten, gevoegt by hare digniteiten of waardigheden; soo dat naar de t'samenvoeginge vande Leenen by die waardigheden, verscheiden Graven egaal met de Hertogen en andere wederom minder dan deselve waren. De egale Graven (dewelke sonder onderscheid Graven of Hertogen geintituleert wierden) hadden gehele Provintien onder sich, en gelijck gesag nevens de Hertogen, waren ook immediaat subject aan den Koningh of Keyser, die hun creëerde. De minder Graven waren subaltern aan de Hertogen, gelijck Rechters of Presidenten van sommige gedeelten van haar Provintien, of sose immediaat subject waren aan den Keyser, so hadden sy echter geen andere digniteit en officie, dan een Rechter, of President van eenige Stadt, of van eenigh gedeelte van een Provincie hadde; so dat eyndelijk eenen Hertogh, voornamentlijk in 't eerste van het Franse Keyserrijk, onder hem hadde twaalf Graven, welverstaande vande minder soorte; inder voegen als of het Gouvernement van eenen Hertog of Hertoghdome eygentlijk bestont in twaalf Graaffschappen, en by sulck een getal van Graaffschappen onderscheyden was; So leit een oudt Schrijver van Koningh Pipyn, *Pipinus Grifonem more Ducum 12. Comitatus donavit*; doch beyde voor en naar 't begin van het Franse Keyserrijk, is het getal van Graaffschappen voor een Hertoghdome onseker geweest; en hier uyt komt het, dat als noch by ons alsulke personen, dewelke 't gebiedt over geheele Provintien, en particuliere Steden, of eenige troupes hebben, Gouverneurs geintituleert werden; ende (even als *Dux* en *Comes*) de preëminentie, voor Stadhouders, Presidenten, Droffsaars, Balliuws hebben. Hoewel nochtans eenige van gelijken mede egaal met de selve zyn, en *promissive* onder den anderen genomen werden; uytwyfende de bevelen der Souveraine Edicten, alwaar de Provinciale namen, van alsulke personen, welke den Prins representeren in een Provintie, werden bekend by den tytel van Gouverneur; in d'ander by den naam van Stadhouder, Groot-Balliuw

Balliuw of President, en so voorts. Ook eenige van gelijken, subalterne onder hun, ofte immediately onder den Prince, even wel als in d'oude tyden, daar door niet anders en werden bekend, dan een Richter of Balliuw van een Stadt of kleyne Jurisdicctie eeniger Provintie. So dat door de Officiale namen van *Dux* en *Comes*, getrocken zynde van haar eerste beduygenisse, en geworden honorabel, feudaal, ende erfelijk nu eygentlijk werden vermeeyt eenige illustre Personagen, als Hertogh of Graaf; ende de Bedienaars van Ampten met de tytel van Gouverneur en Balliuw bekleet werden.

- 13 De eerste die dese grote Militaire beroepinghe by een oprechten waarachtigh Leen honorabel en hereditair maakten, waren de Koningen van Vrankrijk, en (so als sommige seggen) Pipin, den Vader van Charle Magne, andre Carel de Simple, van wie Kaoul, Hertogh van Normandien (naar dat hy vrede met hem hadde gemaakt) 't selve Hertoghdom erkende als een beneficie ontfangen te hebben; doch is het selve onder Hugo Capet, eerst geworden hereditair, en dat met alfulk een recht en absolute autoriteit (uytgenomen eenige kleyne Homagie) als de Koningen selfs; van welke of diergelijke Hertogen, Carolus Paschalius (verdelende deselve in *majores* en *minores*) aldus spreekt; *Majores voco illos, quorum dignitas proxime accedit ad Regiam; & hos quidem Duces in tantam magnitudinem & claritatem evellos video, ut tot mihi Reges videre videar. Minores sunt illi, qui sunt in ditione majoris potestatis Regia, Imperatoria, Pontificia. Istis videlicet datus sunt Ducatus, hoc est dignitas & feudum, quod hoc nomine demonstratur, ea lege & conditione, ut juri & jurisdictioni dantis per omnia subiecti sint, haud secus quam quilibet è vulgo.* Welcke Souverainiteyt in Hertoghdommen en Graaffchappen, de Hertogen en Graven tot inde laatste tyden hebben gehouden, als wanneer meest alle de Hertoghdommen en Graaffchappen, met alfulke Souverainiteyt en Jurisdicctie, by dees en geene voorvallen, wederom so zyn vervallen aan de Croone, dat de nieuwe uytgiften, of creatien van deselve tytulen zyn geweest sonder fulke Souverainiteyt, als in oude tyden by die territorien gevoeght was; alhoewel eenige der selver noch continueren, als wy sien in het Graaffchap van Vlaanderen, en Hertoghdom van Bourgougnien, en in de jonghste tyden, sedert die reductie, alleenlijk in eenige Hertoghdommen en Graaffchappen, toegeeygent voor appanagen aan jonger sonen van den Koningh, tot een onderscheyd van de andere, welke appanagen, by faulte van Mans Oir, ook weder aan de Croone komen moeten.

- 14 De principaalste ceremonien, Investiture, benevens de brieven van creatie, in d'oude tyden van 't Keyserrijk, bestonden voor 't meestendeel, in 't overgeven van een of meer Banieren of Banderollen. De Banieren wierden by den Keiser, sittende in sijnen Throon, ten tyde vande creatie, gepresenteert door verscheyden Princen, van wegens den persoon die gecreert wierde, en als dan by den Keyser elk een bysonder gegeven aan den geenen, welke dese waardigheyt moeste ontfangen. 't Was mede een gebruyk, dat in gevalle yemant

van d'andere Princen, eenigh recht of actie pretendeerde tot die digniteyt, ten tyde van deselve investiture, of overgeven vande Banieren, de hant daar op leyde, waar door hy de continuatie van sijn regt behield. Sulx dede den Churvorst van Brandenburg, op de investiture vande Hertogen van Pomeran; ende die ceremonie wierde niet alleen gebruykt in 't geven van Hertogdommen, maar ook in 't besteden van andere Provintien en territorien, aan Marquisen, Graven en diergelijke; *Est consuetudo curia* (teyt Otto Frisingensis) *ut Regna per gladium, Provincia per vexillum à Principe tradantur, vel recipiantur.* Maar dese investiture van *feuda vexillaria*, of Vaan-leenen, by Banieren in 't Rijk, is ten laatste achtergelaten. So dat nu de creatie van Princen met fulke digniteiten, jurisdicctien en Privilegien daar aan behorende, benevens de solemnele woorden van infeudatie aldaar geschied by Charter, Swaart, of andersints, naar geliefte des Keyfers. En hebben de Hertogen aldaar voor habijten en ornamenten van staat, carmosijne fluweele roode Rocken, en Hoeden gevoert met hermijnen, en Croonen op haar Wapenen, tot teken van waardigheyt; hoewel sommige die Croonen maar toeschryven aan Hertogen, die Souveraine maght en Koninghlijke autoriteit hebben; als Lortheringen, Savoyen, Bourgougnien, en andre, welke so souverain zyn, dat sy de macht hebben, selfs Hertogen te maken.

In Vrankrijk geschiet d'investiture van Souveraine Hertogen met het het Solemneel opsetten van een Rijke Croon, of Cirkel van Goudt, en dat met geen minder ceremonie, dan den Koningh selfs, uytgenomen de uytterste Unctie of Salvinge; Dus schrijft daar van Anthony de la Sallade; *Quand un Marquis ou un Comte à quatre Comtez, ou quatre Baronies, pour chacun Comte, l'Empereur, ou son Roy, le peut faire en sa meilleure Ville que doit estre cité, & d'icelle ou du pais porter le nom de Ducq, ainsi que doit un Roy de son Royaume, & tout en la propre forme, que le Roy est couronné, except d'estre oingt. Doit estre le Ducq enchapellé d'un tres ricque Chapel d'or, & des Pierres precieuses, par le dit Prince, & le plus digne Prelat, qui doit faire le service, ou doivent estre que peult autres Prelats, Princes, Comtes, Barons, Bannerets, & autres Nobles hommes à grand plante, pour honneur sa feste.* 't Selve in substantie, en by naar in deselve woorden, hebben wy in een kleyn Boexken, geintituleert, *la Division du Monde*, gedrukt of herdrukt tot Parijs in 't Jaar 1565. pag. 65. De andere Hertogen aldaar vande leste tyden, dewelke sodanige investiture niet hebben, en so souverain niet zyn, hebben sich mede de gedaante van Cronen van 't selve fatsoen, als de oude Hertogen hadden, op haar Wapenen toegeeygent, doch niet de Cronen selfs op hare hoofden, ten tyde hunner investiture, ten ware sy met fulke Souverainiteyt gecreert wierden, gelijk d'oude Hertogen plegen gedaan te werden.

In Engelant, alwaar sy geen territorium hebben, maar eenige jaarlijxe Revenuen, om haren staat te onderhouden, werden sy gecreert, *per gladii cincturam, & pilei ac circuli aurei suo capiti impositionem*; So dat Hertogen, welkers digniteyt in 't

eerst maar officiaal geweest, daar naar honorabel geworden, en ten laatste met Landen en Inkomsten gebeneficieerd is, erfelijk geworden zynde, by successie van tyd, soo machtigh zyn geworden, dat sy uytgenomen eenige kleyne homagie of erkentnisse aan den Souverain, by na met de Koningen gelijk staan, en in plaats van Stadhouders en Gouverneurs van Landen en Provinciën, erfelijke besitters van deselve geworden zyn.

Wat de forme der Brieven van creatie of investiture vande Hertogen en Hertogdommen belanghd, sullen wy hier by voegen de volgende, waar by het Bisdom van Camerik door Keyser Maximiliaan toteen Hertoghdom, en Jacob de Croy, te voren Bisschop van die Stad, tot Hertog gecreeerd is; luydende als volgd.

15 *Maximilianus, divina favente clementia, Electus Romanorum Imperator, semper Augustus, ac Germaniae, Hungariae, Dalmatia, Croatia, &c. Rex, venerabili, illustri, Jacobo de Croy, Episcopo ac Duci Cameracensi, Comiti Cameracensi, Principi, Consiliario ac consanguineo nostro, devoto, dilecto, gratiam nostram Casaream, & omne bonum. Splendor nostra Casarea Majestatis ad instar divini illius solis, qui in magnitudine & multitudine Electorum & Sanctorum suorum exultat, dignè trahens exemplum, hilari semper affectu desiderat, ut in circumitu Augustalis solis nostri Principum numerus crescat & feliciter augeatur, quo & nostra Majestas majoribus aucta dignitatibus, & potestatibus solidius roboretur, & fidelibus populis nostris justitia administretur, ac indebitè oppressi & afflictii refugium habeant, ubi sublevamen & auxilium in pressuris eorum comperiant, & ceteri fideles nostri spe gloriae & premii ad virtutes magis magisque excitentur. Attendentes itaque multiplicia virtutum tuarum merita, & devotionis affectum, quo nos & Sacrum Romanum Imperium omni studio & officio veneraris, ac gloriam, honorem & commodum nostrum & ipsius Imperii assidue sollicitis studiis procuras, motum proprio & ex certa nostra scientia, animo deliberato, & edense etiam consilio & assensu venerabilium & illustrium nostrorum ac ejusdem Sacri Imperii Principum, Comitum, Baronum, Nobilium nostrorum, fidelium dilectorum, te praesatum Jacobum, Episcopum Cameracensem, Comitem Cameracensem (cum & origo nobilitatis tuae à Serenissimis Regibus Hungariae originem trahat, & beatitudo & amplitudo ditionis tuae militum se diffundat, nec non intemerata fides, devotio & observantia tua, & progeniorum tuorum, qua à longo tempore nobis, & eidem Sacro Romano Imperio & serenissima domus nostra Burgundiae inservivisti) hodie in verum Ducem Cameracensem erigimus, illustramus, insignimus, & decoramus, decernentes expresse quod tu ex nunc in antea omni dignitate & praesentia, Jure, Potestate, Libertate, Honore, & consuetudine, gaudere & frui debeas, quibus alii nostri & Sacri Romani Imperii Duces Illustres frui sunt haecenus, & quotidie potiuntur.*

Civitatem Cameracensem, terras quoque tuas, munitiones, territoria, cum omnibus Aquis, Pratis, Pascuis, Judiciis, Homagiis, & aliis juribus tibi competentibus, ac omnibus eorum pertinentiis, quae latitudo Domini Civitatis Cameracensis compre-

hendit, in verum Ducatum Cameracensem erigimus, ac de plenitudine nostra Casarea potestatis tenore praesentium erigimus; Decernentes & haec Casarea statuente edicto, quod tu Jacobus, Episcopus & Dux Cameracensis, & Comes Cameracensis, nominari & appellari ex nunc in antea debeas, & tanquam ceteri Romani Imperii Duces teneri & honorari, ac ubique locorum ab omnibus reputari: Privilegiis, gratiis & immunitatibus, absque omni impedimento frui, quibus alii nostri & Sacri Romani Imperii Duces & Principes in conferendis & recipiendis juribus, & in omnibus & in singulis aliis, illustrem statum, & conditionem Ducum concernentibus, frui sunt haecenus, seu quomodo libet potiuntur. Quo autem universi re ipsa cognoscant peculiarem gratiam & benevolentiam nostram, qua te complectimur, ad Arma & Insignia tua antiqua & praeclara Nobilitatis, quae sunt in hunc modum descripta: videlicet, Scutum quadripartitum, habens in superiori dextra, & in inferiori sinistra in campo argenteo tres facies rubeas ad regulam directe per transversum ductas, & in superiori sinistra, & inferiori dextra, etiam in campo argenteo, tres securas rubeas latas in manubriis brevibus rubeis, quarum duae superiores, manubriis ad invicem converfis, inferior autem in dextram vertens, in medio autem scuti parvus clipeus suppositus etiam quadripartitus, in cuius superiori dextra & inferiori sinistra, in Campo aureo sunt rubei tractus incerti numeri ab angulis incipientes, quadrati in formam rumbi cancellantes; in superiori autem sinistra, & inferiori dextra ejusdem clipei, iterum in campo aureo est Leo niger elevatis pedibus erectus, & cauda ad caput elevata. Haec Arma & Insignia tua & tuorum Nobilitatis antiqua in modum & formam subscriptam innovanda & melioranda, statuimus & etiam innovamus, & meliora facimus auctoritate & de plenitudine potestatis nostra Casarea, scilicet, quod tu Jacobus, Episcopus & Dux Cameracensis, Cameracensis Comes, in posterum ultra arma & insignia solita, ejusdem armis potiaris, quibus in eodem scuto ad tertiam partem (quae caput scuti vocatur) superponatur sacra nostra Aquila nigra Regalis, in campo aureo, extensis alis, pedibus, & cauda, Rastellum rubeum transversum per alas ad pedes gestans tribus dentibus, quorum singulis in singulis alis, medius in pectore deorsum porrecti, prout melius haec artificis ministerio hac in medio cernuntur figurata. Quibus ex nunc in posterum futuris temporibus in omnibus uti possis, in quibus alii nostri & Sacri Imperii Duces talibus utuntur. Omnes autem & singulos defectus, si quis in praemissis ratione solennitatis omisi, dubia interpretatione sententiarum aut verborum, seu alio quovismodo comperti fuerint, supplemus ex certa nostra scientia, & de plenitudine nostra Casarea potestatis; nostris tamen ac cujuslibet alterius juribus semper salvis, & praesertim ipsius Civitatis Cameracensis, quam ultra solitum minimè gravari volumus: & sine praesudicio primavae amortisationis, libertatis, neutralitatis, jurium, Privilegiorum, concessionum, usuum, & consuetudinum laudabilium tuorum Episcopatus, Ecclesiae, Comitatus, Civitatis, & subditorum tuorum, & absque eo, quod vos aut aliqui vestrum, ad aliqua servitia, subventionesque teneantur, ad quae ante eandem erectionem non tenebantur. Nullis ergo omnino hominum liceat hanc nostra

nostra Illustrationis, Erectionis, Augmentationis, Suppletionis, Decreti, Concessionis, & Mandati paginam infringere, & ei ausu temerario contraire, sub nostra & Sacri Romani Imperii indignatione gravissima, ac poena centum Marcarum auri puri: quarum medietatem Fisco seu Aerario nostro Casarum, reliquam vero partem injuriam passi vel passorum usibus, decrevimus applicari, quam maluerint evitare. Harum testimonio literarum, sigilli nostri appensione munitarum, Datum in Civitate nostra Imperiali Augusta, die xxviii Junij, Anno Domini, millesimo quingentesimo decimo, Regnorum nostrorum Romani xxv, Hungariae vero vigesimo primo.

16 ^c Eertitel van Graaf,] Welke waardigheyd so verre is aangewassen ende opgeklommen, dat sy geen Vorsten, Koningen nog Princen ontsien en hebben, ende haar gebied ook hereditair ende erfelijk hebben soeken te maken. So schrijft Tacitus de Moribus Germanorum van dit volk: *Elegantur in Conciliis & Principes, qui jura per pagos vicofque reddunt, centum singulis ex plebe Comites.* Ende Jul. Caf. lib. 6. de Bello Gallico. *Nullus communis est Magistratus, sed Principes Regionum atque Pagorum inter suos jus dicunt, controversiasque minuunt.* Dese Graafschappen waren van den beginne electief, en somtijds maar voor een sekerentijd, en wierden deselve Comites en Rechters af en aan gefet, gelijk noch jegenwoordigh sommige Graafschappen in Vrankrijk en Engeland gehouden werden, volgens tuygh van Fauchet P Origine des dignites liv. 2. chap. 4. ende Cambden Ord. Angl. Ende door dien dese Graven hunne ampten lang besaten, hebben sy daar na den tytel van Dominus ofte Heer aangenomen, ende hebben so grote Rijkdom en magt verkregen, dat de Princen genoodsaakt zyn geworden die ampten te laten aan de nakomelingen van de voorgaande besitters onder homagie, dat is, onder huld en manschap, en also hebben sy beginnen voor erfelijk te houden, het geen sy by commissie hadden verkregen. Dese beginfelen wierden al gelegd by Tacitus tyden, als hy in sijn boek der Duytscher Seden verhaalt, dat dese Rechters en Comites wel verkoren wierden, doch aan geen andere als van Edelen afkomstige gegeven wierden. *Insignis Nobilitas, aut magna Patrum merita Principis dignationem etiam adolescentulis assignant,* dat is, Den voornamen Adel en grote verdiensten der Ouderen, heeft ook den Jongelingen het besit van hoge waardigheyd toegevoegt. Het welk de oorzaak is, seid Grot. de Antiq. Reipub. Batav. cap. 2. dat die Graafschappen lang in een geslacht bleven, en daar na als erfelijk wierden. So dat dese Graven in waardigheid van haar Ampt en afkomst deselve waren, dewelke daar na Baronnen zyn genomt geworden. *Hac prima illa Comitatus incunabula,* seid Jan Doufa Annal. Holland. lib. 5. *ad eum postea magnitudinis gradum provecta, ut non solum hujus aut illius ditionis Principes populis ac tetrarchis juxta sitis formidolosi esse, verum etiam cum opulentissimis Europa Regibus, ipsis imo Romani Imperii Augustis palam ferro confugere, ac de principatu certare, & quasi aleam jacere ausi fuerint;* dat is, De kleynen beginfelen van dit Graafschap sijn daar na tot so hogen trap opgeklommen, dat sy

haar niet alleen by hare naaftaangelegene geburen, van het een of het ander minder Gebied ontfagelijk gemaakt hebben, maar ook zelfs tegen de grootste Koningen van European, ja zelfs tegen het Kaiferrijk haar hebben derven kanten. *Quantum ex quantulis facti,* voegt hy daar by, *haud eadem prioris illius ac sequentis aevi Comitum conditio, postquam vicaria quae fuerat administratio in Aristocratiam commutari, Comitibusque nostri supremum Imperii jus usu suum facere primitus, mox ad posteror etiam hereditaria successione lege transmutare, ac propagare instituerint, plenam ac meram nulliusque in verba juratam sive addictam potestatem in subditos usurpare atque exercere consuevit.*

Dese Graven in der tyden waren niet minder als Hertogen, en mogten soo wel in 't groot als in 't kleyn daar by geleken werden. Alhoewel het andersints een minder waardigheyd was dan van een Hertogh, en meerder dan een Baron, gelijk deselve ook in Vrankrijk, Duytschland en andre Noordsche Landen onder de subalterne, en van de hoogste waardigheid werden gehouden, en soo gevoegd by de leenen, gelijk als Dux in Italien, dewelke geheele Provintien onder haar hebben, en egaal met de Hertogen zyn, in onderscheid van andre minder Graven, dewelke wederom subaltern waren aan de Hertogen, gelijk als Rechters ofte Presidenten over seker gedeelte van haar Provintie, ofte immediate aan den Kaifer behoorden, sonder nochtans eenige andere waardigheid, ofte officie met die naam te hebben, dan een Rechter ofte President van een Stad, ofte kleyn gedeelte van een Provintie, gelijkwe hier vooren gefeght hebben.

So hebben ook wel de Graven van Hollandt, 17 in gelijkenisse vande grote Graven met en benevens de Hertogen gestelt, getracht haar Graafschap erfelijk te maken, doch is altoos by de Staten vanden Lande de vryheid vande verkiesingevoregestaan en gehandhaaft; Want of wel meereendeels de Graven van Hollandt malkanderen in orde en successie gevolgd zyn, so en is nochtans het selve so geen wet of vasten regel geweest, of hebben de Staten somwijlen dese successive orde voorby gegaan, en ook wel deselve af en aan gefet, na haar goeddunken, daar van de voorbeelden bekend zyn, als eerst in Aarnout de derde Grave van Hollandt, na de twee Diderikken (die men na beloop vanden tusschen-tyd niet en kan seggen, dat malkanderen in erfgang gevolgd zyn) dewelke nalatende twee Sonen, Sifrid den oudsten, en Diderik den jonghsten, den selven Diderik voor den oudsten by den Staat is aangenomen, en voor Graaf van Hollandt erkent. Gelijk ook Ada de Dochter van Diderik de VII. om dat sonder bewillighing en tegen den raad vande Staten met Graaf Willem van Loon getrouwt was, het Graafschap, dat een jaar op haar naam gestaan had, ontfleid, en aan Willem de I. haar Oom, de Broeder van Diderik de VII. opgedragen is; Ende is na de dood van Floris de vierde, nalatende een jongen Soon, Willem de II. van dien naam, die noch maar ses jaren oud was, door quade besticring van sijn Moeder Aleid, het Graafschap aan sijn Oom, Graaf Floris Broeder, Otto Grave van Gelder en Bisschop van Utrecht, toevertrouwt. Wede-

Wederom als Floris de V. overleden was, hebben de Staten zelfs het Graaflijk Gebied aan haar getrokken, tot dat zijn Soon Jan uyt Engelant herwaarts over quam. Daar na is Keiserinne Margriet, de Sufter van Willem de IV. na dat sy voor Gravinne van Hollandt erkent was, om dat sy niet bequaam tot des Lands stands regeringh geoordeelt wierd, afgeset, en haar Soon Willem opgedragen; dewelke zijn sinnen byster geworden zynde, het Gebied aan Hertogh Aalbrecht, de tweede Soon heeft opgedragen, onder voorwaarden, dat hy het Land met raad en goed van den Eделen en Steden soude bestieren. Maar hem heeft Willem Aalberts Soon, voorsende dat hy sonder Mans Oir soude komen te sterven, moeten verfoeken, dat het Graaffchap op zijn Dochter Jacoba moght overgeset werden, die ook om haar mishuwelijken by haar leven 't selve aan Philips van Borgundien heeft moeten sien overgaan. Soo hebben ook de Staten haar dapper gekant tegens de Landvooghdye van Maximiliaan en Maria, en heeft Philips haar Soon geweigerd het Graaffchap van Holland aan te nemen, ten sy met vernieting van alle de Handvesten en Privilegien, by deselve Maximilian en Maria verleent. Eintelijk is by opene Brieven vanden 26. Julij 1581. Koning Philips het Graaffchap ontfleid, en verklaart vervallen te zyn van alle het recht dat hy aan de Nederlanden hadde; sedert welken het Graaffchap aan den Staat is gebleven, en door een Stadhouder bedient geworden.

18 Om nu weder te keren tot de verhandeling van de oorsprong van de *Comites* ofte Graven, soo moet men weten, dat sommige van opinie sijn, dat Graven haren oorsprong genomen hebben van die geene, dewelke by de oude Germanen den Princen tot Raad en agtbaarheyt toegevoegd wierden volgens de vorenaangehaalde plaats van Tacitus, *Eliguntur in Conciliis & Principes, qui jura per pagos vicisque reddunt; centum singulis ex plebe Comites, consilium simul & auctoritas adsunt.* Andere dat voor de tijden van Constantijn, die gene *Comites* genoemd wierden, welke de *Proconsules* en *Presidenten* der Provincien mede volgende waren, en hun met raad en daad in de saken van 't gemeen te hulpe kwamen, sijnde als *Assessores* om 't regt te administreren.

Maar van de tijden van den Kaifar Constantijn is dit woort *Comes* in een ander betekeninge genomen, want den Keyser heeft door een Christelijke beleeftheyt sommige van sijne Magistraten genoemd *Comites*, als medegesellen in 't administreren sijns Rijx; dog onder deselve eenig onderscheyt van preëminentie gesteld, naar 't faveur en order van digniteyt, die sy ontvingen; want daar waren *Comites* van de eerste digniteyt, ofte *primi ordinis*, als sy het noemden, andre van de tweede, of *ordinis secundi*, en andere van de derde. Van de eerste order van Graven, wierden eenige geintituleert *Comites ordinis primi intra consistorium*, als sijnde van den Secreten Raat, tot een onderscheyt van d'andre, als sijnde alle Raden generalijk, soo dat *Comes Consistorianus*, een Graaf van de eerste order in dien tijd, een Raatsheer was van den Secreten Raad. Want alle die *Consistoriani* (als het schijnt) waren van d'eerste order, ende

niet alle die van de eerste order *Consistoriani*. Daar waren insgelijks *Comites honorarii*, (ofte *vacantes*, gelijk sy die noemden) ende sonder eenige particuliere Charge of Bedieninge, en die dien naam alleen hadden, voor een Character van digniteyt, en tot onderscheyt van sulke als waren *Comites Provinciarum*, of andersints geëmployeert in eenigen specialen dienst, en wierden genoemd *Comites intra Palatium*, of *Comites Palatini* simpeljk, als of men leggen wilde, Graven van 't Hof, of om gemeender te spreken *Palatgraven*. Maar de sodanige welke na eenige uytneemende staat of bedieninge, in 't Hof of Keyserrijk *Comites in Palatio* waren, hadden meerder aansien, dan die gene die alleen verheven waren, door faveur of merite, tot de eerste order; van *Comitiva vacans* of *Cingulum Otiosum*, 't welk den gemeenen naam was van die waardigheyt, niet alleen van sulke als waren *Comites intra Palatium*, (hoewel van d'eerste order,) maar ook van die daar waren *intra Consistorium*, in gevalle sy geen andere particuliere bedieninge en hadden; want beyde wierden geheten, *vacantes & honorarii*. Boven dese verscheyden soorten van Graven, ofte *Comites*, waren daar nog eenige andere, die een waardigheyt hadden, van *Comitiva ordinis primi*, en den tijtel van *Comites ordinis primi diversarum artium*, haar gegeven als een honorable vergeldinge, *Ob vulgaris cuiuslibet artis obsequium, ofte operis publici curam temporalem injunctam, ofte rerum publicarum levum curam commissum*, so als de woorden in de wet van Honorius en Theodosius luyden; al 't welk maar eenigen dienst van geringe nature uytdukt, en niet tegenstaande haren tijtel relatijf was tot haren dienst, soo waren nochtans de *Comites ordinis primi* van mindere waardigheyt, dan eenige andere Graven *ordinis primi vacantes*, of eygentlijk honorable, want ordinaris hadden alle *vacantes Comites*, van die tijden de honorable eertijtel van *spectabilis*: en in gevalle sy eenige van de groote ampten ofte officien, als *Sacrarum Largitionum, rerum privatarum*, of diergelijke hadden, soo wierden sy geheten *Illustres*: daar dese *Comites vulgarium artium*, sijnde van gelijke digniteyt, met de *Consulares* van Provincien, slegts den tijtel van *Clarissimus*, hadden, 't welk naaft beneden die van *spectabilis* was; nu aangesien dat de officien van Marke gemeenlijk wierden gegeven aan de Graven van dese ordres, namentlijk de grote officien, van *Magister Sacrarum largitionum, rerum Privatarum, Equitum*, en van diergelijke groote waardigheden, aan eenige van dese Graven van de eerste order, soo wierde het ten laatsten een gebruyk, dat die officien in de Graven wierden bekend, by den tijtel van *Comes* en *Magister*, in plaats van *Magister*, en altemet by *Comes* sonder *Magister*, met de byvoeginge van plaats, of teyken haarder bedieninge, gelijk wy sien in *Comes & Magister Sacrarum Largitionum*, en *Comes Sacrarum Largitionum*; *Comes & Magister Equitum, Comes Domesticorum*, en diergelijke, in plaats van *Magister Sacrarum Largitionum, Magister Equitum*, en *Magister Domesticorum*. Ja, niet alleen van de grootste officieren, maar ook andere van minder digniteyt, genomen uyt dese orders, wierden gehe-

geheten *Comites*. Ingelijx Gouverneurs ofte Presidenten van particuliere Steden; dog dese waren van de tweede order, of *ordinis secundi*, alle volgens de brieven hunner Creatie of Commissie, die hun daar van gegeven wierden.

Dese tijtel soo eerst begonnen in het Hof, en soo sedert de Graven ofte *Comites* gevolgt, in alle hare bedieningen, gaf occasie, dat namaals alle de officieren van sulke ampten alsoo geintituleert wierden, in der voegen of die ampten aan geen andere als Graven eygen waren, en soo gecontinueert, tot den ondergang van de Romeynsche Monarchie, ook sedert behouden by de Gothen, Longobarden, en speciaalijk by de Francoisen, die de Romeynsche Policie in Gaulen gelaten hebben; want in Vrankrijk ten tijde van de eerste, en noch in de tweede Familie haarder Koningen, wierde 't bewint van Provintien en Steden gegeven, somwijlen aan *Patricii*, somwijlen aan *Comites* of Graven, die sy mede noemden *Cuens* voor *Comes*; d'exempelen daar van sijn te sien by Fauchet en Burkens in sijn Tropheen van Brabant. De Commissie gaf haar Jurisdictie beyde Crimineel en Civil, en de waardigheyt van 't ampt in 't abstract, genoemd *Ducatus*, *Patriciatu*, & *Comitatus*, en de forme haarder Commissie omtrent de duyfent Jaren geleden was dese: *Præcipue regalis in hoc perfecta collaudatur clementia, ut inter cunctum populum bonitas & vigilantia requiretur personarum. Nec facile cuiuslibet judicariam convenit committere dignitatem, nisi prius fides & strenuitas videntur esse probata. Ergo dum & fidem & militatam tuam videmus habere compertam, ideo tibi actionem Comitatus, Ducatus, Patriciatu, in Pago quem antecessor tuus. N. usque nunc visus est egisse, tibi ad agendum regendumque commissimus, ut ut semper erga regimen nostrum fidem inlibatam custodias, & omnes populi ibidem commanentes tam Franci, Romani, Burgundiones, vel reliqua nationes sub tuo regimine & gubernatione degant & moderentur, & eos recto tramite secundum legem & consuetudinem eorum regas, viduis & pupillis maximus defensor apparens, latronum & malefactorum scelera a te severissime reprimantur, ut populi bene viventes sub tuo regimine gaudentes debeant consistere quieti: & quicquid de ipsa actione in fisci distributionibus speratur, per vos metipfos annis singulis nostris araris inferatur.*

En staat te noteren, dat dese officien, of amtelijke digniteyten, niet beërffelijk en waren, maar dat dese Graven op en afgefet wierden, hebben de hunne inkomen en revenuen, gelijk in Engeland, alwaar de oude costuymen van Vrankrijk, door Willem Hertog van Normandien ingevoerd, ten deele noch werden onderhouden; want al is het saake, dat 't selve Koninkrijk is verdeelt in Hertogdommen en Graafschappen, so is het nogtans, dat 't meestendeel van die geene, dewelke den tijtel voeren, geen recht noch proprieteyt of gefag, in deselve Graafschappen, als Graven hebben; ten ware de Scheriff's-place, dat is het Schouwts-ampt, beneffens die digniteyt was gevoegt: maar wel den derden Penning, de *placitis & foris facturis*, als sy het noemen, dat is keuren en breuken van die Provintie, daar sy den naam van voeren, of andersints een jaarlijx pensioen uyt 's Konings Finantie.

Otto Frisingensis (spreekende van de *Comites* in Hongariën) verhaalt insgelijx dese woorden: *De omni justitia ad fiscum Regum dua lucri partes cedant, tertia tantum Comiti remanet.* Alfoo dat uyt dese, en andre consideratien; *Comes* en *Ballivus*, of Seneschal, dat is Droft, hier voortyds schynen *Synonima* geweest te zyn; dat 't woordt *Graffiones*, met dewelke de Graven by d'oude Autheuren somwijlen werden genoemd, insgelijks wil bevestigen; want wy bevinden, volgens tuygh van Burkens, dat besitters van sulke jurisdictien en Landen, eertyds by ons noch behouden hebbende den naam van *Greve*, den selven tytel, zedert datse is geworden honorabel, en by sulc een nieuwe investiture verkregen, *tanquam stimulus Prætoris*, achtergelaten, en den naam van *Dominus* of Heer aangenomen hebben; als meer expreferende den tytel, van een eygen en absolute Heerschappye, tot dat eyndelijk eenige weder dien tytel van Graaf, by Creatie, of Attributie vanden Souverain hebben bekomen. Ja by ons is den naam van Grave, met byvoeginge vande bedieninge, in eenige diergelijke ampten als noch overig, als *Pluymgrave*, *Dijkgrave*, &c. ten waarmen 't selve woord Grave liever wilde toeeygenen 't woord *Gravis*, dat is honorabel, aansienlijk, hoog of mogende; 't welk *Eorle*, of *Earle*, (dat beide by de Engelsche in Latijn was en nog is *Comes*, en by haar behouden vande Denen, alwaer tegenwoordigh in haar tale *Erlig*, is Edel of honorabel) mede beduyt. Dese *Comites* of Graven verkregen, mits haar lange continuatie in deselve ampten (ende vermits hunne Kinderen daar in succedeerden, even eens als of het hun erfgoed was geweest) so grote Rijkdommen, authoriteit en alliantien, dat by veranderinge van tyden de Princen en Koningen zyn genootsaakt geworden, die Ampten te laten aande nakomelingen vande voorgaande besitters, onder sekere voortte van homagie en hulde; sulc dat alle die den naam van Graaf of Hertog voerden in Vrankrijk, ten tyde van Carel de Simple, mits de troublen, en minderjarigheid van desen Prince, begonnen hebben in 't openbaar voor erfelijk te houden, 't gene sy hadden verkregen by commissie; gevende daar door occasie aan de Gouverneurs, die verre afgeleeten waren, om gelijke vryheid te gebruyken; want een yeder van dese Heeren, voornamentlijk deser leste familie, pretendeerde alfulc recht en authoriteyt over de Landen onder sijn Jurisdictie, als de nieuwe Koningen selfs; 't welk Hugo Capet tolereerde, om dat hy haar vreesde, nademaal hy selve den rechten erfgenaam vande Crone verftoten hadde. Want als eens den selven Hugo en Robbert bevel gaven aan Audebart, Grave van Perigneux, om sijn Leger op te breken voor Tours, en by forme van reproche hem indagtig maakten, dat sy hem hadden verheven tot een Grave, soo gaf den selven tot antwoord; *Niet gy, Koningen, maar die nu Koningen gemaakt hebben.* Soo dat de Koningen vrywillig of door contrainte vanden Edelman, deselve Graafschappen, die te voren maar waren uytgegeven by commissie, in Erfdom onder homagie, hebben moeten laten volgen, matigende evenwel daar door de ongeregelde maght harer oude Koningen, die alles deden na hun appetijt en belieste. R r r De

20 De Creatie en Investiture deser Graven of *Comites*, hebbende *Territorium* of Graafschappen in 't Keyserrijk, was inde oude tyden als die van Hertogen, te weten by 't geven van een of meer Banieren of Banderollen, inde naam van haar terroir, en in Spangien somwylen daar beneffens een Cauldron, als gesien kan worden inde Creatie van Don Alvaro Numes Olorio, Favorijt van Alfonso de elfde Koningh van Castillien, die anno 1428. als Grave van Trastamara, Lemos, en Sarria gecreëert wierde. De ceremonien deser creatie waren dese: Den Koningh sittende op sijn Throon, so wierd voor hem gebraght een kop met wijn, inhebbende drie Soppen, waar van eerst den Koningh solemnelijk nodigde Don Alvaro een te nemen; Alvaro insgelijx weder den Koningh, met dese woorden *Tomado Conde*, en *Tomado Rey*; en na drie dusdanige nodigingen, atense de soppen t'samen, waar op d'omstanders met een groot gejuych riepen, en Alvaro, by den naam van *Conde* groeteden; daar na wiert hem een Banier, en een Cauldron, en middelen voor een *Conde* by Charter gegeven. De woorden by Mariana zyn dese in sijn tweede Boek het 20. cap. *Olorio amicorum Principi abs Rege Hispani datum, ut Trastamara, Lemosi atque Sarria Comes esset; en een weynig daar naar; Tres ossa in vinipoculo oblata, cum inter se Rex Comesque tertio invitassent, uter prior sumeret, a Rege ossa una sumpta, a Comite altera, Jus Caldaria in Castris, in Bello vexilli proprii insignibus distincti datum. In eam sententiam consecutus tabulis atque recitatis, consecutus astantium clamor plaususque. Is instituendi Comites ritus fuit.*

De Banier, seyt Salazar de Mendoza, was een getuygenisse van 't gesach of bevel, dat hy hadde in 't velt om te commanderen, en de Cauldron, betekende den staat sijn Hof-houdinge, en sijnne middelen, in te onderhouden den genen, die hy commandeerde. *Quia status demonstrat qualitatem & dignitatem Persona.* Want grote Huysen en kleyne Keukens, bevoegen meer Koopluyden dan Edelen; tot welken einde dese Graven in Engeland, den derden Penning van d'Inkomsten harer Provincien wierde gegeven; ofte een jaarlijx pensioen uyt 's Konings Finantie, *pro statu Comitatu* (so leggen de woorden) *decenius & honorificentius sustentando & manutenendo.* In Vrankrijk moesten sulke Personagien vier Banieren hebben; en van elke Banier moesten ten minsten thien Edelluyden dependeren; andersints (seyt Anthony de la Sale) was het een disreputatie voor den tytel van Graaf. *Quand un Vicount ou Baron* (so zyn de woorden) *le veut faire Conte, il faut qu'il ait quatre Baronnies, & chascun Baronnie ait sous elles au moins dix Nobles hommes, pour luy faire honneur a ses besognes. Adonc son Prince il le peut licitement faire Count, & autrement il fait tort a la dignité de Conte.* De Investiture van dese Graven, so wel mediaat als immediaat, zynde minder dan een Hertog (*Comites minores* genoemt, ten respecte van die gene, welke dien titel gemeen hadden met de Hertogen, en sulke Souverainiteit, dat sy waren gelijk *Imperatores in suo Comitatu*, en haar investiture ontfingen met een ryke Croon van Goudt op haar Hoofd, gelijk de Ko-

ningen) geschiede aldaar met het geven van eenen rijken Diamant of Diamant-ring, met een Croon boven hun Wapen-schild. In Engeland, so wanneer den Koningh gelieft de Ceremonien te laten geschieden, werd tegenwoordigh noch de Investiture gedaan met den Tabbaart, of Kleedt van Staat, d'omgordinge van 't Rappier, en een Muts met een Kroon van Goudt, die hun by de creatie door den Koningh selve opgefet, vast gemaakt, en aangedaan werd; de eerste van onse Princen die desen excellerenden tytel van Grave braght in ons Nederland, was Carel de Stoute, die Anno 1473. binnen Brugge Jan de Croy tot eerste Graaf van Chimay in Henegouwen creerde, met het setten van een goude Kroon op sijn hoofd, en andere grote Ceremonien meer, welk Graafschap van Chimay daar na by Keyser Maximiliaan anno 1486. tot een Prinsdom is verheven, ten reguarde van Carel de Croy. Maar naderhand inde latere tyden so geschiede voor 't meestendeel die creatie door 't overgeven vanden Charter, hoewel mede somwijlen (alseertijds in andre Landen) met woorden alleen: 't Excerpt daer van is te sien in dat van Keyser Carel de Vyfde in 't creeren van Adriaan de Croy, Heere van Reux, tot Grave van Reux, ten tyde sijn Croninge van Boulongien, alwaar den Keyser, sittende met sijn Kroon op 't hoofd, den Septer en Globus in de hant, den selven Croy, (die hy by hem riep) knielende voor hem neder, met dese woorden tot Graaf creerde.

Non me latent, generose Adriane, majorum tuorum vetustissima Nobilitatis imagines, eorumdemque erga predecessores nostros ingenia merita. Sed nec tuam in Majorum tuorum virtute imitanda constantiam ignoro, qui tua strenue gesta, magnificeque facta expertus, dignum Virtutibus tuis premium referre statuens, te unum vocavi & elegi, in quem huius sacri Diadematis primitias impenderem, teque quod & merita tua deponunt, & virtutes merentur, in sacri Romani Imperii Comitum proveherem; que dignitas nunc nostro Imperio Gloria, tibi que ac tuis successoribus perpetuum decus esto. Sacri Romani Imperii Comes bona fide appellator, tuoque Rhodio Dominio cum adjacentibus illis terris tuis, tu & successores tui deinceps Comitatus titulo fruuntur; equalem cum ceteris Romani Imperii Comitibus dignitatem habento, paribus honoribus, privilegiis, preeminentiis, libertateque sine ulla contradictione utuntur; qui in istis contradicere tibi ausus fuerit, aut obstinatus non paruerit, Sacri Romani Imperii rebellis & Majestatis nostra reus habeto.

Wat de forme der brieven of charter in 't maken en creëren der Graven gebruykelijk, aangaat, hebben wy goetgedagt toteen voorbeeld alhier te stellen den brief, waar by Hendrik van Riviere geseit van Aarshot, tot Grave gemaakt is, luydende aldus.

Ferdinandus secundus, Divina favente clementia, Electus Romanorum Imperator, semper Augustus, ac Germania, Hungaria, Bohemia, Dalmatie, Croatia, Slavonia Rex, &c. Archidux Austria, Dux Burgundia, Brabantia, Stiria, Carinthia, Carniola, &c. Marchio Moravia, &c. Dux Luxemburgia, ac superioris & inferioris Silesia, Wittenberga & Techa Princeps, Salsvia Comes, Habspurgi,

purgi, Tirolis, Ferretis, Riburgi, & Goritia, Landi-
 gravius Alsatia, Marchio Sacri Romani Imperii,
 Burgundia, ac superioris & inferioris Lusitania Do-
 minus, Marchio Slavonicis portus, Naonis & Sa-
 linarum, &c. Nobili nostro ac Sacri Imperii fidei
 Dilecto, Henrico de Revere, Baroni de Heere, gra-
 tiam nostram Casaream & omne bonum. Ut a Sole
 reliqua lumina lumen & inferiora haec corpora vires
 atque incrementum; sic hominum ordines reliqui ab
 Imperatoria dignitate, dignitatum maxima, ac sta-
 tus honorum ornamenta accipiunt, in quibus conse-
 rendis divi antecessores nostri, Romanorum Impe-
 ratores ac Reges, summi Dei exemplo, qui rerum
 copiam in varios humani generis usus uberrime effun-
 dit, liberales sese ostendere consueverunt; diligenter
 tamen hoc observare solebant, ut honores ac premia
 pro cuiusque virtutibus ac meritis distribuerent, ne
 pari omnes loco, nullo discrimine, censerentur. Quam
 consuetudinem laudatissimam & nos, postquam a
 Divina Majestate ad Majestatis Imperatoria culmen
 evehiti sumus, imitari ac retinere studentes, nihil prius
 ducimus, quam ut eos, qui singularem erga nos & erga
 Sacrum Romanum Imperium, nostram Augu-
 stam Austriae Domum, animi devotionem atque
 observantiam gerunt, peculiari gratia ac favore
 complectamur, eorumque augendis commodis atque
 ornamentis benigne animemur. Compertum itaque
 habentes, Henrico de Riviere, te non minus anti-
 quam quam nobili, & in Episcopatu Leodiensi prima-
 riâ profapia, qua celeberrime Comitum postmodum
 ob res fortiter gestas Ducalis dignitatis titulo conde-
 corata Familia de Aerschoot originem suam acceptam
 ferat, prognatum; unde multi Heroes, multi viri
 fortes ac Magnanimi cum in armis, tum in togâ ce-
 lebres prodierint, qui per perpetuam principibus suis
 ac Sacro Romano Imperio fidem, ac singularem ob-
 servantiam studium utriusque domus nostra, Austriae &
 Burgundiae, vivis verum documentis probarint, ac
 proinde per varios praecipuarum dignitatum & officio-
 rum gradus, ad eminentissima quaeque tam Castren-
 sia quam Provincialia munia provehi, commissioni-
 bus & legationibus variis honorari, & ad consilia
 quaevis ardua fidei, & prudentia sua merito accer-
 siri & admitti meruerint. Te verò, laudatissimis eo-
 rum vestigiis jam tum a primis aetatis tuae temporibus
 generoso animi ductu insistentem, omnes conatus,
 studia & actiones tuas in eum velut scopulum sedulo
 diligenterque direxisti, ut a vetusta majorum suc-
 cessione continuato fluxu in te transfusum, tibi que ve-
 lut per manus consignatum decus domesticum non
 modo ab oblivionis inseritu vindicare, verum etiam
 propriis meritis atque virtutibus pulcherrime adan-
 ctum & illustratum ad posteritatem tuam propagare
 posses. Quem in finem cum diversas Provincias &
 Nationes perlustrasses, & linguarum, variarum-
 que rerum, quae virum nobilem ornent, ubi vis ter-
 rarum & gentium appellari & salvari debeatis, non
 minus ac si ea Progenitores ac Majores vestri ab im-
 memorabili tempore legitime usi fuissent, illamque
 ad vos successionis jure propagassent. Ut praeterea
 gratiam atque clementiam erga te magis magisque
 ostendamus, ex eadem certâ scientiâ, animo de-
 liberato, sano accedente consilio, & de Casarea no-
 stre potestatis plenitudine Oppidum, Dominium, &
 Baronatum de Heere, quem in Episcopatu Leodiensi
 cum omni modo, jurisdictione, fructibus, emo-

lumentis, decimis molendinis, venandi, piscandi,
 & aliis juribus dominicalibus quibuscunque ab omni
 honore liberum possides, habitas, desuper sufficienti
 informatione in nostram & Sacri Romani Imperii
 specialem protectionem, tutelam, atque salvam
 guardiam perpetuò duraturam assumimus, & in
 Comitatu Sacri Romani Imperii specialem protectio-
 nem, titulum & dignitatem ereximus, fecimus, &
 creavimus, quemadmodum vigore presentium assu-
 mimus, erigimus, facimus, creamus, & pro tali
 agnoscimus: salvis tamen Episcopi & Ecclesiae Leo-
 diensis superioritate & juribus, aliorum quorumcum-
 que, quibus per hanc gratiam & creationem nostram
 nullatenus prejudicatum volumus. Expresse decla-
 rantes, dicti Comitatus de Heere pro tempore pos-
 sessores majorem proinde exemptionem immunitatem
 & privilegia ampliora, quam sibi jam nunc competant,
 contra dictos Episcopum & Ecclesiam Leodiensem
 pretendere non posse, vel debere, omni dolo & fraude
 semotis.

Quocirca universis & singulis Electoribus, tam
 Ecclesiasticis quam secularibus, aliisque Principibus,
 Archiepiscopis, Episcopis, Ducibus, Marchionibus,
 Comitibus, Baronibus, Militibus, Nobilibus,
 Clientibus, Capitaneis, Vice-Dominis, Advocatis,
 Praefectis, Procuratoribus, Heroaldis, Officialibus,
 Quaestoribus, Civium Magistratibus, iudicibus,
 Consulibus, Civibus, Communitatibus, ac deni-
 que omnibus nostris & Sacri Romani Imperii subditis
 ac fidelibus dilectis, cuiusque status, gradus, ordi-
 nis conditionis, ac praesentia extiterint, firmiter
 ac serio mandamus & praecipimus ut te antedictum
 Henricum de Riviere utriusque sexus, in infinitum
 ex te descendentes ac descenduros, tam in literis quam
 nuncupatione verbali, Comites & Comitissas de Ri-
 viere nominent, dictumque Dominium de Here pro
 Sacri Imperii Comitatu habeant & cognoscant, &
 in omnibus & in singulis rebus, actibus, dignitatibus
 & congregationibus Ecclesiasticis & profanis, ac deni-
 que ubique locorum ac terrarum, pro talibus ad-
 mutant, reputent, atque honorent; nec non omnibus
 & singulis privilegiis, indulgiis, immunitatibus, li-
 bertatibus, honoribus, dignitatibus, prerogativis,
 exemptionibus, juribus, consuetudinibus, gratiis
 & favoribus, quibus ceteri Comites & Comitissae Sacri
 Imperii fruuntur, potiuntur & gaudent, libere quie-
 re & absque ullo impedimento usi, frui, potiri, & gau-
 dere permittant, adeoque vos in iis omnibus & singu-
 lis defendant, conservent & manuteneant, & alios
 ne quid in contrarium attentent & moliantur, pro
 viribus prohibeant & impediant, quatenus nostram,
 & Sacri Imperii indignationem gravissimam, ac poe-
 nam centum Marcharum auri puri pro dimidiâ Im-
 periali fisco, seu arario nostro, reliquâ vero parte in-
 juriam passi aut passorum usibus, toties quoties contra
 factum fuerit irremissionabiliter applicandam incur-
 rere voluerunt, & ad gubernandam Rempublicam
 praesidio esse possunt usum acquisivisses, & ad Reve-
 rendissimi & Serenissimi Ferdinandi, Archiepiscopi
 Colonensis, Sacri Romani Imperii per Italiam Ar-
 chieancellarii, Episcopi Leodiensis, Hildeshemensis,
 Monasteriensis, Paterbornensis, & stabilem
 praepositi Bercholgadensis, Comitum Palatini
 Rheni ac utriusque Bavariae Ducis, Principis
 Electoris, & palatini nostri charissimi aulam
 contuleris, ubi fidelibus & continuis obsequiis singu-
 larem

larem dilectionis sua tibi gratiam & favorem conciliaris, nullamque interim occasionem pratermiseris, quatinus de nobis Sacroque Romano Imperio & Augusta nostra Austria, Burgundia domo bene merendi fervens desiderium re ipsa demonstrare posses: adeo ut praclarum hunc conatum tuum dilectio sua in hos solenni Electorum & Principum conventu insigni nobilis testimonio praeferre, teque eo nomine gratiorem nobis & acceptiorem reddere non dubitavit. Unde spes nobis certa est, te deinceps quoque, seu bellis seu pacis tempore, tui inorumque exemplo in eodem de nobis bene merendi proposito constanter perseveraturum. Idcirco dignum te judicavimus, cui peculiare benignitatis nostra Caesarea documentum tibi tuaque posteritati perpetuo honori & ornamento futurum relinqueremus. Motu itaque proprio, ex certa nostra scientia, animo bene deliberato, ac sano accedente consilio, deque Caesarea auctoritate & potestate nostra plenitudine, te supradictum Henricum de Riviere, Liberum Baronem de Heere, omnesque & singulos Liberos heredes posteros, ac descendentis tuos legitimos utriusque sexus, natos aeternaque serie nascituros, veros Sacri Romani Imperii Comites & Comitissas creavimus, facimus, & nominavimus, tituloque, honore & dignitate Comitatus Imperialis auximus atque insignivimus, sicuti vigore presentium creamus, facimus & nominamus, augemus & insignimus, volentes praesentisque edicto nostro Caesareo in perpetuum valituro firmiter & expresse decernentes, quod tu supradicti Henrici de Riviere, Baro de Heere, cum universa prole atque posteritate legitima mascula & foeminea in infinitum, titulum, nomen & dignitatem Comitum Imperii perpetuis deinceps temporibus habere, obtinere, & deferre, eoque tam in litteris quam verbali nuncupatione, in rebus spiritualibus & temporalibus, Ecclesiasticis & prophanis honorari, appellari, & reputari, ac denique omnibus & singulis honoribus, ornamentis, dignitatibus, gratiis, libertatibus, privilegiis, juribus, indultis, consuetudinibus, praerogativis & prerogativis liberi, & cura cujuslibet impedimentum tuis, frui, potiri & gaudere possis & debeatis, quibus ceteri nostri & Sacri Imperii Comites utuntur, possunt & gaudent, consuetudine vel de jure, non obstantibus in contrarium facientibus quibuscumque, etiam si talia forent, de quibus in praesentibus specialis & expresse mentio fieri deberet, quibus per praesentis scienter & auctoritate nostra Caesarea derogamus, ac sufficienter derogatum esse volumus. Porro tibi saepe dicto Henrico de Riviere, omnibusque liberis, heredibus posteris & descendantibus tuis perpetuo orituris masculis & foeminis, eam gratiam, & facultatem concessimus & elargiti sumus, ac vigore presentium concedimus & elargimur, ut vos in posterum Comites & Comitissa de Riviere, & nominari possitis ac valeatis, atque huiusmodi denominatione tam scripto quam viva voce, intra, extra iudicium, harum testimonio litterarum manu nostra subscriptarum, & bulla nostra aurea appensione munitarum. Datum in civitate nostra Imperiali Ratisbona, die vigesima secundae Mensis Martii, Anno Domini, millesimo sexcentesimo, vigesimo tertio. Regnorum nostrorum, Romani, quarto; Hungarici, quinto; Bohemici, sexto. Erat signatum, Ferdinandus.

22 ^d Grote en kleine Edelen,] Het gene onder den Duytsen, Francen, en Italiaansen Adel onder-

scheidtlijk werd onderhouden, dat onder de grote Edelen die gene wierden gerekend, dewelke van Graven, Markgraven, Burggraven, Baarotsheeren en Baronnen waren afgekomen, alle welke waardigheden, als onversterflijke erfenen van d'een tot d'ander overgingen; daar onder ook de Ridders in haar persoon gerekend wierden, also het selve maar personeel was, en niet over en erfde; en wierden onder den kleinen of minderen Adel die gene gehouden, welke van Ridders afquamen, doch zelfs geen Ridders waren, daar onder de Schiitknappen en Schiitboortige Mannen, die men Jonkers noemde, mede begrepen waren.

En is 't selve onderscheid te sien inde volgende lijst vande voorname Heren Edelen en Vasallen, so van die gene, welke men van outs gewoon geweest is ten dagvaart te beschrijven, als die gene, welke men niet gewoon was sulx te doen; welke aantekening inden Jare 1555. gevonden is onder de Papieren van Heer Gerrit van Assendelf Heer van Assendelf, Heemskerk, &c. in sijn leven eerste Presiderende Raad van Keiser Carel de V. in den Hove van Holland, luydende als volgt.

Declaratie vande principale Heeren, Edelen, en Vasallen, gegoet in Holland, en daar binnen woonagtig, die men van alle oude tijden gewoonlijk is, tot allen dagvaarden te beschrijven, als 'er eenige ommeslagen van beden of anders geconsenteert werden, op de Schiittalen vande Heerlijkheden, of Ambachs-Heerlijkheden en Landen onder de Schiittalen gelegen, en die gene die buyten de Schiittalen gelegen zijn, in allen dagvaarden, daar extraordinaris, als thiende Penningen, Schoorsteengelt, Margengelt, of diergelijke geeyst werd, op de Landen onder de Schiittalen niet begrepen.

Heer Georgius van Egmond, Bisschop van Utrecht, Heere van Hoogtwoude en Eerstwoude, Ambaghs-heer van Spanbroek.

Den Prince van Orangien, als Heere van Yfselesteyn, Benskoop, Jaarfvelt, Leerdam, 't Land vander Leede, Schoenrewoirt, en Accoy.

Den selven Prince Ambachsheer van Polanen, daar onder behoren Rijswijk, Monster, Westheyde, Poeldijk.

Den selven Prince als Ambachs-heer van de Lecq, daar onder behoren Leckerkerk, Crimpen op de Lek, Crimpen op de Ysele, en Ouderkerk op de Ysele.

Den selven Prince Ambachs-heer van Drimmelen, Almonde, Dubbelmonde, en andere Dorpen noch onder water gelegen.

Den Prince van Gaveren, als Grave van Egmond, daar onder begrepen zyn Huysduynen, Petten, Warmenhuyse, Haringh-Karspel, Oud-Karspel, Backom, Purmereynde, Ipendam, Purmerlandt, Neck,

Den

Den selven als Heete van Egmond binnen, en van Egmond op Zee.
 Den selven als Ambachs-heer van Berkel.
 Den Grave van Hoorte, als Heer's Lands van Altena, daar onder behoren Woudrichem, Sleewijk, Rijswijk, Giessen, Uytwijk, Almerkerk, Andel, Opaal, Aalst, Waarhuysen, Werken.
 Den Grave van Ligne, als Heere van Wasse-naar, Voorschoten en Wimmenom, Burggra-ve van Leyden, daar onder behoren de Ambachs-Heerlijkheden, Leyderdorp, Catwijk op den Rhijn, Catwijk op Zee, Valkenbutg, Voor-burg, Zassenem en Oestgeest.
 Den selven is nog Ambachs-heer tot Oostba-rendrecht in Zuydholland.
 Den Grave van Arnberge, als Heer van Naald-wijk, en van Hontsholle, Ambachs-heer van Vlaardinger-Ambacht, van Cappelle, van Nieuwerkerk op den Yssle, en van Wate-ringen.
 Deselve, als Heer van Polsbroeck.
 Deselve Grave van Arnberge, Ambachs-heer in Waddinxveen, als tot Groenewaard, Poelge, Zuydelwijk.
 De Gravinne van Hoogstraten, houdt vande Graaffschepe van Holland te leene, Hontswijk, Everdingen, Geboreingem, en meer andre.
 Heer Reynold van Brederode, Ridder vande Ordre, Heere vander Hoogh, Ambachs-Heer van Zandvoort, Tedroda, Schoten, Aalbrechts-berge, Velsen, Schoreh Camp.
 Den selven Heer van Brederode, als Heer van Vyanen, met eenige Dorpen.
 Joncker Balthazar van Brederode, Heere van Bergen in Kenmerland.
 Jonker Reynout van Brederode, Ambachs-Heer van Voshol, daar onder begrepen zyn Zwanenburgerdam, Reewyk en Langeraar.
 Heer Cornelis van Bergen als Heer van Seven-bergen, Noordeloos, en vander Schellingen.
 Deselve als Heere van Nieukoop, Oosthuysen en Etershem, Ambachs-heer van Heesbeen.
 De Heer van Cruyningen als Heere van Haerf-woude,
 De Burghgrave van Montfoort, als Heer van Korte Linfchoten, Hekendorp en den Indijk.
 De Heer van Merode, Ambachs-heer van Riederkerk en Oost-Ysselmonde.
 Heer Walraven van Arkel, Ridder, Heer van Heukelom.
 Wessel van Boetselaar, Heer van Asperen, en van half de Nieuwpoort.
 Den selven Heer van Asperen, als Ambachs-Heer van West-Barendrecht.
 De Baron van Liefvelt, daar onder gelegen zyn Ammers, 's Graveland, half de Nieuwpoort, Ot-teland, Peurffen.
 Heer Gerrit, Heer van Assendelft, Eems-Kerck, Ambaghs-Heer van Castricom, Rid-der.
 Deselve onder Honingen Ambaghs-heer van Cralingen, Ouwerscie, den Hogen Ban, en Schie-broek.
 Heer Floris van Assendelft, Ridder, Heer van Henrick Yden Ambaght, en van half Kijf-hoeck.

Jonker Otto van Assendelft, Ambachs-Heer vanden Lande vande Lek, daar onder begrepen zyn Brandwijk, Gybeland, Blesgengrave, Streefkerk, Nieuw-Lekkerkerk.
 Nicklaas van Assendelft, Heere van Brants-waart.
 Deselve Ambachs-heere van Besoyen en Hey-nenoort.
 Lambert Millink, Heer van Waalwijk, als Heer van Meeuwen, Ambachs-Heer van Dron-gelen en Babilonienbroek.
 Heer Dirk van Zulen, Ridder, Heer van Ze-vender.
 Willem van Lokhorst, Heer van Heemstede, Ambachs-heer van Slydrecht.
 Heer Arend van Duvenvoorde, Ridder, Am-baghs-heer van Woerdingerhout, en van het Wout.
 Heer Jacob van Duvenvoorde, ook Ridder, Ambachs-heer van Opdam, en van Hensbroek.
 Gerrit van Poelgeest, Heer van Hooghmade, Ambachs-heer van Koudekerk.
 Heer Adriaan van Mathenesse, Ridder, Heer, van Riyere, Ambaghs-heer van Mathenesse.
 Otto van Egmond van Kenenburgh, Ambags-heer van Sinte Martijns recht.
 Jacob vander Duyn, Ambaghs-heer van Sprange.
 Heer Jan van Cuylenburgh, Ridder, Heer van Opmeer en van Liere, Ambachs-heer van Soeterwoude, Segwaart, Sevenhuysen, Sou-teveen.
 Aalbrecht van Treslonge, Heer van Veenhuy-sen.
 Heer Pieter, Heere van Rhoon en van Pen-drecht, Ridder.
 Anthonis van Amstel en van Mijnden, Heer van Cronenburg, Ambaghs-heer van Mijnden en van Loofdrecht.
 Johan Heere van Schagen van Barsingerhoorn en Haringhuysen, is een Jongen van vijf of ses Jaren.
 Deselve, Heer van Borchoorn.
 Joost van Heerle, Ambachs-heer van Muyl-kerk.
 Govert van Bregt Ambachs-heer van Mun-sterkerk.
 Joost vander Werve, Ambaghs-heer van Gief-sen Oudekerke.
 Jacob Heere van Wyngaarden.
 Willem van Woerden, Heere tot Vliet.
 Arent de Jode, Ambaghs-heer van Hardings-velt.
 Henrik Croesingh, Heere van Benthuisen, Ambaghs-heer van Soetermeer.
 Jan vander Does, Ambachs-heer van Noor-tigh.
 Willem van Zuylen van Nieuwvelt, Ambags-heer van Berkou.
 De Juffrouw van Reynoutre, Ambaghs-Vrou-we van Moerkerkerland en half Kijffhoek.
 Vrouwe Maria van Mathenesse, Vrouwe van Warmont, Ambaghs-Vrouwe van Alkemade en van Esselijkerwoude.
 Jonkvrouwe Anna van Zuylen, Ambachs-Vrouwe van Heylo en Oesdom.

Heer Jan van Soudenbagh, Ridder, Heere van Urk en van Emeloort.

I. Declaratie van andere Vasallen, die men niet gewoonlijk is te beschrijven.

DEn Abt van Egmont, Heer van Abfoude buyten Delft.

De Abdiffe Vrouwe van Reynsburgh en van Boscoop.

Den Abt van Middelburgh, Ambachs-heer van Wijk by Heusden.

De Burgemeesters van Delft, Ambachs-heeren van Naaltwix-Reght onder Ouwerschic.

De Burgemeesters van Amsterdam, Ambachs-heeren van Sloten, Sloterdijk, Rooftdorp, Amsterveen en Waverveen.

De Burgemeesters van Goude, Ambachs-heren van Korre Haarlem.

II. Andere Vasallen, die men niet gewoon en is te beschrijven ter dagvaart, als gehouden daar toe niet gequalificeert.

Huybert van Wijk, Heer van Onsenoort.

Heer Pieter van Chenu, Ridder, Ambachs-heer van Werkendam.

Heer Guillam Segers, Ridder, Ambachs-heer van Arentsbergen en Ammers aande noort-zyde vande Leck.

Meeſter Jacob de Jonge, Heer van Baardwyk.

Wouter, Heere van Outhesden, Ambachs-heer van Alblasterdam.

Meeſter Gerrit van Renoy, Heere van Spijck.

Meeſter Arent Sasbout, Ambachs-heer van Spaelandt.

Meeſter Adriaan Stalpaert, Ambachs-heer van Ruyven,

Heyman Vincentſſe Ambachs-heer van Ketel en vande Linde.

Jacob Vincentſſe Heer van Cabau.

Cornelis van Gent, Ambachs-heer van Capelle, 's Grevelduynen, en Waſpijk.

Splinter van Hargen, Ambachs-heer van Oosterwijk en Westyſſelmonde.

Anthonis Carlier, Generaal vande Munte, Ambachs-heer van Hoogblokland.

Meeſter Claas Aſſendelft, Ambachs-heer van 's Gravemoer.

Boudewijn van Drenkwaart, Heer van Ghyeffen-Nieuwerkerk, Ambachs-heer van Ghyeffemonde.

Jan van Almonde, Ambachs-heer van Boeckeldijk en van Blemmendijk.

Wouter Heere van Laagblokland.

Gijsbrecht van Bronchorſt, Heer van Schoorl.

Jonkvrouwe N. van Bernecourt, Ambachs-vrouwe van Arlanderveen en van Oiltshoorn.

Gerrit van Valkenſteyn, Ambaghs-heer van Rijsoort.

Jacob Copier Ambachs-heer van Callagen.

Jofue van Halveringen, Heer van Hofwegen.

Pieter Aarents-foon, Ambaghs-heer van Heer-Jans-Dam.

Meeſter Adriaan Sandelijn, Ambaghs-heer van Sandelijns-Ambacht.

Adriaan van Blijenburg, Ambaghs-heer van Schobbelants-Ambacht.

Arent Corneliffen, Ambaghs-heer vander Mylen, buyten Dordrecht.

Margarietken Bouwen Ooms, Weduwe, Vrouwe van Papendrecht.

Cornelis Adriaanz. Ambaghs-heer van Alblas.

..... Ambaghs-heer van Molenersgrave.

Jacob Pinſſen, Heer van Offem.

Meeſter Gerrit vander Laan, Ambaghs-heer van Uytterbuert.

Dirk, Ambaghs-heer van Kerkenrode, en van Vliant buyten Haarlem.

Meeſter Gerrit Henriksz., Ambachs-heer van Ravensbergen, en in Sluypig.

Dirk Coebel vander Loo, Heer van S. Hureghs-Reght.

Jonkvrouwe Anna van Borſſelen, Ambaghs-vrouwe van Middelburgh.

Gerrit van Kerſt, Ambaghs-heer van Hogeveen.

Jacob Janſz. van Utregh, Ambaghs-heer van Cralinger-polder.

Huych Spierink van Aalburg, Ambaghs-heer van Herp by Heusden.

III. Declaratie van andere Edelen in Holland wonagtig, die gene Heerlykbeden, nog Hoge nog Lage en hebben, en sulx niet beſchreven en worden.

Heer Gerrit van Renesse, Ridder.

Adriaan van Naaltwijk.

Hendrik van Raaphorſt.

Vincent van Lokhorſt.

Adriaan van Boeckhorſt.

Hendrik vander Does.

Wenaar vander Does.

Jacob vander Does.

Adriaan van Treſlonge.

Joris van Treſlonge.

Huych van Treſlonge.

Bartholomeus van Egmont van Meresteyn.

Huybrecht van Woerden van Vliet.

Jan van Wyngaarden, Heer Floris Soon.

Jan van Wyngaarden, Godtschalcx Soon.

Gijsbreght van Wyngaarden.

Jacob van Poelgeest.

Arent van Duvenvoorde, Gysbreghts Soon.

Jacob van Duvenvoorde van Woude.

Cornelis de Cok van Opinen, &c.

Gecopieert uyt ſeker Boexken, geſchreven inden Sterf-huyſe wylen Heeren Gerrit, Heer tot Aſſendelft, Heemskerke &c. die eerſte Raad preſiderende was van Keyſer Carolo Quinto Ho. Lo. Memo. inden Hove, en Stadhouder vanden Leenhove in Hollandt; in wiens Sterf-huyſe 't voorſz. Boexken verkregen heeft Vrouw Catharina van Aſſen-

Affendelft, Vrouwe der Stad Helmont, Erf-Burgh-Gravinne vander Vuyren en Duysburgh, &c. volle Suster vanden voornoemden Heer Gerrit, van welke Vrouw Catharina van Affendelft, *ex testamento* eenige en universele Erfgenaam is geweest haar Nichte, des voorz Heere Gerrit en Vrouw Catharina van Affendelft, volle Broeders Dochter, Vrouwe Anna van Affendelft overleden anno 1630. Weduwe van wijlen Heer Johan van Beyeren, Heere tot Schagen, Barfingerhoorn en Colhoorn &c. Hy liet dit dal aller tranen inden Hage den 22. Februarii 1618. out 73. jaren, hebbende de Heerlijkheit van Schagen beseten 70. jaren.

Dit Ridderfchap, mitfgaders de Adelijke personagien, van naturen Edel door 't reght des Bloeds, wierden doenmaal, te weten in 't jaar 1422. in sodanige aansienlijkheid gehouden by de Landluyden van Holland, dat sy geenfints verdragen en wilden, dat eenige Landluyden tot den staat van Edelheyd fouden geraken, dan met Octroy alleen vanden Grave van Hollandt.

JOHAN, by der Genade Godts, Paltzgrave op den Rhijn, Hertoge in Beyeren &c. Laat weten allen onsen Balliuwen, Schouten, Rechteren, Edelmannen, Schepenen, gefworen Afsingen en Boden, overal inden Lande van Hollandt, hoe dat wy dagelijx veel vervolgt werden van onse gemeene Huyfluyden, inden Dorpen gefeten, klagende dat sommige van hare Medebueren by den Alderdoorlugtigften onsen genadigen Heere den Roomsch Koning geweest zyn, en sommige aldaar gefchikt hebben, om privilegie en vryheyd van Edeldom, die sy van sijne Mogentheyd verkregen hebben, in groot aghterdeel van onse Heerlijkheit, en verminderinge onser dagelijxse diensten, die wy tot hier toe uyt alle Dorpen gehadt hebben. En want onse meyninge niet en is, onsen Genadigen Heer Konings Brieven te krenken, so wy wel kennen, dat'er in sijne Koninklijke Magt wel is, den Onedelen te edelen, naar dat hem Godt en die wereldlijke wysheyd, tot de Keyserlijke Hoogheydt verbeven heeft, maar meynen dat hy ons billik aan onsen diensten met sijne gifte niet verminderen, noch buyten onsen consente veragteren en fal. **S**O O I S 'T, dat wy u allen Amptlieden en diennende voorz, ende elke bysondere ontbieden en bevelen op onse hulde, dat gy voortaan op sulke Koninklijke Brieven als voorz is, niemants aanbrenghen en hoort nogh en vordert, noch vonnisse daar op vraagt nog en wijft, also lieve als wy uzyn, ten zy dat onse Brieven van consente en confirmatie daar by zyn. En of'er eenige tot desen dage toe deurgegaan zyn voor uw of uwer eenig, en heure Brieven van getuyge daar af buyten ons verkregen hebben, soo willen wy doch dan hun die geen staat noch bate en doen, maar in Huyfluyden staat wesen en blijven sullen, alsoo als het ons kennelijk aanraakte in allen saken ende gevaarde, tyd toe dat sy onsen consente en confirmatie daar af hebben, en anders niet. Want waar 't dat gy hier en boven dedet, of dat sy ons niet en dienden in allen state en dienste, gelijk den Huyfluyden, dat wouden wy aan u en aan hen

houden, en verhalen als den genen, die ons geweld dede aan onse Heerlijkheit, sonder eenig verdrag; In oirkonden, &c. Datum inden Hage den 27. dag in April 1422.

Geextraheert inde Rekenkamer van Holland, uyt seker Register, daar buyten op geschreven staat, Memoriaal *de Annis 1422. en 1423. Ducis Johannis*, staande aldaar *solo verso sexto*. Onderteykent **G**O O L, den 20. November 1628.

Markgraven.] Also genoemd van seker be-²⁴paald gebied, op de limiten van enig Land of Koninkrijk, daar over sy als Gouverneurs gesteld waren; Want gelijk als de *Comites* en *Graven* over dese of gene Provincie bepaald waren, so wierden ook de *Markgraven*, dewelke het bevel hadden over sekere Frontierplaats of Zeekust, also genoemd van het woort *Mark*; het welk een scheid of limit beduyd; *Marchio dicitur a Marcha, quia Marcha ut plurimum circa mare sit posita*. Dog *Alciatus* verstaat daar door een Hoofd over de Ruyterye, van het woord *March*, het welk inde Langobardse taal een Paard beduyd; Hier van kan breder gesien werden by *Hottomannus de verbis feudalsibus in Verb. MARCHIONES*. Dese *Markgraven* wierden by sommige boven de *Graven* gesteld; doch sulx moet verstaan werden van de mindere *Graven*, en niet van die gene, dewelke geen ander hoofd als den Koning of Keiser boven haar hebben, de welke in gelijke graat met de Hertogen sijn; en van sodanig een natuur is het *Marquisaat* van Bergen, ter Veer, en Vlissingen.

Wat de outheid van desen tijtel belangd, so is 't dat de beste en geloofwaerdigste *Autheuren* deselve van Keiser Carel de Grote deriveren, en het daar voor houden, datse by Keiser Otto hereditair gemaakt, ende by successie van tijd so honorabel en illustre geworden is; belangende d'*Exercitie* en *Investiture* deser eere, deselve is verscheiden, gelijk als alle andere van gelijke natuyt en digniteyt, naar de *Costuymen* van Landen, ende het goetvinden der *Princen*; en sijn de *Ceremonien* van dien onseker, nademaal *Princen* deselve veranderen naar hunne geliefte.

Onder Hendrik de derde, in den Jare 1579. wierd in een Edict, *pour le Reglement des Seigneuries de dignité*, geordonneert, dat elk *Marquisaat* ten minsten moeste bestaan uyt drie *Baronien*, en drie *Chastelenien* of twee *Baronien* t'samen gevoegt, en te leen gehouden onder een *Homagie* van den Koning; maar dese *Ordonnantie* was alleen geconfirmiert by 't *Parlement* van *Rennes*. In de laatste tijden, geschiede de *exercitie* van *Marquisaten* aldaar alleen by des *Konings Charter*, gelijk alle andere digniteyten, en tot een teyken van die waardigheyd, voerden de *Marquisen* de gedaante van een *Kroon* van goudt op haar *Wapenen*, half van *Blommen*, half van *Paerlen*, als hebbende ten deele de digniteyt van een *Hertog* en *Graaf*.

In *Spangien* pleeg de *Investiture* van *Marquisen* te geschieden sonder *Kroon*, om dat men hun niet wilde toestaan alle de *Prærogativen* van de oude *Hertogen*, uytgenomen in 't hooren van de *Misse*, en 't sitten by den Koning, alwaer sy sy in gelijke rang beneffens de *Hertogen* kwamen; dog

dog by de *Pragmatica de las Tortefias* 1589. schijnt het dat *Marquisen* Croonen mogten stellen op hun Wapen-schild, aengesien daar by alle andre, uytgenomen Hertogen, Marquisen, en Graven, het voeren van Croonen op haar Wapenen, wert verboden; 't welk Salazar de Mendoza, Jeronimo de Verrea, en andere affirmeren, seggende dat die Kroon is een ronde Cirkel, verciert met gesteenten, en vyf punten, twee meer als die van de Graven.

In Engelant, sijn de Ceremonien in 't creëren van Marquisen, als die van de Hertogen, en hunne Chartres, als die van Graven, sijnde maar 't woort *Marchio* gestelt in plaats van *Comes*.

25 Wat de forme der Brieven, in 't creëren van Marquisen gebruykelijk in onse talt, aangaat, sulen wy alhier tot een exempel stellen den brief, waar by Bergen op Zoom tot een Marquisaat gemaakt is.

Charles, by der gratien Godts, Roomsch Keyser, altijd vermeerder des Ryx, Koningh van Germanien, van Castilien, &c. Doen te weten eenen ygelijken, tegenwoordige en toekomstende: Alsoo de Overste Princen, van welken alle Staten en graden van Edelheyd en Autoriteyt, Præminentie en Heerlijkheid procederende, toebehoort en betaamt te verheffen en verciere in hare digniteit van tijtele en prærogative die geene, die door lange continuatie van Exerctie en experientie van groote notable deugdelijke en loffelike feyten, daden, werken, en diensten sy bekennen en weten sulx verdient te hebben, en van sulken retributie van digniteit en eere, waardigh en capabel te sijn, van deselve soo veel te meer en bat te inciteren, verbinden, en inducieren, om daar in te volharden, versterken en persisteren van wel in beter en te bemeren, verwecken, en trecken andere, en principalijken hunne Successeurs en Nakomers, om henlieden t'achtervolgen, niet alleenlijk ter eeren, forme, en reputatie van hen, maar ook tot profijte en gemeyne welvaart van den Lande, en het soo sy, dat wijlen onsen bysondere, beminde en getrouwe Ridderen van onsen Ordere van den Gulden Vliese, Raaten Camerlink Heer Jan Heere van Bergen op den Zoom, alle sijn leven onsen Prædecessors, en ons van onses geboorten af tot sijne overledene toe, continuëlijk gedaan heeft veele en meenigerley goede, groote en getrouwe diensten, in diversche Landen en Commissien, lange en verre voyagien ende reysen, en groote handelinge van saken, als ook sijn Voorvaders en Prædecessors den onsen altijd gedaan hebben, in 't welke ook gecontinuëert en nagevolght hebben sijne Nakomers en Successeurs, ende bysonder onsen leer wel beminde getrouwe, ook Ridder van onsen Ordere, Raat, Camerlingh, Stadthouder, Gouverneur, ende Capiteyn Generael, in onsen Hertogdomme van Luxenborgh, Heer Anthonis, Heere van Bergen voorz en van Walheim, Soone en Erfgenaam van voorz wijlen Heer Jan, dewelke Heer Anthonis, van sijnder jonkheyt af, insgelyx sijnen persoon geemployeert heeft tot onsen dienste, en ten welvaren, vorderinge, ende ter goeder directie van onse saken, in al 't geene dat hem by ons

gecommitteert en gelast is geweest, als hy ook dagelyx doet, sonder in eenige dingen onsen dienst aanroerende, te sparen den arbeyt van sijn voorgenoemde persoon, of koste ende laste van sijne goederen, ende wy in consideratie, ende belooninge der selver saken, ende om andre merkelijke redenen ons daar toe porrende, met rijpe deliberatie ende behoorlijk advys daar op gehad, sijne voorgaande Heerlijkheid van Walheim, tot een Graafschappe voor hem, sijne erven ende nakomelingen, besitters van dien, in der voegen ende manieren, breder verklaart ende begrepen, in onse opene brieven daar op ge-expedieert, in onse Keyserlijke Stadt van Gennes, in datum des maants van April lestleden, ende wylden selven Heer Anthonis van Bergen, begeren te augmenteren, ende verheffen, in tijtule, eere, digniteit, autoriteit, en præminentie voor hem en den sijnen, om henlieden des te meer te obligeren ende verbinden, tot continuatie van hare diensten, getrouwigheden, ende goetwilligheden, tegens ons en den onsen: Soo is 't dat eerst en alvooren hier op gehad 't advijs en deliberatie van de Koninginne, Vrouwe Maria Tochteneresse van Hongaryen ende Bohemen, ende bysondere lieve ende beminde goede Sustere, Regente ende Gouvernante, ende van onsen lieven ende getrouwen den Cancelier van onse Kamer en van den Rade en Reeckeninge van onsen Hertogdomme van Brabant, en van den Hoofden den Thresorier Generaal, ende Gecommitteerde ten Stukken van onse Domeynen, ende Finantie van de Hoofden en Luyden van onsen Secreten Rade in onse Nederlanden, ende daar van Luyden van onsen Rade van Staat ende Secreten, neffens ons wesende, in tegenwoordigheit van eenige Prelaten ende Princen van onsen Bloede, Hertogen, Graven, Baronnen, Ridderen van onsen Ordere, Schiltknappen, en meer andere goede en notable personagien ontrent ons vergaderd, wy oppereggt, gecrigeert, en verheven hebben, opregten, erigeren, en verheffen mits desen onse tegenwoordige Brieven, sijn voornoemd Land en Heerlijkheyt van Bergen op den Zoom, met sijnen huysse van Wouwe, en Dorpen daar toe behorende, te weten Wouwe, Harle, Moerstraten, Rudtvenne, 't land Voorne by Sprundele, 't Land van Bergen by Doorlight, Halsteren, Noordgeest, Zuydgeest, Hilrenisse, Woonfdregt, Oisendregt, Putte, Huybergen, 't Dorp vanden Poldre, Gastelen, Barlebosche, Nieuwenbosch, Houvene, Sant daar buyten, met hoge, middele, en leege Heerlijkheyt en Jurisdicte, en Mannen van Leene, Meyeren, Schepenen, Laten, Wateren, Winden, Foreesten, en Wildernissen, mitgaders alle den toebehoren, alsoo deselve hen spreken, uytsteken, en dragen, in tijtule, digniteyt, en præminentie van Markgrave, willen octrojeren en ordonneren, dat deselve Heere Anthonis van Bergen, zy en worde geheten en geintituleert, *Markgrave van Bergen op den Zoom*; en sulx hebben wy hem gemaakt, gecreert, geheten, en geintituleert, maken, creëren, heeten en intituleren, uyt onse sonderlinge gratie, welwetenheyt, volle en absolute inaght, voor hem, sijnen Erven en Nakomelingen, en dat in plaats dat hier

hier voormaals hy, en sijn Voorvaders te heeten plagen, Heeren van Bergen voornoemt, hy en sijn Erven en Nakomelingen heeten sullen, en hun mogen kondigen en intituleren, Markgraven en Markgravinnen van Bergen op den Zoom voorz, en dat hy en sijn voornoemde Erven en Nakomelingen, sullen mogen en behoren te uferen, en te genieten en gebruyken van den selven tytule, naamen digniteyt van Markgrave, gelijk in aller manieren als gedaan hebben, doen mogen en sullen andere van gelijke digniteyt, autoriteyt, tytule, naam en qualiteyt, en hen selven daar mede sullen behelpen en dienen, in alderhande feyten, stukken, en vergaderingen, die hun mogen of sullen mogen raken of aangaan, en voer sulx houden en reputeren wy hem, en willen gehouden en gereputeert zyn van onsen Erven en Nakomelingen, Vafallen, Justicieren, Officieren en Onderfaten; behoudelijk nochtans, en merkelyk ondersproken, en expresselyk gereserveert, dat onder 't deksel en ter oorfake van dese jegenwoordige erectie, deselve Heer Anthonis van Bergen, sijne Erven en Nakomelingen, niet en sullen, in wat manieren het zy, mogen hebben pretenderen, attemperen, of vereytschen, andere of breder autoriteit van Heerlijkheid en Jurisdictie in onsen voorgenoemden Hertogdomme van Brabant, dan hy en hadde en behoorde te hebben inde voorz Landen en Heerlijkheid van Bergen voorz toebehoren en aankleven van dien, voor tyden van dese jegenwoordige erectie, en dat wy en onse Nakomelingen, Hertogen en Hertoginnen van Brabant voorz sullen blijven ten eeuwigen dage, in deselve autoriteit, overhant, hoogheyd, præminentie, Jurisdictie, Reforten, Bedentollen, Profijten en Emolumenten, Reghten, en andre Prærogativen, Ordinarif en Extraordinarif, die wy tot nu toe gehad hebben, en mogen hebben, voor dato vande voornoemde erectie, en dat deselve Heer Anthonis en sijne Nakomelingen, houdende 't voorz Graaffchap van Bergen, blijven sullen subject en onderdanig ons, onsen Nakomelingen, Hertogen en Hertoginnen van Brabant, in alle alfulke subjectie en onderdanigheyd, als sy waren en behoorden te zyn voor dato van dese selve erectie, in der voegen en manieren, dat deur dieselve erectie onse Hoogheyd, Jurisdictie, Profijten, en Emolumenten, die wy plagen en gewoonlyk zyn te hebben, en nemen inde voorz Heerlijkheyd van Bergen met den toebehoren en aankleven van dien, niet en sullen in geenderhande manieren, by dese onse voornoemde erectie geprejudiceert, beswaart of vermindert werden, noch ook de Rechten en Præminentien van eenige onse Vafallen en Onderfaten, die 't selve aangaan mag, maar wy en sy sullen in alfulken staat en geteghte wyse als wy en sy geweest zyn voor de voorz onse erectie en creatie, en die selve Heer Anthonis, sijne Erven en Nakomelingen, en saken van hem hebbende, 't selve Markgraaffchap met sijn toebehoren en partyen daar aan geannexeert als voorz is, sullen ten eeuwigen dage van ons en onse Nakomelingen, Hertogen en Hertoginnen van Brabant, te Leene verheffen en houden, betalen ons voor het Reght van onse Rekening, als

het selve gebeurt en vervallen sal, het zy by versterfte, kope, of andere alliantie, 't gene en gelijk men tot nu toe gewoonlyk is te doen, verklarende en decreterende van nu voor als dan, en van dan als voor nu; nul, machteloos, en van onwaard, alle 't gene dat ter contrarie en in prejuditie vande Hoogheyd Heerlijkheyd, Reghten, Domeynen, Beden, of Profijten van onse Successeurs, Vafallen of Onderfaten, nu of namaals mochte gedaan of geattentert werden in eeniger manieren. Bevelen en gebieden daaromme allen Prælaten, Princen vanden Bloede, van onsen Rijken, Landen en Heerlijkheden, Ridders van onsen Ordene, Edelen, Vafallen, dien van de drie Staten, ons voorgenoemden Landts van Brabant, Cancelliers, Hoofden Presidenten, en Luyden van onsen Rade, in allen onsen Rijken, Landen en Heerlijkheden, en bysonder van onse Landen van Brabant, Drosfart van Brabant, Meyer van Loevenen, Amptman van Brusselle, Schouteth van Antwerpen, en Markgrave onses Landts van Rye, Schouteth van 's Hertogenbosch, die vanden voornoemden Graaffschappen van Bergen op den Zoom, mitsgaders alle andere onse Vafallen, Justicieren, Officieren, Dienaars, en Onderfaten, dien dit eenighints mach toucheren ofte aangaan, nu zynde, en namaals wesende, dat sy en elx van hen bysonder van dese erectie van der Stad en Landen van Bergen op den Zoom, in Markgraaffschappen, doen laten en gedogen den voorz Heer Anthonis en sijn Erven en Nakomelingen, volkomelyk, peyselyk en eeuwiglyk genieten en gebruyken, en dat sy voortaan hemeeren, achten en estimeren, en reverentie doen in allen actien, als een Markgrave toebehoort, sonder hem of sijn Erven en Nakomelingen te doen of gedogen gedaan te worden, nu noch in toekomstende tyden, eenighinder, lesel of moyenisse contrarie van 't gene des voorz is in eniger manieren. Bevelen voorts den voorz Hoofde Thresorier Generaal, en Gecommitteerde tot onse Finantie, en de Luyden van onse Rekening in Brabant, dat sy procederende wel en deugdelijk, te weten, de voorz van onse Finantie tot verificatie, en de voorz van onse Rekening tot 't interinement van dese onse Brieven naar haarlieders forme en inhoud, sonder eenige difficulteyt, want ons also belieft, niet tegenstaande eenige Ordonnantien, Restrictie, Statuten, Mandementen, Bevelen, Geboden, of Verboden ter contrarie. Ende ten eynde dat dit vast, seker en gedurig blijve ten eeuwigen dage, so hebben wy desen tegenwoordigen getekent met onsen name en onsen groten gulden Zegel hier aan doen hangen, behouwdelyk in andere saken ons regt, en een yegelyk 't sijne in alle. Gegeven in onse Stadt van Barcelonien in de Maant van Mey, in 't Jaar van Gratie 1533. En van onsen Rijke, te weten vanden Roomsche 't 30. van Spangien, Sicilien, en andere 't 18. Was ondertekent CHARLES.

¹ *Burghgraven,*] Gelijk de Markgraven van het 26 Marken bepalinge van haar Gebied, Markgraven genoemd worden, *Comites Limitanei*, alsoo worden ook de Burggraven genoemd vanden Burgh, Siff en

en Sterkte, welkers bewaringe en bescherminge vande Burgfaten daar onder behorende, haar is aanbevolen, *quasi Comites Castrenses*. Dese waren inden rang van den Adel gelijk met de Markgraven, en in dien rang de eerste en naaste aande Graven, dewelke ook by tyde als de Grave te veld trok en in optogt was, het Guarnisoen in desselfs plaatse te bewaren aanbevolen wierd, daarom sy ook Vicountes, of *Vice-Comites* genoemd wierden, gelijk als by de Romeynen waren de *Proconsules* en haren Luytenant. Dese Waardigheyd schijnt sijn beginssel genomen te hebben in het Koninkrijk van Vrankrijk, alwaar de Graven (gelijk sy ook hier te Lande hebben soeken in te dringen) haar selven een Souveraine Hoogheid, en volslagen magt over eenige Provincien aangematigt hebbende, de minder Heerschappye aan hun beste en vertrouwste Vrienden hebben overgegeven, onder den tytel van Burggraven ende *Vice-Comites*, die dan na haar voorbeeld insgelijx of by usurpatie of in Leen enig geslag of Jurisdicctie van die Steden en Plaatsen verkregen, dewelke mede aan hare Nakomelingen by successie overging. Dit hebben de Graven van Hollandt mede also omtrent de Burggraven van Leyden soeken in te voeren, dat deselve hare *Vicecomites* souden zyn, en sy boven en over haar souden te gebieden hebben, gelijk het noch eindelijk door verval vande Burggraven daar toe gekomen is, dat het Burggraafschap van Leyden een versterfelijk Leen van de Graaflijkheid is geworden, het welk by gebrek van Mans Oir aan de Graven soude komen te vervallen, en nu onlangs eerst tot een goed en onversterfelijk Leen gemaakt is. Waar tegens haar de Burggraven in 't beginssel dapper gekant hebben, menende, dat sy een volslagen ouder gebied onder haar omring hadden, als hebbende niet alleen den titel van Burggraven van Leyden, maar ook Heren van Rynland, en dat sy oversulx voor de nieuw opgeworpen Graven niet te wyken en hadden. Doch de Graven door grooter aanhang vande Steden, en het gemene volk, die ook haar voordeel daar by sochten, zyn derselver Meester geworden, eerst door de Heerschappye van Rynland aan de Graaflijkheid te trekken, dewelke met Christina, Burggraaf Jacobs Erfdogter, by gebrek van Mans Oir in den Jare 1235. den Grave is toegeschikt, dewelke in 't Jaar 1250. komende te trouwen met Diderik van Kuyk, heeft den selven Diderik in 't Jaar 1267. het Burggraafschap van Leyden met de goederen daar toe behorende, aanden Grave opgedragen, en van hem wederom te leen ontfangen, sedert welken het een Graaflijkheids Leen geworden is, mits dat den Burggraaf het halve Reghts-gebied van Leyden soude behouden, en de ander helft den Grave soude aankomen, sulx dat sy elx vier Schepenen jaarlijx souden stellen, en een Schout by beurten; het welk daar na, door dien de Burggraaf door verloop van saken, het Schout-ampt en Schependom om gelt verkofst en verpande, by de Stad self inden Jare 1387. is genaafstet en afgekofst, en wederom aan den Grave is overgegeven, onder voorwaarden en belofsten, dat het selve noyt wederom verkofst ofte beleent soude werden; als breder te sien by de overkomst daar van in den Ja-

re 1387. gemaakt, en het Handvest van Philips van Burgondien, vanden 24. Julii 1434. luydende als volgt.

Ik Philips van Waffenaar, Ridder, doen kondt 27 allen luyden, dat ik by rade en goedduncken mijns liefs gedughts Heeren van Holland en andere myne Vrienden rade, overdragen ben met der Stede van Leyden, by consente en goedduncken des Gereghts en der Vroetschap, soo sy metter gemeenten gesproken hebben vander Stede voorsz, om meer ruste en vrede wille, en gemeen oorbaar der Stede, alsulke punten als hier na beschreven staan.

Voort sient voorwaarden tusschen der stede en my, dat men van deser tijd voortaan, nimmermeer tot genen dage gelt lienen en sel op Schoutampt, noch op Gerecht voorsz vander Stede, en daarom geloofsch voor mijn Heer mijnen Vader, voor my, voor Dirk mijnen Broeder, en voor onser aller nakomelingen, dat wy van niemandt die leeft, in der tijd dat men Schout of Gerecht setten sel, eenigh verkoren gelt nemen sellen, noch daar op lienen sellen, of anders eenigh profijt, hoe 't genomen magh worden, daar in soeken sellen, die ons om dier sake wille ergent in te bate komen mag, maar altoos sulke luyden daar in setten, daar de Stede wel mede bewaart is, en dat volk best mede in vrede blijven magh.

Voort en salmen te Leyden geen Schout setten, hy en heeft eerst te Leyden vier jaar Poorter geweest an eenen gange, en daar gewoon met alinge sijne Woenstadt, &c.

Achterevolgende dit selve accoort, so moest de Stadt Leyden wederomme aan den voornoemden Burggrave betalen sodanigen somme van Penningen, als hy gewent was deselve Officien te verkopen of te beleenen, gelijk uyt de volgende woorden kan gesien worden.

Hierom sel my de Stede voldoen en betalen sulck gelt, als voortijts op 't Schout-Ambaght en Gerecht pluch te staan, daar die somme of beloopt vijftwintigh hondert oude Schilden van Franckrijk, of elken Schilt 't Payment van sesse en veertigh wisse grote en eenen halven, of hoire waerde, &c.

Doch en heeft den voornoemden Burggrave dese verkopinge of beleninge niet alleen gedaan, maar 't selve is mede by den Graven gepractiseert geweest, als genoegzaam blijkt uyt sekere Privilegie, aan de Stad Leyden gegeven, by Philips, Hertoge van Burgondien, Grave van Hollandt, op den 24. Julii inden Jare 1434. daar uyt dit volgende geextraheert is.

Philips by der gratie Godts, Hertoge van Burgondien &c. doen kondt allen luyden, want onse goede Stede van Leyden tot onser beede en begeerte affgelofst hebben, en betaalt sulck gelt, als daar onse gerechte, als van Schepenen jaarlijks te setten binnen onser Stede van Leyden voir versettet was, mits dat sy den geenen, die dat gelt daar op geleent hadden, betaalt hebben, buyten onsen costen, en de Brieven, die daar aff waren, ons weder overgelevert hebben, daar wy seer vrundelijck voor bedanken. Soo hebben wy onser voorsz Stede weder geloofst, en geloven met

met desen Brieven, in goeden trouwe voor ons, en voor onse Erven, dat wy onsen Gerichte van Leyden, als van Schout en Schepenen aldaar te setten, tot eeuwigden dage bonden sullen aen ons en onse Graafschijckheid van Hollandt, sonder dat Schependom te verkopen, te versetten, te beleenen, of weg te geven, of in eeniger wijze van ons of van onsen Erven, dat te vervreemden, off laten scheyden. Wy en onsen Erven en sullen alle faar onse Schepenen versetten en vernieuwen, en niemant anders, sonder eenige gifte of is meyde daar af te nemen, of te laten nemen, sonder arglist.

28 Het creëren of maken vande Burggraven, of *Vicomtes* in Vrankrijk plach volgens het getuygnisse van de Salade, te geschieden met het overleveren van een Ringh van Goudt, en den tytel aan niemant anders gegeven, als aan Barons of Bannets, of andere grote Edelluyden, die drie of vier Baronien hadden, en van elke Baronie dependeerden ten minsten thien Edelluyden.

In Engeland is den tytel van Vicount, eygentlijk maar 't selve woort, 't geen haren Cherife of of Schoutet betekent, verandert in een waardigheid, gelijk de investiture daar van geschied met den Tabbart van Staat, ende een kleyne Kroon op een Rijke Muts.

In Spangien, seggen de Spaansche Schrijvers, wierden gewoonlijk de Sonen en apparente Erfgenamen van *Condes*, genoemt *Vizcondes*, en was dien tytel haar eygen, als een recht van eerst-geboorte, uyt reden dat sy haars Vaders autoriteyt gebruykten, en dat regt in sijn plaats daar by voegden.

En dewijl de Brieven van Erectie voor dese digniteit, by na vanden selven teneur en inhoudte zyn, als die voor Hertogen, Marquisen, en Graven, uytgenomen 't woort Hertogh, Marquis, of Grave, in plaats van dat van Burggrave, soo hebben wy goet gedaght, om geen repetitie te maken, by de voorgaande exempelen te blijven.

29 8 Baanrotz of Baanderheeren,] De Baanrotzheeren of Baanderheeren, alsoo genoemt vande Benden die sy leyden, waren luyden, die op hun eygen goeden eenige benden ten Oorlogh konden brengen; deselve wierden begiftighd met een of meer Bannieren of Banderollen, in en met den naam van het goet en Territoir dat sy besaten, en haar verder tot onderhoudt van dien wierd gegeven. Welke Banniere was een getuygenis van het gesag en bevel, dat hy in het veld hadde te gebieden. Tot onderhoudinge van welke staat, dese Baanrotzheeren in Engeland den derden Penningh wierd gegeven vande Inkomsten haarder Provincie, daar sy de naam of teyken van voerden, of trokken anders een jaarlijks pensioen uyt des Koninks finantie. In Vrankrijk moesten de sodanige vier Baronnen onder haar hebben, daar van elke Baronnie thien Edelluyden tot Vasallen hadde. Dese wierden genoemt *Comites minores*, minder Graven, ten opsight van die Graven, dewelke met de Hertogen gelijk waren; So dat de Baanrotzheeren niet minder in agting en waren, als de Markgraven en Burggraven, maar met deselve gelijk stonden.

30 4 Baronnen,] Zyn eygentlijk sodanige, de-

welke eenig territorium ofte regts-gebied vanden Prince besitten, met de waardigheden van Vryheeren, mede brengende hoge; middelbare en lage Jurisdicte, en maght om de misdaden te straffen, pardonneren, en vry geley te geven. *Bald. ad cap. innotuit extra de Elect. Alciat. de singular. Certamine cap. 32.* Die ook daarom in oude tyden den tytel van *Genade* plagten te voeren, ende was tusschen deselve en de Graven of Hertogen weinig onderscheid, uytgenomen den tytel en voorrang. So seid *Besoldus Dissertat. de Comitibus cap. 4. §. 20. Comitibus Baro equiparatur, nullumque inter eos censetur esse discrimen, nisi quod Baro non est investitus de Comitatu, qui tamen aliis in rebus suscipiendis, honoribusque administrandis haudquaquam Comite inferior censetur.* So dat de Baronnen so veel gesag over hare Landen en onderhorige gehad hebben, als wanneer sy Markgraven, Burggraven, Graven, of Hertogen zyn geworden. Sy hadden inden Oorlog een bysonder *Vexillum*, of Banderolle; Dit was ook een erfelijke Waardigheid, dewelke op de naaste van dat Geslaght overerfde.

In Vrankrijk heeft den naam van *Baron* beide een generale en particuliere beduydenis; Genera-lijk betekende deselve, ten minsten inde oude tyden alle grote Heren, of alfulke als de grote honorable tytulen in het Koningrijk hebben; doch specialder toegeeygent, betekende deselve een particuliere digniteyt, alleen bekend by den naam van Baron; De eerste betekeninge wort gesien in verscheyde Passagien vande oude Schryvers in Vrankrijk, *Aimonius*, *Frossart*, en andere, die 't woord Barons gebruyken, generalijk voor alle Hertogen, Marquisen, Graven, Pairs, en diergelijke, even als *Lords* in Engeland, *titolati* of *titularii* in Italien, en *Ricos Hombres* in Spangien, als specialijk te sien is in een oude Charter van den Jare 1320. berustende in 't Clooster van Sahagun. En van gelijken in een oude Wet van Koning Alfonso den X. Indien eenig *Rico Home* blasphemeerde, so verbeurde deselve daar aan een Jaar Inkomste van sijn middelen; voor de tweede reyse de Inkomste van twee jaren, en voor de derde reyse alle sijne middelen; Eindelijk mede een Wet van Alfonso de XXII. nopende d'exactien by tijde van troublen, alwaar wy genen anderen tytul voor de grote Edelen vinden (die aldoen bestonden alleen in *Condes* of *Ricos Hombres*) dan *Ricos Hombres*; tot welken eynde den Autheur van het Tractaat de *Regimine Principum* segt, *Apud Hispanos omnes sub Rege Principes, divites homines appellantur, & praecipue in Castella;* welke woorden Gregorio Lopes citeerd op de *Partidas*, en geeft daar van dese reden, *Hujus est ratio (seyt hy) quia Rex providet in pecuniis singulis Baronibus secundum merita sua, vel secundum complacentiam hos deprimat, illos exaltat. Utplurimum enim Munitiones & Jurisdictiones non habent, nisi ex voluntate Regis, & inde vocantur divites homines, quia cui in majori providetur summa, ille major est Princeps, quia pluribus potest militibus providere;* want gelijk als *Alexio Vegenas* noteert, so is *Rico Hombre* den tytel van een weerdigheid, en *hombre rico* simpeljk een Rijk Man; En den tytel van *Baron* en *Varon* betekende een particuliere

digniteit, alleen bekend by den naam van Baron, specialijk in Catalauna en Valencia, alwaar sulke personen, als eenige Heerlijkheden met grote Jurisdic tien besitten, hebbende gene andre geannexeerde tytulen, Barons geheten worden.

Nu de tweede of particuliere betekeninge van Baron in Vrankrijk, is confiderabel, ten aanzien vande waardigheid inde Baronnen oorspronkelijk, en immediaat dependerende aan de Crone; Sulke als oorspronkelijk en immediaat gehouden wierden vande Crone, waren die van d'oude tijden aldaar; want naar dat die Crone so was verfwakt door uytgeven en toelaten van Souveraine Hoogheden aan onderdanen, so wierden alle sulke grote Heren, die insgelijx naar hun hadden genomen enige Territorien en Jurisdic tien, minder dan die van Hertogen of Graven, en nogmaals niet en hadden sulke tytulen, of enige andre van diergelijke nature, nog den naam van Prins niet wilden assumeren, Barons genoemd. En van dese soorte van Barons waren de oude Baronnen van Montmorency, Coucy, Bourbon, Beaujeu, en andere diergelijke; sulke als originair dien titel mediaat van de Crone hielden, dat is, sulke als immediaat dependeerden van Hertogdommen en Graaffschappen, zynder nog veel Baronnen in Vrankrijk; want al is 't fake dat sy nu dependeren van den Koning, so werden ty nochtans niet gehouden als originaire te dependeren vande Crone, maar van enige oude Hertogdommen of Graaffschappen, al over lang weder vervallen aan de Crone. 't Begintfel deser soorte van Barons waren voor 't meestendeel by creatie (dat solemnelijk geschiede by d'oude Hertogen en Graven) of by assumptie van dien tytel, 't welk was 't outste gebruyk. Dat assumeren was specialijk gebruykt by jonger Sonen van Graven, die verkregen hebbende een gedeelte van haars Vaders erftuk, sonder den honorablen tytel van Grave (die gemeenlijk kwam op den oudsten Soon) sig selfs Barons van die partage intituleerden.

D'oude usantien, gepleegt in 't creëren van Baron aldaar, seggen sommige te vereytschen, dat die gene, die met dien tytel wierde vereert, moeste onder hem hebben een Banneret, of ses Ridderen Bacheliers, hebbende elx jaarlijx aan inkomende Renten tes hondert Francken; eenige vier Castleynen, andere andersints: dog alle, dat den persoon eerst moeste gemaakt werden Banneret, so dat hy mochte voeren *statum Baronis & honorem Vexilli* (als geleyt wert van Mathieu de Gournay, een Baron van 't Hertogdom Guienne, onder Hendrik den vierden Koning van Engeland) en 't Recht van de plaats sijner Heerlijckheyd met Muyren en Vesten te omwallen, ende driemaal geweest in een Bataille. Maar aangesien de waardigheid van Banneret is geïnvolveert met de digniteit van Baron, so sullen wy de observantien in 't creëren gebruykelijk, volgens het schryven van de la Sale hier byvoegen, wiens woorden aldus luyden; *Quand un Chevalier ou Escuyer Noble, de toutes ses quatres Lignes a la terre de dix Chevalliers, ou Escuyers Bacheliers, & se veut faire Banneret, faut par droit d'honneur que premier ait de sa Patrimoine ou acquis, pour estre accompagnez de maynes de quatres ou cinq Nobles Hommes, conti-*

nuellement a douz ou a seiz Chevaux, lors se peut faire Banneret, par la facon que l'ensuit; le Roy ou le Prince, licitement donnera banniere, & luy coupera la queue de son pennon, a la premiere Bataille, ou il se trouvera & le fera la Chevailler s'il ne l'est. Et lors sera Banneret. Et s'il ne le fait en Guerre, le peut faire en jour solemnelle fest, apres le service divin, luy estant en sa Chaire, & les Bannerets a genoulx. Et s'il avance la Seigneurie, par forme qu'il puisse avoir un Banneret, ou six Chevalliers chascun de six cents Francs de Rent sous luy, alors il peut, par le conge du Prince, se dire Baron; & autrement le Prince, que le souffre, soule les sermes de raison. En hier uyt schijnt het, dat sommige 't woordt Baron willen trekken van het Duytsch woordt Bannerheer, by ons Benderheer, dat is so veel als *Dominus Vexillifer*, om dat de Baronnen de principale Krijgs-Vendelen plagten op te regten, hebbende den naam van Benderheren, als Heeren der Benden, welk vendel de Baronnie moeste volgen, waar henen den Benderheer commandeerde; andere andersints. So dat den oorspronk van den naam van Baron onseker is; 't waar schijnlijxte van alle gevoelens, willen sommige houden, die dat toe-eygenen 't oude Duytsche woort *Bar*, 't welk in vergangen tijden beteykende gereet, kenbaar &c. waar van de woorden openbaar, baargelde, en andre in onse talen nog overig zyn. So dat Baro so veel te seggen is, als by de oude Romeynen, den tytel van *Illustris*, wiens digniteit genoemd wierde *Illustris status*: of het woort *Bar*, *Barn*, of *Bern*, dat by de Wetten van de Longobarden eygentlijk wierde gebruykt voor een mensch, in dien sin, als het beteykent de *sexus*, als *Vir* doet, en niet als *homo*, of liever als *homo* doet, volgens de gemeene aanneming, wanneer daar by yermeynt wert, alleen het mannelijke Oir, gelijk inde Provinciale talen, die hebben *homme*, *homini* en *hombres*, aile komendevan *homines*, en door de invasie vande Gothen en Wandalen (behouden hebbende een weynigh van die Noortche Sprake) 't selve woord Baron als nog voor *vir* gebruyken, als *Barus & femina*, *Baron & femme*, bysonder in Piccardien, alwaar de Vrouwen seggen, *men Baron*, voor mijn Man; soo dat (naar hun seggen) dit woort Baron betekende een Man, by applicatie mede konde getrokken zyn tot een digniteit; even als *Dux* en *Comes* van hare gemeene beduydenisse, of als *Miles* inde feudale wetten dikwils voor een Ridder, en altemets voor een Edelman; Waar van hier na breder.

ⁱ *Ridders,*] Dese waren twederhande; andre dewelke uyt de waardigheid van haar geslagt en afkomst het Ridderchap verkregen; andere dewelke alleen door hunne verdiensten van Vrome Daden inden Oorlog, of om uytstekende wijsheid en geleerdheid, met foodanigen tytel vereerd wierden.

Volgens de Duytsche Wetten was niemant tot het Ridderchap ontfankelijk, als die van Vader of Voorvader een Edelman was geboren, en alhoewel het personeel was, en die waardigheid niet aande Nasaten overerfde, en in een verkiefinge bestond, is het nogtans so veel geagt, dat Koningen, Hertogen en Graven Kinderen met dien staater

waar-

waardigheid zyn vereerd geworden. So lesen wy by *Faucher l'origine de dignites liv. 1. pag. 3.* dat Carolus Magnus sijn Soon Lodewijk, ten voorbeeld en aanmoediging van kloekheid en dapperheid, tot Regensburg met het omhangen van het Swaard tot Ridder maakte. So dede wederom Lowys sijn Soon Karel de Kaluwe op gelijke wyse Ridder maken. En is het voor onbetaamlyk gehouden, dat yemand tot hoger waardigheyd soude komen, die te voren geen Ridder en was; daarom ook Grave Willem de II. hem in den Jare 1247. Ridder heeft laten maken, eer dat hy Roomsch Koning gekroont wierd. De Ridder wierden met de Baronnen in gelijken rang gestelt, en in ordre hadden die gene, dewelke ook Ridder waren, de voorrang boven deselve, uytwijfende de tekeninge van verscheide Oude Edicten, daar de Ridderen voor de Baronnen genomt en getekent staan. Daarom de Baronnen haar selven ook de Ridderlijke titel hebben aangematigd, het zy dat sy in 't bysonder Ridder gemaakt waren ofte niet. Het ampt en officie van een Ridder was, in een goed aansien van dapperheid en kloekheid te leven, en in den Oorlog haar selven te oefenen, en altoos gereed te zijn, den Prince en het Vaderland te dienen; ende en wierd niet so seer een teken van den Adel geagt, als wel de waardigheid van een voorname bedieninge van ere en hoge verdiensten, een regtschapen Edelman waardig. En van ouds plag niemand dese waardigheyd te ontvangen, of hy hadde ten minsten driemaal met den Hertog te velde geweest. *Vide Gramaj. Ant. Lovan. pag. 120.* Waren ook gehouden Ridderlijke Staat te voeren, hebbende hare Vassallen, Schildknepen, Pagien, Lijf-knechten en Dienaren in Liverye. *Habebant, seyde den selven Gramajus Antiq. Lovan. pag. 119. suos Clientes, Armigeros, Ephebos, Satellites, Ministros concolore amictos.* Daar uyt dan te letten staat, dat het Livrey dragen van Lijfgaarden en Knechten soo gemeen niet en was, en alleen het Ridderfchap eigen. Sy hadden ook haar bysondre Ordre ende teken vanden Prince en Vorst, van dewelke sy tot Ridder gemaakt wierden, elk in den sijnen; welke Ordres velerhande zyn, en heeft daar omtrent het Koninkrijk van Vrankrijk meest gefloreert, zijnde daarom ook het Hooft van meer Ordres van Ridderfchap, als enige andere Natie; Wy sullen deselve, voor so veel wy die by een hebben kunnen vergaderen, om den curieusen Leser te voldoen, alhier na de ordre van 't Alphabeth kortelij op tellen, met enen daar by voegende, wat Ceremonien daar omtrent sijn geobsrveerd geworden.

D'Ordre van ALCANTARA.

32 **D**Ese Ordre van Alcantara is gefondeert in het Koninkrijk van Leon, by den vermaarden en dapperen Ridder Gomefius Ferdinandus, ten tyde van Ferdinandus, Koning van Leon en Galicia, omtrent den Jare 1176. om de hovaerdye der Moren te wederstaan; Sy wierden in 't eerst genoemt de Ridder van S. Julien van Pirario, naar de Stad, alwaar sy haar onthielden. Hadden voor Blafon een groenen Perenboom in een gouden

Schild, tot dat Alphonfus de VIII. haar een vermaarde en goede Plaats vereerde, op den Oever van de Riviere Tagus, geheten Alcantara, te voren gegeven aan de Ridder van Calatrava. Anno 1411. verkregen dese Ridder vanden Paus Benedict een Privilegie, om een groen Cruys in forme van een Lelie, op haar linker borst te mogen dragen.

D'Ordre van St. ANDRIES.

D'Ordre van St. Andries in Schotland, was geïnstituert by den Koning Hungius, als hy Athelstan Koning van Engelant overwonnen hadde; Sy wierden genoemt de Ridder van Sint Andries, of den Distel. Hadden een Bant van Goudt vol Knopen, waar in waren geknoopt Distelbloemen, met dit Merkwoort: *Nemo me impune lacesset*, alluderende op 't steken der Distelen. Beneden daar aan was gehecht het Beeld van St. Andries, houdende sijn Cruys voor hem, welk Cruys hy seyde, hem verschenen te zyn in de Lught, voor de Bataille; en om die reden, tot gedachtenisse van die overwinninge, begeerde den Koningh, dat het selve Kruys op sijn Wapen soude gesneden worden, en gevoert inde Vaandelen van sijn Leger, 't geen als noch geobsrveert word.

D'Ordre vande

ANNUNTIATIE of BOOTSCHAP.

DE naam van dese Ordre is blijkelijc, eerst om 't Beeld 't welk dese Ridder dragen, ten anderen om dat den dag van hunne by-een-komste is den Feestdag van Mariæ Bootschap; als wanneer 't getal en plaats der overledene Ridder vervult word door den Prince van Savoyen, dewelke 't hooft is vande veertien Ridderen. D'oorzaak was Amadeus de vierde, bygenaemt de Grote, hadde omtrent 't Jaar 1319. op het Feest vande Hemelvaart Mariæ, Rhodus vande Turken gewonnen, en in handen der Christenen geleverd; waar door het Wapen van Savoyen, 't welk eerst een was met het Keyferrijk, geschaakt met de Saxise Hertogen (van welke de Vorsten van Savoyen gesproten zyn) tot loon en prijs van hun dapperheyd aldaar bedreven, vermeerderden vereert is geworden met het Schild der Hierosolimitaansche Heeren van St. Jan, te weten een Silver Cruys, in een root Velt, en dat ten verfoek der Ridderen, die daar naar met het Eylant Rhodus zyn begiftigt geweest van den Keyser van Constantinopelen, en genoemt Ridder van Rhodus. Dese overwinninge heeft ook oorspronk gegeven aan de vier Letteren F.E.R.T. die de Vorsten van Savoyen noch heden daaghs gebruyken; bediedende *Fortitudo Ejus Rhodum Tenet*, Sijne sterkte heeft Rhodus bewaart. Dese Vromigheyd van Amadeus den vierden, heeft Amadeus den sesden willen ewig maken, door het instellen van een Ridderlijk Geselschap, ter gedachtenis vande Boodschap des Engels; daar toe verkiesende veertien vande Edelste Mannen, en elk van dien begiftigende met enen Gouden Halsbant, met sommige Schildekens met Minnekno-

pen aan een gehegt, hebbende 't voorgemelte Markschrift F. E. R. T. onder uythangende het Beeld der Maget Maria, daar sy vanden Engel gegroet wordt. De plaats hunner by-een-komste is de Kerke van 't Huys der Chartroisen in Savoyen; gesticht by Amadeus de Sefde, om dat de Religieusen aldaar souden rustelijk bidden voor de Zaligheid deser Ordre, en dat die Ridderd jaarlijx op den Feestdag van Mariæ Boodschap aldaar verschijnen souden, als voorsegt is. Haar getal is 14. met hun Hoofd 15.

D'Ordre van AVESEIENS.

DE Ridderd van dese Ordre wierden in 't eerst genoemt Ridderd van Eborā, naar die Stad, daar sy woonden. Sy ontfingen desen Tytel van haren Grootmeester Ferdinando Monteyro, tot uyt-drijvinge der Moren, daar na by Ferdinando de Yamus, haren tweden Grootmeester, gewonnen hebbende het Casteel d'Avis, van waar hy haar transporteerde, om den Vyandt nader te wesen, na 't selve Casteel Avesiens; droegen een groen Cruys op eenen langen steel, in plaats vanden Pereboom, tot distinctie van die van Alcantara; doch schijnen in 't eerst gedragen te hebben een root Cruys, met twee kleine Vogelkens onder aarden voet, blijkende by d'oude Zegelen haarder Ordre.

D'Ordre van 't B A D T.

Dese Ordre is in het Koningrijk van Engeland ingestelt geweest, en was het ampt vande Ridderd eigenlijk 's Konings Tafel te dekken op den Dag vande Kroninge, en te ryden in haar Habyten voor den Koningh; Het Blafon van d'Ordre was drie Kronen in een rondt van Goudt, met dit Devijs, *Tria in unum*. Sy nemen hun oorspronk, naar sommige schrijven, van alfulke Schiltknapen, die 's nagts voor de Kroninge des Konings de wagt voor 's Konings Badt gehouden hadden, hoewel weinigh sekerheid daar van te vinden is; zynde meest door negligentie of corruptie des tijds geraakt uyt de memorie; alleenlijk vintmen, dat Koningh Henrik de vierde, op den dag sijner Kroninge op 't Casteel van Londen, 46. Schiltknapen, die 's nagts te voren de wagt gehat, en haar in 't Badt gewassen hadden, tot Ridderd van dese ordre creërde, gevende hun elk groene Tabbaarts met lange mouwen tot op haar hielen, en Mantels, vastgemaakt op haar linker schouder met een dubbele witte zijde koorde, met een grooten quispel onder aan hangende.

Inde eerste tyden deser instellinge wierden twee grote Edelen onder hun (die noch geen Ridderd waren) gekosen, om dese Ordre met groter ceremonien dan de andere te ontfangen, 't welk geschiede op den dag der Kroninge, of 't trouwen van Koning of Koninginne, of d'investiture harer Kinderen tot eenig Hertogdom, Prinsdom, of Graaffchap. De solemniteiten, cerimonien en manieren van doen, gebruykt, geschieden op dese maniere: Daags voor de creatie wierden dese Personagen gekleedt in grauwe Rokken, bynagelijc

Heremiten, met een kavel en linnen Mutfen op haar hoofden, en Laarsen aan hunne benen; In dese Habijten gingen sy naar order harer geboorte met een grote devotie Misse horen, daar naar (den avont gekomen zynde) t'samen ter Tafel, alwaar elk wierd gediend van twee Schiltknapen, en een Lacquey of Pagie; gegeten hebbende, vertrokken sy weder in haar Kamer, alwaar sy vonden elk een Bedt, geprepareert en verciert met rode gordijnen, waar aan hingen de Wapenschilden harer Familie, beneffens een Batstove, overdekt met een wit Kleedt, om daar in naar hun Avondt-devotie, sig te wassen, en indagrig te maken, dat sy voortaan moesten zyn reyn van Zielen Lichchaam: 's Morgens heel vroeg wierden sy gewekt met alderley Instrumenten van Musijk, en kleden sig, gelijk daags te voren; waar na haar kwamen vinden den Conestable, den Marechal, en andre Gedeputeerden van den Koningh, die hun elk by order, en by sijnen naam aansprekende, haar voordroegen den eet, die sy gehouden waren te doen, namentlijk Godt boven al te dienen, de Kerke te beschermen, den Koning te eeren, de Rechten te bewaren, Weduwen, Wefen, en Jonge Dogters te nemen in haar protectie, en naar haar uytterste magt te defenderen. Dese Articulen besworen hebbende by den Evangelie, wierden sy weder geleyt na de Metten, gaande des Konings Musicanten en Heralten voor aan; de Metten geeyndicht zynde, wierden sy weder gebraght in haar Kamer, alwaar sy haar ontkleden en weder aan deden een Fluwelen of Satynen Mantel van Hemels-blauw, om te betonen, dat hunnen Krygs-yver geheel Hemels en Goddelijk was; witte Hoeden met witte Pluymen, en witte Handschoenen, die sy met een kleyn wit koordeken vast maakten aan de Mantels: 't welk gedaan zynde, traden sy op haar gefadelde Paarden, verciert met Kouffen, gemaakt van wit en swart Leer, en 't Paart aan 't voorhoofd hebbende een wit Kruys; Haar Lacqueyen droegen hare Swaarden en Sporen al vergult, en leere Baudriers om de Scheden, voor haar, aan elke zyde een van haar Escuiers, of Schiltknapen te paarde. In deser manieren quamen sy voor den Koningh, met stekende Trompetten, de Heralten en andere Officieren voor haar rydende; Voor den Koningh gekomen zynde, wierden sy geleydt by twee oude Ridderd, die hun daar hadden opgchaalt; waar naar de Lacqueyen de Swaarden en Baudriers overgaven aan den groten Camerling, die deselve met grote eerbiedigheid den Koning presenteerde, om de nieuwe Ridderd aan 't lijf te binden, 't geen hy dede, en daar na commandeerde hy de oude Ridderd de sporen haar aan te doen, de Knien te kussen, en geluk te wenschen. Dese Ceremonien geeyndicht zynde, retireerden sy weder in staat als voren, doch den tyd der Vesperen gekomen zynde, gingen sy in de Kerke, en offerden hare Swaarden op den Altaar, om te betuygen, dat sy bereyt waren, als Kinderen vande Kerk, deselve te beschermen. In het wederkeren ontmoete haar des Konings Kok, tonende sijn Mes, en dreygende smadelijk haar vergulde sporen afte snijden, ingevallc sy haar niet en droegen als vrome en getrouwe Soldaten. 't Exempel

empel hier van wiert aldaar uytgesproken tegens Sir Ralphe Grey, die hem in getrouwigheid misgrepen hadde, door den Grave van Worcester, als Connestable van Engelant, onder Eduart de Vierde, alwaar de ceremonien van dit afsnijden van zijn vergulde Sporen, by den Mr. Cock gedaan, specialijk werden verhaalt. Dat mede 't afsnyden der Sporen in 't degraderen van alle Ridder in de oude tyden wierde geobserveert, sien wy in 't exempel van den Grave van Carlile by Thomas Walsingham, met dese woorden verhaald, *Quadrifario iudicio condemnatus est; nempe primo degradatus, amputatis securi ad talos suos calcaribus, Et sic vicissim distinctus est balseo militari, ablatis calcibus Et chirothecis, deinde tractus, suspensus Et in quartas divisus est.* Seldenus vehaalt noch een ander forme van degraderen, by vonnisse van penitentie, uytgesproken by den Aarts-Bischoep van Cantelberg, 't samen met den Bischoep van Salisbury, als gedelegeerde Rechters, Anno 1285. onder Eduwart den eersten, tegens Messire Olbert Giffard Ridder, over 't ontvoeren van twee Nonnen uyt het Clooster van Wilton. Den inhoudt was, dat hy noyt meer vermocht te komen, ja niet so veel, als inde presentie van een Nonne, sonder toelaten van den Oversten van zijn Diocece; dat hy soude driemaal gaan, alleen zijn hemt en onderbroek aan hebbende, in Wilton Kerk (doch niet in 't bywesen van Nonnen) en elke reyse met roeden geflagen soude werden; So van gelijken op de Markt van Salisbury, en in Sahtesbury Kerk. *Præterea (seyt heet Vonnis) insignis militariibus interim sit privatus, non solum militare, aut deauratas Phaleras habiturus, nec Vestes coloratas, sed tantummodo in Russæo cum agnibus pellibus vel ovinis, nec calceamenta, nisi vacina, nec utatur c. amissa postquam predicto modo fuerit sustigatus. Et hac omnia sibi injungimus in virtute præstati juramenti, ut taliter extra Militiam agat vitam, donec per triennium steterit personaliter Et integre in terra sancta, nisi infra triennium Dominus Rex Illustris ipsum revocandum duxerit ex gratia specialis.* De vordere ceremonien en solemniteyten, gebruykt in 't degraderen in die tyden, namentlijk hoe dat een Ridder geheel gewapent vanden hoofde tot de voeten, so wel offensive als defensiva (als of hy ten strijde soude gaan) wiert gebragt op een stellagie, inde Kerke opgereght, en aldaar by 30. vande Geestelijke alsulke Psalmen gefongen, als men gewoon was te singen over doden, ook ondertusschen allengkens so weder ontwapent, 't Rappier gebroken, mitsgaders daar naar by den Herault een Silvere Lampe vol warm water den Ridder in 't aansicht geworpen, hy gestoten vande stellagie, en soo voorts, kan men sien by Messire Willem Segars in zijn Boek genaamt *Honor Militarii and Civil*, in 't tweede boek, in 't 4. capittel.

D'Ordre vande BANNERETS.

't Eerste gebruyk vande Ridderen te maken Bannerets, in 't Rijk van Engelant, 't welk altijd geschiede in 't Velt onder 's Koninghs Standaard, west by hun toegeschreven haren Koningh Eduart de Derde, en gehouden tweder-

hande. D'eerste die by den Koningh selfs, of in tegenwoordigheid des Koninghs, onder den grooten Standaard, by openbare Oorloge gecreëerd wierden, en de voorrang namen voor jonger Sonen van Burggraven, Baronnen en Ridderen Baronets in dat Rijk. De tweede die vanden Generaal van 't Leger, of van yemant anders door last en commissie des Koninghs, dese eere ontvingen, en voor de ordinaris Ridderen, dog beneden de Baronnets, gingen; De Ceremonien in 't creëren van beide, zyn dese: den Ridder die dese eer stond te ontvangen, wierde gebragt voor den Koningh of Generaal, tusschen twe Ridderen, dragende zijn Banier opgevouwen. Waar na voor alle den Adelen Officieren van 't Leger, den Koningh of Generaal by den Herault wiert aangesproken in deser voegen, Dat sijne Majesteit mits d'Askomste, Dapperheid, Deugd en Middelen van desen Ridder, om te kunnen onderhouden dien staat, soude gelieven de staarten vande Banier af te snijden, en also den Ridder tot den van Staat Banneret te avanceren; en wierd niemant eertyds met desen tytel van Banneret vereert, die beneden een Ridder was; ook was dese waardigheid erfelijk, en by de Lenen gevoegt, even als die van Hertogen, Markgraven, en andere.

D'Ordre vande BARONNETS.

GEfondeert by den Koning Jacobus in 't negende Jaar sijns Rijx, wanneer hy het Koninghrijk van Yrland door de Wapenen onder zijn Gebied gebracht, en de Rebellen uyt de Provintie van Ulster verdreven hadde; 't voornaamste deser Order is, dat dese eer niet en is personeel, als de digniteit van alle andere Ridderlijke Ordres, maar erfelijk op den oudsten Soon, gekomen zijnde tot den ouderderdom van 21. jaren, als wanneer hem 't selve Ridderschap wert gegeven. Haar Blason is 't Wapen van Ulster, zynde een bloedige Handt in een Silver Velt, dat sy en haar descendenten voeren inden eersten hoek van haar Wapenschildt.

D'Ordre vanden BEER.

D'Ordre vanden Beer, geseyt *du Saint Gall*, is geïnstitueert by den Keyser Ferdinandus de Twede anno 1213. ter gedachtenisse van *St. Ursus de la Legion de Tebains*, gemartirifeert te Soloturn in Switserlant; hadden voor Collier, Gouden Ketenkens, onder aan hangende enen Beer van Gout, geamaljeert met swart; was langh in swangh by de Switsers, eer dat sy waren ontslagen vande gehoorzaamheyd van 't Huys van Oostenrijk, maar zedert dat sy haar hebben vrymaakt, en de Kastelen en sterkten gerafeert, is de memorie daar van 't eenemaal verdwenen.

D'Ordre van 't BOURGONDIES CRUYS.

Keyser Carel de Vijfde institueerde d'Order van 't Bourgondies Cruys, op St. Magdalena dag anno 1535. binnen Tunis, als hy sijne Victorieuse

Storieuse intrede dede, en Muloaffes in het Rijk van Tunis herstelde, 't welk hem den Zee-rover Barbarossa hadde ontnomen, tot vergeldinge van manhaftigheid der gener, die hem dapperlijk geholpen hadden; De Ridder droegen een Mantel, daar op stont een Bourgondies Cruys, gelijk Keiser Karel gewoon was te voeren inden Oorlogh, bestaande in twee knoopagige stokken over malanderen leggende, ter gedachtenisse van St. Andries, Patroon van dat Huys, waar by gevoegt was een Vyer-staal, het welke Vyer sloegh uyt een Keye, met dese Inscriptie *Barbaria*.

D'Ordre vande BREMKAPPER-
BLOEM.

Dese Ordre tot een beduydenis van de moedigheid, als by der aarden sig houdende, opgenomen by Koningh Louis voor sijn *Emblema* met dit Devijs, *Exaltat Humiles*, is by hem ingestelt anno 1234. en selfs aldereerst ontfangen door handen van Gauvier, Bisschop van Sens, 's avonts voor de Kroninge der Koninginne Margarita van Provence, sijn Gemalinne, gevende elken Ridder enen Collier of bant, gemaakt van sulke soorte van Kapperen (hebbende ten dele de blom noch in de mont) als gemeenlijk groeyen op Brem, en gebruykt werden voor salade, konstelijk gemailleert, en 'samen geketent met Lelien van Gondt, geheel open naar de buyten zyde, gemailleert met wit, onder aan een Cruys van Gour; En was hunne Kleding witte Damaste Tabbaars met Violette Hoeden. Willem de Nangis, een vande Monniken tot St. Denis in Vrankrijk, observeert inde Legende van desen Koningh, dat hy Anno 1238. dese Ordre gaf aan Robbert sijnen Broeder, eerste Grave van Arthois, inde Kerke van St. Corneille te Compiege, 's morgens naar 't voltrekken van 't Huwelijk van desen Grave met Machtelt, des Hertoghs van Brabant Dochter, ten overstaan en bywesen van alle den Adel, soo wel Vrouwen als Mans in dat Rijk, en wel twee duysent Ridderen Bannerets met haar gevolg; Ingelijx Anno 1267. ter Vergaderinge vande Generale Staten sijnnes Koningrijx op Pinxterfeest, in de Kerke van Parijs, aan sijnen oudsten Sone Philips, sijnen Neve Robbert, Soon van Robbert, eerste Grave van Arthois, sijnen Broeder, verslagen te Massourre in Egypten, nevens veel andere Baronnen en Groten van Vrankrijk. De solemniteiten wierden gehouden met grote magnificentie, so dat de Winkels binnen Parijs gesloten waren den tyd van aghd dagen, de Straten behangen met Tapisseryen, en Tafels opgerecht voor yeder een, naar ouder gewoonte; alle het welke den voorfz Nangis mede verhaalt in dese woorden: *Anno Domini 1267. in Pentecoste, Prelatis & Baronibus feretotius Regni Francia Parisiis congregatis, Ludovicus, Rex Francia, videns Filium suum primogenitum Philippum, juvenem fortem & probissimum, atque Robertum, Nepotem suum, Filium Roberti Fratris sui, Atrebatensis Comitis, quondam apud Massoriam interfecit, eos cum pluribus aliis, Milites novos Genistella fecit: ubi tanta fuit laetitia solemnitatis, quod populus Civitatis Parisiensis ab omni opere vacans solummodo la-*

titia & exultationi intentus per octo dies & amplius, Civitate per totum cortinus Pannorum variis coloris & ornamentis pretiosis mirabiliter palliatis, cibisque publicis solemnitatem protendere. De forme der Brieven in 't geven deser Order, brengd Favin voor exempel, gesien te hebben de Charter by Carel de Vyfde, gegeven aan Messire Godefroy de Belleville, Edelman van sijn Kamer, waar van den inhoudt vertaalt zynde, dusdanig was.

Carel, by der Gratie Gods, Koning van Vrankrijk &c. alle die dese jegenwoordige sullen sien, Salut. Doen te weten, dat wy mis de goede rapporten aan ons gedaan vande persoon en goede Adelijke afkomst van Godefroy de Belleville, Edelman van onse Kamer, hebben uyt onse speciale gratie en faveur hem gegeven en geconsenteert op alle Festijnen, en solemnele Vergaderingen vryelijk te mogen dragen de Collier vande Bremkapper-Bloem sonder eenige reproche; Gegeven onder onsen Zegel te Tours den 26. dagh Julii 1380. en van ons Rijk het veerthiende.

D'Ordre van CALATRAVA.

VAN de Ordre van Calatrava werd gefegt, dat die soude begonnen zyn Anno 1121. by Alphonsus, bygenaamt de Heilige; Sy hebben den naam van Calatrava inde Gewesten van Toledo, uyt oorzaak, dat de Moren, komende voor dese plaats, en de Ridder van desen Tempel deselve weigerende te beschermen, twee Monniken van de Ordre van Chistaux sulx aannamen, door welkers manhaftigheid andere aangemoedigd zynde, deden de Moren te rugh wijken, en wierd alsoo de Plaats behouden. Sy dragen een wit Kleedt, met een groot root Cruys, en zyn bevestigd door den Paus Alexander de Derde.

D'Ordre van la CALZA.

TOT navolginge vande Ridder van 't Snoer of Banda, stelden de Venetianen d'Ordre van la Calza in; niemant moghte van deselve wesen, ten zy dat hy was van Edelen bloede. Anno 1562. verkregen de Ridder van dese Ordre vele Privilegien; Haar teyken was een Bant van Goud, daar onder aan hong 't Beelt van St. Mark, of een vliegende Leeuw, met dese woorden, *Pax tibi Marce*.

D'Ordre van St. CATHARINE.

NOpende dese Ordre, so is 't dat de Pelgrims van Jerusalem, gaande naar 't Clooster van St. Catharine op den Bergh Sina, alwaar 't Lichchaam van dese H. Maget achter of onder den hogen Autaar rust, naar 't horen vande Misse, en 't ontfangen van 't Sacrament, aldaar Ridder geslagen werden op haar Graf of Sepulture, by den Guardiaan, of de voornaamste vande Monniken van dat Clooster, gebruykende deselve ceremonien en woorden, als gebruykt worden in het creeren der Ridder van 't Heilige Graf te Jerusalem; dese Ridder dragen Mantels, en op de linker zijde benevens 't Cruys van Jerusalem, een Wiel met ses Speken.

D'Or-

D'Ordre der Christelijke OORLOGE.

ANno 1614. wanneer den Keyser Matthias Ferdinandus, Koning van Bohemen, tot Weenen in Oostenrijk sig onthield; soo hebben aldaar Carolus Gonsaga, Hertog van Meurs, en andere seventhien van de voortreffelijkste Edelen, onder welke waren Hoogduytsche, Fransche, Poolische, Hongersche en Italiaansche, de Ridderlijke Order der Christelijke Oorloge ingestelt, onder deschut en bewaarnisse der Maget Maria, des H. Aarts-Engel Michaëlis, en des H. Francisci, tegens de Turken; en andere Vyanden der Christelijke Religie; haarlieder kentecken was een Cruys in Gout geborduyrt, op de manier van de Maluische Ridders, met die Beelden der Maget Maria, en des Aarts-Engel Michaëlis.

D'Ordre van CYPRUS.

DE Ordre van de Ridders van Cyprus is ingestelt by 't huys van Lusignan, dat soo veel Koningen en Princen aan Christenrijk gegeven heeft. Haar blaesen was een Bant van Gout, in forme van een Koorde, gemengt met Letters S. in grote Characteren, met een Swaart onder aanhangende, de Lemmer van Silver, en 't Hecht van Gout, met dit omschrift *Pour loyauté maintenir*; Om de Riddren aan te moedigen, dat sy geen occasie moesten laten passeren, om haar manhaftigh en courageus te toonen, tot welcken eynde 't rappier gedragen wiert, en sy onder malkanderen schuldig waren eendragt en vrientschap te onderhouden, tot bescherminge des Vaderlands; De Letter S. beteekende *Silentium*, dat is, stilswygen by d'oude Romeynen. Andre seggen, dat den Bant was een roode Koorde van Witte Zyde 't samengevlochten met minnestrieken, tusschen beyde de Letters S. en R. van sijn Goudt, 't swaart onder aanhangende in een Ovael, omvangen met dese woorden, *Securitas Regni*, dat is, de Sekerheyt of veiligheyt van 't Rijk.

D'Ordre van den DISTELBLOEM.

Ingestelt by Lodewijk Hertog van Bourbon, na sijn wederkomst uyt Africa, alwaar hy de Heydenen overwonnen hadde; het welk hy niet alleen en dede, ter eeren van sijn eerste Victorie, maar van gelijken tot verder luyfter van sijne macht, dewelke hy employcerde tot assistentie van Carel, Hertog van Orleans, Philips, Grave van Eureux, en Jan, Grave van Augoulême, tegens den Hertoch van Bourgondien, dewelke Hertoch Lodewijk van Orleans, sijnen Neve hadde doen vermoorden; en was het teyken van dese Ordre een geweven Bant van Gout, doorvlogt met Lelien, en Bladen van Distelbloemen, waar onder anhang een Cruys, met dit woort, *Esperance*, en waar van de beduydenisse was, sijne stantvastigheyt, tegens, alle rampen, en hoope van een goede fortuyn. Want de Distelblom betekent tegenspoet, en de Lelie de hoope. Andere schryven, dat onder aan hing een

ovael, waar in stont op een halve Mane, 't beelt van de Maget Maria, omvangen met stralen van de Son, gekroont met twaalf Sterren, en onder aan 't selve ovael de knop van een Distelblom.

D'Ordre der Duytsche Heeren, of PORTÉ-CROIX.

Aangaande dese Ordre, en hebben die van de Duytsche Natie, niet minder willen wesen, als de Italianen, Spanjaarden, of Fransche, die hunne Orders hadden: waar onder sijn begin heeft anno 1191. de Order van Duytsche Heeren, Ridders van de Maget Maria, Porte Croix. Aangaande den naam van de Ridders van de Maget Maria, die voeren sy van hunne Kerke en Hospital, dewelke ter eeren Mariae gebout waren; worden genaamt Duytsche Heeren, of Ridders, om dat in 't begin een Wet gemaakt is, dat alleen Duytschen in dese Ordre souden aangenomen werden van Edelen geslagte; Sy voegden 't Rosary by haar teyken, 't welk sy rontom haar Kruys droegen, en uyt wierden die reden geheten *Marianei*, of *Porte Croix*; haren oorspronk wert toegeschreven aan sommige Burgers van Bremen en Lubec, ten tijde Henrici de Vijfde, anno 1191. in de Belegeringe Ptolomaidis, of Acconis; andere vroeger anno 1119. korts naar het overgaan van Jerusalem, aan de Christenen, by sekeren Duytz, eu andre van hun Natie, die daar woonden. Welken Duytz, wesende rijk en machtig van midde-len, liberaal huys hield, ontfangende als in een Hospital, alle Passagiers en Pelgrims, die naar Jerusalem gingen; soo dat hy ten laatsten daar aan bouwde een schoone Kerke, die hy de Maget Maria toeëigende; en erigeerde dese Ordre, die naderhand bevestigt is, door den Paus Celestin den III. (volgens de brieven de dato anno 1192. 22. February in Romen) en Hendrik de V. Dese Paus heeft aan dese Ordre vergunt te dragen, niet alleen een witten mantel, maar ook een schilt van deselve verwe, met een swart Kruys op beyde Porte Croix; Sy profiteren den regel van St. Augustin. Hun last en ampt was, naar 't exempel van de Tempeliers, te logeeren Pelgrims, en sieken van hunne natie; voor al te vechten voor het Gelove tegens d'ongelovige, gelijk d'Hospitaliers en Tempelheren, moeten dagelijx lesen binnen 24. uyren 200. maal *Pater Noster*, *Ave Maria*, *Credo*; staan onder 't gebiet van een hoost, die sy noemen *Magnum*, of *Summum Magistrum*; den eersten is geweest in 't beleg van Ptolomais, Henricus à Walpot. In 't aannemen wierde aan de Novitien onder anderen dese gelofte gedaan, *Wir tragen euch wasser und broet zue, und desz genuch, dar zue ein geringe kleydung, euwer leben lang, wirt es besser, so habt irs auch; Weiter sind wir euch nicht schuldigh*. Verjaagt sijnde, sijn sy vertrokken naar Ptolomaida, en van daar ook door de Sarazenen verdreven, sijn sy in Duytsland gekomen, en anno 1227. omtrent 't achtste Jaar Frederici de II. (den Paus Gregorius de X L. beneffens den Keyser Frederik sulx consenterende) door Conradus Hertoge van Mausovien in Pruissen groepen, om 't selve met wapenen aan te tasten; 't welk sy soo manhaftiglijk hebben gedaan, dat sy Pruissen en

T t t

Livo-

Livonien overwonnen hebben, en de Ingefeten tot het Christen Gelove in alle stille Zeden gebracht, waarom sy ook Pruiffiens worden genoemd; maar om Livonien te conquesteren, hebben sy te hulpe gehadt d'Ordre *Militia Christi*, of *Enfiferorum*.

D'Ordre vanden DRAAK.

Sigismundus den Keyfer, vermaart door den Syver, die hy de Christen-Religie toegedragen heeft, en door vele glorieuse Victorien tegens den Turk, en om dat door zijn toedoen twe Concilien zyn gehouden, tot Constans en tot Basel, institueerde de Ridderlijke Krijgs-order vanden Draak, gevende haar voor Blafon een Draak, 't hoofd nederwaarts hangende, tot een teyken, dat door zijn voorforge alle scheuringen en ketteryen overwonnen waren.

D'Ordre vande DUYVE.

D'Ordre vande Duyve, ingestelt by Jan, Koningh van Castilien anno 1390. om zijn Hovelingen daar door op te wekken, om yets aan te grijpen, dat hunnen staat waardigh was. Het Blafon was de figure van een Duyve, met een Collier van Gout, gemengt met Sonne-stralen.

D'Order van 't GEKKEN-GESELLSCHAP.

Het Gekken-Gefelschap, of *Compagnons des Fols*, is eerst begoft in 't Jaar 1381. op St. Cuniberti dag, by Adolf, Grave van Cleve, en nog andere vyf-en-dertig Heren. Het Blafon of *Symbolum* was een Gek, aanhebbende een Kap en Roxken van Root en Silver met gele Bellen, gele Kouffens, swarte Schoenen, en een vergulde Schotel met Fruyt inde handen, die de Broederen moesten dragen, gestikt of geborduurt op hun Kleedt. Doorfaak was de sonderlinge liefde, die sy den anderen toedroegen; den dagh hunner by-een-komfte was den eersten Sondagh naar St. Michiel; de Plaats de Stad Cleve; niemant vermogt sig te absenteren van die Vergaderinge, ten ware by siekte, of dat hy ses dag reysens van zijn woonplaatse was, met meer andre pointen, volgens den bezegelden Brief, luydende als volgt.

WY, alle de gene die onse Zegelen aan desen Brief gehangen hebben, maiken kondt allen luden, ende bekenen, dat wy met gueden vorgehalden Rade ons selfs ende om sonderlinge gunst, vrintschap, die mallich van ons tot den anderen heeft, ende nu vortme die genflicken hebben, sal onder ons eyne gefelschap gemaeken hebben, ende der overkommen zyn, diemen heyten sal die gefelschap van den Gecken, in formen end manieren als hier na geschreven steyt; dat is te weten: Dat yder man van onsen Ghesel-

len dragen sal eynen Geck van silver ghemaeckt, of anter gesticket op sijnen kleydet, soo wie oer des best ghenuget: Ende soo wie van ons des Geckes dagelijcx niet droegh, der sal end mach der anderen van ons Gefellen soe ducke als hie dat fiet, peynden vor drie alde grote Tornoise, wilke drie grote Tornoise hie dorch Gott arme lueden geven sal. Ende voert, soelen wie Ghesellen allegader jaarlijcx eyne gefelschap, end eynen Hoff hebben, daer wie alle sementlijk solen komen ende vergaderen, als tot Cleve; ende alle jaer den anderen Sondaghs naer Sente Michiels dage, in der Herbergen scheyden noch uter stal rijden, sie en hebben den kosten gegalden, ende wael betaelt sijn aendeel van der teringe, die een gheboert toeghelden van den Hoeve. Ende niemand van ons en sal achter blijven, hy en kenne op den voorz Hof om eingenes dings of saecken willen, en beneme een rechte kenlijke lijfs noet, sonder alleyn die gene, die buten lands weren sese dachvaert van sijne woninge, daer hy dagelijcx wonachtich were. Ende were oick saicke, dat imande van ons Gefellen die ander Gefellen vyand were, die Gefellen van ons aen beden zijden mit allen hoeren hulperen soelen ghevredet zyn van den Vriedage voer den Hoeve als die Sonne opgeyt, ende werende r'sheynt des Vrydags nae den Hove, als die Sonne ondergeyt. Ende voert sollen wy alle jaer op den voorz. Hove kiesen onder ons Gefellen eynen Koninck, van onsen gheselschap met sese Raetluyden, welcken Koninck mit den Raetluyden haren end ordeniren sal alle saecken van den gefelschap, ende sonderlinges den Hof des anderen jaers daer na te versein, bestellen, end saeten sal, ende alle saken die men tot den Hoeve behoudende is, werven ende begaderen sal, end bescheydelicke rekeninge daar af doen sal; van wilcken kost des voorz Hoefs, die Ridder en knechte gelijk golden soelen, end die Here een derdendeel meer dan die Ridder end de knechte, end eyn Greve een derdendeel meer dan die Here. Ende des Dinxdages des morgens vroe binnen den Hoeve, soelen wy Gefellen onder ons allen toe Cleve in onser Vrouwen Kercken begaen, om de helbst te bidden vur alle die ghene, die van onsen Ghesellen gestorven weren, ond daer sal mallich van ons sijn Offer brengen, &c. In orkonde onser Zegele

Zegele aan desen Brief ghehangen. Ghegeven in 't jaer onses Heren, dusent drie hondert tachtentich, ende eynd op Sente Rumberts dach.

Desen Brief is gezegelt met 36. zegelen, alle in groenen wassche, uytgenomen des Graven zegel van Cleve, die is in roden wassche, en den Grave van Cleve zegelt in 't midden van den Brief, en aan de eerste handt den Grave van Meurs, aan de linkerhandt Diderik van Eyl, en so voorts consequentelijk; en sijn alle die Wapens sonder Cimier of Timber in kleyne Schildekens, en wort het Origineel van desen Brief bewaart inde Archiven vande Graven van Cleve; zynde de namen van die gene, die den selven Brief geteykent hebben, de volgende,

- Adolf, Greve zu Cleve.*
- Een Greve van Meurs.*
- H. Dierck van Eyl.*
- Die Heere van Megen.*
- Arent Snoeck.*
- ..... van Bellinckhoven.*
- Willem van Vorst.*
- Otto van Hall.*
- Jan van Bylant.*
- Reynolt van Reys.*
- Heer Evert van Ulf.*
- Een Greve van Meurs.*
- Willem van Loel.*
- Henrich van Oeste.*
- H. Rutgert van Dorinck.*
- ..... H. van Ameyde.*
- ..... van Holtmolen.*
- Jan van Hetterfcheyde.*
- Willem, Heer van Abcoude.*
- H. Henrich van Bylant.*
- ..... van Buderik.*
- Seno van Sculenberg.*
- Hein van Depenbroeck.*
- Herbert van Lewen.*
- Heer Willem van Roede.*
- Evert van Oeste.*
- Gerit van Offenbruck.*
- Jung Berns van Ingenhave.*
- Aelf van Wijlaecken.*
- Ernest van Stoemey.*
- H. van Grutterfwiijk.*
- Otto van Bylant.*
- Jan van Bylant.*
- Jan van Bronchorst.*
- Jan van Keukehem.*
- Walrave van Benthem.*

De rest en was niet leesbaar.

D'Ordre vande GENNETTE.

DE Order vande *Gennette* is gefondeert geweest by den Prince Carel Martel; soo som-

mige meynen naar den naam van sijn Gemalinne Johanna, die hy gemeenlijk noemde Jannette. Doch Bellay schrijft, dat dese *Ordre* was ingestelt by desen Prince in 't Jaar 738. ter oorfake vande *Victorie* by hem verkregen, tegens de *Saracenen*, omtrent de Stadt van *Tours*, om alsoo de gedagtenis vande dapperheid der *Franschen Adeld*, die hem bysonderlijk hadden geassisteert, te verewigen; en dat hy aan dese *Ordre* den naam van *Jannette* gegeven hadde, overmits sijnne *Vyanden*, die hy hadde verslagen, woonagtig waren op een plaats in *Spangien*, so genoemd ten regarde van de menigte van wessels, die daar waren; gelijk dan ook het teken van dese *Ordre* een *Wesel* was, gesneden op hunne *Wapenen*.

D'Ordre van GENS D'ARMES, of MANNEN van WAPENEN.

DAar was mede een ander *Order*, geheten *Gens d'Armes*, geconfermeert by *Paus Innocentius*, en gefondeert by *St. Dominicus*, tot uytroyinge van de *Albigoisen*, en bekinge van die van *Toulouse* en *Lombardy*en van haarder dwalinge. De *Ridders* waren beyde gehoude en ongehouden *Personen*, en uyt die redenen, onder den anderen genaamt *Susters*, en de *Ridders*, *Broeders*.

D'Ordre van het GROENE SCHILT voor de Edele Vrouwen.

DEse *Ordre* was geïnstituert (so als *Mauchant* schrijft in sijn *Historie* van *Bouchicauld*) ten tyde van *Karel de Sefde*, by dien vermaarden *Krijghsoverste*, *Jean de Bouchicauld*, *Marechal* van *Vrankrijk*, uyt oorfake der menighvuldige klachten van verscheide *Dames* aande *Coningh* gedaan, over de *injurien*, die sy dagelijx moesten lijden, beyde aan haar eer en goederen van die geene, dewelke soo maghtigh waren, dat'er niemant was, die wagen durfde haar recht voor te staan; waar toe desen *Bouchicauld*, nogh twaalf andere benefens hem geperfuadeert hebbende, dese *Ordre* oprechte.

D'Ordre van 't GULDEN VLIES.

D'Ordre vande *Ridders* van den *Gulden Vlies* is ingestelt by *Hertogh Philips* van *Bourgondien*, toegenaamt de *Goede*, tot *Brugge* anno 1429. den 11. *Januarii*, zynde den dagh van sijn *Huwelijk* met *Elisabeth*, *Dochter* des *Koninghs* van *Portugaal*. D'oorfaak was de *liefde*, die hy droegh tot den *Edelen Stant* en *Ordre* van de *Ridderlijke Waardigheid*, om daar door de *Religie* voort te setten, en de *rust* en *vrede* der *Republique* te bewaren.

Tot dese *Ordre* wierden verkoren 24. *Ridders* vande treffelijxte sijnere *Vasallen* en *Onderfaten*; de 25te. van 't *Collegie* was den *Hertogh* selve; hy voeghde haar toe vier *Officers*, te weten een *Cancelier*, een *Thresaurier*, een *Herauld*, en een *Secretaris* of *Griffier*; Hy gaf aan yder *Heer* van dese *Ordre* een *gouden Halsbant*, gemaakt met des *Hertogs* teyken, wessende een *Vuurslag*,

en twee vuurgevende Laurierstokken, kruysweeghs over een leggende met een Gulden Vlies daar aan hangende; daar-en-boven heeft hy noch gewilt, dat elk Ridder op de dagvaarden en vergaderingen met een wollen purperen Tabbard soude verschijnen; Desen lakenen Tabbard heeft sijn Soon Hertogh Carel de Stoute tot Valenciën naderhand in een fluwelen verandert, anno 1478. In 't eerste als dese Ordre ingestelt wierde, was het College maar sterk vyf-en-twintig personen; maar by Brieven van 't Jaar 1431. te Rijsel gegeven, heeft de voornoemde Hertogh gewillekeurd, dat'er 31. Ridders zyn souden; Dog naderhand heeft Keiser Carel de V. anno 1516. het getal vermeerderd tot 51. toe. Geliot schrijft, dat dese Ordre soude wesen ingesteld, ter gedachtenisse van seker schone Dame binnen Brugge, die Hertogh Philips beminde, dragende een Kleet gevoerd met Schapevellen, op gelijke wijze als het sijn toegedragen hadde met de gevallen Koussibant vande Gravinne van Salsburry in Engelant. Sommige alluderen op het Vlies Gideons, waar van gemeld werd *Judic. cap. 9.* en meinen dat sulx bevestigd werd, door de oude Tapijten, die noch jaarlijx inde Kerk van St. Godela tot Brussel werden uytgehangen. Andere daar-en-tegen seggen, dese Ordre by hem te zyn ingestelt, met intentie, om te gaan oorlogen tegens de ongelovige in Syrien, en om 't Land van Judea te winnen; waar toe hy grotelijx genegen was, en benefens vele vande Groten deser Nederlanden binnen Rijsel 1453. gelofte gedaan hadde, 't welk hem door den Oorlogh tegens die van Gent, en door andre toevallen belet wierde; De gelofte die hy dede, was dese:

Je voue tout premierement à Dieu, mon Createur, & à la glorieuse Vierge Marie, sa Mere, en apres aux Dames & aux paisans, que si le plaisir du tres-Chrestien, & tres victorieux Prince, mon Seigneur le Roy, est de prendre croissée, & expojer son corps pour la defence de la foy Chrestienne, & resister à la damnable emprise du grand Turcq, & des Infidelles, ainsi lors je voue loyale enseigne de mon Corps, je la serviray en ma personne & de ma puissance, au dit Saint Voyage, le mieux que Dieu m'en donnera la grace; & si les affaires de mon dict Seigneur le Roy estoient tels, qu'il ni peut aller en sa personne, & son plaisir est d'y commettre aucun Prince de son sang ou autre Seigneur, Chef de son Armée, je a son dit commis obeiray & serviray au dict Saint Voyage, le mieux que je pourray, & ainsi, que si luy mesme en estoit en personne; & si pour les grands affaires il n'estoit disposé, d'y aller, ni d'y envoyer, & qu'autres Princes Chrestiens à puissance convenable emprennent le Saint Voyage, je les y accompagneray & m'employeray avecques eux à la deffence de la foy Chrestienne, le plus avant que je pourray, pour veu que ce soit de bon plaisir & congé de Monseigneur le Roy, & que les Pais, que Dieu m'a commis à gouverner soyent en paix & seureté; A quoi je travailleray & me mettray en tel devoir de ma part, que Dieu & le monde connoistront, qu'a moy n'aurat tenu, ne tiendra; & si durant le Saint Voyage, je puis par quelque voye ou maniere, que ce soit sçavoir ou connoistre, que le dict Grand Turq ait volenté d'avoir affaire à moy, corps à corps, je

pour la dicte foy Chrestienne le combatray, à l'ayde de Dieu toutpuissant, & de la tres douce vierge Mere, lesquels j'appelle toujours en mon aide. Fait à Lisle le 17. jour de Fevrier, l'an de l'Incarnation de nostre Seigneur 1453. seigné de ma main, Philippe. En so vervolgens getekent door alle de andere Edelluyden, die hem beloofden te dienen op haar eygen beurse.

Sommige aande andere kant meinen, dat de vrugtbaarheid van 't Land, 't welk Hertogh Philips besaf, hem 't Gulde Vlies van Jafon dede nemen, waar van elke letter de eerste is van een van de vyf Maanden, binnen dewelke de vrugten vergaderd werden, namentlijk,

J ulius.
A ugustus.
S eptember.
O ctober.
N ovember.

En naar alle waarschijnlijkheid heeft d' Insteller het oog op Jafon gehad; want daar van werd gewag gemaakt inde Brieven vande opregtinge deser Ordre, te Rijsel gegeven in 't Jaar 1431. op den 17. dag van November. Desgelijx schijnt het selve voor de waarheid mede te brengen, het geen de Hollandsche Chronijk daar af getuygt *Divisie 29. cap. 25.* hoe dat in 't Jaar 1455. als den Hertogh in 's Gravenhage het Feest van 't Gulden Vlies was houdende, dat doen de grote Kerk, daar 't geschiede, alomme met kostelijke goude lakenen (geborduurd ende gewrocht met de Historie van Jafon, hoe dat hy het Gulden Vlies in 't Eylant Colchos gewan) behangen was. Op den Gulden Halsbant, alsoo gemaakt als voorz is, stonden dese woorden, *Premium non vile laborum*, dat is, *Een goeden loon voor den arbejd*; te kennen gevende, dat sulke vereeringe geen geringe beloninge en was voor arbejd en getrouwe diensten. De twee vuurgevende Laurierstokken kruycelings over den anderen, heeft eerst tot een teyken gevoert Hertogh Jan, den Onvertfaagden gesegt, die Vader was van Hertogh Philips daar wy afspreken, met dese woorden tot Devijse, *Flammescit uterque*, dat is: *Sy vlammen en geven beyde vyer.* Of, *Flammescet uterque*, dat is: *Bejde sullen sy brandende worden.* Twee Laurier-booms-stokken wel hart tegen malkanderen geflagen zynde, ontfleken door den slag, en geven vlamme, gelijk de ondervindinge getuygt. 't Selve doet ook ander hart houdt, als men in Indien bevint, dat dagelijx geschied. Van 't vuurgevende houdt schrijft aldus *Plinius Natural. Histor. lib. 16. cap. 40.* *Calidae sunt & morus, laurus, bedera, ac omnes ex quibus ignaria sunt. Exploratorum hoc usus in castris pastorumque recepit, quorum ad excutendum (aliilegunt, excutendum) ignem non semper lapidis occasio est. Teritur ergo lignum ligno, ignemque concipit attritu, excipiente materia arida formis, fungi, vel foliorum facillime concipientium. Sed nihil hederaprestantius qua teratur, lauro qua terat.* Dat is: *De Moerbese en Laurier-boomen en Klim, ende alle de andere, daar men vuyslagen afmaakt, zyn ook heet van naturen. Dat is bekend by de verspieters in de Legers, ende by de Herders, die juist altijd geen*

goen stenen by der hand en hebben om vuur te slaan. So wrijven sy dan 's een honds tegen het ander, en krijgen daar vonken nye, die op enige drooge stoffe, werk of bladeren vallende, ligt ontfeken. Maar niet beter als Klim met Laurier te wrijven. Seneca Natural. lib. 11. cap. 22. bevestigt 't selve. Insgelijx leeft men, dat hele Bosschagien door eenen sterken wint geslagen zynde, het vuur daar uyt gesprongen is, en in brandt geraakt zyn: *Thucydides lib. 11. Lucetius lib. 1. en lib. 5.* Welken Autheur ook meint, dat de menschen hier door het vuur eerst bekent is geworden, en 't gebruyk van dien so voort opgekomen is. Maar gelijkerwijs twe stokken hart tegen malkanderen geslagen worden, also ook, wanneer twee sterke en geweldige dingen tegen malkanderen komen, dat en kan niet geschieden, dan met groot perikel aan beide zyden: Men seid gemeenlijk, Sterk tegen sterk en kan geen goet voer-laken wesen. Als twee magtige Princen tegen malkanderen krijggh voeren, dat geschiet gemeenlijk met groote schade aan beide zijden: en daar men kerft, daar vallen spaanderen. Van sulke meininge schijnt Hertog Jan den Onvertlaagden geweest te zyn. En van die tydt af heeft het Huys van Burgondien dit teken in haar Vaandelen en Baniere gevoert: En dese twe houten gelijc een St. Andries Kruyce so dwers over den anderen geleyt en t'samen gevoegt sijnde, worden nu genoemt een Burgons Kruyce. Hertog Philips des voornoemden Jans Soon hadde beneffens dit teyken ook sijn eigen, te weten het stale Vuurslag, slaande 't vyer uyt een Key, met dese woorden, *Ante feris quam flamma miscet*, dat is: 't Slaet eerst, daar na vlamt 't: willende, so het schijnt, te kennen geven, dat men de vruchten des wilstants, die na den Oorlogh volgen, niet verkrijgen noch te genieten en kan, sonder eerst gevoelt te hebben de schade en ongemak, welk d'oorloge mede brengt. Al-hoe-wel 't ook andersints kan geduyd worden: gelijc mede het Burgoensch Kruyce andere uytlegginge ook toestaat: want sommige schrijven daar by, *Vim ex vi*, dat is: *Kracht nye kracht; andere Flamma est reclusa tenendo*, dat is: *Met wrijven is de vlamme nytgekomen*: dan hier af genoegh. Laat ons noch een woort drie of vier van des Gulden Vlies Orden seggen, en daar mede ophouden. De Instellinge deser word tot lofen prijs van Hertog Philips gestelt in sijn Graf-schrift, met dese woorden:

Pour maintenir l'Eglise, qui est de Dieu maison, j'ay mis sur la noble Ordre, qui en nomme la Toison.

Seggende, dat tot bevorderinge en voorstand van Godts Huys de Kerke, de Edele Ordre van het Gulden Vlies by hem eerst opgerecht is. Refert idem Miræus, scilicet *tuenda majorum Religioni, & augendo stabiliendoque Imperio, Sodalitium illud longè augustissimum institutum.* Vide ejus Origines Equestrium Ordinum lib. 11. cap. 1. & præter alios Meyerum in Annalibus Flandriæ ad Annum 1429. Et Heuterum adhibe, rerum Burgundicarum lib. 4. ad Annum 1430. Item Marchantium Flandriæ lib. 3. in Philippo Bono. Vir nobilis Alvarus Gomezus de Aureo Vellere scripsit elegans Poëmatium, & in illud Scholia

Alexius Vanegas, ambo Hispani, patriâ Toletani. Quin imò ipse Dux Philippus in Diplomate suo anni 1431. ait se ordinasse hunc Ordinem; *ad exaltationem fidei, & S. Ecclesie, & excitationem virtutum & bonorum morum.* Dat is: *Miræus verhaalt het selfde, te weten, dat dese nymemende heerlijke Orden ingestelt is, om de Oude Religie te beschermen, en den Staat van het Landt te vermeerderen en te bevestigen.* Siet na sijne opkomsten der Ridderlijke Orders op 't 2. boek cap. 1. en beneffens anderen ook Meyerus inde Vlaamsche Chronijken op 't jaar 1429. daar by doende Heuterus in 't 4. boek van de Burgondische Saken op 't jaar 1430. Item Marchant in sijn derde boek van Vlaanderen in Philips de Goede. Ook heeft de Edele Alvarus Gomez gemaakt een aardigh Poëts-Gedicht van 't Gulden Vlies, en Alexius Vanegas, mede een Spanjaart en van Toledo een Uytleg op 't selfde. Ja den Hertog Philips seyt self in sijn Brief van 't Jaar 1431. dat hy dese Ordre ingestelt heeft, *tot vordering van 't Geloof, en vande H. Kerke, en oeffeninge der deugden en goede manieren.* De Rouk schrijft, dat den dag van St. Andries de Feest-dag is van hunne solemniteit, durende drie dagen lang, en dat op den eersten dag hunne habiten root scharlaken Tabbarts zyn, met Mantels en Rol-caproenen van 't selve, tot teken dat de Saligheid bekomen is door bloetvergieten; de tweede swart over d'afgestorven Ridders van die Ordre, en de derde wit ter eeren vande Maagt Maria.

Guicciardijn heeft in sijn Beschrijvinge vande Nederlanden seer curieus en vlijtig aangetekent, wie de eerste Heren vanden Gulden Vliese waren, en wie ook vervolgens daar na geweest zyn, van den beginne af tot de tijden van Coning Philips de tweede toe.

D'Ordre vanden H A A N.

D'Ordre van den Haan was gefondeert by het Huys van Montmorency. Het Blaesoen van deselve was de figure van een Haan, de vaillantste aller Vogelen; genomen voor wakkerheid en overwinninge, willende daar mede te kennen geven, dat sy dappere Oorlogs-lieden, vigilant en victorieus waren; doch van dese Ordre is weynig sekerheids, en de tyd, wanneer deselve ingestelt is, niet wel te vinden.

D'Ordre van de HALVE MAAN of CROISSANT.

René, Hertog van Anjou, en Koning van Sicilien, Arragon, en Jerusaleem, institueerde de Ridderlijke Ordre van de halve of Wassende Mane, in de Cathedrale Kerke van St. Maurice te Angiers. De Ridderen hadden een Collier van Gout, waar aan hing een halve Mane of *Croissant*, met dit woort *Loz en Croissant*. Niemand konde tot dese Ordre geadmitteert werden, dan die goede getuygenisse sijner dapperheyt gegeven hadde; alle hare exploitien wierden gekent by sekere kleyne stoxkens, t'samengebonden met eenen ring, hangende om haren hals, aan een schoon lint of

hantsnoer; den eersten die dese Ordre ontving, was Jan, Broeder van René, Hertog van Calabre, en Lorainen, beneffens vele andre groote personagien, welkers namen sijn geregistreert in de Kerke van Angiers. Sy waren verobligeert met den anderen alle goede of quade fortuyne deelachug te wesen, hoe groot of swaar die ook souden mogen sijn, malkanderen in noot in alles te assisteren, en boven al, aangaande de wapenen of Ridderfchap, d'een den anderen niet te injurieren; dog is dese Ordre met den uytgang van dit huys verdweenen.

D'Ordre van't HEYLIGE BLOEDT.

D'Ordre van't Heylige Bloet binnen Mantua is ingestelt by Vincent de Gonzago, de vierde Hertogh van Mantua, en tweede van Montferat, anno 1608, ten tyde als sijn Soon François't Huwelijk met Margareta van Savoyen celebreerde, tot defensie van't Christen-Geloof, en om dat die vande Cathedrale Kerke van St. Andries binnen Mantua, sustineren te hebben een stuk vande Spongie, en drie droppelen Bloets van de Here Christus; Haren Collier was een bant van goude ovalen, t'samen verknocht met kleyne goude Ringen, d'een inhebbende kleyne goude Roeden, t'samen-gebonden in een Goutsmit's Smeltkroesken, staande op vlammen van vier, d'ander dese woorden, *Domine probasti me*: De symbole of beduydenisse was, dat sy in tegenspoet moesten stantvastig blijven, en met den anderen in vriendschappen enigheid leven. Onder aan hingen twee Engelen in een ovaal, vast houdende een Relique van Gout en Cristal, daar in sijn drie droppelen Bloets vertoonden, omvangen met dese woorden, *Nihil hoc triste recepto*. D'Ordre was geconfermeert by Paulus de Vyfde; De Ridder's waren twintig in getale.

D'Ordre vanden HEILIGEN GEEST.

Dese Ordre, welke alsnoch de Hoofdordre der Fransche Koningen is, wierd ingestelt door Hendrik de Derde Koning van Vrankrijk en Polen, in't Jaar 1579. op den eersten Januarii binnen Parijs, ter oorfake vande weldaden, die hy van Godt ontfangen hadde, als zijnde beide op dien dagh geworden Koningh van Polen, van Vrankrijk, en ook geboren. Aan de Ridder's wierd gegeven een swarten fluwelen Mantel, oversayt met Lelien, en Vlammen, geborduert van Gout en Silver; insgelijx enen Bandt van Goudt, doorwrocht met gelijke Lelien en Vlammen. Den Koning is daar van Oppermeester, dewelke eedt doet, t'Rijk en sijn leven te wagen voor't Catholijke Geloof, gelijk mede de Ridderen gestaafden eedt doen van't Roomsche Geloof voor te sullen staan, en noyt tegens den Koning de Wapenen aan te sullen nemen.

D'Ordre van't H. GRAFT:

D'Eerste Ordre van't H. Graf, is gefondeert ten tyde van Constantijn de Groote; want sijn Moeder Helena, gegaan zynde naar

Jerusalem, om't Heilig Kruys en Graf te soeken, en't selve gevonden hebbende, door een Goddelijke Inspiratie, dede aldaar bouwen eenen Tempel, ter eren vande heerlijke Opstandinge onses Heeren, en beval de bewaringe van't Heilig graf aan enige notable Edelluyden van haar Suite, die gehouden waren te oorlogen tegens de ongelovige, de gevangene te verlossen, dienst te horen, de getijden van't Heilige Kruys te lesen; en vyf roode Kruysen, ter gedachtenis vande vyf Wonden onses Heren te dragen. Candenus verhaalt in sijn Britannia, dat de Stadt Colcester, alwaar dese Helena was geboren en omgebragt, als wefende de Dochter van haren Koning Coeel, ter gedachtenisse van haar en't selve Kruys, tot een Wapen heeft een Kruys tussen vier Cronen. Monstreckt dat Messire Hector de Flavii in Henegouwen, een van dese Ridder's, in sijn combat van Duel tegens Mollotim de Bours, anno 1431. den 20. Junii tot Atrecht, hadde in sijn Wapen de Figure van een Graf, uyt reden, dat hy Ridder van't Heilige Graf geslagen was; sijn woorden zyn dese: *Lequel pavillon du dessus dicit Messire Hector estoit armoyé moult richement, de seise manieres de blason, c'est assavoir des costé dont luy & ses ancestres estoient issus, & dedans iceluy estoit figuré un sepulchre, pour ce que iceluy Messire Hector avoit esté fait Chevallier du Saint Sepulchre de Jerusalem*. Andere zyn van gevoelen, dat den oorspronk deser Ordre soude komen van den H. Apostel Jacobus, die om't Geloof gedoodt is, anno 63. en dat uyt die consideratie dese Ridder's den Patriarch van Jerusalem mede onderworpen zyn.

D'Ordre van HONGARYEN.

DE Historie van Hongarijen maakt mentie van een Ridderlijke Ordre, wiens Blafon was een groen Kruys op een Scharlaken Mantel, en gefondeert tot wederstand van den Turk, meinende in Hongarijen in te vallen.

D'Ordre vanden HONDT.

D'Alderoutste Ordre vande Ridderfchap in Vrankrijk (als sommige meinen) was d'Ordre van den Hont, ingestelt by't Huys van Montmorency, hebbende tot een teyken een Bant of Collier, vol van Hartshoornen, waar onder aan hong het beelt van eenen Hondt, om de getrouwe en opregte affectie, die sy tot de Christelijke Religie wilden dragen, daar mede uyt te drukken.

D'Ordre vanden HOORN, of des H. HUBERTI.

Dese Order is ingestelt van Gerard, Hertogh van Gulik, Burggrave van Ravensbergh in't Jaar 1444. op St. Huberti dag; d'oorzaak was de Victorie, die hy in't selve jaar op den selven dag verkreeg, tegens Aarnout Hertog van Gelre, Broeder vanden Heere van Egmont, die met 2200. Paarden in Gulikker-landt getogen waren, om dat te verwoesten. Dit Broederschap wierde genoemt, het Broederschap van den Hoorn, tot

tot het welk gene, dan Edelen ontfangen wierden, en onder dese waren die van Nassouw, Mero-de, Pallant, Teklenburgh, Plettenburg, Lombref, Birgel, Vlatten, Hungaart, en diergelijke. Dese Ridderd droegen een Halsbant van Jagthoorns gemaakt, met dewelke sy hun wapenden, op de wijze van het Gulden Vlies, in de ronte verciert; en beneden daaraan hing het beeld van den H. Hubertus, knielende voor den gekruyften Christum, tusschen de Hoornen van een Hart.

D'Ordre van St. JACOB in Hollandt.

IN 't Jaar ons Heeren (so luyt het Register) als men schreef 1290. so heeft mijn hoge Heere, Heer Floris Grave van Hollandt, Zeelandt en Vrieslandt open Hof gehouden inden Hage, en in vollen Zale gegeven sijn Ordre en Ridderfchap van St. Jacobs Broederschap aan twaalf de voornaamste Heeren en Ridderen vande Hofgenoten, die hier naar beschreven staan: Diderik, Grave van Cleve; Lancelot, Heere van Hamilton, Ambassadeur vanden Koningh van Schotland; Godevaart, Heere van Boicholt, Ambassadeur van Westphalen; Heer Hendrik Grave van Hennenbergh, Ambassadeur van Ceulen; Dirk, Heer van Brederode; Jan, Heer van Heufden; Jan, Heer van Arkel; Dirk Heer van Linden; Otto Heer van Asperen; Jacques Heer van Wasse-naar; Gijsbert Heer van Amstel; Hugo, Heer van Vyanen, Ridderen; dewelke hebben den vollen eedt gedaan by het Heilig Evangelie, in handen vanden Heere Johan, Bisschop van Utrecht, en voor onderpant gelaten hunne gemene Schilt en Wapen, en hebben ontfangen elk een vergulden Halsbandt met vyf Schelpen, en het Beeldt van St. Jacob daar aan, wegende ander-half Mark Silvers; en hunne Wapens sijn ontfangen door Jan Paypaart, Knape, en Herault van Hollandt, en gehangen inde grote Pleghzale in 's Gravenhage, tot getuygenisse desselfs.

En daar naar in 't selve Jaar heeft Graaf Floris sijn Broederschap een Tournoy aangerecht, alwaar beroepen waren de voornaamste Ridderen vandietijd.

De Campioenen waren

Dirk, Heer tot Brederode, welke riep, *Hollant*.
 Johan, Heer tot Heufden, welke riep, *Cleve*.
 Dirk, Heer van Linden en ter Lee, welke riep, *Asperemont*.

Arent, Heer tot Ysselsteyn, welke riep, *Amstel*.

Reigersberg in sijn Chronijk van Zeelant, vermeerdert door Boxborn, schrijft mede van dese Ordre in sijn tweede Deel, het 16. Cap. fol. 89. aldus: Op desen tyd regneerden en waren in fleure die Heren van Borsselen metter Zuylen, Heeren van St. Martensdijk, en van sommige Polders en Hoerlijkheden in 't laet van Voorne; Heer Frank van Borsselen, die vanden oudsten Heeren van Borsselen gekomen was, Heere van Monstere, Heere Paulus van Borsselen, Heere van Brigdamme, en van Soutelande, Wolffaart van Borsselen, Heere van die Polders van Noordwalcheren, Sanddijk, en van 't Dorpken vander Veere (heeft altijd die Edelste van Wapenen in Zeeland geweest, maar noyt Heere van Borsselen,

by Zuydbeveland) Heer Jan van Renesse, Heere van Moermoendt in Schouwen, Heere Dadijn van Cruyningen in Zuydbeveland. Dese voorgenoemde waren die principaalste Heren op die tijd in Zeelandt, die de oorden des Graven droegen, 't welke doen ter tijdt was eenen gulden Halsbant, met St. Jacobs schelpen, daar onder Sint Jacob aanhangende.

D'Ordre van St. JACOB in Spangien.

DEse Ordre is begonnen anno 1170. en worden die Ridderd genoemt St. Jacobs Heeren, en bygenaamt de Spatha in Spangien. Hun eerste Hoofd is geweest Petrus Ferdinandus; Sy wordt ook genoemt *d'Ordre van Compostella*, en is bevestigd van den Paus Alexander de Derde. Den oorpronk wert by enige toegeschreven aande Canoniken van St. Elou, welkers Clooster by Compostella lagh, en die siende 't Volk met grote menigthe uyt Godvrugtigheid van alle Landen in Christenrijk aldaar komen, mits de Miraculen die aldaar gebeurden, en dat de wegen swaar en moeyelijk waren door menigvuldige Rotfen, en onveylig vande Moren, een sekere Plaats bouden, om de Pelgrimste ontfangen, inde Voorstadt van Leon; door welk voorbeeld andere met yver ontfeken, haar by dese Canonikken voegden, so dat sy ten laatsten door de mildheid der Koningen en Aflaten der Pauzen sodanig in goederen en getal van personen toenamen, dat sy machtig waren in beyde de Conventen van Ucles en van St. Mark, duysent complete Lancien te wapenen; Ja noch heden daaghs heeft dese Ordre ses hondert Ridderd, dragende soo wel in tyde van Vrede als Oorloge, op de Borst een purper Cruys, op de wijze van een geveft; doch al is het sake (seyt de Historie) dat dese Ordre is ingestelt om 'oorlogen tegens d'ongelovige, soo zijn'er nochtans weynige, die de *Commanderijen* en die *Habitjen* tot dien eynde aanleggen en gebruyken, maar om middelen en aansien onder 't Krijgsvolk te bekomen; Voor d'ordinarische Residentie van dese Ridderen is gegeven 't Huys van St. Mark tot Leon. De Meester van deselve is door geheel Spangien in groten aansien, van grote magt, hebbende een jaarlijx inkomen van over de 150000. Pistoletten.

D'Ordre van St. JAN d'ACCON. St. THOMAS. St. BLAISE. St. MARIA en REPENTANCE.

Eertijds waren die vande Order van St. Jan d'Accon, en van St. Thomas in Palestina, welkers institutie onseker is; als mede d'Order van St. Blaise, St. Maria, en vande Penitentie der Martelaren, die droegen een root Cruys, en hielden d'Order vande Augustijnen.

D'Ordre vande Heeren van St. JAN BAPTIST van Jerusalem, geheten HOSPITALIERS, ook JOANNITEN.

Onder alle de voorgaande Ridderlijke Ordres is gene vande minste, d'Ordre van St. Jan van

van Jerufalem, is begoft anno 1104. D'oorfaak was eenen Gerardus, of de Malphitaansche Kooplieden, die door 't veroveren van Jerufalem van den Koning van dat Landt verlof gekregen hebben, om volgens hun devotie te mogen maken, om de arme Sieken en Pelgrims te ontfangen; 't welk hun vergunt zijnde, hebben fy hun geheel Gebouw en Familie opgedragen aan den H. Jan Baptift. Waren verobligeert uyt liefde te ontfangen alle die quamen om 't Heilige Landt te befoeken, haar te convoyeren, en befchermen tegens d'Arabiers en ongelovige; Sy droegen eenen Mantel met een wit Cruys, achtkantig, tot teken haarder Suyverheid, en de agt Godfaligheden, waar naar fy tragten moesten. Noemden hunne Overften *Magiftrus Militia*, dat is een groot Meefter van Krijghandel, van welke den eerften (alfo Gerardus, die voor 't innemen der Stadt Jerufalem defen tytel niet gevoert en heeft) gehouden wert Raimundus de Podio een Florentiner. Voldeden hun getyden met *Pater nofter* ettelijke reysen te lefen; zynde van d'Ordre van St. Augustijn: en gelovende getrouwigheid, onderdanigheid en fuyverheid; fy waren gehouden zelfs te ftrijden tegens d'Ongelovige; Hunne oude Krijgh-luyden door ouderdom onbequaam, wierden in verfcheide Landfchappen gefonden, met bevel om hunne Landen en Huysen te regeren, *Commendatores* genaamt. Palestina verloren zynde, zyn fy in Europa gekomen, hebben met geweld gewonnen Rhodos, 't welk fy behouden hebben 214. jaren. Van daar verplaatft naar Malta, 't welk fy federt altyd dapperlyk hebben gedefendeert. Tot dese Ordre mogten geen onedele Perfonen genomen worden, noch die daar zyn van Mahomet, Moren, of Joden afkomst; infgelijx geen onechte, of Perfonen beneden hun achteen jaren, uytgenomen ses, 't welk is 't Privilegie der Groot-meefters.

D'Ordre van JESUS CHRISTUS.

Ingeftelt door Dionifius, Koning van Portugal, omtrent den Jare 1318. tegens de Zaracenen en Ongelovige, en bevestigt door den Paus Johannes de 22. De Broeders der selver Ordre gebruiken een swart Kleedt, en op 't selve een Kruys half wit, half root, of een root Kruys met een witte linie doortrokken; deden drie geloften, als de Hospitaliers, Tempeliers en de Duytsche Heren. De Hooft-plaatse vande Order was in 't eerste *Marino*, daar naar *Tomarium*; Alle de Steden, Hoven, en Huysen der Tempelieren, zyn van Koningh Dionifius hun tot onderhoudt toegeeygent; Den Oversten vande Order is den Abt van Alcohafien, des Bifdoms van Lisbona, die bevel heeft dese Ridder te beschrijven, te ontfangen, en af te fetten; hun beroep was, te oorlogen tegens de Moren, die daar woonden in Betica; bragten grote eer aan hun Vaderland; want door hun dapperheid heeft het selve Koningrijk sig wijd en zyd uytgebreidt, tot in 't Oosten, Africa, Brasil, en andere Plaatsen, met verbreydinge des Geloofs Christi, en heeft hun Alexander de Sefde toegelaten te mogen trouwen.

D'Ordre van St. JORIS.

VAn geen kleyne waardigheid is geweest d'Ordre van Sint Joris van Carinthia, geïnstituert, (als sommige seggen) by Rodolphus van Habsburgh, den eerften Keiser van 't Huys van Oostenrijk, tot resistentie, en tegens d'invasie der Turken; welke hun een welgelegen Stadt van Carinthia voor een Woonplaatse, en haren Grootmeefter den tytel van Prince gaf; haar Blafon was 't root Kruys van St. Joris, 't welk fy voerden in haar eygen Wapenen. Andere seggen, dat dese Ordre was gefondeert by den Paus Alexander de Sefde, en den Keiser Maximiliaan, en dat haar teyken was een gout Kruys, met een Kroon in een Ringh van Goudt.

D'Ordre vande KOREN-AAR.

Ingeftelt van François de eerste van dien Naam, Hertog van Britannien in Vrankrijk, so wel ter eeren van sijn Grootvader Johan de Vierde, bygenaamt den Overwinnaar, die aldereerst dit Hertogdom overbragt aan het geslagt van Montfort, gesproten vanden groten Eduward van Montmorency, als tot verder verheffinge van sijn Adel. Het teyken, 't welk dese Ridder ontfingen, was een bant van Gout, gemaakt als Koren-aren, t'samen-gevlochten met Minnestrikken, in het fatsoen van een Ceres-kroon, waar aan hing met twee kleyne Ketenkens een Ermine op enen groenen Berg, met dese woorden *Ama Vie*; 't welk 't woort was van den voornoemden Johan, wilstende daar mede te kennen geven, zyn fuyver en genereux gemoet; Want dit Dier naar 't seggen van Plinius en andere, heeft sulck een vermaak in fuyverheid, dat al is 't sake, dat het vervolgt wert van de Jagers, en vint het gat van haar hol vuyl en slijkerig, sig liever laat vangen als door de vuylicheid heen te lopen; doch dese Order quam te cesser, wanneer 't Hertogdom van Britannien wierde gehegt aan de Kroon van Vrankrijk, door het Huwelijk van Anna, Dochter van François, Hertog van Britannien, en Karel de Aghfte, en naar hem aan Louis de Twaalfde, beyde Koningen van Vrankrijk.

D'Ordre vande KOUSSEBANT.

DE Insteller van dese vermaarde Ordre vande Koussbandt is geweest Koning Eduard de III. in 't Jaar 1350. en so sommige willen 1344. Den Patroon vande selve was St. Joris, dewelke die Koning in 't gevaar van een twijffelagtige strijt gelukkig hadde aangeroepen, so als Walsingham daar van schrijft; De oorfaak was, na het gevoelen van sommige, om de gedagtenis te vieren van sijn grote conquesten, by hem verkregen tegens Johan, Koning van Vrankrijk, en Jacobus, Koning van Schotland, die hy beyde gevangen hadde op enen tyd, gelijk hy mede Koningh Henrik van Castilien den Bastard hadde verjaagt, en Don Pedro in sijn Rijk herstelt. Andere, om te verdedigen de eere van de Gravinne van Salisbury, een seer schoone Dame, diede Koning beminde, en op-

opgenomen hadde haren blauwen Couffebant, haar in 't danssen ontvallen, die hy daer naer droeg en sijn lincker been tot een faveur. De Koninginne daar over gestoord sijnde, wiert de Koningh sulks aengedient, van eenige syner groote, tot dewelcke de Koning al lachende seyde *Hony soit qui m'aly pense*, daer by voegende dat hy soude maeken die Kouffebant tot een eere voor alle die hem soude dragen, en institueerde uyt die redenen niet lange daar naer dese Ridderlijke Ordre, gevende aan elke Ridder een Kouffebant, rijckelijck geborduvt met gout en kostelijcke gesteenten, met het selve advijs daar op, die dese Ridder al tijt dragen, onder de knie van haar slinker beend, vastgemaect met een goude gespe, betekende Liefde en Eendraght deser Ordre; haar habijt is carmosijn Fluweel, en eene Purpere mantel met wit gevoert, en het root Kruys van St. Joris daar op, in een schild, omvangen met de Couffebant; swarte Fluwele bonnette, met witte pluymen op haar hoofd, om haren hals een Collier van Gout, sijnde een Kouffebant dikwils gevouwen; haar Feeft werd jaarlijx gehouden op St. Joris dagh, als wanner de Ridderen, die dan tegenwoordigh sijn, by consent en confirmatie van den Koning, nieuwe in plaats van de afgestorvene verkiesen, die naderhand met grote magnificentie op 't Kasteel tot Windsor werden ingehuldigd; en heeft dese Order haar Prelaat, Cancellier, Griffier, Hofmeester, en Herault, welke genaamt werd Garter.

De reden waarom de Engelsche eigentlijk St. Joris hebben aangenomen, schrijft Seldenus behalven de vorige dese te sijn. 't En is niet vreemt, segt hy, dat een soo dappere natie (menende daar mede de Engelsche) soo een heilig Soldaat tot haar Patroon heeft aangenomen, die so bysonder bekent was, by de naam van *Tropheoborus*, dat is, Overwinnaar; sijnde van vry meerder luyt in beyde de Kerken van 't Oosterse en Westerse Keiserrijk, als St. Sabas, St. Sebastiaan, St. Maurits, en alle andere, die mede Krygs-luyden sijn geweest, en dat, idoor de kennisse (na sijn seggen) die de Engelsche van hem aller eerst verkregen hadden, wanneer oerlogden in 't Heilige Lant; Als sijnde desen St. Joris (soo vermeynt wort) gebooren in Cappadocia, van een eerlijk geslagte, en geweest een vermaarden Krygs-Oversten in den Oorlogh onder Diocletianus, doch verheven tot de Graeflijke waardigheid, wanner hy onthoofte wierde, gelijk die gene getuygen die sijn Legende hebben beschreven; sijnde verscheyden Kerken en Autharen gesticht, en gewijdt in sijnen naam, specialijck tot Diospolis of Lijdda, daar hy geleden heeft, alwaar omtrent 500. jaren geleden een Bisdom wierd gesticht, en ingewijdt 't sijnder eeren, en den dagh van sijn overlijden in alle Kerken Jaerlijx geviert werd den 23. April, ja niet alleen op sijnen dagh, maar insgelijx op andre Heylige dagen. Soo bouwde den Keyser Justinianus hem, ontrent 240. jaren naar sijn liden, eenen Tempel in de Woestyne der Jordane, ongetwijffelt uyt redenen, dat hy soo veel hoorde van hem gewagen; van gelijken hebben hem de Mahumeristen aangenomen tot een Protecteur en Beschermmer van hunne secte, so dat sy alle Beelden der Heyligen by de Christe-

nen in eenige plaatsen verdestruerende, haar onthouden van dat van St. Joris; een exempel hier van verhaalt Cotovicus, gesien te hebben in 't Clooster van Arnica; een Stad in Cyprus, alwaar de Turken alle de Beelden vernielden, uytgenomen dat van St. Joris, sittende te paart met eenen Tulipant omt'hoofte. Busbequius schrijft, dat de Turken meynen, dat het Beelt van St. Georgius vertoont hunnen Chederlem, een man geweest sterck van lichaam en gemoet, dewelke een maagt tegens eenen grooten Draack soude beschermt hebben; en daarom versieren sy dat St. Georgius en Chederlem een en deselve geweest is, als dewelcke genuchte neemt in Oorloge en de sterkste te hulpe komt, of de sodanige die hem aanroepen. Soo is niet te verwonderen, dat het Beelt van St. Joris in de Kerken onder 't gebiet der Turken wort getolereert. Desen H. Georgium placht men aen te roepen, tot hulp tegens alle Vyanden des geloofs; Nicephorus den Keyser heeft hem aengeropen, ende de overwinninge verkregen; Chunibertus Koningh van Vranckryck heeft van gelycken een heerlijcke Victorie, tegens sijne Vyanden, door de hulpe van desen Heylig gehat. Theodorus Sicerta heeft aan Mauritio 't Keyserdom voorseyt, by aldien hy des Heyligen Georgy gedagte; In de Engelsche Kerke tot Rom en staet desen Heyligh uytgebeelt met dese woorden:

Georgium Cappadocem Anglia sibi protectorem elegit, & maximis Beneficiis, tum Pace tum Bello receptis, semper religiosissime coluit.

Soo dat niet vreemt en is, dat desen H. Georgius opgenomen is tot Patroon van dese Ridderlijke Ordre in dat Ryck, als St. Andries in Schotland, St. Jacob in Spagnien, en St. Denys in Vranckryck, gelijk eertyts de Griecken, Troyanen, en andre Apollo, Pallas &c. volgens dese veersen van Ovidius.

*Mulciber in Trojam, pro Troja stabat Apollo,
Aqua Venus Tencriis, Pallas iniqua fuit.
Oderas Aeneam proprior Saturnia Turno,
Ille tamen Veneris numine tutus erat.*

't Welk aldus van onse Koningrijken soude konnen nagebootst werden.

*St. Joris is altoos voor Eng'lant in het sryden,
Vrankrijk roept St. Denys haar Heilig aan in 't liden.*

Het Kruys en St. Andries helpt Schotlands in den noot,

En Spagnien werpt sig selfs weer in St. Jacobs schoot.

Nopende de Figure van desen St. Joris, sittende te Paarde gewapent, met den Draack onder hem, en daar beneffens een Maagt knielende voor hem neder, sijn vele van opinie, dat sulx meer figuurlijcker wijze is gestelt, dan gegront op eenige Historien, aangesien geen bequamer figure, nopende 't sitten te paarde, en gewapent, konde bedacht werden, om af te beelden een Krygs-Overste, dan by sulken vertooninge, en de overhant tegens den Duyvel, dan met het

V v v door-

doorsteken van den Draak; overmits in d'oude tyden de maniere was, den Duyvel en Ketrye door die gedaante uytgedrukken, so als wy sien in de Heylige Schrifture, in de Ridderlijke Ordre van den Draack by Sigismundus, en 't Beelt of *Statua* van Constantinus Magnus, hebbende een kruys boven op, en daar beneffens (als getriumpheert hebbende over den Duyvel) een Draack doorsteken midden door den Buyck, en geworpen in de Zee, 't welk (seyt Eusebius) een Figure was van 't geene de Propheet Esaiä seyt: Te dier tyt sal de Heere te huys besoecken, met sijn groot sterk Swaert den Draack of Leviathan, en sal den Draack in de Zee verwerpen. Soo dat St. Joris volhardende in Christum te geloven, niet tegenstaande alle tormenten en doot hem aangedaan, den Draack, dat is sijne geestelijcke Vyanden, heeft overwonnen. Andre meynen, dat het is, om alle gorischer wyse uyt te beelden, de heerlijke opstandinge onses Heeren, liever dan aan te nemen dien Georgium, Bisschop van Arrian, van wien Ammianus Marcellinus spreekt, en menen, dat de figure der Maget eenig Lant betekent, dat sijn hulp verfoekt; sijnde de maniere als nogh Landen en Steden af te malen door de gedaante van een Maget, van welcken Draack en Maget Baronius aldus spreekt; *Pictura illa St. Georgii qua effingitur eques armatus, qui haste cuspide draconem interficit, juxta quem etiam Virgo posita manus supplices tendens implorat Auxilium, symboli potius, quam Historie alicujus opinor esse expressam imaginem. In nullis enim qua recensimus St. Georgii actis antiquis quicquam ejus modi legitur, sed a Jacobo, devoragine absque aliqua majorum auctoritate ea ad Historiam referuntur, qua adversus Diaboli vires tanti martyris imploret auxilium. Dogh seyt hy: Non imus inficias, St. Gregorium ut equestris milita militem equestris imagine referri consueviffe.*

Tot een besluyt van 't verhaal van dese Ordre, sullen wy hier by voegen, op wat wyse deselve in den Jare 1633. hier te Lande door den Koning van Engelandt gefonden is aan den Churfurst Palts Graaf, 't welk-fig aldus heeft toegedragen.

Als het Leger lagh tot Boxfel, by 's Hertogenbosch, heeft de Koning aan den jongen Churfurst Palts-Graaf, gefonden d'ordre van de Jartiere of Kouffebant, sendende tot dien eynde last en autorisatie door Jan Philipaut Sommeret, Heraldt en Koning van Wapenen, aan sijn Resident Willem Boswel, om den Heer Keurfurst Carel Lodewyk t'investieren met de gemelte ordre, sulx geschiede den 4. Augusti. Tot dien eynde, den Resident in 't Leger komende, wierde in de Antichambre van den Churfurst eerst selfs Ridder gemaect, door Milord Veer, de Ridders Morgan, Herberts en Harcourt, als daar toe expres gecommiteert van den Koning. Daar naar de patent des Konings gelesen sijnde, nam Milord Veer het Rappier van den Resident, en raackte daar mede de Schouders van den Churfurst, en seyde, Zyt Ridder in Godts naame.

Achter het quartier van den Churfurst was een groot Pavillion opgerecht, alle drie zyden open, behalven het vierde, om daar tegens aan te sitten. Aldaar quam den Prince van Orangien,

met een aansienlijke suite; werdende stoelen geset tegens de geslotene zyde, in 't midden van dese Tente was een kleyn Schavor, een voet hoogh, daar op stont een stoel, behangen met de Wapenen en Tytels des Konings van Engelandt; aan beyde zyden beneden waren twee stoelen, met de Wapenen van den Churfurst, en Prins van Orangien, dogh faten daar op niet; den Churfurst was gekleet in 't Wit, en alles alsoo in ordre zynde, quam den Ridder Boswel, tot dese Actie gequalificeert Ambassadeur, gevolgt van den Heraldt, toegenaamt om sijn Officie *Garter*, in een lange rooden Tabbaart, van syden Carmosijn, dragende het kleet, Juweelen en Ornamenten van de Ordre, op een Purperen kussen, daar by wiert oock geleyt de Commissie en volmaght des Konings aan haar gegeven. *Garter* gekomen sijnde omtrent den Churfurst, dede een diepe reverentie, en leyde alles met goede ordre op een kleyn Tafelken, tot dien eynde aldaar gestelt.

Daar naar presenteerde d'Ambassadeur den Brief des Konings aan den Churfurst, die deselve openende, las, en gaf aan een sijner Raden daar by sijnde; de sijn was, dat den Koning hem in plaats van sijnen Heer Vader hadde gekosen in d'Ordre, met wensch dat hy moght soo gelukkig sijn, als oyt geweest was ymant van deselve Ordre. Daar naar wiert gelesen de volmaght van den Ambassadeur en Heraldt, en d'Ambassadeur sprack hem aan met een schoone Harangue, verhaalende d'oorfaacken van dese Eere, die den Koning hem dede, als sijnde Soon van den overledenen, en van groote hoope, Favoryt van den Hemel, steunsel van sijn huys, en een Pylaar van het Volck, aanwysende de Waardigheyt van de Ordre, daar in geweest waeren 8. Keyseren, 22. Koningen, behalven den Souverain van de Ordre; eyndelijk hem versekerende, dat hy met d'Ordre ontfing den bant en versekering van de genegentheyt des Souverains, met wenschingh van geluk. Dit geseyt sijnde, verklaarde den Churfurst, alsoo bereyt te sijn, d'Ordre te ontfangen, als sijn Oom was om die te geven.

Terstont nam *Garter* den Kouffebant, op dewelcke gearbeyt stont de *divise*, *Honi soit qui mal y pense*, met Letteren van Diamanten, en gaff in handen van den Ambassadeur, die deselve (een Edelman den Churfurst afgebonden hebbende sijn ordinaris Kouffebant van 't lincker been) hem aanbodt; daar naar d'Ambassadeur ontfangende van *Garter* een Beelt van St. George, gesneden in een Agaat, beset met Edele Gestenten, en hangende aan een blauw Lint, gaf het aan den Churfurst, en investieerde hem daar mede om den Hals.

Naar een kleyne pause, liet den Churfurst afdoen sijn Mantel, Rappier, en St. George, 't selve gevende aan *Garter*, die deselve ter syden leggende, gaf aan den Ambassadeur den Carmosynen Rock, gevoert met witte Taffetas, die sy hem t'saamen aan toogen, beginnende van den rechter Arm, daar naar wiert omgordet op den Rock, blyvende voor een hant breet open, om de binnen kleederen te doen sien; doen gaf *Garter* het Rappier aan den Ambassadeur, die t'saamen

t'samen het bonden aan de zyde van den Churfurst. Dat gedaan sijnde braght Garter den Mantel, sijnde langh tot de enclauwen, van Violet Fluweel, gevoert met witte Taffetas, hebbende een lange staart, dien sy hem omhingen, en beneden den hals t'samen bonden, met een dicke koorde van blauwe Zyde en Gout, dogh alsoo dat de linckse zyde van den Mantel opgeschort en daar onder gebonden wiert, latende het geveft van 't Rappier bloot en sightbaar. Daar naar een kappe of Capperon, hebbende een soom rontom het open; dien dede men over sijne Oxcelen, alsoo dat hy kruyste het Rechter Schouder, en passeerde tot onder den Gordel. Dat gedaan sijnde nam d'Ambassadeur van den Garter het root Gollier van de Ordre: (dat is een Carcant geemalleert, met knopen van te saamen gevlochtene Kouffebanden, gefayt tusschen beyden met roode Roofen, van sijn gearbeyt Goudt, hebbende in 't midden een Beelt van St. Joris) en hing 't om des Churfurst hals, alsoo dat voor op de Borst en achter, het een weynigh afhingh. Den Churfurst alsoo geaccoutteert, en van den Ambassadeur kortelijck geluck gewenst sijnde, dede drie of vier treden voorwaars naar den stoel, staande in 't midden als geseyt is, vertoonende de tegenwoordigheyt des Konings van Engelandt, als Souverain van dese Ordre, aldaar doende een Reverentie. De sleep of staart van den Mantel, wiert opgehouden door twee Graven, Hendrick en Frederick van Nassau. Naar dat hy weder op sijn plaats gekomen was, riep hy den Heer Rufsorf, sijnen Raat, hem belastende te doen een korte Danksegginge, soo aan den Koning en Ridders, die hem in dese Ordre gecoopteert hadden, als aan den Prince van Orangien, Ambassadeurs, en andre omstanders.

De Danksegginge aan den Prins van Orangien, geschiede met dese formeele woorden.

En second lieu son Altesse rend graces bien humbles, à Monseigneur le Prince d'Orange, de ce qu'il luy a plu, non seulement assister & honorer de la presence tres auguste ciels acte; mais luy faire en particulier ceste faveur, que de l'introduire en ce Theatre de Gloire, ou son Altesse entend d'un costé cette generouse voix du Chef, qui luy dit, Virtutem ex me verumque laborem; de l'autre l'acclamation de l'armée, qui en conjouissant cris: Te avventulus excitet Hector.

Eyndelijck sloot hy de Danksegginge op de volgende wijze.

Et cecy est l'action de graces, qui Son Altesse a commandé de faire de sa part, & ce à la Soldatesque, c'est à dire, comme ce grand Capitaine, de-zir poco, y hazor mucho obra de Soldado. Itē & applaudie.

Dit gedaan sijnde naar dat den Prince van Orangien, en andre Heeren, hem geluck gewenst hadden, geleyden sy hem in goede Ordre, van het Pavillon naar sijn kamer, alwaar een weynigh, geruft hebbende, wiert het eeten ten

Middaghmaale door Engelsche Edellieden, op de wyse van Engelandt, met blooten hoofde gebraght. Aan de Tafel waren de Prins van Orangien, den Prince Rupert, Hertogh van Candale, Prins van Anhalt, den Resident Boswel (afleggende terstont naar dese Actie, de qualiteyt van Ambassadeur) den Herault, de Heeren Aarnhem en Olican, Gedeputeerden van haar Hoog Mogende, den Heer Graaf Hendrick, Gouverneur van Vrieslandt, de Graaf van Zolms, Graaf Willem van Nassau, Stakenbrouck, den Graaf van Stierum, Generaal Veer, Graaf Maurits, Hendrick en Frits van Nassau, de Vicomte de Turenne, de Graaf vander Lippe, Colonel Morgan, en andere. Geduyrende de Maaltyt speelden dertigh Trompetters; twee Gesontheden wierden gedronken, een van den Koning, en een van alle de Ridders. Nog twee andre Tafels voor de Colonels en Luytenant-Colonels (want alle die van 't Leger wierden genodight) waaren in de naaste Tenten gedeckt. Naar de Maaltyt een weynigh gediscoureert hebbende, retireerde sich elck naar sijn quartier.

Wanneer in 't Jaar 1627. dese Ordre aan Prins Fredrick Hendrick, doenmaals inden Hage sijnde, gefonden wierde, so geschiede het selve met de volgende Cerimonien; Voor eerst wierden twintig stukken Geschut op de Vyverberg geplaat, neffens de Schutterye inde Wapenen; op het binnen Hof stont des Princen Lyf-garde; omtrent drie uyren nade middagh, wierden de Ambassadeurs van Vrankryk en Venetien eerst door Gedeputeerden in haar Hoog Mogende Vergaderinge gehaalt, en boven aan 't eynde vande Tafel geset; Terstont daar na wierd mede door eenige Gedeputeerde gehaalt den Coning van Bohemen, den Prince van Orangien, den Ambassadeur Carleton, en den Roy d'Armes; d'Ambassadeur Carleton wiert geplaatst regt tegen over den President; aan des Ambassadeurs regter zyde sat den Koning van Bohemen, aan sijn linker zyde den Prins van Orangien; by den Prins op een leger stoel den Roy d'Armes; na dat men geseten was, de Trompetten geblasen hadden, en het Geschut geloft was, leverde den Ambassadeur sijn Credentie, alsook die van den Herault aan den President over; en na een gedane propositie, presenteerde de Jartiere aanden Prins, welke door den Herault aan sijn linker Been wierd gebonden; den Prins vervolgens bedankte den Koning voor de Eere, en den Ambassadeur en Herault voor de moeyte; voorts de Titulen van den Prince door den Herault gelesen sijnde, geschiede de twede salvo als voren; daar na dede den President van wegen haar Hoog-Mogende de Danksegginge, enaan den Prince de Congratulatie; en wiert een Predicatie gedaan uyt Apocal. 2. *Den Overwinnaar sal ik geven een witten Kenysteen, en een nieuwen naam;* gevolgt van een derde salvo, en scheide daar op de Vergaderinge in gelijke ordre.

Op gelijke wyse is sulx inden Jare 1646. gedaan in 't regarde van Prins Willem de II. dog in besloten kamer, de tijd en gelegentheynt niet toelaten-de, dat het met pompe soude geschieden. Gelijck mede in den Jare 1653. aan sijn Hoogheyt Prins

Willem de III. na dat alvorens een Predicatie gedaan was over de woorden Apocal. 2. *Sijt getrouw tot in de Dood, en ik sal u geven de Krone des Levens.*

D'Ordre van ST. LAZARUS, en ST. MAURITS.

DE Ridder van de Ordre van Sint Lazarus waren gehouden in hun Hospital te ontfangen die Cristenen, die van alle quartieren van Europa tot den Kryg van het Land toeliepen; Sy droegen voor Blafoen van de Ordre een groen Kruys, met wit omcingelt; is van verscheyden Pausen bevestigd, en met Privilegien vereert. Mutsaert anno 1119. *ƴ. 5.* schrijft van dese Ordre aldus: *Omtrent dese tijd is ook ingestelt de Ordre der Hiernsalemse Heeren, of Ridderen Sinte Lazari, droegen een kleet van Couleur de Roos, met een root Kruys op de borst.* Door verloop des tijds by naar vergaan sijnde, is deselve herstelt, en met Privilegien vereert van Paus Pius de IV. op't verzoek Jannoti Castilioni Milaneser, welende op dien tijd het Hooft en Meester van die Ordre; maar wanneer dese Ordre was gevoegt met de Ordre van St. Maurits, en tot eeuwig Hooft en Prince van deselve is gemaakt geweest den Hertog van Savoyen, door *Gregorium XIII.* soo heeft Emanuel Philibert Hertoge van Savoyen, die bekleet met een witte Bordure, in 't midden van dewelke was ingefloten St. Maurice; den oorspronk hier van wort by de History-schryvers sodanig gesegt: Amedeus Hertoch van Savoyen, alles geabandonneert hebbende, en geaccompagneert sijnde met thien Chevaliers, van treffelijken huysen, besloot sich tot Rippaille in een Clooster, eertijds gestigt van zijn Voor-ouders, ter eeren van St. Maurice, alwaar hy 't leven van een Heremijt aanving, sijnde gekleet met een asgrauwen rock, den welken hy gorde met eenen riem, geborduirt van goud, waar over hy hadde eenen mantel, van de selve couleur als sijnen rok, op den welken was een Kruys geborduirt van Goudt. Franciscus Modius getuygt, dat die Heremiten, dewelke hy noemt *Chevaliers de St. Maurice*, dusdanig gekleet sijnde als voorsz is, tegenwoordich geweest sijn in de Wijdinge van Felix de V. Doch al is 't faake, dat dese op haar namen den Tijtel van Ridder hadden, so warente evenwel maar Monniken en Heremyten.

D'Ordre van de LELIE.

DOn Garcia de V I. Koning van Navarre, institueerde de Order der Ridder van de Lelie, uyt oorfake dat het Beelt van de Maget Maria, dat noch tegenwoordich staat in 't Koninklijke Klooster binnen de Stad Nugere, wonderbaarlijk gevonden was; ter gedachtenisse van 't welk hy en sijn huysvrouwe, een Klooster ter eeren van St. Benedictus bouden, en hy dese Ridderlijke Order instelde, deselve voor Blafoen of Schilt een pot met witte Lelien gevende, waar op een Lieve Vrouwe Beeld geschildert stont. Van dese Ordre waren des Konings kinderen, en den

voornaamsten Adel van Vrankrijk, Navarre, en andre Koninkrijken; sy waren gehouden 't ware Geloof, tegens alle Vyanden te beschermen, en 't selve naar hun macht te verbreiden; mitsgaders alle dagen leekere Gebeden, en seker getal van *Pater Noster*, en *Ave Maria* te lesen.

D'Ordre van ST. MARIA GLORIEUS.

DEn aanvang van de Ordre van de H. Maria Glorieus, is omtrent den Jare 1233. ten tijde Gregorii de IX. en is naderhand bevestigd van Paus Urbanus de IV. De Ridder leefden naar wetten, die eenige voortreffelijke mannen, en sy onderlinge hadden gemaakt; d'oorzaak haarder fondatie was, om over aljonder die gene, die twistig waren, vrede te bevorderen; droegen een wit kleet, met eenen grauwen mantel, en voor Blafoen een purper Kruys, in een silveren Velt, met twee Sterren daar boven op; waren verobligeert Weduwen en Weesen te beschermen, liefde en eendragt te procureren onder alle Volkeren; by sommige schryvers geheeten *Fratres Gaudentes*, de blijde Broeders, om dat sy leefden in alle rust en stilte, met haar huysgesin en familie.

D'Order ST. MARIE REDEMPTIONIS CAPTIVORUM, of de MERCEDE, of ST. MARIÆ DE MISERICORDIA.

DEn instelder van dese Ordre is geweest den Koning van Aragonien, *Jacobus Victor seu Expugnator*, en beneffens hem Petrus de Nolasque, eersten Generaal meester deser Ordre, met Pieter Raymondus Pennia-Fortius, een vermaart en heyligh man, van d'Ordre der Predicaren; 't Jaar is Anno 1223. de plaatse der instellinge Barcelona; d'Oorfaake, de Moren Hispanien seer onvry makende, leyden veele Christenen gevangen, soo te water als te lande in slavernye, in dewelke veele Christum en sijn geloof versaaften, tot groote schande der Christenen: de H. Moeder ons Heeren (als sy schryven) om deser oorfaake, heeft op eenen naght door openbaringe aen de voorsz. Nolasque, en Raymonde te kennen gegeven, dat men een seer aangenamen dienst aan haaren Soone soude doen, indien men een order instelde, tot de verlossinge der gevangenen, 't welck alsoo is geschiet den 10. Augusti in de Cathedrale Kerke van 't H. Cruys tot Barcelona. De 2. oorfaake is geweest, dat Jacobus gevangen sijnde tot Carrafona, in 't bedwanck van Simon Grave van Montfort, aldaar proevende 't verdriet der gevangenisse, soude belofte gedaan hebben, ingevalle hy verlossinge bequam, en in sijn Vaders Ryk herstelt wierde, dat hy soude oprechten, ter eeren vande H. Maget Maria, *Ordinem Redemptionis Captivorum*. Aan de Broeders is gegeven den regel St. Benedicti, gelijk blijkt uyt 't formulier haarder professie; *Ego frater N. Miles ordinis Sta. Mariae de Mercede, facio professionem Et promitto obedientiam, paupertatem,*

*satem, castitatem observare, Deo vivere & commo-
dere secundum regulam B. Benedicti, & in Sara-
cenorum potestate, si necesse fuerit, ad Redemptionem
Christi fidelium, detentus manebo.* Soo dat ymant,
indien hy een Christen slave sag door desperatie
en mishandeling van sijn Gelooft fullen vervallen,
gehouden was de plaatse van den slaaf te
suppleren, ter tijt en wylen hy den meester van
den slaaf voldaan hadde; 't welck een sonderlinge
liefde was, die tegenwoordich weynigh te
vinden is; haar habyt was een wit kleet, met de
Wapenen van Arragon en Cathaloigne; d'Ordre
is geconfermeert by Gregorius de XI.

D'Ordre van ST. MICHIEL.

VAn geen kleyn luyfter was eertyds de
Ordre van St. Michiel in Vrankryk, inge-
stelt anno 1469. tot Amboise by Louïs de
XI. De Ridder hadden eenen bant van goudt
met schelpen aan malkanderen vast, met dit merke-
tecken *Immensi tremor Oceani*, onder aan 't Beelt
van den Arch-Engel, naar 't Exempel sijns Va-
ders Carel de Sevende, die 't selve Beelt hadde in
sijn Vaandel, doende sijne inkomste binnen Rou-
aen, uyt oorzaak dat hy dien Engel op de Brugge
van Orleans, ten tyde van de belegeringe der En-
gelsche, soude gesien hebben; In 't eerst waeren
de Ridderen maar 30. in getale, en van de prin-
cipaalste huylen van Vrankryk, maar nu soo
veel als 't den Koning gelieft, die haaren Groot
meester is; voormaals moesten dese Ridder hun
in 't bysonder verbinden den Koning te fullen
gehoorsamen, en niemant wiert daar uyt verftoten,
ten sy om Crimen van Ketterye, of van geschende
Overheyt, of om dat hy sig in den Oorlog niet
wel gekweten hadde. Soo wanneer ymant van de
Ordre overleden was, so wiert die opene plaatse
versien by lotinge; dien deselve beviel, wiert by
den Prince ontfangen, met dese woorden: *d'Ordre
aufanght nu voor Frere en Compagnon, waarom sy
nu begiffend met desen bant; God geve dat ghy den
selven lang moogt dragen.* Tot teycken van vrint-
schap, soo kulte hy d'andre Ridder; d'Ordre
heeft sijnen Cancelier, Threforier, Stockdrager
ende Griffier, die de namen der Ridderen aan-
tektent.

D'Ordre van MONTCARMEL.

D'Ordre van de Ridder van de L. Vrouwe
van Montcarmel, is d'Ordre van St. Lazare
in Vrankryk, die te vooren was gevoeght by
d'Ordre van St. Jan, dogh daar naar weder ge-
scheyden, door de ernstige sollicitatie van Philips
van Nereftain, anno 1607. ten tyde van Koning
Henrick de IV. by den Paus Paulus de IV. en
geaccordeert om sich voortaan Ridder van St.
Lazarus in Vrankryk te laaten noemen; de
Ridder van ons L. Vrouwe van Montcarmel,
hadden voor Blafoen om haaren hals een violet
Cruys, met het Beelt van de L. Vrouwe, ende
van gelijcken een op d'een zyde van hunnen
mantel. Als dese, soo sijn oock verscheyden
andere diergelijcke Ordres, ingestelt by de Pausen,
als namentlijk van Jesus Christus, van den H.

Geest, van St. Pieter, St. Paulus, St. Joris, en
menighvuldige andre, al differerende by Cruysen
van verscheyden couleuren.

D'Ordre van MONTESE.

Dese Ordre wordt genaamt d'Order van
Montese, of gelijk Hieronimus Blanca die
noemt *St. Maria Montesea*, om dat Montesea
hun Hooftplaats is, en om dat dese Order is on-
der de Schut van de H. Moeder oppgerecht, om-
trent den Jare 1317. Jacobus de II. Koning van
Aragonien heeft door sijn gesanten van Paus Jo-
hannes de XXII. verkregen, dat dese nieuwe
Ridderlijke Order in Spagnien soude werden op-
gerecht, en met de Goederen der Tempelieren,
eertijds in 't Koningrijk van Valentia, by hun be-
seten, gedoteert of verrijkt. De Ridder van
dese Ordre gaan in 't wit gekleet, met een root
en slecht plat Kruys; plachten in hunne banieren
groene en swart verwige Kruysen te voeren, maar
in hunne schilden en klederen rode.

*D'Order van MONTROY en
TRUXILLO.*

D'Ordre van de Ridder van Montroy in Sy-
ria, verkregen hunnen naam van een Berg
by Jerusalem anno 1180. deden grote assistentie
aan de Christenen, in de conquesten van het H.
Landt, droegen eenen rooden mantel, en op
hun borst een witte sterre met vijf punten, hiel-
den den regel van de Augustinen; d'Ordre was
geconfermeert by den Paus Alexander de III.
Uyt Siria verdreven sijnde, quamen sy in Europa,
namentlijk in Castilien, alwaar sy haren naam
veranderden, en genoemt wierden de Ridder
van Truxillo, naar die Stad waar sy haar eerst
onthielden, waren bysonder verbonden aan den
Koning Alphonso, die haar anno 1233. grote
goederen gaf.

D'Order van den OLIPHANT.

Ingestelt by de Vader van Christiernus, Koning
van Denemarken, die hun voor Blafoen gaf
een bant met opgedrukte Olifanten, dragende
hunne Kasteelen op den rugge, en spooren tus-
schen beyden, waar aan hing het Beelt van de
H. Maget Maria, omvangen met de stralen van
de Son, waar in gesneden stonden drie nagelen,
representerende de nagelen, waar mede onsen Za-
ligmaker aan 't Kruys was vastgehegt, met 't Wa-
pen van Denemarken, wesende drie groene Le-
wen opeen gout Velt, besprenkelt met tranen van
bloet of herten van menschen; zijnde de reden
van desen tijtel van den Olifant, om dat die Bee-
sten de Menschelijke natuyr (by manier van
spreken) schijnen aldernaast te komen, bekleet
met alderhande deugden, als militaire kracht,
Voorsichtigheyt, Religie, Godsaligheyt en Goe-
dertierentheyt; op dat die met dese Order vereert
wierden, souden trachten in deselve deugden soo
veel te meerder te excelleren, als den Mensch in
natuyre den Olifant overtreft.

D'Ordre van de PORT ESPEES.

Ertijds was daar een Order in Zweeden, genoemd *Port Espées*, of *Swaart dragers*; der Ridderen Blaesen was, eenen bant vol van t'famen gevoegde Swaarden, van gout, met een swarten Baudrier, schijnende met haar bloedige punten d'eun tegens den ander te stoten, de Simbole van Justitie en Wapenen, twee Pilaren, yder Staet of Koningrijk; droegen een Schilt van gout, hebbende een roode verheven ronte, waar in stont een gouden klimmenden Leeuw, omvangen met drie Koninglijke Kroonen, en soo veel roode Bellen, boven den Schilt eenen Helm, en silvere Muer-kroone, bedekt met eene groene Pluym, waar uyt staaken twee silvere Vaandel, daar in geschildert waren twee roode Hanen. Met 't veranderen van de Religie, is dese Ordre te niet gegaan, alsoo dat den tijd, en by wie deselve was gefondeert, ook niet verhaalt wort.

D'Ordre van de PORCK-ESPIC.

Charles, Hertoch van Orleans, institueerde de Ordre van de Ridderen van de Porck-Espic, dragende op haar Baudries de figure van een yser Verken, met dit devis, *Cominus & Eminus*. Niemant mochte van dese Ordere wesen, als die van groten Adel, en door de Wapenen vermaart waren; na de dood van Carel, so veranderde Louijs de XII. Coning van Vrankrijk sijn Erfgenaam, dese figuur, met dese woorden *Ultimus avos Troja*. D'oorzaak waarom Charles de figuur van dit dier nam, was, om dat het hem selven na by, en verre af, beschermt tegens de honden, met het werpen van sijne pinnen, als pijlen; willende van gelijken seggen, dat hy mede onvertsaagt was tegens alle rampen van de fortuneyne, en gereet om sich tegens de nijt, en in alle ongeval stoutmoedig aan te kanten.

D'Ordre van PORT GLOIVE, ofte het SWAART IN LIVONIEN.

By de Princen van Livonien is geïnstituert geweest, by autoriteyt van den Paus Innocentius de III. de Ridderlijke Ordre *Militia Christi* of *Ensisferorum*, door Albertus Bisschop, anno 1205. in imitatie van de Duytsche Ordre; 't Blaesen was twee roode Swaarden, in forme van St. Andries Cruys, op haar mantels vastgehecht; haar oogmerk was, de Christelijke Religie tegens de Heydenen te beschermen, alle Afgoderye uyt te roeyen, en den waren Godsdienst voort te planten. Maar dese Provintie vermengt sijnde met de Luyterfche Religie, is dese Ordre gants en gaar vergaan, den naam gedoot, en een geworden met de Duytsche Ordre, na datse gefloereert hadde 357. Jaren.

D'Ordre DE LA RAISON.

Johan, Coning van Castilien, heeft ingestelt een Ridderfchap, dewelke hy noemde *de la Raison*, tot welke wierden toegelaten Edelen

van minder qualiteit, maar die hun mannelijk droegen, in militaire oefeningen, gelijk met de lantie te loopen, &c.

D'Ordre van de RONDE TAFEL.

Anno 516. maakte Arthur Coning van Englant, na dat hy de Saxen, en verscheyden andre Natien verdreven hadde, tot vergeldinge van die haar in dien Oorlog regt manhaftigh hadden gedragen, XXIV. Ridderen, genaamt Ridders van de Ronde Tafel, uyt oorzaak dat den Coning bevindende haar eer en deugden te wesen van gelijke waerde, om sijn gunst te evenaren, een ronde tafel liet maken, waar aan dese Ridderen op Triumph dagen, in 't ronde by den anderen faten, wegnemende daar door alle jaloufise van voorrang, en om dies te beter alle eenigheyt en Broederfchap, te onderhouden. Sommige sijn van opinie, dat dese byeenkomste meer is geweest een Ordinaris gebruyck, als militaire Ordre. Ja om gelijke redenen, schynen hedendaags de ronde tafelen meer en meer in gebruyck; Olivarius verhaalt, dat eertyts om dit voor suten, onder den Adel in Vrielandt sulke een oneenigheyt ontstont, (mits elck de eerste wesen, en uyt die oorzaak pretendeerde 't hoogh eynde in de Kerke) dat ten laasten yder in sijn Parochie, een eygen Kerke dede maken; en dat uyt dese redenen, soo veel Kerken aldaar gevonden werden.

D'Ordre van ST. SALVATOR.

Dese Ordre van St. Salvator, is ingesteld binnen de Stad Montreal in Arragon, Anno 1118. by Alphonfus Coning van Spangien, wanneer hy besig was, om de Mooren en Ongelovige, uyt Arragon, en Saragossa uytteroeyen, wetende wat voordeel diergelijke militaire Ordres andre Provintien bybrachten; hy beloofde yder Ridder, die hem in den Oorlog wel droeg, sijn gunst en bystant by alle gelegtheden; 't welk haar soo aanmoedigde, dat Anno 1120. de Mooren genootfaakt waaren, die Landen te verlaten, in vergeldinge van 't welke, den Coning dese Ordre, met grote middelen van Landen beschonk.

D'Ordre van SCAMA.

D'Ordre der Ridderen van Scama in Spangien, was ingestelt by Johan de tweede Coning van Castilien, die deselve in groote waarde hield, dogh is naderhant te niet gekomen.

D'Ordre van 't SCHIP, of ZEE-SCHELP.

Den oorsprong van dese Ordre schryven sommige toe aan seekere Francoisen, die van de Gepides (een volk aan de Zee Germanicum woonachtigh, ende welvermaarde Zee-luyden) gekregen hebbende soo veel kennisse en experientie van de Zee-vaart, dat sy niet alleen die, maar ook alle andre natien, in geluk van Zeyllage passeerden, souden gerefolveert hebben, voor hun

hun en de plaats, alwaar sy sig ter neder souden stellen, voor Blafoen op te nemen de figure van een Schip. Doch dat sy noch 't een, noch 't ander effectueerden, maar alleenlijk dat St. Louys, Koning van Vrankrijk tot hunner gedagtenisse dede slaan een munte, met de figure van een Schip en Zee-schelp; andere seggen sonder nochtans te expresseren fondateur, tyt, of plaats, datter is geweest een Ridderlijke Order van 't Schip of Zee-schelp, hebbende voor Blafoen twee Scheepen in een Schilt van gout in forme van een Zee-schelp, waar in stonden twe wassende Manen, tot gedagtenisse van soo veel Victorien, dewelke de France Koningen hadden verkregen tegen de Barbaren in den Oosten, en van hunne Vaandelen, gemerkt met de figure van de Mane: zynde de Principale Stam van 't Ottomannische huys, genomen van 't out Byfantium, 't welk voor sijn Blafoen een wassende Mane hadde, gelijk Lipsius segt geobserveert te hebben in Busbequio, en sekerere oude medalien, op welker eene zyde stont een halve Mane, met dit omschrift *Byfantium*. Sommige willen dat dese Ordre is geïnstituert, by den Koning St. Louys selfs, ten tyde sijner tweede reise over Zee, anno 1163. ende uyt die reden, den Collier van dese Ridderlijke Order, geformeert van dubbelde schelpen, beteeckenende den sandigen Oever en Zee-haven, van Aiges Mortes, alwaar hy embarqueerde, ende de wassende Manen, om te beoorlogten d'ongelovige, die de Wet van Mahomet volgen, en de wassende Maan in haar Wapen voeren, en onder aan in een ovaal van gout de figure van 't Schip, tot beduydenis van de Zeevaart.

D'Ordre van het SNOER of BANDA.

Koning Alphonse, Soon van Koning Ferdinand, institueerde een nieuwe Ordre van Ridder, die hy noemde Ridder van 't Snoer of Banda, uyt oorzaak dat sy een root Snoer, of lint droegen, drie of vier vingeren breed, in forme van een Escharpe, over hun linker schouder, onder de reghter toegebonden; van dese Order wilde hy dat sijn Broeders en Kinderen souden weesen, en de voornaamste Ridder van sijn Koninkrijk, en konde niemant dese Ridder maken dan den Koning selfs, gelijk die ook aan niemant konde gegeven werden, dan aan jonger Soonen van eenige groote Edelen of Ridder, hebbende ten minsten 't Hof gevolgt den tyt van X. Jaaren, of den Koningh gedient tegens de Mooren, aangefien sijn intentie was, alle jonge achtbare Edeluyden van sijn Koninkrijk, die weynigh middelen van hun ouders hadden, te avanceren; dese Ridder deden Eet in handen van den Koning, namentlijk d'institutie deser Ridderlijke Order van 't Snoer naar te komen, op poene van correctie. Den inhour vande Conditien onder anderen waren dese: dat de Ridder souden gehouden sijn, den Koning spreken voor 't gemeene beste, en boven al, den Koning de waarheit te seggen, hun woort te houden, niet te frequenteren abjecte, of mechanicke, maar wyse, manhafte Ridderlijke mannen, wel versien van Wapenen en Paarden, altyt 't rapier op 'r Lyf, en een Lancie

gereet staande aan haar poorte; niet sonder Snoer te Hove te komen, niet te wesen flatteurs of spotters, niet te gebruyken teerling of kaartspel, niet te klagen over haar wonden, of te pochen op hunne vroomde daden, op gemeene dagen tamelijk en eerlijk gekleet te sijn in 't sijn laken, op andre tyden in zyde, op hooge dagen gepassementteert met gout of klinkant, rencontrerende eenige illustre dame, af te sitten, en haar te accompagnereen, te houden een eerlijke Tafel, altyt versien met geselschap, als Ridder van 't Snoer, tegens niemant anders te dienen als den Turk, ymant van de Soonen des overleeden Ridder, den Koning in sijn plaats te recommanderen, sijn Weduwe naar gelegentheit te willen beneficieren, en sijnne Dochters huwelijkende, te doteren, op dat de Ridderlijke Ordre van 't Snoer mocht blyven buyten alle kreuk van eerbaarheid; met meer andere pointen, die alle yder met sijn uytlegginge, breder te vinden sijn in 't Boek *della Origine Cavallerie di M. Francisco Sansovino lib. 3. pag. 120.*

D'Ordre van de STAR, of van de H. M A G E T M A R I A.

Dese Ordre was gefondeert by Johan de Valois, Koning van Vrankrijk, in de Kerke van St. Audoin, en wiert genaamt de Ordre van de Star, die de drie Koningen leyde uyt Orenten, naar Betlehem, en de Ridder *Broeders van de L. Vrouwe van St. Audoin*, om dat de plaats haarder residentie, een mijle by naar van Parijs, alsoo geheten wierde; welke plaats met de Kerke, en alle appendentien en dependentien, hun gegeven, en mede het Paleys van Chely genaamt wiert; 't Blafoen en teeken van dese Ordre was een Star, hangende aan een bant van gout, met dit devis, *Monstrant Regibus astra viam*, 't welk sy droegen om haar hoeden, of op een ander uytwendige plaats. In 't eerste was niemant, dan d'uytnemenste en grootste van 't Rijk, Ridder van dese Order, maar daar naar, als On-edele, en geringe perfoonen daar onder begonden in te kruypen, soogaf Charles, soon van Johan, die aan sijn gantse Guarde, en soo quam deselve te cesseren, en is noch lange naderhand gedragen by alle de Archiers van de wacht binnen Parijs op hunne Casacquen.

D'Ordre van ST. STEVEN, PAUS en Martelaer.

D'Ordre van de Ridder van St. Steven is gefundeert anno 1561. by Cosmo de Medicis, eersten Hertoch van Florencen, die haar gaf in bewaringe een nieuwe sterkte, by hem gemaakt in 't Eylant Elba, genoemt Cosmopolis, om die te beschermen tegens den aanloop der Turken; is een Ordre, als de Rodische, uytgenomen dat dese mogen trouwen; wort gecelebreert den 2. Augusti, wesende den dach dat hy de Bataille de Marciano won; niemant mach tot dese Ordre geadmitteert worden dan Edele, en wettig geboren Perfoonen, sonder vlekke of infamie. Haar habijt is een witten camelotten rok,

rok, met een root Cruys op de flinker zijde; sijn gehouden 't Christelijk Geloof te beschermen, arme gevangene te verlossen, dagelijx te seggen hondert *Pater Nosters*, en gelijke *Ave Maria*, en op seekere speciale dagen, of 't afsterven van eenige Ridderen deser Ordre, 't selve getal te verdubbelen; haren Groot-meester is den Hertoch van Florenzen; haar Cruys de forme van dat van Malta, hebbende insgelijx als die beyde haar Priesters, en *Freres servans d'Armes*. De woonplaatse der Ridderen is tot Pisen, en d'Ordre bevestigd door Pius de IV. anno 1562. den eersten February.

D'Ordre van de SWAAN.

DE Ridderlijke Order van de Swaan was gefondeert by Silunus Brabon, (waar Brabant den naam af heeft, als sommige seggen) haar Blafoen of teyken was een Swaan, de beduydenisse van de liefde en eendragt; die van den huys van Cleeve afkomstig, houden hun van een deser Ridderen.

D'Ordre van SWEEDEN.

IN 't Koningrijk van Sweeden, vermaart door Wapenen en militaire divisien, wert geseft een Ridderlijke Order geïnstitueert te sijn, by haren Koning Magnus de IV. anno 1334. naar dat sy waren bekeert tot 't Christen Gelove, in imitatie van andre Christen Princen; 't Blafoen was een Collier van gout, vol van Cherubinen en Seraphinen, met vier Patriarchale Cruysen onder den anderen; d'oorzaak was de gedachtenisse der Belegeringe van Upsale, de Hooft-stad van dat Koningrijk.

D'Ordre vande TEMPELIERS of TEMPELHEEREN.

Gelijk d'Italianen voort veroveren vande Stat van Jerusaleem Autheurs waren vande Hospitaliers, soo is ook naar overwinninge van 't H. Landt d'Ordre van de Tempelheeren door de Franschen begoft, anno 1118. by Hugo de Paganis, en Goufredus de St. Audomaro, en nogh seven andere kloeke Latynsche mannen. D'oorzaak was, om dat de wegen van 't H. Land, door de uytlopingen der Sarazynen seer onveylig waaren, alsoo dat de Pelgrims geenen toegang tot de H. Plaatsen en hadden, waar over Hugo de Paganis, en Goufredus de St. Audomaro, met die seven andre kloeke mannen van de Latynsche natie, hun ten dienste van Godt opgedragen hebben, belovende onderdanigheyt, in handen van den Patriarch. Dese geen woonplaats in den begin hebbende, soo heeft Koning Balduin hun toegestaan, datse voor een sekeren tyd in sijn Paleys, 't welk hy hadde omtrent den Tempel, souden mogen woenen, waarom sy den naam van Tempeliers kregen, levende van de miltheyt van den Patriarch en andre. Hun beroep was, de wegen tegens de straatfchenders, voor de Pelgrims vry te maaken, om onbekommert het Heylige graft te mogen befoeken, en te stryden voor de Religie; doch naar 14. Jaar haarder instellinge, te

weten anno 1127. kregen sy een vast Formulier, so door Authoriteyt van den Paus Honorius als van den Patriarch Stephanus, en alsoo sy tot dien tyt geen seker kleet gehat en hadden, soo heeft den selven Honorius hun gegeven eenen witten mantel, daar op den Paus Eugenius de III. gestelt heeft een root Kruys, achtkantigh, als dat van St. Jan van Jerusaleem, om van ordre te konnen werden onderscheyden, mitsgaders om te kennen te geven, dat sy hun bloet opofferden tot bescherminge van 't Heylige Land, en andre plaatsen van Christenrijk. In den krygh voerden sy haar bannieren swart en wit, 't welk sy noemden *Beaufeant*, uyt reden (als Jaques de Vitry schryft) dat sy haar droegen, tegens de Christenen minnelijk, 't welk het wit betekende, tegens d'ongelovige verschriklijk, 't welk het swart beduyde; gevangen sijnde, wierden gelost alleen met een riem ende mes; stervende, wierden sy geleyt, kruyswys over den anderen, uytwysende de Beelden haarder sepulturen, gelijk dan op die van Willem Marchal, Grave van Penbroek dit Graffschift stond:

Miles eram Martis, Mars multos vicerat armis.

D A T I S:

Ik heb my onder Mars, als Ridder mee gedragen;

Wat heeft Mars meenig Man door Wapenen verslagen.

En al is 't saake dat hun begin kleyn is geweest, so sijn sy egter so maghtigh geworden in middelen, dat sy veele Vorsten, ja Koningen, overtreften, en verschriklijk waaren. Paus Callistus de tweede heeft hun onttrokken vande gehoorzaamheyt des Patriarchs van Jerusaleem, en Alexander de III. heeft de selve beneffens de Hospitaliers van de thienden, die de Bisschoppen, daar sy onder stonden, betaalt wierden, vry verklaart. Sy sijn omtrent 't Jaar 1310. ondergegaan, en door aanhouden, voornamelijk van den Koning van Frankrijk, Philips de Schoone, by den Paus gedoemt, om door geheel Europa, op eenen nacht op alle plaats en uytgeroeyt, en 't eenemaal verdelgt te werden, hebbende haar Order geduyrt omtrent 200. Jaaren, en is in den Jaar 1314. te Parys, met sommige Ridders, opentlijk verbrant Jaecques van Molay, een Bourgoignon, laasten Groot Mr. der Tempelieren. Van haar schulten onschult wort verscheydentlijk geschreven; Hoe sy sijn omgebragt in dese Landen tot Zierkzee, verhaalt ons den Heere Boxhorn, in sijn Cronijk van Zeelant; Dat seekeren Brief, dewelke seer wyten breet toegevouwen was, om onder het opschrift nogh verscheyden regulen te konnen schryven, wierde geaddressseert aan Balliu, Burgemeesters, Schepenen en Raden der Stad Zierkzee, en daar onder bygevoegt, dat haar gelaft wiert, op een precysen nacht, die aldaar genoemt wierde, ten twaalf uyren, den Raadt te laten vergaderen, om als dan de voorz. Brieven te openen, en dat sy op lijfstraffen sonder uytstel souden execu-

executeren de bevelen die daar in stonden gespecificeert, en soosy sulx alleen niet en souden kunnen doen, dat sy geauthoriseert wierden, alle sodanige luyden daar toe te ontbieden, als tot de uytvoeringe van sodanigen werk soude nodig sijn, en dat sy het selve haar souden aanleggen, met sodanige bedreigeringe dat men by aldien sy haar daar van souden willen ontschuldigen, aan haar sodanigen straffe soude plegen, als haar gelast wierde te doen. Dese Brieven op den bestemden tyt geopent sijnde, en den geheelen Raat, naar het lesen van dien seer angstig en verflagend wesende, dogh eyndelijk daar toe verstaande, hadden voor eerst goetgevonden, voor haar te ontbieden, alle Ambags-luyden die aande Stad gewent waaren te werken, en in haaren dienst waren, met haar werktuyg en gereetschappen, en voorts alle arbeiders, aan en op de straten werkende, met Wapenen. En alsoo toegereet sijnde, sijn de Heeren gevolgt, en gedient van de voorz. arbeiders, gelijkelijc ter midden in den nagt gegaan naar het huys of logement van de Tempeliers, en haare deuren met geweld, over al open geslagen hebbende, hebben haar al te maalen, op het voorz. bevel dootgeslagen, behalven twee die als doen in haar convent niet waren, en door dat middel dien slag ontkomen sijn.

D'Ordre van TUSIN en DISCIPLINE.

Albert, als Koning van Hongariën en Bohemen fondeerde d'Ordre der Ridderen van Tusin, en als Hertog van Oostenrijk, de Ridderlijke Order van Discipline: welker Blafoen was een kostelijken bant, met eenen witten Arent in een root velt, sijnde 't Waapen van Poolen.

D'Ordre van 't WYNRUYT.

Dese Ordre was in grote reputatie in Schotland, gefondeert by haaren Koning Achajus, gemaakt hebbende de alliantie met Vrankrijk. Het teycken of Blafoen deser Ordre, was een Collier gemaakt van twee tacken, d'eene Wynruyt d'ander Distel, waar onder aan hong het Beelt en Cruys van St. Andries; want gelijk als de Distel niet wel en is aan te raaken sonder steeken, of goede hanfchoenen, en 't Wynruyt een kruyt dat alle fenynige dieren en Vyanden van 't menscheijke geslagt verjaagt, soo wilde hy betoonen, dat die tegens sijn Persoon of Ryck jets wilden attenteren, haar qualijk souden bevinden, dog door verloop van tyt, is dese Ordre mede te niet gekomen.

³³ Dus verre vande Ordres gesproken hebbende, sullen wy wederom tot de verhandelinghe vande Edelen of Ridderen selfs treden; de Solenniteiten dan en plegtelijkheden van dien waren veel en verscheiden, dog bestonden meest in het omgorden of overgeven van een Swaart, na dat daar mede te maken Ridder tot een teken van gehoorzaamheid en gewilligen dienst nederknielende by den Prins in den hals geslagen, of het Swaart over het Hoofd geswayd wierde.

Wat nu derselver eersten oorspronk aangaat, daar omtrent sijn verscheide gevoelens; eenige

meynen, dat sulx soude voortgekomen sijn van de eerste Romeynen, die dese eer gaven aan jonge luyden van hun outste en Edelste Familien, om deselve niet alleen daar door aan te moedigen tot het uytvoeren van manhafte daden, maar ook om andere insgelijc daar door op te wekken, tot navolginge van dien, of so het mogelijk was, deselve te overtreffen; en pleeg dit niet alleen te geschieden eer datmen met den Vyant hant gemeen geweest was, maar ook na de Veltslag, wanneer hunne versche wonden getuygenis van hun dapperheit gaven.

De Ridderlijke tekenen waren een Swaart, een open Helm, een Harnas, Wapentuyg, een paar vergulden Sporen, een Wapenrock, een toegeruist Paart, en wat des meer is alle het welke op en met het overlyden van den Ridder, op sijn uytvaert voorgedragen, en ter gedagtenis benevens het Wapen omtrent de begraafplaats wierde ophangen, gelijk als noch in gebruyk is; werdende ten aansien van de Baanderheeren en Baronnen, insgelijc gehandelt met de Standaarts en Banieren die sy hebben. Dogh sijn die Solenniteiten niet altoos onderhouden, maar is het Ridderchap ook wel by zegel, brief, en enkele toefegginge geschied, gelijk men leeft, dat de Hertogen van Brabant en andere Princen menigmaal gedaan hebben. Soo heeft Keyser Karel de V. na dat hy den slag tegens Fredrik Hertog van Saxen gewonnen hadde, vier voorname Krygs-oversten, die haar inden slag wel gekweten hadden tot Ridderd gemaakt, alleen met het seggen, dat sy alle Ridderd souden sijn. In 't Jaar 1588. als den Prins van Parma met sijn Leger van Bergen af trok, maakte den Baron Willoughby verscheide Engelsche Oversten, die hun in die actie wel gekweten hadden, tot Ridderd. *Baro Willughbeus, segt de Historie, postquam praefectes omnes in coronam convocasset, paucis praefatus, Et ad Verium, Knollium, Parkerum, Poulium, Anglos omnes, Et Paulum Baxium Belgam, conversus quia, inquit, virtus Et quidem laudabilis consuetudo est, ut quise Viros in Bello praestiterint, monumentum habeant suae virtutis fortitudinisque, atque ipse ego oculatus testis sum, omnia illa Vobis inesse, quae in Equitibus militibusque fortissimis requiruntur, cuius rei testem hostem ipsum appello, qui suo malo maximo quales in armis suis sapius sit expertus, Serenissima Domina nostra Anglia Regina, cuius ego mandatum exequor, VOS OMNES EQUESTRI DIGNITATE DONAT. Et singulos gladio, qua humeri collo necluntur; leviter tangens, Regia, inquit, in vos benevolentia summa, quod virtute promeristis, mnemosynon accipite. Illi gratias quam possunt maximas agunt, seque nullo unquam tempore quod nomine dignitateque Equestri indignum sit, commissuros, sancte jurant; si pejerent Deum vindicem appellant. Dat is: Den Baron Willoughby, hebbende alle de Oversten van 't Leger by malkander doen komen, en een aanspraak aan deselve gedaan hebbende, keerde sig tot Veer, Knollis, Parker, en Pouly, alle vier Engelsche van geboorte, mitsgaders tot Bacx, die alleen een Nederlander was, seggende tot hun, Dewijl het een oude en loffelijcke gewoonte is, dat die gene, die sig manmoedig in den Oorlog gekweten hebben,*

X x x x

ccni.

eenige gedagtenisse voor hun dapperheid komen te erlangen, en dat ik zelfs oog getuyge ben, dat alles wat brave Soldaten past, in u lieden boefem is, daar van ik den vyant zelfs tot getuyge soude derven roepen, als die tot sijn grote schade nu dikwils ondervonden heeft, wat gy-lieden doen kont, So is 't dat de aller doorlugtigste Koninginne van Engelandt, onse genadige Vrouw, wiens last ik hier uytvoeren, U ALLE DE RIDDERLYKE WAERDIGHEID SCHENKT. En daar op yder van hun met het rapier aanden hals rakende, seyde hy, *Onsfangt dit gedenkteken vande Koninklijke gunste, 't geen gy door u dapperheid verdient hebt; Waar op sy hem bedankende, swoeren datse noyt yets doen souden, 't geen hun Ridderlijke Staat niet en paste; enJose meynedig mogten komen te sijn, dat God het selve wreken soude. So heeft van gelijken Philippus de IV. Koning van Spangnien door het toedoen van Isabella sijn gemalinne in het Jaar 1632. alle de Oversten, dewelke sig in 't Beleg van Maastrigt, 't geen doen ter tijd van de Hollanders belegerd en vervoerd wierd, so dapper geweed hadden, met een brief tot Ridders gemaakt.*

De forme der brieven in 't creeren deser Edelen so uyt militaire als civile diensten gebruykelijk, was in deser voegen.

34 **C**arolus Quintus, *Divinâ favente clementia, Romanorum Imperator semper Augustus, ac Germaniae, Castellae, Legionis, Arragoniae, utriusque Siciliae, Hierusalem, Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, Navarrae, Granatae, Toleti, Valentiae, Galliae, Majoricarum, Hispalis, Sardiniae, Cordubae, Corsicae, Murciae, Ciennis, Algarbii, Algeriae, Gibraltaris, Insularum Canariae & Indiae, ac terrae firmae, maris Oceani, &c. Rex; Archidux Austriae, Dux Burgundiae, Brabantiae, Lotharingiae, Styriae, Carinthiae, Carniolae, Limburgiae, Luxemburgiae, Geldriae, Calabriae, Athenarum, Neopatriae, Wirtenbergae, &c. Comes Flandriae, Habsburgi, Tirolis, Barchlonae Arthesiae, & Burgundiae, Comes Palatinus, Hannoniae, Hollandiae, Zelandiae, Ferreti, Kburgi, Namurci, Rossilonis, Geritaniae, & Zutphaniae; Lantgravius Alsatiæ, Marchio Burgoniae, Oristani, Gothani, & Sacri Romani Imperii, Princeps Sueviae, Cathaloniae, Asturiae, &c. Dominus Frisiae, Marchiae, Schavoniae, Portus Naonis, Bscayae, Molinae, Salinarum, Tripolis, & Mechelinae, fidei nobis dilecto, Joanni Velthem, familiari nostro, continuo domestico, gratiam nostram Caesarem & omnium bonum. TAME TSI omnibus & singulis Sacri Romani Imperii, ac terrarum nostrarum subditis inclinemus, eosque me-*

ritis honoribus, & munificentia nostra prosequi consueverimus: illos tamen praeter ceteris gratia & clementia nostra complecti debemus, quorum fides & integritas in continuis nostris servitiis & obsequiis clare probata & perspecta est. Quum itaque animadvertimus tuam praefate Joannes Velthem, ergo nos fidem & observantiam, ad haec grata servitia, quae nobis multis annis tam in utraque Germania, quam Britannia & Hispania, atque Italia per omnia discrimina terra marique tam pacis quam belli tempore nos sequendo nullis parcendo laboribus & periculis exhibuisti, & adhuc fideliter indies exhibes atque in futurum praestare poteris & debis; non immerito te Caesareo munere nostro dignum esse duximus. MOTV igitur proptio ex certa nostra scientia animoque deliberato, sano quoque Principum, Comitum, Baronum, Procerum, & aliorum nostrorum & Imperii Sacri fidelium dilectorum accedente consilio, & de nostra Caesarea protestatis plenitudine, te praenominatum Joannem Velthem, filiosque tuos legitimos utriusque sexus, tam natos quam nascituros eorum, quae haeredes & descendentes, in perpetuum nostros & Imperii Sacri nobiles fecimus, constituimus & creavimus, ac nobilitatis nomine, gradu, & ordine, titulisque & fascibus insignivimus, prout & tenore praesentium facimus, insignimus, creamus, erigimus & attollimus, vosque juxta conditionis humanae qualitatem nobiles, & tanquam de nobili genere procreatos dicimus & nominamus, ac ab universis & singulis cujuscunque conditionis, praeminentiae, status, gradus, & dignitatis fuerint pro talibus, sic veris nobilibus, vos haberi, dici, nominari volumus & reputari; decernentes, & hoc nostro Caesareo statuente edito, ut posthac tu praefate Johannes, ac successores tui praedicti ubique locorum & terrarum, tam in judicio quam extra, in rebus spiritualibus & temporalibus, Ecclesiasticis & prophanis, etiamsi talia forent, de quibus in praesentibus mentio specialis fieri deberet, omnibus & singulis privilegiis, gratis, honoribus, dignitatibus, officiis, juribus, libertatibus, insignibus, ac indultis, uti, frui, & gaudere possitis & debeatis, quibus ceteri Sacri Romani Imperii veri nobiles à quatuor avibus paternis & maternis geniti & procreati, utuntur & fruuntur, & ad quae admittuntur & recipiuntur quomodolibet consuetudine, vel de

de jure. Quo verò hujus nobilitationis tuae status luculentius clarescat, tibi præfato Johanni Velthem, ac hæredibus & successoribus tuis prædictis, hæc infra scripta armorum insignia, videlicet scutum in duas partes, secundum longitudinem distinctum, in cujus inferiori rubei coloris campo trabecula aurea seu crocea quinque concharum testas nigras, unam sub acumine, & duas in quolibet ligno descendendo, ex serie positas continens; in superiori vero & minore scuti parte, in campo aurei seu crocei coloris Aquila nigra verso in dextram capite, alis expansis, protensis pedibus, & explicata cauda conspicuntur, in galea vero communis aurei seu crocei & rubri colorum velaminibus adornatae cono ex confortis aurei sive crocei & nigri colorum fasciis duæ rubrae alæ exurgunt, quemadmodum hæc omnia artificis manu præsentium in medio cernuntur effigiata, dedimus, concessimus & elargiti sumus, ac tenore præsentium damus, concedimus, & elargimur. Decernentes, ut posthac prædicta arma in signum veræ nobilitatis habeatis, & deferratis, ubique locorum & terrarum, in omnibus & singulis honestis decentibusque actibus & expeditionibus, nobilium armigerorum more tam joco quam serio, in torneamentis, hastiludiis, bellis, duellis, singulari certamine, & quibuscunque pugnis, vexillis, tentoriis, annulis, signetis, sigillis, sepulchris, monumentis, ædificiis, & clenodiis quibusque pro vestrae voluntatis arbitrio, APTIQUE sitis & idonei ad ineundas & recipiendas omnes exemptiones, libertates, privilegia, feuda, vacationes à muneribus, & oneribus, quibusque realibus, personalibus sive mixtis. Jura quoque & consuetudines, quibus cæteri Sacri Romani Imperii nobiles hujusmodi armorum ornamentis insigniti, gaudent & fruuntur consuetudine vel de jure impedimento & contradictione cessantibus quorumcumque. N V L L I ergò omnino hominum liceat, hanc nostræ creationis, erectionis armorum, concessionis, decreti, voluntatis, & gratiæ paginam infringere, aut ei quovis ausu temerario contra venire. Si quis autem id attentare præsumpserit, nostram & Imperii Sacri indignationem gravissimam & pœnam triginta marcarum auri puri toties quoties contra factum fuerit, se noverit irremissibiliter incursum, quarum medietatem fisco, seu erario nostro Cæsareo, residuum verò in-

juriam passorum, aut passusibus decernimus, applicanda. H A R V M testimonio litterarum manu nostra subscriptarum & sigilli nostri appensione munis arum. Datum in civitate nostra Imperiali Augusta, die ultima mensis Octobris, anno Domini millesimo, quingentesimo, tricesimo, Imperii nostri undecimo, aliorumque regnorum decimo quinto.

Onderteeckent

C A R O L U S.

Carolus Quintus, Divina favente clementia, Romanorum Imperator Augustus, ac Rex Germaniæ, Hispaniarum, utriusque Siciliæ, Hierusalem, Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Insularum Bælearum, Sardinie, Fortunatarum & Indiarum ac terra firma maris Oceani, &c. Archidux Austriæ, Dux Burgundiæ, Lotthrici, Brabantie, Limburgiæ, Luxemburgiæ, Geldriæ, Wittembergæ, &c. Comes Habsburgi, Flandriæ, Tyrolis, Arthesii, & Burgundiæ, Palatinus, Honuonia Hollandiæ, Zelandiæ, Ferreti, Kiburgi, Namurci, & Zutphaniæ, Lanigravius Alsatie, Marchie Burgundiæ, & Sacri Romani Imperii, &c. Princeps Sæviæ, Dominus Frisie, Molniæ, Salniarum, Tripolis, & Mechliniæ, &c. Fideli nobis dilecto Gaspari vander Perre, gratiam nostram Cæsaream & omne bonum. Inter alias rationes quibus hominum virtuti præmia merita redderentur, illa vel maxima visa est, quæ ad dignitatem & honores spectat, quamque enim virtus ipsa sola ad haminem illustrandum, nobilitandumque, satis superque sit, tamen nunc majus quiddam habere videtur, cum aliorum etiam magnorum principum præsertim testimonio atque decreto probatur. Nos igitur attendentes imprimis præclaras illas & insignes animi tui dotes, ac virtutum ornamenta, quibus te prædictum cognovimus, adhæc tuam in nos eximiam fidem, studium & observantiam, gratiæ & accepta obsequia, quæ nobis, Sacro Romano Imperio, ac inclytæ domui nostræ Burgundiæ, in pluribus arduis maximique momenti negotiis, & præsertim in transcribendis arcanis & secretioribus literis tam nostris, quam Serenissime Principis Domine Mariæ, Hungariæ, & Bohemiæ Reginæ, &c. viduæ, sororis nostræ charissimæ, & olim locum tenentis & Gubernatricis nostrarum Provinciarum

Xxxx 2

Bel-

Belgicarum, & tam ad nos quam ad Serenissimum & Potentissimum Principem Dominum Ferdinandum, Romanorum Regem & fratrem nostrum charissimum, nec non Oratores nostros in Gallis & Anglia existentibus, confictis, & incognitis notis & characteribus datis, & multis aliis in rebus summa fide & industria prestitisti; atque etiamnum tamquam Secretarius ordinarius Serenissimi & Charissimi filii nostri Hispaniarum, & Angliæ, &c. Regis Consilii Brabantiae praestas, atque in posterum prestare poteris & debebis; ad impartendum tibi Caesareæ liberalitatis nostrae munera & ornamenta haud imperitiosum propensi. MOTU itaque proprio ex certa scientia nostra, animo deliberato, sano quoque accedente Consilio, & de nostrae potestatis plenitudine, te praenominatum Gasparem vander Perre filiosque tuos utriusque sexus, tam natos quam nascituros legitime, eorumque haeredes & descendentes legitimos, in infinitum, nostros & Imperii Sacri veros nobiles fecimus, constituimus, & creavimus, ac nobilitatis nomine, gradu, ordine, titulisque & fascibus insignivimus, pro ut tenore praesentium facimus, creamus, erigimus, attollimus & insignimus, vosque de nobili genere procreatos dicimus & nominamus, ac ab universis cujuscunque praesentia, status, gradus, & dignitatis fuerint, pro talibus, sic veris nobilibus haberi, dici, scribi, nominari, & reputari volumus. Decernentes, & hoc nostro Caesareo statuente edito, quod deinceps omnibus perpetuis futuris temporibus, tu praesate Gaspar vander Perre, ac filii haeredes ac descendentes tui praesati ubicunque locorum & terrarum, tam in iudicio, quam extra, in rebus spiritualibus & temporalibus, ecclesiasticis & prophanis quibuscunque, etiam sitales essent, de quibus mentio specialis in praesentibus fieri deberet, omnibus & singulis privilegiis, juribus, insignibus, immunitatibus, favoribus, & indultis uti, frui, & gaudere possitis & valeatis, quibus ceteri Sacri Romani Imperii veri nobiles à quatuor avis maternis & paternis geniti & procreati utuntur & ad quae admittuntur & recipiuntur, quomodo libet consuetudine vel de jure. Quo vero status hujus nobilitatis tuae luculentius enitescat, tibi praesato Gaspari vander Perre, ac filiis haeredibus ac descendentes tuis antedictis, infra scripta armorum insignia dedimus, concessimus, & elargiti sumus, ac tenore praesentium

authoritate nostra Caesarea damus, concedimus & elargimus; videlicet scutum azurei seu caelestini coloris, in quo leo flavi seu aurei coloris, lingua erecta & unguibus rubris, cauda post tergum reflexa, ac collo armillum rubeum gestans, conspiciatur, in vertice vero scuti in campo flavi seu aurei coloris aquila nigra unius capitis dextroorsum flexi, alis expansis, & lingua rubea erecta pectore tenus emineat, supra scutum galeam apertam cancellatam seu torneariam tenis sive liciniis flavi seu aurei & azurei seu caelestini, eorundemque colorum fascia tortili redimitam, è cujus cono inter geminas alas similiter azurei coloris, in quibus singulis duae trabes flavi seu aurei coloris, ex inferioribus partibus in superiorem ascendentes, & in forma pyramidis, se conjungentes, & inter illas ternae lachrymae, ejusdem fulvi seu aurei coloris, videlicet una inferius inter praedictas trabes, & aliae duae superius ex utroque praedictarum trabium fastigii latere posita, carnantur: anterior pars leonis flavi seu aurei coloris lingua exerta, & armillo in collo rubeo dextrum pedem protendens, & sinistrum fasciae tortili imponens exurgat, quemadmodum haec omnia praesentium in medio pictoris artificio accuratius delineata apparent. Volentes & decernentes, ut post hac tu praesate Gaspar vander Perre, ac filii haeredes ac descendentes tui antedicti haec arma & insignia in testimonium verae nobilitatis habeatis & deferatis, ubicunque locorum aut terrarum, in omnibus & singulis honestis decentibusque aetis, & expeditionibus nobilium & armigerorum more, tam joco quam serio, in torneamentis, hastiludis, duellis, bellis, singulari certamine, & quibuscunque pugnis, scutis, vexillis, tentoriis, signis, annulis, signetis, sigillis, aulæis, fenestris, peristromatibus, sepulchris, monumentis, picturis, sculpturis, aedificiis, ac universa suppellectile vestra, & in omnibus locis aliis pro vestrae voluntatis arbitrio, aptique sitis & idonei ad ineundas, & recipiendas omnes exemptiones, libertates, privilegia, feuda, vacationes à muneribus & oneribus, quibuscunque realibus, personalibus, sive mixtis, jura quoque & consuetudines, honores, dignitates, officia, gratias, & indulta quibus ceteri nostri, & Imperii Sacri veri nobiles à nobis seu à praedecessoribus nostris Romanorum Imperatoribus & Regibus, hujusmodi armorum ornamentis insigniti gaudent, utuntur & fruuntur.

fruantur, quomodolibet consuetudine vel de jure. Ut verò gratiam nostram Cæsaream liberaliorem sentias, tibi prædicto Gaspari vander Perre, consilio, scientia & auctoritate præsentis damus & concedimus amplam auctoritatem & facultatem, quo possis & valeas, per totum Romanorum Imperium, & ubilibet terrarum & locorum facere & creare Notarios publicos seu tabelliones, & judices ordinarios, ac universis personis quæ fide dignæ habiles & idoneæ sint (super quo conscientiam tuam oneramus) Notariatus & tabellionatus ac judicatus ordinarii officium concedere & dare, ac eos, & eorum quemlibet per pennam & calamarium (pro ut moris est) de prædictis investire, dummodo ab ipsis Notariis publicis seu tabellionibus, & judicibus ordinariis per te creandis, & eorum quo libet vice & nomine nostro & Sacri Romani Imperii, & pro ipso Romano Imperio, debitum fidelitatis accipias corporale & proprium juramentum, videlicet, quod erunt nobis & Sacro Romano Imperio & omnibus successoribus nostris Romanorum Imperatoribus & Regibus legitimè intrantibus fideles, nec unquam erunt in consilio, ubi nostrum periculum tractetur, sed bonum & salutem nostram defendent fideliter & promovebunt, damna nostra pro sua possibilitate vtabunt, & avertent. Præterea instrumenta tam publica quam privata, ultimas voluntates, codicillos, testamenta, quæcunque judiciorum acta, ac omnia alia ac singula, quæ illis & cuilibet ipsorum ex debito dictorum officiorum faciendâ occurrerint, vel scribendâ, justè, purè, fideliter omni machinatione, falsitate, & dolo remotis scribent, legent, facient, atque dictabunt, non attendendo odium, pecuniam vel munera, aut alias passiones vel favores: scripturas verò quas debebunt in publicam formam redigere in membranâ mundis, non tamen chartis abrasis aut papireis, fideliter secundum terrarum consuetudinem conscribent, legent, facient & dictabunt, causasque hospitalium & miserabilium personarum, nec non pontes & stratas publicas pro viribus promovebunt, sententiasque & dicta testium, donec publicata fuerint & approbata sub secreto fideliter retinebunt, ac omnia alia & singula rectè, justè & purè facient, quæ ad dicta officia quomodolibet pertinebunt consuetudine vel de jure, quodque hujusmodi Notarii publici seu tabelliones, seu judices ordina-

rii per te creandi, possint & valeant per totum Romanum Imperium, & ubilibet terrarum, facere, conscribere & publicare contractus, judiciorum acta, instrumenta, ultimas voluntates decreta & auctoritates interponere in quibuscunque contractibus requirantibus illa vel illas, ac omnia alia ac singula publicare & exercere quæ ad dictum officium publici Notarii seu tabellionis & judicis ordinarii pertinere & spectare noscuntur, & si aliquem vel aliquos in dicto officio ignaros aut delinquentes inveneris, debeas illos ab officio suspendere, & cum causâ cognitione punire, & si inobedientes & rebelles tibi fuerint, tales nobis & nostris successoribus & locum tenentibus denunciare, ut juxta qualitatem delicti puniantur. Decernentes, ut omnibus instrumentis, & scripturis per hujusmodi Notarios conscribendis, plena fides ubilibet adhibeatur, constitutionibus, ordinationibus, statutis vel aliis in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscunque. NULLI ERGO omnino hominum liceat hanc nostræ constitutionis, creationis, erectionis, successionis, gratiæ & privilegii paginam infringere, aut ei quovis ausu temerario contra ire. Si quis autem id attentare præsumpserit, præter nostram & Imperii Sacri indignationem gravissimam, pœnam viginti marcharum auri puri, toties quoties contra factum fuerit, senoverit ipso facto incursum, quarum medietatem Imperiali fisco seu ærario nostro, reliquam vero partem injuriam passi vel passorum usibus irremissibiliter decernimus applicandam, harum testimonio litterarum sigilli nostri Cæsarei appensione munitarum. Datum in oppido Bruxellensi Ducatus Brabantie, die tertia mensis Julii, anno Domini millesimo quingentesimo, quinquagesimo sexto, Imperii nostri trigesimo sexto.

Sic subsignatum sub plica,

CAROLUS.

Van de Krijgs-luyden, en die gene dewelke uyt haar eygen daden in het Oorlog bewesen, ofte om de deugden en afkomst har'er Voor-ouderen tot het Ridderchap werden verkoren, werden wel gemeenlijk onderscheiden die gene, dewelke dese waardigheid van het Ridderchap, uyt enige civile diensten, gelijk als om uytstekende geleertheit en wijsheyt verkregen hebben, even of die van minder waardigheyt waren; doch moet het selve soo waardich en dienstich aan den Prince en het Vaderland geagt werden, als het gene uyt

wonden en lijktekenen van den Oorloch voort komt, om dat door de wijsheyt en beleid van sodanige personen, soo veel voordeel aan de gemeenfaaken, en zelfs in het Oorloch kan werden bygebracht, als door de Wapenen; gelijk by den Keiser Leo van de Rechts-voorspraaken geseid wert, in l. 14. *Cod. de Advocatis diversor. judicior. Quod non minus provideant humano generi, quam si praelis, atque vulneribus patriam parentisque salvent.* Soo plachten de Burgermeesters van Romen zelfs te Veld te trekken, en te huys sijnde het Landstands-bestier waar te nemen; so hebben wy ook al by onse tijden in de noodsaakelijckheyt politijque Commissarissen gehad, dewelke de Veld-oversten van haren wijfen Raad en goedvinden soudendien. Buyten desen sijn ook andere alleen tot luyfter van haar uytstekingde geleertheyt met den titel van het Ridderfchap voorsien geweest. Soo hebben ook verscheide Keisers en Koningen de Ridderlijke eere gegeven aan de Ambassadeurs en Gefanten van andere Koningen en Republijquen, wiens persoon sy verstaan werden te bekleden, en met dese Ridderlijke eere begifticht, bysonderlijk de Noortse en Duytse Vorsten.

35 De voordelen van dese Ridderlijke waerdigheyt waren vele en verscheiden; en was het onder anderen een bysonder voorrecht der Ridderen, datse zelfs vermochten een Edelman, ja een Grave of Prins, tot Ridder te maken. Soo wert in sekere oude Cronijk verhaalt, dat tot achtien Baanderheeren in Brabant noch bygevoegt waren acht andere, die genoemt wierden *Ridderen metgesellen, qui Baronibus equiparantur*, dat is, die met de Baronnen gelijk gestelt werden. Ja dat meer is, so vindmen dat in de oude Edicten de Ridderen voor de Baronnen getekent hebben; ook laten de Baronnen met de Ridders op grote Feestdagen en Koninglijke maaltijden aan geen eene tafel, volgens 't getuygenisse van *Favin* in sijn *Theatre d'Honneur* l. 3. p. 577.

En hoe groten eerbiedigheyt zelfs Souveraine Princen aan de Ridderen hebben toegedragen, kan daar uyt werden afgenomen, datse aan hun gegeven hebben den tijtel van *Monseigneur*, die niemant hier te Lande voeren mocht, dan den Stadhouder, Gouverneur, of Capiteyn Generael van dese Nederlanden en Bourgondien; gelijk te sien is in de Gift-brief van Wommelgen, by Hertoch Jan, aan Heer Jan van Lier Ridder gegeven, als volcht:

Nous Jehan, par la Grace de Dieu, Duc de Lothier, & de Brabant, faisons a savorir a tous ceux qui ces lettres verront & orront, que nous avons donne, & donons en droit sief à **MON SEINGNEUR**, Jehan de Lyra, Chevalier, fil **MON SEINGNEUR** Ernoul de Lyra & à ses hoirs, toute la Ville de Wommelgem, avec tous cens, toutes rentes, toutes tailles, toutes droitures, les justices, hautes & basses, & quant que nous y avons, ou pourrions avoir, en quelconque maniere que ce fust, &c. & pource que ce soit firme chose & estable, & que nous ni nos hoirs n'en puissions venir par nous, ni par autrui en contre le don & les choses devant dites a nous jour; avons

nous les presentes lettres sceeles de nostre propre seel, avec les seaux de nobles homes MON SEINGNEUR, Godefroit nostre frere, MON SEINGNEUR Henry de Lovaing, Seingneur de Herstal, MON SEINGNEUR Gerart, Seingneur du Bruc, & de Marbais, Godefroit de Vyane, avec les seaux d'autres nos homes MON SEINGNEUR Ernoul d'Ycha, MON SEINGNEUR Wauter Volcart, MON SEINGNEUR Ernoul de Winegem; qui en connoissance de verisé, il ont ces lettres sceelées de leur propres seaux; en l'an nostre Seingneur 1260. 17. mois de Janvier.

Ook waren de Ridders vry van alle beden en lasten, die Princen en andere Heeren binnē hun gebied opstelden. So lesen wy dat Philips, Markgrave van Namen, in het Jaar 1212. sijne Ridders van het oude recht van doden-pant, dat is by het affterven van elk onderdaan sijn beste pant te nemen, genoemt *Melius Mobile, seu Cathelum*, ontsloeg; (gelijk sodanich recht ook sommige Abten in dese Landen gehad hebben, het welk men *Abs-rechts* noemde,) Van dese ontslaginge der Ridderen is aanmerkelijk te sien de Acte van den selven Heer Philips, by Aubertus Myræus in sijn *Diplomat. Belgic. cap. 67.* met dese woorden:

Ego Philippus Marchio Namurcensis, notum facio universis, tam presentibus quam futuris, quod consuetudines quasdam indecentes, quas contra honorem militare in iuste usurpaveram, iniquas esse discernens, decrevi & statui, ut à nullo Milite, qui sit de familia vel advocacione mea, melius mobile (quod quidem melius cathelum dicitur) de casero accipiantur, post ejus decessum, nec id ab ejus herede pro illo mortuo exigatur. Ut autem hoc habeatur ratum presente scripto, & sigillis mei appositione confirmavi. Actum apud Reaton, Anno Dominica incarnationis, millesimo ducentesimo duodecimo.

De Ridderlijke Ordre bracht ook mede, dat sy tot verval van de onkosten, om haar outsten soon Ridder te maken, of tot lossinge van hun eigen gevankenis, of het uyttrouwen van haar outste dochter enige bede tot laste van hunne onderhorige mochten omslaan; en was een quetsse het sy met woorden of werken aan een Riddermatige begaan veel hoger te boeten, als aan andere; Dus spreekt daar van de Charter van Rechten van het Jaar 1229. den Landen, Steden, en Vryheden van Brabant by Hertog Jan verbrieft; Ingevalle een Dorpman sloeg met de hant een Ridder, verbeurde sijn hant, of met de voet sijn voet; dan sloeg hy een Ridders Knappe, van Ridders aerde gekomen, verbeurde maar een pecuniele breucke. Insgelijx, Wie een ander logen stopte, of seide, Gods hant moet sy hebben, of gy sijt een quaat schalk met selheden, was op 58. Lovenscher Mijten, en dede een Dorpman een Ridder, was op honderd 8. Lovens. So wiert in Engeland ten tijde van Koning Henrik de II. yemant gebruekt in een boete van hondert ponden sterling, om dat hy een Ridder geslagen hadde; Ook hadden sy een hoge Bank of

of die alle uyt Ridderen bestonden, voor dewelke sy alle te rechte mochten staan; so dat het gewijde, alwaar een Baron eigentlijk aanlegger of verweerder was, voor onwettich wierde gehouden, ingevalle niet ten minsten een Ridder onder deselve Rechters was geweest. Het Ordinaris Ridderlijk Ry-paart en Ridderlijk Wapen was ook vry van alle executien, arresten, en bekommeringen, om eenige schulden, hoedanig die ook souden mogen wesen, al was 't schoon voor des Koninx gerechtigheden selfs. Dus schrijft daar van Antonius Tilburcensis; *Nota quod si debitor ille, qui solvendo non est, militia cingulum semel obtinuerit, venditis ceteris, Equus tamen ei, non quilibet, sed usus usualium reservabitur, ne qui dignitate factus est Eques, pedes cogatur incedere. Quod si Miles ejusmodi fuerit quem juvat Armorum decor, & juvat usus eorum, qui meritis exigentibus debeat inter strenuos computari, tota sui corporis armatura cum Equis ad id necessariis a venditoribus erit liberrima, ut cum oportuerit ad Regis & Regni negotia armis & Equis instructus possit assumi. Sed si hic idem cui lex in parte peperit, audita necessitate Regis vel Regni dilitefcens se absentaverit, vel ad hoc vocatus non venerit, si tamen non propriis sed Regis stipendiis militet & evidenter absentiam suam non excuserit, nec ab iis venditores temperabunt, sed solus contentus Equo (propter dignitatem Militie) sibi relicto juri communi vivat obnoxius.*

In Spagnien vermocht niemant in de huysen der Ridderen te komen, dan by speciale last des Koninx; ook mochten deselve niet gepijnicht werden, dan op beschuldiging van verraad, noch geëxecuteert gelijk gemene personen, maar alleen onthoofd; en mocht niemant in de Kerke boven hun sitten, dan Koningen, Prelaten, en andere grote Heeren, of Geestelijken, die den dienst deden. Volgens tuyge van Fauchet was hun ook alleen geoorloft hun Wapenschilt, getimbreert met Helmen in het zegel te gebruyken; 't welk sy gemeen hadden met Barons en Princen, mede Ridders sijnde, en by hun in Oorlogen en Bataillen gebruykt wierde, om boven andere bekend te mogen sijn; Insgelijx vermochten sy alleen vergulde Sporen en Baudrier te dragen; en de Schiltknappen silvere; den Baudrier secht seker out Frans Schryver, was van outs een Koninglijk geschenk; gelijk dan Charlemaigne sulx verceerde aan Offeas Koning van de *Mercuriens*. So grote luyster als 't nu was den Baudrier te verkrygen, (dewijl niemant als na sonderlinge verdiensten daar mede wierde vereerd) so schandelijk was het aan de andere zyde, deselve wederom kwijt te raken.

36 En alhoewel het Ridderschap personeel was, so dat het niet over en erfde, en de soonen van Ridders door haar geboorte geen Ridders en waren, soo bracht nochtans die waardigheyt den Adel voor de gantse familie mede, soo dat daar door beyde haar en hare nakomelingen Edelen gehouden en erkent wierden. *Hanc nobilitatis speciem definit Bart. in l. 1. Cod. de dignitat, Quod si qualitas illata per principatum tenentem, qua quis ultra honestos plebeos acceptus ostenditur, & hac sanguinem expurgat & posteritatem ejus qui no-*

bilis efficitur & in eum statum redigit, ac si omnes ejus retro progenitores nobilitatis titulo fuissent decorati isdemque privilegiis & prerogatis afficit. Joan. Garf. de Nobilitate Gloss. 35. num. 3. ita a suprema Mechliniensis Curia judicatum testatur Christin; vol. 5. decis. 25. num. 24. Het Ridderflaan of Riddermaken wert onder de Regalien van den Prince gerekent, secundum ea qua tractant. Reiner. Sixtin. de Regaliis lib. 1. cap. 2. num. 36. Vult. de Feud. lib. 1. cap. 5. Conclus. 2. num. 4. Hopping. de jure insign. cap. 8. num. 29. daar uyt dan volgt dat het by niemant anders kan werden gepleegt als by die gene dewelke een vollagen, en niemant onderhorige macht heeft. Bart. ad l. 1. Cod. de dignitat. Tiraquell. de Nobilit. cap. 6. num. 5. 6. & seq. Joann. Rainut. de Nobilitate quest. 3.

^k Schildknappen sijn,] Naast aan de Ridderen 37 komen de Schildknappen, van Titel, Staat en Waardigheyt een trap hoger dan gemene Edelen, en minder dan een Ridder, en was een waardigheyt en titel in den Oorloch, sonder vaste bedieninge in onderscheid van gemene Krygsluyden, rydende gemeenlijk met twee, drie, ofte vier Paarden. Dese waren naast aan het Ridderschap, en uyt deselve wierden de Ridders gemaakt, gelijk als *Militaris Ordinis Candidati*, en die gene dewelke na het Ridderschap stonden, en tot dien eynde de Wapenen in den Oorlog oeffenden, eygentlijk Bacheliers genomt. Van ouds wierden deselve verdeelt in vijfderhande soort, I. waren Schildknappen van 's Konings lijf. II. Waren de oudste soonen van Ridderen, en hare oudste soonen by vervolg. III. De oudste soonen van der jonger soonen van Baronnen en andre grote Edelen. IV. Dewelke met Wapenen en silvere Sporen sijn begifticht, en ten V. die gene dewelke enige uytnemende Ampten in 't Konings of Princen Hof bedienden, als sijn den Kamerheer, Hof-meester, Voorsnyder, Schenker, en soo voort. Andre, het welk de saak naast komt, verdelen deselve Schildknappen van geboorte, als sijn de oudste soonen van Ridderen, of andere van gelijke hoogheyt, *Scutiferi* genomt, andere by verkiefinge, diemen *Armigeros* noemde, dewelke met Wapentuyg vereert wierden, en den Princen benevens de andere in sijnen sleep en suite met het selve Wapentuyg aangedaan, mosten volgen; dese dienden onder den Ridderen in den Oorlog, buyten dewelke niemant anders Wapen dragen mocht, daarom sy ook *Servientes*, ofte Serjanten van Wapenen genomt wierden, anders Schildknappen; en hebben de jonger soonen van de aller grootste Princen haar selven vereert, Schildknappen genomt te werden. Soo liet Heer Cornelis van Bergen, Heer van Sevenbergen, Schenker van Kaifar Maximiliaan en Maria hem selven Schiltknaap, den Grave van St. Martin *Escuyer*, en Willem de II. Grave van Holland, *Armiger* noemen.

^l Gemene Edelen,] Sijn of uyt geboorte, of 38 die sulx verkregen hebben door by sondere gunst vanden Prins. Van geboorte sijn die gene, welke van ouders en voorouders van Adel geflagte afkomstig, op hun eigen goed levende, sig altoos als Edelluyden gehouden hebben, 't zy dat sy den Oorlog volgden of niet, of sy daar benevens enige

by

by sonderen tytel hebben of niet; sy wierden van outs *Welgeboorne* genoemd, in 't Griex *Eugeneis*; namentlijk de sodanige die van aver tot aver, van ryke en vrye luyden gekomen waren; en wierden voor het op regten vande hoge vierscharen tot Regters vander Graven Hof gebruykt; ook altyd benevens de Edelen gerekend, daar van de vierschaar van Rynland de voornaamste was. Sie *Grot. Inleid. lib. 1. cap. 14. in fine* het welk van die tyden te verstaan is, als wanneer geen ander als sodanige oude *Patricii* tot des Graven Regters wierden aangenomen, daar het Hof Provinciaal in plaats gekomen is, opgeregget by Hertog Philips in den Jare 1428. Zedert welken tyd de andere vierscharen sijn komen te vervallen, en by gemene Huysluyden bediend geworden. Hier van spreekt *Jaous Doussa Paeter Annal. Holl. lib. 3.* aldus:

*Inde jam ab antiquo libera nobilitas,
Non quos falso hodie Benenatos municipali,
Nomine vicantimrustica turba vocat,
Sed quibus in scamnis Equitum considerare jus est,
Vel quibus a prisca stirpe refulget honos.*

De tweede foorte sijn die gene die sulx uyt gunste vanden Prins verkregen hebben, als dewelke fommige voorname luyden, van goet geslagt, afkomst en middelen, ook wel om bysonder diensten tot Edelluyden maakt, en hun een by sonder Wapen geeft, om daar mede van andere gemene luyden te werden onderscheiden, en boven deselve verheft en geëerd. Dese foort van Adel heeft inden beginne verscheide oorfaken gehad; Want dewyl de boosheid overhand nam, en de goeden onderdrukt wierden, so was het nodigh, tot het gemene wel wesen, dat d'eene van d'andere konden onderscheiden werden. En daarom wierden wyse en deugtsame mannen, als lichten inde wereld sijnde boven andere gesteld; welke dan sig zelfs door hun deugd sichenen te nobiliteren; Maar wel voornamentlijk so is het grootste deel vanden gegeven Adel door manhafte daden inden Oorlog verkregen; Wanneerse namentlijk t'huys kwamen met overwinninge en Triomphe over hunne vyanden; Gelijkwe daar van de voorbeelden by de Romynen hebben, in *Horatius Cocles Titus Manlius, Scipio Africanus*, en andere meer.

39 ^m Voor Edelen sijn erkend,] So heeft Philippus de XXI. Koning van Spagnien by Edict vanden 23. September 1585. die gene, dewelke voor Edelen moeten gehouden werden, verdeeld in vierderhanden soorten; als

I. Die gene dewelk hun Adel uyt hun geslagt en afkomst van outs her kunnen aanwysen.

II. Die of zelfs of hunne voorouders in den regten mannelijken draat nedergaande deselve waardigheid ontfangen hebben.

III. Dewelke boven geheugenis als Edelluyden geleest hebben, ende daar voor erkent sijn.

IV. Dewelke het regt van Adel hebben door de Officien en diensten die sy bekleeden.

40 ⁿ Schild en Wapen,] De onderscheidinge der Schilden en Wapenen tusschen grote en kleine Edelen, is van leer out gebruyk geweest; Men leest

selfs in 't oude Testament van de legeringe der Stammen Israëls rontom den Tabernakel, dat God aan Moses en Aaron beval; dat de kinderen Israëls hun souden legeren een yder onder sijn banier, na de tekenen van het huys hunner Vaders; en meendmen dat by de Stamme Juda inde Woestyne een Leeuw tot een veld teken gebruykt wierde.

Diodorus Siculus Biblioth. lib. 1. is van gevoelen, dat dit onderscheid eerst by de Hebreëen gevonden is; *Herodotus* in tegendeel, dat de volkeren van Asien dese manier van doen eerst hebben ingevoerd, dewelke daar in van *Strabo* gevolgd werd. So hadden ook de Romynen hare *Insignia*, dat is tekenen en Wapenen, daar sy hare daden mede uytbeelden en hunne Officien mede onderschidden. Het Keisers Wapen by Julius Cæsar eerst gevoerd was een swarten Arent op een vergult veld, dewelke daar na om het dubbelde Roomsche Rijk in 't Oosten en Westen uytbeelden, verdubbeld en tot nuyden toe voor des Keisers Wapen gebleven en gehouden is. *Vegetius* schryft dat de Soldaten in het oude Keiserrijk onderscheiden wierden door de devisen en namen, die op hunne Schilden uytgedrukt waren. Van andere volken getuygd *Petrus Georgius Tholosanus de Republ. lib. 6. cap. 16. 17.* insgelijx *Hopping. de Jure Insign. cap. 3. & 5.* dog by onsen weetmen niet, dat de *Insignia* en Wapenen ten onderscheid van meerder en minder, en hoge of lage Staats Personen voor vier of vyf honderd Jaren sijn bekend geweest; en sijn deselve ontwyfelijk te gelijk met de verdelinge vanden groten en kleynen Adel uytgevonden.

Een Schild en Wapen in den Oorlog te mo- 41
gen voeren behoorde tot het Ridderchap, gelijk als ook een Helmet of Stormhoed de gemene Crygs-luyden niet geoorlofd was op het hoofd te setten, welk Wapentuyg, op dat het niet onder den anderen soude verdwalen, maar onderscheidtlyk mogt erkend werden, met sekere tekenen, op deselve geteikend of geschilderd, wierde onderscheiden, na het voorbeeld der Romeinen, die het mede voor een eertytel en waardigheid vergunt wierde haar lichaam te dekken en een Schild met een Helmet te mogen aan doen en opsetten, die dan ook op hun Wapentuyg, tot onderscheid van andere enige tekenen of van hunne overwinninge, of van hunne waardigheid van andere uytdrukten. En daarom sijn veele van opinie, dat dewyl de Soon dikwils het Schilt van sijn vader met het devys, 't geen daar op geschreven stont, behield, het daar door gebeurd is, dat dese verciersselen en afbeeldingen van hunne klokmoedigheid en dappere daden so aan de nakomelingen overgeleverd sijnde, by vervolg van tyd, de naam van *Wapenen* hebben gehouden; overmits den vyand daar mede wierd wederstaan; So spreekt daar van *Tiraquellus de Nobilitate cap. 6. num. 19. Insignia armorum nomine nuncupantur, quoniam plerumque hac insignia in armis insculpi, & antiquis & nostris temporibus solebant, ut hinc armati facie armis operata dignoscantur.* Andere meenen, dat den oorspronk van dien afkomstig is vande tekenen, die de Bevelhebberen van outs droegen, om inde *Battaille* by hunne Soldaten te kon-

konnen onderscheiden werden; bestaande inde kleuren van hunne klederen, so als Cæsar van hem selfs getuygd met dese woorden; *Cæsaris adventu cognito, ex colore vestitus, quo insigni in pralus uti consueverat*; en wierden deselve klederen genaamd *Paludamenta* of Wapenrokken, om dat sy die over hunne Wapenen droegen; sijnde deselve van verscheide kleuren, waar van de rode den Oorlog, de witte de overwinninge, en so voorts beduyden. Meyerus verhaald van Hertoch Karel de Stoute, dat hy Anno 1467. met dusdanigen Wapenrok aan, triumperende binnen Luyk kwam. *Grandi Splendore*, seit hy, *ac pompa, superbus Dux civitatem ingreditur, nudum gerens manu gladium; vix scribi possit, quam pretiosum indutus paludamentum, propter multitudinem & inestimabile pretium unioannum, gemmarumque quibus refulgebat. Das is: Den trotsen Hertog kwam met grote stoet en luyfter de Stad intrekken, met het bloot rapier in de vuyst, en een Wapenrok aanhebbende, die niet te waerden was, van wegen de menigte der Paerlen en kostelijke gesteenten, daarse mede was versierd.*

42 't Sy so 't wil 't is seker, dat alle Wapenen, die wettig verkregen sijn, haar oorsprong hebben van dees of gene roemrugtige geschiedenissen; en heeft van outs af het blafoeneren van de selve bestaan in twee dingen, namentlijk figuren en kleuren. De figuren sijn of doode of levende; de waerdigste die gene die mannelijk sijn; welke na 't schryven van Bartholus in sijn Tractaat *de Insignibus & Armis*, 't sy deselve menschen of andere dieren vertonen, altyd moeten gesteld werden met de hoofden na de regter zyde. Dese levende figuren sijn veele en menigerhande, en de beduydenisse van dien is verscheiden; onder de dieren is de Leeuw, vermits de Koninglijke eigenschappen die in hem sijn, en onder de vogelen den Arent om deselve reden de voornaamste. Sie daar van Plinius in sijn agste Bock het achtste Capittel.

43 De kleuren sijn na het seggen der Heraulten seven; te weten, twee metalen, dat is *Gouds en Silver*, en vyf andere kleuren, namentlijk root gemeenlijk genaamt *Keel*; blauw, gemeenlijk genaamt *Azuur*; swart, uytgedrukt met het woord van *Sable*; groen met dat van *Sinopel*; Purper, of *Pourpre*, bestaande uyt alle de kleuren te samen. Het gout, als uytstekende boven alle metalen, en na 't gevoelen der Heidenen van Jupiter voort gebragt, ook daarom alleen voor Koningen geschikt, betekend hoogheid en gesag, toegeëigend aan de Son, sijnde 't schoonste en edelste ligt van allen, en verbeeld door een gopaats. Het Silver is een *Symbolum* van geluk en overwinninge, vergeleken by 't water, waar door alle vlekken kunnen afgewassen werden, toeëigend aan de Maan, het suyerste van allen en verbeeld door de Paerlen.

Root of *Keel* is na het seggen van Seneca de kleur der deugden, en alleenlijk eigen voor Princen of grote Heeren; werdende daar door uytgebeeld grootmoedigheid en dapperheid, vergeleken by 't vuur, toegeëigend aan Mars, en verbeeld door den Robyn. Blauw of *Azuur* betekend liefde, en getrouwigheid, vergeleken by de lucht, toegeëigend

aan Venus, ende afgebeeld door den Saphier.

Swart, of *Sabel*, een afbeeldsel van droetheit, vergeleken by de Aerde, toegeëigend aan Saturnus, en verbeeld door de Diamant.

Groen of *Sinopel*, werd by sommige voor de slegtste kleur gehouden, dog by de Turken geagt boven alle andere, en daarom ook de Standaard van dat Rijk; betekend hope en vrolijkheid, toegeëigend aan Mercurius, afgebeeld door den Emeraut.

Purper, bestaande gelijk gesegt is, uyt alle de andere kleuren, en om die reden by alle Herauten geschikt voor Koningen en Monarchen, om dat even so als alle kleuren in dese vervat sijn, ook so alle deugden in een Prins sitplaats hebben moeten; betekend hoogheid en waerdigheid, toegeëigend aan Jupiter, verbeeld door den Hyacint.

Uyt dese twee metalen en vyf kleuren moeten alle Wapenen bestaan: want de schilden van metaal of kleur alleen, werden genoemd *Arma Candidata*, dat is, die nog tragten na eenig vercierssel van Manhaftigheid; en was in oude ryden 't gebruyk, sodanige blote Schilden te geven aan onedele, en jonge onervaren Krygs-luyden, om hun daar door tot dapperheid aan te moedigen; en daar op siet het Versje van Virgilius,

Ense levis nudo, parmâque inglorius albâ.

Evenwel houden het sommige daar voor, dat het voeren van dusdanige blote Schilden een teken van eere en van seer out gebruyk is; brengende tot dien einde by het voorbeeld van Keiser Alexander Severus, die verscheiden goude Schilden hadde, welkers dragers genoemd wierden *Chrysoaspides*, de goude Schiltknepen; ook van Alexander de Grote, welke hadde verscheide *Argyroaspides*, of Silvere Schiltknepen, alle sonder vermaan van enige de minste graveringe die daar op gedaan soude sijn; gelijk dan mede van Koning Salomon gesegt werd, dat hy dede maken twee hondert rondassen, en drie hondert schilden van geslagen gout.

Hier benevens staat mede aan te merken, dat niemand eens anders Wapen mag aannemen, en werd het by de Romeinen voor een soorte van valsheid gehouden, indien yemant een anders naam en Wapen gebruykte. *l. 13. ff. ad. Leg. Corn. de Falsis; Paul. lib. 5. Sentent. tit. 25. Vide etiam Valer. Maxim. tit. de his qui per mendacium se in alienas familias inferuerant*; en is daar tegen ook by verscheide Placaten voorsien; alhoewel dat het Wapen selfs tot bewys vanden Adel niet genoeg en is, ten zy dat die gene, dewelke het selve voeren, haar daar benevens als Edelluyden hebben gehouden; want men dikmaals siet, dat verscheide Koopluyden en andere, dewelke door verval geen Edelmans staat hebben kunnen houden, nocheven wel een adelijk Wapen voeren, dog sonder open Helm, tot een teken, waar dat sy van gekomen sijn; Want al is 't dat sy hun adelijkrege, 't welk door een open Helm beduyd werd, verloren hebben, so en verliefen sy nogtans den oorsprong van hun geslagt niet; *Fortiora enim sunt jura sanguinis, quam ut aliqua juris civilis ratione dirimi possint. l. 8. ff. de reg. jur. & l. 34. ff. de pact.*

Y y y

Selfs

- 46 Sels een anders Wapen te voeren is van ouden hoogften strafbaar gehouden; gelijk het exempel daar van te sien is in Heer Reinout van Brederode, welke het volle Wapen van Hollandt een tyd lang gebruykt en gevoerd hadde, waar tegens Keiser Karel de vyfde, sulx niet willende lyden, opentlijk door den Procureur Generaal heeft doen procederen, en is daar op gevolgd eerst een provifionele Sententie binnen Gent op den 16. January 1531. waar in den voornoemden Heer van Brederode wierd geordonneerd, en verboden, dat hy nog sijne nakomelingen sig niet meer fouden hebben te vervorderen, om den naam en het Wapen van Hollandt te voeren; met Commissie en letteren executoriaal van Keisers wegen aan een Herault van Wapenen, verleent den 24. January desselven Jaars, om deselve condemnatie na style te executeren, gelijk dan sulx in 't openbaar is geschied, en het selve Wapen in presentie van alle de Suppoosten vanden Hove in den Hage opentlijk verbroken, en hy in groote boete verwesen; waar op dan ook nog een nader confirmatoire en definitive sententie is gevolgd, in dato den 10. Mey 1534. en hem en sijne nakomelingen verboden, voortaan den naam en 't volle Wapen van Hollandt te voeren; zedert welke tyd sy een roden klimmenden Leeuw met een Barnsteel van A fuur op een verguld veld gevoerd hebben; Synde daar na overgegeven een supplicatie vanden selven Heer van Brederode, waar op van den Keiser by gratie vergiffenis verleent is vande offensie, en alle pene corporele, criminele, en civile der voorz. begane misdaad van gekwetste Majesteit des Keisers als Grave van Holland, gedateerd in Mey 1534. Alle welke respectieve Sententien en acten in 't Frans en Neerduyts staan geregistreerd in 't eerste memoriaal boek van Mr. Jan de Jonge in sijn leven Griffier van den Edelen Hove van Holland, beginnende met het Jaar 1535. op Folio 101. 112. 243. en 244. ook over enige Jaren publyk gemaakt en uytgegeven door het drukken van het *Repertorium* vande Placaten, Octrojen, en Ordren des Hofs van Holland, waar in alle de voorgenoemde Sententien, Condemnatie, en acten sijn gesteld, en gelefen konnen werden pag. 26. 29. en 30.
- 47 Het voeren van Barnstellen of Lambellen in de Wapenen, is van ouden altijd een teken van een wettige jonger soon geweest; Chassancus schrijft daar van aldus: *Quilibet primogenitus solet portare arma plena, & integra ipsius domus, sine aliqua diminutione, alii vero posteriores, & postea generis, descendentes, portant cum aliqua differentia, diminutione & distinctione, videlicet communiter secundo generis portat & addit cum armis principibus Les Lambeaux, tertius vero barburam compositam, seu alio modo distinctam, alii vero aut per bendam, seu barz. am, seu alias quovis modo per aliquam distinctionem;* En konde yeder een daar door onderscheiden, of hy gekomen was van de eerste, tweede, derde, of volgende sonen; Dog behalven dit, so plag sulx ook wel te geschieden met het veranderen van de kleuren van het volle Wapen, sonder dan een Lambel of Barnsteel te voeren.
- 48 Wat Bastaarden belangt, (dewelke volgens

getuygenisse van *Tiraquellus de Nobilit. c. 15. num. 25.* in Vrankrijk en andere Landen voor goede Edelen gehouden werden, en alle de voorregten des Adeldoms genieten, uytgenomen in successie) deselve voeren mede de stam-wapenen, dog met byvoeginge van een baar, beginnende boven vanden slinkerhoek dwers door het Schild tot beneden inden regterhoek. Dog in oude tyden konnen de bastarden onderscheiden in 't voeren van 't Wapen huus Vaders in den eersten hoek, in een valsch schild van metaal of kleur, en was het selve een seker teken van bastardye; egter so is het meest bekende teken van bastardye een bare, die sy alle moesten voeren, ten ware by speciale dispensatie van den Souverain, om enige goede diensten, daar van verschieide exempelen sijn. En gelijk alles, wat we desen aangaande alhier ter neder gesteld hebben, niet altyd punctuelijk nagekomen is, so sijn dan de Souverainen genootsaakt geworden, tegen 't usurperen van titelen en tekenen van eer en Edeldom, verschieiden placaten en Ordonnantien te laten uytgaan, waar van we hier het voornaamste gearresteerd anno 1595. en gepubliceerd tot Brussel anno 1616. by forme van ampliatie, hier by gevoegd hebben, als waar inne alles begrepen is, wat tot dese materie enigints dienen kan.

Albert en Isabel Clara Eugenia, In-⁴⁹ fante van Spangien, by der Gratie Godts Eertz-Hertogen van Oostenrijk, Hertogen van Bourgondien, van Lotterijk, van Brabant, van Limburg, van Luxembourg, &c. Allen den geenen die dese tegenwoordige sien sullen, **SALUYT:** Alsoo wy particulierlijk onderricht sijn, dat niet tegenstaande de Ordonnantie by wijlen Hoog-loslijker gedachten den Konink Philippus de tweede van dien naam, onsen seer lieven Heer en Vader (wiens ziele Godt genadich zy) gedecreteert tot St. Lauren *la Royale* in Castilien, den 23. dach der Maant September, in 't Jaar ons Heeren 1595. en daer naar herwaarts over gepubliceert, nopende het dragen, en voeren van Wapenen, Timbren, Titulen, en andere teekenen van Edeldom, vele hun vervordert hebben daar tegens te doen, nemende en usurperende de Eer-titulen, die hun noch in qualiteyt, noch door verdiensten niet toe en komen, tot groot na deel van onse Hoogheyt en Souverainiteyt, verkortinge ende mis-achtinge van onse Vassallen en onderdanen, zijnde van oprechten en ouden Edeldom.

Doen te weten, dat wy begeerende te remedieren sulke confusien en excessen, en door goede politie verhoeden de gene, die hier namaals deshalven als noch fouden

den mogen gedaan worden; hebben uyt onse seekere wetentheyt, volle macht en autoriteyt, daar op als voeten gehadt hebbende het advijs van onsen seer lieven en getrouwen, de Hooft-President en lieven van onsen secreten en grooten Rade, Cancelier, en lieden van onsen Rade van Brabant, en van andere onse Raden van herwaarts overe, gestatueert ende geordonneert, statueren en ordonneren by forme van verklaringe en ampliatio van de voornoemde Ordonnantie, de punten en articulen hier naar volgende.

I.

In den eersten, Dat de gene die gekomen zijn van ouden edelen stamme van bloede ende huysse, wiens vader oft grootvaders van de vaderlijke zyde, ende zy-lieden zelfs openbaerlijk ende nooirlijk sullen geleefd hebben als Edele personen, en voor sulke gemeenlijk gehouden en geacht geweest, ofte de personen, die zelfs, ofte wel heurlieder vaderlijke voor-ouders, in rechte mannelijke linie, vereert zyn geweest by onse voorfaten, ofte by ons, metten graedt van Edeldom, by opene brieven van nobilitatie daer op gedepescheert, ofte die ter oorfaake van heure staten, officien oft ampten, oft die van hunne vader oft grootvaders van de vaderlijke zyde, respectivelijke gerecht zyn van sulcx te mogen doen, sullen alleen, en egeene andere, mogen aen nemen en hun toeschrijven de qualiteyt van Schildtknape, Jonker, Edelman, oft anderen tijtel van Edeldomme, dragen oft voeren, in 't openbaer oft secreet, getimbreerde wapenen, 't zy in heure zegels, cachetten, tapysserien, oft andersints, ende in heure begraffenisfen, uytvaerden, oft andere openbare acten, gebruykende de ceremonien oft eeren den Edel-lieden toebehoorende; op peyne, dat 't geene ter contrarien gedaen sal zyn, by de hooger-handt en publike autoriteyt, gebroken, geroyeert, en uytgeschrap sal worden, en de personen die hier inne misgaen en misbruyct sullen hebben, voor elke overtredinge, vallen sullen in de boete van vyftich guldens.

II.

Wy verbieden aen allen onderdanen ende inwoonders der Landen van onse gehoorsaemheit, van wat qualiteyt ofte conditie die zyn, aen te nemen, dragen, oft verheffen eenigen naem, ofte wapens van andere huysen, ofte Edele geslachten, alwaert dat de rechte mannelijke linie daer van geheel vergaen en uytgestorven ware; uytgenomen de Edel-lieden, aen dewelke sulx soude mogen toegelaten geweest zyn by adoptie, contract van houwelijk, testament, ofte andere wettige dispositie vande genen vande selve familie, macht hebbende om sulke concessien te mogen doen, oft de gene, die om te mogen dragen de namen oft wapens van sulke uytgestorven geslachten, van ons besonderen oorlof, en opene brieven in behoorlijke forme sullen hebben verworven, en de selve hebben doen registreren in de registers van onse *Officiers d'Armes*, soo hier naer verklaert

sal worden; op peyne dat de gene die anders gebruykt sal hebben, sal betalen hondert guldens voor amende, boven de reparatie van 't geene datter gedaen sal zyn ter contrarien, behalven in plaetse daer geadprobeerde coustume is ter contrarien, naer dewelke men hem sal mogen reguleren.

III.

Interdiceren ende verbieden ook eenen yegeelijcken, te verstellen ofte verkeeren d'ordre van sijne quartieren; in de Afkomsten, Genealogien, Sepulturen, Epitaphien, Gelasevensters, of elders in 't openbaar ofte in 't secreet; of daar onder voegen geleende quartieren van andere huysen, ofte daar inne stellen andere quartieren, bedriegelijk versiert; op peyne, dat in alle plaetsen, daar die sullen gevonden worden, deselve niet alleenlijk sullen gebroken en uytgeschrap worden, maar daar en boven sal den overtreder gecondemneert worden in de boete van vijftig guldens.

IV.

En ten opsien van de gene, die verkregen hebben, of namaals souden mogen verkrygen eenige Landen, Heerlijkheyt, of Leen, by versterffenisse, testament, gifte, tractaat van houwelijk, koop, ofte by wat ander tijtel dat het zy, zijnde den toenaam van eenig Edel geslachte, alsulke en sullen den naam ofte wapen daar af niet mogen dragen, gelijk of den selven naam of wapens waren van heure eygen familie: Wel sullen sy hun mogen qualificeren Heeren van alsulke plaetsen, met uytdrukkinge van hunne eygen namen en toenamen; En de acten, raakende de Justitie van heure Heerlijkheden, sullen mogen bezegelt, ofte gecachetteert worden met de wapenen der selver; En waert by aldien dat de voornoemde Landen, Heerlijkheden ofte Leenen, waren van nu af, ofte hier namaals verheven, ofte vereert met eenigen hoogen tijtel van eere, gelijk Baanderye, Borg-Graaffschap, Graaffschap, Mark-Graaffschap, Princelijckheyt, ofte Hertogdom, en geraakten te vallen in handen van onedele personen, of die geen qualiteyt en hadden weerdig zynde en corresponderende met sulke titulen, deselve sullen gantschlijk cesseren, als te niete gedaan, en wederomme gevoegt worden aan onse Heerlijkheyt en Domainen, sonder datse by sulke nieuwe eygenaars mogen gecontinueert worden; gemerkt dat diergelijke Heerlijkheden hebben verciert geweest met sulke eere en hooge titulen, ten opsiene van de diensten en verdiensten van de gene, diese als doen besaten, om deselve en heure Edele descendenten te vereeren; alles op peyne van hondert guldens voor elke overtredinge.

V.

Om te beletten de geschillen, dier souden mogen ryfen (gelijk dikmaals is geschiet in voorleden tijden) om d'oudtste geboorte, en het dragen van de volle Wapens, wy willen en ordonneren, dat de jongxste soonen van alle familien, (ja zelfs de oudtste soonen, geduyrende het leven van hunne vaders) sullen gehouden wesen in heuren wapens te stellen eenige breuke naar gewoonte, tot onderscheydt ende differentie van de oudtste, en de selve moeten continueeren alsoo

Y y y 2

lange,

lange, als de branchen oft staken van de oudste fullen duyren, op datmen mach onderkennen de descendenten van den eenen oft anderen staak oft branche; op peyae van vijftich guldens, uytgesteeken de Edelmans van onse Landen en Hertogdommen van Luxemburch en van Gelderlandt, alwaar alfulke breucke van Wapenen niet bekent en is, dewelke hen fullen mogen reguleren als te voren.

VI.

De gene die hunnen Edelkdom fullen bevlakt hebben door eenige mechanike exercitie, ambacht oft andersints, met eenige vile professie, derogende aan haar eerste qualiteyt, en fullen der selver niet meer mogen genieten, noch eenige eeren, voordeel, en immuniteyten van Edeldommen, ten zy dat sy alvooren datelijk verlaten, en afstandt doen van de selve vile, oft mechanike professie, en behoorlijk doen blyken, dat sy wettelijk, in rechte linie masculine gedescendeert zyn van de huysen en familien, daar af sy seggen gekomen te wesen; en dat sy volgentliken van ons verkrijgen (om fulke vlekke geheelijk uyt te wasschen, en te niete te doen) onse brieven van Rehabilitatie en restitutie van heuren ouden Edelkdom, en de selve brieven doen registreren in de boeken van onse *Officiers d'Armes*, in de maniere soo hier naar verklaart wordt, op de boete van hondert guldens; in dewelke vallen fullen alle de gene, die ter contrarien fullen gedaan hebben, uytgenomen in de Provincien en plaatsen, alwaar by expresse gedecreteerde, oft openbare geobserveerde coutuyme van tijde, daar toe genoegsaam fulke Rehabilitatie niet noodich en is.

VII.

Interdiceren en verbieden aan alle onse onderfaten, van wat state oft qualiteyt die zyn, hen selven t'attribueren, en aan alle andere hun te geven, mondelinge, ofte by geschrifte, den tytel oft qualiteyt van Baroen, oft anderen diergelijken, oft meerderen; noch ook te stellen aan heure wapenen, Banieren, dragers oft houders, oft daar op te stellen Croonen onbehoorlijk aangecommen, ten ware zy-luyden te vooren hadden doen blyken in behoorlijke forme, by authentycque en bastante bescheeden, dat de Landen, Heerlijkheden, ende Leenen, die sy in onse Nederlanden besitten, vereert zyn geweest met sulken graed en tytel van eere, by opene brieven daar op verleent by onse voorfaten, ofte by ons. En indien hunne brieven en bescheeden in 't ongereede, oft verlooren waren, door oorloge, oft ander ongeluk, en sy genoegsaam konden bewijsen by getuygen, dat heure voorfaten in 't openbaar, en sonder tegen seggen van yemandt, van alle tijden sulken tytulen gebruykt hebben, fullen hen toevlucht mogen aan ons nemen, om nieuwe brieven van deselve erectie ofte confirmatie van sulken eersten en ouden tytel te verkrijgen: Waar van sy fullen gehouden zyn te houden notitie, in de registers van onse *Officiers d'Armes*, in de maniere soo hier naar verklaart werdt; op de boete van vyftich guldens, tegens de voors. overtreders.

VIII.

Wy verbieden ook wel expresselijk aan alle onse Vassallen, onderdanen, en inwoonders van

onse Landen, van wat qualiteyt de selve zyn, hun te noemen oft inutuleren, Ridders, soo verre sy by ons, oft by onse voorfaten, geen Ridders geslagen en zyn; op de boere van hondert guldens, en dat den selven tytel uytgedaan, en uytgeschrappt sal worden in alle plaatsen, daar hy sal gevonden worden.

IX.

En want veele abuysen in dese onse Ordonnantie vermeldt, oorspronk nemen uyt dien dat de Secretarissen, Griffiers, Notarissen, en andere publike perfoonen, die contracten en dispositien van partyen ontfangen en stipuleren, den selven lichtelijk zyn toefchryvende tytelen van Edelomme, die hem niet toe komen, en verboden zyn by dese onse Ordonnantie: Wy willen dat fulke publike perfoonen, die bevonden fullen worden den partyen voor hun comparerende en verschijnen, toegeschreven te hebben tijtelen en eeren, die sy sekerlijk oft waarschynlijk wisten, heurlieden niet toe te komen, fullen voor elke reyse gecondemneert worden in de boete van hondert guldens.

X.

En om dieswille, dat sommige onderfaten, niet konnende meritooslijk begeeren, noch verwachten van hunne natuurlijke Princen, de digniteyt oft tytel van eere, die sy boven hunne dracht en staet affecteren, den selven gaan begieren aan vreemde Princen, tot nadeel van onse Rechten van souverainiteyt, hoogheyt, en præminentien, en ook ten overlaste en mis-achtinge van onse andere onderfaten, die in eenige Provincien moeten contribuëren in de omstellingen, beden en subsidien van deselve: Verklaren wy wel expresselijk, dat niemandt van onse Vassalen, oft onderfaten, hem en sal mogen behelpen, in onse voornoemde Nederlanden, van eenige Legitimatie, Annoblissement, Octroy van nieuwe wapenen, vermeerderinge ofte verheffinge van deselve, van Ridderschap, oprichtinge van nieuwen tijtel van heure Landen, Heerlijkheden, oft Leenen, noch van andere privilegien, præminentien, als van onse voorfaten, ofte van ons: op peyae, dat fulke titulen uytghedaen en uytgeschrappt worden by de publike autoriteyt, en de overtreders gecondemneert in de boete van twee hondert guldens.

XI.

En alsoo eenige door onwetenthey, en andere door vermetenthey, hun vervorderen te doen stellen op hunne wapenen, de Tymbreren in plaatsen aansichte, naar de maniere van Souveraine Princen, ofte ook Helms heel vergult, sonder daar toe eenigen tijtel ofte recht te hebben, en ook te dragen andere Kroonen dan hen toe en komen, sonder eenig onderscheyt te maaken, tussen Kroonen van Graven, Mark-Graven, Princen, ofte Hertogen; ja, dat meer is, sommige die zijn dragende met hooge *Flourons*, op de maniere van Koningen en Souverainen, alles tot nadeel van ons, en andere Souveraine Princen. Wy willen de daar inne behoorlijke regel en order stellen, bevelen allen onsen onderfaten, en inwoonders van onse voornoemde Landen, van wat qualiteyt deselve zyn, dat elk naar sinen staat en digniteyt, binnen drie Maanden eerstkomende, naar de publi-

blicatie van desen, redressere sulke fouten en excessen; op peyne dat sy by publyke autoriteyt geredresseert sullen worden, en de dilayanten gecondemneert in de boete van drie hondert guldens.

XII.

Om te beletten de abuyfen, die geschiet zyn in 't regart van de Bastarden en hunne descendenten, die hun vervordert hebben te dragen metten toenaam van de oprechte en wettige familien, de wapenen van deselve, sonder daar inne te stellen eenig teyken van bastardye, soo dat by lankheyte van tijden, de descendenten van eenigen natuurlijken, ofte onwettigen soone, dikmaals hun stellen onder de wettige, en verfoekende heurlieder successien, rechten, en prerogativen, door dien dat by den naam, noch by de wapenen, niet en kan bekend worden eenige differentie noch onderscheyt, tusschen de wettige en de descendenten van Bastarden. Wy willen en bevelen expresselijk, dat in de wapenen van de Bastarden, en natuurlijke (al waren die ook gelegitimeert by onse brieven, ofte by die van onse voorfaten) en hunne descendenten, gestelt sy eene notable differentie en sonderling teyken, te weten, in de wapenen van de Bastarden, ofte onwettige, een baare, en in de gene van hunne descendenten, een remarcable note, verscheyden by die gene die gebruykt worden by de jonkste soonen, descenderende van wettigen bedde, op de boete van tseftig guldens voor elke overtredinge.

XIII.

En om te verhoeden de ongeregeltheden, die lichtelijk souden mogen gebeuren tot nadeel van andere, als men nieuwe Wapens en Timbren verleent aan personen die genobilitteert zyn, ofte aan die gene, die begeeren vermeerderinge ofte veranderinge van deselve Wapens ofte Tymbers, door dien dat de Wapen-registers (tot dewelke in sulken gevalle men placht toevlucht te nemen) niet onderhouden en zyn, gelijk hier voormaals, waar uyt in toekomende tijden, ook souden mogen rijzen grote geschillen, op het dragen van alsulke Wapenen. Hebben wy goetgevonden, dat onsen eersten *Roy d'Armes*, en alle onse andere *Roys* ofte *Heraults*, elk in de Provintie daar van hy den naam sal voeren, vernieuwen en maken sal de voornoemde Wapen-registers, in de maniere soo dat van ouden tijden is gebruykt geweest. En dat tot dien eynde onse Vassallen en Onderdemen, hebbende, ofte pretenderende eenig recht van Edeldomme, sullen seynden ofte doen leveren (onder recipisse) in handen van onsen voorfz eersten *Roy d'Armes*, en aan den *Roy* ofte *Heraults d'Armes*, van de Provintie van hunne origine, ofte residentie respectivelijk, hunne wapenen getimbreert, behoorlijk geschildert met heure namen, toe-namen, en tijtelen (indien sy eenige hebben) en die van heurlieder vader en moeder, onder hun hands teeken, om alsoo geschildert en geregistreert te werden in de Registers van heurlieder respectieve officien, (soo voorfz is) om daar aan toevlucht en regart te nemen soo 't behoort.

XIV.

En uyt dien dat geduyrende de voorleden oord-

logen, en de absentie van onse voorfaten, Princen van desen Landen, men heeft luttel toefigt genomen, op wat manieren en fatsoen de Couriers, Posten, en Boden, soo wel van onse Provintien, Steden, Casselryen, en Heerlijkheden, als ook die van onse onderfaten, droegen de Blasoenen van Wapenen, doende een yegelijk maaken naar sijn goetdunken, sonder daar in te volgen de oude coustuymen en ordonnantien. Wy willen en bevelen, dat sulke Couriers, Posten, en Boden, deselve Wapenen sullen dragen op verheven buffen, sonder Kroone, hangende niet ketens op de slinker zyde van haarlieder lichaam; op peyne dat de gene, die anders gemaakt zyn, en gedragen worden, by onse *Officiers d'Armes* afgenomen, en tot heurlieder profijte geconfisqueert sullen worden; en boven dien, de overtreders gestratt met de boete van twintig guldens. Dewelke, en alle de andere boeten en amendes, hier boven gestatueert en uytgedrukt, verdeylt sullen werden, te weten, een deel tot onsen profijte; het tweede deel tot profijte van den *Officier* die het exploit doen sal; en het derde tot profijte van den aanbrenger.

XV.

Willen en bevelen daar en boven, dat alle Brieven, die verkregen zyn sedert onse aankomste in dese Landen van herwaarts over, ofte de gene, die hier namaals nog verleent sullen werden in materie van Annoblissement, dragen van Wapenen, vermeerderinge ofte veranderinge van dien, legitimatien, vernieuwinge van Edeldom, confirmatien of approbatie van den selven, Brieven van Ridderfchappen, erectie van eenige Landen, Heerlijkheden, ofte Leen, in tijtel van eeren, en andere van diergelijke materie en substantie, sullen by de impetranten gepresenteert worden aan onsen eersten *Roy d'Armes*, aan den *Roy* ofte *Herault d'Armes* van de Provintie van heurlieder residentie, en oorspronk; ofte van de Provintie daar de Heerlijkheyte, nieuwelijk verheven zijnde in tijtel, gelegen is, om geregistreert te worden in de Registers ofte Boeken van heure respectieve Officien, en volgentlijk onder hun hands teeken op den rugge gecertificeert te werden, dat sy daar af notitie genomen hebben, by gelijke registrature sal gedaan werden van de electe van Artois, ten opsiens van de gene, die uyt deselve Provintie gesproten en woonachtig zyn; op peyne van te verliefsen hen effect en de vrucht van alsulken gratien, giften, en octroyen.

XVI.

En op dat alles 't gene voorfz is, in datelijke en reele executie gestelt, scherpelijk onderhouden, en in alle poincten volbracht worde, soo hebben wy geordonneert en gecommiteert, ordonneren en committeren by desen, soo wel onse Fiscalen van onse Raden, als onsen eersten *Roy d'Armes*, en alle onse andere *Heraults d'Armes*, en elk van hen by preventie; om daar toe te verstaan, en sonderling toefigt te dragen. En hebbende bevonden, dat yemanden ter contrarien gedaan heeft, de devoiren van calange, aanklaginge en vervolg te doen, die in sulke saaken behooren voor onse Raden ofte andere, dien de kennisse van sulke materie toefizat. Van al het selve te

Yyyy 3

doen

doen met datter aankleeft, hebben wy hen gegeven, en geven by defen volkomen macht, autoriteyt, en fonderling bevel.

Ontbieden daaromme, en bevelen onfen feer lieven getrouwen die Hooft-Présidenten, en lieden van onfen Secreten, en Grooten Raden; Cancellier, en lieden van onfen Rade van Brabant, Stadhouder, Président, en lieden van onfen Rade van Lutzemburg, Stadhouder, Cantzler, en lieden van onfen Rade van Gelderland; Président en lieden van onfen Rade van Vlaanderen; Gouverneur, Président, en lieden van onfen Provinciaal Rade van Artois; Groot-Bailliu van Henegouwe, en lieden van onfen Rade van Henegouwe, in ons Hof te Bergen; Gouverneur, Président, en lieden van onfen Rade te Namen; Gouverneur, Président, en lieden van onfen Rade in Vriefland; Stadhouder, Président, en lieden van onfen Raad t'Utrecht; Stadholder, Cantzler, en lieden van onfen Rade in Over-Yffel; Gouverneur van Rijffel, Douay, en Orchies; Bailliu van Dornik, en Dornicxfche; Lieutenant van Groeningen; Rentmeesters van Beveft en Beofter-fchelt in Zeeland; Prevost van Valencijne; Schouteth van Mechelen, en allen anderen onfen Rechteren en Officieren, en dien van onfe Vaffalen, dien dit aangaan fal, heure Stedehouderen, en elken van hen befondere, foo hen toebehooren fal, dat fy defe onte jegenwoordige van ftonden aan doen kondigen, uytroepen, en publiceren, binnen de Plaatsen, Vlekken, en limiten van heure Jurifdictien refpectivelijk, daar men gewoonlijk is diergelijke uytroepingen en publicatien te doen. Op dat niemand daar van ignorantie en foude mogen pretenderen, en defelve onfe Ordonnantie observeren en onderhouden, doen observeren en onderhouden, onverbreekelijk in alle heure punten en articulen, fonder eenige contradictie ofte belet, procederende en doende procederen tegens de overtreders en ongehoorname, by executie van de peynen hier boven gementioneert, fonder eenige gunfte, difsimulatie, ofte verdrach. Dies te doene met diefer aankleeft, geven wy den felven, en elken van hen befondere, volkomen macht, autoriteyt, en fonderling bevel.

Ontbieden en bevelen allen en eenen yegelijken, dat fy 't felve doende ernftelijk verftaan, en obediëren, want ons alfoo gelieft. Dies t'orkonden hebben wy onfen zegel hier aan doen hangen.

Gegeven in onfe Stad van Brussel, den veertihenden dach van December, in 't jaer ons Heeren, duysent ses hondert en seftiene.

Geparapheert

M A. VI.

Onderfondt, Gefchreven by de Eertz-Hertogen in hunnen Rade,

En geteekent

VERREYKEN.

• *Met een Kroon of Helms,*] Wat de outhed 50 belang, fo is 't dat de Romeynen verſcheidene ſoorten van Kroonen hadden, van allerhande ſtoffe, fatſoen en namen, na de verdienſten der gene aan de welke ſy die gaven; de voornaamſte onder defelve waren de volgende; te weten,

I. *Corona Obſidionalis* ofte *Graminea*, die wel de waardigſte van alle en meeſt geagt was, werdende alleen gegeven aan de ſodanige, die een Leger, 't geen rontom vande vyant belet was onſetteden, en het Krygs-volk alfo gelijk als van de dood verloſten; deſe Kroon was gemaakt van groene bladeren, en niet van Gout of enige andere koſtelijke materie; Plinius ſchryft daar van aldus: *Hiſt. Nat. l. 22. cap. 4. Dabatur hac viridi e gramine, derepio inde ubi obſiſſos ſervaffet aliquis.* Dat is: deſe Kroon wiert gemaakt van groen gras, geplukt van 't veld, alwaar den vyand was overwonnen of inde vlugt geſlagen. Met duſdanig een Kroone is gekroont geweest *Quintus Fabius Maximus*, dewelcke Hanibal belet hadde Romem te belegeren, mitsgaders *Scipio Africanus*, die den Burgemeester *Manlius* in Africa ontfer, en uyt handen van ſijne vyanden verloft hadde.

II. *Corona Civica*, of de Burgerlijke Krone, was gemaakt van eike bladeren, en taxkens met eikelen daar aan hangende; en wiert gegeven aan die gene, die een Burger van Romem in gevaar ſijnde, den ſelven uythanden van ſijn vyand kwam te verloſſen. Ja was deſe Kroon in ſodanig een waarde, dat al was 't ſchoon dat yemand een Koning of Veldoverſte der Bontgenoten verloft hadde, die geen Burger van Romem was, hy defelve egter niet verkrygen konde. En die deſe Kroon verdiend hadde, mogt op alle grootte feeften nevens de *Senatores* ſitten; ook was hy vry eenig ampt te bedienen, ten ware hy ſulx van ſelfs aanvaerden wilde; en ſchoon deſe Kroonen mede van kruiden en bladeren waren, ſo wierden defelve evenwel meer geagt, dan offe van louter goud geweest waren. Om welke reden ſommige menen, dat de Keiſers altyd voor hunne poorten een eikenboom hadden ſtaan, tuſſchen twee Laurieren; waar op deſe Verſen van Ovidius ſlaan,

*Postibus Augustis eadem fidissima custos
Ante fores stabis, mediamque inebere quercum.*

III. Was *Corona Muralis*, gemaakt van goud, en wiert gegeven aan die gene, dewelcke allereerſt de Wallen van eenige Stad of Sterkte beklom of beſchermd, ſijnde daarom ook gemaakt in forme van een borſtweringe; de eerſte die deſelve verkreeg was *Manlius Capitolinus*.

IV. *Corona Caſtrenſis*; welke gegeven wiert aan die gene, die aller eerſt de Palliſſaden of ſtaketten van 't Vyants Leger door braken; en was mede gemaakt van goud, op de maniere als de werken of Wallen van eenig Leger.

V. Inſgelijk was van gout de *Corona Navalis*, welke vereert wierde aan die gene, die aller eerſt eenig Schip vanden vyand hadde geenterd; Marcus Varro ontſing deſe Kroon van Pompejus, in den ſtrijd van de Zeerovers; van gelijken Marcus Agrippa, en meer andere.

• VI. Behalven deſe was'er nog de *Corona Ovalis*,

is, gemaakt van Mirte bladeren, en vereerd aan soodanige Veldoversten, wiens Victorie sonder veel bloetvergieten verkregen was, die ook oversulx sijn inkomste te Paerde, en niet op een koetsdede, by sig hebbende, in plaats van Trommelen of Trompetten, allerhande musicale instrumenten.

VII. Eindelijk was'er de *Corona Triumphalis*, gemaakt van Laurier bladeren, en gegeven aande *Consules* of *Dictatores*, die een Victorie van groot gewigte verkregen, en ten minsten drie duysend mannen verslagen hadden; werdende den dag van derselver intrede seer plegtelijk gevierd, so dat niemant als dan enigerhande nering of hantwerk vermogt te doen; de Poorten, Straten, Kerken en Vensters waren alle bekleed met Ryke en kostelijke stoffen van Silver en Gout, mitsgaders allerhande lieffelijke en welriekende bloemen en kruiden; den gantzen Senaat en alle de Edelen, so wel Geestelijke als Wereltlijke, mitsgaders de aansienlyxte van 't volk, gingen den Triomphanten Veltoverste te gemoet; dewelke tat op een Vergulde koets, getrokken van vier Sneeuw-witte Paerden, hy selfs gekleet in Purper, en gekroont met Laurieren, hebbende alle sijne gevangenen voor hem gaan, met afgeschoren hair, en even als slaven de Hoofden made aarde hangende; sijn eigen Soldaten in tegendeel hadden Laurier takken in hunne handen, en volgden daar op de Wagens met al den roof en buyt van de Vyanden genomen, mitsgaders de presenten van Bontgenote Koningen, die hem vereerd waren, als mede de afbeeldingen van alle de Steden en Castelen by hem overwonnen; op sodanig een wyse is Paulus Emilius, na dat hy Perseus Koning van Macedonien overwonnen hadde, triomphantelijk binnen Romen gekomen.

51 Hier van daan is de oude maniere van doen in gebruik gebleven, dat de Keisers en Koningen een Kroon op het Hoofd is geset geworden, het welk also in en op deselver Wapentuug wierde uyt gebeeld.

In 't eerste was deselve maar een enkele Hoofdband ofte tophuyf, van purper Laken ofte Linnen t' samen gevlochten, op die wyse gelijk als de Turxse Tulbanden toegeestelt werden, het welk *Diadema* genoemd wiert, *Gestamen capitis Regum insigne*, van het Griexse woort *diadein*, het welk is *circumligare*; 't geen naderhand met een Kroon ofte Krans omringt is geworden, eerst van Laurier bladen, en daar na van louter goud, met allerhande gesteenten beset. So leestmen by Plutarchus dat Marcus Antonius op den Lupercalenfeest-dach den Kaifar Julius tot een teken dat hem het gebiedende Rijk toequam, soo een Tulbant met een Lauren-krans omvlochten, op het Hoofsette, en hem voor gebiedende Kaifar uytriep, seggende, In den Lauren-krans siet gy een overwinner voor het Kaifarrijk, en in den Tulband een Koning. *Plutarchus de vitis illustr. Viror. in Antonio cap. XVII. Lupercalibus cum Caesar Triumphalis veste in tribunali sederet in foro, & Lupercos spectaret (decurrunt autem multi nobilium juvenum, & nonnulli etiam Magistratus oleo uncti, albisque sententiis per lusum obvios percutiunt) Antonium & ipse unus lupercorum, jussu valere antiquo*

more, diadema laureo serio circumplexatum tenens, ad tribunal accurret, olivisque à Comitibus, Caesaris id capiti imposuit, indicans Regnum ei deberi.

By andere is desen Tulbant met gout en kostelijke gesteenten beginnen verciert te werden, en met een goude Krans van vlamme opgaande Sonne-straken omvat, daar mede de hoge mogentheit beduyd wierde, het welk een dracht van de oude Koningen geweest is. *Unde Virgil. Aeneid. lib. 12. de Latino Rege:*

*Interea Reges, ingenti mole Latinus
Quadryugo vehitur curra, cui tempora circum
Aurati bus sex radii fulgentia cingunt,
Solis avis specimen.*

D A T I S:

*De beyde Koningen genaakten met de Groten;
Latinus ryd, gevolgt van 't Hof en Krijgs-
genosen,*

*Op eenen wagen met vier paarden, om sijn
hoof*

*Een Kroon met ses paar gulde stralen, noyt
gedoof,*

Als Grootvaars Sonne-glans.

Hoedanige vlamme stralen in verscheide familien in Italien, en in de Wapens van den huysse van Medices en Hertogen van Tuscanen, nog tegenwoordich vertoont werden.

Daar na sijnder eyken-bladen tot een teyken van heerlijkheit in plaats gestelt, sulx noch tegenwoordich uyt den gulden Hooftbant van des Kaifars Kroon met Diamanten en andre Edle gesteenten rondom beset, acht Goude Eyken bladen, tot optoyinge van de Kroon oprisjen, hebbende in 't midden een Goude getimbreerde en uytgehouden plaat, van vooren en van achteren bonnets wyse rond opgaande, en van ter sijden twee brede takken, welkers top-eynden deselve platen halfmaans wyse opgaande op het boven middelpunt bereyken, en t' samen een kleine Werelt bevatten, die daar boven opstaat met een opgaande Kruysken, beduydende de Monarchie des Werelds. So noemde den Kaifar sich selven, een Heere des Werelds, in l. 9. ff. ad leg. Rhod. de jactu *Ego mundi Dominus*. Het welk niet te verstaan en is een Heer des Werelds in eygendom, maar in belcherming; *ut recte distinguit Bronchorst. centur. 2. assert. 63. Vide Andr. Gail. de pace publica lib. 1. cap. 11. num. 4. Reiner. Sixtin. de Regalib. lib. 1. cap. 4. num. 7. Eleganter illud explicat Seneca de Benefic. lib. 7. cap. 3. & 4. Omnia Rex imperio possidet, domino singuli; ad Imperatores potestas omnium pertinet, ad singulos proprietatis. Alii verba illa non generaliter accipienda putant, sed synecdochice totius pro parte, scilicet de Orbe Romano secundum l. 17. ff. de Statu hominum; vide Georg. Tholosan. de Republ. lib. 6. cap. 13. num. 14. Arnsf. de jure Majest. cap. 2. num. 2. & Ariur. Duc. de usu & auth. juris Civ. Romani lib. 2. cap. 1. num. 2. & seqq.*

Van ouds plag den tophuyf van des Kaifars Kroon rondom dicht te sijn, dewelke daar na, en

en foo men meent met de verdelinge van het Kaiferrijk in 't Oosten 't West gebied, doorsneden en doorluchtig gemaakt is. *Vide Pascal. de Coronis lib. 9. cap. 18.*

52 De France, Spaanse, en andre Koningen, hebben alleen den Hooft- en Tul- bant in gelijker voegen met Diamanten en andre Edele gesteenten, en uytstekende Eykebladen beset, voor haar Kroon gehouden, daar van de sommige de Eyken bladen in Lelyen, ofte ander lofwerk van haar wapen verandert hebben. Tot dat François den I. Koning van Vrankrijk, ten nabootse van de Kroon van Karel de V. op de acht Lelyen uyt den Hooft- bant uytgaande, soo veel kleine taxkens heeft doen oprijfen, en op den top met een uytsteken- de Lelye doen t' samen hechten, op dat het alsoo na des Kaisers Kroon soude gelijken. En Philip- pus de II. Koning van Spanjen, en beyde de In- dien, des Kaisers Karels Vader, heeft wel de Eyke bladen aan sijn Kroon gehouden, maar deselve in vorm van een Globe en ronde Werelds Kloot, mede met taxkens doen toevlechten, als of hy daar mede wilde beduyden, dat hy de nieuw gevonden Eylanden van de Indien, en een goet deel des Werelds beheerfte.

Kaifar Karel, om ook het geestelijk gebied uyt te beelden, heeft aan beyde zyden van sijn Kroon een Geestelijken mijter uyt de eyke bladen van onder de Kroon met een half ronderbocht, ter hoogte van de bandplaat, dewelke van het voor- hoofd tot het achterhoofd met een ovaal rond overging, en op het middepunt de kleine Wereld met een Kruys vertoonde, doen oprijfen. Na het voorbeeld van dewelke niet alleen hare navol- gers, maar ook andre Koningen hare Kroonen, dewelke te voren open waren, met acht gevlochte banden ofte taxkens, bonnets-wijse hebben doen toevlechten; met dit onderscheyt, dat som- mige, als den Koning van Hispanjen de eyke- bladen behouden heeft, en andere in plaats van dien Lelyen, gelijk als de Koningen van Vrankrijk, en andre, als de Koningen van Engeland ten de- len Lelyen, en ten delen kleine Kruyskens ge- gebruykt hebben; andere wedrom half Lelyen en half Eyken, gelijk als Portugaal, andere geheel Eyken-bladen met Paarlen ofte Doppen onder- scheiden, gehouden hebben, als sijn de Konin- gen van Sweden, Denemarken, Polen, Hunga- rien en Bohemen.

Den Hertog van Savoyen heeft ook een Kroon met Eyken-bladen geciert, en boven toegeknoopt. Gelijk ook de Aarts-Hertogen van Oostenrijk mede een gesloten Eyken-bladige Kroon hebben, doch niet meer als met vier taxkens boven te sa- men gehegt; So hebben ook de Rijks-Keurvor- sten een besloten Kroon, doch deselve is meer een Bonnet gelijk, so als ook den Mijter van de Her- togen van Venetien eygentlijk geen Kroon en kan genomt werden.

Andre Vorsten voeren niet als een open Kroon van silver, in onderscheyt van des Kaisers of Ko- nings Kroonen, die van gout, en in gout werden afgebeelt.

De Hertogen hebben haren Onder-kroon met acht gelijk opgaande Eyken-bladeren beset.

De Princen hebben mede wel acht Eyke-bla-

deren, maar daar van sijn vier tussen elke opgaan- de, en sulx over de onderste nedergaande omge- krult; doch in oude tijden plegen soo wel Prin- cen als Hertogen, een roden hoet, gevoert met herminen, te dragen.

De Markgraven hebben een Kroon met vier uytstekende Eyken-bladen, met drie Paarle Dop- pen tussen elk derselver, daar van de eene drie- kantich is; met dit onderscheyt, dat de Hertog- en, Princen, en Mark-graven, die onder nie- mant anders en staan, hare Eyken-bladen op by- sondere grondvoeten boven den Onder-kroon vertonen, en de andere dewelke yemant anders onderhorig sijn, hare Eyken-bladen maar alleen uyt de Kroon self uytrijfen.

De Graven hebben een open Kroon, alleen met Paarlen beset.

De *Viscounts* ofte Burg-graven hebben alleen een slechten Kroon, of andersints met vier Paarle doppen beset.

De Baanderheeren en Baronnen hebben alleen een slechte Kroon ofte Tulbant, daar een open Helmet boven uytkomt.

De Ridders, en andere Edelen hebben alleen een open Helm boven haar Wapen-schild.

Het onderscheyt tussen een gesloten Kroon der Koningen, en een open Kroon der Hertogen, Princen, Graven, en andere minder Edelen, beduyt, dat deselve onder de Koningen sijn, en in hare waardigheyt kunnen toenemen en aan- wassen, daar de Kaisers en Koningen op den hoogsten trap van eere sijn, dewelke niet en staat te vergroten ofte verhogen, en daarom hare Kro- nen werden gesloten, als niemant boven haar er- kennende; en de uytwassende Eyke-bladen be- duyden geluk en voorspoet, daarom merendeels de Roomse Kaiseren in de oude penningen met een Hooft-krans van Eyke-bladeren vertoont werden.

De Turken, Persen, Meden, en andere O- rientaalse Koningen gebruyken geen Kroonen, maar hebben alleen het hoofd met een seer konstig gevlochten Tulbant bedekt, die niet min koste- lijk en met allerhande Edele Steenen en Paarlen is opgetoyt, en toegemaakt volgens tuyge van *Xenophon Exped. Cyri lib. 2. en Q. Curt. lib. 3. cap. 3.*

Dus verre vande Wapenen en Kronen gehan- 53 deld hebbende, fullen wy nu overtreden tot de Helmen; welke van alle oude tyden de onedele niet vermogten op hunne Wapenen te voeren, ge- lijk dan die nieulijx geadelt waren, niet vermog- ten eenige open Helmen, 't sy met tralien of son- der tralien te voeren, maar moest het visier ge- sloten en nedergeslagen wesen, om daar mede te betekenen, dat sy geen agt op de daden van een an- der te geven, nog ook die te gebieden hadden; van die soorte spreekt *Silius Italicus*,

Arato munimine clauserat ora.

Dog by bysondere gifte vanden Souverain, en om brave daden kon yemand daar van werden ge- dispenseed, 't welk dan in de brieven van Edel- dom specialijk uytgedrukt wierde.

Onder de open Helmen, waren die van de geboorne Edelen met twee tralien; voor Edel- luy-

lyyden van afkomst met drie; voot Ridders met vyf; voor Hertogen, Marquisen, Graven en andere met seven; mitsgaders voor Souverainen met negen, als sijnde een getal dat alle getallen in sig ver-yangt; So vermogten mede geen Edelen, nog *Ma-jores* nog *Minores*, op hunne Wapenschilden enige Helmen te stellen met platten aansigte, maar alleen van ter zyden, want het andere alleen eigen is den Prinzen, Veldoversten, en Hoofden van Ridderlij-ke Ordres, tot betekenis van volle magt, en dat sy hun oge over al moeten laten gaan, waar van 't ex-empel te sien is in 's Gravenhage, inde getimbreerde Wapens van Hertog Philips, en alle sijne Ridderen van 't Gulden Vlies, hangende inde grote Kerk op 't hoge Choor; nog insgelyx van Gout of geheel vergult, ten zy sy absolute Prinzen sijn, of van s' va-ders syde van Koninklykheit huys, andersints maar van Silver, en gemene Edelen van yser of staal.

Wat de forme der Brieven belangt, die den Kei-fer gaf aan nieulijx geadelde, om open Helmen te mogen voeren, sal de volgende kunnen dienen, verleent in 't Jaar 1579. aan Johan van Loven, die ten tyde van Keiser Carel de V. wiens Fourier hy was, over 't verslaan van een Saraceen in 't aansien van 't heir der Turken en Christenen, 't geen den Keiser hem bevolen hadde met dese woorden *Velthem*, de Stam-naam daar van verkregen heeft, die sij-ne nakomelinge naderhant altoos gevoert hebben.

Carolus Quintus, divina clementia Romanorum Imperator Augustus, ac Germaniae, Hispaniarum, utriusque Siciliae, Hierusalem, Hungariae, Dalma-tiae, Croatiae, Insularum Balearum, Sar-diniae, Fortunatarum, ac Indiarum, & ter-rae firmae maris Oceani, &c. Rex; Archi-dux Austriae, Dux Burgundiae, Lotha-ringiae, Brabantiae, Limburgiae, Lucem-burgiae, Geldriae, Wirtembergae, &c. Comes Habsburgi, Flandriae, Tirolis, Art-hesiae, & Burgundiae, Palatinus, Hanno-niae, Hollandiae, Zelandiae, Ferretii, Kibur-gi, Namurci, & Zutphaniae; Lantgra-vius Alsatiae, Marchio Burgoniae, & Sa-cri Romani Imperii, &c. Princeps Sueviae, &c. Dominus Frisiae, Maliniae, Salinarum, Tripolis & Mecheliniae, &c. fidei nobis dilecto, Joanni Velthem à Lovanio, fa-miliari nostro, continuo domestico, gratiam nostram Caesaream & omne bonum. T A-M E T S I omnibus subditis nostris ad gra-tiam impertiendam inclinemus, eorum ta-men commoda, honores, & ornamenta ex-tollere, & promovere magis cupimus, qui omnem aetatem omnemque suam operam & studium nostris, & Sacri Romani Imperii, ac serenissimae domus nostrae Austriae & Burgundiae rebus & obsequiis, impendunt; Quapropter considerantes ingenuas animi & corporis tui dotes, morum probitatem & industriam, nec non sinceram fidem &

observantiam erga nos, & Sacrum Roma-num Imperium, & potentissimas inclitas domos Austriae & Burgundiae, fidelem & gratam servitutem, quam nobis per com-plures annos & belli & pacis tempore praestitisti, maximè quando superiori anno M. D. XXI X. classe ex his nostris His-paniarum Regnis, in Italiam trajecimus, pacatisque Italiae rebus, & imperii diade-mate à Clemente VII. Pontifice Maximo felicitis recordationis insigniti, ad Germa-niam, & post conventus Imperii Augustae ac coronationem Sereniss. Principis Do-mini Ferdmandi fratris nostri charissimi, in regem Romanorum acquiserat, in so-lemni Principum Electorum & aliorum Imperii Sacri statuum praesentia celebra-tam, rursus ad alium conventum Ratis-bona habitum, inde contra Turcas in Pan-nonia proficiscimur, ab hisque negata pu-gnandi copia ac pedem referentibus, quum denuo per Italiam ad haec nostra Hispa-niarum regna reversi, novissimas expedi-tiones nostras, alteram videlicet in Afri-cam, alteram in Galliam Narbonensem suscepimus; in quibus quidem itineribus & expeditionibus, tu praesate Joannes Velthem, nos per omnem fortunam, & quae-cunque terrae marisque pericula continuo secutus es. Haec igitur tua obsequia, & quae indies praestas, & ad praestandum deinceps te promptum paratumque offers, quum merito nos inducant, ut te aliquo munifi-centiae nostrae munere ornemus. Motu ita-que proprio, ex certa nostra scientia, & de imperiali potestatis nostrae plenitudine, tibi praesato Joanni Velthem filiisque ha-reditibus & descendantibus tuis utriusque sexus legitimis, in infinitum arma & insig-nia tua olim tibi à nobis elargita, & quum talia sunt, videlicet scutum rubri coloris, in quo trabecula quam vulgari Gallico Cheuron vocant, aurei coloris ex utroque inferiori angulo, in medio supremi scuti ascendit, quinque conchas Jacobaeas ni-gras equalibus spatiis disjunctas conti-nens, in capite vero scuti aurei sive crocei coloris campo, aquila nigra unius capitis cauda & alis dispassis, & pedibus expor-rectis, rostro aperto, antrosum flexo, & lingua exerta, scuto veto galea super im-posita est, teniis sive laciniis aurei & ru-bri colorum redimita, in cujus cono dua-ale rubrae existunt, hoc modo immutan-da, augenda & exornanda duximus, pro-ut tenore praesentium immutamus, auge-mus & exornamus; videlicet galea clausa

Zzzz

in

in torneamentale conversa, supra qua ex fascia tortili aurei & nigri colorum loco alarum imago Turca veste rubra induti femore tenus promineat, sinistra parmam auratam, dextra vero ensen Turcicum si-ve acinacem, adictum sublevatum tenens, capite pileum rubrum, fascia alba circumvoluta tectum gerens: quemadmodum haec omnia in medio praesentium accuratius depicta sunt: volentes & decernentes quod tu praefate Joannes Velthem filiique haeredes & descendentes tui ante dicti praescripta arma & insignia sic a nobis immutata, aucta & exornata, ex . . . . . antea perpetuis futuris temporibus, habeatis & deferatis, per totum Romanum imperium, Regna & Dominia nostra, atque alibi ubique locorum in omnibus & singulis honestis decentibusque actis & expeditionibus, ceterorum armigerorum more, tam joco, quam serio, in torneamentis, hastiludiis, bellis, duellis, singulari certamine, & quibuscunque pugnis, vexillis, tentoriis, annulis, signis, sigillis, signetis, monumentis, aedificiis, universa suppellectile, & quibuscunque in rebus illis, prohibitu vestrae voluntatis, uti fruique possitis & valeatis, contradictione & impedimento cessantibus quorumque. APTIQUE sitis & idonei, ad ineundas & recipiendas omnes praerogationes, gratias, libertates, jura & consuetudines, quibus ceteri a nobis hujusmodi ornamentis insigniti, gaudent & potiuntur, absque alicujus contradictione & impedimento. MANDANTES universis & singulis Principibus, tam Ecclesiasticis quam secularibus, Archiepiscopis, Episcopis, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, Militibus, Clientibus, Capitaneis, vice dominisque Advocatis, Praefectis, Procuratoribus, Officialibus, Quaestoribus, Heraldis, armorum Regibus, Caduceatoribus, Civibus, Communitatibus, & denique omnibus nostris & Imperii Sacri subditis & fidelibus dilectis, cujuscunque status, gradus, & conditionis existant, ut te praefatum Joannem haeredesque & descendentes tuos antedictos, in hujusmodi armorum fruitione nec turbent, nec impediant, verum illis uti, frui, & gaudere pacifice sinant & permittant, quatenus gratiam nostram charam habeant, ac poenam decem marcharum auri puri pro medietate fisco seu aulario nostro, reliquam vero partem injuriam passi aut passorum usibus, quotiescunque contra factum fue-

rit, irremissibiliter applicandam incurrere formident; harum testimonio litterarum manu nostra subscriptarum & sigilli nostri Caesaris appensi munitarum. Datum in civitate nostra Toleti, die vigesimo mensis May, anno Domini millesimo quingentesimo nono: Imperii nostri, decimo nono; & Regnorum nostrorum, vigesimo quarto.

Onderteekent,

CAROLUS.

[Twederhande soort van Ridderchap,] Dat 45 is van afkomst, ofte uyt eygen verdiensten, daar van hier voor onderscheidtlyk is gehandelt.

Van oudts plag niemant tot het Ridderchap aangenomen, of tot Ridder verkoren te werden, of hy was van Edele afkomst, *ita constitutum a Friderico II. & Conrado IV. Vide apud Goliastum Constit. tom. 3. pag. 398.* Doch het selve wert verstaan met dese uytsondering, ten sy niemant buyten deselve qualiteyt om sijn bysondere diensten by gratie van den Kaifar daar toe was verkoren. Soo heeft ook den selven Keyset Frederik de II. 't selve aldus gelimitcert: *Ne cui militare liceat nisi qui vel de militari genere sit, vel militarem Ordinem ab Imperatore impetravit. Neapol. Const. lib. 1. cap. 56. 60.* Soo verhaalt Petr. de Vineis Epistol. lib. 6. Epist. 7. dat den selven Kaifar seker persoon, welkers Voor-ouders geen Edelluyden geweest waren, om sijn verdiensten tot Ridder maakte, seggende: *Quamquam pater suus miles non fuerit, & nostris constitutionibus caveatur, quod Milites fieri nequeant, qui de genere Militum non nascantur, ipse tamen de culminis nostrilicentia decorari valeat cingulo militari.* Het welk by ons ook also wert onderhouden, by dewelke van geen minder aanstien en sijn, die tot den trap van het Ridderchap door haar eygen deugden en verdiensten gekoren werden, als die het door haar geslacht en afkomst verkrygen.

Daar toe sonderling dient het voorbeeld, dat Otto Frisingensis lib. 2. cap. 18. verhaalt, van een slecht Soldaat, dewelke de lange Belegering moede sijnde, in aanmoediging van de andere tot het beklimmen van het Kasteel, alleen met sijn schild en swaart, met een enterbijltjen, gelijk sodanige waaghalsen gewoon sijn te gebruyken, de borst-wering opklimmende, van den Koning wiert geroepen, dewelke hem om sodanig stout bestaan, staandevoets met den Ridderlijken Gordcingel vereerde. Endeen was niet genoeg, daar toe van Edel geslagte en afkomst te sijn, maar moften daar toe in 't bysonder ingelijft werden, soo dat ook Kaifars en Koningen voor dat sy als Kaifars en Koningen, gekroont wierden, eerst haar selven Ridders hebben doen maken; soo heeft Willem de II. Grave van Holland in 't Jaar 1247. hem selven Ridder doen maken, eer dat hy Rooms-koning gekroont wierd; Soo verhaalt Sijebert in Chronie. ad annum 1160. dat Malcolmus Koning van Schotland, in den optocht van Henrik, Koning der Franken, den Ridderlijken

ken gordel omhangen wiert. En soo schrijft Koning Koenraat aan die van Panormen, *apud Petr. de Vincis Epistol. lib. 3. cap. 20. de Receptione Cinguli militaris, Licet, inquit, ex generositate sanguinis, qua nos a primis Componentibus natura dotavit, & ex dignitatis officio, qua duorum regnorum nos in solio gratia divina profecit, nobis militaris honoris officia non deessent, quia tamen Militia cingulum, quod reverenda sancivit antiquitas, nondum Seronius nostra suscepit, die presentis mensis Augusti, cum solennitate tyrociniis latius nostrum elegimus decorandum.*

55 ⁹ *Milites* genoemd wierden,] Om dat sy inden Oorlog dienden, en daar toe verkoren en verplicht waren; anders genoemd *Equites* of *Ridders*, om dat sy den Oorlog te Paerd dienden, en alle de ornamenten van *Ridderen* droegen, blykende by dese forme der brieven, daar by sy gecreëert wierden.

T*E, N. presenti nostro edicto, & de plenitudine nostrae Caesaris potestatis Militem, sive Equitem Auratum facimus & creamus, ac titulo & dignitate Militari decoramus, & ad statum & ordinem Militarem assumimus; Militaris quoque Cinguli & Baltei decore fascibusque & stemmate Auratae Militiae insignivimus, & fortitudinis Gladio accingimus, ac aliorum Militum numero & consortio clementer ascribimus & aggregamus, volentes & decernentes quod deinceps ubique locorum & terrarum pro vero Milite habearis & honoreris, possisque & debeas, pro hujusmodi susceptae dignitatis ornamento, torquibus, gladiis, vestibus, phaleris, seu Equorum ornamentis aureis, ceterisque omnibus & singulis Privilegiis, gratiis, dignitatibus & franchisis uti, frui, & gaudere, quibus viri strenui per nos stricto ensi facti & creati Milites utuntur, fruuntur, & gaudent, & etiam admitti ad quae illi admittuntur, quomodolibet de consuetudine, vel de jure.*

Inter virtutis premia (seyd Adrianus Junius) apud plerasque gentes fuit Equitum, quos illud seculum ab aureis ornamentis quae illis attribuuntur, Auratos appellat. Waer op mede slaen dese Versen van seeckeren ouden Schryver by de Engelsche natie,

*Eques ab equo is sayd of very right,
And Chevalier is sayd of Chevalrie,
In which a Rider called is a Knight.
Arragoners done also specifice,
Caballiero through all that partie.
Is name of worship, and so tooke his ginning,
Of Spores of Gold, and chiefly Riding.*

D A T I S :

*Eques ab equo werdt gesegt,
Chevalier van 't ryden te paerde.*

*Sulck een Rieder noemen sy Knecht;
Ook in Arragon een naam van waerde
Was Caballiero, nae en voor,
Van ryden, met een d'gouwe spoor.*

¹ *Het Ridder-maken,*] De ceremonien en pleg- ten tot het Ridder-maken vercyft geschieden niet over al op een en deselve wijze. Soo schryven Franciscus Sansovinus, en andere, dat het in de eerste tijden deser Eeuw toegang: Den persoon die Ridder gemaakt soude werden wiert gestelt op een Schouw-toneel, en geset in een stoel van silver, overdekt met groene sijde; en na dat hem verscheide vragen waren afgevraagd, onder anderen of hy de kloekheyt hadde uyt te voeren; al het gene een soo waardich ampt vercyft, en van die bequaamheyt getuygenis konde geven, wiert hem den eed voorgehouden, begrypde onder anderen, dat hy niet en vermogt te dienen tegens den genen van dewelke hy dese eer soude ontfangen, nog enig gevaar ofte vrese voor de dood in een regtvaardige en wettige querelle soude ontfien; dat hy de eere van alle Edele Vrouwen, Weduwen, en Wefen, sonderling des versogt sijnde, soude voortaan; welken eed gedaan sijnde wiert hy den Koning door twee sijner Edelen voorgestelt, die hem als dan met sijn swaart op het hooft aanraakte, seggende: God make van u eenen goeden Ridder; Waar naar hem het rapier wiert aan het lijf gebonden, by seven maagden in 't wit gekleet, en by vier *Ridders* de spooren aan de voeten gedaan, en wiert soo by de Koninginne aan de rechter hand, en een Hertoginne aan de linker hant, op een verheven plaats geleyt, en tussen den Koning en Koninginne neder geset, sittende alle de andere Heeren dry trappen lager, waar op sy met een groot festijn en triumphe getraecteert wierden. De ceremonien na dese instellinge sijn verscheiden geweest, als het geven van wapenen, spooren, het rijden met een gedekt paart met voetkleen, en andere cierende; *Phalera* genomt, en wat des meer is; doch wel meest met het aanraken en slaan van een rapier, aan 't oor of in den hals, en omgorden van 't selve; van welk slaan met het swaart, het selve by ons Ridder slaan genomt wert. Welk omgorden van den *Militaren Cingel*, ook by de Romeinen gebruykelijk was, den genen te vereeren, die haar wel gequeten hadden, ende voor vrome foldaten wierden gehouden. Soo heeft Karolus Magnus in sijn Bulle voor den Staat van Vriesland, in den Jare 802. gegeven, haren Vorst, die sy haar Mogentheyt noemden, gemachticht deselve tot *Ridders* te maken, by de omgordinge van het rappier, en het slaan aan het oor, en het geven van een teken ofte wapen van het Ridderchap, met byvoeginge van een Keiserlijke Kroon, met dese woorden: *Statuimus ut si quis ex ipsis substantiam habens Militarem & Militare voluerit, dictus potestas sibi gladium suum circumcingat, & dato eidem sicut consuetudinis est, manu sua colapho Militem faciat, eidem firmiter injungendo, ut deinceps more Militum sacri Imperii, aut Regni Francia armatus incedat: eo quod consideramus, si praedicti Frisones militaverint secundum statutam corporis & formam eis a Deo & natura datam, cunctis in orbe terrarum*

Zzzz 2

Mili-

Militibus, sua fortitudine, & audacia (dummodo ut predictum est sine armati) facile præcellent, & prævalebunt. Quis cuiusque sua Militia à dicta potestate recipere debent, in quo Corona Imperialis insignium sua libertatis à nobis concessa debet esse depicta. Dat is: Wy hebben ook ingestelt, dat so ymant daar toe gegoet sijnde met de eere van de Ridderlijke Ordre begeert verheerlijkt te werden, deselve Mogentheyt hem het swaart sal omgorden, en na der gewoonte met de hand een kinnebakslag sal geven, en hem alsoo sal Ridder maken, den selven verbindende, dat hy voort aan na de gewoonte der Franse Ryks Ridderen gewapent gaat, mits dien wy menen dat in dien de Friescn, haar na de grote en gestalte haars Lighaams, haar van God ingeschapen, Ridderlijk houden, sy lichtelijk alle Ridderen des Werelds in sterkte en dapperheid alsoo gewapent fullen te boven gaan. Dewelke het wapen van hare ordre van deselve Mogentheyt fullen moeten ontfangen, daar een Kaisars Kroon tot een teken harer verkregen vryheyt boven op sal staan.

57 *Met het omhangen of omgorden,] Volgens de getuygenissen der Historien vande volgende Eeuwen, daar van het Riddermaken werd gesproken; Soo heeft Carel de Grote selfs sijn Soon Louis tot Regensburg onder een groot Festyn het Swaart aangeboden; volgens tuyge van Fauchet l'Origine de Dignit. lib. 1. pag. 3. En Koning Lodewyk sijn Soon Karel de Caluwe het Swaard omhangen, daar Aimonius in 't verhaal van die Historie geen andere omstandigheden van schryft, en met geen andere woorden verhaalt, als daar heeft mijn Heer den Kaiser sijn Soon Carel het Ridderlijke Swaart aangeboden. Fredrik de eerste hield een grote maaltyd tot Ments, segd Arnold. Lubec. Histor. Schlav. l. 3. c. 9. ut filium suum Henricum Regem Militem declararet, & gladium super femur ejus potentissimum accingeret; op dat hy Koning Henrik tot Ridder maken, en het Swaart van mogentheid op sijn zyde soude binden. Ja met wat luyster en magnificentie Keisers en Koningen niet alleen huneigen onderdanen, maar ook sijnde t'samen in alliantie malkanders onderdanen en Ambassadeurs met dese waerdigheid hebben vereerd, kan gesien werden in het Ridderflaan van Richard de Rodney, Gefant aan Eduard de II. Koning van Engelant in 't Jaar 1316. Sekere oude naamlose Chronyk verhaalt het selve aldus; Dominus Richardus de Rodney factus fuit miles apud Keinsham, die translationis Sancti Thoma Martyris in presentia Domini Almarici, Comitis de Penbroek, qui cinxit eum gladio; & Dominus Mauricius de Berckley super pedem dextrum posuit unum calcar; & Dominus Bartholomeus de Badlesmere posuit aliud super pedem sinistrum in Aula; & hoc facto recessit eum honore. So getuygt Beka Histor. Ultraj. in Ottone 3. dat als Graaf Willem de II. inden Jaare 1247. voor dat hy Koning gekroond wierde, Ridder gemaakt soude werden, onder andere Ceremonien aldaar breder verhaald, den Koning van Bohemen den jongen Vorst met een gulden Swaart een slag inden hals gaf, met dese by gevoegde woorden; Tereeren des Almagtigen Godts, make ik u Ridder, en ontfang u dankelijk in ons geselschap. Sie voorts hier*

boven No. 33. Wat Ceremonien en circumstantien verder gepleegt sijn, wanneer den voorz. Grave Willem dese Ridderlijke waerdigheid ontfong, kan uyt het volgende gesien werden.

Regula Militaris Ordinis præscripta Willielmo, cum in Regem Romanorum eligeretur à Principibus Imperii in Comitibus Coloniensibus, Anno Domini 1247.

Quoniam *Wilhelmus, designatus Romanorum Rex adolescens est Armiger, visum nobis est, ut cum festinatione præparentur omnia, quæcunque sunt necessaria, ut secundum ritum Christianorum Imperatorum Miles fieret, antequam Aquisgranum diadema Regni susciperet, & ut secundum Christianam institutionem Miles effectus, & Regulam Militaris Ordinis professus, ex eo disceret, cujusmodi jugum in ordine suo susceperit, & quale votum in processione sua Regulæ emisisset. Itaque ex consensu nostro, preparatis in Ecclesia Coloniensi omnibus, post Euangelium solemnibus Missæ, prædictus Wilhelmus Armiger coram Petro Capucio Cardinali Sæ. Apostolicæ Sedis Legato, productus est per Regem Bohemæ, dicentem in hunc modum: Vestræ reverentiæ, Pater almi filie, presentamus hunc electum Armigerum, devotissime supplicando, ut vestra paternitas votivam ejus professionem suscipiat, quo Militari nostro collegio dignè ascribi possit; Dominus autem Cardinalis in Pontificalibus assistens ornamentis, eidem Armigero dixit, secundum Etymologiam nominis, quod Miles esse debeat*

M agnanimus in adversitate.
I ngenus in consanguinitate.
L argifluus in honestate.
E gregius in Curialitate.
S trenuus in virili probitate.

Sed antequam votum tuæ professionis facias, cum matura deliberatione jugum regulæ prius audias.

Ista itaque regula est Militaris Ordinis: Inprimis cum devota recordatione Dominicæ passionis, Missam quotidie audire; pro fide Catholica corpus audacter exponere: sanctam Ecclesiam cum ministris ejus à quibuscunque grassatoribus liberare; viduas, pupillos ac orphanos in eorum necessitate protegere; injusta bella vitare ini-

in qua stipendia remuere; pro liberatione
cujuslibet innocentis duellum inire; Impe-
ratori Romanorum, seu ejus Patricio re-
verenter in temporalibus obedire; Rem-
publ. cam illibatam in vigore suo permit-
tere; bona feudalia Regni vel Imperii ne-
quaquam alienare, ac irreprehensibiliter
apud Deum & homines in hoc mundo vi-
vere. Hac statuta Militaris regula si
devote custodieris, & pro virili diligen-
ter adimpleris, scias temporalem te ho-
norem in terris, & post hanc vitam re-
quiem aeternam in Caelis mereri.

Quibus expletis, Dominus Cardinalis
conjunctas manus ejusdem Tyronis clausit
in Missali, supra lectum Evangelium ita
dicens: Vis ergo Militarem Ordinem in
Nomine Domini devote suscipere, & re-
gulam tibi verbotenus explicatam, quan-
tum potes, perficere? Cui respondit Armiger,
volo. Et tunc Dominus Cardinalis
subsequentem professionem, Armigero de-
dit, quam idem Armiger palam omni-
bus in hunc modum legit, Ego Wilhelmus,
Comes Hollandiae, Militiae Princeps,
Sacrique Imperii vasallus liber, jurando
profiteor regule Militaris observantiam,
in praesentia Domini mei Petri, ad Velum
Aureum Diaconi Cardinalis, & Aposto-
licae sedis Legati, per hoc Sacrosanctum
Evangelium, quod manu tango. Cui Cardi-
nalis: Hac devota professio peccatorum
tuorum sit vera remissio, Amen. Istis
itaque dictis, Rex Bohemiae ictum im-
pegit in collum tyronis ita dicens: Ad ho-
norem Dei omnipotentis, te Militem or-
dino, ac in nostrum Collegium gratanter
accipio. Sed memento, quoniam Servator
mundi, coram Anna Pontifice pro te co-
laphisatus & illusus coram Platone presi-
de, & flagellis caesus, ac spinis coronatus,
coram Herode Rege chlamide vestitus &
derisus, & coram omni populo nudus &
vulneratus, in cruce suspensus est, cujus
opprobria meminisse te suadeo, cujus cru-
cem acceptare te consulo, cujus etiam mor-
tem ulcisci te moneo.

Quibus ita solemniter adimpletis, no-
vus Tyro post dictam Missam cum stri-
dentibus buccinis, perstreptibus tympa-
nis, & tinnientibus cymbalis contra filium
Regis Bohemiae tribus vicibus concurrat
in hastiludio, & exinde, cum gladiis eni-
tentibus, dimicationis tyrocinium fecit.

Erant autem ei in eadem sua electione
& Curia Praesentes;

Petrus Caputii, Cardinalis Legatusque
sedis Apostolicae,

Rex Bohemia cum filiis suis,
Arnoldus de Isenborch, Archiepiscopus
Trevirensis,

Conradus de Hoystaden, Archiepiscopus
Coloniensis,

Gerhardus, Archiepiscopus Mo-
guntinensis,

Henricus de Geldria, Electus Leodien-
sis,

Otto de Hollandia, Episcopus Trajec-
tensis,

Cum novem aliis Archiepiscopis & E-
piscopis, Marchio Brandenburgensis,
cum pluribus Ducibus, & Marchionibus,
& vasallis Imperii.

Dese maniere van doen van den Degen aan het
lyft te binden willen sommige dat van de Romei-
nen af komt, dewelke in het aannemen van hun
volk tot Krysluyden, deselve eerst deden eed swee-
ren, ende het Sweerd met sekeren riem omgor-
den, sonder het welke niemand voor een Krygs-
man erkent wiert, schoon sy al mede te Veld trok-
ken; hadden daar toe ook haar bysondre teke-
nen der benden op den selven Riem; Van dit om-
gorden leestmen in l. 25. l. 38. §. 1. & l. 43. ff. de
Testam. Militis. Vide Briston. lib. 2. Sect. Antiq. ex
Jure Civili antiquit. cap. 6. 7. Andere menen, dat het
ons van den Ouden Duytsen is aan gekomen, dat
wel het waarschynlijkste is, dewelke hare jongel-
ingen tot mannelijken staat gekomen sijnde, ende
bequaam geagt, haar het geweer aan het lyf bon-
den, en haar knegten noemden, waar mede ey-
gentlijk Krygsluyden en Milites beduyd werden,
gelijk als men in de oude Schriften leest, soo veel
Vaandelen knegten. Soo als dan ook de manier
van met een Swaard in den Hals te slaan van den
ouden Duytsen afkomt, dewelke op gelijke ma-
niere hare dienstbare Lyf-eygenen hare vryheid
schonken, en om haar bysondre diensten tot
vrye luyden maakten, regtende tot dien eynde
een maaltyd aan, van sijn ende des Dienaars beste
vrienden, in welkers tegenwoordigheid den Heer
sijn dienaar naar een korte aanspraak van sijne
goede diensten voor hem dede nederknielen, en
met een Swaard in den Hals sloeg, en hem het sel-
ve voort in handen gaf, seggende dat hy hem daar
mede op sijn vrye voeten stelde, en hem tot een
kaarl, dat is een vryman maakte, en daarom met
dat Swaart beschonk, op dat hy hem daar mede
als een Regt-schappen Karel tegens alle ongelijk-
jens sijne verkregen vryheid, soude beschermen
en verweeren. Welke manier van doen ook by
de sommige in 't verkiesen van haare Pagien en
lyfknegten gepleegt wierd, gelijk wy lesen dat
Karel Grave van Egmond, Prince van Gaveren,
in 't Jaar 1617. in 't weeragtig maken en aanne-
men van een sijner Pagien, in de tegenwoordig-
heit van sijn ander hof gesint, naar een kort ves-
haal van de waardigheid, en waar toe de Wape-
nen gedragen wierden, hem solemnelyk een
Swaard aan sijn syde heeft gebonden, en hem ge-
boden het hoofd te dekken, en met hem ter Ta-
fel

fel te gaan zitten, en onder anderen daar by verhaalde, dat alle Pagien by hem dufdanig weeragtig gemaakt haar altyd wel en manhaftig hadden gedragen, en tot een-en-twintig toe soo in den Oorlog als noodfakelijk duel-gevegt door 't Rapier gevallen waren.

59 ^u Om haar byfondere waardigheden,] Yemand alleen door fijn byfondere verdienfte tot een Edelman te maken, is van ouds bekend, en fijn daar van foo in de H. Schrift als in andre Historien menigvuldige voorbeelden van luyden, dewelke van geringen en flegten doen, tot den hoogften trap van waardigheid fijn op geklommen. *Sepe evenit Uinguit Valer. Maximus, lib. 3. cap. 4. de humili loco natis, qui clari evaserunt) ut & humili loco nati ad summam dignitatem confurgant, & generosissimarum imaginum fetus, in aliquod devoluti dedecus, acceptam a majoribus lucem in tenebras convertant.* Daar hy dan verfcheyde Roomfe en andere voorbeelden by brengt. Soo leeft men, in het 1. Bouk der Koningen, dat Saul en David de eerfte Koningen van Juda, van flegte Schaapherders tot Koningen geworden fijn. Agatocles Koning van Sicilien was van een feer flegte en geringe opkomt, van een pottebakker in Sicilien felf gebooren. Dionifius de tweede Koning van Sicilien, was van een feer veragt geflagt. Artaxerxes, Koning van Perfien van geringe opkomt, heeft de magtige Parters onder fijn gebied gebragt. Eumenes dewelke na de dood van Alexander Cappadocien en Paphlagonien bekeerde, was van een Wagenaar geboren, dewelke daar mede fijn huysgefin te onderhouden had. Arfaces, Cambyfes en Darius fijn in bloedschande voortgeteelt; Tellexanes een Wagemaker van fijn Ambagt is, Koning van Lydien geworden; Primiflaus de III. een, Akkerman gebeurde 't felve met Q. Cincinnatus te Romen, dat hy uyt het Veld gehaald, en voor Koning van Bohemen wierd aangenomen. Den groten Tamerlaan Koning der Tartaren en Perfien, was van een Schaapherder en Veehoeder voort gebragt. Tullus Hostilius, Tarquinius Prifcus, en Servilius, drie van de eerfte en voornaamfte Roomfe Koningen, waren van Landluyden en geringe Koopluyden tot Koningen geworden, en werd gefeid dat felfs den Keifer Auguftus, boven al de andere Keiferen geagt, fijn Grootvader tot een Geldwifelaer, en fijn Vader tot een Makelaer heeft moeten erkennen.

Onder de volgende Keiferen waren Trajanus Optimus, en Flavius Vefpafianus van geringe afkomst; Helvius Pertinax was van een vrygemaakte slave en Houtkooper van fijn doen gebooren; Pofthumus en Sollianus, twee van de eerfte dertig genoemde Tyrannen, dewelke federt Valerianus van de Perfien gevangen was, en Gallienus nog regeerde, het Roomfe Ryk hebben ingenomen, waren uyt haar eygen doen, en niet van enig vermaart geflagt, befaamt. *Trebellius Pollio Historie Augufta fcriptor, de triginta Tyrannis in Lolliano III. eorum vitam obfcurem vocat, qui privata virtute clari non nobilitatis pondere vixerunt.* Marius, of gelijk als andere seggen Mamurius, die Pofthumum en Lollianum volgde, was een Smit van fijn Ambagt, daar van hy hem ook niet en fchaamde te roemen, in fijn eerfte aanspraak tot het

Roomfe Volk, met defe woorden: *Scio Commilitones posse mihi objici artem pristinam, cujus mihi omnes testes estis: Sed dicat quisque quod vult. Utinam semper ferrum exerceam, non vino, non floribus, non mulieribus, non popinis, ut fecit Gallienus, indignus patre suo & sui generis nobilitate. Ars mihi objiciatur ferraria, dum me & extera gentes ferrum atre classe suis clavis recognoscant. Vide Trebell. Pollion. in Mario VII.* De Vader van Valentinianus was een Lyndrajer. Justinus de Vader van Justinianus was een Varkendryver geweest. Probi Vader was een Warmoesman, en Maximinus was een Schaapherder. En om de Groten van onsen tyd niet uyt te fluyten, dient het voorbeeld van den groten Cardinaal Mafaryn, dewelke gans Vrankryk na fijnen raad dede luyfteren, en alles wat hy wilde wift te wege te brengen; dewelke gefeid wierd, van een Hoedemaker voortgekomen, en felfs in fijn jonkheid voor een Poftilion, en Poft-ryder gedient te hebben. Wat en waar van fijn onfe dappere en vermaarde Zeehelden, Piet Hein, Heemskerk, Tromp, de Ruyter, Wittens, en andere tot den top van de hoogfte waardigheid opgeklimmen en afgekomen, als van Pik-brouken en geringe Matrofen, van hun eygen doen en dappere kloekmoedigheid.

^u Van ouds den oudsten Soon alleen,] Daar van 60 de voorbeelden by na in alle geflagten te vinden fijn. En als yemand in ouden tyden feer veel landeryen en Heerlijkheden befat, ingevalle de felve veel Soonen hadde, foo behielt als dan den oudsten Soon voor hem den Vaderlijken toenaem met de wapenen, mitsgaders de voornaamfte Heerlijkheyt; fijn andere jongere broeders kregen tot haar Erffenis al te met 400, 300, 200, 100, 80, 70, 50, 40, 30, 20, 10. ja drie Margen lants, naar de mogentheyt ofte gunfte van haar overleden Vader. Dese jongere Soonen dan een Casteel, Slot ofte Hofstede op 't felve Landt doende bouwen, verlieten defelve den Vaderlijken naam, en naemen aan den toenaem vande Wooninge by haar gebouwt. Dus waren de Oude Edelen de eer van haar Huysen by haar gefigt, tot onderscheyt van den nieuwen Adel, die den naam der Huysen by haar gekogt waren aannemende.

Maar de jongere Soonen behielden de Vaderlijke wapenen en timberteekenen, dog maekten alleenlijk feker onderscheyt in de coleuren, als by exempel, den Baender-Heer van Waffenaar voerde drie silvere waffende Maenen in eenen rooden Schilt, gequartileert met een gulde Bare op een Schilt van Lafuyr, datmen meynt het Wapen te fyn vande oude Burg-Graven van Leyden.

Maar de Heeren van Polaenen uyt een jonger Soon van Waffenaar descenderende, hebben den naam van Waffenaar verlatende, aengenomen den naam van Polaenen; Item de drie silvere waffende Maenen verandert in drie swarte waffende Maenen in een Schilt van filver.

Van gelijken hebben ook gedaan de Heeren van Duvendoorde, die den naam van Waffenaar naarlattende, aengenomen hebben die van 't Huys te Duvendoorde, en de drie silvere waffende Maenen verandert in drie swarte waffende Maenen in eenen gouden Schilt. Maar alsoo den 4. December 1523. het manlijk oir in Heer Johan van

van Waffenaer in zijn leven Burg-Grave van Leyden, en Baenre-Heere van Waffenaar, &c. ophiel, hebben de seer oude Stam-Adelijke-Huyfen van Duvenvoorde, Bosch, Warmont, Opdam, &c. in dese onse tyden, als van jongere Soonen van Waffenaar descenderende, de volle Wapenen, Item den naam van Waffenaar wederom aengenomen. Het welk met de manieren van Frankryk over een komt. In Engeland gaat het nog verder daar den Oudsten Soon niet alleen is navolger van het leengoed, en het Stam huys, Wapen, certitelen en naam van de Familien, maar zelfs van alle de nalatenschap, met uytkeeringe alleen van een kleyn onderhoud aan d'andere kinderen; Sie boven op No. 47.

61 ^w *Adel van geslagt en afkomst niet minder geagt,*] Alhoewel van ouds onder de soorten van het Adeldom de eerste en voornaamste is geweest, die uyt een adelijk geslagt en afkomst voortquam, dewelke hoe ouder en hoger die konde werden opgehaalt, hoe meerder die geagt wierd; *Ita Imperator Justinian. in l. 2. §. 9. Cod. de Vet. Jure enucleando Anatolium virum illustrem & ab antiqua stirpe legitime procedentem alius in dignitate preponit. Ad l. 7. Cod. de Postulando. l. 1. ff. de Censibus, & §. 3. vers. Similes aduersus militem de pace tenenda. In feudis lib. 2. tit. 27. & ibi DD.* Soo dat deselve in meerder agtinge schijnen te sijn, als die gene, dewelke den Adel uyt haar eygen daden en verdiensten nieuwljks verkrygen, (daar van het veragtelijk spreek-woort, Het is den eersten Edelman in sijn geslagt) en den ouden Adel die uyt het geslagt en afkomst beroemt is, voor alle andere soorten van Adel gestelt wert; *per ea que tradunt Tiraquell. de Nobilitate cap. 19. Carol. Lo-Sean des offices lib. 1. cap. 9. num. 29. Florent. Thiriat. Traët. de la Noblesse de Race num. 9.* Soo en is nochtans die gene, de welke uyt eygen daden en verdiensten werd verkregen, in der daad niet minder te agten, maar meerder eere waardig.

Waar over *M. Tull. Cicero in Oratione qua respondet Salustio*, die hem een nieuweling, en den eersten Edelman van sijn geslacht spots-wijse genomt had, alhoewel hy van Koninklijken bloede was, het selve liet voor by gaan, en liever sijn eer socht uyt sijn eygen deugden en waardigheyt, als uyt sijn geslachten afkomst, met dese woorden: *Ego virtute mea meis preluxi majoribus, uti si prius noti non fuerint, a me accipiant initium memoria; satius enim est rebus a me gestis florere, quam majorum opinione niti & ita vivere ut ego sim posteris meis nobilitatis initium & virtutis exemplum.* Dat is: Ik heb met mijn eygen daden mijne Voor-ouders een licht ontsteken, daar door sy die te vorens onbekent schenen, van my de eerste goede gedachten ontfangen. Want het is beter uyt mijn eygen daden te pralen, als op de verdiensten van mijn Voor-ouders te roemen, en sodanig te leven, dat ik voor mijn nakomelingen, het begin van Adel en goede verdiensten make. So seide *Marinus apud Salust. in Jugurtha*, datter geen nydiger menschen en waren, als die dewelke de eer die sy door andere verkrygen, aan andere, dewelke die uyt eygen verdiensten toekomt, quamen te weygeren. *Aristoteles de Nobilitate virtutem recentem antiquiore meliorem esse probat, quia prestat*

si quis ipse virtutis amator sit, quam si talem avum aut alium ex majoribus habuerit; referente Stobaeo de Nobilitate sermone 84.

^x *Met den naam van Heer,*] Ten tijde der 63 eerste Graven van Holland, was niemant met de titel van Jonkheer bekleet, als de Soon van Graaf Floris de laetste dier naam, over al genaamt Jonker Jan inde Hantvesten. Daar na geduyrende de regeringe van Avennes hier te Lande, wierden de Ridder's Messire, dog de Jonkeren Damoiseaux genaemt. Daar na anno 1409. den Heer van Montfort Jonker van Montfort, den Heer van Geervliet, Jonker van Gaesbeek. Insgeljk in Zeelandt an. 1468. werde Philips van Waffenaar mede Damoiseau geseyt. En op 't Jaar 1547. werde den Grave van Meurs mede metten tytel van Jonker verheerlijkt. Maar den tytel van Jonker is jegenwoordig by ons hier in dese Vereenigde heerfchende Vrye Nederlanden so gemeyn, dat die zelfs aen Burgerlijke perfoonen gegeven wert.

De Francen seggen ook *Sire* in plaats van *Messire*; Butkens tropheen van Braband pag. 113. De Engelsche seggen *Sir William*, *Sir Peter*, en soo voort; dat by ons Heer beduyd; van het Grieks Woord *Heros*, een uytnemend, en uytstekent Perfoon, en werd deselve naam niet agter maar voor de naam geset, tot een teken van uytsondering; soo is niet lang geleden by Resolutie van den Hove verstaan, dat gene Requesten ofte andere Schrifturen sullen werden aangenomen, daar by yemand de qualiteyt van Heer voor de naam gestelt heeft.

^y *Welgebooren,*] Dat sijn *Patricii*, welkers Ouders 63 Voorouders op haar eygen goed levende haar als Edelluyden gehouden hebben, dewelke juyst in den Oorlog niet gedient hebben, maar haar selven in publyque diensten gehouden hebben, daar van mede hier voor op het Woord *gemene Edelen*, breder werd aangetekent; Sie boven No, 38.

^z *Tot Burgerstaat vervallen,*] Door hoedanige 64 oorfaken yemand van het regt van Adel komt te vervallen werd in 't lange verhandelt by *Tiraquell. de Nobilitate. cap. 24. & seqq.* Als sijn armoede, en sodanig verval dat sy haar selven na haar staat niet en kunnen erhouden, en van haar middelen niet kunnen leven soo dat sy genoodsaakt sijn haar selven tot enige diensten, ofte Ambagten te begeven, daar sy haren kost mede winnen. *Vide Bart. ad l. 1. Cod. de dignitat. & Joann. Plateam ad eandem legem;* welken aangaande onderscheyt staat te maken, tussen slechte en verachte Ambachten en Handtwerken, en de sodanige dewelke in kunst en wetenschap bestaan, en niet soo seer om winst, als uyt lust en yver tot deselve kunst en wetenschap werden geoeffent; soo verstaatmen dat grote en aansienlijke Koopmanschap den Adel niet en verhindert. *Mercators enim non esse pro vilibus habendos probat l. 12. ff. de Decurion. & l. 2. ff. de mundin.* daar van hier voor 't sijner plaatse mede wert verhandelt; met hoedanig onderscheyt mede de Landbouwerje wert gehouden, van luyden dewelke op haar eygen Landgoederen leven, daar die andersints verachtelijk wert opgenomen, *in l. 19. Cod. de Agricol. & Censib. & ibi DD. & l. 15. Cod. de*

de re milit. Vide Andr. Gail. de Arrest. Imper. cap. 8. num. 19. Alciat. Parerg. cap. 14. & 16. Zas. in Intellect. sing. lib. 1. cap. 3. Leonin. lib. 6. emendat. cap. 3. num. 4. Georg. Tholosan. de Republ. lib. 4. cap. 8. Goris Advers. Juris lib. 1. cap. 13. Bruntmann. in l. ult. cod. de Mancip. & Colon. Hoedanig de grootste Edelluyden van 't Land, by ons in voortijden haar eygen Landen bebout, en op haar eygen goed geleefd hebben; het welk met de manieren van Vrankrijk over-een-komt, per ea que tradunt Rebuff. ad Constit. Regias Tract. de Mercatura Minuat. gloss. 1. num. 24. Anton. Fab. ad Cod. tit. de Dignitatib. defin. 3. Joann. Papon de Arrestis lib. 5. tit. 11. cap. 21. Carol. Loysseau Tract. des Ordres cap. 5. num. 110. Hoedanige ook by de Romeinen uyt de Landbouw gehaalt, en tot Burgermeesters en Veld-heeren van Rome ver-koren sijn. Ita Luc. Quint. Cincinnato aranti ju-gera sua Viator dictaturam attulit, cui viator, Vela corpus, inquit, ut proferam Senatus populique Ro-mani mandata, teste Plin. Nat. Histor. lib. 18. cap. 3. Vide Liv. lib. 3. Dionis. Halicarnass. lib. 2. & Val. Maxim. lib. 4. cap. 4. Abdolonimo hortum propriis manibus expurganti Regia dignitas allata; teste Q. Curtio. lib. 4. cap. 1. Cyrus Persarum & Orientis Rex agro suis manibus condito gloriabatur, referente Xenophonte Cyroped. M. Curius cum Sam-nites, Sabinos, & ipsum Pyrrhum devicisset, in re rustica reliquum vite peregit. Cicer. de Senectute. Idem de Antonino Pio, Clodio Albino, Diocletiano, & Theodosio Imp. Romanis produunt Valer. Maxim. Jul. Capitolin. Sext. Aurel. & Eutropius Histor. Augu-
sta Scriptores. En is de Landbouwerij by den Ro-meinen in sodanige agtinge geweest, dat de voor-naamste Adellijke geslagten haren toenaam daar van gehouden hebben, gelijk als de Faby, de Pifones, de Boonsajers, Lentuli, Wikken, ofte Lincen, Cicerones Erwetters, Pilumni Viselaars, ofte Mor-tiers, Porcii, Swynsluyden, Tauri, & Vitelly Koe-kopers, Offseweyers, de quibus Vid. Georg. Tholosan. de Republ. lib. 4. cap. 8. Soo sijn in Denemarken de Ossenstallers en Roskammers de voornaamste Edelen van het land, en bestaat in Vrankryk het voornaamste besit en inkomen van den Adel in het beplanten en bebouwen der Wynbergen, en Wynpersen. Soo dat de Landbouwerij geen-sints aan den Adel hinderlijk is, ten sy in enkele werklieden, die niet voor haar eygen, maar voor een ander in daghuur gaan werken, Ut recte distinguit Aristot. Politic. lib. 7. cap. 9. & 16. Vide etiam Anton. fab. ad Cod. lib. 9. tit. 29. defin. 3. & post omnes Tiraquell. de Nobilitate. cap. 33.

65 Belangende de Advocaten en Regts Voor-spraken, dat hare bediening so heerlijk en hoog geagt werd, dat een Edelman die deselve oeffent dubbele eere waardig is, en sulx geen hinder aan het Adeldom en doet, of daar door den Adel enig-sints kan worden verloren of vermindert, is een bekende saak. Laudabile enim vitaeque hominum necessarium Advocationis officium; & maxime principalibus premiis oportet remunerari l. 4. Cod. de Advocat. divers. judicium. Nec putet quisquam eo munere honori suo aliquid esse detractum l. 6. in fin. Cod. de postul. & postquam Advocationis deposuerint officium, dignitate & imperiali libertate potiantur l. 1. Cod. de Advoc. divers. judicium. Et hos

in foro meritum nobilissimos facit l. 7. Cod. de postu-lando, & Advocatum suum nobilitat officium, cum ambigua causarum fata dirimunt, suaeque defensionis viribus in rebus saepe publicis ac privatis elapsa erigunt, fatigata repatans, non minus providentes humano generi, quam si praelis atque vulneribus patriam parentesque salvarent, per text. singul. l. 19. Cod. de Advocat divers. judicior. Soo roemt Aelius Spartianus in Didio Juliano, dat den Kai-sar Julianus ook een Regtgeleerde was, het welk hem sijnen Adel meer versterkte als alle ande-re sijne waardigheden. Didio Juliano, inquit, qui post Pertinacem imperium adeptus, proavus fuit, Sabinus Julianus, Bis consul, praefectus urbi, & ju-risconsultus quod magis eum nobilem fecit. Het selve ampt is selds by de Keiseren Germanicus, en Vespasianus met grote lofen luyfter bedient teste Sueton. in dictis Caesar: En was Martianus geen van de minste onder den Regtgeleerden, Ut liquet ex l. 1. §. ult. ff. ne de Statu defunctorum. Soo dat dit ampt onvermindert het regt van den Adel en ten luyfter van het selve mag bedient werden niet alleen in de hoge Viercharen, maar selds ook voor den subalternen en minder en Regter. Gelijk dat by het hoge Hof van Parys is verstaan, volgens tuyg van Autum. en sa Conference du droit ad l. 3. Cod. de Commerc. & Mercat.

Anders als met den Notarisen en Procureurs, 66 welkers ampt van slegten en veragten doen wierd gehouden. Vile enim & abjectum semper fuit Tabellionum & Procuratoris munus, & claro, nobi-lique viro indignum, per text. l. 15. & l. 34. Cod. de decurionib. & filys eor. junct. l. fin. Cod. de Serv. Reipub. manumitt. & ibi DD. Het welk by een Edelman, sonder quetsen en verlies van sijn Ade-lijk regt niet en soude mogen bedient werden. d. l. 34. Cod. de Decurionib. Dog dewyl die texten alleen spreken van Notarisen, en Procuratores ad negocia, dewelke yemands saken by lastgeving te bevorderen aannemen, die geen vast beroupen hebben, ut recte notat & distinguit Anon. Fab. Cod. Sabaud. Cod. de dignitatibus. defin. 5. werd het selve met sodanig onderscheid verstaan, dat de Procuratores van de hoge Viercharen, der Princen Hoven als Taalluyden dienen, en dien aangaande benevens den Advocaten ge-stelt werden, ende haar ampt sonder quetsen van den Adel kunnen bedienen, in onderscheid van de andere minder Procureurs van de Vier-scharen, in de Steden en Dorpen, welkers dienst soo veel geringer is, en soo veel van de andere in waardigheid verschilt, als de Raden van de Hoge Viercharen van de Regters in de Steden en ten platten lande. En geen wonder en is dat de andere Procureurs en Taalluyden van de hoge Hoven met den Advocaten vergeleken werden, om dat sy so een hoogwaardig ampt bedienen, en by haar veel werd uyt gevoert, het geen te voren het Werk van een Advocaat plag te wesen. Het selve is met dusdanig onderscheid verstaan by den Raad van Savoyen; Anton. Fab. Cod. de dignita-tib. d. defin. 5. by den Senaat van Burdois, Au-tum. ad l. 3. Cod. de dignitatibus. en by den Braband-sen Raad tot Mechelen, teste Christin. vol. decis. 108. num. 8. Vide etiam Tiraquell. de Nobilitate cap. 30. & Zyp. Notis. Jur. Belg. tit. de procurat.

Soo

Soo werd ook verstaan, dat het Notaris ampt by ons soo slegt, of soo veragtelijk niet en is, dat daar door yemand sijn Adeldom soude verliezen, als dewelke moeten sijn luyden van eere, en van bysondretrouwigheid, by den Prince van den lande daar toe met kennisse van saken verkoren. *Vide Zyp. Judic. lib. 3. cap. 2. Traquell de nobilitate cap. 30. num. 8. Anton. Fabr. ad Cod. tit. dignitat. defm. 4.*

67 Naast de Advocaten en Regtsvoorpraken komen de Medici en Chirurgyns, dat is Artzen en Geneesmeesters; Welkers doen by de eerste tyden der Romeinen seer veragt was, en by de dienstbare luyden sonder onderscheid geoeffent wierd. Alste sien in l. 26. ff. de Operis libertor: Soo dat ook de Vroedwyven en allerhande soort van Quakzalvers en landlopers daar onder wierden gerekent, uyt gefondert alleen de goede geluk seggers, spookmakers, en gochelspeelders. Soo wy vinden by *Ulpianus in l. 1. §. 2. & seqq. ff. de Extraord. Cognitionib. Sed & obstetricem audiant, que utique Medicinam exhibere videtur. Medicos quis accipiet, etiam eos qui alicuius partis corporis vel certi doloris sanitatem pollicentur. Ut puta si Auricularius, si fistula, vel dentium. Non tamen si incantavit, si imprecatus est, si exorcizavit. Non sunt ista Medicina genera, tametsi sint qui hos sibi profuisse cum predicatione affirmant. Junct. l. 6. §. 1. ff. de Excusat. tutor. Ubi Medici, qui circulatorum vocantur, quemadmodum a reliquis muneribus ita & a tutela & cura excusantur.* Dewelke tot geen publyque diensten mogten beroepen werden, en in 't geselschap van eerlijke luyden niet en wierden toegelaten. *Ut est textus in l. 17. §. 1. Cod. de Episcop. & Cleric. his qui parabolani vocantur neque ad quod libet publicum spectaculum, neque ad curia locum, neque ad iudicium accedendi licentiam permittimus.* Parabolanos by ons Quakzalvers genoot; *Accursus ad l. 18. Cod. de Episcop. & Cleric. & ad l. 6. §. 1. ff. de Excusat. tutor. sic dictos putat, quod Medici multas habeant parabolas, quodque uti quisque loquacior est, ita & doctior Medicus vulgi sententia & opinione existimetur;* hoe dat een Doctoer meer woorden gebruykt en veel gelijkenissen bybrengt, hoe dat hy meer gegt werd. De Circulatorum hebben wy Landlopers genoemt, *Circumforaneos*, dewelke haar op alle markten vertonen, ende nergens een vaste plaats houden; dewelke ook by ons in grote veragtinge sijn. Waar door het regt van Adel soude werden verloren. In Onderscheid van andere geneesmeesters, dewelke naar voorgaande ondersouk daar toe werden aangenomen en erkent. Hoedanige met en weinig voor de tyden van den Keiser Justinianus mede toteen seekre onderscheidentlijke Ordre gebragt sijn, en Archiatri genoemt wierden; Dat is van de eerste soort en Ordre onder deselve, die wy Artzen noemen. Dese waren wederom twederhande, *Archiatri Principis*, die het Hof van den Kaifar bedienden, en ampts halven mede vooren onder de Edelen gerekent, en in grote agtinge gehouden wierden. *Unde Honorius & Theodosius Imperatores de illis ita rescripserunt in l. unie. Cod. de Comitibus, & Archiatri Sacri Palatii. Archiatros intra Palatium militantes, si Comitum primi ordinis nobilitaverit gra-*

du, inter Vicarios taxari precipimus, sive jam pridem deposuerunt militiam, sive postea deposuerunt: ita ut inter Vicarios & duces qui administraverint, & eos qui Comitum primi Ordinis meruerint, nihil intersit, nisi tempus quo quis administraverit, vel Comitum adeptus est insignia.

Andere waren *Archiatri populares*, dewelke de Gemeente ten dienste waren, over de welke in *Cod. Theodosian. l. 8. de Medicis & Professoribus. Unde perit l. 9. Cod. de Professor. & Medic.* loodanige Ordre en regt wierd gesteld, dat sy, vermits haar jaarlycx inkomen, den armen soo wel als den rijken, om redelijk loon, niet na haar kunst en waardigheid, maar na haar moeyten en dienst, sonder voorgaande verding te maken, mosten helpen, ende met kennis van saken daar toe mosten werden beroepen. *Archiatri scientes annonaria sibi commoda a populi commodis subministrari, honeste obsequi seniores malint, quam turpiter servire divitibus. Quos etiam ea patimur accipere qua sani offerunt pro obsequiis, non ea qua periclitantes pro salute promittunt. Quod si huic Archiattrorum numero, aliquem aut conditio fatalis, aut aliqua fortuna decerpserit, in ejus locum non patrocinio prapotentium, non gratia judicantis alius surrogetur, sed horum omnium fidei circumspetione dilectu, qui & ipsorum consortio, & Archiatria ipsius dignitate, & vestro iudicio dignus habeatur, de cuius nomine referri ad nos protinus oportebit.* Dewelke ook benevens den Regtsgeleerden en andere Meesters van de vrye kunsten zyn begunstigt met het voorregt, dat sy in geen togt of wagt, of huysvesting van Souldaten, nog eenige andere lastige diensten souden gehouden zyn, of enig ongemak door gemeene Regtsvordering, hoon, ofte laster-spraak souden onderworpen zyn. *Per l. 6. Cod. de Professorib. & Medic.* daar den Kaifar Constantinus aldus beveeld: *Medicos & maxime Archiatros, & ex Archiatri, Grammaticos, & Professores alios litterarum, & Doctores legum cum uxoribus & filiis, nec non & rebus, quas in civitatibus possident, ab omni functione & ab omnibus muneribus vel civilibus, vel publicis immunes esse precipimus, & neque in Provinciis hospites recipere, nec ullo fungi munere, nec ad iudicium deduci, nec eximi vel injuriam pati.* &c.

Ende is by andere de Artzen en Genees-kunst in soo groote achtinge geweest, dat ook Koningen en Princen deselve hebben geoeffent. Men seid dat in het Eyland Chos, of Coos, *Aesculapius* den eersten vinder van de Genees-konst, (die daarom by de Inwoonders van dat Eyland voor een God geëert is geweest) beschikt had, dat alle voorvallen der gener, die van eenige qualen genesen waren, omstandelijk souden werden aangetekent, het welk t' sijner eer, in den Tempel hem toegewijd, openbaarlijk ten toon gesteld, en ter goeder gedachten wierd opgehangen. Daar uyt Hippocrates, uyt het selve Eyland geboortig, sijne kunst en wetenschap soude gehaalt hebben, en hem naar het afbranden van den selven Tempel, voor Geneesmeester soude hebben uytgegeven, volgens tuyge van Plinius, *Nat: Histor. lib. 29. cap. 1.* De *Aegyptise* Koningen ende Princen hebben ook

haar werk gemaakt van dese kunst te oeffenen; daar van de Ægyptifche Genees-meesters voor de voornaamste wierden gehouden, dewelke in voortijden, eer dat de selve kunst en wetenschap by den Romeynen bekend was, tot eenige tijden des jaars te Romen quamen, en alle voorkomende qualen aanstonds wisten te genesen. Soo getuygen Nicol. de Lyra, op het 1. Capit. van tweede Boek der Koningen, en Joseph. de Antiq. Judaic: dat den Koning Salomon de Genees-kunst gekend en geoeffent heeft, en daar van eenige Schriften heeft naar gelaten; en heeft den Koning Ezechias, een boek van de Geneesmiddelen geschreven en nagelaten, teste Rabbi Moses lib. 3. perplexor. cap. 48. En verhaald Plutarchus, dat Alexander, den Koning van Macedonien, van dese kunst en wetenschap zijn werk maakte. Soo ook Plinius, Nat. histor. de lib. 29. Valerianus de Re Medica lib. 4. cap. 38. en Elianus Var. Hist. lib. 11. Livius Histor. lib. 9. van Antiochus Koning van Syrien, Dionisius Koning van Sicilien, en Masinissa Koning van Numidien, getuygen. De Roomsche Kaisars, Julius, Augustus, Tiberius, Nero, Titus, en Adrianus, zyn ook groote Liefhebbers van dese kunst geweest, by welkers tijden de selve dapper aangewassen en vergroot is, volgens het schrijven van Suetonius in Julio Casare, Plinius Histor. de lib. 29. Valerian. de re medica lib. 1. cap. 29. Paulus Ægmeta lib. 7. cap. 17. En Zonara Annal. lib. 2, Sulx ook by de Roomse Pauten, dese kunst geoeffent en in achtung is gehouden, volgens de aantekeningen van Petr. Georg. Tholosan. in summi artis mirabilis, lib. 28. cap. 1, 2. & seqq. Vide late in hanc rem Tiraquellum de Nobilitate cap. 31.

Derhalven het een bekende saak is, dat de kunst der Medicinen en Artzeny, behoudens het regt tot den Adel, wel mag werden geoeffend.

Doch aangaande de Chirurgyns en Heelmeesters, welk doen by ons, van de Geneeskunst der innerlijke qualen werd onderscheyden, en veeltijds werd geoeffend by luyden, dewelke de kunst alleen uyt de ervarentheyd, sonder den regten grond ende eigenschap van dien geleerd te hebben, te werk leggen, en groote gemeenschap met de Quak-salvers ende Goochel-speelders hebben, sal niemand de selve, zelfs niet de Meesters der Artzeny en Geneeskunst, in de oeffeninge van dien, van de quetsse, en verlies van het regt tot den Adel derven vry spreken. *Utrechte distinguit Tiraquellum de nobilitate cap. 31. num. 523.*

68. Het regt van den Adel door misbruyk van foodanige mecanyque handteriage verloren zynde, of en hoedanig yemand wederom tot het selve regt kan werden hersteld, hebben sommige onderscheidentlijk verstaan, dat die gene dewelke haren Adel van geboorte uyt haar geslagt of afkomst hadden, met het verlaten harer mechaniquen staat, en haar selven wederom in Adellijken staat te houden en ernerren, met 'er daad tot haar voorgaande waardigheid hersteld wierden, *arg. l. 2. & l. 13. Cod. de Ingen. & Manumiss. & ibid. Gloss. Inuc. l. 2. ff. de decurion.* En alleen die gene de welke van den Prince tot

Edelluyden gemaakt waren, daar toe by verfoek-schrift door den Prince moften werden hersteld; *Vide Anton. Fab. ad tit. Cod. de dignitatib. defn. 1.* Doch werd by ons, gelyk by die van Vrankrijk, sonder onderscheid verstaan, dat alle die gene de welke door verloop ofte andersints, haar regt van Adel quijt geraakt zyn en verlooren hebben, het selve niet wederom en kunnen verkrijgen, als door herstellinge van den Prince, het zy dat sy haren Adel uyt haar geslagt en afkomst, of door gunst van den Prince hadden verkregen en ontfangen, *arg. l. 4. ff. de Captiv. & postlim. reverb. in verbis, nec a nobis receptus, & l. 2. & l. final. ff. de natalib. restituend. & l. 13. ff. de Decurionibus. Vide Tiraquell. de Nobilitate. cap. 6. & cap. 25. num. 5. Tiriat. de la nobleff. part. 1. num. 88. le Brez. Playdoye 37.*

Dit nu soo alles in 't generaal van den Adel gesegt zynde, sal 't niet ondienslig zijn, 't selve in dese onse bewijfredenen wat meer in 't bysonder te gaan uyt halen. 't Geral van alle de Ridderlijke en Adellijke Geslagten, Heerlijkheden, en Adellijke Sloten, en Huysen, de welke van ouds daar voor bekend zijn geweest, is te groot en te menigvuldig, dan dat de selve alle in 't bysonder souden kunnen werden verhandelt; echter sullen wy, voor soo veel wy uyt de oude Chronyken en authentique Chartres en Stukken hebben konnen by een vergaderen, alhier een beschrijvinge van meest alle de Adellijke Geslagten, en Ridderlijke Huysen, die in Holland bekend zijn geweest, en noch in wesen zyn, laten volgen: Dog eer wy daar toe komen, sullen wy voor af laten gaan een optellinge van alle de Edelen, die t'sedert Graaf Diderik de IV. A°. 1039. tot Erts-hertog Maximiliaan A°. 1500. en vervolgens tot onse tijd toe bekend staan; waar na wy dan tot de voorgemelte beschrijvinge der Geslagten, en voorts der Adellijke Huysen en Slooten over gaan sullen.

De Edelen, dewelke ten tijde van Diederik de IV. die A°. 1039. de vyfde Graaf van Holland werd, ende tot het Jaar 1048. regeerde, werden opgeteld (als voor welken tijd men geen of weynig beschrijvinge van den Hollandschen Adel vind) zijn de navolgende:

Floris, de Broeder van Grave Diederik, Grave van Vrieslandt, dewelke in de oude Hollandse Chronijk *Divis. 19. cap. 2.* Grave van Oost-Vrieslandt genoemd werd; doch schijnd qualijck na geschreven uyt het voorschrift van Joann. a Leidis, *Chronic. Belg.* dat daar toe doorgaans gebruykt werd, alwaar hy wel duydelyk *l. 10. c. 1.* Grave van West-Vrieslandt genoemd word; het welk ook met het gevoelen van Scriverius en andere geleerde over een komt, die hem Stadhouders van Kennemerland noemen, 't geen eygentlijk West-Vrieslandt is, en in de Historien met de naam van Frieslandt bekend staat; voorts

Heer Diederik van Brederode den II. (andere seggen den I. Heer van Brederode, na zijn Vader, die de selve Heerlijkheid, onder meer andere Goederen besat,) de Soon van Siphrid den I. die een Broeder was van Diederik de III. dier name; en vierde Grave van Holland,

land, t' samen kinderen van Arnout de derde Grave van Holland.

Heer Simon sijn Broeder, Heer van Teylingen.

Dodo, Heer van Leerdam.

Heer Jan van Arkel, die in den slag voor Ysselmonde A°. 1082. dood bleef.

Boudewyn, Heer van Heusden.

Gerard, Heer van Putten, onder wiens beleid in 't Jaar 1048. Graaf Diederik de IV. Dordrecht (dat by sijn Vader tot een sterkte gemaakt, en hem van Keiser Hendrik, door hulp der Bovelanders van Keulen en Luyk afgenomen was) weder kreeg.

Heer Jan van Altena.

Den Heer van Persyn.

Heer Gerrit van Diepersen, en den Heer van Ogten; welke twee laatste, wie de selve geweest zijn, is niet seker, maar waarschijnlijk, dat het Heerlijkheden en Heeren geweest zijn, onder den Huyse van Arkel of Altena, dewelke den Grave in den Strijd tegen de Overlanders, niet tusschen Bodegraven en Swammerdam, maar voor Dordrecht te hulp kwamen.

⁷⁰ By tijde van Diderik de V. de VII. of soo andere seggen de X. Grave van Holland, in het Jaar 1080. wierden onder de Edelen geteld:

Albert, Floris, en Pieter, alle drie Broeders van Graaf Diderik, t' samen Kinderen van Floris de VI. uyt Hertog Heimans Dochter van Saxen, en waren Canonikken van St. Lambert te Luyk.

Heer Willem van Brederode.

Heer Gerrit van Teylingen.

Boudewyn, Heer van Heusden.

Dodo, Heer van Leerdam.

Heer Jan van Arkel.

Den Heer van de Leck.

Den Heer van Salchen; Wie dese geweest zy, is onbekend; 't schijnt een Duyts Geflagt te zijn, alwaar die naam bekend is.

Den Heer van Altena.

Den Heer van Putten.

Heer Everard van Bronkhorst, 't welk van ouds een Graafschap en Baanrot-schap is geweest in Gelderland, behoorende aan het Doorlugtig Huys der Graven van Limburg en Stirumb, Stigters van den Burgh tusschen Doesburg en Zutphen aan den Ysel, Bronkhorst of Bronkhorstenburg genaamd; Dit geflagt werd voor den voornaamsten Adel in Gelderland geagt, en is met verscheide groote Geflagten aldaar geallieerd, als met Batenburg, Anhalt, Borkelo, Gronsveld, Waerdenburg en andere, daar van breder te sien is by Slightenhorst in sijn Toneel des Lands van Gelder, 1. boek, p. 76. en 77.

Desen Everhard van Bronkhorst alhier gemeld, kwam benevens Willem van Brederode, en Jan van Arkel, Graaf Diderik te hulp, in den slag tegen Bisschop Coenraat, in het Jaar 1076. voor Iselmonde gevallen; daar Bisschop Coenraat gevangen, en Diderik in het Graaf-

schap hersteld wierd, die den selven Bisschop wederom vry stelde, in welken slag desen Everhard van Bronkhorst, met veel andere Hollandse Edelen dood bleef; Was af-komstig uyt den Huyse van Arkel, door Maria van Arkel, Dogter van Jan den eersten, die omtrent den Jare 1035. met Jan, den eersten bekenden Heer van Bronkhorst, getrouwt was. Voorts:

Heer Jan van Persyn.

Heer Alewijn, Castelein, dat is Burggrave van Leiden.

Scatlot, en Turfing, Heer Alewyns Gebroeders.

Dodo van Rijswijk, en Ysbrand Gruytwater, Schild-knapen.

Ten tijde van Graaf Diderik de VI. waren in 71 Holland de navolgende Edelen.

Floris de Swarte, en Simon, Grave Dirx Broeders.

Floris Otte, Grave van Benthem.

Baldewijn,

Dirk, en Pelgrim, des Graven Sonen, en Robbrecht sijn Bastert Soon.

Willem, Heer van Brederode, en Floris sijn Soon.

Gerrit, Heer van Teilingen, en Hugo sijn Successeur, Heer van de Leck.

Willem, Heer van Heusden.

Jan, Heer van Arkel.

Folpert, Heer van Leerdam.

Hugo, Heer van Botterflood.

Gerrit, Heer van Asperen.

Dirk, Heer van Altena.

Floris, Heer van Voorn, en Dirk sijn Broeder.

Alewijn, Burggrave van Leiden.

Dirk van Persijn.

Baldewijn van Haarlem.

Jacob van Woude.

Gerrit van Poelgeest.

Albert Banjart.

Gysbert Potskijn.

Jan van Cronenburg.

Floris van Woert.

Ogier van Rhyfwijk.

Berwolt, Voogt van Egmont.

Govert van Harnesberge.

Herbern van Liethen.

Dirk van Schoten.

Ludolf van Adrichem.

Vassaart van Rheinigem.

Ysbrant en Berwolt de Vriefe.

Hugo van Akkerflood.

Bruyn van Castricum.

Hugo van Monster.

Dirk van Weert.

Johan vander Meer.

Helmich van Doornik.

Philips van Blook.

Willem van Voorhout.

Henrik van Heiligelo.

Gerbrant van Alkmaar.

De navolgende Edelen waren in 't Jaar 1100. 72

A a a a a 2

by

by tijde van Diderik de VII. dier name, den VIII. of ſoo andere tellen de XI. Grave van Hollandt; welk onderscheid van getal daar van daan komt, om dat na de dood van Graaf Floris de VI. ſijn outſte Soon Dirk de VII. Grave van Holland wierd; dan vermits ſijn jonkheyt, wiert het ſelve Graaffchap bekleed by Vrouw Geertruyd ſijn Moeder, als Landvoogdeſſe den tijd van twee Jaren, en daar na by haar Man Robbrecht de Vries, als Voogd, den tijd van ſeven Jaren; die van Willem de XXI. Biſſchop van Utrecht, met ſijn Gemalinne Geertruyd verdreven wiert, dewelke het Graaffchap van Holland te Leen aan Keiſer Hendrik overgaf, en wederom van hem te Leen ontſing, en Hertog Govert den Bultdrager daar in ſtelde, die het ſelve Graaffchap den tijd van 4 Jaren met geweld beſat; tot dat hy in't jaar 1125. door een dienaar van den jongen Grave Gysbrecht genoemd, onder door de heimelijkhed doorſteken zijnde, den Grave Diderik met den ſlag voor Iſſelmonde, jegens Coenraad de XXII. Biſſchop van Utrecht, in ſijn Graaffchap herſteld wierd; ter welker oorſaak deſe Landvoogden, en den geweldigen Bultdrager mede by ſommige onder de Graven van Holland werden geteld, dog by andere verwurpen; Te deſer tyd waren dan de volgende Edelen.

Boudewyn, Biſſchop van Utrecht, en Diderik Domprobt, daar na mede Biſſchop.

Otto, Grave van Benthem.

Robbrecht, ſijn Baſtard Broeder.

Willem, Grave van Ooſt-Vrieſland.

Floris Dromprobt van Utrecht.

Robbert, Grave van Kennemerland, des Grave Florens Broeder.

Heer Henrik van Gelder, Swager van den overleden Grave Diderik; wie deſe geweest zy, is my onbekend, ten ware het te verſtaan was, van Hendrik van Gelder, Broeder van Otto van Gelder, en daar na Biſſchop van Luyk, die omtrend die tijd geleefd heeft; men leeft ook van eenen Henrik van Naſſau, de derde Grave van Gelderland, Hendrik van Gelder genoemt, die getrouwt was met de Dochter van Hertog Godefrid van Brabant, en die met deſelve een groot deel van de Veluwe ten Huwelijk heeft gehad; deſen Hendrik beſat het Graaffchap van Gelder van het Jaar 1132. tot het Jaar 1162. tijde ſijns overlijdens, en na hem volgde Gerard van Gelder ſijn Soon.

Willem, Heer van Brederode.

Hugo, Heer van Thuyl, leggende als nog regt tegen over Bommel, en hebbende hoge, lage, en middelbare Jurisdiſctie.

Willem, Heer van Teilingen, met ſijn Soon den Heer van de Leck.

Robbert, Heer van Heuſden.

Den Heer van Altena.

Den Heer van Spiering.

Den Heer van Hoikhuyſen.

Heer Jan van Arkel.

Den Heer van Boterſloot, anders Heer Hugo van Arkel, alſo genoemt van de Heerlijkheid Boterſloot, hem te deel gevallen; wierd ook genoemd Hugo Boter, en behield het Wapen

van Arkel heel, mits ſettende een mate Boter in 't ſilver Veld.

Folpert en Florens, Heren van Aſperen.

Den Heer van Putten.

Hugo, Heer van Voren.

Jacob, Burggraaf van Leiden.

Philips van Waſſenaar.

Heer Jan van Perſyn.

Gylbert, Heer van Amſtel.

De Soon van Heer Egbert van Amſtel.

Heer Herman van Woerden.

Simon, Jan, en Yſbrand van Haarlem, drie voorname Ridders.

Gylbert Potskyn.

Heer Jan van Rijſwijk.

Arnout en Henrik van Rijſwijk, Ridders.

Albert Banjaart.

Heer Walter van Egmont.

Heer Albert Wttenhagen.

Heer Walter van Ruyven.

Gerrit van Poelgeeft.

Rogier van der Meer, alle Ridderen. Van deſen

Rogier van der Meer, werd anno 1203, in de oude Chronyken vermeld, dat hy Vrouw Ada, Grave Lodewijks van Loons Bruyd, met Heer Otto van Voorn, en meer andere Ridderen, op den Burg tot Leyden meende te verſekeren en beſchermen, van waar ſy van hare Vyanden overvallen, op Texel in Holland gevangen gevoerd wierd, daar ſy eer lang haar leven eyndigde. Van dit geſlagt vindmen weynig of niet geſchreven; ſommige willen dat het ſoude afdalen uyt de Graven van Tekkelenburg, uyt Lambregt, jonger Soon van den ſelven Huyſe, volgens ſchrijven van Mr. Matheus Smallegang, in ſijn onlangs uytgegeven beſchrijving van den Hollandſen Adel, die daar in gevolgt heeft het loſſe ſchrijven van Goudhoven, daar hy onder den Tytel Hodenpijl ſeyd, nog bevonden te hebben, dat geleefd heeft Juffr. Alid van Hodenpijl, die te man had Lambert van Tekkelenburg, daar van ſouden gekomen zijn die vander Meer tot Delft; Smallegang voegt daar by, ende tot Leyden; Om het welk in ſijn geheel te laten, het zy ſoo; maar wat Alid van Hodenpijl aangaat, daar in miſſen ſy grofflijk, dat de ſelve Alid van Hodenpijl met deſen Lambert, jonger ſoon van Tekkelenburg, ſoude getrouwt geweest zijn, met dat de Genealogien van Hodenpijl en Schagen uytdrukkelijk mede brengen, dat Vrouw Alid van Hodenpijl, Suſter van Dirk van Hodenpijl, gewonnen by Jan van Hodenpijl, Heer Arents ſoon, is getrouwt geweest aan Heer Willem, de gelegitimeerde natuurlijke Soon van Hertog Aalbrecht van Beyeren, daar by geen het minſte gewag, nog van Tekkelenburg, nog van die vander Meer gemaakt werd: Het ſchijnt dat 'er nog een ander Alid van Hodenpijl geweest zy, daar van op een Sark in de Kerk tot Delft geleſen werd, maar deſe was getrouwt met eenen Lambert van Tol; Wie dat deſen Lambert van Tol geweest zy, is onder den Geſlagte van Heer Hugo van Tol, jonger Soon van Heer Hugo van Teylingen A°. 1191 vermeld, mede

mede niet te vinden. Soo dat van het een en ander niet veel is na te seggen, en in allen desen van die vander Meer geen gewag gemaakt werd.

73 Omtrent de tijd van Floris de IV. (die om zijn kloekheid en dapperheid seer geagt, dog omdat hy over al de overhand hadde, by vele benijd, en uyt jaloufie van den Grave van Clermont, door hulp van den Heer van Noyelle tot Corbye in Picardyen, en soo andere seggen tot Noyon, onder schijn van onzijdelijke Krijgsoeffeninge, overvallen en vermoord wierd, welke dood op staande voet by den Grave van Cleef, op den selven Grave van Clermont, die hy ter neder stak, en den Heer van Noyelle, die hy op de vlugt dreef, wierd gewroken) waren de navolgende Hollandse Edelen:

Otto, Grave van Oost-vrieland, Broeder van Graaf Floris de IV. anno 1236. dewelke de derde dier name, de 36te Bisshop verkoren wierd; en na de dood van zijn Vader Graaf Willem Ridder wierd geslagen, ontfangende uyt handen van zijn Broeder Floris het Graafschap van Oost-vrieland.

Willem, Stadhouder van Holland, andere seggen van Kennemerland; want Willem de I. dier name, Grave van Holland, liet na uyt Adelheid, Graaf Otto van Gelders Dochter,

ARKEL.
VOOREN.
CLEEFF.
VERNENBORGH.
BAAR.
SICILIEN.
LOTHRYK.
VRANKRYK.

Floris, die na hem Graaf wierd, Otto Grave van Oost-vrieland, en desen Willem, met twee Dochteren, Ade, Abdisse van Rijnsburg, en Richardis, Nonne tot Delf.

Diderik, Drossard van Holland, en Heer van Brederode; dit Ampt werd op sommige plaatsen voor een en 't selve genomen met dat van den Stadhouder; daar uyt volgen soude, dat Willem, jonger Broeder van Floris de IV. desselfs Stadhouder is geweest, en na hem desen Diderik, Heer van Brederode, die met Vrouw Alid, Dochter van den selven Willem van Holland getrouwt was; hy overleefde A^o. 1236.

Willem, Heer van Teylingen en vander Leck. Jan, Heer van Heusden; de oude Hollandse Chronyk voegd hier by, *met zijn Soon Jan van Veen*, dog dat is een mislag, om dat het geslagt van die van Veen niet uyt desen Jan, maar uyt zijn jonger Broeder is voortgekomen; soo dat het niet zijn Soon, maar zijn Neef moet geweest zyn.

Jan, Heer van Arkel, de eerste grondlegger van de Stad Gornichem, de Vader van Jan de Sterke, die soo sterk was, dat hy aan een balk vatte, en een Paard al rijdende, met zijn voeten opligte, en tegen een muur aanzettende, soo kneep, dat het zijn tong van benauthheid uytstak. Hy is begraven in de St. Martens Kerke binnen de Stadt Gornichem, met de volgende Quartieren:

GULIK.
BRABAND,
HOLLAND.
VRANKRYK.
GELDERLAND.
ENGELAND.
MECHELEN.
LUXENBURG.

Herbern, Heer van Botterflood, de tweede dier naam, en derden Heer van Boterflood, Blokland, en Spijk, by verdelinge van de Goederen van Arkel, by Heer Jan de VII. aan Hugo, Heer van Boterflood, deses Groot-vader, en zijn andere Broederen gedaan.

Den Heer van Altena.
Den Heer van Leerdam.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Putten.
Henrik, Heer van Voorn.
Jacob, Burg-graaf van Leiden.
Diderik, Heer van Wassenaar.
Gysbert van Amstel.
Herman van Woerden.
Willem van Teylingen, en zijn Broeder Diderik.
Simon, en Ylbrand van Haarlem.
Nicolaas van Persijn.
Willem van Egmont.
Gerrit van Egmont, en Wouter van Egmont, zijn Soon, Schildknaap.
Arnout van Egmont, Ridder.

Nicolaas van Egmont, Ridder.
Wouter Stoutkint, afkomeling van Gerrit van Egmont, Ridder, anno 1217. vermeld, getrouwt met Vrouw Sandelina van Nassau.

Kerstant van Raaphorst.
Jacob van Woude.
Willem van Hoikhuyfen.
Hugo van Cralingen.
Diderik van der Gouw.
Reinier Beukel.
Hugo van Ackerflood, alle Ridderen.
Golekum van Rijswijk.
Albert Uyttenhage.
Dirk van Velsen.
Paul van Brigdam.
Boudewijn van Sibburgh, en Florens vander Woert, Schildknapen.

By Koning Willems tijd, die in 't jaar 1255. 74 van de Friesen verslagen wierd, werden onder de Edelen van Holland geteld:

Floris, Koning Willems Broeder.

A a a a 3

Her-

- Herman, Grave van Hennenburg, swager van den selven Koning Willem, getrouwt met Margareta deffels Suster.
 Heer Willem van Brederode, Hoofman en Capiteyn van Koning Willem 's heir en Ridderfchap.
 Willem, Heer van Teylingen.
 Johan, Heer van Heusden.
 Johan, Heer van Arkel.
 Volpert, Heer van Lederdam en Haefstregt.
 Herbern, Heer van Botersflood.
 Otto, eerste Heer van Heuckelom en van Asperen.
 Henrik, Heer van Voorne.
 Jacob, Burg-graaf van Leiden.
 Gijfbregt, Heer van Amstel.
 Herman, Heer van Woerden.
 Heer Jan Persyn.
 Symon van Teylingen.
 Dirk van Waffenaar.
 Klaas van Haarlem, genoemd Persyn.
 Willem Heer van Egmont.
 Arent van Egmont, Klaas van Egmont, en Wouter Stoutkint van Egmont, 3 Gebroederen.
 Jacob vanden Woude.
 Arent van Heemskerk.
 Kerftent van Raaphorst.
 Werenbolt Uyttenhage.
 Huyge van Cralingen.
 Huyge van Akerflood.
 Reynert Boeckel.
 Dirk vander Goude.
 Dirk Alferts, Bastart-foon van Brederode.
- 75 Tentyde van Graaf Floris de V. die in 't Jaar van 1296. van Gerrit van Velsen en de sijne vermoord wierd, waren de Oudste en Edelste, die haar Ouders en Voorouders altijd Ridderen geweest waren, en Ridders namengevoerd hadden,
 Jonkheer Jan, Graaf Floris Soon van Holland.
 Herman, Graaf van Hennenburg.
 Dirk de Goedertieren, Heer van Brederode,
 Willem, Heer van Teylingen.
 Jan, Heer van Heusden.
 Jan, Heer van Heesbeen.
 Arent, Heer van der Sluyse, Broeders des Heeren van Hoefden.
 Johan, Heer van Arkel.
 Huyge Butterman, Heere van Botersflood.
 Johan, Heer van Hokelom, en Otte, Heer van Asperen en Accoy, sijn Broeder.
 Pelegrym, Heer van Lederdam.
 Aelbregt, Heer van Voorn.
 Henrik, Burg-grave van Leyden.
 Jacob van Waffenaar.
 Dirk van Waffenaar.
 Dirk van Teylingen.
 Klaas Persyn, Heer van Waterland.
 Simon van Haarlem.
 Gijlbart, Heer van Amstel, en Arent sijn Broeder.
 Herman, Heer van Woerden.
 Jan, Heer van der Lek en Polanen.
 Huyge, Heer van Vyanen.
- Gijfbregt, Heer van Yffelsteyn.
 Wolfert, Heer van der Veere.
 Jan, Heer van Renesse.
 Witte, de eerste Heer van Haemstede, Grave Floris Bastaert-Sone.
 Klaas, Heere van Putten en Strijen.
 Willem van Egmont, en Gerrit sijn Sone,
 Bouwen van Naaldwijk.
 Jacob van Woude.
 Arent van Heemskerk,
 Gerrit van Velsen.
 Gerrit van Heemskerk, en Henrik sijn Broeder.
 Dirk van der Goude.
 Dirk van Raephorst, en Gerrit sijn Broeder.
 Huge van Cralingen.
 Werenbout Uyttenhage, en Aelbregt sijn Soon.
 Gerrit van Harmelen.
 Jan vander Doortoge.
 Floris van Duven.
- By tijde van Hertog Jan van Henegouwen, 76 die in 't Jaar 1305. stierf, wierden behalven de voorgaande, onder de Hollandfche Edelen geteld.
 Johan sonder Genade, Grave van Oostervant.
 Willem, naar hem Grave van Oostervant.
 Johan, Heer van Beaumont, Grave van Soissons, alle drie Broeders, en Sonen van Grave Jan van Henegouwen en Holland.
 Dirk de Goedertieren, Heer van Brederode.
 Willem en Dirk, sijn Broederen.
 Dirk, Heer van Teylingen.
 Johan, Heer van Heusden.
 Johan, Heer van Arkel.
 Hugo Butterman, Heer van Botersflood.
 Aelbregt, Heer van Voorne.
 Klaas, Heer van Putten en van Stryen.
 Johan, Heer vander Leck en Polanen.
 Johan, Heer van Heuckelom.
 Otto, Heer van Asperen en Accoy.
 Gysbregt, Heer van Yffelstein.
 Henrik, Burg-graaf van Leyden.
 Dirk, Heer van Waffenaar.
 Henrik, Heer van Vyanen.
 Klaas Persyn.
 Dirk van Haarlem.
 Witte, d' eerste Heer van Haemstede, in Zeelant.
 Klaas van Cats.
 Pelgrom, Heer van Lederdam en Haefstregt.
 Willem van Egmont, Schild-knapen.
 Jan, Heer van Elshant.
 Johan, Heer van Drongelen.
 Dirk van Leyenburg.
 Jacob van Woude.
 Gerrit van Heemskerk.
 Gerrit van Raaphorst.
 Gerrit van Poelgeest, Heer van Hoemade.
 Simon van Benthem.
 Wolwijn van Saffem.
 Adam van Schotland.
 Baldewijn van Naaldwijk.
 Floris van Duven.
 Floris van Tol, allegader Vrome Ridderen.
 Willem van Haarlem.
 Wouter van Assendelf.

Jan van Zijl.
Claas van Adrichem.
Wouter Uytewijk.

Dese waren Schiltknapen, met veel meer andere Heeren. Den voorz Heer Claas Persijn, verkocht doe ter tijd aan het Klooster van Mariengaart in Vrielandt, een groot stuk van het Eiland van Marke; en als naderhand Graaf Willem van Holland by Staveren verslagen was, so dede de Keiserinne sijn Suster alle de Goederen der Vrielen, die sy in Holland hadden, beslaan, en verkocht het voorz Eyland aan verscheide Kooplyuden; doch Hertoch Karel van Borgondien, Grave van Holland geworden sijnde, soo quam den Abt van 't voorz Klooster, met de verkoopbrievens Heeren Claas Persijn voorz. begerende het Eiland weder te hebben, doch konde sulx niet verkrygen.

77 Onder Willem de III. de XIX. Grave van Holland, bygenaamt de Goede, die in 't Jaar 1337. stierf, waren dese navolgende Hollandse Edelen in fleur.

Willem, Grave van Oostervant, Grave Willem's Soon.
Johan van Beaumont, Grave van Soissons sijn Broeder.
Hendrik en Dirk, Heeren van Brederode.
Simon en Dirk van Teylingen.
Johan, Heer van Heusden.
Johan, Heer van Drongelen, sijn Oom.
Johan, Heer van Arkel.
Dirk, Heer van Valkenburg, Broeder der Huysvrouwe des Heer van Brederode, die tot een Wyve hadde de Vrouw van Voorne.
Claas, Heer van Putten en Stryen.
Philips, Burggrave van Leyden, Heer van Waffenaar.
Johan, Heer van der Lekke, en van Polanen.
Johan, Heer van Heukelom.
Otto, Heer van Asperen.
Johan, Heer van Egmont, Wouters Soone van Egmont.
Gysbregt, Heere van Yffelstejn.
Hendrik, Heer van Vyanen.
Johan Persijn, Heere van Waterland.
Gwye, Heer van Haemstede.
Arent, Heer van Cruyningen.
Willem, Heer van Naaldwijk.
Floris van Spijk.
Jacob van den Woude.
Floris vander Merwen.
Dirk en Harmen van Swieten.
Gerrit van Heemskerk.
Gerrit van Raaphorst.
Gerrit van Poelgeest.
Floris van Tol.
Ootgier van Spangien.
Willem van Dongen.
Willem van Duyvenvoorde.
Willem Kufer, Balliuw van Rhijnland.
Dirk van Sassenhem.
Daniel en Dirk van Mateneste, gebroederen.
Matheus en Jacob vander Burg.

Willem van Oudshoorne.
Adam van Schotland.
Claas Oom.
Floris van Adrichem, alle voorname Ridderen.
Dirk van Assendelft.
Frederik van Seventer.
Jacob van Bakeneffe.
Gerrit van Scoten.
Floris van Boekhorst, alle Schiltknegten, met meer andere.

Omtrent dese tijd was by den selven Grave 78 Willem gegeven het Handvest, beroerende de vryheyt van de Edelen van Holland, luydende als volgt:

WT Willem, Grave van Henegouwen, Holland, Zeeland, Heer van Vrieland, doen kont, &c. hoe ons Wel-boren luyden een twiſt hadden tegens die gemejnt, &c. waar af wy heer eenen dagh leyden in den Hage, daar wy toe ontboden hadden, en daar ook waren Edele-luyden, onse lieve en getrouwe Mannen, Heer Gerrit, Heer van Voorne, Burggrave van Zeeland, Heer Gwye van Vlaanderen, Heer van Putten en Stryen, Heer Jan, Heer van Arkel, Heer Peter, Heer vander Lek, Heer Gysbrecht van Yffelstejn, Heer Sweder van Abkoude, Heer Jan van Cruyningen, Heer Dirk, Burggrave van Leyden, Heere Simon van Benthem, Heer Daniel, en Heer Claas vander Merwede, Heer Jan vander Duffen, Heer Herbaern van Rieden, Heer Dirk van Oosthoorn, Heer Dirk Bokel, Heer Willem van Naaldwijk, Heer Dirk van Suytwijk, Heer Arent van Grunvelde, Heer Jan Steenvoorden, Heer Jan vander Zijl, Ridderen, en andere Ridderen en Knapen vele, die onse Mannen sijn, &c. en voort gesamenlijk die Schepenen van de Steden van Holland en Zeeland, &c. en in de dagvaart gesloten by die Leenmannen, dat die gene die niet bewijſen en konden, dat se Edel waren van afkomsten, moesten scot (dat is schastingen) geven, met die gemejnten; en hebben dat besegelt met onsen Zegel, en gebeden onsen lieven getrouwen Mannen, Heer Dirk van Brederode, Willem van Haarlem, Dirk sijn Broeder, Willem van Egmont, Claas sijn Broeder, Gerard van Eemskerken, Knapen, dat sy dese letteren gemeen ons besegelen, en is geschiet in den jare 1305. des Woensdags voor St. Laurens-dagh.

Onder de Regering van Willem de V. Her-79 toch van Beyeren, die in het Jaar 1377. overleden is, wierden onder de Edelen en Schiltboortige Mannen gestelt,

Heer Johan, Grave van Soissons.
Dirk, Heere van Brederode, met Reynout, Dirk, en Willem, Ridderen, en Jonker Walraven, des voorz Heeren Dirx vier Soonen.
Otto Heere van Arkel.
Arent, Heere van Avesaat, Soolen, en Noorde-loos.
Robbregt, Heere van Asperen.
Herbern, Heer van Slingelant, des voorz. Otten Broeder.
Machtelt, Vrouwe van Voorne.

Gys

Gysbrecht, Heere van Abcoude, en van Wijk te Duyrftede, van Gaasbeek, van Putten en Stryen, en zijn Soonen waren
 Willem Heer van Abcoude, van Wijk te Duyrftede.
 Sweer, Heer van Gaasbeek, van Putten en Stryen.
 Johan, Heer vander Lek en Polanen, naar maals Heere van Asperen.
 Dirk, Burggrave van Leyden, Heere van Waffenaar.
 Johan Perfijn, Heere van Waterlant.
 Johan, Heere van Egmont.
 Arent, Heere van Egmont, en Yffelsteyn.
 Jonker Jan van Egmont.
 Gerrit, die te wyve hadde Vrouwe Willemijne van Wateringen.
 Willem, Heere van Soetermeer, en dese vier voorz waren des Heeren van Egmonts Soonen.
 Arent, Heere van Yffelsteyn.
 Gysbrecht, Heere van Vyanen.
 Huygeman, Heere van Sevenbergen.
 Wolfart van Borsselen, Heer vander Veere.
 Floris, Heere van Haamstede.
 Costijn de Goede, Heer van Renesse.
 Johan, Heer van Cruyningen.
 Willem, Heer van Naaldwijk, Maarschalk van Holland.
 Gerrit van Heemskerk.
 Gerrit van Poelgeest, en Jan zijn Broeder.
 Johan, Heer van Drongelen, met zijn Broeders.
 Herbaarn van Riede, Heer van Pendrecht.
 Jacob van den Binkhorst.
 Jacob van den Woude, en van Warmont.
 Gerrit van Wateringen.
 Gerrit van Vliet.
 Gerrit van Heemstede.
 Jan van Bloemsteyn, Balliuw van Kermerland.
 Dirk van Sassenem.
 Willem van Outshoorn.
 Dirk van Raaphorst.
 Floris van Boukhorst.
 Isbrant van Alkemade.
 Gysbrecht van Langerak.
 Jan van Langerak.
 Melis van Minden,
 Coenraat van Oosterwijk.
 Herpert van Liefvelt.
 Huybrecht van Schoonnouwen.
 Daniel van Matenese.
 Mathæus vander Burg.
 Jan van Meresteyn.
 Tielman Moelenaar.
 Gerrit Wis.
 Dirk van Groenevelt, Ontfanger Generaal van Holland.
 Floris van Adrichem, alle vrome Ridderen.
 Herpert van Foreest.
 Wouter van Minden.
 Jan van Zijl.
 Coenraat Cuser.
 Frederik van Seventer.
 Floris van Tolle.
 Dirk van Assendelft.

Goofwijn de Roode.
 Jacob van Bakenessé.
 Ysbrant Nagel.
 Gerrit van Schoten.
 Alle Schiltknegten, en noch veel meer Ridderen, en welgeboortige Mannen, die ik niet al in geschrifte bevonden en hebbe.

En onder Aalbrecht van Beyeren, die tot het 80 jaar 1404. geleest heeft, waren de volgende Ridderen, Edelen, en Schiltknepen, behalven des Hertogen Kinderen.

Gwye, Grave van Bloys, Heer van der Goude en Schoonhoven.
 Reynout, Grave van Gennip, en Heer van Brederode.
 Jan van Brederode.
 Walraven van Brederode.
 En Willem van Brederode, zijn Soonen.
 Otto, Heer van Arkel.
 Jan, Stedehouder van Holland, zijnen Soone.
 Zweer van Abcoude, Heer van Gaasbeek, Putten en Stryen, Heeren Willems Broeder, Heer van Abcoude en van Wijk te Duyrfteden.
 Dirk van Polanen, Heer van Asperen.
 Jan, Heer vander Lekke en Polanen.
 Philips van Polanen.
 Gerrit van Polanen.
 Dirk, Burggrave van Leyden, Heer van Waffenaar.
 Philips van Waffenaar, zijnen Soone.
 Arent, Heer van Egmont en Yffelsteyn.
 Wolfart van Borsselen, Heere vander Veere.
 Hendrik, Heer van Vyanen.
 Den Heer van Sevenbergen.
 Claas van Borsselen.
 Floris van Borsselen, Heer van Zulen, en van St. Maartens Dijk.
 Des Heeren Vrank van Borsselens Vader was Grave van Oestervant.
 Costijn en Raas van Haamstede in Zeeland.
 Jan van Cruyningen.
 Jan van Renesse.
 Hendrik, Heere vander Ameyde.
 Daniel vander Merwen.
 Willem, Heer van Naaltwijk, Maarschalk van Holland.
 Hendrik van Naaltwijk, zijn Soon.
 Dirk vander Lekke.
 Jan Hodenpijl.
 Arent van Leyenburg.
 Gerrit Boel van Heemskerk.
 Aalbrecht van Wateringen.
 Jan van den Woude, d'eerste Heer van Warmont.
 Jacob van den Woude, zijn Soon.
 Dirk van Poelgeest.
 Heer Gerrit van Poelgeest, Ridder.
 Heer Jacob van Poelgeest, Regael Abt van Egmonts Vader.
 Jan van Poelgeest.
 Gerrit van Poelgeest, zijn Soon.
 Jan, Heere van Heemstede by Haarlem.
 Gerrit van Vliet.
 Jan van Vliet, zijn Soon.

Philips

Philips van Dorp.
 Bartholomeus van Raaphorst.
 Jan van Langerak.
 Gysbrecht van Langerak.
 Floris van Alkemade.
 Jan van Kronenburg.
 Gerrit van Liefvelt.
 Gerrit van Woert.
 Willem van Geervliet,
 Daniel van Matenesse.
 Frederik van Seventer.
 Dirk Beets, alle Ridderen, uytgefeyt Jonker
 Willem van Brederode, en Jan Poelgeest,
 Jonkvrouw Alijts Vader.
 Jan van Egmont, Heer van Soetermeer.
 Claas van Waterlandt.
 Symon vander Burg.
 Jan van Zijl.
 Koenraat Kuyser.
 Willem Kuyser, sijn Soon, die op Jonkvrouw
 Alijt dootgeflagen wierde, Hofmeester van
 Hertoch Aalbrecht.
 Aalbrecht van Meresteyn.
 Floris van Meresteyn.
 Dirk van Swieten.
 Floris van Tol.
 Synon van Samen, alle vrome Schiltknappen,
 ende meer andere die hier niet staan geschre-
 ven.

81 Onder de Edelen, dewelke Graaf Willem de
 VI. in den jare 1405. in den Oorlog voor Hage-
 steyn en Eversteyn omtrent Vyanen, tegensde
 Heeren van Arkel te hulp quamen, waaren de
 navolgende.

Uyt Holland.

Den Burggrave van Leyden.
 Den Heer van Vyanen.
 Den Heer van Heenvliet.
 Heer Willem van Wassenaar.
 Jan van Vyanen, Heer van Noordeloos.
 Heer Jan van Heemstede, Ridder.
 Heer Lubbert van Yffelsteyn.
 Gerrit van Sevenbergen.
 Heer Jan van Daallem.
 Heer Herbaarn van Yffelsteyn.
 Heer Hendrik van Haaldwijk.
 Heer Arent van Duvoorde.
 Heer Gysbrecht van Duvoorde.
 Heer Dirk vander Lekke.
 Heer Philips van Spangen.
 Heer Jan van Heenvliet, Heer Huygens Soon.
 Heer Evert van Duvoorde.
 Heer Floris van Alkemade.
 Heer Frederik van Sevender.
 Gerrit van Poelgeest.
 Heer Jan de B. van Blois.
 Jan, des Heeren Soone van Heenvliet.
 Heer Wouter van Aamstel van Mynden.
 Heer Jan B. van Holland.
 Heer Gerrit van Heemskerken.
 Heer Baartout van Assendelft.
 Heer Hendrik van Croonenburg.
 Heer Willem B. Hertog Aalbrechts.

Heer Gillis van Cralingen.
 Heer Wouter van Matenesse.
 Heer Jan van Abbenbroek.
 Heer Reynier Dever.
 Heer Jan van Drongelen.
 Heer Jan van den Woude.
 Heer Daniel van den Poel, B. Grave Willems de
 I V.
 Heer Jan van Yffelsteyn.
 Heer Otto vander Merwede.
 Heer Dirk van Beets.
 Heer Jacob van Ryfoort by Dordrecht.
 Heer Evert B. Hertoge Willems van Beyeren.
 Heer Hendrik vander Lekke.
 Heer Philips B. van Cuylenburg, Balliuw van
 Zuytholland.
 Heer Gysbrecht van Diepenborg.
 Heer Bartholomeus van Raaphorst.
 Heer Gerrit van Vliet.
 Heer Gerrit van Egmont.
 Heer Dirk van Brakel.
 Heer Dirk van Swieten.
 Heer Philips van Dorp.
 Gerrit van Zijl.
 Maurijn vander Does.
 Gerrit van Bennenbroek.
 Jan van Hodenpijl.
 Dirk van Santhorst.
 Jan van Cralingen.
 Dirk van Cralingen.
 Jan van Vliet, Heeren Gerrits Soon.
 Kerstand van den Berge.
 Wolfard vander Dwy.
 Jan Heerman.
 Jan vander Bouchorst.
 Willem Eggert.
 Willem vander Bouchorst.
 Alfert van Polanen.
 Adriaan van Raaphorst.
 Philips Nachtegaal.
 Floris van Tol.
 Jan vander Burg.
 Hendrik vander Does.
 Willem vander Goude.
 Willem van den Coulfster.
 Willem van Polanen.
 Jan van den Woude.
 Dirk van Oudtshoorn.
 Ysbrant van Alkemade.
 Willem van Alkemade.
 Arent van Alkemade.
 Koen van Oosterwijk.
 Costen vander Does.
 Jans oudste Soon van Foreest.
 Boudijn van Sweeten.
 Willem de Vriefe Heymentz.
 Jan vander Werwe Huyberts.

*Uyten grooten Weert van Zuyt-
 Hollandt.*

Jan van Alphen.
 Gysbrecht vander Aar.
 Jan vander Myde.
 Hendrik vander Laan.
 Jan vander Voorburg.

B b b b

Dirk

Dirk Sayt vander Leé.
 Ian van Steenvoorden.
 Claas Uytbroek.
 Gysbrecht vander Hage.
 Symon vander Does.
 Willem van Noirde.
 Willem van Leerwen.
 Willem van den Houve.
 Gerrit Uytenhage.
 Ian vander Laan.
 Hugo van Ruyven.
 Willem Uytenhage.

Uyt Zeelandt.

De Heer van Haamstede.
 De Heer van Rommerswaaf.
 Heer Ian van Renesse van Moermont.
 Heer Ian van Haamstede.
 Aalbrecht, Heer van Arnemuyden, Ridder.
 Heer Wolfert vander Maalstede.
 Heer Sweer van Haamstede.
 Heer Philips van Borsselen.
 Heer Arent van Cruyningen, Ridder.
 Heer Lodewijk vander Maalstede.
 Heer Collart des Heeren Soone van Rommers-
 waal.
 Ian van Borsselen.
 Heer Govert van Stapel.
 Heer Gillis van Schengen.
 Heer Ian vander Maalstede.
 Jacob van Stapel.
 Heer Bouwen van Baarsdorp.
 Heer Willem van Oostende.
 Heer Lieven Cars.
 Dirk B. van Borsselen.

Uyt den Lande van Uytrecht.

Den Ionkheer van Gaasbeek.
 Den Burggrave van Montfoort.
 Zweer van Montfoort.
 Heer Dirk van Zuylen.
 Heer Willem Taats.
 Heer Dirk Taats van Oudaan, Heeren Willems
 Soon.
 Ernst Taats, Willems voorfz.
 Heer Willem vander Geer, Heer van Berukelen.
 Heer Herman van Lokhorst, Domdeken 't U-
 trecht.
 Heer Jan van Lokhorst.
 Heer Otte van Nyenrode.
 Heer Ian van Renesse van Baarn.
 Heer Ian van Baax.
 Heer Ian van Renes, Heer van Wulven.
 Heer Ian van Drakenburg.
 Willem de Ridder, van Groenesteyn.
 Jacob van Clarenburg.
 Heer Jacob van Lugtenburg.
 Bernt Proeys.
 Ian van Landskroon.
 Wouter Gauwert.
 Heer Steven van Zuylen van Nievelt.
 Heer Dirk van Sterkkenburg.
 Dirk Taats, B. Heeren Willems van Amerongen.

En de verdere Edelen van die tijd waren :

Ionker Willem van Arkel.
 Ionker Walraven van Brederode, die ook was
 Grave van Gennip.
 Sijnen Broeder Ionker Willem van Brederode,
 Ionkheer van Gaasbeek, Abcoude, Wijk.
 Putten, en Stryen.
 Philips, Burggrave van Leyden, Heer van Was-
 senaar.
 Heer Ian van Wassenaar, en
 Heer Hendrik, sijn Soonen, Ridderen.
 Heer Ian van Egmont.
 Heer Willem Yffelsteyn, sijn Broeder.
 Philips vander Lek.
 Wolfart van Borsselen, Heer van ter Veere.
 Hendrik, Heere van Vyanen en Ameyde.
 Den Heer van Sevenbergen.
 Floris van Borsselen, Heere van Zuylen en van
 St. Maartens Dijk, Heere Vrankx Vader, Gra-
 ve van Oesterwant.
 Jacob van Borsselen, Heere van Brigdamen Duy-
 veland.
 Costijn van Haamstede, en
 Raas van Haemstede.
 Ian, Heere van Cruyningen.
 Ian van Renesse.
 Huybrecht, Heere van Cuylenburg.
 Daniel, Heere vander Merwede.
 Ian van Langerak.
 Dirk, Heer van Heukelom.
 Ian Burggrave van Montfoort.
 Arent van Leyenburg.
 Hendrik, Heere van Naaldwijk.
 Willem van Naaldwijk.
 Aalbrecht van Naaldwijk, Schiltknepen.
 Dirk vander Lekke.
 Ian van Hodenpijl.
 Willem, Hertoge Aalbrechts Bastaart Soone,
 d'eerste Heere van Hoogtwoude.
 Heer Lodewijk, Ridder, sijnen Broeder.
 Ian van Treslong, Grave Gyen Bastaart Soon van
 Boloys.
 Ian van Vyanen.
 Gysbrecht van Vyanen, Heer van Hoordeloos.
 Ian van Woude, Heer van Warmont en Alke-
 made.
 Jacob vanden Woude, sijn Soon.
 Heer Daniel vanden Poel.
 Heer Gysbrecht vanden Poel.
 Heer Dirk vanden Poel.
 Heer Jacob vanden Poel, Ridders.
 Clauwart vanden Poel, Casteleyn tot 's Geertruy-
 denberge.
 Dirk van Poelgeest.
 Heer Gerrit van Poelgeest, Ridder.
 Bartholomeus van Raaphorst, sijn Neve.
 Ian van Heemstede, Heer van Benthuyfen.
 Ian van Vliet.
 Philips van Dorp.
 Ian van Cronenburg.
 Hendrik van Cronenburg.
 Gysbregt van Cronenburg, Broeders en Ridders.
 Floris van Alkemade.
 Gerrit van Zijl.
 Gillis van Cralingen.

Gerrit

Gerrit van Liefvelt.
 Floris van Abeel.
 Gerrit van Harlaar.
 Koenraat van Harlaar.
 Jan van Harlaar.
 Arent van Harlaar, gebroeders, Ridders.
 Frederik van Sevender.
 Barthout van Assendelft.
 Dirk van der Beets.
 Alle dese voorlz, uytgeleyt weynige, waren Rid-
 deren.
 Ian van Egmont, Heer van Soetermeer.
 Ian van Egmont, Heer van Wateringen.
 Aalbrecht van Merefteyn.
 Hugo van Alkemade.
 Herbert van Foreest.
 Dirk van Assendelft.
 Symon vander Burg.
 Floris van Adrichom.
 Gerrit Uytentage.
 Gerrit Potter.
 Bouwen van Swieten.
 Floris van Tol.
 Herbert van den Bosch.
 Willem Eggert, d'eerste Heer van Purmerende.
 Floris van Kyfhoek.
 Jan vander Mye.
 Arent Spieringh.
 Claas van Waterlant.
 Willem Nagel.
 Alle dese waaren Schiltknepen, ende geboortige
 Mannen.

82 De Edelen, die op den Pays, tusschen Vrouw
 Jacoba en Hertog Jan van Beyeren haaren Oom,
 binnen Woudrichem, in 't Jaar 149. gemaakt
 tegenwoordig sijn geweest, waaren de volgende.

Den Grave van Hennenbergh.
 Den Grave van Steyn.
 Den Lant-Grave van Luchtenburg.
 Den Burgh-Grave van Leyden.
 Den Burgh-Grave van Montfoort.
 d'Heer van Egmont.
 d'Heer van Vyanen.
 Heer Daniel, Heerter Merwede.
 d'Heer van Naaltwyck.
 d'Heer van Haamstede.
 Heer Hugo van Heen-Vliet.
 Heer Florens van Borsselen.
 Heer Dirck van Wassenaar.
 Heer Hendrick vander Lecke.
 Heer Jan van Vyanen.
 Heer Collard van Borsselen.
 Heer Arent van Duvoorde.
 Heer Jan van Heemstede.
 Heer Collard van Rommerswaal.
 Heer Jan van Drongelen.
 Heer Herbaern van Ysselsteyn.
 Heer Jan van Heenvliet.
 Heer Arent van Moermont.
 Heer Wouter van Mynden.
 Heer Gerrit van Heemskerken.
 Heer Lodewyk vander Maalstede.
 Heer Floris van Alkemade.
 Heer Dirck van Poelgeest.

Heer Jan van Renesse.
 Allard van Arnemuyden.
 Gillis van Cralingen.
 Jan van Heenvliet.
 Claas van Borsselen.
 Adriaan van Cruyningen.
 Wolfard vander Maalstede.
 Pieter van Schengen.
 Philips van Spangen.
 Dirck van Egmont.
 Jan van Abbenbroek.
 Willem van Egmont.
 Gerrit van Egmont.
 Jan van Heemstede.
 Bartout van Assendelft.
 Floris van den Abele.
 Wouter van Matenese.
 Herbern van Brakel.
 Jan van Heemstede.
 Daniel vanden Poel.
 Fredrik van Sevender.
 Govert van Stapel.
 Gerrit van Vliet.
 Olivier vander Maalstede.
 Jan van Borsselen.
 Floris vander Maalstede.
 Jan van Stapel.
 Gillis van Schengen.
 Jan van Rosendaal.
 Dirck de Boel.
 Willem van Drymmelen.
 Arent van Giesse.
 Bouwen van Baarsdorp.
 Dirk vander Lecke.
 Jan van Cronenburgh.
 Jan van Haemstede, Heer van Montigny.
 Jan van Renesse.
 Willem van Haamstede.
 Ot van Nienroede.
 Philips van Borsselen.
 Aelbert van Egmont.
 Gerrit van Eemskerken, in Zuyt-Hollant, voe-
 rende Heemskerken, gequartiert met Liesvelt.
 Jan B. van Blois.
 Jan van Maalstede.
 Gifeken van Diepenburgh.
 Jan van Ryfoort.
 Jan van Alphen.
 De volgende waaren meest Waelen.
 De Seneschalck van Henegouwen, van den ge-
 slagte van Werchyn.
 d'Heer van Ligne.
 d'Heer vander Hameyde.
 Heer Ansenu van Trassignies.
 d'Heer van Kenoyt.
 Heer Dirk van Walcourt.
 Ian Heer van Floyon.
 Drouaert van Hauregh.
 Christoffel Vertaingh.
 Ian van Pottelles.
 Ian van Colonne.
 Ian van Honcourt.
 Ian van Hourdayn.
 Guy van Moncheaux.
 Ian van Andregnyes.
 Iacob van Sart.

Bbbbb 2

Ian

Ian van Mastaingh.
 Ian van Folye.
 Fierebras van Vertaingh.
 Arent van Hamayde.
 Daniel Vilain.
 Gerrit van Maldegem uyt Vlaanderen.
 Ian van Dieft, uyt Brabant.
 Ian van Cockegam.
 Ian van Heynsbeeck.
 Pelgrim van Letten.
 Lambert van Tempel.
 Everhard van Wifschel.
 Herman van Rekle.
 Everaerd Sadelborger.
 Heer Ian van Petersheym.

83 De Edelen, die ten tyde dat Hertog Philips Heer van dese Landen was geworden, inden Lande van Holland en Zeeland bekend waren, waren de volgende.

Heer Hugo van Lannoy, Heere van Sanctus, Stadhouder van Holland, Zeeland, en Vrieland.
 Vrank van Borsselen, Grave van Oostervant, die te wyve hadde gehad Vrouwe Jacoba, Hertoginne van Beyeren, Gravinne van Henegouwen, Holland, Zeeland en Vrieland.
 Reynout van Brederode, van Vyanen, en van Ameyde.
 Heer Gysbrecht van Brederode sijn Broeder, Domprooft, en na Elect van Utrecht.
 Jonker Willem van Brederode haren Oom.
 Jacob van Gaasbeek, Abcoude, Wijk te Duystede, Putten en Stryen.
 Johan, Heere van Egmont.
 Willem Heere van Yffelsteyn, gebroeders.
 Hendrik, Heere van Waffenaar.
 Johan van Waffenaar, Heer van Voorburg, gebroeders.
 Hendrik van Borsselen, Heer vander Veer.
 Jonker Arent, Heer van Sevenbergen.
 De Heere van Haamstede in Zeeland.
 Jan, Heere van Cruyningen.
 Hendrik, Burggrave van Montfoort.
 Jonker Adriaan van Borsselen, Heere van Brigdam.
 Heer Jacob van Borsselen, gebroeders.
 Jonker Willem, Heere van Naaldwijk, en van Wateringen.
 Aalbrecht van Naaldwijk, Broeders.
 Philips, Heere van Kortgeen.
 Rutger, Heere van Boetselaar en van Asperen.
 Dirk, Heere van Heukelom.
 Lodewijk van Tresslongh.
 Willem, Hertoge Aalbrechts Bastaart Soone, en deses Hertoge Philips Bastaart Oom, den welken hy tot een vryen Leen gaf in West-Vrieland drie Dorpen, als Schagen, Barningen, en Harink-Huyfen, en dit was de eerste Heere van Schagen.
 Evert, Hertoge Willems Bastaart Soone, d'eerste Heere van Hoogwoude.
 Lodewijk die Bastaart, sijn Broeder.
 Jan van Vyanen, Heere van Nootbes.
 Dirk vander Merwen.

Gerrit van Poelgeest, Heere van Hoogmade, Casteleyn van Schoonhoven.
 Gerrit van Poelgeest sijn Neef.
 Gillis van Cralingen.
 Gerrit van Zijl.
 Bartout van Assendelft, meest alle Ridderen.
 Jan vander Lek.
 Willem van Egmont, Heere van Soetermeer.
 Gerrit, Heere van Heemstede en Benthuysen.
 Jan van Hodenpijl.
 Willem van Langerak.
 Jacob vander Woude, Heere van Warmont en Alkemade.

Adriaan van Raaphorst.
 Gerrit van Vliet.
 Wouter van Matenes.
 Herpert van Foreest.
 Gysbrecht van Swieten, Ridder.
 Jan van Swieten, Schout van Leyden.
 Gerrit Uytenhage.
 Frederik van Seventer.
 Floris van Alkemade.
 Dirk van Assendelft.
 Otto van Meresteyn.
 Floris van Kijthoek.
 Dese en meer andere hebben haar vromelijk geset in 't stryden, en oorlogen voor haren Prins en sijn Landen, en sijn sommige verslagen.

En onder den selven Grave omtrent den jare 1466. waren de volgende Ridderen en Schilknappen.

Heer Reynout van Brederode, van Vyanen, ter Ameyde, &c. Ridder des Gulden Vlies.
 Heer Gysbrecht van Brederode, Domprooft van Utrecht, en gekoren Bisschop aldaar, maar moest afstant doen, om de quaatheyt der Cabelauscher parthy, en de kracht van Hertoge Philips.
 Heer Willem van Brederode, Heer ter Merwede.
 Heer Jan van Egmont.
 Heer Willem van Egmont, Heer van Yffelsteyn, sijn Broeder.
 Hertoch Arent van Gelder, Heer Jans Soone voorz.
 Heer Willem, Heere van Egmont, Yffelsteyn, Leerdam, Hertoge Arents Broeder.
 Heer Jacob van Abcoude, van Wijk, van Putten, van Stryen, en Gaasbeek.
 Heer Hendrik van Waffenaar, Voorfchoten, Valkenburg, Catwijk, Burggrave van Leyden.
 Heer Jan van Waffenaar, Heer van Voorburg.
 Dirk van Waffenaar, Prooft van St. Jans-Stift tot Utrecht, 3. gebroeders.
 Heer Jacob van Waffenaar, Heer Hendrix Soone voorz.
 Heer Philips van Waffenaar, Heer van Voorburg, naar sijn voorz Vader.
 Heer Jan vander Lekke.
 Willem van Polanen, Heere van 's Heerenberg.
 Heer Adriaan vander Lekke, alle drie uyt den huise van Polanen.
 Jan van Arkel, Heer van Heukelom.
 Otto van Arkel, Heere van Heukelom sijn Soone.
 Heer

Heer Hendrik van Borsselen, Heere van ter Veere en Vliissingen, Ridder des Gulden Vlies, Admiraal ter Zee, en Houtvester van Holland.
 Heer Vrank van Borsselen, Heer van Zuylen, St. Maartens Dijk.
 Emelis, Grave van Oestervant, eertijds Stadhouder van Holland.
 Heer Jacob van Borsselen, Heer Claas Soone van Sandijk, Heer in Cleverskerke.
 Heer Adriaan van Borsselen, Heer Jacobs Soone, Heer in Cleverskerke, en eerste Heer vander Hooge, in de Branche van Borsselen van Sandijk, blykende by de oude Lijste van Ridder-schap en Edelen van Zeelandt, uyt de Abdy van Middelburg.
 Heer Jan, Burggrave van Montfoort, Heer van Purmerynde.
 Heer Hendrik van Montfoort, Heere van Purmerynde naar de Vader.
 Heer Lodewijk van Montfoort, Heer van Haverswouw.
 Heer Willem, eerste Heer van Schagen, Hertog Aalbrecht van Beyerens Soone.
 Heer Aalbert van Schagen, sijnen Soone.
 Heer Adriaan van Cruyningen in Zeeland.
 Heer Arent van Cruyningen, sijn Broeder.
 Adriaan van Rommerfswaal, Heere van Lodijk.
 Heer Bartout van Assendelft.
 Dirk, Heere van Assendelft, en Cralingen, sijn Broeder.
 Heer Gerrit van Assendelft, Dirx Soone.
 Heer Willem van Naaldwyck.
 Aalbrecht van Naaldwyck, sijn Broeder, Heer van Berghambaght.
 Gerrit van Woerden, Heer van Vliet.
 Heer Hendrik van Alkemade, Lant Commandeur tot Uytreght.
 Floris van Alkemade, Heer Flores Soon, Heere van Engelen en Vliemen.
 Adriaan Heere van Raaphorst, Arlanderveen en Oufthoorn.
 Heer Lodewyck van Treflongh, Heer van Cabauw, Heer Jans Soone B. van den Grave van Bloys, Heere vander Goude.
 Heer Gerrit van Poelgeest, Heer van Hoomade en Koudekerke.
 Heer Jacob van Poelgeest, Abt van Egmont, sijn Broeder; Heer Gerrit van Poelgeest, haar luyder Neve, en Heer Gerrit van Poelgeest Janz. mede Abt van Egmont.
 Heer Albert van Egmont van Meresteyn.
 Adriaan, Heere van Mateneste.
 Huybert van Mateneste.
 Jan van Mateneste, sijn Broeders.
 Heer Rutger van den Boetselaar, Heere van Langerack en Asperen.
 Jacob Heer van den Woude en Warmont.
 Jan van Groenevelt Heeren Janz.
 Heer Arent van Duvoorde.
 Jan van Duvoorde sijn Soone.
 Heer Jan van Haamstede, Heer Gerritz.
 Heer Gerrit van Eemskerke.
 Hendrik Heere van Liefvelt, Balliu van Zuythollant.
 Heer Gerrit van Stryen, Heere van Sevenbergen die met Heer Jan van Oostende uyt Zee-

lant, van Hertoge Philips gevangen wierde.
 Heer Jan van Heenvliet en Cappelle.
 Willem van Heenvliet, en van Cattendyke, sijn Neve, Heer van Stavenis.
 Heer Gerrit van Abbenbroek.
 Heer Willem van Befoyen, Heer van Heynoort.
 Heer Engelbreght van Spangen.
 Heer Philips van Spangen sijn Soone.
 Bouwen Heere van Swieten en Loendersloot, Rentmeesters Generaal van Holland.
 Heer Dirk van Swieten Heer van Leyenburgh.
 Heer Gysbreght van Swieten.
 Jan van Swieten, Heer van Opmeer, sijn drie Soonen.
 Amelis van Amstel, Heer van Mynden, Ruweel, Engelen, en Vliemen.
 Heer Herpert van Yffelsteyn, Heere van den Bosch.
 Gysbreght en Vrank van Yffelsteyn sijn Broeders.
 Arent van Yffelsteyn, Maarschalk van 't nedersticht van Utrecht haaren Neeve.
 Heer Arent van Gent, Heere van Gysenburgh, Wyngaarden, en Hardingsvelt.
 Heer Dirk vander Merwede, Heere van Eethen, Meeuwen en Baardwyck, Balliu van Zuythollant.
 Heer Robbert van Drongelen, die Heeren Dirx voorz. Erfdoghter Vrouw Odilia te wywe hadde.
 Heer Adriaan van Herlaar, Heere van Muylkerken.
 Heer Wouter van Diemen.
 Heer Lodewyk van Praet, Heere ter Merwede, en Moerkerkerlant by Dordrecht.
 Heer Vrank van Praet, Heere ter Merwede, sijn Soone.
 Heer Gerrit van Zyl, Heer van Purmerynde.
 Heer Jan vander Bouchorst Heer van Noortwyk.
 Heer Vrank vander Bouchorst.
 Adriaan vander Bouchorst.
 Pieter vander Bouchorst.
 Ian vander Bouchorst.
 Dirk vander Bouchorst.
 Heer Ian van Hodenpyl.
 Heer Ian van Haamstede sijn Soone.
 Heer Gillis van Cralingen.
 Floris van Cralingen van Rodenrys sijn Soone.
 Daniel van Cralingen.
 Willem van Boschuyfen Casteleyn te Woerden.
 Willem van Boschuyfen, en
 Floris van Boschuyfen sijn Soonen.
 Heer Jan van Bolchuyfen Floris Soone voorz.
 Heer Costyn van Haamstede.
 Heer Raas van Haamstede.
 Heer Arent van Haamstede van Mourmont, drie Broeders.
 Arent van Haamstede van Mourmont Heeren Arents Soone voorz.
 Floris van Haamstede sijn Broeder; nogh Heer Floris van Haamstede, Heer van Montigny en autes.
 Heer Willem de Vriese van den Oostende.
 Heer Jan van den Oostende.

Pieter van den Oostende gebroeders, Heeren Wil-
lems Soonen.
Hendrik van Wissekerken, Rentmeester Gene-
raal van Zeeland bewesterschelt.
Anthonis van Wissekerken, Balliu van Middel-
burgh.
Nicolaas van Wissekerken.
Aalbrecht van Wissekerken.
Hendrik van Wissekerken gebroeders, en Soonen
Heeren Jans van Wissekerken, in Zeelant.
Adriaan van Domburgh in Zeelant.
Heer Ian van Botlant.
Floris van Botlant.
Willem van Botlant.
Heer Arent van Botlant sijn drie Soonen.
Heer Ian van Schengen.
Wolfart van Schengen.
Cornelis van Schengen.
Jacob van Schengen.
Heer Ioost van Schengen, en
Arent van Schengen, sijn Soonen in Zeelant.
Heer Floris van den Abeele.
Reynier van den Abeele.
Heer Anthonis van den Abeele sijn Soonen.
Hendrik van den Abeele, Heer Floris broeder.
Jacob van den Abeele sijn Soone, in Zeelant.
Willem van Egmont, Heer van Soetermeer.
Jacob van Baackenesse,
Heer Adriaan sijn Soone.
Willem van Haastrecht.
Paulus van Haastrecht sijn Soone, Heervan Til-
burgh, Loen en Drunen.
Heer Floris van Daellen.
Heer Baertout van Affendelft, Heer van Veen-
huyfen.
Floris van Adrichum Heeren Floris.
Simon van Adrichum sijn Soone.
Ysbrant van Scoten.
Ian van Scoten.
Jacob van Scoten, sijn Soonen.
Heer Gerrit van Scoten.
Heer Pieter van Scoten, beyde Lant-Comman-
deurs te Haarlem.
Willem vander Does Maurynsz.
Dirk vander Does Balliu van Zuyt-Hollant, en
Foye vander Does, sijn Broeders.
Maurijn vander Does Dierx.
Hendrik vander Does, haar luyder Neve.
Heer Willem van Foreest, Balliu van Putten
te Geervliet.
Ian van Foreest, en
Coenraat van Foreest, gebroeders.
Pieter van Roden.
Ian van Heemstede, Balliu van Kermerlant.
Willem Cuser.
Corstiaan van Alphen.
Ian van Alphen.
Daniel van Alphen.
Ian van Dorp, alias Uytter Lier.
Gysbrecht van Dorp.
Simon van Dorp.
Philips van Dorp, en
Hendrik van Dorp, gebroeders.
Gerrit van Berkenroede Ianfz.
Doewe van Rietwijk.
Gerbrant van Rietwijk, sijn Broeder.

Ian van Rietwijk Gerbrantsz.
Floris vander Dusschen, Schout tot Dordrecht.
Bruyften de Jode, Heer van Hardinxvelt.
Floris van Kijthoek, Heer Florisz.
Dirk van Teylingen Florisz.
Frederik van Tol Florisz, en
Pieter van Tol, sijn Soone.
Gysbrecht van Noortwijk.
Ian van Noortwijk.
Arent Spiering.
Philips van Rommerswaal.
Gerrit Uyttenhage.
Ian Uyttenhage.
Claas van Ruyven Claasz.
Willem van Ruyven, sijn Broeder.
Kerstant van Alkemade.
Hugo van Alkemade, alias van den Woude.
Floris van den Woude.
Simon van den Woude.
Ian van den Woude, sijn Broeders.
Laurens van Cats in Zeeland.
Cornelis van Almonde, Heer Ianfz.
Anthonis Michielsz van Everfdijk.
Schoblant van Swindrecht.
Ysbrant vander Coulster.
Willem van de Coulster, sijn Soone, Casteleyn
van Schoonhoven.
Godschalk Oem, Heer van Wijngaarden, Rent-
meester Generaal van Holland.
Floris Croefing.
Jacob Croefing, eerste Reekenmeester in den
Mage.
Willem van den Steenhuyfen.
Adriaan van Eemskerke.
Tielman sijnen Soone tot Dordrecht.
Bouwen van Abbenbroek.
Jacob Coppier op 't huys te Tol.
Hendrik van Rijswijk.
Allart van Rijswijk.
Gerrit van Wena.
Gerrit Heerman van Oestgeest.
Bartholomeus vander Does, Heere van Heer-
Ians Dam, by Dordrecht.
Gysbert van Loon.
Arent van Loon, sijn Soone.
Ian van den Poel.
Gooswijn van den Poel, en
Dirk van den Poel.
Jacob vander Duyn.
Adam vander Duyn, sijnen Soone.
Ysbrant vander Laan.
Arent van Rollant.
Steven Wisse Pieterfz.
Ian van Outhuisden.
Ian Ruygrok vander Werve.
Heer Willem Ruygrok vander Werve.
Ian Ruygrok van den Werve.
Philips Ruygrok van den Werve.
Claas Ruygrok van den Werve.
Vrank Ruygrok van den Werve, en
Heer Jacob Ruygrok van den Werve, sijn So-
onen.
Simon Beukelaar Godschalkfz.
Hendrik vander Burg Daamsz, en
Daam sijnen Soone, te Wou by Delft.
Noyde van Amerongen.

Mecus van Amerongen, en
 Tielman van Amerongen, sijne Soonen.
 Gillis van Rattingen Tielmanfa.
 Floris van der Tijmpel, Schout tot Dordrecht.
 Snellard Duyk, en
 Willem Duyk tot Dordrecht.

84 De Ridderfchap en Edelen, welke Hertog
 Carel van Bourgondien in den jare 1468. in
 's Gravenhage tot Grave van Holland ontvingen,
 waren dese:

Den Heer van Brederode — Brederode.
 Den Heer van Waffenaar.
 Den Domprooft van Utrecht.
 Den Heer van Montfoort.
 Den Heer van Zevenbergen.
 Messire Philips van Waffenaar.
 Messire Zweder van Montfort.
 Gysbert van Montfort.
 Messire Guilhaume, Heer van Schagen —
 Schagen.
 Messire Hendrik van Naaldwijk — Naald-
 wijk.
 Monsieur Relyan van Montfort.
 Messire Guillaam van Alkemade.
 Messire Arent van Swieten.
 Le Damoiseau Philippe van Waffenaar.
 Messire Lodewijk van Treflonge — Tref-
 longe.
 Messire Gilliaume Ruychrok vander Werven
 — Ruychrok in Werven.
 Adriaan vander Lekke.
 Aalbert van Egmont, Soon van Aalbert —
 Egmont.
 Aalbert van Egmont, Soon van Otto —
 Egmont.
 Messire Aalbert van Schagen — Schagen.
 Anthonis van Hoogwoude.
 Gysbert van Nyenrode.
 Floris van Kijfhouk.
 Gerrit van Poelgeest — Poelgeest.
 Frederik van Zevender — Zevender.
 Gerrit van Vliet.
 Henrik Ban.
 Gerrit van Nieuvelt.
 Jan van Hodenpijl, Heer van Haamstede.
 Arent van Hodenpijl.
 Gerrit van Spaingien — Spaingien.
 Willem van Egmont — Egmont.
 Jan van Hodenpijl, soon van Jan.
 Cornelis van Dorp — Dorp.
 Jan van Naaldwijk.
 Arent van Duvenvoorde — Duvenvoor-
 de.
 Jan van Duvenvoorde — Duvenvoorde.
 Jan van Poelgeest — Poelgeest.
 Jacob van Woude.
 Wessel van Boetselaar — Boetselaar,
 Jan van Heemstede.
 Jan van Heemstede, Balliuw van Kennemerland.
 Gerrit van Assendelft — Assendelft.
 Jan van Assendelft, soon van Gerrit —
 Assendelft.
 Jan van Assendelft, soon van Dirk —
 Assendelft.

Nicolaas van Assendelft — Assendelft.
 Steven van Raaphorft — Raaphorft.
 Jan van Boukhorft — Boukhorft.
 Jan van Noorting.
 Willem van Zijl.
 Jacob vander Spek.
 Daniel van Alphen.
 Jan van Boukhorft, soon van Jan — Bouk-
 horft.
 Aalbert van Raaphorft, soon van Dirk —
 Raaphorft.
 Hugo van Swieten — Swieten.
 Floris Oorn van Wijngaarden — Wijn-
 gaarden.

Zedert welken tijd, by Wouter van Goutho- 85
 ven een lijste gemaakt is, van alle de Ridders en
 Edelen, welke in Holland, Zeeland, en Utrecht,
 ten tijde van Hertog Carel van Bourgondien,
 Vrouw Maria sijn Dochter, en den Ertz-her-
 toch Maximiliaan van het jaar 1477. tot het jaar
 1500. bekend sijn geweest, die wy niet ondien-
 stig geacht hebben, hier in te lijven.

In Hollandt.

Heer Reynout van Brederode, van Vyanen, ter
 Ameyde, Ridder van de Ordre des Gulden
 Vlies.
 Jonker Walraven, sijnen soone.
 Heer Gysbrecht van Brederode, Domprooft en
 gekoren Bisschop van Utrecht, Heer Reynouts
 Broeder.
 Heer Arent van Egmont, Hertoge van Gelder.
 Heer Willem van Egmont, van Yffelsteyn, van
 Leerdam, Haafrecht, en Baar sijnen Broe-
 der.
 Heer Jan, eerste Grave van Egmont.
 Heer Frederik van Egmont, eerste Grave van
 Buyren en Leerdam, ende Heer van Yffel-
 steyn, en
 Willem, Heer van Boxmeer, Heer Willemsz
 voorz drie Soonen.
 Heer Jan van Waffenaar, van Voorburg, Voor-
 schoten, Valkenburg, Catwijk, &c.
 Heer Philips van Waffenaar, Prooft van West-
 Vriesland, sijnen Broeder.
 Otto van Arkel, Heere van Heukkelom, van
 Amelroy, en Weerdenburg.
 Heer Aalbert van Schagen, Heer Willemsz.
 Wouter van Egmont, Heere van Benthuyfen,
 en Heere van Schagen, naar sijn voorz Schoon-
 vader.
 Heer Ian van Schagen, Schout van Haarlem,
 Heer Aalberts Broeder.
 Heer Ian van Schagen, Heer Ians Soone voor-
 noemt, en
 Heer Willem van Schagen, Heer Aalberts jong-
 ste Broeder.
 Wessel van den Boetselaar, Heer van Asperen en
 Langerak.
 Jonker Rutger, sijnen Soone.
 Gerrit van Poelgeest, Heere van Homade en
 Koudekerke, Heeren Gerritsz.
 Heer Gerrit van Poelgeest, sijnen Soone, en
 Jan van Poelgeest, haar luyder Neve, op 't huys
 te Teylingen in Warmont. Heer

Heer Adriaan van Poelgeest, zijnen Soone.
 Ian, Heere van Duvoorde Arentsz.
 Arent Heer van Duvoorde, en
 Ogier, zijne Soonen.
 Heer Diderik van Duvoorde, haren Neve.
 Heer Gerrit van Assendelft, van Cralingen, Be-
 foyen en Heynenoort.
 Ian van Assendelft, Rentmeester Generaal van
 Noort-holland, zijnen Broeder.
 Heer Hendrik van Naaltwijk, van Cappelle, en
 ter Watering.
 Jan van Naaltwijk.
 Adriaan van Naaltwijk, zijn Broeders.
 Adriaan van Naaltwijk Aalbertsz.
 Heer Jan van Naaldwijk, zijnen Soone, Heer van
 Berg-Ambagt, die uytlandig sterft.
 Heer Gerrit van Vliet Heer Janz.
 Ian, Heere van Vliet, zijnen Soone.
 Heer Arent van Stryen, Heere van Sevenber-
 gen.
 Heer Hendrik van Sevenbergen.
 Heer Gerrit van Sevenbergen, zijn Broeders.
 Heer Philips van Spangen Engelbregtsz.
 Heer Adriaan van Spangen.
 Gerrit van Spangen, zijn Neven.
 Heer Willem van Alkemade, Heer Florisz.
 Ysbrant van Alkemade, zijn Broeder, en
 Hugo van Alkemade (genaamt van den Woude)
 Janz.
 Floris van Woude.
 Simon van den Woude.
 Ian van den Woude, zijn Broeders.
 Floris van den Woude Hugensz, en
 Ian van den Woude, Ians Soone voornoemt.
 Aalbert, Heer van Raaphorst, Adriaanz.
 Steven van Raaphorst.
 Bartholomeus van Raaphorst, zijne Broeders, en
 Gysbert van Raaphorst, Aalberts voornoemt.
 Heer Ian van Treflong, Balliuw en Casteleyn
 van der Goude, en Raat in den Hage.
 Heer Raas van Treflong.
 Ioris van Treflong.
 Willem van Treflong.
 Adriaan van Treflong, en
 Cornelis van Treflong, zijne Broeders.
 Heer Otto van Egmont, Heer van Kenenburg.
 David van Egmont, Heere van Benthuyfen
 Wouterz.
 Aalbert van Egmont van Meresteyn by de Be-
 verwijk.
 Wouter, Heere van Mathenisse Adriaanz.
 Gysbert van Mathenisse.
 Gerrit van Mathenisse, zijn Broeders, en
 Adriaan, Heere van Mathenisse, Wouterz Soo-
 ne voorz.
 Heer Philips van Matenisse, Janz. haar luyder
 Neve, en namaals Monnik te Warmont.
 Iacob, de laatste van zijn Stamme, Heer van den
 Woude en Warmont.
 Ian van Rossum, Heere van Zolen, zijnen schoon-
 Soone.
 Heer Roelant le Febore, Heere van Liefvelt,
 Heemstede, Arlanderveen, en Zijl-hof, uyt
 Vlaanderen geboren.
 Heer Ian van Noortwijk.
 Heer Arent van Swieten, Heere van Leyenburg,

en van Loendersflood, Balliuw van Rhijnlant,
 Heeren Dirksz.
 Hugo van Swieten, Heere Gysbertz zijn Ooms
 Soone.
 Willem van Swieten.
 Pieter van Swieten, Hugens voorz Broeders.
 Heer Adriaan van Swieten, Heere van Opmeer,
 Schout van Leyden.
 Jan van Swieten, Heere van Opmeer, zijnen
 Soone, en
 Meester Dirk van Swieten, Raat en Procureur
 Generaal van Holland, Willemz.
 Anthonis van Aamstel, Heere van Mijnden,
 Engelen, Vliemen, Loenen, Loendersflood
 en Kroonenburg.
 Herbaarn van Mijnden.
 Huybert van Mijnden.
 Wouter van Mijnden, Heer van Ruweel, en
 Christoffel van Mijnden, zijn Broeders, Amelis
 Soonen.
 Gysbert van Yffelsteyn, Heere van den Bosch in
 Goylant.
 Arent van Yffelsteyn, zijn Broeder.
 Heer Vrank van Praat, Heere ter Merwede en
 Moerkerken, in Zuyd-holland, Heeren Lo-
 dewijkz.
 Heer Daniel, Heer ter Merwede, Bailliuw van
 Zuyd-holland.
 Karel, Heer van Moerkerken.
 Heer Lodewijk, Heer van Carnis, en
 Frank van Praat, van Moerkerken, Heere van
 Barendrecht, Heeren Vrankz voorz vier
 Soonen.
 Floris Oem, Heere van Wijngaarden en Yffel-
 mont, en Balliuw van Zuyd-holland God-
 schalkz.
 Tielman Oem van Wijngaarden, en
 Jonge Jan van Wijngaarden, mede Balliuw van
 Kermerlant, gebroeders.
 Heer Gerrit van Abbenbroek, Balliuw van Put-
 ten.
 Gelmer van Groenevelt.
 Barent van Groenevelt, gebroeders.
 Adriaan vander Boukhorst.
 Frans vander Boukhorst.
 Pieter vander Boukhorst.
 Jan vander Boukhorst.
 Floris vander Boukhorst, zijne Soonen.
 Jan van Hodenpijl, Heere van Haamstede.
 Dirk van Hodenpijl, zijnen Broeder.
 Aalbert van Assendelft, Heere van Veenhuysen.
 Heer Hugo van Assendelft, zijnen Oom.
 Arent van Hodenpijl Arentsz.
 Joris van Hodenpijl, zijnen Soone.
 Floris van Cralingen, Heeren Gerritsz, Heer
 van Roodenrijs.
 Gillis van Cralingen, zijnen Soone.
 Pieter, Heer van Roden, of Roon;
 Pieter van Roden, zijnen Soone.
 Floris, Heere van Kijshoek, en Hieronimus Am-
 bacht.
 Walraven B. van Brederode, Drost van Hage-
 steyn.
 Joris van Brederode.
 Jan van Brederode, zijne Broeders.
 Joris B. van Brederode, Capiteyn van Rotterdam,
 Wal-

Walraven van Brederode.
 Anthonis van Brederode, sijne Broeders, op Rynesteyn.
 Lucas van Teylingen, Reekenmeester in den Hage.
 Maurijn van Tol Pieterfz.
 Heer Arent B. van Ysselsteyn, Casteleyn van Woerden, Soone Heeren Willemfz van Egmont, Heere van Ysselsteyn.
 Heer Adriaan van Baakenesse, Jacobfz te Haarlem.
 Pauls van Haafrecht, Heere van Tilburg, Druyven, Loon, en Goorle Willemfz Soone.
 Otto van Asperen, Heer van Vueren.
 Heer Roeland van Daellem, Heer van Dongen.
 Robbert, Heer van Drongelen.
 Heer Jan van Drongelen, Landkommandeur van de Duytsche Heeren tot Utrecht.
 Claas van Ruyven Willemfz, die tot Haarlem van de raafende gemeente doot gesteecken wierde, en liet naar Willem ende Huybert van Ruyven.
 Symon van Adrichum, Florisfz.
 Claas van Adrichum, en
 Willem van Adrichum, sijne Broeders.
 Jan van Schoten Ysbrantfz.
 Jacob van Schoten, sijnen Broeder, en
 Heer Claas van Schoten, Commandeur van St. Jans Heeren tot Haarlem.
 Hendrik van Alkemade, en
 Jan van Alkemade.
 Heer Jan vander Does, gekooren Abt van Egmont.
 Willem vander Does Dirkfz.
 Jacob vander Does, en
 Adriaan vander Does, sijn Broeders.
 Heer Herpert van Foreest, Heer Willemfz.
 Cornelis van Foreest, en
 Adriaan van Foreest, gebroeders, Heeren Herpertfz Neven.
 Jan van Almmonde, Cornelisfz.
 Cornelis van Almmonde, sijnen Broeder, en
 Heer Philips van Almmonde, Deken der Kerke van Geervliet.
 Geleyn van Eversdyck, Anthonisfz.
 Jan van Eversdyck.
 Adriaan van Eversdyck.
 Anthonis van Eversdyck, sijne Broeders.
 Jacob Croefinck, eerste Reekenmeester in den Hage.
 Floris Croefinck sijnen Broeder, Rentmeester Generael van Noort-Hollandt, en
 Heer Cornelis Croefinck, Heere van Benthuyfen en Soetermeer, Houtvester van Hollandt, Jacobs Soone voornoemt.
 Heer Jooft Albout, en
 Aalbert Albout sijnen Broeder, tot Hoorn in Westvrielandt.
 Jan van Harchies, Heere van Liefvelt, dat hy verkofte aan den Heere van Heemstede; hy was uyt Henegouwen.
 Daniel van Alphen Corstiaanfz. met
 Jan van Alphen sijnen Soone, Capiteyn op de vaart by Uytrecht.
 Heer Willem van Alphen.

Tielman van Eemskerke, Adriaanfz. tot Dordrecht.
 Heer Guy van Rysenoort, Heere van Sevender.
 Frederick vander Sevender, Heeren Frederyx.
 Jan van Sevender, en
 Frederik Balliu van Schoonhoven sijn Soonen, en
 Jan van Sevender haar Neve.
 Bouwen van Abbenbroek.
 Jan van Dorp, alias uyt der Lier, Janfz. met
 Heer Cornelis van Benthuyfen, en
 Dirk van Dorp, sijn Broeders.
 Jacob Coppier op 't huys te Tol, met
 Jacob Coppier Heer van Callage, sijn Soone.
 Gerrit van Ryswyk.
 Heer Dirck van Ryswyk, Reeken-meester in den Hage.
 Gerrit van Berckenrode, met
 Gerrit van Berkenrode, sijnen Soone.
 Dirck van Zyl.
 Heer Jacob van Wena, Heer van Gyslenburgh, met
 Heer Jan van Wena, sijnen Soone, en
 Gerrit van Wena, haaren Neve.
 Arent van Loen, Gysbreghtfz. Schepen te Dordrecht.
 Arent Heerman te Leyden, met
 Jacob Heerman.
 Gerrit Heerman, en
 Cornelis Heerman.
 Heer Jan van Herlaar, Heer van Muylkerken in Zuydhollandt.
 Heer Coenraet van Oosterwyck, by Gorcum.
 Gerrit van Sonnevelt te Leyden.
 Bartholomeus vander Does, met
 Philips sijnen Soone, Ambaghts Heer van Heerjans-Dam by Dordrecht.
 Claas vander Dussen, en
 Floris vander Dussen, in Zuythollant.
 Arent de Jode, Heere van Hartighs-velt Capiteyn in de Oorloge tegens de Gelderschen.
 Wouter van Beeckesteyn.
 Jacob van den Poel.
 Ysbrant vande Coulster, Threforier van Dordrecht. Willemfz. met
 Gerbrant vande Coulster sijnen Broeder.
 Adam vander Duyn, Ambaghts Heer van Sprange.
 Ysbrant Uytenhage, en
 Willem Uytenhage.
 Pieter Wisse, Stevensfz, met
 Hendrick Wisse sijn Broeder, Fondateur van 't minder-Broeders Klooster tot Haarlem.
 Claas van Sparwoude.
 Arent van Rollant.
 Thomas Beuckelaar Symonfz. Threfourier en Schout van Dordrecht, Casteleyn van den Bergh, en daar naar Raat in den Hage.
 Arent Beuckelaar Ambaghts Heer van Herpt.
 Jan van Outheusden, en
 Wouter van Outheusden.
 Witman van Swyndrecht, Balliu van Zuythollant.
 Godtschalck van Brakel, Soone van Godtschalk, die Schout tot Dordrecht was.
 Adam of Aem vander Burgh Hendrickfz. in 't Wout by Delft.
 Heer Jan van Diemen Pieterfz. te Dordrecht.

C c c c c

Noyde

Noyde van Amerongen Meeufz. met
 Meeus van Amerongen, Tielmans Soonen, fijn
 Neven tot Dordrecht.
 Gillis van Ratingen Tielmanfz, Burgemeesters
 tot Dordrecht.
 Floris vander Tympel, Schout van Dordrecht.
 Willem van Boschuyfen, Willemsfz. en
 Heer Jan van Boschuyfen.
 Willem van Boschuyfen, en
 Bruninght van Boschuyfen, Floris Soonen, en
 Willems voortfz. Neven.
 Gysbert van Bronkhorft, alias van Hèrrick, te
 Delft.
 Willem Symonfz. van Valckesteyn, Balliu van
 Voorn.
 Gillis, fijnen Soone, Capiteyn te Dordrecht,
 tegens Jonker Frans van Brederode.
 Claas B. vander Merwede Heer van Baardwyck.
 Jan vander Merwede.
 Daniel vander Merwede, fijn B. Broeders. &c.

In Zeelant.

Heer Vranck van Borffele, Grave van Oester-
 vant, Heere van Zuylen, Emelisse, St. Maar-
 tens-dyck, Cortgene, Hoogstraten.
 Heer Wolfard van Borffele, Heere van der Veere,
 Vliſſing, West-Cappel, Brouwershaven, Du-
 velant, en Riederkerke, en Grave van Grand-
 præ in Vrankryk, de leste van fijn geslagt.
 Heer Adriaan van Borffelen, Heere van Brig-
 dam, Zoubburgh, Soutelande, Coudekerke.
 Heer Adriaan van Cruyningen, en van Heenvliet,
 een vande nakomelingen van Dadijn, Heer van
 Cruyningen, die anno 1280. leefde; dese Adria-
 aan hadde te Wyve, Vrouwe Margrieta Vilain
 uyt Vlaanderen, en wan Heer Jan van Cruy-
 ningen, van Heenvliet, Ackoy, Haferswoude.
 &c. en hadde te Wyve Vrouw Agnes, Heere
 Jans Dochter van Montfoorde, en wan daar by
 Heer Joost van Cruyninge, van Heenvliet,
 Haferswoude &c. die eerst te Wyve nam Vrouw
 Magdaleen van Bourgongien, Sufter van
 Adolf, Heere van Beveren, der Veere en
 Vliſſinge; daar naar Catharina, Heeren Jans
 Dochter van Waffenaar, en hadde daar by
 Joost van Cruyningen, die in s' Keyfers dienst in
 den Oorloge tegens de Protestanten by Bre-
 men doot bleef, anno 1547. ongehout, en Heer
 Jan van Cruyningen, d'andre Soone van Be-
 veren en Haferswoude en Heenvliet, die te
 Wyve hadde Vrouwe Jacoba van Bourgongien,
 Sufter van Heer Maximiliaan, Marckgrave
 vander Veere en Vliſſingen, en anno 1559.
 stervende, liet naar een Soone en twee Dochters
 te weten; Vrouw Anna van Cruyningen, die
 troude Heer Paulus van Noyelles in Artoys, en
 Vrouw Louyse von Cruyningen, die te man
 hadde Heere Joris van Montmorency, Heere
 van Croyfilles, Gouverneur van Brugge. De
 Soone van Heer Jan van Cruyningen was Heer
 Maximiliaan van Cruyningen, van Heenvliet,
 Haamstede, en Haferswoude, dat hy verkofte
 aan Joncker Claas van Matheneſſe, hy sterft
 sonder wettige Mans Oir te Heenvliet den 15.
 January 1612. de laatste van fijn geslagte; hy

hadde te Wyve Vrouw Eva van Inghausen, des
 Heeren Dochter van Kniphausen in Vrieslant,
 die sterft te Ryfwyck anno 1615. nalatende
 Juffer Maria Sabina. Juffer Louyse, Juffer Ana-
 na Catharina; Juffer Charlotte van Cruyningen.
 Heer Adriaan van Cruyningen, hier vooren
 eerst genoemt, hadde een Broeder Heer Arent
 van Cruyningen, die te Wyve hadde eerst
 Vrouw Dircken van Cralingen, en daar naar
 Vrouw Dircken van Riede in Zuyd-Hollant.
 Van dese fijn nakomelingen is de lesten mans
 Oir geweest Heer Arent van Cruyningen, Heere
 van Voorhout, gestorven sonder kinders
 anno 1561. fijn Weduwe Vrouw Jacoba van
 Spangen, sterft t' Antwerpen anno 1594.

Heer Claas van Rommerswaal Heer van Loo-
 dyck.
 Willem van Rommerswaal, Heer van Nieuw-
 stryen fijnen Broeder, en
 Jan van Rommerswaal, Balliu en Dyckgrave van
 Schielant; haaren Oom.
 Jacob van Rommerswaal.
 Heer Gerrit van Rommerswaal, en
 Willem van Rommerswaal, fijn Soonen.
 Arent van Haamstede van Mourmont, Heeren
 Aarentz. van Haamstede, met
 Witte van Haamstede, fijnen Soone, en
 Floris van Haamstede, Heeren Aarentz. andre
 Soone.
 Heer Raas van Haamstede.
 Joost van Haamstede, en
 Jan van Haamstede, fijne Soonen.
 Heer Joost van Schengen.
 Wolfard van Schengen.
 Cornelis van Schengen.
 Jacob van Schengen.
 Arent van Schengen, en
 Iacob van Schengen, Cornelisz.
 Heer Lodewyck van Schengen.
 Adriaan van Schengen.
 Pieter van Schengen, en
 Gillis van Schengen, Soonen van Arent voortfz.
 Fredrick van Renesse van Renou, Hellenbergh.
 Heer Jan van Renesse van Wulven.
 Jonge Jan van Renesse van Weyningen, drie ge-
 broeders.
 Frederick van Renesse, Heer van Zeyst, Eve-
 ringen, en Ellewertz-dyck in Zuyd bevelant.
 Gerrit van Renesse, Heere vander Aa.
 Jan van Renesse van Baar op Ryneſteyn, en
 Heer Jan van Renesse van Mourmont; Vier ge-
 broeders, en der voornöemde drie Ooms Soo-
 nen.
 Heer Sweer van Heenvliet van Cattendykke,
 Heer van Stavenis.
 Heer Jan van Heenvliet, Heere van Stavenis,
 naar fijn Broeder. En was de laatste mans Oor
 van dit geslachte gestorven anno 1560.
 Heer Willem de Vriese van den Oostende, Heer
 Willemsfz.
 Willem van den Oostende, en
 Heer Jan van den Oostende, fijne Soonen.
 Heer Jan van den Oostende, met
 Heer Jan van den Oostende, fijn Soone, en
 Pieter van den Oostende, met
 Gillis fijnen Soone; drie gebroeders.

Heer

Heer Jan van Botlant.

Floris van Botlant, en

Willem van Botlant, zijn Soonen, gewonnen by Vrouw *Geertruyt van Brakel*, Godtchalx Dochter van Dordrecht; en Arent van Botlant, zijn Jongste Soone, die hy had by Vrouw *Mejme van Haamstede*.

Heer Pieter van Tuyl, Heere van Serooskerken, een van de nakomelingen Heeren *Gysbertz van Tuyl*, uyt de Betuwe in Gelderland, levende anno 1290. Hy had te Wyve Vrouw *Cornelia*, Heeren *Hugen* Dochter van Bergen by Alckmaar, en wan een Soone en twee Dochters, als Juffer *Catharina*, die te man hadde *Symon van den Werven* t'Antwerpen, en Vrouw *Agnes*, gehout met Heer *Jan de Vriese van den Oostende*; Den Soone *Jacob*, Heere van Serooskerken, Balliu van Middelburg, had eerst te Wyve Juffer *Jaquelyn van den Eynde*, Dochter van *Augustyn*, Woutmeester van Brabant; daar naar Juffer *Adriana van Wisskerken*, daar hy by had, Juffer *Hadewy*, die te man hadde *Michiel van Halmale*, t'Antwerpen, en Juffer *Anna d'Ouiste*, gehout met *Joost van den Weerde*. Den voorz *Jacob van Serooskerken*, had by zijn eerste Wyf, twee Soonen, en een Dochter, Juffer *Magdeleen*, gehout met *Cornelis van den Abeele van Oestersteyn*; de Soonen waeren, Heer *Jacob van Serooskerken*, die ongehout doot bleef in 't beleg voor Metz in Loreynen anno 1553. en Heer *Hieronimus van Serooskerken*, Rentmeester Generaal van Zeelandt Beooferscheit, Burggrave van Zeelandt; hy sterft anno 1571. hebbende gewonnen by Vrouwe *Leonora Micant*, Heeren Jans Dochter, de naervolgende kinders; Heer *Philibert* den outsten; *Jacob van Serooskerken*, sterft sonder Oor, had te Wyve Juffer *Petronella Darnedo*. *Jan van Serooskerken*, sterft anno 1615. had eerst te Wyve Juffer *Loyse Zegers van Wassenhove*, Heeren *Gnuleyns* Dochter, daar naar Juffer *N. Triest* te Gent. Juffer *Geertruyt van Serooskerken*, trouwde *Joost van der Werue*, Heere van Gyslenoudekerke by Dordrecht, Balliu van Voorn. Juffer *Levine van Serooskerken*, had te man *Adolf van Borssele*. Juffer *Clara van Serooskerken*, trouwde eerst *Gnuleyn de Soete*, Heer van Notax by Gent, daar naar *Jan van Brimeux*, Heere van Poederloo; en Juffer *Maria van Serooskerken*, Heeren *Hieronimi* jonghste Dochter, hadde te man *Bruninck van Wyngaarden*, mede Rentmeester Generaal van Zeelandt Beooferscheit; hy sterft anno 1605. sy sterft anno 1603. Heer *Philibert van Serooskerken*, Heer *Hieronimi* Soone voorz. was Rentmeester Generaal van Zeelandt Bewesterscheit, en daar naar anno 1571. voor den Koning Gouverneur van Bergen-op-Zoom; hy sterft t'Antwerpen anno 1579. hadeerst getrouwt Juffer *Maria van Hooglaude*, die sterft anno 1561. daar naar Vrouwe *Catharina Sandelyn*, Heeren *Hieronimi* Dochter; sy sterft anno 1616. te Delft, en hadden te samen geteelt vier Soonen en een Dochter, Juffer *Charlotte*, die te man hadde gehat *Abel van Cats*, Balliu vander Veere.

De Soonen sijn geweest *Hieronimus*, Heere van Serooskerken en Popgesberg, die sterft 1605. had te Wyve, Juffer *Henrica van Wyngaarden*, Heeren *Gerrutz* Dochter, daar naar Juffer *Maria van Cats*, Dochter van *Willem van Cats*, Heere van Cappelle, aan welke Vrouw *Catharina Sandelyn* voorschreven herhylykt was; hy wan by de eerste *Philibert*, Heere van Serooskerken en Popgesbergh by Middelburg. *Hendrik van Serooskerken*, Heere van Stavenisse, die te Wyve hadde Juffer *Jaquelyne van Wyngaarden*, Heeren *Gerritz*. Dochter voorz. ende hadden kinders 3. *Reynout van Serooskerken*, Capiteyn, bleef doot in Ooftende anno 1604. ongehylykt. 4. *Philibert van Serooskerken*, Balliu vander Tholen, hadde te Wyve Juffer *Anna van Heerjans Dam* te Dordrecht, en hadden kinders, Heer *Anthonis van den Abeele*, Raat in den Haage, Heer *Floris*. met *Ioost*, *Hendrik*, en *Floris*, sijn Soonen; en *Iacob van den Abeele* Soone van *Hendrik*, die een Broeder was van Heer *Floris* voornoemt.

1. *Anthonis van Wisskerken*, Heer Jans Soone en Heere van Couwerve, Rentmeester Generaal van Zeelandt Bewesterscheit.

Gillis van Wisskerken, en *Frans van Wisskerken*, sijn Soonen.

2. *Nicolaas van Wisskerken*, Balliu van Middelburg, daar naar Raat in den Haage.

Maarten van Wisskerken, sijn Soone.

3. *Hugo van Wisskerken*.

4. *Brando van Wisskerken*.

5. *Aalbert van Wisskerken*, Rentmeester Generaal van Bewesterscheit.

6. *Jan van Wisskerken*, sijn Soone.

Hendrick van Wisskerken, Rentmeester als vooren naar sijn Broeders.

Heer *Cornelis van Wisskerken*, Deeken te Middelburgh.

Claas van Wisskerken.

Thomas van Wisskerken.

Gillis van Wisskerken, sijn Soonen, en

7. *Mr. Jan van Wisskerken*. Dese seven voorz waeren gebroeders, en hadden een Suster die te man hadde *Beern van Groenevelt*.

1. Heer *Jan van Cats*, Heere van Simonskerken en Zouburg.

2. *Jacob van Cats*, Raat in den Haage.

Heer *Jan van Cats*, Casteleyn vander Goude.

Heer *Jacob van Cats*, Balliu van Zierkzee.

Lieven van Cats, en

Adriaan van Cats, die ongehout tot Utrecht verflagen wert anno 1483. Jacobs vier Soonen.

3. Heer *Lieven van Cats*.

Anthonis van Cats, sijn Soone.

4. *Wolfard van Cats*.

Anthonis van Cats, en

Laurens van Cats, sijn Soonen.

5. Heer *Cornelis van Cats*, Deeken der kerke van Zierkzee; De vyf voortz. waeren gebroeders en Soonen van *Laurens van Cats*, die men den *Ryken* noemde, om de meenichte van Landen die hy besat.

Pancras, Heere van Domburg in Walcheren.

Adriaan van Domburg, en

Ccccc 2

Jacob

Jacob van Domburg.

1. Heer Willem Ruychrock vander Werf.
Heer Jan Ruychrock, zijnen Soone.
2. Heer Jan Ruychrock, Balliu vander Goes.
Jan van Ruychrock, en
David van Ruychrock, zijn Soonen.
3. Meester Philips Ruychrock, Raat in den Hage.
4. Heer Claas Ruychrock.
5. Heer Vranck Ruychrock.
Heer Philips Ruychrock, zijn Soone.
6. Heer Jacob Ruychrock.

Adriaan Ruychrock, zijn Soone. Dese ses gebroeders waaren alle Soonen van Meester Jan Ruychrock van den Werve, Raat en Procureur Generaal van den Hove van Hollandt anno 1448. en leefde noch anno 1472.

Lieven vander Welle, genoemd van Cats, Balliu van Zirckzee.

Claas vander Welle, Casteleyn ter Goude, en Jan vander Welle en van Cats, zijne Soonen.

Heer Pauls B. van Borssle, Balliu vander Veere.

Wolfard van Borssle, van Spreeuwestejn, by den Briele, zijn Broeder, B. Soonen van Heer Hendrik vander Veere en van Vliiffingen.

Jooft, Heer Adriaanz. van Borssle Soone, Heer vander Hooge, in Cleverskerken, &c. Siet Reygersberg Cronyck van Zeelant, gedrukt anno 1551. op 't Jaar 1502.

In 't Sticht van Utrecht.

Heer Hendrik, Burggrave van Montfoort, Heer van Purmereynde en Linschoten.

Heer Sweer van Montfoort, en Gysbert van Montfoort, zijn Broeders.

Heer Jan van Montfoort, Heere van Haferswoude en Akkoy.

Heer Willem van Montfoort, Prooft van St. Salvatoors Munster t' Utrecht, en

Hendrik van Montfoort, drie gebroeders, en der voornoemden Ooms Soonen.

Heer Dirk van Zuylen, Heere ter Haar en Se-vender.

Wernard van Zuylen, zijn Broeder.

Heer Dirk van Zuylen.

Steven van Zuylen, Heer Dirx Soonen voorz.

Jacob, Heere van Nieuvelt.

Heer Steven van Nieuvelt.

Heer Gerrit van Hoevelaken.

Hendrik van Nieuvelt.

Heer Jan van Nieuvelt.

Sweer van Nieuvelt, en

Otto van Nieuvelt, zijn Soonen.

Frederik van Nieuvelt.

Willem, Heere van Berg-Ambacht, zijnen Soone.

Amelis van Nieuvelt

Anthonis van Nieuvelt.

Heer Gerrit van Nieuvelt, zijnen Soone, en Bartholomeus van Nieuvelt, vier gebroeders, en der voornoemden Neven.

Jan, Heere van Lokhorst en Shydracht.

Gerrit van Lokhorst.

Willem van Lokhorst.

Bartholomeus van Lokhorst, gebroeders, Soonen van Jacob, Schou van Utrecht.

Heer Gerrit van Lokhorst, Jans Soone voorz, namaals Schout van Leyden.

Heer Gysbert van Nyenrode.

Jan van Nyenrode, zijn Broeder, en

Jan, Heere van Nyenrode, Jans Soone.

Jan van Nyenrode.

Gysbert van Nyenrode, zijnen Broeder, Heeren Gysberts voorz Neven.

Gysbert van Hardenbroek.

Gysbert van Hardenbroek, zijnen Soone.

Ernst van Hardenbroek, haar Neve.

Ernst, Heere van Drakenburg.

Frederik van Drakenburg.

Heer Jan van Drakenburg, zijn Soonen, en

Frederik van Drakenburg, zijn Broeder.

Heer Gysbert van Rysenburg.

Sweder van Rijssenburg, zijnen Soone.

Heer Frederik Uytenham.

Adriaan Uytenham.

Jan Uytenham.

Gerrit Uytenham.

Wouter Uytenham.

Frederik Uytenham, zijne Soonen.

Heer Everaard Zoudenbalg, Prooft der Kerke St. Servaas te Maastricht.

Geerard Zoudenbalg, Burgemeester t' Utrecht, zijnen Broeder, tot Schoonhoven gevankelijk overleden.

Louf vander Haar.

Jan vander Haar, zijnen Soone, en

Daam vander Haar, zijnen Neve.

Gysbert, Heere van Sterkenburg.

Wouter van Yfendoorn, zijn Schoonsoon, en Leenvolger.

Arent van Wulven.

Jan van Wulven, zijnen Broeder.

Gerrit van den Rijn, Schout van Utrecht anno 1474.

Frederik van den Rijn.

Jan van Jutphaas, Schout van Utrecht.

Floris van Jutphaas, van Wyvesteyn.

Baart Uyteneng Amelisz.

Melis Uytenengh, zijnen Soone, Drossard van Wijk te Duystede.

Alferd vander Horst, Soone van Alferd, Maarschalk van 't Nederstift van Utrecht.

Lodewijk van Leefdaal, Vader van Heer Jan van Leefdaal, Heere van Tiel, Eethen, Meeuwen.

Hugo van Loenderflood, van Maarssen.

Joan van Landskroon Roetaarzf.

Ernst van Landskroon, van Ligenburg, Braamzf. zijn Neve.

Baart Grauwert.

Roelof Grauwert van Weerdestejn, zijn Broeder.

Gerrit Grauwert.

Heer Dirk Grauwert, Deken van Oude Munster, zijn Broeder.

Ernst Taats van Amerongen Janzf.

Hendrik Taats van Amerongen, zijnen Neve.

Lodewijk van Swolmis.

Willem van Doornik.

Aalbert van Huchtenbroek.

Cornelis van Parijs van Suytoort, Gerritfz.

Jan van Parijs, zijnen Soone.

Jan

Jan van Amerongen, Schout tot Utrecht Anno 1468.
 Willem van Snellenburg, Schout tot Utrecht, Anno 1469.
 Jacob van over de Vecht.
 Jan van over de Vecht, Schout tot Utrecht anno 1473.
 Jan van Renesse, Schout tot Utrecht, anno 1477.
 Bernat Preys, Schout tot Utrecht, anno 1484.
 Jan de Ridder van Grunesteyn, Jans Soon.
 Hendrik de Ridder, en
 Willem de Ridder van Luynenburg, sijne Broeders.
 Willem de Ridder van Hardenbroek Wouters Soon.
 Hendrik de Ridder van Sandenburg, Gysberts Soon.
 Heer Jan Preys, Domdeken tot Utrecht.
 Lubbert de Waal, Vader van
 Willem de Waal van Vronesteyn, Schout van Utrecht.
 Dirk de Waal, Stevensz; van dese komen die van Moersbergen.
 Godschalk van Wijnssen, Willemfz.
 Godschalk van Wijnssen, sijnen Soone.
 Pieter Vrenk van Wijnssen.
 Florents van Pallaas, Hubertfz.
 Adriaan van Pallaas, sijn Soone.
 Hugo Spruyt van Criekenbeek, Bruningfz.
 Bruning Spruyt van Criekenbeek, sijnen Soone.
 Sweer, de Voogt van Rynevelt.
 Frederik de Voogt, en
 Hendrik de Voogt, sijn Broeders, Jacobs Soonen.
 Gysbert van Hindersteyn.
 Willem van Hindersteyn, en
 Jan van Hindersteyn, sijn Broeders.
 Dirk van Oestrum.
 Alfert van Oestrum, sijnen Broeder.
 Gysbert van Raaphorst.
 Dirk Ruysch van Pijlswaard.
 Pieter Ruysch.
 Jan Ruysch.
 Jacob Ruysch.
 Arent Ruysch, en
 Lubbert Ruysch.
 Arent Mulaart.
 Gysbregt vander Aa.
 Jan de Koning Govertfz, Vader van Govert de Kooning, Schout van Utrecht.
 Pieter Pott.
 Anthonis Pott.
 Claas Pott, en
 Aalbert Pott.
 Jacob Borre van Amerongen, die in 't jaar 1492. van Dirk van Amerongen dootgeslagen werd, nalatende Dirk Borre van Amerongen.
 Jan van Wijk.
 Reynout van Wijk, en
 Willem van Wijk, sijn Broeders, Soonen van Jan B. Heeren Willemfz van Abcoude, en van Wijk.
 Anthonis van Drybergen.
 Jacob van Drybergen, sijnen Broeder, Soonen van Jan van Drybergen, mede B. Soonen Heeren Willemfz voorfz.

Ernst van Merthem, alias Abcoude, Soone van Jan van Merthem, mede een Bastart Heeren Willems voorfz.
 Sweer van Gaasbeek B. Soone van Heer Jacob van Abcoude, Wijk, Gaasbeek, Putten ende Stryen.
 Arent Botter van Snellenberg.
 Pieter van Hamersvelt, en noch sommige meer, &c.

De Ridderfchap en Edelen, die in Holland, 86 Zeeland, en Utrecht leefden, ten tijde dat Keyser Karel de V. deselve Landen quam doorreyfen en befoeken, als mede in 't jaar 1549. doe Koning Philips als Grave gehult wiert binnen Dordragt, waren de volgende.

Lamoraal de IV. Grave van Egmont, Heere van Purmereynde, Hoogwoude, Beyrlant, Houtvester van Hollandt &c.
 Heer Reynout van Brederode, van Vyanen, ter Ameyde, Burghgrave van Utregt.
 Wolfard van Brederode, Heer van Cloetingen, en
 Balthazar van Brederoden Heere van Bergen by Alkmaar, sijn Broeders.
 Maximiliaan van Egmont, Grave van Bueren en Leerdam, Heere van Yffelsteyn St. Maartens-dyck, Jaarsvelt &c. Gouverneur van Vrieslant.
 Jacob, eerste Grave van Ligne in Henegouwen, Heere van Wasserlaar &c.
 Gerrit van Arkel, Heer van Heukelom, Amelroye, Weerdenburg, en ter Merwede.
 Heer Walraven van Arkel, sijnen Broeder, Heere van Leyenburg, en daar naar van Heukelum. &c.
 Heer Jan van Schagen.
 Willem, namaals mede Heere van Schagen, sijn Soone.
 Heer Gerrit van Assendelft, en Heemskerck, President van den Hove van Hollandt, met sijn twee Broeders.
 Heer Floris Heer van Gauriaan, en Brantwyk, Casteleyn en Schout van ter Goude, en
 Dirk van Assendelft, Heere van Besoyen, Cralingen, en Heynen Oort.
 Heer Gerrit van Poelgeest, Heer van Homade en Koudekerke, met sijn vier Broeders, als Gerrit Ridder van de Duytsche Heeren te Pruyssen,
 Cornelis, Canonnik te Leyden.
 Dirck, Regulier te s'Gravesande, en
 Jacob van Poelgeest.
 Jan van Egmont van Meresteyn, Casteleyn te Harlingen in Vrieslant.
 Anthonis van Egmont, en
 Jacob van Egmont, sijn Broeders.
 Heer Otto van Egmont, Heer van Kenenburg, Adriaanfz, met
 Bartholomeus van Egmont.
 Aalbert van Egmont.
 Frans van Egmont, en
 Jan van Egmont, sijne Oormen.
 Heer Adriaan van Mathenessé.
 Claas van Mathenessé.

- Wouter van Mathenesse, *sijn* Broeders.
 Rutger van der Boetselaar Heere van Langerak.
 Heer Otto, *sijn* Broeder, Abt van Bern by Heusden, en
 Wessel van den Boetselaar, namaals Heere van Asperen.
 Gerrit van den Boetselaar.
 Frans van den Boetselaar, *sijn* Soonen, drie gebroeders.
 Heer Arent van Duvoorde.
 Jan van Duvoorde.
 Heer Adriaan van Duvoorde, en
 Fredrik van Duvoorde, *sijn* Broeders.
 Heer Jacob van Duvoorde, Heere van Opdam *sijn* Ooms Soone, en
 Heer Jan van Duvoorde Heere van Warmont en Woude, haarlieder Oom, en
 Heer Jacob van Duvoorde, Heere van Warmont, Heerjans Soone voornoemt.
 Ian van Duvoorde.
 Dirck *sijnen* Broeder, der voorz. Neven.
 Hendrick Heere van Raaphorst.
 Roeland Heere van Heemstede, en Liefvelt.
 Heer Francois van Heemstede, Heer van Arlander Veen, en Outhoorn, *sijnen* Oom.
 Heer Willem van Lochorst, op out Teylingen by Leyden, namaals Heer van Heemstede, by gedane koope anno 1552.
 Philips, Heere van Spangen, eertyts Balliu van Schielant, en Schout van Rotterdam.
 Heer Casper van Spangen.
 Heer Engelbregt, Abt van S. Bertyns te St. Omers, en
 Anthonis van Spangen, *sijn* Broeders.
 Anthonis van Amstel van Mynden, Heer van Croonenburg en Loenen.
 Christoffel, Canonnick tot St. Peeters t'Utrecht, *sijnen* Broeder.
 Jooft van Mynden, Heere van Loender-sloot.
 Cornelis van Mynden van Ruweel, *sijn* Neven.
 Gysbert Heere van Sweten.
 Cornelis van Sweten, *sijnen* Soone.
 Cornelis van Yffelsteyn op Weerdestejn.
 Arent van Yffelsteyn, *sijnen* Soone.
 Heer Jooft van Praat van Moerkerken, Dom-Canonnik t'Utrecht.
 Lodewyk Heer van Carnis, en
 Willem, Heere van Baarendregt (beyde by Dordregt) *sijn* Broeders.
 Heer Abel van der Coulster Ysbrantsz, en
 Abel van der Coulster, Florisz. tot Dordregt, *sijnen* Neve, met *sijn* Broeders.
 Heer Jan van der Coulster, en
 Heer Gerbrant vander Coulster, Priesters.
 Gerrit van Nieuvelt, Heere van Heyloo en Coulster.
 Heer Floris van Wyngaarden, Heeren Jacobsz.
 Heer Jacob van Wyngaarden, *sijnen* Soone.
 Jooft van Wyngaarden, Heere van Ysselmont by Dordregt, *sijn* Ooms Soone, en
 Hendrik van Wyngaarden.
 Brunink van Wyngaarden, *sijn* Soone.
 Ian van Wyngaarden, Godtschalz. op Cronestejn by Leyden.
 Cornelis van Wyngaarden Willemsz., en
 Ian van Wyngarden Florisz. alle Neven.
- Heer Gerrit van Vliet, en van der Bouchorst.
 Huybert van Vliet.
 Gerloof van Vliet, *sijn* Broeders.
 Casper van Treslong Heer Iansz.
 Lodewyk *sijnen* Broeder, Schout van de Beverwyk.
 Iacob, Heere ter Does.
 Ian van der Does, Heere van Noortwyk, *sijnen* Neve, en
 Wernard vander Does.
 Iob vander Does.
 Christoffel vander Does.
 Anthonis vander Does, en
 Adriaan vander Does, ses gebroeders.
 Gysbert van Schoten.
 Ian van Schoten, en
 Gysbert van Schoten Gerritsz., *sijn* Neven.
 Adriaan vander Bouchorst, Florisz.
 Adriaan van Naaldwyck, Iansz.
 Dominicus van Cralingen, Florisz.
 Arent Heer van Groenevelt, namaals Balliu van St. Amands, by Doornik.
 Frans van den Werve, Heere van Gysfenoudekerke, by Dordregt, Heeren Aarentsz.
 Willem van Ruyven.
 Claas van Ruyven.
 Ian van Ruyven, *sijn* twee Soonen.
 Lieven van Boschuyfen Willemsz.
 Willem van Boschuyfen.
 Iacob van Boschuyfen.
 Casper van Boschuyfen, *sijn* Broeders.
 Iacob van Boschuyfen.
 Dirk van Boschuyfen.
 Hendrik van Boschuyfen, en
 Gommer van Boschuyfen, haar luyder Ooms Soonen, en
 Willem van Boschuyfen, Iansz.
 Coenraat van Boschuyfen.
 Willem van Boschuyfen.
 François van Boschuyfen, Schout van Texel, en namaals Admiraal van Noort-hollandt, drie gebroeders, Coenraats Soonen.
 Heer Iacob van Yffelsteyn.
 Willem van Yffelsteyn.
 Cornelis van Yffelsteyn, en
 Christoffel van Yffelsteyn, Gebroeders, Soonen van Arent Bastert van Egmont, van Yffelsteyn.
 Heer Andries, Heeren Iansz van Wassenaar B. Soone.
 Goeyert van Haestrecht, Heere van Druynen en Ganfoyen.
 Gerrit Spiering.
 Heer Dirk Spiering, Abt van Bern, by Heusden.
 Roelof van Drongelen.
 Hugo van Assendelft, Heere van Veenhuyfen.
 Baartout van Assendelft, *sijnen* Broeder, Aalberts Soonen.
 Ian van Foreest op Oosterwijk.
 Ioan van Almmonde Iacobsz.
 Cornelis van Dorp, by Delft, Iacobsz.
 Zeger van Dorp.
 Ian van Dorp.
 Philips van Dorp.
 Jooft van Dorp, Casteleyn van ter Goude, en
 Arent

Arent van Dorp, Adriaanz, sijns Ooms Soonen.

Lodewijk Tferraats, Balliu van den Hage.

Jacob van Wena, Heere van Gyffenburg.

Jacob Croefing, Heere van Benthuyfen en Soetermeer.

Hendrik van Eemskerke.

Heer Splinter van Hargen, Heere van Oosterwijk, by Gorcum.

Heer Andries van Bronkhorst, Heere van de Stad en de Schoot, Balliu van Voorn.

Laurens van Bronkhorst, sijnen Soone, en

Heer Joost van Bronkhorst, Heere van Bleyswijk, Heer Andries voorz Broeder.

Willem van Bronkhorst.

Gysbert van Bronkhorst, en

Laurens van Bronkhorst, Heer Ioofts Soonen.

Willem van Zevender Ianz.

Arent, Heer vander Mijle, Dubbeldam, de Polder, Blesgens-graaf.

Pieter, Heere van Roon.

François van Roon, Balliu van Rotterdam.

Raas van Roon.

Heere Boudewijn van Roon, Cancelier van Gelderland.

Willem van Roon, en

Gerrit van Roon, Balliu van Putten, sés gebroeders.

Willem Ruygrok, Heeren Ianz.

Jacob Coppier, Heere van Calflagen.

Arent de Iode, Heere van Hardigvelt.

Wouter van Bekesteyn, Schout van Haarlem.

Hendrik van Berkenroede Gerritsz.

Dirk van Berkenroede, sijnen Soone.

Claas vander Duyn, Heere te Sprange.

Gerbrant van Rietwijk, Florisz.

Arent van Rietwijk, sijnen Soone.

Arent van Rietwijk, Cornelisz t'Egmont.

Heer Guileyn Zegers van Wassenhoven, Raat in den Hage.

Gerrit Heerman tot Leyden Jacobsz.

Ian vander Merwede Danielsz.

Daniel vander Merwede.

Dirk vander Merwede, sijne Soonen, tot Vyannen en Heusden.

Reynart van Clootwijk Ianz tot Alkemade.

Ian van Brederode Iooftz.

Heer Vincent Cornelisz. van Mierop, Heer van Cabau, en Threforier Generaal des Keyfers Domeynen in de Nederlanden.

Jacob, Heere van Cabau, en

Heer Cornelis van Mierop, Domproust tot Utrecht sijne Soonen.

Philips de Grutere, Heer van Dirckxland.

Heer Arent van Nederveen.

Dirk van Alkemade, Corstiaanz.

Godtschalk van oudt Heusden, Heer van Alblafferdam, by Dordrecht.

Heer Zeger van Alveringen, Heere van Hofwegen, Rekenmeester in den Hage:

Iohan van Drenkwaart, Schout te Dordrecht; en noch weynig andere. Dese waren uyt Holland.

Uyt Zeeland.

Heer Iooft van Cruyningen, en
Heer Ian van Cruyningen, van Heenvliet, van
Haferswoude, &c. sijnen Broeder.

Iooft van Cruyningen, Heere van Voorhout,
sijnen Neve.

Claas van Rommerfswaal, Heere van Lodijk.

Iooft van Rommerfswaal, en

Frederik van Rommerfswaal, sijn Broeders.

Jacob van Rommerfswaal van Battenbrouk, Iacobsz.

Ian van Rommerfswaal, en

Govert van Rommerfswaal, Willems Soone, der
voornoemde Neven.

Willem van Cats, Heeren Iacobsz.

Anthonis van Cats, en

Jacob van Cats, sijn Soonen.

Adolf van Cats, en

Lieven van Cats, sijnen Soone, haarlieder Neven.

Heer Jacob van Serooskerken, Heeren Iacobsz,
met sijn Broeder.

Heer Hieronimus van Serooskerken, Rentmeester
Generaal van Zeeland, Beoostersfelt,
en Burggrave van Zeeland.

Raas van Haamstede, en

Witte van Haamstede, Marinufz.

Witte van Haamstede, haar Oom, en

François van Haamstede.

Iooft van Haamstede.

Floris van Haamstede, drie gebroeders, Heeren
Rafen Soonen, haarlieder Neven.

Iooft van Schengen Jacobs, en

Iooft van Schengen Adriaans sijn Neve.

Costijn Ruygrok vander Werve, Ianz.

Iooft Ruygrok vander Werve, Davidsz.

Heer Jacob van Domburg, besitter van 't huys
Werve, by den Hage.

Heer Adriaan van Borssle, Heer vander Hooge
en in Cleverskerken, Iooftz Soone.

Adolf van Borsselen, van Spreeuwesteyn.

Anthonis van Wissekerken, Heer van Kouwer-
ve.

Cornelis van den Abeele, Heere van Oestersteyn
Iooftz.

Heer Jacob van den Abeele, Priestter, sijnen
Soone, de laatste van dese stamme, die sterft
anno 1557.

Heer Hieronimus Sandelijn, Heere van Herent-
hout, Rentmeester Generaal van Zeelant Be-
westersfelt.

Lieven van Burg (Anthonisz tot Zierkzee) Hy
wan by sijnen Wyve Juster *Willemijne*, Erf-
dochter van *Adricham*, *Anthonis van Burg*,
die troude binnen Dordrecht Iuffrouw *Cornelia Schiltmans*, en wan eenen Soone en twee
Dochters; Iuffrouw *Agata van Burg*, hadde
te Man Heer *Jan vander Mylen*, en Iuffrouw
Maria van Burg, ongehout wonende op haar
huys van Adrichem in Noort-holland. *Cornelis van Burg* hadde te Wyve Iuffrouw *Regi-
sta Hoppers*, Dochter van den Heer *Joachim
Hoppers*, Heere van Daallem, bysondere Raat
des Koonings in Spangien, en stervende anno
1618.

1618. heeft nagelaten *Antonius van Burg*, en Iuffrouw *Cornelia van Burg*.
 Eeuwout van Hoogelande, Balliuw van Middelburg, Heeren Lieveltsz.
 Ian, Heer vander Hooge, en in Cleverskerke, Heer Adriaans Soone; hy hadde twee Soonen, namentlijk *Pieter* en *Adriaan*; 1. *Pieter*, Heer vander Hooge, en in Cleverskerke, &c. in de Ridderfchap bekennt Anno 1570. Rentmeester Generaal van Zeeland Bewesterfchelde, 1587. sterft anno 1603. naaratende een eenige Soon *Philips van Borffele*, Heer vander Hooge, en in Cleverskerke, gestorven anno . . . . weder naaratende een eenige Soon, *Pieter van Borffele*, Heer vander Hooge, Nieuvliet, St. Pier, &c. die sterft anno 1679. naaratende een eenige Soon *Philips van Borffele*, Heer vander Hooge, Nieuvliet, St. Pier, &c. noch jonk zijnde. 2. *Adriaan van Borffele vander Hooge*, Heer *Jans* tweede Soone, Heer in Cleverskerk, comparerende met de Ridderfchap en Edelen van Zeeland anno 1596. en 1607. sterft anno 1613. nalatende *Jooft van Borffele vander Hooge*, Heer in Cleverskerke, Heer *Adriaans* Soone; compareerde met de Edelen van Zeeland, anno 1614. 1616. en 1624. sterft anno 1666. nalatende twee Soonen, namentlijk *Jacob van Borffele vander Hooge*, Heer in Cleverskerke, en by transport Heer van Gelder-Malfen, compareerde met de Edelen van Zeeland anno 1650. en 1651. en *N. . . . . van Borffelen vander Hooge*, Raatsheer in den Hogen Rade van Holland, Zeeland en West-Vrieland.

Daniel Suys, Heere van Gryfenoort.

Ian Suys, zijn Broeder te Zierkzee.

François Peters van Cats, Heeren Janlz; en noch sommige andere.

In't Sticht van Utrecht.

Heer Jooft Burghgrave van Montfoort, met Heer *Hendrik van Montfort*, Heere van Abbenbroek, zijnen Broeder, die anno 1554. sonder kinderen sterft. Heer *Jooft* hadde te Wyve, Vrouw *Margrita*; Sulster van Kaarle Grave van Laleyn, uyt Henegouwen, en wan daar by eenen Soone, *Jan*, Burghgrave van Montfoort, de laatste van zijn geslagte, die te Wyve hadde Vrouwe *Margrieta*, Grave Gerritsz. Doghter van *Manderscheyt*, zijn Moeyen Doghter; maar stervende sonder kinderen, op 't groote slot van Montfoort anno 1583. succedeerde hem zijn eenige Sulster, Vrouw *Philippa van Montfoort*, gehylykt met *Jan van Merode*, Heere van Moriaumeez, sy sterft anno 1592. en hebben gewonnen eenen Soone, *Philips van Merode*, die nogh Jongman zijnde, doot wert geschoten, en de vier Doghters, als 1. Iuffer *Helena van Merode*, gestorven voor haar Ouders, en hadde te man *Gabriel van Recourt*, Heere van Lycques in Arthois; 2. Vrouw *Anna van Merode*, Burgh-gravinne van Montfoort, hadde te man, Heer *Philips van Merode*, Petershem, Westerloo, Yffelmont, van Ryder-

kerke &c. en heeft gewonnen, *Jan*, *Philips Hendrik*, *Floris*, *Richard*, en *Maximiliaan van Merode*, met Iuffer *Margarieta*, en *Jenne van Merode*, 3. Iuffer *Françoise van Merode*, Vrouw van Morlaumeez, heeft getrouwt *Wernard van Pallant*, Heere van Bredenbent in Gulikerlant, 4. Iuffer *Anna van Merode*, Vrouwe van Abbenbroek by den Briel, heeft eerst getrouwt *Robbert van Arketiel*, Heere van Ochyn, die sterft anno 1606. daar naar Grave *Alexander van Embden*, Heere van Heefwyk &c. Heer *Jooft van Montfoort*, hier vooren gestelt, hadde een Sulster, Vrouw *Francoise van Montfoort*, die te man hadde Graaf *Geerard van Manderscheyt* tot Geerdesteyn, en hadde daar by onder andere Vrouw *Margarita van Manderscheyt*, die trouwde haaren Neve, *Jan*, Burg-grave van Montfoort hier vooren vermeld; noch Vrouw *Helena van Manderscheyt*, gestorven in den Haage in September 1619. zijnde 35. Jaar. Weduwe geweest van Heer *Reynout van Brederode*; nogh Graaf *Jan van Manderscheyt* haar Broeder, die trouwde Iuffer *Margrita*, Doghter van *Philips de Wilde Grave*, en hadde daar by onder anderen Vrouw *Philippa Sydonia van Manderscheyt*, gehout geweest met *Floris van Pallant*, Grave van Culenburg, en Vrouw *N. van Manderscheyt*, die eerst te man hadde *Uryk van d'Haun van Falkesteyn*, Grave van den Broeck in Westphalen, alwaar hy anno 1599. van zijn Vyanden doot geslagen wert, daar naar trouwde sy Graaf *Lodewyk van Nassau*, maar die sterft sonder kinders anno 1604. sy anno 1608.

Ian van Renesse, Heere van Wulp, en Wulven.

Heer Adriaan van Renesse, Domdeken t'Utrecht

en Heer Gerrit van Renesse, Casteleyn van Woerden, drie gebroeders.

Heer Ian van Renesse, Heere van Elderen.

Gerrit van Renesse vander Aa, en

Adriaan van Renesse, zijnen Soone.

Jan van Renesse van Baar Ianz, en

Ian van Renesse van Mourmont, allegader Neven.

Heer Dirk van Zuylen, Heere ter Haar, van Sevender, en van Drakenburg.

Gysbert van Zuylen, zijnen Oom, en

Dirk van Zuylen van Hermelen, Soone van Gysbrecht van Zuylen, Casteleyn van Woerden, allegader Neven.

Willem van Nievelt, Heere van Berg-ambacht.

Iob van Nievelt.

Antonius van Nievelt, en

Adriaan van Nievelt, zijn Broeders.

Iacob van Nievelt, Heere van Hoevelaken.

Arent van Nievelt, zijnen Soone, en

Frederik van Nievelt, Heeren Stevensz, zijnen Neve.

Heer Gerrit van Lokhorst.

Willem van Lokhorst, en

Vincent van Lokhorst, zijn Soonen, met

Heer Willem van Lokhorst, Scholaster van St. Maryen Kerke tot Utrecht zijnen Neve, en

Ian

Ian van Lokhorst.
 Frederik Uytendam, Frederiksz.
 Wouter Uytendam, Heeren Frederiksz sijnen
 Oom.
 Iooft van Hardenbroek.
 Cornelis van Hardenbroek.
 Gysbert van Hardenbroek, en
 Ian van Hardenbroek, sijn Broeders.
 Baart van den Bongaard, Heere van Nyenroede.
 Splinter van Nyenroede, Ianfz.
 Frans van Nyenroede van Velsen, sijn Broeder,
 en
 Heer Ernst van Nyenroede, Burgemeester van
 Utrecht, Gysbertsz, en Neve der voorfz.
 Gysbert van Nyenroede, tot Hillegom by Haarlem.
 Cornelis van Nyenroede, sijnen Soone.
 Amelis Uytengeng.
 Baart, Dom-Canonnik tot Utrecht.
 Cornelis Uytengeng, Scholaster van St. Peters
 aldaar.
 Heer Jacob Uytengeng, Deken van defelve Kerke,
 en Vicarius des Bisdoms voorfz. en
 Frederik Uytengeng, sijn Broeders, en
 Denijs Uytengeng, haarluyder Ooms Soone.
 Philips van Leeftaal, Heere van Waalwijk, Eren
 en Meeftaal.
 Jan van Leeftaal, Drost van Montfoort, sijnen
 Broeder, en
 Rogier, Philips voorfeyde Soone.
 Ernst Taats van Amerongen Willemfz.
 Gerlach, Canonnik te St. Jans tot Utrecht.
 Anthonis, Dom-Canonnik aldaar, en
 Daniel, Cathufer Monnik, sijn Broeders.
 Willem Borre van Amerongen.
 Adriaan van Lanskroon.
 Roetart van Lanskroon, sijnen Broeder, Soonen
 van Gysbert van Lanskroon, die in 't
 jaar 1514. Schout tot Utrecht was.
 Heer Jan Zoudenbalg, Heer van Urk.
 Heer Evert Zoudenbalg, Dijkgrave's Lants van
 Utrecht; sijnen Broeder.
 Lubbert de Waal van Vroonestejn.
 Frederik de Kooning, van Vleuten.
 Saris van Vleuten, sijnen Broeder, Govertfz.
 Adriaan van Parijs van Zuydoort Janfz, Burge-
 meester tot Utrecht.
 Heer Jan van Huchtenbroek; Burgemeester van
 Utrecht, en
 Aalbert van Huchtenbroek, sijnen Soone.
 Jan van Doornik.
 Baart Grauwert.
 Baart Preys Beerntfz.
 Frederik de Voocht van Rynevelt Hendrikfz.
 Anthonis de Ridder van Groenestejn, Janfz.
 Dirk de Ridder van Groenestejn, en
 Cornelis de Ridder van Groenestejn, sijnre Soonen,
 en
 Heer Jan de Ridder van Groenestejn, Com-
 mandeur tot Montfoort, met
 Willem de Ridder van Groenestejn, Marschalk
 van 't Overquartier, sijn halve Broeders.
 Aalbert de Ridder van Luynenburg Cornelisfz.
 Willem de Ridder van Walenburg.
 Jan de Ridder van Walenburg.

Claas de Ridder van Walenburg, Willemfz, sijn
 Ooms Soon.
 Jan van den Rhijn van Jurphaas.
 Hendrik Ruysch, Heere van Pijffwaart.
 Hugo Ruysch Dirkfz.
 Pieter Ruysch, sijnen Broeder, en
 Jan Ruysch Alfarts, haren Neve.
 Dirk de Waal van Moersbergen.
 Jan de Waal van Moersbergen.
 Bartholomeus de Waal van Moersbergen, sijn
 Broeders Soone.
 Florens van Pallaas Adriaanfz.
 Godschalk van Wijnsfen, Godschalkfz.
 Gysbert Vrenk van Wijnsfen.
 Pieter Vrenk van Wijnsfen, sijn Broeder.
 Gerrit van Raaphorst, Heeren Janfz Schouts
 van Utrechts Soone.
 Dirk van Oeftrum, Claafz, Schout tot Wijk te
 Duyrstede.
 Dirk van Oeftrum, Dirkfz.
 Claas van Oeftrum, sijnen Broeder, en
 Jan van Oeftrum, Janfz, sijnen Neve.
 Jan van Wijk, Dirkfz.
 Willem van Merthem, ofte Abcoude, en
 Jan van Merthem, van Elffestejn, sijn Broe-
 der.
 Jan van Weede, Elias Soone, die naar liet onder
 andere Kinders, Juffrouw *Deliane van Weede*,
 huys-vrouwe *Gerrits van Oldenbarnevelt*, die
 voortgebracht hebben *Johan van Oldenbar-
 nevelt*, Ridder, &c.
 Jacob Pot.
 Willem van Hinderstejn, Claafz.
 Jan van Kolenberg, Wouterfz.
 Hendrik vander Burg.
 Jooft Snoye Lambertfz, en Broeder van Dirk
 Snoye, Stadhouder van Noortholland.
 Arent Botter van Snellenberg.
 Adolf vander Welle van Cats.
 Pieter vander Welle van Cats, sijn Broeder,
 beyde geweest Maarschalken van Mont-
 foort.
 Lambert Canter, Raat in den Hove van Utrecht,
 Vader van Dirk Canter.

Voorts is by Matthijs vander Hoeve, uyt de 87
 Registers van de Heeren en Meesters Arent van-
 der Goes, en Adriaan vander Goes, in hun le-
 ven respectie Pensionarifen, of so als men doe
 ter tijd seide, Advocaten van Holland, opgesteld
 een lijste van alle de Ridderfchappē en Edele, die
 zedert den jare 1522. tot den jare 1560. op de dag-
 vaarden van Holland, als Edelen van den selven
 Lande sijn beschreven geweest; die wy voorts
 van die tijd af tot den jegewoordigen dach, voors
 so veel ons mogelijk is geweest, uyt de originele
 Registers getrokken, engecontinueert, en ver-
 volgens hier inne gevoegd hebben.

Den 22. November anno 1522. de Ridder-
 fchappen, Edele, en Steden van Holland, en
 West-Vriesland, beschreven zynde in den Hage,
 om te versgelen 2000. fl Hollands's jaars, zyn
 aldoen verschenen van 't Ridderfchap en Ede-
 len,

D d d d

Affen-

Affendelft.
Schagen.
Yffelmonde.
Heer Willem Oom.
Wassenhoven.
Adriaan van Dorp

} Ridderen.

Met de sesgrootte Steden. *A. Sandelyjn, Griffier des Hofs van Holland, lib. 2.*

Den Adel van Holland wert gedachvaart van wegen 't platte Landt, ende de kleyne Steden.

Ander dachvaart, gehouden in den Hage den 10. November 1523. en compareerden van 't platte Land, en de kleyne Steden,

Den Heer van Schagen.
Heer Floris van Wijngaarden, Heer van Yffelmonde.
Heer Willem Oom.
Heer Jan van Duvenvoorde.
Heer Willem van Alkmade.

En de grootte Steden. *A. Sandelyjn lib. 3. fol. 28. verso.*

Dachvaart gehouden in den Hage den 10. November anno 1523. en compareerden van de Edelen,

Affendelft.
Johan van Duvenvoorde.
Schagen.
Alkmade.

En diegrootte Steden; en van wegen Dordrecht mede heuren Schout, nopende het consent van Delf. *A. Sandelyjn lib. 3. fol. 30.*

Dagvaart in den Hage den 26. Mey 1525. en compareerden de naarvolgende Edelen van 't platte Landt, en de kleyne Steden van Hollandt.

Johan van Duvenvoorde.
Willem van Alkmade.
Jan Ruygrok vande Werve.
Floris van Affendelft, Heere van Goudriaan.
Arent van Duvenvoorde, Dirks Soon.
Floris van Wijngaarde, Heer Jacobs Soon.

En de grote Steden; En van de kleyne Steden Rotterdam, Schiedam, Alkmaar, Hoorn, Enkhuyfen, Schoonhoven, Gornichem, Oudewater. *A. Sandelyjn lib. 3. fol. 89.*

Fol. 39. verso.

Dachvaart gehouden in den Hage den 2. Octobris anno 1527. by den Edelen en Steden groot en kleyne, en waren Gedeputeerden van den Edelen, die

..... Gehylykt aan Wassenaar.
Yffelmonde.
Duvoirden.
Beyde de Ruygrokken.
Van Mijnen.
Adriaan van Egmont.
Adam Verduyn, ende veel andere.

Fol. 41. verso.

Dachvaart in den Hage ter presentie van mijn Heere den Stadhouder (den Graaf van Hooghstraten,) en Gecommitteerden van den Keyser den 17. November anno 1527. in de oude Raatkamer, en waren present van de Edelen,

Den Heer van Wassenaar.
Yffelmonde.
Affendelft.
Heuklem.
Duvoirden.
Heer Willem Oom.
Ruygrok.
Adam verduyn.
En eenige andere staande achter besijden.

Fol. 45. verso.

Continuatie van den voorsz. Dachvaart in den Hage op de voorschreven 80. duysent pont extraordinaris, beschreven den 19. December anno 1527. presentes van de Edelen,

De Grave van Buyren.
Hr. Gerrit van Affendelft.
Hr. Jan van Duvenvoorde.
Hr. Willem van Alkmade.
Hr. Willem Oom.
Adriaan van Dorp.
Gerrit van Poelgeest.
Floris van Wijngaarden, en
Adam Verduyn.

} Ridderen.

Fol. 68. verso.

Dachvaart van de Staten van Holland, beschreven en gehouden tot Delft den 16. Juny 1528. presentes van de Edelen waren

Gerrit van Poelgeest.
De jonge Wijngaart, en
Adam Verduyn.

Fol.

Fol. 72.

Dachvaart beschreven Saterdaghs's avonts in der Herberge den 18. July 1528. tot Schoonhoven, om t'aanhoo- ren de begeerte van mijn Heere van Hooghstraten, en andere Commissarissen van mijn G. V. præsentes van de E- delen,

Hr. Gerrit van Assendelft. }
 Hr. Lodewijk van Moerkerke. } Ridderen.
 Hr. Jan van Duvenvoorde. }
 Hr. Willem van Alkmade. }
 Gerrit van Poelgeest.
 Wijngaarde.
 Adam Verduyn, en andere.

Fol. 84. verso.

Dachvaart van de Staten van Hollandt in den Hage den 13. October 1528. op de voorschreven petitie van c lxxx m. pondt tot Gorrichem, gedaan den se- venden der selver Maandt Octobris, præsentes van de Edelen,

Heer Floris van Yselmonde.
 Meester Jan van Duvenvoorde, Heer tot War- mont.
 Heer Wilhelm van Alkmade.
 Floris van Kijshouk, cum fratre den Houtvester.
 Heer Jan Ruygrok.
 Gerrit van Raaphorst.
 Gerrit van Poelgeest, Heere van Homade.
 Floris van Wijngaarden.
 Adam Verduyn.

Fol. 115. verso.

Dachvaart in den Hage den 30. en 31. Au- gusti, op de voorschreven petitie van te segelen voor den Keyser 3000. tb. 's jaars van 40. groten, præsentes de Heeren Edelen,

Wilhelm van Alkmade.
 Kijshouk.
 Raaphorst.
 Poelgeest.
 Heer Jan Ruygrok, en
 Adam Verduyn.

Fol. 149. verso.

Dachvaart in den Hage van de Staten den sevensten Mey, en de naarvol- gende dagen anno 1532. præsentes de Heeren Edelen,

Jan van Duvenvoorde.
 Wilhelm van Alkmade.
 Kijshouk.

Heer Wilhelm Oom.
 Floris van Wijngaarden.
 Ruygrok.
 Adriaan van Egmont, en
 Adam Verduyn.

Fol. 154. verso.

Dachvaart in den Hage den 5. en 7. Au- gusti anno 1532. op 't afscheyt van den voorgaenden dachvaart van Utrecht, præsentes van de Edelen de Hee- ren

Van Warmont. }
 Duivenvoorde. } Ridderen.
 Alkmade. }
 Ruygrok. }
 Poelgeest.
 Wijngaarden.
 Verduyn.

Fol. 202. verso & 203.

Dachvaart beschreven in den Hage van wegen de Coninginne, en gehouden Vrydaghs den 7. Aprilis anno 1535. stilo Hollandiæ, voor Palmendagh. præsentes van de Edelen,

Mijn Heer Jan van Duvoorde, en
 Wilhelm van Alkmade, Ridderen.
 Floris van Kijshouk, Casteleyn ter Goude.
 Gerrit van Poelgeest.
 Adam Verduyn.

Fol. 210.

Dachvaart in den Hage op den 28. Apri- lis 1535. voorschreven, op 't schry- ven van de Coninginne hier voo- ren verhaalt, præsentes de Edelen,

Heer Jan van Duvoorden.
 Wilhelm van Alkmade, Ridderen.
 Floris van Kijshouk.
 Gerrit van Poelgeest.
 Adriaan van Mathenesse.
 Floris van Wijngaarden.
 Adam vander Duyn.

Fol. 217.

Dachvaart in den Hage den 26. Juny voorschreven, zynde Maandaghs, &c. præsentes vande Edelen,

Heer Gerrit van Assendelft. }
 Den Heer van Warmont. } Ridderen.
 Den Heer van Alkmade. }
 Den Heer van Lokhorst. }
 Kijshouk.
 Poelgeest.
 Floris van Wijngaarden.

D d d d d a

Adri-

Adriaan van Mathenisse, en
Adam Verduyn.

Fol. 219. den 3. July anno 1536. de selfde.
Fol. 220. verso, den 8. Augusti 1536. de selfde.
Fol. 223. den 23. October 1536. de selfde.

Fol. 226.

*Dachvaart gehouden in den Hage den 25.
January anno 1536. stilo Hollandiæ
&c. præsentibus.*

Floris van Kijthouk.
Gerrit van Poelgeest, en
Adam Verduyn.
Ook mijn Heer van Assendelft, die heur woort
heeft gevoerd.

Fol. 229.

*Dachvaart gehouden in den Hage van
Maandaghs den 19. February tot den
24. dach toe, met mijn Heere van Hoog-
straten, Stadhouder, &c. præsentibus*

Heeren Wilhelm van Alkemade.
Kijthouk.
Poelgeest.
Mathenisse.
Adam Verduyn.
En den Heer van Assendelft, als Edelen van den
Lande, hoewel hy mede gecommitteert was
van de Koninginne.

Fol. 236. verso.

*Dachvaart in den Hage den 11. Juny
1536. præsentibus van de Edelen,
de Heeren van*

Assendelft.
Kijthouk.
Poelgeest.
Mathenisse.
Floris van Wijngaarden, en
Adam Verduyn.

*Dachvaart in den Hage den 30. January
1543. præsentibus van de Edelen,*

Heer Gerrit van Assendelft.
Heer Floris van Assendelft, Heer van Goudriaan.
Heer Gerrit van Poelgeest.
Heer Carel van Barnecourt, Heer van Liefvelt.
Heer Floris van Wijngaarden, Heer van Wijngaarden.
Heer Jacob van Duyvenvoorde, Heer van Opdam.
Heer Otto van Egmont van Meresteyn. Alle Ridderen.
Aalbrecht van Treflong, Heer van Veenhuysen.
Siet het eerste Memoriaal-boek van Jan Dam, Griffier van den Hove van Hollands, fol. 30. en fol. 58.

Extracten getogen uyt secker Register van de saaken 's Landts van Hollandt, gehouden by Meeſter Adriaan vander Goes, Advocaat van 't selve Landt, sedert den 5. February anno 1544. *stilo Curie*, uytgaande in Julio 1554.

Dachvaart gehouden in den Hage den 21. February 1544. present van de Edelen,

Den Heer van Goudriaan.
Den Heer van Lokhorst.
Den Heer van Poelgeest.
Jacob van Duvenvoorde.
Otto van Egmont, en
Aalbrecht van Treflonge.

Dachvaart gehouden in den Hage den 5. Maart 1544. by de Edelen,

Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Goudriaan.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Wijngaarden.
Adriaan van Mathenisse.
Jacob van Duvenvoorde.
Otto van Egmont.
Aalbrecht van Treflonge, &c.

Dachvaart gehouden in den Hage den 3. April 1544. by de Edelen,

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Goudriaan.
Den Heer van Lokhorst.
Arent van Duvenvoorde.
Adriaan van Mathenisse.
Jacob van Duvenvoorde.
Jan van Noortwijk.
Otto van Egmont.
Aalbrecht van Treflonge.

Op de voorz petite ofte concept, en dat volgende 't bevel, van wegen den Konink, by den Heere van Assendelft gedaan, en dat alleen by de Edelen.

Dachvaart gehouden in den Hage den 6. Mey 1544. by de Edelen, als

Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Alkemade.
Den Heer van Goudriaan.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Wijngaarden.
Arent van Duvenvoorde.
Adriaan van Mathenisse.
Jacob van Duvenvoorde.
Otto van Egmont.
Aalbrecht van Treflonge, uyt den naam van de Edelen.

Dach-

*Dachvaart gehouden in den Hage op den
20. Mey 1544. uyt den naam van
de Edelen, by*

Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Goudriaan.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Wijngaarden.
Arent van Duvenvoirde.
Jacob van Duvenvoirde.
Otto van Egmont.
Arent van Herdinkxvelt.
Aalbrecht van Treflonge.

*Dachvaart gehouden in den Hage den
30. July 1544. praesentes de Edelen,*

Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Alkemade.
Den Heer van Lokhorst.
Den Heer van Poelgeest.
Aalbrecht van Treflonge.

*Dachvaart gehouden in den Hage den 21.
November 1544. praesentibus
de Edelen,*

Den Heer van Alkemade.
Den Heer van Goudriaan.
Den Heer van Lokhorst.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Wijngaarden.
Adriaan van Mathenes.
Arent van Duvenvoirde.
Aalbrecht van Treflonge.

*Dachvaart gehouden in den Hage in de
Raadtkamer den 5. Augusti 1545.
ter presentie van den*

Heer van Praat, Stadhoud.
By den Heer van Alkemade.
Den Heer van Goudriaan.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Mathenes.
Arent van Duvenvoirde.
Jacob van Duvenvoirde.
Otto van Egmont.
Aalbrecht van Treflonge.

*Dachvaart gehouden in den Hage den
16. December 1545. by den*

Heere van Alkemade.
De Heer van Poelgeest.
Jacob van Duvenvoirde.
Jan van Noortwijk.
Aalbrecht van Treflonge.

*Dachvaart gehouden in den Hage op den
1. Maart 1547. praesentes
de Edelen,*

Den Heer van Assendelft.

Den Heer van Alkemade.
Den Heere van Poelgeest.
Den Heer van Wijngaarden.
Arent van Duvenvoirde.
Jacob van Duvenvoirde.
Otto van Egmont.
Aalbrecht van Treflonge.

*Dachvaart gehouden in den Hage den 14.
Marty 1547. om te vinden't voorsz.
agterwesen, bedragende over de 36000.
gulden, 't welk om alle verskertheyt
geestimeert is op 40000. gulden, te we-
ten uyt de Edelen,*

Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Alkemade.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Wijngaarden.
Arent van Duvenvoirde.
Otto van Egmont.
Aalbrecht van Treflonge.
Arent van Herdinkxvelt.

*Dachvaart gehouden in den Hage den
27. April 1547. by de Edelen, als*

Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Goudriaan.
Den Heer van Poelgeest.
Arent van Duvenvoirde.
Aalbrecht van Treflonge.
Willem van Lokhorst.
Otto van Egmont.

*Andere Extracten, getrokken uyt seeket
Register gehouden by den selven van-
der Goes, beginnende in Augusto 1549.
en eyndigende in Augusto 1554.*

*Dachvaart gehouden in den Hage op den
11. Juny 1550. praesentibus
de Edelen.*

Den Heer van Goudriaan.
Den Heer van Duvenvoirde.
Den Heer van Opdam.
Willem van Lokhorst.
Otto van Egmont.
Arent van Herdinkxvelt.
Aalbrecht van Treflonge.

*Dachvaart gehouden in den Hage den 20.
December 1550. praesentes de
Edelen,*

Floris van Assendelft, Heer van Goudriaan.
Jacob van Duvenvoirde, Heer van Opdam.
Willem van Lokhorst.
Otto van Egmont, Heer van Kenenburg.
Aart de Jeude, Heer van Herdinkxvelt.
*Jan van Dam, Griffier van den Hove van Hol-
lands, lib. 3. fol. 24.*

*Dachvaart gehouden in den Hage den 29.
en 30. January 1552. uyt den naam
van de Edelen,*

By den Heer van Egmont.
Den Heer van Brederode.
Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Goudriaan.
Willem van Lokhorst.
Aalbrecht van Treslonge.

*Dachvaart weder in den Hage den 6. Fe-
bruary 1552. uyt den naam van
de Edelen,*

By den Heer van Beveren, Stadhouder.
Den Heer van Abbenbrouk.
Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Alkemade.
Den Heer van Goudriaan.
Den Heer van Mathenesse.
Otto van Egmont.
Arent van Herdinkxvelt.
Aalbrecht van Treslonge.

*Dachvaart gehouden in den Hage den 15.
Juny 1552. praesentes*

Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Duvenvoirde.
Den Heer van Opdam.
Willem van Lokhorst.
Otto van Egmont.
Aalbrecht van Treslonge, uyt den naam van de
Edelen.

*Dachvaart gehouden in den Hage den 6.
en 7. Martius 1553. uyt den naam
van de Edelen,*

By den Heer van Beveren, Stadhouder.
Den Heer van Cruningen.
Den Heer van Goudriaan.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Zuylen.
Den Heer van Roon.
Otto van Egmont.
Anthonis van Mynden.
Adriaan Heeland.
Meeſter Jacob vander Duyn.
Joost van de Werve.

*Dachvaart weder in den Hage gehou-
den op den 24. Marty 1553. uyt den
naam van de Edelen,*

By den Heer van Beveren, Stadhouder.
Den Heer van Cruningen.
Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Goudriaan.
Den Heer van Duvenvoirde.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Roon.
Willem van Lokhorst.

Otto van Egmont.
Gerrit van Poelgeest.
Meeſter Jacob vander Duyn.

*Dachvaart gehouden in den Hage op den
10. July 1553. praesentibus de
Edelen,*

Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Goudriaan.
Otto van Egmont.
Meeſter Jacob vander Duyn.

*Dachvaart gehouden in den Hage op den
2. September 1553. praesentes van
den Adel,*

Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Goudriaan.
Den Heer van Duvenvoirde.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Mathenesse.
Willem van Lokhorst.
Aalbrecht van Treslonge.

*Dachvaart gehouden in den Hage op den
3. Octobris 1553. uyt den naam
der Edelen,*

Den Heer van Assendelft.
Meeſter Jacob vander Duyn.

*Dachvaart gehouden in den Hage op den
16. Marty 1554. praesentes uyt
den Edelen,*

By den Heer van Beveren, Stadhouder.
Den Heer van Assendelft, &c.
Jacob vander Duyn.

*Dachvaart gehouden in den Hage den 28.
Augusty 1554. by de selfde Edelen.*

*Dachvaart gehouden in den Hage op den
20. en 21. February 1555. uyt den
naam van de Edelen,*

Den Heer van Duvenvoirde.
Willem van Lokhorst.
Jacob vander Duyn.

*Dachvaart gehouden in den Hage den 23.
Maart 1555. praesentes de Edelen,*

By den Heer van Beveren, Stadhouder.
Den Heer van Cruningen, &c.
Jacob vander Duyn.

*Dachvaart weder gehouden in den Hage
den 29. en 30. Marty 1555. praesentibus de Edelen,*

Den Heer van Goudriaan, &c.
Jacob vander Duyn.
Arent van Hardinkxvelt.

Dach-

Dachvaart gehouden in den Hage den 16. en 19. Aprilis 1555. omme te resolveren op de verhooginge van den Impost, &c. ter presentie van den

Heer van Opdam.
Jacob vander Duyn, uyt den naam van de Edelen.

Extracten uyt den derden Register van Meester Adriaan vander Goës, beginnende in Augusto 1554. eyndende in Martio 1558. *filio cummuni.*

Dachvaart gehouden in den Hage op den 25. en 26. November 1555. als Edelen,

Den Heer van Opdam.
Den Heer van Matenes. }
Den Heer van Roon. } *Ridders.*
Otto van Egmont.
Gerrit van Poelgeest.
Jacob vander Duyn.

Dachvaart in den Hage gehouden op den 15. February anno 1556. als Edelen,

Den Heer van Assendelft.
Jacob van Duvenoorde, Heer van Opdam, beyde Ridderen.
Jacob vander Duyn, Heer van Sprange.

Dachvaart gehouden in den Hage den 9. Mey 1556. als Edelen,

Den Heer van Goudriaan.
Den Heer van Lokhorst.
Otto van Egmont.
Jacob vander Duyn.
Jacob van Wijngaarden.

Dachvaart gehouden in den Hage op den 5. Marty 1557. uyt den naam van de Edelen,

Den Heer van Assendelft. }
Den Heer van Mathenes. } *Ridderen.*
Den Heer van Goudriaan. }
Den Heer van Roon. }
Meester Jacob vander Duyn.

Dachvaart gehouden in den Hage op den 4. en 5. July anno 1557. by de Edelen.

Den Heer van Assendelft.
Jacob vander Duyn.

Den 23. en 28. July 1557. is dachvaardinge by de selve Edelen gehouden.

Dachvaart gehouden in den Hage op den 5. 6. en 7. February 1558. als Edelen.

By den Heer van Bergen.
Den Heer van Assendelft.
Otto van Egmont.
Gerrit van Poelgeest.
Jacob van Wijngaarden.
Jacob vander Duyn.

Dachvaart gehouden in den Hage op den 12. en 13. February 1558.

By den Heer van Bergen.
Otto van Egmont.
Jacob vander Duyn, uyt den naam van de Edelen.

Extracten uyt 't vierde Register van Meester Adriaan vander Goës, beginnende anno 1558. en eyndende in Septembri 1560.

Dachvaart gehouden in den Hage 18. 19. 20. 21. 22. February anno 1559. uyt den naam van de Edelen,

Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Goudriaan, Ridder.
Jacob vander Duyn.

Dachvaart gehouden in den Hage den 26. October 1559. uyt den naam van de Edelen,

Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Goudriaan.
Den Heer van Sprange.

Dachvaart gehouden in den Hage den 30. en 31. December 1559. en waren de Edelen,

Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Warmond.
Den Heer van Kenenburg.
Den Heer van Poelgeest.
Jacob vander Duyn.
Benthuyfen.

Dachvaart gehouden in den Hage den 31. Maart 1560. uyt den naam van de Edelen,

Den Heer van Assendelft. }
Den Heer van Lokhorst. } *Ridderen.*
Den Heer van Poelgeest. }
Den Heer van Warmond. }
Den Heer van Wijngaarden. }
Jacob vander Duyn.

Tusschen beiden sullen wy hier voegen dena-88
men der Edelen, die in den jare 1566. de bewuste
Re-

Requête getekent, en aan de Gouvernante tot Brussel overgegeven hebben.

Heer Hendrik van Brederode, en van Vyanden overleden in den jare 1568.

Floris van den Boetselaar, Heer van Langerak.

Rutger van den Boetselaar, Heer van Carnis; overleden in den jare 1604.

Daniel van den Boetselaar, Heere ter Merwede, drie gebroeders, en Soonen des Heeren van Asperen; overleden in den jare 1591.

Otto van Arkel, Heer van Heukelom; overleden in den jare 1567.

Claas, Heere van Assendelft; overleden in den jare 1570.

Arent, Heer van Duvoorde; overleden in den jare 1588.

Heer Jacob van Duvoorde, Heer van Warmont, Ridder; overleden in den jare 1577.

Gysbert van Duvoorde, Heere van Opdam; overleden in den jare 1580.

Cornelis van Assendelft, Heer van Gouriaan; overleden in den jare 1602.

Gerrit van Poelgeest, Heer van Homade.

Otto van Poelgeest, en

Jasper van Poelgeest, zijn Broeders.

Jacob, Heere van Wijngaarden; overleden in den jare 1604.

Willem van Nievelt, Heere van Berg-ambacht; overleden in den jare 1608.

Adriaan, Heere van Swieten; overleden in den jare 1584.

Jan vander Does, Heere van Noortwijk; overleden in den jare 1604.

Herpert van Raphorst.

Otto van Egmont, Heer van Kenenburg, Ridder; overleden in den jare 1585.

Frederik van Egmont van Meresteyn.

Willem van Treflong; overleden in den jare 1594.

Arent van Dorp; overleden in den jare 1600.

Willom van Dorp.

Dirk van Duvoorde; overleden in den jare 1593.

Uyt het Sticht van Utrecht.

Jan van Renesse, Heere van Wulven.

Heer Gerrit van Renesse, Casteleyn van Woerden, Ridder.

Jan van Renesse.

Barent Uyteng.

Christoffel van Levendaal.

Cornelis van Nyenroede.

Steven van Zuylen.

Jan van Huchtenbroek.

Adriaan de Waal van Vronesteyn, &c.

⁸⁹ *Volgt nu de Lijste der Edelen, die sedert dese tijd tot den Jare 1576. incluys. ter dachvaart gecompereert hebben, en waren deselve de volgende:*

Otto van Egmont, Heer van Kenenburg.

Den Heer van Warmont.

Den Heer van Culenburg.

Den Heer van Nyvelt.

Den Heer van Vliet.

Rutger vanden Boetselaar, Heer van Carnis.

Den Heer van Wijngaarden.

Den Heer van Duvenvoorde.

Den Heer van Noortwijk.

Den Heer van Assendelft.

Den Heer van Opdam.

Den Heer van Swieten.

In de Jaren 1577. 1578. 1579. en 1580. compareerden respectivelyk ter dachvaart de navolgende Edelen.

Rutger van den Boetselaar, Heer van Carnis.

Den Heer van Swieten.

Den Heer van Nievelt.

Den Heer van Vliet.

In de Jaren 1581. 1582. 1583. en vervolgens tot den Jare 1589. incluys, compareerden respectivelyk ter dachvaart de volgende Edelen,

Den Heer van Mathenes.

Den Heer van Duvenvoorde.

Den Heer van Warmont.

Den Heer van Wijngaarden.

Den Heer van Vliet.

Den Heer van Asperen.

Den Heer van Kenenburg.

Den Heer van Poelgeest.

Den Heer van Noortwijk.

Den Heer van Schagen.

Den Heer van Assendelft.

Den Heer van Swieten.

Den Heer van Nyvelt.

Op de Dachvaart gehouden den 8. Marty 1590. sijn present geweest van wegens de Edelen,

Den Heer van Brederode.

Den Heer van Wijngaarden.

Den Heer van Noortwijk.

Den Heer van Assendelft.

Den Heer van Poelgeest.

Den Heer van Nyvelt.

Op de Dachvaart gehouden den 13. April 1590. sijn present geweest van wegens de Edelen,

Den Heer van Brederode.

Den Heer van Wijngaarden.

Den Heer van Schagen.

Den Heer van Assendelft.

Den Heer van Noortwijk.

Op de Dachvaart gehouden den 21. Mey 1590. sijn present geweest van wegens de Edelen,

Den Heer van Brederode.

Den

Den Heer van Wijngaarden.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Noortwijk.

Op de dachvaart gehouden den 6. Augusty 1590. sijn present geweest van wegens de Edelen,

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Wijngaarden.
Den Heer van Duvendoorde.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Nyvelt.
Den Heer van Cralingen.

Op de dachvaart gehouden den 27. Augusty 1590. sijn present geweest van wegens de Edelen,

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Wijngaarden.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Duvendoorde.
Den Heer van Nyvelt.
Den Heer van Cralingen.
Den Heer van Warmont.

Op de dachvaart gehouden den 21. October 1590. sijn present geweest van wegens de Edelen,

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Wijngaarden.
Den Heer van Duvendoorde.
Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Cralingen.
Den Heer van Nyvelt.

In den Jare 1591. en op de volgende vergaderingen tot den Jare 1593. in cluys, sijn wegens de Edelen present geweest

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Wijngaarden.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Kenenburg.

Op de dachvaart gehouden den 29. Augusty 1594. sijn present geweest van wegens de Edelen,

Den Heer van Asperen.
Den Heer van Wijngaarden.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Cralingen.
Den Heer van Nyvelt.

Op de dachvaart gehouden den 26. October 1594. sijn present geweest van wegens de Edelen,

Den Heer van Asperen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wijngaarden.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Nyvelt.
Den Heer van Kenenburg.
Den Heer van Cralingen.

Op de dachvaart gehouden den 27. February 1595. sijn present geweest van wegens de Edelen,

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wijngaarden.
Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Nyvelt.
Den Heer van Cralingen.
Den Heer van Kenenburg.
Den Heer van Noortwijk.

Op de dachvaart gehouden den 5. Mey 1595. sijn present geweest van wegens de Edelen,

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Wijngaarden.
Den Heer van Duvendoorde.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Cralingen.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Nyvelt.

Op de dachvaart gehouden den 3. July 1595. sijn van wegens de Edelen present geweest,

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Wijngaarden.
Den Heer van Mathenes.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Cralingen.
Den Heer van Nyvelt.

Op den 27. November 1595. sijn ter dachvaart van wegens de Ridderſchap presens geweest,

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Wijngaarden.
Den Heer van Mathenes.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Besoijen.
Den Heer van Nyvelt.

Op den 20. February 1596. sijn ter dachvaart van wegens de Edelen present geweest,

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Mathenes.
Den Heer van Wijngaarden.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Kenenburg.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Teylingen.
Den Heer van Cralingen.
Den Heer van Nyvelt.
Den Heer van Aartsbergen.

Op den 11. April 1596. sijn ter dachvaart van wegens de Ridderſchap en Edelen present geweest,

Den Heer van Wijngaarden.
Den Heer van Mathenes.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Nyvelt.

Op den 2. Mey 1596. sijn ter dachvaart van wegens de Ridderſchap present geweest,

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Wijngaarden.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Kenenburg.
Den Heer van Nyvelt.

Op den 9. Mey 1596. sijn van wegens de Ridderſchap en Edelen ter dachvaart present geweest,

Den Heer van Wijngaarden.
Den Heer van Mathenes.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Kenenburg.
Den Heer van Nyvelt.

Den 2. September 1596. sijn ter dachvaart van wegens de Edelen present geweest,

Den Heer van Asperen.
Den Heer van Wijngaarden.
Den Heer van Mathenes.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Kenenburg.

Op den 2. December 1596. sijn ter dachvaart van wegens de Ridderſchap present geweest,

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Wijngaarden.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Cralingen.
Den Heer van Kenenburg.
Den Heer van Nyvelt.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Aartsbergen.

Den 26. February 1597. sijn wegens de Ridderſchap en Edelen ter dachvaart gecompareert.

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Wijngaarden.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer van Poelgeest.)
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Kenenburg.
Den Heer van Aartsbergen.

Den 17. April 1597. sijn ter dachvaart van wegens de Ridderfchap present geweest,

- Den Heer van Wijngaarden.
- Den Heer van Mathenisse.
- Den Heer van Poelgeest.
- Den Heer van Noortwijk.
- Den Heer van Nyvelt.

Den 6. Mey 1597. waren ter dachvaart van wegens de Edelen present,

- Den Heer van Brederode.
- Den Heer van Asperen.
- Den Heer van Wijngaarden.
- Den Heer van Mathenisse.
- Den Heer van Poelgeest.
- Den Heer van Warmont.
- Den Heer van Noortwijk.
- Den Heer van Kenenburg.

Den 3. Juny 1597. compareerden ter dachvaart van wegens de Edelen en Ridderfchap,

- Den Heer van Brederode.
- Den Heer van Asperen.
- Den Heer van Wijngaarden.
- Den Heer van Mathenisse.
- Den Heer van Poelgeest.
- Den Heer van Nyvelt.

Den 26. Augusty 1597. sijn ter dachvaart van wegens de Edelen en Ridderfchap present geweest,

- Den Heer van Wijngaarden.
- Den Heer van Mathenes.
- Den Heer van Poelgeest.
- Den Heer van Noortwijk.
- Den Heer van Kenenburg.
- Den Heer van Nyvelt.
- Den Heer van Cralingen.

Den 1. December 1597. sijn wegens de Edelen ter dachvaart present geweest,

- Den Heer van Brederode.
- Den Heer van Mathenisse.
- Den Heer van Poelgeest.
- Den Heer van Warmont.
- Den Heer van Noortwijk.
- Den Heer van Kenenburg.
- Den Heer van Nyvelt.

Den 3. Marty 1598. sijn ter dachvaart van wegens de Ridderfchap present geweest,

- Den Heer van Asperen.
- Den Heer van Wijngaarden.
- Den Heer van Mathenisse.

- Den Heer van Poelgeest.
- Den Heer van Nyvelt.
- Den Heer van Noortwijk.
- Den Heer van Kenenburg.

Op den 7. September 1598. sijn van wegens de Edelen ter dachvaart present geweest,

- Den Heer van Brederode.
- Den Heer van Asperen.
- Den Heer van Schagen.
- Den Heer van Wijngaarden.
- Den Heer van Poelgeest.
- Den Heer van Noortwijk.
- Den Heer van Kenenburg.
- Den Heer van Nyvelt.
- Den Heer van Besoyen.

Den 13. October 1598. sijn ter dachvaart van wegens de Ridderfchap present geweest,

- Den Heer van Brederode.
- Den Heer van Asperen.
- Den Heer van Schagen.
- Den Heer van Wijngaarden.
- Den Heer van Poelgeest.
- Den Heer van Kenenburg.
- Den Heer van Nyvelt.
- Den Heer van Besoyen.

Op den 18. November 1598. sijn van wegens de Edelen ter dachvaart gecompateert,

- Den Heer van Wijngaarden.
- Den Heer van Schagen.
- Den Heer van Poelgeest.
- Den Heer van Duvenvoorde.
- Den Heer van Noortwijk.
- Den Heer van Kenenburg.
- Den Heer van Nyvelt.

In de Jaren 1599. en 1600. sijn ter dachvaart van wegens de Edelen present geweest,

- Den Heer van Brederode.
- Den Heer van Asperen.
- Den Heer van Schagen.
- Den Heer van Wijngaarden.
- Den Heer van Duvenvoorde.
- Den Heer van Poelgeest.
- Den Heer van Noortwijk.
- Den Heer van Kenenburg.
- Den Heer van Besoyen.
- Den Heer van Nyvelt.

Den 20. February 1601. sijn ter dachvaart van wegens de Edelen en Ridderfchap gecompateert,

- Den Heer van Brederode.
- Den Heer van Schagen.

Eeeee 2

Den

Den Heer van Wijngaarden.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Kenenburg.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Aarsbergen.

*Op den 10. April 1601. waren ter dach-
vaart van wegens de Ridderſchap
preſent,*

Den Heer van Schagen.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Kenenburg.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Aartsbergen.

*Den 2. Mey 1601. ſijn ter dachvaart
van wegens de Edelen pre-
ſent geweest,*

Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wijngaarden.
Den Heer van Mathenes.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Aartsbergen.

*Op den 15. Mey 1601. ſijn ter dachvaart
van wegens de Edelen en Ridder-
ſchap preſent geweest,*

Den Heer van Schagen.
Den Heer van Matheneſſe.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Aartsbergen.

*Den 28. Auguſty 1601. ſijn van wegens
de Ridderſchap ter dachvaart ver-
ſchenen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Aſperen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wijngaarden.
Den Heer van Matheneſſe.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Nyvelt.

*Den 12. October 1601. ſijn ter dach-
vaart van wegens de Edelen ge-
compareert,*

Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wijngaarden.
Den Heer van Matheneſſe.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Berg-ambacht.
Den Heer van Cralingen.
Den Heer van Aſſendelft.

*Den 25. November 1601. ſijn ter dach-
vaart van wegens de Ridderſchap
en Edelen preſent geweest,*

Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wijngaarden.
Den Heer van Matheneſſe.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Berg-ambacht.
Den Heer van Kenenburg.
Den Heer van Aſſendelft.

*Dachvaart gehouden den 12. February
1602. en waren preſent van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Aſperen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wijngaarden.
Den Heer van Matheneſſe.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Aartsbergen.
Den Heer van Cralingen.
Den Heer van Aſſendelft.

*Dachvaart gehouden den 7. Mey 1602.
van wegens de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Aſperen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Matheneſſe.
Den Heer van Kenenburg.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Berg-ambacht.

*Dachvaart gehouden den 15. Auguſty
1602. en waren preſent van we-
gens de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Matheneſſe.
Den Heer van Berg-ambacht.
Den Heer van Aſſendelft.

*Dachvaart gehouden den 3. September
1602. en waren preſent van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Wijngaarden.
Den Heer van Matheneſſe.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Kenenburg.
Den Heer van Berg-ambacht.
Den Heer van Aſſendelft.

*Dachvaart gehouden den 15. October
1602. en waren preſent van wegens
de Ridderſchap en Edelen,*

Den Heer van Brederode.

Den

Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wijngaarden.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Kenenburg.
Den Heer van Aartsbergen.
Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Befoyen.

*Dachvaart gehouden den --- December
1602. van wegens de Edelen
present,*

Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wijngaarden.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Kenenburg.
Den Heer van Nyvelt.
Den Heer van Assendelft.

*Dachvaart gehouden den 18. February
1603. van wegens de Edelen present,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wijngaarden.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Berg-ambacht.
Den Heer van Befoyen.
Den Heer van Assendelft.

*Dachvaart gehouden den 17. April
1603. en waren present van we-
gens de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Kenenburg.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Veenhuysen.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 30. July 1603.
van wegens de Edelen present,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Kenenburg.
Den Heer van Befoyen.
Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Mathenes.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Veenhuysen.

*Dachvaart gehouden den 3. September
1603. en van wegens de Edelen
present,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Kenenburg.
Den Heer van Berg-ambacht.
Den Heer van Mathenes.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 1. December
1603. en waren present van we-
gens de Edelen,*

Den Heer van Schagen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Aartsbergen.
Den Heer van Kenenburg.
Den Heer van Mathenes.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Veenhuysen.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 23. February
1604. en van wegens de Ridder-
schap en Edelen present,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Kenenburg.
Den Heer van Aartsbergen.
Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Cralingen.
Den Heer van Mathenes.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Veenhuysen.

*Dachvaart gehouden den 13. Juny 1604.
en van wegens de Edelen present,*

Den Heer van Asperen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Kenenburg.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Veenhuysen.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 12. October
1604. en van wegens de Ridder-
schap present,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Kenenburg.
Den Heer van Aartsbergen.

Eeeee 3

Den

Den Heer van Cralingen.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer van Veenhuysen.
Den Heer van Duvenvoorde.

*In de Jaren 1605. 1606. 1607. en 1608.
sijn op de respectieve dachvaardden van
wegens de Ridderfchap en Ede-
len present geweest,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Mathenes.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Veenhuysen.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 2. January
1609. en present van wegens de
Ridderfchap,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Opdam.

*Dachvaart gehouden den 30. April 1609.
en van wegens de Edelen present,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Kenenburg.
Den Heer van Veenhuysen.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Opdam.

*Dachvaart gehouden den 5. Augusty
1609. en waren van wegens de
Edelen present,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Kenenburg.
Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Veenhuysen.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Opdam.

*Dachvaart gehouden den 10 September
1609. en van wegens de Edelen
present,*

Den Heer van Schagen.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Noortwijk.

*Dachvaart gehouden den 11. February
1610. en waren present van we-
gens de Edelen,*

Den Heer van Schagen.
Den Heer van Poelgeest.

Den Heer van Warmont.
Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Veenhuysen.
Den Heer van Noortwijk.

*Dachvaart gehouden den 28. February
1611. van wegens de Edelen present,*

Den Heer van Schagen.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Veenhuysen.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Noortwijk.

*Dachvaart gehouden den 25 Augusty
1611. en waren present van we-
gens de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer Kenenburg.
Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Veenhuysen.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Noortwijk.

*Dachvaart gehouden den 21. February
1612. en waren present van we-
gens de Ridderfchap,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Veenhuysen.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Noortwijk.

*Dachvaart gehouden den 12. July 1612.
van wegens de Edelen present,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Veenhuysen.
Den Heer Duvenvoorde.
Den Heer van Noortwijk.

*Dachvaart gehouden den 26. November
1612. en van wegens de Ridder-
fchap en Edelen present,*

Den Heer van Schagen.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Veenhuysen.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Noortwijk.

Dach-

*Dachvaart gehouden den 9. Marty 1613.
en waren van wegens de Ede-
len present,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Veenhuysen.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Noortwijk.

*Dachvaart gehouden den 13. Mey 1613.
en van wegens de Edelen en Rid-
derschap present,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Veenhuysen.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Noortwijk.

*Dachvaart gehouden den 17. July 1613.
en van wegens de Ridderfchap
present,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Veenhuysen.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Asperen.
Jonker Jacob van Wijngaarden, Heer van Bent-
huysen, Soetermeer, Segwaart.
Jonker . . . . . vander Mijle, Heer vander
Mijle, Baccum.

*Dachvaart gehouden den 14. January
1614. en van wegens de Ridder-
fchap gecommiteert,*

Den Heer van Schagen.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Veenhuysen.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Noortwijk.

*Dachvaart gehouden den 4. Marty 1614.
en waren van wegens de Edelen
present,*

Den Heer van Schagen.
Den Heer van Poelgeest.
Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Veenhuysen.
Den Heer van Duvenvoorde.

Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Benthuyfen.

*Dachvaart gehouden den 1. July 1614.
en waren van wegens de Edelen
present,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Veenhuysen.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 6. October
1614. en van wegens de Ridder-
fchap present,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Veenhuysen.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 9. December
1614. en waren gecommiteert van
wegens de Ridderfchap
en Edelen,*

Den Heer van Schagen.
Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Veenhuysen.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 4. Marty 1615.
en van wegens de Edelen present,*

Den Heer van Schagen.
Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Mathenes.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Veenhuysen.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Benthuyfen.

*Dachvaart gehouden den 19. July 1615.
en van wegens de Ridderfchap
present,*

Den Heer van Assendelft. Den

Den Heer van Mathenes.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Veenhuysen.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Benthuyfen.

*Dachvaart gehouden den 8. September
1615. en waren van wegens de Ede-
len gecommiteert.*

Den Heer van Schagen.
Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Mathenes.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Benthuyfen.

*Dachvaart gehouden den 1. December
1615. en van wegens de Ridder-
schap present,*

Den Heer van Schagen.
Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Mathenes.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Benthuyfen.

*Dachvaart gehouden den 1. Marty 1616.
en van wegens de Edelen ge-
commiteert,*

Den Heer van Schagen.
Den Heer van Assendelft.
Den Heer van Mathenes.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Benthuyfen.

*Dachvaart gehouden den 30. September
1616. en van wegens de Ridder-
schap present,*

Den Heer van Mathenes.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Veenhuysen.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Benthuyfen.

*Dachvaart gehouden den 28. November
1616. en waren van wegens de
Edelen present,*

Den Heer van Schagen.
Den Heer van Mathenes.
Den Heer van Opdam.

Den Heer van Veenhuysen.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Benthuyfen.

*Vervolgens sijn in de Jaren 1617. 1618.
en 1619. Respektivelyk ter dach-
vaart van wegens de Ridder-
schap en Edelen gecom-
pareert.*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Swieten.
Den Heer van Mathenes.
Jonker Nicolaas vander Boekhorst, Heer van
Wimmenum.
Den Heer van Raaphorst.
Jonker Daniel van Hartain, Heer van Marquette.
Jonker ..... van Aarssen, Heer van Sommels-
dijk.

*Dachvaart gehouden den 4. Marty 1620.
en van wegens de Edelen ge-
compareert.*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Mathenese.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Swieten.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Raaphorst.
Den Heer van Marquette.
Den Heer van Sommelsdijk.

*Dachvaart gehouden den 2. July 1620.
en gecompareert van wegens de
Ridderschap en Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Mathenese.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Swieten.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Raaphorst.
Den Heer van Marquette.

*Dachvaart gehouden den 11. Augusty
1620. en van wegens de Edelen
present geweest,*

Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Swieten.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Raaphorst.
Den Heer van Marquette.
Den Heer van Sommelsdijk.

Dach:

Dachvaart gehouden den 2. December 1620. en van wegens de Ridder- schap gecompareert,

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Swieten.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Raaphorst.
Den Heer van Sommelsdijk.

Dachvaart gehouden den 9. Marty 1621. en van wegens de Edelen en Ridder- schap present geweest,

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Raaphorst.
Den Heer van Marquette.
Den Heer van Sommelsdijk.

Dachvaart gehouden den 25. Mey 1621. en present geweest van wegens de Edelen,

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Raaphorst.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Marquette.
Den Heer van Sommelsdijk.

Dachvaart gehouden den 7. September 1621. en sijn van wegens de Ede- len present geweest,

Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Swieten.
Den Heer van Raaphorst.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Sommelsdijk.

Dachvaart gehouden den 1. December 1621. en sijn van wegens de Ridder- schap en Edelen gecompareert,

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.

Den Heer van Warmont.
Den Heer van Swieten.
Den Heer van Raaphorst.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Sommelsdijk.

Dachvaart gehouden den 4. January 1622. en van wegens de Edelen gecompareert,

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Swieten.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Marquette.

Dachvaart gehouden den 1. Maart 1622. en van wegens de Ridder- schap present geweest,

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Swieten.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Marquette.

Dachvaart gehouden den 5. July 1622. en van wegens de Edelen pre- sent geweest,

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Swieten.
Den Heer van Warmont.
Joncker Anthony van Linden, Heer van Kroo- nenburg.

Dachvaart gehouden den 6. September 1622. en van wegens de Ridder- schap en Edelen gecom- pareert,

Den Heer van Opdam.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Swieten.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Marquette.

Dachvaart gehouden den 25. October en van wegens de Edelen pre- sent geweest,

Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Swieten.

F f f f f

Den

Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.

*Dachvaart gehouden den 21. February
1623. en van wegens de Ridder-
schap present geweest,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Swieten.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Croonenburg.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Sommelsdijk.

*Dachvaart gehouden den 28 July 1623.
en sijn van wegens de Edelen
present geweest,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Marquette.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Sommelsdijk.

*Dachvaart gehouden den 13. September
1623. en sijn gecompareert van
wegens de Ridderchap,*

Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Kroonenburg.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Sommelsdijk.

*Dachvaart gehouden den 19. October
1623. en van wegens de Edelen
present geweest,*

Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Sommelsdijk.

*Dachvaart gehouden den 15. November
1623. en sijn present geweest van
wegens de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Kroonenburg.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Marquette.
Den Heer van Sommelsdijk.

*Dachvaart gehouden den 28. February
1624. en sijn van wegens de Edelen en
Ridderchap present geweest,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Kroonenburg.

*Dachvaart gehouden den 23. April
1624. en sijn van wegens de Edelen
en Ridderchap gecompareert,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Marquette.

*Dachvaart gehouden den 11. July 1624.
van de Edelen present geweest,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Kroonenburg.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Sommelsdijk.

*Dachvaart gehouden den 27. November
1624. en sijn gecompareert van we-
gens de Ridderchap,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Marquette.
Den Heer van Sommelsdijk.

*Dachvaart gehouden den 9. April 1625.
en waren present van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Sommelsdijk.

*Dachvaart gehouden den 2. July 1625.
en waren present van wegens de
Edelen en Ridderchap,*

Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Kroonenburg.
Den Heer van Noortwijk.

Dach-

*Dachvaart gehouden den 9. September
1625. en waren present van we-
gens de Ridderſchap,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvendoorde.
Den Heer van Benthuyſen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Marquette.

*Dachvaart gehouden den 2. December
1625. en ſijn van wegens de Edelen
gecompareert geweest,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvendoorde.
Den Heer van Benthuyſen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Kroonenburg.
Den Heer van Noortwijk.

*Dachvaart gehouden den 18. February
1626. en van wegens de Ridder-
ſchap present geweest,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvendoorde.
Den Heer van Benthuyſen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Kroonenburg.
Den Heer van Noortwijk.

*Dachvaart gehouden den 11. Juny 1626.
en waren present van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvendoorde.
Den Heer van Benthuyſen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Kroonenburg.
Den Heer van Noortwijk.

*Dachvaart gehouden den 16. September
1626. en ſijn present geweest van
wegens de Edelen,*

Den Heer van Duvendoorde.
Den Heer van Benthuyſen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Kroonenburg.
Den Heer van Noortwijk.

*Dachvaart gehouden den 19. November
1626. en waren present van we-
gens de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvendoorde.
Den Heer van Benthuyſen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Matheneſſe.

*Dachvaart gehouden den 6. January
1627. en waren present van we-
gens de Ridderſchap,*

Den Heer Duvendoorde.
Den Heer van Benthuyſen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Matheneſſe.

*Dachvaart gehouden den 23. February
1627. en ſijn geweest present van
wegens de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvendoorde.
Den Heer van Benthuyſen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Matheneſſe.

*Dachvaart gehouden den 28. April 1627.
en compareert van wegens de Edelen,*

Den Heer van Duvendoorde.
Den Heer van Benthuyſen.
Den Heer van Aſperen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Matheneſſe.
Den Heer van Raaphorſt.
Den Heer van Warmont.

*Dachvaart gehouden den 16. Juny 1627.
en ſijn present geweest van wegens
de Edelen en Ridderſchap,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvendoorde.
Den Heer van Benthuyſen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Matheneſſe.

*Dachvaart gehouden den 8. September
1627. alwaar van wegens de Ridder-
ſchap en Edelen compareerden,*

Den Heer van Duvendoorde.
Den Heer van Benthuyſen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Matheneſſe.

*Dachvaart gehouden den 7. November
1627. en waren present van we-
gens de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvendoorde.
Den Heer van Benthuyſen.
Den Heer van Noortwijk.

Fffff 2

Dach-

*Dachvaart gehouden den 7. December
1627. en sijn present geweest van we-
gens de Edelen en Ridderſchap,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyſen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Matheneſſe.

*Dachvaart gehouden den 16. February
1628. en waren present van wegens
de Ridderſchap,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyſen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Matheneſſe.

*Dachvaart gehouden den 4. July 1628.
en sijn present geweest van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyſen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Matheneſſe.

*Dachvaart gehouden den 19. September
1628. en compareerden van wegens
de Ridderſchap en Edelen,*

Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyſen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Matheneſſe.

*Dachvaart gehouden den 22. November
1628. en waren present van we-
gens de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer Benthuyſen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Matheneſſe.

*Dachvaart gehouden den 13. February
1629. en sijn van wegens de Edelen
gecompareert,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.

Den Heer van Benthuyſen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Matheneſſe.

*Dachvaart gehouden den 23. Mey 1629.
en compareerden van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Duvenvoorde
Den Heer van Benthuyſen.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Matheneſſe.

*Dachvaart gehouden den 3. July 1629.
en waren present van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyſen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Matheneſſe.

*Dachvaart gehouden den 12. September
1629. en sijn present geweest van
wegens de Ridderſchap,*

Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyſen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Matheneſſe.

*Dachvaart gehouden den 28. November
1629. en sijn present geweest van we-
gens de Edelen en Ridderſchap,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyſen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Matheneſſe.

*Dachvaart gehouden den 24. April 1630.
en waren present van wegens de
Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyſen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Matheneſſe.

*Dachvaart gehouden den 30. Mey 1630.
en van wegens de Edelen pre-
sent geweest,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyſen.

Den

XII. HOOFDSTUK. OUD BATAVIEN.

Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Mathenesse.

*Dachvaart gehouden den 3. July 1630.
en van wegens de Ridderſchap
gecompareert,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyſen.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Mathenesse.

*Dachvaart gehouden den 12. September
1630. en preſent geweest van we-
gens de Edelen,*

Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyſen.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Mathenesse.

*Dachvaart gehouden den 12. November
1630. en gecompareert van we-
gens de Ridderſchap,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyſen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Mathenesse.

*Dachvaart gehouden den 14. January
1631. en van wegens de Edelen
preſent geweest,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyſen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Mathenesse.

*Dachvaart gehouden den 10. Marty
1631. en gecompareert van we-
gens de Ridderſchap en
Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyſen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Mathenesse.

*Dachvaart gehouden den 9. July 1631.
en van wegens de Ridderſchap en
Edelen preſent geweest,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyſen.
Den Heer van Schagen.

Den Heer van Warmont.
Den Heer van Mathenesse.

*Dachvaart gehouden den 10. September
1631. en preſent geweest van we-
gens de Edelen,*

Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyſen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Mathenesse.

*Dachvaart gehouden den 4. December
1631. en van wegens de Edelen
preſent geweest,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyſen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Mathenesse.

*Dachvaart gehouden den 14. January
1632. en gecompareert van wegens
en Ridderſchap,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyſen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Mathenesse.

*Dachvaart gehouden den 10. Marty
1632. en van wegens de Edelen
preſent geweest,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyſen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer van Veenhuyſen.
Jonker . . . . . vander Mijle, Heer vander Mij-
le, Baccum.

*Dachvaart gehouden den 24. Juny 1632.
en gecompareert van wegens de
Edelen,*

Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyſen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer van Veenhuyſen.
Den Heer van vander Mijle.

Ffff 3

Dach-

*Dachvaart gehouden den 9. September
1632. en wegens de Edelen present,*

Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Mathenisse.
Den Heer van Veenhuyfen.
Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 8. December
1632. en gecompareert van wegens
de Ridderfchap,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Mathenisse.
Den Heer van Veenhuyfen.
Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 12. January
1633. en gecompareert van we-
gens de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Mathenisse.
Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 16. February
1633. en van wegens de Edelen
present geweest,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Mathenisse.
Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 21. April 1633.
en gecompareert van wegens de
Edelen en Ridderfchap,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Mathenisse.
Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 24. Mey 1633.
en van wegens de Edelen
gecompareert,*

Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Mathenisse.
Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 1. September
1633. en aldaar gecompareert van
wegens de Ridderfchap,*

Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Mathenisse.
Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 11. Marty
1634. en van wegens de Edelen
present geweest,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Mathenisse.
Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 4. Mey
1634. en gecompareert van we-
gens de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Mathenisse.
Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 12. July 1634.
en van wegens de Edelen pre-
sent geweest,*

Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 13. September
1634. en van wegens de Edelen
gecompareert,*

Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Warmont.

Den

Den Heer van Mathenesse.
Den Heer van Noortwijk.

*Dachvaart gehouden den 9. November
1634. en van wegens de Ridder-
schap present geweest,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 6. Februaary
1635. en present geweest van we-
gens de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer vander Mijle.
Jonker Jacob van Wassenaar, Heer van Op-
dam.

*Dachvaart gehouden den 21. Marty
1635. en present geweest van we-
gens de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Opdam.

*Dachvaart gehouden den 24. April 1635.
en van wegens de Ridderfchap
gecompareert,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Opdam.

*Dachvaart gehouden den 19. Juny 1635.
en van wegens de Edelen pre-
sent geweest,*

Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 5. September
1635. en present geweest van we-
gens de Edelen,*

Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Opdam.

*Dachvaart gehouden den 30. November
1635. en van wegens de Edelen
gecompareert,*

Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 23. Februaary
1636. en present geweest van we-
gens de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den ... April 1636.
en present geweest van wegens
de Ridderfchap,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Opdam.

*Dachvaart gehouden den 19. Mey
1636. en gecompareert van we-
gens de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Opdam.

*Dachvaart gehouden den 7. July 1636.
en gecompareert van wegens de
Edelen,*

Den Heer van Brederode.

Den

Den Heer van Duvenvoorde.
 Den Heer van Benthuyfen.
 Den Heer van Noortwijk.
 Den Heer van Warmont.
 Den Heer van Matheneffe.
 Den Heer vander Mijle.
 Den Heer van Opdam.

*Dachvaart gehouden den 17. September
 1638. en present geweest van we-
 gens de Edelen,*

Den Heer van Duvenvoorde.
 Den Heer van Benthuyfen.
 Den Heer van Schagen.
 Den Heer van Warmont.
 Den Heer van Noortwijk.
 Den Heer van Matheneffe.
 Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 22. December
 1636. en present geweest van we-
 gens de Ridderfchap en
 Edelen,*

Den Heer van Brederode.
 Den Heer van Duvenvoorde.
 Den Heer van Benthuyfen.
 Den Heer van Schagen.
 Den Heer van Noortwijk.
 Den Heer van Mathenes.
 Den Heer vander Mijle.
 Den Heer van Opdam.
 Jonker Lodewijk de Nauffau, Heer van de Lek,
 Beverwaard, &c.

*Dachvaart gehouden den 10. January
 1637. en van wegens de Edelen
 gecompereert,*

Den Heer van Brederode.
 Den Heer van Duvenvoorde.
 Den Heer van Benthuyfen.
 Den Heer van Schagen.
 Den Heer van Warmont.
 Den Heer van Noortwijk.
 Den Heer van Mathenes.
 Den Heer vander Mijle.
 Den Heer van Opdam.
 Den Heer van Beverwaard.

*Dachvaart gehouden den 6. Marty
 1637. en van wegens de Ridder-
 fchap present geweest,*

Den Heer van Brederode.
 Den Heer van Duvenvoorde.
 Den Heer van Benthuyfen.
 Den Heer van Schagen.
 Den Heer van Warmont.
 Den Heer van Matheneffe.
 Den Heer vander Mijle.
 Den Heer van Opdam.
 Den Heer van Beverwaard.

*Dachvaart gehouden den 9. July 1637.
 en present geweest van wegens
 de Edelen,*

Den Heer van Duvenvoorde
 Den Heer van Benthuyfen.
 Den Heer van Schagen.
 Den Heer van Warmont.
 Den Heer van Wimmenum.
 Den Heer van Matheneffe.
 Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 9. September
 1637. en gecompereert van wegens
 de Ridderfchap en Edelen,*

Den Heer van Duvenvoorde.
 Den Heer van Benthuyfen.
 Den Heer van Schagen.
 Den Heer van Matheneffe.
 Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 11. November
 1637. en van wegens de Ridder-
 fchap present geweest,*

Den Heer van Brederode.
 Den Heer van Duvenvoorde.
 Den Heer van Benthuyfen.
 Den Heer van Warmont.
 Den Heer van Noortwijk.
 Den Heer van Matheneffe.
 Den Heer vander Mijle.
 Den Heer van Opdam.
 Den Heer vander Lekke.

*Dachvaart gehouden den 16. February
 1638. en van wegens de Edelen
 present geweest,*

Den Heer van Brederode.
 Den Heer van Duvenvoorde.
 Den Heer van Benthuyfen.
 Den Heer van Warmont.
 Den Heer van Noortwijk.
 Den Heer van Matheneffe.
 Den Heer vander Mijle.
 Den Heer van Opdam.
 Den Heer vander Lekke.

*Dachvaart gehouden den 15. April 1638.
 en van wegens de Ridderfchap
 gecompereert,*

Den Heer van Brederode.
 Den Heer van Duvenvoorde.
 Den Heer van Noortwijk.
 Den Heer van Matheneffe.
 Den Heer vander Mijle.
 Den Heer van Opdam.
 Den Heer vander Lekke.

Dach-

*Dachvaart gehouden den 30. Juny 1638.
en present geweest van wegens de
Edelen,*

Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 9. September
1638. en gecompareert van wegens
de Ridderſchap,*

Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer vander Lekke.

*Dachvaart gehouden den 26. November
1638. en present geweest van we-
gens de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.

*Dachvaart gehouden den 15. January
1639. en wegens de Ridderſchap
present geweest,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer vander Lekke.

*Dachvaart gehouden den 25. February
1639. en gecompareert van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer Benthuyfen.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.

*Dachvaart gehouden den 4. Mey 1639.
en gecompareert van wegens de
Ridderſchap,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Warmont.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.

*Dachvaart gehouden den 14. July 1639,
en van wegens de Edelen present
geweest,*

Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 2. September
1639. en present geweest van wegens
de Ridderſchap en Edelen,*

Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer vander Lekke.

*Dachvaart gehouden den 1. December
1639. en present geweest van we-
gens de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer vander Lekke.

*Dachvaart gehouden den 22. February
1640. en van wegens de Ridder-
ſchap gecompareert,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Beverwaard.

*Dachvaart gehouden den 14. Juny 1640.
en van wegens de Edelen ge-
compareert,*

Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Mathenisse.
Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 6. September
1640. en gecompareert van we-
gens de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Mathenisse.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Beverwaard.

*Dachvaart gehouden den 28. November
1640. en present geweest van we-
gens de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Sommelsdijk.
Den Heer van Mathenisse.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Beverwaard.

*Dachvaart gehouden den 7. Marty 1641.
en van wegens de Ridderſchap
gecompareert,*

Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Mathenisse.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Beverwaard.

*Dachvaart gehouden den 4. July 1641.
en waren present van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Sommelsdijk.
Den Heer van Mathenisse.
Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 12. September
1641. en ſijn present van wegens
de Ridderſchap en Edelen,*

Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Sommelsdijk.
Den Heer van Mathenisse.
Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 12. November
1641. en van wegens de Edelen
present,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Sommelsdijk.
Den Heer van Mathenisse.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Beverwaard.

*Dachvaart gehouden den 11. Marty
1642. en ſijn present geweest van
wegens de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Mathenes.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lek.
Jonker Willem van Schagen, Heer van Schagen,
Schager-hogge, Burghoorn.
Jonker Amelis van den Boukhorſt, Heer van
Wimmenum.
Jonker . . . . . vander Does, Heer van Noort-
wijk.
Jonker . . . . . van Aarſſen, Heer van Som-
melsdijk, Spijk, de Plaat.

*Dachvaart gehouden den 14. Juny 1642.
en ſijn gecompareert van wegens
de Ridderſchap,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Mathenes.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Spijk.

*Dachvaart gehouden den 9. September
1642. en waren present van we-
gens de Edelen,*

Den Heer van Duvenvoorde.

Den

Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Mathenes.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Spijk.

*Dachvaart gehouden den 27. November
1642. en sijn present geweest van
wegens de Ridderfchap,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Mathenes.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lek.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Spijk.

*Dachvaart gehouden den 16. April 1643.
en gecompareerden van wegens de
Ridderfchap en Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Mathenes.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lek.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.

*Dachvaart gehouden den 7. July 1643.
en sijn present geweest van we-
gens de Edelen,*

Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Mathenes.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Jonker Adriaan vander Mijle, Heer vander Mij-
le, Baccum.

*Dachvaart gehouden den 15. September
1643. en waren present van we-
gens de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Mathenes.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.

Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 24. November
1642. en waren gecompareert van
wegens de Ridderfchap,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Mathenes.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lek.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Spijk.
Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 18. January
1644. en waren present van we-
gens de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lek.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Spijk.
Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 8. Marty
1644. en van wegens de Edelen
present,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Spijk.
Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 25. Mey 1644.
en waren van de Edelen present,*

Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 11. July 1644.
en waren van wegens de Ede-
len gecompareert,*

Den Heer van Duvenvoorde.

Ggggg 2

Den

Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 13. September
1644. en waren present van wegens
de Edelen,*

Den Heer Duvendoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Wimmenum.

*Dachvaart gehouden den 22. November
1644. en compareerden van wegens
de Ridderfchap,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvendoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Spijk.
Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 12. January
1645. en compareerden van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvendoorde.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Spijk.
Den meer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 13. February
1645. en compareerden van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvendoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Spijk.
Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 20. Marty
1645. en compareerden van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Duvendoorde.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Spijk.
Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 4. Mey 1645.
en compareerden van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Spijk.
Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 4. July 1645.
en compareerden van wegens de
Edelen,*

Den Heer van Warmont.
Den Heer van Raaphorst.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 12. September
1645. en compareerden van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Warmont.
Den Heer van Raaphorst.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 14. November
1645. en compareerden van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Raaphorst.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer vander Mijle.

Dach-

XII. HOOFDSTUK. O U D B A T A V I E N.

Dachvaart gehouden den 13. February 1646. en waren van wegens de Edelen present,

- Den Heer van Brederode.
- Den Heer van Benthuyfen.
- Den Heer van Warmont.
- Den Heer van Raaphorst.
- Den Heer van Opdam.
- Den Heer vander Lekke.
- Den Heer van Schagen.
- Den Heer van Wimmenum.
- Den Heer van Noortwijk.
- Den Heer van Spijk.
- Den Heer vander Mijle.

Dachvaart gehouden den 12. April 1646. en waren van wegens de Edelen present,

- Den Heer van Benthuyfen.
- Den Heer van Warmont.
- Den Heer van Raaphorst.
- Den Heer van Opdam.
- Den Heer vander Lekke.
- Den Heer van Wimmenum.
- Den Heer van Noortwijk.
- Den Heer van Spijk.
- Den Heer vander Mijle.

Dachvaart gehouden den 6. Juny 1646. en waren van wegens de Edelen present,

- Den Heer van Raaphorst.
- Den Heer van Opdam.
- Den Heer vander Lekke.
- Den Heer van Wimmenum.
- Den Heer van Noortwijk.
- Den Heer vander Mijle.

Dachvaart gehouden den 31. Augusty 1646. en waren van wegens de Edelen present,

- Den Heer van Benthuyfen.
- Den Heer van Warmont.
- Den Heer van Raaphorst.
- Den Heer van Matheneste.
- Den Heer van Schagen.
- Den Heer van Wimmenum.
- Den Heer van Noortwijk.
- Den Heer vander Mijle.

Dachvaart gehouden den 24. October en waren van wegens de Edelen present,

- Den Heer van Benthuyfen.
- Den Heer van Warmont.
- Den Heer van Raaphorst.
- Den Heer van Matheneste.
- Den Heer van Schagen.
- Den Heer van Wimmenum.

Den Heer vander Mijle.

Dachvaart gehouden den 5. December 1646. en waren van wegens de Edelen present,

- Den Heer van Brederode.
- Den Heer van Benthuyfen.
- Den Heer van Warmont.
- Den Heer van Raaphorst.
- Den Heer van Opdam.
- Den Heer van Schagen.
- Den Heer van Wimmenum.
- Den Heer van Noortwijk.
- Den Heer van Spijk.

Dachvaart gehouden den 6. Martij 1647. en waren van wegens de Ridder-schap gecompereert,

- Den Heer van Brederode.
- Den Heer van Benthuyfen.
- Den Heer van Warmont.
- Den Heer van Raaphorst.
- Den Heer van Matheneste.
- Den Heer van Opdam.
- Den Heer vander Lekke.
- Den Heer van Noortwijk.
- Den Heer van Wimmenum.
- Den Heer van Spijk.
- Den Heer vander Mijle.

Dachvaart gehouden den 3. Mey 1647. en waren van wegens de Ridder-schap gecompereert,

- Den Heer van Brederode.
- Den Heer van Benthuyfen.
- Den Heer van Warmont.
- Den Heer van Raaphorst.
- Den Heer van Matheneste.
- Den Heer van Opdam.
- Den Heer vander Lekke.
- Den Heer van Schagen.
- Den Heer van Wimmenum.
- Den Heer van Noortwijk.
- Den Heer van Spijk.
- Den Heer vander Mijle.

Dachvaart gehouden den 24. July 1647. en waren van wegens de Ridder-schap gecompereert,

- Den Heer van Raaphorst.
- Den Heer van Matheneste.
- Den Heer van Opdam.
- Den Heer vander Lek.
- Den Heer van Schagen.
- Den Heer van Wimmenum.
- Den Heer van Noortwijk.
- Den Heer van Spijk.
- Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 29. Augusty
1647. en waren van wegens de
Ridderschap gecompareert,*

Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Raaphorst.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Spijk.
Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 15. October
1647. en waren van wegens de
Ridderschap gecompareert,*

Den Heer van Warmont.
Den Heer van Raaphorst.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Spijk.
Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 11. December
1647. en waren van wegens de Rid-
derschap gecompareert,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Raaphorst.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Spijk.
Den Heer vander Mijle.
Jonker Arent van Waffenaar, Heer van Duven-
voorde, Voorfchoten.

*Dachvaart gehouden den 27. February
1648. en waren present van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Raaphorst.
Den Heer van Matheneste.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Spijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 16. April 1648.
en waren present van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Warmont.

Den Heer van Matheneste.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Spijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 15. Mey 1648.
en waren present van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Warmont.
Den Heer van Raaphorst.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Spijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 23. Juny 1648.
en waren present van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Raaphorst.
Den Heer van Matheneste.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Spijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 15. September
1648. en waren present van we-
gens de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Raaphorst.
Den Heer van Matheneste.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Spijk.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 18. November
1648. en waren present van we-
gens de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Raaphorst.
Den Heer van Matheneste.

Den

Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Spijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 13. January
1649. en waren van wegens de
Edelen present,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 19. February
1649. en waren van wegens de
Edelen present,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Raaphorst.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Spijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 22. April 1649.
en waren van wegens de Ede-
len present,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lek.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Spijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 30. Juny 1649.
en waren van wegens de Edelen
present,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Benthuyfen.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Schagen.
Den Heer vander Lekke.

Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Spijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 25. Augusty
1649. en waren van wegens de
Edelen present,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Spijk.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 23. November
1649. en waren van wegens de
Edelen present,*

Den Heer van Mathenesse.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Spijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 12. January
1650. en waren van wegens de Rid-
derschap gecompareert,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Spijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 2. Marty
1650. en waren van wegens de
Ridderschap gecompareert,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Spijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.

Dach

*Dachvaart gehouden den 27. April
1650. en waren van wegens de Rid-
derschap gecompereert,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Spijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 23. Juny 1650.
en waren van wegens de Ridder-
schap gecompereert,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Spijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 13. September
1650. en waren van wegens de Rid-
derschap gecompereert,*

Den Heer van Mathenesse.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 9. November
1650. welke tot in Augusto des Jaars
1651. gecontinueert heeft, en waren
van wegens de Ridderschap gecompa-
reert,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Spijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 6. November
1651. en waren van wegens de Rid-
derschap gecompereert,*

Den Heer van Mathenesse.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 22. November
1651. en waren van wegens de Rid-
derschap gecompereert,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 10. January
1652. en van wegens de Ridder-
schap en Edelen present,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lek.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 21. February
1652. en van wegens de Ridder-
schap en Edelen present,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van der Lek.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 18. April 1652.
en van wegens de Ridderschap en
Edelen present,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Opdam.

Den

Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 11. Juny 1652.
en van wegens de Ridderſchap en
Edelen preſent.*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 28. Juny 1652.
en van wegens de Ridderſchap en
Edelen preſent.*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 13. September
1652. en van wegens de Ridderſchap
en Edelen preſent.*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 5. November
1652. en van wegens de Ridder-
ſchap en Edelen preſent.*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 9. January
1653. en waren preſent van we-
gens de Edelen en Ridder-
ſchap.*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 21. February
1653. en waren preſent van wegens
de Edelen en Ridderſchap.*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 23. April 1653.
en waren van wegens de Ridder-
ſchap en Edelen preſent.*

Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 21. Mey 1653.
en waren van wegens de Ridder-
ſchap en Edelen preſent.*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Jonker Johan van Merode, Heer van Oudelants-
Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 15. October
1653. en van wegens de Ridder-
ſchap en Edelen preſent.*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.

Hh hhh

Den

Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 27. January
1654. en waren gecompareert van
wegens de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 11. February
1654. en waren gecompareert van
wegens de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 27. April 1654.
en waren gecompareert van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
en Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 20. Mey 1654.
en waren gecompareert van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.

*Dachvaart gehouden den 4. Juny 1654.
en waren gecompareert van we-
gens de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Warmont.

Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 15. July 1654.
en waren gecompareert van we-
gens de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 15. September
1654. en waren gecompareert van
wegens de Edelen,*

Den Heer van Warmont.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.
Jonker ..... van Mathenesse, Heer van Ma-
thenesse.

*Dachvaart gehouden den 27. October
1654. en waren gecompareert van
wegens de Edelen,*

Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 24. November
1654. en waren gecompareert van
wegens de Edelen,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

Dach-

*Dachvaart gehouden den 13. January
1655. en waren present van wegens
de Edelen en Ridderſchap,*

Den Heer van Warmont.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 10. Marty
1655. en waren present van wegens
de Edelen en Ridderſchap,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 22. April 1655.
en waren present van wegens de
Edelen en Ridderſchap,*

Den Heer van Brederode.
Den Heer van Warmont.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 3. Juny 1655.
en waren present van wegens de Ede-
len en Ridderſchap,*

Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 12. Juny 1655.
en waren present van wegens de
Edelen en Ridderſchap,*

Den Heer van Warmont.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Wimmenum.

Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 8. September
1655. en waren present van wegens
de Edelen en Ridderſchap,*

Den Heer van Warmont.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 17. November
1655. en waren present van wegens
de Edelen en Ridderſchap,*

Den Heer van Warmont.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 22. February
1656. en gecompareert van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Warmont.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 15. Juny 1656.
en compareerden van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Warmont.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 12. July 1656.
en compareerden van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Warmont.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

H h h h 2

Dach-

*Dachvaart gehouden den 13. September
1656. en compareerden van we-
gens de Edelen.*

Den Heer van Warmont.
Den Heer van Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 24. November
1656. en compareerden van we-
gens de Edelen,*

Den Heer van Warmont.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 10. January
1657. en waren present van wegens
de Ridderfchap,*

Den Heer van Warmont.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 8. Maart 1657.
en waren present van wegens de
Ridderfchap,*

Den Heer van Warmont.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 17. April 1657.
en waren present van wegens
de Edelen.*

Den Heer van Warmont.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 5. July 1657.
en waren present van wegens de
Ridderfchap,*

Den Heer van Warmont.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 15. Augusty
1657. en waren present van wegens
de Ridderfchap,*

Den Heer vander Lekke.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 12. September
1657. en waren present van we-
gens de Ridderfchap,*

Den Heer van Warmont.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 16. October
1657. en waren present van we-
gens de Ridderfchap,*

Den Heer vander Lekke.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 15. November
1657. en waren present van we-
gens de Ridderfchap,*

Den Heer van Warmont.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 16. January
1658. en sijn van wegens de Ede-
len gecompareert,*

Den Heer van Warmont.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.

Den

Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 12. Marty
1658. en waren van wegens de
Edelen gecompereert,*

Den Heer van Warmont.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 7. Mey 1658.
en sijn van wegens de Edelen
gecompereert,*

Den Heer van Warmont.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 3. July 1658.
en sijn van wegens de Edelen ge-
compereert,*

Den Heer van Warmont.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 28. Augusty
1658. en sijn van wegens de Edelen
gecompereert,*

Den Heer van Warmont.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 11. September
1658. en sijn van wegens de Ede-
len gecompereert,*

Den Heer van Warmont.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 15. November
1658. en sijn van wegens de Ede-
len gecompereert,*

Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 15. January
1659. en waren present van wegens
de Ridderfchap en Edelen,*

Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 18. Marty
1659. en waren present van wegens
de Ridderfchap en Edelen,*

Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 30. April
1659. en waren present van we-
gens de Ridderfchap en
Edelen,*

Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 4. July 1659.
en waren present van wegens de Rid-
derschap en Edelen,*

Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 2. September
1659. en waren present van wegens
de Ridderfchap en Edelen,*

Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.

H h h h 3

Den

Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 13. November
1659. en waren present van wegens
de Ridderſchap en Edelen,*

Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 20. January
1660. en van wegens de Edelen pre-
ſent geweest,*

Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 11. February
1660. en van wegens de Edelen
preſent geweest,*

Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 10. Marty
1660. en van wegens de Edelen
preſent geweest,*

Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 21. April 1660.
en van wegens de Edelen preſent
geweest,*

Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 30. Juny 1660.
en van wegens de Edelen preſent
geweest,*

Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 10. September
1660. en van wegens de Edelen pre-
ſent geweest,*

Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 17. November
1660. en van wegens de Edelen pre-
ſent geweest,*

Den Heer van Opdam.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 23. February
1661. en preſent geweest van we-
gens de Ridderſchap,*

Den Heer van Opdam.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 8. Juny 1661.
en preſent geweest van wegens de
Ridderſchap,*

Den Heer van Opdam.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.

*Dachvaart gehouden den 13. July 1661.
en preſent geweest van wegens
de Ridderſchap,*

Den Heer van Opdam.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

Dach-

*Dachvaart gehouden den 14. September
1661. en present geweest van we-
gens de Ridderfchap,*

Den Heer van Opdam.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 16. November
1661. en present geweest van we-
gens de Ridderfchap,*

Den Heer van Opdam.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 1. Marty
1662. en van wegens de Edelen
gecompareert,*

Den Heer van Opdam.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 5. July 1662.
en van wegens de Edelen ge-
compareert,*

Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 5. September
1662. en van wegens de Edelen
gecompareert,*

Den Heer vander Lekke.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.

*Dachvaart gehouden den 13. September
1662. en van wegens de Edelen
gecompareert,*

Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.

Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 22. November
1662. en van wegens de Edelen
gecompareert,*

Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 28. February
1663. en present geweest van we-
gens de Edelen en Ridderfchap,*

Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.
Jonker Philips Jacob van den Boetselaar, Heer
van Asperen.
Jonker Frederik van Dorp, Heer van Maafdam.

*Dachvaart gehouden den 18. April
1663. en present geweest van we-
gens de Edelen en Ridderfchap,*

Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.
Den Heer van Maafdam.

*Dachvaart gehouden den 11. July 1663.
en present geweest van wegens de
Edelen en Ridderfchap,*

Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Maafdam.

*Dachvaart gehouden den 12. September
1663. en present geweest van wegens
de Edelen en Ridderfchap,*

Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.
Den Heer van Maafdam.

Dach-

*Dachvaart gehouden den 21. November
1663. en present geweest van wegens
de Edelen en Ridderſchap,*

Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants- Ambacht.
Den Heer van Maafdam.

*Dachvaart gehouden den 12. Marty
1664. en van wegens de Ridder-
ſchap gecompereert,*

Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Mijle.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants- Ambacht.
Den Heer van Maafdam.

*Dachvaart gehouden den 30. April
1664. en van wegens de Ridder-
ſchap gecompereert,*

Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants- Ambacht.
Den Heer van Maafdam.

*Dachvaart gehouden den 9. July 1664.
en van wegens de Ridderſchap
gecompereert,*

Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants- Ambacht.
Den Heer van Maafdam.

*Dachvaart gehouden den 17. September
1664. en van wegens de Ridderſchap
gecompereert,*

Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Maafdam.

*Dachvaart gehouden den 26. November
1664. en van wegens de Ridder-
ſchap gecompereert,*

Den Heer vander Lekke.

Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants- Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 14. January
1665. en ſijn present geweest van
wegens de Edelen,*

Den Heer van Opdam.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants- Ambacht.
Den Heer van Maafdam.

*Dachvaart gehouden den 25. February
1665. en ſijn present geweest van
wegens de Edelen,*

Den Heer van Opdam.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants- Ambacht.
Den Heer van Maafdam.

*Dachvaart gehouden den 18. Marty
1665. en van wegens de Ridder-
ſchap gecompereert,*

Den Heer van Opdam.
Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants- Ambacht.
Den Heer van Maafdam.

*Dachvaart gehouden den 10. April
1665. en van wegens de Ridder-
ſchap gecompereert,*

Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Maafdam.

*Dachvaart gehouden den 29. Mey 1665.
en van wegens de Ridderſchap
gecompereert,*

Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants- Ambacht.

*Dachvaart gehouden den 15. July 1665.
en van wegens de Ridderſchap
gecompereert,*

Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants- Ambacht.
Den Heer van Maafdam.

Dach-

XII. HOOFSTUK. O U D B A T A V I E N .

801

*Dachvaart gehouden den 8. September
1665. en waren van wegens de Rid-
schap gecompareert,*

Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Maasdam.

*Dachvaart gehouden den 20. January
1666. en compareerden van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.
Den Heer van Maasdam.

*Dachvaart gehouden den 17. Marty
1666. en compareerden van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.
Den Heer van Maasdam.

*Dachvaart gehouden den 29. April 1666.
en compareerden van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.
Den Heer van Maasdam.

*Dachvaart gehouden den 26. Mey 1666.
en compareerden van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Maasdam.

*Dachvaart gehouden den 15. Juny 1666.
en compareerden van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.
Den Heer van Maasdam.

*Dachvaart gehouden den 14. July 1666.
en compareerden van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Oudelants-Ambacht.
Den Heer van Maasdam.

*Dachvaart gehouden den 15. September.
1666. en compareerden van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Maasdam.

*Dachvaart gehouden den 17. November
1666. en vervolgens tot den 11. Janua-
ry 1668. en sijn respectivelyk aldaar
present geweest,*

Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maasdam.
Jonker Johan François van Schagen, Heer van
Heenvliet, Sliedrecht, &c.
Jonker . . . . . van Mathenesse, Heer van Ma-
thenesse.
Jonker Jacob van Wassenaar, Heer van Wasse-
naar, Opdam, &c.
Jonker Philips de Zoete de Lake van Villers, Heer
van Zeventer.
Jonker Daniel van Wijngaarden, Heer van Wer-
kendam.

*Dachvaart gehouden den 11. January
1668. en compareerden van wegens
de Ridderfchap,*

Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maasdam.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer van Wassenaar.
Den Heer van Werkendam.

*Dachvaart gehouden den 14. Marty
1668. en compareerden van wegens
de Ridderfchap,*

Den Heer van Wimmenum.
Den Heer vander Noortwijk.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer vander Asperen.
Den Heer van Maasdam.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Mathenesse.
Den Heer van Wassenaar.
Den Heer van Werkendam.

*Dachvaart gehouden den 15. Mey 1668.
en compareerden van wegens de
Ridderfchap,*

Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Schagen.

Iiiii

Den

Den Heer van Mathenisse.
Den Heer vander Waffenaar.
Den Heer van Werkendam.

*Dachvaart gehouden den 6. Juny 1668.
en compareerden van wegens de
Ridderschap,*

Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Mathenisse.

*Dachvaart gehouden den 11. July 1668.
en compareerden van wegens de
Ridderschap,*

Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maasdam.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Mathenisse.
Den Heer van Waffenaar.
Den Heer van Werkendam.

*Dachvaart gehouden den 12. September
1668. en compareerden van wegens
de Ridderschap,*

Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Mathenisse.
Den Heer van Waffenaar.
Den Heer van Werkendam.

*Dachvaart gehouden den 21. November
1668. en compareerden van wegens
de Ridderschap,*

Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maasdam.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Mathenisse.
Den Heer van Waffenaar.
Den Heer van Werkendam.

*Dachvaart gehouden den 13. February
1669 en van wegens de Ridder-
schap en Edelen present,*

Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maasdam.

Den Heer van Schagen.
Den Heer van Waffenaar.
Den Heer van Werkendam.

*Dachvaart gehouden den 13. Marty
1669. en van wegens de Ridder-
schap en Edelen present,*

Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maasdam.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Mathenisse.
Den Heer van Waffenaar.
Den Heer van Werkendam.

*Dachvaart gehouden den 15. May 1669.
en van wegens de Ridderschap en
Edelen present,*

Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maasdam.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Mathenisse.
Den Heer van Waffenaar.
Den Heer van Werkendam.

*Dachvaart gehouden den 17. July 1669.
en van wegens de Ridderschap en
Edelen present,*

Den Heer van Wimmenum.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maasdam.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Mathenisse.
Den Heer van Waffenaar.
Den Heer van Werkendam.

*Dachvaart gehouden den 18. September
1669. van wegens de Ridderschap
en Edelen present,*

Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maasdam.
Den Heer van Slydrecht.
Den Heer van Mathenisse.
Den Heer van Waffenaar.
Den Heer van Werkendam.
Jonker Steven vander Does, Heer van Noort-
wijk, Oftern, &c.

*Dachvaart gehouden den 11. November
1669. en van wegens de Ridder-
schap en Edelen present,*

Den Heer van Duvenvoorde.

Den

XII. HOOFSTUK. OUD BATAVIEN.

- Den Heer van Maasdam.
- Den Heer van Slydrecht.
- Den Heer van Mathenesse.
- Den Heer van Wassenaar.
- Den Heer van Werkendam.
- Den Heer van Noortwijk.

Dachvaart gehouden den 5. February 1670. en waren gecompareert van wegens de Edelen,

- Den Heer van Duvenvoorde.
- Den Heer van Asperen.
- Den Heer van Maasdam.
- Den Heer van Slydrecht.
- Den Heer van Wassenaar.
- Den Heer van Werkendam.
- Den Heer van Noortwijk.

Dachvaart gehouden den 21. Marty 1670. en waren gecompareert van wegens de Edelen,

- Den Heer van Duvenvoorde.
- Den Heer van Asperen.
- Den Heer van Maasdam.
- Den Heer van Slydrecht.
- Den Heer van Opdam.
- Den Heer van Werkendam.
- Den Heer van Noortwijk.

Dachvaart gehouden den 16. April 1670. en waren gecompareert van wegens de Edelen,

- Den Heer van Asperen.
- Den Heer van Schagen.
- Den Heer van Opdam.
- Den Heer van Werkendam.
- Den Heer van Noortwijk.

Dachvaart gehouden den 16. July 1670. en waren gecompareert van wegens de Edelen,

- Den Heer van Duvenvoorde.
- Den Heer van Asperen.
- Den Heer van Maasdam.
- Den Heer van Schagen.
- Den Heer van Wassenaar.
- Den Heer van Werkendam.
- Den Heer van Noortwijk.

Dachvaart gehouden den 17. September 1670. en waren gecompareert van wegens de Edelen,

- Den Heer van Duvenvoorde.
- Den Heer van Asperen.
- Den Heer van Maasdam.
- Den Heer van Schagen.
- Den Heer van Werkendam.
- Den Heer van Noortwijk.

Dachvaart gehouden den 5. November 1670. en waren gecompareert van wegens de Edelen,

- Den Heer van Duvenvoorde.
- Den Heer van Asperen.
- Den Heer van Maasdam.
- Den Heer van Schagen.
- Den Heer van Werkendam.
- Den Heer van Noortwijk.

Dachvaart gehouden den 4. February 1671. en waren present uyt de Ridderfchap,

- Den Heer van Duvenvoorde.
- Den Heer van Asperen.
- Den Heer van Maasdam.
- Den Heer van Schagen.
- Den Heer van Werkendam.
- Den Heer van Noortwijk.

Dachvaart gehouden den 11. Marty 1671. en waren present uyt de Ridderfchap,

- Den Heer van Duvenvoorde.
- Den Heer van Asperen.
- Den Heer van Maasdam.
- Den Heer van Schagen.
- Den Heer van Werkendam.
- Den Heer van Noortwijk.

Dachvaart gehouden den 8. April 1671. en waren present uyt de Ridderfchap,

- Den Heer van Duvenvoorde.
- Den Heer van Maasdam.
- Den Heer van Slydrecht.
- Den Heer van Opdam.
- Den Heer van Noortwijk.

Dachvaart gehouden den 8. July 1671. en waren present uyt de Ridderfchap,

- Den Heer van Duvenvoorde.
- Den Heer van Asperen.
- Den Heer van Maasdam.
- Den Heer van Schagen.
- Den Heer van Opdam.
- Den Heer van Werkendam.
- Den Heer van Noortwijk.

Dachvaart gehouden den 16. September 1671. en waren present uyt de Ridderfchap,

- Den Heer van Duvenvoorde.
- Den Heer van Asperen.
- Den Heer van Maasdam.
- Den Heer van Schagen.
- Den Heer van Opdam.

Den Heer van Werkendam.
Den Heer van Noortwijk.

*Dachvaart gehouden den 18. November
1671. en voorts gecontinueert tot den
20. July 1673. en waren present uyt de
Ridderschap,*

Den Heer van Duvendoorde.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maasdam.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Werkendam.
Den Heer van Noortwijk.

*Dachvaart gehouden den 20. July 1672.
en present van wegens de Edelen,*

Den Heer van Duvendoorde.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maasdam.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Noortwijk.

*Dachvaart gehouden den 14. September
1672. en present van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Duvendoorde.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maasdam.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Noortwijk.

*Dachvaart gehouden den 16. November
1672. en waren present van we-
gens de Edelen,*

Den Heer van Duvendoorde.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maasdam.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Noortwijk.

*Dachvaart gehouden den 8. February
1673. en van wegens de Ridder-
schap gecompereert,*

Den Heer van Duvendoorde.
Den Heer van Maasdam.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Noortwijk.

*Dachvaart gehouden den 8. Marty 1673.
en van wegens de Ridderschap
gecompereert,*

Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maasdam.
Den Heer van Schagen.

*Dachvaart gehouden den 14. Juny 1673.
en van wegens de Ridderschap
gecompereert,*

Den Heer van Duvendoorde.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maasdam.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Noortwijk.

*Dachvaart gehouden den 12. July 1673.
en van wegens de Ridderschap
gecompereert,*

Den Heer van Duvendoorde.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maasdam.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Noortwijk.

*Dachvaart gehouden den 13. September
1673. en van wegens de Ridder-
schap gecompereert,*

Den Heer van Duvendoorde.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maasdam.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Noortwijk.

*Dachvaart gehouden den 22. November
1673. en van wegens de Ridderschap
gecompereert,*

Den Heer van Duvendoorde.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maasdam.
Den Heer van Schagen.

*Dachvaart gehouden den 17. January
1674. en aldaar uyt de Ridderschap
en Edelen verschenen,*

Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maasdam.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Noortwijk.

*Dachvaart gehouden den 2. Marty 1674.
en aldaar uyt de Ridderschap
verschenen,*

Den Heer van Schagen.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Noortwijk.
Jonker Maurice de Nassau, Heer vander Lekke,
Beverwaard.

Dach-

*Dachvaart gehouden den 9. Marty
1674. en aldaar uyt de Ridderſchap
verſchenen,*

Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maafdam.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Lekke.

*Dachvaart gehouden den 4. May 1674.
en aldaar uyt de Ridderſchap
verſchenen,*

Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Maafdam.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.

*Dachvaart gehouden den 11. July 1674.
en aldaar uyt de Ridderſchap
verſchenen,*

Den Heer van Duvenvoorde.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maafdam.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Werkendam.

*Dachvaart gehouden den 12. September
1674. en aldaar uyt de Ridderſchap
verſchenen,*

Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maafdam.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Werkendam.

*Dachvaart gehouden den 21. November
1674. en aldaar uyt de Ridderſchap
verſchenen,*

Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maafdam.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Werkendam.
Den Heer van Noortwijk.
Jonker Frederik van Reede, Heer van de Lier.

*Dachvaart gehouden den 17. January
1675. en van wegens de Edelen en
Ridderſchap present,*

Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maafdam.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Werkendam.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van de Lier.

*Dachvaart gehouden den 7. February
1675. en van wegens de Edelen en
Ridderſchap present.*

Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maafdam.
Den Heer van Schagen.
Den Heer van Opdam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van de Lier.

*Dachvaart gehouden den 20. Marty
1675. en van wegens de Edelen en
Ridderſchap present,*

Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maafdam.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Werkendam.
Den Heer van de Lier.

*Dachvaart gehouden den 18. Mey 1675.
en van wegens de Edelen en Rid-
derſchap present,*

Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maafdam.
Den Heer van Opdam.

*Dachvaart gehouden den 10. July 1675.
en van wegens de Edelen en Rid-
derſchap present,*

Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maafdam.
Den Heer van Werkendam.
Den Heer van de Lier.

*Dachvaart gehouden den 1. Augusty
1675. en van wegens de Edelen en
Ridderſchap present,*

Den Heer van Asperen.
Den Heer van Werkendam.
Den Heer van de Lier.

*Dachvaart gehouden den 18. September
1675 en van wegens de Edelen en
Ridderſchap present,*

Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maafdam.
Den Heer van Heenvliet.
Den Heer van Werkendam.

*Dachvaart gehouden den 13. November
1675. en van wegens de Edelen en
Ridderſchap present,*

Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maafdam.
Den Heer van Zeventer.
Den Heer van Werkendam.

Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van de Lier.

*Dachvaart gehouden den 15. January
1676. en gecompareert van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maasdam.
Den Heer van Werkendam.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van de Lier.

*Dachvaart gehouden den 19. February
1676. en gecompareert van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Asperen.
Den Heer van Zeventer.
Den Heer van Werkendam.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van de Lier.

*Dachvaart gehouden den 18. Marty
1676. en gecompareert van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maasdam.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Zeventer.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van de Lier.

*Dachvaart gehouden den 18. July 1676.
en gecompareert van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maasdam.
Den Heer van Zeventer.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van de Lier.

*Dachvaart gehouden den 9. September
1676. en gecompareert van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maasdam.
Den Heer van Zeventer.
Den Heer van Werkendam.
Den Heer van Noortwijk.
Jonker Willem Benting, Heer van Drummelen.

*Dachvaart gehouden den 25. November
1676. en gecompareert van wegens
de Edelen,*

Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maasdam.
Den Heer van Opdam.

Den Heer van Zeventer.
Den Heer van Werkendam.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Drummelen.

*Dachvaart gehouden den 20. January
1677. en present geweest van wegens
de Ridderfchap,*

Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maasdam.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Zeventer.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Drummelen.

*Dachvaart gehouden den 10. Mars 1677.
en present geweest van wegens
de Ridderfchap,*

Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maasdam.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Zeventer.
Den Heer van Werkendam.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Drummelen.

*Dachvaart gehouden den 30. Juny 1677.
en present geweest van wegens
de Ridderfchap,*

Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maasdam.
Den Heer van Zeventer.
Den Heer van Werkendam.
Den Heer van Noortwijk.

*Dachvaart gehouden den 8. September
1677. en present geweest van we-
gens de Ridderfchap,*

Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maasdam.
Den Heer van Zeventer.
Den Heer van Werkendam.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van de Lier.

*Dachvaart gehouden den 8. October
1677. en present geweest van wegens
de Ridderfchap,*

Den Heer van Maasdam.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Zeventer.
Den Heer van Werkendam.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van de Lier.
Den Heer van Drummelen.

Dach-

*Dachvaart gehouden den 11. November
1677. en present geweest van we-
gens de Ridderſchap,*

Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maafdam.
Den Heer van Zeventer.
Den Heer van Werkendam.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van de Lier.

*Dachvaart gehouden den 15. December
1677. en present geweest van wegens
de Ridderſchap,*

Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maafdam.
Den Heer van Zeventer.
Den Heer van Werkendam.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van de Lier.
Den Heer van Drummelen.

*Dachvaart gehouden den 9. February
1678. en van wegens de Ridder-
ſchap en Edelen verſchenen
en gecompareert,*

Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maafdam.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Zeventer.
Den Heer van Werkendam.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van de Lier.
Den Heer van Drummelen.
Jonker N. van Waffenaar, Heer van Voorſcho-
ten, Veur, &c.

*Dachvaart gehouden den 27. April
1678. en van wegens de Ridderſchap
en Edelen verſchenen en ge-
gecompareert,*

Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maafdam.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Zeventer.
Den Heer van Werkendam.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van de Lier.
Den Heer van Drummelen.
Den Heer van Voorſchoten.

*Dachvaart gehouden den 15. Juny 1678.
en van wegens de Ridderſchap en
Edelen verſchenen en ge-
compareert,*

Den Heer van Asperen.

Den Heer van Maafdam.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Zeventer.
Den Heer van Werkendam.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van de Lier.
Den Heer van Drummelen.
Den Heer Voorſchoten.

*Dachvaart gehouden den 13. July 1678.
en van wegens de Edelen en Rid-
derſchap verſchenen en ge-
compareert,*

Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maafdam.
Den Heer van Zeventer.
Den Heer van Werkendam.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Drummelen.
Den Heer van Voorſchoten.

*Dachvaart gehouden den 14. September
1678. en van wegens de Ridder-
ſchap en Edelen verſchenen
en gecompareert,*

Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maafdam.
Den Heer van Zeventer.
Den Heer van Werkendam.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer van Drummelen.
Den Heer van Voorſchoten.

*Dachvaart gehouden den 22. February
1679. en van wegens de Edelen
present geweest,*

Sijn Hoogheyt.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maafdam.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Zeventer.
Den Heer van Werkendam.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van de Lier.
Den Heer van Drummelen.
Den Heer van Voorſchoten.

*Dachvaart gehouden den 9. Marty 1679.
en van wegens de Edelen pre-
sent geweest,*

Sijn Hoogheyt.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Maafdam.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Zeventer.
Den Heer van Werkendam.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Lekke.

Den

Den Heer van de Lier.
Den Heer van Drummelen.
Den Heer van Voorfchoten.

*Dachvaart gehouden den 4. July 1679.
en van wegens de Edelen present
geweest,*

Sijn Hoogheyt.
Den Heer van Maafdam.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Zeventer.
Den Heer van Werkendam.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer vande Lier.
Den Heer van Voorfchoten.

*Dachvaart gehouden den 4. July 1679.
en van wegens de Edelen present
geweest,*

Sijn Hoogheyt.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Zeventer.
Den Heer van Werkendam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van Drummelen.
Den Heer van Voorfchoten.

*Dachvaart gehouden den 21. November
1679. en van wegens de Edelen
present geweest,*

Den Heer van Asperen.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Zeventer.
Den Heer van Werkendam.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer vande Lier.
Den Heer van Drummelen.
Den Heer van Voorfchoten.

*Dachvaart gehouden den 27. February
1680. en aldaar gecompareert van
wegens de Ridderfchap en
Edelen,*

Sijn Hoogheyt.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Zeventer.
Den Heer van Werkendam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer vande Lier.
Den Heer van Drummelem.
Den Heer van Voorfchoten.

*Dachvaart gehouden den 14. Marty
1680. en aldaar respectivelyk ge-
compareert van wegens de Rid-
derfchap en Edelen,*

Sijn Hoogheyt.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Zeventer.
Den Heer van Werkendam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van de Lier.
Den Heer van Drummelen.
Den Heer van Voorfchoten.

*Dachvaart gehouden den 9. July 1680.
en aldaar respectivelyk gecomp-
areert van wegens de Ridder-
fchap en Edelen,*

Sijn Hoogheyt.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Zeventer.
Den Heer van Werkendam.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van de Lier.
Den Heer van Drummelen.
Den Heer van Voorfchoten.

*Dachvaart gehouden den 4. September
1680. en aldaar respectivelyk gecom-
pareert van wegens de Rid-
derfchap en Edelen,*

Sijn Hoogheyt.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Zeventer.
Den Heer van Werkendam.
Den Heer van Noortwijk.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van de Lier.
Den Heer van Drummelen.
Den Heer van Voorfchoten.

*Dachvaart gehouden den 22 November
1680. en aldaar respectivelyk gecom-
pareert van wegens de Ridder-
fchap en Edelen,*

Sijn Hoogheyt.
Den Heer van Asperen.
Den Heer van Opdam.
Den Heer van Zeventer.
Den Heer van Werkendam.
Den Heer vander Lekke.
Den Heer van de Lier.
Den Heer van Drummelen.
Den Heer van Voorfchoten.

To:

90 Tot dus verre alhier ter neder gestelt hebbende de namen der gener, die tot desen tegenwoordigen tijd toe voor Edelen sijn bekend geweest, sullen wy nu overgaan tot eenige van de voornaamste geslachten, die in Holland, Zeeland en Utrecht sijn bekend geweest, en waar van ons de Genealogien ter handen gekomen sijn, volgende daarin ten dele *W. van Gouthoven*, voor so verre hy rechte kennis van saken gehad heeft, doch den selven veranderende en verbeterende in dat gene, waar van ons nadere documenten vertoont sijn; en om sulx met de minste wanschiklijkheid te doen, en sullen wy deselve alle op het A B C doen volgen, en alleenlijk voor af laten gaan de verhandelinge

Van het Doorlugtig Huys

Van

ORANJE en NASSAU.

Die met souterlose verdigtelen dit huys soeken te kittelen, brengen hare geboorte tot de tijden van Julius Cæsar, en sijn gesplitst in twederhande gevoelens. Seker out geschrift om sijn verslensheid niet een hair geloofwaardiger steld de wiege der Nassauwers onder de Romeinen; maar noch bespottelijker is het 't geen in 't selve daar by gevoegt wert, te weten hoe Cæsar, na den Duytsen bodem uyt Italien nedergekomen, met een geweldige sleep van 't puyk van den Adel, onder welke ook twee gebroeders, om hunne brave daden, d'een tot Grave van Borgondien, d'ander tot Erfvoogd der Landen van Coblents, en daar na ook tot Heer lanx de Stroom Lon, waar in naamals 't Graaffschap Nassau opgerecht is, verkooren heeft. Andere schryven, dat 210. Jaren na Christi geboorte de Keiser Severus in Duytsland gekomen eenen Theodosius, des Keisers bloetverwant, Heer van Lopperen, met de Erfdochter van een Grave van Nassau troude, waar uyt de tegenwoordige Nassausche Vorsten souden afkomstig sijn. Doch dit daar gelaten, so is het seker, dat de Doorlugtige Nassausche Stam wel voor de outste en edelste van gants Duytsland mag gerekent werden; die wegens hun helden deugd, en brave daden, by verscheide Keiseren, Koningen en Vorsten altijd in seer hooge achtinge is geweest; en 't is gewis, dat dese Stamme, (hoe wel de planting van dien niet aan te wijzen is) voor duysent jaren al gebloed heeft. D'eerste die de vergetelheid onttrokken is, wert genaamt Grave Walraven van Nassau, Sonnenberg, en Liborn; de tweede hondert Jaar daar na, met namen Gerold, door sijn Huysvrouw Irmegarda tot het Christen Geloof gebracht; doch het rechte licht wert ontstoken met Adolph, Grave van Nassau, Overste der Hessen, en Oppervoogt van Gelderland, van welken gewaagt wert omtrent het Jaar 682. hy was getrouwt met Clodunda, dochter van Weibregt, Hertoch van Saxen, by welke hy een Soon genaamt Diderik gewan; In wiens na neef Georg, sonder Kinderen afslijvig werdende; dese doorlugte Stam sou verstorven

sijn geweest, by aldien Walraven, Heer van Laurenberg, en bloetverwant van den selven, het niet staande hadde gehouden.

Dese WALRAVEN, Grave van Nassau, Heer van Laurenberg, hadde te Wyve *Helena*, Dogter van Jan, Hertoch van *Ardennen*; en liet na DIDERIK, wiens Soon was HENRIK, en Henrix Soon JOHAN, getrouwt met *Sibylla*, Dogter van den Grave van *Lutzenburg*, by dewelke hy naliet,

WALRAVEN, Graaf van Nassau, die 34. Jaren sijn Graaffschap beseten heeft, nalatende uyt *Barbara*, Dogter van den Heer van *Muntzenberg*, 5. Sonen, en 6. Dochters, onder welke waren

WALRAVEN, sijnen navolger, en ARNOUW, die *Dembeda*, des Graafs van *Arenbergs* Dogter getrouwt hebbende,

LODEWYK heeft nagelaten die het Casteel van Homburg gesticht, en den oorspronk aan de Stam der Graven van Homburg gegeven heeft.

Naderhand heeft een PHILIPS, Everards Soon, Grave van Nassau, getrouwt met *Catharina*, Dogter van den Grave van *Hanauw*, het Casteel van Solms gebout, nalatende een Soon genaamt Otto, uyt wien de Graven van Solms voortgekomen sijn.

OTTO, een Soon van Arnout, Broeder van Philips voornoemt, die al sijn leven den Oorlog gevolgt heeft, gaf den oorspronk aan de Graven van Mortisien; En so voort kan men de geslagtrekening der Nassausche Graven optellen, tot aan Otto, Grave van Nassau, Heer van Copperen, Laurenberg en Sonnenberg, welke eernamen vele Graven gebruykt hebben.

Desen Otto hadden getrouwt *Magdaleen*, Dogter van Walraven, Grave van *Sponheim*; hy was van den Keyser omtrent het Jaar 926. tot Veldheer over het Keyserlijke Leger gestelt, waar mede hy in Hungarijen optrok, kerende met so groten overwinninge en lof te rugge, dat den Keyser ter eere van sijn dapperheid het Tournoyspel tot Maagdeburg beroepen heeft, waar in hy sich mede seer dapper droeg; en na dat hy sijne Landen vele Jaren kloekelijk en wijslijk geregeert hadde, so is hy eindelijk Anno 972. in hogen ouderdom gestorven, en leit tot Neurenberg begraven, hebbende by de voornoemde Vrouwe Magdalena vier Kinderen nagelaten, namentlijk *Hendrik*, Canonik in de Hooftkerke van Ments; *Walraven* sijn's Vaders navolger; *Lucia* getrouwt met *Helebrand*, Graaf van *Sein*, en *Barbara*, getrouwt met *Goffelin*, Hertoch van *Limburg*.

Tot meerder gemak en beter verstant van den Leser, so sullen wy voor af, eerwe verder gaan dese doorlugte Stam in seven anderen takken verdelen, namentlijk:

I. DILLENBURG.

Nemende haar begin van OTTO, Soon
K k k k k van

van *Hendrik de Rijke*, van wien tot den huydigen dag nog nakomelingen in rechte linie overig sijn.

II. GELDERLAND en ZUTPHEN.

Waar van het hoofd was OTTO, Soon van *Walraven*, overleden Anno 1020. Desen Otto getrouwt sijnde met *Adelheid*, Dochter van *Wichard den III.* van dien naam, zevende Oppervoogt van Gelderland, wiert Anno 1079. van Keiser Hendrik gemaakt eerste Graaf van Gelderland, en uyt hem sijn voortgekomen vijf Graven, en drie Hertogen van Gelderland en Zutphen, die deselve Landen meer dan 336. Jaren beheerft hebben.

III. WEISBADEN.

Die haar begin genomen heeft met *WALRAVEN*, outste Soon van *Henrik de Rijke*, en Vader van *Adolph* die in 't Jaar 1292. tot Roomsche Keiser wiert gekoren; welke tak geduurt heeft tot *Johan Lodewijk*, die de Dochter van *Johan van Dillenburg* ten Huwelik hadde.

IV. SARBRUGGE.

Was de IV. tak, doch heeft in 't vijfde lit opgehouden, en nam haar oorsponk van *JAN*, Grave van Nassau, Weilburg en Idsteyn, Soons Soon van Keiser *Adolph*, die de Erfdochter van den Grave van Sarbrugge getrouwt hadde.

V. WEILBURGH.

Insgelijx uyt het bloet van Keiser *Adolph* gesproten door *PHILIPS*, Grave van Nassau en Weilburg, Soon van den Graaf van Nassau en Sarbrugge, die hy gewonnen hadde by sijn tweede Vrouw, *Anna*, Dochter van den Grave van *Hohenlo*.

VI. BILSTEIN.

Voortgekomen uyt *HENRIK* de tweede Soon van *Henrik*, Graaf van Nassau, Dillenburg, en Bilsteyn; die in de Dillenburgse tak de tweede is, maar dese heeft in 't zevende lit opgehouden.

VII. ORANGE.

De zevende en laatste tak, waar van het hoofd is geweest *WILLEM* de I. Prince van Orange, de eerste grondlegger van de Hollandse Vryheid, die dese Bouvallige Staat, soo voorsigtig onderschraagt, en so veel goedsaan ons Vaderland gedaan heeft, dat Holland ondankbaar mach genoemd werden, byaldien het immermeer sonder eerbiedigheid tegen de salige gedachtenis van so een doorlugtig Vorst gevonden wert.

Gelijkwel dan hier voorgefegt hebben, so liet

Graaf *Otto* by *Magdalena* van *Sponheim* onder andere Kinderen na sijn Successeur.

WALRAVEN, Grave van Nassau, die sijn Landen 48. Jaren lang seer wijlsijk geregeert heeft. Hy was een treffelijk Oorlochs-helt, en als hy den Keiser *Otto* in Vrankrijk, Bohemen en Hungariën heerlijk gedient hadde, is hy eindelijk Anno 1020. overleden, en mede tot *Neurenburg* begraven. Hy was getrouwt met een *Susters* Dochter van Keiser *Hendrik de III.* waar by hy vier Kinderen hadde, namentlijk twee Dochters, en twee Sonen, van dewelke *Otto* de jongste was, die te Vrouw nam *Adelheid*, Dochter van *Wichard de III.* de zevende Oppervoogt van Gelderland, van dewelke de Nassausche tak van Gelderland en Zutphen haar oorsprong genomen heeft. Sijn Broeder was,

WALRAVEN, *Walravens* voorz outste Soon, die na sijn Vader desselvs Graaffschappen 48. Jaren heeft beseten, nalatende *Robbert* sijn Successeur, en *Arnout* sonder Kinderen gestorven.

ROBBERT, Grave van Nassau, heeft nevens sijn Broeder sijn Landen omtrent 42. Jaren beheerft, en het Nassaus Casteel veel verbeterd. Hy liet na

WALRAVEN, Graaf van Nassau, een seer beroemt Veld-heer onder Keiser *Coenraad*; die na een ses-en-veertigjarige Regeringe Anno 1156. tot *Neurenburg* gestorven en begraven is. Hy gewan

HENDRIK, Graaf van Nassau, in een out gedenkschrift dikwils Prins genoemd; heeft 43. Jaren geregeert; hadde getrouwt *Agnes*, een Dochter van den Burggraaf van *Stramberg*, overleden Anno 1199. hy had een Broeder *Robbert* van Nassau, die onder Keiser *Frederik Barbarossa* in de Heirtogt na *Asien* een Leger voerde van 60000. mannen. *Henrix* Soon was

OTTO, Graaf van Nassau, die met sijn Vader en Voorouderen het Slot en de Goederen binnen en buyten *Neurenburg* gelegen, nevens het Graaffschap van Nassau beseten heeft, en Anno 1213. op het Slot van Nassau gestorven is. Sijn Vrouwe was de Gravinne van *Warnenburg*, by dewelke hy nagelaten heeft,

HENDRIK, Graaf van Nassau, des Keisers *Adolphs* Grote-vader, wegens sijne macht en goederen ten dien tijde bygenoemt *de Rijke*, die alle de Graaffschappen sijn Voorouderen beseten heeft, namentlijk Nassau, Dillenburg, Bilsteyn, Weisbaden, Idstein, en die daar aan gehegt waren; hy hadde tot Vrouw *Magteld*, Dochter van *Diderik*, Grave van Nassau, Gelderland en Zutphen; hy stierf Anno 1224. op 't Slot van Nassau, nalatende *Walraven* en *Otto*. Waar van de eerste is geworden Graaf van Nassau, Weisbaden, Weilburg, Idstein, van wien die tak is begonnen; en *Otto* is geworden Graaf van Nassau, Dillenburg, die wy voort tot hoofd van die Tak stellen sullen.

Tot hier toe hebben wy het Geslagt-register der Doorluchtigste Stam van Nassau in 't gemeen aengeraakt; nu sullen wy voortgaan tot de bysondere beschryving der seven Takken, beginnende met die van *Dillenburg*.

DILLENBURG.

OTTO, Graaf van Nassau, Dillenburg, Soon van Henrik de Rijke, &c. met zijn Broeder Walrayen hare erfenis verdeelt hebbende, heeft tot zijn lot, Dillenburg, Bilslein, Ziegen, Herborn, en andere plaatsen aan dese zyde de Laen verkregen; en het Graaffchap Nassau hebben sy gemeen beheerscht. Zijn Wijf was Agnes, een Dochter des Graaf van Solms, uyt welke hy drie Sonen geteelt heeft. Hy was een dapper Krijgsmann, en deftig Vorst: na zijne Landen 37. Jaren beheerscht te hebben, overleet hy tot Dillenburg; in 't Jaar 1392. en is aldaar begraven, nalatende.

HENRIK, Graaf van Nassau, Dillenburg, en Bilslein, was getrouwt met Adelheid, Dochter des Graafs van Aremberg; na 31. Jaren geheerscht te hebben, stierf tot Dillenburg 1333. aldaar begraven, wiens Soonen *Otto* en *Hendrik* hare Vaderlijke erfenis t'samen deelden.

OTTO, Graaf van Nassau, Dillenburg, Vianden, &c. had te Wijve Adelheid des Graafs van Viandens Erfdochter, met welke hy dat selve Graaffchap, de Baronnie van St. Vyt, en een deel der Heerlijkheit van Grimbergen verkregen heeft. Als hy 46. Jaren zijne Landen beseten had, is hy tot Dillenburg gestorven en begraven in 't Jaar 1369. nalatende

JOHAN, Graaf van Nassau, Dillenburg, Vianden, Baron van St. Vyt en Grimbergen, had te Wijve Margriet, Dochter van Engelbregt, Graaf vander Mark en Kleef; en na 31. Jaren geregeert te hebben, stierf en wert begraven tot Dillenburg, in 't Jaar 1400. Zijne Kinderen waren *Adolf*, *Engelbregt*, en *Margriet*, aan Henrik de IV. Graaf van Waldek getrouwt; Zijn outste Soon

ADOLPH, Graaf van Nassau, Dillenburg, en Vianden, besat na zijn Vaders doot zijne Landen 20. Jaren; zijn Vrouw was Jutte, Erfdochter van Gerard, Graaf van Dieft, nalatende een Dochter, mede Jutte genaemt, die tot Man had Govert, Baron van Diepstein en Coninkstein, aan wien Graaf Adolph het Graaffschap van Dieft met zijn Dochter ten Houwelijck gaf. Hy stierf tot Dillenburg in 't Jaar 1420.

ENGELBREGT, was na zijn Broeder Graaf van Nassau, Dillenburg, Vianden, Baron van Breda, &c. Had getrouwt Joanna, Dochter des Heeren vander Lek, Breda, en Polanen. Als hy zijne Meerlijkheden 26. Jaren beseten had, is hy in 't Jaar 1442. tot Breda gestorven. Zijne Kinderen waren,

JOHAN, zijn navolger.

HENRIK, die eerst te Wijve had Geneveve, Dochter van Robrecht, Graaf van Weerdenburg, sonder Kinders; daarna een Dochter des Graafs Sleiden, waar uyt was Odilia, aan Philips, Graaf Philips van Catzenellebogens Soon getrouwt. *Elisabeth*, getrouwt met Philips Graaf van Hanau en Muntzenber. *Maria*, getrouwt met Joan, Graaf van Nassau, Weisbaden, en Idstein: *Otto*, sonder oir. *Margriet*, getrouwt met Dirk, Graaf van Nassau, Vianden, Baron van Breda, Heer van Polanen, vander Lek, ten

tijden Carels van Bourgondien, Gouverneut van Brabant, had te Wijve Maria, Dochter van Johan, Grave van Loon en Heinsberg, die hem ten Houwelijck bragt Herstal, Gangel, Vucht, Mil-la, Rutte en Steinfurr; en met recht wiert hem ook toegewesen; behalven het Graaffschap Heinsberg; het derde deel van het Hertogdom Gulich; hy stierf en is begraven tot Breda in 't Jaar 1457. Zijne Soonen *Engelbrecht* en *Johan* hebben de Vaderlijke Heerlijkheden onder malkander verdeelt, mits dat die by versterf van d'een of d'anders mannelijke linie weder tot haar selfde Stam souder keeren.

ENGELBRECHT, Graaf van Nassau, Vianden, Baron van Breda, Lek, &c. eerste Ridder van 't Gulden Vlies uyt de Nassausche Stam, Stadhouder over Brabant, en Gouverneur van alle de Kasteelen en sterke Vestingen door geheel Nederland; is een Mangeweest, met vele gaven des Geestes voorsien, voortreffelijk inden Oorlog; die feer vele heerlijke saken onder Keiser Maximiliaan uytgevoert heeft. Hy was getrouwt met Limburg, Dochter van Carel, Markgraaf van Baden, sonder Kinderen. Met den grootsten lof van wijs beleid 29. Jaren zijne Landen beheerscht hebbende, is hy tot Breda gestorven in 't Jaar 1504. nalatende tot erfgenaam zijn Broeder

JOAN, Graaf van Nassau, Vianden, Dillenburg, &c. Grootvader van Wilhem den I. Prins van Oranjen, had getrouwt eerst Elisabeth, Dochter van Henrik, Landgraaf van Hessen; en Anna, Dochter des Graafs van Catzenellebogen. Dese bracht hem het Graaffschap van Dietz ten Houwelijck; en naderhand haar Broeder Wilhem de III. gestorven zynde, soo is hem by vonnis der Richteren Catzenellebogen ook toegekomen. Als hy 41. Jaren zijne heerlijkheden losselijk bestiert had, is hy tot Dillenburg gestorven en begraven in 't Jaar 1526. nalatende uyt zijne laatste Vrouw *Henrik* en *Wilhem*, met *Elisabeth* getrouwt aan Johan Frederik, Graaf van Wida, Ronkel, en Isenburg; en *Maria*, getrouwt aan Judocus, Soon van Otto den III. Graaf van Holstein, Schouwenburg, en Sterrenburg.

HENRIK, Graaf van Nassau, Vianden, Dillenburg, &c. geboren den 12. January 1483. dese de erfenis met zijn Broeder *Wilhem* gedeelt hebbende, is in 't besit gebleven van de goederen aan dese zyde des Rhijns, namelijk in Lutzenburg, Brabant, Vlaanderen, Holland, en elders gelegen; (by dese en andere verdelingen, onder de Vorsten gebroederen van dit Huys dikwils voorgevallen, schijnt het gekomen te zyn, dat hare Macht in Duytsland niet hoger is opgesteigert) en soo is hy geworden Graaf van Nassau, Vianden, &c. Baron van Breda, Dieft, Sichem, &c. Burggraaf van Antwerpen, Ridder des Gulden Vlies; uytstekent in Krijgs-saken, om zijne kloekheid geworden eerste Raed en Opperkamerling van Keiser Karel den V. en van 's Keisers wegen Gouverneur van Brabant, en andere Provintien, die de Keiserlijke Kroon op des Keisers hoofd heeft gebragt, voerende een Leger tegen den Konink van Vrankrijk. Zijne eerste Vrouw was *Françoise*, Dochter en erfgenaam van Jacob van Savoyen, Graaf van Romandien en Vaus,

Kkkkk 2

uyt

uyt Maria, Dochter en erfgenaam des Hertogs van Lutzenburg; dese sonder kinderen gestorven, troude hy de tweede, Claudia van Chalon, dochter van Jan van Chalon, Prins van Oranjen, by Anna Koningin van Vrankrijk opgevoed, en door François den I. Konink van Vrankrijk ten houwelijk gegeven, uyt welke hy teelde Reinier, Grave van Nassau, naderhand bekent met de naam van Rene van Chalon. Want als sijn moeders broeder Philibert van Chalon, Prince van Orangie, Anno 1530. in 't Beleg van Florencen doot bleef, sonder kinderen na te laten, soo maakte hy de voorz Reinier van Nassau sijn sufters soon tot enige Erfgenaam, mits dat hy en sijne nakomelingen den naam en wapenen van Chalon souden aannemen. Graaf Hendrik van Nassau nam Anno 1524. te Burgos in Spanje sijn 3. vrouw, Maria van Mendoza, Markgravinne van Zenetto, maar hadde daar by geen kinderen. Als hy 15. Jaren sijne Landen beseten had, is hy overleden en begraven binnen Breda, den 14. September 1538.

RENE VAN CHALON, Prins van Oranjen, Graaf van Nassau, Dietz, Erf-Markgraaf van Antwerpen, Baron van Breda, Dieft, Lekke, Arlay, Noseroy, Gouverneur van Holland, Zeeland, Vrieland, &c. Ridder des Gulden Vlies; door de dood van sijn moeders broeder by Testament Prins van Orangien, Chalon, en andere sijne Landen en Heerlijkheden; heeft getrouwt Anna, dochter des Hertogs van Lotharingen, geboren uyt de dochter van Rene van Bourbon en Chalon; en uyt deselve heeft hy maar een enige dochter geteelt, in hare jonge jaren overleden. Desen Prins heeft Keiser Karel de V. wegens sijn dapperheid, Ridder des Gulden Vlies gemaakt, en tot Stadhouder over Holland, Zeeland, en Vrieland gestelt. Hy heeft Gelderland gewonnen, en in de macht des Keisers gebracht, nevens meer andere Landen en Steden. Ten laatsten in 't Jaar 1544. Saint-desir uyt last des Keisers belegerende, den 17. Juny door een grof Kanon geschoten, is hy overleden 26. Jaren oud, sijn Prinsdom en andere Landen alleen 6. Jaren beseten hebbende. By Testament had hy tot sijnen vollen erfgenaam gestelt, sijnes vaders broeders oudsten soon, *Wilhelm*, over-grootvader van sijne tegenwoordige Koninklijke Hoogheyt *Wilhelm Hendrik*.

WILHEM, Graaf van Nassau, Vianden, Dietz, Dillenburg, &c. des voornoemden Henriks broeder is geboren in 't Jaar 1484. en heeft twee vrouwen gehad; de eerste Walpurg, dochter van Jan, Graaf van Egmond; de andere Juliana, dochter van Botho, Graaf van Stolburg en Koninkstein, Weduwe des Graafs van Hanauw, een uytstekende Heldin, wegens hare grootmoedigheid, deugt en vruchtbaarheid, moeder van 12. kinderen, en die 77. kinds-kinderen, met 160. achter-kinds-kinderen uyt haar heeft geboren gesien. Als dese Wilhelm 37. Jaren sijne Landen beseten had, is hy overleden en begraven tot Dillenburg in 't Jaar 1559. 79. Jaren oud; maar sijne Huysvrouw Juliana is naar hem gestorven, en by hem begraven in 't Jaar 1580. hy liet na uyt sijn eerste Houwelijk *Margdeleen*,

met *Herman*, Graaf van Niewenaar en Meurs getrouwt, sonder kinderen overleden.

Uyt het tweede Houwelijk, *Wilhem*, navolger van René van Chalon: dog door dien de Tak van Orangien in hem haar begin heeft genomen, soo sullen wy hier na van hem spreken.

JOAN, des vaders navolger in 't Graafschap van Nassau, en andere; van wien hier na breeder.

LODEWYK, Graaf van Nassau, Catzenellebogen, Vianden, Dietz, Dillenburg, &c. in 't Jaar 1537. geboren, door sijnen yver tot de verdeding van Nederlands vryheid, in 't Jaar 1568. nevens sijn Broeder Adolph, en Toost van Schouwenburg, met een Leger in Vrieland gekomen, om Groeningen te belegeren, heeft hy Barlaymont en Arenberg, met bequame benden van Duc d'Alve gesonden om sijn voornemen te beletten, ontrent Heiligerlee geslagen, alwaar Arenberg en vele Oversten gebleven zyn; de overige na Heiligerlee de wijk nemende: 't welk by Adolph sijn broeder vernomen zynde, rukte hy terstont met sijne benden daar na toe, bestormde dat Klooster, en nam het in, maar besuurde d'overwinning met sijn doot. Lodewijk Groeningen belegerende, moest korte dagen daar na uyt last des Keisers van daar weder opbreken; wanneer hy by Iemingen door de Spaansche verrascht wiert geslagen. Na Embden geweken heeft hy sijne benden weder herstelt, en sich by sijn broeder den Prins van Orangien vervoegt, die met een Leger in Nederland quam: maar des selfs aanslagen noch weinig geluk vindende, so is hy met sijn broeder Henrik na Vrankrijk by Condé getrokken, die voor de Religie de Wapenen tegen den Koning had opgenomen. Den 24. Mey des Jaars 1572. heeft hy met een groote Krijgs-list Bergen in Henegouwen ingenomen, welke Stad de Hertog van Alva weder belegerende, eindelijk met groote moeiten naaulijks in sijne macht konde krygen. Naderhand is hy in Gelderland geweken, om sig weder by den Prins van Orangien te verwoegen: doch eer hy noch by hem quam, heeft Sanchio d'Avila, den 14. April 1574. by Mook hem overvallen, in welke slag hy gebleven is, met sijn broeder Henrik, en Christoffel van Beyeren, soon des Pals-graafs, sonder datmen weet met wat einde; want hare lichamen zyn noyt onder de levende, noch onder de doode gevonden. Eenige meenen dat sy in 't moeras zyn versmoort; andere, dat sy onbekent in den brand van huysen of schuyren met eenige Soldaten sijn omgekomen.

Maria van Nassau, getrouwt met *Wilhelm*, Graaf van den Berg, die in 't Jaar 1566. met Brederoode, Lodewijk van Nassau, en den Graaf van Culenburg, uyt naam van den Nederlantschen Adel, het Request aan de Hertogin van Parma heeft ingelevert.

Adolph, Graaf van Nassau, Vianden, Dietz, &c. geboren tot Dillenburg in 't Jaar 1540. een dapper Krijgsman, en wel waardig onder de Nassausche helden gestelt te worden; doch te droevig in de bloem sijn jeugt gebleven, gelijk hier boven in 't Leven van sijn broeder Lodewijk te sien is.

Anna van Nassau, getrouwt met *Aalbrecht*, Graaf

Graaf van Nassau en Sarbruggen, soon van Philips, Graaf van Nassau en Weilburg.

Isabelle, getrouwt met Coenraat, Graaf van Solms en Mintzenberg.

Catharine, getrouwt met Gunther van Swartzenburg, om sijne dapperheid *den Strybaren* bygenoemt, die sturf binnen Antwerpen in 't Jaar 1582. zynde by den Prins van Orangen: en sy kort daar aan met haar broeder den Prins na Delf verrokken, heeft den selven (verradelijk doorschoten) in hare armen sien sterven.

Juliane, getrouwt met Aalbrecht van Swartzenburg, Gunthers broeder.

Magdelén, getrouwt met Wolfgang, Graaf van Hohenlo en Langenberg.

Hendrik, Graaf van Nassau, Vianden, Dietz, &c. tot Dillenburg in 't Jaar 1541. geboren, eenige Jaren in de Studie, en andere Vorstelijke wetenschappen geoëffent, met een Oorlogs hert begaaft, heeft sig van sijn eerste jeugd mede nevens sijne Broeders, Oranjen, Lodewijk, en Adolph van Nassau gevoegt, en is in 't aanvangen van sijnen roem mede ontrent Mook gebleven, den 14. April des Jaars 1574. het 33. sijnes ouderdoms.

Dit is kortelijk van des Prins van Oranjens broeders en susters; nu sullen wy weder den Dillenburgschen Tak volgen.

De tweede soon van Graaf Willem van Nassau, en Juliane van Stolburg, *Joan*, Graaf van Nassau, Vianden, Dietz, Dillenburg, enz. geboren tot Dillenburg den 21. November 1535. troude eerst met *Elisabeth*, dochter des Landgraafs van Luchtenburg, uyt welke hy heeft elf kinderen gewonnen, 6. sonen, en 5. dochters; die overleden sijnde, troude hy *Cunigunda Jacoba*, dochter van Frederik den III. Keurvorst en Palsgraaf, uyt welke hy hadde 2. dochteren. *Cunigunda* in 't Jaar 1586. tot Dillenburg gestorven en begraven zynde, troude hy voor de derde maal met *Joanna*, dochter van Lodewijk Senæus van Witgenstein, en heeft uyt deselve twee soonen, en 4. dochters gewonnen; so dat dese doorluchtigste Graaf uyt sijne 3. Houwelijken 8. soonen, en 12. dochteren geteelt, en 60. van sijne nakomelingen gesien heeft; Hy was een Vorst vol groote deugden, by sijne onderdanen en nabuyren in seer hooge eere gehouden. Ontrent het Jaar 1578. Stadhouder van Gelderland, is hy onder de voornaamste aandringers der Unie van Utrecht geweest; en eenige Jaren dat Gouvernement loffelijk bekleed hebbende, is hy weder na Dillenburg gekeert, en daar vreedzaam sijnen tijd aflevende, in 't Jaar 1606. den 8. October gestorven, na dat hy 71. Jaren oud was geworden. Na sijn doot is de erfenis onder sijne vijf sonen verdeelt geworden. *Wilhem Lodewijk* kreeg Dillenburg, Herborn, Dringenstein, Ebersbach, Heger. *Joan* het Slot en Kasteel van Siegen, met de Landen daar onder gelegen. *Georg* Westerwolden. *Ernest Casimir*, Dietz, en Nassau. *Lodewijk Gunther* Hademaar, en Ellarien.

WILHEM LODEWYK, Graaf van Nassau, Vianden, Dietz, Catzenellebogen, enz. Gou-

verneur van Vriessland, Ommelanden, Drecht en Twent, is geboren tot Dillenburg den 13. Maart 1560. in 't Jaar 1587. troude hy met *Anna*, sijnes Ooms des Prins van Oranjens dochter, die het Jaar daar aan volgende tot Leeuwarden; sonder kinderen sterf. De heerlijke daden van desen Held; en sijne voortreffelijke deugden des gemoeds, zyn in onse Histories wijdloopig beschreven. Hy heeft vele saken alleen, en meer in 't by-zyn van Prins Maurits uytgevoert, met wien hy in meest alle de belegeringen der Steden geweest is. Als hy in 't Jaar 1589. Delfzijl te vergetes had getracht in te nemen, heeft hy het Eiland Reid, niet wijd van Embden met geweld bemachtigt, en den 20. October de sterke Schans aldaar overweldicht; daar Vriessland seer veel aan gelegen was. Als Prins Maurits in 't Jaar 1592. Coeverden belegert had; 't welk Verdugo wilde ontsetten, is hy den 7. September, doch sonder gevaar, aan sijne ingewanden gequetst geworden. In het Jaar 1593. heeft hy Gramsbergen, en andere Schanssen ingenomen, tot groot voordeel van Coeverden en Otmarssen. De Schans Wedde, en eenige Plaatsen daar ontrent heeft hy bemachtigt; en sig soo Meester van de Bourtange gemaakt; met veel andere heerlijke bedryven.

Sijne vordere broeders en susters waren, *Joan*; die sijn Vader in het Graaffschap van Nassau en andere gevolgt is, van wien aanstonts breder.

Georg, Graaf van Nassau, Catzenellebogen; Vianden, Dietz, enz. geboren den 1. September 1562. troude in 't Jaar 1584. met *Anna Emilia*, dochter van Philips, Graaf van Nassau en Sarbruggen, uyt welke hy 8. sonen en 6. dochteren geteelt heeft; als *Johan Philips*; *Johan Georg*; *Johan Philips*, alle drie jonk overleden; *Georg* stierf 1616. *Maria Juliana*, aan *Georg*, Graaf van Witgenstein getrouwt; *Loise* jonk gestorven; *Lodewijk Hendrik*, getrouwt met *Catharina*, dochter van Lodewijk den ouden Graaf van Seyn en Witgenstein; heeft by deselve geteelt, *Anna Amelia*; *Georg Lodewijk*, getrouwt met *Anna Augusta*, dochter van Iulius, Hertog van Brunswijk; *Adolph*, en *Philips*. *Philips Wolfgang*, jonk gestorven; *Aalbert*; *Emilia* en *Elisabeth*, beyde jonk gestorven; *Erik*; *Anna Elisabeth*; *Mauris Lodewijk*, niet oud geworden. Doch de eerste Vrouw *Anna Emilia* overleden zynde, heeft hy ten tweeden Houwelijk in 't Jaar 1605. getrouwt *Emilia*, dochter van den ouden Lodewijk van Witgenstein; en uyt haar een eenige dochter *Margriete* geteelt, die aan Graaf Otto vander Lippe getrouwt was.

Ernest Casimir, Graaf van Nassau, Vianden, Dietz, Catzenellebogen, Dillenburg, enz. wiert in 't Jaar 1607. wegens sijne dapperheid en heerlijke daden by de Heeren Staten tot Veld-marschalk verkoren; hy troude met *Sophia Hedwig*, dochter van Iulius, Hertog van Brunswijk, uyt *Elisabeth* des Koninks van Denemarkens dochter geboren; en teelde by deselve *Hendrik Casimir*, en *Wilhem Frederik*, die Gouverneur en Stadhouder van Vriessland, Groeningen en Ommelanden zynde, den 2. Mey 1652. troude

met Albertine Agnes, dochter van Frederik Henrik, Prins van Oranjen. Hy overleed binnen Leeuwaarden den 31. October 1664. een Prins vol van Vorstelijke deugden, en kryg-dapperheden, nalatende *Henrik Casimir*, Prins van Nassau, &c. tegenwoordig Erf-Stadhouder van Vrieland, Groeningen en Ommelanden, die in het aankomen van sijne jeugd alreede groote proeven van dapperheid bewesen heeft.

Lodewijk Gunther, Graaf van Nassau, Catzenellebogen, Dietz, Vianden, enz. heeft van sijne jonge jaren sig in den Oorlog begeven: en als in 't Jaar 1596. de Graaf van Essex wegens de Koningin van Engeland, en Jan van Duvenvoorde van Warmont, Admiraal wegens de Staten met een wel toegeruste Vloot naar Spanjen trokken, wiert hy door Essex over alle den vrywilligen Adel gestelt; en Cadix met geweld overwonnen zynde, was hy onder de eerste in die Stad gevallen. Het Jaar 1597. heeft hy sig in de belegering van Rijnberk dapper gequeten, en wiert in de dye gewont. By Ulft heeft hy eenige Vyandelijke Ruyteren geslagen; twee tochten in Brabant gedaan, en is met goeden beuyt te rug gekeert. In 't Jaar 1600. heeft hy Wachtendonk gewonnen. Was getrouwt met Anna Margriete van Manderscheid. In 't Jaar 1602. haalde hy eenen roof uyt Lutzenburg; en stierf in de belegering van Sluys 1605. tot sijner broederen en Prins Maurits groote droefheid.

De Dochteren van Graaf Jan van Nassau waren, uyt het eerste Howwelijk.

Elizabeth, eerst getrouwt met Philips, Graaf van Nassau en Sarbrugge, daar na met Wolfgang Ernest, Graaf van Isenburg.

Juliane, getrouwt met Adolph Henrik; Graaf van Sywes en Rhijn.

Maria, getrouwt met Johan Lodewijk, Graaf van Nassau, Weisbaden, en Idtstein.

Anna Sibylle, geboren den 19. September 1569. overleden 1576.

Machteld, getrouwt met Wilhem, Graaf van Mansveld, overleden 1625.

Uyt het tweede Howwelijk.

Amilie, getrouwt met Wilhem, Graaf van Solms en Braunsfeld.

Kunigunda, jonk gestorven.

Nog had hy een Soon uyt het derde Howwelijk, genaamd

Jan Lodewijk, Graaf van Nassau, Catzenellebogen, Dietz, Vianden, enz. heeft den roem sijner Voor-ouderen op gelijken voet gevolgt. Hy was getrouwt met Ursula, dochter van Simon, Graaf vander Lippe; en is overleden den 6. Maart 1653. nalatende *Maurits Henrik*, Prins van Nassau, enz. (die in 't Jaar 1650. troude met *Ernestina*, dochter van Jan, Graaf van Nassau) met *Herman Otto*, en *Johan Ernst*, beide Canoniken tot Keulen. En sijne susteren waren *Joanna Elisabeth*, getrouwt met Coenraad Gumbert, Graaf

van Bentheim; *Anna*, getrouwt met Philips Ernst, Graaf van Isenburg, *Magdeleen*, *Amelia*, en *Juliana*.

J O A N, Graaf van Nassau, Catzenellebogen, Vianden, en Dietz, Heer van Bilstein, enz. tweede broeder van Graaf Wilhem Lodewijk van Nassau, Gouverneur van Vrieland, is geboren tot Dillenburg, in 't Jaar 1561. hy troude den 24. November 1581. sijn eerste Vrouw *Magdeleen*, Gravinne van Waldek, Weduwe van Philips, Graaf van Hanauw, uyt welke hy seven soonen en vijf dochteren geteelt heeft. Van de soonen zyn vier tot mannelijke jaren gekomen, *Johan Ernest*, *Johan*, *Adolph*, en *Wilhem*; de oudste dochter *Elisabeth*, troude Christiaan, Graaf van Waldek; te tweede *Juliane*, aan Maurits, Landgraaf van Hessen; de derde, *Anna Maria*, aan Johan Adolph, Graaf van Broek en Valkenstein, welke alle voortreffelijke Vrouwen, hare Mannen vele kinderen gebaart hebben; de vierde *Anna*, troude met Hans Wolfert, Heere van Brederode; de vijfde was *Magdeleen*. De vader heeft ruim drie jaren na sijnes Huysvrouws overlijden in 't Jaar 1603. sijn tweede Houwelijk aangegaan met Margriet, suster van Hertoch Ian van Holstein; broeder van Christiaan de III. van Konink van Denemarken, een Vorstin in alle deugden uytmuntende, by dewelke hy geteelt heeft; *Johan Maurits*, *George Frederik*, *Henrik*, *Wilhem Otto*, *Bernhard*, *Christiaan*, en *Johan Ernest*, met 4. dochteren, *Louise Christiana*, *Sophia Margrieta*, *Maria Juliana*, getrouwt met François Henrik, Hertoch van Neder-Saxen; en *Amelia*, eerst getrouwt met Herman Wrangel, uyt Sweden, daar na in 't Jaar 1649. met Christiaan Augustus, Pals-graaf in Sulzbach.

Syn oudste soon **I O H A N E R N S T**, Graaf van Nassau, Catzenellebogen, Dietz, Vianden, enz. heeft sich noch jonk geheel tot den Oorlog begeven; en na vele heerlijke daden dapper verricht te hebben, is hy Collonel over een Regiment Walen geworden, en in 't Jaar 1617. ongehoud gestorven; d'andere broeders waren;

I O H A N, Graaf van Nassau, Catzenellebogen, Dietz, Vianden, enz. Markgraaf van Hengstberg, Ridder van de Orden d'Annuntiaten. Dese van sijne jonge jaren de Wapenen volgende, heeft in Hungarien tegen de Turken gediend, en sich daar in soo dapper gedragen, dat de Keyserlijke Veldheer, hem over eenige benden gestelt heeft. Naderhand heeft hy sich ook in den Nederlandschen Oorlog beroemt gemaakt: daar op heeft hy mede de Hertog van Savoyen gediend; en is eindelijk weder in Nederland gekeert; wanneer in 't Jaar 1618. troude met *Ernestina*, dochter van Karel de Ligny, Graaf van Arenberg, en stierf in het Jaar 1638. by sijne Huysvrouw gewonnen hebbende:

Johan Franciscus Desideratus, getrouwt met de dochter van Hugo, Graaf van Königsek, den 13. November des Jaars 1650.

Ernestina, getrouwt in den Iare 1650. met Maurits Henrik, Prins van Nassau, enz.

ADOLPH,

ADOLPH, Graaf van Nassau, Catzenelbogen, Dietz, Vianden, enz. Dese mede van jonks aan sijnen kloekmoedigen dapperen aart vertoonende, is in 't Jaar 1608. van Prins Maurits met eenige krijgs-benden in 't Hertogdom Lutzemburg gefonden, om wegens de Staten de Contributien aldaar op te halen: maar in 't wederkeeren is hy door 't Guarnisoen uyt Rhijnberk overrompelt, en onvertsaagt vechtende door thien wonden doot gebleven.

WILHEM, Graaf van Nassau, Catzenelbogen, Dietz, Vianden, enz. geboren den 12. Augusti 1592. troude met de Gravin van Spanheim, en teelde by haar *Maria Magdeleen*, getrouwt met Philip Diederik, Graaf van Waldek, Pymont en Culenburg, op het Jaar 1646. *Charlotte*, getrouwt met Georg Frederik, Graaf van Waldek. En *Maurits*, in de bloem van sijn jeugt deerlijk by Calloo verslagen, den 17. Juny des Jaars 1638. hebbende sijn Doorluchtig bloedt al 'tondydig aan het Vaderland moeten opofferen.

IOHAN MAURITS, Prins van Nassau, &c. geboren den 17. Juny 1604. uyt het tweede Houwelijk van Graaf Ian van Nassau voornoemt, met de Vorstin van Holstein, heeft van sijn jeugd af aan sig in alle Helden-dapperheden en Princelijke deugden uytmuntent beoont, met weinig werks van sich selven te maken, alle menschen met vriendelijke gemeenschaapheid minnelijk te bejegenen, en yder een recht te doen. Om 't gesag en de grootheid der West-Indische Compagnie, den tweeden arm van onsen Staat te bevorderen, heeft hy sig niet ontsien na de West-Indien en Brasiliën te trekken, daar hy onsen naam onder vremde Volkeren ontfaegelijk gemaak heeft, hebbende daar noch sijnen jonsten broeder, Johan Ernst, Prins van Nassau in de bloem sijnens levens op het Jaar 1638. verstorven. Doch het schijnt dat eenige quaataardige siekte in onsen Staat, geen vernoenen in de opkomst van die Compagnie scheppende, alle de loffelijke bedryven en gesonde voornemens van desen Vorst hebben verkeert willen opnemen; waarom hy van daar weder hier gekomen sijnde, alle die Landen niet lang daar na aan onse Vyanden wierden overgegeven. Naderhand heeft hy van wegen den Keurvorst van Brandenburg, het Stadhouderfchap over 't Hertogdom Kleef waargenomen: daar na is hy Veld-Maarschalk der Vereenigde Nederlanden geworden; en is eyndeijk den 28. December des Jaars 1679. deser Wereld overleden.

GEORG FREDERIK, Prins van Nassau, &c. geboren in 't Jaar 1606. den 23. February, was getrouwt met een Princes van Portugal, sonder kinderen na te laten. Desen Staat den meesten tijd sijnens levens loffelijk gedient hebbende, eerst Gouverneur van Rhijnberk, is hy sedert korte jaren overleden in sijn Gouvernement van Bergen op Zoom.

HENRIK, Prins van Nassau, &c. heeft het Gouvernement van Hulst lange jaren voor desen Staat loffelijk waargenomen; sijn Huysvrouw was tyt het Huys der Graven van Stroom, Borkuloo; en hy heeft uyt deselve Princen geteelt, *Wilhelm Maurits*, en *Frederik*, die beyde

voortreffelijke Colonellen met hare Wapenen onsen Staat dienen: en een Princes, *Sophia Amelia*, getrouwt met den Hertoch van Coerland.

WILHEM OTTO, Prins van Nassau, &c. geboren den 23. Juny 1607. is den 14. Augusti 1641. in sijn dapperheyt omgekomen.

BERNARD, jonk overleden.

CHRISTIAAN, geboren den 16. July 1616. is den 11. April 1644. in den Oorlog gebleven.

JOHAN ERNST, geboren in 't Jaar 1618. is met sijn broeder, Prins *Johan Maurits*, ten besten van onsen Staat na Brasiliën getrokken, en heeft aldaar sijn jeugdig en dapper leven moeten laten, op het Jaar 1639.

Dus verre de Dillenburgse tak verhandelt hebbende, sullen wy nu vervolgen die van

GELDERLAND en ZUTPHEN.

OTTO, Graaf van Nassau, laatste Oppervoogt en eerste Graaf van Gelderland, soon van Walrave, in 't Jaar 1020. overleden, troude Aldelheid, dochter van Wichard den III. en 7. Oppervoogt van Gelderland, uyt welke hy wan *Gerard*, sijn navolger. Adelheid daar na gestorven, troude hy *Sophia*, dochter van Wichman, Graaf van Zutphen, die hem *Gerlach* geboort heeft. Hy was een dapper Oorlogs-man, en heeft voor Keiser Henrik de III. sijnen bloedverwant, vele saken in Bohemen en Hungariën heerlijk uytgevoert; waarom hy tot Graaf van Gelderland gestelt wiert; en 46. Iaren sijn Landen met grooten roem beseten hebbende, is hy in 't Jaar 1107. gestorven. Onder desen Graaf is het Wapen van Gelderland veranderd; want daar sy te voren drie roode bloessens van mispelen op een goud schild gevoert hadden, soogaf haar de Keiser het Nassausche Wapen, een silveren Leeuw op een schild van blaau.

GERARD de I. Graaf van Nassau, Gelderland, en Zutphen; want sijn broeder *Gerlach*, sonder Kinderen gestorven, had by testament hem tot sijn erfgenaam van 't Graaffchap Zutphen gestelt. Hy was getrouwt met *Hadewich*, dochter van Floris den Vetten, Graaf van Holland en Zeeland. Hy stichte d'Abdie *Beder* in 't Land van Hessen, tusschen de Rivieren *Fulda* en *Werra*; als ook de Kerk van *Wassenburg*. Hy heeft Oorlog gevoert met de andere Nederlandsche Vorsten tegen de Keiser Henrik den V. wien de Paus in den ban gedaan had. Na sijn Landen 24. Iaren beheerscht te hebben, stierf hy in 't Jaar 1131. en wiert tot Zutphen by sijn Vader begraven. Doch dit is aan te merken, dat dese Graaf, en sijn nakomelingen, of schoon sy uyt de Nassausche Stam waren, sich nochtans Graven van Gelderland en Zutphen genoemd hebben. *Gerards* kinderen, waren:

Henrik, sijn Vaders navolger.

Adelbert, in een gedrukte Stam-register Bifschop van Luyk genoemd, op het Jaar 1151. gestorven. Maar *Paulus Merula* schrijft, dat sijnen

naam

naam is Aarnout geweest, en de 41. Aarts-bischof van Keulen; en als hy dat Aarts-bisdom 10. jaren beseten had, is hy gestorven in 't Jaar 1169. Doch Joannes Placentinus, die de levens der Bisschoppen van Luyk heeft beschreven, noemt hem Alberon, stellende den 30. Bisschop van Luyk; en hy voegt daar by, dat hy geboren was uyt een Graaf van Gelderland, en een suster des Graafs van Namen; en dat hy in 't Jaar 1136. tot Bisschop verkoren wiert, gestorven 1150.

Salome, met den Graaf van Altenberg getrouwt.

HENRIK, Graaf van Gelderland en Zutphen, was een wijs en goetaardich Vorst; troude *Seinarda*, of gelijk *Carionseid*, Maria, dochter van *Godefroy van Bouillon*, Konink van Ierusalem, en Hertoch van Brabant. Met dese Vrouw heeft hy een groot deel van de Veluwen Houwelijk gekregen. In 't Jaar 1162. uyt Italien weder gekeert, alwaar hy den Keiser *Frederik Barbarossa* gedient had als Veld-Overste in den Oorlog tegen die van Milanen, heeft hy ontrent de Stad *Doeutecum* een rijk en heerlijk Klooster gesticht, dat noemende *Bethlehem*. Als hy 31. jaren sijne Onderdanen wijfselijk en sacht beheerscht had, is hy dat selve Jaar 1162. overleden, en in het Klooster tot *Campen* nevens sijn Huysvrouw begraven, nalatende *Gerard*, sijnen navolger; *Otto*, die in sijn broeders plaats quam; *Maria*, getrouwt met den Graaf van *Loon*; en *Margriet*, getrouwt met *Engelbrecht*, Graaf vander *Mark en Berg*.

GERARD de II. Graaf van Gelderland en Zutphen, troude *Margriet van Spanheim en Hasbein*, des *Graven* dochter, uyt welke hy geen kinderen geteelt heeft. Hy was ook in Italien met *Frederik Barbarossa*, helpende *Milanen* overwinnen. Ontrent het Jaar 1178. heeft hy met *Boudewijn*, den 29. Bisschop van *Utrecht*, met *Floris*, Graaf van *Holland*, en *Dierik*, Graaf van *Kleef*, die beide den Bisschop te hulp quam, geoorloogt om de besitting van de *Veluwe*. Want *Baudewijn* wilde, dat die aan hem was vervallen. Hy belegerde *Deventer*, en heeft vele Dorpen en Sloten verbrand; doch alles wiert door de Keiser *Frederik* bevredicht: en na sijne Landen 18. Iaren beseten te hebben, stierf sonder kinderen.

OTTO de II. na sijn broeders doot Graaf van Gelderland en Zutphen in 't Jaar 1180. troude *Ricard*, dochter van *Gerard*, Graaf van *Gulich*. *Boudewijn*, Bisschop van *Utrecht*, heeft den gestilden Oorlog weder opgewekt. *Otto* belegerde *Deventer* wederom, en sloeg des Bisschops benden; doch de Keiser heeft weder de *Vrede* gemaakt, met wien hy na 't *Heilig Land* reisde; en naderhand heeft hy voor groote sommen gelds *Emmerik* en *Nimegen* aan *Gelderland* gehecht. Als hy sijne Graaffschappen 22. Iaren beheerscht had, is hy in 't Jaar 1202. of gelijk *Merula* seid, 1205. gestorven, en in het Klooster tot *Campen* begraven; nalatende kinderen.

HENRIK de II. wegens sijne groote Godvruchtigheyd onder de *Heylige* gestelt, was getrouwt met *Adelheid*, dochter van *Diederik* de

VII. Graaf van *Holland en Zeeland*, voor hem sonder kinderen gestorven, die hy kort is gevolgt, en met haar in de *Abdie* tot *Rijnsburg* begraven.

Gerard de III. sijn Vaders navolger.

Otto, in 't Jaar 1210. de XXXIII. Bisschop van *Utrecht* geworden.

Adelheid, getrouwt met *Wilhem den I.* Graaf van *Holland en Zeeland*; wien sy baarde *Floris*, sijn Vaders navolger; *Otto*, Graaf van *Oost-Vrieland*, en Bisschop van *Utrecht*; *Wilhem*, Opper-hoofd der *Kenemers*; en *Ada*, *Abdiffe* van *Rijnsburg*, met *Richarda*, Vrouw van *Delf*.

Margriet, getrouwt met *Adolph*, Graaf vander *Mark*.

GERARD de III. Graaf van Gelderland en Zutphen in 't Jaar 1202. geworden, troude *Richarda*, of gelijk andere willen *Maria*, dochter van *Robert*, Graaf van *Nassau*, in *Sirien* overleden; uyt welke hy twee soonen teelde: dese gestorven troude hy *Sophia*, dochter van *Henrik* de I. Hertog van *Brabant*, sonder kinderen. Tot *Roermonde* heeft hy met sijn broeder drie Kloosters gesticht; een voor Nonnen van *S. Bernards* Orden; de andere voor Moniken, *Cathusers*, en *Minnebroeders*. Hy had Oorlog met *Henrik*, Hertog van *Brabant*, van wien hy in een *Slag* by *Heusden* overwonnen en gevangen wiert; doch de *Vrede* gemaakt zynde, is weder in vryheid gestelt. Daar na met den selven Hertoch in *Luykkerland* getrokken, heeft hy dat geweldig berooft, en in het Jaar 1212. de Stad *Luyk* zelfs ingenomen en geplundert. Met eenige *Nederlandsche* Heeren heeft hy in het *Stift Bremen* tegen de *Ketters* gevochten, doenmaal *Statingsers* genoemt; en haar overwonnen, en t'eenemaal uytgeroeyt. Als dese strijdbare Graaf sijne Landen 27. Jaren gelukkig beheerscht had, is hy in 't Jaar 1229. gestorven, en tot *Roermonde* in 't Nonnen Klooster van hem gesticht, begraven. Sijn Vrouw *Sophia*, *Abdiffe* van dat Klooster geworden, heeft den doot hares Mans daar beweent tot het Jaar 1231. wanneer sy mede na 't ander leven is overgegaan, en nevens haren Man begraven. Sijne soonen waren:

Otto, sijn navolger.

Henrik, geworden de veertigste Bisschop van *Luyk*.

OTTO de III. bygenoemt den *Manken*, Graaf van Gelderland en Zutphen, na sijn Vader, was een wijs en voorsichtig Vorst, die sijne Landen met groote voorspoed in *Vrede* behouden heeft. Eerst troude hy *Margriet*, dochter van *Diederik* de IV. Graaf van *Kleef*, sonder kinderen gestorven in 't Jaar 1251. daar na troude hy *Philippine*, dochter des Graafs van *St. Paul*, by dewelke hy drie soonen, en een dochter teelde. Het Graaffchap van Gelderland heeft hy geweldig vermeerderd en verbeterd; want *Roermonde*, *Arnhem*, *Harderwijk*, *Bommel*, *Goch*, *Wageningen*, voormaals Dorpen, heeft hy met muyren en grachten omcingelt. In 't Jaar 1248. heeft hy de Stad *Nimegen*, met een groot deel van de *Betuwe*, d'Opper-Betuwe genoemt, *Wilhem*

Wilhem de II. Roomsche Konink, en Graaf van Holland, in den Luykschen Lant-dach de saak bestierende, voor 22. mark silver tot pand genomen, en aan Gelderland gehecht. Met zijn eerste Vrouw Margriet heeft hy by Goch het Klooster Gravendale gesticht, en Moniken des Cisterfischen Ordens daar in gestelt. Zijn tweede Vrouw Philippine, stierf in 't Jaar 1266. in dat Klooster begraven. Ten laatsten als hy 42. Jaren sijne Landen in volle Vrede beheerscht had, heeft hy mede den schuld der sterfelijkheid betaalt in 't Jaar 1271. aldaar ook begraven. Sijne kinderen waren:

Reinoud, sijn navolger.

Henrik en *Gerard*, beide jonk gestorven.

Ermgarde, getrouwt met Diederik den VII. Graaf van Kleef.

Hier moet ik noch spreken van *Johan van Nassau*, in 't Jaar 1267. tot XXXIX. Bisschop van Utrecht verkoren, die buyten twijffel mede tot den Tak van Gelderland schijnt te behooren. Andere noemen hem Joannes van Assouwen.

REINONUD de I. bygenoemt den *Strybaren*, Graaf van Gelderland en Zutphen, was na sijn Vader de VIII. Graaf. Hy heeft twee Vrouwen gehad, de eerste *Ermgarde*, dochter van Walrave, Hertoch van Limburg, by welke hy gewan, *Margriet*, getrouwt met Diederik de X. Graaf van Kleef. De tweede was *Margriet*, dochter van Guido Dampret de XXIV. Graaf van Vlaanderen, Weduwe van Alexander, soon des Koninks van Schotland; en heeft uyt deselve gewonnen drie soonen, en twee dochteren. Hy oorlogde tegen den Hertoch van Brabant om het Hertogdom Limburg, en wiert in den Slag by Woeringen gevangen, sijn vryheid koopende met afstand te doen van alle het gene hy op Limburg te eyschen had. In 't Jaar 1320. wiert hy van sijn soon Reinoud den II. in hechtenis geset, alwaar hy ses Jaren daar na ongelukkig gestorven is, na 54. Jaren sijne Landen beseten te hebben. Sijne kinderen waren:

Guido, en *Philips*, beyde jonk gestorven.

Reinoud, sijn Vaders navolger, en eerste Hertoch van Gelderland.

Isabelle, eerst getrouwt met Adolph, Graaf van den Berg, daar na met Frederik den III. den Schoonen, Roomsche Keiser.

Philippine, Nonne tot S. Clara binnen Keulen.

REINOUD de II. bygenoemt den *Rosfen*, of gelijk d'oude Kronijk van Holland seid, den *Swarten*, negende Graaf, en eerste Hertoch van Gelderland, heeft sijnen Vader gevolgt in 't Jaar 1326. na dat hy ses Jaren te voren sijn gesingevangen Vaders Landen beseten had. Sijn eerste Vrouw was *Sophia*, dochter van Floris Berthold, den laatsten Heer of Graaf van Mechelen; uyt welke hy 4. dochters geteelt heeft. Dese in 't Jaar 1336. of soo andere willen 1339. gestorven zynde, troude hy weder *Eleonora*, dochter van Eduard de II. Konink van Engeland, uyt *Isabelle*, dochter van Philips den Schoonen, Konink van Vrankrijk; en uyt deselve zyn hem twee

soonen geboren. Dese Graaf heeft soo hoogen roem van deugden en dapperheden gehad, dat Keiser Lodewijk de IV. van Beyeren in 't Jaar 1339. 469. Jaren na Wichard den I. Gelderlands eersten Opper-voogd, op de Rijks-vergadering tot Francfort, in tegenwoordigheid van Eduard de II. sijn Schoon-vader, van Philips den Schoonen, de Keur-vorsten, en alle de Standen des Roomschen Rijks, hem den eersten Hertoch van Gelderland gemaakt heeft, als hy nu 13. Jaren sijne Landen beseten had. Ophet Jaar 1328. heeft hy door een seer gedenkwaardige Slag by Hasselt de Brabanders en Luykenaars overwonnen, die in sijn afwesen eenige Geldersche Plaatsen overrompelt en berooft hadden. Meer andere van sijne heerlijke grote daden zyn in verscheidene Cronijken wijdloopig beschreven. Hy heeft twee Kloosters gesticht, een van Cathuyfers, niet wijd van Arnhem, *Munnikhuysen* genoemd, het ander van Carmeliten, in de Stad Gelder. Sijne Vrouw *Eleonore* heeft mede twee Kloosters doen bouwen, een tot Deventer, en het ander tot Harderwijk, beyde voor Franciscanen. Door koop heeft hy Kessel en Kriekenbeek aan Gelderland gebracht. Met den Hertoch van Brabant heeft hy om eenige Steden een swaren Oorlog gehad, die naderhand door den Konink van Vrankrijk bygelegd is. Als hy 17. Jaren sijne Landen met grooten lof beheerscht had, is hy gestorven in 't Jaar 1342. tot Gravendale begraven; gelijk ook sijn Vrouw in 't Jaar 1355.

Sijne Kinderen uyt het eerste Houwelijck waren,

Margriet, eerst getrouwt met *Govert*, Graaf van Loon; daar na met *Johan*, Graaf van Kleef; ten laatsten met *Johan*, Graaf van Blois; maar uyt geen Houwelijck kinders; sy overleed in 't Jaar 1384.

Maria, getrouwt met *Wilhem* den IV. eersten Hertoch van Gulich; wien sy baarde *Wilhem* en *Reinoud*, beide Hertogen van Gulichen Gelderland, na de doot van haars moeders broeders *Reinoud* en *Eduard*; met nog een dogter *Maria*, getrouwt met *Johan* den XII. Heer van Arkel; wien sy ook *Maria* gebaart heeft, naderhand getrouwt met *Jan* den II. Graaf van Egmond, moeder van *Aarnoud*, daar na Hertoch van Gelderland; en *Wilhem*, Graaf van Egmont.

Machteld is Nonne gestorven, Anno 1844.

Kinderen uyt het tweede Houwelijck.

Reinoud, die sijn Vader gevolgt is.

Eduard, na sijn broeder ook Hertoch van Gelderland.

REINOUD de III. bygenoemt den *Vetten*, tweede Hertoch van Gelderland, en Graaf van Zutphen, geboren 1324. naauwlijks twaalf Iaren oud, troude hy met *Maria*, dochter van *Jan* de III. Hertoch van Brabant. Hy voerde een swaren Oorlog met sijn broeder *Eduard*, die na 't Hertogdom stont, een verdeeltheit te dier tijd onder den Adel gerefen den selven aansettende,

de, dewijl sommige met Hertoch Reinout, andere met zijn broeder Eduard hielden: die den Hertoch volgden wierden *Hekerens*, die zijn broeder Eduard, wierden *Bronkhorsten* genoemd. Dese binnenlandsche twist heeft thien Iaren geduyrt; tot dat eindelijk Eduard zijn broeder Reinout in een slag gevangen kreeg, op het Jaar 1361. en thien Iaren op het Slot Nyenbeek gevangen hielt; geduyrende welken tijd hy Gelderland en Zutphen beheerscht heeft, waarom hy van sommige onder de Hertogen getelt wort. Eduard ten laatsten doot geschoten, is Reinout uyt de gevangenisse gehaalt, en in zijn Hertogdom herstelt; doch drie Maanden daar na overleden in 't Jaar 1371. of 1372. Zijn Vrouw tot Brussel overleden, is aldaar begraven, in 't Jaar 1381.

EDUARD, zijn broeder gevangen hebbende, wiert in 't Jaar 1361. van de Bronkhorsten tot derde Hertog van Gelderland gestelt, en Catharina, dochter van Aalbrecht van Beyeren, Graaf van Holland en Zeeland, wasaan hem verlooft, maar hy stierf voor de Bruyloft; Dese Eduard heeft de Brabanders by Baafwilde, een Plaats tusschen den Rijn en Maas verslagen, en den Veld-oversten gevangen genomen.

Als Reinout en Eduard sonder kinderen overleden waren, en de Nassausche Stam in haar soo had opgehouden, na dat deselve Gelderland en Zutphen 336. Iaren beseten had, soo is de tweedracht der *Hekerens*, en *Bronkhorsten* weder opgeresen, Wilhem van Gulich, die Maria, suster der overledene Hertogen getrouwt had, en Ian, Graaf van Kleef om de besitting twistende; maar Wilhem het winnende, heeft Gelderland en Gulich t'saam gevoegt, en de strydende bevredigt. Dese Wilhem heeft den Gelderschen, of liever den Nassauschen Leeuw, met dien van Gulich vereenigt, en door de Keiser Hertoch van Gelderland en Gulich gemaakt, zijn schild en wapen verandert; met twee Lecuwen tegen malkander gericht, tot teken der vereeniging van beide die Hertogdommen; 't welk nochtans niet lang geduyrt heeft; want de Gulichers met de Geldersche in geschil gekomen, hebben sich onder den Hertoch van den Berg begeben: en terwijl Wilhem en Reinoud, soonen van Wilhem uyt zijn Vrouw Maria, sonder kinderen gestorven zyn, so is het Hertogdom gekomen op Arnoud, Graaf van Egmond, gekomen uyt Maria, dochter van zijn dochter Ioanna, die de selve Hertoch van Gelderland en Gulich geworden is, wiens nakomelingen tot Karel, Hertoch van Gelderland dat hebben beseten.

De Nassauschen Tak van Gelderland en Zutphen ten einde gebracht hebbende, sullen wy voortgaan tot den derden van Weisbaden.

WEISBADEN, en IDTSTEIN.

WALRAVE, Graaf van Nassau, Weilburg, Weisbaden, Idtstein, enz. oudste soon van Henrik, bygenoomt *den Rijkken*, na de erfenis met zijn broeder Otto verdeelt te hebben,

Nassau in 't gemeen behoudende, heeft de Landen, Steden, en Sloten bekomen, aan gene zyde de Laan gelegen. In 't Jaar 1235. geworden Graaf van Nassau, en by de Keiser Rudolph seer aangenaam sijnde, is hy tot geheimen Raad en Hofraads President van hem verkoren. Hy troude Adelheid, dochter van Diederik, Graaf van Catzenellebogen, uyt welke hy vier soonen, en drie dochters gewonnen heeft. Als hy 54. Iaren sijne Staten seer wijselijk beheerscht had, is hy overleden in 't Jaar 1289. op het Slot van Dillenburg, en daar begraven. Sijne kinderen waren:

Dietherus, is de 29. Aartsbisschop en Keurvorst van Trier geworden, en na 7. Iaren aldaar geseten te hebben, overleden 1297.

Adolph, die zijn Vader gevolgt, en Roomsch Keiser verkoren is.

Walrave, getrouwt met Anna, dochter van Frederik, Burggraaf van Neurenberg; uyt welke *Philips*, wegens Keiser Adolph, Veld-overste in Misnien gestelt.

Richard, Geestelijk geworden.

Machteld, getrouwt met Rudolph van Habsburg, naderhand Keiser.

Imagina, getrouwt met Frederik, Heer van Lichtenberg.

ADOLPH, Roomsch-Keiser, Graaf van Nassau, Weilburg, Weisbaden, Idtstein, enz. is in 't Jaar 1289. zijn overleden Vader gevolgt. Troude Imagina, dochter van Gerlach, Graaf van Limburg, uyt welke hy vijf soonen en drie dochters gewonnen heeft. Als hy drie Iaren sijne Graafschappen beseten had, wiert hy tot Roomsch Keiser verkoren in 't Jaar 1292. en heeft 6. Iaren, 5. Maanden, 27. Dagen loffeljk geheerscht, tot dat hy den 2. July 1298. het Rijk met zijn leven verloren heeft: Want Albert van Oostenrijk, hem uyt dien stoel willende stooten, had een machtich Leger versamelt, deed sich tegen order tot Mentz voor Keiser uytroepen; en soo gewapent voortgetrokken sijnde, heeft hy Keiser Adolph in 't opene veld ontmoet, die veel minder macht by hem had, niet wijd van Spiers; en Adolph aldus vechtende van zijn paard gevallen, en weder poogende daar op te stijgen, wiert door de eigen hand van Albert van Oostenrijk voornoemt, met twee wonden gedood. Doch dit is aan te merken, dat alle de gene, die tegen Keiser Adolph t'saam gesworen hadden, aan een quaat einde gekomen zyn, God openbaarlijk hare misdad deed wrekende. Graaf Adolph Haigerloch is in die selve Slach gebleven; Gerard Eppenstein, Aarts-bisschop van Mentz, is in zijn stoel sittende onverwacht omgekomen. Den Bisschop van Regensburg is door een Slager van Friburg doorteken; De Graaf van Leiningen is uyt sinnig geworden; Ten laatsten is Keiser Albert op het thiende Jaar sijnes Rijks, in het Slot van Habsburg, van Iohan van Oostenrijk zijn broeders soon, omgebracht. Keiser Adolphs kinderen waren:

Henrik, jonk overleden.

Rupert, die troude Iutte, dochter van Wenceslaus, den VI. Konink van Bohemen. Dese Rupert wiert in de ongelukkige Slag, daar zijn Vader

Vader bleef, gevangen, en aan den Aarts-bischof van Mentz geleverd, die voor zijn verlofsig eenige plaatsen aan hem eischte. Daar na heeft hy zijn Schoon-vader in Bohemen gedient, alwaar hy heerlijke saken uytgevoert hebbende, ten laatsten gestorven, en in het Koninklijk graf gesteld is.

Gerlach, die zijn Vader in 't Graafschap Nassau, enz. gevolgt is.

Walrave, die troude Machteld, dochter van Lodewijk, Palsgraaf.

Adolph, geboren terwijl zijn Vader Keiser was.

Adelheid, heeft met haar Moey Richarde sig in een Klooster begeben.

Imagina, stierf ongehoud.

Machteld, getrouwt met Rudolph, Hertoch van Beyeren, Keurvorst, en Palsgraaf.

GERLACH, Graaf van Nassau, Weisbaden, Weilburg, en Idtstein, derde soon van Keiser Adolph, is in 't Jaar 1298. Graaf van Nassau geworden, en heeft sijne Landen, met grooten lof van wijsheid en dapperheid 63. Jaren beseten. Hy troude Agnes, dochter van Coenraad, Landgraaf van Hessen, en stierf 1361. nalatende

Gerlach, Opper-diaken van het het hoogste Collegie tot Mentz, en daar na de 61. Aarts-bischof, van alle geëert en bemint. Hy stierf 1372. na 16. Jaren zijn Aartsbisdom vreedzaam beseten te hebben.

Adolph, die de Vaderlijke erfenis met zijn broeder gedeelt hebbende, Graaf van Nassau, Weisbaden, enz. gebleven is.

Johan, geworden Graaf van Nassau en Weilburg; van wien de Weilburgsche en Sarbrugsche Tak haar begin heeft genomen.

ADOLPH, Graaf van Nassau, enz. tweede soon van Gerlach voorschreven, de Vaderlijke erfenis met zijn broeder gedeelt hebbende, is geworden Graaf van Nassau, Weisbaden, Idtstein, enz. Hy troude Anna, dochter van Frederik, Markgraaf van Neurenberg. Als hy sijne Landen 9. Jaren bestiert had, is hy overleden in 't Jaar 1370. Sijne kinderen waren:

Adolph, thien Jaren lank Bischof van Spiers, daar na de LXIII. Aarts-bischof en Keurvorst van Mentz, waar in hy 8. Jaren met groote lof heeft geleefd, overleden 1388.

Johan, was de LXV. Aarts-bischof en Keurvorst van Mentz; een man seer uytstekent in vroomheid en geleertheid, die met macht en voorsichtich beleid 23. Jaren zijn Bisdom verdedicht heeft. In 't Jaar 1413. was hy in de seer beroemde Kerkvergadering tot Constans, door de Keiser Sigismundus, onder Paus Joannes de XXII. beroepen.

Gerlach, zijn Vaders navolger.

Joanna, getrouwt met Henrik, Graaf van Waldck, overleed 1467.

GERLACH, Graaf van Nassau, Weisbaden, Idtstein, enz. troude met Berta, dochter des Graafs van Westerberg, uyt welke hy een soon heeft gewonnen. Als hy 23. jaren sijne Graaf-

schappen wel beheerscht had, is hy overleden in 't Jaar 1393. en hem volgde.

ADOLPH, Graaf van Nassau, Weisbaden, Idtstein, enz. troude Margriet, dochter van Bernard, Markgraaf van Baden, uyt welke hy twee soonen, en soo veel dochters geteelt heeft. Na sijne Landen 33. Jaren te hebben behouden; stierf hy in 't Jaar 1426. Sijne kinderen waren,

Adolph, LXIX. Aarts-bischof en Keurvorst van Mentz, stierf in 't Jaar 1475. na 13. jaren sijnen Stoel beseten te hebben.

Johan, zijn Vaders navolger.

Anna, getrouwt met Everard Eppenstein, Baron van Koninkstein.

Agnes, getrouwt met Coenraad; Baron van Buchenbach.

JOHAN, Graaf van Nassau, Weisbaden, Idtstein, enz. is sijnen Vader gevolgt, en troude Maria, dochter van Engelbert, Graaf van Nassau en Dillenburg, die hy uyt Joanna, de dochter van Philips, Heer van Polanen en Lek, had gewonnen. Als 54. jaren sijne Landen beseten had, is hy overleden in 't jaar 1480. nalatende:

Adolph, zijn navolger.

Philips, in 't jaar 1490. sonder kinderen gestorven.

Anna, met Otto Graaf van Solms getrouwt.

Maria, getrouwt met Lodewijk, Graaf van Ilenburg.

ADOLPH, Graaf van Nassau, Idtstein, enz. troude Adelheid, dochter van Volkert, Graaf van Mansfeld, sonder kinderen: daar na Margriet, Gravinne van Henegouwen, by dewelke hy wan twee kinderen. Was geheime Raad van Keiser Maximiliaan den I. en President van sijnen Hofraad; als mede eenige jaren Stadhouder over Gelderland en Zutphen. Na 24. jaren sijne Graafschappen seer wijsfelijk beheerscht te hebben, is hy uyt het leven verhuyst op 't jaar 1504. Sijne kinderen waren,

Philips, zijn navolger.

Margriete, die troude met Lodewijk, Graaf van Nassau en Weilburg, soon van Johan, Graaf van Nassau en Weilburg, uyt Elisabeth, dochter van den Landgraaf Lodewijk den Vreedfamen.

PHILIPS, Graaf van Nassau, Weisbaden, Idtstein, enz. heeft na sijn Vaders doot die Landen 16. jaren ingehad: hy troude Adriana, dochter van Jan, Baron van Bergen op Zoom; die hem drie soonen en drie dochters gebaart heeft. Hy stierf in 't jaar 1520. Sijne kinderen waren:

Philips, jonk gestorven.

Adolph, geboren in 't jaar 1518. was getrouwt met Francine, dochter des Hertogs van Lutzenburg, en Weduwe van Bernard, Markgraaf van Baden, uyt welke sy hadde een dochter *Margriete*, Vrouw van Jochem, getrouwt met den Graaf van Manderfcheid; had geen kinderen.

Balthasar, die sijnen broeder in de Vaderlijke Graafschappen volgde.

Carbarina, getrouwt met den Graaf van Ruffolnac.

Margriete, Abdisse van Walford.

Anna, tot eender dracht met haar broeder Balthasar geboren, heeft sich tot het Kloosterlijk leven begeben.

BALTHASAR, Graaf van Nassau, Weisbaden, Idtstein, enz. was eerst Commandeur des Duytschen Ordens tot Gassenburg; maar zijn broeder Adolph overleden zynde, is hy hem in sijnes Vaders Graaffchappen gevolgt. Hy nam ten Houwelijk Margriet, dochter van Reinard, Graaf van Isenburg van Budingen; uyt welke een soon Johan Lodewijk geteelt hebbende, is hy 38. jaren oud op't jaar 1568. gestorven.

JOHAN LODEWYK, Graaf van Nassau, Weisbaden, Idtstein, enz. is geboren den 15. April des jaars 1567. die sijne eerste jaren inde leer-oeffeningen der wetenschappen besteed hebbende, om daar in noch te vorderen, na Vrankrijk getrokken is. Naderhand in zijn Vaderland weder gekeert, troude hy in 't jaar 1588. met Maria, dochter van Johan, Graaf van Nassau en Dillenburg, uyt welke hem dese kinderen geboren zyn:

Margriet, getrouwt met Adolph, Graaf van Benthem.

Anna Catharina, getrouwt met Simon, Graaf vander Lippe.

Maria Magdaleena, getrouwt met Wolfgang Henrig, Graaf van Isenburg.

Juliane,
Johan Philips,
Johan Lodewijk, } jonk gestorven.

De Tak van Weisbaden nu ten einde gebragt hebbende, sal ik voortgaan tot den vierden, namelijk die van Sarbruggen.

SARBRUGGEN.

JOHAN, Graaf van Nassau, Weilburg, enz. soon van Gerlach, neef van Keiser Adolph, de Vaderlijke erfenis met zijn broeder gedeelt hebbende, is geworden Graaf van Nassau, en Weilburg, en met dese verdeeling heeft hy 't begin aan desen nieuwen Tak gegeven. Hy troude Johanna, eenige dochter des Graafs van Sarbruggen, die hem haar Vaders Graaffchap ten Houwelijk bragt; en soo heeft hy vele jaren de beide Graaffchappen van Weilburg en Sarbruggen t'samen beseten, gestorven in 't jaar 1371. nalatende,

Philips, zijn navolger.

Elisabeth, getrouwt met Henrik, Landgraaf van Hessen.

PHILIPS, Graaf van Nassau, Weilburg, en Sarbruggen, na zijn Vaders dood, had twee Vrouwen; de eerste Catharina, dochter van Frederik, Hertog van Lothringen; de tweede Anna, Gravinne van Hohenlo. Doch dewijl uyt dese twee Houwelijken dese Tak weder in twee is gedeelt, sullen wy voortgaan in Johan, Graaf van Sarbruggen, den Sarbrugischen Tak te ver-

klaren; en daarna sullen wy in Philips, zijn broeder, den Weilburgischen Tak beginnen. Als dese Philips sijne geseide Graaffchappen 58. jaren beseten had, is hy gestorven in 't jaar 1429.

Sijne Kinderen uyt het eerste Houwelijk.

Margriet, getrouwt met Gerard, Baron van Rodenacheren.

Johan, na zijn Vaders Vaders dood Graaf van Sarbruggen.

Uyt het tweede.

Philips, die Graaf van Weilburg geweest is.

Johanna, getrouwt met Johan, Graaf van Henneberg.

JOHAN, Graaf van Nassau en Sarbruggen, troude Johanna, dochter en erfgenaam des Graafs van Loeningen en Heanenbergh, doch die in 't jaar 1450. gestorven zynde, troude hy weder Elisabeth, dochter van Lodewijk, Graaf van Wirtenberg. Als hy 43. jaren sijne Graaffchappen beseten had, is hy gestorven in 't jaar 1472.

Sijne Kinderen uyt de eerste Vrouw waren,

Elisabeth, getrouwt met Wilhem, soon van Gerard, Hertoch van Gulich.

Johanna, getrouwt met Johan den I. Palsgraaf aan den Rhijn, overleden in 't jaar 1509.

Uyt het tweede.

Johan Lodewijk, die zijn Vader gevolgt is.

JOHAN LODEWYK, Graaf van Nassau, Sarbruggen, enz. na zijn Vaders dood geboren, daar na volwassen is sijnen Vader gevolgt. Troude Isabelle, dochter van Johan den I. Palsgraaf aan den Rhijn, enz. en dese overleden, troude hy weder Catharina, dochter des Graafs van Meurs, en Sarwerden. Na vele jaren sijne Landen beheerscht te hebben, heeft dit sterfelijke afgelegd in 't jaar 1545. 73. jaren oud sijnde.

Sijne Kinderen van 't eerste bedt waren,

Philips, zijn Vaders navolger, getrouwt met Apollonia, dochter des Graafs van Dagsbergen, sonder kinderen, stierf in 't jaar 1554.

Adolph, na zijn broeders dood Graaf van Sarbruggen, was getrouwt met Anna, Gravin van Mansfeld, mede sonder kinderen. Hy stierf sonder erfgenaam in 't jaar 1559.

Odilia,

Johan Lodewijk, Canonik tot Regensburg.

Van het tweede.

Catharina, getrouwt met Erich, Graaf van Lenichen.

De-

Dewijl'er geen Mans-oir uyt den Tak van Nassau, Sarbruggen is overgebleven, soo is het Graaffchap van Sarbruggen gekomen op den naften bloetverwant, namelijk Albert, Graaf van Nassau en Weilburg, gettout met Anna, dochter van Wilhem, Graaf van Nassau en Dillenburg, fuster des Prins van Oranjen; daar hy een soon was van Philips, Graaf van Nassau en Weilburg, gestorven in 't jaar 1559.

W E I L B U R G.

PHILIPS, Philips soon, Graaf van Nassau, Weilburg, en Sarbruggen, uyt Anna, Gravinne van Hohenlo, sijn tweede Vrouw; was de eerste Graaf van Nassau en Weilburg; en uyt den selven heeft dese Tak sijn begin genomen. Hy troude Catharina, dochter van Erich, Graaf van Lenichen; en teelde uyt haar een soon, Johan, voor hem overleden: doch hy stierf in 't jaar 1493.

IOHAN, Graaf van Nassau en Weilburg, eenigste soon van Philips voornoemt, troude Elisabeth, dochter van Lodewijk den Vreedfamen, Landgraaf van Hessen; en had uyt haar een soon Lodewijk, die sijn Grootvader gevolgt is; maar desen Johan stierf voor sijn Vader in 't jaar 1480.

LODEWYK, Graaf van Nassau en Weilburg, na sijn Grootvader, troude Margriet, dochter van Adolph, Graaf van Nassau en Weisbaden: uyt welke hy een soon wan, die hem gevolgt is. Als hy sijne Landen 31. jaren wijselijk bestiert had, is hy overleden in 't jaar 1523.

PHILIPS, Graaf van Nassau en Weilburg, sijnen Vader gevolgt, troude eerst Anna, dochter van Albert, Graaf van Mansfeld; daar na Amelie, dochter van Jan, Graaf van Isenburg. Sijne Landen 36. jaren gerustelijk beseten hebbende, is hy gestorven in 't jaar 1559.

Sijne Kinderen uyt de eerste Vrouw waren,

Albert, sijn navolger.

Uyt de tweede.

Philips, Graaf van Nassau en Weilburg, was eerst getrouwt met Erica, Gravin van Manderfcheid; uyt welke hy eenige kinderen geteelt heeft: uyt het tweede Houwelijk met Isabelle, dochter van Johan, Graaf van Nassau, Catzenellebogen, Dillenburg, enz. weten wy niet of hy kinderen had.

Anna Amilie, getrouwt met Philips, Rhijngraaf.

ALBERT, Graaf van Nassau en Weilburg, is geworden de eenigste erfgenaam des Graaffchaps van Sarbruggen, gelijk kort hier voren geseyt is. Hy troude met Anna, dochter van Wilhem, Graaf van Nassau, Vianden, Dillenburg, fuster des Princen van Oranjen; uyt welke geboren zyn dese kinderen.

Anna Amilie, getrouwt met Otto, Graaf van Solms, Somnewald, enz.

Juliane, jonk gestorven.

Catharina.

Lodewijk, sijn's Vaders navolger.

George Philips, } onghoud overleden.

Albert, }

Wilhem, die uyt Erica, dochter van Philips; Graaf van Isenburg, geteelt heeft, Anna en Elisabeth Juliane.

Elisabeth, Vrouw van George, Graaf van Witgenstein, enz. sonder kinderen.

Juliane.

Anna Sybille, getrouwt met Pieter Ernst, Baron van Kriekingen.

Johan Casimir, die uyt sijn Vrouw Elisabeth, dochter van George, Landgraaf van Hessen, geteelt heeft een dochter, Anna Eleonora.

Magdeleen.

Anna Odilia, Vrouw van Wilhem, Graaf van Witgenstein, enz.

Ernesta.

LODEWYK, Graaf van Nassau, Weilburg, Wisbaden, en Idtstein, geboren in 't jaar 1565. troude 1589. den 8. Juny, Anna Maria, dochter van Lodewijk, Landgraaf van Hessen. Hy stierf den 8. November 1627. en sy overleed den 22. November 1626. nalatende dese volgende kinderen.

Wilhem Lodewijk, volgt.

Anna Sabina, }

Albert, }

Sophia Amelie, } jonk gestorven.

George Adolph, }

Philips, geboren den 15. April 1597. overleden in 't jaar 1621.

Louise Juliane, geboren den 9. Augusti 1568. overleden den 24. September 1622.

Maurits, }

Ernest Casimir, } jonk gestorven.

Maria Elisabeth, geboren den 21. Augusti 1602. troude den 20. Augusti 1624. met Frederik, Graaf in Leiningen.

Johan, geboren den 24. November 1603. troude Sibylle Magdelene, dochter van Georg Frederik, Markgraaf van Baden; daar na met de dochter van Philips Georg, Graaf in Leiningen en Dachsberg, in 't jaar 1646. nalatende Walraven, tegenwoordig Generaal over de Cavallerie der Vereenigde Nederlanden, en Gouverneur van de Stad en onderhorige Forten van Bergen op Zoom, Gustaaf Adolph, en Lodewijk.

Dorothea, geboren den 21. February 1605. overleden den 23. February 1620.

Ernest Casimir, geboren den 15. November 1607. troude den 22. February 1634. met Anna Maria, Gravin van Witgenstein, en teelden Frederik.

Otto, geboren den 24. February 1610. overleden den 24. November 1632.

WILHEM LODEWYK, Graaf van Nassau, Weilburg, Wisbaden en Idtstein, geboren den 18. December 1590. troude den 13. November 1615. met Anna Amelie,

LIII 3

doch-

dochter van Frederik, Markgraaf van Baden, en is overleden den 22. Augusti 1640. Hy had by haar gewonnen dese volgende kinderen.

Anna Juliana, geboren den 8. April 1617. die den 6 Maart 1640 troude met Frederik, Palsgraaf in Sweibrukken.

Crato, geboren den 7. April 1621. verslagen den 14. Augusti 1642.

Johan Lodewijk, geboren den 23. Mey 1625. die in 't jaar 1649. troude met Dorothea Catharina, dochter van Christiaan, Palsgraaf.

Gustaaf Adolph, geboren den 27. Maart 1632.

Dit is alles wat wy van desen Tak hebben vernomen, nu sullen wy overgaan tot dien van Bilstein.

De BILSTEINSCHE Tak.

HENRIK, de tweede soon van Henrik, Graaf van Nassau, Bilstein, Dillenburg, enz. dien hy gereelt had uyt Adelheid Gravin van Arenberg, de erfenis met sijnen oudsten broeder Otto verdeelt hebbende, is geworden Graaf van Nassau en Bilstein. Hy troude de Gravin van Westerburg, uyt welke hy een soon heeft geteelt.

HENRIK de II. Graaf van Nassau, en Bilstein. Sijn Vrouw was de Gravin van Loon, nalatende een soon.

HENRIK de III. Graaf van Nassau en Bilstein, sijn Vaders navolger, getrouwt met Maria Randerode, en had uyt haar een soon.

JOHAN, na sijn Vader Graaf van Nassau, en Bilstein, troude eerst Agnes, Gravin van Gemen, sonder kinderen; daar na de Gravin van Isenburg, nalatende een soon.

HENRIK de IV. Graaf van Nassau, en Bilstein. Sijn Vrouw was Eva, dochter van den Graaf van Sein, en wan:

JOHAN de II. Graaf van Nassau, en Bilstein, die te wijve had Maria, dochter des Graafs van Solm, en teelde uyt deselve twee soonen; *Johan*, sijnen navolger; en *Henrik*, Ridder van Hierusalem, voor Pavien gebleven.

JOHAN de III. Graaf van Nassau, en Bilstein; was getrouwt met een Gravin van Nassau, Weilburg, sonder kinderen: en hierom is het Graaffchap Bilstein weder gekeert aan de Graven van Nassau, en Dillenburg, van welke het gekomen was: soo dat in desen Johan de tak van *Bilstein* heeft opgehouden.

Het Graaffchap Bilstein weder aan den Tak van Dillenburg vervallen sijnde, soo is dat ten deele gekomen aan Lodewijk, neef des Prins van Oranjen, uyt sijn broeder Johan den ouden, Gouverneur van Vrieland, enz. van wiens nakomelingen het tot nu toe beseten is.

Al eer ik nu sal voortgaan tot den Nassauschen Tak van Oranjen te beschryven, dunkt het my niet onnut te wesen, hier een weinig aan te halen, hoedanig de eerste Princen van Oranjen geweest zyn, met kortelyk hare uytstekentheden, voorrechten, en waardigheden te vertoon-

den.

Onder het PRINSDOM VAN ORANJEN hebben van ouds meer dan vijftig Steden en bemuyrde Plaatsen behoort, en onder deselve twee *Bisdommen*, als dat van *Oranje*, en dat van *Saint Paul*; ses *Abdyen*; meer dan dertig *Prieurschappen*; de *Graaffschappen van Grignan, Saint Paul*, en van *Suze*; de *Baronnien van Giondas, van Serignan*, en van *Sers*; vier *Plaatsen, Chateauxneuf, Donzere, Tulete*, en *Maubuisson*, van welke de *Bisschop van Viviers*, de *Prieur van Saint Esprit*, en de *Hertog van Ventadour* sich *Princen* seggen; hoewel men hare onderwerpingen van over acht eeuwen kan doen sien.

De Hoofstadt *Oranjen* is een van de beste Steden tusschen *Lions* en *Marseille*; en des selfs Princen offenen daar over een Souverein recht, behoudende dat van hare overwinning, 't welk het roemruchtigste van alle besittingen is: en sulks door de rechtveerdigste van alle de Oorlogen; dewijl *Wilhem* met den *Hoorn* het selve wan in den jare 793. op de *Sarracinen*, na haren Konink *Theobard*, die dat besat, daar uyt gedreven te hebben. Dit is het oudste Souverein Prinldom van Euroop, en dese Princen voerden den eernaam van Prins erfelijk in haar Geslacht, lang voor 't meeste deel der Princen van Euroop. Sy hebben een erfelijk wapen gevoert twee hondert jaren te vooren, eer sulks soodanig in de meeste Souveraine Geslachten gevonden wort.

Dese Princen hebben 't recht van sich te noemen, *byder Graven Gods Princen*, hondert, en twee-hondert jaren voor het meeste deel der grootste Princen van Europa: ja hare jonger soonen hebben sich soo genoemd, door 't recht van Bloed, 't welk seer ongemeen is in alle Souveraine Geslachten. En de Historien verskeren ons, dat *Gerard de II.* in 't jaar 1100. den ouden besit-naam van Prins van Oranjen weder heeft aangenomen, die naderhand sonder verandering van alle de navolgerstot op desen dach is gevoert.

Onder hare oude Brieven wort noch een *Parkement* gevonden, dat de wijze van pracht en heerlijkheid vertoon, die selfs binnen Oranjen bedreven wiert in 't jaar 1178. ter eeren van Prins *Bertand van Baux* den I. van dien naam, wanneer hem de kroon met volle statigheid opgefet, en hy Souverein Prins van Oranjen gekroont wiert; waar aan klaarlijk blijkt, dat sy het recht hebben van een kroon te dragen, en sig Princen te doen kroonen: waar nevens sy ook alle andere uytstekentheden besitten, die de grootste Vorsten eigen zyn. Gelijk het groot voorrecht, en dat uytneement merkteeken van Souveraine macht, die sy gehad hebben, van hare eerste vaststelling aan, in 't Koninklijk Voorrecht en 't recht van Voorstanderschap over de *Bisdommen*, *Abdien*, *Priorien*, en andere Geestelijke begunstingen des Staats van Oranjen, genietende een daar aan verknochte waardigheid. Hier van kunnen sy bescheeden doen blikken van over acht-hondert jaren, 't welk seer weinig Princen van over ses hondert kunnen bewijzen.

En of schoon sy Princen zyn van een Staat onder

der de Landen des Rijks van outs gelegen, so hebben sy nochtans sich altijd dapper gehandhaaft als niet onder het Rijk te gehouren, selfs ook in een tijd, wanneer de Graaf van Savoyen, de Dauphin, en de Graaf van Provence, sich opentlijk bekenden onder het Rijk te staan.

In den jare 1214. den 13. January is Prins Wilhem van Beaux de VII. diers naam door Keiser Frederik den II. gehuldigt en hoogstatelijk gekroont tot Konink van Arles, binnen de Stad van Metz; wanneer hy niets gedaan of geduldet heeft, tot nadeel van sijne oude Rechten als Prins van Oranjen. Dit Koninkrijk, dat erflijk in 't geslacht der Princen van Oranjen quam, bevatte in sich al het Land, dat sich uytstrekt van Lions tot aan de Zee, en van de Rhone tot aan de Pò, te weten, Dauphiné, Savoyen, Piemont, en Provence, en bleef toen drie-en-veertich jaren in haar gewelt, tot op het jaar 1257. als wanneer Karel de I. broeder van den Heiligen Lodewijk, Konink van Vrankrijk, een erfdochter van Provence getrouwt hebbende, sich willende Souverain daar van maken, de Stad Arles swaarijk belegerd had, welke de Prins Raimond de I. doormaals niet konde ontletten, sich gedrongen vont een Verdrag te sluyten, met assistant te doen van alle de Rechten die hy op 't voorseide Koninkrijk van Arles had, mits dat hy gehouden was in volkomen besitting en recht geheel het Prinssdom te herstellen, voor hem en sijne navolgers Princen, om dat te genieten in alle Souverain gesag.

Dese Koninklijke waardigheid tot op het derde lid in haar bloed ingedronken zynde, soo hebben sy noch altijd den indruk van een Koninklijk Recht bewaart, waar van sy niet konden ontbloot worden, als wettige erfgenamen van een onttrokken Kroon, met het voordeel des Koninklijken bloets.

By de Pauzen selfs hebben sy ook deselve Voorrechten gehad, die sy gewoon zyn aan de grootste Vorsten toe te staan.

Sy hebben het regt van Oorlog en Vrede tegen allerlei Vorsten; gelijk sy met verscheide op onderscheiden tijden Oorlogen gevoert hebben; en insonderheid den swaren Oorlog, die Prins Lodewijk de Goede had in Dauphiné, tegen Konink Karel de VII. van Vrankrijk, neergeleyt door een roemruchtig verdrag in 't jaar 1432. en aan hare Gefanten hebben sy den naam van Ambassadeurs gegeven, doende handelen als Souveraine tegen Souveraine.

Het recht van te veredelen, uyt te roeyen, wettig te maken, en inboorlingschap te geven, hebben sy volkomen by alle gelegentheden gebruykt; 't welke vaste getuygenissen van de Souveraine macht sijn, die God niemant dan sijne Gefalside mede-deelt; en dit is dese Princen eigen geweest van hare oorspronk af. Sy hebben ook Goude en silvere Munten geslagen, van over de ses en seven-hondert jaren, met hare Keure en Wapens. Van allerley misdaden hebben sy pardon en quijtschelding aan hare onderdanen toegestaan, wanneer 't haar beliefd; met meer andere bedryven van onbepaalde macht, langen tijd voor het meeste deel der Princen van Europa.

Menigmaal hebben dese Princen door hare Houwelijken sich vermengt met het Bloed der Koningen, en by na met alle de Souveraine Huyfen van Europa: want Gerard de I. Prins van Oranjen, (in 't jaar 862. van Karel, Konink van Bourgondien, soon van Keiser Lotharius, wiert genoemt, *Doorluchtige*, welken eernaam de Koningen van dien tijd noyt gaven aan eenig Prins die niet van haar bloet was, of van een seer hoog verheven Staat boven andere Princen) had getrouwt Bertha, dochter van Pepin, Konink van Guienne, soon van Lodewijk den Goederieren, Keiser en Konink van Vrankrijk; en door sijne krachten en beleid heeft hy durven wederstaan het geweld, dat Keiser Karel de Kalwe in sijnen tijd deed, om Viennes in Dauphiné te winnen, en om de Landen, den kinderen van Keiser Lotharius sijn broeder ten deele gevallen, te bemachtigen.

Radbold de I. was in 't jaar 910. soo hooggeachten Prins, dat hy, na de eenigste dochter getrouwt te hebben van Boson, Konink van Provence, die verlooft had geweest aan een Konink van Vrankrijk, eindelijk voor sijne nakomelingen verkreeg het eigendom van Provence.

Boson de I. niet minder zynde, troude de Markgravin van Toscanen, een seer groote Princes, broeders dochter van Hugo, Koning van Italien, en stierf in 't jaar 914.

Dit Prinssdom is tot verscheide seer Doorluchtige Stammen overgegaan; als uyt die van Wilhem van Oranjen, bygenaamt met den Hoorn, tot die van *Baux*; en weder uyt dese tot die van *Chalon*; van welke het op dese tegenwoordige van *Nassau* gekomen is, wanneer Prins *Philibert van Oranjen*, de laatste uyt de Stam van *Chalon*, (die Keiser Karel den V. aan het Hertogdom van Milanen, en het Koninkrijk van Napels geholpen, en tot de Keiserlijke Kroon ten deele gebragt had; waarom hem de Keiser in 't jaar 1528. tot Onderkonink over Napels stelde, en daar na in 't jaar 1530. tot Veld-overste tegen die van Florenzen, die hy 't jaar daar aan in een Veldslag overwon; hoewel met verlies van sijn leven, tot de grootste droefheid van de Keiser en alle sijne Vrienden) sijn Prinssdom en Heerlijkheden by Testament naliet, aan sijn susters soon *René*, dien sy gebaart had by *Henrik, Graaf van Nassau*; van wien wy hier voren gesproken hebben; en dese *René* hebbende den naam en wapenen van *Chalon* en Oranjen moeten aannemen, weder sonder kinderen gestorven zynde, soo zyn des selfs Prinssdommen, Graaffschappen, en Heerlijkheden by erfenis en Testament gekomen op Wilhem, den oudsten soon van sijn Vaders broeder, in wien dese Nassausche Tak van Oranjen haar oorspronk genomen heeft.

O R A N J E N.

WILHEM, by der Gratie Gods Prins van Oranjen, Graaf van Nassau, Catzenellebogen, Dietz, Vianden, enz. Marquis van Vere en Vlißingen; Burggraaf van Antwerpen, en Bezantson; Baron van Breda, Diest, Grimbergen, Arlay, Noseroy, enz. Lieutenant Generaal

raal over de Nederlanden; Gouverneur en Stadhouder over Brabant, Holland, Zeeland, Utrecht en Vrieland; Admiraal van de Zee, enz. was oudste zoon van Wilhem, Graaf van Nassau, Vianden, Dietz, geboren uyt Juliane, Gravin van Stolberg, op het Slot van Dillenburg, in 't jaar 1533. den 16. April. Eerst troude hy in 't jaar 1550. Anna, eenigste dochter en erfgenaam van Maximiliaan, Graaf van Buren en Leerdam, enz. winnende uyt deselve twee kinderen. Dese agt jaren daar na tot Breda gestorven sijnde, troude hy voor de tweedemaal tot Leipsich, Anna, dochter van Maurits, Hertoch en Keurvorst van Saxon, in 't jaar 1561. Uyt deselve heeft hy twee soonen en twee dochteren geteelt; en dese ook overleden, troude hy ten derdemaal in 't jaar 1575. binnen den Briel, Charlotte van Bourbon, uyt het Koninklijk Bloed van Vrankrijk, dochter van Lodewijk van Bourbon, eersten Hertoch van Monpensier, die hem ses dochters gebaar heeft. Dese, haren Man door 't hooft geschoten zynde, swaerlijk verschrikt, is in een hevige siekte gevallen, die haar het leven heeft doen eindigen op den 5. Mey des jaars 1582. Het jaar daar aan 1583. heeft hy den twaalfden April in Zeeland sijn vierde Huysvrouw getrouwt, Louise Colligny, dochter van Casper Colligny, groot Admiraal van Vrankrijk, in de Parijsche Moord, op 't jaar 1572. deerlijk omgebracht. Uyt dese heeft hy een zoon gewonnen. In 't jaar 1584. den 10. July, is hy tot Delf door een groüwelyken Moorder verraderlijk doorschoten, soo dat hy kort daar op stierf, tot algemene droefheid van den Staat.

Sijne Kinderen uyt het eerste Houwelyk waren,

PHILIPS, by der Gratie Gods Prins van Oranjen, Graaf van Nassau, Catzenellebogen, Dietz, Vianden, Buren, Leerdam, enz. Baron van Breda, enz. Ridder des Gulden Vlies. Geboren in 't jaar 1554. den 19. December; en van sijn Vader tot Leuven ter school beschikt, wiert hy den 20. September 1567. als sijn Vader uyt Nederland geweken was, met geweld, en tegen de voorrechten der hooge School, uyt last van Duc d'Alve, naar Spanjen gevoert, dertien jaren oud; alwaar hy in een opene gevangenissen 28. jaren is gehouden geweest. In het jaar 1595. wanneer Albertus, Aarts-hertoch van Oostenrijk na Nederland quam, is hy op sijn verzoek en tusschenpreken uyt die gevangenissen ontslagen, en met hem in Nederland wedergekomen, den 11. April 1596. nevens hem op sijn linker hand tot Brussel in rijdende, onder groot gejuyg van het volk. In 't jaar 1598. wiert hy onder de Princen geschikt, die den Aarts-hertoch tot sijn Bruyd na Spanjen reisende, wegens Brabant, en d'andere Nederlandsche Provintien souden versellen, om Isabelle Clare Eugenie veel geluks met haar Houwelyk te wenschen. In 't jaar 1606. den 24. November heeft hy tot Fontaine bleau sijn Huysvrouw getrouwt, Eleonore van Bourbon, dochter des Prins van Condée, eerste Prins van 't Koninklijk Bloet; maar heeft geen kinderen uyt haar geteelt.

En door dit Houwelyk heeft hy vryer besitting sijnes Prinsdoms van Oranjen bekomen, dan ymant van sijne Voor-ouders gehad hebben, Konink Henrik de IV. aan hem gevende, wat Vrankrijk daar op te eiffchen had. Hy stierf in 't Paleis tot Brussel den 20. February 1618. oud 63. jaren.

Kinderen uyt het tweede Houwelyk.

Maurits, Prins van Oranjen, enz. in 't jaar 1566. tot Breda gestorven en begraven.

MAURITS, by der Gratie Gods Prins van Oranjen, Graaf van Nassau, Catzenellebogen, Vianden, Dietz, Meurs, enz. Marquis van Vere en Vlissingen, Vry-heer van Polanen, Lekke, Grave, Kuyk, Saint Vit, Doesburg, enz. Gouverneur, Stadhouder, en Capiteyn Generaal van Gelderland, Holland, Zeeland, West-Vrieland, Zutphen, Utrecht, Overysfel, enz. Admiraal van de Zee, Ridder van de Koufleband. Tweede zoon van Wilhem, Prins van Oranjen, uyt Anna, dochter van Maurits, Hertoch en Keurvorst van Saxon, geboren tot Dillenburg, in 't jaar 1567. den 13. November. Sijn Vader Wilhem verraderlijk vermoort zynde, hebben de Staten van Holland, Zeeland, en Utrecht, hem terstont in desselfs plaats aangenomen, ontrent seventhien jaren oud; en om sijne nog tere jaren, hebben sy hem een Medehulper toegevoegt, den Graaf Philips van Hohenlo en Langenberg. Naderhand in 't jaar 1587. als de Graaf van Lycester, die wegens de Coningin Elisabeth, Gouverneur Generaal der Vereenigde Nederlanden geweest had, weder naar Engeland geroepen was, is hy eerst voor een tijd, daar na voor sijn leven in des selfs plaats gestelt. Van het jaar 1586. tot 1604. 't welk achttien jaren zyn, heeft hy achten-twintig vaste Steden ingenomen: Axel, Medenblik, Thienen, Steenbergen, Breda, Zutphen, Deventer, Hulst, Nimegen, Steenwijk, Otmarfen tweemaal, Coeverden, Geertruidenberg, Groeningen, Rhijnberk tweemaal, Meurs tweemaal, Goor, Grol, Brevoort, Enschede, Oldenzeel, Lingen, Doetekum, Wachten-donk, Grave, Sluys, Aardenburg. Drie Steden van de Vyand belegert, heeft hy ontfet. In twee Veldslagen by Turnhout en Niepoort, heeft hy den Aarts-hertoch Albertus overwonnen. Tweemaal heeft hy sijn Leger door Vyands Landen gevoert; eens door Vlaanderen, en noch eens door Brabant, en daar ontrent liggende plaatsen. Onder hem is'er verscheide malen ter Zee gelukkig gevochten. In jaar 1588. is die seer magtige by den Konink van Spanjen uytgeruste Vloot, verslagen. In 't jaar 1599. heeft Pieter vander Does groot Canarien bemachtigt. In 't jaar 1600. heeft hy de Ponten van Antwerpen, van Sluys, en van de Marquis van Spinola, genomen of vernielt. In 't jaar 1601. is by Baatham een groote Vloot Spaansche Schepen ten deele veroverd en verstroyt. En op dat ik sou eindigen, in 't jaat 1607. heeft Jacob Heemskerck voor Gibraltar, de Spaansche Vloot die daar opanker lag, gants verslagen; 't welk den Konink soo seer heeft

heeft verdrotten, dat hy meest daarom besloten heeft een Stiltant van Wapenen, of bestant te verloekken. Uyt dese bedryven heeft hy allefins door de Provincien en omliggende Rijkken, soo grooten roem verkregen, van dapperheid, voorfichtigheid, grootmoedigheid, en andere deugden een seer groot Vorst waardig, dat die noyt sal kunnen versterven. Hierom is Jacobus de I. Conink van Groot Britannien bewogen geworden, hem onder de Ridder van de Koufseband, in de plaats van Henrik den IV. den grootsten Konink van Vrankrijk, te verkiefen. Eindelijk is hy in 't jaar 1625. den 23. April, 58. jaren oud, binnen den Haag overleden, tot groote droefheid van alle goede Ingefeten van desen Staat. Sijnde noyt getrouwt geweest, en dien volgens sijn broeder Frederik Henrik tot Erfgenaam latende.

Susteren van Prins Maurits.

Anna, Princes van Oranjen, enz. den 2. November des jaars 1587. getrouwt met Wilhem Lodewijk, oudste soon van Johan, Graaf van Nassau, Vianden, Dietz, Dillenburg, enz. Gouverneur van Vriesland, Groeningen, en Ommelanden, van wien hier voren op sijn plaats is gesproken, stierf het jaar daar aan tot Leeuwarden, sonder kinderen.

Amelia, troude in 't jaar 1597. binnen Delf met Don Emanuel, Prins van Portugaal, soon van Anthony, Konink van Portugaal; wien sy verscheide kinderen gebaart heeft.

Kinderen uyt het derde Houwelijk.

Louise Juliane, oudste dochter uyt Charlotte van Bourbon, troude in 't jaar 1593. met Frederik de IV. Palsgraaf aan den Rhijn, Hertoch van Beyeren, en Keurvorst; wien sy onder andere baarde Frederik den V. sijn Vaders navolger, en daar na Konink van Bohemen.

Isabelle, troude in 't jaar 1595. met Henrik, Hertoch van Bouillon, Markgraaf van Turenne, Maarfschalk van Vrankrijk.

Catharina Belgica, eenigen tijd by haar Moeye, de Gravin van Swartzenburg gewoont hebbende, troude in 't jaar 1596. tot Dillenburg, met Philips Lodewijk, Graaf van Hanau en Mintzenberg, die het Houwelijk van Frederik den V. Palsgraaf, met Elisabeth, dochter des Koninks van Groot Britannien bestelt hebbende, kort na sijn wederheeren gestorven is.

Flandrina, in 't jaar 1597. met haar Stiefmoeder Louise Coligny, susters, en Frederik Henrik haar broeder na Vrankrijk, getrokken op de Bruyloft van haar suster Charlotte Brabantine, die den Hertoch de la Trimouille troude, bleef daar, en ging in een Klooster.

Charlotte Brabantine, troude in 't jaar 1598. met Glaude de la Trimouille, Hertoch van Touars, Prins van Talmont, en Graaf van Gines.

Amelia Secunda, was ongehout.

Uyt het vierde Houwelijk.

FREDERIK HENRIK, by der Gratie Gods Prins van Oranjen, Graaf van Nassau, Catzenellebogen, Vianden, Dietz, Meurs, Lingen, Buren, Leerdam, &c. Marquis van Vere en Vlielingen, Heer en Baron van Breda, der Stad Grave, en Lande van Kuyk, Dieft, Grimbergen, Herstal, Cranendonk, Warneston, Arlay, Noseroy, St. Vyt, Daasburg, Polanen, Wilhelmstad, Niervaart, Yffelstein, St. Martensdijk, Geertruydenberg, Chasteau regnart, de Hooge en Lage Swaluwe, Naaltwijk, &c. Erf-Maarfschalk van Holland, Erf-Burggraaf van Antwerpen, en van Besançon, Gouverneur van Gelderland, Holland, Zeeland, West-Vriesland, Zutphen, Utrecht, en Over-Yffel; Capiteyn en Admiraal Generaal der Vereenigde Nederlanden, Ridder van de Orden der Goudé Koufseband. Was geboren den 29. Maart 1584. Hy troude in 't jaar 1625. den 4. April Amelia, Gravin van Solms, by welke hy een soon en vier dochters gewonnen heeft. Wanneer nu sijn broeder Prins Maurits in den Heere was ontslapen, is hy hem terstont in alle sijn Heerlijkheden en Bedieningen gevolgt, en wiert Veldheer der Vereenigde Nederlanden, en Stadhouder over Holland, Zeeland en West-Vriesland. Hy stierf den 14. Maart des jaars 1647. na 63. jaren oud geworden, 22. jaren onsen Staat heerlijk besorgt te hebben; en wiert met Coninklijke statie, den 10. Mey daar aan volgende, binnen Delf begraven. Sijne kinderen waren:

Wilhem, sijn navolger.

Louise, geboren den 27. November 1627. getrouwt met Wilhem Frederik, Keurvorst van Brandenburg, op den 7. December des jaars 1646. die hem verscheide Kinderen gebaart heeft.

Henriette Amelie, geboren in den Haag den 26. October 1626. getrouwt met den Hertoch van Anhalt.

Albertine Agnes, geboren den 29. April 1634. troude in 't jaar 1652 den 2. Mey, met Wilhem Frederik, Graaf van Nassau, &c. Gouverneur van Vriesland, Groeningen, Ommelanden, &c. overleden binnen Leeuwarden den 31. October 1664. van wien sy een soon heeft behouden.

Maria, geboren den 10. February 1637. is getrouwt met den Hertoch van Simmeren binnen Groeningen Anno 1659. van wie sy sonder kinderen Weduwe is gebleven.

WILHEM, by der Gratie Gods Prins van Oranjen en Nassau, Graaf van Catzenellebogen, Vianden, Dietz, Meurs, Lingen, Buren, Leerdam, &c. Marquis van Vere en Vlielingen; Heer en Baron van Breda, der Stad Grave, en Lande van Kuyk, Dieft Grimbergen, Herstal, Cranendonk, Warneston, Arlay, Noseroy, St. Vyt, Daasburg, Polanen, Wilhelmstad, Niervaart, Yffelstein, St. Martensdijk, Geertruydenberg, Chastau regnart, de Hooge en Lage Swaluwe, Naaltwijk, &c. Erf-Maarfschalk van Holland; Erf-Burggraaf van Antwerpen en van Besançon, Gouverneur en Stadhouder van Gel-

M m m m der

derland, Holland, Zeeland, West-Vrieland, Zutphen, Utrecht, en Over-Yffel; Capiteyn en Admiraal Generaal der Vereenigde Nederlanden, Ridder des Ordens van de Goude Kouffeband. Was geboren in 's Gravenhage den 1. July 1626. tot de Hooge Ampten van desen Staat ingehuldigt op den 23. January des jaars 1648. Hy had tot Withal binnen Londen den 12. Mey des jaars 1641. getrouwt de Princesse Royale, Maria, oudste dochter van Karel de I. Konink van Groot Britannien, die het jaar daar aan van haar Vrouw moeder, de Koningin van Engeland, in Holland is overgebracht, door vele Engelsche Grooten, en Heeren verselt, die in den Haag met grote pracht en heerlijkheid ontfangen wierden. Doch het heeft God belieft, hem in de bloem sijner jaren, onvoorfiens uyt de wereld te rukken, op den 6. November des jaars 1650. nalatende de Princesse Royale ten uyttersten swanger, die acht dagen daar na, den 14. dito, 's avonts ten negen uyren, een jonge Prins heeft gebaart; en dese is

WILHEM HENRIK, by der Grauen Gods, Prins van Oranjen en Nassau, Graaf van Catzenellebogen, Vianden, Dietz, Meurs, Lingen, Buren, Leerdam, &c. Marquis van Vere

en Vlissingen; Heer en Baron van Breda, der Stad Grave, en Lande van Kuyk, Dieft, Grimbergen, Herstal, Cranendonk, Warnestof, Arlay, Noseroy, St. Vyt, Daasburg, Polanen, Wilhemstad, Niervaart, Yffelstein, St. Martensdijk, Geertruydenberg, Casteau-regnart, de Hooge en Lage Swaluwe, Naaldwijk, &c. Erf-Maarschalk van Holland, Erf-Burggraaf van Antwerpen en van Besançon, Erf-Stadhouder van Gelderland, Holland, Zeeland, West-Vrieland, Zutphen, Utrecht, en Over-Yffel; Capiteyn en Admiraal Generaal der Vereenigde Nederlanden, Ridder van de Orden der Goude Kouffeband. De jaren van volwassenheid bereikt hebbende, wiert hy tot den Raad van State ingevoert, om volkomene kennis der saken van onse regering te krygen. In 't begin van 't jaar 1672. is hy tot Capiteyn Generaal over de Militie van den Staat aangenomen, en den 10. July des selven jaars Stadhouder van Holland, Zeeland, ende West-Vrieland gemaakt, en in alle de Hooge Charges en Bedieningen sijner Alder-doorluchtigste Voorouders herstelt, die naderhand by den Staat hem Erflijk zyn opgedragen. Waar na hy in den jare 1678. getrouwt heeft Maria Princesse van Jork, sijn moeders broeders dochter.

A B B E N B R O E K.

91 JAN VAN ABZENBROEK wert vermeld 1235. geweest te zyn op het Tournoy-Spel dat Floris Graaf van Holland gehouden heeft binnen Haalen.

JAN VAN ABZENBROEK leefde ontrent het jaar 1350. hy wan

JAN VAN ABZENBROEK Jans soon, (wiens suster was Vrouw *Katharina van Abzenbroek*, Abdiffe van Loosduynen 1367.) hy wan

Heer *Jan van Abzenbroek*, Ridder, Heer in Abzenbroek 1410. hadde te Wyve Vrouwe *Margareta vander Maalstede*.

Juffrouw *Natalia van Abzenbroek*, Nonne tot Loosduynen.

Gerrit van Abzenbroek, volgt.

Henderik van Abzenbroek, Heer in Abzenbroek, liet na Juffrouw Hadewijn van Abzenbroek, Vrouw in Abzenbroek, voor een achste part, troude Mr. *Gerrit vander Howve*, Raad van Hertoch Philips van Bourgondien, Graaf van Holland.

GERRIT VAN ABZENBROEK, Heer in Abzenbroek, heeft gewonnen een dochter Juffrouw *Catharina van Abzenbroek*, Vrouw in Abzenbroek, troude *Boudewijn Hart vander Woert*, vermeld met sijn Huysvrouw den 7. January 1442. Hy was Schout van Delft, en Hoogheemraad van Delfland, welkers descendentes den toenaam van Abzenbroek aannamen; hy wan

Gerrit van Abzenbroek, Heer in Abzenbroek; hy kost daar en boven noch de achste part in Abzenbroek van Joost vander Hoeve 1488. wiert Ridder geslagen te Dordrecht anno 1486. was Balliu van Putten 1466. wiert Hoogheemraad van Delfland, by resignatie van sijn Vader den 12. December 1469. sterf sonder kinders 1494. had getrouwt Vrouw *Catharina van Boshuyfen*, Floris dochter.

Bouwen van Abzenbroek, volgt.

Juffrouw *Heilwigh van Abzenbroek*, troude eerst *Willem vander Oostende* in Zeeland, (en wan *Gillis*, die troude Juffrouw *Hillegond van Boshuyfen*,) daar na *Willem van Valkestejn Simonisz*. Balliuw van Voorn, nalatende kinders.

Juffrouw *Adriana van Abzenbroek*, hadde te Man *Willem van Foreest*, Balliuw van Geervliet, anno 1458. en lieten t'samen na eenen soone.

BOUDEWYN VAN ABZENBROEK, Boudewijns soone, Heer in Abzenbroek, wiert Schepen tot Delf anno 1467. hadde getrouwt Juffrouw *Natalia van Geersdijk*, Volkarts dochter, hy sterf 1487. en wan

Boudewijn van Abzenbroek, Ridder, hadde getrouwt Juffrouw *Magtild van Diemen*, en sterf sonder kinders.

Juffrouw *Heilwigh van Abzenbroek*, Nonne te Delf.

Juffrouw *Catharina van Abzenbroek*, hadde te Man *Jan van Dorp*, Cornelisz.

Juffrouw *Maria van Abzenbroek*.

Juffrouw *Cornelia van Abzenbroek*, troude *Adriaan van Dorp*, Cornelisz. en hadden kinders.

Juffrouw MARIA VAN ABZENBROEK, Boudewijns dochter hadde te Man *Jan van*

van *Scharrenberg*, besitter van de Hoffstede van Spieringshoek by Schiedam, en wan Heer *Everd*, Canonik in den Hage en t'Abbenbroek, en *Gerrit* die sijns moeders toenaam aannam.

GERRIT VAN ABBENBROEK, soone van Jan en Maria voorfz. hadde getrouwt eerst Juffrouw N. . . . naderhand Juffrouw *Magdalena van den Berg* te Delf, stierf anno 1551, nalatende

Jan van Abbenbroek, gekomen uyt de eerste den kinders.

Vrouw, stierf sonder oir, hadde getrouwt Juffrouw *Willemsna van Zevender Willems* dochter.

Claas van Abbenbroek, volgt.

Jan van Abbenbroek de jonge, Canonik aldaar.

Bonwen van Abbenbroek, sonder oir, hadde te Wyve Juffrouw *Barta Storms* te Delf.

Juffrouw *Maria van Abbenbroek*, hadde te Man *Cornelis van Wijngaarden* Willemfz. en had-

Juffrouw *Alijd van Abbenbroek*, hadde getrouwt Mr. *Nicolaas Camerling*, Raad in den Hage, gestorven anno 1586. nalatende kinders.

CLAAS VAN ABBENBROEK, Gerritfz. soone, stierf anno 1607. nalatende,

CLAAS VAN ABBENBROEK, Heer van Abbenbroek voor 't vierde deel, hadde getrouwt Juffrouw *Maria vander Nyenburg*, *Cornelis* dochter; hy wan

Claas van Abbenbroek.

't Wapen van Abbenbroek, is een Broek, het voerlaken Gout, op een Silver Velt. Woert een Silvere Fasce of Balk, onder en boven Zaags gewijse in een Root Velt. Scharrenberg 3. Swarte Sterren op een Silver Velt, 't welk sommige met malkander gequartileert hebben.

ADRICHUM.

92 DE Heeren van Adrichum sijn gesproten uyt den Huys van Brederode, en wert geseid dat *Ludolf van Adrichum* vermeldt anno 1086. een soon geweest is van *Dirk de II.* Heer van Brederode.

GOOSWYN VAN ADRICHUM, Ludolfs soon, wert vermeldt anno 1130.

LUDOLF VAN ADRICHUM, wert vermeldt ten tijde van *Diderik de VI.* Grave van Holland, onder de Edele Schiltknepen, al voor den jare 1157.

GOOSWYN, soone van Ludolf van Adrichum, heeft geleefd in 't jaar 1161.

FLORIS VAN ADRICHUM, Ridder, leefde omtrent den jare 1300. hy wan,

NICOLAAS VAN ADRICHUM, Schiltknappe, die troude Juffrouw *Geertruyt van Diemen*, die 1342. sterf, en wan

FLORIS VAN ADRICHUM, Ridder, overleden anno 1361. hadde te Wyve Vrouwe *Lijbeth van Sanen*, sterf 1395. nalatende *Floris van Adrichum*, die seer oud werde, en hadde te wyve Juffrouw *N. van Bakel*, en wan 4. soonen.

Symon, sijnen Leenvolger.

Claas van Adrichum, Burgemeester van Haarlem, alwaar hy met *Hugo About*, in eenen ooploop van de Cappeljauische in sijn Huys aangevochten wert 1444.

Simon van Adrichum den jongen, was tegen sijn broeder van de Cappeljauische partye.

SIMON VAN ADRICHUM, besitter van de Ridderlijke Hoffstede van *Adrichum* of *Arcum*, by de Beverwijk, vermeldt anno 1455. sterf mede seer oud 1485. hadde te wyve Juffrouw *Lijbeth van Duvenvoorde*, sy sterf 1475. en wan

Floris van Adrichum, Balliuw van de Beverwijk, sterf sonder oir, anno 1500.

Arent van Adrichum, volgt.

Willem van Adrichum, hadde te wyve Juffrouw *Beatrix van Loenderflood*, en wan elf dochters; onder ander een troude *Philips Sayt*, een ander hadde *Balbazar van Buyren*, een ander troude *Arent Piek* in Gelderland, een ander hadde te man *Willem van Bloemendaal*, te Vyanen &c.

Heer *Claas van Adrichum*, werde anno 1478. Abt van Egmont.

ARENT VAN ADRICHUM, Symonfz. sterf anno 1504. hadde te wyve Juffrouw *Agata Snyts*, Pieters dochter te Rijswijk, sy sterf anno 1538. en hadden te samen

PIETER VAN ADRICHUM, die anno 1528. oud maar 26. jaren, de leste mansoir, sterf, nalatende by sijnen wyve Juffrouw *Alijd Ramp*, van Haarlem, een dochter Juffrouw *Clara van Adrichum*, die te man hadde *Jacob vander Does* te Leyden; hy sterf anno 1577. sy 1567. en hadden te samen veel kinders. Dese *Pieters* susters waren, Juffrouw *Cornelia*, Nonne in de Beverwijk, die Latijn konde spreken. Juffrouw *Lijbeth*, Nonne te Koninkxvelt, en de oudste Juffrouw *Willemin*, die de Hoffstede van Adrichum besat, en hadde te man *Lieven van Burg*, Burgemeester tot Zierikzee, alwaar sy beyde anno 1556. gestorven zyn, nalatende eenen soone, *Anthonis van Burg*, Burgemeester te Zierikzee, en besitter van den Huys van Adrichum, 't welk hy weder dede van nieuw optimmeren. Hy sterfte Dordrecht 1579. alwaar hy getrouwt hadde Juffrouw *Cornelia Schiltmans*, mede aldaar overleden anno 1578. nalatende 3. kinders, alle 3. geboren te Dordrecht, als *Cornelis van Burg*, Burgemeester te Zierikzee. Hy troude Juffrouw *Regista Hoppers*, dochter van

M m m m 2

Heer

Heer Joachim Hopper, Heer van Daallem, &c. Sy sterf 1594. hy in September 1618. op Adrichum, nalatende *Anthonis van Burg*, en Juffrouw *Kornelia van Burg*, 2. Juffrouw *Agatha van Burg*, hadde te man *Jan*, Heer vander Mijle; sy sterf 1576. te Dordregt, nalatende 5. kinderen. 3. Juffrouw *Maria van Burg*, woonende op haren Huys van Adrichum ongehout.

Ik bevinde dat van dese naam noch geleest hebben WILLEM VAN ADRICHUM, anno 1402. genoemt by Hertoch Albrecht Grave van Holland onder de 33. goede Knapen.

Noch FLORENS VAN ADRICHUM, Arnouts soone, anno 1319.

WILLEM VAN ADRICHUM, Diedwijns soone, anno 1405.

GERRIT VAN ADRICHUM, Leenman der Graaflijkheid van Holland, anno 1513.

Noch GERRIT VAN ADRICHUM vermelt anno 1457.

JAN VAN ADRICHUM, Schepen in Haarlem, anno 1460.

PIETER VAN ADRICHUM, Alias van Dorp, tot Haarlem.

FLORIS VAN ADRICHUM, en Adriaan van Doernenburg, Mannen der Graaflijkheid van Holland, anno 1483.

WILLEM VAN ADRICHUM, bezegelt met Ysbrand van Sparnewoude, sijne borge, een brief anno 1451. tot Leiderdorp.

FLORIS VAN ADRICHUM, van welke gementioneert wert in *Litteris Domini Reinaldi de Brederode*, van vier Morgen, ten behoeve Heeren Jans van Groenevelt anno 1380.

BADELOGE VAN ADRICHUM, Abdisse van Lewenhorst, vander Cistercijnen Ordre, anno 1373.

ELISABETH VAN ADRICHUM, Abdisse van Koninxvelt by Delft, vander Premonstreyten Ordre, anno 1540.

Die van Adrichum voeren het Wapen van Brederode, gebroken met een swart Rayken, in een Schildeken van silver, op de borst van de Leeuw.

A E M S T E L.

93 **D**E Heeren van Aemstel hadden hare Heerlijkheden omtrent den Amstel, als Amsteldam, daar nu de Stad gebout is, Amstelveen, Ouwkerk, anders Oud Amstel, Diemen, Sloten, &c. daar van sy Grond-eygenars waren, en de Heerschappye voerden. Dit is een seer oud geslagt geweest, al voor het jaar 1000. bekend, want in de lijst van de Leengoederen en andere innekomen der Kerke van Utrecht, by Adelbolt de XIX. Bisschop van Utrecht, in den jare 1021. doen vernieuwen, werden by den ouden Chronijk-schryver van Holland *divis. 7. cap. 14.* onder anderen mede verhaalt, die Heere van Amstel; deselve lijste wert mede in de Latijns Tale bygebragt, by *Joann. à Leyd. Holl. Chron. lib. 9. cap. 10.* en by *Willem Heda sub Adelboldo Episcopo XIX.* doch deselve schijnt aldaar maar stuks wijse voortgebragt, begrypende maar alleen de Officianten Vafallen van den Bisschop van Utrecht, en eenige harer goeden daar onder verpligt, als waren den Hertoch van Brabant des Bisschops Hofmeester.

Den Grave en Voogd van Gelder, des Bisschops Jager-meefter.

Den Grave van Holland, des Bisschops Maarfchal.

Den Grave van Kleve, sijn Kamer-heer.

Den Grave van Benthem, sijnen Kamerling ofte Poortwagter.

Den Heere van Kuyk des Bisschops Schenker.

Ende den Heere van Goor, des Bisschops Wapendrager.

Sonder datter by deselve Latijns Bullen eenige andere Vafallen, die gene Hofdiensten hadden, en Bedienden werden uytgedrukt, dewelke by den Hollandsen Chronijk-schryver in een groot getal werden bygedaan. Daar uyt dan wel te sien is, hoe de Bisschoppen van Uttecht, haar niet alleen in Staats saken benevens andre Koningen en Princen hebben soeken te verheffen, maar ook de gantsche gemeente haar Vafallagie en dienstbaarheid hebben soeken te onderwerpen, en de voornaamste heerlijke goedcren onder haar te slepen; als noch breder te sien is by de lijst van de goederen, en innekomen van de goederen van Sint Maartens-Kerk aldaar, al omtrent het jaar 800. gevonden, dewelke mede by den selven Heda, onder Odilbald de XII. wert verthoont en bygebragt, begrypende ontallijke schatten en goederen in het hert van het Land gelegen; Soo dat geen wonder is, dat daar over groten twedragt en oorlog is ontstaan.

De eerste Heeren van Aemstel die met de naam bekend slaan, sijn geweest *Egbert* en *Godefrid van Aemstel*, dewelke in sekren brief van *Andreas* de XXV. Bisschop van Utrecht, in 't jaar 1131. voor getuygen bekend staan. Van dese *Godefrid* wert nergens meer gewag gemaakt als by *W. Heda*, in 't leven van *Diderik* de II. en XXXII. Bisschop van Utrecht, die verhaalt dat hy ergens heeft gelesen, dat nadesen *Diderik*, *Godefrid van Aemstel* tot Bisschop soude verkoren sijn, doch seid hy felt, dat hy van sijne daden noch het einde van sijn leven noyt jets heeft kunnen vinden; en wert daar van by *Johann. Beka* en andre geen gewag gemaakt; hy moest ook al over de 80. jaren oud geweest zyn, want dit moest geschied sijn na het jaar 1198. daar desen *Godefridus* al in 't jaar 1131. ten minsten twintich jaren

jaren oud sijnde, over den voorverhaalden brief van Bisschop Andries ter getuyge gestaan heeft. Maar van *Egbert van Aemstel* vindmen dat hy noch over verscheide andere briven der Utrechtsche Bisschoppen gestaan heeft, als in den jare 1145. en 1156. Had geduyrige twist met den Bisschoppen, over liet besit sijner goederen, daar over ook verscheide dadingen sijn gemaakt geweest. Hy hadde noch een broeder, genaamt *Diderik*, van dewelke die van het geslachte van *Bevere* gekomen zyn. Somnige willen dat dit de Vader geweest is van den eersten *Gijsbert van Amstel*, doch meer by gissing als na waarheid, om dat de jaren vry veel verschillen, mogelijk door Willem van Goudhoven misleid; dewelke in de Geslagt-Rekenig van de Heeren van *Aemstel*, desen *Egbert* den eersten Heer van *Aemstel* stelt, op het jaar 1155. die nochtans na onse rekening omtrent en met het jaar 1100. al moet geleefd hebben. Het zy dan soo dat *Gijsbert* den I. dier name de navolger achter *Egbert* geweest zy; van hem wert vermaant op het jaar 1176. was mede in de Slag voor Koevoerden, anno 1227. daar hy gevangen wiert, sedert welken tijd weinig van hem vermeld wert. Hy liet twee soonen na, den oudsten genaamt *Engelbregt*, en den jongsten *Willem*.

ENGELBREGT, den oudsten soon van *Gijsbregt*, leefde in 't jaar 1203. sedert welken tijd weinig van hem vermaant wert; liet drie kinderen na, een dochter, genaamt *Badeloge*, troude met *Willem van Egmond*, den I. dier name; een soon *Gijsbert* genaamt, den II. dier name, wiert genomt Stedehouder van Aemsteland; en noch een soon *Egidius*, die volgens waarschijnlijk gevoelen van Arnoldus Bucchel de Vader was van Gosuin de XXXVII. Bisschop van Utrecht, anno 1249. dewelke by Goudhoven te onrecht voor een soon van *Willem*, jonger broeder van *Engelbert* gestelt wert, daar van in de Hollandse Chronijk divis. 18. cap. 16. *Joann. a Leyd. Chron. lib. 23. cap. 18. Johan Bekas*, en *Wilhelm. Heda sub eod. Episcopo XXXVII.* en op deselve *Arnold. Bucchel*.

GYSBREGT de II. dier name Heere van Aemstel, troude omtrent het jaar 1210. met *Bertrande*, Heeren *Jans* dochter van *Ysselstein*, daar door de Heerlijkheid van *Ysselstein* aan dit Geslagt kwam; Goudhoven meent, dat hy anno 1225. gestorven is, maar heeft noch na het jaar 1228. geleefd, als blijkt uyt sekren brief door Arnold. Bucchel op de Stigste Chronijk van W. Heda aangewesen, van den jare 1228. daar hy als getuyge over gestaan heeft.

Desen *Gijsbregt* liet naar vier kinderen.

GYSBERT den III. dier name, Heer van Aemstel; 2. *Arent van Aemstel*, die de goederen van *Ysselstein* besat, en daarom de naam van *Ysselstein* mede voerde, de derde was *Willem van Aemstel*, Proost van St. Jan van Utrecht, overleden in 't jaar 1292. de vierde was *Otto van Aemstel*, dog daar van wert weinig of geen vermaan gemaakt, die men meent dat een soon nagelaten heeft, *Wouter* genaamt, dewelke anno 1275. met de dochter van *Willem van Bronkhorst* in Gelderland getrouwt was.

Desen *Gijsbert van Aemstel*, door misleidinge van Herman van Woerden, mede schuldig aan het Verraat van Gerrit van Velsen, tegens Graaf Floris, heeft benevens andere mede-schuldigen ook het Land moeten ruymen, en alle sijne goeden verlatende, buytens Land in sijn hogen ouderdom in grote armoede sijn leven eyndigen, sonder datmen kan weten waar hy hem heeft onthouden. Terwijl hy benevens Woerden, Velsen, en eenige andere, met alle hare bloedvrienden, ten sevenden lede bestaande, gebannen, en alle sijne goeden ten behouven van de Graaflijkheid verbeurt verklaart wierden, en om haar gedachtenis t'enemaal uyt te roeyen, hunne Wapens over al waar datse stonden of hingen, afgehaalt, uytgeflagen, verbroken en vernietigt, soo dat alle den Adel die de Wapenen van dese drie Geslagten voerden, of eenige teykens daar van in hunne Schilden hadden, die moesten achterlaten en uytdoen. Soo nochtans dat het selve wel enigints is verduystert, doch niet t'enemaal achter gebleven; want Heer *Arent van Aemstel*, de tweede soon en broeder van *Gijsbregt*, hadde hem noyt met de saken van sijn broeder bemoeyt, en als besitter van de goederen van *Ysselstein*, van sijn Moeders wegen, al voor die tijd de Naam en het Wapen van *Ysselstein* aangenomen, en dat van *Aemstel* verdeelt; het welk onder het selve Geslagt alsoo is gebleven, en by de sommige daar na den naam zelfs van *Aemstel* hervat; welk Geslagt van Heer *Arent van Aemstel*, en *Ysselstein*, dapper vermeerderd, en met de voornaamste Adelijke Geslagten van het Land verknogt is; als sijn die van *Ysselstein*, *Mijnden*, *Kronenburg*, *Ruweel*, *Engelen*, *Vlijmen*, *Loenen*, *Loenderstoot*, *Bronkhorst*, *Taats van Amerongen*, *vander Does*, *Kulenburg*, *Merwede*, *Ruytenburg*, *Lanskroon*, *Merenburg*, *Scherpenseel*, *Sparenwoude*, *de Waal van Vronestein*, *Schroyestein*, *Nievelt*, *Matheneste*, *Oostrum*, *van Rossum*, *Lienden*, *Hekeren*, *Manternach*, *Ysendoorn*, *vander Pol*, *Raaphorst*, *Svieten*, *Boekhorst*, *Menrode*, *Vyteng*, *Dorenborg*, *Drakenburg*, *van Gent*, *vander Molen*, *Ligtenburg*, *Benschop*, *Snellenburg*, en andere meer. Of desen *Gijsbert van Amstel* getrouwt is geweest, en kinderen heeft nagelaten weetmen niet, als datmen leeft van eenen *Arent van Aemstel*, desselfs soon, echt of onecht, dewelke met Heer Jan van Renesse, en Herman van Woerden, soo sommige daar by doen, in 't omslaan van de Boot by *Kuylenburg*, in 't jaar 1304. verdronk.

Heer ARENT, is dan de eenigste dewelke kinderen heeft nagelaten, soo dat alle die gene, dewelke hun vermeten van de Heeren van Aemstel afkomstig te zyn, van desen Tak van Heer *Arent van Aemstelen Ysselstein*, sijn afgedaalt, hy troude met des Heeren van *Heukeloms* dochter, sterf anno 1298. en liet naar 4. Soonen, als

Amelis van Amstel, volgt.

Gijsbert van Ysselstein, Ridder, leefde anno 1324. en hadde te wyve Vrouwe *Maria van Avennes*, dochter van Heer *Guy*, Bisschop van

Utrecht, en van Heer *Arent van Ysselstein*, Ridder, leefde anno 1350. hy liet na, als sommige seggen, een dochter Vrouwe *Guyotte van Ysselstein*, dewelke andere seggen dat sijn suster was,

M m m m 3

en

en hadde te man *Jan*, Heer van Egmont, die sy Yfelfteyn ten Houwelijk bragte.

Otto van Yfelftein, hadde te wyve d'Erfdochter des Heeren van Beverwaard, anno 1354.

Herbaarn van Yfelftein, besat de goederen van den Bosch in Goylant. Van defen sijn nakomelingen sal op sijn plaatse geseft werden.

Heer AMELIS VAN AEMSTEL, besat de goederen van Mijnden, daar sijn nakomelingen afgenoemt wierden, tusschen Utrecht en Amsteldam op de Vecht, en wiert te Leen gehouden van Holland. 't Sijnen tijde leefde Heer *Arent van Aemstel*, die anno 1304. by Beusechum in de Lekke verdrong, met Heer *Jan van Renesse*, &c. Heer *Amelis* voorz. leefde anno 1300. en wan,

Heer WOUTER VAN MYNDEN, Ridder, leefde anno 1318. hy hadde een broeder, wiens dochter te man hadde *Maurijn vander Does*, by Leyden, den welken in een Hantvest van 't jaar 1326. wert genoemt Vooght van de kinderen van Heer *Wouter*, sijns ooms Heeren *Amelis* soone van Mijnden; hy wan

AMELIS, Heer van Mijnden, was anno 1348. Capiteyn van de Hollanders, in den Stryd by Emenes, daar hem de Stigtfse gevangen kregen, sterf anno 1352. hadde te wyve Juffrouw *Luigarde vander Merwede*, en wan

Heer WOUTER VAN MYNDEN, Ridder, vermeldt anno 1363. 1387. en op de Vriefen met Hertog *Aalbert* anno 1396. leefde noch anno 1424. seer oud; Hy kogte het huys met de goederen van Ruweel, en hadde te wyve Vrouwe *Judith*, Heeren Huberts dochter van Culenburg, Ridders, en wan

AMELIS, Heere van Mijnden en Ruweel, anno 1436. hadde getrouwt een dochter Heeren *Henrikx* van Kroonenburg, welke Heerlijkheid hy daar na kochte van sijns Wijfs broeder; hy liet naar

AMELIS, Heer van Mijnden, Kroonenburg, Ruweel, Engelen en Vlymen. In sijnen tijde leefde *Jan van Aemstel van Mijnden*, die anno 1466. troude Juffrouw *Averade*, Heer *Baartouts* dochter van Assendelft. *Amelis* voorz. nam aan te voeren de volle Wapenen van Aemstel, verlatende die van Yfelfteyn, die een weynig anders zyn, meynende dat de verandering gekomen was, vermits de conspiratie van *van Velsen*, daar nochtans Heer *Arent van Yfelfteyn*, een van sijn voor-ouders, die veranderinge (als een jonger soone) alsoo voerde voor de conspiratie van *van Velsen*, anno 1288. had te wyve Juffrouw *Jenne van Yfelfteyn*, anno 1438. en wan veel kinderen, als

Anthonis, Heere van Kroonenburg, volgt.

Amelis van Mijnden, stierf Student.

Heer *Herbaarn van Mijnden*, Dom-kanonik t'Utrecht, leefde anno 1500.

Heer *Hubert van Mijnden*, Ridder ten Duytschen huys t'Utrecht.

Juffrouw *Lijsbeth van Mijnden*, hadde te man *Egbert Haak van Rutenburg*, in Over-Yssel, anno 1475. sy sterf anno 1506.

Juffrouw *N. N.* beyde Nonnen te Wijk.

Juffrouw *Machtild en Margriet van Mijnden*, beyde Nonnen te St. Servaas tot Utrecht, en gestorven anno 1483.

Juffrouw *N. Nonne* tot Aemsteldam.

Juffrouw *N. Nonne* van St. Brigitten Order te Soest.

Christoffel van Mijnden, sterf Jongman te Brugge, in dienst der Vrouwe van Gruythuyfen.

Wouter van Mijnden, Heere van Ruweel, hadde te wyve Juffrouw *N. van Meerenburg*, tot Utrecht, en wan 2. soonen; *Kornelis*, den outsten, Heere van Ruweel stierf, anno 1548. en hadde

getrouwt Juffrouw *Joanne van Scherpenseel*, uyt de Veluwe, en wan 1. *Wouter van Mijnden*, Heere van Ruweel, 't welk hy verkochte, wert hernoemt *Kornelis* naar den Vader, doe dien sterf; hy hadde te wyve Juffrouw *Jozijne van Spaarnwoude*, by Haarlem, die sterf Weduwe anno 1600. en hadden gewonnen *Geerit van Mijnden*, die Jongman sterf, en Juffrouw *Joanne van Aemstel van Mijnden*, die anno 1582. troude *Frederik de Waal van Vronesteyn*, die anno 1607. sterf, nalatende *Geerit van Vronesteyn*, die anno 1608. troude sijn nichte Juffrouw *Willemin van Aemstel van Mijnden*. 2. *Herbaarn van Mijnden Wouterz.* voornoemt jongste soon, hadde te wyve Juffrouw *N. van Schroyesteyn* t'Utrecht, en wan daar by vier kinders, als *Wouter van Aemstel van Mijnden*, die anno 1612. tot Yfelfteyn sonder kinders in soberen staat overleden is, en te wyve hadde gehad Juffrouw *Antonia van Wijfsen*, overleden anno 1604. *Philips van Aemstel*; Juffrouw *Anna* en Juffrouw *Peternelle van Mijnden*, eertijds Nonne te Koninkxvelt, en overleden 1598.

ANTHONIS VAN MYNDEN, Heer van Croonenburg, Loenen en Loendersflood, *Amelis* oudste soon, kochte Loendersflood van *Jooft van Sweten*, hy hadde te wyve Juffrouw *Lijsbeth van Nievelt*, Jacobs dochter, de Moeder was des Burggraven dochter van Montfoort, en hebben gewonnen,

Amelis, Heere van Kroonenburg, volgt.

Heer *Wouter van Mijnden*, Land-commandeur ten Duytschen Heeren Ordre t'Utrecht, sterf anno 1536.

Jacob van Mijnden, Heer van Loendersflood, van dewelken hier na breeder sal volgen.

Juffrouw *Oda van Mijnden*, hadde te man *Ernst van Ysendoorn*, in Gelderland.

AMELIS VAN MYNDEN, Heere van Kroonenburg en Loenen, wiert anno 1526. uyt Utrecht verdreven uyt partyfchap; hy troude eerst Juffrouw *Klementia van Mathenese*, daar na Juffrouw *Elburg vanden Boetzelaar*, des Heeren dochter van Asperen.

Hy wan by d'eerst Vrouwe, *Anthonis*, sijn navolger.

By detweede,

Christoffel van Aemstel van Mijnden, Kanonik

nonik te Sint Peeters t'Utrecht, sterf anno 1549.

Jan van Aemstel van Mijnden, sterf anno

1587. sonder oir; hadde te wyve Iuffrouw *Maria Taats van Amerongen*, die leefde noch in den jare 1607. seer oud zynde.

ANTHONIS VAN AEMSTEL VAN MYNDEN, Heer van Kroonenburg, troude Iuffrouw *N.* dochter van *Steven van Ruytenberg*, Heer van Cabbau, en van Iuffrouw *N. van Lantskroon*, en wan

Anthonis, sijnen navolger.

Iuffrouw *N. van Mijnden*, hadde te man *Niclaas van Oeftrum*, sonder kinders.

Mr. *Amelis van Mijnden*, Raad te Aarnhem in de Cancelrye van Gelderland, daar na in den Hoogen Raad in den Hage, alwaar hy sterf anno 1593. oud 62. jaren; hadde eerst getrouwt Iuf-

frouw *N. N.* te Leuven in Brabant, en wan daar by *Anthonis van Aemstel van Mijnden*, Domkanonik t'Utrecht, die sterf anno 1613. daar na troude hy Iuffrouw *Maria van Scharpenzeel*, en wan daar by Iuffrouw *Maria*, dewelke overleden is anno 1603. en *Amelis van Aemstel* sterf in den Hage sonder kinders anno 1597.

ANTHONIS VAN AEMSTEL VAN MYNDEN, Heere van Kronenburg en Loenen, was anno 1570. in de Staten van Holland; en hadde te wyve Iuffrouw *N. van Yendoorn* uyt Gelderland, dochter van *Ian van Yendoorn*, en van Iuffrouw *N. van Rossum*, en wan

Amelis van Aemstel van Mijnden, sterf Jongman.

Iuffrouw *Martina van Aemstel*, sterf sonder oir, hadde te man *N. van Hofwijler* uyt Duytsland.

Iuffrouw *Clementia van Aemstel*, Vrouwe van Kroonenburg, hadde te man *Frans van Lienden*, Heere van Hemmen in Gelderland, sy sterf anno 1597. en wan eenen soon *Anthonis van Lienden*, Heere van Kroonenburg; hy wert anno 1618. beschreven onder de Heeren Staten van Holland, met de Heeren van Raaphorst, van Sweten, en vander Boekhorst. Hy hadde getrouwt Iuffrouw *N. van Steprade*, te Doddendaal by Niemmegen, anno 1611.

Iuffrouw *Willemin van Aemstel van Mijnden*, troude *Steven van Lienden*, Heere van Synderen, oudste broeder van *Frans* voorz. en wan veel kin-

ders, onder anderen Iuffrouw *N. van Lienden*, die troude *N. van Heekeren*, Capiteyn uyt Gelderland. Iuffrouw *Anna van Lienden*, die anno 1607. troude *Francisco de Aquila van Gamboa*, uyt den Lande van Biskayen. Iuffrouw *Jozijne van Lienden*, en meer andere.

Iuffrouw *Willewijn van Aemstel*, de jongste, die troude *Frederik van Nieuvelt van Geerdesteyn*, en wan kinders.

Iuffrouw *N. van Aemstel*, troude *N. van Martenach*, uyt het Sticht van Keulen, en wan *Jan* en Iuffrouw *Amelia van Martenach*.

Iuffrouw *N. van Aemstel*, troude haren neve *Aalbert van Yendoorn*.

Iuffrouw *N. van Aemstel van Mijnden*, hadde te man *Osto van Poel*, te Wamel in Gelderland, en wan kinders.

JACOB VAN AEMSTEL VAN MYNDEN, Heere van Loendersflood, jongste soone van *Anthonis*, Heere van Kroonenburg, en van Iuffrouw *Lijsbeth van Nieuvelt*, was Capiteyn op 't Slot te Leeuwarden in Vriesland, anno 1523. hadde te wyve Iuffrouw *Joanna van Nyenrode*, Weduwe *Frederijk van Drakenburg*, sy sterf anno 1542. en wan

JACOB VAN AEMSTEL VAN MYNDEN, Heer van Loendersflood, hadde te wyve Iuffrouw *Philippote Uyteneeng*, die sterf seer oud van jaren anno 1616. Hy hadde een broeder *Anthonis*, Domkanonik t'Utrecht, die sterf in den jare 1566.

JOOS VAN AEMSTEL VAN MYNDEN, Heere van Loendersflood, ter Aa en Oukoop, geboren naar de doot van *Jacob*, sijnen Vader voornoemt. Hy sterf anno 1615. hadde te wyve Iuffrouw *Willemin*, Erfdochter van *Sweer van Voorst van Dorenborg*, en van Iuffrouw *Josijne van Gent*, en heeft gewonnen,

Jacob, sijn navolger.

Sweer van Aemstel van Mijnden.

Iuffrouw *Jozijne van Aemstel van Mijnden*, troude anno 1598 *Niclaas van Bronkhorst*, Heere van de Stad, die anno 1606. sterf, en wan 2.

kinders.

Iuffrouw *Willemin van Aemstel van Mijnden*, hadde te man *Geerit de Waal van Vronesteyn*.

Iuffrouw *Jenne van Mijnden*, &c.

JACOB VAN AEMSTEL VAN MYNDEN, Heere van Loendersflood, troude anno 1615. Iuffrouw *Maria*, Erfdochter van *Gerrit van Sparenwoude*, te Vyanen; en wan

Joost van Aemstel van Mijnden, Heer van Loendersflood, Oukoop, en ter Aa, die trout Vrouwe *Odilia van Wassenaar van Warmom*, dochter van Heer *Jacob*, en Vrouwe *Philippa van Mathenesse*; hadden gewonnen 1. Iuffrouw *Maria Johanna*, Erfdochter en Vrouwe van Loendersflood, die troude Heer *Pieter Reynert van Stepraat*, Vry-heer van Doddendaal, Dustervoorde. 2. Iuffrouw *Jaqueline*, jonk gestorven. 3. Iuffrouw *Josina van Aemstel van Mijnden*.

Gerrit van Aemstel van Mijnden, volgt.

Iuffrouw *Philippa van Aemstel van Mijnden*, trout Heer *Barent*, Heer van en tot *Rijfen-*

burg, loon van Heer *Justus* en Vrouwe *Geertruyt van Renesse van Moermont*, volgens Huwelijke-voorwaarden van dato den 26. Augustus 1638. en hadden gewonnen Jonkheeren *Willem*, *Jacob*, en *Joost van Rijzenburg*, alle ongetrouwt gestorven. Heer *Jacob* voorz. op den 22. February 1681. sijnde de laatste mansoir van die Familie met sijn Wapens begraven; daar benevens een dochter Iuffrouw *Geertruyt van Rijzenburg*, Erfdochter en Vrouwe van *Ryzenburg*, trout Heer *Kornelis Francois van Heemskerk van Bekesteyn*, Vry-heer van *Incourt* en *Longueville*, Heer van *Persijn*; volgens

gens Huwelijks-voorwaarden van den 21. April 1672.

Juffrouw *Kunegunda van Aemstel van Mijnden*, trout Heer *Elbert van Voest*, Heer van Schoenderbeek, soon van Heer *Reynder* en Vrouwe *N. van Ysendoorn*; en wan Jonkheer *Elbert*

Sweer Reyder van Voerst, Heer van Schoenderbeek, die trout Juffrouw *Machtelt Adriana de Baar*, Erf-dochter van Heer *Wilhelm* en Vrouwe *Anna Juliana de Renesse*.

Juffrouw *Maria van Aemstel van Mijnden*, welke ongetrouwt is komen te overlijden.

GERRIT VAN AEMSTEL VAN MYNDEN, Heer van Dorenborg, Zuylenburg, &c. trout Vrouw *Anna van Brakel*, dochter van Heer *Assuerus* en Vrouw *Anna Mom*; en wan

Jacob van Aemstel van Mijnden, Heer van Zuylenburg.

Juffrouw *Kornelia van Aemstel van Mijnden*.

Het oude Wapen van de Heeren van Aemstel is geweest vier swarte Balken op een Vergult ofte Goud Velt, het welk na de dood van Grave *Floris* voor een tijd is verandert, en gelijk als voor dien tijd wel meest met dat van *Yselstein* vermengt. Het Wapen van *Yselstein* was een Gout Velt, met een uytgaande geschakelt, Sint *Andries* Kruys, dat sommige voor *Molewieken* hebben aangesien, waar van dat *Amsteldam* een Swarten opgaanden Baar met drie sodanige Kruysen of *Molewieken* heeft aangenomen en behouden. Gelijk ook dat van *Amsterveen* en *Ouderkerk* mede onder de Heeren van Aemstel behoort hebbende, is verandert met twee Swarte dwersbaren op een Goud Velt, daar op drie en twee, en in het ander drie en eene sodanige Kruysen; en het Wapen van Aemstel en *Yselstein* was van vier Swarte dwersbaren op een Gouden grond, met het *St. Andries* Kruys van *Yselstein* daar overgaande.

A B L A S.

94 OTTO VAN ABLAS, Ridder vermeldt 't *Utrecht*, anno 1219. liet na by Vrouw *Badeloge N.* sijn Huysvrouw,

HENRIK VAN ABLAS, Knaap, 1255. daar na Ridder; hadde getrouwt Vrouw *Agnes vander Merwede*, welke vermeldt wert anno 1280. hertrout te sijn aan *Jan de Wena*; Van desen *Hendrik van Alblas* is de volgende Brief:

NOS JOHES MILES DNS DE ARKEL ET WILHELMUS DNS DE BREDERODE NOTUM FACIMUS UNIVERSIS PNA VISURIS Q NOS DNO HENRICO DE ABLAS IN TERRA QUÆ VOCATUR TEUTONICE CORTEGRAVE QUA TENET IN FEUDO DE DNO DE BREDERODE CONTULING TRANSITUM AQUÆ IN FOSSA SLEM TERRÆ NRÆ EX UTRAQ PARTE INPPETU OPTINENDU, UT AUT HOC RATUM ET FIXU PMANEAT PNTEM LRAM PDTO HENRICO SIGILLU NRORU MUNIMINE CONTULIMUS ROBORATA. DATU AN DNIM. CC. LXIV. IN VIGILIA BEATI BARTOLOMEI.

't Welk geheel uytgeschreven sijnde, aldus gelesen moet werden.

Nos Johannes miles Dominus de Arkel, & Wilhelmus Dominus de Brederode, notum facimus universis presentia visuris, quod nos Domino Henrico de Alblas in terra, quæ vocatur Teutonice Cortegrave, quam tenet in feudo de Domino de Brederode, contulimus transitum aquæ in fossam similem terræ nostræ ex utraque parte in perpetuum optinendum; ut autem hoc ratum & fixum permaneat, presentem Literam prædicto Domino Henrico sigillorum nostrorum munimine contulimus roboratam. Datum Anno Domini M. CC. LXIV. in Vigilia beati Bartholomei.

HENDRIK VAN ABLAS voorz. liet na

JOHAN VAN ABLAS, hy had 1273. tot Voogden *Johan van Aldenburg*, en *Gerrit vander*

vander Merwede, zynen oom, en 1279. eenen *Everdijk*, Hy ontving 1288. van 't Capittel van St. Marien t' Utrecht, de Thienden in Alblas, die sijn Vader mede hadde bezeten. Noemt 1311. *Gijsbert van Nyenrode*, Knape, sijnen swager, en zegeld met selven. Liet na

Gijsbrecht van Alblas, volgt.
Juffrouw *N. van Alblas*, die troude *Gijsbregt van den Bossche*, uyt het Geslacht van Ylstein en Aemstel; die by haar wan, *Engelbregt van den Bossche*, Knape, vermeldt 1344. die na liet

Huge van den Bossche, vermeldt Collateur van de Proeven op 't H. Kruys, in St. Pieters Kerk te Leyden; wan by Juffrouw *Geertruyt*, *Willem Veens* dochter, Juffrouw *Lysbeth van den Bossche*, Huysvrouw van *Floris van Montfoort*.

GYSBREGT VAN ALBLAS, Knape, zegelde de vijf Ruyten, benevens malkanderen, in 't midden van den Schilt, 1329.

Vrouw MABELIA, dochter Heeren *Jacobs van Lichteberg*, Ridder, wert vermeldt Vrouw van *Alblas*, 1388.

JAN VAN ALBLAS, Reyerfz. Schepen in Dordregt, 14... Hadde ten Echte Juffrouw *Maria Hallingh*, Heeren *Cleys* dochter; wan

WILLEM VAN ALBLAS, Heeren *Iansz.* Ambachts-heer van de Mijl, en Dubbeldam, geworden by koopet tegens d' Heer *Hendrik vander Mijle*, Ambachts-heere van de Mijle, en Dubbeldam, 1496. St. Anthonis Polder, Burgemeester in Dordrecht, 1494. en 1502. Schepen, 1484. Hy wert 1502. op Straat door *N. vander Does*, Prieter, doorsteken. Hadde ten Echte Juffrouw *Maria van Drenkwaart*, Heeren *Willems* dochter, Burgemeesters. Liet na:

Meester *Kornelis van Alblas*, Dekan ter Grooter-Kerk, sterf 1540. December 22. begraven in 't Hooge Koor, met sijn vier Stam-Deelen,

monsfr. sterf sonder oir 1552.
Juffrouw *Geertruyt van Alblas*.
Juffrouw *Kornelia van Alblas*.
Juffrouw *N. van Alblas*, waren alle drie Religieusen in St. Achten Klooster tot Delft.

ALBLAS. DRENKWAART.

ALBLAS.

HALLINGH. PALLAAS.

Willem van Alblas, Heeren *Willemsz.* Schepen, 1544. Acht, 1530. hadde getrouwt Juffrouw *Kornelia Oem*, *Jacobs* dochter; hy sterf 1550. sonder oir.

Juffrouw *Margrisa van Alblas*, Heeren *Willems* dochter, troude *Pieter vander Mark*, Sy-

Ian van Alblas, volgt.
Adriaan van Alblas sterf sonder oir, omtrent den jare 1518.

Juffrouw *Klementia van Alblas*, Heeren *Willems* dochter, troude *Meynart van Segwaart*, *Bartholomeusz.* Schepen in Dordrecht.

Juffrouw *Anna van Alblas*, Heeren *Willems* dochter, troude eerst *Ian van Nuyssenburg*; daar na *Huybrecht Tak*, en had by beyde kinderen.

Mr. *Frans van Alblas*, Heeren *Willemsz.* Kunnik ter Grooter Kerk.

JAN VAN ALBLAS, Heeren *Willemsz.* Ambachts-heer vander Mijle, Dubbeldam, en St. Anthonis Polder, Burgemeester in Dordrecht, 1524. 1541. Schepen, 1516. Acht, 1507. sterf 1541. hadde te wyve Juffrouw *Maria de Jode*, *Adriaans* dochter; en wan

Juffrouw *Kornelia van Alblas*, volgt.

Juffrouw *Wilhelmina van Alblas*, Heeren *Ians* dochter, troude *Herman Oem*, *Danielsz.* hadde kinderen.

Juffrouw *Ermgart van Alblas*, Heeren *Jans* dochter, troude *Pieter Muys*, *Jacobsz.* Schepen in Dordregt.

Vrouw CORNELIA VAN ALBLAS, Heeren *Ians* dochter, Ambachts-vrouwe vander Mijl, Dubbeldam, en St. Anthonis-Polder. Hadde getrouwt *Arent vander Mijl*, Heeren *Kornelisz.* Burgemeester in Dordregt 1541. Sy sterf den derden van Somer-maant, 1564. en hy overleed 1580. oud 79. jaren, hadden by den anderen 15. kinderen, meest jonk gestorven.

Het Wapen van Alblas sijn vijf Swarte Ruyten op een Velt van Gout.

ALKEMADE.

95 HENDRIK VAN ALKEMADE, genaamt van Poelgeest, Ridder, wert vermeld met sijn broeder *Floris*, in sekere Landrechte van den jare 1320. des sondags na beloken Pinxteren, en hier agter aanvolgende onder de letter A. wan drie soonen,

Ysbrand van Alkemade, volgt.

Dirk van Alkemade, mede in de voorsz. Chartere van anno 1320. vermeldt, doch van desen blijkt

geen Huwelijk noch posteriteyt.
Floris van Alkemade den jongste, van welke hier onder breder sal volgen.

YSBRAND VAN ALKEMADE, alias van Poelgeest, blijkende by de voorgeciteerde Landrechte de anno 1320. troude Juffrouw *N. van Groenevelt*, en wan

Hendrik van Alkemade, volgt.

Kerstans van Alkemade, troude Juffrouw *N. N.* en wan Juffrouw *Sophia van Alkemade*, wel-

ke troude *Ioban Ysbrant van Yselstein*, blijkende by sekere Acte de anno 1416. alwaar *Ysbrand van Yselstein* voorsz. *Kerstans van Alkemade* sijn

Nnnnn

Sweer,

Sweer, in 't Hollands, Schoonvader noemt.

Ysbrant van Alkemade, van welke hier na

breder sal gehandelt werden.

HENDRIK VAN ALKEMADE, *Ysbrands* soone, troude Iuffrouw *N. N.* en wan

HENDRIK VAN ALKEMADE, die te wyve hadde Iuffrouw *N. Persijn*, des Heeren dochter van Waterland, hy wan

Willem van Alkemade, volgt.

Jan van Alkemade.

Dirk van Alkemade.

Arnout van Alkemade.

Iuffrouw *Jutta van Alkemade*.

WILLEM VAN ALKEMADE, *Hendrix* soone, hadde te wyve Iuffrouw *Lijsbeth van Zanen*, welke voerde een Root Kruys op een Silver Velt, en wan twee dochters, namentlijk Iuffrouw *Agatha van Alkemade*, die te man hadde *Floris van Alkemade*, *Floris* soon, Ridder, Heer van Engelen en Vlymen, en hadden drie kinders, so als volgen sal ter plaatse daar van Heer *Floris* gesproken sal werden. Ten tweeden, Iuffrouw *Machteld van Alkemade*, troude *Herpert van Foreest*, sonder kinders.

YSBRANT VAN ALKEMADE, derde soon van *Ysbrand van Alkemade*, leefde omtrent het jaar 1370. sijn broeder *Kerstant van Alkemade*, was Schepen tot Delf, anno 1371. en heeft gezegelt met het Wapen van Alkemade; hy wan

DIRK VAN ALKEMADE, troude Iuffrouw *Alijt van Yselstein*, *Willems* dochter (haar broeder *Ian van Yselstein* was getrouwt met Iuffrouw *Sophia van Alkemade*, *Kerstants* dochter voornoemt) gelijk blijkt by brieven gedateert anno 1400. des woensdags na St. Thomas-dach, hier agter gevoegt onder de letter B. en wert de voorz. Iuffrouw *Alijd* Weduwe van *Dirk Ysbrantsz.* genoemd, blijkende by Chartre, van den jare 1430. den 14. Marty hier na volgende onder de letter C. en het Land daar inne gementioneert, wert ten huydigen dage als noch beseten by die van den Geslagte van Alkemade; hy wan

KERSTAND VAN ALKEMADE, vermeld by Chartre de anno 1455. den lesten January hier agter volgende onder de letter D. hy koste anno 1450. den 16. April 't Huys en de Hofstede van Lewestein by Voorburg, Leenroerig aan den Huyse van Wassenaar, van *Bartolomeus vander Does*, uyt Zuyt-holland, blijkende by de opdracht de anno 1450. hier agter onder de letter E. Heer *Ian van Wassenaar* noemt hem sijn neve, volgens brieven van den jare 1465. hier naar onder de letter F. hy troude Iuffrouw *Russent de Huyter*, dochter van *Willem* en Iuffrouw *Catharina van Voorhout*, *Pieters* dochter, en wan

DIRK VAN ALKEMADE, die 't voorz. Huys en Hofstede van Lewestein te leen ontving van den Heer van Wassenaar op den 20. November 1469. hier by gevoegt onder de letter G. hy troude Iuffrouw *Margareta van Overstege*, blijkende by der selver Huwelijx contract van den 15. April 1455. onder de letter H. hy wan,

Kerstand van Alkemade, volgt.

Cornelis van Alkemade heeft nagelaten een soon en een dochter, die sonder kinderen gestorven zyn; dan wert met *Elisabeth van Alkemade*, (de welke getrouwt was met *Laurens van Delfgau*, *Hendrix* soon,) en *Kerstant* en *Russent van Alkemade*, ook *Dirk* en *Kerstant van Alkemade*, hun vader en grootvader vermeld anno 1496. by brieven onder de letter I. alwaar *Cornelis van Dorp* hun neven noemt, wiens moeder was *Alijd van Alkemade*, uyt de andere branche.

Iuffrouw *Russent van Alkemade*, trout Heer *Pauwels van Amerzoyen*, Pensionaris van Dordrecht, anno 1496.

Iuffrouw *Elisabeth van Alkemade*, trout *Laurens van Delfgau*.

Iuffrouw *Alijd van Alkemade*, trout *Tielman van Dullekom*, Rekenmeester van Holland in den Hage, stierf 1539.

Iuffrouw *Margareta van Alkemade*, Nonne van St. Aagte te Delf.

KERSTAND VAN ALKEMADE, *Dirx* soone, wert verlijd met het Huys en de Hofstede van Lewestein, den 25. February 1492. als blijkt by brieven onder de letter K. was Schepen van Delf anno 1502. Burgemeester 1507. troude Iuffrouw *Maria van Montfoort*, *Michiels* dochter, sy stierf den 18. January, hy den 21. September 1539. liet na

DIRK VAN ALKEMADE, *Kerstants* soone, ontfangt te leen 't Huys en Hofstad van Lewestein, by brieven van den 22. December 1539. onder de letter L. trout Iuffrouw *Cornelia van den Eynde*, Meester *Huygs* dochter, Pensionaris van Delf; hy stierf anno 1574. begraven tot Haarlem, sy 1596. liet na

Kerstand van Alkemade, volgt.

Iuffrouw *Maria van Alkemade*, trout Heer *Arent van Brederode van Rijnestein*, anno 1580. Houtvester van Holland, en stierf sonder oir.

Iuffrouw *Margareta van Alkemade*, onge-trout gestorven.

Iuffrouw *Petronella van Alkemade*, stierf sonder oir.

Iuffrouw *Magdalena van Alkemade*, troude

eerst Heer *Laurens de Rovere*, van Breda, daar na Heer *Cornelis van Egmont vander Nijenburg*, blijkende by haar Testament in date den 24. July 1611.

Iuffrouw *Elisabeth van Alkemade*, troude *Cornelis van Mierop*, Heer van Hoogwoude, Ontfanger Generaal van de Staten van Holland, sy stierf anno 1604. hy 1608. nalatende 1. *Hugo van Mierop*, Heer van Calslagen, die te wyve hadde Iuf-

Juffrouw *Hester van Ondshoorn*, Vrouw van Sonnevelt tot Alkmaar; 2. *Joachim van Mierop*, Ontfanger Generaal in zijn Vaders plaats; troude Juffrouw *Anna Benning*, tot Amsterdam; en 3. Juffrouw *Maria van Mierop*, die eerst trou-

de *Pieter van Roon*, Balliuw van Putten, sonder oir, daar na Capiteyn *N. van Beringen*, tot Breda.

Paulus van Alkemade, stierf sonder oir.
Jacob van Alkemade, stierf sonder oir.

KERSTANT VAN ALKEMADE, *Dirx* soone, Heer van Lewestein, troude Juffrouw *Anna vander Goes*, *Pieters* dochter, die Balliuw en Dijk-graaf was van Delfland, en naderhand Rekenmeester van Holland, blijkende by Huwelix contract van den 1. April 1578. Hy ontving de Hoffstad van Lewestein te leen den 25. October 1574. als blijkt onder de letter M. en wan,

DIRK VAN ALKEMADE, *Kerstants* soone, troude eerst Juffrouw *Anna Sandelin*, dochter van Mr. *Arnout Sandelin*, Raad in den Hove van Holland, stierf anno 1610. Ten tweeden Juffrouw *Catharina Numan*, *Gerrits* dochter; Ten derden Juffrouw *N. vander Vegt*; hy verhieff de Hoffstede van Lewestein den 29. July 1614. onder letter de N. en wan by het tweede bedde.

Juffrouw *Cornelia van Alkemade*, Vrouw van Iffshot, trout *Philips van Steenbor*; den 4. February 1652.

Johan van Alkemade, trout Juffrouw *Johanna van Snellenburg*, en wan *Dirk van Alkemade*.

Pauwels van Alkemade, trout Juffrouw *Antionette van Lijnden*, die Weduwe was van *Jan van Renesse*, Heer van de Haar; hy wan, 1. Juffrouw *Sophia van Alkemade*; 2. *Dorothea*; 3. *Antionetta*. 4. *Anna Catharina van Alkemade*.

Juffrouw *Anna van Alkemade*, troude *Johan van Lievendaal*.

By het derde bedde,

Kerstant van Alkemade, volgt.

Juffrouw *Catharina van Alkemade*, trout *Hendrik van Lievendaal* tot Oosterhold in Over-Yssel.

KERSTAND of CHRISTIAAN VAN ALKEMADE, *Dirx* soone, Heer van Waalwijk en Lewestein, verheeft by dode sijns Vaders het goet te Lewestein, troude Juffrouw *Magdalena van Egmont vander Nyenburg*.

Volgen de Descendenten van Floris van Alkemade, jongste Soone van Hendrik van Alkemade den eersten.

FLORIS VAN ALKEMADE, jongste soone van *Hendrik van Alkemade*, den eersten; troude *N. N.* en wan

HENDRIK VAN ALKEMADE, *Floris* soone, Ridder, trout *N. N.* en wan

Dirk van Alkemade, volgt.

Floris van Alkemade, Ridder, sterf sonder

kinderen.

DIRK VAN ALKEMADE, Soone van *Hendrik*, heeft nagelaten twee soonen, namentlijk,

Hendrik van Alkemade, volgt.

Floris van Alkemade de jongste, volgt daar na.

HENDRIK VAN ALKEMADE, *Dirx* soone, troude Juffrouw *N. van Egmond*, nalatende een eenige Erf-dochter, Juffrouw *N. van Alkemade*, die troude *N. van Lingen*, Heer van Busené in Vlaanderen, en wonnen een Erf-dochter, Vrouw *Jenne van Busené en Alkemade*, die te man kreeg *Jan van Borsselle*, by Rijpermonde op de Schelde, en lieten na een soone *Jan van Borsselle*, Ridder, die anno 1406. sonder kinders stierf; en doe kwam *Alkemade* op *Simon van Alkemade*, als naaste erfgenaam doe levende; Hy leit begraven in 't Land van Waas in Vlaanderen, in 't Dorp Borfel, voort 'thoge Autaar, met zijn ouders, alwaar haar-lieder Epitaphie op twee farken ingeleit met metaal, te sien is.

FLORIS VAN ALKEMADE, *Dirx* voorz. jongste soone, Ridder, troude Juffrouw *N. van Buren*, des Heeren dochter van Buren; en wan

Johan van Alkemade, volgt.

Simon van Alkemade, die anno 1406. de goederen van Alkemade beërfdte, nalatende eenen

soone, *Hendrik van Alkemade*, van wiens descendenten hier na sal volgen.

JOHAN VAN ALKEMADE, *Floris* Soone, troude *Ida*, dochter van *Jacob*, Heer vanden Woude, en van Juffrouw *Sophia van Egmont*; hy wan

Tsbrand van Alkemade, volgt.

Johan van Alkemade, alias vanden Woude, welken naam hy van zijn moeders wegen aangenomen heeft, en ook sijne nakomelingen der selver Wapenen; troude Juffrouw *Catharina van Valkenisse* uyt Zeeland, hy wan, 1. Juffrouw *Alyd*, (die te man hadde *Johan van Dorp*, Raad Ordinaris in Holland,) 2. *Simon*. 3. *Floris*, beide sonder kinderen gestorven; 4. *Hugo van Alkemade*, troude Juffrouw *N. van Waart*, *Ians*

dochter, en liet na *Floris van den Woude*, die leefde anno 1480. en hadde getrouwt Juffrouw *N. van Molekamp*, die voerde als Poelgeest, en wand daar by *Jacob van den Woude*, stierf sonder oir; Heer *Hugo* was Priester; Juffrouw *Beatrix* hadde te man *Ian van Heemstede*, Ridder, (welke hadde een eenige dochter Juffrouw *Hadewy van Heemstede*, getrouwt met *Roeland le Fevre*, Ridder, Heer van Teems en Liefvelt, welkers nakomelingen den naam van Heemstede aangenomen)

Nnnnn 2

geno-

genomen hebben,) en Juffrouw *Anna*, die troude *N. Busser* in den Hage. 5. *Johan van Alkemade van den Woude*, trout Juffrouw *Magteld van Maalfstede* uyt Zeeland, Weduwe van Heer *Willem van Boshuysen*, en liet na een dochter, die te man hadde *Matthijs van Berendregt* te Leiden, en eenen soone *Ian van den Woude*, overleden 1481. die te wyve hadde Juffrouw *Lijsbeth Uyttenhage*, en wan drie soonen, en twee dochters, nament-

lijk *Ian van den Woude* was Minnebroeder. *Cornelis*, *Carel*, en *Margriet*, stierven sonder oir, en eindelijk *Hillegonde van den Woude*, welke troude Heer *Cornelis Kroefing*, Heer van Benthuysen, en Houtvester van Holland; hy stierf anno 1520. nalatende Juffrouw *Elisabeth Kroefing*, troude Heer *Roelof van Duelken*, alias *van Dongen*, Ridder, en *François Kroefing*, die stert ongetrouwt.

YSBRAND VAN ALKEMADE, *Jans* soone, Ridder, trout eerst Juffrouw *Alijd van Poelgeest*, Heer *Gerrits* dochter; daar na Juffrouw *Agatha van Rietwijk*, *Willem van Rietwijks* erfdochter te Velsen; hy wan by de eerste,

Hendrik van Alkemade, de 13. Land-Commandeur van de Duytse Ordre tot Utrecht, en 't selve vier jaren geweest sijnde, wiert Cathuyser Monnik.

Johan van Alkemade, Priester.

Floris van Alkemade, volgt.

Juffrouw *Stevina van Alkemade*, hadde te man *N. Kuser van Oosterwijk*, en lieten kinders na.

FLORIS VAN ALKEMADE, *Ysbrands* soone, Ridder, Stadhouder en opperste Capiteyn wegens den Grave van Holland te Staveren in Vriesland, wiert aldaar van de Vrieken dootgeslagen; hadde gekogt van *Simon* zijnen neve de Hofstede van Alkemade; troude Juffrouw *Elisabeth*, dochter van Heer *Willem van Cronenborg*;

Willem van Alkemade, Ridder, Raatsheer van den Hove van Holland, stert seer oud sonder kinders anno 1473.

Floris van Alkemade, volgt.

Jacob van Alkemade, stert sonder kinders.

Ysbrand van Alkemade, hadde getrouwt Juffrouw *Aijld*, B. dochter van Heer *Arent van Egmont en Yselsteyn*, stierf sonder oir.

Juffrouw *Margareta van Alkemade*, trout

sy lieten na Heer *Godschalk Oem*, Heer van Wijngaarden, Rentmeester Generaal van Holland, sy stert 1476. hadden kinderen.

Juffrouw *Elisabeth van Alkemade*, troude Heer *Johan van den Boekhorst*, Heer van Noortwijk, en wonnen 18. kinderen.

Juffrouw *Stevina van Alkemade*, troude 1413. Heer *Engelbregt van Spangen*, Ridder, en wan kinders, hy stierf 1432. in de fleur zijns levens.

FLORIS VAN ALKEMADE, *Floris* soone, Heer van Engelen en Vliemen, hadde getrouwt Juffrouw *Agatha van Alkemade*, *Willems* dochter, daar in 't begin van gefegt is; hy leit begraven te Leiden in St. Urselen Klooster; en wan

Floris van Alkemade, volgt.

Juffrouw *Henrica van Alkemade*, Nonne in St. Urselen te Leiden.

Juffrouw *Wilemina van Alkemade*, troude Heer *Johan van Mateneste*, en liet na een dochter, de welke Nonne te Leiden buyten Rijnsburg was.

Juffrouw *Magteld van Alkemade*, troude Heer *Ysbrand van den Couster*, en liet na *Willem van*

den Couster, Ridder, welke beërfdde de goederen van Alkemade, nam voor hem en sijne erven aan de Wapenen van 't selve geslagte; hy troude Juffrouw *Johanna van Swieten*, Vrouw van Opmeer, Seevenhuysen, Segwaart, Rijnsaterwoude, de Lier; en hadden verscheide kinderen, onder welkers posteriteit de voorfz. goederen verdeild zyn.

FLORIS VAN ALKEMADE, *Floris* soone, Ridder, troude Juffrouw *Emmerhalte vander Mark*, *Engelbregts* dochter, Weduwe van *Jan van Swieten*, Heer van Opmeer, gestorven sonder oir anno 1511. en begraven in den Hage ten Jacobijnen, voor 't hoge Altaar.

Volgen de Descendenten van Simon van Alkemade, Floris Soone.

HENDRIK VAN ALKEMADE, *Symons* soone, die anno 1406. de goederen van Alkemade beërfdde, en daar na transporteerde aan Heer *Floris van Alkemade*, Ridder, zijn neve, hadde 2. soonen.

Gerrit van Alkemade, volgt.

Simon van Alkemade, die vermits de grote

vloet van 't jaar 1421. verarmtis, nalatende kinders.

GERRIT VAN ALKEMADE, *Hendrix* soone, die veel van zijn goederen door den inbreuk van den fouten Waart verloren heeft, begaf hem in dienst van den Heer van Egmond, zijn neve, en is tot Egmond met zijn nakomelingen blijven wonen; hy wan

FLORIS VAN ALKEMADE, *Gerrits* soone, troude Juffrouw *Margareta Cloppers*, hy stert 1467. en leyt begraven tot Egmond; hy wan

FLORIS VAN ALKEMADE, stert 1493. begraven tot Egmond; hy wan

Maarten van Alkemade, volgt.

Juffrouw *Margareta van Alkemade*, troude

Ysbrand van Rietwijk, Schout van Egmond 1509. en Dijkgraaf van Geestmer-ambacht, stert 1523.

MAARTEN VAN ALKEMADE, *Floris* soone, troude Juffrouw *Agnes Basche*, hy stert den 16. November 1522. en wan

Floris

Floris van Alkemade, volgt.

Juffrouw *Margriet van Alkemade*, was

Conventueel in het Clooster te Poel by Leyden.

FLORIS VAN ALKEMADE, *Maartens* soone, troude Juffrouw *Elisabeth van Hoef*, hy sterf den 30. Mey 1572. en wan

Jan van Alkemade, volgt.

Juffrouw *Agnes van Alkemade*, troude *Jacob Bam*, hadden kinderen.

Maarten van Alkemade, Jesuit.

Jacob van Alkemade, troude Juffrouw *Maria Bam*, sonder oir.

Nicolaas van Alkemade, liet na 2. soonen, als *Jacob* en *Willem van Alkemade*.

JAN VAN ALKEMADE, *Floris* soon, troude Juffrouw *Agata van Berkenroede*, *Sybrants* dochter, hy sterf den 20. Mey 1585. begraven tot Haarlem, en wan

Sybrants van Alkemade, volgt.

Floris van Alkemade, troude Juffrouw *Godela van Berkenroede*, Vrouw van Berkenroede en groot Linde, hy wan *Hendrik van Alkemade*, Heer van Berkenroede en groot Linde, troude

de Juffrouw *Cornelia Bam*.

Juffrouw *Barbara van Alkemade*, sterf sonder oir.

Juffrouw *Margareta van Alkemade*, troude *Dirk de Ridder van Groenesteyn*.

SYBRANT VAN ALKEMADE, *Jans* soone, Heer van Oud Alkemade by Warmont, troude Juffrouw *Beatrix Duyft van Voorhout*, dochter van *Dirk*, Drost van Sevenbergen, hy wan

JAN VAN ALKEMADE, *Sybrants* soone, Heer van Oud Alkemade, troude Juffrouw *Cristine van Arkel*, hy wan

Juffrouw *Beatrix van Alkemade*, troude *Jacob Kerremans*.

Floris van Alkemade, volgt.

Juffrouw *Agata van Alkemade*, troude *Otto Cuyk van Mierop*.

Dominicus van Alkemade, troude Juffrouw *Josina Cokmans*.

Maria van Alkemade, Carmelitreffe tot Me-

chelen.

Hendrik van Alkemade.

Sybrant van Alkemade.

Jacob van Alkemade, Pagie van sijn Churfurstelijke Doorluchtigheid van Mentz, en naderhand Edelman.

Juffrouw *Anna van Alkemade*.

FLORIS VAN ALKEMADE, *Jans* soon, Heer van Oud Alkemade, troude 1. Juffrouw *Juhana van Berum*; 2. Juffrouw *Maria van Scheltinga*.

Het Wapen van Alkemade is een klimmende Leeuw van Sabel, geharnasseert van Goud, in een Silver Veld.

Let. A.

Floris van Alkemade en Heyndrik van Poelgeest waren twee gebroeders in den jare 1320. en van dese is een Hantveste, spreekende aldus: Ik *Diderik*, Burggraaf van Leyden, Ridder, maake kont allen luyden, dat ik *Isbrand Hendriksz van Poelgeest*, hebbe gegeven van my te houden te Leen dat Huys te Poelgeest, daar die zyde af is de Maarne, en die ander zyde belegen heeft *Dirk van Sassenhem*, die Noortsijde *Diderik van Alkemade* en *Hendrik van Poelgeest* sijn Vader, van mijn Heere mijn Vader te Leene hielt, en *Floris van Alkemade*, mijn Heere mijn Vader opdroeg te vryen eygen, als tot *Hendriks* behoef sijns broeders; voort soo hebbe ik hem verlijt en gegeven te Leen sulck Land, als *Hendrik* sijn Vader opdroeg mijn Heer mijn Vader te vryen, eygen, en hy hem weder gaf van hem te houdente Leene. Ook sal hieten en wesen mijn open-huys, op en of te varen tegens alle Man, sonder alleen

tegens den Heere van den Lande, dat Huys te Poelgeest, op dat *Isbrand van Poelgeest*, noch sijnen mage daar mede niet en verontrechte, waar ook dat saake dat *Isbrand* voorsz beneet ware tegens yemant die hem te machtich ware, soude ik *Diderik* van Leyden Burggraaf, Ridder; *Isbrandt* voornoemt sende twee Knapen, die ik hem met eeren senden mochte, hem te dienen op mijnen kosten, terwijlen toe dat ick hem geholpen hadde tot een goeden bescheyde; en van dese voornoemde goeden, Huys en Land, soo en sullen *Isbranden* kinder voorsz. die hy wettelijk gewonnen heeft of winnen sal, niet ontërit blyven alsoo lange alffer een leeft, 't is Soon of Dochter, en alsoo voort van grade tot grade, en immer den oudsten Soon de voorhant, en waar 't saake dat *Isbrand* voorsz. sterve sonder wettachtige geboorte, soo soude dit voornoemt Huys en Land komen op *Hendrix* ander kinderen van Poelgeest, die hy ge-

N n n n 3

won-

wonnen heeft by der Vrouwen Dochter van Zuytwijk, en dit voornoemde goet Huys en Land binnen achter Susters Kint niet versterven. Te verheergewaden met eenen rooden sparwer, en waar 't fake dat van alle dese voornoemde niemant en bleve die wettelijk gewonnen ware, soo soude dit voornoemde goet, Huys en Land, komen op *Florensen van Alkemade*, of op des voorfz. *Floris* sijne erfgenamen, waar hy doot. Gegeven in den jare 1320. des Sondags naar beloken Pingster.

Let. B.

Ick *Jan van Iffelfteyn*, doe kont allen luyden, dat ik gegeven hebbe, en geve midts defen jegenwoordigen Briefve *Dirk Isebrandsz. van Alkemade* mijnen swager, van echten gunste en vrientschappe derdhalve Mergen Lands, luttel meer ofte min, met de renten die daar af komen, tot fijnen eygen vryen wille daar mede te doen; Welk Land voorfz. gelegen is in den Ambachte van Monster, by Poeldijker Capelle; en heeft belegen aan dat West eynde *Jacob Willem Everhard* en *Andries Jan Moens Soons Soon*, aan die Zuytzyde *Jacob Waart*, aan de Noortzyde *Dirk Boudijns Odzyde Ansems*, en die Capelle in de Poeldijk, aan de Oostzyde Heer *Jan van Heemstede* met eene Laan, en dit voorfz Land heb ik geloof en loove *Dirk Isebrandsz.* te waren, als men een vrye eygen erve schuldigh is te waren, na de rechte van den Lande; voort soo sijn 't voorwaarden, waar 't dat *Dirk* voorfz. aflijvig werde sonder levendige wetachtige geboorte achter hem te laten, soo soude dese goede voorfz. weder komen aan my, of aan Juffrouw *Sophia* mijnen Wyve, die daar langst van ons beyden leeft; In kennisse des waarheys soo hebbe ik defen Brief besegelt met mijn zegel. Gegeven in den jare des Heeren duysent en vier hondert, des Woensdags naar Sinte Thomas-dag, Apostel, en was besegelt met een groene uythangende zegel in eynkelen staarte.

Let. C.

Ik *Geertruyt Jan Heyndrixx*, Weduwe van *Groenewege*, doe kont alle luyden, dat ik verkocht hebbe *Alyd Dirk Isebrandsz.*, Weduwe van *Alkemade* drie

Mergen Lands, gelegen in de Poeldijk, en belegen heeft aan de Noortzyde de Loetlaan, aan dat Oosteynde *Pieter Groen*, aan die Zuytzyde die Capelle in Poeldijk, en aan dat Westeynde de Banweg. En ik *Geertruyt* voorfz. met mijn Voogs hand geloove voor my en mijn naarkomelingen *Alyd* voorfz, en haar naarkomelingen, dit voorfz Land te waren tot eeuwigen dage, en vrye eygen onbekommert Erve; en ik gelye my daar af voldaan en wel betaalt den lesten penning met den eersten. In kennisse der waarheyt, en om dat ik selver geen zegel en hebbe, soo hebbe ik gebeden *Lubbrant Aalbersz* mijnen broeder, dat hy defen Brief voor my bezegelt heeft met sijnen zegel op den 14. dach in Maart, in 't jaar ons Heeren duysent vier hondert negen-en-twintig, na den loop des Hof van Holland.

Let. D.

Johan, Heer van Waffenaar, Ridder, en Burggrave van Leyden, doen kont allen luyden, dat voor ons en onse getrouwe Mannen van Leen gekomen is *Kerstant van Alkemade Dirksz.*, onse Neve en Leenman, en heeft ons met sijn rechte moerwille opgedragen, quytgeschouden, en den rechten eygendom gegeven van sijne eygen erven en goede drie en een halve Mergen Lands, gelegen in onsen Ambachte van Voorfchoten, als onse Mannen hier onder geschreven mit Vonnisse daar op genaamt wijsden, dat wy daar mede in den rechten volstaan mochten; en belent hebben aan die Westzyde *Jan Bakker* en *Philips van Dam*, aan die Noortzyde *Jan Balens*, aan die Oostzyde een Greppel, aan die Zuytzyde *Philips van Dam*; welk Landt voorfz. vandrie Mergen en een halve, aldus vry in onsen handen wesende, behoudelijk ons en een jegelijken sijnen rechts, wy weder verlijt en verleent hebben, verlyen en verleen met fulk wilt van Konijnen als daar nu ter tijd in sijn, of inkomen, voor ons en onse naarkomelingen *Dirk Kerstansz van Alkemade*, en sijne nakomelingen tot een onversterffelijken Erf-leen, die jonge Man voort ouder Wijf, daar sy beyden eeven na sijn, te verheergewaden mit een muyter sparwer, of met vijf schellingen daar voor; Onse voor-

voorgenoemde Mannen waren *Cornelis van 'Dorp* onsen neve, Meester *Arend van Woude*, en *Mathijs die Buzer*. In kennisse van desen, soo hebben wy onsen zegel hier aan ghangen op den lesten dagh van Januario, in 't jaar ons Heeren duysent vier hondert vijf-en-vijftigh, na de loop des Hof van Holland, en was onder uythangende bezegelt met een zegel van rooden wassche, uythangende aan een enkele francijne staart, dewelke van den francijnen Brief gesneden, deurgestecken, en alsoo bezegelt was.

Lett. E.

Jacob, Heere van Wassenaar, en Burggrave van Leyden, doen kont allen luyden, dat voor ons gekomen is *Barthelmeus vander Does*, *Philips Soon*, en heeft ons met sijnen vryen wille opgedragen ten goede geschonden, tot behoef *Kerstants van Alkemade*, een Huysinge metter Hofftede geheten Lewensteyn, gelegen in den Ambachte van Voorburg, met ses Mergen Lands, luttel meer ofte min, welke Hofftede en Land op desen tijd belegen hebben aan de Oostzyde *Pieter van Damme*, aan die Westzyde die Heylige Geest tot Voorburg, aan dat Noorteynde den Heeren weg, en aan dat Zuyteynde de Vliet. Alsoo dat wy behoudelijk ons en een jegelijk sijns Rechts rechtveort weder verlijt hebben, en verlyen mits desen Brieven *Kerstant van Alkemade* voornoemt, die voorz Huysinge mitter Hofftede, en ses Mergen Lands voorz te houden van ons en van onse nakomelingen, hy en sijne nakomelingen tot eenen onversterflijken Erfleen, en altijd te erven op die jonger Man voor dat ouder Wijfs persone, daar sy beyde even na zyn, te verheergewaden als 't versterft met drie goude Vrankrijks Kroonen. Hier waren by over en aan als onse Leenmannen *Claas Jan Woutersz*, en *Witte Willemz*. In oirkonde desen Brief bezegelt met onse zegele. Gegeven den sestienden dach in April, in 't Jaar ons Heeren duysent vier hondert en vijftig, hebbende onder aan uythangende een zegel in roode wassche, aan een dubbelde francijnen staarte.

Lett. F.

Johan, Heer van Wassenaar, van Voorfchooten, en van Catwijk, &c. Burggrave tot Leyden, doen kont alle luyden, alsoo mijn lieve Heer en Vader zaliger gedachte, in 't leste van sijn leven besprak der timmeringe van vier Capelle, vier pont payment's jaars beset en bewijst op een Wooninge Lands van ses Mergen, metten Huysen en Barge, gelegen by de vier Capelle voorz, aan de Noortzyde van de Geest, en is geheten *Pieter Reynerz*. Wooninge, daar voor op stonden vier w. 's jaars, een Capelle tot Leyden toebehoorende, dewelke Wooninge voorz nu gekocht heeft *Kerstant van Alkemade* onsen neve, deselve ons biddende, dat wy hem wilden geven, dat hy die vier pont's jaars by mijnen Heer en Vader besproken ten fabriken voorz, oversetten en bewijzen mochte aan beteren Renten en Landen binnen onsen Heerlijkheyt van Wassenaar, die *Dirk van Veen* noch ses jaren in huur heeft, om vier en eenen halven beyetschen gulden's jaars na uytwijfinge *Kerstants* Briefs, die hy van percelen van Landen in Vorenbroek gelegen, onder sijns selfs zegel bezegelt, daar af gegeven heeft, soo is 't dat wy geneigt der goeder rechtveerdigen bede *Kerstants*, en profijte ons Capels van Bueren voorz, hem gegonnet en gegeven hebben, gonnen en geven, dat sijne voorz Wooninge mitten Huysen, Land, en Barge van de voorz vier ponden's jaars vry, los, quyt, en onbelast sal wesen, sonder arch en list. In kennisse van desen so hebben wy onsen zegel hier onder doen hangen 5. dagen in Junio, in 't Jaar ons Heeren duysent vier hondert en vijf-en-tseftig; en was onder uythangende bezegelt met een zegel van rooden wassche, hangende aan een enkele francijne staarte, die welke van den francijnen Brief gesneden, deurgestecken, en alsoo bezegelt was.

Lett. G.

Johan, Heere van Wassenaar, van Catwijk, van Voorfchooten, &c. en Burggrave van Leyden, doen kont allen luyden, dat wy behoudelijk ons en een jegelijk sijns rechts verlijt en verleent hebben, verlyen

verlyen en verleenen mits desen onsen jegenwoordigen Briefve *Dirk van Alkemade* een Huysinge met eenre Hofftede geheten Lewensteyn, gelegen in den Ambachte van Voorburg, met ses Mergen Lands luttel meer of min, hem aangekomen en besturven van *Kerstant van Alkemade* sijnen Vader, welke Hofftede en Land belegen hebben op die Oostzyde *Pieter van Damme*, aan de Westzyde de Heylige Geest tot Voorburg, aan dat Noorteynde die Heere weg, en aan dat Zuyteynde de Vliet, te houden van ons en van onsen erfven, *Dirk van Alkemade* en sijnen erfven tot eenen onversterffelijken Erfleen, en altijd te erven op die jonger Man voor 't ouder Wijf, daar sy beyden even na zyn, te verheergewaden als 't verschijnt met drie goude Vrankrijke Kroonen. Hier waren by, over en als Leenmannen *Floris van Cralingen*, *Tielman Oem*, en *Jan Oem van Wjngaarden* onsen neve. In oirkonde van desen soo hebben wy onsen zegel hier aan doen hangen, in 't Jaar ons Heeren duyfent vier hondert negen - en - tseftig, den 20. dan van November, hebbende onder aan uythangende een root wassche zegel aan een dubbelde francijne staarte.

Lett. H.

Houwelijkfche Voorwaarden tusschen *Dirk Kerstanz* van Alkemade, en Juffrouw *Margareta Hugenen* van Overstege.

Dirk Kerstanz en *Margariete Huge*
Pieter Neven Dochter.

IN 't Jaar 1455. op den 25. dagh in April soo versamenden in wetachtigen Huwelijk *Dirk Kerstanz* en *Margariete Huge*, *Pieter Neve* dochter, in deser manieren, dat *Kerstant van Alkemade* geeft met *Dirk* sijnen soon voornoemt te Huwelijk, fulke goederen als hier na geschreven staan. In den eersten, in die Poeldijk de helfte van 27. Mergen Weyde, en bruykt *Matthijs Harpers* soon, om 23. Wilhelmus schilden en anderhalf quartier's jaars, hier gaat 's jaarlijkx uyt ses Wilhelmus schilden, soo dat daar blijft achthien Wilhelmus schilden en anderhalf quartier. Item noch in die Poeldijk by die Capelle een Mergen Lands, en

bruykt *Pauwels die Veerman* om drie Rijsche gulden's jaars, Item noch in de Poeldijk op Wernekijns Wateringe twee Mergen Lands, en bruykt *Kerstant Hugenfsz* om 6. Wilhelmus schilden's jaars. Item in den Ambachte van Dorp 15. Mergen, en bruykt *Willem Heyndriksfsz* om 20. Wilhelmus schilden's jaars. Item noch in den Ambachte van Dorp 15. Hond Lands, en bruykt *Machtelt Bruynen* om 4. Wilhelmus schilden's jaars. Item in den Ambachte van Maastrand 8. Mergen Lands, en bruykt *Floortje* om 16. Wilhelmus schilden's jaars. Item noch in Maastrand aan Hofftede 12. pont Hollands's jaars. Item te Ouderschie een Wooninge met Huysinge en Berge, en met negen Mergen Lands, en met den grooten Boomgaarts en kleynen, en met dat Land op die Schie, gelt vyftig pont Hollands's jaars. Item in Stryen 20. gemeten Lands, met een half Huys min een achtendeel van den halven Huys, en gelt 32. Rijsche gulden's jaars, daar die somme r'samen af komt, dat *Kerstant* voornoemt sijnen soon *Dirk* voorfsz te Huwelijk geeft 2. schilden's Jaars, 't een door 't ander den penning getauxeert van 16. komt 1302. schilden 28. guldens 't stuk. Item soo geeft *Machtelt Huge Pieters Neve*, Weduwe, met haren gekooren Voogts hant met *Margariete* haar dochter voornoemt te Huwelijk alfulke goederen als hier na geschreven staan. In den eersten *Cornelis Maliusfsz* 63. gemeten Lands in 't Zuyderland onder *Huge Willemfsz* Huysinge, 't gemet 3. Beyers guldens's Jaars, en een koppel Capoenen op ten hoop, 't gemete gerekent 45. schilden maken 2047. schilden. Item dat Susterhuys ten Baal 3. lynen Lands, gelegen in 't Zuyderland om 4. gulden's Jaars, 't gemet voor 45. schilden, facit 52. schilden en 11. guldens. Item *Gerrit Claas soon* 4. gemet en een half lijn Lands, gelegen in de Nieuhoorn in een meet van 7. gemeten, 't gemet om 3. Beyets gulden's Jaars, 't gemet voor 38. schilden, facit 72. schilden en 9. groten. Item *Huge de Konink* 2. gemeten en 25. Roeden, gelegen in de Nieuwen Hoorn, 't gemet voor 2. Rijsche gulden's Jaars, en een koppel Capoenen op den hoop, 't gemet gerekent 36. schilden, facit 74. schilden. Item *Pieter Willemfsz* 4. gemeten min een lijn, gelegen in Heemvliet, 't gemet 2. 's Jaars, en een koppel Ca-

Capoenen op den hoop, 't gemet gerekent voor 34. schilden, facit 129. schilden. Item *Claas Jan van Eikkenbouts* soon 6. gemeten, gelegen in Heemvliet, den hoop om 15. Beyets gulden 's Jaar, 't gemet van 32. schilden, facit 192. schilden. Item *Pier Pauwelsz* 6. gemeten, gelegen in groot Oosterland, om 15. achtendeel Tarwe 's jaars, 't gemet voor 38. schilden, facit 295. schilden. Item *Pier Jan Willem Claas* soon 3. gemeten, gelegen in den ouden Hoorn, 't gemet om 9. Pieters en een pont Hollands, facit 96. schilden en 11. stuyvers. Item *Claas Lauwen* 2. gemeten, gelegen in den ouden Hoorn, 't gemet om een Pieter, en een pont Hollands 's Jaars, 't gemet van 25. Pieters, maakt 64. schilden en 4. stuyvers. Item *Jan Willem Hugensz* 3. gemeten, gelegen in den ouden Hoorn, 't gemet om 2. Rijnsch 's Jaars, 't gemet van 25. Rijnsch guldens, facit 113. schilden. Item dat Klooster tot Ruggie 10. linnen vry Lards, gelegen in Strijpe Loderland, den hoop om 6. pont Hollands 's Jaars, 't gemet gerekent voor 28. schilden, facit 93. schilden en 3. stuyvers. Item *Kerstiaan* 7. schilden, gelegen in Nyen Hellevoet, in een stuk van 12. gemeten, 't gemet om 2. Pieters 's Jaars, 't gemet voor 26. Pietersz, facit 200. schilden en 10. stuyvers. Item noch aan gelde 787. schilden 28. guldens 't stuk, daar die somme r'samen af beloopt, dat *Machtelt* voornoemt *Margariete* ten Huwelijk geeft 2700. schilden 28. guldens 't stuk. Item soo is 't voorwaarde soo wes goede dat *Machtelt*, *Margariete* haar dochter gegeven heeft ten Huwelijk boven haars Vaders goede, waar 't dat saake dat *Machtelt Margariete* haar dochter verleeft, sonder blyvende blykende geboorte achter te laten, die soude wederom komen aan *Machtelt* voornoemt, en aan haren Erfgenamen. Voort soo is 't ondersproken en hun rechte Huwelikse Voorwaarden, waar 't dat saake dat *Kerstiant* voornoemt, of *Russent* sijn Wyf, eenig van hun beyde aflyvig worde, soo soude *Dirk Kerstiansz* voorz inkomen ter deeling naar Schependoms recht, behoudelijk dat *Kerstiant* voorz, of *Russent* sijn Wyf, eenig van hen beyde die dan in levenden lyve gebleven ware, die soude dan vooren uyt nemen die Huyfinge daar hy nu ter tijd in woont, metten Inboel, en metten Silverwerk, en dey-

len dan voort naar Schependoms recht. Voort zyn 't Voorwaarden dat alle dese voorz goeden, en alle goeden die hen aanbesturven souden mogen wesen, en gaan een erve naar Schependoms recht. Item soo zyn 't Voorwaarden; waar 't dat saake dat *Dirk Kerstiansz* of *Margariet* eenig van hun beyde aflyvig worde, sonder blykende geboorte achter hemlieden te laten, soo soude dan die Erfgenamen van den geene die aflyvig geworden ware, nemen alfulke goeden als hem te Huwelijk gegeven waar; tot alfulke prijs als vooren taxeert staan, en deylen dan voort naar Huwelikse Voorwaarden hier vooren geschreven, te weten dat alle die goeden, die dan in den tijd wesen sullen, die salmen deelen half en half.

Lett. I.

Ick *Kerstiant Dirks soone van Alkemade*, voor my selven, *Cornelis Dirks soon van Alkemade*, ook voor my selven; als wettige Kinderen van *Dirk Kerstiansz van Alkemade*, zaliger gedachte, en van Juffrouw *Margriete* witachtig Wyf van *Dirk* voorz, en Moeder van ons zaliger gedachten, en *Lauweris Hendrikx* soon, als Man en Voogt van *Lijsbeth Dirks* voorz dochter, lyen en bekennen, dat wy verkoft hebben *Meeſter Pauwels van Amerzoyen*, als Man en Voogt van Juffrouw *Russent*, onse mede suster, eene Wooninge staande op de Schie in Ketel-Ambacht, over die Schiede tegens over de Kerk van ouder Schiede, met acht en een half Mergen Lands, twee Bogaarden, Lijnpat, en met allen hun toebehooren, niet uytgefondert, gelijk als *Dirk Kerstians* soon voorz die in sijn leven te gebruyken plag, metten Boomen en Boomgaarden by der Stad van Delf, afgehouden in den Oorlog van Rotterdam, ommē van dien Blokhuyfen te maken. Item noch drie Mergen en anderhalf Hond Lands, als die selven onse Vader liggende hadde ontrent die Poeldijkx Capelle, en daar ontrent in de Poeldijk, en dat na inhoud van de Brieven daar van wesende; En by alsoo datmen vont meer Lands in de twee Brieven begrepen te wesen, dan die voorz drie Mergen en anderhalf Hond, dat sal wesen tot voordeel van den gemeene Erfgenaamen van *Dirk Kerstians* soon, en by alsoo dat-

O o o o men

men bevonde by defelve Brieven min daar te wesen dan drie Mergen en anderhalf Hond, dat fal wesen tot lafte van den gemenen Erfgenamen, welke Brieven wy *Kerstant*, *Cornelis*, en *Laurens* voorfz overgelevert hebben in handen van Meester *Pauwels* voorfz, om fijnen vryen wille van de voorfz Huyfe, Lande, en Sande te doen, als van fijn eygen goet, en gelooven den voorfz *Pauwels* voor ons en onfe Erfgenamen, dat voorfz goet te vryen van allen actien, antale, als een vry goet, uytgefondert den jaarlikfen cijns, en een pont ongewrachts was, en bekennen ons van den voorfz koope, Land, en Sant deugdeliken en wel voldaan te zyn, den eerften pennink met den leften. In kenniffe der waarheyt soo hebben wy *Kerstant Dirck* foon, en *Cornelis Dirckz* foon, by gebreeke van onfen zegelen gebeden onfen lieven Heere en neve Heere *Cornelis van Dorp*, Ridder, en Raad tot Holland, defen Brief over ons te willen bezegelen, 't welk ik *Cornelis van Dorp*, Ridder, en Raad tot Holland, ter beede en liefte van *Kerstant* en *Cornelis* mijnen Neven gaarne gedaan hebbe. En ik *Lauweris* voorfz hebbe insgelijkx defen Brief met mijnen zegel bezegelt, als Man en Voogt van mijn Huyfvrouw *Lijsbeth Dirk*, *Kerstantz* dochter voorfz, op den vyfthienften dach van February, anno veerthien hondert ses-en-tnegentig, na den loop 's Hofes van Holland.

Lett. K.

Johan, Heere van Waffenaar, van Catwijk, van Voorschooten, &c. en Burggrave van Leyden, doen kont allen luyden, dat wy behouden ons en een jegelijken fijns rechts verlyet en verleent hebben, verlyen en verleenen mits defen onfen Brieve *Kerstant van Alkemade, Dirck* foon, de Hofftede van Leeuwenfteyn, mit ses Mergen Lands daar toe behoorende, gelegen in den Ambacht van Voorburg, hem aangekomen en bestorven by doode *Dirk van Alkemade* fijn Vader, te houden van ons, en onfen nakomelingen Heeren van Waffenaar, hy en fijnen nakomelingen tot eenen rechten onversterflijken Erfleene, belent en belegen gelijk die Handvesten en onfen Registeren die daar van zyn, dat al wel

klaarlijken uytwijfen en begrypen. Hier hebben by en over geweest onfe getrouwe Neven en Leenmannen *Jan Oom van Wijngaarden* d'oude, Raad mijns genadigs Heere, en *Godschalk van Wijngaarden*, *Jans* foon. In oirkonde van defen soo hebben wy onfen heymelijken zegel hier aan doen hangen, en om der meerder feekerheyt onfe gewoonlijke handteyken hier beneden opgeftelt, in 't Jaar derthien hondert twee-en-tnegentig, na den beloope 's Hofes van Holland, den vyf-en-twintigften dach in Februario.

Lett. L.

Jacob van Lingne, Grave van Faulquenberge, Baron van Belloel, van Waffenaar, &c. Burggrave van Leyden, Heere van Monstroel, van Thullijn, Rammenguy, &c. als Man en Voogt van Vrouwe *Maria van Waffenaar*, doen kont allen luyden, dat wy behouden ons en een jegelijken fijns rechts verlijt en verleent hebben, verlyen en verleenen mits defen onfe tegenwoordigen Brieve *Dirk van Alkemade, Kerstantz* foon, een Huyfinge met eenre Hofftede geheeten Leuwenfteyn, gelegen in den Ambachte van Voorburg, met ses Mergen Lands luttel meer of min, hem aangekomen en besturven by doode van *Kerstant van Alkemade* fijnen Vader, welke Hofftede en Land belegen hebben op de Ooftzyde *Pieter van Damme*, aan die Westzyde den Heyligen Geest tot Voorburg, aan dat Noorteynde de Heere wegh, en aan dat Zuyteynde de Vliet. Te houden van ons en van onfen erven *Dirk van Alkemade Kerstantz*, en fijnen erven tot een onversterffelicken Erfleene, en altijd te erven op de jonger Man voor 't ouder Wyf, daar fy beyde even na zyn; te verheergewaden als 't verschijnt met drie Vrankrijfsche Kroonen; hier waren by over en aan *Crispijn van Bosbuysen*, en *Otto van Malfen*, Leenmannen der Graaffelijckheyt van Holland in absentie van onfe Mannen. In oirkonde van defen hebben wy onfen zegel hier aan doen hangen, in 't Jaar ons Heeren duysent vyf hondert en seven-en-dertig, den twee-en-twintigften van December. Hebbende onder aan uythangen een root wassche zegel, aan een dubbelde francijne staarte.

Lett. M.

Lett. M.

Philips, Grave van Ligné, Baron van Belloiel, en van Waffenaar, Burggrave van Leyden, Heere van Voorfchooten, Catwijk, Valkenburgh, &c. Raad en Kamerling des Konings Majesteits, Ridder van den Gulde Vliese, &c. doen kont allen luyden, dat wy behouden ons en een jegelijken sijns rechts verlijt en verleent hebben, verlyen en verleenen mits desen onsen Briefve *Korftiaan van Alkemade*, eene Huyfinge en Hofftede geheten Leeuwefteyn, gelegen in den Ambachte van Voorburg, mit fesse Mergen Lands, luttel min ofte meer, belent deselve Hofftede en Land op de Ooftzyde *Pieter van Damme*, &c.

Den voorfz *Korftiaan* als oudfte soon en naaste Leenvolger, aanbestorven by doode van wyle *Dirk van Alkemade* sijnen Vader zaliger. Te houden van ons, onsen erven en nakomelingen tot een onversterffelijken Erfleene, en altijd te erven op de jonge Man voor 't ouder Wyf, daar fy beyde even na zyn; te verheergewaden als 't verschijnt met drie Vrankrijksche Kroonen, &c. 't Oirkonde hebben wy onsen zegel hier aan doen hangen, den vyf-en-twintigften Octobris, anno vyfthien hondert vier-en-tseventig.

Lett. N.

LAmoral, Prince van Ligne, en des Heyligen Rijkx, Grave van Faulquenberge, en van Nechim, Marquis van Robais, Senefchal van Henegouwen, Banderheer van Belloiel, Waffenaar, Vive en Cheslijn, Heere van Montrevil, Thuin, Estambruge, Ellegmes, Lestran, Ridder van 't Gulde Vlies, &c. doen kont allen luyden, dat op huyden date van desen voor onsen Stadhoud

Mr. *Cornelis vander Hoog*, en Mannen van Leenen hier na genoemt in proprie perfoone gecompareert is Jonker *Christiaan van Alkemade*, en heeft ons met haren hant en mont opgedragen en getransporteert, draagt op en transporteert mits desen, sonder yet meer daar aan te behouden, als Mannen wijfen dat recht was, ten behoeve van *Dirk van Alkemade* sijnen soon, een Huyfinge met een Hofftede geheten Leeuwefteyn, gelegen in den Ambachte van Voorburg, met ses Mergen Lands luttel meer ofte min, belent de selfde Hofftede en Land nu tegenwoordiglijken *Dirk Gerrit Japen* aan de Ooftzyde, de voorfz Jonker *Dirk van Alkemade* aan de Westzyde, aan dat Noorteynde de Heere wegh, en aan dat Zuyteynde de Vliet. 't Welk aldus gedaan zynde, hebben wy terftont wederom, behouden ons en een jegelijken sijns rechts, verlijt en verleent, verlyen en verleenen mits desen onsen Briefven den voorfz Jonker *Dirk van Alkemade*, de voorfz Huyfinge met een Hofftede geheten Leeuwefteyn, met ses Mergen Lands luttel min of meer, belent en gelegen in den Ambachte van Voorburg als boven, te houden van ons en onsen erven en nakomelingen Heeren ende Vrouwen van Waffenaar, *Dirk van Alkemade* voorfz zijn erven en nakomelingen tot een onversterffelijk Erfleene, en altijd te erven op de jonger Man voor 't ouder Wijf, daar fy beyden even na zyn; te verheergewaden als 't verschijnt met drie Vrankrijksche Kroonen. En van desen voorfz Leene heeft ons huldt, eer en manschap gedaan de voorfz Jonker *Dirk van Alkemade* alles na behooren. Daar by, aan en over waren *Hendrik van Coesvelt*, en *Cornelis van Haasten*, onse Leenmannen. Des 't oirkonde hebben wy onsen zegel hier aan doen hangen, den negen-en-twintigften July anno seshien hondert veerthien.

A L M M O N D E.

96 **H**Et is seker, dat die van Almmonde gesprooten zyn uyt den Huyse der oude Baander-heeren van Stryen, van het Ambacht van Almmonde, dat voor den Jare 1421. te leggen placht in de verdronken Weert van Zuyd-Holland, in 't Oosten van Hoekenesse, in 't Zuyden van Drimmlen, in 't Westen van Dubbelmonde, en in 't Noorden ter halver Maze, tegens den mond van de Riviere den Alm, groot hemels breete 1291. Mergen.

JAN VAN ALMMONDE, vermeld anno 1315. liet na
Jan van Almmonde, trout N. N. en liet na | *Almmonde*, Canonik tot Wijk; 2. *Andries van*
Willem van Almmonde, die wan 1. *Willem van* | *Almmonde*, Canonik te Geervliet; 3. *Belie van*
 Ooooo 2 Alm

Almmonde, Nonne te Rijnsburg. 4. *Bregte van Almmonde*, Nonne ter Lee.
Willem van Almmonde, volgt.

Hugo van Almmonde, troude *N. N.* en wan *Jan van Almmonde*, en *Jacob van Almmonde*.

WILLEM VAN ALMMONDE, Soone van *Jan van Almmonde*, en van *N. N.* wan by sijn Huysvrouwe drie soonen, als

Jan van Almmonde, volgt.

Claas van Almmonde.

Wissche van Almmonde, met sijn twee voorz

broeders, mitsgaders beide soonen van sijn oom *Hugo van Almmonde*, verlijd met oud en nieuw Pernis anno 1368. als volgt onder de letter A.

JAN VAN ALMMONDE, *Willems* soone, is vermits sijn broeders sonder wettige geboorte overleden, in dat aanpart van het voorz Leen, volgens nader verlijdbrief in date den 20. Marty 1380. gesuccedeert; en is ook Leenvolger geweest van *Jan van Almmonde*, *Hugen* soone sijn neve, 1401. so dat *Jacob van Almmonde*, tweede soon van *Huyg* voorz, al voor die tijd mede sonder wettige geboorte moet overleden zyn; hy wert ook genoemt Erfgenaam van *Jan van Almmonde*, *Hugen* soone, sijne neve, in sekere transport Brief, voor Schepenen van Pernisse gepafseert, in date St. Peters-dach ingang Oost, anno 1412. Hy troude eerst *Elisabeth van Teilingen*, dogter van *Simon van Teilingen*, en van *Barta*, suster van *Sweder*, Burggrave van Montfoort; naderhand *Maria N.* en wan by de eerste Vrouw,

Jan van Almmonde, Ridder, wert met sijn broeder *Simon* vermeld in de Brief van Schepenen van Stryen, hier na volgende onder de letter B. troude *Maria van Cralingen*, dochter van *Philips van Cralingen*, en van *Elisabeth van Hodenpijl*, en wan daar by vijf kinderen, namentlijk, 1. *Willem van Almmonde*, stierf sonder oir. 2. *Philips van Almmonde*, Ridder der Duytse Ordre. 3. *Cornelis van Almmonde*, Rentmeester van den Heer van Gaasbeek, Putten en Stryen, stierf sonder oir. 4. *Elisabeth van Almmonde*, troude *Johan Boot*, ook Rentmeester van den Heer van Gaasbeek, van Putten, van Stryen, Soone van *Arent Boot*, en van *Machtild van Slingelant*; hy stierf anno 1449. den 3. February. 5. *Haze van Almmonde*, trout *Floris van Botland*, *Ians* soon. Dese vijf kinderen werden vermeld in de geregtelijke Brief van opdracht vanden jare 1418. hier agter volgende onder de letter C. en vermits alle drie dese soonen, namentlijk *Willem*, *Philips* en *Cornelis*, sonder wettige descendenten kwamen te overlijden, zyn hunne Lenen gekomen op de oudste soon van haar suster *Elisabeth*, Heer *Andries Boot*, Ridder des Duytse Ordens, ook som-

tijdsgenoemt *Andries van Almmonde*, overleden den 22. Augusty 1489. nalatende tot sijn Leenvolger *Cornelis Boot*, Capiteyn, desselvs broeder. Sie Oudenhovens Zuyt-holland, pag. 302.

Simon van Almmonde.

By de tweede Vrouw.

Philips van Almmonde, Rentmeester van Putten anno 1407. liet na, 1. *Willem van Almmonde*, Dijkgraaf in Putten, vermeld anno 1434. en by den Heer van Gaasbeek in sekere Brieven anno 1432. genoemt sijnen neve. 2. *Cornelis van Almmonde*, met sijn broeder *Philips* vermeld, als gerfden in Geervliet anno 1436. hy wert by den Heer van Gaasbeek verlijd, als volgt onder de letter D.

Dirk van Almmonde, troude *N. N.* en wan *Willem van Almmonde*; *Cornelis van Almmonde*; *Jacob van Almmonde* en *Arent van Almmonde*, welke noch vermeld wert anno 1457. en na liet *Philips van Almmonde*, Deken tot Geervliet, die noch leefde anno 1485.

Cornelis van Almmonde, volgt.

CORNELIS VAN ALMMONDE, Soone van *Ian van Almmonde*, en van *Maria N. N.* troude *Maria van Zuytwinde*, uyt den Huys van Stryen; en wan

CORNELIS VAN ALMMONDE, Schiltknaap, woonende te Geervliet, stierf omtrent den jare 1457. hy hadde de wyve *Heilwig van Botland*, *Aalsten* dochter uyt Zceland, haar moeder was *Haamstede*; hy wan

Ian van Almmonde, volgt.

Elisabeth van Almmonde, hadde te man *Cornelis van Dorp*, *Ians* soone, en van *Alijd van Alkemade*, hy was Ridder geslagen anno 1486. en wan kinderen.

Hillegond van Almmonde, troude anno 1457.

Adriaan van Overstege, Burgemeester te Dordrecht, die stierf anno 1497. nalatende *Cornelis van Overstege*, die te wyve hadde *Catharina van Coeveringen*; hy stierf anno 1525. begraven tot Bergen op Zoom.

JAN VAN ALMMONDE, Soone van *Cornelis van Almmonde*, en van *Heilwig van Botland*, hadde te wyve *N. van Drenkwaart*, *Boudewijns* dochter, en van *Maria van Heenvliet*, en wan

JACOB VAN ALMMONDE, Raad in den Hove van Holland, Hoog-Heemraad van Delfland en Schieland, Stadhouder van de Lenen van Lek en Polanen; hy besat de Hofftede van Wena in Maastrand, en Altena buyten Delf; en hadde getrouet *Catharina van Eversdijk*, dochter van *Anthony van Eversdijk*, Raad in den Hage, en van *Cornelia van Nieuhoven* uyt Vlaanderen; hy stierf anno 1504. nalatende,

Mr. Ian van Almmonde, volgt.

Mr. Michiel van Almmonde, stierf sonder oir.

Arendine van Almmonde, troude anno 1414.

Gisbert van Duvenvoorde, *Arents* soone, en van

Margareta van Yffelsteyn, en wan een soone, die ongetrouet stierf, hy hertroude naderhand aan *Anna van Noortwijk*.

Anna van Almmonde, troude eerst *Jacob van Ma-*

Matheneffe, soone van *Philips*, en van *Maria van den Woude*, hy stierf schiekelijk oud zynde 30. jaren anno 1515. sonder kinderen; daar na troude sy *Bartholomeus van Egmont*, loone van *Otto van Egmont*, Heer van Kenenburg, en van *Catharina van Raaphorst*; hy stierf anno 1559. sy

feer oud sijnde anno 1561.

Hillegond van Almmonde, Nonne in St. Aagten te Delf.

Maria van Almmonde, Nonne te Loosduyren.

N. van Almmonde, insgelijx Nonne aldaar.

JAN VAN ALMMONDE, Soone van *Jacob van Almmonde*, en van *Catharina van Eversdijk*; was Heer van Buekelsdijk, Blemmendijk, Wena, en Altena, buyten Delf, alwaar hy woonde; was ook Hoog Heemraad van Delfland, troude *Petronella vander Werve*, Heeren *Arts* dochter, Ridder, Heer van Gyessen Oudekerk, en wan,

Abraham van Almmonde, volgt.

Jacob van Almmonde, besat de Hoffstede van Wena en Altena, was Hoog Heemraad van Schie-land, en Meesterknaap van de Houtvesterye, stierf ongehylikt in den Hage, den 10. December 1609. oud 74. jaren, en was de laatste mans oir, dies de Wapenen van Almmonde, met hem na ouder gewoonte begraven wierden.

Barta van Almmonde, hadde eerst te man *Anthony Suys*, Daniels soone, Heer van Gryfenoort, en wan *Pieter Suys*, Heer van Gryfenoort, die anno 1603. ongetrouwt stierf, oud 60. jaren; daar

na troude sy *Jacob Pijnsen van Offem*, en wan veel kinders.

Anna van Almmonde, hadde te man *Lieven de Stoppelare*, Edelman van Gent, en wan *François* en *Ian de Stoppelare*; mitsgaders *Petronelle de Stoppelare*, die getrouwt hadde *Mr. Adriaan vander Goes*, Raad Ordinaris, en Rekenmeester van den Prince van Orangie, en hadden kinders.

Magdalena van Almmonde, geestelijke dochter, stigte het Huys van Almmonde tot Delf op 't Bagijnhof.

ABRAHAM VAN ALMMONDE, Soone van *Ian van Almmonde*, en van *Petronelle van der Werve*, besat het Huyste Altena; was Hoog Heemraad van Delfland, Burgemeester der Stad Delf, 1574. Curateur van de Academie tot Leyden, 1592. troude eerst *Catharina, Dirx* dochter van *Loeven*, ten tweden *Maria de Groot, Hugem* dochter; hy wan,

Ian van Almmonde, Balliuw van Stryen, stierf ongehylikt anno 1595.

Jacob van Almmonde, stierf Jongman anno 1600.

Peternella van Almmonde, troude *Ioost van Imbise*, Capiteyn, sy stierf tot Delf anno 1612.

Elisabeth van Almmonde, stierf anno 1615. hadde te man *Pieter van Hinioffa*, President van den Hove van Holland, die stierf anno 1616.

nalatende kinderen; van dewelke *Clara* troude *Iohan van Wassenaar*, Heer van Duvendoorde, soone van *Arent van Wassenaar*, en van *Theodora van Scherpenfeel*.

Maria van Almmonde, troude anno 1595. *George de Bye*, Thesaurier Generaal der Geunieerde Provinciën, en eerste Rekenmeester in den Hage, en hadden kinders, sy was de laatste Vrouws-perfoon van dese Stamme.

Het Wapen van Almmonde is eerst geweest 3. Gulde Saultoirs op Sabel, gelijk Heer *Jan van Almmonde*, Ridder, dit voerde anno 1399. welk Wapen sijn Kinderen quartierden met Teylingen, maar na dat de Stammen van Sevenbergen, Besoyen, Zydewy, Drimmelen, Dubbelmonde, Wioldrecht, alle uyt den Huyse van Stryengespooten, verstorven waren, hebben die van Almmonde de volle Wapenen van Stryen aangenomen, te weten drie Saultoirs van Keel op Goud.

Lett. A.

WY *Zweder van Apcoude*, Heere van Gaasbecke, van Putten, en van Stryene, maken kont en kenlike allen luden, dat wy verlyet hebben, ende verlyen *Jan van Almmonde*, *Claas* en *Wische van Almmonde*, gebrueders, die *Willems* kinderen van *Almmonde* waren, en *Jan* en *Jacob van Almmonde*, die *Huge* kinderen van *Almmonde* waren, onse neven, van ons en van onse nakomelingen te houden, hem en hoeren nakomelingen, tot eenen rechten Erfleen alfulke Heerlijkheden en Goeden als hier na beschreven staan. In den eersten, dat Ambacht van oude Pernisse en van nieuwe

Pernisse, en die boeten die daar in verschinen sellen tot drie pond swerten toe, en daar beneden, en wat boeten gevielien binnen desen Landen voorschreven, die boven drie pont swerten dragen, die souden dese kinderen van Almmonde voorschreven, of hoere Schoute van hoere wegen onsen Balliuw aanbrengen, sonder merren, en hem die laten berechten, gelijker wijs als ons toebehoort. Voert soo sellen si hebben die boeten van Schepenen, te wederseggen binnen dese Landen voerschreven. En si en sellen noch en mogen niemant te ghizel gedagen, dan van alsulken boeten als tiegens hem ver-

Ooooo 3 buert

buert mogen wesen; en die Corentiende, en die Lamtiende in oude Pernisse en in nieuwe Pernisse, in alre manieren, als 't haar Ouders, en si tot heer toe gebragt hebben. Item *Huge Claas* soens *Gars*, in alre manieren, als sy 't heer toe gehouden hebben. Voert soe sellen die scheidende en die palen van oude Pernisse en van nieuwe Pernisse bliven in alre manieren, als 't hoer Ouders, en si tot huden desen dage toe beseten hebben, en om dat wy willen, dat alle Zaken en Voerwaarden voerscreven witteliken en wel gehouden worden van ons en van onsen nakomelingen, hem en hoere nakomelingen, soo hebben wi desen Brief open bezegelt met onse zegel, tot eenre orkonde en in kennisse der waarheyt. Gegeven in 'tjaar ons Heeren duysent drie hondert acht-en-estig, des donres-dages na half Vasten.

Lett. B.

WY *Jan Snelle Humans* soon, en *Jan Maartens* soon, Schepenen in Stryen, orkonde en kennen, dat voor ons quamen Heer *Jan van Almmonde*, Ridder, en *Simon van Almmonde*, gebroeders, dat sy verkoft hadden *Jan van Almmonde*, *Willems* soon horen Vader, de helfte van veerthien meten Lands, strekkende vander Loede totter Masen toe, waar van die ander helfte *Wouter van Teylingen*, Heeren *Simons* soon, hoir beyder Oem toebehoort, van welke Land voersz Heer *Jan* en *Simon* voersz hoir belijden den eersten pennink metten lesten waal vernoegt en betaalt, en geloefden dit selve Land te vryen en waren jaar en dach na den recht van den Lande; In kennisse der waarheyt soe hebben wy Schepenen voersz desen Brief bezegelt

mit onse zegelen. Gegeven in 'tjaar ons Heeren duysent vier hondert twee, op St. Victoers-dach.

Lett. C.

SChout, Schepenen en Rade der Stede Delft, oirkonden, dat Jonkvrou *Maria van Cralingen*, Heeren *Jans* Wyf was van *Almmonde*, mit hoir Voigts hant, heeft opgedragen en overgegeven *Willem*, *Philips* en *Cornelis van Almmonde*, hoire soonen, Jonkfrouwen *Lysabeth*, *Jan Boot Arend* soons Wyf, en *Haze* hoire dochteren, alinge alsulke goeden, als sy hadde in Almvoet, Uytalm, en Stryen. In kennisse der waarheyt hebben wy desen Brief bezegelt met onser Stede zegel ten saken, in 'tjaar ons Heeren duysent vier hondert en achthien, op St. Lucien-dage.

Lett. D.

Jacob, Heere te Gaasbeeke, te Apcoude, te Putten, en te Stryen, beliest en consenteert sijnen liven neve *Cornelis van Almmonde*, *Philips* soon, de koop van *Duwe Simons Hille*, en *Huge Claas* soons *Gars*, den Ommeloop van groot Puttermoer, en kleyn Puttermoer, mit Thienden, mit Vrylande, en met Jaarschote, en mit allen sijnen Ommeloop, en toebehoren, &c. en Pierschille, en Drommehille, &c. belovende hem *Cornelis van Almmonde*, en sijnen nakomelingen te houden, en te beschermen tot eeuwigen dagen in desen voersz goeden, vry en onbelast, &c. Gegeven in 't jaar ons Heeren duysent vier hondert vier-en-veertig, op onser liever Vrouwen avont assumtio.

A R K E L.

97 **D**ie van Arkel werden gehouden voor een van de eerste en voornaamste Geslagten, die in Holland zyn bekent geweest, waar van ons overig gebleven is het gemeyn spreekwoort:

BREDERODE DE EDELSTE,
WASSENAAR DE OUTSTE,
EGMONT DE RYKSTE,
ARKEL DE STOUTSTE.

Heyman wert genoemd de eerste Heer van Arkel, was een vroom Ridder, die in Holland komende, om sijn bysondere deugden en diensten van Grave *Diderik de II.* met de voornoemde Heerlijkheyt wert

wert begiftigt, gelijk *Pontus Hentenus* in zijn Genealogie van de voornoemde Heeren vermeldt; dog *A. Kemp* in zijn Beschryvinge van Gorinchem en den Lande van Arkel, dese Heeren wat hooger opstellende, segt dat een van des voornoemde *Heymans* Voor-ouders, met namen *Jan*, lang voor de komste der Graven van Holland, soude zyn geweest de eerste die het Land van Arkel begrepen heeft, dewelke in 't jaar 641. en 642. ten dienste van *Dagobert*, Konink der Fransén, soon van *Lotharis*, onder 't beleyt van *Puppijn van Herstal*, Hertog van Brabant, in de Nederlanden gekomen zynde, de baldadige Vriessen en Saxen heeft overwonnen, en het sterke Slot Wiltenburg, nu Utrecht, helpen innemen; hier over heeft Konink *Dagobert* hem begiftigt, en in vryen eygendom gegeven een grote streek Lands, gelegen tusschen de Rivieren de Lek en Waal, aan de Rivier de Linge met allen toebehooren, (uyt welker oorzaak *Hovens*, Abt van Egmont, in zijn Chronijk seyt, dat de Heeren van Arkel een geheele Eeuw voor d'eerste Graaf *Diderik's* komste een groot deel van Holland beseten hebben,) daar desen *Jan* een Kerk boude, alwaar eertijds de Romeynen haar Leger-plaats gehad hebbende, een Tempel gestigt hadden ter eeren van *Hercules*, die sy aldaar vierden; en hier van soude dese Land-streek de letter H. weggenomen, en sonder aspiratie uytgesproken zynde, de naam van Erkel of Arkel gekregen hebben. Dog eenige jaren hier na de Vriessen, Denen en Noormannen dese Landen wederom overvallende, verbranden sijn Kerk, distruerden sijn Goederen, en versloegen sijn onderfaten, soo dat hy de vlugt neemt, trekt in Vrankrijk, en bleef wonen te Pierrepont, alwaar hy stierf, nalatende een soon, genaamt *Heyman*, die mede tot Pierrepont overleden is, en by sijn Huysvrouw gewonnen heeft *Jan*, dewelke aldaar een vasten Burg makende, door toedoen van *Brancion*, broeder van den Heer van Baar ter neder gesmeten wiert, waar over hy toornich zynde hem om 't leven brengt, en alsoo desen was van 't maagschap van *Diderik de III.* Konink van Vrankrijk, vlugten hy door raad sijner vrienden met sijn Huysvrouw *Elsebeen* naar 't onbewoont Land van Arkel, en doet in 't jaar 694. hermaaken de Kerk, die in 't jaar 697. gewijt wert van Bisschop *Sigibert*, mede broeder van *Willebort*, Bisschop en Bekeerder deser Landen tot 't Christen gelove, ter eeren van *Maria*; hy stierf met sijn Huysvrouw tot Arkel, en wert aldaar begraven, nalatende *Heyman*, die troude *Tekla*, dochter van *Wollebrant*, soon van den eersten Heer van Egmont, die eerst *Puppijn*, Konink van Vrankrijk, en naderhant Keyser *Karel de Groote* sijn soon in den Oorlog diende, en wert in sijn oude dagen in een strijd die hy tegen de Heydense Saxen hadde, aan de Rivier de Elve verslagen in 't jaar 783. hebbende by sijn Huysvrouw gewonnen *Jan*, die Keyser *Karel de Groote* Burgvoogt maakte tegens de Westphalingen, in 't jaar 798. en na, onder Keyser *Lodewijk de Goedertieren*, sijn soon in den Oorlog diende; hy stierf in 't jaar 856. sijn Graf-plaats wert gesien te Ingelhem ontrent den Rhijn by Mentz; hy wan *Heyman*, Ridder, eerst Hoveling van Keyser *Lodewijk*, daar na Kamerheer van den Hertog van *Loterik*, en troude *Helena*, een Heeren dochter uyt Vrankrijk, en stierf heel oud in 't jaar 915. tot Manderscheyt by Trier begraven; hy hadde twee soonen *Fop* sijn Leenvolger en *Jan*. *Fop* is in den Slag die *Lodewijk de IV.* Konink van Vrankrijk dede tegens *Hendrik den Vogeler*, Rooms-konink, om 't besit van *Lotherig* verslagen in 't jaar 935. en in St. Nasarius Kerk in Loreynen begraven, en heeft gewonnen

HEYMAN, dewelke was in dienst van Keyser *Otto de Groote*, die hem met veel Volk naar Nederfaxen nu Oostvriessland stuert, van waar hy *Silla*, dochter van *Tielman*, aldaar Landvoogt, sonder haar Vaders weten wegvoert, naar Holland vlugt en haar troude, wert van Graaf *Diderik de II.* wel ontfangen, die hem sijn Hof-meeester maakt, of naar 't seggen van andere sijn Stadhouder van Vriessland, en begiftigt hem met de Landen van Arkel, die Konink *Dagobert* sijn Voor-vader gegeven had; bleef aldaar gelijk sijn nasaten wonen, en stierf in 't jaar 980. of soo andere willen 990. en naar 't seggen van *A. Kemp* 996. *Heyman* eerste Heer van Arkel, heeft gewonnen

Foppo, Heere van Arkel, volgt.

Dodo van Arkel, van dewelke men seid, dat | de geslagten van *Daalem*, *Gellecom*, *Kedichum*, *Zeventer* en *Haafsten*, gekomen zyn.

FOPPO, Heer van Arkel, soone van *Heiman*, en van *Silla*, des Landvoogts dochter van Oostvriessland, stierf anno 1008. hadde getrouwt *Maria*, des Heeren dochter van *Oym* in de Betuwe; en wan

JOHAN, Heer van Arkel, stierf in Sirien tegen de Heidenen anno 1034. hadde getrouwt *Elisabeth*, (by Gouthoven te onregte genaamt *Willemijne*) dochter van *Willem*, Graaf van Cuyk op de Mase; en wan,

JOHAN de tweede Heer van Arkel, bleef doot voor Ysselmonde anno 1077. of soo als *Pontus Hentenus* segt 1082. hy was Fondateur van de Kerke tot Spijk, en hadde getrouwt *Margareta*, des Heeren dochter van *Alena*; en wan,

Johan van Arkel, volgt.

Johanna van Arkel, die te man hadde Heer *Robbert van Heusden*, soone van Heer *Jan van Heusden*, en van *Magtild*, des Heeren dochter | van *Steinsurd* by Bentem, en wan kinders. *N. van Arkel*, troude *Gerrit*, Heer van Teilingen, soone van *Simon*, den eersten Heer van Teilingen, en van des Heeren dochter van *Alena*.

JOHAN VAN ARKEL, soone van *Jan de II.* en van des Heeren dochter van *Alena*, stierf, uyt sijne pelgrimagie 't huyskomende, en onderwegen siek geworden zynde, anno 1112. hy hadde te wyve *Alyd van Heusden*, susters van *Robbert van Heusden*, sijn Schoonbroeder; en wan

Johan van Arkel, volgt.

| *Folpert*, Heer van Asperen en Leerdam, heeft by

by zijn Vrouwe nagelaten twee soonen, als *Gerrit van Asperen*, die sonder kinderen stierf, (hebbende Asperen verkocht aan zijn neef, den Heer van Arkel) en *Folpert van Leerdam en Haastregt*, alwaar hy, soo als Gouthoven verhaalt, van den Duyvel van de straat opgenomen en weggevoert wierde om zijn boos leven omtrent den jare 1167. nalatende een soone *Pelgrim van Leerdam*, die mede, volgens 't getuygenis van den voorverhaalden Schryver, aan de Duyvel hulde en manschap beloofd hadde, en van deselve in de Schuyt verdronken wierde in de gedaante van een swart paart springende, so dat die omviel; *Sit fides penes anshorem*; en kwam als doen, namentlijk omtrent het jaar 1204. de Heerlijkheid van Haastregt aan den Heer van Arkel.

Hugo, Heer van Botterflood; Blokland en Spijk, wierd in de tweede Slag van Grimbergen in Brabant, met zijn oudste broeder *Jan van Arkel* verflagen, anno 1144. nalatende by zijn Vrouwe *Herbaren*, Heer van Botterflood en Spijk, welke in den Strijd te Coevorden, met den Heer van Arkel zijn neve anno 1225. verflagen wierde, seer oud geworden zynde; hy hadde gewonnen *Herbaren*, Heer van Botterflood, die anno 1250. vermeld wert, en nagelaten heeft *Hugo*, genoemd *Butterman*, Heer van Botterflood, een sterk vroom man, welke mede geweest is in de bloedige Strijd van Cortrijk, tot hulp van de Vlamingen tegen de Francen, en stierf van een kwetsure aldaar gekregen anno 1302. begraven tot Axel in Vlaanderen.

JOHAN VAN ARKEL, Soone van *Jan de III.* en van *Alyd van Heusden*, wiert in de tweede Strijt van Grimbergen, met zijn jongste broeder *Hugo van Botterflood*, anno 1144. verflagen; hy hadde getrouwt *Petronelle*, des Graven dochter *vander Are* uyt Duytsland; en wan,

JOHAN VAN ARKEL, de V. van dien naam, Ridder geslagen in 't Heylige Land, alwaar hy stierf anno 1176. hadde getrouwt *Geertruyt*, des Heeren dochter van *Loon en Steenvorden*; en wan

JOHAN VAN ARKEL, de VI. van dien naam; hy timmerde 't Slot te Heukelom, 't geen met 'er tijd een Stedeken is geworden; hy wiert verflagen met zijn neve *Herbaren van Botterflood* in den Strijt van Coevorden anno 1225. en hadde getrouwt *Margareta*, Heer *Baldewijns* dochter *van Nyenoven*, die een jonger broeder was van den Grave van Vlaanderen; hy wan,

JOHAN VAN ARKEL, de VII. van dien naam, Heer van Asperen en Heukelom, die de eerste fondamente der Stad Gornichem heeft doen leggen; hy koft mede het Dorp Schelluynen, en stierf anno 1243. hebbende getrouwt gehad *Maria*, des Graven dochter van *Vernenburg*; haar moeder was een dochter van *Otto*, Grave van Benthem, soone van *Diderik*, Grave van Holland; hy wan

JOHAN VAN ARKEL, de VIII. van dien naam, bygenaamt *de Sterke*, Heer van Asperen en Heukelom; Hy was soo sterk van lichaam, dat hy aan een balk vatte, en al rijdende een paart met zijn voeten opligtede, en tegen een muur aansettende so kneep, dat het zijn tong van benauthheid uytstak; hadde getrouwt *Bartha*, des Heeren dochter van *Oethem*, en wan,

Johan van Arkel, volgt.

Otto van Arkel, Heere van Heukelom, Akkoy, en Asperen, welkers Descendenten daar na volgen.

N. van Arkel, hadde te man den Heer *vander Eem* in 't Stigt van Utrecht, leefde Weduwe anno 1308. en dede fonderen het Minnebroeders Klooster te Utrecht.

JOHAN VAN ARKEL, Soone van *Jan de VIII.* en van des Heeren dochter van *Oethem*, wiert van de Vriescn by Alkmaar verflagen, anno 1297. Hy verkreeg eenige Privilegien voor 't Land van Arkel van den Hertog van Brabant, om dat hy hem had helpen winnen het Hertogdom van Limburg, anno 1278. hadde getrouwt *Barta*, des Heeren dochter van *Sierkenburg* by Utrecht, en wan,

Johan van Arkel, volgt.

Geertruyt van Arkel, die te man hadde Heer

Hubert van Cuylenburg, overleden anno 1296. en hadden 't samen kinderen.

JOHAN VAN ARKEL, Soone van *Jan de IX.* en van *Barta van Sierkenburg*, reisde in pelgrimagie na Jerusalem, en wiert aldaar Ridder geslagen, maar in 't wederkeren wiert hy onderwegen van alles, dat hy by hem hadde, berooft en geplundert; lijdende groote armoede; hy hadde getrouwt *Ermgard*, Heer *Hendrix* dochter *van Voorn*, en stierf te Gornichem op zijn Slot op Kerfmis nagt anno 1324. nalatende,

Johan van Arkel, volgt.

Cunigunda van Arkel, die te man hadde Heer *Jan van Heusden*, de laatste van zijn geslagte, Soone van *Jan de VIII.* en van *Margariet*, des Heeren dochter van *Cuyk* in Brabant; sy hadden te samen een dochter, genaamt *Margareta van Heusden*, die voor haar Vader stierf, zynde ten

Huwelijk beloofd aan *Lodewijk*, Grave van Vlaanderen; so dat Gouthoven mist, seggende dat hy is gesturven sonder kinders.

Mabela van Arkel, troude *Sweer van Abconde* en *van Wijk*; sy stierf anno 1340. nalatende kinderen.

JOHAN VAN ARKEL, Soone van *Jan de X.* en van des Heeren dochter *van Voorn*; was Heer van Arkel en Leerdam; koft de Heerlijkheid van Hagestein van *Walraven*, Heer van Valkenburg; hy stierf den 23. February anno 1355. getrouwt gehad hebbende *Elisabeth*, dochter en erfgenaam van *Otto*, Grave van Cleve; sy stierf anno 1342. en lieten te samen na

Johan van Arkel, stierf voor zijn Vader, van een kwetsure die hy ontfangen hadde te Dor-

recht in een Tournoy (pel anno 1352.

Otto van Arkel, volgt.

Johan

Johan van Arkel, wiert anno 1342. verkoren tot Bisschop van Utrecht; Hy vertrok voor sommige jaren uyt het Land, om dat delasten, daar het Bisdome door sijn voorfaten mede beswaart was, daar-en-tusschen afgeloft souden werden; hy dede Rhenen bemuren; hadde veel Oorlogen in sijn tijd, maar meest met Victorie; Anno 1362. wiert hy gekoren tot Bisschop van Luik; en na dat hy dat 16. jaren geweest was, is hy anno 1378. overleden, en tot Utrecht in den Dom begraven.

Arent van Arkel, Ridder, Heer van Avefaat, Zoelen, Noordeloos, Alblas, Alblasterdam, vermeld anno 1366. hy wan by sijn Huysvrouw *N. Millink*, 1. *Jan van Arkel*, Heer van Avefaat, Noordeloos, Zoelen, Capiteyn op Hagestein, met *Lambert Millink*, Ridder uyt Gelderland, sijn moeders broeder, gedurende 't Beleg van de Hollanders, en wiert aldaar doorschoten anno 1405. 2. *Cornelia van Arkel*, Vrouwe van Noordeloos, die te man hadde *Arent van Henkelom*, Heer van Leyenburg in de Betuwe, soone van *Johan*, en des Heeren dogter van

Buren, en hadden kinders. 3. *Gerburg van Arkel*, getrouwt met *Diderik van Teilingen*, soone van *Simon van Teilingen*, en van *N. van Polanen*; nalatende kinderen.

Robbert van Arkel, Ridder, Heer van Bergambagt, of 's Heeren Artsberge, Stolwijk, en Vlist, Momboir of Ruwart van 't Stift van Utrecht, in absentie van sijnen broeder; wiert anno 1347. in een Strijd by Luik verslagen; hadde te wyve *Elisabeth*, dochter van *Guido van Henkelom*, Heer van Alperen, en wan daar by een Erf-dochter, getrouwt met *Dirk van Polanen*, en hadden kinders.

Herbarn van Arkel, Heer van Slingeland, Molenaars-graaf, en Bleskijs-graaf, liet na een soone *Pieter van Slingeland*, sonder mans oir.

Willem van Arkel, Heer van Gouriaan, en Lopijk; stierf ongetrouwt.

Elisabeth van Arkel, hadde te man *Willem*, Heer van Hoorn en van Altena.

Mabelia van Arkel, hadde te man *Otto van Egmont*, Schiltknaap, soone van *Ian van Egmont*, en van *N. van Aamsfel*.

OTTO VAN ARKEL, Soone van *Ian de XI.* en van des Graven dochter van *Cleef*, was Heer van Arkelen Leerdam, en Erfgenaam van den Lande van Cleve; maar alsoo dit een kwaat Leen was, dat op Vrouwen niet konde versterven, soo wiert sijn moeders broeder Grave van Cleef; hy dede timmeren het Slot te Eversteyn; en stierf seer oud anno 1396. hadde getrouwt *Elisabeth*, dogter van *Henrik*, Grave van Baar, ('t welk leit tusschen Vrankrijk en Lotteringen) en van *Jolente*, Graaf *Robberts* dochter van *Vlaanderen*; sy was eenige suster van *Robbert* d'eerste Hertog van Baar, die te wyve hadde *Vrouw Maria*, wettige dochter van *Ian*, Konink van Vrankrijk; sy bragt hem ten Huwelijk de Heerlijkheid van *Pierepont* in *Vermandois*, daerse na haar mans doot op vertrok, en dat behielt, also sy uyt Holland onbetamelijk van haren soone geset was; hy liet na

Johan van Arkel, volgt.

Iohanna van Arkel, hadde te man den Heer van *Schoonvorst* in *Brabant*, doch stierf sonder

oir.

Noch een Bastard soone, genaamt *Hendrik van Nyenstein*.

JOHAN VAN ARKEL de XII. van die name, soone van *Otto van Arkel*, en van des Hertogen dochter van *Baar*; hy was de leste Heer van Arkel, van de Stad en 't Slot van *Gornichem*, van *Leerdam*, *Hagestein*, *Pierrepont*, geboren anno 1362. wiert daar na *Stadhouder* en *Thefaurien Generaal* van *Holland*; Hy voerde sware Oorlogen jegens Hertogen *Albrecht* en *Willem van Beieren*, Graven van *Holland*, en dit uyt hoogmoet, en gaf *Gornichem* en *Arkel* anno 1407. aan sijn schoonbroeder, Hertog *Reinout van Gelder*, die anno 1412. 't selve verkoft aan Hertog *Willem van Beieren*, voor 100000. France Kronen, dat is 300000. guldens. Anno 1415. wiert hy gevangen van den Heer van *Sevenbergen*, en in den Hage gebragt, en van daar op 't Slot ter *Goude*, en soo wiert hy gebragt op 't Huys te *Sevenbergen*, daar hy thien jaren gevangen sat, tot dat hy verloft wiert anno 1425. en kwam wonen in sijn Heerlijkheid van *Leerdam*, alsoo hy *Gornichem* kwijt was; alwaar hy anno 1428. oud 65. jaren gestorven en begraven is, en was de leste Heer van Arkel, dat hy en sijn Voor-ouders meer als 400. jaren met glorie beseten hadden; hy hadde getrouwt *Ioanna*, eenige suster en presumptive erfgenaam van Hertog *Reinout van Gelder*, die anno 1423. sonder kinders was gestorven. Hy hadde by deselve verwekt gehad,

Willem van Arkel, ongehylikt voor sijn Vader gestorven, den 1. December 1417. zynde verslagen in een Strijd binnen *Gornichem*, welke Stad hy weder hadde ingewonnen, niet tegenstaande sijn Vader die verkoft hadde; hy was anders toekomstige erfgenaam van *Gelder*, *Zutphen*, *Arkel*, met de Steden van *Gorcum* en *Leerdam*.

Maria van Arkel, troude heimelijk buyten haars Vaders weten *Ian van Egmont*, soone van

Arent van Egmont en van *Ysselstein*, Ridder, en van *Jolente*, des Graven dochter van *Lynnigen* op den *Rhijn*, hy stierf anno 1451. sy lang te voren uyt barens noot anno 1415. nalatende, 1. *Arent van Egmont* die anno 1423. mits de doot van sijn oud oom voorz Hertog van *Gelre* wiert, 2. *Willem van Egmont*, die anno 1428. mits de doot van sijn grootvader *Ian van Arkel* voorz, de Heerlijkheden van *Leerdam*, *Haastregt*, en *Schoonvorst* beërfdte.

Volgen de Descendenten van Otto van Arkel, Heer van Heukelom.

OTTO VAN ARKEL, tweede soon van *Ian van Arkel*, de VIII. van dien naam, bygenaamt de *Sterke*, en van des Graven dochter van *Oetem*, hadde voor sijn erfgoed de Heerlijkheden van Heukelom, Asperen, Leyenburg, en Accoy; hy wert vermeldt te Dordregt in 't jaar 1311. hadde getrouwt *N. van Hensden*, dochter van Heer *Ian van Hensden*, en van *Catharina*, des Graven dochter van *Loon*, nalatende

Iohan van Arkel, volgt.

N. van Heukelom, die te man hadde *Diderik van Teilingen*, Ridder, en wan kinders.

Otto van Heukelom, Heer van Asperen en Accoy na sijn Vader; hy brak sijn Wapen met een Meerle, in den hoek een Schilt, gelijk sijn tweede soon met twee Meerlen, en den Heer van Leyenburg met drie Meerlen. Hy kocht Hagestein van Heer *Willem*, Bastart van *Duvenvoorde*, en van *Heilwig van Vyanden* sijn Gemalinne; en troude met des Heeren dochter van *Hoboken*, by dewelke hy wan 1. *Guido*, Heer van Asperen, die in 't jaar 1345. in den Strijt van Staveren met Graaf *Willem van Holland*, en veel andere Rid-

deren verslagen bleef, nalatende *Otto*, Heer van Asperen, die Jongman stierf, en *Elisabeth*, Vrouwe van Asperen en Hagestein, die eerst te man hadde *Robbert van Arkel*, haren neve, Heer van Berg-ambagt, en hadden kinders; en daarna *Walraven van Valkenburg*, sonder oir. 2. *Herbaren van Asperen*, Heer van Accoy, die vermeldt wert noch in 't leven anno 1373. en meinen sommige, dat van hem komen de Heeren van *Vuren*, 3. *N. van Asperen*, hadde te man *Gerrit van Vliet*, Ridder, stierf anno 1346. nalatende kinderen.

N. van Heukelom, getrouwt met *Arent van Yselfeyn*.

JOHAN VAN ARKEL, Heer van Heukelom. Leyenburg, Loenen en Renoy, Soone van *Otto van Arkel*, en van *N. van Hensden*, leefde in 't jaar 1312. en hadde getrouwt des Heeren dochter van *Buren*, hy wan

Otto van Arkel, volgt.

Arent van Henkelom, Heer van Leyenburg in de Betuwe, hadde te wyve *Neel van Arkel*, Vrouw van Noordeloos, en wan 1. *Arent van Heukelom*, Heer van Leyenburg, Ridder, vermeldt anno 1380. in 't Beleg van Gornichem, anno 1043. en wert van die van Dordregt gedurende de Stads Belegering gevangen in 't jaar 1418. en liet na een erfdochter *Jenne*, Vrouwe van Leyenburg, die te man hadde *Dirk van Sweten*, Ridder, by Leiden, en wan kinders. 2. *Geertruyt van Heukelom*, getrouwt met *Frederik van Drakenburg*, by Utrecht. 3. *Machtild van Heu-*

kelom, welke wiert Vrouwe van Noordeloos, na haar Vader; en troude met *Iohan van Herlaar*, Heer vander Ameide op de Lekke, by dewelke sy wan twee dochters, als *Heilwig van Herlaar*, Vrouwe vander Ameide, 't welk sy ten Huwelijk bragt aan haren man *Hendrik*, Heer van Vyanden; en *Sophia van Herlaar*, Vrouwe van Noordeloos, 't welk sy ten Huwelijk bragt haren man *Ian van Vyanden*, Heer *Hendrikx* voorz broeder.

N. van Heukelom, was Conventueel of Monnik in de Abdye van Marienwaart in de Betuwe.

OTTO VAN ARKEL, Heer van Heukelom, soone van *Ian van Arkel*, en van *N. van Buren*, leefde anno 1320. en hadde te wyve *N. vander Lekke*, uyt den Huysse van Brederode, voerende een swarte Lecuw op een Velt van Silver; en wan

Iohan van Arkel, volgt.

N. van Heukelom, hadde getrouwt *Ian van Cu-*

lenburg, Heer van Woudenburg.

JOHAN VAN ARKEL, Heer van Heukelom, soone van *Otto van Arkel*, en van *N. vander Lekke*, leefde anno 1360. hadde getrouwt eerst Heer *Willems* dochter van *Hoorn* en *Altena* in Holland, en naderhand *N. van Teilingen*, nalatende by d'eerste,

Otto van Arkel, volgt.

N. van Heukelom, getrouwt met *Iohan van Re-*

nessse van Rijnhoven by Utrecht; sy stierf seer oud anno 1415.

OTTO VAN ARKEL, Heer van Heukelom, soone van *Iohan van Arkel*, en des Heeren dochter van *Hoorn* en *Altena*, hadde getrouwt *Elisabeth van Lijnden* uyt Gelderland, voerende een Kruijs van Gout op een Root Velt; hy stierf anno 1408. en liet na

JOHAN VAN ARKEL, Heer van Heukelom en Loenen, stierf anno 1465. hadde getrouwt *Barta*, dochter van Heer *Gerrit van Cuylenburg*, en wan

Otto van Arkel, volgt.

Adam van Arkel, wert vermeldt anno 1474.

en was Monnik te Egmont.

OTTO VAN ARKEL, Soone van *Iohan van Arkel*, en van *Barta van Cuylenburg*; was Heer van Heukelom, en wierd anno 1462. van den Grave van Charloos gevangen, en van sijn Heerlijkheid berooft, om dat hy, soomen schrijft, eerst sijn voorz Vader hadde gevangen, dog verkreeg namaals sijn Heerlijkheid weder, en stierf seer oud anno 1505. gelijk sulx te sien is by Gouthoven pag. 474. Hy hadde getrouwt *Walravina van Broekhuysen*, enige erfdochter van *Iohan van Broekhuysen*, Heer van Weerdenburg en Amelroy in Gelderland, en wan

Iohan

Johan van Arkel, Heer van Heukelom en Waardenburg, haddete wyve *Adriana Bax*, dochter van *Johan Bax*, Heer van Alften in Brabant, doch stierf sonder oir; sy hadde daar na *Wolfard van Brederoede*, Heer van Cloetingen.

Gerrit van Arkel, Heer van Heukelom, Weerdenburg, en Amelroy, hadde anno 1512. te wyve *Margareta van Praat*, dochter en erfgenaam van *Daniel van Praat van Moerkerken*, Heer ter Merwede, en Balliuw van Zuyt-holland; sy stier-

WALRAVEN VAN ARKEL, Ridder, soone van *Otto van Arkel*, en van *Walravine van Broekhuysen*, was Heer van Heukelom, Weerdenburg, Amelroy, en Leyenburg, dat hy kofte; hadde te wyve *Catharina B.* dochter van Hertog *Carel van Gelder*, sy stierf anno 1601. oud 84. jaren, en hadden t'samen nagelaten,

Otto van Arkel, Heer van Heukelom, stierf anno 1567. van een quetsure, sijnde met sijn oor in 't rapier gevallen, alsohy van een wagen viel by Herwijnen in de Betuwe; hy hadde te wyve *Maria van Immerseel*, dochter van *Philips*, Heer van Immerseel by Antwerpen; welke naderhand noch tweemaal hertroude, als eerst aan *Jacques de Liques*, Heer van Cressonieres in Artois, en daar na aan *Adriaan van Noyelles*, Heer van Marles, Gouverneur van Utrecht; *Otto* voorz. wan een erfdochter *Maria van Arkel*, Vrouwe van Heukelom en Waardenburg, dewelke anno 1595. t'Atrecht, daar haar moeder herhylikt was, overleden is, ongehylikt zynde, en kwamen haar goederen op haar moeye *Elisabeth*, als de oudste doen levende.

Carel van Arkel, Heer van Waardenburg, bleef doot in de Kaatsbaan te Antwerpen, anno 1580. sonder oir, hy hadde getrouwt *Claudina Hannaart*, dochter van Heer *Carel van Liedekerken*; sy troude voor de tweedemaal *Olivier van den Tempel*, Heer van Korbeke, Colonel; sy stierf in den Hage, sonder kinders, anno 1618.

George van Arkel, volgt.

Gerrit van Arkel, stierf in den Oorlog in Vlaanderen ongehout, anno 1578.

Elisabeth van Arkel, Vrouwe van Heukelom, Waardenburg en Leyenburg, by versterfenis van haar nigte, als de oudste in leven zynde, hadde eerst te man *Jacob van Tienen*, Heer van Castres, Opper-balliuw van den Lande van Vlaanderen, sonder oir; daar na ten twedenmale, met dispensatie van de Geestelijke Overheid, *Thomas van Tienen*, Heer van Castres sijnen broeder; sy was geboren omtrent den jare 1535. woonde op 't Huys te Heukelom, en wan *Thomas van Tienen*, Heer van Castres, geboren anno 1575. welke troude anno 1607. *Anna van Renesse*, des Burgraven dochter van Montenaken in Luyckerland, wan kinders; en wiert hy na sijn moeders dood Heer van Heukelom, Waardenburg, en Leyenburg.

Anna van Arkel, stierf op 't Huys te Immerseel ongehylikt,

Walravine van Arkel, woonde t'Utrecht.

GEORGE VAN ARKEL, Soone van *Walraven van Arkel*, en van *Catharina*, Bastarddochter van Gelre, was Heer van Amelroy by Bommel, zynde soo deerlijck gebrant op 't selve Slot, alwaar by ongeval het vuur was ingekomen, dat hy vijf dagen daar na stierf; hy hadde getrouwt *Anna van Lokhorst*, oudste dochter van *Vincent van Lokhorst*, Heer van Heemstede, en van *Anna van Schoonhoven*; sy stierf anno 1563. nalatende.

Otto van Arkel, volgt.

ven sonder oir, hy anno 1547. sy seer oud anno 1560.

Walraven van Arkel, volgt.

Barta van Arkel, hadde te man *Rutger van den Boetselaar*, Heer van Asperen en Langerak; hy stierf anno 1545. sy anno 1558. nalatende kinderen.

Henrica van Arkel, hadde te man *Floris van Assendelft*, Ridder, Heer van Gouriaan, en wan kinders.

Heilwig van Arkel, stierf ongetrouwt op 't Huys te Amelroy anno 1609.

Walraven van Arkel voorn. heeft ook voor sijn trouwen gehadt een natuurlijke soon, genaamt *Jan van Arkel*, die by den Prince en Souvereine Overheyt vanden Lande behoorlijk is gelegitimeert, en wettich verklaart, soodanig als of hy in Houwelijken State gewonnen en geboren was, sulx dat hy en sijnne nasaten ontfangen souden worden tot alle Eeren, Staten, en Ampten, als blijkt by speciale acte van de Ridder-schap, Edelen en Steden van Hollant en Westvriesslant, van dato den 13. Mey 1591. en is ook soodanig aangenomen en verklaert by *Otto van Arkel*, Heer van Amelroy en Wel, als Chef van de selfde familie, by acte van hant en zegel, in dato den 15. April 1636. erkennende den selven *Jan van Arkel* voor sijnen Oom, en dessells descendenten voor sijnne wettelijke bloetverwanten; hy hadde te wyve *Willemina van Tuyl van Bulkestein*, en wan *Roelof van Arkel*, Droffsaart van Gorinchem, die eerst te wyve hadde *N. Hulsen van Voorst*, abusivelijk by Gouthoven *Stix* genaamt, soo als uyt de quartieren op de Sepulturen kan gesien werden; en ten tweeden *Anna van Steeland*, suster van den Droffsaart van Buren, en liet na by de eerste, *Walraven van Arkel*, die by sijn huysvrouwe *Maria Ruysch* tot Utrecht vier sonen en drie dogters heeft nagelaten; by de tweede 1. *Willemina van Arkel*, welke troude *Jacob van Paffenrode*, Droffsaart van Gorinchem, en lieten kinders na. 2. *Anna van Arkel*, troude *Dirk Dimmer*, Capitein en Commandeur van Orangen, hebben mede kinders nagelaten. 3. *Jan van Arkel*, troude *Lucretia vander Wel*, dogter van *Lambert vander Wel*, Brigadier en Commandeur van Bergen-opden-Zoom, en van *Catrina van den Hauten* uyt Brabant, wiens vader Colonel te Paarten President vanden Hogen Crychstraat was in dienst der Vereenigde Nederlanden, en hebben te samen kinderen nagelaten. 4. *Marc van Arkel*. 5. *Frans van Arkel*, beide ongetrouwt gestorven. 6. *Floris van Arkel*, troude *Maria van Nobelaar*, en wan een soone, genaamt *Roelof van Arkel*.

Anna van Arkel, Vrouwe van Heemstede, had-

Ppppp 2

haddete man *Walraven*, Baron van Gent, Heer van Dieden, en na zijns Vaders doot Heer van Oyen in Gelderland; sy verkogten anno 1607. de Heerlijkheid van Heemstede aan *N. Houwijn* te Amsterdam, voor 37000. guldens, en kogten weder de Heerlijkheid vande Duffen in Zuyt-holland, alwaar sy stierf anno 1610. oud 28. jaren, nalatende *Johan*, Baron van Gent; *Walraven*, sonder kinderen gestorven; en *Elisabeth van Gent*, getrouwt met *N. Quaat van Lanskroon*, Heer van Mijl; en procreerden verscheidene kinderen. *Johan*, Baron van Gent voorz hadde getrouwt *Eggerik Adriana Sibilla van Ripperda*; haar acht quartieren sijn

RIPPERDA. PLETTENBURG.
HEIDE OLDERSOM.
TWICKELO. KETTELAAR.
REEDE. KNIPHUYSEN.

Hy stierf in den Hage den 19. November 1679. leit begraven aldaar inde Grote of St. Jacobs Kerk, inde oude Capelle van Afsendelft, met de volgende acht quartieren,

OTTO VAN ARKEL, Soone van *George van Arkel*, en van *Anna van Lokhorst*, was Heer van Amelroy, Well, en Lokhorst; troude anno 1614. *Francoise d' Affetady*, dochter van *Cosmo d' Affetady*, Baron van Gistelles in Vlaanderen, wiens Voor-ouders van een voornaam Geslagt in Italiën waren; hy liet na

Thomas Walraven van Arkel, volgt.

Anna Maria van Arkel, getrouwt met *Charles van Malsen*, Heer van Onsenoort en Nieuukuyt; sy stierf anno 1682. sonder kinderen, oud 68. jaren.

Laura van Arkel, Abdisse van Nieuwe Clooster, een seer oud vermaard Adelijk Stift, gele-

gen in 't Hertogdom van Cleef, daar inne niet anders zyn, als geproffide Religieusen van qualiteit, moete hare quartieren opgesworen worden; is noch in leven, oud zynde 66. jaren.
Catharina van Arkel, getrouwt met *Robbrecht van Schoonhoven van Aarschot*, Heer van Wanroy, sonder kinderen.

THOMAS WALRAVEN VAN ARKEL, Soone van *Otto van Arkel*, en van *Francoise d' Affetady*, Heer van Amelroy, Well, in den Bommelerwaard, misgaders ter Lugt, gelegen in Holland aan de Zeekant, grensede aan Noortwijk, twee uyren van Leyden, en Ipelaar, gelegen een half uyr van Breda, is getrouwt met *Johanna Barbara de la Ketulle*, dogter van *Louis de la Ketulle*, Heer van Ryhoven, Colonel te Paart, en Gouverneur van Bergen op den Zoom, welke Stad hy in 't jaar 1622. manhaftig heeft gedefendeert tegens 't Spaance Leger, onder den Marquis Spinola.

Het Wapen van Arkel is twee Roode Fascen, gecanteeld onder en boven d'een tegen d'ander, op een Silvere Velt, 't welk die van de Tak van Heukelom een tijd lang gebroken hebben met een Lafure Baarnsteel.

A S P E R E N.

98

Die van Asperen sijn gesprooten uyt den Huys van Arkel; d'eerste Heer van Asperen was, **D**FOLPERT, Soon van *Ian van Arkel* de III. van dien name, en van *Aljdt*, des Heeren dogter van *Heusden*; hy was mede Heer van Leerdam, en hadde twee soonen, onder anderen *Gerrit* Heer van Asperen, die de Heerlijkheid verkofst aan sijn neef *Ian de VII.* Heer van Arkel; onder wiens Descendenten deselve gebleven is, tot dat naderhand *Otto*, tweede soon van *Ian van Arkel*, bygenaamt de *Sterke*, voor sijn erfgoed verkreeg de Heerlijkheden van Asperen, Heukelom, Accoy, Leyenburg, Gellecom, en Renoy; hy hadde te wyve *N. van Heusden*, dochter van Heer *Ian van Heusden*, de VI. van dien name, en van *Catharina*, des Graven dochter van Loon, en wan by haar twee soonen, namentlijk:

Ian, Heer van Heukelom, Leyenburg, Loc- | *Otto van Asperen*, volgt.
nen, en Renoy.

OTTO, Heer van Asperen, Soone van *Otto van Arkel*, en van *N. van Heusden*, hadde getrouwt des Heeren dochter van *Hoboken* by Antwerpen; hy liet na

Guido

Guido, Heer van Asperen, dewelke in 't jaar 1345. in den Strijd van Staveren, met Graaf *Willem van Holland*, verslagen bleef, nalatende 1. *Otto*, Heer van Asperen, die Jongman stierf, en 2. *Elisabeth*, na haar broeders doot Vrouw van Asperen, en Hagestein, die te man hadde *Robbert van Arkel*, Heer van Berg-ambacht, wiens erfdochter troude *Dirk*, sone van *Ian*; Heer van Polanen.

Herbaren van Asperen, volgt.

HERBAREN VAN ASPEREN, Soone van *Otto*, en van des Heeren dochter van *Hoboken*, was Heer van Accoy, en wert vermeldt noch levende anno 1397. en liet na,

OTTO VAN ASPEREN, Heer van Vuren, Ridder, leefde anno 1417. in welk jaar hy tot Gorinchem gevangen wiert, hy liet na *Ian van Asperen*, volgt.

Otto van Asperen, sonder oir.

JOHAN VAN ASPEREN, Heer van Vuren, *Ottoos* soone, leefde en zegelde anno 1456. met sijn broeder *Otto* voornoemt; hy hadde getrouwt *N. Piek* uyt Gelderland, en wan, *Herbert van Asperen*, volgt.

Otto van Asperen, Ridder, was anno 1542. Dijkgraaf van de Tielerweert; hy hadde getrouwt *N. Pijlifiers* uyt het quartier van Leuven. *Johanna van Asperen*, hadde te man *Goossen van Honfelaar*.

HERBERT VAN ASPEREN, Heer van Vuren, hadde te wyve *Josijne Pijlifiers* sijns broeders wyfsuster; en wan

Johan van Asperen, volgt.

Henrica van Asperen die te man hadde *Cor-*

lis van Raaphorst te Vyanen, en wan twee dochters, sy stierf anno 1605.

JOHAN VAN ASPEREN, Ridder, Heer van Vuren, soone van *Herbert*, en van *Josijne Pijlifiers*, Amptman van Bommelerweert, stierf anno 1576. begraven tot Arnhem, hadde getrouwt *Maria van Rhoon*, en wan

Pieter van Asperen, volgt.

Iosina van Asperen, die te man hadde *Reinout B. van Broderode* te Lexmonde; sy stierf van haar

12. kint, anno 1601. hy liet na twee soonen *Jan* en *Willem*.

PIETER VAN ASPEREN, Heere van Vuren, soon van *Johan van Asperen*, en van *Maria van Rhoon*; stierf anno 1618. hadde getrouwt *Margareta van Diemen*, dochter van *Mr. Willem van Diemen*, President van den Hove van Utrecht; sijns Ooms des Heeren van *Rhoons* Huysvrouwen suster; sy stierf anno 1609. nalatende

JOAN VAN ASPEREN, Heer van Vuren, hadde getrouwt *N. van Grevenbroek*,

Het Wapen van Asperen is gelijk als *Arkel*, gebroken met een Swarte Meerle boven in den Hoek.

ASSENDEL F.

99 BARTHOUT VAN ASSENDEL F, troude *Maria van Heemskerk*; leefde in jaar 1265. en liet na

Hendrik van Assendelf, volgt.

Gerrit van Assendelf, vermeldt in de Rekening der Thesauriers van Dordrecht anno 1311.

Willem van Assendelf, van welker Descendenten naderhant gehandelt wert.

HENDRIK VAN ASSENDEL F, Ridder, soone van *Bartout van Assendelf*, en van *Maria van Heemskerk*, hadde te wyve *Cornelia vander Hurst*, hy stierf anno 1336. begraven tot Haarlem, en wan

BARHOUT, Ambagts-heer van Assendelf, hadde getrouwt *Margareta van Polanen*, en wan *Dirk van Assendelf*, volgt.

Geertruyt van Assendelf, hadde te man *Henrik*

van Homoet, Ridder, in Gelderland.

DIDERIK, Ambachts-heer van Assendelf, hadde te wyve *Mabelia van Haarlem*, uyt den huys van de Oude Heeren van Haarlem; en hier na hebben de Heeren van Assendelf haar Wapen met Haarlem altijd gequartileert gevoert; hy wan

Barthout, die den eersten Heer van Assendelf wierde; was Ridder, en stierf sonder kinders, anno 1444. hadde eerst te wyve Vrouw *Natalia*, Bastart dochter van Hertog *Albriegt van Beyeren*, ten tweeden *Odilia vander Horst*, die stierf anno 1429. ten derden *Maria van Langerak*, en laatstelijk *Berta van Cralingen*.

Dirk van Assendelf, volgt.

Gerrit van Assendelf, Ridder vermeldt anno 1400. hadde getrouwt *N. van Haarlem*.

Odilia van Assendelf, hadde te man *Gijsbert van Zoelen* in Gelderland.

Jenne van Assendelf, troude *Willem van Arnhem* in de Veluwe.

Sibilla van Assendelf, hadde te man *Diderik van Santhorst*, Ridder.

DIRK VAN ASSENDEL F, Soon van *Diderik*, en van *Mabelia van Haarlem*, was Heer van Assendelf, na sijn broeder; hy troude *Christijne*, Erfdochter van den Ambachts-heer van *Cralingen* by Rotterdam, en wan,

PPPPP 3

Gerrit

Gerrit van Assendelf, volgt.

Ian van Assendelf, Rentmeester Generaal van Noort-holland, anno 1462. en 1476. stierf ongetrouwt.

Willem van Assendelf, wert anno 1467. op Hemelvaarts-dagh binnen Haarlem dootgeflagen, en begraven in de Kerke tot Eemskerk onder een Sark, daar sijn vier quartieren op staan, als van Vaders zyde *Assendelf*, en *Haarlem*, en van

Moeders zyde *Cralingen* en *Swieten*. Hy hadde getrouwt *Maria van Adrichum*, en wan 1. *Maria*, Nonne te Haarlem. 2. *Margareta*, Nonne te Rhijnsburg. 3. *Claas van Assendelf*, Ridder, troude *Alyt Freis van Cuyne*, *Adriaans* dochter, Weduwe van *Ian van Renesse*, Heer van Wulven, en hadden een dochter *Maria van Assendelf*, die te man hadde *Ian van Mathenisse*.

GERRIT VAN ASSENDELFF, Heer van Assendelf, Cralingen, en Heemskerk, Ridder, soone van *Diderik van Assendelf*, en van *Christina van Cralingen*, was Raad in den Hage, en hadde te wyve *Jacoba Hillegont*, en naderhand *Beatrix van Dongen*, of *Daalem*, uyt den Huyse van Arkel, Ambachts-vrouwe van Besoyen en Heinenoort in Zuytholland; haar vaders moeder was van die *van Brakel* te Dordregt, 't welk een Ridderlijk Geslagte aldaar geweest is; haar moeder was een dochter van *Willem van Besoyen*, dewelke anno 1412. getrouwt hadde *Beatrix van den Wale*, dochter van *Wouter van den Wale*, Burgemeester van Dordregt, en Ambachts-heer van Heinenoort; hy stierf den 9. October 1486. sy anno 1462. hy liet na by d'eerste Vrouw,

Margareta van Assendelf, stierf anno 1522. hadde getrouwt *Dirk van Heemskerk van Bekestein*, Houtvester van Holland, en Hoog-Heemraad van Rhyndland, *Wouters* soone, en van *Margareta Siikkel*, hy stierf anno 1518. nalatende kinderen.

Claas van Assendelf, volgt.

Iohan van Assendelf, was anno 1484. Castelein van Schoonhoven.

Catharina van Assendelf, hadde eerst te man *Adriaan van Polanen vander Lekke*, daar na *Joost van Halewyn*, Heer van Capelle, stierf sonder oir inden Hage den 15. Aug. 1449. hy was een broeder van den Baanderheer van *Halewyn* in Vlaanderen.

Diderik van Assendelf, Canonik t' Utregh.

CLAAS VAN ASSENDELFF, Heer van Assendelf, Cralingen, Besoyen, Heinenoort en Heemskerk, Ridder, soone van *Gerrit van Assendelf*, en van *Beatrix van Dongen*, hadde te wyve *Alyt van Kijfhoek*, erfdochter van *Floris*, Ambachts-heer van Kijfhoek, Heer-Oude-lands-Ambacht, en Henrik-Yden-Amhacht, en van *Alyt vander Werven*, in die tijd een Edel Geslagt in den verdronken Waart van Zuytholland; sy leggen te samen begraven in den Hage, in de Grote-kerk, in de Capelle van Assendelf, onder een blauwe Steen met dit Epitaphe,

HIER LEYT BEGRAVEN DEN EDELEN EN WELGEBOREN HEER EN VROUWE, HEER NICLAAS, HEER VAN ASSENDELFF, VAN HEEMSKERK, VAN GOUDRIAN, VAN BESOYEN, VAN HONINGEN, VAN DE LANDEN VANDE LECK, EN VANDE WAAL, RIDDER, RAAD, CAMERLINGH DES ROOMSCHEN KONING, EN VAN ONS G. HEERÉ DEN EERTSHERTOGE VAN OOSTENRYK, HERTOOGH VAN BOURGONDIE, HY STERF DEN V. SEPTEMBER. M. D. I. EN VROUW ALYT VAN KYFHOEK, VROUW VAN ASSENDELFF SYNGESELLINNE, EN SY STIERF OP DEN XIII. JULII M. D. XXX.

Sy lieten te samen na de volgende kinderen.

Gerrit van Assendelf, Heer van Assendelf, Heemskerk, Ridder en President van den Hove van Holland; stierf in sijne Huyfinge in den Hage, op St. Nicolaas avont anno 1558. oud 70. jaren, getrouwt hebbende *Catharine van Chasseur*, geboren van Orleans in Vrankrijk, by dewelke hy wan eenen soone, genaamt *Niclaas van Assendelf*, die van sijn Vader tot den Geestelijken Staat gedestineert was; maar andere sinnen hebbende, maakte sig meester van 't Huys te Affchenburg, so ras hy sijns Vaders doot vernomen hadde; hy

stierf te Borset by Aken, komende uyt het Bat anno 1570. Hy presenteerde mede de Requite anno 1566. en moest daarom uyt het Land wyken; hy hadde te wyve *Willemina van Haafien* uyt Gelderland, doch kreeg geen kinderen; sy troude daar na *Walraven van Brederode*, en stierf anno 1607. Hy hadde Assendelf gelegateert aan sijn neve *Floris van Assendelf*, descenderende van *Floris van Assendelf* sijn Vaders tweede broeder.

Floris van Assendelf, volgt.

Dirk van Assendelf, volgt daar na.

FLORIS VAN ASSENDELFF, Ridder, Heer van Goudriaan, tweede soone van *Claas van Assendelf*, en van *Alyt van Kijfhoek*, was Balliuw van den Hage, daar na Castelein vander Goude, anno 1527. en 1555. hy hadde te wyve *Henrica van Arkel*, dochter van *Otto*, Heer van Heukelom, en van *Walravine*, erfdogter van *Ian van Broekhuysen*, Heer van Weerdenburg en Ameltoy in Gelderland, en wan

Walra-

Walravine van Assendelf, die ongehylikt stierf. | ven.

Gerrit van Assendelf, mede ongetrouwt gestor- | *Otto van Assendelf*, volgt.

OTTO VAN ASSENDELFF, Ridder, Heer van Gouriaan, Kijfhoek, Soone van *Floris van Assendelf*, en van *Henrica van Arkel*, hadde eerst te wyve *Anna*, Bastart fuster van Heer *Cornelis van Bergen*, Heer van Sevenbergen, Bisschop van Luyk, daar na 1568. *Jenne*, dochter van *Jooft*, Heer van Cruningen; hy wan by d'eerste Vrouw,

CORNELIS VAN ASSENDELFF, Heer van Gouriaan, wiert Heer van Assendelf na sijnen soone; hy transporteerde Gouriaan aan den Heere van Schagen; hadde te wyve *Margareta van Merten*, dochter van *Gerrit van Merten*, en van *Geertruyt van Loon*, in 't Stigt van Utrecht; hy stierf op 't huys te Asschenburg anno 1600. oud 60. jaren, sy anno 1602. oud 78. jaren, en hadden gewonnen,

Floris van Assendelf, Heer van Assendelf, by Testamente van sijnen neef *Niclaas van Assendelf*, hier vooren vermeld, stierf Jongman, oud maar 18. jaren, soodat de Heerlijkheid op sijn Vader kwam.

Gerrit van Assendelf, na sijn Vader Heer van Assendelf, Ambagtsheer van Heemskerk, Kijfhoek, Hyeronimus-ambacht, Hendrik-yden-ambacht, stierf op 't huys te Asschenburg anno 1617. in Junio, oud 50. jaren ongehylikt.

Anna van Assendelf, Vrouwe van Assendelf na haar broeder *Gerard*, troude *Gerrit van Renesse vander Aa*, Heer vander Aa, stierf anno 1609. nalatende drie dochters, 1. *Agnes van Renesse vander Aa*, Vrouwe van Assendelf. 2. *Margareta van Renesse vander Aa*, troude *Willem van*

Renessé van Elderen, Heer van Malen Heesbeen, en hadden kinders. 3. *Adriana van Renesse vander Aa*, stierf sonder oir. *mgnes* voorz hadde getrouwt *Nicolaas van Renesse van Elderen*, *Willems* broeder voorz, en wan daar by 1. *Gerrit Frederik van Renesse*, Heer van Assendelf, stierf sonder oir den 10. Marti 1653. 2. *Hendrik van Renesse*, Heer van Assendelf na sijn broeder, stierf sonder oir den 5. Augusty 1662. 3. *Anna van Renesse*, by dode van haar broeder Vrouw van Assendelf, stierf ongetrouwt.

Antonia van Assendelf, hadde te man *Everard van Deurne*, Heer van Lijffel in de Peel; Sy stierf anno 1606. hy anno 1617. nalatende twee soonen en een dochter.

DIRK VAN ASSENDELFF, jongste soone van *Claas van Assendelf*, en van *Alijd van Kijfhoek*, was Heer van Cralingen, Honingen, Befoyen en Heinenoot, Schout van Breda, anno 1544. hadde getrouwt *Adriana van Nassou*, oudste dochter van *Pauwels*, (wiens Vader *Johan*, een Baltard soone was van Graaf *Engelbregt van Nassau*) en van *Catharina van Haafien*; hy stierf anno 1553. sy anno 1558. en wonnen te samen,

Claas van Assendelf, Heer van Befoyen, stierf Jongman.

Pauwels van Assendelf, Heer van Befoyen, Heinenoot, stierf sonder kinders anno 1596. hadde te wyve *Alfarda van den Boetselaar*, sy troude daar na *Arent van Aafwijn*, Heer van Ruweel, broeder's Heeren van Brakel.

Johan van Assendelf, volgt.

Catharina van Assendelf, troude eerst *Willem van Lokhorst*, Ridder, Heer van Heemstede, die stierf sonder kinderen anno 1565. daar na *Christoffel van Wilig*, Heer van Grontstein, sonder oir.

Alijd van Assendelf, hadde eerst getrouwt *Andries Millink*, Heer van Naaltwijk, Eten en Mewen, daar na *Herman van Wutenhorst*, Heer van Sonts-

velt, eertijds Gouverneur van Prins Maurits; hy stierf anno 1608. sy mede sonder kinders.

Reinera van Assendelf, mede sonder kinderen overleden, hadde te man gehad *Gosuin van Varik*, Edelman van Antwerpen.

Maria van Assendelf, stierf ongehout.

Adriaan van Assendelf, stierf mede sonder oir.

Beatrix van Assendelf, hadde te man *Gijsbert de Kok van Nerynen* op Clingenburg, sy stierf Weduwe sonder kinders in den Hage anno 1611. out 70. jaren.

Walravine van Assendelf, was omtrent 50. jaren getrouwt met *Johan*, Heer van Schagen, die anno 1618. in den Hage stierf, oud 73. jaren, nalatende twee soonen en drie dochters.

JOHAN VAN ASSENDELFF, Heer van Cralingen, Honingen, Befoyen en Heinenoot, soone van *Dirk van Assendelf*, en van *Adriana van Nassau*, was geboren anno 1543. woonde tot Rotterdam, hadde te wyve *Margareta van Rossum*, 's Heeren dochter van Soelen in Gelderland, Weduwe van *Claas van Gent*, 's Heeren soone van Loenen; hy wan

GERRIT VAN ASSENDELFF, Heer van Cralingen, Honingen, Befoyen, en Heinenoot, troude *N. van Gent*, en wan

Gerrit van Assendelf, Heer van Cralingen, Befoyen en Heinenoot, stierf ongetrouwt.

N. van Assendelf, na dode van haar broeder Vrouwe van Cralingen, troude *Simon Fachel*.

Odilia van Assendelf, troude *Jacob Christiaan*

van Balveren, Dijkgraaf van de Over-betuwe; en Gecommitteert ter Vergaderinge van haar Hoog-Mogende.

N. van Assendelf, sonder kinderen.

WILLEM VAN ASSENDELFF, jongste soone van *Barthout van Assendelf* den eersten, en van *Maria van Heemskerk*, hadde te wyve *N. van Bakel*, hy stierf anno 1333. en liet na

BART:

BARTHOUT VAN ASSENDELF, stierf anno 1362. hadde te wyve *N. van Akkerfloot*, en wan

Willem van Assendelf, volgt.

Hugo van Assendelf, hadde te wyve *Hillegont van Kuyven*, hy stierf anno 1398. nalatende een

dochter *Elisabeth van Assendelf*, die te man hadde *Bruynink Spruyt*, Marschalk van Abcoude, en wan veel kinders.

WILLEM VAN ASSENDELF, Schiltknappe, soone van *Barthout van Assendelf*, en van *N. van Akkerfloot*, stierf anno 1412. hadde getrouwt *Anna van Vennip*, haar moeder was *Bleiswijk*, en wan

Barthout van Assendelf, volgt.

Hugo van Assendelf, was Priester, en stigte

anno 1458. het Bernarditen Clooster by Heemstede, stierf in 't jaar 1483.

BARTHOUT VAN ASSENDELF, Ridder, soone van *Willem van Assendelf*, en van *Anna van Vennip*, was Heer van Veenhuysen, door gifte van Hertog *Philips van Bourgondien*, die hy als Camerlink diende, en stierf anno 1466. hadde getrouwt *Ida van Sweten*, *Gerrits* dochter, sy stierf anno 1465. en liet na

Albert van Assendelf, volgt.

Alverade van Assendelf, troude *Jan van Mijnden*, anno 1466. en wan kinders.

Elisabeth van Assendelf, hadde eerst te man *Pontiaan Uyttenbroek*, daar na *Gerrit van Berkenroede* by Haarlem, soone van *Jan van Berkenroede*, en van *Margriet van Noortwijk*; sy wan by den eersten 1. *Machtild Uyttenbroek*, die te man had-

de *Coenraat van Oosterwijk*, Ridder, uyt den huys van Arkel; 2. *Jenne Uyttenbroek*, getrouwt met *Willem van Boshuysen*, *Floris* soone, en van *Hillegond Spruyt van Crieckenbeek*. 3. *N. Uyttenbroek*, hadde te man *Jan van Valkendaal*.

Margareta van Assendelf, stierf Nonne te Haarlem, anno 1498. oud 78. jaren.

ALBERT VAN ASSENDELF, Heer van Veenhuysen, soone van *Barthout van Assendelf*, en van *Ida van Sweten*, hadde te wyve *Christina vander Maarn*, *Sweers* dochter, hy stierf anno 1491. sy 1509. nalatende

Hugo van Assendelf, Heer van Veenhuysen, was Raad in den Hage, en Canonik op 't Hof aldaar, stierf anno 1540. oud 74. jaren.

Anna van Assendelf, aan dewelke *Hugo* voornoemt de Heerlijkheid van Veenhuysen hadde getransporteert, hadde getrouwt *Lodewijk van Treslong*, Ridder, soone van *Raas van Treslong*, en van *Christina van Coenen van Adrichum*; hy was Meester-knaap van de Houtvesterye van Hol-

land, en stierf anno 1526. sy anno 1540. nalatende ses soonen, onder anderen *Albregt van Treslong*, Heer van Veenhuysen, die by sijn Huysvrouwe *Catharina van Berkenroede* een erfdogter na liet, *Adriana van Treslong*, Vrouwe van Veenhuysen, die te man nam *Lancelot*, B. soone van Heer *Reinout van Brederode*, en wan kinders.

Barthout van Assendelf, volgt.

BARTHOUT VAN ASSENDELF, Soone van *Albregt van Assendelf*, en van *Christina vander Maarn*, hadde eerst getrouwt *Alijd de Vriese*, dochter van *Niclaas de Vriese*, Ontfanger Generaal van Holland; daar na *Adriana van de Linde*, Weduwe van *Carel van Drenkwaart*, Balliuw van Putten; hy stierf anno 1549. nalatende by de eerste Vrouwe,

Nicolaus van Assendelf, Ambachtsheer van 's Gravenmoer in Zuydholland, als getrouwt hebbende *Agatha van Bruhese*, *Henrix* dochter, by dewelke hy wan *Nicolaas van Assendelf*, Ambagtsheer van 's Gravenmoer, die anno 1601. sonder kinderen is overleden, hebbende getrouwt gehad *Philippote vander Duyn*, dochter van *Jacob vander Duyn*, Heer van Sprange, en van *Maria Hoofs*.

Hendrik van Assendelf, hadde getrouwt *Diewer vander Laan*, *Gerrits* dochter, en wan 1. *Barthout van Assendelf*, troude *Margareta vander Duyn*, *Philipotes* voorz. suster, mede sonder oir. 2. *Alijt van Assendelf*, hadde te man *Jan Inge-nieu-land* by Heussen in Gelderland. 3. *Clara van Assendelf*, die anno 1596. te Leiden in de kraam

stierf, sijnde getrouwt met *Gerrit van Schoten*; sonder oir.

Maria van Assendelf, hadde te man *Albert About van Avefaat*, en wan een dochter *Alijt*, die getrouwt hadde *Niclaas vander Duyn*, Houtvester van Holland, Balliuw van Schieland, soone van *Adam vander Duyn*, en van *Hadewy Pijnsen vander Aa*; hy stierf anno 1563. sy 1560. oud sijnde maar 19. jaren.

Margariet van Assendelf, Nonne te Coninxvelt.

Francoise van Assendelf, Nonne ter Lee.

Adriana van Assendelf, troude *François d'Almeras* in Brabant; sy leit begraven te Mechelen, en hadden kinders.

Het Wapen van dit Geslagte is een gaande Paart van Silver op een Velt van Keel, 't welk de Heeren van Assendelf, namentlijk de Descendenten van *Diderik* en van *Mabelia van Haarlem*, gequartileert hebben met Haarlem, zynde een Silver Kruys op een Velt van Keel, beset in yder hoek met vier Silvere Maarlen.

BAKENESSE.

100 Dit Geslagte is oorspronkelijk geweest van Haarlem, doch voor meer als 150. jaren uytgesturven; van 't selve werden onder anderen gevonden,

JACOB VAN BAKENESSE, wert vermeldt onder de Edelen en Schiltknape, die omtrent het jaar 1310. onder Graaf *Willem de III.* geleest hebben. Sie boven fol. 743.

CLAAS VAN BAKENESSE, wert vermeldt anno 1334. in sekere rekeninge tot Haarlem; is mede Schepen geweest van Haarlem met *Gerrit de Zelanders*, voor 't jaar 1348. mitsgaders in 't jaar 1358.

LYSBETH VAN BAKENESSE, en

DIDERIK VAN BAKENESSE haar soon, beide vermeldt anno 1395.

JACOB VAN BAKENESSE, Schiltknappe, stierf anno 1455. begraven tot Haarlem, hadde te wyve *N. van Heemskerk*, en wan

Adriaan van Bakenessse, volgt.

Catharina van Bakenessse, hadde te man *Frans vander Boekhorst*, soone van *Adriaan vander*

Boekhorst, en van *N. Sayt*, en liet na een soon en een dochter; sy leefde noch anno 1457. in welk jaar sy testament gemaakt heeft.

ADRIAAN VAN BAKENESSE, Soone van *Jacob van Bakenessse*, en van *N. van Heemskerk*, was Ridder ten Heiligen Lande, hadde anno 1450. getrouwt *N. van Heussen*, sulster van *Mesnard van Heussen* tot Haarlem, en wan by deselve

BARTHOUT VAN BAKENESSE, Hofmeester van Graaf *Jan van Egmont*, hadde te wyve *N. Sonk*, een oud Geslagte tot Delf, maar stierf sonder wettig oir, de leste van dese Stamme; omtrent den jare 1513. nalatende een Bastard soone *Pieter van Bakenessse*, gesturven anno 1561.

Het Wapen van Bakenessse is een dwerfse Fasce of Bande van Gout, geladen met drie Roode Kruyssen, op een Velt van Lafuur.

BEKESTEYN.

101 Uyt een jonger soon van *Heemskerk* is gesproten de Familie van Bekesteyn in Kermerland, die ook van ouds gevoert hebben het Wapen van Heemskerk, gebroocken met een roode Fasce tot teeken van een jonger soon, gekomen van den rechten Huyse en Geslachte van Heemskerk, als blijkt uyt de volgende Leen-brief:

WY *Jan* by der genade Gods, &c. maken kont en kennelijk allen luyden; soo nu by doode wyle Heer *Wouter van Heemskerk*, Ridder, die stierf sonder wetachtigh Kint, en wetachtigh Broeder en Sulster, als waar by dat sijn Leen-goet als veerthiendalve Maeden Lands, leggende in de groote Waart by Haarlem, aan ons bestierf, en *Wouter van Bekesteyn*, Schilt-knappe, als sijnde van den bloede van Heer *Wouter* voornoemt, dit Land weder verfoekt van gratie te ontfangen, omme te Leen te houden tot een rechten Leen, en soo ons onsen Mannen en een yder kennelijk is, dat de Bekesteynen gekomen sijn van den rechten Huyse en Geslagte van Heemskerk, die ook ons &c. groete diensten gedaan heeft, en noch meerder begeert te doen: Soo is 't, dat wy willende naarvolgen

onser Voor-ouders voetstappen van gratie verleent hebben, en verleenen tot eenen rechten Leen van ons &c. te Leene te houden *Wouter van Bekesteyn*, Schilt-knappe, die veerthiendalf Maeden Lands voorfz, in deser manieren, dat *Bekesteyn* voornoemt dit voorfz goet erven mag op sijnen oudsten Soon die wetachtig is, en soo voorts, van Soon tot Soon, die van sijnen lijve gekomen en wetachtig zyn, altoos nederwaarts te gaan en anders niet; en soo hier aan gebraake, soo sal dit voorfz goet vry erven en koomen aan ons voorfz; Hier waren aan en over *Willem van Akendam* en *Gerrit vander Burg*, onse Mannen. In konnisse der waarheyt hebben wy desen Brief daar afbezegelt met onsen zegele, in 't jaar ons Heeren duysent drie hondert en tachtig, des anderen daags Annontiatio.

Qqqqq

WOU.

WOUTER VAN HEEMSKERK VAN BEKESTEYN, Schiltknap voorz, troude *Geertruyt Dullart*, blijkende by de Lijftocht-brief met consent van den Leen-heer anno 1384. op Matthijsavont, en wan

JAN VAN HEEMSKERK VAN BEKESTEYN, wort verlijt met het voorz Leen anno 1430. op den 3. November; Hy troude *Willem. van den Woude, Dirkx* dochter, volgens Huwelijke Voorwaarden anno 1423. Vrydags naar de 11000. Maagden, soo dat Gouthoven mist, seggende dat desen *Dirk van den Woude, Jacobs* soone, sonder kinderen overleden is. Hy stierf anno 1465. op den Heyligen Darthien-dag; sy anno 1468. daags naar St. Bartholomeus-dag, en liet na

WOUTER VAN HEEMSKERK VAN BEKESTEYN, wort verlijt met het voorz Leen, volgens den Leen-brief anno 1465. den 27. April, troude *Margareta Stikkel, Pieters* dochter, en van *Femme van Poelenburgs*, volgens Huwelijke Voorwaarden, anno 1452. op St. Jorisavont; en hadden gewonnen

DIRK VAN HEEMSKERK VAN BEKESTEYN, Houtvester, volgens acte anno 1497. den 9. January, en Hoog Heemraad van Rhijnland, volgens acte anno 1515. den 11. Augusti; wort verlijt met het voorz Leen volgens den Leen-brief anno 1497. den 9. July; hy troude *Margareta van Assendelf, Gerris* dochter, en van *Jacoba van Hillegom*, volgens Huwelijke Voorwaarden anno 1481. den 28. July; hy stierf anno 1518. den 15. January, sy anno 1529. den 29. November, hadden gewonnen

Wouter van Heemskerk van Bekesteyn, volgt. | *kenrode*, en van *Adriana vander Goude*, en liet
Erkenraad van Bekesteyn, hadde te man *Hen-* | na ses soonen.
drik van Berkenrode, soone van *Gerrit van Ber-*

WOUTER VAN HEEMSKERK VAN BEKESTEYN, Soone van *Dirk van Heemskerk van Bekesteyn*, en van *Margareta van Assendelf*, was Schout der Stad Haarlem, door afftant *Jaspers van Trestong*, volgens de Commissie van Keyser *Carel*, als Grave van Holland, van dato den 5. Novemb. 1536. en Hoog Heemraad van Rhijnland, volgens acte anno 1541. wort verlijt met het voorz Leen volgens den Brief anno 1519. den 16. April; hy troude eerst *Elisabeth van Scerpenfeel, Johans* dochter, en van *Brechtland van Beets*, volgens Huwelijke Voorwaarden anno 1514. den 30. October; sy stierf den 10. April 1534. hy troude ten tweeden *Adriana van Wijngaarden*, dochter van *Floris van Wijngaarden*, en van *Arnoldina van Waffenaar van Duvenvoorde, Arents* en *Margareta van Tjfelsteys* dochter, volgens Huwelijke Voorwaarden anno 1543. den 12. September, sy stierf den 5. February 1556. hy anno 1571. hadde gewonnen

DIRK VAN HEEMSKERK VAN BEKESTEYN, wort verlijt met het voorz Leen volgens den Brief anno 1571. den 3. October; hy troude *Adriana de Gorier*, gefeit van *Muylwijk*, dochter van *François*, en van *Adriana Oem van Muylwijk, Jans* dochter, volgens Huwelijke Voorwaarden anno 1556. den 22. September; Sy stierf anno 1583. den 23. July, hy anno 1593. den 11. November, en hadden gewonnen

CORNELIS VAN HEEMSKERK VAN BEKESTEYN, Vry-heer van Incourt en Longueville, wort verlijt met het voorz Leen volgens den Brief van den 15. November 1593 en troude *Catharina van Drenkwaart*, dochter van *Boudewijn*, Heer van Gysenburg, Giesendam, Giesse Nieukerke, Natersen Natendaal, Erfwater-Graaf van den Overwaart, Ruwart en Balliuw van den Lande van Putten, en van *Johanna Suis*, suster van den President van Holland, volgens Huwelijke Voorwaarden anno 1584. den 18. July, sy stierf anno 1596. den 7. December, hy anno 1621. den 12. Mey, en hadden gewonnen

Johan van Heemskerk van Bekesteyn, volgt. | loort, en van *Machtelt vanden Werve*, volgens
Boudewijn van Heemskerk van Bekesteyn, Heer | Huwelijke Voorwaarden anno 1626. den 15.
van Persijn, troude *Maria van den Werve*, oud- | September; sy stierf anno 1643. den 30. April, hy
ste dochter van *Johan*, Heer van Urk en Emme- | anno 1660. den 30. November, sonder kinders.

JOHAN VAN HEEMSKERK VAN BEKESTEYN, Vry-heer van Incourt en Longueville, soone van *Cornelis van Heemskerk van Bekesteyn*, en van *Catharina van Drenkwaart*, wort verlijt met het voorz Leen, volgens den Brief van den 22. January 1622. hy troude eerst *Anna Maria Catharina van den Werve* uyt Brabant, mede dochter van *Johan*, Heer van Urk en Emmeloort voorz, volgens Huwelijke Voorwaarden anno 1631. den 2. January; sy stierf anno 1634. den 2. July; hy troude daar naar *Geertruyt van den Werve* uyt Brabant, dochter van *Hendrik*, Heer van Westkerke en Spirenbrock, en van *Maria Taats van Amerongen*, volgens Huwelijke Voorwaarden anno 1636 den 25. October, hy stierf anno 1645. den 9. September, en hebben gewonnen

Cornelis François van Heemskerk van Bekesteyn, | *van Bemmelt* tot Bemmelt en den Beukelaar in de
volgt. | Over-betuwe, Heer *Adriaans* soon, volgens Hu-
Maria Anna Machtelt van Heemskerk van Be- | welijke Voorwaarden anno 1659. den 4. No-
kesteyn, Vrouwe van Bemmelt, troude *Johan* | vemb. en hadden verscheide kinderen gewonnen.

CORNELIS FRANCOIS VAN HEEMSKERK VAN BEKESTEYN, Vry-heer van Incourt en Longueville, Heer van Persijn, soone van *Johan van Heemskerk van Bekesteyn*, en van *Geertruyt van den Werve*; wort verlijt met het voorz Leen, blijkende by 't Extract van de Leen-brief hier naar volgende, van dato den 19. September 1646.

De

DE Ridderfchap, Edelen en Steden van Holland en West-vrieland, &c. doenkont allen luyden, dat wy behoudens ons en eenen ygelijken recht, verlyt en verleent hebben mits desen onsen Brieven, Jonkheer *Cornelis Francois van Heemskerk van Bekefteyn*, Heer van Incourt en Longueville, &c, als hem

aangekomen en besturven by dooden en overlyden van sijn Vader Jonkheer *Johan van Heemskerk van Bekefteyn*, in sijn leven mede Heer van Incourt en Longueville, &c. veerthiendalf Maeden Lands, gelegen in den Banne van der Leede in de Waart, belent van ouds &c.

Hy troude op den 21. April 1672. volgensHuwelykse Voorwaarden *Geertruyt van Ryzenburg*, dogter van *Barent* en *Philipa van Amstel van Mynden*, *Jacob van Loenderloots* oudste dogter; en heeft gewonnen

Johan Jacob van Heemskerk van Bekestein.
Barent Bondewijn van Heemskerk van Bekefteyn.

Philippa Maria van Heemskerk van Bekefteyn.
Bernardina van Heemskerk van Bekefteyn.
Maria Geertruyt van Heemskerk van Bekefteyn.

Het Wapen van Bekefteyn is van outs geweest als dat van Heemskerk, namentlijk een klimmende Lécuw van Silver, met een rode Tong in een Lazuren Velt, gebroken met een rode Fafce tot een teken van een jonger soon.

BERKENROEDE.

O Orspronkelijk uyt het oude vermaarde Geslagt Haarlem, gelijk dan *Jan van Haarlem*, Knappe, anno 1284. van Graaf *Floris van Holland*, verkreeg het stuk Lands, datmen *Berkenroede* noemt, waar van de Descendenten den naam aangenomen hebben.

JAN VAN HAARLEM, Heer van Berkenroede; stierf anno 1305. en liet na

ARENT VAN BERKENROEDE, vermelt anno 1334. hy overleet anno 1357. en wan

IAN VAN BERKENROEDE, die te wyve hadde *Emse Paridaams*, *Gerrits* dogter; hy stierf anno 1380. nalatende

GERRIT VAN BERKENROEDE, overleden anno 1420. die wan

IOHAN VAN BERKENROEDE, stierf anno 1463. hebbende getrouwt gehad *Margareta van Noortwijk*, *Gijsberis* dogter, en wan

Gerrit van Berkenroede, volgt.

Eva van Berkenroede, hadde te man *Ian van Sebagen*, Ridder, soone van *Willem*, Hertog *Albregts* natuurlijken soone, en van *Alijt van*

Hodenpyl, en liet na twee soonen en een dogter; hy hadde eerst te wyve gehad *Anna de Vriese van den Oostende* uyt Zeelandt, doch sonder kinderen.

GERRIT VAN BERKENROEDE, soone van *Jan van Berkenroede*, en van *Margareta van Noortwijk*, hadde eerst getrouwt *Aaffe Vytsenbroek*, ten tweden *Elisabeth van Assendelf*, hy stierf anno 1487. en liet na by d'eerste Vrouw,

Mr. GERRIT VAN BERKENROEDE, stierf anno 1497. hadde eerst getrouwt *Catharina van Alkmaar*; daar na *Catharina van Naaltwijk*, Weduwe van *Jacob Snys*; hy liet na

GERRIT VAN BERKENROEDE, stierf anno 1534. hadde getrouwt *Adriana van der Goude*, en wan

Hendrik van Berkenroede, volgt.

Catharina van Berkenroede, stierf anno 1553. sy hadde te man *Albregt van Tresslong*, Heer van *Veenhuysen*, hy stierf anno 1555. sy anno 1553. nalatende een dogter *Adriana van Tresslong*, die

te man hadde *Lancelot*, Bastart van Heer *Reinout van Brederoede*.

Haasie van Berkenroede, stierf sonder oir, hadde te man *Carel van Drenkwaart*, Balliuw van *Putten*.

HENDRIK VAN BERKENROEDE, Soone van *Gerrit van Berkenroede*, en van *Adriana vander Goude*, stierf anno 1546. hadde getrouwt *Erkenraad van Bekestein*, *Dirx* dogter, en van *Margareta van Assendelf*, en wan

Dirk van Berkenroede, volgt.

Johan van Berkenroede, troude *Emerentia Bisschops* van Rotterdam, en wan eene dogter *Erkenraad van Berkenroede*, welke eerst troude *Dirk Berk*, *Hendrix* soone, overleden tot Dordregt, anno 1589. by dewelke sy wan 1. *Johan*

Berk, Secretaris van Dordregt. 2. *Gerrit Berk*, Secretaris van de Admiraliteyt tot Rotterdam. 3. *Indish Berk*, getrouwt eerst aan *Cornelis vander Borg*, en daar na aan *Jacob van den Corpus*. 4. *Emerentia Berk*, getrouwt met *Jacob vander Goes*, Ontfanger in den Briel. 5. *Lucretia Berk*, ongehout.

Q q q q 2

6. Hen

6. *Henrik Berk*, 7. *Matthijs Berk*, beide sonder oir; Sy troude daar na *Johan Berk*, *Ians* soone, Ridder, Pensionaris der Stad Dordregt, Ambassadeur aan de Croonen van Engeland, Denemarken, en Republique van Venetien; hy stierf den 17. Augusty 1627. nalatende. 1. *Matthijs Berk*, Vry-heer van Godschalx-oort, Raadpensionaris der Stad Dordregt, getrouwt met *Alijd de Rovere*. 2. *Hubert Berk*, Ridder van St. Marco, stierf anno 1645. ongetrouwt. 3. *Dorothea Berk*, Vrouwe van Alblafferdam, troude *Ioseph Koeymans*. 4. *Agatha Berk*, troupe Mr. *Pieter vander Burg*, Secretaris van Middelburg in Zeeland.

Gerrit van Berkenroede, Balliuw van Kennemerland, stierf sonder oir, hadde te wyve *Geertruyt van Merthen*, dochter van *Gerrit van Mer-*

then, en van *Geertruyt van Loon* in 't Stigt van Utrecht; sy stierf anno 1618. oud 85. jaren; haar suster *Margareta* was getrouwt aan *Cornelis van Assendelf*, *Ottens* soone, Heer van Assendelf, Gouriaan.

Cornelis van Berkenroede, Theaurier van Haarlem, heeft twee dogters nagelaten.

Sybrand van Berkenroede, wan *Agatha van Berkenroede*, welke troude *Ian van Alkemade* tot Amsterdam, en wan 1. *Sybrand van Alkemade* welke troude *Beatrix Duyft van Voorhout* te Sevenbergen. 2. *Floris van Alkemade*, welke te wyve hadde *Goedela van Berkenraede*, sijn nigte.

Adriaan van Berkenroede, Burgemeester te Haarlem, van welke mede kinderen geweest zyn.

DIRK VAN BERKENROEDE, Soone van *Hendrik van Berkenroede*, en van *Erkenraad van Bekesteyn*, stierf anno 1559. hadde getrouwt *Goedela van Zyl* te Leiden, en wan

HENRIK VAN BERKENROEDE, verlyt met de goederen van Berkenroede anno 1559. hadde te wyve *Maria Persijn*, wiens suster *N. Persijn*, te man hadde *Carel van Trillo*, Ridder en Schout van Utrecht; sy hebben nagelaten

Diderik van Berkenroede.

Hendrik van Berkenroede.

Goedela van Berkenroede, troude anno 1618, *Floris van Alkemade*, soone van *Ian van Alke-*

made, en van *Agatha van Berkenroede*, *Sybrans* dogter.

Barbara van Berkenroede,

Iosijne van Berkenroede.

Het Wapen van Berkenroede is een klimmende Leeuw, gevlakt van Silver en Sabel op een Velt van Keel.

BERKHOUT.

103 **WILLEM VAN BERKHOUT**, Heere van Berkhout, wiert Ridder geslagen anno 1248, binnen Woeringen, door *Willem*, Grave van Holland, ten tyde sijner Kroninge tot Rooms-koning, volgens de acte hier na volgende.

NOs *Wilhelmus, Dei Gratia Rex Romanorum, Comes Hollandiae &c. considerantes servitia, quae dilectus & fidelis noster vir nobilis Wilhelmus, dictus de Berkhout, D. Temp. de Berkhout, & sui praedecessores nobis, & sacro*

Imperio prestiterunt, Creamus dictum Wilhelmum Militem sacri Imperij. Datum in Woeringa, die Veneris post festum Sancti Thomae Apostoli, anno Christi 1241. Regni Romani primo.

Hy wiert in den Kryg tegens de Vriessen dootgeschoten anno 1256. hadde getrouwt *Geertruyt*, dogter van *Geraard*, Heer van Berkel, en liet na

DIDERIK VAN BERKHOUT, Schiltknaap. mede Heer van Berkhout, volgde Graaf *Floris* in den Oorlog tegen de Vriessen en Vlamingen; troude *Walburg*, dogter van *Marijn*, Heer van Oyen in Gelderland; hy gaf aan de Collegiale Kerke van Oirschot sijne Thienden van Boxel, gelijk blykt by de Chartre van *Ian* de eerste van dien naam, Hertog van Brabant, luyden de aldus:

Joannes, *Dei Gratia Lotharingiae, Brabantiae, & Limburgi Dux, omnibus salutem; notum facimus, quod vir nobilis Theodorus dictus de Berkhout, de consensu D. Walburgis Uxoribus suae, & Joannis filii sui sextam partem decimae in Boxel juxta Villam de Oirschot, quae ipsum jure hereditario contingebat, per manum Domini Ultrajectensis Episcopi & nostrae Ecclesiae contulit, Domini Petri & Odolphi in Oirschot, ad opus*

dictae Ecclesiae, ob remedium Animae suae D. Walburgis Uxoribus suae, D. Wilhelmi Militis de Berkhout Patris sui, & D. Gertrudis, filiae D. Gerardi dicti de Bercla de Boxel matris suae, petens a nobis tamquam ab advocato dictae Ecclesiae, ut huic suae donationi debitam prestaremus Warandiam & defensionem. Actum & datum anno 1289. in festo purificationis B. Mariae Virginis.

Dide-

Diderik voorsz liet na, eenen Sone met Namen

JAN VAN BERKHOUT, welke de Hoex e Party aangenomen hebbende veel gelede heeft, en sijn Heerlijkheyt mede quam te verliezen, waar op naderhand volgende de frequente inondatiën der Landen, sijne Nasaten genootsaakt sijn geweest sig tot de Policie te begeven, en tot Hoorn ter neder te setten; hy leefde anno 1340. en hadde te wyve, *Anna* dogter van *Pieter*, Heer van Cronenburg, by dewelke hy wan twee soonen *Ian* en *Pieter van Berkhout*, de jongste sonder kinderen komende te sterfen; *Ian* genaamt den *longen Heer van Berkhout*, anno 1360. tot distinctie van sijn Vader, mede genaamt *Ian*, troude *Anna vander Duyn*, waar by hy procreerde twee soonen *Ian*, en *Pieter van Berkhout*; *Ian* was Regulare Canonik van d'Ordre van St. Augustin in d'Adelijke Abdye van St. *Geertruyd* tot Leuve; *Pieter van Berkhout*, troude *Anna vander Goes*, en liet mede naar twee soonen, *Ian*, en *Pieter van Berkhout*, die beyde getrouwt, *Ian* aan *Iohanna*, en *Pieter* aan *Heylwich van Maalfede*, yder nalieten een soon, te weten *Ian* een soon, genaamt *Pieter*, gebooren anno 1472. die 13. maal het Burgemeester-ampt tot Hoorn bekleet heeft, en in wie de successie is voort gegaan; en *Pieter* een soon genaamt *Symon*, gebooren anno 1469. mede Burgemeester tot Hoorn, die ongehout anno 1540. is komen te sterfen.

Het Wapen van Berckhout is eerst geweest een Groene Boom op een Gout Velt, dog naderhand is het selve verandert in twaalf Kepers het Schilt geheel vullende van Gout, en Root, en een witte Kraan op een Blaauw-velt in het Rechter Canton, soo als het selve noch ten huydigen dage by die van Berckhout gevoert wert, door een Alliancie van Teding van Cranenburg, als Jonger soonen uyt den Huyse van Egmont.

B E V E R E .

104 **D**ie van den Geslagte van Bevere hebben van outs gevoert het Wapen van Aamstel, alleenlijk maar verschelende in couleuren, als uyt den selven huys door een Jonger Sone descenderende, en souden volgens het getuygnis van den vermaarden F. Christoffel Butkens afdalen van eenen *Didrik*, broeder van *Egbert* Heer van Aamstel, welke te wyve hadde *Ade*, dogter van *Boudewyn* Heer van den Lande van Aalst en Waas, die hem ten Huwelijk bragt het Landt van Beveren; hy leefde anno 1120. en 1139. vermeldt in verscheyden Chartres als Heer van Beveren, en liet na

DIDERIK, Heer van Bevere anno 1160. vermeldt, stierf 1174. nalatende vier Sonen van dewelke de outste alleen posteriteit gehad heeft, en dese was

DIDERIK de III. Heer van Bevere, troude *Alde van Concy*, dochter van *Roelof*, Heer van Coucy den ouden, en van *Agnes*, dochter van *Boudewyn*, Grave van Hengouwe, geboren van *Ida*, des Graven dochter van Loeven, vermeldt 1214. 1227. en wan

<i>Didrik</i> de IV. Heer van Bevere, volgt.	<i>Alde van Bevere</i> , troude <i>Gouert</i> , Heer van Mouchablons.
<i>Agnes van Bevere</i> , troude <i>Gerard</i> , Baanderheer van Grimbergen.	
<i>Adele van Bevere</i> , troude <i>Willem</i> , Heer van Honschoten.	
	<i>Roelof van Bevere</i> , volgt verder.
	<i>Willem van Bevere</i> .

DIDERIK de IV. Heer van Bevere, troude *Beatrix*, Erfchasteliene van Dixmude, en wan

Didrik de V. Heer van Bevere, volgt. | *Beatrix van Bevere*.

DIDRIK de V. Heer van Bevere, en Casteleyn van Dixmude, troude *Margareta van Brienne*, dochter van *Eraass*, Heer van Rameru in Frankrijk; hy stierf in 't jaar 1274. en hadden gewonnen

<i>Hugo van Bevere</i> , Predik-heer-monnik, stierf anno 1286. en is begraven tot Valenchyn.	wesende een paal-scheydinge tusschen Gelderland en Holland, genaamt Vrouw Lysbeth van Bevere Sloot.
<i>Didrik</i> de VI. Heer van Bevere, volgt.	
<i>Lijsbeth van Bevere</i> , troude <i>Hendrik van Loos</i> , Baanderheer van Gaasbeek, en van Herstal; hy stierf 1288. sy 1308. en na haar is genoemd sekerre Sloote, gelegen aan Loevesteyn,	
	<i>Ian van Bevere</i> .
	<i>Philippote van Bevere</i> , troude <i>Jacob</i> , Heer van Werchin, Senechal van Henegouwe.

DIDRIK de VI. Heere van Bevere, van Dixmude, en van Mesieres, troude *Agnes*, dochter van *Niclaas*, Heer van Belloel, Conde, Moriames, &c. en van *Catharina de Carency*

Tot verder bewys van 't gunt voorfz is, fal dit naervolgende Extract dienen.

Transumptum ex antiquo Codice Wilhelmi de Rennenberg, quondam Armorum Regis seu Heraldici Wilhelmi Ducis Juliacenſis & Gelriensis, ſcripti circa annum Domini 1400.

DE ſtirpe autem Dominorum de Coucy eſt magna nobilitas in Francia, Flandria & alibi diſtributa; Rudolphus enim Senior Dominus de Coucy de priore ſua uxore Agneta, filia Baldini, Comitis Hannoniae tres procreavit filias, quarum primogenita Jolendis nomine nupſit Roberto Comiti de Dreux & de Brana, & peperit ei quatuor filios & quinque filias. Primo-genitus nomine Robertus patri ſucceſſit in comitatu, & haeredes reliquit, &c. Tertia filia Domini Rudolphi Senioris de Coucy Alda nomine, Domino Theodorico de Bevere, marito ſuo tres peperit filios, ac tres filias. Theodoricus primo-genitus Dominus fuit de Bevere, & de uxore ſua genuit alium Theodoricum, Dominum de Bevere, & Caſtellanum Dicamundensem, cui uxor Margareta de Brienna filia Erardi Domini de Rameru ex Philippa Henrici Comitis Campaniae filia; Hic genuit Hugonem, Theodoricum, Joannem, Eliſabetham, Henrici de Lovanio, Domini de Herſtallio

uxorem, & Philippam uxorem Domini Jacobi de Werchin Senefcalli Comitatus Hannoniae. Rudolphus de Bevere ſecundus filius Domini Theodorici & Alda nomen accepit ab avo ſuo materno ſeniore Rudolpho de Coucy, & inſignia illorum de Lovanio ſibi aſſumſit, eo quod mater ejus à Comitibus Lovaniensibus originem trahebat. Hic igitur ex uxore Adilia tres genuit filios; Theodoricum ſine prole defunctum, Rudolphum, & Wilhelmum. Rudolphus hic ex Maria uxore, filia Domini Danielis de Redelgem, Danielem genuit & Rudolphum, quorum poſteritas manet uſque in hodiernum diem. Filiarum dicti Domini Theodorici de Bevere, & Alda primo-genita Agnes nomine, &c.

Concordat cum Copia vel tranſumpto, quam ego manu propria ex originali extraxi; quod atteſtor

F. CRISTOPHRE BUTKENS.

Om te onderſcheyden deſe voorfz Heeren van Bevere, van die Heeren welke de Heerlijkheid jegenwoordig beſitten, en een geruymen tyd van jaren beſeten hebben, ſoo ſal hier onder een Extract volgen, waar in aangewefen wert, van en aan wie, en op wat tyd de voorfz Heerlijkheid verkogt is, getrokken uyt de Recherche des Antiquitez & Nobleſſe de Flandres, par Philipe de l'Espinoz, Eſcuier, Viſcomte de Therovanne, Seigneur de la Chappelle, &c. Chapitre XXXV.

LEs anciens Seigneurs de Bevere, furent jadis des hautes & puissantes alliances, tant par deca qu'en d'autres pays, &c. Jean de Bevere, Evêque de Potances vendit c'este terre de Bevere, à Louys fils aîné du Comte de Flandres, pour cent mille livres Parisiens, par lettres de l'an 1312.

ROELOF VAN BEVERE, tweede ſoone van Diderick de III. Heer van Bevere, en van Alde van Coucy, wierde genoemt na ſijne moederlijke grootvader; was Ridder, en voerde 't Wapen van Loven, daar ſijne moeder uyt geſprooten was; hy leefde 1248. en 1250. en troude Adilie van Heuſden, en liet na

Didrik van Bevere, ſtierf ſonder eenige kinderen naar te laten.

Roelof van Bevere, volgt.
Willem van Bevere.

ROELOF VAN BEVERE, Soon van Roelof van Bevere, en van Adilia van Heuſden, was Ridder, en leefde anno 1255. en 1263. troude Maria, dogter van Daniel van Redelgem, wiens nakomelingen ook het Wapen van Loven hebben blyven voeren, daar by voegende een ſwarten Bever op een ſilvere Falce; en eenige hebben ook gevoert een ſwarten klimmenden Bever op een wit Veld, gekroont met een gulde kroone, alſoo noch huynen voeren ſekere Edelen in 't Stift Munſter, als van deſe familie deſcenderende; hy wan by ſijne Huysvrouwe

Daniel van Bevere, volgt.

Roelof van Bevere, troude Catharina van Reede, dochter van Frederik, Heert tot Reede, en van N. van Ganekle, des Heeren Goyarts dogter in 't Stift Munſter; hy leefde anno 1300. en van deſe komen de Beverens in Weſtphalen, Poruſ-

ſien, en Littauwen, die ook de naam van Del Caſtore hebben gevoert.

Johan van Bevere, Religieus in 't Adelijk Clooſter van St. Geertruyt tot Loven, anno 1308. en 1310.

DA-

3 P P P P

DANIEL VAN BEVERE, Knap, soon van *Roelof van Bevere*, en van *Maria van Redelgem*, alsoo genaemt na zijne moederlijke grootvader, troude *Soete van Amelroy*, en wert vermeld 1285. en 1300. Hy confirmeert de donatie van 'tjns patronatus der Kerken van Asten en Lijedorp, gedaan by *Willem*, Heere van Asten en Esscheren binnen Loven, anno 1306. aan die van Poftel, wescnde onder de Abdy van *Floris*, waar over sijnen broeder *Jan de Bevere* is getuyge geweest, anno 1308. Hy wan by sijn Huysvrouwe

I.

Hendrik de Bevere, volgt.

II.

Jan de Bevere, Knap, leefde anno 1347. en 1360. troude *N. N.* en wan,
Roelof de Bevere, volgt.
Arent de Bevere.

Roelof de Bevere, Jans soone, vermeld anno 1394. troude *Sophia de Rovere*, dochter van *Diderik de Rovere*, Ridder, en President van 's Hertogenbosche, en wan

Thomas de Bevere, vermeld 1417. troude *Willemina Dickbier*, tot 's Hertogenbosche, en liet na

Roelof de Bevere, vermeld 1441. en 1449. was Schepen tot 's Hertogenbosche, troude *Walburg vander Aa*, dochter van *Willem vander Aa*, Ridder; hy wan,

Roelof de Bevere, vermeld 1478. en 1491. troude *Anna Monnix*, dochter van *Johan Monnix*, President van den Bosche; hy stierf St. Marten in November 1504. nalatende

Johan de Bevere, volgt.

Heitor de Bevere, troude *Maria van Gerwen Hendrix* dogter, en wan daar by *Catharina de Bevere*, die getrouw is geweest aan *Hugo Spiering van Aalburg*, Drossard der Stad en Lande van Heusden.

Walburg de Bevere, troude *Hendrik van Veen*, een Geslagte uyt den Huys van Ravestein, en hebben kinderen nagelaten.

Willemina de Bevere, troude *Ian de Iode*, Heer van Hardinxvelt, en wan *Roelof de Iode*, Heer van Hardinxvelt.

Elisabeth de Bevere, troude *Goyart de Jeger*, en lieten kinderen na.

Cornelia de Bevere, troude *Lucas van Amerzoyen*, en wan een soon *Johan*.

Cecilia de Bevere, troude *Adriaan van Wijk*, Heer van Onsenoort en Cuyk by Dreunen.

Johan de Bevere, soone van *Roelof de Bevere*, en van *Anna Monnix*, troude anno 1508. *Hillegonda van Veen*, dochter van *Robbrecht van Veen*, en van *Elisabeth Spiering*, een Geslagte uyt den Huys van Heusden; hy was President tot 's Hertogenbosch, anno 1527. en had gewonnen

Roelof de Bevere, volgt.

Robbert de Bevere, volgt verder.

Cornelis de Bevere, volgt daar na.

Walburg de Bevere, troude *Cornelis van Mechelen*, soone van *Paulus van Mechelen*, en van *Walburg van Immerseel*, en wan *Paulus van Mechelen*.

Roberta de Bevere, troude *Johan van Bruhese* Ridder, Drossard en Castlein van Gorcum, en den Lande van Arkel, stierf sonder eenige kinderen; sy hertroude naderhand met *Matthijs vander Poorte*, Ridder, Raatsheer in den Parlemente tot Mechelen, en stierven sonder kinderen na te laten.

Roelof de Bevere, oudste soone van *Johan de Bevere*, en van *Hillegonda van Veen*, was in sijn jonkheid Hofmeester van den Prince van Luyk, en troude eerst *Anna van Schuyte*, dochter van *Johan van Schuyte*, en van *Isabeau van Mechelen*; daar na *Emerentia van Dilbeek*, dochter des Heeren van *Attenhoven*; hy was Schepen der Stad 's Hertogenbosche; en liet by d'eerste vrouw na,

Hillegonda de Bevere, troude *Florens van Eyk*, genaemt *van Berkel*, Heer van Nunen, Gerwen en Wetten, soone van *Roelof van Eyk*, Heer van Blaartum, en van *Josina van Berkel*, en hadden samen geen kinderen.

Isabeau de Bevere, troude *Johan Monnix van Vucht*, soone van *Arent Monnix van Vucht*, en van *Beatrix van den Aalsvoort*, en hadden te samen *Arent*, getrouw met *Johanna van Renesse van Baar*, *Anna*, en *Beatrix Monnix van Vucht*.

Cecilia de Bevere, troude *Pieter van Eyk van Overbrugge*, soone van *Michiel van Eyk*, Heer van Overbrugge, en van *Margareta van Vlaenderakken*, en hadden gewonnen *Roelof en Michiel van Eyk*.

Robbert de Bevere, tweede soon van *Johan de Bevere*, en van *Anna Monnix*, troude eerst *Margareta Erp van Bruhese*, dochter van *Willem van Erp*, Ridder, Heer van Bruhese, en van *Maria van Wijk*; daar na *Margareta van Daveren*, Douairiere des Heeren van Dreunen, en liet na by de eerste,

Johan Robbert de Bevere van Berlicom, welke troude *Arnolda van Eyk van Duysel*, dochter van *Pieter van Eyk van Duysel*, Heer in Bladel en Mereveltoven, ende van *Anna Pels* dochter des Heeren van Milhese; en wan,

Robbert de Bevere van Berlicum, Heer in Bladel,

del, Merevehtoven, en Milheze, Schepen der Stad's Hertogenbosch; hy troude *Maria van Erp van Lankvelt*, enige dochter van *Goyart van Erp*, Heer van Lankvelt, en van *Maria van Eyk van Duysfel*, en hadden te samen een dochterken, anno 1632. overleden.

Pieter de Bevere, Cornet van den Gouverneur van Rhijnberk, gebleven in 't Beleg van Bergen op den Zoom, anno 1623.

Margareta de Bouere, troude *Hendrik Bruyninx*, soone van *Johan Bruyninx*, Capiteyn onder 't Regiment van Graaf *Frederik van den Berg*, en van *Ida van Ophena* uyt Vrieſland, en hadde gewonnen *Pieter*, *Anna*, en *Maria Bruyninx*.

Maria de Bevere, troude *Gijbert vander Schout*, soone van *Huybert vander Schout*, Drossart der Heerlijkheden van Erp, Vechel en Boeidonk, en van *Lambertina Pennix*; en wonnen *Johan vander Schout*.

Cornelis de Bevere, derde soon van *Johan de Bevere*, en van *Anna Monnix*, Drossart des Graaffchaps van Bergen, en Capiteyn onder 't Regiment van den ſelven Grave, was eerst getrouwt met *Lana van Vlierden*, dochter van *Rombout van Vlierden*, en van *Clara van Borggraaf*; ten tweden met *Sara Cheres* uyt Engeland, hy wan, uyt het eerste Huwelijk,

Jan de Bevere van Oosterwijk, volgt.

Uyt het tweede Huwelijk.

Clara de Bevere, getrouwt met *Florens van Groenbroek*, en hadden kinderen.

Iuliana de Bevere, sonder kinderen gestorven.

Maria de Bevere, troude *Diderik van Dyenhurg* uyt Westphalen, en hadde een soon genaamt *Diderik*.

Johan de Bevere van Oosterwijk, soone van *Cornelis de Bevere*, en van *Lana van Vlierden*, hadde eerst getrouwt *Apostolonia van Eyk van Duysfel*, dochter van *Pieter van Eyk van Duysel*, en van *Anna Pels*; daar na *Catharina de Pelgrom*, *Laurens* dogter, en van *Ma-*

HENDRIK DE BEVERE, Knappe, oudste soone van *Daniel de Bevere*, en van *Soete van Amelroy*, wert vermeldt anno 1341. en 1347. &c. troude *Florentia van den Tijmpel*, dochter van *Wouter van den Tijmpel*, die gemelt wert in de Reekeninge van de Theſauriers der Stede Dordrecht van 't jaar 1312. in deſer voegen:

Heer *Wouter van den Tijmpel*, als hy van ons Heeren Graven wegen, met Heer *Daniel vander Merwede* gereden waren aan den Heere van Arkel,

ria van Veen, Vrouwe van Wyenberg; hy wan by ſijn eerste Vrouw,

Cornelis de Bevere van Oosterwijk.

By derweede.

Willem de Bevere, Heer van den Wyenberg.

Apostolonia de Bevere, hadde getrouwt *Roelof van Eyk van Overbrugge*, soone van *Pieter van Eyk van Overbrugge*, en van *Cecilia de Bevere*, en wan kinderen.

Maria de Bevere, hadde getrouwt *Jacob de Jonge*, Heer van Baartwijk, soone van *Jacob de Jonge*, en van *N. van Abcoude*.

III.

Pieter de Bevere; derde soon van *Daniel de Bevere*, en van *Soete van Amelroy*, die gemelt wort in den jare 1355. in de Leeninge ofte Regt-heffinge, die gedaan is by de Stad Dordrecht, ten behoeve van Hertog *Willem van Bieren*, Grave van Holland, tot de Oorlogen tegen *Johan van Arkel*, Biſſchop van Utrecht, troude *N. N.* en liet na *Philips de Bevere*, vermeldt 1382. 1383. 1384. 1385. hy ſtierf 1388. en hadde getrouwt *Eliſabeth Minnebode*, dochter van *Rijnbont Minnebode*, die in den jare 1380. heeft geſtiget het Clooster van Eemſteyn, gelegen in 't Ambacht Eem, by de Rivier de Eem, en van den Grootten Waart, overgebracht in Kijſhoek in den Swijndrechtsen Waart, na de generale inondatie van den jare 1421. Den voorſz *Philips de Bevere* heeft het voorſz Clooster groote preuven gegeven, en wan, 1. *Willem de Bevere*, troude *N. Haga*, hy wert vermeldt 1384. en wan *Sueta de Bevere*, die troude eerst haren neve *Daniel de Bevere*, en wan kinderen, die hier naar ſullen volgen; ſy was fundatrice van de Beverens Kapelle, in de groote Kerk binnen Dordrecht, anno 1431. en troude ten tweeden *Gijſelbregt Neyſſen van Gendere*, soon van *Wouter van Gendere*, zynde het Geſlachte van Gendere uyt een jonger soone van Altena, by welke ſy geen kinderen heeft naargelaten. 2. *Johan de Bevere*, trok met den Grave van Ooſtervant op de Vrieſen, anno 1399. troude *N. Gramay*, van welk Geſlachte *Willem Gramay Hugensz.*, was Schepen en Theſaurier anno 1407. en Burgermeester, anno 1416. van Dordercht.

om een ure ten ſette van den Kijf, die hy hadde tegens Heer *Herbaren* ſijnen broeder.

Hy wan by de voorſchreve ſijne Huysvrouw

Willem de Bevere, volgt.

Roelof de Bevere, ſtierf ſonder oir.

Sueta de Bevere, vermeldt in de Reekening van

Godſchalk van Brakel, van 't Rentmeesterſchap van Zuytholland, anno 1384. onder de naam van *Sueta Hendriks de Bevere* dochter.

WILLEM DE BEVERE, Knappe, soone van *Hendrik de Bevere*, en van *Florentia van den Tijmpel*, leefde anno 1360. en 1372. was Gedeputeert ter generale dagvaart anno 1395. wegens de

de Stad Dordrecht in den Hage, over de Vrede tusschen Hertog *Aalbrecht van Beyeren*, en sijn soon den *Grave van Oostervant*; Hy troude *Geertruyt van Genderen*, *Wouters* dochter; en wan

DANIEL DE BEVERE, Knappe, vermeldt anno 1399. en 1400. hy troude sijne nichte *Sueta de Bevere* voornoemt, Fondatrice van de Beverens Capelle, by Brieven van den 4. October 1431. in de groote Kerk binnen Dordrecht; en wan

Willem de Bevere, volgt.

Bartrade de Bevere, troude *Barwout Haak*, en wan *Daniel*, Canonik ter groote Kerk binnen Dordrecht, en mede Fundateur by naarder stichting van de Beverens Capelle, by Brieven in dato den 7. Augusti 1452. en 10. October 1453. mitsgaders *Jacob* en *Laurens Haak*.

Jacob de Bevere, troude *N. van Bissante*; doch-

ter van *Symon van Bissante*, die gemelt wert anno 1368. Schepen in Dordrecht anno 1410. hy was een soone van *Jan van Bissante*, *Symons* soon Schiltknappe en Rentmeester van 't Bewesterschelde in Zeeland, anno 1346. en wan *Daniel de Bevere*, Canonik ter gorote Kerk binnen Dordrecht, anno 1452.

WILLEM DE BEVERE, Soon van *Daniel*, en van *Sueta de Bevere*, Eygenaer van Schroot-ambacht sijns Geslags binnen Dordrecht, als vry allodiaal goed, by Brieven in dato den 15. Augusti 1431. mede Fundateur van de Beverens Capelle, by naarder stichting, volgens de Brieven in dato den 7. Augusti 1452. en 10. October 1453. Gecommitteert in Vlaanderen en Brabant, anno 1427. Hy troude *Catharina van Weede*, dochter van *Hendrik*, Heer van Weede, welk met het Stamhuys verdronken is, door den grooten Zuyt-hollandsen Inbreuk in 't jaar 1421. hy stierf 1464. en hadde gewonnen

Nicolaas de Bevere, eersten Leenhouder van Schroot-ambacht sijns Geslags, hem by *Philips*, Hertog van Bourgondien, en Grave van Holland opgedragen, en te Leen ontfangen den 5. September 1464. hy troude *N. Blankard*, en stierf den 8. July 1471. en had gewonnen 1. *Willem de Bevere*, ongehout gestorven. 2. *Sueta de Bevere*, Vrouwe van Dortsmonde, volgens den Koop-brief van Heer *Adriaan van Herlaar*, Ridder, van den 8. Mey 1471. en op haar verheven den 22. Mey 1471. en Leenhoudster van Schroot-ambacht hares Geslags, daar mede verlijd den 6. October 1471. sy troude *Willem van Brakel*, Knappe, soone van *Rijnhout van Brakel*, Knappe, en van *Jennette*, dochter van *Willem Eggert*, eerste Heer van *Parmereynde*, Thesaurier van Holland, en mede Stichter van de Nieuwe Kerk tot Amsterdam; Schepen in Dordrecht, anno 1441. 1442. 1443. hy stierf 1490. en sy 1494. en hadden gewonnen *Willem van Brakel*, Knappe, anno 1504. ongehout overleden.

Jacob de Bevere, volgt.

Daniel de Bevere, sonder kinderen gestorven.

Gijsberta de Bevere, Douariere van Dortsmonde, volgens contract van den 22. Mey 1471. troude *Pieter Tak*, Burgemeester van 's Heeren wegen, anno 1478. in Dordrecht; soone van *Jacob Tak*, Rentmeester Generaal van Zuyt-holland, anno 1426. 1429. en 1436. hy stierf anno 1480. sy anno 1495.

Barbara de Bevere, vermeldt 1465. troude *Cornelis de Bevere*, Burgemeester van den Gerechte, Schepen, anno 1477. in Dordrecht; sy fundeerden aldaar acht Kameren of Huyskens in 't Cellebroers Straatje, voor arme menschen, ten eeuwigden dage daar inne te wonen, volgens haarlyuder Testament; hy stierf anno 1495. sy anno 1487.

Sueta de Bevere, gemelt in de Reekeninge van de Treforiers, anno 1437. onder 't Capittel van de Renten-Nonnen, in St. Agniete te Dordrecht, anno 1465.

JACOB DE BEVERE, Soon van *Willem de Bevere*, en van *Catharina van Weede*, gemelt in de Reekeninge der Treforiers van Dordrecht, anno 1437. onder den Capittelle van de Renten, en onder den Capittelle van Lijf-rente, anno 1457. en troude *Elsabeth Springers*, *Dirks* dochter; hy stierf anno 1461. sy anno 1465. en hadden gewonnen

WILLEM DE BEVERE, Secretaris der Stad Dordrecht, van anno 1484. tot anno 1505. en van Stads wegen Gedeputeert op verscheyde Dagvaarden, soo Generale als Provinciale, en in vele honorable commissien, aan verscheyde Princen gebruykt; Leenhouder van Dortsmonde, en 't Schroot-ambacht sijns Geslachts, hem verlijd den 10. en 11. Juny 1500. troude *Maria van Bakel*, *Nicolaas* dochter, eenige erfgenaam van *Nicolaas van Bakel*, Burgemeester van Dordrecht. Is Ordinaris vander Stede wege Gedeputeert geweest ter Dachvaart in den Hage, en mede op de generale Dachvaart, als ook by den Keyser en Roomschen Konink, op den Paix tusschen Vrankrijk en Vlaanderen, den 20. October 1488. gelijk uytte Deputatien en Stads Reekeningen van Dordrecht te sien is; trok 1481. als Schut-meester van den Kruysboog, neffens de Schutteryen van andere Steden in Holland, in 't bestormen van 't Blokhuis, en in den Slach tegen die van Utrecht; hy stierf anno 1505. den 9. February, sy 1514. hadden gewonnen

Jacob de Bevere, Leenhouder van Dortsmonde en 't Schroot-ambacht sijns Geslags, stierf anno 1500. ongehout.

Claas de Bevere, Leenhouder van Dortsmonde en 't Schroot-ambacht sijns Geslags, hem verlijd den 7. February 1510. en den 23. Augusty 1528. troude *Jacobina Snouck*, hy stierf 1529. en wan, 1. *Cornelis de Bevere*, Schepen in Dor-

recht, troude *Catharina van de Kempe*, en wan verscheyde kinderen. 2. *Maria de Bevere*. 3. *Nicolaas de Bevere*, Balliuw van Schiedam, troude *Kunera Jugi*, en wan kinderen. 4. *Anna de Bevere*. 5. *Emma de Bevere*. 6. *Geertruyt de Bevere*. 7. *Maria de Bevere*. 8. *Jacob de Bevere*, jong overleden.

Pieter de Bevere, volgt.

R r r r r

Mar-

Margareta de Bevere, troude *Reynier de Jonge*, *Reyniers* soone, Thefaurier van Dordrecht; hy stierf anno 1529. sy anno 1553.

Clara de Bevere, troude anno 1508. *Iohan de Witt*, *Wittens* soone.

PIETER DE BEVERE, Soone van *Willem de Bevere*, en van *Maria van Bakel*, Burgemeester van Dordrecht, Ordinaris Gecommitteert van der Stede wegen, ter Dagvaart in den Hage, en Gedeputeert ter Dagvaart tot Brussel, den 29. Marty 1552. troude eerst den 7. Mey 1520. *Alid Muys van Holy*, dochter van *Jacob Muys van Holy Anthonisz*, Burgemeester tot Schiedam, en van *Catharina van Putten*, *Lamberts* dochter; sy stierf anno 1538. ten tweeden, anno 1541. *Engelberta van de Linde*, die stierf anno 1573. sonder oir, hy stierf anno 1554. en hadde gewonnen by de eerste Vrouw,

Lidwilde Bevere, geboren den 10. February 1522. sy stierf den 10. November 1557. hadde getrouwt den 9. February 1539. *Frans de Witt Cornelisz*; hy stierf anno 1565. hadden thien kinderen.

Cornelis de Bevere, volgt.

Willem de Bevere, troude *Maria van Heerjansdam*, Ambachts-vrouw van de Lind; hy stierf anno 1556. sy anno 1578. nalatende *Alid van Bevere*, Ambachts-vrouw van de Lind, hadde getrouwt *Adriaan van Beaumont*; sy stierf anno 1583.

Michiel de Bevere, Burgemeester van Dordrecht, Raad en Rentmeester Generaal van Zuytholland, anno 1572. troude *Adriana Oem*, dochter van *Jacob Oem*, Burgemeester anno 1556. en 1557. in Dordrecht; hy stierf anno 1584. sy anno 1584. nalatende *Lidwilde van Bevere*, troude *Wouter van Krayesteyn Bouwensz*, Heer van Wulven en Krayesteyn, Burgemeester van Dordrecht, 1614. 1615. 1620. en 1621.

Jacob de Bevere, Schepen in Dordrecht, anno 1583. hy stierf anno 1585. hadde getrouwt *Rijnsburg van Driel*, en wan daar by 1. *Elisabeth de Bevere*, geboren anno 1562. stierf ongehout. 2. *Cornelia de Bevere*, stierf sonder oir. 3. *Alid de Bevere*, stierf anno 1606. was getrouwt met *Matthijs vander Goes*, soone van *Andries vander Goes*, Raad en Rentmeester Generaal van Zuytholland; hy stierf anno 1610. nalatende een dogter. 4. *Cornelis de Bevere*, en 5. *Pieter de Bevere*, stierf ongetrouwt. *Cornelis de Bevere* voorz. was Burgemeester van Dordrecht, anno 1630. 1631. Schepen, anno 1608. 1609. 1612. 1613. 1617. 1620. 1621. en 1625. Ordinaris Gecommitteerde ter Vergaderinge van de Staten van Holland en West-vrieland, Dijk-graaf van de Alblaffer en Swijndregtse Waarden, en Watergraaf in de Nederwaard; stierf den 23. July 1641. hadde ten egte *Alida van Barendregt*, Ambachts-vrouw van Oostbarendregt, en Swijndregt; sy stierf anno 1638. en lieten te samen na, 1. *Abraham de Bevere*, Heer van Oost- en West-barendrecht; geboren anno 1604. Schout anno 1631.

tot 1643. Burgemeester anno 1643. 1644. 1660. en 1661. Gecommitteerde in haar Hoog-Mogende Vergaderinge anno 1655. 1656. 1657. in den Raad van State anno 1647. 1648. 1649. in de Gecommitteerde Raden 1650. 1651. 1652. en 1661. 1662. en 1663. Ordinaris Gecommitteerde ter Vergaderinge van de Heeren Staten van Holland en West-vrieland; hy troude eerst anno 1629. *Susanna de Velare*, welke stierf binnen 't jaar sonder oir, daar na *Elisabeth Ruysch*, dochter van *Coenraad Ruysch*, Ridder, en van *Maria de Bevere*, *Willems* dochter; hy stierf den 25. Augusty 1663. sonder oir. 2. *Rijnsburg de Bevere*, geboren anno 1608. was getrouwt met *Willem Paats*, Burgemeester der Stad Leyden, Gecommitteerde in haar Hoog-Mogende Vergaderinge, Raad van State, en Gecommitteerde Raden, Hoog-Heemraad van Rijnland; sy stierf beide anno 1669. 3. *Sophia de Bevere*, troude *Pieter de Rovere*, *Pompejus* soone, Heer van Hardinxvelt, Balliuw van Zuyt-holland, hy stierf anno 1652. sy anno 1682. 4. *Jacob van Bevere*, Heere van Swijndregt, geboren den 27. Juny 1612. Schout van Dordrecht, van anno 1643. tot 1662. Burgemeester anno 1663. 1670. en 1671. Dijkgraaf van Alblafferwaard, en Water-gaaf in de Nederwaard, Gecommitteerde in 't Collegie van de Gecommitteerde Raden anno 1666. 1667. 1668. en 1672. mitsgaders Ordinaris Gecommitteerde ter Vergaderinge van de Heeren Staten van Holland en West-vrieland, troude anno 1637. *Iohanna de Wit*, dochter van *Iohan de Wit*, Burgemeester in Dordrecht, geboren den 30. October 1617. hy stierf den 30. January 1676. nalatende alleen twee dochters, namentlijk *Alida de Bevere*, getrouwt aan *Cornelis Pompe van Meerdervoort*, Heer van Meerdervoort, Henrik-Yden-Ambacht, Schout en Oud Raad der Stad Dordrecht, Raad en Rentmeester Generaal van Zuyt-holland; en *Lidia de Bevere*, getrouwt aan *Nicolaas vander Dussen*, eerst Secretaris der Stad Dordrecht, en naderhand Balliuw en Dijk-graaf van den Lande van Stryen.

CORNELIS DE BEVERE, Soone van *Pieter de Bevere*, en van *Alid Muys van Holy*, geboren anno 1524. was den eersten Gereformeerden Burgermeester binnen Dordrecht, na de herstelling in den Gods-dienst, enz. Burgemeester der voorz Stad in de jaren 1572. 1573. 1578. 1579. 1580. 1581. 1585. en 1586. van Stads wegen Gecommitteert tot Delf, by *Willem*, Prince van Orange, alwaar hy by den selven sijne Residentie heeft gehouden, tot dat hy op den 15. November des selven jaars, gekofen zynde tot Burgermeester, 't huys gehaalt is; en geduyrende desselfs bedieninge, gebruykt in vele Buyten-Commissien; den 15. October 1573. neffens sijn Princelijke Excellentie Gecommitteert ter Finantien. Van sijne eerste Burgemeesterchap ontslagen, is wederom Gecommitteert tot Delf, omme aldaar ordinaris te residieren, en den dienst van den Lande, in soo trouble tijden waar te nemen. Gedeputeert anno 1576. neffens den Heere van *Matenese*, by meergemelten Prince van Orange, te Middelburg in Zeeland, toen de Landen in den uyttersten noot waren; ter Vergadering van de Generale Staten anno 1578. vergadert tot Gent; by de Generale

rale Staten den 12. Mey 1581. tot Amsterdam; wiert Raad van sijn Excellentie, en de Staten, volgens Commissie van den 8 July des selven jaars. Troude anno 1548. *Maria vande Valk*, dochter van *Gijbert vande Valk Dirksz*, Kasteleyn en Drossart van de Stad en Lande van Leerdam; Akkoy, enz en van *Maria Quekel van Wielrecht*, dochter van *Jacob Quekel van Wielrecht*, Heer van Wielrecht, Heer-Oudelands-Ambacht, Balliuw van Zuyt-holland, enz. Hy stierf den 27. January 1586. in sijn vierde Burgemeesterschap, sy den 12. December 1576. hadden gewonnen

Maria de Bevere, geboren anno 1551. troude eerst *Adam Voogt*, die stierf anno 1575. daar na *Cornelis Rijser*, die stierf anno 1606. sy anno 1634.

Alid de Bevere, geboren anno 1552. troude den 11. Juny 1577. *Johan van Meeuwen*, geboren anno 1550. Commissaris van de Graafselijkheys Munte van Holland, Ontfanger van de Graafselijkheys Tolle van Geervliet, anno 1580. Hy stierf den 14. Juny 1608.

Iacomina de Bevere, geboren anno 1555. troude *Cornelis de Wist*, stierf 1597. hadde verwekt verscheide kinderen.

Willem de Bevere volgt.

Lidewy de Bevere, geboren anno 1557. troude *Johan van Someren*, Commissaris van de Fortificatien; Hy stierf anno 1602. sy anno 1636. hadde kinderen.

Clara de Bevere, geboren anno 1563. troude *Hendrik van Dilsen*.

Pieter de Bevere, geboren anno 1569. Generaal-Meester van de Munte der Vereenigde Ne-

derlanden, troude eerst *Susanna Lopes de Surano*, stierf anno 1617. ten tweeden *Anna van Berkel*, sonder oir; had by de eerste Vrouw, 1. *Cornelis de Bevere*, geboren anno 1593. troude *Cornelia van Kuyt*, en wan *Franço de Bevere*, Rentmeester van Oisterwijk, die troude *Johanna van Sonsbeek*; en *Adriaan de Bevere*, Lieutenant Collonel van een Regiment Walsc Voetknechten, ten dienste deser Landen, troude *Maria van Lanischoot*, Ians dochter, stierf anno 1672. sonder oir. 2. *Emerentia de Bevere*, troude *Gillis Quinot*, Heer van Saint Simon, en *Beaupreau*, Lieutenant-Collonel, en Sergiant-Majoor van een Regiment Voetknechten, ten dienste deser Landen; stierf anno 1622. nalatende twee soonen. 3. *Pieter de Bevere*, geboren anno 1599. Capiteyn van een Compagnie Voetknechten ten dienste deser Landen, troude *Lucia d'Oirschot*, en wan *Susanna*, *Ida*, en *Petronella de Bevere*. 4. *Maria de Bevere*, geboren anno 1610. troude *Jacob Nachtegaal*, Generaal-Meester van de Munte der Vereenigde Nederlanden.

WILLEM DE BEVERE, Soone van *Cornelis de Bevere*, en van *Maria van de Valk*, geboren den 4. December 1556. Heere van Strevelshoek, daar mede verlijt den 4. September 1593. vijf maal Burgemeester van Dordrecht, in de jaren 1595. 1596. 1597. 1598. 1602. 1603. 1608. 1609. 1617. en 1618. Raad en Rentmeester Generaal van Zuyt-holland, van 1584. tot 1618. was verscheide malen Gecommitteert ter Vergaderinge van de Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, toen deselve op aanschryvinge plachten te versamelen; In 't Collegie van de voorz. Staten anno 1628. 1629. en 1630. en in den Raad van Staten anno 1598. 1599. 1600. 1601. 1602. 1605. en 1607. was Ordinaris Gecommitteerde neffens *Maurits*, Prince van Orange, te Velde, als andersints; tot Bommel anno 1599. in de Belegering voor St. Andries, en in de Slag van Vlaanderen omtrent Nieupoort, anno 1600. in de Belegering voor Rijnberk en 's Hertogenbosch, anno 1601. te Bergen op den Zoom, en in 't Beleg van 't Huys te Woude, anno 1605. tot het Ontset van Rijnberk anno 1606. De Vrede-handeling door de Eerts-hertogen anno 1607. den Heeren Staten der Vereenigde Nederlanden aangeboden zynde, heeft voorts de beraadflaginge tot het twaalf-jarig-bestant, ten uyt-cynde bygewoont, enz. Was in de Gecommitteerde Raden anno 1613. 1614. 1615. 1625. 1626. en 1627. Ordinaris Gecommitteerde ter Vergaderinge van de Heeren Staten van Holland en West-Vrieland; troude den 18. September 1582. *Emerentia van den Eynde*, geboren den 23. Augusti 1565. dochter van *Carel van den Eynde*, Tresorier Generaal van de Oorlogen, en van *Mabelia Kool*, *Adriaans* dochter, en hebbende 44. jaren bekleet de Vergaderinge van Staten, stierf den 18. July 1631. en leyt begraven tot Dordrecht ten Augustijnen, met het volgende Epitaphie:

D. O. M. S.

ÆTERN. MEMOR. GULIELMI DE BEVERE, CORN. F. STREVELS-HOUKII TOPARCHÆ, CONSILARII ET QUÆSTORIS GENERALIS AUSTRALIS-HOLLANDIÆ, CONSULIS DURDRECHTANI, BIS IN SENATUM CONFOEDERATI BELGII, TOTIES IN SENATUM ORDINUM HOLLANDIÆ, SOEPIUS AD SOCIAS NATIONES, ET POSTREMO INTER CONFOEDERATOS BELGII PROCERES DELEGATI; VIRI CUM NATALIUM SPLENDORE, TUM VIRTUTUM FAMA, ET EXIMIIS IN REPUBLICAM MERITIS PRÆCLARI. NATI PRIDIE NONAS DECEMBRIS M. D. LVI. DENATI XV. KAL. SEXTILIS M. DC. XXXI.

R r r r r 2

Con-

BEVEREN. **C**onditur hoc tumulo Probitas; Prudentia busto,
 Et cineri Pietas ingemit ipsa suo. EYNDE.
 Quæ toties Patriæ juvit facundia causam,
 Hic filet, & BEVERI plus volet ore loqui.
 Stant urnæ juxta Proavum: sed marmore in isto
 Hæredem prisca nobilitatis habes.
 Quam, si stemma neget, poterat virtute mereri.
 VALCK. Non solum titulos invenit illa; facit. COEL.
 Nunc Quæstura Viro, nunc dives traditur Auster.
 Nunc Fasces offert Urbs veneranda suos.
 Lustra decem attonito dictat consulta senatu;
 Viraque Battaviæ, non fuit acta sibi.
 Legatis responsa refert, per castra, per enses,
 Auriaco vadit belligerante Comes.
 Jam pia civiles placidè mens temperat æstus;
 MUYS van Publica mox monitis mollibus ærajuvat. SANDE-
 HOLY. Jam petit à sociis Marti stipendia terris; LING.
 Nassovioque parat robur & arma Duci.
 Tempora sic belli, sic flexit tempora pacis,
 Et modo plus lauri, plus placuere togæ.
 Ipse fatiscentes Batavus cum cerneret annos,
 Flevit, & hæc tumulo posthuma verba dedit. OEM.
 QUEKEL Quam leve collapsis patriæ decedere rebus!
 van WIEL- DRECHT. Hic voluit Patriâ non nisi stante mori.

C. BARLÆUS.

SITA QUOQUE HIC EST EMERENTIA VAN EYNDE,
 CAR. F. CONJUX GULIELMI DE BEVEREN, MATRONA
 GENERE ET VIRTUTE SPECTABILIS: QUÆ DEFUNC-
 TA ANNO PROXIME SEQUENTI M. DC. XXXII. XV.
 KAL. SEPTEMBRIS CUI XLIX. ANNIS ANTEA VITÆ
 FUERAT, JAM MORTIS JACET SOCIA.

Sy lieten t'samen na de volgende kinderen.

Maria de Bevere, geboren anno 1585. troude *Koenraad Ruyfch*, Ridder, tot die waardigheyt verheven op ten 19. April 1649. van *Ferdinand den III.* Roomsche Keyser; Burgermeester van Dordrecht; Rentmeester der Domeynen van den Heere Prince van Orange, over de hooge en lage Zwaluwen; Ordinaris Gecommitteerde tot de Vergaderinge van de Staten van Holland en Westvriesland.

Belia de Bevere, geboren anno 1587. stierf anno 1667. ongehout.

Cornelia de Bevere, geboren anno 1587. troude *Johan van Merwede van Clootwijk*, Rentmeester van den Heere Prince van Orange, over des zelfs Heerlijkheden van Geertruydenberg, geboren anno 1585.

Carolina de Bevere, geboren anno 1598. troude *Adriaan van Blyenburg Jacobsz*, Ridder van St. Michiel, Heere van Naaltwijk, Schout der Stad Dordrecht.

Cornelis de Bevere, volgt.

CORNELIS DE BEVERE, Soone van *Willem de Bevere*, en van *Emerentia van den Eynde*, geboren anno 1591. was Heere van Strevelshoek, West-Yffelmonde, de Linde, &c. Burgemeester van Dordrecht, in de jaren 1627. 1628. 1637. 1638. 1642. 1643. 1645. 1646. 1649.

Carel de Bevere, geboren anno 1593. Rentmeester der Domeinen van den Heere Prince van Orange onder Geertruydenberg, Commissaris van de Monsteringe, troude *Margareta van Gondefwaart*, geboren anno 1597. en wan daar by 1. *Ian de Bevere*, gestorven sonder oir. 2. *Willem de Bevere*, Commissaris van de Monsteringe. 3. *Jacob de Bevere*, Lieutenant te voet, stierf anno 1639. sonder oir. 4. *Emerentia de Bevere*, troude *Johan Dedel*, Auditeur van de Rekenkamer in Holland, soone van *Johan Dedel*, President van den Hove van Holland. 5. *Carel de Bevere*, ongehout.

Emerentia de Bevere, geboren anno 1594. troude *Cornelis van Kastren*.

Lucretia de Bevere, geboren anno 1597. stierf 1623. ongehout.

Wilhelmina de Bevere, geboren anno 1603. troude *Diderik Dammert Arensz*, Burgemeester van Dordrecht; hy stierf den 6. Mey 1670. sy den 12. October 1664. sonder oir.

en

en 1650. Raad en Rentmeester Generaal van Zuyt-Holland, van anno 1618. tot 1642. Balliuw en Dijkgraaf van den Lande van Stryen, Curator van de Academie tot Leyden; Gecommitteerde in 't Collegie van de Staten Generaal, anno 1646. en 1647. Van de Gecommitteerde Raden anno 1628. 1629. 1630. 1643. 1644. 1654. 1655. 1656. Ordinaris Gecommitteert ter Dachvaart van de Staten van Holland en West-vriesland. Extraordinaris Ambassadeur van de Staten der Vereenigde Nederlanden, aan den Koning van Denemarken, Noorwegen, &c. en aan de Stad Hamburg, anno 1631. aan *Carel den III.* Koning van Groot Brittagne, anno 1636. troude *Christina Pijl*, *Iohans* dochter, en van *Mondina de Jonge*; en wan

Adriana de Bevere, geboren anno 1618. troude den 17. November 1637. *Michiel Pompe van Meerdervoort*, soone van *Michiel Pompe Pieterz.*, en van *Maria Sasbout*, *Matthijs* dochter, Schiltknappe, tot die waardigheyt verheven van *Carel den I.* Koning van Groot Brittagne, Heere van Meerdervoort; stierf den 9. December 1639.

Emerentia de Bevere, jonk overleden.

Maria de Bevere, jonk overleden.

Mondina de Bevere, geboren 1622. troude *Matthijs Pompe*, Vry-heer van Slingeland, soone van *Michiel Pompe Pieterz.*, en van *Maria Sasbout*, *Matthijs* dochter.

Willem de Bevere, volgt.

Christina de Bevere, jonk overleden.

Iohan de Bevere, geboren den 29. July 1626. besitter van 't Huys te Develstein, Colonel van 't Walsche Regiment den 3. December 1664. Commandeur van Geertruydenberg, en de onderhoorige Forten, den 19. en 23. Juny 1672. Commandeur van Amsterdam den 25. Juny 1672. van Campen, den 22. Juny 1667. troude *Maria Sweerts de Weert*, geboren den 24. December 1533. dochter van *David Sweerts de Weert*, President Schepen van 's Hertogenbosche, en van *Hester Voogt*; wan 1. *Christina de Bevere*. 2. *Hester de Bevere*, geboren den 20. Maart 1654. troude *Iohan Coljaar*, Sergeant Major onder een Regiment Schotten, ten dienste deser Landen, soone van d'Heer *Iustinus Coljaar*, Ambassadeur van desen Staat aan de Ottomannische Porta; hy bleef in de Slag van St. Denijs op den 12. Augusty 1678. sy stierf den 27. September 1680. sonder oir. 3. *Cornelis de Bevere*, Lieu-

tenant te voet, ten dienste deser Landen, geschooten en gebleven in 't Beleg der Stad Grave. 4. *Iustina Elisabeth de Bevere*, troude *Iohan van Broekhuysen*, Capiteyn te voet den dienste deser Landen. 5. *David de Bevere*, stierf anno 1660. 6. *Emerentia Geertruyt de Bevere*. 7. *Adriana de Bevere*. 8. *Michiel de Bevere*. 9. *Iohan David de Bevere*, jong gestorven. 10. *Maria de Bevere*, stierf den 16. January 1670. 11. *Iohanna Maria de Bevere*. 12. *Iohan David de Bevere*.

Christina de Bevere, geboren anno 1632. troude *Gouard van Slingeland Barthouisz.*, Raad-Pensionaris van Dordrecht, anno 1653. Secretaris van den Raad van Staten, anno 1664. Ambassadeur Extraordinaris in Pruysen, anno 1656. aan de Koningen van Sweden en Denemarken, anno 1659. en wan kinders.

Cornelis de Bevere, Heer van West-Yffelmonde en de Lind, Gecommitteerde ter Vergaderinge van de Heeren Staten van Holland en West-vriesland, Balliuw en Dijk-graaf van den Lande van Stryen, Balliuw en Dijk-graaf van de Merwede, Raad en Generaal-meester van de Munte der Vereenigde Nederlanden, troude *Adriana van Wouw*, dochter van *Ernst van Wouw*, Ontfanger van de Societeit in 's Gravenhage, en van *Elisabeth van Beaumont*, *Ians* dochter; hy wan 1. *Cornelis de Bevere*, Heere van de Lind, die den 24. December 1680. troude *Anthonia Cools*, dochter van *Gualter Cools*, en van *Lucia Repelaar*, en wan kinderen. 2. *Ernst de Bevere*. 3. *Christina Elisabeth de Bevere*.

Carel de Bevere, geboren anno 1636. stierf anno 1653. ongehout.

Pieter de Bevere, jong overleden.

WILLEM DE BEVERE, Soone van *Cornelis de Bevere*, en van *Christina Pijl*, geboren den 12. November 1624. Heere van Strevelshoek, Raad en Rentmeester Generaal van Zuyt-holland, Balliuw en Dijk-graaf van den Lande van Stryen, en Gecommitteerde ter Dachvaart op de Vergaderinge van de Staten van Holland; stierf den 31. Mey 1672. hadde getrouet *Cornelia Schaap*, dochter van *Gerard Schaap Pieterz.*, Ambassadeur Extraordinaris aan de Republiکه van Engeland, en van *Iohanna Visschere*, *Ians* dochter, sy stierf 1666. hy liet na, behalven een Bastard soone genaamt *Willem*; Predikant tot Tilborg, in de Meyerye van 's Hertogenbosche, de volgende kinderen,

Cornelis de Bevere, geboren 1647. jong overleden.

Gerard de Bevere, volgt.

Willem Laurens de Bevere, jong overleden.

Christina de Bevere, troude *Iohan Reepmaker*, en wan kinderen.

Johanna Margareta de Bevere.

Emerentia de Bevere, jong overleden.

GERARD DE BEVERE, Soone van *Willem de Bevere*, en van *Cornelia Schaap*, Heere van Strevelshoek, Raad en Schepen der Stad Dordregt, Gecommitteerde ter Vergaderinge van de Staten van Holland en West-vriesland, troude *Maria Heussen*, dochter van *Arnold Heussen*, Gouverneur van de Kuste van Chormandel, Bengala, Ordinaris Raad in India, en van *Iohanna Niendorp*, en wan *Cornelia*, *Cornelia Iohanna*, *Iohanna Margaretha*, *Willem*, *Arent*, *Christina*, *Pieter*, en *Nicolaas Iohan de Bevere*.

Het Wapen van Bevere is van ouds geweest als dat van Aamstel, doch met veranderinge van Couleuren; en heeft naderhand *Roelof de Bevere* gevoert een Silvere Fasce op een Rood Schild, zynde het Wapen van de Graven van Loven, uyt wel-

ken Huyfe zijn Moeder afkomstig was; welk Wapen deffelfs soone, en soons soone, *Roelof* en *Daniel van Bevere*, mede gevolgt hebben, voegende den voornoemden *Daniel* daar by eenen Swarten gaanden ofte lopenden Bever, op de voorfz Silveren Fasce; in plaatse van 't welk des selfs Broeder *Roelof van Bevere*, op den selven tijd heeft aangenomen te voeren eenen klimmenden Bever, met een Gouden Kroone op eenen Silveren Schilt, 't gene by meest alle van dit Geslachte gevolgt is; dan den selven Bever by jonger Soonen, of andere gelegentheden, verandert in Rood, Wit, en Groen, ook den Bever gevoert sook klimmende, als gaande, mitsgaders gekroont en ongekroont. Dog is nu al van over een geruymen tijd van jaren wederom aangenomen het voorfz Wapen van Heer *Daniel van Bevere*; en wert fulks als nu doorgaans gevoert een Swarten gaanden of loopenden Bever, met een Gouden Kroone, en Klauwen, op een Silvere Fasce; in eenen Rooden Schilt; uytgefondert by de nakomelingen van den voornoemden *Roelof van Bevere* in 't Stift Munster, welke het voorfz oude Wapen van den Swarten klimmenden Bever, tot noch blijven behouden, en voeren. Het Devise van dit Geslachte is al van ouds geweest

PER MARE, PER TERRAS.

Ter Zee en te Lande; genomen soo van de eygenschap van den Bever, levende soowel in 't Water als op het Land, als ten aansien van de groote employen, die de nakomelingen van 't voorfz Geslachte van allen tijden gehad, en ten dienste van den Lande gelukkig uytgevoert hebben. Gelijk dan eintelijk *Loüis de XIII.* Koning van Vrankrijk aan *Cornelis de Bevere*, Heer van Strevelshoek vergunt heeft, om voor hem en sijne nakomelingen dit Wapen te mogen vermeerderen met een Goude Lelye in 't rechter Canton, sooals noch by deffelfs Descendenten gedaan wert, volgens de Brief daar van zynde, in date den ... November 1635. alhier volgende geïnscreeert.

Louis par la Grace de Dieu, Roy de France, & de Navarre. A tous presens & a venir salut. Comme la vraye Noblesse procede de vertu, & soit bien seant & raisonnable, que les personnes, qui en sont ornée, & qui s'employent au service de la chose publique, soit en la profession des Armes ou des Lettres, ou autres occasions necessaires, soient en leur posterité elevez en tel degré d'honneur & de noblesse, que leur vertus & services meritent, afin que se voyant recompensez de telles prerogatives ils soient plus prompts & enclins a continuer de bien en mieux, & les autres a leur exemple de faire le semblable. Scavoir faisons, Que nous mettans en consideration les louables qualites & vertus, qui sont en la personne de nostre cher & amé le Seigneur *Cornelis de Bevere*, Seigneur de *Strevelshoek* & *West-Iffelmonde*, Conseiller & Receveur General de *Zuyt-Hollande*, & vieux Bourguemaistre de la Ville de *Dordrecht*, & pour l'affection, qu'il a toujours fait paroistre envers nostre Personne & Couronne, ainsi qu'il nous a esté temoigné par aucuns nos plus speciaux serviteurs; Nous l'avons estimé digne, d'e-

stre reconneu de telle grace & préeminence, qu'elle puisse a luy & a sa posterité demeurer a perpetuel honneur. Pour ces causes & autres bonnes & grandes considerations a ce nous mouvans, avons au dit Seigneur de *Bevere*, & ses enfans & posterité, tant mâles que femelles, naiz & a naistre en legitime mariage, annobly & annoblissons, & du titre de Noblesse d'Ecuyer decoré & decorons de nos graces speciales, pleine puissance & authorité Royale, voulans qu'en tous actes, lieux, & endroits, tant en jugement, que hors iceluy, ledit Seigneur de *Bevere* & sa posterité soient tenus, censez & reputez pour Nobles, & puissent prendre & porter le titre d'Ecuyer, en jouir & user de tous privileges, ainsi que les autres Nobles de cestuy nostre Royaume; & en outre luy permettons, qu'il puisse porter d'oresnavant, & sa dite posterité dans ses armoiries une Fleur de Lijs, comme elle est cy empreinte, dans l'ecusson d'icelles, lesquelles nous leur permettons porter en cette forme & maniere par tout on bon leur semblera, & la mettre & elever par toutes leurs Seigneuries, tout ainsi qu'ont accoutumé de faire les Nobles de nôtre Royau-

Royaume, & pour rendre la grace, que nous faisons au dit Seigneur de Bevere plus entiere, nous l'avons fait, & crée, faisons & creons par ces presentes signées de nôtre main, Chevalier de la Collade, luy donnant le Ceint militaire, pour par luy jouir & user d'oresnavant des Droits & honneurs de Chevalier, privileges, prerogatives, & préeminences, qui y appartiennent, tant en fait de guerre, armées & assemblées, qu'en tous autres actes, soit en jugement ou dehors, & par tout ailleurs ou besoin sera, ainsi & en la même maniere, qu'ont accoutumé de faire les autres Chevaliers, faits & créez par nos Predecesseurs Roys & nous. Si donnons en Mandement a nos amez & feaux Conseillers les gens tenans nos Cours de Parlement, Chambre des Comtes & des Aydes, Baillifs, Seneschaux ou leurs Lieutenans, & a tous nos autres Justiciers & Officiers, qu'il appartiendra, que nos presentes Lettres d'annoblissement & Chevallierie ils facent lire, publier, & enregistrer, & du contenu en icelles souffrent & laissent jouir & user plainement & paisiblement le dit Seigneur de Bevere, & sa dite posterité, cessant & faisant cesser tous troubles & empeschemens au contraire; Car tel est nôtre plaisir. Mandons en outre, a tous nos Lieutenans Generaux,

Gouverneurs de nos Provinces, Marechaux de nos Camps & Armées, Capitaines, Chefs & Conducteurs de nos gens de guerre, & prions & requerons tous Roys, Princes, & Potentats & Republiques, & notamment les Sicurs Etats Generaux des Provinces Unies des Paisbas nos bons amis alliez & confederes, & particulièrement ceux de la Province de Hollande & West-Frise, que le dit Seigneur de Bevere ils facent, souffrent & laissent jouir & user plainement & paisiblement des dits Droits de Noblesse & Chevallierie, & de honneurs, authoritez, privileges, prerogatives, & préeminences, qui y appartiennent, ainsi que dessus est dit; & afin que ce soit chose ferme & stable a tousjours, nous avons fait mettre nôtre seel a ces dites presentes. Donne a Saint Germain en Laye, au mois de Novembre, l'an de grace mil six cent trente cinq, & de nostre Regne le vingt,

Signé

L O U I S.

Et sur la Plique, Par le Roy,

Et signé

BOUTHILLIER.

B L Y E N B U R G.

107 **A**DRIAAN VAN BLYENBURG, leefde noch anno 1250. en is met Graaf *Willem*, Roomsch Koning, anno 1255. in Vrieſlandt omgekomen; hy hadde getrouwt *N. N.* en liet na

DIDERIK VAN BLYENBURG, Ridder, leefde anno 1270. en was anno 1297. met veel andere Heeren en Ridderen tot Kamerijk, wanneer *Willem van Avesnes*, Biſſchop en Princes van Kamerijk d'Amneſtye van de voorgaande Troubles aldaar invoerde; hy liet na,

SOETEMAN VAN BLYENBURG, Schiltknappe, leefde omtrent den jare 1300. en is met Jonker *Willem van Avesnes*, ſoone van *Johan de II.* Grave van Henegouwen en Holland, in den groten Slag omtrent Zierixze, tegens *Guy de Dampier*, Grave van Vlaanderen, anno 1304. geweest, alwaar hy ſig ſodanig heeft gedragen, dat den Grave van Holland, gereſolveert hadde hem Ridder te maken, dan kwam drie a vier dagen voor den gedecreteerden tijd ſubitelijk te overliden; Hy hadde getrouwt *Bertha van Moordrecht*, afkomstig uyt den Huys van Cralingen, voerende een ſilvere Sterre op een Root Velt, en liet na

Cornelis van Blyenburg, volgt.

Adriaan van Blyenburg, Eſcujer van den jongen Grave *Willem*, ſoone van Hertog *Albrecht van Beyeren*, Grave van Holland; was me-

de ter Bruyloft, als defelve anno 1385. tot Kamerik troude met *Margareta*, dochter van Hertog *Philips van Bourgoune*.

CORNELIS VAN BLYENBURG, Schiltknappe, ſoone van *Soeteman van Blyenburg*, en van *Bartha van Moordrecht*, was Edelman van Graaf *Willem de V.* en gebruykt in verſcheide honorable Commiſſien, ſo binnen als buyten 's Lands. Troude cerſt *Anna van Riede*, dogter van *Herbaren van Riede*, Ridder, Balliuw van Zuyt-holland, Heer van Riede en Pendrecht, die neffens andere Ridderen, Knapen, en Edelen van Holland, van Hertog *Willem van Beyeren* vyand verklaart wierde, op den 23. Mey 1351. ten tweeden *Elisabeth de Cocq*, dochter van *Willem de Cocq*, Heer van Hemert, in wiens authentique genealogie de voorſz *Cornelis van Blyenburg* geſegtwert

wert, Ridder geweest te zyn; Hy stierf anno 1398. nalatende by sijn eerste Huysvrouwe,

HEYMAN VAN BLYENBURG, geboren anno 1395. was anno 1425. Burgemeester van Dordrecht, en heeft ten tijde van de groote inundatie van den jare 1421. verscheide aansienlijke familien, door den selven Watervloet geruineert zynde, gesustenteert, en sig ten tijde van de Belegering der Stad Dordrecht, anno 1418. met groten roem gedragen. Hy hadde getrouwt *Geertruyd van Houweningen*, oudste soons dochter van *Dirk van Houweningen*, Ridder, en Balliuw van Zuytholland; hy stierf anno 1470. nalatende,

Cornelis van Blyenburg, volgt.

Soeteman van Blyenburg, Schepen van Dordrecht; getrouwt met *N. van Genderen*, welk

Geflacht gekomen is uyt een jonger soone van *Altena*; sy lieten na twee dochters, waar van verscheide Descendenten zyn.

CORNELIS VAN BLYENBURG, Soone van *Heiman van Blyenburg*, en van *Geertruyt van Houweningen*, was geboren anno 1450. Veroverde de Stad van Nieupoort, als Overste in de Oorlogen van Holland tegens Gelderland, en bevogt anno 1489. de navale Victorie op de Lek, so dat als doen ter memorie van deselve, onder aan den Toren van de groote Kerke van Dordrecht, de volgende woorden in een steen gehouwen wierden:

ERA CHRISTI M. CCCC. LXXXIX. JUNII IV.
VICIT DORT IN LECCA. ALLELUA.

Hy hadde eerst getrouwt *Catharina Schoyts*, wiens vierde grootvader was *Johan Schoyts*, Ridder, en Markgraaf van Antwerpen, anno 1336. ten tweeden *Margareta van Diemen*, *Gijsberts* dochter; hy stierf anno 1521. nalatende van het eerste bedde,

ADRIAAN VAN BLYENBURG, geboren anno 1485. en gestorven anno 1510. nalatende uyt sijn Huysvrouwe *Christina van Slingeland*, *Johans* dochter, uyt den Huyse van Arkel.

Heiman van Blyenburg, volgt.

Adriaan van Blyenburg, volgt daar na.

HEIMAN VAN BLYENBURG, Heer van Dortsmonde, soone van *Adriaan van Blyenburg*, en van *Christina van Slingeland*, was geboren anno 1509. Burgemeester der Stad Dordrecht, anno 1549. stierf anno 1579. hadde eerst getrouwt *Maria de Hoog*, daar na *Cornelia van Drogendijk*, dochter van *Vincent van Drogendijk*, Rekenmeester van Holland, en van *N. van Mierop*, Theaurier Generaal der Vereenigde Nederlanden. Hy wan van het tweede bedde,

Margareta van Blyenburg.

Cornelis van Blyenburg, volgt.

Adriaan van Blyenburg, geboren anno 1546. was Hofmeester en Edelman van den Grave van Bossu, Stadhouder van Holland, wiert gevangen in de vermaarde Water-slag van de Zuyderzee.

Christina van Blyenburg, gebooren anno 1549. hadde eerst te man *Johan van Muysenburg*, soone van *Dirk van Muysenburg*, en van *Margareta van Merwede*; ten tweeden *Johan vander Mijle*, Ambachts-heer van Dubbeldam, Bleskinsgraaf, Kijfhoek, en na sijn broeders doot Ambachts-heer vander Mijle, St. Antonis Polder; soone van *Arent vander Mijle*, en van *Cornelia van Alblas*.

Maria van Blyenburg, geboren anno 1555. getrouwt met *Hugo Cool*.

Anna van Blyenburg, geboren anno 1556. getrouwt met *Jost de Jonge*, soone van *Cornelis de Jonge*, Heer van Baartwijk, Rekenmeester van Holland, en van *Anna Sasbout*.

Vincent van Blyenburg, geboren anno 1575. was Ritmeester, en bleef met Don Sebastiaan Koning van Portugal in Africa, anno 1578.

Damas van Blyenburg, geboren anno 1558. was eerste Raad van den Viceroy van Virginia, troude *Maria vander Aa*, Vrouwe van Hofwegen.

Johan van Blyenburg, geboren anno 1560. gestorven anno 1595. in Italien, en begraven tot Padua.

CORNELIS VAN BLYENBURG, Soone van *Heiman van Blyenburg*, en van *Cornelia van Drogendijk*, Heer van de Ketel, Dortsmonde, 's Graven-ambacht, Dijk-graaf en Balliuw van Delfland; was geboren anno 1545. hadde eerst getrouwt *Catharina de Jonge*, dochter van *Cornelis de Jonge*, Heer van Baartwijk, en van *Anna Sasbout*; ten tweeden *Martina van Borsselen*, dochter van *Wolfert van Borsselen*, Heere van Schellach. Hy stierf anno 1618. nalatende by sijn tweede Vrouw,

Wolfert van Blyenburg, Heere van Dortsmonde, gestorven anno 1615.

Heiman van Blyenburg, volgt.

HEIMAN VAN BLYENBURG, Heer van Dortsmonde, soone van *Cornelis van Blyenburg*, en van *Martina van Borsselen*, was geboren anno 1604. troude *Geertruyt Crisp*, en wan

Cornelis van Blyenburg, Capiteyn, getrouwt met *Maria Guesneau*, by dewelke hy gewonnen heeft *Heiman van Blyenburg*, ongehout gestorven, en *Geertruyt van Blyenburg*.

Wolfert van Blyenburg.

François van Blyenburg, getrouwt met *Helena van Valkenhaan*, nalatende twee dochters *Helena*, en *Geertruyt van Blyenburg*.

ADRI-

ADRIAAN VAN BLYENBURG, tweede soon van *Adriaan van Blyenburg*, en van *Christina van Slingelant*, Heer van Schobbelants-ambacht, nu Swijndrecht, was Schout der Stad Dordrecht, en Gecommitteert in verscheide notable Commissien, als onder anderen op d'Overdragt van de Nederlanden door Keiser *Carel de V.* aan sijn soon *Philips de II.* Koning van Spangien anno 1555. Hadde getrouwt eerst *Clara Bogaart*, Vrouwe van Schobbeland, dochter van *Geraard Bogaart*, Heer van Schobbeland, Burgemeester van Dordrecht; haar moeder was een dochter van den Heer van Heer-jans-dam en de Lind; ten tweden *Anna Ydo*; hy liet na

Catharina van Blyenburg.

Adriaan van Blyenburg, volgt.

Cornelis van Blyenburg, geboren anno 1534.

Commandeur en Casteleyn van Worcum en Louvestein, hadde getrouwt *Maria Hofmans.*

Cornelia van Blyenburg, getrouwt met *Pieter Cool*.

ADRIAAN VAN BLYENBURG, Heer van Schobbeland, soone van *Adriaan van Blyenburg*, en van *Clara Bogaart*, Commissaris Generaal van het Krijgs-volk der Vereenigde Nederlanden; geheime Raad van den Heere Prince van Orange; Raad van State, en gebruykt in verscheide Ambassaden en Commissien; hadde getrouwt *Catharina Cool*, dochter van *Adriaan Cool*, Burgemeester van Dordrecht; haar moeder was een dochter van *Jacob Oem*, Burgemeester van Dordrecht; hy stierf anno 1582. nalatende,

Adriaan van Blyenburg, Heer van Schobbeland, en Schout van Dordrecht, stierf sonder kinderen anno 1599.

Gerard van Blyenburg, stierf ongehout.

Jacob van Blyenburg, volgt.

Lucretia van Blyenburg, getrouwt met *Gerard de Pelgrum*.

Clara van Blyenburg, stierf ongetrouwt.

Christina van Blyenburg.

Adriana van Blyenburg.

JACOB VAN BLYENBURG, Soone van *Adriaan van Blyenburg*, en van *Catharina Cool*; was geboren anno 1562. stierf anno 1609. liet na by *Maria Carre* sijn Huysvrouwe, (wiens Voorouders geweest zyn van de voornaamste Regeerders der Stad Namen.)

Adriaan van Blyenburg, volgt.

Christina van Blyenburg, geboren anno 1593.

en gestorven anno 1657.

ADRIAAN VAN BLYENBURG, Ridder, Heer van Naaltwijk, soone van *Jacob van Blyenburg*, en van *Maria Carre*, geboren anno 1589. is geweest Schout der Stad Dordrecht, en geëmployeert in verscheide Commissien; hadde getrouwt *Carolina de Bevere*, dochter van *Willem de Bevere*, Heer van Strevelshoek, Raad en Rentmeester Generaal van Zuyt-holland, en van *Emerentia van den Einde*; ten tweden *Sara de Rovere*, dochter van *Pompejus de Rovere*, Heer van Hardinxvelt, Balliuw van Zuyt-holland, en Schout van Dordrecht; hy stierf anno 1630. nalatende van het eerste bedde,

Jacob van Blyenburg, Heer van Naaltwijk, gestorven anno 1633. sonder kinderen.

Adriaan van Blyenburg, volgt.

Charlotta van Blyenburg, getrouwt met *Thomas van Sasburg*, Heer van Mogarnie, Resident van desen Staat, aan 't Hof tot Brussel.

Van het tweede bedde,

Adriana van Blyenburg, getrouwt met *Daniel Fannius*, Raad en Fiscaal van d'Admiraliteit in Zeeland, en Bewinthebber van de Oost-indische Compagnie.

ADRIAAN VAN BLYENBURG, Ridder, Heer van Naaltwijk, soon van *Adriaan van Blyenburg*, en van *Carolina de Bevere*, Burgemeester der Stad Dordrecht in de jaren 1656. en 1657. als mede 1672. 1676. en 1682. Raad van State der Vereenigde Nederlanden, anno 1668. 1669. en 1670. Gecommitteerde Raad van Holland en West-vriesland, anno 1673. 1674. en 1675. Gedeputeerde te Velde, ten tijde van de Slag van Senef; Was by Commissie van den 15. April 1666. Gecommitteert tot de Educatie van sijn Hoogheyt den Heere Prince van Orange; hadde getrouwt *Levina de Vriese*, *Dingmans* dochter; haar moeder was *Elsabeth Magnus*, oudste dochter van *Jacob Magnus*, Ridder, Heer van Ammers, Heer-aartsbergen, Berg-ambacht, en Melissant; wegens de Provincie van Zeeland, Gecommitteert ter Vergaderinge van haar Hoog-Mogende, en derselver Extraordinaris Ambassadeur aan de Koningen van Groot Brittanjen en Denemarken; sy lieten 'samen na,

Adriaan van Blyenburg.

Dingman van Blyenburg.

Jacob van Blyenburg.

Charlotta Elisabeth van Blyenburg.

Noch seven soonen en vijf dochters alle jong gestorven.

Het Wapen van Blyenburg is een gedeelt Schild; inde bovenste helft twee Silvere Rosen, op een Velt van Keel, en beneden een halve Sterre met drie Takken van Keel op een Silver Velt, met dit devijs:

LÆTUS LÆTA SPERO.

BOETZELAAR.

106 **RUTGER VANDER BOETZELAAR**, Ridder geslagen van Hertog *Philips van Bourgoujen* in den Oorlog van Gent anno 1452. was soone van *Wessel vander Boetzelaar*, uyt den Ridderfchap van den Lande van Cleve; hadde te wyve *Elburg*, erfdochter van Langerak en Asperen, dochter van Heer *Jan van Langerak*, en van *Alferade van Polanen*, erfdochter van Asperen in Holland. Hy wert in den jare 1460. op 't Slot te Asperen dootgeschoten, door *Willem van Buyren*, Edelman uyt Gelderland, die over sulx gevangen en in den Kage onthooft wert; hy liet na

Wessel vander Boetzelaar, volgt.

Sweder vander Boetzelaar, behiel de goederen van 's Vaders sijde in 't Land van Cleve, alwaar zijn nakomelingen in mans oir noch leven; Van deselve was onder andere *Dirk vander Boetzelaar*, Drost van Gennip, wiens suster *Alferade*, had-

de eerst te man *Pauwels van Assendelf*, Heer van Befoyen in Holland, daar na *Arend van Aafwijn*, Heer van Ruweel by Utrecht.

Gijsbert vander Boetzelaar, Monnik t'Egmont. *Cunigunda vander Boetzelaar*, hadde te man *Henrik Valkenaar*, en hadden kinders.

WESSEL VANDER BOETZELAAR, Heer van Asperen en Langerak, soone van *Rutger vander Boetzelaar*, en van *Elburg*, erfdochter van Langerak en Asperen; hy stierf anno 1492. troude in Brabant *Judith Mol*, dochter van *Jueyn*, Heer van Leetbergen, en van *N. Piez*, en wan

Rutger vander Boetzelaar, volgt.

N. vander Boetzelaar, Ridder vanden Duytschen Ordre.

Otto vander Boetzelaar, Abt van Beern by

Heusden; stierf anno 1556. seer oud.

Elburg vander Boetzelaar, hadde te man *Amelis van Aamstel van Mijnden*, Heer van Kroonenburg, en wan kinders.

RUTGER VANDER BOETZELAAR, Heer van Asperen en Langerak, soone van *Wessel vander Boetzelaar*, en van *Judith Mol*, stierf anno 1545. Hy besat zijn Heerlijkheden 53. jaren, hadde te wyve *Baarte van Arkel*, Heeren *Ottens* dochter van Heukelom, die stierf 1558. en hadden te samen thien kinders, als

Wessel vander Boetzelaar, volgt.

Jan vander Boetzelaar, Ridder, die eerst troude *Doda van Holdinga*, Weduwe des Presidents van Utrecht, *Hector Hoekxvier*; daar na *Sophia van Palaas*, *Florens* dochter t'Utrecht; hy hadde by de eerste *George vander Boetzelaar*, die anno 1574. t'Utrecht woende, en te wyve hadde *N. Spiering*, en wan *Anna vander Boetzelaar*; en by de ander *Rutger vander Boetzelaar*, die sonder kinders stierf.

dery *St. Catharine t'Utrecht*, en Commandeur te Carwijk in Holland.

Walburg vander Boetzelaar, hadde eerst te man *Roelof van Baillemont* in Walsland, daar na Heer *Adriaan van Noyelles*, Heer van Marles in Artois, maar hadde by haar geen kinders.

Elburg vander Boetzelaar, Abdisse van Rijnsburg, overleden anno 1566.

Walravine vander Boetzelaar.

Jenne vander Boetzelaar, troude Heer *Jan van Soudenbalk*, Ridder t'Utrecht wonende, Heer van Urk in de Zuyderzee; Sy stierf anno 1558. hy anno 1586, en hadden kinders.

Gerrit vander Boetzelaar, Priester en Pastoor van .....

B. Frans vander Boetzelaar, Monik Minderbroeder.

N. vander Boetzelaar, Ridder in de Comman-

likt.

WESSEL VANDER BOETZELAAR, Heer van Asperen en Langerak, soone van *Rutger vander Boetzelaar*, en van *Baarte van Arkel*, overleden te Rossum in Bommelerweert, hebbende moeten zijn Huyfinge verlaten, vermits den Oorloge en Troublen, wert begraven te Appelteren anno 1575. Hy hadde getrouwt *Françoise van Praat van Moerkerken*, dochter van *Lodewijk*, Heer van Berendrecht en Carnis, Balliuw van Schoonhoven, en van *Catharina van Egmont*; haar suster *Petronelle van Praat*, troude *Herman van Bronkhorst*, Heer van Batenburg, &c. *Françoise* voornoemt stierf anno 1562. daar na nam hy voor zijn playfier *Judith van Helmont*, en hadde daar by *Francijne vander Boetzelaar*, maar by de eerste hadde hy seven soonen en een dochter, als

Floris vander Boetzelaar, Heer van Carnis by Dordrecht, stierf voor zijn vader, hadde getrouwt *Odilia van Floydorp*, uyt den Lande van Cleef, Vrouw van Odekerken; hy week anno 1567. met zijn broeders uyt Hollandt, uyt oorfake van de Troublen, en hadde mede de Requeste te Brussel getekent en gepresenteert, en stierf uytlandig; Hy wan *Jan*, *Willem*, en *Dirk Wessel vander Boetzelaar*, Jongmans overleden, en *Floris Harthard vander Boetzelaar*, Heer van Odekerken, gestorven sonder oir; hadde te wyve *Lucia van Reede*, des Heeren dochter van *Saatsvelt*.

Philips vander Boetzelaar, stierf Jongman te Brussel voor de vader.

Rutger vander Boetzelaar, volgt.

Otto vander Boetzelaar, troude *Catharijne Gijfels*, en wan 2. dochters, als *Berta vander Boetzelaar*, hadde eerst te man *Floris van Nuenum*, Hofmeester des Heeren Prince van Orangen; ten tweden *Maarten van Sydenburg*, en wan daar by *Mauritz*, *Daniel*, *Catharina*, *Agnes*, en *Elisabeth van Sydenburg*; ten lesten *Joachim Gillis van Antwerpen*, sy stierf anno 1612.

Agnes vander Boetzelaar, troude *Jacob vander Meer*, alias van *Berendrecht* van Delf, Colonel en

Gouverneur van Oostende, alwaar hy anno 1604. dootgeschoten wierde, nalatende een dochter *Anna vander Meer*.

Lodewijk vander Boetzelaar, troude *N. van Camphuyzen* uyt Cleefland, en wan 3. soonen, als *Jan vander Boetzelaar*, die troude *Maria van Helmont*; *Dirk vander Boetzelaar*, Capiteyn, die anno 1595. te Lier, als 't weder gewonnen wiert, verflagen bleef; en *Wessel vander Boetzelaar*, die troude *N. van Gronsveldt*.

Daniel vander Boetzelaar, Heere ter Merwede,

door testament van sijns Vaders moeye, *Margareta van Praat*, Weduwe des Heeren van Heukelum, week in 't jaar 1567. mede uyt den Lande, en stierf in 't jaar 1591. ongehout.

Wessel vander Boetzelaar, wett anno 1567. t'Oulterweel by Antwerpen in de Nederlage der Geusen verflagen, ongehylikt.

Catharina vander Boetzelaar, hadde eerst te man *Jacob van Vlaanderen*, Heer van Praat, daar na *Fransoys van Haastien* in Gelderland.

RUTGER VANDER BOETZELAAR, Soone van *Wessel vander Boetzelaar* en van *Françoysse van Praat van Moerkerken*, Heere van Asperen, Langerak, ter Merwede, en Carnis, presenteerde anno 1597. mede de Requeste te Brussel, en week daar na uyt den Lande. Hy stierf anno 1604. oud 70. jaren, hadde te wyve *Agnes van Bailleul* uyt Walfland, die stierf op 't Huys te Asperen, anno 1612. sy hadde een suster, die man te hadde *Philips van Marnix*, Heer van St. Allegonde; hy liet na

Wessel vander Boetzelaar, volgt.

Gideon vander Boetzelaar, Heer van Langerak, Gouverneur van Louvesteyn en Wourchum, en anno 1614. Ambassadeur ordinaris van de Vereenigde Nederlanden in Vrankrijk. Hadde getrouwt *Lenne van Pallant* op Zellem in 't Land van Kleef, en wan daar by *Rutger, Warnard*, en *Maaritz vander Boetzelaar*.

Heester vander Boetzelaar, hadde eerst te man *Jacob van Haveskerc* uyt Vlaanderen, Casteleyn op Louvesteyn, overleden anno 1600. en wan *Maaritz*, *Rutger*, *Agnes*, *Maria* en *Jacoba van Haveskerc*; daar na *Ian vander Catbulle*, Edelman van Gent.

Margriet vander Boetzelaar, troude eerst *Caarle Seridoz*, uyt 't Land van Perigort in Vrankrijk, stierf Capiteyn in 't Leger voor Sluys, anno 1604. daar na *Dirk Turquet*, genoemt *Mayerne*, Medicijn's Koninx van Vrankrijk, soone van *Louis Turquet*, geboren te Lyons, die de groote Chronijke van Spangien in 't Frans heeft beschreven, en heeft gewonnen *Hendrik Turquet*.

Cornelia vander Boetzelaar, hadde eerst te man *N. van Majonques*, Capiteyn en Edelman uyt Arthois, daar na *Jan van Rviere*, Heere van Gellecum, Edelman uyt Brabant, en Capiteyn in Holland, en wan *Rutger van Rviere*.

WESSEL VANDER BOETZELAAR, Soone van *Rutger vander Boetzelaar*, en van *Agnes van Bailleul*, Heer van Asperen, en ter Merwede, 't welk hy verkocht aan de Stede van Dordrecht, voor 38. duysent guldens. Hy troude eerst *Amelia van Marnix*, dochter van *Philips*, Heer van St. Aldegond, die sijn moeye getrouwt hadde; sy stierf anno 1604. daar na *Maria van Zuylen*, Weduwe van den Collonel *Ian van Uchtenbroek*, die anno 1601. binnen Oostende doot bleef; en wan

Rutger vander Boetzelaar, volgt.

Philips vander Boetzelaar.

Louisa vander Boetzelaar.

RUTGER VANDER BOETZELAAR, *Wessels* soone, en van *Amelia van Marnix*, Heer van Asperen, troude *N. vander Noot*; en wan

Philips Jacob vander Boetzelaar, volgt.

Carel vander Boetzelaar, Rekenmeester van des Graaflijkheids Domeinen, troude eerst *N.*

Musch; en voor de tweede maal *N. Fierens*, en wan kinderen.

PHILIPS JACOB VANDER BOETZELAAR, Baron van Asperen, soone van *Rutger vander Boetzelaar*, en van *N. vander Noot*, beschreven onder de Ridderfchap en Edelen van Holland zedert den jare 1663. getrouwt aan *Cornelia vander Mijle*, Vrouwe van Raaphorst, dochter van *Adriaan vander Mijle*, Heer vander Mijle, en *Agatha van Raaphorst*; liet na

ALBERT VANDER BOETZELAAR, Heer van van Raaphorst, wegens de Ridderfchap van Holland Gecommitteert ter Admiraliteyt tot Amsterdam, getrouwt met *N. van Hardenbroek*.

Het Wapen vander Boetzelaar sijn drie Gulde Weerhaken in een Velt van Keel, gequarteleert met Langerak of Teylingen.

B O O T H.

¹⁰⁷ **GYSBRECHT BOTHEN** Soone, Heere van *Laar*, stierf binnen Utrecht anno 1123. hy heeft nagelaten by *Gerprich* sijnen wyve,

GERARD, genaamt *Botho*, des Graven Hofmeester van Holland; hy hadde een broeder *Aarn*, Prooft St. Marien t'Utrecht, anno 1145. en een suster *Badeloga*, getrouwt met *Egbert van Aarnstet*.

Siff 2

AARND,

AARND, *Gerard Bothen* soone, Rechter in Hartsweerde, leefde noch anno 1201. en liet na
GERARD BOOTH, Ridder, *Aarnds* soon; sijn Ambachts-gericht in Hartsweerde is na hem *Botens* genaamt.

GERARD BOOTH, Schout der Stad Dordrecht, anno 1243.

GERARD BOOTH, Ridder, wert vermeld nevens andere Ridderen, anno 1262. en 1271.

CORNELIS BOOTH, *Gerards* soone, was noch Schepen der Stad Dordrecht anno 1310. hy troude *Geertruyt vander Merwede*, *Daniels* dochter, en wan

Aart Booth, volgt.

Pieter Booth, Canonik t'Oudemunster tot Utrecht, stierf anno 1376.

Jan Booth, Decan en Provisor in den Lande van Putten, anno 1352.

Daniel Booth, en

Gerard Booth, Knapen, gestorven sonder oir.

Maria Booth, troude *Ricout van Brakel*, Knapen, en wan kinderen.

AART BOOTH, Ridder op Duyvesteyn, soon van *Cornelis Boot*, en van *Geertruyt vander Merwede*, was Burgemeester der Stad Dordrecht anno 1369. troude *Lijsbeth Oem van Barendrecht*, dochter van *Ian Oem*, *Gillis* soon, Heer van Barendrecht, die hy hadde by *Soete vander Duffen*, Veren-ambacht, dat is Vrouwen-ambacht, en *Cornelis-Landeken*, Smaldeelingen in Barendrecht, alsoo genaamt na haar, en na *Cornelis* haar soon; sy lieten na

Cornelis Booth, Knapen, volgt.

Geertruyt Booth, troude *Ian van Brakel*, *Godschalk* soone, Balliuw vander Goude, anno 1380.

Anna Booth, troude *Barthout van Abbenbroek*, Ridder.

Martha Booth van Barendrecht, Nonne te Witte Vrouwen tot Utrecht.

CORNELIS BOOTH VAN BARENDRECHT, Soone van *Aart Booth*, en van *Lijsbeth Oem van Barendrecht*, Burgemeester der Stad Dordrecht anno 1397. en 1408. troude *Beatrix van Ratingen*, dochter van *Warmbout van Ratingen*, *Tielmans* soon, ook Burgemeester der selver Stad, die hy hadde by *N. de Vriese*; sy hebben te samen verwekt

Gerard Booth van Barendrecht en *vander Zwaluw*, Schepen in Dordrecht anno 1409. en 1410. troude *Maria vanden Tijmpel*, en wan by haar tweekinderen, als 1. *Wouter Booth vander Zwaluw*, die een soon had *Gerard Booth vander Zwaluw*, anno 1421. verdrongen, en een dogter *Margriet Booth vander Zwaluw*, getrouwt met *Gijsberth de Iager*. 2. *Machtild Booth vander Zwa-*

luw, troude *Nicolaas Loydink*, Schout der Stad Dordrecht anno 1452. en Burgermeester anno 1470.

Aart Booth, Knapen, volgt.

Wouter Booth van Barendrecht, troude *Emme Wissche*, en wan *Dirk Booth*, Priester, anno 1457.

Maria Booth, getrouwt met *Peter Schaart*, Schepen der Stad Dordrecht anno 1497.

AART BOOTH VAN BARENDRECHT, Knapen, soone van *Cornelis Booth*, en van *Beatrix van Ratingen*, troude *Machtild van Slingeland*, dochter van *Ian van Slingeland*, Burgemeester der Stad Dordrecht, en van *Catharina van Damassche*; hy woonde op Duyvesteyn, doen hy anno 1421. met vijf onbegeven kinderen verdrong, zynde te dier stont binnen Dordrecht en Delf de vier volgende kinderen,

Ian Booth van Barendrecht, volgt.

Cornelis Booth, Burgemeester in Dordrecht, volgt daar na.

Elisabeth Booth, troude *Godschalk Oem*, Burgemeester der Stad Dordrecht, anno 1440. en

1449.

Beatrix Booth, Nonne te Marienborn in Dordrecht, stierf seer oud zynde den 13. February 1503.

JAN BOOTH VAN BARENDRECHT, Knapen, soone van *Aart Booth*, en van *Machtild van Slingeland*, Rentmeester van den Baron van Gaasbeek, van Putten, en van Stryen, woonde anno 1434 noch binnen Dordrecht, en anno 1439. tot Utrecht, alwaar hy stierf den 3. February 1449. hy troude anno 1418. binnen Delf *Lijsbeth van Almmonde*, dochter van *Ian van Almmonde*, Ridder, die hy hadde by *Maria van Cralingen*; en wan

Aart Booth, stierf Jongman.

Andries Booth van Almmonde, Ridder des Duytschen Ordens, en Overste te paarde, ten dienste van Koning *Mathias*, gestorven den 22. Augusti 1489. en binnen Offen begraven; hy was Leenvolger in de goederen van Almmonde, &c.

Cornelis Booth, volgt.

Willem Booth, Capiteyn.

Ian Booth van Almmonde, leefde noch anno

1487.

Heyman Booth, en

Philips Booth, beyde gestorven Cathuyfers by Geertruydenberg.

Haze Booth, Geprofesside Suster te Jerusaleem buyten Utrecht.

Machtild Booth, troude *Huybert van Iustfaas van Blokhoven*.

Lijsbeth Booth, Nonne te Marienborn tot Dordrecht.

CORNELIS BOOTH VAN ALMMONDE, Soone van *Ian Booth van Barendrecht*, en van *Lijsbeth van Almmonde*, Capiteyn, en Leenvolger van *Andries Booth*, sijn broeder voornoemt, stierf anno 1491. hadde getrouwt tot sijn eerste Huysvrouw *Iseland van Forseest*, waar by hy

hy hadde *Gerard Booth*, die in het wederkeeren van Jerusaleem, op het Eyland Cyprus tot Famagosta is overleden, sonder oir anno 1471. en tot sijn tweede Huysvrouw *Johanna Hak van Breede*, dochter van *Gijsberth Hak van Breede*, die hy hadde by *Wendelmoet van Eyl*, die stierf anno 1497 op maandag na Oculi, nalatende vijf kinderen;

Mr. *Dirk Booth*, volgt.

Ian Booth van Almmonde, woonde met *Maria de Gruyere*, sijn Huysvrouw tot Gent in Vlaanderen, anno 1491.

Aart Booth, Ridder van Jerusaleem; stierf op Allerkinderen-dag anno 1485. en leyt tot Utrecht in St. Geerte Kerk begraven.

Island Booth, troude *Frederik van Zuylen van Nivelds*, soone van *Henrik van Zuylen van Nivels*, Billiuw van Delf.

Elisabeth Booth van Almmonde, troude *Ian de Iode*, genaamt de Rijke; sy stierf den 25. Juny 1507.

Mr. DIRK BOOTH, Soone van *Cornelis Booth van Almmonde*, en van *Johanna Hak van Breede*, was Pensionaris der Stad Utrecht, en stierf op St. Catharinen avond anno 1506. sijn eerste vrouwe was *Agatha Pijl*, dochter van *Ian Pijl*, en van *Machtild van Wijk*; sy stierf anno 1498. dingsdags na Midvasten. Sijn tweede Huysvrouw was *Margarata de Wist*, overleden den 28. December anno 1517. hy heeft nagelaten van het eerste bedde,

Mr. *Adriaan Booth*, Fiscaal des Stichts van Utrecht; hy stierf anno 1523. op onser Vrouwen assumptio.

Cornelis Booth, Priester en Canonik van St. Marien tot Utrecht, stierf op St. Thomas avond anno 1528.

Ian Booth, volgt.

Machtild Booth, troude *Jacob van Bemmel*, Ians soon, Schepen der Stad Utrecht, anno 1526. die stierf anno 1527 op Hemelvaarts-dag.

Henrik Booth, stierf sonder oir.

Agatha Booth, te St. Cecilien binnen Utrecht, stierf den 25. February 1527.

Van het tweede bedde,

Aart Booth, Schepen der Stad Utrecht anno 1549. stierf op Pinxter avond anno 1551.

Willem Booth, Capiteyn, voor Mets gebleven.

Remborg Booth, troude *Ian vander Meer*, die stierf den 1. Mey 1530.

JAN BOOTH, Soone van *Dirk Booth*, en van *Agatha Pijl*, had getrouwt *Catharina vander Haar*, dochter van *Huybert vander Haar*, die hy hadde by *Machtild van Valkendaal*; hy stierf den laatsten Mey 1549. sy den 3. April 1551. beyde te St. Geert tot Utrecht begraven; sy hadden gewonnen

Huybert Booth, troude *Elisabeth Knijf*, sy hadden een soon sonder oir gestorven, hy stierf anno 1581. sy anno 1568. op Paas-dag.

Cornelis Booth, volgt.

Tijman Booth, troude *Cornelia Strabans*, en wan 1. *Cornelia Booth*, Huysvrouw van *Affnerus Schut*. 2. *Maria Booth*, die troude *Aart de*

Keyser, en 3. *Henrik Booth*, getrouwt met *Cornelia de Wist*, die te samen twee dochters hebben gehad.

Dirk Booth, stierf jong.

Gijsberth Booth, stierf sonder oir, anno 1557.

Geertruyd Booth.

CORNELIS BOOTH, Soone van *Ian Booth*, en van *Catharina vander Haar*, stierf anno 1596. hy had getrouwt *Sophia van Wijk*, dochter van *Adriaan van Wijk*, en van *Anna Frydag*, sy stierf anno 1627. haar luyder kinderen waren,

Adriaan Booth, Canonik tot Wijk te Duurstede, stierf anno 1591.

Ian Booth, stierf in October 1601.

Dirk Booth, en

Catharina Booth, beyde gestorven, anno 1600.

Mr. *Everhard Booth*, volgt.

Gijsbert Booth, gestorven den 4. Maart 1601.

Anna Booth, eerste Huysvrouw van *Dirk van Veldhuysen*, Burgemeester der Stad Utrecht, sy stierf den 14. February 1609.

Abraham Booth, stierf anno 1608.

Adriaan Booth de jonge, troude *Magdalena Voscuyl*; hy stierf sonder oir anno 1638.

Mr. EVERHARD BOOTH, Soone van *Cornelis Booth*, en van *Sophia van Wijk*, troude anno 1604. *Alid Ruysch*, dochter van den Fiscaal *Ruysch* van Holland, en van *Henrica de Iode*, genaamt de Rijke; hy stierf den 14. Augusty 1610. sy den 8. April 1616. hadden te samen

Mr. *Cornelis Booth*, volgt.

Henrica Booth.

Abraham Booth, Secretaris der Stad Wijk te

Duurstede, troude *Johanna van Hagenouwen*, hy stierf den 19. September 1636. sonder oir.

Mr. CORNELIS BOOTH, Soone van *Everard Booth*, en van *Alid Ruysch*, wert Schepen der Stad Utrecht, anno 1631. Raad in de Vroedschap anno 1634. Raad Extraordinaris in den Hove Provinciaal, anno 1643. Burgemeester der Stad Utrecht, anno 1656. Gecommitteerde Raad ter Finantie van de Staten van Utrecht anno 1674. Hy stierf den 13. July 1678. en hadde verweert by *Amelia van Oort*, dochter van *Marcelis van Oort*, en van *Christina van Nellessteyn*, sijn eerste Huysvrouw, *Alid Booth*, die troude Mr. *Gerard de Beer*, Secretaris van den Gerechte der Stad Utrecht; sy stierf den 19. Mey 1637. en by *Digna van Wijkersloot*, dochter van *Cornelis van Wijkersloot*, die hy hadde by *Alid van Nellessteyn*, sijn tweede Huysvrouw, die stierf den 25. September 1676. dese kinderen,

Everhard Booth, volgt.

Willem Booth, Lieutenant Colonel van een Regiment te voet, ten dienste deser Landen.

Adriaan Booth, Vendirich, overleden den 25. February 1671. oud 25. jaren.

Amelia Booth, troude *Herman Frederik Meynardi*, Artillery-meester van Groningen en Ommelanden.

Sophia Booth.

Mr. **EVERHARD BOOTH**, Soone van *Cornelis Booth*, en van *Digna van Wijkerloot*, Raad Ordinaris in den Hove Provinciaal van Utrecht, anno 1674. troude den 19. Juny 1677. *Elisabeth Gerobulus*, dochter van *Iohan Gerobulus van Berk*; sy stierf den 25. November 1681. sy hadden te samen

Cornelis Booth, gestorven den 8. September 1678.

Digna Booth.

Ian Booth, overleden den 1. Augusti 1681.

Geertruyd Booth, overleden den 18. July 1682.

CORNELIS BOOTH, tweede soon van *Aart Booth van Barendrecht*, en van *Machtild van Slingeland*, wert Schepen der Stad Dordrecht, anno 1440. en Burgemeester sedert anno 1451. tot 1460. hy hadde getrouwt *Machtild de Jong*, dochter van *Reyer de Jong*, ook Burgemeester der selver Stad, die hy hadde by *Ianna Queckel*; sy hadden te samen

Mr. *Aart Booth*, volgt.

Ian Booth van Barendrecht, Canonik ter groter Kerk tot Dort, stierf anno 1496.

Adriaan Booth, vermeld noch tot Dordrecht te leven anno 1456. hy stierf aldaar den 16. September 1484.

Mr. **AART BOOTH**, Soone van *Cornelis Booth*, en van *Machtild de Jong*, wert Burgemeester van 's Heeren wegen tot Dordrecht anno 1472. troude *Agatha van Diemen*, dochter van *Vrank van Diemen*, die hy hadde by *N. vander Haar*; en wan

Aart Booth, volgt.

Mr. *Vrank Booth*, was Advocaat voor den Hove van Holland, hebbende het Raatsheer Ampt, 't geen hem van Keiser *Karel* gedefereert was, beleefdelijk geëxculseert; hy stierf anno 1557. oud 70. jaren; hadde getrouwt *Christina van Ontschoorn*, dochter van *Dome van Ontschoorn*, en van *Geertruyt vander Haar*, en liet by deselve na een soon, *Dominicus Booth*, Raad in den Hove van Holland, die getrouwt hadde *Catharina van Montfoort*, dochter van *Jacob van Montfoort*, en van *Dirkje Boelen van Lindenburg*; hy stierf anno 1573. t'Utrecht, sy anno 1605. in den Hage; nalatende t'famen, 1. *Christina Booth*. 2. *Maria*

Booth. 3. *Margareta Booth*. 4. *Iosina Booth*. 5. *Vrank Booth*, bleef in den Slag van Gemblours, anno 1578. oud 25. jaren. 6. *Ian Booth*, stierf anno 1570. in 't gevolg van den Grave van *Bossw*, op de reise van de Coninginne *Anna d' Austria* van Spangie. 7. *Iacomina Booth*. 8. *Dominicus Booth*, Balliuw en Dijkgraaf van de Zijp, en Wieringerwaard, die eerst troude *Agatha van Lewen* in den Hage, ten tweden *Aljld van Beverwijk*, *Dirx* dochter, hy stierf den 20. Mey 1619. sonder oir.

Machtild Booth, was getrouwt met *Nicolaas Coebel*, Rentmeester Generaal van Zuyt-holland, anno 1506. tot 1529. sy hadden kinderen.

AART BOOTH, Soone van *Arent Booth*, en van *Agatha van Diemen*, Meester-knaap van de Houtfesterie van Holland, en Balliuw van den Hage, naderhand Drost en Casteleyn tot Franeker, en Grietman van de Bilt in Vriesland, heeft tot Jerusalem geweeft met sijn Huysvrouw *Geertruyd van Leeuwen*, dochter van *Gijsbert van Leeuwen*, en van *Alid vander Haar*; sy hadden te samen 6. kinderen, als

Ian Booth, volgt.

Agatha Booth, troude *Willem van Zuylen van Nivelt*, Heer van 's Heeren-aartsberge, Schout van Dordrecht, en Balliuw van Zuyt-holland, anno 1577. naderhand Drost van Muyden en Balliuw van Goyland; hy stierf anno 1608. sy stierf den 21. Maart 1589.

Alid Booth, troude Mr. *Boudewijn vander Boey*, Rekenmeester van Gelderland te Remund.

Anna Booth, troude *Adriaan van Adrichum*, geseft *Groeneveen*, Burgemeester der Stad Haarlem, en stierf anno 1573.

Machtild Booth, troude Mr. *Witte Wutens*, Raad in den Hove van Holland; hy stierf tot Utrecht anno 1572. aldaar met het Hofgeweken vermits de Troubelen.

Mr. *Gerard Booth*, troude eerst *Geertruyt van Comwenhoven*, gesturven anno 1575. ten tweden *Cornelia van Teelingen*, dochter van *Dirk van Teelingen*, en van *Machtild Suys*; hy liet na by het eerste bedde, I. *Arent Booth*, stierf Jongman in Vrankrijk. II. *Martina Booth*, troude *Picier Bor*

Christiaans, Rentmeester Generaal van Noord-holland, en vermaart door sijn Historien. III. *Geertruyd Booth*, troude *François Cnep*, Griffier van den Hove van Holland; hy stierf anno 1638. sy anno 1629. IV. *Godefroy Booth*, Ridder, troude *Christina van Loon*, stierf anno 1625. te Londen in Engeland, nalatende vijf kinderen, als 1. *Agnes Booth*, 2. *Gerard Booth*, is tot Dublin gesturven, en heeft aldaar kinderen nagelaten. 3. *Arent Booth*, mede aldaar gesturven. 4. *Geertruyd Booth*. 5. *Helena Booth*. Van het tweede bedde, I. *Dirk Booth*, troude *Adriana van Rousselle*, en wan 1. *Jacob Booth*, Griffier van den Vrye, sonder oir gestorven. 2. *Gerard Booth*, mede sonder oir gestorven. 3. *François Booth*, getrouwt met *Barbara Ruyfch*, liet na drie dochteren. 4. *Cornelis Booth*. 5. *Anna Booth*. 6. *Margareta Booth*. II. *Machtild Booth*, stierf ongetrouwt. III. *Augustijn Booth*. IV. *Gijsbert Booth*, getrouwt met *Margareta Remmits*, liet na een dochter.

JOHAN BOOTH, Soone van *Aart Booth*, en van *Geertruyd van Leeuwen*, Rentmeester van

van

van de Confiscatien, troude *Josina Sandelin*, dochter van *Cornelis Sandelin*, en van *Iacomina vander Meer*; hy stierf anno 1595. in den Hage; sy hadden te samen

Cornelis Booth, volgt.

Geertruyt Booth, troude Mr. *Dirk de Jong*, Advocaat in den Haag, stierf sonder oir.

Clara Booth, troude *Ian de Jong*, broeder van Mr. *Dirk* voornoemt.

Aarnt Booth, stierf Jongman den 20. Mey 1622.

Iacomina Booth, troude Mr. *Vrank vander Meer van Barendrecht*, en hebben kinderen nagelaten.

CORNELIS BOOTH, Soone van *Ian Booth*, en van *Josina Sandelin*, Rentmeester van zijn Hoogheyt in 't Princen-land, troude *Helena de Pottere*, dochter van *Maximiliaan de Pottere*, en van *Iacomina Booth*, beyde in den Hage begraven; nalatende een eenigen soon,

MAXIMILIAAN BOOTH, ook Rentmeester van zijn Hoogheyt in 't Princen-land, troude anno 1646. *Dorothea Clara de Jonge*, dochter van *Ian de Jonge*, en van *Clara Booth* voornoemt; hy heeft ook nagelaten een eenigen soon,

JOHAN BOOTH, Heer van Rijnhart, noch levende.

Het Wapen van Booth is een springent Hart van Sabel, op een Velt van Gout; en is de Familie van vander Mijl, die het Hart nu gaande, en voortijds, doen sy Ambachts-heeren vander Mijl waren, mede klimmende of springende gevoert hebben, ook uyt Booth gesprooten. De vordere collateralen van dit Geslagt, dewelke in de schrikelijke Watervloet van St. Lijsbetten nacht, anno 1421. verdronken, of andersints al lange verstorven zyn, konnen naar ordre van generatie niet sekkerlijk gestelt worden, dan wert bevonden by deselve te zyn de Huysen Laar, Honsteyn, ter Nood in Aloyfen, Duyvesteyn, mitsgaders de Ambachts-Heerlijkheden van Bootenes in Hartsweert, Swaluwe, Wiel, en Genekijn of Genemans Polre by Dordrecht. Siet Oudenhovens Zuyd-holland, pag. 615. 616. en 618.

BOSCHUYSEN.

108 GERRIT VAN BOSCHUYSEN, wert vermeldt anno 1332. met *Alijd van Lewen*, zijn Huysvrouwe.

WILLEM VAN BOSCHUYSEN, Soone van *Herman van Boschuyfen*, en van *Bartha vander Hoorne*, wert vermeldt anno 1420. hy was Rentmeester Generaal van Noord-holland, en hadde getrouwt *Beatrix van Sweten*, *Dirx* dochter; en liet na

Willem van Boschuyfen, volgt.

Floris van Boschuyfen, volgt daar na.

Claas van Boschuyfen, welke een dochter na

liet, *Lutgaart van Boschuyfen*, die te man hadde *Hugo van Sweten*, soone van *Gerrit van Sweten*, Ridder, en van *N. van Diemen*.

WILLEM VAN BOSCHUYSEN, *Willems* soone, en van *Beatrix van Sweten*, hadde te wyve *Machtsild vander Maalfede* in Zeeland, en wan

WILLEM VAN BOSCHUYSEN, welke troude *Lijsbeth van Noorde*; hy liet na

Willem van Boschuyfen, volgt.

Jacob van Boschuyfen, leefde anno 1504. hadde getrouwt *Alid Heermans* te Leiden, hy wan *Ian van Boschuyfen*, sonder kinderen gesturven, en

Adriana van Boschuyfen, getrouwt met *Hendrik vander Does*, soone van *Iacob vander Does*, en van *Alijt Gerrit* dochter van Zijl.

WILLEM VAN BOSCHUYSEN, Soone van *Willem van Boschuyfen*, en van *Elisabeth van Noorde*, was Castlein van Woerden, daar na Balliuw van Rhijnland, stierf anno 1518. hadde getrouwt *Lijsbeth Coppier van Calslagen*, dochter van *Iacob Coppier van Calslagen*, en van *Agatha van Oudegeim*; sy stierf anno 1505. en lieten na

Willem van Boschuyfen, volgt.

Gommer van Boschuyfen, Balliuw van Rhijnland in plaate sijnes Vaders, anno 1514. stierf sonder kinders.

Maria van Boschuyfen, hadde te man *Allard Suys*, *Pieters* soone, sonder kinderen, sy stierf anno 1519.

Cornelia van Boschuyfen, was getrouwt met *Cornelis Haak*, en wan *Pieter Haak*, Balliuw van Middelburg.

Iacob van Boschuyfen, Schout tot Alfen, anno 1527. troude *Aasje vander Bosch*, en hadden

veel kinderen, onder anderen twee soonen, namentlijk *Gommer van Boschuyfen* de jongste, hadde getrouwt *Alijd van Hemingen*, en wan een dogter *Lijsbeth van Boschuyfen*, die te man hadde *Foy van Broekhoven*, Balliu en Diik-graaf van Rhijnland, mitsgaders Schout en Burgemeester van Leiden; hy stierf anno 1610. hebbende het Huys te Abspoel weder doen opbouwen, en liet kinderen na, namentlijk *Jacob*, *Gommer*, en *Ian van Broekhoven*, mitsgaders *Anna van Broekhoven*, die te man hadde *Willem van Baarsdorp*, Raad in den Hove van Holland. *Dirk van Boschuy-*

chuyfen den oudsten, was Schout te Alphen anno 1557. en liet na vier kinderen, als 1. *Jacob van Boschuyfen*. 2. *Dirk van Boschuyfen*. 3. *Jonge Jacob van Boschuyfen*, Dijkgraaf en Schout van Woerden, stierf sonder kinderen. 4. *Hendrik*

van Boschuyfen, Schout tot Alphen, die nagelaten heeft *Dirk van Boschuyfen*. 5. *Elisabeth van Boschuyfen*, die te man hadde *Claas van Leven*, Heer van Alphen, en wonnen t'famen veel kinderen.

WILLEM VAN BOSCHUYSEN, Soone van *Willem van Boschuyfen*, en van *Elisabeth Coppier van Cullagen*, hadde te wyve *Maria van Kerkwerue*, en liet na

Lieven van Boschuyfen, leefde anno 1548. hadde getrouwt *Catharina vander Gragt*, en wan daar by *Lieven* en *Jan van Boschuyfen*, beyde sonder oir gesturven, en *Maria van Boschuyfen*, die te man hadde *François van Lanskroon*, Edelman van Utrecht, en hadde daar by *Lieven* en *Gijsbert van Lanskroon*, die anno 1599. beide op den Zee-tocht met den Admiraal *Pieter vander Does*, ongehout overleden zyn; mitsgaders *Adriaan van*

Lanskroon, die getrouwt hadde *N. van Brienen*, *Carels* dochter.

Willem van Boschuyfen, volgt.

Jacob van Boschuyfen, liet na een dochter, die troude *Joachim Heidelein*.

Caspar van Boschuyfen, hadde getrouwt *Anna van Beyerstoppe*, *Carels* dochter, Castlein op Medenblik, en stierf sonder kinders.

Balthasar van Boschuyfen.

WILLEM VAN BOSCHUYSEN, Soone van *Willem van Boschuyfen*, en van *Maria van Kerkwerue*, woonde anno 1561. te Zierixzee, hadde getrouwt *N. N.* en liet na

Willem van Boschuyfen, troude eerst *Digna van Haamstede van Moermont*, *Adriaans* dochter, sy stierf sonder oir anno 1615. daar na *Catharina van Haamstede*, *Adolfs* dochter, Weduwe van *Jacob van Borsselen*.

Claas van Boschuyfen, hadde te wyve *Anna van Wolfswinkel* uyt Brabant, Weduwe van *Huybert van Wisskerke* uyt Zeeland, en heeft daar by gewonnen *Jacob van Boschuyfen*.

FLORIS VAN BOSCHUYSEN, tweede soon van *Willem van Boschuyfen* den eersten, en van *Beatrix van Sweten*, Raad in den Hage anno 1450. Schout van Leiden anno 1445. Balliuw van Putten, stierf seer oud anno 1475. hadde getrouwt *Hillegond Spruyt van Kriekenbeek*, dochter van *Bruning*, en van *N. van Assendelf*; hy liet na

Ian van Boschuyfen, volgt.

Willem van Boschuyfen, van dewelke daar na gehandelt wert.

Bruynink van Boschuyfen, Register-meeftter of bewaarder van de Chartres van Holland, anno 1447. hadde getrouwt *Christina Quekel*, dochter van *Barend Quekel*, en van *Maria vander Does* uyt Zuyt-holland; en wan maar een dochter, *Margriet van Boschuyfen*, die troude *Godschalk*

Oem van Wijngaarden, sy stierf anno 1510. en liet kinderen na.

Lutgart van Boschuyfen, hadde getrouwt *Gerrit van Sonneveld* te Leiden, en hadde een dochter *Hillegont van Sonneveld*, die te man hadde *Tsbrant Oem van Wijngaarden*.

Catharina van Boschuyfen, stierf sonder oir; hadde getrouwt *Gerrit van Abbenbroek*, Ridder, Balliuw van Putten, stierf anno 1494.

JAN VAN BOSCHUYSEN, Ridder, soone van *Floris van Boschuyfen*, en van *Hillegont Spruyt van Kriekenbeek*, Raad van Hertog *Carel van Bourgoujen*, anno 1466. was anno 1470. Capiteyn op Zee, tegen den Grave van *Warwik*, uyt Engeland; was in 't Beleg van Nuys anno 1475. wiert genoemt *Jan metten witten Valk*, en was een onvertsagt Oorlogs-man; hadde getrouwt *N. van Tournour*, en liet na (behalven een Bastart soone, *Christijn van Boschuyfen*, Rentmeester Generaal van Zuyd-holland, overleden anno 1539.)

Willem van Boschuyfen, volgt.

Elisabeth van Boschuyfen, hadde te man *Jacob*, Heer van Grimbergen in Brabant, en hier van komen de Heeren van Grimbergen tot heden toe.

Maria van Boschuyfen. hadde te man *Hendrik*

la Fevre, of soo andere seggen *Hendrik de Jonge*.

Maria van Boschuyfen, troude eerst anno 1487. *Raas van Haamstede* in Zeeland, en wan kinders; daar na *Willem van Billehouart*.

WILLEM VAN BOSCHUYSEN, Soone van *Jan van Boschuyfen*, en van *N. van Tournour*, hadde te wyve *N. vander Heiden* van Antwerpen, en wan

JAN VAN BOSCHUYSEN, leefde anno 1526. hadde getrouwt *Anna van Cronenburg*, en wan daar by verscheide kinderen, namentlijk

Willem van Boschuyfen, volgt.

Nicolaas van Boschuyfen, stierf sonder oir.

Elisabeth van Boschuyfen, hadde te man *Wouter Soenet*.

Clara van Boschuyfen, hadde te man *Johan van Castilien* in Brabant, en wan thien kinderen, onder anderen *Willem van Castilien*, Abt van Bau-

delo in Vlaanderen, anno 1610. *Hieronimus van Castilien* wonende tot Brussel, anno 1612. hadde getrouwt *Barbara van Oudegeerst*; en *Anna* en *Margareta van Castilien*, Nonnen in St. Agnieten Clooster binnen Dordrecht, vertrokken anno 1572. na Brabant.

WILLEM VAN BOSCHUYSEN, Soone van *Ian van Boschuyfen*, en van *Anna van Cronenburg*, troude *Lijsbeth van Ayala* in Brabant; en wan

JAN VAN BOSCHUYSEN, die te wyve nam *Deliana van Ronchem*; en wan daar by kinderen.

WIL-

XII. HOOFSTUK. O U D B A T A V I E N. 881

WILLEM VAN BOSCHUYSEN, tweede soon van *Floris van Boschuyfen*, en van *Hillegond Spruyt van Crieckenbeek*, leefde anno 1478. hadde te wyve eerst *Anna van Oosterwijk*, daar na *Ienne Uytenbroek*, *Pontiaans* dochter van Utrecht; haar suster *Machtsild Uytenbroek*, hadde te man *Coenraad van Oosterwijk*, Ridder, Broeder van *Anna van Oosterwijk* voorz; hy wan van het eerste bedde,

Coenraad van Boschuyfen, volgt.

Van het tweede bedde,

Pontiaan van Boschuyfen, Priester.

Floris van Boschuyfen, hadde te wyve *N. van Uytwijk*, en wan *François van Boschuyfen*, Schout van Tessel, Admiraal voor den Koning in Noort-

holland, anno 1573. stierf tot Utrecht sonder kinders, omtrent het jaar 1579.

Lijsbeth van Boschuyfen, troude anno 1497. *Ian van Wena*, Ridder, Heer van Gijssenburg, en hadden kinders; hy stierf anno 1534. seer oud.

Beatrix van Boschuyfen, hadde te man *Willem Stoop* tot Leiden.

COENRAAD VAN BOSCHUYSEN, Soone van *Willem van Boschuyfen*, en van *Anna van Oosterwijk*, was anno 1527. Balliuw van Amsteland; hadde te wyve *Agatha van Sonneveld*, en wan

Coenraad van Boschuyfen, volgt.

Willem van Boschuyfen, liet na *Ienne van Boschuyfen*, die troude Mr. *Gerrit van Hooghstraten*,

en wan Mr. *Frans van Hooghstraten*.

Margareta van Boschuyfen, troude *Ian van Barendrecht*.

COENRAAD VAN BOSCHUYSEN, Soone van *Coenraad van Boschuyfen*, en van *Agatha van Sonneveld*, troude *Anna van Brugge*, en liet na

Ian van Boschuyfen.

Agatha van Boschuyfen.

Coenraad van Boschuyfen.

Willem van Boschuyfen.

Catharina van Boschuyfen.

Anna van Boschuyfen.

Van dit Geslagte en Naam werden noch vermeld de volgende personen.

ELISABETH VAN BOSCHUYSEN, met *Frederik van Tol* haren man anno 1439.

SYMONA VAN BOSCHUYSEN, *Frederix* dochter, met *Philips Uysterliet van Dorp*, haren man, anno 1450.

N. VAN BOSCHUYSEN, met *Pieter van den Steine* haren man, die Cancelier was van Hertog *Ian van Beyer*, anno 1423.

HILLEGOND VAN BOSCHUYSEN, met *Gillis vander Oostende* haren man, anno 1501.

N. VAN BOSCHUYSEN, met *Frank Praat van Moerkerke* haren man, anno 1501.

N. VAN BOSCHUYSEN, met *Cornelis van Dorp*, Ridder, haren man, anno 1508. sonder kinders.

ADOLPH VAN BOSCHUYSEN, wiens moeder was *N. Beerwouts* in Brabant, en hadde te wyve *N. van Berkel*, nalatende by deselve drie soonen, 1. *Arent van Boschuyfen*, Drossard van Arkel en Gornichem, stierf anno 1605. hadde te wyve *Geertruyd vander Aa*, die stierf anno 1601. Sy was een suster van *Philips vander Aa*, die getrouwt was met des Heeren dochter van *Keutenburg*; en wan *Philips van Boschuyfen*, met sijne broeders. 2. *Roelof van Boschuyfen*, woonde anno 1610. te Sprang, ongetrouwt. 3. *Willem van Boschuyfen*.

Het Wapen van Boschuyfen is een Schilt vol Lampen, onder en boven d'een tegen d'ander van Lafuyr en van Silver.

B O U K H O R S T.

109 D It Geslagte is anno 1669. uytgestorven in de persoon van *Amelis vander Boukhorst*, Heer van Wimmenum; de eerste diemen van het selvé vermeld vind, was

FLORIS VANDER BOUKHORST, Ridder, leefde anno 1330. en was anno 1320. Rentmeester Generaal van Keiserinne *Margareta*, Gravinne van Holland; hy liet na by sijn Huysvrouwe *N. N.*

ADRIAAN VANDER BOUKHORST, die getrouwt hadde *N. Sags*; sy voerde drie Silvere Rosen op een Velt van Sabel; en liet na

FRANK VANDER BOUKHORST, Ridder, die getrouwt was met *Catharina van Bakeneffe*, dochter van *Iacob van Bakeneffe*, Schiltknappe, en van *N. van Heemskerk*; en wan *Adriaan vander Boukhorst*, volgt.

Barta vander Boukhorst, hadde getrouwt *Floris* van Dordrecht, soone van *Godschalk Oem*, Rentmeester

T t t t

meester Generaal van Holland, en van *Margareta van Alkemade*, en procreëerden t'samen verscheide kinderen, en komen daar van de Heeren van Wijngaarden tot nu toe.

ADRIAAN VANDER BOUKHORST, Soone van *Frank vander Boukhorst*, en van *Catharina van Bakenessé*, hadde te wyve *Catharina van Swieten*, *Gijsberts* dochter, en wan,

FLORIS VANDER BOUKHORST, hadde anno 1501. getrouwt *Ienne van Schagen*, dochter van *Willem van Schagen*, Ridder; sy troude naderhant *Gijsbert van Schoten*, en stierf in de Beverwijk, anno 1567. oud 84. jaren, hebbende anno 1542. Proces gevoert om de Heerlijkheid van Schagen; en liet na

Adriaan vander Boukhorst, volgt.

Willem vander Boukhorst, Jerusalems-heer, stierf anno 1559. sonder kinders.

N. vander Boukhorst, Nonne t'Outwijk by Utrecht.

Catharina vander Boukhorst, hadde te man *Gijsbert vander Boukhorst*, haar bloetverwant, en hadden t'samen twee dochters, 1. *Magdalena*

vander Boukhorst, hadde getrouwt *N. van Broekhuysen*, en wan *Ienne van Broekhuysen*, Huysvrouwe van *Gerrit Uyttenwaarde*, en *N. van Broekhuysen*, die te man hadde *Ysbrand van Schagen*, sonder oir. 2. *Catharina vander Boukhorst*, troude Mr. *Hendrik Meijster*, Advocaat in den Hage, en hadden kinders.

ADRIAAN VANDER BOUKHORST, Soone van *Floris vander Boukhorst*, en van *Ienne van Schagen*, hadde getrouwt *Engel Uytteneng*, *Amelis* dochter by Utrecht, alwaar *Adriaan* voornoemt seer oud zynde stierf, en wan

Barent vander Boukhorst, Canonik t'Utrecht, stierf Jongman.

Cornelis vander Boukhorst, Raad van den Heere Prince van Orange, anno 1574. stierf onghout.

Floris vander Boukhorst, Jesuit, was geboren anno 1537. stierf anno 1610. oud 72. jaren.

Mr. *Amelis vander Boukhorst*, volgt.

Maria vander Boukhorst, hadde te man *Jan Piekuyt* Gelderland, Heer van Giessen, die een suster hadde *Geertruyd Piek*, getrouwt aan *Nicolaas van Mashenessé*; sy lieten t'samen na *Hendrik Piek* en *Ienne Piek*, die te man hadde *Carel van Mashenessé*, Balliuw van Putten, en hadden kinders.

Mr. **AMELIS VANDER BOUKHORST**, Soone van *Adriaan vander Boukhorst*, en van *Engel Uyttenengh*, stierf anno 1603. hadde te wyve *Alijd vander Duyn*, dochter van *Nicolaas vander Duyn*, en van *Alijd van Avesaat*; hy leit begraven in den Hage met de volgende quartieren:

BOUKHORST.

SCHAGEN.

SWIETEN.

ALKEMADE.

UYTENENG.

VLIET.

ZUYLEN van NYVELT.

DRAKENBURG.

Sy stierf anno 1634. nalatende te samen

NICOLAAS VANDER BOUKHORST, troude anno 1609. *Anna vander Noot*, dochter van *Engelbrecht vander Noot*, en van *N. van Brakel* t'Utrecht; hy wan

Alida van der Boukhorst, getrouwt met *Willem Ripperda* uyt Over-Yssel, by dewelke sy wan 1. *Unico Ripperda*, getrouwt met *Margareta van Merode*. 2. *Alid Isabella Ripperda*, getrouwt met *Charles Gouffier de Carravas*. 3. *Anna Ripperda*, getrouwt met *Willem Lintelo van d'Esé*, en 4. *Nicolina Ripperda*, getrouwt met *Jacob van Coevorden* tot den Stuyvelaar.

Beatrix vander Boukhorst, getrouwt anno 1637. met *Nicolaas vander Duyn*, Heer van 's Gravenmoer, soone van *Adam vander Duyn*, en van *Margareta Suys*, en wan kinders.

Margareta vander Boukhorst, getrouwt met *N. Gailly de Brais*, by dewelke sy wan *Margareta*, *Susanna*, en *Charles de Brais*.

Amelis vander Boukhorst, volgt.

AMELIS VANDER BOUKHORST, Heer van Wimmenum, soone van *Nicolaas vander Boukhorst*, en van *Anna vander Noot*, Eerste in de rang van de Ridderichap van Holland; Eerste en voorsittende Raad in de Vergaderinge van de Heeren Gecommitteerde Raden van Holland; Houtvester van Holland; Curateur van de Universiteit tot Leiden, Hoogballiuw en Dijkgraaf van Rhijnland; Hy stierf den 27. September 1669. sonder oir na te laten, de laatste van dit Geslagte, begraven in de grote Kerke in 's Gravenhage, en sijn met den selven de Wapenen in het Grafgeleit.

Nog hebben van dit Geslagt geleefd de navolgende personen.

WILLEM VANDER BOUKHORST, Balliuw van Rhijnland, en **JAN VANDER BOUKHORST**, Heemraat, vermeldt anno 1405.

MARGRIET VANDER BOUKHORST, getrouwt met *Gijsbert Uysterliet*, besitter van 't Huys te Dorp, omtrent den jare 1410.

JEN.

JENNE en MARIA VANDER BOUKHORST, Nonnen ter Lee, anno 1373.

JAN VANDER BOUKHORST, die te wyve hadde *Weyntgen van Wena*, anno 1449.

CLEMENTIA VANDER BOUKHORST, hadde te man *Symon Vuytler van Dorp*, anno 1450.

WILLEM VANDER BOUKHORST, gehout met *Steventijen de Rode*, *Jacobs* dochter, en wan *Willem*, *Jacob*, en *Hendrik vander Boukhorst*; noch *Stevina vander Boukhorst*, getrouwt met *Ian van Treflong*, soone van *Lodewijk*, en *Baelich vander Boukhorst*, die te man hadde *Geerit van Hoogwoude*, Heere van Blokland, die leefde anno 1507.

JAN VANDER BOUKHORST, getrouwt met *Henrica van Noortwijk*, dochter van *Ian vander Boukhorst*, anno 1490.

PIETER VANDER BOUKHORST, Meester-knaap van de Houtvesterye, anno 1468.

MARGRIET VANDER BOUKHORST, *Vranken* dochter, die te man hadde *Gijsbert van Spangen*, *Philips* soon, anno 1440.

WILLEM VANDER BOUKHORST, Heere van Sallik in Over-Yssel, hadde getrouwt *Machteld Oem*, dochter van *Floris van Wijngaarden*, en wan *Ian*; *Floris*, die troude *Lenne Bentink*; *Alijd* troude *Sander Bentink*; *Florentia*, *Lenne*, en *Maria vander Boukhorst*, anno 1500.

CORNELIS VANDER BOUKHORST, anno 1608. te Noortwijk gestorven, oud in de 90. jaren, en hadde te wyve gehad een ooms dochter van den Bisschop van Utrecht, *Frederik van Toutsenburg*, en wan *Lenne vander Boukhorst*, woonde te Leyden.

LODEWYK VANDER BOUKHORST, Schout van Beverwijk, anno 1527.

FLORENS VANDER BOUKHORST, *Willems* soone, hadde te wyve *Diercken van Oestrum*, en wan *Lenne vander Boukhorst*, die troude *Dirk van Swieten*, *Boudijns* soon, Griffier van den Hove van Holland, die anno 1529. oud 93. jaren, stierf.

DIRK VANDER BOUKHORST, hadde getrouwt *Engel van Spangen*, *Engelbrechts* dochter, anno 1460.

Ten lesten N. VANDER BOUKHORST, *Floris* dochter, getrouwt ontrent den jare 1510. met *Jan van Vliet*, *Casteleyn* van Ouwater anno 1527. en brachtte hem ten Huwelijk het Huys en Land van Boukhorst by Noortwijkerhout.

Het Wapen vander Boukhorst is een swarten klimmenden Leeuw, met Roode Klauwen en Tong, op een Silveren Velt.

B R A K E L.

¹¹⁰ IS een oud Adelijk Geslagte geweest, die lange jaren beseten en bewoont hebben de Ridderlijke Hofftede van Develstein, gelegen omtrent Dordrecht, alwaar Heer *Willem van Duvenvoorde* een Slot of Sterkte met seer dikke muren heeft doen bouwen, en 't selve te Leen gehouden heeft van den Grave van Holland, tot den jare 1351. en is 't selve Geslagte verdeelt in verscheide takken, in de Provincien van Gelderland en Utrecht, doch sullen wy alleen hier handelen van die gene, die in Holland sijn bekend geweest.

RICOLD VAN BRAKEL, Knaap, vermeldt anno 1340. was Schepen in Dordrecht, hadde getrouwt *Maria Booth*, dochter van *Cornelis Booth*, en van *Geertruyd vander Merwede*; en wan *Johan van Brakel*, Knaap, Ambachts-heer van Oudelants-ambacht, by overgifte van Heer *Ian Oudeland*; hy hadde ten egte de dochter van *Herbaarn van Riede*, (zynde een Geslagt van een jonger soon uyt den Huysse van Merwede) Ridder, Bailluw van Zuyt-holland, anno 1348. en neffens andere Ridderen, Knappen, en Edelen van Holland, van Hertog *Willem van Beyerem* vyant verklaart, op den 23. Mey 1351. Sy succedeerde haar vader in 't Leen van de Thienden in Dubbelmonde; sy wonnen te samen een soone *Willem van Brakel*, Knaap, Ambachts-heer van Oudelants-

Ambacht, Sparendamme, Matena, en *Godschalk van Brakel*, Schout van Dordrecht, anno 1408. die een dochter wan, *Geertruyd van Brakel*, getrouwt met *Ian van Bolland*, Ridder.

Godschalk van Brakel, volgt.

Herbaren van Brakel, Knaap, Schepen in Dordrecht, leefde noch anno 1419. en wert ten selven tijde bevonden in de lijst van de Edelen van Holland, die als doen tegenwoordig waren, op de handeling van Pays, tusschen Vrouw *Jacoba*, en Hertog *Ian van Beyerem*, haren oom, binnen Woudrichem. Sie boven fol. 747.

GODSCHALK VAN BRAKEL, Soone van *Ricold van Brakel*, en van *Maria Booth*,
T t t t 2 was

was Raad en Rentmeester Generaal van Zuyt-holland, anno 1384. Schepen in Dordrecht, anno 1383. besitter van Develstein; en wan

Johan van Brakel, Knape, vermeld anno 1389. hadde getrouwt *Geertruyd Booth*, dochter van *Aart Booth*, en van *Lijsbeth Oem van Barendrecht*.

Willem van Brakel, Knape, binnen Dordrecht gebleven anno 1406.

Reinold van Brakel, volgt.¹

Machtild van Brakel, was getrouwt met *Fredrik van Uytanham*, Ridder, Marschalk van Utrecht, anno 1418.

REINOLD VAN BRAKEL, Knape, soone van *Godschalk van Brakel*, vermeld anno 1412. hadde te wyve *Jennette*, dochter van *Willem Eggert*, Knaap, eerste Heer van Purmerende, Stigter van de nieuwe Kerke tot Amsterdam, en Theaurier van Holland; hy bewoonde Develstein, en wan,

Ian van Brakel, volgt.

Willem van Brakel, Knape, Schepen in Dordrecht, anno 1442. hadde ten egte *Sueta de Bevere*, dochter van *Nicolaas de Bevere*, en van *N. Blankart*, een oud Geslagt tot Dordrecht; sy was Leenhoudster van Dortsmonde, volgens de Koop-brief van Heer *Adriaan van Heerlaar*, Ridder, daar van verleent den 8. Mey 1471. Leenhoudster van 't Schroot-ambacht hares Geslages, verlijt den 22. Mey 1471. en 6. October 1471. hy stierf anno 1490. sy anno 1494. en had-

den gewonnen *Willem van Brakel*, anno 1500. tot Leuven in de Studien overleden.

Godschalk van Brakel, Priester, anno 1454.

Reinolda van Brakel; getrouwt met *Jacob*, Heer van den Woude, Warmont en Alkemade, Soone van *Ian van den Woude*, Ridder geslagen in den Oorlog op de Vriessen, en van *Agnes*, Heeren *Ians* dochter van *Cruyningen*, in Zeeland; hy stierf anno 1531. sy 1449. nalatende een Soon, en twee dochters.

JOHAN VAN BRAKEL, Knape, soone van *Reinold van Brakel*, en van *Jennette Eggert van Purmerende*, was Ambachts-heer van Oudelants-ambacht, by overgifte van sijnen neve *Ian van Brakel*, *Willems* soone, Ridder, anno 1421. Hem heeft Develstein ten dele toegekomen; hy wan

JOHAN VAN BRAKEL, Knape, Ambachts-heer van Oudelants-ambacht; hem verlijt anno 1434. en is naar hem anno 1478. met de voorz. Ambachts-heerlijkheid ten erleen verlijt *Johan Duyk*, te voren geweest zynde een recht Leen, en heeft deselve *Johan Duyk* mede beseten het gedeelte van Develstein, dat *Johan van Brakel*, *Reinouts* soon plag toe te komen, en naar het overlijden van *Willem van Brakel*, *Willems* soone, het voorz. Slot in 't geheel blijvende, zyn de andere Landen gekavelt tusschen de erfgenamen van den selve *Willem van Brakel*, en *Sueta de Bevere*.

Het Wapen van Brakel sijn twee staande Vijschen van Silver, op een Velt van Keel.

B R E D E R O D E.

III DEN eersten Heer van Brederode, soo als de Chronijken melden, was *Sifrid*, by de Friesen *Sikke* genoemt, de jongste soon van Graaf *Arnout*, om de doodslag enes Edelmans, anno 989. in Vriesland gevlugt, alwaar hy van *Goswin Ludigman* van Staveren, de VII. Potestaat of Friesche mogentheid beschermd wierde; verlievende by die occasie op desselfs dochter *Tetta*, die hy te wyve nam; telende daar by een soone genaamt *Diderik*, eer hy met sijn vader, andere menen broeder, Graaf van Holland verfoende; dewelke op de Bruyloft van sijn broeder *Diderik*, in tegenwoordigheid van vele Heren, Vrunden, en Magen in genade soude aangenomen zyn, en als een jonger soon met heerlijke goederen begiftigd, seggende, *Ik sal hem een brede roede geven*; daar van seker Slot buyten Haarlem, als het Stam-huys, Brederode, of Brederoede soude genoemt zyn, soo als *Bokkenberg*, *Adrianus Iunius*, *Reinerus Snojus*, en andere meinen. Maar hoe kan dat met de tijd, de rechte tuyge der waarheid, over een komen? Het blijkt dat Graaf *Arnout*, anno 980. de Griexe *Luytgard* troude; in 't jaar 988. wiert hy Graaf van Holland, en in 't jaar 993. wiert hy van de Vriessen verflagen; het welk al de omstandige vertellingen komt vals te maken. Dus schrijft daar van *Melis Stokke* in sijn Rhijm-Chronijk, omtrent het jaar 1300. geschreven.

Arnout nam met eeren

Een wijf in 't jaar ons Heeren

Negen hondert tagtig,

Van Geslagte groot en machtig.

Ende nog

Arnout den anderen Dirks soone,

Wert Grave van Holland, als die gone

Dient van gerechter boert aan quam;

Die (als ik 't eerst seyde) een wijf nam

Di

*Die Luytgart hiet, en Moeye was
Des derden Ossen, sijt seker das.*

Ende verder,

*Aarnout wan aan sijnen wyve Luytgaart,
Eenen Diderik en eenen Zivaart.*

Nog verder,

*In 't jaar ons Heeren negen hondert naar
Ende drie-en-tnegentig voorwaar,
Soo werd die Keiser verkooren,
Otto die derde als wijt hooren.*

*In 't selve jaar begonst te riesen
Om te stryden die West-Vriesen,
Tegen den Grave Aarnoude,
Die haar Heere wesen soude;
Op Winkelmeer dat sy doe quamen,
Die Grave en die Vriese te samen,
Soo dat hy op hem quam met geere
Ende bleef verslegen in die Weere.
Vyf jaar had dese Grave in hand,
Alle het Graaffschap in Holland,
Sijne Kinderen Diderik en Sivaart
Waren jong ende onbejaart,
d' Oudste hadde hunne twaalf jaar,
Dus stond 't Land in groot gevaar.*

Hoe is nu mogelijk, indien het seggen van dese Chronijk warchtig is, dewelke by alle voor de geloofwaardigste werd gehouden, dat desen *Sifrid*, eer hy thien jaren oud konde zyn, aan een Edelmansdoodslag schuldig konde wesen, en daarom in ongunst sijns Vaders sig na Vriesland soude begeven hebben, dat sijns Vaders vrunden niet en waren? Hoe konde *Diderik* op of voor sijn twaalf jaren hem in den Huwelijken staat begeven hebben, op wiens Bruyloft dese soen soude gemaakt zyn. De vlugt naar Vriesland is wel verlint, by die gene die willen, dat de eerste Graven van Holland uyt Vriesland souden overgekomen zyn; Soo most hy dan daar mede sijn toevlugt, en in plaats van *Sifrid*, met een Vriese naam *Sikke* hervormt werden. Maar dese goede luyden en dachten niet, dat Graaf *Aarnout* uyt de Graven van Gent afkomstig, *Aarnout van Gent*, ofte *Aarnout den Gentenaar* genoemd is geweest, tot een seker bewijs, dat de Graven van Holland niet uyt Aquitaniën, noch uyt Vriesland, maar uyt de Graven van Gent af dalen; Het naaste dan dat hier mede over een te brengen soude zyn, is dat *Diderik de III.* dier naam de IV. Grave van Holland, niet by sijn Vaders leven, maar na sijn dood, met des Hertogen *Ottoos* dochter van Saxon en Keyser van Romanen is getrouwt geweest, en op die feest aan sijn broeder *Sifrid*, ter soen van dat hy met *Tetburg van Kastrichem* in Kennemerland in een ongelijk Huwelijk en niet na staat getrouwt was, beyde de Heerlijkheden van Brederode en Teylingen voor sijn erfdeel soude hebben overgegeven, met brede roeden, en veel Land daar toe behoorende. Dat dese *Tetburg* geen dochter uyt Vriesland, nochte ook een dochter van den Grave van Gulik, soo sommige meenen, maar een gemene dochter van *Kastricum* geweest is, die hy om haar schoonheid beminde, en welkers Geslagt, om dat het mogelijk van geen staat geweest is, verfwegen wert, betuygd de gemelte Rijn-Chronijk seer klaar met dese woorden:

*Aarnout wan aan sijnen wijve Lutgaart
Eenen Diderik ende eenen Zivaart,
Die Zivaart Sikke geheten was,
Ende te Kastrichem luste hem das,
Dat hire een wijf nam door hare schone
Of door der toueryen bone,
Van hem quam groet Geslagte, enz.*

[*Sikke*] een bekende Friese naam, ook in Kennemerland en West-Vriesland gebruykelijk.

[*Kastrichem*] een van de voornaamste Dorpen in Kennemerland.

[*Door der Toueryen*] dat is op haar schoonheid versot.

[*Groot Geslagte*] dat is het Geslagt van Brederode.

Men meent dat desen *Sifrid* den oudsten soon van Graaf *Aarnout* geweest is, en om het ontijdige Huwelijk met dese *Tetburg van Kastrichem* tot het Graaffschap van Holland niet heeft kunnen komen, maar hem met het Stadhouderschap van Kennemerland en andere goeden, hem by sijn broeder toegeleid, als Brederode, Teylingen, Sassem, &c. heeft moeten genoegen, volgens het Gedigte op sijn Grafftede.

SICCO GENUS COMITUM, COMITATUM PONIT AVI-
TUM,
DUM QUOD AMAT SEQUITUR, SE MINOR EFFICI-
TUR.

Sie verder het naukeurig onderzoek en oordeeluytting van *P. Schriver*: in zijn Oud Batavien, onder *Aarnout de III.* Graaf van Holland; desen *Sifrid* stierf anno 1033. liet na twee soonen *Diderik* den I. Heer van Brederode, en *Simon* den I. Heer van Teilingen, daar van t' sijner plaatse.

Hy heeft ook het Wapen van Holland moeten veranderen, en met onderscheid voeren, volgens ouder gewoonte, daar by den oudsten broeder alleen den Naam en Stam-wapen, en den jonger, het zy dat hy voor jonger of voor minder is gehouden geweest, een ander naam naar het besit van 't goed dat hem te beurd viel, en een ander onderscheidtlijk Wapen behield. Het Wapen dan van Brederode, om dat het van Holland soude onderscheiden werden, had een blauwen Barensteel midden door het lijf van den Hollandsen Leeuw; welken Barensteel de Heeren van Brederode, by tijde van Vrouw *Maria van Bourgondien*, omtrent het jaar 1476. hebben soeken uyttelaten, en het volle Wapen van Holland beginnen in te voeren, doch is het selve by Hertog *Willem van Oostenrijk*, in den jare 1494. wederom doen veranderen en in trekken; naderhand heeft Heer *Reinout van Brederode*, by tijde van Keiser *Carel*, getragt het selve wederom te veranderen, en het oude Wapen van Holland aan te nemen, hebbende op verscheide huldingen, blijde inkomsten, en andere groote vergaderingen, en bysonderlijk de blijde inkomst van Keiser *Carel* tot Gent, sig selven met het volle Wapen van Holland vertoont. Doch is het selve door den Keiser by gewijste van den 16. January 1531. door den Herault van Wapenen wederom ingetrokken en verbroken. Tot dat den selven Keiser ter bede van gemelten Heer *Reinout*, en om zijn bysondere diensten, hem wederom vergunde het Wapen van Holland met een blauwen Barensteel boven den Hollandsen Leeuw overgaande, te mogen aannemen, als breder te sien is in het *Repertorium* van de Placcaten en Ordonnantien van den Hove van Holland, pag. 29. Sie boven pag. 722. num. 46.

DIDERIK dan, het zy dat hy den 1. of den 2. Heer van Brederode genoemd wierd, had te wyve *Alverade*, Heer *Jans* dochter van *Hensden*, stierf anno 1063. Gouthoven segt, dat hy noch een broeder hadde, den eersten Heer vander Lekke, die een swarte Leeuw op silver voerde; doch wy blyven by het oude gevoelen, dat zijn broeder geweest is *Simon*, den eersten Heer van Teilingen, van wien hier na. Sy lieten na

WILLEM de III. Heer van Brederode, stierf anno 1130. troude *Alid* des Graven dochter van *Sein*; by dewelke hy wan

DIDERIK de IV. Heer van Brederode, stierf anno 1139. was getrouwt met *Agneta*, des Graven van *Solms* dochter, teelden te famen

WILLEM de V. Heer van Brederode, stierf anno 1154. troude *Catharina*, des Graven van *Solms* dochter in Lottringen, zijn nigte; en wan

FLORIS de VI. Heer van Brederode, troude des Heeren van *Gennips* dochter, stierf anno 1198. nalatende

WILLEM de VII. Heer van Brederode, troude *Margareta*, des Graven vander *Lips* dochter, stierf anno 1221. en wan

DIDERIK de VIII. Heer van Brederode, troude *Alid*, dochter van Jonkheer *Willem van Holland*, broeder van Graaf *Floris de IV.* stierf anno 1236. hy liet na

ALFERD de IX. Heer van Brederode, stierf anno 1253. troude *Beatrix*, dochter van den Heer van *Hoorn* by *Roermonde*; en wan daar by

Willem, Heere van Brederode, volgt.

Diderik, dewelke te onregt by Gouthoven een Bastart broeder van *Willem* genoemd werd; want desen *Diderik* troude Vrouw *Machtild*, uyt den Huysse van de Graven van *Verduyn* in Lottringen, met beding by Huwelijx compact, dat alle de afkomelingen uyt dit Huwelijx souden blyven behouden het vaderlijke Wapen van Brederode, doch moeten schrijven de moederlijke naam *Verduyn* of *vander Dwyn*, en komen daar

van die van *vander Dwyn*, tot op den hedigen dag. Sie *Pontus Heuterus* in zijn Genealogien van de Illustre Geslagten der Nederlanden, onder de Genealogie van de Heeren van Brederode fol. 74. en hier na onder het Geslacht van *vander Dwyn*; doch hadde desen *Diderik* daar en boven noch een Bastart broeder, mede *Diderik* genoemd, volgens tuyge van den selven *Pontus Heuterus*.

Catharina van Brederode, getrouwt met *N. N.* Castelein van Keisersweert op den Rhijn.

WILLEM, Heer van Brederode, *Alfarts* soone, en van *Beatrix*, des Heeren dochter van *Hoorn*, was Stalmeeester van Koning *Willem van Romen*, Grave van Holland, stierf anno 1285. hadde getrouwt *Hillegard*, Heer *Hendrix* dochter van *Voorn*, Burggraaf van Zeeland, die naderhand te man hadde *Cestijn van Renesse*; sy stierf anno 1302. en wan

DIRK, Heer van Brederode, bygenaamt de *Goedertiene*; hy was anno 1318. getrokken na Jeru-

Jerusalem, en van daar wederkomende, stierf tot Reims in Vrankrijk, en wierd aldaar in 't Preekheeren Clooster begraven; hy hadde getrouwt *Maria*, Heer *Henrix* dochter *vander Lekke*, met dewelke hy dese Heerlijkheid behylikte; Sy stierf anno 1307. en lieten te samen na

Willem van Brederode, volgt.

Dirk van Brederode, hadde getrouwt des Heeren dochter *van Buren*, dog stierf sonder kinderen anno 1346.

Jutte van Brederode, getrouwt aan *Jan Persijn*, Heer van Waterland *Jans* soone; sy stierf anno 1347. hy anno 1353. begraven in de Abdye ter Lee by Leiden.

WILLEM, Heer van Brederode, *Diderix* soone, en van *Maria vander Lekke*, stierf anno 1316. hadde eerst getrouwt *Elisabeth van Luxemburg*, 's Graven dochter *van Ligny*, Nigt van Keiser *Hendrik de VII.* en naderhand *Catharina van Teilingen*, suster van *Diderik* den lesten Heer van Teilingen, Vrouw van Teilingen en der Lekke, welke eerst te man gehad hadde *Albert van Voorn*; Hy liet na uyt sijn eerste Huwelijk,

Hendrik, Heer van Brederode en ter Lekke, na sijn grootvader, hadde getrouwt *Isabella*, 's Heeren dochter van *Fonsenes* in Vrankrijk, dog stierf sonder kinders anno 1321. sy anno 1346.

Uyt het tweede Huwelijk,

Diderik van Brederode, volgt.

DIDERIK, na sijn broeders dood Heer van Brederode, Wijngaarden, Papendregt, Gijfsenborg, Noordeloos, Hofwegen, en der Lekke, stierf anno 1377. en is begraven in 't Carmeliter Klooster te Haarlem; Hy hadde getrouwt *Beatrix van Valkenburg* by Limburg, welkers broeder sonder kinderen overleden zynde, so pretendeerde hy dese Heerlijkheid, tegen den Hertog van Limburg, van dewelke Valkenburg te leen wierd gehouden; dan die seyde, dat het een kwaat leen was, en op geen vrouwen konde versterven; doch egter hebben sijne nakomelingen, de Wapenen van Brederode met die van Valkenburg gequartilleert gevoert; sy stierf anno 1354. begraven te Rijnsburg, en wan

Reinout van Brederode, volgt.

Dirk van Brederode, Ridder, vermeldt anno 1387.

Willem van Brederode, Heer van Waalwijk, anno 1387.

Walraven van Brederode, stierf anno 1369 sonder kinders, hebbende getrouwt gehad *Barta van Egmont*, dochter van *Jan van Egmont*, Ridder,

en van *Guidijn van Aamstel*, Suster en erfgenaam van *Arent*, Heer van Ysselstein.

Catharina van Brederode, hadde te man *Jan van Duvenvoorde*, Heer van Polanen, Soone van *Philips van Wassenaar*, en des Heeren dochter van *Sirjen*; sy bragt hem ten Huwelijk de Heerlijkheid vander Lekke, en stierf anno 1362. nalatende kinders.

REINOUT VAN BREDERODE, Ridder, soone van *Diderik van Brederode*, en van *Beatrix van Valkenburg*, stierf anno 1390. hadde getrouwt *Jolente*, erfdochter van den Heer van Gennip op de Mase, sy stierf anno 1403. nalatende

Diderik van Brederode, welke een jaar voor sijn vaders doot Monnik Cathuser gekleet wert, te Dieft in Brabant, anno 1389. en aldaar na veel jaren overleden is.

Jan van Brederode, Heer van Gennip, hadde te wyve *Johanna van Abcoude*, enige erfdochter van *Willem*, Heer van Abcoude en van Wijk, en wert mede Cathuser buyten Utrecht; maar in 't jaar 1407. also sijn schoonvader, met sijn Vrouws voorz. broeder overleden waren, vertrok hy uyt het Clooster, met meninge om van sijn wijs wege dese twee Heerlijkheden te aanvaarden, en nam haar met geweld uyt het Clooster te Wijk, daar sy Nonne was geworden; dan hy wiert gevangen, en sy weder in 't Klooster gesteken, daar sy anno 1411. uyt melancholye stierf; en hy los gelaten zynde, is na vier jaren in den bloedigen Veltslagh te Afincourt in Picar-

dyen van de Engelschen verslagen, anno 1415. sonder kinderen.

Walraven van Brederode, volgt.

Willem van Brederode, was voogt van sijn broeder *Walravens* kinderen; hy troude omtrent den jare 1402. *Margareta*, erfdochter van *Daniel vander Merwede*, en van Stein, Poelwijk, en Leer-ambacht, Ridder, en van *Margareta van Heinen* uyt Vlaanderen, Weduwe van *Lodewijk van Praat*, Heer van Moerkerken by Brugge. Sy verkocht de Heerlijkheid van Merwede, den 7. Mey 1424. aan *Lodewijk van Praat*, Heer van Moerkerken en Moerkerkenland, haar halve broeder van 's moeders zyde; dede daar na anno 1450. met haar man een beevaart na Romen, en wedergekomen wesende, zyn sy onlanx daar aan oud van jaren zynde, beide anno 1451. overleden sonder kinderen.

WALRAVEN VAN BREDERODE, Soone van *Reinout van Brederode*, en van des Heeren dochter van *Gennip op de Mase*, was Stadhouders van Holland; en wierd anno 1417. den 1. December tot Gornichem in 't innemen der Stad voor Vrouw *Jacoba* dootgeslagen; hy hadde te voren de Heerlijkheid van Gennip verpand aan den Hertog van Cleve; hadde te wyve *Jenne*, erfdochter van *Hendrik*, Heer van Vyanden en vander Ameide, en van *Margareta van Herlaar*, en kreeg daar mede dese twee Heerlijkheden; sy stierf uyt barens noot anno 1418. een half jaar na hem, nalatende

Reinout van Brederode, volgt.

Gijsbert van Brederode, wert anno 1437. Domprooft van Utrecht, was mede Prooft van St. Donaas Kerke te Brugge, en anno 1455. geco-

ren Bisschop van Utrecht met gemene stemmen; maar door 't bedrijf van de Cabeljausche, en 't geweld van Hertog *Philips van Bourgondien*, die voor sijnen Bastart soone *David*, met consent van den

den Paus van Roomen, het Bisdrom verkregen hadde, moest Heer *Gijbregt* wijken, en niet alleen afftant doen van 't voorsz Bisdrom, maar noch van de Domprofftye, die hy overgeven moest anno 1474. aan Mr. *Symon vander Sluys*, geboren van Rotterdam, Doctor Medicijne van Hertoch *Carel van Bourgondien*; soo dat Heer *Gijbregt*, eerst gevangen en daar na ontslagen zynde uyt een pijnlijke gevangenisse, daar hy met sijnen broeder Heer *Reinout* ingefeten hadde, na Breda te woon getrokken is, alwaar hy an. 1479. overleden is, oud 63. jaren. Hy hadde wel 12. Bastart kinderen, onder anderen *Joris*, Capiteyn te Rotterdam, en te Delf anno 1489. onthooft, hebbende te wyve *Maria Ruygrox*, Weduwe van *Jan van Dongen*. *Jenneken*, Nonne te St. Aachten te Delf. *Heilwig*, die te man hadde *Willem*

vander Gonde. *Elisabeth*, gehout met *Lambert van Hamersvelt*. *Machtild*, die troude *Gijbert Piek*, Edelman uyt Gelderland.

Walravine van Brederode, *Walravens* dochter, geboren an. 1418. na haars vaders doot. Heeft daar naar getrouwt *Gerrit van Broekhuysen*, van Waardenborg en Amelroye in Gelderland, en hadde daar by 5. soonen, als *Jan van Broukhuysen*, Heer van Waardenborg, die by sijnen wyve *N. van Haasten*, naar liet *Gerrit van Broukhuysen*, Heer van Waardenborg, en *Walravine*, die te man hadde *Otto van Arkel*, Heere van Heukelum. 2. *Walraven van Broukhuysen*, Heer van Amelroy, sonder kinders overleden. 3. *Reinout*, Heer van Broukhuysen, die anno 1481. de Stad van Leiden subytelijk innam. 4. *Willem*, en 5. *Adriaan van Broukhuysen*, Canoniken t'Utrecht.

REINOUT VAN BREDERODE, Soone van *Walraven van Brederode*, en van *Jenne van Vyanen*, was Heer van Vyanen en ter Ameide, Burggrave van Utrecht, Hierusalems-heer, Ridder van 't Gulden Vlies; wiert van Bisschop *David van Utrecht*, gevangen, en door ingeven van de Vyanden tyrannelijk getraecteert, stierf anno 1473. Hy hadde verscheide Bastarden, namentlijk 1. *Walraven Bastart van Brederode*, Drost van Hagestein, die te wyve hadde *Geertruyd van Alfen*, sonder kinders. 2. *Johan Bastart van Brederode*, Paltor van Tienhoven. 3. *Jos Bastart van Brederode*, Heer van Reewijk, was Houtvester van Brederode, troude *Maria Dever van Mijnden*, dogter van *Jos Dever van Mijnden*, en van *Alijd van Mathenes*, by dewelke hy wan *Reinout van Brederode*, die een dochter na liet, *Margareta van Brederode*, getrouwt aan *Ian Grebber van Persijn*, Ambachts-heer van Westlanen. 4. *Reinout Bastart van Brederode*, hadde te wyve *Maria Ruygrox*, Weduwe van *Arent van Sehengen*. 5. *Ian Bastart van Brederode*, troude *Elisabeth van Zontelande*, (die daar na hadde *Willem van Hoogwoude*, Ridder,) en wan *Jos van Brederode*, die by *Perone van Sonastre* wan *Ian van Brederode*, welke anno 1559. een van de Staten van Holland was, en liet na *Erafmus van Brederode*, van dewelke de descendenten in manlijke linie nu uytgestorven zyn. *Reinout van Brederode* voorsz, troude naderhand *Iolente van Lalain* uyt Henegouwen, dochter van *Willem van Lalain*, die Stadhouder van Holland was, en wan by deselve

Walraven van Brederode, volgt.

Anna van Brederode, stierf ongetrouwt.

Josina van Brederode, was Nonne te Utrecht.

Iolente van Brederode, was Canonikerse te Bergen in Henegouwen.

Ienne van Brederode, was Staat-juffrouw by de Hertoginne van Bourgondien, Hertog *Carels* Weduwe, en wiert daar na Nonne te Gent.

Walravine van Brederode, hadde te man *Ian van Gaveren*, Heer van St. Aagtenroede in 't Land

van Luyk, en wan twee dochters; sy stierf anno 1500. begraven te Haarlem.

Frans van Brederode, Studerende te Leuven, wiert van de Hoexe partye daar uyt gehaalt en misleid, en tot Capitein gemaakt zynde, veroorzaakte veel troublen en kwaats in Holland; ten lesten in een Waterflag by Zirixee gevangen zynde, wiert hy te Dordrecht gebracht, daar hy op Putoxtoorn stierf ongehylikt, anno 1490. oud 24. jaren, begraven ten Augustijnen.

WALRAVEN VAN BREDERODE, Soone van *Reinout van Brederode*, en van *Iolente van Lalain*, Heer van Brederode, Vyanen, en ter Ameide, was mede op de Croninge van den Konink *Maximiliaan* te Aken anno 1486. en lange te Vyanen gewoont hebbende op sijn Slot te Batestein, is anno 1531. oud 75. jaren overleden, en aldaar begraven. Hy hadde eerst anno 1492. getrouwt *Margriet van Borsselen*, dochter van *Wolferd*, Heer vander Veer en Vlissingen, en hadde met haar Cloetingen en Riederkerke by Dordrecht; dese stierf te Brussel anno 1507. daar na *Anna*, dochter van Grave *Willem van Nyenarent*, haar moeder was *Anna van Hoorn*; sy stierf anno 1535. zynde van haar mans Voorfoon uyt Batekeyn gefloten; hy wan by de eerst Vrouwe,

Reinout van Brederode, volgt.

Wolfard, Heer van Cloetingen, volgt daar na.

Françoise van Brederode, Ambachts-vrouw van Riederkerke, hadde te man *Hendrik van Merode*, van Petershem, Duffel, Perwes en Westerloo, en hadden te samen 7. kinders, als 1. *Ian*, Heer van Merode, &c. 2. *Walraven*, Heer van Leeftaal, stierf innocent. 3. *Walburg*, hadde te man *Reynier van Ronesse*, Heer van Elderen, sonder oir. 4. *Jenne*, die troude *Richard van Reviere*, Heer van Itteren in Brabant. 5. *Margriete van Merode*, getrouwt met *Craiso van Milendonk*, Heer van Nijderich. 6. *Anna*, Cano-

nikerse te Thoom. 7. *Alijd van Merode*, Abdisse van Hocht. *Ian van Merode*, Heer van Petershem, Ysselmonde, en Riederkerke voorsz overleden anno 1601. hadde eerst getrouwt *Maria*; Suster en erfgenaam van den lesten Markgrave van Bergen op Zoom, en wan een dochter *Margriete Marquise van Bergen*, die te man nam anno 1578. *Ian van Witthem*, Heer van Berstelle, daar na *Margriet van Pallant*, des Graven Suster van Culenborg; dese stierf op 't Slot te Ysselmonde, anno 1613. en hadde gewonnen een soon *Philips*, Heer van Merode, Petershem, Westerloo, Ysselmonde en Riederkerke, die te wyve hadde *Anna van Merode*, Vrouwe van

van Montfoort by Utrecht, &c. en vijf dogters, als 1. *Anna van Merode*, die anno 1589. heimelijk te Dordrecht troude *Thomas Morgang*, Engelsch Colonel, en daar na *Justijn* natuerlijke soone des Heeren Princen van Orangien zalig. gedachten. 2. *Odilia van Merode*, troude mede heimelijk te Dordrecht *Thomas Knaullis* uyt Engeland. 3. *Françoise* stierf Vryster, 4. *Helena van Merode*, overleden anno 1618. en hadde getrouwt *Carel van Rietwijk*, Edelman, uyt Holland oorspronkelijk. 5. *Juliana van Merode*, getrouwt met *Lamoraal van Hoorn*, Burggrave van Vuyrne, wiens moeder een dochter was van *Lamoraal*, Grave van Egmont, &c.

Charlotte van Brederode, overleden voor haar Vader, anno 1529. hadde te man *Jan*, Burggrave van Montfoort.

Hy wan by de tweede Vrouwe,

François van Brederode, Heere van Swammerdam, is by ongeval in een Beke by Eindhoven verdronken, anno 1529.

Balsazar van Brederode, Heer van Bergen by Alkmaar, Houtvester van Holland, stierf sonder kinders, anno 1576. oud 60. jaren; hadde getrouwt *Catharina van Bronkhorst van Batenburg*, dochter van *Dirk van Hunnepel*.

Walburg van Brederode, troude *Arent*, Gra-

REINOUT VAN BREDERODE, Soone van *Walraven van Brederode*, en van *Margareta van Borsselen*, Heer van Brederode, Vyanden en ter Ameide, Ridder van de Ordre van 't Gulde Vlies, anno 1556. Deken van 't selve Collegie, als d'oufste zynde, en Houtvester van Holland, diende den Keiser *Carel* in den Oorloge. Hy verliet het Wapen van Valkenburg, en voerde Brederode alleen, en stierf den 25. September anno 1556. voorz te Brussel, oud 63. jaren, en iste Vyanden onder een seer kostelijke en kunstige verheven marberen tombe begraven, met sijnen wyve *Philippote vander Mark*, dochter van Grave *Roberts vander Mark*, Heer van Sedan, en suster van *Everard vander Mark*, Cardinaal en Bisschop, en Prince van Ludik; sy hylikten anno 1521. dan sy stierf anno 1537. naarlatende vier soonen en vijf dochters, als

Philips van Brederode, volgende Keiser *Carel* in den Oorloge, is te Milanen in Italien onghelykt gestorven voor de Vader, anno 1554. begraven ten Minderbroederen.

Hendrik van Brederode, volgt.

Lodewijk van Brederode, Heer vander Ameide en Haurincourt, bleef doot in den Slag van St. Quintijn in Vrankrijk, zynde verstikt van de hitte in sijnen helm, anno 1557. onghelykt.

Robbert van Brederode, Coadjutor des Eertsbisschops van Camerijk, daar na comende uyt den Oorloge van Ungarijen, is in Beyeren anno 1566. sonder kinderen overleden.

Helena van Brederode, Staat-juffrouw by de Gouvernante, de Coninginne *Maria*, troude daar *Thomas Perrenot*, Heer van Chantonnay, in Hoogbourgongien, broeder van den vermaarden Cardinaal van Grandvelle, Eertsbisschop van Mechelen, en van den Heere van *Champagny*, Gouverneur tot Antwerpen; hy stierf anno 1571. sy anno 1572. begraven te Besancon, en hadden te samen 4. soonen en 1. dochter, als 1. *Othavins Perrenot*, die bleef doot in de Waterslag voor Bergen op Zoom, anno 1574. 2. *Niclaas Perrenot*, Grave van Cantecroy, stierf Jongman te Napels. 3. *François Perrenot*, Grave van Cantecroy by Antwerpen, Heer van Chantonnay, stierf sonder kinders, anno 1607. te Prage, ko-

ve van Benthem, die anno 1562. stervende, naargelaten heeft, *Arent*, Grave van Benthem, en wan *Everwijn*, Grave van Benthem, die overleden is anno 1507. nalatende by sijnen wyve *Magdaleen van Nyenarent*, suster van *Adolph*, Grave van Meurs, *Adolf*, Grave van Tekkelenborg. *Arent*, Grave van Benthem. *Willem*, Grave van Steenvoort; en *Coenraat*, Baron van Limpurg, &c.

Jolente van Brederode, hadde te man *Jacob van Bourgondien*, Heer van Falais, die anno 1557. balling stierf sonder kinders, hebbende moeten vluchten uyt het Land om de verandering van Religie, na Geneve en Straasborg.

Maria van Brederode, hadde te man *Gouvert van Milendonk*, Heer van Goeur, wiens moeder een dochter was van *Hendrik van Montfoort*, en wonnen onder andere *Agnes van Milendonk*, die eerst te man hadde *Frederik Cloet*, Edelman uyt Cleefland, die Gouverneur van Nuys was anno 1586. en daar na *Maximiliaan van Hoorn*, Heer van Lookeren, Gouverneur van Heulden, gestorven anno 1613. nalatende sijnen soone *Philips Adolph van Hoorn*, Heer van Lokeren, geboren anno 1591.

Marguerite van Brederode, was anne 1570. Abdisse ofte Vrouw van 't Stift van Thorn by Weert in Brabant.

mende uyt sijn Ambassade van Venegien. 4. *Jan Thomas Perrenot van Grandvelle*, Heere van Maiches, stierf Jongman in de nederlage en ondergang van de groote Spaansche Vlote, anno 1588. oud 22. jaren; haarlieder suster *Peronne Perrenot van Grandvelle*, hadde te man *Anthonis van Oiselay*, Baron van Villeneuve, Gouverneur der Stede van Dole, en wonnen eenen soone, die aannemende sijn moeders toenaam, wert genoemt *François Thomas Perrenot van Grandvelle*, Grave van Cantecroy, erfgenaam van sijnner voorz oomen, was Ambassadeur van den Eerts-hertoge by den Konink van Bohemen, en heeft getrouwt *Caroline*, Bastart dochter van den Keiser *Rudolphus*.

Margriet van Brederode, hadde te man Graaf *Pieter Ernst van Mansfelt*, die ontrent 59. jaren lang zynde geweest Stadhouders van Luxemburg, stierf aldaar anno 1604. oud 87. jaren, sy was overleden anno 1554. in de fleur haars levens, nalatende de naarvolgende kinders, als 1. Graaf *Carel van Mansfelt*, Admiraal van de Zee, vermaart in de Nederlandsche Oorloge, die anno 1595. in den Krijg in Ungarijen stierf sonder kinders, oud 52. jaren; Hy hadde eerst te wyve gehad *Ioanna Cossé*, suster van den Grave van *Brissac* in Vrankrijk, en daar na *Maria van Egmont*, Grave *Lamoraals* dochter, Weduwe van

VVVVV

den

den Grave van Hoogstraten. 2. Grave *Philips van Mansvelt*, die anno 157... te Brussel doorsteken wiert van den Burggrave van Gent. 3. Grave *Frederik van Mansfelt*, stierf Jongman in Italiën te Boulogne. 4. Grave *Octavius van Mansfelt*, bleef doot anno 1591. voor Knodsenborg over Nimmegen, geschoten zynde, mede onghelykt. Dese broeders hadden twee susters, als 1. *Pollexena van Mansfelt*, die heimelijk haar selven hylkte met *Palamedes van Chalon*, Bastart soone van den Prince van Orangien, Grave *Reinier van Nassau*, genoemt *de Chalon*, en hadde daar by twee soonen, van den welken den eenen anno 1570. te Dordrecht geboren wierd. De 2. suster *Dorothea van Mansfelt*, hadde te man *François Verdigo*, Spangiaart, Stadhouder van Vriesland, die anno 1595. te Luxemborg overleden is.

Ioanna van Brederode, overleden anno 1573. aan dewelke *Hendrik* haar broeder, Vyanen, en ter Ameide gemaakt hadde, maar sy en konde dat niet genieten, also alle sijn goederen geconfisqueert waren; sy hadde te man gehad *Ioos van Bronkhorst van Batenburg*, Heere van Hunnepel, broeder van *Catharina*, die haren oom *Balthazar* te man hadde; Sy hadde maar een erfdochter *Geertruyt van Bronkhorst*, Vrouwe van Hunnepel, van Vyanen, en ter Ameide, in besit gekomen zynde, mits de peysmaking te Gent, anno 1576. sy stierf ongehout te Vyanen, anno 1590. en doe quam Vyanen op *Walraven van Brederode*, &c.

Françoise van Brederode, was Abdisse in Vrankrijk.

Antonia Penelope, hadde te man Grave *Anthony van Ipenburg*, die anno 1548. in de fleur sijn levens by Waallem in Brabant dootgeschoten wierde, sonder kinders; sy nam daar na uyt liefde *Cornelis van Gijffellen*, soone van *Ian* uyt Vlaanderen, en hadden eenen soone *Pieter van Gijffellen*, Colonel, Gouverneur van Meurs en van Oostende, alwaar hy anno 1604. dootgeschoten wiert sonder kinders; Hy hadde te wyve *Anna Cloet*, suster van *Frederik Cloet*; sy troude daar na *Adriaan van Sweten*, Balliuw van Rhijnland.

Reinout van Brederode voorz hadde behalven dese kinderen mede verscheide natuurlijke kinderen, als onder anderen, *Frans Bastart van Brederode*, die een soon hadde *Reinout van Brederode*, welke anno 1573. te Haarlem gedoot wierde, Jongman zynde.

Lancelot Bastart van Brederode, wert mede anno 1573. te Schoten onthooft van de Spanjaarden; hadde te wyve *Adriane van Treslong*, en wan daar by onder andere *Reinout van Brederode*, Heer van Veenhuysen, en President in den Hage, die eerst troude *Adriana van Oldenbarnevelt*, *Ians* dogter, stierf anno 1601. daar na *Maria van der Duyn*, stierf ann 1607. ten derden *Anna van Lienden*, Weduwe van *Pieter van Berchem*; sijn suster *Anna van Brederode*, troude *Willem Marini*, Raad van Brabant in den Hage, sonder oir.

HENDRIK VAN BREDERODE, Soone van *Reinout van Brederode*, en van *Philippote vander Mark*, Heer van Brederode, van Vyanen, vander Ameide; Een van de principaalste geconfedereerde Edelen, anno 1566. Hy was te Brussel geboren anno 1531. en week anno 1567. mits de overkomste van *Duc d'Alva* uyt den Lande na Westphalen, alwaar hy'sjaars daar aan anno 1568. op 't Slot van Hoornenburg by Rekkelinkhuysen sonder kinderen is gestorven, zynde sijn Heer-

Arthus Bastart van Brederode, stierf Raad in den Hage, anno 1592. hy troude *Adriana vander Laan* van Haarlem, en wan onder andere *Lancelot van Brederode*, mede Raad in den Hage. Noch *Reinout van Brederode*, stierf Jongman in Indien, met den Admiraal *P. vander Does*, anno 1599. en *Anna van Brederode*, die troude *Jacob Snouckaart*, op 't Huyste Binkhorst, alwaar hy stierf anno 1617.

Reinout Bastart van Brederode te Lexmonde; dese troude *Iosijne van Asperen*, des Heeren dogter van *Vuren*, sy stierf anno 1601. en hadde 10. kinders, als *Maria*, *Carel*, *Reinout*, *Ian*, *Hendrik*, *Herbert*, *Catherina*, *Iosijne*, *Arthus*, en *Lodewijk*.

Margriet Bastart van Brederode, stierf anno 1574. hadde te man *Roelof Grauwert*, Drost vander Ameide, en wan *Philips Grauwert*, te Haarlem onthooft, anno 1573. *Walraven Grauwert*, tot Utrecht onbekent doorsteken. *Roelof Grauwert*, die te wyve hadde *Ienne van Hardenbroek*. *Alyd Grauwert*, die te man hadde *George van Averly*, Fransoys Edelman, en wan 5. dochters, alle Staat-juffren by diversche Princesen. Noch *Mabelia Grauwert*, die te man hadde *Adriaan van Camons*, Edelman uyt Arthois, Drost van Jaarsvelt, gestorven anno 1576. te Yffelsteyn; nalatende *Willem van Camons*, overleden anno 1582. hebbende by sijnen wyve *Lijsbeth van Raaphorst*, *Cornelis* dochter, te Vyanen gewonnen *Adriaan van Camons*, die te wyve hadde *Anna van Itersum* by Swol, en *Willemijne van Camons*, Huysvrouwe *Ioans van Schagen* te Kulenburg.

Lucretia Bastart dochter van Brederode, troude *Ian van Haastien*, Heer van Gaveren, en wan *Dirk van Haastien*, Heer van Gaveren, Gouverneur te Bommel, anno 1573. stierf sonder kinderen, hadde te wyve *Margrieta van Duvenvoorde*; en *Agnes van Haastien*, Vrouwe van Gameren, die hadde te man *Alexander van Buren*, Bastart soone van Heer *Maximiliaan van Egmont*, Grave van Buren, en wan *Maxiliaan van Buren*, Heere van Gameren, die troude *Anna van den Berge* te Nimmegen; en noch *Margriete van Haastien*, die eerst te man hadde *Pieter van Grijsperre*, en daar na *Guy van Meeterke*, Heer van Eggegem in Vlaanderen, sonder oir.

Anna Bastart van Brederode, hadde te man *Gijsbert van Schoten*, sonder oir.

Sandrine Bastart dochter van Brederode, troude eerst *Aalbert van Prefsichoven*; ten tweeden *Maximiliaan wyter Linnigen*, ten derden *N. Tordelilas*, Spaansche Capiteyn; ten vierden *N. Lignaro*, ook Spaansche Capiteyn, en ten lesten *Barend van den Bongaart van Nyenrode*, sy stierf anno 1617.

Sara Reinouts Bastert dochter van Brederode, troude eerst *Aalbert van Egmont van Merestejn*, en daar na *Amelis Uytengeng* in de Beverwijk, sonder oir.

Heerlijkheden en goederen geconfisqueert. Hy hadde te wyve *Amelia van Njenarent*, dochter van Grave *Humbert van Njenarent en Meurs*; sy troude namaals den Paltzgrave *Frederik*, Keurvorst, en stierf sonder kinders, anno 1600. Hy hadde by Testament sijn goederen gemaakt de Vrouwe van Hunnepel, als doen sijn oudste suster, maar die anno 1573. gestorven zynde, so quamen de Heerlijkheden, mits de pacificatie van Gent, anno 1576. op haar eenige dochter *Geertruyd van Bronkhorst*, en die mede anno 1590. ongehout overleden zynde, soo werde Heer van Vyanen en ter Ameide, *Walraven van Brederode*, *Hendrix* voorseyde ooms soons soone, als hier na breder geseyt werd. En alsoo Brederode een quaat Leen was, soo wert het selve met de Domeinen's Graaffelijcheyts van Holland vereenigt; dan *Hendrix* Weduwe wert anno 1578. vergunt daar van de lijfsocht haar leven lang gedurende.

WOLFARD VAN BREDERODE, tweede Soone van *Walraven van Brederode*, *Reinouts* soone, en van *Margareta van Borsselen*, was Heer van Cloetingen en Swammerdam, woonde meest te Utrecht, en stierf op sijn huys te Oosterwijk in de Kempen, zynde onlanx te voren van Brussel gekomen, daarmen meind dat hem vergift ingegeven was, anno 1548. en begraven te Vyanen; hy hadde te wyve *Adriana Bax*, dochter van *Jan Bax*, Heer van Asten in Brabant, Weduwe sonder kinderen van *Ian van Arkel*, Heer van Heukelom en Waardenburg; en wan daar by

Reinout van Brederode, volgt.

Margareta van Brederode, hadde te man *Ian van Wijzenhorst*, Heer vander Horst, Raad in de Cancellerye t'Aarnhem anno 1547. en wan *Walraven van Wijzenhorst*, Heer van Horst, die eerst troude *N. van Doorn* in Brabant, daar na *N. de Vos van Swartsenburg* by Aken. Dese sijn voorfsz vader hadde een broeder *Herman van Wijzenhorst*, Heere van Sontsvelt, eertijds Gouver-

neur van den perfoon van sijn Excellentie; hy stierf in den Hage, anno 1608. oud 74. jaren, en hadde lest ten wyve *Maria van Assendelf*, suster van den Heere van Cralingen in Holland, en te vooren hadde hy gehad *N. van Leeraart* in Gulikerland, en wan daar by *Jan van Wijzenhorst*, Heer van Sontsvelt en Drongelen, die stierf anno 1617. getrouwt zynde met *Adriana van Schagen*, *Ians* dochter, Heer van Schagen.

REINOUT VAN BREDERODE, Soone van *Wolfert van Brederode*, en van *Adriana Bax*, wert Heer van Brederode door gunst en opdracht van de Staten van Holland, anno 1579. behoudens de gerechtigheden van de Weduwe van *Hendrik van Brederode*, na dat het elf jaren was geconfisqueert geweest; hy was Heer van Cloetingen en Asten in Brabant, stierf anno 1584. begraven te Haarlem; hy hadde eerst getrouwt *Maria*, des Heeren dochter van *Doorn* in Brabant, daar na *Helena van Manderscheid*, dochter van Grave *Gerrit van Manderscheid*, en van *Francoise van Monfoort*; sy stierf anno 1619. hy liet na van 't eerste bedde,

Hendrik van Brederode, Heer van Asten, wiert anno 1573. by Haarlem, met den Heer van Batenburg van de Spanjaarden verslagen; haddete wyve *Margareta van Vladerake*, dochter van *Gerrit*, Heer van Geffen by 's Hertogenbosch, en van *Elisabeth van Bokhoven*, en liet na een erfdochter *Casbarina van Brederode*, Vrouwe van Asten, troude *Bernard van Merode*, Heer van Grambais, broeder van den Heer van Rummen, hebben kinderen nagelaten.

Walraven, Heer van Brederode, Vyanen, ter Ameide, by testamente van *Geertruyd van Bronkhorst*, sijne nigte, anno 1590. kost anno 1611. de Heerlijkheid van Noordeloos, van den Grave van Arenberg, voor 44000. hy stierf anno 1614. oud 67. jaren sonder kinderen, hadde getrouwt *Willemine van Haasten*, Vrouwe van Nyvelt, dat hy koste van den Heer van Pouderoyen, en te vooren Weduwe van *Nicolaas*, Heer van Assendelft, sy stierf den lesten December 1607.

Floris van Brederode, volgt.

Wolfard van Brederode, eerst Dom-heer t'Utrecht, daar na Capiteyn zynde, wiert van de gemuytineerde van *Geertruydenberg* in 't Leger geschoten, so dat hy stierf anno 1589. hadde getrouwt *Geertruyd van Broekhuysen* in Gelderland, sonder kinderen; sy troude, daar na *Diderik vander Horst*.

Maximiliaan Lubbert van Brederode, op

FLORIS VAN BREDERODE, Soone van *Reinout van Brederode*, en van *Maria van Doorn*, was Heer van Cloetingen, Colonel en Gouverneur der Stede van Heusden, alwaar hy

t' huys te Oosterwijk; hy volgde Graven *Pieter* en *Carel van Mansvelt*, sijne neven; en stierf sonder oir, hadde te wyve *Margareta van Bregt*, *Gooswijns* dochter, Weduwe van den Heer van *Erp*; sy nam daar na haar derde man, *N. van Vertain*, Ridder, uyt *Walstrand*, oud 20. jaren en sy 50. jaren.

Anna van Brederode, troude anno 1596. *Ian van Hoorn*, Heer van Boxel en Bassigny, oud 65. jaren; was anno 1572. Gouverneur van Dordrecht; hadde by haar geen kinderen, en stierf t'Utrecht anno 1606. oud 75. jaren.

Adriana van Brederode, troude eerst *Henrik van Merode*, Heer van Oirschot, en daar na *Hendrik van Riviere*, Heer van Iseren, beide in Brabant.

Margareta van Brederode, Nonne in St. Cici-lien Klooster te Ceulen, anno 1573.

Susanna van Brederode, Abdissse van 't voorfsz convent, leefde noch anno 1614.

Van 't tweede bedde,

Francoise van Brederode, troude anno 1593. t'Utrecht *Hans Philips*, Baander-heer van Molen-faxen in Switserland; Gouverneur van Gelder, anno 1582. Hy wiert doorsteken van sijn broe-ders soon, anno 1596. en heeft geen kinders nagelaten.

stierf anno 1599. begraven te Vyänen; hy hadde anno 1593. getrouwt *Dorothea van Haafien*; dochter van *Ian*, Heer van Haafien en Herwijnen in Gelderland, en van *Anna van Spangen*; sy troude daarna *Willem van Hoorn*, Heer van Kessel; haar vaders suster *Willemijne van Haafien* hadde te man *Walraven van Brederode*, broeder van desen *Floris*; hy wan

Walraven van Brederode, wiert na de dood van zijn oom *Walraven Heer van Vyänen*, ter Ameide, Noordeloos; was geboren anno 1597. en troude anno 1616. *Maria van Haun*, dochter van den Grave van den Broek, en van Valkestein, en van moeders zyde uyt den huys van Manderscheid; hy stierf sonder kinderen.

Reinout van Brederode, ongetrouwt overleden

anno 1617. in dienst van de Venetianen tegen den Hertog van Stiermark, in de fleur sijns levens, en verre van 't Vaderland.

Johan Wolfart van Brederode, volgt.

Helena van Brederode.

Margareta van Brederode.

Florentijne van Brederode, stierf anno 1612.

JOHAN WOLPHARD, Heer van Brederode, Cloetingen, Haafien, Herwijnen, soone van *Floris van Brederode*, en van *Dorothea van Haafien*, troude eerst *Anna*, dochter van *Ian*, Grave van Nassau, broeder van Graaf *Willem Lodewijk*, Stadhouder van Vrieland, en van *Magdalena*, Gravinne van Waldek, &c. ten tweden *Louisa Christina van Solms*, dochter van den Grave van Solms, uyt de Gravinne van *Sein en Witgensteyn*; hy stierf op 't Huys te Peterstem, een ure gaans beneden Maastrigt gelegen, den 3. September 1655. en liet na uyt het eerste bedde,

Walraven van Brederode, stierf Jongman.

Sophia Theodora, troude *Christiaan*, Graaf van Dona.

Juliana van Brederode.

Florentina, troude *Maurits*, Grave van Solms.

Anna Trajectina van Brederode.

Amelia Margareta, troude *Albert Hendrik*, Baron van Slavata.

ger, dog in Vrankrijk sonder kinderen gestorven.

Wolpherd van Brederode, volgt.

Floris Aalbrecht van Brederode jong gestorven.

Louisa Christina van Brederode.

Walravina van Brederode.

Hedwig Agnes van Brederode, nog ongehout in leven zynde.

Amelia Wilhelmina, getrouwt met *Arrou de Caumont*, Marquis van Monpouillan, Lieutenant Generaal van de Cavallerie der Vereenigde Nederlanden.

Charlotte Marie van Brederode.

Uyt het tweede Huwelijk.

Hendrik van Brederode, zijn Vaders Leenvol-

WOLPHARD, Heer van Brederode, Vyänen, Ameide, Noordeloos, soone van *Johan Wolpherd*, en van *Louisa Christina*, Gravinne van Solms, Colonel van een Regiment Paarden, ten dienste der Vereenigde Nederlanden, is ongehylikt gestorven den 21. July 1679. de laatste wettige mansoir van dit Geslagte, en tot Vyänen begraven, alwaar de Wapenen met hem in het graf geleyt zyn.

Het Wapen van Brederode, is een Roode klimmende Leeuw in een Gouden Velt, zynde dat van Holland, met een Baarnsteel of Lambel van Asuur boven dezelfde.

B R O N K H O R S T.

Onder die van den Huys en Bloede van Bronkhorst in Holland haar onthouden hebbende, zyn verscheide oude memorien en bescheiden gevonden, dat den selven Tak van Bronkhorst nu over de 300. jaren in Holland geweest is, en dat *Gijsbrecht van Bronkhorst* aldaar gekomen is in den jare 1359. ten dienste van Hertoch *Albrecht van Beyerem*, Palzgrave by den Rhijn, Grave van Henegouwen en Holland, in 't Beleg van de Stad Delf, en dat hy een broeder was van *Diderik*, Heer van Bronkhorst tot Anholt, mede geleest hebbende in den voorsz jare 1359. die getrouwt hadde *Jenne*, erfdochter van *Gerard*, Heer van Batenburg, en dat den voorsz *Gijsbregt van Bronkhorst* te wyve hadde *Joanna van Voorn*, dochter van *Ian*, Heer van Voorne. Dat de soons soone van den voornomden *Gijsbregt van Bronkhorst*, genaamt *Jacob van Bronkhorst*, *Jacobs* soone, getrouwt aan *Magteld vander Made*, *Ians* dochter, van *Otto*, Heere tot Bronkhorst en Borculo, verkregen heeft het bescheid sijner atkomst, in het welke den voorsz *Otto* hem noemt zijn Mage en lieve neve, luyden-de als volgt:

Federik Henderik, by der gratie Gods Prince van Orangien, Grave van Nassou, Catzenellebogen, Vyanden, Dietz, Lingen, Meurs, Buren, Leerdam, &c. Marquis vander Vere ende van Vlifingen, Heere ende Baron van Breda, Stadt Grave, ende Lande van Cuyck,

Diest, Grimbergen, Arlay, Noseroy, St. Vyt, Daesburgh, Herstal, Cranendoncq, Warneston, Polanen, Nyervaart, Yselsteyn, St. Martensdyck, Erfburgh-Grave van Antwerpen, en Besançon, &c. Stadthouder, Gouverneur, Capiteyn General, ende Admiraal; Mitsgaders de
Pre-

President, ende Raden over Hollant, Zeelant, ende Vrieslant. Doen te weten, allen den ghenen die dese teghenwoordighe sullen sien, ofte hooren lesen; Dat wy op huysden date van desen, ghesien, gevisiteert, ende ghelesen hebben sekeren open brief van *Otto*, Heere tot Bronchorst, ende tot Borkelo, in date een duysent vierhondert ses ende veertich, des Saterdaghs op Palm-avont, gheschreven in parkament, wesende gantsch gaef, ongherafeert, ende besegelt met een uythanghenden segel in groenen wasse, daer op gedrukt twee Schilden onder een Helm, staende in 't rechter Schildt een klimmende Leeuw, hebbende een kroon op 't hoofd, ende in 't sincker Schildt drie ronde bollen, twee boven, ende een onder, ende op den Helm twee loopers van een Beere, hebbende elck inde klaeuw een ronde bolle, van welck seghel de figure hier onder mette penne ghetrocken staet, ende van welcken open brief den inhoud van woorde te woorde hier nae geinsereert staet: (Wy *Otto*, Heer tho Bronchorst ind tot Borkelo, doen kundt allen luyden, ind bekennen myt desen onssen apenen brieve, dat wy avermits gueden wytaftighen schriften in 't oirkonden van guedengeloeflycke tughen wael vernemen, ind verstaen hebben, kuntlich vernemen, ende verstaen alsse dat *Jacob Jacobs Soen*, *Philips Willems Soen*, ind *Derik Claes Soen* van oirre Vadere alder wegen van ons stamme van Bronchorst gebaren ind hergecomen sijn, dair op wy onse myt gantsen vlyt doin bevragen, ind dat soekuntlich doen bevynden hebben. Ende want wy anders nyt ende weten, noch en vernemen, dan die selve *Jacob*, *Philips*, ind *Derick* voorsz. alsoe van ons hergecomen sijn, dencken ind willen sijn darumb halden voir onse Lieve magen, ind neven van Bronchorst gecomen te sijn, as sich dat geboirt sonder enich argelist; Oreconde onse segels hyran gehangen inden Jare ons Heeren duysent vier hondert ses ende veertich, des Saterdaghs op den heyligen Palm-avont.) Ende alsoo wy na voorgaende collatie bevonden hebben het voorsz. gheinsereerde van woorde tot woorde metten voorsz. principalen brieve te accorderen, soo hebben wy onsen Griffier *François Crip* gheordonneert, desen tegenwoordighen in onssen naeme teteyckenen, ende tot meerder verseeckerheyt de selve doen

confirmeren met het seghel van Justitie hyer aenghehangen, op den vyfden Julii anno xvj^c. een ende dertigh, hebbende onder aen uythangende een groot seghel in roode wassche aen een dobbelen Franchijnen staerte, ende op de ploye onderteeckent *F. Crip*.

Gelijk dan noch in wesen is, een ander principaal *Vidimus* van den jare 1631. van den selven Hove van Holland, beginnende als voren;

F *Rederick Hendrik*, by der gratie Godts Prince van Orangien, &c. mede verghefelt met den segele vanden selve Hove, ende op den Plijcke gheteeckent als vooren *F. Crip*. van een brieve van *Philips*, Hertoghe van Bourgoingne, &c. als Grave van Hollandt, in date veerthien hondert acht ende vijftich, inhoudende met expressen woorden, dat ghecomen es sijne gheminden *Jan* mit *Gerbrant* ende anderen sijne broederen *Jacobs* Soonen, voor sijnen ghetrouwen Stedehouder van Hollandt, den Heere van Lanoy, te kennen gevende hoe dat *Jacob Jacobs* Soon haer Vader ghecomen ende gheboren was uytten Huyse, ende vander Wapen van Bronchorst, ghelijck *Otto*, Heere tot Bronchorst, ende Borkelo met sijne opene besegelden brieve bekend hadde, ende dat *Derick Claes* Soon aldaer ghemelt haer maegh, ende gheboren vander selver Wapen van Bronchorst, met recht bedinghet hadde, nae den rechte vanden Lande, dat hy daer voor bekend most werden, waer van het vonnisse tot voordele mede in date veerthien hondert ses ende veertich, met allen solemniteyten daer in gepleecht, in des hoochghemeltes Hertoghen brieve van woorde te woorde gheschreven staet, ende mede met expressen woorden verhalende is, dat hy *Derick Claes* Soon sijn Edelen tuuch ghedaen, ende voorgesworen heeft ten Heyligen, ende vier sijnre welgeboren maegen nair gheswooren hebben, dat hy een Welgeboren man was, geboren uytter maeghschappe van Bronchorst, zijnde neffens den brief van 't selfde vonnisse inden voorsz. brieve van *Philips* Hertoch van Bourgoingne, &c. mede gheinsereert den voorsz. brieve van *Otto*, Heere tho Bronchorst, ende Borkelo; ende is den hoochgemelten Hertoch met sijn voorsz. brieve de selve voorsz. gheinsereerde brieve, soo veel als in sijn Hoogheyt

heyte was, confirmerende, believende, ende ghevestigende, willende dat den inhouden van dien ghehouden ende geachtvolcht soude zijn, als dat behoorde. Welken voorz brieve van den hooggemelten Hertoge van Bourgoingne, alsoo

die feer lang is, vermits den voorz daar in geïnferreerde brieven, van *Otto*, Heer tot Bronkhorst, &c. en van den voorz. als vooren geëxtendeerde vonnisse, ick alhier om cortheys wil alleenlijk brenge met verhaal, doch alles wel correctelijk.

De voorz *Jacob Jacobs* soon, woonende te Delf, liet na *Gijsbert Jacobs* soon, bygenaamt van *Harrek*, begraven leggende ten Minnebroeders aldaar; en wan

WILLEM VAN BRONKHORST, *Gijsbregts* soon, Ridder, was Balliu van Putten, anno 1508. hadde te wyve *Ewoud van Moermont*, of so als andere seggen, van den *Steenhuysse*; en liet na

Andries van Bronkhorst, volgt.

Ioos van Bronkhorst, vermeld anno 1535. was Heer van Bleiswijk by Delf, en eertijds Rekenmeester in den Hage; woonde daar na in den Briel, hadde te wyve *Ida Ruygrok*, *Willems* dochter, en wan by deselve ses kinderen, als I. *Willem van Bronkhorst*, Deken van Oostvoorn by den Briel. II. *Gijsbert van Bronkhorst*, stierf sonder kinders, hadde eerst getrouwt *Adriana van Duvenvoorde*, dochter van *Ian van Duvenvoorde*, en van *Maria van Matenese*; daar na *Emerentia van Vliet*, dochter van *Hubert van Vliet*, en van *Anna van Nyvelt*, erfdochter van *Coulfster* en Heilo by Alkmaar. III. *Claas van Bronkhorst*, Canonik tot Oostvoorn. IV. *Laurens van Bronkhorst*, Ridder, Ambachts-heer van Werkendam in Zuyt-holland op de Merwede, troude eerst *Anna Zegers van Wassenhoven*, *Geleins* dochter,

Raad in den Hage, Ridder; daar na *Anna van Chimay*, en wan by de eerste eendochter, namentlijk *Iosijne van Bronkhorst*, getrouwt aan *Ian Gramvert* tot Embden, en by de tweede *Ida van Bronkhorst*, die Ambachts-vrouwe was van Werkendam, troude, out zynde maar 12. jaren, eerst, *Otto van Erkel*, geboren te Dordrecht, die stierf anno 1602. nalatende veel kinders, daar na *Hendrik van Eck* van Utrecht. V. *Maria van Bronkhorst*, hadde te man *Cornelis van Dorp* by Delf, soone van *Jacob van Dorp*, en van *Magtild vander Does*, en wan twee kinders. VI. *Elisabeth van Bronkhorst*, hadde te man *Willem*, Heer van Schagen, soone van *Ian van Schagen*, Ridder, en van *Catharina van Schagen*; sy stierf anno 1592. zynde Weduwe geweest omtrent 44. jaren, en wan een soon met twee dochters.

ANDRIES VAN BRONKHORST, Ridder, soone van *Willem van Bronkhorst*, Raad in den Hove van Holland, anno 1540. te voren Balliu van den Briel, anno 1527. doe hy de Stad by de Plate dede bedijken; kocht de goederen vander Schoot by der Goude, hadde eerst getrouwt *Maria Sonke* te Delf, daar na *Wendelmont*, dochter van *Claas Corf van Boschuysen* tot Alkmaar, Weduwe van Mr. *Reyer de Jonge*, Heer van Baardwijk; sy leefde andermaal Weduwe, anno 1554. hy liet na uyt het eerste Huwelik,

Laurens van Bronkhorst, troude eerst *Lijsbeth vander Coulfster*, dochter van *Floris vander Coulfster*, Burgemeester tot Dordrecht, en van *Soete van Slingeland*, die stierf sonder kinders; daar na *Margareta Mol*, dochter van *Joris Mol*, en van *Elisabeth van Amerongen* te Dordrecht, en wan daar by, 1. *Andries van Bronkhorst*, stierf sonder oir. 2. *Maria van Bronkhorst*, troude eerst *François van Rumpst*, Drossart van Vyanden, daar na *François van Souhay* van Luyk. 3. *Elisabeth van Bronkhorst*, hadde te man *Melchior van Culenborg*, en wan *Amelijn van Culenborg*, troude *Dirk Vijg*, Heer van Est; *Anna van Culenborg*, was eerst getrouwt aan *Ian van Drongelen*; daar na *Ian van Naalwijk*; *Elisabeth van Culenborg*, troude *Hugo Ruyfch*, en eindelijk *Melchiora van Culenborg*, troude den Capiteyn *Wigmonde Engelsman*. 4. *Ewald van Bronkhorst*, hadde getrouwt *Servaas van Renoy*, broeder van Mr. *Gerrit van Renoy*, Rekenmeester in den Hage, sonder oir.

Magtild van Bronkhorst, hadde te man *François vander Werve*, Heer van Gijslen-oudekerke by Dordrecht, hy stierf anno 1541. nalatende kinders.

Van het tweede Huwelik,

Nicolaas van Bronkhorst, Heer van de Stad,

troude *Jacquemijn van Poelgeest*, dochter van *Gerrit van Poelgeest*, Ridder, en van *Helena Thaye*, en wan twee kinders, als 1. *Gerardina van Bronkhorst*, gestorven anno 1571. hadde te man *Ian van Mathenese van Wibisma*, en lieten na een soone, Heer van Hasertswoude. 2. *Nicolaas van Bronkhorst*, Heer van de Stad, gestorven anno 1579. hy hadde te wyve *Gijsberta van Schagen*, dochter van *Willem van Schagen*, en van *Elisabeth van Bronkhorst*, 10osten dochter, en hadde daar by maar eene soon, *Nicolaas van Bronkhorst*, Heer van de Stad, overleden anno 1606. hebbende te wyve *Iosijne van Aamstel van Mijnden*, dochter van *Ioos van Aamstel van Mijnden*, Heer van Loendersloot, en van *Willemina van Voorst van Dorenborg*; sy lieten na twee kinders, als *Nicolaas van Bronkhorst*, Heere van de Stad, overleden te Douay in de Studie, anno 1616. out 18. jaren, en *Maria van Bronkhorst*, Ambagts-vrouwe van de Stad na haar broeder.

Gijsbert van Bronkhorst, volgt.

Andriese van Bronkhorst, stierf en begraven te Lier, anno 1579. ongehylikt.

Pieter van Bronkhorst, was Heemraad van Delfland, anno 1570. hadde eerst getrouwt *Geertruyt van Sonneveld* t'Alkmaar, daar na *Maria van Heerjansdam* te Dordrecht, en wan by d'eerste, 1. *Andries van Bronkhorst*, Heer van Vliet by Ouwa-

Ouwater, hadde te wyve *Anna van Vliet*, Vrouwe van 't Huys te Boukhorst te Noortwijkerhout. 2. *Iosijne van Bronkhorst*, hadde te man *Ioris van Schoonhoven*, Ridder van Antwerpen, en wan *Olivier*, en *Carel van Schoonhoven*, en *Maria van Schoonhoven*, die te man hadde *Lodewijk van den Tempel*, Meyer van Leuven. 3. *Willemijne van Bronkhorst*, troude Mr. *Lodewijk del Rio* (wiens Vader een Edelman uyt Castilien was) Raad van de troublen of Bloet-raad in 't jaar 1567. daar na van den Secreten Rade te Brussel; hy wan *Pieter del Rio*, *Antonio del Rio*, en *Maria del Rio*, die anno 1608. troude *Jan Mulard* van Utrecht, Capiteyn Lieutenant van de Garde van den Erts-hertog *Albertus* te Brussel. By de tweede Vrouwe, 1. *Willem van Bronkhorst*, hadde te wyve *Maria van Warlusey* uyt Walfland, by welke hy wan *Andries* en *Catharina van Bronkhorst*. 2. *Geertruyd van Bronkhorst*, besat het Huyster Weer by Wallenaar, en hadde eerst te man *Arent i' Serclaas* uyt Brabant, die stierf sonder oir; daar na *Hendrik vander Werve* van Antwerpen, en hadde daar by *Maria vander*

Werve, en *Francoise vander Werve*; hy stierf op 't Huys te Gijssenborg by Dordrecht, anno 1616. zynde hertrout met *Maria Taats van Amerongen* van Utrecht, by dewelke hy verscheide kinderen hadde.

Willemijne van Bronkhorst, hadde eerst te man *Alexius van Nassau*, Ridder, Heer van Conroy, Bastaart soone van Graaf *Hendrik*, Stadhouders van Holland; daar na *Jan van Lannoy*, Bastart soone van den Heer van *Mingomai* in Vlaanderen; laastelijk *Johan Casimbroot*, Heer van Bakkerfeel, Edelman van Brugge, die anno 1568. te Vilvoorden gedoot wiert, zynde Raad van den Grave van Egmont; sy wan by haar eerste man *Reinier van Nassau*, Heer van Conroy in Walflandgetrout, en *Andriese van Nassau*, getrout met *Denijs van Marbais*, Heer van Leure; by de twede *Willem van Mingomai*; en by de derde *Anna Casimbroot*, die eerst troude *N. van Toralva*, en daar na *Andries van Miranda*, Gouverneur van Meurs, beyde Spagniardens.

GYSBERT VAN BRONKHORST, Ridder, soone van *Andries van Bronkhorst* en van *Wendelmont*, *Claas Corf* dochter van *Boeschuysen*, stierf te Mechelen anno 1576. begraven aldaar in St. Jans Kerke, hadde te wyve *Levine de Bryaarde*, *Lamberts* dochter, President van den groten Rade te Mechelen; en wan

Lambert van Bronkhorst, volgt.

Levina van Bronkhorst, hadde te man *Jacob Sandelin*, Heer van Herenthout, soone van *Hieronymus Sandelin*, en hadden kinderen.

Geertruyd van Bronkhorst, hadde te man *Anthonis van Vliet*, Heer vander Coulster by Alkmaar, hy stierf anno 1596. sy 1614. sonder kinderen, beide begraven te Haarlem.

LAMBERT VAN BRONKHORST, Heer van de Schoot, soone van *Gijsbert van Bronkhorst*, en van *Levine de Bryaarde*, hadde te wyve *Lucia van Espelbach* uyt Vrieland, en wan

Levine van Bronkhorst.

Gijsbert van Bronkhorst.

Catharina van Bronkhorst.

Ioris van Bronkhorst.

Geertruyd van Bronkhorst.

Andriese van Bronkhorst.

Willem van Bronkhorst.

Het Wapen van Bronkhorst is een klimmende Leeuw van Silver, geharnasseerd van Goud, op een Velt van Keel; en blijkt uyt de bovenstaande Genealogie, dat die vanden voorz Geslagte, terwijl sy in Holland geweest zyn, gedaan hebben de navolgende Huwelijken, Zutphen, Voorn, vander Made, Mourmont, Ruyg-rok vander Werf, Waffenaar, Duvenvoorde, Warmont, Wourden van Vliet, daar sy driemaal aan gehylykt zyn, Schagen, Poelgeest, Bryaarde uyt Vlaanderen, Nassau van Conroy, Espelbach boven Ceulen van daan, Matheneffe, Aarfchot, Schoonhoven uyt Brabant, Warluse uyt Arthois, Dorp, Serclaas, van de Werve, Aamstel, Bourgoigne, Ruytenburg uyt Over-Yffel, en van den Bongaart uyt den Lande van Gulik gesproten, en andere Adelijke Huwelijken meer; soo dat niet wel te bedenken is, wie die *Gysbregt van Bronkhorst*, Heer van Schorel geweest zy, hier voren fol. 686. vermelt. Doch het is ook in voorleden tijden een vaste costume en recht geweest, dat niemant ter vergaderinge van de Staten van Holland onder het eerste Lid, zynde de Edelen, beschreven wierde, dan Edelen van ouden Adelijken Hollandischen Stam, en besittende Heerlijkheden, ofte Ambachts-heerlijkheden in Holland, ofte West-Vrieland; en andere Edelen van ouden Adelijken Stamme, besittende Heerlijkheden, ofte Ambachts-heerlijkheden als vooren, die sy geërft hadden van oude Hollandische Geslagten, van den welken sy in bloede afgekomen waren; en den genen, welken gebrake een van de voorz qualiteyten, ofte in wien de voorz qualiteyten t'samen niet en concurreerden, wierden gehouden daar toe niet gequalificeert.

VANDER

V A N D E R B U R G.

¹¹³ **D**E Ridderlijke Hofftede Burg, gelegen by Rijswijk, heeft den toenaam gegeven aan het Adelijk Geslacht vander Burg, van dewelke geleest heeft *Ian vander Burg*, die met de voornoemde Hofftede verlijt wert anno 1307. Van desen sijn gedescendeert, die deselve Hofftede beseten hebben, ook mede die tot Delf en Dordrecht bekend zyn geweest, en jegenwoordig noch in leven zyn, gelijk dan *Mr. François vander Burg*, Burgemeester der Stad Dordrecht, in den jare 1621. by de Ridderfchap en Edelen van Holland gegeven is de Acte hier na volgende:

WY ondergeschreven uyt de Ridderfchappen en Edelen van Holland en West-Vrieland, verklaren mits desen, dat wy goede kennisse hebben, dat het Geslagte van vander Burg in desen is een Edel Geslagte, en dat wy niet anders kunnen oordelen, of volgens het voorfz bevijs, ons by *François vander Burg Jans* soon vertoon, deselve is gesproten uyt en vanden selven Geslagte. Actum onder

onse gewoonlijke signature desen 14. January 1621.

Wolphert de Brederode.

Jan van Wassenaar en Duvenvoorde.

A. de Zweten.

A. van Schagen.

N. van Boukhorst.

A. van Raaphorst.

Voorts werden van dit Geslagte vermeld *Mattheus* en *Jacob vander Burg*, Ridders, omtrent den jare 1337.

MATTHYS VANDER BURG, Priester Knappe anno 1351.

JAN VANDER BURG, *Ian Sijmons* soone *vander Burg*, Knappe, anno 1351. hy wan *Sijmon vander Burg*, vermeld anno 1390.

MATTHÆUS VANDER BURG, Ridder, omtrent het jaar 1358.

JAN VANDER BURG, Knunnik ter groter Kerk binnen Dordrecht, vermeld anno 1377.

JAN en **WILLEMAN VANDER BURG**, die den Grave moesten dienen tegen de Arkelsche, elk met twee man op haren kosten, anno 1405.

JAN VANDER BURG, wert verlijt met de voorfz Hofftede anno 1428. en heeft gewonnen

Gerrit vander Burg, volgt.

Willem vander Burg, heeft nagelaten *Ian vander Burg*, getrouet met *N. de Rovere*, wiens dochter *Johanna vander Burg*, troude *Pieter Snyts*, Am-

bachts-heer in Grijsenoort, die door opdragte van *Ian vander Burg* sijn neve, anno 1486. verlijt wert met de voornoemde Hofftede; hy stierf anno 1501.

GERRIT VANDER BURG, verlijt met de voornoemde Hofftede anno 1441. en 1449. troude *Elisabeth Uytenhage*, *Jans* dochter; hy wan

Ian vander Burg, volgt.

Johanna vander Burg, Nonne tot Loosduy-

N. vander Burg, Nonne in 't Clooster van St. Anna tot Delf.

Ceelken vander Burg, Nonne in 't Clooster tot Rijswijk.

Aljd vander Burg, Nonne in 't Clooster van St. Urselen tot Delf.

Elisabeth vander Burg, Bagijn tot Haarlem.

JAN VANDER BURG, wert verlijt met de voorfz Hofftede anno 1474. dewelke hy anno 1486. opdraagt aan sijn neve *Pieter Snyts* voor gemelt, en is overleden sonder oir.

Van dit Geslagte is mede geweest de Huysvrouwe van *Bartholomeus Partant*, *alias van Castello*, Rentmeester Generaal van Noortholland, anno 1436. Hy woonde te Delf, daar hy sijn voorfz wijf getrouet hadde; haar moeder was van de Stamme vander Boukhorst, en lieten na een dochter *Margareta Partant*, die te man hadde *Ian van Matenisse*, soone van *Wouster van Mathenisse*, en van *N. vander Werve* uyt Zuyt-holland by Dordrecht, die voerde een Rode Baar op Silver; haar moeder was *Rijsoort*.

Noch **ADAM** of **DAAM VANDER BURG**, (gemeenlijk *Aam Vader* genoemd) hy overleed den 3. Aprilis 1505. oud omtrent 90. jaren, begraven in de Parochie Kerke van 't Wout, onder een blauwe Sark, met dese vier quartieren,

BURG.
BRAKEL.

WOERT.
HODENPYL.

Sijn Huysvrouwe stierf den 31. December 1497. en lieten t'samen verscheide kinderen na.

Het Wapen van dit Geslagte is een Rode gebogen Bande op een Velt van Gout.

CATS

C A T S.

114 **D**at het Geslagte van Cats van allen ouden tyden een van de considerabelste van gants Hollandt en Zeelandt geweest is, blijkt daaruyt, dat sy altoos in groot aanzien en gunste by de Graven sijn geweest en veel gesag by deselve gehadt hebben; en is de eerste van den selven geslagte geweest, *Gyselbertus van Welle*, Vry-heer van Cats Ridder; werdende vermeldt in seker Hantveft van *Burchardus* de XXIII. Bisschop van Utrecht, luydende als volgt.

Inden name der Heyliger en onverdeel- der Drievuldigheyd, en ter eeren van St. Servaas, en St. Maarten, en aller Heyligen. Alsoo het seker is, dat Gods Prophetische getuygenis vervloekt de Sayers van tweedragt, soo is veel meer te geloven, dat van den selven Autheur des Vredes de yveraars van eendragt ge- approveert werden. Ik derhalven *Burchardus* door Gods genade Bisschop, nademaal wy geconfidereert hebben, dat eertijds tusschen de twee Collegien van St. Maarten en St. Benifaas, en als nu tusschen *Arnold van Rothe*, en *Hendrik van Cuyk*, en hare mede Erfgenamen geen kleynne vlammen zyn opgerefes, en brandende gebleven tot myn tyd toe, over Gods Hoeve, tusschen de Lekke en de Linge gelegen, soo hebbe ik, om deselve uytteblusschen, den besten raad geleest, diemen soude kunnen vinden, mynder getrouwe Mannen, soo Geestelijke als Wereltlike; Derhalven een Partagie gemaakt hebbende der voorz Hoeve, onder conditie van den geapproveerden Raad, na dat gedetermineert is geweest, wat dese twee Kerken, en *Arnold van Rothe*, en *Alverade*, Weduwe van *Hendrik van Cuyk*, nu overleden, soude moeten competeren; So hebbe ik met der selver Kerken Proosten, *Rodulphus*, namentlijk van St. Maarten, en *Herimannus* van St. Bonifaas, door handen van *Wilhelm*, mynen wettigen Advocaat, en deselve *Arnold*, en deselve *Alverade* met hare erfgenamen, als geseyt is over en weder't geene dat tusschen ons questieus was, getransporteert, tusschen ons en haar gemaakt zynde een vaste en onbewegelijke afscheydinge der selver Hoeve; Maar ik hebbe ten respecte van de Goddelijke vergeldinge, en om de gerechtigheyd, die de voorz Kerken in die Hoeve van ouds

gehad hebben, den Chyns, Thienden, en alle Wereltlike Jurisdicte, met alles dat van het gecultiveerde en ongecultiveerde naderhand aldaar mach voortkomen, den voorz twee Kerken ten eeuwigen behoefte der voorz Proosten, ende Broederen van de voorz Collegien gegeven. Daar en boven haar de macht gevende, dat sy in dese Hoeve, waar sy willen, een Moederkerke, en vry van alle Bisschoppelijk recht, bouwen mogen. Het welke, op dat seker en vast blyve, ik dese Brieven, met Zegele hebbe bevestigd, en daar overgehaalt getrouwe Mannen tot getuygen, de Proosten *Cadulphus* van St. Maarten, *Hermannus* van St. Bonifacius, *Ansfridus* van St. Pieter *Cadulphus van Aldensele*, Canoniken van St. Maarten, *Albertus*, *M. Lambertus*, *Blidgerus*, *Luzo*, Wereltlike Vry-heeren, *Wilhelmus Advocatus*, *Gyselbertus van Weerde*, *Frederik van Flaveskesdrecht*, *Theodoricus de Trajecto*, *Gyselbertus de Welle*, *Hubertus van Vtwijk*, *Hermanus Wisse*, *Gerardus van Oyen*, *Hezelo van Helmond*, *Hugo van Voorne*, *Razo* en sijn Broeder, *Wezelo van Trecht*, *Gerardus de Paveke*, Knapen, *Galo*, *Ansfridus Knyf*, *Gerfridus*, *Lankfridus*, *Gelperadus*, *Ensfridus de Munchem*, *Vlfgerus*, *Lubbertus*, *Werenboldus*; In alle haar tegenwoordigheyd hebbe ik t'eenemaal geen Graaf, of Advocaat in de voorz Hoeve, en hare Bruykers eenige macht toegestaan, als alleen de voornoemde Proosten der voorz Kerken, ende hare Pachters en Bou-lieden, die sy aldaar hebben gestelt, Actum in 't openbaer, in 't jaar ons Heeren 1108. de 1. Indictie den - - - Augusti, Regerende *Heindrik de V.* en Presiderende in de Heylige Roomsche Kerke *Paschalis*.

Den gemelten *Gyselbertus*, Heer van Cats, floreerde ten tyde van *Floris de Vette*, Grave van
Xxxxx Hol-

Holland en Zeeland, en stierf anno 1123. nalatende een Soone, genaamt

FLORENS, Vry-heer van Cats, wert vermeldt anno 1203. in seker Tractaat van Vrede, gemaakt tusschen den Hertog van Lottringen en Brabant, en Dirk, Grave van Holland en Zeeland, in 't nederleggen van den Oorlog tusschen haar beiden ontstaan, en ontslaginge van den gemelten Graaf van Holland, by den gedagten Hertog van Lotteingen gevangen; volgende Extract van dien hieragter onder de Letter A. Hy liet na

GOSUINUS, Vry-heer van Cats, wert vermeldt anno 1223. in de Keure, by Grave Floris, Vader van Konink Willem, aan de Stede van Westkappelle gegeven, waar van het Sloth aldus luyd:

Derhalven hebben wy dese Keure van de vryheyt, dewelke wy geswooren hebben de Burgers van Westkappel, van ons en onse naarkomelingen eeuwig te onderhouden, tot bevestinge van deselve, met bysettinge van onsen Zegele doen corroboreren, daar onder geteykent die by dese confirmatie geweest zyn, welkers namen zyn dese: *Baldwinus*, Grave van Benthem, *Wilhelmus van Egmonde*, *Jacobus Casteleyn* van Leyden, *Hugo van Naaldwijk*, *Barth. Bloete*, *Gisbertus vander Horst*, *Gosuinus van Cats*, *Hugo van Vloete*, en *Rutgardus*, Ridderen; Gegeven en gedaan in Middelburg, door handen van *Balduwijn den Schryver*, in 't Jaar onses Heeren Menschwerdinge 1223. in de Maant van Mey.

Hy was eerste Edele van Zeeland, en alleen repræsenterende de Ridderchap van die Provincie; en liet na

GEROLPHUS en HENRICUS, Vry-heeren van Cats, Heeren van Duyveland; hebben gefloreert anno 1258 blykende by het Tractaat van Alliantie en Manifest of Denuntiatie van Oorlog en assistentie, waar van de præmissen luyden als volgt:

Universis presentes Literas inspecturis Gerulphus & Henricus, Milites de Cats, salutem, & omne bonum; Noveritis, quod nos Carissimo Domino nostro Henrico, Duci Lotharingie, & Brabantie, quem Domina Aleidis, relicta Domini Iohannis de Avesnis, Consanguinea nostra, secum elegit ad gubernandam terram Hollandie & Zeelandie, prout in litteris super hoc confectis plenius continetur, prestito juramento, bona fide promissimus, quod eidem Domino nostro Duci, in negotio dicte gubernationis, consilio, auxilio, & favore fideliter adsystemus, quousque filius Domini Wilhelmi, olim Regis Romanorum, bonæ memoriæ, perveniat ad ætatem. In cuius rei, &c. Datum in Duvelandia, anno Domini 1258. die Martis ante Ascensionem Domini. Dat is: Geerlofende Henrik van Cats, Ridderen, saluyt, ende alles goets; alle die

de tegenwoordige Brieven fullen sien. Gy sult weeten, dat wy onsen alderlieftsten Heer Henrik, Hertoge van Lotharingen, en van Brabant, den welken Vrouwe Aleidis, naargelaten Weduwe van Heer Johan van Avennes, onse Bloetverwante, verkooren heeft, om nevens haar het Land van Holland en Zeeland te regeeren, gelijk in de Brieven daar over gemaakt, breder is begrepen, met gestaafden eede ter goeder trouwe beloofd hebben, dat wy den selven onsen Heeren Hertoge, in de sake van het voorz Gouvernement, met raad, hulpe, en gunstetrouwelijk fullen adsystemen, tot dat de Soone van Heer Wilhelm, wylen Roomsche Konink, goeder memorie tot syn Jaren sal zyn gekomen. Tot welkers sake, &c. Gegeven in Duyveland, in 't Jaar des Heeren 1258. des Dingsdags voor Hemelvaartsdach.

Al waar dan te noteren staet, dat Aleidis nagelaten Weduwe van Heer Johan van Avennes, haar luyder Bloetverwante genaamt werd; Hendrik van Cats voorz liet na Dirk van Cats, Johan van Cats, en Gerlof van Cats, alle drie sonder oir gestorven, maar werden deselve vermeldt in seker oud Manuscript Extract uyt een oude Chronyque van Frankrijk, Vlaanderen, Holland en Zeeland, eertijds beruust hebbende onder Heer Anthonis van Aarnstel van Mijnden, Heer tot Cronenburg, en de laatste in 't bysonder in seker accoord tusschen den Grave van Zeeland ter eenre, en de Edeluyden van 't selve Land ter andere zyde, beroerende de Thienden, die sy te voren in Pachte gehad hadden van die van 't Capittel van St. Pieter tot Utrecht, volgende onder de Lett. B. Gerolphus van Cats den oudsten liet na eenen soone, genaamt

NICO

NICOLAAS VAN CATS, Vry-heer van Cats, Catshouk, oude en nieuwe Cats, Catsrak, Emelisse en Welle, den Eilande van Duveland, en den Lande van Cats-sant, Ofsendrecht, Lopik en Boerepas, Gouverneur en Favorijt van Graaf *Floris* van Holland en Zeeland, mitsgaders Veldoverfte en Capiteyn Generaal van Koning *Willem*; Dus wert van hem vermeld by *Wilhelmus Procurator*, in de Chronijke van Schriverius, op 't jaar 1282.

SOging dan het Heirleger der Hollanders, en der Zeeuwen seer swaar met Wapenen beladen, vande plaatse der Schepen af, al vechtende, en de Vyand vervolgende, (dat met waarheyd gesproken word) omtrent twee mijlen voorwaarts, en van gelijken also veel wederom; watter nu op die reyse geschiet is,

sal ik soo kort verhalen, als ik kan. Dit is dan een sware tocht geweest, en voornamelijk om de suspicie, die daar was van verraat; want de rest van den Adel en hadde geen goeden moet op den Ridder *Niclaas van Cats*, die als nu den Opsieder vanden Graaf was, en na wiens ordonantie alle dingen gedaan wierden, &c.

En seer aanmerkelijk by *Beka*, onder *Johannes de I.* de XXXIX. Bisschop van Utrecht.

WElcke partyen dus onderlingh qualijck accorderende, soo is *Niclaes van Catze*, Ridder, hebbende als noch de Vooghdye vanden Jongen *Floris*, Lants-Heere van Hollandt, maar met vyf-hondert gewapende Mannen naer Uytrecht getrocken, ende heeft met Hamers en Bylen de deuren der

Poorten aen stucken geslagen, ende sitende op den Richter-stoel in 't midden van de Stadt, heeft hy veerthien hondert Perfoonen uyt de Stad gebannen, ende alle de Regieringe vande Stad, als macht hebbende, geset ende geordineert naer het welbehagen sijnes willens.

En eindelijk by *N. Eindius*, Heer van Haamstede, in sijn 2. Boek het 16. Capittel.

KEyser *Willem* sijnde in 't midden van sijn Jaren, ende den loop van sijn geluk te vroegh uyt dese Werelt gehaelde, soo heeft *Floris* sijnen Soon de vyfde vande naam, de Regeringe van Zeelandt, Hollandt, ende Vrielandt aengevaert, door sijnen Vaderlijcke glorie des te doorluchtiger; den welcken als hy met eertitulen niet konde te boven

gaen, sulx met feyten heeft geweest. Want de kindtsche jaren vanden nieuwen Prince den Edelen man *Nicolaes van Catze*, Ridder uyt Zeelandt (die Utrecht met verscheyde questien gequelt werdende, de ruste ende Regieringhe hersteldt hadde) gerecommandeert sijnde, waren met alle ornamenten van weetenenschappen ende Exercitien onderwesen.

Hy was Heere der Steden Goude en Schoonhoven, mitsgaders den Lande van dien, nu genaamt het Land van Belois, en werd van hem vermeld in twee verscheide Privilegien hier agter volgende onder de Letters C. en D. als mede in sekeren Brief van Keiser *Rudolf*, waar by deselve de Edelen van Zeelandt geprivilegeert heeft, dat sy de bede in Zeelandt heffen souden voor den Grave van Holland, van welke bede die Edelen altijd een derdendeel af houden souden, en den Prince twee derdendeelen; welken Brief is in 't Latijn gecopieert op de Register-kamer van Holland in den Hage, *Lib. E. capit. 41. fol. 45.* en staan aldaar dese woorden: *Nobilibus Viris Joanni de Renesse, Theodorico, Domino de Brederode, Wolfardo, Domino de Borsselle, Joanni, Domino de Maalfrede, Hugoni, Domino de Cruningen, Florentio de Borland, Nicolao de Cats, eorumque factoribus. Datum Erfordia octavo idus May, anno Regni sui XVI.* 't welk was in 't jaar 1290. Hy liet na by sijn Huysvrouwe,

Niclaas van Cats, volgt.

Gijsbert van Cats, Knappe, vermeld anno 1305. in eenen Brief van Heer *Jan van Arkel*, van 't Waterchap des Lands van Culenburg, boven den Diefdijk met de Sluyfen op de Linge, te vinden in

Kemps Beschryvinge van Gorcum fol 48. en 59. *Renger van Cats*, welke een loon hadde, genaamt *Matthijs*, vermeld in seker Hantvest van Graaf *Willem*, voor de Stad van Dordrecht, van den jare 1322. alwaar in 't einde aldus staat:

Ende dit hebben wy gedaen by Rade onses Raits, ende dier over waren Dats te weten: Heer *Pieter vander Lecke*, Heer *Symon van Benthem*, Heer

Daniel vander Merwede, Ridders, *Matthijs Rengen* Soon, *Jan van Polanen*, en *Willem*, ons Kamerlinck, Knapen; Ende om dat wy willen, dat alle dese

XXXXX 2

voorlz

voorz pointen vast en gestade blyven sullen tot eeuwigen dagen, ende wel gehouden worden van ons, ende van onsen Naercomelingen; Soo hebben wy desen

Brief bezegelt met onsen groten Zegel. Gedaen in 't jaar onses Heeren M. CCC. en XXII. des Vrydaeghs nae Sinte Bartholomeus dagh.

NICOLAAS VAN CATS, *Nicolaas* soone, Heer van Cats, Catshouk, oude en nieuwe Cats, Catsrak, Emelisse en Welle, Burggrave der Stad Goude, Schoonhoven, en den Lande van dien, Heere van den Eilande van Duyveland, en den Lande van Cats-sant, van Offendregt, Lopik, en Boerepas; haddete wyve *Catharina*, dochter van *Gillis van Baarsdorp*, *Dankerts* soone, volgens extract of cotype authentijc uyt de Leen-kamer van Holland, onder de Letter E. Hy wert vermeldt itt het Traact van Peis, gemaakt tusschen Graaf *Floris* van Holland, en *Johan*, Bisschop van Uttegt; ook in seekere uytspake van den Staple der Stad Dordrecht, by Brieven van den gemelten Bisschop, beide volgende onder de Letters F. en G. Hy wan, behalven een soone *Hendrik*, en twee dogters *Aagt* en *Elisabet*, nog een soone genaamt,

WILLEM VAN CATS, Ridder, Heer van Cats, Catshouk, oude ende nieuwe Cats, Catsrak, Burggrave der Stad Goude, Schoonhoven, ende den Lande van dien, van den Eilande van Duyveland, ende den Lande van Cats-sant; Hy leefde anno 1340. endeliet na,

RENGER VAN CATS, Heer van Cats, Catshouk, oude en nieuwe Cats, en Catsrak, Burggrave der Stad Goude, Schoonhoven, ende Lande van dien, Heer van den Eilande van Duyveland; en den Lande van Cats-sant, Rentmeester Generaal van Bewesterschelt, anno 1372. en van Beoosterschelt, anno 1366. Raatsheer van 't Hof van Zeland; hy troude *Agatha van Botrendamme*, en wan daar by,

Lieven van Cats, volgt.

Willem van Cats, Ridder, troude *Henrica van Rodenburg*, Vrouw van Weldamme, en stierven sonder olrhy wert vermeldt in de fondatie eener Cappellerje, by hem op het Altaar van 't H. Cruyce gefondeerd, tot drie Missen, naar getransfereert op het Altaar van S. Sebastiaan, en

de confirmatie van dien, beide volgende onder de Letters H. en I.

Heilwich van Cats, troude *Hendrik van Hamoyde*, Heere van Abele, gekomen uyt Henegouwen; sy werd vermeldt in de fondatie van eene Canonyx provende tot Zierixze, als volgt:

Inden name ons Heeren Amen, kondig sy allen luyden, die desen brief sullen sien, of horen lesen, dat wy *Heylwich*, Vrouw vander Abeele, en *Boudewyn Waddins* Soone, Priester Canonyck in Sinte Kathelynen Kercke ten Bryele, by onsen gesonden lyve, met goeden voorsijne wetende, ende wel beraden, met onsen vryen-wille, in die eeren Godts, *Maria* sijne Moeder, St. Lievens, St. Kathelynen, des Heylichs Cruycen, en allen Heyligen Godts, om Zaligheyt onser Zielen, ende in verlatenissen allet onser sonden, onser Vaderen, onser Moederen, Susteren, en Broederen, en anderen Zielen, ende om te houdene, en te volbrengen *Renger Willemans* Soone Testament, ende uytterste wille, ende voor haare alle Zielen, die ons Godt gedaen hebbe, gefundeert, gesticht, gemaect, ende vergift hebben met sulcken Landen, Renthen, en Goeden, als hier na geschreven staet, eene Canonyx provende eeuwelijck te staene in St. Lievens Kercke in Zierickzee der voorschre-

ven provenden eeuwelijck te blyvene, en te volgen,

Inden eersten, geve ik Vrouwe vanden Abeele voorz tot de voorz Canonycx provende vive onschilden van Gent, en achtendalve grooten s'jaers, te nemen uytten huys, en erve, dat *Claeys Souteman* nu beseten hebt aen die Corenmarkt, leggende binnen dese Lantgercken, *Hughe Welle* voorz *Heynrick* Soone Oost af, die Vroone Zuyt af, *Jan Lievens* Soone die Vischkooper West af, en die havene Noort af, desen voorz Erfpacht te betalen alle Jare die een helft totte alle Bamisse, en die ander helft tot allen Paessche.

Item ses grooten, en twee Ingelssen ponden s'jaers tot eenen brande in *Lysbeth Huygh Coolen* Dochter Hofftede, liggende in de post-strate binnen desen Lantmercken; *Jan Gillis* Soone Oost af, *Cooman Hallincx* Zuyt af, *Langhe Martyne* West af, en die Strate Noort af, te St. Jans misse mid Somer.

LIEVEN

LIEVEN VAN CATS, Ridder, soone van *Renger van Cats*, en van *Agatha van Borren-damme*, Heer van Cats, Cats-houk, oude en nieuwe Cats, en Catsrak, Burggrave der Stad Goude, Schoonhoven, en den Lande van dien, Heer vanden Eilande van Duyveland, Cats-fant en Symonskerke; Hy hadde te wyve eerstelijk *Ermgard vander Maalstede*, en ten tweden *Margareta van Toorne*; wert vermeld in sekere fundatie van een Canonnix Provende, in St. Lievens Mon-ster tot Zierixzee, by hem gedaan anno 1398. hier agter volgende onder de Letter K. hy liet na van 't eerste bedde,

Laurens van Cats, volgt.

Uyt het tweede bedde,

Pieter van Cats, troude *Cornelia van Botlant*, en wan *Catharina van Cats*, Huyfvrouwe van *Hugo van Bergen* in Kermerlant, Heer tot

Brouwershaven, Raad van Hertogh *Philips van Bourgondien*, welke wan 1. *Anthonis van Bergen* ongehout gestorven. 2. *Cornelia van Bergen*, troude *Pieter van Tuyl*, Heer van Zerooskerke, en wan *Jacob van Tuyl van Serooskerke*. 3. *Badeloge van Bergen*, troude *N. van Borssle*,

LAURENS VAN CATS, bygenaamt *de Ryke*, soone van *Lieven van Cats*, en van *Ermgard vander Maalstede*, was Heer van Wolfaartsdijk, Cats, Catshouk, oude en nieuwe Cats, en Catsrak, Heer van den Eilande van Duyveland, en den Lande van Cats-fant, mitsgaders van Symonskerke en Brouwershave; troude eerst *Elisabeth van Heenvliet*, Vrouwe van Cattendijk; dede daar na een tweede Huwelijk, dan van wat name of geslagte, is onbekent; Hy wan by sijn eerste Vrouwe,

Ian van Cats, Ridder, getrouwt met *Elisabeth van Borsselen*, Vrouw van Souburgh, was Heer van Simonskerke, en van Brouwershave, Raad vanden Hertogh van Bourgondien; hy wan *Maria van Cats*, getrouwt met *Adriaan van Borsselen*, Meer van Brigdam, Duyvelant, Ridder; sy was Vrouwe van Souburg, en stervende sonder oirs, maakte by Testamente Souburg aan Heer *Adriaan* voornomt.

Jacob van Cats, volgt.

Lieven van Cats, hadde een dochter van *Pope Hayman*, en wan 1. *Anthonis van Cats*, getrouwt met *Elisabeth van Maeneste*, *Huberts* dogter, by dewelke hy wan *Maria van Cats*, getrouwt met *Claas van Ruyven*, dochter van *Willem van Ruyven*, en van *Agnes van Rietwyck*; Hy was Rentmeester en Balliu van Kermerlant, en Schout van Haarlem, en wert anno 1492. aldaar van de rasende gemeente op't Stathuys doot geslagen, welke sijn Lichaam gekapt hebbende 't selve sijn Huys-vrouwe toe schickten, haar doende seggen, *Vraetie van Ruyven, dese bomjes suldy kluiven*. 2. *Cornelia van Cats*, troude *Arnout van Moermont van Haamstede*, by dewelke hy wan *Witte van Haamstede*, getrouwt met *Maria van Cruningen*, *Huberts* dochter, en wan verscheide kinders.

Wolfart van Cats, hadde te wyve *N. van Sabbingen*, dochter van *Reinier van Sabbingen*, en wan 1. *Laurens van Cats*, stierf jonk. 2. *Anthonis van Cats*, die te wyve hadde *N. van Bol*, Vrouw van 's Gravenpolder, dochter van *Willem van Bol*, Rentmeester van Zeeland Beoostericheld; hy liet na *Lieven van Cats*, sonder oir, en *Adolph van Cats*, Heer van 's Gravenpolder, die troude *N. vander Strange*, dochter van *Hendrik vander Strange*, tot Bergen op Zoom, by dewelke hy na liet *Willem van Cats*, stierf ongehout, en *Lieven van Cats*, hadde eerst getrouwt sijn nigte *Machtild van Cats*, dochter van *Willem van Cats*, en van *Maria van Bruckis*; daar na *Catharina Rijkerts* tot Gent; hy was Heer van Simonspolder, woonde tot Cappelle in Zuyt-beveland, op het Huyste Maalstede, en wan by de laatste

Vrouw, *Adolph van Cats*, die te wyve hadde *Maria Cocx*, dochter van *Boudewyn Cocx*, Procureur Generaal tot Mechelen, en wan *Lieven van Cats*, stierf ongehout. 3. *Maria van Cats*, hadde eerst getrouwt *Arent van Sweten*, Heer van Leyenburg en Loendersloot, soone van *Dirk van Sweten*, en van *Johanna*, Erfdochter van Leyenburg, uyt den Huyse van Arkel; ten tweeden *Herpert van Foreest*, *Willems* soone, beide volgens Huwelijxe Voorwaarden, onder de Letters L. en M.

Haze van Cats, hadde te man *Philips van Wassenaar*, Ridder, Heer van Voorburg, Rentmeester Generaal van Noorthollant, Sone van *Jan van Wassenaar*, Heer van Voorburgh, en van *Maria van Egmont*.

Van sijn tweede Huwelijk.

Cornelis van Cats, Priefter en Canonik in de Collegiale Kerke van St. Levins binnen Zierixee.

Margareta van Cats, hadde te man *Niclaas van Welle*, als blijkt by sekere Huwelijxe Voorwaarden tusschen *Ian van Haamstede*, en van *Moermont*, en *Avezoete Levin Claas* dochter, van den jare 1485. alwaar mede compareerde *Cornelis van Cats*, in qualiteyt als oom van de voorfz *Avezoete*; sy lieten na *Lieven van Welle*, genaamt *Cats*, troude *Catharina van Campen* in Gelderland, en daar na *Barbara van Schengen*, *Louis* dochter, en wan by de eerste Vrouwe, 1. *Claas van Welle van Cats*, was Castelein ter Goude, troude *N. van Cuyck*, en wan *Catharina van Welle van Cats*, getrouwt met *Gelein van Haverskerke*, en *Levina van Cats*, troude *Ian Micault*, Ridder, Heer van Indevelden 2. *Avezoete van Welle van Cats*, troude eerst *Ian van Heemstede*, en naderhand *Cornelis van Botlant*. 3. *Petronella van Welle van Cats*, troude *Gillis Colijn* uyt Vlaanderen; By de tweede *Ian van Welle van Cats*, welke troude *Agatha van Loze*, en procreerde 1. *Pieter van Weile van Cats*, Marschalk van Montfoort, troude *Maria van Ekke*, uyt het Land van Gelre, en wan *Ian van Welle van*

van Cats, mede Maarschalk van Montfoort, die by sijn Huysvrouwe *Jaquelyne de la Sany*, na liet *Engelbregt van Welle van Cats*, *Pieter*, *Marcus*, *Anna*, en *Catharina van Welle van Cats*. 2. *Adolph van Welle van Cats*, troude *Maria van Ekke*; hy

was Maarschalk van Montfoort na sijn broeder, doch liet geen kinders na. 3. *Claas van Welle van Cats*, troude een dochter van den Grave van Swartenburg, en wan *Leendert van Welle van Cats*.

JACOB VAN CATS, Ridder, soone van *Laurents van Cats*, ende van *Elisabeth van Heenvliet*, Heer van Cats, Catshouk, oude ende nieuwe Cats, ende Catsrak, Heer tot Simonskerke, en Brouwershaven, was anno 1447. Raatsheer in den den Hove van Holland volgens Commissie van *Philips van Bourgondien*, onder de Lett. N. troude *Margareta Oem van Wijngaarden*, dochter van *Godschalk Oem*, Heer van Wijngaarden en Ysselmonde, Rentmeester Generaal van Zuyt-holland, en van *Margareta van Alkemade*, *Floris* dochter, volgens Huwelijks Voorwaarden onder de Letter O. Sy hebben t'samen gefondeert de Kapelle in 't Klooster van de Jacobynen in den Hage; Lieten na

Jan van Cats, Ridder, Castelein vander Goude; hy was anno 1481. met den Stadhouders van Holland in den Stryd van den Bisschop tegen die van Utrecht, hadde getrouwt *Margareta van Reimerswaal*, en wan I. *Philips van Cats*, getrouwt met *Petronelle van Moerkerke van Praat*, dogter van *Lodewijk van Praat van Moerkerke*, Heer van Karnis en Barendregt, en van *Catharina van Egmont*, stierf sonder oir; sy troude naderhand *Herman van Bronkhorst*, Heer van Batenburg en Steyn, by dewelke sy thien kinderen na liet. II. *Margareta van Cats*, Huysvrouwe van *Iohan Peters*, Ridder, President van den hogen Rade te Mechelen, en wan 1. *Catharina Peters*, alias *Cats*, troude *Jacob Begge*. 2. *Charles Peters*, alias *Cats*, hadde twee Huysvrouwen, eene van *Potzelberge*, by dewelke hy wan *Francois Peters*, alias *Cats*; en d'andere van *Steeland*. 3. *Margareta Peters*, alias *Cats*, getrouwt aan een van *Roilin*. 4. *Francois Peters*, alias *Cats*, getrouwt aan een dogter van *Schenge*, by dewelke hy wan *Françoise Peters*, alias *Cats*, getrouwt met den Heer van *Houttain*, Heer van Wayenburg. 5. *Ieronimo Peters*, alias *Cats*.

Iacob van Cats, volgt.

Lieven van Cats, troude *Clara van Borsselle*, stierf sonder oir.

Laurens van Cats, Ridder van Pruyssen. *Adriaan van Cats*, tot Utrecht verslagen anno 1483. Hy wert met *Jacob* en *Ian* sijne broeders vermeldt in 't verhaal van 't innemen der Stad Utrecht, alwaar Bisschop *David* van Utrecht gevangen wierde, beschreven by *Gouthoven* in sijne Chronijke, hier achter te sien onder de Lett, P.

Cornelia van Cats, troude *N. van Egmont van Ysselsteyn*, Bastart soone van den Grave van Buren, geheten *Alblasserdam*.

Elisabeth van Cats, troude eerst *Floris van Cralingen*, soone van *Gijsbert van Cralingen*, en van *Simontje van Teilingen Dirx* dochter, by dewelke hy wan *Gillis van Cralingen*; *Maachtild van Cralingen*, Nonne tot Rynsburg; en *Agnes van Cralingen*, Nonne tot Koninxvelt. Ten tweeden, *Adriaan vander Does*, soone van *Dirk vander Does*, en van *Elisabeth van Mathenesse*; Hy was anno 1481. Rentmeester van de Abdy van Rynsburg, en stierf anno 1502. nalatende *Dirk vander Does*, Heer in Kattendijk en Stavenisse, Dijkgraaf en Balliuw van Rijnland, en *Elisabeth vander Does*, troude eerst *Ian Ruygrok vander Werve*, daar na *Willem van Remmerswaal*, Balliuw van Rotterdam.

Barbara van Cats, Religieuse, begraven in de Kapelle van Cats ten Jacobynen in den Hage.

JACOB VAN CATS, soone van *Jacob van Cats*, en van *Margareta Oem van Wijngaarden*, was Heer van Cats, Catshouk, oude en nieuwe Cats, Balliuw van Zierixzee, Opperdijkgraaf van Schouwen, Kamerlink van den Hertog van Bourgondien, wierd Ridder geslagen van Koning Maximiliaan te Dordregt, anno 1486. en verkreeg twee jaren daar na, van den gemelten Koning *Maximiliaan*, alle de goederen leggende in de Stad van der Goude, en toebehorende de ongehoorsame Onderfaten en Inwoonders van Rotterdam, gelijk seer aanmerkelijk te sien is uyt den Brief daar van gegeven, en hier agter volgende onder de Letter Q. Hy hadde te wyve *Elisabeth van Ruyven*, dochter van *Willem van Ruyven*, en van *Agnes van Rietwijk*; haar broeder *Claas van Ruyven*, was getrouwt aan *Maria van Cats*, *Antbonis* dochter, hier boven gemelt; *Iacob van Cats* voorz, liet na

Willem van Cats, volgt.

Iacob van Cats, Ridder van de Duytse Ordre in Pruyssen, en aldaar sonder oir gestorven.

Catharina van Cats, hadde getrouwt *Tibrand van Schoten*, sone van *Ian van Schoten*, en van *Agnes van Mathenesse*, en wan *Catharina van Schoten*, Vrouwe in 't Witte-vrouwen Clooster

tot Utrecht, alwaar sy anno 1576. stierf.

Anna van Cats, troude *Cosijn Ruygrok vander Werve*, sy stierf anno 1527. hy anno 1554. nalatende *Helena Ruygrok vander Werve*, getrouwt met *Willem van Immerseele*, Ridder, soone van *Willem van Immerseele*, Ridder, Burgemeester tot Antwerpen, en van *Maria Draak Willems* dogter.

WILLEM VAN CATS, Ridder, soone van *Ian van Cats*, en van *Elisabeth van Ruyven*, Heer van Cats, Catshoek, Catsrak, Capelle, Biefelingen, Simonspolder, Admiraal van Zeeland, Balliuw van der Goes; wert vermeldt in de Cronijk van de Graven van Zeeland, fol. 365. als volgt:

Binnen den selven Jare 1502, quam Hertog *Philips* in Zeelant, en sat tot Middelburch in de Abdye, ten hoogen Vierfchare, met die Mans-mannen van Zeelant, dewelke waren *Anthonis Henricx van Wissenkercke*, *Joos vander Hooge*, *Jacob van Domburch*, *Pieter Block van Iseckerdamme*, *Hendrick Willems van Gripskercke*, *Wisse Jacobz. van Somersze*, *Willem van Cats*, Hen-

En noch by den deselven Autheur fol: 378. als volgt:

In't Jaar M. D. IX. den twee-en-twintigsten dach van Wedemaant, op Marien Magdalenen ayont, quamen op Arne-muyen aan vijfthien hondert Engelsche Krychs-knechten, en toogen in Gelderlandt, den Prince ten dienste (overmits dat die Geldersche onse Vyanden waren) door die Stadt van Venloo, maer sy enbedreven niet veele, daer van sy den twintichsten Novembris wederom gekeert, en

drick Crabel, *Adriaan Poppenz vander Hayman*; en Hertog *Philips* sat selve van half Meye, tot den ommegank van Middelburg toe, in de Abdye te rechte, om Iustitie eenen yegelijcken te administreren, waar deur veel dootflagers uyt 't Landt van Zeelandt ruymden, maar daar werter twee metten sweerde geexecuteert in sijn presentie en tegenwoordigheyt,

alsoo na Engelant gevaren zyn. In desen tocht waren veel Edelen uyt Zeelandt, Heer *Floris van Egmont*, Heere van Iselsteyn en van Ste. Maettensdyck, Heer *Vranck van Borsselen*, Heere van Cortgeene, die Heerschappen van Cats, als Joncker *Philips van Cats*, *Willem van Cats*, *Adolph van Cats*, en *Lieven van Cats*, en Jonker *Henrick Cornelis van der Veere*, met meer andere.

Hy hadde getrouwt *Maria van Bruelis*, dochter van *Anthonis van Bruelis*, gesptoten uyt de Graven van Henegouwen, en van *Avezote van Vronesteyn*, volgens Huwelijcke Voorwaarden gepasseert op den Huysse van Vronenburg, en hier na volgende onder de Letter R. Sybragt hem ten Huwelijck verscheide dotale goederen, als hier na te sien is onder de Letter S. en lieten te samen na.

Anthonis van Cats, volgt.
Jacob van Cats, troude eerst *Gijsberte van Schoten*, dochter van *Gijsbert van Saboten*, en van *Iohanna van Schagen*, by dewelcke hy wan *Agnes van Cats*, die te man hadde *Michiel Eeuwijn* van Gent, en wan kinders; sy stierf tot Oosten-de anno 1604. waar na hy ten wedenmaal troude

Maria van Egmont van Mersstein, dochter van *Albert van Egmont van Mersstein*, en van *Anna van Foraeft*, *Herperts* dochter, en wan *looft van Cats*, sonder oir, en *Maria van Cats*, Religieuse ter Lee.
Machtild van Cats, troude *Lieven van Cats* *Adolphs* soon, haar neve.

ANTONIS VAN CATS, Ridder, soone van *Willem van Cats*, en van *Maria van Bruelis*, Heer van Cats, oude en nieuwe Cats, Catsrak, Capelle, Biefelingen, Simonspolder, Bruelis, Raad in den Hove van Holland, troude *Maria van Coulfster*, dochter van *Abel van Coulfster*, Ridder, en van *Maria Longijn* tot Brussel, volgens Huwelijcke Voorwaarden onder de Letter T. hy stierf anno 1573. nalatende.

Willem van Cats, volgt.
Abel van Cats van Bruelis, troude *Charlotte Tuyl van Serooskerke*, dochter van *Philibert*, Heer van Serooskerke, sy stierf anno 1629. begraven in den Hage ten Jacobijnen; Sy lieten t'samen na 1. *Venus van Cats van Bruelis*, alsoo genoemt, om dat de Stad vander Veer hem op den Doop geheven hadde, troude anno 1620. *Geertruyt van Duvenvoorde*, dochter van *Arent van Duvenvoorde*, Dijkgraaf van Rhijnland, en

van *Willemina van Mechelen* uyt Brabant, en wan by deselve *Philibert van Cats* Heer van Bruelis, hadde getrouwt *Anna van Brederode van Wesenberg*, en wan een enigen soone *Pieter van Cats*, Heer van Bruelis, Maafland, Maafland-fluys, Oosthuysen, Veenhuysen, &c. 2. *Catharina van Cats*, troude anno 1625. *Ian van Hesse*, Heer van Piershil; sy stierf anno 1634. en is begraven in den Hage ten Jacobijnen.

WILLEM VAN CATS, soone van *Anthonis van Cats*, en van *Maria van Coulfster*; Heer van Cats, oude en nieuwe Cats, &c. troude eerst *Maria de Fonscka*, Weduwe van den Admiraal *Louis Boisot*; daar na *Catharina Sandelin van Herenthout*; werd vermeld inde Chronyque van Boxhorn, onder de Edelen van Zeelant, fol. 467. als volgt.

Het sijn Zeeuwen die haar mannelijke en staats-gewyse ende eendragtelyk opgeset hebben tegen de geweldige heerschappye van den Hertog van Alva, inden jare 1572. voor die tweede reis met een beslyt vol moedts en

liefde tot de vryheid, tegenstaande en schortende de uytvoeringe vanden geeyften Thienden en Twintigsten Penningh, waar over waren *Nicolaas de Castro*, van wegen de Geestelijkheid; *Adolph van Flaamstede*, *Willem van Cats*

Cats, *Jacob van Serooskerke*, Heer van Wellant, *Adriaen van Domburg*, en *Maximiliaen van Borsselle*, van wegen den Adel, *A. van Campen* van wegen Middelburg; van wegen Ziritzee, *C. Adriaensz.* van wegen Rommerswale,

P. Levendale; van wegen ter Goes, *A. Verbrugge*, van wegen ter Tolen, *C. Roels*; het sijn Zeeuwen, Vliissingers, die alle eerst haren hals gewilligh het Spaanse jok onttrokken, en den Spangiart het hoofd geboden hebben.

Willem van Cats voorz. van by sijn eerste Huysvrouwe

Maria van Cats, troude eerst *Hieronimus van Tuyl van Serooskerke*, *Philiberts* soone, dog sonder kinderen; ten tweeden, *Gillis van Wisskerke*, Heer van Couwerven, by dewelke hy van *Philips Willem van Wisskerke*, *Willem van Wisskerke*, *Jan van Wisskerke*, *Anna Maria van Wisskerke*, en *Magdalena van Wisskerke*.

Van het tweede Huwelijk,

Theophilus van Cats, volgt.

THEOPHILUS VAN CATS, soone van *Willem van Cats*, en van *Catharina Sandelin van Herenthout*, Heer van Heilo, Coelster, Oestdom, by Vonnis van den Hogen Rade van Holland, daar in gewesen tegen *Jacob van Duvenvoorde*, Heer van Warmont, troude eerst anno 1618. *Delian van Brederode* van Wefenberg, enige erfdochter van *Reinout*, Heer van Veenhuysen, Spanbroek en Oosthuysen, Prefident van den Hogen Rade van Holland, Baanderheer van Wefenberg in Sweden, by gifte van den Koning, wanneer hy aanden selven in Ambassade was gefonden, en van *Adriana van Oldenbarnevelt*, *Johans* dochter; ten tweeden *Maria de Bye*, dochter van *George de Bye*, Threforier Generaal der Vereenigde Nederlanden, en eerste Rekenmeester in den Hage, en van *Maria van Almonde*, welke de laatste Vrouws-perfoone van dat Geslagte was; hy lietna by de eerste,

Willem van Cats, gestorven anno 1635. en begraven in 's Gravenhage in de Capelle als boven.

Catharina van Cats, getrouwt met *Albers van Raaphorst*, Heere van Spanbroek, soone van *Hendrik van Raaphorst*, de laatste van dat Geslagte, die tot Waffenaar met de Wapenen begraven is, en van *Cornelia van den Ende*, *Jacobs* dochter; *Albert van Raaphorst* voorz. was voor sijn Vader gestorven.

Geertruyd van Cats, stierfongetrouwt.

GEORGE VAN CATS, Heer van Coulster, soone van *Theophilus van Cats*, en van *Maria de Bye*, troude *Justine van Nassau*; en wan.

Willem Maurits van Cats.

Marie Pieternelle van Cats.

Anne Willemine Adriane van Cats.

Anna van Cats, troude *Pieter van Waffenaar*, Heer van Sterrenburg, Colonel van het Regiment Gardes, Gouverneur van Willemstad, soone van *Jan van Waffenaar*, Heer van Duvenvoorde, en van *Clara de Himossa*; hy stierf 1668.

Van het tweede Huwelijk,

George van Cats, volgt.

Justine Theopheline van Cats.

Louise van Cats.

Het Wapen van Cats zyn drie Goude Ruyten, twee boven, en een onder, op een Velt van Sabel, in 't midden doorsneden met twee Baren van 't selve metaal.

Volgen nu de Stukken en Documenten hier boven geallegeerd en aangewesen.

Let. A.

IN den naam van de Heylige, en onverdeylde Drievuldigheyt, &c. kennelijk sy eenen yder, die dese Brieven sien sullen, dat daar verschil is geweest, al van over lange tyden, tusschen *Henrik*, Hertoch van Lothringen, sijne voorfaten, en tusschen *Dirk*, Grave van Hollandt, en sijne voorfaten, van wegen het Land, gelegen tusschen de Mase, en de Schelde; welke twist op dese middelen, door Raat van goede Mannen aan wedersyden ter neer geleyt is.

De Graaf heeft overgedragen in handen van den Hertoch de Stadt van Dordregt aan beyde de zyden van het water, Dordregtswaerde, Herefwaerde, Dussen, en het geheele Landt

tusschen Stryen en Waalwijk, tot het Landt toe van den Hertoch.

Doch dit voorseyde Landt heeft den Grave gekregen in Leene van den Hertoch, en is sijn Leenman geworden, en heeft geswooren dat hy van dat voorz. Landt wegen, in eygener Perfoon den voorseyden Hertoch, als een Leenman sijnen Heer schuldich is, dienen sal tegen een yegelijk, uytgenomen het Ryck.

En Dordregt, Dordrechtswaerde, Herefwaerde, en Dussen voorz. sijn den Hertog, en sijn Erven gegeven in recompense, voor dat landt naar Zeelandt toe streckende, op het welke den Hertogh, ende sijn Voorfaten altyd regt ge-

gepretendeert hebben tegens den Grave, en sijne Voorlaten; En hier mede sijn, en blyven door alle twisten, actien, en verchillen, die sy hier over tegens malkanderen gehadt hebben &c. &c.

Dese Brieven sijn gegeven op het Jaer 1702. in November; De getuygen daer toe van s'Graven wegen geroepen sijn, *Ruiger van Meerhem, Hugo van Voorn, Dirck van Aliena, Gerard van Horst, Willem van Theylingen, Simon, Ian, en Isbrand van Haerlem, Albert Baenjaert, Wouter van Egmont, Florents de Welle, Philips van Wassenauer, Aernout, Henrick, en Ian van Ryfwyck, Dirck van Bokkel.*

Lett. B.

WY *Willem de Vriese*, Heere van Oostende, *Geerlof van Cass, Ian van Malstede*, en *Gillis van Oostkercke*, Ridders; Allen den goeden Luyden, die desen sullen sien, ofte hooren lesen, saluyt, met goede jonste: Want onser lieven Heere, Heer *Willem*, Grave van Henegouwe, van Hollandt, Zeelandt, en Heere van Vrieland, alle die Thienden, die roerende waren vande Kercke van S^c. Pieters van Utrecht, met alle hare gerechten, en dat hem daer toe behooren mochte binnen Zeelandt, als omme ander goet, en mangelingen, en naerkomelingen, Graven in Hollandt gekocht heeft, en daer hy inne volkomelijcken, of in vreedelijcken besitter af is; Waer by wy, en andere, die gene die Thienden, en recht houdende waren, al te swaerlijck in beladen waren; Want soo wanneer yemant daer af sterft, dat die kinderen niet en wisten hoe, of in wat manieren die Thienden behouden mochten, om datse aen onsen Heere die Grave voorz gekomen waren, om sijnre genade daer mede te doene. Want hy sijnre goede luyden schaden van sijnre Naekomelingen hier inne ontsach, en hy dit goet verwonnen hadde, niet om sijnre luyden te ontgoeden, maar om datse hem meer trouwe schuldich sullen wesen, en te dienen, en niet tegens hem te doene; soo hadde hy hier toe ontboden alle sijnre mannen van Bewester-schelt, en namentlijck alle die geene, die van Thienden schuldich waren te houden, en dedet hen gratie, en gaf hen oorlof vier mannen daer toe te nemen, en te setten, harent wege macht te hebben, soo wat dat sy ordonneren souden, hoemen die Thienden versoecken soude, en al s'recht dat daer afroerende waren, en hoe verre dat men se in pachte soude houden, ofte aan onsen Heere die Grave voorz verstorven, daar sy hen wel op beraden, en daar toe ordonneren, en setten ons uyren voornoemt; En daar wy ons wel daar naar op beraden metten meesten, en vroedsten van den Lande, die van deser Thienden mede houdende waren, en wy wel beraden langen tijt, den eenen dach naar den anderen, by ontruymen en gratie van onsen Heere den Grave voorz, en by wille, en keure aller der geene die Thienden hier af hielden van hem; seggen in den Name ons Heeren alfulcke ordonnantie, en recht, als men hier af eeuwelijck houden sal in deser manieren, als hier naar beschreven staet.

Inden eersten soo wanneer yemant, die van deser Thiende houdende is, storvet, soo sullense sijn waerachtighe kinderen versoeken aan onsen Heere den Grave, ofte aan sijnen Rentmeester van Zeelandt, of aan den geenen, die den Rentmeester beveelt binnen Middelburch, sonder alrehande argelift, by hem selven te versoecken, of by Persoonen die des machtich sijn van harent wegen; En waert sacke, dat de Rentmeester self binnen Middelburch niet en ware, noch niemant van sijnent wegen, dien hy bevolen hadde, soo souden sy haar vertoogh doen voor den Abt van Middelburch, en voor hem gelijcke doen, of voor den Rentmeester selve ware, of voor den geenen die hy bevolen hadde: En dit versoeck sullen sy doen binnen ses Maenden naer des geens doot, daar die Thiende af schynt, in deser manieren.

Is 't datter maar een wetachtigen Soone en blyve, die false alle versoecken, alsoo groot, als sy by den maten beloopden mach, binnen den voorz tyt, elck gemet om twintich schellingen swaerte tournoysch, gereet gelts, alfulcke paymenten, daermen de beste beede by betaelt in Walcheren.

En blevender meer wetachtige Soonen dan een, soo sullen sy alle de Thienden even gelijcke deelen, met even gelijcke versoeck.

Ende en blevender geen wetachtige Soonen, soo sou dese die wetachtige Dochter even gelijcke versoecken binnen de tijt voorz, elck gemet om veertich schellingen payments voorz; ende en blevender noch Soone noch Dochter van wetachtige geboorte, soo soudense die Wetachtige Broederen toekomende van die syde daar die Thiende af roerde, even gelijck versoecken mogen, binnen den tyt voorz elck gemet voor drie ponden payments voorz.

En waert sacke datter noch Soone noch Dochter, noch Broeder, als voorschreven is en bleve, soo ware de Thiende aan de Grave vryelijck verstorven, om sijnen wille daar mede te doen.

En op soo wie dat dese Thiende verstorve, ofte aanquame, waert dat hy se niet en versochte binnen den voorz termynen, soo soude de Thiende den Grave toebehooren, om vryelijcke sijnen wille daar mede te doen sonder yemants tegen seggen.

En ware dat eenige Thiende verstorven, en quamen aan eenig Weeskint, dat onbejaert ware, en die recht gebooren Vooght van die kinde niet en versochte die Thiende tot des kinds behoef, als hy schuldich ware te doen, soo soude die Grave, of sijnen gewaerden Bode sijn handt aan die Thiende slaen, en opheffen totter tyt, dat het kint bejaert ware; en soo soudet sijn recht versoecken, mogen, binnen den tyt die daar toe gestelt is in manieren, als voorz is; En hier by sal yegelijcke, die sijn versoeck gedaen hevet, betalen sijn pacht allen Jare den Rentmeester van Zeelandt, ofte sijnen gewaerden Bode, ofte den Abt van Middelburch, des den Rentmeester of sijnen gewaerden Bode in Middelburch niet en waren, te betalen te S^c. Pieters dagh ingaende Oogste, ofte veertien dagen daar naar onbegrepen; en soo wie des niet en dede, soo waren sijnre Thienden vryelijcken aan den Grave gekomen.

Y y y y

En

En soo wie hare Thiende niet versocht en hebben, noch geene Brieven daar af en hebben, die sal daar noch Brieven af nemen, en versoecken aan den Grave, ofte aen den geenen daart aan beset is, binnen den tijt voorz, en haren pacht betalen jaarlijcx, onder sulcke penen, als die geene diese versocht hebben, als hier voorz is.

Voorts soo wanneer eenige Kercke binnen de palen van desen Thienden open worde, soo sullen die Ambachts Heeren gemeenlijck in desen Ambachte open hebben eenen Persoon, dies waardich is, den Grave voorz met haren openen Brieven presentereen, en daar by sal den Grave den geenen ontfangen, en die Kercke geven, en voorts helpen aan den Domproust, om die Kercke, en 't recht van die Kercke te krygen, alsoo verre als hy s'waerdicht, behouden al sulcke gifte, en Ordonnantie, als die Grave gegeven heeft, en geconfirmeert is S^{te}. Pieters van Noortmonster in Middelburch, en behouden die giften, ofte koop, die de Grave voor desen dach vergiftet, verkocht hevet van dese Thiende, binnen den wylen datse aan hem verstorven waren, die sullen se vaste en gestade blyven.

Voorts soo waert dat yemant om noet van Armoede sijne Thiende verkoopen wilde den geenen, daar die op versterven soude, naar de manier van desen letteren voorschreven, dat mag hy doen in de tegenwoordicheyt des Graven, of sijnes Rentmeesters van Zeelandt, en daar by sal hy daar af den Grave, ofte den Rentmeester tot des Graven behoef betalen alsoo veele, alsoo hy schuldich ware te geven van versoeck, of die op hem verstorven ware. Maar wilde hyse eenen anderen verkopen omme noot, als 't voorschreven is, dat en soude hy niet doen mogen, ten ware by s'Graven genade, en gratie.

En dese voorz pointen alle, en elck bysonder, sijn geordonneert, en gemaackt eeuwichlijck te houden, sonder alderhande argelift; in kennisse, en dat wy willen, dat alle de voorz stucken, die wy by s'Graven gehengenisse, en genade, en by wille keure van alle den geenen, die Thienden van hem houdende sijn ordonneert, en geset hebben, eeuwelijck vast, en gestade blyven, soo hebben wy viere voorschreven, deser Letteren open bezegelt met onsen zegelen. En omme des meer kennisse, en sterckheden, soo hebben wy gebeden onsen Lieven Heers, den Grave voorschreven, eenen Religieusen man, Heeren *Hendrick*, Abt van Middelburch; en Edelen luyden, en mogende Heeren, *Geerard*, Heere van Voorne, Burchgrave van Zeelandt, Heere *Wolfaart van Borselen*, Heere van Sandenburch; Heere *Jan van Cruyningen*, Heere *Jan van Schengen*, en Heere *Henrick van Everingen*, Ridders, dat sy dit mit ons zegelen; En wy *Willem* Grave van Henegouwe, van Hollandt, van Zeelandt, en Heere van Vrieslandt, om dat wy dese stucken voornoemt by onse gehengenisse, en gratie hebben laten stellen, en ordonneren, en wy willen dat die alletyt gestade blyven, soo hebben wy dese Letteren met onse Zegelen mede bezegelt. En wy Heeren *Geerard*, Heere van Voorne, Heere *Wolphaert*, en andere Ridders voorz, om de

voorz luyde bede wille, en in meerder kennisse, en seeckerhede, hebben dese Letteren mede open bezegelt met onse zegelen uythangende. Gegeven en gedaen in den Jare ons Heeren 1313. des Dynsdaghs voor St^e. Gregorius dach.

Let. C.

WY *Johan*, by der genaden Godts Bisschop t'Utrecht, maken kond allen luyden die jegenwoordich sijn, ofte naemaals komen sullen, dat wy hebben gesien eene hantveste, bezegelt met des Graven Floris Zegel, daar Godt die Ziele of hebben moete, gantsch en gave, welspreckende, niet of gedaen, noch toe gedaen, ongevlekt, niet gekancelleert, sprekende van woort tot woort alsoo hier nae volght geschreven.

Wy *Florens*, Grave van Hollandt en van Zeelandt, maken kond allen den geenen, die dese Hantveste sullen sien of hooren lesen, dat wy met onsen vryen wille, en by Rade onser Mannen, gegeven hebben eenen Edelen Man Heere *Nicolaas van Caise*, Ridder, om sonderlingen getrouwen dienst, die hy ons gedaen heeft en noch doen mach, dese vryheyt tot der Goude van vierdehalf hondert geerden langh vander halver Yssel opwaerts te Brouckewaart, en vierdehalf geerden breed; Alsoo dat alle die geene, die binnen deser vryheyt woonachtich sijn, en Poorters sijn, Tollen vry varen sullen voor alle onse Tollen door alle onse Landt mit heuren eygene Schepen, en mit heure eygene goeden; voort soo hebben wy gegeven alle die geenen die binnen dese Vryheyt ter Goude woonachtich sijn, en Poorters, waert dat sy eenen man sloegen binnen heure vryheyt, en sy borch stellen mochten voor thien pont Hollants, ofte dat heur goet thien pont Hollants waardich ware, dat mense tot egeenen Rechten houden en mach, alsoo langhe den man den adem binnen heeft; Voort so hebben wy hem gegeven, dat mense buyten heur vryheyt niet winnen en mach om eenigerhande Borchtochte te doen van Dootslach, of van Leemte die geschiet buyten heure vryheyt; Voort soo hebben wy onse voorz Poorters vander Goude gegeven dat selve rechte dat de Poorteren van Leyden hebben, en daar by soo wanneer die Schepen vander Goude beladen sijn met Oordeele en met Vonnisse, dat sy heur recht halen sullen, en versoecken aen die Schepenen van Leyden. En al sulck Recht als hem die Schepenen van Leyden wysen, daar mede sullen sy volstaan. Voort soo sal ons die Poorters vander Goude dienen in onser rechter Heerevaart mit vyf mannen op heure kost, en om dat wy willen, dat dese Vryheyt den Poorters vander Goude eeuwelijck, vast, en gestade blyve, en onverbroocken van ons en onse Naekomelingen, soo hebben wy hen dese opene Hantvesten hier opgegeven bezegelt met onse Zegele. Dit geschiede in 't Jaar ons Heeren duysent twee hondert en twee-en-seventich, des Dynsdaghs naer St^e. Margrieten daghe.

En om dat wy *Johan* by der genaden Godts Bisschop t'Utrecht voornoemt dese Hantveste gesien hebben, en wel hebben geexamineert als voor-

voorschreven is, Soo hebben wy onsen Zegele gehangen aan den voorschreven Brieve, ten verfoecke van der goeder luyden vander Goude, doen dit geschiede, dat was des Donderdachs op St^e Pieter en St^e Pauls dach in 't Jaar ons Heeren duyfent drie hondert en vyf-en-dertich.

Lett. D.

Johannes by Godts genaden Bisschop van Utrecht, alle den geene die desen tegenwoordigen Brief sullen sien, eeuwichdurende welvaren in den Heere. Alle de Werelt sy kond, dat om de verdiensten der deugdelijckheyt Heeren *Nicolaas Casse*, Ridder, mitsgaders menichvuldighe diensten, die hy aan ons, en onse Kercke dickwils heeft te koste gehangen, en veelerhande periculen, en arbeyt sijns lyfs, en sijner goederen, die hy sich voor ons, en voor onse Kercke van Utrecht heeft onderworpen, wy den selven *Nicolaas* hebben gemaect onsen getrouwen Man, en der Kercke van Utrecht, en Vasal van onse eygene goederen aan hem door ons voldaan, en betaalt, en niet vande goederen onser Kercke geacquireert: Willende oock (sijne verdiensten sulcx vereysshende) by rade der Prælaten der Kercke van Utrecht, en der selver Dienst-luyden, sijn Leen, ofte sijn Manschap van ons hem gegunt, amplieren, op dat hy uyt dese Beneficie te grager ontrent ons, en de Kercke van Utrecht den dienst soude amplexeren. Soo vergunnen wy den selven, dat *sijne luyden*, in de Stadt Schoonhoven wonende, door ons Landt van Utrecht, en te water, sonder Tollen, Pachten, en Vrachtlasten sullen mogen gaan en keeren. In getuygenisse welcker sake, Wy het tegenwoordige geschrifte met het Zegel onser Kercke van Utrecht, en Vasallen Heeren *Sueders van Apkonde*, Heeren *Sueders van Bosinchem*, en Heeren *Sueders* onsen Marschalcks, Ridderen, gezegelt, den selven Heeren *Nicolaas* gegeven hebben. Datum in 't Jaar des Heeren duyfent twee-hondert tachtich St^e. Pauwels bekeeringhe. Lager stont, Gecollationeert tegen sijn Principaal, bezegelt met negen uythangende Zegelen, en accordeert: By my, en was onderteekent *Vander Hoef Jansz.* onderstont: Geextraheert, en accorderende bevonden op den 1. Marty 1657. By my *Cornelis van Stralen*.

Lett. E.

WY *Willem*, Grave van Henegouwen, &c. macken kond, &c. dat wy Heeren *Nicolaas Costyns* Soone van *Cass*, en *Katherina* sijne Wyve, *Gillys* s' Heeren *Danckerts* Soone haar Vader ons gedaan hevet, en omme dienst die ons Heer *Niclays* voorfz. gedaan heeft, en noch doen sal, hem gratien gedaan hebben, dat sijn Ambacht dat hy nu ten wilen hevet in *Cass*, en in *Emelisse* en ten *Wellen*, en houdt jegens elf-hondert mete, na sijn doot komen sal op sijne witachtige Soone, en storve hy sonder witachtige Soone, soo soude dit voorseyde Ambachte komen

op *Aechten* en *Liezebetten* sijne twee Dochteren die hy nu hevet bider *Catherina* voorfz, op elkenlijcke even veele, en die sullen van ons houden te rechten liene, waar ook dat sake dat *Katherina* sijn Wyf voor hem storve sonder Soone, en nae haar doot een ander Wyf name, daar hy Soone by wonne, die Soonen souden behouden al t' Ambacht, dat Heeren *Nicolaas* voorseyd van sijnen Vader bestorven waare, en sijne twee Dochteren voorfz souden behouden al t' Ambacht dat hy feder sijns Vaders doot tot desen tijt toe gekoft hevet, en hier by hevet hy ons geloift, dat hy sijne Dochteren voorfz niet mannen en sal, en sie by onsen wille, en waar dat sake dat hy 't dede buten onsen wille, soo soude dit Ambacht voortz alsoo groot als wyt sijnen Dochteren voorfz beleit hadden, vrielijk aan ons komen; voord schelt hy ons quite van aldien gelde dat wy genomen hebben van *Gillys* borgen van *Baarsdorpe*, alsoe van sijne verboirnessen dat hy niet in *Cipers* en voere; voord sal hy ons quyten jegens die van *Crayenen*, en anders *Jans* des *Rys* Magen uyt *Brabant*, van hondert pondt *Tornoys*, alsoe *vander Voerd* Soone van *Jans* doet voorfz; voort sal hy ons quyten jegens Heeren *Janne vander Dussen*, en *Henrick Claas* Soone van *Cass*, alsoe van t'festich pondt *tornoys*, die sy in dat veerendeel hebben souden te moet Soone van *Jans* doot voorfz, en jegens die van *Crayenen*, en *Jan Persijn*, en *Haynrike van Cass* voorfz alsoe van t'festich pondt *tornoys*, die sy in haar verendeel hebben souden te moet soene, en van allen desen stucken voorschreven soo sal hy ons open brieve leveren en van allen den anderen van quitantie, in orkonde &c. gegeven in *Middelburgh* des *Donderdaeghs* na *Paestchen* in 't Jaar ons Heeren 1321. lager stont, Geextraheert in de *Leenkamer* van *Holland* uyt het *Register* genaamt *E.L. 20. fol. 34. verso*. En is dese na *Collatie* daar mede bevonden te accorderen desen 14. April 1679. By my als Clercq ter voorfz *Kameren* en was geteykent *Johannes B. J.*

Lett. F.

WY *Florens*, &c. Soo hebben wy geset den voorgenoemden Bisschop van Utrecht, dese Borgen die hier na beschreven staan: *Willeman*, Heere van *Horne*, *Gijsbrecht*, Heere van *Aamstele*, *Ianne*, Heere van *Rineste*, *Ianne*, Heere van *Arkele*, *Diderik*, Heere van *Brederode*, *Ianne*, Heere van *Hoedene*, Heer *Hubregt van Everdingen*, *Hermanne*, Heere van *Woerden*, *Willame*, Heere van *Strienne*, *Aarnonde*, Heere van *Herlaar*, Heer *Willaam van Egmonde*, *Huyge*, Heere van *Kruyningen*, Heer *Ianne vander Maalsbede*, Heer *Aarnonde vander Sluyse*, Heer *Aarnonde van Arkele*, Heer *Harpere van Haastrecht*, Heer *Aarnst van Vulven*, Heer *Hendrik van Amersfoorde*, Heer *Claas van Cruyningen*, Heer *Claas Persijn*, *Ianne van Rineste*, Heere vander *Goude*, en Heer *Lambregt de Vriese*, Ridder; *Florens van Borssle*, *Claas van Cass*, *Ian van Hoeclem*, *Henrik van Rover*, *Philips van Wassenare*, *Philips van Groenewelde*, *Florens vander Wort*, *Daniel vander Merwede*, *Diederik van*

Yyyyy a

Sanso

Santhorst, Gijsbregt van Ruel, William van Linschoeten, en Jan van Linschoeten, Knapen, Lambrecht vander Hoogerstraten, Jacob, Heer Frederix soone, Burgers van Utrecht, &c.

Lett. G.

WY Jan, by der genaden Godts Bisschop van Utrecht, *Jacob*, by derselver genaden Bisschop van Zuden, *Niclaas*, by derselver genade Abt van Middelburg, *Gerit*, Heere van Voorne, Burggrave van Zeeland, *Gwy van Vlaanderen*, Heer van Putten, *Pieter*, Heer vander Lekke, *Gijsbrecht*, Heer van Yffelsteyn, *Jan van Kruyningen*, *Hageman van Zevenbergen*, *Steven van Nieuwenvelde*, *Aarnt van Yffelsteyn*, *Jan van der Dussen*, *Daniel vander Merwede*, *Otto van Asperen*, *Willem van Wijffiet*, *Cleys vander Merwede*, *Herbaren van Rieden*, *Cosijn van Rinesse*, *Claas van Cats*, *Cleys Kervink van Reymerswale*, *Dirk Bokkel*, *Jacob van Moerdrecht*, en *Jacob van Scobben*, Ridderen; Maken kont allen luyden, dat wy daar over waren, dair die Schepenen van den Stede van Dordrecht op die een zyde, en die Schepenen van Holland uyt der Steden, als Delf, Leyden, Haarlem, Alkmaar, Goude, Schoonhoven, Akkerflood, Uytgeest, en Wormer, op die ander zyde hoer Hantvesten toegende voor mijnen Edelen Mogende Man, onsen lieven Heere, Heer *Willem*, Grave van Henegouwen, van Holland, van Zeeland, en Heere van Vriessland, als om den twist die sy onderlinge hadden om den Stapel te Dordrecht te houden, en op die Hantvesten hoorden wy hemre beyder Woirden, en weder woirden voor den Grave, en want ons die Grave bad, en vermaande by der trouwe, die wy Gode en hem schuldig waren, dat wy hem rieden t'beste, en wat hy na beyder hoerre Hantvesten, en na hoerre beyder Woirden, en weder woirden schuldig waren te doene; Soo hebben wy ons mit goede voorsienigheyt besproken mit alle des Graven trouwen Mannen voorsz, Ridderen, Knapen, gemeenlijk die daar waren, en mit hem over een gedragen, dat wy den Grave voorsz geraden hebben na onser bester wetenheyt en raden, dat hy immers die oudste Hantvesten houde, die Koeren van sijne Ouders en van hem, en houde die elk in sijnen hairkomen, alsoe sy spreken na hoeren daten, en na dier maninge voorsz, soo houden wy dit voir goet recht. In oirkonde desen Brieve bezegelt mit onsen zegelen, gegeven in den Hage, des Donredaags op Sinte Lucas avont, in 't jaar ons Heeren duyfent drie hondert vijf-en-twintig.

Lett. H.

IN den name des Heeren, Amen; Doen te weeten aan alle jegenwoordige, en toekomende, dat op het Jaar vande selve duyfent drie hondert drie-en-negentich de eerste indictie den dertichsten dach vande maant November ten negen uyren of daar ontrent, van het Pausdom des Allerheyligsten Vaders in Christo, en onsen Heere, Heer *Bonifacius*, door Godts

voorsienicheyt den negenden Paus vyfde Jaar in tegenwoordicheyt mynes Notaris Publijck, en der ondergeschreven getuygen, daar toe spetiaelijcken geroepen, en verlocht, in persoone sijn gecompareert de Edele en Achtbare echte luyden, Heer *Willem van Weldamme*, Ridder, en Vrouwe *Henrica van Rodenburch*, Vrouwe van Simons-Kercke, sijne wettige Huysvrouwe, t'samen te kennen gevende, dat van alle de goederen, haar van Gode vergunt, sy niet naar dit leven met haar sullen dragen, als het geene dat sy sullen goet vinden te bekeeren ter eeren Godts, en tot vermeerderinge van den Goddelijcken dienst; Daarom is het, dat de voorsz Echtgenooten begerende seckere voor by gaande en tydelijcke goederen te veranderen met een gelukkige Koopmanschap in eeuwige, uyt hare seckere wetenschap op de beste maniere, recht, en forme, die sy hebben kunnen, ofte mogen, ter eeren vande opperste en onverdeylde Drievuldicheyt des Vaders, des Soons, en des Heyligen Geests, vande Heylige Maria, de glorieuse Maaght, aller Heyligen, en voornamentlijk des Heyligen Cruyce Christi, tot vergevinge van hare sonden, gefundeert, en gedoteert hebben seckere Cappellerye, ofte eeuwige Vicarye in de Collegiale Kerck van Stc. Lieven te Zienkzee, des Bisdoms van Utrecht, op het Autaar van 't Heylige Cruys in de selve gebouwt ten eeuwigen tyden door een Priester daar toe bequaam, bedient, en gecelebreert te worden ydere Weecke drie Missen op het Autaar voorsz, daar toe gevende, en schenkende de voorsz Fundateurs uyt een puyre, en irrevocable donatie voor dote, tot en een dote, en Eygendom der voorsz Cappellerye, ofte Vicarye vyf pont groot Jaarlijcx inkomen, en eeuwich inkomen seven Dortsche gulden jegenwoordich loop hebbende voor yder pont gereeckent te ontfangen, en te lichten alle Jaren in der eeuwicheyt door den Vicaris, ofte Cappellaan der voorsz Vicarye, ofte Cappellerye van alle de Landen, en de andere goederen, gemeenlijk genaamt Vroonen, tot de voorsz Fundateuren jegenwoordich specterende, leggende in Wolphaartsdyk in de Parochie van Oostkerke, Westkerke, en Sabbingen binnen, en buytens dycx, en indien de inkomen, en Vruchten der Landen, en andere goederen voorsz gemeenlijk Vroonen genoempt, niet en souden genouch sijn voor diergelijcke betalingh der inkompten, dat dan het defect vande voorsz inkompten sal moeten gesuppleert werden vande goederen, saken, en Possellien der voorsz fundateuren, genaempt Uterdyk, en Gorshuyr, die de voorsz fundateuren hebben in de voorsz Ambachten; welke voorsz inkompten de voorseyde fundateuren in handen van my Notaris Publycx voorsz, en van den jegenwoordigen ondergeschreven stipulerende, en aannemede van wegen, en uyt den naame van alle de geene die 't aan gaat, ofte souden mogen aangaan in het toekomende onwederroepelijk voor altoos met halm hebben opgedragen, en geresigneert, en tot de dote, en proprieteyt der voorseyde Cappellerye, ofte Vicarye geapliceert. Welke Cappellerye, ofte Vicarye de voorsz echte luyden fundateurs gewilt hebben, en

en voornamentlijk de voorfz Vrouwe *Henrica* heeft met confent van haren voorfz man gewilt, en geconfenteert, dat de voorfeyde Heer *Willeman*, haren man, soo langhe hy hier op de Werelt in 't leven fal blyven, de voorfz Cappellerye, ofte Vicarye fal confereren, en Patroon van de felve fal fijn. Maar nae de doot van de felve Heer *Willeman*, hebben de gefeyde fundateuren gewilt, en geordineert, dat soo dikwils, en wanneer, en uyt wat oorfake de voorfz Cappellerye, ofte Vicarye fal komen te vaceren tot de felve gelijkelijck fullen presenteren *Levin van Simoenskerke*, Broeder vanden gefeyden Heer *Willeman*, en Vrouwe *Heylwich*, fijn Sufter, gefeyt vanden *Abeele*, soo fy beyde overleven, anders een van haar beyde doot, en de ander overich fijnde, fal die in 't leven gebleven fijnde den anderen overleeft heeft alleen tot de voorfz Cappellerye fijn leven geduyrende presenteren een armen Priester, en bequaam, fijnde vande Bloetmaaghfchap vanden voorfz Heer *Willeman*, soo daar foodanige een gevonden wort, en anders fulk een armen Priester niet gevonden werdende, eenen anderen armen vreemden Priester voor de reſte bequaam fijnde; Maar nae de doot van haar beyden fal die geene 't fy Man, ofte Vrouw, die als dan de naaſte, en ouſte fal fijn van Vader en Moeder vande voorfz Heer *Willeman*, Patroon fijn van de voorfz Cappellerye, ofte Vicarye; 't welke altoos soo fal worden geobſerveert, den Jonger Man voor ouwder wyf, daar fy beyden in gelijken graat van Bloetmaaghfchap even nae fullen fijn; daar en boven hebben de voorfeyde fundateuren gewiltd, en begeert, dat de Admiſſie, en Inſtitutie der voorfz Cappellerye, ofte Vicarye inder tyt, soo dikwils, en wanneer de felve fal komen te vaceren naar prefentatie der Patroonen inder tijt, gelijk als boven is geordonneert, ten eeuwigen tyde fal ſpecteren, en toekomen aan den Deken, en Capittel van de Collegiale Kercke van S^c. *Levin* voorfz; verfoeckende de voorfz fundateuren ootmoedichlijk den Illuſtren, en geduchten Prince den Heere Hertoch *Albertus*, Grave van Henegouwen, Hollandt, Zeelandt, Heere van Vriſlandt, Patroon der voorfz Collegiale Kercke, als mede de Eerwaardige Mannen de Heer Deken, en Capittel der voorfz Kercke, dat fy tot de fundatie, dotatie, erectie van 't *jns Patronatus*, refervatie en diſpoſitie; en alle het andere voorfz fijn geneyghde faveur, en confent gelieve te verleenen, en niet te min de Vicarye, ofte Cappellerye, de goederen, en inkomſten hier boven geaſſigneert, gelieve te recipieren, en admitteren tot de proprieteyt en Corpus vande voorfz Collegiale Kercke, en alſulcke Cappelleryen, ofte Vicaryen, der felve goederen, en innekomen, als mede den Cappellerye, ofte Vicarye in dier tyt doen gauderen, en toefaan alle privilegien, en vryheden, die andere præbenden, ofte Beneficien der voorfz Kercke tot noch toe genooten hebben, en als nog genieten; en hebben niet minder de voorfz fundateurs voor de eerſte prefentatie der voorfz Vicarye ofte Cappellerye geprefenteert, en presenteren kracht van dit jegenwoordige publijcke Inſtrument de Eerwaardige Mannen de Heeren

Deken, en Capittel voorfz, den diſcreten man, Heer *Bandewyn Waddyns* Soon, Priester Biſdoms van Utrecht, Bloetverwanten van den ſelven Heer *Willeman*, verfoekende met en voor hem, dat fy den ſelven volgens de Coſtume en gebruyk der voorfz Kerke tot de Cappellerye, ofte voorfeyde Vicarye, en tot Vicaris, en Cappellaan der ſelver aannemen, inſtitueren, en admitteren; van alle welcke, en yder van dien de voorfz fundateuren verſocht hebben door my Notaris Publijck gemaakt te worden een ofte meerder Publijck, ofte Publycque Inſtrumenten, die uytgegeven, gecorrigeert, verandert, en gemendeert kunnen werden, soo dikwils als 't noodich fal fijn naar dictamen, en advys van een yegelijck Wys Rechtsgleerde, de ſubſtantie nochtans der ſake in geenen deele te veranderen; Dit is geſchiet in den Haghe in 't huys der wooninghe vanden gefeyden Heer *Willeman* Ridder, op het Jaar, Indictie, Maant, Dagh, Uyr, en Pausdom, als vooren; daar by jegenwoordich de diſcrete, en eerſame Mannen Mr. *Thomas Coenraats* Soon, Priester, en *Jacob Huygenſz*, genaamt *Weeft*, Clerck des voorfz Biſdoms van Utrecht, getuygen tot het voorfz ſpecialijk verſocht, en geroepen; En ick *Pieter*, genaamt Ommeloop Clerk des Biſdoms van Utrecht, Publijck Notaris door Keyſerlijke Autoriteyt, hebbe by alle, en yder wes voorfz, die alſoo als voorfeyt is geſchiede, en gedaan wierden mette voornoemde getuygen jegenwoordig geweest, en die ſo hebbe ſien doen, en hooren, hebbe daar uyt dit jegenwoordige publijck inſtrument in deſe publijcke forme met mijn eygen hant geſtelt en met mijn gewoonlijk ſignet verſegelt, daar toe verſocht, en gebeden; in oirskonde der waarheyt wes voorfz is de Raſuren in deſe woorden in eeuwicheyt door den Vicaris, ofte Cappellaan vande voorfz Vicarye, ofte Cappellerye van alle ſijne plaatſen approbere ick met mijn handt, en Zegel, niet ter quader trouwen, maar by erreur gedaan.

Lett. I.

Frederick van *Blankenhem*, door Gods genade Biſſchop van Utrecht, doe te weeten aan een yder, dat wy de fundatie, dotatie, en Erectie eener Cappellerye, ofte eeuwige Vicarie ter eeren van de hooge, en onverdeylde Drievuldigheyt des Vaders, Soons, en des Heyligen Geefts, der Heyliger Maria, des Glorieuſe maagt, aller Heyligen en voornamentlijk des Heyligen Cruyce Chriſti op het Altaar van het voorfz Heylige Cruys gebouwt in de Collegiale Kerke van S^c. *Levin* te Zierikzee onſes Biſdomſte bedienen, door den geſtrengen man Heer *Willeman van Weldamme* Ridder, onſes Biſdoms voorfz, en Vrouwe *Henrica* des ſelven Bedtgenoot, gefundeert, gedoteert, en geerigeert, van de welke in het publijck inſtrument daar van gemaakt (door dewelke onſen jegenwoordigen Brief is getranſfixeert) mentie gemaakt wort, in voegen Godſalichlijk, recht, en Canonyckelijck de felve gemaakt fijn, en ook geordonneert met alle, en yder ordonnantie, en conſtitutie in 't ſelve publijcke inſtrument

Yyyyy 3

ment

ment uytgedrukt, ratificeren, approberen, en in Godts naam confirmeren; verklarende de Landen, vruchten, en alle andere goederen tot de voorz Cappellerye, ofte eeuwige Vicarye voor dote geassigneert, ofte naderhand te assigneren, te sullen wesen, en sijn geestelijk, en de selve voortaan te sullen moeten gauderen van de Geestelijke Vryheyt; Institueren daar en boven Heer *Baudewyn Waddings* Soon, Priester in 't voorz Instrument genoemt, in de voorz Cappellerye, ofte eeuwige Vicarye voor de eerste maal, en confereren de selve op hem met alle sijne rechten, en appertenentien door dese jegenwoordige, behoudens een yegelijcx recht in allen dingen; Ten oirkonde van onse Brieven gegeven in 't Jaar ons Heeren duyfent drie hondert vieren-negentich, den seventienden dach der Maant Martius. Onderstont geschreven, De voorz Copien accorderen met het Register voorz van het Capittel van Zierikzee, ofte Boek in dat gedeelte van het Boecxken alleen; 't welk ick *Cornelis Ruita Willems* Soon Notaris Publijk, by den Hove van Hollandt geapprobeert met mijn Ordinaris hantteeken attestere; en was onderteykent *C. W. Ruita*, Notaris.

Let. K.

IN den name des Vaders, des Soons, en des Heyligen Geests, Ik *Levin van Cats*, Ridder, Doe kont allen luyden, dat ik ter eeren Gods, Marien sijnen Moeder, en alle Gods Heyligen, en in verlatenisse alle mijne fonden, gefundeert, gemaakt, en geordineert hebbe eene eeuwelijke Canonijx Provende, te verdienen in Sinte Lievens Kerke, met sulken goede volgende, en in allen manieren als hier na geschreven staat. In den eersten hebbe ik hier toe geset, en gegeven ses gemeten Lands, en een half gemet Lands, liggende in Oosterland, daar die vijf gemeten of gelegen zyn binnen dese Landgemerken, op 't Sonneschijn *Margriete Willemans* Oost af, *Ian van den Abeele* Suyt-oost, *Clewaart Lanvaarde* soone West af, en die Heerweg Noord af; item anderhalf gemet Lands binnen dese Landgemerken, *Kop Willemanffen* Oost af, die Zeedijk Zuyt af, *Claas Cleewaarts* soone West af, en 's Heeren Vroone Noord af; Item acht gemeeten Lands, daar af is gelegen een half gemet Lands in Oosterland binnen dese Landgemerken, *Huge Symonffe* Oost af, *Koomen Wille* Zuyt af, die Heerweg West af, en *Gillis Ten* soone Noord af; Item een gemet Lands liggende binnen dese Landgemerken, *Huyge Lem Symons* soone Oost af, *Ian Gillis Schepens* soone Suyt af, en West af, en *Ian Lem Symons* soon Noord af; Item vierdalf gemet Lands, liggende binnen dese Landgemerken, Heer *Huyge Daddijns* soone Oost af, Jonkvrouwe *Aachten t'Scuten* dochter Zuyt af, 's Heeren Vroone West af, en die Maarvliet Noord af; Item twee gemeten Lands liggende binnen dese Landgemerken; Oost af *Gillis Ten* soone, *Ian Koolmans* soons Vroone Zuyt af, *Mulok Ian Robels* soone West af, en die Maarvliet Noord af; Item een gemet Lands, liggende binnen dese Landgemerken,

die Maarvliet Oost af en Noord af, Jonkvrouwe *Aachte t'Scuten* dochter Zuyt af en West af; Item twee gemeten Lands, liggende in 't Oosterland binnen dese Landgemerken, die Heerweg Oost af, *Pieter Boudems* soone Zuyt af, die Maarvliet West af, en *Ian van den Abeele* Noord af; Item anderhalf gemet Lands, liggende in 't Oosterland binnen dese Landgemerken, *Hallink t'Scuten* soone Oost af, *Ian Claas* soone Noort af; Item derdalf gemet Lands, liggende binnen dese Landgemerken, *Willem Claas Pieters* soone Oost af, die Heerweg Zuyt af, *Dierlij Willems*, en *Heyn Pieter Coppiers* soone West af, en *Heyn Pieter Coppiers* soone Noord af; Item twee gemeten Lands, liggende binnen dese Landgemerken, Heer *Heyndrik Pieter Bondins* soone Oost af, die Heerweg Zuyt af, *Ian Claas Pieters* soone West af, en die Zeedijk Noord af; Item twee gemeten Lands vijftig Roeden min, liggende binnen dese Landgemerken, die Heerweg Oost af, *Damas Ians* soone Zuyt af, *Claas Heyndrix* soone West af, en *Mathijs Heyne Brunen* soone Noord af; Item vier gemeten Lands, liggende in Vianen binnen dese Landgemerken, die Middeldijk Oost af, Heer *Lieven van Cats* Zuyt af, die Watergank West af, en Heer *Claas Kerzing* Noord af; Item vier gemeten Lands hondert Roeden min, liggende in Vianen binnen dese Landgemerken, die Middeldijk Oost af, Heer *Claas Kerzing* Zuyt af, die Watergank West af, en die Heerweg Noord af; Item twee-entnegentig Roeden Dijk, liggende tot Nieukerke in Duyveland binnen desen Landgemerken, *Heyn Pieter Willemz* Oost af, Heer *Willem Causijn*, *Huyg Wittebolle* soone, en *Heyn Pieter Willems* soone Zuyt af, *Schoen* West af, en *Heyn Pieters Willems* soone Noord af; Item anderhalf gemeten Lands, liggende in 't Oosterland binnen dese Landgemerken, die Watering Oost af, *Witteman Claas* soone Zuyt en Noord af, en West af die Middeldijk; Item een half gemet Lands, liggende binnen dese Landgemerken, *Olewaart Colemaarts* soone Oost af, *Heyn Pieterz van Hyle* soone West af, Heer *Claas Maas*, Zuyt af, en die Middeldijk Noord af; Item twee gemeten Lands, liggende in drie Stukkens, daar die twee Stukkens of gelegen zyn binnen dese Landgemerken, *Boudijns Coppiers* soone erfgenamen Oost af, *Ian Claasz Barwouts* soone Zuyt af, *Gillis Ian Huygen* soone West af, en die Heylige Geest Noord af; en dat derde Stuk Lands is gelegen binnen dese Landgemerken, die Middeldijk Oost af, *Boudijns Coppiers* soones erfgenamen Zuyt, West, en Noord af; Item twee hondert en acht-entwintig Roeden Dijk, liggende in Oosterland van Duyveland binnen dese Landgemerken, Vrouwe *Heylwijg van den Abeele* Oost af, dat Zeewater Zuyt af, Meester *Jacob Borewouts* soone West af, en die Maarvliet Noord af; Item vierdalf gemet Lands Haymanne, liggende in Zuytkerke binnen dese Landgemerken, *Pieter Ellix* soone, *Ian Ellix* soone, en *Witte Heyn Menris* soons soone Oost af, *Witte Simons* soone, en *Ian Heyn Hugens* soons soone Zuyt af, die Flusvliet West af, en *Witte Heyne Meeris* soons soone Noord af; Item een seltendeel van vijf ouden

den Stijlden , een achtendeel van eenen ouden Schilde min , Renten 's jaars in die Hofftede , die *Betsman Pieters* soone nu beseten heeft , op die Korenmarkt te geldene , die een helft t'elken Bamisse , en die ander helft t'elken Paasschen ; Item thien grooten Vlaams 's jaars te gelden t'elken Sint Jans-misse in die Hofftede , die *Mathijs Symons* soone beseten hevet in die Middelstraten ; Item seven grooten t'elkes 's jaars te gelden tot elken Paasschen , in die Hofftede die *Truyden Ias Hadden* soon , nu beseten heeft op die Melkmarkt ; Item twaalf grooten elkens jaars Renten in die Hofftede die *Pieter Rijngersse* de Wevere beseten heeft tusschen , en *Dirk Worf* Noortwaarts van den Vroone te geldene t'elken Bamisse ; Item thien grooten 's jaars in die Hofftede , daar *Willem Lachaard* een Huys op staande hadde , in Sinte Aarnouts Slop , en nu *Claas Lem t' Swevers* soone in Pachte heeft , te geldene t'elken Sinte Jans-misse midfomer ; Item die twee deel van de twee grooten 's jaars in die Hofftede , die *Balage Yen* nu beseten heeft aan die Oostzyde van de korte Nobelstrate , te gelde t'elken Sinte Jans-misse ; Item die tweedeel twee Ingelssen 's jaars in die Hofftede *Rye Yen Willems* soone , die *Wagemaker* nu beseten heeft , aan die Westzyde van de Nobelstraten te geldene t'elken Sinte Jans-misse te midfomer. Ik *Lieven van Cass* , Ridder voorz , gelove den Deken , en Capittel van Sinte Lievins voorz , waarichappe te doene te vollen rechte van alle voorz goede , en alle kommer af te doene , die re op gewelen heeft voor den date van desen Brieve. Welke Canonix Provende ik wille datse besit , en behouden totte sijnen lijve al uyt duyrende , *Mr. Willem Hond Heyndrix* sone , en na sijnen doot sal dese gifte van deser Canonix Provende komen aan my , op dat ik dan in levenden lijve ware , te gevene en te bekeerne daar ik willen soude , en na mijne doot dese voorz gifte altoos te komen op ten outsten , en naasten manhoofd die van mijnen lijve wetachtelijken komen sal wesen , en ware datter geene manhoofd en ware , te komen aan 't oudste wijsf hoofd , van my neder komende , alsoo de voorz is ; en ware datter man noch wijf van my nederkomende wetachtelijken bleven of waren , soo sal dese gifte komen aan den oudsten en naasten manhoofd , die *Renger Willems* soone , en van *Aachte* sijns wijsf lijve nederkomen soude wesen wetachtelijken , ende en ware geen manhoofd , te komen aan d'oudste wijsf hoofd , die van *Renger Willems* soone , en van *Aachte* sijnen wijve komen wesen sal als voorz is ; Ende omme dat ik wille , dat alle dit vaste en gestadig blijve , en wel gehouden worde sonder wederseggen van yemanden , Soo hebbe ik *Lieven van Cass* , Ridder voorz , desen Brief vooren bezegelt met mijnen zegelen , en omme des meer sekerheyt wille , soo hebbe ik gebeden den eersamen , wijsen luyden *Baudijn Lauwaarts* soone , *Wisse Symoens* soone van *Bordamme* , en *Ian Claas Iansz* , Schepenen in Zierikzee , dat sy desen Brieft bezegelen willen met hare zegelen , en wy *Baudijn Lauwerts* soone , *Wisse Simoens* soone van *Bordamme* , en *Ian Claas* soone *Ianssen* , om der bede willen van Heer *Lieven van Cass* voorz , soo hebben wy desen Brief bezegelt met onse zegelen ; gegeven op

den anderen dach in Julio , in 't jaar ons Heeren duyfent drie-hondert acht-en-tnegentig. Onderstont , gecollationeert jegens gelijke Opdrachte ofte Canonix Provende ; geschreven staande in sekere Franchijnen Boek , eertijds toebehoort hebbende 't Capittel van St. Lievins Monster tot Zierikzee , daar gelijke giften ingeschreven staan , en bevonden daar mede te concorderen ; by my als Notaris , en was geteekent *G. Poppe*.

Let. L.

IN den name des Vaders des Soons , en des H. Geestesamen , soo is ondersproken en over een gedragen een Witachtiger Hulixen Voorwaarden by toe spreken van Vrienden en Magen op beyder syden tusslen Heere *Arent van Sweeten* , Ridder , Heere tot Leyenburgh , en Jonkvrouwe *Maria van Cats* , *Wolpherts* Dochtere , in sulcker manieren en voorwaarden als hier naar beschreven staan ; in den eersten soo brenkt Heere *Arent van Sweeten* , aan Jonkvrou *Maria van Cats* voorz , sulke goederen als hier naar geschreven staan , inden eersten die Hofftede van Soelen mette Heerlijkheyt en goederen , soo die gelegen sijn in die Lande van Geldre met allen heuren toehooren soo men die te leene hout vanden Hertoge van Geldre by den ouden waart , daar mede soo ick Heer *Arent van Sweeten* van den Bastarden van Leyenborch die gekocht hebben , en dese voorz goederen sullen erven en komen op die kinderen , die ik by de voorz Jonkvrou kryge indien mijn God kinderen daar by verleent , en dat sal ick laten confirmeren by den Leen-Heere als dat behoort , Item die Hofftede en Loenresloot gelegen in 't stigt van Utrecht met allen sijnen toebehooren met twee Dorpen als Oudekoop , en der A. Item die Hofftede en Heerlijkheyt van Leyenburch met sijnen toebehooren , gelegen inden Lande van Arkel. Item dat sestiendendeel in Swijadregt , &c. met dat Dorp over Dordrecht gelegen. Item die Tienden te Ryswyk. Item die Tienden in Heykoop. Item dat Dorp van Soetermeer en van Callagen , metter Moer-thienden en Turfmaat , soomen die van de Graaffelijckheyt te Leen hout , en uyt dese goeden verlijstogte ik Heer *Arent van Sweeten* , en sal genieten Jonkvrouwe *Maria van Cats* voorz hondert Rinse guldens des jaars , en als ik Heer *Arent* voorz die Hofftede van den Binkhorst geloft sal hebben , soo sal ik Jonkvrouwe *Maria van Cats* voorz , daar op noch verlijstogten tot vier pont groten des jaars , en dees voorz duarie en lijstogte sal ik Heer *Arent* voorz doen confirmeren en vestigen by den Leen-heere , alsoo dat behooren sal ; Voort soo sullen *Anthonis van Cats* en *Louris van Cats* goeden op seekere goeden en Thienden , leggende in Wolphertsdijk , tot vijf-en-twintig pont grote jaarlijkse Rente Vlaams gelts , en die doen vestigen en confirmeren by den Leen-heere , alsoo dat behooren sal , alle dink sonder arch en list. En overmits dat alle voorwaarden tusschen ons *Arent van Sweeten* , Ridder , en *Anthonis van Cats* en *Louris van Cats* aldus geschiet zyn , soo heb ik *Arent van Sweeten* , Ridder voorz , gelooft en

en gelove mits desen Brieve alle pointen en voorwaarden soo die voorz staan, vast en stede te houden; en of ik *Arent van Sweeten*, Ridder voorz, inden pointen gelijk voorz staan gebrekelyk viele, dat God verhoeden moet, soo heb ik verder geloof en gelove mits desen Brieve tenden onser Vrouwe Lichtmisse naastkomende in te komen leyften tot Z. Zee in een Harbarg tot vermaninge van *Anthonis van Cats* voorz, vier Paarden en drie knechten, en uyt die Harbergen en leyfinge niet te scheyden voor die tyt dat ik volkomen hebbe dat voorz is; en ick *Anthonis van Cats*, en *Louris* mijnen Broeder hebbe ook geloof en gelove met desen Brieve, alle pointen voorz en Voorwaarden soo die voorz staan vast en stede te houden, en of ick *Anthonis van Cats*, en *Louris* gebroederen voorz in den pointen gelijk voorz staangebrekelyk viele dat Godt verhoede moet soo hebben wy verder geloof en geloven mits desen Brieve, tenden onser Vrouwe Lichtmisse naastkomende te komen leyften binnen der Stede van Leyden, daar een van ons beyden in gewesen sal werden, in een Herberge tot vermaninge van Heer *Arent van Sweeten* voorz, met vier paarden en drie knechten, en uyt die Harbarg en leyfinge niet te scheyden, voor volkomen is dat voorz staet; en omme der meerder sekerheyt en vastigheyt soo heb ick Heer *Arent van Sweeten*, Ridder voorz desen Brief bezgelt, en ik *Anthonis van Cats*, voor mijn selven desen Brief bezgelt, en ik *Laurens van Cats*, omme dat ick selve geen zegel en hebbe, soo hebbe ick gebeden *Anthonis van Cats*, mijnen Broeder dat hy desen Brief voor mijn zegele, en ter bede van *Louris van Cats*, mijnen Broeder soo heb ick desen Brief voor hem bezgelt met mijnen zegele; en omme der meerder vastigheyt soo heb ick *Arent van Sweeten*, Ridder voorz gebeden *Adriaan van Sweeten*, mijnen Neve, dat hy dit met my zegele wil, en wy *Anthonis*, en *Louris van Cats*, Heer *Philips van Waffenaar*, Ridder, Heer tot Voorburch, en ter bede van Heer *Arent van Sweeten*, en *Anthonis* en *Louris van Cats*, soo hebben wy *Adriaan van Sweeten*, en Heer *Philips van Waffenaar* voorz desen Brief bezgelt met onsen Zegelen; Gegeven in 't Jaar ons Heeren duysent vier hondert seven-en-estich op ten vier en twintichsten dach in Augusto. Met vyf uytgaende Zegelen agter opten dors gefigureert in deser ordre *Cats*, *Sweeten*, *Cats*, *Waffenaar*, *Sweeten*, sijnde alleen noch gaaf het Zegel van *Anthonis van Cats*, van de onder aanhangende, mede als alle d'andere met een slimmen Helm, en voor Cimir den Pellicaan in sijn borst bytende in een krans, ofte wrongh om den Helm uytkomende met een Lambeau van drie Pendants.

Lett. M.

IN deser manieren en Voorwaarden soo sijn vergadert ter eeren Godts in Witachtigen Huywelijck by Vrienden en Maghen daar over geroepen, *Harper van Foreest Willemz.* en Vrouwe *Maria van Cats*, Wed: wylen Heer *Arent van Sweeten*, Ridder. Te weten dat sy aan beyden

syden te vreden sijn vanden goederen, die sy aan malkanderen brengen; voort sijn 't rechten Huylixen Voorwaarden, en voor den Huywelijck wel versprooken is 't dat Vrouwe *Maria* voornoemt aflyvich wert voor *Harper* voorz, dat dan haar Erfgenamen uyt sullen gaan en ofstaan met al sulken goeden, Landen, Renten en anders als sy aan *Harper* voorz ten Huywelijck gebragt sal hebben, en met al 't geen dat haar van hare syde op gekomen en aanbesteren sal wesen, en ook met sulke Cleden, Clenodien, en Juwelen als dan tot haren lyve behoorende, en dat vry te hebben, daar mede afftaen, sonder eenige schult te betalen. En is 't dat *Harper* voornoemt voor haar aflyvich wert, soo sal dan Vrouwe *Maria* voorz ofstaan en uytgaan, gelijk en in allen schyn als haar Erfgenamen doen soude, indien sy voor aflyvig worden, als voorz staet; des sal sy dan daar en boven hebben tot haar duwarie en lijftochte haar leven lank de rechte helft van dese naegeschreven Parcelen, als de thienden tot Schooten, gelden nu ter tyt seven-en-estich stalve Rynsche gulden, s'jaars; Item een faete tot Schooten, geldende nu ter tyt eenenvijftich rynsche gulden t'sjaars, en t'Landt Sardam, en 't geldt nu ter tyt vyftien Nobel's jaars, en aande ander helft van dese voorz goeden is verlyftogt die Wed. van *Harper van Foreest*, en by alsoo dat *Harper* voornoemt geen blyvende blykende geboorte by Vrouwe *Maria* gewonnen achter en liet, soo sal sy noch hebben tot haar duwarie en lyftogte haar leven langh die helft vande andere helft vande Parcelen vanden goeden, daar die Wed. van *Harpert van Foreest* op verlyftogt is, maar indien geboorte van *Harper* by haar gewonnen achter bleve, soo en sal sy niet meer hebben voor haar duwarie en lyftogt uyt den laatsten helft van den voorz goeden dan een derdendeel; en is 't dat die Wed. *Harpers* voorz moye dan noch in levende lyve is, soo sal Vrouw *Maria* begroot wesen uyt *Harpers* ander goede, ter tyt toe dat die Weduwe voorz aflyvich wort, en dan sal sy voort gehouden aan de goeden die de voorz Weduwe beseten sal hebben, in lyftogt als boven verklaart; voort soo sal Vrouwe *Maria* voornoemt ook hebben die rechte helft van alle den Huys-raet, die sy dan ter tyt hebben, uytbeyondert Gout, Silver, gemunt en ongemunt, dat te komen geheel en al aan *Harpers* Erve; voort alsoo de Ionkvrouwe van *Foreest Harpers* Moeder verlyftogt en verduwaryt op seekere goederen toebehoorende *Harper* voornoemt, soo heeft sy over gegeven, van die lyftogt niet te hebben noch te eysschen, alsoo lange als *Harpert* haar Soon voorz of sijn geboorte levet, die hy winnen sal by Vrouwe *Maria* voornoemt; en want dit regte Huylikse Voorwaarden sijn, en voor dien Huywelijck wel versprooken is, als dat behoort sonder arch of list, soo hebben ik *Harpert van Foreest* tot een seker oirkonde dese Huylixen Voorwaarden bezgelt met mijnen Zegel; en tot meere verseekerheyt soo hebben wy *Harper* voornoemt en Jonkvrouw en Weduwe *Willems van Foreest*, *Harpers* voorz Moeder, gebeden *Arent Franks* Soon Schout van Delft, en *Boudyn Hart Boudyns* Schepen van Delft, dat sy dese Huylixen Voorwaarden mede over ons bezgelt hebben; en ik Vrouwe *Maria van Cats* voorz

voorz met mijn Voochts-hant, heb gebeden tot kennisse der waarheyt mijn lieve Neve Heere Philips van Wassenaar, en Heer Johan van Cats, Ridder, en Thielman Oem van Wyngaarden, dat sy dese Huylicxe Voorwaarden mede over my bezegelt hebben, alsoo sy daar by aan en over geweest sijn; Gedaan op den XVI. dach in Meye in 't Jaar 1477. geblasonneert met ses gekoleurde wapenzegels van Wassenaar, Cats, Wyngaarden, Foreest, Arent Frankens Soon vander Meer, Schout van Delft, en t'laatste van Boudyn Hart Boudyns Soon, Schepen van Delft, voerende het wapen als een Jonger Soon van Foreest, onderscheyden met een root blockje boven de Saach, hebbende Cats voor Cimier een Pellicaan in sijn borst bytende, Foreest een Silvere starre van agt-stralen, Vander Meer, drie Silvere meer blaren op een root velt, en voor Cimier twee Silvere Hane pooten, en Vander Hart Jonger Sone van Foreest, een Silvere Swaans Cop met een rooden bek. In dorso stont, Gecollationeert jegens sijns principale Brieven, geschreven in Francyn, bezegelt met ses Zegelkens in rooden Wafsche, uythangende aan dubbelde Francyne staarten, en op den rugge van dien de Wapenen gefelt als vooren; ende is desen daar mede bevondente accorderen, huyn den 22. July anno 1644. by my in 's Gravenhage residende, ende was onderteykent E. de Wittbe Notaris 1644.

Lett. N.

Philipe, par la grace de Dieu Duc de Bourgogne, de Lotharinge, de Brabant, & de Limbourg, Conte de Flandres, d'Artois, de Bourgogne, Palatin, de Haynaut, de Hollande, de Zeelande, & de Namme, Marquis du Saint Empire, Seigneur de Frise, de Salins, & de Malines; A tous ceux, qui ces pntes Lettres verront salut: Savoir faisons, que pour la bonne & notable relacion, qui faite nous a este de la personne de nostre ami & feal Escuyer Jaques de Cats, & de ses feus discretion & souffrance, & leur consideration aux bons & notables services, que fait nous à parcy devant en diverses manieres, & esperans qu'il fera en temps avenir iceluy Jaques de Cats, confians entierement de ses loyaus, preudommie, & bonne diligence, avons au jour d'icy retenu & retenons par ces presentes en l'Estat de Conseiller de nostre Conseil, par nous ordonné aux affaires de nos Pais de Hollande, Zeelande, & Frise, residens en nostre Ville de la Haye, pour & en lieu de feu Floris de Borsselle, en son vivant nostre Conseiller es dits Pais de Hollande, Zeelande, & Frise, lequel est nagayres alle de vie à tres passément, comme entendu avons pour par le dit Jaques de Cats, exercer & des servir doresnavant le dit Estat, & Office, & assister avec nos autres Conseillers, en nos affaires, & besoignes, & de nos pais avant dits, & generalement de faire bien duement & loyaument tout ce; que au dit Estat & Office de Conseiller en nos dits Pais de Hollande, Zeelande, & Frise, compete & appartient, aux gaiges tels & semblables, que les avoit & prenoit de nous en son vivant, à cause du dit Estat & Office de Conseiller le dit Floris de Borsselle, qui estoient com-

me avons entendu de cinq cens cinquars par an, & aux autres droits, honneurs, preëminences, prerogatives, prouffits & emoluments acoustumes & qui y appentinent, sans qu'il nous plaira; sur quoy le dit Jaques de Cats, sera tenu de faire le serment à ce perissant, es mains de nos ames & feaulx les President & autres gens de nostre dit Conseil de Hollande, les quel commistons par vestes à le recevoir de luy-cy, donnons en mandement aux dits President, & gens de nostre Conseil en Hollande, que le dit serment fait par le dit Jaques de Cats, ils le vocquint & appellent doresnavant aux consaulx & consultations touchans nous & nos dits Pais & Signeuries de Hollande, Zeelande & Frise, & diceuy ensemble des droits honneurs, preëminences, prerogatives, prouffits, & emoluments des susdits eulx, & tous autres qui ce peut & pourra toucher & relever, facent souffrent & laissent le dit Jaques de Cats, pleinement & paisiblement jouir & user; mandons en outre à nostre Rentmaistre General de Hollande, Zeelande, & Frise, present & avenir, que les gaiges au dit Estat de Conseiller appartenents assavoir tels & semblables, que les avoit & prenoit le dit Floris de Borsselle, comme dit est, qui estoient de cinq cens cinquars par an, comme l'on dist il baylle, & delivre chacun au doresnavant au dit Jaques de Cats, aux termes & en la maniere acoustumes & par rapportans puis une & la premiere fois, sullement vidimus de ces presentes, fait sous seel autentique ou copie collatione par l'un de nostre Secretaires, ou en la chambre de nos Comptes à la Haye, & pour tant de fois que mestier sera, quittance sur ce souffisant au dit Jaques de Cats, nous voulons tout ce que ainsi paye luy sera des dites gaiges sera alloué es comptes, & rabattu de la recepis de nostre dit Rentmaistre de Hollande, qui pour le temps sera & paye l'aura par nos ames & feaux, les gens de nos dits Comptes à la Haye, aux quel nous mandons, que ainsi le facent sans au quelle difficulte, non obstant quelconques mandement ou deffenses à ce contraires; En tesmoinge de ce nous avons fait mettre nostre seel à ces presentes; donne en nostre Ville d'Anvers le 7. jour de Juin, l'an de grace mil quatre cens quarente & sept. Ainsi signes par mon Seigneur, & au dos ainsi escriptes Le 19. jour de Juillet 1447. fist Jaques de Cats, de nomme au blanc de ces presentes le serment de Conseiller de mon tres redoubte Seigneur Monsieur le Duc de Bourgogne, en ses Pais de Hollande, Zeelande, & Frise, es mains de Messire Goosewin le Sauvaigne, President de la Chambre du Conseil à la Haye, moy present J. Bossart; Collatio facta est ex litera originali, per me J. Bossart. In dorse stont 1447. Commissie Jonker Jacob van Cats, Raad van 't Hof van Holland.

Lett. O.

IN den name des Vaders, des Soons, en des Heyligen Geestes, Amen; Sijn Jacob van Cats aan die eene zyde, en Jonkvrouwe Margriet van Wyngaarden aan die ander zyde, by rade en goetdunken hoire vrienden en magen, van beyden zyden daar over geroepen, met goeden voirbedagtigen sinnen, en wel beraden in witaftigen huwelik vergadert, in manieren en voirwaarden

Z z z z z

hier

hier na beschreven : In den eersten sijn Huwelijks Voorwaarden, en voor heylig ondersprooken, overdragen, en geflooten, dat *Louwerijs van Cass*, *Jacobs* voorz Vader, den selven *Jacob* sijnen soon te hylig geven sal, en geeft alle die Renten van den Maalrye, van Sluysen, Visscheryen, Vogelrye, Veren, 't vry van den Ambachten, en dat Over-ambagte van den Prochier Dorpen en Ambachten, die *Louwerijs* voorz t'hans heeft leggende in 't Suytland, binnen den Lande van Schouwen, met allen renten, mitschappen, vervallen, opkomingen, en profiten die daar toe behoren, gelijk in alre manieren als *Jacob van Cass* voorz, dat nu ter tijt selve gebruykt, *Louwerijs* voorz leven lang duirende, en na der doot van *Louwerijs* voorz, soo sal *Jacob* voirgenoemt dese voorz goeden weder inbrengen, en dan alle die goede vrye Leen en eygen roerende en onroerende, met sijnen broederen op en weder gelijk deelen, na den rechten en costuymen van den Lande van Zeeland. Item soo is by Huywelijks Voorwaarden en voor Huywelijk wel ondersproken, waar 't sake dat *Jacob van Cass* voorz aflyvich werde voir *Louwerijs* sijnen Vader voirnoemt, en hy Soonen achter liete, een of meer van hoire beyder lijve gekomen wesende, die sal of sullen dan na den lijve van *Louwerijs* voorz staan, en wesen in die selve stede, daar *Jacob* hoir Vader instaan en wesen soude of hy levede, dats te weten, dat die soone ofte soonen van *Jacob* voorz deelen sullen aan alle die *Louwerijs* voorz goede, leen en eygen, roerende en onroerende, mitten anderen *Louwerijs* soonen, die daar dan in levende lijve wesen sullen, en waren daar geen soonen van *Louwerijs* voorz gebleven, des Godt voirhoede moet, soo soude *Jacobs* soon of soonen nochtans staan, en wesen in die selve state, daar *Jacob* hoir Vader in staan en wesen soude of hy levede; En alle die goede, leene, erve, en eygen van *Louwerijs* voorz, gekomen en gebleven wesende, nemen en hebben, in alre manieren als *Jacob van Cass* hoir Vader voorz doen soude, of hy levede, als voorz is; En waren daar dochteren van *Jacob* voorz gebleven, die soudent deylen in den eygen in erve, in onsaterye, en in allen anderen goeden na den rechte van Zeeland. Item soo zyn Huywelijks Voorwaarden, en voor Huywelijk wel ondersproken, dat *Godschalk Oom*, Heer van Wijngaarden, met Jonkvrouwe *Margriete* sijnre dochter voorz, *Jacob van Cass* voirnoemt, in Huywelijk geven sal, en geeft hondert goede gouden Engelse Nobelen, ewige erven 's jaars, voor datum des Briefs gemunt en geflagen, elken nobel wegende vier en eenen halven engelstroye gewicht, te betalen alle jaar binnen den vier heyligen dagen van Kerstmisse, en kommer vry te leveren in handen *Jacobs* voorz en sijnre erven, van hare beyder lijve gekomen, in maniere hier na verklaart, daar de eerste betalinge of wesen sal binnen den vier heyligen dagen van Kerstmisse, als men schryven sal duysent vier hondert negen-en-dertig, en alsoo voort van jare tot jare; en hier mede sullen alle *Godschalks* goede belast wesen, dat hy nu ter tijt heeft of na maals krygen mach, leen en eygen, mit voirwaarden, tot wat tijden dat *Godschalk Oom* voorz

Jacob van Cass voirnoemt, dese voirsz hondert Nobelen eeuwige erfrenten 's jaars bewijst, en geeft aan goeden sekeren goede, daar twee van *Jacobs* vrienden, en twee van *Godschalks* vrienden dunken sal, dat *Jacob* voorz wel aan verwaarten versékert is, en waar 't dats die vier niet eens en waren, soo sal mijn Heer van *Ostervant* daar een Overman of wesen, en hoe dat het mijn Heer van *Ostervant* dan ordineert en uytspreekt, soo sal 't van waarden wesen en blyven, en daar mede sullen *Jacob* en *Godschalk* voorz beyde te vreden wesen; en wair dat sake, dat mijnen Heer van *Ostervant* voorz eenige nootsaken aangelegen waren, soo dat hy hier toe niet verstaan en mochte als Overman voorz, soo sullen *Jacob* en *Godschalk* voorz eenen anderen Overman kiesén, die at doen sal mogen, dat mijn Heere van *Ostervant* doen soude; dit geschiet wesende, sullen alle *Godschalks* ander goede voirnoemt, onbelast daar af wesen en blyven. Voort soo sal *Godschalk Oom*, voirgenoemden *Jacob van Cass*, en *Margriete* sijnre dochter voorz, dat voorz jaar lang eerliken en betameliken houden, mit haren knegten in sijnen kost, soo dat behoirt; Voort sijn Huywelijks Voorwaarden en voor Huywelijk overdragen en besloten, waar dat sake dat *Jacob van Cass* aflyvich werde voor Jonkvrouwe *Margriet* voorz, weder hy geboorte by haar gewonnen achter liete of en geen, soo soude dan Jonkvrouwe *Margriet* voorz uytgaan mit alle alfulke goeden en renten, als sy aan hem te Huywelijk gebracht heeft, mit alfulke besterten als haar van hare vrienden en magen aangekomen en bestorven sal mogen wesen, met al fulke kleederen, kleynodien, en juwelen, als tot hoiren lijve behooren, en mit tseftig Engelse Nobelen 's jaars, sulker munte als voorz staan, in rechter die waaren, daar haar *Louwerijs* voorz, of sijn kinder vastigheyt by den Leen-Heer of doen sal of sullen, soo dat behoort tussen dit en Meye dach naastkomende vry sonder schult te gelden; en waart sake dat Jonkvrouwe *Margrita* voorz aflyvich worde voor *Jacob van Cass* voorz, sonder blyvende geboorte by hem gewonnen after haar te laten, so sullen alle al fulke goeden, als sy aan *Jacob* voorz gebracht sal hebben, en sulke goeden als haar van Magen en Vrienden aanbesteren mogen wesen, en daar toe alle haar Cleeden, Cleynodien en Juwelen horen live toe behorende, wederkommen en erven op *Godschalk Oom* haren Vader voirnoemt, of op Jonkvrouwe *Margriete Hen. Floris*, dochter van Alkmade hare Moeder, alsoo veere als eenich van hem dan levede, ende en waren die niet, soo soude die selve goeden voorz na haare doot komen en erven op haren rechten erfgenamen; en of 't sake ware dat Jonkvrouwe *Margriet* voorz aflyvich worde en blyvende gebaarte by *Jacob* voorz achter haar liete, en die kinder dan voort aflyvich worden, sonder witaftich blyvende gebaarte after huse te laten, dat dan alle de voorz goeden, dien voorz Moeder an haren Vader te Hylig brachte, en daar toe alle die goeden, die hem van haare Moeder syden aanbesteren ware, vry weder sullen komen en erven op *Godschalk Oom*, haren oude Vader, of op *Margriet* haar ouden Moeder voorz, is 't dat die dan leven, of en

en waren die niet te komen en te erven op hare moeder regte erfgenamen sonder yet meer te mogen eyfchen; en om dat dese Huywelijke Voorwaarden, en alle pointen daar inne begrepen, aldus gedadinct, voirsproken, voir Huywelijk gemaakt, en geslooten zyn in alre manieren als voorgescreven staat, by ons *Jacob van Cats*, *Louwerijs van Cats* voorz, *Ian*, *Lievijn*, en *Wolfert van Cats*, gebroederen, met onsen vrienden en magen aan die een zyde, en ons *Godschalk Oom*, Heere van Wijngaarden, *Margriete* mijne dogter voorz, by *Ian Oom*, en *Gerijdt Oom*, gebroederen, met onsen magen en vrienden aan die ander zyde, soo hebben wy *Louwerijs van Cats*, *Ian*, *Jacob*, *Lievijn*, en *Wolfert van Cats*, gebroeders, *Godschalk Oom*, Heere van Wijngaarden, *Ian Oom*, en *Gerijdt Oom*, gebroeders voorz, gelooft en geloven by desen, voir ons, voir onse oir, erfgenamen en nakomelingen, alle dese voorz punten en elk punte bysonder te volbringen, en vaste en geltade te doen houde sonder yet anders daar inne te trekken, alle argelift uytgescheyden, en hebben des tot eenen waren oirconde en getuyge alle samentlijk onse zegelen aan dese Brieve gehangen. Gedaan in den Hage op den 16. dach in December, in 't jaar ons Heeren duysent vier hondert acht-en-dertig; hebbende onder uythangen acht zegels, twee in rooden, en ses in groene wassche.

Philips, by der gratie Gods Hertoge van Bourgongen, van Lotharingen, van Brabant, en van Limborg, Grave van Vlaanderen, van Arthois, van Bourgongen, Palentin, van Henegouwe, van Holland, van Zeeland, en van Namen, Markgrave des Heyligen Rijks, Heer van Vrieland, van Salins, en van Mechelen; doen kont allen luyden, want onse geminde *Jacob van Cats*, in wetachtigen Huywelijke vergadert is, met onser geminder Jonkvrouw *Margrieten van Wijngaarden*, ons Rentmeesters dochter Generaal onser Lande van Holland, van Zeeland, en van Vrieland, *Godschalk Ooms*, met *Laurens van Cats*, mit drie sijner soonen, alse *Ian*, *Lievijn*, en *Wolfert Jacobs* broederen voornoemt mede bezegelt heett, daar dese onse Brief doorgesteken is, dat vorder verklaart en begrijpt; Soo is 't dat wy ten ootmoedige vervolge ons Rentmeestere voornoemt, en om dat wy sijn dochter voornoemt, en hoir kinderen, die sy by *Jacob* voornoemt verkrygen sal, wel en deugdelik besorgt en bewaart willen hebben, die voorz Huywelijke Voorwaarde in alle hoire punten in den voorz Brieve begrepen, geconfirmeert en gevestiget hebben, confirmeren en vestigen mit desen selve Brieve; en geloven Jonkvrouw *Margrieten* voornoemt, en hoiren kinderen, voor ons en voor onsen naarkomelingen, Graven en Gravinnen onser voorz Lande van Holland en van Zeeland, daar in te houden en te starken, den gene die hoir of hoire kinderen hinder of lesfel hier in soude willen doen, en willen die selve Huywelijke Voorwaarden van eenen ygelijken van waarden en in hoire volre macht, en vigore gehouden hebben, sonder verbreken, of daar tegen te doen in eeniger wijse. In oirconde desen Brieve

bezegelt mit onsen zegele hier aan gehangen. Gegeven op ten acht-en-twintigsten dach in Aprille, in 't jaar ons Heeren 1439. Op de Plijke stont, by mijnen Heer den Hertoge, Grave van Holland, &c. en was onderteekent *Baucen*, hebbende onder uythangende een zegel in rooden wassche. En alsoo wy desen naar voorgaande naarstelijke collatie bevonden hebben van woorde te woorde te accorderen metten voorz originelen Brieven van Huywelijke Voorwaarde, en confirmatie, so hebben Wy in kennisse der waarheyt, en tot confirmatie van dien, aan desen Vidimus doen hangen 't zegel van Justicie van desen Hove, en geordonneert onsen Griffier *François Criepe* desen te teykenen. Gegeven in den Hage den 6. Novembris 1627. en was ondergeteykent *F. Criepe*, hebbende een uythangenden zegel in rooden wassche, aan een dubbelde francijne staarte.

Lett. P.

NU wil ick weder keeren op d'Oorloge dat ter was tusschen den Lande van Hollant, en dat sticht van Utrecht, daar ontrent dese tyt voor en naar Paasschen inden Jare duysent vier hondert drie-en-tachtich, veele dachvaarden om gehouden worden, totten Regulieren buyten Amsterdam, ofte by eenige manieren, en middelen dat Oorloge ter neder hadde leggen mogen, daar op die tyt om gedaan wert, ende seere in gearbeyt aan beyden syden: Soo is in 't leste een manier gevonden, om tot eenen Payse te kommen, en staande op goeden maten, is de Heere van Montfoort op goeder vaster geloove, en geleyde getoogen tot Wyk te Duyrstede by Heer *Davidt* Bisschop van Utrecht, met sommige gedeputeerde vander Stadt van Utreght, en de Bisschop ontvingse allegader met grooter eeren en vrient-schappen, en de Heer van Montfoorde viel den Bisschop te voete, en hy vergaf hem alle misdaden: Soo begeerde dan de Bisschop, dat men alle de gebannen en verdreven Burgeren wederomme inder Stadt soude laten komen, om welke sake de Heere van Montfoorde wederomme tot Utrecht reyfde, en dede vergaderen alle den Raat en Oudermans vander Stadt, omme advys hier op te nemen wat sy hier soude willen doen, en dit was den eenentwintigsten in April; voort vergaarden eenige van den Burgeren, die goet Bisschops waren, daar de overste af was *Ian van Buytendyk*, voor den Raatkameren opten Stadthuys, en besloten die daar in vergadert waren daar binnen, dat sy niet uyt en mochten, en liepen terstont eenige door de Stadt, roepende, soo wie Pays, en vrede hebben wil met Heere *Davidt*, Bisschop van Utrecht, die komen terstont op de plaats; en siet terstont compareerden, en quam daar by na de gehele Stadt, want niemant en dorste hem absenteren, en de Heer van Montfoort, met die van den Rade worde uytgelaten, en quamen ook beneden staan op de plaats; en op dese tyt was Jonk-Heer *Engbrecht* Mombaar des Stichts binnen den Stede van Amersfoorde. Als nu dese Burgeren alle vergadert waren, namen de Vrienden des Bisschops dat Regiment vander Stadt aan, en

Zzzzz 2

fen-

fenden van stonden aan eenige NotabeleGedepu- teerden totten Bisschop, dat hy kommen soude, en accepteren sijne Stad, daar hy lange tyt uyt verdreven hadde geweest; en alle desen aanslach en dit opzet was te vooren op gestelt en gemaakt geweest heymelijk tusschen des Bisschops Vrienden en hem, op conditien datmen den Hollanders niet in de Stadt en soude laten kommen, en datmen ook niemant dooden en soude, d'welk de Bisschop by sijne Priesterchap gezworen hadde te onderhouden. De Bisschop dit vernemende sadt haastelijken op, en reedt van die nacht binnen de Stadt van Utrecht, en gaf hen alle vrede, die vrede hebben woude, en als hy binnen gekomen was, nam hy terstont gevangen Heer *Jan van Montfoort* voornoemt, Heer *Dirk van Zuylen* Ridder, met sijn oursten Soon, die doen Schepen was, *Gerrit van Soudenbalch* Burgemeester, *Adriaan van Ryn* Burgemeester, *Jan van Nyevelt*, *Jan Woudman*, met *Willem* sijn Soon, *Henrik van Lange*, *Adriaan Sloyer*, en *Barent van Groenevelt*. Als die van *Renen* verhoorden, dat de Bisschop binnen den Stad van Utrecht gekomen was, en de Stadt weder machtich was, hebben sy een compositie met hem gemaakt, gevende hem een somme van penningen dat hy sijne soudenieren uyster Stede soude doen vertrecken, dewelke soo geschiede, want sy voortaan neutraal wouden sijn tusschen beyden, tot dat de twist ter neder geleyt was: soo heeft dan den Bisschop uyt de name vanden Heere van Montfoort gefonden Heere *Jan van Renesse*, Ridder, en *Gerrit van Ryn*, binnen der Stede van Montfoort, omme die te bewaren, tegen allen den geeten diese soude willen bekrachtigen, d'wek sy trouwelijk deden; de Hollanders vernemende, dat die Bisschop sijne Vyanden dus gracelijk en goedertierlijken in genaden genomen hadde, waren sy des seer op den Bisschop verstoort, en deden van stonden aan vergaderen alle de knechten, die tot allen plecken en Steden de Winter inden Lande van Hollandt gelegen hadden, en quamen met grooten macht omme te beleggen de Stede van Montfoort, en die te destrueren, en te verwoesten; de Bisschop van Utrecht dit vernemende, quam selver in Persoone totten Oversten en machtichsten van Hollandt binnen de Stede van *Iselfteyn*, en onderwees henluyden met sachten en minnelijken Woorden, dat sy te vreden wouden wesen, en hem niet te seer lastich waren in sijne saken, en seyde onder andere woorden, dat nooyt de Stadt van Utrecht soo machtich geweest was tot dier tyt toe, als hy was, en is met desen weder binnen Utrecht gereyft met een deel van den Hollanderen, maar niet in soo grooten getale, op dat de Burgers daar inne niet gestoort en souden worden, en dat hy niet meynedich worden en soude, maar sijn nochtans altemet en niet alleynskens binnen der Stadt gekomen, daar sy wel vyf hondert sterk waren, en hadden *St. Cathrynen* poorte begrepen, en die sterk gemaakt; als die van Utrecht dit sagen, waren sy niet wel te vreden, en ook mede soo gink een gemeene Fame door de Stad, datmen alle de Gevangens leveren soude in der Hollanderen handen, en datmen de Stede en Slot van Mont-

foort destrueren en ter aan de toe slechten soude, en hadden om deser, en diergelijken saken groote indignatie op de Hollanderen, waaromme dat sy haastelijken Boden gefonden hebben tot *Amersfoort* aan *Heyndrik van Nyevelt*, en *Gysbrecht Baas*, dat sy van stonden aan met een deel gewapende komen souden inder nachte, men sou dese waar nemen en op hen wachten. Jonk-Heer *Engebrecht*, en *Hendrik van Nyevelt*, dit vernemende, vergaarden terstont alle haar Vrienden en fautores, en quamen met alle haar macht voor de Stadt: dese *Henrik van Nyevelt* was een klouk stout vroom Man, en was *Jacobs* soon van *Nyevelt*, en sijn Moeder was des Burggraven dogter van *Montfoort*, Oude-Vader van desen Heere *Jan van Montfoort*, die nu in des Bisschops Vangenijsse was, en hadde noch drie klouke Broeders, als Heere *Steeven van Nyevelt*, Ridder, en *Gerrit van Nyevelt*, die gevangent sadt te Wyk te *Duerstede*, en *Jan van Nyevelt*, die binnen Utrecht gevangen was, welke *Henrik van Nyevelt* seer begeerlijk was, en dorste naar des Bisschops doot. Als nu *Hendrik van Nyevelt*, en *Gysbert Baas*, haar Volk by een hadden vergadert quamen sy ontrent de Stadt, daar komende beval *Hendrik van Nyevelt* hen allen, dat niemant hant aanden Bisschop slaan en soude, als sy binnen der Stadt quamen, want hy selver sijnen boosen wille daar mede doen wilde, en komende aande mueren by de *Vaardt*, swommen sy over de grachten en klommen voort over de mueren, en quamen in de Stadt, en ginghen van stonden aan, en spraaken haar Vrienden toe, om eenen stryt tegen den Bisschop, en sijne Vrienden te vechten, en dit was op ons *Heeren Hemelvaart* dach, des morgens vroeck inder dageraat. Des Bisschops Capiteynen, als *Jacob van Cats*, en *Adriaan* sijn Broeder, met haren knechten, en vrienden dit vernemende, gingen terstont haar Vyanden te gemoet, en schoten met alle seer met *Cloevers*, *Haakbusfchen*, en *Amborsten*, dat sy se een groot stuk achterwaarts deden wyken. *Henrik van Nyevelt* dit vernemende, gink metten sijnen een ander strate op, en quam den anderen van besyden aan, daar 't doen seer op een slaan en schieten gink, soo dat *Hendrik van Nyevelt*, met een der *Haakbusfchen* door 't lyf geschoten wert, en dus seer gewont wesende, sprak sijnen Vrienden goeden moet toe, dat sy vry aantreden souden, de Stadt ware hen, en met desen sterfhy, en de andere traden vromelijken aan, en hadden *Victorie* van hare Vyanden, daar veel *Volcx* verslagen en gevangen wert, onderal bleef daar verslagen *Adriaan van Cats*, met veel vanden knechten. *Iohan van Amerongen*, Schout van Utrecht dit siende, liep met veele van sijn Vrienden, en sloegen de *Tollesteechpoort* op met grooter macht, en quamen alsoo uytten Stadt. Terwylen dat dese *schermutsinge* inder Stad was, en de Bisschop twyfelende was, wie *Victorie* hebben soude, dede hy by hem komen den gevangen Heere van *Montfoort*, en maekten met malkanderen een *Compact* ende *alliancie*, soo wiens partye te boven gink en overwinninge hadde, soude de eenen des anderen lyf beschermen. De gene die nu gekomen waren met die van *Amers-*

Amersfoort, liepen als verwoede luyden, en wouden den Bisschop dootslaan, maar de Heer van Montfoorde beschermde als hy best mochte, dat hem niet en misschiede en wert gevangen, als hy 17. dagen de Stadt beseten en ingehadt hadde, en met hem wert ook gevangen *Jacob van Cats*, Schout vander Goude, Heer *Ian van Cats*, Ridder, en *Adriaan van Cats*, sijn Broeders; noch vingen sy *Herbert van Foreest* van Alkmaar, *Claas Kerre*, Capiteyn van Schoonhoven, *Gysbert Pieterz.*, Baelju ende Burgemeester van Schoonhoven, Meester *Huyge*, Schepen van Schoonhoven, Meester *Dirkuyser Weer*, des Bisschops Vicarius, met allen den Bisschops Consistorie; Soo worden dan alleene vanden Hollanders gevangen, behalven die uyt Sticht waren, 125. Mannen, en die te vooren by den Bisschop gevangen saten, worden nu los gelaten. De Hollanders leggende ontrent de Stede van Montfoorde, dit vernemende, braken terstont op, en elk reysde t'huyswaarts. Jonk-Heer *Engelbrecht vander Kleve* dese Victorie verkregen hebbende, quam met alle sijne Vrienden van Amersfoort tot Utrecht, en van stonden aan dedemen wagenen en paarden reede maaken tot drie-hondert toe, en setten den Bisschop daar op, en voerden hem binnen Amersfoort, daar hy lange tyt onder Heer *Reyer van Broekhuysen* gevangen sat. Die van Utrecht togen tot voor de Stede van Wyk te Duersteden, en begeerden uyt den name des Bisschops de Stede geopent te hebben, maar want Heere *Fredrik van Yselfeyn*, in des Bisschops name daar in gekomen was, en die bewaarde, soo moesten sy sonder yet bedreven te hebben wederomme keeren.

Lett. Q

M*aximilian*, by der gratie Gods, Roomsche Conink, altyt Vermeerder 's Ryx, en *Philips*, by der selver gratie Erts-Hertogen van Oostenryk, Hertogen van Bourgoignen, van Lotheryk, van Brabant, van Limburch, van Luxemburch, en van Gelre, Graven van Vlaanderen, van Thirol, van Arthois, van Bourgoignen, Palentin, Henegouwen, van Hollant, van Zeelandt, en van Namen, en van Zutphen, Graven des Heylich Ryks, Heeren van Vrieflandt, van Salinis, en van Mechelen. Den Gecommitteerden van onsent wegen te muentoreeren, nemen, en stellen in onse handen alle die goeden, hoedanig die sijn liggende in onse Landen en Heerlijkheden, toebehoorende onse ongehoorsame onderlaten van onser Stadt van Rotterdam en andere heure adherenten. Den eersten onser Deurwaardere, Sergeant van Wapenen, of t'anderen onsen Officier hier op versocht saluyt. Doen uluyden, dat in faveur en recompensatie vanden goeden en getrouwen dienst, die onse lieve en getrouwe Ridder, Capitain, en Castelain van onse Stad en Castele vander Goude, Heer *Jacob van Cats*, ons hier voor tyts gedaan heeft en noch dagelyx doet in veele ende diversche manieren, en ook vanden grooten schade en verlies, die hy ter cause van deser Oorloge gehadt heeft,

den selven Heer *Jacob* om desen en anderen saaken ons daar toe porrende, hebben gegunt en gegeven, gonnen, en geven mits desen, uyt sonderlinge gratie, alle die goeden, ruerende en onruerende en anderen hoedanich die sijn, wese in onser voorz Stadt vander Goude, toebehoorende onsen voorschreven ongehoorsamen onderlaten van Rotterdam, en henne adherenten, houdende onse wederpartie, als jegens ons verbeurt engeconfisqueert sijnde sovermits heuren voorz ongehoorsamheyt. Om daar af te gebruyken by den selven Heer *Jacob van Cats*, gelijk van sijn anderen eygen goet. Soo is 't dat wy u luyden ontbieden en bevelen wel en scherpeijk en eenen ygelijken van u bysondere, dat doende den voorz Heere *Jacob van Cats*, volkomelijk genieten en gebruyken van dese onse jegenwoordige gifte, den selven stelt ofte doet stellen van onsent wegen inde possessie en gebruyksaamheyt van allen den voornoemde goeden leggende in onser voornoemde Stad vander Goude, toebehoorende den selven onse ongehoorsame onderlaten en inwoonders van Rotterdam, daar toe bedwingende en te lichten heure handen vanden penningen, kommende van die voornoemde goeden allen den geenen die daar toe te bedwingene staan, by alle redelijke wegen van bedwange, en gelijk men gewonelyk is te doen in gelijke saaken. En mits brengende dese Vidimus ofte Copie authentycque van dien, mitsgaders quitantie vanden selven Heer *Jacob van Cats*, van alfulke goeden, als hy ontfangen en gebruykt sal hebben, wy willen dat sal gepasseert worden in der rekening van u onse gecommiteerde, en van allen anderen diet behooren sal, by den genen daar toe gecommiteert, of die gecommiteert sullen worden. Den welken wy bevelen mits desen, dat sy 't alsoo doen, want ons alsoo beliest, niet jegenstaande, wat Revocatie, Ordonnantie, Restrictie, Mandemente, of Dessenie, gedaan ofte doen ter contrarie; Gegeven in onser Stad van Delft, onder den name van ons Conink en signet, verwapent met onse Wapene hier op gedrukt, in absentie van onsen zegel, den lesten dach van February in 't Jaar ons Heeren 1488. en van onse Rycke 't derde, en was geteekent *Maximilianus*. Leger by den Conink; Onderteykent, *de Witte*, hebbende gehadt doch vergaan een opgedrukt Cachet in Roden wasse.

Lett. R.

IN den naam des Heeren, Amen; By desen tegenwoordigen openbaren instrumenten zy kennelyk eenen ygelijken, dat in den jare ons Heeren duysent vijfhondert en negene, in de twaalfste indictie op ten thierenden dach der Maant van September, ontrent die Vesperen of luttel tijds daar na, in den Pausdom ons alre-Heyligste Vaders in Gode en Heeren, Heer *Iuly*, die tweede Paus, in sesten jare, in tegenwoordigheyt mijns Openbaars Notaris, en den getuygen hier onder geschreven, daar toe geroepen en gebeden, vergadert sijn geweest die Edelen, eerbaren, en wyse perfoonen *Willem van Cats*, Heer *Jacob van Cats* wetachuge soone, mit sijne vrienden op die een

Z z z z z 3

zyde,

zyde, en Jonkvrouwe *Maria van Bruelis*, *Antonius van Bruelis* dochter, en Jouffrouw *Avesoete van Vronsteyn*, haar Jouffrouw moeder, op die ander zyden, ter eeren Gods, erende van een toekomende wetachtich Huywelijk, tusschen den voorz *Willem van Cats*, en Jouffrouw *Maria Antonius van Bruelis* voorz, metten welken sy omme te volbrengen, alsoo verre als 't die Heylige Kerke vermach, eendrachtelijk overkomen zyn, in der manieren hier onder geschreven, geconcipteert en geordineert by *Willem van Cats* voorz, en sijne vrinden, mit Juffrouw *Maria van Bruelis*, en haar Juffrouw moeder, Juffrouw *Avesoete van Vronsteyn* voorz, en hare vrienden en magen, ook op beyde zyden daar toe vergadert; 't welk sy gesamen derhandt my Notaris ondergeschreven in schrift en articulen gegeven hebben, inhoudende en sprekende hare Huywelijke Voorwaarden van woorde te woorde als hier naar volgt, in den manieren en voorwaarden hier na vermeld. Soo sullen vergaderen metter Weth vander Heyligen Kerken *Willem van Cats*, Heeren *Jacobs loon van Cats*, en Juffrouw *Maria van Bruelis*, *Antonius* dochter, by tusschenspreken van vrienden en magen aan beyden zyden, en die voorz *Willem van Cats* brengt tot hulpe van dese jegenwoordige Huywelijk alle sijnen goederen, roerende en onroerende, leen en eygen, die hem van sijnde voorz bestorven zyn, en namaals aankomen mogen van sijne vrouwe moeder, ofte andere, mit welken goeden die moeder en vrienden van de voorz *Maria* wel te vreden zyn; hier tegens brengt die voorz Jouffrouw *Maria* tot hulpe van den voorz Huywelijk alsoo wel voor die goeden, die haar by 't overlijden van haar vader en Ouders gegeven, ofte aangestorven mogen wesen, als ook die haar by Jouffrouw *Avesoete van Vronsteyn* haar moeder, eenigints gegeven mogen wesen, daar, of die parcelen van goeden hier inne verklaart staan, te wetene seckere Thienden mit hare suster gemeene half en half, en sijn gelegen in Rijmerswale, Yrseke, Schoude, Vlakte, en Schore, welke Thienden waardig zyn op gemene jaren seven pont grooten 's jaars, bedraagt haar helft drie ponden thien schellingen. Item noch soo heeft sy gekoft in Vlakte en Schore een achtendeel in die achtien gemeten, alsoo genaamt, en bedraagt alle gemeen jaren een pont grooten Vlaams. Item noch soo heeft sy gekoft tegen den Heeren van Oudmunster van Utrecht, in Rammerswale en Yrseke een derdendeel in die Thienden, toebehoorende die *van Zwete*, en beloopt dit deel 's jaars seventhien schellingen. Item noch soo heeft sy gekoft seckere Thienden, gelegen in Wemelingen, waardig 's jaars drie-en-dertig schellingen groten. Item noch soo heeft sy een pondt groten 's jaars, dat haar besturven is van haar nichte Juffrouw *Heylwijck van Bruelis*, die Juffrouw van Naaltwijk was. Noch in Beoostduvelant een Pachtstede, met Huylingen, Schuyren, en Baren, met twee-en-dertig gemeten Lands, 't gemet voor vijf schellingen twee grooten 's jaars, afflaans-gelts; noch in 't selve Land van Beoostduvelant seventhien gemeten, en gelt 's jaars ses grooten, 't gemet Afflaans-gelt. Item noch al-

daar derthien gemeten en gelt, 't gemet drie schellingen 's jaars afflaans-gelts; Noch in 't Oosterlandt van Unnelandt, genaamt 's Heerjans-land, seven en een half gemete, geldende gemet twee-en-veertig grooten Vlaams, vryt 's jaars, facit ses-en-twintig schellingen drie grooten. Item in 't Ouweland van Unneland, gelegen in Nieuwenkerke, thien gemeten, bedragen samen 's jaars twee ponden thien schellingen grooten afflaans-gelts. Item in Capelle in Duveland, noch twee gemeten en gelts, 's jaars vier schellingen grooten, gemet Afflaans-gelts. Item in Schouwen te 's Heroertskerke twaalf gemeten, daar die acht gemeten af gelden twee ponden negen schellingen drie grooten Vlaams, en die vier gemeten ses-en-dertig stuyvers afflaans-gelts. Item in Zuytweland en Noortweland, twaalf gemeten, daar af die sesse gelden anderhalf ponden grooten. Item die drie gemeten een pondt grooten, en d'ander drie gemeten achtien schellingen. En alle die voorz Parcellen van een gelegen in Unneland en Schouwen, zyn haar gegeven geweest van wylen haren groot-vadere *Jacob Louwis*, en groote-moeder Jouffrouw *Cornelia van Wisfenkerke*, des moetsse haar suster Jouffrouw *Cornelia van Bruelis*, jaarlijks uytreyken vier ponden grooten Vlaams; noch alsulke acte als sy hebben mach, van sekere Thienden gelegen in Cloetinge, die sy wylent heften jegens haren broeder *Hendrik van Bruelis*, die ten Comptoire van Bewesterschelt op heuren name als noch niet geset en zyn. Item noch soo heeft die voorz Juffrouw *Maria* jaarlijx tot haren lijve op die Stede van Z. Zee ses ponden grooten. En noch die Huyfinge van Vroonenburg, staande ten Capelle in Zuytbeverland in 't Vrooneland, mitsgaders Opperhof, Nederhof, Boomgaarden, en voort mit alle sijn toebehooren, groot zynde ontrent samen seven gemeten Lands, alsoo dat gestaan en gelegen is, mit alsulke lasten als daar op zyn en staan, als *Jacob Louwis* zaliger gedachten, haren groot-vaders Brieven daar af gemaakt, verder af specificceert en tekenne geven; des soo hout mijn voornoemde Juffrouw *van Vronsteyn*, moeder van Juffrouw *Maria* voorz, 't gebruyk alleenlijk, sonder de profijten van den voorz Huyfinge met sijn toebehooren, haar leven gedurende, en daar en boven soo hout sy als haar vry eygen goet die nieuwe kamere met die keuken, staande aan de Noortzyde van de voorz Huyfinge, in welke kamere en kuelekene na 't overlijden van haar, hout Jouffrouw *Cornelia van Bruelis*, nu ter tijt Huysvrouwe van *Adolf Pott*, haar actie en recht, als die voorz Jouffrouw *Maria van Bruelis* aangekomen en bestorven is, by 't overlijden van zaliger gedachten haren broeder *Hendrik van Bruelis*; en voort alle andere goeden, daar inne huer ofte die heure actie ofte recht inne macht competerende. En sijne goede Huywelijke Voorwaarden, en voort sluyten alle banden van Huywelijke, en beslapen van de voorz Huywelijke wel besproken, indien de voorz *Willem van Cats* aflyvich wort voor die voorz Juffrouw *Maria*, sijne toekomende Huysvrouwe, soo sal de voorz Juffrouw *Maria van Bruelis* na haar nemen en behouden alle heure klede-

klederen en juwelen tot haren lijve behouvende, en daar toe al fulke goeden, als sy jegenwoordig tot hulpe van desen Huywelijk gebrocht heeft, en ook alle die goeden, die haar staande 't voorz Huywelijk aanbestorven ofte aangekomen sullen mogen wesen, en daar en boven uytten goeden van den voorz *Willem van Cats*, in rechte duwarye en lijftocht, indien sy eenig kint, kinderen, ofte kints-kinderen achteren laten, die somme van hondert Rins-guldens tot 40. grooten Vlaams 't stuk; en indien sy kint, noch kinderen, noch kints-kinderen achter en laten, die somme van hondert-en-twintig der voorz Rins gulderen jaarlijkse renten, haar leven lang geduerende, welke duwarie en lijftocht die voorz *Willem van Cats* beloest heeft, en beloest te verseekeren op, en uyt allen sijnen leengoederen, die hy liggende heeft binnen der Graaffelijckheyd van Zeeland, en selve verseekert heeft te doen vestigen, by behoortlike Octroye binnen den naasten halven jare van onsen genadigen Heer als Grave van Zeeland, welverstaande, indien sijn leengoederen niet souffisant genoeg en ware, omme dese voorz somme van hondert guldens, ofte hondert-en-twintig guldens, als voorz sijn, jaarlijks aan te verhalen, soo sal sy haar gebrek daar af jaarlijx mogen verhalen aan alle sijne andere goeden jegenwoordig en toekomende, van wat conditie sy zyn. En sullen die erfgenamen van den voorz *Willem van Cats*, 't sy kint of kinderen, ofte andere sijne erfgenamen, na hem nemen alle die goeden gekomen vander zyde van den voorz *Willem van Cats*, alsoo wel die hy nu heeft, als die hen staande 't voorz Huywelijk aanbestorven ofte aankomen sullen, behouden die voorz Juffrouw *Maria* haar duwarie als 't voorz is. Item indien die voorz Juffrouw *Maria* aflyvich wort voor den voorz *Willem van Cats*, soo sal die voorz *Willem van Cats* hebben en behouden alle sijne klederen, harinas en paarden, tot sijne lijve behouvende, en daar toe alle sijn goeden, die hy nu heeft en binnen staande hylike van sijne syde aangekomen en aanbestorven sullen mogen wesen, en daar jegens sullen die Erfgenamen, vande voorz Juffrouw *Maria*, 't sy kintskinderen ofte andere Erfgenamen, hebben en behouden alle die goeden, gekomen vande syde vande voorz Juffrouw *Maria*, en hier en boven de lanxft levende van hem beyden hebben, en voor uyt nemen die beste kamere van den huysse, gestoffeert met bedden, Gardynen, Deeken, Slaaplakenen, en voort met allen sijn toebehooren, ofte hondert gouden Rins-gulden daar vooren, daar af die lanxft levende sijn optie ofte keur hebben sal. Item indien eenige goeden binnen staande Hylick verkregen en veroverd worden, en desgelijcx indien binnen staande Hylick eenich verlies van goeden gebeurt, 't selve winst ofte verlies sal gedragen worden by den lanxste levende van hem beyden, en den Erfgenamen van den eersten aflyvich half en half; wel verstaande dat die voorz Juffrouw *Maria* als dan die keure hebben sal, of sy uyt sal willen gaan mit die goeden, die van heure syde aangekomen sullen sijn, en mit heure duwarye en sonder eenige schulden te betalen, en des gelijcx sullen die Erfgenamen vande voorz Juffrouw

Maria, gelijke keure hebben; Item indien eenige vande goeden van beyde die voorz partyen verkocht ofte vervremt worden, en andere goeden daar mede verkregen, soo sullen die alsoo verkocht ofte vervremt, eerst en altooren wederomme verheelt worden, alleen dat men eenige verkregen goeden sal mogen reeknen, en 't geene dat daar en boven veroverd sal mogen wesen, dat sal gedeylet worden in der manieren als voorz is; Item voort soo sijn 't Hulixe Voorwaarden dat die voorz *Willem van Cats*, vanden goeden gekomen vander syde voorz Juffrouw *Maria*, niet alieneren ofte vervremden en sal, sonder expres consent vande voorz Juffrouw *Marie*, en van heur voorz Juffrouw Moeder. Item noch soo heeft die voorschreve *Willem van Cats* geloest, dat hy sijn Woonstede nemen en houden sal binnen den Lande van Zeelandt, geduerende 't leven lank van de voorz Juffrouw *Maria*, sijn toekomende Huysvrouw; Item so sijn 't Hylike Voorwaarden, indien eenige leenen bestorven, daar of die lossinge nae die rechte en keure van Zeelandt quame aan Juffrouw *Maria* voorz, soo sal die voorz *Willem van Cats* gehouden wesen die leenen te doen stellen op die naam vande voorz Juffrouw *Maria*, en op niemant anders in de Registeren daar 't behoort. Item dese jegenwoordige Hylike Voorwaarden sal die voorz *Willem van Cats* doen approberen mit een signatie onder Schepenen Zegel van de Stad van Z. Zee, binnen den tyt van een halfjaar na date van desen; en hier waren over als Vrienden en Magen van wegen van de voornoemde *Willem van Cats*, Mr. *Floris Oom* Raad ordinaris ons genadigs Heeren in sijnen Raadt van Hollant, *Davit vande Werve*, Baillju van der Goes, en Heer *Jacob van Cats* bastaart en Priester Rade; van wegen vande voornoemde Juffrouw *Marie van Bruelis*, mijn Heer *Toos van Belois*, Ridder, Raadt ons voorz genadigen Heeren in den voornoemde Raat, *Adolf Pot Lieven*, *Jacob vander Welle*, en *Ian . . . . Cornelisz* Poorteren van Zierikzee; met welke Huwelixe Voorwaarden in alle hare punten boven verklaart hebben *Willem van Cats*, op die een syde, Juffrouw *Marie van Bruelis*, met Juffrouw *Avesoete van Vronesteyn*, haar Juffrouw Moeder op die ander syde gesamentlijken en elk bysonder geloest te volkomene en te volbrengene, sonder eenige exceptie of hulp van geestelijken of waarlijken rechte daar jegens te soukene; hebben daaromme gesamentlijken en elk een bysondere hem selve te buyten gedaan en doen te buyten alle Privilegien, hantvesten ofte Costumen, die Landen Steden ofte Perfoonen gegeven sijn, ofte gegeven sullen mogen worden, mitten welken sy hem selven ofte yemant van hem lieden souden mogen behelpen contrarye van desen, en daar toe noch geweest elk bysonder in handen van my Notaris hier ondergeschreven in die stad van eede, dat wittelijk stipulerende hier jegens niet te doen, noch te doen doene by hem selven of ymants anders; waar op en al dat voorz staat hebben die voornoemde *Willem van Cats*, voor hem selven en mijn Juffrouw *Avesoete van Vronesteyn*, en Juffrouw *Maria van Bruelis*, haar dochter voor haar beyden, en daar toe voor al die geene, die te doene sullen mogen

gen hebben begeert van my Notaris hier ondergeschreeve gemaakt te hebben een ofte meer openbare Instrumenten.

Lett. S.

Alle den geenen, die desen jegenwoordige sullen sien; Wy Deken en Cappittel der Kercke van Ste. Servaas maken kennelijk, dat wy gegeven hebben, en geven kracht desen jegenwoordigen Heer *Willem van Cats* (als Man van Vrouwe *Maria van Bruelis*, *Anthonis* dochter) de derde part van alle de Thienden naar beschreven; te weten van twee en een half gemeten in Reymers wale, en van een festepart der thienden vande Moer, Item van twee en een half gemeten Thienden gelegen in Yerseke. Item van vyf-en-seventich Roeden die wylen Heer *Bondewyn van Terske*, gekoft heeft van *Hendrik en Willem van Nyekerke*, Item van een half gemet min twaalf Roeden, en een half in Zoute, Item van anderhalf gemet in Loedyck; Item van twee-en-estich en een halve Roede in Lodyck, benede Lodenfchelde Beoiften Bade en Varnoutffe. Item van Vyfhondert Roeden in Schouwdee, Item van anderhalf gemet in Nyekerke, Item van twee hondert Roeden, in Niculant ter culture gebracht door wylen Heer *Niclaas Hervink*, Ridder, in plaats genaamt Kleetverlies, voor de Parochie van Onderdingen en Hincenoort, welk derden deel der voorfsz Thienden by overlyden van *Anthonis van Bruelis*, gekomen sijn en gesuccedeert op Vrouwe *Maria* sijn dochter, te houden van ons, en van onse voorfsz Kerke, voor een jaarlicx pension van twee schellingen en een denier, oude goede en wettelijke Hollants, aan onsen Booden van den Lande van Zeelant, tot het collecteren van onse pensioenen gestelt, ingaande alle jaren op den dach van Sint Louris den Martelaar, op pene van verlies den thienden te betalen, en naar doode van de selve sullen sijn wettige Erven onder de twintich jaren inde voorfsz thienden succederen, mits dat sy die als dan binnen s'jaars daaraan volgende van ons sullen hebben versogt, gelijk sulx gewoonlijk is te geschieden; in orkonde van 't welke wy het Zegel der Kerke aan desen jegenwoordige hebben gehangen. Gegeven in 't jaar ons Heeren duyfent vyfhondert en negene.

Lett. T.

In den name en eeren Godts, sullen vergaderen in den echten en Houwelijken staat die Edele en vrome *Anthonis van Cats Willemfsz.* toekomende Bruydegom ter eenre, en Jonkvrouwe *Maria* dochter van Heer *Abel van Coulfster*, Ridder, Raat Ordinaris van den Hove van Hollandt toekomende Bruyt ter andere, onder sekere Conditie en Huywelijxe Voorwaarden, gemaakt voor byslapen en banden van Huywelijke; Eerste soo brengt die voorfsz *Anthonis van Cats*, tot desen Huywelijke voor sijn Vaderlijke Erve en Moederlijke gifte aan Heerlijke en anderen goederen Landen Thienden en Renten die somme van vier hondert Car. gulde s'jaars, te weten de Heer-

lijkheyt van Simons Polder, gelegen binnen dert Lande van Zuytbevelandt in Zeelant, noch achten-twintich gemeten thienden, gelegen binnen den Lande van Schouwen in die prochie van Noortwel ende Couwerkerk, en Renesse, en noch andere parceelen gemeene met sijn Broeder *Jacob van Cass*, gelegen in den Lande van Duvelandt, Schouwen en Wolfertsdyk; hier jegens hebben die voorfsz Heer *Abel van Coulfster*, en vrouwe *Isabeau Longyn* sijne Huysvrouwe mette voorfsz Jonkvrouwe *Maria*, heur dochter in medegave en tot desen Huywelijke geloofst, en geloven mits desen die somme van hondert en twintich Car. gulde s'jaars, te lossen den penning sestien, die sy hypotequeren sullen op sekere hypoteque, sulx dat die wel verseekert sullen wesen; dies is Voorwaarde en wel ondersproken, dat in 't scheidyden vanden bedde vanden voorfsz Bruydegom ende Bruyt, 't sy daar kinderen sijn ofte geen, die goeden die sy als dan besitten sullen, 't sy dieten Huywelijck gebrocht, henluyden aan bestorven, of by Testamente of andersints aankomen mogen sijn, gedeelt sullen worden half en half, en indien de voorschreve *Anthonis van Cats* overleedt voor de voorfsz Jonkvrouwe *Maria*, sonder wettige blyvende gebeurte agter te laten, ofte indien hy ook wettige gebeurte ofte gebeurten achter liet, en die ook overleden sonder voorfsz wittige blyvende gebeurte achter te laaten, soo is mede Voorwaarden, dat die goeden die by den voorfsz *Anthonis*, achter gelaten sullen worden, of by sijne kinderen, of kintskinderen van sijnder syde gekomen, altyt gaan en succederen sullen aan sijn Jonkvrouwe Moeder, indien sy dan in levende lyve is, en indien &c. aan sijne gerechte Erfgenamen; van gelijken sal ook geschien indien de voorfsz Jonkvrouwe *Maria* overleede voor den voorschreven *Anthonis van Cats*, te weten dat alle de goeden die sy achterlaten sal, of by heuren kint ofte kinderen, en ook kints kinderen achter gelaten sullen worden, hemluyden aangekomen als vooren, erven en succederen sullen op heuren Vader en Moeder, ofte de langst levende van haar beide, en indien sy overleden sijn, op heuren gerechte Erfgenamen; is noch ondersproken en Huywelijxe Voorwaarden, dat indien de voorfsz *Anthonis van Cats* overleede voor de voorfsz Jonkvrouwe *Maria*, sonder eenige blyvende blykende gebeurte by haar gewonnen achter te laten, dat indien gevalle de voorfsz Jonkvrouwe *Maria*, tyt sijne gerechte goeden jaarlijcx heffen en beuren sal haar leven lank geduerende, en &c. langer in rechter duarien hondert en twintich Car. guldens s'jaars, ten ware dat die selve kindt ofte kinderen al overleeden voor de voorfsz Jonkvrouwe *Maria*, sonder blykende gebeurte achter te laaten, soo soude indien gevalle die voorfsz duwarye weder kommen, en wesen ter voorfsz somme van hondert en twintich Car. guldens s'jaars. Is ook Voorwaarde, dat in 't scheidyden van den bedde elck behouden sal die Kleederen, Klenodien, Juwelen, Boeken, Harnasch, Paarden, tot sijne lyve, en aan sijn zyde behoorende. Aldus gedaan en gestooten den eersten February anno 1539. *Sislo Curia Hollandia.* Onderteykent *N. van Coulfster.* *Anthonis van Cats.*

COPIER

C O P I E R.

115 **D**IRK COPIER, *Roelofs*soone, kwam met Hertog *Willem van Beyerem* in Holland wonen, alwaar hy troude *N. N.* en wan

HENRIK COPIER, Huysgenoot van Hertog *Willem* voorz; anno 1404. en 1412. hy was naderhand Secretaris van den selven Hertog, en troude anno 1410. *Eva Wermbouts*, *Engelberts* dochter, wiens broeder mede Clerq of Secretaris was van den voorz Hertog, en genobiliteerd wierde; hy stierf anno 1423. en wan

Dirk Copier, die ongehout in den Oorlog stierf.

Jacob Copier, volgt.

Geertruyt Copier, hadde te man *Simon van Toll*, soone van *Frederik van Toll*, *Schiltknappe*, en van *Elisabeth van Boshuyzen*, nalatende kinderen.

JACOB COPIER, Soone van *Hendrik Copier*, en van *Eva Wermbouts*, verkreeg de Hofstede van Tol by Coudekerk; hadde eerst getrouwt *Agatha van Oudegeim*, uyt het Stigt van Utrecht, en daar na *Lijsbeth van Cuynder*, uyt den verdronken Waart in Zuylt-holland; hy leefde anno 1477. en stierf seer oud; nalatende by d'eerste Vrouw,

Hendrik Copier, stierf ongehout.

Elisabeth Copier, hadde te man *Willem van Boshuyzen*, Ridder, soone van *Willem van Boshuyzen*, en van *Elisabeth van Noorde*; hy stierf anno 1518. sy anno 1505. nalatende verscheide kinderen.

Barbara Copier, had anno 1473. te man *Mee-*

ster *Willem van Barendregt*, Raad in den Hage; hy stierf anno 1527. sonder kinders.

Van het tweede bedde,

Jacob Copier, volgt.

JACOB COPIER, soone van *Jacob Copier*, en van *Elisabeth van Cuynder*, geboren anno 1470. kocht de Heerlijkheid van Calslagen by Leyden, anno 1507. besat mede 't Huys te Tol by Leiden; troude *Margareta van Roon*, dochter van *Pieter*, Heer van Roon, en van *Anna van Grave*, uyt een van de oudste Edele Geslagten in 't quartier van Leuven in Brabant; hy stierf van een kwetsure, gekomen van 't hollen van een wagen, anno 1532. oud 62. jaren; Sy hadde daar na noch twee mans, namentlijk *Zeger van Alveringen*, Ridder, Heer van Hofwegen, Rekenmeester in den Hage; en Meester *Evarard Nicolai*, President van den Hogen Rade te Mechelen; sy stierf anno 1555. en wan

Jacob Copier, volgt.

Lijsbeth Copier, hadde te man *Mr. Steven van den Berg*, Raad en Threforier van den Prince van Orangien voor de troublen; hy stierf gevanke-lijk te Breda, anno 1568. sy lange te vooren, nalatende *Anna van den Berg*, die te man hadde *Jan*

de Coene, Drost van Hoogstraten.

Margareta Copier, troude eerst *Mr. Joachim Polites*, Griffier van Antwerpen, geboren vander Goes in Zeeland; daar na *Mr. Willem Martini*, Raad van Brabant in den Hage; sy stierf sonder kinders anno 1597.

JACOB COPIER, soone van *Jacob Copier*, en van *Margareta van Roon*, was Heer van Calslagen en Tol, en verkocht het eerste aan *Hugo Mierop*, *Cornelis* soone, en het ander aan *Arent van Dorp*; hy week anno 1567. mede uyt den Lande om de troublen, en wiert namaals Rekenmeester in den Hage; stierf te Antwerpen, gedurende de belegeringe anno 1584. hadde te wyve *Maria van Swieten*, dochter van *Cornelis van Swieten*, en van *Anna van Borsselen*, *Adriaans* dochter, welke stierf in den Hage anno 1582. en wan

Cornelis Copier, volgt.

Willem Copier, hadde getrouwt *Susanna van Vandrenaars* uyt Hoog-borgongie, stierf sonder kinders.

Margareta Copier, hadde te man Meester *Ian vander Kamme*, Rekenmeester in den Hage, by overgifte van sijn Schoonvader; sy stierven beide anno 1602. nalatende *Ian vander Kamme*, die

troude *Gratiana Gillis*, sonder oir.

Cornelia Copier, troude *Joachim Gillis*, Bur-
gemeester te Breda; sy stierf anno 1603. sijn voorouders waren anno 1518. by opene Brieven van den Keiser *Maximiliaan* genobiliteert.

Anna Copier, troude eerst *Joost Struink* uyt Vlaanderen, sonder oir, daar na *Jacob van Galen*, t'Ouwater.

CORNELIS COPIER VAN CALSLAGEN, Soone van *Jacob Copier*, en van *Maria van Swieten*, Capiteyn, troude *Maria Gillis*, dochter van *Mr. Ian Gillis*, Pensfionaris t'Antwerpen, en liet na

Jacob Copier van Calslagen, troude anno 1617. des Heeren dochter van Aalst in Gelderland.

Cornelis Copier van Calslagen.
Maria Copier van Calslagen.

Het Wapen van Copier is een halve Leeuw van Silver, met een Gulde Kroon op 't Hoof, op een Velt van Keel.

COULSTER.

116 **H**et Huys te Coulster, daar dit Geslagt de naam van heeft, wierd anno 1517. van de Gelderschen verbrand en verdestruuert.

CUNIGONDA VANDER COULSTER, wert vermeldt anno 1370. hadde te man *Maurijn vander Does*, wiens soone, is onseker, alsoo *Maurijn vander Does*, die anno 1351. de partye hielt van Keiserinne *Margareta*, tegens haar soon Hertog *Willem*, en by Brieven van Hertog *Albregt* van den jare 1397. vele van sijne goederen wederom kreeg, volgens het getuygenisse van *Gouthoven* te wyve gehad heeft *Elijabeth van Voorn*, *Albregts* dochter.

WILLEM VANDER COULSTER, was Cancelier van Hertog *Albregt van Beyeren*, Grave van Holland, en wiert anno 1392. gekoren tot Domprooft van Utrecht, en stierf anno 1399. En wert mede te deser tijd vermeldt *N. vander Coulster*, getrouwt aan *Jan*, Heer van Heenvliet en Cattendijk, die anno 1410. stierf; haar moeder was *Weerdenburg* uyt Gelderland, en lieten kinders na.

YSBRAND VANDER COULSTER, naar alle schijn Broeder van *Willem* voorz., leefde anno 1390. hadde te wyve *Maria van Wangewye*, en wan *Willem vander Coulster*, volgt. *Ysbrand vander Coulster*, die tot Dordrecht ging wonen, volgt daar na.

Abel vander Coulster, die een dochter hadde, *Adriana vander Coulster*, die te man kreeg *Willem vander Coulster*, haar voornoemden ooms soone.

WILLEM VANDER COULSTER, soone van *Ysbrand vander Coulster*, en van *Maria van Wangewye*, besat de Hoffstede vander Coulster by Alkmaar, en verkreeg anno 1422. van Hertog *Willem van Beyeren* de Ambachts-heerlijkheyt van Heilo en Oefstom; en liet na

JACOB VANDER COULSTER, Heer van Heilo, anno 1467. hadde te wyve *Hillegond vander Laan*, *Jans* dochter, en wan vier dochters, namentlijk

Maria vander Coulster, Vrouwe van Heilo, dat sy met Coulster ten Huwelijk bragte aan haren man *Pieter van Ruyven*, soone van *Claas van Ruyven*, en van *Judith Pieter Aalbons* dochter; sy stierf anno 1528. seer out, nalatende een erfdochter *Iosina van Ruyven*. Sie *Gouthoven* fol. 162. en 199. alwaar hy sig selfs notoirlijk tegen-

spreekt. *Iosina vander Coulster*, hadde te man *Jacob van Egmont van Merestein*. *Sburge vander Coulster*, troude *Ian vander Mye*. *Willemine van Coulster*, mishylikte haar selven.

YSBRAND VANDER COULSTER, tweede soone van *Ysbrand vander Coulster*; en van *Maria van Wangewye*, stierf anno 1422. leit begraven in de grote Kerk tot Dordrecht in 't hoge Choor, en wan

WILLEM VANDER COULSTER, Rentmeester Generaal van Zuyt-holland; en Castelein van Schoonhoven, anno 1425. stierf anno 1448. begraven by sijn vader; hadde eerst getrouwt de suster van *Abel Pieterz.*, Burgemeester van Dordrecht, welke een soon was van *Pieter Abelfz.*, en van *Adriana vander Tijmpel*, *Jans* dochter, genoemt *Slingeland*; daar na *Adriana vander Coulster*, dochter van *Abel vander Coulster*, *Ysbrands* soone, sijn oom; sy leefde noch anno 1484. hy wan by de eerste Vrouw,

Ysbrand vander Coulster, volgt. *Floris vander Coulster*, stierf sonder kinders. *Gerbrand vander Coulster*, Schepen te Dordrecht, hadde te wyve *Beatrix van Bronkhoven*, anno 1497. hy stierf anno 1519. nalatende 1. *Ysbrand vander Coulster*, Ridder, Castelein op Louvestein, anno 1520. hy bleef doot in den Oorlog tegen de Gelderliche voor Tiel, anno 1531. sonder kinders. 2. *Willem vander Coulster*, stierf anno 1502. nalatende twee dochters, namentlijk *Elijabeth vander Coulster*, stierf anno 1558. hadde te man *Ian van Broekhuysen* uyt Gelderland, en *Catharina vander Coulster*, troude *Willem van Doornik* van Amersfoort. 3. *Adriana vander Coulster*, stierf ongehout. 4. *Catharina vander Coulster*, troude *Ian van Merode*, Heer van Duf-

fel, en wan daar by *Willem van Merode*, Heer van Duffel, die stierf sonder oir, getrouwt aan *Maria Schets*; en *Ysbrand van Merode*, die te wyve nam *Maria van Culenburg*, *Jans* dochter, Ambachts-vrouw van Soeterwoude; haar moeder was *Agatha vander Coulster*, *Willems* dochter. 5. *Beatrix vander Coulster*, was getrouwt geweest, doch stierf sonder oir. 6. *Petronella vander Coulster*, Nonneter Lee, anno 1521.

By de tweede Vrouw,

Beatrix vander Coulster, stierf sonder kinders anno 1512. hadde te man gehad *Iohan Duyk*, *Willems* soone, Heer van Wieldregt en Oudelantsambacht, anno 1472.

YSBRAND VANDER COULSTER, Soone van *Willem vander Coulster*, en van *Pieter Abels* dochter, was Thesaurier van Dordrecht, anno 1477. stierf anno 1483. hadde te wyve *Machtild van Alkemade*, dochter van *Floris van Alkemade*, en van *Agatha van Alkemade*; hyl leefde noch anno 1513. en wan

Willem

Willem vander Coulfster, volgt.

Floris vander Coulfster, Burgemeester tot Dordrecht, alwaar hy anno 1534. stierf; hadde te wyve *Suete van Slingeland*, Otten dochter te Dordrecht, sy stierf anno 1564. oud 80. jaren, en hadden gehad twintig kinders, meest jong gesturven, behalven de volgende, 1. *Floris vander Coulfster*, stierf jongman. 2. *Abel vander Coulfster*, Schepen in Dordrecht, anno 1557. by ongeval 'savonts tot Dordrecht by het Stadhuys verdronken, sonder kinders, en was de leste mans oir van dit Geslagte; hy hadde getrouwt *Hadevy van Bregt*, des Schouts dochter van 's Hertogenbosche. 3. *Otto vander Coulfster*, stierf jongman. 4. *Saris vander Coulfster*, was Priester. 5. *Ysbrand vander Coulfster*, was mede Priester. 6. *Ian vander Coulfster*, Canonik te Dordrecht, week anno 1572. na Ceulen, en stierf aldaar. 7. *Gerbrand vander Coulfster*, Priester, wiert namaals simpel, en stierf anno 1557. te Duren in Gulikkerland. 8. *Elisabeth vander Coulfster*, stierf sonder kinders; hadde te man *Laurens van Bronkhorst*, soone van *Andries van Bronkhorst*, en van *Maria Sonke* te Delft. 9. *Agnis vander Coulfster*, was Nonne te Loosduynen, anno 1559.

Abel vander Coulfster, Ridder, en Raad in den Hage in 't jaar 1512. aan dewelke *Erasmus van Rotterdam* verscheide Brieven geschreven heeft, die gedrukt zyn; Hy was geboren te Dordrecht gelijk mede beide sijne voornoemde broeders, en stierf anno 1540. oud 72. jaren; hy hadde te wyve *Maria Longijn* tot Brussel, en wan daar by drie dochters, namentlijk 1. *Maria vander Coulfster*,

die te man hadde *Authonis van Cats* uyt Zeeland, en Raad in den Hove van Holland; hy stierf anno 1573. nalatende kinderen. 2. *Magtiid vander Coulfster*, hadde te man *Arens de Ieude*, Heer van Hardinxvelt, soone van *Ian de Ieude*, en van *N. vander Dussen*, *Floris* dochter; hy wiert anno 1570. op Louvestein, daar hy Castelein was, van de Geusen dootgeschoten. 3. *Adriana vander Coulfster*, stierf sonder kinders na te laten; hadde eerst te man *Ian van Domselaar*, daar na *Ian Ernytier*, en laastelijk *N. Bastart van Duvenvoorde*. *Abel vander Coulfster* voorz, hadde nog een Bastart dochter *Sibilla vander Coulfster*, die hy gewonnen hadde voor sijn Huwelijk; sy hadde te man *Mr. Ian van Dam*, eerst Griffier van den Hove van Holland, en daar na Rekenmeester in 's Gravenhage; hy stierf sonder kinders anno 1568.

Elisabeth vander Coulfster, troude anno 1512. *Augustin van den Eynde*, Schout van Bergen op Zoom, en Woutmeester van Brabant, sy stierf anno 1533. en hadden te samen *Ian*, *Ysbrand*, en *Anna van den Eynde*.

Margriet vander Coulfster, stierf anno 1520. hadde anno 1510. getrouwt *Gijsbert de Bye* op Gageldonk by Breda, en liet na *Catharina de Bye*, die te man hadde *Ian vander Straten*, en wan *Ysbrand vander Straten*, getrouwt aan *Jenne Swys*, des Presidents dochter van Holland, by dewelke hy na liet *Ian vander Straten*, Gouverneur van Hoogstraten, sonder oir gesturven.

Willemijne vander Coulfster, stierf sonder oir; hadde anno 1506. te man *Frederik van Voorn*.

Mr. WILLEM VANDER COULSTER, Ridder, soone van *Ysbrand vander Coulfster*, en van *Machtild van Alkemade*, beërftde de goederen van Alkemade, na de doot van sijn oom *Floris van Alkemade*, anno 1551. mits dat hy de Toenaam en Wapenen van Alkemade moest aannemen; Hy werde Meester genoemt anno 1497. en was anno 1512. Schout van Leiden; stierf seer oud anno 1533. hadde getrouwt *Iosina van Swieten*, Vrouwe van Opmeer, de Lier, Sevenhuysen, Segwaart, Rijnsaterwoude, dochter van *Adriaan van Swieten*, Ridder geslagen binnen Dordrecht anno 1486. en van *Ottelijne Willems* dochter van *Egmont*, en wan daar by

Floris vander Coulfster, genaamt *Alkemade*, stierf voor sijn vader, in de fleur sijnes levens, van de swetende siekte anno 1530. sonder kinderen na te laten.

Ottelijne vander Coulfster, gefeit *Alkemade*, hadde te man *Floris van Wijngaarden*, Ridder, soone van *Jacob van Wijngaarden*, Ridder, Balliuw van Zuyt-holland, en van *Maria van Duvenvoorde*, *Arenis* dochter; sy stierf voor haar vader, nalatende kinders.

Agatha vander Coulfster, gefeit *Alkemade*, Vrouwe van Opmeer, Rijnsaterwoude, Soeterwoude, Sevenhuysen, Segwaart, de Lier, by versterf, alsoo sy haar vader en moeye overleefde, anno 1565. hadde te man *Ian van Culenborg*, Ridder, Schout van Utrecht, en wan daar by vier dochters, als 1. *Margareta van Culenborg*, deelde de goederen van Rijnsaterwoude, de Lier, Souteveen, en Alkemade; sy hadde te man *Philips*, Heere van Hamale en Moncheaux in 't Land van Luyk, die stierf anno 1557. sy anno 1608. 't Utrecht, en wan drie kinders, *Carel van Hamale*, Heer van Rijnsaterwoude, die voor Lochum anno 1582. ongehout doot bleef. *Anna van Hamale*, hadde te man *Gerard van Borgen*, Heer van Stabroek, sy stierf Weduwe in den Hage

anno 1617. oud 63. jaren, en *Willem van Hamale*, Heer van Moncheaux, overleden anno 1562. hadde getrouwt *Cornelia van Lalayn*, suster van den Grave van Hoogstraten, en van *Rennenberg*, die stierf anno 1610. nalatende *Willem van Hamale*, Heer van Moncheaux en Alkemade, hadde te wyve des Heeren dochter van *Trafignies* in Henegouwen, en *Philips van Hamale*, Heer van Rijnsaterwoude. II. *Johanna van Culenborg*, deelde de goederen van Sevenhuysen en Segwaart, en hadde te man *Caarle van Bourgonge*, Heer van Sommelsdijk, sy stierven beide anno 1582. nalatende twee soonen, als *Herman van Bourgonge*, Grave van Falaix, Heer van St. Anneland, en van Sommelsdijk, (dat hy anno 1613. verkocht aan *Francois van Aarssen*, Ambassadeur der Vereenigde Nederlanden in Vrankrijk,) hadde te wyve *Iolente van Longenal*, des Graven dochter van Busquoy in Artois; en *Ian van Bourgonge*, Heer van Froidmont, Sevenhuysen en Segwaart, die eerste te wyve hadde *Catharina van Oyenbrugge*, Vrouwe van Duras, Weduwe van den Heer van Brigdam sijnen neve; sy stierf anno 1605. nalatende kinders; daar na troude hy op 't Huys te Dorp by Delft, *Ioanna van Gent* van Utrecht, Weduwe van *Frederik van Renesse*,
Aaaaaa 2 Heer

Heervan Dorp, 't welk hy sijn voorz Weduwe haar leven lang gedurende gemaakt hadde. III. *Maria van Culenburg*, deelde de Ambagts-heerlijkheid van Soeterwoude, en hadde te man *Tibrand van Merode*, soone van *Ian van Merode*, Heer van Duffel, en van *Catharina vander Coulfster* hier vooren vermeldt, en wan 1. *Tibrand van Merode*, die te wyve hadde *Geertruyd van Aafwijns*, dogter van den Heere van Brakel; sy hadde een Canonijse tot St. Marien. 2. *Ian van Merode*, Canonik t'Utrecht, stierf Jongman. 3. *Casper van Merode*, stierf Jongman. 4. *Floris van Merode*, Heer van Duffel, troude *Maria van Merode*, Vrouw van Oirschot, sy stierf anno 1604. sonder kinders, makende haar man univiersele erfgenaam. 5. *Gerrit van Merode*, Dom-kanonik

t'Utrecht. 6. *Agnes van Merode*, troude *Carel van Berlo*, Heer van Woestwefel. 7. *Margareta van Merode*, troude *Ian van Waka*, Heer van Bayonville in Luykerland. 8. *Catharina van Merode*, troude *Everard van Waka*, Heer van Veximont, broeder van *Ian* voorz. 9. *Beatrix van Merode*, hadde te man *Frederik van Eynatten*, Heer van Geerdingen. IV. *Florentia van Culenburg*, deelde Opmeer, hadde te man *Iohan van Matenese*, Heer van Matenese en Riviere by Schiedam, soone van *Adriaan van Duvenvoorde*, Ridder, en van *Adriana van Duvenvoorde*, *Gijsbers* dochter; hy overleet anno 1602. sy anno 1618. op den 26. September te Leiden, seer oud, nalatende kinders.

Het Wapen van Coulfster is een klimmende Leeuw van Gout, geharnasfeert van Lafuur, op een Velt van Keel.

C R A L I N G E N.

117 **G**elijc dit Geslagte al voor 140. jaren is uytgesturven, soo sijn ook van jonger broeders uyt het selve gesproten verscheide Geslagten, die mede by faute van mans oir al te niete zyn, welke hier achter vermeldt werden.

WILLEM VAN CRALINGEN, Ridder, vermeldt anno 1374. en anno 1390. by de Heemraden van Rhijnland, als de groote Sluys besteet wierde, hadde te wyve *Christina van Zuytwijk*, Vrouwe van Rodenrijs by Overschie; hy hadde een broeder, genaamt *Ogier van Cralingen*, welke een dochter na liet, met namen *Elburg van Cralingen*, die te man hadde *Arent van Duvenvoorde*, Ridder, soone van *Arent van Duvenvoorde*, en van *Sophia Bugge*, anno 1400. *Willem* voorz wan

Gillis van Cralingen, volgt.

Daniel van Cralingen, Balliuw van Putten.

Dirk van Cralingen.

Margareta van Cralingen, die te man hadde

Gerrit van Heemskerk, Ridder, welke stierf anno 1403. sy anno 1427. nalatende een dochter en een soon.

GILLIS VAN CRALINGEN, Ridder, was anno 1434. Raad in den Hage; hy hadde getrouwt *Sijmonije van Teslingen*, *Dirx* dochter; en wan

Floris van Cralingen, volgt.

Lijsbeth van Cralingen, haddete man *Wouter*,

Heer van Matenese, soone van *Adriaan van Matenese*, en van *Alid van Spangen*.

FLORIS VAN CRALINGEN, besat de Ridderlijke Hofstede van Rodenrijs, anno 1466. hadde getrouwt *Lijsbeth van Cats*, dogter van *Jacob van Cats*, en van *Margareta Oem van Wijn-gaarden*; sy stierf anno 1477. hy liet na

Gillis van Cralingen, volgt.

Machtild van Cralingen, Nonne te Rijns-

burg.

Agnes van Cralingen, Nonne te Koninxvelt.

GILLIS VAN CRALINGEN, *Floris* soone, hadde te wyve *Gerardina van Nyvelt*, *Gerrits* dochter; hy liet onder andere kinderen, die meest jong stierven, na

Floris van Cralingen, volgt.

Hendrik van Cralingen, en

Adriaan van Cralingen; waren beide geest-

lijk.

Maria van Cralingen, was Nonne te Loofduy-

FLORIS VAN CRALINGEN, *Gillis* soone, hadde te wyve *Margarita van Rommervaal* uyt Zeeland; hy leefde anno 1517. en wan een soone,

DOMINICUS VAN CRALINGEN, troude *Maria Poes vander Binkhorst*, maar stierf sonder kinders; hy was de leste mans oir van dese Stamme, omtrent den jare 1540.

Uyt dese Stamme hebben noch geleest **HUGO VAN CRALINGEN**, Ridder, vermeldt anno 1230. en anno 1252.

HUGO VAN CRALINGEN, Ridder, vermeldt anno 1280.

DIRKJE VAN CRALINGEN, *Arents* vrouwe van *Cruningen* in Zeeland, omtrent den jare 1439. sy hadden kinders, en was haar moeder uyt den Huyse van *Hodenspijl*.

CHRISTYNE VAN CRALINGEN, die te man hadde *Dirk van Assendelf*, anno 1450. en hadden kinders.

BART A

BARTA VAN CRALINGEN, haar suster stierf sonder kinders, hadde getrouwt *Bart-
hout van Assendelf*, Ridder, *Diderix* voorz. broeder, haar vier quartieren waren

CRALINGEN.

RODENRYS.

SWIETEN.

BORSSELEN.

JENNE VAN CRALINGEN, die te man hadde *Pieter van Schengen* in Zeeland.

OGIER VAN CRALINGEN, wierd van sommige Monnikken t'Egmont Abt ge-
koren, anno 1494, maar moest wijken aan *Henrik van Wytenhorst*.

N. VAN CRALINGEN, met haar man *Hendrik vander Lek* vermeldt anno 1390.

DANIEL VAN CRALINGEN, hadde getrouwt *Magdalena van Dorp*, dochter van
Cornelis van Dorp, en van *Elisabeth van Almmonde*; sy wierde van hem gescheiden, vermits sijn reu-
keloos leven, en dat hy haar kwalijk handelde, en was te vooren Weduwe van *Willem van Adri-
chum*.

Uyt dit Geslagte sijn van een jonger soon mede gesproten die van *Alphen*, en werden van deselve
vermeldt

FLORIS VAN ALPHEN, diende Hertoch *Willem van Beyeren* met twee paarden, an-
no 1363.

WILLEM VAN ALPHEN, Ridder, gestorven anno 1494.

ELISABETH VAN ALPHEN, hadde te man *Jacob van Dorp*, sonder oir.

DAMAS VAN ALPHEN, leefde anno 1420. hy wan

CORSTIAAN VAN ALPHEN, leefde anno 1430. hadde getrouwt *Lutgard van Swe-
ten*, en liet na

DANIEL VAN ALPHEN, Meeſter-knaap van de Houveſterye, anno 1468. en 1489.
hy hadde drie susters, *Lucia van Alphen*, troude *Gerrit van Assendelf* te Leiden; *Lutgaard van Al-
phen*, hadde te man *Elias van Woudenberg* te Utrecht; en noch eene suster, getrouwt aan *Pieter van
Tol*. Hy hadde getrouwt *Alid van Sweten*, en liet na

JAN VAN ALPHEN, die anno 1482. was Capiteyn op de Vaart tegen die van Utrecht;
sijn vrouw was *Jesyna van Nyvelt*, *Bartholomeus* dochter, die anno 1484: *Dirk van Sweten van
Leyenburg* haren swager noemt, en haar man in den Hage gevangen; hy wan

ALID VAN ALPHEN, die te man hadde *Hendrik van den Bosch*, Casteleyn van Pur-
merende, en liet na een dochter, getrouwt aan *N. vander Boukhorst*, welke wan *Lodewijk van der
Boukhorst*.

Het Wapen van Cralingen is een Rode Sterre met acht hoeken, op een Velt van
Gout; en is het selve by die gene, die van jonger Soonen daar uyt gesproten zyn,
t'elkens in de kleuren verandert, gelijk dan die van *Wateringen* een gelijke Ster-
re voerden van Silver op een Velt van Sabel. Die van *Moerdregt* een Silvere Ster-
re op een Rood Velt, en wert van deselve vermeldt *Jacob van Moerdregt*, Ridder,
met *Hendrik van Moerdregt*, anno 1325. Die van *Starrenburg* een Goude
Sterre op een Root Velt, contrarie als Cralingen; van deselve wert vermeldt *Dirk
van Starrenburg* anno 1330. Die van *Wittelmoort* een Rode Sterre op een Silver
Velt, contrarie als Moerdregt, en wert vermeldt *Gysbert van Wittelmoort*, Rid-
der, anno 1330. Die van *Alphen* een Swarte Sterre op een Silver Velt, contrarie
als Wateringen.

C R O E S I N K.

118 HENDRIK CROESINK, leefde in 't jaar 1400. hadde te wyve *N. Uyttenhage*;
en wan

FLORIS CROESINK, die te wyve hadde *Geerburg van Teilingen*, by dewelke hy twee
soonen wan, namentlijk

Mr. *Jacob Croesink*, volgt.

Floris Croesink, Rentmeester Generaal van

Zuytholland, en daar na van Noortholland.

Mr. JACOB CROESINK, Soone van *Floris Croesink*, en van *Geerburg van Teilingen*,
geboren anno 1414. wierd eerst Rekenmeester in den Hage, en te Mechelen, doe de generale Re-
ken-

A a a a a 3

ken-

kenkamer daar getransporteert was, anno 1474. hy stierf anno 1493. oud 69. jaren, en hadde getrouwt *Maria vander Does* in Zuyt-holland; en wan

Cornelis Croesink, volgt.

Arent Croesink, Dom-canonik t'Utrecht.

Jacob Croesink, hadde te wyve *Maria van Amerongen*, met de Scharen tot Utrecht, alwaar hy in St. Cathrijnen Commanderye leit begraven, en had een soon *Philips Croesink*, Clerq van de Rekenkamer in den Hage, anno 1485.

Barbara Croesink, hadde te man *Lodewijk Quarre*, Ridder te Mechelen, en Thresorier van de Ordre van den Gulden Vliese, en wan *Maximiliaan Quarre*, troude *Maria Tserraats*, die wan *Margareta Quarre*, welke eerst te man hadde *François van Oyenbrugge*, te Mechelen, daar

na *Jan Mutsaert*, ten derden *Jan Pijpenpoy*, Ridder van Brussel, en ten laatsten *Charles Sigoigne*; sy had by den eersten onder anderen *Engelbregt van Oyenbrugge*, eertijts Commis van de Finantien te Brussel, vertrok daar na vermits de troublen na Holland, alwaar hy binnen Delft stierf anno 1611. oud 77. jaren, hadde eerst getrouwt *Anna vander Dorpe*, Meester *Hieronimi* dogter, en hadde daar by *Engelbregt van Oyenbrugge*, en daar na *Maria van Cats* uyt Zeeland.

Ursula Croesink, troude *Henrik Swaaf*, Ridder te Brussel, doch stierf niet langedaar na voor haar vader, anno 1491.

CORNELIS CROESINK, Soone van *Jacob Croesink*, en van *N. vander Does*, wiert Ridder geflagen te Dordrecht, van Koning *Maximiliaan*, anno 1486. was Heer van Benthuyfen, Ambachts-heer van Soetermeer, en d'eerste Lieutenant Houtvester van Holland, volgens de Commissie in date den 28. September 1477. die wy ook deswegen alhier hebben willen laten volgen.

M*aximiliaan* en *Maria*, by der gratien Gods Hertogen van Oostenrijk, van Bourgongien, van Lothrijk, van Brabant, van Styere, van Carinten, van Craan, van Limburg, van Lutzenburg, en van Gelre, Graven van Vlaanderen, van Habsburg, van Artoys, van Tirol, van Bourgongien, Palatijn, en van Henegouwen, van Holland, van Zeeland, van Namen, ende van Zutphen; Markgraven des Heyligen Rijx, en van Bourgongien, Landgraven van Elsatere, Heeren van Vriesland, van Slavonien, van Portenauw, van Salins, en van Mechelen. Allen den genen die desen onsen Brief fullen sien ofte hooren lesen, Saluyt. Alsoo wy met onse andere opene Brieven, gegeven op huyden datum van desen, en om de redenen wille daar inne begrepen, genomen hebben in onse handen onse Officien van Houtvester van Haarlemmerhout, en Opperste-duynmeyer van Noort-holland, mitsgaders ook 't Castelleynschap en bewaarnisse van onsen Huyse en Slotte tot Teylingen, dewijle Hertog *Karel van Bourgongien*, zaliger gedachten, Schoon-vader van ons *Maximiliaan*, en Vader van ons *Maria*, gegeven hadde Heere *Anthonis den Bastart van Bourgongien*, Grave vander Roche in Ardennen, en dat overmits een seekere Jaarlijksche Pensie, die wy met onse voorschreven andere opene Brieven hem, ofte den Heere van Beveren sijnen soone, in den staat van hem daar vooren bewijst hebben, op den Renten, Opkommingen, en vervallen der voorschreven onse Houtvesterye en Opperste-duynmeyerfchap. By dewelke onse an-

dere Brieven wy voorts geordineert hebben, dat onse Stedehouder Generaal van Holland, in der tijd wesende, voortaan zyn sal Houtvester en Opperste-duynmeyer voornoemt, en dat wy daar toe noch stellen fullen een Onder-houtvester, die by onser Commissie de voorschreven Officien regieren, bedienen, en bewaren sel, en sijn residentie houden op onsen voorschreven Slotte en Huyse tot Teylingen, en dat bewaren tot onser behoef, als een Casteleyn aldaar, tot welker Officie van Onder-houtvester, en Casteleyn van Teylingen, daar wy noch niet af voorsien en hebben, ons van noode is te voorsiene van eenen goeden redelikken persoon, nut en bequaam daar toe wesende, die onse voorschreven Duynen en Wildernissen, die lank, wijt en breed gelegen zyn, in sijn selfs persoon dikwils beryden, en onse Hoogheyt en Heerlijckheyt aldaar bewaren mach. Doen te weten, dat om 't goet rapport en aanbrenge, ons gedaan van den persoon van onsen wel geminden *Cornelis Croesink*, Soone van onsen lieven en getrouwen Raad en Meester van onse Rekening in den Hage, Meester *Jacob Croesink*; ook mede hier op gehad 't advijs en goetduncken van onsen lieven en getrouwen, de Luyden van onsen Grooten Raad, en van onsen Finantien, den selven *Cornelis* volkomenlijk betrouwende sijnre wijsheyt, getrouwigheyt, en goede ernstigheyt, gestelt, bevolen, en gemachticht hebben, stellen, bevelen, en machtigen mits desen onsen Brieven, tot der voorschreven Officie van Onder-houtvester, en ook tot den voorschreven Casteleynschap, en be-

bewaernisse van onsen voorschreven Huyse ende Slotte tot Teylingen, daar hy sijne Residentie houden sal; om het voorschreven Officie van Onder-Houtvester, wel en getrouwelijk te bediënen, en te bewaren, eenen yegelijken dien aan hem verfoeken sal, der voorschreven Officien aangaande, goet Wet, Recht en Vonnisse te doen, en te administreren, en voort int bediënen der selver Officie hem hebben en dragen, alles naar uytwijfen onsen voorschreven andere opene Brieven van Ordonnantien, daar af hier boven geroert staat; desgelijcx sal ook de voorschreven *Cornelis* bewaren onsen voorschreven Huyse en Slotte tot Teylingen, tot onsen behoef, alsoo een goet getrouw Casteleyn schuldich is te doen, en daar toe behoort; om al't welcke te doen, en om de onderhoudenisse van hem, sijne Dienaars en Huyfgesin, en om de Peerden en Honden die hy daar op sal moeten houden, de voorschreven *Cornelis* hebben sal sulcke wedden, baten, nutschappen, en profijten, als wy by onse voorschreven andere Brieven daar voor geordineert hebben, en noch daar toe geordonneert en getaxeert werden fullen by den genen, dien wy des by de selve onse andere Brieven gemachticht hebben, daar af den voorschreven *Cornelis* gehouden wert, den behoorlijken Eedt te doen in handen van onsen voorschreven Stadt-houder Generaal en Opper-Houtvester, den Heer *vander Vere*, die wy daar toe comitteren by desen Brieve. Ontbieden daaromme en bevelen den selven Stede-houder, dat den voorschreven Eedt gedaan sijnde, hy van onser wegghen neme in handen onse voorschreven Huys en Slotte tot Teylingen, en dan daar af en desgelijcx vande voorschreven andere Officien boven genoemt, stellende terstont in possessie den voornoemden *Cornelis Croesink*, en hem dier toe late rustelijk en vredelijk besitten en gebruyken onghindert van yemant. Ontbieden voorts den Luyden van onse Finantien, dat sy by onsen Rentmeester van Noort-Hollandt, en ook by den voorschreven Clerck van onse voorschreven Hout-vesterie, nu sijnde, oft namaals wesende, de voorschreven wed-

den, rechten, en profijten totten voorschreven Officie behoorende, en sulckdanighe als by onse voorschreven andere Keuren te hants verklaart staat, en andersints hier naamaals by den genen, dien wy dies by de selve Brieven gemachticht hebben, verklaart werden sal, sy Jaarlijcx tot twee termijnen, en telcken halven Jare van nu voortaan den voornoemden *Cornelis Croesink* doen uyt reyken en betalen. En mi ts overbrenghende ten eersten male vidimus autentick, oft Copie gecollationeert by eenighe van onsen Secretarissen, oft in eenighen van onsen Cameren vande Rekening, en van elken termijne der betalinge Quitantie van den voornoemden *Cornelis*: Wy willen 't gene dat alsoo by elken van hem betaalt wesen sal, geleden werde in 't uytgeven van henren Rekening, daar dat sal behooren, by de Luyden van onser voorschreven Rekening inden Haghe, den welcken wy bevelen alsoo te doene, niet tegenstaande eenighe Ordonnantien oft Mandementen gemaakt, oft te makene ter contrarien. Des t'oorconde, soo hebben wy onse Zegel hieraan doen hangen. Gegeven in onse Stede van Brugge, den acht en twintichsten dach in September, Int Jaar ons Heeren duysent vier hondert seven en tseventich. Aldus geteykent, By mijnen Heere den Hartoghe, en mijn Vrouwe de Hartoginne, daar die Grave van Chimay eerste Camerlinck, die Heere van Wierre, Hooft van den Rade, Meester *Johan le Douls*, President van de Reken-kamer te Mechelen, *Pieter Lankhals*, *Nicolaas de Goudenaal*, en meer andere by waren. *N. Ruiter*. En op de rugge van dese Brieve is geschreven dat hier na volcht: Op ten eersten dach vander maant van December, in int Jaar M. cccc. seven en tseventich, soo dede *Cornelis Croesink*, genoemt int blanck van desen, den behoorlijken Eedt van dat Officie vant Onder-Houtvesterfchap van Noort-hollandt, en vant Casteleynfchap van Teylingen, daar af int selve blank mentie gemaakt is, in handen van mijn Heer *vander Vere*, als Opper-Houtvester van Noort-hollandt, daar ick by was, geteykent *W. Zwieten*.

Hy hadde getrouwt eerst *Maria van Montfoort*, dochter van *Pauwels van Montfoort* te Leiden, Weduwe van *Pieter van Swieten*, daar na *Hillegond van Alkemade*, gesleit van den Woude, dochter van *Ian van den Woude*, en van *Elsabeth Uytenbage*; hy worde begraven ten Preekbeeren in den Hage, in een Capelle, by hem gedaan stigten; en liet na by d'eerste Vrouwe, *Jacob Croesink*, volgt.

Uyt

Uyt het tweede bedde,

Frans Croesink, was anno 1527. Balliuw van

JACOB CROESINK, Heer van Benthuyfen en Soetermeer, soone van *Cornelis Croesink*, en van *Maria van Montfoort*, hadde getrouwt *Sandrina van Cruningen*, Bastart dochter van *Johan*, Heer van Cruningen en Heenvliet; en liet na

Hendrik Croesink, volgt.

Agnes Croesink, troude voor 't jaar 1548. *Otto van Egmont*, Heer van Kenenburg, soone van *Adriaan van Egmont van Mereftein*, en van *Hen-*

poortvliet, en stierf ongehout.

Elisabeth Croesink, stierf sonder kinders, anno 1547. hadde te man *Roelof van Daalem*, alias *van Dongen*, Ridder.

rica Heerman van Oestgeest; Hy was Ridder geslagen te Brussel van Koning *Philips*, anno 1555. wiert daar na Register-Meester van Holland, en stierf anno 1585. nalatende verscheide kinderen.

HENDRIK CROESINK, Heer van Benthuyfen en Soetermeer, soone van *Jacob Croesink*, en van *Sandrina van Cruningen*, was anno 1570. een van de Staten van Holland, hadde te wyve *Anna Bourbonnois*, dochter van *Philips Bourbonnois*, van Mechelen, en van *Iacoba van Teilingen*; en liet na

Jacob Croesink, volgt.

Sandrina Croesink, Vrouwe van Benthuyfen en Soetermeer, na haar broeder, hadde te man *Gerrit van Wijngaarden*, Præfident van den Ho-

ve van Holland, soone van *Hendrik Oem van Wijngaarden*, en van *Ermgard Spruyt van Kriekenbeek*; sy hadden te samen een soon en drie dogters, sy stierf anno 1594. hy anno 1598.

JACOB CROESINK, Heer van Benthuyfen, soone van *Hendrik Croesink*, en van *Anna Bourbonnois*, stierf Jongman de laatste van dese Stamme; en leefde omtrent dese tijt, namentlijk anno 1572. mede noch *N. Croesink*, Nonne ter Lee, die daar na troude aan *Jan B. van Duvenwoorde*.

Het Wapen van Croesink sijn drie Silvere Croesen op een Velt van Lafuur.

C R O N E N B U R G.

119 WILLEM, Bastaart soone van Graaf *Willem van Holland*, die in 't jaar 1345. in den strijd voor Staveren by de Vriesen doot bleef, was Ridder, en verkreeg het Slot en de Heerlijkheid van Cronenburg; hy hadde getrouwt een dochter van Heer *Ian van Polanen en vander Lekke*, die leefde noch anno 1374. doen het Huys te Cronenburg by die van Utrecht verdestruert wierde. Van desen *Willem* getuygd den vermaarden History-schryver *Froissard* in sijn leste Boek, cap. 76. en 77. dat hy met Heer *Daniel van Merwede*, de principaalste toeraders waren aan Hertoch *Albregt van Beyeren*, om den Oorloch op de Vriesen aan te nemen, anno 1396. gelijk geschiede; en dat daarom op desen Heer *Willem* de Hollandse Juffrouwen seer gestoort waren, als vresende, dat hare mannen en soonen in den strijd tegen de Vriesen doot souden blijven, gelijk 50. jaren te vooren anno 1346. by Staveren was geschied, met groote nederlage van den Hollandsen Adel; hy liet na

Hendrik van Cronenburg, volgt.

Gijsbert van Cronenburg, Ridder.

Willem van Cronenburg, Ridder.

Ian van Cronenburg, Ridder, Heer van Loenen, was anno 1394. Houtvester van Holland, anno 1407. Castelein van Heusden, en anno 1410.

in 't beleg voor Gornichem.

Elisabeth van Cronenburg, die te man hadde *Floris van Alkemade*, Ridder, soone van *Isbrand van Alkemade*, Ridder, en van *Alijd Ians dogter van Poelgeest*; hy wiert anno 1421. in Vrieland verslagen.

HENDRIK VAN CRONENBURG, soone van *Willem van Cronenburg*, en van des Heeren dochter *van Polanen*, was Marschalk van 't Nederstigt van Utrecht; wert Ridder geslagen van *Vrouw Iacoba*, in den strijt by Alphen, anno 1426. was mede met Hertoch *Albregt* op de Vriesen anno 1396. hadde getrouwt *N. van Heemskerk*, en liet na

Hendrik van Cronenburg, volgt.

N. van Cronenburg, die te man hadde *Amelis*

van *Aamstel van Mijnden*, die Cronenburg van sijn voorz schoonbroeder kogte.

HENDRIK VAN CRONENBURG, soone van *Hendrik van Cronenburg*, en van *N. van Heemskerk*, leefde anno 1443. en 1456. hadde getrouwt *N. vander Eem* uyt het Stigt van Utrecht; en liet na

Ian van Cronenburg, Adhærent van Jonker *Frans van Brederode*, anno 1490. en daarom ge-

bannen, en sijne goederen geconfisqueert.

Claas van Cronenburg, volgt.

CLAAS VAN CRONENBURG, Soone van *Hendrik van Cronenburg*, en van *N. vander Eem*, hadde getrouwt *Heilwig van Clootwijk*, en liet by deselve na

HENDRIK VAN CRONENBURG, die ten huwelijk hadde *Geertruyd van Sandwijk*, welke geen soonen, maar alleen dochters nagelaten heeft.

Het Wapen van Cronenburg is de twee onderste Derdedelen een Velt van Lafuur; en in het bovenste derdedeel het Wapen van Henegouwen, zynde vier klimmende Leeuwen.

C U Y C K

CUYCK van MIEROP.

120 Sie van dit Geslagte hier onder op de Letter M. onder den tijtel van *Mierop*.

C U Y L.

121 't Slot of Huys van die van Cuyll heeft gelegen buyten Vianen, waar van men anno 1540 noch de fondamenten en muiren heeft konnen sien; waar van die van 't Geslagte van Cuyll noch de Naam en Wapenen voeren.

FLORIS VAN CUYLL, Ambachts-heer van Kijfhouk, vermeldt anno 1256. hadde getrouwt *Maria Wits*, en liet na

FLORIS VAN CUYLL, Ambachts-heer van Kijfhouk, troude *Aletta Samenkopers*; en wan

Floris van Cuyll, volgt.

| *Hendrik van Cuyll*.

FLORIS VAN CUYLL, *Floris* soon, Ambachts-heer van Kijfhouk; hadde te wyve *Jennette van Ouphen*, en wan

Herbrecht van Cuyll, volgt.

Reymborg van Cuyll, hadde te man *Cornelis* | *Oem van Wijngaarden*, Schepen in Dordrecht,

| by welke sy wan *Jennette van Wijngaarde*.

HERBRECHT VAN CUYLL, *Floris* soon, Ambachts-heer van Kijfhouk, en St. Antonis Polder, Dijkgraaf van Swijndregt, had getrouwt *Margareta Boems*, en liet na

FLORIS VAN CUYLL, Ambachts-heer van Kijfhouk, Cort en Molen-ambacht, Dijkgrave van Swijndregt, Waardeyn van Keyfers Munte binnen Dordrecht; hadde eerst te wyve *Maria van Buyten*, en naderhand *Iosina van Cromenie*; hy wan by de eerste Vrouwe,

Herbregt van Cuyll, welke te wyve hadde *Quirina Ians* dochter, by dewelke hy wan *Floris van Cuyll*, die getrouwt hadde *Cornelia van den Boom*, nalatende *Floris van Cuyll*, getrouwt met *Margareta Bondewijns vander Voren*.

| *Albregt van Cuyll*, volgt.

Uyt het tweede Huwelijk,

| *Johanna van Cuyll*.

Margareta en *Maria van Cuyll*.

ALBREGT VAN CUYLL, *Floris* soon, Schroy-heer binnen Dordrecht, Ambagts-heer van 't Cort en Molen-ambagt, troude *Margareta van Belois*; en wan

Johan van Cuyll, volgt.

| *Ida van Cuyll*.

JOHAN VAN CUYLL, *Albregts* soone, Ambagts-heer van Cort en Molen-ambagt, Heemraat van Swijndregt, hadde eerst te wyve *Rochetta van Cranenburg*, daar na *Elisabeth van Grijskerk*; en liet na van 't eerste bedde,

Albregt van Cuyll.

Herbregt van Cuyll.

Van het tweede bedde,

• *Joris van Cuyll*, volgt.

| *Maria van Cuyll*, geboren anno 1605. hadde te man *Gaspar Parduyn*, sy stierf anno 1667. hy anno 1644.

JORIS VAN CUYLL, *Ians* soone, geboren anno 1603. hadde te wyve *Iosina de Weert*; hy stierf anno 1682. en liet na

HENDRIK VAN CUYLL, geboren anno 1654. troude *Cornelia vander Linden*, en wan *Johan* en *Iosina van Cuyll*.

Het Wapen van dit Geslagte is een Silvere Leeuw, geharnasseert van Lazuur, op een Velt van Keel.

V A N D E R D O E S.

122 Dit Geslagte is oorspronkelijk uyt Rhijnland, alwaar als noch is het oude Adelijke Huys ter Does, en sijn de Heeren desen naam voerende al bekend en in aansien geweest omtrent den jare 1300.

MAURYN VANDER DOES, Raad van Graaf *Willem van Holland*, anno 1326. die getrouwt hadde *N. van Aamstel van Mijnden*, wiens vader een broeder was van *Wouter van Aamstel van Mijnden*, beide soonen van *Amelis van Aamstel*, die de eerste de goederen van Mijnden besat. Desen *Maurijn vander Does* wert in een Handvest van 't jaar 1326. genoemd Voogt van de kinderen

B b b b b

van

van Heer *Wouter* zijnen oom, Heeren *Amelis* soone van *Mijnden*; hy liet by zijn Huysvrouwena,

DIRK VANDER DOES, Schiltknaap, hadde te wyve *Clementia van Santhorst*, *Philips* dochter; en wan

Maurijn vander Does, volgt.

Hugo vander Does, volgt daar na.

Elisabeth vander Does, getrouwt met *Jacob van den Woude en Warmont*, Ridder, sonder oir.

MAURYN VANDER DOES, Soone van *Diderik vander Does*, en van *Clementia van Santhorst*, hield de partye van Keiserinne *Margareta*, jegens haren soon Hertog *Willem*, anno 1351. maar versoende daar na met hem, en reet met drie paarden onder den Heer van Brederode, in den Oorlog van Utrecht, anno 1354. doen hy by Ouwater gevangen, en op groot rantsoen gestelt wierde, so dat hy vele van zijn goederen verkopen moest, maar Hertog *Albregt* verleende hem wederom andere, by brieven van 't jaar 1397. hy hadde getrouwt *Lijsbeth van Voorn*, *Alberts* dochter; en wan

Maurin vander Does, volgt.

Willem vander Does, was Abt van Middelburg.

Badeloge vander Does, Abdisse ter Lee; gestorven anno 1411.

MAURIN VANDER DOES, *Maurins* soone, en van *Lijsbeth van Voorn*, hadde eerst getrouwt *N. van den Woude*, daar na *Alijt*, Heeren *Foyen* dochter van *Dochem*, Ridder; en wan by de eerste

Willem vander Does, troude *Maria van Nyen-vliet*, by dewelke hy een dochter wan, ongetrouwt gestorven, anno 1436.

Dorothea vander Does, hadde getrouwt *Willem van Everingen vander Maalstede* uyt Zeeland.

Magtild vander Does, Abdisse ter Lee, gelijk haar moeye, stierf anno 1441.

N. vander Does, getrouwt met *Floris van Alkemade*.

van Dordregt, en Balliuw van Zuyt-holland; hy stierf seer oud anno 1480. en hadde getrouwt *Johanna*, dochter van *Noyde van Amerongen*, Burgemeester te Dordregt, en wan drie kinderen, namentlijk *Maurijn*, die anno 1468. voor zijn vader stierf; *Alijd* stierf kort na haar Huwelijk; en *Lijsbeth* was Nonne in St. Agnieten Clooster te Dordregt.

Foeje vander Does, die de Ridderlijke Hofftede en goederen vander Does besat; hy hadde getrouwt *Haasjen van Barendregt*, doch stierf sonder oir.

By de tweede Vrouwe,

Diderik vander Does, was anno 1446. Schout

HUGO VANDER DOES, tweede Soone van *Diderik vander Does*, en van *Clementia van Santhorst*, hadde anno 1345. te wyve *N. Saayt vander Leede*, voerende drie Silvere Rofen op een Velt van Sabel; en wan

Diderik vander Does, volgt.

Maurin vander Does, hadde getrouwt *Cunigonda vander Coulfster*, en wan daar by eenen soone,

Jan vander Does, die te wyve hadde *Judith van den Hoorne*, 't welk een Edel geslagt is geweest omtrent Leiden, doch stierf sonder oir.

DIDERIK VANDER DOES, Soone van *Hugo vander Does*, en van *N. Saayt vander Leede*, hadedgetrouwt *Henrica van Heenvliet*, en wan

Hendrik vander Does, volgt.

Arent vander Does, was Deken van de Collegiale Kerke van St. Pancrâas te Leiden, stierf anno 1426.

Alijd vander Does, hadde te man *Dirk van Zijl*, Schiltknape, die stierf seer oud anno 1480. nalatende kinderen.

HENDRIK VANDER DOES, Soone van *Diderik vander Does*, en van *Henrica van Heenvliet*, hadde getrouwt *Magtild Franken Isaax* dochter te Vlaardinghen, stierf anno 1426. nalatende

Diderik vander Does, volgt.

Vrank vander Does, hadde negen dochters, onder anderen *Jenne*, die te man hadde *Adriaan vander Mye*, en *Catharina*, die troude *Philips Nagtegaal den Jongen*; sy stierf seer oud anno 1509.

Ian vander Does, was Kellenaar in de Abdye van Egmont, anno 1481. Abt gekoren, maar

't Hof van Holland ordeneerde tegen hem Heer *Jordaan van Driel*.

Elisabeth vander Does, stierf anno 1474. seer oud, en had eerst te man *Pieter van Rijswijk*, die stierf anno 1426. daar na *Arent Heerman van Oestgeest*.

Ienne vander Does, stierf anno 1485. hadde getrouwt *Philips Nagtegaal den Ouden*.

DIDERIK VANDER DOES, Soone van *Hendrik vander Does*, en van *Machtild Franken*, stierf anno 1461. hadde eerst getrouwt *Magtild van Oudshoorn*, die stierf anno 1439. daar na *Elisabeth van Mateneste*, overleden anno 1469. hy wan by d'eerste Vrouw,

Willem vander Does, leefde anno 1463. hadde te wyve *Henrica van Poelgeest*, en hadde by haar drie dochters, als 1. *Adriana vander Does*, getrouwt met *Ian van Lokhorst* uyt het Stigt van Utrecht, hy stierf anno 1535. nalatende een soone, sy anno 1555. oud 84. jaren. 2. *Henrica vander Does*, hadde te man *Jacob Heerman van Oestgeest*, en

wan kinders. 3. *Margareta vander Does*, hadde te man *Willem Stoop* tot Leiden, en stierf sonder kinderen.

Jacob vander Does, volgt.

Magtild vander Does, stierf anno 1507. sonder oir, en hadde getrouwt *Adriaan van Poelgeest*, Ridder.

Mag-

Magtild vander Does de jonge, troude Mr. *Diderik van Sweten*, Raad in den Hove van Holland; sy stierf anno 1529. oud 93. jaren.

Agatha vander Does, getrouwt met *Symon van Sweten*, *Frederiks* soon, Drossard van Gornichem, anno 1490. en daar na Balliu van Voorn, hadden kinders.

By de tweede Vrouw;

Adriaan vander Does, van dewelke naderhant sal gesproken werden.

Catharina vander Does, Nonne te Koninxvelt.

Lijsbeth vander Does, Nonne te Loosduynen, maar vertrok daar uyt, vermits de oneenigheid en kwade regel van 't voorz. Klooster, en bleef te Leiden wonen.

JACOB VANDER DOES, Soone van *Diderik vander Does*, en van *Magtild van Oudshoorn*, besat het Huys en de goederen ter Does, hadde getrouwt *Alijd van Zijl*, *Gerrits* dochter, Ridder, en wan

Dirk vander Does, stierf jongman.

Hendrik vander Does, volgt.

Margareta vander Does, Nonne te Koninxvelt.

N. vander Does, wiert in 't jaar 1492. Nonne

ter Lee.

Magtild vander Does, hadde eerst te man *Jacob van Dorp*, daar na *Gerrit van Hoogwoude*, Heer van Blokland by Gornichem, die stierf anno 1526.

HENDRIK VANDER DOES, Soone van *Jacob vander Does*, en van *Alijt van Zijl*, was anno 1518. Schout te Leiden, hadde eerst getrouwt *Adriana van Bosbnyfen*, daar na *Catharina de Vriese*, die stierf anno 1554. hy wan by d'eerste Vrouwe,

Jacob vander Does, volgt.

Vos, Raad van den Heere Prince van Orange; en had daar by onder anderen *N. de Vos*, die troude *Zeger de Rollé*, Capitein, stierf anno 1611. en *N. de Vos*, getrouwt met *N. de Hertoge*, Heer van Osmale.

Alijt vander Does, hadde te man *Adriaan van Haamstede* in Zeeland, en wan drie dochters.

Catharina vander Does, hadde getrouwt *Gerrit van Roon*, Balliuw van Putten, en wan kinders.

By de tweede Vrouwe,

Dirk vander Does, stierf binnen Haarlem, sijne beenen afgeschoten zynde gedurende 't Beleg, anno 1573. hy hadde getrouwt *N. van Alveringen*, *Zegers* dochter, Ridder, Heer van Hofwegen, en wan daar by een dochter *Anna vander Does*, die te man hadde *Hendrik de*

JACOB VANDER DOES, Soone van *Hendrik vander Does*, en van *Adriana van Bosbnyfen*, was Raad van den Heere Prince van Orangie, en Gouverneur van Leiden, neffens den Heer van Noortwijk, gedurende het tweede beleg, anno 1574. sy stierf subitelijk te Roon by Dordregt, anno 1577. hadde eerst getrouwt *Lijsbeth van Renesse van Moermont*, Weduwe van *Vincent van Wulven*; sy stierf in 't kinderbedde, anno 1541. daar na *Clara van Adrichum*, dochter van *Pieter van Adrichum*, de leste mans oir van dat Geslagte, overleden anno 1528. en van *Alijd Ramp* van Haarlem; sy stierf 10. jaren voor hem, anno 1567. en lieten na

Adriaan vander Does, troude anno 1584. *Cornelis*, Heer vander Mijle by Dordregt, eertijts Castelein en Capitein vander Goude, hy stierf sonder kinders te Leiden anno 1605. oud 68. jaren; sy anno 1617. in den Hage, oud 69. jaren.

Catharina vander Does, stierf ongetrouwt anno 1584.

Hendrik vander Does, stierf ongetrouwt anno 1573.

Maria vander Does, troude *N. van Lanskroon* uyt het Stigt van Utrecht, Balliuw van den Hage, sy stierf in de kraam te Noortwijk, anno 1587.

nalatende eenen soone *Jacob van Lanskroon*, geboren anno 1585. die anno 1615. troude *Elisabeth vander Mijle*, Vrouwe van Kijfhoek en Dubbeldam.

Arent vander Does, was in den Oorlog, en verdronk anno 1574. oud 21. jaren.

Philips vander Does, stierf ongehout in den Oorlog voor Nuys op den Rhijn, anno 1586. oud 22. jaren.

Willem vander Does, stierf mede in den Oorlog oud 21. jaren.

Pieter vander Does, volgt.

PIETER VANDER DOES, Soone van *Jacob vander Does*, en van *Clara van Adrichum*, besat het Huys ter Does, en was Dijkgraaf en Balliuw van Rhijnland, Schout van Leiden, en Admiraal van Holland; hy stierf op den Zeetogt na St. Thomas Eiland, zynde Generaal van de Armade, anno 1599. oud 37. jaren, hy hadde getrouwt *Philippote van Duvenvoorde*, dochter van *Jacob van Duvenvoorde*, Heer van Warmont, en van *Henrica van Egmont*, en wan

Henrica vander Does, Vrouwe van 't Huys vander Does, geboren in September 1589. troude anno 1610. *Adriaan*, Heer van Mateneste, Riviere en Opmeer.

ADRIAAN VANDER DOES, jongste soone van *Diderik vander Does*, gewonnen by desselfs tweede Huysvrouwe *Lijsbeth van Mateneste*, was Rentmeester van de Abdy van Rhijnsburg, in plaats van *Hugo van Swieten*, anno 1481. hy stierf anno 1502. hadde eerst getrouwt *Lijsbeth van Cats*, Weduwe van *Floris van Cralingen*; sy stierf anno 1477. daar na *Geertruyd van Romerswaal* beide uyt Zeeland; hy wan

Lijsbeth vander Does, troude eerst *Johan Ruyg- | rok vander Werf*, daar na *Willem van Rommers- | waal*,
Bbbbbb 2

waal, Balliuw van Rotterdam, en hadden kinderen.

Diderik vander Does, volgt.

By de tweede Vrouw,

Ian vander Does, stierf te Mechelen anno 1529. van de swetende siekte sonder oir.

Adriaan vander Does, Rentmeester van de Abdye ter Lee, daar sijn suster Abdiffe was; hy stierf sonder oir seer oud anno 1563.

Philips vander Does, stierf Jongman in den Oorlog tegen de Francen.

Margareta vander Does, Staatjuffrouw by de Douairiere van Hertog *Carel van Bourgondien*, en vermaard om haar schoonheits wille; hadde

DIDERIK VANDER DOES, Soone van *Adriaan vander Does*, en van *Lijsbeth van Cats*, was Heer in Cattendijke en Stavenisse in Zeeland, Dijkgraaf en Balliu van Rhijnland, troude *Iosina van Zuylen*, erf-dochter van *Wernaart*, Heer van Noortwijk by Leiden, en wan

Iohan vander Does, volgt.

Lijsbeth vander Does, genoemd van *Clevendam*, hadde te man *Nicolaas van Borsselen* in Zeeland, en wan een dochter *Maria van Borsselen*, die troude haar ooms soone *Adriaan vander Does*.

Wernard vander Does, Heer in Cattendijk, Rentmeester van Lewenhorst na sijnen oom; stierf sonder kinders anno 1565. hadde te wyve *Lijsbeth*, dochter van *Ios Dever van Mijden*.

Iob vander Does, Balliu van St. Martensdijk in Zeeland.

Anthonis vander Does, stierf ongehout in den

JOHAN VANDER DOES, Heere van Noortwijk, soone van *Diderik vander Does*, en van *Iosina van Zuylen*, hadde eerst getrouwt *Willemina van Schagen*, sonder oir; daar na *Anna van Nyenrode*, erf-dochter van *Frans van Nyenrode*, en van *Ioanna van Zuylen* t'Utrecht; sy stierven beide anno 1550. nalatende eenen erf-loon,

JOHAN VANDER DOES, Heer van Noortwijk en in Cattendijk, geboren anno 1545. wiert Register-meester van Holland, Raad in den Hogen Rade, en Curateur van de nieuwe Academie van Leiden; is seer vermaard geweest om sijn geleertheid in de Poesije en Latijnsche tale; gelijk sijn gedrukte schriften sulx getuygen; hy troude anno 1564. oud maar 19. jaren op 't Huyster Haar by Utrecht, *Lijsbeth van Zuylen*, dochter van *Diderik*, en van *Iosina van Drakenburg*, hy stierf anno 1604. den 8. October oud 59. jaren, en wan

Iohan vander Does, mede seer geleerd in de Latijnsche en Griexse talen; heeft de Historie der oude Graven van Holland beginnen te schryven; stierf Jongman voor sijn vader, t'huys gekomen zynde uyt Ongaryen anno 1596. out 26. jaren begraven in den Hage.

Anna vander Does, hadde te man *Caspar van Eeussum*, Heer van Nyenoort, Drossart van Coevorden.

Ioris vander Does, woonde te Constantinopelen, en stierf daar na op de Zee-reyse met den Admiraal vander Does, anno 1599. oud 25. jaren onghelykt.

STEVEN VANDER DOES, Heer van Noortwijk, soone van *Iohan vander Does*, en van *Lijsbeth van Zuylen*, was geboren in den jare 1576. en Raad in den Hove van Holland; hy troude *Anna van Eeussum*, suster van sijn voorfz schoonbroder, en liet na

Iosina vander Does, troude anno 1618. N. van *Watervluet*, Heer van Ellewoutsdijk geboren vander Goes.

Iohan vander Does, jong gesturven.

WIGBOLT VANDER DOES, Heer van Noortwijk, soone van *Steven vander Does*, en van *Anna van Eeussum*, was Generaal van de Artillerie der Vereenigde Nederlanden, en Gouverneur van Sluys in Vlaanderen, beschreven in de Ridderchap en Edelen van Holland zedert den jare

te man eerst *Gillis van Rulijn*, Heer van Brye in Henegouwen, daar na *Diderik van Poelgeest*, Ridder; sy wan by den eersten *Margareta de Rulijn*, die te man hadde *Jacob Cabeljauw* van Gent; en wan *Jacob Cabeljauw*, die anno 1572. den Briel mede hielp beklimmen; was daar na Gouverneur van Alkmaar, gedurende de belegering in 't jaar 1573.

Cornelia vander Does, Nonne te Rhijnsburg.

Lijsbeth vander Does, Nonne te Rhijnsburg.

Lijsbeth vander Does de jonge, Nonne te Koninxvelt.

Ienne vander Does, Abdiffe ter Lee, of Lewenhorst, overleden seer oud gedurende het beleg voor Leiden, anno 1574.

Oorlog.

Adriaan vander Does, hadde te wyve *Digna Gout*, suster van *Willem Gout*, Ontfanger Generaal van Holland, en wan *Adriaan vander Does*, Dijkgraaf en Balliu van Delfland en Schiedland, troude *Maria van Borsselen* sijn nichte voorfz, en wan drie dochters, 1. *Maria vander Does*, die troude *Ian van Gelmen* uyt Luykerland, en wan *Willem*, *Ian*, *Jacob*, en *Albert van Gelmen*. 2. *Iosina vander Does*, was Nonne ter Lee. 3. *Digna vander Does*.

Steven vander Does, volgt.

Frans vander Does, Canonik t'Utrecht, geboren anno 1577.

Wernard vander Does, stierf Jongman op Zee, anno 1605.

Ienne vander Does, stierf ongetrouwt anno 1601. out 21. jaren.

Diderik vander Does, Schepen t'Utrecht, geboren anno 1580. hadde getrouwt *Geertruyt van Rheede*, 's Heeren dochter vander Horst, en wan *Iohan vander Does*, Heer van Berkestein, cen van de Heeren Edelen en Ridderchappe 's Lands van Utrecht.

Dirk vander Does, getrouwt met *N. Dwyk*, sonder kinderen.

Wigbolt vander Does, volgt.

jare 1642. troude *Anna van den Kerkhove*, dochter van den Heer van Heenvliet, die Houtvester van Holland was; en liet na

Anna vander Does, troude *Philips de Zoete de Lake van Vellers*, Heere van Zeventer, wegens de Ridderfchap en Edelen van Holland Gecommitteerd in den Raad van State.

Elisabeth vander Does, jong gestorven.

Steven vander Does, volgt.

Johan vander Does, Ritmeester van een Compagnie Paarden.

Iofina vander Does, troude *Willem van Wisse-naar*, Heer van Sterrenburg, Ambassadeur van den Staat der Vereenigde Nederlanden aan 't Hof van Vrankrijk.

Willem vander Does, jong gestorven.

Elisabeth Willemina vander Does, jong gestorven.

STEVEN VANDER DOES, Heer van Noortwijk, Offem, soone van *Wigbolt vander Does*, en van *Anna van den Kerkhove*, troude *Louise de Taillefer de Moriaq*, en wan *Wigbolt vander Does*. | *Ian vander Does*.

Het Wapen vander Does sijn negen Rode Ruyten, vijf onder en vier boven, op een Velt van Gout; Dog is in Zuyt-holland mede een Geslagt geweest van deselve naam, maar voerende een ander Wapen, namentlijk een Gouden Leeuw in een Root Velt; van welk Geslagte onder anderen geweest is *Philips vander Does*, Camerling van Vrouwe *Jacoba van Beyerem*, Gravinne van Holland, welke getrouwt hadde *Heylwich*, Heeren *Jans* dochter van *Roosendaal*, Ridder tot Dordrecht, waar mede hy behylikte de Ambachts-heerlijkheydt van Heer-jans-dam met de Thienden, en liet na *Bartholomeus vander Does*, Heer van Heer-jans-dam, Dijkgrave van Swijndrecht, woonde te Dordrecht, anno 1456. stierf seer oud, anno 1434. hadde eerst getrouwt *Tda van Muylwijk* van Dordrecht, en hadde daar by *Tda* en *Elisabeth vander Does*; daar na troude hy *N. N.* en wan *Philips vander Does*. De voorfz *Tda vander Does*, hadde te man *Mr. Jan Boem*, Raad en Camerling van Hertog *Carel*, en wan *Margarita Boem*, die te man hadde *Herbrechts van Cuyl*, Heer van Kijfhouk, en St. Anthonis Polder, Dijkgrave van Swijndrecht. *Elisabeth vander Does*, hadde te man *Tielman Oem van Wjngaarden*, sonder kinderen. *Philips vander Does*, Heer van Heer-jans-dam, Capiteyn van 't Slot in 't Eyland van Tessel gestorven, anno 1517. troude *Elisabeth van Aakerlaken*, en wan 25. kидderen, waar van vijf in 't leven bleven, te weten *Joes*, *Bartholomeus*, *Philips*, *Catbarina* en *Elisabeth vander Does*. *Joes vander Does*, *Philips* soone, hadde te wyve *Anna vander Schoir*, en wan *Philips*, *Johan*, *Cornelis*, *Willem*, en *Anna vander Does*, van welke *Johan vander Does* in Engeland troude, en heeft daar kinders gewonnen; en is uyt dese Stamme ook noch geweest *Maria vander Does*, die te man hadde *Mr. Jacob Croesink*, Rekenmeester, overleden anno 1493.

D O N G E N.

123 VAn dit Geslagte is sonderling weinig kenniffe overgebleven, alleen datmen weet, dat het selve uyt een jonger soon van den Huyse van Arkel gekomen is, gelijk men dan vind,

WILLEM VAN DONGEN, Ridder, vermeldt anno 1345. by Staveren verflagen.

FLORIS, Heer van Daalem, dat hy anno 1424. verkoft aan de Ridderfchap van Gelderland, die 't overgaven haren Heere Hertog *Arent*.

JAN VAN DAALEM, Heer van Dongen by den Berg, en van de Hoge en Lage Swaluwe, wert by Sententie van Mannen van den Leenhove van Breda, van sijn Heerlijkheid berooft, vermits eenige kwade feiten by hem bedreven, en stierf te Sundert; van hem staat te Breda in de Kerk als volgt:

JAN VAN DAALEM, HEER VAN DONGEN WAS
TOT BETERNISSE GAF DIT GLAS.

ANNO M. D. IV.

Syn dochter *MARIA VAN DAALEM*; hadde te man *Victor van Dixmuyden*, Heer van Wolmerbeke in Vlaanderen.

Bbbbbb 3

SIBIL

SIBILLA VAN DAALEM, Huysvrouw van Heer *Jacob van Glimes*; die anno 1482. stierf, begraven ten Minnebroeders tot Leuven.

Noch heeft geleefd ROELOF VAN DAALEM, Ridder, Heer van Dongen, anno 1540. hadde te wyve *Beatrix Croesink*, des Heeren dochter van Benthuyfen, sonder oir.

Noch ROELAND VAN DAALEM, Ridder, Heer van Dongen, die te wyve hadde *Anna van Berchem*, sonder oir, anno 1501.

Noch BEATRIX VAN DONGEN, Ambachts-vrouwe van Besoyen en Heinenoot in Zuyt-holland, getrouwt met *Gerrit*, Heer van Assendelf, Cralingen en Heemskerck, Raad in den Hage, soone van *Dirk van Assendelf*, en van *Christijne*, erf-dochter van den Ambachts-heer van Cralingen; haar vaders moeder was van die van Brakel te Dordrecht, een Ridderlijk Geslacht, haar moeder was een dochter van *Willem van Besoyen*, dewelke anno 1422. getrouwt hadde *Beatrix van den Wale*, *Wouters* dochter, Burgemeester van Dordrecht, en Ambagts-heer van Heinenoot.

Het Wapen van dit Geslagte is geweest als Arkel, dog met veranderinge van Couleuren, of enig ander teiken, om te konnen onderscheiden, gelijk die van Heukelom.

D O R P.

¹²⁴ Die van den Geslagte van Dorp, sijn eigentlijk oorspronkelijk uyt den Huyse van Waffenaar, gelijk dan *Diderik van Dorp*, Ridder, de Ridderlijke Hofstede van Dorp, met het Land daar rontsomme te leen hielt van *Diderik van Waffenaar*, omtrent den jare 1250. hy hadde te wyve een dochter van *Johan van Valkenburg*, Ridder, en wan

ELIAS VAN DORP, welke getrouwt was met een dochter van *Jacob van Stryen*, nalatende

Arent van Dorp, volgt.

Sophia van Dorp, getrouwt met *Philips Uytternesse*, Ridder, die een soone was van *Dirk Uytternesse*, Heer van Matenessen en Spangen, en van een dochter van den ouden Huyse van Polanen,

voerende een silvere Sterre in een Velt van Sabel; hy beërftde de goederen en 't Land van Spangen, en komen van den selven af die van den Geslagte van Spangen.

ARENT VAN DORP, Ridder, soone van *Elias van Dorp*, en van *N. van Stryen*, hadde te wyve een dochter van *Floris*, Heer van Rodenrijs, die voerde een Schilt vol Ruyten van La-fuur en Silver; hy liet na

Walburg van Dorp, hadde te man den Heer van *Boutersum* in Braband, dog stierven sonder oir.

Hadeuy van Dorp, hadde te man *Dirk van Veen*, (welke voerde drie Lewenkoppen van Silver, en een Baar in 't midden op een Lazuren Velt) en wan *Philips van Veen*, genoemt van *Dorp*, Ridder geslagen in den Slag tegen de Luykenars, anno 1408. was Capiteyn van Gornichem, met 500. man anno 1407. en Thesaurier van Holland; hy dede sonderen 't Huys te Kenenburg; leefde noch anno 1423. stierf sonder kinders, begraven te Delf in de oude Kerke; had eerst getrouwt *Florentia Bugge*, *Jans* dochter, welke waseen Rijk Poorter te Delf; sy was We-

duwe van *Jacob van den Woude*, daar na *Beatrix* Bastart dochter van Hertog *Willem van Beyeren*; sijn suster *Geertruyd van Dorp*, hadde te man *Gooswijn vander Poel*, soone van *Jacob vander Poel*, Ridder, wiensvader *Daniel*, een Bastard van Holland was; sy wan *Dirk vander Poel*, stierf sonder kinders.

Barbara van Dorp, hadde te man *Gijsbert Uytterlier* by Delf, Ridder, soone van *Hendrik Uytterlier*, welke voerde drie Silvere Lewekoppen met Rode Tongen, op een Velt van Sabel; en komen van den selven af die van Dorp, tot den huydigen dag; sy lieten t'samen na

GYSBERT UYTTERLIER VAN DORP, welke beërftde alle de goederen van den Huyse van Dorp, na de doot van *Philips van Veen*, sijns moeyen soone; hy voerde het Wapen van Uytterlier, gequartilleert met Dorp, hadde eerst getrouwt *Agnes Saays*, dochter van *Diderik*, Heer van Spiringshoek, welke voerde drie Silvere Rosen, op een Velt van Sabel; daar na *Margareta vander Boukhorst*, omtrent den jare 1410, hy wan by de eerste,

Johan van Dorp, volgt.

Gijsbregt van Dorp, Ridder van Jerusalem, stierf in 't wederkeren uyt het Heylige Land ongetrouwt.

Simon Uytterlier van Dorp, hadde getrouwt *Clementia vander Boukhorst*, anno 1350. en wan *Alid Uytterlier van Dorp*, die troude eerst *Arent* den Bastart van Beyeren, of Holland, en daar

na *Arent van Hodenpijl*, en wan *Ienne van Beyeren*, gestorven sonder kinderen, en *Arent van Hodenpijl*, die te wyve hadde *Cornelia Ruygok vander Werve*, *Ians* dochter.

Philips Uytterlier van Dorp, hadde getrouwt *Simonije van Boschuysen*, *Frederix* dochter, en wan *Christina Uytterlier van Dorp*, die te man hadde *Ian van Sevender*.

Van

Van het tweede Huwelijk,

Hendrik Uytterlier van Dorp, troude een dogter van *Wouter van Diemen*, Ridder, en wan

JAN VAN DORP, Soone van *Gijsbert Uytterlier van Dorp*, en van *Agnes Saayt*, was Raad Ordinaris in den Hove van Holland; hadde getrouwt *Alijd van Alkemade van den Woude*, dochter van *Jan van Alkemade*, en van *Catharina van Valkenisse*; en liet na

Ian van Dorp, bleef verflagen in den Veltslag voor Nancy, met Hertog *Carel van Bourgongne*, anno 1477.

CORNELIS VAN DORP, Soone van *Ian van Dorp*, en van *Alijd van Alkemade van den Woude*, wiert Ridder geslagen te Dordrecht van Koning *Maximiliaan*, anno 1486. was Heer van Benthuyfen, en Raad in den Hage anno 1508. troude eerst *Elisabeth van Almonde*, dochter van *Cornelis van Almonde*, Schiltknaap, en van *Heilwich van Botlant*, daar na *N. van Boschuyfen*; hy wan by de eerste,

Ian van Dorp, wiert anno 1481. in den Oorlog by Utrecht gevangen; hadde getrouwt *Catharina van Abbenbroek*, dogter van *Boudewijn van Abbenbroek*, en van *Natalia van Geersdijk* en wan een dochter *Catharina van Dorp*, die te man hadde de enige soon van *Claas Korf van Boschuyfen*, Ontfanger Generaal over Holland, maar stierf sonder oir.

Cornelis van Dorp, vermeldt anno 1479. hadde getrouwt *Josijne van Roetselaar* uyt Brabant, en hadde maar een dogter *Maria van Dorp*, die buyten consent van hare vrienden te man nam *Jan van Huykesloot*, en wan mede een dochter, in Brabant getrouwt.

Gerrit van Dorp, Canonik te Geervliet.

Anthonis van Dorp, Ridder ten Duytsen huys te Utrecht.

Jacob van Dorp, kocht het huys en de goederen van Dorp van *Cornelis* sijnen broeder, die leefde nog anno 1524. en hadde eerst getrouwt *Elisabeth van Alphen*, daar na *Magtild vander Does*, dogter van *Jacob vander Does*, en van *Alijd van Zijl*, *Gerrits* dochter, en wan 1. *Floris van Dorp*, stierf Jongman. 2. *Cornelis van Dorp*, bleef doot anno 1536. in den Oorlog in Provence in 's Keyfers Leger. 3. Nog een soone mede *Cornelis* genaamt, welke getrouwt hadde *Maria van Bronkhorst*, dogter van *Joost van Bronkhorst*, Ridder, en van

ADRIAAN VAN DORP, Soone van *Cornelis van Dorp*, en van *Lijsbeth van Almonde*, was anno 1524. op de begrafenis van Heer *Jan van Wassenaar* in den Hage, hadde eerst getrouwt *Cornelia van Abbenbroek*, dogter van *Bouwen van Abbenbroek*, en van *Natalia van Geersdijk*, daar na *Josijne van Weiburg*; en wan by de eerste Vrouwe,

Cornelis van Dorp, stierf Jongman.

Natalia van Dorp, troude 1524. *Willem van Zeventer*, soone van *Jan van Zeventer*, en van *Willemina Uyttenhage*, hy stierf anno 1551. nalatende kinders.

Maria van Dorp, hadde te man *Adriaan Bouwens van Soetelingskerke*, en wan een dogter *Cornelia*, die troude *Godschalk van Wijngaarden*, soone van *Jan van Wijngaarden*, en van *Magdalena vander Werve*, *Aaris* dogter.

By de tweede Vrouwe,

Zeger van Dorp, hadde te wyve *N. Zegers*, *Geleins* dogter van *Wassenhove*, Ridders.

Johan van Dorp, stierf sonder oir, hadde getrouwt *Soetje van Offema*, dochter van *Eddo van Offema*, Burgemeester tot Emden.

Catharina Uytterlier van Dorp, die te man hadde *Gerrit van Egmont*, *Gerrits* soone, en wan een dochter, die troude *Henrik van Nyvelt*, welke wan *Gerrit van Nyvelt*.

Cornelis van Dorp, volgt.

Diderik van Dorp, welke drie dochters naliet.

Tda Ruysrok vander Werve, en liet na *Cornelis van Dorp*, welke stierf sonder kinders, hadde getrouwt *Bouwens* dochter van *Rhoon*, Cancelier van Gelderland, en hem succedeerde sijn suster *Tda*, erf-dogter van Dorp, die te man hadde *Frederik van Renesse vander Aa*, doch sy stierf anno 1607. sonder kinders, en legateerde haren man het huys te Dorp, met al sijn toebehoren; hy hertroude anno 1608. *Willemina van Gent* tot Utrecht, doch stierf 's jaars daar aan sonder kinders, en lijftogte by Testament sijn voorz tweede Huysvrouwe in 't voorz Huys te Dorp, dewelke daar op 's jaars daar aan troude *Jan van Bourgongne*, Heer van Froidmont en Sevenhuysen, broeder van den Grave van Falais, Heer van St. Annelant in Zeeland.

Arent van Dorp, Canonik op 't Hof in den Hage.

Adriaan van Dorp, volgt.

Maria van Dorp, troude *Mr. Pieter van Schiedam*, Doctor Medicinæ, levende anno 1510. en hadden kinders, die mede na de moeder de naam *van Dorp* aangenomen hebben.

Magdalena van Dorp, troude eerst *Willem van Adrichum*, en daar na *Daniel van Cralingen*, van dewelke sy geregteijk scheide, vermits sijn roekeloos leven, en dat hy haar mishandelde.

Philips van Dorp, volgt.

Joost van Dorp, Castelein vander Goude, anno 1558. verdronk in de Zee onder Engeland, zynde Capiteyn op een Schip, 't geen Konink *Philips* na Spanjen varende, Convoy hadde gedaan, anno 1559. hy hadde getrouwt *Anna van Mekerem*, dogter van *Gerrit van Mekerem*, Admiraal van Vlaanderen, en liet na een dochter *Jacoba van Dorp*, die te man hadde *Hendrik Haag* tot Vollehove in Overysseel.

Arent van Dorp, Ridder!, Heer van Teemsche, Maasdam, en Middelhernes, Gouverneur eerst van Mechelen, en daar na van Zierixzee, stierf in den Hage anno 1600. out 72. jaren en leit begraven aldaar in de Kloosterkerk, alwaar in de muur dit Epitaphe voor hem uytgehouden staat.

EX-

EXPECTAT HIC
DIE SUO DEUM SUUM
QUICQUID MORTALE FUIT
ARNOLDI VAN DORP,
EQUITIS, TOPARCHÆ TEMSCHÆ,
MAASDAMI ET MIDDELHERNES,
MACHLINIÆ OLIM MOX ZIRIXZÆ,
GUBERNATORIS,
OBIIT ANNO SALUTIS M. DC. II. AUG.
ÆTAT. LXXII.
ACCESSIT
FILIA DEFUNCTI,
VIDUA VIRI ILLUSTRIS CAROLI,
DU BECQ, EQUITIS, BARONIS DE
BOURII, TOPARCHÆ VILLEBONII
EQUITUM GALLIC. IN CONFÆD.
BELGIO TRIBUNI;
OB. ANNO SALUTIS M. DC. XLVI.
ÆTAT. LXXXI.

En staan boven aan uytgehouden zijn agt quar- | tieren, in manieren als volgt:

DORP.

WYBURG.

ALMONDE.

UYTWYK.

ALKEMADE.

VAN VLOETEN.

HAAFTEN.

POLANEN.

Hy hadde eerst getrouwt *Mayken Hugen* dogter uyt Zuyt-bevelant, daar na *Anna de Grillet*, dogter van den Balliuw van Tourneham in Artois by Calais gelegen; hy wan by de tweede Vrouw driendogters, als 1. *Margareta van Dorp*, troude eerst *Lodewijk Boisot*, Admiraal van Zierixzee, anno 1573. broeder van *Carel Boisot*, Admiraal van Zeeland, beide sonder kinders overleden, gelijk mede haar suster *Jenne Boisot*, die eerst te man hadde *Philips Cobel*, Raad in den Secreten Radete Brussel, en daar na *David van Valkestejn*, beide uytten Hage geboren; haar vader was *Pieter Boisot*, Ridder, en Thresorier Generaal van de Nederlanden te Brussel, wiens suster *Maria Boisot*, te man hadde *Arent de Jende*, Heer van Hardinxvelt by Gornichem, en Castelein op Louvestein, anno 1570. De voorsz *Margareta van Dorp* troude voor haar tweede man *Carel van Cre-*

guy, Heer van Heule in Picardye. 2. *Anna van Dorp*, Ambachts-vrouwe van Maasdam, troude eerst *Jan van den Bossche*, uyt het quartier van Aalst in Vlaanderen, en daar na *Jasper van Poelgeest*, soone van *Gerrit van Poelgeest*, Ridder, en van *Maria van Walburg*, Otten dochter uyt Gelderland, sy stiert anno 1600. nalatende by den eersten man, *Philips vanden Bossche*, Heer van Maasdam, 't welk hy verkoft aan *N. Manriques* in den Hage, en *Arent van den Bossche*, die anno 1605. in den Hage troude *N. de la Torre*, dochter van *Philips de la Torre*, en van *Henrica van Culenburg*. 3. *Iosijna van Dorp*, troude *Charles du Becq*, Heere van Villebon by Parijs, neve van den Aarts-bisschop van Reims.

Catharina van Dorp, troude *N. van Mepche*.
Elisabeth van Dorp, Conventuale ter Lee.
Magdalena van Dorp, stierf ongehout.

PHILIPS VAN DORP, Soone van *Adriaan van Dorp*, en van *Iosijna van Weyburg*, hadde te wyve *Dorothea Nellink* uyt het Graaffschap Oldenburg; en liet na

FREDERIK VAN DORP, Gouverneur van ter Tolen, en Colonel, was mede anno 1572. in 't innemen van den Briel, en hadde eerst getrouwt *Anna Schets*, dochter van *Coenraat Schets*, Ridder, en van *Maria van Brimou*, sy stierf anno 1606. daar na *Sara van Trillo*, dochter van *Carel van Trillo*, Ridder, Schout van Utrecht, wiens vader uyt Italien was, hy stierf anno 1612. oud 65. jaren, nalatende by d'eerste Vrouwe,

Tertulliaan van Dorp, sonder oir gestorven. | *Philips van Dorp*, Heer van Dorp, Ridder, en

en Admiraal van Holland, troude *N. van Baarle*, by dewelke hy maar alleen drie dogters wan, namentlijk *Sara van Dorp, Anna Jacoba van Dorp,* en *Emilia van Dorp*; hy leit begraven in den Hage ten Jacobijnen met de volgende quartieren:

DORP.

SCHETS.

NELLING.

BRIMEU.

WYBURG.

REGTERGEM.

VAN APEN.

VANDE WERVE.

Arent van Dorp, Hofmeester en Raad van drie Princen van Orangien, gedurende den tijd van 34. jaren, hadde getrouwt *N. van Baarle*, sijns broeders vrouwen suster, en wan 1. *Louis Wolphert van Dorp*, die by sijn Huysvrouwe *N. van Rossom* twee soonen nagelaten heeft, namentlijk *Arent van Dorp*, en *Frederik van Dorp*. 2. *Arent van Dorp*, sonder kinderen gestorven. 3. *Anna*

van Dorp.

Octaviaan van Dorp, sonder kinderen.
Dorothea van Dorp.

Van het tweede bedde,

Frederik van Dorp, volgt.
Maria van Dorp, sonder kinderen.

FREDERIK VAN DORP, Soone van *Frederik van Dorp*, en van *Sara van Trillo*; Heer van Maasdam, anno 1663. beschreven in de Edelen en Ridderchappe van Holland, Præsiderende Raad in den Hove van Holland, Eerste Curateur van de Univerfiteit tot Leiden, en eindelijk Balliu en Dijkgraaf van Rijnland, troude eerst *Constanzia van Vosbergen*, by dewelke hy verscheide kinderen gewonnen heeft, doch alle jong gestorven; ten tweden *Egidia van Teilingen*; en wan by deselve

Floris van Dorp.

Iohan van Dorp, Ritmeester van een Compagnie Gardes van den Heere Prince van Orange, troude *Anna Vijgh*, by dewelke hy gewonnen heeft eene dogter, met namen *Egidia Anna van*

Dorp.

Charles Philips van Dorp, Raad Ordinaris wegens de Ridderchappe en Edelen in den Hove van Holland.

Eleonora Catharina van Dorp.

Het Wapen van Dorp sijn drie Silvere Leeuwenhoofden, met Rode Tongen, op een Velt van Sabel, gequartilleerd met een Goude Fasce in een Velt van Keel.

D R E N K W A A R T.

¹²⁵BOUDEWYN WILLEMSZ, leefde anno 1430. in 't Land van Putten, besat een Houve of Wooninge genaamt *Drenkwaart*, leggende by het Dorp Westenrijk of Zuytland, waar van de nakomelingen haar genoemt hebben, hadde getrouwt *Maria van Heenvliet*, welk wapen daarom met *Drenkwaart* gequarteleert is; sy sijn beide begraven tot Geervliet, en lieten na

Willem van Drenkwaart, volgt.

N. van Drenkwaart, hadde te man *Ian van*

Almonde, soone van *Cornelis van Almonde*, en *van Heilwig van Botland.*

WILLEM VAN DRENKWAART, *Bondewijns* soone, en van *Maria van Heenvliet*, kwam tot Dordregt wonen, en was aldaar Burgemeester anno 1475. stierf anno 1488. hy hadde getrouwt *Magtelt van Pallaas*, en liet na

Bouderwijn van Drenkwaart, volgt.

Ian van Drenkwaart, Schiltknappe, wierde anno 1516. Schout van Dordregt, en stierf anno 1549. sonder oir; hadde eerst getrouwt *Iosijna van Bekestein*, *Ians* dochter, welke stierf anno 1519. daar na *Margareta de Jonge*, dochter van *Cornelis de Jonge*, en van *Magtild vander Merwede*, *Claas* dochter, welke stierf anno 1542. begraven met haar man tot Dordregt ten Augustijnen, alwaar noch in de glafen van de *Drenkwaart Capelle* haar Beelden en Wapenen gestaan hebben.

N. van Drenkwaart, was Abdissse van ter Lee anno 1530.

Maria van Drenkwaart, troude *Willem van Alblas*, Ambachts-heer van de Mijlen Dubbeldam, soone van *Ian van Alblas*, en van *Maria Halling*, *Claas* dochter.

Cunera van Drenkwaart; troude *Claas van Meerdervoort*, en wan *Claas van Meerdervoort*; welke getrouwt sijnde met *Digna vander Meer*, twee dochters na liet, namentlijk *Cunera van Meerdervoort*, Huysvrouwe van *Arent van Lier*; Ridder, en *Geertruyt van Meerdervoort*, getrouwt met *Michiel van Horion*, Heer van Ordingen; welke naliet *Willem van Horion*, Heer van Ordinge, getrouwt met *Sophia van Bellinkhuysen*, en *Digna van Horion*, die te man hadde *Gerrit van Amsteroede.*

Adriana van Drenkwaart, troude *Jacob Heerman*, Schepen in Dordregt anno 1500. en wan *Gijsbert Heerman*, Ambachts-heer van Maasdam, welke getrouwt hadde *Margareta Oem*, dochter van *Daniel Oem*, en van *Geertruyd Haak.*

Ccccc

BOU-

BOUDEWYN VAN DRENKWAART, Soone van *Willem van Drenkwaart*, en van *Magtild Pallaas*, was Balliu en Rentmeester van Voorn, stierf den 4. September 1496. in den Briel, out 28. jaren, hadde getrouwt *Margareta van Cleiburg*, *Cornelis* dochter, overleden anno 1537. en liet na

Willem van Drenkwaart, volgt.

Carel van Drenkwaart, Balliu van Putten, stierf anno 1541. sonder oir; hy hadde getrouwt *Haasje van Berkenroede*, dogter van *Gerrit van Berken-*

roede, en van *Adriana vander Goude*.

Catharina van Drenkwaart, hadde getrouwt *Ian vander Eyk Pouwelsz*, en wan *Margareta vander Eyk*, getrouwt met *Ian vander Steene*.

WILLEM VAN DRENKWAART, Soone van *Boudewijn van Drenkwaart*, en van *Margareta van Cleiburg*, was Heer van Gieffenburg, als ook van de helft van Pietershoek, volgens de verly-briet van den jare 1550. hier na volgende.

K *Arel*, by der gratie Gods Roomsche Keyser, altijd vermeerder des Rijx, Koning van Germanien, &c. Grave van Holland van Zeeland, &c. Doen kont allen luyden, dat wy behouden ons, en een yegelicken sijn recht, verlijt en verleent hebben, verlyen en verleenen mits desen onse Brieven *Willem van Drenkwaart*, *Bouwensz*, nu ter tijd Burgemeester onser Stede van Dordrecht, de helft van den Ambachte van Pietershoek vander Zijdwinde, met den dagelijcke gerechte, metten allen Visscheryen, Vloteryen, Korstelingen, Vogelryen, Riet-huyen, Soetvelden, met twee Hondt Lands, en voort mit alle sijn deel onbedijkt Lands, mit Winden, mit Veeren, die den Ambachts-heer aldaar toebehooren mogen, mit den Koren-thienden, en Smal-thienden aldaar, sulx als die hem aangekomen en besturven zyn, by doode van *Jan van Drenkwaart*, *Willemsz*, in sijn leven Schout onser Stede van Dordrecht, sijn Oom, te houden van ons, onsen Erven, en nakomelingen, Graven en Gravinnen van Holland, *Willem van Drenkwaart* voorfz, sijnen erven en na-

komelingen tot eenen onsterffelijken erleene, gelijk de voorfz *Jan van Drenkwaart* die te houden plag, al naar inhouden der ander Brieven, en onse registeren daar van wesende. En voor den voorfz *Willem van Drenkwaart* heeft ons hulde, eedt, en manschap gedaan *Arent* Heeren *Cornelisz*, Ambachts-heer vander Mijle en Dubbeldam, als daar toe specialijk geautoriseert, by Brieven van procuratie, gepasseert voor Burgemeester, Schepen, en Raden onser voorfz Stede van Dordrecht, mit desen in onsen registeren van Holland geregistreert. Hier waren by en over als onse Leenmannen van Holland, *Geleyn Segers*, Heer van Wassenhoven, Ridder, onse Raad ordinaris in Holland, en *Cornelis Baartboutsz*. Des r'oirconde desen Brief open bezegelt, met den zegele van onsen Leenhove van Holland hier aangehangen. Gegeven den 17. April, in 't jaar ons Heeren duysent vijf-hondert en vijftigh, naar Paafschen. Op de plijke stont, By den Keyser, ter relatie van sijnen Stehouder, en Leenmannen van Holland, en was geteykent *Damassz*.

Hy was ook Raad en Rentmeester Generaal van Zuyt-holland, anno 1539. en stierf anno 1554. hadde getrouwt *Cornelia van Steenhuyfen*, *Wouwerijx* dogter; hy stierf anno 1538. en lieten na

Boudewijn van Drenkwaart, volgt.

Adriana van Drenkwaart, troude *Adriaan van Meusjenbroek*, Schepen in Dordrecht; en wan 1. *Jan van Meusjenbroek* getrouwt met *Cornelia vander Donk*. 2. *Mr. Govart van Meusjenbroek*, Raad des Koninx te Utrecht, hadde getrouwt *Yda Zuichem van Aitta*, en stierf te Brussel anno 1605. sonder oir. 3. *Herman Meusjenbroek*, Raad in den Hove van Vrieland, en daar na Cancelier

van Overijssel, mede te Brussel overleden, anno 1610. hadde getrouwt *Barbara la Cocq*, dog mede sonder oir. 4. *Catharina van Meusjenbroek*, getrouwt met *Herman Oem*, soone van *Herman Oem*, en van *Willemina van Alblas*, en hadden kinders. 5. *Cornelis van Meusjenbroek*, hadde getrouwt *Maria Oem*, suster van *Herman Oem* voorfz.

BOUDEWYN VAN DRENKWAART, Soone van *Willem van Drenkwaart*, en van *Cornelia van Steenhuyfen*, was Burgemeester van Dordrecht, anno 1560. Raad en Rentmeester Generaal van Zuyt-holland, stierf anno 1578. oud 63. jaren, hadde eerst getrouwt *Catharina van Hogelande*, *Iaspers* dochter, daar na *Iohanna Suys*, suster van *Cornelis Suys*, Præfident van Holland; hy wan by de eerste,

Willem van Drenkwaart, Heer van Gieffenburg, stierf anno 1592. oud 53. jaren, hadde getrouwt *Maria vander Laan*, *Pauwels* dochter, en wan 1. *Cornelia van Drenkwaart*, Vrouwe van

Gieffenburg, troude anno 1601. *Jacob Taats van Amerongen*. 2. *Catharina van Drenkwaart*, troude anno 1606. *Ian van de Werve*, Heer van Urk, soone van *Carel van de Werve*, en van *Anna Schess*.

Cor-

Cornelis van Drenkwaart, Canonik te Utrecht, stierf anno 1549.

Ian van Drenkwaart, volgt.

Isperina van Drenkwaart, troude Mr. *Cornelis de Jonge*, Heer van Baartwijk, soone van *Cornelis de Jonge*, en van *Anna Sasbout*.

Van het tweede bedde,

Catharina van Drenkwaart, hadde te man *Cornelis van Heemskerk van Bekestein*, Vry-heer van

Incourt en Longueville, soone van *Dirk van Heemskerk van Bekestein*, en van *Adriana de Gorter van Muylwijk*; hy liet na 1. *Ian van Heemskerk van Bekestein*, getrouet eerst met *Anna Maria Catharina van de Werve*, dogter van *Iohan*, Heer van Urk en Emeloort; ten tweden, met *Geertruyt van de Werve*, dogter van *Hendrik*, Heer van Westkerke en Spirebroek. 2. *Boudewijn van Heemskerk van Bekesteyn*, troude *Maria van de Werve*, oudste dogter van *Iohan*, Heer van Urk en Emeloort voorz.

JOHAN VAN DRENKWAART, Soone van *Boudewijn van Drenkwaart*, en van *Catharina van Hogelande*, was Ridder, Baron van Dormale, Threforier Generaal van 's Konings Domeinen in de Nederlanden, en Raad van State; waste vooren noch geheel jong zynde, Schepen van Dordregt, en daar na Schout, welk ampt hy door de veranderinge anno 1572. verliet, stierf tot Brussel anno 1606. oud 63. jaren, de laatste mans oir van dit Geslagte; hadde eerst getrouet *Elisabeth Clerq*, Mr. *Nicolaas* dogter, die Pensionaris t' Utrecht was, stierf anno 1528. daar na *Margareta Bogards*, Mr. *Jacobs* dogter, Præsident van Vlaanderen, oorspronkelijk van Dordregt, stierf anno 1615. Schout zynde heeft hy hem met sijn eerste Huysvrouwe in een glas doen stellen, in een Capelle nevens de Capelle van sijn Outoom, met haar beide quartieren en dit devijs,

ARGENT FAIT TOUT.

Het Wapen van Drenkwaart is een staande Swaan van Silver, op een Root Velt, gequartilleert met dat van Heenvliet.

D U Y K.

¹²⁶ **E**n van de drie Geslagten die de Stad van Dordregt regeerden, namentlijk *Duyk*, *Suys*, en *Oem*, omtrent den jare 1230. wanneer deselve Stad eerst met stene muren omcingeld is geworden, daarse te vooren maar aarde wallen hadde; d'eerste die bekend is, was

GYSEN DUYK, Ridder, leefde anno 1230. en 1270. hadde getrouet *N. N.* Vrouw van der Mark, en wan

Willem Duyk, volgt.

N. Duyk, troude *Claas Oem*, Ridder, en wan kinders.

Catharina Duyk, troude *Hendrik van Waas*, en wan kinders.

Jutte Duyk, troude *Philips van Wassenaar*, Burggrave van Leiden.

Elisabeth Duyk, troude *Willem Uytterlinde*, en wan kinders.

Jan Duyk, leefde anno 1300. troude *N. van Wijk*, en wan 1. *Gerard Duyk*, die leefde anno 1346. en na liet. 1. *Roelof Duyk*, Schepen in Dordregt, anno 1351. en 1383. 2. *Hugo Duyk*, vermeld in de Huwelijks Voorwaarden van

Magtild, Vrouw van Barendregt, anno 1354. en 3. *Jacob Duyk*, Burgemeester te Dordregt, anno 1368. II. *Willem Duyk*, Burgemeester tot Dordregt, anno 1405. en wan *Ian Duyk*, welke wan *Willem Duyk*, Schepen tot Dordregt anno 1433. hy liet na 1. *Iohan Duyk*, Heer van Wioldregt en Oudelants-ambacht, anno 1472. troude *Beatrix vander Coulfster*, dogter van *Willem vander Coulfster*, Rentmeester Generaal van Zuyt-holland, en van *Adriana vander Coulfster*, sy stierf anno 1512. hy 1497. sonder kinderen. 2. *Geertruyd Duyk*, troude *Ogier van Beverwijk*, en wan kinders. 3. *Margareta Duyk*, troude *Hendrik van Diemen*.

WILLEM DUYK, Ridder, soone van *Gysen Duyk*, en van *N. vander Mark*, leefde anno 1300. hy hadde getrouet *N. van Stryen*, en wan

Gijsbregt Duyk, volgt.

Ian Duyk, Schepen in Dordregt anno 1391. hadde getrouet *Iohanna Oem*, dogter van *Cleis Oem*, Ridder, en van *Elisabeth Franks* dogter, en wan kinders.

Hugo Duyk, troude *N. van Abcoude*, en wan 1. *Willem Duyk*. 2. *Hugo Duyk*, Dijkgraaf van den groten Waart by Dordregt. 3. *Iohanna Duyk*, troude *Claas Oem*, Schiltknap, *Niclaas* soone.

GYSBREGT DUYK, Soone van *Willem Duyk*, en van *N. van Stryen*, was Schepen te Dordregt, anno 1385. en hadde getrouet *N. van Wioldregt*, nalatende

Ian Malegijs Duyk, leefde anno 1400.

Catharina Duyk, troude eerst *N. van Noorde-loos*, daar na *Marten van Ratingen*, en wan kin-

ders. *Willem Duyk*, volgt.

WILLEM DUYK, Soone van *Gijsbregt Duyk*, en van *N. van Wioldregt*, troude *N. van Slingeland*, en wan

Ccccc 2

Gijs-

Gijsbregt Duyk, volgt.
Johan Malegijs Duyk, welke na liet *Gillis Duyk*, | die eene dogter wan *Anna Duyk*, getrouwt met
Joost vander Houwe, *Adriaans* soone.
GYSBREGT DUYK, Soone van *Willem Duyk*, en van *N. van Slingeland*, vermelt anno
1413. gaf het glas in de grote Kerk tot Dordrecht, troude *N. van Waveren*, en wan
Marten Duyk, volgt. | *Huybert Duyk*, en *Alijd Duyk*, getrouwt met *N.*
Snellard Duyk, was Burgemeester tot Dor- | *van Starcken*.
drecht in de jaren 1422. 1426. en 1441. en wan

MARTEN DUYK, Soone van *Gijsbregt Duyk*, en van *N. van Waveren*, troude *N. van Tolloisen*, en wan

GYSBREGT DUYK, gaf het glas in de Kerk van Stryen, anno 1479. troude *Agnes van Naarssen*, en wan
Elisabeth Duyk, troude *N. van Nek*. | *Marten Duyk*, volgt.

MARTEN DUYK, Soone van *Gijsbregt Duyk*, en van *Agnes van Naarssen*, troude *Elisabeth Schoonhout*, en liet na

ADRIAAN DUYK, troude *Alijd van Tol*, by dewelkehy wan
Hendrik Duyk, stierfongetrouwt anno 1540. | *West-vriessland*, hadde eerst te wyve *Anna de*
Adriaan Duyk, volgt. | *Rechtere*, ten tweden *Maria Paffenrode*, en laa-
Gijsbregt Duyk, Schout tot Hoorn, anno 1580. | stelijk *Maria van Dorp*; hy wan by de eerste

troude *Soete Persijn*, en wan I. *Alijd Duyk*, ge- | *Vrouw*, 1. *Gijsbert Duyk*, Heer van Oud-Ker-
trouwt met *Thomas Cassiopin*. II. *Anthony Duyk*, | spel, stierf anno 1624. 2. *Anna Duyk*, troude
Raatpensionaris van de Heeren Staten van Hol- | *Abraham vander Meer*, *Pieters* soon, Raad in
land en West-vriessland, anno 1621. tot 1629. | den Hove van Holland, en wan kinderen. By
troude eerst *Elisabeth de Michely*, daar na *Elisab- | de tweede Vrouw*, *Johan Duyk*, Heer van Oud-
eth Copier van Casslagen, en wan by d'eerste, | Kerspel en Koedijk, troude *Cornelia Duyk*, en
1. *Cornelia Duyk*, getrouwt met *Cornelis van Wef- | wan *Adriaan Duyk*, Heer van Oud Kerspel,*
trenen. 2. *Maria Duyk*, getrouwt met *Pieter van* | gestorven in Vrankrijk, anno 1650. By de der-
Leven van Leida, Balliu en Dijkgraaf van Voorn. | de Vrouw, *Barbara Duyk*, getrouwt eerst met
3. *Anna Duyk*, | *Dudley Carleton*, Ambassadeur van den Koning
Johan Duyk, leefde anno 1591. en liet na | van Groot Britannien, en naderhant met *N. Trog-*
I. *Alijd Duyk*, getrouwt met *Johan Hallink*. II. *Ad- | morton*; sy stierf anno 1628. begraven in de grote
riaan Duyk, Heer van Oud-Kerspel, Koedijk, | Kerke in 's Gravenhage.
Secretaris van de Heeren Staten van Holland en

ADRIAAN DUYK, Soone van *Adriaan Duyk*, en van *Alijd van Tol*, was President
van de Rekenkamer van Holland, en eerste Meesterknaap, anno 1535. troude *Maria van Leven de Gouda*, en wan

ADRIAAN DUYK, Balliu en Dijkgraaf der Stad en Lande van Woerden, hadde eerst
getrouwt *Barbara de Heine*, geseit *Parafis*, ten tweden *Anna de Hertoge*, en ten derden *Clara van Berchem*; hy wan by de eerste Vrouw,

Barbara Duyk, eerst getrouwt met *Willem de* | met *Clara Ermgard van Schorlemmer*, by dewel-
Vriese, en naderhant met *Hendrik vander Does*. | ke hy wan vier dogters, *Barbara Anna*, *Maria*,
Agatha Duyk, | *Barbara Catharina*, en *Clara Elisabeth Duyk*;

Catharina Duyk, | Hadde by de tweede Vrouw geen kinders, en
Maria Duyk, | wan by de derde,

Anna Duyk, getrouwt met *Willem Sanders*, Ca- | *Anthony Duyk*, troude *Petronella d' Overschie*,
piteyn en Commandeur van de Clundert. | sonder kinders.

Lancelot Duyk, stierfongetrouwt. | *Gabriel Duyk*, volgt.

GABRIEL DUYK, Soone van *Adriaan Duyk*, en van *Clara van Berchem*, troude eerst
Clara de Ringers, en naderhant *N. van Bokhoven*; en wan by de eerste Vrouw,
Clara Duyk, | *Humana Duyk*.

By de tweede Vrouw,

Cesar Duyk, volgt.

CÆSAR DUYK, Soone van *Gabriel Duyk*, en van *N. van Bokhoven*, troude *Clara Manriques*, dogter van *Antony Manriques de Lara*, Heer van Maasdam, sonder kinders.

Het Wapen van Duyk sijn drie Duyken van Sabel, en in 't midden een Zuyle van Keel, op een Veld van Goud.

VAN.

VANDER DUYN.

¹²⁷ **D**at die van den Geslagte van vander Duyn wettelijk gesproten sijn van de Heeren van Brederode, gekomen uyt den Huyse der Graven van Holland, blijkt notoirlijk, om dat sy van outs tot huyden toe altoos hebben gevoert het volle Wapen van Holland, alleenlijk gebroken met een Lambeau of Barensteel, zynde een seker kenteken van een wettige jonger soon, gelijk dit klaarlijk te bemerken is in de Wapenen der Heeren van Brederode en Teylingen, twee van de principaalste uyt de Graven van Holland gedescendeert; en dat *W. van Gombouven* eenigzints hier aan heeft gewijffelt, spruyt daar uyt, dat hy niet volkomentlijk van 't voornoemde Geslacht is onderrecht geweest, alsoo *Alfert*, den IX. Heer van Brederode nagelaten heeft twee wettige soonen, als *Willem* de X. Heer van Brederode, en *Dirk van Brederode*, daar die van vander Duyn af komen, en noch een Bastaart soon ook genaamt *Dirk van Brederode*, gelijk dit seer perfecteljk te sien is by *Pontus Heuterus*, in sijn Genealogien van de Illustre Geslachten der Nederlanden, onder de Genealogie der Heeren van Brederode fol. 74. waar van hier een Extract volgt, voor soo veel het Geslacht van vander Duyn aangaat.

ALFERARDUS, IX. Brederodæ regulus, duxit Beatricem, filiam Domini Hornani, obyt. anno 1253. cum essent ex uxore nati,

<p>Guiljelmus, <i>decimus Brederodæ Dominus.</i> Catharina Brederodia. Theodoricus Brederodius, <i>dictus vander Dunius, quod duxisset Machtildem filiam ac hæredem familie vander Duniz, ortæ è Comitum Verdunorum familia apud Lotharingos, ut mihi è manuscripto demonstravit libello</i> Guiljelmus vander Dunius, <i>qui scriptus est ante centum</i></p>	<p><i>annos, ac frati suo Nicolao vander Dunio, venationis apud Hollandos præfecto, dono datus ab Henrico, XX. Brederodis Domino, continens Dominorum vitam. Insignia vander Duniorum fuere, deambulans in scuto purpureo cervus albus, cornua ferens ex nigro ac albo colore mixta, quæ Theodoricus hic omittens paterna paucis mutatis servavit.</i> Theodoricus Brederodius, <i>Nothus.</i></p>
--	--

ALFERT dan IX. Heer van van Brederode, troude *Beatrix*, des Graven dogter van Hoorn; hy stierf 1253. en wan

<p><i>Willem</i>, de X. Heer van Brederode, stierf anno 1285. en van desen sijn gesproten alle de Heeren van Brederode.</p>	<p>steleyn van Keyserlweert op den Rhijn. <i>Dirk van Brederode</i>, geseit <i>vander Duyn</i>, volgt.</p>
---	--

<p><i>Catharina van Brederode</i>, troude met den Ca-</p>	<p><i>Dirk van Brederode</i>, Bastaart.</p>
---	---

DIRK VAN BREDERODE, Ridder, soone van *Alfert*, den IX. Heer van Brederode, en van *Beatrix*, des Graven dogter van Hoorn, troude *Magtelt*, erf-dogter van die van *vander Duyn*, wiens voor-ouders uyt Vrankrijk waren, van den bloede der oude Graven van Verdun, welken bynaam hy (als besitter van de goederen van Verdun) en sijn descendentes aangenomen hebben, hy stierf omtrent den jare 1300. en wan

Jan vander Duyn, Ridder.

Willem vander Duyn, volgt.

<p><i>Lautens vander Duyn</i>; sijn soon was <i>Willem vander Duyn</i>, wiens descendentes onbekent zyn.</p>
--

WILLEM VANDER DUYN, Soone van *Dirk van Brederode*, en van *Magtild*, erfdochter *vander Duyn*, Hoog Heemraat van Schieland, (met *Daniel van Rodenrijse*, *Kerstant van den Berge*, *Willem van den Veene*, en *Traneys van Moerdrecht*, dewelke geconsenteert hebben *Daniel van Masenessse*, te mogen doen de Dijkagie van nieuw Matenessse, by haar-lieder bezegelde brief anno 1347.) hadde getrouwt *Yda van Egmont*, *Wouters* dogter; hy gaf onder sijn hant en zegel dertig schellingen 's jaars, eeuweljk aan den H. Geest Armen tot Zevenhuysen, anno 1348. des maandags in die Paasfdagen, omtrent welken tijd hy ook is gestorven; en wan

Ian vander Duyn, volgt.

<p><i>Floris vander Duyn</i>, wert anno 1379. by <i>Aarnout van Egmont</i>, Heer van Ysselsteyn, beleent met sekere Landen in Zevenhuyle, troude <i>Haase</i>, dogter van <i>Hendrik van Alkemade</i>, hy wan 1. <i>Jacob vander Duyn</i>, welke na liet <i>Willem vander Duyn</i>, wiens descendentes onbekent zyn, en</p>	<p>2. <i>Ian vander Duyn</i>, heeft gewonnen <i>Hendrik vander Duyn</i>, die sonder oir overleden is. <i>Willem vander Duyn</i>, wert anno 1379. by den voorsz Heer van Egmont, mede verlijt met sekere Landen, leggende in Hildegaartsberge, stierf sonder oir. <i>Adam vander Duyn</i>, volgt daar na.</p>
---	--

JAN VANDER DUYN, Ridder, soone van *Willem vander Duyn*, en van *Yda van Egmont*, wert anno 1379. by *Aarnout van Egmont*, Heer van Ysselsteyn, sijn neve, beleent met sekere percelen van Landen, leggende in Zevenhuysen; hy droeg de Hofstede vander Duyn op aan *Reynout*, de XIV. Heer van Brederode, en ontving die weder te leen van *Ian van Brederode*, desselfs soone, anno 1391. troude een dogter uyt den Huyse van Swieten; hy stierf anno 1400. en wan

Ccccc 3

WOL-

WOLPHERT VANDER DUYN, met deselve Hoffstad verlijt anno 1400. op den 9. dag in Juny, ontving anno 1414. van Hertog *Willem van Beyerem*, Graaf van Holland te leen de Viſſcherye van halfde oude Rotte, en in 't ſelfde jaar wert hy by den Burggraaf van Leyden beleeent met de Swaandrift van Schieland; troude een dochter uyt den Huylfe van *vander Werue*; hy ſtierf anno 1429. en wert in den Hage begraven, en wan

PIETER VANDER DUYN, met deselve Hoffstad verlijt den 6. Juny 1430. Hoog Heemraat van Schieland anno 1419. hy verkofte de Swaandrift van Schieland anno 1430. aan *Willem*, Heer van Naaltwijk, mits dat hy en ſijne nakomelingen altoos ſouden mogen houden een paar voedende Swanen, ſonder die van yemant te verheffen; troude *Weyburg van Montfoort*; hy ſtierf omtrent den jare 1434. en wan

JOOST VANDER DUYN, beſitter van de Hoffstad vander Duyn, die ſonder oir geſturven is, ſoo dat alle ſijn goederen beſturven op *Jacob vander Duyn*, Heer van Sprange, van welke nu ſal geſeit werden.

ADAM VANDER DUYN, vierde of jongſte ſoone van *Willem vander Duyn*, en van *Ada van Egmont*, Heere van Sprange, by overgifte van *Hugo van Wieleſteyn*, *Foykens* ſoon ſijn ſwager, wert anno 1372. by *Willem van Egmont*, Heer van Segwaart, ſijn neve, beleent met ſekere Landen in Ruybroek, en anno 1379. by *Aarnout*, Heer van Egmont, ſijn neve, met ſekere Landen in Coele, en 1397. met ſekere Landen in Blommerdijk, was anno 1405. hoog Heemraad van Schieland, hadde in 't rumoer van *Alijd van Poelgeeft*, die anno 1392. in den Haag omgebracht wert, mede veel te lijden, dan wert 1369. met Hertog *Aalbrecht* weder verſoent, en ſtierf in het begin van den jare 1417. hy troude *Chriſtina van Wieleſteyn*, Vrouw van Sprange, dochter van *Foyken van Wieleſteyn*, Heer van Waalwijk, Baartwijk, en Sprange, uyt den Huylfe der Heeren van Teylingen; hy wan

Jacob vander Duyn, volgt.

Jan vander Duyn, troude de dochter van *Wouter van den Waale* tot Dordrecht, Ambachts-heer van Heynenoort anno 1412. en 1439. hy wan 1. *Wouter vander Duyn*, Ridder, Heer van Werkendam, anno 1451. ſtierf ſonder oir. 2. *Adam vander Duyn*, Heer van Werkendam, die na

liet *Cornelis vander Duyn*, Heer van Werkendam anno 1504. wiens ſoon *Adam vander Duyn*, de Ambachts-heerlijkheyt van Werkendam anno 1542. verkofte heeft aan *Pieter de Chanu*, Ridder, Casteleyn van Louveſteyn. 3. *Margareta vander Duyn*, troude *Olant van Swanenburg*, Balliuw en Dijkgraaf van Schieland anno 1440.

JACOB VANDER DUYN, Soone van *Adam vander Duyn*, en van *Chriſtina van Wieleſteyn*, Ridder, Heer van Sprange by doode ſijns vaders; anno 1417. is de Hoffstad vander Duyn, en verdere goederen van ſijn neve *Joost vander Duyn* op hem geſtorven, dog ſtierf eer hy daar mede was verlijt; was by tijde van Hertog *Willem van Beyerem*, Graaf van Holland, Casteleyn van Outhena, en ten tijde van de Arkelſe Oorlogen, van Louveſteyn; troude *Alijd*, dochter van *Vries vander Mye*, Ridder, hy ſtierf anno 1439. en wan

Adam vander Duyn, volgt.

Magtild, *Beatrix*, en *Alijd vander Duyn*, Nonnen.

Catharina vander Duyn, troude *Arent van Gij-*

ſen, *Arents* ſoon, Ridder.

Agata vander Duyn, troude *Dirk van den Ar-*

del.

ADAM VANDER DUYN, Soone van *Jacob van Duyn*, en van *Alijd vander Mye*, Heer van Sprange, hoog Heemraad van Schieland anno 1441. troude *Elisabeth de Rovere van Montfoort*, dochter van *Willem de Rovere*, en des Heeren dochter van *Boxtel*, ſoon van *Ian de Rovere*, Ridder; hy ſtierf anno 1455. ſy troude na ſijn doot *Zweder van Vianen*, daar ſy geen kinderen by wan, en ſtierf anno 1469. begraven tot Sprang op het Choor; hy wan

Jacob vander Duyn, volgt.

Willem vander Duyn.

Adam vander Duyn, beide ongehout geſtorven, maar lieten verſcheyde Baſtaarden naar.

Petronella vander Duyn, troude *Willem Cuyſer van Boshuylfen*.

Chriſtina vander Duyn, Nonne tot Dordrecht.

JACOB VANDER DUYN, Soone van *Adam van Duyn*, en van *Elisabeth de Rovere van Montfoort*, Heer van Sprange, Balliuw en Dijkgraaf van Schieland anno 1476. hoog Heemraad anno 1487. wert genootſaakt mits de partyen van Houkx en Cabeljaus, hem ſelven een wyl tijds buytens Landſte houden, dan is anno 1494. onder geleide en ſauvegarde van den Grave van Holland weder op ſijn huylfen goederen tot Zevenhuylfen gekomen, troude anno 1504. *Margareta de Jonge van Baartwijk*, dochter van Mr. *Cornelis de Jonge*, Heer van Baartwijk, Raad in den Hove van Holland, en Rekenmeeſter der Graafſlijkheyt van Holland, en van *Magtild van Merwede*; hy ſtierf den 1. December 1506. begraven tot Rotterdam in de groote Kerk in 't Choor, onder een blauwe Sark, daar ſijn vier quartieren op uytgehouden ſtaan; hy wan

ADAM VANDER DUYN, Heer van Sprange, wiert anno 1527. en voorts ſijn leven lang onder de Ridderſchap van Holland, en by de Staten van den ſelven Lande op de Dagvaart beſchreven; wert anno 1528. Ruwaart en Balliuw van Putten, en anno 1532. hoog Heemraad van Schieland; troude *Hadewy*, dochter van Mr. *Jacob Pijnſſen vander Aa*, Heer van Offem, en van

Geer-

Geertruyt van Boshuysen, hy stierf den eersten January 1548. oud 34. jaar, sy anno 1581. den 13. Juny oud 75. jaar, zynde 43. jaren Weduwe geweest; hy hadde noch een Bastart broeder, mede genaamt *Adam*, waar van vercheide nakomelingen zyn; Hy liet by de voornoemde sijne Huysvrouwena

Mr. Iasob vander Duyn, Heer van Sprange, Hoog-heemraad van Schieland anno 1552. wiert anno 1553. onder de Ridderfchap van Holland op de Dagvaarden beschreven, troude *Maria*, dochter van *Ian Hoofs*, Ridder, Burgemeester tot Mechelen, en van *Philippote van den Dorpe*; hy stierf in October 1580. sy anno 1554. en wan twee foonen en drie dochters, als *Adam vander Duyn*, Heer van Sprange, stierf ongehout in den Hage 1610. *Jan vander Duyn*, genoemt Heer van Sprange, stierf Jongman te Parijs anno 1586. oud 27. jaren. *Philippote vander Duyn*, Ambachts-vrouwe van Sprange, hadde eerst te man *Claas van Assendelf*, Heer van 's Gravemoer, daar na *Mr. Pieter vander Hooge* tot Haarlem, sonder oir. *Magtild vander Duyn*, troude *Mr. Cornelis de Jonge van Valkevoort*. *Margariet vander Duyn*, troude *Bartont van Assendelf*, en stierf sonder oir.

Nicolaas vander Duyn, volgt.

Willem vander Duyn, troude *Cornelia van Stakenbroek*; hy stierf den 15. July 1617. oud 80.

NICOLAAS VANDER DUYN, Soone van *Adam vander Duyn*, en van *Hadewy Pijnssen vander Sa*, Houdvester van Holland, troude *Alijd*, dochter van *Aalbrecht Albout van Avesaat*, en van *Maria van Assendelf*; hy stierf den eersten October 1564. sy anno 1560. oud 20. jaren; hy wan

Adam vander Duyn, volgt.

Alijd vander Duyn, was getrouwt met *Mr. Amelis van den Bonkhorst*, Raad in den Hoogen

jaren, sy den 19. April 1615. sonder oir, beide begraven tot Delfin de oude Kerk in 't Choor.

Mr. Reynier vander Duyn, Ridder, Hoog-heemraad van Delfland, Raad in den Hove van Holland, daar na Assesseur in de Keyserlijke Raadkamer tot Spiers, anno 1577. stierf den 9. January 1593. out 57. jaar, ongetrouwt.

Adam vander Duyn, Heer van Sanen, Hoog-heemraad van Rhijnland anno 1575. troude *Clara*, erf-dochter van *Tyman vander Mye*, en van *Maria van Sehoosten*; hy stierf 1602. nalatende twee foonen en twee dochters, als *Adam vander Duyn*, stierf Student tot Douay. *Tyman vander Duyn*, Heer van Sanen, stierf Jongman anno 1603. *Maria vander Duyn*, troude anno 1604. *Reinout van Brederode*, Heer van Veenhuysen, Præsident van den Hoogen Rade in Holland; sy stierf sonder oir anno 1607. *Magtild vander Duyn*, troude anno 1602. *Anthonis van Waffenaar*, Heer van den Bosch, en hadde kinders.

Magtild vander Duyn, troude *Jan Oem van Wijngaarden*, sonder oir.

Rade van Holland; sy stierf den 7. October 1634.

ADAM VANDER DUYN, Soone van *Nicolaas vander Duyn*, en van *Alijd Albout van Avesaat*, Heer van 's Gravemoer, troude *Margareta Suys*, Vrouw van Rijswijk, den Burg, &c. dogter van *Cornelis Suys*, Ridder, Heer van Rijswijk, den Burg, &c. Præsident van Holland, en van *Anna de Bye*, sy stierf den 10. April 1606. hy den 16. October 1629. en had gewonnen

Nicolaas vander Duyn, volgt.

Hadewy vander Duyn, troude *Pieter Suys*, Heer van Laar by Antwerpen op de Schelde.

Anna, Maria, Magtelt en Margariet vander

Duyn, sonder oir gestorven.

Alijden Cornelia vander Duyn, Nonnen Carmeliteffen tot Brussel.

NICOLAAS VANDER DUYN, Soone van *Adam vander Duyn*, en van *Margareta Suys*, Heer van Rijswijk, 's Gravemoer, de Mye, den Burg, &c. anno 1607. Hoog-heemraad van Delfland, Meesterknaap van de Houtvesterye van Holland, stierf den 27. July 1649. en troude eerst *Tymana*, dochter van *Anthonis van Waffenaar*, Heer van den Bosch, en van *Magtild vander Duyn*, *Adams* dochter, Heer van Sanen, die stierf den 17. Augusti 1627. ten tweden *Beatrix*, dochter van *Nicolaas vander Bonkhorst*, en van *Willemina vander Noot*, die stierf den 20. October 1642. hy wan by de eerste Vrouw,

Nicolaas vander Duyn, volgt.

By de tweede Vrouw,

Adam vander Duyn, Heere van 's Gravemoer &c. Colonel van een Regiment Paarden, mitsgaders Quartiermeester Generaal van de Ruyterrye ten dienste der Vereenigde Nederlanden, Commandeur van St. Geertruydenberge, Op-

perjagermeester van sijn Hoogheyt den Heere Prince van Orangien, en Meesterknaap van de Houtvesterye van Holland, heeft getrouwt *Geertruyt Pieterfon*, en heeft gewonnen *Alida*, *Geertruyt*, *Quirina*, en *Nicolaas vander Duyn*.

Alijd Margareta van Duyn, troude *Charles de Marmouf*, dit *Maillart*, Baron de Landres.

Nicolaas vander Duyn, stierf maar thien jaren oud.

NICOLAAS VANDER DUYN, Soone van *Nicolaas vander Duyn*, en van *Tymana van Waffenaar*, Heere van Rijswijk, de Mye, den Burg, &c. anno 1650. troude *Anna Magtelt van Berchem*, dochter van *Jacob van Berchem*, Raad van State, en van *Elisabeth van Schouwen* tot Endegeest; sy stierf den 18. April, hy den 2. Augusty 1658. en leid begraven te Rijswijk; nalatende

Nicolaas vander Duyn, volgt.

) *Anna vander Duyn*.

NICO;

NICOLAAS VANDER DUYN, Soone van *Nicolaas vander Duyn*, en van *Anna Magtild van Berchem*, Heer van Rijswijk, de Mye, den Burg, &c.

Het Wapen van vander Duyn is een klimmende Rode Leeuw, op een Velt van Gout, met een Barnsteel van Lafuur midden deur.

DUYVENVOIRDE.

¹²⁸ **P**hilips van *Wassenaar*, des Heeren van *Wassenaars* broeder, hadde voor sijn erfgoed de Landen diemen *Duyvenvoirde* en *Polanen* noemt; hy hadde twee soonen by des Heeren dochter van *Siryen*; van de jongste, wiens name *Johan* was, komen die van *Polanen*; en van den oudsten genaamt *Arent*, die van *Duyvenvoirde*; Sie de descendentes van den selven hier onder op de letter *W.* onder den Tittel van *Wassenaar*.

VANDER DUSSEN.

¹²⁹ **J**AN VANDER DUSSEN, Ridder, wert vermeld anno 1300. sijn dochter *Lijsbeth vander Dussen*, troude anno 1320. *Philips*, Baanderheer van *Wassenaar*, soone van *Dirk van Wassenaar*, en van *Barta van Cuyk*.

FLORIS VANDER DUSSEN, Ridder, vermeld anno 1381.

ARENT VANDER DUSSEN, Ridder, vermeld anno 1367. was Balliu van *Zuyt-holland* anno 1294. en was anno 1396. met Hertog *Albrecht* op de *Vriesen*, en liet onder andere kinderen na:

FLORENS VANDER DUSSEN, Knape, Heere tot *Dussen*, anno 1445. by overgifte van sijn broeder *Jan vander Dussen*, die anno 1437. Balliu van *Zuyt-holland* was; hy was Hooftman van die van *Dordrecht*, in 't beleg van *Geertruydenberg*, anno 1420. en voor *Louvestein*, als mede in 't beleg voor *Sevenbergen* met den Hertog van *Bourgonge*, met *Jan Grammeje*, en *Gillis van Mitvelt*, anno 1427. hy was anno 1445. Raad van Hertog *Philips van Bourgondien*; en stierf anno 1456. hadde te wyve *N. N.* en wan

Nicolaas vander Dussen, Land-commandeur ten *Duytsen huys* te *Utrecht*, anno 1464. tot in 't jaar 1476. als wanneer hy gestorven is binnen *Maastrigt*.

N. vander Dussen, van dewelke by successie gekomen is *Cornelia vander Dussen*, die te man hadde *Gouert van Bregt* tot 's Hertogenbosch, wiens moeder was *Geertruyd van Amerongen* te *Dordrecht*; hy wan *Anna van Bregt*, Vrouwe vander *Dussen*, die te man hadde *Hendrik Tser-raais*, Heer van *Couwestein* in *Brabant*; sy ver-

kof anno 1607. de Heerlijkheid vander *Dussen* aan *Walraven van Gent*, soone van den Heer van *Oyen* in *Gelderland*, voor veertig *duysent guldens*.

Jan vander Dussen, wiens meeste goederen door de groote inundatie van den jare 1421. in *Zuyt-holland* gevallen verdrongen waren; begaf sig met'er woone tot *Delf*, hadde getrouwt *Ida van Kijfhoek*, van dewelke de descendentes als noch leven.

Noch werden vermeld FLORENS VANDER DUSSEN, Heer tot *Munsterkerk* in *Zuyt-holland* anno 1510. welke wan *Jan vander Dussen*, overleden anno 1540. hy hadde noch een suster, die te man hadde *Jan de Jode*, Heer van *Hardinxveld*, soone van *Arent de Jode*, en van *Margareta Moninx*, en hadden kinders.

Noch BELIA VANDER DUSSEN, moeder *Willems van Dongen*, anno 1535.

Noch Mr. JOOST VANDER DUSSEN, Licentiaat in de regten, en Commissaris om te informereen wie met *Ketterye* besmet waren, in 't jaar 1531.

Het Wapen vander *Dussen* is een Velt, de bovenste helft van Gout, en de onderste van Sabel, beladen met een *St. Andries Kruys*, geschakeerd van Silver en Keel.

E E M S K E R K.

¹³⁰ **I**N *Zuyt-holland* is eertijds een Edle Geslagte geweest, *Eemskerk* genoemd, en schijnt dat het selve sijn naam gehad heeft van het Dorp van *Eemskerk*, dat voor 't jar 1421. in de verdrongen *Waart* van *Zuyt-holland* plag te leggen, doch voerden evenwel gelijke Wapenen als die van *Heemskerk* in *Noort-holland*; en werden van dit Geslagte vermeld

GER-

GERRIT VAN EEMSKERK, Ridder, Heer van Oosthuysen, van de Cabeljauſche partye binnen Dordregt, en Raad van Hertog *Jan van Beyerem*, met *Ian van Naarſſen*, Burgemeester tot Dordregt, *Boudijn van Sweten*, *Ian van Vluet*, *Willem*, Heer van Buren, en *Gijsbert Piek*, den 17. Maart anno 1419. Hy doteerde het Nonnen Clooster van St. Agnieten tot Dordregt, met confiderable goederen.

Noch WILLEMINA VAN EEMSKERK, omtrent den jare 1500. Sy hadde te man *Gooffen van Honſelaar*, waar van een dochter troude aan den Heer van *Haafſten* in Gelderland.

Noch HENDRIK VAN EEMSKERK, die te wyve hadde *Ienne van Zuylen*, *Diderix* dochter t' Utrecht.

Noch BARTOUT VAN EEMSKERK, Canonik te Dordregt, ſtierf anno 1447.

Noch JENNE VAN EEMSKERK, die anno 1455. te man hadde *Willem van Egmont*, Heer van Soetermeer, ſoone van *Ian van Egmont en Soetermeer*, Schout van Delf, alwaar hy anno 1427. van 't oproerig volk van Maaſland dootgeſlagen wierde, en van *Agnes van Heenvliet*, *Ians* dogter.

PIETER VAN EEMSKERK, werd vermeldt anno 1400. en noch anno 1434. ſeer oud zynde; ſijn Vrouwe was uyt den Huylſe van *Polanen*; hy wan *Adriaan van Eemskerk*, volgt. | en Balliu van Zuyt-holland, vermeldt anno 1445.
Joris van Eemskerk, was Schout van Dordregt, | en 1456.

ADRIAAN VAN EEMSKERK, Soone van *Pieter van Eemskerk*, wert vermeldt te Dordregt anno 1428. hy hadde getrouwt *Peternella Oem*, dochter van *Tielman Oem*, en van *Margareta van Slingeland*, *Jans* dochter van den *Tijmpel*; haar broeder was *Godſchalk Oem*, Heer van Wijn- gaarden; ſy ſtierf anno 1461. nalatende

Tielman van Eemskerk, volgt. | ten Huwelijk, haar moeder noch levende, 54.
Gerrit van Eemskerk, wert te Dordregt ver- | Mergen Lands, en wan *Jan van Renesse vander*
meldt anno 1466. | *Burg*, die ſonder kinderen ſtierf, en *Peternella*
Joanna van Eemskerk, troude anno 1542. *Hendrik van Renesse vander Burg* van Utrecht; ſy bragt | *bergen*.

TIELMAN VAN EEMSKERK, Soone van *Adriaan van Eemskerk*, en van *Peter- nella Oem*, ſtierf anno 1472. nalatende
Adriaan van Eemskerk, volgt. | was Deken van de Collegiale Kerke tot Dor-
Pieter van Eemskerk, Licentiaat in de regten, | dregt, en ſtierf anno 1506.

ADRIAAN VAN EEMSKERK, Soone van *Tielman van Eemskerk*, ſtierf anno 1502. hadde getrouwt *Agatha van den Tijmpel*, *Jans* dochter te Dordregt; ſy was Weduwe anno 1525. en wan
Tielman van Eemskerk, | *Petronella van Eemskerk*,
Adriaan van Eemskerk, | *Catharina van Eemskerk*.

Het Wapen van Eemskerk, was als dat van Heemskerk, te weten een Silvere klim- mende Leeuw, met een Rode Tong op een Velt van Lafuur.

E G M O N T.

131 **D** It is een van de oudſte Adelijke Geſlagten, dewelke volgens tuyg der oude gedenk-ſchriften lange jaren deſe Landen met de Heeren van Arkel en Waſſenaar beſeten en beſchermt hebben; daarom ſy ook het hoge gebied der Graven, ſoo lang ſy vermogten, hebben tegengeſlaan, het welk de oorſaak is, waarom dat ſy ſoo laat onder den Hollandiſen Adel gerekent en getelt werden. Den regten oorſprong en begin der ſelver is onſeker, en met ſoo veel bygelovige verdigtſels van gewaande heilig- heid vermengt, dat daar van by na niet ſeekers kan geoordeelt werden; Die gene dewelke het ſelve aan de gewaande wonderen van het eerſte Chriſt-gelove door St. Willebord in deſe en omleggende Lan- den ontdekt, willen vaſt maken, gelijk ſy meest alle de Vorſten en Princen des Werelds tot atkomst van ſodanige of gelijke heiligheid, ſonder eenig bewijs uyt enkele wonder-dadige geopenbaarde verdigt- ſelen en dromen hebben ſocken op te toyen, hebben ſoo veel eeuwen na dien tijd dat het ſoude geſchied zyn, ons ſonder eenig aannemelijk bewijs daar van te toonen, dit aloude Geſlagte van Egmond mede tot de atkomst van den Frieſen Koning *Radboud* willen brengen, daar *St. Willebord*, en ſijnen med- geſel *Wulfandus* ſoo veel vergeeffe moeyten om dede, om hem tot de aanneming van het Chriſten Geloof te brengen, dewelke liever met den grooten hoop ſijner voor-ouderen in de duylſterniſſe der Helle wilde blijven, als met de weinige Chriſt-gelovige de vreugde van het Paradijs genieten. Deſen *Radboud*, den Frielen Konink ſtierf anno 720. en liet na *Adgild*, die na hem Koning wierd; deſe wiert door *St. Aalbrecht*, des Konings ſoon van Engeland, dewelke hem mede onder den dienſt van *St. Wilbord* had begeven, tot het Chriſten geloof gebragt, troude *Geertruyd*, Koning *Dagoberts* dogter

dogter uyt Engeland. Defen *St. Aalbrecht* had in korten tijd gants Kennemerland tot het Christen geloof gebragt; ter eeren van dewelke Koning *Adgild*, die deselve Landstreek in sijn bescherming genomen had, daar een huys timmerde, dat hy met het inkomen des omgelegen Lands begiftigde, en naar de woorden van *St. Aalbrecht*, daar hy het selve Land mede gesegent had, seggende, *Gratia Deo, hac munda sunt*, liet hy het selve *hac mund* noemen, soo veel als, al gesuyvert, dat nu Egmond ofte Egmond is. Defen vromen Koning had een jonger soon mede *Radbout* genoemd, dien hy aan den selven *St. Aalbrecht* ter opvoedinge en leertugt beval, en maakte hem by sijn leven den eersten Heer van Egmond, alsoo genoemd, ter gedagten van sijn vader den Koning *Radbout*, als ook om des beduyds wille; want *Radbout*, is soo veel als, bout, dat is vaardig en goed, van raad, gelijk als *Koenraad*, dat is koen en kloek van raad; Voorwaar heel wel versint. Defen *Radboud* den I. Heer van Egmond, soude in 't jaar 739. met *Amar*, des Konings dogter van Ungarijen getrouwt sijn geweest. By dese *Radbouts* tijd souden de vervallen Dorpen, Lunnen, Schorel, Warmenhuysen, en Huysduynen herbout en herstelt zyn; stierf anno 792. liet na *Gerbrand* en *Wolbrand*, beyde na den anderen Heeren van Egmond, de eene van het jaar 792. tot 845 en d'ander tot 868. Naar *Wolbrand* volgde sijn soon *Radboud* de II. dier naam, I V. Heer van Egmond, stierf anno 919. en liet na *Dodo* den V. Heer van Egmond, die de graft van Egmond tot Alkmaar heeft doen schieten; andere noemen hem *Otto*, stierf in de Pals, in 't wederkeren van den Oorlog met de Saracenen anno 977. Naar hem quam sijn soon *Walger*, den V I. Heer van Egmond, stigter van de Capelle van *St. Agniet* tot Egmond op Zee; was mede in den optogt jegens de Friesen, met en voor *Aarnout* de III. Grave van Holland, stierf anno 1036. en liet na *Dodo* den II. dier naam, en VII. Heer van Egmond, stierf anno 1074. en liet na *Berwold* den I. dier naam, en VIII. Heer van Egmond, dewelke tot het jaar 1093. leetde.

Tot dese tijd toe wert het begin en vervolg van de Heeren van Egmond by de regtsinnige Gedenkschryvers sver verdagt gehouden, en by na buyten geloof gestelt; *Vide Adrian. Jun. Batav. cap. 19.* Want of wel boven alle Schryvers geheugen bekend is, dat het Huys en Houve van Egmond, anders Egmond op de Houve, onder het patroonschap en gifte van de Abdy van Egmont behoort heeft, daar uyt en volgd niet, dat het selve van den beginne aan by soo groote en aansienlijke Vorsten en Princen soude beseten zyn, maar veel eer dat deselve Abdy tot een geestelijke instellinge by jemant uyt sijn eygen goeden is gestigt, en met eenig weinig inkomen begiftigt, en van een klein begin metter tijd sodanig is aangewassen en vergroot, dat het een Wereldsen Bescherm-heer van noden heeft gehad, en alsoo een bedieninge en ampt van groot aanzien is geworden; Hier van getuygd *Pontus Heuterus* in sijn uytlegging van de Genealogie en Geslagt-rekening van de Heeren van Egmond aldus: *Origo familia Egmondana, inquit, diversa à Scriptoribus traditur, ut fere solent clara omnes familia in sua fabulis involvere; sunt qui tradunt ab antiquis Frisia inferioris Regibus Egmondanos descendere; Alii seriem illam Frisia Regum fictam tradunt, quum nullius recepti Scriptoris auctoritate nitatur, oris quoque Egmondanos tradunt a Curatoribus (quos eo tempore Advocatos appellabant) Abbacia Egmondana, quam vetustissima a originis esse certis constat testimoniu, illisque cognomen Egmondanum non ex certa originis continua descensione, sed ex officio ac munere publico quod in dicta obibant Abbacia, adhesisse.*

Voorts verhaalt hy in de Beschryvinge van *Berwold* den I. dier name, Heere van Egmond, dat hy in seker geschreven Boekken en Gedenkschrift by tijde van den selven *Berwold* gehouden, gevonden heeft, dat de Heeren van Egmond om haar wederspannigheid klein geworden en vervallen zynde, onder den voornamen Adel des Lands niet en wierden gerekent, maar onder diegene, dewelke in vromigheid van leven, en tijdelijke middelen, de voornaamste des volks geagt wierden; en dat daarom Heer *Walter*, Abt, by *Diderik* de VI. Grave van Holland beroepen, dat hy de Abdy van Egmond soude herstellen, op den handel en wandel der Monniken goede agt nemen, en den Heiligen Dienst door de Ketteren gestoort en verhindert, in sijn vorigen stand soude brengen, desen *Berwold* by gemelten *Walter* en Grave *Diderik*, de voornaamste en eerste onder de andere beroepen Patronen en Voorforders der Abdy gekoren is, om sijn bysondre diensten in de herstellinge van deselve Abdy van deselve Heer *Walter*, in het patronaatschap van deselve Abdy bevestigt, en met een Houve van ses Mansen ten jaarlijksen erfpagte en erkentenis begiftigt. Daar op hy de grondvest geleid heeft van het huys, dat nog jegenwoordig Egmond op de Houve genoemd wert, dog met sijn overlijden is het selve niet voltrokken geworden; dit verhaald *Pontus Heuterus* in *explicatione Genealogia Egmondana*, onder de oude schriften van deselve Abdy also bevonden te hebben.

Van welken *Berwold* veele willen, dat het Geslagt en Afkomst van de Heeren van Egmond sijn begin heeft genomen, dewelke door tijdelijke middelen te met verrijkt, den eygendom der selver goederen aangekocht hebben, en met den grootsten Adel van 't Land door Huywelijken verknogt, hoog agtbaar, en zelfs mede voorname Edelluyden sijn geworden.

Derhalven wy mede de regte Adelijke Stamme niet uyt de vorige verdagte versiertheden te soeken hebben, maar deselve van desen *Berwold* als de eerste regte Patroon, Stigter, en Bescherm-heer van den Huys van Egmond fullen aanvangen.

Den eersten regten Heer van Egmond was dan **BEERWOUT**, *Beerwouts* soon, de II. dier naam, en daarom *Beerwout* den jonger genoemd, schoon dat hy ouder was dan sijn broeder ook *Berwout* genoemd, den welken om dat sijn ouder broeder *Berwout* de jonge genomt was, by de sommige te onrecht den ouder genoemd werd, daar hy nogtans jonger was, *ut recte notat Petr. Cornel. Bokkenberg in Dynast. Egmondan. in Berwoldo 1.* Daar in *Pontus Heuterus* in sijn Genealogie van Egmond mede t'eenemaal gedwaalt heeft. Defen *Berwout* den II. anders genoemd den jongen, oudsten soon van *Berwout* den I. wiert anno 1114. van de West-vriesen by Verona by Alkmaar verslagen, nalatende

ALBERT VAN EGMONT, Soone van *Berwout van Egmont*; en van des Graven dochter van Vlaanderen, bleef anno 1168. ter hulpe van Grave *Floris den III.* in den slag voor Schorel, ter ontsettinge van Alkmaar, met Heeren *Simon van Antwerpen, Willem van Voorhout, Boudewijn van Haarlem, Gerard*, des Graven Hofmeester, *Florens Ruysch, Bruyn van Castricum, Evert van Noortwijk*, en andere Ridderen; Hy hadde getrouwt een dochter des Graven van Henegouwen, en liet na

WALTER VAN EGMOND, Ridder, anders genoemt den *quaden Wouter*, om dat hy de gantse regering van de Abdye erfelijk aan hem wilde trekken, met vernieting van alle voorgaande instellingen. Was de voornaamste voorstander van en voor Grave *Willem*, de I. diers name, jonger broeder van *Diderik de VII.* jegens het indringen van *Lodewijk*, Grave van Loon, die tegen wille en Raad van Staten des Lands, met *Ada*, Grave *Dideriks* eenigste dogter, getrouwt was, en hem als Grave van Holland sogt op te werpen; dien hy met sijn Bruyd, door hulpe van de Kennemers, en bystand van *Philips van Waffenaar*, met de Rhijnlanders op den Burg van Leyden t'harer versekering dede wijken, daar sy het ook niet langer en mogten houden, als dat Graaf *Willem* haar oom uyt Zeeland overkomende, in het volle besit van het Graaffschap van Holland gestelt wiert, en sijnen wille dede met der gener goeden die tegens hem geweest waren, en sijn nigte *Ada* op het Eyland Texel liet gevangen setten, daar sy kortst daar na, in 't jaar 1204. overleden is, als sy nauwelijks een jaar de naam als Gravinne gevoert had. Sie *Joann. à Leyd. Holland. Chronic. lib. 20. cap. 2. sub Theodorico II. Episcopo Ultraject. XXXII. Petr. Corn. Bokkenberg. in Dynast. Egmond. in Gualtero 1. Annal. Egmond. ad annum 1204.* en andere. Desen *Walter*, Heer van Egmond, stierf anno 1208. na dat hy t' Huys en Slot Egmond by tijde van den Grave van Loon afgebrand, in beter aansien als te yoren herbout had; hadde te wyve *Clementia*, des Graven dochter van Gelder; en liet na

Willem van Egmont, volgt.

Gerrit van Egmont, Ridder, stierf in 't Joodsche Land anno 1217. en hadde getrouwt *Sandrina van Nassau*; van dese sijn onder anderen gekomen *Lubbert*, Abt van Egmond, anno 1263. *Floris van Egmond*, Casteleyn van Medenblik, anno 1296. *Wouter van Egmont*, genoemt *Stoutkint*.

Arent van Egmont, Schilt-knaap, stierf in Syria anno 1217. en wan *Hendrik*, Abt van Egmont.

Halewijnje van Egmont, hadde te man *Willem van Theisingen*, soone van *Hugo van Theisingen*.

Sibrand van Egmont, anno 1233.

Wouter B. van Egmont, Balliu van Kennemerland; van de Vrielen verflagen anno 1276.

WILLEM VAN EGMONT, Soone van *Waker van Egmont*, en van *Clementia*, des Graven dochter van Gelder, wiert mede in het volle besit en bewind van de preuven en goeden van de Abdye van Egmond, als waaragtige patroon van deselve gestelt, sulx dat in 't lange in de Jaarboeken van het Klooster van Egmond wert verhaalt; troude *Badeloge*, des Heeren van Amstels dogter, stierf in 't jaar 1234. en liet na

GERARD VAN EGMONT, Ridder, troude *Mabelia N.* stierf in 't jaar 1242. liet na

Willem van Egmont, volgt.

Diderik van Egmont, daar van in seker Handvest van *Floris de V.* aan *Diderik van Waffenaar* ge-

geven, vermelt wert.

Sophia van Egmont, die troude met *Jacob van Woude* en *Warmont*.

WILLEM VAN EGMONT, Soone van *Gerrit van Egmont*, en van *Mabelia N.* was anno 1296. voor Graaf *Floris de V.* het hoofd van de Kennemers, jegens *Gerrit van Velsen, Gijbert van Amstel*, en *Herman van Woerden*; belegerde Muiden en Kronenburg, daar *Gerrit van Velsen* met de sijne oplag, en gevangen afgehaalt wierden. Hield onder den Grave van Kleve, met *Henrick*, Burggrave van Leyden, en *Diderik de IV.* Heere van Brederode, des Hollands gevaarlijke en wankelende saaken in stand, tot dat Jonkheer *Jan*, des Graven *Floris* soon, met *Elisabeth*, Koning *Eduards* dogter, sijn nieugetroude uyt Engeland t'haren kosten wierd overgehaalt, en in sijns vaders plaats als Grave van Holland aangenomen. Sie *Petr. Bokkenb. in Dynastis Egmondan. sub Guilhelmo II. & Genealog. Brederod. sub Theodorico IV. Guilhelm. Procurator. Egmondan. Annal. ad annum 1296.* hy stierf in 't jaar 1304. nalatende uyt *Ada*, des Hertogen van *Milanens* dogter,

GERRIT VAN EGMONT, gesturven voor sijnen vader anno 1300. hadde getrouwt *Elisabeth*, des Heeren dogter van *Stryen*; hy hadde nog twee susters, als *Halewijn van Egmont*, die troude met *Hendrik*, Burggrave van Leiden, en *Maria van Egmont*, die te man hadde *Hendrik van Borssle*. *Gerrit van Egmont* voorfz liet na

Willem van Egmont, toegenamt de *Goede*, die getrouwt was met *Maria*, des Graven dogter van *Blankenheim*, stierf in de fleur sijns levens, sonder kinders, anno 1312.

Wouter van Egmont, volgt.

Nicolaas van Egmont, Domproofst te Utrecht.

Jan van Egmont, boude het huys te Mere-

stein, en van hem sijn gekomen die van *Merestein* en *Kenenburg*, welke hier na volgen; hy stierf anno 1319.

Alijd van Egmont, hadde te man *Jacob van Ligtburg*, Ridder tot Utrecht; sy stierf anno 1311. nalatende kinders.

WOUTER VAN EGMONT, Soone van *Gerrit van Egmont*, en van *Elisabeth van Stryen*, hadde te wyve *Beatrix vander Doortoge*, omtrent Naaltwijk, sy voerde twee Rode Kepers op Gout; hy stierf anno 1321. sy anno 1351. nalatende behalven een dogter *Maria*, soo sommige schryven, getrouwt met *Hendrik van Borsselen*, Heer vander Veer en Sandijk, een soone, genaamt

JOHAN VAN EGMONT, Ridder; hy troude met *Guidijn van Aamstel*, suster en eenige erfgenaam van *Arent van Yffelstein*, daar door de Heerlijkheid van Yffelstein by gebrek van mans oir aan *Guidijn*, en hare nakomelingen te verfterven vergunt wiert, en alsoo aan den huys van Egmont gekomen is; Hy stierf anno 1369. liet verscheide kinderen na, als onder anderen

Arent van Egmont, volgt.

Jan van Egmont, Schiltknape, stierf sonder kinders, hadde te wyve *Johanna van Raaphorst*, alias *vander Doortoge*, dogter van *Dirk van Raaphorst*, en van *Magtild van Oudshoorn*.

Gerrit van Egmont, Ridder, Balliu van Kennemerland, en Castelein van Staveren, troude eerst *Willemina*, Vrouwe van Wateringe *Albregts* dochter, en wan 1. *Gerart van Egmont*, Heer van Wateringen, anno 1400. 2. *Jan van Egmont*, Heere van Wateringen, troude *Ienne*, Bastart dochter van Arkel, hy stierf anno 1415. nalatende *Ian van Egmont*, en *Willemina van Egmont*, die te man hadde *Willem van Naaltwijk*; hy troude ten tweedemaal *Henrica van Rodenburg van Weldam*, en van 1. *Albregt van Egmont*, anno 1436. 2. *Gerart van Egmont*, die eerst troude *N. van Sevenbergen*, en ten tweden *Catharina Uytterlier*, *Henrix* dochter, nalatende *Catharina van Egmont*, die troude *Henrik van Zuylen van Nijvelt*, en *Belia van Egmont*, troude *Adriaan van Eversdijk*.

Willem van Egmont, Ridder, Heer van Soetermeer, Zegwaart en Zevenhuysen, hadde te wyve *Magtild van Hemert*, by dewelke hy wan *Ian van Egmont en Soetermeer*, Schout van Delf, alwaar hy anno 1427. van 't oproerig volk van Maastrand dootgeflagen wierde; hadde te wyve *Agnes van Heenvliet*, *Ians* dogter, by dewelke hy na liet *Willem van Egmont*, Heere van Soetermeer, die te wyve hadde *Ioanna van Eemskerk* uyt Zuytholland, en liet na 1. *Wouter van Egmont*, Heer van Benthuyfen en Soetermeer. 2. *Wouderina van Egmont*, Nonne te Rijsburg, stierf te Amerfoort van de Pest, ten huys van *Ian van Doornik*, Schiltknaap. 3. *Ottelyn van Egmont*, hadde te man *Adriaan van Swieten*, Heer van Opmeer, soone van *Ian van Swieten*, *Boudewijns* soone, en van *Maria van den Abele* uyt Zeeland; hy was Schout van Leiden, en stierf anno

ARENT VAN EGMONT, Soone van *Ian van Egmont*, en van *Guidijn van Aamstel*, Ridder, besat de goederen van Yffelsteyn, en succedeerde sijn vader; hy hadde te wyve *Iolente*, des Graven van Lynningen op den Rhijn; hy dede 't Slot te Egmont met een breder graft omcingelen, en een vaart graven van Egmont tot Alkmaar; hy hadde groote tweedracht met de Abten van Egmont; hy fundeerde te Yffelsteyn een Barnarditen Klooster voor mans-persoonen, anno 1394. was seer vermaart in de Oorlogen op de Vriessen, en stierf anno 1409. out 72. jaren, begraven te Yffelsteyn; sy stierf den 24. April 1434. seer oud, begraven ten Preekheeren in den Hage; hy liet naar 2. soonen en een Bastart dogter, *Alijd*, die te man hadde *Ysbrant van Alkemade*, *Hendriks* soone, sonder kinderen; sy leefde seer oud anno 1470.

Ian van Egmont, volgt.

Willem van Egmont, Heer van Yffelsteyn; hy hadde te wyve *Anna van Hennijn*, dochter van *Wouter*, Heere van Bossuyt in Henegouwen, weduwe van *Jacob van Borsselen*, Heer van Brigdam, en hy stierf sonder kinders, den lesten December anno 1451. begraven t'Yffelsteyn; sijn weduwe stierf anno 1560. begraven ten Preekheeren in den Hage. Hy hadde een Bastart dochter *Bely van Yffelsteyn*, (die te man had *Baerthout van Rietwijk*, Schiltknaap, en hadden kinders,) en een Bastart sone, *Arent van Yffelsteyn*, Casteleyn van

1487. nalatende kinderen. 4. *N. van Egmont*, hadde te man *Ian vander Lekke*, *Dirx* soon. *Wouter van Egmont* voorz stierf te Rotterdam, anno 1491. hadde te wyve *Ioffyna van Schagen*, dogter van *Albert van Schagen*, Ridder, en van *Adriana van Nyenrode*, *Gijberts* dogter; sy stierf omrent 51. jaren na hem, anno 1542. nalatende een soon en een dogter, namentlijk *David van Egmont*, Heer van Benthuyfen, welke anno 1493. Jongman stierf; en *Ienne van Egmont*, die in 't selve jaar stierf, maar seven jaren oud zynde; soo dat de goederen kwamen op haar moeyen kinderen van *Swieten*.

Otto van Egmont, Schiltknape, hadde getrouwt *Mabelsa van Arkel*, dogter van *Iohan van Arkel*, en van *Elisabeth*, des Graven dogter van Cleve; haar broeder *Ian van Arkel* was Bisschop van Utrecht.

Albert van Egmont, Canonik t'Utrecht.

Beatrix van Egmont, hadde te man *Gijbert van Vyanen*, soone van *Hendrik van Vyanen*, en van *Iolente van Cuylenburg*.

Barta van Egmont, troude *Gerrit*, Heer van Culenburg, en wan kinders.

Maria van Egmont, die getrouwt is geweest met *Philips van Waffenaar*, soone van *Diderik van Waffenaar*, en van *Magtild Oem*, Vrouwe van Barendrecht, en hebben kinderen nagelaten.

Catharina van Egmont, troude *Bartholomeus van Raaphorst*, broeder van *Johanna van Raaphorst* hier vooren gemelt.

Anthoetia van Egmont, was Clarisse tot 's Hertogenbolch.

Maria van Egmont, overleden anno 1345. hadde te man den Heer van Rijsingen.

Barta van Egmont de jonge, hadde getrouwt *Walraven van Brederode*, soone van *Diderik*, en van *Beatrix van Valkenburg*; hy stierf anno 1369. sonder kinders.

Woerden, alwaar hy anno 1488. Kerfsmis-avond het Stedeken ingenomen zynde, van *Ian van Montfoorde* gevangen werde. Hy wert seer out, en stierf anno 1530. hadde getrouwt *Barbara van Borsselen*, en hadde by haar 13. kinders, als *Jacob van Yffelsteyn*, Ridder en Colonnell in den Oorloge, stierf sonder kinders. *Willem van Yffelsteyn*, stierf Capiteyn sonder oir. *Cornelis* en *Christoffel van Yffelsteyn*, mede sonder kinders overleden. *Hellegond van Yffelsteyn*, was gehout aan een Frahs Edelman. *Anthoetie*, had te man *Iean de Peurson*, Fransch Edelman. *Maria*, troude *Gelmer van*

van Groenevelt, hy stierf in Italiën anno 1527. sy t'Utrecht anno 1568 out 84. jaren, en hadde kinders. *Catarina van Yffelsteyn*, troude *Dirck van Sweten*. *Iolente* was Abdiffe van Outwijck by Utrecht, sy stierf anno 1544. *Margriet* was

Staat-Juffrouw van de Gravinne van Egmont. *Lijsbeth*, stierf Vryster anno 1549. *Ienna* hadde te man *Ian van Rommerswael*, Edelman uyt Zeelant; en de leste *N. N.* was Abdiffe ten Dale by Utrecht, overleden anno 1558.

JAN VAN EGMONT, Soone van *Arent van Egmont*, en van *Iolente*, des Graven dogter van Lynningen op den Rhijn; hy hadde getrouwt *Maria van Arkel*, *Jans* dogter, den lesten Heer van Arkel, haar moeder was de eenige suster van Hertog *Reynout van Gelder*, die sonder kinders gestorven was; hy werde genoemt *Jan met de Bellen*, die hy droeg van silver in den Oorloge. Hy hadde groote tweedragt met Hertog *Willem van Beyeren*, ter cause van den Oorloge tegen den Heere van Arkel; en van den Abt van Egmont, tot wiens voordeel den Grave een vonnis hadde gewesen, 't welk hy niet willende houden, is dry-werven voor den Grave gedachvaart, maar niet eomparende, is gebannen geweest, en sijn goederen aangeflagen; dies hy vergeselschapt met *Henrik van Rietwijk*, met 200. gewapende Mannen naar Yffelsteyn by sijn moeder en broeder vertrok, waar over Yffelsteyn belegert wert; hy dede door *Gijsbregt van Mijnden* gevangen nemen *Willem van Matenes*, Abt van Egmont, met sijnen Prior broeder *Hendrik van Muyden*, also die uyt vreesle vlugten, en dedese setten op 't Huys te Rooftendaal in Gelderland, anno 1425. en verkreeg alsoo sijn Heerlijkheyt van Egmont, bevrijd van alle geregtigheden, die de Abten van Egmont daar op te hebben plegen; hy stierf anno 1451. op 't Slot t'Egmont, zynde 42. jaren Heer geweest, en wert in de Capelle aldaar begraven. Hy hadde hier gefundeert een Collegie van 6. Canoniken. Sijn wijf was anno 1415. van kind (dat uyt haar lijf gesneden wert) gestorven, en begraven t'Yffelsteyn; en liet naar, behalven een Bastart soone *Pieter*, Drossaart van de Veluwe anno 1457. twee soonen, als

Arent van Egmont, volgt.

Willem van Egmont en *Yffelsteyn*, &c. van den welcken hier naer in 't vervolg vande Heeren van

Egmont sal volgen, na dat eerst de nakomelingen van sijnen oudsten Broeder verhandelt sullen sijn.

ARENT VAN EGMONT, Soone van *Ian van Egmont*, en van *Maria van Arkel*, werde anno 1423. oud maar 14. jaren, gehult Hertoge van Gelder, en Grave van Zutphen, welke Landen hem aangekomen waren by sterven sijnz oud-ooms Hertoge *Reynout van Gelder*, sonder kinders, wienseenige suster en erfgenaam te man hadde *Ian van Arkel*, waar afgekomen waren Jonkheer *Willem van Arkel*, te Gornichem anno 1417. verslagen, en *Maria*, die de moeder was van desen Hertoge *Arent*, die gehult wert tegen wille en dank van den Keyser, alsoo Gelder een quaat Leen was, dat op Vrouwen niet versterven konde; hy nam te wyve *Catharina vander Mark*, dogter van Hertoge *Aalbert van Kleve*, hy wert anno 1465. schandelijk van sijnen soone *Adolf* gevangen, en op 't Slot te Buyren gevoert, daar hy ses jaren sat, tot dat hy van Hertog *Karel* verloft wert, gelijk de Chronijke dat vertelt; en hebbende de Landen van Gelder en Zutphen verkoft aan den voorschreve Hertoge, en sijnen soone voorsz onterft, is hy anno 1473. op St. Matthijs-avond, op 't Slot in der Stede van de Grave op de Mase overleden, oud 62. jaren, en aldaar begraven; hy hadde gewonnen een soone en drie dogters, als

Adolph van Egmont, volgt.

Maria van Egmont, die troude anno 1448. *Jacob Stuart*, de II. dier name, Koning van Schotland, overleden anno 1460. en hadden 3. soonen, *Jacob*, *Alexander*, *Ian*, en een dogter *Catharina*, (die te man hadde de Heer van *Hamilton* in Schotland, en wan *Margareta*, die troude *Matheus Stuart*, Grave van Lennox, haar neve, 1. *Jacob Stuart*, d'oudste soone wert Koning van Schotland, en stierf anno 1488. en was de groot-vader van *Iacob de V.* Koning van Schotland, wienseenige dogter was Koninginne *Maria* van Schotland en van Vrankrijk, die in Engeland anno 1588. gedurende de regering der Koninginne *Elisabeth*, met een bijle haar hooft afgehouden wert, en was de moeder van *Iacob*, Koning van Groot Brittanien. 2. *Alexander*, was Hertog van Albanien, ofte *Aubigny*, die wan *Iohan*, Hertoge van Aubigny, die liet naar *Matheus*, Grave van Lennox, die by *Margriet van Hamilton*, sijn nigte voorsz wan *Hendrik Stuart*, den welken

getrouwt hebbende de voorsz Koninginne *Maria* van Schotland, is de vader geworden van den Koning *Jacob van Groot Brittanien*, die over sulx den stamme van Egmont driemaal van bloede bestaande was. 3. *Ian Stuart*, den jongsten soone wert heymelijk omgebracht, doorgelaten zynde door 't openen van een ader, anno 1480.

Margriet van Egmont, hadde te man de Paltsgraaf *Frederik*, Hertoge van Simmeren, Grave van Spanheim; hy wan by haar onder andere *Robert*, Bisschop van Regensburg, en *Ian*, Paltzgrave, Hertog van Simmeren, die de grootvader was van *Sabine*, welke te man hadde *Lamoraal*, Grave van Egmont, en van den Keurvorst *Frederik* Paltzgrave den III. dewelke was den over-groot-vader van *Frederik de V.* dier name, Paltzgrave en Keurvorst.

Catharina van Egmont, die de Gelderschen geerne gehout souden hebben aan Hertog *Frederik van Bruynswijk*, maar sy stierf ongehout.

ADOLPH VAN EGMONT, Ridder van 't gulden Vlies, was ses jaren door Tyrannye Hertoge van Geldre, daar hy sijnen vader uyt verdreven hadde, en daar en boven noch gevangen hielt; hy troude te Brussel anno 1463. door middel en tusschen-spreken van Hertoge *Philips van Bourgondien*, *Catharina van Bourbon*, dogter van den Hertoge van Bourbon, (en van een suster van den voornoemden Hertoge *Philips*) Sy hadde een suster, die te man hadde Grave *Charles van Charolois*, des Hertogen soone; hy wert anno 1470. door last van Hertog *Carel van Bourgonge* voorsz

D d d d d d 3

ge-

gevangen gefet op 't Casteel van Kortrijk, en sat daar ses jaren tot naar de doot van den Hertoge anno 1477. doe hy door die van Gent (die doe de rumoer-meesters dapper maakten) los gelaten wierde, die hem tot haren Capiteyn namen tegen de Franfoysen, ja wel gewilt hadden dat de Princesse *Maria*, Hertog *Karels* erfdochter, desen *Adolph* tot eenen man genomen hadde; dan hy is in 't selve jaar van de Franfoysen by Doornik verflagen, en sijn lichaam wert op een paart, de beenen aan d'een zyde, en het hoofd en de armen aan d'ander zyde hangende, in de Stad gebracht, en in de Hooftkerke aldaar begraven. Sijn wijf was voor hem gesturven, en te Nimmegen begraven; hy liet na twee kinderen, als

Karel van Egmont, volgt.

Philippote van Egmont en *van Gelder*, hadde te man *Reinier*, Hertoge van Lotharingen en Baar, die in den strijd voor Nancy Hertoge *Karel* haren oom verflagen hadde, anno 1477. hy stierf anno 1508. sy wert na sijn doot Nonne *Clarisse* te Pontemousson in Loreynen, en aldaar by de 40. jaren heyliglijk geleeft hebbende, is sy, oud zynde 85. jaren gestorven, anno 1547. Hadde gehad verscheide kinderen, als 1. *Anthony*, Hertoge van Loreynen, stierf anno 1544. nalatende *Franfoys*, die de grootvader was van *Henrik*, Hertoge van Loreynen. 2. *Claude van Loreynen*, eerste Hertoge van Guise, stierf anno 1550. naarlatende dese kinderen, *Maria*, Koninginne van Schotland, (die de moeder was van *Maria* die onthalt wert.) *Francoys*, Hertoge van Guise, die voor

Orleans anno 1563. doorschoten wert, en was de vader van *Hendrik*, Hertoge van Guise, die anno 1588. te Blois met den Cardinaal sijnen broeder gedoot wert, en van den Hertoge van Meyne. Noch *Claude*, Hertoge van Aumale, die anno 1573. in 't beleg voor Rochelle geschoten wert, en was de vader van den Hertog van Aumale in Brabant. Noch, *Karel*, Cardinaal van Loreynen, seer vermaart, gestorven anno 1574. 3. *Jan*, Cardinaal van Loreyne, *Erasmo van Rotterdam* leer wel bekend. 4. *Lodewijk van Loreyne*, in den Oorloge van Napels, anno 1527. out 27. jaren, ongehout gesturven. 5. *Francoys van Loreyne*, Hertoge *Reyniers* jongste soon, Graaf van *Lambasque*, bleef doot in den slag voor Pavyen, anno 1525. out 19 jaren, ongehout.

KAREL VAN EGMONT, Soone van *Adolph van Egmont*, en van *Catharina van Bourbon*, geboren op 't Slot van de Graaf anno 1467. verloft zynde uyt sijn gevangenis, en losgelaten van de Franfoyen, quam in Gelderland anno 1492. en wert met hulpe van Grave *Vincent van Meurs* gehult voor Hertoge van Gelder en Grave van Zutphen, 't welk hy 46. jaren met grooter onrust en oorloge heeft beseten, doende den Lande van Holland en Utrecht grote schade; hy stierf sonder kinderen anno 1538. oud 71. jaren; hadde te wyve *Elisabeth*, Hertoge *Henrix* dochter van *Brunswijk en Lunenburg*, die 33. jaren Weduwe is geweest, stierf oud 80. jaren, anno 1572. hy hadde sommige Bastarden, onder andere

Karel Bastart van Gelder, troude *N. van Brouckhuysen*, en liet kinderen naar.

Catharina Bastart van Gelder; haar moeder was *N. van Rietwijk*; hadde te man *Walraven van*

Arkel, Heere van Weerdenburg; sy stierf 14. Mey 1601. oud ontrent 90. jaren, en liet kinderen na.

WILLEM VAN EGMONT, twede soone van *Ian van Egmont*, en van *Maria van Arkel*, Ridder van den Gulden Vliese, was Heer van Ysselstein, Leerdam, Schoondervoort, Haastregt en Baar, stierf op 't Slot in de Stad van de Graaf, anno 1483. oud 71. jaren, aldaar begraven; was anno 1473. Stadhouders van Gelderland, dat Hertoge *Karel van Bourgondien*, van Hertoge *Arent van Gelder*, desen sijnen broeder gekoft, en daar na met de Wapenen gewonnen hadde; Sijn Huysvrouwe was *Waiburg*, Grave *Frederix* dochter van *Meurs*, die stierf uyt barens noot anno 1459. begraven in den Hage; hy liet na drie soonen en 4. dochters, als

Ian van Egmont, volgt.

Frederik van Egmont, Heer van Ysselstein en Leerdam, wiert van die van Nimmegen drie jaren gevangen gehouden; hadde te wyve *Alyd van Culenburg*, *Gerrits* dochter, Vrouwe van Buren en St. Martensdijk in Zeeland; sy stierf lange voor hem anno 1471. den 26. July, begraven in de Parochie Kerke tot Ysselstein; hy wiert anno 1492. van Koning *Maximiliaan* gemaakt d'eerste Grave van Buren en Leerdam, en stierf anno 1500. begraven by sijn wyve, en nalatende twee soonen, namentlijk *Floris* en *Wemmer van Egmont*, welken *Wemmer* was Heer van Ysselstein, en jongman stierf, alleenlik nalatende *Willem Bastart van Ysselstein*, welke wan *Willem van Ysselstein*, die te wyve hadde *Iacomijna van Wijngaarden*, *Ioosten* dochter, en wan drie soonen, 1. *Ian van Ysselstein*, troude *Anna van Galen*. 2. *Christoffel van Ysselstein*, Gouverneur van Heusden, Venlo, en Geertruydenberg, stierf Colonel in dienst van den Coning van Vrankrijk,

tegens die van de Ligue, omtrent het jaar 1593. hy hadde getrouwt *Magdalena van Alendorp*, *Vincent's* dochter, Drost van Bedbur, en wan daar drie soonen by. 3. *Frederik van Ysselstein*. *Frederik van Egmont* voorfsz hadde insgelijx behalven sijnne twee soonen *Floris* en *Wemmer*, noch een Bastart dochter genaamt *Catharina*, welke te man hadde *Lodewijk van Praet van Moerkerke*, Balliu en Castelein van Schoonhoven, en hadden kinderen. *Floris van Egmont* hier vooren gemelt, was na sijn vader Grave van Buren en Leerdam, en na sijn broeder van Ysselstein, St. Martensdijk, Cortgene, Cranendonk, Jaarsvelt, Ridder van 't Gulden Vlies, Stadhouders van Holland, stierf anno 1539. oud in de 70. jaren; hadde te wyve *Margareta van Bergen*, suster van *Maximiliaan* en *Cornelis*, Heeren van Sevenbergen, en van *Maria*, Vrouwe van Barbancon; hy wiert genoemt in de wandeling *Fleurtje Dunbier*, en liet na een soon, namentlijk *Maximiliaan*, Grave van Buren, en twee dochters, te weten, *Walburg*

burg van Egmont, die te man hadde Graaf *Robbert vander Mark*, Heer van Arenberg, en van Naaltwijk in Holland, en *Anna van Egmont* de oudste, die eerst te man hadde *Joseph van Montmorency*, Heer van Nevele by Gent; daar na *Jan*, den lesten van sijn Geslagte, Grave van Hoorn, en Heer van Altena in Hollandt, die stierf sonder kinders anno 1540. by de eerste had sy vijf kinderen, als 1. *Philips van Montmorency*, Grave van Hoorn, nade doot sijns stijfvaders en neve voorz, Admiraal van de Zee, die anno 1568. tot Brussel met sijn neve den Grave van Egmont onthalt wierde, sonder kinderen; hadde getrouwt *Walburg van Nyenarent*, Gravinne van Meurs, welke stierf anno 1600. als doen Weduwe zynde van Graaf *Adolph van Nyenarent*, haren neve. 2. *Floris van Montmorency*, Heer van Montigny in Walsland, Stadhouder van Doornik, die anno 1567. in Spagnien ook gedood wierde, een jaar voor sijn voorz broeder *Philips*, mede sonder kinders; hy hadde te wyve *Helena van Melun*, suster van den *Prince van Espinoy*. 3. *Rogier van Montmorency*, Abt van St. Vaast tot Atrecht, de Rijkste Abdye in de Nederlanden. 4. *Maria van Montmorency*, hadde eerst te man Graaf *Carel van Lalain*, die anno 1558. stierf, nalatende kinders; naderhand troude sy Graaf *Pieter Ernst van Mansvelt*, Stadhouder van Luxemburg, sonder kinders. 5. *Leonora van Montmorency*, troude eerst *Pontus van Lalain*, Heer van Beignicourt, sonder kinders, daar na *Anthonis van Lalain*, Grave van Hoogstraten, die anno 1568. stierf, volgende het Leger van den Prince van Orange, en wan by hem *Willem*, Grave van Hoogstraten, die getrouwt hadde *Maria Christina*, dochter van *Lamoraal*, Grave van Egmont; en *Carel van Lalain*, na sijn broeder Grave van Hoogstraten; zynde uyt dit doorlugtich huys drie Stadhouders van Holland geweest. *Maximiliaan van Egmont* voorz Grave van Buren en Leerdam, mitsgaders Heer van Ysselstein en St. Martensdijk, was Ridder van 't Gulden Vlies, Stadhouder van Vriesland, en Favorijt van Keyser Carel; hy stierf te Brussel seer schielijk aan 't Hals-seer ofte Squinancy, sitende op een stoel op Kerfmis-avond anno 1548. hadde te wyve *Francoyse*, erfdochter van *Hugo van Lannoy*; sy stierf anno 1562. nalatende te samen maar een erfdochter, namentlijk *Anna van Egmont*, Gravinne van Buren en van Leerdam, Vrouwe van Ysselstein, St. Martensdijk, Jaarsvelt, Lannoy, geboren anno 1533. sy troude anno 1551. *Willem den I.* Prince van Orange, Grave van Nassau, sy beide oud zynde achteen jaren; en stierf anno 1558. den 24. Marty oud 25. jaren, nalatende twee kinderen, namentlijk *Philips*, namaals Prince van Orange, en *Maria van Nassau*, getrouwt aan *Philips*, Grave van Hohenlo, Baron van Liefvelt op de Lekke; hy stierf sonder oir op 't huys te Ysselstein anno 1606. out 54 jaren; sy op 't Slot te Buren voornoemt, anno 1616. Noch hadde den voorz *Maximiliaan*, Grave van Buren, een Bastart soone *Alexander* genoemt, die te wyve hadde *Agnes van Haasten*, Vrouwe van Gameren.

Willem van Egmont, Ridder, Heer van Har-

pe, anno 1472. hadde te wyve *Margriet van Rijswijk*, erfdochter van den Heere van Boxmeer, gekomen van een jonger soone van den Heere van Culenborg, Weduwe van Heer *Pieter van Vertain*, en wan *Maria van Egmont*, die simpel was, en *Anna van Egmont*, Vrouwe van Boxmeer, Harpe, Steffenweert, Spalbeek, &c. welke goederen sy ten Huwelijk brachte aan haren ersten man *Willem van Polanen*, Grave van s'Heerenberge, waar af komen alle de Graven van den Berg tot heden toe; hy stierf anno 1513. sy nam daar na Grave *N. van Waardenburg*, sonder oir.

Anna van Egmont, hadde te man *Bernard*, Grave van Benthem, maar hadden geen kinders.

Elisabeth van Egmont, hadde eerst te man *Gijsbregt van Bronkhorst van Batenburg*, en hadde daar by twee dochters, als *Walburg van Bronkhorst*, die te man hadde Grave *Symon vander Lippe*, sonder kinders, en *N. van Bronkhorst*, gehout met Graaf *Otto van Tekelenburg*, mede sonder oir. *Elisabeth* voorz nam heymelijk haar tweede man Heer *Ian vander Aa*, Ridder, Heer van Boukhoven by Heusden, en Drossard van Gorchum, sonder kinders; sy storven beyde anno 1539. sy oud zynde 84. jaren.

Walburg van Egmont, Nonne te Redichem in de Veluwe by Aarnhem.

Margriet van Egmont, hadde eerst te man *Johan van Merode*, s'Heeren van Petershems oudste soone, en hadde maar een dochter, Nonne te Bygaarden in Brabant; sy nam daar na mede uyt liefde *Geurt Turk*, Casteleyn van Buren, Stalmeester van *Willem van Egmont*, haren vader, en Colonel in den Oorloge onder Graaf *Frederik van Beyeren*; sy hadden te samen twee soonen, *Willem Turk*, die ontchaakte en troude d'oudste dochter van den Heere van *Nyenroede*, en leefde anno 1514. en hadden kinders; en *Lubert Turk*, die te wyve kreeg *Hadewy*, Vrouwe van Hemert, en hadden veel kinders, onder andere *Jan Turk*, Dom-canonik t'Utrecht, gestorven anno 1542. *Willem Turk*, Heer van Heesbeen by Heusden, die te wyve nam *Berte Piek*, tot Wolfswaart, en wan *Hadewy*, Huysvrouwe van *Frederik van Renesse*, Heer van Oestmaal; en *Lubbert Turk*, Heere van Heesbeen, die troude eerst anno 1585. *Cornelia van Lokhorst*, *Vincents* dochter, die stierf sonder kinderen; daar na *Nicolaas van Gent*, die stierf tot Worchum anno 1604. ten derden nam hy *N. van Leeftaal*. *Frederik Turk*, *Willems* voorz broeder, was Heer van Hemert tegen over Heusden, stierf in den jare 1551. hy hadde te wyve *Maria van Wijtenhorst*, Weduwe van *Jan van Voorst*, Heer van Dorenwaart, en wan onder anderen twee soonen, als *Lubbert* en *Ian Turk*, Heer tot Zinderen, die te wyve hadde *Ermgart Schijffert van Merode*, en hadden veel kinders, dewelke alle jong gestorven zynde, verkreeg sy Zinderen, dat sy ten Huwelijk brachte haren tweeden man *Adriaan van Sweten*, Balliuw van Rhijnland. *Lubbert Turk*, den outsten broeder, was Heer van Hemert, en Gouverneur van de Stad Graaf, die hy den Hertoge van Parma anno 1586. overgaf, waar over hy t'Utrecht, door last van den Grave van Lycester ont-

onthoofte werde; hy hadde te wyve *Iozijne van Pallant*, en wan *Frederik Turk*, Heer van Hemert en Delwijnen, die troude anno 1599. *N. van Goltsteyn*, op 't huys te Muggesteyn, en stierf anno 1600. en *Ian Turk*, die te wyve nam een dochter van den Heer van Wilich en Kervendonk.

Willem van Egmont voorz hadde eerst clande-

stijnelijk getrouwt *Margareta van Hoogwoude*, dochter van *Everard Bastard van Beyerens*, en van *N. van Kijshoek*; en wan by haar tweefoonen, namentlijk *Gerard*, van wien sijn descenderende die van *Egmont vander Nyenburg*, waar van de descendenten hier na volgen; en *Nicolaas*; hy hadde ook twee Bastard soonen, als *Willem* en *Hendrik*.

JOHAN VAN EGMONT, Soone van *Willem van Egmont*, en van *Walburg*, Grave *Frederix* dochter van *Meurs*, geboren anno 1438. Ridder geslagen te Jerusaleem anno 1465. In 't wederkomen kreeg hy een groot ongeluk, sijn dienaars wegllopende, hy siek werdende, soo dat hy eenige mijlen verre op de schouderen van eenen *Jan Melsz* (dien hy van de Galeyen verloft hadde) gedragen wierde, en maakte die daar na Balliuw van Egmont; Wert anno 1481. Casteleyn van Gorchum, en veroverde doe met subtielheyt en kloekheyt de Stad Dordrecht, gelijk de Chronijcke dat breet vertelt, anno 1413. Alsoo *Ioost van Lalsyn*, Stadhouder van Holland, voor Utrecht geschoten was, wert hy in sijn plaatse gestelt; Anno 1484. gekocht hebbende de Heerlijkheyt van Purmereynde van *Balthazar van Wolkensteyn*, wert hy aldaar gehult, en troude daar na in den Hage *Magdaleen van Waardenburg*, Grave *Joris* dochter; Anno 1486. wert hy by opene Brieven van den Konink *Maximiliaan* gemaakt den eersten Grave van Egmont; anno 1490. heeft hy willen reformeren de Monniken van Egmont, alwaar doe (vermits d'absentie van den Abt) quade discipline wert gehouden, en dede d'onwillige Monniken in een kelder sluyten en bewaren, en uyt d'Abdien van St. Pauls en Oostbroek t'Utrecht andere broeders komen, en maakte alsoo eenen nieuwen Prooft, Prior, Kellenaar, en Kostler; de gevangene daar na hier in niet willende consenteren, zyn losgelaten en versonden, mit een lijf-pensioen van 100. guldens jaarlijx. Dit geschiede in d'absentie des Abts, die daar na getracht heeft, soo hy te Hove veel vrienden met schenkagien gemaakt had, de verdreven Monniken weder in de Abdye te brengen, door de Bisschop van Camerijk, dewelke in den Hage gekomen zynde, dreygde de nieuwe aangenomen Cloosters-officieren, soo sy niet wijken wilden, in een gevankenis te smijten, en dit in 't bywesen van d'andere; en hoewel den voorz Bisschop door de kloeke remonstrantie van Mr. *Maarten Visscher*, Advocaat, van sijn voornemen wat veranderde, heeft hy evenwel sanderdaags gehuyrt alle de wagens, die in den Hage waren, om sijn voorz dreygementen te werk te stellen, 't welk Graaf *Jan van Egmont* verstaande, by den Bisschop gekomen is, en hem sachtjens op sijnen arm slaande, seyde grammelijc, Heer Bisschop, ik sal op morgen tot Egmont als Graaferschijnen. Sijn broeder *Frederik*, Grave van Buren, voegde daar by, dat hy om des Bisschops voornemen te beletten, sijn bloet niet sparen en soude, en daar mede vertrekkende, soude Graaf *Ian van Egmont*, met 50. gewapende mannen naar Egmont getrokken hebben, ten ware den voorz Prelaat dit siende, ander beraat nam, en den twist ter neder geleyt werde, op conditien dat den nieuwen voorz Prooft, Prior, Kellenaar, met d'ander geregelde Monniken, het Clooster inhouden en gebruyken souden, met een jaarlijx pensioen van 2500. guldens. Het vorder inkomen met het huys van den Abt, soude *Jordaan van Driel*, met sijn adherenten gebruyken, maar hy ging, vreesende den Grave, te Breda wonen, daar hy stierf, anno 1493. In 't jaar 1491. wert Graaf *Ian* te Mechelen, met meer andere Heeren, Ridder der Ordre van 't Gulden Vlies gemaakt. Hy kocht mede de Heerlijkheden van Hoochtwoude en Aartswoude, van *Willem van Hoochtwoude*, wiens grootvader eerste Heer van Hoochtwoude, een Bastard soone was van Hertoge *Willem van Beyerens*, den lesten. Desen Graaf *Ian* oud zynde geworden 77. jaren, en Holland geregeert hebbende 32. jaren, is hy op 't Slot van Egmont overleden, en aldaar in de Kerke begraven, onder een verheven koperen Tombe, dewelke daar na verdestruert is; sijn Weduwe Grave *Felix* suster van *Waardenburg*, stierf anno 1538. oud 74. jaren, dus was sy als sy troude oud 24. jaren, en wierde by haar man begraven, en hadde hem gebaart 15. kinders, van dewelke vele jong sturven, behalven dese

Willem van Egmont, is Jongman overleden, oud omtrent 20. jaren.

Graaf *Ian van Egmont*, volgt.

Jorriaan ofte *George van Egmont*, wiert eerst de Heer van Hoochtwoude genoemd, daar na gekoren en bevestigt Bisschop van Utrecht anno 1553. 't welk 25. jaren geweest zynde, is hy anno 1559. in September overleden; sijn hart wert begraven tot Utrecht, sijn lichaam in de Abdye van St. Amand, tusschen Doornik en Valenchiyn gelegen, daar hy mede Abt was, en veeltijts sijn vertrek hadde.

Philips van Egmont, Heer van Baar, stierf Jongman in Italien anno 1529. oud in de 20. jaren.

Walburg van Egmont, overleden in de fleur haars levens anno 1529. gehout zynde met *Wil-*

helm, Grave van Nassau tot Dillenburg, en liet naar een dochter *Magdaleen van Nassau*, die te man hadde Grave *Herman van Nyenarent en Meurs*, sonder kinders. Grave *Willem* nam daar na sijn tweede wijf, en hadde daar by den Heer Prince van Orangien, &c.

Catharina van Egmont, noch jong zynde, wert in 't Clooster te Loosduynen gedaan, maar nu tot haar jaren gekomen zynde, en door den vryen toom, haar gegeven by de Abdiffe *N. vander Aa*, wilde in 't Clooster niet meer blijven; en 't huys gekomen zynde, is getrouwt met *Francoys van Borsele*, Heer van Cortgeen en Pamele, die stierf op 't Huys te Vuren in Brabant, sonder kinders.

Anna van Egmont, Abdiffe van Loosduynen, was Nonne geworden in plaats van haar suster, en dit by beloften haars vaders, dewelke ten

selven tijde als hy den Konink *Maximiliaan* zijn schoonste paart schonk, doe mede zijn schoonste dochter *Gode opofferde*; sy was seer kloek van verstant, en leede noch anno 1563.

Johanna van Egmont, hadde te man *Joris Schenk*, Heer van Toutenburg in 't Lant van Over-Yssel, Stadhouder van Vriesland, gestorven anno 1540. en hadde by haar *Lodewijk Schenk van Toutenburg*, die onghelyk stierf; zijn voorseyde Va-

der hadde by zijn eerste wijf gewonnen *Frederik van Toutenburg*, Eerts-Bisschop van Utrecht; gestorven op 't Slot te Wijk anno 1580. en *Maria van Toutenburg*, Abdisse van Rijsburg; overleden anno 1552.

Josyna van Egmont, troude anno 1511. *Jan van Wassenaar*, Burggrave van Leyden, Stadhouder van Vriesland, gestorven anno 1523. nalatende twee dochters.

Grave *JAN VAN EGMONT*, sone van *Johan van Egmont*, en van *Magdalena van Waardenburg*, Heer van Hoochtwoude, Aartswoude, Baar, Ridder des Gulden Vlies, Camerling van den Keyser *Carel de V.* troude te Brussel anno 1516. oud maar 17. jaren *Fransoyse van Luxemburg*, suster en erfgenaam van *Jacob*, Prince van Steenhuyfen en Gaure, Heere van Fiennes en Gruythuyfen, Armentiers, Auxy, alle in Vlaanderen gelegen; anno 1517. verbrande het Dorp van Egmont in 't geheel, en soude het Slot mede verbrant hebben, ten ware sulx door dese beschuttinge van *Ian van Wassenaar*, zijn schoonbroeder, daar doen op sijnde, belet waar geweest. Dese Graaf *Ian* reysde daar na met den Konink *Carel*, namaals Keyser, na Spangien, en heeft den selven voorts meest in alle zijn reysen vergeselschapt, in Italiën, Duytslandt, Engeland, en Nederland, tot den jare 1528. doe hy te Ferraren siek wierde, en binnen Milanen gebracht sijnde, aldaar sijnen geest gaf, den 19. April, oud sijnde maar 29. jaren; zijn Weduwe stierf 29. jaren naar hem in Vlaanderen anno 1557. nalatende twee soonen en een dochter, als

Carel van Egmont, Heer van Purmereynde, Hoochtwoude, Baar, &c. reysde anno 1538. met *Lamoraal* zijnen broeder na Spangien, en wert 's Keyfers Camerling; vergeselschapt weder 1540. den Keyser uyt Nederlant door Duytslant en Italiën na Africa en Barbaryen, in 't ongelukkig beleg van Algier; en wederkerende, en zynde met den Keyser in een Galeye, en hebbende geleden door tempeest veel ongelukx, is hy te Cartagena in Spangien, daar sy ankeren moesten, siek geworden, en na 4. dagen overleden, onghelyk, begraven te Murcia, in 't Koninkrijk van Granaten, anno 1540. den 7. December.

Lamoraal van Egmont, volgt.

Margareta van Egmont, die anno 1549. troude *Nicolaas van Lotharingen*, des Hertogen broe-

der, Grave van Vaudemont, en Stadhouder van Limburg; sy stierf anno 1554. oud 36. jaren, hy stierf anno 1567. (hebbende noch 2. vrouwen gehad daar hy kinders by had) Sy had by hem maar een dochter, de Koningin *Louise*, geboren anno 1550. die anno 1575. troude *Hendrik den III.* dier namen, Konink van Vrankrijk, zynde hy onlangs uyt zijn Koninkrijk in Polen gekomen, hy stierf sonder kinders, oud 37. jaren, zynde anno 1589. den 1. Augusty voor Parijs (dat hy begon te belegeren) van eenen zijnen quaden ondersaet verradelijcken en schandelijck in sijnen buyk gesteken; sy was een seer schoone Princesse, en stierf een defolate Weduwe tot Moulijns, de Hoofstad van 't Hertogdom van Bourbon, anno 1601. oud 50. jaren.

LAMORAAL VAN EGMONT, soone van Grave *Ian van Egmont*, en van *Fransoyse van Luxemburg*, na zijnen broeder Prince van Gaveren en Steenhuyfen, Heer van Purmereynde, Hoochtwoude, Aartswoude, en Beyerland (dat hy dede bedijken) in Holland; van Fiennes; Sottegem, Dondes, Armentiers, Auxy in Vlaanderen; van Gaasbeek (dat hy kochte) in Brabant, van Baar, dat hy verkocht; Ridder des Gulden Vlies, Stadhouder van Vlaanderen en Arthoys, geboren anno 1522. was mede met den Keyser in Barbaryen anno 1541. en wert in 't wederkeeren door tempeest in 't Eyland Corsica opgesmeten, by hem hebbende den Heer *van Chaulx* uyt Bourgondien, en van daar na Genua zeylende, is door Italiën, Bourgondien; en Lotharingen weder in Nederland gekomen, daar hy met zijnen broeder (wiens dood hy noch niet hadde verstaan) uytgeweest hadde 4. jaren, anno 1542. en 1544. den 8. Mey, oud 22. jaren, troude hy te Spiers op den Rijxdag *Sabina van Beyeren*, dochter van *Ian Paltzgrave*, Grave van Spanheym, en sulter van *Fredrik*, namaals Paltzgrave en Ceurvorf. Op dese seer kostelijke Bruyloft waren in persoon, den Keyser *Carel*, den Conink *Ferdinand* in Hungaryen zijnen broeder, met den Eerts-hertoge *Maximiliaan* zynen soone, en de 7. Rijx-keurvorsten, en veel andere Duytsche Princen; hy volgde daar na den Keyser in den Oorloge op Vrankrijk in 't beleg voor St. Desijr. Anno 1546. wert hy 't Utrecht gekoren Ridder van 't Gulden Vlies, en bleef doe 2. jaren in de Nederlanden, tot dat hy anno 1548. met den Keyser op den Rijxdag na Ausburg reysde, en quam anno 1549. weder, en vergeselschapte den Konink van Spangien in alle Steden van Holland, Zeeland, &c. en van d'ander Nederlanden, doen hy als toekomende Heer gehult wierde. Anno 1550. reysde hy weder met den Keyser en den Koning *Philips* op den Rijxdag naar Ausburg; anno 1552. was hy in 't ongelukkig beleg voor Metz in Lotharingen. Anno 1554. reysde hy in Engeland, om te middelen het Huwelijk van den Konink *Philips*, met de Coninginne *Maria* van Engeland, en van daar naar Spangien gesonden sijnde, is hy wederkomende met den Konink *Philips* in Engeland gereyft, alwaar doe de Bruyloft gehouden wiert. Anno 1557. was hy in den vermaarden slag voor St. Quintijn in Vrankrijk, en was wel de principaalste beleyder, dat de Konink *Philips* desen slag gewonnen heeft, tot seer grote nederlage en schade der Fransoysen; 's jaars daar aan anno 1558. heeft hy de Francoysen in een Velt slag by Grevelingen verslagen op 't strant ofte oever van de Zee, daar veel van de vyanden doot-bleven. In 't jaar 1559. reysde hy naar Parijs, en ondertroude aldaar van wegen den Konink van Spangien,

Eeeee

des Koninx *Hendrix* van Vrankrijks dochter, en wederkomende, en den Konink na Spangien zynde gereyft, bleef hy Stadhouder van Vlaanderen en Arthoys. Anno 1567. de Nederlanders haar weelde moede zynde, en de Landen vol troubelen, soo vermits de oneenigheyt ontftaan in de Religie, als de ambitie ofte eergierigheyt van de grote Heeren, is defen Grave *Lamoraal van Egmont*, uyt begeren der Gouvernante de Hertoginne van Parma, naar Spangien gereyft, om den Konink den droevigen ftat van de Landen te vertoonen; en na fijn wederkomfte den Hertoge van Alve met een groot heyr van Oorlogs-volk overgekomen zynde, is hy door den felven gevangen genomen, en van veel diversche faken befchuldigt zynde, gelijk de gedrukte Chronijken van onfen tijde dat breet vermelden, heeft defen grootdadigen en wijtberoemden Prince fijn leven deerlijk moeten eyndigen, met fijnen neve den Grave van Hoorn te Brussel, den 5. Juny 1568. out zynde 46. jaren, begraven tot Sottegem in Vlaanderen, by fijn vrouw-moeder *Francoyse van Luxemburg*, die een dochter was van *Jacob van Luxemburg*, Heer van Fiennes, Sottegem, Armentiers, en van *Margareta van Gruythuyfen*; fijn droevige Weduwe de Gravinne *Sabina* ftierf t' Antwerpen den 19. Juny 1578. hy liet naar defe 11. levende kinders, want *Ifabelle*, van de 12. de fette, was jong gestorven, als

Leonora van Egmont, hadde te man *George van Hoorn*, Grave van Houtkerke in Vlaanderen, broeder van *Philips van Hoorn*, Heer van Heze, die anno 1580. te Kenoyt onthalt wiert; fy ftierf anno 1582. in den Hage, hy anno 1608. nalatende twee foonen en een dochter, als *Sabina van Hoorn*, Vrouwe van Gaasbeek, 't welk fy anno 1617. verkocht aan *Reynier van Renesse*, Burggrave van Montenaken voor 380000. guldens; fy hadde te man *Cleriadus van Geneve*, Baron vander Baftye, eenig foone van de *Marquis van Laliyn* in Savoyen. *François van Hoorn*, Grave van Houtkerke, ongehylikt; en *Lamoraal van Hoorn*, Burggrave van Vuyrne, Baron van Stavele, geboren in den Hage anno 1582. nam te wyve *Iuliana van Merode*, des Heeren fuster van Petershem.

Maria van Egmont, wert na 's vaders doot Nonne in d' Abdye te Camere by Brussel, alwaar fy (vermits d' Oorloge met d' andere Nonnen vertrokken zynde) gestorven is, ontrent den jare 1584. was seer kloek van verftant, fo dat fy van haar Vrou-moeders wegen de Brieven aen Princken en groote Heeren schreef of dicteerde.

Francoyse van Egmont, is anno 1589. in den Hage, daar fy woonde, ongehylikt overleden, begraven in de Capelle op 't Hof.

Magdaleen van Egmont, hadde te man *Floris van Stavele*, Grave van Herlies, Heer van Glayen en Haverskerke in Vlaanderen, foone van *Philips van Stavele*, Generaal van 't Geschut, en van *Anna van Pallant van Gulenburg*, maar fturven fonder kinders.

Maria Christina van Egmont, hadde eerst te man *Eduard van Bournonville*, Heer van Cappres in Walfland, die anno 1573. mede in 't beleg voor Haarlem en Alkmaar was, en daar na hooft van 's Coninx Financien wert, en wan eenen foone *Alexander van Bournonville*, Grave van Hennija, Heere van Teempft, die anno 1611. te wyve nam *Anna van Meleyn*, fuster des Princken van Espinoy; ten tweeden troude fy *Willem van Laleyn*, *Anthonis* foone, Grave van Hoogstraten, die ftierf anno 1590. nalatende eenen foone *Anthonis van Laleyn*, Grave van Hoogstraten, Heer van Borffche in Zeeland, en van Zuylen by Utrecht, dat hy anno 1612. verkocht aan *N. Quinetti* t' Amftterdam; hy troude *Maria*, Grave *Floris* dochter van *Bartemont*, maar ftierf fonder kinders op 't huyste Harchies in Henegouwen anno 1613. oud ses-en-twintig jaren.

Ten derden troude *Maria Christina van Egmont* voorschreve Grave *Carel van Mansvelt*, die anno 1595. in Hungaryen fonder kinders gestorven is.

Philips van Egmont, Grave van Egmont, Prince van Gavere en Steenhuyfen, Heer van Fiennes, Purmerende, Hoochtwoude en Aartswoude, &c. Ridder van 't Gulden Vlies, en Stadhouder van Arthois, geboren anno 1558. zynde door last des Koninkx van Spangien in Vrankrijk getogen, tot hulpe van die vander Ligue tegen haren Koning, is hy in den Velt-flag te Yvry verflagen op den 14. dag van Meert 1590. fonder kinders, out twee-en-dertig jaren; hy hadde getrouwt *Maria van Hoorn*, de fuster van den Grave van Houtkerke, die defen fijn fuster *Leonora* te man hadde, fy hadde daar na haren tweden man *Gasper van Geneven*, Marquis van Lalleyn, vader vanden Baron vander Baftye, hier vooren vermeld. Sjins vaders goederen waren alle geconfisqueert, tot dat, mits de pacificatie te Gent, defen Grave met fijn broeders weder in 't besit quamen, maar vermits hy daar na des Koninkx partye bleef houden, soo bleven fijn goederen in Holland mede aangeslagen, hoewel die leer belaft waren.

Anna van Egmont, oud sijnde 28. jaren, is Nonne Clarisse geworden in een Clooster by A-trecht in 't jaar 1588.

Sabina van Egmont, Vrouwe van Beyerland, troude te Delft anno 1595. Grave *George van Solms*, dan hy ftierf fonder kinders anno 1600. en fy anno 1614. oud 52. jaren, tot Delft.

Jenne van Egmont, werde mede Nonne te Kameren, na de doot haars fusters *Maria* voorsz, oud ontrent 25. jaren; daar na Priorisse in St. Elisabeths Clooster te Brussel.

Lamoraal van Egmont, Grave van Egmont, Heer van Purmerynde, Hoochtwoude en Aartswoude, &c. hy woonde lange tijd te Ceulen ter Studien, daar na onthielt hy sich een tijd by den jongen Hertoge van Cleve, van daar reyfde hy na Vrankrijk by den Koning *Hendrik*, die fijn moeyen dochter getrouwt hadde, die doot sijnde quam hy weder in Brabant, en van daar anno 1595. in Holland, en bleef eenen tijd in 't Land op fijn goet t' Egmont, dan veel fchuldig zynde, vertrok anno 1605. naar Vrankrijk, daar troude hy een nichte van den Hertoge van *Rohan*, genoemt *Maria de Pierrevifue*, en vertrok met haar naar Henegouwen, en is ten leften na veel avonturen binnen de Stad van Brugge fonder kin-

kinders en erfgenamen overleden anno 1617. Zijn goederen waren overmits grote schulden en lasten daar die mede beswaart waren, verkocht, als Hoochtwoude en Aartswoude, dat kocht *Cornelis van Mierop*, Ontfanger Generaal van Holland; de goederen van Egmont werden verkocht

aan diverse parcelen, dan het Graaffschap van Egmont, met de Stede, Slot en Heerlijkheit van Purmereynde kochten anno 1607. de Staten van Holland.

Carel, Grave van Egmont, volgt.

CAREL, Grave van Egmont, Prince van Gavre, soone van *Lamoraal*, Grave van Egmont, en van *Sabina van Beyeren*, was Heer van Fiennes, Armentiers, Hamade en Beyerland, by testament van zijn suster, Ridder van 't Gulden Vlies; nam te wyve *Maria van Lens*, erfdochter van den Baron d'Aubigny in Arthois, te vooren Weduwe sonder kinders van *Anthony van Croy*, Heer van Croy, en liet by deselve na

Lodewijk, Grave van Egmont, volgt.

Magdalena van Egmont, troude anno 1613.

Alexander van Ligne, Prince van Chimay.

Alberta van Egmont, troude anno 1611. *Rene*

de Renesse, Grave van Wartuse, Burggrave van Montenaken.

Sabina van Egmont.

LODEWYK, Grave van Egmont, soone van *Carel*, Grave van Egmont, en van *Maria van Lens*, was Prince van Gavre, Grande van Spangie, en Ridder van den Gulden Vliese, troude *Margareta*, oudste dochter van den Grave van *Barlaymont*, en wan

PHILIPS, Grave van Egmont, Prince van Gavre, Grande van Spangie, Ridder van den Gulden Vliese, tot Brussel geboren, en aldaar met grote solemniteiten ten Doop gebracht, werdende van de Infante *Isabella Clara Eugenia*, uyt den naam van den Koning van Spangien, die daar Peter van was, geheven.

Het Wapen van Egmont sijn ses dubbele Kepers, of Winkelhaken houks-gewijse, den Schilt geheel vollende, eerst van Gout, daar na van Keel of Rood, en soo voort; door welke Winkelhaken beduyd werden de ses Ridderlijke deugden, daar mede een goet Edelman behoort voorsien te zyn; als **GEREGTIGHEYDT**, **DAPPERHEYDT**, **GESTADIGHEYDT**, **VOORSIGTIGHEYDT**, **LYTSAAMHEYDT**, en **SAGTMOEDIGHEYDT**, sulx dat by *Adrianus Junius Hist. Bat. cap. XI X.* op het selve Wapen gepast wert. *Gerit hac familia, seid hy, sex normas sive Canones alternas rubeas & aureas in clypeo, quibus adumbrari sex precipuas virtutes militares significant, quibus instructum esse ac retucere ducem nobilem volumt; nimirum justitiam colendo, fortiter agendo, vivendo continenter, consiliis providendo, labores tolerando, & à clementia non discedendo.*

Volgen nu de Descendenten van *Jan van Egmont*, genoemd *Merestein*, Soone van *Gerrit van Egmont*, en van *Elisabeth van Stryen*.

JAN VAN EGMONT, Broeder van *Wouter van Egmont*, en soone van *Gerrit van Egmont*, en van *Elisabeth van Stryen*, dede stigten het huys te Merestein by de Beverwijk; stierf anno 1319. nalatende

Guido van Egmont van Merestein, volgt. | na.

Wouter van Egmont van Merestein, volgt daar |

GUIDO VAN EGMONT VAN MERESTEIN, oudste soone van *Jan van Egmont*, hadde getrouwt *N. vander Doortoge*, en liet na

ALBERT VAN EGMONT VAN MERESTEIN, Ridder, hadde te wyve *N. van Ysselstejn*, en wan

Otto van Egmont van Merestein, volgt. |

Barta van Egmont van Merestein, die anno 1438. getrouwt hadde *Douwe van Rietwijk*, en hadden kinders.

OTTO VAN EGMONT VAN MERESTEIN, Soone van *Albert van Egmont van Merestein*, en van *N. van Ysselstein*, hadde getrouwt *N. vander Goye* uyt Gelderland, en wan

Albert van Egmont van Merestein, volgt. |

Jan van Egmont van Merestein, hadde getrouwt | *N. de Bloot*, dochter van *Philips de Bloot*.

ALBERT VAN EGMONT VAN MERESTEIN, Soone van *Otto van Egmont van Merestein*, en van *N. vander Goye*, verkocht Merestein aan de Reguliers Monnikken van Syon in de Beverwijk, maar is daar na verdestruert door 't Zeewater; hy troude *Haze*, dochter van *Philips de Bloot*, wiens suster aan sijn broeder *Jan* getrouwt was; hy hadde met haar de Heerlijkheid van Kenenburg; en liet na

OTTO VAN EGMONT, Heer van Kenenburg, Ridder geslagen te Dordrecht van den Koning *Maximiliaan*, anno 1486. Hy was mede in 't Rijfchip, met het welke Dordrecht ingenomen wierde van den Heer van Egmont, anno 1481. hy stierf anno 1510. en hadde getrouwt *Catharina van Raaphorst*, dochter van *Adriaan van Raaphorst*, en van *Agnes van Nievelt*; sy stierf anno 1513. en liet na

Adriaan van Egmont, volgt.

Barthelemy van Egmont, hadde te wyve *Anna van Almonde*, *Jacobs* dochter, Weduwe van *Jacob van Matenese*; hy stierf anno 1559. sy anno 1561. en hadde gewonnen, 1. *Adriaan van Egmont*. 2. *Otto van Egmont*, was in de familie van *Jurriaan van Egmont*, Bisschop van Utrecht; hy wert te Wijk doorsteken anno 1559 ongetrouwt. 3. *Jacob van Egmont*, Ridder ten Duytschen huysse t'Utrecht, en Commandeur te Middelburg, stierf anno 1596. 4. *Casper van Egmont*, mede in der Duytsche Ridderen Ordre, en Commandeur in Maaflant, stierf anno 1595. 5. *Catharina van Egmont*, hadde te man *Hugo van Treslong*, soone van *Lodewijk van Treslong*, en van *Anna van Assendelf*, Vrouwe van Veenhuysen, en wan seven soonen en vier dochters. 6. *Anna van Egmont*, stierf te Noortwijk ongetrouwt anno 1607. oud 88. jaren, hebbende noyt wijn gedronken. 7. *Arnoldijn van Egmont*, hadde te man *Pieter Pijnssen*, *Jacobs* soone, te Saffem, en wan kinders. *Adriaan van Egmont* voorz hadde getrouwt *Agnes de Beer* van Amersfoort, alwaar sy seer oud stierf anno 1604. nalatende twee soonen, namentlijk *Otto van Egmont*

de jongste, die anno 1587. en 1594. Drossart van Salland was, hebbende te wyve gehad *Joanna van Longnes* van Mechelen, sonder oir, en *Albert van Egmont* den oudsten, welke getrouwt hadde *Alijd van Schepelaar*, en nagelaten heeft, 1. *Bartholomeus van Egmont*, die by sijn Huysvrouwe *Agnes van Laar* te Deventer, gewonnen heeft *Egbert van Egmont*. 2. *Albert van Egmont*. 3. *Catharina van Egmont*, Nonne te Leuven. 4. *Theodora van Egmont*, getrouwt aan *Pedro Antonio Ursini*, Italiaan. 5. *Magtild van Egmont*, stierf ongetrouwt tot Brussel anno 1596.

Albert van Egmont, Ridder ten Duytsen huysse t'Utrecht, en Land-Commandeur in Maaflant en t'Utrecht, stierf seer oud anno 1560.

François van Egmont, dootgeichoten noch Jongman zynde.

Ian van Egmont, stierf ongetrouwt tot Paris, in dienst van den Hertog van Montmorency.

Ursula van Egmont, was anno 1562. Abdisse te Loofduynen.

Magtild van Egmont, Nonne te Delf.

ADRIAAN VAN EGMONT, Soone van *Otto van Egmont*, en van *Catharina van Raaphorst*, Heere van Kenenburg, was anno 1524. met sijn broeder *Bartholomeus van Egmont*, op de begrafenis van *Johan*, Baanderheer van *Wassenaar*, in den Hage; hadde te wyve *Henrica* dochter van *Jacob Herman van Oestgeest* te Leiden, en van *Henrica vander Does*; en wan

Otto van Egmont, volgt.

Cornelia van Egmont, hadde te man *Ian van Schoten*, soone van *Gerrit van Schoten*, Balliuw

van Kennemerland, en van *Lugart van Zveten*, sy stierf te Haarlem anno 1595. nalatende kinders.

OTTO VAN EGMONT, Soone van *Adriaan van Egmont*, en van *Henrica Heerman van Oestgeest*, Heer van Kenenburg, Ridder geslagen te Brussel van Koning *Philips* anno 1555. wiert daar na Register-meeester van Holland, en stierf anno 1585. hadde te wyve *Agnes Croesink*, dochter van *Jacob Croesink*, Heer van Benthuyfen, en van *Sandrina van Cruningen*; en wan

Cornelis van Egmont, stierf Jongman zynde, van een trap gevallen te Parijs, anno 1565.

Jacob van Egmont, volgt.

Adriaan van Egmont, Ridder ten Duytsen huysse t'Utrecht, stierf in 't Eiland van Malta.

Gerrit van Egmont, stierf Jongman anno 1572.

Ian van Egmont, Balliuw van Voorn, stierf anno 1612. sonder kinders; hadde getrouwt *Anna Vygh*, dochter van *Dirk Vygh*, Amptman van de Betuwe; sy troude daar na Capiteyn *François van Hendersem*.

Adriaan van Egmont, certijds Nonne tot Rijsborg, troude daar na *Willem van Treslong*, Admiraal van Zeeland, soone van *Iasper van Treslong*, en van *Catharina van Wijngaarden*, *Willems* dochter.

Elisabeth van Egmont, hadde te man *Frederik van Zeventer*, soone van *Willem van Zeventer*, en van *Natalia van Dorp*; sy stierf in den Hage anno 1613. en liet na twee soonen.

Henrica van Egmont, troude anno 1595. *Philips vander Aa* uyt Brabant.

JACOB VAN EGMONT, Soone van *Otto van Egmont*, en van *Agnes Croesink*, Heer van Kenenburg, is geweest Gouverneur van Dixmuyden in Vlaanderen, hy stierf sonder oir anno 1618. oud 70. jaren, en legateerde by testament sijn Heerlijkheid van Kenenburg aan *Otto van Zeventer*, Balliuw van Voorn, sijn susters soone; en hadde getrouwt *Doralysia vander Schale*, in 't Eiland van Cypres.

WOUTER VAN EGMONT VAN MERESTEIN, jongste soone van *Ian van Egmont*, en *Guidoos* broeder, hadde te wyve *N. van Buren*, en wan

ALBERT VAN EGMONT VAN MERESTEIN, Ridder, die te wyve hadde *N. vander Boukhorst*; en wan

JAN VAN EGMONT VAN MERESTEIN, vermeld anno 1447. hadde getrouwt *Elisa-*

Elisabeth van den Woude, dochter van *Jacob van den Woude*, Heer van Warmont, en van *Lijbsbech van Zuylen van Aanholt*; en wan

ALBERT VAN EGMONT VAN MERESTEIN, overleden seer oud anno 1509. hy hadde te wyve *Henrica van Spangen*, dochter van *Engelbregt van Spangen*, en van *Stevina van Alkemade*, *Floris* dochter; sy stierf anno 1508. begraven tot Yffelstein, en wan

ALBERT VAN EGMONT VAN MERESTEIN, Castelein van Woerden, die te wyve hadde *Anna van Foreest*, dochter van *Herpert van Foreest*, Ridder, en van *Maria van Cats*, sy stierf anno 1540. en hadde gewonnen

Ian van Merestein, volgt.

Anthonis van Merestein, stierf sonder kinders, hadde te wyve *Maria van Bunas* in Vrieland.

Jacob van Merestein, Priester in de Beverwijk.

Maria van Egmont, hadde eerst te man *Ian van Hugtenbroek*, Ridder van Utrecht, en daar na *Jacob van Cats*, soone van *Willem van Cats*, en van *Maria van Brunelis*; sy stierf anno 1555. nalatende by de eerste man een soone *Aalbregt van Hugtenbroek*, die te wyve hadde *Maria van Hoexvier*, dochter van *Hector van Hoexvier*, President van Utrecht, en wan daar by *Ian van Hugtenbroek*, Colonel en Gouverneur van Oostende, alwaar hy dootgeschoten wiert anno 1601. oud 37. jaren; hadde te wyve *Maria van Zuylen*,

Dirx dochter, Schout van Utrecht; sy troude daar na den Heere van *Asperen*, hebbende by haren eersten man gewonnen *Cornelis van Hugtenbroek*, geboren anno 1594. *Maria van Egmont* voorz liet na by *Jacob van Cats* haren tweeden man *Maria van Cats*, Religieuse ter Lee.

Adriana van Merestein, was Priorinne tot Rijsburg.

Anna van Merestein, Nonne in 't Geyn by Yffelstein.

Henrica van Merestein, troude anno 1542. *Jacob van Duvenvoorde*, Ridder, Heer van Warmont, soone van *Ian van Duvenvoorde*, en van *Maria van Maeneste*; sy stierf anno 1606. oud 80. jaren, nalatende verscheide Kinderen.

JAN VAN EGMONT VAN MERESTEIN, Soone van *Albert van Merestein*, en van *Anna van Foreest*, was Castelein tot Harlingen, en stierf anno 1546. hadde te wyve *Amelia van Grombach* uyt Vrieland, dewelke omtrent de 60. jaren Weduwe geweest zynde, te Harlingen stierf anno 1605. oud in de 90. jaren, nalatende

Fredrik van Merestein, volgt.

Albert van Merestein, Capiteyn binnen der Goude, anno 1574. stierf sonder kinders, anno 1596. hadde getrouwt *Sara*, Bastart dochter van

Reinout van Brederode, welke naderhant troude *Amelis Uytteneng* in de Beverwijk.

Anna van Egmont, hadde te man *N. van Salency* in Walstrand.

FREDERIK VAN EGMONT VAN MERESTEIN, Soone van *Ian van Merestein*, en van *Amelia van Grombach*, was anno 1566. van de Geconfedereerde Edelen tot Brusel, hadde te wyve *Hectoria van Hoexvier*, mede dochter van *Hector van Hoexvier*, President van Utrecht; stierf anno 1615. oud 72. jaren nalatende

Ian van Egmont van Merestein, die met den Admiraal *Pieter vander Does*, anno 1599. onghout op de Zee gestorven is, out 33. jaren.

Lucia van Egmont van Merestein, hadde te

man *Mr. Hugo Ruysch*, Raad in den Hove van Utrecht; sy stierf anno 1596. hy anno 1615. nalatende *Pieter* en *Frederik Ruysch*, die na haars doot *Merestein* geërf hebben.

Het Wapen van Merestein was als dat van Egmont, gebroken met een Barensteel, gefchakeert van Silver en van Lazuur.

Volgen nu de Descendenten van *Gerrit van Egmont*, verwekt uyt clandestijnen Huwelijke door *Willem van Egmont*, Broeder van Hertog *Arent van Gelder*, by *Margareta van Hoogwoude*, en genaamt *Egmont vander Nyenburg*.

WILLEM VAN EGMONT, Heer van Yffelstein, Leerdam, Schoonrevoort, Haastregt, Baar, Ridder van den Gulden Vliese, Broeder van *Arent van Egmont*, Hertog van Gelder, en anno 1473. Stadhouder van Gelderland voor Hertog *Carel van Bourgondien*; hadde uyt een clandestijn Huwelijck by *Margareta van Hoogwoude*, (wiens vader *Everard*, Heer van Hoogwoude en Aarswoude een Bastard soone was van Hertog *Willem van Beyeren*) verwekt een soone *Gerrit* (te onregte by *Gouthoven Nielaus* genaamt) soo als te sien is, uyt sekere parkamente gezegelde brief, gegeven tot Dordrecht, in tegenwoordigheid van de Edelen en Ridderfchappen van West-Vrieland, dewelke behoort en verstaen hebbende het verfoek en verklaringe, by den voornoemden *Willem van Egmont* gedaan, rakende de geboorte van *Gerard* voorz, ten einde namentlijk deselve niet mochte werden gehouden als een Bastard of natuurlijk kind, maar voor een Schiltboortig Edelman, van clandestijn Huwelijck geboren, verfoekende overfulx aan de Ridderfchap, den meergemelten sijnen soone *Gerrit* daar voor aan te nemen, even als of de voorz clandestijne trouwe wettelijk was geconfirmeert geweest; 't welk dan de meergemelte Ridderfchap ter bede van den voornoemden Heere *Willem* gaarne geconsenteert hebben; soo als breder gesien kan werden uyt de

voorschreef brief hier achter onder de letter A. volgende, waar van ons het originele Vidimus is vertoont.

GERARD VAN EGMONT TOT DER NYENBURG voorz, hadde voor sijne partagie het Sloth en de Landen van Nyenburg in Nootholland, het welk in den jare 1517. door de Geldersen en Vriessen is verbrand; hy was getrouwt met *N. van Zanen*, en liet twee soonen na, waar van de jongste was Priester tot Hillegom, en d'ouste

JOHAN VAN EGMONT VANDER NYENBURG, Castelein en Balliu vander Nyenburg, van anno 1480. tot 1484. Schout van Alkmaar, anno 1486. 1488. 1490. 1491. 1492. en naderhand Burgemeester, troude *Judith Heerman van Oestgeest*; hy stierf den 25. Maart 1523. sy den 5. April van 't selve jaar, lieten t'famen na seventien kinderen, alle geboren op 't Casteel vander Nyenburg; namentlijk

Judith van Egmont vander Nyenburgh, geboren den 2. December 1584. troude *Augustin van Teilingen*, en lieten t'famen na 20. kinderen.

Jacob van Egmont vander Nyenburgh, geboren den 25. December 1485. stierf Franciscaner den 15. May 1541.

Gerard van Egmont vander Nyenburg, geboren den 17. May 1487. stierf Carmelijt in Vriesslant anno 1560.

Catharina van Egmont vander Nyenburg, geboren den 6. December 1488. was Juffrou der Adellijke Abdye te Rynsburgh.

Jan van Egmont vander Nyenburgh, volgt.

Maria van Egmont vander Nyenburgh, geboren den 9. April 1491. Juffrou der Adellijke Abdye tot Rynsburgh.

Cornelis van Egmont vander Nyenburgh, volgt daar na, als de descendenten van sijn broeder *Johan* sullen afgehandelt sijn.

Willem van Egmont vander Nyenburgh, geboren den 17. Augusty 1493. Schout van Alkmaar, stierf den 18. Augusty 1547. sijnde driemaal getrouwt geweest, en maar eene Soon nagelaten hebbende, genaamt *Adriaan*, van dewelke geen verdere Descendenten sijn.

JAN VAN EGMONT VANDER NYENBURG, oudste soone van *Jan van Egmont vander Nyenburg*, en van *Judith Heerman van Oestgeest*, geboren den 8. January 1490. Balliuw vander Nyenburg, Dijkgraaf van Geestmeer-ambacht, Burgemeester tot Alkmaar, anno 1519. 1520. 1524. 1525. 1526. 1528. 1529. 1532. 1536. troude *Sophia van Amerongen*, stierf den 11. November 1555. nalatende

Augustin van Egmont vander Nyenburg, jong gestorven.

Gerard van Egmont vander Nyenburg, mede jong gestorven.

Johan van Egmont vander Nyenburg, volgt.

Judith van Egmont vander Nyenburg, geboren den 5. October 1516.

Gerard van Egmont vander Nyenburg, geboren anno 1520. en ongetrouwt gestorven, nalatende alleenlijk drie natuurlijke kinderen.

Snel van Egmont vander Nyenburg, geboren den 26. April 1521. ongehout gestorven.

Adriaan van Egmont vander Nyenburg, geboren den 25. July 1522. liet na een dochter, genaamt *Maria van Egmont vander Nyenburg*, getrouwt aan *Iacob van Foreest*, Secretaris van de

JOHAN VAN EGMONT VANDER NYENBURG, Soone van *Jan van Egmont vander Nyenburg*, en van *Sophia van Amerongen*, was geboren den 7. July 1515. troude *Magdalena Basjens vander Hooik*, en wan

Dirk van Egmont vander Nyenburg, geboren den 17. December 1537. President van den Hogen Rade in Holland, anno 1586. by de Staten en den Prince van Orange, gefonden in Ambaf-

Francois van Egmont vander Nyenburgh, geboren den 25. September 1494.

Jan van Egmont vander Nyenburgh, volgt laastelijk, als de Descendenten van sijn broeder *Cornelis* sullen afgehandelt zyn.

Geertruyd van Egmont vander Nyenburg, geboren den 30. January 1497. troude *Gillis van Widdestee*, geseit *Ullis*, Ridder geslagen in 't Velt, was Castelein van Medenblik.

Jeronimus van Egmont van Nyenburg, geboren den 16. January 1498. stierf Priester anno 1549.

Clara van Egmont vander Nyenburg, geboren den 17. September 1499. troude *Adriaan vander Hoge uyt Zeelant*; sy stierf den 21. Decemb. 1545.

Anna van Egmont vander Nyenburg, geboren den 12. February 1501. stierf ongetrouwt den 20. Juny 1520.

Catharina van Egmont vander Nyenburg, geboren den 24. October 1502. jong gestorven.

Eva van Egmont vander Nyenburg, geboren den 12. January 1505. trout *Cornelis Sandelijn*, stierf den 17. December 1533.

Nicolaas van Egmont vander Nyenburg, geboren den 9. February 1507. jong gestorven.

Staten van Noort-holland.

Elisabeth van Egmont vander Nyenburg, jong gestorven.

Elisabeth van Egmont vander Nyenburg, de tweede, geboren den 30. April 1525. troude *Cornelis van Egmont vander Nyenburg*, haar ooms soone, volgens Huwelijcke voorwaarden hier achter onder de letter B. alwaar te remarqueren staat, dat de voorz *Elisabeth van Egmont vander Nyenburg* niet anders genoemt wert, dan *Lijsbeth Ians*, en haren Bruydidgom *Cornelis vander Nyenburg*.

Vinsent van Egmont vander Nyenburg, geboren den 10. September 1528.

Geertruyd van Egmont van Nyenburg, jong gestorven.

sade na den Churfurst van Saxon, troude *Deliana van Blokhusen*, en stierf sonder oir.

Bartholt van Egmont vander Nyenburg, geboren den 23. Mey 1539. was Burgemeester tot Alk-

Alkmaar, en stierf sonder kinderen na te laten. Sijn oudste broeder *Diderik* hier voren gemelt, leit begraven in den Hage in de grote Kerk in 't

midden van 't Choor, onder een blauwe Sark, daar het volle Wapen van Egmont met het volgende Epitaphie op staat.

NOBILI AC PRÆCLARO VIRO
 THEODORO AB EGMONT
 A NYEUBURG,
 SUPREMI IN HOLLANDIA CONCILII
 PRÆSIDI DIGNISSIMO ATQUE
 INCORRUPTISSIMO
 MONUMENTUM HOC
 DELIANA DE BLOKHUYSEN
 CHARISSIMO CONJUGI
 MÆSTISSIMA CONJUX
 POSUIT
 OBIIT ANNO DOMINI
 MDXCVI
 SEPT. IDUS JANUARIJ.

Ian van Egmont vander Nyenburg, geboren den 12. May 1540. troude *Haasje Croocke*, dogter van *Hendrik Croocke*, Burgemeester tot Amsterdam, en liet na *Sophia van Egmont vander Nyenburg*, getrouwt aan *Iohan de Cramer van Wafsenberg*.

Elisabeth van Egmont vander Nyenburg, geboren den 13. September 1542.

Nicolaas van Egmont vander Nyenburg, geboren den 18. December 1543. troude *Iohanna van*

Montfoort, en liet na *Maria van Egmont vander Nyenburg*, getrouwt aan *Nicolaas van Abbenbroek*, Heer in Abbenbroek, *Nicolaas* soone; en is hier boven pag. 827. abusivelijk gestelt, dat dese *Maria*, een dogter van *Cornelis* soude geweest zyn.

Cornelis van Egmont vander Nyenburg, jong gesturven.

Cornelia van Egmont vander Nyenburg, insgelijx jong gesturven.

Cornelis van Egmont vander Nyenburg, volgt.

CORNELIS VAN EGMONT VANDER NYENBURG, soone van *Johan van Egmont vander Nyenburg*, en van *Magdalena Baisens vander Hoolck*, was geboren den 19. October 1553. Burgemeester tot Alkmaar anno 1600. 1601. 1604. 1605. troude *Elisabeth van Croonenburg*, stierf den 26. January 1606. nalatende

Geertruyd van Egmont vander Nyenburg, geboren anno 1589. troude *Matthias Oudestem*, Raatsheer in den Hogen Rade van Holland.

Magdalena van Egmont vander Nyenburg, jong gesturven.

Thomas van Egmont vander Nyenburg, jong gesturven.

Iohan van Egmont vander Nyenburg, jong gesturven.

Thomas van Egmont vander Nyenburg, volgt.

Iohan van Egmont vander Nyenburg, geboren anno 1602. Burgemeester tot Alkmaar 1646. 1647. 1655. 1656. Dijkgraaf van het Hooge Heemraatschap van de uytwaterende Sluyfen in Kennemerland en Westvrieland, troude *Maria van Cromvliet*, en wan *Natalia van Egmont vander Nyenburg*, getrouwt aan *Christiaan Moll*, Resident wegens den Churfurst van Brandenburg aan haar Hoog-Mog.

THOMAS VAN EGMONT VANDER NYENBURG, soone van *Cornelis van Egmont vander Nyenburg*, en van *Elisabeth van Cronenburg*, was geboren den 7. Maart 1599. Burgemeester tot Alkmaar 1634. 1635. 1638. 1639. 1642. 1643. 1645. 1650. 1651. 1663. 1664. 1667. 1672. diverse malen Gecommitteerd in de Staten Generaal, Raad van State, en Gecommitteerde Raden van Noort-holland, troude *Wendelina van Raaphorst*; en wan

CORNELIS VAN EGMONT VANDER NYENBURG, geboren den 2. May 1627. troude *Geertruyd Nygh*, en wan

Willem van Egmont vander Nyenburg, geboren den 8. May 1654. Raad der Stad Alkmaar, en Dijkgraaf van de Schermer.

Helena van Egmont vander Nyenburg, geboren den 3. October 1656. stierf jong.

Thomas van Egmont vander Nyenburg, geboren den 23. February 1663. stierf jong.

Cornelia van Egmont vander Nyenburg, geboren den 1. September 1664.

CORNELIS VAN EGMONT VANDER NYENBURG, tweede soon van *Jan van Egmont vander Nyenburg*, en van *Judith Heerman van Oestgeest*, geboren den 3. December 1492. was Raatsheer in den Hove van Holland, troude *Maria van Swanenburg*, en stierf den 20. January 1562. nalatende

Josina van Egmont vander Nyenburg, geboren anno 1522. troude *Adriaan van Wenssen*, Raad in den Hove van Holland.

Geertruyt van Egmont vander Nyenburg, geboren anno 1524. jong gestorven.

Johan van Egmont vander Nyenburg, volgt.

Nicolaas van Egmont vander Nyenburg, geboren anno 1527. jong gestorven.

Apolonia van Egmont vander Nyenburg, geboren anno 1529. jong gestorven.

Geertruyt van Egmont vander Nyenburg, geboren anno 1531. jong gestorven.

Adelbert van Egmont vander Nyenburg, geboren anno 1534. Domheer en Scholaster van Oude Munster tot Utrecht, in welke staat hy succedeerde in plaats van *Willem van Assendelf*.

Lucia van Egmont vander Nyenburg, geboren

anno 1535. jong gestorven.

Anna van Egmont vander Nyenburg, by *Gouthoven* genoemt *Agata van Egmont vander Nyenburg*, troude *Reinier Cant*, Burgemeester tot Amsterdam.

Magdalena van Egmont vander Nyenburg, geboren anno 1539. jong gestorven.

Maria van Egmont vander Nyenburg, troude *Francois van Valkestejn*, Ontfanger van Holland.

Magdalena van Egmont vander Nyenburg, geboren anno 1542. troude *Adriaan vander Mijl*, Heer van Bleskensgraaf, Dubbeldam, President van den Hove van Holland, soon van *Arend Cornelis* soon, en van *Cornelia van Alblas*.

Geertuyrd van Egmont vander Nyenburg, geboren anno 1546. jong gestorven.

JOHAN VAN EGMONT VANDER NYENBURG, Soone van *Cornelis van Egmont vander Nyenburg*, en van *Maria van Swanenburg*, was geboren anno 1526. haddete wyve *Elisabeth van Steenssel*; en liet na

Cornelis van Egmont vander Nyenburg, volgt.

Adelbert van Egmont vander Nyenburg, jong gestorven.

Adriaan van Egmont vander Nyenburg, geboren anno 1559. troude *Anna vander Meer van Berendrecht*, en liet na 1. *Otto van Egmont van Nyenburg*, Capiteyn in dienst van den Coning van Spangien, geboren den 12. January 1602. en nalatende een dochter *Anna van Eg-*

mont vander Nyenburg. 2. *Elsbene van Egmont vander Nyenburg*. 3. *Willem van Egmont vander Nyenburg*. 4. *Elsbene van Egmont vander Nyenburg*. 5. *Maria van Egmont vander Nyenburg*. 6. *Johan van Egmont vander Nyenburg*. 7. *Elsbene van Egmont vander Nyenburg*. 8. *Jacob van Egmont vander Nyenburg*, alle ten dele jong, ten dele naderhand sonder kinderen gestorven.

CORNELIS VAN EGMONT VANDER NYENBURG, Soone van *Johan van Egmont vander Nyenburg*, en van *Elisabeth van Steenssel*, troude *Magdalena van Alkemade*, dochter van *Dirk van Alkemade*, en van *Cornelia vanden Eynde*; sy hadde eerst te man gehad *Lanrens de Rovere*; en liet na

JOHAN VAN EGMONT VANDER NYENBURG, troude *Josina Grauwert*, dochter van *N. Grauwert*, Heer van Weerdestein, in 't Stigt van Utrecht; en wan

Justus van Egmont vander Nyenburg, volgt.

Magdalena van Egmont vander Nyenburg, wese fende een tweeling met haar broeder *Justus van Egmont vander Nyenburg*, troude *Christiaan van Alkemade*, sone van *Dirk van Alkemade*, en van *N. vander Vegt*.

Cornelia van Egmont vander Nyenburg, troude

Philips, Baron van Leeftaal, Vryheer van Waalwijk, Heer van Beek.

Gijsbert van Egmont vander Nyenburg, verdronken in 't swemmen in de Seine omtrent Parys.

Maria Catharina van Egmont vander Nyenburg, gestorven 10. jaren oud zynde.

JUSTUS VAN EGMONT VANDER NEYNBURG, Heer van Waardestein, soone van *Jan van Egmont vander Nyenburg*, en van *Josina Grauwert*, geboren anno 1613. troude den 14. Augusty 1649. *Eustacia van Quarebbe*, dochter van *Eusbaas*, en van *Margareta vander Vegt*; en wan

WILLEM VAN EGMONT VANDER NYENBURG, troude anno 1683. *N. van Steenbor*.

JAN VAN EGMONT VANDER NYENBURG, derde soone van *Jan van Egmont vander Nyenburg*, en van *Judith Heerman van Oestgeest*; was geboren den 23. Juny 1495. troude eerst *Johanna van Noortwelland*; ten tweden *Maria van Eversdijk*, en liet na, behalven een soone die tot Haarlem woonde, en van den welken geen posteriteyt gekomen is,

CORNELIS VAN EGMONT VANDER NYENBURG, geboren anno 1530. Was Dijkgraaf van Geestmer-ambacht, Schagen, en Nydorper Cogge, mitsgaders van het Hontsbosch, Burgemeester tot Alkmaar anno 1574. 1581. 1583. 1584. 1586. 1587. 1589. 1590. heeft in den jare duyfent vijf hondert drie-en-tseventich door last van den Prince van Orange (als blijkt onder de letter C. en D.) in perijkel sijnes levens, de Dijken en Dammen laten doorsteken, tot ontfet der Stad Alkmaar, waar door den Vyand dat beleg, 't geen nu ette-

ettelijke weken geduurt hadde, heeft moeten opbreken, en wiert daar mede de loop van sijne victo-rye gestuyt, en Westvriessland en het Noorderquartier geconserveerd; hy naderhand met den Prince uytlandich wesende, heeft Duc d'Alba hem gebannen, en sijne goederen geconfisqueert en verkoft, volgens de Brief van Indaginge onder de letter E. hy troude sijn ooms-dochter *Elisabeth van Egmont vander Nyenburgh*, soo als hier vooren aangewesen is; en liet by deselve na

Ian van Egmont vander Nyenburgh, volgt. | ren den 25. September anno 1553. stierf ongehy-
Cornelis van Egmont vander Nyenburgh, gebo- | likt.

JOHAN VAN EGMONT VANDER NYENBURG, Soone van *Cornelis van Egmont vander Nyenburgh*, en van *Elisabeth van Egmont vander Nyenburgh*, geboren anno 1551. Dijkgraaf van Geestmeer-ambacht, Schagen en Nydorper-cogge, Houtvelter van Egmont, met den aanclaven van dien, Burgemeester tot Alkmaar anno 1595. 1596. 1618. en 1619. troude *Margareta vander Duyn*, *Gerrits* dochter, als blijkt uyt het hooft van de Huwelijks Voorwaarden onder de letter F. hy stierf den 14. Juny 1621. nalatende

Gerard van Egmont vander Nyenburgh, volgt. | hebbet van de Oostindise-Compagnie in den
Adriana van Egmont vander Nyenburgh, trou- | Noorderquartier geboren den 4. September 1616.
de *Floris van Teilingen*, Burgemeester van Alk- | troude *Margareta Berkhout*, dogter van *Adriaan*
maar; sy stierf den 5. January anno 1613. begr- | *Berkhout*, Raadtsheer inden Hogen Raade, en
aven tot Alkmaar inde grote Kerke, inde Capelle | wan 1. *Ian van Egmont vander Nyenburgh*, gebo-
van het geslagte van Egmont vander Nyenburgh, | ren den 20. September 1646. Raat en Burgeme-
met het Wapen van Egmont. | ster van Alkmaar, Balliu van de drie Egmonden,
getrouwt met *Hester van Teilingen*. 2. *Margareta*
van Egmont vander Nyenburgh. 3. *Adriaan van*
Egmont vander Nyenburgh, Balliu van Nyenburgh,
4. *Cornelis van Egmont vander Nyenburgh*. 5. *Di-*
derik van Egmont vander Nyenburgh. 6. *Iohanna*
van Egmont vander Nyenburgh.

Iohan van Egmont vander Nyenburgh, geboren |
anno 1579. troude *Rensburg du Gardyn*, dogter |
van *Adriaan du Gardyn*, Burgemeester tot Alk- |
maar, stierf anno 1621. nalatende behalven een |
dogter *Margareta van Egmont vander Nyenburgh*, |
ongehout gestorven, nog een Soon, genaamt |
Iohan van Egmont vander Nyenburgh, Bewint-

GERARD VAN EGMONT VANDER NYENBURG, Soone van *Johan van Egmont vander Nyenburgh*, en van *Margareta vander Duyn*, geboren anno 1576. Houtvester van den Graafschappe van Egmont met den aanclaven van dien, Hoog-heemraad van de Uytwaterende Sluysen, Burgemeester van Alkmaar anno 1620. 1621. 1624. 1625. 1632. 1633. in de Gecommitteerde Raden van Noort-holland, anno 1622. 1623. 1626. 1627. 1630. 1631. 1634. 1635. troude *Christina Boelens*, hy stierf anno 1638. nalatende

Adriana van Egmont vander Nyenburgh, gebo- |
ren den 26. January anno 1613. troude *Paulus* |
van Swanenburgh, Burgemeester tot Leiden. |
Dirk van Egmont vander Nyenburgh, geboren |
den 10 September anno 1614. stierf ongetrouwt |
den 21. October 1663. |
Iohan van Egmont vander Nyenburgh, volgt. |
Celia van Egmont vander Nyenburgh, sonder
kinderen overleden.
Elisabeth van Egmont vander Nyenburgh.
Iohan van Egmont vander Nyenburgh.
Margareta van Egmont vander Nyenburgh, alle
jong gestorven.

JOHAN VAN EGMONT VANDER NYENBURG, Soone van *Gerard van Egmont vander Nyenburgh*, en van *Christina Boelens*, geboren den 9. September 1618. Heer van de Ridder-hoffstad Vleuten, Burgemeester van Alkmaar anno 1651. 1652. 1656. 1657. 1660. 1663. 1664. diverse malen Gecommitteert ter Vergaderinge van de Staten Generaal, Raad van State, en Gecommitteerde Raden in Noort-holland, troude *Catharina de Graaf*; en liet na

Gerard van Egmont vander Nyenburgh, volgt. |
Cornelis van Egmont vander Nyenburgh, gebo- |
ren den 29. Marty 1648. |
Ian van Egmont vander Nyenburgh, jong ge- |
sterven. |
Ian van Egmont vander Nyenburgh, geboren
anno 1650. gestorven anno 1674.
Christina van Egmont vander Nyenburgh, jong
gestorven.

GERARD VAN EGMONT VANDER NYENBURG, Soone van *Iohan van Egmont vander Nyenburgh*, en van *Catharina de Graaf*, Burgemeester der Stad Alkmaar, troude *Magtild van Foreest*; en wan

Iohan van Egmont vander Nyenburgh. |
Dirk van Egmont vander Nyenburgh. |
Catharina Christina van Egmont vander Nyen- |
burgh. |
Gerard van Egmont vander Nyenburgh.

Let. A.

W.Y. *Aarnout Huyn*, Heer van Geleyn, Alkemade, *Engelbert Brempt*, Heer van Sclaffraid, Wachtendonck, &c. Amptman van Amptman van de Stadt en Lande van Straelen, Krieckenbeek ende Erckelens, *Jacob van Wasse-* *Wernaer van Eyltot* Veeradt, doen te weten een- *naer*, Heer van Warmont, van Woude, ende *nen* yegelijcken, die dese letteren zullen sien, of *F fffff* *horen*

horen lezen; dat wy gezien ende gelezen hebben inde Archiven van de Ridderfchappe van Hollandt en Geldre, feekeren parkementen gezegelden brieve luydende aldus: De Edelen Ridderfchap van Hollandt ende Westvrielandt, gehoort ende wel verftaen hebbende, het verfoeck ende verklaringe by Heer *Willem*, Grave van Egmond, Broeder tot Gelder, in hunner tegenwoordigheyt gedaen, raeckende de geboorte van Ioncker *Gerard van Egmont totter Nyenburgh*, fynen fone, die hy voor fyne wettelijke houwelijke verwekt hadde, op belofte van trouwe, by Jonkvrouwe *Margriete van Hooghwoude*, niet en moght gehouden werden als een Bafteert ofte natuerlijk kindt, maer voor een Schiltboortigh Edelman, van Clandestinen Houwelijk geboren, die van allen tyden voor geen Bafteerden en fijn gehouden geweest; Verfoekende overfulx de Ridderfchap, Jonkheer *Gerard* voorfz voor fulx aen tenemen, ende al ofte defelve clandestine trouwe wettelijk geconfirmeert hadde geweest, verclarende dat de fubite doot van de voorfz Jonkvrouwe *Margriete* hem dat belet heeft, 't welk de voorfz Ridderfchappe ter liefde en bede Heeren *Willems*, Grave van Egmond voorfz, gaerne gedaen hebben, tot Dordrecht op den derden Juny duylent vierhondert en twe-en-tachtigh; in teeken der waarheyt soo hebben wy ondergefchreven dit Vidimus doen zegelen, met onse zegelen en pitsiren, als geen Zegels by ons te hebben, ten verfoeke van Heer *Rhene van Renesse*, Grave van Warfufe; Dit is gefchiet en gegeven tot Straelen den tweden dagh der Maendt van Mey, duylent feshondert en drie-en-dertigh; was onderteyckent *Arnoldt Huyn de Gelain*, *J. de Waffenaer*, *Werner van Eyl*, en *Engelbert Brempt de Sclazraids*, ende hebben vier opgedrukte zegels ofte pitsieren neffens den anderen fttaande, 't eerste in roden lakke, het tweede in een rode, en de twee laeste in witte auwelen, met wit papier overdekt.

Let. B.

INde Name des Heeren, Amen; By dese jegenwoordige openbaren instrumente, zy eenen yegelyken kennelijk en openbaer, dat in den jare der geboorte des selfs ons Heeren 1567. nae gemeen fchryven, inde tiende Indictie, den 24. January, Pausdoms Heeren *Py* den V. Paus van dier naeme, in fijn tweede jare, regnerende de aldergrootmogentste Heere, Heer *Maximiliaan*, de tweede gekoren Keyfer van dien name, in het derde jare fijns Majesteyts Electie, ter presentie van my nabefchreven openbaer Notaris en Getuygen hier onder genomineert, perfonelijk geweest fijn, d'eerfame *Cornelis vander Nyenburgh*, en d'eerbare *Elisabeth Jans*, geëchte Man en Wyf, Poorteren der Stede van Alkmaer, beyde gaende, fttaande, gefont van lichaem sijnde, en overfulx haerluyden memorie, redenen, en verftandt, wel en volkomentlijk gebruykende, als 't uytwendelijk bleeck, en hebben fonder yemants finiftre inductie, uyt haerlieder, en elx byfondere vrye eygene wille en wel bedaghten moede, soo fy elx

byfonder verklaerden, haer Testament, Uyterfte wille, Donatie reciproce, en anders in manieren hier nae volgende verclaert, willende dat die felve alsulx ofte als codicille, donatie ter caufe des doots, en onder den levenden onderhouden fal werden en volkomen effect sorteren, en hebben eerst en al voren gerenuntieert selvere Testamentaire dispositie op den vyftienden Octobris anno 1559. voor my als Notaris Publ. en *Adriaen Doedens*, en Heer *Hendrik Reyers*, &c. Getuygen, onderlingh by henluyden gepasseert en gemaect, willende dat defelve krachteloos en van geender waerden gehouden zy, in allen fchyn als offe noyt te voren by henluyden gemaect en ware; en omme van nieuws te disponeren, fo hebben fy-luyden om sonderlinge liefde en affectie, die fy hem verklaerden tot den anderen te dragen, d'een d'ander over en wederover, den langhtlevende van hen beyden gemaect en gegont, maeken en gonnen mits desen, de usufruct en 't gebruyk van de twee deelen dier aller goederen, wes die eerst aflyvige metter doot onruymen en achterlaten zal, sulcx dat die langhtlevende defelve goederen zal gebruyken, tot fijn leven en langer niet, instituerende voorts d' eerst aflyvige van hen beyden beddegenoten, sijne twee kinderen, namentlijk *Johan* en *Cornelis vander Nyenburgh*, mitsgaders het kind ofte kinderen, die fy noch te famen in huwelijk fullen krygen, erfgenamen te fijn in haer legiuma, als een gerechte derdendeel, van alsulke goeden als de eerst aflyvige achterlaten fal, mitsgaders inde naekte proprieteyt en eygendomme van de twee deelen hier voren, den langhtlevende van hen beyden in usufruct gegont en gegeven, welverftaende dat zyluyden Testateuren gecaveert en gewilt hebben, als dat de langhtlevende van hen beyden, de administratie en het bewindt zal hebben van alle die goeden, de voorfz kinderen alhier gemaect en gegondt, sonder dat de langhtlevende van hen beyden conthorale eenighsints gehouden zal fijn, de vrienden ofte magen van de eerst aflyvige eenigen inventaris van de voorfz goeden te leveren, noch ook eenige reekeninge, bewys, ofte reliqua daer van te doen; behouden ingevalle *Cornelis vander Nyenburgh* voor sijne voorfz Huyfvrrouwe aflyvigh werde, dat die voornoemde *vander Nyenburgh* begeerde, dat sijne voornoemde Huyfvrrouwe, den handel, bewindt, en administratie zal hebben vande voorfz goeden fijner kinderen, mits doende alles dat Weesmeesteren der Stede van Alkmaer verftaen zullen in desen te behoren, ofte ten minften dat sijne voorfz Huyfvrrouwe een Momber ende Vooghd fal nomineren, die by den Geregte derselver Stede daer toe bequaem gekent en geauthoriseert zal werden; en by aldien *Lysbeth Jansz* voornoemt, voor haer voorfz Man deser Werelt overlede, soo verklaerde fy hare uyterfte wille te fyn, dat defelve hare man Mombor en Vooghd haerder kinderen en haerder goederen zal fyn, begerende dat hy by den Gerechte der Stede van Alckmaer (indient noot fy) daer toe geauthoriseert ofte geordonneert zal werden; willende voorts te famen, dat naer haer beyder aflyvighheyt, alle hare conthorale goederen fullen gaen en devolveren

aan

aan hare voorfz kinderen, die fy gefamenderhandt en elkx van hen bysonder daarinne inftitueren, als hare univerfele Erfgenamen, mits dat het eene kindt op het ander fterven en beërven fal, en dat na de doot van het laafte kint, defe hare goederen weder fullen keeren aan de zyde van daar die gekomen zyn; al 't gunt voorfz is willen fy Testateuren alfulx onderhouden hebben, verfoekende van my nageschreven Openbaar Notaris, hier van gemaakt te werden een ofte meer openbare instrumenten, in der alderbeste forme. Aldus gedaan binnen der Stede van Alkmaar, ten huylse en woonftede van hen testateuren, ten dage, jare, en maant, en indictie als boven; ter prefentie van Mr. *Nanning van Foreest*, en *Claas Jacobsz*, beyde woonachtig tot Alkmaar, hier toe specialijken verfocht en gebeden als Getuygen.

Lett. C.

Eerfame, wyfe, voorsienige en feer discrete Heere; naar alle behoorlijke falutation, fal uwen E. geadverteert fijn, dat alsoo den Vyandt dag en nacht, alle middelen foekt, om defe quartieren te krenken, foo is 't dat wy op U E. ernstelijc verfoecken, en u niet te min van wegen den Excellentie vanden Prince van Orangien wel expreffelijc belaften, op de hoogfte ongenade fijnder F. G. dat gy dese aangefiens uyt elk vande Dorpen gelegen in u Coggen, doet opkomen drie Mansperfoonen, gequalificeert sijnde om met behoorlijke Fourniffementen van gravinge, als met Spitlippen, Schoppen, Berrien, Manden en al 't geen diensaanklevende is, en fult den felven terftont sonder eenig vertrek, onder nacht en dag doen reysen, tot Schellink-woude aan den Dyk, omme aldaar voor den tyt van 3. ofte 4. dagen, te arbeiden tot grooten noodt van desen quartiere, sonder van dies te doen in gebreeke te blyven, alsoo onsen Admiraal, overmidts de noodt, felver in Perfoon overgekomen is; en aangaende het loon vande Arbeiders, fult geen swarigheyt maken, alsoo de Regeerders van de selve Dorpen, by specificatie fullen stellen 't loon van de zyne, 't welk hun in afkortinge van hun Morgengelt, in reekeninge gepasseert fal werden, oft in andere ongelden.

Lett. D.

Werdts van wegen sijne F. G. belast en wel expreffelijc bevolen, alle Hoofstlieden en Capiteynen, en sonderlinge hofman *Johan vander Schwyre*, en den Capiteynen vande Galeyen op de binnen wateren sijnde, *Cornelis vander Nyenburg*, Dykgrave thoonder van desen, in alles geloof te geven van 't gunt hy den felven aan dienen en onderregten fal, nopende het deursteken van cenige dyken en andersints, dienende tot ontfettinge van die van Alkmaar, lastende en bevelende alle en eenen yegelijc, daar toe alle hulp en assistentie te doen, des nodig sijnde, by peyne van sijne F. G. hoogfte straffe en ongenade; ge-

daen op den huylse tot Schagen, desen 9 Septembris 1573.

Werdts van wegen fijn F. G. geauthoriseert en belast *Cornelis Iansz vander Nyenburg*, Dyk-grave van Geestmer-Ambacht, die huylen van *Ian Buyes*, by den Overtoom, en alle anderen daer ontrent aenden Huygendyk te doen aan brandt steeken, de selve huylen met alles datter inne is, geven tot prys insgelyx het geheele Dorp van Outdorp, en alle Dyken daar ontrent deur te doen steeken, tot ontfettinge der Stadt van Alkmaar, bevelende Hopman Corput met sekere schutten, en alle anderen onder de soldye van sijne F. G. sijnde, in desen alle hulp en bystandt te doen, op peyne van sijne F. G. hoogste ongenade. Actum op 't huys tot Schagen desen 12. September 1573.

Lett. E.

WY Commissariffen ondergeschreven uyt krachte van sekere commissie, by de Excellentie van Ducq Dalve, Gouverneur en Capiteyn Generaal van dese Nederlanden, hebben geauthoriseert en autoriseren midts desen, *Bartelmous van Teylingen*, Schout der Stede van Alckmaer, te dachvaarden ter plaatsen daarmen gewonelijc is Publicatien en dachvaardingen te doene binnen de voorfz Stede, dese na volgende perfoonen, te compareren op den 10. Juny naastkomende, voor de Excellentie van Ducq Dalve, ofte die gene, die fijn Excellentie daar toe gelieven fal te deputeren. Actum den 17. Mey anno 1568. &c. Mr. *Nannink van Foreest*, *Diedersk van Foreest*, *Cornelis Iansz vander Nyenburg*, &c.

Lett. F.

Inde Name des Heeren Amen; By desen jegenwoordigen openbaren Instrumente fy eenen yegelijken kennelijc en openbaar, dat in Jare der geboorte desselfs ons Heeren duylent vyfhondert drie-en-tseventig, in de eerste indictie, den eersten Juny, Regnerende de aller Groot-mogenste Heere, Heere *Maximiliaan* de tweede gekoren Keifer van dier naeme, in fijn negende jare ter presentie van my na geschreven Openbaare Notaris en getuygen hier onder genomineert, personelijc geweest fijn, d'Eerfame *Johan vander Nyenburg*, geassisteert met *Cornelis vander Nyenburg*, fijn Vader, en *Lysbeth vander Nyenburg*, fijn Moeder ter eenre; en *Margareta Gerrisz*, by haar hebbende *Aalbert Cornelisz*, Burgemeester der Stede van Alckmaar, uyt de name en van wegen *Cornelia Gerrisz*, sijne Huysvrouwe, en *Iohanna Gerrisz*, Susteren van de voornoemde *Margareta Gerrisz*, ter andere syden. En verklaarde die voorfz *Johan vander Nyenburg*, en *Margareta Gerrisz*, te samen veraccordeert te fijn, omme ter eere Godts in wettigen Huwelijc te vergaderen, onder expresse conditien en voorwaarden, voor alle bande van

Ffffff 2

Hu-

Huwelijke geconcipteert en geslooten, sulx hier na volgt.

Inden eersten soo geven &c. Alle welke premissen en Huwelike Voorwaarden hebben die voornoemde beddegenooten, geassisteert als vooren, in alle sijne poincten en Articulen vooren verhaalt, geëmologeert, geratificeert, en mits desen in waarden gehouden, belovende deselve alsulx by behoorelijke stipulatie in handen mijns Notary gedaan, ten eeuwigen dage vast en onverbrekelijk te sullen onderhouden, gelijk de voornoemde *Cornelis*, en *Lysbeth vander Nyenburg*, in haar-lieden respect hebben gedaan, niet jegenstaande dat alle solemniteyten van regten, in desen

niet geobserveert ofte gebruykt mogen sijn; verfoekende mitsdien de voornoemde comparanten van my Notaris na geschreven, hier van gemaakt te werden, een ofte meer openbare Instrumenten in de alderbeste forme. Aldus gedaen binnen der Stede van Alckmaar, ter woonstede vande voornoemde *Margareta Gerrits*, en ten dage Jare Maandt en Indictie als boven, ter presentie van *Pieter Buyser*, gefworen Roedrager der Stede Alckmaar, en *Jacob Thomasz*, Kistemaeker, Borgeren van Alckmaar hier toe specialijken verfogt, en gebeden als getuygen; my present Notaris ondergetekent *Foreest*.

E V E R S D Y K.

¹³² **M**EESTER ANTHONIS VAN EVERSDYK, *Michiels* soone, was Raad in den Hage, anno 1450. en een bysonder Favorijt van den Grave van Charloos, die hem daar na nobiliteerde by opene brieven, en 't welk Keyser *Frederik de III.* heeft bevestigt, met brieven gegeven tot Nieuwstad in Oostenrijk, in October 1465. Hy hadde te wyve *Cornelia van Nienhoven* uyt Vlaanderen; leefde noch anno 1480. en wan

Johan van Everdijk, Canonnik te Geervliet.

Johan van Everdijk, troude *Magtild vander Mye*, en wan *Anthonis van Everdijk*, *Thomas van Everdijk*, Carmeliter Monnik te Haarlem. *Adam van Everdijk*, *Hendrik van Everdijk*, *Vincent van Everdijk*, *Johan van Everdijk*, *Johanna van Everdijk*, en *Arendina van Everdijk*.

Adriaan van Everdijk, hadde getrouwt *Belia Gerrits* dochter van *Egmont*, en wan 1. *Geertruyt van Everdijk*, Nonne in St. Aagten te Delf. 2. *Maria van Everdijk*, hadde te man *Adriaan van Borsselle*, Ridder, en Castelein van Woerden, en hadden kinders. 3. *Wendelmont van Everdijk*, stierf sonder oir, getrouwt gehad hebbende *Evert van Crommendijk*. 4. *Cornelia van Everdijk*, mede Nonne in St. Aagten te Delf. 5. *Margareta van Everdijk*, hadde te man *Pieter van Teilingen*, Rekenmeester in den Hage, soone van *Lucas van Teilingen*, ook Rekenmeester, en van *Catharina van de Wateringen*, by dewelke sy wan *Vincent*

van *Teilingen*, Rentmeester van de Wildernissen, overleden anno 1540. Mr. *Jacob van Teilingen*, Pensionaris der Stede Dordrecht, overleden anno 1520. getrouwt met een dochter van *Dirk van Zuylen*, Ridder. *Johan van Teilingen*, Capiteyn in den Vrieschen Oorlog anno 1523. *Diderik van Teilingen*, mede in den Oorlog onder den Heer van Wassenaar; en *Belia van Teilingen*, die te man hadde *Caspar van Beyerstorfel*, Castelein te Medenblik, wiens dochter *Anna* te man hadde *Casper van Boschhuysen*, sonder oir.

Anthonis van Everdijk, volgt.

Margareta van Everdijk, hadde te man *Gerrit van Nyvelt*, Ridder, nalatende twaalf kinderen.

Catharina van Everdijk, hadde te man *Jacob van Almonde*, Raad in den Hage, soone van *Ian van Almonde*, en van *N. van Drenkwaart*, *Boudewijns* dochter; sy lieten mede verscheide kinderen na.

ANTHONIS VAN EVERSDYK, Soone van *Anthonis van Everdijk*, en van *Cornelia van Nienhoven*, hadde te wyve *Maria van Raaphorst*; en wan

Anthony van Everdijk, volgt.

Adriaan van Everdijk, Monnik Regulier in den Ruggen by den Briel.

ANTONY VAN EVERSDYK, Soone van *Anthonis van Everdijk*, en van *Maria van Raaphorst*, hadde getrouwt *Willemina van Raashoorn*; en wan

Anthony van Everdijk, Hofmeester van Hertog *Carel van Gelder*, stierf ongehylikt.

Servaas van Everdijk, stierf mede ongehylikt.

Margareta van Everdijk, troude *Frederik van Voorst van Keppel*, Edelman uyt Gelderland, en wan twee dochters, namentlijk, 1. *Catharina van Voorst*, troude *Cornelis vander Houve*, soo-

Margareta van Everdijk, hadde getrouwt *Johan*, Bastard broeder van Hertog *Carel van Gelder*, en wan kinders.

ne van *Gideon vander Houve*, Raad en Land-rentmeester Generaal van Gelderland, en van *Maria van Borsselen*, *Cornelis* dochter; en 2. *Maria van Voorst*, troude *Carel vander Houve*, *Cornelis* broeder voorz.

Elisabeth van Everdijk, Nonne te Renchem by Aarnhem.

Het Wapen van Everdijk is een Schilt van Lazuur, beladen met twee Silvere Kepers, en drie Toorens van Gout, twee bezyden de Kepers, en de derde daar onder.

F O R E E S T .

¹³³ **HERPERT VAN FOREEST**, Ridder, wert vermeld anno 1096. en gestelt als een van de eerste op een Tournoy spel van omtrent 150. Ridders, volgens brieven daar van zynde; en wan

STUARD VAN FOREEST, Ridder, volgens brieven vermeld in September anno 1111.

ARENT VAN FOREEST, Canonik van St. Jans tot Utrecht, ten tijde van *Ian van Zirik*, Bisschop van Utrecht; was mede over 't accord, tusschen den Bisschop voorz, en *Adolf* Proost en Archidiaken tot Utrecht, gemaakt by *Sisridus*, Aarts-bisschop van Ceulen.

ANZELMUS VAN FOREEST, Ridder, volgens brieven daar van zynde; en wan

GERRIT VAN FOREEST, welke een soone van *Herpert van Foreest*, en een dochter *Perone van Foreest*, mede volgens brieven daar van zynde. *Herpert van Foreest* voorz liet na

WILLEM VAN FOREEST, Ridder, Heer van Foreest, Middelburg; disponeert van sijne goederen in faveur van sijne drie soonen, *Herpert*, *Ian*, en *Nicolaas van Foreest*, in tegenwoordigheyt van den Heer van Voorne, *Arend van Heemskerk*, *Jacob van Woude*, Ridders, en *Herman van Woerden*, Schiltknaep, by opene brieven vanden jare 1278. in *Vigilia Andrea Apostoli*; sijn Huysvrouw was *Florentia van Rodenburg*, by dewelke hy de voorz drie soonen naliet, als *Herpert van Foreest*, Schiltknaep, stierf son-

der oir.

ongehout gestorven, en *Floris van Foreest*, die

Ian van Foreest, volgt.

Claas van Foreest, liet na *Agatha van Foreest*,

maar eene dogter na liet, *Cunigonda van Foreest*,

getrouwt met *Floris van Alckemade*.

JAN VAN FOREEST, Schiltknaep, soone van *Willem van Foreest*, en van *Florentia van Rodenburg*, was Heer van Foreest en Middelburg; heett in 't jaar 1326. beneffens andere Eidelen de Huwlijcke Voorwaarden getekent, van *Diderik van Raaphorst*, Heemraad van Rhijnland, soone van *Gerrit van Raaphorst*, en van *Agnes van Duvenvoorde*, met *Magtild van Ondshoorn*, *Dirk* dochter, als blijkt uyt de opene brieven daar van zynde; hy liet na

Herpert van Foreest, volgt.

Dirk van Foreest, gesturven sonder kinders na

te laten.

Willem van Foreest, sonder oir gesturven.

HERPERT VAN FOREEST, Schiltknaep, soone van *Ian van Foreest*, Heer van Foreest en Middelburg, stierf anno 1367. leit begraven in de St. Jans Kerke tot Haarlem; en liet na

JAN VAN FOREEST, Ridder, Heer van Foreest, Middelburg, daar mede verlijt anno 1342. was anno 1392. Hoog-heemraad van Rhijnland, en anno 1405. neffens andere Ridders in de Belegeringe van Hagestein; troude *Ida Cuser*, dochter van *Coenraat Cuser van Oosterwyk*, die Neef en Raad was van Hertog *Albrecht van Beyeren*; en liet by deselve na

Herpert van Foreest, Schiltknaep, Heer van Foreest, Middelburg, Amstelveen, Sloten, Oostdorp, Schoterbos, daar mede verlyt anno 1413. was Hoogh-Heemraad van Rynland anno 1425. en Burgemeester tot Haarlem anno 1432. 1435. 1438. 1453. 1457. en te voren inden jare 1449. Thesaurier der selver Stede; hadde getrouwt *Magtild van Alckemade*, dogter van *Willem van Alckemade* en *Poelgeest*, en van *Elisabeth van Zanen*; sy was Weduwe anno 1459 en stierf anno 1487. tot Haarlem begraven inde grote Kerke aldaar. *Herpert van Foreest* voorz heeft gestaen over de soen van *Alist van Poelgeest*, en *Willem Cuser*, sijn

moeders broeder; en stierf sonder oir, leit begraven tot Haarlem in 't Carmeliter Clooster.

Adriaan van Foreest, volgt.

Willem van Foreest, toegenamt *Cuyser*, na sijn moederlijke grootvader, troude *Elisabeth van Alckemade*, en wert verlyt met 19. maden Lants buyten Dyx by Zanerdam gelegen; item een derde in een Corentiende, buyten Delf gelegen, en dat om de getrouwe diensten en maagschap van *Coen van Oosterwyk* sijns Moeders Vader; sy stierf sonder kinderen, en wierden mitsdien de gemelte leenen geconfermeert op sijn broeder *Herpert van Foreest*.

ADRIAAN VAN FOREEST, Soone van *Ian van Foreest*, en van *Ida Cuser*, begraven in 't Carmeliter Clooster tot Haarlem, liet na

Willem van Foreest, Ridder, was Schepen tot Delf, anno 1419. 1420. 1423. en 1424. en Balliu van Geervliet, en den Lande van Putten, anno 1458. troude *Adriana Hart vander Woert*, gesit *Abbenbroek*, dogter van *Boudewyn Hart vander Woert*, Schout van Delft, en Hoogheemraad van Delflant, en van *Catarina van Abbenbroek*, Vrouw in Abbenbroek, *Gerrits* dogter; sy word verlyt

den 19. September 1459. met alle de Heerlijke goederen van sijn Oom *Herpert van Foreest*, en wan eenen soone met namen *Herpert van Foreest*, Ridder, die den 14. February 1452. in alle de leenen van sijn vader verlyt werd; hy was Schepen tot Delf anno 1481. en 1482. Schout tot Alkmaar anno 1483. 1484. en 1485. en Burgemeester, tot Delf anno 1490. en troude *Maria van Cats*, dog-

Fff fff 3

ter

ter van *Wolffart van Cats*, en van *N. van Sabbingen*, *Reiniers* dogter; sy was Weduwe van *Arent van Swieten*, Heer van Leyenburg en Loenderflood; hy wan by de selve drie dogters namentlijk, 1. *Maria van Foreest*, verlyt met de Leengoederen by dode van *Herper* haar vader, anno 1501. troude *Albregt van Raaphorst* Sone van *Henrik van Raaphorst*, en van *N. van Sonneveld*, *Maaryns* dogter, en liet een sone na *Hendrik van*

Raaphorst 2. *Ursula van Foreest*, getrouwt met *Jacob van Borsselen*, Castelein van der Goude, Sone van *Jacob Bastard van Borsselen*, en van *Agnes van Raaphorst*, verlyt anno 1512. met het Ambagt van Middelburg, by overgifte van sijn Schoonsuster *Maria van Foreest*, met *Albregt van Raaphorst*, haar man; sy leggen t'samen begraven tot Goude op 't Choor van de Groote Kerk, met de volgende Quartieren en Graffchrift.

BORSSELE.

FOREEST.

RAAPHORST.

CATS.

HIER LEIT BEGRAVEN JACOB VAN BORSSELEN CASTELEYN, STIERF ANNO M D XXI. OP SINT COENRAATS AVONT, DEN XX. DECEMBER, EN D'ED. URSELA VAN FOREEST, STIERF ANNO MDXXV. DEN XV. MAART.

3. *Anna van Foreest*, troude *Albregt van Egmont van Merefstein*, Castelein van Woerden, Sone van *Albert van Egmont van Merefstein*, en van *Henrica van Spangen*, en wonnen verscheide kinderen.

Ian van Foreest, Burgemeester te Haarlem, anno 1649. 1472. 1475. 1476. 1480. 1481. 1485. 1487. 1493. liet na 1. *Andries van Foreest*, Schepen tot Haarlem anno 1497. 1499. 1510. 1512. 1514. en 1515. troude *Willemina van Adrichum*, *Adriaans* dochter, stierf sonder oir. 2. *Cornelis van Foreest*, welke troude *Agatha Potters vander Loo*; en liet na een eenige Soon *Ian van Foreest*, welke woonde op 't huys te Oosterwyk by de Beverwyk, alwaar hy stierf anno 1554. hadde getrouwt *Maria van Heukesloot*, *Jooften* dogter te Delf, en liet na drie dogters, *Maria van Foreest*, jong overleden; *Cornelia van*

Foreest, ongetrouwt, en *Magdalena van Foreest*, besitster van 't huys te Foreest, anders genoemt Oosterwyk, troude eerst anno 1554. *Ian van Ruyven*, soone van *Willem van Ruyven*, en van *Judith Solmis* tot Utrecht; hy stierf anno 1556. de leste mans oir van dit Geslachte, nalatende een eenige dochter *Judith van Ruyven*, die ongetrouwt overleden is anno 1579. ten tweden anno 1557. *Jan van Duvenvoorde*, soone van *Ian van Duvenvoorde*, en van *Maria van Mathenesse*; hy stierf anno 1573. tot Haarlem in de gevanckenisse, nalatende *Ian van Duvenvoorde*, welke doot bleef in den strijd op de Hardenbergerheide, oud 22. jaren, en *Maria van Duvenvoorde*, die te man hadde *Juriaan van Lennip* uyt Gelderland.

Coenraat van Foreest, volgt.

Ida van Foreest, ongetrouwt gestorven.

COENRAAT VAN FOREEST, Soone van *Adriaan van Foreest*, hadde getrouwt *Agatha Vytsenhage*, stierf anno 1481. nalatende

DIRK VAN FOREEST, troude *Haze Pieter Iordaans* dochter; en wan *Iordaan van Foreest*, volgt.

Jacob van Foreest, troude *Elisabeth Ielys* dochter, en wan daar by *Dirk van Foreest*, Medicus vanden Conink van Polen, en Bisschop van Vilna, en *Jacob van Foreest*, die sig tot Lubek neergetet, en aldaar kinderen nagelaten heeft.

Adriaan van Foreest, Monnik in 't Clooster

tot Egmont.

Clemens van Foreest, ongetrouwt gestorven.

Willem van Foreest, welke naliet *Iosina van Foreest*, die te man hadde *Pieter Paling*, *Claas* soon, Ridder, welke een dochter naliet, met namen *Willemina Paling*.

JORDAAN VAN FOREEST, Soone van *Dirk van Foreest*, en van *Haze Pieter Iordaans* dogter, Schepen tot Alkmaar, troude *Alijd van Egmont van Merefstein*, *Ians* dochter; en wan *Iordaan van Foreest*, volgt.

Pieter van Foreest, was Burgemeester van Haarlem, troude *Margareta van Suffenhem*, *Willems* dochter, en wan *Jacoba van Foreest*, welke eerst

troude *Claas Hals van Wisse*; ten tweden *Pieter Sasbout*, Burgemeester van Delf; sy stierf anno 1572. begraven in de oude Kerk aldaar.

JORDAAN VAN FOREEST, Soone van den ouden *Iordaan van Foreest*, en van *Alijd van Egmont van Merefstein*, Thefaurier tot Alkmaar, anno 1531. en 1532. en Burgemeester anno 1535. 1537. en 1540. troude *Margareta Beyers*, *Nanninx* dochter; en liet na *Alijd van Foreest*, ongehout gestorven.

Maria van Foreest, ongehout gestorven.

Pieter van Foreest, vermaart Medecijn tot Dordregt, stierf en begraven aldaar in 't jaar 1543. hadde te wyve *Eva van Teilingen*, en wan *Margareta van Foreest*, en *Augustin van Foreest*,

beide jong gestorven.

Adriaan van Foreest, stierf ongetrouwt.

Geertruyt van Foreest, troude *Cornelis Cooltuyt*.

Dirk van Foreest, volgt.

Anna van Foreest, ongetrouwt gestorven.

Nan-

Nanning van Foreest, Raad en Pensionaris tot Alkmaar, anno 1572. Gecommitteerde op de Vredehandeling, Unie, en Saken des Gouvernements, anno 1575. Raatsheer in den Hogen Rade, anno 1581. troude eerst *Christina Quekel*, en naderhand *Maria van Hattum*, *Albregts* dochter; hy wan by de eerste *Margareta van Foreest*, troude *Everardus Geesteranus*, en lieten kinderen na; by de tweede, I. *Jordaan van Foreest*, troude *Isabella Schilperoord*, en wan *Nanning van Foreest*, Dijkgraaf van Geestmeeraambacht, jong gesturven, en *Cornelia van Foreest*, mede ongehout gesturven. II. *Heilwich van Foreest*, jong gesturven. III. *Geertruyd van Foreest*. IV. *Albregt van Foreest*, sonder kinderen. V. *Heilwich van Foreest*, troude *Adriaan van Veen*, Balliu en Dijkgraaf van Heer Hugen waart, wonnen kinderen. VI. *Nanning van Foreest*, zedert anno 1603. tot 1636. Raad en Secretaris der Stad Alkmaar, anno 1629. Gecommitteerde van den Staat in 't Leger voor 's Hertogenbosch, anno 1636. Raad en Mr. van de Rekeningen over de Domeinen van Holland en West-vriesland, anno 1646. Meester-knaap van Holland, anno 1666. Gecommitteert over de Educatie van sijn Hoogheyden Heere Prince van Orange; hy stierf seer oud anno 167. hadde te wyve *Magtild*

van *Sonnevelt*, *Hendrix* dochter, en wan by deselve 1. *Nanning van Foreest*, jong gesturven. 2. *Anna van Foreest*, troude *Pieter van Loon* tot Amsterdam, en wonnen kinderen. 3. *Nanning van Foreest*, ongetrouwt gesturven. 4. *Maria van Foreest*, ongetrouwt gesturven. 5. *Hester van Foreest*, troude *Dirk van Foreest*, soone van *Ian van Foreest*, Ridder, en van *Josina Segwaart*, Secretaris van de Gecommitteerde Raden van Westvriesland en 't Noorderquartier, en wonnen kinderen.

Clementia van Foreest, stierf ongetrouwt.
Adriaan van Foreest, stierf ongetrouwt.
Jacob van Foreest, troude eerst *Maria Hark*, daarna *Eva Jonge*, *Matthijs* dochter, beide sonder kinderen.
Alid van Foreest, ongehout gesturven.
Ian van Foreest, ongehout gesturven.
Philippa van Foreest, ongetrouwt gesturven.
Ian van Foreest, Schout tot Alkmaar anno 1574. 1575. 1576. 1577. Gecommitteerde Raat anno 1579. troude *Maria Bolle*, en lieten kinderen na, meest dochters.
Aghes van Foreest, troude *Daniel Hindenberg*, lieten kinderen na.
Maria van Foreest, troude *Pieter Stoop*, en lieten kinderen na.

DIRK VAN FOREEST, Soone van *Jordaan van Foreest*, en van *Margareta Beyers*, troude eerst *Maria de Groot*, *Jacobs* dochter, naderhand *Catharina Adams*, en wan van het eerste bedde, *Margareta van Foreest*, jong gesturven.
Jacob van Foreest, volgt.

Jordaan van Foreest, en van *Margareta Beyers*, troude *Alid van Veen*, en wan *Hester van Foreest*, getrouwt met *Nicolaas de Bye*, en lieten kinderen na.

Van het tweede bedde,

Clemens van Foreest, ongetrouwt gesturven.
Geertruyd van Foreest, ongehout.
Maria van Foreest, troude eerst *Jacob Vryburg*, daarna *Pieter van Dijk*, Burgemeester en Raad tot Alkmaar.
Eva van Foreest, troude *Simon Schoorl*, en wonnen kinderen.

Margareta van Foreest, ongehout gesturven.
Adam van Foreest, Raat tot Alkmaar anno 1610. Burgemeester anno 1614. 1615. 1617. 1618. 1630. 1631. 1636. 1637. Ontfanger van des Gemeenlands Middelen van anno 1600. tot

JACOB VAN FOREEST, Soone van *Dirk van Foreest*, en van *Maria de Groot*, was Secretaris van de Gecommitteerde Raden van West-vriesland, en den Noorderquartier, troude *Maria van Egmont vander Nyenburg*, *Adriaans* dochter; en wan

JAN VAN FOREEST, tot de Ridderlijke waardigheid verheven door *Louis*, Coning van Vrankrijk; was Secretaris in sijn vaders plaats, en Burgemeester van Hoorn; Raatsheer in den Hogen Rade, anno 1638. troude *Josina van Segwaart*, dochter van *Meinard van Segwaart*, en van *Antonia Wenssen*; en wan

Anthonia van Foreest, jong gesturven.
Dirk van Foreest, volgt.
Maria van Foreest, troude *Servaaus van Panhuys*, Raad en Pensionaris van Schoonhoven, Raatsheer in de Chambre Mipartye, en Meester-knaap van Holland, en lieten kinderen na

Anthonia van Foreest, troude *Franco vander Goes*, en wonnen kinderen.
Adriaan van Foreest, troude *Geertruyt vander Moere*, en wan *Ian van Foreest*, jong gesturven, en *Adriana van Foreest*, troude *Anthony de Veer*, Secretaris van 's Gravenhage.

DIRK VAN FOREEST, Soone van *Ian van Foreest*, en van *Josina Segwaart*, Secretaris in sijn vaders plaats, troude *Hester van Foreest*, dochter van *Nanning van Foreest*, eerste Rekenmeester van Holland, en van *Magteld van Sonneveld*; en wan

Jacob van Foreest, volgt.
Magteld van Foreest, troude *Gerard van Egmont vander Nyenburg*, *Iohans* soone, Burge-

meester van Alkmaar, en Dijkgraaf van de Uytwaterende Sluylen, en wonnen kinderen.

JACOB VAN FOREEST, Soone van *Dirk van Foreest*, en van *Hester van Foreest*, Secretaris als boven, en Burgemeester van Hoorn, troude *Maria Sweets*, en wan *Hester Maria*, *Antonette*, *Dirk*, *Ian*, *Nanning*, en *Catharina van Foreest*.

Het Wapen van Foreest is een Rode Fasce, getand onder en boven in forme van een Sage, op een Velt van Silver, contrarie als het Wapen vander Woert.

VAN-

VANDER GOES.

¹³⁴ **D**ie van 't Geslacht *vander Goes* zijn oorspronkelijk uyt Zeeland, en eertijds geweest de principaalste Heeren, die in Zuyt-beverland waren, hebbende ontrent den jare 1200. geleefd Heer *Aart*, Heeren *Aarts* soon, Ridder, besitter van 't Slot *vander Goes*, uyt den welken gedescendeert zijn alle de Heeren van Schengen, en dese navolgende, die den toenaam van *vander Goes* behouden hebben.

GYSBERT VANDER GOES, Ridder, leefde ten tijden van *Jan*, Graaf van Holland, in 't jaar 1293. hy hadde getrouwt *Gerberga van Brigdam*; hy wan

Gijsberth vander Goes, troude *Margareta van Staveneffe*, *Oitens* dochter; hy stierf anno 1333. *Ian vander Goes*, volgt.
en wan *Gooswijn vander Goes*, Ridder, Drossaart *Nele vander Goes*, troude *Claas van Abele*, van *Worcum*, troude *Ienne van Bruelis*; hy stierf Ridder.

JAN VANDER GOES, Soone van *Gijsbert vander Goes*, en van *Gerberga van Brigdam*, troude de dochter van den Heere van *Weldam*, en stierf anno 1341. hy wan

Willem vander Goes, volgt. *Catalina vander Goes*, troude den Heer van *Zandijk in Zeelandt*, Ridder, en hadde kinders.

WILLEM VANDER GOES, Soone van *Jan vander Goes*, en van des Heeren dochter van *Weldam*, troude *Elisabeth vander Haar*, *Hendrikx* dochter; hy stierf anno 1399. en leit begraven in 't Clooster van Oudijk tot Utrecht; en wan

Symon vander Goes, volgt. *Hendrik vander Goes*, troude in de Bommelweert *Margareta van Rossum*, *Willems* dochter; hy stierf anno 1470. en wan *Otto vander Goes*, Drossaart van *Hagen*, troude *Avesoete van Kessel* tot 's Hertogenbosch; hier van komen die *vander Goes* in de Meyerye van den Bosch.

SYMON VANDER GOES, Soone van *Willem vander Goes*, en van *Elisabeth vander Haar*, Ridder, Heer van Meer, troude anno 1414. *Margareta van Couverden*; hy stierf anno 1440. sy anno 1460. begraven tot Utrecht; en wan

Sander vander Goes, Heer van Meer, troude *13. Augusty 1499.*
Agniet van Hardenbroek; hy stierf sonder oir den *Maarten vander Goes*, volgt.

MAARTEN VANDER GOES, Soone van *Simon vander Goes*, en van *Margareta van Couverden*, troude tot Delf *Margareta Hak van Outhensden*; hy wan

Mr. **AART VANDER GOES**, Pensionaris tot Delf, wiert anno 1525. Advocaat van Holland en West-Vrieland, ('t welk men nu Raat-pensionaris noemt) troude *Margareta van Binchem*; haar vader was Burgemeester van *Loeven*, en met sijn Huysvrouw omtrent 54. jaren in den Huwelijken staat geweest hebbende, stierf hy den 1. November 1545. sy den 25. December in 't selfde jaar; en wan

Mr. *Aart vander Goss*, de jonge, Advocaat van den grooten Rade tot *Mechelen*, troude *Margareta Buckelaar*; hy stierf den 26. Mey 1550. en leit begraven tot *Mechelen* in *St. Rombouts Kerk*, onder een blauwe Sark, met sijn Wapen en acht Quartieren, waar van de vier van 's vaders zyde de navolgende zyn;

Hy wan drie dochters, namentlijk *Johanna vander Goes*, vermeldt anno 1552. *Barbara vander Goes*, troude *Nicolaas de Silla*, en wan kinders; en *Anna vander Goes*, troude eerst *Nicasius Claifson*, Commis van de Finantie tot *Brussel*; ten tweeden *Ian van Houshem*, Ridder, Heer van *Vertrijk*, en hadde kinders.

Adriaan vander Goes, volgt.

Geneveva vander Goes, troude *Everard Nicolai*, Ridder, eerst Præfident van den Hove van *Vrieland*, en naderhand van den groten Rade tot *Mechelen*, en wan kinders; sy stierf den 27. Maart 1545. leit begraven in den Hage in de grote Kerk, in 't *Middelpant*, tegen over den *Orgel*, met dit volgende Grafschrift op haar Sark.

VANDER GOES.

HACK VAN OUTHEUSDEN.

COUVERDEN.

VANDER COLVE.

D. O. M. S.

GENOVEFÆ GOESIÆ, ARNOLDI FILIÆ, FÆMINÆ INCOMPARABILI, QUÆ M.D.XLV. SALUTIS ANNO, SEXTO CALEND. APRILES, ÆTATIS XL. CONJUGII XXII. PARTUS XVII. EXTINGTA EST. EVERARDUS NICOLAUS, CONSILII FRISIÆ PRÆSES MARITUS CONJUGI DULCISSIMÆ MONIMENTUM CUM LACHRYMIS POSUIT.

Mr. ADRI-

Mr. ADRIAAN VANDER GOES, Soone van *Aart vander Goes*, en van *Margareta van Binchem*, was Advocaat van Holland en West-vrieland in zijn vaders plaats, troude *Anna van Spangen*, dochter van *Laurens van Spangen*, en van *Maria Gout*, suster van *Willem Gout*, Ontfanger Generaal des Keyfers in den Hage; sy stierf den 14. April 1548. hy den 5. November 1560. hy wan

Mr. *Christiaan vander Goes*, volgt.

Mr. *Aart vander Goes*, Pensionaris van Schiedam, troude *Maria Hollaart*; hy stierf den 20. Augusti 1572. en wan *Adriaan vander Goes*, die by *Regina de Marees*, kinderen nagelaten heeft.

Pieter vander Goes, Balliu en Dijkgraaf van Delfland, daar na Rekenmeester van des Graaflijkheits Rekenkamer van Holland, troude *Maria vander Duffen*, dogter van *Cornelis vander Duffen*, en van *Maria van Duveland*; hy stierf den 11. Mey 1590. en wan 6. kinderen, als 1. *Cornelis vander Goes*, Ambachts-heer van Uytwijk, Auditeur van de Rekenkamer van Holland, troude eerst *Catharina van den Einde*, dochter van *Jacob van den Einde*, Advocaat van Holland, en van *Isabelle van Nieuwland*; ten tweden *Sibilla vander Mersche*, hy stierf sonder oir. 2. *Laurens vander Goes*, Griffier van de Lenen van Holland, stierf ongehout. 3. *Anna vander Goes*, troude *Christiaan van Alkemade*, Heer van Leeuwestejn by Voorburg, soone van *Dirk van Alkemade*,

en van *Cornelia vanden Einde*, hadde kinders. 4. *Maria vander Goes*, troude *Philips Doublet*, Ontfanger Generaal der Vereenigde Nederlanden, en eerste Rekenmeester in den Hage, hadde kinders. 5. *Catharina vander Goes*, troude Mr. *Dirk van Leyden* (dict) Leeuwen, Raad in den Hogen Rade van Holland, hadde kinders. 6. *Geertruyt vander Goes*, troude *Cornelis Buys*, Meesterknaap van de Houtvesterie van Holland, Casteleyn van Purmerende, hadde kinders.

Andries vander Goes, volgt verder.

Philips vander Goes, troude *Maria van Adrichem* tot Delf, hy stierf den 6. Maart 1572. en wan 1. *Anna vander Goes*, troude *Arent van Lodestejn*, Raad van Vlaanderen. 2. *Catharina vander Goes*, troude *Anthony vander Gijssen*, Raat en Schepen tot Delf, en hadden kinders.

Maria vander Goes, troude Mr. *Pieter vander Meer*, Raat in den Hove van Holland, daar na Pensionaris tot Delf, hadde kinders.

Mr. CHRITIAAN VANDER GOES, Soone van *Adriaan vander Goes*, en van *Anna van Spangen*, was Heer van Spijk, Schout van Delf, troude anno 1558. *Anna van Renoy*, dochter van *Gerard*, Heer van Spijk, eerste Rekenmeester van Holland, en van *Anna de Potis*, dochter van *Collaart*, Raad en Rentmeester Generaal 's Lands van Mechelen; hy stierf den 22. September 1600. sy den 12. Augusti 1608. en wan

Mr. *Adriaan vander Goes*, volgt.

Maria vander Goes.

Anna vander Goes, beyde gestorven en begraven in de oude Kerk tot Delf.

Gerard Renoy vander Goes, dewelke na dat hy lange jaren den Koning van Spangien in den Oor-

log hadde gedient, is tot Gent gestorven den 8. Augusty 1623. en begraven in de Kerke tot Akkergem, onder een blauwe Sark, daar zijn Wapen en vier Quartieren op uytgehouden staan, met het volgende Epitaphe.

VANDER GOES.

RENOY.

SPANGEN.

DE POTIS.

D. O. M.

NOBILI STRENUOQUE VIRO AC DOMINO D. GERARDO RENOY VANDER GOES, QUI DELPHIS APUD BATAVOS CLARIS ORTUS NATALIBUS, PATRIA RELICTA, A PRIMIS PRÆTEXTÆ ÆTATIS ANNIS PEDESTRI MILITIÆ PRO HISPAN. REG. CATHOL. NOMEN DEDIT, IN EAQUE DIU ET GNAVITER SESE GESSIT, AC DEMUM RUDE DONATUS, EMERITOS INTER ET VETERANOS URBIS HUIUS ARCIS PRÆSIDIARIUS, OBIIT ANNO DOMINI M DC XXIII. DIE VIII AUGUSTI.

Laurens vander Goes, Vendrik overleden tot Vlißingen anno 1604. geschoten zynde in 't beleg van Oostende; hy wan een dochter *Anna vander Goes*, die eerst getrouwt was met *Bartholomeus van Nes*, en ten tweden met *Willem Loris van Montfoort*, Heer van Reigersfoort.

Arnout vander Goes, Canonik en Religieus in de Abdye van St. Michiel tot Antwerpen.

Cornelis vander Goes, troude tot Middelburg *Cornelia van Everdijk*, en wan I. *Christiaan van*

der Goes. II. *Adriaan vander Goes*, Heer van 't Slot vander Goes; troude *Geertruyd Oostdijk*, en wan vier dochters, als 1. *Cornelis vander Goes*, Geestelijk. 2. *Dina vander Goes*. 3. *Anna vander Goes*, troude *Pieter de Bye*, *Pieters* soon, Advocaat in den Hage, en hadde kinders. 4. *Petronella Jacoba vander Goes*. III. *Marcelis vander Goes*, Heer van Nieuwliet, troude *Agatha Magnus*, en wan 1. *Constantia Teresa vander Goes*, Vrouw van Nieuwliet; welke troude *Pieter van Borsselen*

Gggggg

Borsselen

Borsselle vander Hoog, Heer vander Hoog, by Middelburg, en hadden kinders. 2. *Maria Gabriela vander Goes*, troude *N. van Spangen*, sonder oir. I V. *Nicolaas vander Goes*, troude *Maria de Vager*, en wan 1. *Johan vander Goes*. 2. *Cornelis vander Goes*. 3. *Cornelia vander Goes*. *Christiaan vander Goes* voorfz, de oudste van dese vier gebroeders, troude *Jacoba de Jonge*, stierf

den 19. Augusti 1652. begraven tot Middelburg, in St. Pieters Kerk, en wan 1. *Andries vander Goes*, stierf ongetrouw 2. *Cornelis vander Goes*, troude *Maria Grafwinkel*, *Simons* dogter, en van *Agata vander Goes*, en wan twee dochters. 3. *Christina vander Goes*, stierf ongehout, begraven in St. Michiels Kerk tot Gent.

Mr. ADRIAAN VANDER GOES, Soone van *Christiaan vander Goes*, en van *Anna van Renoy*, was Raad en Rekenmeester van den Prince van Orangien, troude eerst *Petronella de Stoppelaar*, dochter van *Lieven de Stoppelaar*, en van *Anna van Almonde*; sy stierf den 28. October 1604. ten tweden *Maria van Cromfryen*, *Maartens* dochter; hy stierf den 7. January 1632. begraven met sijn vier Quartieren in den Hage in de Clooster Kerk, en het volgende Grafschrift.

VANDER GOES.

RENOY VAN SPYK.

SPANGEN.

DE POTIS.

HIC REQUIESCIT
NOBILIS DOMINUS
ADRIANUS GOESIUS, J.C.
PRINCIPI AURIACI CONSILIARIUS,
E PATRE DELPHENSIIUM PRÆTORE,
AVO ET PROAVO HOLLANDIÆ ET
WESTFRISIÆ ADVOCATIS.

En wan by de eerste Vrouwe,

Christiaan vander Goes, volgt.

Lieven vander Goes, stierf ongehout, begra-

ven in de Clooster Kerk in den Hage, met sijn 4. Quartieren.

VANDER GOES.

STOPPELAAR.

RENOY VAN SPYK.

ALMONDE.

Anna vander Goes, troude Mr. *Pieter de Bye*, Advocaat in den Hage, en hadde kinders.

By de tweede Vrouw,

Petronelle vander Goes, stierf ongetrouw anno 1624. begraven tot Middelburg in Sint Pieters Kerk.

Mr. *Martin vander Goes*, Rechtsgeleerde. *Willem vander Goes*.

Agata vander Goes, troude anno 1641. tot Delft Mr. *Symon Grafwinkel*, en hadden kinders.

Mr. *Adriaan vander Goes*, troude *Margareta van Hogendorp*, dochter van *Gijsbregt van Hogendorp*, Colonel.

CHRISTIAAN VANDER GOES, Soone van *Adriaan vander Goes*, en van *Petronella de Stoppelaar*, troude *Margareta de Gruyter*; hy stierf tot Delft den 13. February 1654. begraven in den Hage in de Clooster-Kerk in 't Graf van sijn vader; sy den 26. September 1677. en wan

Christiaan vander Goes, Capiteyn in de belegeringe van Maastricht anno 1673.

Maria Petronella vander Goes, troude *Hendrik Braber*.

Mr. *Adriaan vander Goes*, Priester.

Anna en Magdalena vander Goes, Geestelijke dochters.

Jan vander Goes, Vendrich, wiert geschoten in 't gevecht tegen de Engelschen en Franken op de Hollandse Kust, anno 1673.

François vander Goes, Lieutenant, wiert geschoten in de belegeringe van St. Geleyn, anno 1677.

ANDRIES VANDER GOES, derde soone van *Adriaan vander Goes*, en van *Anna van Spangen*, was Raad en Rentmeester Generaal van Zuyt-holland, troude anno 1563. tot Antwerpen *Maria Keynooge*, dochter van Mr. *Mathews Keynooge*, Raad en Pensionaris van Mechelen, en van *Johanna Carpentier*, *Jans* dochter, in sijn leven Raad van sijn Keyserlijke Majesteit, en sijnen Tresaurier van de Oorlogen; hy stierf den 27. January 1541. en wan 11. kinderen.

Jan vander Goes, Ontfanger Generaal van 't Land van Artois, troude *Margareta van Merwè*,

en wan *Adriaan vander Goes*, Luytenant Colonel.

Andries

Andries vander Goes, stierfongetrout.

Anna vander Goes, troude *Jan van Wisland*, Balliuw en Dijkgraaf van Westvoorn.

Matheus vander Goes, Commis Generaal van de Artillerye tot Dordrecht, troude eerst *Adriana Halling*; ten tweden *Alijs de Bevere*, dochter van *Jacob de Bevere*, en van *Rijnsburg van Driel*; ten derden *Adriana van Blijenburg*; hy wan by de eerste *Maria vander Goes*, troude *Mr. Lasarus van Sonst*, Pensionaris van 's Hertogenbosch, hadde kinders; by de tweede *Rensburg vander Goes*, troude *Mr. Jacob Gool*, Professor tot Leyden, hadden kinders; by de derde, *Catharina* en *Andries vander Goes*, sonder oir.

Constantia vander Goes, troude *Cornelis van Wisland*, Balliu van Armuyden.

Carel en *Johanna vander Goes*, sonder oir.

ADRIAAN VANDER GOES, Soone van *Andries vander Goes*, en van *Maria Keynoge*, naar sijn broeder Heer van Naters, Raad en Burgemeester van Delf, daar na Raad en Rentmeester Generaal van 't Land van Voorn, troude *Catharina vander Burg*; hy stierf tot Delf den 25. Augusti 1663. begraven in de oude Kerk met sijn 8. Quartieren, als

VANDER GOES.

SPANGEN.

BINCHEM.

GOUT.

Philips vander Goes, Commis van de Staten, troude eerst *Margareta Faget*, sonder oir; ten tweden *Elsabeth van Hellsdingen*; hy wan *Philippina vander Goes*, troude *Mr. Hendrik van Bleysswijk*, Raad en Schepen tot Delf, Gecommitteerde Raad van Holland, en ter Admiraliteyt tot Rotterdam, en hadden kinders.

Jacob vander Goes, Heer van Naters, Burge-meester en Ontfanger van den Briel, troude *Emmentia Berk*; hy stierf sonder oir den 29. Mey 1663. begraven tot Delf in de oude Kerk, met sijn agt Quartieren.

Adriaan vander Goes, volgt.

Arnout vander Goes, Gecommitteert in de Rekenkamer, troude *Ida van Brantwijk*; hy stierf tot Dordrecht, sonder oir, aldaar begraven in de groote Kerk, met sijn agt Quartieren.

KEYNOGEN.

CARPENTIER.

ESPELGEM.

DE LANGE.

Sy den 22. January 1671. hy wan

Mr. Andries vander Goes, volgt.

Mr. Franco vander Goes, Raad en Schepen tot Delf, Gecommitteerde Raad van Holland, troude *Anthonia van Foreest*, hy wan 1. *Adriaan vander Goes*, stierf ongehout den 10. February 1669. begraven tot Delf in de oude Kerk, met

sijn agt Quartieren. 2. *Catharina vander Goes*, troude *Mr. Jacob van Vredenburg van Adrichem*, Raad en Schepen tot Delf, en Raad ter Admiraliteyt tot Rotterdam, hadden kinders. 3. *Josina vander Goes*, troude *Mr. Engelbregt Panw*, Secretaris van de Rekenkamer van Holland, hadden kinders.

Mr. ADRIAAN VANDER GOES, Soone van *Adriaan vander Goes*, en van *Catharina vander Burg*, Heer van Naters, Raad en Burgemeester tot Delf, Gecommitteerde Raad van Holland, troude eerst *Magtelt Doubles*, dochter van *Philips*, Heer van Groenevelt en in Moerkerke, Ontfanger Generaal der Vereenigde Nederlanden; ten tweden *Geertruyt vander Moer*, dochter van *Julius*, Heer van Harinkerspel, &c. Sy stierf den 18. November 1668. hy den 4. Decembei 1669. begraven in de oude Kerk tot Delf, met sijn 8. Quartieren, als

VANDER GOES.

KEYNOGEN.

SPANGEN.

CARPENTIER.

VANDER BURG.

VANDER HOEF.

VANDER MEER VAN BERENDREGT.

VANDER BURG.

Hy wan by de eerste Vrouwe,

Mr. Adriaan vander Goes, volgt.

Philips vander Goes, Capiteyn.

By de tweede Vrouwe,

Catharina vander Goes.

Julius vander Goes, Capiteyn, wiert gescho-ten in den Slag by St. Omer, daar hy van stierf den 14. Mey 1677. leit begraven tot Delf in de oude Kerk.

Agatha vander Goes.

Elzelina vander Goes, troude *Willem van Oms- hoorn*, Capiteyn.

Franco vander Goes, stierf ongehout den 4. July 1682. begraven in de oude Kerk tot Delf.

Constantia vander Goes.

Anthonia vander Goes.

Jacob vander Goes.

Matheus vander Goes.

Geertruyt vander Goes.

Gggggg 2

Mr. ADRI.

Mr. ADRIAAN VANDER GOES, Soone van *Andries vander Goes*, en van *Magtild Doubleth*, *Philips* dochter, Heer van Natres, Raad der Stad Delf, troude *Maria Dulcia Spiering*, *Willems* dochter, en van *Cornelia van Borsselen*; en wan *Andries*, *Willem*, en *Philips vander Goes*.

Het Wapen van vander Goes sijn drie Silvere Boks-hoofden, de Horens van Gout, op een Velt van Sabel.

GROENEVELT.

- 135 **A** Fkomstig van een jonger Soon van Burggraaf *Halewijn* van Leiden, die getrouwt was met *Johanna van Arkel*, zynde de eerste van die naam geweest *Arent*, Heere van Groenevelt, gestorven anno 1261. Sic voorts van dit Geslacht hier onder op de letter W. onder den Tijtcl van *Wassenaar*.

H A A M S T E D E.

- 136 **W**ITTE VAN HOLLAND, Ridder, Heer van Haamstede, was een Bastardsoone van Graaf *Floris de V.* uyt de dochter van *Ian de VII.* Heer van Heusden; en liet na *Ian van Haamstede*, Knapc, vermeldt in seker Hantvest van 't jaar 1348. waar by Keiserinne *Margareta*, Gravinne van Holland, haren soon Hertog *Willem* dese Landen overgeeft, en noemt desen *Ian* haren neve; 't voorz Hantvest luyt als volgt:

M*Argriete*, by der genaden Godts Keyserinne van Roomen, Gravinne van Henegouwen, van Holland, van Zeelandt, en Vrouwe van Vriesslant, maken kondt allen luyden, dat wy aengesien hebben, dat onsen Landen, Graefschappen en Heerlijkheden van Hollant, van Zeelant, en van Vriesslant, seer beswaert en verladen zijn mit Oorloge, mit schoude, en mit alrehande saken, Soe dat sy wel behoefden een Lantsheere, die dagelijks by hem waire, diese mit kracht, en mitten swaerde beschermde, en diese te rechte settede en hielde, en oock om sonderlinge liefde, die wy hebben tot *Hertoge Willem van Beyerem*, Palensgrave opten Rijn, onsen lieve Soene, dien wy by raide en by willen ons liefs Heeren des Keyseren (daer Godt die ziele af hebben moet) onsen gerechten erfnaam maken, na onser doot van allen onsen Graafschappen van Henegouwen, van Hollandt, van Zeelandt, ende van onser Heerlijkheden van Vriesslant, mit allen heuren toebehooren, en om ruste en om oirbaer onser gemeenre Landen voorz, en ook om dat wijne gaerne wel geguet ende gevordert sagen, om dat hy te beteren en te eerlijker huwelijck doen mochte, en dat Lant te bat berechten; Dat wy voor ons en voor onse nakomelingen mit gueder voorfienighede, en by onse gemeene Rade, en mit onsen vryen wille Hertoge *Willem van Beyerem*, Palensgrave op den Rhijn,

onsen lieven sone voorz opgedragen hebben en opdragen, en tot sijnre behoef quytgeschouden hebben, en quytgeschelden, en hem gegeven hebben, en geven mit desen tegenwoordigen brieve, onse Graefschappen van Hollant, Zeelant, en onse Heerlikheyt van Vriesslant, geheel en al Oost-Vriesslant, mit allen haren toebehooren, hoogen en leegen heerschappye, maenschippen, gerecht, landen, luyden en steden, poorten, dorpen, huysen, borgen, vesten, verval, besterften, boeten, leen en eygen, renten, erfven, pacht, thienden, lanthure, molen en tollen, visscheryen, veeren, bosch, moer, wilt, wildernisse, heernisse, moerdijck, uyer lande, bedijckt en onbedijckt, te lande en te water, besocht en onbesocht, verkregen, en hoe sy gelegen zijn of geheeten, hem en sijnre nakomelingen vrylijken te behouden, te bruyken, en besitten, tot ewelijcken dagen, alsoo alst onse voor-vaders wijlen eer Grave (aldaer God de Ziele af hebben moet) en wy te heuden plagen, en hem en ons toebehoerden en toebehoert, en houden en alsoo wijt van onsen lieven Heeren en Keyser (daer Godt de ziele af hebben moet) ontfingen, en als hy 't ons verlijden en verleenden: maer onse Graeffschap van Henegouwen mit allen dat daer toebehoert, willen wy behouden, alsoo lange als wy leven: en naer onser doot sal onse Graeffschap van Henegouwen voorz mit allen haren

haren toebehooren komen op onsen lieven Soen Hertoge *Willem* voorz. En bidden allen den geenen van Hollant, van Zeelant, en van Vrieslant, Edelen Onedel, Ridderen en Knapen, Schepenen, Poorteren, Dorpen, en gemeenlijke allen luyden vanden voornoemde Landen, en allen den gene die daer toebehooren, dat sy Hertoge *Willem*, onsen lieven Sone voorz, hulden, sweeren, en Manschap doen, en huer guet en haer Leen van hem ontfaen, en hem in allen saken, stercken, gehulpen, gehoerich, vordelijck, en onderdanigh zijn, alse guede trouwe luyden hoeren gerechten Heeren schuldigh zijn te doene. En want wy willen dat Hertoge *Willem* voorz, sijne Nakomelingen, van ons en van onsen nakomelingen, alle dese voornoemde voorwaerden en giften vaste en gestade gehouden worden, en blijven tot ewelijke dagen, soo hebben wy desen brief open bezegelt, met onsen grooten Keyserlijken zegel, dien wy ghemeenlijcken plagen te gebruyken in Hollant, in Zeelant en in Vrieslant, en geven over alle rechtbrieven en privilegien van geestelijcken rechten en van weerlijcken, voor ons en onse nakomelingen jegen dese voorz voorwaerde en giften te deren komen mochten, en alle dingen sonder argelift; En om die meere sekerheden soo, hebben wy geboden, en bidden als Mannen en Steden, de Graeffschappen der Heerlijkheden en den Landen voornoemt, Heeren *Ian van Henegouwen*, Heere van Beaumont, onsen lieven oom, Heer *Jan*, Heere van Arkel, onsen neye, Heer *Willem van Duvenvoorde*, Heer van Oesterhout, onsen getrouwen Kamerling, Heer *Wolfert van Borsselen*, Heere vander Veer, onsen neye, Heer *Arent van Yffelsteyn*, onsen swager, Heer *Jan Persijn*, Heer van Waterland, Heer *Jan van*

Egmonde, Heer *Jan van Polanen*, Heer vander Lek, Heer *Dirk van Brederode*, Heer *Gerrit van Heemskerke*, Heer *Jan van de Wateringen*, Heer *Philips van Polanen*, Heer *Claas en Florens van Borsselen*, Heer *Claas Kervik van Reymerswual*, Heer *Jan*, Heer *Raas*, en Heer *Arent van Kruningen*, Heer *Gerrit vander Maastede*, Heer *Herbaren van Ryede*, Heer *Jacob van den Binkhorst*, Heer *Gerrit van Haamstede*, Heer *Jan die Moelenaar*, Heer *Aart van Duvenvoorde*, en Heer *Willem van Outshoorn*, Ridderen, en *Dirk van Wassenaar*, Burggrave van Leyden, *Jan van Haamstede*, onse neye, en *Daniel vander Merwede*, Knapen, den Steden van Dordrecht, van Middelburg, van Zierikzee, van Sente Geerdenberge, van Leyden, van Delf, van Haarlem, van Alkmaar, van Amsterdamme, en van Oudewater, dat sy desen voorz opdracht, gift, en voorwaarde mit ons bezegelen willen; en wy *Jan van Henegouwen*, Heere van Beaumont, en wy ander Ridderen en Knapen, en Steden voorz, om beder willen onser lieven Vrouwen der Keyserinnen voorz. en in kennisse der waarheyt hebben wy desen brief open bezegelt mit onsen zegelen, en alwaar dat saake datter een ofte twee, ofte meer aangebraken, die desen brief niet bezegelt en hadden, Hertoge *Willem* voorz, noch sijne nakomelingen jegen de voorz giften niet deren, maar sullen vast en gestade gehouden worden en blyven, gelijke of sy 't allen bezegelt hadden. Gegeven te Monike in Beyren, op den vijfften dach vander Maant diemen heet January, in 't jaar ons Heeren duyfent driehondert acht-en-veertig. In oirkonde desen Brieve bezegelt mit onsen Zegelen. Gegeven te Sente Geerdenberge, op onser Vrouwen-dach *annuntiate*, in 't jaar voorschreven.

Gwyne van Haamstede, volgt.

GWYNE VAN HAAMSTEDÉ, *Wittens* soone, wiert by Staveren in Vrieland, met Graaf *Willem de IV.* verslagen anno 1345. hadde te wyve een dochter van den Heer van Montigny; en wan

FLORIS VAN HAAMSTEDÉ, Ridder, Heer van Haamstede, Montigny, en Bergen in Kermerland; bleef in de Schips-strijt op de Maas, tusschen de hooggemelte Keiserinne en haren soon, anno 1351. hadde getrouwt *Catharina van Borsselen*; en wan

Floris van Haamstede, volgt.

N. van Haamstede, troude *Herbert van Yffelstein*, Ridder, Heer van den Bossche in Goyland, soone van *Gijsbert van Yffelstein*, en van des Heeren dochter van *Heemstede*; en wan daar by verscheide kinderen.

Hugo van Haamstede, Heer van Bergen in Kermerland, Raad van Hertog *Philips van Bourgondien*, hadde getrouwt *Catharina van Cats*, dogter van *Pieter van Cats*, en van *Cornelia van Zuyderland*, en wan 1. *Anthony van Haamstede*, ongehout gestorven. 2. *Cornelia van Haamstede*, die

GGGGGG 3

te

te man hadde *Pieter van Tuyl*, Heer van Serooskerke, Rentmeester Generaal van Beoosterfelde, en Ambassadeur van Hertog *Carel van*

Bourgondien, Grave van Holland, by den Koning van Engeland. 3. *Badeloge van Haamstede*, troude *N. van Borsselen*.

FLORIS VAN HAAMSTED, Soone van *Floris van Haamstede*, en van *Catharina van Borsselen*, Ridder, Heer van Haamstede en Montigny; leefde anno 1390. hadde te wyve een dochter van *Iohan van Cruningen*; en wan

Costijn van Haamstede, wiert op St. Pontiaans dag verslagen in den Waterflag voor Brouwershaven anno 1426.

Arent van Haamstede, volgt.

Raas van Haamstede, Ridder geslagen met sijn broeder *Costijn*; hadde getrouwt *Agnes van den*

Oostende.

Elisabeth van Haamstede, hadde getrouwt *Ian van Hodenpyl*, Ridder, soone van *Dirk van Hodenpyl*, en van *Gerrits* dochter van *Haamstede*, en wan kinders; hy wiert mede met beyde sijn voorfz swagers verslagen.

ARENT VAN HAAMSTED, Soone van *Floris van Haamstede*, en van des Heeren dochter van *Cruningen*; Ridder, Heer van Haamstede en Moermont, hadde getrouwt *Margareta van Waalwijk*; en wan

Floris van Haamstede en van *Moermont*, hadde te wyve *Paulins vander Werve*, en liet na I. *Raas van Haamstede* en *Moermont*, Ridder, hadde getrouwt *Maria van Boschuyfen*, dochter van *Ian van Boschuyfen*, Ridder, en van *N. van Tourneur*, anno 1487. en wan 1. *François van Haamstede*, getrouwt met *Maria van Hogelande*, *Lievens* dochter. 2. *Ian van Haamstede*, getrouwt

aan een dochter van *Marten van de Waarde*. 3. *Floris van Haamstede*, die te wyve hadde *Theodora van Renesse van Wulven*. II. *Ian van Haamstede*, hadde getrouwt *Avezoese van Welle van Cats*, dogter van *Lieven van Welle van Cats*, en van *Catharina van Campen*, doch wan geen kinders.

Arent van Haamstede, volgt.

Meyne van Haamstede, troude *Ian van Botlant*.

ARENT VAN HAAMSTED, Soone van *Arent van Haamstede*, en van *Margareta van Waalwijk*, hadde te wyve *Cornelia van Cats*, dochter van *Lieven van Cats*, en van *Poppe Heymans* dochter; en wan

WITTE VAN HAAMSTED VAN MOERMONT, hadde getrouwt *Maria van Cruningen*, *Sweers* dochter; en liet na

Marinus van Haamstede, troude *Maria van Wisskerke*, dochter van *Anthonis van Wisskerke*, Heer van Couwerve, en wan *Raas van Haamstede* en *Wite van Haamstede*.

Witte van Haamstede, hadde te wyve *Agata van Schengen*, dochter van *Jacob van Schengen*.

Arent van Haamstede, stierf sonder oir.

Maria van Haamstede, troude *Joost van Gistelles*.

Johanna van Haamstede, troude *Jacob de Hubert*, *Cornelis* soone, en wan *Lieven de Hubert*, Burgemeester van Zierixzee, wiens dochter *Jacomina de Hubert*, getrouwt met den Raatsheer *Weitsen*, naliet *Jacomina Weitsen*, die te man hadde *Jacob Wittens*, en wan onder andere *Witte Jacobs de Witte*, vader van *Jacob de Witte*, getrouwt met *Clara van Raaphorst*, Vrouwe van Haamstede, en *Weduwe van Jacob van den Einde*.

Noch hebben uyt dit Geslagte geleeft **FRANCOISE VAN HAAMSTED**, Huysvrouwe van *Ian van Naaltwijk*, soone van *Adriaan van Naaltwijk*, en van *Alit van Opmeer*, en hadden kinderen.

DIGNA VAN HAAMSTED VAN MOERMONT, getrouwt met *Willem van Boschuyfen*, *Willems* soone; hy hertroude na haar doot *Catharina van Haamstede*, *Adolfs* dochter, *Weduwe van Jacob van Borsselen*.

FRANCOISE VAN HAAMSTED, en

BARBARA VAN HAAMSTED, *Adolfs* dochters, getrouwt aan twee broeders, *Guslein* en *Gerrit vander Laan*.

Het Wapen van Haamstede was een Roode Hollandse Leeuw, geharnasseert van Lasuur, met een Radertje op de Borst.

H A A R L E M.

137 **H**et Stam-huys van de Heeren van Haarlem is geweest het oudste Huys of Casteel in Kermerland, omtrent de Beverwijk, daar de Heeren van Haarlem op woonden, en wert dit Geslagte voor een van de oudste gehouden, soo sommige willen, uyt Vrieland oorspronkelijk, dog ik meine uyt West-vrieland of Kermerland; want 't gunt van *Heer Lem*, den Stigter van Haarlem uyt Vrieland verteld wert, is hier voor als louter verdicht verworpen; het rechte Geslacht-register van deselve is niet verder in de Historien bekend, als van het jaar 1124. tot het jaar 1480. gelijk dan vermeld werden.

WERMBOLT VAN HAARLEM.

WILLEM

WILLEM VAN HAARLEM.

FOLPERT VAN HAARLEM, alle omtrent den jare 1124.

EVERWAGT VAN HAARLEM.

WILLEM VAN HAARLEM.

EVERT VAN HAARLEM, alle vermeldt inden jare 1160.

BOUDEWYN VAN HAARLEM, Ridder, inden strydt tegens de West-vriescn by Schagen verflagen anno 1168.

SYMON VAN HAARLEM.

JAN VAN HAARLEM, en

YSBRAND VAN HAARLEM, alle drie gebroeders, en Ridder, vermeldt anno 1203.

BARTOLOMEUS VAN HAARLEM, Ridder.

WOUTER VAN HAARLEM.

YSBRAND VAN HAARLEM, alle vermeldt inden jare 1230.

NICLAAS VAN HAARLEM, Ridder, te Velsen gestorven anno 1255.

GERRIT VAN HAARLEM, inden slag by Verona vande West-vriescn verflagen anno 1271.

SYMON VAN HAARLEM, Ridder, die omtrent den jare 1650. sijn huysing binnen de Stadt Haarlem overgaf aan de Monnikken, die men Carmeliten noemt, welke hun Clooster aldaar begrepen; hy stierf anno 1280.

DIRK VAN HAARLEM, *Simons* Sone, Castelein van Muyden, anno 1279. en 1296.

WILLEM VAN HAARLEM, *Simons* broeder, Schiltknap, vermeldt anno 1291. Hy hadde een dogter *Beatrix van Haarlem*, welke troude aan *Gerrit van Heemskerck*. Ridder, *Arents* Sone, daar hy een Sone by wan, met namen *Hendrick van Heemskerck*, als blyckt uyt brieven de anno 1326.

DIRK VAN HAARLEM, Drost van Muyden anno 1304. wierd by Duyvelant in Zeelant, inden strydt tegen de Vlamingen verflagen.

SIMON VAN HAARLEM, Knap, hielt anno 1329. van den Grave van Hollandt te leen het huys te Blote by Ryswyk.

JAN VAN HAARLEM, Knap, verkreegh anno 1284. van Graaf *Florens* het stuk lants genaamd Berkenrode, waar van het Geslagte van Berkenrode afkomstig is.

HUGO VAN HAARLEM, Abt van Egmont, vermeldt anno 1341.

JAN VAN HAARLEM, Ridder.

HENDRIK VAN HAARLEM, Schiltknap, en

PIETER VAN HAARLEM, hadde te man *Dirck van Assendelft*, Sone van *Barthout van Assendelft*, en van *Margareta van Polanen*, daar door de heerlijke besittingen van dit huys gekomen sijn aan die van Assendelft, die ook haar Wapen met dat van Haarlam gequartileert hebben.

N. VAN HAARLEM, troude *Gerrit van Assendelft*, Ridder, vermeldt anno 1400. Sone van *Didrik van Assendelft* voorz., en van *Mabelia van Haarlem*.

Het Wapen van dit Geslagte is een Silvere Krus op een Velt van Keel, beset in yder Hoek met vier Meerlen van Silver.

H A A S T R E G T.

¹³⁸ ALBERT VAN HAASTREGT, Ridder, uyt den huys der Heeren van Arkel, wert vermeldt op 't jaar 1287. als borge voor *Herman van Woerden*, ook borge voor den Grave van Holland, in 't jaar 1293. en heeft den selven Heer van Haastregt in 't jaar 1295. sijne opene brieven laten uytgaan; en wort nogh van hem vermeldt in andere brieven by *Floris*, Grave van Holland uytgegeven, waar inne ook gementioneerd werd van het Casteel van Haastregt, 't geen *Otto*, Heer van Arkel te leen hield van de Proofsdye St. Salvadoors Munster tot Utrecht anno 1291.

HERBAREN VAN HAASTREGT, en WILLEM VAN HAASTREGT, Ridderen, werden vermeldt anno 1291.

PAN-

PAULS VAN HAASTREGT, Ridder, Heer van Loon op 't Sant, by Geertruydenberg, wert vermeldt anno 1381. en 1395. gelijk mede *Rudolf van Haastregt* anno 1407. en 1412. *Pauls van Haastregt* voorz hadde te wyve de dochter en erfgenaam van *Willems*, Heer van Drymmelen, Ridder in Zuyt-holland, uyt den Huysse van Stryen; en wan

Willem van Haastregt, volgt.

Ian van Haastregt, vermeldt op 't sluyten van 't Huwelijk, tusschen *Frederik van Zeventer*, soone van *Frederik van Zeventer*, Ridder, en van *Elisabeth Sloyers*, *Jacobs* dochter t' Utrecht, met *Willemina van Vliet*, dochter van *Jan van Vliet*, en van *Beatrix*, Bastart dochter van *Willem van*

Beyeren; over welk Huwelijk noch verders stonden *Gerrit van Vliet*, *Gerrit van Lisse*, *Sophia van Zevender*, sijn moeye, en *Ian Keyl*, anno 1441.

Willemina van Haastregt, hadde anno 1435. te man *Hugo van Ruyven*, soone van *Claas van Ruyven*, Schiltknaap, en van *N. van Rijk*.

WILLEM VAN HAASTREGT, Soone van *Pauls van Haastregt*, en van des Heeren dochter van *Drymmelen*, wert vermeldt anno 1446. en liet na

PAUWELS VAN HAASTREGT, Heer van Tilburg, Loon, Druynen en Goorle, hadde te wyve *Catharina van Naaldwijk*, dochter van *Albert van Naaldwijk*, en van *N. van Vleuten*, uyt het Stigt van Utrecht; en wan

Dirk van Haastregt, Heer van Tilburg en Goorle, hadde getrouwt *Wyve Heerman van Oestgeest*, dochter van *Jan Heerman*, en van *N. van Sonneveld*, en wan daar by eene dogter, *Margareta van Haastregt*, Vrouwe van Tilburg, Goorle, die te man hadde *Robbert van Malsen*, en liet na *Arent van Malsen*, welke de jongste was, en in Italien stierf sonder kinderen, nalatende een Bastart soone *Arent van Malsen*, Castelein op 't Slot te Vredenburg t' Utrecht, alwaar hy stierf anno 1605. d'Oudste was *Adriaan van Malsen*, Heere van Tilburg, die te wyve hadde *Iosijna van Blaasvelt*, dogter van *Guido van Blaasvelt*, en van *Jenne Ruygrox vander Werve*, by dewelke hy behalven *Otto van Malsen*, Domheer t' Utrecht, noch een soone naliet, genaamt *Carel van Malsen*, Heer van Tilburg, overleden anno 1587. hy hadde getrouwt *Agnes van Wijk*, Vrouwe van Honfenoort by Heusden, en wan *Robbert van Malsen*, Domheer t' Utrecht; *Anna van Malsen*, troude *Dirk van Haastregt*, Heer van Druynen, *Goeyerts* soone, hare neve; en *Hubert van Malsen*, Heer van Tilburg, die anno 1582. in den Hage troude *Ottelina van Hargen*, dochter en erfgenaam van *Splinter van Hargen*, Ridder, Heer van Oosterwijk, en van *Maagtild van Wijngaarden*, *Floris* dochter; hy stierf anno 1614. sy anno 1615. nalatende, 1. *N. van Malsen*, Heer van Tilburg. 2. *Splinter van Malsen*, Jongman in den Hage gestorven. 3. *Adriaan van Malsen*, Jongman in Spangien gestorven. 4. *Carel van Malsen*, Jongman te Middelburg gestorven. 5. *Anna van Malsen*, Ambachts-vrouwe van Peursen by Dordrecht, hadde te man *Ian d'Aubremont* van Doornik, Ridder. 6. *Maria van Malsen*, hadde te man *Anthony Schets*, Ridder, Heer van Grobbendonk, en anno 1629. Gouverneur van 's Hertogenbosch, voor den Koning van Spangien. 7. *Charlotte van Malsen*. 8. *Magdalena van Malsen*. 9. *Johanna van Malsen*.

Willem van Haastregt, volgt.

Maria van Haastregt, Vrouwe van Loon, had anno 1550. te man *Robbert van Grevenbroek*, en wan *Dirk van Grevenbroek*, Heer van Loon, welke naliet *Floris van Grevenbroek*, Heer van Loon, die by sijn Huysvrouwe, *Cornelia vander Horst*, na liet *Iosijna van Grevenbroek*, Vrouwe van Loon, en van Bokhoven by Heusden; als getrouwt hebbende *Engelbert*, Heer van Im-

merfeel, by dewelke sy wan *Dirk van Immerseel*, getrouwt met *Maria van Renesse*; en *Philiberta van Immerseel*, getrouwt met Walraven, Heer van Haasten; hy stierf anno 1609. sy anno 1613. sonder kinders.

Adriana van Haastregt, hadde te man *Jan Bastart* soone van *Engelbregt*, Grave van Nassau, Heer van Breda, en wan, *Maria van Nassau*, die te man hadde *Hieronimus vander Noot*, Cancelier van Brabant; *Cuymburg van Nassau*, troude *Engelbert van Dilbeek*, Heer van Attenhoven, en *Pauwels van Nassau*, die te wyve hadde *Catharina van Haastregt*, by dewelke hy wan drie dochters, als I. *Adriana van Nassau*, troude *Diderik van Assendelf*, Heer van Besoyen, Cralingen, Honingen, en Heinenoot, soone van *Claas van Assendelf*, en van *Alijt van Kijfhoek*. II. *Anna van Nassau*, hadde te man *Robbert van Schoonhoven*, Heer van Wanrode, Droffert van Dieft; sy woonde lest te Dordrecht by haar dochter, alwaar sy stierf anno 1592. out 80. jaren, nalatende 1. *Philips van Schoonhoven*, Heer van Wanroy, getrouwt met *Anna vander Werve*, dochter van *Willem vander Werve*, Heer van Schilde, Immerseel en Vremdijk, Markgrave van Antwerpen, en van *Margareta Schijf*. 2. *Anna van Schoonhoven*, troude *Vincent van Lokborst*, Heer van Heemstede, de leste mans oir van dat Geslachte, nagelaten hebbende alleenlijk vier dochters. 3. *Maria van Schoonhoven*, hadde te man *Christoffel van Leefdaalt* t' Utrecht, en hadden kinders; sy stierf in den Hage anno 1617. 4. *Catharina van Schoonhoven*, troude *Cornelis Suyt*, President van Holland; sy stierf anno 1572. 5. *Adriana van Schoonhoven*, die te man hadde *Pieter*, Ambachts-heer van Heerjans-dam te Dordrecht, alwaar sy stierf anno 1613. oud 66. jaren; hy stierf anno 1589. nalatende twee dochters, als *Johanna*, Ambachts-vrouw van Heerjans-dam, getrouwt met *Joachim*, Heer van Hardenbroek, en *Anna van Heerjansdam*, die te man hadde *Philibert van Serooskerke*, Balliu van ter Toolen. III. *Catharina van Nassau*, hadde getrouwt *Wouter vander Meer*, Heer van Savender; (die vermeldt wert naderhand tot Dordrecht Franciscaner Monnik gestorven te sijn) en wan *Philips vander Meer*, Ridder, Heer van Savender en Steenbeek, een van de verbonde Edelen te Brussel anno 1566. die eerst troude *Ma-*

ria vander Noot, daar na *Gijsberta van Schagen*, dochter van *Willem*, Heer van Schagen; en van *Elisabeth van Bronkhorst*, *Joosten* dochter, sy was Weduwe van *Nicolaus van Bronkhorst*, Heet van de Stad.

WILLEM VAN HAASTREGT, Heer van Druynen, Sone van *Pauwels van Haastregt*, en van *Catharina van Naaltwyck*, hadde te wyve, *Margareta van Daveren*, en wan

GOEYERT VAN HAASTREGT, Heer van Druynen en Gaufoyen troude anno 1552. *Josina van Malsen*, dogter van *Otto van Malsen*, en van *Margareta Splinters*, inden Hage, wiens Suster *Maria van Malsen*, anno 1555. te man hadde *Diderik Sonnoy*, Gouverneur van Noort-holland, anno sy stierf t'Enckhuysen anno 1584. en hy in Vrieclant 1597. *Goeyert van Haastregt*, voorz liet na

Paulus van Haastregt, stierf jongman anno 1581.

Diderick van Haastregt; volgt.

Otto van Haastregt, stierf jongman in Italiën. *Willem van Haastregt*, Capiteyn wierd anno 1597 voor Maftrigt in zijn Hoofst geschoten.

DIDERIK VAN HAASTREGT, Heer van Druynen, Soone van *Goeyert van Haastregt*, en van *Josijne van Malsen*, hadde te wyve *Anna van Malsen*, dogter van *Karel van Malsen*, Heer van Tilburgh, en van *Agnes van Wyck*, en wan by deselve

Carel van Haastregt,

Govert van Haastregt.

Willem van Haastregt.

Adriaan van Haastregt.

Josijne van Haastregt, hadde te man *N. van Bernuy*, Droffard van Breda; sy stierven beide

anno 1613.

N. van Haastregt, die te man hadde *Arent van Raveschot*, Sone van *Jan van Raveschot*, en van *N. van Gent*, Ambagts-vrouwe van Capelle en Waspyk in Zuyt-hollant.

Het Wapen van Haastregt is als dat van Arkel, gebroken met drie swarte Pylyfers in 't regter Canton.

HEEMSKERK.

139 Van dit geslagte en uyt dese Stamme werden onder andere vermeldt,

HENDRIK VAN HEEMSKERK, heeft geleefd in 't jaar 1220. en wert als getuyge vermeldt inde volgende brief.

In nomine Domini, ego Arnoldus, Dei permissione Egmunde Abbas, notum facio omnibus, tam presentibus quam futuris, presens Scriptum inveniendum, quod necessitate Ecclesia mea urgente de voluntate Domini Florentii Comitis Hollandie & de Consilio totius Conventus, & Wilhelmi de Egmonda, Advocati nostri, & Hominum Ecclesia Ministerialis Ecclesia nostra, à Runilo in Galenwoerde decurrente usque ad Parochiam de Castheim commanentes, & eorum filios & filias, eorumque successores, ab eo jure quod vulgo Cuermede dicitur, quo Nobis & Ecclesia nostra hactenus astricti tenebantur, quadam pecunia summa mediante liberos & immanes dimissimus; Verum ne ab Ecclesia nostra alienati esse videantur salvo per omnia nostro & eorum jure servicia, qua hactenus Ecclesia nostra impendere consueverant, nobis nostrisque successoribus reservavimus; presertim si aliquis istorum cum Ministeriali Ecclesia nostra, qui memoratum jus scilicet Cuermede, solvere tenetur matrimonium contraxerit, decrevimus ut eorum filii conditione matris teneantur astricti; Volentes itaque utilitati tam Ecclesia quam ministerialis providere ne progressu temporis ipsi & eorum posteris error aliquis oriatur nomina singulorum in alio scripto, quod Ecclesia penes te re-

servabit, conscribifecimus; ac autem ista rata & incondita permaneant, sigilli mei & Domini Florentii Comitis Hollandie & Conventus, & Wilhelmi de Egmonda Advocati nostri appensione & testium subscriptione paginam presentem dignum duximus communitate; si quis autem huic facto rationabili ausu temerario contraire presumpserit, anathema sit; Testes Machtildis, Comitissa Hollandie, Wilhelmus Frater Comitis, Theodorus Decanus Kenemarie, Henricus de Heemskerk, Maurinus de Limmen, Gerardus de Egmont, Lubbertus de Heilegelo, Bartholomeus de Berge, Sacerdotes; Wilhelmus de Teelingen, & Theodorus Frater ejus Isbrandus de Haarlem, Nicolaus Persijn, Walterus de Haarlem, Theodorus de Wassenaar, Jacobus de Heilegelo, Gelekinus de Rijswijk, Bartholomeus de Haarlem, Bartholdus de Akerstoot, Isbrandus de Rijnningen, Dodo Heilegelo, Gerbrandus de Alkmaar & Frater ejus Theodorus, Adelboldus de Hage, Theodorus de Laan, Gerardus & Winboldus de Rynningen, Homines Ecclesie, Theodorus de Velsen, Menso & Johannes servi Abbatis, & alii qui plures. Actum Dominica Incarnationis anno Domini 1230. apud Haarlem 19. Februarii.

N. VAN HEEMSKERK, die te man hadde *Barthout van Assendelft*, Ridder, welke stierf te Haarlem, anno 1265.

N. VAN HEEMSKERK, die te man hadde *Hendrik van Cronenburg*, Sone van *Willem van Cronenburg*, Bastart Sone van Graaf *Willem van Holland*, *Johans* dogter van *Polanen* en vander *Lekke*,

H h h h h

ke; hy was Marschalk van 't Nederstigt van Utrecht, wierd Ridder geslagen van Vrouw *Jacoba*, in den stryd by Alphen, anno 1426. was mede met Hertog *Albrecht* op de Vrieten anno 1396. en wan kinderen.

WERMBOUT VAN HEEMSKERK, haddete wyve *N. van Zijl*, by Leyden, en wan *Hadewy van Heemskerk*, wiens man was *Hugo Spruyt van Kriekenbeek*, en hadden kinders, anno 1450.

N. VAN HEEMSKERK, die te man hadde *Steven van Zuylen van Nyvelt*, anno 1390. en wan kinders.

N. VAN HEEMSKERK, die te man hadde *Jacob van Bakeneffe*, te Haarlem, welke stierf anno 1455. en wan kinders.

GERRIT VAN HEEMSKERK, Ridder, woonde tot Hoorn, en aldaar begraven anno 1398.

PHILIPS VAN HEEMSKERK, hadde te wyve *Catharina van Accoy*, by dewelke hy twee dogters wan, namentlijk *Dirxken van Heemskerk*, die te man hadde *Frederik Vyntham, Frederix Sone*, anno 1434. en wan kinders; en *Ostelijna van Heemskerk*, getrouwt met *Sweder van Culenburg*, op 't huyste *Maurik* inde *Betuwe*.

GERRIT VAN HEEMSKERK, Ridder, en Balliu van Kermerlant, wierd van Coning *Willem van Rommelen*, Grave van Hollant, gestelt op 't huys te Heemskerk, om den overloop der West-vrieten te wederstaan, omtrent den jare 1246. hy liet na

ARENT VAN HEEMSKERK, Ridder, vermeldt anno 1250. stierf anno 1290. en liet na

Gerrit van Heemskerk, volgt.

Willem van Heemskerk, die een Sone wan, me-

de *Willem* genoemd, welke jongman stierf, anno 1335.

GERRIT VAN HEEMSKERK, Ridder, *Arents* Sone, wert vermeldt inde volgende brief vanden jare 1317. luydende aldus:

WY *Gerrit van Heemskerk*, Ridder, *Wouter van Egmont, Florens van Aderben*, en *Wouter de Vriese*, maken kont en kennelijk allen luyden, dat *Machtelt Dirks* dochter van *Rolland*, quam met haren rechten mombair *Symon van Teylingen*, voor den Abt *Barthout van Egmont*, en hem opgaaf den Rotthiende, en allen recht datse daar aanne hadden, en quytshout alle die brieven,

die sy en haar ouders tot deser tijd toe daar af gehad hebben, en dat desen voorz Abt *Barthout* haar vorder verleent heeft desen voorz *Thiende*, in fulker manieren als hare brief hour, die dese Abt *Barthout* voornoemt haar daar op nu gegeven heeft. In oirconde deser letteren bezegelt mit onsen zegelen, in 't jaar ons Heeren duysent driehondert en seven-thien, 's anderdaags naar Pinxterdag.

Stierf anno 1332. hadde getrouwt *Beatrix van Haarlem*, *Willems* dogter; en wan

Gerrit van Heemskerk, volgt.

Henrik van Heemskerk; hy liet mede een soon na, die een dochter wan, *Beatrix van Heems-*

kerk, anno 1397. als blijkt uyt de twee brieven van den jare 1326. en 1327. luydende aldus:

Ick *Johanne van Persijn*, make kont en kennelik allen luyden; dat ik om beden wille *Hendrik Gerrits van Heemskerk*, Ridder, gegeven hebbe, en geve *Hendrik van Heemstede*, sijnen soone, gewonnen by *Beatrix Willems* dochter van *Haarlem*, sijne gesellinne, allen den Thienden en Smaalthienden van Petten, van Groede, en in den Hem, alsoo groot alsen Heeren *Gerrit* voorseyt daar heeft, en den Vlas-thienden van Velsen, welk goet Heeren *Gerrit* voorz gemaakt heeft ten lijftogte van *Beatrix* voorz, na haarder doot te komen op *Hendrik* voorz, haar beyder soone; en waar 't dat *Hendrik* storve sonder wettige boorte, 'op sij-

nen oudsten broeder ofte suster van Heeren *Gerrits* lijve komende, en van *Berthen* voorz, en alsoo voort van soone te soone, en van dochter te dochter, in allen manieren als 't Heeren *Gerrit* voorz van mijn hout. In oirconde deser dingen soo heb ik *Johanne van Persijn*, en *Gerrit van Heemskerk*, Ridder voorz, desen brief bezegelt mit onsen zegel. Gegeven in 't jaar ons Heeren duysent driehondert en ses-en-twintig, op Sinte Martijns avont in den Winter.

A *Albrecht*, &c. doen kont dat voor ons gekomen is Jonkvrouw *Beatrix*, jonge *Hendriks* dochter van *Heemskerk*,

kerk, en heeft mit haren vryen wille by handen *Pieters van Saandenhooren*, gekooren Voogts, ons opgedragen, en quytgeschouden tot behoef *Gerrits Uyttenbage*, die tweedeel van den Vlas-tiende tot Velsen, die *Johanne Persijn*, jonge *Hendrikx van Heemskerk* voorsz, horen vader voortijts gaff van hem te leene te houden, en haar van den selven haren vader aangekomen ende bestorven was, daar af die manschap aan ons gekömen is van *Johanne Persijn* voorsz, mitter Heerlijkheit van Waterland, welke Vlas-thiende wy weder verleyt hebben, en verlyen &c. *Gerrit Uyttenbage* voorsz, te leene te houden van ons, en onse nakomelingen &c. altoos die jonger man voor dat older wyve te gaan; Hier waren över onse getrouwe Raden ende Mannen, die Heer vander Maarwede, en van Steyn, de Heer van Oesterwijk. In oirconde, gegeven in den Hage op den 24. Augusty, in 't jaar ons Heeren duyfent driehondert seven-en-twintig.

GERRIT VAN HEEMSKERK, Ridder, *Gerrits* soone, was anno 1351. in den Strijd met Hertog *Willem van Beyeren*, tegen Keiserinne *Margareta* sijn moeder; hy dede mede anno 1361. de Abbye van Egmont groten overlaf, met *Wouter van Egmont*, en stierf anno 1365. nalatende

WOUTER VAN HEEMSKERK, Ridder, rebelleerde jegens Hertog *Albrecht van Beyeren*, onthoudende op sijn Slot die gene, die *Reinout van Brederode*, Balliu van Kermerlant te Castricum gepoogt hadde doot te slaan, diens den Hertog het Slot van Heemskerk dede beleggen, onder 't beleit van *Dirk van Polanen*, en lag daar voor elf weken, doen het opgenade wiert opgegeven, en *Wouter* voorsz gevangen wiert gefet, maar wiert daar na met den Hertog verfoent, kreeg sijn goed weder, en stierf anno 1380. sonder kinders, diens Heemskerk aan de Graaflijkheid kwam, maar alsoo daar noch waren van sijn Geslacht en Wapenen, hebben die dese goederen wedergekegen, als

GERRIT BOEL VAN HEEMSKERK, Ridder, overleden anno 1403. was anno 1399. met Hertog *Albregt* op de Vriesen, alwaar hy met *Floris van Alkemade* twist hadde, en gequetst wiert; hadde te wyve *Margareta van Cralingen*, dochter van *Willem van Cralingen*; en van *Christina van Zuytwijk*, Vrouwe van Rodenrijs; nalatende behalven een soone jong gesturven, noch een dochter genaamt *Clementia van Heemskerk*, getrouw aan *Gijsbert van Vyanen*, Heer van Noordeloos, soone van *Jan van Vyanen*, Ridder, en van *Sophia van Herlaar*, Vrouwe van Noordeloos; en wan daar by een erfdochter *Maria van Vyanen*, erfdochter van Noordeloos en Heemskerk, die te man hadde *Arent van Stryen*, Heer van Sevenbergen, soone van *Gerrit van Stryen*, en van *Johanna van Roetselaar*, waar door het voorsz huys genoemt is geworden het Huys van *Sevenbergen*; 't welk anno 1610. door den Grave van Arenberge, Heer van Sevenbergen, verköst is aan *Daniel van Hertaing*, Heer van Marquette in Henegouwen, en by Octroy van de Staten van Holland het huys te *Marquette* genoemt.

Het Wapen van Heemskerk is een Silvere klimmende Locuw, met een Rode Tong in een Velt van Lazuur; en sijn uyt desen huysen door een jonger soon mede gesproten die van Schoten, voerende gelijke Wapenen, die sy quarteleren met het Wapen van 't Oude Geslagt van Zanen, 't welk is een Root Kruys op een Silver Velt, waar van men pleeg te seggen,

HEEMSKERK EN ZANEN,
MAKEN SCHOTEN TE SAMEN.

H E E M S K E R K VAN B E K E S T E Y N.

¹⁴⁰ GEsproten uyt een jonger soon van den bovenstaande rechten Huys en Geslachte van Heemskerk, en van den selven Bloede van Heer *Wouter van Heemskerk*, Ridder, boven vermeld, als blijkt uyt de Huwelijcke Voorwaarden en Leenbrieven van dato den ..... 1380. consecutivelyk tot nu toe daar van zynde, en onder den laaften van dese Familie berustende. Sie van dit Geslachte boven op de letter B. onder den Tijtel *Bekestein*.

Hhhhh 2

HEEM.

H E E M S T E D E.

141 **A**RENT VAN HEEMSTED E, Ridder, wert vermeld anno 1330.

AREINIER VAN HEEMSTED E, vermeld anno 1320. hadde een dochter *Magtild van Heemstede*, die te man hadde *Willem Cuser*, Bastart van Henegouwen en Holland, en Balliu van Kermerland, anno 1332. en wan daar by *Coenraat Cuser van Oosterwijk*, (daar na *Foreest* genoemd) Ridder en Houtvelter van Holland, anno 1397. en Castelein op Teilingen anno 1400. en was anno 1349. in den Strijd by Schoonhoven van de Stigse gevangen. Hy wierd seer out, en wan by sijn Huysvrouwe *Clementia* een soon en eene dochter, namentlijk *Willem Cuser van Oosterwijk*, Hofmeester van Hertog *Albregt van Beyerens*, die anno 1392. op St. Mauricy nagt in den Hage door 't bedrijf van sommige Hooffe Heeren, met *Alijd van Poelgeest*, die hy beschermen wilde, op het Buytenhof by de gevangen Poort dootgeslagen wierde, sonder kinderen, latende tot erfgenaam sijn suster *Ida Cuser van Oosterwijk*, die te man hadde *Jan van Foreest*, Ridder, Heer van Foreest, Midelburg, *Herperis* soone.

GERRIT VAN HEEMSTED E, vermeld onder de Ridders van de Gulde Spoor, in de geschriften, daar in Vrouw *Margareta* haren soon *Willem* Holland en Zeeland overgaf; vermeld anno 1355. en 1367. hadde te wyve *Maria van Polanen*, dochter van *Ian*, Heer van Polanen, en van *Catbarina*, Heer *Dirx* dochter van *Brederode*; sy was Weduwe van *Heudrik van Montsoords*; stierf anno 1375. nalatende

Johan van Heemstede, volgt.

N. van Heemstede, troude *Gijsbert van Yffelsteiu*, Heer van den Bosch, soone van *Herbaren van Yffelsteyn*, en van des Heeren dochter van *Heukelom*; en wan kinders.

N. van Heemstede, troude *Dirk van Hodenpijl*, Ridder, en wan mede kinders.

N. van Heemstede, die getrouwt hadde een dogter van *Brederode*, en daar by eene dochter wan, genaamt *Maria van Heemstede*, getrouwt aan *Ian van Treslong*, Bastart van den Grave van Blois, wiens moeder was *Sophia van Daallem*, uyt den huys van Arkel; sy lieten t'famen verscheide kinderen na.

JAN VAN HEEMSTED E, Ridder, soone van *Gerrit van Heemstede*, en van *Maria van Polanen*, was Heer van Heemstede en Benthuyfen, en wert vermeld Raad van Hertog *Willem van Beyerens*, met *Gijsbert van Diepenbroeck*, en *Ian Heerman*, anno 1409. was van de Houkse partye anno 1420. hadde eerst getrouwt *Hadewy van Borsselen*, Heer *Dirx* dochter vander Veere; sijn tweede Vrouw was uyt het Land van Cleef; hy wan by d'eerste,

Ian van Heemstede, wert vermeld Ridder te Dordrecht anno 1408. en genoemd *den jongen Heer Ian van Heemstede*, stierf sonder kinders voor sijn vader.

Gerrit van Heemstede, volgt.

Van het tweede bedde,

Ian van Heemstede, was anno 1464. Balliuw van Kermerland, en hadde te wyve *Adriana van den Woude*, dochter van *Ian van den Woude* en *Warmont*, en van *Agnes*, Heer *Ians* dochter van *Cruningen* in Zeeland; hy was mede in den Oorlog op de Gentenaars anno 1454.

GERRIT VAN HEEMSTED E, Soone van *Ian van Heemstede*, en van *Hadewy van Borsselen*, Heer van Heemstede en Benthuyfen, vermeld anno 1438. hadde te wyve *Dirkje Louf van Kettersvliets* dochter; Omtrent dese tijd leefde mede *Maria van Heemstede*, getrouwt met *Hendrik*, Heer van Liefvelt, *Gerrits* soone; *Gerrit van Heemstede* voorfz wan

JAN VAN HEEMSTED E EN BENTHUYSEN, Ridder, hadde te wyve *Beatrix van Alkemade*, geseit *van den Woude*, dochter van *Floris van Alkemade van den Woude*, en van *N. van Molencamp*, en hadde daar by een erfdochter, genaamt *Hadewy van Heemstede*, Vrouwe van Benthuyfen, die te man hadde *Roelant le Fevre*, Ridder, Heer van Teemst by Antwerpen, en Liefvelt in Holland, alwaar hy mede besat de goederen van Aarlanderveen en Zijlhof by Leiden; was Thresforier van Vlaanderen anno 1492. doe hy van de Duytse gemuytineerde Soldaten uyt Brugge gevangen gebragt wierde; sijne kinderen hebben den naam van Heemstede aangenomen, en waren deselve

Johan le Fevre, geseit *Heemstede*, volgt.

François van Heemstede, soo als hy genoemd wierd anno 1518. was Ridder, Heer van Teempst, Arlanderveen en Outshoorn, Colonel over een Regiment Duytse Knegten; hy wiert Heer van Liefvelt by vermangeling, en stierf sonder kinders anno 1450.

Engelbregt van Heemstede, Proost tot Maastrigt.

Philippa van Heemstede, stierf sonder oir, hadde getrouwt *Ian van Swieten*, Heer van Opmeer,

soone van *Adriaan van Swieten*, Ridder, en van *Ottelijne van Egmont*, *Willems* dochter.

Florentijna van Heemstede, troude *Charles van Barnemicourt*, Heer van Latilloy in Artois, leefden te samen anno 1542. sy kocht van haar neve *Roelant van Heemstede*, *Ians* soone, de goederen van Aarlanderveen, Vryhouf, en Outshoorn, en moest hem namaals noch onderhouden; sy stierf omtrent den jare 1564. nalatende I. *Robbert van Barnemicourt*, Heer van Ottelant by Gorcum, die anno 1556. Jongman stierf. II. *Anna van Ber-*

Bernemicourt, troude *Don Ferdinand de la Cerda*, soone van den Hertog van *Medina Celi* in Spangien, en wan kinders. III. *Philips van Bernemicourt*, Heer van *Latilloy*, troude *Louise de Cantilleve*, erfdochter van *Dowrym*, en wan

1. *Robbert van Bernemicourt*, Heer van *Ottelant*, welke troude *Agnes Schets*, dochter van *Gasper Schets*, Baron van *Wesemaal*, en Thefrier Generaal van de Nederlanden. 2. *Ian van Bernemicourt*, Heer van *la Tilloy*.

JOHAN VAN HEEMSTEDÉ, Soone van *Roelant le Fevre*, en van *Hadewy van Heemstede*, Baanderheer van *Liefvelt*, *Heemstede*, en *Zijlhof*, Ridder, hadde te wyve *Hadewy*, dochter van *Claas Corf van Boshuysen* te *Alkmaar*, hy stierf anno 1522. nalatende

Roeland van Heemstede, volgt.

Iosijne van Heemstede, stierf sonder kinders, hadde te man *Joseph Baanft* uyt *Vlaanderen*, Heer van *Melissant* in *Holland*.

Cornelia van Heemstede, hadde te man *Floris van Gribonal*, Heer van *Berquyn* in *Vlaanderen*, en Raat te *Mechelen*, sy stierf anno 1542. oud 22. jaren, te *Gent*, en liet na *Adolf van Gribonal*, Heer van *Berquyn*, die te wyve nam *Iosijna Sar-*

bont, dochter van den President *Arent van Sabont*, Heer van *Spalant*, geboren van *Delf*, by dewelke hy wan 1. *Antonius van Gribonal*, Heer van *Pleffis* en *Berquyn*. 2. *Beatrix van Gribonal*, troude den Heer van *Chevry*, Provoost tot *Bergen* in *Henegouwen*. 3. *Catharina van Gribonal*, troude anno 1613. den Heer van *Iumelles*. 4. *Louise van Gribonal*. 5. *Florentine van Gribonal*. 6. *Adriana van Gribonal*. 7. *Iuliana van Gribonal*.

ROELANT VAN HEEMSTEDÉ, Soone van *Ian van Heemstede*, en van *Hadewy Corf van Boshuysen*, was Heer van *Liefvelt* en *Zijlhof*, troude anno 1541. *Johanna Schoofs*, dochter van *Philips Schoofs*, Ridder te *Mechelen*, maar sy moest van hem scheiden vermits de groote schulden die hy gemaakt hadde; hy vermengelde *Liefvelt* aan sijn oom *François van Heemstede*, voor de goederen van *Aarlanderveen*, *Outshoorn*, *Vryehouf*, dewelke hy daar na weder verkocht aan sijn moeye van *la Tilloy*, behalven *Zijlhof*, 't welk kocht *Jacob van Duvenvoorde*, Heer van *Opdam*; dan wiert genaast by *Mr. Willem Pijnssen*, daar na anno 1552. vermits de grote schulden van desen *Roeland*, soo wiert by decreet en executie van den Hove van *Holland*, de Heerlikheid van *Heemstede* verkocht, en was koper *Vincent van Lokhorst*, Ridder, voor 18000. guldens, soo dat *Roeland* voorz in armoede moest leven, en onderhouden wiert van sijn moeye de *Vrouwe van la Tilloy*, na wiens doot anno 1564. de Baanderye van *Liefvelt* verkocht wierde aan Hertog *Erik van Brunswijk*, zynde *Roeland van Heemstede* daar op gestorven, anno 1560. na wiens doot sijn Weduwe troude aan *Pauls van Mechelen*, Edelman uyt *Brabant*.

Het Wapen van Heemstede is een Velt van Gout, beladen met een Canton en seven Meerlen, sonder Snebben en Poten, beide van Keel. Dat van le Fevre was het Schilt van Gout, beladen met twee Swarte Arenden, met een Silver Swaart tusschen beiden, 't welk naderhand gequartileert is met Heemstede, en 't Wapen van *Liefvelt* in 't midden daar op.

H E E N V L I E T.

¹⁴² HUGO, jonger broeder van *Hendrik van Voorn*, Burggrave van *Zeeland*, wiert Heer van *Heenvliet*, en leefde anno 1253. en 1272. hadde te wyve *Iustina van Haze*, *Reyers* dochter; en wan

N. van Heenvliet, vermeld anno 1330. liet na een soone, *Hugo van Heenvliet*, Ridder, welke was in 't beleg voor *Gornichem*; en quam anno 1408. te *Dordregt*; hy troude anno 1367. *Elisabeth van Polanen*, dochter van *Philips van Polanen* en *vander Lekke*, Ridder; hy stierf anno 1404. nalatende I. *Adriaan van Heenvliet*, Ridder, was mede in den Oorlog op de *Vriesen* anno 1396. en stierf voor sijn vader anno 1402. sonder kinders; hadde anno 1399. getrouwt *Hadewy van Borsselen*, dochter van *Claas van Borsselen*, Heer van *Brigdam*. II. *Ian*, Heer van *Heenvliet*, en van *Capelle*, troude anno 1392. *Heilwig van Borsselen*, *Rasen* dochter, hy stierf anno 1427. nalatende 1. *Vrank van Heenvliet*, die anno 1420. Jongman stierf voor sijn vader. 2. *Elisabeth van Heenvliet*, Nonne te *Diepenveen*, an-

no 1427. III. *Elisabeth van Heenvliet*, hadde te man *Adriaan*, Heer van *Cruningen* in *Zeeland*, aan welken sy de Heerlikheid van *Heenvliet* ten huwelijk bragt. IV. *Catharina van Heenvliet*, had anno 1405. te man *Hendrik van Naaltwijk*, Marschalk van *Holland*, soone van *Willem van Naaltwijk*, Ridder, en van *Sophia*, *Dirx* dochter van *Teilingen*; sy stierf anno 1421. nalatende kinders.

Ian van Heenvliet, volgt.

Albert van Heenvliet, wert vermeld anno 1362. en 1388. overleden anno 1395.

Gillis van Heenvliet, vermeld anno 1362. en 1395.

Dirk van Heenvliet, stierf sonder kinders.

Iutte van Heenvliet, hadde te man *Ian vander Maalstede* in *Vlaanderen*.

JAN VAN HEENVLIET, op *Blyestein*, Ridder, *Dirx* soone, en oom van *Hugo van Heenvliet*, vermeld anno 1364. hadde te wyve *Aljd van Borsselen*, *Wolfarts* dochter *vander Veere*; en wan

Hhhhhh 3

7an

Jan van Heenvliet, volgt.
Elisabeth van Heenvliet, troude *Laurens van Cats*, bygenaamt de *Rijke*, soone van *Lieven van Cats*, en van *Ermgarde vander Maalstede*.
Swever van Heenvliet, vermelt anno 1389. met

Margareta van Groenevelt, sijn huysvrouwe; hy verkoft anno 1418. Blystein aan *Ian van Heenvliet* van Capelle, sijn neve, om een lijfrente, en liet een dochter na, die troude aan *Jan van Groenevelt*, *Jans* soone.

JAN VAN HEENVLIET VAN CATTENDYK EN STAVENESSE, Soone van *Jan van Heenvliet*, en van *Alyt van Borsselen*, stierf anno 1410. hadde te wyve een dochter van *Willem vander Couster*; haar moeder was *Weerdenburg*, uyt den Geslagte van Hemert by Heulden; hy wan

Albregt van Heenvliet, Ridder, Heer van Stavenisse, wiert omtrent het jaar 1419. dootgeslagen.

Willem van Heenvliet, volgt.

Ian van Heenvliet, vermelt anno 1418.

Agnes van Heenvliet, hadde te man *Ian van Egmont*, Heer van Soetermeer, soone van *Wil-*

lem van Egmont, en van *Magtild van Hemert*; hy was Schout van Delf, alwaar hy anno 1427. van 't oproerig volk van Maafland dootgeslagen wierde; en leefde omtrent dese tijd mede *Maria van Heenvliet*, die getrouwt was aan *Boudewijn Willemsz. van Drenkwaart*.

WILLEM VAN HEENVLIET, Heer van Cattendijk en Stavenisse, soone van *Ian van Heenvliet*, en van *N. vander Couster*, ontlaste anno 1419. by seker Hantveste *Arent van Cruningen*, sijn oom, en *Ian van Cruningen* sijn neve, van den dootslag van *Albert van Heenvliet*, sijn broeder; en leefde noch anno 1436. hadde te wyve *Margareta van Romerswaal*, dochter van *Nicolaas van Romerswaal*, Heer van Lodijk; en wan

Swever van Heenvliet, Heer van Cattendijk en Stavenisse, hadde getrouwt *Margareta Pots*, *Wouters* dochter tot Antwerpen, suster van *Maria Pots*, die te man hadde *Hendrik van Sevenbergen*; haar oom *Jacob Pots Pietersz.*, was Schout van Dordrecht anno 1457. *Swever van Heenvliet* voorschreve stierf sonder kinders anno 1486. begraven in de Parochie Kerk ter Goes, onder een fark met sijn acht Quartieren daar op.

Ian van Heenvliet, volgt.

N. van Heenvliet, hadde te man *Ian van Schoonhoven* uyt Brabant, sonder oir.

Geertruyd van Heenvliet, hadde eerst te man *N. van den Dale* uyt Brabant; en daar na *Ian van Oostende*, Ridder in Zeeland; sy stierf anno 1505. den 24. January; hy anno 1516. den 10. October, begraven ter Goes met acht Quartieren als vooren.

N. van Heenvliet, Nonne te Rijnsborg.

JAN VAN HEENVLIET, Heer van Cattendijk en Stavenisse, soone van *Willem van Heenvliet*, en van *Margareta van Romerswaal*, hadde te wyve *Catharina van Stoeland* uyt Vlaanderen; hy was de leste mans oir van dese Stamme; en stierf sonder wetige kinders tot Brussel anno 1500. nalatende een Bastart soone *Alexander van Heenvliet*.

Het Wapen van Heenvliet was een klimmende Leeuw van Silver, op een Velt van Keel.

H E E R M A N V A N O E S T G E E S T.

143 **JAN HEERMAN**, Knape, wert vermelt anno 1150.

WILLEM HEERMAN, Pricster te Leiden anno 1366.

BERTRANDE HEERMAN, hadde te man *Willem van Guynes*, *Willems* soon, Rentmeester van Kennemerland anno 1360. en komen van desen die van *Boschuyzen*.

JAN HEERMAN, Raad van Hertog *Willem van Beieren*, Grave van Hollandt anno 1409.

CATHARINA HEERMAN VAN OESTGEEST, *Jacobs* dochter, hadde anno 1439. te man *Gerrit van Lokhorst*.

GOVERTJE HEERMAN, *Jacobs* dochter, hadde te man *Isbrand van Schooten*, anno 1440. en wan twee soonen.

MAGTILD HEERMAN, hadde te man *Pieter Ruysch* tot Utrecht, anno 1442.

JUDIT HEERMAN VAN OESTGEEST, hadde te man *Jan van Egmont vander Nyenburg*, Schout van Alkmaar anno 1484. sijn vader was *Gerard van Egmont vander Nyenburg*, geprocreeert by clandestijn huwelijk door *Willem*, Grave van Egmont, by *Margareta van Hoogwonde*; en komen van den selven die van *Egmont vander Nyenburg*, tot heden toe.

GER;

GERRIT HEERMAN, hadde te wyve *Elisabeth Spruyt van Kriekenbeek*, omtrent den jare 1470. en wan *Cornelis Heerman*, en *Bruning Heerman*, vermeld te Leiden anno 1509.

N. HEERMAN VAN OESTGEEST, hadde te man *Floris van Jusfaas op Wijzestein* by Utrecht, en hadden kinders, omtrent den jare 1475.

ARENT HEERMAN te Leiden, die te wyve hadde *Elisabeth vander Does*, dochter van *Hendrik vander Does*, en van *Magtild Vranken Isaax* dochter.

GERRIT HEERMAN, hadde getrouwt *Heilwig Claas de Vriesen* dochter, anno 1475.

JAN HEERMAN, hadde te wyve *N. van Sonneveld*, en wan een dochter *Wijve Heerman*, die te man hadde *Diderik van Haastrecht*, Heer van Tilburg, soone van *Pauls van Haastrecht*, en van *Catharina van Naalswijk*, *Albregts* dochter.

SIMON HEERMAN, Prioer van 't Carmeliter Convent tot Haarlem, anno 1508.

GERRIT HEERMAN, Pater of Rector van 't Clooster te Rhoon by Leiden anno 1542.

JACOB HEERMAN, leefde anno 1520. hadde getrouwt *Henrica vander Does*, dochter van *Willem vander Does*, en van *Henrica van Poelgeest*, en wan 1. *Gerrit Heerman*, stierf sonder oir, hadde getrouwt *Adriana van Swieten*, dochter van *Gijsbert*, Heer van Swieten, en van *Maria van Wijngaarden*, *Floris* dochter. 2. *Ian Heerman*, Canonik te Leiden. 3. *Henrica Heerman*, troude *Adriaan van Egmont van Merestein*, Heer van Kenenburg, soone van *Otto van Egmont*, en van *Catharina van Raaphorst*, en wonnen kinders.

ALIT HEERMAN VAN OESTGEEST, hadde te man *Jacob van Boschuysen*, soone van *Willem van Boschuysen*, en van *Catharina van Noorde*, anno 1504. en wan kinders.

Het Wapen van Heerman of Oestgeest is een geankert Kruys van Keel, op een Velt van Gout, en is dit Geslagte by faute van mans oir verstorven.

HEUKELOM.

¹⁴⁴ OTTO, jonger soon van *Iohan* de achste, bygenaamt *de Sterke*, Heer van Arkel, was Heer van Heukelom, Asperen, Accoy, Loenen en Leyenburg. Sie dit Geslagte boven op de letter A. onder den Tijtel *Arkel*, fol. 850.

HEUSDEN.

¹⁴⁵ H Et Geslagt en Heerlijkheyt van Heusden is vry oud; heeft gehoort onder de Graven van Teisterbant en Cleef; Onder welk Graaffchap behoorden nevens Heusden, Tiel, Bommel, Arkel, Altena, Vianen, Cuylenborg, Buren, Leerdam, Asperen en Heukelom; en is het selve voor het meeste gedeelte by *Anfridus*, den laaften Grave van Teisterbant (geworden zynde de XVIII. Bisschop van Utrecht,) aan de Episcopale Kerk aldaar met een groot gedeelte van sijne goederen overgegeven, soo dat het eerst al vry vermindert zynde, daar mede 'nenemaal is te niet gelopen; Hy stierf in 't jaar 1008. en schijnt al voor dien tijd de Heerlijkheid van Heusden van 't selve Graaffchap verdeelt en afgescheiden geweest te zyn.

Den eersten Heer van Heusden is geweest ROBBREGT, jonger broeder van *Luytgert*, de thiende Graaf van Cleef; leefde anno 839. tot 857. had noch een broeder *Diderik* genoemt, daar van de oude Heeren van Altena sijn afgekomen.

Naar hem was BOUDEWYN de tweede Heer van Heusden, anno 870. troude *Sophia*, des Konings dochter van Engeland; want het mishaaft *Heuterus*, die dese proluxe Historie in een kort begrip heeft gebracht, dat hy met *Arnout van Anjou* na Engeland soude sijn vertrokken geweest, die daar lange tegen *Ardumandus*, Koning van Engeland heeft geoorlogt, en ein delijk sijn dochter *Sophia* soude hebben ontschaakt, en met hem na Heusden gevoerd, alwaar hy die tot sijn huysvrouwe soude hebben getrouwt, 't geen haar vader niet eerder als na de doot van *Boudewijn* te weten hadde gekomen; *Boudewijn* voorz liet na

ROBBREGT de III. Heer van Heusden, stierf anno 914. en liet na uyt *Alid*, des Graven dochter van Zutphen.

EDMOND de IV. Heer van Heusden, troude met *Hillegond*, des Graven dochter van Zein, stierf anno 929. lieten na

JAN de V. Heer van Heusden, troude des Graven dochter van Loon, stierf anno 956. en liet na

ROB-

ROBBREGT de VI. Heer van Heusden, stierf anno 972. had getrouwt des Graven dochter van *Spanheim*; en wan

BOUDEWYN de VII. Heer van Heusden, stierf anno 1028. liet na uyt *Alid*, des Graven dochter van *Gennip*,

JAN de VIII. Heer van Heusden, troude *Magtild van Steenvorden*, stierf anno 1073. en nog een dochter *Alverade*, die met *Diderik van Brederode* troude. *Jan* voorz liet na

ROBBERT de IX. Heer van Heusden, stierf anno 1092. had getrouwt *Johanna van Arkel*, dochter van *Ian de II. Heer van Arkel*, en van *Margareta*, des Heeren dochter van *Altena*, had ook een suster genaamt *Alid*, die te man hadde *Ian van Arkel*, broeder van de voorz *Ioanna van Arkel*. *Robbert* voorz liet na

BOUDEWYN de X. Heer van Heusden, stierf anno 1110. hadde te wyve *Bertrande*, des Graven dochter vander *Lippe*; en liet na

JAN de III. dier name, XI. Heer van Heusden, overleden anno 1135. hadde getrouwt *Christina*, des Heeren dochter van *Arensberg* in Westphalen; en wan by haar twee soonen, als *Willem* en *Arnout*.

WILLEM de XII. Heer van Heusden, stierf sonder kinders anno 1153. en hadde te wyve *Lijsbeth*, des Graven dochter van *Linningen*.

ARNOUT de XIII. Heer van Heusden, na sijn broeder, overleden anno 1168. hadde getrouwt *Maria*, des Graven dochter van *Salm*; en wan daar by

JAN de IV. de XIV. Heer van Heusden, overleden anno 1192. hadde getrouwt *Margareta*, des Heeren dochter van *Hoorn*; hy hadde een broeder *Bondewijn*, welke was Heer van Heefwijk.

ROBBERT de XV. Heeren van Heusden, *Jans* sone, overleden anno 1202. hadde te wyve *Philippe*, des Heeren dochter van *Diest* in Brabant; had noch een broeder genaamt *Wouter*, daar het Geslagte van *Spiering* van gekomen is.

JAN de V. en XVI. Heer van Heusden, stierf anno 1235. hadde getrouwt des Graven dochter van *Vernenburg*, had een jonger broeder genoemt *Willem*, daar die van *Hedinkhuysen* of *Hoinkhuysen* afgekomen zyn.

JAN de VI. en XVII. Heer van Heusden, *Jans* soone, overleden anno 1279. had getrouwt *Catharina*, Grave *Jans* dochter van *Loon*; hy hadde noch een jonger broeder, daar die van *Veen* sijn afgekomen, en een suster, dewelke troude met *Gijsbert*, Heer van *Vyanen*, soone van *Sweer van Culenburg*, en van des Heeren dochter vander *Leede*, die anno 1265. stierf. *Jan* voorschreve liet na

Jan van Heusden, volgt.

Arent van Heusden, Heer vander *Sluys*, Ridder.

Jan van Heusden de jonge, was Heer van Hees-

been, en heeft kinders nagelaten.

N. van Heusden, hadde te man *Otto van Arkel*, soone van *Ian van Arkel*, bygenaamt de *Sterke*, en van des Heeren dochter van *Oethen*.

JAN de VII. de XVIII. Heer van Heusden, soone van *Ian de VI.* en van des Graven dochter van *Loon*, stierf anno 1303. had getrouwt eerst *Alid*, 's Graven dochter van *Wybestein*, daar na *Ermgard*, s'Heeren dochter van *Wickeloo*; hy was medeschuldig aan het verraad van *Gijsbert van Amstel*, *Herman van Woerden*, en *Gerrit van Velsen*, in 't jaar 1296. jegens Graaf *Floris de V.* gepleegt; en tot hier toe was de Heerlikheid van Heusden een Leen van den Grave van *Cleef*, tot dat *Diderik de VIII.* van dien naam, en 24. Grave van *Cleef*, in den jare 1293. andere seggen 1290. in een vrolijk geselschap in den Hage, deselve Heerlikheid met die van *Altena*, en het Slot en Stede van *Woudrichem* aan sijn neve Grave *Floris de V.* overgaf; zedert welken tijd het selve een leen van de Graven van *Hollann* geworden is. Daar over by verkooping van deselve Heerlikheid van Heusden aan Hertog *Ian van Brabant*, verscheiden verschillen en oorlogen tusschen *Holland* en *Brabant* ontstaan zyn; doch is eindelijk aan *Holland* gebleven; als breder te sien is by *Jacob van Oudenhoven*, in de Beschryvinge van Heusden p. *mibi* 23. Hier van wert ook gewag gemaakt by de Jaarboeken van de Abdy van *Bern*, doch missen meest alle daar in, dat onder *Ian de VI.* de *XVII.* Heer van Heusden, sulx soude geschied zyn, dewelke al in 't jaar 1279. overleden was; soo dat het nootzakelijk moet gebeurt sijn onder desen *Ian de XVIII.* Heer van Heusden. Desen *Ian* liet na by de eerste Vrouw,

Ian van Heusden, volgt.

Ian van Drongelen, daar dat Geslagte sijn oorsprong van neemt.

Van het tweede bedde,

Ian, Heere van *Elshout*, met noch een dochter, die by Graaf *Floris de V.* gewonnen heeft *Witte*, den eersten Heer van *Haamstede*.

JAN de VIII. de XIX. Heer van Heusden, soone van *Ian de VII.* en van des Graven dochter van *Wybestein*, voorvlugtig sijnde, diende den Koning van *Engeland* in den Oorlog tegen *Vrankrijk*, stierf anno 1318. had eerst getrouwt *Margariet*, des Heeren dochter van *Cuyk* in *Brabant*, daar na *Sophia*, des Heeren dochter van *Cranendonk*; hy liet na

JAN

XII. HOOFSTUK. OUD BATAVIEN.

985

JAN de IX. dier name, de laatste Heer van Heusden, stierf sonder kinders anno 1334. hadde te wyve *Cunigunde*, *Ians* dochter van *Arkel*, en van *Ermgard*, *Hendrix* dochter van *Voorn*; by dewelke hy een dochter hadde *Margriet van Heusden*, die voor haar vader stierf, zynde ten huwelyk beloofd aan *Lodewijk van Male*, Grave van Vlaanderen; en vermits daar geen meer kinderen waren, soo is deselve Heerlijkheid voort aan de Graaflijkheid van Holland gebleven.

Wienu geweest zy *Boudewijn*, Heer van Heusden, die geteld wert onder de Edelen ten tijde van Graaf *Dirk de IV.* is met de voorfsz lijst niet wel over een te brengen; dewijl aldaar geleyt is, dat *Boudewijn de II.* de VII. Heer van Heusden al in 't jaar 1028. en geen anderen *Boudewijn* na hem bekend staat, als die in 't jaar 1110. overleden is; ten waar dat de lijst van de Edelen by tijde van voorgemelte *Diderik de IV.* ook te verstaan was van de Edelen, die voor den tijd, dat den selven *Diderik* Grave van Holland was, bekend waren; daar van de sommige in den Slag en Strijd tusschen Graaf *Diderik de III.* dier naam, en *Adelbold*, Bisschop van Utrecht, soo sommige willen, omtrent Bodegraven, in den jare 1018. doch soo andere willen op de Merwe omtrent Dordrecht in den jare 1046. voorgevallen, genoemd werden; als *Syphrid*, des Graven broeder den eersten Heer van Brederode; *Ian*, Heer van Arkel, den Heer van *Oegten*, *Gerard van Dieperjon*, en meer andere.

Het oude Wapen van Heusden, komende uyt een jonger broeder van de Graven van Kleef, was een Schild, aan de regter zyde Rood, en aan de linker zyde een Blaeuw Velt, daar op acht of vier dubbele Goude Scepters over den anderen gekruyst; het welk *Boudewijn de II.* die Koning *Edmonds* van Engeland dogter *Sophia* vervoerd had, by de verfoeninge van deselve roof en schaak, heeft moeten veranderen, en een Purper Rat in een Verguld Veld moeten aannemen, verlatende de acht Goude Scepters, tot gedagtenis van des Konings dogters staat en fortuyn; sulx het selve Wapen zedert is gebleven; en sijn uyt dit Geslagt gelijk gesegt is, de navolgende Geslagten voortgekomen, als de oude Heeren van *Altena*, uyt *Diderik* een jonger broeder van *Robbrecht de I.* *Heeswijk*, uyt *Boudewijn*, jonger broeder van *Jan de IV.* en *XIV.* Heer van Heusden. *Spiering*, uyt *Wouter*, jonger broeder van *Robbrecht de V.* de *XV.* Heer van Heusden. *Hedinkhuysen*, uyt *Willem*, jonger broeder van *Jan de V.* en *XVI.* Heer van Heusden; *Veen*, uyt een jonger broeder van *Jan de VI.* en *XVII.* Heer van Heusden; *Vander Sluys* en *Heesbeen*, beide uyt jonger broeders van *Jan de VII.* en *XVIII.* Heer van Heusden; *Drongelen* en *Elsthout*, beide uyt jonger broeders van *Jan de VIII.* en *XIX.* Heer van Heusden, die dan alle het voorgenoemde Wapen met een weinig veranderinge hebben gevoert; te weten die van *Heeswijk* voeren het Schild half van Zabel, en half van Gout, daar op twee Raderen van Keel. Die van *Spiering* het Rad van Goud, en het Veld van Zabel. Die van *Hedinkhuysen* een Gout Rad op een Veld van Lasuur. *Vander Sluys*, een Silver Rad op een Veld van Keel. *Heesbeen* een Goud Rad op een Veld van Keel. *Drongelen* een Silver Rad op een Veld van Lasuur. En *Witte*, die Bastard was van Graaf *Floris de V.* uyt de dogter van *Jan de VII.* zijnde de eerste Heer van Haamstede, voerde in sijn Wapen, een Blaeuw geklauden en getongden Roden Hollandschen Leeuw, met een Raderken op de Borst; Noch heeft uyt desen huysse geleest *Zeger van Heusden vander Sluys*, tweede Lant-Commandeur vande Duytse Heeren tot Utrecht, en *Adilie van Heusden*, getrouwt aan *Roelof de Bevere*, Sone van *Diderik*, Heer van Bevere, en van *Alde van Coucy*.

H O D E N P Y L.

146 **D**it Geslagt heeft (soo als men oordeelt) sijn oorsprong uyt den huysse van de Heeren van *Avennes*, een van de voornaamste en oufste van Henegouwen, en wert daar van vermelt,

ARNOUT VAN HODENPYL, Ridder, welke in 't offeren ter Misse tot Schipluy te aanvaarden, andere Edelen is voorgegaan, in het jaar 1323. blykende uyt de volgende archive.

W*Y Willem*, Grave van Henegouwe, maken kont, dat een Parlement was, tusschen *Arnout van Hodenpyl*, en sijne broederen aan d'eene zyde, en *Jan Capparts* soone op d'andere

zyde, om dat voorofferen, en voorpagt te nemen van hem en hare wyven te Schipluyde in de Kerke, die sy aan beide zyden aan ons bleven te bescheiden; waar af wy ons seggen vaten, en seggen, dat,

Iiiii

Ar-

Arnout van Dorpe sal bevoren offeren, en Pagt nemen, daar na den oudsten broeder van die van *Hodenpijl*, en desge-
lijken haren wyven. In oirkonde. Ge-
daan in den Hage 1323.

Arnout van Hodenpijl voorz liet by sijn Huysvrouwe *N. N.* na

Jan van Hodenpijl, volgt.

Margareta van Hodenpijl, getrouwt aan *Philips van Spangen*, soone van *Jan Uytterneffe*, genoemt
van Spangen, vermelt anno 1329. en van *Willems*
dochter *vander Made*, en wan een soone *Dirk*
van Spangen.

JAN VAN HODENPYL, Soone van *Arent van Hodenpijl*, vermelt Knape anno 1369. (als wanneer mede leefde *Dirk van Hodenpijl*,) leefde nog anno 1390. en hadde getrouwt een dochter van *Dirk vander Made*, en van *Lijsbeth van Almkerke*; en wan

Dirk van Hodenpijl, volgt.

Alid van Hodenpijl, hadde te man *Willem* ge-
legitimeerde Bastard van Hertog *Albrecht van*
Beyeren, en eerste Heer van Schagen; van dewel-
ke komen die van Schagen tot heden toe.

DIRK VAN HODENPYL, Soone van *Jan van Hodenpijl*, en van *Dirks* dochter *vander Made*, wert vermelt Ridder anno 1404. troude *N. van Heemstede*, dochter van *Gerrit*, Heer van Heemstede, en van *Maria van Polanen*, *Jans* dochter; en wan

Ian van Hodenpijl, volgt.

Magtild van Hodenpijl, hadde anno 1434. te
man *Alferd vander Horst*, *Alferis* soone.
was of niet) welke troude *Alid Uytterlier*, doch-
ter van *Simon Uytterlier*, en van *Clementia vander*
Bonkhorst; sy waseerst Weduwe van *Albert Ba-*
stard van Beyeren, en liet een soone na *Arent van*
Hodenpijl genaamt, welke troude *Cornelia Ruyg-*
rox, en wan vier kinders, als *Ioris van Hodenpijl*,
die te wyve hadde *N. de Cock van Oppijnen* uyt
Gelderland. Soete *van Hodenpijl*, die te man had-
de *Ian van Rommerswaal* in Zeeland. *Alid van*
Hodenpijl, en *Barbara van Hodenpijl*.

N. van Hodenpijl, hadde te man den Heer van
Stavenis uyt Zeeland, uyt den Geslachte van
Heenvliet.

N. van Hodenpijl, troude den Heer van *Ha-*
nessfe.

Te desen tijde leefde mede *Arent van Hoden-*
pijl, (doch is onseker of die een broeder van hem

JAN VAN HODENPYL, Ridder, soone van *Dirk van Hodenpijl*, en van *Gerrits* doch-
ter *van Heemstede*, wiert anno 1426. in de Water-stryd voor Brouwershaven verslagen, hadde te
wyve *Elisabeth Floris* dochter *van Haamstede*; en wan

JAN VAN HODENPYL, Heer van Haamstede, by versterfenis van sijn moeders broe-
der *Cosijn van Haamstede*, sonder kinders; hy leefde anno 1494. seer oud, hadde getrouwt *N. van*
Barlaymont in Henegouwen; en wan

Ian van Hodenpijl, volgt.

Willemyne van Hodenpijl, troude *Gerrit van*
Poelgeest, soone van *Gerrit van Poelgeest*, Ridder,
en van *Margareta van Doornik*, *Helmigs* doch-
ter.

JAN VAN HODENPYL, Soone van *Ian van Hodenpijl*, en van *N. van Barlaymont*,
was Heer van Haamstede, 't welk hy verkogt aan *Lodewijk vander Gruyghuyfen*, Stadhouder van
Holland, hadde getrouwt *Isabella van Naaltwijk*, dochter van *Willem van Naaltwijk*, en van *Wille-*
mijne van Egmont; en wan

Ioris van Hodenpijl, volgt.

Catharina van Hodenpijl, die anno 1514. te
man hadde *Lodewijk Poes vanden Binkhorst*; Ook
leefde omtrent dese tijd *N. van Hodenpijl*, die
getrouwt was met *Adriaan van Swieten*, Heer van
Opmeer, Ridder, soone van *Ian van Swieten*,
Schout van Leiden, en van *Maria vanden Abbe-*
le.

JORIS VAN HODENPYL, Soone van *Ian van Hodenpijl*, en van *Isabelle van Naalt-*
wijk, wert vermelt anno 1486. en 1500. stierf sonder kinders, en was de leste mans oir van dese Stam-
me.

Het Wapen van Hodenpijl sijn drie dwerse Baren of Banden, d'eene van Gout, en
d'ander van Keel. *W. van Goushoven* schrijft bevonden te hebben, dat mede noch
geleeft heeft *Alid van Hodenpijl*, die te man soude gehad hebben *Lambert van*
Teklenburg, daar van souden gekomen sijn die *vander Meer* tot Delf; doch
sonder fundament; en om dat'er niet aan manqueren sou, soo voegt'er *Matthaus*
Smallegang in sijn onlaux uytgegeven Beschryvinge van den Hollandfen Adel by;
en tot *Leidaen*; doch hoe veel daar aan te defereren zy, is by ons hier boven fol.
740. genoegsaam getoont.

VANDER HOOGHE VAN BORSSELE.

147 FLORIS de VIII. Heer van Borssele, naar *Lupolt den I.* uyt den huys van Swaben (die tot assistentie van Graaf *Diderik den I.* gefonden, de Denen uyt Zeeland verjoeg, en met het Eyland van Borssele vereert wiert, volgens alle de Chronijken van Holland, Zeeland, en Vlaanderen) is geweest het hoofd van alle de Branches van Borssele in Holland en Zeeland verspreyt, bedijkte Noort-beveland, en veel andere Polders, ontrent den jare 1160. en liet na

Wolphert van Borssele, volgt.

Agnes van Borssele, troude *Anthony Pot*, Ridder, verslagen in den Slag tegen de Vriessen anno 1214.

Boudewijn van Borssele, eerste Heer van Bre-

dame, wiens descendentes alleen den name van Bredame voerden, en braken het Wapen van Borssele, zynde een Silvere Falce op een Swart Velt, met een rant van keel in de voorschreve Falce.

WOLPART VAN BORSSELE, de IX. Heer van Borssele, *Floris* soone, was gerenommeert anno 1203. en liet na

Frank de X. Heer van Borssele, in wiens naafaten de oudste tak der Heeren van Borssele vervolgt, voerende het Wapen van Borssele vol, en tot Cimier een Ofskep.

Sophia van Borssele, troude *Johan van Renesse*, &c.

Floris van Borssele, bekent by acte van den 12. Mey 1255.

Hendrik van Borssele, volgt.

Pieter van Borssele, Ridder, vermeldt anno 1263. Hy brak het Wapen van Borssele met een Lambel.

Wolphert van Borssele, Heer van Baersdorp, wiens descendentes den name van Baersdorp gevoert hebben, brekende het Wapen van Borssele met een Kruys van Keel.

HENDRIK VAN BORSSELE, Ridder, *Wolphaarts* soone, vermeldt anno 1230. was de eerste Heer van Sandenburg, der Veere, en in Sandijk, getrouwt met een dochter uyt den huys van Egmont; en wan

WOLPHART VAN BORSSELE, Heer vander Veer, Sandenburg, Sandijk, Cleverskerke; was getrouwt met *Sybille*, blijkende by de acte, in dewelke sy der Veere den Graaf van Holland en Zeeland opdroegen, en weer te leen ontfangen in dato den . . . . . stierf te Delf anno 1299. en liet na

Wolphart van Borssele, Heer vander Veere, Sandenburg, in Sandijk, Cleverskerke, seer vermaart 1303. 1315. 1329. was eerst getrouwt met *Alidj*, dochter van Henegouwen, en ten tweeden met *Hadewich Bot vander Eme*; Uyt desen vervolgt de tak van Borssele vander Veere, die het Wapen van Borssele braken met drie Silvere Sterren in 't hooft, tot op *Hendrik*, die naar het uytsterven van de oudste tak der Heeren van Borssele, het Wapen vol gevoert heeft, ontrent den jare 1450.

Hadewich van Borssele vander Veere, getrouwt met *Gerrit*, Heer van Voorne, Ridder.

Sybille van Borssele, getrouwt met *Philips*, Heer van Maldegem, stierf anno 1352.

Margariet van Borssele, troude *Gerard van Wesemale*, Ridder, Heer van Merxem en Schote.

Frank van Borssele vander Veere, Heer van St. Martensdijk, van wien begint de tak van Borssele van St. Martensdijk, die insgelijx Borssele gebroken hebben met drie Silvere Sterren, tot op *Frank van Borssele*, getrouwt met *Vrouw Iacoba*, als wanneer tot breuke Borssele chargeert met een Lambel, en quarteleert met Zuylen.

Claas van Borssele vander Veere, volgt.

Wolphart van Borssele, Ridder, Heer van Cortgene, van wien vervolgt de branche van Borssele van Cortgene, die Borssele brak met een Lambel van keel.

CLAAS VAN BORSSELE, Soone van *Wolphart van Borssele*, en van *Sibilla N.* was Heer in Sandijk, en van Cleverskerke, getrouwt met *Hadewich van Zevenbergen*, uyt den huys van *Stryen*, dochter van *Hugeman van Stryen*, en van des Heeren dochter van *Naaltwijk*, wiert anno 1353. de eerste Heer van Bredame in dese branche; en liet naar

Albert van Borssele, Heer van Bredame, &c. getrouwt met *Beatrix van Domburg*, in welke vervolgt de Branche van Borssele van Bredame, voerende tot breuke van 't Wapen een Goude Sterre in de rechter hoek.

Raas van Borssele, volgt.

Hendrik van Borssele, geseyt *Wisse*, stierf anno 1352.

Gerrit van Borssele, getrouwt in Vlaanderen met *Maria vander Walle*, leyt te Brugge begraven.

RAAS VAN BORSSELE, Soone van *Claas van Borssele*, Heer van Bredame, en van *Hadewich van Zevenbergen*, was Heer in Sandijk en Cleverskerke, seer vermaart van anno 1358. tot 1396. anno 1377. Rentmeester van Zeeland Beoosterscheide, en onder de luyden van Rade van den Grave van Holland en Zeeland, anno 1379. en 1390. liet na

Nicolaas van Borsselle, volgt.

Floris van Borsselle, Heer van Ellewoutsdijk, vermeldt anno 1385. troude met *Elisabeth van Renesse*, sonder kinders.

Geertruyd van Borsselle van Sandijk, troude met *Arent*, Heer van Warmont, Ridder, anno 1397.

Heilwich van Borsselle, troude met *Jan van Heenvliet*, Heer van Heenvliet en Capelle, soone van *Hugo van Heenvliet*, Ridder, en van *Elisa-*

beth van Polanen, Philips dochter; hy stierf anno 1427. nalatende een soon en een dochter.

Jan van Borsselle van Sandijk, troude eerst *Jenne de Ligne*; ten tweden *Margareta de Vslain*, en liet na 1. *Floris van Borsselle*. 2. *Raas van Borsselle*, jong gesturven. 3. *Jan van Borsselle*, Ridder, troude *Catharina van Wynegem*, doch stierf sonder oir.

NICOLAAS VAN BORSSELE, *Raasen* soone, Heer in Sandijk en Cleverskerke, Ridder, anno 1388. by dimissie van sijn vader *Raas*, Rentmeester van Zeeland Bewesterschelde, vermeldt in de lijst der Edelen van Zeeland, gekomen uyt de Abbye van Middelburg, alwaar staat sijn germain *Claas van Borsselle*, Heer van Bredame, en daar naar *Claas van Borsselle van Sandijk*, en dan *Borsselle vander Hooge*, gekomen van *Sandijk*; hy was getrouwt met *Anna van Heenvliet*, *Alberts* dochter, en stierf anno 1420. nalatende

Albert van Borsselle, Ridder, Heer in Sandijk, stierf in den Oorlog in Pruysen.

Soete van Borsselle, troude *Wolphart*, Heer van Bekerke.

Frans van Borsselle van Sandijk en *Cleverskerke*.

Floris van Borsselle van Sandijk.

Jacob van Borsselle van Sandijk, volgt.

Machtelt van Borsselle, troude *Jan van Cuyck*; Heer van Hoogstrate, &c.

JACOB VAN BORSSELE, Soone van *Claas van Borsselle van Sandijk*, en van *Anna van Heenvliet*, was Heer in Cleverskerke, en besat meer andere leenen in Zeeland, die hy verhef op Woensdag naar St. Victors-dach anno 1420. naar doode sijns vaders *Claas van Borsselle*, *Raasen* soon, sooals de eigen woorden luyden. Is bekend in de lijst der Edelen van Zeeland; was getrouwt eerst met *Anna Ruygrok*, dochter van *Jan*, Heer vande Werve; ten tweden met *Beatrix van Bekerke*, des Heeren dochter van *Bekerke*; hy zegelde met het Wapen van Borsselen gebroken met drie Sterren als sijn voorvaders, den 21. September 1437. 14. September 1441. 12. December 1443. en liet na by de eerste,

Adriaan van Borsselle, volgt.

Jacob van Borsselle, stierf ongetrouwt anno 1449.

Christophora van Borsselle, troude *Adriaan van Domburg*, Heer in Domburg, en van St. Aagte-Kerke, en wan *Jacob van Domburg*, Ridder, Heer in Domburg, en van St. Aagte-Kerke, troude eerst *Dorothea van Schengen*, ten twedenmaal *N. van Schenk van Nydek*, en ten derdenmale *Agnes Ruygrok van de Werve*, nalatende by de

laatste *Maria van Domburg*, Vrouwe in Domburg, en van St. Aagte-Kerke; troude *Ian van Eil*, Ridder, Heer van Geisteren, en wan *Iacob van Eil*, Heer van Geisteren, Domburg, St. Aagtekerke, en Rijswijk by den Hage, alwaar hy ook stierf; hy troude eerst *Elisabeth van Groesbeek*, ten tweden *Helena de Turchi*, stierf sonder kinderen.

ADRIAAN VAN BORSSELE, Ridder, soone van *Iacob van Borsselle*, en van *Anna Ruygrok*, was Heer in Cleverskerke, 't genee hy met andere leenen verhef, naar doode sijns vaders *Iacob van Borsselle*, *Claas* soon, den 10. July 1460. Wiert eerste Heer vander Hooge in de branche van Borsselle van Sandijk, by transport van *Margareta van Borsselle*, dochter van *Hendrik van Borsselle*, Heer vander Veer, vander Hooge, Ridder van de Ordre van het Gulde Vlies, getrouwt met den Heer van Gruythuyse, mede Ridder van de Ordre van het Gulden Vlies. De Aarts-hertogen *Maximiliaan van Oostenrijk*, en *Philips*, geven Privilegie in sijn faveuraen den huysse vander Hooge, den 9. Mey 1485. naar welk huys sijn naarkomelingen met den naam van vander Hooge genoemd worden, behoudende het Wapen van Borsselle, waer mede hy zegelt in rooden wassche op den 10. Maart 1491. Hy troude *Adriana*, Vrouwe van Spreeuwestejn, uyt den huysse van Voorne, 't genee hy in Holland verhef op den 19. February 1473. Hy is bekend in de lijst der Edelen van Zeeland anno 1485. en liet na

Joost van Borsselle, Heer vander Hooge, volgt.

Cornelia van Borsselle vander Hooge, troude *An-*

thoni van den Abeele, Ridder, anno 1490.

JOOST VAN BORSSELE, Heer vander Hooge, soone van *Adriaan van Borsselle*, en van *Adriana*, Vrouwe van Spreeuwestejn, verhef Cleverskerke en andere leenen naar doode sijns vaders *Adriaan van Borsselle* anno 1496. en Spreeuwestejn naar doode van Jonkvrouw *Adriana vander Hoogedeur*, sijn Jonkvrouw moeder, op den 2. Augusti 1502. bekend onder de Edelen van Zeeland, in een acte de anno 1502. Den Aarts-hertog *Philips* in Zeeland zynde, heeft in sijn faveur op den 29. Mey 1501. het huys vander Hooge met Privilegie versien, en die van Middelburg gelast het gebruyk daar van te gedoogen. Sitter hooger Vierschare met den Aarts-hertog *Philips van Oostenrijk*, in de Abbye van Middelburg anno 1501. Sie de Chronique van *Reygersberg* gedrukt te Antwerpen anno 1555. Hy zegelt als sijn voorouders Borsselle met de drie Sterren op den 9. Juny 1502. troude *Adriana van Wisskerke*, dochter van *Hendrik van Wisskerke*, en van *Agatba van Domburg*, anno 1496. lieten na

Adriaan van Borsselle, Heer vander Hooge, volgt.

Iacob vander Hooge, stierf jonk.

Dorothea vander Hooge, troude met *Ian van Hon-*

Houdingen, Ridder.

Martina vander Hooge, troude met *Wolphart van Borsselle*, gecommiteerde Burggraaf van Zeeland, Erf-balliu van Brouwershave, en by transport van *Adriaan*, Heer vander Hooge, haar broeder anno 1519. geworden Heer van Spreeuwestejn, lieten naar *Adolph van Borsselle*, Heer van Spreeuwestejn, getrouwt met *Levine van Tuyl van Serooskerke*, blijkende by huwelykfe voorwaarde de anno 1547. van wiens posteriteyt noch alleen in leven is *Jacob van Borsselle*, Lieu-

tenant in 't Regiment van den Oversten *Wijnberge*. Sijn dochter *Martine van Borsselle*, was Religiuse ter Lee in Holland anno 1561. II. *Wolphart van Borsselle*, getrouwt eerst met *Anna van de Werve*; ten tweeden *Maria van Lier*; en laastelijk *Anna van Lier*. De mans oir van dese *Wolphart* is nu uytgestorven sedert 2. jaren. *Anna van Borsselle* uyt *Anna van Lier*, troude *Christoffel van Schagen*, die naar lieten *Johanna van Schagen*, getrouwt met *Arent Adam van Waffenaar*, Heer van den Bosch, &c.

ADRIAAN VAN BORSSELE, Heer vander Hooge en in Cleverskerke, soone van *Jooft van Borsselle*, en van *Adriana van Spreeuwestejn*, verheft sijn leenen op den 14. Mey 1506. naar doode sijns vaders *Jooft*, Heer vander Hooge; transporteert den 14. February 1519. Spreeuwestejn aan sijn swager en suster als gesegt is. Hy is bekent in de acten der Edelen van Zeeland op den 30. October 1526. zegelt in rooden wassche Borsselle met de drie Sterren, als sijn voorouders, een acte van 21. July 1530. Was getrouwt in Holland met *Clara van Egmont vander Nyenburg*, dochter van *Ian van Egmont vander Nyenburg*, en van *Judith Heerman van Oestgeest*; en liet na

Ian van Borsselle, Heer vander Hooge, &c. getrouwt met *Anna van Rosenburg*, stierven beyde sonder oir, hy anno 1548.

Iosina vander Hooge, troude met *Don Juan Gomes Aleman*.

Ian vander Hooge de tweede volgt.

Adriaan vander Hooge, stierf jonk.

JAN VAN BORSSELE, Heer vander Hooge, en in Cleverskerke, soone van *Adriaan van Borsselle vander Hooge*, en van *Clara van Egmont vander Nyenburg*, verheft sijne leenen naar doode sijn vaders *Adriaan van Borsselle*, Heer vander Hooge, op den jare 1548. en naar doode sijns broeders *Ian van Borsselle* anno 1577. Is bekent in vele acten onder de Edelen van Zeeland, en in de lijsten der Edelen onder Keyser *Carel* Conink *Philips*; zegelt in rooden wassche Borsselle met de drie Sterren verscheyden acten anno 1551. 1560. en 1569. hy troude *Anna van Domburg*, dochter van *Adriaan van Domburg*, en van *Anna van Schengen*; en liet na

Pieter van Borsselle vander Hooge. volgt.

Adriaan van Borsselle vander Hooge, volgt daar na.

Ian van Borsselle vander Hooge, stierf anno 1599. getrouwt gehad hebbende *Anna van Borsselle*, en nalatende alleen vijf dochters.

PIETER VAN BORSSELE VANDER HOOGHE, oudste soon van *Ian van Borsselle*, Heer vander Hooge, en van *Anna van Domburg*, was Heer vander Hooge en in Cleverskerke, daar mede verlijt anno 1577. Rentmeester Generaal van Bewesterschelt anno 1586. en onder de Edelen en Ridderschappe van Zeeland bekent anno 1570. op den 11. Maart 1596. versocht ende Gecommitteert als eerste Edele in de Staten van Walcheren, quitteert beyde het Rentmeesterschap Generaal en dese Commissie anno 1603. stierf anno 1607. hadde te wyve *Cornelia Bourgeois* uyt den Lande van Arthois; en liet na

Pieter van Borsselle vander Hooge, volgt.

Anna Maria van Borsselle vander Hooge, Religiuse gestorven anno 1662.

Augustin van Borsselle vander Hooge, noch ongetrouwt.

Maria Magdalena van Borsselle vander Hooge, Religiuse te Nonnenbossche tot Gent.

Cornelia van Borsselle vander Hooge, getrouwt met *Gillis Francois d'Amman*, Ridder, Heer van Warnoise, anno 1661. en wan kinders.

Iacomina Francois van Borsselle vander Hooge, getrouwt met *Louis Joseph d'Amman*, Heer van Enneguin, Groot Balliu van Tournay en Tournes.

PIETER VAN BORSSELE VANDER HOOGHE, Soone van *Philips van Borsselle*, en van *Anna Laurin*, Heer vander Hooge, in Cleverskerke, troude met *Maria Theresia vander Goes*, Vrouwe van Nieuwliet, St. Pier, dochter van *Marcelis vander Goes*, Heer van Nieuwliet, en van *Agata Magnus*; stierf anno 1679. nalatende behalven vier dochters, eenen soone, met namen

PHILIPS VAN BORSSELE VANDER HOOGHE, Heer vander Hooge, Nieuwliet, St. Pier, &c.

ADRIAAN VAN BORSSELE VANDER HOOGHE, jongste soone van *Ian van Borsselle*, Heer vander Hooge, en van *Anna van Domburg*, Heer in Cleverskerke by verhef naar doode sijns vaders anno 1577. in 't Register der Leenen folio 13. Beschreven onder de Edelen

delen van Zeeland anno 1596. en 1607. Gedeputeert in haar Hoog-Mogende Vergaderinge, troude *Maria de Pardiën*, dochter van *Valentiïn de Pardiën*, Heer van Lamotthe in Arthois, stierf anno 1613. nalatende,

<i>Joost van Borsselle vander Hooge</i> , volgt.	<i>Elisabeth van Borsselle vander Hooge</i> , gestorven anno 1650.
<i>Ian van Borsselle vander Hooge</i> , jong gestorven anno 1607.	

JOOST VAN BORSSELE VANDER HOOGE, sone van *Adriaan van Borsselle vander Hooge*, en van *Maria de Pardiën de la Morhe*, Heer in Cleverskerke, verheft sijn leenen naar doode sijns vaders *Adriaan* op den 18. October 1613. Wert beschreven met de Edelen van Zeelant anno 1614. 1616. en 1624. Extraordinaris Gedeputeerde in de Vergaderinge van de Heeren Staten Generaal anno 1626. en 1631. in de Generaliteyts Rekenkamer *ad vitam*, waar van sijn demissie verfoekt en verkrygt anno 1659. en stierf op sijn Lantgoederen anno 1666. den 18. October, was getrouwt op den 7. October 1612. met *Cornelia vander Duffe*, dochter van *Jacob vander Duffe*, Heer van Harencarspel, Dirxhorn, Calversdijk, &c. liet na

<i>Jacob van Borsselle vander Hooge</i> , volgt.	<i>le vander Hooge</i> ; by de tweede <i>Cornelia van Borsselle vander Hooge</i> ; by de derde <i>Joos van Borsselle vander Hooge</i> , stierf jong. <i>Philips van Borsselle vander Hooge</i> . <i>Adriaan van Borsselle vander Hooge</i> . <i>Claas van Borsselle vander Hooge</i> . <i>Ian van Borsselle vander Hooge</i> .
<i>Geertruyt van Borsselle vander Hooge</i> .	
<i>Adriaan van Borsselle vander Hooge</i> , Raatsheer in den Hogen Rade van Holland en Zeeland, hadde eerst te wyve <i>Susanna van de Perre</i> ; ten tweeden <i>Anna de Jonge van Oosterland</i> ; en ten derden <i>Marta Maria van Campe</i> , Vrouwe van Voorhaute; hy wan by de eerste <i>Clara van Borsselle</i> .	

JACOB VAN BORSSELE VANDER HOOGE, Soone van *Joost van Borsselle vander Hooge*, en van *Cornelia vander Duffe*, Heer in Cleverskerke, 't welk hy verheft na doode sijns vaders anno 1666. compareerde anno 1651. met de andere Edelen van Zeeland; Gecommitteerde in den Raad van State, en by transport Heer van Geldermalsen; troude *Maria van Varsk*, dochter van *Philips van Varsk* uyt Gelderlant; en wan

<i>Iustina van Borsselle</i> .	<i>Philips Jacob van Borsselle</i> .
<i>Adriaan van Borsselle</i> .	

Het Wapen van Borsselle was een Fasce van Silver, op een Velt van Sabel; en spreekt *Snoyus* in sijn vijfde Boek *de Rebus Belgicis* daar van aldus: *Borssaliorum insignia scutum sabulosum, medium intersecans interstitium argenteum albicans, quæ vera insignia prisca Ducum Suevie*. Welk Wapen na de verscheidene takken, die daar uyt gesprooten zyn, ook met verscheidene breuken is verandert geworden; gelijk dan *Hendrik van Borsselle*, Heer vander Veere en Sandenburg, het selve met drie Silvere Sterren boven de voorz. Fasce vermeerderd heeft, 't welk by de Heeren vander Hooge altoos soo gevoert is geworden.

H O O G W O U D E.

148 **D**E eerste Heer van Hoogwoude was **EVERARD**, Bastard soone van Hertog *Willem van Beyeren*, Grave van Holland, en wiert Ridder geflagen, in den tweden Strijd by Alphen zynde met Vrouw *Jacoba* sijn suster; Hy wiert Heer van Hoogwoude en Aartswoude in West-vrieland, en dede tot Hoogwoude een Slot timmeren, leefde noch anno 1451. en leit begraven in 's Gravenhage in de grote Kerk voor 't hoge Altaar, onder een blauwen fark; hadde eerst getrouwt *N. van Kijshouk*, dochter van *Floris van Kijshouk*, uyt den Huysse van de Baanderheeren van Arkel, en van *N. van Rossun* in Gelderland, en daar na *Alijd van Sweten*, dochter van *Boudewijn van Sweten*, en van *Luytgaart van Nyenrode*, sy was Weduwe van *Nicolaas van Diepenbroek*; hy liet na by d'eerste Vrouw,

<i>Anthonis van Hoogwoude</i> , volgt.	die van Egmont vander Nyenburg tot heden toe, volgens den brief daar van zynde, en breder te sien hier voor op de letter E. onder den tijtel <i>Egmont</i> .
<i>Margareta van Hoogwoude</i> , hadde uyt clandestinen huwelijke by <i>Willem van Egmont</i> , broeder van <i>Arent van Egmont</i> , Hertog van Gelder, een soone <i>Gerrigenaamt</i> , van dewelke komen	

ANTHONIS VAN HOOGWOUDE, Soone van *Everard van Hoogwoude*, en van *N. van Kijshouk*, was Heer van Hoogwoude en Aartswoude, Ridder, vermelt anno 1479. binnen Dordrecht, hadde te wyve *Sophia van Poelgeest*, dochter van *Ian van Poelgeest*, en van *Margareta van Swieten*; hy leefde noch anno 1485. en liet na

<i>Boudewijn van Hoogwoude</i> , Ridder, wiert omtrent Saftingen in Vlaanderen in den Oorlog tegen de Brabanders verslagen, voor de dood	sijnes vaders, sonder oir. <i>Everard van Hoogwoude</i> , Monnik te Egmont.

Willem

Willem van Hoogwoude en *Aartswoude*, verkocht de voorseide twee Heerlijkheden aan *Jan den I. Grave van Egmont*, en stierf sonder kinders; hadde eerst te wyve *Clementia van Henssen* te Haarlem, die stierf anno 1500. daar na *Elisabeth van Sontelande*, Weduwe van *Ian Bastard*

van *Brederode*, sy stierf ann 1591.

Gerrit van Hoogwoude, volgt.

Cornelis van Hoogwoude.

Josijna van Hoogwoude, was Nonnete Poel by Leiden.

GERRIT VAN HOOGWOUDE, Soone van *Anthonis van Hoogwoude*, en van *Sophia van Poelgeest*, was Ambachts-heer van Hoogbloklant by Gornichem, beërftde anno 1507. her leege huys van Poelgeest tot Coudekerk, na de dood van sijn oom *Adriaan van Poelgeest*; hy hadde eerst te wyve *Baly vander Boukhorst*, daar na *Magtild vander Does*, dochter van *Jacob vander Does*, en van *Gerrits* dochter van *Zijl*, sy was Weduwe van *Jacob van Dorp*; hy stierf anno 1526. nalatende by de eerste Vrouw,

N. van Hoogwoude, Nonne te Warmont.

N. van Hoogwoude, Nonne te Poel by Leiden.

Willemina van Hoogwoude, Vrouwe van Blok-
lant, hadde eerst te man *Anthonis Charlier*, woon-

de te Dordregt anno 1526. en 1535. daar na *Steven van Blitterswijk* van Ceulen, maar sy stierf sonder kinders, en maakte hem de lijstogt van 't huys te Poelgeest voorfz.

Het Wapen van Hoogwoude was gelijk Kijfhouk of Loon, uyt den Huys van Arkel, en het Wapen van Beyeren, gelijk Hertog *Willem* dat plag te voeren, in 't regter Canton.

VANDER HOUVE.

149 **JOHAN VANDER HOUVE**, leefde anno 1405. en diende den Heer van Arkel, tegen Hertog *Willem van Beyeren*, Grave van Holland, gelijk gelesen wert in de Hollandie Chronijk, gedrukt tot Leiden anno 1517. alwaar in de 27. divisie cap. 4. de woorden aldus luyden.

DE Heere van Arkel hadde hier tegen binnen de Stede van Gaspaarne gesonnen, en op 't Huys te Hagesteyn vrome mannen van Wapenen, *Jan vander Houve*, *Allert Pufflit*, *Lucas van*

Boetselaar, *Wilhelm van Lienden*, en Jonker *Jan van Arkel*, Heer van Zoelen, en *Jan die Bastart* des Heeren soon van Arkel, met meer stoute en clouke Wapenteurs en Soudeniers.

Desen *Ian vander Houve*, wert gehouden de fondateur geweest te zyn van 't huys met de Hofstede vander Houve, op de thien Mergen Landts daar toe behoorende, gelegen in Maastrand; en liet na

Gerrit vander Houve, volgt.

Willem vander Houve, wiert in den strijd en geveerde van Gornichem gevangen met sijn Capiteyn *Willem*, Heer tot Isendoorn, als Lieute-

nant van Hertog *Ian van Beyeren*, volgens de verklaringe van den Heer van Isendoorn, van den 16. February 1418. behalven noch een Bastard soone, genaamt *Diderik*.

GERRIT VANDER HOUVE, *Johans* soone, wiert verlijd met het Huys en Hoffstede vander Houve, met thien Mergen Lants, aankomende soo de Graaflijkheid, als de Baanderheeren van Waffenaar, volgens de brief daar van zynde, en luydende als volgt.

H*Endrik*, Heere van Waffenaar, Burggrave van Leyden, doen kont allen luyden, dat voor ons gekamen is Meester *Gerrit vander Houve*, en heeft ons opgedragen met sijnen moerwille den regten eygendom van tien Mergen Lands gelegen in Maastrand, en belent hebbende aan de Zuytzyde der Heeren Landt van den Duytschen Huysse, aan de Westzyke streckende aan de Maafdijk, aan de Noortzyde Vernaalrwijkerkinderlandt, en aan de Oostzyde met sijnre Wooningte ter Houve, welke hy houdende is vander Graaflijkheyte van Holland te leene, welk voorschreven Land weder wy verlijt heb-

ben met desen Brieve. Mr. *Gerrit* voorschreven, en sijn nakomelingen tot eenen onversterflijken erfleen binnen achter susters kint niet te versterven, en binnen die man voor dat wijf, daar sy beyde even na zyn, te verheergewaden als verschijnt en gevalt met eenen Muystersperwer, ofte vijf Schellingen Hollands daar voor, &c. en om dat wy willen, dat dit wettelijk en wel gehouden werde van ons en van onse nakomelingen Mr. *Gerrit* voornoemt en sijnre nakomelingen, soo hebben wy desen Brief open bezegelt met onsen zegel uythangende, in 't jaar ons Heeren 1435. op den 9. dag van Januario.

Ger-

Gerrit vander Houve voorz liet na eenen soone, genaamt

ADRIAAN VANDER HOUBE, welke anno 1444. by *Henrik van Waffenaar* verlijt wierde met thien Mergen Lands, gelegen in Maastrand, geregistreert in 't leen-register van Waffenaar, met de letter B. staande aldaar fol. 57. *recto*. Is ook daar mede verlijt by Grave *Philips van Holland* op den 24. April 1444. als volgt.

P*hilips*, &c. doen kont allen luyden, dat wy behoudelijk ons, en een jegelijk sijns rechts verleent en verlijt hebben, verleenen en verlyen mits desen brieve *Adriaan vander Houve* een Huys metter Hoffstede, met tien Mergen Lands daar toe behoorende, gelegen in Maastrand, alsoo hun die aangekomen en bestorven zyn, by doode Mr. *Gerrit vander Houve*, sijns vaders, diese tot in 't laatste van sijnen lieve toe van ons, en van onse Graaffelijckheit van Holland te leen te houden plag. Te houden van ons, en van onse nakomelingen Graven of Gravinnen te Holland, *Adriaan vander Houve* voor-

schreven en sijne nakomelingen tot fulken recht en leene als die oude Hantvesten, die daar of zyn, dat inhouden en begrypen, dat is te weten tot een onversterfelijk erfleer, praesentibus

Heer *Arent van Gent*.

Wilhelm van Brakel.

Item *Jan vander Mye*.

En *Hugo van Albout*.

In onsrconde, &c. datum 24. dag in April 1444.

Adriaan vander Houve voorz liet wederom een eenigen soone na, met namen

JOOST VANDER HOUBE, welke daar mede verlijt wierde anno 1475. *Extract pag. 3. libr. Carol. IV. Cap. Noortholl. fol. 52.* dog den selven *Joost vander Houve* heeft den 13. April 1493. sijn leen van thien Mergen Lands, gelegen in Maastrand, overgedragen aan *Cornelis Croesink*, Ridder, Heer van Benthuyfen, in manieren als volgt.

J*ohan*, Heer van Waffenaar, doen kont allen luyden, dat voor ons, en onsen mannen van leen, hier na gekomen is onsen neve *Joost vander Houve*, en heeft ons quytgeschouden en opgedragen den rechten Leenware en Bruykware van thien Mergen Landts, gelegen in Maastrand, die hy van ons en van onser Hoffstad van Waffenaar te leen houdende

was, alsoo onsen mannen wijsden dat regt was, en dat tot behoef van Heeren *Cornelis Croesink*, Ridder, Heer van Benthuyfen, &c. Hier hebben by, aan en over geweest onsen neven *Thielman Oom* en *Jan Oom van Wyngaardend'Oude*, gebroederen, &c. In 't jaar 1493. den 13. dag van April naar Paasschen.

Joost vander Houve verwekte by *Anna Duyk*, dochter van *Gillis Duyk*, Heer van Cattendregt, een soone genaamt

VRIES VANDER HOUBE, welke anno 1507. by *Maria van Coudenhoven*, dochter van *Floris van Coudenhoven* naliet

VRANK VANDER HOUBE, hy wiert by den Grave van Hoogstraten, als Stadhouder van Holland, Zeeland; Vrieslanden Utrecht, anno 1529. Gecommitteert om te soeken kopers in Brabant en Vlaanderen, eerst van 3900. gulden 's jaars, mitsgaders noch andere 3000. gulden 's jaars, die by de Staten van Holland geconsenteert waren te verzegelen op de vijf Steden van Holland, tot laste van den Keiser, nader blijkende by de rekeninge daar van zynde; Hy hadde te wyve *Agnita de Groot*, dochter van *Hugo de Groot*, en van *Maria van Almmonde*; en liet na *David vander Houve*, volgt.

Vincent vander Houve, was anno 1562. Schout van Amersfoort, en liet na *Frank vander Houve*, die een soone wan, met namen *Vincent vander Houve*, Canonik van de Domkerk tot Utrecht, stierf anno 1623. sonder oir, en is in den Dom begraven.

Salomon vander Houve, eerst Balliu van Schiedam, dog wiert om de Religie afgeset, en op de gevangen poort in den Hage gebragt, alwaar hy seven jaren gevangen bleef sitten; en daar na verloft zynde, wiert anno 1572. omtrent het inne-

men van den Briel Scheeps-capiteyn, doch is eindelijk Balliuw van den Hage geworden, en stierf aldaar sonder oir.

Gideon vander Houve, was anno 1570. Raad en Land-rentmeester Generaal van Gelderland, hadde getrouwt *Maria van Borssle*, dochter van *Cornelis van Borssle*, en liet na, I. *Cornelis vander Houve*, welke te wyve hadde *Catharina van Voorst*, dochter van *Frederik van Voorst*, en liet na twee soonen, als *Gideon vander Houve*, en *Cornelis vander Houve*. II. *Carel vander Houve*, stierf anno 1603. binnen de belegerde Stad van Oostende,

de, nalatende by *Johanna van Voorst*, suster van *Catharina van Voorst* voorfz, een dogter, ge- | naamt *Maria vander Houve*, getrouwt met *N. Smulling*.

DAVID VANDER HOUVE, Soone van *Vrank vander Houve*, en van *Agneta de Groot*, was Balliuw van Kermerland, soo als blijkt, by Commissie van den 10. Juny 1562. geregistreert in 't witte francijne Register van de Commissien, beginnende van den 1. January 1559. fol. 31. in de Rekenkamer van Holland; hy hadde een Bastart soone met namen *Jason vander Houve*, anno 1590. Doctor in de Medicijne tot Sommelsdijk; en liet by sijn ondertroude huysvrouw *Magdalena van Flory*, een soone na

HERCULES VANDER HOUVE, die van sijn vader anno 1565. den 7. Mey tot Brussel gelegitimeert wierde, alsoo de voornoemde *Magdalena van Flory* voor 't celebreren des huwelijx overleden was; welke brieven van legitimatie den 7. Mey 1566. ten burele van de Camer van Rekeninge in den Hage geinterimeert sijn geworden; Hy troude den 14. April 1574. *Johanna Croeser*, dochter van *Matthijs Croeser*, Ridder, en van *Anna Schoof*; hy stierf anno 1583. sy anno 1623. nalatende

MATTHYS VANDER HOUVE, genoegsaam bekend door het schryven van de *Hantvest-Chronijk*; hadde eerst te wyve *Elisabeth van Steenhuys*, dochter van *Joes van Steenhuys*, en van *Francoise van Masschereel*, *Wijnants* dochter; daar na *Peternella de Heere*, en wan twee dochters *Johanna vander Houve*, en *Anna Peternella vander Houve*.

Het Wapen van vander Houve sijn drie Violen van Sabel op een Silver Velt.

DE JODE.

150 GERARD DE JODE, wert vermeld te Dordregt anno 1357.

JAN DE JODE, wert mede aldaar vermeld anno 1400.

AART DE JODE, woonde tot Befoyen, stierf omtrent het jaar 1450. en wan

BRUYSTEN DE JODE, die te wyve hadde *Magtild van Gent*, welkers suster *Christina van Gent*, gehylykt was met *Marten van Herlaar*, Heer van Pouderoijen, sy waren beide dochters van *Arent van Gent*, Ridder, Heer van Gijssenburg, Wijngaarden, en Hardinxvelt, en van *N. vander Merwede*; haar grootvader was *Arent van Gent*, Heer van Wijngaarden, die getrouwt hadde *N. van Polanen*; te desen tijde leefde mede *N. de Jende*, die te man hadde *Arent Ruysch te Utrecht*. *Bruysten de Jode* voorfz kocht anno 1460. van sijn schoonvader de Heerlijkheid van Hardinxvelt, en stierf omtrent den jare 1465. nalatende by sijn huysvrouw

ARENT DE JODE, Heer van Hardinxvelt, was anno 1496. Capiteyn van 't Gemene Lants wegen in Zuyt-hollant, tegen de Gelderfchen, hadde te wyve *Margareta Monnix*, uyt het quartier van 's Hertogenbosch; sy leefde weduwe anno 1503. en liet na

JAN DE JODE, Heer van Hardinxvelt, vermeld anno 1527. hadde getrouwt *N. vander Dussen*, *Floris* dochter, en wan *Arent de Jode*, volgt.

Floris de Jode, stierf jongman anno 1548.

Ambrosius de Jode, gesturven sonder kinderen anno 1569. hadde getrouwt *Cornelia de Burggrave*.

Digna de Iode, hadde te man *Daniel van Muyenhem*, Hofmeester van den Hertog van Lottringen, alwaar sy Weduwe zynde sonder kinders, op 't Slot genoemt Corrouvre, subtelijk is gestorven anno 1615. oud in de 80. jaren.

ARENT DE JODE, Soone van *Ian de Iode*, en van *N. vander Dussen*, Heer van Hardinxvelt, en Castelein op Louvestein, welk Slot anno 1570. in December by verrassing van de Geusen sijnde ingenomen, wiert hy aldaar verradelijk doorschoten, oud in de 60. jaren; en tot Hardinxvelt begraven; hadde eerst getrouwt *Magtild vander Couster*, dochter van *Abel vander Couster*, Ridder, en van *Maria Longijn* tot Brussel, daar na *Maria Boyser*, welke 44. jaren Weduwe geweest zynde, tot Brussel is overleden anno 1615. oud in de 80. jaren; hy wan by de eerste Vrouw,

Maria de Iode, troude *Jacob Schroots*, Heer van Werrem in Luykerland; sy stierf anno 1609. nalatende *Magtild Schroots*, Vrouwe van Werm, en *Anna Schroots*, Nonne ter Annunciaten binnen Leuven.

By de tweede Vrouw,

Ian de Iode, laatste Heer van Hardinxvelt, geboren anno 1558. stierf sonder kinders.

Barbera de Iode, troude *Amand van Hoorn*, Heer van Geldorp by den Bosch; hy stierf anno 1617. nalatende 1. *Robbert van Hoorn*, van de ordre der Jesuiten te Leuven; 2. *Goverr van Hoorn*, hadde te wyve *N. de la Faille*, dogter van *Marsen de la Faille*, Heer van Hoydonk. 3. *Amand van Hoorn*. 4. *Hendrik van Hoorn*. 5. *Philips van Hoorn*, die anno 1604. by Brugge verdronk. 6. *Catharina van Hoorn*. 7. *Maria van Hoorn*.

Kkkkkk

Mag-

Magdalena de Iode, haddete man *François van Erlyn* uyt *Borgoigne*, Heer van *Bourneval*, by *Nivelle*; sy stierfte *Brussel*, anno 1590. nalatende *Maria van Erlyn*, die te man hadde *N. Martini*, Raad in *Brabant*; sy stierf anno 1612.

en *Catharina van Erlyn*, getrouwt met *N. van Valobre*, geboren van *Avignon*.

Catharina de Iode, troude *Lubbert de Waal van Vronestein* tot *Utrecht*, en hebben kinders nagelaten.

Het Wapen vande *Jode* is de twee onderste Deelen van *Keel*, en daar op drie staanda *Palen*, met *Lampjes* van *Lafuur* en *Silver*, en 't bovenste derdedeel van *Gout*; met een *Maarle* van *Sabel* in den *Hoek*; en is dit *Geslagt* verscheiden van 't gene tot *Dordrecht* bekend is geweest, 't welk voerde eenen dubbelen *Arent* van *Keel*, op een *Silver Velt*.

ISSELSTEYN.

151 **A**RENT VAN AAMSTEL, Ridder, soone van *Gijsbregt van Aamstel*, en van *Bertrande Ians* dochter van *Isselstein*, besat de goederen van *Isselstein*; hy hadde noch drie broeders, waar van de outste was *Gijsbregt van Aamstel*, welke mede schuldig aan 't verraat van *Gerrit van Velsen*, tegen *Graaf Floris*, uyt den Lande wijken moest, en als balling gestorven is, sonder dat men weet, waar hy sig heeft onthouden; De tweede was *Willem van Aamstel*, Prooft van *St. Jan* te *Utrecht*; en de derde *Otto van Aamstel*, van dewelke geen of weinig gewag gemaakt wert. Desen *Arent van Aamstel*, na dat sijn ouder broeder *Gijsbregt* uyt den Lande hadde moeten wijken, (met wiens doen hy sig noyt bemoeit hadde) heeft als besitter van de goederen van *Isselstein* van sijn moeders wegen, al voor die tijd de naam en het Wapen van *Isselstein* aangenomen, en met dat van *Aamstel* verdeelt; het welk onder het selve *Geslagt* alsoo is gebleven, en by sommige daar na sels de naam van *Aamstel* hervat; Hy hadde te wyve *N. van Henkelom*, dochter van *Otto van Arkel*, eerste Heer van *Heukelom*, en van des Heeren dochter van *Henjden*; hy was *Castelein* van *Vredelant*, 't welk sijn broeder *Gijsbregt* van den *Bisschop* van *Utrecht* in pantschap hadde, anno 1282. hy stierf anno 1298. nalatende

Amelis van Aamstel, die de goederen van *Myn*den besat, waar van desselfs nakomelingen die toenaam aangenomen hebben.

Gijsbregt van Isselstein, Ridder, leefde anno 1324. hadde te wyve *Maria van Avenues*, dogter van *Guido*, *Bisschop* van *Utrecht*, by dewelke hy wan *Arent van Isselstein*, Ridder, die een dogter

na liet *Gujotte van Isselstein*; getrouwt met *Ian van Egmont*, soone van *Wouter van Egmont*, en van *Beatrix vander Doortoge*, die sy de goederen van *Isselstein* ten *Huwelik* bragte.

Otto van Isselstein, hadde te wyve d'erfdogter des Heeren van *Beverwaart*.

Herbaren van Isselstein, volgt.

HERBAREN VAN ISSELSTEIN, jongste soone van *Arent van Aamstel* en *Isselstein*, en van des Heeren dochter van *Heukelom*, hadde te wyve de erfdogter van de goederen van den *Bosche* in *Goyland*, en kwam daar door die goederen te besitten; leefde noch anno 1330. stierf seer oud, nalatende

GYSBREGT VAN ISSELSTEIN, Heer van den *Bosche*, leefde anno 1360. hadde te wyve *N. van Heemstede*, dochter van *Gerrit van Heemstede*. en van *Maria van Polanen*; en liet na

Herpert van Isselstein, volgt.

Ian van Isselstein, Ridder, vermaelt anno 1417.

Walraven van Isselstein.

Gijsbregt van Isselstein.

Vrank van Isselstein, hadde te wyve *Alit Soudenbalk*, *Hubert*'s dogter t'*Utrecht*, en wan *Hedewy van Isselstein*, die te man hadde *Adriaan Fries van Cuyne*. uyt *Overyssel*, nalatende een dogter *Alit Fries van Cuyne*, die troude *Ian*

van *Renessé*, Heer van *Wulven*, en wan kinders.

Gerrit van Isselstein, liet mede een dogter na, genaamt *Alit van Isselstein*, die anno 1497. te man hadde *Korfsiaan van Voorst* in *Gelderland*.

Henrica van Isselstein, hadde te man *Philips van Spangen*, Ridder, sone van *Dirk van Spangen*, en van *Maria van Zevenbergen*, *Gerrit*'s dogter.

HERPERT VAN ISSELSTEIN, Ridder, soone van *Gijsbert van Isselstein*, en van *N. van Heemstede*, was Heer van den *Bosche*, leefde anno 1400. en 1428. doe hy, het voorz. huys van de *Bourgondische* ingenomen zynde, aldaar gevangen wiert; hadde te wyve *Floris* dochter van *Haamstede*, *Ridders*; en wan

Gijsbert van Isselstein, Heer van den *Bosche*, haddete wyve, *Adrianna van Sweten*, dogter van *Gijsbert van Sweten*, en van *N. van Diemen*, by dewelke hy wan, behalven *Antonis van Isselstein* vanden *Bosche*, die jongman stierf, nog een erfdogter *Margareta van Isselstein*, die te man hadde *Arent van Duvenvoorde*, sone van *Ian van Du-*

venvoorde, en van *Maria van Vyanen*, denwelken sy de *Heerlijkheid* van den *Bosch* ten *Huwelik* bragt; sy stierf anno 1529. nalatende veele kinders.

Arent van Isselstein, volgt.

Johanna van Isselstein, hadde anno 1438. te man *Amelis van Mynden*, Heer van *Cronenburg*

burgen Ruweel, soone van *Amelis van Mynden*, met *Gysbert van Vyanen van Rysenburg*, Ridder, en van des Heeren dogter van *Cronenburg*.
Agnes van Iffelstein, wasanno 1425. getrouwt | sone van *Gysbert van Vyanen van Rysenburg*, en van *Henrica van Entenich*.

ARENT VAN ISSELSTEIN, soone van *Herpert van Iffelstein*, en van *Floris* dochter van *Haamstede*, hadde getrouwt *N. van Zuylen van Weerdestein*; en wan

CORNELIS VAN ISSELSTEIN, die het huys van *Weerdestein* verkoft aan *Roelof Grawert* t'Utrecht, haddete wyve *Margareta Oem van Wynngaarden*, dochter van *Dirk Oem van Wynngaarden*, Balliu van den Hage en van *Zuyt-holland*, en van *Adriana van Nyvels*, *Gerrits* dochter; en wan

Arent van Iffelstein, volgt. | van *Leuven*; welke stierf anno 1612. nalatende
Adriana van Iffelstein, troude *Ian Bol*, tot *Cornelis Blankart*.
 Utrecht, en liet na *Alit Bol*, die te man hadde *Ni-* | *Alit van Iffelstein*, stierf sonder oir, en hadde
colaas Blankart, Drossard van *Heusden*, geboren | te man gehadt *Paulus van Eysteren*.

ARENT VAN ISSELSTEIN, soone van *Cornelis van Iffelstein*, en van *Margareta Oem van Wynngaarden*, was de leste mans oir van dit Geslagte, stierf sonder kinders t'Utrecht, anno 1602. out 76. jaren, hadde te wyve *Maria van Vliet*, dogter van *Hubert van Vliet*, en van *Anna van Nyvels*, erfdogter van *Coulster* en *Heilo* by *Alkmaar*; Sy stierf anno 1603. beide begraven in *St. Servaas Clooster* t'Utrecht.

Uyt dit Geslachte hebben noch geleefd *N. VAN ISSELSTEIN*, getrouwt met *Johan*, Burggrave van *Montfoort*, die anno 1354. by *Staveren* van de *Vrielen* verflagen bleef.

MARGARETA VAN ISSELSTEIN, Abdisse van *St. Servaas* t'Utrecht anno 1400.

N. VAN ISSELSTEIN, hadde te man *Albert van Mereftein*, Ridder, soone van *Guida van Mereftein*, en van *N. vander Doortoge*.

ARENT VAN ISSELSTEIN, Marschalk van 't *Nederstigt* van *Utrecht*, anno 1462.

SWEER VAN ISSELSTEIN, Hofmeester van den *Grave* van *Buren*, anno 1504. hadde te wyve *Margareta van Wyke*.

Het Wapen van *Iffelstein* is een *Gouden Schilt* met een *Baar* van *Sabel* over 't midden, en over beide een *Bourgons Kruys*, geschakeert van *Silver* en *Keel*.

K L O O T W Y K.

152 DANIEL VANDER MERWEDE, *Daniels* soone, *Knape*, hadde drie soonen; van den eersten mede genaamt *Daniel*, sijn gekomen die gene die den naam van *Merwede* hebben blijven voeren tot het jaar van 1459. De tweede soone was *Ian*, van dewelke gekomen sijn die van *Tollisen*; en de derde was *Adriaan*, van dewelke wy hier beginnen sullen de tak van *Klootwijk* te verhandelen.

ADRIAAN VANDER MERWEDE, *Daniels* soone, hadde voor sijn vaderlijk erfdeel, behalven de *Ridderlijke Hofftede* van *Klootwijk*, wel 70. *Mergen Lands* groot, daar hy sijnen naam na aannam, noch verscheide andere goederen in den *Lande van Altena*; hy hadde een *Vrouwe* uyt den huys van *Daalem*, en leefde anno 1270. en 1298. sy lieten t'samen na drie soonen, als

Adriaan van Klootwyk, volgt. | nam de naam van *Muytwyk* aan, mede een *Rid-*
N. van Klootwyk, troude aan *Hoorn*. | der *Hofftede* in 't *Lant* van *Altena*; en komen
Ian van Klootwyk, door trotsheid en evelen | daar van die van *Muytwyk*.
 moede voerende vyandschap tegen sijn broeder,

ADRIAAN VAN KLOOTWYK, *Adriaans* soone, *Knape*, hadde te wyve *Jenna van Drongelen*, *Willems* dochter, en leefde anno 1322. nalatende

WOUTER VAN KLOOTWYK, *Ridder*, leenvolger van *Klootwijk*, nam te wyve *Agnes van Rijswijk*, dochter van *Willem van Rijswijk*, *Ridder*, en van *Agnes N.* sy leefde in den jare 1340. en liet na

REYER VAN KLOOTWYK, leefde in den jare 1390. en liet na by sijnen wyve *N. van Houweningen*,

ADRIAAN VAN KLOOTWYK, *Ridder*, haddete wyve *Dirk van Polanen*; hy wert mede geruineert neffens *Margriete Baander-vrouwe* ter *Merwede*, en vele andere *Edellieden* in den *Waart* van *Zuyt-holland*, van ouds genaamt den *grooten Waart*, geinundeert in 't jaar 1421. Hy bedijkte, als blijkt by eenen *Schepenen-brief* van *Almkerk*, van den 10. *September* 1534. niet anders van alle sijn Landen aldaar gelegen, als 54. of 55. *Mergen Lands* aan sijn *Hofftede Klootwijk*.

Kkkkkk 2

REYER

REYER VAN KLOOTWYK, zyn vaders leenvolger, hadde te wyve de dochter van *Willem van Nederveen*, Heere van Gijssendam, sy leefden in den jare 1460. haren oudsten soone was

JOHAN VAN KLOOTWYK, Stadhouder des Graven van Hoorn, in den Lande van Altena; hy nam te wyve *Elisabeth de Borggraaf*; sy leggen begraven tot Almkerk, hy uytgehouden in sijnen harnasse op eenen blauwen fark, en storven in de jaren 1557. en 1530. lieten na

REYER VAN KLOOTWYK, Ridder, was in den jare 1549. op de hulding van Koning *Philips*, doen die als Grave van Holland binnen Dordrecht gehuld wierde; sijn agt Quartieren waren,

KLOOTWYK.	BORGGRAAF.
POLANEN.	SCCELLUYNEN.
NEDERVEEN.	RYSWYK.
COUWENHOVEN.	YPELAAR.

Hy hadde te wyve *Elisabeth van Emmikhoven*; en wan

JOHAN VAN KLOOTWYK, nam te wyve *Ienne vander Hoven*; en liet na

PIETER VAN KLOOTWYK, sijn vaders leenvolger; nam in 't jaar 1573. de Stad St. Geertruydenberg in, voor den Prince van Orangie, met hulpe van den Capiteyn *Poyet*; hy hadde te wyve *Margriet Heys*, en leefde noch in den jare 1596. hy wan

Johan van Klootwyk, rydende onder den Prince van Orangen, met drie paarden, op sijn eygen beurs, stierf op sijn 21. jaren anno 1574. on- | *Matthys van Klootwyk*, volgt.

MATTHYS VAN KLOOTWYK, Rentmeester over sijn Hoogheys Domeynen onder Geertruydenberg, en Burgemeester der selver Stede; nam te wyve *Henrica van Dommelen*, wiens voor-ouderen wel eer Heeren van Dommelen zyn geweest; hy leefde noch in 't jaar 1610. sy stierf Weduwe den 8. February 1637. en liet na

Johan van Klootwyk, volgt. | Princen van Orangen, &c. hy stierf den 14. February 1644. sy den 30. July 1662.
Margreta van Klootwyk, hadde te man *Jacobus Vallensis*, eerste Medicijn van sijn Excellentie *N. van Klootwyk*, troude *Petrus Philips van Maurits*, en sijn Hoogheid *Fredrik Hendrik*, | *Lansbergen*.

JOHAN VAN KLOOTWYK, soone van *Matthijs van Klootwijk*, en van *Henrica van Dommelen*, Rentmeester van den Heere Prince van Orangie, over des selfs Heerlijkheden van Geertruydenberg, geboren anno 1585. heeft de gragten van 't geruineerde huys van Klootwijk weder doen ophalen; troude *Cornelia de Bevere*, dochter van *Willem de Bevere*, Heer van Strevelshoek, en van *Emerentia van den Eynde*, geboren anno 1587. en liet na

Emerentia van Klootwyk, troude *Maximiliaan vander Meer van Barendregts*, die by'er verwekte verscheyde kinderen. | *Matthys van Klootwijk*, volgt.
Margareta van Klootwijk, stierf ongehout.

MATTHYS VAN KLOOTWYK, soone van *Johan van Klootwijk*, en van *Cornelia de Bevere*, Heer van Klootwijk, den welken de rechte couleuren van de Merwede weder aangenomen heeft; troude *Debora Spronssen*, en liet na *Adriaan Victor*, *Johan Jacob*, en *Daniel van Klootwijk*,

Het Wapen van Klootwijk is een Velt van Gout, doorsneden met een Fasce van Keel, en beladen met vijfthien Byfans van deselve Couleur.

K Y F H O U K.

153 FLORIS VAN KYFHOUK, Ridder, uyt den huys der Baanderheeren van Arkel, alsoo bygenaamt naar 't Ambacht van Kijfhouk by Dordrecht, van sijn ouders bedijkt, was Heer van Brouwershaven, en hadde te wyve *N. van Rossum* uyt Gelderland; en wan

Zeger van Kijfhouk, volgt. | soone van Hertog *Willem van Beyeren*, Grave van
Laurens van Kijfhouk, vermeldt anno 1382. | Holland, Ridder, Heer van Hoogwoude, van
N. van Kijfhouk, troude *Everard*, Bastard | dewelke afgekomen sijn die van *Hoogwoude*.

ZEGER VAN KYFHOUK, Heer van Kijfhouk, soone van *Floris van Kijfhouk*, en van *N. van Rossum*, wert anno 1386. verlijt met *Hendrik-yden-ambacht*, en geeft in 't selfde jaar de thien-

thienden van Raamsdonk zijn wyve *Elisabeth*, *Gijsberts* dochter van *Loon*, die anno 1400. wert genaamt *Elisabeth van Dalem*, en vertoog hare lijftogte ten behouwe van *Floris* haren soon; hy wan

Floris van Kijshouk, volgt.

Henderik Ydo van Kijshouk, wert vermeldt anno 1397. en 1400. was al doot anno 1419.

Gijsbregt van Kijshouk, volgt hier na.

Elisabeth van Kijshouk, wert vermeldt anno 1399. en 1420. verlijt by *Gijsbert Both* seker Ambacht.

FLORIS VAN KYFHOUK, Ridder, Heer van Kijshouk en Hendrik-yden-ambacht, soone van *Zeger van Kijshouk*, en van *Elisabeth*, *Gijsbregts* dochter van *Loon*, kost anno 1430. de Heerlijkheit van Goudriaan, Hoog-schout ten Bosch anno 1404. Was vander Houxscher partye met Vrouw *Jacoba*, voor dewelke hy Schoonhoven bekrachtigde, en het Slot ses weeken gedurende belegerde anno 1424. wert daar na Raad van den Hove van Holland, en Bewaarder van 't Haagse Bosch anno 1430. stierf anno 1449. hy hadde getrouwt *Alid van der Werve*, in dien tijden een Edel Geslagt in den verdrongen Waart van Zuyt-holland; en wan

Floris van Kijshouk, volgt.

Johanna van Kijshouk, troude *Adam van Nispen*, Droffaart van Breda en Steenberghe anno 1447.

Zeger van Kijshouk, wert genoemt voogt van *Alida van Kijshouk*, Vrouwe van Goudriaan, in sekere brief de anno 1467. luydende als volgt.

K Ondt ende kennelijk sy allen luden, die desen brief sullen sien of hoo-ren leesen. Dat wy Meester *Zeger van Kyshouk*, Priester, Heer *Willem van Uytwyk*, Pastoor in Henrik-yden-Ambagt, en *Adam van Nispen*, Droffaart des Landts van Breda, Voogden Jonkvrouw *Aliden van Kyshouk*, Vrouw van Goudriaan, uyt regter ende puyrder devotien, begeerde die tytlijke gueden te keeren en te veranderen in geestelijken goeden, angeleydt en gestigt hebben voor *Floris van Kyshouk*, Zaliger gedagten, en sijnre ouders Zielen ter eeren Godts, en sijnre lieven moeder *Maria*, en des Heyligen Confessors *St. Antonis*, een Vicarye binnen der Kerken van Henrik-yden-Ambagt in *St. Anthonis Chore*. Tot welker Vicarye wy bewysen alfulke Chyns en jaarlike Renten in Schiltmans-kinderen-ambagt, als *Floris van Kyshouk* voorfsz daar toe gegeven heeft ter eeren Godts, en *St. Anthonis* inder voorfsz Kerken, na uytwyfen des briefs van Hertoge *Willem van Hollandt* zaliger gedagten; item nog een Huyfinge en Hofstede, met eenen Boogaard, geheten der Kerkenhuys, strekkende op ten Waal, Noordooftwaarts vander voorfsz Kerken; item ik Heer *Willem van Uytwyk*, Pastoor voorfsz, geve puurlijk en uyt regter devotie, om Godts wille, tot sijnre eere en sijnre gebenedyde Moeder *Maria*, en der tien duysent Martelaar, voor my en mijne Ouders Zielen, en voor allen die my guedt gedaan hebben, tot vermeerderinge en verbeteringe der voorfsz Vicarye; item in den eersten 4. Margen Landts, gelegen aan die lange weg, daar Oostwaards geerft is *Pieter Jansz*, en Noortwaart *Dirk Aryens* en *Gyskens Ockersz* we-

duwe; item nog agt Hondt Landts, gemeen met onser Vrouwen Misse-lande, daar Zuytwaart geerft is *Jan van Swijndrechts* erve, Noortwaart die Papelijke Proven der Kerken voorfsz; des sal van deser Vicaryen voorfsz gifter blyven tot eeuwigen dagen Jonkvrouw *Aleit van Kyshouk*, of haren regten Erven, die Leenhouder, en voor dese guede voorfsz salmen eenen Misse doen alle heylige dagen, en des manendaags, woonendaags, en des vrydaags, en waar 't dat eenige heilige dagen quamen op die dagen voorschreven, soo betaalt die Preister uyt die heylige dage Misse; des soo sal die Vicarius dese Missen doen des heyligen dages onder die Hoog-misse, op dat die Pastoor niet daar by verkort en sy, en desgelijk des werkendages, of daar dooden of geteyden waren, het en ware by consent des Pastoors der Kerken voorfsz. Tot welker Vicaryen presenteren Heer *Willem van Uytwyk*, onsen neve voorfsz, Pastoor der selver Kerke, biddende ootmoedelijk den eerwaardigen vader in Gode, Heer *David van Burgongien*, Bischop van Utrecht, dat hy Heer *Willem* voorfsz, onsen neve, daar in institueren en setten wil, gewaardigende die goeden voor genoemt, die nu sijn of hier namaal daar toe gegeven sullen werden, te mortificeren, dat sy geestelijke vryheden gebruyken mogen tot eeuwigen dagen; biddende den eerwaardigen vader voorfsz, dat hem believen wil, Heer *Willem* voorfsz niet te belasten met den diensten voorfsz, te doen in sijnen leven, aangesien dat hy Pastoor is, en die cure bewaren moet, en hier boven sijn eygen Land totter Vicarye voorfsz gegeven heeft, maar wilt dat laten staan tot sijnen wille, alsoo lange als

Kkkkkk 2

hy

hy leeft, goedertierlijk daar mede te difpenferen. In kenniffe van defen, hebben wy Heer *Willem*, Paftoor voorfz, ende *Adam van Nifpen*, Droffsaart voorfz, defen brief gezegelt met onfe zegelen uythangende, in 't jaar ons Heeren duyfent vierhondert en vier-en-seventig, na den loop des Hofs van Utrecht. En ik Meefter *Zeger*, want ik op dit pas geen zegel en hebbe, bidde dat Convent der Regulieren van Eemfteyn in Swijndregt, dat fy defen brief over my willen zegelen, en wy Prior en Convent dat geerne doen, om bede Meefter *Zegers* voorfz, soo hebben wy deten brief bezegelt, mede uythangende in 't jaar voorfz, op den eerften dach in Mey, &c. en was bezegelt met drie uythangende zegelen in groenen waffche, aan dubbelde francyne ftaarten; zynde wyders den voorfz brieve doorfteken met de confirmatie van opgemelten Biffchop van Utrecht, luydende als volgt: *David de Bourgondia Dei & Apostolicae sedis gratia, Episcopus Trajectensis, Universis & singulis Christi fidelibus, tam presentibus quam futuris salutem in eo, qui est omnium vera salus. Cultum divinum semper augeri cupientes, ad supplicationem humilium dilectorum nobis in Christo Magistri Zegeri de Kyfhouk, Presbyteri, Domini Wilhelmi de Uytwyk, Curati Parochialis Ecclesiae in Henrik-yden-ambagt, & Aae de Nifpen, Droffsati de Breca, & locorum jacentium, tutorum, sive curatorum Domicellae Aleydis de Kyfhouk, Dominae de Goudriaan, &c. fundatorum perpetuae Vicariae, sive Cappellaniae, de qua in litteris, quibus*

nostrae litterae transfiguntur fit mentio, fundationem & erectionem ejusdem perpetuae Vicariae prout in iisdem litteris describuntur, tenore presentium ratificamus, approbamus, & in Dei nomine confirmamus, jure Matricis Ecclesiae, & cujuslibet alterius, nec non jure communi, quibus presentibus nullatenus derogare intendimus, semper salvis, ipsamque perpetuam Vicariam in titulum perpetui Ecclesiastici beneficii erigimus, & bona ad ipsam in dictis litteris assignata de cetero fore & esse Ecclesiastica decernimus, & sub Ecclesiastica libertate tuenda. Nec non discretum virum Dominum Wilhelimum de Uytwyk, Presbyterum & alterum fundatorem dictae Vicariae sive perpetuae Capellaniae institutum in eadem, ipsum presentialiter tenore presentium investiendo, proviso tamen quod, quam diu Dominus Wilhelmus vixerit, in humanis, non erit obligatus neque astrictus ad aliquod onus dictae Vicariae incumbens, sed post mortem sive spontaneam permutationem ejusdem, Possessor dictae Vicariae erit astrictus ad onus & officia Missarum celebranda, uti in litteris fundationis latius & plenius continetur. Nostrarum testimonio litterarum, nostro sub sigillo ad causas presentibus appenso munitarum. Datum in civitate nostra Trajectensi, anno Domini millesimo, quadringentesimo Septuagesimo quarto, mensis May die decima tertia. En was geteykent *De Slusa*, en bezegelt met een groot zegel in rooden waffche. aan eenen dubbelde francynen staart, door den bovengeroerden brieve van fundatie doorgesteken.

FLORIS VAN KYFHOUK, Heer van Goudriaan, Ambachts heer van half Kijfhouk, en Henderik-yden-ambacht, soone van *Floris van Kyfhouk*, en van *Alyd vander Werve*, troude *Gillis vander Lekke*, dochter van *Ian vander Lekke*, Ridder, Heer van Yffelmonde, en van *Alyd van Egmont*, die na sijn doot hetroude met *Ian van Naaltwijk*, Ridder, en ten lesten met *Philips van Spangen*, Ridder; *Floris* voornoemt stierf anno 1472. liet na een erfdochter

ALYD VAN KYFHOUK, Vrouw van Goudriaan, half Kijfhouk, Henderik-yden-ambacht, en Heer-oudelants-ambacht, was seer jonk als haar vader stierf, en wert maar ses jaren out zynde anno 1476. verlooft aan *Ian van Assendelf*, outte soon van *Gerrit*, Heer van Assendelf, Ridder, dewelke anno 1484. gestorven zynde, vertroude sy met *Claas van Assendelf*, Ridder, sijn broeder, en stierf seer oud anno 1530. nalatende kinders, hier vooren t'sijnder plaatse beschreven.

GYSBERT VAN KYFHOUK, toegenaamt van *Loon*, tweede soon van *Zeger van Kijfhouk*, en van *Elisabeth*, *Gijsberts* dochter van *Loon*, verkrygt seker goet van *Laurens van Kijfhouk*, voor de helft, woonende tot Dordregt daar hy Schepen was anno 1417. hy hadde te wyve *Baarte*, die Weduwe vermeld wert anno 1446. en wan

ARENT VAN LOON, Ambachtsheer van Kijfhouk voor de helft, Schepen tot Dordrecht anno 1441. leefde noch anno 1474. als voogt van sijn nichte *Alyd* voorfz; hadde getrouet *Peternelle*, dochter van *Abel Voorkoop*, *Pieters* soone, Heer van Carnisse, en Burgemeester van Dordrecht, waar mede hy veel goederen behylikte; sy stierf anno 1491. nalatende 3. dochters, dewelke anno 1502. voor Schepens van Dordrecht cavelden, en schiften haar ouders nagelaten goederen,

en

en onder anderen 340. Mergen Lands, gelegen in Zuytholland, Stryen, Altena en Vyanden, behalven noch veel huysen binnen Dordrecht.

Lysbet van Loon, Ambachtsvrouw van Pietershouk en Carnis, had te man *Frank van Praat van Moerkerken*, Ridder, Heer ter Merwede, Camerling van Hertogh *Carel van Bourgoigne*; sy stierf anno 1514. begraven in de Kerke te Moerkerken by Dordrecht, onder een verheven Tombe, naar latende kinders, vande welke hier naar onder de Heeren van Merwede geseft sal worden.

Gysberta van Loon, hadde te man *Willem Ruygrok vander Werve*, Ridder; sy leefde weduwe anno 1496. en 1502. en liet kinders naar.

Baarte van Loon, troude ontrent het jaar 1493. *Arent vander Werve*, Ridder van Antwerpen, Ambachtsheer van Gysenoudekerke, *Clasf sone*, hy stierf anno 1510. en wan 3. dogters en 1. sone, die alle 4. in Hollant sijn gehout geweest. I. *Petronelle vander Werve*, hadde te man *Mr. Jan van Ammonde*, en wan kinders. II. *Anna vander Werve*, troude *Jan van Nederveen*, Heere van Dierklant, sy stierf anno 1526. hy leefde anno 1535. en wan twee dogters. III. *Magdeleen vander Werve*, hadde te man *Jan Oom van Wijngaarden*, sy stierf anno 1529. nalatende kinders. IV. *François vander Werve*, *Arents* voorsz sone, was Heer van Gysenoudekerke; en stierf anno 1541. hadde te wyve *Machteld van Bronkhorst*, *Andries* dogter, en wan 2. dochters en 1. sone, als *Maria vander Werve*, die te man hadde *Wolfaard van Borssle* in Zeelandt, sonder oir. *Baarte vander*

Werve, hadde te man *Philips de Stoppelaar* van Gent, en wan *François de Stoppelaar*, die te wyve hadde *Iosijne Wus* van Brugge, nogh *Jan*, *Philips*, *Lijsbeih*, en *Anna de Stoppelaar*, dese troude *Mr. Maarten van Cromstryen*, Advocaat inden Hage. *Joss vander Werve*, Heer van Gysenoudekerke, en Balliou van Voorn, wert anno 1573. metten Grave van *Bosshuyt* inden Waterfryt gevangen, en tot Hoorn gebragt, daar hy stierf; hadde te wyve *Geertruyd van Serooskerke*, *Ieronimi* dogter, en wan 3. ionen en 3. dogters, *François vander Werve*, Heere van Gysenoudekerke, stierf ongehout anno 1603. *Andries* en *Arent*, storven jongmans. *Leonora vander Werve*, Vrouwe van Gysenoudekerke, hadde te man haar moeyen sone *Hendrik van Wijngaarden*, op 't huys den Emert by Breda, sonder oir. *Anna vander Werve*, troude *Willem vander Werve*, Heer vander Schilde by Antwerpen, en wan kinders. *Machteld vander Werve*, jongste dogter van *Joss*, hadde te man *Ian vander Werve*, *Willem* voorsz broeder; sy stierf 't Utrecht anno 1603. nalatende 1. dogter *Maria vander Werve*; hy troude daar nae te Dordrecht anno 1605. *Catharina van Drenkwaart*, dogter van *Boudevyn*, Burgemeester van Dordrecht, en Rentmeester Generaal van Zuythollant, en heeft daar kinders by gewonnen, en is geworden Heere van Urk en Emeeloort in de Zuyderzee.

Het Wapen van Kijfhouk en Loon is als Arkel, het Velt van Silver, en de Fasces van Sabel.

L A N G E R A K.

¹⁵⁴ **G**Esproten uyt den huysen van Teilingen; en wert van dit Geslagte vermeldt *Gijsbert van Langerak*, in een seer oude opene brief van den jare 1277.

GUALTER VAN LANGERAK, Schiltknap van Utrecht, anno 1285. borge voor die van den huysen van Aamstel, by *Floris de V.* Grave van Holland, en *Johan van Nassau*, Bisschop van Utrecht; Hy hadde noch een suster die te man hadde *Hubert van Vyanden*, Ridder, Heer van Vyanden en Lexmonde, soone van *Hugo*, Heer van Vyanden, en van *Mabelia*, des Heeren dochter van Abcoude, welken *Hubert van Vyanden* stierf in 't jaar 1316. *Gualter van Langerak* voorsz liet na

JAN VAN LANGERAK, Ridder, vermeldt te Dordrecht anno 1350. en 1367. leefde noch anno 1374. gelijk mede ten desen tijde leefde *Margareta van Langerak*, Abdisse van Rijsenburg, welke stierf anno 1358. Hy hadde getrouwt een Vrouw uyt den huysen van Arkel; en wan

GYSBERT VAN LANGERAK, Ridder, vermeldt in de Nieupoort anno 1384. hadde te wyve een dochter uyt den huysen van Blois; en wan

JAN VAN LANGERAK, Ridder geslagen in den Slag by Alphen; veggende voor Vrouw *Jacoba*, anno 1416. was anno 1432. te Dordrecht, hadde getrouwt *Alferade van Polanen*, dochter van *Otto van Polanen*, Ridder, Heer van Asperen, en van *Jenne*, erfdochter van Voorst en Keppelin in Gelderland; Hy kreeg met haar ten huwelijck Asperen voor de helft, en kwam de andere helft toe aan die van Piek in Gelderland. Ontrent dese tijd leefde mede *Maria van Langerak*, die te man hadde *Barthout van Assendelf*, Ridder, anno 1435. soone van *Diderik*, Ambachtsheer van Assendelf, en van *Mabelia van Haarlem*, sonder oir; gelijk ook *Barta van Langerak*, Abdisse van Rijsenburg, gesturven anno 1441. en eindelijk *Gijsbert van Langerak*, Schiltknaap, en Heerraat van den Alblafferwaart anno 1458. *Jan van Langerak* voorsz liet by *Alferade van Polanen* na een erfdochter, met namen

ELBURG VAN LANGERAK EN ASPEREN, die het selve beyde ten huwelijck bragt aan *Rutger vanden Boetzelaar*, Ridder, soone van *Wessel vanden Boetzelaar*, uyt de Ridder-

derfchap van den Lande van Cleve; fy leefden te famen anno 1452. en wiert hy in den jare 1460. op 't Slot te Asperen dootgefchoten, nalatende kinders, van dewelke die van *Boezelaar* in Holland afkomen tot den hedigen dach. Sie boven fol. 874. en 875.

Het Wapen van Langerak is gelijk dat van Teilingen, den Hollandfen Leeuw gebroken met een Silver Lambel.

VANDER LECKE.

155 **G**outhoven in fijn Chronijk pag. 125. fegt, dat den eerften Heer vander Lecke een jonger broeder foudede geweest zyn van den tweden Heer van Brederode; 't welk waar zynde, foo moet *Siphrid* drie foonen gehad hebben, want het is feker, dat die van Teilingen komen van *Simon*, mede een jonger broeder van *Diderik*, Heer van Brederode.

Van defe Stamme wert vermeld **HENRICUS DE LECKE**, *Miles* (dat is Ridder) in *diplomate*, anno 1097.

N. VANDER LECKE, neffens andere voorname Edelen in de Nederduytfche Jaarboeken de anno 1141. vermeld.

HENDRIK VANDER LECKE, vermeld anno 1277. hadde te wyve *Judith van Borffele*, dogter van *Pieter van Borffele*, en wan een dochter *Maria vander Lecke*, getrouw aan *Dirk de Goederfcerene*, Heer van Brederode, foone van *Willem van Brederode*, en van des Heeren dochter van *Voorne*, en bracht hem defe Heerlijkheid mede ten huwelijk, die naderhand door *Catharina van Brederode* ten huwelijk gebragt wierde aan *Jan van Duvenvoorde*, Heer van Polanen, omtrent den jare 1360. tot dat *Jenne van Polanen*, erfdochter vander Lecke, den Berg, Breda, Oosterhout, Rosendaal, en Steenberg, defelve anno 1404. mede ten huwelijk bragte aan *Engelbregt*, Grave van Nassau, Stadhouders van Brabant, waar door het vervolgens in den huys van Nassau gekomen is.

PIETER VANDER LECKE, Ambachtsheer van Brantwijk en Gijbland, 't welk hy anno 1325. verkoft aan *Pieter van den Damme*, *Vincents* foone tot Dordrecht; hy hadde te wyve een dochter uyt den huys van Waffenaar, en leefde noch anno 1345.

HENDRIK VANDER LECKE, *Pieters* foone, Ridder, vermeld anno 1346. hy hadde een fufter *Judith vander Lecke*, die te man hadde *Hubert*, Heer van Culenburg, Ridder, die anno 1347. in den Slag tegen de Luykenars dood bleef, nalatende negen kinders, zedert welken tijd de Heeren van Culenburg haar Wapen met dat vander Lecke gequartilleert hebben.

N. VANDER LECKE, getrouw met *Otto van Arkel*, Heer van Heukelom, foone van *Ian van Arkel*, en van *N. van Buren*; hy leefde anno 1320.

Het Wapen vander Lecke was een Leeuw van Sabel, op een Silver Velt.

LEERDAM.

156 **I**n geen andere Historien vindmen meer gefchil in de Chronijk-fchryvers, als in de Befchryvinge en Tijdrekening van de Heeren van Arkel, daar de Heeren van Leerdam uyt voortgekomen zyn, fulx dat in verfehide gelegentheden erkent en aangewefen wert by *Abraham Kemp*, in de Befchryvinge van Gornichem, en Lande van Arkel; foo gaat het ook met de Befchryving van de Heeren van Leerdam. *Johan Gerbrantsz* brengt eenen *Dodo*, Heer van Leerdam, onder de Edelen van 't jaar 1039. *Wouter van Gouthoven* in fijn Befchryving der Hollandfe Adellijke Geflagten, ftelt defelve eerst naar het jaar 1100. daar hy eenen *Folpert van Leerdam*, foon van *Ian van Arkel*, de vierde van dien naam, voor den eerften Heer van Leerdam kent, die ook by andre erkent wert, alhoewel veel in de jaren verfehillen, in de faak meest over-een-komende, dat *Ian*, Heer van Arkel, een verdelinge der Landen van Arkel maakte, en fijne broeders elk haar deel gaf, onder andere *Folpert*, by andere *Dodo* genoemt, een vroom Ridder, de Stad en het Slot Leerdam, Schoonrewoert, den Diefdijk, Haafstregt, en Overherkoop, en aan fijn jongfte broeder *Hugo*, de Heerlijkheid van Botterflood, Blokland, en Spijk; maar wanneer en by welken *Ian* defe verdeylinge foudede gedaan fijn, daar in en komen fy gants niet over een. *Aart Kemp* ftelt defe verdeilinge onder *Ian de VI.* of *VII.* omtrent het jaar 1126. het welk ook by *Abraham Kemp* gevolgt wert, uyt de jongfte Befchryvinge van Gornichem en Lande van Arkel, pag. 22. daar nochtans *Ian de VI.* volgens het Leen-regifter van den huys van Arkel van ouds bekend, eerst in 't jaar 1225. overleden is. Wel mag hy fchryven in het begin van *Ian de VI.* of *VII. diel. pag. 22.* hoe verfehiden in defen tijd gefchreven wert, foo aangaande de Heeren, haren naam, haar daden, die dikwils d'een d'ander toegeschreven werden, de jaren, en foo voort. Daar hy zelf foo grofflijk mis-taft. *Marcus Zuerins Boxhorn* in fijn *Tonnel van Holland*, onder *Ian de IV.*

XII. HOOFSTUK. OUD BATAVIËN. 1061

de *IV.* omtrent het jaar 1150. de Beschryvinge van de Stad Leerdam, daar hy uyt *Johan Gerbrandi Chronie. Belg. lib. 26. pag. 19.* en de oude Hollandse Chronijk *drvis. 21. cap. 22.* mede verhaalt, dat desen *Folpert* met zijn soon *Pelgrim*, om haar godloos leven, van den Duyvel van straat af souiden weggevoert zyn; het welk nochtans by de andere een later *Folpert* wert toegeschreven. Al het welke te verstaan is van een tweede verdeling van de Landen en Heerlijkheden van Arkel; daar van de eerste verdelinge al geschied was omtrent het jaar thien hondert, tussen *Dodo* en *Foppo*, gebroeders, soonen van *Heiman*, den eersten Heere van Arkel, daar by *Dodo* het gedeelte, daar het Slot Leerdam in begrepen is, wiert aanbedeelt, en *Foppo* den jongsten, de Heerlijkheid van Arkel, en omleggende Landen te beurt viel, sulx dat seer wel wert aangetekent by *Pontus Heuterus in Arculeana Genealogia*, daar van hy aldus schrijft: *In ditioe Arculea successit filius natu minor Foppo, Dodone suam partem obtinente, ubi nunc est Leerdammum cum maxima parte ditiois Arculee, à quo ortos volunt Dalemios, Gellechomios, Kedechemios, Zevenderanos, ac Hafenses. Dat is: In de Heerlijkheid van Arkel quam Foppo den jongsten soon in zijn vaders plaats als zijnen navolger, daar tegens Dodo zijn gedeelte had in de Landen daar nu Leerdam gelegen is, met het grootste gedeelte van den Lande van Arkel, daar uyt gesproten zijn die van Dalem, Gellechom, Kedechem, Zevender en Haasten.*

Daar mede dan de Tijdrekening van *Jan Gerbrantsz* van Leyden, in zijn Hollandse Chronijk *lib. 10. cap. 1.* soude over-een-komen. Dog dit besit, seid den selven *Pontus Heuterus*, en duyrde niet lang, soo dat de Heerlijkheid van Leerdam, en de andere goederen daar toe behoorende, omtrent het jaar 1204. wederom aan den huys van Arkel zyn gekomen. En kan wel zijn datter tussen dese eerste en de tweede deylinge der Landen van Arkel, (die sy voor de eerste genomen hebben) geen bysondere Heeren van Leerdam bekend zyn geweest. Dit heeft ook *Abraham Kemp* in zijn Beschryving der Stad Gornichem en Landen van Arkel, onder *Ian de XII.* bygenaamt *de Sterke*, doen dwaalen, daar hy van eenen *Folpert vander Lee* ofte *Leerdam* en *Haastregt* spreekt, dien hy voor den eersten *Folpert* neemt, de broeder van *Hugo Botter*, hier vooren verhaalt, dien hy seid, dat tot het jaar 1269. soude geleefd hebben, 't geen volgens de Tijdrekening van den eersten *Folpert* onmogelijk is, of hy moet by of over de tweehondert jaren geleefd hebben; soo dat'er noodzakelijk nog eenen anderen jonger *Folpert*, Heere van Leerdam en Haastregt, moet geweest zyn, daar van onder Koning *Willem* vermaant wert, mogelijk een jonger broeder van *Jan de XII.* Heer van Arkel, bygenaamt *de Sterke*.

Het Wapen van Leerdam is geweest als dat van Arkel, doch met eenige veranderinge, tot een teken van een jonger soon.

L I E S V E L T.

157 **A**RENT VAN LIESVELT, Knappe, wert vermeld anno 1277.

HERBAREN VAN LIESVELT, Ridder, by Schoonhoven van die van Utrecht gevangen in den Strijt anno 1349. was anno 1369. Balliu van Zuyt-holland.

GERRIT VAN LIESVELT, Ridder, anno 1380. wiert anno 1402. by de Nieupoort in den Oorlog tegen den Heer van Arkel gevangen.

HENDRIK VAN LIESVELT, *Gerrits* soone, was Balliu van Zuyt-holland anno 1439. stierf sonder kinders, anno 1456. hadde getrouwt *Maria van Heemstede*.

Gerrit van Liesvelt voorz hadde noch een suster, getrouwt met den Heer van *Sart* in Henegouwen, welke wan *Jan*, Heer van *Sart* en *Liesvelt*, by doode van zijn voorz oom *Hendrik*, anno 1456. hy liet een dochter na, genaamt *Jenne*, die anno 1499. te man hadde *Gerrit van Harchies* in Henegouwen, dewelke *Liesvelt* verkogt aan *Roelant le Fevre*, Thefaurier van Vlaanderen, wiens kinderen, gewonnen by een erfdogter van *Heemstede*, de naam van *Heemstede* aangenomen hebben.

Nog wert vermeld **GERRIT VAN LIESVELT**, omtrent het jaar 1510. welke getrouwt hadde *Magtild van Ruyven*, dochter van *Claas van Ruyven*, die tot Haarlem op 't Stadhuys vermoort wierde, en van *Maria van Cass*, welke na liet *Claas van Liesvelt*, Carmeliter Monnik te Utrecht, met *Dirk van Liesvelt*, *Thomas van Liesvelt*, en *Cornelis van Liesvelt*, sijne broeders.

Het Wapen van *Liesvelt* is een Fasce van Sabel op een Velt van Silver, met twee Koorn-schoven boven in 't Schilt.

M A T E N E S.

158 **D**E Burggrave van Leiden hadde vier soonen; den outsten wiert Burggrave; den anderen gaf hy de goederen van Berkel, Bleyswijk en Wena, dat nu staat by, aan, en in Rotterdam, 't welk doe ter tijd was sonder Vesten; Dese hadde twee ofte drie kinderen, maar dede eenen grooten dootslag.

slag, daar hy aan verbeurde alle sijn goet voorfz, met de vryheyt binnen Rotterdam; en hier van is gekomen *Jacob Boeckel*, Knape, die voerde met sijn nakomelingen een Gulde Velt met een Lazure Baar; den derden soone van den Burggrave, hadde Vlaardingen en de Ketel, maar hy stierf sonder blijkende geboorte, in 't jaar duysent en thien. De vierde soon goede hy in Matenes, en het huys te Matenes stont doe ter tijd in 't Nieulant van Matenes, dat nu is, en brak in doen Ridderwaart in brak. Dese soone hiete *Philips Uytterneffe*, en wan twee soonen, den eenen *Dirk de Goede*, en den anderen *Philips*, maar die stierf sonder oir. De voornoemde *Dirk de Goede* hadde getrouwt des Heeren dochter van *Polanen*, en hadde daar by twee soonen, den eenen geheten *Dirk van Uytterneffe*, Ridder, en den anderen hiete mede *Dirk*, van den welken gekomen zyn die van *Spangen* by Schiedam. *Dirk* vornoemt hadde getrouwt *Daniels* dochter van *Rodenrijs*, Ridders by Overfchie, en wan een dochter met drie soonen, als *Dirk*, *Daniel*, en *Philips van Matenes*.

WOUTER VAN MATENES, wert vermeld anno 1300. en wan

ADRIAAN VAN MATENES, Heer van Matenes, die te wyve hadde *N. van Zuydwijk*, uyt den huys van Raaphorst; En leefde te sijnen tijde mede *Diderik van Matenes*, en *Daniel van Matenes*, Ridders en gebroeders, anno 1345. en stierf den outsten anno 1345. *Adriaan van Matenes* voorfz liet na

WOUTER VAN MATENES, Ridder, was anno 1396. met Hertog *Albrecht* op de Vriesen.

GERRIT VAN MATENES, Ridder, hadde anno 1388. getrouwt *Maria van Rietwijk*; sy sijn beide in de Abdy-Kerke van Egmont begraven, en aldaar in een veaster t'samen met hunne Wapen-rokken uytgeconterfeyt geweest.

DANIEL VAN MATENES, Ridder, wert vermeld anno 1380.

N. VAN MATENES, Schiltknape anno 1370. hadde te wyve *Cleysken van Naaldwijk*, dochter van *Hendrik van Naaldwijk*, en van des Heeren dochter van *Schalkwijk*.

WOUTER VAN MATENES voorfz, hadde eerst getrouwt *Elisabeth*, *Alfers* dochter van *vander Horst*; daar na *N. vander Werve* uyt Zuyt-holland, welke voerde een Rode Baar op Silver; haar moeder was *Rijsort*; hy wan by de eerste Vrouwe,

Adriaan van Matenes, volgt.

Hubert van Matenes, welke na lieten dochter *Elisabeth van Matenes*, die te man hadde *Anthony van Cats*, soone van *Lieven van Cats*, die daar by wan een dochter *Maria van Cats*, getrouwt met *Claas van Ruyven*, soone van *Willem van Ruyven*, en van *Agnes van Rietwijk*; sy stierf anno 1505.

Oda van Matenes, hadde te man *Otto van Hoogstraten*.

Van het tweede bedde,

Jan van Matenes, hadde eerst te wyve *Margareta Partout*, erfdochter van *Bartholomeus Partout*, alias van *Castello* uyt Luykerland, Rentmeester van Noortholland; haar moeder was *vander Burg*; en woonde *Bartholomeus* voorfz te Delf, alwaar hy 's Graven huysinge verkreeg. *Jan van Matenes* troude voor de twedemaal *Willemina van Alkemade*, dochter van *Floris van Alkemade*, en van *Agatha van Alkemade*, *Willem's* dochter, en wan eene dochter *Margareta*

van *Matenes*, die Nonne was te Rhijnsburg. By sijn eerste Vrouwe hadde hy gewonnen *Philips van Matenes*, die anno 1484. te wyve hadde *Maria van den Woude*, dochter van *Jacob van den Woude*, Heer van den Woude, Warmont, en Alkemade, de laatste van sijn Geslagte, en van *Johanna van Poelgeest*, *Gerrits* dochter; sy stierf in barens noot anno 1488. Hy reisde naderhand na Romem, alwaar hy Priester wiert, en wederkomende, wiert hy Monnik Regulier te Warmont, anno 1492. stierf 41. jaren daar na, anno 1533. out 82. jaren, nalatende 1. *Jacob van Matenes*, stierf schielijk out 30. jaren anno 1515. sonder kinders, hebbende te wyve gehad *Anna van Ammonde*, dochter van *Jacob van Ammonde*, Raat in den Hove van Holland, en van *Catharina van Eversdijk*. 2. *Maria van Matenes*, wiert anno 1525. by besterfenis Vrouw van Woude en Warmont, hadde te man *Ian van Duvenvoorde*, Ridder, en wan kinders; sy stierf weduwe anno 1558. out 72. jaren. 3. *Margareta van Matenes*, Nonne te Poel.

ADRIAAN VAN MATENES, soone van *Wouter van Matenes*, en van *Elisabeth*, *Alfers* dochter van *vander Horst*, troude *Alijt van Spangen*, dochter van *Philips van Spangen*, en van *Henrica van IJelstein*; sy stierf anno 1448. Te desen tijde leefde *Willem van Matenes*, die 34. jaren lang Abt van Egmont was, en stierf anno 1458. *Adriaan van Matenes* voorfz liet na

Wouter van Matenes, volgt.

Elisabeth van Matenes, was 29. jaren lang Abdisse te Rijsburg, stierf anno 1499.

N. van Matenes, hadde te man *Dirk vander Does*, soone van *Hendrik vander Does*, en van *Magtild Franken*, *Isaks* dochter.

WOUTER VAN MATENES, soone van *Adriaan van Matenes*, en van *Alid van Spangen*, troude eerst *Durf van Rhijn*, *Everts* dochter, uyt het Stigt van Utrecht, welke voerde drie Rode Baren op een Silver Velt; daar na *Elisabeth van Cralingen*, dochter van *Gillis van Cralingen*; hy wan by de eerste Vrouw,

Adriaan van Matenes, volgt.

Van het tweede bedde,

Agnes van Matenes, hadde te man *Ian van Schoo-*

Schooten, soone van *Isbrand van Schooten*, en van *Gobintje Jacob Heermans* dochter, en wan daar by 1. *Isbrand van Schooten*, troude eerst *Iosijne van Cruningen*, en naderhand *Catbarina van Cass, Laurens* dochter. 2. *Gijsbert van Schooten*, hadde te wyve *Ioanna van Schagen*, weduwe van *Floris vander Bonkhorst*.

Alid van Matenes, hadde te man *Joost Dever van Mijnden* te Haarlem, en wan 1. *Elisabet Dever*, die eerst troude *Wernard vander Does*, soone van *Dirk vander Does*, en van *Iosijne van Zuylen*; daar na *Joost van Brederode*, alias *vanden Hove*, sonder kinders. 2. *Maria Dever*, troude *Joost Bastart van Brederode*, sonder kinders.

ADRIAAN VAN MATENES, soone van *Wouter van Matenes*, en van *Durf van Rhijn*, stierf anno 1468. hadde eerst te wyve *Maria van Duvenvoorde*, dochter van *Ian van Duvenvoorde*, en van *Clara van Haafien van Renoy*; daar na *N. van Tuyl* uyt Gelderland; hy wan by de eerste,

Ian van Matenes, volgt.

Van het tweede bedde,

Clementia van Matenes, hadde te man *Amelis van Mijnden*, Heer van Cronenburg, soone van *Anthonis van Mijnden*, en van *Lijsbeth van*

Nyvelt, *Jacobs* dochter; hy troude naderhand *Elburg vander Boetzelaar*, des Heeren dochter van *Asperen*; en wan by beide kinderen.

Magtild van Matenes, troude anno 1507. *Gijsbregt van Tuyl van Bulkestein* in de Betuwe, en wan kinders.

JAN VAN MATENES, soone van *Adriaan van Matenes*, en van *Maria van Duvenvoorde*, Heer van Matenes, Riviere, Heemraat van Delfland, wert ook anno 1517. gestelt onder de Heemraden van Schieland, hadde te wyve *Maria van Assendelf*, dochter van *Claas van Assendelf*, en van *Alijt Freis van Cuyvre*, die weduwe was van *Ian van Renesse*, Heer van Wulven; hy stierf anno 1522. oud 34. jaren; nalatende

Adriaan van Matenes, volgt.

Niclaas van Matenes, bleef subitelijk doot, hadde te wyve *Geertruyt Piek* uyt Gelderland, en wan *Ian van Matenes*, Ambachtsheer in Lisse by Haarlem.

Wouter van Matenes, hadde te wyve *Athia van Oevema van Wibisma* uyt Vriesland, en wan 1. *Maria van Matenes van Wibisma*, hadde te man *Ian van Schagen*, soone van *Christoffel van Schagen*, en van *Hadewij van Sparwoude*, en wan kinders. 2. *Ian van Matenes van Wibisma*, hadde te wyve *Gerardijne van Bronkhorst*, dochter van *Nicolaas van Bronkhorst*, Heer van de Stad, en van *Iaquelijne van Poelgeest*, *Gerrits* dochter, by dewelke hy wan eenen soone, genaamt *Claas van Matenes*, Heer van Haerfwoude, 't welk hy kocht van den Heer van Cruningen; stierf in Junio 1617. hadde te wyve *Geertruyd van Lokhorst*, dochter van *Vincent van Lokhorst*, Heer van

Heemstede, waar mede hy behylikte het huys van oud Teilingen by Leiden, en na liet *Cornelis van Matenes*, Heer van Haerfwoude, en eenige dochters, waar van d'outste verlooft was met *Jacob van Wassenaar*, Heer van Warmont, maar verdrong ongelukkig in 't ys; en troude naderhand *Jacob van Wassenaar* voorz met haar suster; daar hy by gewonnen heeft *Odilia van Wassenaar*, getrouwt met *Joost van Aarnstel*, Heer van Loendersloot; en *Ian van Wassenaar*, Heer van Warmont en Haerfwoude. *Cornelis van Matenes* voorz troude *Anna Uyttenbongaart*, dog stierf sonder kinderen; een van sijn ander susters hadde getrouwt *Gerrit van Poelgeest*, Heer van Coudekerk, sone van *Gerrit van Poelgeest*, en van *Anna van Bergen*, des Heeren dogter van *Grimbergen* in Brabant; haar broeder was *Willem van Bergen*, Bisschop van Antwerpen, en naderhand Eerts-bisschop, en Hertog van Camerijk.

ADRIAAN VAN MATENES, Ridder, Heer van Matenes, soone van *Jan van Matenes*, en van *Maria van Assendelf*, hadde getrouwt *Adriana van Duvenvoorde*, dochter van *Gijsbert van Duvenvoorde*, Heer van Opdam, en van *Anna van Noortwijk*; sy stierf anno 1542. hy wert vermeldt anno 1533. 1535. 1538. 1545. 1553. onder de Heemraden van Schieland, en wert in 't Register van Schieland 48. fol. 287. verto, Schiltknaap genaamt; hy liet na

N. van Matenes, stierf Jongman te Dole in Bourgondien anno 1574. en wan

Jan van Matenes, volgt.

Gijsbert van Matenes, Heere van Riviere, stierf te Leiden onghout, anno 1598. out 58. jaren.

Joos van Matenes, stierf onghout.

Adriaan van Matenes, stierf Jongman.

Maria van Matenes, hadde te man *Arent van Bonenburg*, genaamt *Honstein*.

JAN VAN MATENES, Heer van Matenes; soone van *Adriaan van Matenes*, en van *Adriana van Duvenvoorde*, stierf anno 1602. out 64. jaren; hadde getrouwt *Florensine*, Heer *Ians* dochter van *Culenburg*, Vrouwe van Opmeer; hy wiert anno 1568. 1570. en 1574. onder de Heemraden van Schieland geschreven; sijn Huysvrouwe stierf tot Leiden den 26. Septembet 1618. feer out, en lieten na

Adriaan van Matenes, volgt.

Margareta van Matenes, hadde te man *Herman van Valkenaar*, by dewelke sy nagelaten heeft, I. *Hendrik van Valkenaar*. II. *Ian van Valkenaar*, Heer vander Mey. III. *Herman van Valkenaar*, Heer vander Wel, beide ongetrouwt gestorven. IV. *Willem van Valkenaar*,

jong gestorven. V. *Florensia van Valkenaar*, getrouwt met *Otto van Gelder*; van dewelke gekomen sijn 1. *Margareta van Gelder*. 2. *Herman van Gelder*, hadde te wyve *Anna Maria Bergainge*, sonder kinderen gestorven. 3. *Carel van Gelder*; jong gestorven. 4. *Maria van Gelder*, jong gestorven. 5. *Carel van Gelder*, de tweede jong gestorven.

LIIII 2

stor-

storven. 6. *Carel van Gelder*, noch ongetrouwt.
7. *Willem van Gelder*, jong gestorven. 8. *Frederik Willem van Gelder*, jong gestorven. 9. *Maria van Gelder*, noch ongetrouwt in 't leven. *Hendrik van Valkenaar* voorz, troude *Florentia van Matenes*, dochter van *Carel van Matenes*, Ruwaart van Putten, en van *Johanna Piek van Tienhoven*, en wan 1. *Margareta van Valkenaar*, hadde te man *Willem van Matenes*, Heer van Rascourt, soone van *Willem van Matenes*, en van *Maria Manninga* tot Dixterhuysen. 2. *Herman van Valkenaar*, jong gestorven. 3. *Johanna van Valkenaar*, ongetrouwt gestorven. 4. *Florentina van Valkenaar*, noch ongetrouwt in 't leven. 5. *Carel van Valkenaar*, Heer van Valkenaar, Duykenburg, nog ongetrouwt in 't leven. 6. *Hendrik van Valkenaar*, jong gestorven. 7. *Hendrina van Valkenaar*, ongehout gestorven. 8. *Herman van Valkenaar*, jong gestorven.

Jan van Matenes, anno 1611. Domdeken tot Utrecht, gestorven anno 1614.

Carel van Matenes, Balliu van Putten, hadde te wyve *Johanna Piek van Tienhoven*, en heeft nagelaten I. *Ian van Matenes*, Raatsheer in den Hove van Holland, ongetrouwt gestorven. II. *Amelis van Matenes*, verdronken, sonder oir. III. *Florentia van Matenes*, hadde te man *Hendrik van Valkenaar*, Heer van Duykenburg, hier voren vermeld. IV. *Nicolaas van Matenes*,

jong gestorven.

Willem van Matenes, Heer van Rascourt, hadde te wyve *Maria Manninga* tot Dixterhuysen; haar moeder was een dochter van *Diderik Sounoy*, Gouverneur van Noortholland, en heeft nagelaten, I. *Ian van Matenes*. II. *Luyt van Matenes*. III. *Florentia van Matenes*. IV. *Emerentia van Matenes*. V. *Luyt van Matenes* de tweede. VI. *Agata van Matenes*. VII. *Maria van Matenes*. VIII. *Adriana van Matenes*. IX. *Willem van Matenes*, Heer van Rascourt, Heemraat van Schielant, vermeld anno 1643. 1654. 1656. 1661. en 1665. hadde te wyve *Margareta van Valkenaar*, en wan 1. *Maria van Matenes*, jong gestorven. 2. *Florentia van Matenes*, Vrouwe van Matenes, Riviere, Opmeer, Souteveen, Sterkenburg, by overlijden van haar broeder; heeft te man *Johan van Hardenbroek*, Ritmeester ten dienste deser Landen. 3. *Willem van Matenes*, jong gestorven. 4. *Maria van Matenes*, nog ongetrouwt. 5. *Willem van Matenes*, gestorven den 10. Mey 1671. out vier jaren, begraven tot Utrecht in de Witte Vrouwe Kerk, de leste mans oir van dit Geslachte, en is met den selven het Wapen in het graf geleit. X. *Margareta van Matenes*, ongehout gestorven. XI. *Dirk van Matenes*. XII. *Geertruyt van Matenes*.

ADRIAAN VAN MATENES, soone van *Ian van Matenes*, en van *Florentina*, Ians dochter van *Culenburg*, Heer van Riviere, Opmeer, wert anno 1598. 1600. 1609. 1618. 1619. 1621. onder de Heemraden van Schieland vermeld, hadde getrouwt eerst *Odilia van Aafwijjn*, dochter van *Resnout van Aafwijjn*, Heer van Brakel in Gelderland; haar moeder was een erfdochter van *Sterkenburg* by Utrecht; sy stierf 't Utrecht in de kraam, anno 1596. naderhand troude hy voor de tweedemaal *Henrica vander Does*, Vrouwe van 't Huys ter Does, zynde een eenige erfdochter van *Pieter vander Does*, Balliu van Rhijnlant, Schout tot Leiden, en van *Philippose van Duvenvoorde*; hy liet by de eerste Vrouwe na,

JAN VAN MATENES, Heer van Matenes, Riviere en Opmeer, wert anno 1625. 1631. 1633. 1637. 1638. 1640. en 1643. Heemraat van Schielant vermeld, stierf den 30. Juny 1653. troude anno 1626. *Judith Piek*, *Willems* dochter; en wan

Adriaan van Matenes, stierf anno 1628. out zynde vijf dagen-

Adriaan van Matenes, wert anno 1654. vermeld Heemraat van Schieland, en heeft in 't selve jaar gecompareert in de Ridderchap en Edelen van Holland; stierf ongetrouwt den 30. January 1655.

Willem van Matenes, gestorven anno 1631. out elf maanden.

Odilia van Matenes.

Willem van Matenes.

Walburg van Matenes.

Walburg van Matenes de tweede.

Hendrik van Matenes, jong gestorven.

Anna van Matenes, jong gestorven.

Gijsbert Reimert van Matenes, jong gestorven.

Reinert van Matenes, jong gestorven.

Jacob van Matenes, gestorven maar drie jaren out zynde.

Magtild Geertruyt van Matenes, gestorven maar achtien maanden out zynde.

Gijsbert van Matenes, volgt.

GYSBERT VAN MATENES, soone van *Ian van Matenes*, en van *Judith Piek*, Heer van Matenes, Riviere, Opmeer, Souteveen, ter Does; geboren den eersten Maart 1645. wert anno 1663. en 1668. vermeld Heemraat van Schieland, anno 1670. Balliu en Dijkgraaf van Rhijnlant, en zedert den jare 1666. gecompareert in de Ridderchap van Holland; troude *Antonetta van Aafwijjn*, Vrouwe van Brakel, Sterkenburg, en wan by deselve twee kinderen, *Ian van Matenes*, en *Judith Margareta van Matenes*, beide voor haar vader overleden; hy stierf den lesten February 1670. sonder kinders, sijn Huysvrouwe 's jaars te vooren overleden zynde; Hy heeft tot sijn erfgenaam geïnstituert *Willem van Matenes*, soone van *Willem van Matenes*, Heer van Rascourt, en van *Margareta van Valkenaar*, die overleden is anno 1671. maar vier jaren oud zynde, de leste mans oir van dit Geslachte, soo dat met den selven het Wapen in 't graf gelegd is, latende tot sijn erfgenaam sijn twee susters, *Florentia van Matenes*, Vrouwe van Matenes, Riviere, Opmeer, Souteveen, Sterkenburg, getrouwt met *Johan van Hardenbroek*, Ritmeester van een Compagnie paarden; en *Maria van Matenes*, soo als hier vooren in 't brede is verhaalt geworden. *Gijsbert van Matenes* voorz

is

XII. HOOFSTUK. OUD BATAVIEN. 1005
 is begraven tot Leiden in de Pieters Kerk, alwaar zijn Wapen met de volgende twee-en-dertig Quartieren is opgehangen.

MATENES.	PIEK.
CULENBURG	GENDT.
DUVENVOORDE.	BALVEREN.
COULSTER.	LEY.
ASSENDELFT.	WENA.
BRIENEN.	VYGH.
NOORTWYK.	RYMSDYK.
SWIETEN.	HACK.
AASWYN.	WYHE.
ISENDOORN.	AVERENK.
BROEKHUYSEN.	HAAFTEN.
TUYL VAN SEROSKERKE.	LAAR.
GENDT.	TENGNAGEL.
AAMSTEL VAN MYNDEN.	LANGEN.
VLIET.	BROEKHUYSEN.
MATENES.	VAN EG TEN.

Het Wapen van Matenes is een Bande van Keel, beladen met drie Sterren van Gout, op een Velt van Silver.

M E R E S T E I N.

159 **G**ERRIT VAN EGMONT, soone van *Willem*, Heer van Egmont, en van *Ada van Milanen*, hadde getrouwt een dochter van den Heer van Stryen, en wan, behalven *Willem* en *Wouter*, die d'een na d'ander Heeren van Egmont geweest zyn, noch een soone *Ian van Egmont*, overleden anno 1319. welke het huys te Merestein heeft doen fonderen, en sijn van den selven gekomen die van *Egmont van Merestein*, te sien hier boven op de letter E. onder den tijtel van *Egmont*.

M E R W E D E.

160 **D**ANIEL, Heer vander Merwede, leefde omtrent het jaar 1150. nalatende by sijn Huysvrouwe *N. N.*

<i>Daniel vander Merwede</i> , volgt.	<i>Lecke</i> , welke stierf anno 1172. en drie kinderen na liet, uyt de jongste van dewelke, genaamt <i>Floris</i> , die van <i>Tol</i> tot Leiden en Dordrecht gewoont hebbende, atkomen.
<i>N. vander Merwede</i> , die omtrent defen tijd te man hadde <i>Hugo van Teilingen</i> , soone van <i>Gerrit van Teilingen</i> , en van des Heeren dochter vander	

DANIEL VANDER MERWEDE, *Daniels* soone, Heer ter Merwede, leefde nog anno 1200. hadde te wyve des Heeren dochter van *Linde*; en wan

<i>Daniel vander Merwede</i> , volgt.	van Matenes afgekomen zyn.
<i>N. vander Merwede</i> , hadde te man <i>Philips Uytterneffe</i> , Heer van Matenes, van dewelke die	

Diderik vander Merwede, was Dijkgraaf van den grooten Waart, en meentmen dat van den

selven gekomen zyn die van 't Geslagt van Riede, vermeld hier onder op de letter R. Om trent dese tijd leefde mede *Agnes vander Merwe-*

de, getrouwt met *Hendrik van Alblas, Ottens* soone; mitsgaders *Gerard vander Merwede*, haar broeder, vermeld anno 1280.

DANIEL VANDER MERWEDE, Heer ter Merwede, soone van *Daniel vander Merwede*, en van des Heeren dochter van *Linde*, trok met *Boudewijn van Vlaanderen* na Jerufalem, en was met den selven in 't innemen van Bysantium of Constantinopelen, anno 1204. en wiert daar van sijn Wapen vermeerderd met vijftien Byfans of Bollen van Gout; hy leefde noch anno 1226. en liet na

Daniel vander Merwede, volgt.

Herbaren vander Merwede, Knape, vermeld

onder andere Raden van *Floris de V.* Grave van Holland, anno 1277.

DANIEL VANDER MERWEDE, *Daniels* soone, Knape, was Heere ter Merwede, vermeld in een Handvest, geschreven binnen Dordregt, Dingsdags na Jubilate, anno 1252. hy liet na

Daniel vander Merwede, volgt.

Ian vander Merwede, van den welken die van *Tolloisen* gekomen zyn. Sie van den selven Tak beneden onder de letter T.

Adriaan vander Merwede, van den welken die van *Klootwijk* gekomen sijn, te sien onder de letter K.

DANIEL VANDER MERWEDE, *Daniels* soone, Schiltknape, in 't jaar 1293. borge benefens andere voor den Grave van Holland, by *Johan*, Bisschop van Utrecht; leede noch anno 1296. en wan

DANIEL VANDER MERWEDE, Ridder, vermeld anno 1326. stierf anno 1341. en schijnt een broeder gehad te hebben met namen *Claas vander Merwede*, Ridder. *Daniel* voorz liet na

Daniel vander Merwede, volgt.

Dirk vander Merwede, Ridder binnen Dordregt, vermeld anno 1344. en nevens sijn broeder *Ian*, anno 1369. Hadde een sone, genaamt *Diderik vander Merwede*, vermeld anno 1393. welke naliel *Dirk vander Merwede*, Ridder, Heer van Ethen, Meeuwen, Baartwyk, Balliu van Zuytholland, anno 1414 en 1421. Castelein van Geertruydenberg ten selven jare. daar hy van die van Dordregt en de Cabeljauische belegert wierd. Hy stierf anno 1459. begraven te Meeuwen onder een verheven tombe, met sijn vier quartieren; hadde te wyve *Catharina van Ranst*, *Castyns* dogter uyt Brabant, by dewelke hy een Erfdogter wan, *Odilia vander Merwede*, Vrouwe van Ethen, Meeuwen, en Waalwyk, die te man hadde *Robbrecht van Drongelen*, en wan I. *Ian van Drongelen*, Lant-Commandeur ten Duytsen huys te Utrecht, stierf anno 1492. II. *Hadewy van Drongelen*, hadde te man *Raas van Borghoven*, sy was al doot anno 1469. III. *Odilia van Drongelen*, troude *Philips van Ranst*, broeder van *Ian van Ranst*, Markgrave van Antwerpen, beide sone van *Daniel van Ranst*, die een broeder was van *Catharina van Ranst*, huysvrouwe van *Diderik vander Merwede* voorz; sy lieten t'samen na 1. *Daniel van Ranst*. 2. *Hendrik van Ranst*, beide onghout overleden. 3. *Cornelia van Ranst*. 4. *Adriana van Ranst*, Vrouwe van Waalwyk, hadde te man *Ian Milling*, uyt Gelderland, en stierf sonder oir. *Cornelia van Ranst* voorz; Vrouwe van Ethen en Mewen by doode van haar broeders, hadde te man *Ian van Leefdaal*, Ridder; en wan by deselve, 1. *Margareta van Leefdaal*, die eerst troude, *Balthasar van Weese*; daar na *Ian*, Heer van Vliet by Ouwater; en laastelijk *Diderik van Cronenbuig*. 2. *Philips van Leefdaal*. 3. *Ian van Leefdaal*, Drost van Montfoort, stierf ongetrouwt. *Philips van Leefdaal* voorz, Heer van Waalwyk, Ethen, en Mewen, troude anno 1516. *Anna van Gaveren van Liefringen*, en wan onder andere

kinderen I. *Rogier van Leefdaal*, Heer van Waalwyk, Ethen en Mewen, welke troude *Ienne van Schoonhoven*, en wan 1. *Philips van Leefdaal*, Heer van Ethen, Mewen, Babilonienbroek, die te wyve had *Margareta van Westerholt*, (haar moeder was *Duvenvoorde*.) 2. *Ian van Leefdaal*, Heer van Waalwyk, hadde eerst te wyve *Clara van Hees*, die stierf anno 1613. en naderhand *N. Gysel*, weduwe van *Ian van Boshuysen*; sy stierf anno 1618. 3. *Anna van Leefdaal*, troude *Coentraat*, Heer van Westerholt. II. *Christoffel van Leefdaal*, was anno 1566. mede een vande verbonde Edelen, en hadde te wyve *Maria van Schoonhoven* t'Antwerpen; sy stierf in den Hage anno 1617. nalatende *Fredrik van Leefdaal*, t'Utrecht overleden anno 1607. troude eerst *Maria Aalbout*, welke stierf anno 1604. daar na *Emerentia van Oefstrum*, die stierf anno 1607.

Desen voornoemden *Dirk vander Merwede* hadde noch drie Bastaart soonen, als *Daniel* den jongsten, stierf anno 1512. hadde te wyve *Agnes van Brubesen*, en wan 2. soonen, als *Ian* en *Dirk*, *Ian vander Merwede*, stierf anno 1586. out 92. troude eerst een suster van *Willem vander Werve*, Ridder te Antwerpen, sonder oir; daar na *Lijsbeth van Sandwijk*, en waren de grootvader en moeder van *Hendrik vander Merwede*, Drossaart van Vyanen, en van *Adriaan vander Merwede*, sijn ooms soone, woonende te Heusden. *Dirk vander Merwede* voorz stierf te Dordrecht anno 1526. en hadde te wyve *N. van Bekestein* te Haarlem, en wan 3. dochters, van dewelke *Agnes*, Nonne was te Loosduynen anno 1572. *Claas vander Merwede*, *Dirk* outste Bastaart soone, was Heer van Baartwijk, en stierf anno 1505. hadde anno 1447. getrouwt *Margareta Boogaarts* te Dordrecht; sy stierf anno 1473. nalatende 1. *Ian vander Merwede*, die kinders wan. 2. *Willem vander Merwede*, bleef doot in den Oorlog op de Fransoyen, voor 't Stedeken Avennes, anno 1477. zynde Jongman. 3. *Magtild vander Merwede*

wede, Vrouwe van Baartwijk, die te man nam Mr. *Cornelis de Jonge*, Pensionaris van Dordrecht, hy stierf anno 1504. zynde Rekenmeester in den Hage. 4. *Lijbeith vander Merwede*, hadde te man *Willem van Bokhoven* in Brabant. 5. *Maria vander Merwede*, troude *Pieter Scheeff* Antwerpen; sy leefde weduwe anno 1520. en wan *Margareta Scheeff*, die eerst te man hadde *Carol van Immerseel*, sonder kinders; daar na *Willem vander Werve*, Ridder te Antwerpen, en wan *Carol vander Werve*; die stierf anno 1604. en hadde te wyve *Anna Schets van Wetsaale*, en wan *Ian vander Werve*, Heer van Urk en Emeloort, die eerst troude *Magtild vander Werve*; en daar na in 't jaar 1605. binnen Dordrecht *Catharina*, dochter van *Willem van Drenkwaars*, Heere van Gijssenburg, &c.

Floris vander Merwede, Ridder, wert anno 1345. met *Daniel* sijn broeder, en Graaf *Willem van Holland*, by Staveren inden stryd verslagen; nalatende eenen sone *Floris vander Merwede*, Ambagtheer van Slydrecht, by Dordrecht, en Ridder, vermelt anno 1399. En leefde omtrent dese tyd mede *N. vander Merwede*, getrouwt met *Adam van Lokhorst*, die sy ten Huwelijk bragt het Ambagt van Slydrecht.

Willem vander Merwede, Ridder, vermelt

DANIEL VANDER MERWEDE, *Daniels* soone, Ridder, Heer vander Merwede en Wioldrecht, wiert anno 1341. van *Willem de IV.* Grave van Holland gemaakt eerste Baron van de Merwede; 't geen hy van hem tot een onversterfelijk erfleen ontfong, werdende de voorz Heerlijkheid te vooren van den Heer van Voorn en 't huys te Gaasbeek te leen gehouden; blijkende by Extract uyt de Sententie door den Hoogen Rade te Mechelen anno 1560. den 18. Mey gewelen. Hy was een van de seven Baanrotfen, die met den voorz Grave, neffens sijn broeder *Floris*, en *Claas Oom*, op Cosmi en Damiani-dag, in Octobri 1345. op de Vriesen doot bleef; van hem gewaagt een out schrift van den jare 1409. aldus:

DEN VYFTEN ZULDIDUS VERSTAAN,
HI DROECH VAN KEEL, DUERGAAN
EEN FAES VAN ZILVER, GEBISANTEERD,
VAN GOUDE SOE WAS 'T GEBLASENEERD.

Van hem vermelt den vermaarden History-schryver *Froissard*, in sijn leste boek het 76. capittel; hy hadde te wyve *Ienne vander Eem*, uyt het Lant van Utrecht; en liet na

DANIEL VANDER MERWEDE, Ridder, wert vermelt Dijkgraaf van den groten Waart van Zuyt-holland anno 1369. en 1390. hy wert anno 1348. vermelt Knappe, en getuyge nevens andere Edelen; mitsgaders getuyge over d'opdragte van Kort-bolgerye, den 19. September 1394. hadde te wyve de erfdochter van den Heer van *Steyn* op de Mase, by Maseik en Hoorn, en wan

Daniel vander Merwede, volgt.

Willem vander Merwede, Ridder, Ambagtheer van Muylkerke, stierf anno 1413. nalatende een erfdochter *Ienne vander Merwede*, Vrouwe van Muylkerke, die te man hadde *Ian van Herlaar*, Ridder, Heer van Meerwyk; en *Adriaan van Herlaar*; die met Muylkerken verlyd wierde anno 1455. en is van desen na enige graden gekomen *Ienne van Herlaar*, die te man hadde *Arent vander Lauwyk*, welke anno 1599. Muyl-

anno 1341.

Ian vander Merwede, vermeld in een keur op het uytwateren van Alblasterdam, gemaakt by Hertog *Albregt van Beyeren*, anno 1369.

N. vander Merwede, hadde te man *Amelis van Aamstel van Mijnden*, *Wouters* sone, anno 1348. hy stierf anno 1352. nalatende kinders.

Alyd vander Merwede, was Boele van *Willem de IV.* Grave van Hollandt, die anno 1345. by Staveren doot bleef, nalatende by deselve een sone, die genaamd wierde *Dansel vanden Poel*, Ridder, wierd anno 1408. vande Luykenaars verslagen, seer out sijnde, en nalatende vier sonen, als *Gysbert vanden Poel*, *Dirk vanden Poel*, *Jacob van den Poel*, Ridderen, en *Clauwert van den Poel*, Castelein van Geertruydenbergh. *Jacob* voorz hadde een soon genoemt *Gooswyn vanden Poel*, die anno 1412. getrouwt was met *Geertruyd van Dorp*, dogter van *Dirk van Veen*, en *Hadewy van Dorp*, en wan een sone *Dirk vanden Poel*, welke stierf sonder kinders; en werd mede nog vermelt *Ian vanden Poel*, van dewelke den voorz *Daniel vanden Poel*, Overgrootvader was. Hy hadde te wyve *Elisabeth*, Bastard dogter van *Willam*, Heer van Abcoude en Wyck, en hadden kinders.

kerken verkoft aan *Bruyn de Feyter*, tot Gornichem.

Magtild vander Merwede, troude *Gerrit van Vliet*, Ridder, soone van *Ian*, Heer van Vliet en Poelsbroek, en van *N. vander Leck* of *Polanen*, *Dirk* dogter. Hy was anno 1396. met Hertog *Albregt* inden Oorlog op de Vriesen, en stierf in de fleur sijns levens anno 1404. sy anno 1421.

DANIEL VANDER MERWEDE, Ridder, soone van *Daniel vander Merwede*, en van d'erfdochter van *Steyn* op de Mase; was Heer vander Merwede, van Stein, Poelwijk en Leerambacht; stierf in de fleur sijns levens anno 1403. hadde getrouwt *Margareta van Heinen* uyt Vlaanderen, weduwe van *Lodewijk van Praas*, Heer van Moerkerken by Brugge; en lieten twee dochters na, namentlijk

Margareta vander Merwede, erfdochter ter Merwede, Steyn en Poelwijk, troude *Willem van Brede-*

Brederode Ridder, jongste sone van *Reinout van Brederode*, en van *Jolente*, Erfdogter van Gennip op de Mase, maar hadden geen kinders, en verkocht de Heerlijkheid en 't Slot Merwede den 7. Mey 1424. aan *Lodewyk van Praat*, Ridder, Heer van Moerkerken en Moerkerkenlant, haar halve broeder van s' moeders syde. Dede daar na met haar man een beevaard na Romen, en wedergekomen sijnde, sijn sy onlanx daar aan anno

1451. beide out van jaren overleden.

Ienne vander Merwede, stierf mede sonder kinders, hadde te man *Philips van Spangen*, Ridder, Raat inden Hove van Holland, sone van *Engelbregt van Spangen*, en van *Evertje van Alkemade*, *Floris* dogter; hy stierf anno 1469. En leefde omtrent dese tyd mede *N. vander Merwede*, die te man hadde *Arent van Gens*, Ridder, Heer van Wyngarden en Gyflenburgh.

Het Wapen van Merwede was eerst een Velt van Keel, doorsneden met een Silvere Fasce, en wiert anno 1304. vermeerderd met vijftien Byfans, of Bollen van Gout.

M O E R K E R K E.

¹⁶¹ **L**ODEWYK VAN PRAAT, Ridder, Heer van Moerkerke in Vlaanderen, hadde getrouwt *Margareta van Heine*; dewelke weduwe zynde voor de tweedemaal troude met *Daniel vander Merwede* by Dordrecht, soone van *Daniel vander Merwede*, en van des Heeren dochter van *Stein* op de Male; en wan

LODEWYK VAN PRAAT, Ridder, Heer van Moerkerke, die van *Margareta vander Merwede*, sijn halve suster, en *Willem van Brederode*, haar man, anno 1424. de Baanderye van de Merwede met sijn toebehooren kofte; gelijk hy mede van *Arent van Rosendaal*, Schilknape en Poorter te Dordrecht, eenige Gorsingen kofte, dewelke anno 1439. bedijkt, *Mijns Heeren-Land van Moerkerken* genoemt wierden; hy stierf anno 1440. den 6. September, hadde getrouwt *Jacoba van Essen*, sy anno 1451. den 5. January; en liet na

VRANK VAN PRAAT, Ridder, Heer van Moerkerke, ter Merwede, en Moerkerkenland by Dordrecht, transporteerde anno 1473. Merwede aan *Daniel*, sijn outste soone; hy hadde getrouwt *Elisabeth van Loon* te Dordrecht, Vrouw van Carnis en Kijshouk, outste dochter van *Arent van Loon*, Schilknape, (zyngende een jonger soon uyt het Huys van Kijshouk,) Schepen te Dordrecht, en van *Peternella*, dogter van *Abel Voorkoop*, *Pieters* soone, Burgemeester tot Dordrecht; sy stierf anno 1514. seer out, begraven onder een Tombe in Moerkerken by Dordrecht; nalatende

Daniel van Praat, Ridder, Heer ter Merwede, anno 1473. en van Moerkerke, Balliu van Suytholland, Camerling van Hertog *Carel van Bourgondien*, anno 1475. stierf voor sijn moeder anno 1512. en liet na *Margareta van Praat van Moerkerke*, Vrouwe van ter Merwede, hadde te man *Gerrit van Arkel*, Heer van Heukelom, sone van *Otto van Arkel*, en van *Walravina van Broekhuysen*, *Jans* dogter; hy stierf sonder oir anno 1547. sy seer out 1560. legaterende by testament de Heerlijkheid van Merwede aan *Daniel vanden Boeselaar*, haar Ooms dogters sone; waar door deselve Heerlijkheid in 't Geslagte van *Boeselaar* is gekomen, waar in deselve gebleven is tot *Wessel vanden Boeselaar* toe, diese aan de Stat van Dordrecht verkocht voor 38000. guldens.

Lodewyk van Praat van Moerkerken, Ambagts-heer van Carnis en Barendregt, stierf anno 1537. hadde te wyve *Catharina van Egmont*, Bastard dogter vanden Grave van Buren, en wan vier sonen en twee dogters als I. *Jooft van Praat van Moerkerke*, Dom-kanonick tot Utrecht, liet naar 2. Bastard sonen, als 1. *Lodewyk*, Drost van Steyn, die te wyve had *Jolente Dennetieres* van Doornik, suster van *Louijs Dennetieres*, Secretaris by den Koning in Spangien, en heeft nagelaten twee dogters, in Walstrand gehielijkt. 2. *Jan van Moerkerke*, Jooft andere soon, Schout voor acht-dagen binnen Dordrecht, van wegen den Heere van *Asperen* en *Merwede*, stierf anno 1615. hadde getrouwt *Margriete van Riebeke* van Gent, en wan 4. dogters. II. *Lodewijk van*

Praat van Moerkerke, Heer van Carnis anno 1537. stierf ongehielikt. III. *Willem van Praat*, Heer van Barendregt (*deformis corpore*) maar om dat hy sig selven mishielijkt hadde te Schoonhoven, en mogte hy de goederen van Barendregt niet besitten, volgens sijn vaders testament en verbodt; hy wan *Joris* en *Gerrit van Moerkerke*, jongmans overleden, en *Willem van Moerkerke*, die t' Utrecht troude *Alijst Ram*, (suster van *Chatarina*, die *Willem van Nieuvelt*, Heer van Berghambacht en Schout van Dordrecht te man hadde) en liet naar een dogter *Willemijna van Praat van Moerkerke*, getrouwt met *Jacob van Vailladist*, Heer van Sombeke, sonder kinderen. IV. *Fransoys van Moerkerke*, stierf jongman 1535. V. *Fransoys van Praat van Moerkerke*, Vrouwe van Carnis (naar 't mishieliken haars broeders) hadde te man *Wessel vander Boeselaar*, Heer van Asperen en Langerak. Hy stierf anno 1575. sy 1562. en wan kinders. VI. *Peternella van Praat van Moerkerke*, Vrouwe van Barendregt by Dordrecht; sy troude eerst anno 1519. *Philips van Cats* uyt Zeelandt, sonder kinders; daar na *Herman van Bronkhorst*, Heere van Batenborg en Steyn; sy stierf seer out 1594. en wan 7. kinders, als volgt. 1. *Willem van Bronkhorst*, Heer van Batenburg en Steyn, wert anno 1573. by Haarlem van 's Koninx volk, geduyrende de belegering, verslagen, hadde eerst getrouwt *Ienne van Sint Omeer*, genoemt *Moerbeke*, in Artoys, sijn Nichte, sonder kinders; en daar na *Erica*, des Graven dogter van *Manderscheyt*, en wan daar by een sone

fone *Herman van Bronkhorst*, Heere van Batenborg, die int Stift te Thoorn anno 1602. ongehielijkt stierf. 2. *Karel van Bronkhorst*, Heere van Barendregt wert te Ceulen doorsteken, en hadde te wyve *Alferade van Floydorp*, Vrou van Biegt uyt Kleefslant, en heeft gewonnen *Maximiliaan van Bronchorst*, Heere van Batenburg, die te wyve hadde *Agnes van Kettelaar*, en wan kinders. Nogh *Anna*, die troude *Joseph de Malangamba*, Italiaan, en *Petronelle van Bronchorst*, die troude *Maarten Bentink*, in Gelderlandt. 3. *Dirk van Bronkhorst van Batenborg*, wert anno 1561. te Brussel op de Savel onthoofd. 4. *Gijsbert van Bronkhorst*, stierf met sijnen broeder. 5.

Maria van Bronkhorst, troude *N. van Elleren*, Heer van Vogellank, en wan *Ersana van Elleren*, die te man hadde *Ido van Inhausen*, Heer van Kniphausen, en wan onder andere kinderen *Eva van Inhausen*, die troude *Maximiliaan*, Heere van Cruningen en Heenvliet, sy stierf te Ryswijk by den Hage anno 1615. hy 1612. naarlatende kinders. 6. *Swaantgen van Bronchorst*, stierf onbestaat. 7. *Lijsbeth van Bronkhorst*, hadde te man *Gerrit van Luxemborg*, Ridder, Heer van *Houloigne* in Luykerlant, en wan *Bauwen van Luxemburg*, Heere van Ouloigne, getrouwt met *Geertruyt Kloets*.

Frank van Praat van Moerkerken, volgt.

VRANK VAN PRAAT VAN MOERKERKE, Heer van Moerkerken in Zuytholland, en van Kijfhouk, soone van *Frank Praat van Moerkerke*, en van *Elisabeth van Loon*, leefde anno 1471. en 1479. hadde eerst te wyve *N. van Boschuyzen*; daar na *Rijnsburg van Sonnevelt*; hy wan by de eerste,

Caarl van Praat van Moerkerken, Heer van Moerkerken in Zuytholland, hadde te wyve *Catharina van Halewyn*, dogter van *Carel van Halewyn*, Heer van Maldegem in Vlaanderen; en wan twee dogters, d'outfte was *Josyna van Praat van Moerkerke*, Vrouwe van Moerkerke in Hollandt, hadde te man *Lodewyk van Vlaanderen*, Heere van Praat, Ridder van 't Gulde Vlies, en Stadhouder van Holland anno 1544. hy stierf anno 1555. sy anno 1540. out 65. jaren, nalatende een sone *Jan van Vlaanderen*, Heer van Moerkerke, die anno 1545. voor sijn vader stierf sonder kinders; hebbende te wyve gehad *Jaqueline van Bourgonge*, suster van *Maximiliaan*, Markgrave vander Vere; de jongste was *Anna van Praat van Moerkerke*, Vrouw van Moerkerke voor sijn haren Neve, hadde anno 1535. te man *Joost van St. Omeer*, genoemt *Moerbeke*, Heer van Danoultre in Walslant; sy stierf wedu-

we anno 1559. nalatende, 1. *Carel van St. Omeer*, Heer van Danoultre en van Moerkerkerlant by Dordregt, 't welk hy anno 1559. verkoft aan *Gooswyn van Raasvelt*, voor 51000. gulden en sijn gedeelte in Kijfhouk koft van hem *Arent vander Myle*, Schiltknape, en Borgemeester te Dordregt; hy stierf sonder kinders, hebbende eerst te wyve gehad *N. van Treslong*; daar na *N. van Oignes* beide in Walslant. 2. *Ioanna van St. Omeer*, stierf sonder kinders, hadde eerst te man *Hollart van Halewyn*, Heer van Boefingen in Vlaanderen; en daar na *Willem van Bronkhorst*, Heer van Batenburg hier voren vermeld.

Van het tweede bedde,

Cornelis van Moerkerken, volgt.
N. van Moerkerken.
N. van Moerkerken, beide Religieusen.

CORNELIS VAN MOERKERKE, soone van *Frank van Praat van Moerkerke*, en van *Rijnsburg van Sonnevelt*, hadde te wyve *Leonora vander Werve*, *Jans* dochter te Antwerpen; en wan

MAXIMILIAAN VAN MOERKERKE, die eerst troude *N. Cobbaarts*; en wan daar by een dochter, die geestelijk was; hy wan naderhand by sijn tweede Huysvrouwe
Jacob van Moerkerke.
Cornelis van Moerkerke.
Philips van Moerkerke.

Lucas van Moerkerke.
Lijsbeth van Moerkerke.

Het Wapen van dit Geslagte was een Schilt van Gout, en daar in een Bourgons Krays van Keel, beladen met vijf St. Jacobs Schelpen van Gout.

MONTFOORT.

162 **D**E Heeren van Montfoort werden somtijds Castaleinen, somtijts Burggraven, en somtijts Heeren genoemt.

EVERHARD, Burggrave van Montfoort, wert bevonden als getuyge gezeget te hebben met het Wapen van Montfoort, zynde een Schaakbert van Silver en Sabel, in sekeren brief van *Otto vander Lippe*, anno 1227.

WILHELM VAN MONTFOORT, wert vermeld als getuyge in een brief van *Otto*, Bisschop van Utrecht.

WOUTER GERHARDS, Burggrave van Montfoort, staat als getuyge in een brief van Bisschop *Hendrik*, anno 1260.

PHILIPS VAN MONTFOORT, en
M m m m m

SWEER

SWEER VAN MONTFOORT, werden nevens *Hendrik*, Burggrave van Leiden, *Dirk van Waffenaar*, *Simon van Benthem*, *Floris van Drunen*, *Jacob van den Woude*, en andere E-delen vermeld, die anno 1301. Bisschop *Willem* versloegen. Sie Gouthoven fol. 356.

Naderhand hebben omtrent den jare 1400. van dit Geslachte geleefd

FLORIS VAN MONTFOORT, hy leende in 't jaar 1407. doe de Stad van Gornichem beklommen wierde, 10. Nobelen, als vermeld is in de Secretarye van Leiden, in feker boek daar toe zynde, fol. 17. Hy hadde getrouwt *Lijsbeth van den Bossche*, dochter van *Hugo van den Bossche*, wiens grootvader was *Gijsbregt van den Bossche*, uyt het Geslachte van Iffelstein, getrouwt aan *N. van Alblas*, *Johans* dochter; en liet na

JACOB VAN MONTFOORT, die getrouwt hadde *Marcelia van Tol*, dochter van *Floris van Tol*, Schiltknape, vermeld anno 1405. in 't beleg van Hagestein en Everstein; hy wan

FLORIS VAN MONTFOORT, stierf tot Bergen op den Soom; hadde getrouwt *Beatrix van Lis*, *Kerstant Nanninx* dochter, vermeld in de Chronijke van Holland in 't jaar 1481. Sijn vader was *Nanne van Lis*, die in 't voorz jaar 1407. te Leiden ook geleent heeft 25. Nobelen, als blijkt fol. 18. *Floris* voorz liet na

Johan van Montfoort, getrouwt te Delf, wan *Panwels van Montfoort*, wiens dochter *Maria van Montfoort* eerst te man hadde *Pieter van Swieten*, Heer van Swieten, soone van *Gijsbert van Swieten*, Ridder, en van *N. van Diemen*, en wan daar by *Gijsbert van Swieten*, getrouwt met de dochter van *Floris van Wijngaarden*; en *Lutgaart van Swieten*, getrouwt met *Gerrit van Schotten*, Balliu van Kermerland; naderhand hertroude sy met *Cornelis Croesink*, Ridder, Heer van Benthuysen en Soetermeer, Houtvester van Holland, soone van *Jacob Croesink*, Rekenmeester in den Hage, en te Mechelen, en van *Maria vander Does* uyt Zuytholland, en wan daar by eenen soone, *Jacob Croesink*, Heer van Benthuysen en

Soetermeer, getrouwt met *Sandrina van Cruningen*, Bastart dochter van *Jan van Cruningen* en *Heenvliet*.

Jacob van Montfoort, volgt.

Margareta van Montfoort, troude eerst *Hendrik van Paffenroode*, en naderhand *Richard Baradot*, Secretaris van den groten Rade te Mechelen; en liet by beide kinderen na.

Alijt van Montfoort, troude *Ian van Blijterwijk*, en wan kinders.

Maria van Montfoort, Religieuse en Conventuale van St. Michiel in de Uргуwen camp te Leiden.

Cecilia van Montfoort, troude *Gerrit van Sissevelt*, en liet kinderen na.

JACOB VAN MONTFOORT, soone van *Floris van Montfoort*, en van *Beatrix van Lis*, stierf den 17. Maart anno 1554. begraven tot Leiden in de Nonnekerk, nu de Academie, onder een fark met sijn naam en vier Quartieren, als volgt.

MONTFOORT.

LIS.

TOL.

VANDER MYE.

Hy voerde selfs Montfoort met Lis gequartileert; hadde getrouwt *Dirkje Boelens van Lindenburg*, *Dirx* dochter, die Burgemeester t' Amsterdam was, anno 1457. en liet na

Didrik van Montfoort, troude tot drie verscheide malen, en liet kinderen na.

Claas van Montfoort, genoemt *Lindenburg*, wan *Simon van Lindenburg*, getrouwt met de dogter van *Cornelis van Sanen*.

Floris van Montfoort, liet een soone na *Jacob van Montfoort*, en een dogter *Heilwig van Montfoort*, die te man hadde *Hendrik van Sanen*, *Dirx* soone.

Josine van Montfoort, troude eerst *Claas van Zijl Pieters* soon, en wan *Goedela van Zijl*, eerst getrouwt met *Dirk van Berkenrode*, soone van *Hendrik van Berkenrode*, en van *Erkenraad van Berkestein*, en wan een soone *Hendrik van Berkenrode*, an-
verlijt met de goederen van Berkenrode, an-

no 1559. welke te wyve hadde *Maria Persijn*; en naderhand met *Reinout van Sonneveld*, by welke sy wan *Adriaan van Sonneveld*. *Josina van Montfoort* voorz hertroude ten twedenmale met *Simon van Eemskerk*, *Jans* soone.

Catharina van Montfoort, troude *Dominicus Booth*, soone van *Frank Booth*, en van *Christina van Ouisboorn*, *Domes* dochter.

Beatrix van Montfoort, troude *Niclaas vander Laan*, en wan *Gerrit vander Laan*, Burgemeester van Haarlem, die te wyve hadde *Catharina Oem*, dochter van *Jacob Oem*, Burgemeester tot Dordrecht, en van *Magtild Heermans*, daar moeder van was *Adriana van Drenkwaart*, *Willem's* dochter.

Het Wapen van Montfoort is een Schaakbert van Silver en Sabel, 't welk naderhand gequartilleert is met Lis.

M U Y L W Y K.

163 **A**DRIAAN VANDER MERWEDE, *Daniels* soone, hadde voor sijn vaderlijke erfdeel, behalven de Ridder-hoffstede van Klootwijk, die wel 70. Mergen Lants groot was, daar hy sijnen naam van aannam, nog verscheide andere goederen in den Lande van Altena, en nam te wyve *N. van Daallem*; hy leefde in 't jaar 1270. en 1298. en liet drie soonen na, die drie verscheide Branches gemaakt hebben, te weten, *Adriaan* den outsten, die den naam van *Klootwijk* aannam; den tweden troude aan *Hoorn*; de derde met namen *Jan*, troude aan een dochter uyt den Huyse van *Altena*; doch door trotsheid en evelen moede voerende vyandschap tegen sijnen outsten broeder, nam hy den naam van *Muylwijk* aan, zynde een Ridder-hoffstede in 't Land van Altena, en voerde sijn Wapen Rood op Silver, 't welk by de nakomelingen weder verandert is in Gout; Hy leefde anno 1284. en wan

Nicolaas van Muylwijk, volgt.

Elisabeth van Muylwijk, hadde te man *Dide-*

rik vander Made, Knape, welke benevens andere Edelen vermeld wert anno 1426.

NICOLAAS VAN MUYLWYK, *Jans* soone *vander Merwede*, Schiltknape, leefde anno 1320. en hadde nevens sijn suster *Elisabeth* groose questie tegen den Heer van Althena, die actie en pretensie maakte op de voornoemde goederen; doch alsoo hy anno 1322. stierf, wiert die ter neder geleit door tusschen spreken van Graaf *Willem van Holland* en *Henegouwen* anno 1327. blijken- de uyt den volgenden brief.

W*illem van Hoorn*, Heere van O-
ttena, make kond en kenlijk allen luden, want Ionkvrouwe *Lijzebeth*, *Jans* dogter van *Merwede*, *Dirck* wyf *vander Made*, ons quite geschouden heeft, en vertegen van allen den Goede, dat sy ons eyssende was, en hier na beschrieven staat: In 't eerste, dat Stienhuys te Zandwyk dat gebroken wart: Iem, dat geregte van Muylwijk, van Almkerke, van Zandwyk, van Huppen, van Uithoven, en die Nederseouwe, en dat geregte derdendeel van alle vervallen in de voornoemde Ambagten, voort een Hoffstede, en vier Mergen Landts tot Zandwyk, en eene Hofstede, en agte Mergen Landts tot Emmichoven, die *Dirk van Cramendonk* heeft, en al verval dat van dese goederen verschenen is, tot desen dage toe, daar wy omme twieden, overmits seggen ons lieves Heere's Graven van Henegouwen, en van Holland, soo hebben wy der voorseyder *Lijzebethen* verlijt, en verlienen mit desen Brieve, haar, en haren Nakomelingen, Veertig Ponden Zwaarts tornoise's jaars, den groten over seltien penningen gerekent, van ons, en onsen Nakomelingen te liene te houden ten Brabantschen Regte; en dese voorseyde Veertigh Pond tornoise's jaars hebben wy haar bewyft alle Jaren vooren uyt te nemen tot Paesscen, op onse gehele telingen tot Uitwijk, die groot is jegensagt en Veertig Mergen Landts of daar omtrent; en wat die telinge beter is dan veertig Pond tornoise voorfsz's jaars; die sullen wy selve behouden; en waaren

sy in eenige jaaren minder, dat soudent wy haar opregten van onsen anderen goede. In manieren soo welke tijd wy willen, dat wy dese voorseyde Rentten lossen mogen tot elken barmisse, met vier hondert Pond tornoise Payements voorschreven, en die vier hondert Pond sal sy hare Erfgename danne beleggen ane ygelijken goede, en die van ons ontfaan, en van ons te Liene houden ten Brabantschen Regte, in allen manieren voorschreven. In oirkonden desen Brieve Bezegelt met onsen Zegele, en om die meer sekerhede, soo hebben wy gebeden onsen lieven Heere den Grave van Henegouwen, en van Holland, dat hy desen Brief met ons bezegelen wille: En wy *Willem* Grave van Henegouwen, van Holland, van Zeeland, en Heere van Vrieland, om bede *Willems* voorseyt, en om die meer sekerhede desen jegenwoordigen Brief Bezegelt met onsen Zegele: Gegeven in die Hage, op Sinte Maria-Magdaleenen dag. in 't jaar ons Heeren M. CCC. XXVII. Onder uyt-hangende twee Zegelen, beyde van Groenen Wafsche, in dobbelen Staarten; daar van het eene was van de groote een stuyver, hebbende in 't midden een Schildeken, daar inne stont die Wapen van Henegouwen, en Holland, te weten, vier gequartierde Leeuwen op eenen gestrekten halven Arent; en het ander Zegel was van de groote van een halve stuyver, hebbende in 't midden een Schildeken, daar inne stont het Wapen van Hoorn, als drie Hoornen, met een baren-steel boven in 't Hooft van 't Wapen opte twee

M m m m m 2

Hoor-

Hoornen. Opten Ruggē van de selve | xl. Pond Swarten 's jaars, tot Uitwijk in
Brieve stondt, *Dirk van Hodenpyl*, van | den Lande van Outena.

Nicolaas van Muylwijk voorz heeft nagelaten

WILLEM VAN MUYLWYK, Knape, vermeld anno 1336. welke wan

JAN VAN MUYLWYK, Knape, vermeld anno 1380. stierf anno 1423. nalatende
Clementia van Muylwijk, troude *Jacob Oem*,
oufste soon van *Tielman Oem*, Balliu van Zuyt-
holland, en van *Catharina vander Burg*, *Jacobs*
dochter, en liet na *Tielman Oem*, Burgemeester
van Dordrecht anno 1415. welke troude *Agnes*
van Bluterswijk, en wan kinders.
Willem van Muylwijk, Burgemeester tot Dor-

drecht anno 1420. 1422. 1423. Schepen anno
1416. 1418. 1419. 1420. 1421. 1422. 1423.
1424. 1425. Thesaurier anno 1420. en 1421.
Gerrit van Muylwijk, volgt.
Adriana van Muylwijk.
Ian van Muylwijk, droeg de Baniere van Dor-
drecht op den togt voor Utrecht en Deventer.

GERRIT VAN MUYLWYK, *Ians* soone, Knape, Burgemeester van Dordrecht
anno 1428. Raad anno 1417. 1426. Thesforier anno 1426. 1427. 1432. Rentmeester Generaal van
Zuyt-holland anno 1421. troude eerst *Ida de Grote*, dochter van *Borchard de Grote*, Schepen in Dor-
drecht, anno 1409. en 1420. ten tweden *Magteld van Malburg*, dochter van *Adriaan van Malburg*,
Schout van Dordrecht anno 1432. Sy stigteden t'samen anno 1443. den 4. April, een Vicarye op ten
Autaar by hem doen maken, ter eeren *Sancti Hieronimi* en *Helene*, en tot weerdigheid des Heiligen
Grafs; hy wan by d'eerste Vrouw,

Maria van Muylwijk, troude *Alard Snyts*.

Ian van Muylwijk, Thesforier van Dordrecht
anno 1456. 1466. 1467. troude *Cornelia Samen-*
koper, *Arends* dogter, en wan twee dogters, de
jongste was *Vergyn van Muylwijk*, de oufste *Ida*
van Muylwijk, troude *Bartholomeus vander Does*,
uyt Zuytholland, sone van *Philips vander Does*,
Camerling van Vrouw *Jacoba van Beyerens*, Gra-
vinne van Holland, en van *Heilwig van Rosendaal*,
Ians dogter, Ridder; hy was Ambagts-heer van
Heer-jans-dam, by verly-brieven verleent op den
5. November 1445. Dykgraaf van Zwyndrecht;
stierf anno 1484. seer out; nalatende *Ida* en *Eli-*
sabeth vander Does, van dewelke *Elisabeth* troude
met *Tielman Oem*, sone van *Jacob Oem*, Burge-
meester tot Dordrecht anno 1476. en van *Lut-*
gera de longe, by dewelke sy onder andere kinders
wan, *Ian Oem*, bygenaamd van *Muylwijk*, na
sijn Overgrotevader, die by sijn huysvrouwe
Margareta van Crooswijk na liet, I. *Ian Oem*
van *Muylwijk*, sonder oir. II. *Elisabeth Oem*
van *Muylwijk*. III. *Adriana Oem van Muyl-*

wijk, troude *Frans de Gorter*, *Adriaans* soon, en
wan I. *Adriana de Gorter van Muylwijk*, troude
Diderik van Heemskerk van Bekestein, sone van
Wouter van Heemskerk van Rekestein, Schout der
Stad Haarlem, en van *Adriana van Wijngaarden*.
2. *Johan de Gorter van Muylwijk*, die by sijn huys-
vrouwe *Elisabeth Schook* naliet, I. *Francois van*
Muylwijk. II. *Tielman van Muylwijk*, Vry-
heer van Papendrecht, Matena, stierf onghout.
III. *Adriaan van Muylwijk*, Vryheer van Pa-
pendrecht, Matena, stierf onghout. IV. *Anna*
van Muylwijk, troude *Otto Hoynk*, en liet na
Cornelis Hoynk, die te wyve hadde *Maria Corne-*
lia Oem, *Hermans* dogter; hy stierf anno 1667.
nalatende *Otto Hoynk*, Vryheer van Papendrecht,
Matena, Hoogheemraad van den Alblasterwaart.

Saris van Muylwijk, Priester en Kanunnik ter
grote Kerke tot Dordrecht.

Gerrit van Muylwijk, troude *Cornelia Damas*,
en liet enige kinderen na.

Rutger van Muylwijk, volgt.

RUTGER VAN MUYLWYK, Knape, soone van *Gerrit van Muylwijk*, en van *Ida*
de Grote, was Schepen tot Gornichem, anno 1463. en 1469. en wan

Pieter van Muylwijk, volgt.

Herman van Muylwijk.

Matthijs van Muylwijk,

Rutger van Muylwijk.

PIETER VAN MUYLWYK, *Rutgers* soone, Knape, wert vermeld anno 1490. trou-
de *Adriana van Muylwijk*, welke stierf anno 1504. nalatende

Matthijs van Muylwijk, volgt.

Ian van Muylwijk.

MATTHYS VAN MUYLWYK, *Pieters* soone Knape, Schepen tot Gornichem an-
no 1510. 1515. 1519. en 1522. in welk jaar hy stierf; en liet na

WILLEM VAN MUYLWYK, Knape, leefde anno 1540. troude *N. van Alblas*;
en wan

Willem van Muylwijk, volgt.

Adam van Muylwijk, overleden in den Hage
anno 1590.

Henrica van Muylwijk,

Iosina van Muylwijk, troude den Ambachts-
heer van Emmikhoven.

WILLEM VAN MUYLWYK, soone van *Willem van Muylwijk*, en van *N. van*
Alblas, kwam anno 1558. in de Regeringe tot Rotterdam, en wiert anno 1572. tot Burgemeester
gekoren; was mede Hoogheemraad van Schieland; stierf den 29. December 1574. nalatende by sijn
Huysvrouwe *Catharina van Veenland*,

Boudewijn van Muylwijk, volgt.

Cornelia van Muylwijk, stierf anno 1594.

Frank

Frank van Muylwijk, stierf anno 1603. nalatende twee dochters.

Musbijs van Muylwijk, was Burgemeester van Schiedam, en anno 1596. Ambassadeur van

de Staten van Holland by den Conink van Denemarken, troude *Agatha vander Burg*, *Pieters* dochter, en wan. een soon ongehout gesturven; en twee dochters.

BOUDEWYN VAN MUYLWYK, *Willems* soone, was anno 1592. Gecommitteerde Raad van Holland; anno 1594. Balliu en Schout der Stad Rotterdam, 't welk hy anno 1622. verliet, en stierf Burgemeester van Rotterdam, den 11. Mey 1625. out 74. jaren; hy hadde te wyve *Alida de Gruyter*, en wan, behalven een dochter *Clementia van Muylwijk*, noch een soone, genaamt

WILLEM VAN MUYLWYK, Raad in den Hove van Holland, die getrouwt hadde *Maria vander Chijs*, hy stierf den 2. February 1644. nalatende

BOUDEWYN VAN MUYLWYK, welke troude *Adriana van Zanten*, dochter van *François van Zanten*, Schout van Delf; hy stierf den 31. July 1661. sy anno 1676. nalatende

Willem van Muylwijk, die het volle Wapen van Merwede weder heeft opgenomen.

Maria van Muylwijk.
François van Muylwijk.

Het Wapen van Muylwijk is een Velt van Gout, doorsneden met een Fasce van Keel, en beladen met vijftien Byfans van Keel; uytgefondert den Tak van Muylwijk, die het Stam-wapen van de Gorter, afkomstig van de Baanderheeren van Altena, hebben aangenomen, 't welk is een Velt, de bovenste helft van Keel, de onderste van Sabel, en daar op twee staande Salmen van Gout.

MUYS VAN HOLY.

164 ALLART, jonger soone uyt den Huysse der Heeren van Heemstede, kreeg voor sijn vaderlijk erfdeel de Hoffstede van Holy by Schiedam, waar van sijne descendentes de toenaam aangenomen hebben; sijn moeder was *Agatha Muys*; Hy wert verlijt anno 1342. met sekere Mergen Lands in Maastrand, blijkende by het Leen-register van den Huysse van Modenpijl, alwaar hy genoemt wert *Allert Aagte Muys* soone; De voorz *Agatha Muys* was een dochter van *Arnont Muys*, *Wouters* soon van den *Wale*, soo als blijk uyt de Archiven van de Leenen van Holland, alwaar aldus staat:

IK *Willem van Duvenvoorde*, Camerlink mijns Heeren Grave, make kont, dat ik gegeven hebb' met dese Brieve, *Arnont Muys*, mijns ooms soone, *Dirk*

van den Wale, daar God de ziele afhebbe, veertien Morgen Lands, &c. Gegeven tot Dordrecht, anno duysent driehondert seven-en-twintig.

Hy liet na eenen soone, genaamt

DIRK MUYS VAN HOLY, wert vermeld tot Delf anno 1372. en heeft nagelaten een soone, genaamt

HUGO MUYS VAN HOLY, besitter van de Hoffstede Holy voornoemt, welke naliet

Muys Hugens Holy, met de Hoffstede van Holy verlijt anno 1404. welke naliet twee dogters, als I. *Geertruyd Muys*, *Hugens* dogter, verlijt met de Hoffstede Holy, anno 1421. sy stierf sonder oir, mits welken de voorz Hoffstede wederom kwam op haar vaders broeder. II. *Catharina Muys*, Priorinne of Abdisse in de Abbye van

Coninks-velt.

Gerrit Hugens Holy, na de doot van sijn broeders dogter verlyt met de Hoffstede Holy anno 1426. hy stierf sonder oir, en kwam deselve mits dien op sijn jongste broeder, genoemt *Jacob Hugens Holy*, volgt.

JACOB HOLY, soone van *Hugo Muys van Holy*, liet na een eenige soone, genaamt

WARBOUTH MUYS VAN HOLY, verlijt met de voorz Hoffstede, anno 1443. hy wan

JACOB MUYS VAN HOLY, verlijt met de voorz Hoffstede anno 1446. welke naliet

Mr. *Jacob Holy*, verlijt met de voornoemde Hoffstede anno 1482. hy wert vermeld met *Godschalk van Wijngaarden*, als Leenman van Waf-

senaar anno 1500. mitsgaders Advocaat tot Holland, anno 1502. met *Gerrit vander Mye*, Raat *Anthony Muys van Holy*, volgt.

ANTHONY MUYS VAN HOLY, soone van *Jacob Muys van Holy*, was Burgemeester tot Schiedam, hadde te wyve *Sophia vander Meulen*, *Cornels* dochter, en lieten te samen na

M m m m m 3

Jacob

Jacob Muys van Holy, volgt.

Willem Muys van Holy, hadde te wyve *Baria Vink*, *Gijsberts* dogter tot Leiden; sy werd vermeld in een Schepen-brief van Leiden van date den 7. Augusti 1528. daar by *Cornelis Gijsberts Vink*, en *Baarte Gijsberts Vink*, weduwe van *Willem Antonisz Muys*, verkopen aan *Alijt Gijsberts Vink*, *Cornelis Iansz van Delfs* weduwe, haar suster, van een huys in 't Noort-einde tot Leiden, sulx 't selve by *Gijsbert Ian Wugens*, haar vader was beseten. *Willem Muys van Holy* voorz liet na, 1. *Anthony Muys van Holy*, Burgemeester van Schiedam anno 1572. hy stierf anno 1581. hadde te wyve *Maria Allarts* dogter, by dewelke hy wan 1. *Alijt Muys van Holy*. 2. *Anna Muys van Holy*. 3. *Willem Muys van Holy*, Procureur Generaal van den Hove van Holland, die by sijn huysvrouwe *Maria van Renoy*, dogter van *Gerard van Renoy*, Heer van Spyk. eerste Rekenmeester van Holland, naliet drie soonen en een dogter, namentlijk *Gerard Muys van Holy*, Pensionaris van Schiedam. *Allert Muys van Holy*. *Claas Muys van Holy*, en *Lidewy Muys van Holy*, getrouwt aan *Jacob Paats*, *Cornelis* soon tot Leiden, 4. *Albert Muys van Holy*, verlyt met de Hoffstede van Diepen-

burg, groot 25. Mergen Lands, gelegen in Maastlant anno 1570. hy liet by sijn huysvrouwe *Weintje van Hogeveen*, *Melis* dogter, een soon en twee dogters na, als *Maria Muys van Holy*, *Willem Muys van Holy*, en *Lidewy Muys van Holy*, die met de Hoffstede van Diepenburgh verlyt wierde den 26. October 1619. en te man hadde *Diderik van Melissant*, Heer van Melissant. 5. *Catharina Muys van Holy*, getrouwt aan *Joost vander Burg*, *Arents* soon, sonder kinders. 6. *Baarte Muys van Holy*, sonder kinders. II. *Gysbert Muys van Holy*, hadde te wyve *Agatha Sasbout*, dogter van *Ian Sasbout*, welke in den tyd van 30. jaren, namentlijk van anno 1532. tot 1562. vyf en twintigmaal Burgemeester van Delft was; hy liet na, 1. *Willem Muys van Holy*, stierf sonder oir, 2. *Joost Muys van Holy*, Priester. 3. *Sasbout Muys van Holy*, welke by *Maria Coenraats* dogter naliet *Godefrida Muys van Holy*, en *Sasbout Muys van Holy*. 4. *Jacob Muys van Holy*, sonder kinders. 5. *Lijsbeth Muys van Holy*, Bagyn. 6. *Catharina Muys van Holy*. 7. *Alijt Muys van Holy*. 8. *Barthas Muys van Holy*. 9. *Maria Muys van Holy*. 10. *Magteld Muys van Holy*, alle sonder kinderen.

JACOB MUYS VAN HOLY, soone van *Anthony Muys van Holy*, en van *Sophia vander Meulen*, was Burgemeester tot Schiedam, troude Sondags na St. Pontiaan anno 1489. *Catharina van Puiten*, *Lamberts* dochter; hy stierf den 10. October 1537. sy den 17. February 1536. beide te Schiedam begraven; en liet na

Anthony Muys van Holy, welke naliet 1. *Jacob Muys van Holy*. 2. *Joosje Muys van Holy*. 3. *Cornelia Muys van Holy*, getrouwt met *Diderik vander Meer*.

Pieter Muys van Holy, volgt.

Sophia Muys van Holy.

Alijd Muys van Holy, troude *Pieter de Bevere*, soone van *Willem de Bevere*, en van *Maria van Brakel*; hy was Burgemeester van Dordrecht, en Gecommitteert ter Dachvaart tot Brussel den 29. Maart 1552. en stierf anno 1554. sy anno 1538.

tot Schiedam begraven.

Cornelia Muys van Holy, getrouwt met *Willem Welbouk*, *Melchior's* soone; sy stierf anno 1543.

Maria Muys van Holy, troude *Tselman Oem*, Burgemeester tot Schiedam, soone van *Daniel Oem*, en van *Geertruyt Haak*, *Cornelis* dochter; hy stierf den 6. April 1588. out 80. jaren, sy den 11. January 1585. en lieten na eene dochter met namen *Maria Oem*, getrouwt met *Pieter vander Burg*.

PIETER MUYS VAN HOLY, soone van *Jacob Muys van Holy*, en van *Catharina van Puiten*, was geboren den 10. February anno 1500. Schepen in Dordrecht tot verscheide malen, van anno 1569. tot 1568. hy troude den 6. February 1536. *Ermgart van Alblas*, dochter van *Jan van Alblas*, Heer vander Mijl, Dubbeldam, St. Anthonis Polder, en van *Maria de Jende*; haar outste suster *Cornelia van Alblas*, hadde te man *Arent Cornelis* soon, die sy ten huwelijk bragt de Heerlijkheid vander Mijle, en komen daar van de Heeren vander Mijle tot heden toe. *Pieter Muys van Holy* voorz stierf anno 1569. en sijn Huysvrouwe anno 1576. nalatende

Anthony Muys van Holy, jong overleden.

Jacob Muys van Holy, jong overleden.

Jacob Muys van Holy, die in de veranderinge en herstellinge in de Religie en Politie, op den 1. Augusti 1572. by den Koning van Spangien verklaart wierde Capitein van de Rebellen, alsoo binnen Dordrecht bevolen en geordoneert was, alle Kelken, Ciborien, en alles wat tot de Kerken en Capellen behoorde, in sijne handen te brengen; hy wiert den 29. October des selven jaars Schout, en den 8. July 1577. Burgemeester van Dordrecht; wiert naderhand Balliu van Zuytholland, en wederom Schout van Dordrecht; was anno 1574. Ontfanger Generaal van Holland, Thesaurier van Oorloge, en Gecommitteerdeter Finantie; troude anno 1561. *Elisabeth vander Linde*, dogter van *Hugo*, Heer van de Linde en Woude, en van *Cornelia Mol*; stierf den 7.

September anno 1592. out 70. jaren, nalatende I. *Hugo Muys van Holy*. II. *Arent Muys van Holy*, na overlyden sijns vaders by provisie Schout anno 1592. Balliu van Suyt-Hollandt en naderhand Burgemeester van Dordrecht; stierf sonder oir. III. *Cornelia Muys van Holy*, troude *Wijnant Rutgers*. IV. *Maria Muys van Holy*, troude *Frederik vander Heide*. V. *Margareta Muys van Holy*, troude *Pompejus de Rovere*, Heer van Hardinxvelt, Schout van Dordrecht, en Balliu van Zuyt-Holland. *Hugo Muys van Holy* voorz, Ridder, Heer van Woude, Ketel, en Spalant, was Schout en Burgemeester van Dordrecht, Balliu en Dykgraaf van Stryen, Gecommitteerde in alle Hoge Collegien van Staat; hy hadde eerst getrouwt *Philippote Casimbroot*, *Leonards* dogter, die Raatsheer was inden Hove van Holland; daar na *Catharina Rataler*, jongste dogter van *George Ratal-*

Rataller, President van den Hove van Utrecht, en van *Margareta van Loo* uyt Vrieslant; hy stierf anno 1626. begraven met sijn voornoemde huys-
vrouwe *Catharina Rataller* tot Dordrecht op 't hoge Choor, alwaar op sijn fark staan de volgende Quartieren en Grafschrift.

HOLY.	RATALLER.
PUTTEN.	AUSBACH.
ALBLAS.	SONK.
JEUDE.	BEUKELAAR.
LINDE.	LOO.
TURPINE.	KRANENBURGH.
MOL.	HEEMSKERK.
AMERONGE.	DIEMEN

HIER ONDER RUST HEER HUGO MUYS VAN HOLY, RIDDER, HEER VAN KETEL, EN IN SPALANDT; MET SYNE COMPAGNIE VOOR BOMMEL LEGGENDE, BEROEPEN TOT HET SCHOUT-AMPT BINNEN DESER STEDE, KORTS DAAR NA VEREERT MET HET BALLIU-AMPT VAN STYEN; EN SEDERD GEDEPUTEERD IN DE EERSTE COLLEGIEN VAN DESE REPUBLYCQUE; TEN LAATSTEN, NA DAT HY HET BURGEMEESTER-AMPT ALHIER HADDE BEDIEND, IS DEN XXVIII. MEY MDCXXVI. DESER WERELD OVERLEDEN.

ENDE

VROUWE CATHALINE RATALLER, SYNE GEECHTE HUYSVROUW, JONGHSTE DOCHTER VAN DE HEER MEESTER GEORGE RATALLER, PRÆSIDENT VAN DEN HOVE VAN UTRECHT, &c. NATA XXIX. APRIL MDLXVIII. DENAT. II. SEPTEMBER MDCXXVIII.

Syn eerste huysvrouwe stierf sonder kinderen; hy wan by de tweede I. *Jacob Muys van Holy*, Ridder Baronnet, Heer vande Ketel, Woude, en in Spalant, haddete wyve *Martina Ioachimi*, dogter van *Albert Ioachimi*, Heer tot Oost-einde, in Oedekenskerke, en Vinninge, Ambassadeur van desen Staat in Engelandt, dog stierf sonder oir.
II. *Margareta Muys van Holy*, stierf ongetrouw.
III. *Philippose Muys van Holy*, na overlyden van haar broeder, Vrouw vande Ketel, Woude en Spalant, troude *Jacob de Brauw*, Ridder, en Burgemeester der Stadt Rotterdam, en wan I. *Jacob de Brauw*, Heer vande Ketel, Burgemeester der Stad Rotterdam. 2. *Hugo de Brauw*, Sergeant Major ten dienste deser Landen.

Maria Muys van Holy, troude *Guilain de Zegers van Ydegem*, Ridder, Heer van Wassenhoven, Bergambagt, en Amors, sone van *Iohan de Zegers van Ydegem*, Schiltknape, Heer van Wassenhove en Amors, en van *Margareta van Wijngaarden*. Hy was Raad van sijn Keiserlijke Majesteit; leit begraven tot Ydegem in Vlaanderen; en liet

na I. *Antony de Zegers van Ydegem van Wassenhove*, welke troude *Maria Dormale*, en naliet 1. *Guilain de Zegers van Ydegem van Wassenhove*, Ritmeester, stiert ongehout. 2. *Iohan de Zegers van Ydegem van Wassenhove*, troude eerst *Anna van Wassenhove*, sijn Ooms dogter; en naderhand *Elijabeth Copier van Calslagen*, en wan kinders.
II. *Guilain de Zegers van Ydegem van Wassenhove*, troude *N. vander Laan*, en wan twee sonen en een dogter, getrouw met haar Ooms sone.

Ian Muys van Holy, jong overleden.

Cornelia Muys van Holy, troude *Arent Storm*, *Martens* sone.

Ian Muys van Holy, jong overleden.

Ian Muys van Holy, geschoten anno 1573. in 't beleg van Haarlem, en tot Leiden overleden, en in St. Pieters Kerk begraven.

Anthoni Muys van Holy, volgt.

Catharina Muys van Holy, sonder oir.

Hillegond Muys van Holy.

Willem Muys van Holy.

Lambert Muys van Holy.

Here

Herman Muys van Holy.

Adriana Muys van Holy.

Maria Muys van Holy, geboren anno 1557.

sijnde maar twaalf weken gedragen, leefde bet dan een quartier uysr.

ANTHONY MUYS VAN HOLY, sone van *Pieter Muys van Holy*, en van *Ermgard van Alblas*; stierf anno 1577. hadde getrouwt *Maria van Slingelant*, en liet na *Simon Muys van Holy*, volgt.

Geertruyt Muys van Holy, troude *Dirk van*

Mussenburg, *Johans* soone.

SIMON MUYS VAN HOLY, soone van *Anthony Muys van Holy*, en van *Maria van Slingeland*, troude eerst *Maria van Rhijn*; ten tweden *Johanna van Kortenhoef*; en liet na by de eerste,

Anthony Muys van Holy, stierf sonder oir.

Ermgard Muys van Holy.

Cornelia Muys van Holy.

By de tweede,

Arent Muys van Holy, volgt.

Johan Muys van Holy, Capitein Luytenant, en Commandeur van *Frederik Henrik*, stierf ongehout.

ARENT MUYS VAN HOLY, *Simons* soone, tot verscheide malen Burgemeester van Dordrecht, mitsgaders Raad en Rentmeester Generaal van Zuyt-holland, troude eerst *Isabella de Carpentier*, *Pieters* dochter; ten tweden *Maria de Wit*, *Ians* dochter; en wan *Simon Muys van Holy*.

Maria Muys van Holy, jong gestorven.

Het Wapen van dit Geslachte is een Velt van Silver, beladen met een Canton, en seven Maarlen sonder Snebben en Poten, alle van Keel, zynde het Wapen van Heemstede, alleen met veranderinge van couleuren; en is aan die van dit Geslachte al in den jare 1585. gegeven de volgende acte, aangaande de vryheydt van de Jacht.

Ick *Francoys de Firy*, Houtvester van Holland, beloove mits desen *Jacob Muys van Holy*, en *Herman Muys van Holy*, te laten in possessie van de Jagt als Gequalificeerde, [soo] als haarluyden Vader Zaliger gedagte, *Pieter Muys van Holy*, *Jacobsz*, en al haarluyden Voor-Ouders geweest sijn, sonder te gedogen dat sy in de selfde Jagt, en't gebruyk van dien, eenigfins geperturbeerd, ofte by yemand, uyt sake van dien, ge-

gijzeld, ofte geperturbeerd sullen werden, maar de selfde gijfelingen houden voor nul, en van geender waarden: En tot allen tyden, soo sy te Boek souden mogen gesteld werden, laten cassenen, ten ware soo [sy] de ordre vande Wildernissen te buyten gingen, in welken gevalle syluyden sullen werden, als andere Gequalificeerden, getraecteerd. Actum onder myn Handvest, desen ..... 1585. Was onderteykent *F. de Firy*.

VAN MYEROP.

165 **O**TTO VAN MYEROP, uyt den Huyse der Blanderheeren van Cuyk, was een sone van *Otto van Cuyk*, geseyt van *Myerop*, wiens broeder was *Raso van Myerop*, Ridder, die een loon was van *Johan van Cuyk*, Ridder, Heer van Myerop, getrouwt met *Maria Berlaar*, dewelke na de door van *Otto*, Heer van Cuyken de Grave, sijn broeder, Heer van Cuyk geworden is, en overleden anno 1354. gelijk blijkt uyt de Archiven en oude Registers van contracten der Stad Brussel; leefde in 't jaar 1420. en liet na

Arnout van Myerop, volgt.

Cornelis van Myerop, volgt daar na.

ARNOU'T VAN MYEROP, Schilknappe, soone van *Otto van Myerop*, leefde omtrent den jare 1460. en wan

CORNELIS VAN MYEROP, die troude *Johanna vnn Muysen*, dochter van *Johan*, Ridder, Heer van Muysen, en van *Elisabeth van Ringelberg* tot Haarlem; hy wan *Joachim van Myerop*, volgt.

Christoffel van Myerop.

JOACHIM VAN MYEROP, soone van *Cornelis van Myerop*, en van *Johanna van Muysen*, troude *Maria Schouten*, suster van *Willem Schouten*, Rekenmeester van Holland; hy wan

Cornelis van Myerop, volgt.

Vincent van Myerop, stierf anno 1558. begraven in den Hage in de grote Kerk, aan de zuytzy-

de van 't Choor, onder een blauwe sark, daar sijn Wapen en vier Quartieren op uytgehouden staan.

COR-

CORNELIS VAN CUYCK VAN MYEROP, soone van *Joachim van Myerop*, en van *Maria Schouten*, Heer van Hoogwoude, Eertswoude, Nieuweveen, Calflagen, Culstaart; Uyterbuurt, Sgrevelsrecht, en in Alblasterdam, Ontfanger Generaal van Holland, Hoogbeemraat van Delfland, troude den 18. October 1561. *Elisabeth van Alkemade*, dogter van *Dirk van Alkemade*, Heer van Leeuwsteyn; sy stierf anno 1604. hy anno 1608. en heeft tot Worcum in de Kerk een glas gegeven, met sijn Wapen en vier Quartieren; hy wan

Hugo van Cuyck van Myerop, volgt.

Vincent van Cuyck van Myerop, stierf jong anno 1565. leit begraven tot Ryswijk op 't Choor, onder een blauw farkjen, daar een kindeken met 't Wapen van Myerop en Alkemade op uytgehouden staat.

Maria van Cuyck van Myerop, troude eerst *Pieter van Roon*, Ruwaart en Balliu van Putten en Geervliet; ten tweden *N. van Beringen*, Capiteyn.

Joachim van Cuyck van Myerop, Heer van 's Grevelsrecht en in Alblasterdam, Ontfanger Generaal van Holland, troude *Anna Benning*, en wan I. *Johan van Cuyck van Myerop*, troude *Maria de Vlaming van Ouis-hoorn*, dogter van *Diderik de Vlaming van Ouis-hoorn*, Heer van Ouis-hoorn, Gnephoek, en in Heemstede, en wan

twee dogters, als I. *Anna van Cuyck van Myerop*, troude *George le Vasseur Congnes*, Marquies de Thouars. 2. *Amaranta van Cuyck van Myerop*, troude *Louis Gasper le Vasseur Congnes*, Marquies d'Ardenné. II. *Elisabeth van Cuyck van Myerop*, troude *Johan de Mommorency*, Marquies de Villeroy. III. *Anna van Cuyck van Myerop*, troude *Philippe Nicolas d'Aumale*, Marquies de Hautcourt, Sieur de Villert, Outreau, Mondetour, Gennes, Marchée. IV. *Dirk van Cuyck van Myerop*, gestorven sonder oir. V. *Sophia van Cuyck van Myerop*, mede sonder kinderen gestorven. VI. *Cornelis van Cuyck van Myerop*, Capiteyn en Commandeur tot Rhees, troude *N. van Ledenberg*, Vrouw van Willige Langerak, en wan *Joachim van Cuyck van Myerop*, jong gestorven.

HUGO VAN CUYCK VAN MYEROP, Heer van Calflagen en Swieten', soone van *Cornelis van Cuyck van Myerop*, en van *Elisabeth van Alkemade*, troude eerst *Hester van Ouis-hoorn*, *Pieters* dochter, Vrouwe van Sonnevelt; ten tweden *Alyd vander Sloot*, dochter van *Hendrik vander Sloot*, en van *Rudolpha van Dongen*; hy wan by de eerste,

Pieter van Cuyck van Myerop, volgt.

Cornelia van Cuyck van Myerop, troude *Charles de Bernagie*, Heer van Dierendonk, Ridder, Colonel te paart.

Elisabeth van Cuyck van Myerop, Religieuse tot St. Clara te Brussel.

Maria van Cuyck van Myerop, sonder oir.

Cornelis, Willem, en *Joachim van Cuyck van Myerop*, sonder oir gestorven.

By de tweede,

Otto van Cuyck van Myerop, troude *Agata van*

PIETER VAN CUYCK VAN MYEROP, Heer van Calflagen, en Sonnevelt, soone van *Hugo van Cuyck van Myerop*, en van *Hester van Ouis-hoorn*, troude eerst *Catharina Lieven*; ten tweden *Maria Tays*, *Engelbregis* dochter, Ridder, Baron van Wemmel; hy wan by de eerste,

Hugo van Cuyck van Myerop, die nagelaten heeft *Hendriken Maria van Cuyck van Myerop*.

Frederik van Cuyck van Myerop, Heer van Calflagen, troude *Isabella Maria Dimmer*, *Willems* dochter.

Cornelis van Cuyck van Myerop, Heer van Sonnevelt, Capitein, troude *Johanna Reynera Op den Berge*, *Balthazars* dochter, Heer van Hartsvelt in Twente, en wan *Margareta van Cuyck van Myerop*.

Hester van Cuyck van Myerop.

Anna van Cuyck van Myerop, Annuntiate tot Wijk.

Alkemade, *Johans* dochter, Heer van Oud Alkemade, en van *Christina van Arkel*, hy wan *Hugo en Floris van Cuyck van Myerop*, beide van de Ordre der Carmeliten. *Sijbrant Joseph van Cuyck van Myerop*, *Johanna Maria van Cuyck van Myerop*, tot Delft overleden. *Elisabeth Francisca van Cuyck van Myerop*, en *Maria Christina van Cuyck van Myerop*.

Maria van Cuyck van Myerop, stierf sonder oir.

By de tweede Vrouw,

Dirk van Cuyck van Myerop, troude *Maria Oda van den Steen*, hy wan 1. *Pieter van Cuyck van Myerop*. 2. *Godefroy van Cuyck van Myerop*. 3. *Johan van Cuyck van Myerop*.

Henderik van Cuyck van Myerop.

Pieter van Cuyck van Myerop, Capitein, stierf sonder oir.

Maria Anna van Cuyck van Myerop, troude eerst *Abraham van Hoogbroek*, Heer van Alpere en Axele, Tresorier der Stad Gent; ten tweden *Don Francisco de Salcedo*, Colonel van een Regiment Dragoners in Spaansen dienst.

CORNELIS VAN MYEROP, tweede soon van *Otto van Myerop* voornoemt, troude *N. van Boschuyzen*, hy stierf anno 1484. en wan

Mr. **VINCENT VAN MYEROP**, Ridder, toegenaamt *den Groten Vincent*, Heer van de Ketel, Spalant, Cabau, Spirinxhoek, Dortsmonde, en in Ruyven, &c. wiert anno 1515. Rekenmeester, en anno 1518. eerste Rekenmeester van Holland, daar na Trefaurier Generaal over alle de Nederlanden, troude *Maria Ruych*, Vrouwe van Cabau; hy stierf anno 1550. out 81. jaren, begraven by de Augustinen tot Brussel, en wan

Heyman van Myerop, volgt.

Cornelis van Myerop, Heer van de Ketel en Spa-

Spalant, Raad in den Hove van Holland, na Domprooft van Utrecht, stierf anno 1572. begraven in den Dom onder een fark, overdekt met koper, alwaar zijn Atbeeldsel en Wapen opgesneden staat.

Mr. *Jacob van Myerop*, Heer van Cabau anno 1551. van de Ketel en Spalant anno 1573. en in Ruyven, troude *Catharina Oosterling*, *Jacobs* dochter, Raat in den Hove van Vlaanderen tot Gent, stierf sonder oir anno 1593. out 93. jaren.

Otto van Myerop, Religieus in 't Clooster der Minnebroeders tot Brussel.

Margareta van Myerop, troude Mr. *Vincent*,

Mr. HEYMAN VAN MYEROP, gefeyt *van de Ketel*, soone van *Vincent van Myerop* en van *Maria Ruysch*, Heer van de Ketel en Spalant anno 1550. Rekenmeester van Holland, troude *Johanna Franken*, *Ians* dochter, Burgemeester tot Dordrecht; hy stierf anno 1560. en wan twee foonen, als I. *Sebastiaan van Myerop*, gefeyt *van de Ketel*, Heer van de Ketel en Spalant, anno 1560. hy stierf anno 1567. sonder wettige kinderen. II. *Ian van Myerop*, gefeyt *van de Ketel*, naar zijn broeder Heer van de Ketel en Spalant anno 1567. stierf sonder oir anno 1570.

Dammis foon van Drogendijk, Rekenmeester van Holland; stierf den 28. Augusti 1554.

Eva van Myerop, troude anno 1515. Mr. *Adriaan Stalpart vander Wiel*, Heer van Rosenburg en Ruyven, Rekenm. van Holland, en Rentmeester Generaal van Kermerlant, stierf anno 1557.

Catharina van Myerop, troude *Pieter Bol*, Rekenmeester van Holland.

Martha van Myerop, troude *Witte*, *Jacobs* foon *de Witte*, Burgemeester tot Zierikzee.

Magdalena van Myerop, troude *Ian van Haamstede*, wiens dochter *Peternella* troude *Anthonis van Gindertaal* tot Brussel.

Het Wapen van Cuyck is twee Rode Fascen op een Gout Velt, rontsom beset met acht Roode Meerlen; die van Myerop als jonger foonen voeren de Fascen Afur, en de Meerlen Swart, op een Gout Velt.

NB. Dient tot Waarschouwinge van den Leser, dat in het eerste artikel van dit Geslagte door abuys enige woorden overgeslagen zyn, en dat het selve aldus moet werden geredresseert.

OTTO VAN MYEROP, uyt den Huysse der Baanderheeren van Cuyck, was sone van *Otto van Cuyck*, gefeyt *van Myerop*, wiens broeder was *Raso van Myerop*, beide sonen van *Johan van Myerop*, Ridder, die een foon was van *Johan van Cuyck*, Ridder, Heer van Myerop, getrouet met *Maria Berlaar*, en soo voorts.

Gelijk mede in 't derde artikel in plaats van *Haarlem* moet staan *Meebelen*.

V A N D E R M Y L.

166 **A**RENT VANDER MYL, *Cornelis* soone, was tot verscheide malen Burgemeester van Dordrecht, van den jare 1541. af tot 1572. toe; hy troude *Cornelia van Alblas*, dochter van *Jan van Alblas*, Ambachts-heer vander Mijl, Dubbeldam, en St. Antonis Polder, Burgemeester in Dordrecht, en van *Maria de Jode*, *Adriaans* dochter; sy stierf den 3. July 1564. hy anno 1580. out 97. jaren, en liet na

Maria vander Mijl, troude *Albert van Loo*, Heer van Hodenpyl, Commis van s'Conings Finantien tot Brussel, en liet na, 1. *Albert van Loo*. 2. *Catharina van Loo*. 3. *Cornelis van Loo*. 4. *Gerrit van Loo*. 5. *Willem van Loo*. 6. *Maria van Loo*. 7. *Arent van Loo*. 8. *Hillegond van Loo*. 9. *Margareta van Loo*. 10. *Cornelia van Loo*. 11. *Damias van Loo*.

Cornelis vander Mijl, Ambagts Heer vander Myle, Dubbeldam, St. Antonis Polder, en in 't jaar 1568. Castelein, Balliu en Schout ter Goude, stierf anno 1605. tot Leiden sonder kinderen; hadde eerst getrouet *Catharina Hoppers*, dogter van *Joachim Hoppers*, Raad van de Nederlanden in Spanjen; daar na *Adriana vander Does*, dogter van *Jacob vander Does*, Raat vanden Prince van Oranje, en Gouverneur van Leiden, en van *Clara van Adrichum*, *Pieters* dogter.

Adriaan vander Myle, volgt.

Joh. v. vander Mijl, Ambagts-heer van Dubbeldam, Bleskyns graaf, Kyfhoek, en na zijn broeders doot Ambagts-heer vander Myle, St.

Anthonis Polder; Schepen in Dordrecht 1582. hadde eerst getrouet *Agatha vander Burg*, dogter van *Anthonis vander Burg*, besitter van 't huys te Adrichum, en Burgemeester van Zirikze, en van *Cornelia Schiltmans*; en dese overleden sijnde, troude hy voor de tweede maal *Christina van Blyenburg*, dogter van *Heiman van Blyenburg*, Heer van Dortsmonde, en van *Cronelha van Drogendijk*, *Vincents* dogter; sy stierf anno 1601. hy tot Antwerpen, 1609. nalatende uyt het eerste bedde, I. *Elisabeth vander Mijl*, Ambachts-Vrouwe van Kyfhoek, welke eerst troude *Jacob de Witte*, Balliu van der Goes, sone van *Jacob Wittens*, en van *Iacomina Weusen*, welke stierf anno 1613. nalatende *Wilhelma Agatha de Witte*, overleden den 16. January 1676. en naderhand *Jacob van Lanskroon*, welke stierf anno 1627. sonder oir. II. *Cornelis vander Mijl*, stierf ongetrouet anno 1612. III. *Arent vander Mijl*, stierf anno 1606. ongetrouet IV. *Wilhelma vander Mijl*, hadde te man *Johan Ruygrok*, stierf sonder oir. anno 1610. Van het tweede bedde. I. *Arent vander Mijl*,

XII. HOOFSTUK. OUD BATAVIËN. 1019

Mijl, stierf anno 1607. ongetrouwt; II. *Heiman vander Mijl*, Ambagts-heer vander Myle en St. Anthonis Polder, 't welk hy ongetrouwt overly-

dende, legateerde aan *Cornelis vander Mijl*, zijnen Neve. III. *Cornelia vander Mijl*, stierf anno 1603.

ADRIAAN VANDER MYL, soone van *Arent vander Mijl*, en van *Cornelia van Alblas*, was Ambachts-heer van Bleskijns-graaf, Dubbeldam, troude *Magdalena van Egmont vander Nyenburg*, dochter van *Cornelis van Egmont vander Nyenburg*, Raad in den Hove van Holland, en van *Maria van Swanenburg*; hy stierf den 16. July 1590. out 52. jaren en ses maanden; was een seer geleert man in de Rechten en materie van Staat, werde in den jare 1563. Raad in den Rade van Holland, Zeeland, en Vriesland; hy vertrok in den jare 1568. met consent van den Konink van Spangien, onder dekzel van sijne gesontheit, (maar uyt vrese van de strenge Regeringe des Hertogen van Alba, blyvende niet te min by expresse commissie Raad Extraordinaris) naar Italien, hem tot het eynde van den jare 1572. onthoudende tot Venetien en Padua; In de beginfelen van den jare 1573. befocht hebbende tot Heydelberg, den Doorluchtigsten Cheurfurst *Frederik*, Palts-grave, &c. wert van den selven seer ernstelijk vermaant, om na sijn Vaderland te trekken, om 't selve, enden Prince van Orangien, Hoogloffelijker Memorie, met raad en daad te assisteren; welken volgende is hy derwaarts gereyft, en wert terstont Raad van de Staten van Holland, neffens sijn Excellentie gemaakt; in den jare 1575. wert hy neffens andere Gecommitteert op de Vredehandeling tot Breda, anno 1576. op de Vredehandel tot Gent, anno 1578. op de Satisfactie van Amsterdam, en anno 1579. van wegen die van Holland alleen op de Vredehandeling tot Ceulen; is daar naar ook Gecommitteert in den Landraad, en daar voor en naar ook in de Vergaderinge van de Staten van Holland, en van de Staten Generaal t' Antwerpen, daar naar ook anno 1582. in den Raad van State neffens den Hertoge van Anjou in Brabant, en in 't leste van den jare 1583. Præsident van den Hove van Holland, en terstont naar d'afflyvigheyt van den Prince van Orangien, ook Raad neffens den Prince *Mauritius van Nassau*; en niet tegenstaande hy Præsident was van den Hove van Holland, is hy gemaakt Raad van de Regeringe, en in den Raad van State over de Vereenigde Nederlanden, en naar het vertrek van den *Grave van Lycester*, noch wederom Raad van State, en is alsoo in alle gewichtige Landsaaken gebruykt geweest; hy was een man seer yverig in de Religie, en een beminder van de Justicie; den vermaarden *Justus Lipsius*, die als doe in seer groote achtinge was alhier in Holland, en Professor in de Historien in de hooge Scholen tot Leiden, stelde hem dit Graf-schrift:

HIC SITUS EST
 VIR NOBILIS ET CLARISS.
 HADRIANUS MYLIUS ARNOLDI F. DORDRACENUS
 JURIS SCIENTIA ET TITULO EXIMIUS:
 VARIA PRUDENTIA PRÆDITUS, ET AD VARIAS
 DIGNITATES EVECTUS;
 HISQUE CUM SUA LAUDE ET BONO PUBLICO FUNCTUS:
 CONSILIARIUS IN CURIA BATAVIÆ, ET IN EA
 DENIQUE PRÆSES:
 VIGILANS, INCORRUPTUS, ET VERUS
 JUSTITIÆ ANTISTES:
 QUI OMNI VITA LAUDABILITER ACTA SUBITO
 OBIIT XVI. KAL. JUL. ANN. CHR. M. D. XC.
 VIXIT ANN. LII.
 LECTOR ET PATRIA
 DOLETE.

D A T I S:

Hier leyt begraven den Edelen en seer vermaarden *Adriaan vander Mijl*, *Arentsz*, geboren van Dordrecht, in de wetenschap der Rechten uytmuntende, met menigerley voorsigtigheyt begaaft, en tot verscheyde Eeren en Staten beroepen; hebbende deselve tot sijnen lof, en welvaart van 't gemeene beste bedient, zynde geweest Raadsheer in den Hove van Holland, en eyndelijk Præsident in 't selvige, een wackeren en onverbrekelijken en oprechten voorstander der gerechtigheyt, dewelke sijn gehele leven lofsijk overgebracht hebbende, haastig gestorven is den festienden July, in 't jaar van Christi geboorte 1590. Hy heeft geleefd twee-en-vijftig jaren en ses maanden, gy Leser en Vaderland meucht u wel bedroeven.

Sijn Huysvrouwe *Magdalena vander Nyenburg* voornoemt stierf anno 1593. en lieten te samen na

Nnnnnn z

Cor-

Cornelis vander Mijl, volgt.
Cornelia vander Mijl, troude anno 1603. *Daniel van Hartaing*, Heer van Marquette, Colonel en Lieutenant Generaal van de Ruyterye, en beschreven inde Ridderfchap van Holland inden jare 1617. liet na 1. *Willem van Hartain*, Heer van Marquette. 2. *Adriaan van Hartain van Marquette*.

CORNELIS VANDER MYL, soone van *Adriaan vander Mijl*, en van *Magdalena van Egmont vander Nyenburg*, Heer vander Mijl, Dubbeldam, Baccum, Alblas, Bleskijs-graaf, St. Anthonis Polder; was Raad van Prins *Maurits* van Orangie, Ambassadeur aan *Hendrik de IV.* Koning van Vranrijk, en aan de Republieque van Venetien anno 1610. Curateur van de Academie tot Leiden, en beschreven onder de Edelen en Ridderfchappe van Holland; hadde getrouwt *Maria van Oldenbarnevelt*, dochter van *Johan van Oldenbarnevelts*, Ridder, Heer van den Tempel, Rodenrijs, Advocaat van den Lande van Holland; en wan

Adriaan vander Mijl, volgt.

Johan vander Mijl.

Magdalena vander Mijl, troude *Charles de*

Loges, Capiteyn vande Garde van Holland.

Geertruyd vander Mijl.

ADRIAAN VANDER MYL, soone van *Cornelis vander Mijl*, en van *Maria van Oldenbarnevelt*, Heere vander Mijl, Baccum, Dubbeldam, Alblas, Bleskijsgraaf, St. Anthonis Polder; Colonel, Gouverneur van Willemstat, Hoogheemraat van Delfland, beschreven onder de Ridderfchap en Edelen van Holland, troude eerst *Agatha van Raaphorst*, Vrouwe van Raaphorst; en naderhand *Peternella van Waffenaar van Duvenvoorde*, dochter van *Johan van Waffenaar*, Heer van Duvenvoorde; en liet na van het eerste bedde,

Cornelia vander Mijl, Vrouwe van Raaphorst, troude anno 1656. den 12. January, *Philips Jacob van den Boetselaar*, Baron van Alperen, en wan *Philips Jacob van den Boetselaar*, die hier vooren Fol. 874. abusivelijk en door een drukfout *Albert vanden Boetselaar* genoemd werd.

Van het tweede bedde,

Cornelis vander Mijl, ongetrouwt gestorven.

Johan vander Mijl, ongetrouwt gestorven.

Clara Elisabeth vander Mijl, troude den 9. Maart 1676. *Fredrik van Reede van Renswoude*, Heer vande Lier, sone van *Johan van Reede*, Heer van Renswoude, Woudenbergh, in sijn leven President vande Staten s'Landts van Utrecht; hy wierd beschreven onder de Edelen en Ridderfchap van Holland, zedert den 21. November, 1674.

Maria vander Mijl.

Anna Magdalena vander Mijl.

Het Wapen vander Mijl is een springenden Eenhoorn van Sabel, op een Velt van Gout.

M Y N D E N.

167 **A**RENT VAN AEMSTEL, broeder van *Gijsbregt van Aemstel*, (die om de conspiratie tegens Graaf *Floris*, benevens andere medeschuldige het Land heeft moeten ruymen) is de eenigste van dit Geslagte geweest, die bekend gebleven is, en kinderen nagelaten heeft; gelijk hy dan by des Heeren dochter van Heukelom gewonnen heeft vier soonen; van de jongste sijn gekomen die van *Iffelstein*; en den outsten genaamt *Amelis van Aemstel*, betat de goederen van Mijnden, tusschen Utrecht en Amsterdam op de Vegt, daar sijn nakomelingen de naam na gevoert hebben; te sien boven fol. 828. en volg. op de lett. A onder den tijtel van *Aemstel*.

N A A L T W Y K.

168 **D**It Geslachte voerende in haar Wapenschild een Rode Leeuw, als het Wapen van 't Koningrijk van Bohemen, wert gehouden sijn oorspronk uyt Koninglijken Huys te hebben, en van jonger soonen daar uyt gedescendeert te sijn, hebbende ook altooseen kroon gevoert onder aan het Wapenschild. Sie *Juni* Beschryvinge van Batavien in het 9. capittel.

N. VAN NAALTWYK, heeft in 't jaar 1156. mede geteikent de opene brieven van den Grave van Holland, rakende de permutatie van de Hollantsche Kerken.

WILLEM VAN NAALTWYK, wert vermeldt anno 1250. hy wan

BOUDEWYN VAN NAALTWYK, Ridder, Castelein op 't Slos te Wijdenesse in West-vrieland, en daar op belegert van de Vriesen, soo dat hy 't uyt noot overgeven moest anno 1296. hy liet na

Willem van Naaltwijk, volgt.

N. van Naaltwijk, hadde te man *Hugeman van Sevenbergen*, soone van *Willem van Stryen*, die van sijn grootvader *Willem van Stryen* het Land van Sevenbergen hadde gekregen, en den eersten Heer van Sevenbergen wiert.

WILLEM

WILLEM VAN NAALTWYK, *Boudewijns* soone, Ridder, en Marschalk van den Grave van Holland, gelijk mede sijne nakomelingen; Hy dooterde en stigte tereeren Godes een Collegie van 13. Canonniken tot Naaltwijk, en wiert in 'tjaar 1345. nu out geworden zynde, in den strijt met Graaf *Willem*, en veel andere Heeren by Staveren verflagen; hy hadde te wyve *Sophia van Raaphorst*, dochter van *Gerrit van Raaphorst*, en van *Agnes van Duvenvoorde*; hy wan

HENDRIK VAN NAALTWYK, Ridder en Marschalk van Holland, was anno 1396. met Hertog *Albregt* op de Vriesen, hadde te wyve des Heeren dochter van *Schalkwijk*, welke voerde vier Lelien en een Kruys van Silver in een Lafuren Velt, en wan

Willem van Naaltwijk, volgt.

Kleyse van Naaltwijk, hadde te man *N. van Matenes*.

Haasje van Naaltwijk, was anno 1354. en

WILLEM VAN NAALTWYK, Ridder en Maarfschalk van Holland, soone van *Hendrik van Naaltwijk*, en van des Heeren dochter van *Schalkwijk*, stierf in de fleur sijnes levens; hadde te wyve *Sophia van Teilingen*, dochter van *Dirk van Teilingen*, en van des Heeren dochter van *Henkelom*; en wan

Hendrik van Naaltwijk, volgt.

Barta van Naaltwijk, hadde te man *Dirk van Poelgeest*, soone van *Gerrit van Poelgeest*, Heer van Homade, Ridder, en van *Beatrix van Schoonhont*; hy stierf anno 1419. en liet kinders na.

Willemijna van Naaltwijk, overleden anno 1446. hadde getrouwt *Gerrit van Poelgeest*, Ridder, soone van *Jan van Poelgeest*, en broeder van *Alijt*

1381. getrouwt met *Gijsbregt van Hardenbroek*, van wien alle die van den name van Hardenbroek komen tot heden toe.

van Poelgeest, die door bedrijf van Hertog *Willem Albregts* soone, en eenige Hoofse Heeren, in den Hage op het Buyten-hof anno 1392. vermoort wierde.

Haasje van Naaltwijk, hadde te man *Floris van Maalstede*, Ridder uyt Vlaanderen.

Sophia van Naaltwijk, stierf sonder kinders.

HENDRIK VAN NAALTWYK, Ridder en Maarfschalk van Holland, soone van *Willem van Naaltwijk*, en van *Sophia van Teilingen*, stierf anno 1419. hadde te wyve *Catharina van Heenvliet*, *Hngen* dochter; sy stierf anno 1421. nalatende

Willem van Naaltwijk, volgt.

Adriaan van Naaltwijk, sonder kinders.

Albert van Naaltwijk, Heer van Berg-ambacht in Zuyt-holland, en Dijkgraaf van de Crimpenders Waart, anno 1430. en 1432. hadde te wyve *N. van Vleuten*, uyt het Stigt van Utrecht, en wan I. *Adriaan van Naaltwijk*. II. *Jacob van Naaltwijk*, vermeld anno 1477. III. *Henrica van Naaltwijk*, Ambachts-vrouwe van Berg-ambacht, hadde te man *Gerrit*, Heer van Vliet, Polsbroek, Oukoop, en Artsberge, soone van *Jan van Vliet*, Ridder, en van *Beatrix*, Bastart dochter van *Willem van Beyeren*, en wan kinders. IV. *Catharina van Naaltwijk*, hadde te man *Pauwels van Haastregt*, *Willems* soone, Heer van Tilborg, Loon, Druynen, en Goorle, en wan kinders. V. *Elisabeth van Naaltwijk*, troude eerst *Michiel van Soutelande*, en leefde anno 1465. daar na *Jan van Vyancn van Jaarsvelt*. *Adriaan van Naaltwijk* voorfsz na sijns vaders doot Heer van Berg-ambacht, zynde van de Hoexse partye ten dienste van die van Utrecht, anno 1480. hadde te wyve *Agnes vanden Woude*, dochter van *Jacob vanden Woude*, Heer van Warmont en Alkemade, en van *Reinoutje van Brakel*, *Ians* dochter te Dordrecht, en wan I. *Ian van Naaltwijk*, Ridder, Heer van Berg-ambacht, en een hevig voorstander van de Hoexse partye; stierf balling of uytlandig binnen Parijs, en aldaar begraven, sonder kinderen natelaten, des sijn Heerlijkheid op die van Nievelt kwam; hy hadde te wyve gehad *Gillisse vander Leck* of *Polanen*, dochter van *Diderik vander Lecke*, Ridder, en van *Alijt van Egmont*; sy was eerst weduwe geweest van *Floris van Kijshouk*, Schiltknap. II. *Jacob van Naaltwijk*, die sonder kinders stierf. III. *Adriana van Naaltwijk*, hadde te man *Willem van Nyvelt* van Utrecht, en wan *Frederik van Nyvelt*, Heer van

Berg-ambacht, anno 1530. die te wyve nam *Steventje de Gruyter*, en wan onder andere *Willem van Nyvelt*, Heer van Berg-ambacht, gestorven anno 1543. hy hadde anno 1532. getrouwt *Agnes Foeyt*, dochter van *Willem Foeyt* t'Utrecht, en liet na onder andere kinderen, *Willem van Nyvelt*, Heer van Berg-ambacht, die was anno 1566. van de verbonden Edelluyden, en wiert anno 1572. Balliu van Zuytholland, en Schout van Dordregt, daar na Drost en Casteleyn van Muysden en van Goyland; hy stierf in den Hage anno 1608. out 70. jaren; hadde eerst getrouwt *Catharina Ram* t'Utrecht, daar na *Agatha Booth*, dochter van *Aart Booth*, Meester Knaap van de Wildernisse, en Balliu van den Hage, mitsgaders naderhand Castelein van Franeker, en Grietman vande Bilt, en van *Geertruyd van Leenwen*; en laastelijk *Agnes Tseraats*, weduwe van *Diderik van Duvenvoorde*; hy hadde gewonnen by de eerste Vrouw 1. *Willem van Nyvelt*, die in den Oorlog in Vriesland ongehout doot bleef. 2. *Adam van Nyvelt*, Capiteyn, daar na anno 1583. Balliu van Schoonhoven, stierf sonder kinders anno 1595. hadde getrouwt *Eva van Bonnargia*; daar na *Anna van Galen*, weduwe van *Ian van Iffelstein*; en wan by de tweede Vrouw, 1. *Arent van Nyvelt*, Gouverneur van Schenkenschans, stierf ongehout anno 1608. 2. *Frederik van Nyvelt*, Heer van Berg-ambacht, Gouverneur van Worcum, en anno 1618. een van de Gedeputeerde op 't Synode Nationaal tot Dordrecht, hadde te wyve *Anna Uytteneng* by Utrecht, en wonnen kinders. 3. *Abraham van Nyvelt*, stierf in Engelant sonder oir. 4. *Catharina van Nyvelt*. IV. *Agnes van Naaltwijk*, hadde te man *Ian van Nederveen*, Hofmeester van den Grave van Nassau, anno 1457. sy leefde noch weduwe anno 1503. V. *N. van Naaltwijk*, Nonne te Warmont. VI. *N. van Naalt-*

Naaltwijk, Nonne te Delf.

| *Philips van Naaltwijk*, fondet oir.

WILLEM VAN NAALTWYK, soone van *Hendrik van Naaltwijk*, en van *Catharina van Heenvliet*, Ridder en Maarschalk, Raad en Rentmeester Generaal van Holland; stierf anno 1444. hadde te wyve *Willemina van Egmont*, Vrouwe van de Wateringe by Delf; sy stierf omtrent 38. jaren na haren man te Antwerpen, anno 1482. en wan

Hendrik van Naaltwijk, Heer vande Wateringe, Capelle op d'Yssel, Ridder en Erfmaarschalk van Holland; hy dede van 't Slot te Wateringen een Monnikke Clooster stigten; was anno 1465. in den Oorlog tegen de Luykenaars, en stierf anno 1496. hadde te wyve *Machtild van Raaphorst*, dochter van *Bartelmeus van Raaphorst*, en van *Magtild Pots* van Antwerpen; sy stierf anno 1497. nalatende alleenlijk *Willemina van Naaltwijk*, erfdochter van Naaltwijk, Capelle en Wateringen, hadde te man *Ian*, Burggrave van Montfoort by Utrecht, en stierf anno 1506. hy leefde noch anno 1512. en hadden te samen twee dochters, namentlijk 1. *Magtild van Montfoort*, Vrouwe van Naaltwijk, Capelle en Wateringe, hadde te man *Robbert vander Mark*, Heer van Arenberg; sy overleefde haren soone en neve; daar sy bestemoeder van was, en sy stierf anno 1550. vol van jaren, en hadden gewonnen *Robbert vander Mark*, Heer van Arenberg, die stierf anno 1536. en hadde te wyve *Walburg van Egmont*, suster van *Maximiliaan*, Grave van Byren, en wan daar by den derde *Robbert vander Mark*, eerste Grave van Arenberg, die anno 1543. te Brussel troude *Anna*, suster van *Ian*, Marquis van Bergen op Zoom, maar hy stierf 'sjaars daar aan, in fleur sijns levens en sonder kinders, levende noch sijn moeder en sijn grootmoeder de Vrouwe van Naaltwijk voornoemt, na welkers doot anno 1550. Naaltwijk met Capelle en d'ander goederen, als mede Arenberg, succederden op *Margareta vander Mark*, des voorz derden *Robberts* suster, dewelke te man heeft gehad *Ian van Ligne*, Heer van Barbançon, van Sevenbergen, Noordeloos, Heemskerke, &c. die anno 1568. in den strijd van Vriesland doot bleef, en sijn weduwe voornoemt anno 1597. op het Slot te Sevenbergen gestorven zynde; soo

wiert Baanderheer van Naaltwijk en Sevenbergen, en Maarschalk van Holland, haren soone Grave *Karel van Arenberg*, die 't selve heeft verkogt aan Grave *Hendrik van Nassau*, &c. II. *Barber van Montfoort*, die te man had *Maximiliaan van Hoorn*, Heer van Gaasbeek, en wan onder andere *Philips van Hoorn*, Prooft van St. Jan tot Utrecht, en *Maarten van Hoorn*, Baanderheer van Gaasbeek, gestorven anno 1570. en hadde te wyve *Anna van Croy*, Vrouwe van Stavele, en wan drie kinders, als *George van Hoorn*, Grave van Houkerke, die te wyve hadde *Leonora*, Grave *Lamoraals* dochter van *Egmont*; sy stierf in den Hage anno 1582. hy anno 1608. *Philips van Hoorn*, Heer van Heze, die te *Quenoy* in Henegouwen anno 1580. onthoof wiert, en *Maria van Hoorn*, die eerst troude *Philips*, Grave van *Egmont*; daar na *Gasper van Geneven*, Marquis van Lullijn in Savoyen, sonder kinders.

Ian van Naaltwijk, hadde te wyve *Alijt Grebber*, dochter van *Niclaas Grebber* te Leiden, en wan 1. *Willem van Naaltwijk*, die leefde anno 1500. en stierf sonder kinders. 2. *Catharina van Naaltwijk*, troude eerst *Jacob Suys*, daar na Mr. *Gerrit van Berkenrode*, maar stierf sonder oir. 3. *Peternella van Naaltwijk*, die Nonne was ter Goude.

Adriaan van Naaltwijk, volgt.

Catharina van Naaltwijk, hadde eerst te man *Gijsbert van Iffelsein*, en daar na *Michiel van Bulke*.

Isabelle van Naaltwijk, troude *Ian van Hodenpijl*, soone van *Ian van Hodenpijl*, Heer van Haamstede, en van *N. van Barlaymont* in Henegouwen, en wan kinders.

N. van Naaltwijk, met haar suster beide Nonnen.

ADRIAAN VAN NAALTWYK, soone van *Willem van Naaltwijk*, en van *Willemina van Egmont*, hadde eerst te wyve *Petronella van Flory* uyt den Hage; naderhand *Dirkje van Haafien*; en wan by de eerste,

JAN VAN NAALTWYK, leefde anno 1503. hadde te wyve *Geertruyd van Haafien* uyt Gelderland; en wan

Adriaan van Naaltwijk, volgt.

Willem van Naaltwijk, Monnik in de Abdy van Middelburg.

Hendrik van Naaltwijk, hadde te wyve *N. van Alphen*; sy leefde anno 1570. en wan *Hendrik van Naaltwijk*; die Jongman stierf in Spangien.

Ian van Naaltwijk, Canonik aldaar, en Pro-

tonotaris van Romen.

Alijt van Naaltwijk, was eertijds Nonne, en nam daar na *Anthony van Liedekerke*, Medicijn van den Hertog van Cleeve.

Barbara van Naaltwijk, hadde te man *N. van Cuyk*, Heer van Meteren.

ADRIAAN VAN NAALTWYK, soone van *Ian van Naaltwijk*, en van *Geertruyd van Haafien*, stierf anno 1567. begraven tot Leiden, hadde te wyve *Alijt van Opbemer*, gesleit *Bloemendaal*; sy stierf anno 1593. en liet na

Ian van Naaltwijk, volgt.

Iosijna van Naaltwijk, hadde te man *Adriaan van Swieten*, soone van *Cornelis van Swieten*, en van *Anna van Borsselle*, *Adriaans* dochter; hy was anno 1566. een van de verbonden Edelen te

Brussel, en anno 1572. met Graaf *Willem vander Mark*, in'tinnemen van den Briel, wierd daar na Gouverneur van ter Goude, alwaar hy stierf anno 1584.

JAN VAN NAALTWYK, soone van *Adriaan van Naaltwijk*, en van *Alijt van Opbemer*,

mert, troude eerst *Francoise van Haambede* by *Zierixze*, daar na *Anna van Culenburg*, weduwe van *Ian van Drongelen*, en wan by de eerste,

Adriaan van Naaltwijk, die eerst te man hadde *Willem van Giffelles* in Vlaanderen, Capitein, die verlagen bleef in de Slag van Vlaanderen anno 1600. daar na *Hendrik Cutton*, Engels Colonel, die stierf anno 1604. nalatende *Maximiliaan Cutton*; ten derden *Hendrik Melis*, Capi-

tein uyt Engeland; sy stierf anno 1617.

Van het tweede bedde,

Adriaan van Naaltwijk, in wiens descendenten dit Geslagte uytgestorven is.

Het Wapen van Naaltwijk is een Rode klimmende Leeuw, geharnasseert van Lazuur, op een Velt van Silver.

N E D E R V E E N.

169 **W**ILLEM VAN NEDERVEEN, Ridder.

WILLEM VAN WIELDREGT, Canonik.

DIRK VAN NEDERVEEN, Ridder, en

GOVERT VAN NEDERVEEN, Ridder, alle vermeldt omtrent den jare 1390. als blijkt uyt de brief van Scheydinge van den jare 1398. luydende als volgt:

WY *Willem van Wieldregt*, Canonik, en *Godewaart van Nederveen*, gebroeders, doen konte luyden, dat wy alfulken Chijns, als wy gemeyn hebben, en verstorven is van *Willeme* en *Dieriken* onsen broeders, gedeylt hebben onder ons, in deser manieren, dat ik *Willem* voorz hebben sal 18. oude Grootte, die *Gielis Bregt* nu ter tijd uytreykt; Item 8. oude Grootte die *Engel Piets* geeft; Item 7. sch. groote payements en 9. sch. payements, die *Ian vanden Raanbergen*, en sijn gefellen uytreyken; Item 6. groote payements, die *Reyn* die *Wagemaker* uytreykt en gelegen is buyten den *Gasthuylen*; Item op *Ian van Gele* 8. groote payements; en ik *Godert* voorz sal heffen 16 oude grootte, die *Peter Voet* uytreykt; Item op *Dirk Snojen* 8. sch. swarte; Item op *Aart Knoden* 3. oude grootte en een hoen; Item op *Aart Haafst* Huys 5. sch. groote; Item op *Claas Aelmer* 7. sch. groote payements; Item op mijn Heer van Aspe-

ren 10. groote payements; Item op *Aart Blok* 22. groote payements; Item op *Ian van Gele* 8. groote payements; Item soo sal ik *Godwaart* nog heffen op *Reynen van Riele* 13. oude grootte; Item op *Armbont* 12. oude grote; Item op *Zibben van den Voorboscche* 3. sch. grote payements; Welke deylingen wy *Willem* en *Godwaart* voorz geloven gestadiglijk en vast te houdene in goeden trouwen, voor ons en voor ons nakomelingen; mer vont men na maals eenigen Chijns, die hier niet gemelt en was, dien souden sy ook deylen, gelijk als desen gedeylt is, dat te weten *Godwaart* voorz die twee deel, en Heer *Willem* voorz dat derdendeel. In kennisse der waarheyt soo hebben wy *Willem* en *Godwaart* voorz desen Brief bezegelt met onsen uythangenden zegelen; Gegeven in 't jaar ons Heeren duysent drie-hondert acht-en-tnegentig, den 27. dage in Maart.

JAN VAN NEDERVEEN, Hofmeester van den Grave van Nassou, anno 1457. hadde eerst getrouwt *Margareta vander Laan*; daar na *Agnes van Naaltwijk*, dochter van *Adriaan van Naaltwijk*, Heer van Berg-ambacht, en van *Agnes van den Woude*, *Jacobs* dochter; wert vermeldt met sijn suster *Herberge van Nederveen* in de Brief van Scheydinge van den jare 1420. als volgt:

IN den name Gods, amen; Dit is alfulken minnelijken seggen en scheyden, als wy Heer *Ludolf van Veen*, Priester, *Willem van Dalem*, Heer van Donga, en *Peter vander Beversluys*, Drosfert te Breda, op die een zyde, als seggende Keersluden, *Ian van Nederveen*, *Ians* soone, en wy Meester *Ian van den Ecle*, Canonik, *Philips vander Lecke*, Baltaart, en *Peter vander Stalle*, op die ander zyde, seggende Keersluden Jonkvrouw *Herbergen van Nederveen*, *Ians* wettige suster, ruerende van alle alfulke erfdeylingen, testament of makingen, als Jonkvrouwe *Herberch* heyschende of heur toebehoren mocht, na doode *Ians van Nederveen*, hare vader en hunne moeder, welker zielen God genadig sy, welke onse eendragtiglijk erfdeylen, scheyden, en seggen *Ian van Nederveen* op die eene zyde, en Jonkvrouwe *Herberch* met hunnen Momberen,

die heur metten rechte gegeven waren, op die ander zyde, hen verbonden en verwilkoort hebben voor Schout en Schepenen tot Breda, te houden en te volvoeren sonder eenig wederseggen, of rechts te pleegen Geestelik of Wereltlik, soo eest dat wy Keersluden voorz in rechte erfdeylingen eendragtiglijk seggen, dat *Ian van Nederveen* voorz Jonkvrouw *Herberch* los, vry en ledig houdene sal, van alle Schult, testament of makingen, dat ruren mach na doode *Ian van Nederveen*, heures vaders, soo dat hy daar niet in geldel en sal, mer Jonkvrouw *Herbergen* voorz sal heffen en boren alle alfulke goede als wy hier na seggen en verklaren fullen, en heur daar mede laten geniegen; in den eersten sal Jonkvrouwe *Herberch* voorz hebben die Thienden tot Nederveen, met hunne toebehooren, getaxeert voor ses-en-twintig kroonen 's jaars; Item die tweede

deel vanden Chijnsche, inde Gilsche Vugte getaxeert voor 9. kronens'jaars; Item dat Huys, daar *Heymken* in woont, met eenen zester rogs erfpagts inden Hage, getaxeert boven sijnen kommer te samen voor 12. kroonen s'jaars; Item op *Ian vander Brande* 4. Schellingh oude grootes'jaars; Item op 't huysagter *Heyn Byfen* vierdalf kroons'jaars; Item op Heer *Oiten* erve *vander Lecke*, by die Herbergen negendalven Schellingh groote pajements'jaars; Item op *Thonis Bloten* Huys, dat hy teugen *Ianne van Nederveen* nam, 18. Schellinge groote pajements'jaars; Item op *Faceleers* Huys ende Hof tot Scheydmaar seven Schellingen grooten pajements'jaars; Item op *Denijs vanden Hugendijck*, drie schellingen grooten pajements'jaars; Item op die Hoeve tot Kufel 18. loepen rogs s'jaars; Item op eenen Beemde, die *Herman van Loo* nu heeft, 9. Schellingen groote pajements'jaars; Item 4. Bunre Beemde inde Gilsche Vugte, die men te leene hout van mijne *lonkere van Nassauw*. getaxeert voor 8. kroonen s'jaars; Item tot dese voorz goede sal *Ian van Nederveen* voorz sijne Suster voorts bewysen binnen desen jare 5. goede Vrankrijke kroonen, op goede onderpanden dat sijs seker sy, binnen den Lande van Breda, ende metten verschenen Chynse eens uur te geven; Item van allen desen voorz goede en particulen voorz, alsoo verre als daar brieven af sijn, die brieven sal *Ian van Nederveen* voorz sijne suster overgeven, en in allen goeden voorz tot allen Steden, daars Jonkvrouwe *Herberge* voorz behoeft, daar salse *Ian van Nederveen* vry inne setten; Item soo sal Jonkvrouwe *Her-*

berg voorz hebben en behouden alle alsulke Juwelen als sy heeft, en huer lijve toebehoorende, en daar toe dat bedde dat boven op die kamer staat, wel opgericht met alle sijne toebehooren; Item want *Ian van Nederveen* die Thiende tot Nederveen dit jaar selve verpacht heeft, daar voor sal *Ian* voorz sijne suster uytreyken en betalen nu tot Kermisse naastkomende vier-en-twintig kroonen; Voort is onse seggen, dat *Ian van Nederveen* voorz, dese voorz goede elk besunder, en elk als voorz staat, Jonkvrouwe *Herberge* voorz vryen sal van allen kommer of aantalen, des daar yemant op te seggen mocht hebben tot desen dage toe; Voort sal *Ian van Nederveen* voorz sijne suster voorz tot sijnen Huys houden van eten en drinken veertien dagen lang, en daar na voort alsoo lang als hem wel genuegen sal, en alle dingen sonder argelift; en of eenig geschille in eenig van den puncten viele, dat houden wy Keersluden aan ons tot onsen verklaren; en want wy Keersluden voorz, dese voorz erfdeylinge voor Schoutet en Schepenen tot Breda aannamen, soo hebben wy weder eendrachtelijk voor Schoutet en Schepenen gefeyt in alle manieren als voorschreven is; Dus hebben wy Keersluden voorz onse zegelen tot eenen getuyge hier uytgehangen, en om der meerder vastigheyt wille, soo hebben wy *Gerit Reysenaalden*, en *Iacob vanden Wijn-gaarden*, Schepenen tot Breda, die hier by en over waren, ten verfoeke van Keersluden voorz onse zegelen aan desen brief gehangen, in 't jaar ons Heeren duysent vier-hondert en twintig, vier dagen in Augusto.

JAN VAN NEDERVEEN, Heer van Dirxland in Overflacke, troude *Anna vander Werve*, dochter van *Aart vander Werve*, Ridder, en van *Barta van Loon* van Dordrecht; sy stierf anno 1526. hy leefde nog anno 1535. En leefde ten sijnen tijde *Arent van Nederveen*, Ridder, Heer van Gijssenburg, dat hy anno 1543. verkoft aan *Willem van Drenkwaart*, Rentmeester Generaal van Zuythollant, en Burgemeester van Dordrecht. *Ian van Nederveen* voorschreven hadde gewonnen

Barta van Nederveen, volgt.
Agnes van Nederveen.
Maria van Nederveen.

Anna van Nederveen, die eerst te man hadde *Ian Pronnink*, gesit *van Deventer*; daar na *Willem van Lier*, sonder oir.

BARTA VAN NEDERVEEN, *Ians* dochter, Vrouwe van Dirxland, hadde eerst te man *Philips de Gruyter* uyt Vlaanderen; daar na *Claas van Rommerswaal*, Ridder, Heer van Lodijk in Zeeland; sy stierf anno 1553. is begraven tot Leuven, nalatende by haar eerste man

PHILIPS DE GRUYTER, Heer van Dirxland, welke troude *Pieterella de Monte* te Leuven, en wan

Philips de Gruyter, Heer van Dirxland, hadde getrouwt *Margareta van Haastrecht*, sonder kinders.

Ian de Gruyter, Heer van Dirxland naar sijn broeder, stierf anno 1602. hadde te wyve *Anna de Hertoge*, des Heeren dochter van *Osmale*, en

wan *Catharina de Gruyter*. *Anna de Gruyter*. *Philips de Gruyter*, Heer van Dirxland.

Samuel de Gruyter, stierf sonder kinders.

Agnes de Gruyter, troude *N. Dachverlies*.

Anna de Gruyter, hadde te man *Arent Pol* te Sevenbergen.

Het Wapen van Nederveen sijn 15. Blokjes van Sabel, en in 't midden een Rode Baar in een Silver Velt; en dat van de Gruyter sijn ses Goude Strepen of Boorden, gestelt twee en twee, in een Velt van Sabel.

N I S P E N.

170 **GERRIT VAN VOORN**, Burggrave van Zeeland, hadde by sijn Huysvrouwe *Hedewy van Borsselle*, eenen soone die genoemt wiert *Albrecht van Nispen*, leefde anno 1300. en haddete wyve *Magtild van Wesemale*, dochter van *Arnout*, geleit van *Quabske*, Ridder, Heer van Bergen op Zoom, en van *Johanna*, des Graven dochter van *Loon*; hy was mede Heer van Bergen op Zoom, volgens d'uytgifte van 't Leen, gelegen tusschen de Wolbrake en Hotmar by Rosendaal, aan *Claas van Nispen*, hunnen Knap; soo als blijkt by Extract uyt het oud Leenboek der Stad Bergen op Zoom, hier agter bygevoegt onder de letter A. Hy gewan een dochter *Johanna*, welke troude aan den Heer van Monjoye, die de helft der breuken van den Lande van Bergen voor 12000. goude Schilden aan Hertog *Ian van Brabant* verpande, by acte in date 1347. op St. Symon en Judasdag der Apostelen.

CLAAS VAN NISPEN voorz was Schout en Drossart van de Stad en Lande van Breda, anno 1328. als blijkt by brieven van Hertog *Ian van Brabant*, volgende onder lett. B. besat mede de Schutterye of Schutgerigte van de dry Dorpen, Woude, Nispen, en Rosendaal; hy troude *N. vander Lecke* ofte *Polanen*; en wan

Ian van Nispen, volgt.

Wouter van Nispen, ontfangt van Hertog *Ian van Brabant*, anno 1331. om de goede dienften, die hy en sijn vader *Nicolaas* hadden gedaan, sekere Hoeven, omtrent Rosendaal, volgens brieven hier achter geïnserert onder de letter C.

Nicolaas van Nispen, wan twee soons en eene dochter, namentlijk I. *Ian van Nispen*, ontfing 't selve leen van Vrouw *Johanna*, ervrouwe van den Lande van Bergen, hadde getrouwt *Elisabeth Uytencampe*, *Ians* dochter, Ridder en Drossard van Breda; sy leefde noch anno 1418. wanneer sy vermeerderde de fundatie van haar vader, van vier wekelijkke Missen op den Altaar van St. *Gregorius*, *Barbara*, *Catharina*, en *Margareta*, inde Nispens Capelle, in de Hooftkerke tot Breda voorz, sy lieten t'samen na 1. *Boudewijn van Nispen*, verlijt met het voorz leen den 3. July 1465. wiens erfgenamen het selve in den jare 1523. verkoft hebben aan den Grave van Nassau,

soo als uyt de respectieve Extracten van het Leenboek van Bergen op Zoom, hier achter volgende onder de letter D. kan werden gesien. 2. *Willem van Nispen*. 3. *Ian van Nispen*, vermeldt anno 1389. als wanneer *Gouert van Nispen*, sijn oom t'sijnen behoefte aan den Heer vander Lecke opdraagt, de Schutterye van de drie Dorpen, Woude, Nispen en Rosendaal; volgens brieven van den selven jare onder de letter E. II. *Lidewy van Nispen*, hadde te man *Herbaren van Rhiede*, Ridder, Heer van Rhiede, vermeldt anno 1412. volgens bescheid en blijk onder de letter F. III. *Godert* of *Godevaart van Nispen*, vermeldt als oom van *Ian van Nispen*, *Ians* soone, anno 1448. by brieven, daar by de voorz *Ian van Nispen*, aan Graaf *Ian van Nassou* verkoopt de Vaart met de Vaartkanten en Vaartgerichten tot Rosendaal, zynde in date den 4. Mey 1448. en volgende onder de letter G.

JAN VAN NISPEN, *Nicolaas* soone, hadde mede als sijn broeder een dochter uyt den Huys van Uytencampe, was al doot voor den jare 1392. dewijl in 't selve jaar vermeldt wert eenen *Ian van Mechelen*, als Momber of Voogt van sijnen soone *Ian van Nispen*; soo als blijkt by brieven van den 20. October 1392. hier achter volgende onder de letter H. hy wan

Ian van Nispen voornoemt sonder oir.

Willem van Nispen, volgt.

WILLEM VAN NISPEN, *Ians* soone, vermeldt anno 1425. was Burgemeester tot Breda anno 1448. ter selver tijd als sijn soon Drossart was; hy liet na

Adam van Nispen, Drossart van de Stad en Lande van Breda, als mede van Steenberg, anno 1447. stierf den 14. Juny 1475. troude voor sijn eerste huysvrouwe *Johanna van Vladeracke*, welke sonder kinderen stierf den 3. December 1450. ten tweden *Johanna van Kijshouk*, dochter van *Floris van Kijshouk*, en van *Alijt van*

der Werve, een Edel Geslagte uyt den verdronken Waart in Zuyt-holland, welke stierf den 11. April 1476. en leggen alle tot Breda in de Nispens Capelle begraven, zynde aldaar noch te sien de fark waar op staan de Wapens en het volgende Graffschrift.

HIER LEIT BEGRAVEN ADAM VAN NISPEN, WYLEN DROSSART 'S LANTS VAN BREDA, DIE STIERF IN 'T JAAR M. CCCC. LXXV. DEN IV. DAGH IN JUNIO. BID VOOR DE ZIELE.

HIER LEIT BEGRAVEN JUFFROUW JOHANNA VAN VLARACKE, ADAMS YERSTE HUYSVROUWE, STIERF ANNO XIV^c. L. DEN III. DAGH VAN DECEMBER.

Oooooo

HIER

HIER LEIT BEGRAVEN JUFFROUW JOHANNA VAN
KYFHOEK, ADAMS TWEDDE HUYSVROUW STIERF
ANNO XIV^c. LXXVI. DEN XI. DAGH
VAN APRIL.

Den voornoemden *Adam van Nispen* befat onder andere leenen van den Huysc vander Lecke of Polanen, de eene helft van de Thieden tot Emmikhoven ende Weerthuyfen, by hem verkregen door overgifte van *Hendrik vander Lecke*, *Philips* soone, en liet na by de voorz. sijne tweede huysvrouwe *Johanna van Kijfhouk*, I. *Govert van Nispen*. II. *Mr. Jan van Nispen*, Doctoor in beide de rechten, Hierusalem-heer, en Deken of Prelaat van 't Capittel tot Hilvarenbeek anno 1494. III. *Floris van Nispen*, vermeldt anno 1492. Official van Breda, anno 1494. en naderhand Schout aldaar, als blijkt uyt de Commissie van sijn Successeur, in date den 4. Novemb. 1504. volgende onder de letter I. hy hadde getrouwt *Johanna van Boslant*, dogter van *Jacob van Boslant*, en van *Maria Suys*, by dewelke hy gewan eenen soone *Adam van Nispen*, vermeldt anno 1505. IV. *Maria van Nispen*, troude *Jacob Pot*, *Jans* soone, Ridder geflagen van Hertog *Carel van Bourgondie*, in den Slag te Montleherry, den 15. July 1467. hy was Heer van Hogerheide en Cauwestein, en stierf den 1. December 1494. sy den 16. Mey 1418. beide begraven in St. Salvators Klooster (anders genaamt Pieter Pots Klooster) tot Antwerpen. *Govert van Nispen* voorz. *Adams* outste soone, was Schepen tot Breda, en stierf anno 1515. hadde getrouwt *Elisabeth*

WILLEM VAN NISPEN, *Willems* soone, wert vermeldt anno 1446. hadde getrouwt *Willemina Pots*, en liet na

GERARD VAN NISPEN, Ridder, verflagen met Hertog *Carel van Bourgondie* voor Nancy, anno 1477. troude *Magdalena Tak*; en wan

GERARD VAN NISPEN, stierf den 7. July 1533. begraven tot Dordrecht in de grote Kerk, troude eerst *Catharina van Houte*; ten tweden *Margareta Deyms*, *Willems* dochter, overleden anno 1540. en wan by d'eerste volgens Schepen kennisse hier na volgende onder de letter L.

Gerard van Nispen, getrouwt met *Elisabeth van Alphen*, *Willems* dochter, welke stierf anno 1560. hy anno 1563. begraven by sijn vader; en liet na *Gerard van Nispen*, getrouwt met *Maria de Jode*, *Claas* dochter; sy stierven beide anno 1574. nalatende, behalven sommige kinderen jong gesturven, I. *Cornelis van Nispen*. II. *Adriaan van Nispen*, troude *Maria Cornelis* dochter, weduwe van *Adriaan de Vlaming*, *Henriks* soone, Hierusalem Heer, Raad in Dordrecht, anno 1574. 1583. en 1584. sy stierven beide anno 1599. sonder oir, en tot Dordrecht in de grote Kerk begraven. *Cornelis van Nispen* voorz. was geboren anno 1553. tot Dordrecht, hadde getrouwt *Maria van Dorth*, dochter van *Johan van Dorth*, en van *Cornelia van den Tijmpel*, gesleit *Slingelant*, *Ottens* dochter, die Schepen was tot Dordrecht anno 1548. sy stierf anno 1580. hy anno 1601. beide aldaar begraven, en nalatende I. *Abel van Nispen*, geboren tot Dordrecht anno 1580. wiert in sijn Doop genoemt *Abel vander Coulfster*, op 't begeren van *Agnes vander Coulfster*, sijn nigte, Nonne tot Loosduy-

van *Kronenburg*, en liet na I. *Adam van Nispen*, die by Sententie van den Hove van Holland, van den 11. September 1521. verklaart is, by wanverfoek van behoorlijk verly van sijn vaders leenen vervallen te zyn, soo als in 't brede gesien kan werden uyt deselve Sententie hier achter onder de letter K. hy liet na I. *Cornelis van Nispen*, geestelijk gestorven. 2. *Anthonia van Nispen*, getrouwt met *Johan Vyron*, vermeldt anno 1545. en 1560. II. *Maria van Nispen*, hadde te man *Willem van Brakel*, soone van *Eustatius van Brakel*, en van *Henrica van Lutikkenhuysc*, en liet na I. *Eustatius van Brakel*, Schout en Burgemeester van Utrecht anno 1560. en hadde getrouwt *Margareta de Waal van Vronestein*, die weduwe stierf anno 1604. nalatende kinderen. 2. *Willemina van Brakel*, troude *Johan de Waal van Moersbergen*, en was weduwe anno 1544. nalatende *Bartholomeus de Waal*, Heer van Moersbergen, die by sijn huysvrouwe *Catharina van Merrevelt* wan *Johan de Waal van Moersbergen*, Houtvester van Utrecht.

Willem van Nispen, volgt.

Floris van Nispen, vermeldt anno 1467. Stadhouder van de leenen tot Breda, hadde getrouwt *Catharina van Hambroek*, anders *Beversluis*, vermeldt anno 1468.

nen, welke sijn meter was, tot gedachtenis van haar broeder *Abel vander Coulfster*, die de leste mans oir van 't Geslacht vander Coulfster geweest was, hy stierf anno 1638. mede tot Dordrecht begraven, hadde getrouwt *Cornelia van Eertrijke*, dochter van *Carel van Eertrijke*, en van *Anna Bom van Cranenburg*; sy was geboren den 15. Septemb. 1592. en stierf anno 1680. lieten t'lamen na I. *Cornelis van Nispen*, ongetrouwt gesturven. 2. *Anna van Nispen*, getrouwt met *Christiaan van Lakervelt*, en wan *Cornelia van Lakervelt*. 3. *Carel van Nispen*. 4. *Mr. Adriaan van Nispen*. J. V. D. II. *Gerard van Nispen*, Hierusalem Heer, was tot Hierusalem anno 1609. hadde getrouwt *Adriana van Haarlem*, *Anthons* dochter; hy stierf anno 1618. III. *Maria van Nispen*, hadde getrouwt *Hans van Eck*, en stierf den 17. Juny 1631. nalatende kinderen; hy vertrok na haar overlijden in Pruyssen, alwaar hy stierf anno 1647.

By de tweede Vrouwe,

Adriaan van Nispen, volgt.

Ge-

Gerard van Nispen, troude *Catharina van Teylingen*, *Christiaans* dochter, en liet na *Margareta van Nispen*, getrouwt eerst anno 1560. met *Johan van Hesse*, *Pieters* soon, Heer tot Moich, in 't Hertogdom van den Berg, daar na met *Hen-*

drik Thijbant uyt Zeeland, nalatende by beide kinderen.

Dirk van Nispen, liet na *Cornelia van Nispen*, getrouwt met *Job van Bladegom*.

Cornelis van Nispen, volgt daar na.

ADRIAAN VAN NISPEN, soone van *Gerard van Nispen*, en van *Margareta Deyms*, was tot verscheide malen Schepen tot Dordrecht van den jare 1545. tot 1562. als wanneer hy stierf, aldaar mede begraven, troude anno 1535. *Anna Oom van Papendrecht*, dochter van *Bonderwijn Oom*, *Tielmans* soone, Heer van Papendrecht, en van *Maria Moermans*, *Wouters* dochter, doch syleefde maar acht dagen daar na; hy troude ten tweedenmale *Alijt vander Eyk*, *Hendrix* dochter; en liet na

Hendrik van Nispen, volgt.

Gerard van Nispen, was Raad en Schepen tot Dordrecht, mitsgaders Gecommitteert in den Raad van State en Raad van Prins *Willem den I.* stierf anno 1578. nalatende drie dochters.

Margareta van Nispen, troude eerst *Johan*

Vermeulen, daar na *Adriaan van Gontswaart*, *Claas* soon, Burgemeester ter Goude, stierf anno 1623.

Sophia van Nispen, troude *Adolf vander Aa*, soone van *Johan vander Aa*, Schiltknappe en Schout tot Mechelen, sonder oir.

HENDRIK VAN NISPEN, soone van *Adriaan van Nispen*, en van *Alit vander Eyk*; was Raad in Dordrecht, mitsgaders Raad en Generaalmeester van de Munte, ook Dijkgraaf en Balliu van Woudrichem, en den Lande van Altena, stierf anno 1617. hadde getrouwt *Antoneita van Rijswijk*, *Jacobs* dochter; sy stierf anno 1626. beide tot Dordrecht begraven; en lieten na

Jacob van Nispen, Raad en Generaalmeester van de Munte, stierf anno 1648. hadde getrouwt *Bernardina van Weent*, geseit *Castricum*, dochter van *Pancras van Castricum*, Pensionaris van Groeningen en van Enkhuysen, en van *Johanna van Weely*, en liet na I. *Pancras van Nispen*, Capitein, stierf sonder oir. II. *Maria van Nispen*, troude *Gijsbert Rudolphi van Nijdeck*, Raatsheer in den Hogen Rade. III. *Hendrik Anthony van Nispen*, Capitein onder het Regiment de Marine van den Licutenant Admiraal *Willem Joseph van Gent*, liet na een enigen soone met namen *Jacob van Nispen*.

Cornelis van Nispen, Balliu ende Dijkgraaf van Woudrichem in sijn vaders plaatse, anno 1617. stierf anno 1656. hadde getrouwt *Catharina Rijcken*, dochter van *Fento Rijcken*, Raad en Rekenmeester van Holland, en liet na I. *Hendrik van Nispen*, Balliu en Dijkgraaf van Woudrichem, troude *Susanna vander Does*, *Jacobs* dogter, Raad en Secretaris van sijn Hoogheyt, en van *Beatrix van Zijpestein*, en heeft geprocreeert 1. *Catharina van Nispen*, getrouwt met *Pieter Pieterffons*, Capitein en Major ten dienste deser Landen, mitsgaders Commandeur van Louvestein. 2. *Henrietta van Nispen*, troude *Benedictus Wittens*. II. *Catharina van Nispen*, troude *Cornelis Swaan*, soone van *Adriaan Swaan*, en van *Maria van*

Luytenburg.

Justus van Nispen, troude *Elisabeth vander Gragt*, *Wijnands* dochter, sy sterven beide anno 1652. en lieten na I. *Johan van Nispen*, Raad en Generaalmeester van de Munte, die by sijn huysvrou *Digna vander Gragt*, naliet 1. *Mr. Willem van Nispen*, Balliu van Voshol, getrouwt met *Elisabeth van Nispen*, sijn ooms dochter. 2. *Ian van Nispen*. 3. *Elisabeth van Nispen*, troude *Francois d'Offarrel*, Lieutenant Colonel. 4. *Maria van Nispen*, troude *Adriaan le Plat*, Capitein ten dienste deser Landen. II. *Wijnand van Nispen*, liet vier kinderen na, 1. *Mr. Justus van Nispen*. 2. *Johan van Nispen*. 3. *Helena van Nispen*. 4. *Elisabeth van Nispen*, getrouwt met den voornoemden *Mr. Willem van Nispen*, haren neve.

Henrik van Nispen, Fiscaal ter Zee, stierf anno 1631. sonder kinderen.

Maria van Nispen, troude *Willem van Bijler*; muntmeester van Hollandt nalatende kinders.

Antoneita van Nispen, troude *Floris van Outhensden*, soone van *Ian van Outhensden*, en van *Maria Pels*.

Cornelia van Nispen, troude *Bernard van Weent*, geseit *Castricum*, soone van *Mr. Pancras van Castricum*, Pensionaris van Groningen en Enkhuysen, en van *Iohanna van Weely* beyde voornoemt.

CORNELIS VAN NISPEN, jongste soone van *Gerard van Nispen*, en van *Margareta Deyms*, troude eerst *Anna vander Meere*; ten tweden *Anna van Santvoort*; en wan by de eerste

Margareta van Nispen, troude *Gillis van Eichelberg*, genaamt *Hooftman*, Heer van Cleidaal, Stovers, Artselaar en Kauwestein, Schepen tot Antwerpen, anno 1580. sy stierf anno 1598. be-

graven in de grote Kerk in den Hage, onder een blauwe fark alwaar opgehouden staan de volgende Quartieren en Graffschift.

NISPEN.

DEYMS.

VANDER MEEREN.

HERTSBACH.

VROUWE MARGARETA VAN NISPEN, WEDUWE VAN HEER GILLIS VAN EICHELBERG, GENAAMT HOOFDMAN, HEER VAN CLEIDAAL, STOVERS, EN ARTSELAAR, STIERF DEN XXIII. MARTII ANNO M. D. XCVIII.

Oo0000 2

EIC-

EICHELBERG, genaemt *Hooftman*. NISPEN.

HUSE.

VANDER MEEREN.

HEER CORNELIS VAN EICHELBERGH, GENAAMT
HOOFDMAN, RIDDER, HEER VAN STOVERS, EN ART-
SELAAR, STIERF DEN II. MAART M. DC. XXXII

Liet na I. *Anna van Eichelberg Hooftman*, troude eerst den Marquis *Horatio Pallavicino*, Ridder, Ambassadeur Extraordinaris van Venetien; daarna *Olivier Cromwel*, Ridder, by dewelke sy wan *Gillis Cromwel*, overleden anno 1634, en by sijn Grootmoeder in den Hage begraven.
II. *Cornelis van Eichelberg Hooftman*, Ridder.
III. *Gillis van Eichelberg Hooftman*, Ridder.
IV. *Margareta van Eichelberg Hooftman*, troude *Nicolaas van Randenrode vander Aa*, Capitein van de Garde van den Prince van Orange, gebleven voor Sluys in Vlaanderen; sy stierf den 10. April 1628. en lieten t'samen na *Gerard van Randenrode vander Aa*, Heer van Sevender,

Zuytwijk, Dijkgraaf van Delfland, getrouwt met *Theodora van Waffenaar*, dochter van *Ian van Waffenaar*, Heer van Duvendoorde, en van *Maria van Voorst van Dorewaard*. V. *Beatrix van Eichelberg Hooftman*, troude anno 1599. *Philips Soete de Lake*, Heer van Vileers, Gouverneur van Willemstad en Klundert; sy storven beide anno 1634. nalatende *Alexander Soete de Lake van Vileers*, Heer van Vileers, Zevender, Potshoek, die te wyve hadde *Adriana van Aarsen van Sommelsdyk*, beide begraven in den Hage in de groote Kerk, onder een konstig gehouwen blauwen steen, met het volgende Grafschrift, en elxagt Quartieren.

SOETE DE LAKE,

EICHELBERG, genaemt *Hooftman*.DANNEUX, diët *de Warlu*.

NISPEN.

RANST.

HUSE.

MONTIGNY, diët *de Suiry*.

VANDER MEEREN.

GRAFSTEDE

VAN

DEN HOOCHEDELEN EN WELGEBOREN
HEER, HEER ALEXANDER ZOETE DE LAKE
VAN VILEERS, HEER VAN VILEERS,
ZEVENDER, POTSHOEK, &c.

STIERF DEN XXX. AUGUSTI M. DC. LXXVIII.
OUT LXXV. JAREN.

AARSEN VAN SOMMELSDYK. BORRE.

REGNIER.

TELSHOUT.

YSSELINGEN.

WIELANT.

ESTOURMAL.

SUYS.

DE HOOCHEDELE EN WELGEBORE
VROUWE, VROUWE ADRIANA VAN AARSEN
VAN SOMMELSDYK, VROUWE VAN
VILEERS, &c. SYN HUYSVROUWE,
STIERF DEN XV. NOVEMBER M. DC. LXXVII.
OUT LXXI. JAREN.

By

By de tweede Vrouw,

Jasper van Nispen, stierf ongetrouwt anno 1621. leit tot Antwerpen in de Borgt-kerke op 't hoge Choor begraven.

Balibasar van Nispen, Provoost van de Munte tot Antwerpen, ten tijde van de Ertshertogen

Albertus en Elisabeth, troude *Maria de Moy*, dochter van *Hendrik de Moy*, Raad en eerste Secretaris tot Antwerpen, en van *Clara van Gulik*, *Melchior's* dochter; hy fondeerde tot Antwerpen in de korte Ridderstraat, in den Zwanengang, een Gestigt voor 12. oude Mannen, en stierf anno 1625. leggende by sijn broeder begraven onder een marmeren Monument.

JASPER VAN NISPEN, sone van *Cornelis van Nispen*, en van *Anna van Santvoort*, troude *Josina van Pelanen*, dochter van *Eustatius van Pelanen*, *Adriaans* soon, Raad ter Graaflijkheid van Zeelant; en liet na

Cornelis van Nispen, stierf ongetrouwt.

Maximiliaan van Nispen, troude eerst *Christina vander Burg*; daar na *Elisabet Maarssen*, dog-

ter van *Johan-Pieter Maarssen*; hy stierf anno 1645. sonder oir, en leit tot Middelburg in de grote Kerk begraven.

Het Wapen van Nispen is een Groene klimmende Leeuw, met Rode Tong en Klauwen, op een Velt van Silver, en heeft *Gerard van Nispen*, *Adriaans* soone anno 1576. beginnen te voeren een Rode Kroone op 't Hooft van de Leeuw, 't gene by de meeste van dit Geslachte is nagevolgt is. Ook is noch van het selve Geslachte geweest Meester *Nicolaas van Nispen*, vermeldt anno 1457. getrouwt met *N. N.* by dewelke hy gewan *Thomas van Nispen*, overleden den 17. Aprilis 1513. en in de Kerke tot Nispen, onder een gehouwen sark begraven. Den voornoemden *Thomas van Nispen* hadde getrouwt *N. van Loo*, by dewelke hy gewan *Maria van Nispen*, getrouwt met *Adriaan van Marsselaar*, Schiltknappe, Heere van Opdorp, &c. Secretaris, en Kamerheer van Paus *Adriaan van Utrecht*, anno 1523. en naderhand mede Schepen van Antwerpen; hy was een soone van *Gillis van Marsselaar*, Heer van Opdorp, &c. en van *Zegerine van Groesdonk*, van dewelke gekomen zyn de Heeren van Marsselaar, Heeren van Opdorp, Parc, &c. als noch in Brabant in wesen zynde. Noch *Clara van Nispen*, getrouwt met Meester *Nicolaas van Florines*, Griffier van den Geestelijken Hove tot Mechelen, gestorven den . . . November 1601. en aldaar met haren voornoemden Man in de Hooft-kerke begraven.

Lett. A.

A *Elbrecht van Nispen*, Heere van Bergen op den Zoom, en *Machtile* ons wettig wijf, Vrouwe van den selven Lande, maken kont allen luyden, dat wy *Claas van Nispen*, onsen lieven ende getrouwen Knappe, om sijnen goeden ende getrouwen dienst, die hy ons dikwils gedaan heeft en noch doen sal, onsen man hebben gemaakt, en maken, en hebben hem gegeven alle die Wildert en Heyden die binnen desen palen gelegen zyn, die hier naar beschreven staan, dats te weten van den houw vander heyninge vander Wolbrake, streckende op Hotmaar, en alsoo langs der Mare tot der Grippe toe, die *Claas* daar heeft doen delven, en alsoo als die Grippe gaat tot aan den Zwaluwen-Berg, en van dien Zwaluwen-Berg streckende op den houw vander heyninge van Nispen, en van daar langs der heyninge streckende totter Wolbrake toe, van ons en onse nakomelingen te houdene tot eenen rechten leene, en dese voorgenoemden Wildert binnen dese palen voornoemt heeft *Claas* voorz van ons ontfangen, en heeft ons manschap af gedaan voor onse Mannen. Ende om dat wy willen dat dese dinge gestade blyven, en vastgehouden *Claas* voorz en sijn nakomelinge, soo hebben wy desen brief bezegelt uythangende, en omme die meerder zekerheit, en om dat sy hier over

waren als onse Mannen, soo hebben wy gebeden *Boudin Gillis*, *Ianne mesten Gelde*, en *Ian Allaaris* sone, dat sy desen brief bezegelen souden; in kennisse der waarheyt. En wy *Boudin*, *Ian* en *Ian* voorgenoemde Mannen ons liefs Jonker *Albrechts*, en onser liever Jonkvrouwe *Machtelde*, Heer en Vrouwe van Bergen op den Zoom voorgenoemt, om haar beyde wille, en om dat wy hier over waren als haar Mannen, soo hebben wy desen brief met hem bezegelt in kennisse der waarheyt. Dit was gedaan te Wouwe, in 't jaar ons Heeren dertien hondert negen-en-twintig, op Sinte Lucas-dag Euangelist. En was bezegelt met vijf zegelen in groenen wasse aan dubbelde francijne staarten.

Lett. B.

WY *Johan*, by der gratie Godts Hertoge van Lotrijke, van Brabant, van Limborg, maken kont alle den genen die dese letteren sullen sien ofte hooren lesen, dat wy hebben gegeven *Claas van Nispen*, onsen Schoutede van onsen Lande van Breda, volkomen magt, te settene en te makene Schepenen en Dingse-banken in alle onse Dorpen van onsen voorz

Oooooo 3

Lan-

Lande van Breda, van onsen wegen, gelijkewijs en in dier manieren of wyse selve daar gestelt en gemaakt hadden, omme te wijfen en te doene van alle dingen dat Schepenen toebehoort, na maniffe ons Rechte, en is dat saake dat sy gelast worden van eenige dingen, die sy niet vroet en sijn, soo sullen sy komen voor onse Schepenen van Breda, als aan haar hoot, en wat sy hem daar af wijfen dat sullen sy voort geven, en dat sal gestadig blyven en sijn van onsen wegen. In oirkontschappe van welke dingen wy hebben onsen zegel doen hangen aan desen Brieft, in kennisse der waarheyt, dewelke waren gegeven te Brusselle des woonsdags na St. Remijs-dag, in den jare ons Heeren duyfent drie-hondert acht-en-twintig.

Let. C.

WY Jan by der graue ons Heeren Hertoge van Lothrike, van Brabant, en van Limborg, maken kontallen den genen die dese letteren sullen sien of hooren leesen, en oorkonden met desen brieft, dat wy hebben gegeven, en geven *Wouter van Nispen*, om den getrouwen dienst die sijn vader *Claas van Nispen*, en hy ons gedaan hebben, en hy ons nog doen sal, vier *Hoeven Moers*, en een halve Houve, met den gronden leggende op die Kriekvaart boven Rosendale, Noortwaart vander Nonnen goede van Breda, en alsoo Noortberwaarts gaande aan *Willem Woyten* soons goet, en sijne stijkinderen, vander Kriekvaart Oostwaart streckende tot aan die Berge, vordane hebben wy *Wouteren* voorseyt, gegeven en geven drie *Hoeven Moers* metten gronde, leggende tusschen des Abts goet van Voorne, en *Boudun Verlangt*, en *Philips Brunen* kinder, daar des voorseyts Abts goet legget aan die Noortzyde, en *Boudun Boudants*, ende *Philips Brunen* kinder goet aan de Zuytzyde, streckende Oostwaarts tot *Clause van Nispen* kinderen goede. Voort hebben wy hem gegeven, en geven alle den volger Moeren die tot den voorseyden seven *Hoeven* en eene halve toebehoorende is, welke volger Moer gelegen is aan de Westzyde van den Vaart, en van desen voorz seven *Hoeven Moers* en eene halve, metten gronde, sal die voorseyde *Wouter* en sijn oor, of die geene die 't van den voorz *Wouter*, of van sijnen erven verkrijgen mogen, geven van elken Buenre twaalf penningen Lovenische 's jaars op Sinte Baven-dag te leveren der Vrouwen van Rosendale, en haren oor. Voider hebben wy den voorseyden *Wouter* gegeven, en sijnen oor, of den genen die 't goet van hem verkrijgen sal, te tween steden nederwaart in die Riviere diemen heet de *Baeke* daar 't hem best genoegt, t'elker Stede ses groote Roeden breed, van sijnen moer te wegen, en te wateringen sijn profijt en sijn oorbaar mede te doen, en wy geven hem macht te maken Wateringen, Sluyfen, Bruggen, en Wegen, en wat hy maken wille, om die nutschap van dien voorseyden goede, en wy geven hem, en sijnen oore vryen Watergang in die Riviere die men heet de *Beeke*, te Vaarne en

te Vlietene sonder toelne en onverflagen, en vrylicke te vaarne sonder wederseggene, alsoo verre alse onse Heerschappe gaet; en waar dat sake dat *Wouter* voorseyt, en sijne nakomelingen eenige kost daden, in Vaarden, in Wegen, in Slusen, in Wateringen, en in Bruggen, om die nutschap van desen goede en van anderen goede, dat met desen goede bewedemt en gesament is, soo sal hy den genen manen daar 't aan komt te geven, en wie hem niet en geeft, daar sal hy 't varen leggen by den Schepenen, en inrent weder metten rechte twiscaete; Voort en sal niemen met anderen goede dat met desen voorseyden goeden niet bewedemt noch gesament en is, in Vaarde noch in Wateringen mogen komen, noch dier gebruyken, ten sy by *Wouters* gemoede of sijne nakomlinge. Voort hebben wy gegeven, en geven den voorseyden *Wouter* en sijnen oor, of den genen die 't goet van hem verkrijgen mogen, dat Schoutedom en bedrijf op 't voorseyde goet, en op den Watergang, en die boeten te dryen schellingen Lovenische, en daar beneden, en die boeten sullen onse sijn, omme dit goet te bedryvene en ter oorbaar te brengene, en wy willen dat *Wouter* voorseyt, en sijne nakomelingen dit voorseyde goet gebruyken sullen en oirberen, vry en quyte van allen saaken diemen hier namaals daar af hebben wille, sonder van den voorz thense, en wy geloven over ons en over onse oor *Wouter* voorseyt, en sijnen oor, of allen den genen die dit voorseyde goet tegen *Wouter* voorseyt, of tegen sijnen oor verkrijgen sullen, alle poincten, die in dese letteren en in dese charte geschreven staan, wel en getrouwelijk te houdene, en te doen houden eeuwelijk vast en gestade, en daar af warant te sijne eeuwelijke tegen alle menschen. En om dat wy willen dat alle dese stucken die hier vooren sijn vast en welhouden blyven, soo hebben wy dese letteren bezegelt met onsen zegele. In kennissen der waarheyt. Dit was gedaan en gegeven te Brusselle in Sinte Thomas avonde Apostelen, in den jare ons Heeren, doemen schreef dusentig drie-hondert dertigen een.

Let. D.

JAn, Heer vander Lecke en van Breda; Doen kont allen luyden, dat voor ons komen is, en voor onse Mannen van Leene hier na beschreven *Godevaert van Nispen*, en heeft ons opgedragen in onse hand totte *Jans* behoef, *Jans* soone van *Nispen*, die hy heeft by Juffrouw *Lijsbetten*, Heeren *Jans* dochter van den *Campe*, die Schutterye van dryen Dorpen, dats te weten van *Woude*, van *Nispen*, en van *Rosendale*, die hy en sijne voorvaderen van ons en onsen voorvaderen, Heeren te Breda, te Leene houdende waren; welke voorz Leene wy voort verleent hebben en verlyen *Janne* voorz en sijne nakomelingen, van onsen nakomelingen Heeren te Breda te houden tot eenen geregten Erfleene. Voort droeg ons op in onse hant *Godevaert* voorz, tot behoef *Jans* sijns neven voorgenoemt, dat Vaart-gerechte te *Rosendale*, met sijnen toebehooren, dat wy voort ver-

verleent hebben en verlyen *Janne* voorz, en sijnen nakomelingen, van ons en onsen nakomelingen, Heeren te Breda, te houden tot eenen gerechten Erfleene, behoudelijck jegelijck sijnes rechts. Hier over waren als Mannen te getuygen *Hr. Dirk vander Lecke*, onsen broeder, *Gielis vanden Campe*, *Dirk die Rover*, en *Ian van Persijn*. In oirconc desen brieve met ons zegelen bezegelt, in 't jaar ons Heeren 1389. twintig dagen in September.

Lett. E.

Extract uit het Leen-register van Bergen.

Op den 3. July 1465. ontving het voornoemde Leen *Boudin van Nispen*, des voornoemden *Ians* soone, *per mortem patris, ut patet in dicto antiquo libro folio 22. ut supra.*

Item op den 13. January 1524. naer Brabant ontving 't voornoemde Leen *Mr. Raas van Lyeckerke*, als Rentmeester, en van wegen den Grave van Nassou, mits koope by den selven Grave daar afgedaan, tegens d'erfgenamen van wijlen den voornoemden *Bowwen van Nispen*, *ut latius patet in dicto antiquo libro folio 22. ut supra.*

Item op den 14. Aprilis 1540. voor Paasschen, ontving 't voorz Leen *Andries Vierling*, als Rentmeester en Procureur mijns Genad. Heeren des Prince van Orangien, Grave van Nassou, *Postmortem patris ut patet in libro B. folio 19.*

Op den 26. Juny 1550. compareerde voor *Mr. Cornelis Andel*, Stadhouders, en den Mannen van Leene naar beschreven *Andries Vierling*, als Rentmeester en Procureur mijns Gen. Heere den Prince van Orangien, Grave *Willem van Nassou*, heeft ontfangen by doode sijns neven den Prince *Rene de Chalon en van Nassou* 't voorschreven Leen, soo hy 't selve anno 1540. ontfangen hadde, komende by manissen des voornoemden Stadhouders en wijsdom van Mannen daar af te hande en te monde, doende voort hulde en eed, met al 't gene naar 's Hof's recht schuldig was te geschieden als voorgangen, behoudens allen ygelijken sijnen goeden rechte, presente *Pieter Potten Claasz*, *Ian van Akeren*, *François van Delft*, *Willem de Rouk*, *Mr. Merten van Cleve*, *Reynier de Vos*, en *Ieronimus vander Heyden*, Mannen van Leene.

Op heden den 23. December 1649. compareerde voor hare Vorstelijke Genade Vrouwe *Elisabeth*, by der gratie Gods Princesse van Zollern, Gravinne van den Berg, Marquise van Bergen op den Zoom, &c. en Mannen van Leene hier naar genoemt, d'Heer *Isaak Noiroz*, Rentmeester van sijn Hoogheydts Domeynen van Steenberg en Rosendaal, als specialijk geauthoriseert, en versochte by doode van sijne Hoogheyd *Willem*, by der gratie Gods Prince van Orangien, sijnen Heer grootvader te verheffen het voorz Leen, soo hy 't selve anno 1550. ontfangen heeft, komende daar af te hande en monde, doende voortshulde en eedt met alle 't gene des naar 's Hof's recht schuldig was te geschieden behoudelijck hare hooggemelte Vorstelijke Genade, en eenen ygelijken sijnen goeden rechte.

Actum in den Leenhove van Bergen op den Zoom, *ut supra*, present *Willem Adams Bollaart*, en *Adriaan Rubbens*, Mannen van Leene s'Hofs voorz.

Lett. F.

Willem, &c. doen kontt allen luden, dat voor ons gekomen is onsen geminden Heer *Herbaren van Rhyede*, en heeft gemaakt mit onser hant in rechten Duaryen en lijftogten Vrouwe *Liedewy van Nispen*, sijnen wittagtigen wive de helft van 24. Margen Lants, dats te weten den Oosterwal van den Thienweg totten Grave toe, alsoo die gelegen zyn in onsen Ambacht van Werkendam; Item half de Huyfinge en half den Boomgaard, gelegen voor desen 24 Margen voorz, en sy nu ter tijd opwoont; Item de helft van den Chijfse die van den Hofstede komt, die totten voorz Huysen en Landen behooren; Item die helft van den Bier Exchijfse binnen onsen Ambacht van Werkendam voorz, en hy samentlijk al van ons te Leen hout, in welker Douaryen en Lijftogte voorz wy geloven voor ons en voor onse nakomelingen Vrouwe *Liedewy* voorz, te houden en te sterken, hoir leeven lang geduerende, na regten en costume van onsen Lande, aldaar die voorz goede gelegen zyn. In oirconde &c. Gegeven in den Hage, op den anderen dag in Aprille anno 1412. na den loop van onsen Hove.

Lett. G.

Ik *Jan van Nispen*, doe kondt en kennelik allen den genen die desen brief sullen sien of hooren lesen, dat ik op den dag van heden met welbedagten sinnen (en by Raede, weeten, en goeddunken, van veele myner Magen en Heymelike Vriende) verkogt en overgegeven hebbe, den Hooggeboren en vermogenden Greve mynen Genedigen lieven Jonkere Jonkeren *Johan*, Greven te Nassou, &c. Myne Vaart, metten Vaart-kanten, met den Vaart-gerigten, en met allen anderen hunnen toebehoorten tot Rosendaale gelegen, vanden voorgenoemden mynen genadigen Jonker, als Heere van Breda, te leen roerende, gelijk ik die tot hier toe gebruykt en beseten hebbe, en sy my van wylen *Janne van Nispen*, mijnen lieven Vader, dien Gode genadigh sy, is bleven, voor eene erfelijke Rente van 't seftig Rhynsche gulden s'jaars, die my mijn voorz genadigen Jonker daar voore verleend, gegeven en bewyft heeft, van sijner genaden en sijnen Erven, Heeren te Breda, te leene te houden en te dragen op sekerere Voorwaarden, Geloften en Condiuen, alsoo die brieven die hy my daar af heeft verleend, met sijnen en sijnre mannen van leene, daar inne genoemt, Zegels besegelt, wel en klaarlijk in houden en begrypen, van dewelke den teneur hier na volgt van woorde te woorde. *Johan*, Greve te Nassou tot Vyanden en tot Dietz, Heere tot Breda, Drossaardt van Brabant, doen kondt allen luden, dat op den dag datum deses briefs voor onse lieve en getrouwe mannen van Leene hier

hier nae genoemdt, te wetene *Willem van Heemvliet* en *van Cattendijk*, *Claens Uytenkampe*, *Adam van Nispen*, *Gooffen van Roomen*, en meer andere, wy ter eenre syde, en onse lieve en getrouwe man van Leene *Ian van Nispen*, ter andere, kenden en lyden openbaarlijk, alsoo als de selve *Ian*, en sijn ouderen, over menigh jaar van ons en onsen Voorvaderen, Heeren tot Breda, te Leene gedragen, gehouden, en beseten hadden, dat Vaart-gerigt in onsen Dorpe van Rosendaale, om Schoutet en Schepenen aldaar te mogen setten de Vaart met hunnen Vaart kanten, geheeten *Jan van Nispens Vaart*, met allen anderen regten en dingen daar toe behoorende, hoe wy en de voorfz *Ian* in by wesen onser beyden Vrinden guetelik met malkanderen overkomen en overgedragen waren, dat ons de selve *Ian* sijn voor genoemde Vaart, Vaart-gerigte, en Vaart-kanten, met allen regten en toebehoorten voorfz, overgeven en op dragen soude eeuwelijk, en erfelijk onsen nakomelingen te blyven, en dat wy hem daar voor wederom souden bewysen en verlenen eene erfelijke Rente van 't seftig goude Rynsche gulden s'jaars, altoos op Kerstmisse te verschynen, op onse Renten en goeden ons voorfz Dorps van Rosendaale, dewelke de selve *Ian* en sijne nakomelingen van ons en onsen nakomelingen Heeren te Breda tot eenen regten erfleer schuldig souden sijn te houden, te dragen, en onsen onse voorfz nakomelingen, dienst en manschap daar af te doene, alsoo dik en menig werf als des noodt soude gebeurē, behoudentlijk dat wy en onse nakomelingen, soo wanneer ons ofte de selve geliefde, de voorgenoemde Rente souden mogen af quyten en lossen, jegelijken penningh met agtien gelijke penningen, en metter verschenen Renten na beloop van tyde, als de quytinge soude geschieden, den voor genoemden *Ianne* of sijne nakomelingen eens te betalen, behoudentlijk datmen hem die selve quitinge een vierendeel jaars te vooren soude moeten verkon digen, met welken penningen de selve *Ian* of sijne nakomelingen verbonden soude sijn terstondt andere erfelijke Renten of Goeden te kopen, die hy van ons weder, en onsen nakomelingen Heeren te Breda, te Leen soude houden en ontsaen, in alle der maten als hy nu soude doen vander Renten voorfz, sonder dat hy of sijne nakomelingen voorgenoemt de selve penningen, komende van der afquytingen voorfz, andersints soude mogen beleggen, of bekeeren in eeniger manieren. En want wy *Iohan*, Grave te Nassouw, &c, als Heere van Breda voorgenoemt, ter eenre syden, en de voorgenoemde *Ian van Nispen*, ter andere, openbaarlijk begeerden voor onse mannen van Leene boven genoemt de voorgenoemde, voorwaarden, gelijk sy voorgeschreven staan volkomentlijk t'onderhouden, en malkanderen goede en seckere vastigheden daar af te doene, gelijk als dat nae den regten ons Hoofs van Breda behooren en schuldig soude sijn te geschien, soo maanden wy cenen vanden selven onsen mannen van Leene, soo en in wat manieren die voorgenoemde *Ian van Nispen*, ons vanden Vaart-gerigte, Vaart, Vaart-kanten, en anderen regten, en toebehoorten voorgenoemt, naar ons voorgenoemde Hoofs regt genoeg doen en vast setten

soude, dewelke hem met den anderen onsen mannen voorfz, daar vergadert sijnde, beriet, en beraden sijnde, bragt ons weder over; wysende voor een Vonnis, by vollen gevolge van hen allen, dat de voorfz *Ian van Nispen*, sijn Vaart-gerigte, Vaart, Vaart-kanten en allen anderen regten daar toebehoorende, boven genoemt, ons opdragen soude in onsen handen, tot onser en onser nakomelingen behoef, en soude voorts daar op worpen en vertyen met wettelijke vertyenissen, hem bekennde geen regt meer daar aen te hebben, nog te behouden, dewelke de voorfz *Ian* dede volkomentlijk, en altemaal, gelijk als 't Vonnis ons voorfz mannen van Leene gaven, en verleenden wy voor ons en onsen erven, Heeren te Breda, den voorgemelden *Janne van Nispen*, en sijne erven eene erfelijke Rente van 't seftig Overlandtscher Rynsche gulden s'jaars, goede en geregte, of de weerde daar voore, in anderen goeden gelde, die hem jaarlijcx en erfelijk vallen en verschynen sal, opten Heyligen Kerfdag, te hebben en te houden by den voorgemelden *Janne*, en sijnen Erven, van ons en onsen Erven Heeren te Breda, tot eenen regten Erfleer op en uyt allen onsen Renten en goeden ons Dorps van Rosendaale voorfz, op de Conditien en Voorwaarden boven geschreven, en die selve *Jan* dede ons daar af behoortlike manschap met hulden en eede van trouwen, en alles dat hy ons daar af schuldig was te doen, en wy ontfingen hem daar af in ons manschap, behoudentlijk ons altoos ons Heerlijkheit, en anders jegelijcx regten. Des t'oirkonde hebben wy onsen Zegel aan desen brief doen hangen, en hebben voorts versogt onsen getrouwen mannen van Leene boven gemeld, dat sy hunne Zegelen mede by den onsen delen selven brief willen ahangen. En wy *Willem van Heemvliet*, en van *Cattendijk*, *Claus Uytenkampe*, *Adam van Nispen*, en *Gooffen van Roomen* voorfz, om dat wy hier by en over sijn geweest, als mannen van Leene des Edelen en mogenden Jonkeren, *Jonkere Johans Graven* te Nassouw sijns Hoofs van Breda voorgemelt, daar alle saken sijn getchiet inder manieren boven geschreven, soo hebben wy t'sijnen verseeke en ter bede des voorfz *Jans van Nispen*, onsen Zegelen by den sijnen desen brief mede aangehangen, in meerder kenlijkheit en vastigheid der dingen voorfz. Gegeven op den vierden dag van May in 't jaar ons Heeren duyfent vierhondert en agt en veertigh. Soo is 't, dat ik *Ian van Nispen* voorfz, voor my en alle mijn erven geloof hebbe en gelove in goeden trouwen, mits desen brieve, mijnen voorgemelden genadigen Jonker en sijnen erven, d'inhoudt vanden voorfz brieve en alle Voorwaarden, geloften en Conditien, daar inne begrepen, alsoo verre als sy my aangaan, en ik na den inhoudt vanden selven, daar mede in eeniger wyse ben of mag sijn verbonden, welen onverbrekkelijk te houden en te voldoen, tot eeuwigen dagen, sonder eenig weygeren of wederseggen, alle argelift uytgescheyden, en des t'oirkonden heb ik voor my en alle mijne Erven mijnen Zegel aan desen brief gehangen, en ter meerder oirkondschappen van den selven geboden den eerbaren mijnen lieven Oom en Neven,
Godert

Godert van Nispen, Floris van Nispen, en Adam van Nispen, Drossart's Landts van Breda sijnen Broeder, dat sy hunne Zegelen mede by den mynen aan desen brief willen hangen, 't welke wy *Godert, Floris, en Adam van Nispen* voorgemelt, om wille *Ians* ons liefs Neven, en want ons ook wel kennelijk is, dat alle saken tusschen onsen voorgenoemden genedigen Jonkere en ons Neve sijn geschiet, gelijk de voorsz brief inhoudt en begrypt, geerne alsoo gedaan hebben, op den vierden dag van May in 't jaar ons Heeren duyfent vier hondert agt en veertig.

Lett. H.

JAn Heere vander Lecke en van Breda, doen kondt allen luyden, dat voor my komen is, en voor vele onser mannen van Leene, en sonderlinge voor de hier na beschreven, *Ian van Mechelen, Maas* soone, als *Momber Jans van Nispen, Ians* sone, en heeft doen gedagen alle die gene, die hun regts vermeten mogten tot den Vaart-gerigte te Rosendaale, met allen sijnen toebehoorten, gelijk als men dat van ons te Leene houdende is uytten huysse van Breda, daar die wete af gedaan was met regten, die genegten vervolgt, dat eerste dat ander, dat derde, en dat vierde was overgestaan, en dat alsoo voort bedreven met regte, dat dat Vonnis wytde, dat wy hem daar toe doen souden, als wy deden, en dat wy hem daar in schuldig sijn te houden, ter tijdt toe datter yemandt uytwonnen met eenen beteren regte, en alsoo regt ware. Hier toe geschiede alle dat daar van regte schuldig was toe te geschien, en is geen point van regten agter gelaten. Hier by en over waren onse mannen van Leene, dats te weten, *Ian vanden Houste, Ian vanden Campe*, onsen Drossaart vanden Lande van Breda, Ridder, *Willem van Dalem*, Heere van Donge, *Gielis vanden Campe, Zebregt Thierloet, Peter Schaart, Willem vanden Wijngaarde*, en *Dirk de Roever*, Knapen, daar dese saken geschieden met Vonnisse en met regte. In oirkondschap desen brief met onsen Zegel bevestigdt, en want wy *Ian vanden Houste, en Ian vanden Campe*, Riddere, *Willem van Dalem*, Heere van Donge, *Gielis vanden Campe, Zebregt Thierlot, Peter Schaart, Willem vanden Wijngaarde*, en *Dirk de Roever* voorsz, alle mannen ons liefs Heeren vander Lecke en van Breda, uytten Huysse van Breda, hier over waren, daar dese saeke geschiede met vonnis en met rechte in aller manieren, alsoo vooren staat, soo hebben wy in getuygenisse daar af desen brief bezegelt met onsen zegelen, met onsen lieven Heere voorsz. Dit was gedaan in 't jaar ons Heeren 1392. 20. dagen in October.

Lett. I.

HEndrik, Grave tot Nassou, tot Vyanden, tot Catzenelboge, en tot Dietze, Heere tot Breda, tot Dieft, Herstal, Grimbergen, en Sichem, Burggrave van Antwerpen, ende Drossart's Lands van Brabant, &c. Allen den

genen die desen letteren sullen sien saluyt, doen te weten, dat omme die goede getrouwigheyt, regtveerdigheyt, en discretie, die wy by experientien weten te wesen in den persoon van onsen lieven en getrouwen *Pauwels van Nassou*, den selven volkomentlijk betrouwende zynder wijsheyt, en goede diligentie, wy hebben gemaakt, gestelt en geordineert, en by desen onsen brieve stellen, maken, en ordineren Schoutet onser Stad, Land, en Heerlijkheyt van Breda, metten aankleven en toebehoorten van dien, nu ter tijt vacerende en opstaande 't onser dispositie, by den overlijden van wijlen *Floris van Nispen*, leste besitter van den selven officie, gevende by desen onsen brieve den selven *Pauwels* volkomentlijk macht, autoriteyt, en speciale bevel 't voorsz officie van den Schoutet-ampt van Breda, van nu voirtaan te houden, exerceren ende bedienen, of by eenen notabelen man tot eenen sijnen Stadhouder, in sijn afwesen of tegenwoordigheyt, te doen houden, te exerceren en te bedienen; onsen rechten Hoogheyt en Heerlijkheyt te bewaren, en een jegelijken, des begerende, regt en justicie te doene administreren en te laten gelichien; en voirts al te doen, en te exerceren alle saaken, die een goet en getrouwe Schoutet schuldig is te doene, en gelijk sijnen voirsaten in 't selve officie gedaan hebben, op alsulken rechten, salaris, liberteiten, vryheden, en emolumenten, daar toe staande, sulke en gelijk sijn voirders in 't selve officie gehad hebben, alsoo lange als 't ons believen sal. Waar op en van hem wel en rechtveerdiglijk te quytene in 't bedienen van den voirgenoemden officie, hy den behoerlijken eedt in onsen handen gedaan heeft. Ontbieden en bevelen daar omme onsen Drossaart, Burgemeesteren, en Schepenen onser voirgenoemde Stad van Breda, en allen onsen justicieren en ondersaten dient aangaan mach, dat sy den voirgenoemden *Pauwels* van den selven officie van den voorsz Schoutet-ampt voir onsen Schoutet kennen en houden, en hem alle behulpe en bystant doen, mitsgaders van den rechten, salaris, liberteiten, vryheden, profijten, en vervallen voirsz, doen laten en gedogen rustclijk, vredelijk en volkomentlijk genieten en gebruyken, sonder hem daar inne te doen, laten of gedogen gedaan te sijne eenig letsel of moeysele ter contrarien in ceniger manieren. Want ons alsoe belieft. En des t'oirkonden soo hebben wy onsen zegele hier aan doen hangen. Gegeven in ons Stad van Breda den 4. dag in November, in 't jaar ons Heeren duyfent vijf-hondert en vier.

Lett. K.

IN der zake hangende voor den *Hove van Holland*, tusschen den *Grave van Nassou, Heere tot Breda, &c.* Impetrant aan d'een zyde, ende *Mr. Adam van Nispen*, Gedaagde aan d'andere, de voorsz Impetrant allegrende, dat hem onder andere sijne *Heerlijkheden toebehoorden de Heerlijkheden van de Leck en van Polanen, met allen toebehoorten, te leen gehouden van de Keyserlijke Majestejt, als Grave van Holland*, van

PPPPPP welke

welke *Heerlijkheden* vele diverse *Leengoederen* te leen gehouden worden, en onder andere de helft van den Thienden van *Emmekhoven*, en *Weerthuyfen*, met acht Mergen Lands, gelegen in *Weerthuyfen-broek*, met noch twee Mergen en dertien Hond aan een gelegen, geheten de *Rijskamp*. Noch twee Mergen geheeten de *Crimpen*, en vier Thienden daar van d'eerste gelegen is in *Raamsdonk*, en tot *Waspijk*, die tweede en derde tot *Raamsdonk*, en de vierde tot *Waspijk*, welke parcellen wijlen *Govert van Nispen*, des Gedaagdens vader, vanden Impetrant en zijn predecesseuren, *Heeren van de Leck en Polanen*, te leen gehouden, eedt, hulde en manschap daar van gedaan heeft gehad, en zulkx befiten en gepossiedeert tot zijnen overlijden toe, en is overleden geweest in den jare 1515. achterlatende den Gedaagde, zijn oudste soonen rechte leenfolger. Hoe wel deselve Gedaagde schuldig hadde geweest, *binnen behoorlijken tijde als binnen jare en dag, sijn Leenhove gekent, en behoorlijke investiture als 't gewoonlyken is te geschien, aan den selven sijnen Leenheere, of sijnen Stadhouder versocht te hebben*, gemerkt dat de voorz Leengoederen zyn van sulke natuur, datmen daar van schuldig is hulde, eedt, en manschap te doen, binnen jare en dag na den overlijden van den lesten possesseur, dies niet tegenstaande is de Gedaagde daar van in gebreke geweest, en heeft hem nochtans vervordert, zonder consent van den Impetrant, aan wien de voorz Leengoederen by wanverzoek vervallen, en gedeolveert waren, eenige van deselve goederen te alieneren, verkoopen, en traditie daar van te doen, en voort de voorz parcellen van Leenen te gebruyken, alsoo verminderende en verduysterende den Impetrant van sijn Domeinen en Heerlijkheden.

Waaromme de voorz Gedaagde by zeeker mandament gedagvaard is geweest tot verloefte van den Impetrant, concluderende ten sine, *van de voorz Leengoeden verklaart te zyn, by wanverzoek verbeurt te wesen en vervallen aan den voorz Impetrant, condemnende den Gedaagden sijn handen daar van te trekken en te houden, en daar mede te laten bewerden den Impetrant, als van sijn eygen goet, en te restitueren de vruchten daar van ontfangen, of die de Gedaagde hadde mogen ontfangen, gevallen zedert den tijd, binnen den welken deselve Gedaagde schuldig was, 't verly versocht te hebben, en die noch vallen zouden, hangende dit Proces, missgaders in den kosten van dese instantie, of tot andere finen hem nut en oirboirlijk zynde.*

Waar tegens de Gedaagde contrarie sustineerde, zeggende dat hy in sijnen jongen tijd als 10. of 11. jaren oud wesende, alsjds byten sijn vaders huys in *Vrankrijk*, in *Duytsland*, en andere vreemde plekken gewoont heeft gehad, tot den overlijden van wijlen *Govert van Nispen* sijnen vader. Na welken overlijden deselve Gedaagde gekomen was van *Brussel tot Breda*, ten huys van den selven sijnen vader, welk hy bevant gespolieert van alle Huysraat, Brieven en Munimenten, die sijn vader binnen sijn leven toebehoorende waren, soo dat hy niet konde weten wat goederen sijn vader achtergelaten hadde, of die Leenen waren of eigen goederen, waar by hy juste ignorantie daar van gehad heeft. Niet te min toonende sijn naar-

stigheid, was gereyft by den Impetrant, hem te kennen gevende die voorz speciale en groote last van den Sterfhuyse, en ook den dienst van den Gedaagde, die op die tijd diende den *Bisschop van Kamerijk*, daar hy vaceren moest, verloefte aan den selven Impetrant brieven van delay, omme te ontfangen alsulke Leenen, als des voorz Gedaagdens vader van hem te leen gehouden hadde, offererende t allen tijden te doen, en voldoen al dat een goet Leenman behoorde te doen, deur welke begeerte en presentatie d'Impetrant verleent hadde brieven van delay, omme te betalen *jura investitura*, addresserende aan sijnen Stadhouder van de Leenen in *Holland*, en d'Impetranten gepresenteert hebbende deselve brieven, van stonden aan, doen hy geweten heeft wat parcellen dat'er leen souden zyn, heeft gepresenteert gehad, altijd t ontfangen alsulke leenen, als men bevinden mochte, dat hy mits die aflijvigheid van sijnen vader besittende was, en al te doen dat een goet Leenman schuldig was te doen. Seggende voort, dat hy van de goederen, in den eisch gespecificeert, noyt profijt gehad en heeft, want die vier Thienden leggen, en by mans gedenken gelegen hebben, onder 't water, en desgelijcx die mergentalen voorz, ende heeft van den Thienden van *Weerthuyfen* en *Emmekhoven*, na 't overlijden van sijn vader voortz altyds gebruykt de *Weduwe Juffrou Elisabeth van Cronenburg*, ontfangende daar van de vruchten, soo dat de Gedaagde daar af noyt penning ontfangen hadde. Seide ook, dat na usantie van de *Leenen van Holland, altyds onderhouden, de vassallen of besitters van Hollandische Leenen, mits latende jaar en dag overgaan sonder verzoek en investiture te nemen van den Leenheere, niet verbeuren haar Leen, ten ware dat de Leenheere van die leenen den besitters gewaarschout hebbende, sy als dan onwillig bleven, versmaadende haren Leenheere.* En also den Gedaagde geen vruchten angevaart en heeft gehad; en al hadde hy eenige goeden angevaart, dat hy juste ignorantie hadde investiture te nemen: want hem niet kennelijk was, van wat qualiteyt ofte nature dat de goederen waren agtergelaten by wijlen sijn vader voorz, soo concluderde deselve Gedaagde, *dat verklaart soude zyn, die presentatie by hem Gedaagde, den Impetrant en sijn Stadhouder gedaan, deugdelijk en sufficient, en voort ten sine van absolute van den eisch van den selven Impetrant, makende eisch van kosten, schaden en interessen.*

Tegens welke antwoorde is by den Impetrant gerepliceert geweest, en op de replijke by den Gedaagde geduplicateert, elkx van de voorz partien, allegerende diverse middelen. Waar op sy geappointeert zyn geweest, te schryven by feiten contrarie en geadmitteert tot hare proeve, in welke sake is, *hinc inde*, enqueste gedaan, en sekere brieven en munimenten overgeleyt, gerenuciert van meer te produceren, gediend van reprochen by den Gedaagde, en hebben voort partien geemployeert Reprochen en Salvatiën van rechten, geconcludeert in rechte, en recht begeert. Hier na heeft d'Impetrant gepresenteert gehad sekere opene brieven van de *Keyserlijke Majesteit*, omme uyt krachte van dien recht gedaan te werden in desen Proesse; in allen schijn of sijnder

Maje-

Majesteit desen *Hove* speciaal bevel daar toegegeven hadde voor 't aanleggen van 't selve Proces, mits nemende regard op de rechtvaardigheyt ofte onrechtvaardigheyt vander sake, welke brieven, partyen daar op in 't lange gehoord, acten van hare dingtalen en anders overgeleid, geïnterineert zyn geweest, en is de Gedaagde geadmitteert te mogen doen verder defensie in de principale materie voorz, indien 't hem beliefte, en tot dien einde te mogen stellen nieuwe feiten ofte reden alleregen; daar tegens de Impetrant soude mogen poseren en alleregen feiten en redenen, ter contrarie, en partyen de sake voorts voldingen binnen sekeren dage daar toe geprefigeert: omme, dat gedaan zynde, geappointeert te werden, als ter materie dienen soude: breeder blijkende by den appointemente daar van wesende, van date den 27. Martii lefsteleden.

Na welken appointemente heeft de voorz Impetrant doen presenteren tegen de Gedaagde, omme te dienen van nieuwe posities, of daar van te renuncieren, achtervolgende de voorz appointementen, en alsoo hy niet bereyt en was, noch niemanden van sijne wegen gemachtigt, heeft d'Impetrant verkregen deffault, en een ander mandament, daar mede de voornoemde Gedaagde en Deffailant ander werf met *inshmatie* gedagvaard is geweest, omme te sien wisen het profijt van den geseiden deffaulte op sekeren dage. Tot welken dage de voorz Impetrant worde toegewesen een tweededeffault, tot sulken profijte, als hem daar van schuldig was te volgen. En verklaart dat daar van acte gemaakt soude werden, en met de andere munimenten gevoegt by dit Proces, omme daar op als dan recht gedaan te wesen, 't welk alsoo gedaan is.

't Voorz Hof, met rijpe deliberatie van Rade, deurgesien, en overwogen hebbende alle 't gunt dat ter materie dienende is, *doende Regt in den name ende van wegen des Roomschen Keisers, Koning v in Germanien, van Spangien, &c. Grave van Holland, Zeeland, en Vriesland, heeft den voorz Mr. Adam van Nispen, uyt kragt en voor 't profijt van de gemelde deffaulten verstecken en versteekt hem mits desen, van te mogen poseren eenige nieuwe*

feiten, en alleregen nieuwe redenen, en van alle worden der defensie, die hy in de principale sake hadde mogen doen, en doende voort regt ten principale, verklaard de voorz. Leengoederen verbeurt, by wanverzoek, en mits dien vervallen te wesen aan den geseiden Impetrant. Condemneert den gemelten Mr. Adam, Gedaagde, sijn handen daar van te trekken en te houden, en daar mede te laten beworden den Impetrant, als van sijn eygen goed, en hem te restituieren die wugten by hem Gedaagde ontfangen, of die hy hadde mogen ontfangen, zedert Sint Ian anno 1517. en condemneert voort de gemelde Gedaagde in de kosten by den Impetrant in deser instantie gedaan, ter tauxatie en moderatie van den voorz Hove. Gedaen in den Rade by den President, Assendest, Duvenvoorde, Goebel, Loo, Jasper, Deken, en Hugo, Procureur, en gepronunciert den 11. September 1521.

Let. L.

WY *Jan Hallinsk, Ockers soon, en Meynart van Segwaart, Bartholomeus soon, Schepenen in Dordrecht, oirkonden en kennen, dat voor ons quam Gerard van Nispen, sone van Gerard van Nispen Gerardsz, geprocreerd by Catharina van Houtte, sijn eerste huysvrouwe was. Ende bekende wel en ten vollen vernougt, gecontenteerd, en betaaldt te sijn, den eersten penning metten lesten, by handen van Adriaan van Nispen, sijnen halven broeder, van alsulke quote en portie van goeden, erffenisse en besterffenisse, als hem Comparant eenigfins aangekomen en aanbesteren mag sijn, by doode en overlyden van wylen Gerard van Nispen, Gerardsz, sijn Comparants vader: scheldende de voorz Comparant, in der qualite voorz, den voornoemden Adriaan van Nispen, hier van quyte, mitsgaders alle de andere kinderen en erfgenamen van Gerard van Nispen voorz, geprocreerd by Margriete Willem Deyms dogter, sijne tweede Huysvrouwe, ende allen anderen, des quitantie behouvende. In oirkonde desen Brieve gegeven in 't jaar ons Heeren duysent vijfhondert twee-en-veertig, op den twaalften dag in Julio.*

VANDER NYENBURG.

¹⁷¹ Dit Geslagte is door clandestin huwelijk van *Willem van Egmont*, broeder van Graaf *Jan van Egmont*, met *Margareta van Hoogtwoude*, oorspronkelijk uyt den Huyse van Egmont; gelijk dan de Edelen en Ridderchappe van Holland fulx verklaart hebben by brieven daar van gegeven tot Dordrecht anno 1483. Sie de descendenten daar uyt voortgekomen hier vooren op de letter E. onder den tijtel van Egmont, en de voorz brief van de Ridderchap en Edelen van Holland boven fol. 961. en 962.

OEM VAN WYNGAARDEN.

¹⁷² **C**LAAS OEM, wert gevonden onder de Regeerders der Stad Dordrecht, omtrent den ja-
re 1230. als wanneer deselve Stad eerst met steene muren is omcingelt geworden, volgens het getuygenisse van Gouthoven fol. 76. hy hadde te wyve *N. Duyk*, dochter van *Gijzen Duyk*, en van *N. vander Mark*; en liet by deselve na

Class Oem volgt.

Gillis Oem, hadde te wyve *Geertruyd van Ra-*

tingen, en wan Jan Oem, Balliu van Zuythollandt, anno 1321. Raat en Rentmeester Generaal van
PPPPPP 2 Zuyt-

Zuytholland, anno 1329. tot 1333. hy koft van *Gerard*, Heer van Hoorn en Altena de Heerlijkheid van Papendregt, en wierd daar mede verlyt anno 1321. hadde getrouwt *Soete vander Duffen*, *Jans* dogter in Zuythollandt, en wan by defelve, I. *Tielman Oem* by der Genade Gods Deken van St. Pieters binnen Utrecht, als blijkt by verscheide verlyen, door hem aan andere gegeven anno 1345. 1351. 1364. hy stierf anno 1368. II. *Gillis Oem*, Heer van Barendregt; hadde te wyve *Maria van Amerongen*, dogter van *Vredrik van Amerongen*,

en wan by defelve, 1. *Willem Oem*, stierf sonder kinderen. 2. *Magtild Oem*, vrouwe van Barendregt, troude anno 1354. *Diderik van Wassenaar*, Burg-grave van Leiden, sone van *Philips van Wassenaar*, en van *Elisabeth vander Duffen*, *Jans* dogter; hy stierf anno 1391. en sijn van defelve gekomen de volgende Heeren van Wassenaar, tot op *Vrouw Maria*, die anno 1525. troude met *Jacob Prince van Ligne*, en Ridder vande orde van 't gulden Vlies.

CLEIS OEM, soone van *Claas Oem*, en van *N. Duyk*, vermeld in 't Leen-register van Holland anno 1260. hadde te wyve *Elisabeth*, *Vrank van Dordrechts* dochter; en wan *Claas Oem*, Ridder, volgt.

Godschalk Oem, Schepen in Dordregt, anno 1312.

Ian Oem, verlyt met een Schroot-Ambagt binnen Dordregt, anno 1320. als blykt by de

Registers van Hollandt.

Willem Oem, vermeld anno 1426.

Johanna Oem, troude *Johan Duyk*, Schepen in Dordregt, sone van *Willem Duyk*, en van *N. van Strijen*.

CLAAS OEM, Ridder, soone van *Cleis Oem*, en van *Elisabeth*, *Vranks* dochter van *Dordrecht*, omtrent den jare 1305. onder de voornaamste Edelen en Ridders in Holland, was Ambachtsheer van Dubbeldam, daar mede verlyt anno 1318. Schout van Dordrecht anno 1325. wiert verslagen van de Oost-vriescn in den Velslag by Staveren, omtrent St. Odulphus Clooster, met Graaf *Willem de IV.* anno 1345. alwaar met den gemelden Grave verslagen bleven omtrent 400. Ridders en Wapentuurs, met verscheide Baanderheeren; Sie Gouthoven fol. 380. Hy hadde te wyve *Johanna van Arkel van Bokhoven*, en wan

Gillis Oem, volgt.

Claas Oem, Schiltknapc, was anno 1374. Borgemeester van Dordregt, hadde getrouwt *Johanna Duyk*, dogter van *Hugo Duyk*, en van *N. van Abkonde*, en wan *Willem Oem*, geseid *Duyk*, Schepen in Dordregt anno 1401. Burgemeester anno 1406. hadde getrouwt *Johanna vander Merwede*, dogter van *Herbaren vander Merwede*, sonder kinders.

Claas Oem, Prior vande Augustinen binnen Dordregt, reisde als Pape met die van Dordregt op de Vriescn anno 1399.

Godschalk Oem, stierf voor sijn vader sonder kinderen, hebbende de Kerke van Utrecht gelegateerd een pont.

Everwyge Oem, was anno 1360. Vrouwe en Meesterfse van het Bagynhof tot Dordregt.

GILLIS OEM, Schiltknapc, soone van *Claas Oem*, en van *Johanna van Arkel*, was anno 1354. Schepen in Dordrecht, blykende by de originele brief sondags na Pontiaans-dag; hadde getrouwt *Barbara de Ioede*, en wan

Tielman Oem, volgt.

Godschalk Oem, Schepen in Dordregt anno 1390. en 1405. blykende by originele brieve.

Willem Oem werd vermeld in seker verly anno 1351. alwaar hy genoemd werd, *Willem*, *Gillis Oemen* soon.

Hugo Oem, anders genaamd *Hugo Boey*, Schepen van Dordregt anno 1377. hadde getrouwt

Elisabeth van Mandc, en wan *Tielman Oem*, geseid de *Lange* anno 1401.

Pieter Oem, Capitein over 100. man anno 1396. welke naliel *Aert Oem*, vermeld anno 1444.

Cornelia Oem, troude *Willem vander Lind*, en lieten kinderen na.

TIELMAN OEM, soone van *Gillis Oem*, en van *Barbara de Ioede*, was Schepen in Dordrecht anno 1354. en Balliu van Zuyt-holland, als blijkt by brieven van Commissie, gegeven anno 1358. tot Schiedam, des maandags na St. Geerten-dag, hadde getrouwt *Catharina vander Burg*, *Jacobs* dochter; en wan

Godschalk Oem, volgt.

Jacob Oem, vande welke voorts in regter linie

afgedaalt sijn de Oemelingen, die sig successivelyk so tot Dordregt als elders onthouden hebben.

GODSCHALK OEM, soone van *Tielman Oem*, en van *Catharina vander Burg*, was anno 1385. Schiltknapc van de oude Gravinne van Holland binnen Camerik, hadde getrouwt *Catharina van den Woude*, leefde noch anno 1403. en wan

Tielman Oem, volgt.

Godschalk Oem, was anno 1440. Burgemeester van Dordregt, en te vooren Hooftman van die van Dordregt, in 't beleg dat Hertog *Ian van Beyeren*, hadde voor Leiden en wan I. *Tielman Oem*, II. *Mabelia Oem*, sonder kinders, werd vermeld in een fondatie vande Vicarye inde Grote-kerk tot Dordregt, in date den 20. Martii 1468. III. *Elisabeth Oem*, leefde nog anno 1500. als blijkt by haar Testament in date den 6. Mey

anno 1500. IV. *Godschalk Oem*, troude *Soete de Brouwer*, en wan kinders. V. *Hellowige Oem*, troude *Arent Zamenkoper*, *Gerrits* sone, sondeerde mede neffens hare broeders en susters de Vicarye inde Grote-kerk anno 1568. *Tielman Oem* voorfz was Schepen te Dordregt, anno 1473. hy koft de Heerlijkheid van Papendregt, van *Gysbregt van Hemerten*, anno 1486. en wierd daarmede verlyt, den 23. November defselven jaars, hadde getrouwt *Elisabeth van Mayl-wijk*

wijk *Ians* dogter en wan *I. Godschalk Oem*, Heer van Papendregt, Schepen in Dordregt anno 1495. hadde getrouwt *Magareta van Diemen*, hy stierf anno 1499. nalatende een dogter, met namen *Mabelia Oem*, Vrouwe van Papendregt, stierf sonder kinders; II. *Boudewyn Oem* Heer van Papendregt geworden by dode van sijn broeders dogter *Mabelia Oem*, voorsz anno 1534. hadde nog vier susters, met namen *Marta*, *Cornelia*, *Elisabeth*, en *Jacomina Oem*; hy stierf anno 1540. nalatende I. *Tielman Oem*, die voor sijn vader stierf. II. *Wouter Oem*, wierd anno 1541. Heer van Papendregt, dog stierf sonder kinders, out 75. jaren, anno 1570. hadde getrouwt *Catharina Suys*, dogter van *Ian Suys*, en naaste nigte van *Cornelis Suys*, President van Hollandt, welke voor haar man stierf; dies de Heerlijkheid van

Papendregt kwam op sijn broeder *Tielmans* soon, met namen *Willem Oem*, de leste Heer van Papendregt, uyt den huys der Oemelingen; hy stierf ongehylykt anno 1584. en hebben sijne erfenamen de voorsz Heerlijkheid by spadesteking verlaten aan het gemene lant vanden Alblafferwaart, na dat de voornoemde Heerlijkheid onder dit geslagt geweest was 98. jaren, en heeft *Tielmann van Muylwijk*, *Iohansone*, als vierde descendent van *Elisabeta Oem*, en naaste leenvolger, de voorsz Heerlijkheid by transactie van Dykgraaf, en Heemraden overgenomen, en is daar mede verlyt anno 1625. en daar na sijn susters soon *Cornelis Hoynk*, anno 1652. die getrouwt sijnde met *Maria Oem*, deselve heeft nagelaten aan sijn soon *Otto Hoynk*, daar mede verlyt den 12. September 1668.

TIELMAN OEM, soone van *Godschalk Oem*, en van *Catharina van den Wonde*, was Schepen in Dordrecht anno 1412. hadde getrouwt *Margareta van Slingeland van den Tijmpel*, *Ians* dochter; en wan

Godschalk Oem, volgt.

Ian Otto Oem, Knappe, was anno 1438. Schout van Dordregt, stierf sonder kinders.

Gerrit Oem, troude *Meyne van Herlaar*, Weduwe van *Floris van den Abele*, en wan *Margareta Oem*, verlyt met de Huysinge van Lewenburg binnen Dordregt anno 1442. stierf sonder kinders.

Elisabeth Oem, troude anno 1428. *Noyde van Amerongen*, *Meeus* soon, was Burgemeester tot Dordregt, stierf 1435, en wan onder anderen 1. *Tielman van Amerongen*, Burgemeester van Dordregt, gesturven anno 1455. 2. *Ienne van Amerongen*, die te man hadde *Dirk van der Does*, Balliu van Zuytholland. 3. *Margareta van Amerongen*, Nonne ter Lee. 4. *Magtild van Amerongen*, getrouwt met *Ian van der Dorsten*. 5. *Gloria van Amerongen*, die te man hadde *Gijsbert van Sterkenburg*, tot Utrecht, en wan kinders

Peterneilla Oem, troude *Adriaan van Eemskerk*, stierf anno 1461. en wan kinders.

Dirk Oem, hadde eerst te wyve *Maria Ne-*

mery, stierf anno 1431. sonder oir; daar na *Wilhelmina van Roon*, dochter van *Pieter van Roon*, Schepen van Dordrecht, en van *Adriana Sayt*; hy stierf anno 1480. en wan *Ian Oem*, Ridder van Jerusaleem, Heere van de Lind, Burgemeester van Dordrecht, anno 1482. Schout van Dordrecht, anno 1500. tot 1516. een seer vermaart man in sijn tijd, hadde eerst getrouwt *Catharina vander Mark*, dochter van *Adolf vander Mark*, Ridder; daar na *Elisabeth de Vriese*, *Iacobs* dochter; en ten laaften *Wilhelmina van Walscharloo*, stierf seer out sonder kinders, tot Mechelen anno 1523. en is aldaar begraven in Sint Rombouts Kerk.

Margareta Oem, leefde noch anno 1522. en stierf seer out.

Adriana Oem, Abdisse ter Lee over de 30. jaren, stierf seer out anno 1527. en leit onder een fark in de Kerk van Rhooen.

Anna Oem, troude *Wouwerik van Steenhuyzen*, *Cornelis* soon, Schepen in Dordrecht anno 1492. en hebben kinders nagelaten.

GODSCHALK OEM, soone van *Tielman Oem*, Ridder, en van *Margareta van Slingeland*, dochter van *Ian van Slingeland*, Knappe, soo als blijkt by een vertigt-brief, gepassiert voor Schepenen van Dordrecht anno 1412. mitsgaders by een andere brief van schiftinge en scheidinge, mede gedaan voor Schepenen van Dordrecht, tusschen de erfenamen van *Catharina*, *Ians* Weduwe van *Slingeland*, zynde in date den 17. December 1428. hy kost in den jare 1432. van *Arent van Gent*, Ridder, de Heerlijkheid van Wijngaarden, die Graaf *Floris van Holland*, by sijne brieven gegeven en bezegelt in den jare 1283. den derden Mey, uytgesproken en verklaart heeft, met en nevens de Heerlijkheden van Papendrecht, Matena, Wervelcamp, Cortegrave, Goudriaan, Slingelant, Poderfints-ambacht, Nieuw en Oud Hardinxvelt, tusschen Schaluynen-sloot, en de halve Lange-sloot, Giesenmonde, een Oude vrye Heerlijkheyt te wesen, en datmen alle Ballingen met recht daar in houden mach, die uyt sijne Genaden Landen, ofte Steden gebannen werden; uytgenomen alleen of yemand gebannen ware van Verraderye, Moort, of van Vergiffenisse, dat den Grave of sijner kinderen lijf aanroerde, die en soude binnen deser Heerlijkheyt niet vry ofte onthouden wesen, als ook ten opsiene dat de onderfaten, en ingesetenen in deselve Heerlijkheyt, van alle schattingen, van dienst, van heergevaart, en klokslag, verklaart werden vry te sullen wesen en blijven, 't welk by brieven van Hertog *Philips van Bourgongie*, Grave van Holland, &c. in date den eersten December 1445. is geconfirmeert geworden, als wanneer op eene Dagvaart in den Hage, met sijne Genade aldaar vergadert waren de gemeene Banritsen, Ridderen, en Knappen van Holland en Vriesland. *Godschalk Oem* voorsz is by quytsheldinge van *Iohan vander Leck*, swager van *Iohan*, Heer van Egmont, in den jare 1433. of 1434. verlijt geworden mette geheele Ambachts-heerlijkheyt van 't Oost-ambacht van Yffelmonde, met alle de hoogheden, prazementien, profijten, en emolumenten van dien, maar is in den jare 1439. by overgifte van *Godschalk* voorsz, mette eene heltt van dien verlijt geworden *Hugo van Lannoy*, Heere van Santes, Beaumont, &c. Stadhouder van Hol-

land, Zeeland, en Vrieland; 't welk blijkt by Extract uyt de Registeren van de Leenen der Graaflijkheit van Egmont. Hy is noch by brieven van Hertog *Philips van Bourgongie*, als Grave van Holland, verlijt geweest mette Ambachts-heerlijkheit van Raamsdonk, mette Molen, Visserye, en alle sijnen toebehooren, en dat by opdragte en quytsheldinge van *Margareta v. in den Poel*, zynde de brieven in date den 15. December 1435. Noch met een gerechte helfte van Grijssoorde, Duyvenwaarde, Oude en Nieuwe Tonge, &c. als blijkt by brieven van Hertog *Philips van Bourgongie*, in date den 2. Maart 1436. Als mese by brieven van *Frank van Borsselen*, Grave van Oostervant, en Heere van Voorne, &c. gegeven in den Brief, op den 6. dach van April 1437. met noch meer andere bescheyden daar toe dienende. Noch by brieven van den Hertoge voorz, en dat door quytsheldinge van *Jacob Tak*, met een gerechte vierendeel van de helfte van de Ambachts-heerlijkheit, en de gewaarde Rechterschap van des Graven Wildernisse, metten Wind, Chijs, Thienden, Overmate, en met alle nutschappen en profijten die daar toe behoorden, en namaals aankomen mochten, sulks die gelegen waren in den Grooten Waart, boven St. Geertruydenberge, zynde den brief in date den 28. September 1442. *Godschalk* voorz is mede geweest Ambachtsheer van groot Waspijk, metten Ambachte van elstalf Houve, binnen 't Gerechte van groot Waspijk gelegen, mette Thienden, en een achtendeel van den Ambachte van Schrevelduyn, met Chijs, Thienden, en de Overmaat, gelegen in Zuyt-holland; hier van blijkt by eenen bezegelden brief van *Godschalk Oem* voorz, by den welken hy van dese, en noch van eenige andere goeden hier vooren gemelt, is disponerende ten behoeve van sijnen soon *Tielman Oem van Wijngaarden*, zynde den selven van date den eersten February 1459. Meergemelten *Godschalk Oem* is in den jare 1430 en nog lang daar na, geweest Raad en Rentmeester Generaal van Holland, Zeeland, en Vrieland, blijkende by Extract authentijk uyt desselvs derde Rekening van de voorz Rentmeesterschappe. In den jare 1436. zyn by Hertog *Philips van Bourgongie*, als Grave van Holland, tot Raden ten Gouvernemente der Landen van Holland, Zeeland, en Vrieland, Gecommitteert en geordonneert geweest, *Hugo van Lannoy*, Heere van Santes, Beaumont, &c. Stadhouder van deselve Landen, als Hooft en Overste van den selve Rade, mirsgaders de navolgende Heeren en Edelen, als *Willem*, broeder t'Egmont, Heer van Ysselsteyn, *Floris van Abele*, Heere van Vliissingen, *Gerrit van Zyl*, Heere van Purmerende, Ridderen; *Boudewijn van Sweten*, *Godschalk Oem van Wijngaarden*, Rentmeester Generaal van Holland, en *Ian vinder Mye*, Knapen, en Raden, blijkende by een kleyn oud geschreven Handboekskken, vervattende eenige Privilegien en Keuren, waar naden Eymerdijk gemaakt en onderhouden moet worden. Op den 23. Martii 1440. heeft Hertog *Philips van Bourgongie*, (na dat hy in tegenwoordigheit van de Edelen en notable Mannen die by hem waren, en sonderling voor sijnen getrouwen Rade, en de Ridderchap uyt Holland, hulde en eed gedaan hadde,) sijnen ondersaten, en de goede luyden, die aan hem gekomen en besturven waren, by der doot van Vrouw *Margrieta van Bourgongie* zaliger gedachte, daar aan sy verlijtocht was geweest, begeert en verfocht gehad, dat sy getuygenisse geven wouden, van al 't gene sy in de voorz saken gesien en gehoord hadden, soo hebben dienvolgende eenige van sijnen Rade, en Ridderchappe voorz, daar van hare brieven van verklaringe en certificatie gegeven en verleent, die aldus beginnen:

Heyndrick, Heere van Wassenaar, *Dirk van Merwede*, Heere van Etten en tot Meeuwe, *Arend van Gent*, Heere van Gijsenburg, *Gerrit van Zyl*, Ridder; *Willem*, Heere tot Naaltwijk, en te Capelle, Erf-maarschalk, en Rentmeester Generaal van Holland, en *Godschalk Oem van Wijngaarden*; Doen kont en kennelijk allen den genen, die desen brief fullen sien ofte hooren lesen, dat die Hooggeboren en Vermogende Vorst *Philips*, Hertoge van Bourgongie, Gra-
ve van Holland, Zeeland, &c. En in 't eynde van desen brief stont aldus: En om dat dit voor ons, en in onse tegenwoordigheit volkomentlijk geschied en gedaan is, soo hebben wy deses te getuygen, en tot eene rechte waarachtige oirkonde, desen brief bezegelt met onse zegelen hier aan gehangen. Gegeven tot Middelburg, drie-en-twintig dagen in Maarte, in 't jaar ons Heeren duysent vier-hondert en veertig, na den loop 's Hof's van Holland.

Blijkt noch by seker Extract uyt de Handvesten des Lands van Texel, dat *Godschalk Oem* geweest is Raad en Ridderchap van Holland; zynde de voorz Handvesten geschreven op francijn, en geauthentizeert by Uytwijk.

Desen *Godschalk* dan, was Heer van Wijngaarden, Ambachtsheer van Ysselmonde, Raamsdonk, Grijssoorde, Oude en Nieuwe Tonge, groot Waspijk, Schrevelduyn, en van den Ambachte, en gewaarde Rechterschap van 's Graven Wildernisse, Raad, en Rentmeester Generaal van Holland, Zeeland, en Vrieland, Raad ten Gouvernemente der selver Landen, troude in den jare 1422. met *Margareta van Alkemade*, dochter van *Floris van Alkemade*, anno 1421. van de Vrielen verflagen, en van *Elisabet van Cronenburg*, *Willems* dochter, wiens moeder een dochter was van *Ian van Polanen*, Heer van de Leck; en wan

Floris

Floris Oem van Wyngaarden, volgt.

Tielman Oem van Wyngaarden, Heer van Raamsdonk, groot Waspijk, Schrevelduyn, en twaalf Houve, is mede besitter geweest van 't Huys en de Hofstad van Cronesteyn, Balliu van Kermerland, en anno 1475. Raad van 't Hof van Holland, 't welk hy vrywilliglijk quiteerde, en wiert anno 1480. Raad en Rekenmeester van Holland; is mede beschreven geweest onder de Ridderfchappen en Edelen van Holland, blijkende by schriftelijk bescheyt daar van zynde; troude *Solense van Egmont van Ysselsteyn*, weduwe van *Adolf vander Mark*, Ridder, is gestorven sonder descendenten nagelaten te hebben.

Mr. *Henrik Oem van Wyngaarden*, Raadsheer in 't Hof van Holland, anno 1469. Ambachtsheer in Grijsoorde, als blijkt by een verly-brief van Hertog *Carel van Bourgongie*, Grave van Holland, &c. van date den 4 February 1472. is

sonder descendenten na te laten gestorven, en door desselfs doot is de Ambachts-heerlijkheyt in Grijsoorde komen te succederen op sijn oudste broeder *Floris Oem*, Heer van Wyngaarden, hier boven gemelt, blijkende by den verly-brief.

Jan Oem van Wyngaarden, volgt daar na.

Jan Oem van Wyngaarden de jonge, Ambachtsheer vander Lecke, voor de eene helst, daar van de dochter van *Floris van Kijfhouk* de wederhelst was houdende, als blijkt by R^{uo}. geintituleert *Valor Fæudorum*, fol. 84. berustende in de Rekenkamer van Holland in den Hage.

Margareta Oem van Wyngaarden, hadde te man *Jacob van Cass*, Ridder in Zeelant, sone van *Laurens van Cass*, en van *Eisjabeck van Heenvliet*; volgens Huwelijxe voorwaarden hier vooren vermeldt.

Catharina Oem van Wyngaarden, troude eerst *Aart Musch*, genoemt *Gaasbeek*; daar na *Gillis Gostignes*, beide Burgemeesters tot Mechelen.

FLORIS OEM VAN WYNGAARDEN, soone van *Godschalk Oem van Wyngaarden*, en van *Margareta van Alkemade*, Heer van Wyngaarden, Ambachtsheer van Iffelmonde, en in Grijsoorde, &c. Balliu van Zuyt-holland, anno 1450. en 1474. Schout van Dordrecht, anno 1474. en 1475. Is ook tot diversche reysen geweest Burgemeester van Dordrecht, als 1464. 1465. 1466. 1467 en 1473. en in den jare 1468. een van de Ridderfchappe en Edelen van Holland, die Hertog *Carel van Bourgongie* hebben ontfangen gehad tot haren Heere en Prince, als Grave van Holland, en hem hulde en eed dede in den Hage, blijkende by copie authentijq, uyt een Extract geauthentificeert en geteykent by *François Crip*, Griffier van den Hove van Holland, troude *Bartha vander Boukhorst*, dochter van *Vrank vander Boukhorst*, Ridder, en van *N. van Bakenesse*, *Jacobs* dochter, Schiltknappe, en hebben geprocreeert gehad,

Jacob van Wyngaarden, volgt.

Floris van Wyngaarden, Ridder, Ambachtsheer van Iffelmonde, Raad in den Hove van Hollandt, anno 1529. is mede ordinaris beschreven geweest onder de Ridderfchappe en Edelen van Holland, op de vergaderinge vande Staten, so als by verscheide extracten blyken kan, troude *Maria van Swieten*, en wan I. *Margareta Oem van Wyngaarden*, die te man hadde *Thomas Benkelaar*, Thresorier en Schout van Dordregt, Rentmeester Generaal van Zuytholland, en Raad inden Hage; sy stierf anno 1509. en wan I. *Françoise Benkelaar*, die eerst troude *Joos van Buren*; en daar na *Wynand van Laar*, sonder oir. 2. *Margareta Benkelaar*, getrouet met *Cornelis van Borsselle*, en wan kinders. II. *Joost Oem van Wyngaarden*, na sijn vader Heer van Iffelmonde, hadde te wyve *Jaquemyne vander Heide* uyt Brabant; hy was anno 1528. Balliu van Noortwijk, en sijn Heerlijkheid van Iffelmonde wierd anno 1540. verkoft aan *Henrik van Merode*, Heer van Pe-

tershem; hy liet na *Floris Oem van Wyngaarden*, die te wyve hadde een dogter van Mr. *Jan van Bruelis*, Raatsheer t'Utrecht, en *Jacoba Oem van Wyngaarden*, getrouet aan *Willem van Iffelstein*, sone van *Willem van Iffelstein*, die een Bastard sone was van *Wemmer van Egmont*, sone van *Fredrik van Egmont*, Heer van Iffelstein, en d'eerste Grave van Buren en Leerdam, daar toe verheven van Coning *Maximiliaan*, anno 1492.

Dirk Oem van Wyngaarden, volgt mede.

Maria Oem van Wyngaarden, stierf anno 1525. hadde te man *Gysbert van Swieten*, sone van *Pieter van Swieten*, en van *Maria van Montfoort*; hy stierf anno 1547. nalatende kinderen.

Catharina Oem van Wyngaarden, troude *Jan vande Werve*, Ridder, Heer van St. Michiels gestel, sone van *Hendrik vande Werve*, en van *Margareta van Wynare*; hy was Buyten-Burgemeester van Antwerpen, en stierf anno 1518. geen mans oir nalatende.

JACOB OEM VAN WYNGAARDEN, outste soone van *Floris van Wyngaarden*, en van *Bartha vander Boukhorst*, Ridder, Heer van Wyngaarden en Ruybroek, Ambachtsheer in Grijsoorde, Oude en Nieuwe Tonge, Balliu van Zuyt-holland, anno 1488. en 1508. mitsgaders Schout in Dordrecht; stierf anno 1529. en is aldaar begraven in de grote Kerk, in de Wyngaardens Capelle; hadde te wyve *Maria van Duvenvoorde*, outste dochter van *Arent van Duvenvoorde*, en van *Margareta van Iffelstein*; en wan

Floris van Wyngaarden, volgt.

Tielman Oem van Wyngaarden, Priester van St. Heeren ordre te Haarlem.

Arent Oem van Wyngaarden, stierf in Spanjen ongetrouet.

Godschalk Oem van Wyngaarden, verkoft anno 1538. sijn huysinge genoemt *Lewenburg*,

of *Mynsheren-Herberge*, binnen Dordregt, hy wan I. *Catharina Oem van Wyngaarden*, die te man hadde *Otto van Dorthuysen* t'Utrecht, alwaar hy anno 1580. doot gestoken wierde, sonder oir natelaten. II. *Pauels Oem van Wyngaarden*, hadde te wyve *N. van Haasten*, *Martens* dogter, en wan twee dogters, van dewelke de eene *Cunne-*

ra Oem van Wyngaarden, te man hadde *Abraham Grim*.

1521. Nonne ter Lee by Leiden.

Catharina Oem van Wyngaarden, was anno

Anna Oem van Wyngaarden, stierf onge-
trout anno 1522.

FLORIS OEM VAN WYNGAARDEN, soone van *Jacob Oem van Wyngaarden*, en van *Maria van Duvenvoorde*, Ridder, Heer van Wijngaarden en Ruybroek, is mede ordinaris beschreven geweest, beneffens andere Heeren van de Ridderfchap van Holland, ter Dagvaart van de Staten; stierf anno 1549. hadde te wyve *Ottelyne vander Coulster*, geseit *Alkemade*, dochter van *Willem vander Coulster*, en van *Iosina van Swieten*, Vrouwe van Opmeer, de Lier, Sevenhuysen, Segwaart, Rijnlaterwoude; en liet na

Jacob Oem van Wyngaarden, volgt.

Jan Oem van Wyngaarden, stierf sonder oir, hadde te wyve *Magtild vander Duyn*, dogter van *Adam vander Duyn*, Heer van Sprange, Ruwart en Balliu van Putten, en van *Hadewy Pynssen vander Aa*.

Magtild Oem van Wyngaarden, hadde te man *Splinter van Hargen*, Ridder, Heer van Oosterwijk; hy woonde anno 1570. inden Hage; sijn suster *Jenne van Hargen*, hadde te man *Damiaan de Goes*, Edelman uyt Portugaal, en waren beide kinderen van *Andries van Hargen*, en van *Catharina Suys*, die vaders suster was vanden President

Cornelis Suys; sy lieten t'samen na I. *Andries van Hargen*, Heer van Oosterwyk, die anno 1578. met den Coning van Portugaal doot bleef, in den stryt tegen de Moren in Barbaryen; hadde te wyve sijn Nigte *N. de Goes*, dogter van *Damiaan de Goes* voorfz, sonder oir. II. *Ottelyn van Hargen* van Oosterwijk, troude inden Hage *Hubert van Malsen*, Heer van Tilburg, en wan onder anderen *Maria van Malsen*, die te man hadde *Antonis Schets*, Heer van Grobbendonk, Gouverneur van den Bosch, voor den Coning van Spangie.

JACOB OEM VAN WYNGAARDEN, soone van *Floris Oem van Wyngaarden*, en van *Ottelyne vander Coulster van Alkemade*, Ridder, Heer van Wijngaarden en Ruybroek, een van de verbonden Edelen te Brussel, anno 1566. week met andere anno 1567. uyt het Land, doch quam anno 1572. weder; was anno 1573. Gouverneur van Goude en Ouwater, mitsgaders Balliu der selver Stede, en Castelein van den Sloten Huyse vander Goude, by Commissie van Prins *Willem de I.* in date den 20. Maart des selven jaars; wiert mede neffens andere Edelen ter Dagvaart, en op de Vergaderinge van de Staten van Holland beschreven; stierf anno 1604. out 79. jaren; hadde eerst te wyve *Hessel Mulart* uyt Overyffel; daar na *Johanna van Nyvelt*; en laastelyk een dochter van *Aymond*, Heer van Swartenburg, die noch leefde anno 1612. Hy wan by de eerste Vrouw,

Carel Oem van Wyngaarden, Lieutenant Colonel, bleef doot in een rencontre in Vriesslant anno 1581.

Willem Oem van Wyngaarden, Lieutenant Colonel, gebleven in een rencontre op de Hardenberger Heide, anno 1580. ongehout.

Roelof Oem van Wyngaarden, gestorven binnē Romen van een quetsure, die hy in een Duel hadde ontfangen van een Frans Edelman, een neef van een der Cardinalen aldaar, die op de plaats was doot gebleven.

Ottelyne Oem van Wyngaarden, hadde te man *Carel vanden Rhyne*, Ridder, Heer van Nieuwenburg, Voogt van Yperen in Vlaanderen, als de Stadt van wegen den Coning van Spangie wierd ingenomen; hy bleef doot op de Zee-togt met

den Admiraal *Pieter vander Does*; sy stierf te Leiden anno 1609. nalatende een eenige dogter, met namen *Anna vander Rhyne*, Vrouwe van Wijngaarden en Ruybroek, troude *Jacob Oem van Wyngaarden*, Heer van Benthuyfen, Soetermeer, en Segwaart, lone van *Gerrit Oem van Wyngaarden*, en van *Sandrina Groefing*, Erfdogter van Benthuyfen.

Maria Oem van Wyngaarden, troude *Joachim Rengers* uyt Vriesslant, en wan I. *Willem Rengers*, troude *N. Bening* uyt Gelderlandt. II. *Magtild Rengers*, stierf anno 1609. sonder oir, hadde te man *Jacob Caulier*, Capitein. III. *Helena Rengers*, stierf mede sonder oir, hadde getrouwt *N. Dromont*.

DIRK OEM VAN WYNGAARDEN, jongste soone van *Floris Oem van Wyngaarden*, en van *Barta vander Boukhorst*, *Vranken* dochter, was Schepen te Dordrecht, ook Balliu van den Hage en van Zuyt-holland, troude *Adriana van Nyvelt*, dochter van *Gerrit van Nyvelt*, Ridder, woonde op 't Huys te Altena buyten Delf; en wan

Hendrik Oem van Wyngaarden, volgt.

Godschalk Oem van Wyngaarden, Priester en Canonik te Dordregt, anno 1545.

Margareta Oem van Wyngaarden, hadde te man *Cornelis van Iffelsein*.

HENDRIK OEM VAN WYNGAARDEN, soone van *Dirk Oem van Wyngaarden*, en van *Adriana van Nyvelt*, troude *Ermgard Spruyt van Crieckenbeek*, en wan

Bruynink Oem van Wyngaarden, Ambagtsheer van 's Heeren Aartsberge, en Rentmeester Generaal van Zeelandt, Beoosterscheit; stierf tot Schoonhoven anno 1605. out 75. jaren, hadde te wyve *Maria van Serooskerke*, dogter van *Ieronimus van Serooskerke*, Ridder; sy stierf anno 1603. en lieten t'samen na, *Hendrik Oem*

van Wyngaarden, Heer van 's Heeren Aertsberge, Westkerke, troude *Eleonora vander Werve*, Vrouwe van Gyslenoudekerke, dogter van *Joost vander Werve*, Heer van Gyslenoudekerke, en van *Geertruydt van Tuyl van Serooskerke*, *Ieronimi* dogter; dog stierven beide sonder descendenten na te laten.

Gerard Oem van Wijngaarden, volgt.

Maria Oem van Wijngaarden, stierf onge-
trout anno 1604.

Adriana Oem van Wijngaarden, hadde eerst
te man *Willem Bol* t' Utrecht; en daar na *Steven*
van Blisterwijk, stierf sonder kinders.

GERRIT OEM VAN WYNGAARDEN, soone van *Hendrik Oem van Wijngaarden*, en van *Ermgard Spruyt van Kriekenbeek*, was Raad Ordinaris in den Hove van Holland, by Commissie van Coning *Philips*, als mede by Commissie van den Prince van Orange, beide van date den 20. November 1572. daar na Raad in den Hogen Rade, en eindelijk President van den Hove van Holland; is mede in de jaren 1579. 1584. en 1585. extraordinaris beschreven geweest; neffens andere Edelen van den Lande, om te delibereren en adviseren op swaarwigtige saken; den dienst van den Lande betreffende, als blijkt by de respectieve brieven daar van zynde; stierf anno 1598. hadde te wyve *Sandrina Croesink*, dochter van *Hendrik Croesink*, en van *Anna Bourbonnais*, *Philips* dochter; Sy wiert Vrouwe van Benthuyfen, en Ambachtsvrouwe van Soetermeer, door overliden van haar eenige broeder *Jacob Croesink*; en stierf anno 1594. nalatende

Iacob Oem van Wijngaarden, volgt.

Iacoba Oem van Wijngaarden, hadde te man
Hendrik van Serooskerke, Heer van Stavenisse in
Zeelant, en wonnen kinders.

Henrica Oem van Wijngaarden, troude *Hiero-*

nimus van Serooskerke, Heer van Popjesberg, by
Middelburg *Hendrix* voorfz broeder, sy stierf
anno 1603. hy anno 1605.

Emerentiana Oem van Wijngaarden, die troude
Gerrit van Reede, Heer ter Horst.

JACOB OEM VAN WYNGAARDEN, soone van *Gerrit Oem van Wijngaarden*, en van *Sandrina Croesink*, was Heer van Bearhuysen, Ambachts-heer van Soetermeeren Segwaart; is zedert den jare 1613. altijd ordinaris beschreven geweest neffens andere Heeren van de Ridderfchap en Edelen van Holland; troude anno 1610. met *Anna van den Rhijne*, dochter van *Carel van den Rhijne*, en van *Otto van Wijngaarden*; sy beërfde van haar moeder de vrye Heerlijkheid van Wijngaarden en Ruybroek; en lieten na

Gerrit Oem van Wijngaarden, was Edelman
van sijn Hoogheit *Fredrik Hendrik*, en stierf tot
Maastrigt anno 1632. out 21. jaren begraven in
den Hage inde Grote-kerk.

Carel Oem van Wijngaarden, Vryheer van

Wijngaarden en Ruybroek, hadde getrouet *Rei-*
nera Florentina Slooth, dogter van *Arent Slooth*,
Burgemeester van Campen, en Gedeputeerde in
haar Hoog Mogende Vergaderinge, stierf son-
der kinders, begraven als boven.

JAN OEM VAN WYNGAARDEN, vierde soone van *Godschalk Oem van Wijngaarden*, en van *Margareta van Alkemade*, *Floris* dochter; beërfde anno 1515. van sijn oorn
Floris van Alkemade, het Huys en de Goederen van Cronestein by Leiden; troude *Catharina*
van Egmont van Iffelsein, en wan

Godschalk Oem van Wijngaarden, volgt.

Willem Oem van Wijngaarden, Ridder, en
Balliu van den Hage, was Heer van Albrants-
waart, by overgite en transport van *Christoffel*
van Iffelsein, sijn neve, als blijkt by de Leenbrief
van den 4. October anno 1506. ingelijx Am-
bagtsheer in Grysoorde, als blijkt by sekere willige
Condemnatie van den 1. July 1501. en anno
1512. Balliu van den Hage, en Houtvester van
Holland, blijkende by extract uyt *Paulus Meru-*
la van de Wildernissen fol. 24. Wierd mede be-
schreven onder de Ridderfchappe en Edelen van
Hollandt, als blijkt by verscheide Extracten daar
van sijnde, hadde getrouet *Maria Ruygrok van-*
der Werve, dogter van *Philips Ruygrok van der*
Werve, en van *Iohanna van Schagen*, en wan I.
Cornelis Oem van Wijngaarden, Meesterknaap
in Holland, troude eerst *Geertruyd van Honthorst*,
en daar na *Maria van Abbenbroek*, dogter van
Gerrit van Abbenbroek, en wan by d'eerste,
1. *Cornelis Oem van Wijngaarden*, die ongehout
stierf anno 1582. 2. *Philips Oem van Wijngaarden*,
stierf jongman, 3. *Anna Oem van Wijngaarden*,
troude *Jan van Huykeslooth*, en wan kinders. 4. *Ma-*
ria Oem van Wijngaarden, hadde te man *Sweer*
vande Pol; Hy wan by de tweede, 1. *Cornelis Oem*
van Wijngaarden, stierf sonder kinders, hadde
te wyve gehad *Alyt van Weiburg*. 2. *Maria Oem*
van Wijngaarden, hadde te man *Gysbert van Ho-*
gendorp, Raat inden Hage, en wan *Cornelis van*
Hogendorp, getrouet met *Margareta van Hees*.

Caspar van Hogendorp, getrouet met *Oda van*
Schayk; *Maria van Hogendorp*, die te man hadde
Iacob van den Einde, Gouverneur van Woer-
den, en wan *Iacob van den Einde*, die getrouet
hadde *Clara van Raaphorst*, Vrouwe van Haam-
stede; mitsgaders eindelijk *Adriana van Hogen-*
dorp, die te man hadde *Jan Cobel*, *Arents* sone.
II. *Catharina Oem van Wijngaarden*, troude
Caspar van Bloys van Treflong, Balliu vanden Briel,
en den Lande van Voorne, sone van *Ian van Tref-*
long, Ridder, en van *Stevina vander Boukhorst*.

Isbrand Oem van Wijngaarden, stierf anno
1530. was anno 1517. Meesterknaap van Hollant,
hadde te wyve *Hillegond van Sonneveld*, (wiens
moeder was *Lutgart van Boschuyjen*) en wan
I. *Catharina Oem van Wijngaarden*, die te man
hadde *Floris Zeeman*, en een dogter wan *Cathari-*
na getrouet met *Gerrit Zas*, *Dirx* sone. II. *Jenne*
Oem van Wijngaarden, hadde te man *Frans van*
Roon, Balliu van Rotterdam, soone van *Pieter*
Heere van Roon, en van *Anna van Grave* van
Leuven.

Mr. *Floris Oem van Wijngaarden*, Pensionaris
der Stadt Dordregt, anno 1518. en naderhant
Raad inden Hove van Hollandt; troude *Arnol-*
dine van Duvenvoorde, dogter van *Arent van*
Duvenvoorde, Ridder, en van *Margareta van*
Iffelsein, en wan I. *Ian Oem van Wijngaarden*,
Domcanonik te Luyk. II. *Gysbert Oem van Wijn-*
gaarden, stierf sonder kinderen. III. *Catharina*
Oem van Wijngaarden, stierf ongehout. IV. *Adri-*

Q99999

ana

ana Oem van Wijngaarden, hadde eerst getrouwt *Adriaan van Borsselen*; daar na *Wouter van Heemskerck van Bekestein*, sone van *Dirk van Heemskerck van Bekestein*, en van *Margareta van Assendelft*. V. *Maria Oem van Wijngaarden*, troude *Carel Serclaas van Brussel*, en wan 1. *Floris van Serclaas*, Balliu van Schoonhoven, stierf in den Hage anno 1612. hadde te wyve *Barta van Sweten*, dogter van *Adriaan*, Heer van Sweten, en

van *Josyna van Naaldwijk*, en wan kinders. 2. *Arent Serclaas*, stierf sonder kinders, hadde te wyve *Geertruyd van Bronkhorst*, dogter van *Pieter van Bronkhorst*, en van *Maria van Heerjansdam*, te Dordregt.

Elisabeth Oem van Wijngaarden, hadde te man *David Ruygrok vander Weirve*, Balliu vander Goes, hy stierf anno 1513. sy 1523. nalatende kinders.

GODSCHALK OEM VAN WYNGAARDEN, soone van *Jan Oem van Wijngaarden*, en van *Catharina van Egmont van Iffelsein*, besat het Huys te Cronestein; was Balliu van den Hage, ook Dijkgraaf van Geestmeer-ambacht, en Heerschap in Grijsoorde, als by diverse quitantien en documenten blijkt; hadde getrouwt *Margareta van Boschuysen*, dochter van *Brnynk van Boschuysen*, *Floris* soon, en van *Christina Quckel*; sy stierf anno 1510. nalatende

Ian Oem van Wijngaarden, volgt.

Christina Oem van Wijngaarden, hadde anno 1548. te man *Pieter van Halmale* van Antwerpen, en wan daar by 1. *Godschalk van Halmale*, troude *Barbara Prevost*, genoemt van *Bassenrode*, en wan kinders. II. *Pieter van Halmale*, stierf sonder kinders. III. *Margareta van Halmale*, hadde te man *Lodewijk Serrants*, Balliu van den Hage, sy stierf weduwe anno 1612. out 78. jaren nalatende, 1. *Jenne Serrants*, hadde eerst te man *Amelis Vuyteneng*, by Utrecht die stierf anno 1580. daar na *Pieter Cys*, ten lesten *Louf van Lanskroon*, van Utrecht, eertyts Balliu van den Hage; en had-

de kinderen by de eerste twede man. 2. *Agnes Serrants*, hadde eerst te man *Derk van Duynvoorde*, sone van *Dirk van Duynvoorde*, en *Barta van Roon*, hy was, Balliu van Voorn, en stierf anno 1593. ten tweden *Willem van Nyvelt*, Heer van Bergambagt, die stierf anno 1608. ten laasten *Hendrik van Brienens*, Heer van Suynderen in Gelderland, alle sonder kinderen. IV. *Hillegond van Halmale*, hadde te man *Arent Schroots*, sy stierf anno 1612. out 77. jaren nalatende kinders. V. *Agnes van Halmale*, hadde te man *Jan van Bassen*, en wan kinders.

JAN OEM VAN WYNGAARDEN, soone van *Godschalk Oem van Wijngaarden*, en van *Margareta van Boschuysen*, besat het Huys te Cronestein, en was Balliu van den Hage; hadde eerst te wyve *Magdalena vander Werve*, dochter van *Aart vander Werve*, Ridder; daar na *Catharina van Zijl*, welke stierf in den Hage anno 1597. hy leefde anno 1548. en wan by de eerste Vrouw,

Godschalk Oem van Wijngaarden, hadde te wyve *Cornelia van Soetelinskerke*, en wan een dogter *Maria Oem van Wijngaarden*, die te man hadde *Christoffel van Nyenhof* t' Utrecht; sy stierf sonder kinders, anno 1597. hy tot Rynsburg anno 1613.

Hendrik Oem van Wijngaarden, Ridder vander Duytserheeren Ordre t' Utrecht, en Commandeur van Schelluynen stierf inden Hage anno 1574. gevangen sijnde van de Spanjarden.

Aart Oem van Wijngaarden, Hoog-Balliu van Niewenhove, troude *Maria Absolons* van Leuven, alwaar sy weduwe stierf anno 1606. out 70. jaren, en hy te Gent, nalatende. I. *Jan Oem van Wijngaarden*, ongehout II. *Carel Oem van Wijngaarden*, Colonel van een Regiment te voet, Gouverneur van Geertruydenberg, en Generaal van de Artillerie, ongetrouwt gesturven, anno 1602. III. *Francois Oem van Wijngaarden*, diende in den Oorlog onder *Don Louis de Velasco*, IV. *Anibony Oem van Wijngaarden*, verdrong ongetrouwt door Schip-breuk by Antwerpen, anno 1586. V. *Philips Oem van Wijngaarden*, stierf ongetrouwt. VI. *Ferdinand Oem van Wijngaarden*, gefchoten voor den Bos anno 1603. ongehout.

Barta Oem van Wijngaarden, hadde te man *Willem Foeyt*, t' Utrecht, hy stierf anno 1574. sy 1573. en hadden gewonnen 1. *Floris Foeyt*, welke

troude *Alijt d' Edele*, en vier kinders naliet. II. *Lambert Foeyt*, Priester. III. *Magdalena Foeyt*, troude *Willem vander Burg*, en wan 1. *Henrik vander Burg*, getrouwt met *Geertruyd van Bruxelles*. 2. *Barta vander Burg*, troude *Cornelis Pauw*. 3. *Digna vander Burg*, troude *Ian Hey van Seveder*. IV. *Elisabeth Foeyt*, troude *Coentraat van Wolfen* wan kinders.

Van het tweede bedde.

Daniel Oem van Wijngaarden, volgt.

Margareta Oem van Wijngaarden, hadde te man *Jan Zeger van Wassenhoven*, Ridder, uyt Vlaanderen; was Raat inden Hage, en wan kinders.

Hillegond Oem van Wijngaarden, hadde eerst te man *looft van Schawijk*, sonder kinderen; daar na *Pieter van Eoerorden*, en wan twee dogters.

Cornelia Oem van Wijngaarden, troude *N. van Gellinkhuysen*, en wan vier sonen.

Maria Oem van Wijngaarden, troude *Mr. Francois Franken van Sevenbergen*, Pensionaris vander Goude, daar na Raad in den Hogen Rade, sy stierf anno 1614. sonder kinders, hy anno 1618.

DANIEL OEM VAN WYNGAARDEN, soone van *Jan Oem van Wijngaarden*, en van *Catharina van Zijl*, verkocht anno 1613. het Huys te Cronestein aan *N. van Panhuysen*, hadde eerst getrouwt *Beatrix de Waal van Moersbergen*; en ten twedenmaal *Sophia Rouken*; is mede tot verscheide tijden extraordinaris beschreven geweest, neffens andere Edelen van den Lande, om te helpen delibereren over swaarwigtige pointen den Lande betreffende; lieten t'samen na

Geurije

Geurtje Oem van Wijngaarden, troude *N. van den Sande*, Rekenmeester t' Aarnhem, en wan kinders.

By de tweede Vrouw,
Ian Oem van Wijngaarden, sonder kinders.

Ian Oem van Wijngaarden, volgt.
Abel Oem van Wijngaarden, stierf jongman.
Beatrix Oem van Wijngaarden, en *Susanna Oem van Wijngaarden*.

Mr. JAN OEM VAN WYNGAARDEN, soone van *Daniel Oem van Wijngaarden*, en van *Sophia Rouken*, eerst Raad en naderhand President van den Hove van Holland, besat de Ambachts-heerlijkheid van Werkendam, hadde anno 1617. getrouwt *Jacomina de Witte*; en wan

DANIEL OEM VAN WYNGAARDEN, Heer van Werkendam; en (naderhand by testament van zijn neve *Carel van Wijngaarden*) Vryheer van Wijngaarden, Ruymbroek; Benthuyfen, mitsgaders Heer van Soetermeer; Balliu en Dijkgraaf van de stad, Lande, en grote Waterschap, mitsgaders Castelein van den Huysen en Castele van Woerden; Hoog-heemraat van Delfland; beschreven onder de Edelen en Ridderfchap van Holland, en wegens deselve Gedeputeert in haar Hoog-Mogende Vergaderinge; voor desen Extraordinaris Ambassadeur aan den Koning van Denemarken, haddete wyve *Catharina van Zuytland*, enige dochter van *Iman van Zuytland*, Heer van Zuytland, Moermont, Renesse, Noortwelle; en van *Catharina Montens*; en wan

Catharina Sophia Oem van Wijngaarden, Vrouwe van Soetermeer, troude eerst *Daniel Glejer*, Heer van Middelburg; voor de tweede maal, *Fredrik van Liere*, Raad Ordinaris inden Hove van Hollandt, en wonnen kinders.

Jacoba Oem van Wijngaarden.
Willem Oem van Wijngaarden, Heet van Bent-huyfen;
Johanna Maria Oem van Wijngaarden.

Het Wapen van het Geslachte van Oem is een Schilt van Silver, in 't midden een Rode Baar, beladen met een halve klimmende Leeuw van Gout, en boven deselve Baar negen Groene Zoden, en onder ses; welk Wapen zijn oorspronk soude hebben uyt een treffelijke en gedenkwaardige daat; die de Jaar-schriften, en voornamentlijk *Janus Doufa*, Hollands Edelman, vermaart door de treffeljkheyt van zijn Stijl, in 't thiende Boek van zijn Jaar-schriften, seid geschied te zyn, omtrent 't jaar 1058. onder Graaf *Floris de 1* de seste Grave van Holland. Gemelte *vander Does* schrijft op d'aangetoge plaatse aldus: In dese tijde is wederom dien brand van den Luyksen Oorlog uytgeborsten, de gramschap van twee Bisschoppen noch niet versadigt zynde, die geheel Duytsland, en naastgelege Volken, in roer hebben gestelt, daar en boven noch den Keyser, den ouden vyand van de Hollanders en Vlamingen, aan haar sijde hadden getrokken; daar by was ook den Markgrave van Brandenburg, *Lambert*, Grave van Loven, *Wichard*, Voogd van Gelder, en *Herman*, Grave van Cuyk; Met dit Leger trokken sy Holland in, 't welke de onse door 't gerucht, ('t geen alles altijd ten quaatsten verbreyd,) vernemende, verschrikt en verbaast werden, welken schrik noch vermeerderd wiert door de teykenen, die yders gemoet een groot ongeluk dede verwachten, gelijk de vrees altijd genegen is ten quaatsten alles op te nemen; want daar was in die tijd een groote Aartbevinge geweest, en twee Sonnen, mitsgaders een schrikkelijke Vierbalk van 't Oosten na 't Westen aan den Hemel, als mede Starren op den dag gesien, door alle 't welke die gemoederen in grooten angst waren gekomen; Graaf *Floris* selfs in sulken gevaar, onseker wat hy doen soude, beriep de voornaamsten van den Adel, om te beraadslagen, en voort te brengen, 't geen sy ten besten van 't Land souden oordelen, dat diende gedaan te wesen. Toen heeft een uyt de Ridderfchap, die oud van jaren was, na zijn oordeel gevraagd zynde, geantwoort, dat men den vyand met list moest aangaan, alsoo sy met openbare Veldslag te ongelijk waren, datter een onverwinlijk Leger aankwam, indien men de Hollandie Macht, tegen de Vyanden, op een effen Veld tegen malkanderen stelden, alsoo men by na met geheel Duytsland in 't hart van Holland soude moeten Oorlog voeren; maar dat efter soo grooten Leger (indien sijnen raad niet veracht wiert) lichtelijk kon verniet werden; Hier op geboden zynde sijnen raad te openbaren, seyde hy: Ik oordeel, datmen heymelijk by nacht groote kuylen behoort te graven, daar de Vyand komen sal, en deselve met Hoy, Stroo, en groene Soden te bedekken; dat ondertusschen den Grave soo veel Volk moet sien by malkander te rukken, als eenigfints mogelijk is, om deselve gereed te hebben, als den Vyand begint te naderen. Graaf *Floris* vond den raad van de ouden Man voor goed, en volgde den sel-

Qqqqqq 2

ven;

ven; en alles gereed gemaakt hebbende tot den Oorlog, verkoos bekwame plaatsen tot zijnen voornemen, en aldaar (als versproken was) hebbende doen graven groote kuylen, hield sig met een sterke macht tot Dordrecht binnen de muren, verwachtende aldaar den Vyand, om uyt alle plaatsen gelijkelijk te vallen, als hy het teyken soude hebben gegeven; 't geluk viel haar toe, want de Vyand onwetende van dese lagen, en met een groote hoop ingenomen van Dordrecht te vermeesteren, was by nacht opgetrokken, en nu al gekomen tot de plaatsen tot dese lage bereyd, alwaar sich terstont vertoonde een droevigen toestand van zaken, schrik en vrees door 't wankelen en vallen, van de gene die ontrent de kuylen kwamen, den eenen op den anderen, de Paarden meest verschrikkende. De Graaf nu den Vyand siende van selfs in disordre en onsteltenis, meynende dat de minste schrik die hy haar soude toebrengen, genoeg soude wesen om 't geheele Leger voort te vernielen, rukt sijn volk aan die plaatsen, daar de Vyand 't meeste soude hebben kunnen ontvluchten, en het teyken hebbende gegeven, valt met groot geweld op den verbaasden Vyand aan, die van een dubbeldquaad, namentlijk van de onse, en van de gevaarlijkste plaatsen bestreden zynde, meer schrikten als raadslaagden wat daar te doen stond. Daar vertoonde sig een schrikkelijk Schoufspel, men wiert geslagen, men wiert gedoodt, men viel, men struykde, dewijl men op deselve plaats niet kon blyven staan, noch sonder perykel voorwaarts noch achterwaarts treden; daar waren in gelijk gevaar goede en quade, moedige en flauhertige, alhoewel met verscheyde couragie; Wapenen, Pylen, Paarden, en Volk raakten in verlegentheyd; eyndelijk (na de Vyanden van hare vervolgers of vrese wierden verdreven) vervallende op de plaatsen met Groente en Stroo bedekt, sonken inde diepe kuylen, daar alles in droevige en schrikkelijke stand vertoonde. Den Slach was meer een Slagting als een Veldslag gelijck; 't geheele Vyands Leger wiert meest verslagen, met soo hardnekkig verslaan, dat de Jaar-geschriften nauwelijk konnen geloofd werden, alsoo verhaalt wert, dat'er wel veertig duysent verslagen, en ses-en-twintig duysent verdronken sijn; dat is seker, dat noyt voor die tijd soo veel Vyanden in een Slag verslagen sijn, 't sy datmen het getal of de Overste aansie, want van deselve doot gebleven sijn den broeder van den Bisschop van Keulen, en Grave van Henegouwen; 't getal van de gevangene is niet gerekent, als dat alleen vermeld wert twee Princen gevangen geweest te sijn, namentlijk *Lambert*, Grave van Loven, en *Wichard*, Voogd van Gelderland, die daar na met groot gelt verlost, en ongegeschent vrygelaten sijn. Dus verre de Heer vander Does; 't welk alles goedgevonden is alhier in 't lange te verhalen, ter gedachtenis van de nakomelingen; want het Geslachte van Oem, 't geen boven menschen gedenken van Dordrecht gesproten, en onder de Ridderfchap in Holland bekend is, *voert tot sijn Wapen een Silveren Schild, met vijftien Groene Soden, negen in 't bovenste deel, en ses onder, elke ry een vermindert, hebbende den Schild in 't midden een Roden Balk, beladen met een Gouden Leeuw totte Schamelheyt, de Staart na het Hoofd omgekruld, de Tong en Klauwen Blauw, en uytgestrekt, met dit Devise:*

DEN LEEUW IS BEVRYD MET GROENE SODEN.

't Is seer gelooflijk, dat het voorgemelte Geslachte van den voorgenoemden ouden Heer, die sijn Graaf soo heylsaam een raad heeft gegeven, afkomstig is, en sijn Wapenen heeft, na dien het alles, en veel in 't bysonder gemeen heeft met de voorenstaande Historie, 't sy datmen de Plaats in sie, namentlijk de Stad Dordrecht, waar omtrent dit alles geschied is, ofte de ordre van de Ridderfchap, waar mede 't selve Geslagt gedurig, en vervolgens is vereert geweest, of de Wapenen, die tot een getuygenisse van dit deftig stuk vijftien Soden vertoonen, en een Leeuw, als 't geschenk, en rechte Wapen van de oude Grave van Holland, (hoewel van ander Kolor) namentlijk, eer dat Holland aan de Huysen van Henegouwen, Beyeren, Bourgongie, en Oostenrijk was vervallen. Welke Graven aan de gene, die Haar ofte den Staat eenige diensten gedaan hadden, tot een teyken van dien plachten te vereeren, niet haar geheele Wapen, maar een stuk van deselve, ofte verandert van Kolor.

OUTS-

O U T S H O O R N.

173 **WILLEM VAN OUTSHOORN**, Ridder, is gestorven anno 1300. hebbende te wyve gehad *Magtild N.* welke stierf in den jare 1310. sy lieten t' samen na *Jacob van Outshoorn*, was eerst Domdeken, tregt blykt. en daar na Bisschop van Utrecht; stierf anno 1322. *Hendrik van Outshoorn*, overleden anno 1335. soo als uyt de Chronyke der Bisschoppen van Utrecht. *Diderik van Outshoorn*, volgt.

DIDERIK VAN OUTSHOORN, *Willems* soone, Ridder, stierf anno 1325. en wan by sijn Huysvrouw,

Magtild van Outshoorn, welke anno 1319. by Huwelijxe Voorwaarden verlooft was aan *Hendrik van Santhorst*, *Philips* soone, welke Huwelijxe Voorwaarden gemaakt sijn ten overstaan van *Dirk vander Does*, die *Clementia van Santhorst*, *Hendrix* suster ten Huwelijk hadde; sy troude naderhand met *Dirk van Raaphorst*, Ridder, soone van *Gerrit van Raaphorst*, en van *Agnes van Dvenvoorde*.

Willem van Outshoorn, volgt. *Diderik van Outshoorn*, Baljouw en Castelein op 't Sloth van Medenblik, die een soone hadde *Jan van Outshoorn*, vermeldt anno 1406. en 1416. *Hendrik van Outshoorn*, Schiltknaap, welke een dogter naliet *Magtild van Outshoorn*, overleden anno 1439. hadde te man *Diderik vander Does*, soone van *Hendrik vander Does*, en van *Magtild Franken*.

WILLEM VAN OUTSHOORN, *Diderix* soone, Ridder, dede de Jurisdictie der Stad Amsterdam vergrooten, volgens het Privilegie van Graaf *Willem van Holland*, van den 9. December 1342. luydende onder anderen als volgt:

Willem, Grave van Henegouwen, van Holland, Zeeland, en Heer van Vriessland, doen kont en kennelijk allen luyden, dat wy by onsen goetdunken, en den luyden van onsen Rade, gegeven hebben, en geven onsen Poorteren van Amsterdamme, voor ons en onse erven en nakomelingen, alfulk recht en alfulke vryheden, eeuwiglijk te duren als hier na beschreven staan; In den eersten soo sullen de palen van hare vryheyt wesen op de Oostzyde vander Poorten, aan

Jan Wites Hofftede, op de Noortzyde aan het groote Godtshuyfslan, op die Westsijde aan de uytteren Egge van de Lane, die leget in Ysbrants Land, vander Zuytwinde inder Nesse, tegen de Laan over, alfoo als 't metter Graft begrepen is, en in de Haven ter halver Strome, in 't Y, en voorts strekkende in het Y, langs den Dijk Oostwaart, vijftig Roeden buyten de Wintmolen, die Heer *Willem van Outshoorn* van onser wegen maken dede.

Hy stierf anno 1352. leit begraven tot Haarlem in 't pant van de Preekheeren, en liet na

JACOB VAN OUTSHOORN, *Willems* soone, die by sijn Huysvrouw *N. N.* wan

GYSBERT VAN OUTSHOORN, welke twee soone wan, namentlijk *Jacob van Outshoorn* de jongste, en *Otto van Outshoorn*, welke volgt.

OTTO VAN OUTSHOORN, *Gijsberts* soone, wan eenen soone insgelijx genoemd

OTTO VAN OUTSHOORN, *Ottens* soone, welke wan

Wouter van Outshoorn, volgt.

Albregt van Outshoorn, sonder kinderen over-

leden; hy was Hoogh-Schout van Amsterdam, van den jare 1414. tot 1474. in cluys.

WOUTER VAN OUTSHOORN, *Ottoos* soone, hadde getrouwt *Geertruyd van Waterland*, en liet na

JAN VAN OUTSHOORN, was anno 1452. Burgemeester der Stad Amsterdam; en wert hy aldaar genoemd *Jan Wouter Ottens van Outshoorn*; hy hadde te wyve *Wendel Boelen van Wormer*, wiens moeder was *van de Werve*, voerende een rode Falce op een silver Velt; hy liet na

Cornelis van Outshoorn, volgt.

Elisabeth van Outshoorn, troude eerst met *Gaaf Benning*; en naderhand met *Willem van Sonneveldt Andries* soone, genaamt *Outshoorn*.

Diderik van Outshoorn, hadde te wyve *Hillegand van Eymeren*, en stierf tot Antwerpen anno

1504.

Gysbert van Outshoorn, overleden sonder kinderen.

Jacob van Outshoorn, sonder oir gestorven.

Otto van Outshoorn, sonder oir.

Nicolaas van Outshoorn, Canonik.

CORNELIS VAN OUTSHOORN, soone van *Ian Wouter Ottens van Outshoorn*, en van *Wendel Boelen van Wormer*, was Burgemeester van Amsterdam anno 1510. en wert hy aldaar

Q99999 3

ge:

genoemt *Cornelis Ians de Vlaming van Outshoorn*; hy is gefchildert in sekere Schilderye, gekomen van Gent uyt het Sterfhuys van fijn vader, met dese vier Quartieren.

OUTSHOORN.

WORMER.

WATERLAND.

VANDE WERF.

Sijnde dat van Wormer drie rode Kepers op een filver Velt, en van de Werf, alhier boven gefeit is, een rode Fasce op een Velt van filver; hy stierf Burgemeester van Amsterdam anno 1519. hadde getrouwt *Alid van Diemen*, *Gijsbregts* dochter; en liet na

Cornelis van Outshoorn, volgt.

Bartholomeus van Outshoorn, gestorven in Vrankrijk.

Gysbert van Outshoorn, sonder oir.

Elisabeth van Outshoorn, ongetrouwt gestorven.

Geertruyd van Outshoorn, sonder kinderen.

CORNELIS VAN OUTSHOORN, geflegt de *Vlaming*, soone van *Cornelis van Outshoorn*, en van *Alyd van Diemen*, en liet na

Maria van Outshoorn, hadde te man *Hendrik Bas*.

Elisabeth van Outshoorn.

Cornelis van Outshoorn, volgt.

Catharina van Outshoorn, hadde te man *Johan*

Dirk van Outshoorn, hadde te wyve *Margareta van Borsselen*, sonder oir.

Wendela van Outshoorn.

Margareta van Outshoorn, hadde te man *Francois Verhorst*.

Oem Verburg, die anno 1584. Burgemeester was van Amsterdam; en wan daar by een dogter *Cornelia Verburg*, getrouwt met *Jan van Vlooswijk*, *Claas* soon.

Dirk van Outshoorn, sonder kinderen.

CORNELIS VAN OUTSHOORN, *Cornelis* soone, geflegt de *Vlaming*, was Gedeputeert van haar Hoog-Mogende in het Superintendent Collegie over alle de Admiralityten nefens Prins *Maurits van Nassou*, anno 1587. en 1588. hy liet na

Cornelis van Outshoorn, getrouwt tot Utrecht met *Bartha van Weede*.

Dirk van Outshoorn, volgt.

Gysbert van Outshoorn, gestorven sonder kinderen.

Volkert van Outshoorn, getrouwt met *Maria Braams van Enze*.

Maria van Outshoorn.

Gysbert van Outshoorn, sonder kinderen.

Arent van Outshoorn, gestorven en begraven tot Romem, alwaar hy Religieus was.

Agatha van Outshoorn, hadde te man *Johan Geelink*, die tot verscheide maal Burgemeester was van Amsterdam, en heeft kinderen nagelaten.

DIRK VAN OUTSHOORN, *Cornelis* soone, Heer van Outshoorn, Gnephoek, en in Heemstede, Burgemeester tot Amsterdam in de jaren 1630. 1633. 1635. 1640. en 1642. ook Gecommitteerde Raad van Holland, troude *Wendela van Bronkhorst*, en wan

Margareta van Outshoorn, getrouwt met *Jacob Harencarspel*, en wan kinders.

Cornelis van Outshoorn, volgt.

Maria van Outshoorn, hadde eerst te man *Johan van Cuyck van Myerop*, soone van *Joachim van Cuyck van Myerop*, Heer van Schrevelsregt, en in Alblasterdam, Ontfanger Generaal van Holland, en van *Anna Bennink*, en wan kinders; en voor detwedemaal *Johan van Someren*, Griffier van de Chambre Mipartie.

Elisabeth van Outshoorn, hadde te man *Lanrens Busero*, Heer van Duffen, Muylkerke, Geenhove, Heeraarts-heiningen, Hulshout en Ra-

me, Raad en Griffier van drie Princen van Orange.

Agatha van Outshoorn, troude eerst *Rudolf Bicker*; en voor de twedemaal *Jacob Schimmelpenninck vander Oye*, Burgemeester van Zutphen, en wegens die Provincie Gedeputeerde in haar Hoog-Mogende Vergaderinge.

Vincent van Outshoorn, stierf in Vrankrijk sonder kinderen.

Dirk van Outshoorn, Capiteyn ten dienste deser Landen, mitsgaders Dijkgraaf en Balliu van Amstelland.

Hendrik van Outshoorn.

CORNELIS VAN OUTSHOORN, Ridder, soone van *Dirk van Outshoorn*, en van *Wendela van Bronkhorst*, Heer van Outshoorn en Gnephoek, Hoogschout der Stad Amsterdam, van den jare 1649. tot 1655. incluys; naderhand tot verscheide malen Burgemeester der Stad Amsterdam, mitsgaders Gecommitteerde Raad van Holland, en Gedeputeerde in den Raad van State; troude *Nicolaas Hoofst*, en wan

Wendela van Outshoorn, ongetrouwt gestorven.

Maria van Outshoorn.

Geertruyd van Outshoorn, ongetrouwt gestorven.

Alessa van Outshoorn.

Margareta van Outshoorn.

Dirk van Outshoorn, stierf sonder oir.

Jacoba van Outshoorn.

Geertruyd van Outshoorn.

Cornelia van Outshoorn, stierf sonder oir.

Het Wapen van Outshoorn sijn drie Jagt-hoorens van Silver, op een Velt van Keel.

P E R S Y N .

174 JAN PERSYN, Ridder, Heer van Waterland, zynde het geheele begrip van Edam, Munnickendam, en Purmerende, wert vermeld anno 1080. en wan

DIRK PERSYN, Ridder, Heer van Waterland, vermeld onder de Baanderheeren van Holland, anno 1150. liet na

JAN PERSYN, Ridder, Heere van Waterland, leefde onder *Dirk de VII.* van dien naam, Grave van Holland, stierf anno 1226. en liet na

Claas Persijn, volgt.

Wouter Persijn, Ridder, bekend door een Chronijk *divis. 16. cap. 10.* Hy ging met *Waalwijn van Leefdaal*, mede Ridder, in een Clooster, genaamt Heymrode, daar hy lang leefde.

CLAAS PERSYN, soone van *Ian Persijn*, Ridder, Heer van Waterland en Marcken, stierf anno 1250. troude een dochter uyt den Huyse van *Haarlem*, en wan

Ian Persijn, volgt.

Sijmon Persijn, wert vermeld anno 1276. troude *die van Baackensse*, die de middelste Fasce met drie Kruysen van *Persijn* hebben gevoert met een Bande.

JAN PERSYN, soone van *Claas Persijn*, en van *N. van Haarlem*, Ridder, Heere van Waterland en Marcken, beschermde anno 1268. de Stad *Haarlem*, tegens den aanloop der Kermerlanders; gaf anno 1273. aan die van Waterland Handvesten en Privilegien, en in den jare 1282. verkof hy sijn Heerlijkheyt van Waterland aan Graaf *Floris de V.* voor de Heerlijkheden van de Lier en Souteveenen, mits dat *Claas Persijn*, sijn soon en erfgenaam, voortaan Waterland ten Leenregte van den Grave soude besitten; met *Amstelredam* is hy begiftigt geweest anno 1285. Hy stierf anno 1292. hy hadde te wyve *Lutgard van Linden*, en liet by defelve na

Claas Persijn, volgt.

Ian Persijn de oude, Ridder, vermeld anno 1322. hy lijstogt sijn Vrouw op sijn goederen tot *Haarlem* anno 1325.

Ian Persijn de jonge, Ridder, wert anno 1304. verflaghen in Zeeland in den Oorlog, die Graaf *Ian*

van Henegouwen en *Holland* voerde tegen de *Vlaamingen*, sonder oir.

Dirk Persijn, besittende eenige Leengoederen van sijn broeder *Claas Persijn*, wan *Claas Persijn*, en die wan een dochter *Dirkje Persijn*, vermeld anno 1321.

CLAAS PERSYN, soone van *Ian Persijn*, en van *Lutgard van Linden*, Ridder, Heer van Waterland, Marcken, de Lier, en Souteveenen, was de eerste die Waterlant als een Leen van de Graaf van Holland beseten heeft; hy wert vermeld anno 1301. en is in *Duyveland* verflaghen anno 1305. nalatende

Ian Persijn, volgt.

Claas Persijn, volgt daar na.

JAN PERSYN, soone van *Claas Persijn*, Ridder, Heere van Waterland, vermeld in 't verbond van Hertog *Willem van Beyeren*, Grave van Holland, met de sijne van de Cabeljause partyes anno 1351. tegen de *Hockse*; In sekeren brief van den gemelten Hertog *Willem* wert hy van *Veldsen* genoemt, troude *Jutte van Brederode*, dochter van *Diderik van Brederode*, bygenoemt de *Goevertierene*, en van *Maria vander Leek*, *Hendriks* dochter; sy stierf anno 1347. hy anno 1354. begraven in de Abdye van *Leeuwenhorst*, en lieten na

Claas Persijn, volgt.

Maria Persijn, gefeid van *Veldsen*, troude *Gijsbert van Nienrode*.

Catharina Persijn, troude anno 1350. *Willem*

van Wesemale, Marschalk van *Brabant*, sonder oir.

Gijsbert Persijn, volgt daar na.

Heylwig Persijn, was anno 1348. Abdisse tot *Leeuwenhorst*.

CLAAS PERSYN, Knape, Heere van Waterland, soone van *Ian Persijn*, en van *Jutte van Brederode*, leefde onder Hertog *Albrecht van Beyeren*, Grave van Holland; stierf anno 1375. en wan

CLAAS PERSYN, Knape, was de leste Heer van Waterland, en wiert de Heerlijkheyt van Waterland (wefende een quaat Leen) anno 1409. met de Domeynen van *Holland* vereenigt, alsoo hy sonder kinderen stierf.

GYSBERT PERSYN, Knape, jonger soone van *Ian Persijn*, en van *Jutte van Brederode*, wert anno 1347. door *Ian Persijn* sijn vader, begiftigt met eenige goederen uyt de Lier en Souteveenen; hy troude *Anna van Diepenburg*, wiens moeder was *vander Woert*; en wan

CLAAS PERSYN, wert vermeld in een brief van den jare 1383 hy wan

HENDRIK PERSYN, aan wien Hertog *Philips van Bourgongne* anno 1446. een Handvest geeft; hy wan

Ian Persijn, volgt.

Adriaan Persijn, vermeld anno 1529. troude *Geertruyt vander Meer*, dochter van *Engel*, wiens vader *Huybert vander Meer*, geannobliceert is yan

van Keyser Maximiliaan, en van *Cornelis Persyn*, verlijt met eenig Leenland van de Graaffelijckheit van Holland anno 1565. Hy troude *Magteld Coppier van Ouwendijk*, die hem de Hofstede en Goederen van Ouwendijk ten Huwe-lijk bragte, hebbende een soon nagelaten, daar van noch mans oir is in 't leven, als hier vooren fol. 342. verhaalt staat.

JAN PERSYN, soone van *Hendrik Persyn*, was Secretaris in 't Hof van Holland anno 1530. troude *Digna Hypolitus* dochter van *Gorcum*, en wan

Claas Persyn, Rentmeester van de Exploicten in den Hage, troude *N. N.* en wan *Pieter Persyn*, Balliu tot 's Gravefande anno 1559. dewelke by *Helena N. Pieters* dochter, wan *Ian Persyn*, die sonder oir overleden is anno 1575. *Hypolitus Persyn*, volgt.

HYPOLITUS PERSYN, soone van *Ian Persyn*, en van *Digna Hypolitus* dochter van *Gorcum*, was eerst Raad in den Hove van Holland, naderhand President tot Leeuwaarden en Utrecht, troude *Elisabeth de Jonge*, dochter van *Ian de Jonge*, Griffier van den Hove van Holland; hy stierf anno 1568. en leit begraven in de groote Kerk in den Hage; en wan

JAN PERSYN, die getrouwt hadde *Johanna van Heemskerk van Bekeftyn*, dochter van *Wouter*, Hoogheemraad van Rhijnland, en stierf sonder wettig oir, nalatende een natuyrlijke dochter *Johanna Persyn*, die mede sonder oir is overleden.

CLAAS PERSYN, Knappe, tweede soon van *Claas Persyn*, Ridder, Heere van Waterland, die anno 1305. in Duyveland verslagen is, en van *Lutgard van Linden*, stierf 1360. onder de Regeringe van Hertog *Aalbrecht van Beyeren*; en liet na

CLAAS PERSYN, genaamt van *Waterland*, leefde onder Hertog *Willem van Beyeren*, Grave van Holland, stierf anno 1420. en liet na

JAN PERSYN, leefde ten tijde van Hertog *Carel en Maria van Bourgondien*, troude *Clara N. Ians* dochter; hy stierf anno 1479. nalatende

JAN PERSYN, was een van de twaalve, die anno 1476. by Privilegie en Handvest van Vrouw *Maria van Bourgondien* de Stad van Amsterdam gegeven, wierden gekoren tot Raden van de selfe Stad, en was anno 1502. Burgemeester aldaar; hy troude eerst *Margareta van Berkenrode*; ten tweden *Christina vander Schelling*; hy wan by de eerste,

Elisabeth Persyn, troude *Lucas van Beverwaarde*, *Jacobs* sone, Burgemeester van Amsterdam anno 1526. en 1527. die ook de toenaam van *Persyn* heeft aangenomen.

Nicolaas Persyn, sonder oir.

By de tweede,

Henrica Persyn, hadde twee mans, de laatste

was *Vincens van Teylingen*,
Elisabeth Persyn, troude *Mr. Gerrit Boel*,
Margareta Persyn.
Ian Persyn, volgt.
Dirk Persyn, en
Boudewijn Persyn, beyde jong gestorven.

JAN PERSYN, soone van *Ian Persyn*, en van *Christina vander Schelling*, wiert na 't overlijden van sijn Vrouw Canonink tot Amsterdam, en stierf anno 1573. begraven by de Minnebroeders aldaar; hy hadde te wyve gehad *Alijd Gaaf*, *Claas* dochter; en liet daar by na

Ian Persyn, volgt.

Alyt Persyn.

Margareta Persyn.

Christina Persyn, alle drie Geestelijk.
Willem Persyn, en
Pieter Persyn, beyde sonder oir.

JAN PERSYN, soone van *Ian Persyn*, en van *Alijd Gaaf*, was Raad en Schepen tot Amsterdam anno 1578. doe de veranderinge in de Regeringe quam, en stierf anno 1602. begraven aldaar in de nieuwe of St. Catharine Kerk, onder een witte fark, daar sijn Wapen in gehouden was; sijn Huysvrouwe was *Margareta Moons*, *Ians* dochter, Raad en Procureur Generaal; sy lieten t'samen na

Reinier Persyn, volgt.

Nicolaas Persyn, sonder oir.

Alijt Persyn, hadde te man *Jonathan van Luch-*

tenburg, Raad en Rentmeester Generaal van Noordthollandt.

REINIER PERSYN, soone van *Ian Persyn*, en van *Margareta Moons*, was Raad in den Hove van Holland, hadde te wyve *Emerentia van Banchem*, *Ians* dochter, die President was van den Hogen Rade; stierf anno 1630. nalatende behalven drie dochters

Willem Persyn.

Pieter Persyn.

Reinier Persyn.

Hendrik Persyn, alle sonder oir gestorven.
Nicolaas Persyn, wan drie soonen.

Noch hebben van desen Geslachte geleest

ARENT PERSYN, *Ians* soon, en WILLEM PERSYN, *Arents* soon; neven; Leenmannen van Holland anno 1397.

DIRK PERSYN, Deken van Naaltwijk, en Raad in 't Hof van Holland, anno 1480.

CLAAS

CLAAS PERSYN, *Andriesz.*, Schepen tot Delft, anno 1552. en CORS CLAAS *Andrieszoon* PERSYN, Burgemeester aldaar, anno 1551. Nog *Hendrik Persijn*, *Ians* soon, Burgemeester tot Delft, anno 1554. die nagelaten heeft *Jan* en *Pieter Persijn*. Nog *Jacob Persijn*, *Hendriks* soon, vermeldt onder de Lijstrenten van Delft anno 1538. Nog *Jan Persijn*, wiens dochter *Anna Persijn* troude *Dirk Bugge Hendriks* soone tot Delft anno 1548. waar van nog Descendenten in 't leven sijn.

Het Wapen van Persijn sijn ses Fascen of Baren, de eerste van Gout, en de tweede van Lasuur, met negen Rode Cruyssen, namentlijk op de eerste Goude Fasce vier, op de tweede drie, en op de laatste twee, welk Wapen *Gerrit van Velsen*, die Graaf *Floris* vermoort heeft, mede heeft gevoert. *Wouter van Gouthoven* schrijft, dat men geloofte, dat den eersten van dit Geslachte in Holland is gekomen uyt Griekenland, met de Gravinne *Lutgaard*, Graaf *Aarnouts* wyf van Holland, omtrent den jare 990. Dan uyt de oude Chartres, gevonden onder *Pieter Bockenbergh* van ter Gouda, wert gewag gemaakt, dat die van Persijn, Heeren van Waterland, souden wesen gekomen uyt Putten, en die weder uyt de Koningen van Denemarken; ook dat die van Stryen, Sevenbergen, Wioldrecht, Almonde, en andere van haar jonger soonen, mede van die origine souden sijn.

POELENBURG.

¹⁷⁵ VAN desen Geslagte, die hun Stamhuys hebben gehad in Kermerlandt, ('t welck by *Gouthoven* wert vermeldt geruineert te sijn,) hebben geleest, *Heer Gerrit van Poelenburg*, Ridder, anno 1345. verlagen in den Strijt by Staveren, met *Heer Willem van Naaltwijk*, Marschalk van Mollandt sijn Neve, uyt welkers Huys men vermoet, dat hy door een jonger Soon atkomstigh was; Hy wan *Jacob van Poelenburgh*, Knape, vermeldt Schout van Alkmaar, anno 1374. die nagelaten heeft *Gerrit van Poelenburgh*, Schout tot Alkmaar, anno 1408. en *Femme van Poelenburg*, die getrouwt hadde anno 1427. *Pieter Stickel*, welken *Gerrit* gewonnen heeft I. *Jacob van Poelenburgh*, Vader van *Willem van Poelenburgh*, oock Schout tot Alkmaar, anno 1497. II. *Pouwels van Poelenburgh*, vermeldt 1454. die naargelaten heeft 1. *Everarda van Poelenburgh*, welke eerst te man hadde *Adriaen vander Wiele*, en ten tweeden *Ian Stalpart*, 2. *Hase van Poelenburg*, die te man hadde *Gerrit van Sparwoude*. Nog sijn van desen Geslagte geweest *Magtelt van Poelenburgh*, anno 1468. Item *Genoveva van Poelenburg*, die getrouwt hadde *Ian van Rietwijk*, overleden anno 1511. Nog *Bondewyn van Poelenburgh*, wiens Dochter *Willemina van Poelenburg*, hadde getrouwt *Willem van Rietwijk*, 1544.

Uyt een jonger Soon van den voorsz Huys van *Poelenburgh*, gelijk uyt Handvesten en oude Brieven blijkt, is wettelijk in Mannelijke linie gedescendeert het Geslacht van *Polenberg* in Kermerlant, en tot Haarlem onder de Welgeboorne bekend, daar van geleest hebben *Floris van Polenberg*, en *Willem van Polenberg*, *Gerrits* Soon, mitsgaders *Ian*, *Simon*, en *Gerrit van Polenberg*, *Allerts* Soonen, Gebroeders, die in een Handvest, gegeven op den 17. dagh in April in den jare 1463. nog originelijk in wesen sijnde, werden verklaart, van regten swaart-zyde gekomen te zyn, van *Heer Gerrit van Poelenburgh*, hier vooren vermeldt; De voorn. *Ian van Polenberg* *Allertsz.* (die een soons soon was van *Gerrit van Polenberg*, Knape, vermeldt anno 1394 wiens Vader was *Heer Gerrit van Poelenburgh* voorn. verlagen anno 1345.) heeft naargelaten en legitimelijk voortgebracht, uytwysende een beëdigde verklaringe, gepasseert voor *Ybrand van Schagen*, en *Cornelis van Beeckestejn*, Meesterknepen van de Houtvesterie van Brederode, van dato den 15. Augusty 1595. mede nog in wesen sijnde, *Allert van Polenberg*, dewelke gewonnen heeft *Hendrick van Polenberg*, Vader van *Cornelis van Polenberg*, die mede gewonnen heeft *Corstiaen* en *Ian van Polenberg*, requiranten van de voorsz verklaringh, welcken laast genoemden *Ian van Polenberg* wan *Pieter van Polenberg*, die nagelaten heeft *Jacob van Polenberg*, welke wederom heeft gewonnen, *Dirck van Polenberg*, Vader van *Matheus van Polenberg*, nog levende, ten Houwelijck hebbende *Geertruyt Croeser*, Dochter van *Pieter Croeser*, Burgemeester tot Delft; hebbende die van den voorsz Geslagte van *Polenberg* altijd de possessie gehad, gelijk sy nog hebben, uyt den Hoofde van hun wettelijke derivatie van den voorsz Huys van *Poelenburgh*, als gequalificeerde Edelluyden, van de Jaght; soo dat by *Gouthouwe*, *Boxhorn*, en andere te onregte vermeynt werd, dat het voorsz Geslagte van *Poelenburg* t'eenemaal uytgestorven soude sijn.

Het Wapen van *Poelenburgh* is een asure Leeuw, geharnasseert van Root op een Silver Velt; hebbende de jonger Soonen van *Polenberg* dat gevoert gehad met eenige Brifures, tot soo lange de Hoofst-tack was in 't leven, en daer naer de volle Wapenen weder opgenomen.

P O E L G E E S T.

¹⁷⁶ Dit Geslacht wert gehouden afkomstig uyt den Huys van Waffenaar, en Burggraven van Leyden, volgens gevoelen van *Houens in Dialogo de Hollandia Nobilitate*; en heeft het Stamhuys Poelgeest gelegen onder Oestgeest, zynde al een seer oud Huys geweest, daar van omtrent den jare 800. in de lyst vande Goederen van St. Maartens Kerk tot Utrecht mede verhaalt wert, dat onder Oestgeest en Poelgeest uyt yder twee Mansen en Houven aan deselve Kerk behoorden; het selve is daar na by verandering van den besitter Alkemadenoemt geworden.

Den eersten bekenden Heer van Poelgeest GERRIT genaamt, leefde anno 1150. en wan GERRIT van POELGEEST, vermeldt anno 1235. welke drie soonen naliet, en een dochter, namentlijk

Dirk van Poelgeest, wierd anno 1252. van Koning *Willem* met de Heerlijkheyt en Domeinen van Homade begiftigd; hy stierf anno 1280. nalatende *Diderik van Poelgeest*, Heere van Homade, koft anno 1331. de Heerlijkheid van Koudekerk, alwaar hy een voornaam Slot liet bouwen, 't welk hy na het Geslacht mede het huys te

Poelgeest liet noemen, en stierf sonder kinderen, anno 1344. seer out sijnde. Syn jongste broeder heete insgelyx *Diderik*, was Ridder, en stierf anno 1326. sonder kinders.

Herman van Poelgeest.

Gerrit van Poelgeest, volgt.

N. van Poelgeest, troude *Floris van Tol*, Ridder.

GERRIT VAN POELGEEST, *Gerrits* soone, Ridder, leefde omtrent den jare 1300. haddete wyve *Alijd van Raaphorst*, dochter van *Gerrit van Raaphorst*, Ridder, en van *Agnes van Duyvenvoorde*; en wan

DIRK VAN POELGEEST, Heer van Homade en Koudekerk, troude *Clementia van Nyvelt*, en wan

Gerrit van Poelgeest, volgt.

Margareta van Poelgeest, gehout met *Bernard vander Spout* in Brabant, vermeldt anno 1339.

Alijt van Poelgeest, Nonne ter Lee anno 1373.

Jan van Poelgeest, besat het lager of nederhuys van Poelgeest, anders genaamt kleyn Poelgeest; hy wiert anno 1365. inden strijt tegens de Bovenlanders tot Dordrecht dodelijk gequest, stierf anno 1390. en liet na I. *Alijt van Poelgeest*, welke was Hof-dogter van Hertog *Albregt van Byeren*, en van hem, soo men seit, dewyl hy weduenaar was, tot sijn boel en bysit gehouden, en was van groot vermogen omtrent den Hertog; II. *Gerrit van Poelgeest*, sonder posteriteit. III. *Willem van Poelgeest*, insgelyx sonder posteriteit. IV. *Jan van Poelgeest*, hadde te wyve *N. van den Woude*, en wan 1. *Gerrit van Poelgeest*, Abt van Egmont, stierf anno 1476. 2. *Jan van Poelgeest*, Pastoor te Hillegom by Haarlem, stierf seer out

anno 1500. V. *Jacob van Poelgeest*, Ridder en Castlein van Schoonhoven anno 1450. stierf anno 1458. begraven in 't Clooster den Hem, daar omtrent leggende; hadde te wyve *Willemyna van Naaltwijk*, en wan behalven een dogter, die Nonne te Rynsburg was, eenen sone genaamt *Jan van Poelgeest*, die van sijn moeder beerfde het huys te Out-Teilingen, datmen nu Lokhorst noemt, by Warmont; en stierf anno 1482. hadde te wyve *Margareta van Sweten*, en wan 1. *Adriaan van Poelgeest*, Ridder, Burgemeester van Leiden, hadde getrouwt *Magtild vander Does*, maar stierven sonder kinders anno 1507. 2. *Dirk van Poelgeest*, stierf te Romen sonder kinders. 3. *Willem van Poelgeest*, stierf sonder oir, 4. *Sophia van Poelgeest*, hadde te man *Anthony van Hoogwoude*, Ridder. 5. *Haasje van Poelgeest*, was Nonne te Poel. 6. *Henrica van Poelgeest*, hadde te man *Willem vander Does*.

GERRIT VAN POELGEEST, Ridder, Heer van Homade, soone van *Dirk van Poelgeest*, en van *Clementia van Nyvelt*, leefde anno 1372. hadde te wyve *Beatrix van Schoonhout*, welke negen Ruyten in haar Wapen voerde, en weduwe leefde anno 1388. sy lieten na

Jan van Poelgeest, stierf ongehout.

Diderik van Poelgeest, volgt.

Alijt van Poelgeest, hadde te man *Tibrand van Alkemade*, Ridder.

DIRK VAN POELGEEST, soone van *Gerrit van Poelgeest*, en van *Beatrix van Schoonhout*, Heer van Homade, wiert Ridder geslagen anno 1401. in den Oorlog op de Vriesen, stierf anno 1409. out 46. jaren; haddete wyve *Barta van Naaltwijk*; en wan

Gerrit van Poelgeest, volgt.

Jan van Poelgeest, Abt van St. Paulust'Urege;

GERRIT VAN POELGEEST, Heer van Homade, soone van *Dirk van Poelgeest*, en van *Barta van Naaltwijk*, wiert Ridder geslagen in den Stryt tot Alphen, anno 1462. hadde te wyve *Margareta van Doornik*, dochter van *Helwich van Doornik*, en van *N. van Langerak*; hy stierf anno 1478. en wan

Gerrit

Gerrit van Poelgeest, volgt.
Anna van Poelgeest, stierf anno 1499. hadde te man *Jacob*, Heer vanden Woude en Warmont,

soone van *Jacob vanden Woude*; en van *Reinouwe van Brakel*, *Jans* dogter, en wan kinders.

GERRIT VAN POELGEEST, soone van *Gerrit van Poelgeest*, en van *Margareta van Doornik*, hadde te wyve *Gillisje van Hodenpijl*, dochter van *Ian van Hodenpijl*, en van *N. van Barlaymont* uyt Henegouwen; sy stierf anno 1489. en wan

Gerrit van Poelgeest, volgt.
Dirk van Poelgeest, was anno 1470. Capitein op Zee, in den Oorlog tegens de Engelschen, en in 't beleg voor Nuys anno 1475. maar stierf sonder kinders.

Jan van Poelgeest, sonder kinderen gestorven.
Magtild van Poelgeest, Nonne te Rynsburg.
Maria van Poelgeest, Nonne ter Lee.
Maria van Poelgeest, Nonne te Warmont.
Margareta van Poelgeest, die te man hadde *Willem Spiering*, Schiltknappe, wan kinders.

Herman van Poelgeest, gestorven sonder oir.

GERRIT VAN POELGEEST, Ridder, Heer van Homade, soone van *Gerrit van Poelgeest*, en van *Gillisje van Hodenpijl*, stierf anno 1518. is begraven te Coudekerk by sijn voorouders; en wiert te sijnen tijde het Slot te Poelgeest van Graaf *Ian van Egmont*, en de Cabeljauſche belegert, en na dat het gewonnen was, ter neder geworpen, anno 1489. hy hadde te wyve *Maria van Culenburg*, *Gerrits* dochter, welke stierf anno 1519. sy lieten r'samen na

Gerrit van Poelgeest, volgt.
Gerrit van Poelgeest de jonge, was Ridder vande Duytse Heeren in Pruyssen.
Cornelis van Poelgeest, Canonik te Leiden.
Dirk van Poelgeest, Regulier Monnik te s'Gravande.

hy liet by d'eerste een dogter na, met namen *Maria van Poelgeest*, die te man hadde *Wolfert Aalbout*, en wan 1. *Jacob Aalbout*, Capitein, hadde te wyve *N. Piek*, *Walravens* dogter. 2. *Gerrit Aalbout*, stierf inden Oorlog anno 1603. 3. *Iosyne Aalbout*, stierf ongehout. 4. *Maria Aalbout*, stierf anno 1604. hadde te man *Fredrik van Leeftaal*, overleden anno 1607. nalatende een dogter, die ten Huwelijk beloofd was met *Willem van Lieve*, *Emmerys* soone.

Jacob van Poelgeest, hadde eerst te wyve *Iosyne Pylfers* uyt Brabant; daar na *Adriana vander Lind* te Dordrecht, laast weduwe van *Barthout van Afsendelft*, en te vooren van *Carel van Drenkwaart*;

GERRIT VAN POELGEEST, Ridder, Heer van Homade, soone van *Gerrit van Poelgeest*, en van *Maria van Culenburg*, dede het Huys te Poelgeest wederom opbouwen; stierf anno 1549. hadde eerst te wyve *Helena Thaye*, dochter van *Carel Thaye*, Heer van Wemmel en Goyk by Brussel, welke stierf anno 1558. daar na *Sibilla van Edingen*, dochter van den Heer van *Santbergen* in Brabant; en wan by de eerste

Gerrit van Poelgeest, volgt.
Carel van Poelgeest, Canonik te Leiden, vermelt anno 1553.
Anna van Poelgeest, stierf anno 1586.
Iosyne van Poelgeest, Priorinne te Rynsburg, stierf anno 1556.
Maria van Poelgeest, Nonne te Rynsburg, troude daar na *Bernt Tserclaas* uyt Brabant, en wan *Anna Tserclaas*, welke te man hadde *Joris van Boukhout*, Ridder.
Cornelia van Poelgeest, Abdiffe ten Dale by

Utregt, stierf seer out anno 1614.
Barbara van Poelgeest, hadde te man *Ian Oudaart*, Heer van Rixtel; sy stierf anno 1585. hy anno 1570.
Inquemyne van Poelgeest, troude *Nicolaas van Bronkhorst*, Heer vande Stad, soone van *Andries van Bronkhorst*, Ridder, Raat inden Hove van Hollandt, en van *Wendelmont van Boschuyſen*; sy stierf anno 1574. begraven t'Utregt in 't Minderbroeders Choor, en liet kinderen na.

GERRIT VAN POELGEEST, Ridder, Heer van Homade en Coudekerk, soone van *Gerrit van Poelgeest*, en van *Helena Thaye*; stierf te Brussel anno 1564. hadde te wyve *Maria van Malburg* uyt Gelderland, dochter van *Otto van Malburg*; sy stierf anno 1594. en wan

Gerrit van Poelgeest, volgt.
Caspar van Poelgeest, Raat inde Admiraliteyt tot Rotterdam, stierf anno 1597. hadde te wyve *Anna van Dorp*, dogter van *Arent van Dorp*,

Ambagts-heer van Maasdam, en van *Anna de Prilleten*, sy was weduwe *Jans vanden Bossche*; stierf anno 1600. nalatende een dogter.
Otto van Poelgeest, Capitein, stierf ongehout.

GERRIT VAN POELGEEST, Ridder, Heer van Homade, soone van *Gerrit van Poelgeest*, en van *Maria van Malburg*, was anno 1566. een van de verbonden Edelen binnen Brusſel, met beide sijnne broeders, en moest daarom anno 1567. uyt den Lande wijken; hy stierf anno 1614. hadde te wyve *Anna van Bergen*, dochter van den Heer van *Grimbergen* in Brabant; haar broeder was *Willem van Bergen*, Bisschop van Antwerpen, en daar na *Eerts-bisschop* en Hertog van Camerijk, en aldaar subitelijk anno 1609. overleden; sy stierf anno 1611. nalatende

Ferry van Poelgeest, Heer van Homade, stierf sonder oir anno 1612. hadde te wyve *Iosyne van Zuylen van Drakenburg*, der Schouten dogter en suster van Utregt.

1610. out 25. jaren.
Maria van Poelgeest, Geestelijke Nonne tot Lewenhorst.
Helena van Poelgeest.
N. van Poelgeest, ongetrouwt.
Elsabe van Poelgeest, Nonne te Rynsburg.

Gerrit van Poelgeest, volgt.
Anna van Poelgeest, stierf ongetrouwt anno

GERRIT VAN POELGEEST, Heer van Homade en Coudekerk, soone van *Gerrit van*

R R R R R 2

van

van Poelgeest, en van Anna van Bergen, troude Joanna van Matenisse, dochter van Claas van Matenisse, Heer van Halertswoude, en van Geertruyd van Lokhorst, Vincenss dochter.

Het Wapen van Poelgeest is een Falce van Gout, en daar boven twee uytgespreide Lewerken, en onder een, van Silver, op een Velt van Lafuur.

P O L A N E N.

177 **D**E Heeren van Polanen sijn afkomstig geweest uyt den Huysse van Wassenaar; gelijk dan Philips van Wassenaar, Heer van Duvendoorde, twee soonen hadde, d'outste was Arent van Wassenaar, Heer van Duvendoorde, getrouwt met N. van Crayenhorst, van dewelke alle die geene, die den naam van Wassenaar gehouden hebben, afgedaalt zyn; de jongste was Jan van Wassenaar, Heer van Polanen, abusivelijk by Gonthouven vermeld, als getrouwt hebbende Catharina van Broderode, dewijl Jan van Polanen aldaar genoemt een soons soone van desen Jan den I. geweest is. Sie de branche van dit Geslagte hier onder op de letter W. onder den tijtel van Wassenaar.

Q U E K E L.

178 **B**ARENT QUEKEL, leefde noch anno 1422. troude Margareta N. en liet na GYSBERT QUEKEL, Burgemeester van Dordrecht, anno 1426. leefde noch anno 1452. troude Christina N. en wan

Barent Quekel, Kerkmeester te Dordrecht anno 1471. stierf den 25. February 1475. troude Maria vander Does uyt Zuyt-holland, en wan I. Henrik Quekel, die stierf te Dordrecht anno 1500. hadde getrouwt Cornelia, dochter van Cornelis Henrici, Theforier van Dordrecht, en wan Joos Quekel, die woonde en stierf in den Hage anno 1521. naarlatende een dochter Catharina

Quekel. II. Christina Quekel, hadde te man Brunnik van Boubuyen, Floris soon, Registermeester van Holland, en wan een dochter getrouwt met Gojchalk Oem van Wijngaarden.

Ienne Quekel, hadde te man Reyer de Jonge, Willems soon, Schepen, Threforier, en Burgemeester van Dordrecht, en wan kinders.

Gijsbert Quekel, volgt.

GYSBERT QUEKEL, Ambachts-heer van Wieldrecht, soone van Gijsbert Quekel, en van Christina N. stierf anno 1471. hadde getrouwt Mabelia van Sevenbergen, dochter van Henrik, soone des Heeren van Sevenbergen; hy wan

Gijsbert Quekel, hadde getrouwt N. N. en wan Cornelis Quekel.

Hendrik Quekel, Minderbroeder ten Observanten.

Vrank Quekel, stierf jongman.

Hugo Quekel, volgt.

Christina Quekel, is gehout geweest met Don Martin Alfonso d' Olivera, Marschalk in 't Leger ten dienste van Hertog Carel van Bourgonden, leefden noch 1527.

HUGO QUEKEL, soone van Gijsbert Quekel, en van Mabelia van Sevenbergen, Ambachts-heer van Wieldrecht, leefde noch anno 1477. troude Margareta Schaart, Christiaans dogter, en liet na

JACOB QUEKEL; Ambachts-heer van Wieldrecht, Heer Oudelands-Ambacht, &c. woonde te Gorcum, alwaar hy begraven is; hadde getrouwt Maria Halling, Ockers dochter; en lieten na

Mabelia Quekel, stierfsonder oir.

Maria Quekel, stierf anno 1539 hadde te man Gijsbert van Valk, Droffart van Leerdam, hy stierf anno 1556. nalatende Maria van Valk, stierf anno 1576. hadde getrouwt Cornelis de Bevre, Pieters soon, Burgemeester van Dordrecht; hy stierf anno 1586.

Jacob Quekel, volgt.

Anna Quekel, stierf ongetrouwt.

Hugo Quekel, troude Alid Schiltman, Jacobs dochter, en wan 2. dochters, als Christina Quekel, die stierf anno 1560. hadde te man Mr. Nannink van Foreest, Raad in den Hoogen Rade; en Maria Quekel, die ongehout stierf anno 1600. out 70. jaren.

Margareta Quekel, troude Gouert vander Lee, Staas soon, Schepen in Dordrecht, en hadde kinderen.

JACOB QUEKEL VAN WIELDREGT, soone van Jacob Quekel, en van Maria Halling, Ambachts-heer van Wieldrecht, Heer Oudelands-Ambacht, &c. Balliu van Zuyt-holland, anno 1549. stierf 1558. hadde getrouwt Cornelia Mol, Ioris dochter, weduwe van Hugo, Ambachts-heer van Heer-jans-dam; hy wan

Maria Quekel, troude N. vander Strenit uyt den Briel.

Cornelia Quekel, troude eerst Pieter Jacobsz van den Eynde te Dordregt; daar na Jan van Stra-

len in den Hage. Jacob Quekel, hadde te wyve Maria Buccbel. Christina Quekel, hadde getrouwt Vincent Hawneman, Mr. Nicassu soone in den Hage.

R A A P.

RAAPHORST.

¹⁷⁹ **R**aaphorst is een oud Ridderlijk Geslacht geweest, het welk uyt sig selven schijnt bestaan te hebben, heeft vele beroemde Ridderen gehad; het Stamhuys leid onder Waffenaar, soo dat wel gelooflijk is, dat het selve uyt desen huys gesproten is.

Den eersten bekenden Heer van Raaphorst is geweest KERSTANT of CHRISTIAAN VAN RAAPHORST, Ridder, leefde in 't jaar 1238.

In 't jaar 1272. wert vermaan gemaakt van DIRK en GERRIT VAN RAAPHORST, Ridderen en gebroeders, die haar in den Slag tusschen den jongen Grave Floris de V. jegens de West-vriescn, op de Geest by Veronen dapper gequeten hebben, daar in den eersten aanval wel vijf-hondert van de voornaamste Hollanders dood bleven, onder anderen mede dese twee Heeren van Raaphorst, *Diderik* en *Gerard*, *Wermhout Uytshage*, en *Aalbrecht* sijn soon, *Walter van Egmont*, en *Willem* sijn soon, *Jacob van Waffenaar*, *Gerard van Haarlem*, *Barent Uytshage*; en *Wouter de Vries*, Balliu van Kennemerland, met sijn soon, en meer andere; het welk haar na de vlackte van Heiloo dede wijken, alwaar sy haar selven versterkt hebbende, voor de twedemaal op de Vriescn zyn aangevallen, en deselve met verlies van omtrent acht hondert mannen verflagen, en op de vlugt gedreven hebben. De oude Hollandse Chronijk *divis. 19. cap. 9.* stelt dit op 't jaar 1271. de Duytse Chronijk vanden Augustiner Monik tot *Nuys vulgo Magnum Chronicum*, seid anno 1277. het Goudse Chronijksken stelt het op het jaar 1281. gelijk mede de Chronijk van Zeeland; andere seggen anno 1282. doch de geloofwaardigste, dewelke daar in met de Vriescn Chronijken overeenkomen, houden het met anno 1272. Soo seggen de Rijn-Chronijk van *Melis Stokke*, *Reimerus Snyus*, *Ioann. Beka*, *Chron. c. sub Ioanne Episcopo Ultraject. XXXIX.* en *Ioann. a Leid. Chronica Belgic. lib. 24. cap. 9.* dewelke desen Slag by na met deselve woorden verhalen. *Anno Domini seid Ioann. Beka, 1272. Florentius Hollandiae Domicellus validam expeditionem indixit adversus Frisiam; ut ossa patris sui deportaret ad Hollandiam. Sed Frisones à contra cum acerbis fortissimis prope Vronen occurrerunt, & quingentos pugnatores strenuos cruenissime necaverunt, in quo conflictu corruerunt hi Milites, & approbatae laudis egregis pugiles, Werenboldus ex Haga, & Albertus filius eius, Walterus de Egmonda, & Wilhelmus filius eius, Theodoricus de Raaphorst, & Gerardus frater eius, Iacobus de Waffenaar, Bernardus ex Haga, Gerardus de Harmelen, alii Haarlem, & Walterus Freso, Balivus Kinemerlandiae. Occisis vaque tot electis Bellatoribus, Hollandiensis exercitus usque planiciem agrorum in Heylo diffugium arripuit, ubi secundario per recentes armigeros crudele Bellum inhorruit, in quo perempti sunt plus quam octingenti Frisones, ita quod eodem die sufficienter ulsi sunt predictos Milites.*

In 't jaar 1300. wert wederom vermeld van *Gerrit van Raaphorst*, Ridder, Balliu van Kennemerland anno 1306. hy had noch een broeder *Kerstant van Raaphorst*, Ridder anno 1312. vermeld, en nocheen suster *Catharina van Raaphorst*, die getrouwt was met *Hugo van Velsen*, broeder van *Gerrit van Velsen*, dewelke om de bystant sijnes broeders in het verraad jegens Graaf *Floris*, anno 1296. mede is verbannen.

GERRIT VAN RAAPHORST voorz wert vermeld anno 1300. als borge voor Grave *Ian van Holland*, was Balliu van Kermerland anno 1306. en stierf anno 1328. oud zynde 75. jaeren; hadde te wyve *Agnes van Duvenvoorde*, dochter van *Arent van Duvenvoorde*, en van *N. van Crayenhorst*; sy stierf anno 1335. lieten na

Dirk van Raaphorst, volgt.

Aljd van Raaphorst, hadde te man *Gerrit van Poelgeest*, *Gerrits* soone, vermeld anno 1300. en wan eenen soone, genoemt *Dirk van Poelgeest*.

Sophia van Raaphorst, hadde te man *Willem van Naaltwijk*, *Willems* soone, Ridder, Mar-

schalk van Holland, wiert in 't jaar 1345. seer out zynde in den Strijt met Grave *Willem* by *Staveren* verflagen, liet verscheide kinderen na.

Hadewy van Raaphorst van Bloemestejn, hadde te man *Alferaan vander Hurst* of *Horst*, leefde anno 1335. en 1345. nalatende *Lijsbeth vander Horst*, getrouwt met *Wouter van Mateneffe*.

DIRK VAN RAAPHORST, Ridder, soone van *Gerrit van Raaphorst*, en van *Agnes van Duvenvoorde*, Hoogheemraat van Rhijnland anno 1331. stierf anno 1350. tronde *Magtilé van Outshoorn*, dewelke anno 1319. by huwelijcke voorwaarden verlooft was aan *Hendrik van Santhorst*, *Philips* soone, doch troude naderhant met *Dirk van Raaphorst* voorschreve, en lieten te famen na

Dirk van Raaphorst, dewelke tot 's Gravefande, op de straat subtelijk nedervallende, doot bleef anno 1377. geen kinders nalatende.

Bartholomeus van Raaphorst, volgt.

Ienne van Raaphorst, alias *vander Doortoge*; hadde te man *Ian van Egmont*, *Schiltknap*, soone van *Ian van Egmont*, Ridder, en van *Guidijn van Aamstel*, doch stierf sonder oir.

BARTHOLOMEUS VAN RAAPHORST, soone van *Dirk van Raaphorst*, en van *Magtilé van Outshoorn*, wert Ridder geflagen in 't beleg voor Edingen in Henegouwen anno 1367. was mede anno 1399. met Hertog *Aalbrecht van Beyeren* op de Vriescn, was anno 1388. Houtvester van Holland, en 1390. en 1394. Hoogheemraat van Rhijnland; stierf een out en vermaart

R r r r r 3

Ridder

Ridder, anno 1406. hadde getrouwt *Catharina van Egmont*, dochter van *Jan van Egmont*, Ridder, en van *Guisdijn van Aamstel*; en lieten te samen na

Adriaan van Raaphorst, volgt.

Magtild van Raaphorst, hadde te man *Floris van Borsselen*, Heere van Cortgene in Zeeland, en stierf sonder oir; Ook wert omtrent dese tijd

vermelt *Albregt van Raaphorst*, Dirx soone, die te wyve hadde *Magtild van Rietwijk*, dochter van *Dove van Rietwijk*, en van *N. van Iffelstem*.

ADRIAAN VAN RAAPHORST, soone van *Bartholomeus van Raaphorst*, en van *Catharina van Egmont*, besat de Goederen van Outshoorn en Arlanderveen anno 1455. was anno 1457. Schout van Haarlem, hadde getrouwt *Agnes van Nieuvelt* by Utrecht, en wan

Aalbert van Raaphorst, volgt.

Sieven van Raaphorst, stierf Jongman.

Bartholomeus van Raaphorst, hadde te wyve *Magtild Pots* van Antwerpen, dochter van *Pieter Pots*, Heer van Boutersem in Brabant; sy was weduwe van *Arent van den Werve*, Ridder, en suster van *Jacob Pots*, Amptman tot Antwerpen, Schout van Dordrecht anno 1457. en 1477. sy stierf seer out anno 1482. en liet na ses kinderen, als I. *Pieter van Raaphorst*, stierf Jongman buyten 's Lands. II. *Magtild van Raaphorst*, stierf anno 1479. hadde te man *Hendrik van Naaltwijk* soone van *Willem van Naaltwijk*, en van *Willemina van Egmont*, was Ridder, Heer van Naaltwijk, Wateringe, en Capelle op d'Yffel, Erf-

marschalk van Holland; hy dede stigten van 't Slot te Wateringen een Monniken Klooster, was anno 1465. in den Oorlog tegens de Luykenaars, en stierf seer oud de laatste Heer van Naaltwijk van sijn Stamme anno 1496. nalatende kinders. III. *Maria van Raaphorst*, Nonne te Mariendale tot Dieft. IV. *Agnes van Raaphorst*, hadde te man *Jacob Bastart van Borsselen*, soone van *Adriaan*, Heer van Brigdam; sy stierf anno 1483. en wan kinders V. *Margareta van Raaphorst*, Nonne te Faacken tot Antwerpen, stierf anno 1497. VI. *Catharina van Raaphorst*, troude *Otto van Egmont*, Ridder, Heere van Kenenburg, hy stierf anno 1510. sy anno 1513. nalatende kinders.

AALBERT VAN RAAPHORST, soone van *Adriaan van Raaphorst*, en van *Agnes van Nieuvelt*, stierf anno 1474. hadde te wyve *N. van Vyauen*, des Heeren dochter van *Beverwaarde*, en wan

Gijbert van Raaphorst, was anno 1475. in 't beleg voor Nuys, troude anno 1476. *Jaqueline van den Woude*, Vrouwe van Warmont, maar

stierf sonder kinders, anno 1503. *Hendrick van Raaphorst*, volgt.

HENDRIK VAN RAAPHORST, soone van *Aalbregt van Raaphorst*, en van des Heeren dochter van *Beverwaarde*, hadde te wyve *N. Maurijnsz*, dochter van *Gerard Maurijnsz van Sonnevelt* te Leyden; en wan

Aalbregt van Raaphorst, volgt.

Gerrit van Raaphorst, was die gene dewelke om den roof en schaak van de jonge maagt *Catharina*, de dochter van *Pieter de Grebber* van Leyden, op den weg van Waffenaar in tegenwoordigheyt van den selven *Pieter de Grebber*, en *Ald Tethrode*, soo sy na de Kerk fouden rijden, in den jare 1508. gepleegt, en de omstandigheden daar in voorgevallen, in de voorgaande

eeuwe een yder bekent was; daar toe dient het gedenkwaardige Wijsdom van het Hof van Holland, tussen den selven *Gerrit van Raaphorst* en *Pieter de Grebber*, over het interinement van de brieven van pardon en remissie, by den selven *Gerrit van Raaphorst* verworven, gewesen op den 15. July 1515. luydende van woorde te woorde als volgt:

IN der sake hangende voor den *Hove van Hollands*, tusschen *Gerrit van Raaphorst*, *Herman Iansz*, *Jacob vander Baan*, *Ian Cornelisz*, *Claas Bouwensz*, en *Symon Claasz*. Impetranten van sekere brieven van remissie van date den Maant van Juny 1512. ter eenre syde, en *Pieter de Grebber*, en *Ioffrouw Alijt van Tetrode*, sijn *Huysvrouwe*, *Heer Willem van Boshuisen*, *Balliu van Rynland*, die *Procureur Generaal*, en *Meeſter Gerrit van Mye*, *Bailliu van Waffenaar*, *Gedaagdens* ter andere syden, die voorz. Impetranten proponerende en seggende, hoe dat op den 11. dag in September 1509. die voorz. *Gerrit van Raaphorst*, uytgrooteliefde en affectie die hy hadde tot die dogter van *Pieter de Grebber*, genoemt *Ioffrouwe Catharina*, vergeselschap met de voorz. vier andere Impetranten, hem vervordert heeft gehad te komen op een *Wagen*, des morgens vroeg van *Katwijk*, tot ontrent het huys van *Raaphorst*, daar hy wiste dat de voorz. *Pieter de Grebber* met sijn *Huysvrouwe* en dogter ryden souden met een *wagen*, om te kerke te gaan, en de *Hoogmisse*

te hooren, in de kerke van *Waffenaar*, en hebben hem vervordert aldaar *Pieter de Grebber*, sijn *Huysvrouwe* en *Dogter* te verwagten, met opgezette lage, by hen hebbende twee gespannen bogen met geschuute daar op, en met *Pijlen* en andere *Wapenen*, soo verre dat sy Impetranten vernemende haarluider komste, hebben aan de *Wagen* van de voornoemde *Pieter* gesprongen, roepende slaat en schiet, en die voorz. *Ioffrouwe Katarina*, die een jonge *Maagt* was van 13. Iaren kragtelyke en geweldelyken van die *Wagen* uyt die schoot van haren *Vader* genomen, en haar tegens haren dank en wille, en ook van *Vader* en *Moeder* fortsejken geworpen op haarluider *wagen*, en met tegenskaande dat sy, haar *Vader* en *Moeder* roepende, met kragt en geweld haar gebrogt tot *Sassen*, aldaar die voorz. *Symon Klaasz* alles wel wetende, opgewagt heeft met een *schuijs*, en heeft die Impetranten met de *Dogter* terstond over 't *Water* geset, en hebbende alsoo die voorz. Impetranten die *Dogter* terstond gevoerd en geleid in de *Prochie van Leimuiden*, aldaar sy wel te vreden sijnde, hadde in haren eigen en vryen wille, op den sel-

selven avond, in presentie van veele Luyden van die cure met den voorsz. Gerrit spraak gehouden, en hem binnen korte dagen daar na ook by haren vryen wille en consent getrouwt, en hebben alsoo te samen wel en dengdelyk geleeft en by een gebleven, soo tot *Utrecht, Culenburg,* en elders, in hunnen affairen, den tyd van vier of vyf maanden, binnen welken tyd die voorsz. *Procureur Generaal*, ter denunciatie en klagte van den voorsz. *Pieter de Grebber* en sijne *Huysvrouw*, van den voorsz. *Hove*, op en tegens den voorschreven *Impetranten*, verkregen heeft gehad, eerst een *Mandament Crimineel* op peine van banne en confiscatie van goederen, en na nog een ander derde en vierde; waar of die voorsz. *Impetranten* geadverteert sijnde, sijn fugityf geworden, soo dat de voorsz. *Dogter* was by haar *Ouders* gereift, om die pais van haar en haren man te maken, en vordere *Proceduren* te beletten: maar aldaar sijnde, heeft hy toe doen van haar *Ouders*, die voorsz. *Proceduren* geaprobeert gehad, en heeft die voorsz. *Procureur Generaal* by diverse *diffaulten* so verre geprocedeert gehad, als dat op den eersten dag van *Martio 1509.* naschryven van desen *Hove*, die voorsz. *Impetranten* gebannen sijn geweest, uyt den *Landen van Holland, Zeeland, en Vriesland, &c.* tot eeuwigen dage, ook haar *Lys*, en alle heuren goederen verklaart, verbeert, en geconfisqueert tegens onsen genadigen *Heeren*. Ter cause van welke banne sy hen geabsenteert hadden uyt die voorsz. *Landen*, niet te min om eenige heure affairen hadden hen tot diverse stonden gevonden gehad, binnen der voorsz. *Landen*, op heure avonturen, en onder anderen de voorsz. *Gerrit* verstaan hebbende dat sijn *Moeder* seer krank was, is geseten op een paart, hebbende een geladen en gespannen boogen, alsoo gereden tot binnen der *Stede van Leiden*, aldaar hy sijn *Joffrou Moeder* doot vont, en dat hoorende trad daar sy begraven was, en gelefen hebbende sijn devotie, is weder gereden uyt de *Landen*, sonder iemand te misdoen. Ook mede soo hadde die voorsz. *Gerrit* uyt desperatie, van dat hy sijn *Joffrou* niet hebben mogte, diverse dreigementen gedaan gehad, by schryven, soo andersints, sonder nochtans iet vorder te misdoen; na dewelke de voorsz. *Dogter* overdagt hebbende, datse de voorsz. *Gerrit* haren *Man*, uyt haar eigen wille, en vrye consent getrouwt hadde, en dat'et haar *Man* blyven moeste, was wederom over veel *Maanden* by hem gekomen, en hadden met malkanderen vriendelijken geleeft. En omme pais met sijnder *Huysvrouw* *Ouders* te verkrijgen, en voor hem en sijne voorsz. *complicen*, *remissie*, en *gratie* van onsen *Genadigen Heere* te verkrijgen, hadde hy deselve *Ouders* doen bidden, door de *passien* ons liefs *Heeren*, hem de voorsz. *misdada* te willen vergeven, presenterende tot dien einde, alle behoorlyke ootmoet en beternisse te doen, hem mogelijk sijnde; en alsoo die voorsz. *Ouders* daer toe niet wilden verstaan, waren die voorsz. *Impetranten* klagtig geweest aan onsen *G. H.* en hadden verkregen de voorsz. *brieven van Remissie*, daar by den voorsz. *ban wederroepen* en te niette gedaan was, en hen geremittiert, vergeven, en quytgeschouwen, die voorsz. *schaak*, *kragt* en *geweld*, met al dat'er uyt spruyt, en na gevolgt is, *switgaders* alle boeten en breuken *corporeel* en *crimi-*

neel, en voorts gereffineert tot heure goede fame en name, en tot die voorsz. *Landen van Holland, Zeeland, en Vriesland*, *satisfactie* als vooren gedaan de voorsz. *Pieter de Grebber* en sijne *Huysvrouw*, of dat niet geschieden ware, alleenlyk behoudelyk dat sy't ook tegens syner *Genaden* beteren *souden*, *civilijk* na gelegenheid van de *misdada* en waarde van hare goederen, ter *ordonnantie*, *taxatie* en *arbitragie* van den voorsz. *Hove*, die de kennisse van dien gecommiteert werd, met een *clause*, dat de voorsz. *Impetranten* binnen der *Stede van Leiden*, niet *souden* mogen gaan, keeren nog *converseren*, tot der tijt toe dat de voorsz. *brieven van Remissie* geinterineert *souden* sijn, en dat sy volkomen *souden* hebben al't gene dat by den voorsz. *Hove* des-aangaande geordonneert en gearbitereert soude sijn, op de verbeurte van't *benefit* van heurlieder *gratie*: Welke *Brieven* van *Remissie* de voorsz. *Impetranten* gepresenteert hebben gehad desen *Hove*, en geobtimeert *Mandament*, daar by de voorsz. *Gedaagden* gedagvaart sijn geweest, tot sekeren dage, ten welken dage, die voorsz. *Impetranten* concludeerden ten sijne dat de voorsz. *Brieven* van *Remissie* geinterineert *souden* sijn, na heure forme en inhouden, makende eisch van *kosten*.

Tegen welke eisch de voorsz. *Pieter de Grebber* en sijne *Huysvrouw* antwoorden, en seiden, dat wel te presumeren was, dat die voorsz. *Raaphorst* geen lietde nog affectie tot heurlieder *Dogter* gehad en heeft: want hy die nooit sijn dagen mondelinge gesproken hadde, niet te min namen tot heuren voordeel de *confessie* van de *Impetranten*, daar by sy bekennen die voorsz. *forse*, *kragt* en *gewelden* gedaan te hebben: Maar ontkenden, dat heurlieder *Dogter*, gebrogt wefende tot *Leimuden*, wel te vreden was, inder manieren alsoo d' *Impetranten* dat voorstellende sijn, immers ter *contrarie*; want sy aldaar sijnde, heeft de voorsz. *Raaphorst* met haar alsoo geleeft, dat hy haar ter aarde geworpen, ende de *facto* met'er daat verkragt, geviolert, en geschent heeft, soo dat sy werd roepende *kragt* en *geweld*, en om dat men't selve niet hooren soude, hebben die andere *Impetranten* ook geroupen *gekreten*, en *gezongen*; seide dan voorts dat de voorsz. *Raaphorst* alsoo *stuerlijken* met haar *Dogter* geleeft, en haar soo *onderhouden* heeft, binnen die eerste vier of vyf maanden, dat sy nog troost nog genugte met hem gehad heeft, maar heeft haar soo veel met *rigueur* en *bedwang* gebrogt, dat sy met hem heeft moeten *trekken* tot *Utrecht* in de *Buurkerk*, aldaar sy heeft moeten seggen, al dat hy wilde geseit hebben, en alsoo met haar geleeft voor en na, dat sy niet een *doek* op haar *hoofd* en hadde, nog een *dagelijcx* *kleed* aan haar *lys*, soo dat sy haar *open* siende, was weder gekomen na *Holland* tot haer *Vader* en *Moeders Huys*, die haar *vriendelijken* ontfingen. Zeiden voorts, dat de *Impetranten*, en bysonder die voorsz. *van Raaphorst*, tot diverse stonden, in *contemptie* en *versmaetheid* van de *Justitie*, en in *spyt* van heur *Gedaagden* geweest sijn, na den *ban*, soo tot *Leiden*, soo tot *Wassenaar*, en omtrent de *Jurisdiclie* van *Rynland*, dreigende eenige heure *dienaars*; immers heeft die voorsz. *Raaphorst*, sigtent dat hy gebannen was, gegaen en gestaen binnen *Leiden*, en gelogert ten *Huise* van eenen *Priester*, rydende binnen der *Stede* op't 75; en dat

dat arger is, heeft dikwils by ontyde en by dage gecon-
verseert en gefrequentieert gehad, over de deure van
den voorsz. Gedaagden, ten Huysen van eenen ge-
noemt Scherpens, als regts hier ben ik, hier sta ik,
wat wilt gy daar toe doen? Seiden voorts, dat sy ont-
kennen, dat haar Dogter vanden voorsz Raaphorst
vertogen was, om te verwinnen voor hem en d'an-
dere gratie en pais, en om de Proceduuren van
den Procureur Generaal te beletten: maar ter
contrarie was van hem vertogen, om die groote
ontstomigheid en leet, dat hy haar betoonende
was, en om die Proceduuren te helpen brengen
ten einde, verfoekende aan hare Ouders dikwils
en meenig werven, dat sy de sake wilden vervol-
gen met Justitie, nemende tot heuren voordeele
die confessie van den voorsz Raaphorst, beken-
nende dat hy boven den ban met een gespannen Boge
binnen Leiden gekomen is, maar ontkennende, dat
hy van daar getogen is, als hy sijn devotie gedaan
hadde op sijn Moedersgraf, want ter contrarie, hy
aldaar of daar omtrent, bleef twintig weken ofte
meer, rydende en komende tot Leiden, en heeft
met te anderen Impetranten 't geheel quartier van
Wassenaar in vreesse gehouden, dreigende dage-
lijx de Dienaars van de voorsz Gedaagden. Zeyt
voorts, dat heurlieder dogter wel begeerde by
heer Ouders te blijven: maar alsoo sy jong was,
soo was sy geseducert en toe gemaakt, by eenige
trippen, deur informatie vanden voorsz Raaphorst,
dat sy agter gegaan is, en was alsoo geworpen op
een wagen, en by hem gebrogt; zeyden voorts, dat
sy goede redenen en oorake gehad hadde, al sul-
ken leelijk feit op s'Heeren strate gedaan, niet te
willen vergeven, en te meer dat Impetranten en
ook die selfde Raaphorst niet verdient en hadde
aan den Gedaagden, dat men hen gratie doen
soude, overmits de groote spyt die sy henlieden
boven't principaal feit gedaan hebben, komende
en gaande dagelijcx voor by henluiden deure,
schryvende brieven, daar by die voorsz Raaphorst
hen heeft doen verstaen, dat sy't feit souden ver-
geven, en hem in gratie ontfangen, of hy soude Vader
en Moeder doodslaan, en dreigende henluiders
Dienaars, gelijk vooren gefeydt is, en concludeer-
den mits dien, dat de voorsz. Brieven van Remissie
als sub en opreptijf, verklaard souden sijn negeen en
van onwaerden, en dat over den Impetranten regt en
Justitie gedaan soude werden, aanroepende daar
toe die Procureur Generaal, makende eisch van kos-
ten. Den Procureur Generaal mede Gedaagden,
en hem voegende met den voorsz Pieter de Greb-
ber en sijne Huisvrouw, concluderende insgelijck
tot sub en opreptive van de voorsz Brieven van Re-
missie, en dat de selve verklaard souden sijn te we-
sen niet interinabel, maar dat die voorsz Impe-
tranten gecondemneert souden sijn, verbeurt te heb-
ben heuren lyven, en geregt te worden met den svaar-
de, en alle heure goederen verklaard geconfisqueert
tot profijt van onsen G. Heere; en of die voorsz
Brieven van Remissie eenigfins bevonden worde in-
terinabel; 't welk neen, dat de voorsz Impetranten
gecondemneert sullen sijn, die geseide excessen onsen
Genadigen Heere te beteren, civilijken en profijtje-
lijken. Eindelijken dat sy sullen komen voor den
voorsz. Hove in linne kleederen, bloots hoofds, ber-
voets, biddende den voorsz. Hove in den name van

onsen Genadigen Heere om vergiffenisse, en voorts
fonderen op't Auctaar van Sinte Yvo in de Kapelle
alhier op't Hof drie eeuwige Missen, en nog geven
sekere glazen, waerdig tot tien ponden grooten Vlaems
toe, in de groote zale van den voorsz. Hove, en
profijtelijk mei'er somme van twee duysend Philips
gulden, of andere, tot arbitrage van den voorsz.
Hove.

Tegens welke antwoorde die voorsz. Impetra-
nten replicerden en zeyden, dat sy perfilterden
by heuren eisch en conclusie, aldaar gedaan en ge-
nomen, ontkennende die feiten hun prejudicia-
bel wefende. En de voorsz Gedaagde, voor heur
duplijcque insgelijcx perfilterende by heure ant-
woorde en conclusie aldaar genomen, met meer
redenen en middelen, by elkx van de voorsz par-
thyen daar toe geallegeert, waar op sy geordon-
neert waren te schryven by feiten contrarie, heeft
ook de voorsz Balliu van Wassenaar geexcipieert
tegens de eisch van de Impetranten, seggende:
Dat de Heere van Wassenaar, als te leen houdende
van onsen G. H. de Heerlijkheid van Wassenaar,
met hooge middele en lage jurisdictien, in possessie
is, omme die criminele aldaar delinquerende, by
hem ofte sijne Balliuw te doen institueren, ofte
heuren delicten te remitteren, Criminele saken in
civile te muteren na sijne geliefte, en also't voorsz
feit by de Impetranten geperpetreert is binnen de
Jurisdictie van Wassenaar, soo sijn sy hem subject ge-
worden, omme aldaer gecorrigeert te worden en te
lijden Sententie, als mannen of er ben wijfen souden.
't Welk sy alle te samen verswegen hebben, in
heure Remissie, en indien sy 't selve te kennen
gegeven hadden, en souden onse G. H. hem die
niet verleten hebben. Want onsen Genadigen
Heere niet en meent, by die Remissie te nemen
'regt van sijn vassallen en heure Jurisdictie, by
sijn Voorfaten en hem den selven van Wassenaar
verleent. En concludeerde insgelijcx dat de voorsz
Brieven van Remissie als sub en opreptijf, verklaart
souden sijn, negeen en van onwaerden, en dat de Im-
petranten gerenoveert souden sijn voor Balliuw en
Mannen van Wassenaar, om aldaar over henluiden
justitie gedaan te werden, alsoo't behooren soude,
en of die Brieven van Remissie eenigfins interina-
bel bevonden worden, 't welk neen, dat die
boeten en breuken toegewelen souden sijn, den
genoemden Heer van Wassenaar, makende eisch
van kosten.

Tegens welke exceptie, die geseide Impetranten
antwoorden en seiden, Dat hen van gcenen noode
en was, in't interinieren van de gemelde Brieven
van Remissie, onse G. H. te kennen te geven,
van de jurisdictie van den Heere van Wassenaar en
sijne Vassallen, want onsen G. H. in possessie is, re-
missien te geven, alle ondersaten van sijne genaden
Landen, en sonderlinge, van Holland, Zeeland, en
Vriesland, niet tegenstaande dat de selve ondersaten
sijn van sijn genaden vassallen, en is alsulks by de-
sen Hove in gelijcke sake geinterineert een Remissie
van Pieter van Alphen, verkregen van een nederlag
by hem geperpetreert binnen de Jurisdictie van den
Heere van Brederode, niet tegenstaande dat die
Heere van Brederode daar tegen excipieerde, als
hier gedaan word; En voort aangaende de civile
weringe, dat hem't selve niet aan en gaat, en stellen
daar

daar of die Heere van Wassenaar tegen den Procureur Generaal, en concludeerd mits dien, dat rejeëterende d'exceptie, de gemelde Brieven van Remissie geinterineert souden sijn, mits doende de civile beteringe aan den gene die 't Hof ordonneren sal; En die Procureur Generaal voor Intrest van onsen G. H. seide, dat onse G. H. als soeverain Heere en Prince van desen Landen, hebbende regalia, alleen geeft remissien en absolutien van delicten en bysonder van enorme delicten als dit is, en is daar of in possessie, en is in 't selve dikwils in judicio contradictorio geapprobeert geweest, seggende so veel meer, dat indien de Heere van Wassenaar naarstig hadde geweest correctie en justitie over de Impetranten te doen, soude 't selve wel hebben mogen doen, alsoo deselve sig veel tijds binnen de jurisdictie van Wassenaar onthouden hadde. Maar colluderende, en meenende te beletten die justitie, vervordert hem nu wyt indictie van eenige, dese onredelijkheid te eischen, en alsoo te willen usurperen die Hoogheid van onsen G. H. en concludeerde mits dien, dat den voornoemden Bailliu soo hy procedeert, ontfeid sal sijn sijne conclusie, maar sal die sake alhier blyven en gedecideert worden, en die amende civile komen tot profijte van onsen G. H.

Tegens welke replijke die voorsz Bailliu duplicerende zeide, dat aangaende die sake van Pieter van Alphen was *res inter alios acta*, en persifsteerde voort by sijne antwoorde en conclusie aldaar genomen; ontkende in 't Generaal aldaar genomen hem prejudiciabel wefende, met meer andere middelen en redenen by elck van de voorsz parthyen daar toe geallegeert: Waar op sy insgelijkx geordonneert waren te schryven by seiten contrarie. En waren die voorsz. Impetranten gecontraakt van der gevanknisse op looffenisse; die sy gedaan hebben, tot vermaninge van den Hove weder inne te komen op de verbeurte van beurlieden Remissie. En hebben agtervolgende den voorsz appointemente, gegeven tusschen den Impetranten ter eenre syde, en Pieter de Grebber, en sijne Huisvrouw, en die Procureur Generaal Gedaa den ter andere, de selve parthyen gediend van Schrifturen, geaccordeert en gediend van responsiven, en is aan beide zyden in der sake enqueste gedaan, genuncieert van productie, gediend van reprochien en salvation en geconcludeert in regte, en verfogt hen regt daar op gedaan te werden. En staande den gemelden Appointemente, gegeven tusschen de Impetranten en die Procureur Generaal ter eenre, en die Bailliu van Wassenaar Gedaa den ter anderen zyde, hebben die Impetranten gediend van Schrifturen. En also den Procureur Generaal van den Bailliu van Wassenaar na veel dilayen by hem daar toe gehad, verklaarde dat sy niet meer en wisten te doen, Soo was hy verfteken van Schrifturen, van de Impetranten gehouden voor geaccordeert en bekent, en die voorsz Bailliu verfteken van responsiven, en verklaart, dat die Impetranten hare stukken overleggen souden, om regt daar op gedaan te werden alsoo 't behooren soude, 't welk alsoo gedaan is geweest, en heeft die genoemde Procureur Generaal ook sijn debath met de conclusie ondergeleid. Na alle 't welk die voorsz. Gerrit van Raaphorst principaal Impetrant, hem niet genoeg be-

trouwende op de geseide Brieven van Remissie, heeft ander werven met breeder specificatie van onsen G. H. ter groote bede van de Hertoge van Vendome, Ambassadeur van Frankrijk in den Hage wefende, verkregen gehad vorder Remissie en pardon, in date der Maant van Junio leffleden, die hy den voorsz Hove gepresenteert heeft, om alsoo met minder difficulteit te geraken tot interinment van de voorschreven eerste Brieven van Remissie.

't Voorsz Hof met rype deliberatie van Rade doorgesien en overwogen hebbende alle 't gene dat tot deser materie dienende was, in den name en van wegen den Prince van Spanjen, Eerts hoge van Oostenrijk, Grave van Holland, Zeeland en Vriesland, &c. rejeëteerd de exceptie by den voorsz Bailliu van Wassenaar, soo hy procedeert geproponeert, en condemneert den selven Bailliu van Wassenaar, in de kosten by den voorsz Impetranten in dese instantie gedaan, ter taxatie en moderatie van den gemelden Hove; en doende voort ten principale en gehad regart, sonderlinge op te genoemde brieven van Pardon, en beloofte van onsen G. H. by den voorsz van Raaphorst geimpetreeert, mitsgaders op de antwoorde by den Bailliu van Rijnland, den Denrwaarder in 't doen van 't exploitte gegeven, heeft die voorsz Brieven van Remissie geinterponeert en geinterineert mits deser na heure forme en inhoud, behoudens dat de voorsz Gerrit van Raaphorst, Jacob van der Baan, Claas Bouwensz, en Zijmon Claasz gehouden worden, toekomende maandag eerstkomende voor de noen voor den voorsz. Hove elck van hen in linne kleederen, bloots hoofds met een barmende kaarse van een pond was in haar hand, en te bidden den voorsz Hove in den name van onsen G. H. om vergiffenisse, en dat gedaan sijnde voort te brengen in die Kappelle alhier op 't Hof, voor dat Heilig waardige Sacrament; en sul'en insgelijkx gehouden wesen, hen te vinden op Zonnendag daar na volgende binnen der Stede van Leiden, te gaan ten tien uren voor den noen in Zinte Pieters Kerk, in linne kleederen, bloots hoofds, met een brandende kaarse als boven, in haar handen, en te bidden den voorsz Pieter de Grebber en sijne Huisvrouw in dien 't hem gelieft daar by te wesen, of anders in hare name, den Commandeur van der selver Kerke, in presentie van alle die daar by sullen wesen, om vergiffenisse, en dat gedaan, te brengen die voorsz keerse voor den Heiligen waardigen Sacramente aldaar, en sal voort den voorsz Raaphorst gehouden werden te betalen aan handen van de Kerkmeesters van Wassenaar, binnen een maant, die somme van 100. Philips guldens, die binnen een half jaar daar na by hen geemplojeert sullen werden tot een glas, met het wapen van onsen G. H. binnen de kerke van Wassenaar, aldaar 't voorsz feit geschiedt, daar inne geschreven sal staan dese naar volgende woorden. Dit glas is alhier doen maken wyt condemnatie van den Hove van Holland, by Gerrit van Raaphorst, in beteringe van de Vrouwe-schaak by hem gedaan; en soo wanneer 't glas minder koste dan die voorsz somme, sal by de Kerkmeesters aldaar binnen een maant daar naar geemplojeert werden, tot renten omme 't voorsz glas ten eenwigen dage daar mede te onderhouden; en sal nog gehouden wesen te betalen on-

S f f f f f

fen

fen *G. H.* voor civile beteringe binnen een maant eerst komende, te weten de voorz *Gerrit van Raaphorst* de somme van 100. Philips guldens, en van die voorz drie andere Impetranten de somme van 50. Philips guldens, en dat in handen van den Rentmeester van de exploitien, die daar of gehouden werd Rekeninge, bewijs, en reliquate doen. Van alle 't welke te voldoen in die manieren voorz die voorz Impetranten gehouden sullen wesen, goede verskertheid te stellen alear sy uyt den *Hage* scheiden sullen, en imponeerd 't selve *Hof*, mits desen den voorz. *Pieter de Grebber* en sijn *Huisvrouw*, den *Baljuw van Wassenaar*, den *Baljuw van Rijnland*, den *Procureur Generaal*, en allen anderen *Justicieren*, *Officieren*, *dienaren*, en *ondersaten* ons *G. H.* een eeuwig *Silentiom* en *zwijgen*, *henlaiden*, en *elkx* van hen *bervelende*, dat sy de voorz vier Impetranten, hier tegenwoordig, allen den inne houden van dien doen en laten rustelijk en vredelijk genieten en gebruyken, sonder ben eenig

lesfel hinder ofte moeyenisse daar inne te doen ter *conrrarie*, en *condemneert* den selven *Gerrit van Raaphorst* in de kosten, by den voorschreven *Pieter de Grebber* en sijn *huisvrouw* in dese instantie gedaan, ter *taxatie* en *moderatie* van den voorz *Hove*, *compenserende* de kosten by henlyuden tegen de andere Impetranten gedaan, om redenen den voorz *Hove* daar toe porrende. En alsoo *Herman Iansz* en *Ian Cornelisz* by haren *Procureur* ontboden sijnde, om te komen en *Sententie* te hooren, niet *gecompareert* sijn, en den *Hove* van haar overlyden niet *deugdelijken* gebleken is, sullen de voorz *Gedaagden*, in dien 't hen belieft, de selve mogen *anderwerf* doen roepen, om te *compareren* in *persoon* en *Sententie* te hooren op de *verbeurte* van haar *remissie*, of indien sy in *levende lyve* niet sijn, de *Weduwe* en *erfgenamen* van de voorz *Herman* en *Ian*, om tegens de selve te *procederen* als naar *regten* behooren sal. *Actum* den 15. *Iuly*. 1515.

Bartholomeus van Raaphorst, stierf sonder kinders.

Adriaan van Raaphorst, stierf ongehout.

Cornelis van Raaphorst, stierf sonder oir.

Hubert van Raaphorst.

Anna van Raaphorst.

Elisabet van Raaphorst, sijn alle *Klooster-jufrouwen* geweest.

AALBERT VAN RAAPHORST, soone van *Hendrik van Raaphorst*, en van *N. van Sonneveld*, leefde anno 1526. hadde te wyve *Maria van Foreest*, dochter van *Herpert van Foreest*, Ridder, en van *Maria van Cats* uyt *Zeeland*; en wan *Hendrik van Raaphorst*, volgt.

Herpert van Raaphorst, stierf Jongman.

HENDRIK VAN RAAPHORST, soone van *Aalbert van Raaphorst*, en van *Maria van Foreest*, leefde anno 1549. hadde eerst getrouwt *Clara van Renesse*, *Jans* dochter; daar na *Emme van Roorda* uyt *Vrieland*; en wan by de eerste,

Herpert van Raaphorst, was anno 1566. een van de verbonden *Edelluyden* te *Brussel*, en week anno 1567. uyt den Lande naar *Emden*, daar hy doorsteeken wert, hadde getrouwt *N. van Honselaar*, doch stierf sonder oir.

Aalbrecht van Raaphorst, volgt.

Alijt van Raaphorst, hadde te man *Aalbert van Bemmel* uyt *Gelderland*, en stierf sonder kinders.

Maria van Raaphorst, stierf ongetrouwt.

AALBERT VAN RAAPHORST, soone van *Hendrik van Raaphorst*, en van *Clara van Renesse*, stierf anno 1594. hadde getrouwt *Agatha van Cuylenburg*, alias *van Palestein*; sy kost de *Heerlijkheit* van *Haamstede* van den *Heere van Cruyningen*, en stierf anno 1612. nalatende *Hendrik van Raaphorst*, volgt.

Clara van Raaphorst, *Vrouwe* van *Haamstede* in *Zeeland*, troude eerst anno 1609. *Jacob van den Eynde*, *Jacobs* soone, *Gouverneur* van *Woer-*

den, die stierf anno 1614. op 't *Huys* te *Haamstede* sonder oir; daar naar *Jacob de Witte* van *Zierikzee* anno 1616.

HENDRIK VAN RAAPHORST, soone van *Aalbert van Raaphorst*, en van *Agatha van Cuylenburg*, hadde te wyve *Cornelia van den Eynde*, *Jacobs* dochter voorz, en heeft nagelaten

Albrecht van Raaphorst, volgt.

Agatha van Raaphorst, was getrouwt met *Adriaan vander Mijl*, *Heer* vander *Mijl*, *Baccum*, *Dubbeldam*, *Alblas*, *Bleskinsgraaf*, *St. Anthonis-polder*, *Gouverneur* van *Willemstad*, en wan een *erfdochter* *Cornelia vander Mijl*, *Vrou-*

we van *Raaphorst*, getrouwt met *Philips Jacob van den Boetzelaar*, *Baron* van *Asperen*, en heeft gewonnen *Philips Jacob van den Boetzelaar*, *Heer* van *Raaphorst*, welke hier boven in 't *Gellagte* van *Boetzelaar* *abusivelijk* by een *drukfout* *Albrecht* genoemd wert.

ALBREGT VAN RAAPHORST, soone van *Hendrik van Raaphorst*, en van *Cornelia van den Einde*, *Heere* van *Spanbroek*, hadde te wyve *Catharina van Cats*, dochter van *Theophilus van Cats*, *Heer* van *Heilo*, *Coelster*, en van *Deliana van Brederode*, hadde by sijn *Huysvrouw* geen kinderen, en stierf voor sijn vader *Hendrik van Raaphorst*, welke dienvolgens de laatste van dit *Geslachte* geweest, en tot *Wassenaar* begraven is, alwaar de *Wapenen* met hem in 't *Graf* gelegd sijn geworden.

Het *Wapen* van *Raaphorst* zyn ses *Baren* of *Fascen*, den eersten van *Silver*, den tweeden van *Sabel*, en soo voorts. In 't *Stigt* van *Utrecht* is mede een *Stamme* van gelijken name geweest, maar die voerden drie *Silvere Lelien* op een *Velt* van *Sabel*.

RENE SSE

R E N E S S E.

180 **D**IDERIK, jonger soon van *Pelgrim*, Burggraaf van Zeeland, eerste Heer van Voorn, en van des Graven dochter van *Sein* in Duytsland, was d'eerste Heer van Renesse, Heer van Haamstede, Moermont, Burgt; nam eerst de Naam en Wapenen van Renesse aan; hy leefde anno 1172. en stierf anno 1207. hadde te wyve des Graven suster van Steenvorden; en liet na

JAN VAN RENESSE, welke na dode van sijn vader succedeerde in alle desselfs Heerlijkheden; hy was met Graaf *Floris de IV.* op den Toegt tegens de Ongelovige, van waar wederom gekomen zynde, stierf hy anno 1228. hadde te wyve de dochter van den Grave van *Salms*, en wan

JAN VAN RENESSE, na dode van sijn vader de derde Heer van Renesse, Moermont, en Haamstede, hebbende tot sijn huysvrouw gehad de dochter van den Grave van *Diest* uyt Brabant, en wan

COSTYN VAN RENESSE, de eerste van die naam, en de vierde Heer van Renesse; hadde eerst te wyve de dochter van den Grave van *Vernenburg*; en naderhand *Hillegond van Voorn*, dochter van *Hendrik van Voorn*, Burggrave van Zeeland, en van *N. van Borsselle*, *Nicolaas* dochter; Hy was een seer voorfigtig en wijs man, seer gelukkig in den Oorlog, en seer bemint van Graaf *Floris de V.* heeft mede voor Montfoort groote eer ingeleit, tegens die geene welke tegen den Grave waren rebellerende, namentlijk de Heeren van Aamstel, van Woerden, en meer andere; hy stierf anno 1289. liet by sijn tweede huysvrouwe na

Ian van Renesse, volgt.

Hendrik van Renesse, Ridder.

Costijn van Renesse, beide sonder oir.

JAN VAN RENESSE, soone van *Costijn van Renesse*, en van *Hillegond van Voorn*, was na dode van sijn vader de vijfde Heer van Renesse, Moermont, Haamstede, hadde te wyve *Sophia*, Vrouwe vander Goude, aaf dewelke den Grave van Holland heeft toegelaten en geconsenteert, dat de Heerlijckheit vander Goude, en andere heerlijke goederen, die sy van de Graaflijckheit van Holland te leen was houdende, ook op dochters, indien sy geen soonen en kreeg, souden mogen devolveren, soo als blijkt by brieven haar ten dien einde verleent, in den jare 1296. *ipso die Latare*; sy kwan egter sonder kinderen te overlijden; en troude *Ian van Renesse* voorz. voor de tweedemaal *N. van Maalstede*, *Gijsbregts* dochter; Hy heeft in absentie van Graaf *Floris de V.* Holland en Zeeland tegens de Vlamingen seer mannelijk beschermt, en kan uyt de volgende acten gesien werden, dat hy in agtinge by den Grave geweest is, werdende aldaar gestelt voor den Heer van Brederode.

W*Y Jan van Renesse*, en *Dirk van Brederode*, Ridderen, maaken kondt en kennelijk allen den geenen, die dese Letteren sullen sien, ofte hooren leesen, dat wy hebben geloofd en nog geloven voor ons, en alle die geene, daar wy magt over hebben, en voor alle onse Vriende, mit gesworen eede, en met geminder trouwen, dat wy onsen Lieven Heere, Heer *Florens*, Grave van Hollandt, te stade sullen staan, ewelijken waar dat hy te doen heeft, en sellen hem helpen en dienen getrouwelijken, als wy schuldig sijn te doene, onsen geregten Heere sonder arg of list, soo wy getrouwelijx moegen; en gevele eenig twist ofte pynelickheit twischen onser Heere den Grave, die hier voor is genoemt, en ons, of onsen Vrienden, des geloven wy mit gesworen eede, en mit gehevender trouwe althoos te hooren den Hertoge van Brabant, en te sijnen seggen te staan van hoogen en van nederen, en vast en gestaede sijn seggen te houden; waar dat saake

dat wy niet en daden dese stikken, die hier voor sijn geschreven, soo bekennen wy te sijn trouweloos en meenedig. In oirkonde van desen Brieve, die bezegelt is met onsen Zegelen, en gegeven in 't Jaar ons Heeren 1292. des Sonnendags naar St. Bonifacius-dag.

W*Y Jan*, bider genade Godts Hertoge van Brabant, maaken kondt allen den geenen die desen Brief sullen sien, ofte hooren, dat onse Neve, die Grave van Hollandt, Heere *Janne van Renesse*, en Heere *Diderik van Brederode*, en allen haren Vrienden, die aan hem sien bleven, of blyven willen, in Zeelant en in Hollandt, of daar sy woonen, hevet vergeven sinen ouelen moet van alle stukken die sy misdaan hebben, gegen hem, en gegen sijne Vriende, totte dese dage toe; voort hevet onse Neve die Grave van Hollandt hem selven verbonden gegen ons, en hevet ons magtig gemaakt, althoos geregte Vrientschap te maaken,

Sssss 2

tuf-

tuffchen hem en fijne Vriendt van der eenre fiden, en Heere *Janne van Renesse*, en den Heere van Brederode, en haare Vrintd vander ander fyde, en die Vrintfchap vast te houdene, funder argelift, en wy geloven in gegeven trouwen onfen Neven den Grave, in dese voornoemde voorwaarde te houdene naar onse magt. In oirkonde van defen Brieve die bezegelt is met onfen Zegele, en gegeven in 't jaar ons Heeren 1290. in St. Odelf dage, en was bezegelt met twee groote Zegelen van Groene Waffche, en buyten bekleet met Rooden Waffche, uythangende in dubbelden staarten, den eenen van den Hertoge van Brabant, en den anderen van den Grave van Hollandt, foo by de infcriptie van dien mogte blyken.

Hy was egter feer gehaat van *Witto*, natuurlijke foone van Graaf *Floris* voornoemt, dewelke met fijne complicen alle middelen aangewent heeft, om hem by den Grave verdacht te maken, en valschelijk te accuseren, feggende, dat den voornoemden *Ian van Renesse*, met den Hertog van Brabant was overgekomen, omme den Grave van Holland hem gevangen te leveren; 't welk dan den Grave foo vastelijk geloofde, dat hy sonder eenige defenfie van den Heere van Renesse te hooren, een groot getal Krygsvolk en Soldaten gefonden heeft, om fijn Heerlijkheden te invaderen, en heeft voorts alle fijne goederen geconfereert aan *Hendrik Wiffel*, Ridder, en voorts alles het gunt hy in eigendom befitteeder aan den felven *Hendrik Wiffel* gegeven; 't welk den Heer van Renesse hoorende, en fiende dat den Grave van meininge was, alle fijne goederen met geweld te invaderen, heeft hy fich terftont op fijn Huys te Moermont begeben, en drie hondert festig gewapende mannen daar op gelegd, en voorts het selve van kruyt en loot voorsien hebbende, heeft hy sig aldaar foo veel mogelijk was verfterkt; 't welk alsoo gedaan zynde, is hy inmiddels voor den Grave van Holland geroepen, omme te compareren in de Stad ter Veere, en sig van 't gene hem opgelegd was, te purgeren; hy dan, als van alles dat tegens hem ingebragt wierde, onschuldig zynde, nam voor sig om te compareren, en alsoo te sien of hy fijn sake by den Grave goet konde maken, en verfocht ten dien einde vry passport om te gaen en te keren; 't welk *Witte* den Bastard, en *Wolfard van Borffele*, Heer vander Veere verstaande, en vrefende dat hunne valsheid ontdekt, en den Heere van Renesse dies te meer in de gunfte van den Grave soude geraken, indien hy fijn onschuld quam aan te wijfen, hebben foo veel by den Grave te wege gebracht, dat hem de voorfz passepoorten wierden geweigert, waar uyt dan verder verwyderinge tuffchen den Grave en den Heer van Renesse is gesproten; en na dat des selfs Casteel eenige maanden belegert was geweest, heeft het selve sig eindelijk door hongersnood moeten overgeven, en is als doen de Heerlijkheden van Renesse t' enemaal onder de voet geworpen en geruineert; waar over dan den Heer van Renesse feer euvel van moede werdende, heeft van alle kanten Soldaten aangenomen, met opset om gants Holland, foo 't hem mogelijk was, te devasteren en vernielen, waar door hy den Grave een langdurigen Oorlog kwam te verwekken, selfs foo verre, dat Keiser *Aalbert van Oostenryk* anno 1300. met een groten hoops volk atkwam om Holland, 't geen Renesse seide, dat by gebrek van mans oir onder 't Rijk gedevolveert was, te occuperen en onder fijn geweld te brengen; doch is door tuffchenfpreken van de Princen van 't Rijk, en principalijk van den Biffchop van Ceulen defen twift geslegt geworden, en trok den Keiser wederom na Duytsland. Den Heer van Renesse wat later als hy beloofd hadde, ten dienste van den Keiser komende, en sig fiende van al fijn hope ontset, is met al fijn volk, wel voorsien zynde, getrokken voor de Stad van Heusden, werwaarts den Grave sig ook datelijk heeft begeben, en den Heer van Renesse verjaagt, en fijne Schepen verbrant hebbende, is hy wederom in Holland gekomen. Den Heer van Renesse hier op, als wefende een hoogmoedig man, grijpt moet, en komt by den Grave van Vlaanderen, en leide by die occasie grote eer in voor Cortrijk tegen de Francen, in welken Slag veel Edelen van Vrankrijk, en *Ian* de outfte toon van den Grave van Holland, zynde een doot vyand van den Heer van Renesse, kwamen te blijven; door welke Victorie den Heer van Renesse wederom een voet hoger tredende, en begerende het ongelijk hem van den Grave van Holland aangedaan, te wreken, heeft hy door hulp en bystant van den Graaf *Guido* Holland geinvadeert, en na dat fy grooten Oorlog met den Graaf *Willem van Holland*, en den Biffchop van Utrecht gehad hadden, hebben fy ten lesten de Victorie behouden, en den Biffchop gevangen genomen hebbende, zyn fy binnen Utrecht gekomen, alwaar fy de Wet en Magiftraat na hun fin gestelt hebben; 's jaars daar aan heeft den Grave van Holland den Grave van Vlaanderen gevangen gekregen, en den Heer van Renesse by geluk ontkomen zynde, begaf sig binnen Utrecht; waar op hem den Grave van Holland volgt, omme alsoo den Heer van Renesse tot den Slag te locken; doch dese als een wijfen voorfichtig man, fiende sig van alle hulp gedestitueert en verlaten, en die van Utrecht niet veel goets toevertrouwende, mitsgaders de grote macht van den Grave van Holland vrefende, heeft fich stilfwiigende uyt de Stad van Utrecht begeben, feer weinig volx by fich hebbende, en willende by Beufichem met een klein Veerfchuytje over den Rhijn varen, is aldaar met meer andere Heeren en Ridderen verdronken, begraven in de Kerke tot Beufichem anno 1304. fijn Heerlijkheden van Moermont en Haamstede, was al in den jare 1299. door den Grave gefchonken aan *Witto*, des Graven Bastard foone, op dese conditie dat hy gehouden soude wesen, deselve goederen te requifite van den Grave van Holland wederom te verlaten, mits dat den Grave hem daar voor eenige recompense soude doen; Egter heeft naderhand Graaf *Willem van Holland*, aan *Hendrik* en *Cofijn van Re-*

Renessé, beide broeders van desen *Johan*, ter recompense van de schade die hy hadde geleden, sekere goederen gegeven op conditie als andere goederen te leen gehouden werden. *Johan van Renesse* voorz liet by zijn tweede Huysvrouwe na

Johan van Renesse, volgt. | dogter van Breda, dog stierf sonder kinderen anno
Costyn van Renesse, Ridder, was Generaal van | 1352. out 79. jaren.
 Keiserinne *Margareta*, hadde te wyve des Heeren

JOHAN VAN RENESSE, soone van *Johan van Renesse*, en van des Heeren dochter van *Maalstede*, was geprivéert van alle sijne goederen, die door den Grave geconfisqueert waren; hy troude echter de erfdochter van *Jacob van Ligtenberg*, Heer van Reinouwen, Ridder, die hy geprocreeert hadde by de suster van den Heer van Vyanen, waar mede hy de Heerlijkheyt van Reinouwen ten huwelijk heeft gekregen; hy stierf anno 1348. en is begraven in de Abdye van St. Servaas, nalatende

Johan van Renesse, volgt. | Ridder.
N. van Renesse, getrouwt aan den *Baron de Gnstelles*. | *N. van Renesse*, getrouwt aan *Gerard de Herlaar*,
 Heer van Pouderojen.
N. van Renesse, haddete man *N. van Praat*,

JOHAN VAN RENESSE, soone van *Johan van Renesse*, en van des Heeren dochter van *Ligtenberg*; hy toog anno 1395. met *Willem van Abcoude*, *Johan van Brederode*, en *Hendrik van Vyanen*, by *Fredrik van Blankenhem*, Bisschop van Utrecht, om hem het Landschap Drente te helpen recupereren; hy was Heer van Reinouwen, Hellenburg, Baarland, Stuvellant, Bakendorp, Ligtenberg, troude de dochter van *Otto van Arkel*, Heer van Heukelom, en van de dogter van Graaf *Willem van Hoorn*; haar outste suster hadde te man *Gijbert van Abcoude*, de vader van *Willem van Abcoude* voorz. Hy fondeerde de Capelle der Renessen in 't Minnebroeders Clooster tot Utrecht, in dewelke hy en sijne nakomelingen begraven sijn; hy stierf anno 1415. den 6. Maart; en liet na

Johan van Renesse, volgt. | *Johan van Renesse* de derde, stierf anno 1409.
Johan van Renesse de tweede, troude *Anna van* | in den stryd by Brouwershaven sonder mans oir,
Baar, dogter van den Heer van *Lottum*, van de- | nalatende alleen vier dogters, alle in Hollandt en
 welke naderhant sal gesproken werden. | Vlaanderen uytgetrouwt.

JOHAN VAN RENESSE, Ridder, soone van *Johan van Renesse*, en van des Heeren dochter van Heukelom, Heer van Reinouwen, Hellenburg, Baarland; hy vergaarde anno 1426. veel volx, en toog daar mede naar Utrecht, om sig meester van die Stad te maken, 't welk de Regeerders gehoort hebbende, lieten de Brandklok luyden, soo dat alle de Borgerye in de Wapenen kwam, om den Heer van Renesse met sijn complicen te repelleren; en na dat sy malkander lange geflagen hadden, heeft hy eindelijk de Stad in sijn gewelt gekregen, en de Burgers verlopen zynde, heeft hy aldaar Burgemeesters en Schepenen na sijn sijn gestelt, en geschiede dit op sondach voor Pinxteren anno 1426. Hy hadde te wyve de outste dochter van *Jacob van Zuylen*, Heer van Nyvelt, en van *Elisabeth van Nyenrode*; hy stierf anno 1438. begraven als voren, en nalatende

Fredrik van Renesse, Heer van Reinouwen en Hellenburg, was met sijn broeder *Johan*, en *Jacob van Gaasbeek*, anno 1448. vanden Bisschop van Utrecht, *Rudolf van Diepholt*, gevangen, en wierden hunne huysen van Reinouwen en Wulven afgeworpen, en t'eenemaal verdistrueerd, en sy gedwongen tien duysent Gout guldens te betalen, en moesten sy ten behoeve van den voornoemde Bisschop overgeven alle haare geregtigheid, die sy tot de successie vande goederen vanden voornoemden *Jacob van Gaasbeek* hadden, en daar en boven sweren, sodanig een injurie noyt over den Bisschop of yemandt van de sijne te sulen wreken, dog verloft sijnde so heeft *Fredrik van Renesse* voornoemt sig metter woon begeven op sijn Casteel van Hellenburg, en overleden sijnde is hy begraven tot Utrecht by de Cathuyfers; hy hadde te wyve gehat des Heeren dogter van *Crun-*

ningen, en wan daar by I. *Johan van Renesse*, Ridder; die te wyve hadde de dogter van den Heer van *Boekhoven*; hy stierf anno 1512. begraven inde Capelle vande Minnebroeders tot Utrecht, inde Grafftede van sijn Voorouders, en nalatende alleen eene dogter getrouwt aan *Godefroy van Piperscheit*, Heer van Herpt, sonder kinderen. II. *Arent van Renesse*, sonder oir. III. *Johan van Renesse*, Canonnik en Scholaster in den Dom t' Utrecht, en de eerste geestelijke inde familie van Renesse. IV. *N. van Renesse*, hadde te man den Heer van *Eyl*.
Johan van Renesse, volgt.
Johan van Renesse de jonge, troude de dogter van den Heer van Gramsbergen, en wan daar by een erfdochter, wiense eerste man was den Heer van *Buren*, de tweede den Graaf van *Wisgenstein*; sonder oir.

JOHAN VAN RENESSE, soone van *Johan van Renesse*, en van des Heeren dogter van *Zuylen*, was met *Reinout van Brederode*, en den Burggrave van Montfoort, intercesseur tusschen Hertog *Philips van Bourgondien*, en *Gijbregt van Brederode* gekoren Bisschop van Utrecht, onder conditie dat den Bisschop alle sijne gerechtigheyt soude resigneren aan *David*, Bastard van Bourgondien, alleenlijk daar van behoudende het jaarlijx pensioen; hy stierf anno 1492. begraven by sijne voorouders in de Renesse Capelle, hadde eerst te wyve gehad de erfdochter van *Balthasar van Buren*, Heer van Wulven; ten tweeden *Margareta*, des Heeren dochter van *Culenburg*; hy wan by de eerste

Johan van Renesse, dewelke door siekte en lig-hamelijke swakheid sig niet bekwaam vindende om sijne Stamme te verbreiden, sijn vader bewogen heeft om een tweede Huwelijk aan te gaan, op dat also dit geslagte niet soude uytsterven, waar voor hy hem cedeerde de Heerlijkheid en 't Ca-steel van Wulven.

Van het tweede Huwelijk,

Johan van Renesse, volgt.

Fredrik van Renesse, van dewelke naderhand gehandelt sal werden.

JOHAN VAN RENESSE, soone van *Johan van Renesse*, en van *Margareta van Cuylenburg*, Ridder, Heer van Wulven, troude *Aleid Freis van Cuyne*, eenige dochter van *Adriaan Freis van Cuyne*, Heer van Wulp, Urk en Emeloort, en van Vrouw *Hadewig van Iffelstein*, wiens moeder was *Soudenbalg*, weduwe van *Niclaas van Assendelft*, Ridder; hy kreeg daar mede onder anderen ten huwelijk de actie van Cuyne, welke actie door quade en finitre inductie van den Bifschop van Utrecht, om een slechte prijs verkoft wierde; noch hadde hy met de voorfz sijne huysvrouwe de Heerlijkheyt van Wulp, met alle desselfsaanhang; hy stierf anno 1530. sy anno 1550. en lieten na

Hedwig van Renesse, troude eerst *Johan van Drakenburg*, sone van *Ernst van Drakenburg*, en van *Iosina vander Haar*, en wan daar by eene dogter *Iosina van Drakenburg*, die te man hadde *Diderik van Zuylen*; daar na *Johan van Duvenvoorde*, sone van *Johan van Duvenvoorde*, en van *Elsabeth van Renesse van Baar*, en wan daar by *I. Arent*, Heer van Duvenvoorde, Ridder, getrouwt met *Theodora van Scherpenseel*. II. *Johan van Duvenvoorde*, Deken en Scholaster ten Dom t'Utrecht. III. *Dirk van Duvenvoorde*, Canonnik tot Breda. IV. *Margareta van Duvenvoorde*, troude *Coenraat van Daarle*. V. *Johanna van Duvenvoorde*, troude *Herman van Westerhols*.

Maria van Renesse, genaamt *de Schone*, troude *Johan van Holtswyler*, Colonel en Droft van Hattum.

Clara van Renesse, troude *Hendrik van Raaphorst*, sone van *Albers van Raaphorst*, en van *Maria van Foreest*, *Herperis* dogter.

Alyd van Renesse, en

Cornelia van Renesse, beide Religieusen tot St. Servaas.

Margareta van Renesse, troude *Ernst van Nyenrode*, Ridder, Heer van Amerongen, Zuyle-

stein, soone van *Gysbert van Nyenrode*, en van *Geertruyd Taats van Amerongen*.

Johan van Renesse, stierf jongman, doot gevallen sijnde met een Paart.

Adriaan van Renesse, Heer van Wulven, geboren anno 1501. was van Paus *Adriaan* ten doop gehouden, hadde getrouwt *Anna van Abcoude*, dogter van *Johan van Abcoude*, Heer van Iffelstein, en van *Magtelt van Monifoort*; was een geleerd man, en wierd naderhand Geestelijk en Dom Deken t'Utrecht, ook Raatsheer van den Coning van Spagnien, hy stierf anno 1559. leyt met 32. quartieren begraven, en liet na *I. Johan van Renesse*, geboren anno 1540. was eerst inde Staten van Utrecht, en naderhand Deken van St. Jan, stierf den 27. July anno 1519. II. *Maria van Renesse*, troude anno 1558. *Helmig Spilof*, Burgemeester van Swolle; sy stierf anno 1571. III. *Anna van Renesse*, troude eerst *N. Berk*, Schout van Renen; daar na *Adam van Weerdenburg*, Capitein. IV. *Hester van Renesse*, troude *Simon Monier*, sone van *Johan Monier*, Ridder, en van *Maria van Cromvliet*. V. *Maria van Renesse*, hadde te man *Pieter Ruysch van Pylsivaart*.

stein, soone van *Ian van Renesse*, en van *Alijd Freis van Cuyne*, was Heer van Wulven door overgifte van sijn ouder broeder *Adriaan*, en van Wulp door gifte van sijn moeder, troude *Alida van Bronkhorst*, dochter van *Diderik van Bronkhorst* en *Batenburg*, Heer van Nieuland en Ruyn, en van *Anna van Wijckede*; hy stierf anno 1553. out 47. jaren, begraven onder een marberen tombe, in de Capelle der Renellen, by de Minnebroeders tot Utrecht; hy liet na

Johan van Renesse, volgt.

Fredrik van Renesse, verongelukte door 't hollen van een wagen,

Johan Baptista van Renesse, volgt daar na.

Gerard van Renesse, eertijts Canonnik tot Utrecht, Castelijn te Woerden, en naderhand Raatsheer van den Hove van Utrecht, hadde te wyve de eenige dochter van *Bernt vander Haar*, en wan *I. Agneta van Renesse*, hadde te man *Adriaan van Renesse*, Heer vander Aa, soone van

Gerard van Renesse vander Aa, en van *Sophia van Aarnhem*. II. *N. van Renesse*, troude den Heer van Westmal. III. *N. van Renesse*, hadde te man *Jordaan van Lennip*. IV. *N. van Renesse*, troude aan *Johan Spruyt van Oostrum*. V. *Johan van Renesse*, Canonnik ten Dom t'Utrecht, gesturven anno 1568. sonder kinders. VI. *Bernard van Renesse*, gebleven in dienst van den Grave van Bossu anno 1578. VII. *Frederik van Renesse*. VIII. *Inrriaan van Renesse*.

JOHAN VAN RENESSE, outste soone van *Johan van Renesse*, en van *Alida van Bronkhorst van Batenburg*, Heer van Wulven, troude anno 1559. *Margareta van Elderen*, dochter van *Johan*

XII. HOOFSTUK. O U D B A T A V I E N.

1063

Johan van Renesse, Heer van Elderen, Manny, Rocourt, en van *Elisabeth van Nassou*; Sijn 16. Quartieren waren :

RENESE.	BRONKHORST VAN BATENBURG.
KUYNRE.	WICKEDE.
CUYLENBURG.	ISSELSTEIN.
WULVEN.	ALPHEN.
WYLICH.	GRONSVELT.
BOETZELAAR.	CUYLENBURG.
MYNDEN.	BENTHEM.
NYVELT.	GEMEN.

En is omtrent dese tijd de Miannebroeders Kerke tot Utrecht, om een geringe prijs verkocht, alwaar de meeste Edelen hunne Graffteden hadden; en is deselve vervolgens geheel verdestruert, de dode lichamen uyt de graven gehaalt, en voorts de Capellen van de Renessen mede geheel vernielt geworden; sijn huysvrouwe stierf in de belegering van Leiden anno 1574. begraven in de Grafftede van den Heere van Lokhorst; Hy quam na de pacificatie van Gent wederom by sijne goederen tot Utrecht, en woonde voorts in sijn huys by St. Jans Kerkhof, alwaar hy stierf anno 1584. begraven aldaar in de Kerke van St. Servaas; hy liet na

Johan van Renesse, volgt.

Diderik van Renesse, hadde te wyve *N. van Snellenburg*, was Canonik en Thesaurier van den Dom; stierf anno 1634. nalatende twee soonen

en een dochter.

Frederik van Renesse, hadde te wyve *N. van Lauwijk*.
Willem van Renesse, Canonik te oude Munster,

JOHAN VAN RENESSE, Heer van Wulven en Wulp, soone van *Johan van Renesse*, en van *Margareta van Renesse en Elderen*, troude *Hester van Hattum*, en wiert in sijnen tijd de Heerlijckheit van Wulven verkocht; hy liet na

Maximiliaan van Renesse, volgt.

Cornelia van Renesse, hadde te man *Ernst van*

Rhede, soone van *Frederik van Rhede*, en van *Cornelia van Oestrum*.

MAXIMILIAAN VAN RENESSE, Heer van Wulp, soone van *Johan van Renesse*, en van *Hester van Hattum*, troude *N. van Zallant*, en wan kinders.

JOHAN BAPTISTA VAN RENESSE, jongste soone van *Johan van Renesse*, en van *Alida van Bronkhorst van Batenburg*, troude anno 1583. den 17. October *Adriana van Twickelo*, dochter van *Caspar van Twickelo*, en van *Anna van Avershagen*; hy behijlikte daar mede het Huys te Erden, en wan

Johan Adolph van Renesse, volgt.

Jacob Diderik van Renesse.

Caspar Frederik van Renesse, jong gestorven, en tot Hasselt begraven.

Alexander Emanuel van Renesse.

Anna Maria van Renesse.

Walburg van Renesse, jong gestorven.

Catharina Margareta van Renesse.

Adelheida van Renesse.

JOHAN ADOLPH VAN RENESSE, soone van *Johan Baptista van Renesse*, en van *Adriana van Twickelo*, Colonel, Gouverneur van Doesburg, Prooft van St. Marien, hadde te wyve *Anna Indish van Bevervoorde* tot Oldmeulen in Twente, wiens moeder was *Scheel van Weleveld*, en wan daar by

Johan Christoffel van Renesse.

Joost van Renesse.

Joost Casper van Renesse, volgt.

Diderik van Renesse.

Gerrit van Renesse.

Alid Indish van Renesse.

JOOST CASPER VAN RENESSE, soone van *Johan Adolph van Renesse*, en van *Anna Indish van Bevervoorde*, Ridder van de Duytse Ordre, en Commandeur van Dieren; Sijn Quartieren zyn als volgt:

Van

Van's vaders zyde.

Van's moeders zyde.

RENESE.

BEVERVOORDE.

BRONKHORST VAN BATENBORG. VORDEN.

KUYNRE.

BEVERE.

WICKEDE.

WEEGE.

CULENBORG.

OER.

ISSELSTEIN.

ASTERPE.

WULLEP.

SCHONEBECKE.

ALPHEN.

TWICKELO.

TWICKELO.

SCHEEL.

AVERHAGEN.

RIPPERDA.

VOS.

WELEVELD.

LANGEN.

TWICKELO.

RUYTENBURG.

KNEHEM.

SUTHUM.

BOEKHORST.

SUTHUM.

RUYTENBORG.

LAAR.

EDELSTERKE.

Haddete wyve *Maria de Cupere*, dochter van *Christiaan de Cupere* uyt Wals-vlaanderen, Heer van Ammers, Berg-ambacht, en 'sHeer-aartsberge, en van *Maria Magnus*, en wan daar by twee soonen en twee dochters, namentlijk

Johan Adolph van Renesse.

Anna Maria van Renesse.

Alitta Judith van Renesse.

Christiaan Diderik van Renesse.

Volgen nu de Descendenten van *Johan van Renesse*, soone van *Johan van Renesse*, en van de dochter van den Heer van *Heukelom*, die te wyve hadde *Geertruyd van Baar*, daar uyt voortkomen RENESSE VAN BAAR, RENESSE VANDER AA, en RENESSE VAN MOERMONT.

JOHAN VAN RENESSE, tweede soon van *Johan van Renesse*, en van de dochter van *Otto van Arkel*, Heer van *Heukelom*, hadde voor sig het Casteel van Zeist by Utrecht, en troude *Geertruyd van Baar*, dochter van den Heer van *Lottum* in Gelderland; en wan daar by *Frederik van Renesse*, Heer tot Everdingen, hadde te wyve de eenige dochter van *Wolfert van Maalfede*, Heer van Everdingen en Ellewoutsdijk, haar moeder was Berchem; hy stierf anno 1510. begraven met sijn huysvrouw tot Everdingen, I. *Ian van Renesse*, sonder kinderen overleden. II. *Vincent van Renesse*, succederende na sijn vader in de Heerlijkheden van Everdingen Ellewoutsdijk, hadde te wyve *Margareta van Renesse vander Borg*, en wan daar by eenen soone jong gesturven, en een dochter genaamt *Elisabeth*, die te man hadde *Frederik van Wulven*, en wan kinders.

Johan van Renesse van Baar, volgt.

Gerard van Renesse vander Aa, volgt daar na.

Johan van Renesse van Moermont, volgt laatste lijk.

JOHAN

JOHAN VAN RENESSE, tweede soone van *Johan van Renesse*, en van *Geertruyd van Baar*, heeft de toenaam van Baar aangenomen, en hadde te wyve de eenige dochter van *Johan van Rhijn*, met dewelke hy gehad heeft het Casteel gelegen in Jutphaas, stierf anno 1515. begraven met sijn huysvrouwe tot Jutphaas, en hebben sijne nakomelingen tot huyden toe sig na hem geschreven *Renesse van Baar*; hy liet na eenen soone, genaamt

JOHAN VAN RENESSE VAN BAAR, die te wyve hadde de dochter van *Albert van Noort*, hy stierf anno 1532. mede begraven tot Jutphaas, en nalatende

JOHAN VAN RENESSE VAN BAAR, succederende in alle sijns vaders Heerlijkheden, hadde te wyve een dochter uyt den Huys van Borsselen, en wan daar by een dochter getrouwt met *Frederik Uytteneng*, gestorven in den jare 1562. en een soone genaamt

JOHAN VAN RENESSE VAN BAAR, succederende sijn vader in alle desselvs Heerlijkheden, hadde te wyve *N. van Schimmelpenning*, en wan daar by

Jacob van Renesse, volgt.

Adriaan van Renesse, sonder oir.

N. van Renesse, Nonne in 't Clooster te Outwyk.

N. van Renesse, geestelijke Juffer.

Wilhelme van Renesse, hadde te man *N. van Eschede* inde Twent.

Agnes van Renesse.

JACOB VAN RENESSE VAN BAAR, soone van *Johan van Renesse van Baar*, en van *N. van Schimmelpenning*, succedeerde na sijn vader in alle desselvs Heerlijkheden, en hadde te wyve *N. van Grijskerken*, dochter van *Simon van Grijskerken* uyt Zeeland, van dewelke voorts Descendenten gekomen sijn tot heden toe.

GERARD VAN RENESSE, derde soone van *Johan van Renesse*, en van *Geertruyd van Baar*, broeder van *Frederik* en *Johan* voorsz, hadde te wyve *Agnesa*, des Heeren dochter vander *Aa*, en wan behalven eenige andere kinderen jong gesturven,

Gerard van Renesse, volgt.

N. van Renesse, hadde te man *N. Mulers* uyt Overyssel.

Elsabeth van Renesse, Nonne te Rijsburg.

N. van Renesse, Nonne te Outwyk.

GERARD VAN RENESSE, *Gerards* soone, gefeid vander *Aa*, is na het overlijden van sijn vader gesuccedeert in de Heerlijkheid vander *Aa*, en alle andere heerlijke goederen; hy hadde te wyve *Sophia van Aarnhem*, stierf anno 1535. begraven by sijn ouders in de Kerk ter *Aa*, en nalatende

Adriaan van Renesse vander Aa, volgt.

Elsabeth van Renesse vander Aa, Nonne te Rynsburg.

Sophia van Renesse vander Aa, Nonne ten Daal by Utrecht.

Clara van Renesse vander Aa, hadde te man *Willem van Rynsburg*.

Maria van Renesse vander Aa, ongehout gesturven.

ADRIAAN VAN RENESSE VANDER AA, sone van *Gerard van Renesse vander Aa*, en van *Sophia van Aarnhem*, troude *Agnetta van Renesse*, dochter van *Gerrit van Renesse*, en van *N. vander Haar*, Bernis dochter; hy stierf anno 1586. sijne huysvrouwe 1567. en lieten t'samen na

Gerard van Renesse vander Aa, volgt.

Johan van Renesse vander Aa, Canonik ten Dom.

Fredrik van Renesse vander Aa, Canonik van St. Pieter t'Utrecht.

Johan van Renesse vander Aa de jonge.

Bernt van Renesse vander Aa.

Albert van Renesse vander Aa.

Sophia van Renesse vander Aa, hadde te man *Jacob van Zuyleth van Nyvelt*, Heer van Hoeflaeken.

Agnetta van Renesse vander Aa, hadde te man *Johan van Zuyleth*, Heer van Zeventer; en *Drakenborg*, Schout tot Utrecht.

GERARD VAN RENESSE VANDER AA, sone van *Adriaan van Renesse vander Aa*, en van *Agnetta van Renesse*, succedeerde na 't overlijden van sijn vader in de Heerlijkheid vander *Aa*, en de verdere heerlijke Goederen; hadde te wyve *Anna van Assendelft*, dochter van *Cornelis van Assendelft*, Heer van Goudriaan, en van *Margareta van Merten*, en stierf anno 1609. nalatende

Agnes van Renesse vander Aa, troude *Nicolaas van Renesse van Elderen*, en wan I. *Gerrit Fredrik van Renesse*, Heer van Assendelft, stierf sonder oir den 10. Martii 1653. II. *Hendrik van Renesse*, Heer van Assendelft na sijn broeder, stierf sonder oir den 5. Augusty 1660. III. *Anna van Renesse*, by dode van haar broeder *Vrouw van Assendelft*,

stierf ongetrouwt.

Margareta van Renesse vander Aa, troude *Willem van Renesse van Elderen*, Heer van Mal en Heesbeen, en wonnen kinders.

Adriana van Renesse vander Aa, stierf sonder oir.

JOHAN VAN RENESSE, vierde soon van *Johan van Renesse*, en van *Geertruyd van Baar*, broeder van *Frederik*, *Johan*, en *Gerrit van Renesse*, troude een erfdochter van *Dirk van Brienen*, uyt het Graaffschap van Zutphen, nam aan den toenaam van Moermont, die sijn nakomelingen hebben blijven voeren; stierf anno 1518. begraven met sijn huysvrouwe in de Kerke der Reguliers tot Utrecht en nalatende

T t t t t

JOHAN

JOHAN VAN RENESSE VAN MOERMONT, na dode van zijn vader fuccederende in desselfs heerlijke Goederen, hadde tot een huysvrouwe *N. Preys*, dochter van *Berent Preys*; hy stierf anno 1538. begraven by zijn ouders in de Reguliers Kerke tot Utrecht, en liet na

Johan van Renesse van Moermont, volgt.

Bernard van Renesse van Moermont, gestorven anno 1562. sonder kinderen.

N. van Renesse van Moermont, hadde te man *Pieter van Calenburg*.

N. van Renesse van Moermont, troude *Wilem de Waal van Vronestein*.

N. van Renesse van Moermont, gestorven jonge Juffer.

JOHAN VAN RENESSE VAN MOERMONT, soone van *Johan van Renesse van Moermont*, en van *N. Preys*, woonde eerst te Utrecht, en daar na te Amersfoort, alwaar hy anno 1583. is overleden; hy troude eerst *Alida van Valkenaar*, dochter van *Hendrik van Valkenaar*, sonder kinders overleden; ten tweeden *N. Pijnssen vander Aa*, en wan daar by

Johan van Renesse van Moermont, in wien dese tak gecontinueert heeft, en die na dode van zijn vader inde Heerlijke goederen gefuccedeerd is.

Bernard van Renesse van Moermont.

Wilhelm van Renesse van Moermont.

Geertruy van Renesse van Moermont.

Volgen nu de Descendenten van *Frederik van Renesse*, soone van *Johan van Renesse*, en van *Margareta van Cuylenburg*, waar van voortkomen
RENESSE VAN ELDEREN.

FREDERIK VAN RENESSE, Ridder, tweede soone van *Johan van Renesse*, en van *Margareta van Cuylenburg*, was Heer van Oostmal, troude *Anna*, dochter van *Wouter*, Baron van Hamale en Elderen, Ridder, en van *Elisabeth van Berchem*; hy stierf anno 1539. begraven tot Breda in een verheven tombe; hy liet na

Johan van Renesse van Elderen, volgt.

Walter van Renesse van Elderen, stierf jong, begraven tot Dieft by de Minnebroeders.

Clara van Renesse van Elderen, hadde te man *N. Graaf van Hoorn*, en Heer van Boxtel, die

by zijn eerste huysvrouwe de fuster vanden Heer van *Noircarmes*, twee sonen wan, namentlijk, *Gerrit*, Heer van Bassignie, en *Maximiliaan*, Heer van Lokere; zijn tweede huysvrouw was de dogter van den Heer van *Flodrop*.

JOHAN VAN RENESSE VAN ELDEREN, soone van *Frederik van Renesse*, en van *Anna van Hamale*, Heer van Oostmal, en na dode van zijn moeder Heer van Elderen, hadde te wyve eerst *Elisabeth de Nassau*; ten tweden *Catharina van Bronkhorst van Batenburg*, jongste dochter tot Anhalt, sonder kinderen; hy wan by de eerste

Rene van Renesse van Elderen, Grave van Warfufe, Mafinroucourt, en Mamy; hadde eerst te wyve *Walburg van Merode*, dogter van *Hendrik* Heer van Merode, Perweys, Leefdaal, stierf sonder kinderen; ten tweden de dogter vanden Baron van *Resnes* in Brabant.

Fredrik van Renesse van Elderen, Heer van Oostmal, Beerse, Vosmer, hadde te wyve *Helena Tork*, dogter van *Willem Tork*, Heer van Heesbeen, en van *Barta Piek*, *Walravens* dogter, die Heer was van *Wolfsweert*, by dewelke hy gehad heeft ses sonen; waar van de twee eerste jong zijn gestorven, de derde was *Rene van Renesse*, de vierde *Willem van Renesse*, de vyfde *Niclaas Jan van Renesse*, de sesde *Jan van Renesse*, en een dogter *Maria van Renesse*.

Johan van Renesse van Elderen, stierf te Napels aan een heete koorts, en aldaar begraven.

Walter van Renesse van Elderen, jong gestorven, en tot Breda by zijn ouders begraven.

Willem van Renesse van Elderen, Burggrave van Montnaken, hadde te wyve *Anna de Ru-*

kempre, dogter van den Baron van *Resnes*, en wan daar by *Rene* en *Jan van Renesse van Elderen*.

Anna van Renesse van Elderen, hadde te man *Willem van Croy*, Markgraaf van Renty, Ridder van't Gulde Vlies, en wan eene dogter, *Anna van Croy*, die te man hadde *Emanuel de Lalain*, overleden ten tyde als hy met den Hertog van Parma uyt Vrankryk gecomen was.

Elisabeth van Renesse van Elderen, hadde te man *George van Monmorancy*, Heer van Croffilles, sonder oir.

Margareta van Renesse van Elderen, hadde te man *Johan van Renesse van Wulp*, sone van *Johan van Renesse van Wulp*, en van *Alida van Bronkhorst van Batenburg*, en wan kinders.

Henrica van Renesse van Elderen, hadde te man *Nicolas de Gauve*, Heer van Peer.

N. van Renesse van Elderen, jonge Juffer gestorven, begraven in Henegouwen in het graf van Heer *Gerrit van Croy*, Markgraaf van Renty.

Johanna van Renesse van Elderen, jong gestorven, begraven by haar voorouders tot Breda.

Het Wapen van Renesse is een klimmende en omfiende Leeuw van Gout op een Root Velt, en daar rontom negen Goudene Blokjes.

R I E D E.

181 **R**iede, een Smaldeeling van de Merwede, had een Slot en Stamhuys, daar die van desen Geslachte den naam van aangenomen hebben, gelegen op de Merwede, omtrent Werkendam.

Daar wert vermeldt uyt desen Huyse

DIERIK VAN RIEDE, Opfiender of Dijkgraaf van den grooten Waart, anno 1203.

ZEGER of **ZWEDER VAN RIEDE**, soone van *Daniel vander Merwede*, Schiltknappe, bezegelde anno 1277. met Graaf *Floris de V.* van Holland, &c. seker Privilegie, die van den Zijdwinde in Zuyt-holland gegeven.

HERBERNUS VAN RIEDE, Ridder, in 't jaar 1323. Heer van Pendrecht anno 1325. Balliu van Zuyt-holland anno 1338. hadde ten echte *Magtild van Heusden*, die weduwe zyns de, anno 1338. tot Heusden stichte een Collegie van Kanunnikken, lieten na

Anna van Riede, troude *Cornelis van Blyenburg*, | *Cornelis*, en *Soeteman van Blyenburg*.
Soeteman soone, Schiltknappe, liet na *Heyman*,

HERBEREN VAN RIEDE, Ridder, Balliu van Zuyt-holland anno 1348. werde neffens andere Ridderen, Knapen, en Edelen van Holland, van Hertog *Willem van Beyeren* vyand verklaart, op den 23. Mey 1351.

Johanna van Riede vander Merwede, *Herberens* dochter, (welke desen *Herberens van Riedens* dochter moet zyn geweest, alsoo geen andere) troude *Willem Oem*, geseft *Duyk*, anno 1410. Schepen in Dordrecht.

HERBAREN VAN RIEDE, Heemraad van den grooten Waart anno 1394.

ARENT VAN RIEDE, Knappe, Schout van Dordrecht anno 1405.

WOUTER VAN RIEDE, vermeldt anno 1475.

Het Wapen van dit Geslachte is een Velt van Keel, doorsneden met een Fasce, bezaayd met vijftien Bysans, alle van Silver.

R I E T W Y K.

182 **H**et Dorp van Rietwijk, daar die van dit Geslachte Heeren van geweest sijn, was gelegen by Nieuwerkerk, tusschen Haarlem en Amsterdam, aan de Haarlemmer of Spierings Meer, die ten tijde van Graaf *Philips de Schone*, veel Landts by inundatie van 't voorsz Dorp heeft afgenomen, en is het selve in voortijden seer florissant geweest, om de frequente passagie, die daar was van Amsterdam na Haarlem.

DIRK VAN RIETWYK, Ridder, woonde anno 1205. op sijn Huys gelegen in 't Velt geheten den Cruyt regt voor d'Abdye van Egmont, by den welken *Wouter van Egmont* voor sijn vyanden schuyelde, om dat sijn Casteel tot Egmont anno 1203. van Graaf *Lodewijk van Loon*, in brant gesteken was, ten welken huys *Franco de XI.* Abt van Egmont in 't voorsz jaar *Wouter* voornoemt meende te doen vermoorden, daar toe veel volx te paarde opgemaakt hebbende; maar door middel van *Rietwijk* daar van gewaarschout sijnde, is hy met sijn volk den vyand tegengereeden, en heeft deselve op 't Kruytvelt victorieuselyk verdreven.

REINIER VAN RIETWYK, is anno 1226. onder anderen getuyge geweest van 't verhef van sekere goederen, die *Philips van Duvenvoorde* verhief van sijn broeder *Dirk van Wasse* naar.

HUGO VAN RIETWYK, Ridder, floreerde tot Egmont anno 1266. hy wert in sekere Chartres van *Claas van Sassenheim*, Abt van Egmont *onsen Vrient* genoemt, als wanneer den gemelten Abt, om bede van *Hugo van Rietwijk* voorsz, enige dienst-luyden van de Abdye Kerke gemanumitteert, en vryheyd gegeven heeft; hy wan

WILLEM VAN RIETWYK, floreerde tot Egmont anno 1300. hy was, geheten *van Velsen*, vlugte anno 1315. met *Wouter van Egmont* voor het gewelt der Vriesen, die doen ter tijd Egmont kwamen afbranden; ook floreerde ten desen tijden *Adriaan van Rietwijk*, met *Jan van Renesse*, *Cornelis van Sonneveld*, *Wernar van Raaphorst*, *Claas Banjart*, en meer andere Knapen. *Willem van Rietwijk* voorsz hadde te wyve *Beatrix van Foreest*, en wan

Ian van Rietwijk, volgt.
Arent van Rietwijk, was getrouwt met *N. N.* | gelegen tot Heemskerk aan *Wouter van Rietwijk*,
en wan *Dove van Rietwijk*, heeft, sekere Landen | Ridder, opgedragen, om die van hem tot een
erfleen te houden anno 1366. des vrydags na St.
Jans

Jans Onthoofdinge; hy wan I. *Willem van Rietwijk*, verhieft de voorfz Landen anno 1429. den 28. Mey van Vrouw *Jacoba*, Gravinne van Holland, dewijl de Heerlijkheid van Heemskerk, doen ter tijd aan Holland geannexeert was; fijn

dochter *Elisabeth van Rietwijk* ftierf anno 1447. fonder oir. II. *Goede van Rietwijk*, weduwe zynde, heeft de voorfz goederen verheven van Graaf *Philips van Holland*, en fuccedeerde haar nicht *Elisabeth* den 7. September 1447.

JAN VAN RIETWYK, foone van *Willem van Rietwijk*, en van *Beatrix van Foreest*, troude anno 1328. des dingsdags voor Pinxteren met *Geertruyd van Weent*, *Reinier Dodens* foons dochter, en wan

Willem van Rietwijk, geheten van *Velfen*, woonde op fijn Huyfinge tot *Velfen*, floreerde anno 1358. heeft fijn voorschreve Huys met veel Land, gelegen tot *Heemskerk*, en de *Thienden* in *Rietwijk* voor recht man-leen van de *Graven* van *Holland* anno 1377. na *St. Maarten* ontfangen, ter presentie van de *Heer van Abcoude*, en de *Heer van Brederode*; hy wan een dochter *Aagte van Rietwijk*, getrouwt met *Isbrand van Alkemade*, Ridder, foone van *Ian van Alkemade*, en van *Ida van den Woude*, *Jacobs* dochter; fy hebben gefamentlijk de *Thienden* van *Rietwijk*, zynde een recht man-leen, en op den *Graaf* van *Holland*, door dode van haar vader verftorven, gekogt van *Hertog Albrecht*, op den 13. Maart 1398. haren foone *Willem van Alkemade*, verkogt de *Thienden* van *Rietwijk* aan *Gerbrand van Rietwijk*, *Hugens* foone, te verheffen voor recht man-leen, daar in *Graaf Philips van Holland* confenteerde, anno 1448. den 11. January.

Reinier van Rietwijk, ftierf anno 1378. fonder kinderen na te laten.

HUGO VAN RIETWYK, foone van *Ian van Rietwijk*, en van *Geertruyd van Weent*, leefde onder *Ian van Weent*, die anno 1381. de XX. Abt van *Egmont* was, hadde te wyve *Mabelia de Wilde*, *Willems* dochter, en *Ludekens* fuster, wert den 21. Mey 1398. genoemd van *Arent Heer van Egmont* en *Iffelstein*, fijnen neve; hy wan

Ian van Rietwijk, was in fijn fleur anno 1386. hem wierden verleent sekere Landen tot *Poeldijk* gelegen, voor een onverfterflik erfleen van *Arent*, *Heer van Egmont* voorfz; hy wan *Ludeken van Rietwijk*, die door fijns vaders doot verly nam van de voorfz leen-goederen, anno 1411. des vrydags na *Maria Bootfchap*, doen ter tijd eerst mondig wefende; hy hadde te wyve *Alida vander Wateringe*, *Dirx* dochter, ty leefde nog anno 1439. en lieten na *Ian van Rietwijk*, verkogt anno 1439. den 15. April de voorfz leen-

goederen van *Poeldijk* aan *Albert van Raaphorst*, die te wyve hadde *Magtild van Rietwijk*, dochter van *Dove van Rietwijk*, en van *Barta van Egmont*.

Hugo van Rietwijk, volgt.

Gerrit van Rietwijk, volgt daar na.

Maria van Rietwijk, hadde te man *Gerrit van Matenefe*, Ridder, anno 1388. fy fijn beide in de *Abdye Kerk* van *Egmont* begraven, en aldaar in een venfter t'famen met hunne *Wapenrokken* uytgeconterfeit geweest.

HUGO VAN RIETWYK, foone van *Hugo van Rietwijk*, en van *Mabelia de Wilde*, woonde tot *Haarlem* anno 1387. was getrouwt met *Magtild N.* en wan

Dove van Rietwijk, kogt de *Korentienden* van *Affendelft*, van *Gerrit van Heemfede*, anno 1408. des donderdags voor *Maria* geboorte; hy was *Schepen* tot *Haarlem* anno 1413. en hadde te wyve *Barta van Egmont*, dochter van *Albrecht*, *Heer van Egmont* en *Mereftein*, Ridder, en van *N. van Iffelstein*, des woensdags na *St. Catharinen-dach*, en werd den voorfz *Dove van Rietwijk*, verklaart swager van *Jan van Egmont van Mereftein*, anno 1438. des fondags na *Maria* geboorte; anno 1441. diende hy voor het laafte jaar als *Schepen* te *Haarlem*; hy wan I. *Albert van Rietwijk*, is verklaart van *Willem van Egmont* broeder tot *Gelre*, fijn neef te wesen, en is anno

1478. fonder kinderen geftorven. II. *Agnes van Rietwijk*, hadde te man *Willem van Ruyven*, foone van *Claas van Ruyven*, *Houtvester* van *Holland*, en van *Agnes van Schoten*, *Willems* dochter, en wan kinderen. III. *Magtild van Rietwijk*, troude *Albrecht van Raaphorst*, *Dirx* foone, beide swager en nicht geheten van *Johan*, *Heer van Egmont*, den 15. April 1439.

Reinier van Rietwijk, geflorven tot *Haarlem* fonder kinders.

Kerstant van Rietwijk, ftierf mede aldaar fonder oir.

Gerbrant van Rietwijk, volgt.

GERBRANT VAN RIETWYK, foone van *Hugo van Rietwijk*, en van *Magtild N.* verkreeg by transport van *Willem van Alkemade*, foone van *Isbrand van Alkemade*, en van *Aagte van Rietwijk*, hier vooren gemelt, de *Thienden* van *Rietwijk* te verheffen voor regt man-leen anno 1448.

1448. den 11. January, daarinne Graaf *Philips van Holland* consenteerde; hy haddete wyve *N. N.* die voerde een Kruys van Keel met vier Lelyen op een Velt van Silver; hy wan

JAN VAN RIETWYK, verhief anno 1462. den 2. December de Thienden van Rietwijk in recht man-leen; was getrouwt met *Genoveva van Poelenburg*; hy stierf anno 1520. den 15. Maart, sy anno 1511. den 20. October beide in St. Jans Kerk tot Haarlem begraven; en lieten na

Floris van Rietwijk, volgt.

Gerbrand van Rietwijk, Priester, stierf anno 1510. begraven tot Haarlem in St. Jans Kerk.

Hugo van Rietwijk, Jerusalems-heer, troude *Maria Hesen*, *Jacobs* dochter; stierf den 20. Augusty 1500. of 1515. begraven in St. Jans Kerk

tot Haarlem, en lieten na I. *Hugo van Rietwijk*, ook Jerusalems-heer, troude anno 1539. *Jacoba vander Houwe*, *Matthijs* dochter, uyt den Huysse van Swieten. II. *Genoveva van Rietwijk*, sonder kinders. III. *Petronella van Rietwijk*, stierf jong.

FLORIS VAN RIETWYK, soone van *Jan van Rietwijk*, en van *Genoveva van Poelenburg*, verhief de Thienden voor recht man-leen anno 1522. den 24. April, hadde getrouwt *Cornelia Ramp*, *Hermans* dochter; hy stierf anno 1525. den 2. October begraven in St. Jans Kerk tot Haarlem; en liet na

Gerbrand van Rietwijk, volgt.

Genoveva van Rietwijk, sonder kinders.

Iohanna van Rietwijk, troude eerst *Ian van*

Schalkwijk, die sonder generatie stierf, en daar na *Simon van Heemskerk*, *Ians* soone.

GERBRAND VAN RIETWYK, soone van *Floris van Rietwijk*, en van *Cornelia Ramp*, verhief de Thienden in regt man-leen anno 1526. den 25. Augusty; hadde te wyve *N. N.* stierf anno 1553. en liet na

ARENT VAN RIETWYK, gestorven anno 1559. sonder kinders; en heeft in sijnen name de voorz Thienden in regt man-leen verheven sijn momboir *Hendrik van Ravenberg*, Thresforier van Haarlem anno 1553. den 22. December, en na sijn doot deselve verstervende aan het Graaiffchap van Holland, sijn die anno 1566. den 24. April aan andere in erfleen verkocht.

GERRIT VAN RIETWYK, derde soone van *Hugo van Rietwijk*, en van *Mabelia de Wilde*, hadde te wyve *N. van Thoornenburg*, uyt den Huysse van *Aackerslooth*, stierf omtrent het jaar 1412. en wan

Ian Berthout van Rietwijk, volgt.

Ian van Rietwijk, stierf sonder oir.

JAN BERTHOUT VAN RIETWYK, soone van *Gerrit van Rietwijk*, en van *N. van Thoornenburg*, troude met *Bely*, Bastard dochter van *Willem*, Heer van Egmont en Iffelsein, broeder van *Ian*, Heer van Egmont, van dewelke sy beide twager en nicht geheten sijn, anno 1437. den 10. November; hy wan

Dirk van Rietwijk, volgt.

Ian van Rietwijk, Schout van de Eilanden van Wieringen, wert anno 1443. den 28. April van *Iohan*, Heer van Egmont neef genoemt, te sien in 't Leen-register van Egmont, geteekent B. fol. 82. verso; hy wan I. *Willem van Rietwijk*, vermeldt anno 1477. den 27. December *libr. E.*

fol. II. recto; hy was Schout tot Alkmaar anno 1472. en 1473. II. *Gerrit van Rietwijk*, binnen Utrecht gestorven, nalatende eenen soone *Simon van Rietwijk*, tot Utrecht getrouwt, doch sonder kinderen. III. *Bely van Rietwijk*, genoemt na haar grootmoeder; leefde anno 1476. met *Willem van Rietwijk*, haar broeder en bestorven voogd.

DIRK VAN RIETWYK, soone van *Iohan Berthout van Rietwijk*, en van *Bely van Egmont* en *Iffelsein*, was Balliuw van Egmont anno 1449. wert anno 1450. den 14. April genoemt neve van *Willem*, Heere van Egmont; besat anno 1455. het Huyste Cranenbroek by Alkmaar onder Heilo gelegen, was getrouwt met *N. vander Made*; hy wiert onder anderen gevangen met *Willem*, broeder tot Gelre, anno 1444. op St. Huberts dach, in een rencontre, tusschen *Gerrit*, Hertog van Gulik en van Berg, en *Arnout van Egmont*, Hertog van Gelre, met *Willem* sijn jonger broeder voorz, die gekomen waren met 2200. paarden in Gulikkerland, geplundert en afgebrand hebbende 17. Dorpen; hy wert ook vermeldt met *Ian van Egmont*, onder *Iohan*, jonger Heer tot Egmont anno 1473. den 1. Mey *libr. B. fol. 55. verso*, en anno 1474. den 8. Mey *lib. B. fol. 48. recto*, Hy stierf anno 1476. na St. Jansmisse, begraven in St. Cathrijne Capelle, op den Hoef, onder een blauwe sarksteen, met twee Hasewinden onder sijn Wapen gehouwen; en was siek geworden voor het Clooster tot Egmont, als daar voor lag *Ian van Bourgonje*, Hertog *Carels* broeder, met hulp van *Ian van Egmont*, die de Abdye in hun macht wilden hebben, als vacerende door de doot van *Gerrit van Poelgeest*, Abt aldaar, en verkofen *Claas van Adrichem* in sijn plaatse; ten laetsten brak het beleg op, en *Claas van Adrichem* voornoemt kreeg de confirmatie van Romen, en wiert met grote eere Regaal Abt van Egmont, volgens tuyge van de Hollandse Cronijk. *Dirk van Rietwijk* voorz liet na

Willem van Rietwijk, volgt.

Arent van Rietwijk, volgt daar na.

Adriaan van Rietwijk, wiert anno 1554. vermeldt als oom van *Cornelis van Rietwijk*, *Wil-*

lems soone, volgens 't Leenregister van Egmont, geteekent C. fol. 46. recto. Hy wert ook vermeldt als oom van *Dirk van Rietwijk*, *Willems* soone, Priester anno 1504. *lib. C. fol. 9. recto*. Hy was Schout

Schout tot Egmont anno 1517. en hadde getrouwt *Geertruyd de Waal*, *Claas* dochter, by dewelke hy wan twee dochters, *Catharina* en *Cornelia van Rietwijk*, mitsgaders een soon *Joost van Rietwijk*, welke sijn Vaderland verliet, en na Ceulen vertrok, door dien Egmont anno 1517. op St. Adelberts dag tot de gront toe afgebrand was, van de Rebelle Gelderse Friesen; hy troude aldaar *Apollonia van Erpel*, en wan I. *Ian van Rietwijk*. II. *Adriaan van Rietwijk*, beide jong gestorven. III. *Iasper van Rietwijk*, troude *Anna Mulars*, des Cancelliers dochter van den Hertog van Gulik, dog stierf sonder kinders. IV. *Joost van Rietwijk*, troude *Agnes van Wesle*, en wan

WILLEM VAN RIETWYK, outste soone van *Dirk van Rietwijk*, en van *N. van der Made*, was Balliu van Egmont anno 1486. en 1497. ook Schout van Egmont binnen, blijkende by seker bezegelde-brief en gite van Duynlanden, van *Johan*, Grave van Egmont; hy verhieft'leen van Wimmenum anno 1477. den 27. December, by bezegelde brief van *Johan*, Heer tot Egmont, &c. troude *Catharina van Heemskerk*; hy stierf anno 1504. begraven by sijn vader, sy anno 1508. beide in Martio; en lieten na

Dirk van Rietwijk, Priester en Canonik van de Collegiale Kerk van St. Catharijne tot Egmont op den Hoef anno 1507. volgens tuyge van 't Leen-register van Egmont, lib. C. fol. 17. recto. Hy verhieft het leen van Wimmenum, den lesten July anno 1504. by bezegelde brief van *Jan*, Grave van Egmont voorfsz, hy stierf tot Leuven anno 1516. den 20. October, begraven in St. Pieters Kerk aldaar, onder den Autaar van de Heylige Dorothea, alwaar hy in een schoon Epitaphie uytgeschildert is.

Isbrand van Rietwijk, was anno 1509. Schout tot Egmont, daar na anno 1519. Dijkgraaf van Geestmeer-ambacht, gelijk blijkt in 't rode Register, beginnende 1. October anno 1506. fol. 130. berustende in de Rekenkamer van Holland; hy troude *Margareta van Alkemade*, *Floris* dogter; hy stierf anno 1523. begraven tot Egmont by sijn huysvrouwe; en is noch in wesen sekere Schilderye, daar in geschildert staat aan d'ene zyde het Wapen van Rietwijk, en aan de andere zyde het Wapen van Alkemade, met dese woorden:

TROCHO LUDH, ALIAS FUGE.

Hy verhieft 't leen van Wimmenum den 1. December 1517. by bezegelde brief van Graaf *Jan van Egmont* voorfsz; en liet by sijn huysvrouwe na, I. *Willem van Rietwijk*, Priester en Vicaris van Egmont, verheft het leen van Wimmenum den 12. January 1524. by bezegelde brief van Graaf *Jan van Egmont*, stierf anno 1551. en tot Egmont begraven. II. *Gerardine van Rietwijk*, leste Mater en Priorinne van St. Marienpoel buyten Leiden, anno 1556. alwaar veel Edele Juffers Nonnen waren. III. *Catharina van Rietwijk*, stierf jong van een dodelijke quetsure van een

CORNELIS VAN RIETWYK, soone van *Willem van Rietwijk*, en van *Catharina van Heemskerk*, troude anno 1528. out wesende 24. jaren *Seburg van Alkemade*, *Elias* dochter, stierf anno 1573. den 14. Mey op 't Huys te Assenburg, tot Heemskerk begraven, alsoo hy van Egmont gevlugt was, zynde 't selve doe ter tijd tot de gront toe afgebrand en geruineert; hy verhieft 't leen van Wimmenum, by dode van sijn broeders dochter, den 10. September 1555. by bezegelde brief van *Lamoraal*, Grave van Egmont; hy liet na

Willem van Rietwijk, stierf ses weken oud zynde.

1. *Catharina van Rietwijk*, stierf tot Oppenheim anno 1616. 2. *Elisabeth van Rietwijk*, mede sonder kinderen gestorven. V. *Geertruyd van Rietwijk*, troude *Johan Stoffan*, stierf sonder oir. VI. *Cecilia van Rietwijk*, ongetrouwt gestorven. VII. *Maria van Rietwijk*, stierf ongehouwt. VIII. *Elisabeth van Rietwijk*, troude *Arnout van Vryaldenhoven*, Rentmeester van *Ian*, Baanderheer van Merode, van sijn goederen in 't quartier van Ceulen. IX. *Anna van Rietwijk*, troude *Cosmus Sloten*, Medicine Doctor van Hertog *Willem van Gulik*. X. *Agnes van Rietwijk*, troude *Laurens Crantz*, Syndicus der Stad Ceulen, stierf sonder generatie.

hont gebeten zynde; sy verhieft 't leen van Wimmenum den 28. November 1551. by bezegelde brief van *Lamoraal*, Grave van Egmont. IV. *Anna van Rietwijk*, stierf anno 1555.

Cornelis van Rietwijk, volgt.

Catharina van Rietwijk, jong gestorven sonder kinderen.

Ian van Rietwijk, Pastoor tot Petten, stierf anno 1522. den 4. Mey, begraven tot Egmont in de Parochie Kerk.

Gerrit van Rietwijk, stierf sonder kinderen.

Willem van Rietwijk, was anno 1522. Schepen tot Alkmaar, en anno 1523. Thesaurier, troude *Brechtje Tamys*, is begraven tot Alkmaar in St. Laurens Kerk, tegen over 't Choor; hy liet na I. *Willem van Rietwijk*, Burgemeester tot Alkmaar, stierf sonder kinderen anno 1589. den 18. December out 70. jaren, begraven aldaar, in St. Laurens Kerk, onder een witte fark. II. *Dirk van Rietwijk*, Schout van Oud Karspel, stierf anno 1562. ongetrouwt. III. *Gerrit van Rietwijk*, Jerusalems-heer, stierf den 3. January 1550. tot Alkmaar in de meergemelte Kerk begraven, hadde getrouwt *Alijd Allarts* dochter, en liet na I. *Willem van Rietwijk*, Capiteyn van een Compagnie voetknegten, bleef in Vriesland doot sonder kinders. 2. *Catharina van Rietwijk*, troude *Jeroen de Belloy*, *Ians* soon; sy stierf anno 1578. tot Alkmaar.

Albert van Rietwijk, Schout tot Alkmaar anno 1520. en 1521. stierf anno 1537. op St. Willeborts dag, begraven tot Egmont binnen, hadde getrouwt *Wendelmont van Vernauwen*, *Adriaans* dochter; haar suster *Bely van Vernauwen* hadde te man *Vincent van Teylingen*; hy liet een dochter na *Theodora van Rietwijk*, die te man hadde *Cornelis Einhout*, Schout van Petten; sy stierf aldaar den 7. February 1564.

Alida van Rietwijk, jong gesturven.

Willem van Rietwijk, volgt.

Dirk van Rietwijk, stierf anno 1570. den 29. December, hollende met een wagen, en nalatende een soone, met namen *Albrecht van Rietwijk*.

Elias van Rietwijk, tot Amsterdam verdronken.

Catharina van Rietwijk, troude anno 1562. den 8. December *Albert Capelman van Hodenpijs Jacobs* soone, sy stierf in 't kinderbedde anno 1564.

WILLEM VAN RIETWYK, soone van *Cornelis van Rietwijk*, en van *Seburg van Alkemade*, was Castelein van Asschenburg van 's Koninx wegen, stierf in de gevankenistot Alkmaar, anno 1573. den 30. July van een quetsure in 't hooft, die hy tot Heemskerk van de Geusen gekregen hadde, is tot Alkmaar onder een rode sark-steen begraven, alsoo sijn lichaam gerantsonneert wierde, gedreigt zynde opgehangen te werden; hy verhieft 't leen van Wimmenum anno 1559. den 8. April, by bezegelde brief van *Lamoraal*, Grave van Egmont; hy hadde eerst getrouwt *Eva van Codde*, *Pieters* dochter; en daar na anno 1565. *Willemina van Poelenburg*, *Baldewijns* dochter; en wan by de eerste

Willem van Rietwijk, jong gesturven.

Tsbrand van Rietwijk, volgt.

By de tweede Vrouw,

Cornelis van Rietwijk, Balliu en Houtvester van Egmont, ook Stadhouder van de leenen aldaar, en Drost van Noortholland, troude anno 1592. *Goedela Schatters*, *Claas* dochter, die Burgemeester tot Alkmaar was; sy stierven beide anno 1612. nalatende 1. *Willem van Rietwijk*, jong gesturven. 2. *Willemina van Rietwijk*. 3. *Willem van Rietwijk*, geboren tot Alkmaar den 11. December 1603. 4. *Catharina van Rietwijk*. 5. *Cornelia van Rietwijk*.

Baldewyn van Rietwijk, Stadhouder van de leenen van Egmont, stierf den 8. September 1631. binnen Alkmaar, sonder kinderen.

Seburg van Rietwijk, troude anno 1592. den 7. January *Simon van Veen*, Balliu van Egmont; hy stierf te Egmont binnen, op sijn huys anno 1610. den 13. Juny, begraven tot Alkmaar, sy den 26. October 1620.

Catharina van Rietwijk, stierf ongetrouwt den 11. January 1590.

Eva van Rietwijk, troude anno 1594. *Adriaan van Veen*, *Simons* voorz broeder, sy stierf tot Alkmaar den 1. October 1620.

Anna van Rietwijk, jong gesturven.

YSBRANT VAN RIETWYK, soone van *Willem van Rietwijk*, en van *Eva van Codde*, troude anno 1580. *Maria vander Maar*; hy verhieft 't leen van Wimmenum den 18. September 1574. lib. G. fol. 21. recto. Sy stierven beide tot Egmont anno 1604. en sijn aldaar op 't Choor in de Parochie Kerk begraven, nalatende

Willem van Rietwijk.

Cornelis van Rietwijk.

Willem van Rietwijk.

Ivo van Rietwijk.

Willemina van Rietwijk.

Eva van Rietwijk.

Catharina van Rietwijk.

Maria van Rietwijk, alle jong gesturven.

Tsbrand van Rietwijk, volgt.

YSBRANT VAN RIETWYK, soone van *Tsbrant van Rietwijk*, en van *Maria vander Maar*, geboren tot Egmont anno 1600. troude anno 1626. *Maria de Lokerville*, dochter van *Matthijs de Lokerville*, en van *Helena Besemer*, *Leenderts* dochter; hy verhieft 't leen van Wimmenum den 11. Juny 1605. by bezegelde brief van 't Graafschap Egmont; en wan

Matthijs van Rietwijk, geboren den 6. Mey 1628.

Tsbrand van Rietwijk, geboren den 19. April 1629. stierf jong.

Maria van Rietwijk, stierf jong.

Maria van Rietwijk, geboren den 9. Augusty 1639.

ARENT VAN RIETWYK, tweede soone van *Dirk van Rietwijk*, en van *N. vander Made*, was in fleur anno 1490. wert oom geheten van *Dirk van Rietwijk*, Priester en Canonnik van Egmont, in sijn Testament in dato den 20. October 1516. troude *Cornelia van Cranenbroek*, en wan

CORNELIS VAN RIETWYK, wiert van de Oost-vriesen, diemen Gelderse Vrieten noemde, geruineert anno 1517. als wanneer sy Egmont op St. Adelberts dag tot de gront toe afbrandeden; hy troude *Maria van Vlieten*, *Adriaans* dochter, stierf anno 1523. in 't beste sijnes levens, nalatende

Ian van Rietwijk, troude *N. N.* en wan *Ursula van Rietwijk*, gerrout met *Gerard van Vliet*, soone van *Geerlach van Vliet*, Ambachts-heer van 's Heer-aartsberge, en van *Swavel van Lee-*

wen; hy stierf Capiteyn sonder kinderen in den Oorlog in Vriesland anno 1583.

Arent van Rietwijk, volgt.

Cornelia van Rietwijk, stierf ongetrouwt.

ARENT VAN RIETWYK, soone van *Cornelis van Rietwijk*, en van *Maria van Vlieten*, geboren tot Egmont Binnen, anno 1521. troude anno 1544. *Goedela de Vriese*; hy stierf ter Goude anno 1600. den 26. December, begraven aldaar in de grote Kerk, sy den 14. Augusty 1578. nalatende

Corne-

Cornelis van Rietwijk, stierf maar twee dagen out zynde. anno 1612.

Allert van Rietwijk, volgt.

Cornelia van Rietwijk, ongehout gesturven

Maria van Rietwijk, stierf anno 1621. ongetrouwt, beide by haar vader begraven.

AELERT VAN RIETWYK, soone van *Arent van Rietwijk*, en van *Goedela de Vriese*, geboren anno 1550. was anno 1574. Raad en Rentmeester Generaal van des Conings van Spangies Landen van Valkenburg en Dalem, troude tot Maastrigt, in 't voorz jaar *Ioanna Spijskens*, dochter van *Johan Spijskens*, *Henrix* soone, Schepen tot Brussel, en van *Ienne Boisot*; hy stierf in sijn fleur anno 1589. den 19. July, sy anno 1583. den 18. January, beide by malkander begraven in St. Servaas Kerk, hy als Canonnik met alle de Canoniale Ceremonien en Rechten; hy liet na

CAREL VAN RIETWYK, geboren anno 1580. den 22. December, genoemt na den Hertog van Aarschot sijn Peter, was Schepen te Brussel, en troude anno 1605. den 21. Mey binnen Maastrigt, niet sonder grote overwonnen swarigheden, *Helena Nancia van Merode*, dochter van *Johan*, Baanderheer van Merode, van Petersheim, van Perweis, Heer van Geel en van Welterlo, en van *Margareta van Pallant*, suster van *Floris*, eerste Graat van Culenborg; sy stierf anno 1618. den 24. Mey begraven by de Cathusers tot Brussel, in de binnen Kerk, met een heerlijk Epitaphium, en lieten na

HELENUS NANCIUS VAN RIETWYK, geboren tot Brussel anno 1606. den 9. Mey.

Het Wapen van Rietwijk is een Keper van Silver, op een Velt van Sabel, getimbreert met twee afgekapte Stocken, 't eene van Swart en 't ander van Silver; en hebben die tot Alkmaar woonden altijd onderhouden alle Privilegien, als goede Edelluyden, ook de Jagt alleenlijk aan Schiltboortige Edelen in Holland toekomende, gelijk van outs in den selve Lande is gepleegt geweest.

R O D E N R Y S.

183 Uyt dit Geslachte hebben geleeft BEATRIX VAN RODENRYS, *Dirx* dochter; die te man hadde *Florens van Doortoge*, anno 1292. en 1302.

FLORIS VAN RODENRYS, Ridder, sijn dochter *N.* hadde te man *Arent van Dorp* by Delf, anno 1301.

N. VAN RODENRYS, getrouwt met *Dirk Vyternesse*, alias *Marenesse*, Ridder, anno 1310.

DANIEL VAN RODENRYS, Knappe, vermeldt anno 1302. en 1358. dan is waarschijnlijker een ander geweest.

JENNE VAN RODENRYS, Nonne ter Lee, anno 1377.

N. VAN RODENRYS, was ontrent dese tijd getrouwt met een uyt den Geslachte van *Suytwijk*, uyt den Huuse van *Raaphorst*, waar af de dochter *Kerfijn van Suytwijk*, de goederen van Rodenrijs ten huwelijk brachte haren man *Willem van Cralingen*, en leefden anno 1384.

Noch heeft van dese naam geleeft ALYT VAN RODENRYS, *Dirx* dochter, diete man hadde *Tielman van den Heuvel*; hy stierf den 2. October 1536. sy den 19. November 1535. beide begraven tot Delf in de oude Kerk, onder een sark, op welke aan de eene zyde het Wapen van van den Heuvel, en op de andere zyde dat van Rodenrijs, uytgehouden staan; de voorz *Tielman van den Heuvel* was een soone van *Rutger van den Heuvel*, Grave in Beichlingen, en hadde twee broeders *Frederik* en *Jurriaan van den Heuvel*, alle vermeldt in sekere Schepen-brief van Leiden, van den jare 1499. mitsgaders in sekere quitantie van *Floris van den Boukhorst*, die een soone was van *Adriaan van den Boukhorst*, en van *Catharina van Swieten*, beyde hier na volgende geïnserceert.

WY *Claas Hugenfsz*, en *Willem Stoop*, Schepenen in Leyden, doen te weten, dat als goede mannen gekosen zynde over een questie geroert tusschen Jonkheer *Floris vander Boukhorst*, mede Schepen deser Stede, en Jonkheeren *Tieleman*, *Frederik*, en *Jurriaan*, geseyt *van den Heuvel*, en andere kinderen van den seer Edelen en

Welgeboren Heer *Rutger van den Heuvel*, Grave in Beichlingen, wy op alles rijpelijke gelet hebbende, oordelen mits desen in de qualité als boven, dat de kinderen van den voorz Grave ongefundeert sijn in heure pretensie en voorneming, en dat verbonden sijn te betalen aan den voorz *vander Boukhorst* de somme van duysent guldens totten lesten penning toe,

toe, volgende de conditien en accoordt volbragt tusschen de voorz Grave binnen sijn banninge, en de vader zaliger van den voornoemden *vander Boukhorst*; al sonder oorfake van eenige gunst, goede ofte quade affectie, haat ofte nijd, die wy uyt eenigerley saken tot den eenen ofte anderen souden mogen dragen. In kennisse der waarheyt, soo hebben wy desen brieve bezegelt met onse zegelen hier aangehangen, in 't jaar ons Heeren duyfent vier hondert negen-en-tnegentig, op den festienden dag in December; en was bezegelt met twee uythangende zegelen in groenen wassche aan dubbelde francijne staarten. Op den rugge stont, Oordeel tot voordeel van *Jonker vander Boukhorst*, en tot agterstel van de *Jonkeren van den Heuvel* toe Beichlingen, woonende tot Delf anno 1499.

IK ondergeschreven bekenne ontfangen te hebben uyt handen van Juffrouw

Alida van Rodenrijs, mijn nigte, en Juffrouw *Agnes vander Does*, beyde Huysvrouwen van Jonkheeren *Tielemans* en *Frederik van den Heuvel*, de somme van duyfent guldens, refterende uyt eene groote somme, geleent van mijn Edelert vader zaliger aan Heer *Rutger van den Heuvel*, Grave tot Beichlingen; tot Keulen gestorven, van dewelke somme ik ontlaste voor altoos, niet alleen de voorz perfoonen, maar ook alle hare broeders en susters, ofte erfgenamen van de voornoemde Grave. In kennisse der waarheyt hebbe ik dese quitantie met mijne eigen hant geteiket, en gezegelt met mijn eigen zegel, tot Leyden op den 28. dag in December, in 't jaar ons Heeren duyfent vier hondert negen-en-tnegentig; en was geteiket *P. van Boukhorst*, en bezegelt met een zegel in groenen wassche, met de Wapenen van 't voorz Geslachte, aan eenen dubbelen francijnen staart.

Het Wapen van Rodenrijs is een Schilt vol Ruyten, d'een van Silver en d'ander van Lazuur.

R O O N.

184 **B**OUDEWYN VAN RODEN of ROON, Schiltknap, hadde te wyve *Magrild van Malfen*, en wan

PIETER VAN ROON, leefde anno 1367. hadde getrouwt *Alveraad van Wielness*, en wan

PIETER VAN ROON, die te wyve hadde *Willemijne van Geldorp*, en wan

PIETER VAN ROON, die anno 1445. tot Dordrecht Schepen was, hadde te wyve *Adriana Sayt*, alias *Rosendaal*, *Dirx* dochter, en wan

Pieter van Roon, volgt.

Willemina van Roon, hadde getrouwt *Dirk Oem*, soone van *Tielman Oem*, en van *Margareta van Slingeland*, *Jans* dochter, geseyt *van den Tympele*, was Schepen te Dordrecht, en stierf aldaar anno 1480. (zynde jonger broeder van *Godschalk Oem*, eersten Heer van *Wijngaarden*.) en wan I. *Ian Oem*, Ridder van *Jerusalem*, Heere van de *Lind*, Schout en Burgemeester te Dordrecht, die anno 1523. tot *Mechelen* sonder kinders stierf; hadde eerste te wyve gehad *Catharina vander Mark*, *Adolfs* dochter, Ridder; daar naar *Elisabeth de Vriese*, *Jacobs* dochter, weduwe van *Cornelis Haakx*; en ten laasten *Willemina van Walscharloo*, stierf seer out tot *Mec-*

helen anno 1523. en is aldaar begraven in *Sint Rombouts Kerk*. II. *Elisabeth Oem*, die te man hadde *Wouterik*, *Cornelis* soon van *Steenhuysen*, en liet na *Cornelia van Steenhuysen*, getrouwt met *Willem van Drenkwaart*, loone van *Boudewijn van Drenkwaart*, en van *Margareta Cleburg*, was Heere van *Gijsenburg*, Burgemeester van Dordrecht, Raad en Rentmeester Generaal van *Zuyt-holland* anno 1539. en stierf anno 1554. en lieten kinders naar. III. *Adriana Oem*, *Abdiffe ter Lee* of *Leeuwenhorst* by *Leyden*, stierf anno 1527. seer out, en leyt onder een sark in de *Kerk van Roon* begraven. IV. *Margareta Oem*, leefde noch anno 1522. en stierf seer out.

PIETER VAN ROON, soone van *Pieter van Roon*, en van *Adriana Sayt van Roosendaal*, hadde te wyve *Margareta van Weena*, en wan

PIETER VAN ROON, hadde te wyve *Anna van Grave*, uyt een van de outste en Edele Geslachten in 't quartier van *Leuven* in *Brabant*; sy leefde weduwe anno 1535. en lieten na

Pieter van Roon, volgt.

Francois van Roon, Balliu van *Rotterdam*, stierf anno 1550. hadde te wyve *Iobanna van*

Wijngaarden, en wan *Margareta van Roon*, die te man hadde *Adriaan van Westerbeek*, by den *Hage*, en wan I. *Francois van Westerbeek*, *Capiteyn*

VVVVVV

teyn

teyn. II. *Magtild van Westerbeek*, getrouwt met *Mr. Pieter van Comwenburg*, Raad in den Hage; sy stierf anno 1611. III. *Clementia van Westerbeek*, getrouwt met *Johan van Passenroode*. IV. *Elisabeth van Westerbeek*, getrouwt met *Mr. François Franken*, Raad in den Hoogen Rade in den Hage, en gestorven anno 1617.

Razo van Roon, alsof genoemt naar sijns moeders vader, troude te Leuven *Magdalena N.* en wan twee soonen, I. *Frans van Roon*, die met den Admiraal *Pieter vander Does* op Zee stierf, anno 1599. II. *Pieter van Roon*, getrouwt tot Amersfoort, en heeft nagelaten 1. *Pieter van Roon*. 2. *Gerrit van Roon*. 3. *Willem van Roon*.

Margareta van Roon, hadde eerst te man *Jacob Copier*, soone van *Jacob Copier*, en van *Agatha van Oudegeim*; hy was Heer van Calflagen, welke Heerlijkheit hy kocht anno 1507. besat mede 't Muys te Tol by Leyden, was geboren anno 1470. hy stierf van een quetsure, gekomen van 't klossen van een wagen anno 1532. out 62. jaren, nalatende kinders; ten tweeden *Zeger van Alveringen*, Ridder, Heere van Hofwegen, en Rekenmeester in den Hage; hy stierf anno 1544. en wan I. *Josina van Alveringen*, Ridder, Heere van Hofwegen, en Gouverneur van Hoorn, stierf anno 1576. sonder oir. II. *Samuël van Alveringen*, Heere van Hofwegen, en Schout van Mechelen anno 1583. hadde te wyve *Maria vander Aa*, en wan kinders. III. *N. van Alveringen*, getrouwt met *Dirk vander Does*, soone van *Hendrik vander Does*, en van *Catharina de Vriese*; hy stierf te Haarlem anno 1573. IV. *N. van Alveringen*, die te man hadde *Hieronimus van Rollé*, Gouverneur van ter Veere, die anno 1574. in den Waterstrijt voor Bergen doot bleef, nalatende 1. *Willem van Rollé*, voor Nimegen gestorven. 2. *Zeger van Rollé*, Capiteyn, anno 1608. in den Haag gestorven, nalatende kinders. *Margareta van Roon* voorz hadde voor haar derde man *Evertard Nicolay*, President van

PIETER VAN ROON, soone van *Pieter van Roon*, en van *Anna van Grave*, hadde te wyve *Johanna van Schoonhoven van Wanroy*, suster van de Vrouwe van Rijswijk van Heerjansdam, &c. en wan

Pieter van Roon, volgt.

Maria van Roon, hadde te man *Ian van Asperen*, Ridder, Heere van Vuyren, soone van *Herbert van Asperen*, en van *Josina Pijtsers*; hy stierf anno 1576. sy verdronk in de Merwedde by Hardingsvelt anno 1584. en lieten na I. *Pieter van Asperen*, Heere van Vuren, stierf anno

PIETER VAN ROON, soone van *Pieter van Roon*, en van *Johanna van Schoonhoven van Wanroy*, stierf anno 1596. hadde eerst te wyve *Maria van Diemen*, dochter van *Willem van Diemen*, President van den Hove van Utrecht, daar naar *Catharina van Roon*, sijn nichte voorz, en liet by sijn eerste Huysvrouwe na

PIETER, Heere van Roon en Pendrecht, hadde te wyve *Geertruyd de Heuyter*, dochter van *Jacob de Heuyter*, en van *Margareta van Brnhesen*, en liet na

Pieter van Roon.

Jaquemijne van Roon.

Jacob van Roon.

den Hoogen Rade tot Mechelen, gestorven anno 1561. sy stierf voor hem anno 1555.

Elisabeth van Roon, hadde te man *Carel van Nusem*, President van den Hove van Vriesland; sy overleefde alle haar broeders en susters, en stierf anno 1584.

Boudewijn van Roon, was anno 1554. Raatsheer te Luxemburg, daar naar Cancelier van den Hove van Gelder te Aarnhem, en besat het Huys te Valkesteyn in Portugaal by Roon, 't welk naderhant toegehoort heeft *Joost Grijp van Valkesteyn* van Dordrecht; hy hadde te wyve *Anna van Mekerem* van St. Wynoxbergen in Vlaanderen, en heeft gewonnen I. *Boudewijn van Roon*. II. *Ian van Roon*, die te wyve hadde *Geertruyd Pijnssen*. III. *N. van Roon*, die anno 1580. troude *Cornelis van Dorp* by Delf, sonder oir.

Willem van Roon, stierf sonder kinders, hadde te wyve *Catharina van Zevender*.

Gerrit van Roon, Balliu van Putten en Geervliet, hadde te wyve *Catharina vander Does* by Leyden, dochter van *Hendrik vander Does*, en van *Catharina de Vriese*, en wan I. *Pieter van Roon*, mede Balliu van Putten, stierf anno 1601. sonder oir, hadde te wyve *Maria van Myerop*, dochter van *Cornelis van Myerop*, Heere van Hoogwoude, Eertswoude, Nieuwveen, Calflagen, Culstaart, Uytterbuyrt; Schrevelsrecht, en in Alblasterdam, Ontfanger Generaal van Holland, Hoogheemraat van Delfland, en van *Elisabeth van Alkemade*, *Dirx* dochter, Heere van Leeuwsteyn. II. *Cornelis van Roon*, stierf Jongman anno 1599. III. *Catharina van Roon*, troude eerst *Pieter*, Heere van Roon, haren neve, daar naar *N. de Hertoge*, Heere van Olmaal; sy stierf te Breda sonder kinders, anno 1614. IV. *Francoise van Roon*, die te man hadde *François van Bodegom* te Delf, en wan kinders.

Baria van Roon, hadde te man *Dirk van Duvenvoorde*, soone van *Jan van Duvenvoorde*, en van *Jenne van Kerkwerie*, en wan kinders.

1618. hadde getrouwt *Maria van Diemen*, dochter van *Willem van Diemen*, President van den Hove van Utrecht, en wan kinders. II. *Josina van Asperen*, die te man hadde *Reynout Bastard van Brederode* te Lexmonde; sy stierf in de kraam van haar rwaalfde kint anno 1601.

Het Wapen van Roon sijn vijf spitse Geeren, d'eene door d'ander, van Gout en Keel.

R U Y V E N.

185 **D** En eersten bekenden Heer van Ruyven was **WOUTER VAN RUYVEN**, vermeld anno 1200. Van zijn verder afkomst is bekend,

CLAAS VAN RUYVEN, Knappe, vermeld anno 1299.

HILLEGONDA VAN RUYVEN, troude anno 1390. *Hugo van Assendelft*.

CLAAS VAN RUYVEN, Schiltknappe, leefde anno 1370. was Hoogheemraat van Rhijnland, hadde te wyve *N. van Rietwijk*, en wan

Hugo van Ruyven, leefde anno 1435. leer out, hadde te wyve *Willemyna van Haastregt*, en wan eenen soone *N. van Ruyven*, die vader was van

Mr. *Hugo van Ruyven*.

Claas van Ruyven, volgt.

CLAAS VAN RUYVEN, soone van *Claas van Ruyven*, en van *N. van Rietwijk*, Houtvester van Holland, van den jare 1410. tot 1420. doe hy stierf, troude anno 1390. *Agniese van Schoten*, dochter van *Willem van Schoten*, en van *N. van Egmont*, dewelke noch weduwe leefde anno 1428. en liet na

Claas van Ruyven, hadde te wyve *Judith*, *Pieter Aalbouts* dogter te Haarlem, en wan eenen soone genaamt *Pieter van Ruyven*, die te wyve hadde *Maria vander Coulfster*, dogter van *Jacob vander Coulfster*, en van *Hillegond vander Laan*; sy leefde nog weduwe anno 1486. en wan een Erfdogter *Iosina van Ruyven*, dewelke in Eygendom besat het huys vander Coulfster by Alkmaar, hadde te man *Anthonis van Nieuvelt*, *Gerrits* soone, uyt het Stigt van Utrecht, en wan ses kinders, als I. *Gerrit van Nieuvelt*, Heere van Heylo by Alkmaar, wert doorsteeken van *Adriaan vander Boukhorst*; hadde getrouwt *Willemijna van Schagen*, dogter van *Gerrit van Schagen*, en van *Margareta van Nieuvelt*, die eerst te man hadde *Cornelis van Borsselen van Mijnden*; ten tweeden *Gerrit van Rommerswaal*, Ridder, Heere van Nieu Stryen; ten derden *Gerrit van Nieuvelt* voorfs; en troude naar zijn doot voor de vierde-

maal *Ian vander Does*, Heere van Noortwyk, maar sy liet by geene van alle kindets na. II. *Jacob van Nieuvelt*, stierf jongman in Henegouwen. III. *Margareta van Nieuvelt*, hadde eerst te man *Gerrit van Schagen*, *Ians* soone, daar naar *Ian de Waal van Moersbergen* t'Utrecht, dog stierf sonder kinders. IV. *Clara van Nieuvelt*, hadde te man *Dirk de Waal van Moersbergen*, *Ians* voorfs broeder, stierf mede sonder kinders op 't huys te Coulfster anno 1550. out 61. jaren. V. *Anna van Nieuvelt*, hadde te man *Huybert van Vliet*, Ambagtheer van Oukoop, sone van *Ian van Vliet*, Castelein en Schout tot Ouwater, en van *Merentia de Meaux of Vosselaer*, *Geerlofs* dogter; sy stierf anno 1572. en liet kinders na. VI. *Cornelia van Nieuvelt*, Nonne te Coningsvelt.

Ian van Ruyven, stierf sonder kinders, hadde te wyve *Aafgen van Sonnewelt* te Leyden.

Willem van Ruyven, volgt.

WILLEM VAN RUYVEN, soone van *Claas van Ruyven*, en van *Agniese van Schoten*, hadde te wyve *Agnes van Rietwijk*, dochter van *Dove van Rietwijk* by Alkmaar, Schiltknappe, en van *Baarte*, *Aalberts* dochter van *Meresteyn*; hy stierf anno 1459. en sy leefde noch anno 1479. en lieten t'famen na

Willem van Ruyven, stierf jongman.

Claas van Ruyven, volgt.

Lysbeth van Ruyven, hadde eerst te man *Willem van Swieten*, *Boudewyns* soone, stierf sonder oir; daar naar *Jacob van Cats*, soone van *Jacob van Cats*, en van *Margareta Oem van Wijngaar-*

den; was Balliuw van Zierkzoe, wiert Ridder geslagen van Coning *Maximiliaan* te Dordregt, anno 1486. en wan kinders; sy troude naar zijn doot voor haar derde man *Joost Dever van Mijnden*.

CLAAS VAN RUYVEN, soone van *Willem van Ruyven*, en van *Agnes van Rietwijk*, was Rentmeester en Balliuw van Kermerland, mitsgaders Schout van Haarlem, alwaar hy van de rasende en verwoede gemeynte (die men *Caas* en *Broots-volk* noemde) op 't Stadhuis dootgeslagen wierde, den 3. Mey 1492. des avonts ten acht uyren, en zijn dode lichaam gekapt, en in een mande gepackt sijnde, wiert alsoo zijn weduwe t'huys gebracht, daar by doende seggen:

JONKVROUW VAN RUYVEN
DESE BOUTJES KONDY KLUYVEN.

Hy hadde te wyve *Maria van Cats*, dochter van *Anthonis van Cats*, en van *Elisabeth van Matenesse*; hy nam verly van den Heer van Egmont, van de Korentienden van Assendelft, van zijn moeders wegen gekomen anno 1478. en liet by zijn Huysvrouwe na

Anthonis van Ruyven, stierf ongetrouwt.

Marcus van Ruyven, stierf sonder kinders.

Willem van Ruyven, stierf sonder kinders.

Ian van Ruyven, stierf sonder kinders.

Magtild van Ruyven, stierf sonder kinders.

Willem van Ruyven, volgt.

Huybert van Ruyven, Hofmeester van den Bisschop van Utrecht, en Balliuw van Kermerlant,

VVVVVV 2

stierf

stierf anno 1537. out 46. jaren, hadde te wyve *Johanna van Cruyningen*, *Ians* dogter, en weduwe van *Pieter van Schengen* in Zeelant, en wan een dogter *Anna van Ruyven*, die te man hadde *Jacob van Berchem*, Ridder in Brabant; hy stierf anno 1600. sy anno 1597. beyde begraven in de groote Kerke tot Antwerpen], en hadden gewonnen I. *Hubert van Berchem*, stierf onge-trout. II. *Adriaan van Berchem*, stierf sonder oir. III. *Constantyn van Berchem*, wert anno 1578. in Barbaryen vande *Mooren* in den stryt met den Coning *Sebastiaan van Portugaal* verslagen, met veel andre Edelluyden uyt Neerlandt. IV. *Pieter van Berchem*, hadde eerst te wyve *Lysbeth Rezen*, dogter vanden Rekenmeester *Rezen* van ter Toolen in Zeelandt; daar naar *Anna van Lienden*, Canonikerse tot Rynsburg, dogter van *Carel van Lienden*, Heer van *Mulenberg*, Ridder, en van *Alida van Zuylen*; doch hadde by haar geen kinders; sy troude naderhand den Heer van *Veenhuysen*, President, &c. hy wan by de eerste I. *Maria van Berchem*, dewelke troude *Adriaan Munmaker*, Balliuw van *Middelburg*, representeerde in de Heeren Staten van Zeelandt den Edeldom aldaar (van wegens den Heer *Marquis vander Veer*) in plaats van *Jacob van Malderree*, Edelman van *Doornik*, gestorven anno 1617. 2. *Jacob van Berchem*, Hofmeester van *Prins Maurits van Oranje*, die anno 1621. troude *Elisabeth van Schouwen*, *Leonards* dogter. 3. *Anna van Berchem*. V. *Ian van Berchem*, hadde te wyve *Rachel*

de Potter, en wan *Ian van Berchem*. VI. *Anna van Berchem*, eerst Nonne, daar na *Vrouwe* tot *Rynsburg*. VII. *Barbara van Berchem*. VIII. *Jaquelyna van Berchem*.

Magtild van Ruyven, gebooren anno 1480. hadde te man *Gerrit van Liesvelt*, *Schiltknap*, omtrent het jaar 1510. en wan 1. *Claas van Liesvelt*, *Carmeliter Monnik* t' *Utrecht*. 2. *Dirk van Liesvelt*. 3. *Thomas van Liesvelt*. 4. *Cornelis van Liesvelt*.

Agnes van Ruyven, troude *Alfard vander Mye vander Haar*, en wan I. *Hadewy vander Mye*, die troude *Hendrik Valkenaar*, en wan kinders. II. *Catharina vander Mye*, Nonne te *St. Servaas* t' *Utrecht*. III. *Lysbeth vander Mye*, troude *Cornelis van Bleiswijk*, en wan *Maria van Bleiswijk*, die te man hadde *Fredrik Uytenham*, uyt het *Stift* van *Utrecht*, hy stierf te *Nivelle* in *Walsbrabant* anno 1606. out 70. jaren, en hadde gewonnen I. *Lysbeth Uytenham*, stierf te *Doornik* anno 1589. hadde te man *Lion van Harchies*, Heer van *Milomez*, en wan 1. *Jasper de Harchies*, Heer van *Milomez*. 2. *Ian de Harchies*, geseit *Drenkwaart*, als Erfgenaam van *Ian van Drenkwaart*, *Baron* van *Dormale*, *Treforier* van 's *Conings* *Finantie* tot *Brussel*, overleden anno 1606. 3. *Jaquelyne de Harchies*, troude *N.* Heer van *Montfoort*, en wan kinders. II. *Catharina Uytenham*. III. *Agnes Uytenham*, beyde *Canonnessen* te *Nivelle* voornoemt anno 1612.

WILLEM VAN RUYVEN, soone van *Claas van Ruyven*, en van *Maria van Cats*, hadde te wyve *Judith van Solms*, gesproten uyt *Bastardye* van den *Grave van Solms*; hy nam verly van de *Corentienden van Assendelft*, by dode sijnes broeders *Anthonis* anno 1500. hy stierf anno 1542. out zynde 63. jaren, en liet na

Claas van Ruyven, stierf jongman in *Pruyssen* anno 1556. by de *Groot Meester* aldaar.

Ian van Ruyven, volgt.

Jenne van Ruyven, Nonne ten *Dale* by *Utrecht*.

Cornelia van Ruyven, Nonne ten *Vrouwen Clooster* by *Utrecht*.

Anna van Ruyven, troude *Wolphard van Harfolte*, wonende op 't huys te *Yerst* by *Hattem* en *Swol*; sy nam verly vande *Corentienden van Assendelft*, by dode van haar nigt *Judith van Ruyven*, anno 1579. sy stierf anno 1606. out 71. jaren, en wan I. *Willem van Harfolte*, wonende

op 't huys te *Yerst*, hadde getrouwt anno 1617. *Christina van Bentink*, en wan *Wolphart*, en *Anna van Harfolte*. II. *Godefroy van Harfolte*, ver-hief de *Corentienden van Assendelft*, by dode en making van sijn moeder voorz; voor hem dede eedt sijn ouder broeder *Willem van Harfolte*, anno 1606. hy stierf jongman. III. *Geertruyd van Harfolte*, verlyt met de voorz *Corentienden* by successie van haar broeder *Godefroy*, anno 1627. den 9. Augusti. IV. *Judith van Harfolte*, troude *Wolphart van Itersum*, sonder oir.

JAN VAN RUYVEN, sone van *Willem van Ruyven*, en van *Judith van Solms*, troude anno 1554. *Magdalena van Foreest van Oosterwijk* in de *Beverwijk*; hy stierf de leste mans oir van dit *Geslachte*, den 2. September 1556. in de fleur sijns levens; was verlijt met de *Corentienden van Assendelft*, by dode sijns vaders anno 1542. en liet na een eenige erfdochter, met namen

Judith van Ruyven, stierf anno 1579. out 24. jaren; sy was verlyt met de *Corentienden van Assendelft*, by dode haares vaders anno 1557. en

wierd na haar dood daar mede verlyt *Anna van Ruyven* haar *Moeye*, getrouwt met *Wolphart van Harfolte*, so als boven geseft is.

Het Wapen van *Ruyven* is een dwersse *Bande*, geschakeert van *Silver*, op een *Velt* van *Gout*.

S C A G H E N.

186 **W**ILLEM, natuurlijke soone van Hertog *Aalbrecht van Beyeren*, Grave van Holland, gewonnen by *Maria van Bronkborst*, wiert gemaakt eerste Heer van Scaghen, met sijn toebehooren, Ridder geslagen in den Oorlog op de Vrieten, was Admiraal van Holland, Casteleyn op Medenblik, Camerling van den Hertog *Philips*, die hem dede legitimeren; hy dede te Scaghen een Slot timmeren, was tweemaal te Jerusalem geweest, en stierf seer out anno 1473. hebbende gesien vijf Graven van Holland; hy hadde eerst te wyve *Alyx van Hodenpijl*, dochter van *Ian van Hodenpijl*, Ridder, en van *N. vander Made*, daar naar *Maria van Polanen*, en wan by de eerste Vrouw,

Aalbert van Scaghen, wiert Ridder geslagen van Hertog *Carel van Bourgongie* in den Oorlog van Luyk anno 1467. hy voerde sijns moeders Wapen, namentlijk dat van Hodenpijl, gebroken voor een vierde deel, met het Wapen van Beyeren, met Henegouwen en Holland, 't welk sijn nakomelingen hebben gevolgt; hy stierf anno 1481. hadde te wyve *Adriana van Nyenrode*, dochter van *Gijsbert van Nyenrode van Velsen*, en van *Geertruyd Vyttenham*, en liet naar een Erfdogter *Iosina van Scaghen*, die eerst te man hadde *Wouter van Egmont*, Heere van Benthuysen, soone van *Willem van Egmont*, Heere van Soetermeer, en van *Johanna van Eemskerck* uyt Zuyt-holland; hy stierf te Rotterdam anno 1491. nalatende 1. *David van Egmont*, Heere van van Benthuysen, dewelke jong gestorven is. 2. *Ienne van Egmont*, die mede anno 1493. jong stierf; Sy troude naderhand voor haar tweede man *Joost van Borsselo*, Bastart soone van *Adriaan van Brigdam*, die anno 1524. seer out stierf, hebbende eerst haar Heerlijkheyt gemaakt aan haren naesten neve *Ian van Scaghen*, die hier na volgen sal.

Ian van Scaghen, volgt.

Willem van Scaghen, wiert Ridder geslagen in de Belegering voor Nuys, anno 1475. zynde Hooftman of Capiteyn van die van Haarlem; hy wan by sijn huysvrouwe *N. N. Johanna van Scaghen*,

dewelke eerst troude anno 1501. *Floris vander Boukborst*, soone van *Adriaan vander Boukborst*, en van *Catharina van Swieten*, *Gijsbregts* dochter; sy stierf weduwe in de Beverwijk anno 1567. out 84. sy hadde van den jare 1542. Proces gevoert om de Heerlijkheyt van Scaghen, en liet naar I. *Adriaan vander Boukborst*, die te wyve hadde *Engel Vytteneng*, *Amelis* dochter by Utrecht, alwaar hy seer out stierf, nalatende kinders. II. *Willem vander Boukborst*, Jerusalemsheer, stierf anno 1559. sonder kinders naar te laten. III. *N. vander Boukborst*, Nonne t'Outwijk by Utrecht. IV. *Catharina vander Boukborst*, die te man hadde *Gijsbert vander Boukborst*, haar bloetverwant, en liet naar twee dochters, als 1. *Magdalena vander Boukborst*, hadde getrouwt *N. van Broekhuysen*, en wan twee dochters. 2. *Catharina van Boukborst*, troude Mr. *Hendrik Meyster*, Advocaat in den Hage, en lieten kinders na.

Barbara van Scaghen, hadde anno 1474. te man *Hendrik van Zuylen* t'Utrecht.

Ienne van Scaghen, abusiefelijk by Gouthoven gestelt, als een dochter van *Ian van Scaghen*, en van *Aafje van Berkenroede*, gelijk uyt oude geschreve memorien en aantekeningen klaarlijk consteert; hadde te man *Philips Ruygrok*, Raad in den Hage anno 1477. en wan kinders.

JAN VAN SCAGHEN, Ridder, soone van *Willem van Scaghen*, en van *Alyd van Hodenpijl*, hadde eerst getrouwt *Anna de Vriese van den Oostende* uyt Zeeland, maar stierf sonder kinders naar te laten; daar naar *Aafje van Berkenroede*, dochter van *Gerrit van Berkenroede*, en van *Margareta van Noortwijk*, *Gijsbrechts* dochter; en wan

Ian van Scaghen, volgt.

Gerrit van Scaghen, Balliu van Texel, hadde te wyve *Margareta van Nieuvelt*, uyt het Stigt van Utrecht, en wan daar by I. *Willemyna van Scaghen*, die te man hadde *Cornelis van Borsselen van Mijnden*; ten tweeden *Gerrit van Rommerswaal*,

Ridder, Heere van Nieuw Stryen; ten derden *Gerrit van Nieuvelt*, Heere van Heyloo; en ten vierden *Ian vander Does*, Heere van Noortwyk, maar en liet by geene kinders naar, en leyt te Noortwijk begraven. II. *Willem van Scaghen*, stierf jongman.

JAN VAN SCAGHEN, soone van *Ian van Scaghen*, en van *Aafje van Berkenroede*, wert Ridder geslagen in den vermaarden slag van Montlehery in Vrankrijk, anno 1465. by leven van sijn grootvader; hy hadde een groot Proces om de Heerlijkheyt van Scaghen anno 1542. alsoo hy van de maagschap een graad verder was, maar dewijle hem de Heerlijkheyt soo veel als opgedragen was van *Josina van Scaghen*, voorz. ses maanden voor haar beyder doot, wert hem by Vonnis van den Hove van Holland sijn recht toegewesen, en bleef Heer van Scaghen; hy stierf anno 1542. out over de 90. jaren, hebbende mede gesien vijf Graven van Holland, gelijk sijn grootvader; hy hadde te wyve *Catharina van Schengen*, dochter van *Lodewijk van Schengen*, en van *Johanna van Rommerswaal van Lodik*; en wan

Willem van Scaghen, volgt.

Ian van Scaghen, genaamt Berkenroede, stierf sonder oir.

Christoffel van Scaghen, die anno 1572. tot

Haarlem gevangen wierde, en tot Delft gebragt, gepynigt sijnde stierf in de gevankenis, hadde getrouwt *Hadewy van Spaarwoude*, en wan I. *Ian van Scaghen*, die te wyve hadde, *Maria van*

VVVVVV 3

Mate-

Mateneffe van Wibisma, dogter van *Wouter van Mateneffe*, en van *Athia van Oevema* van *Wibisma*, en wan 1. *Ian van Scaghen*, woonende tot *Cuylenburg*, hadde te wyve *Willemina van Camons* te *Vianen*. 2. *Iessia van Scaghen*, die anno 1612. troude *Jacob van Scherpenzeel* uyt *Gelderlant*, woonende te *Noortwijk*. II. *Tibrand van Scaghen* overleden te *Noortwijk* anno 1602. hadde eerst getrouwt *Adriana van Duvenvoorde*, dogter van *Jacob van Duvenvoorde*, Heer van *Opdam*, die Ridder geslagen wierde tot *Dordrecht* van *Coning Philips* anno 1549. den 26. September, en van *Geertruyt van Lier*; sy stierf anno 1591. out 42. jaren; daar naar *N. van Broekhuysen*, en wan by de eerste *Christoffel van Scaghen*, gebooren anno 1585. troude anno 1612. *Anna van Borsselen*, *Wolfarts* dogter. III. *Floris van Scaghen*, gebooren anno 1554. IV. *Christoffel van Scaghen*

WILLEM VAN SCAGHEN, soone van *Jan van Scaghen*, en van *Catharina van Schengen*, hadde getrouwt *Elisabeth van Bronkhorst*, dochter van *Joost van Bronkhorst*, Ridder, Heere van *Bleyswijk* en *Werkendam*, en van *Tda Ruygrok*, *Willems* dochter; hy overleed anno 1548. sy anno 1592. zynde weduwe geweest omtrent 44. jaren, vermits sy seer jong, en hy seer out van jaren troude, en lieten na

Ian van Scaghen, volgt.

Theobalde van Scaghen, hadde te man *Nicolaas van Zuylen*, Heere vander *Haar* en *Zevender*, Schout tot *Utrecht*; hy stierf anno 1602. sy anno 1617. nalatende kinders.

Gysberta van Scaghen, hadde eerst te man *Nicolaas van Bronkhorst*, Heere van de *Stad*, soone van *Nicolaas van Bronkhorst*, en van *Inaquetyna van Poelgeest*; hy stierf anno 1579. nalatende eenen soone *Claas van Bronkhorst*, Heere van de *Stad*, overleden anno 1606. hadde te wyve *Josyna van Aamstel van Mynden*, *Amelis* dogter, Heere van *Loenderflood*, en lieten twee kinders naar, 1. *Nico-*

JAN VAN SCAGHEN, soone van *Willem van Scaghen*, en van *Elisabeth van Bronkhorst*, was geboren anno 1544. hy bleef in 't Land, hadde te wyve *Anna van Assendelft*, dochter van *Dirk van Assendelft*, Heere van *Cralingen*, *Befooyen*, en *Heynenoort*, en van *Adriana van Nassau*; sy leefden te samen 50. jaren min 4. maanden, hy stierf in den Hage den 22. February 1618. out 73. jaren, hebbende de Heerlijkheit van *Scaghen* beseten 70. jaren, en liet na

Aalbrecht van Scaghen, volgt.

Dirk van Scaghen, Heere van *Gouriaan*, troude te *Leyden* anno 1607. *Margareta vander Noot*, maar sy stierf 's jaars daar aan in barens noot, naarlatende eenen soone *Willem Anthonis van Scaghen*.

Adriana van Scaghen, troude *Jan van Wijtenhorst*, Heere van *Sonsvelt* en *Drongelen*; hy

AALBERT VAN SCAGHEN, soone van *Jan van Scaghen*, en van *Anna van Assendelft*, wiert in 't leven sijns vaders genoemd den Heere van *Burg-hoorn*, hadde te wyve *Theodora van Duvenvoorde*, dochter van *Arent van Duvenvoorde*, Ridder, en van *Theodora van Scherpenzeel*; en liet na

Adriaan van Scaghen.
Catharina van Scaghen.

den ouden, stierf jongman:

Gerrit van Scaghen, stierf sonder kinderen naar te laten.

Aalbert van Scaghen, Heere van *Schengen* in *Zeeland*, stierf mede sonder kinders anno 1601. out 70. jaren; hadde getrouwt *Madalena van Schoten*, dogter van *Jacob van Schoten*, en van *Machtild Sonke* te *Delft*.

Joost van Scaghen, stierf jongman.

Johanna van Scaghen, hadde te man *Joost Ruychrok vander Werve*; sy stierf anno 1542. sonder kinderen naar te laten.

Aafgen van Scaghen, hadde te man *Joost van Treslong*, sone van *Lodewijk van Treslong*, Ridder, Meesterknaap vande *Houtvesterie* van *Hollandt*, en van *Anna van Assendelft*, *Vrouwe* van *Veenhuysen*, maar stierf sonder kinders.

laas van Bronkhorst, Heere van de *Stat*, overleeden te *Douay* in de *Studie* anno 1616. out 18. jaren. 2. *Maria van Bronkhorst*, *Ambagts-vrouwe* van de *Stad* naar haar broeder. *Gijsberta van Scaghen* voorz troude voor haar tweede man *Philips vander Meer*, Ridder, Heere van *Seventer* en *Steenbeek*, een vande verbonden *Edelen* te *Brussel* anno 1566. en lieten te saamen naar een dogter *Lysbeth vander Meer*, die te man hadde *Willem van Hoorn*, Heere van *Kessel*, soone van den Heere van *Boxtel*, *Gouverneur* van den *Berg* en van *Heusden*; sy stierf anno 1610. nalatende kinders.

stierf op 't huys te *Gansfoyen* by *Heusden* anno 1617. naarlatende drie dochters.

Lysbeth van Scaghen, hadde te man *Vincent Schellart*, Heere van *Geysteren*, in 't Land van *Cleve*; hy stierf anno 1617. voorz.

Catharina van Scaghen, was anno 1618. noch ongehout.

| *Elisabeth van Scaghen*.

Het Wapen van *Scaghen* is gelijk *Hodenpijl*, gebrooken voor 't vierde deel in den hoek met *Beyeren*, gequartileert met *Henegouwen*, dat is *Vlaanderen* en *Holland* te samen.

S C H A E P.

186 **BERNARD SCHAEP**, was een soone van *N. Schaep*, die in Silesien, (daar hy en sijn voor-ouders geboren, en onder die van Adel bekend waren) van een der bloetverwanten van sijn huysvrouwe, om twist en verschil van deilinge van gemene goederen deerlijk vermoort was; den voornoemden *Bernard Schaep* over de voorz dootslag niet willende verfoenen, heeft sijn vaderland verlaten; en is vervolgens met eenige van sijn naaste bloetverwanten na Holland gekomen; namentlijk met sijn soon *Pieter Schaep*, noch jong zynde, (zynde sijn huysvrouwe al overleden) mitsgaders met *Ian* en *Diderik Schaep*, sijn twee broeders; en *N. Schaep*, en *Evert Schaep*, sijn twee oomen van 's yaderszyde, en *Hendrik van Bornsted*, sijn oom van moeders kant; hier toe namen sy insonderheyt gelegentheyt, dewijl Vrouw *Margriet*, dochter van Hertog *Lodewijk van Brieg* in Silesien, met aansienlijke stoet en gevolg soude geleid werden na Holland, om aldaar te trouwen met Hertog *Albregt van Beyeren*, doenmaals in plaats van sijn broeder Hertog *Willem van Beyeren*, (die krankfinning geworden was) maar Ruward, dat is Gouverneur of Oppervoogt van Holland, doch namaals selfs Grave van Holland, Zeeland en Vriesland; en sijn derhalven alle dese bloetverwanten in 't gevolg en Hofgesinde van de voorz Vrouw *Margareta*, mede in Holland overgekomen, en hebben hun aldaar ter neder geset; van dewelke *N. Schaep* voorz zynde de outste broeder van den dootgeslagenen; sig begaf na het Stift van Munster, en koft aldaar het Huys te Wedderen, gelegen by Dulmen, 't geen hy daar na met alle sijn goederen gegeven heeft tot fondatie van een Klooster aldaar noch bekend, zynde vander Premonstreiten of Cathusers Ordre, genaamt het Clooster te Wedderen, alwaar noch bescheid van dese collatie te vinden is. *Everd Schaep* sijn jonger broeder, troude in 't Stift van Munster, en is vervolgens het hoofd geweest van de Schapen, soo in Gelderland als Overyssel naderhand geweest zynde. Wy sullen desselfs descendentes alhier eerst verhandelen, en dan voorts ter neder stellen de nakomelingen van den voorz *Bernard Schaep*, daar desen *Everd Schaep* de Oom van was.

EVERT SCHAEP dan was de broeder van *N. Schaep*, en een soone van *Hendrik Schaep*; troude, gelijk we aangeroert hebben, in 't Stift van Munster een erfdochter van den *Dam*; sy voerde een Root Kruys op een Gout Velt, en liet na

HENDRIK SCHAEP, die de Naam en 't Wapen van sijn moeders zyde aannam, stellende dat van *Schaep* voor een *Surtons* op 't selyc; hy troude met een dochter van *Ruytenberg*, en liet na

Evert Schaep vanden Dam.
Dirk Schaep vanden Dam.

Hendrik Schaep vanden Dam, volgt.

HENDRIK SCHAEP VAN DEN DAM, soone van *Hendrik Schaep*, en van een dochter van *Ruytenberg*, beërfde de goederen van sijn outste broeder, die sonder kinderen was gestorven; hy troude *N. van Istersum*, en wan

HENDRIK SCHAEP VAN DEN DAM, die te wyve hadde *Margareta van Keppel*, en liet na

HENDRIK SCHAEP VAN DEN DAM tot *Hellendoorn*, troude *Hedewy van Beveren*; sy voerde twee Rode Fascen getand onder en boven, op een Velt van Gout, en een Swarte Bever op een Silver Velt in 't rechter Canton; en wan

HENDRIK SCHAEP VAN DEN DAM tot *Hellendoorn*, troude *Anna van Offenbroek*, dochter van *Cornelis van Offenbroek*, en van *Anna van Vhelen*, en wan
Henrik Schaep, volgt.
Sophia Schaep, troude *Hendrik van Munster*. | *Margareta Schaep*, Nonne te Syon by Deu-
tecom.

HENDRIK SCHAEP TOT DEN DAM, soone van *Hendrik Schaep*, en van *Anna van Offenbroek*, vermeld anno 1541. hadde te wyve *Adriana vander Hoeve*, die aan hem bragt het Huys de Hoeve by Borkelo; sy waseen erfdochter van *Andries vander Hoeve*, en van *Anna van Keppel*; sy lieten na

Hendrik Schaep, volgt.

Anna Schaep, hadde te man *Herman van Voorst*.

Andries Schaep ter Hoeve, hadde eerst te wyve *Geertruyd van Brienen*, welke stierf anno 1577. naderhand *Margareta de Hane*, stierf anno 1603. hy liet na by de eerste *Geertruyd Schaep*, anno 1598. getrouw met *Steven van Rhemen*; sy stierf anno 1610. van het tweede bedde 1. *Hendrik*

Schaep, anno 1602. voor de Grave geschoten.
2. *Hendrik Schaep*, stierf ongetrouw anno 1620.
3. *Margareta Schaep*, getrouw anno 1607. met *Henrik Gulich zu Berch*; sy stierf anno 1630. 4. *Adriana Schaep*, getrouw eerst met *Carel Hans van Wulkenis zu Crucheren*, Hofmeester van den Prince van Anhalt; ten tweden met *Hans Albregt van Hulken*; sy stierf anno 1636.

HENDRIK SCHAEP TOT DEN DAM, lone van *Hendrik Schaep*, en van *Adriana vander Hoeve*, troude *Agnes van Egten*, en wan

Hendrik

Hendrik Schaep, volgt.
Ian Schaep, hadde te wyve *Stephanie van Voorst*, dog stierf sonder kinders.
Adriana Schaep, ongetrouwt gestorven.
Reinier Schaep, Capitein ten dienste deser Landen, hadde getrouwt *Agnes van Egten*, dogter

van *Reinier van Egten*, en wan by deselve *I. Reinier Schaep tot Winschem*, Capitein en Commandeur vande Schantse voor Rhees, stierf anno 1636. en leit begraven tot Swol in de grote Kerk, met de volgende 16. Quartieren.

SCHAEP.

EGTEN.

EGTEN.

BAARSDUNK.

VANDER HOEVE.

KLEYHORST.

CLOOSTER.

DIEPENBROEK.

OSSENBROUK.

BESTEN.

RUYTENBERG.

KRECHTING.

KEPPEL.

VORDEN.

ITTERSUM,

DIEPENBROEK.

Hy hadde te wyve *Anna Elisabeth vander Hoeve*, en wan *I. Reinier Schaep tot Winschem*. 2. *Anna Lucretia Schaep*. I I. *Agnes Schaep*, getrouwt met *Herman van Voorst tot Grimbergen*, dogter van *Pieter van Voorst*, en van *Odilia van Bevervoor-*

de. III. *Hendrik Schaep*, Canonik van St. Marien te Utrecht, anno 1634. hadde te wyve *Susanna Vogelaar*, weduwe van *N. van Uffelen*. IV. *Ian Schaep*, stierf ongetrouwt. V. *Rudolf Schaep*, stierf jongman. VI. *Nicolaas Schaep*, stierf ongetrouwt.

HENDRIK SCHAEP TOT DEN DAM, soone van *Hendrik Schaep*, en van *Agnes van Egten*, hadde te wyve *Lutgarda van Voorst* tot Grimbergen, dochter van *Ian van Voorst*, Droft van Twente, en van *Hermanus Mulart*; hy stierf anno 1600. nalatende

Hindrik Schaep, volgt.

Hermanus Schaep, getrouwt met *Ottert van Bel-*

linkhoven, sonder oir.

Agnes Schaep, stierf ongetrouwt.

HENDRIK SCHAEP TOT DEN DAM, soone van *Hendrik Schaep*, en van *Lutgarda van Voorst*, hadde eerst te wyve *Magtild Slooth*; ten tweden *Elisabeth Cunigonda van Haafsen van Verwolde*; en wan by de laatste,

Anna Schaep.

Henrik Schaep, wierd by de Minne doot gevonden.

Henrik Schaep.

Magtild Schaep.

Luytgert Schaep.

Herman Schaep.

BERNT SCHAEP, soone van *N. Schaep*; (die een broeder was van *Evert Schaep*, wiens nakomelingen wy nu verhandelt hebben) is na dat hy onder het Hofgesinde van *Vrouw Margareta*, Hertog *Aalbrechts* Bruyt, met sijne twee oomen in Holland gekomen was, met gemelten Hertog *Aalbrecht* dikmaal tegen de Vrieten ten stryde getogen, doch de gemelte Vrieten altoos weder rebellerende tegen Hertog *Albrecht* voorz, soo heeft hy om haar eenmaal te dempen, en alle magt te benemen om hun oren weer op te steken, anno 1374. een machtiger Heyrleger als oyt tevoren vergadert, waar mede hy haar ook soo gedwongen heeft, dat sy in lange daar na tegen de Graven van Holland niet hebben derven opstaan, doch in desen stryd (die op 't Eiland vander Schelling voorviel) is den voornoemden *Beernt Schaep* ook omgekomen; hy hadde, gelijkwe hier vooren gesegt hebben, noch twee broeders, die mede met hem naar Holland kwamen, namentlijk 1. *Diderik Schaep*, die sig tot Utrecht neersloeg, alwaar hy anno 1380. van *Willem van Wulpefeyn* gevestigd wierde in seker Huys en Erve, staande by St. Jacobs Kerkhof, dingsdag na St. Matthijs dag. 2. *Jan Schaep*, die, vermits sijn broeder *Beernt Schaep*, tegen de Rebellige Vrieten gefonden was, by sijn broeder *Diderik* tot Utrecht is gaan woenen, en aldaar Geestelijk geworden, namentlijk Canonik tot St. Jan anno 1364. *Bernard Schaep* voorz hadde getrouwt *N. Warkots*, een Adelijk Geslacht in Silesien, en is noch onder sijne nasaten berustende seker Gout Kruys, vermaan doende van den voornoemden *Beernt Schaep*, aan beide sijden besneden met de geboorte en 't lijden onses Heeren Christi, en staande rontom met oude letters geabbrevieert dese woorden: P R. NSR. AVE MRA. BERND. SCHAPH. SCTE. VNRDE ORA. P. NOB. M. CCC. LXI. Hy wan by de voorz sijne huysvrouw, die al overleden was, eer hy na Holland quam, eenen soone, met namen

PIE.

PIETER SCHAEF, geboren omtrent den jare 1357. welke na de dood van zijn vader onder de voogdye was van zijn grootmoeders broeder *Hendrik van Bornsted*; wiert, om dat hy soo veel reifen ondernam, genoemd met de bynaam van *Pieter Schaepe Waaghals*; hy troude in Vrieland anno 1402. out zynde 45. jaren, en stierf aldaar anno 1413. als blijkt uyt twee stenen, gestaan hebbende in de muur van de Franciscaner of Minrebroeders Kerk binnen Bollwert, alwaar met seer oude letters opstont:

HIC JACET PETRUS BERNHARTI FIL.
DE SILESIA. OBIIT. A. MCCCCXIII. O. P. A.

En daar boven vier Wapens, zynde het bovenste aan de rechterhand SCHAEF, het onderste BORNSTED, het bovenste aan de linkerhand WARKOTS, doch het onderste van outheid niet kenbaar; hy liet na

JACOB SCHAEF, geboren in Vrieland anno 1409. kwam anno 1420. met zijn moeder, doenmaals weduwe, dog seer rijk zynde, om de binnenlant te twist en twedragt te ontgaan, van Bollwert na Amsterdams; leefde noch anno 1467. sonder dat eigentlijk zijn sterfdag bekend is; Hy begiftigde de oude Kerks Getijde sangers met een Huys in de Warmoesstraat, genaamt den witten Eenhoorn; troude anno 1439. *Magnild Zaal*, dochter van *Timan Zaal*, en van *jonge Griet van Diemen*; en is omtrent een seker tijd opgekomen het spreek-woord Knippelvers (te sien by *Joh. Isaacus Pontanus*, in zijn Beschryvinge van Amsterdam p. 309.)

WAT RUYSCHT, DAT WAELT.
WAT SCHAEPT, DAT ZAELT.

Willende te kennen geven, dat gelijk de *Ruysschen* en de *Walen*, als mede de *Schapen* en de *Zalen* aan malkanderen verknocht en verhuwelijkt waren, sy ook malkanderen bleven aanhangen en gunstig zyn; gelijk sulx noch breder getuygt het volgende Knippelvaars, wel 100. jaren daar na gemaakt, en onder de luyden gekomen

DE SCHAPEN, DE ZALEN, DE WALEN, DE RUYSSCHEN,
SYN DE VIER OUTSTE VANDE DRIE CRUYSSCHEN.

Dat is van de Stad Amsterdam, wiens Wapen drie Cruyssen zyn. *Jacob Schaepe* voorschreve liet na

PIETER SCHAEF, geboren anno 1457. troude anno 1484. *Beerte vander Schelling* dogter van *Hendrik vander Schelling*, en van *Margareta Banning*, *Dirx* dochter, welke beide seer magtige en rijke luyden waren; sy lieten na ses kinderen, die elk een groot schoon huys hadden binnen Amsterdam, behalven andere goederen; hy hadde het Minrebroeders Clooster binnen Amsterdam meest gestigt en gedoteert, en had aldaar ook zijn bysonder Outaar en sitplaats om deselve; Item vele grafstedes en sarken, daar afenige heel grote (als 't voorlz Clooster daar na afgebroken en tot huysen en straten wierde gemaakt) gebracht sijn in de oude Kerk tot Amsterdam; onder anderen was de sark van desen *Hendrik vander Schelling*, groot elf voeten in de lengte, ses en een halve voet in de brete, van blauwe steen, en lag in 't inkomen van de Zuyder deur, onder en achter de eerste hoge sitplaats, aan de rechterhand, hebbende in 't midden beide de Wapens van vander Schelling en Banning, en tot opschrift als volgt:

HIER IS BEGRAVEN HENDRIK KOEMENS VANDER SCHELLINK,
STURF IN 'T JAAR MCCCCXCV. OP DEN XIII. DACH
IN SEPTEMB. DAAR NA STIERF IN 'T JAAR MCCCCC.
MARGRIETE DIRKS SYN HUYSVROU OP TENXII. DAG
IN JANUARIO. GOD VERLEENE ALLEN GELOVIGEN
ZIELEN VREDE.

Pieter Schaepe voorlz liet by de voorlz sijne huysvrouwe na

JACOB SCHAEF, geboren anno 1486. stierf anno 1544. den 9. Aprilis, was anno 1530. Schepen van Amsterdam, hadde gettout *Aal Duynen*, geseit *Helmer*, dochter van *Gerrit vander Anxter*, alias *Helmer*, en van *Magtild Bikker*; sy lieten t'samen na, behalven vier dochters, met namen *Magtild*, *Beerte*, *Elisabeth*, en *Maria*, noch drie soonen, te weten:

<i>Pieter Schaepe</i> , volgt.	<i>burg</i> ; hy was Raat tot Amsterdam, en stierf anno
<i>Gerrit Schaepe</i> , geboren anno 1532. troude	1582. sy anno 1605. nalatende behalven verscheide
anno 1558. <i>Catharina Sakema</i> , dogter van <i>Simon</i>	de kinderen die jong gesturven waren. I. <i>Simon</i>
<i>Sakema</i> , geseit <i>Zythjema</i> , en van <i>Margareta</i>	<i>Schaepe</i> , troude anno 1588. <i>Elisabeth Burg</i> , <i>Mat-</i>
<i>Verburg</i> , die een dogter was van <i>Ian Aamse Ver-</i>	<i>thys</i> dogter; hy stierf den 17. October 1646. out

Xxxxxx

sijnde

sijnde 80. jaren; hadde gewonnen verscheiden kinderen, meest jong gestorven, uytgefondert *Gerrit Schaepe*; was negenmalen Burgemeester van Amsterdam, ook Ambassadeur van desen Staat in Denemarken; hadde getrouwt *Maria Spiegel*, dogstierf sonder kinderen. II. *Pieter Schaepe*, was

anno 1594. Edelman met den Heer van Brederode in Schotland; hy hadde te wyve *Margareta Halling*, *Jacobs* dogter, Raatsheer in den Hage, stierf anno 1620. tot Middelburg, beyde aldaar begraven onder een blauwe Sark, met de volgende Quartieren en Epitaphie.

SCHAEP.

HALLINGH.

SAKEMA, geseit *Zythjema*.

VANDER BIES.

DUYNEN, geseit *Helmer*.

OEM.

VANDER BURG.

SNOUK.

VANDER SCHELLING. BOGART.

* * * * *

SCHARLAKEN.

DOOS.

CROOSWYK.

VANDEN BERGE.

WOUTERS, geseit *Colve*.

PETRO SCHAPIO.

EX ANTIQUA ET NOB. SCHAPHIOR. APUD SILESIOS
FAMILIA, PATRE GERARDO, AVO JACOBO, PETRO
PROAVO, ALTERO JACOBO ABAVO, ALTEROQUE PETRO
ATAVO, TRITAVO BERNARDO DE SILESIA ORIUNDO.

I. V. D. ET EX CONSILIO XXXVI. VIROR. SCABINOQUE
REIPUBL. AMSTELODAMENSIS, EJUSDEMQUE NOMINE
ILLUSTR. HOLLANDIÆ ORDD. DECRETO IN COLLEGIO
PRÆFECTOR. REI MARITIMÆ, IN HAC PROVINCIA ASSESSORI.
MOX ET FLANDRIÆ FÆDERATÆ CONSILIARIO, ET AD
CREANDOS IN EA MAGISTRATUS ANNUOS DELEGATO ORDINARIO.
QUI HONORUM SATUR, NEQUE TAM ANNIS QUAM
ARTHROITIDIS CALCULIQUE DOLORIBUS FRACTUS
VIVERE DESIIT.

A. CHRI. MDCXX. IV. JUNII ÆTAT. L.

NEC NON

MARGARETÆ PAULI HALLING. PATRICIA APUD
DORDRACENOS FAMILIA NATÆ, AMPLISSIMI JACOBI
PAULI HALLING IN CURIA HOLLANDIÆ SENATORIS
FILIÆ, MARITI PER SEPTENNIIUM PLACIDISSIMÆ
CONSORTI, JAMQUE SEX LIBERORUM MATRI PARTUS
DOLORIBUS VITA FUNCTÆ.

XXIV. FEBR. MDCV. ÆTAT. SUÆ XXX.

PARENTIB. OPT.

GERARDUS SCHAPIUS FIL. UNIC. AC PRIUS IN PATERNÆ
CIVITATIS MUNERIBUS, HINC ET IN EADEM MARITIMÆ
CURÆ PATRI SUCCESSOR DATUS, EHEU MÆSTUS POSUIT.

A. DOM. MDCXXXIX.

Hv wan by de voorfz sijne huysvrouwe verscheide kinderen, dog stierven alle jong, uytgefondert *Gerrit Schaepe*, geboren anno 1599. Ambassadeur van desen Staat aande Republique van Engelant stierf anno 1655. hadde te wyve *Johanna de Visschere*, *Ians* dogter, en wan 1. *Ian Bernard Schaepe*, hadde te wyve *Margareta Backer*, en liet maar eene dogter na. 2. *Pieter Schaepe*, wan by sijn huysvrouwe *Constantia Reinst*, twee sonen en een dogter. 3. *Cornelia Schaepe*, getrouwt met *Willem de Bevere*,

XII. HOOFSTUK. O U D B A T A V I E N. 1083

Bevere, Heer van Strevelshoek. 4. *Margareta Schaep*, getrouwt met *Johan Honing*.
Dirk Schaep, Heer van Batstein by Woerden, was Schepen en Raat tot Amsterdam, anno 1561. wierd naderhand Stadhouder vande Lee-

nen in 't Stigt van Utrecht, en Marschalk van Abkoude en Vreelant, troude *Catharina Occo*, dogter van *Pompejus Occo*, dog stierf sonder kinders.

PIETER SCHAEP op *Croesbeek*, soone van *Jacob Schaep*, en van *Aal Dwyen*, gesleit *Helmer*, troude *Griete Boelen*, *Dirk Hullebrants den Otters* dochter; hy moest uyt Amsterdam vlugten om de vervolginge onder den Hertog van Alva, niet tegenstaande hy een Burgemeesters dogter getrouwt hadde; begaf sig derhalven na Embden, en kwam naderhand soo dicht by Amsterdam, dat hy deselve Stad, en den rook genoeg konde sien; dog stierf tot Edam anno 1574. en wierd aldaar begraven, en is sijn gebeente daar na van sijn soon na Amsterdam gebragt, en aldaar in de nieuwe Kerk agter het Choor begraven; sijn huysvrouw stierf anno 1580. sy hadden t'samen verscheide kinderen, dog is van die alle maar een eenige soon overgebleven, met namen

JACOB SCHAEP op *Croesbeek*, welke te wyve hadde *Agatha Meurlings*, en daar by wan

PIETER SCHAEP op *Croesbeek*, hadde getrouwt *Catharina Moen*, en liet by deselve na

Willem Schaep, volgt.

Jacob Schaep, sonder kinderen.

Catharina Schaep, getrouwt met *Diderik vander*

Burg van Swindregt.

Agatha Schaep, getrouwt met *Everard de Meirster*.

WILLEM SCHAEP op *Croesbeek*, soone van *Pieter Schaep op Croesbeek*, en van *Catharina Moen*, hadde te wyve *Anna Papenbroek*, en wan *Pieter*, *Elisabeth*, *Martinus*, en *Jacob Schaep*.

Het Wapen van dit Geslagte was eerst een Silver Schaep, op een Velt van Keel; en heeft *Evert Schaep*, die aan een erfdochter van den Dam getrouwt was, dat van sijn moeder, zynde een Root Kruys op een Velt van Gout, aangenomen, blyvende dat van Schaep behouden voor een *sur tout*, soo als het selve noch gevoert wert by de Edelen van desen naam in Overysseel. *Pieter Schaep*, *Jacobs* soone, heeft het Rode Velt verandert in een Silver Schaep gevoert op een Groen Velt, alluderende op de woorden Ps. 23. *Jehova Pastor Meus, in pratis herbidis facit ut recubem*. Welk Velt van Groen dan ook by desselvs soon, en de descendente van dien, gequartilleert met een Rode Fasce op Gout, is gevoert geworden, hebbende sijn jongste soon *Gerrit Schaep*, tot onderscheid van sijn ouder broeder, in plaats van dien een Velt van Lasuur genomen, gelijk sulx noch by de descendente van die tack gevoert wert.

S C H O O T E N.

Dit Geslagt heeft sijn oorspronk genomen uyt den Huyse van Heemskerk, en hebben daar van geleest

DIRK VAN SCHOOTEN, Schiltknap, wert vermeldt onder de Edelen van Holland, anno 1163.

WILLEM VAN SCHOOTEN, Commandeur van St. Jans Ordre binnen Haarlem; anno 1380.

WILLEM VAN SCHOOTEN, ook Commandeur van St. Jans Ordre binnen Haarlem, anno 1405.

GERRIT VAN SCHOOTEN, mede Commandeur van St. Jans Ordre binnen Haarlem, van den jare 1428. tot den jare 1460.

WIELEM VAN SCHOOTEN, vermeldt onder de 33. goede Knapen, ten tijde van Hertog *Aalbrecht van Beyerem*, anno 1402.

WILLEM VAN SCHOOTEN, wert vermeldt den 3. Augusti 1444.

JAN VAN SCHOOTEN, was Schepen tot Haarlem, anno 1457.

PIETER VAN SCHOOTEN, vermeldt Commandeur van St. Jans Ordre binnen Haarlem, anno 1460.

CLAAS VAN SCHOOTEN, was mede Commandeur als boven anno 1472.

Xxxxxx a

GERRIT

GERRIT VAN SCHOOTEN, Schiltknappe, stierfanno 1237.

JAN VAN SCHOOTEN, wert vermeldt anno 1497.

YSBRANT VAN SCHOOTEN, vermeldt met *Aalbert van Raaphorst*, als Leenmannen der Graaflijkheit van Holland anno 1470.

GERRIT VAN SCHOOTEN, wert vermeldt anno 1501.

WILLEM VAN SCHOOTEN, hadde te wyve *N. van Egmont*, en wan *Agnise van Schooten*, getrouwt met *Claas van Ruyven*, soone van *Claas van Ruyven*, en van *N. van Riewijk*, anno 1390. Hy was Houtvester van Holland, van den jare 1410. tot den jare 1420. als wanneer hy stierf; sy leefdenoch weduwe anno 1428. en liet verscheyden kinderen naar.

YSBRANT VAN SCHOOTEN, leefde anno 1428. hadde te wyve *Gouertje Heermans*, *Jacobs* dochter tot Leyden, anno 1440. en liet na

Ian van Schooten, hadde te wyve *Agnes van Matenese*, dogter van *Wouter van Matenese*, en van *Elisabeth van Cralingen*, *Gillis* dogter; sy leefde anno 1475. en wan twee soonen, I. *Tibrant van Schooten*, was Balliu van Kermerlant, en stierf vande swetende siekte anno 1529. hy hadde eerst getrouwt *Josina van Cruyningen*, en wan daar by 1. *Jan van Schooten*. 2. *David van Schooten*. 3. *Gysbert van Schooten*. 4. *Arent van Schooten*, alle vier onghout overleden. 5. *Soete van Schooten*, was Nonne ter Lee. 6. *Alyt van Schooten*, die te man hadde *Floris van Woerden*, Heere van Vliet en vander Boukhorst, soone van *Gerrit van Vliet*, Ridder, Heere vander Boukhorst; en van *Johanna Ruychrok vander Werve*, *Willems* dogter, Ridder, en liet naar een eenige dogter *Anna van Woerden*, Erfdogter van Vlieten vander Boukhorst, die anno 1578. troude met *Andries vander Boukhorst*, dog stierven sonder oir; sy de laatste vrouwsperfoon van desen Huse. *Tibrant van Schooten* voorsz troude voor de tweedemaal *Catharina van Catz*, dogter van *Jacob van Catz*, en van *Margareta Oem van Wijngaarden*, en wan daar by *Catharina van Schooten*, die Vrouwe of Meestrefse was in 't Witte Vrouwen Clooster t'Utrecht, alwaar sy anno 1576. stierf. II. *Gysbert van Schooten*, was anno 1524. op de begraaffnisse van

Ian van Wassenaar in den Hage, en anno 1548. Houtvester van Holland, hadde te wyve *Johanna van Scaghen*, dogter van *Willem van Scaghen*, Ridder; sy was weduwe van *Floris vander Boukhorst*; sy calangeerde te vergeefs Vrouwe van Scaghen te wesen, anno 1542. naar de doot van haar Nichte *Josyna van Scaghen*; sy stierf anno 1567. begraven inde Beverwyk, out sijnde 84. jaren, en liet naar by *Gysbert van Schooten* voorsz een dogter, met name *Gysberta van Schooten*, die eerst te man hadde *Rem van Druma* uyt Vriesland, dog stierf sonder oir; daar naar *Jacob van Catz*; sone van *Willem van Catz*, Ridder, Admiraal van Zeelant, Balliu vander Goes, en van *Maria van Brmalis*, en wan daar by *Agnes van Catz*, die te man hadde *Mischiel Everwijn* van Gent; sy stierf tot Oostende anno 1604. en wan 1. *Carel Everwijn*. 2. *Jacob Everwijn*. 3. *Ommert Everwijn*. 4. *Eduwaert Everwijn*. 5. *Charlotte Everwijn*. *Jacob van Catz* voorsz troude naderhant voor de tweedemaal *Maria van Egmont van Mersstein*, dogter van *Aalbert van Egmont van Mersstein*, en van *Anna van Forest*, *Horperis* dogter, en wan 1. *Jooft van Catz*, stierf sonder oir. 2. *Maria van Catz*, Religieuse ter Lee.

Jacob van Schooten, volgt.

JACOB VAN SCHOOTEN, jongste soone van *Tibrant van Schooten*, en van *Gouertje Heerman*, *Jacobs* dochter, troude *N. N.* en wan daar by eenen soone, met namen

GERRIT VAN SCHOOTEN, Balliu van Kermerland, die te wyve hadde *Lutgaart van Swieten*, dochter van *Pieter van Swieten*, en van *Maria Montfoort* tot Delft, en liet na

Jacob van Schooten, stierf op 't huys te Teylingen tot Sassenhem vande swetende siekte, anno 1529. hadde te wyve *Magtild Sonke* te Delft, dogter van *Dirk Sonke*, en van *Juliana Beukelaars*, wiens vader was *Mr. Thomas Beukelaars*, Schout van Dordrecht, en daar naar Raat in den Hage; sy leefde weduwe anno 1546. en wan drie dogters. I. *Maria van Schooten*, die te man hadde *Tymman vander Mye*, en wan *Magtild vander Mye*, getrouwt met *Adam vander Duyn*, die anno 1602. stierf. 2. *Agatha van Schooten*, die te man hadde *Nicolaas vander Laan* tot Haarlem, alwaar hy stierf anno 1584. en wan *Anna vander Laan*, die te man hadde *Mr. Arthus van Brederode*, Raat in den Hage, gestorven anno 1592. 3. *Magdalena van Schooten*, hadde te man *Aalbert van Scaghen*, Heere van Schengen in Zeelant, soone van *Ian*

van Scaghen, Ridder, en van *Catharina van Schengen*, *Lodewijks* dogter; hy stierf anno 1601. out 70. jaren sonder kinderen naar te laten.

Frans van Schooten, woonde by den Heer van Cruyningen, stierf in 't beleg voor Terrouwanen in Arthois anno 1536.

Cornelis van Schooten, Priester en Pastoor in de Beverwijk, anno 1557.

Willem van Schooten, mede Priester.

Ian van Schooten, volgt.

Gysbert van Schooten, Ridder, stierf sonder kinders, hadde te wyve *Anna van Brederode*, *Bastert* dogter van *Reynout van Brederode*.

Sophia van Schooten, was Nonne ter Lee.

Alyt van Schooten, was Nonne in 't Zyl Clooster te Haarlem.

JAN VAN SCHOOTEN, soone van *Gerrit van Schooten*, en van *Lutgaart van Swieten*, woonende tot Haarlem, hadde te wyve *Cornelia van Egmont*, dochter van *Adriaan van Egmont*, Heere van Keenenburg, en van *Henrica Heerman van Oestgeest* tot Leyden; sy was al weduwe in den jare 1582. den 27. April; en liet na

Geraart

Gerart van Schooten, Priester, Canonnik te Leyden, alwaar hy stierf anno 1607. æt. 60.

Jacob van Schooten, stierf te Haarlem anno 1616. out 56. jaren, ongetrouwt.

Gerrit van Schooten, troude *Clara van Assendelft*, die anno 1596. te Leyden in 't kinderbede stierf, sonder kinderen naar te laten; Hy was de laatste mans oir van dese Stamme.

Andries van Schooten, stierf jongman in 't beleg van Leyden anno 1574.

Gysbert van Schooten, stierf mede jongman

woonende by den Grave van Barlaymont.

Magdalene van Schooten, hadde te man *Christoffel Vader*, Hoogduyts Mopman of Capiteyn tot Haarlem anno 1572. en liet naar eenen soone *Willem Vader*.

Lucretia van Schooten, hadde te man *N. Craanhals*, des Schouts soone van Haarlem, en wan kinders.

Maria van Schooten, stierf vryster binnen Haarlem, haar Beenen doorschoten sijnde, in 't beleg der selver Stad, anno 1573.

Het Wapen van Schooten is gelijk Heemskerk, zynde een Silveren klimmendent Lecuw, geharnasseert van Keel, in een Lazuyren Velt, gequartileert met Zaanen; eertijts een out Edel Geslagte in Holland, voerende een Root Kruys op een Silveren Velt. Sie boven fol. 979.

S E V E N B E R G E N.

188 **WILLEM VAN STRYEN**, soone van *Hugo van Stryen*, die voor *Willom van Stryen* sijn vader stierf, verkreeg van sijn voorz grootvader het Land van Sevenbergen, en wiert den eersten Heer van Sevenbergen anno 1290. en wan

HUGEMAN VAN STRYEN, Ridder, Heere van Sevenbergen, vermeldt anno 1325. hadde te wyve *N. van Naaltwijk*, dochter van *Bondewijn van Naaltwijk*, Ridder; en wan

Gerrit van Stryen, volgt.

Hadewich van Sevenbergen, (by Gouthoven genoemt *Ienne van Sevenbergen*) hadde te man *Claas van Borssle*, soone van *Wolfard van Borssle*

le, en van *Sibille N.* was Heer van Brigdam, van Sandijk, en in Cleverskerken; sy stierf anno 1366. nalatende kinders.

GERRIT VAN STRYEN, Ridder, soone van *Hugeman van Stryen*; en van des Heeren dochter van Naaltwijk, was Heere van Sevenbergen; hadde getrouwt *Elisabeth van Wesemale*, Heere van Merxem in Brabant, en van *Maria van Wilre*; en liet na

Hugeman van Stryen, volgt.

Maria van Sevenbergen, hadde te man *Dirk van Spangen*, Ridder, soone van *Philips van Spangen*, en van *Margareta van Hodenpijl*; hy leefde

anno 1350. en wan *Philips van Spangen*, Ridder, die te wyve hadde *Henrica van Tjelfstein*, dogter van *Gysbert van Tjelfstein*, en van *N. van Haamsbede*; hy leefde anno 1385. en 1415.

HUGEMAN VAN STRYEN, Ridder, soone van *Gerrit van Stryen*, en van *Elisabeth van Wesemale*, Heere van Sevenbergen, vermeldt in een accoort, dat hy maakte met de Stede van Dordrecht, nopende het graven van de Moeren, gepasseert te Rommerfwaal den 8. Juny 1386. wert mede vermeldt binnen den Berg anno 1372. hadde te wyve *Geertruyd*, des Heeren dochter van *Heesbeen*, uyt den huys van Heulden; en wan

Gerrit van Stryen, volgt.

Maria van Sevenbergen, die te man hadde

Walraven Piek, Heere van Wolfsweert in Gelderlant.

GERRIT VAN STRYEN, soone van *Hugeman van Stryen*, en van *Geertruyd van Heesbeen*, was Heere van Sevenbergen, blijkende by een Hantvest van den jare 1412. hielt seer getrouwelijc de partye van Vrouw *Jacoba van Beyeren*, als wettige Gravinne van Holland, tegens het geweld van Hertog *Philips van Bourgondien*, dewelke overfulx de Stad en het Slot van Sevenbergen belegerde, anno 1426. 't geen Heer *Gerrit* ten laatsten moeste opgeven, en wiert dienvolgens de Stad gewonnen, en hy gevangen genomen, met *Ian van den Oostende*, Ridder uyt Zeeland, en gevoert op 't Casteel en Slot te Rijffel in Wals-vlaanderen, daar sy bleven sitten tien jaren tot naar de doot van Vrouw *Jacoba* sijn Lantsvrouwe, als wanaer hy losgelaten wiert, maar mooste beloven nimmermeer de wapenen te voeren tegens Hertog *Philips van Bourgondien*, nog tegens den Lande van Holland anno 1437. federt welken tijd Sevenbergen onbemuyrt is blijven leggen; en soude desen *Gerrit van Stryen* naderhant soo veel als voor balling binnen Keyferswaart aan den Rhijn seer out geworden zynde, overleden wesen, anno 1452. hebbende veel ongemaks uytgestaan; hy hadde te wyve *Johanna van Roetselaar*, dochter van *Jacob*, Baron van Roetselaar in Brabant, en van *Maria van Dieft*, *Hendrix* dochter; *Johanna van Roetselaar* voorz hadde een suster *Elsbeen van Roetselaar*, die te man hadde *Ian van Polanen* en *vander Lecke*, soone van *Ian van Polanen*, Ridder, en van *Catharina van Braderode*, welke vermeldt wert anno 1444. Ambagts-Heer van Bleskensgraaf, Brantwijk, &c. en kocht anno 1351. de Baanderye van Breda, van den Hertoge van Brabant, voor 43000. hallingen; hy stierf anno 1377. en leit begraven tot Breda; hadde eerst getrouwt *Oda van Hoorn*, dochter van *Willem van Hoorn*; daar na *Elsbeen van Roetselaar* voorz; en voor de derdemaal *Margareta vander Lippe*, die vermeldt wert anno 1370. *Gerrit van Stryen* voorz liet na

XXXXXX 3

Arens

Arent van Sevenbergen, volgt.

Hendrik van Sevenbergen, Ridder, hadde te wyve *Maria Pots*, dogter van *Wouter Pots* van Antwerpen, en wan 1. *Jacob van Sevenbergen*, Monnik Regulier binnen Leuven. 2. *Maria van Sevenbergen*, Mater van 't Clooster van Luykha-gen in Brabant.

Gerrit van Sevenbergen, Ridder, stierf sonder oir.

Elsebeen van Sevenbergen, hadde te man *Arent van Berchem*, Ridder, by Antwerpen, en lieten kinders naar.

Maria van Sevenbergen, hadde te man *Antonis van Glimes*, Heer van Walheym, sone van *Ian van Brabant*, alias *van Glimes*, en van *Ioanna van Bonterffem*, Vrouwe van Bergen, Grimbergen, en Walheim, dog stierf sonder oir.

ARENT VAN SEVENBERGEN, soone van *Gerrit van Stryen*, en van *Johanna van Roetselaar*, wiert noch jongman zynde, anno 1449. binnen Utrecht gevangen, was anno 1477. Raad in den Hage, en stierf anno 1492. hadde te wyve *Maria van Vyanen*, Vrouwe van Noordeloos en Heemskerk, dochter van *Gijsbert van Vyanen*, Heer van Noordeloos, en van *Clementia van Eemskerk*, en liet na

Ian van Sevenbergen, stierf jonk.

Gerrit van Sevenbergen, stierf mede jong, voor sijn vader.

Magdalena van Sevenbergen, volgt.

Gysberta van Sevenbergen, hadde te man *Ian van Waffenaar*, Heere van Voorburg, soone van

Philips van Waffenaar, Ridder, Heere van Voorburg, Rentmeester Generaal van Noorthollant, anno 1471. dog stierf sonder kinders, niet lange naar de vader, en doen quam Voorburg weer aan den Heer van Waffenaar.

MAGDALENA VAN SEVENBERGEN, dochter van *Arent van Sevenbergen*, en van *Maria van Vyanen*, was Vrouwe van Noordeloos, Heemskerk, en Capelle, op d'Yssel, hadde te man *Cornelis van Glimes* ofte *Bergen*, Heer van Grevenbroek, soone van *Ian van Glimes* de tweede, Heer van Bergen en Walhaim, en van *Margareta van Saint Simon*, en wan daar by verscheide kinderen; waar door de Heerlijkheyt van Sevenbergen in dit Geslagte kwam tegeraken; 't welk wy om de lustreusheid van dien een weinig hoger sullen ophalen, namentlijk van die tijd af, dat de Heerlijkheden van Breda en Bergen op den Zoom van den anderen gesepareert sijn geworden; waar omtrent wy ons gedient hebben van den Nederlandschen Herault van *Thomas de Ronk*, die in 't selve daar van uytvoerlijk handelt.

VERHANDLINGE

Van de

H E E R E N

V A N

BERGEN OP DEN ZOOM,

Met derselver Alliantien successivelyk gedaan.

Beginnende omtrent den jare 1300.

GERRIT VAN WESEMALE, Heer van Quabeke, eerste Heer van Bergen op Zoom, na dat het selve van Breda was gesepareert, hielt het selve immediaat van den Hertog als een hoog en vry leen, waar van de Banken of Gerigten geen resort in cas van appellatie subject zyn; hy bemuurde de Stad eerst met Vesten, en liet by sijn huysvrouwe *N. N.* drie sonen na, als

Arnout van Wesemale, geseit van *Quabeke*, Ridder, Heer van Bergen, troude *Johanna van Loon*, dogter van *Arnout*, Grave van Loon, en wan by deselve, I. *Magtild van Wesemale*, Vrouwe van Bergen-op-Zoom, troude eerst *Albert van Voorn*, outste soon van *Gerrit van Voorn*, Burggrave van Zeelant, en van *Hadewy van Borsfelen*; ten tweden *Reinout van Cleve*, sone vanden Grave van Hulkerade, en wan by d'eerste *Johanna van Voorn*, Burggravinne van Zeelant, Vrouwe van Bergen-op-Zoom, na dode van haar moeder; sy troude *Ian van Monjoye*, Heer van Valkenburg by Limborg; die alsoo hy geen kinderen by sijn

huysvrouwe kreeg, de Heerlijkheid van Bergen verkoft aan *Hendrik van Bonterffem*, die te wyve hadde *Maria van Wesemale*, Vrouwe van Merxem, soo als aanstonts verhandelt sal werden. II. *Margareta van Wesemale*, hadde te man *Richard*, Heer van Merode.

Gerrit van Wesemale, volgt.

Govart van Wesemale, geseit van *Quabeke*, Heer vander Sluyfen by Thienen, en vanden Lande van Gageldonk, inden lande van Breda, hadde een eenige dogter, die in Wals-Brabant troude.

GERRIT

GERRIT VAN WESEMALE, *Gerrits* soone, was Heer van Merxem en Schoten, troude *Marie*, Vrouwe van Wilre, Weselè, Brecht, en in Eeckeren, en wan daar by, behalven drie soonen alle sonder oir gestorven, noch twee dochters, met namen

Maria van Wesemale, volgt.

Elisabeth van Wesemale, troude *Gerrit van Stry-*
en, Heer van Sevenbergen, sone van *Hugo van*

Stryen, en van des Heeren dogter van Naaltwijk;
Waar van hier vooren ghandelt is.

MARIA VAN WESEMALE, erfdogter van *Gerrit van Wesemale*, was Vrouwe van Merxem en Schoten, troude *Hendrik van Boutersem*, die na de dood van sijn nig *Johanna van Voon*, door Proces en arbitrage, (tusschen den Edelen hogen man, (soo luyt de Chartre) Heer *Ian van Montjoye ende van Valkenborg*, aan d'een zyde, en *Vrouw Catharina*, dochter Heeren *Ians van Wijnegem*, Ridder, aan d'andere zyde,) Heer van Bergen wierde, mits uytreikende 6000. ponden ouden groten Tournoise, Munte's Coningsvan Vrankrijk, aan gemelte *Vrouw Catharina van Wijnegem*, weduwe van *Hendrik van Walheim*, Ridder, die deselve goederen met eenen Schepenen-brief van Brussel, voor gelijke 6000. ponden by Vonnisse hadde verkrege, en dat door seggen van den Edelen man en magtigen Heere *Ianne van Loon*, Heere van Agemont en Walhaim, en *Wouteren* soone, Meester Heere *Jans van Wijnegem*, Ridders, aan wie sy des verbleven waren, volgens Schepenenkennisse, gepassert voor *Reynier Egloy*, Ridder, en *Arnout Serrarens*, Schepenen tot Brussel, in date anno 1350. den 9. July. *Hendrik van Boutersem* voorz wan by de voorz. *Maria van Wesemale*, Vrouwe van Bergen, de navolgende kinderen.

Hendrik van Boutersem, Heer van Bergen volgt.

Gerrit van Bergen, Heer van Merxem en Schooten troude *Elisabeth van Lannais*, Vrouwe van Rummen, en wan. I. *Gerrit van Bergen*, die te wyve hadde *Iacomyna van Maldegem*, en anno 1420. weder verhiet het leen van Merxem, gelijk sijn vader te houden plag van *Johanna van Boutersem*, en *Ian van Glijmes* baren wettigen man, als Heeren Vrouwe van Bergen. II. *Hendrik van Bergen*. III. *Digna van Bergen*, Vrouwe van Westwefel; alle drie sonder oir. IV. *Cornelia van Bergen*, troude *Ian van Grimbergen*, Heer van Assche, en liet na drie dogters *Cornelia*, *Digna*, en *Johanna*.

Margareta van Bergen, troude *Aart van Gaveren*, Heer van Liedkerken en Rassingem, en wan by deselve twee dogters *Margareta* en *Geertwyd van Gaveren*. *Margareta van Gaveren* voorz Vrouwe van Liedkerken en Rassingem, hadde te man *Ian van Gent*, geseit *Villain*, Vryheer van St. Jans steen, welke onder andere kinderen eenen sone gewan, met namen *Adriaan van Gent*, die te wyve hadde *Iosijna van Praat van Moerkerken*, en wan daar by I. *Martin van Gent*, troude *Antonetta de Mamines*, Vrouwe van Calkene, en wan *Adriaan van Gent*, geseit *Villain*, Baron van Rassingem, troude *Maria de Cunigem*, dogter van *Ian van Corriyk*; sy was weduwe van *Daniel de Herselle*, soon van *Ian de Herselle*, Heer van Campingem, en van *Ienne van Pamele*, of *Ioigny*; hy liet by deselve na, *Adriaan van Gent*, Baron van Rassingem, Heer van Calkene, die te wyve hadde *Margareta de Siarvele*, Vrouwe van Issegem, en wan *Maximiliaan van Gent*, d'eerste Grave van Issegem, Baron van Rassingem, Heer van Calkene, St. Jans Steen, welke troude *Philippote de lauce*, geseit de *Maftaing*, en wan ses sonen en vyf dogters, meest alle Geestelijk geworden, uytgenomen *Gyselbert van Gent*, Heer van Hem, Ridder van St. Jacob, welke troude *Francoise van Wifocq*, en *Jacob Philips van Gent*, geseit *Villain*, Grave van Isseghem, Baron van Rassegem, die voor sijn eerste huysvrouwe troude *Oasia van Claarhout*, dogter van *Jacob van Claarhout*, Baron van Maldegem, en van *Anna van Merode*, *Richards* dogter; hy troude ten

twedenmale, *Elisabeth van Bergen*, dogter van *Fredrik*, Baron van Grimbergen, en wan by d'eerste, 1. *Philips Lamoraal van Gent*, Grave van Issegem, troude *Isabella Margareet van Merode*, Erfdogter van *Philips van Merode*, Grave van Middelburg, en van *Johanna van Mommorancy*, en wan daar by verscheide kinderen. 2. *Francois van Gent*, Baron van Rassingem, Prooft van Bergen en van Ryffel, Canonnik tot Luyk. 3. *Adriaan Lamoraal van Gent*, Canonnik en Cancelier tot Doornik. 4. *Maria van Gent*, troude *Philips*, eerste Grave van Gomicourt, Mazieres, Hagnicourt. 5. *Anna van Gent*, Religieuse te Mabuse. By de tweede Vrouw, 6. *Willem van Gent*, Baron van St. Jans Steen, Weldene, welke troude *Ludovica van Merode*, dogter van *Philips van Merode* voorz. 7. *Jacob van Gent*, was Religieus. 8. *Albertina van Gent*, troude *Philips de Mailly*, Heer van Quefnoy. II. *Colart van Gent*, Heer van Liedkerken, Burggrave van Lombeke, troude *Margareta de Gistelles*, en wan 1. *Adriaan van Gent*. 2. *Martin van Gent*, welke troude *Maria van Oostende*, dochter van *Willem van Oostende*, Ridder, en van *Maria Pot*, en wan eene dochter *Jaquelyna van Gent*, die eerst te man hadde *Philips Couteureau*, Ridder, sonder oir; ten tweden *Philips van Royen*, Heer van Gijsegem, en wan *Maria van Royen*, die getrouw was met *Philips Trist*, Heer van Auwegem, en daar by wan ses soonen en eene dochter, namentlijk *Nicolaas Trist*, d'eerste Baron van Auwegem. *Maximiliaan Trist*, Heer van Guenin. *Anihony Trist*, Bisschop van Gent. *Philips Trist*, Ridder van de Ordre van St. Jacob. *Carel Trist*, Raatshcer in den Rade van Vlaanderen; en *Jan Baptista Trist*. *Adriaan van Gent* voorz, *Colarts* outste soone, was Heer van Liedkerken, Hoogballiuw van Vlaanderen, voerde sijn Wapen van Gent gequartilleert met Liedkerken; hadde te wyve *Iosijna van Reimerswale*, dochter van *Claas van Reimerswaal*, Heer van Lodijk, en wan daar by eene dochter *Margareta van Gent*, Vrouwe van Liedkerken, die te man hadde *Ian Hannaart*, Burggrave van Brussel, welke een soone wan *Carel Hannaart*, die troude *Anna Scheif*, en wan daar by een dochter *Maria Hannaart*, Vrouwe van Liedkerken, die

die by haar man *Jacob de Hennin-Litart*, onder anderen wan *Maximiliaan de Hennin*, Grave van Bolla, Ridder, bekent in de Nederlantsche Historien en Oorlogen.

De tweede dochter van *Aart van Gaveren* voorsz, en van *Margareta van Bergen*, met namen *Geertruyd van Gaveren*, troude *Nicolaas van Reimerswaal*, Heer van Lodijk, soone van *Boudenijn van Reimerswaal*, en van *Catharina van Wulpen*, en wan *I. Adriaan van Reimerswaal*, troude *Catharina van Hersele*, dochter van *Daniel van Hersele*, en van *Margareta de Poukes*, Vrouwe van Lomme, (wiens moeder was *Borssle*,) en wan *Nicolaas van Reimerswaal*, die by *Anthoetta van Siccelen* naliët *Adriaan van Reimerswaal*, Heer van Lodijk, welke te wyve nam *Johanna van Grimbergen*, dochter van *Jacob*, Heer van Grimbergen, en wan *Claas van Reimerswaal*, Ridder, Heer van Lodijk, die troude *Barta van Nederveen*, Jans dochter, Vrouwe van Dirxland, en weduwe van *Philips de Gruytere* uyt Vlaanderen, nalatende by deselve *I. Claas van Reimerswaal*, Heer van Lodijk, gesurven sonder oir. II. *Philips van*

Reimerswaal, quartilleerde sijn vaders Wapen met Gaveren, en troude *Maria vanden Oostende*. III. *Ian van Reimerswaal*. IV. *Claas van Reimerswaal*. V. *Cornelis van Reimerswaal*, alle ongetrouwt. VI. *Geertruyd van Reimerswaal*, troude *Philips van Maldegem*, Heer van Moerfeke. VII. *Margareta van Reimersmaal*, troude *Willem van Heenvliet*, Heer van Stavenisse, wiens Overgrootvader was *Hugo*, d'eerste Heer van Heenvliet, jonger broeder van *Henrik*, Heer van Voorn, Burggrave van Zeelant.

Maria van Bergen, troude *Ian van Calsteren*, Ridder, Heer van Linden, welke eerst te wyve gehad hadde *Margareta Clutink*; hy maakte na dode van sijn schoonvader groten twist met *Henrik van Boutersem*, Heer van Bergen, sijn swager, nopende 't huwelijx-goet van sijn vrouwe, Anno 1396. *Johannes a Calstris* (soo seit de Chartre) *Eques, ob dotem uxoris, qua filia erat Henrici Boutersemii, Domini Bergarum, cum Henrico novo Bergarum Domino, sororio suo non parum dissidebat.* Sy stierf anno 1407. sonder oir, haar Gratichrift luyt aldus:

HIER LEIT BEGRAVEN VROUW MARIA VAN BERGEN, DIE WYF WAS HEEREN JANS VAN CALSTEREN, STIERF ANNO MCCCCVII.

HENDRIK VAN BOUTERSSEM, Heer van Bergen, soone van *Hendrik van Boutersem*, en van *Maria van Wesemale*, teikende mede het verbont van Brabant, ten tijde van *Vrouw Johanna*, Hertoginne van Brabant, in date den 12. January 1385. doch sonder prejuditie van recht als Heer van Bergen, nopende het point, die recht geweigert wert hem te adresseren aan de Hoofstad daar hy onder gelegen is, volgens de acte van non prajuditie van deselve *Vrouw Johanna*, hem verleent tot Brussel in date den 11. Mey 1386. en waren die gene die 't selve verbont gezegelt hebben de navolgende:

De Hertoginne van Brabant.
De Heer van Gaasbeek.
De Heer Imbrecht van Edingen.
De Heer van Wesemale.
De Heer van Leck.
De Heer van Diest.
De Heer van Bergen op Zoom.
De Heer van Duffele.
De Heer van Rotfelaar.
De Heer van Bokhout.
De Heer van Gruythuyse.
De Heer van Assche.

De Heer van Withaim.
De Heer van Boomgaart.
Heer Aert van Melijn.
Heer Carel Immerfeel.
De Heer van Nederlintere.
De Heer van Riviere.
De Heer van Werve.
De Heer van Heverle.
Jan Bloent de Maarfchalk.
De hooge Rentmeester.
De Stad Loven.
De Stad van Brussel.

Ten sijnen tijde verleende *Grave Willem de Poorters* van Bergen ten ewigen dage vrydom van de Tollen over Holland en Zeeland, by Hantvest van date des sondags voor St. Laurens anno 1360. hy verleende mede selfs in 't selve jaar sijn Stad van Bergen, brieven van een groot Privilegie, beneffens alle andere Chartren in den groten brant verongelukt anno 1397. den 17. Mey, als wanneer de gantse Stad verbrande, uytgenomen twee huysen, den Oliphant en den Draak; waar van noch overgebleven is het volgende Veersje

IN HET SOETSTE VAN DE MEYE
WAS TOT BERGEN GROOT GESCHREYE,
'T VERBRANDE ALLE STOCKEN, STAKEN,
BEHALVEN D'OLIPHANT EN DRAKE.

Hy verleende ten overstaan van *Gerrit van Bergen*, Heer van Merxem en Schoten, sijnen broeder, mits-

ders, 't fy levendig of doot, mach den felven helpen en oorbaar doen, behalvens op den kerkhove, of ander vryheden te helpen, sonder ons consent, ofte verbeuren, uytgenomen van gevecht of twijffelijke faken.

Die ymant stake met knyve, of mессe, of ander wapen, sal niet meer verbeuren als 60 *ƒ*. swarte Tournoyse, of de waarde, en niet konnende betalen, verbeurt de rechte of flinke hant, &c.

Privilegie de anno 1399.

GUnnen onse Stad van Bergen ingerechten eygendom, de Wissel van onse Stad Bergen, te setten en te ordoneren naar hun eygenwille, sonder verfoek van outs, mits daar voor betalende jaarlijx vier pont ouden grooten. Op *Stē*. Geertruydē dach.

Hy verkreeg mede anno 1395. voor sijne Stad van Bergen, vrydom van Tollen over Holland en Zeeland, om menigen trouwen dienst; ook mede, dat de Stad van Bergen op den Zoom, (soo luyden de woorden van 't Hantvest) ons (te weten Graaf *Albrecht van Holland*) aan ons selfs hant also weele daar voor gegeven heeft, dat ons wel genuegt, van den voornoemden Hertog *Albrecht van Beyerē*, als Grave van Holland, volgens 't *Vidimus*, verleent by *Willem van de Donijs*, by der gratien *Godis* (soo luyt de Chartre) *Abt van onser Vrouwen Clooster van Middelburg*, onder 't *Bisdōm van Utrecht*, in date 1395. als vooren, acht dagen in de maant *July*. Hy nam anno 1356. te wyve *Beatrix van Polanen*, dochter van *Jan van Polanen*, Heer van de Lecke en Breda, en van *Oda van Hoorne*, *Willems* dochter; hy stierf anno 1394. en wan

Hendrik van Boutersem van Bergen, volgt.

Ioanna van Bergen, troude *Ian*, Heer van *Olmen*; Anno 1412. (seit de Charter) obiit *Henricus a Boutersem*, *Dominus Bergarum*, *relisctis Iohanna & Oda filiabus, quarum illa Iohanni Domino Olmarum, Oda vero Florentio a Borsselle nupservunt*, sonder verder; andere willen egter, dat sy troudeaan *Ian* Heer van *Petershem* en *Oirschot*.

Oda van Bergen, troude *Floris van Borsselle*, Heer van *St. Maartensdijk* en *Zuylen*, en wan *I. Frank van Borsselle*, Heer van *St. Martensdyk*, *Zuyten* en *Hoogstraten*, troude *Vrouw Iacoba van Beyerē*, *Gravinne van Hollandt*, *Zeelandt*, *Westvrieland*, en *Henegouwen*, sonder oir; hy liet een natuurlijke sone na, met namen *Floris van Borsselle*, Heer van *Cortgene*, en *Emelisse* in *Noortbevelant*, en van *Pamele* in *Vlaanderen*. II. *Eleonora van Borsselle*, erfgenaam van *Franco van Borsselle*, haar broeder, troude *Ian van Buren*, Heer van *Dodendaal*, *Gerrits lōne*, en wan een dogter *Elisabeth van Buren*, *Vrouwe van St. Martensdijk*, welke te man hadde *Gerrit van Cuylenburg*, tweede soon van *Ian van Cuylenburg*, en liet na een sone *Iasper van Cuylenburg*, en een dogter *Alisse van Cuylenburg* *Vrouwe van St. Martensdijk*, getroude met *Fredrik van Egmont*, Heer van *Iffelsein*, den eersten *Grave van Buren*, sone van *Willem van Egmont*, en van *Walburg van Meurs*; Sie de descendenten boven fol. 950.

Iasper van Cuylenburg voorfz was Heer van *Cuylenburg* en *Hoogstraten*, troude *Ioanna van Bourgondien*, dogter van *Antony den grooten Bastard*, en wan *I. Elisabeth van Cuylenburg*, *Vrouwe van Hoogstraten*, die troude voor haar eerste man *Ian van Luxenburg*, *Ridder vande Ordre van 't Gulden Vlies*; ten tweden *Antony de Lalain*, *Grave van Hoogstraten*, insgelijx *Ridder vande Ordre*, sonder oir. II. *Anna van Cuylenburg*, *Vrouwe van Cuylenburg*, troude *Ian* Heer van *Pallant*, Heer van *Pallant*, *Wittem*, en wan by deselve *Elari van Pallant*, Heer van *Pallant*, *Wittem*, en *Cuylenburg*, welke troude *Anna de Lalain*, en wan daar by *1. Floris*, eerste *Grave van Cuylenburg*, die

eerst te wyve hadde *Elisabeth*, *Gravinne van Manderscheit*, en naderhand *Philippote Sidore*, *Gravinne van Manderscheit*; nalatende by de eerste, *Elisabeth van Pallant en Cuylenburg*, die eerst getroude hadde *Iacob*, *Marquis van Baden*; daar na *Carel*, *Grave van Hogenfolre*; en laatste lijk *Jacob*, Heer van *Hohenfaxen*. By de tweede *Vrouwe*, *Floris*, *Grave van Cuylenburg*, welke getroude hadde *Catharina vanden Berge*, dogter van *Willem*, *Grave van 's Heerenberge*, en van *Maria van Nassau*, *suster van Prins Willem den I. van Oranje*, sonder oir. 2. *Anna van Pallant*, troude *Philips van Stavele*, *Baron van Caumont*, Heer van *Glajon*, *Ridder vande Ordre*, en wan kinders. 3. *Margareta van Pallant*, troude *Ian*, *Baron van Merode*, en wan kinders. 4. *Isabeau van Pallant*, troude aanden *Grave van Schomburg*. III. *Cornelia van Cuylenburg*, troude *Willem*, *Grave van Rennenburg*, en wan *Herman*, *Grave van Rennenburg*, en *Anna van Rennenburg*, welke troude *Philips de Lalain*, *Grave van Hoogstraten*, *Ridder vande Ordre*, nalatende. 1. *Antony van Lalain*, *Grave van Hoogstraten*. 2. *George van Lalain*, *Gouverneur van Vrieland*, welke *Lalain* met *Rennenburg* *quartilleerde*, dog stierf sonder oir. 3. *Margareta de Lalain*, troude *Philips*, *Grave van Ligne*, *Baron van Waffenaar*, *Burggrave van Leiden*, *Ridder vande Ordre*, sone van *Iacob*, eerste *Grave van Ligne*, en van *Maria*, *Erfdogter van Waffenaar*. 4. *Barbara de Lalain*, troude *Maximiliaan*, *Grave van Emden*. IV. *Alice van Cuylenburg*, troude *Francois*, Heer van *Baillieul in Arthois*, en wan. 1. *Antony* Heer van *Baillieul*, die by sijn huysvrouwe *Margareta van Merode*, kinderen wan. 2. *Adriaan de Baillieul*, troude *Iosyna de Lanoy*, en wan kinderen. 3. *Anna de Baillieul*, troude *Pieter van St. Omair* en *Moerbeecque*. 4. *Inquelina de Baillieul*, *Vrouwe van Plantain*, troude *Pieter vanden Berge*, Heer van *Dolhaim*, en wan kinders. 5. *Margareta de Baillieul*, troude den Heer van *Hautain*. V. *Magdalena van Cuylenburg*, troude *Guillaume de Noyelles* in *Artois*, en wan Fran-

Francois, Heer van Noyelles, en *Isabeau de Noyelles*, welke troude *N. de Batenburg*, Heer van Anholt, en wan kinders.

HENDRIK VAN BOUTERSSEM, Heer van Bergen, soone van *Hendrik den tweeden van Boutersem*, en van *Beatrix van Polanen*, tekende mede het voorverhaalde grote Privilegie beneffens sijn vader; hy troude *Johanna van Gruythuyfen*, dochter van *Jan van Aa*, Heer van Grimbergen, en van *Isabella van Loon*, wiens vader was *Ian van Loon*, Heer van Aigemont en Walhaim, en wan behalven eenen soone *Hendrik*, (die sonder oir stierf,) een Erfdochter met namen

JOHANNA VAN BOUTERSSEM, Vrouwe van Bergen, Grimbergen, en Walhaim, troude anno 1418. *Ian van Brabant*, alias *van Glimes*; sy gaven aan hunne inwoonderen ten tijde harer huldinge dese voordelen:

Privilegie de anno 1418. den 3. April.

GEven onse Poort van Bergen, dat geen man niet meer als eenen Coornmolen sal mogen pachten, noch aan genen anderen part of deel hebben, en nemende meer molster dan sijn recht, dobbel te restitueren, en te verbeuren xxß. f. warten.

Eenen Poorter mag den anderen rechtelijk helpen by noode tegens eenen van buyten, sonder te verbeuren.

Item, mogen Konijnien vangen, schieten, slaan, en wegdragen in de Vesten, en een roede spatie daar over.

De Lombaarden sullen niet meer voordeels hebben als de Poorter, en accijs betalen.

Burgemeesters, Schepenen selfs, sullen geven alle de Officien, en diensten binnen de Stad, die sy loonen, te weten, haar Klerken, Roedragers, Messagiers, en Stokdragers.

Burgemeesters en Schepenen sullen mogen maken en setten een Krane binnen de Stads vryheyt van Bergen, daar, en soo menigmaal 't hun gelieven sal, en d'ordonnantie daar op te maken tot Stads behoef, sonder ons aansien.

Onse Drost, Schoutet, sullen sijn wet-tige notable mannen, binnen Brabant gebooren, en moeten eerst Poorters worden.

Sy lieten te famen na drie soonen en drie dochters, namentlijk:

Ian van Glimes, volgt.
Anthony van Glimes, Heer van Walhaim, troude *Maria van Sevenbergen*, dogter van *Gerrit van Sryen*, Heer van Sevenbergen, en van *Johanna van Roselaar*, hier voren onder Sevenbergen vermeldt; dog hadde by deselve geen kinderen, nalatende alleen een Bastard sone *Ian van Bergen*, Religieux.

Philips van Glimes, Heer van Grimbergen, troude *Anna van Hamale*, daar moeder af was *Anna*, Vrouwe van Trasnies; en wan. I. *Philips van Glimes*, wierd anno 1474. op St. Jan Batistdag, in den stryd tegens de Switfers voor Nancy verslagen. II. *Iosina van Glimes*, troude *Pieter van Lannoy*, Heer van Fresnoy, Ridder van de Ordre, sone van *Gyselbert van Lannoy*, Heer van Willerval en Tronchiennes, mede Ridder vande Ordre, en van *Elisabeth van Vlaanderen*, en wan daar by 1. *Fredrik van Lannoy*. 2. *Maria van Lannoy*, getrouet met *Ian van Lier*, Heer van Immerfeel, Wommelgem, Irtegem, Weis, en Ameide, Burggrave van Aalst, Raadt en Camerlink van Keiser *Carel de vyfde*. 3. *Margareta van Lannoy*, troude *Philibert de Palut*, Heer vander Veere, Ridder vande Ordre. 4. *Iosina van Lannoy*, was Nonne te Breda. *Fredrik van Lannoy* voorfz was Balliu vanden lande van Aalst, troude eerst *Maria van Jauche*, geleit van *Masting*; ten tweeden *Catharina van Monestay*, en wan by de eerste twee dogters, met namen *Philippote* en

Louise van Lannoy; *Philippote* hadde te man *Ian van Monmorency*, Heer van Courieres, Ridder vande Ordre, en Balliu vanden lande van Aalst, welke een soon hadde, gestorven sonder oir; *Louise van Lannoy*, troude *Antony de la Barre*, Heer van Mouscron, Balliu van Cortrijk, Raat en Camerlink van *Philips de I.* en van Keiser *Carel* sijn soon; welke wan *Ferdinand de la Barre*, Heer van Mouscron, Fresnoy, Souverain Balliu van Vlaanderen, die eerst troude *Maria van Thiennes*; en ten tweeden *Jaqueline van Montmorency*, dogter tot Croifilles, en wan by de eerste 1. *Gysbert van Mouscron*, Balliu vanden lande van Aalst, troude *Idelberga van Heule*, Vrouwe van Ligtelvele, en gewan *Ferdinand*, en *Anna*, beide sonder oir gesturven. 2. *Ian de la Barre*, stierf sonder oir. 3. *Francois de la Barre*, stierf sonder oir. 4. *Margareta de la Barre*, stierf ongetrouet. 5. *Maria de la Barre*, troude *Francois van Halewijn*, Heer van Swevegem, sonder oir. 6. *Louise de la Barre*, Vrouwe van Mouscron, was de outste van dese drie dogters, troude *Philips van Liedekerke*, Baander Heer van Heule, en gewan een soon en drie dogters, waar van *Maria* de outste, troude aan *Don Jean de Robles*, Grave van Anappes, en wan vele kinderen. De tweede troude *Don Carel de Colonna*, Castelein tot Camerijk, en Generaal vande Coninx Armeen in Nederlandt, lieten insgelijx veel kinderen na; de derde troude *Don Jan d'Avilos*, en wan kinders. *Carel van Liedekerke*

Yyyyyy 2

Liedekerken, haar broeder, stierf voor zijn vader; hadde ten Huwelijk *Philippote van Ognies*, dogter van *Carel*, Heer van Rosimbos. *Maria van Lannoy* hier voren vermeld, die te man hadde *Ian van Lier*, Heer van Immerfeel, wan 1. *Francois van Lier*, Heer van Immerfeel, welke troude *Margareta van Mergenspruys*, sonder oir. 2. *Carel van Lier*, insgelijx sonder oir. 3. *Philips*, Heer van Immerfeel, Wormelgem, Ittegem, Borggrave van Aalst. 4. *Claudine van Immerfeel*, Canonikerse tot Bergen. 5. *Philippote van Immerfeel*, Canonikerse tot Nivelle. 6. *Philiberta van Immerfeel*, troude *Dirk van Grevenbroek*, Heer van Loon, en wan *Florens van Grevenbroek*, Heer van Loon, die te wyve hadde *Cornelia van Herst*, Vrouwe van Bokhoven. *Philips van Immerfeel* voorz troude *Maria van Dale*, Vrouwe van Wilre, en wan *Engelbregt van Immerfeel*, en *Maria van Immerfeel*, die voor haar eerste man troude *Otto van Arkel*, Heer van Heukelom, sone van *Walraven van Arkel*, Ridder, Heer van Heukelom, Weerdenburg, Amelroy, en Leyenburg, en van *Catharina*, Bastard dogter van *Carel van Gelder*; hy stierf anno 1567 Ten tweden *Iagues de Lignes*, Heer van Cressonières in Attois; en laastelijc *Adriaan van Noyelles*, Heer van Marles, Gouverneur van Atrege; sy wan by de eerste *Maria van Arkel*, Vrouwe van Heukelom en Waardenburg, gestorven anno 1595. tot Utrecht sonder oir; by de tweede *Francoise van Lignes*, Vrouwe van Cressoniere, die te man hadde *Hector de Crequi*, Heer van Houle; by de derde twee sonen en eene dogter. *Engelbregt van Immerfeel*, *Philips* sone, was Heer van Wormelgem, Ittegem, Meis, Burggrave van Aalst, troude *Iosina van Grevenbroek*, Vrouwe van Loon op 't Sant, Boekhoven, dogter van *Florens van Grevenbroek*, en van *Cornelia van Herst* hier voren vermeld, en wan 1. *Dirk van Immerfeel*, Heer van Loon, stierf voor zijn vader, hadde tewyve *Maria van Renesse*, suster van *Rene de Renesse*, Grave van Warfusé, en liet na *Engelbregt van Immerfeel*, Grave van Boekhoven, Borggrave van Aalst, troude *Helena de Montmorency*, dogter van den Prince van Robeque, Grave van Estraires, en liet kinderen na. 2. *Philippote van Immerfeel*, troude eerst *Walraven*, Heer van Haften en Herwynen, sonder oir; ten tweden *Diderik van Bronkhorst van Baenborg*, Grave van Anholt, mede sonder oir. III. *Anna van Glimes*, ofte *Grimbergen*, troude *Philips van Spangen*, Ridder, sone van *Engelbregt van Spangen*, en van *Stephana van Alkemade*; hy was Heer van Spangen, Vliemen, 's Gravenmoer, Nagtegaal, wan by zijn huysvrouwe twaalf kinderen, alle in 't brede te sien, onder het geslagte van Spangen. IV. *Jacob van Glimes*, of *Grimbergen*, wierd Heer van Grimbergen, troude *Elisabeth van Boschuysen*, dogter van *Ian van Boschuysen*, Ridder, toegenaamt *Ian met de Wisse Valk*, en van *N. de Tournem*, en wan 1. *Ioris van Grimbergen*. 2. *Roelant van Grimbergen*, troude *Gommerine van Praat*, dogter van den Hoere van Blaafvelt. 3. *Iosina van Grimbergen*, troude *Adriaan van Riemerswaal*, Heer van Lodijk, hier voren vermeld. *Ioris van Grimbergen* voorz was Heer van Grimbergen, trou-

de *Philippa van Serclaas*, en wan 1. *Pieter van Grimbergen*, stierf sonder oir. 2. *Ferry van Grimbergen*. 3. *Margareta van Grimbergen*, troude eerst *Louis Stradiot*, Heer van Malene; ten tweden *Ian de Salmire*, Heer van Bovigny. *Ferry van Grimbergen* voorz troude *Anna Sierk*, Vrouwe van Boucquoy, Houtvondre, Winegem, Stabrouk, Ligtert, Castelle, en wan 1. *Anna van Grimbergen*, troude *Gerrit van Poelgeest*, Ridder, Heer van Homade, sone van *Gerrit van Poelgeest*, en van *Maria van Malburg*, en wan twee sonen en vyf dogters, te sien boven in het geslagte van Poelgeest, fol. 1051. 2. *Ienne van Grimbergen*, troude *Ian de Bette*, Heer van Lede, welke naliet twe sonen, de jongste sijnde *Capiteyn*; de outste sijnde *Marquis van Lede*, troude *Maria Francoise van Hornes*, dogter van *Gerard*, Grave van Bassignies, en van *Honorine van Wubem*. 3. *Willem van Grimbergen*, was Bisschop van Antwerpen, en daar na *Eerts-Bisschop* en *Hertog van Camerik*, en aldaar subitelyc anno 1609. overleden. 4. *Isabeau van Grimbergen*, troude *Jacob van Gent*, geseit *Villain*, Grave van Isengem, hier voren vermeld. 5. *Gerrit van Grimbergen*, Heer van Stabrouk, troude *Anna van Hamale*, en wan onder anderen *Godofroy*, die hem schreef *Godofroy de Berges*, Grave van Grimbergen, Baron van Arqueuae, hy troude *Honorine van Hoorn*, dogter van den Grave van Bassignies, by dewelke hy sesten kinderen wan, waar van de outste soon troude met de dogter van *Rene van Renesse*, Grave van Warfusé, en van *Magdalena van Egmont*, Graaf *Carels* dogter.

Jacoba van Glimes, troude *Hendrik van Wubem*, soone van *Hendrik*, Heer van Beersele, en van *Maria d'Engien*, Vrouwe van Brainallieu; en wan *Henrik van Witthem*, Heer van Beersele, Branialleu, en Boutersem, dat hy hadde by koop, Ridder vande Ordre van 't Gulden Vlies, troude *Isabella vander Spout*, en wan *Philips van Wubem*, Heer van Boutersem, Beersele, troude *Anna van Halewijn*, dogter van *Ian van Halewijn*, en *Comines*, en wan 1. *Henrik van Witthem*, Heer van Boutersem, Beersele, troude *Ienne de Lannoy*, Vrouwe van Sebourg, en wan *Maximiliaan van Witthem*, die te wyve hadde *Guiljette van Halewijn*, en wan 1. *Ian van Witthem*, Heer van Boutersem, Beersele, troude *Margareta van Merode*, dogter van *Ian van Merode*, en van *Mentia van Bergen*, waar van in 't vervolg gehandelt sal werden. 2. *Anna van Witthem*, Vrouwe van Lannoy, troude *Jacques d'Ognies*, en wan kinders, II. *Ioris van Witthem*, Heer van Neerysche, Arquanne, troude *Ienne de Masting*, en wan 1. *Anthony van Witthem*, Heer van Neerysche, Arquanne, welke te wyve hadde *Jenne de Noyelles*, en een Erfdogter wan, met namen, *Honorina van Wubem*, die eerst troude *Gerrit van Hoorn*, Grave van Bassignies; en voor de tweemaal *Francois Hendrik van Croy*, Grave van Megen. 2. *Glande van Witthem*, Heer van Ruysbroek, troude, eerst *Anna van Walbonsen*, weduwe vanden Grave van Megen, en daar na *Margareta van Robles*, dogter van den Heer van Billy. 3. *Anna van Witthem*, Vrouwe van Ruysbroek, troude

troude *Philips van Raouert*, Heer van Liques.
4. *Anne en Margareta van Wittbem*, waren
Religieux.

Elisabeth van Glimes, troude *Adriaan van
Cruyningen*, Heer van Cruyningen, Heenvliet,

Burggrave van Zeelandt, en wan *Jan van Cruy-
ningen*, gestorven sonder oir.

Geertruyd van Glimes, was Clarisse tot Brus-
sel.

JAN VAN GLIMES, of met de Lippen, *Jans* soone van *Brabant*, en van *Johanna van
Boutersem*, Heer van Bergen en Walhaim, troude *Margareta van Saint Simon*, die genoemt wier-
de *La belle Blanche de Saint Simon*, vermits de renommée van haar uytnemende schoonheyt, soo dat
Olivier de la Marche, sprekende van de Dames, die den Hertog en Hertoginne van Bourgondien
vergeselschapten, in 't ontfangen van Keiser *Frederik*, op het Festin tot Befancon, daar van aldus
verhaalt, *Après venoyr douze Dames & Dameselles a bacquenées, harnachées de drap d'or, & après
quatre chariots pleins de Dames, & certes en cella compagnie avoit le bruit pour sa beaute Blanche de Saint
Simon, qui depuis fait Dame de Bergues en Brabant*. Hy was tot Romen en Jerusalem geweest, waar
over ook sijne Stad van Bergen op Zoom jaarlijx op Palmsondag altijd vereerde *desen baren lieven
Heere*, (soo luyt het Register) ende sijn medebroeders van *Jerusalem* twaalf gelten *Rhijnschen Wijn*. Hy
hadde insgelijx anno 1453. gelofte gedaan, beneffens alle andere Heeren van den Lande, Hertog
Philips van Bourgondien in sijn voorgenomen Oorlog in Syrien, in persoon te sullen assisteren, of by
verlet, te sullen senden twaalf wackere Edelluyden op sijn beurse voor een jaar; Sijn belofte bo-
schrijft *Olivier de la Marche* met dese woorden:

*JE voue aux Dames & au Faisan, que mon dit Seigneur m'ordonnera, & si
qu'au cas que mon tresredoute Sei- par maladie, ou autre empeschement, je
gneur le Duc, voise en ce Saint Voyage, n'y puis aller, s'y enuoyeray & entretien-
& qu'il luy plaist, que je le serve, je le dray douze Gentils Compaignons Cra-
serviray de ma personne, en telle façon nequiniers un an à mes despens.*

Hy verkreeg mede, vermits sijne en sijner soonen goede diensten in verscheiden Oorlogen, Stry-
den, Bataillen, en grote Ambassaden in vremden Landen, de Hertogen *Philips*, en sijnen sone *Carel*
gedaan, mitsgaders om sekere somme van penningen, van de Erts-hertogen *Maximiliaan* en *Maria*,
breder vrydom van Tollen over Holland en Zeeland, voor de Poorteren sijner Stad van Bergen, ten
ewigen dage, *Behoudelijk* (soo staan de woorden) *dat de wagte van den Tolle van Jerskerovort binnen
Bergen onderhouden sal werden in alsulke vryheit en liberteit als de Grave van Zeeland in die Tolle toe-
behoort, en in voorleden tijden gehad hebben*; alles breder volgens de nadere interpretatie, by deselve
Erts-hertogen gedaan, den 18. April 1480. en den interimemente van dien in den Hage, den 27. A-
prilis daar aan volgende. De voornaamste articulen sommiger sijner Privilegien, die hy selfs sijne
Poorteren van Bergen vergunde, waren dese:

Privilegie de anno 1461. den 4. Augusti.

Onse Stad sal mogen op haar selfs
kost, op elk Kooren-molen een
balance hangen, of andere provisie ma-
ken en ordineren, en 't Meel daar af uyt
en in leveren, des sullen de Molenaars
hebben van seshien ponden, een voor
haar, en misdoende, haar corrigeren
en straffen.

De Week-merct dag begint ten 10. uy-
ren daags te vooren, en eyndigt ten twee
uyren daar naar, en heeft den selven vry-
dom als de Jaarmarcten, en de Koop-
manschappen op den selven gemaakt,
sijn niet vry.

Die van 't Noortland sullen moeten ac-
cijs betalen, en staan onder de Stad, des-
gelijx die tusschen den Rosselberg buyten
die Steenbergfche poorte, en de Stad woon-
nen sullen.

De Lombaarden sullen niet meer heb-
ben of nemen, dan van eenen ponde grooten

Brabants, twee en eenen halven gro-
ten Brabants ter weeke, andere sommen
naar advenant, en sijn panden lossen met
gangbaren gelde.

Privilegie de anno 1463. den 4. Juny.

Uyt kracht van Schepenen-brieven
van Bergen, sal men met recht
inhalen by hals en have, den verlijder,
ofte die de panden of onderpanden ge-
breyken, ten ware den pant in ongebruyk-
lage, en sal d'uytwinninge geschieden ter
plaatsen daar 't behoort. Bevelende onse
Dienaars, en Rechters ons Lands van
Bergen, hen hier naar te reguleren, &c.

Privilegie de anno 1485.

Drost, Schout, Burgemeesters, Sche-
penen, met de meeste stemmen,
Yyyyyy 3 ful-

fullen alle jaren ter gewoonlijke tijden geven alderhande kleyne officien den Politie aangaande, die nu zyn, en naarmaals verdacht mogen werden, en in voorgaande Privilegien begrepen.

Ingelijx de vacerende H. Geest geven, behoudelijk de Mombors hare presentatie van drie arme perſoonen uyt den welken men een ſal nemen.

Desgelijx fullen ook geven of weygeren het timmeren over de Grebbe.

Onſe Stad ſal alleen hebben de diſpoſitie van 't ſtraat-meſch, omme te verpachten of wech te geven.

Desgelijx het Waakhuys in onſer Vrouwen poorte.

De Straten hooren de Stad toe, en niemant mach deſelve betimmeren ſonder haar conſent.

Die van den Zuytlande en Noortlande, fullen accijs betalen als die van de Stad.

Burgemeesters, Schepenen, en Rentmeesters, mogen ſonder ons aanſien te verpachten de Viſſcheryen, Gorſſingen en Hoofkens, Poorten en Toorens, binnen en buyten, aan en op de Veſten, die nu zyn en komen fullen, behoudelijk onſer Vrouwen Poorte, ſonder 't Huysken, mits voor ons gelt gerieft te worden van den verpachten viſch.

Van eenen eedt ſal den Schout nemen drie grooten, een dobbel qualiteyt dobbel.

Onſen Droſt, Schout, ſal niet nemen van het conſent om Koopdag te mogen houden.

Het Secretariſchap, en alle andere Officien, ſal de Stad alleen geven, doch haren loon, tot beſtaſtinge onſer onderſaſten verbeteren, ten by-ſijne van onſe Dienaars.

In cas van infractie noch manen, noch wiſſen, en nieuwe brieven, &c.

Hy wan by ſijn huysvrouwe tien egte kinderen, doch hadde noch by een Concubine twee loonen en twee dochters; den ouſten *Hubert van Bergen* was Droſt van Wouw en den Ouden Boſch, en troude *Anna van Grevenbroek*, die voerde als *Arkel*, doch ſonder oir; Den tweden *Dismas van Bergen*, troude *Maria Larin*, en wan *Jan, Maximiliaan*, en een dochter *Cecilia*. *Jan van Bergen*, Heer van Waterdijk, anno 1544. Schepen, en anno 1545. Burgemeester tot Bergen, en naarmaals President van 't Parlement tot Mechelen, wan eene dochter *Maria*, ſonder oir. *Maximiliaan van Bergen* was Deken van St. Gommer tot Lier, en daar na Aarts-biſſchop en Hertog van Camerijk. *Cecilia van Bergen*, ſtierf ſonder oir. *Agnes van Bergen*, d'ouſte natuurlijke dochter, troude *Jaques de Sanzelles*, Heer van St. Martin, en wan kinders; de tweede *Catharina van Bergen*, troude *Augustin van den Ende*, en wan eene dochter. Behalven alle deſe hadde hy noch verſcheide onwettige loonen en dochteren; ſoo dat hy in alles heeft geprocreert vijftig kinderen, en heeft tot gedachtenis van dien dit diſtichon geſtaan onder ſijn effigie tot Bergen op 't Stadhuys,

EN PICTUS LABEO, QUEM LABRIS LABRA FOVENDO DII DECIES QUINTA FECERUNT PROLE BEATUM.

En in 't Duyts.

Heer Jan mette Lippen, is hier
Na het leven geſtelt ſeer fier;
Had vijftig Kinders, 't was mans getier,
Stierf duyft vier hondert tnegentig vier.

Sijn lichaam wierde met grote ſolemniteiten, als weſende machtig van vrienden en magen, tot Bergen ter aarde gedragen by ſijne Wethouderen, en dat aanmerkens waardig was op deſelve begraveniſſe, is, dat niet alleen gebruykt wierden 28. doſijnen, of 336. Blaſoenen of Wapenſchilden, maar ook ſoo veel ſwart laken, dat binnen de gehele Stad van Antwerpen (ſoo luyt het Register van den jare 1494.) geen ſwart laken genoeg voor die begravinge en was te bekomen; Sijn wettige kinderen waren de volgende:

Philips van Glimes, Ridder, diende als outſte ſoon van wegen 't leen van Bergen, en den hogen ouderdom ſijns vaders, den Hertog in den Oorlog ſo tegens Vrankrijk, alwaar hy gevangen wierde, en by ſijne Stad gerantſoeneert, als tegen den Keiſer en andere Princen, ſoo dat hy ook ten leſten voor Nancy anno 1474. beneffens *Philips van Grimbergen*, ſijn ooms ſoone verſlagen, en ſijn broeder *Cornelis* gevangen wierde; die ins-

gelijx tot ſijn rantsoen van de Stad hadde drie hondert Rijnce guldens, als ſijnen gemelten broeder tot ſijn Ridderſchap hadde ſes hondert, in erkentenis van verſcheiden ontfangen weldaden en Privilegien.

Hendrik van Glimes of *Bergen*, wierde Biſſchop van Camerijk, en voerde ſijns vaders Wapen, gequartilleert met die waardigheyt.

Jan van Glimes of *Bergen*, volgt.

An-

Antony van Glimes of Bergen, was Abt van St. Bertin, met welke waardigheyt hy insgelijx sijn Wapen quartilleerde.

Cornelis van Glimes of Bergen, Ridder van de Ordre van 't gulden Vlies, en Schenker van Keiser Maximiliaan en *Maria van Oostenrijk*, troude *Magdalena van Stryen*, erfdochter van *Arent van Stryen*, Heer van Sevenbergen, en van *Maria van Vyanen*, Vrouwe van Noordeloos; sy stierf anno 1529. feer out geworden zynde, en wan I. *Maximiliaan van Glimes*, Ridder van de ordre van 't Gulden Vlies, Heer van Sevenbergen, Noordeloos, en Heemskerk in Holland, na dode sijns moeders, troude *Anna vander Gragt* uyt Vlaanderen; hy stierf anno 1544. sy anno 1545. sonder oir. II. *Cornelis van Glimes*, eerst Bisschop van Luyk, alwaar hy anno 1538. sijn inkomste dede met veel Heeren, en 1200. paarden; hy verliet dit Bisdom na sijn broeders doot, en wiert Heer van Sevenbergen, Noordeloos, en Capelle, maar bleef ongehout, en stierf omtrent het jaar 1560. III. *Leonard van Glimes*, stierf jong in Spagnien. IV. *Margareta van Glimes*, troude *Floris van Egmont*, soone van *Frederik van Egmont*, Heer van Ysselstein en Leerdam, en van *Alijd van Cuylenburg*, *Gerris* dochter; hy was na sijn vaders doot Grave van Buren en Leerdam, en na sijn broeder Heer van Ysselstein, St. Maartensdijk, Cortgene, Cranendonk, Jaarsvelt, Ridder van de Ordre van 't Gulden Vlies, Stadhouders van Holland, stierf anno 1539. out in de 70. jaren, nalatende een soone en twee dochters, van dewelke te sien is hier boven fol. 950. en 951. V. *N. van Glimes*, Abdissie te Cameren by Brussel. VI. *N. van Glimes*, Abdissie van Betanien by Mechelen. VII. *Maria van Glimes*, (die de outste van dese dochters was) troude *Louis van Ligne*, Heer van Barbancon in Henegouwen; sy stierf anno 1557. nalatende I. *Ian van Ligne*, Heer van Barbancon, van welke aanstonts breder sal volgen. II. *Iohanna van Ligne*, hadde te man *Ian van Lannoy*, Ridder van de Ordre van 't Gulden Vlies, soone van *Philips van Lannoy*, insgelijx Ridder van de Ordre, en van *Margareta van Bourgondien*, wiens vader was *Boudewijn*, Bastart van Bourgondien, die haar verwekt hadde by de suster van *Don Iuan Manuel Seigneur de Belmonte* in Spagnien, Ridder van de Ordre, en wan een dochter *Maria de Lannoy*, erfdochter van Molenbais, die te man hadde *Ian*, Markgrave van Bergen, Ridder van de Ordre van 't Gulden Vlies, die anno 1567. in Spagnien stierf. III. *Adriana van Ligne*, troude *Carel*, Baron van Barlaimont in Henegouwen; sy stierf anno 1563. hy anno 1578. nalatende 1. *Gillis*, Grave van Barlaimont, te voren genoemt den Heere van Hierges, Gouverneur en Stadhouders in Holland, over de Steden die des Koninx zyde hielden, anno 1575. hy belegerde Oudewater en Schoonhoven, en wiert anno 1579. in 't beleg van Maastrigt dootgeschoten, hadde te wyve *Lambertine de Croy*, dochter van *Eustace de Croy*, Grave van Reulx. 2. *Ian van Barlaimont*, was Protonotaris, Proost te Maastrigt, en Canonik te Luyk. 3. *Carel van Barlaimont*, Ridder van Mal-

ta. 4. *Lodewijk van Barlaimont*, Eerts-bisschop van Camerijk, overleden anno 1596. hy quartilleerde sijn Wapen met die waardigheyt. 5. *Lancelot van Barlaimont*, troude *Maria van Brimeux*, Gravinne van Megen, maar stierf sonder kinders. 6. *Floris van Barlaimont*, Heer van Floyen, en daar na Grave van Barlaimont, troude *Margareta*, erfdochter van den Grave van Lalain, en wan tweedochters. 7. *Glaude van Barlaimont*, Heer van Hauteepenne, troude *Adriana de Brimeux*, suster van *Maria van Brimeux* voornoemt; hy was Gouverneur van Breda, en stierf van een quetsure gekregen in de Nederlage, die sijn volk hadde by de Schanse van Engelen, dewelke by den Grave van Hohenlo belegert sijnde, desen Hauteepenne poogde te ontsetten, anno 1587. sonder kinderen agter te laten. 8. *Maria van Barlaimont*, troude *Joris de Beaufort* uyt Artois, sonder oir. 9. *N. van Barlaimont*, was Canonikerste te Bergen. 10. *Adriana van Barlaimont*, troude *Ian van Brandenburg*, Heer van Esclais. 11. *Iolente van Barlaimont*, troude *Gerrit van Croy*, Heer van Fromissem. 12. *Michiele van Barlaimont*, stierf jong. IV. *Anna van Ligne*, troude *Wouter vander Gragt* in Vlaanderen, dog stierf sonder oir; de resterende dogters waren Geestelijk. *Ian van Ligne* voorz. Heer van Barbancon, en na de doot van sijns moeders broeder *Cornelis van Glimes*, Heer van Sevenbergen, Noordeloos, Heemskerk, Capelle en Polsbroek, Ridder van de Ordre van 't Gulden Vlies, Gouverneur van Vrielanden Groningen; troude *Margareta vander Mark*, Erfdogter van *Robbert vander Mark*, Grave van Arenberg, en van *Margareta van Egmont*; sy wierd Erfgenaam van haren broeder *Robbert*, Grave van Arenberg, waar door haan man Grave van Arenberg genoemt wierde; hy wierd verslagen inde Batallie tegens Graaf *Lodewijk van Nassau*, anno 1568. sijn weduwe stierf tot Sevenbergen, anno 1597. out 70. jaren, en lieten t'samen na, I. *Carel van Ligne*, Grave van Arenberg, van wien aanstonts breder. II. *Robbert van Ligne*, Heer van Barbancon, Grave van Aigremont, overleden anno 1614. hadde getrouwt *Glandina*, dogter van *Philips*, Rhyngrave, en wan *Albert*, Prince van Barbancon, welke troude *Anna van Barbancon*, Burggravinne van Dave, Erfdogter van *Everard van Barbancon*, en van *Louise d'Ostfrise*, die een dogter was van *Maximiliaan*, Grave van Oostvrieland, Ridder van de Ordre, en van *Barbara de Lalain*; en wan desen *Albert* een soone die Grave van Hoogstraten was, en twee dochters. III. *Margareta van Ligne*, troude *Philips*, Grave van Lalain, Stadhouders van Henegouwen; hy stierf anno 1582. sy anno 1611. nalatende onder andere kinderen; *Margareta de Lalain*, troude haren neve *Floris*, Grave van Barlaimont, en *Jenne van Lalain*, getrouwt met *Maximiliaan*, d'eerste Grave van Baillieul en Arthois. IV. *Antholette van Ligne*, troude Grave *Salentyn van Ysenburg*, te voren Eerts-Bisschop van Ceulen, anno 1577. Hy stierf anno 1600. nalatende twee sonen *Ernst* en *Salentyn*, Graven van Ysenburg. *Carel van Ligne* voorz., Grave van Arenberg, Heer van Sevenbergen Naaltwijk, Honseleardijk, Noordeloos, Heemskerk, Vlaardingen,

dingen, Capelle op d'Yffel, Polsbroek, Wateringen, Erfmaarschalk van Holland; verliet de naam en Wapen van zijn vader; verkoft anno 1610. het huys te Heemskerk (naderhand Marquette) aan *Daniel van Hartam*, voor 125000. guld: nog anno 1611. de Heerlijkheid van Noordeloos aan *Walraven van Brederode*, voor 44000. gulden; nog anno 1612. de Baronnye van Naaltwijk aan Graaf *Hendrik van Nassau*, voor 35000. gulden, nog de Ambagtsheerlijkheid van Capelle, aan *Hans vander Vek*, Coopman tot Rotterdam; nog Vlaardingen aan *N. van Ruytenburg* tot Amsterdam; en het Eiland ter Schelling aan de Staten van Holland; hier tegens kogt hy weder de Stede, Baronnye, en Slot van Edingen in Henegouwen, alwaar hy is gesturven anno 1616. out 64. jaren. Hy hadde anno 1587. getrouwt *Anna van Croy*, outste luster en Erfgenaam van *Carel van Croy*, Hertog van Aarschot, Prince van Chimay, Grave van Porceau in Beaumont, sonder kinders overleden sijnde; en wan daar by I. *Philips*, Hertog van Aarschot, Grave van Arenberg, Baanderheer van Sevenbergen en Edingen, geboren anno 1587. troude eerst *Hippolite de Melun*, suster van zijn Schoonbroeder den Prince van Espinoy, welke stierf anno 1615. nalatende twee dogters *Clara Eugenia*, getrouwt met *Albert van Ligne*, Prince van Chimay, en *Anna* jong gesturven; ten twedenmale *Isabeau Clara van Barlaimont*, en wan daar by een soon en twee dochters, namentlijk *Philips François*, Hertog van Aarschot; *Maria Desirée*, en *Margareta*; en voor de derde maal de dochter van *Carel*, Grave van Hohenfolre, die weduwe was van *Jacob van Bronkhorst* en *Batenburg*, Grave van Anholt, Ridder van de Ordre; by dewelke hy twee soonen wan; hy stierf in Spangien anno 1641. II. *Alexander van Arenberge*, Prince van Chimay, hadde te wyve *Magdalena van Egmont*, dochter van *Carel van Egmont*, Prince van Gavre, en van *Maria van Lens*, erfdochter van Aubigny in Artois, en wan daar by 1. *Albert van Arenberg*, Prince van Chimay, getrouwt met zijn nigte *Germaine Clara Eugenia*, dochter van den Hertog van Aarschot. 2. *Philips*, Grave van Beaumont, getrouwt met d' erfdochter van den Grave van Fresijn, uyt den huys van Gavere. 3. *Isabeau d' Arenberg*, getrouwt met den Marquis de Goncogne. 4. *Anna van Arenberg*. III. *Ernestine van Arenberg*, troude *Willem van Moluyn*, Prince van Espinoy. IV. *Carel van Arenberg*, stierf jongman, was Proost van St. Lambert tot Luyk. V. *Salentijn van Arenberg*, Grave van Sennegem; daar na *Capucijn*. VI. *Anthony van Arenberg*, Dom-Canonik te Ceulen. VII. *Clara van Arenberg*, troude eerst anno 1609. *Bertijn Spinola*, (soone van *Don Gaston*, Grave van Brouey) en naderhant met *Ottavio Visconti*, Ridder van de Ordre van 't Gulden Vlies, en wan by d' eerste kinders. VIII. *Alexandrine van Arenberg*, troude *Philips van Merode*, eerste Marquis van Treslong. IX. *Maria van Arenberg*, Religieuse. X. *Ernestine van Arenberg* de tweede, troude *Ernst*, Grave van Isenburg. XI. *Eugenius van Arenberg*, Capucijn. XII. *Dorothea van Arenberg*, troude *Philips van Hoorne*,

Grave van Boutkerke, Hercules.

Michiel van Glimes of *Bergen*, was anno 1481. mede in 't Rijs-schip, als Dordrecht van den Grave van Egmont ingenomen wierde; en daar na anno 1482. voor Hoy in den Oorlog met die van Luyk gebleven; begraven tot Bergen in 't graf van sijne voorouders.

Isabella van Glimes of *Bergen*, was Religieuse.

Helena van Glimes, insgelijx Religieuse.

Maria van Glimes of *Bergen*, stierf ongetrouwt.

Ienne van Glimes of *Bergen*, troude *Aariaan van Mally*, Ridder, Heer van Conty in Picardyen, sone van *Frederik van Mally*, Heer van Conty, en van *Maria*, dogter van *Clugnet*, geseit van *Brabant*, Admiraal van Vrankrijk, en wan by den selven twee sonen en drie dogters, namentlijk, I. *Fredrik van Mally*, vanden welken aantsonts breder. II. *Antony van Mally*, Heer van St. Ouin, troude *Margareta van Herselles*, dogter van *Daniel van Herselles*, en wan daar by een soon, gesturven sonder oir in dienst van Conninginne *Maria van Hungariën* in Spangien. III. *Francoise van Mally*, troude eerst *Carel*, Heer van Rupembre, en daar na *Ian van Stavele*, Heer van Isègem, Glajon, Estraires, sonder oir; sy wan by haar eerste man een dogter *Henrica van Rubempre*; welke troude *Willem van Humieres*, wiens eenige dogter *Charlotte van Humieres*, te man hadde *Lodewijk van Blois*, Heer van Treslong in Henegouwen, sone van *Lodewijk van Treslong*, en van *Ianna van Ligne*, dogter van den Heer van Barbancon; Sie de descendentes hier onder in 't geslagte van Treslong. IV. *Maria van Mally*, troude den Heer van Luliers in 't Normandic. *Fredrik van Mally* voorfz was Heer van Conty, Saily, en Courielles in Artois, troude *Louise*, dogter van *Willem*, Baanderheer van Mommorency, en van *Anna Pot*; en wan *Ian van Mally*, gesturven sonder oir; 2. *Louise van Mally*, Abdisse vande H. Drievuldigheid tot Caan; 3. *Magdalena van Mally*, Vrouwe van Conty, welke troude *Carel van Roze*, Grave van Roucy, en wan eenen sone gesturven sonder oir, en twee dogters, met namen *Leonore*, en *Charlotte van Roze*. *Leonora* d' outste troude *Lodewijk van Bourbon*, Prince van Conde, en wan daar by I. *Henrik van Bourbon*, Prince van Conde, Hertog van Anguien, Marquis van Conty, Grave van Soissons, troude eerst *Maria van Cleef*, dogter vanden Hertog van Nevers, en wan daar by eenen dogter jong gesturven; hy troude ten twedenmale *Charlotte Catharina de la Tremouille*, dogter vanden Hertog van Thouars, waar by hy wan *Henrik de Bourbon*, Prince van Conde, troude *Charlotte*, Hertoginne van Montmorency, dogter van *Henrik*, Hertog van Mommorency, Connestable van Vrankrijk, en van *Louise van Budos*; en wan *Lodewijk van Bourbon*, Hertog van Anguien, getrouwt met *N. de Brise*, dochter van *Urban de Maille*, Marquis de Brise, en van *Nicole de Plessis*, suster van den Cardinaal de *Richelieu*. II. *Carel van Bourbon*, jong gesturven. III. *François*, Prince van Conty, troude eerst *Jenne de Cosme*; ten tweden *Margareta van Lotteringen*, dochter van den Hertog van Guise, en wan een dogter jong gesturven. IV. *Ca-*

van Rouan. V. *Louis van Bourbon*, t'eender dragt geboren met zijn broeder *Carel*, behalven noch *Catharina*, *Margareta*, en *Magdalena*, alle jong gesturven. *Charlotte van Roze*, *Carels* jongste dochter, was Gravinne van Roucy, troude *François*, Grave van Rochefoucaut, en wan I. *Jesue*, Grave van Roucy, sonder oir. II. *Carel van Rochefoucaut*, van wien aanstonts breder. III. *Benjamin van Rochefoucaut*, jong gesturven. IV. *Magdalena van Rochefoucaut*, troude *Jan van Rochefoucaut*, Grave van Randan, en wan *Ma-*

rie Catharine van Rochefoucaut, Gravinne van Randan, getrouwt aan *Hendrik van Beaufrumont*, Marquis van Senecy, en hadde kinders. *Carel van Rochefoucaut* voorz na zijn broeder Grave van Roucy, troude *Catharina van Gontant*, suster van den Hertog van Biron, die onthooft wierde; en wan daar by een soon *François van Rochefoucaut*, Grave van Roucy, en een dochter *Charlotte*, die te man hadde *Louis van Champagne*, Grave van Sufe.

JAN VAN GLIMES, de derde, soone van *Jan van Glimes*, of *met de Lippen*, en van *Margareta de Saint Simon*, was Heer van Bergen, Walhaim, Ridder en Deken van de Ordre van den Gulden Vliese, Raad en eerste Kamerling van den Keiser; hy stierf tot Brussel anno 1531. den 20. January, wierde gebragt binnen sijne Stad van Bergen, en aldaar begraven in de sepulture van sijne voorouders, staande in 't midden van 't Choor van St. Geertruyds Kerk, voor den hogen Autaar, welke sepulture in de eerste troubles van alles dat wegdragens waardig was, is ontbloot geworden; soo dat geen teken van begravenisse van dat huys gesien kan werden, uytgenomen de sepulture van Heer *Antonis*, Capellaan van Koning *Philips*, en Keiser *Carel* zijn soon, Deken deser Kerke, en van *Sic. Gommer* tot Lier, wefende een schoone gepolijste steen, met het Wapen daar op gehouwen, en dit Epitaphe:

MONUMENTUM HONORANDI DOMINI,
D. ANTONII A BERGIS, ILLUSTRISSIMI
HISPANIARUM REGIS PHILIPPI, AC
CAROLI QUINTI CÆSARIS, PRIMARII
SACELLANI HUIJUS ECCLESIAE, ET
SANCTI GODEMARI IN LIRA,
DECANI MERITISSIMI, QUI OBIIT
ANNO DOMINI MILLESIMO, QUIN-
GENTESIMO, QUADRAGESIMO, MENSIS
APRILIS DIE DECIMA SEPTIMA.

Hy verleende sijne Stad boven alle voorgaande Privilegien, dit naevolgende:

Privilegie de anno 1503. den 28. November.

G Unnen en verleenen, dat de Wal aan de nieuwe Veste, met den Vankput, met den Dijk en Kalkhoven, sullen staan onder de Vierschaar van Bergen, en de voorz Veste, Poorte, en

Thoorens, tot behoef en gebruyk van de Stad, als van andere Vesten, Muyren, en Wallen, behoudelijk de Viisscherye van de nieuwe Veste, soo lange den Watermolen in wesen is, &c.

Hy hadde te wyve *Arioma de Brimeux*, dochter van *Gui de Brimeux*, Grave van Megen, Ridder van de Ordre, en van *N. de Rambures*, en wan daar by drie soonen en twee dochters, namentlijk,

Jan van Bergen, Heer van Walhaim, troude *Anna van Bourgondien*, dochter van *Philips van Bourgondien*, Heer van Beveren, Ridder van de Ordre, die een soon was van *Antonis van Bourgondien*, den groten Bastart, Grave van Roche, verwekt by *Anna van Borsselle*, outste dochter van *Wolfer van Borsselle*, Grave van Grand-Pre, Heere vander Veere, Vliissingen, Zandenburg, Falars, Duveland, Ridder van de Ordre, en van *Charlotte van Montpensier*, welke zijn tweede huysvrouwe was; en hadde hy eerst te wyve gehad *Maria*, Coning *Jacobs* dochter van *Schotland*, daar by hy een soon hadde, met namen *Carel*, die maar 13. of 14. jaren out zynde, tot Leuven stierf, en ter Veer begraven wierde. *Jan van Bergen* voorz stierf sonder oir.

Philips van Glimes, stierf in Spangien sonder kinderen.

Anthony van Glimes, volgt.

Anna van Glimes, troude *Adolph van Bourgondien*, Heer van Beveren, Veer, Ridder van de Ordre van 't Gulden Vlies, soone van *Philips van Bourgondien*, en van *Anna van Borsselle*, en wan I. *Philips van Bourgondien*, sonder oir. II. *Maximiliaan van Bourgondien*, Ridder van de Ordre, eerste Marquis van ter Veere, troude *Louise van Croy*, dochter van *Philips*, eerste Hertog van Aarschot, sonder oir. III. *Hendrik van Bourgondien*, mede sonder oir. IV. *Anna van Bourgondien*, troude eerst *Jacob*, Grave van Hoorn; ten tweden *Jan van Hennin*, eerste Grave van Bossu, Ridder van de Ordre, groot Stalmeester van Keiser *Carel de V.* en wan I. *Carel de Hennin*, Grave van Bossu, troude by 't leven van zijn vader *Iolente de Werchin*, Vrouwe van Geumont, dochter van *Pieter de Werchin*, Se-

Zzzzzz

de

neschal van Henegouwen, Ridder van de Ordre, wiens vader was *Nicolaas de Werchin*, Ridder van de Ordre, en foone van *Iaques van Barbançon*, die verlatende zijn Stam-naam en 't Wapen van Barbançon, by consent van Hertog *Philips van Bourgondien*, als Souverain van Henegouwen, 't Wapen en de Stam-naam van Werchin opnam, na de dood van zijn broeder *Ian van Barbançon*, Heer van Jeumont, die getrouwt was geweest met de suster van *Philips*, Heer van Werchin, Senechal van Henegouwen, verslagen in de Bataille van Aincourt, anno 1415. enige mans oir van dat Huys, om den Naam en 't Wapen van Werchin te eterniseren; hy stierf sonder oir. 2. *Maximiliaan de Hennin*, wiert Grave van Bossu. 3. *N. de Hennin*, was Geestelijk. 4. *N. de Hennin*, troude *Maria Hannaart*, Vrouwe van Liedekerken. 5. *Iaquelina van Bourgondien*, troude voor haar eerste man *Ian van Vlaanderen*, foone van den Heer van Praet, sonder oir; ten tweden *Ian*, Heer van Cruningen, Heenvliet, en Hiferswoude, en wan daar by een soon *Maximiliaan*, en twee dogters *Anna* en *Louise*. VI. *Antonetta van Bourgondien*, troude voor haar eerste man *Carel van Croy*, Hertog van Aarschot, sonder oir; en ten tweden *Iaques d'Anen*, Heer van Abencourt.

Adriana van Glimes, troude *Philips*, Grave van Nassau, outste mans oir van Keiser *Adolph van Nassau*, en wan by deselve I. *Philips van Nassau*,

jong gestorven. II. *Adolph van Nassau*, Grave van Weisbaden, troude *Francoise van Lutsenburg*, dochter van *Carel*, Grave van Ligny en Rouffy, en van *Charlotte van Tonteville*; sy was weduwe van *Bernard*, Marquis van Baden; en wan by haar tweede man een dochter *Margareta*, getrouwt met *Ioachim*, Grave van Manderfcheid. III. *Balthasar van Nassau*, Grave in Wisbaden, was eerst Commandeur des Duytsen Ordens tot Gassenburg; maar zijn broeder *Adolph* overleden zynde, is hy hem in zijn vaders Graafschappen gevolgt; hy hadde ten huwelyk *Margareta*, dochter van *Reinard*, Graaf van Isenburg, en Budingen, stierf anno 1568. oud zynde 38. jaren, en wan by zijn huysvrouwe eenen foone *Iohan Lodewijk*, geboren den 15. April 1567. hy troude anno 1588. *Maria*, dogter van *Iohan*, Grave van Nassau en Dillenburg, en liet by deselve na 1. *Margareta*, getrouwt met *Adolph*, Grave van Benthem. 2. *Anna Catharina*, getrouwt met *Simon*, Grave vander Lippe. 3. *Maria Magdalena*, getrouwt met *Wolfgang Henrik*, Graaf van Isenburg. 4. *Iuliana*. 5. *Iohan Philips*. 6. *Ian Lodewijk*, alle drie sonder oir gestorven. IV. *Catharina van Nassau*, getrouwt met den Grave van Rupolsenacq. V. *Margareta van Nassau*, Abdisse van Walford. VI. *Anna van Nassau*, tot eender dragt met haar broeder *Balthasar* geboren, heeft sig tot het Cloosterleven begeven.

ANTHONY VAN GLIMES, foone van *Ian van Glimes*, en van *Arioma de Brimeux*, was Heer van Bergen, eerste Marquis en Grave van Walhaim, Ridder van de Ordre van 't Gulden Vlies, Gouverneur van Lutsenburg en Namen, Raad en Camerlink van zijn Keiserlijke Majesteit; hy wiert eerst gemaakt Grave van Walhaim, daar na Marquis van Bergen, beide in den jare 1533. van Keiser *Carel de V.* die hem seer beminde, gelijk blijkt onder andere uyt des Keisers brieven aan hem geschreven op sijne reis na Barbaryen, gedurende de expeditie van Tunes, soo uyt Toledo, Barcelona, als uyt Tunis selfs; en niet tegenstaande hy tegens den Keiser in Proces was, recommandeerde hy hem egter gedurende zijn absentie de bewaringe van dese Nederlanden, specialijk de Proventie van Luxemburg, daar hy Gouverneur was; insgelijx om de Gouvernante des Keisers suster, te assisteren en te dienen van advijs; den inhoud van den brief was dese:

Mon Cousin. J'escriis presentement a la Reyne Madame ma bonne seur, bien amplement le succes de mon voyage & navigation, dois mon embarquement a Barcelona, jusques en ce lieu, cité & chief de ce Royaume de Sardaigne, & pour ce que je ne fais doute, verrés mes lettres ou copie d'icelles, ne feray redicte en cestuy point, que mon brief partement d'yci, pour continuer mon chemin contre Thunis, ne souffre d'estre plus prolix, & vous recommandant de tousjours vous employer & tenir main, au bien & bonne adresse des affaires & choses concernans mes pays

de par dela, mesmes au quartier dont avez le Gouvernement & charge, & au surplus assister conseiller & ..... la Reyne ma dicte seur, selon que j'en ay la confidence, feray fin a tant, Mon Cousin, nostre Seigneur vous ait en sa tres-sainte garde. Escript en la dicte Cité de Cailier, le 13. de Jun 1535. Subsigné Charles. Plus bas, Parzemim. De superscriptie. A mon Cousin, Chevalier de mon Ordre, & Gouverneur en mon Duché de Luxemburg, le Marquis de Berges, Conte de Walhaim.

Beneffens confirmatie van alle voorgaande Privilegien, soo verleende desen *Anthony van Glimes* in 't selve jaar sijner creatie, als Marquis van Bergen, sijne inwoonderen dit naarvolgende:

Privilegie de anno 1533. den 16. Augusti.

Onsen Officier ter saaken van hem selven, of ter instantie van particuliere, sal geene Poorters, of andere luyden, staande ter goeder name en fame, mogen vangen of apprehenderen, voor eenige breuken, die lijf of lidt aangaan, maar gehouden te verklaren de redenen, en konnende stellen pant of borge, te ontslaan, gevende hun tijd, van twee of driemaal daar om uyt te seynden.

Poorters gevangen zynde om pecuniele breuken, salmen op Poorters kamer setten.

Den Officier, noch den Borgemeester van buyten, sullen niet vermogen elk apart te composeren, van breuken der Politie aangaande.

Den Officier en vermach niemant te verdecken, geduyrende de Vry-markt, sonder by-wesen van een van de Borgemeesters, by dage of by nachte; uytgenomen dieven, dootslagers, overspeelers, en diergelijke.

Sullen onse Wet veranderen, te weten, negen Schepenen, wettige mannen, en van wettige bedde gebooren, (daar inne niet begrepen onse natuyrlijke soonen of te broeders, doch gelegitimeert zynde) op 5te. Geertruyden daeh, Stads reekeninge gedaan zynde, en vermogen tot den twee Schepenen van outs, noch twee te continueren, en niet meer.

De Schepenen sullen goets tijds voor den noene, op hare conscientie en eede, kiesentwee Borgemeesters, en naar den

noene twee Rentmeesters, en een Guldeeken: den Burgemeester van buyten, moet gehuyft en geërft zyn in de Vierschare, binnen 'tjaar.

Sullen voortaan geen Appreciateurs meer gestelt werden, maar alle Koopdagen mogen gedaan werden by een yege-lijk van d'oude Kleer-verkoopers ambacht, sufficant zynde, uytgenomene goederen by de Heer verkocht.

Alle die tot Bergen Parochien, sullen moeten aldaar contribuieren in de lasten.

Onsen Officier, sonder advijs van Burgemeesters en Schepenen, qualijk exploiterende, komt de schade tot sijnen laste.

Privilegie de anno 1533. den 21. Augusti.

Gunnen onse Stad van Bergen, dat die van de Noort en Zuytgeest sullen accijs betalen.

Item, dat geen Dorpen binnen 't Markgraaffschap sullen mogen brouwen, of elders Bier halen, dan voor haar selfs en voor haar familie, uytgenomen den Ouden Bossche, Gastele, Hoven, en Rukvenne, met haar appendentien.

Van gelijken de Meede binnen 't Markgraaffschap, Stanterbuyten, en Borgvliet gevallen, elders te vervoeren, sonder eerst in de Stad ter stoven gebragt, bereet, en gekeurt te werden, &c.

Hy troude *Jacqueline van Croy*, dochter van *Anthony van Croy*, Grave van Porceau, en van *N. de Chasteau-briant*, en wan, by deselve drie soonen en drie dochters, namentlijk,

Jan van Glimes of Bergen, volgt.

Robbert van Glimes of Bergen, was Bisschop van Luyk.

Lodewijk van Glimes of Bergen, Grave van Walhaim, gesturven sonder oir.

Anna van Glimes of Bergen, troude eerst *Robbert vander Marq*, Grave van Arenberg; en ten tweden *Hendrik van Montfoort*, Heer van Abbenbroek, die voerde Montfoort gequartilleert met *Brederode*, als wesende een soone van *Jan van Montfoort*, en van *Charlotte van Brederode*, wiens vader was *Wabraven*; Heer van Brederode, Vyanen, Ameiden, die te wyve hadde *Margareta van Borsselo*, dochter van *Wolfsart van Borsselo*, en van *Charlotte van Montpensier*.

Maria van Glimes of Bergen, stierf ongetrouwt.

Mentia van Glimes of Bergen, hier boven fol. 888. abusivelijk *Maria* genoemt, troude *Ian*

van Merode, Heer van Petershem, Baron van Leefdaal, Duffele, Heer van Geel, Westerlo, soone van *Hendrik van Merode*, en van *Francoise van Brederode*, *Wabravens* voorz dochter, en wan een dochter met namen *Margareta van Merode*, die na dode van haar oom wiert Marquise van Bergen op Zoom, en Gravinne van Walhaim; sy troude anno 1578: *Jan van Wuthem*, Baron van Beersele, die gehult wierde als Marquis van Bergen, den 22. February 1578. en besat 't selve tot in December 1581. als wanneer hy is vertrokken, stervende korts daar aan met sijn huysvrouwe, wanneer het selve Marquisaat wiert aangeslagen by de Staten van den Lande, en gegeven aan den Prince van Orange, die daar inne gehuldigt wierde den 13. November 1582. Sy lieten 't samen na I. *Maria Mentia van Wuthem*, Marquise van Bergen, Gravinne van Walhaim, die

Z 22222 2

die voor haar eerste man troude *Herman*, Grave van 's Heerenberge, Ridder van de Ordre van 't Gulden Vlies, soone van *Willem*, Grave van 's Heerenberge, en van *Maria de Nassau*, suster van Prins *Willem van Orange*; hy was Stadhouder van Gelderland, en stierf anno 1611. nalatende een enige dochter *Maria Elisabeth van den Berge*, Marquise van Bergen, Gravinne van Walhaim, 's Heerenberge, troude Graaf *Albert van den Berge*, soone van Graaf *Frederik van den Berge*, en van *Francoise van Ravenelles*, Erfdog-

ter van Rentingny in Walfland, sonder oir. II. *Margareta van Wisthem*, troude Grave *Hendrik van 's Heerenberge*, Generaal van 's Koninx Armée in Nederland, broeder van Graaf *Herman* hier voren gemelt, waar by hy gewan een dochter *Isabella*, die te man hadde *Eidel Frederik*, Furst tot Hogenfolre. III. *Arnestine van Wisthem*, troude *Claude François de Casance*, Baron de Belvoir, en wan een soon en twee dogters.

JAN VAN GLIMES of BERGEN, tweede Marquis van Bergen, Ridder van de Ordre van 't Gulden Vlies, Gouverneur, Hoogballiu, en Capiteyn Generaal van Henegouwen, Opperjagermeester van Brabant en Vlaanderen; hy wiert anno 1550. den 8. July met de gantse Geestelijkheid, en alle de Officiere van de Stad en 't Land van Bergen met grote solemniteten ingehaalt, en wiert hem aldaar geprefenteert een Vergult Swaart, de Roede van Justitie, en de Sleutels der selver Stad; alle het welke hy wederom gegeven hebbende, wiert hy voorts met alle de Geestelijkheid en Officiere in de Kerk gebragt, en van daar op het Stadhuys, alwaar hy eed dede en gehuldigt wierde, naar ouder gewoonte; hy nam te wyve *Maria van Lannoy*, Vrouwe van Molembais, dochter van *Jan van Lannoy*, Heer van Molembais, en van *Johanna van Ligno*; doch stiert sonder oir in Spangien anno 1567. als wanneer het Marquisaat by den Coning wiert aangeslagen, tot in den jare 1577 als wanneer den Heer van Merode, uyt den naam van sijn dochter *Margareta*, die hy hadde by de suster van desen Heer *Jan*, daar weder in gekomen is, gevende haar anno 1571. ten huwelijk aan *Jan van Wisthem*, Baron van Beersele, hier vooren vermelt.

Het Wapen van Sevenbergen waren drie Roode Cruyssen op een Velt van Silver, gelijk de oude Heeren sulx plegen te voeren; maar Heer *Arent van Sevenbergen* voerde het Wapen van Stryen, namentlijk drie Roode Cruyssen op Gout.

S P A N G E N.

189 **JACOB**, soone van *Alewijn*, Ridder, Burggrave van Leyden, Heer van Rhijnland en Britten leefde anno 1190. ten tijde van Graaf *Didrik de VII.* Grave van Holland, hadde getrouwt *Nicolaas van Teylingen*, en wan vier soonen, als

Alewijn, Burggrave van Leyden naar de door sijns vaders, hadde getrouwt *Jenne van Arket*, andere seggen *N.* des Heeren dochter van ter Goude.

Jacob, was Heer van Bleyswijk, van Berkel, van Wena, en van die plaats daar nu Rotterdam leyt; hy leefde anno 1200. en hadde een groten dootslag begaan, daar door den Grave van Holland, alle sijn goet aansloeg, en verloor mede daar door sijn vryheyt binnen Rotterdam; hy voerde 't Wapen van Britten, zynde een Gulden Velt, met een Baar van Lazuur; hadde ge-

trout des Heeren dochter van Woerden, en wan twee soonen, als I. *Didrik*, van dewelke voortgekomen zyn die van Boekel, alsoo genoemt om den dootslag die sijn vader gedaan hadde, welke Naam hy heeft moeten aannemen, en sijn Wapen veranderen. II. *Gijsbert*, van dewelke geen descendente zyn voortgekomen.

N. *Alewijns* derde sone, was Heer van Vlaardingen en van de Ketel, stierf sonder kinderen; hy voerde mede 't Wapen van Britten, en sijn broeder den Burggrave erfde sijn goet.

Philips, *Alewijns* vierde soone, volgt.

PHILIPS, jongste soone van *Jacob*, Burggrave van Leyden, en van *Nicolaas van Teylingen*, was genoemt *Uytterneffe*, Heere van Matenesse, als uyt de Nesse, en het Huys te Matenesse stont doeter tijd in het nieuwe Land van Matenesse, 't welk inbrak anno 1421. doen den Riederwaart inbrak; hy leefde anno 1204. en 1236. hadde te wyve *N.* des Heeren dochter van Merwede, en wan twee soonen, als

Dirk Uytterneffe, volgt.

Philips Uytterneffe, stierf sonder kinderen naar

te laten.

DIRK UYTTERNESSE, soone van *Philips Uytterneffe*, en van des Heeren dochter van Merwede, wiert genaamt *de goede Heer van Matenesse*, hadde te wyve een dochter uyt denouden Huys van Polanen, voerende een Silvere Sterre op een Velt van Sabel; en wan

Didrik Uytterneffe, Heere van Matenesse, hadde te wyve des Heeren dochter van Rodenrijs, en wan kinderen, van dewelke de Heeren

van Matenesse voortgekomen zyn. *Wouter Uytterneffe*, stierf sonder oir.

Philips Uytterneffe, volgt.

PHILIPS UYTTERNESSE, Ridder, soone van *Dirk Uytterneffe*, en van des Heeren dochter van Polanen, beërftde de Goederen en 't Land van Spangen by Overschie, alwaar hy anno 1310. een Cappelle en Slot dede sonderen en bouwen, met vijf groote Toorens, welk Slot

soo

soo groot en schoon was, dat in 't geheele Land geen grooter en wierde gevonden. Hy fondeerde mede noch anno 1310. een Capelle in de oude Kerk tot Delf, en op Assentionis dag heeft hy met zijn vrouw gefondeert een Canonrix Preuve tot Delf; hy verhief zijn leenen anno 1307. en was mede op den Castberg met Graaf *Willem van Holland*, en den Koning *Philips van Frankrijk*, in den jare 1328. Hy hadde te wyve *Sophia van Dorp*, dochter van *Elias van Dorp*; en van *N. van Stryen*, en wan twee soonen, als

Didrik Uytterneffe, genaamt van *Weena*, hadde eerst te wyve *Maria van Stryen*; daar naar *N. van Botland*, leefde anno 1330. en wan *Philips Uytterneffe van Weena*, Ridder, leefde anno 1350. troude *Mabelia van Heenvliet*, en sijn die van den Geslagte van Weena daar van oorspronkelijk. *Jan Uytterneffe*, volgt.

JAN UYTTERNESSE, soone van *Philips Uytterneffe*, en van *Sophia van Dorp*, wiert bygenaamt van *Spangen*, alsoo hy 't Huys te Spangen voor sijn partagie beërfde, wert vermeldt anno 1329. 1331. en 1336. als wanneer hy sijn leenen verhief, hadde te wyve *Elisabeth vander Made*, dochter van *Willem vander Made*, Ridder, welke voerde een bande van Sabel, beladen met drie Gulde Bollekens op een Silvere Velt; en wan

Philips van Spangen, volgt. *Agnes van Spangen*, Geestelijke, tot Rijnsburg gesturven anno 1350.

PHILIPS VAN SPANGEN, Ridder, soone van *Jan van Spangen*, en van *Elisabeth vander Made*, stierf voor sijn vader, sulx dat hy geen leenen verheeven heeft, hadde getrouwt *Margareta van Hodenpijl*, en wan

Ogier van Spangen, verhief anno 1344. sijn leenen, en wiert anno 1345. by Staveren in Oostvriesland met Graaf *Willem de IV. Grave van Holland*, in den strijt, sonder kinderen verflagen. *Dirk van Spangen*, volgt.

DIRK VAN SPANGEN, Ridder, soone van *Philips van Spangen*, en van *Margareta van Hodenpijl*, leefde anno 1350. 1357. en 1359. als wanneer hy sijn leenen verheeven heeft, hadde te wyve *Maria van Sevenbergen*, dochter van *Gerrit van Stryen*, Ridder, Heer van Sevenbergen, en van *Lijsbeth van Wesemale*, *Gouverts* dochter; en wan

PHILIPS VAN SPANGEN, Ridder, Heer van Spangen, Vliemen, en Engelen, verhief anno 1378. en 1385. sijn leenen, en anno 1409. den eersten Mey heeft *Willem van Beyerem*, Grave van Holland; desen *Philips van Spangen*; om menige getrouwe diensten, die hy tot vele tijden gedaan hadde, en oft God wilde noch doen soude, gegeven d'Ambachts-heerlijkheid van Overfchie, met Renten, Visscheryen, Winden, en alle het verdere toebehooren, om van hem te leenete houden; hy hadde te wyve *Henrica van Ysselstein*, dochter van *Gijsbert van Ysselstein*, en van *N. van Haamsfede*; hy stierf anno 1424. volgens seker Request gepresenteert aan den Hertog van Oostenrijk en Bourgongie, by sijn soons soone *Philips van Spangen*, soone van *Engelbregt van Spangen*; hy heeft anno 1384. 't Huys te Spangen gerepareert, van de schade die 't selve geleden hadde met de Cabeljausche partye, daar Graaf *Willem van Holland* den oppersten van was anno 1351. hy wert bevonden anno 1395. 1405. 1410. en 1415. Heemraat van Schieland; hy was anno 1405. ten tijde van Graaf *Willem de VI.* in den Oorlog voor Hagestein, en was ook mede op 't Tractaat van *Vrouwe Jacobs*, en *Jan van Beyerem*, haar vaders broeder, gemaakt tot *Woudrichem*, anno 1419. Sy lieten t'samen na

Philips van Spangen, gestorven sonder oir, heeft anno 1416. sijn leenen verheven. *Engelbregt van Spangen*, volgt. *Gijsbregt van Spangen*, hadde getrouwt anno 1440. *Margareta vander Boukhorst*, dochter van *Frank vander Boukhorst*, en van *Margareta van Bakense*. *Gerrit van Spangen*, Heemraat van Schielant, anno 1449. 1469. 1478. 1481. 1491. troude *N. van Cass van Weklam*, by dewelke hy wan *N. van Spangen*, die te man hadde *N. vander Burg* by Delf. *Alijt van Spangen*, hadde te man *Adriaan van Materesse*, soone van *Wouter van Materesse*, en van *Elisabeth vander Horst*, *Alberis* dochter; sy stierf anno 1448. nalatende kinders.

ENGELBREGT VAN SPANGEN, Ridder, soone van *Philips van Spangen*, en van *Henrica van Yselstein*, was Heer van Spangen, Vliemen, en Overfchie, welke laatste hy weder verkoft; hy stierf anno 1432. en hadde anno 1415. getrouwt *Stephania van Alkemade*, dochter van *Floris van Alkemade*, en van *N. van Cronenburg*; en is anno 1426. ten tijde van desen *Engelbregt van Spangen*, door de Kennemerlanders, (van welke *Willem Nagel* Capiteyn was) het Slot te Spangen t'enemaal geruineert; hy was ook Heer van 's Gravenmoer, en heeft anno 1432. alle sijn leenen verheven; hy wert bevonden anno 1450. geweest te sijn Heemraat van Schieland; en heeft by sijn huysvrouwe nagelaten

Philips van Spangen, volgt. *Magtild van Spangen*, Canonesse te Bergen in Henegouwen. *Henrica van Spangen*, hadde te man *Albert van Egmont van Mereftein*, Ridder, soone van *Jan van Egmont van Mereftein*, en van *Elisabeth van den Woude*, *Jacobs* dochter; sy stierf anno 1508. en lieten kinders na. *Engelberta van Spangen*, troude anno 1460. *Didrik vander Boukhorst*, sonder kinders.

PHILIPS VAN SPANGEN, Ridder, soone van *Engelbregt van Spangen*, en van *Stepha-*

Stephana van Alkemade, was Heer van Spangen, Vliemen, 's Gravenmoer, Nagtegaal, heeft anno 1440. 1448. 1451. 1452. 1454. 1472. 1482. 1483. volgens de leen-brieven daar van zynde, sijne leenen verheven; en anno 1478. sijne huysvrouwe lijftogt gegeven; hy wort bevonden anno 1469. 1471. 1479. 1481. 1491. 1493. en 1503. Heemraat van Schieland; hadde eerst te wyve *Johanna van Merwede*, welke stierf sonder kinderen agter te laten; hy verbeterde en vermeerderde anno 1450. de Vicarye tot Delf, en anno 1453. boude hy op nicus op het Slot te Spangen, doch soo groot niet als 't van tevoren was; hy was mede op de grote dagvaart tot Sluys gehouden by Hertog *Philips van Bourgondien*, anno 1467. was anno 1490. 1498. en 1502. Raasheer in 's Gravenhage, 't welk hy resigneerde aan sijnen neef *Ian van Duynvoorde*; hy heeft anno 1501. seker Proces gewonnen, daar by de Staten van Holland gecondemneert wierden aan hem te betalen sodanige schade, als hy door den Oorlog en het innemen der Stad van Rotterdam aan sijn Huysinge van Spangen hadde geleden, volgens de Sententie daar van zynde, en aldus luydende:

Gesien by den Hove van Holland dat Proces uytstaande en hangende tusschen *Heer Philips van Spangen, Ridder*, eyscher ter eenre zyde, en van de *Staten der Landen van Holland en Vriesland*, over en in de name der selver Landen, en den *Procureur Generaal* in den name van mijnen *Genadigen Heere den Ertshertoge*, met hun-luyden gevoegd, Verweerdters ter andere zyde; in welk Proces de voorschreven eyscher eischende was betalinge, restitutie, en voldoeninge te hebben van hinder, schade, en achterdeel die hy in den Oorloge, en ten tijden als de Stede ingenomen was by wijlen *Jonkbeer Francois van Brederode*, en sijne adherenten, vyands-gewijse gehad en geleden aan sijn Huysinge en Slotte van *Spangen*, gelegen niet verre van de voorz Stede van Rotterdam, by sekere Capiteynen en Knechten, geleyt by den verweerdters op den Huysen en Slotte voorz, bedragende die voorz hinder, schade, en achterdeel, de somme van duysent seven-hondert ponden Hollands, en vijf groot in parcelen by den voorz eyscher gedeclareert, die de voorschreven verweerdters schuldig souden sijn den voorz eyscher te betalen, makende ook eysch van kosten. Daar tegens dat de voorz verweerdters hun verantwoord hadden, tenderende ten fine van absolutie by veel redenen voorgesteld, en geproponceert by de voorz partyen in heure dingtale en pleydoye, begrepen in heure principale schrifturen en anders, daar op dat sy geadmitteert sijn geweest tot heuren proeve. Gesien voorts by den voorz Hove die informatien in dese sake

gedaan, en andere Brieven en Documenten by de voorz partyen beleid, geproduceert en overgegeven, tot verificatie van heure feiten, en vermits die acte daar mede de voorz partyen gerenuncieert hadden van meer te produceren, mitsgaders die reprochien en salvatien, tegens malkanderen productie gedaan en overgegeven, en daar toe de acte, by den welken de voorz partyen in rechte geconcludeert hadden, en recht begeert, en daar op dat op huysden dag beteikent is omme recht te hooren, 't voorz 't Hof doorgesien en overgewogen hebbende alle 't gene dat tot deser materie dienende was, en gehoort hebbende die affirmatie by eede by den eyscher in dese sake gedaan, in den name en van wegen mijns *Genadigen Heere Eertshertoge van Oostenrijk, Hertoge van Bourgondien, Grave van Holland, &c.* heeft de voorz verweerdters gecondemneert en condemneert, den eyscher te betalen de somme van ses hondert ponden Hollands, tot dertig groot elk pont gerekent, en dat by atterminatie tot drie termijnen, te weten, twee hondert der voorz ponden *S. Jansmisse* eerstkomende, noch twee hondert *Kersmisse* daar naastvolgende, en twee hondert der selver ponden *Sint Jansmisse* daar naastvolgende, en compenseert die kosten by partyen tot deser instantien gedaan, omme redenen den Hove daar toe porrende. Actum den 28. July 1501. Present den *Stedehouder, Ruysch, Dorp, Almonde, Schoonhoven, Berendrecht, Mye, Essche, Duynvoorde.*

Hy troude volgens huwelyjke voorwaarden van den 25. February 1476. ten tweedemale *Anna van Bergen en Grimbergen*, dochter van Graaf *Philips van Grimbergen*, en van *Anna van Hamale*, sijn derde huysvrouwe was *Gillisje van Polanen*, uyt den Huysen vander Lecke, dochter van *Jan vander Lecke*, Ridder, Heer van Ysselmonde, en van *Alijt van Egmont*; sy hadde voor haar eerste man gehad *Floris van Kijshouk*; en voor de tweede *Jan van Naalwijk*. Hy liet een Capelle maken tot Schiedam in de grote Kerk, en is aldaar begraven, hebbende nagelaten by sijn tweede Vrouwe,

Philips

Philips van Spangen, Heer van Spangen en 's Gravenmoer, dat hy verkocht; hy verhieft anno 1509. by dode sijns vaders alle sijne leenen, stierf ongetrouwt van de swetende siekte anno 1592. begraven tot Schiedam in de Spangens Capelle, en nalatende alleen twee Bastart dochters.

Engelbregt van Spangen, was de 68. Abt van St. Bertijns binnen St. Omeer; regeerde 13. jaren met eer en profijt des Convents, leggende in 't selve begraven, met het volgende Graffchrift en Quartieren.

SPANGEN.

BERGEN.

ALKEMADE.

HAMALE.

REVERENDUS IN CHRISTO ENGELBERTUS DE SPANGEN, MONASTERII SANCTI BERTINI RELIGIOSUS, TANDEM ABBAS, QUI OBIIT ANNO MDCCCCL.

Cornelis van Spangen, volgt.

Casper van Spangen, Gouverneur van Breda, leefde anno 1529. volgens acte van bekentenisse, dat hy van zijn vaders erffenisse voldaan was, van zijn broeder *Cornelis van Spangen*, welke bekentenisse hy voor Schepenen van Antwerpen anno 1533. soo over zijn ouders boedel, als zijn broeder *Philips van Spangen*, en zijn andere broeders en zusters, als doen overleden, vernieut heeft; stierf ongehout, begraven tot Breda in de grote Kerk in de Capelle van 't Hof, achterlatende drie Bastarden, en heeft volgens testament in date 28. Maart 1553. tot zijn universele erfgenaam gestelt zijn broeder *Cornelis van Spangen*.

Anthonis van Spangen, Monnik in de Abdy van St. Bernards binnen Antwerpen.

Margareta van Spangen, stierf sonder oir, hadde te man gehad *Jan van Ranst*, Ridder, Heer van Hautain, Ridigem, en Morfele.

Seventje van Spangen, hadde te man den Heer van Chastillaire en Villier in Savoyen, Hofmeester van den Hertog van Savoyen, Gouverneur van de Nederlanden.

Elisabeth van Spangen, hadde te man *Hendrik van Anels en Hemericourt*, Heer van Willenchy uyt Hoogbourgonge, en wan drie kinders, als I. *Gerrit van Emmericourt*, Abt van St. Bertijns voorfz in plaats sijns ooms, daar na Bisschop van St. Omeer anno 1563. tot 1577. doe hy stierf. II. *Margareta van Emmericourt*, die te man hadde *Thomas van Thienen*, Heer van Castres en Rombeek in Vlaanderen, en wan twee soonen, als *Jacob van Thienen*, Heere van Castres, die troude *Elisabeth van Arkel*, Vrouwe van Heukelom in Holland, maar hy stierf sonder kinders; en *Thomas van Thienen*, Heer van Castres naar zijn broeder, wiens weduwe (met consent van de Geestelijke Overheyt) hy troude, te weten de Vrouwe van Heukelom, van Weerdenburg, en Leyenburg voorfz; sy stierf anno 1617. naarlattende eenen soone *Thomas van Thienen*, Heere van Castres, van Heukelom, van Leyenburg en Weerdenburg in de Betuwe, die te wyve hadde *Anna van Renesse van Elderen*, &c. III. *Margareta van Emmericourt*, troude *Jacob van Marnix*, Heere van Thouloufe, Budingen, en Sint Aldegondenberg, en wan drie kinders, als I. *Helena van Marnix*, getrouwt met *Jacob van Wignicourt*, Heere van

Orton in Artoys, daar sy by wan *Anthonis van Wignicourt*, gehout met *Clara van Hoorn*, suster van den Heere van Boxtel, en van Kessel; en *Willem van Wignicourt*, die troude *N. van Stradio*, Erfdochter van *Anna van Wignicourt*, gehout met *Louis van Chicquy*, Heer van Wieland, en wan twee soonen. II. *Ian van Marnix*, Heer van Toloufe, troude *Catharina van Ghenn van Caldenbroek*, en liet na *Ursel van Marnix*, Vrouwe van Thouloufe, getrouwt met *Bertrand van Lousenrode*. III. *Philips van Marnix*, Heere van St. Aldegondenberg in Henegouwen, en van Touwinch in Zeeland, Burgemeester en Gouverneur van Antwerpen, stierf te Leyden anno 1598. hadde eerst getrouwt *Philippa van Bailleul* uyt Henegouwen, suster van de Vrouwe van Asperen; daar naar *Catharina van Eeckeren*, weduwe *Ians van Stralen* van Antwerpen; ten laatsten *Iosijna van Lannoy*, dochter van den Heere van Hardixlaken uyt Vlaanderen, weduwe van *Adriaan van Bailleul*, Heere van Drures; sy stierf te Leyden anno 1605. sonder kinders; hy hadde by d'eerste vier kinders, als 1. *Jacob van Marnix*, Heer van St. Aldegondenberg, te Leyden mede gestorven anno 1599. ontrent 2. maanden na zijn vader; hy hadde te wyve *Veronica Hoen vander Lippe*, en wan daar by een Erfdochter *N. van Marnix*, Vrouwe van Soubburg, die anno 1616. troude *Willem van Oldenbarneveldt*, Ritmeester, Gouverneur van Bergen op Zoom, soone van *Ian van Oldenbarneveldt*. 2. *Maria van Marnix*, hadde te man *Lodewijk van Vlaanderen*, Heere van Praat, daar moeder van was *Catharina vanden Boetzelaar*, suster van den Heere van Asperen, sonder kinders. 3. *Amelia van Marnix*, hadde te man *Wessel vanden Boetzelaar*, Heere van Asperen, haar moeyens soone, anno 1604. naarlattende drie kinders. 4. *Elisabeth van Marnix*, troude de Colonel *Charles Morgang* uyt Schotland; sy stierf anno 1608. te Delf, naarlattende een dochter *Anna Morgang*. 5. *Louise, Philips van Marnix* jongste dochter, gewonnen by zijn tweede huysvrouwe, troude anno 1611. *Philips van Lewijn*, Heere van Famars, Capiteyn, &c.

Maria van Spangen, Canonesse van St. Walru, tot Bergen in Henegouwen anno 1503.

Magtild van Spangen, mede Canonesse als boven.

Anna

Anna van Spangen, Canonesse te Nivelles in Wals-brabant, anno 1500.

Iosijne van Spangen, Nonne te Loofduynen, anno 1496.

CORNELIS VAN SPANGEN, soone van *Philips van Spangen*, en van *Anna van Bergen*, was geboren anno 1487. Heer van Rodes, Nagtegaal, Moekenbroek, en naar zijn broeders doot Heer van Spangen, Terlist, kost den 28. December 1528. van den Grave van Egmont de Heerlijkheid van Berkel; was anno 1530. Balliu van Rotterdam, en van Schielant; hy was ook Raad in den Hage, en Burgemeester geweest van Antwerpen; wiert gestelt Opperhoofd of Gouverneur en Capitein Generaal van wegen Keiser *Carel de V.* binnen Antwerpen voorz, ten tijde van Marten van Rossum, soo als te sien is by *Gusciardijn*, die sulx seer ampel beschrijft, en hem noemt seer geëxperimenteert soo in de Politie als in den Oorlog; hy heeft anno 1528. 1529. 1530. sijne leenen verheeven; en anno 1529. volgens huwelijks voorwaarden getrouwt *Maria de Liere*, genaamt *Immerseel*, dochter van *Ian van Immerseel*, Markgrave van Antwerpen, en van *Iosina Tolling*, Burggravinne van Aalst, en Vrouwe van Poppenroy; sy hebben t'samen testament gemaakt den 24. October 1546. sy stierf des selven jaars den 19. November, leit begraven in de Lieve Vrouwe Kerk tot Antwerpen in haar vaders graf; hy stierf op zijn Huys ter List, buyten Antwerpen den 31. Mey 1559. begraven in 't Nonnen Clooster te St. Margrietendale binnen Antwerpen, recht voor den hogen Autaar, met zijn Wapens en Quartieren op den fark; hy was mede op de huldiging van Koning *Philips*, doe deselve als Grave van Holland binnen Dordrecht gehuldigt wiert; hy liet na

Maria van Spangen, geboren den 29. September 1530. troude den 9. February 1551. *Ian van Berlo*, Heer van Sletijns, Grave van Leersbergen, Hoisemont, en Oignie; stierf sonder kinderen den 2. February 1558.

Philips van Spangen, volgt.

Jaqueline van Spangen, troude den 16. December 1553. *Aart van Cruyningen*, Heer van Voorhout, Cruyningen, stierf binnen Antwerpen anno 1594. den 14. September, begraven inde Lieve-Vrouwen Kerk, onder de fark van die van Immerseel.

Anna van Spangen, hadde eerst te man *Ian van Haesten*, Ridder in Gelderland; daar naar *Gerrit Heer van Oyen*; sy stierf anno 1584. nalatende by den eersten man *Walraven*, Heere van Haesten en Herwynen, die had te wyve *Philiberta*, dogter van *Engelbert*, Heere van Immerseel in

Brabant; hy stierf op 't huys te Herwynen anno 1608. out 53. jaren, sonder oir. *Dorothea van Haesten*, Vrouwe van Nievelt by Utrecht ('t welk de Vrouw van *Brederoede*, haars Vaders voorz, hadde gekogt van *Steven van Rossum*, Heere van Poeroyen) sy hadde eerst te man *Floris van Brederoede*, Heere van Cloetingen, wiens ouder Broeder *Walraven*, dese *Dorothea* vaders suster getrouwt had, als voorz is; hy stierf anno 1589. nalatende 6. kinders; sy troude daar na anno 1614. *Willem van Hoorn*, Heer van Kessel, Gouverneur van Heusden.

Maria van Spangen.

Engelbert van Spangen, geboren den 15. September 1533. stierf ten selven dage.

Carel van Spangen, geboren den 2. Maart 1537. en voor zijn vader gestorven.

PHILIPS VAN SPANGEN, sone van *Cornelis van Spangen*, en van *Maria de Liere van Immerseel*; was Heer van Spangen, Boudry, Terlist, en Nagtegaal, verhieft anno 1559. sijne leenen, en troude anno 1560. volgens Huwelijks Voorwaarden van date 25. July *Iosyna vanden Bongart*, uyt het Lant van Valkenburg, dogter van *Barent vanden Bongart en Lugtenburg*, Amptman vande Grave en den Lande van Cuyk, wiens moeder was *N. van Arkeniel*, en van *Elisabeth Turk*, Erfdogter tot Nieuwenrode, wiens moeder was *N. van Nieuwenrode*, Vrouwe van Breukele; hy was den eersten die de drie Leeuskoppen uyt zijn Wapen gelaten heeft, als blykt by zijn Testamentin parquement gestelt, binnen Rotterdam gemaakt, en bezegelt met de Baar alleen, met den Wilde-man en Leeuw tot tenants, en de pluymen uyt den Helm, waar by hy aan *Iosyna vanden Bongart* gemaakt heeft de lystogt van alle sijne goederen; hy stierf anno 1578. *Iosyna vanden Bongart* voortz was geboren anno 1543. den 10. November, en stierf tot Ysselsteyn anno 1597. en leyt tot Breukele in de Parochye van Lievenrode begraven; en liet naar

Ian van Spangen, Ridder, geboren den 30. Mey 1562. was Heer van Spangen en Boudry, en na zijn vaders doot, nog onmondig sijnde, soo heeft van zijn wegen *Hendrik Frankens van Diemen* anno 1579. sijne leenen verheeven; anno 1602. heeft hy selfs den eedt van trouwe sijner leenen gedaan; hy troude anno 1591. *Anna van Dilbeek*, dogter van *Anthonis van Dilbeek*, Heer tot Kessel en Arnhem, Drossart van Dieft en Lichem; hy woonde te Leeuwen, alwaar hy anno 1618. sonder kinderen stierf, latende zijn broeder *Cornelis van Spangen* tot zijn Erfgenaam; en leit met zijn huysvrouwe tot Leuven inde Minnebroeders Kerk in 't groot Choor, schuyns voor den hogen Autaar begraven.

Cornelis van Spangen, volgt.

Bernt van Spangen, geboren den 27. Mey

1563. jong gestorven, leit begraven tot Overfchie in 't Choor van de Kerke.

Elisabeth van Spangen, geboren den 8. Meert 1565. gestorven tot Mechelen ten huys van haar moey *Jacqueline van Spangen*, Vrouwe van Voorhout, den 13. February 1579. ongetrouwt, begraven tot de Vrouwe-broeders aldaar.

Maria van Spangen, geboren den 25. July 1568. jong gestorven tot Delft.

Maria van Spangen, geboren tussen den 1. en 2. October 1572. troude den 17. April anno 1597. *Philips Hinchart*, Heere tot Lillebrugge, Bergen, en Neerockeseel, van dewelke die van Hinchart zijn voortgekomen; sy stierf den 15. December 1615. en leit begraven in de Parochye van Bergen.

Philibert van Spangen, genaamt *Philibert Philips*,

is gebooren tot Mechelen, tussen den 20. en 21. Juny 1574. hy wiert Ridder en groot Balliu van Walsbrabant, mitsgaders Edelman van haar Hoogheden *Albertus* en *Tjabelle*, Aarts-Hertogen van Oostenrijk; hy hadde getrouwt anno 1602. den 31. January binnen Brussel, volgens Huwelijxse Voorwaarden *Leonarda Damant*, dogter van *Nicolaas Damant*, Ridder, Visconte de Bruxelles, Cancelier van Brabant; sy stierf den 9. April 1616. en lieten naar *Nicolaas Anthony van Spangen*, was Heer van Ottignies, Monsty, en St. Lambert de la Capelle, troude *Lovina de Guernouval*, en lieten te samen na I. *Francois Joseph*, Heer van Ottignies, troude *Maria Ienne de Glimes*, Canonisse geweest te Nivelles, dogter van *Wynand*, Grave van Glimes, en van *Ydoigne N. N.* daar hy by verwekte eenen sone, genaamt *Manuel Francois Levin van Spangen*, en een dogter *N. van Spangen*. 2. *Louis Philibert*

van Spangen, Heer van Monsty, stierf jongman. 3. *Charles Emanuel van Spangen*, Heer van St. Lambert de la Cappelle, was Capiteyn ten dienste van sijn Coninglijke Majesteit van Spangien, stierf ongetrouwt. II. *Willem van Spangen*, was mede Capiteyn van sijn Coninglijke Majesteit van Spangien, en stierf jongman. III. *Emanuel Philibert van Spangen*, Heere van Mellée en Biesmes, buyten Nivelles, woonde aldaar; stierf ongetrouwt, over de 80. jaaren out sijnde. IV. *Carel van Spangen*, was Cononik van St. Gudule binnen Brussel. V. *Barbara van Spangen*.

N. van Spangen, geboren anno 1576. den 26. December, welke dogter sonder naam gedoopt is, en een uyr naar het voorz Doopsel overleden, en begraven tot St. Truyen in de Lieve Vrouwe Kerk, in 't Choor van onse Lieve Vrouw.

CORNELIS VAN SPANGEN, soone van *Philips van Spangen*, en van *Iosina vanden Bongaart*, is geboren den 17. April 1571. met sijn broeder *Beerns van Spangen*, die den 25. dito van 't selve jaar stierf, van wien hy een tweeling was; Wiert by speciaal mandaat, volgens den brief daar af sijnde in dato den 20. December 1607. van *Aalbert*, Aarts-Hertoge van Oostenrijk, Ridder gemaakt; was Heer van Terlist, en naar de doot van sijn broeder *Ian van Spangen* voorz Heer van Spangen en Baudries; hy verhiel sijne leenen anno 1619. en troude anno 1595. den 7. November, volgens Huwelijxse Voorwaarden, *Anna van Hamale*, dogter van *Cornelis van Hamale*, Drossart van Dieft en Sichein; sy was gebooren tot Dieft voorz anno 1564. den 22. October, stierf anno 1628. en hy anno 1638. den 25. October, en leggen te samen begraven tot Antwerpen by de Nonnen te St. Margriet ten Daale, voor den Hogen Autaar, in het graf van die van Spangena; sy lieten te samen na

Cornelis van Spangen, volgt.

Philips Philibert van Spangen, Heere van ter List, haddete wyve *Maria van Steenhuyt*, dogter van *Willem van Steenhuyt*, Ridder, was Raat van Staten, mitsgaders vanden Secreten Raat van den Coning van Spangien, en Alcalde van 't Hof; sy stierven beyde tot Brussel sonder kinders naar telaten, sy den 14. Augustus 1669. hy den 22. Augustus desselven jaars, en sijn te samen tot Antwerpen in 't Clooster van St. Margriet ten Daale begraven, in 't Graf van hun Voorouders.

Iustus van Spangen, Heere van Sterthoven en Besegen, troude *Helena van Dombroek*, dogter van *N. van Dombroek*, Lt. Coll. van een Regiment Duytschen ten dienste van den Coning van Spangien; hy stierf den . . . February 1674. sy den . . . December 1680. en lieten te samen naar I. *Cornelis Francois van Spangen*, Heer tot Sterthoven, die te wyve hadde *N. van Mechelen*, weduwe van *N. Sraats*, en liet by deselve naar

1. *Ian van Spangen*. 2. *Carel van Spangen*. 3. *N. van Spangen*. II. *Iustus Philibert van Spangen*, troude *Maria de Gereyts*, geleyt Grave, dogter van *Geldebeyt van Grave*, Heer van Wetterbeek, en van *Anna Maria van Boschuysen*, by dewelke hy verwekte eenen soone, en een dogter. III. *Philippina van Spangen*, troude tot Mechelen *Charles*, Heere van Berelevedonk. IV. *Maria Margareta van Spangen*, troude *Cornelis Iustus van Spangen*, Capiteyn ten dienste deser Landen, soone van *Cornelis van Spangen*, en van *Hendrica van Brakel*. V. *Henrica van Spangen*, stierf jon-gejuffer.

Iaquelina van Spangen, troude *Philips van Eynatten*, soone van *N. van Eynatten*, en van *N. van Schoonhoven*, dog stierven sonder oir; en sijn tot Leuven begraven tot de Minnebroeders, ter syden den Hogen Autaar, in de Grafftede van die van Spangen.

CORNELIS VAN SPANGEN, soone van *Cornelis van Spangen*, Ridder, en van *Anna van Hamale*, was Heere van Spangen, en Boudries, troude volgens Huwelijxse Voorwaarde in dato den 24. December 1634. *Henrica van Brakel*, dogter van *Affieer van Brakel*, Heer van Blinckenburg en Marienburg, wiens moeder *de Voogt van Rynevelt* was, en van *Anna van Mom*, wiens moeder *Cuylenburg* was; hy verhiel anno 1628. eenige sijner leenen by opdragte en Huwelijxse Voorwaarden sijns vaders, en anno 1639. heeft hy by dode sijns vaders sijn vordere leenen verheeven; hy stierf den 19. November 1663. out sijnde 66. jaren, sy elf maanden te vooren den 19. December 1662. out sijnde 46. jaaren, en leggen beyde inde Breur Kerk tot Utrecht begraven; en lieten t'samen naar dese volgende negentien kinderen.

Philips van Spangen, volgt.

Jacob van Spangen, geboren den 26. April 1637. en den 30. daar aan volgende overleden.

Cornelis van Spangen, gebooren den 30. October 1638. naderhant *Cornelis Iustus* genoemt, was Capiteyn ten dienste deser Landen; hy troude

anno 1665. *Maria Margareta van Spangen*, dogter van *Iustus van Spangen*, sijn ooms dogter, by dewelke hy wan I. *Cornelis Donatus van Spangen*, dog stierf nog jong sijnde. II. *Philips Barrent van Spangen*. III. *Paulus Assuerus van Spangen*. IV. *Charlotte Hendrina van Spangen*. V. *Cornelis*

A a a a a a

nelis

nelis Francois van Spangen. VI. Jacob Francois van Spangen.

Anna van Spangen, geboren den 7. January 1640. en den 12. nagt subyt overleden.

Jasper van Spangen, geboren den 27. December 1640. en s'jaars daar aan overleden in de vasten.

Assuerus Hendrik van Spangen, geboren den 24. December 1641. was Capiteyn ten dienste deser Landen, troude den 10. April 1674 tot Middelburg in Zeelant *Maria Gabriele vander Goes*, dogter van *Marcelis vander Goes*, Heer van Nieuwliet, en van *Agatha Magnus*; dog stierf den 25. January 1675. leer onverwagt vande Stuypen, 7. Maanden Swanger sijnde, naar dat nog eerst van een doot foontje verloft was; hy troude naderhant anno 1679. voor de tweede maal *Adriana Nobelaar*, weduwe vanden Major *Sanderlans*, en suster vanden Heer van Kerkwerve.

Anna van Spangen, is geboren den 19. Juny 1643. en gesturven den 25. Juny 1651.

Maria Aloyse van Spangen, geboren den 11. October 1644. en twee dagen daarna subyt overleden.

Bernardina van Spangen, geboren den 18. Maart 1646. en gesturven den 9. Mey 1674.

PHILIPS JACOB VAN SPANGEN, outste soone van *Cornelis van Spangen*, en van *Hendrica van Brakel*, was Heere van Spangen en Baudries, heeft anno 1664. en 1665. by versterf sijn vaders, sijne leenen verheeven, en anno 1680. die geene dewelke hem aangekomen waren by dode van *Maria van Brakel*, sijn moey, suster van *Hendrica van Brakel*; troude anno 1662. *Philippa Maria van Waffenaar*, Vry-vrouwe van Nieukoop, Noorden, en Achtienhoven, dogter van *Aalbert van Waffenaar*, Heer van Alkemade, welke stierf anno 1673. den 10. Maart, vyf dagen Craams sijnde van *Isabelle Hester*, en *Aalbert Assuer van Spangen*, het welke tweelingen waren, geboren den 5. Maart 1673. voorsz. en leyt by haar ouders en vrienden begraven tot Leyden in St. Pieters Kerk. *Philips Jacob van Spangen* voorn. heeft naar haar doot voor sijn tweede huysvrouwe getrouwt den 16. Augusty 1677. *Margareta Helena de la Torre*, Vrouwe van Thol, en in Middelharnas, dogter van *Francois de la Torre*, en van *Maria van Poelgeest*; dewelke anno 1680. sonder kinderen overleden is; hy liet by sijn eerste huysvrouwe naar

Hendrik Aalbert van Spangen, geboren tot Leyden den 3. Maart 1663. en gestorven den 2. Mey daar aanvolgende, tot Utrecht.

Maria Cornelia van Spangen, geboren tot Leyden den 17. Maart 1664.

Albertina Agnes van Spangen, geboren tot Leyden den 3. Juny 1665. en gesturven den 28. February 1669.

Cornelia Anna van Spangen, geboren tot Leyden den 24. November 1666. en gesturven den 5. February 1677.

Philips Christiaan van Spangen, volgt.

Gerarda Jacoba van Spangen, geboren op 't

PHILIPS CHRISTIAAN VAN SPANGEN, soone van *Philips Jacob van Spangen*, en van *Philippina Maria van Waffenaar*, geboren tot Leiden den 24. December 1667. en heeft sijn vader *Philips Jacob van Spangen*, uyt sijnen naam den 3. November 1674. van de Staten van Holland en West-vriesland, verheeven de Heerlijkheden van Nieukoop, Noorden, en Achtienhoven, met sijn appendentien en dependentien, welke hem aangekomen zyn van sijn moeder *Philippina Maria van Waffenaar*.

Het Wapen van Spangen is een Fasce van Lazuur, op een Velt van Gout.

Jacob van Spangen, is geboren den 4. Juny 1647. en den 7. daar aanvolgende overleden.

Maria Henriette van Spangen, geboren den 30. Juny 1648. en den 12. Augusti 1649. gesturven.

Carel van Spangen, geboren den 8. Augusti 1649.

Emannel van Spangen, geboren den 8. November 1659. en den 10. December daar aan volgende overleden.

Anna Catharina van Spangen, geboren den 9. September 1652. Religieuse in 't Clooster vande Ongeschonden Carmeliteressen tot Leuven.

Ian Willem van Spangen, geboren den 2. December 1653. en korts daar aan overleden.

Barbara van Spangen, geboren den 24. February 1655 en in April daar aanvolgende overleden.

Maria Barbara van Spangen, geboren den 5. Maart 1656.

Francois Philiberts van Spangen, geboren den 16. Juny 1657.

Elisabeth Anna van Spangen, is geboren den 6. Maart 1659. en den 25. Augusti daar aan volgende overleden.

Huyster Does, buyten Leyden den 3. Mey 1669. en gesturven den 14. December daar aan volgende.

Charlotte Hester van Spangen, geboren tot Leyden den 12. Juny 1671. en den 6. dag daar aan volgende overleden.

Isabelle Hester van Spangen, en *Aalbert Assuer van Spangen*, tweelingen, sijn geboren tot Leyden den 5. Maart 1673. en is *Isabella Hester van Spangen* voorsz overleden den 20. Juny daar aanvolgende, en *Aalbert Assuer van Spangen*, den 30. September 1679.

S A S B O U T.

¹⁹⁰ **D**E familie van Sasbout is een van de oudste Edele Schiltboortige Geslagten van Rijnland, alwaar sy ter Vierschare met de Graven van Holland, en naderhant met desselfs Balliuwen over eenige Eeuwen altijts onder de Welgeboorne zyn verschenen. Den eersten daar van wy bescheydelyk een consecutive generatie weten, is geweest

DIRK SASBOUT, Knape, getrouwt met *Sophia van Segwaart*, beyde begraven tot Soetermeer, onder een groote fark, met haar-luyder Wapen daar op gehouden, leefde anno 1454. hy stierf anno 1480. en sy anno 1476. en hebben gewonnen

Sasbout Sasbout, volgt.

Pieter Sasbout, troude *N. N.* en wan *L. Joost Sasbout*. II. *Dirk Sasbout*. III. *Adriaan Sasbout*, wiens mannelijke descendentes alle zyn van over lange verltorven. IV. *Pieter Sasbout*, Burgemeester tot Delft, troude drie vrouwen, en wan 1. *Sophia Sasbout*, troude *Pieter van Opmeer*. 2. *Catharina Sasbout*, troude *Christiaan van Wapenvliet*. 3. *Magdalena Sasbout*, troude *Hn-*

go vander Dussen, soon van *Jacob vander Dussen*, *Bruyns* soon, Burgemeester tot Delft. 4. *Margareta Sasbout*, troude *Christiaan van Vliet vander Woert*. 5. *Lucas Sasbout*, troude *Maria de Groot*, *Huygens* dochter, en heeft maar een eenige dochter nagelaten. 6. *Alijt Sasbout*, troude *Pieter van Varick*, waar van komen de Edelen van Varick tot Rijssel. 7. *Maria van Sasbout*, troude *Dirk Verhoog van Adrichem*.

SASBOUT **SASBOU**T, soone van *Dirk Sasbout*, en van *Sophia van Segwaart*, was drie malen Burgemeester tot Delft, troude ten eersten *Margareta van Diemen*; ten tweden *Machteld vander Dussen*, dochter van *Jan vander Dussen*, *Arents* soon; hy stierf anno 1508. en sy anno 1538. en heeft by de laatste vrouw gewonnen

Mr. Joost Sasbout, Ridder, Heere van Spaland, eerst Raat van Holland; daar na den eersten Cancelier van Gelderland, troude *Catharina vander Meer*, dochter van *Pieter Frankensz. vander Meer*, en van *Lidewij de Wilt van Bley-*

wijk; hy stierf tot Arnhem anno 1546. out zynde 59. jaren, hebbende by sijn leven sig selven dit volgende Grafschrift gemaakt, 't welk by *Gnicciardijn*, *Boxhorn*, en andere Schryvers alenthalven geallegeert wert.

Siste gradum: quod es, ipse fui, fortassis eris cras

Quod sum, cadaver putridum.

Olim Judocus eram Sasbout: me misit in auras

Delft clara pars Bataviae.

Ter demis patriæ causas decidimus annis

Pars consilii haud ingloria.

Deinde & rectum Præses jus, Cæsare, Geltris

Dixi, jubente Carolo.

Quid tituli, quid opes, quid nunc prudentia prodest?

Mors summa miscet infimis.

Sola manet virtus homini post funera, solam

Dum vivis, hanc ama. Vale.

VIVUS SIBI SCRIPSIT. VIXIT ANNOS

LIX. MENS. VIII. DIES X.

OBIIIT M. D. XLVI. NOVEMB. XI V.

Het voornoemde Grafschrift staat op een konstig, dog ouwerwets uytgehouden steen-werk, tegen een muur in de trans van het Choor tot Arnhem opgeregt, onder een klein Sceleton of geraamte; en liet den voorz. *Joost Sasbout* na I. *Arnout Sasbout*, Ridder, Heere van Spaland, eerst Raad des Konings in sijn Nederlanden, was ook Raad van Holland, en Cancelier van Gelderland, gelijk sijn vader; laastelijc wiert hy door Koning *Philips de II.* verkoren tot President van sijnen Secreten Rade te Brussel, by brieven daar van zynde, getekent tot Madrid den 1. Juny 1572. doch week daar na anno 1576. vermits de troubles, na Holland; hadde getrouwt *Maria van Heermals*, en wan I. *Justina Sasbout*, troude *Adolph*

van *Gryboul*, Heere van Berquyn, Plessy, &c. en wonnen kinderen. 2. *Machteld Sasbout*, troude *Frederik van Voorst*, Richter en Waltgraaf tot Nimegen, en wan *Maria van Voorst*, dewelke troude *Jan van Wassenaar van Duyvenvoorde*, Heer van Duyvenvoorde, die kinderen hebben nagelaten. 3. *Lidvina Sasbout*, troude *Jacob van Scharpenseel*, dan stierf sonder oir. 4. *Cornelis Sasbout*, troude *François van Cranevelt*, en wan *Joost van Cranevelt*, die getrouwt was aan *Geertryd Oem*, en *Anna van Cranevelt*, die te man hadde *Willem van Furstenberg*, hebbende beyde descendentes nagelaten. II. *Anna Sasbout*, Joosten dochter, troude *Cornelis de Jonge*, Heer van Baartwijk, Hoge-heemraad van Delfland, Rekenmeester van Holland;

Aaaaaaa 2

hy

hy stierf anno 1578. sy anno 1595. nalatende te samen, 1. *Magtild de Jonge*, getrouwt met *Pieter van Adrichem van Dorp*, lieten kinders na. 2. *Gerardina de Jonge*, stierf sonder oir. 3. *Maria de Jonge*, mede sonder oir gesturven. 4. *Cornelis de Jonge*, Heer van Baartwijk, Raad van Holland t'Utrecht, troude *Casparina van Drenkwaart*, dochter van *Boudewijn van Drenkwaart*, Raad en Rentmeester Generaal van Zuyt-holland, en van *Catharina van Hogelande*, en lieten kinders na. 5. *Catharina de Jonge*, troude *Cornelis van Blyenburg*, *Heymans* soone. 6. *Margareta de Jonge*, stierf sonder oir. 7. *Jacob de Jonge*, trou-

de *Jacoba de Huyter*. 8. *Joost de Jonge*, troude *Anna van Blyenburg*, *Heymans* dochter, doch stierf sonder oir. 9. *Geertruyd de Jonge*, stierf sonder oir.

Ian Sasbout, volgt.

Margareta Sasbout, troude *Mr. Cornelis van der Dussen*, *Arents* soon, Secretaris der Stadt Delft; sy stierf anno 1520. en hy anno 1556. en hebben verscheide descendentes nagelaten, daar van noch mans oir is in 't leven.

Catharina Sasbout, troude *Beukel vander Burg*, *Joost Arents* soone, en wan mede kinderen.

JAN SASBOUT, soone van *Sasbout Dirks* soon *Sasbout*, en van *Magtild vander Dussen*, was 25. malen Burgemeester tot Delft, troude *Elisabeth vander Burg*, dochter van *Joost Arents* soon *vander Burg*, en van *N. van Santen*; hy stierf anno 1573. out 82. jaren, en hebben gewonnen

Adam Sasbout, Minnebroeder, stierf anno 1553. out 36. jaren, begraven tot Leuven, alwaar hem dit volgende Grafschrift gemaakt is.

D. O. M.

ADAMUS nomen, Batavi mea patria DELFI,

Progenies SASBOUT non inhonora fuit;

Trajectum Latias & Græcas tradidit artes,

Lovanium Hebræas addidit atque facras:

Quas ut proferrem (culpa est sepelire talentum,

Et Domino ufuras non solviffe suas)

Commoda visa mihi Francisci semita: at illam

Dum sequor, in mediis cursibus eripior.

CORNELIUS MUSIUS DELF. AMICO POS. OBIIT AN. SALUTIS CIO. IO. LIII. ÆTAT. XXXVI.

Sijn Contrefeitsel in 't Kloosterlijk gewaat gaat opt wederley manieren in prent uyt, 't eerste gedaan door *Jan Wirix*, met sijn devijs *Omnia vanitas*, dat is, alles ydelheyt, en een Latijnsch vers daar onder; het tweede (zynde cotype) heeft

dese vermaninge onder aan: *Gedenke ó mensch dat gy stof sijt, ende in stof sult gy wederom verkeert worden.* Maar het vers dat op sijn afbeelding gemaakt is, luyt aldus:

Bis decimum & quintum Delphorum Consule Patre

Clarus, & agnatis Presidibusque viris,

Affisii vatis leges habitumque sequutus,

ADAMUS SASBOUT haud secus ora tulit.

Quale viro ingenium, vis, mens, quæ copia sacri

Eloquii & quatuor lingua diferta sonis,

Sunt libri testes, folers quos suspicit orbis,

Auctoris nomen dum canit & titulos.

Quæ nî pulchra duat mansuram Gloria Famam,

Debuerant vitæ de brevitate queri.

Agatha Sasbout, troude *Gijsbert Muys van Holy*, *Jacobs* soon.

Margareta Sasbout, troude *Michiel Vosmeer*, Tresaurier tot Delft, en wan onder andere *Sasbout Vosmeer*, Licentiaat in de Godheyt, Bisschop van de Phillippen en Utrecht, mitsga-

ders Vicarius of Stadhouder vanden Paus over alle de Vereenigde Provincien; hy stierf tot Ceulen anno 1614. en is aldaar seer prachtiglijk begraven in de Clooster-kerk van de Observanten, met desselfs Wapen en Quartieren, onder een Aartsbisschoplijke hoet en staf; zynde desselfs Wapen een

een Swarten Eenhoorn op Silver , gecartileert | Quartieren zyn als volgt :
met dat van Sasbout ; sijn Graffchrift en acht

D. O. M.

ILLUSTRISS. ET REVERENDISS. D.
D. SASBOLDO VOSMERO DELFIO.
ARCHIEPIS. PHILIPP. ET ULTRAJECT. FÆ-
DERATAR. AC RECEPTAR. CIVITAT. BELGII
VICARIO APOST. QUI ANNO DOM. M. D. C. XIV.
V. NONAS MAY OBIIT, TIELMANUS VOS-
MERUS FRATRI OPT. MOESTUS FECIT
IN ODÆO, AB IPSO DICATO.

VOSMEER.	SASBOUT.
HEUVEL.	BURG.
EYNDE.	DUSSEN.
RODENRYS.	SANTEN.

Ian Sasbout, volgt.
Sasbout Sasbout, was Pater van St. Annen Con-
vent tot Delft, stierf anno 1589.

Gerard Sasbout, Priester, stierf anno 1579.
Eva Sasbout, Bagijn tot Delft.

JAN SASBOUT, soone van *Ian Sasbout*, en van *Elisabeth vander Burg*, was Burgemees-
ter tot Delft, troude *Lidwina vander Hoef*, dochter van *Michiel vander Hoef*, jonger soon uyt den
Geslagte van *Heerman van Oestgeest*, en van *Sophia Muys van Holy*; hy stierf anno 1576. en wan

Michiel Sasbout, volgt.
Sasbout Sasbout, troude *Catharina van Wapen-
velt*, en wan I. *Ian Sasbout*, die sonder oir is over-
leden. II. *Catharina Sasbout*, troude *Jan van
Meerhout* tot Culenburg.
Catharina Sasbout, troude *Hendrik Bugge*,
soon van *Dirk Bugge*, en van *Anna Persijn*, *Ians*
dochter, en hebben gewonnen I. *Iohanna Bugge*,

troude *Pieter Braber*. II. *Lidwina Bugge*, troude
Cornelis van Ring, *Michiels* soon. III. *Gerard
Bugge*, troude *Christina vander Wel*. IV. *Sasbout
Bugge*, troude *Catharina Storm* tot Leuven.
Elisabeth Sasbout, troude *Dirk Bugge Dirkse*.
Yda Sasbout, Bagijn tot Delft.
Sophia Sasbout, troude *Lucas van Vliet*.

MICHEL SASBOUT, soone van *Ian Sasbout*, en van *Lidwina vander Hoef*, troude
Iohanna vander Hoog, en wan

JACOB SASBOUT, troude *Isabela Prooff*, en wan een eenige dochter.

LIDUINA SASBOUT, de leste vrouw van desen Geslagte, troude *Leonard*, Grave
vander Nath, Heere van Petten, &c. en wan kinderen.

Het Wapen van Sasbout is een Schilt van Sabel, beladen met drie Goutsblommen
van Gout, twee boven en een onder.

S P I E R I N G .

¹⁹¹ WOUTER, jonger broeder van *Robbrecht*, *Ians* soon, de vijfde dier naam, Heer van
Heusden, was omtrent het jaar 1200. Heer van Spiering, daar van het Geslagte van Spie-
ring afkomstig is.

Het Wapen van Spiering was een Radt van Gout, op een Velt van Sabel.

S P R U Y T.

192 **GYSBERT SPRUYT**, leefde anno 1313; troude *N. van Nijenrodt*, en wan **BRUYNING SPRUYT VAN CRIEKENBEEK**, Maarschalk van Abcoude, hadde te wyve *Elisabeth van Assendelft*, *Hugens* dochter, anno 1398. en wan

Hugo Spruyt, volgt.

Lijsbeth Spruyt, haddete man *Gerrit Heerman van Oestgeest* te Leyden, omtrent den jare 1470. en wan 1. *Cornelius Heerman van Oestgeest*. 2. *Bruyning Heerman van Oestgeest*, vermeld tot Leyden anno 1509.

Hillegond Spruyt, troude eerst *Willem Ouytenhage*, *Willemsz*, en wan 1. *Lijsbeth Ouytenhage*, die te man hadde *Ian van Abcoude*, alias *Alkemade*, soone van *Iohan van Alkemade van den Woude*, en van *Mahuld van Maaalstede* uyt Zeeland; sy stierf anno 1473. hy anno 1481. nalatende 1. *Ian van den Woude*, *Minnebroeder*. 2. *Cornelis van den Woude*. 3. *Carel van den Woude*. 4. *Margareta van den Woude*, alle sonder oir gesturven. 5. *Hillegonda van den Woude*, troude *Cornelis Croesink*, Heer van Benthuyfen, Houtvester van Holland, die stierf anno 1520. *Hillegond Spruyt* voornoemt troude ten twedenmale *Floris van Boschuysen* tot Leyden; hy was Raad in den Hage anno 1540. Schout tot Leyden anno 1545. mitsgaders Balliu van Putten, stierf seer out anno 1574. en liet naar 1. *Ian van Boschuysen*

Ridder; *Sommelier* of *Bottelier*, en bysonderen Raad van Hertog *Carol van Bourgonden*, anno 1466. anno 1470. Capiteyn op Zee, tegens den Grave van Warwijk uyt Engeland; was anno 1475. in't beleg voor Nuys, en wiert genoemt *Ian met den witten Valk*, was een seer onvertsaagt Oorlogsman, hadde te wyve *N. van Tourneur*, en wan kinders. 2. *Willem van Boschuysen*. 3. *Bruyning van Boschuysen*, Registermeester of bewaarder van de Chartres van Holland anno 1447. hadde getrouwt *Catharina Quequels* te Dordrecht, en wan kinders. 4. *Luisgaard van Boschuysen*, hadde te man *Gerrit van Sommevel* te Leyden, en wan een dogter. 5. *Catharina van Boschuysen*, hadde te man *Gerrit van Abbenbroek*, Ridder, en Balliu van Putten, stierf anno 1494. sonder oir.

N. Spruyt, troude *Claas de Vriese*, Schiltknappe, Raad in den Hage, mitsgaders Rentmeester Generaal van Holland, en het onder andere kinders naar, *Alijt de Vriese*, die te man hadde *Barthout van Assendelft*, soons van *Albrecht van Assendelft*, en van *Christina van der Maarn*, en wan kinders.

HUGO SPRUYT VAN CRIEKENBEEK, soone van *Bruyning Spruyt van Crieckenbeek*, en van *Elisabeth van Assendelft*, hadde te wyve *Hadevy van Heemskerck*, dochter van *Wermbois van Heemskerck*, en van *N. van Zijl*, en wan by deselve,

BRUYNING SPRUYT VAN CRIEKENBEEK, die te wyve hadde *Maria van Sommevel* te Leyden, en liet maar alleenlijk drie dochters naar, als

Hadevy Spruyt, hadde eerst te man *Ian van Boschuysen*, daar naar *Pieter Pijnssen*, sonder oir.

Emerentia Spruyt, troude *Hendrik van Wijnngaarden*, soone van *Dirk van Wijnngaarden*, en van *Adriana van Nieuvelt*, *Gerrits* dochter, en wan 1. *Bruyning van Wijnngaarden*, was Ambtsgheer van 's Heer-aartsberge, en Rentmeester Generaal van Zeeland Beoosterscheit, stierf te Schoonhoven anno 1605. out 75. jaren, hadde te wyve *Maria van Serooskerke*, dochter van *Hieronimus van Serooskerke*, Ridder; sy stierf anno 1603. nalatende een eenigen soone. 2. *Gerrit van Wijnngaarden*, was President van den Hove van Holland, stierf anno 1598. hadde te wyve *Sandrina Croesink*, Erfdochter van den Heer van Benthuyfen en Soetermeer; sy stierf anno

1594. nalatende kinders. 3. *Adriana van Wijnngaarden*, hadde eerst te man *Willem Bol t'Utrecht*, daar naar *Steven van Blitterswijk*, doch stierf sonder oir. 4. *Maria van Wijnngaarden*, stierf ongehout.

Maria Spruyt, troude *Jan van Oostrum*, en wan *Jan van Oostrum*, Casteleyn van Woerden, stierf anno 1612 out 67. jaren, hadde te wyve *Alyd van Renesse*, *Gerrits* dochter, en wan 1. *Ian van Oostrum*, Capiteyn, stierf anno 1616. 2. *Iuriaan van Oostrum*, stierf mede Capiteyn anno 1614. 3. *Adriaan van Oostrum*. 4. *Bruyning van Oostrum*. 5. *Maria van Oostrum*, die te man hadde *Enstaas van Aaswijn*, soone van den Heer van Brakel. 6. *Geertruyd van Oostrum*.

Het Wapen van Spruyt is een Silvere Lely op een Velt van Keel.

S U Y S.

193 **E**en van de buffte en Adelijke Geslagten, die de Stad Dordrecht regterden, doen deselve met stene muyren omcingelt wiert, ontrent den jare 1230. van dewelke geleest hebben

HEYMAN SUYS, Schepen van Dordrecht anno 1294.

ARENT SUYS, Schepen van Dordrecht anno 1368.

PIETER SUYS, Schepen van Dordrecht anno 1402.

AL-

ALLAART SUYS, *Mathens* soon, Burgemeester van Dordrecht anno 1452. en 1466. hy stierf anno 1473. out 80. jaren.

DANIEL SUYS, troude *N. van Steenhuyzen*, hy wan

PIETER SUYS, Ambachts-heer in Gryfenoort, troude *Johanna vander Burg*, Erfdochter van *Ian vander Burg*, *Willem's* soon; hy wiert verlijt met het Huys ter Burg by Rijswijk, door overgifte van sijn neve *Ian vander Burg*, *Gerrits* soon, en stierf anno 1501. leggende met sijn Huysvrouwe begraven in de Kerk van Rijswijk, op't Choor, onder een blauwe fark, daar op gehouden staan dese vier Quartieren:

SUYS.

BURGH.

STEENHUYSEN.

DE ROVERE VAN MONTFOORT.

Hy liet by sijn Huysvrouwe na

Cornelis Suys, volgt.

Allaart Suys, Ambachts-heer in Gryfenoort, troude eerst *Maria*, dochter van *Willem van Boschnyfen*, Balliuw van Rijnland, en *Castelcyn van Woerden*, die stierf sonder oir; daar na *Anna vander Nabh*, *Gillis* dochter; hy stierf den 12. Maart 1536.

Catharina Suys, troude Mr. *Andries van Hargen*, Heer van Oosterwijk anno 1520.

Jacob Suys, troude *Catharina van Naalwijk*, *Ians* dochter, sonder oir.

Agatha Suys, troude *Arent van Adrichum*,

Heer van Adrichum; sy stierf den 8. October 1538.

Daniel Suys, volgt hier na.

Ian Suys, Opperdijkgraaf van 't Landt van Schouwen, wert vermeld met sijn broeder *Daniel Suys*, onder de Ridderfchap en Edelen van Zeeland anno 1540. doen Keyser *Karel de V.* de Landen quam door reysen en befoeken; als mede doen Conink *Philips* als Grave van Holland en Zeeland binnen Dordrecht gehult wiert, anno 1549. hy stierf tot Zierixzee anno 1553.

Willem Suys, stierf den 7. Juny 1525.

CORNELIS SUYS, soon van *Pieter Suys*, en van *Johanna vander Burg*, wert verlijt met het Huys ter Burg anno 1502. was Meesterknaap van de Houvesterye van Holland anno 1517. Hoogheemraad van Delfland anno 1519. troude *Maria de Jonge*, dochter van Mr. *Cornelis de Jonge*, Heer van Baartwijk, Rekenmeester in den Hage, en Raad in den Hove van Holland; sy stierf den 3. Mey 1566. hy den 10. December 1521. begraven tot Rijswijk in sijn ouders graf; hy wan

Mr. *Cornelis Suys*, volgt.

Heer en Mr. *Pieter Suys*, Canonik op't Hof in den Hage, stierf anno 1556. begraven aldaar in de Capelle onder een fark, ingeleyt met koper, en sijn Epitaphium was van albast.

Magnit Suys, troude anno 1535. *Dirk van Toylngen*, Raad en Rentmeester van den Grave

van Egmoht.

Johanna Suys, troude eerst *Arent Pieters* soon van *Heerjansdam*, Ambachts-heer van Heerjansdam; daar na *Boudewijn van Drenkwaart*, Burgemeester van Dordrecht, Raad en Rentmeester Generaal van Zuyt-holland.

Maria Suys, stierf tot Dordrecht anno 1536.

Mr. CORNELIS SUYS, Ridder, soone van *Cornelis Suys*, en van *Maria*, dochter van Meester *Cornelis de Jonge*, verlijt met het Huys ter Burg anno 1522. wiert Heer van Rijswijk anno 1557. by opdracht van *Willem*, Prince van Orangien, was Hoogheemraad van Delfland anno 1538. wiert Raad anno 1534. en namaals President van den Hove van Holland, hy vertrok anno 1572. met de andere Raatsheeren, vermits de troubelen in den Hage, naar Utrecht, en bleef aldaar tot naar de Pacificatie van Gent anno 1567. en stierf in den Hage den 19. September 1580. out 66. jaren; hy hadde drie Huysvrouwen gehad, en troude eerst anno 1534. *Maria*, dochter van Mr. *Vincent Dammas* soon van *Drogendijk*, Rekenmeester in den Hage, en van *Margareta van Myerop*, *Vincent's* dochter; sy stierf den 15. November 1539. ten tweden den 22. September 1545. tot Mechelen, *Anna de Bye*, dochter van *Ian de Bye*, en van *Maria van Outhensden*; sy stierf anno 1558. out 45. jaren; ten derden anno 1562. *Catharina*, dochter van *Robbert van Schoonhoven*, Heer van Wanroede, en van *Anna van Nassau*, *Paulus* dochter; sy stierf anno 1572. den 16. September; hy wan by de eerste Vrouw,

Barbara Suys, troude *Ian de Montper*, Hoogheemraad van Delfland.

Cornelis Suys, stierf jong.

Johanna Suys, troude *Nicolas van Straen* tot Brussel.

By de tweede,

Maria Suys, troude *Hendrik vander Laan*; sy stierf sonder oir.

Cornelis Suys, stierf jong.

Anna Suys, troude *Ioris Sweerts*, Heer van Mierbeek.

Margareta Suys, Vrouw van Rijswijk en het Huys ter Burg anno 1581. troude *Adam vander Duyn*, Heer van 's Gravenmoer, waar van de descendentes noch in leven zyn.

By de derde,

Cornelis Suys, jong gestorven.

Catharina Suys.

DANIEL

DANIEL SUYS, soone van *Pieter Suys*, en van *Johanna vander Burg*, Heer van Gryfenoort, wert vermeldt onder de Ridderfchap en Edelen van Holland en Zeeland anno 1540. als voorfz is, hy wan by *N. N.*

Anthony Suys, Heer van Gryfenoort, troude *Bartha van Almonde*, Ians dochter; hy wan by *Pieter Suys*, Heer van Gryfenoort, stierf onge-
hout tot Leyden anno 1603. out 60. jaren.
Jacob Suys, volgt.

JACOB SUYS, soone van *Daniel Suys*, en van *N. N.* Heer van Nederveen en Tolsende; was een seer geleert man, troude *Margareta van Berchem* van Antwerpen; hy stierf tot Luyk anno 1592. out 72. jaren, en wan onder anderen

Daniel Suys, Heer van Laar en Schelle by Antwerpen, die nagelaten heeft *Pieter Suys*, Heer van Laar en Schelle, troude *Hadewij vander Duyn*, dochter van *Adam*, Heer van Rijfwijk en 's Gravenmoer, hadde kinders.
Jacob Suys, volgt.

JACOB SUYS, soone van *Jacob Suys*, en van *Margareta van Berchem*, Heer van Nederveen en Clinkeland, Edelman van de Camer van Princee *Ernst van Beyren*, Ceurvorf van Ceulen; &c. troude *Georgina*, dochter van *George van Lijnden*, Ridder, Burggraaf van Dormaal; hy stierf anno 1599. begraven tot Luyk in de Kerk van de Carmelyten, en wan

Ernst Suys, volgt.
Maria Suys, Religieuze.
Margareta Suys, troude *Ernst van Aarschot van Ruyere*, Heer van Bruckom, soon van *Richard*, en van *Anna van Merode*, den 13. July 1619.
Anna Suys, troude anno 1626. *Charles Roelant Suys*, Heer van Gryfenoort, Ridder van St. Jacob.

ERNST SUYS, soone van *Jacob Suys*, en van *Georgina van Lijnden*, Baron van 't H. Rijk, Heer van Clinkeland, Nederveen, Capiteyn en Sergeant Major van 't Regiment van den Hertog van Fridland.

Het Wapen van Suys is drie Goude Heyblocken, op een Velt van Lazuur.

S W I E T E N.

194 **GERRIT EMMERSZ VAN SWIETEN OF ZWETEN**, wan drie soonen, als

Ramp van Swieten, volgt.

Frank van Swieten; Priester.

Jacob van Swieten, troude *N. N.* en liet na *Gerrit Emmersz van Swieten* de jonge, die te wyve hadde *Agnes van Boschuyfen*, en wan I. *Jacob van Swieten*, Priester, gestorven anno 1436. II. *Arent van Swieten*, mede Priester. III. *Tad van Swieten*, die te man hadde *Bartout van Assendelft*, Ridder, Heere van Veenhuysen, soone van *Willem van Assendelft*, en van *Anna van Venrip*; hy was Camerling van Hertog *Philips van Bourgondien*, stierf anno 1466. sy anno 1465.

RAMP VAN SWIETEN, *Gerrits* outste soone, troude *N. N.* en liet na *Dirk van Swieten*, die doot bleef met den Grave van Holland by Staveren, in den Strijt tegens de Vriesen anno 1345. en liet na I. *Beatrix van Swieten*, die te man hadde *Willem van Boschuyfen*, soone van *Herman van Boschuyfen*, en van *Barta van Hoorne*, wert vermeldt anno 1420. was Rentmeester Generaal van Noortholland, en liet na 1. *Willem van Boschuyfen*, die te wyve hadde *Magtild vander Maalstede* in Zeeland. 2. *Floris van Swieten*, was Raad in den Hage anno 1450. Schout van Leyden anno 1445. mitsgaders Balliu van Putten, stierf seer out anno 1475. hadde getrouwt *Hillegond Spruyt van Crieckenbeek*, doch-
IV. *Lutgaard van Swieten*, troude *Kerstiaan van Alphen*. V. *Simon Gerritsz van Swieten*, Drost van Gornichemen Arkel, anno 1490. en naderhand Balliu van Voorn, wiert genoemt *de Vesse Simon*, troude *Agatha vander Does*, dochter van *Diderik vander Does*, en van *Magtild van Ontshoorn*; sy lieten t'famen na drie dochters, 1. *Adriana van Swieten*, troude *Ian vander Haar* by Utrecht. 2. *Alijd van Swieten*, troude *Daniel van Alphen*. 3. *N. van Swieten*, troude *Philips Vyterlier* by Delf.
ter van *Bruyning Spruyt van Crieckenbeek*, en van *N. van Assendelft*. 3. *Claas van Boschuyfen*, welke een dochter na liet, genaamt *Ludgaert van Boschuyfen*, die te man hadde *Hugo van Swieten*, soone van *Gerrit van Swieten*, en van *N. van Diemen*. II. *Claas van Swieten*, genaamt *Drakenburg*, wiert te Delft dootgeflagen van de *Cabeljaulchen*, omtrent den jare 1370. met noch 18. van sijn bloet-vrienden; hy liet na een eenigen soone *Dirk van Swieten*, Ridder, die sonder kinderen stierf, was anno 1396. in den Oorlog op de Vriesen, met Hertog *Aalbert*, in de *Kuynder*.
Herman van Swieten, volgt.

HERMAN VAN SWIETEN, jongste soone van *Ramp van Swieten*, bleef met sijn broeder *Dirk van Swieten* voorfz verflagen voor Staveren anno 1345. en liet na

BOUDEWYN VAN SWIETEN, troude *N. N.* en liet na

DIRK

DIRK VAN SWIETEN, vermeld anno 1385. Hoogheemraat van Rhijnland anno 1390. en 1394. hadde te wyve *Catharina van Rietwijk*, dochter van *Jan van Rietwijk*; en van *Geertruyd van Weent*, en lieten na behalven een Bastard soone, met namen *Bouwen van Swieten*, Rentmeester van *Dirk van Swieten*, *Claas* soone.

BOUDEWYN VAN SWIETEN, was anno 1410. Heere van Calslagen, en Treforier van Holland; Rentmeester van Voorn anno 1410. Rentmeester Generaal van Holland en Zeeland anno 1429. kochte anno 1436. de Heerlijkheit van Loendersloot, van *Jacob van Ysendoorn*, uyt Gelderland, en was den principaalsten fondateur anno 1424. van 't Nonne Clooster te Poel, eertijds by Leyden gelegen; hy was seer rijk, en hadde een Bastard soone, genaamt *Willem den Bastard van Swieten*, Procureur Generaal van den Hove van Holland anno 1450. en Griffier anno 1463. en 1477. dewelke wettelijk naargelaten heeft twee kinders, als I. *Mt. Dirk van Swieten*, Raad en Procureur Generaal van den Hove van Holland; hy stierf anno 1502. hadde te wyve *Magtild vander Does*; sy stierf in 't jaar 1529. out 93. jaren, en had gewonnen twee dochters, als 1. *Agata van Swieten*, die te man hadde *Pieter Schaart*, rijk Poorter binnen Dordrecht; hy stierf anno 1517. sy wiert mede seer out, en stierf anno 1549. begraven te Schoonhoven. 2. *N. van Swieten*, had te man *Frans van Leeuwen*; uyt den Geslachte van de oude Heeren van der Goude. II. *Maria van Swieten*, die te man hadde *Floris Oem van Wijngaarden*, Ridder, Heere van Ysselmonde, soone van *Floris Oem van Wijngaarden*, en van *Bartha vander Boukhorst*; hy was Raad in den Hage anno 1505. en wan kinders. *Boudewijn van Swieten* voorz hadde te wyve *Lutgaard van Nyenrode*, en lieten na

Dirk van Swieten, volgt.

Gijsbert van Swieten, volgt daar na.

Alid van Swieten, had eerst te man *Claas van Diepenburg*; daer naer *Evert*, Bastard van Holland, Ridder, Heere van Hoogwoude, en wan kinders.

Margareta van Swieten, had te man *Jan van Poelgeest*, soone van *Gerrit van Poelgeest*, en van *Willemina van Naaltwijk*, *Willems* dochter; hy beërfdte het Huys te Oud Teylingen, datmen nu Lokhorst noemt by Warmout, stierf anno 1482. en wan ses kinders, als 1. *Adriaan van Poelgeest*, Ridder, woonde op Oud Teylingen voorz, en was te Leyden Burgemeester, en van de Cabeljauische partye met sijn vader anno 1481. had ge-

trout *Magtild vander Does*, en stierf sonder kinders. 2. *Dirk van Poelgeest*, Burgemeester te Leyden, stierf te Romen sonder kinders. 3. *Willem van Poelgeest*, stierf sonder oir, zynde gereyft in Pelgrimagie na St. Jacob te Compostelle in Spangien. 4. *Sophia van Poelgeest*, had te man *Anthony van Hoogwoude*, Ridder. 5. *Haase van Poelgeest*, was Nonne te Poel. 6. *Hendrica van Poelgeest*, had te man *Willem vander Does*, en wan kinders.

Catharina van Swieten, Priorisse of Mater; in 't Clooster te Poel by Leyden; sy stierf in 't jaar 1495.

Jan van Swieten, volgt nog verder.

DIRK VAN SWIETEN, Ridder, outste soone van *Boudewijn van Swieten*, en van *Lutgaard van Nyenrode*, stierf voor sijn vader, had te wyve *Johanna*, Ertdochter van *Arent van Leyenburg*, Ridder, uyt den Huyse van Arkel anno 1429. en wan

ARENT VAN SWIETEN, Ridder, Heere van Leyenburg en Loendersloot, (by testament sijn grootvaders *Boudewijn van Swieten*) Balliu van Rhijnland anno 1468. was anno 1467. in den Oorlog met Hertog *Carel* op de Luykenars, die haren Heere en Bisschop rebel waren, en troude in 't selve jaar *Maria van Cats* uyt Zeeland, dochter van *Wolfard van Cats*, en van *N. van Sabbingen*, die na sijn doot voor de tweede maal troude *Herpert van Foreest*, *Willems* soone; sy wan hy *Arent van Swieten* voorz

Hendrik van Swieten, volgt.

Iosijna van Swieten, die te man hadde *Willem*,

Bastard van Wassenaar.

HENDRIK VAN SWIETEN, Ridder, soone van *Arent van Swieten*, en van *Maria van Cats* uyt Zeeland, was Heere van Leyenburg en Loendersloot; hy en sijn vader voerden het Wapen van Swieten, gequartileert met Leyenburg; hy leefde anno 1503. hadde te wyve *N. van Renesse*, en wan

JOOST VAN SWIETEN, Heere van Leyenburg en Loendersloot anno 1536. die sonder kinders stierf; hy verkoft Loendersloot aan den Heere van Cronenburg, uyt den Huyse van Amstel van Mijnden.

GYSBERT VAN SWIETEN, Ridder, tweede soone van *Boudewijn van Swieten*, had te wyve *N. van Diemen*, voerende een Fafce met drie Boeyen, haar moeder was *Oestgeest*, leefden anno 1445. en lieten na

Hugo van Swieten, Rentmeester van Rhijnsburg, en Raad in den Hage, anno 1477. van de Cabeljauische partye, was fondateur van 't Clooster te Syon te Leyden anno 1480. hadde te wyve *Lutgaard van Boschuyzen*, *Claas* dochter, doch stierf sonder wettige kinders anno 1482.

Willem van Swieten, stierf mede sonder wettige kinders, hadde te wyve *Elisabeth van Ruyven*, dochter van *Willem van Ruyven*, en van *Agnes van Rietwijk*.

Pieter van Swieten, volgt.

Adriana van Swieten, hadde te man *Gijsbert*

B b b b b b

van

van *Yffelsteyn*, soone van *Herpert van Yffelsteyn*, en van *N. van Hsamsfede*; hy was Heere van den Bosch; sy leefden anno 1490.

Catharina van Swieten, troude eerst *Adriaan*

vander Boukhorst, soone van *Frank vander Boukhorst*, en van *Catharina van Bakense*; en naderhand voor haar tweede man *Willem van Rommerfwaal*, Balliuw van Rotterdam.

PIETER VAN SWIETEN, soone van *Gijsbert van Swieten*, en van *N. van Diemen*, hadde te wyve *Maria van Montfoort* te Delft, dewelke naderhand troude *Cornelis Croesink*, Ridder, Heere van Benthuyfen en Soetermeer, Houtvester van Molland, soone van *Jacob Croesink*, Rekenmeester in den Hage en te Mechelen, en van *Maria vander Does* uyt Zuyt-holland; sy wan by haar eerste man

Gijsbert van Swieten, volgt.

Luigaard van Swieten, die te man hadde *Gerrit van Schoten*, soone van *Jacob van Schoten*; hy was Balliuw van Kermerland, en wan I. *Jacob van Schoten*, stierf op het Huys te Teylingen tot Sasfenhem van de swetende siekte anno 1529. hadde te wyve *Magtild Sonke* te Delft, dochter van *Dirk Sonke*, en van *Juliana Benkelaars*; sy leefde weduwe anno 1546. II. *Frans van Schoten*, woonde by den Heere van Cruyningen, en stierf in 't beleg voor Terrowanen in Arthois anno

1536. III. *Cornelis van Schoten*, Priester en Pastoor in de Beverwijk anno 1557. IV. *Willem van Schoten*, Priester. V. *Jan van Schoten*, troude *Cornelia van Egmont*; sy stierf weduwe anno 1595. VI. *Gijsbert van Schoten*, Ridder, stierf sonder kinders, hadde te wyve *Anna*, Baltard dochter van *Reynout van Brederode*. VII. *Sophia van Schoten*, was Nonne ter Lee. VIII. *Alyd van Schoten*, was Nonne in 't Zijl Klooster te Haarlem.

GYSBERT VAN SWIETEN, soone van *Pieter van Swieten*, en van *Maria van Montfoort*, hadde eerst te wyve *Maria van Wijngaarden*, dochter van *Floris van Wijngaarden*, en van *Barta vander Boukhorst*; sy stierf anno 1525. daar na *Tda van Nieven* te Leyden; hy stierf anno 1549. begraven te Leyden; hy wan by sijn eerste Huysvrouwe,

Cornelis van Swieten, volgt.

Adriana van Swieten, stierf sonder oir, hadde te man *Gerrit Heerman van Oefgeest*.

N. van Swieten, hadde te man *Engelbert van Ophem*, sonder oir.

By de tweede,

Maria van Swieten, had te man *Jan Spjys-*

kens, Edelman van Brussel, en wan I. *Gijsbert Spjyskens*, Capiteyn, stierf sonder kinders in Vriefland. II. *Philippa Spjyskens*, die te man hadde *Hugo Willemsz van Swieten*, Burgemeester t' Ouwater, en hebben gewonnen 2. *Alyd van Swieten* 2. *Maria van Swieten*.

CORNELIS VAN SWIETEN, soone van *Gijsbert van Swieten*, en van *Maria van Wijngaarden*, woonde in de Huyfinge van Borssle, in de Spuystraat in den Hage, (naderhand toebehoort hebbende den Heer van Matenisse,) hadde te wyve *Anna van Borssle*, dogter van *Adriaan van Borssle*; en wan

Adriaan van Swieten, volgt.

Maria van Swieten, had te man *Jacob Copier*, Heer van Calslagen en Tol, soone van *Jacob Copier*, en van *Margareta van Roon*; hy verkoft Calslagen aan *Hugo van Myerop*, *Cornelis* soone, en Tol aan *Arent van Dorp*; hy week anno 1567 mede uyt den Lande om de troublen, en wiert namaals Rekenmeester in den Hage, stierf te Antwerpen, geduyrende de belegeringe anno 1584. sy stierf anno 1582. en liet na I. *Cornelis Copier van Calslagen*, Capiteyn, troude *Maria Gillis*,

dochter van Mr. *Jan Gillis*, Pensionaris t' Antwerpen. II. *Willem Copier*, troude *Susanna Vandrenaars* uyt Bourgondien, en stierf sonder oir. III. *Margareta Copier*, had te man Mr. *Jan van den Camme*, Rekenmeester in den Hage; sy stierf beyde anno 1602. IV. *Cornelia Copier*, troude *Joachim Gillis*, Burgemeester te Breda; sy stierf anno 1603. V. *Anna Copier*, troude eerst *Joost Sturik* uyt Vlaanderen; daar na *Jacob van Galen*.

ADRIAAN VAN SWIETEN, soone van *Cornelis van Swieten*, en van *Anna van Borssle*, was anno 1566. van de verbonden Edelen te Brussel, en anno 1572. met Graaf *Willem vander Mark*, in 't innemen van den Briel, en wiert daar naar Gouverneur van ter Goude, alwaar hy anno 1584. stierf, hadde te wyve *Josina van Naaltwijk*, en wan

Cornelis van Swieten, wiert voor Heusder doorschoten, ongehout.

Adriaan van Swieten, volgt.

Anna van Swieten, had eerst te man *Daniel Glayser*, van Dantzik, en wan daar by *Joris Glayser*; sy troude naderhand *Pieter vander Molen*, Balliuw van Noortwijk.

Maria van Swieten, had eerst te man *Theophilus Damman* uyt Vlaanderen, sonder oir; daar na *Jan van Meieren* uyt Gelderland.

Barta van Swieten, troude *Floris Tserclaas*, Balliuw van Schoonhoven, soone van *Carel Tserclaas*, en van *Maria van Wijngaarden*; hy stierf in den Hage anno 1612. en wan I. *Carel Tserclaas*,

die Jongman verdrongen is, by Naaltwijk, anno 1614. II. *Josina Tserclaas*, die anno 1611. troude *Carel van Duffel*, Burgemeester te Leuven. III. *Henrica Tserclaas*. IV. *Adriaan Tserclaas*. V. *Maria Tserclaas*. VI. *Margareta Tserclaas*. VII. *Cornelis Tserclaas*.

Geertruyd van Swieten, had eerst te man *Philips Rattaller*, soone van *George Rattaller*; President van den Hove van Utrecht, en van *Margareta van Leo*; wiens susters *Cornelia Rattaller*, en *Catharina Rattaller*, getrouwt waren, de eerste met *Philips Doublet*, Ontfanger Generaal der Vereenigde Nederlanden; en de tweede met *Hugo Mny van Hoty*, Ridder, Heere van Woude, Ketel,

Ketel, en Spaland, was Schout en Burgemeester van Dordrecht, Balliu en Dijkgraaf van Stryen, en Gecommitteert in alle Hoge Collegien van Staat, &c. *Philips Rataller* voorz. stierf in Vriesland anno 1595. nalatende I. *Maria Rataller*, die anno 1615. troude *N. Pieck* uyt Gelderland. II. *N. Rataller*, getrouwt met *N. van Gelmen*, soone van *Ian van Gelmen*, en van *Maria vander Does*. *Geertruyd van Swieten* voorz. troude naderhand *Ian van Loon*, soone van Mr. *Pelgrim van Loon*, geboren t'Utrecht, Raad in den Hage. *Ian van Loon* voorz. was Collonel en Gouverneur van Oostende, alwaar hy doot bleef anno 1604. *Geer-*

truyd van Swieten voornoemt troude laastelijk *Pieter Gillis* van Antwerpen, wiens ouders van Keyser *Carel* genobilitteert sijn anno 1518. hy was Griffier van den Raad van Brabant in den Hage, en hadde by hem twee kinders; sy stierf anno 1620. begraven in den Hage, alwaar op 't Hof in de Capelle haar en haar mans Blasoen gehangen heeft.

Adriana van Swieten, had eerst te man *Jacob Dammen*, Capiteyn, uyt Vlaanderen; daar na *Aalbert Coenders*, Capiteyn van Groningen anno 1607.

ADRIAAN VAN SWIETEN, soone van *Adriaan van Swieten*, en van *Iosijna van Naaltwijk*, was Gouverneur van Meurs, en daar naar anno 1610. Balliu van Rhijnland; hy verkof Swieten aan *Hugo van Myerop*, Heere van Calslagen, mits behoudende sijn leven lang den tijtel; hy troude eerst *Ermgard Scheffard van Merode*, die stierf anno 1606. daar naar *Anna Maria Cloets* uyt het Graaffchap Meurs, weduwe van *Pieter van Gistele*; en wan by de eerste Vrouw, *Adriaan van Swieten*, geboren anno 1593. | By de tweede Vrouw, *Iosijna van Swieten*. | *Vincentia Magdalena van Swieten*.

JAN VAN SWIETEN, jongste soone van *Boudewijn van Swieten*, en van *Lutgard van Nyenrode*, was Heer van Opmeer, en Schout van Leyden anno 1466. hadde eerst getrouwt *Maria van den Abeele* in Zeeland; daar naar *Emerentia vander Mark*, dochter van *Engelbrecht vander Mark*; en wan by de eerste,

ADRIAAN VAN SWIETEN, Heer van Opmeer, wiert Ridder geslagen binnen Dordrecht van den Koning *Maximiliaan* anno 1486. was anno 1477. Schout van Leyden, had eerst getrouwt *N. van Hodenpijl*, die stierf sonder oir; daar naar *Odelijna van Egmont*, dochter van *Willem van Egmont*, en van *Iohanna van Eemskerk* uyt Zuyt-holland; hy stierf anno 1487. en wan

Ian van Swieten, volgt.
Iosijna van Swieten, Vrouwe van Opmeer, de Lier, Sevenhuysen, Segwaart, Rinsaterwoude, hadde te man *Willem vander Couster*, Ridder, soone van *Ybrant vander Couster*, en van *Magtild van Alkemade*, *Floris* dochter; hy beërfde de goederen van Alkemade, naar sijns

ooms *Floris* doot anno 1511. mits dat hy aannemen moest den Toenaam en 't Wapen van Alkemade; hy was Schout van Leyden anno 1512. en stierf seer out anno 1533. nalatende kinders.

Ienne van Swieten, Vrouwe van Opmeer, naar de doot haars broeders soone anno 1526. sy stierf ongehylikt, en leefde noch anno 1533.

JAN VAN SWIETEN, soone van *Adriaan van Swieten*, Ridder, en van *Odelijna van Egmont*, was Heere van Opmeer en Hodenpijl, Droffart van Gornichem, en Schout van Leyden, gelijk sijn vader en grootvader; hadde te wyve *Philippa van Heemstede*, dochter van *Roelant le Fevre*, geseyt *Heemstede*, en van *Hadewy van Heemstede*, *Ians* Erfdochter; hy stierf anno 1510. nalatende

JAN VAN SWIETEN; Heere van Opmeer, die ongetrouwt stierf anno 1526. als wanneer sijn goederen quamen op die van de Couster.

Van desen Geslachte hebben noch geleef

CATHARINA VAN SWIETEN, die te man hadde *Jacob van den Woude*, anno 1360.

Noch HUGO VAN SWIETEN, geboren tot Leyden, Rentmeester Generaal van Namen, overleden anno 1585.

APPOLONIA VAN SWIETEN, *Hugen* dochter, Huysvrouwe van Mr. *Claas de Groot*, die lange jaren geweest is Pensionaris der Stad Dordrecht; hy stierf anno 1553. sy anno 1570. en wan veel kinders.

CORNELIA VAN SWIETEN, suster van *Appolonia van Swieten*; sy hadde te man *Adriaan vander Heyden*.

Het Wapen van Swieten is drie Silvere Violen op een Velt van Keel.

T E I L I N G E N.

195 **M** Eeft alle de oude Chronijken houden voor den eerften Heer van Teilingen *Simon*, de broeder van *Diderik*, Heer van Brederode. *Fonsus Heuterus*, die daar in van sommige gevolgd wert, fteeld hem voor een jonger broeder van *Diderik* en *Siphrid*, gelijk of Graaf *Arnout* drie kinderen had nagelaten; daar nochtans de Chronijken niet van melden, alhoewel de oude Hollandfe Chronijk divis. 17. cap. 10. fulx mede fchijnd aan te nemen; doch *Ioann. à Leydis*, daar uyt hy fijn Chronijk heeft nageschreven, *Chron. Belg. lib. 10. cap. 1.* en den Duytsen Overfetter *Ian Veldenaar* blyven daar by, dat *Simon* een jonger broeder van *Diderik van Brederode* was, beide fonen van *Siphrid*. Sommige oude Leenregifters feggen, dat defen *Simon* een foon was van *Willem van Brederode*, *Diderix* foon, het welk *Adrianus Iunius* mede heeft doen dwalen; doch wy blyven by het oude gevoelen, dat hy een broeder van *Dirk*, en een foon van *Siphrid* geweest is; immers hy is den eerften Heer van Teilingen genoemd.

Defen **SIMON** dan, als jongfte broeder tot fijn Erfdeel de Heerlijkheid van Teilingen verkregen hebbende, troude *Ians* dochter van *Altena*, en wan by defelve, *Gerard van Teilingen*, volgt. *Boefchem* by Cuylenborg.
N. van Teilingen, hadde te man *Hendrik van*

GERARD VAN TEILINGEN, foone van *Simon van Teilingen*, en van des Heeren dochter van *Altena*, overleed anno 1100. hy hadde te wyve *N. van Arkel*, dochter van *Ian* de tweede Heer van Arkel, en van *Margareta*, des Heeren dochter van *Altena*, en liet na

GERRIT VAN TEILINGEN, Heer van Teilingen na fijn vader, ftierf anno 1164. hadde getrouwt d'Erfdochter van den leften Heer vander Leck, waar door die Heerlijkheid aan de Heeren van Teilingen kwam, tot dat die wederom door een Erfdochter van Teilingen, welke troude aan *Willem van Brederode*, in dat Geflachte, en voorts in dat van Polanen, en foo eindelyk in den Huys van Naffau geraakt is; Hy wan by fijn Huysvrouwe,

HUGO VAN TEILINGEN, Heer van Teilingen en vander Lecke, hadde te wyve *N. van Merwede*, *Daniels* dochter, ftierf anno 1172. en liet na

Willem van Teilingen, volgt. het Huys en Ridderlijke Hofstede van Tol, met omtrent 50. Morgen Lands daar aan, gelegen in de lage Waart by Leiden, eertijds leen van den Huys van Teilingen; leefde omtrent het jaar 1250. van dewelke die van Tol atkomstig zyn, te vinden hier na onder den Tijtel van Tol.
Simon van Teilingen, Ridder, troude met de dochter van den Heer van *Cuylenburg*, en liet een dochter na, met namen *Ada van Teilingen*, *Abdiffe* van Rijsburg, ftierf anno 1316. seer out.
Floris van Teilingen, troude een dochter van *Poelgeest*, was den eerften Heer en biffiter van

WILLEM VAN TEILINGEN, Ridder, foone van *Hugo van Teilingen*, en van *Daniels* dochter van *Merwede*, was Heer van Teilingen en vander Lecke, wierd in den Oorlog tegen den Grave van Loon gevangen, hadde te wyve *Halewijne van Egmont*, dochter van *Wouter van Egmont*, gemeenlyk genaamt den *quaden Wouter*; hy wan

WILLEM VAN TEILINGEN, de tweede van dien naam, Heer van Teilingen en vander Lecke, welke naliet twee foonen, namentlyk:
Willem van Teilingen, volgt. nader.
Dirk van Teilingen, van den welken aanftonts

WILLEM VAN TEILINGEN, Ridder, outfte foone van *Willem de II.* was Heer van Teilingen en vander Lecke, nam te wyve *Geertruyd van Woerden*, dochter van *Herman van Woerden*, ftierf anno 1284. en liet na

Dirk van Teilingen, volgt. noemt de *Goedertierne*, en van *Maria vander Lecke*, *Hendrix* dochter, en hadden mede kinderen; fy bragt hem ten huwelyk de Heerlijkheid vander Lecke, en was Vrouwe van Teilingen haar leven lang gedurende. *Gonihoven* vermeldt, dat fy by Graaf *Floris de V.* van Holland, een natuurlyken foone hadde, genoemd *Dirk*, Bastart van Holland.
Catharina van Teilingen, ftierf anno 1328. hadde eerst te man *Albregt van Voorn*, Burggrave van Zeeland, foone van *Hendrik van Voorn*, Burggrave van Zeeland, en van *N. van Borffelen*, *Nicolaas* dochter, welke ftierf anno 1303. nalatende kinders; ten tweden *Willem van Brederode*, foone van *Dirk van Brederode*, ge-

DIRK VAN TEILINGEN, foone van *Willem van Teilingen*, en van *Geertruyd van Woerden*, was den laaften Heer van Teilingen, dewyl hy mede fchuldig zynde aan de confpiratie van *Gerrit van Velsen*, tegens Graaf *Floris*, fijne goederen geconfisqueert, en aan de Graaflijkheid van Holland gebracht wierden; hoewel fijn fufter, gelijk gemelt is, de Heerlijkheid van Teilingen voor haar leven behouden heeft. Hier van fchrijft *Pontus Heuterus* aldus: *Hic Theodoricus cum omnibus successoribus, Teilinga Dominus scribere desit, quod Teilinga & maxima parte fortunarum esset exutus, a Comite Hollandiae Johanne Iob interfectum patrem Florentium V. in cuius mortem cum Gerardo*

de Velfo, Hermanno Wouvdano, Gisberto Amstelio, ac plerisque aliis Nobilibus conjurarat. Sororem ejus Catharinam, posteaquam Gusijselmo Brederodso nupsisset, voluit nonnulli donatam ab Hollandia Comite, Dominio Teilingano, sed ad vitam tantum, an in perpetuum, non addunt, puto ad vitam tantum fuisse quod Teilingam Brederodii nusquam reperiantur possessisse. Hy troude N. van Heukelom, dochter van Otto van Arkel, eersten Heer van Heukelom, en van N. van Heusden, Jans dochter, en wan daar by

Simon van Teilingen, Ridder, die anno 1345. in den Strijd by Staveren met Graaf Willem van Holland verslagen wierde, hadde te wyve N. van Polanen.

Dirk van Teilingen, mede met sijn broeder verslagen.

Sophia van Teilingen, hadde te man Willem

van Naaltwijk, Ridder en Marschalk van Holland, soone van Hendrik van Naaltwijk, en van des Heeren dochter van Schalkwijk.

Bruntje van Teilingen, hadde te man Willem van Montfoort, des Burggraven van Montfoorts broeder, en wiert mede by Staveren verslagen.

DIRK VAN TEILINGEN, jongste soone van *Willem de II.* Heer van Teilingen, en des derden *Willems* broeder, wert vermeld geprocreeert gehad te hebben twee soonen, namelijk *Simon* en *Diderik van Teilingen*; welken *Simon* soude hebben nagelaten *Dirk van Teilingen*, getrouwt aan een dochter van *Arent van Arkel*, Heer van Avesaat en Alblasterdam; en blijkt iulx uyt het gewijsde van den Hove van Holland, van date den 15. January 1584. by welke Sententie die van den Huysse van Teilingen reformerende van 't Vonnisse van Meesterknepen aan den Hove van Holland, tot de jacht sijn geadmitteert, 'twelk hun by Meesterknepen geinterdiceert was, luydende als volgt.

GESien by den *Hove van Holland*, 't Proces voor den selven *Hove*, uytstaande tusschen *Meeſter Augustijn van Teilingen*, *Advocaat voor den Hove*, en *Jan van Teilingen*, gebroeders, Impetranten in cas van reformatie, ter eenre, en *Jonker François de Vry*, *Houtvester van Holland*, Gedaagde ter andere zyde, allegerende de voorz. Impetranten; Hoe dat *Arnulphus Hoog. Memorie, derde Graaf van Holland*, by *Luytgaarde des Keisers Theophaans* dogter van *Constantinopolen*, geprocreeert hadde gehad drie soonen, als *Diderik de vierde Grave van Holland*, *Syridus de eerste Heere van Brederode*, en *Simon de eerste Heere van Teilingen*, welke *Simon* gegenerceert hadde *Gerard*, de tweede Heere van *Teilingen*, dat deselve *Gerard* hadde geprocreeert *Gerard*, de tweede van dien naam, en derde Heere van *Teilingen*, mitsgaders Heere vander *Lekke*, dat dese Heere *Gerard* hadde geprocreeert *Heer Hugo*, Heere van *Teilingen*, en Heere van der *Lekke*, en na Heer *Hugo*, was gevolgt *Heer Willem van Teilingen* en van der *Lekke*, die achterliet eenen Soon, insgelijx genaamt *Willem de tweede van dien naam*, en Heere van *Teilingen* welke *Heer Willem* hadde achtergelaten twee Soonen, als *Willem* en *Dirik van Teilingen*. Dat die *Dirrik van Teilingen*, des derde Heere *Willems* broeder, hadde geprocreeert twee Soonen als *Heer Symon* en *Diderik van Teilingen*, dat *Heer Symon* hadde geprocreeert en nage-

laten *Heer Dirrik van Teilingen*, die gehilikt was aan een *Dochter des Heeren van Alblas*, procreerende de voorz. *Heer Dirrik van Teilingen*, *Schiltknap*, gehilikt aan een *Dochter van Vliet van Mirlo*, welke *Jonkbeer Floris* geprocreeert hadde gehad, *Jonkbeer Dirrik van Teilingen* gehilikt aan *Jonkvroutwe Margriete van Gasteinen*, en *Lalaing*, met een Dogter genaamt *Jonkvrout Geerburg van Teilingen*, die gehilikt was aan *Heer Floris Croesing*, *Ridder*, dat de voorz. *Jonkbeer Dirk van Teilingen* hadde agter gelaten twe Soonen, als *Floris van Teilingen*, en *Lucas van Teilingen*, *Rekenm. in Holland*, welke *Lucas van Teilingen* gehilikt wesende aan een *Dochter van Watering* hadde tot illustratie van zyn afkomst en geslachte, en van memorie van dien, gegeven in 't *Convent der Predicaren tot Haarlem zeker gebakken glas*, daar inne hy, mitsgaders zyn outste Zoon genaamt *Pieter van Teilingen* gecontrefeit staan na het leven, in vollen barnas met sporen en met zyn vier quartierien, als te weten het *Wapen van Holland*, gebroken aan de staart van de *Leeuw* gedoubleert het *Wapen van Lalaing*, mitsgaders de *Wapenen van Mirlo* en *Alblas*, en hadde daar en boven beschreven met zyn eigen hand zyn afkomst gesteld in festien quartierien; Soo van *Swaard* als van de *spille zyde*. Item dat de voorschreven *Floris van Teilingen*, gewoont hebbende en gestorven zynde tot *Quesnoi in Henegouwen*, hadde geprocreeert gehad by de *Dochter van Heere*

Augustyn van Teilingen, in zyn leven Raad en Rentmeester van Vriesland, van den welken, onder meer andere Broeders gekomen was *Job van Teilingen*, Vader van den voornoemden Impetrant alhier. Uyt alle 't welke immers klaarlijken bevonden word, dat de Impetranten sonder jactantie te spreken, zyn van de oudste en beste huizen van Holland, en dat henlieden mitsdien competeert het recht van jagen en vliegen als Edelluiden, sonder dat eenigfins ter contrarie dede dat het wapen van die van Teilingen, eerst van 't wapen van Holland verscheiden geweest te hebben met een zilveren barestel, getogendeur de borst van den Leeuw, zedert voord'eene helst gesneden was geworden met koleur van sable ofte zwart, gemerkt 't voorsz. wapen sulks verandert geworden zynde, zedert den Jare 1296. bevonden word gevoert te zyn onder de quartieren van de beste en grootste huizen van Holland, als onder anderen in de quartieren van de huizen van Gaasbeek, Lalaing, Poelgeest, Polanen, Uittenbroek, Velsen, Groeneveld, Croesink, Swieten, Alkemade, van Berry, en meer andere, soo dat de voorsz. veranderinge des voorsz. Wapens niet konde geseid worden mede te brengen ofte designeren eenige denoblitatie, maar ter contrarie dat het geweest was een evident teken, dat het voorsz. Wapen, verandert als vooren, al tijd gehouden was geweest voor 't Wapen van den huise van Teilingen, als van een oud en Edelhuise, en by de ouste Soonen en Broederen van den voorsz. huise, sulks gevoerd hadde mogen wesen: dat insgelijks niet ter contrarie dede, dat d'Impetranten met hare jonkheid en lang verloop van den tijd, qualiken souden konnen bewysen, dat haar luider Vader en Grootvader de jacht te velde hadden gehad, gemerkt voor henluiden genoeg was, dat niet bevonden werd, dat haar Ouders en Voorouders gepleegt hebben eenige actien, waar deur zy imp. gepriveert souden zyn van 't recht van Edeldom, hen competeerende *Jure sanguinis*; behalven dat hare vrienden, soo van den voorsz. *Lucas van Teilingen*, haar lieder over Oudoom, als van *Floris van Teilingen* haar lieder over groot Vader hen als Edelluyden gedragen, en de jacht ter Velde gebruikt hadden; Want *Pieter van Teilingen*, wiens over groot Vader de voorsz. *Mr. Lucas van Teilingen* was, wesende tegenwoordig Schout der Stede

van Oudewater, noch op den dag van huiden de voorsz. jacht ter velde gebruikte, gelijk hy ook den tijd van over de dertig jaren herwaards gedaan hadde, ten aansien van een igelijk sonder iemands contradietie, en *Cornelis van Teilingen*, des voorsz. *Pieters* Vader, eertijds woonachtig in den Hage, verhindert werdende in de vryheid van den excys, allen Edelluiden competeerende, hadde in den Jare 1550. den *Baljuw*, *Schepenen* en *Gerichte van den Hage* vertoont gehad zyn afkomst van *Vaaders* en *Moeders* zyde, misgadens de *Wapenen* en *vierendeelen van dien*, en volkomentlijk gedoceert van zyn Edeldom, in der voegen dat den Excysenaar van den Hage, inder tijd, scherpeijlik belast werde hem *Cornelis van Teilingen* ongemolesteert te laten, ter cause van den voorsz. *Exchys*. Hier by gevoegt dat wylen *Augustyn van Teilingen*, in zyn leven *Schout tot Alkmaar*, en *Zoon van Dirrik van Teilingen der Imp. Oom* insgelijks hadde gebruikt de voorsz. jacht ten velde, Gelijk ook de selve jacht gebruikt hadde wylen *Pieter van Teilingen* in sijn leven *Soon van Adriaan van Teilingen*, mede der Impetranten Oom.

Alle 't welke niet tegenstaande, 'soo hadde den *Gedaagden* alhier, *Onder Houtvester van Holland*, hem gevordert den Impetranten in rechte te betrekken voor *Meeester Knapen*, en te contenderen, dat syluiden souden gecondemneert werden, elck in een boete van tien pond, uyt sake dat haar lieder dienaars met honden gaan jagen souden hebben in de *Wildernisse* en *Duinen van Holland*, en dat hen Impetranten geinterdiceerd soude werden 't veld ter jacht te frequenteren.

Waar tegens de Impetranten hadden geallegeerd 't gene voorsz. is, mitsgaders dat de kennisse op de questie, of zy Impetranten behoorden voor Edelluiden gehouden te worden ofte niet, alleen competeerde den voorsz. *Hove van Holland*, concluderendé mits dien, ten sine van niet ontfangelijk en absolutie vande instantie, en by ordme tot absolutie van den voorsz. eisch. Dan *Meeester knapen* hen grootelijc abuserende, hadden op den 13. November, 1582. gewesen vonnisse, tot der Impetranten achterdeel, verklarende, nademaal de impetranten, *Gedaagdens* aldaar, van haar *Overgrootvader* en *hooger linie* eenige proeve ofte bewys by broch-

brochten, en nochtans niet bewezen, dat haarlieder Vader en Grootvader souden bekend zyn geweest voor Edellieden, dat zyluiden Meester Knapen den Impetranten condemneerden elkx in een boete van tien ponden; mitsgaders in de kosten van den processe, interdicerende de selve de voorsz. jachte op gelijke boete telke reize te verbeuren. By welke vonnisse d'Impetranten hen bevindende beswaart, hadden hen daar van geconstitueert reformanten, geimpetreert mandament in 't selve cas, en den gedaagden uyt krachte van dien gedaan dagvaarden voor den Hove, concluderende ten dage dienende, by de voorsz. en meer andere middelen, tot nulliteit en annullatie van den voorsz. Vonnisse in questie, en dat by nieuwe sententie van den voorsz. Hove, doende dat Rechters in de eerste instantie behoorden gedaan te hebben, den Gedaagden verklaard soude worden tot sijnen eischen conclusie der selver eerster instantie, op den Impetranten gedaan en genomen, niet ontfangelyk, en by ordine dat hem de selve ontzeid soude worden, en dat by provisie d'executie van 't Vonnisse in questie, nopende de interdictie van de jacht, en condemnatie van kosten daar inne geroerd, gesurcheert soude werden, ten wyteinde van de sake, makende eisch van kosten, ofte tot anderen al sulken finen en conclusien, als 't voorsz. Hof bevinden soude den Impetranten oorboirlyk te wesen.

Waar tegens van wegen den voornoemden Gedaagden geallegeert is geweest, dat by alle Ordonnantien op 't stuck van de Wildernisse, by de Graven van Holland gemaakt, een drachtelyk was gestatueert, dat niemand van wat state, conditie, ofte qualiteit hy sijn soude mogen, geoorloft is in de Duinen ofte Wildernissen van Holland te jagen 't sy Konynen ofte Hasen, op de verbeurte van de boeten van tien Ponden te veertig grooten, telken reize te verbeuren, als iemand bevonden word sulcx gedaan te hebben, hier inne uytgesonderd alleen de principale Officiers, en die van de Ridderenschappen van Holland, den welke om gratie en om haren dienst wille toegelaten was te jagen, en hoe wel daaromme de voornoemde Impetranten niet geoorloft was de jacht in de Duinen en Wildernissen te gebruiken, als geenfins daar toe gequalificeert sijnde, door dien sy niet konden bewysen, dat sy sijn van de Ridderenschappen van den Lande, gelijk

ook de selve Impetranten, noch haarlieder Voorouders hen voor fulcx niet hadden gedragen ofte bekend geweest, soo hadden nochtans de selve Impetranten, inden Somer van den jare 1582. hen vervolderd met eenige honden in de gepachte Duinen van de Graaffelykheid van Holland te gaan jagen op Hasen en Konynen; 't Welke gekomen sijnde tot kennisse van den Gedaagden, hadde henluiden ter sake van dien doen gyfelen, ende dag beteikenen voor den Gerechte van Meester Knapen in Holland, alwaar eindelyk soo verre was geprocedeert, dat by Vonnisse van Meester knapen de voornoemde Impetranten gecondemneert waren, elkx in de boete van tien ponden, hen interdicerende de jacht, op gelijke boete, telken reize te verbeuren, sy contrarie souden attenteren, ter tyd dat sy van hare qualiteit nader gedoceert souden hebben.

By welk vonnisse hoe wel d'Impetranten niet waren beswaart 't hadde henluiden nochtans belieft daar van te provooceren, aanden voorsz. Hove, by welke en meer andere middelen, soo concludeerde den voorsz. Gedaagden ten sine van niet ontfangelyk, en by ordine tot approbatie van den Vonnisse in questie, en datter geen provisie van surcheantie behoorde te vallen, makende mede eisch van kosten, ofte tot andere alsulke finen en conclusien, als 't voorsz. Hof bevinden soude den voorsz. Gedaagden oorboirlyk te wesen. In welke sake de voornoemde partyen, navolgende den appointementen disposityf van den voorsz. Hove, op de provisie by den voornoemden Impetranten verfocht, geschreven hebben by memorien, en advertiffementen van rechten, en daar van, mitsgaders van al sulke brieven en munimenten, als een ygelijk van henluiden belieft heeft te exhiberen, onder den voorsz. Hove gediend en recht begeert.

't Voorz. Hof, met rijpe deliberatie van Rade, doorgesien en overgewogen hebbende alle 't gene ter materie dienende is, doende recht in den naam en van wegen de Hooge Overigheid en Grafelykheid van Holland, Zeeland en Westvriesland, wyft partijen ten principale, in feiten contrarie, verklaard daaromme dat sy hare memorien, en additien na hen nemen, en schryven sullen by solutien in dien 't henluiden goeddunkt, en voorts procederen na stijle en usantie van den voorsz. Hove; surcheert de executie van 't vonnisse in questie,

sie, pendente lite, nopende de interdictie van de jachte en condemnatie van kosten daar inne geroerd, en reserveert de kosten tot uyt einde van de sake.

Gedaan in den Hage by Meesters Adriaan van der Mijl President, Leonard Kasembrood, Artus van Brederode,

Pelgrum van Lae, Joos de Menijn, en Pieter de Insoxa, Raadsluiden van Holland, en gepronuncieert den 13. January, anno 1584. t' Oirkonde t' zegel van Justitie hier aan gehangen, in kennisse van my, en was ondertoikend.

F. de Woerden.

Dog Pontus Houterus meent dat desen Simon en Diderik de soonen souden zyn van den laatsten Diderik van Teilingen, en dat Simon getrouwt met een dochter uyt den Huysse van Polanen, nagelaten soude hebben Dirk van Teilingen, getrouwt aan des Heeren dochter van Avesaat en Alblasterdam. Diderik, Heere van Teilingen, seid hy, troude Ottoos, den derden Heere van Henkeloms dochter, stierf anno 1311. en liet na Simon van Teilingen, dewelke een dochter troude nys den Huysse van Polanen, met sijn broeder Dirk, die sonder kinderen stierf anno 1345. in den Slag gebleven, lieten na Diderik van Teilingen, troude Arnold van Arkels, Heere van Alblasterdam en Zulen dochter, en Aalbert van Teilingen. Diderik van Teilingen stierf anno 1365. en liet na Florens van Teilingen, die te wyve had de dochter van Gijsbert van Vliet van Mierlo, stierf anno 1436. nalatende Diderik van Teilingen, dewelke troude met Margareta, dochter van Jan van Lalain, en Geerburg van Teilingen, dewelke troude met Floris Croesing, Rentmeester Generaal van Zuyd-holland. By tijde van welken Diderik, (zynde in het hevigste van den Houksen en Cabeljansen Oorlog,) den selven Pontus Houterus schrijft, dat die van Teilingen met de Gravinne van Holland naar Henegouwen vertrokken zyn, daar desen Diderik en sijn Huysvrouw beyde in den jare 1493. overleden zyn. *Tempore hujus, inquit, Theodorici migrarunt fere omnes Teilingii in Hannoniam, cum Margareta Burgunda, filia Philippi Audacis, vidua Guilhelmi VI. Hollandia & Hannonia Comitibus, habitarentque pro majori parte cum ea Quesnoy Hannonia oppidulo, ubi Margareta sedes fixerat, ibique uxores duxerunt, liberisque nuptiis collocarunt, ut in Genealogia apparet. Primus ex eis Lucas Theodorici hujus filius in Hollandiam rediit, ascitus in eorum numerum, qui Hollandia Comitibus arario præsunt, secutusque est eum paulo post fratris sui Florentii filius Augustinus Teilinganus, sedemque Alcmare elegit, ubi exinde fecundis matrimoniis familiam lata prole restaurarunt. Dni is:* Ten tijde van desen Diderik sijn meest alle die van Teilingen naar Henegouwen vertrokken, met Margareta van Bourgundien, dochter van Philips de Stoute, en weduwe van Willem de VI. Grave van Holland en Henegouwen, en hebben ten merendele met haar blijven wonen binnen Quesnoy, een Stedeken in Henegouwen, alwaar sig Margareta ter neder geset hadde, en hebben sig aldaar in den egten staat begeven, en kinderen gewonnen, soo als uyt Genealogie blijkt; Lucas van Teilingen, desen Dirx soone, is allereerst wederom in Holland gekomen, alwaar hy Rekenmeester geworden is; en is hem kortst daar na gevolgt Augustijn van Teilingen, soone van sijn broeder Floris, die sig tot Alkmaar ter neder sette, en hebben sy te samen vervolgens dit Geslagte also voortgeset. Het zy so het wil, het is seker dat Dirk van Teilingen voornoemt by des Heeren dochter van Alblasterdam geprocreëert heeft eenen soone mede Dirk van Teilingen genaamt, gehylkt aan een dochter van Vliet van Mierlo, en wan I. Floris van Teilingen. II. Dirk van Teilingen. III. Geerburg van Teilingen, getrouwt aan Floris Croesink, Ridder, Rentmeester Generaal van Zuytholland, soone van Hendrik Croesink, en van N. Uytenshage. Dirk van Teilingen voorfsz is met de weduwe van Graaf Willem de VI. in Henegouwen gaan wonen, troude aldaar Margareta van Lalain, tot Quesnoy in Henegouwen anno 1463. overleden; en wan by deselve Floris en Lucas van Teilingen, van dewelke alleen Lucas van Teilingen, dien naam wederom in Holland gebracht heeft; hy was Rekenmeester van Holland, en hadde te wyve Catharina van de Wateringe, Franks dochter, en wan twee soonen, namentlijk I. Augustin van Teilingen, die sig tot Alkmaar ter neder sette, en wel twintig kinderen naliet, dewelke dien naam dapper vermenigvuldigt en voortgeset hebben. II. Pieter van Teilingen, ook Rekenmeester van Holland, troude Margareta van Eversdijk, dochter van Adriaan van Eversdijk, en van Belia van Egmont, Gerrits dochter; sy stierf anno 1505. en lieten na tien kinderen, onder anderen, 1. Vincent van Teilingen, Rentmeester van de Wildernissen, en Balliu van Egmont, troude met een dochter uyt den Huysse van Alkemade, stierf anno 1540. nalatende Adriaan en Catharina van Teilingen. 2. Ian van Teilingen. 3. Diderik van Teilingen, met de Heeren van Waffenaar by Keysers Carels tijden in den optogt in Vriesland, onder Jurriaan Schenk van Tautenburg anno 1523. gebleven. 4. Jacob van Teilingen, Pensionaris der Stede Dordrecht, gestorven anno 1520. hadde te wyve een dochter van Dirk van Zuylen, Ridder. 5. Belia van Teilingen, hadde te man Casper van Beyerstorffel, Castelein te Medenblik, en wan een dochter met namen Anna, getrouwt met Casper van Boschuysen, soone van Willem van Boschuysen, en van Maria van Kerkwerve, sonder oir.

Het Wapen van Teilingen is een Rode Leeuw op een Velt van Gout, doorsneden met een Baarnsteel van Silver.

T I M M E R.

T I M M E R M A N S.

196 **H**et Adelijk Geslagte van Timmermans is by Keiser *Carel de V.* anno 1550. onder de Ridderlij-ke en Tournoy's-genoten Edelen gestelt geworden, en derselver oude Wapen seer verciert en verbeterd, gelijk sulx geregistreert staat ter Leen-kamer van Holland, daar toe wy ons mits desen refereren; en waren *Godschalk Timmermans*, *Laurens Timmermans*, en *Paulus Timmermans*, drie gebroeders, die geene, dewelke met die waardigheid gequalificeert en vereert wierden. *Godschalk* en *Laurens Timmermans* voorz, hebben sig, na dat Keiser *Carel* sijne Rijken aan Coning *Philips* hadde overgedaan, naar Duytsland begeben, en sig aldaar ter neder geset, alwaar als noch van hunne descendenten zyn.

PAULUS TIMMERMANS, de jongste van de voorz drie gebroeders, hier te Lande blijvende, nam ten huwelijk *Maria de Coelkes* uyt den Lande van Artois, en wan by deselve, behalven twee dochters, genaamt *Magdalena* en *Maria*, een soone, met namen

GEORGE TIMMERMANS, die te wyve hadde *Maria van Velden*, en wan *Paulus Timmermans*, die eerst te wyve hadde *lem Timmermans*. 5. *Christiana Timmermans*, *Maria van Camps*, ten tweden *Johanna van Sel-ler*, en wan by de eerste *Maria Timmermans*; 6. *Magdalena Timmermans*; by de tweede, 1. *George Timmermans*. 2. *Paulus Timmermans*. 3. *Samuel Timmermans*. 4. *Wil-* *Samuel Timmermans*, volgt. *Maria Timmermans*, ongetrouwt gestorven.

SAMUEL TIMMERMANS, soone van *George Timmermans*, en van *Maria van Velden*, hadde te wyve *Eleonora Coeymans*, *Balthasars* dochter, en wan, behalven eene dochter *Isabella*,

SAMUEL TIMMERMANS, welke troude *Eliana Coeymans*, *Jans* dochter

Het Wapen van dit Geslagte is een Schilt over dwers afgedeelt, yder deel over de lengte in drie deelen afgeset, te weten het onderste voorste, en agterste, en 't bovenste middelste deel van Gout, en 't onderste middelste, mitsgaders 't bovenste voorste en agterste deel van Lasuur, en op yder der selver een Gonde Leeuwkop, met Rode uytstekende tongen, met een Tournoy-helm daar boven, soo als sulx by Keiser *Carel* vergunt is.

T O L.

197 **HUGO VAN TEILINGEN**, Heer van Teilingen en vander Lecke, hadde te wyve *N. van Merwede*, *Daniels* dochter, stierf anno 1172. en liet drie soonen na, nament-lijk

Willem van Teilingen, van dewelke die van Teilingen voort sijn gedescendeert. een dochter na, met namen *Ada van Teilingen*; *Abdisse van Rijnsburg*; stierf anno 1316. seer out. *Simon van Teilingen*, Ridder, troude met de dochter van den Heer van Cuylenburg, en liet *Floris van Teilingen*, volgt.

FLORIS VAN TEILINGEN, jongste soone van *Hugo van Teilingen*, en van *N. van Merwede*, wert abusivelijk by *Gouthoven Hugo* genoemt; hy troude aan een dochter uyt den Huyse van Poelgeest, was den eersten Heer en Besitter van het Huys en Ridderlijke Hofftede van Tol, met omtrent 50. Morgen Lands daar aan gelegen in de lage Waart by Leiden; eertijts Leen van den Huyse van Teilingen; leefde omtrent den jare 1250. en hebben sijne descendenten den toenaam van Tol aangenomen; hy wan

FLORIS VAN TOL, Ridder, hadde te wyve *Marcelia van Rhijn* by Utrecht, *Gerrits* dochter, leefde anno 1305. en wert vermeldt noch anno 1337. liet na

Gerrit van Tol, genaamt *Gerrit Ramp van Tol*, Tol, anno 1380. vermeldt in sekere Leen brief van den Huyse van *Floris van Tol*, volgt.

FLORIS VAN TOL, Schiltknape, soone van *Floris van Tol*, en van *Marcelia van Rhijn*, leefde anno 1337. 1350. 1358 hadde te wyve *Odilia van Lewen*, alias *vander Gouds*; en wan *Floris van Tol*, volgt. 1392. die in den Hage omtrent de Gevangen-

Adriaan van Tol, troude een dochter uyt den Huyse van Swieten; stont mede over de loen van *Cuyser* vermoort wierde. *Alijt van Poelgeest*, Hertog *Albrechts* boel, anno

FLORIS VAN TOL, Schiltknape, soone van *Floris van Tol*, en van *Odilia van Lewen*, wert

C e c c e c c c

wert vermeld anno 1392. leefde noch anno 1405. in 't beleg voor Hagestein en Everstein, troude *Magtild Vink*, *Joris* dochter, en liet na

Dirk van Tol, Leenman van Holland, anno 1420. wert vermeld in sekere Leen-brief van den Huyse van Tol anno 1439. hadde te wyve *Magtild van Zijll*, stierf sonder oir.

Frederik van Tol, volgt.

FREDERIK VAN TOL, Schiltknappe, soone van *Floris van Tol*, en van *Magtild Vink*, leefde anno 1439. en 1466. hadde te wyve *Elisabeth van Boschuysen*, en wan

Pieter van Tol, volgt.

Sijmon van Tol, hadde te wyve *Geertruyd Copier van Calslagen*, dochter van *Hendrik Copier*,

Marcelia van Tol, troude *Jacob van Montfoort*, soone van *Floris van Montfoort*, en van *Lijsbat van den Bosche*, *Hugens* dochter, en wan *Floris van Montfoort*, die te wyve hadde *Beatrix van Lis*, *Kerstant Nanninx* dochter.

Secretaris van Hertog *Willem van Beyeren*, en van *Ewa Wermbouts*, *Engelbrechts* dochter, natalende kinders.

PIETER VAN TOL, soone van *Frederik van Tol*, en van *Elisabeth van Boschuysen*, wert vermeld omtrent den jare 1458. hadde te wyve *Diewer van Alkemade*, en wan

Maurijn van Tol, volgt.

Hugo van Tol, troude *N. N.* en liet kinderen na.

MAURYN VAN TOL, Schiltknappe, soone van *Pieter van Tol*, en van *Diewer van Alkemade*, wert vermeld anno 1473. en 1500. troude *Maria van Alphen*, *Willems* dogter, en wan

Jan van Tol, liet kinderen na.

Floris van Tol, volgt.

Adriaan van Tol, vermeld in een bezegelden brief, op den 22. Maart 1480. hadde te wyve *Oede de Witt*, te sien in een bezegelde brief daar van zynde in date den 17. Maart 1508. wan I. *Maurijn van Tol*, vermeld in een bezegelden brief anno 1529. Welgeboren Man van Rhijnland, vry van Schot en Lot anno 1568. woonde in *Gnephouk* in den *Banne van Outhoorn*. II. *Willem van Tol*, vermeld in een verzegelde

brief in date den 3. Maart 1529. III. *Bouwen van Tol*, vermeld in een bezegelde brief anno 1514. IV. *Pieter van Tol*, vermeld in een verzegelde brief als boven. V. *Hendrik van Tol*, woonde te Leiden anno 1532. hadde te wyve *N. van Assendelft*, en wan verscheide kinderen, onder anderen een dochter *Oede van Tol*, die getrouwt was met *Pieter van de Werf*, *Adriaans* soone, 11. maal Burgemeester der Stad Leiden, en vermaard door sijn kloekmoedigheid in de swaere belegeringe van den jare 1574.

FLORIS VAN TOL, soone van *Maurijn van Tol*, en van *Maria van Alphen*, wan twee soonen, namentlijk *Floris van Tol*, Burgemeester tot Dordrecht, anno 1507. en 1508. en *Frans van Tol*, mede Burgemeester aldaar, anno 1541.

Her Wapen van Tol is geiijk als Teilingen, gebroken met Rode blockjes, rontom den Leeuw.

TOLLOISEN.

JAN VAN TOLLOISEN, Heeren *Daniels* soon *vander Merwede*, een der jongere soonen uyt den selven Huyse, was Ambachts-heer van Tolloisen anno 1271. welke sijn Stam-naam veranderde, en die van de voorz Heerlijkheid opnam.

Dese voornoemde **JAN VAN TOLLOISEN** wert vermeld Knappe, en borge voor *Gijfelbert*, Heere van Aamstelle; *Willem*, Pooft van St. Jans tot Utrecht; en *Aarnoud*, broeders des voorz *Gijfelbert van Aamstelle*; by gevevenetrouwe en eede, onder den verbande van verbeurnisse aller sijne goederen, dat den selven *Gijfelbert tot Aamstelle*, met beyde sijne broederen, den pays in allen sijne punten, mit *Grave Floris de V.* van Holland, en *Janne van Zierikzee*, Bisschop van Utrecht, gemaakt, soude onderhouden; Breder te sien in den Zoen-brieve, gegeven in ons Heeren jaar 1285. op St. Simon en Juden avond.

DANIEL VAN TOLLOISEN, Knappe, wert vermeld in een Verband-brief van Hertog *Willem van Beyeren*, daar in hy belooft, dat hem sijn broeder Hertog *Malbert*, indien hy sonder wetachtige geboorten na te laten, kwame t'overlijden, in den Graafschappen en Heerlijkheden sal volgen; gegeven Sondags, die men heet Beloken Pinxsteren, in 't jaar 1351.

DANIEL VAN TOLLOISEN, soone van *Daniel van Tolloisen*, doet een overdracht met andre Edelen, over het uytwateren van hare Landen, anno 1366.

DANIEL VAN TOLLOISEN, Knappe, gaf te leen *Jan Zeger*, *Tielmans* soone, twee Weren Lands in sijnen Ambachte, in 't jaar 1384. op den eersten Maarte.

JAN VAN TOLLOISEN, Schiltknappe, in 't jaar 1384. borge voor die van den Huyse van Aamstel.

Het Wapen van dit Geslacht is een Velt van Sabel, doorsneden met een Falce van Silver, beladen met vijftien Byfans van Silver.

T R E S L O N G.

199 JAN VAN BLOIS, Bastart van Graaf *Jan van Blois* in Vrankrijk, Heer van ter Goude en Schoonhoven in Holland, die anno 1381. sonder wettige kinders stierf, was Ridder, en verkreeg van zijn vader de Heerlijkheid van Treslong in Henegouwen, mitsgaders Cabau, Benthuysen, en veel andere goederen in Holland en Zeeland; zijn moeder was *Sophia van Daallem*, uyt den Huys van Arkel; hy was anno 1396. met Hertog *Aalbrecht* in den Oorlog tegens de Vriefen, was Raad in den Hage anno 1434. hadde te wyve *Maria van Heemstede* by Haarlem, dochter van *N. van Heemstede*, en van *N. van Brederode*; en wan

Adriaan van Treslong, Ridder, hadde te wyve *Isabella van Hennin*, dochter van den Heere van Boffut in Henegouwen anno 1418. en wan *Lodewijk van Treslong*, die getrouwt was met *Johanna van Ligne*, dochter van den Heer van Barbançon, en liet by deselve na, *Lodewijk van Treslong*, die te wyve hadde *Charlotte van Humieres*, en liet by deselve de volgende kinders na, I. *Lodewijk van Treslong* den ouden, stierf sonder kinders. II. *Boudewijn van Treslong*, stierf sonder oir. III. *Jan van Treslong*, liet mede geen kinderen na, en sijn deselve alle d'een naar den anderen Heeren van Treslong geweest. IV. *Lodewijk van Treslong*, Ridder Generaal van 't Geschut in 's Konings Leger, voor de Steden Buren, Oudewater, en Schoonhoven anno 1575. hy hadde te wyve *Antonette van Merode*, dochter van den Heer van Mariamuez, doch stierf mede sonder kinders naar te laten. V. *Johanna van Treslong*, hadde eerst te man *Philips van Lanoy*, Heere van Beauvois, Gouverneur van Middelburg, en Admiraal van Zeeland van 's Konings wegen anno 1573. als wanneer hy stierf; sy troude daar naar *Philips van Croy*, Hertoge van Aarschot, en stierf anno 1605. VI. *Louyse van Treslong*, hadde te man *Lodewijk van Merode*, Heere van Burry, en wan *Philips van Merode*, Heere van Treslong, die nagelaten heeft

Philips van Merode, Heer van Treslong, welke anno 1617. troude aan *Albertina*, des Graven suster van Aarenberg.

Gerrit van Treslong, Heere van Jamignies in Henegouwen, hadde te wyve *Margareta van Henning*, dochter van *Boudewijn van Hennin*, Heere van Cuvilleers, grootvader van *Lodewijk van Treslong*, genoemt van Blois, Abt van Liefse, overleden anno 1566. out 69. jaren, vermaart om sijn geleertheyt en godvruchtigheyt.

Jan van Treslong, Canonnik t'Utrecht.

Guis van Treslong, stierf sonder oir.

N. van Blois, alias *Treslong*, wan by sijn huysvrouwe *Jan van Blois*, Ridder, troude *Catharina van Opendorp* te Leuven; sy was seer out, en leefde noch weduwe anno 1516. sy fundeerde te Leuven voorz het Clarissen Clooster aldaar, en liet een soone naar, die jongman overleden is.

Lodewijk van Treslong, volgt.

Jenne van Treslong, hadde eerst te man den Heere van Fontigny in Henegouwen, daar naar *Jan van Naerwijk* in Holland anno 1455. doch stierf sonder oir.

Maria van Treslong, hadde te man *Jan van Cruyningen* in Zeeland, en wan *Adriaan van Cruyningen*.

Lijsbeth van Treslong, was Nonne te Wijk te Duystede.

LODEWYK VAN TRESLONG, soone van *Jan van Blois*, en van *Maria van Heemstede*, was Ridder, Heere van Cabau, en Raad in den Hove van Holland anno 1448. hy stierf anno 1470. begraven in de Beverwijk, hadde te wyve *Maria van Haamstede* uyt Zeeland, dochter van *Raas van Haamstede*, en van *Agnas van den Oostende*; en liet na

Jan van Treslong, volgt.

Raas van Treslong, volgt daar naar.

Joris van Treslong, stierf sonder oir.

Willem van Treslong, stierf jongman.

Adriaan van Treslong, stierf ongetrouwt voor sijn vader.

Ian van Treslong de jonge, was Monnik tot Egmont.

Cornelis van Treslong, Capiteyn tot Rotterdam, onder Jonkheer *Frans van Brederode*,

wiert in den Oorloge omtrent der Goude verslagen anno 1489. stierf sonder oir.

Maria van Treslong, was Nonne te Rijnsburg.

Margareta van Treslong, was Nonne ter Goude.

Johanna van Treslong, was Nonne ter Lee.

Catharina van Treslong, hadde te man *Claas Ruygrok vander Werve*, en liet kinders na.

JAN VAN TRESLONG, Ridder, soone van *Lodewijk van Treslong*, en van *Maria van Haamstede* uyt Zeeland, was Raad van den Hove van Holland, en Balliu van der Goude, hadde te wyve *Stevina vander Bonkhorst*, en wan

Iasper van Treslong, volgt.

Lodewijk van Treslong, Raad in den Hage, en Schout van de Beverwijk, anno 1542.

Melchior van Treslong.

Balthazar van Treslong.

Cornelis van Treslong.

JASPER VAN TRESLONG, soone van *Ian van Treslong*, Ridder, en van *Stevina vander Bonkhorst*, was anno 1527. Schout van Haarlem, hadde te wyve *Catharina van Wijngaarden*, dochter van *Willem van Wijngaarden*, Ridder, en van *Maria Ruygrok vander Werve*, *Philips* dochter; en wan

Ian van Treslong, wert anno 1568. te Brussel om de Nederlantsche troublen onthalt, sonder

CCCCCC 2

kin-

kinders naar te laten.

Isbrant van Treslong, wan kinders.

Willem van Treslong, volgt.

Lijsbeth van Treslong, had te man *Claas van Sandwijk*, Schout van Hoorn, overleden sonder kinders.

WILLEM VAN TRESLONG, soone van *Jasper van Treslong*, en van *Catharina van Wijngaarden*, was Heere van Gijsenoorde, Hourvester van Holland, en Admiraal van Zeeland, was mede van de verbonden Edelen te Brussel anno 1566. en in 'tinnemen van den Briel anno 1572. stierf anno 1594. hadde te wyve *Adriana van Egmont*, dochter van *Otto van Egmont*, Ridder, Heere van Kencaburg, en van *Agnes Croesink*, *Jacobi* dochter, Heere van Benthuyfen; sy stierf anno 1587. en liet na

Casper van Treslong, volgt.

Willem Carel van Treslong, stierf jongman in Vlaanderen anno 1604.

Catharina van Treslong, stierf ongetrouwt anno 1602.

CASPAR ofte wel **JASPER VAN TRESLONG**, soone van *Willem van Treslong*, en van *Adriana van Egmont*, geboren anno 1576. Heere van Oudenhoorn, Capiteyn ten dienste deser Landen, en Commandeur van Louvesteyn, troude eerst *Lucretia de la Sale*, dochter van den Ritmeester *N. de la Sale* uyt Gaskongne; daar na *Adriana van Steenhuyfen*, *Willem* dochter, en stierf anno 1650. en wan by d'eerste Vrouw,

Willem van Treslong, volgt.

Robbert van Treslong, Capiteyn, sonder oit.

Adriana van Treslong, getrouwt met Mr. *François Capijf*, Predicant van de Walsche Gemeente tot Leyden, sonder oit.

ment Voetknegten, stierf anno 1676. ongetrouwt.

Catharina van Treslong, troude *Willem van Steenhuyfen*, haren neve, Capiteyn.

Agnes van Treslong, troude *Maximiliaan van Steenhuyfen*, haren neve, Capiteyn.

Sophia en *Anna Maria van Treslong*, beide noch in 't leven.

Adriana van Treslong, stierf ongetrouwt.

By de tweede,

Willem van Treslong, Majoor van een Regi-

WILLEM VAN TRESLONG, soone van *Casper van Treslong*, en van *Lucretia de la Sale*, Capiteyn ten dienste deser Landen, troude *Anna de Hertoge van Oismaal*, en lieten na *Ian van Treslong*, volgt.

Otto van Treslong, Capiteyn ter Zee, geble-

ven in den Slag tegen de Engelsche anno 1665.

JAN VAN TRESLONG, soone van *Willem van Treslong*, en van *Anna de Hertoge van Oismaal*, Majoor van de Garde van de Staten van Holland, Land-Commandeur van de Duytse Ordre, was de laatste van dit Geslagte, en had getrouwt *N. van Velsen*, stierf anno 1683. sonder oit.

RAAS VAN TRESLONG, Ridder, tweede soone van *Lodewijk van Treslong*, en van *Maria van Haamsbede* uyt Zeeland, hadde te wyve *Christina van Coenen van Adrichum*; hy stierf anno 1498. begraven ter Goes, sy anno 1466. en wan

Lodewijk van Treslong, volgt.

Dirk van Treslong, Carthuser Monnik by den

Berg.

LODEWYK VAN TRESLONG, Ridder, soone van *Raas van Treslong*, en van *Catharina Coenen van Adrichum*, was Meesterknaap van de Houtvesterye van Holland anno 1521. stierf anno 1526. hadde te wyve *Anna van Assendelft*, Vrouwe van Veenhuysen, dochter van *Aalbert van Assendelft*, en van *Catharina vander Maarn*, *Sweerts* dochter; sy stierf anno 1540. en wan

Raas van Treslong, Heere van Veenhuysen, dat hy overgaf ten behoeve van sijn broeder *Aalbert*; hy was Deken van St. Pancras te Leyden.

Adriaan van Treslong, troude *Aafgen Strokers*, *Claas* dochter te Hoorn, en wan I. *Lodewijk van Treslong*, Canonnik te Leyden, alwaar hy stierf anno 1611. out 74. jaren. II. *Hugo van Treslong*, stierf sonder oit, anno 1597. III. *Cornelis van Treslong*. IV. *Beatrix van Treslong*. V. *Alijt van Treslong*. VI. *Anna van Treslong*, troude *Reynout van Oeyen*, en wan kinders. VII. *Christina van Treslong*, hadde te man *Jacob Taas van Amerongen*, en wan 1. *Adriaan van Amerongen*, die te wyve hadde *N. van Oeyen*, dochter van *Reynout van Oeyen*, en van *Anna van Treslong*, beyde voorz. 2. *Mabelia van Amerongen*, hadde te man *Gerrit van Rijssenburg* tot Utrecht.

Aalbert van Treslong, Heere van Veenhuysen, 't welk hy kreeg van sijn broeder *Raas van Tres-*

long voorz., stierf anno 1555. hadde te wyve *Catharina van Berkenrode* by Haarlem, dochter van *Gerrit van Berkenrode*, en van *Adriana vander Gonde*; sy stierf anno 1553. nalatende een erfdochter *Adriana van Treslong*, Vrouwe van Veenhuysen, die te man hadde *Lancelot*, Bastard van *Reynout van Brederode*, die anno 1573. te Schooten van de Spanjaarden onthooft wierde, en wan daar by onder anderen I. *Reynout van Brederode*, Heere van Veenhuysen, President in den Hage, troude eerst *Adriana van Oldenbarneveldt*, *Ians* dochter, stierf anno 1601. daar na *Maria vander Duyn*, stierf anno 1607. en voor de derde male *Anna van Lienden*, weduwe van *Pieter van Berchem*. II. *Anna van Brederode*, troude Mr. *Willem Martini*, Raad van den Hove van Brabant in den Hage, stierf sonder oit.

Ioris van Treslong, woonde en stierf te Haarlem sonder kinders, hadde eerst getrouwt *Petronel-*

XII. HOOFSTUK. OUD BATAVIEN.

1125

le van Bloemendaal vander Goude; daer naar *Aafgen van Schagen*, dochter van *Ian van Schagen*, Ridder, en van *Catharina van Schengen*.

Arens van Treslong, Canonnik van St. Pancras te Leyden.

Hugo van Treslong, volgt.

HUGO VAN TRESLONG, soone van *Lodewijk van Treslong*, en van *Anna van Afsendelft*, Vrouwe van Veenhuyfen, was Meesterknape van de Houtvesterye van Molland, van den jare 1555. tot 1576. hadde te wyve *Catharina van Egmont van Krenenburg*, dochter van *Bartholomeus van Egmont*, en van *Anna van Almonde*, *Jacobs* dochter, en van

Otto van Treslong, Dom-Canonnik t' Utrecht, en aldaar gestorven anno 1600. out 55. jaren.

Lodewijk van Treslong, Hofmeester van Hertog *Erich van Brunswijk*, Baanderheer van Woerden en Liefvelt; hy stierf ongetrouwt.

Hugo van Treslong, stierf jongman in Italien.

Aalbert van Treslong, Vaandrager, wert dootgeschoten in 't Leger voor Haarlem anno 1572. ongetrouwt.

Dirk van Treslong, Commandeur vanden Duytsche Heeren Huysse in Maafland tot Rheepe en te Utrecht anno 1612.

Bartholomeus van Treslong, Ridder, anno 1594. en Canonnik van Oudemunster te U-

trecht.

N. van Treslong, stierf jongman.

Anna van Treslong, hadde te man *Michiel Ros*, Drost van Purmerende; hy stierf anno 1602. sy anno 1593. en liet naar een dochter, die te man hadde *Mr. Landt Witt* tot Amsterdam.

Maria van Treslong, Juster tot Coningsvelt.

Catharina van Treslong, troude *Amelis van Nieuvelt* tot Utrecht, en van 1. *Hugo van Nieuvelt*, Dom-Canonnik. 2. *Jacob van Nieuvelt*. 3. *Judith van Nieuvelt*. 4. *Catharina van Nieuvelt*. 5. *Jacoba van Nieuvelt*. 6. *Geertruyd van Nieuvelt*. 7. *Maria van Nieuvelt*.

Het Wapen van Treslong is gelijk Daallem of Arkel, het Velt Root, de Fascen Silver, gebroken in den hoek met Blois of Chastillon.

V A L C K E S T E Y N.

²⁰⁰ **V** An het stercke Sloth *Valckestejn*, gelegen in Zuyt-holland, tusschen Roen en Portugaal, doen bouwen by een van de ouwe Heeren van Putten, hebben hinnen naam de Edelen van *Valckestejn*, gekomen uyt een jonger soon van *Boschuyfen*, daer van de volgende hebben geleest,

FREDERIK VAN BOSCHUYSEN, geseyt *van Valckestejn*, Knape, troude *N. van Swieten*, leefde anno 1390. hy was soone van *Gerrit van Boschuyfen*, Ridder, en van *Alijt van Leuwen*, vermeld anno 1332. hy wan

SYMON VAN VALCKESTEYN, Knape, Schott tot Leyden anno 1441. en Raad van Hertog *Philips van Bourgondien*, Balliu van Voorn, en Drost van den Lande van Arkel en Gornichem, troude *Maria van den Oostende*, *Gillis* dochter, en hebben naargelaten

WILLEM VAN VALCKESTEYN, Knape, Balliu van den Briel en Lande van Voorn, anno 1478. troude *Heylwig vander Woert van Abbenbroek*, dochter van *Boudewijn Hart vander Woert*, Schout van Delf, en Hoogheemraat van Delfland, en van *Catharina van Abbenbroek*; en hebben gewonnen

GILLIS VAN VALCKESTEYN, Knape, was eerst Balliu van Voorn, daer naar Casteleyn van Geervliet, Ruard, Balliu en Dijkgraaf van den Lande van Putten, Schout van Haarlem, Hooftman en Opper-Capiteyn binnen Goedereede; hy troude volgens huwelijcke voorwaarde, van dato den 3. January 1485. met *Magtild Dedel*, Vrouwe van Rijfoort en Strevelstroek, dochter van *Ian Dedel*, en van *Beatrix van Rijswijk*, wiens vader was *Ian van Rijswijk*, en moeder *Adriana van den Berge*; waren Heere en Vrouwe van Rijfoort en Strevelshoek, voormaals beseten by die van Rijswijk, haarluyder voorouders, zynde van een van de outste Edele Geslachten van Holland; Desen *Ian Dedel* was Edelman, mitsgaders Raad en Secretaris van Hertog *Philips van Bourgondien*, Grave van Holland, en wert vermeld anno 1461. ter Leenkamer van Holland, alwaar sijn Testament, 't welk hy met sijn voornoemde huysvrouwe heeft gemaakt en bezegelt, geregistreert staat, en was soone van *Tijman Dedel*, fondateur van 't H. Sacraments Broederschap ter Buyrkerke tot Utrecht, anno 1410. en van *Wendelmoet van Oestrum*, *Claus* dochter; welken *Tijman* den outsten soon was van *Lambert Dedel*, onder den Adeldom van 't Stigt van Utrecht vermeld anno 1367. en was hy *Lambert* broeder van *Ian Dedel* *ijmansse*, mede gedagt tot Utrecht anno 1378. die de over-grootvader is geweest in mannelijcke Linie van *Adriaan de V.I.* van dien naam Paus van Romens; van den welken den Poët *Ioost van Vondelen*, in een van sijne Versen aldus spreekt:

Dees 's vaders Stam uyt Stichts out Adelijk Geslacht,
Was heel verarmt, en tot den ondergang gebracht;
Dan hy door 't noot-loth, krijgt het hoogste Ampt op aarde;
Des Paus drie dubble Kroon, van Heyl, van Magt, en waerde:

Ccccc 3

Sijn

Sijn Deugt, Godvrugtigheyt, en Ootmoet was soo groot,
Dat hem niet meerder als dit groot bestier verdroot.

Wy bevinden, uyt zegels ons vertoont, dat de voorouders van desen Paus *Adriaan*, namentlijk *Tijman Dedel*, anno 1357 drie Lelyen, en *Claas Dedel* anno 1368. drie Weerhaken tot hun Wapen gevoert hebben, waar van de eene branche gekomen van *Lambert Dedel*, de drie Lelyen, en die van *Ian Dedel Tijman*, de drie Weerhaacken hebben blijven behouden, tot zelfs dese Paus *Adriaan* toe, die sijn Wapen gecartileert heeft gevoert met dat van Boukhorst, zynde een swarte Lecuw op Silver, door dien een van sijn voorvaders aan dat Geslacht getrouwt geweest is. Van dit Geslacht *Dedel* getuygt ook den geleerden *Brand*, in sijn Historie van de Reformatie, in de Aanteekeninge pag. 16. en dat die van de Regeringe van Utrecht op 't verzoek van desen Paus, omstandelijk gedeposeert hebben van desselvs Welgeboorne extractie. De voornoemde *Gillis van Valckestejn* heeft met sijn huysvrouw *Magtild Dedel* gewonnen

Gerrit van Valckestejn, volgt.

Willem van Valckestejn, Canonnik in St. Pancras Kerk tot Leyden, stierf anno 1511. den 14. Marty.

Cornelis van Valckestejn, jong gestorven.

Beatrix van Valckestejn, Nonne tot Rodenburg.

GERRIT VAN VALCKESTEYN, Knappe, soone van *Gillis van Valckestejn*, en van *Magteld Dedel*, was Heer van Rijsoort en Strevelshoek, gebooren op St. Jacobs dag anno 1498. op 't Sloth tot Geervliet, troude *Magtelt Coebel*, *Claas* dochter, en wan

Magteld van Valckestejn, stierf ongetrouwt, en begraven in de groote Kerk in den Briël.

Nicolaas van Valckestejn, Heere van Rijsoort en Strevelshoek, verlijt anno 1556. hy was Raad in den Hove van Holland, en stierf anno 1601.

Geertruyd van Valckestejn, troude den Heer van *Banchan*, Ridder, stierf sonder kinderen.

François van Valckestejn, volgt.

Gillis van Valckestejn, stierf sonder oir.

Arent van Valckestejn, troude *Clara de Sabornes*, en stierf sonder oir tot Middelburg anno 1573.

David van Valckestejn, troude *Johanna van Boyfot*, Mr. *Philips Coebels* weduwe.

Anna en *Johanna van Valckestejn*.

Roelof van Valckestejn, stierf ongetrouwt anno 1573. tot St. Truyen.

FRANCOIS VAN VALCKESTEYN, Knappe, soone van *Gerrit van Valckestejn*, en van *Magtild Coebel*, was Ontfanger Generaal van Holland, en Tresaurier van Oorloge, troude *Maria van Egmont vander Nyenburg*, dochter van *Cornelis van Egmont vander Nyenburg*, en van *Maria van Swanenburg*, en wan

Maria van Valckestejn.

Magteld van Valckestejn, stierf jong, en begraven in de groote Kerk in den Hage.

Gerrit van Valckestejn, Rekenmeester van de Graaffelijckheys Domeynen van Holland in den Hage.

Magtild van Valckestejn, troude *N. Wits*, Capiteyn.

Cornelis van Valckestejn, stierf jong in Bretagien anno 1560.

Anna van Valckestejn, is jong gestorven.

Het Wapen van Valckestejn is als dat van Boschuyfen, te weten een Schilt vol Lampen, onder en boven d'een tegen d'ander, van Lafuyr en van Silver, 't gene eenige van desen Geslachte met een Lambel en andere breuken hebben gevoert.

V E E N.

Die van desen Geslagte sijn afkomstig van *Ian van Veen*, naturelijke soone van Hertog *Ian de III.* en hebben successivelijk en van tijd tot tijd gedaan alliantien aan seer Adellijke en Illustre Familien; als onder anderen aan de Familie van Linden, van Nes, van Swieten, vander Eem, van Roetselaar, en meer andere; Deselve hebben sig soo in Brabant, Holland, als elders verspreyt gehad, gelijk dan anno 1521. geleest heeft *Cornelis van Veen*, Ridder, Heer van Hogeveen, Vuerse, Drackestejn, Burgemeester der Stad Leiden, welke verscheide kinderen nagelaten heeft, onder anderen *Simon van Veen*, Ridder, insgelijx Heer van Hogeveen, en d'andere voorz. Heerlijkheden, als mede *Ian van Veen*, Gouverneur van het Eilant ter Schelling, en *Otto van Veen*, een van de grote Officieren in Brabant, en is anno 1668. tot Brussel in 't regarde van dit Geslagte gegaan de volgende Sententie.

Gesien in sijne Majesteyts Rade, geordonneert in Brabant, die twee Processen aldaar begonst, by de Heeren *Peter Aalbert de Lannoy*, &c. en Jonker *Ian Anthonio Cente*, beyde Heraulten, en Roy d'Armes van sijne Majesteyt,

op de respectie titels van Brabant en Arthois, als Supplianten, met *hun gewoegt d'Officier Fiscaal*, tegens Jonker *Ernst van Veen*, Rescribent, en daar naar sijne erfgenamen, als resumenten op drie distincte requesten, d'eerste in date den acht-en-twin-

twintigsten Septembris, de tweede in date den 4. Octobris, en de derde in date den sevenste Decembris 1666. daar by de voorz Supplianten in substantie hadden te kennen gegeven, dat zynde luttel dagen te voorens komen aflijvig te worden, de huysvrouwe des voorz Rescribeats, hy hem soude hebben vervordert te doen schilderen en exponeren, boven op de Poorte van sijne Wooninge een groot Blafoen, behelfende de Wapenen van Brabant, te weten een Gouden Leeuw, in een Swart Velt, doorsneden met een Silveren Bare, waar op drie Roode Ringen staan, en tot dien deselve Wapenen geaccompagneert met die van sijne huysvrouwe, soude hebben doen omringelen met een grote Bemde van Swart Fluweel, sonder dat hun nochtans soude sijn gebleeken, dat den Rescribent soude wesen van sulke Familie of Adelijke afkomst; hebbende daar omme den eersten Suppliant by sijne voorz requeste den 28. September geconcludeert, ten eynde aan den Rescribent soude werden geordonneert, te exhiberen de titels en bescheiden daar toe dienende, binnen acht dagen naar de communicatie, op pcene dat in gevolge van den Placaten van sijne Majesteyt alles sal worden geweert, en den Rescribent gecondemneert in de amende daar over gestatueert; hebbende tot dien den voorz tweden Suppliant by de voorz tweede en derde requeste geconcludeert, ten eynde aan den Rescribent soude worden geordonneert promptelijk te weiren de voorz Wapenen met de Bemde van Fluweel, emmers in cas van communicatie by provisie, en als voorens gecondemneert soude werden in d'amende daar toe staande; waar op gevolgt sijn de voorz twee Processen, d'ene tot quadrupliques, en ampliatio van quadrupliques, en d'ander tot persisteringe, in plaats van duplique incluyt geïnstrueert, daar af de substantie en fundament der Supplianten, en Gevoegde, principaelijken hier inne heeft geconstiteert, dat alle de bescheyden en attestatien, die van wegens des Rescribeats en resumenten sijn overgegeven, souden wesen irrelevant en insufficient, om te proberen dat sy waren descenderende van *Jan van Veen*, naturelijken soone van Hertog *Jan de III.* insonderheyt terwyl dat achtervolgens d'opinie van *Balkens* in sijnen boek, geintituleert *Trophees de Brabant*, de Masculine descende van den voorz naturelijken soone van *Ian van Veen*, soude uytgestorven sijn ontrent den jare veertien hondert tseftig, en dat in allen gevallen wijlen der resumenten Grootvader in den jare 1620. soude hebben gederogeert gehad aan sijn Adelijke afkomst; waar tegen de defensie en contrarie schrifturen en stucken, die van wegen des Rescribeats en resumenten tot daar en toe waren overgegeven geweest, in substantie hebben bestaan in de naevolgende positien.

Eerst dat den Chevalier *Simon van Veen* is herkomende van den voorz *Ian van Veen*, naturelijken soone van Hertog *Ian de III.* is geboren in den jare veertien hondert twee-en-twintig, en noch heeft geleest in den jare veertien hondert tseftig, en noch vele jaren daar naar, en dat den selven Chevalier *Simon*, van wettelijken bedde heeft geprocreert en achtergelaten den Heere *Ian*

van Veen, Chevalier, en Heere van Hogeveen; dat den selven Chevalier *Ian van Veen* van wettigen bedde heeft geprocreert onder ander kinderen, ontrent den jare vijftien hondert een-en-twintig, den Heere *Cornelis van Veen*, Chevalier, in sijn leven ook Heere van Hogeveen, Desplasse, Vuerse, Draakensteyn, &c. Burgemeester tot Leyden; dat den selven Chevalier *Cornelis*, by wettigen bedde heeft geprocreert twaalf kinderen, onder anderen den Heere *Simon van Veen*, Chevalier, insgelijx Heere van Hoogeveen, en d'andere voorz Heerlijkheden, sijnen outsten soone, en d'Heere *Ian van Veen*, Gouverneur van het Eyland ter Schelling in Vrieland, en *Otto van Veen*, Grootvader der Resumenten, eenen van de grote Officieren in Brabant, den welken ook van wettigen bedde heeft geprocreert verscheyde kinderen, onder andere den vader der Resumenten, in den jare 1592. ook dat de voorfaten der Resumenten van tijd tot tijd hadden gedaan Alliancien aan seer Adelijke en Illustre Familien, als onder anderen aan de Familie van Linden, van Nes, van Swieten, vander Eem, van Rotselaar, en meer andere, tot daar toe dat alwaar het soo, dat wylen der Resumenten Grootvader, ter saake van de Catholijke en Apostelijke Religie, en voor den dienst van sijne Majesteyt, hadde verlaten sijn Vaderland, en alle sijne Goederen, noch is gealieert geweest aan de Adelijke Familie van Loets, en daar uyt geprocreert der Resumenten Vader, boven dien dat het waarachtig ware, dat niet alleen de voorfaten der Resumenten, en alle de branches die daar af waren godescendeert, altoos Adelijken hebben geleest, als persoonen descenderende van sulken Illustre Familie, en daar af gevoert de Wapenen, en bedient hoge en diversche Staten, als van Gouverneurs, Presidenten, Raden, en andere diergelijken, en dat soo wanneer deselve sijn komen aflijvig te worden, sy publijkelijk sijn begraven geworden, als persoonen van Illustre defeente, by publijke expositie van hunne voorz Wapenen, omringelt met eene bemde van Fluweel, en andere merken van eere daar toe staande, alles totten Grootvader en Grootmoeder, en der selver afgestorvene kinderen incluyt; maar ook dat sijnde den Chevalier *Simon van Veen*, outste broeder van den Grootvader der Resumenten, in den jare 1594. gecallengiert geweest by den Admiraal, en Houtvester over Holland en West-Vrieland, door dien hy aldaar met volten gespan de Iacht was exercerende, 't welk in de voorz Provincie aan niemant en was competerende, als de gene, die waren van oude Adelijke en Illustre Familie, den selven *Simon van Veen* als doen den Rechte genoeg zynde, in judicio heeft doen bliken, dat hy van diergelijke Adelijke afkomst was descenderende, tot daar en toe dat hy by vonnisse van den vierden Apryl desselvs jaars 1595. is geabsolveert geworden van calengie, en eyck des voorz Houtvester, en hem gepermitteert gebleven d'exercitie van de Iacht, door de voorz gehele Provincie; mede dat het waarachtig was, dat het Huys van de Familie van van Veen gestaan tot Leyden, waar inne der Resumenten Grootvader, en andere voorfaten sijn geboren, en opgetogen, en hebben gewoont, niet en is

een Huys van eenen simplen Edelman ofte Senateur, maar was een Huys, capabel en proper voor eenen Prince, ter saake van sijne groote en schoone structure finalijken, dat de voorfaten der Refumenten, Vader en Grootvader, hebben geleefd en gebleven in den lusters van hunne voorfz Familie, tot het beginsel van de troublen overgekomen in dese Nederlanden, als wanneer de Provincien, die men als nu noemt Geunieerde Provincien, hebbende doen sommen den voorfz Chevalier *Cornelis van Veen*, over out Grootvader der Refumenten, doen ter tijd Borgemeester tot Leyden, ten eynde sy fouden willen kiezen hunne parthye, den selven liever heeft gehad t'abandonneren sijne charges, en te liden de confiscatie van sijne Heerlijkheden, en andere goederen, als sig met hun te voegen tegens sijne Majesteit, en dat hy vervolgens hem heeft geretireert gehad uyt de Provincie, onder andere met sijn soone *Otto*, Grootvader der Refumenten binnen Luyk, alwaar den selven *Otto* terstont was aangenomen geworden voor Pagie van *Ernest van Bavieren*, Princeen Electeur van Ceulen en Luyk, en door den selven Prince naderhand gefonden geworden aan den Keyser *Rudolphus*, en eenige jaren daar naar herrewaart overgekomen, in den dienste van sijne Majesteit, en van hare Hoogheden *Albertus* en *Isabella*, lofselijker Memorie; tot verificatie van alle de welke positiën de Refumenten beneffens hunne voorfz schrifturen hadden overgegeven gehad, verscheyde bescheyden, als Vonnisse, Acten, Declaratie van sesse Heraluten, en vorders Attestatiën van andere ervare Mannen, soo van Holland, en andere Geunieerde Provincien, als van dese Landen, die de voorfaten der Refumenten, en andere descendentes van de voorfz Adellijke Familie van van Veen seer wel hebben gekent, en d'expositie van hunne Wapenen, soo in de begrafenisse, als in verscheyde Kerken van Holland hebben gesien, sonder dat der Refumenten Grootvader daar aan soude hebben gederoqueert, in den jare 1620. of andere tijden, mits hy als doen was, en is gebleven tot sijnen sterfdage toe in dienste van hare Hoogheden, als Surintendant van sijne Majesteits Munie, incompatibel met alle mechanique Ampten, en dat, al hadde hy willen derogueren en effectivelijk gederogueert gehad, sulx niet en soude hebben konnen desnobilitieren sijne kinderen, veel min der Refumenten Vader, die 27. à 28. jaren te vorens was geboren, en al lange was gegraduateert, en gekomen tot staat, volgens de notoire decisien ten Processe naarder gededuceert. Gesien tot dien de twee requesten Civiel des tweede Suppliants, en gevoegde, d'eerste in date den 12. Septembris, en de tweede van den 17. Novembris, beyde 1667. met de respectieve redenen van impertinentie, daar tegens gedient van wegens de Refumenten, mitsgaders het Vonnisse *interlocutoor ad probandum*, daar op gevolgt den 20. Januarij 1668. en verbalen dienvolgende voor Commissarissen gehouden, en namentlijk de verbalen van den 24. Maart en 19. Aprilis 1668. en legale stucken aldaar overgegeven tot ses in 't getal, daar af d'originele sijn geconsigneert geweest onder den tweden Commissaris, in saak-

ken als voor eerst eenen originelen ouden parquementen brief, gequoteert *numero tertio*, behoorlijken gepasseert, onderteekent, en gezegelt door die Gouverneur en Balliu van Oisy, en Adellijke Mannen van den selven Leenhove, in date den 7. Juny 1440. ten tweeden eenen andere originelen Chartre parquementen brief, gequoteert *numero quarto*, ook behoorlijk gepasseert en gezegelt met drie zegels, door den Balliu en Mannen van Leen, der Chastelanie van Rijffel, in date den 7. Augusty 1448. ten derden eenen anderen originelen parquementen brief, gequoteert *numero quinto*, behoorlijken gepasseert, geteekent, en bezegelt met twee zegelen, door Schepenen van Rotterdam, in date den 3. Decembris 1537. ten vierden een legaal bescheet, gequoteert *numero septimo*, gepasseert voor Schepenen van Leyden, op den 30. Augusti 1560. en ten vijfden een ander origineel bescheet, gequoteert *numero octavo*, geschreven in parquement, behoorlijk onderteekent en bezegelt door Schepenen der Stad Leyden, in date den 6. Maart 1668. uyt alle dewelke stucken in claris terminis was blijkende, dat *Cornelis van Veen* is geweest des Rescribents Grootvader, Chevalier en Burgemeester der Stad Leyden, aldaar gewoont hebbende op sijn voorfz Huys Lokhorst, en op vensters van den selven Huysse heeft gevoert de voorfz Wapenen, en tot dien by de Magistraat in de *publique acte* is geintituleert geworden, den wel Edelen Ridder, en dat hy is versien geweest van *Camerlink*, en aan den selven sijnen *Camerlink* over Huwelijk heeft gegeven een Huys, gestaant tot Rotterdam, dat desselfs Vader is geweest den voorfz seer Edelen *Jan van Veen*, ook Ridder, &c. en dat desen Ridder *Jan van Veen*, voor vader heeft gehad den seer Edelen *Simon van Veen*, geseyt van *Brabant*, insgelijx Ridder, &c. gelijk ook dat desen Ridder *Simon van Veen*, voor vader heeft gehad den Heer *Jan van Veen*, geseyt den *kleynen Bastaart*, ook Ridder, &c. alles naar breder uytwijfens van de voorfz originele bescheyden, die de voorfz Genealogies der Refumenten waren verificerende; gesien daar en boven die elf naarder verbalen daar over voor Commissarissen gehouden, en namentlijk 't gene van den 20. July 1668. daar by eerst beyde de voorfz *Supplianten* in persoon comparerende voor de voorfz *Commissarissen* hebben verklaart, dat sy gesien en geexamineert hebbende, soo de voorfz originele stucken als copyen auzentijg, als nu daar mede hadden appaisement over de voorfz afkomst der Refumenten, en dat sy dienvolgende voor soo vele hun is rakende, desisterden, van alle voordere proceduren, sustinerende des niet te min dat die Refumenten souden worden gecondemneert in de kosten tot daar toe geseen, door dien sy de voorfz exhibitie en consignatie niet en hadden gedaan in den beginne deser saake, en welke verklaren en desisteringe sy Refumenten ten selve verbale hebben geaccepteert gehad, en daar af versogt acte *cum expensis*, ter contrario tot laste der *Supplianten*; en ten lesten gesien het verklaren des Gevoegde gedaan ten verbale vanden 25. Septembris 1668. daar by hy seyde, dat hy in de saake alleenlijk was gevoegde, en dat ter wijlen de principale *Supplianten* verklaart hadden te desisteren, by

hy de Refumenten geheel liet, om daar mede te doen alfulken profijt, als naar rechte soude konnen gefchieden, het welk by defelve Refumenten op den 1. Octobris daar naar is geaccepteert geworden, en op alles verfocht rapport, in defen Rade op alles wel en rijpelijk gelet; 't Hof decreterende de defifteringe by de Supplianten gedaan, ten verbale van den 20. Iuly lefleden, mitsgaders 't verklaren des Gevoegde gedaan ten verbale van den 25. September voorfz, verleent partijen daar van

acte, verklarende dat daar mede dit Procefs konft te cefferen, de kosten om redenen compenferende, behoudelijk dat de hellicht van de gene gerefert t'federt den 24. Maart 1668. fullen blyven ten lafte van de Supplianten. Aldus gepronuntieert binnen Bruffele, den 17. November 1668.

En was onderteekent

A. de Merfelle.

Het Wapen van dit Geflagte is een Leeuw van Gout, op een Velt van Sabel, doorsneden met een Silvere Baar, beladen met drie Ringen van Keel.

V E L D E.

202 **D**E Ridderlijke Hofftede van Velde, zynde het Stam-huys van de Edelen van dien naam, heeft gelegen onder Maafland, dicht aan de Hofftede vander Hoeve; dit Huys is van overlange verdeftruceert, naarlattende niet dan eenige onderaardfe fondamenten, mitsgaders den omring der geweezene graften, en is eertijds met de Landen daar aan behoorende te Leen gehouden van de Graaffelijkhcyt van Holland, en de Heerlijkhcyt van Voorne, dan nu allodiaal, hebbende daar aan noch gehad verſcheyde Landeryen te Leen van den Huys van Wateringe. Van dit Huys te Velde vermeldt ook den Heere Burgemeester *Dirk van Bleyſwijk*, in ſijn Beſchryvinge van Delft, in de Na-reden pag. 5. en hebben wy bevonden van defen Geflachte onder den Hollandſchen Adel bekend te zyn geweest,

HENDRIK VANDE VELDE, of **VAN VELDE**, Ridder, leefde anno 1225. uytwijfende de Catalogus van de gebeneficeerde Edelluyden van Holland; hy wan

DANIEL VANDE VELDE, Knape, wert vermeldt anno 1270. en liet na

FLORIS VANDE VELDE, dewelke leefde anno 1334. hy befat behalven de Ridder-Hofftede van Velde, noch verſcheyde Landeryen aan de voorfz Hofftede gelegen, te Leen van *Ian*, Heer van Wateringe, hadde te wyve *Clementia van Coudenbove*, *Willem's* dochter, die anno 1358. weduwe was, en naar haar mans doot aſtand dede, van de Lijftogt, die ſy op de Leengoederen hadde van haren ſoon *Gerrit vande Velde*, volgens den brief hier na volgende, geteekent met de letter A. ſy hebben t'ſamen gewonnen

Gerrit vande Velde, volgt.

Anna vande Velde, troude tot Delf anno 1345. aan *Roelof Bugge*, die nagelaten hebben *Jan Bugge*, Schepen aldaar anno 1394.

Mr. Pieter vande Velde, Prooft van Sint Jans

Kerk tot Utrecht, is geftorven anno 1353. en heeft gelegateert aan 't Clooster van Egmont drie overoude Schilden.

Jacob vande Velde, Schepen tot Delf anno 1330.

GERRIT VANDE VELDE, ſoone van *Floris vande Velde*, en van *Clementia van Coudenbove*, draagt op anno 1358. eenige van ſijne Leen-goederen van den Huys van Wateringe, volgens den brief hier achter geteekent met de letter B. die hy met ſijn Zegel en Wapen, zynde een Eenhoorn in den Schilt, bezegelt heeft; hy hadde te wyve *Catharina van Roon*, dochter van *Boudewyn van Roon*; en wan

Boudewyn vande Velde, volgt.

Willem vande Velde, leefde tot Delf anno 1379. en wert aldaar vermeldt in de oude Kerk in het twaalfde pleyn eenige Graffteden te hebben; hy wan I. een ſoon *Schreuel vande Velde*, daar van het Geflagt *Schreuel*, mede voerende tot een Wapen den Swarten Eenhoorn op een Silver Velt, voortgekomen is. II. *Jacob vande Velde*, die anno 1453. tot Delf in de voorfz Kerk begraven leyt, in 't elfde pleyn, het elfde Graf, onder een blauwe ſark, en was hy vader van *Dammus vande Velde*, tot Dordrecht overleden anno 1481. die nagelaten heeft *Cornelis vande Velde*, Burge-meester tot Dordrecht anno 1490. en ſtierf aldaar

in den jare 1530. hy troude *Elifabeth van Bruheſen*, *Pieters* dochter, en wan daar mede behalven *Hendrik*, van dewelke komt het Geflacht *vander Eijk* tot Dordrecht, een ſoon met name *Cornelis vande Velde*, ook Burge-meester tot Dordrecht anno 1522. te wyve gehad hebbende *Hillegond van Crayefteyn*, daar by gewan onder anderen *Arent van Velde*, *Cornelis* ſoon, bygenaamt *vander Mijl*, paar de Heerlijkhcyt vander Mijl, die *Cornelia van Alblas*, *Jans* dochter, ſijn huysvrouwe hem ten houwelijk bragte, en van deſe komt het Geflagt *vander Mijl*, hier vooren fol. 1018. numero 166. vermeldt.

BOUDEWYN VANDE VELDE, ſoone van *Gerrit vande Velde*, en van *Catharina van Roon*, was anno 1324. mede-hulper van Hertog *Aalbert van Beyeren*, Grave van Holland, tegens die van Utrecht, met eenige gewapende mannen; anno 1369. verlijt hy met een Huys en eeni-

D d d d d d

ge

ge Landeryen onder Maafland, te Leen van den Huyfe van Hodenpijl; hy hadde getrouwt *Maria Muys van Holy*, dochter van *Allert*, jonger soon uyt den Huyfe van Heemstede, en wan een soone

MUYS VAN VELDE, die te wyve hadde *Maria vander Woert*, suster van *Boudewijn vander Woert*, Heer van Abbenbroek; hy verlijt met dode van *Boudewijn* sijn vader anno 1384. met het voorfz Leen van den Huyfe van Hodenpijl, als mede met noch eenig Leen-land van de Heerlijkheit van Naaltwijk, en wan

Boudewijn van Velde, volgt.

Jan van Velde, was Schepen tot Delf, en zegelde aldaar met den Eenhoorn in sijn Wapenschild anno 1401. met de circumscriptie van Sig.

Jan van Velde; van desen komt het Geslacht *Vesmaar*, voerende insgelijx een Swarten Eenhoorn op Silver.

BOUDEWYN VAN VELDE, soone van *Muys van Velde*, en van *Maria vander Woert*, verlijt met de voorfz Leengoederen anno 1399. hy troude *Emoerentia N. N.* voerende tot een Wapen twee Lelyen in 't hooft van 't Schilt, sy hebben gewonnen

Dirk vande Velde, of *van Velde*, die met het voorfz Leen van den Huyfe van Naaltwijk verlijt anno 1463.

Cornelis van Velde, volgt.

Frank van Velde, verlijt met eenig Leen-land van den Huyfe van Hodenpijl, uyt sijn eygen goet opgedragen anno 1441. en hadde een jonger soon genaamt *Pieter van Velde*.

Jacob van Velde, stierf anno 1473. en leyt tot Maafland begraven onder een groote fark, met sijn Wapen en vier Quartieren daar op uytgehouden, als op huyden noch te sien is, als van 's vaders zyde *Velde*, 's vaders moeders zyde *vander Woert*, van 's moeders wegen twee Lelyen in 't hooft van 't Schilt, en van 's moeders moeders zyde drie Maarlen in het Schilt.

CORNELIS VAN VELDE, soone van *Boudewijn van Velde*, en van *Emoerentia N. N.* wert verlijt met de voorfz Leen-goederen van den Huyfe van Hodenpijl, by dode van sijn vader anno 1463. hy troude *Agneta vander Burg*, *Willem* dochter, en wan

Vries van Velde, verlijt met 't voorfz Leen anno 1511.

Jacob van Velde, volgt.

JACOB VAN VELDE, soone van *Cornelis van Velde*, en van *Agneta vander Burg*, verlijt met 't voorfz Leen door overgifte van *Vries*, sijn broeder, anno 1517. hy hadde te wyve *Catharina van Bronkhorst*, wiens vader *Dirk Claas* soon van *Bronkhorst*, een soons soone was van dien *Dirk Claas* soon van *Bronkhorst*, die vermeldt wert onder de Welgeboorne van Delfland anno 1446. volgens de Sententie hier achter onder de letter C. bygevoegt; sy hebben gewonnen onder andere

Frank van Velde, verlijt door dode van sijn vader met 't voorfz Leen-goet, anno 1536. en wan *Pieter van Velde*, die by dode van sijn vader

voornoemt hier mede verlijt anno 1547.

Cornelis van Velde, volgt.

CORNELIS VAN VELDE, soone van *Jacob van Velde*, en van *Catharina van Bronkhorst*, Welgeboren Man van Delfland, wert volgens Sententie van den Hove van Holland van date den 4. Marty 1532. hier naar geteekent met de letter D. en waar op slaande is het advijs by my gegeven den 10. Martii 1674. en hier vooren fol. 339. geinsereert, verklaart van Edelen afkomst, en sulx Schoth en Loth vry te zyn; hy verlijt met 't voorfz Leen, als mede met dat van den Huyfe van Naaltwijk, door overgifte van de voornoemde *Pieter van Velde*, sijn broeders soon anno 1570. hadde te wyve *Maria* dochter van *Areni vander Mye*, geseft *Pols*, en wan daar mede

Jacob van Velde, verlijt met 't voorfz Leen door dode van sijn vader anno 1572. en heeft kinderen naargelaten,

Frank en *Adriaan van Velde*, hebben ook descendentes nagelaten.

Catharina van Velde, troude *Jan Thoen van Bronkhorst*, soone van *Jan*, wiens vader *Willem* een soon was van *Ian Claas Dirk* soon van *Bronk-*

horst, vermeldt in de voorfz Sententie van de Welgeboorne van Maafland, van den jare 1532. en was haar moeder *Woutertje de Bye*, dochter van *Wouter*, gekomen uyt het Welgeboren Geslacht *de Bye*, vermeldt in sekerer Sententie van den jare 1411. hier achter ingelijft onder de letter E.

Dirk van Velde, volgt.

DIRK VAN VELDE, soone van *Cornelis van Velde*, en van *Maria vander Mye*, geseft *Pols*, verlijt anno 1594. met de voorfz Leen-goederen door overgifte van *Jacob van Velde*, sijn broeder, hy troude *Machteld Persijn van Ouwendijk*, wiens vader was *Willem*, soone van *Cornelis Persijn Adriaan*, en haar moeder *Maria vander Houwe*, *Joris* dochter, en hebben t'samen gewonnen

CORNELIS VAN VELDE, verlijt met dode van sijn vader met 't voorfz Leen anno 1621. en wert 't selve Leen, dat nu over de drie hondert jaren by den voorfz Geslagte van Velde beseten is, als noch bevonden tot op den huydigen dag by derselver descendentes te werden gepolledert, uytwijfende de Leen-registren en Verly-brieven daar van zynde.

Iacob van Velde, Priester.

Mr. *Willem van Velde*, Advocaat, waar van

descendentes in 't leven zyn.

Het Wapen van dit Geslachte is een Eenhoorn van Sabel, op een Velt van Silver.

Lett. A.

C *Loymensje Floris* weduwe van den Velde, make kont en kenlik, dat ik quite gescouden hebbe, en vryelike quite scelde tot *Pieter Sijmons*soens behoef, alle lijfucht en eyschen, hoe si genoemt sijn, die ik hebben mach aan den Lande, dat *Gerrit vande Velde* mijn soen, van Heeren *Ian vanden Wateringen* helt te lyeu, en *Pieter Sijmons* soen nu ontfaan heeft van Heere *Ian* voirleit te lyeu te houden, en gelegen is in den Ambacht van Maafland; en omme dat ik selve gene zegel en hebbe, soo heb ik gebeden *Dirk vander Burg*, minen neve, dat hi in kennisse der waarheyde desen brief voer mi open bezegelen wille mit sinen zegel, en ik *Dirk vander Burg*, om beden wille mijnre moyen, soe heb ik desen brief open bezegelt mit mijnen zegel, in 't jaar ons Heeren duysent drie hondert acht-en-vijftig, op Sinte Jans dach Bapstifte te Midde somer; hebbende onder uythangen aan een enckele staart een zegeltge, daar in een Wapen-schild staat een omgeboge Bande, en boven in den hoek een Sterre van ses Stralen.

Lett. B.

G *Errid vande Velde*, make kont en kenlik, dat *Pieter Sijmons* soen mi vol en al betaalt heft, alse van twaalf Merge Lands, die gelegen sijn inden Ambacht van Mafeland, en van den Utdijk die dien twaalf Merge toebehoort, die ik van Heere *Ian vande Wateringe* helt te liene, en *Pieter Sijmons* mi van Heere *Ian* voirsz ontfaan heft te liene te houden, daar ik over stoet Heere *Ians* man; voort gelove ik voor mi en mine nakomelingen *Pieter*, en sinen nakomelingen, sulck Land als ik van Heere *Ian* voirseit houde te lien, en met desen Lande leyd onverdolve, dat ik en mine nakomelingen dat sullen laten gaan 't enden dese hure daar het nu in is, in sulker hure alse *Pieter* en sine nakomelingen dat haar verhuren sullen, sonder argelift, en die Lane die ik van Heere *Ian* vorseyd houde, sel *Pieter* en sine nakomelingen, of die sijt verhuren, bruken, omme tot horen overtocht te hebben, tot des Lands vorseyd oirbaar; in dier manieren, dat si mi en mine nakomelingen sullen betalen sulke scade als si mi daar an doen. In oirkonde hebbe ik desen brief open bezegelt mit minen zegele, in 't jaar ons Heeren duysent drie hondert acht-en-vijftig, op Sinte Jans dach Baptista te Mid-somer, hebbende onder uythangen een zegel, daar op een Schild staat met een Eenhoorn, en het omschrift van 't zegel *S. Gerid van Velde*.

Aan desen bovenstaanden is gehegt de naervolgende Verly-brief.

I *K Jan vander Wateringe*, Ridder, doe kont dat *Gerrit vande Velde*, my opgedragen heeft voer mine manne, als *Boudewijn Machtelde* soen,

en *Willaam Vastras*, en *Willaam Biese*, en vrielik quyt gescouden twaalf Morgen Lands, gelegen in 't Ambocht te Maafland, welke twaalf Morgen Lands haar groote hebben sullen vander Noortzyde in, alse vander Woning die *Floris vander Velde*, *Gerrits* vader van mi plach te houden, die ik *Pieter Sijmons* soen verlyent heb van mi te houden en van minenakomelingen, *Pieter* en sine nakomelingen, op een eerste lit niet te versterven, die man hoefde die voerkant te hebben voer die wijf hoefde, daar sy beyden even nazien, en te verheerwaarden als 't gevalt met viertig scellingen, al sulck payment als die Heer van den Lande van sinen renten neemt. In oirkonden desen brief bezegelt mit minen zegel, gegeven in 't jaar ons Heeren duysent drie hondert acht-en-vijftig, des Vrydags voor Sinte Johans dag te Midde-somer; hier onder hangt aan een zegel van groen was, daar op in een Schild staat een Starre van acht Stralen.

Lett. C.

I *K Dirk Potter vander Loo*, Balliu van Delfland doe kont allen luden, dat ik op ten negenden dach in Mey in 't jaar ons Heeren duysent vier hondert sesse-en-veertig, binnen der Stede van Delf, alse een Balliu voorz ter Vierschair sat, met *Gerrit Dirx soen vander Watering*, *Ian Gerisz*, *Adriaan Nachtegaal*, *Arent Roetermyl*, *Ian vander Houwe*, *Willem Gerrisz vander Houwe*, *Ian Iacobsz Holy*, *Jacob Holy*, *Frank Iacobsz*, *Claas Dirks soen*, *Ian Dirksz*, *Claas Claasz*, Balliu en Schout in de Lier, *Gerrit Tibransz*, *Heyndrik Willemz*, *Ian Claasz*, *Willem Ianz*, en veel meer andere Welgeboorne mijns Genadigen Heeren 's Hertogen van Bourgondien, Grave van Holland, &c. *Dirk Claas soen*, quam en gaarde Vonnisse, hoe hy sijnen Edelen tuyg doen soude, dat hy Welgeboren ware, dat hyre mede volstaan mogte, des Vonnisse wijfde dat hy 't doen soude mit sijnre Edelen Magen, des wert Vonnisse gevraagd mit hoe menigen Man, des Vonnisse wijfde mit vier Mannen tot hem of meer, dair soe dede hy sijnre Edelen tuyg selve voir, en swoer ten Heyligen, dat hy een Welgeboren Man was, en vier sijnre Welgeboren Magen, als *Pieter van Zutphen*, *Claas van Zutphen*, *Ian van Zutphen*, en *Jacob van Zutphen*, *Ians* sonen van *Zutphen*, sweeren, dat na dat hy een Welgeboren Man was, geboren uytter maagtschap van Bronckhorst; In kennisse der waarheyte, en om dat alle dese saken voirsz mit Vonnisse gewijst zyn, soe hebbe ik *Dirk Potter vander Loo*, Balliu voirsz, desen brief bezegelt mit mine zegele; en om dat wy *Gerrit Dirksz vander Wateringe*, *Adriaan Nachtegaal*, en *Arent Roetermyl* voirgenoemt, mit andere veel Welgeboorne Mannen dese voorz Vonnisse gewijst hebben, soe hebben wy desen brief mede bezegelt mit onse zegele, in 't jaar en op den dag boven genomt, hebbende onder uythangen vier zegelen in groenen wassche.

D d d d d d 2

Lett. D.

Lett. D.

IN der sake hangende voor den Hove van Holland, tusschen *Floris Gerrits soen, Adriaan Claas Alberts, Willem Dirck, Allert Claas soen, Cornelis Dirk Robbrechts soen, Gerrit Jacobs, Lourens Vries, Jan Janz, Willem Ariens, jonge Cornelis Wouters, Hendrik Ians, Jacob Janz, Jan Jacobs soen, Claas Dirks, Heyndrik Gerrits, Adriaan Gerrits, Heyndrik Doe soen, Gerrit Dirks, Jacob Jacobs, Pieter Jacobs, Cornelis Jacobs soen de Kleyn, Willem Dirck soen, Cornelis Jan Foppens, Frans Ians, Willem Pieters, Adriaan Jacobs soen, Jan Claas Dirks, Doe Ybrans, Cornelis Frans*, met heur consorten, *Frederik Wouters* uytten Ambachte van 't Dorp, wegen hem selven, ende den andere welgeboren desselvs lant van 't Dorp, *alle welgeboren mannen, woonende in den Dorpe ende Ambachte van Maaslant, Impetranten in rau actie aen d'een syde, ende Jan Meeus, Suyerbaan Willems* met heure consorten, *huyslyden wonende in den selven Ambachte van Maaslant* gedaagden aan d'andere, allegerende die voorz *Impetranten dat in desen Landen van Hollandt waren drierehande manieren van Staten van warelyke luyden, te wetene Ridderchap, welgeboren luyden, en huyslyden, en dat Ridderchap waren luyden van Edelen oorspronk gekomen, hun Ridderlyke houdende sonder Ambachte ofte Lantneringe te doen; Welgeboren luyden waren nyt een Edelstam neder gekomen, hun niet Ridderlyk houdende, maar hun stellende tot Ambachten, Lantneringe, of anders te doen, die huyslyden stelden hun tot Ambachten of lantneringe, ende waren van geen Edel Stamme of 't Wel-gebooren luyden neder gekomen; het Ridderchap ende die Welgebooren luyden waren vry ende ongehouden de K. M. als Grave van Hollandt jaarlykx te betalen eenige riemtalen, schot, hof-diensten, ende andere servituyten te doen, maar die huyslyden waren daar inne geobligeert; seggende voort dat de Impetranten waren welgebooren mannen, neder gekomen ende gedescendeert nyt Edel Stamme, doende lantnering en anders, ende altyt daar voor geagt, gehouden, ende gerepenteert in Delflandt ende daar ontrent, ende hadden sulx altyt als sy vermaant waaren geweest by de Baljou van Delflant, mitten selfde Ballas recht ende justitie helpen doen, soo wel in crimineel als in civil, hoe wel de Impetranten misdien vry en ongehouden sijn den Konninglyke Majesteit als Grave van Hollandt eenige riemtalen of schot te betaalen, ofte enige hof-diensten af te doen, als van de Santwegen te maaken, die vyver te helpen schoonmaaken, ende diergelyke servituyten te doen, ende dat die gedaagde als huyslyden in 't selve te betaalen ende te doen gehouden sijn, ende dat de Impetranten ende heuren voorfaten altyt van de voorz vryheden ende exemptie gebruykt en gauscirt hebben gehad, en daar van in possessie geweest, soo lange tijd dat geen memorie van Menschen ter contrarie en gedenkt; desen nogtans niet jegenstaande hadde belieft gehad den Rentmeester van Noort-hollandt *Dirk Godschalk*, den Impetranten by sijn Deurwaarder te doen gyselen en executeren, willende van den seldden hebben *Schot, Lot, en penningen van**

de Riemtalen, om daar mede te betalen de reparatiën van de Santwegen, 't schoon-maaken van den Vyver, en andersints, soo dat de Impetranten hen bevonden by der voorz Gyselingen gegraveert en beswaart te zyn, hadden hen daar van geconstitueert appellanten aan desen Hove, verfoekende Mandement in cas d'Apel, ofte andere fulke provisie, als den Impetranten oorbearlijkt soude wesen; waar op by den Hove geappointeert was geweest, datmen die Supplicatie van de Impetranten leveren soude in handen van den Rentmeester voorz, ten eynde dat hy de Impetranten ontslaan soude uyt de Gyselingen; en na dat die selve Rentmeester den Hove by monde sijn reden verklaart hadde, waren d'Impetranten ontslagen geweest tot seekeren dage, tot welke dage compareerden alhier d'Impetranten, en ook die Gedaagden, die mede Gegyselt waren, en sijn beyde partyen navolgende seekere appointement van den voorz Hove gecompareert geweest by een Commissaris daar toe by den Hove gecommiteert, eyndelyk naar diversche Altricatie hadden den Gedaagden uyt kragte van seekere Mandement tot verfoeke van den Impetrant gedachvaart geweest voor desen Hove te compareren, ten seekere dage, tot welke dage concludeerden die selve Impetranten, ten sine dat by Sententie van den voorz Hove die Gedaagde verklaart souden werden vry en ongehouden te wesen van den Schoth, Loth, en Riemtalen, mitsgaders van de Hofdiensten, en van den kosten van den Santweg, Vyverberg, en diergelyke servituyten, die sijn Koninglyke Majesteit uyt den Ambachte van Maastrand hebbende en heffende is, en voort gecondemneert, d'Impetranten van nu voortaan, en tot allen tijden te vryen en te ontheffen tegens den Rentmeester van Noort-holland, jegen woordig en toekomende, ter cause voorz, condemnerende ook de Rentmeester van Noortholland, nu wesende en toekomende, d'Impetranten van nu aan ter cause van voorz Schoth, Loth, Riemtalen, en anders, mitsgaders Hofdiensten en servituyten voorz ongemolesteert te laten, maar 't selve te eyschen van den Gedaagde, en niet van de Impetranten, condemnerende voorts deselve Gedaagde te restituieren d'Impetranten alle alsulke penningen, als sijn den voorz Rentmeester voor de Gedaagde ter cause voorz betaalt hadden, en makende eysch van kosten, of tot anderen sulken sijne als 't Hof bevinden soude, d'Impetranten oorbearlijkt te wesen; tegens welken eysch die Gedaagden antwoorden en seyden, dat over menig lange jaren, die Graven van Holland, voorfaten van den Koninglyke Majesteit, in der tijd wesende, omme die Plek van den Hage, daar syluyden plegen te residieren, in wesen te houden, soo in 't schoon-maaken van den Vyver, met sijn toebehooren, als in 't onderhouden van den Weg, streckende van de Hoorn-brugge tot den Hage toe, mit de lasten van dien te dragen, hadden seekere Dorpen gelegen in Delfland en Rhijnland belast, welke lasten altijd waren genoemt geweest, en noch genoemt werden, Riemtalen, staande op die voorschreven Dorpen, en in teyken dat die voorz Dorpen met die lasten belast waren, soo was

boven

boven in der kamere van de Reekeninge alhier, een out Register, geintituleert, hier na volgen alfulke Dorpen als in de Riemtale gehouden en verbonden zyn, daar onder andere 't voorz Dorp van Maafland staande was op twee riemen dit navolgende, so wanneer de Rentmeester van Noortholland eenig ommeslag doende was, by advijs van die van de Reekeninge over die Riemtalen, soo was 't voorz Dorp gestelt, en moeste daar inne mede contribueren, en gelden seekere quote en portie, te weten, twee riemen, op elk riem jaarlijx soo veel als die onkosten van de onderhoudenisse van den weg van de Singel om 't Hof, van de Vyver, muyren, Diepinge van de Vyver, van 't hooy mennen, en anders bedragen soude, en omme die penningen daar toe ommegeflagen te innen, soo was de voorz Rentmeester geconstitueert eenige van de Ingesetene van 't voorz Dorp van Maafland, diet hem goet dochte ofte eerst bevinden konde, te doen gyselen sonder eenig onderscheyt te maaken, of fulke perfoonen, Huyfluyden, of andere waren, die hun intituleerden te wesen Welbooren luyden, en seekere jaren geleden was een ommeslag gemaakt geweest op die Riemtalen, omme te vervallen die kosten van de Muraille van de Vyverberg, mitten aankleve van dien, en omme die penningen te innen van de portie van 't Dorp van Maafland, hadde de Rentmeester naar ouder heerkomen geprocedeert by maniere van Gyselinge, tegens seekere personen Ingesetenen van Maaflant voorz, soo dat eenige van dien hun seggende te wesen Welbooren Mannen, hadden by requeste te kennen gegeven heure pretense Welboorenschappe, sustinerende door dien vry en exempt te wesen van sulke lasten, verfoekende provisie van ontslaginge, soo wel tegens den Rentmeester als tegens d'ander buyr-luyden alhier; eyndelijken na dat partyen hinc inde geweest hadden voor Commissaris, was hunluyden hare verfochte provisie ontfeyt, en verklaart dat sy betalen souden 't gunt daar omme die Gyselinge geschiet was, wel verstaande dat sy souden mogen voor desen Hove haar gepretendeerde actie intenteren tegen den Gedaagden, sulx hadden sy eysch gedaan en conclusie genomen na haren appetyt, tot welke conclusie eerst nopende het Schoth en Loth, de voorz Impetranten immers niet ontfankelijk en waren, gemerkt dat syluyden ter cause van 't Schoth, 't welk van andere nature was, dan Riemtale, niet gegyselt noch geëxecuteert en waren geweest, soo dat te dier cause tussen den Impetranten en Gedaagden geen questie en was geweest, en mits dien mogten d'Impetranten dies aangaande geen actie competeren, en aangaande de Riemtalen en waren d'Impetranten ook niet ontfankelijk, gemerkt dat Dorp van Maaflandt daar toe gehouden was, daar d'Impetranten waren ingeseten, ende mits dien tot die selve lasten gehouden, en ten bleek niet dat sy door hare pretense Welboorenschap daar of exempt en vry waren, immers en mogten sy geenige vryheit, pretenderen jegens de lasten van den Riemtale, want 't selve was geïmponeert in voorleden tyden pro munere suo ordinario, by de Graven van Holland, daar d'Impetranten heure pretense tytel

niet helpen en mochte, soo veel te min waren d'Impetranten gefondeert den gedaagden te bedwingen henluyden te vryen tegens den Rentmeester, nopende de Riemtalen, ofte te restitueren 't gunt dat syluyden d'Impetranten betaalt hadden, mits dat de Gedaagden 't selve niet beloofd hadde, en ontkenen die selve gedaagde die feyten hunluyden prejuditiabel wende by den Impetranten geallegeert, concluderende ten sine verklaart te worden d'Impetranten niet ontfankelijk tot heure conclusie, eerst nopende 't schot en loth, also sy te dier cause niet gemolesteert en waren geweest, by den Rentmeester, en mits dien geen reden hebbende hun dies te beklagen, en of sy ontfankelijk wesen mochten, des neen, dat henluyden heur eysch en conclusie ontfeyt soude wesen, verklarende voort d'Impetranten niet ontfankelijk tot heuren vordere conclusie, nopende de Riemtalen, en voort ten sine van Absolutie vande eysch ende conclusie van de voorz Impetranten, makende eysch van kosten, of tot anderen sulken sine, als den voorz Gedaagde oyrbaarlijkt wesen mogte; tegens welke antwoorde js by d'Impetranten gerepliceert geweest, en by den Gedaagde jegens die selve Replique geduplicateert, met meer allegatie van middelen en feyten, waar op sy geordoncort sijn geweest, te schryven by feyten contrarie, ende geadmitteert tot heure proeve, in welke saaken hebben die voorz partyen Schrifture gemaakt, geschreven by Additie en solutie, enqueste gedaan, geproduceert diversche munimenten, gerenuncieert van meer te produceren gereprocieert, gefalveert, geconcludeert in rechten, ende recht begeert; 't voorz Hof met rype deliberatie van Raden door gesien ende overwogen hebbende al 't gunt dat ter materie dienende is, bevint dat ment Proces termineren mach, sonder enqueste te doen, op den feyten begrepen in de reprochien en salvation, ende doende recht op 't selve proces in den name en van wegen des Keyfers vande Romeynen, Koning van Germanien, van Castillien, &c. Grave van Hollant, Zeland, en Vrieslandt, condemneert de voorz Gedaagde, de Impetranten van nu voortaan ende tot allen tyden te vryen en te ontheffen tegens den Rentmeester van Noorthollandt, nu wese ende toekomende, ter cause van 't schot en Riemtalen, mitgaders van den onkosten van Santweg, Vyverberg, en hofdiensten, den selven Rentmeester van Keyfers wegen competerende, van den Ambachte van Maaflant, en aan d'Impetranten te restitueren alle alfulke penningen als sy den voorz Rentmeester ter cause voorz hebben moeten betalen; Absolveert den Gedaagden van de voornoemde eysch en conclusie, by d'Impetranten op henluyden gedaan ende genomen, en condemneert de voorz Gedaagde inde helfte vande kosten van desen processe, ter taxatie ende moderatie van den voorz Hove, compenserende de ander helft van de selfde kosten om redenen, den Hove daar toe porrende; Gedaan in den Hage by *H. Gerrit van Assendelft*, Ridder, eerste Raat Presiderende, *Heer Jan van Duvenvoorde*, ook Ridder, *Heer tot Warmont*, *Meesters Abel van Colster*, *Joost Sasbout*, *Herman van Snyderhuyse*, ende *Geleyn Segers*, Raatsluyden van Hollandt, ende ge-

pronuncieert den vierden dag in Maarte anno 1532. *Stilo curia Hollandia.* Toirkonde 't Zegel van Justitie hier aangehangen, in kennisse van my, onderstont geschreven, *de Jonge.* Onderstont, gecallationeert uyt den Originaal, welke uythan-

gende besegelt was met 't Keyfers Zegel, een roode Zegel, onderteyent *de Jonge* als boven, en accordeert by my *Mr. Cornelis Cornelisz Blok*, als nog Secretaris van 't Wout Harnas.

Ter oorsaake hier wederom gehandelt wert van 't regt der Welgeboorne, soo voegen wy hier noch by de volgende Sententie.

IN der sake hangende voor den Hove van Holland, tusschen *Willem Dirksz*, en *Rembrand Claasz*, Waarfchippers van Ackerflood, voor hem en uyt den name van de gemeene bueren en inwoonende aldaar, Impetranten in rau actie, aan d'een zyde, en *Gerrit Gerritsz*, *Jan Gerritsz*, en *Ian Willemz*, *cum sociis*, Gedaagden aan d'ander zyde, allegeerende de voorz Impetranten, dat het Dorp van Ackerflood seer grootelijken beswaart was van renten, beden, subventien, en andere ommellagen dagelijx vermeerderende, en hoe wel alle Ingefetenen van Ackerflood schuldig waren samentlijk met malkanderen de voorz lasten te dragen, elk na advenant van sijn goederen, nochtans waren de Gedaagden dies onwillig, en ook aan te brengen by haren eede die groothey van hare goederen, om daar na gestelt te worden, met d'Impetranten te contribuieren, al onder dekfel dat sy wilden seggen te wesen Welgeboren Mannen, sonder anschou te nemen, dat alle de andere Inwoonders van Ackerflood alle haarluyder goederen aangebrocht hadden, uyt welke onwilligheyt de lasten van den Impetranten soo veel te swaarder vielen, want de Gedaagden waren van de rijksten van Ackerflood, doende Land-neringe als andere bueren, sonder de Koninklijke Majesteit meer dienste te doen dan andere Huyfluyden van Ackerflood, waar omme de voorz Gedaagde uyt krachte van seker mandament, na de bevelen hun-luyden gedaan, gedachvaart zyn geweest voor desen Hove, ten dage dienende, concluderende d'Impetranten ten sine, dat de bevelen den Gedaagden gedaan, van hare goederen aantebrenghen en te contribuieren met den Impetranten, stad houden, en effect forteren souden, en dat deselve Gedaagden gecondemneert souden wesen, by haren eed aantebrenghen de groothey van haarluyder goederen, en van die te betalen en contribuieren met den Impetranten gelijk andere Ingefetenen aldaar, makende eys van kosten, of tot andere sulke finen als d'Impetranten oirboirlijkste wesen mogte.

Waar tegens de Gedaagden antwoorden en seiden, dat sy waren Welgeboorne Mannen, gedescendeert van goede Edele Stammen, wonende tot Ackerflood in Kermerland, sulks geprivilegeert dat sy en hare voorfaten altijd waren vry en exemt geweest, niet meer met de Huyfluyden te contribuieren in schoth, loth, bottinge, en andere ongelden, dat het tweede deel, te weten als d'Impetranten schuldig waren drie gulden, soo betaalde den Gedaagde twee gulden; van welke vryhey en exemptie de Gedaagden geuseert en in possessie geweest hadden van soo lange tijd, dat geen memorien van menschen en heugde ter contrarie, en waren daar van noch in possessie,

en niet alleen worde 't selve privilegie gebruykt by de Gedaagden, maar mede by alle hare nabuyren, alstot Heiloo, Oosdom, en meer andere Dorpen daar ontrent gelegen, daar Welboorne Mannen waren, die altijd op haar geloof haar goederen aangebrocht hadden, sonder eed te doen, en dien achtervolgende de twee deelen betaalt, daar mede d'Impetranten en andere Dorpen wel te vreden waren geweest, soo dat sy geen reden hadden, de Gedaagden vorder te travailieren ofte molesteren, en ontkenen deselve Gedaagden, de feyten hen-luyden prejudiciabel weseende, geallegeert by de Impetranten, concluderende, ten sine dat verklaart soude wesen d'Impetranten niet ontfangelijk, en of sy ontfangelijk wesen mogten, desneen, begerende regt by ordine, ten sine van absolutie van den selven eys en conclusie, makende eys van kosten, of tot andere sulke finen als de voornoemde Gedaagden oirbaarlijkste wesen mogte.

In welke sake is gerepliceert en geduplicieert geweest, met meer middelen en redenen by elx van de voorz partyen voorgestelt, waar op sy geordineert zyn geweest te schryven by feiten contrarie, en productie te doen, 't welk sy hinc inde gedaan hebben met getuygen en munimenten, gerenuncieert van meer te produceren, gediend van reprochien, geemployeert salvatien van rechte, in rechte geconcludeert, en recht begeert.

't Voorz Hof met rijpe deliberatie van Rade doorgesien en overgewogen hebbende al't gene datter materie dienende is, in den name en van wegen des Keyfers van den Romeynen, Koning van Germanien, van Castillien, &c. Grave van Holland, Zeeland, en Vriesland, verklaart die bevelen den Gedaagden gedaan, soo verre het roert 't aantebrenghen van hare goederen, wel gedaan, en dat deselve stad houden en effect forteren sullen, absolveert den Gedaagden van den vorderen eysch en conclusien by den Impetranten op hun-luyden gedaan en genomen, en compenseert de kosten van desen Proccesse, omme redenen den Hove daar toe porrende. Gedaan in den Hage by *Affendelft*, *Warmont*, *Cobel*, *Saubout*, *Pijnz*, *Segers*, en gepronuncieert den 21. Marty 1530. *Stilo curia Hollandia.*

Lett. E.

IK Kerstant van den Berge, Balliu van Delfland en van Schieland, doe kont allen luden, dat ik op ten seven-en-twintigsten in Julio, in 't jaar ons Heeren 1411. binnen der Stede van Delf, als een Balliu voorz ter Vierfchair sat, mit *Franken vanden Dorpe*, mit *Aarns Rotemwyl*, Wailgebo-

gebooren Manne, mijns liefs genadiges Heeren van Holland, en mit anders veel Wailgebooren Mannen, daar *Bartelmecs Vleerman* quam, en geerde Vonnis, hoe hy sinen Edelen tuyg doen soude, dat hy Wailgeboren Man wair, datte hire mede volstaan mochte, des Vonnis wijde dat hy doen soude mit sinen Edelen magen, des wert Vonnis gevraagd mit hoe menigen man, des Vonnisse wijde mit les Mannen tot hem selven, daar soo dede hy voir sinen Edelen tuyg, en swoer ten Heiligen, dat hy een Wailgebooren Man was, en les sinne Wailgeboren magen, als *Bertelmecs die Bye*, *Wouter die Bye*, sinen soone, *Gooswijn die Bye*, *Hessel die Bye Iansz*, *Everairt*

die Bye Heinricz, en *Pieter die Bye Crijnz*, swoeren dat, na dat hy een Wailgebooren Man was, gebooren uyer Maascepe van Goirle van den Byelinge. In kennisse der waarheyt, en om dat alle dese saken voirsz mit Vonnis gewijst zyn, soe hebbe ik *Kerstuwt*, Balliu voirleit, desen brief open bezegelt mit minnen zegele, en om dat wy *Franken vanden Dorpe*, en *Rotemuyt* voirnoemt mit andere Wailgeboren Mannen dese voirsz Vonnissen gewijst hebben, soe hebben wy desen brief mede bezegelt mit onsen zegelen, in 't jaar en op ten dach boven genoemt; onder 't principaal van desen hangen drie zegelen in groenen wassche.

V L I E T.

103 **GERRIT VAN WOERDEN**, *Hermans* broeder, was in sijns vaders erf te beurt gevallen het Land van Vliet by Ouwater op de Yssel, doch moest mede alhoewel onschuldig, anno 1296. den Lande ruymen, en sijn vaderlijke Stam en Naam verlaten, soo dat sijn nasaten geen anderen tijtel en naam gebruykt hebben, als Heeren van Vliet, alhoewel hy anno 1302. met Graaf *Ian van Holland* verfoende, kreeg sijn goet weder, en stierf anno 1314. begraven tot Ouwater in 't Choor van de Pbrochie Kerke, gelijk meest alle sijne nakomelingen; hier van spreekt *Adrianus Junius* aldus: *Vlietena domus exilio mutilata fuit olim & proscripta, quamvis cadis Florentiana hand consors, sed in odium Woerdeni fratris, cum aliis agnatis affinisque in unam & eandem noxam conjectus Gerardus Vlietensis exulavit, insignibus & herediis exutus, postea tamen opera & auxilio Florentis Duvevordii & Lijtenbergii, ob egregia virtutis meritum in pralio, quo Trajectinus praesul cecidit, in gratiam rediit cum Principe, restitutus integritati, & possessis insignibus.* **Gerrit van Woerden** voorz hadde te wyve *Ada vander Boekhorst*, en wan

Gijbert vander Vliet, stierf sonder kinders, | *Gerrit vander Vliet*, volgt.
anno 1353.

GERRIT VANDER VLIET, soone van *Gerrit van Woerden*, en van *Ada vander Boekhorst*, was Ridder, besat Polsbroek, en stierf anno 1344. hadde te wyve *N. van Asperen*, *Ottoos* dochter, die stierf anno 1346. en liet na

Gerrit vander Vliet, volgt. | *Lijsbeth vander Vliet*, was Nonne ter Lee anno
Otto vander Vliet, Ridder, stierf anno 1412. | 1377.
sonder oir.

GERRIT VANDER VLIET, soone van *Gerrit vander Vliet*, en van *Ottoos* dochter van *Asperen*, stierf anno 1365. hadde te wyve *Maria van Cuylenburg*, *Gerrits* dochter, die stierf anno 1381. en wan

JAN VANDER VLIET, Heer van Polsbroek, Ridder, overleden anno 1396. hadde te wyve *N. vander Lecke* of *Polanen*, dochter van *Dirk vander Lecke*, Ridder, die Raad was van Hertog *Albrecht van Beyeren*, en van d'erfdochter van *Robbert van Arkel*, Heer van Berg-ambacht, Stolwijk, en *Asperen*, en wan

GERRIT VANDER VLIET, Ridder, was anno 1396. in de Cuynder met Hertog *Albrecht* in den Oorlog op de Vriessen; stierf in de fleur sijns levens anno 1404. hadde te wyve *Magtild vander Merwede*, dochter van *Daniel vander Merwede*, Ridder, vermeld als Knappe en Getuyge nevens andere Edelen anno 1394. en van de erfdochter van den Heer van Steyn op de Mase, by Maseik en Hoorn; sy stierf anno 1421. en lieten t'samen na

Gerrit vander Vliet, Ridder, stierf van een | anno 1403.
Wonde, gekregen in 't Beleg voor Gornichem | *Jan vander Vliet*, volgt.

JAN VANDER VLIET, soone van *Gerrit vander Vliet*, en van *Magtild vander Merwede*, wiert Ridder geslagen in den Oorlog van Luik anno 1408. was Hofmeester van Hertog *Willem van Beyeren*, Grave van Holland; wiert anno 1424. in den Hage onthooft en gevierendeelt, uyt oorlike dat hy Hertog *Ian van Beyeren* hadde willen vergeven, gelijk de Cabeljausche sijn vyanden zynde hem overtuygen wilden; hy hadde te wyve *Beatrix*, Bastard dochter van Hertog *Willem van Beyeren* voirnoemt; sy stierf weduwe anno 1455. en liet na

Gerrit vander Vliet, volgt. | *Jan vander Vliet*, en *Gerrit van Lisse*; Sy stierf we-
Willemyna vander Vliet, hadde te man *Fredrik* | duwe anno 1500. out 80. jaren.
van Zevender, Ridder, soone van *Fredrik van* | *Maria vander Vliet*, troude *Thomas Oysten-*
van Zevender, en van *Elisabeth Stoyers*, *Jacobs* dog- | *tenbroek*, Heer van Vlooswijk, en wan *Pontiaan Oyt-*
ter t'Utregt, over welk Huwelijk stonden *Ger-* | *tenbroek*, die te wyve hadde *Lijsbeth van Assen-*
 | *delft*,

delft, dogter van *Barthout van Affendelft*, Ridder, Heer van Veenhuysen, en van *Ida van Swieten*, *Gerrits* dogter.

GERRIT VANDER VLIET, soone van *Ian vander Vliet*, en van *Beatrix*, Bastard dochter van *Beyeren*, was Heere van *Vliet*, *Polsbroek*, *Hoenkoop*, en *Aartsbergen*, verliet de *Wapenen van Vliet*, en nam weder de volle *Wapenen van Woerden* aan; verkoft *Polsbroek* aan den Heer van *Naaltwijk*, stierf anno 1472. hadde te wyve *Henrica van Naaltwijk*, dochter van *Aalbrecht van Naaltwijk*, en van *N. van Vleuten*, uyt het *Stigt van Utrecht*; sy was *Vrouwe van Berg-ambacht*, en lieten t'famen na

Ian vander Vliet, volgt.

Gerrit vander Vliet, stierf jongman in *Vrankrijk*.

Willem vander Vliet, Ridder ten *Duytsen* huysse t'*Utrecht*.

Daniel vander Vliet, jongman gesturven.

JAN VANDER VLIET, soone van *Gerrit vander Vliet*, en van *Henrica van Naaltwijk*, was *Ambachts-heer van Berg-ambacht* en *Hoenkoop*; was anno 1473. met den Heere vander *Veere*, *Stadhouder van Holland*, in 't innemen van den *Hage* op de *Cabeljauische*, anno 1527. *Castelein* en *Schout t'Ouwater*; hadde eerst te wyve *N. vander Boukhorst*, *Floris* dochter, daar mede hy het *Huys* met de *Goederen vander Boukhorst* behylikte; daar naar *Emerentia van Meaux* of *Vosselaar*, dogter van *Geerlot van Meaux*, en van *Sibille van Rijnestein* t'*Utrecht*; ten derden *Margareta van Leefdaal*, *Weduwe van Balhasar van Wese*, maar hadde by de laatste geen kinders; hy wan by d'eerste *Vrouw*,

Gerrit vander Vliet, volgt.

By de tweede,

Huybert vander Vliet, volgt daar na.

Geerlach vander Vliet, *Ambagts-heer van 's Heer-aartsberge*, dat hy verpande aan *Gelein Zeger van Wassenboren*, hadde eerst getrouwt *Swavelt van Leuwen*; daar na *Reinsburg vander Meer*, die stierf anno 1577. tot *Utrecht* sonder oir, en wan by de eerste, I. *Ian vander Vliet*, stierf jongman inden *Hage*. II. *Albert vander Vliet*, *Capitein*, genoemd den *Spaancen Vliet*, om dat hy den *Coning van Spagnien* diende, inden *Oorlog* tot *Utrecht* en voor *Maastrigt*, anno 1579. bleef aan den *Couwensteinschen Dijk* inden *stryt* doot anno 1584. sonder oir. III. *Gelein vander Vliet*, eerst *Dom-Canonik t'Utrecht*, anno 1570. daarna *Capitein in Vrieslant*, stierf sonder oir. IV. *Gerrit vander Vliet*, hadde anno 1580. te wyve *Ursula van Rietwijk*, stierf mede *Capitein in Vrieslant* sonder oir. V. *Maria vander Vliet*, *Nonne van St. Servaast'Utrecht*. VI. *Emerentia vander*

Vliet, hadde te man *Mr. Thomas Dyttenbroek*, *Advocaat t'Utrecht*, die stierf anno 1595. sy anno 1607. en wan 1. *Ian Dyttenbroek*, *Canonik t'Utrecht*. 2. *Josina Dyttenbroek*, troude *N. Keermans*.

Josina vander Vliet, stierf sonder oir, hadde te man *Hugo Spiering van Aalburgh* tot *Heusden*.

Sibilla vander Vliet, *Nonne te Coninxvelt*.

Willemijna vander Vliet, hadde eerst te man *Daniel vander Heide* uyt *Brabant*, stierf sonder oir; daar na *Andries Vherlung*, *Raat van Rene de Cbalon*, *Prince van Orange*; hy stierf te *Breda* anno 1572. eindelijk *Michiel Pijgen*, mede *Raat van den Prince van Orange*.

Anna vander Vliet, hadde te man *Godschalk van Wynssen* t'*Utrecht*, en wan I. *Ian van Wynssen*, *Ambachts-heer van Hoenkoop*; hadde te wyve *Frederica de Waal van Vronesteyn*, en liet na 1. *Adriaan van Wynssen*, die anno 1612. t'*Utrecht* troude met *Christina van Schoordijk*, op 't huys te *Vleuten*. 2. *Willem van Wynssen*, *Ridder ten Duytsen Heeren t'Utrecht*. 3. *Anna van Wynssen*. 4. *Beatrix van Wynssen*. II. *Godschalkje van Wynssen*, *Nonne te Coninxvelt*.

GERRIT VANDER VLIET, soone van *Ian vander Vliet*; en van *Floris* dochter vander *Boukhorst*, *Ridder*, vermeldt anno 1552. hadde eerst te wyve *Johanna Ruygrok*, *Willems* dochter, *Ridder*; daar na *Sibilla Taats van Amerongen*, sonder oir; hy stierf anno 1553. begraven tot *Utrecht*; legatcerde de *lijftogt* van sijn *goederen* aan sijn laatste *Vrouwe* voorz, daar die *kinderen* van d'eerste *Vrouw* *Proces* om voerden, welke waren,

Willem vander Vliet, stierf ongetrouwt.

Floris vander Vliet, volgt.

Ian vander Vliet, stierf sonder kinders.

N. vander Vliet, was *Nonne* ter *Lee*.

N. vander Vliet, hadde te man *N. N.* maar stierf sonder oir.

N. vander Vliet, *Nonne* ten *Dale* by *Utrecht*.

FLORIS VANDER VLIET, soone van *Gerrit vander Vliet*, en van *Johanna Ruygrok*, Heer van *Vliet* en vander *Boukhorst*, hadde te wyve *Alijd van Schoten van Voorhout*, en wan een *Erfdochter*, met namen

ANNA VANDER VLIET, *Erfdochter van Vliet* en vander *Boukhorst*, troude anno 1578. *Andries van Bronkhorst*, soone van *Pieter van Bronkhorst*, *Heemraat van Delfland* anno 1570. en van *Geertruyd van Sonnewelt* t'*Alkmaar*, lieten geen kinderen na; Sijn eene *suster Josina van Bronkhorst*, hadde te man *Ioris van Schoonhoven*, *Ridder van Antwerpen*, en wan *Oliver* en *Carel van Schoonhoven*, mitsgaders *Maria van Schoonhoven*, getrouwt met *Lodewijk van den Tempel*, *Meyer van Leuven*; d'andere *Willemijne van Bronkhorst*, troude *Lodewijk del Rio*, een van den *Bloetraat* anno 1567. daar na van den *Secreten Rade* te *Brussel*; en wan *Pieter* en *Antonius del Rio*, mitsgaders *Maria del Rio*, die te man hadde *Ian Mulert* van *Utrecht*, *Capiteyn Lieutenant* van den *Eerts-hertog Albertus*. *Anna vander Vliet* voornoemt was de laatste *Vrouw* persone van desen *Huys*.

HUY-

HUYBERT VANDER VLIET, tweede soone van *Ian vander Vliet*, Ambachtsheer van Berg-ambacht en Hoenkoop, en van *Emerentia van Meaux* of *Vosselaar*, was Heer van Hoenkoop, stierf anno 1572. haddete wyve *Anna van Nyvelt*, Erfdochter vander Coulster en Heilo by Alkmaar, en liet na

Ian vander Vliet, volgt.

Antonis vander Vliet, besaf het huys te Coulster, daar hy op stierf anno 1596. was de leste mans oir vande Stamme van *Vliet*, des de Wapenen met hem begraven sijn te Haarlem inde Grote Kerk; hadde te wyve, *Geertruyd van Bronkhorst*, dogter van *Gijsbert van Bronkhorst*, Ridder, Heer van de Schoot, en van *Levina de Brinaerde*, *Lamberts* dogter, President van den Groten Raat tot Mechelen.

Geertruyd vander Vliet, stierf te Haarlem anno 1614.

Emerentia vander Vliet, stierf anno 1605. son-

der oir, hadde te man *Gijsbert van Bronkhorst*, soone van *looft van Bronkhorst*, Ridder, Heer van Bleiswyk, Rekenmeester indet Hage, en van *Ida Ruybrok vander Werve*, *Willems* dogter.

Maarn vander Vliet, stierf sonder oir anno 1607. hadde te man *Arens van Iffelstein*, soone van *Cornelis van Iffelstein*, en van *Margareta Oem van Wijngaarden*, *Dirx* dogter; hy was de leste mans oir van den huys van Iffelstein, en stierf t'Uttegt, den 2. Maart 1602. out 75. jaren.

Josijna vander Vliet, Nonnete Mariendale by Utrecht, stierf anno 1601.

JAN VANDER VLIET, soone van *Hubert vander Vliet*, en van *Anna van Nyvelt*, Erfdochter vander Coulster; besaf de Goederen van Heilo en Hoenkoop, was anno 1573. Burgemeester van Haarlem gedurende de Belegeringe, Balliu van Voorn, en Gouverneur van den Briel anno 1578. hadde eerst te wyve *Alyd van Duvenvoorde*, dochter van *Jacob van Duvenvoorde*, Ridder, Heer van Opdam, en van *Geertruyd van Liere*, *Nicolaas* dochter, Markgrave tot Antwerpen; sy stierf sonder oir anno 1571. daar na anno 1577. *Maria van Duvenvoorde*, dochter van *Jacob van Duvenvoorde*, Ridder, Heer van Warmont, van den Woude, en van Alkemade, en van *Henrica van Egmont van Mereftein*, *Alberts* dochter, en wan by de laatste Vrouw maar een enige Erfdochter, met namen

JENNE VANDER VLIET, Ambachts-vrouwe van Hoenkoop, Heilo, en vander Coulster, haddete man *Ian Doornik* tot Amerstoort; sy stierf in de Kraam den 8. July 1604. out 24. jaren, en legateerde Hoenkoop haren neve van *Wijnssen*.

Van desen naam werden noch vermeld

GERRIT VANDER VLIET, Ridder, anno 1306.

GERRIT VANDER VLIET, Dijkgraaf van Rijnland anno 1394.

JACOB VANDER VLIET, en

GERARD VAN VLIET, sijn soone, anno 1359.

ERNST VANDER VLIET, *Gerards* soone, anno 1395.

GYSBERT VANDER VLIET, Schout in mijns Heeren Gerecht van Zuylen.

WILLEM VANDER VLIET, en

GERRIT VANDER VLIET, *Warnarts* soonen, vermeld anno 1392.

JAN VANDER VLIET, vermeld anno 1419.

GYSBRECHTA VANDER VLIET, *Gijsbrechts* dochter, getrouwt met *Iohan van Leyenburg*, *Iohans* soone van *Leyenburg*, anno 1376.

ADA VANDER VLIET, *Gijsbrechts* dochter, haar suster, anno 1376.

HERMAN VANDER VLIET, *Ians* soone, anno 1392.

N. VANDER VLIET, vermeld omtrent den jare 1490. hadde te man *Gijsbert van Hardenbroek*, en hadden kinders.

Het Wapen van Vliet sijn drie Ruyten van Silver, elk met een Knopken aan de hoeken, op een Velt van Keel; maar *Gerrit vander Vliet*, die anno 1472. stierf, nam weder aan te voeren het volle Wapen van Woerden, te weten drie Rode Ruyten op een Velt van Gout.

Eeeeeee

V O O R-

V O O R H O U T.

²⁰⁴ **WILLEM VAN VOORHOUT**, Ridder, leefde onder *Floris*, de tiende Graaf van Holland, anno 1160. hy wert met *Allert*, Heer van Egmont, en meer andere Ridderen van de Vriescn by Schorel verslagen, anno 1168. en tot Egmont in 't Clooster begraven; hy wan

WILLEM VAN VOORHOUT, Knape, was Kamerling van den Grave van Holland, leefde anno 1201. hy wan

HENDRIK VAN VOORHOUT, Knape, anno 1235. troude *Maria van Schooten*, en wan

WOUTER VAN VOORHOUT, Ridder, anno 1290. troude *Anna Heerman van Oestgeest*; en wan

VRANK VAN VOORHOUT, Knape, anno 1330. troude *Bartha van Uyttenhage*, en liet na

Gauthier of Wouter van Voorhout, voigt. | *Pieter van Voorhout*, volgt daarna.

WOUTER of GAUTHIER VAN VOORHOUT, Ridder, soone van *Frank van Voorhout*, en van *Bartha van Uyttenhage*, troude *N. des Heeren* dochter van *Halewijn* uyt Vlaanderen; wert vermeld anno 1357. en liet na

HECTOR VAN VOORHOUT, Ridder, Heere van Voorhout, troude *Margareta van Vlaanderen*, Bastard dochter van *Lodewijk de Male*, Grave van Vlaanderen, weduwe van *Floris van Maldegem*, stierf anno 1415. en hebben gewonnen

HECTOR VAN VOORHOUT, Ridder, Heere van Voorhout, Raad en Kamerling van Hertog *Philips de Stoute*, troude *Alid van Borsselen*, dochter van *Nicolaas*, Heer van Brigdamme, en van *Maria van Arnemuyden*; hy wan

Adriaan van Voorhout, Ridder, Heere van Voorhout, troude *Isabella de Braderix*, dogter van *Joris*, en van *Elisabet van Masmines*; hy stierf sonder oir, anno 1499.

Margareta van Voorhout, troude *Jan van Berchem*, Ridder, soone van *Jan* en *Theodora van Bruycom*, alias *vander Borgt*.

Johanna van Voorhout, troude *Floris de Schouze*, Ridder, Heere van Saamslag, sone van *Floris*, en van *Clara van Gent*, geseyt *Villain*.

Anastasia van Voorhout, troude *Sweer van Crayningen*, Ridder, soone van *Arens*, en van *Theodora van Crayningen*; dese haar nakomelingen sijn geweest Heeren van Voorhout.

PIETER VAN VOORHOUT, Knape, tweede soone van *Frank van Voorhout*, en van *Bartha van Uyttenhage*, leefde anno 1360. troude *Agatha Nagel*, *Barthons* dochter, en wan kinders, als

Barthont van Voorhout, geseyt *Nagel*, troude *Petronella van Berckenrode*, en wan *Barthont Nagel*, die sonder oir is overleden.

Catharina van Voorhout, troude *Willem de Henyter*, *Claas* soone, Schepen tot Delft, anno

1411.

Alyt van Voorhout, Nonne tot St. Acchten te Delft.

Hendrik van Voorhout, volgt.

HENDRIK VAN VOORHOUT, Knape, soone van *Pieter van Voorhout*, en van *Agatha Nagel*, wert ook vermeld anno 1434. hy troude *Immesoet Duyft*, dochter van *Dirk Duyft*, en van *Ida de Henyter*; en dit was een van de Edelste en Rijkste Geslachten, die van 't begin der Stad Delft af, altyds aldaar in de Regeringe geweest zyn; en hier van is 't dat verscheyde van de nakomelingen van desen *Hendrik van Voorhout*, bygenaamt sijn geweest *Duyft van Voorhout*; sy hebben gewonnen

Pieter van Voorhout, Knape, stierf sonder oir.

Pouwels van Voorhout, Priester.

Dirk van Voorhout, volgt.

Agatha van Voorhout, Nonne in St. Aagten, tot Delft.

Gerardina van Voorhout, troude *Hendrik Bug-*

ge, Burgemeester tot Delft 1465. hy was sone van *Dirk Bugge*, en van *Magtild van Alkemade*.

Adriana van Voorhout, troude *Arent vander Does*, Knape uyt Suyt-Holland.

Ida van Voorhout, troude *Dirk van Beest van Heemskerk*.

DIRK VAN VOORHOUT, soone van *Hendrik van Voorhout*, en van *Immesoet Duyft*, was anno 1464. Schepen tot Delft; hy troude *Sophia van Bleyfwijk*, dochter van *Jacob van Bleyfwijk*, van een Edel Geslagte uyt Delfland, en van *Cunigonda Splinter*, en hebben gewonnen

Jan van Voorhout, Fondateur van seekere *Vicarye* in de ouwe Kerk tot Delft, stierf sonder oir.

Hendrik van Voorhout, volgt.

Pieter van Voorhout, Canonik ten Hogelande tot Leyden.

Jacob

Jacob van Voorhout, Schepen tot Delft, anno 1487. troude *Margareta vanden Andel*, *Cornelis* dogter, daar van Descendenten sijn gekoomen, geallieert sijnde geweest aande geslagten van *Storm van Wena*, *Oem*, *van Santen*, *Duyvelands*, *Uytenbroek*, *vander Burg*, *Doublek*, en andere.

Margareta van Voorhout, troude *Pieter Sasbont*, Burgemeester tot Delft 1521.

Canigonda van Voorhout, troude *Rutger van Tlem*, Dykgraaf van de Crimpenderwaart anno 1494. hy was soone van *Reynard van Tlem*, wiens

Groot-vader *Rutger van Tlem*, Edelman uyt Oostenryk, hier te lande is gekoomen met Keyserinne *Margareta*, anno 1351.

Dirk van Voorhout, troude *Sophia van Seveder*, *Cristiaans* dogter, en wan I. *Maria van Voorhout*, die te man hadde *Joost vander Burg*, *Aams* soon, Raat Ordinaris des Keyfers inde Cancellerye van Brabant, anno 1555. II. *Frans van Voorhout*, Balliu en Dykgraaf van Delfland, die met *Maria van Segwaart*, sijn huysvrouwē, wan drie dogters, en een soon *Hendrik van Voorhout*, die sonder oir is overleden.

HENDRIK VAN VOORHOUT, soone van *Dirk van Voorhout*, en van *Sophia van Bleywijk*, was Burgemeester tot Delft, anno 1508. troude *Agnes Oem*, *Gerrits* dochter van Dordrecht; en wan

Jacob van Voorhout, troude *N. N.* en wan I. *Hendrik van Voorhout*. II. *Jacob van Voorhout*, beyde sonder oir gestorven. III. *Catharina van Voorhout*, troude *Gerrit van Montfoort*.

Gerrit van Voorhout, stierf sonder oir. *Dirk van Voorhout*, volgt.

Maria van Voorhout, troude *Jacob Oem*, *Jacobs* soon, Burgemeester tot Delft 1547.

Johanna van Voorhout, troude *Dirk van Santen*.

Adriana van Voorhout, troude *Symon van Duyvelands*, *Hendriks* soon.

DIRK VAN VOORNOUT, soone van *Hendrik van Voorhout*, en van *Agnes Oem*; was Heere van Schoonderlo en Cool-ambcht, anno 1534. stierf anno 1554. hy hadde te wyve *Erkenraad van Houtwijn*, *Hendriks* dochter, wiens moeder was *Grijp*, en hebben onder andere nagelaten

Hendrik van Voorhout, volgt. *Dirk van Voorhout*, Prieffer. *Sophia van Voorhout* Bagyn.

Cornelis van Voorhout, troude *Catharina de Jonge* uyt Brabant, en wan *Petronelle van Voorhout*, die te man hadde *Johan Vermeren*.

HENDRIK VAN VOORHOUT, soone van *Dirk van Voorhout*, en van *Erkenraad van Houtwijn*, was anno 1574. Hoogheemraad van Schieland, en Raad des Prince van Orangie, en ter Admiraliteyt in Holland, troude *Beatrix van Sonburg*, dochter van *Jan*, Hogeheemraad van Schieland, en van *N. van Hensbeek*, en hebben met den anderen gewonnen

DIRK VAN VOORHOUT, Drossaart van Sevenbergen, en Raad van sijn Excellentie den Grave van Arenberge, troude *Adriana Stalpart vander Wiele*, dochter van *Cornelis*, Rentmeester van Kermerland, en Hogeheemraad van Rhijnland, en van *Josina de Jonge*; en hebben nagelaten

Hendrik van Voorhout, volgt.

Beatrix van Voorhout, troude *Sybrant van*

Alkemade, Heere van Oud Alkemade, sone van *Ian*, en van *Agatha van Berckeroede*.

HENDRIK VAN VOORHOUT, soone van *Dirk van Voorhout*, en van *Adriana Stalpart vander Wiele*, was Heer van Sevenhuysen en Wildevenen, troude *Agatha Breman*, dochter van *Cornelis*, Heere van St. Elisabeths-polder; en liet na

Diderik van Voorhout, volgt.

Margareta van Voorhout, troude *Laubert*

d'Overchie, soone van *Tibrand*, en van *Sophia Heerman van Criekenbeek*.

DIDERIK VAN VOORHOUT, soone van *Hendrik van Voorhout*, en van *Agatha Breman*, Heere van Sevenhuysen, is van den jegenwoordig regerenden Keyser *Leopoldus den I.* gemaakt Ridder, en Baron van 't Heylige Roomsche Rijk, gelijk ook alle sijne mannelijke descendenten; hy troude *Cornelia Helman*, dochter van *Pieter*, Heer van Duffen-Muylkerken, en Herlaar, en hebben gewonnen

Hendrik Willem van Voorhout.

Ian Peter van Voorhout.

Het Wapen van het Geslagt van Voorhout is een Blauwe Fasce, met een Sautoir of Sint Andries Cruys van Keel of Root daar over, op een Silver Schilt; en is dat van Duyft drie Silvere Swaanshalsen, met Rode Becken, op een Sabel of Swart Velt; 't welke de descendenten gekomen van *Hendrik van Voorhout* en *Imme soes Duyft*, sommige gecartileert, andre alleen, en die van de oudste Branche met een *Surtout* van Voorhout hebben gevoert.

V O O R N E.

205 **PELGRIM VAN HOLLAND**, Burggrave van Zeeland, jonger broeder van Graaf *Floris de III.* was den eersten Heer van Voorne, omtrent het jaar 1140. en hadde, soo als uyt verscheide oude Manuscripten consteert, te wyve des Graven dochter vander *Lippe Duytland*, by dewelke hy wan een dochter en twee soonen, namentlijk

N. van Voorne, hadde te man Grave *Didrik van Sein*.

Floris, Heer van Voorne, volgt.

Dirk van Voorne, eerste Heer van Renesse, Haamstede, Moermont, Burgt, van dewelke die van Renesse afkomen.

FLORIS VAN VOORNE, *Pelgrims* soone, gelijk uyt verscheide oude schriften als boven blijkt, (hoewel by Gouthoven met sijn broeder *Didrik* vermelt als soonen van den voornoemden Grave *Didrik van Sein*,) was Heer van Voorne, Burggrave van Zeeland, van 't jaar 1162. aftot 1203. doe hy stierf, liet na

HUGO VAN VOORNE, Burggrave van Zeeland 45. jaren lang, tot anno 1248. als wanneer hy stierf; hy dede Graaf *Lodewijk van Loon* grote bystant, in den Oorlogh tegens Graaf *Willem van Holland*, maar te vergeefs; hy hadde getrouwt des Graven dochter van *Kuyk* op de Maze, en wan

HENDRIK VAN VOORNE, Burggrave van Zeeland 32. jaren lank; hy wert vermelt in de Hantvest van Koning *Willem*, Grave van Holland van den jare 1252. stierf anno 1280. hadde te wyve een dochter van *Nicolaas van Borsselen* in Zeeland, die naarmaals troude *Wolphart van Borsselen*, Heere vander Veere. *Hendrik van Voorne* voorz liet na

Aalbert van Voorne, volgt.

Ermgart van Voorne, stierf anno 1318. hadde te man *Ian van Arkel*, soone van *Ian van Arkel*, en van *Barta van Sierkenburg*; hy reysde in Pelgrimagie naar Jerusaleem, en wiert daar Ridder geslagen, maar in 't wederkeeren wert hy onderweegen van alle het geene hy by hem hadde geplondert en berooft, lydende groote armoede; hy stierf te Gornichem op sijn sloth op Kernsnagt anno 1324. en lieten sijn namen naar *I. Ian*, Heere van Arkel en Leerdam; hy koste de Heerlijkheyt van Hagesteyn van *Walraven van Valkenburg*, stierf anno 1355. den 23. February, hadde getrouwt *Elisabeth*, des Graven *Otto van Cleefs* eenige dogter en Erfgename; sy stierf anno 1342. nalatende verscheiden kinderen. II. *Cuusigonda van Arkel*, die te man hadde *Ian van Heusden*, soone van *Ian van Heusden*, en van *Margareta van Cuyk*; hy was den laaften van die name, en stierf sonder kinders naar te laten anno 1334. vermits sijn dogter *Margareta van Heusden* voor haar vader stierf, wefende ten Huwelijk beloofd met *Lodewijk vander Male*, Grave van Vlaanderen. III. *Mabelia van Arkel*, hadde te man *Sweer van Abcoude*, Heer van Abcoude en van Wyk; sy stierf anno 1340. nalatende kinderen.

Hillegonda van Voorne, stierf anno 1302. hadde eerst te man *Willem van Brederode*, soone van *Alfard van Brederode*, en van *Beatrix van Hoorn*; hy was Stal-meeister van Coning *Willem van Romm*, Grave van Hollandt, stierf anno 1285. en liet naar *Dirk van Brederode*, toegenaamt de *Goedertierne*; hy stierf tot Riemen in Vrankryk, wederkomende van sijn reyse van Hierusaleem anno 1318. en wiert in 't Preekheeren Clooster

begraven, hadde getrouwt *Maria vander Lecke*, dogter van *Hendrik vander Lecke*, komende vanden eersten Heer vander Lecke, en behylikte daar mede die Heerlijkheyt; sy stierf anno 1307. nalatende kinders. *Hillegonda van Voorne* voorz hadde naderhant voor haar tweede man *Cosbyn van Renesse*, haaren Neve, soone van *Ian van Renesse*, en van des Graven dogter van *Diest* uyt Brabant; hy hadde eerst te wyve gehad de dogter van den Grave van Vernenburg; was een seer voorfigtig en wys man, seer gelukkig in den Oorlog, en seer bemint van Graaf *Floris de V.* heeft mede voor Montfoort groote eere ingeleyt, tegens die geene die tegens den Grave waren rebelleerende, namentlijk de Heeren van Amstel, van Woerden, en meer andre; hy stierf anno 1289. en liet naar by sijn tweede huwvrou, *I. Ian van Renesse*, naar doode sijns vaders Heer van Renesse, Moermont, Haamstede, hadde te wyve *Sophia*, Vrouwe vander Goude, aan wie den Grave van Holland geconfenteert heeft, dat de Heerlijkheyt vander Goude, en andre Heerlijke Goederen, die sy vande Graaflijkheyt van Holland was te Leen houdende, ook op dogters, indien sy geen sonen en kreeg, souden mogen devolveeren, soo als blykt by Brieven daar van sijn de vanden jare 1296. dog quam egter sonder kinderen te overlyden, en troude *Ian van Renesse* voorz voor de tweedemaal *N. vander Maastede*, *Gysberts* dogter, en liet by deselve kinderen naar. II. *Hendrik van Renesse*, Ridder, stierf onge-trout III. *Cosbyn van Renesse*, stierf sonder dir.

N. van Voorne, hadde te man *Huybert van Cuylenburg*, en wan kinders.

AALBERT VAN VOORNE, soone van *Hendrik van Voorne*, en van de dochter van *Nicolaas van Borsselen* in Zeeland, was 23. jaren lang Burggrave van Zeeland; hy hadde te wyve *Catharina van Teylingen*, Vrouwe van Teylingen en de Lecke, dochter van *Willem van Teylingen*, en van *Geertruyd van Woerden*, *Hermans* dochter, die namaals troude *Willem van Brederode*, soone van *Dirk van Brederode*, en van *Maria vander Lecke*, *Hendrix* dochter, gesturven voor sijn vader anno 1316. hebbende eerst getrouwt gehad *Elisabeth van Luxemburg*, des Graven dochter van *Ligny*, nichte

nichte van Keyser *Hendrik de VII.* *Catharina van Teylingen* voorz stierf anno 1328. hebbende haar leven lang gedurende beseten het Slot van Teilingen, dat geconfisqueert was, vermits de conspiratie van *Gerrit van Velsen*, anno 1296. *Aalbrecht van Voorne* voorz is begraven tot Loofduynen, en schrijft daar van *Wilhelmus Procurator* op 't jaar 1287. aldus: *Eodem tempore vir nobilis Albertus, Dominus de Voorn moritur, & in Loofduyne sepelitur; Cujus vidua, pulcherrima videlicet Domina, Curia in Teilingen, ad Florentium Comitum devoluta, eodem Comite, cum omnibus illi attinentibus tributis, sicut per eandem haecenus possidetur, scilicet anno 1322. Dat is: Ter selver tijde stierf den Edelen man Albert, Heer van Voorn, en wiert tot Loofduynen begraven; aan wiens weduwe, zynde een seer schone Vrouwe, het Huys te Teilingen, 't geen aan Graaf *Floris* vervallen was, met alle deszelfs toebehoren, door den selven Grave geschonken wierde, gelijk sy het selve als noch besit, te weten in den jare 1322. *Albert van Voorne* liet by sijne voorz Huysvrouwe na*

Gerrit van Voorne, volgt.

Hendrik van Voorne, Ridder, genoemt van *Voorenburg*, stierf jongman anno 1313.

Albert van Voorne, Ridder, wiert naarmaals geprofesside Minnebroeder, en stierf anno 1318.

Lysbeth van Voorne, hadde te man *Mauryn vander Does*, Schiltknappe, soone van *Dirk vander Does*, Schiltknappe, en van *Clementia van Santhorst*, *Philips* dogter; hy hield de partye van Keyserinne *Margareta*, tegens haaren soon Hertog *Willem*, anno 1351. maar versoende naarmaals met hem, en reedt met drie Paarden onder

den Heer van Brederode in den Oorloge van Utrecht anno 1354. doen hy by Ouwater gevangen wiert, en op groot rantsoen gestelt, soo dat hy veel van sijn goederen verkopen moest; maar Hertog *Albert* verleende hem andere Goederen, by Brieven daar van sijnde van den jare 1317. hy liet naar *I. Mauryn vander Does*, die eerst te wyve hadde *N. vanden Woude*, daar naar *Alyt van Dochem*, *Foyen* dogter, Ridder. II. *Willem vander Does*, Abt tot Middelburg. III. *Badeloge vander Does*, Abdisseter Lee, stierf anno 1411.

GERRIT VAN VOORNE, Burggrave van Zeeland omtrent 34. jaren, soone van *Albert van Voorne*, en van *Catharina van Teylingen*, versette het Collegie van de Canonniken vander Dussen, in sijn Stedeken van den Briele, en dede daar noch twee proeven by; hy verkreeg anno 1305. dat hy sijn Heerlijkheid van Voorn, met het Burggraafschap van Zeeland vry mochte besitten, en die alsoo te Leen houden, als den Grave van Holland dat selve van den Roomschen Rijkete Leen hield; hy stierf anno 1337. hadde te wyve *Hadewy van Borsselen vander Veere*, dochter van *Wolphart van Borsselen*, Heere vander Veere, Sandenburg, Sandijk, Cleverskerken, &c. en van *Sibilla N.* sy stierf anno 1325. en liet na

Aalbert van Voorne, stierf voor sijn vader voorz anno 1331. hadde getrouwt *Machtild van Wesemale*, oudste dochter en Erfgenaam van *Arent van Wesemale*, tweede Heer van Bergen op den Zoom; sy stierf anno 1343. begraven tot Antwerpen, en had voor haaren tweden man getrouwt *Reynout van Cleve*, sijnfsonder oir; haar suster *Margareta van Wesemale*, hadde te man *Richard*, Heere van Merode. *Aalbert van Voorne* voornoemt liet eene dogter naar, genaamt *Ienne van Voorne*, naar dode haars vaders, en Grootvaders *Gerrit van Voorne*, Burggravinne van Zeeland, en Vrouwe van Bergen op den Zoom, naar dode haars Moeders; sy hadde te man *Ian van Valkenburg* by Limburg, die met sijn Vrouws consent, also sy geen kinderen en kreegen, de Heerlijkheid van Bergen verkogte aan *Hendrik van Bouwerfsem*, en aan *Maria van Wesemale*, sijn huysvrouwe, haar Nichte, welke *Maria van Wesemale* voorz een Moeye hadde *Lysbeth van Wesemale*, die te man hadde *Gerrit van Stryen*, Heere van Sevenbergen, soone van *Hugeman van Stryen*, Ridder, en van des Heeren dogter van Naaltwyk. *Johanna van Voorne* voorz stierf sonder oir anno 1349. en quam haar goet aan haar

Moeye *Machtild van Voorne*; hier na volgende.

Machtild van Voorne, succedeerde haar voorz Nichte, en wiert Burggravinne van Zeeland anno 1349. sy gat die van den Briel sommige Privilegien en anno 1352. doen de rampfalgige en heyllose factien en partyen van Hoex en Cabbeljaaws in Hollandt eerst opstonden, soo dede sy Hertog *Willem* groote hulpe en bystant inde onrechtvaardige Oorloge, die de Keyserinne *Margareta* sijn Vrouw Moeder hem aandede, om de landen te besitten, 't welk dese *Machtild van Voorne*, naarmaals leer leet was, siende dat den Grave sijn sinnen verloor, en vastgesloten moest worden; sy doteerde mede 8. Canonnik Proven, en was een seer vermaarde Vrouwe; sy had te man *Dirk van Valkenburg*, ouder Broeder van haar Nichten *Ienne van Voorne* man *Ian van Valkenburg*, wiens moeder een dogter was van Graaf *Reynout van Gelder*, dan hy stierf in den Oorloge tegens de Luykenars anno 1347. en leefde sijn Vrouw 26. jaaren naar sijn doot, en stierf anno 1372. 23. jaren geregeert hebbende, de laatste van haar geslagte, en doen quam de Heerlijkheid van Voorn met de Stad vanden Briel, aan Hertog *Albrecht van Beyeren*, Grave van Holland.

Noch hebbengeleest HUGO VAN VOORNE; Heer van Heenvliet, anno 1352.

SWEER VAN VOORNE, Canonnik t' Utrecht, anno 1320.

GERRIT VAN VOORNE, mede Canonnik t' Utrecht, anno 1320.

N. VAN VOORNE, had te man *Ian van Heysbergen*, Heer van Dalenbroek, anno 1346.

ALBERT VAN SPRE EUWESTEYN, Bastard van Voorne.

Het Wapen van Voorne is eenen klimmenden omfienden Leeuw van Gout, op een Velt van Keel.

V Y A N E N.

206 JAN VAN CUYLENBORG, hadde een broeder met namen SWEER VAN CUYLENBORG, die voor zijn vaderlijke Erve het Land hadde, daar nu Vyanden leit, en was de eerste Heer van dien, alwaar hy omtrent den jare 1213. een Slot dede timmeren, en hebben sijne nakomelingen dien naam aangenomen; hy bleef doot anno 1234. in den strijt omtrent Bremen en Staden; hadde getrouwt des Heeren dochter vander Leede, en wan

Gijbert van Vyanden, volgt.

Hendrik van Vyanden, was sestiën jaren Bischof van Utrecht, stierf anno 1267. was te voren Domproost van Ceulen, dede stigten het Slot te Vredeland, en fondeerde te Steenwijk een Collegie van twaalf Canonicken anno 1262.

GYSBERT VAN VYANEN, *Sweers soone van Cuylenborg*, en van des Heeren dochter vander Leede, stierf anno 1265. hy hadde te wyve *N. van Hensden*, dochter van *Jan de V.* Heer van Heusden, en van des Graven dochter van *Vernenburg*; en wan

HUGO VAN VYANEN, wiert van de Francen in den bloedigen strijt van Cortrijk verslagen, met den Grave van Oostervant, broeder van den Grave van Holland, anno 1302. zynde gequetst met een fenijnige Pijl; begraven tot Axel in Vlaanderen; hy hadde te wyve *Mabelia*, dochter van *Sweer van Abcoude*, welke seer out wierde, en stierf anno 1342. sy lieten t'samen na

Hubert van Vyanden, volgt.

N. van Vyanden, hadde te man *Jacob van Ligtzenberg*, Ridder tot Utrecht, en wan een Erfdochter, die Vrouwe van Reinouwen was, troude *Johan van Renesse*, soone van *Ian van Renesse*, en van des Heeren dochter van *Maalfede*, en wan *I. Johan van Renesse*, Heer van Reinouwen, Hellenburg, Baarland, Stuvellant, Bakendorp, Lichtenberg, die te wyve hadde de dogter van *Otto van Arkel*, Heer van Heukelom. II. *N. van Renesse*, hadde te man *N. van Praet*, Ridder. I. *V. N. van Renesse*, getrouwt aan *Gerard de Herlaar*, Heer van Pouderojen.

HUBERT VAN VYANEN, soone van *Hugo van Vyanden*, en van *Mabelia van Abcoude*, was Heer van Vyanden en Lexmonde, wert vermeldt anno 1307. stierf anno 1361. hadde te wyve des Heeren dochter van Langerak in Holland, daar na een suster van *Jacob van Ligtzenberg* voorz, en wan by de eerste,

Sweer van Vyanden, volgt.

Clas van Vyanden, vermeldt met zijn broeder *Steven van Vyanden*; en sijn suster *Catharina van Vyanden*, anno 1326.

SWEER VAN VYANEN, Ridder, soone van *Hubert van Vyanden*, en van des Heeren dochter van *Langerak*, dede tot Vyanden de Parochie Kerk stigten, die te voren maar een Capelle was, behorende onder Hagestein; Gouthoven vermeldt dat sijn drie broeders waren *Wouter van Bloemestejn*, anno 1339. noch *Sweer van Bloemestejn*, anno 1323. welke wan *Ian van Bloemestejn*, anno 1359. die de vader was van *Sweer van Bloemestejn*, Ridder, anno 1485. noch *Wouter van Bloemendaal*, Ridder, anno 1320. Hy hadde te wyve de Erfdochter van den Heer vander Goye, en van Beverwaarde in Gelderland, Burggrave van Utrecht; stierf anno 1346. en liet na

Hendrik van Vyanden, volgt.

Sweer van Vyanden, volgt daar na.

Dirk van Vyanden, beërfdte de Goederen van Helfdingen en Nykoop.

Heilwich van Vyanden, was Vrouwe van Hagestein, en verkofst het selve aan *Otto van Asperen*; troude *Willem van Duvenvoorde*, Heer van Oosterhout, die by veele qualijk geciteerd werd te sijn Bastard, by faute van kennisse; hy stierf

anno 1353. in Augustus, begraven tot Brussel in St. Claren-Clooster, by de Poorte van Op-Brussel, en liet na I. *Dirk van Oosterhout*. II. *Willem van Oosterhout*, Ridder, by veele mede gestuineerd een Bastard te wesen; dog blykt contrarie uyt sekere acte vanden jare 1344. hy troude *Heilwige van Wasseaar*; en hadde nog een Bastard Broeder mede *Willem* genoemd.

HENDRIK VAN VYANEN, outste soone van *Sweer van Vyanden*, en van des Heeren dochter van Beverwaarde, was Heer van Vyanden, Jaarsvelt, en vander Goye, stierf anno 1366. hadde te wyve *Iolente van Cuylenburg*, *Huberts* dochter, en wan

Gysbert van Vyanden, volgt.

Huybert van Vyanden, Ridder, Heer van Jaarsvelt, vermeldt anno 1366. liet na *Ian van Vyanden van Jaarsvelt*, vermeldt anno 1400. en wan by sijn huysvrouwe een soone, met namen *Ian van Jaarsvelt*, die leefde anno 1430. en heeft nagelaten *Ian van Jaarsvelt*, vermeldt anno 1497. en 1505. hadde getrouwt *N. van Iffelsein*, en liet na een erfdog-

ter, Vrouwe van Jaarsvelt, die te man hadde *Gerit van Cuylenburg*, *Ians* soone. In 't jaar 1593. stierf *Ian van Vyanden van Jaarsvelt*, Capitein, begraven tot Iffelsein; sijn broeder was *Drossard van Jaarsvelt*, en stierf anno 1613. seer out.

Sweer van Vyanden, Ridder, vermeldt anno 1380.

GYSBERT VAN VYANEN, soone van *Hendrik van Vyanden*, en van *Iolente van Cuylenburg*, Heer van Vyanden en vander Goye, dede aan 't Slot Batestein den swaren Toorn, St. Pauls genoemd, stigten, van 't rantsoen-gelt, dat hy bekomen hadde van den Grave van St. Paul in Artois, die hy in den strijd in 't Land van Gulik anno 1371. gevangen hadde; hadde te wyve *Beatrix van Egmont*,

mont, dochter van *Jan van Egmont*, Ridder, en van *Guidijn van Aamstel*, suster en erfgenaam van *Arent*, Heer van Iffelstein; hy wan

Reinier van Vyanden, Dom-Canonik en Deken van St. Jans Kerk t'Utrecht, wierd gekoren Bisschop tot Utrecht, en geconfirmieerd vanden Tegen-Paus tot Avignon, *Clemens de VII.* genoemt, maar moest afftant doen, en wyken omtrent den jare 1380.

Hendrik van Vyanden, volgt.

Ian van Vyanden vander Goye, Ridder, was anno 1428. Thesaurier van Vrouw *Jacoba*, Gravinne van Holland, hadde getrouwt *Sophia van Herlaar*, Vrouwe van Noordeloos, jongste dogter van *Ian van Herlaar*, Heer van Ameide, haar moeder was uyt den huysse van Heukelom en Leyenburg, en wan by deselve, I. *Maria van Vyanden*, hadde te man *Ian van Duvenvoorde*, Ridder, sone van *Arent van Duvenvoorde*, Ridder, en van *Elburg van Cralingen*, en wan daar by, 1. *Arent van Duvenvoorde*, Ridder, troude *Margareta van Iffelstein*. 2. *Ian van Duvenvoorde*, Heer van Sterrenburg, troude *Elisabeth Grebbers* van Leiden. 3. *Ogier van Duvenvoorde*, getrouwt met *N. van Baexem* of *Boxem*. 4. *Arent van Duvenvoorde*, wiert tot Rynsburg doot geslagen. 5. *Dirk van Duvenvoorde*, stierf sonder oir. 6. *Elburg van Duvenvoorde*,

Nonne. 7. *Ian van Duvenvoorde*, hadde te wyve *Clara van Haasten van Renoy*. II. *Gysbert van Vyanden*, Heer van Noordeloos, was anno 1434. Raat inden Hage, hadde te wyve *Clementia* ertdogter van *Gerrit van Eemskerk*, Ridder, en van *N. van Cralingen*, en wan daar by een Erfdogter, *Maria van Vyanden*, Vrouwe van Noordeloos en Eemskerk, die te man hadde *Arent van Stryen*, Heer van Sevenbergen, sone van *Gerrit van Stryen*, en van *Johanna van Roetselaar*, en wan 1. *Ian van Sevenbergen*, stierf jong. 2. *Gerrit van Sevenbergen*, stierf mede jong. 3. *Magdalena van Sevenbergen*, Vrouwe van Heemskerk, Noordeloos, en Capelle op d'Yffel, hadde te man *Cornelis van Glimes* of *Bergen*, Heer van Grevenbroek, sone van *Ian van Glimes*, Heer van Bergen en Walhaim, en van *Margareta van Sainct Simon*. 4. *Gysberta van Sevenbergen*, hadde te man *Ian van Wassenaar*, Heer van Voorburg, sone van *Philips van Wassenaar*, Ridder, Heer van Voorburg, Rentmeester Generaal van Noorthollant, anno 1471. dog stierf sonder kinders.

Sweer van Vyanden, besat het huys te Rynstein, maar stierf sonder wettig oir.

HENDRIK VAN VYANEN, soone van *Gijsbert van Vyanden*, en van *Beatrix van Egmont*, Heer van Vyanden, troude anno 1380. *Margareta van Herlaar*, outste dochter en erfgenaam van *Ian van Herlaar*, Heer van Ameide voorz, die vermits de dootslag van den Heer van Boxel uyt Brabant was geweken; hy stierf anno 1418. nalatende twee dochters, namentlijk,

Ienne, Erfdogter van Vyanden en vander Ameide, die sy beide ten Huwelijk bragt haren man *Walraven van Brederode*, Heer van Brederode, Stadhouder van Holland; sy stierf uyt barensoot, anno 1481. nalatende, I. *Reinouts van Brederode*, Heer van Vyanden en ter Ameide, Burggrave van Utrecht, Hiernafalems Heer, Ridder van 't Gulden Vlies, hadde getrouwt *Solente van Lalain* uyt Henegouwen, dogter van *Willem van Lalain*, Stadhouder van Holland. II. *Gysbert van Brederode*, wiert anno 1437. Domprooft van Utrecht, was mede Prooft van St. Donaas Kerke te Brugge, anno 1455. wiert met gemeene Stemmen gekooren Bisschop van Utrecht, maar door 't bedryf van de Cabbeljausche, en 't geweld van Hertog *Philips van Bourgondie*, die voor sijn Bastard sone *David van Bourgondie*, met consent van den Paus van Romem, het Bisdome verkregen hadde, moest *Gysbert van Brederode* voorz wyken, en niet alleen afftant doen van 't voorz Bisdome, maar nog vande Domproofdye, die hy overgeven moest anno 1474. aan Mr. *Simon van der Sluys*, geboren tot Rotterdam, Docter Medicyne van Hertog *Carel van Bourgondie*; soo dat *Gysbert van Brederode* eerst gevangen, en daar naar ontslagen sijnde uyt een pynlijke gevangenisse, daar hy met sijn broeder *Reynouts van Brederode* voorz ingeseten hadde, naar Breda metter woon getrokken is, alwaar hy anno 1479.

overleet, out sijnde 63. jaaren; hy had wel twaalf Bastard kinderen, onder anderen, I. *Ioris van Brederode*, Capiteyn tot Rotterdam, wiert anno 1489. tot Delft onthooft, hadde te wyve *Maria Ruychrok*, weduwe van *Ian van Dongen*. 2. *Ienneken van Brederode*, Nonne te St. Aagten te Delft. 3. *Hedewich van Brederode*, die te man hadde *Willem vander Gonde*. 4. *Elisabeth van Brederode*, die te man hadde *Lambert Hamersvelt*. 5. *Machtild van Brederode*, die te man hadde *Gijsbert Piek* uyt Gelderland. III. *Walravine van Brederode*, gebooren anno 1418. naar haars vaders doot, troude *Gerrit van Broekhuysen van Waardenburg*, en *Amelroy* in Gelderland, en hadde daar by vyffsonen, als 1. *Ian van Broekhuysen*, Heer van Waardenburg, die by sijn huysvrouw *N. van Haasten* naar liet eenen sone, genaamt *Gerrit van Broekhuysen*, Heer van Waardenburg, en een dogter, genaamt *Walravine van Broekhuysen*, die te man hadde *Otto van Arkel*, Heer van Heukelom. 2. *Walraven van Broekhuysen*, Heer van Amelrooy, stierf sonder kinders naar te laten. 3. *Reynout van Broekhuysen* die anno 1481. de Stadt van Leyden subytelijk innam. 4. *Willem van Broekhuysen*, Canonnik t'Utrecht. 5. *Adriaan van Broekhuysen*, mede Canonnik aldaar.

Heilwich van Vyanden, troude *Otto van Nyenrode*, en wan kinders.

SWEER VAN VYANEN, Heer van Beverwaarde, tweede soone van *Sweer van Vyanden*, en van des Heeren dochter vander *Goye*, troude *Magteld van Zuylen*, *Ians* dochter, anno 1354. en wan

Ian

Ian van Vyanden, Heer van Beverwaard, die te wyve hadde *Elisabeth van Bueren*, en wan *Gysbert*, Heer van Beverwaarde, troude *Clementia*, des Heeren dogter van *Poukes* in Vlaanderen, nalatende een Erfdogter *Johanna*, Vrouwe van Beverwaard, troude *Ian van Boukhant*, Baron van Bouleers in Vlaanderen, en wan daar by *I. Daniel van Boukhant*, Heer van Bouleers, en van Beverwaarde, een vande vier Genoten van Vlaanderen, hadde getrouwt *Maria van Luxemburg*, des Heeren dogter van Fiennes, en liet na tweedogters, 1. *Maria van Boukhant*, vrouwe

van Beverwaarde, hadde eerst te man *Hugo van Lannoy*, Heer van Roulencourt, die voor zijn vader stierf; daar na *Hendrik van Hoorn*, Burggrave van Wynoxbergen; sy stierf anno 1563. nalatende by den eersten man een Erfdogter *Francoise van Lannoy*, hadde te man *Maximilian van Egmont*, Grave van Buren en Leerdam, wiens Erfdogter getrouwt was met Prins *Willem de I. van Oragne*. 2. *Francois van Boukhant*, hadde te man *Richard van Merode*, Heere van Frens. II. *Ian van Boukhant*, Domcanonik tot Utegt.

Gysbert van Vyanden, volgt.

GYSBERT VAN VYANEN VAN RYSENBURG, soone van *Sweer van Vyanden*, en van *Magtild van Zuylen*, hadde te wyve *Henrica van Entenig*, en wan

GYSBERT VAN VYANEN, Ridder, troude *Agnes van Iffelsein*, anno 1425. dogter van *Herpert van Iffelsein*, Ridder, Heer van den Bossche in Goyland, en van des Heeren dochter van *Haamstede*, en wan

Sweer van Vyanden, volgt.

Joan van Vyanden, troude *Henrica van Visch*,

sonder kinders.

SWEER VAN VYANEN, Heer van Rijsenburg, soone van *Gysbert van Vyanden*, en van *Agnes van Iffelsein*, troude *Wilhelma van den Zande*, en wan

Gysberta van Vyanden, Vrouwe van Ryseburg, volgt.

Johanna van Vyanden, troude anno 1516. *Fra-*

derik Zeldenaker, Erf Hofmeester van den Keiser.

GYSBERTA VAN VYANEN, outste dogter van *Sweer van Vyanden*, en van *Wilhelma van den Zande*, was Vrouwe van Rijsenburg, troude anno 1452. *Gerrit van Cuylenburg van Rijsenburg*, die beneffens andere Edelen gestaan heeft over het transport van de temporaliteit van 't Stigt van Utrecht door *Hendrik van Beyeren*, Bisschop van Utrecht, gedaan aan Keiser *Carol de V.* op den 21. October 1528. hy wan

GERRIT VAN CUYLENBURG VAN RYSENBURG, troude anno 1522. *Armgar van Pallaas*, dochter van *Adriaan van Pallaas*, en van *Alijd van Lugtenburg van Lan. kroon*, hebbende beneffens zijn vader mede gestaan over 't transport vande temporaliteit van Stigt voorle, en vorders gecompateert in 't ligh der Heeren Edelen der Provincie van Utrecht, waar in by gevolge mede gecompateert zijn *Willem* en *Justus van Rijsenburg*, sijne navolgers.

Het Wapen van Vyanden sijn drie Zuylen van Sabel, op een Velt van Silver; en dat van Beverwaard drie Zuylen van Silver op een Velt van Lasuur. Van het Geslachte van Cuylenburg spreekt *Adrianus Junius Bat. cap. 19.* aldus: *Culemburga familia ante annos quadringentos originem suam refert ad illustrem magnique nominis atque existimationis virum Rudulfum Boescomium, è Comitatu Teisterbandiae oriundum. Dat is: Het Geslachte van Cuylenburg brengt sijn begin van over de 400. jaren, tot Rudolf van Boeschem, een seer vermaard man, die alomme grote naam en agtinge hadde, oorspronkelijk uyt het Graaffchap Teisterbant.*

U Y T T E N H A G E.

207 **I**steenoud Adelijk Geslacht, alsoo genoemd om dat het Stamhuys over de Cingel van het Hof, en sulx uyt den Hage gelegen was; van het welk in 't jaar 1272. vermeld wert, dat *Wernbois Uyttenhage*, en sijn soon *Aubert*, met *Wouter van Egmont*, en sijn soon *Willem*, met sijn broeder *Gerrit*, *Jacob van Wassenaar*, *Bernhard Uyttenhage*, *Gerrit van Harmelen*, andre seggen *van Haartem*, en *Wouter de Vries*, Balliu van Kennemerland, in den togt van Grave *Floris*, jegens de Vriesen sijn verslagen; *Joann. Bekk Chron. Ultraject.* onder *Jan van Nassou*, de XXXIX. Bisschop van Utrecht. Ook wert *Albrecht Uyttenhage* geteld onder de Edelen, die ten tijde van *Willem de III.* de XIX. Grave van Holland, bygenaamt *de Goede*, geleefd hebben.

Van dit Geslachte is mede geweest *Willem Uyttenhage*, *Willems* soone, die te wyve hadde *Hillegond Spruyt*, *Bruyninx* dochter, en liet na *Elisabeth Uyttenhage*, die te man hadde *Jan van den Wonde*, geset *Alkemade*, soone van *Johan van Alkemade van den Wonde*, en van *Magtild van Aaastede* uyt Zeeland, en hadde kinders.

Het Wapen van Uyttenhage is een geankert Cruys van Silver, op een Velt van Sabel.

W A S S E.

W A S S E N A E R.

108 **D**At de Heeren van Wassenaar waarlijk uyt de oude Batavische Geslagten afkomstig zyn, is een klare en bekende zaak, met dat deselve in qualiteit als Burggraven van Leiden, en Heeren van Rijnland lange voor de aankomste der Graven van Holland bekeent staan, en in de heugenis schriften de eerste zyn, onder dewelke eenen *Dibbold*, loone van *Gondebold* in 't jaar 838. met eenen *Geerlof*, of als andere willen Heer *Gerbrand*, Grave van *Egmont*, de *Denen* en *Noormannen* tot tweemaal toe verwonnen en afgeslagen heeft, volgens tuyge van *Bockenberghius*, die daar van in serie *Burggraviorum Leidensum* aldus schrijft: *Dibboldus, D. Gondeboldi, ut quidam tradunt filius, anno circiter octingentesimo trigesimo octavo, cum Gerlofo, vel (quod nonnullis placet) cum Gerbrando, altero Egmonde Dynasta, Danos copiis atrocitateque licet praevalentes, duobus praeliis quodammodo vicit, tertioque in agro Vorburgensi congressus, superatusque, in Aurindulsi Castrum cum flore exercitus cedens, mox ipso cum Castro munissimum, ac omnibus simul Batavia nobilissimis monumentis eadem tempestate deletis, interii.* Den oorsprong van desen naam meinen sommige, dat herkomt van den Roomschen Keiser *Cajus Caligula*, dewelke zynde met veel volx van wapenen gekomen in Batavien, op den Oever van de Zee, al sijn volk in slagordre dede stellen, en alle de Oorlogs instrumenten gereet houden; een yeder seer verwonderende wat hy doen soude, alsoo daar geen vyanden omtrent waren, en in Zee wat hebbende gereden, so gaf hy flux een gebod, dat een yeder Zee-schelpen rapen soude, en daar na haar helmen en schoten vullen, seggende dat het buyt was, de overwonnen Zee ontnomen, en dat men dit na *Romen* senden, en in 't *Capitolium* setten moest, en in teken van victorie, dede hy aldaar een seer hogen toorn timmeren, dewelke vervallen zynde, daar na by den Keiser *Antoninus* vernieuwte, en gaf sijn soldaten veel gaven; sendende tot een teken, dat hy de Zee hadde overwonnen, over *Land* en *Bergen* na *Romen* alle de *Galeyen* daar mede hy in Zee was geweest; waar over dat de *Inwoonders* in *Holland*, om dese sotte kuren hem den *Wasser-nar* noemden; en soude het *Dorp* *Wassenaar* deselve naam behouden hebben, om dat die *Schelp-raping* daar omtrent geschied was. Dat dese sotternye by *Cajus Caligula* begaan is, getuygd den Romeynschen Schryver *Suetonius*, verhalende daar van aldus: *Postremo quasi perpetraturus bellum, directa acie in littore Oceani, ac ballistis machinisque dispositis, nemine gnaro ac opinante quidnam capturus esset, repente ut conchas legerent, galeasque & sinus replerent, imperavit, spolia Oceani vocans, Capitolio, Palatioque debita. Et in indicium victoria altissimam turrem excitavit, ex qua ut ex Pharo, noctibus ad regendos navium cursu ignes emicarent.* Andere seggen, dat den selven Keiser een valschen alarm hebbende doen maken, en daar op uytgevallen zynde, even als of hy een grote overwinninge bekomen hadde, die gene die met hem uytgeweest waren, als deelgenoten van de victorie, met een nieuwe soort van kronen hadde beschenken, onderscheiden na de gedaante van de *Son*, de *Maan*, en de *Sterren*; en dat daar van het *Wapen* van *Wassenaar*, zynde drie halve wassende *Manen*, soude gekomen zyn; Dese *Historie* wert dus by *Suetonius* verhaald, *Deficiente belli materia paucos de custodia Germanos trajici, oculisque trans Rhenum jussit; ac sibi post prandium, quam tumultuosissime adesse hostem nunciari; Quo facto, proripuit cum amicis, & parte Equitum Pratoria norumque in proximam sylvam; truncatisque arboribus, & in modum trophaorum adornatus, ad luminaria reversus, eorum quidem, qui secuti non essent, timiditatem & ignaviam corripuit, Comites autem & participes Victoria novo genere ac nomine Coronarum donavit, quas distinctas Solis, ac Lune siderumque specie, exploratorias appellavit.* Maar gelijk als dit alles maar enkele gissingen zyn, soois 't aan d'andere kant seker en gewis, gelijkwe even te voren gefegt hebben, dat de Heeren van *Wassenaar* de outste onder den *Hollandsen Adel* zyn, volgens tuyge van meest alle de oude Schryvers, als onder andere *Hovius de Hollandia nobilitate*, *Pontus Heuterus*, *Adrianus Junius*, *Bockenbergh*, en andere; en sijn daar na met de *Burggraven* van *Leiden* verknogt, diemen seit dat al over 1200. jaar uyt de *Vriesche Koningen* gesproten zyn; gelijk het mede genoeg bekeent is, dat de Heeren van *Wassenaar* en *Egmont* een gantse eeuw, en wat des meer is, voor *Diederik* den eerste *Grave* van *Holland* een groot deel van *Holland* beseten hebben, en daarom haar selven soo dapper tegen het invoeren van de *Graven* gekant hebben; het welk dan ook de oorzaak is dat deselve niet eerder onder den *Hollandsen Adel*, en der *Graven* *Vasallen* en *Hovelingen* erkend en zyn; den voornoemden *Pontus Heuterus* geeft van de oudheid van dit Geslagte dit aanmerkenswaardige getuygenis. *Vetustissimam esse Wassenaariorum familiam constans fama, continuata temporum serie per manus tradita Hollandis persuasit. Solent enim Wassenarios vocare Vetustos: Brederodios Nobiles: Egmondanos Divites. Sed an Wassenaarii à Cattis Superioris Germaniae populis, quos Tacitus scribit Bataviam occupasse, originem trahant, quemadmodum se Brederodii ab Aquitanis, Egmondans ab antiquissimis Frisorum Regibus, uterque autem ab adulteris Trojanis oriri vulgo persuadere nituntur, deficiente dialectica demonstratione credere, quam ob incredulitatem condemnari malo. Fateor certè, idque ingenuè, Belgis Wassenaar ferre sonare, Aquæ Dominum, ac aqua accolam; sed quid hoc ad Cattorum vetustatem? Fateor quoque Proceres fuisse potentes, ac circa Rheni ostium nunc Catuici obstructum, etiam tempore primi Hollandorum Comitibus fertiliores agros possedisse, imo ante ejus adventum, cum Cimbris, Danisque, pro aris ac focis certasse, tandemque sedibus pulsos, rursusque reversos contra primos Hollandia Comitibus subindo rebellasse, agrisque exutos postea redditis bonis in gratiam fuisse receptos, certisque agrorum beneficiariorum limitibus eorum fuisse circumscriptum imperium. Sed quid hac ad Cattos? Burggraviorum certè titulum ab Holland. Comitibus*

Ffffff

bus

bis, aut paulo ante illis accessisse crediderim, cum Comitum Ducumque tituli, non à Barbaris nationibus, sed Romanorum derivati sint successoribus. Chronicon certe Hollandia disertis scribit verbis in fine vite Theoderici quinti, vixisse sub annum Christi 1092. Alewinum Castellanum Leidensem. Unde apparet titulum Castellani antiquiorem esse Burggravis, ac institutum à primo Hollandia Comite, qui Francus fuit, quemadmodum Castellani vox est, eamque paulo post in Burggraviatus titulum mutatam. De vetustate hujus familie dubitari non potest, sed certam successionem adferre non licet, ante tempus hujus nostri Philippi, idque circiter Annum Christi 1200. ortique sunt ex hac plures familia nobiles, quam ex ulla alia Hollandorum familia. Ende Adrianus Junius in 't brede Batav. cap. 19 als volgt: Quin Wassenariæ Domus inter omnes antiquissimæ umbris inferias dum pie facramus, honorem ab antiquis illi attributum non denegabimus. Ea domus summa & aperta omnium consensione facile antiquitatem ultimam tuetur, cujus etsi illustria facta & res gestæ omnium in ore vivant, Documenta tamen è vetustis Librorum monumentis petenda in obscuro latere videntur. *En een weinig daar na*: Satis esto quod altissimam perpetuarii juris nobilitatisque vetustatem defendere stirps illa omnium confessione possit, nato inde proverbio de trium illustrium Hollandiæ familiarum comparatione, Wassenariam domum antiquitate, Egmondanam divitiis, nobilitate Brederodiam antestare. Annalium monumenta Claudium Civilem, quem regiâ stirpe editum Tacitus loquitur, non aliâ ex familiâ extitisse volunt, quâ auctoritate nescio: ejusque filiam Vitellio nuptam, quod somnium est anilibus Cascorum deliramentis vanius, quum Suetonius diserte duas illi uxores tribuerit, Petroniam & Galeriam, illam Consularis, hanc Prætorii viri filiam, nec plures: deinde quum à Galbâ in Germaniam inferiorem esset missus, vixdum mense transacto apud Coloniam Agrippinam Imperator est consalutatus, ut tunc nuptiis vacare integrum illi non fuerit. Quin & in iisdem memoratur Engistus Radbodo genitus reversus à Britannicâ expeditione victor, pyrgum Lugduni, alveo Rheni imminentem (quem Leydæburgum vulgus nuncupat) condidisse cum telonio, sub Theodosii Imperatoris tempora, atque ex eo Burggravorum (quod Burgi Comites denotat) nomen reliquum esse, imperiumque & jus principale in Rhenolandiam ab illis usurpatum, in quâ hæcenus ut fiduciarii Comitum clientes pro mercibus vectigal exigunt, & Plumarii Comites nominantur, quod & illic & in tractu Delphensi illorum injuslu nemini fas sit cygnos aut olores publicè alere. Jus familiæ imperiumque in aquas ostendunt augescentes lunulæ, quæ gentis insignia exornant, quando lunæ imperium in humores & aquas auctorum omnium concentus tribuat. Hinc manavitius Grutzæ, quod pènes eisdem semper extitit, quo coctores cervisarii pro usu aquæ centesimam illis persolvunt, vernacula lingua Gruytgelt vocat, sive eam vocem à Flandris mutuata fuerit majorum nostrorum ætas, qui lenticulam palustrem, quæ in paludibus & stagnis per ætatem aquæ supernatat, gratissimum anatibus pabulum, Grutam appellant, quam nos corruptius Troes vel Troost dicimus, ut Gruytgelt sit vectigal, quod penditur pro tollendâ dissipandâque lenticulâ aquas operiente, quo limpida haustis situlisque hauriant ad concoquendum usui hominum cerealem potum: sive origo fluxerit (quod nonnulli volunt) ex usu seminii cujusdam aut herbæ, quam cervisæ incoquebant, olim Grutzung, posteris Searpetange dictæ, quæ cujusmodi sit, ignorare me fateor. Quod jus à dynastis potentioribus (ut solet avaritiam illorum & libidinem accendere atque alere æmulatio) usurpatum postea video à Brederodiis apud Caninefatum caput Harlemum, & à Naelduicenis, ut mox dicetur; Vidit nostra ætas virum fortissimum, alterum quendam Achillem, Joannem Wassenarium, Frisæ subactorem, cui victricia per hostilem terram signa circumferenti, idem spectrum oblatum narratur, quod Druso Germanico ad Albim se ingressit; id quod ob parem virtutis & lethi gloriam memorabile referendum hîc duxi. Scriptis namque proditum est à Suetonio Tranquillo & Dione Niceno, Druso, quum ad Albis ripam pervenisset, transire cogitanti, occurrisset mulierem specie humana ampliore, dixissetque; Quo pergis inexplabilis Druse, negant tibi fata tendere ultra: quin abi, adest enim mortalium operum & vitæ finis: quam rem memini poëmatio consignatam olim à Petro Nannio ad Fridericum Tauteburgensem, nunc Archiepiscopum Trajectinum, eventum conscium, cujus tunc pater fortissimus dux conjunctis copiis bellum Frisicum gerebat. Narrat enim ei excubias exploranti dubiâ crepusculi luce obviam fuisse horrendam fœminæ speciem, Fœmina (inquit) erat, nisi membrorum nimis ardua moles,

Hanc commonstrasset numine non vacuam.
addit deinde voce horribili locutam;

Quid

Quid Frisiam attingis, devota ò victima Diti?

Hic te, non alibi, fata suprema manent. Libuit ejus versus ab interitu vindicare, quos de clarissimo heroë verè cecinit. Is filiam reliquit hæredem, quæ in aliam transcripta familiam, dotalia bona attulit Jacobo à Ligne, Comiti Falkenburgio. *Naderhandt schryft hy vorders van 't Geslagte van Duvenvoorde en Polanen, wys den Huyse van Wassenæer gesproten aldus:* Duvevordia profapia è gente Wassenariâ, tanquam limpidissimo fonte, clarorum natalium ortum ducit; vocabulo à primâ impositione nonnihil variante ac deflexo, nam adhortationis ad incœpti operis studium significationem, primogenia vox in se complexa fuit, quum natu major frater forte (ut fit) minorem hortatur, ut lintrem conto subigat atque impellat, hac voce usus, Duvoert, hoc est, propelle scapham, aut, ut alii narrant, quum illum hoc dicto, Doet voert (quod sonat, perge facere, aut cœptum perface) ad inchoati operis perfectionem animasset instigassetque. Ea tunc vox secundo accepta omine, in familiam minoris natu faustis auspiciis transisse creditur. Primus id agnomen familiæ tradidit Philippus secundo loco natus Adeluini Burgravii Lugdunensis, Rhenolandix Domini, filius, delato illi & aureo clypeo tribus corniculatis fulvi coloris lunulis. Aliter paullò narrat Theudericus Wassenariæ Curio, ex hoc Philippo natos fuisse quinos liberos dictitans, quorum natu maximum & nominis hæredem fuisse Theudericum: secundum Philippum, eumque primum Duvevordii agnomine donatum: tertium Joannem qui primus Polanæ titulo & agnomine fuerit insignitus, addito clypeo, cujus solum argentei coloris, tres atræ concolores lunulæ in cornua curvatæ distinguerent: quartum Sandhorstum incerti nominis: & quintum Arnoldum Groeneveldium. Hanc stirpem illustravit ad annum salutis 1353. Wilhelmus Duvevordius, Osterhouti Dominus, qui cum in magnâ gratiâ apud Principes floretet, magnisque copiis circumflueret, liberis carens, immensarum opum Oceanum in alios à familiæ suæ ornamentis usus dissipavit, exhaustit, effudit, non sine quadam (si dicendum est) suæ gentis injuriâ, conditis duobus à solo cœnobiiis, uno Claranarum virginum, altero Carthusiani sodalitiis prope Gertrudis montem, quæ & opinis reditibus locupletavit, nondum perlatâ lege, quæ cavet, Monasteria latifundiis augeri: neque hac contentus opum profusione, pyrgum cum portâ in dicto oppido, arcem Osterhouti erexit, & Vianam muris fossaque circumdedit, uti marmor ejus memoriæ Bruxellis positum testatur. Polana domus iisdem è fontibus (ut modo ostendi) originem cum Duvevordiis ducit, parum diu fœcunda; nam Joannes Polanæ Dominus cognominem sibi filium reliquit, ex quo nulla stirps virilis, unica tantum filia Polanæ, Leccæ, & Bredæ titulos cum Dominiis marito Egberto Nassoviensi Comiti attulit. Ita stirps quasi in herbâ sepulta interiit, aliam in vaginam eruptura.

HALEWYN den eersten van dien naam was Castelein van Leiden, en Heer van Rhijnland, vermeld in de Hollantse Chronijk anno 1083. hy liet na

HALEWYN, de tweede Castelein van Leiden, Heer van Rhijnland, was getrouwt met *Berta van Lijnden*, en wan

HALEWYN, de derde Castelein van Leiden, Heer van Rhijnland, wert geschreven overleden te sijn anno 1198. hy hadde noch een suster *Barta van Leiden*; en hadde te wyve *Joanna van Arkel*; hy stierf anno 1198. nalatende

Jacob, den outsten sone, volgt.

Philips, Heer van Wassenaar, volgt verder.

Alida, was Abdiffe tot Rynsburg, stierf omtrent den jare 1228.

JACOB, *Halewijn* soone, vermeld eerste Burggrave van Leiden, en Heer van Rhijnland, in den Oorlog van *Graaf Willem van Holland*, tegens den Grave van Loon, anno 1203. hadde getrouwt *Theodora van Teilingen*, en stierf omtrent het jaar 1235. nalatende

Thomas, Burggrave van Leiden, by acte in date 1245. welke stierf sonder air.

Christina, volgt.

CHRISTINA, Burggravinne van Leiden, Vrouwe van Rhijnland, 't geen naderhand met de Domeinen van Holland vereenigt wierde, troude omtrent den jare 1252. *Diderik*, jonger broeder van *Graaf Hendrik van Cuyk* op de Mase, die d'eerste was, welke omtrent het jaar 1267. het Burggraafschap van Leiden met de andere goederen van den Grave van Holland te Leen ontving; sy stierf anno 1276. nalatende *Hendrik van Cuyk*, Burggrave van Leiden, wert verlijt anno 1276. en stierf anno 1319. reisde anno 1296. op sijn eigen kosten naar Engeland, om te geleyen *Graaf Jan van*

Fffffff 2

Hol-

Holland; hy hadde noch een fuster *Ada*, Abdisse van Rhijnsburg anno 1316. Hy hadde getrouwt *Halewijn van Egmont*, dochter van *Willem van Egmont*, en van *Ada*, des Hertogen dochter van Milanen, en van *I. Dirk van Cuyk*, Burggrave van Leiden, leefde anno 1320. doe hy *Isbrand van Poelgeest* een Hantvest gaf; was getrouwt met *Justina van Heenvliet*, dog stierf sonder kinderen. II. *Berta van Cuyk*, Burggravinne van Leiden, welke troude haren neve *Diderik van Wassenauer*, waar door het Burggraafschap van Leiden in die tak gekomen is, gelijk breder volgen sal.

PHILIPS, Heer van Wassenauer, tweede soone van *Halewijn*, Burggrave van Leiden, wert vermeldt anno 1203. besat de goederen van Voorburg, Voorfchoten, Carwijk, Santhorst, Groenevelt; hy timmerde het Huys ter Horst, en stierf omtrent den jare 1225. hadde te wyve *Agnes Persijn van Waterland*, en liet na

Dirk van Wassenauer, volgt.

Philips van Wassenauer, van dewelke voorts komen die van Duvenvoorde; volgt verder.

Oda van Wassenauer, troude *Willem van Teilingen*.

DIRK VAN WASSENAER, Burggrave van Leiden, soone van *Philips*, Heer van Wassenauer, en van *Agnes Persijn van Waterland*; hem wiert verly gegeven anno 1222. hadde te wyve *Barta van Teilingen*; hy wan by de voorzif sijne Huysvrouwe de volgende kinderen,

Philips van Wassenauer, volgt.

Dirk van Wassenauer, beërfdte de goederen van Santhorst, alwaar hy een Slot dede timmeren; hy wan *I. Dirk van Santhorst*, Ridder in den Stryd van Staveren anno 1345. vande Vriesen verflagen sonder kinders. II. *Philips van Santhorst*, welke wan een sone *Philips van Santhorst*, die na liet *Dirk van Santhorst*, welke anno 1405. te wyve hadde een Bastard fuster van Hertog *Willem van Beyeren*, Grave van Holland, en hadde daar by eenen sone *Dirk van Santhorst*, Ridder, die anno 1440. te wyve hadde *Sibilla van Assendelft*, dogter van *Diderik*, Ambagts-Heer van Assendelft, en van *Mabelia van Haarlem*. III. *Clementia van Santhorst*, hadde te man *Dirk vander Does*, sone van *Mauryn vander Does*, Ridder, en van des Heeren dogter van *Mynden*, en is dit geslagte van Santhorst al van overlange uytgestorven.

Jacob van Wassenauer, Ridder, anno 1271. by Vronen vande Vriesen verflagen, nalatende een dogter.

Jacoba van Wassenauer, hadde te man *Simon van Benihem*, gekomen van een jonger broeder van Graaf *Dirk de VI.* en wan *Godelyna van Benihem*, die te man hadde *Philips van Wassenauer*, als hier na volgt, en *Willem van Benihem*, waar af gekomen is het geslagte van *Rosenberg*, dog nu al verstorven.

Bartholomeus van Wassenauer, Domdeken tot Utrecht, vanden welken gekomen sijn die van *Cranenburg*, dog mede al over lang verstorven.

Arent van Wassenauer, van dewelke die van *Groenevelt* gekomen sijn, waar van de Descendenten mede sullen volgen.

Badeloge van Wassenauer, getrouwt met *Gerrit van Oestgeest*.

PHILIPS VAN WASSENAER, soone van *Dirk van Wassenauer*, en van *Barta van Teilingen*, vermeldt anno 1248. en 1287. hadde getrouwt *N. van Wateringen*, *Jans* dochter; en wan

Dirk van Wassenauer, volgt.

Mabelia van Wassenauer, Abdisse tot Rynsburg anno 1329.

DIRK VAN WASSENAER, soone van *Philips van Wassenauer*, en van *N. van Wateringen*, hadde getrouwt *Barta van Cuyk*, Burggravinne van Leiden sijn nichte, door welk huwelyk het Burggraafschap van Leiden aan deffels descendentes gekomen is; Graaf *Floris de V.* verlijde hem alle sijne Leengoederen tot een onsterffelyk Leen, by een Hantvest bezegelt by Heeren *Willem van Teilingen*, *Diderik* en *Willem van Egmont*, *Jan Persijn*, *Isbrand*, *Gerard*, *Wouter*, en *Bartholomeus van Haarlem*, *Willem* en *Sijmon van Rijswijk*; hy verlijde *Arent van Duvenvoorde*, sijn neve, sijne Leengoederen voor hem en sijne nakomelingen, soo soonen als dochters ten eeuwigen dage, by een Hantvest gegeven op 't Huyster Horst anno 1256. In een ander Hantvest noemt hy sig selfs *Ik Diderik*, Ridder, Heer van *Wasnar*, anno 1268. hy stierf omtrent den jare 1309. en liet na

Philips van Wassenauer, volgt.

Govaert van Wassenauer, troude *Vrouw Rufsende Storms*, blykende by acte anno 1370.

Willem van Wassenauer, vermeldt anno 1343.

Arent van Wassenauer, geset vanden *Damme*, getrouwt met *N. N.* by dewelke hy wan *Philips*, *Willem*, en *Claas*, beneffens een dogter *Beatrice*, getrouwt met *Hubert vander Werve*.

PHILIPS VAN WASSENAER, soone van *Dirk van Wassenauer*, en van *Barta van Cuyk*, was Burggrave van Leiden, na de doot van sijn moeder; hy hadde eerst getrouwt *Godeline van Benihem*; ten tweden *Lijbeth vander Dussen*, *Jans* dochter; ten derden *Catharina Duyk*, dochter van *Gijfen Duyk*, Ridder, en van des Heeren dochter vander Mark; hy was Camerlink van den Grave van Holland, die hem by een Hantvest gegeven te Dordrecht anno 1287. verlijde de Tienden van Wassenauer, met het Huyster Horst, Voorfchoten, en Voorburg, neffens de Tienden van de Zee-drift; anno 1339. verkreeg hy het Burggraafschap van Leiden, doch alsoo hy naderhant, met grote gramschap, en uyt spijt, de brieven van een seer Edele Vrouwe, bezegelt met het zegel van Hertog *Willem*, den dullen Grave, aan stukken gescheurt hadde, wiert hy voor het merendeel van 't Burggraafschap van Leiden, als mede van veel sijner Privilegien berooft; hy liet by sijn huysvrouwe na

Dirk

Dirk van Wassenauer, volgt.

Badeloge van Wassenauer, getrouwt met *N. N.*

Elisabeth van Wassenauer, getrouwt met *Gysbert Uytterlior*.

Heilwich van Wassenauer, hadde te man *Willem van Duvenvoorde*, den Bastard, hy was Heer van Breda, den Berg, Oosterhout, Steenberg, Rolendaal, Camerling van Hertog *Willem* en *Albregt van Beyeren*; dog heeft haar noit beslapen, alsof sy den eersten avont, dat sy t'sa-

men te bedde souden gaan, haar beklaagde, dat sy een wettige dogter sijnde, by een Bastard soude moeten slapen, waar over hy haar alleen latende, seide dat sulx noit soude geschieden; daar van sy naderhand berouw genoeg hadde.

Hendrik van Wassenauer, wierd inden stryd tegen de Luykenzaars, die Heer *Ian van Beyeren*, 's Graven van Hollandts broeder verjaagt hadde, met 130. Edelen verslagen.

DIRK VAN WASSENAER, *Philips* soone, Heer van Voorfchoten, Voorburg, Valkenburg, Catwijk, verkreeg het Burggraafschap van Leiden wederom, verkogt sijn Huys of Burg te Leiden, en stierf anno 1391. op 't Huys te Sant aan den Rhijn, tusschen Catwijk en Rijsburg, 't welk naderhand het gevangenhuis van Wassenauer geweest is; hy hadde getrouwt *Magteld Oem*, Vrouwe van Barendregt, en liet na

Philips van Wassenauer, volgt.

Willem van Wassenauer, sonder kinderen.

Catharina van Wassenauer, getrouwt met *Dirk Saeyt*, alias *Uytterleede* of *Rosendaal*, wiens dog-

ter *Adriana Saeyt*, te man hadde *Pieter van Roon*, Schiltknappe, soone van *Pieter van Roon*, en van *Willemyne van Geldorp*.

PHILIPS VAN WASSENAER, Burggrave van Leiden, soone van *Dirk van Wassenauer*, en van *Machteld Oem*, was mede complice of toestander van den dootslag van *Alijt van Poelgeest*, anno 1392. waar over hy van Hertog *Albert van Beyeren* te Hove met meer andere geroepen zynde, en niet verschijnende, werde gebannen, en sijn goederen aangeslagen, en bleef ballink tot het jaar 1396. en 1399. verkreeg hy weder het recht, van te mogen de Wet of Magistraat stellen tot Leyden; was anno 1397. mede op de Vriessen met Hertog *Albert van Beyeren*, maar anno 1420. houdende de Houfse partye met Vrouwe *Jacoba*, wettige Gravinne van Holland, tegens de tyrannye van Hertog *Ian van Beyeren*, haren oom, en hebbende de Stede van Leyden, met hulpe van den Bisschop van Utrecht, *Frederik van Blankenheym*, met volk van wapenen gesterkt, wert deselve Stede swaarljk van de voorfz Hertog *Ian* belegerd, en na negen weken belegering overgegeven. zynde te voren verdorven de omliggende Sloten, als Poelgeest, ter Does, Waart, Zijl, Warmont, Paddenpoel; en doen wert desen *Philips van Wassenauer* van 't meerdeel van 't Burggraafschap te Leyden berooft, gedwongen zynde daar van te geven sijne brieven, behoudende maar den Burg en enige Tollen; op dit swaar ongeluk vervolgde een swaarder, dat hy van sijnen eygen soone *Hendrik*, mede van de Heerlijkheyt van Wassenauer berooft wierde, en daar na noch gevangen en bewaart te Schoonhoven door *Jacob*, Heer van Abcoude en Gaasbeek, daar na tot Wijk te Duerstede gevoert, en enige jaren in een ruyme gevangenisse met groot verdriet hebbende geleest, is hy aldaar anno 1428. overleden, en begraven in 't Klooster ten Predicariissen; hy hadde getrouwt Vrouwe *Marsa*, 's Heeren *Jans* dochter van *Egmont*, en wan daar by drie sonen, als

Hendrik van Wassenauer, volgt.

Ian van Wassenauer, Heer van Voorburg, wert inden stryd te Alphen Ridder geslagen 1436. was vande Cabbeljausche partye, contrarie sijnen Vader. Inden oproer te Leyden anno 1445. tusschen de twee partyen, was hy der Cabbeljauscher Hoofstman; hy hadde te wyve Vrouw *N.* uyt den Huys van *Egmont*, dog weet niet wiens dogter, en wan *Philips van Wassenauer*, Heer van Voorburg, Rentmeester Generaal van Noort-hollandt anno 1471. Hy wert Ridder geslagen te Rhiemen, op de Kroninge van Koning *Lodewijk den XI.* anno 1560. In 't jaar 1481. wert hy van *Reynier van Broekhuysen* (die Leyden ingenomen hadde) gevangen, met meer andere; anno 1482. wert hy Capiteyn of Gouverneur van Hoorn gemaakt, anno 1484. hielp hy mede de Stede van Amersfoort winnen,

en stierf anno 1493. hadde eerst getrouwt *Catharina van Rommerswaal*, *Adriaens* dogter uyt Zeeland; daar na *Haze van Cats*, *Laurents* dogter, mede uyt Zeeland; hy hadde by d'eerste twee dogters, vande welke d'een stierf Nonne te Poel by Leyden, anno 1516. By de tweede wan *Philips* eenen soone, *Ian van Wassenauer*, Ambagtsheer van Voorburg, die te wyve hadde *Gysberta*, jongste dogter van *Arent van Sevenbergen*, maar hy stierf sonder kinders, niet lange na de vader, en doen quam Voorburg weder aenden Heere van Wassenauer.

Dirk van Wassenauer, was Pastoor vande Hoofstkerke te Haarlem, daar na Prooft van S. Ians Collegie binnen Utrecht, alwaar hy stierf den 19. Meert 1465. en begraven leydt onder een verheven Tombe, met sijn vier quartieren daar op, als volgt:

WASSENAER.

EGMONT.

OEM VAN BARENDREGT. YSSELSTEYN.

HENDRIK VAN WASSENAER, Burggraaf van Leiden, soone van *Philips van Wassenauer*, en van *Maria*, Heer *Jans* dochter van *Egmont*, was opperste Capiteyn over de Noort-hollan-

FFFFF 3

hollanders en Waterlanders, in den Oorloge van Arkel, anno 1402. hy hielp Hertog *Jan van Beyerem* de Stede van Leyden belegeren, daar *Philips* zijnen vader in was, anno 1420. die hy daar na, de Stad gewonnen zynde, uyt zijn Heerlijkheit verdreef, en gevangen liet letten, en soo schandelijk hiel tot zijner doot toe; Hy dede daar na groten yver, neerstigheyt en instancy aan Hertoge *Jan van Beyerem*, aan Vrouw *Jacoba*, en aan Hertoge *Philips van Bourgongie*, om weder te krygen zijn gerechtigheyt in 't Burggraaffschap van Leyden, dat zijnen vader was ontnomen, maar alles te vergeefs, waar over hy groote ongenuchte nam, en dit op zijn sterven leggende, seer beklaagde; hy dede in den Hage timmeren het Huys van Wassenauer in 't Voorhout, en anno 1447. stervende, wert hy in 't Preekheeren Clooster begraven; hy hadde getrouwt *Catharina*, des Heeren *Ians* dochter vander *Gruythuyfen* in Vlaanderen, suster van *Lodewijk vander Gruythuyfen*, Prince van Steenhuyfen, en Stadhouder van Holland; sy stierf anno 1460. begraven te Wassenauer, hy wan

Jacob van Wassenauer, volgt.

Ian van Wassenauer, erfgenaam zijns broeders, volgt daar na.

Philips van Wassenauer, Proost van West-Vrieland, in Geestelijke saaken, woonde te Hoorn, en stierf anno 1474.

Agnes van Wassenauer, hadde te man *Willem*, Heer van Stavele in Vlaanderen; sy stierf voor haar vader anno 1444. en wan twee kinderen,

Catharina van Stavele, die te Man hadde *Jacob van Gyselle*, Heer van Dudfellen, die anno 1487. te Brugge in eenen oloop doot bleef; en *Willem*, Heer van Stavele, die te wyve hadde *Leonora van Poitiers*, en maar twee dochters naliet, in Vlaanderen gehylykt, &c.

Elisabeth van Wassenauer, was Canonikerse te Bergen in Henegouwen, en stierf anno 1469.

JACOB VAN WASSENAER, Burggraaf van Leiden, soone van *Hendrik van Wassenauer*, en van *Catharina*, des Heeren *Ians* dochter vander *Gruythuyfen*, dewelke beweegt zynde door zijn vaders vermaningen, doe die op zijn sterven lag, heeft in den Hage, zelfs verschijnende voor den persoon van Hertog *Philips van Bourgongie*, met een onvertsaagt gemoet, weder geëyscht en gebeden om de restitutie van zijn gerechtigheden in 't Burggraaffschap van de Heerlijkheit van Leiden, dat zijnen Grootvader ontnomen was, en heeft sommige dingen weder gekregen, doch met swaare conditien, tot nadeel zijner nakomelingen; hy stierf vier jaren na zijn vader, anno 1451. sonder kinders, begraven tot Dieft in Brabant, ten Minderbroeders Clooster; hy hadde getrouwt *Ioanne*, outste dochter van *Hendrik van Dieft*, Heer van Reviere in Brabant; sy troude daar na *Hendrik van Hoorn*, Heer van Perwis, en hadde een groot en langdurig Proces tegen den Heer van Wassenauer, haar voorz mans broeder, om haar Douarie; Ten lesten wert den Heer van Wassenauer by *Vonnis* van den Hove van Holland verwesen, haar te betalen 9000. Saluycen, dat nu soude zyn 33750. gulden; sy stierf anno 1466.

JAN VAN WASSENAER, Burggraaf van Leiden, *Jacobs* broeder, trok mede met d'andere Edele Heeren uyt Holland, met Hertoge *Philips*, in den Oorloge tegen de Gentenaars, en quam also in 't besit van de Heerlijkheden, en de goederen by zijnen broeder hem nagelaten, mits den Prince voorz betalende 1000. Franse Kroonen; hy was een van de principaalste Ruoer-meesters in den Hage en te Leyden anno 1479. verdryvende aldaar uyt die van de Cabeljause partye; ten lesten 45. jaren gehoveert hebbende, stierf hy anno 1497. out 68. jaren, begraven in den Hage ten Preekheeren; hy hadde eerst getrouwt anno 1460. *Catharina van Craon*, *Jacobs* dogter, een groot Heer uyt 't Land van Anjou in Vrankrijk; sy stierf anno 1477. begraven te Wassenauer; daar na troude hy anno 1482. *Ioanne van Halewijn*, dochter van *Ioos*, Heere van Pienes in Vlaanderen, die 32. jaren weduwe zynde geweest, gestorven is anno 1529. begraven in den Hage by haar man, haar moeder was *Ioanne van la Trimouille*, van den voornaamsten Huysse in Vrankrijk; hy hadde by d'eerste Vrouwe vier soonen en vier dochters, als

François, *Ioos*, *Ian* en *Ioos*, *Clara* en *Margriete*, alle tes jong gestorven.

Barbara van Wassenauer, troude anno 1478. *Floris van Borsselle*, Heer van Cortgene, Bastard-sonne *Vranx van Borsselle*, Grave van Oostervant, en hadden kinders; sy stierf anno 1502. hy anno 1505.

Bonne of *Goedelijne van Wassenauer*, overleden in fleur haars levens anno 1479. zijnde gehout met *Pontus van Laleyn*, Heere van Bigni-

court, soons sone van wylen *Willem van Laleyn*, die eertyts Stadhouder van Hollandt was.

By detweede Vrouw,

Joos van Wassenauer, stierf Jongman, outd 18. jaren anno 1489. te Mechelen.

Jan van Wassenauer, volgt.

Catharina van Wassenauer, die te man hadde *Ioos van Cruningen* en van *Heenvliet*, en had kinders.

JAN VAN WASSENAER, Burggraaf van Leiden, soone van *Ian van Wassenauer*, en van *Ioanne van Halewijn*, Ambachtsheer van Voorburg, Voorschoten, Valkenburg, Catwijk, Oostgeest, Barendrecht, en besitter van 't Huys te Suyk, te Sant, en ter Horst, alle omtrent Leiden gelegen, Ridder van de Ordre van 't Gulden Vlies gemaakt te Brussel anno 1506. hy was anno 1500. op weg, om met den Koning *Philips van Castilien* door Vrankrijk na Spangien te reysen; maar zijn moeder, door vrese van haren enigen soone te verliezen, dede hem wederkeeren, mits hulpe van haren broeder, zijnen oom, *Lodewijk van Halewijn*, Heer van Piennes, Stadhouder des Konings van Vrankrijk in Picardyen, den welken hy anno 1507. in zijn Ambassade naar Venetien gefelschap

gelschap hielt; In 't wederkeeren heeft hy sig begeven in dienst des Keyfers *Maximiliaen*, die doe een sware en geluckige Oorloge voerde tegen de Venetianen, alwaar delen *Ian*, hem als een kloek helt en onvertsaagt Capiteyn, besonder in 't beleg en innemen van Padua, gedragen heeft, anno 1509. oud maar 26. jaren, klimmende selfs gelijk een simpel Soldaat op de Stads-mueren, alwaar hy eenen scheut door sijn konen gekregen hebbende, eenige tanden quyt wert, en soo van boven neder in de gracht onder de doode viel, en soude soo doot gebleven hebben, 't en ware hy aan sijn stemme ware bekend geweest, en in 't Leger gebracht wierde, alwaar hy van den Keyser *Maximiliaen* belocht en vertroost werde; hoewel hy, vermits sijn kloekmoedigheyt, geen vertroosting van noden en hadde; en alsoo der Venetianen Oorloge een eynde nam, is hy, van sijn Vrou-moeder seer gewacht zynde, in Holland gekeert, alwaar hy anno 1511. troude *Iosijne*, Grave *Ians* dochter van *Egmont*, en Stadhouder van Holland, en was daar na gestadig in den Oorloge op de Oost-vriesen, de Geldersche, en Utrecht; en wert anno 1512. in 't Cathusers Clooster, buyten Utrecht, daar hy de Vyanden uytgejaagt hadde, selfs van deselve (nu versterkt zynde) op H. Kersmis-dag gevangen. Anno 1516. wert hy gestelt Stadhouder en opperste Capiteyn van Vriesland, 't welk hy naar veel moeyten en vechten, met hulpe van *Joris Schenk van Toutenburg*, nu meest gewonnen hebbende, en tot 's Keyfers gehoorzaamheit gebracht; en het Stedeken van Sloten belegerende, wiert hy door eenen scheut in sijnen arm gequetst, en dat niet achtende, is hy onlangs daar aan den 4. December 1523. binnen Leeuwaarden gestorven, oud 40. jaren, levende noch sijn moeder *Joanne van Halewijn*, en wert met grote statie in den Hage ten Preekheeren Clooster begraven, sijn begraaffenis affisterende meest alle de Ridderchap en d'Edele, met den President en de Raden van Holland. Men schrijft dat hem op een avontstont een Spook of Geest in gedaante van een seer over groote Vrouwe verscheen, alsoo hy omging de Schiltwacht te besien, en dat die hem van sijn toekomende doot met seer luyde keel waarschoude; hy was een kloek en ervaren Krijgs-man, den Soldaten seer aangenaam. Als 't op een vechten quam trad hy van 't Paart, met een Lancy in de hant, sijn Soldaten alsoo eenen moet gevende. De Keiser *Carol* van sijn doot hoorende, beklagde dat hy een getrouwen en kloeken Velt-Oversten verloorde hadde. Hy liet naar behalven *Andries*, sijnen natuurlijken soone, twee wettige dogters, als

Maria van Wassenaer, volgt.

Margareta van Wassenaer, die anno 1534. troude Graaf *Jan vander Mark*, Heer van Lumme, in 't Lant van Luyk; en baarde hem ses kinders, als 1. Grave *Willem vander Mark*, Heer van Lumme, die anno 1572. sijnde Capiteyn vande Water-Geusen, den Briel overrompelde, en daar negenthien Geestelijke perfoonen ophangen dede, en die daar na, om sijn dullen en woesten handel, vande Heeren Staten van Hollandt gevangen geset werde, en los gelaten, vertrok hy naar sijn Lant, en stierf te Ludik, den 1. Mey anno 1578. ongehylikt. 2. Graaf *Philips vander Mark*, Dom-Heer te Ceulen en tot Ludik, en Heer van Lumme naar sijn Broeder; hy nam te wyve des Graven dogter van Manderfcheyt, en heeft kinders gewonnen. 3. Grave *George vander Mark*, stierf Jongman. 4. *Magdalena vander Mark*, hadde te man *Philips van Beaufort* in Arthois, en wan een erfdogter *Anna van Beaufort*, overleden anno 1588. gehout sijnde met *Philips van Croy*, Heere van Molenbais, Grave van Soor. 5. *Margriet vander Mark*, hadde te man *Caarle van Gavre*, Heere van Fresin, Gouverneur van Ath, en broeder van den Heere van *Aynoy*, Gouverneur van Kamerijk; hy stierf anno 1611. out 86. jaren, nalatende *Caarle*, Grave van Frefyn, *Adriaan*, Heere van

Oileu, die sijn nichte, een suster van den Grave van *Ligne* troude, *Adriana van Gavre*, die te man hadde *Caarle*, Heere van *Trafignies* in Henegouwen. 6. *Iosijne vander Mark*, Abdisse te Thoom, in plaate van de Sustersheeren van *Bredode*; sy stierf ontrent den jare 1603.

Andries, Bastard van *Wassenaer*, volgde den Keyser *Carol* inden Oorloge van *Kleve* anno 1543. wert Ridder van hem gellagen daaghs voor den slag tegen Hertog *Hans Frederik van Saxon*, anno 1547. was mede in den bloedigen strydt voor *S. Quintyn* anno 1557. en inden slag van *Grevelingen* anno 1558. Hy woonde inde huysinge van *Wassenaar* inden Hage, sijnde Balliu van *Wassenaar*, en stierf anno 1597. out 80. jaren. Hy hadde te wyve *Digna van Brakel*, dochter van *Eustaas van Brakel*, Schout van *Utrecht*, en van *Catharina Schoofs*; sy stierf voor hem anno 1592. sy was suster van *Geertruyt van Brakel*, die te man hadde *Philips*, Bastard van *Affendelft*, en van *Elisabeth van Brakel*, die getrouwt hadde *Engelbert vander Noot*. Heer *Andries* liet na 6. kinderen, *Joris van Wassenaer*, Balliu van *Wassenaar*, *Cornelis* en *Eustaas*, met *Margriet*, die te man nam *François van Ayala* te *Antwerpen*; *Catharina* en *Maria van Wassenaer*.

MARIA, Erfvrouwe van *Wassenaar*, Burggravinne van *Leiden*, &c. dogter van *Jan van Wassenaar*, en van *Iosijne*, des Grave *Ians* dochter van *Egmont*, sy troude *Jacob*, eerste Grave van *Ligne* in *Henegouwen*; sy stierf voor hem anno 1544. begraven te *Belleul* in *Henegouwen*, en wan twee soonen, als

Philips, Grave van *Ligne*, volgt.

George van Ligne, Grave van *Faukenberge*, die te *Ludik* anno 1579. sonder kinders stierf; hy hadde te wyve *Maria van Remy*, Erfdochter

van den Heere van *Embry*, te vooren weduwe van *Eustaas van Ravenelles*, Heere van *Rantigny*; sy hadde daar na *Gaston Spinola*, Gouverneur van *Doornik*.

PHILIPS, Grave van *Ligne* en *Faukenberge*, Banderheer van *Wassenaar*, &c. soone van *Maria*, Erfdochter van *Wassenaar*, en van *Jacob*, eerste Grave van *Ligne*, Ridder des Gulden Vlies

Vlies gemaakt te Gent anno 1584. begraven by zijn Vrou-moeder in Henegouwen; hy hadde te wyve *Margareta van Laleyn*, sustter van *Anthonis*, Grave van Hoogstraten; sy stierf anno 1595. naarlattende drie kinders, als

Lamoraal, volgt.

Maria van Ligne, hadde te man *Adriaan van Gavre*, Heer van Oysou, haren neve.

Anna van Ligne, troude *Maximiliaan van Oignies*, Heer van Beurrepair, gelegen in Walland.

LAMORAAL, Grave van Ligne en Faukenberge, soone van *Philips*, en van *Margareta van Laleyn*, Baanderheer van Wassenaar, Ambachtsheer van Valkenburg, Catwijk, Oestgeest, Voorburg, Voorfchoten, Sassenheim en Oest-barendrecht, en Burggrave van Leiden, Ridder des Gulden Vlies; alsoo hy aan de Spaansche zyde woonde, waren sijn goederen in Holland aangeslagen tot het bestant toe anno 1609. hy verkocht Barendrecht anno 1615. en was kooper *Arent Maartenz*, Burger te Dordrecht, voor 30500. guldens; noch het Huyz te Suyk, tusschen den Hageen Leiden, t welk koste den Heer van Opdam; hy hadde te wyve *Maria van Melwyn*, sustter van den Prince van Espinoy, die haar veeltijds onthielt in de Huysinge van Wassenaar, dewelke hy anno 1617. verkocht aan *Cornelis vander Myle*, Ridder, voor 24000. guldens; hy wan by haar ses kinders, als

Floris van Ligne, genoemt den *Marquis van Roubaix*, die te wyve heeft genomen anno 1608. *Nicole van Lothringen*, dochter van den Grave van Chaligny.

Alexander van Ligne.

Jolente van Ligne, had te man *Alexander van Croy*, Grave van Fontenoy, sone van den Markgraaf van Hauré, diemen seyt dat haar het leven verkort heeft anno 1611. den 23. Augusty.

Anna van Ligne, troude eerst *N. vander Baulme*, Marquis van S. Martijn in Bourgongie, den welken aldaar op een Peert sittende, en willende over een stockade of heyning avontuurlijk springen, maar het Paart vallende, stierf hy onlangs

daar aan van de quetsure anno 1613. hy was uyt Nederland geweken, overmits hy ster tot kampen geneygt was; sy troude daar na anno 1615. Grave *Christoffel van Risbergen*, broeder van den Grave van Embden.

Ernestijne van Ligne, troude anno 1618. binnen Brussel Grave *Ian van Nassou*, Grave lant soone van Dillenburg.

Lambertijne van Ligne, troude anno 1613. *Don François van Cardonne*, Marquis van Gaudeleste, Ambassadeur van den Koning van Spangen te Brussel, alwaar hy ook subijtelijk gestorven is, op den 10. dag van Augusti 1616. en hadde kinders.

Volgen nu de Descendenten van *Arent van Wassenauer*, jonger soone van *Dirk van Wassenauer*, en van *Berthel van Teilingen*, die de Naam van GROENEVELT aangenomen hebben.

ARENT VAN WASSENAER, Ridder, jonger soone van *Dirk van Wassenauer*, en van *Berthel van Teilingen*, wiert verlijt met een Hofstede, en 25. Mergen Lands, genaamt *Groenevelt*, gelegen omtrent het Wout by Delft, anno 1228. hy stierf anno 1261. nalattende

Dirk van Groenevelt, volgt.

Jacob van Groenevelt, Ridder, verslagen anno

1272. inden Oorlog op de Vriesen.

DIRK VAN GROENEVELT, Ridder, *Arents* soone van *Wassenauer*, verlijt met *Groenevelt* anno 1262. stierf anno 1280. en liet na

ARENT VAN GROENEVELT, Ridder, welke stierf anno 1316. en vier soonen naliet, namentlijk

Elias van Groenevelt, volgt.

Bartelmens van Groenevelt, Ridder, bleef anno 1351. inden Waterstryt op de Maze, tusschen de Keiserinne *Margareta*, en haren sone Hertog *Willem*, en is begraven tot Loofduynen.

Wolphard van Groenevelt, mede verslagen en begraven als boven.

Philips van Groenevelt, Domcanonik t'Utrecht, en Proost van Elst, stierf anno 1370.

ELIAS VAN GROENEVELT, *Arents* outste soone, befat de Heerlijkheid van *Groenevelt*, stierf anno 1356. en liet na

Jan van Groenevelt, volgt.

Alit van Groenevelt, Nonne te Loofduynen.

JAN VAN GROENEVELT, Ridder, *Elias* soone, stierf anno 1408. mede begraven te Loofduynen; *Philips*, Heer van Wassenauer, noemt hem sijnen neve, anno 1409. hy hadde te wyve *Elisabeth*, des Heeren dochter van *Puten*, en wan

Jan van Groenevelt, volgt.

Berta van Groenevelt, hadde te man *N. van*

Heenvliet.

JAN VAN GROENEVELT, soone van *Ian van Groenevelt*, en van des Heeren dogter van *Puten*, wiert met de Heerlijkheid van *Groenevelt* verlijt, anno 1409. en wiert deselve anno 1420. (alsoo hy de partye hielt van Vrouw *Jacoba*, jegens Hertog *Ian*) verbrant en verdustruert; hy hadde eerst te wyve *Berta van Tol*, *Simons* dochter; daar na *N. van Heenvliet*, en wan

Gelmer van Groenevelt, volgt.

Berent van Groenevelt, wiert anno 1483. tot Utrecht

Utrecht van Bisschop *David* gevangen, leefde nog anno 1505. hadde eerst getrouwt *Jufte van Suylen*, *Sitvens* dogter, daar na *Frederik de Voogt van Rynevelt*, *Fredrix* dogter.

GELMER VAN GROENEVELT, *Jans* soone, wert anno 1486. in een Hantvest met sijnen broeder *Barent*, genoemt Neven van *Jan* Heer van *Wassenaer*; hy stierf anno 1490. hadde eerst te wyve *Arnoldina Preiss*; daar na *N. van Hodenpijl*, en wan

Gelmer van Groenevelt, volgt. *Antonia van Groenevelt*, hadde te man *Jan vander Gragt* in *Vlaanderen*, Raat vanden *Vrye* te *Brugge*, en wan 1. *Arnoldina vander Gragt*, troude *Michiel Lens*, Heer van *Blandeke*. 2. *Lysbeth vander Gragt*, troude *N. van Wevefeele*, Heer van *Killem* in *Vlaanderen*. *Arnoldyne van Groenevelt*, hadde te man *Gerrit van Poelgeest*.

GELMER VAN GROENEVELT, *Gelmers* soone, was Lieutenant Colonel van den Heer van *Wassenaer*, en vogt mede in den strijt voor *Payen*, anno 1527. stierf in dienst van de *Venetianen* anno 1531. oud 30. jaren; hy veralieneerde de *Hofftede van Groenevelt*, ten behoeve van *Mr. Ian van Utrecht*; hadde te wyve *Maria van Iffelstein*, dochter van *Arent van Iffelstein*, en van *Barbara van Borsselle*; sy stierf t' *Utrecht* anno 1568. oud 89. jaren, en 35. jaren weduwe geweest zynde, nalatende

ARENT VAN GROENEVELT, Ridder geslagen van Keiser *Carel*, anno 1531. was Hofmeester van den Bisschop van *Utrecht* *Jorjaen van Egmont*, Abt van *S. Amand*, alwaar desen *Arent* Balliu en Meyer gestelt wert; hy troude anno 1538. op 't *Casteel van Bailleul*, toebehoorende den *Grave van Ligne*, *Loise van Maulde*, een Edel stamme in *Henegouwen*, *Vrouwe van Neufville*; hy vertrok daar na, vermits de *Oorlogen*, naar *Utrecht*, alwaar hy stierf anno 1585. oud 73. jaren; sy anno 1592. oud 80. begraven in *S. Servaas Abdye*, en hadden gewonnen

Magdaleen van Groenevelt, Nonne ten Dale by *Utrecht*, stierf anno 1588. out 48. jaren. t' *Utrecht*, stierf anno 1591. out 44. jaren.

Arent van Groenevelt, Ridder geslagen van *Don Jean van Oostenryk*, wert Bailliou van *S. Amand* by *Doornik*, in plaats sijns vaders; daar na Colonel en Gouverneur van *Sluys* anno 1586. en van *Nieumegen* anno 1596. 't welk verlatende, quam anno 1603. te *Dordrecht* wonen, alwaar hy stierf, den 28. Augustus 1616. out 75. jaren, sonder kinders, begraven ten *Augustynen Kerk*, de leste van dese Stamme; hy hadde getrouwt *Vrouw Jenne van Baudwijn* uyt *Henegouwen*, *Vrouwe van Arondaux*, die stierf te *Nieumegen* in 't Jaar 1601.

Anna van Groenevelt, Nonne te *Wyk*. *Jenne van Groenevelt*, hadde te man *Jan van Bassen*, uyt het *Stigt van Munster*; sy stierf sonder kinders te *Dordrecht* anno 1617.

Eglantine van Groenevelt, Nonne te *S. Servaas* t' *Utrecht*, stierf anno 1591. out 44. jaren. *Joris van Groenevelt*, Domheer t' *Utrecht*, daar na *Capiteyn*, stierf jongman anno 1580.

Floris van Groenevelt, Ritmeester; hy wert doorsteken van sijn *Cornet* in 't deelen van eenen roof anno 1588. ongehout.

Maria van Groenevelt, troude anno 1591. *Carel van Heraugieres*, Edelman van *Cameryk*, en Gouverneur van *Breda*, dat hy anno 1589. met subtylheynt had helpen innemen, door middel van een *Turfschip*; sy stierf inden *Hage* anno 1610. out 45. jaren, nalatende eenen sone *Mauriz van Heraugieres*.

Floris van Duvenvoorde, volgt. *Walter van Duvenvoorde*, hadde te wyve *N. van Heemstede*, en stierf sonder oir.

Jan van Duvenvoorde, van wien die van *Po-* lanen komen, volgt naderhant.

Volgen nu de Descendenten van *Philips van Wassenaer*, jongste soone van *Philips van Wassenaer*, en van *Agnes Persijn van Waterland*, die de Naam van **DUVENVOORDE** hebben aangenomen.

PHILIPS VAN WASSENAER, jongste soone van *Philips van Wassenaer*, Burggraaf *Jacobi* broeder, en van *Agnes Persijn van Waterland*; hadde voor sijn erfgoet de *Landen die men Duvoorde en Polanen* noemt; hy wert verlijt by sijn broeder *Dirk van Wassenaer*, anno 1226. hadde te wyve des Heeren dochter *van Stryen*, en wan

Arent van Duvenvoorde, volgt. *Jan van Duvenvoorde*, van wien die van *Po-* lanen komen, volgt naderhant.

ARENT VAN DUVENVOORDE, Ridder, Heer van *Duvenvoorde*, soone van *Philips van Wassenaer*, en van des Heeren dochter *van Stryen*, Ridder; wert verlijt by *Dirk* sijnen oom, anno 1258. hadde te wyve *N. van Crayenhorst*, en wan

Floris van Duvenvoorde, volgt. *N. van Duvenvoorde*, by acte van den Jare 1306.

Walter van Duvenvoorde, hadde te wyve *N. van Heemstede*, en stierf sonder oir. *Agnes van Duvenvoorde*, die te man hadde *Gerrit van Raaphorst*, Ridder, Balliu van *Kermerlant*, anno 1309. hy wert vermelt anno 1300. als borge voor Graaf *Jan van Hollandt*, en stierf anno 1328. out sijnde 79. jaren; sy anno 1335. naarlatende, 1. *Dirk van Raaphorst*, Ridder, Hoogheemraad van *Rhyndlant*, anno 1331. stierf anno 1350. hadde te wyve *Machtild van*

Jan van Duvenvoorde, hadde te wyve *N. N.* en wan *Dirk van Duvenvoorde*, welke naliet *Arent van Duvenvoorde*, die de vader was van *Hendrik van Duvenvoorde*, welke wan *Arent van Duvenvoorde*, wiens sone *Jan van Duvenvoorde*, een sone naliet, met namen *Glaas van Duvenvoorde*.

GGGGGGG Oms

Outboorn, dewelke anno 1319. by Huwelyxe Voorwaarden verlooft was aan *Hendrik van Santhorst*, *Philips* soone; dog troude naderhant met *Dirk van Raaphorst* voorfz, en lieten t'samen kinderen naar. I I. *Alyt van Raaphorst*, hadde te man *Gerrit van Poelgeest*, *Gerrits* soone, wert vermelt anno 1300. en wan eenen soone, met namen *Gerrit van Poelgeest*. III. *Sophia van Raaphorst*, hadde te man *Willem van Naaldwijk*,

Willem soone, Maarschalk van Hollandt, wiert in 't jaar 1345. seer out sijnde in den strydt met Graaf *Willem* by Staveren verslagen, nalatende verscheyden kinders. IV. *Hadewy van Raaphorst van Bloemestejn*, hadde te man *Alferaan vander Hurst* of *Horst*; leefde anno 1335. en 1345. nalatende een eenrige dogter, met namen *Lysbeth vander Horst*, getrouwt aan *Wouter van Matenisse*.

FLORIS VAN DUVENVOORDE, soone van *Arent van Duvenvoorde*, en van *N. van Crayenhorst*, volgens acte van hem in dato anno 1303. hadde nochein broeder, (die Gouthoven segt Bastard geweest te zyn,) met namen *Willem van Duvenvoorde*, Ridder, seer subtiel en kloek van verstand, dewelke veel schone goederen kogte, als Geertruydenberg, dat hy bemuren dede, en daar by dede stigten en doteerde het Cathusers Clooster; hy kocht mede van *Raas van Liedekerken* de Baanderye van Breda, noch de Heerlijkheden van Steenberg en Rosendaal, soo dat hy wel tseventig duysent gulden's jaars inkomen hadde; hy hadde getrouwt *Heilwich van Vyanden*, Vrouwe van Hagestein, dochter van *Sweer van Vyanden*, Ridder, en van des Heeren dochter vander Goye en Beverwaarde; hy wiert seer out, en stierf anno 1353. begraven in 't Clarisse Clooster te Brussel, 't welk hy mede hadde doen fonderen; en liet na I. *Dirk van Oosterhout*, stierf jong. II. *Willem van Oosterhout*, Ridder, hadde te wyve *Heilwich van Wassenaeer*, doch stierf sonder kinders voor sijn vader; en noch een Bastard soone mede *Willem* genoemt, die na dode sijns vaders en beide sijner wettige broederen wiert Heer van Breda, den Berg, Oosterhout, Steenberg, Rosendaal, was Camerling van Hertogen *Willem* en *Albrecht van Beyerem*; troude insgelijx een dochter uyt den Huys van Wassenaeer, mede genaamt *Heilwich*, doch besliep haar niet, alloo sy den eersten avond dat sy t'samen te bedde souden gaan, haar beklagde, dat sy een wettige dochter zynde, by een Bastard soude moeten slapen, waar over hy haar alleen latende, seide dat sulx noyt soude geschieden, daar van sy naderhant berouw genoeg hadde; hy presenteerde *Arent van Duvenvoorde*, sijnen neve, sijn erfgenaam te maken, mits dat hy hem wilde toelaten, te mogen voeren de volle Wapenen van Duvenvoorde, sonder teken van Bastardye, 't welk den ander hem weigerde, dieshy te onvreden zynde, voor 't merendeel sijne goederen legateerde aan sijnen neve *Jan van Polanen*, en de rest voorts enige Godshuylen, en stierf seer vermaard in sijnen tijd, en out van jaren, anno 1400. begraven ten Latrosen buyten den Berg. *Floris van Duvenvoorde* voorfz hadde te wyve *N. van den Woude*, en wan by deselve

Arent van Duvenvoorde, volgt.

Magtild van Duvenvoorde, Abdisse tot Ryns-

burg anno 1349.

ARENT VAN DUVENVOORDE, soone van *Floris van Duvenvoorde*, en van *N. van den Woude*, wert vermelt in het testament van *Philips van Wassenaeer*, troude *N. van Arkel*, of soo andere willen, *Ulen van Noortwijk*, en wan

ARENT VAN DUVENVOORDE, Ridder, vermelt anno 1358. hadde te wyve *Sophia Bugge*, outste dochter van *Ian Bugge*, en van *Catarina van Swieten*; en hadde haar suster *Florentia Bugge* te man *Jacob van den Woude*, Heer van Warmont; Desen *Ian Bugge* wert onder de Regering van Hertog *Albert van Beyerem* vermelt onder de Welgeboorne en Edele van Delfland, met *Willem van Veen*, als Gedeputeerde aan *Ian van Arkel*, Stadhouder van Holland, en den Raad in den Hage, ter sake van de Campvegt van *Willem van Lewen*, woonende tot Alphen, en *Boudijn Ians* soone, woonende tot Delf, zynde beide Schiltknappen, en anno 1363. Hogeheemraaden van Rhijnland; hy wan twee soonen, met namen

Arent van Duvenvoorde, volgt.

Dirk van Duvenvoorde, Schiltknaap, vermelt anno 1466. hadde te wyve *Diewer Ruygrok*, dogter van *Willem Ruygrok*, Heer vande Werve, en wan I. *Arent van Duvenvoorde*, Ridder, die te wyve hadde *Maria de Vries* van Alkmaar, en wan 1. *Maria van Duvenvoorde*, getrouwt met *Dirk van Haasten*, Heer van Germeren, Gouverneur van Bommel. 2. *Jan van Duvenvoorde*, getrouwt met *Jenne van Kerkwerve*. 3. *Dirk van Duvenvoorde*, getrouwt met *Barta van Roon*, dogter van *Pieter van Roon*, en van *Anna van Grave*; en is boven fol. 1074. abusivelijk gestelt, dat delen *Dirk van Duvenvoorde*, een sone was van *Jan van Duvenvoorde*, en van *Jenne van Kerkwerve*; hy wan een sone, met namen *Dirk van Duvenvoorde*, Balliu van Voorne, die te wyve

hadde *Agnis van Seraats*, dogter van *Lodewijk van Seraats*, Balliu vanden Hage, sonder oir, behalven nog twee dogters, met namen, *Margareta van Duvenvoorde*, die te man hadde *Alexander Wisart*, en *Anna van Duvenvoorde*, die eerst te man hadde *Jan Cunningham*, Colonel; daar na *N. Crel*, Schots Capitein; en laastelijk *Willem Martini*, Raat inden Hove van Brabant. II. *Cornelis van Duvenvoorde*, getrouwt met *Margareta van Elsbroek*, Engels dogter; en wan 1. *Philips van Duvenvoorde*. 2. *Dirk van Duvenvoorde*. 3. *Jooft van Duvenvoorde*, alle sander oir gesturven. 4. *Cunera van Duvenvoorde*, hadde te man *Willem Brandelyn*. 5. *Cornelis van Duvenvoorde*, troude *Alijt van Solk*, en wan *Gijsbert van Duvenvoorde*, die nagelaten heeft, *Cornelis*, *Willem*, en *Pieter van Duvenvoorde*.

ARENT VAN DUVENVOORDE, Ridder, soone van *Arent van Duvenvoorde*,

60

en van *Sophia Bnggo*, verlijt by Hertog *Albregt*, anno 1391. en by *Philips van Wassenacr*, anno 1423. hadde te wyve *Elburg van Cralingen*, dochter van *Ogier van Cralingen*, blijkende by haar testament van den jare 1424. en lieten na

Arent van Duvenvoorde, sonder oir.
Jan van Duvenvoorde, volgt.

Badeloge van Duvenvoorde, troude *Willem van den Boukhorst*.

JAN VAN DUVENVOORDE, Ridder, soone van *Arent van Duvenvoorde*, en van *Elburg van Cralingen*, verlijt anno 1449. hadde te wyve *Maria van Vjanen*, dochter van *Ian van Vjanen*, Ridder, Thesaurier van *Vrouw Iacoba*, en van *Sophia van Heerlaar*, en wan

Arent van Duvenvoorde, volgt.

Jan van Duvenvoorde, Heer van *Sterrenburg*, die te wyve hadde *Elisabeth Grebbers* van *Leiden*.

Ogier van Duvenvoorde, troude *N. van Baexem*, en wan *Jan van Duvenvoorde*, die een sone naliet met namen *Cornelis van Duvenvoorde*.

Arent van Duvenvoorde, wierd tot *Rijnsburg* dootgeslagen.

Dirk van Duvenvoorde, stierf sonder oir.

Elburg van Duvenvoorde, was Nonne.

Jan van Duvenvoorde de jonge, hadde te

wyve *Clara van Haasten van Renoy*, en wan een dogter, *Maria van Duvenvoorde*, die te man hadde *Adriaan van Matenese*, sone van *Wouter van Matenese*, en van *Durf van Rbyn*, en wan by deselve, *Jan van Matenese*, Heer van *Matenese*, *Riviere*, die te wyve hadde *Maria van Assendelft*, dogter van *Claas van Assendelft*, en van *Alijt Freis van Cwynre*.

Arent, Bastard van *Duvenvoorde*, was Schout van *Voorburg*.

ARENT VAN DUVENVOORDE, Ridder, soone van *Ian van Duvenvoorde*, en van *Maria van Vjanen*, wert verlijt anno 1462. troude *Margareta van Iffelstein*, dochter van *Gijsbregt van Iffelstein*, en van *Adriana van Swieten*; sy bracht hem ten Huwelijk de Heerlijkheid van den *Bos*, stierf anno 1529. en lieten t'samen na

Jan van Duvenvoorde, volgt.

Maria van Duvenvoorde, hadde te man *Jacob Oem van Wijngaarden*, sone van *Floris van Wijngaarden*, en van *Bartha van Boukhorst*, en wan I. *Floris Oem van Wijngaarden*, Heer van *Wijngaarden* en *Ruygbroek*, die te wyve hadde *Otteijne vander Coulfster*, geleit *Alkemade*, dogter van *Willem vander Coulfster*, en van *Josina van Swieten*, Vrouwe van *Opmeer*, de *Lier*, *Sevenhuyfen*, *Segwaart*, *Rynlaterwoude*. II. *Tielman Oem van Wijngaarden*, Priester tot *Haarlem*. II. *Arent Oem van Wijngaarden*, stierf onge-trout in *Spangien*. IV. *Godschalk Oem van Wijngaarden*. V. *Catharina Oem van Wijngaarden*, was anno 1521. Nonne ter *Lee* by *Leiden*. VI. *Anna Oem van Wijngaarden*, stierf onge-trout anno 1522.

Antonette van Duvenvoorde, Nonne ten *Poel*.

Wilhelmina van Duvenvoorde, Clarisse te

Hoogstraten.

Arnoldine van Duvenvoorde, troude *Floris Oem van Wijngaarden*, sone van *Jan Oem van Wijngaarden*, en van *Catharina van Egmont van Iffelstein*; hy was Pensionaris van *Dordregt*, en daar na Raat inden *Hove* van *Hollandt*, en wan I. *Jan Oem van Wijngaarden*, Dom-Canonik te *Luyk*. II. *Gijsbert Oem van Wijngaarden*, stierf sonder kinderen. III. *Catharina Oem van Wijngaarden*, stierf ongehout. IV. *Adriana Oem van Wijngaarden*, hadde eerst getrouwt *Adriaan van Borsselle*; daar na *Wouter van Heemskerk van Bekestein*, sone van *Dirk van Heemskerk van Bekestein*, en van *Margareta van Assendelft*. V. *Maria Oem van Wijngaarden*, troude *Carel Serclaas van Brussel*, en wan kinders.

Gijsbert van Duvenvoorde, Heer van *Opdam*, volgt daar na.

Ian van Duvenvoorde, Ridder, Heer van *Woude* en *Warmont*, volgt verder.

JAN VAN DUVENVOORDE, Ridder, soone van *Arent van Duvenvoorde*, en van *Margareta van Iffelstein*, verlijt anno 1483. was Heer van *Noortwijkerhout*, hadde te wyve *Elisabeth van Renesse*, dochter van *Fredersik van Renesse*, Heer van *Ellewoutsdijk* in *Zeeland*, en van *N. vander Maalstede*; en wan

Arent van Duvenvoorde, Heer van *Noortwijkerhout*, was Huysgenoot van Keiser *Carel de V.* hadde te wyve *Ioanna van Lokhorst*, enige dogter van *Gerrit van Lokhorst*, en suster van *Willem van Lokhorst*, Heer van *Heemstede*; sy stierf sonder kinders anno 1552.

Ian van Duvenvoorde, volgt.

Adriaan van Duvenvoorde, Deken van de *Collegiale Kerke* tot *Dordregt*, anno 1560.

stierf omtrent den jare 1573. nalatende sommige Bastard kinderen, onder anderen *Arent van Duvenvoorde*, Gouverneur van *Geertruydenberg*, anno 1593. en van *Schenkefchans*, stierf in 't beleg van *Ostende*, anno 1602. en tot *Delft* inde oude *Kerk* begraven, alwaar op een grote blauwe *Sark* op sijn graf dit volgende *Epitaphium* uytgehouden staat.

E P I T A P H I U M.

Nobiliss. & magnanimi Herois Arnoldi Duvenvordii Tribuni militum, diverforum oppidorum & munitiorum olim Gubernatoris, pro Deo & Patria fidiissimi & pientissimi.

Ggggggg 2

Siste

Siste gradum tu qui transis, meritoque sepulchrum hoc
 Aspice, ut inquiras quis hic est,
 Ille à quo potuit virtutem discere virtus,
 Cui Comes & pietas & fides;
 Vivere cui decus in Christo, cui pro grege Christi
 Dulce fuit bellum, & mors ipsa.
 Scire cupis quis sit, jacet hic Duvenvordius ille
 Nobilis Arnoldus Batavorum decus,
 Heu rapuit quem pestis atrox, Ostendaque sæva,
 Felix nam Deus ipsum suscipit;
 Rara avis in terris nigroque simillima cygno,
 Magnus erat pietate & Marte.

OBIIT ANNO CIO. IC. II. IV. NON. JUN.

Fredrik van Duvenvoorde, stierft tot Hoogstraten anno 1562. sonder oir, hadde te wyve *Margareta le Bigge*, daar moeder van was *Odilia van Lier*.

Theodora van Duvenvoorde, hadde te man *Jacob van Nyvelt*, Heer van Hoevelaken en Gerstein, en hadden kinders.

JAN VAN DUVENVOORDE, soone van *Ian van Duvenvoorde*, en van *Elisabeth van Renesse*, hadde te wyve *Hadewy van Renesse*, dochter van *Ian van Renesse*, Heer van Wulven, en van *Aleid Vreis van Cuyvre*; en wan

Arent van Duvenvoorde, volgt.

Ian van Duvenvoorde, Dom-deken t'Utrecht, alwaar hy stierf anno 1600. out 70. jaren.

Dirk van Duvenvoorde, Canonik tot Breda.

Margareta van Duvenvoorde, hadde te man *Coenraat van Daarle*; sy stierf anno 1601. nalatende, I. *Herman van Daarle*, Dom-deken t'Utrecht, stierf anno 1617. II. *Ian van Daarle*, Canonik aldaar. III. *Anna van Daarle*, die te

man hadde *Willem Borre van Amerongen*, op Sandenburg; sy stierf inden Hage anno 1612.

Ioanna van Duvenvoorde, haddete man *Herman van Westerbolt*, en wan I. *Coenraat van Westerbolt*, die te wyve nam *Anna van Leefdaal*, sonder oir. II. *N. van Westerbolt*, troude *Philips van Leefdaal*, Heer van Waalwijk en Meeuwen, mede sonder oir.

ARENT VAN DUVENVOORDE, soone van *Ian van Duvenvoorde*, en van *Hadewy van Renesse van Wulven*, was anno 1566. mede een van de geconfedereerde Edelen, en week anno 1567. uyt Holland; was met Graaf *Willem vander Mark* in 't innemen van den Briel, anno 1572. stierf anno 1588. hadde te wyve *Theodora van Scherpenzeel*, dochter van *Willem van Scherpenzeel*, Drossart van de Veluwe, en van *Haze van Nyvelt*, daar moeder van was *Theodora van Duvenvoorde*, hier vorengemelt; en wan

Ian van Duvenvoorde, volgt.

Theodora van Duvenvoorde, troude *Albert van Scaghen*, Heer van Burghoorn, sone van *Ian van*

Scaghen, en van *Anna van Assendelft*, en wonen kinders.

JAN VAN WASSENAER, Heer van Duvenvoorde, soone van *Arent van Duvenvoorde*, en van *Theodora van Scherpenzeel*, troude eerst *Maria van Voorst*, dochter van *Frederik van Voorst*, en van *Magtild Sasbout*, *Arents* dochter, welke stierf anno 1610. daar na *Clara van Hiniossa*, des Presidents dochter van Holland; en wan

Arent van Wassenaer, volgt.

Willem van Wassenaer, Heer van Veur.

Pieter van Wassenaer, Heer van Steffenburg, Colonel van het Regiment Gardes, en Gouverneur van Willemstad, troude *Anna van Cats*, dogter van *Theophilus van Cats*, Heer van Heilo, Coelster, Oefstom, en van *Deliana van Brederode*, en wan *Willem van Wassenaer*, Heer van Ruyven, Sterrenburg, Ambassadeur van desen Staat aan 't Hof van Vrankrijk; troude *Iosina vander Does*, dogter van *Wigbolt vander Does*, Heer van Noortwijk, Generaal vande Artillerye der Verenigde Nederlanden, en van *Anna vanden Kerkhoven*.

Theodora van Duvenvoorde, troude eerst *Gerrit Randerode vander Aa*, daar na *Gerrit van*

Aarnhem.

Magtild van Duvenvoorde, troude eerst *Pieter de Hiniossa*; naderhant *Marten van Abcoude*.

Elisabeth van Duvenvoorde, troude *Casijn van Bommel*.

Petronelle van Duvenvoorde, troude *Adriaan vander Mijle*, Heer vander Myle, Baccum, Dubbeldam, Alblas, Bleskinsgraaf, St. Antonis-Polder, Colonel, en Gouverneur van Willemstad, en wan I. *Cornelis vander Mijle*, stierf ongetrouw. II. *Johan vander Mijle*, insgelijx ongehouw gestorven. III. *Clara Elisabeth vander Mijle*, troude *Frederik van Reede van Renswoude*, Heer van de Lier. IV. *Maria vander Mijle*. V. *Anna Magdalena vander Mijle*.

ARENT VAN WASSENAER, Heer van Duvenvoorde en Voorfchoten, soone van

van *Ian van Wassenauer*, en van *Maria van Voorst*, was Houtvester van Holland, Colonel; troude *Anna Margareta van Scherpenzeel*, en wan, behalven eene dochter,
Jacob van Wassenauer, volgt. | *Rofande*, Capitein vande Garde.
Frederik Willem van Wassenauer, Heer van

JACOB VAN WASSENAER, soone van *Arent van Wassenauer*, en van *Anna Margareta van Scherpenzeel*, Heer van Duvenvoorde, Voorchoten, Balliu en Dijkgraaf van Rhijnland, troude *N. van Liere*, en wan kinders.

Volgen nu de Descendenten van *Gijsbert van Duvenvoorde*, tweede soone van *Arent van Duvenvoorde*, en van *Margareta van Iffelsein*.

GYSBERT VAN DUVENVOORDE, twede soone van *Arent van Duvenvoorde*, en van *Margareta van Iffelsein*, troude eerst anno 1494. *Arnoldine van Almmonde*, dochter van *Jacob van Almmonde*, Raad in den Hove van Holland, en van *Catharina van Eversdijk*, en hadde daar by eenen soone *Arent van Duvenvoorde*, die sonder kinders, anno 1558. out 50. jaren, overleden is; daar na troude hy *Anna van Noortwijk*, *Jacobs* dochter, die stierf anno 1551. out 65. jaren; zynde weduwe geweest 40. jaren; want hy stierf anno 1510. begraven te Haarlem in 't grote Choor; en wan by de twede Vrouw,

JACOB VAN DUVENVOORDE, Ridder geslagen te Dordrecht van den Koning *Philips*, den 26. September 1549. was Heere van Opdam, stierf anno 1559. out 57. jaren; hadde te wyve *Geertruyd van Lier*, dochter van *Nicolaas*, Markgrave van Antwerpen, en van *Margrieta Noris*; sy stierf anno 1574. out 60. jaren; hy hadde een broeder *Anthoni van Duvenvoorde*, en een suster *Adriana van Duvenvoorde*, die anno 1531. troude *Adriaan van Matenoffe*, en wan kinders; sy stierf anno 1542. *Jacob* voorz. wan 16. kinders, waar af de acht jong gestorven zyn, als

Alid van Duvenvoorde, stierf anno 1571. out 32. jaren, hadde te man *Ian van Vliet Huybersz.*

Gijsbert van Duvenvoorde, Heer van Opdam, volgt.

Anna van Duvenvoorde, stierf vryster anno 1567.

Barbara van Duvenvoorde, hadde eerst te man *Everaard van Blankenbijn* uyt Gelderland, sonder kinderen; daar na *Willem van Tuyt van Bulkestein*, die stierf anno 1615. sy anno 1588. out 41. jaren, en hadde kinders.

Adriana van Duvenvoorde, troude *Isbrand van Scaghen, Christoffelsz.*; hy stierf anno 1602. sy anno 1591. out 42. jaren, en hadden eenen soone.

Jenne van Duvenvoorde, stierf onbestaat te Leiden anno 1601. out 48. jaren.

Antony van Duvenvoorde, Heer van den Bosch, geboren anno 1556. troude eerst *Margareta van Halmale*, dogter van *Daniel van Halmale*, en van *Jenne Pijnffen*; sy stierf anno 1598. daar na *Magtild avnder Duyn*, dogter van *Adam vander Duyn*, en wan by d'eerste, I. *Ioanna van Wassenauer*, troude *Otto van Haastregt*. II. *Jacob*

van Wassenauer, was Geestelijk. III. *Geertruyd van Wassenauer*. By de twede, I V. *Arent van Wassenauer*, Heer van den Bosch, troude *Joanna van Scaghen*, en wan 1. *Anthony van Wassenauer*, Heer van Sanen en vanden Bos. 2. *Jan Jacob van Wassenauer*, Heer van Cranenbroek. V. *Timone van Wassenauer*, troude *Nicolaas vander Duyn*, Heer van Ryswijk, 's Gravemoer, de Mye, den Burg; sone van *Adam vander Duyn*, en van *Margareta Suys*, en wan by deselve *Nicolaas vander Duyn*, Heer van Ryswijk, de Mye, den Burg. VI. *Clara van Wassenauer*. VII. *Anna Maria van Wassenauer*.

Arent van Duvenvoorde, Dykgraaf en Balliu van Rynlant, stierf anno 1610. hadde te wyve *Willemijna van Mechelen*, dogter van *Anthoni van Mechelen*, en van *N. van Lier*, en wan I. *Jacob van Wassenauer*, Balliu van Rynsburg. II. *Geertruyd van Wassenauer*, troude *Verius van Cats van Bruelis*, soone van *Abel van Cats van Bruelis*, en van *Charlotte Tuyt van Seroskerke, Philipsberts* dogter, en wan by deselve *Philibert van Cats*, Heer van Bruelis.

GYSBERT VAN DUVENVOORDE, soone van *Jacob van Duvenvoorde*, en van *Geertruyd van Lier*, was Heer van Opdam, Castelein van Woerden, alwaar hy stierf anno 1580. out 40. jaren; was mede van de geconfedereerde Edelen anno 1566. en moest anno 1567. om de troublen uyt den Lande wijken; hadde te wyve *Maria van Hoexvier*, dochter van *Hector van Hoexvier*, President van den Hove van Utrecht, en wan

JACOB VAN WASSENAER, Heer van Opdam, Admiraal van Holland, was geboren anno 1574. troude anno 1603. *Anna van Randerode vander Aa*, dochter van *Gerrit vander Aa*, (bygenoemt den Schonen, anno 1604. in den Hage gestorven) en van *Petronella vander Laan*, wiens broeder *Nicolaas vander Laan*, Capitein was van de Garde van den Prince van Orange, en stierf voor Sluys in Vlaanderen, anno 1604. *Jacob van Wassenauer* voorz. kost anno 1615. van den Heer van Wassenauer, het Huys te Zuytwijk op de weg van Leiden na den Hage; hy liet by sijn huysvrouwe na

Jacob van Wassenauer, volgt.

Anna van Wassenauer, ongetrouwt.

Elisabeth van Wassenauer, ongetrouwt.

Emilia van Wassenauer, troude *Ian van Merode*, Heer van Rummen, Oudelants-Ambagt, wegens de Ridderchap van Hollandt Gecommit-

GGGGGG 3

mit-

mitteerd ter Vergaderinge van haar Hog. Mog. | bassadeur by den Koning van Spagnien.
en inden jare 1661. derselver Extraordinaris Am-

JACOB VAN WASSENAER, soone van *Jacob van Wassenaer*, en van *Anna Randevode vander Aa*, Baanderheere van Wassenaar, Heer van Opdam, Ridder van de Coninklijke Deensche Ordre van den Oliphant, Houtvester van Holland, Colonel en Gouverneur van Heulden; wiert anno 1653. in plaats van den Admiraal Tromp verkoren tot Admiraal van de Nederlandse Vlote; was anno 1655. met de Schepen van desen Staat in de Sont; anno 1656. met een Vloot van 48. Schepen na Pruyssen; anno 1658. met de Vloot van desen Staat tot ontset van Coppenhage; tot dat hy eindelijk anno 1665. in den Engelschen Oorlog, met sijn ganiche Schip en alle het Volk in de lugt sprong, sonder dat'er meer als vijf Menschen van gebergt wierden; en is hem naderhant in den Hage in het Choor van de groote Kerk een kostelijke Tombe opgerigt, alwaar met goudene letters het volgende Epitaphe uytgehouden staat.

HONORI ET GLORIÆ,
HEROIS ILLUSTRIS, ET EX
VETUSTISSIMA NOBILITATIS BATAVICÆ
STIRPE, PER CONTINUAM ET LEGITIMAM
SUCCESSIONEM PROGNATI DOMINI
JACOBI, DYNASTÆ DE WASSENAER, DOMINI IN
OPDAM, FÆDERATI BELGII ARCHITHALASSI, REBUS
PRÆCLARE TERRA MARIQUE GESTIS,
NON TANTUM IN ATLANTICO OCEANO,
UNDE SPARSA FUGATAQUE LUSITANORUM
CLASSE, MAGNAQUE ONUSTUS PRÆDA,
DOMUM REDII; SED ET IN FRETO
BALTICO, UBI PULSIS ADVERSARIIS, ET
INSIGNI PARTA VICTORIA, LABORANTI DANIÆ
SUCCURRIT, ET SIMUL MAJESTATEM REI PUBLICÆ
ASSERUIT ET STABILIVIT; AC TANDEM
CONTRA UNIVERSAM REGIAM ANGLORUM CLASSEM,
CUM PAUCIS FORTISSIME DIMICANS
ET UNDIQUE CINCTUS, NE SIC QUIDEM
CESSIT HOSTIBUS, SED MAGNA PRIUS
EDITA STRAGE, INCENSAQUE DEMUM
PRÆTORIA SUA NAVI, HERCULEO
EXEMPLO FLAMMIS VIAM SIBI
AD SUPEROS PARATAM INVENIT, ANNO
ÆTATIS LV. ILLUSTRISSIMI ET POTENTISSIMI
FÆDERATI BELGII PROCERES, VIRO
FORTISSIMO OPTIMEQUE DE REPUBLICA
MERITO, MONUMENTUM HOC
POSUERE, ANNO REPARATÆ
SALUTIS MDCLXVII.

Jacob van Wassenaer voorz hadde te wyve *Agnes van Renesse vander Aa*, en wan by deselve een loon en twee dochters, namentlijk

Jacob van Wassenaer, volgt.

Agnes van Wassenaer.

Anna Charlotte Elisabeth van Wassenaer, hadde te man *Bernard van Pallant*, Heer van Keppel.

JACOB VAN WASSENAER, Baanderheer van Wassenaar, Heere van Opdam, soone van *Jacob van Wassenaer*, en van *Agnes van Renesse vander Aa*, Colonel van een Regiment Paerden, Gouverneur van Willemstad, mitsgaders Hoogheemraat van Rhijnland, troude *Adriana Sophia van Raasvelt*, des Heeren dochter van *Tuyckel* in Overyssel, en wan kinders.

Volgen

Volgen nu de Descendenten van *Jan van Duvenvoorde*, derde soone van *Arent van Duvenvoorde*, en van *Margareta van Isselstein*.

JAN VAN DUVENVOORDE, derde soone van *Arent van Duvenvoorde*, en van *Margareta van Isselstein*, was Raad in den Hage, troude anno 1504. *Maria van Mateneffe*, dochter van *Philips van Mateneffe*, en van *Maria van den Woude en Warmont*, en wierd anno 1525. van sijns wijsf wegen by betterfennisse Heer vanden Woude en Warmont, stierf anno 1543. Æt. 76. sy stierf anno 1568. beyde begraven te Warmont, en hadden t'samen veerthien kinders; namentlijk,

Maria van Duvenvoorde, stierf anno 1560. out 54. jaren, had te man *Ian van Doornik*, t'Amersfoort, en wan *Willem van Doornik*, die troude *N. van Honfelaer* uyt Gelderlant, en wan *Ian van Doornik*, die eerst troude *Henrica van Vliet*, op't Huys te Coullter by Alkmaar, alwaar sy stierf anno 1604. out 24. jaren, sonder oir; daar na troude hy anno 1608. *N van Cappelle*.

Arent van Duvenvoorde, stierf Jongman.

Anna van Duvenvoorde, stierf Vryster.

Jacob van Duvenvoorde, volgt.

Margareta van Duvenvoorde, Canonesse te Bedbur by Keulen, stierf t'Amersfoort anno 1569. out 56. Jaren.

Gijbarte van Duvenvoorde, Nonne te Rynsburg, stierf anno 1577. out 65. jaren.

Arent van Duvenvoorde de tweede, stierf Jongman, Student te Dole in Hoogbourgonge anno 1536. out 23. jaren.

Ienne van Duvenvoorde, Prooffinne en Canonesse te Nivelles in Walsbrabant, stierf anno 1563. out 48. Jaren.

Jacob van Duvenvoorde de jonge; stierf onghelykt tot Hattem op d'Yffel, anno 1586. out

70. jaren.

Adriana van Duvenvoorde, Canonesse te Nivelles, troude daar na *Gijbert van Bronkborst*, 100sone; sy stierf anno 1557. out 40. jaren, sonder kinders.

Jan van Duvenvoorde, Burgemeester te Haarlem, daar na geduyrende de belegering, Capiteyn, en de Stadt overgegeven sijnde, wert hy gevangen, en stierf inde gevankenis anno 1573. out 55. jaren; hadde 1557. getrouwt *Magdaleen van Foreest*, weduwe *Ians van Ruyven*, en wan *Ian van Duvenvoorde*, die bleef doodtinden stryft op Herdenberger-heyde anno 1586. out 22. jaren, en *Maria van Duvenvoorde*, hadde te man *Iurriaan van Lennep* uyt Gelderlandt, die stierf anno 1615. sy anno 1606. en wan *Wernaard van Lennep*; sy besaf de goederen van *Foreest* by Beverwijk.

Maria van Duvenvoorde, Canonesse te Bergen in Henegouwen, stierf anno 1574.

Anna van Duvenvoorde, Canonesse tot Bergen, was geboren anno 1526. stierf anno 16....

Jacoba van Duvenvoorde, Canonesse te Maubeuge in Henegouwen, stierf anno 1563.

JACOB VAN DUVENVOORDE, Ridder, soone van *Ian van Duvenvoorde*, en van *Maria van Mateneffe*, Heer van Warmont, van den Woude, en van Alkemade, Raad in den Hage, stierf te Leiden anno 1577. out 68. jaren; hadde getrouwt *Henrica van Egmont*, *Alberts* dochter op Merestein; sy stierf anno 1606. out 81. jaren, en wan

Jan van Duvenvoorde, volgt.

Ienne van Duvenvoorde, Canonesse te Nivelles, stierf te Leyden anno 1573.

Maria van Duvenvoorde, Nonne te Rynsburg, had daar na te man *Ian van Vliet*, Balieu van Voorn, sonder oir.

Anna van Duvenvoorde, Canonesse te Nivelles, troude daar na anno 1596. *Cornelis van Gent*, Heere van Loenen en Meynerswijk, Burggrave en Rigter tot Nieumegen, hy stierf anno 1614.

Magdaleen van Duvenvoorde, Canonesse te Bergen, alwaar sy stierf anno 1612. out 60. ja-

ren.

Albert van Duvenvoorde, Monnik t'Egmont, stierf te Leyden 1574.

Philippa van Duvenvoorde, gebooren anno 1556. troude anno 1586. *Pieter vander Does*, Admiraal van Hollandt.

Adriaan van Duvenvoorde, Generaal over een Vloot Schepen, stierf onghout te Hoorn, anno 1586. out 24. jaren.

Lijsbeth van Duvenvoorde, geboten in 't jaar 1591. Canonesse te Nivelles, by haar outste suster hier vooren genoemt.

JAN VAN DUVENVOORDE, soone van *Jacob van Duvenvoorde*, en van *Henrica van Egmont*, Heer van Warmont, van den Woude, en van Alkemade, Houtvester, en daar na Admiraal van Holland; hy week anno 1567. mede uyt den Lande, en was mede anno 1572. in 't innemen van den Briel; hy dede anno 1590. het Huys te Warmont, dat in d'eerste belegering voor Leiden verbrant was, weder cierlijk opbouwen, stierf in den Hage anno 1610. out 63. jaren; hy had anno 1590. getrouwt *Odilia Valkenaar*, dochter van *Hendrik Valkenaar*, en van *Margareta van Boisbergen* uyt Gelderland; haar broeder *Herman Valkenaar van Duykenburg* hadde getrouwt *Margareta*, suster van den Heer van Mateneffe. *Jan van Duvenvoorde* voorfz liet na

Jacob van Wassenauer, volgt.

Margareta van Wassenauer, troude *Robbert de Cottereau*, Heer van Westmal.

Henrica van Wassenauer, stierf tot Antwerpen anno 1658.

Henrik van Wassenauer, stierf sonder oir.

Albrecht van Wassenauer, Heer van Alkemade, troude *Cornelia Buyteweg*, wan I. *Gerrit van Wassenauer*, Heer van Alkemade. II. *Odilia van Wassenauer*, troude *Egbert van Isendoorn*. III. *Philippa*

lipa van Wassenauer, Vrouw van Nieukoop, | *Ian van Wassenauer*, stierf sonder kinderen.
Noorden, en Agtienhoven.

JACOB VAN DUVENVOORDE, Heer van Warmont, soone van *Jan van Duvenvoorde*, en van *Odilia van Valkenaar*, geboren anno 1592. troude eerst *Iaqueline van Matenese*, dochter van *Claas van Matenese*, Heer van Haferswoude, en van *Geertruyd van Lokborst*, Vincens dochter; ten tweden *Maria van Eikel*; ten derden *Charlotte van Malfem*; en liet na

Odilia van Wassenauer, hadde te man den Heer tot Bergen in Henegouwen.

van Loendersloot, en Aucoper Aa.

Ian van Wassenauer, volgt.

Maria van Wassenauer, stierf jong.

Dirk van Wassenauer, Heer van Effelickerwoude.

Elisabeth Anna van Wassenauer, Canonikerste

Magdalena Sophia van Wassenauer, Canonikerste tot Bedbuyr.

Hendrik van Wassenauer, Ridder van de Duytse Ordre.

Philips van Wassenauer, stierf jong.

JAN VAN WASSENAER, soone van *Jacob van Wassenauer*, en van *Iaqueline van Matenese*, Heer van Warmont en Haferswoude, troude *Isabella Maria van Haafstregt*, Erfdochter van den Heer van Druynen en Ganfroyen, en wan *Iacoba van Wassenauer*.

Volgen nu de Descendenten van *Jan van Duvenvoorde*, jongste sone van *Philips van Wassenauer*, en van des Heeren dochter van *Stryen*, waar van komen die van POLANEN.

JAN VAN WASSENAER, jongste soone van *Philips van Wassenauer*, en van des Heerendochter van *Stryen*, besat de Goederen van Polanen en Monster, hadde te wyve *Catharina van Brederode*, *Dirx* dochter, die hem ten Houwelijk bracht de Heerlijkheid vander Lecke; hy stierf anno 1317. sy anno 1362. zynde weduwe geweest 42. jaren; begraven by haar man te Monster, en lieten na

Ian, de tweede Heer van Polanen, volgt.

Dirk van Polanen, genoemd *vander Lecke*, Ridder, vermeldt anno 1384. en Raat Hertogen *Aalberts* anno 1390. hy troude eerst *Vrou N.* erfdogter van *Robert van Arkel*, Heer van Bergambagt, Stolwijk, en Asperen, daarna *Vrou N. van Cralingen*, by de eerste hadde hy twee sonen en dry dogters, als *Guy van Polanen*, stierf Jongman. *Vrou N. van Polanen*, hadde te man *Dirk van Noordeloos*. *N.* troude den Heer van *Brinkel*. *N. van Polanen*, troude *Ian van Vliet*, en hadde kinders, gelijk haar suster; en *Otte van Polanen*, *Dirx* outste sone, Ridder, Heer van Asperen, vermeldt 1440. en anno 1424. hadde te wyve *Ienne*, Erf-dogter van Voorst en Keppel in Gelderlandt, en wan eenen sone en twee dogters, als *Ian van Polanen*, genoemd den *Jonker van Voorst*, die voor sijnen Vader sonder kinders stierf, hebbende anno 1439. getrouwt *Elburg van Langerack*, *Gijsberts* dogter; *Alferade van Polanen*, sijn suster, hadde te man *Ian*, Heer van Langerack, Ridder, vermeldt anno 1432. Sy bragt ten houwelijk Asperen voornoemt voor de helft (want d'ander helft plag toe te komen die van Piek in Gelderland) en *Cunigunde van Polanen*, *Otten* jongste dogter, was Vrouwe van Voorst en Keppel, dat sy ten houwelijk bragte haren man *Frederyk van Repten* in Gelderlant, en

hadden kinders.

Philips vander Lecke, vermeldt Knappe anno 1334. Ridder anno 1350. 1367. en 1374. hy liet naar by sijnen wyve *Philips vander Lecke*, vermeldt binnen Dordregt anno 1408. maar stierf sonder kinders. *Elisabeth vander Leck* of *Polanen*, troude anno 1367. *Hugo van Heenvliet*, die stierf anno 1409. sy anno 1404. nalatende twee sonen en twee dogters, en *N. vander Leck*, hadde te man *N. van Buyren*, Heer van Reygerfoort, en hadde by hem *Balthazar van Buyren*, en een dogter Vrouwe vander Oostende.

Gerrit van Polanen, vermeldt Ridder anno 1368. stierf anno 1388. hy hadde getrouwt *Luytgaard van Wulgenhorst*, by Utrecht, ende wan drie soonen en twee dochters, als *Willem van Polanen*, leefde anno 1409. nalatende een Erfdogter. *Alfert van Polanen* die een soone naliet, en *Arent van Polanen*, die sonder kinders stierf. *N. van Polanen*, troude *N. van Honthorst*; en *N. van Polanen*, de jongste dogter van *Gerrit* hadde getrouwt *N. van Culenburgh*. Heer van Woudenberg.

N. van Polanen, hadde te man *Symon van Teylingen*, die anno 1345. inden strydt van Stavereen doot bleef.

Margareta van Polanen, hadde te man *Bartout van Assendelft*, en wan kinders.

JAN VAN POLANEN en **VANDER LECKE**, sone van *Ian van Duvenvoorde*, en van *Catharina van Brederode*, vermeldt anno 1444. Ambachtsheer van Bleskensgraaf, Brantwijk, &c. hy kocht anno 1351. de Banderye van Breda, van den Hertoge van Brabant voor 43. duysent hallingen, behoudens *Willem van Duvenvoorde* sijn lijftocht; hy stierf anno 1377. begraven te Breda, hadde eerst getrouwt *Oda van Hoorn*, *Willems* dochter, daar moeder van was *Oda van Putten* en van *Stryen*; daar na *Eise van Roetselaar*, *Iacobs* dochter in Brabant, weduwe *Gerrits van Sruenbergen*; ten lesten hadde hy *Margareta vander Lippe*, die vermeldt wert anno 1370. Hy wan by de eerste Vrouwe,

Jan van Polanen, volgt.

Philips vander Lecke, was Geestelijk.

Hendrik

Hendrik vander Lecke, Ridder, Heere van Heeswijk, Dinter, Gastel, Hofmeester van Hertog *Ian van Brabant*, anno 1424. hy was te Dordrecht anno 1427. hadde eerst getrouwt *Maria van Dieft*, suster van *Hendrik*, Heer van Reviere in Brabant, en moeye vande Vrouwe van *Wisse-naar*, leefde anno 1410. sonder kinders; daar na hadde hy *Ioanna van Gystelles* uyt Vlaanderen, en wan twee dogters, *Ienne vander Lecke*, Vrouwe van Dinter, Heeswijk, Asten, Gastel, stierf sonder kinders, hadde te man *Ian van Cuyk*, Heere van Hoogstraten, ('t welk hy verkogt aan *Vrank van Borsselen*) sy leefde weduwe anno 1454. en *Elseleen vander Lecke*, hadde anno 1449. te man *Staaas van Boufjes*, Heere van Vertaing in Arthois, en wan kinders.

Willem vander Lecke, was Priester.

Dirk vander Lecke, Ridder, vermeldt anno 1409. dese liet naar eenen Sone en een dogter, als *Ian vander Lecke*, Ridder, Heer van Ysselmonde, dat hy anno 1435. verkogt aan *Hugo van Lannoit*; hy hadde getrouwt eerst *Margareta van Lier*, alias *van Dorp*; daar na *Alijt van Egmont*, by dewelke hy wan *Gilles vander Lecke*, die eerst te man hadde *Floris van Kijshouk*, Schiltknape, die anno 1472. stierf, nalatende een erfdogter, *Alijt van Kijshouk*, die naarmaals troude *Claas van Assendeife*, Ridder; daar na troude dese *Gillis*, *Ian van Naalwijk*, Ridder, leefde anno 1496. hy stierf sonder kinders, balling in Vrankrijk, hebbende in Hollandt veel onrust en rumoers aangerigt. Ten derden hadde sy *Philips van Spangen*, Ridder, mede sonder kinders. *N. vander Lecke*, *Dirx* dogter, hadde te man *Willem van Gent*, Heer van Wijngaarden, en wan *Arent van Gent*, Heer van Wijngaarden, Gyssenburg, en van Hardinxvelt alle in Zuyt-hollandt, Raedt inden Hage; Hy hadde getrouwt *N. vander Merwede*; sijn goede-

ren werden mits sijn schulden verkogt; *Gijssenburg* dat kogt *Jacob van Wena*, Ridder; *Wijngaarden* kogte *Godschalk Oem*, Rentmeester Generaal van Hollandt; en *Hardinxvelt* kogt sijn schoonsone *Bruysten de Iode*; hy liet naar twee dogters, *Kerstijn van Gent*, die te man hadde *Maarten van Herlaar*, Heere van Poederoyen in Bommelerweert, en *Machtild*, die troude *Bruysten de Iode*, Heer van Hardinxvelt voornoemt, en liet kinders naar.

Oda van Polanen, troude eerst *Hendrik*, Burggrave van Montfoort; daar na *Gerrit van Heemstede* by Haarlem, Ridder; sy stierf anno 1375. voor haar Vader, nalatende kinders.

Beatrix van Polanen, troude anno 1356. *Hendrik van Boutersem*, Heere van Bergen op Zoom geworden anno 1376. en gestorven anno 1394. haarlieder dogter *Oda van Boutersem*, hadde te man *Floris van Borsselen*, en wonnen *Vrank van Borsselen*, Grave van Oostervant; en haar sone *Hendrik van Boutersem*, Heer van Bergen, wan maar een dogter, die te man hadde den wettigen sone van een Bastard van Hertog *Ian van Babant*, en hier van sijn gekomen de Markgraven van Bergen.

N. van Polanen, hadde te man *Willem van Croonenburg*, Bastard van Grave *Willem* van Hollandt, die anno 1345. by Staveren inden strydt doot bleef; hy leefde anno 1396. en liet kinderen naar.

By de derde Vrouw,

Otto vander Leck, Ridder, Heer van Heel by Bommel, stierf anno 1428. van desen komen de Graven vanden Berg, of s'Heerenberg; volgt verder.

JAN VAN POLANEN de derde, soone van *Ian van Polanen*, en van *Oda van Hoorn*; Heer van Polanen, vander Lecke, en *S. Geertruydenberg* in Holland, en van Breda en Oosterhout in Brabant, by overdracht van *Willem van Duvenvoorde*; besat mede Bleskijnsgraaf en Brantwijk, en was seer rijk in Landen en inkomen; hy schifte en deylde met sijn vier broeders van het eerste bed, sijns vaders goederen, den 6. September 1378. stierf anno 1393. begraven in de Parochy Kerke van Breda, onder een verheven Tombe; hy hadde eerst getrouwt *Maria*, Bastard dochter van Hertoge *Ian van Brabant* de derde, sonder kinders; daar na *Odilia*, des Graven dochter van Solms, en wan daar by een Erfdochter *Ioanna*; hy hadde mede een Bastard soone *Philips*, die anno 1407. zynde Balliu van Zuyt-holland, gevangen wert. *Ian van Polanen* liet na een Erfdogter als voorz, met namen

JENNE VAN POLANEN, Vrouw vander Leck, den Berg, van Breda, van Oosterhout, van Roofendaal, en van Steenberg, troude anno 1404. *Engelbert*, Grave van Nassou, Stadhouders van Brabant, die stierf anno 1442. begraven te Breda; sy stierf anno 1445. en hadde kinders.

Volgen nu de Descendenten van *Otto van Polanen*, jongste soone van *Ian van Polanen*, en van *Margareta vander Lippe*, waar van komen de Heeren van 's HEERENBERG.

O T T O V A N P O L A N E N, soone van *Ian van Polanen*, en van *Margareta vander Lippe*, was Heer van Heel by Bommel, stierf anno 1428. hadde te wyve *Sophia*, Erfdochter van *Frederik*, Heere van 's Heerenberg in 't Land van Zutphen; sy stierf anno 1412. en wan

WILLEM VANDER LECK, Heer van 's Heerenberg, verliet de Toenaam en Wapenen sijner voor-ouders, en nam aan die van sijn voorz Heerlijkheit, gequarteleert met Polanen; H h h h h h by

hy stierf anno 1465. hadde te wyve *Machtild*, dochter van Grave *Ebrouwijn van Benthem*; sy stierf anno 1445. en liet na

OSWALD, wert anno 1486. (andere seggen 1471.) van den Keiser gemaakt den eersten Grave van den Berg, was Heer van Bylant, Heel, en Hooemoet, en stierf anno 1506. hadde te wyve *Elisabeth*, des Graven dochter van Meurs; hy verliet het Quartier van Polanen, voerende alleen het Wapen van 's Heerenberg, en liet na

Willem, volgt.

Frederik, Heer van Heel, stierf sonder oir.

Anna, hadde te man *Ian van Mœurs*.

Machtild, troude *Fredrik van Bronkhorst*, en wan *Ioos*, Grave van Bronkhorst.

Walburg, troude *Hendrik*, Heer van Wiffche.

WILLEM, Grave van den Berg, sone van *Oswald*, en van *Elisabeth*, des Graven dochter van Meurs, Heer van Bylant, Hooemoet, Ulft en Heel, stierf anno 1513. hadde getrouwt *Anna van Egmont*, Erfdochter van Boxmeer, Harpe, Steffenswaarde, Spalbeek, &c. en wan

OSWALD, Grave van den Berg, Heer van Boxmeer, Hooemoet, Heel, Bylant, &c. stierf anno 1546. hadde getrouwt *Elisabeth*, 's Heeren dochter van Dort in Gelderland, weduwe sonder kinders van *Ian vander Horst*, Maarschalk van Hertoge *Carel van Gelder*; sy stierf anno 1545. en liet na

WILLEM, Grave van den Berg, Heer van Bylant, Hooemoet, Boxmeer, Harpe, Steffenswaert, Ulft, Wiser, Wisch, Spalbeek, Heel, Vrundesteyn, &c. die anno 1566. te Brussel mede de vermaarde Requeste presenteerde; hy stierf anno 1586. hadde te wyve *Maria van Nassou*, oufste suster van den Prince van Orangien; sy stierf anno 1599. en hadde gebaart 18. kinders, daar van sommige jong sturven, behalven dese 14. te weten,

Herman, Grave van den Berg, Heer van Wefet, Hooemoet, Bylant, Spalbeek, Ridder van het Gulden Vlies, Stadhouders van Gelderland; hy stierf haastelyk te Spa; in September 1611. begraven te Braynelaleu in Henegouwen; hadde getrouwt *Maria van Wuthem*, Markgravinne van Bergen op den Zoom, Gravinne van Walheym, Vrouwe van Berfele, Perwis, Geel, Glimes; sy hadde voor haar tweede man *Willem van Meluyn*, Prince van Espinoy; sy stierf anno 1613. nalatende by den eersten een Erfdochter *Maria Elisabeth*, Marquise van Bergen, Gravinne van 's Heerenberge, Walheym, Vrouwe van Beerflele, Perwis, Glimes, Bylant, Hooemoet, en andere Heerlijkheden, en was ten Huwelijke toegeleyt den soone van haren oom Graaf *Frederik*, genoemt *Albert*.

Oswald, Graaf van den Berg, zynde in 's Konings dienst, wert in den strijt te Boxum by Leeuwerden, van sijn eygen Volk by ongeval doorsteken, den 27. January 1586.

Frederik, Grave van den Berg, Heer van Dixmuyden, Boxmeer, Harpe, Ridder van de Orde van 't Gulden Vlies, Stadhouders van Gelderland, en te voren van Arthoys, hadde getrouwt *Francoyse van Ravenelles*, Erfdogter van Rentigny in Walsland, te vooren Staat-juffer by de Eerts-hertoginne; hy stierf anno 1618. nalatende twee kinders, als *Albert*, Grave van den Berg, &c. ten Huwelijck beloofte aan sijn voorz ooms Graven *Hermans* Erfdogter; en *Isabella*

Clara, &c.

Ioos, Grave van den Berg, stierf simpel.

Adam, Grave van den Berg, stiert Jongman.

Lodewijk, Grave van den Berg, zynde in 's Koninx dienst, wert binnen Steenwijk doorfchoten anno 1582. out 19. jaren, ongehout.

Adolph, Grave van den Berg, Heere van Hooemoet en Heel, Capiteyn van een Compagnie Paarden in dienst des Koninx, stiert Jongman, anno 1609.

Hendrik, Grave van den Berg, Heere van Steffenswaert en Heel, heeft getrouwt anno 1611. *Margareta van Wuthem*, Vrouwe van Boutersem, suster van de voorz Marquise van Bergen, en heeft gewonnen *Willem Oswald*, en *Maria Elisabeth*.

Magdaleen van den Berg, was ten Huwelijck toegeleyt *Ian*, Koning van Sweden, maar stierf te voren.

Iuliana, is deerlijk met een van haar susters in d'Yffel, by 't Slot te Ulft verdronken, ongetrouwt.

Catharina van den Berg, hadde te man *Floris van Pallant*, Grave van Culenburg.

Anna van den Berg, woonde by haar broeder *Hendrik*, ongetrouwt.

Elisabeth, Abdiſſe van Essen en van Frekenhorst in Westphalen, stierf anno 1614.

Carljine, woonde mede by haar broeder *Hendrik*, op Steffenswaert by Roermonde.

Het Wapen van Waffenaer sijn drie wassende Manen van Silver, op een Velt van Keel, gequartilleert met een Gulde Baar, op een Velt van Lafuur, 't welk het Wapen was van de oude Burggraven van Leiden; dat van Polanen waren drie wassende Manen van Sabel, op een Velt van Silver; dat van Groenevelt drie wassende Manen van Silver op een Velt van Sinople; en dat van Duvendoorde drie wassende Manen van Sabel, op een Velt van Gout; *Gerardus Noviomagus* spreekt daar van aldus: *Lunata Wassenariorum insignia circa maritima in Batavis Principem eos locum obtinuisse indicant. Dat is:* De gemaande Wapenen van die van Waffenaer betuygen, dat sy omtrent de Zee-saken in Holland de eerste en voornaamste sijn geweest.

W E R V E.

209 **GUNTHER VANDE WERVE**, *Raimonds* soone, troude *Geertruyd van Ranst*; *Arnouts* dogter, blijkende by de Chronijk van de Abdy van Middelburg; hy wan

JACOB VANDE WERVE, troude *Gommerine van Liere*, *Willems* dochter, soo als mede blijkt by de voorfz Chronijk; hy was Burgemeester van Antwerpen, anno 1270. en wan

WILLEM VANDE WERVE, troude *Beatrix*, suster van *Raimond*, Graaf van la Marche, en wan

Ian vande Werve, volgt.

Raimond vande Werve, stierf sonder Posteriteyt.

Willem vande Werve, van wien mede geen descendentes gekomen zyn.

JAN VANDE WERVE, soone van *Willem vande Werve*, en van des Graven suster van la Marche, troude *Ida van Hoboken*, dogter van *Gillis van Hoboken*, Markgrave van Antwerpen, en wan

RAIMOND VANDE WERVE, troude *Elisabeth Triclant*, dochter van *Gillis Triclant*, en wan

JAN VANDE WERVE, Ridder, stierf anno 1389. hy hadde te wyve *Clara van Wynegem*, en leit begraven ten Preekheeren t' Antwerpen; hebbende nagelaten

CLAAS VANDE WERVE, Ridder, Heer van Hovorft, Raatsheer van den Hertog *Philips de Goede*, dede bouwen het Adelyk Hof van Hovorft by Voorfchoten in Brabant, het welk hy van den Hertog te Leen hielt; hy hadde voor Pensioen van Hertog *Jan van Bourgongien* 200. Klinkaarts's jaars, stierf den 18. April 1431. hadde eerst te wyve *Maria van Duffele*; daar na *Catharina van Wibre*, en liet na

Michiel vande Werve, volgt.

Jan vande Werve, sonder oir.

Claas vande Werve, volgt daar na.

Aart vande Werve, volgt verderf.

Gijbert vande Werve, had geen Posteriteit.

Willem vande Werve, volgt laastelyk.

Catharina vande Werve, hadde te man *Jan van Beversluis*, alias *Hanebroek*, Markgraaf van Antwerpen, dog stierf sonder oir.

MICHEL VANDE WERVE, outste soone van *Claas vande Werve*, was Heer van Hovorft, als blijkt by 't verhef gedaan by den Hertog van Brabant anno 1431. den 20. Mey, stierf den 12. Mey 1457. hadde te wyve gehad *Catharina van Moirtere*, en wan

HENDRIK VANDE WERVE, Ridder, stierf anno 1477. hadde te wyve gehad *Margareta van Wijmare*, en liet by deselve na

Gerrit vande Werve, volgt.

Jan vande Werve, Heer van St. Michiels Gestel, Buyten-burgemeester van Antwerpen, troude *Catharina Oem van Wijngaarden*, dogter van *Floris Oem van Wijngaarden*, Heer van Wijngaarden, Ambagts-heer van Isselmonde en in Gryloort, Balliu van Zuyt-holland, mitsgaders Schout van Dordrecht, en van *Bartha vander voukhorst*, *Franks* dogter, Ridder, stierf anno 1518. sonder oir na te laten.

Aart vande Werve, Ridder, troude eerst *Wil-*

lemijne Coolebrant; daar na *Adriana van Immerseel*, dogter van *Jan van Immerseel*, Ridder, Heer van Itegem; Markgrave van Antwerpen, en van *Josina Colins*, Vicontesse van Aalst; hadde geen mans oir.

Merten vande Werve, troude *Maria van Ursèle*.

Catharina vande Werve, troude *Constant van Halmale*, Buyten-burgemeester van Antwerpen, en wonnen kinders.

GERRIT VANDE WERVE, Ridder, soone van *Hendrik vande Werve*, en van *Margareta van Wijmare*, Heer van Hovorft, Wassenhoven, en Voorfchoten, Buyten-burgemeester en Amptman van Antwerpen, stierf anno 1534. hadde te wyve *Anna van Mechelen*, dogter van *Hendrik van Mechelen*, Ridder; en wan

JAN VANDE WERVE, Heer van Hovorft, troude *Margareta van Baaxem*, stierf anno 1564. en liet na

JAN VANDE WERVE, Ridder, Heer van Hovorft, Raad van Oorloge, hadde eerst te wyve *Josyna van Lomelini*; daar na *Anna de Mansdale*, dogter van *Rombout de Mansdale*, Heer van ten Houte, Oosterlant, Dilbeck; stierf den 6. November 1622. en liet na 21. kinderen; waar van vier sijn getrouwt, namentlijk van 't eerste bedde,

Augustijn vande Werve, volgt.

Margareta vande Werve, troude *Paulo Podri-co*, Marquis de Montefalconi, Colonel in Nederland, en Gouverneur in Stanola, in 't Rijk van Napels, en wonnen kinders.

Van het tweede bedde,

Hendrik vande Werve, Buyten-burgemeester van Antwerpen, heeft agtergelaten *Jan Augustijn*
H h h h h h 2

stijn vande Werve, en meer andere kinderen, soo soonen als dogters.

Isabella vande Werve, troude *Jan Baptista de la Faisle*, Heer van Reeth, en hadde Posteriteit.

AUGUSTYN VANDE WERVE, soone van *Jan vande Werve*, en van *Iosina Lomelini*, Heer van Hovorft, Gouverneur van verscheide plaatsen, troude *Maria Anna vande Werve*, dogter van *Willem vande Werve*, Heer van Vremdijk, Immerfeel, en van Schilde, en van *Anna vande Werve*, *Joosten* dogter, Heer van Gijssenoudekerk; hy stierf anno 1647. sy anno 1658. nalatende

Raimond vande Werve, troude *Maria Florentia van Mechelen*, *Nicolaas* dogter, en wan I. *Willem Raimond vande Werve*, Heer van Immerfeel en Vremdijk. II. *Hendrik Joost vande Werve*, Heer in Contik. III. *Clara Francoise vande Werve*, getrouwt met *Floris Lancelot Tjersaats*, Heer in Santhoven.

Carel vande Werve, Heer van Schilde, troude *Cornelia vande Werve*, dogter van *Dirk vande Werve*, Heer van Westkerk, en van *Digna van Bleiswijk*, en wan eenen sone *Carel Hendrik vande Werve*.

Willem François vande Werve, Heer van Gijssenoudekerk, by testament van *Iosina vande Werve*, sijne moeye, troude eerst *Anna Margareta Tjersaats*, *Lancelots* dogter; daar na *Margareta de Cannaart*, diët *Hamale*, welke stierf son-

der oir; hy hadde by de eerste twee dogters, *Maria Iosina Florentia vande Werve*, en *Isabella Margareta vande Werve*; hy troude voor de derde maal *Francoise Sandelants*, dogter van *Jacob Sandelants*, Ridder en Colonel ten dienste der Vereenigde Nederlanden, en van *Francoise vande Werve*, Vrouwe van ter Weer.

Maria Anna vande Werve, troude *Philips François van Varik*, Ertburggraaf van Brussel, Heer van Boondaal, Huyfingen, Yfingen, Buyfingen, en wan daar by, 1. *Philips François van Varik*. 2. *Engelbert van Varik*. 3. *Antony van Varik*. 4. *Iustina van Varik*. 5. *Leonora van Varik*. 6. *Maria Adriana van Varik*. 7. *Margareta van Varik*. 8. *Johanna van Varik*. 9. *Clara van Varik*.

CLAAS VANDE WERVE, Ridder, tweede soone van *Clas vande Werve*, troude *Catharina Muckart*, dogter van *Aart Muckart*, en wan

PIETER VANDE WERVE, hadde te wyve *Catharina van Herbais*, en wan daar by eenen soone, met namen

SIMON VANDE WERVE, hadde te wyve *Catharina van Tuij van Serooskerke*, en wan

HENDRIK VANDE WERVE, Ridder, troude *Heilwich van Cuyk*; hy stierf anno 1540. en liet na

Dirk vande Werve, volgt.

Simon vande Werve, Markgraaf van Antwerpen, anno 1580. troude eerst *Elisabeth vander Haep*; ten tweden *Catharina vander Noot*; en eindelijk *Walburg vander Aa*, en liet na I. *Simon vande Werve*, troude eerst *Roberta Robersaart*; daar na *Eleonora van Borssle*, en wan 1. *Philips vande Werve*, troude *Isabella Francoise des Ridders*, en wonnen kinders, soo soonen als dogteren 2. *Isabella vande Werve*, troude *Norbert van*

Affche, sonder oir. II. *Philips vande Werve*, troude *Alyda Hertgers*, en wan *Godefroy vande Werve*, Major van een Regiment Paarden, troude *Digna van Hoven*, en wan eene dogter *Helena Maria vande Werve*, welke troude *Johan Antony vander Eijke*, Markgraaf van Antwerpen. III. *Hendrik vande Werve*, stierf sonder oir.

Catharina vande Werve, troude *Ieronimus Sandelijn*, Heer van Herenthout, en wonnen kinders.

DIRK VANDE WERVE, Ridder, soone van *Hendrik vande Werve*, en van *Heilwich van Cuyk*, was Buyten-burgemeester van Antwerpen, troude *Catharina van Vernewijk*, en wan

Hendrik vande Werve, volgt.

Louis vande Werve, troude *Mensja Damant*,

en liet kinders na, die jong gestorven zyn.

HENDRIK VANDE WERVE, soone van *Dirk vande Werve*, en van *Catharina van Vernewijk*, Heer van Westkerk en Spierenbroek, troude eerst *Geertruyd van Bronkborst*, Vrouwe van 't Huys ter Weer by Wassenaar, dogter van *Pieter van Bronkborst*, en van *Maria van Heerjantdam*; daar na *Maria Taats van Amerongen*, en wan by de eerste,

François vande Werve, Vrouwe van ter Weer, troude *Jacob Sandelants*, Ridder, Colonel van een Regiment Schotten ten dienste der Vereenigde Nederlanden, waar van nog overig is eene dogter, met namen *Francoise Sandelants*, welke troude *Willem François vande Werve*, Heer van Gijssenoudekerk.

Maria vande Werve, troude eerst *Thomas Edmond*, Ritmeester; daar na *Jacob Schot*, Capitain, en wan kinders.

By de tweede,

Dirk vande Werve, volgt.

Geertruyd vande Werve, troude eerst *Johan van Heemskerk van Bekestein*, Vryheer van Incourt en Longueville, en wan I. *Cornelis François van Heemskerk van Bekestein*, Vryheer van Incourt en Longueville, Heer van Perfijn, troude *Geertruyd van Rijzenburg*, en wan kinders. II. *Maria Anna*

Anna Machtild van Heemskerk van Bekestein, troude *Johan van Bommel* tot Bommel, en wan kinders. *Geertruyd vande Werve* troude ten twe-

den *Cornelis Frederik de Ridder van Groenestein*.
Maria Anna vande Werve, ongetrouw.
Cornelia vande Werve, ongetrouw.

DIRK VANDE WERVE, soone van *Amerongen*, troude *Digna van Bleiswijk*, en wan
Hendrik vande Werve, volgt.
Willem vande Werve.
Ian vande Werve.
Apollonia vande Werve.
Cornelia vande Werve, troude *Carel vande*

Hendrik vande Werve, en van *Maria Taats van Werve*, Heer van Schilde, soone van *Augustijn vande Werve*, en van *Maria Anna vande Werve*, en wan dan daar by een soone *Carel Hendrik vande Werve*.

HENDRIK VANDE WERVE, soone van *Dirk vande Werve*, en van *Digna van Bleiswijk*, Heer van Westkerk en Spirenbrock, troude *Adriana van Ravensway*.

AART VANDE WERVE, Ridder, derde soone van *Claas vande Werve*, troude *Machtild Potts*, *Pieter Potts* dogter, stierf anno 1433. en liet na

CLAAS VANDE WERVE, Ridder, Heer van Giessenoudekerk, Drossard van Bergen op Zoom, troude *Magdalena van Halmale*, *Jans* dogter, stierf anno 1503. en is begraven tot Bergen op Zoom, nalatende

AART VANDE WERVE, Ridder, Heer van Giessenoudekerk, stierf anno 1510. begraven tot Bergen op Zoom, hadde te wyve *Barta van Loon*, dogter van *Arent van Loon*, Ambagtsheer van Kijfhoek, en van *Petronella Voorkoop*, *Abels* dogter, en wan
Francois vande Werve, volgt.

Petronella vande Werve, hadde te man *Mr. Jan van Almonde*, sone van *Jacob van Almonde*, Raat inden Hove van Hollandt, Hoogheemraat van Delflant en Schielant, Stadhouders vande Leenen van Leck en Polanen, en van *Catharina van Eversdijk*, *Anthonis* dogter. Hy was Heer van Buckeldijk, Blemmendijk, Weena, en Altena; ook Hoogheemraat van Delflandt; sy wonnen t'samen, I. *Abraham van Almonde*, Hoogheemraat van Delflandt, Burgemeester van Delft anno 1574. Curateur vande Academie van Leiden, anno 1592. hadde eerst te wyve *Catharina Dirks* dogter van *Loeven*; daar na *Maria de Groot*, *Hugen* dogter, en lieten kinderen na. II. *Jacob van Almonde*, besat het huys van Wena en Altena; was Hoogheemraat van Schielant, mitsgaders Meesterknaap vande Houtvesterye, stierf ongetrouw inden Hage den 10. December 1609. out 74. jaren; en was de leste manfoir van sijn geslagte, dies sijn Wapen met hem in 't graf gelegd wierde. III. *Barta van Almonde*, hadde eerst te man *Antony Suis*, *Daniels* sone, Heer van Grysenoort, daar na *Jacob Pynssen van Offens*, en wan kinders. IV. *Anna van Almonde*, hadde te man *Lieven de Stoppelaar*, en wan kinders. V. *Magdalena van Almonde*, geestelijke dogter, welke 't huys van Almonde tot Delf op 't Bagynhof stigte.

veen, Heer van Dirxlant in Overflacque; sy stierf anno 1526. hy leefde nog anno 1535. en lieten t'samen na, I. *Barta van Nederveen*, Vrouwe van Dirxlant, hadde eerst te man *Philips de Gruyter* uyt Vlaanderen; daar na *Claas van Rommerswaal*, Ridder, Heer van Lodyk in Zeelant; sy stierf anno 1553. en is begraven tot Leuven, nalatende kinders. II. *Agnes van Nederveen*. III. *Maria van Nederveen*. IV. *Anna van Nederveen*, hadde eerst te man *Ian Prounink*, geseit *Deventer*; daar na *Willem de Liere*, stierf sonder oir.

Magdalena vande Werve, hadde te man *Ian Oem van Wijngaarden*, sone van *Godschalk Oem van Wijngaarden*, en van *Catharina van Egmont van Tjellstein*; hy was Balju vanden Hage, en lieten sy t'samen na I. *Godschalk Oem van Wijngaarden*, hadde te wyve *Cornelia van Soetelingskerke*, en wan eene dogter. II. *Hendrik Oem van Wijngaarden*, Ridder van de Duytse ordre t' Utrecht, Commandeur van Schelluynen, stierf inden Hage anno 1574. gevangen sijnde vande Spanjarden. III. *Aart Oem van Wijngaarden*, Hoogbalju van Nieuwenhoven, troude *Maria Absolons* van Leuven, alwaar sy weduwe stierf anno 1606. out 70. jaren, en hy tot Gent, nalatende verscheide kinderen. IV. *Barta Oem van Wijngaarden*, hadde te man *Willem Foeyt* tot Utrecht, hy stierf anno 1574. sy anno 1573. nalatende kinders.

Anna vande Werve, troude *Jan van Neder-*

FRANCOIS VANDE WERVE, Heer van Giessenoudekerk, soone van *Aart vande Werve*, en van *Barta van Loon van Kijfhoek*, stierf anno 1541. hadde te wyve *Machtild van Bronkhorst*, dogter van *Andries van Bronkhorst*, Raad in den Hove van Holland, en te voren Balliu van den Briel en den Lande van Voorne, en van *Machtild Sonke* te Delft; en wan

Joost vande Werve, volgt.
Maria vande Werve, hadde te man *Wolfard van Borssels*, sonder oir.

Barta vande Werve, hadde te man *Philips de Stoppelaar*, en wan kinders.

JOOST VANDE WERVE, soone van *Francois vande Werve*, en van *Magtild van Bronkhorst*, Heer van Giessenoudekerk, Balliu van den Briel en Lande van Voorne; wiert anno 1573. met den Grave van Bossu in den Waterstrijt gevangen, en tot Hoorn gebragt, daar hy stierf; was tot verscheide malen beschreven als een Lidt van de Ridderchap en Edelen, ter Vergaderinge van de Staten van Holland, uyt den Hoofde als Heer van Giessenoudekerk, so als blijkt uyt de Brieven als nog daar van zynde, en namentlijk van den jare 1552. en 1555. beide hier na volgende geïntereert.

Hh hhh h h 3

Dis

Die Heere van Beveren, vander Veere, Vliſſinge, Brouwershave, Duyveland, Erf-ftadhouder Generaal, de eerſte en andere Raden des Keyfers over Holland, Zeeland, en Vrieſland, Edelen diſcrete goede vrint, alſoo de Gedeputeerde van de Edelen en de ſes grote Steden, representerende de Staten des Lants van Holland, weder gekome zynde uyt die generale Dagvaart van Bruſſel, ons innerlijk onderregt hebben van de propositie henluyde by de Keyſerlijke Majeſteyt onſer genadigſte Heere gedaan, be-roerende die ſubſidie van deſer jegenwoordigen Oorloge, en die deſenſie van ſijne Majeſteyts Landen, en dat daar en boven in conformité van dien, die Majeſteyt van de Coninginne by haar-luyden miſſive, gedateert den ſestienden February laaſtleden, van deſelve propositie ons gecertificeert en geordonneert heeft (omme te komen tot furniſſement van dien) eerſt daags te beſchryven alhier inden Hage, generalijk den State deſer Landen van Holland, ſoo is 't dat wy diennavolgende uwer E. ſchryven, en van ſijne Majeſteyts wegen ordonneren u te vinden alhier in den Hage, op den Sondach Oculi als den vijfden Maartii eerſtkomende, des avonts in de Herberge, omme des anderen daags mette andere Staten te verſtaan 't raport van de voorſz Gedeputeerden, en op te helpen delibereren, en voorts concipieren alle de gevoegelijke en bequame middelen, daar by ſijne Majeſteyt ſoude mogen weſen gecontenteert. Edele diſcrete goede vrint, van des te doen, en ſijt in geen gebreecke, en onſe Heere God ſy met u; geſchreven in den Hage den 22. February anno 1552. na Stijle van deſen Hove, was geteykent *Dam.* De ſuper ſcriptie was, *Befchrijf-brief om in de Staten mede te compareren*, Edelen diſcreten onſen goeden vrint *Joost vande Werve*, Ambachtsheer van Giefenoudekerk.

Die Heere van Beveren, vander Veere, Vliſſinge, Brouwershave, Duyveland, Erf-ftadhouder Generaal, d'eerſte en andere Raden over Holland, Zeeland, en Vrieſland, Edele vroomde diſcrete goede vrint; alſoo eenige vande Edele en Gedeputeerden van de ſes grote Steden deſer Landen, op huyden alhier ter Dagvaart vergadert weſende, omme te reſolveren op de verhooginge vande Impoſten, op de Wijnen en Bieren, mitſgadets 't Mergen-gelt, de Gedeputeerden van de Staten te vreden zyn geweest, dat binnen de beſloote Steden op elcke Ame Wijns achtien ſtuyvers, en op een Tonne Biers drie groten geſtelt ſoude werden vijf groot, omme daar mede te vervallen de verkofte loopende Renten, en die men noch verkopen ſal op 't Land van Holland, 't welk de Edelen (mits dat ſy weinig in getalle waren) niet en hebben willen accorderen, ſoo is 't dat ſy geſcheyden zyn, en weder geraamt hebben alhier in den Hage te weſen den 4. Juny toekomende, des avonts in der Herberge, omme des anderen daags metten anderen Edelen en Gedeputeerden tot dien ſine mede beſchreven, te helpen reſolveren op 't voorſz different, mitſgaders ook omme te paſſeren ſeekere advoiiſſement van Procuratie op den Ontfanger Generaal van 't gemene Land Aart Coebel gepaſſeert; ſoo ſchryven, laſten, en ordonneren wy uwer E. van wegen der Koninglijke Majeſteyt, u hier mede te vinden ten voorſz dage en ſine, omme eyntlijk op 't gunt voorſz is te helpen reſolveren, ten einde by verloop van de tijde verder intereſt en ſchade verhoet mach werde; Edele vrome diſcrete goede vrint, onſe Heere God ſy met u; geſchreven in den Hage den 22. Mey 1555. was geteykent *Dam.* De ſuper ſcriptie van de voorſchreve copie was, Edele vroomde diſcrete onſen goeden vrint *Joost vande Werve*, Ambachtsheer van Giefenoudekerk.

Hy hadde te wyve *Geertruyd van Tuyl van Serooskerken*, dochter van *Hieronimus van Tuyl van Serooskerken*, en wan

Francois vande Werve, ſtierf anno 1603. onge-trout.

Andries vande Werve, en

Arent vande Werve, beide jongmans geſturven.

Anna vande Werve, troude *Willem vande Werve*, Heer van Schilde, Immerſeel, en Vremdijk, ſone van *Carel vande Werve*, Heer van Schilde, Immerſeel, en Vremdijk, en van *Anna*

Schets; hy ſtierf anno 1639. ſy anno 1651. beide begraven tot Schilde, en hebben nagelaten 1. *Maria Anna vande Werve*, troude met *Augustin vande Werve*, Heer van Hovorſt, ſone van *Fan vande Werve*, en van *Jofina Lomelini*; ſy ſtierf anno 1658. hy anno 1647. begraven tot Santhoven, en nagelaten hebbende, 1. *Raimond vande Werve*. 2. *Carel vande Werve*. 3. *Willelm Fran-*

Francois vande Werve. 4. *Maria Anna vande Werve*, alle hier voor vermeld. II. *Iosina vande Werve*, Vrouw van Giessenoudekerk, stierf sonder oir, begraven tot Schilde anno 1680.

Leonora vande Werve, Vrouwe van Gyssenoudekerke, hadde te man, *Hendrik Oem van Wijngaarden*, sone van *Bruymink Oem van Wijngaarden*, Ambagtsheer van 's Heeraatsbergen, en Rentmeester Generaal van Zeelant beooferschelt, en van *Maria van Serooskerke*, *Heronimus* dogter voorfz, dog stierven beide sonder oir.

Magtild vande Werve, hadde te man *Jan vande Werve*, Heer van Urk, sone van *Carel vande*

Werve, Heer van Schilde, Immerfeel, en Vremdijk, en van *Anna Schets*, en wan I. *Maria vande Werve*, hadde te man *Boudewijn van Heemskerk van Bekestein*, Heer van Persijn, sone van *Cornelis van Heemskerk van Bekestein*, Vryheer van Incourt en Longueville, en van *Catharina van Drenkwaart*, *Boudewijns* dogter; sy stierf anno 1643. den 30. April; hy anno 1660. den 30. November, sonder kinders. II. *Anna Maria Catharina vande Werve*, hadde te man *Jan van Heemskerk van Bekestein*, *Cornelis* outste broeder, Vryheer van Incourt en Longueville; dog hadde by hem geen kinders.

WILLEM VANDE WERVE, jongste soone van *Claas vande Werve*, stierf anno 1460. hadde te wyve *Catharina van Coolput*, en liet by deselve na *Raas vande Werve*, volgt. *Willem vande Werve*, troude *Maria van Cruyningen*, stierf sonder oir.

RAAS VANDE WERVE, soone van *Willem vande Werve*, en van *Catharina van Coolput*, stierf anno 1519. hadde te wyve *Catharina Colins* uyt Vlaanderen, en wan *Willem vande Werve*, volgt.

Simon vande Werve, troude *Jenne van Oyenbrugge*, en liet eene dogter na, getrouwt met *Hendrik van Merode*, stierf sonder oir.

N. vande Werve, hadde te man *Jan vander*

Adriaan vande Werve, sonder kinderen. *Catharina vande Werve*, stierf sonder oir.

WILLEM VANDE WERVE, soone van *Raas vande Werve*, en van *Catharina Colins*, Heer van Schilde, Immerfeel, en Vremdijk, Markgrave van Antwerpen, stierf anno 1550. hadde te wyve *Margareta Schijf*, en wan *Carel vande Werve*, volgt.

Anna vande Werve, troude *Philips van Schoon-*

hoven, en wan kinders.

CAREL VANDE WERVE, soone van *Willem vande Werve*, en van *Margareta Schijf*, Heer van Schilde, Immerfeel, en Vremdijk, hadde te wyve *Anna Schets*, en liet by deselve na

Willem vande Werve, Heer van Schilde, Immerfeel, en Vremdijk, troude *Anna vande Werve*, dogter van *Jooft vande Werve*, Heer van Giessenoudekerk, en van *Geertruyd Tuij van Serooskerke*, en wan *Maria vande Werve*, getrouwt met *Augustin vande Werve*, en *Iosina vande*

Werve, stierf sonder oir, beide hier voren gemelt.

Ian vande Werve, volgt.

Margareta vande Werve, troude *Pieter van Daal*, Heer van Lillo en Berlaar, en wan by den selven kinders.

JAN VANDE WERVE, soone van *Carel vande Werve*, en van *Anna Schets*, Heer van Urk en Emeloort, troude eerst *Magtild vande Werve*, dogter van *Jooft vande Werve*, en van *Geertruyd Tuij van Serooskerke*; naderhant *Catharina van Drenkwaart*, dochter van *Willem van Drenkwaart*, Heer van Giessenburg, en van *Catharina vander Laan*, *Pauwels* dogter, soo dat boven fol. 999. abusiefelijk gelegd is dat dese *Catharina van Drenkwaart*, een dogter soude geweest zyn van *Boudewijn van Drenkwaart*, Burgemeester van Dordregt. *Ian vande Werve* voorfz liet na

Maria vande Werve, hadde te man *Boudewijn van Heemskerk van Bekestein*, Heer van Persijn, hier vooren gemelt.

Anna Maria Catharina vande Werve, hadde te man *Ian van Heemskerk van Bekestein*, *Boudewijns* outste broeder, Vryheer van Incourt en Longueville, die weduenaar sijnde hertroude met *Geertruyd vande Werve*, dogter van *Hendrik vande Werve*, Heer van Westkerk en Spirenbroek, en van *Maria Taats van Ameronge*, en wan I. *Cornelis Francois van Heemskerk van Bekestein*, Vryheer van Incourt en Longueville, Heer van Persijn, troude *Geertruyd van Rysenburg*, dog-

ter van *Barent van Rysenburg*, en van *Philippa van Aamstel van Mynden*, en wan kinders. II. *Maria Anna Magtild van Heemskerk van Bekestein*, Vrouwe van Bemmelen, troude *Johan van Bemmelen*, tot Bemmelen en den Beukelaar in de Overbetuwe, *Adriaans* sone, en wonnen kinders.

Willem vande Werve, troude *Maria Catharina van Hamale*, en wan 1. *Jan vande Werve*. 2. *Maria Catharina vande Werve*.

Pauwels vande Werve, welke nagelaten heeft een sone *Peter Francois vande Werve*, en eene dogter *Maria Catharina vande Werve*, getrouwt met *Willem Alexander Tseraats*, Heere van ter Loo.

Het Wapen van dit Geslagte is een Swart wilt lopend Swijn, op een Velt van Gout, gequartilleert met drie Silvere Kepers, op een Velt van Sabel.

WESTPHALING.

²¹⁰ **ARNULHUS WESTPHALING**, Ridder, Heer van Welbeeke, &c. lange jaren Veld-Overste van Syfridus, Eerts-Bisschop van Ceulen, tegens den Hertog van Gulik, stierf anno 1312. hadde getrouwt *Fokelia Wynia*, *Ancho* dogter, wiens nasaten 't huys te Wirdum ook besaten; *Winnemii Chronijk van Friesland*, fol. 205. en 358. &c. lieten na, onder andere kinderen.

JAN WESTPHALING, Knappe, Heer van Almstein, wert vermeldt anno 1347. was Castelein van Geertruydenberg, en besat van den Grave van Holland te Leen alle de Uytlanden in Gijsbregt-Bots-Ambagt; was op 't verzoek van Graaf *Willem van Holland*, anno 1342. Borge voor den Heer van Asperen, broeder van *Ian van Arkel*, Bisschop van Utrecht, beneffens *Otto van Haastien*, *Arnolt van Yffelstein*, en *Nicolaas vander Dussen*, Ridderen; bezegelde anno 1326. te Oosterhout een Attestatie voor den Grave van Holland; troude anno 1325. *Belic*, dogter van *Bandwyn Kervinx*, Ridder, Heer van Reimerfwaal, Lodijk, en van *Badeloge van Stryen*; en wan

Frederik Westphaling, Heer tot Almstein, troude tot Groeningen *Berta van Brunsvelt*, sonder oir.

Ian Westphaling, volgt.

Otto Westphaling, Canonik tot Geertruydenberg, aldaar gesturven en begraven.

Sara Westphaling, troude *Everard Hottinga*, Fries Edelman, *Heroos* sone, welke leefde anno

1398. *Joost Westphaling*, ontving van den Grave van Holland, anno 1368. ten regten Leene de Uytlanden als sijn vader die plag te houden, en brieven daar af sijn in de Rekenkamer; hy had ook onder andere goederen Lijfrenten op de Stad Dordrecht, anno 1367. volgens Stads Rekeningen, Gouthoven, en andere Manuscripten.

JAN WESTPHALING, *Jans* sone, Leenvolger in Almstein, was Castelein en Schout van Geertruydenberg, op 't Casteel aldaar residierende; ontving anno 1396. van den Grave van Holland, te Leen de helft van alle de uytlanden met de vervallen wegen en dijken in Gysbregt-Bots-Ambagt; nog binnen Geertruydenberg de grote Tienden van Almonde; gelijk mede anno 1304. den 14. November voer hem gesloten wierde het Acoord tusschen den Heer van Sevenbergen en de Vrouw van Breda, ten verfoeke van Hertoge *Albregt van Boyeren*; hy troude eerst *Maria Botnia*, *Odoos* dogter, die anno 1397. Hooft en Veltoverste was vande Verkopers tegens de Scieringers; ten twedenmale, *Barbara van Bylandt*, dogter van *Otto van Bylandt*, en van *Ermgard van Lynden* sonder oir; ten derden *Beatrix van Heeswijk*, *Hendrix* dogter, en lieten t'samen na ses kinderen, als

Adriaan Westphaling, besat mede Leenen in Holland, conform de Registers.

Olivier Westphaling, wiert Raad en Kamerheer van *Frederik de II.* Churfurst van Saxen; en troude hy desselfs natuurlijke dogter, *Agnes*, Vrouwe van *Bleseaux*; hy stierf anno 1484. nalatende verscheide soonen en dogteren.

Ian Westphaling, volgt.

Heindrik Westphaling, raakte tot Egmont op de Hoef in groot aansien, by *Ian*, Heer van

Egmond, naderhand den eersten Grave, en anno 1444. sijn Raad, en seer behulpsaam tegen den rijken Abt aldaar, breder te lesen in *Annal. Egmond.* cap. 182. *Bokenberg*, en andere meer.

Sophia Westphaling, troude *Ian van Broekhuysen*, *Gerrus* sone, was Balliu en Schout van Bergen op Zoom, alwaar hy stierf, uytwijfende verscheide verzegelde brieven van anno 1465.

Elsabeth Westphaling.

JAN WESTPHALING, *Jans* soone, troude tot Delft *Agatha Rietwijk* dogter van *Nicolaas Rietwijk*, en *Theodora van Zanen*; hy was in groot aansien by Graaf *Philips van Hollandt*, die anno 1494. in sijn bywesen tot Geertruydenberg als Grave wierd aangenomen; sy stierf in 's Gravenhage, den 1. October 1505. begraven in de grote Kerk, alwaar haar beider namen en Wapens, aan een Pylaarin 't Choor uytgehouden sijn geweest; sy lieten t'samen na,

Adriaan Westphaling, troude *Eva Banjart*, dogter van *Fredersk Banjart* wiens vader Castelein van Medenblik was; was geeligerd tot Raatsheer van 't Hof van Hollandt, dog stierf anno 1556. nalatende kinderen, waar van nog Posteriteit is.

Willem Westphaling, was Rentmeester van de Abdye van Rynsburg, volgens Commissie van den 30. November anno 1553. in plaats van

Heer *Willem van Alkemade*, Ridder.

Elisabeth Westphaling, troude *Cuno van Coeverden*, Edelman uyt Overijssel, van wien aldaar Descendenten gekomen sijn.

Leo Westphaling, Commandeerde ter Zee, vermeldt anno 1558. dog stierf sonder oir.

Renette Westphaling, Mater van St. Urselen Clooster tot Enkhuyzen.

Het Wapen van dit Geslagte is een Roode Balk op een Silver Velt, en boven in het Schilt een Barnsteel van Sabel.

V A N D E R

VANDER WIELE.

RUTGERT VANDER WIELE, *Ians* sone, Knap, jonger sone uyt den Huysse der oude Heeren van Altena, die hunnen oorsprong nemen van de Graven van Teysterbant, was anno 1382. Richter tot Opalme, als te sien is by een principalen brief, bezegelt met desselvs zegel en wapen, wefende twee Salmen ruggelings tegen den anderen, daar van den inhoud is als volgt.

Ik *Rutgert vander Wiele*, make kont en kennelijk allen luyden, dat ik daar over was als een Regter, en met my *Ge-raart Meynssen* soen, *Vromeken Cūsen* soen, *Peter Oom Marquaart*, en *Ge-raart Lauwerus* soen, als Heemraders in den Ambachte vander Opalme, dat voor ons quam *Reynoud Minnebude*, en gaf *Jan Wiffliet* een gift, en eene eygendom tot des Proests behoef, des Cloosters Emesteyn, van alle sijne Erffenissen en Timmeringen, met allen hooren toebehooren, die hy op dien tijd leggende had in den Ambachte vander Opalme voorz, in eeuwigheyt tot dien Clooster

voornoemt te blyven. In oirkonde der waarheyt, soo heb ik *Rutgert* voornoemt desen Brief bezegelt, op en met mijnen zegel, en want wy Heemraders voornoemt genen zegel en hebben, soo ruygen wy en kennen als Heemraders dit voorz, onder *Rutgers* zegel voornoemt. Gegeven in 't jaar ons Heeren 1382. op den 21. dach in Mey; hier onder was aan hangende een zegel van groenen Wafche waar in stonden twee Salmen, ruggelings tegen den anderen, en de letteren rontsom op den raad van 't voorz zegel waren: *Rutgert vander Wiele*.

Hy hadde te wyve *Maria van Bronkhorst*, en wan by deselve eenen soone, met namen

ADRIAAN VANDER WIELE, welke te wyve hadde *Cornelia van Roen*, en wan behalven een dochter *Elisabeth vander Wiele*, nog een soone, namentlijk,

JACOB VANDER WIELE, Raat van 't Leenhof van Holland, hadde getrouwt *Anna vander Duyn*, en wan

Dirk vander Wiele, sonder oir.

Adriaen vander Wiele, volgt.

Tomas vander Wiele, sonder kinderen.

Catharina vander Wiele.

Iosina vander Wiele, beyde sonder oir.

ADRIAAN VANDER WIELE, soone van *Jacob vander Wiele*, en van *Anna vander Duyn*, gebooren anno 1438. stierf anno 1486. hadde te wyve *Everarda van Poelenburg*, *Pauwels* dogter, en hebben t'samen gewonnen, 1. *Heylwich vander Wiele*. 2. *Jacob vander Wiele*. 3. *Pauwels vander Wiele*. 4. *Adriana vander Wiele*, en de voornoemde *Adriaan vander Wiele* gestorven zynde, nam sijn weduwe voor de tweedemaal ten huwelijk *Johan Stalpert*, Reckenmeester van des Graafelijckheits Reckenkamer in Holland, dewelke, alsoo hy geen kinderen by sijn huysvrouwe teelde, heeft hy deselve anno 1495. geinstituteert tot universele erfgenaam van alle sijne goederen, onder conditie dat hare voorkinderen, geprocreert by *Adriaan vander Wiele*, de Naam en Wapen van *Stalpert* souden aannemen, niet anders dan of sy sijne wettige descendentes waren geweest, waar inne de voorz *Everarda van Poelenburg* seer ligtelijk heeft bewilligt, alsoo desen *Stalpert* een Edelman was van conditie, door jonger soonen voortgekomen uyt de oude Graven van Bloys, welkers Wapen hy voerde met een breuk van een afgesneden Blauw Sautoir in 't hooft van 't Schilt, en boven dien van groote middelen, die veele Landeryen en Leengoederen besat; waarom hy dan de laatste van die naam zynde, niet gaarne sag dat deselve vervremden, en sijn Naam en Wapen versterven, en te niet gaan soude; om dan des te beter tot sijn oogmerk te geraaken, heeft hy van Keyser *Maximilien* verlogt, dat hy deselve Leen en andere Goederen, mogt vermaken aan den gene die 't hem believen soude, het welk hy goedertierlijk verkregen heeft, onder sodanige conditien als in den inhoud van sekeren bezegelden brief vervat zyn; dese *Everarda van Poelenburg* stierf anno 1525. en vermits alle hare kinderen sonder oir gestorven waren, uytgesondert haren soon *Jacob vander Wiele*, soo heeft die alleen den Naam en Wapen van *Stalpert* aangenomen, werdende dien volgende genoemt

JACOB STALPERT VANDER WIELE; hy was geboren anno 1465. was Hoogheemraat van Delfland, en Balliu van 's Gravenhage, volgens commissie gegeven tot Brussel anno 1533. den 3. Maart; hy wert vermeld beneffens *Gerrit van Alkemade*, *Willem Oem*, Ridder, *Daniel van Arkel*, en meer andere, onder de Edelen Welgeboorne van Rijnland in de jaren 1530. en 1532. hadde te wyve *Maria van Arkel van Montfoort*, die voor hem overleden zynde, inden Hage in de Clooster Kerk begraven is geworden, alwaar hy, gestorven zynde den 7. October 1537. mede van gelijken in 't volle Harnas ter aarde gebragt is; Men vint van hem veele brieven gezegelt,

liiiiii

beneffens

beneficentia verscheide voorname Edelen van Holland, met deffels Wapen in roden Waffche; sylvien t'samen na

Jan Stalpert vander Wiele, was Priester en Canonik op 't Hof inden Hage.

Adriaan Stalpert vander Wiele, volgt.

Maria Stalpert vander Wiele, was geprofesyde Nonne in den Hage, en Overste inden Convente van Bethelem of Profdye aldaar.

Jacob Stalpert vander Wiele, was Raat en Procureur Generaal vanden Grooten Rade tot Mechelen, hadde te wyve *Anna van Crabbenmorsch*, en wan I. *Maria Stalpert vander Wiele*, hadde te man *Jacques Gramey*, Ontfanger van de Staten van Hollandt, en wan ses kinderen. II. *Jacobina Stalpert vander Wiele*, troude *Thomas Gramey*, *Jacobs* broeder voorz, en wan vier kinderen.

Frans Stalpert vander Wiele, hadde te wyve *Catharina Coebel*; hy was Rentmeester vande Wildernisse, en vindt men deffels commissie, gegeven tot Brussel den 15. Maart 1536. in 't ruyge blauwe Register, in des Graaffelijckheits Reekenkamer fol. 266. hy wan I. *Francois Stalpert vander Wiele*, hadde te wyve *N. Carondelet* tot Dole in Bourgondien, in de Parochie van Polegem, wiens vader was President in den Secreten Rade, en Aarts-Bisshop van Palermo in Sicilien. II. *Nicolaes Stalpert vander Wiele*, die te wyve hadde *Elisabeth Ruygrok vande Werve*, en wan een soone *Elias Francois Stalpert vander Wiele*, welke ongetrouwt stierf; en ten tweden

een dogter *Catharina Stalpert vander Wiele*, die troude *lob van Teslingen*, en wan kinderen.

III. *Maria Stalpert vander Wiele*, troude *Jacob Snouckart*, Heere vanden Binkhorst, eerst Auditeur, en daar naar Rekenmeester van Hollant.

Cornelis Stalpert vander Wiele, volgt daar na.

Augustijn Stalpert vander Wiele, volgt nog verder.

Anna Stalpert vander Wiele, hadde te man *Willem vander Meer*, Raat en Procureur Generaal vanden Hove van Hollant, welke naliet I. *Pieter vander Meer*, eerst Raats-heer, en daar na Pensionaris van Delft; hadde te wyve *Maria vander Goes*, dogter van *Adriaan vander Goes*, Advocaat van Hollandt en Westvrieland, en van *Anna van Scaghen*, *Lawrens* dogter, en hadde kinders. II. *Willem vander Meer*, Pensionaris der Stadt Schiedam, hadde te wyve *Geertruyd vander Aa*.

Geertruyd Stalpert vander Wiele, hadde eerst getrouwt *Jacob Peters* van Gent, naderhand *Ian van den Brande*, Edelman van Cortrijk.

Agatha Stalpert vander Wiele, troude *Marten Bol*, en wan een sone *Jacob Bol*, Ontfanger vande Staten van Hollandt, die te wyve hadde *Catharina de Jonge*, dogter van *Ian de Jonge*, Griffier vanden Hove van Hollant, en van *Anna van Heemskerck van Bekstien*, *Ians* dogter; sy stierf anno 1577.

ADRIAAN STALPERT VANDER WIELE, soone van *Jacob Stalpert vander Wiele*, en van *Maria van Arkel van Monfoort*, was Ambachtsheer van Ruyven, Heer van Rosenburg, Raad en Rentmeester Generaal van sijn Keyferlijke Majesteyt over Kermerland en Westvrieland, volgens commissie gegeven tot Mechelen den 3. December 1523. als mede volgens seekere bezegelde brief van Keyser *Carel de V.* van date den 19. Mey 1537. waar by hy gecommiteert wert, om op te nemen de Rekeninghe van onkosten, by die van Haarlem en de omleggende Dorpen gedaan, om 't Land te beschermen op de Zuyder-zee tegen den Furst van Gelre; hy was daar en boven Ontfanger over de Geestelijke contributien van Utrecht, Amstelland, en Vrieland, als blijkt by sijn bezegelde commissie van date den 13. February 1533. ook Hoogheemraat van Rhijnland, en Bewaarder van 't Bosch buyten Haarlem, volgens commissie gegeven in de Stad van Mechelen den 7. October 1524. nog boven dien Raad en Meester van de Rekeningen van de Graaffelijckheits Domeynen van Holland, volgens commissien van Keyser *Carel* den Koning *Philips* sijn soon; hy kotte anno 1534. de Hoffstede van Rosenburg, met 71. Mergen Lands, mitsgaders de Thienden daar by, van Mr. *Francois de Waal*, voor 4660. gulden, en wierden hondert jaren daar na, te weten anno 1635. de Koren-thienden alleen tot hoger prijs verkocht; hy stierf den 12. February 1557. wiert begraven in den Hage in de Preekheeren Kerk, uytwijfens twee francijne bezegelde brieven, vande voorz Conventualen wegens sijn sepulture aldaar, by den uytgang van 't Choor, d'eene in dato den 2. Maart 1557. en d'andre van dato den 18. Juny 1558. hy hadde te wyve gehad *Eva van Myerop*, dogter van Mr. *Vincent van Myerop*, *Cornelis* soon, toegenaamt den *Grooten Vincent*, Ridder, Heere van de Ketel, Spalant, Cabauw, Spieringshouk, Dortsmonde, en in Ruyven, eerste Rekenmeester van Holland, en daar na Thesaurier Generael over alle de Nederlanden, onder Keyser *Carel de V.* en van *Maria Ruyfch*, Vrouw van Cabauw; en wan

Cornelis Stalpert vander Wiele, stierf ongetrouwt.

Ian Stalpert vander Wiele, hadde te wyve *Elisabeth van Lambroek* en wan I. *Digna Stalpert vander Wiele*, getrouwt aan *Hugo Doens*, *Pieters* soon. II. *Catharina Stalpert vander Wiele*, sonder kinders. III. *Hester Stalpert vander Wiele*, hadde te man *Ian vander Linden*, Capiteyn, en wan een dogter, die de naam van Lambrouk en 't Wapen van Stalpert voerde; sy troude aan *Willem Dimmer*, Rentmeester over de Baronye van Yfelsteyn, en wan 1. *Cornelis Dimmer*, getrouwt met *Anna van Noordingen*. 2. *Ian Dimmer*, getrouwt

met *N. de Vries*, by overlyden van haar broeder Vrouw van Meliskerke. 3. *Philips Dimmer*, Priester, overleden tot Yfelstein. 4. *Sophia Dimmer*, hadde eerst te man *Egidius de Vries*, Heer van Meliskerke, Molenbais, stierf sonder kinders natelaaten; naderhandt *Floris van Arkel*, en wan daar by twee dogters, te weten *Maria Isabella*, getrouwt aan den Heere van Beekerke, en *Anna* getrouwt aanden Heere van Audengie in Henegouwen. IV. *Eva Stalpert vander Wiele*. V. *Maria Stalpert vander Wiele*, troude *Casper Wijntjes*, en wan *Anna Wijntjes*, die eerst te man hadde *Floris Ooster*; en naderhand *Bucho van*

van Schroyesteyn, 700sten soone.

Otto Stalpert vander Wiele, stierfongetrouwt.

Vincent Stalpert vander Wiele, volgt.

Maria Stalpert vander Wiele; troude Rutgert van Tlem, en wan Adriaan van Tlem, Heere van de Ketel, Rosenburg, en Spalant, die te wyve hadde Margareta van Diemen, welke als Testamentaire Voogdesse van haar kinderen het huyste Roosenburg, met alle de Landeryen daar

toe behorende, inden jare 1634. aan Mr. Pieter de Wit, verkocht heeft.

Cornelia Stalpert vander Wiele, hadde te man Gerrit de Wit, Bailliu van Noortwijk, en wan I. Cornelis de Wit, welke drie soonen naliet, II. Maria de Wit, sonder oir. III. Françoise de Wit, troude Francois de Viry, Houtvester van Hollant, en wan vier soonen.

VINCENT STALPERT VANDER WIELE, soone van Adriaan Stalpert vander Wiele, en van Eva van Myerop, hadde te wyve Catharina Vaniaux; hy stierf den 15. April 1577. en liet na

Maria Stalpert vander Wiele.

Vincent Stalpert vander Wiele, troude Margareta de Praat, waar van geen manfoir is overgebleven.

Eva Stalpert vander Wiele, overleden sonder kinderen.

Adriaan Stalpert vander Wiele, troude Catharina van Warmon, en liet na vier dogters, alle ongetrouwt, en vyf soonen als I. Adriaan Stalpert vander Wiele, stierf jongman. II. Vincent Stalpert vander Wiele, troude Johanna van Weede tot Utrecht. III. Nicolaas Stalpert vander Wiele, stierf ongetrouwt. IV. Pieter Stalpert vander Wiele, vanden welken alleen twee dogters gekomen sijn,

beide geproffesside Religieusen. V. Jacob Stalpert vander Wiele, ongetrouwt overleden.

Jacob Stalpert vander Wiele, van wien geen manfoir is overgebleven, dog hadde een soon gehad, genaamt Vincent Stalpert vander Wiele, gebooren den 1. Mey 1601. dese was Priester inde Ordre der Carmeliten, en is anno 1631. geworden Prior van de Conventualen tot Loooven, en daar na Provinciaal van die Ordre, en is anno 1655. in November tot Leyden overleden, en tot Catwijk op den Ryn begraven.

Cornelis Stalpert vander Wiele, die maar eene dogter heeft nagelaaten.

CORNELIS STALPERT VANDER WIELE, tweede soone van Jacob Stalpert vander Wiele, en van Maria van Arkel van Montfoort, was Raad en Rentmeester Generaal van Konings Domeynen over Kermerland en Westvrieland, en Ontfanger van de Wildernisse in Noort-holland, volgens commissie te sien in 't ruyge blauwe Register ter Camer van de Graaffelijckheyt fol. 299. en gegeven tot Brussel den 20. Maart 1537. ook boven dien Hogeheemraad van Rhijnland, volgens commissie van den 22. Mey 1559. hy hadde getrouwt Iosina de Jonge, dochter van Jan de Jonge, en van Anna van Heemskerk van Bekefeyn, en liet by deselve na,

Herbert Stalpert vander Wiele, Rentmeester Generaal van Kermerlant, en Hogeheemraat van Rynlant, volgens commissie gegeven tot Antwerpen den 6. February 1570. hadde te wyve Catharina van Wamele, stierf 1616. en liet na I. Cornelis Stalpert vander Wiele, stierf anno 1618. sonder oir. II. Anna Stalpert vander Wiele, troude Cornelis de Nobelaer, en wan Justus de Nobelaer, Heere van Burst en in Gryfoort, en Cornelis de Nobelaer, Heere van Cabauw. III. Maria Stalpert vander Wiele, ongetrouwt gestorven.

Jacob Stalpert vander Wiele, stierf anno 1594. ongetrouwt, nalatende een natuurljke soon en dogter.

Ian Stalpert vander Wiele, volgt.

Nicolaas Stalpert vander Wiele, Rentmeester vande Universteit tot Leyden, troude eerst N. van Leuven; en ten tweeden male Maria vander Doos, en liet na I. Johanna Stalpert vander Wiele, getrouwt met Pieter Piermans, Secretaris van

de Cancellerye van Brabant tot Brussel. II. Maria Stalpert vander Wiele, Nonne in 't Clooster van de Annuntiaten tot Brussel. III. Cornelis Stalpert vander Wiele. IV. Reynier Stalpert vander Wiele.

Dirk Stalpert vander Wiele, ongetrouwt gestorven, anno 1594.

Anna Stalpert vander Wiele, hadde te man Frans Hals.

Adriana Stalpert vander Wiele, hadde te man Dirk van Voorhout, soone van Hendrik van Voorhout, Hogeheemraat van Schielant, en van Beatrix van Souburg; hy was Drossart van Sevenbergen, en hebben onder andere gewonnen Hendrik van Voorhout, Heere van Sevenhuysen en Wildeveen.

Maria Stalpert vander Wiele, troude Hendrik van Duyvelant, geseft vander Stryp, Symons soone, sonder oir.

JAN STALPERT VANDER WIELE, soone van Cornelis Stalpert vander Wiele, en van Iosina de Jonge, heeft met sijn descendenten den naam van Stalpert verlaten, blyvende voeren niet te min desselfs Wapen; hy was Ambagtsheer in Gryfoort, troude Elisabeth Ruygrok vande Werve, dochter van Ian Ruygrok vande Werve, en van Catharina Jongelings; sy was weduwe van Nicolaas Stalpert vander Wiele, hier vooren gemelt; hy stierf anno 1625. en sy anno 1593. leggen beyde begraven in de Capelle van Ruygrok van de Werve in St. Jacobs Kerk in den Hage, gefondeert by wijlen Ian Ruygrok vande Werve, Ridder, Heere van de Werve, Raad van Hertog Philips van Bourgondien, anno 1440. sy hebben gewonnen

Jacob vander Wiele, volgt.

Ian vander Wiele, was drie malen in Italien, en

in 't weder keren stierf hy ongehout tot Ceulen, out ontrent 33. jaren den 19. January 1616. en

is aldaar begraven in de Minnebroeders Kerk, ren daar op uytgehouden, namentlijk, onder een Sark, met sijn Wapen en agt Quartie-

Van 's Vaders wegen,

STALPERT VANDER WIELE.

DE JONGE.

ARKEL VAN MONTFOORT.

HEEMSKERK VAN BEECKESTEYN.

En van 's Moeders zyde,

RUYGROK VANDE WERVE.

JONGELINGS.

VAN DOORN VAN SONSBECK.

GRAMAY.

JACOB VANDER WIELE, soone van *Ian vander Wiele*, en van *Elisabeth Ruygrok vande Werve*, was Heer van de Werve, en Ambachtsheer in Grysoort, troude *Adriana Hanneman*, dochter van *Pieter Hanneman*, Griffier van den Hove, en Meesterknaap van de Houtvesterye van Holland, en van *Adriana van Kerkwerve* uyt Zeeland; hy stierf anno 1642. out 61. jaren, en sy anno 1665. out 85. jaren, leggende begraven in de voorz. Capelle van *Ian Ruygrok vande Werve*, en hebben nagelaten

Willem vander Wiele, volgt.

Elisabeth vander Wiele, troude *Johan Poppe*, soone van *Jacob Poppe*, Burgemeester tot Amsterdam, en van *Livina Wuytters*, en hebben gewonnen, I. *Jacob Poppe*, getrouwt met *Catharina Cromhout*. II. *Livina Poppe*. III. *Elisabeth Poppe*. IV. *Jan Poppe*. V. *Goverit Poppe*. VI. *Dirk Poppe*. VII. *Adriana Poppe*.

Johanna vander Wiele, troude *Huybert vander Meer*, en wan I. *Jacob vander Meer*, Heer van Alphen en Rietvelt, troude *Maria van Soelen*. II. *Huybert vander Meer*, Heer van Heyt-

huysen. III. *Maria vander Meer*, troude aan *Johan de Chourfos*, Heere van Bauregart.

Anna vander Wiele, troude *Tibrand van Ravestway*, Heere vander Hegge, en wan I. *Gysbert van Ravestway*, Heer vander Hegge. II. *Jacob van Ravestway*, Priester in de ordre der Jesuyten. III. *Adriaan van Ravestway*. IV. *Pieter van Ravestway*. V. *Emmerentia van Ravestway*. VI. *Arnout van Ravestway*. VII. *Adriana van Ravestway*, troude *Hendrik vande Werve*, Heere van Westkerke. VIII. *Johanna Barbara van Ravestway*. IX. *Harman van Ravestway*.

WILLEM VANDER WIELE, soone van *Jacob vander Wiele*, en van *Adriana Hanneman*, was Heer vande Werve en Nieuwerkerke, en Hogheemraad van Delfland, troude *Elisabeth Poppe*, dogter van den voorz. *Jacob Poppe*, Burgemeester tot Amsterdam, en van *Livina Wuytters*; hy stierf op 't Huys te Werve tot Rijswijk anno 1654. en leyt aldaar begraven in sijn Cappelle, ook gefondeert by *Ian Ruygrok*, Heer vande Werve, anno 1440. sy stierf anno 1645. en hebben nagelaten

Maria vander Wiele, Vrouwe vande Werve, troude *Goverit Wuytters*, soone van *Dirk Wuytters*, en van *Catharina de Wale*, *Jans* dogter, en hebben gewonnen, I. *Elisabeth Wuytters*, te man hebbende *Dirck Cromhout*. II. *Dirk Wuytters*, Heere vande Werve, getrouwt aan *Johanna Lambertina d'Overachie*. III. *Catharina Wuytters*, troude *Jacob Cromhout*. IV. *Adriana Wuytters*, troude *Adriaen de Wale*.

Elisabeth vander Wiele, troude *Ian Helman*, Ridder, Baron van Willebrouk, Heere van Ruysbrouk, en wan een soon *Johan Petrus Helman*, Heere tot Ruysbrouk, die te wyve heeft *Maria Claris*, suster vanden Grave van Clermont tot Brussel.

Jacob vander Wiele, troude *Bartholomeus Cromhout*, en hebben gewonnen *Hendrik* en *Jacob Cromhout*.

AUGUSTYN STALPERT VANDER WIELE, jongste soone van *Jacob Stalpert vander Wiele*, en van *Maria van Arkel van Montfoort*, troude *Odilia de Bye*, dogter van *Jacob de Bye*, van Edelen Schiltboortigen Geslagte uyt Delfland, en van *Cornelia vander Hoog*, wiens vader was *Cornelis vander Hoog*, Hogheemraad van Delfland, anno 1510. en moeder *Odilia van Cuyk*; haar kinderen sijn geweest

Ian Stalpert vander Waele, troude *Sibilla Pauw*, suster van *Mr. Dirk Pauw*, Schepen inden Hage anno 1570. haar vader was *Mr. Ian Pauw*, *Clas* foon, Advocaat voor den Hove van Hollandt, anno 1544. diens moeder was *Tuyl* uyt Gelderland, en haar moeder *Goedela de Nobelaar*, *Ians* dogter, en hebben geprocreeert verscheyde kinderen, daar van nog Descendenten sijn.

Jacob Stalpert vander Wiele, volgt.

Cornelis Stalpert vander Wiele, troude *N. N.* en wan *I. Augustyn Stalpert vander Wiele*. II. *Odilia*

Stalpert vander Wiele. III. *Paulus Stalpert vander Wiele*, alle drie ongetrouwt gestorven. IV. *Pieter Stalpert vander Wiele*, Ontfanger vande Societeit inden Hage, die wederommet twaalf kinderen geprocreeert heeft gehad.

Joost Stalpert vander Wiele.

Evert Stalpert vander Wiele, welke een foon en een dogter naliet.

Frans Stalpert vander Wiele.

Magdalena Stalpert vander Wiele.

JACOB STALPERT VANDER WIELE, soone van *Augustijn Stalpert vander Wiele*, en van *Odilia de Bye*, troude *Matris Pauw*, suster van de voornoemde *Sibilla Pauw*; hy was Advocaat voor den Hove van Hollandt, en liet na

Odilia Stalpert vander Wiele, troude *Mr. Joost Dedel*, Advocaat van Schepen van 's Gravenhage, outste soone van *Willem Dedel*, *Joost* foone, wiens moeder was van *Leenwen van Leyden*, en van *Tda vander Dussen*, *Jacobs* loonker, vader was *Bruno vander Dussen*, *Iacobs* loonker, Burgemeester tot Delft, anno 1574. en moeder *Magrit van Groenevegen*, *Ians* dogter; sy hebben *Margriet van Groenevegen*.

Ian Stalpert vander Wiele, was eerst, nog maar negentien jaren out sijnde, Advocaat voor den Hove van Hollandt, is daar naar geworden Werelts Priester, en Doctor inde Godheyt, en gestorven Pastor tot Delft; hy was een man van groote deugden en geleertheyt, spreekende menigerley talen, die hy buytens Lands, so in Italiën

als in andere oorden vande Christen werelt, op sijner reyse geleert hadde, en was in sijn tijd de soet-vlooyenste Poëet, die Holland doenmaal hadde; veel van sijne Boeken, meest die in Versen gemaakt zyn, gaan in druk uyt, die onder de Roomsgesinde in een bysondere estime gehouden werden; hy is geboren in 's Gravenhage anno 1579; en gestorven en begraven tot Delft in den jaer 1630.

Jacob Stalpert vander Wiele, troude *Cornelia Piek* uyt Gelderland, en wan *I. Jacob Stalpert vander Wiele*, Priester tot Ceulen. II. *Hester Stalpert vander Wiele*, Geestelijk overleden aldaar.

Het Wapen van vander Wiele is twee Silvere Salmen ruggelings tegen den anderen, in een Blauw Schilt, en dat van Stalpart, het Wapen van Bloys of Chastillon, en in 't Hooft van 't Schilt een Sautoir van Afur op Gout.

W O E R D E N.

²¹² **HARMEN VAN WOERDEN**, Heer van Woerden, liet aldaar een sterk Casteel bouwen; van hem wert vermeldt anno 1169. en 1186. liet na

HERMAN, Heer van Woerden, dat hy van den Keiser te Leen besaf, daar van op 't jaar 1204. vermeldt wert, en liet na

HERMAN, Heere van Woerden, Ridder, anno 1252. dewelke twee soonen hadde, als *Herman* en *Gerrit*.

HERMAN VAN WOERDEN, Ridder, de eerste dewelke Woerden van den Graave van Holland te Leen ontfing, in 't jaar 1288. wiert in 't jaar 1296. om de 'samen-sweringe van en met *Gerrit van Velsen*, tegens Graaf *Floris de V.* benevens meer andere schultpligige uyt den Lande verbannen, sijn goeden verbeurt verklaart, en sijn Naam en Wapen vernietigt en verbroken; *Gondboven* meent, dat hy nog in 't jaar 1314. leetde, en in grote armoede gestorven is, maar andere willen dat hy met *Ian van Renesse*, en *Arens* die Bastart soon van *Gysbert van Aamstel*, in 't jaar 1304. op de Lek in 't omslaan van een Boot omtrent Kulenburg soude verdronken zyn; Hy was getrouwt met de suster van *Gysbert van Aamstel*, uyt dewelke hy wan twee dogters, als *Geertruyd van Woerden*, dewelke troude met *Willem van Teilingen*, Ridder, die al in 't jaar 1284. en sulx lange voor sijn schoonvader stierf; en *Magtild van Woerden*, die met *Gerrit van Velsen* getrouwt was, om dewelke de oude Chronijk-schryvers uyt misverstant van het woort *overspel* by *Melis Stokke*, in sijn Rijn-Chronijk in een anderen sin gebruykt, meinen, dat de 'samen-sweringe jegens Graaf *Floris* soude veroorzaakt wesen; dog hoe onwaarschijnlijk wert by andere regtsinnige Historie-schryvers genoeg tegengesproken, en met beter veroorzaakte redenen bewert, gelijk sulx uytvoerlijk getoont wert by *Petrus Schrieverius*, onder Graaf *Floris de V.* die daar van aldus schrijft; Dit bitter en fel gemoet van *Gerrit van Velsen*, de Moordenaar, wil men seggen, dat veroorzaakt soude hebben een schandelijk overspel des Graafs, met de huysvrouw van *Gerrit van Velsen*; en terstont daar na, Hier op leggen dese aangevangen verraderyen moort d'oude Chronijken, dogh d'outste die ik gesien en gelesen hebbe, sijn twee hondert jaren out, geschreven ruym hondert jaren na den tijd, op welk dese Moort geschied is; sulks getuygt beneffens de Chronijken voornoemt, het oude Liedeken, 't welk

dagelijks van dit verraat gefongen wort, en 't welk sommige meynen, dat op die tijd gemaakt is, &c. doch soo 't op die tijd gemaakt is, is den Autheur de faak luttel bewuft geweest, het welkik den verftandigen laat oordeelen, die weten welken dat van dit Oveefpel in *Beka*, nochte in de Rijm-Chronijk geen mentie en wort gemaakt; dan de Rijm-Chronijke fchijnt fulx mede te brengen, daar hy feyt:

Doe (*Graaf Floris*) dus quam gevaren,
 Voeren tegen hem r'eenre fcharen
 Die van Woerden ende van Amftel,
 Gerard van Velfen de Moordenaar fel:
 Daer quam Arent van Benscoop,
 Gerard van Crayenhorft in den hoop,
 Willem van Teylingen quam daar mede,
 En Willem van Saanden ter felver stede.
 Daar quam menigh man,
 Die ik genoemen niet en kan.
 Als fie dus quamen te gemoet,
 Hevet hyfe alre eerft gegroet,
 En Harmen van Woerden reet hem ane,
 Als hy hem wille hadde te vane,
 Ende greep hem by den breydel faan:
 U hooge fprongen fijn gedaan,
 Gy en fult niet meer daar vooren dryven,
 Sprack hy; Heer meefter, gy moet hier blyven
 Onfe gevangen, is 't lief of leet,
 Ick fegh u, dat ick wel weet,
 Dat die Grave hielt overfpel,
 Want hy loegh, dat weet ick wel.

Hier fchijnt hy, als ik feyde, fulx wel mede te brengen, maar de woorden en fin te recht verftaan; luyden voorwaar anders, 't welk soo klaar als de heldere Son blijken fal, indien maar het laafte veersken op een na uytgedrukt wert, gelijk als het van den Autheur gefchreven is; met dien fal de knoop ontknocht, en alle duyfterheyt en twijffel wech genomen werden, &c. Het wordeken *Overfpel* moet in 't midden van een gefcheyden, en in twee verdeelt worden, aldus, *over fpel*: dit is door onverftant aan een geraakt. Hier legt het ons. Nu wel aan Lefer, verftaat den rechten fin; en sonder beroem gefprooken, eer moet hebben de handt, die u op de rechte weg gebrogt heeft; hier wort nu het rabat aldus verftelt, is gefeyt dat Graaf *Floris* fiende dese Edelluyden dus tot hem inrijden, noch fig 't verraad niet eens in en beelde, ofte achterdenken hadde, en niet min en dochte als op die tijd gevangen te worden, meynende dat dese fijns eygen volks aanval jokwijs, en als een farfse ingeftelt was, om te laggen. Ik zegge, feyt d'Autheur van de Rijm-Chronijk, dat ik wel weet, dat dit de *Graaf voor fpel* hield, en daarom lachte; op verfcheyden plaatfen beduyt *over* by hem *voor*; terftont in den beginne fol. 2. daar hy verhaalt, dat in 't jaar 994. Sint Willeboort de Vriefen ofte Neder-Saxen bekeerde, alfo by haar noch op die tijd onder de Afgoden Mercurius aanbeden werde, feyt hy:

Tot West-kappelen dat hy quam,
 Daar hy aanbedende vernam
 Mercuriofe *over* eenen God:
 Dat beelde door ons Heeren Gebod
 Brack hy, &c.

Daar feyt hy, dat Mercurius aanbeden worde *over* een God; daar na in de Befchryvinge van Graaf *Diederik* d'eerfte Graaf, fol. 4. aldus:

Doemen fchreef acht hondert jaar,
 Ende drie-en-tseftigh overwaar.

Dat is, voorwaar. Desgelijks gebruykt hy *overwaar* op meer ander plaatfen, fol. 23.

Hebben fijne *over*-Heeren gehuld.

Dat

Dat is, sy hebben voor Heer en Graaf gehult. Maar fol. 13. daar geseyt wort,

Maar die gene hielt *over* droom.

Helpt ons heel uyt den droom, en laat ons niet langer twiiffelen, ofte het gene ik hier boven aange-
teykent hebbe van *over-spel*, is de regte sin, &c. even gelijk wert hier geseyt, *hielt over-droom*, dat
is, hielt voor een droom, als daar *hielt over-spel*, &c.

Watter of is of niet, 't heeft my altijd vreemt gegeven, dat de meeste Heeren van 't Land, om de-
se ondaat haar party souden gestelt hebben tegen den Graaf; andere oorsaaken hebben sy ongetwi-
felt gehad; onder andere mischien is geweest dese, dat de Graaf op een tijd (in het jaar 1295.) veer-
tig de rijkste Huyslieden Ridderd maakte, en diergelijke dingen bedreef, daar de Ridderfchap niet
wel in genoegde, *Divis. 11. cap. 21.* Ook mede sal mogelijk onder eenige geen liefde ingebragt heb-
ben, dat de Grave noch jonk zynde, sijn moeye Vrouw *Adelbeyt*, met *Floris* haar loon, dien hy
korts te vooren Zeeland bevolen hadde te beregten, &c. uyt den Lande van Holland en Zeeland ver-
dreden hadde, 't welk de Rhijm-Chronijk te kennen geeft fol. 33. &c. Dit meen ik dat een oude wrok
geweest is; ook moet men acht nemen op 't gene dat de Rhijm-Cronijker verhaalt, daar hy spreekt
van 't Vlaamsch beleg der Stad Middelburg in Zeeland, fol. 35. &c.

De Grave Florens (*seyt hy*) op die tijdt
Dat meeste deel droegh hem nijdt,
Van den Heeren van den Lande,
Sy en ontfaen hen niet der schande, &c.

Voorts dat Heer *Gijsbregt van Amstel*, en Heer *Herman van Woerden*, den Grave afgunstig wa-
ren, en niet wel en mochten verdragen, heeft sijn bescheyt, &c. overmits dat hy hun eenige Sloten
en besittinge, ten gevalle van den Bisschop *Jan van Utrecht* ontnomen hadde, *in de dagelijcke Archive*
staande, fol. 255. Beloften, mitsgaders opdragt van Landen, gedaan by den Heer van Amstel, aan
den Grave van Holland, en den Bisschop van Utrecht, beginnende aldus:

WY *Willem*, broeder Heeren *Gijs-
bregt*, des Heeren van Amstelle,
en Prooft van S. Jans tot Utrecht, en wy
Gijsbregt, Heere tot Amstelle, en wy
Aarnous broeders van Amstelle, maa-
ken kont, &c. dat wy eenen twist hadden
met onse Heere den Bisschop *Janne van*
Utrecht, en mit eener Edelen mannen
onsen Heere, Heeren *Florense*, Grave
van Holland, waar by dat wy in vange-
nisse quamen der voornoemder twee
Heeren, &c. Vertyen, Nardingerland,
Muyden, en Muderpoort, Windelmere-
broeke, en het Reygerbosch, met alle
zire behoorte, &c. voorts dragende van

Amstelle den Grave op alle hun goet, en
ontfangen dat van hem weder te Leen.
Noch beloven, sy dat de Gifte van Am-
stelredamme, die gegeven was Heeren
Janne Persijne, en al dat daar toe be-
hoort, als van verboerden goede gestade
te houden, &c. stellende van alles Bor-
gen uyt Holland, en uyt het Sticht, mits-
gaders beloften van de Borgen in 't gene-
raal en speciaal. En met dese Soene wer-
den ter neder geleyt alle veeten, en din-
gen, die geschieden in den volkwige te
Lounen. Dese Letteren waren gegeven
in ons Heerenjare 1285. in S. Simons en
Juden avonde.

Desgelijcke fol. 264. Soene van Heer *Herman*, Heere van Woerden, met den Bisschop van Utrecht,
ende Grave van Holland, beginnende aldus:

IK *Herman*, Heere van Woerden, ma-
ke kont, &c. dat ik eenen twist hadde
met mijnen Heere *Janne*, gekoren Bis-
schop van Utrecht, en met eenen Edelen
man mijnen Heere, Heeren *Florense*,
Grave van Holland, waar by ik uyte mij-
nen goeden gewijset wert, en uyte mijne
Heerschap van Woerden, en uyt en Lan-
de, &c. van den twiste die geschiet is, tus-
schen den Grave van Holland, mijnen
Heere, en den Heere van Amstelle en
sijne broeders, die mijne magen zyn, en

ik hare helpere geweest hebbe, &c. Dra-
get den Grave op alle sijn goet, en ont-
fangt dat weder van hem te Leen, en be-
looft geen partyfchap te dragen, &c.
Voort mag *Herman van Woerden* sijn
dochter niet te manne geven, sonder des
Graven wille en rade. Voorts belooft hy,
dat Steen-huys, dat de Graaf te Woerden
heeft doen maken, hem gelden sal te sijn-
nen wille, en dat van hem houden altoos
te blyvene sijn ledige huys, op en af te
rijdene, &c. stellende ook Borgen uyt
den

den Bifdomme van Utrecht, en uyt Hol- | geven in ons Heeren jare, als men fchreef
land, met der felfer beloften, &c. Ge- | 1287. op den Sonnendag van Palmen.

Van defe Oorlogen en Soene fiet *Divif. 19. cap. 17. en 18.* op het jaar 1287: Dat Heer *Gysbrecht van Amftel* 't Huys te Vredeland den Biffchop moest overgeven, &c. daar en moet men niet aan twiiffelen of heeft haat en nijd veroorzaakt. Desgelijks is wel te denken, dat Heer *Herman van Woerden* qualijk genomen heeft, dat hy ontfiende des Graven mogenthey, uyt den Lande moest blyven, en fcheyden van 't Huys te Montfoort, &c. Dat hem hier de fchoen wrong, blijkt genoeg uyt de Rijm-Chronijk, daer fol. 39. van 't verraat gefproken word, en hoe *Gerrit van Velfen* op fijn zyde den Heer van Woerden trekt tegens Grave *Floris*, door onderlinge ingewikkelde vryandfchap, luydende aldus:

Nu Hoort van de Verraders fel,
Dat ick u vertellen fel,
Wat fy dochten, en wat fy rieden,
Als men felve hoorden bedieden.
Gerrit van Velfen den Moordenaar,
Daar hy es lijde openbaar,
Hoe hy de Moort eerst bedochte,
End' hoe hy 't aan den anderen brochte,
End' hoe hy begonde fire daadt.
Ten eerften male fochte hy raadt,
En leget hem te voren danne,
Den Heere van Woerden Hermanne,
Die was des Graven nauſte Raadt,
Ende hy gedochte al ouder daadt,
Hoe hem de Grave hadde verdreven,
Ende gaarne hadde genomen 't leven,
Als ick te voren heb gefproken,
Ende peynſde, dit wiert nu gewrooken,
Dat gy nu dicke hebt gedaan,
Gy moets nu in boeten ſtaan, &c.

Hier wort ons genoeg te verſtaan gegeven, datter een oude wrok was

Gerrit van Velfen heeft mogelijk den Grave een quaat hert toegedragen, om dat de Graaf in het houwelijk (ſoo 't ſchijnt) tuſſchen hem, en de dochter van Heer *Herman van Woerden*, niet en wilde conſentieren; want ſonder des Graven conſent, mocht Heer *Herman van Woerden* ſijne dochter niet ten manne geven, uyt belofte, hier vooren verhaalt. Defe Graaf (ſoo 't ſchijnt) wilde hem uythylijken aan ſijn Boel, miſſchien de dochter van Heer *Jan van Heuſden*, daar hy eenen Baſart ſoon by geteelt heeft, met name *Witte*, die d'eerſte Heer van Haamſtede was in Zeeland; dat de Heeren van Haamſtede uyt de Grave van Holland en d'Edele Huys van Heuſden gefproten zyn, wijſt haar Wapen-ſchild genoeg uyt, daar fy in voeren den blaau geklauden en getongden Rooden Hollanſchen Leeuw, met een Radeken (der Heeren van Heuſden teeken) op de borſt. En mogelijk om dat de Graaf des Heeren van Heuſdens dochter onteert hadde, is de ſelfde te lichter tot het voorgenomen verraat konnen gebrocht worden. Want in den beginne, als *Gerrit van Velfen* met Heer *Herman van Woerden* eens waren, en daar toe ook gekomen was de Heer van Cuyk, is de vierde man Heer *Jan van Heuſden*, ook mede op hun zyde getrocken; daar de R.rijm-Chronijker afſpreekt, en niemant anders, mijns wetens, aldus:

Doe ſy des onder hen tweën,
Wel droegen over een,
Leyden ſy dit te vooren doe
Den Heer van Kuyk, die nam daar toe
Den Heere van Heuſden Heeren Janne:
Deſe worden te raden danne, &c.

Deſe verraders hebben (ſoo *Meyerus* getuygt, en wel te geloven is) des te ſtouter geweest, om dat Graaf *Floris* ſijn ſchoonvader, *Gwye*, Graaf van Vlaanderen, en *Eduward*, den Conink van Engeland vertoornt hadde, om dieswille dat hy den Conink van Vrankrijk, *Philips de Schoone*, hem gink verbinden in d'Oorlog van Vrankrijk tegen Engeland. Van welken Oorlog (dat ter loop de R.rijm-Chronijker aanroert) *Polydorus Virgilium Angl. Hiſt. lib. 17. Paulus & Emilijus de reb. geſt. Franc. lib.*

lib. 8. *Histoire de France par Bernard de Grand. lib. 12.* en andere, soo Engelsche als Fransche History-schryvers te lesen zyn. *In somma men behoeft de oorsaken van den haat deser Heeren, tegen den Graaf en van haar conspiratie tegen hem, in dit overspel niet te zoeken.* Waar mede ook over een stemt, 't gene d'Heer *Orlers* in sijn Beschryvinge van Leiden ter nederstelt, zynde een sommiere Deductie van de gelegenheid van dese sake, luydende aldus: Is waarachtig, alsoo in den jare 1274. groote questien en geschillen ontstaan waren in den Stichte van Utrecht, overmits de slappe Regieringe Heeren *Jans van Nassouwe*, gekoren, maar noch niet geconfirmeerde Bisschop van Utrecht, en insonderheyt overmits de voorfz Bisschop hem onderstonde te alieneren vele verscheyden goederen vande Ecclesie, en Lande van Utrecht, en namentlijken, overmits deselve Bisschop hem vervordert hadde te verkoopen aan den Heere van Amstel, dat Slot van Vredeland, en andere Sloten, en Heerlijkheden; Soo hadden de Schout, Schepenen, en Raadt des Stads van Utrecht, met vele van de Ridderchappe, en Geestelicheyt des Stichts, heur toevlucht genomen aan Graaf *Floris* de vijfde van dier name, Grave van Holland, en Heere van Vriesland, en hebben metten selven Grave op S. Jacobs avont 1274. gemaakt seker Tractaat, inhoudende verscheyden punten. En om den voorfz Grave noch naarder te verwilligen en verbinden tot hare defensie: Soo zyn deselve Schout, Schepenen en Raad, by gemeenen Rade van de geheele Stad op onser Lieve Vrouwen avont translatie in den jare 1278. mitten voorfz Grave over een gedragen, dat sy met Welbooren-luyden, Heer *Steven*, Heere van Zuylen, Heere *Sweder van Zuylen*, Heere *Sweder van Bosingem*, en Heere *Willem van Rijswijk*, hem en sijne kinderen machtig houden souden de Stad van Utrecht, naar heur macht, dewijle hy levte, en sijnen kinderen naar hem, in te rijdene, en uyt te rijdene, vryelicken zy, en de heure, en te schaden op hare Vyanden van buyten, soo wie sy zyn; en datse binnen der Stad hem behulpig soude wesen, naar hare macht, met rade en dade, en sijne kinderen naar hem; Gelovende hem voorts in goeder trouwe, als 't Bisschopdom ledig en open worden soude, dat syluyden sonder alrehande archede mit hem blyven souden, op wyen soo hy of sijne kinderen vallen, en voor wien sy bidden souden, en hem dier dink niet af te gaan door geenrehande sake, en soo wat saaken sy souden begrypen, dat sy dat doen souden by rade en wille van den voorfz Grave en sijne kinderen. Waar tegens de voorfz Grave weder geloofd heeft met goeder trouwe, dat hy en sijnen kinderen de voorfz Stede van Utrecht, altoos voort meer naar dien dage helpen soude met lijf en met goede, op heuren eygen kost, en met alle heure macht, in alle saken daar sijn van doen souden hebben, binnen de voorschreven Stad, of daar buyten. En soo wat sake datter soude mogen komen, of geschien, ter oorsake van alle 't voorgaande, dat hy en sijne kinderen des souden blyven mitte voorfz Schout, Schepenen en Rade, en hen-luyden daar uyt helpen mit lijf en mit goet, sonder den voorfz Schout, Schepenen, en Raden af te gaan, noch sonder henluyden te soenen. Heeft voorts de voorfz Grave voor hem en sijne kinderen overgegeven, dat hy alle saken binnen de Stad van Utrecht doen soude by sijn Raads rade, en by rade des voorfz Heer *Sweders van Zuylen*, Heer *Sweders van Bosingem*, Heeren *Gerards de Vriesen*, *Hermans Vern Arnielden* loon, *Tjelmans Franken*, *Lambrechts de Vriesen*, en *Jacobs Heimans*, *Jacobsz.* En nam voorts de voorfz Grave den voorfz Schout, Schepenen en Raden, en de gemeene Ingefeten, mit heuren lijve, en mit heuren goede op zyn geleden, en zyn beschermenisse, gelijk sijne eygen poorten, en sijn eygen luyden van sijn Lande, &c. blijkende alles by de Brieven daar van zynde, in date als vooren. Waar op gevolgt is de affettinge des voorfz gekoren Bisschops van Utrecht, Heeren *Jan van Nassouwen*, en de electie en confirmatie van Heeren *Jan van Zyrik*. Is mede gevolgt het Oorlog tegens Heer *Gijsbrecht* en *Arnold van Amstel*, gebroederen, mit Heer *Herman van Woerden*, en andere Heeren hare hulperen, ter cause van de recuperatie des Slots van Vredeland, en andere Sloten en gealieneerde goederen. Welke Oorloge geduert heeft tot dat de voorfz Heere *Gijsbrecht* en *Arnold*, mitsgaders *Willem van Amstel*, Proost van St. Jans, in den jare 1285. gekomen zyn in gevangnisse des voorfz Bisschops en Grave, en dat Heer *Herman van Woerden*, uyt sijn Heerschappye van Woerden, en uyt alle sijn goederen, en voorts uyt den Lande verwijset. Maar is daar naar soo vele te wege gebragt by de vrunden en magen des voorfz Heeren van Amstel en Woerden, datse in den jare 1295. op den 27. Octobris, met den voorfz Bisschop en Grave zyn versoent, op seekere voorwaarden, inhoudende onder anderen, by soo verre syluyden of hare nakomelingen deden tegens den voorfz Soene, en de Grave of sijnen nakomelingen dat geproeven mogten mit witachtige luyden ter goeder waarheyt, dat sy alle heur goet, dat sy hadden binnen den Stichte van Utrecht, verbeurt souden hebben tegens den Grave of sijne nakomelingen; en dat de Grave 't selve goet houden soude van de Bisschop en van den Gestigte van Utrecht te leene, mits daar af doende den Bisschop en den Stigte sulken dienst als ten goeden stonde. En om de vruntchap gestade te blyvene, hebben de voorfz Heere van Amstel, en *Arnold* sijnen broeder, mitsgaders de voorfz Heere *Herman van Woerden*, alle heure voorfz goederen in benoemden stukken den Grave van Holland opgegeven, en van hem weder ontfangn ten regten leene. En hebben voorts de voorfz Heere tot naarder verfekertheyt van de Grave, voor de onderhoudenisse van de voorfz Soene, gestelt verscheyden Heeren als *Borgen*, die daar van gegeven hebben heuren zegele en brieven. Op welke Soene de voorfz Heere van Amstel uyt de vangenisse ontslagen, en de voorfz Heere *Herman van Woerden* weder te Lande en op sijn Land gekomen zyn. Gedurende dese onderhandeling van de Soene, so is voorts gebeurt dat tusschen den Conink *Eduard van Engeland*, ter eenre, en den voorfz Grave *Floris* ter andere zyden, gesloten is 't huwelijk tussen Jonker *Johan*, des voorfz Graven soone, en *Elisabeth*, dochter des voorfz Conink *Eduards*, op seekere conditen en voorwaarden. En naar dat de voorfz Jonker *Jan* gekomen was tot zyn huwelijksjaren, heeft de

Kkkkkk

voorfz

voorz Grave den ſelven gefonden in Engeland, alwaar ook 't huwelijk tuſſchen den voorz *Jan en Elifabeth* is gelolemneert, en geconſummeert. Dan daar naar ſoo is gebeurt, dat de voorz Grave aan d'eene zyde ſettende de alliancie van huwelijk en anders metten voorz Conink van Engeland aangegaan, getreden is in onderhandelinge metten *Conink Philips van Frankrijk, die men noemde de Schoone*, op verſcheyden punten en conditien, en onder andere dat by den voorz Conink van Frankrijk ſoude helpen tegens den Conink van Engeland, miſs dat de Conink van Frankrijk hem betalen ſoude vijf-en-twintig duyſent ponde *Tournoys geroet*, en vier duyſent gelijke ponden jaarlijx te betalen ſijn leven gedurende, nyt den *Treſour de Louvre*; en dat de Grave niet en ſoude ſchuldig nog gebonden weſen te komen op te *Parlementen van den voorz Conink*, als ſijne andere luyden. Van welk Traſtaat en verbande gekomen weſende de kenniſſe tot den Conink *Eduard van Engeland*, en willende hem daar over wreken van de Grave, hadde deſelve Conink doen vernemen naar den Staat van den Lande, en wie hem daar inne ſoude mogen helpen; en verſtaan hebbende dat de voorz Heere van Amſtel, en Heere *Herman van Woerden* niet wel te vreden waren van den voorz Soene, die den voorz Heere van Amſtel in gevangeniſſe, en Heere *Herman* uyt den Lande zynde gemaakt hadden; Soo was de voorz Conink *Eduard* metten voorz twee Heeren ſecretelijk geacordeert, als datſe den voorz Grave *Floris* vangen, en in Engeland brengen ſouden. 't Welk de voorz Heeren mit heure hulperen pogende te wege te brengen, is onderhant gebeurt dat de voorz Grave van *Gerrit van Vellen* op den velde vermoort is.

GERRIT VAN WOERDEN, *Hermans* broeder voornoemt, was in ſijn vaders erfte beurt gevallen het Land van Vliet by Ouwater op d'Yſſel, doch moſt mede alhoewel onſchuldig in 't jaar 1296. den Lande ruymen, en ſijn vaderlijke Stam en Naam verlaten, ſoo dat ſijne naſaten geen anderen titel en naam gebruykt hebben, als Heeren van Vliet, alhoewel hy in 't jaar 1302. met den Grave van Holland verſoende; Hy was getrouwt met Vrouw *Ada van den Binkhorſt* by Voorburg, ſtierf anno 1314. Sie ſijne deſcendenten hier voren op de letter V. onder den titel *Vliet*.

Het Wapen van de Heeren van Woerden was een Verguld Velt met drie Rode Ruyten, het welk by die van Vliet verandert was in drie Silvere Ruyten, elk met een Knopken aan de hoeken, op een Geel Velt.

W O E R T.

213 FLORIS VANDER WOERT, Ridder, Heere vander Woert, zynde twee Ridderlijke Hoffſteden met de Landen daar toe behoorende, de eene genaamt Hogewoert, en de andere Lagewoert, gelegen in Delfland, onder de Heerlijkheyt Naaltwijk, leefde anno 1157 hy en ſijn nakomelingen, hebben deſe goederen te Leen beſeten, eerſt van de Heeren van Voorn, uytwijſende de verly-brieven hier naar geteekent met de letteren A. en B. dan naderhant ſijn deſe twee Ridderhoffſteden gekomen aan de oude Heeren van Naaltwijk, als van ſpils-zyde ook gedefcendeert uyt de Heeren vander Woert, die daar naar die aan andere familien weder te Leen hebben uytgegeven, gelijk volgens de uytgifte hier achter geteekent met de letter C. van de Hoffſtede de Lagewoert te ſien is. Deſe twee Hoffſteden zyn van outs geweest, uytwijſende de overblijſſelen die noch te ſien zyn, twee ſterke Slooten en Ridderlijke Huysen, hebbende gehad ſeer ſterke en hoge Toornen, met wijde Graften en Singelen gecircumvaleert; de Laanen die van en naar de voorz Hoffſteden gaan, werden noch genoemt de Ridder-laanen vander Woert, daar van die vande Hogewoert uytkomt op de weg tuſſchen Honsholredijk en Naaldwijk, en die van de Lagewoert, gelopen hebbende van outs tot aan de Maſe, en ſig uytſtrekkende tot aan den Maafdijk in Sant-ambacht, noch jegenwoordig de Ridderlaan van de Lagewoert genoemt wert, daar van noch jaarlijks een recognitie betaalt wert aande *Domeynen van Naaldwijk*; van deſe Lagewoert vertoont ſig noch een hogen vierkanten Toorn van ſeer fware ſteenengebout. Van deſen voornoemden *Floris vander Woert* was afkomſtig

GERRIT VANDER WOERT, Ridder, Heere vander Woert, vermelt anno 1274 hy wan

Willem vander Woert, volgt.

Magtelt vander Woert, troude *Willem van Diepenburg*, Ridder, anno 1310. en wan onder andere een dochter *Anna van Diepenburg*, die te man hadde *Gijbert Perſijn*, jonger ſoone van *Jan Perſijn*, en van *Jutte van Brederode*, welken *Jan* een ſoon was van een andere *Jan Perſijn*, Ridder, *Claas* ſoone, Heer van Waterland, de Lier, en Souteveenen, overleden anno 1334. en begraven in de groote Kerk tot Haarlem, en geen ſoon (gelijk door een drukfout hier vooren fol. 1047. qualijk is geſtelt) maar ſoons ſoon van *Claas Perſijn*, Ridder, overleden anno 1301. en van

Luytgaart van Lijnden, 't geene by *Gouthoven* ook alſoo verhaalt wert.

Hendrik vander Woert, Knappe, leefde anno 1289. en beſat eenig Leengoet tot Naaldwijk van Graaf *Willem van Henegouwen*, hy wan *Willem vander Woert*, die inſgelijx met dit Leen verlijt wert, maar ſtierf ſonder kinderen, waar omme deſe goederen voor een gedeelte quamen op ſijn ſuſter *Alyd vander Woert*, *Hendriks* dochter, die te man hadde *Gerard Boekhout*, *Hendrix* ſoon van *Eemskerk*, volgens verly-brief van den jare 1336. hier naar geteekent met de letter D.

WIL-

WILLEM VANDER WOERT, Ridder, soone van *Gerrit vander Woert*, was Heere vander Woert anno 1314. en wan

HENDRIK VANDER WOERT, Ridder, was ook Heere vander Woert; hy besat de goederen vander Woert, volgens de voorgemelte brieven, geteekent met de letter A. als mede noch diverse Leen-goederen, volgens de brieven hier naar geteekent met de letters E. en F. hy hadde getrouwt *Beatrix van Liefvelt*, dochter van *Herbaren*, Heer van Liefvelt anno 1354. sy hebben gewonnen

GERRIT VANDER WOERT, dewelke anno 1383. troude met *Sophia*, suster van *Otto van Arkel*, Heere van Heukelum, volgens Houwelijke voorwaarden, geteekent met de letter G. hy wiert door dode van *Herbaren*, Heer van Liefvelt, als mede Eemskerke, en nam daar na aan de naam van Eemskerke en Liefvelt, volgens de verly-brieven daar van geteekent met de letters H. I. en K. hy wan

HENDRIK VANDER WOERT, geseyt van *Liefvelt*, Ridder, Heere van Liefvelt, daar mede verlijt anno 1431. hy hadde een suster, genaamt *Hendrik*, *Dirks* Vrouwe vander Doortoge, die ook pretensie hadde op het Huys en de Heerlijkheit van Liefvelt, volgens de brieven hier agter geteekent met de letter L. Dit goet van Doortoge, 't gunt sy als Vrouwe heeft beseten, is geweest een Ridder-matige Hofstede, hebbende gelegen tusschen Honsholredijk en Monster, ontrent de Revier de Gantel, en wert daar van vermeld *Dirk vander Doortoge*, soone van *Floris van Brederode*, anno 1291. als borge voor *Dirk van Brederode*, Knapc, anno 1296.

Noch hebben van desen Geslagte geleest

GERRIT VANDER WOERT, anno 1364. dewelke wan

Boudewijn vander Woert, te wyve hebbende gehad anno 1423. *Catharina van Abbenbroek*, Vrouwe van Abbenbroek, wan *Gerrit van Abbenbroek*, wiens descendenten de Heerlijkheit van Abbenbroek beseten hebben, als hier voor fol. 826. staat vermeld.

Maria vander Woert, troude *Muys van Velde*, soone van *Boudewijn*, en van *Catharina van*

Roon, anno 1384.

Hendrik vander Woert, Houtvester van Holland anno 1410. die wan *Adriaan vander Woert*, vermeld anno 1436.

Dirk vander Woert, anno 1406. wan *Pieter vander Woert*, die te wyve hadde *Sibilla van Sart*, en wan *Willem vander Woert*, daar van mansoir tot Delft is in 't leven.

Het Wapen vander Woert is een Silvere Fasce, onder en boven gelijk een Saag, in een Root Velt.

Let. A.

Machteld, Vrouwe van Valckenburg, van Voorne, en Burggravinne van Zeelant, maken kont allen luyden, dat wy verlyt hebben, en verlyen *Hendrik vander Woert*, omme menigen trouwen dienstwille, dien hy ons gedaan heeft, en nog doen sal, dat goet vander Woert, mit sijnen toebehoren, van ons, en van onsen nakomelingen, in Erfleene te houden, mitte verstervene binnen after suster kint, alsoo groot, en alsoo kleyne, als *Willem vander Woert*, van onsen lieven Heer onsen vader hilt, in sijnen lesten lyve, want wy 't Heeren *Dirk van Brederode* of gewonnen hebben, mit regte, al dat hy op 't goet voorsz te seggen hadde; en wy *Machteld* Vrouwe van Valckenburg voorsz gelooven voor ons, en voor onse nakomelingen *Heyndrik vander Woert*, in allen goede voorsz te helpen, en te stercken, hem en sijne nakomelingen, alse eenen Heere sijnen man schuldig is te doen. In oirkonden des briefs besegelt mit onsen zegele, gegeven te Voorne des Sonnedaege na Paaldage, in 't jaar ons Heeren 1354.

Let. B.

WY Machteld, Vrouwe van Valkenburg, van Voorne, en Burggravinne van Zeelant, doen kont allen luyden, dat voor ons gekomen is, en voor onse mannen Heer *Pieter de Camerouwer van Haysteyn*, en ons vryliken opdroeg, en overgaf dat goet ter Woert, met alle sijnen toebehoren, alsoo alse hy 't van ons te liene hilt, tot *Hyndrik* kinder behoef vander Woert, gewonnen by Heeren *Herbaren* dogter van *Liefvelt*, van welken goede vander Woert voorsz, wy verlyen *Heynrix* kinderen vander Woert voorsz eens eersouks totter tyt toe dat die kinderen voorszprooken hare dagen hebben, dan selve te versoucken en te ontfangen, behoudelijk eenen ygelijcken sijns rechten; en bekennen Heeren *Herbaren van Liefvelt*, der kinderen Oom voorsz inden goede voornoemt, als eenen voogt tot der kinderen behouf, tot elkes mans regte. Hier over waren onse getrouwe mannen alse Heer *Jacob vanden Woude*, *Gerart*, die Bastaart onse lieve neve, *Frank die Visscher*, en *Aalbrecht Gerrits* soon. In oirkonden desen brieve met onsen zegele bezegelt, gegeven en gedaan in den

Kkkkkkk 2

Hage

Hage op Sinte Martyns Avont inden Winter ,
in 't jaar ons Heeren 1364.

Lett. C.

WY *Robbrecht*, Grave vander Marck en van Arenbergh, en *Machielt* outste dogter tot Monfoorde Gravinne, nu ter tydt Heereen Vrouw tot Naaldwijk, tot Bochout, tot Loenhout, en Burggraaf tot Brussel, Erfmarschalk van Hollandt, doen kond allen luyden, dat wy gesamender handt eendragtelyk om goeden getrouwen dienst, nut, diligentie, en naarstigheyt, in raadt, en daer, die *Mr. Andries van Hargen* ons gedaan heeft, en in toekomende tyden, en God wil, nog doen sal, hebben uyt sonderlinge faveur, en gunste, dien wy tot den selven dragende sijn, gegunt en gegeven, gunnen en geven met desen, voor ons en onse nakomelingen, *Mr. Andries van Hargen* voorz, en *Catryn, Pieter Suys* dogter, sijn huysvrouw, een Hofftede geheeten die Lagewoert, leggende in onse Heerlykheyt van Naaldwyk, gelijck die selve Hofftede metten Boomgaard, mette Potinge en Graften aldaar gelegen is, soo groot, soo breed als onse brieven, die wy daar van hebben, dat specificeren en verklaren, welke Hofftede voorz den selven *Mr. Andries*, en sijnne huysvrouw voornoemt van ons ontfangen hebben, om die te besitten en te gebruyken, en te houden van nu voortaan ten Erfleene, en wy hebben dese voornoemde Hofftede als vooren voor ons, en onse naakomelingen verlyt, en verleent, verlyen, en verleenen mits desen onsen brieven *Mr. Andries* en sijn Huysvrouw voorz, en hare nakomelingen, die sy te samen sullen gewonnen hebben, en waert dat sy te samen geen kinderen of kint en wonnen, binnen staande huwelyk, soo sal die voornoemde Hofftede en Leengoet komen na den overlijden van hen beyden, op *Cornelis Suys Pieterfz*, broeder van de voornoemde Juffrou *Catryn*, en op sijnne nakomelingen wettelyk gewonnen, die jongste soon die voorhant te hebben voor die oudste dogter, en waar't dat *Cornelis Suys* voorz ook storve sonder wettelyk kint after te laten, soo soude dese voorz Hofftede wederomme vry komen aan ons, en aan onse nakomelingen, altyd behouden ons en een ygelijken zyn regt. Item dit voorz Leengoeten Hofftede salmen versoeken aan onse Hofftede tot Honshol, en verheergewaden als 't verwandelt met Stortten, met eenen roden havik, ofte eenen gouden Roosennobel daar voor, of payment hare waarden. Daar dit geschiede, waren by aan en over als onse mannen van Leen *Mr. Claas van Lieverstejn*, en *Gerard Potter vander Loe*. In kennisse der waarheyt soo hebben wy onsen groten zegelen hier aan doen hangen, in 't jaar 1516. op Sinte Maria Magdalene avont.

Dit voorz Leen is daar na verlijt *Splinter van Hargen Mr. Andriesfz*, en heeft het wederom getransporteert Heer *Damiaan de Goes*, sijn swager.

Op den 10. dag van April 1539. so is dit Leen verlijt en verleent van *Robbrecht*, Grave tot den

Mark, en van Arenberg, Heere van Naaldwijk, Heer *Damiaan de Goes*, als man en voogt van Juffrouw *Johanna van Hargen, Splinters van Hargens* suster.

Op den 5. dag van February 1569. a *nativitate*, soo is dit voorz Leen van wegen de Edele Welgeboorne Groot-mogende Vrouwe, Vrouw *Margriete*, geboore Gravinne vander Mark en van Arenberge, als Vrouwe van Naaldwijk, verlijt geweest *Antonius de Goes*, als op hem gestorven wesende, by den overlijden van Vrouw *Johanna van Hargen*, sijnne moeder.

Den 16. dag van Aprilis anno 1577. soo verfogt *Fructien de Goes* het voorz Leene, dat op hem gesuccedeert was, by het overlijden van *Antonius de Goes*, sijnen broeder.

Op den 17. October 1611. soo verfogt Jonkheer *Huybregt van Mallem*, Heer van Tilburg, &c. dit voorz Leen, dat hem aangekomen was by dode en overlijden van *Fructien de Goes*.

Op den 28. December 1617. verfogt Juffrou *Anna van Tilburg*, soo voor haar selven, als haar twee susters *Isabella* en *Charlotte van Tilburg*, dit voorz Leen, henluyden aangekomen vermogens het Octroy van de Heeren Staten van Holland, in date den 27. October 1613. en de testamentaire dispositie daar op gevolcht, in date den 30. July 1614. van Vrouw *Otto van Hargen*, haarluyder moeder.

Op den 3. July 1627. verfogt Juffrou *Isabella van Tilburg* dit voorz Leen, haar aangekomen by scheidyng en cavelinge tusschen haaren suster gedaan; doet voor haar eedt Jonker *Gerrit van Poelgeest*, Heere van Hoogmade, Koudekerk, &c. haar man en voogt.

Den 7. Juny 1675. verlijt Jonker *Gerard van Poelgeest*, Heere van Hoogmade, Koudekerk, &c. als hem aengekomen en bestorven by dode en overlijden van sijn Vrouw moeder, Vrouw *Isabella van Tilburg*.

Den 29. Maart 1681. verlijt Jonker *Gerrit van Poelgeest*, als hem aengekomen en bestorven by dode en overlijden van Jonker *Gerard van Poelgeest*, sijn vader.

Lett. D.

Willem, Grave van Henegouwe, van Holland, en Heer van Vrieland, maken kont allen luyden, dat wy *Gerard Berthous, Henricks soon van Eemskerke*, onsen Knappe, verkoft hebben en lossen laten alsulke goet als hier na volgt, en ons ane besterft van *Willem vander Woert*; in den eersten jegens twintigh Mergen Lands luttel min of meer, die gehieten sijn die agtien Mergen, gelegen in den Ambachte van Monster, binnen desen marken, op die Noortzyde Heeren *Willems* Lands van Naaldwijk, als langes op die Oostzyde *Jan van Egmonde mit der Doortoge*, en daar *Jan van Egmonde* of gaat, daar komt weder an Heer *Willem van Naaldwijk*, met sijnen Landen, op die Zuytzyde, als langes, en daar an op die Westzyde soo komen die elc Mergen Lands, die *Willems vander Woert* eygen waren, en *Gerard Berthous* voorz van sijnns wijsf wegen

wegen van hem ane besturven sijn; voort hebben wy hem mede verkost, en lossen laten den tiende van Naaldwijk, op der Geest, en den tiende tot Honfolredijk, en den wint totter Wintmolen, die *Willem vander Woert* staande hadde in 't Ambacht van Naaldwijk, en seftien schellingen 'sjaars gelts, die *Willem* voorz hadde op Quincweteringe, en den Leg van den Waarden te Poeldunen, welk Land, Tiende, wint, Jaar-rente en Leg voorz, alsoo groot en alsoo kleyne, als sy ons van *Willem vander Woert* voornoemt ane bestorven sijn, *Gerard Berthouts* voorz jegens ons geloffet hevet, al om vier hondert tseftig pont Hollantsche, van welker somme hy ons betaalt hevet, die wy hem ofgeslegen hebben, vander somme die wy hem schuldig bleven inder reekeninge die hy nu lest gedaan hevet, voor en voor onsen Raad in die Hage, van onser Baljuschap van Medenblick, hondert en tseftig pont Hollandts, en van den anderen drie hondert pont Hollantschen heeft hy ons genoeg gedaan, by *Gerard Heynen* soon, onsen Rentmeester van Noort-holland, en van onsen Lande van Woerden, diere ons goede reekeninge ofdoen sal, en van allen desen Landen, Tienden, winden, jaar Rente, en leg voorz, is *Gerard Berthout* voorz onse man geworden, en hevet ontfaan in Leene van ons en van onse nakomelingen, te houden in sulker maniere, dat na sijn doot komen sal op sijn outsten soone, en hadde hy gene soone, soo soudet komen op sijn outster dochter, en niet te versterven alsoo lange alser eenig leeft van *Gerards* kinderen voorz, is 't soone, is 't dogter, van wetachtigerboort, en immer op den jongeren soone, voor die oudere dochter, en op d'oudere dochter voor der jonger; en van *Gerards* kinderen voorz soo sel 't voort staan te houden van ons, en van onsen nakomelingen ten rechten Leene, en ane allen desen Leengoederen voorz, soo hebben wy verlijt, en verlyen met desen brieve Jonkvrouw *Aljden Heymerix* dochter vander *Woert*, *Gerards Berthouts* wyve voorz, by sijn verfoeke die rechte helfte tot hare lijftochte, daar wijse in houden sullen, doen na rechten en custume van onsen Lande. In oirkonden desen brieve bezegelt met onsen zegele, gegeven in die Hage des Saterdagdes na Sinte Jans dag te uytgaande Oefte, in 't jaar ons Heeren 1336.

Lett. E.

A *Albert*, by Gods genaden Palens-grave op ten Rhijn, Hertoge in Beyeren, Ruwaart van Henegouwe, van Holland, van Zeeland, en van Vrieland, doen kont allen luyden, dat wy geloof hebben en loven *Heymerix* kinderen vander *Woert*, tot hare vermaninge, sulck goet te verlyen als haars vaders was, in allen schijne als hy 't van ons te houden plach, welck goet wy *Peter* onsen Camer-meester gegeven hadden, en hy nu den voorz kinderen verkost heeft, en sullen den kinderen voorz sulke brieve daar of geven, als hem en haren vrienden deynet, daar sy in bewaart zyn, en sy indien goede verseekert mogen wesen, en alle ding sonder arggelift. In

oirkonden desen brief bezegelt mit onsen zegele, gegeven 's Manendags op Sinte Marcus dag, in 't jaar ons Heeren 1362.

Lett. F.

A *Albert*, by Gods genaden, Palens-grave op den Rhijn, Hertogs in Beyeren, Ruwaart van Henegouwe, van Holland, van Zeeland, en van Vrieland, doen kont allen luyden, dat voor ons quam, en voor onse mannen, als voor den Heer van Egmonde, Heeren *Willem vander Waeringe*, Heeren *Gerard van Heemstede*, en *Willem van Naaldwijk*, Heer *Pieter Camerouwer van den Haysteyn*, en droeg ons op alfulck goet, als *Heymerijk vander Woert* after hem liet, in 't lest van sijnen lijve, en hy jegens ons verboort hadden, en wy Heeren *Pieter* voorz gegeven hadde, welck goet voorz wy alinge, en al van ons lief broeder wegen Grave *Willem* van Henegouwen, en van Holland, en van onsen wegen verlijt hebben, en verlyen *Hendrix* kinderen vander *Woert* voorz, die hy hadde by Jonkvrouw *Beatrice*, Heeren *Heybarens* dochter van *Liefvelt*, sijnen wyve, van onsen lieven broeder voorz, en van onsen te houden in alre maniere, als 't *Heindrik vander Woert* voorz van onsen lieven broeder voornoemt te houden plach, en gelovende daar in te houden, als een Heer sijn manne schuldig is te houden. In oirkonden desen brieve bezegelt met onsen zegele, gegeven tot Halle negen dagen in Julio, in 't jaar ons Heeren 1363.

Lett. G.

I *K Gerijd vander Woerde*, doe kont allen luyden, dat ik vergadert bin, mit Heeren *Osten*, Heer van Hokelem, Ridder, als dat ik nemen sal Jonkvrouwen *Soffyen*, sijnre suster, tot eenen wetachtigen wyve, en daar mede sal hy my geven in rechten medegave tseftig oude schilden 'sjaars, te betalen die eene helfte jaarlijx te Sinte Pieters Misse *ad Cathedram*, en die andere helfte te Sinte Jans dage te Midsomer daar na naastkomende, of binnen veertien dagen na elken termino onbegrepen, en dese voorz renten sal hy lossenen of hy wil, tot elken Sinte Peters Misse voorz, of binnen veertien dagen daar na, mit hondert oude schilden, en tien van reynten tien oude schilden 'sjaars, al ofte deel van den reynten voorz meer, niet min, en sal hy lossenen, dan tien oude schilden 'sjaars, mer meer, of hy wil, en hier of sal my Heer *Otto*, Heer van Hokelem voorz goede brieve geven, en borgen setten, daar mijnen lieven Heer van Arkel, en *Johan van Arkel*, Heer van Hagensteyne, dunkt dat ik daar mede wail verseekert bin des gelts, en reynten voorz, en soo wes Heer *Oste*, Heer van Hokelem voorz, lossent van desen gelde voorz, dat sal ik weder beliggen binnen 'sjaars aan eygen erve, binnen den Lande van Arkel, of binnen der Baljuschap van Zuytholland: voort soo sal ik Jonkvrouw *Sophie* voornoemt maken in rechter duary en lijftogt

Kkkkkkk 3

uyt

uyt mijnen goede, by mijnre Heeren handen, daar ik mijn goede af houde, binnen 's jaars na datum des briefs, tseftig oude Schilden 's jaars, en hier of soo sal ik Heeren *Ossen*, Heer van Hokelem voorz, goede brieven geven en borgen setten, dat mijnen lieven Heer van Arkel, en *Johan van Arkel*, Heer van Hagensteyn, dunkt dat hy daar wail mede verseekertis, tot Jonkvrouw *Sophia* sijne suster behoef voorz; en waar dat sake dat Jonkvrouw *Sophia* sijn suster voorz storve, sonder witachtige geboorte na haar te laten, by my, soo sal hy of sijn erven waar hy doot, die na hem die heerschap van Hokelem hadde, uytgaan, en weder nemen hair mede gave, haar te aankomen, en haar kleynoot dat tot haren lijve hoort, sonder eenig schout te gelden, of yet meer te heffen; voort soo sal Heer *Herbaren*, Heer van Liefvelt, mijn oom, sijn huys en alle sijne goede, die hy te Leene hout, sijnen Heeren opdragen, en weder ontsaan, in sulker manieren, waar 't dat hy storve sonder wetachtig geboort na hem te laten, dat dan die goede voorz komen sullen op my of op mijn kinder; waar ik doot, die ick hadde by Jonkvrouw *Sophia*, 's Heeren suster van Hokelem voorz; voort soo sal die Jonkvrouw *vander Woert*, mijn moeder opdragen en quyt-schelden, alle besterfte die haar opkomen mach van Heeren *Herbaren*, haar broeder voorz, tot mijne behoef, en mijne kinder voorz; en waar 't saken, dat ik storve sonder geboorte by Jonkvrouw *Sophia* after te laten, dat dan alle Leengoede, die Heer *Herbaren* mijn oom heeft, komen en erven sullen op Heeren *Herbaren* mijns ooms rechte ertnamen. In kennisse der waarheyt heb ik *Gerijt vander Woert* voorz open desen brief bezegelt, met mijnen zegel, en om die meerre vestenisse wille, soo heb ik gebeden, en bidde mijnen lieven Heer, Heeren *Ossen*, Heer van Arkel, *Johan van Arkel*, Heer van Hagensteyn, Heeren *Gijsbrecht van Langerak*, Heeren *Herbaren*, Heer van Liefvelt, *Gerijt van Leyenburg*, *Otte van Asperen*, ende *Willem van Naaldwijk*, Maarfschalk van Noort-holland, want sy hier over en aan geweest hebben als Hilixluyden, en by heuren wille en rade geschiet is, dat sy desen brief met my, en over my bezegelen; en wy *Otto*, Heer van Arkel, *Johan van Arkel*, Heer van Hagensteyn, *Gijsbrecht van Langerak*, *Herbaren*, Heer van Liefvelt, *Ridders*, *Gerijt van Leyenburg*, *Otte van Asperen*, en *Willem van Naaldwijk*, Maarfschalk van Noort-holland, Knapen, want dese saake by onsen wille en rade geschiet zyn, soo hebben wy mede om beden wille *Gerijts vander Woert* voorz, als Hilixluyden desen Brief met hem, en over hem bezegelt met onsen zegele; gegeven in 't jaar onses Heeren 1383. op Sinte Martijns dagtranslatio.

Lett. H.

WY *Gerrit van Eemskerke*, Ridder, Heer van Liefvelt, en *Hendrik van Liefvelt*, sijn soon, doen kont en kenlijk allen luyden, dat wy overgegeven hebben en overgeven met desen jegenwoordigen brieve, *Floris Henrik*

soon, onsen neve, sijnen leven lang, alsulk eenige Vogelye, als Heeren *Gerrit van Liefvelt* nu ter tyt heeft, en op *Heyndrik van Liefvelt*, sijnen soon namaals komen sal, en men hout uytter Graaffelijckheit van Hollant, en gelogen sijn tusschen Huytjens-houk, en Cranenburger-Weg by den Mage, voor alsulk eenige atterwefen als *Floris* voorz hadde van Heeren *Gerrit van Liefvelt* van verlyden gelde, en waar dat sake dat *Floris* voorz eenige schade, of hinder kregre van deser voorz Vogelye, van ons of van onse wegen, dat geloven wy hem op teregten by sijnen simpelen worde, en des en sellen wy ons niet waren met geen en regt, nog mit geen en vonden, die men daar in vinden mag, alle ding sonder arg en list. Om dat wy willen dat dese voorz punten vast en gestadig blyven, soo hebben wy *Gerrit van Eemskerke*, Ridder, Heer van Liefvelt, en *Heyndrik van Liefvelt* voorz elk bysonder onsen zegel hier aangehangen, in 't jaar ons Heeren 1422. op Sinte Joris avont.

Lett. I.

Iacob, doen kont allen luyden, dat wy behoudelijk ons en eenen yegelijken sijn regts, verlyt hebben, en verlyen mits desen brieven onse geminden *Heyndrik van Liefvelt*, alle alsulke goeden, als hy van onser Graaffelijckheden te lene hout, en schuldig is te houden, die hem aangekomen en bestorven sijn, by doode Heeren *Gerrits van Eemskerke*, en van *Liefvelt* sijns vaders, en by in 't laaste van sijnen lyve van onser voorz Graaffelijckheit te leen hielt, te houden van ons en onse nakomelinge onsen geminden *Hendrik van Liefvelt* voorz, en sijn nakomelingen, tot alsulken leen, en voort in alre manieren als die onder hantvesten en brieven, en onse Registeren en Bouken die daar of sijn klaarlijken inhouden en begrypen; Hier waren overen aan alse onse getrouwen Rade en Leenmannen Heer *Arent van Gent*, Heer *Gerrit van Zyl*, en Heer *Jan*, die Bastart van Blois. In oirkonden gegeven inden Hage op den 25. dag in February, in 't jaar ons Heeren 1431. *Secundum cursum.*

Lett. K.

WY *Otto*, Heer van Arkel, doen kont allen luyden, dat voor ons quam Heer *Herbaren*, Heer van Liefvelt, onsen Neve, en heeft ons opgedragen na Vonnisse onser mannen hier beneden beschreven alse regt was, alsulke goeden, als hy van ons houdende is, welke goede wy hem weder verlyt hebben, en verlyen behoudelijken Vrouwe *Lysbetten* sijnen wyve, haere Lyftogte, aan sulken goede, als wy haar verlyt hebben, in deser manieren, waar dat saken dat Heer *Herbaren* voorz storve, sonder wetachtig geboort after te laten, dat dan dese voorseyde goede komen en erven sullen op *Gerrit vander Woert*, sijnen Neven, of op der geboorte die *Gerrit vander Woert* kregre, by Jonkvrouw *Soffyen*, 's Heeren suster van Hokelem, alsoo verre als *Gerrit* voorz ofhyvig waar;

waar, en waar't sake dat *Gerrit vander Woerd* storve, sonder geboorte by *Jonkvrouw Soffyen* voorzaster te laten, dat dan dese voorz goede komen, en erven sullen, op Heere *Herbarens* voorz regt *Erfname* gelijk regt *Erflene*, en in allen manieren, als dien voor brieve daar of inhouden, die Heeren *Herbaren* voorz van onsen ouden, en van ons daar of heeft; Hier over waren alsofse mannen *Johann van Arkel* Heer van *Hagensteyn*, onselieven soon, *Gysbregt van Langerak*, Ridder, *Arent van Weyborch*, *Wouter van Delft*, en anders veele goede luyden. In kennisse der waarheyt hebben wy desen brief open bezegelt met onsen zegel, gegeven in 't jaar ons Heeren 1383. des anderen dags na Sint Jacobs dag Apostel.

Lett. L.

Een Uytspake tusschen *Hendrik Dirx* Vrouwe *vander Doortoge*, en *Hendrik van Liefvelt*, haren Broeder, roerende vanden huys, en Heerlijckheit van *Liefvelt*.

WY *Willem Brueder*, t'Egmonde, Heer tot *Yffelsteyn*, en *Johann Burggrave* tot *Montfoorden*, doen kont allen luyden, alsoo *Heyndrik Dirx*, Vrouwe *vander Doortoge*, en *Heyndrik van Liefvelt*, haar broeder, lange tyt scheel en tweedragt gehadt hebben, om dat huys, Heerlijckheit, en Erffnisse van *Liefvelt*, en dat daar toebehoort, welke gescheel en tweedragt, *Vrouwe Heyndrik Dirx* voorz en *Hendrik* haar Broeder volkomenlijken en klackeloos aan ons gebleven sijn, en al dat daar of roeren mag, in tegenwoordigheyt onser liever genadiger Vrouwen van *Holland*, en haren *Leenmannen*, sittende inder *Vierschaar* inden *Hove* inden *Hage*, op die peene van duysent *Nobilen* te verbeuren, die een helfte ander *Graaffelijckheit* van *Hollant*, en die ander helfte daar wy *Segfluyden* die wyfen souden, so is 't dat wy onse seggen hier of eendragtelyk geseft, en uytgesproken hebben, seggen en uytsprecken met desen tegenwoordigen brieven, op ter peene voorz in maniere als hier na geschreven staet; Indeneersten soo is onser beyder seggen dat *Heyndrik van Liefvelt* hebben, en behouden sal, dat huys, die Heerlijckheit, en erffnisse voorz, mit allen dat daar toe behoort, voor hem, en voor sijn regte Erven, en des soo seggen wy voort, dat *Heyndrik* of zyn Erven alle jaar uytreycken, en betalen sal, sijnre suster *Vrouwe Hendrik Dirx*, en haren Erven vyfen veertig goede oude *Vrankrykse* schilden, of *paeyment*, haaren waarde, die verschynen en betaalt sullen wesen, tot twee termynen, daar die eerste dag van betalinge of wesen sal tot *Kerstmisse* naastkomende, en die ander dag tot *St. Jans-misse*, daar naast volgende, of binnen agt dagen na elken termyne, onbegrepen, en also voort van jare te jaar, en van termyn te termyn; voort so is onse seggen, dat *Heyndrik van Liefvelt*, binnen ses weeken na datum des seggens, *Vrouwe Hendrik Dirx*, sijnre suster op ter pene voorz vestigen en magtigen sal, mit sijns leen Heeren handen en mit goede brieven, daar *Vrouw Hendrik*

Dirx en hare en Erven wel angeneugen ende bewaart sullen wesen, waar het dat *Hendrik* voorz of sijn Erven, *Vrouwe Hendrik Dirx* of haren Erven niet en betaalden tot elken termyn vander jaren als voorschreven is, dat dan *Vrouwe Hendrik Dirx* of haar Erven terstont, na elken termyn, daar hun gebrek van betalinge ingeviel, aan tasten, en op beuren mogten, haar *Renten*, die hun dan verschenen waren uyt *Hendrik van Liefvelt* voorz gereetste goeden, en *Renten*, die hy leggende heeft, inden *Ambagte* van *Naaldwijk*, en van *Monster*, sonder eenig wederseggen van *Hendrik*, of sonder misdoen tegen der *Graaffelijckheit* of ymandt anders; en waert saake dat die leen Heer binnen der tyt voorz daar niet over wesen en mogte, of en woude, dat *Hendrik* voorz sijnre suster *Vrouwe Hendrik Dirx* voornoemt, die voorz jaarlyxse *Renten* verleeckerde inder mate voorz, soo sal nochtans *Hendrik van Liefvelt* voorz, sijnre suster *Vrouwe Hendrik Dirx* voorz en haren Erve mit sijnen brieve vestigen, en wel verskeren die voorz *Renten* jaarlijks te ontfangen, uyt sijnen goede en *Renten*, gelegen tot *Naaldwijk*, en tot *Monster*, waert dat haar of haren Erve tot eniger tyt gebrek viele, inder betalinge als voorz is, totter tyt toe dat *Hendrik van Liefvelt*, sijnre suster *Vrouwe Hendrik Dirx* voornoemt en haren Erve, by sijns *Leen-Heeren* hant daar in gevestigt sal hebben, in alremate als voorgeroert is; voort is onse seggen dat *Hendrik van Liefvelt* voorz of sijnre regte *Erfnamen* en niemant anders dese selve *Renten* sal mogen lossen, en afskopen, tegen *Hendrik Dirx* of hare Erven, te weten den penning om tien, die *Renten* voorz algeheel, en tot eene maal, hoe neer *Hendrik van Liefvelt*, of sijnen Erven dat best geneugen sal, behoudelijken altyt *Vrouwe Hendrik Dirx*, of haren Erven, die dan verschenen waren, en die dagen of geleden mede te beure; voort soo seggen wy op ter pene voorz, dat elk die een den anderen overgeven sal binnen 14. dagen na datum deser uytpraak alle alfulke brieve en hantvesten als eenig van hem beyden onder hem hebben mag, die den andren toebehoren mogen; en hier mede seggen wy, dat *Vrouw Hendrik Dirx*, en *Hendrik van Liefvelt*, haar broeder voornoemt, volkomelijc vereenigt en verlyt sullen wesen van alre aansprake, gebreke, en afterwesen, die sy die een opten anderen te seggen mogten hebben, tot desen dage toe, en waert dat *Vrouwe Hendrik Dirx*, en *Heyndrik van Liefvelt*, in eenige punten scelende worden, deser saken roerende, dat houden wy *Segfluyden* altyt aan ons tot onser verklaringe; Des in getuygenisse hebben wy onse *Zegelen* aan desen brieve en segge gehangen die der twee sijn, gelijk van worde tot worde, daar elk vander partyen een of heeft; Gedaan en geseft den 23. dag in *December* in 't jaar ons Heeren 1431. onderstont *Geextraheert* inde *Leenkamer* van *Hollant* uyt het *Register* genaamt IX. Fol. 156. 157. vers. 158. 159. & 160. en is dese soo veel 't *geextraheerde* aan gaat daar mede bevonden te accorderen den 25. *November* 1677. by my als *Clercq* ter voorz kamere; t'Oirkonden was onderteykent *Johan Buys*.

WOUDE

W O U D E.

214 **D**E oude Heeren vanden Woude by Leyden, sijn alle *Jacob* genaamt geweest, die dat goet al bebeten hebben, kortst naar de instelling van den eersten Grave van Holland, en van dese sijn van vader tot soone in wettelijke mannelijke linie de Heeren van den Woude voortgekomen; *Hadrianus Junius* schrijft van deselve *Batav. cap. 19.* als volgt: *Wouda stirps insititia est Warmondia, nam undecimus Woude (qui pagus est in paludibus abditus, & adiecto Jacobi nomine Jacobo-Wouda appellatur, quod tota ferme progenies Jacobæa hætenus audierit, nullo alio aduentu) heres, matrimonii pacto vincit cum unica herede Warmondii, sive Paramundi, ut Galli scribunt, sed male, cum omni familia emigravit in arcem Waramundam, ac deserto proprio suo heredio, in alienum transit, neque mirum, quippe qui putidas & inamabiles paludes cum amœnis viretis commutaret; que causa fuit, cur brevi collapsa fuerit ruinâ Wouda arx. Refert autem domus ista, qua semper equestris dignitatis fuit, primos natales ad Paramundum Francum (nî conjectura me fallit) deinde ad Woerdanam stirpem & Velsiam, insignes clypeo aurato, cui inserti tres rubri coloris rhombi visebantur; quem non mutasse legitur, donec sub annum ferme 1359. Theudericus Wassenarius, Burgravius Lugdunensis, cum villarum & fundorum aliquot inuestiturâ, proprietario Jacobo, ejus nominis XIV. Warmonda Domino, utendum obtulit clypeum, quo, ut armamentarii Romani Dominus & Burgravius Lugdunensis, ipse utebatur; nempe cyaneum aureâ taniâ dissectum, cum ternis argentei coloris lunis corniculatis, quò hætenus ea utitur familia. Porro stirps hæc solum vertere atque exulare annos aliquot coacta fuit, propter conscientiam parricidialis necis Florentii Principis à Velfeno patrata, anno 1296. Verùm post quinquennium ubi resederant popularium irarum æstus, placato mitigatoque insuper Principe (cui in prælio adversus Trajectinum Episcopum iunc profugatum strenuam posuerat operam Jacobus eo nomine duodecimus) deletaque omni injuriarum memoria, veterè Atheniensium exemplo, in pristinam gratiam recepta, atque in integrum suis hæredis restituta est.*

JACOB VANDEN WOUDE, de elfde dier name, die omtrent het jaar 1380. leefde; hadde te wyve de Erfdochter van den Heere van Warmont, welke plachten te voeren een Silveren Cruys op een Lazuyren Velt, en naar dien tijd hebben sy het Huys ter Woude verlaten, en sijn komen wonen tot Warmont; *Jacob vanden Woude* voorz liet na

JACOB VANDEN WOUDE en **VAN WARMONT**, Ridder, die vermits de conspiratie van *Aamstel van Mynden*, *Woerden*, en *Velsen*, &c. uyt den Lande wijken moest, en balling werden anno 1296. maar anno 1303. alsoo in een strijt tusschen de Stigfien van Utrecht, en tusschen *Sweer van Montfoort*, *Huybert van Vyanden*, *Hendrik*, *Burggrave van Leyden*, *Floris van Duvenvoorde*, en andere meer, desen *Jacob vanden Woude* de Hollanders goet ontset en hulpe gedaan hadde, (soo datse de Victorie bevochten, en den Bisschop van Utrecht daar leelijk verslagen bleef) heeft hy als doen door tusschen-spreken van de voorz Heeren, sijn goet weder gekregen, en wiert met den Grave van Holland versoent, stierf anno 1303. hy hadde te wyve *Sophia van Egmont*, dochter van *Gerrit van Egmont*, en van *Elisabeth van Stryen*; sy stierf anno 1309. nalatende een soone, namentlijk

JACOB VANDEN WOUDE en **VAN WARMONT**, Ridder, stierf anno 1344. hadde te wyve *Elisabeth van Zuylen van Aanholt*, die anno 1365. stierf, en leggen beyde tot Warmont begraven, hebbende gewonnen

Jacob vanden Woude, volgt.

Elisabeth vanden Woude, hadde te man *Jan van Egmont van Meresteyn*, soone van *Albert van Egmont van Meresteyn*, Ridder, en van *N. vander Boukhorst*; hy wert vermeld anno 1447. en liet na eenen soone, met namen *Albert van Egmont van Meresteyn*, *Casteleyn van Woerden*, die te wyve hadde *Anna van Foreest*, dogter van *Herpert van Foreest*, Ridder, en van *Maria van Cats*; sy stierf anno 1540. nalatende kinders.

Aljd vanden Woude, troude *Jan van Alkemade*, *Schiltknape*, soone van *Floris van Alkemade*, en van *N. van Buyren*; sy wert hier vooren

fol. 835. abusivelijk genoemt *Ida*, en gestelt als een dogter van *Jacob vanden Woude*, en van *Sophia van Egmont*, die niet haar moeder maar haar grootmoeder was; sy lieten t'lamen na *I. Ybrant van Alkemade*, Ridder, troude eerst *Aljd van Poelgeest*, *Gerrits* dogter; daar na *Agatha van Rietwijk*, *Willems* Erfdogter te Velsen, en wan kinders. II. *Johan van Alkemade*, alias *vanden Woude*, welken naam hy van sijns moeders wegen aangenomen heeft, en ook sijn nakomelingen der selver Wapen; hy hadde te wyve *Catharina van Valkenisse* uyt Zeeland, en wan kinders.

Beatrix vanden Woude, troude *Gerrit van Oosterwijk*, *Schiltknaap*.

JACOB VANDEN WOUDE en **VAN WARMONT**, Ridder, soone van *Jacob vanden Woude*, en van *Elisabeth van Zuylen van Aanholt*, stierf anno 1394. hy hadde eerst te wyve anno 1346. *Elisabeth vander Does*, dogter van *Dirk vander Does*, *Schiltknape*, en van *Clementia van Santhorst*, *Philips* dogter; sy stierf anno 1361. sonder oir; hy troude daar na anno 1370. *Florentia Bugge*, *Ians* dogter tot Delft, (wiens outste dogter *Sophia Bugge* getrouwt was met *Arent van Duvenvoorde*, Ridder, soone van *Arent van Duvenvoorde*, en van *N. van Arkel*;) sy troude daar

daar naar *Philips van Dorp*, Ridder, soone van *Dirk van Veen*, en van *Hedewij van Dorp*, die sijns moeders naam aannam; sy stierf anno 1409. nalatende

Jacob vanden Woude, die voor sijn vader stierf anno 1362. out 21. jaren.

Jan vanden Woude, volgt.

Dirk vanden Woude, genaamt *Boekel*, stierf anno 1407. nalatende een dogter met namen *Willemijna vanden Woude*, die te man hadde *Jan van Heemkerk van Bekestein*, soone van *Wouter van Heemkerk van Bekestein*, *Knape*, en van *Geer-*

truyd Dullart, en wan daar by eenen soone; sie boven fol. 858.

Mabelia vanden Woude, stierf sonder kinders, hadde te man *Jan van Beest* uyt de *Betuwe*.

Clementia vanden Woude, stierf mede sonder kinders, hadde getrouwt *Nicolaas van Toornenburg*.

JAN VANDEN WOUDE en **VAN WARMONT**, soone van *Jacob vanden Woude*, Ridder, en van *Florenisa Bugge*, *Jans* dogter, wiert Ridder geslagen in den Oorlog op de *Vriese* anno 1396. was Hoogheemraad van *Rhijnland*, anno 1377. 1390. en 1394. hy verkreeg dat *Warmont* een hooge Heerlijkheyt, en onversterflijk Leen gemaakt wierde, anno 1402. hy soudeerde en doteerde anno 1410. een Clooster van de derde *Ordre* van *St. Franciscus*, voor arme *Edele Juffrouwen* te *Warmont*, en anno 1413. stigte hy een *Regulieren Clooster* in *Warmont* vander *Cisterciën Ordre*, ter plaatse daar het *Slotoud Teylingen* gelegen was, 't welk *Hertogen Albert* en *Willem* tot dien eynde desen voorfz *Jan vanden Woude* vergunt hadden; hy kost anno 416. van *Engelbrecht vander Mark*, Bastard soone van den *Grave vander Mark*, de *Ambachts-heerlijkheyt* van *Alkemade*, en stierf anno 1417. hy was een seer vermo. Ridder, en hadde te wyve *Agnes van Cruyningen*, *Jans* dogter in *Zeeland*; sy stierf anno 1400. nalatende

Jacob vanden Woude, volgt.

Adriana vanden Woude, hadde te man *Ian van Heemstede*, *Balliu* van *Kermerland*, soone van

Ian van Heemstede, Ridder, Heere van *Heemstede* en *Benthuyfen*.

JACOB VANDEN WOUDE, soone van *Ian vanden Woude* en van *Warmont*, en van *Agnes van Cruyningen*, was Heere van *Warmont* en *Alkemade*, hadde te wyve *Reynoutje van Brakel*, dogter van *Ian van Brakel* tot *Dordregt*, en van *N. Eggert van Parmirende*; hy stierf anno 1431. sy anno 1449. en lieten t'famen na

Jacob vanden Woude, volgt.

Agnes vanden Woude, hadde te man *Adriaan van Naaltwijk*, soone van *Abert van Naaltwijk*, Heere van *Berg-ambacht* in *Zuyt-holland*, mitsgaders *Dijkgraaf* van de *Crimperwaard*, en van *N. van Vleuten*, uyt het *Sticht Utrecht*; hy was Heere van *Berg-ambacht*, en van de *Hoekse partje* ten dienste van die van *Utrecht*, anno 1480. en liet na I. *Ian van Naaltwijk*, Ridder, Heere van *Berg-ambacht*, mitsgaders een hevig voorstander van de *Hoekse partje*, was een seer vermaart Oorlogs-man, stierf balling of uytlandig binnen *Parijs*, en leit aldaar begraven, geen kinders naarlattende, dies sijn Heerlijkheyt wierde beërft van die van den *Geslagte* van *Nievelt*; hy hadde te wyve *Gilligje vander Lecke* of *Polanen*, dogter van *Ian vander Lecke*, Ridder, Heere van *Yselmont*, en van *Aijj van Egmont*; sy hadde eerst te man *Floris van Kijshoek*, *Schiltknape*,

die anno 1472. stierf; voor de tweede male *Ian van Naaltwijk* voorfz; en voor de derde male *Philips van Spangen*, Ridder, by dewelke sy mede geen kinderen naliet, hebbende alleen nagelaten by haar eerste man *Floris van Kijshoek* voorfz een *Erdogter Aijj van Kijshoek*, die te man hadde *Claas van Assendelft* II. *Jacob van Naaltwijk*, stierf sonder kinderen na te laten. III. *Adriana van Naaltwijk*, hadde te man *Willem van Nievelt* t'Utrecht, en wan kinders. IV. *Agnes van Naaltwijk*, hadde te man *Ian van Nederveen*, Hofmeester van den *Grave* van *Nassau*, anno 1457. hy hadde eerst getrouwt *Margareta vander Laan*. *Agnes van Naaltwijk* voorfz leefde noch weduwe anno 1503. nalatende kinders. V. *N. van Naaltwijk*, was *Nonnete* *Delf*.

Iohanna vanden Woude, woonde anno 1451. te *Dordregt* in haar moeders huysinge, maar stierf ongetrouwt anno 1497.

JACOB VANDEN WOUDE, soone van *Jacob vanden Woude*, en van *Reynoutje van Brakel*, Heere vanden *Woude*, *Warmont*, en *Alkemade*, hadde te wyve *Iohanna van Poelgeest*, dogter van *Gerrit van Poelgeest*, Ridder Heere van *Homade*, en van *Margareta van Doornik*, *Helmichs* dogter; hy stierf op *St. Thomas* avont anno 1503. de laatste mans oir van sijn *Geslagt*; sy anno 1499. en lieten t'famen na

Reynoutje vanden Woude, *Vrouwe* vanden *Woude* en van *Warmont*, troude anno 1477. *Ian van Rossum*, Heere van *Zoelen* in *Gelderland*; hy stierf anno 1518. sonder kinderen naar te laten.

Jacoba vanden Woude, wiert na dode van haar suster *Reynoutje* voorfz, *Vrouwe* vanden *Woude* en van *Warmont*, troude anno 1476. *Gijsbert van Raaphorst*, soone van *Albert van Raaphorst*, en van *N. van Vjanen*, des Heeren dogter van *Beverwaard*; hy was mede in 't beleg voor *Nuys*; hy stierf anno 1503. sy anno 1525. en leyt by haar voorouders tot *Warmont* begraven, medegeen kinderen nalatende.

Maria vanden Woude, troude anno 1484. *Philips van Mutenisse*, soone van *Ian van Matenisse*, en van *Willemina van Alkemade*, maar stierf in barents noot anno 1488. hy reysde naderhant na *Romen*, en wiert daar *Priester*, en van daar wederkomende wiert hy *Abt* te *Warmont* anno 1492. en aldaar 41. jaren geleefd hebbende is hy anno 1533. gestorven, out zynde 82. jaren, hebbende by sijn voorfz huysvrouwe *Maria vanden Woude* nagelaten I. *Jacob van Matenisse*. stierf schielijk ou' omtrent 30. jaren, anno 1515. sonder kinderen na te laten, hebbende

te wyve gehad *Anna van Almonde*, dogter van *Jacob van Almonde*, Raat in den Hove van Holland, en van *Catharina van Everdijk*. II. *Maria van Matenisse*, wiert anno 1525. by besterfenisse van haar moeye *Jacoba vanden Woude* voorz, Vrouwe vanden Woude en Warmont, en hadde te man *Ian van Duvenvoorde*, soone van

Arent van Duvenvoorde, Ridder, en van *Margareta van Iffelstein*; hy stierf anno 1568. sy anno 1543. nalatende veertien kinders, wiensnakomelingen de voorz Heerlijkheden en Goederen nog besitten. III. *Margareta van Matenisse*, was Nonne te Poel.

Van dese Stamme heeft noch gelceft

FLORIS VANDEN WOUDE, Ridder, anno 1203.

Het oude Wapen vanden Woude is gelijk dat van Woerden, zynde drie Rode Ruyten in een Gulden Velt, en men geloofst dat het een Geslacht is geweest, maar *Jacob vanden Woude*, de 14. van die naam, heeft ter liefde en uyt gunst van den Burggrave van Leyden, sijn Wapen aangenomen te voeren, te weten een Gulden Baar met drie Waffende Manen van Silver, op een Velt van Lazuur.

W Y N G A A R D E N.

215 **I**N den jare 1412. leefde **GODSCHALK OEM**, Heer van Wijngaarden, Knappe, soone van *Tielman Oem*, Ridder, en van *Margareta van Slingelant*, Ians dochter; hy was Ambachtsheer van Ysselmonde, Raamsdonk, Gryfoort, oude en nieuwe Tonge, groot Waspik, 's Grevelduyn, en van den Ambachte en Gewaarde Rechterfchap van 's Graven-wildernisse, Raad en Rentmeester Generaal van Holland, Zeeland, en Vrieland, Raad ten Gouvernemente der selver Landen; troude anno 1422. *Margareta van Alkemade*, dogter van *Floris van Alkemade*, verflagen van de Vriesen anno 1421. en van *Elisabeth van Cronenburg*, *Willems* dogter, wiens moeder was *Ians* dogter van *Polanen* en *vander Lock*, en komen van den selven af die van den Geslagte van Wijngaarden tot heden toe; breder te sien boven op de letter O. onder den tijtel van *Oem van Wijngaarden*.

Y S S E L S T E I N.

216 **A**RENT VAN AAMSTEL, Ridder, soone van *Gijsbregt van Aamstel*, en van *Bernaerda Ians* dogter van *Iffelstein*, besat de goederen van Yffelstein; hy hadde nog drie broeders, waar van de outste was *Gijsbregt van Aamstel*, welke medeschuldig aan 't Verraat van *Gerrit van Velsen*, tegen Graaf *Floris*, uyt den Lande moest wijken, en als ballink gestorven is, sonder datmen weet waar hy sig heeft onthouden; de tweede *Willem van Aamstel*, Proost van St. Jan te Utrecht; en de derde *Otto van Aamstel*, van dewelke geen of weinig gewach gemaakt wert; Desen *Arent van Aamstel*, na dat sijn ouder broeder *Gijsbregt* uyt den Lande hadde moeten wijken, (met wiens doen hy sig noit bemoeit hadde,) heeft als besitter van de goederen van Yffelstein, van sijn moeders wegen al voor die tijd de Naam en het Wapen van Yffelstein aangenomen, en met dat van Aamstel gequartilleert, het welk onder het selve Geslacht alsoo is gebleven; hy hadde te wyve *N. van Heukelom*, dogter van *Otto van Arkel*, eerste Heer van Heukelom, en van des Heeren dogter van Heusden, en wan onder andere kinderen een soone, met namen *Herbaren van Iffelstein*, wiens descendenten te vinden zyn hier boven op de letter I. fol. 994.

Z A N E N.

217 **D**Ie van *Zanen* of *Zaanden* sijn een out Adelijk Geslachte, en vindmen onder andere daar van vermelt,

HUGO VAN ZAANDEN, leefde voor 't jaar 1348.

ELISABETH VAN ZAANDEN, hadde te man *Floris van Adrichum*, Ridder, soone van *Nicolaas van Adrichum*, Schiltknappe, en van *Geertruyd van Diemen*; hy stierf anno 1361. sy anno 1395. nalatende *Floris van Adrichum*, die seer out wierde, en hadde te wyve *N. van Bakel*, en wan vier soonen.

N. VAN ZANEN, hadde te man *Gerard van Egmont van der Nyenburg*, soone van *Willem van Egmont*, Heer van Yffelstein, Leerdam, Schoonrevoort, Haastregt, Baar, Ridder van den Gulden Vlieten, die hy uyt clandestijn huwelijk geprocreëert hadde by *Margareta van Hoogwoude*, wiens vader *Everard*, Heer van Hoogwoude en Aartswoude, een Bastard soone was van Hertog *Willem van Beyerem*; hy hadde voor sijn partage het Slot en den Lande van Nyenburg, het welk in den

den jare 1517. door de Gelders en Vriesc is verbrand; en komen van den selven die van *Egmont vander Nyenburg* tot heden toe.

CORNELIS VAN ZAANDEN, Leenman van de Graafschijheid van Holland, anno 1501.

HUYG BOL VAN ZANEN, Schepen tot Haarlem, anno 15...

JACOB VAN ZANEN, mede Schepen tot Haarlem.

Het Wapen van dit Geslagte was een Kruys van Keel op een Velt van Silver.

Z E V E N D E R.

218 SIMON VAN ZEVENDER, Ridder, afkomstig uyt den Huys van Arkel, wiens vader mede besat de goederen van Zevender by Schoonhoven, sijn moeder was *N. vander Goude*; hy hadde te wyve *N. N.* en liet een Erfdogter na, met namen *Machiild van Zevender*, overleden anno 1401. hebbende te man gehad *Sweder van Zuylen* by Utrecht, en van die tijd af hebben hun nakomelingen de goederen van Zevender altijd beseten. *Simon van Zevender* voorz hadde nog een jonger broeder *Frederik van Zevender*, die te wyve hadde *N. van Almeloo*, en stierf anno 1375. nalatende

FREDERIK VAN ZEVENDER, wiert Ridder gemaakt van Hertog *Albregt van Beyeren*, in den Oorlog op de Vriesc anno 1380. was mede in 't groot Heyrleger voor de Kuyn derop de Vriesc anno 1396. en stierf anno 1409. hadde te wyve *Elisabeth*, Bastard dogter van Graaf *Jan van Bloys*, Heere vander Goude en Schoonhoven, en liet na

FREDERIK VAN ZEVENDER, Ridder, troude anno 1429. *Elisabeth Sloyers*, *Jacobs* dogter t' Utrecht, en wan by deselve

FREDERIK VAN ZEVENDER, troude anno 1441. *Willemijna van Vliet*, dogter van *Jan van Vliet*, en van *Beatrix*, Bastard dogter van Hertog *Willem van Beyeren*, over welk huwelijk stonden *Gerrit van Vliet*, *Gerrit van Lisse*, *Sophia van Zevender*, sijn moeyc, *Ian van Haafrecht*, *Jan van Keyl*. &c. en waren 48. jaren lang getrouwt; hy stierf anno 1489. sy anno 1500. oud 80. jaren, en lieten na

<p><i>Frederik van Zevender</i>, Balliu van Schoonhoven, die anno 1486. den Prince en Landerebel was, met <i>Frans van Brederode</i>, waar over hy by sijnen vader, die doe ter tijd stierf, onterft wiert, met O&roy van den Hove van Holland, en quamen als doen de Leenen op <i>Ian van Ze-</i></p>	<p><i>vender</i>, sijn broeder; hy troude <i>N. N.</i> en liet na eenen soone <i>Gerrit van Zevender</i>, die noch anno 1542. leefde, nalatende mede eenen soone <i>Frederik van Zevender</i>, die in soberen staat sonder kinderen stierf.</p>
--	---

Ian van Zevender, volgt.

JAN VAN ZEVENDER, soone van *Frederik van Zevender*, en van *Willemina van Vliet*, was Griffier van den Hove van Holland, en stierf anno 1509. troude anno 1493. *Willemina Uytendage*, *Willems* dogter in Kermerland, weduwe van *Jacob Ruygrok*, en lieten na

Willem van Zevender, volgt.

heeren Monniken tot Haarlem.

N. van Zevender, was Prioer vander Preek-

Mr. WILLEM VAN ZEVENDER, soone van *Ian van Zevender*, en van *Willemina Uytendage*, troude anno 1524. in den Hage *Natalia van Dorp*, dogter van *Adriaan van Dorp*, en van *Elisabeth van Almonde*, over welk huwelijk stonden *Anthonis van Nievelt*, *Arent van Duwenvoorde*, *Jacob van Dorp*, *Vrank van Dam*, *Adriaan Ruygrok*, en *Nicolaas van Dam*; hy stierf anno 1551. nalatende

Ian van Zevender, stierf Jongman, oud zynde 20. jaren.

't Quartier van Leuven uyt Brabant.

Adriaan van Zevender, stierf mede Jongman, oud zynde 25. jaren.

Willem van Zevender, hadde te man *Ian van Abbenbreek*, en leefde noch weduwe anno 1570.

Frederik van Zevender, volgt.

Catharina van Zevender, stierf sonder oir, hebbende te man gehad *Willem van Roon*, soone van *Pieter van Roon*, en van *Anna de Grave*, van

Soetje van Zevender, hadde eerst te man Mr. *Melis van Kalkestejn* t' Amsterdam; daar na *Roc-terd van Lanskyoon* t' Utrecht; sy stierf seer out anno 1606. sonder kinderen na te laten.

FREDERIK VAN ZEVENDER, soone van *Willem van Zevender*, en van *Natalia van Dorp*, Rentmeester Generaal van Noortholland, troude anno 1575. *Elisabeth van Egmont van Kenenburg*, dogter van *Otto van Egmont*, Heer van Kenenburg, Ridder, en van *Agnes Groesing*, *Jacobs* dogter, Heere van Benthuylen; sy stierf in den Hage anno 1613. nalatende

Mr. *Willem van Zevender*, was Raad in den Hove van Holland, maar stierf ongetrouwt, den

30. July 1605. out 28. jaren.

Otto van Zevender, volgt.

OTTO VAN ZEVENDER, soone van *Frederik van Zevender*, en van *Elisabeth van Egmont*

Egmont van Kenenburg; hy wierde anno 1618. Heere van Kenenburg, by testament en doot zijn moeders; hy troude anno 1607. *Hessel van Brienen*, dogter van *Carel van Brienen*, en van *N. van Lienden* uyt Gelderland, en wan kinders, van dewelke als noch descendenten zyn.

Van desen Geslagte hebben noch geleeft

JAN VAN ZEVENDER, die doot bleef in den Oorlog van Utrecht, anno 1446.

FLORIS VAN ZEVENDER, Ridder, stierf anno 1457. begraven te Utrecht in St. Pauls Abdye.

Het Wapen van Zevender is gelijk Arkel, het Velt van Gout en de Baren van Sabel.

Z W I E T E N.

²¹⁹ GERRIT EMMERSZ VAN ZWIETEN of ZWETEN, die wan drie sonen, *Ramp, Frank*, die Priester was, en *Jacob van Zwieten*, die naar liet den jongen *Gerrit Emmersz van Zwieten*, die getrouwt heeft *Agnes van Boschuyfen*, en wan *Jacob van Zwieten*, Priester, gestorven anno 1436. *Arent van Zwieten*, mede Priester. *Ida van Zwieten*, die te man hadde *Baartout van Assendelft*, Ridder, Heer van Veenhuysen; sy stierf anno 1465. hy anno 1466. Nog *Luytgaard van Zwieten*, troude *Korstiaan van Alfen*, en *Simon Gerritsz van Zwieten*, Drost van Arkel, en Balliu van Voorn, genoemd *de vette Simon*, troude *Agatha vander Does*, leefde anno 1444. en wonden drie dogters, als *Adriana van Zwieten*, die troude *Ian vander Haar* by Utrecht. *Alijd*, troude *Daniel van Alphen*, en *N. van Zwieten*, die troude *Philips Vyttelber* by Delft; Sie de descendenten van desen Geslagte boven onder de letter S. fol. 1112. en vervolgens.

Z Y L.

²²⁰ JAN VAN ZYL, Ridder, vermelt anno 1326. van hem komt

JAN VAN ZYL, Knappe, woonde op Zijlhof by Leyden, stierf anno 1366. en wan *Dirk van Zyl*, volgt. *Iusse van Zyl*, troude tot Utrecht *Gerrit Dedel*, soone van *Lambert Dedel*, aldaar vermelt onder de Edelen anno 1367. Desen *Gerrit* was Raad der Stad Utrecht anno 1416. en heeft met zijn voornoemde huysvrouwe gewonnen *Godart Dedel*, Raad der Stad Utrecht, anno 1449. en Schepen anno 1464. hy troude eerst *Theodora Ruys*, *Ians* dogter; ten tweden *Elisabeth Pot*, *Jacobs* dogter; hy stierf anno 1484. en heeft gewonnen I. *Gerard Dedel*, Abt van Oostbrouk. II. *Ian Dedel*, Canonik te Sint Marien, alwaar hy begraven is in de Dedels Capelle, onder een groote fark met zijn Wapen, de drie Lelyen daar op uytgehouden. III. *Jacob Dedel*, die troude *Cornelia N.* stierf anno 1507. en hebben gewonnen verscheyde kinderen, waar van in wettige linie en mans oir afkomt het Geslacht *Dedel* in den Hage. IV. *Geertruyd Dedel*, Abdisse van 't Adelijk Juffrouwen Stift van St. Servaas tot Utrecht, stierf anno 1517. V. *Ian Dedel*, Canonik te St. Servaas en oude Munster; hy was seer familiar met *Paus Adriaan* zijn neve, leyt begraven onder een aparte grote fark in de voorfz Capelle mede met zijn Wapen daar op uytgehouden. VI. *Elisabeth Dedel*, troude *Ian van Rodenburg*.

DIRK VAN ZYL, Knappe, soone van *Ian van Zyl*, hadde te wyve *Alijd vander Does*, en wan

Gerrit van Zyl, volgt. *Elisabeth van Zyl*, hadde te man *Coenraad*, Heer van Oosterwijk by Gornichem, en was uytten Geslagte der Heeren van Arkel, en hadde daar by I. *Coen*, Heer van Oosterwijk, Ridder, die te wyve nam *Magteld van Vyttelbroek*, *Pontiaans* dogter t'Utrecht; hy stierf anno 1484. II. *Anna van Oosterwijk*, troude *Willem van Boschuyfen*, en wan kinders; hy nam na haar doot *Ienne van Vyttelbroek*, *Magtelds* suster voorfeyt.

GERRIT VAN ZYL, Ridder, soone van *Dirk van Zyl*, en van *Alijd vander Does*, was Raad en Camerling van Hertog *Philips van Bourgondien*, en is overleden op den 11. Maart 1453. hy hadde te wyve *Alijd Eggert*, suster van *Ian Eggert*, Heer van Purmereynde, dat hy aan *Gerrit* zijn schoonbroeder verkofte, die daar na deselve Heerlijkheit weder verkofte aan *Ian*, Burggrave van Montfoort; t'zijnen tijde leefde mede *Magteld van Zyl*, gehout met *Dirk van Tol*, soone van *Floris*, en van *Magteld Vink*, dan stierf sonder kinderen. De voornoemde *Gerrit van Zyl* heeft nagelaten

Dirk van Zyl, woonende op Zijlhof, liet maar een Bastard soone na, genoemd *Frederik van Zyl*, die verdrongen is, sonder kinderen na te laten.

Alijd van Zyl, hadde te man *Jacob vander Does* by Leyden, en liet kinderen na. *Willem van Zyl*, leefde anno 1469. en liet na een wettige dogter, die troude een Borgers soone tot Leyden, voerende een Silver Kruys in een Sabele Velt, waar van de nakomelingen van 's moeders

's moeders wegen den Toenaam van Zijl weder opgeheven hebben, voerende mede in 't midden van 't Cruys het oude Wapen van Zijl, met een Meeremin in den hoek; En van dese is geweest

Catharina van Zijl, Daniels dogter, weduwe *Ian Oems van Wijngaarden*, en is gestorven in den Hage anno 1597.

Het Wapen van Zijl was een Gulden enckelen Arent in een Root Velt, met Lafuyren Beck en Klauwen.

¹²¹ Boven en behalven alle de vorenstaande Familien, welkers Geslagt-registers tot dus verre by ons verhandelt zyn, sijn noch verscheide andere geweest, daar van ons de Genealogien niet sijn ter handen gekomen, maar diewe hier tot voldoeninge van den curieusen Leser alleen by name kortelijk optellen sullen; zynde getrokken uyt seker out Manuscript, handelende van den ouden Adeldom der Inwoonderen van Batavien, en van by na meest alle hare naaste geburen; gelijk dan geweest zyn:

VANDER AA.

Leoninus vander Aa, wert vermeldt in het Tractaat van Vrede, tusschen den Hertog van Brabant, en den Grave van Holland, ingegaan in het jaar 1200.

Gerard vander Aa, getuyge van Muyden en andere Plaatsen, gegeven by *Otto de II.* Bisschop van Utrecht, aan *Gijbert van Amstel* in den jare 1225.

Gerard vander Aa, Oostagier gestelt by den Grave van Holland, wegen de Reconciliatie tusschen den Grave van Holland, en die van Amstel, in den jare 1282.

Johan vander Aa, Heer van Grimbergen en Gruythuyzen, anno 1374.

Hilbert vander Aa, *Jacobs* soon, heeft geleefd in den jare 1414.

Johan vander Aa, *Alphards* soon, anno 1424.

Johan vander Aa, Heer van Burchore, tweede man van *Elisabeth van Egmont*, dogter van den 21. Heer van Egmont in den jare 1451.

VANDEN ABEELE.

Gesprooten uyt de Heeren van Ameyde van Henegouwen.

Floris vanden Abeele, Ridder, met andere Edelen van Zeeland gevangen genomen, van die van 't Guarnisoen tot Gornichem, in 't jaar 1403. Deselve wort gevonden als Rentmeester van Bewesterschelt in Zeeland.

Hendrik vanden Abeele, beneffens andre uyt den Zeeuwischen Adel, geroepen tot de belegeringe van Hagesteyn in den jare 1405. en daar naar herdacht anno 1420.

Floris vanden Abeele, met vele andere van den Adel van Zeeland, geconfedereert met Beyerren.

Antonis vanden Abeele, Raatsheer van Holland in den jare 1480.

ACQUOY.

Gesprooten uyt Arkel in Holland.

Johan Acquoy, met andere Edelluyden gevangen genomen, omtrent Amersfoort in den jare 1426.

AELBURG.

Wolphart en Thurken van Aelburg, item Eppo en sijn broeder *Lauro van Aelburg*, anno 1050.

N. van Aelburg, Schiltknappe, welke met *Aarmons Spiering*, in 't jaar 1475. de Princesse *Jacoba* uyt de gevangenisse hebben verlost, hebbende de gemelte Princesse manne-klederen aangetogen.

AELMAN.

Johan Aelman, Ridder, Bastard oom van *Willem*, Hertog van Beyerren, anno 1352. gevonden in de Archiven vande gebeneficeerde in Holland.

AESWYN.

Gerard van Aeswyn, van de Ridderlijke Ordre, houdende de partye van *Eduart*, tegens *Reynout*, Hertog van Gelre, in 't jaar 1303.

AISCH.

Coenraat van Aisch, welke de beneficie van den Grave van Holland niet heeft gemeiteert, anno 1314. Charter-bewaarder.

ACKERSLOOT.

ENe van Ackersloot, tot Egmont soo men segt lichtvaardiglijk bekeert, in 't jaar 1222. beneffens andere in dit jaar bevonden.

Hugo van Ackersloot, Schiltknappe in de jaren 1163. en 1174.

Berthout van Ackersloot, anno 1230.

Gerard, gelegte *Berolt*, soone van *Hugo van Ackersloot*, van welken drie susters hebben geleefd in den jare 1254.

ALKMARE.

ARnoth, Robbert, en Hibold van Alkmare, anno 1222. item *Alnoth* bekeert en Munnik van Egmont geworden omtrent dese tijd; Siet de opene brieven van dit jaar in de Jaarboeken.

Reinebrant van Alkmare, heeft geleefd in den jare 1161. volgens opene brieve van 't selve jaar.

Gerbrand van Alkmare, Schiltknape, anno 1163. ten tijde van *Diderik de VI.* Grave van Holland, &c.

Gerbrand van Alkmare, heeft anno 1213. de opene brieven van *Lubbert*, Abt van Egmont, onderteykent, gelijk hy ook in het jaar 1226. de beurfie van den gemelten Abt *Lubbert* heeft geteykent.

ALDE.

B*ener van Alde*, Edelman uyt het Lantschap Veluwe.

ALLER.

Gesproten uyt het Huys van Stoutenburg.

N*icolaas van Aller van Stoutenburg*, Schiltknape, anno 1421.

Gijbert van Aller, in het jaar 1421.

Engelbert van Aller, anno 1421.

Johan en Nicolaas van Aller van Stoutenburg, anno 1464.

P. van Stoutenburg.

Ik hebbe deselve by den anderen gevonden naarsfende de Historie van het Landschap Veluwe.

ALMELOO.

H*endrik van Almeloo*, Krijgsman of Ridder, welke in den jare 1259. de opene brieven van het Slot te Stoutenburg heeft onderteykent.

Johan van Almeloo, getrouwt met *Sophia de Gouda*, dogter van *Johan de Gouda*, Ridder, hebben geleefd in het jaar 1398. Archiven van Holland.

ALMVOETE.

J*ohan van Aelfvoete*, Schiltknape, in het jaar 1297. blijkt uyt de Archiven van de gebeneficeerde van Holland.

ALPHEN.

D*irk van Alphen*, heeft geleefd in het jaar 1475. met sijn huysvrouwe *Jolende*; was familiaire vriend met *Reynous van Brederode* en *Vyanen*, met eenige andere gevangen gestelt.

Daniel van Alphen, getrouwt met *Adelheyde van Swieten*, dogter van *Simon*, heeft geprocreëert *Johanna*, die getrouwt is geweest aan *Johan Uyttenbroek*; *Maria Verwoude*, *Alside*, huysvrouwe van *Damas Reyniersz.*, *Johan vader van Alside*, die getrouwt is geweest met *Hendrik van den Bossche*, Casteleyn van Purmoreynde.

AELRACHE.

D*irk van Aelrache*, erkent onder de Edelen in het jaar 1333. in seekere opene brieve by my gesien.

ALTENA.

Die van Altena afkomstig van de Vorsten van Cleve, hebben voor heenen haar *Wapenschilt* gevoert, boven *Root* en onder *Swart*, en daar op acht *Gulden Scepteren*, op de wijze van een *Schilt*, maar het is al lang geleden, dat deselve sijn *vervreemt*, en sijn weynig der selver by my gelezen.

N*vin Altena*, vermaart Heere, heeft geleefd in het jaar 1091.

Diderik van Altena, heeft geleefd in den jare 1143.

AMERONGEN.

U*lpard van Amerongen*, in het jaar 1417. met *Dirk de Hout*, Burgemeester van Utrecht.

Aarwout, *Jaques*, *Wolphart*, en *Johan van Amerongen*, in 't jaar 1449. met andere meer tot Utrecht gevangen.

Johan van Amerongen, Opper-officier tot Utrecht, in 't jaar 1470. is gevangen gestelt by ordre van *David*, Bisschop van Utrecht, en heymelij verworpt geworden.

AMERSFOORDE.

R*otard* en *Windrik van Amersfoorde*, broeders, van de Ridderlijke Ordre, hebben geleefd in 't jaar 1050.

Diderik van Amersfoorde, Krijgsman in den jare 1119.

Hendrik van Amersfoorde, vermaart wegens d'eere van *Ridderschap*, anno 1235.

AMEYDE.

H*endrik vander Ameyde*, vermaart Ridder in de belegeringe van *Gildenburg* in 't jaar 1374. Den Heere van *Harlare*, (gelijk in een seker out Manuscript bevinde) is gedwongen geweest in ballingschap te gaan uyt *Brabant*, vermits hy den Heere van *Boxtel* hadde om 't leven gebracht, en heeft de Heerlijkheit en 't Casteel van *Ameyde* gekogt.

AMMERS.

J*ohan van Ammers*, Ridder, anno 1286. bofge voor *Diderik van Warnaan*. Archiven van de gebeneficeerde van Holland.

Gilkans, soone van *Gilkans van Ammers*, Ridder, in 't jaar 1223. blijkt by opene brieven.

AN:

ANDEL.

Dirk van Uyttenandel, Bastard uyt den Huyse van Hoorn.

ANGELE.

Johan vanden Angele, Ridder, welke met andere in het jaar 1329. Pieter de Ioyde hadde omgebracht, veronfschuldigt by Graaf Willem, blijkende by opene brieven van het jaar 1329. van den gemelten Grave, luydende als volgt:

*W*illem, &c. maken kont, &c. dat alsulk feyt, als Heer Jan van Angele, en die met hem waren (daar Pieter de Ioyde was geslagen) gedaan hebben, van onsent wegen gedaan was, en wy het aan ons trecken, en waar het saake, dat hem ymant daar inne viaarde, dat souden wy houden, aan sijn lijve en aan sijn goede. Gegeven tot St. Gerrenberge, &c.

ABCOUDE.

Abcoude is geweest een rijk en vermaart Geslagt. roemruchtelijk bekend, &c. Sie daar van Junius in sijn Beschryvinge van Batavien, cap. 19.

Abcoude tot Wijk te Duystede, Heeren van Gaasbeke.

Gisbert van Abooude; het Casteel van Coude is gedeftruceert door Gysbert van Aamstel, in 't jaar 1268.

APPELDOORN.

Willem van Appeldoorn is in 't jaar 1417. met Wouter van Bredrode, en verscheiden anderen van Adel tot Gorinchem verslagen. Reinier van Appeldoorn, Schiltknap.

ARMEUDE.

Anthonis, soone van N. van Armuyde, Ridder, is beneffens andere wederspanning geweest tegens Florus, Grave van Holland, in den jare 1273. volgens opene brieven.

Adelbert van Armeuden, is geweest by de belegeringe van Hagesteyn in den jare 1405. Rekenkamer van Holland.

Maria van Armeuden, getrouwt met Nicolaas van Borsselen, in het jaar 1402. begraven in het Clooster der Franciscanen.

Arent van Armeuden, van wien men geschreven vint in het jaar 1438.

BACHEM.

Isset van Bachem, heeft geleefd omtrent den jare 1124. sijn kinderen waren Adelbert, &c.

BAARLANT.

Hugo van Baarlant, mede plichtig beneffens andere, aan de doot van Floris de V. Grave van Holland, en in het jaar 1296. tot Dordrecht onthooft.

BAARSDORP.

Peter en Daniel Baarsdorp, welke op buyt sijn uytgeweest, voor de soone van Wolphard, gerechte Heer van Borsslele, in het jaar 1299. blijkende by opene brieven.

BANJAART.

Albert Banjaart, in 't jaar 1157. onder de Ridderserkent, misfchien deselve die de opene brieven van den Grave van Holland, in 't jaar 1174. heeft geteykent.

Adelbert Banjaart, heeft gefloreert ten tijde van Diderik, Grave van Holland in 't jaar 1203.

BATENBURG.

Siet Junius cap. 19.

Albert, Diderik, en Rudolpb van Batenburg, gebroeders, door ordre en last van den Hertog van Alba tot Brussel onthooft, in den jare 1567.

BEECK.

Gesprooten uyt Amersfoort.

Reynier van Beeck, heeft geleefd in het jaar 1412. gesien in seker out Manuscript, my ter handen gekomen.

BEMMEL.

Albregt van Bommel, Schiltknap, in het jaar 1421. gesien in seker Boek van den Veluwfchen Adel.

Adelbert van Bommel, met gefelle van Reynout van Broekhuysen, anno 1477.

BEECKEL.

Gisbert Beeckel, Ridder, in 't jaar 1291. en sijn soon Gysbert, Schiltknap, ter buyt gaande voor die van Aamstel.

BEETS.

Diderik de Beets, Schiltknap, voor het jaar 1343.

Pieter de Beets, soone van Diderik, in 't jaar 1396. by Adelbert van Beyerem aangestelt tegens Oosthuyten.

BEN.

BENNEBROEK.

Gerard van *Bennebroek*, Edelman, in 't jaar 1407. Rekenmeester van Holland.

BENSCOOP.

Arnoud van *Benscoop*, mede schuldig aan de doot van *Floris de V.* Grave van Holland, en tot Haarlem in den jare 1296. onthooft.

BENTHEM.

Goithard van *Benthem*, getuyge van de vryheyt aan die van Gornichem verleent, in 't jaar 1224.

Simon van Benthem, heeft geleefd omtrent het jaar 1305. Rekenmeester van Holland.

Simon van Benthem, misschien deselve die boven genoemt staat, en sijn soon *Jacob*, hebben geleefd in 't jaar 1322. Archiven van de gebeneficieerde van Holland.

BENTINK.

Hendrik *Bentinck*, in 't jaar 1421.

Johan Bentinck, anno 1436.

Steven Bentinck, in 't Boek van den Veluwfchen Adel.

BERENBROEK.

Steven van *Berenbroek*, is 't jaar 1403. in de belegeringe van Gornichem, met andere Adellijke Persoonen gevangen gestelt.

BERGEN.

Gale van *Bergen*, dewelke geleefd heeft in 't jaar 1124. heeft vele goederen den Monniken van Egmont onttrocken.

Johan van Bergen, soone van *Diderik van Haarlem*, Ridder, gebeneficieerde van Holland, in 't jaar 1304. Archiven van de gebeneficieerde van Holland.

BERGERHORST.

Alphert *Bergerhorst*, met den Grave van Holland voor Staveren om 't leven gebragt, in 't jaar 1355. was ook van de Ridderlijke Ordre.

BERKENVOORDE.

Willem van *Berkenvoorde*, Edelman, in 't jaar 1355.

BERWERDE.

Adam *Berwerde*, Schiltknappe en Hof-jonker van *Willem de V.* Grave van Holland, in 't jaar 1353.

BESTENVELDE.

Steven van *Bestenvelde*, Gelders Edelman, in 't jaar 1436. in het Boek van den Veluwfchen Adel.

BEVERWERDE.

Afkomstig van de Heeren van Vyanen.

Sweder van *Beverwerde*, met anderen van Adel in Duyveland om 't leven gebragt, in 't jaar 1304. alwaar *Guido* Bisfchop gevangen genomen is geworden.

Johan van Beverwerde, Ridder, Hoog-officier van Amsteland en Waterland, in 't jaar 1407.

BEUSICHEM.

Sveder van *Beusichem*, Ridder, welke de opene brieven van *Willem*, Heere van Amersfoort, rakende het Slot van Stoutenburg, heeft onderteykent.

BYE.

Walter de *Bye*, heeft met de sijne die van Brussel den Oorlog angefeyt; Rekenkamer van Holland.

Willem de Bye, dienaar van de Princesse *Jacoba*; Rekenkamer van Holland.

Gijsbert de Bye, getrouwt met *Margareta*, jonger dogter van *Tsbrant de Colfter*, heeft buyten Breda een plaatse gestigt, genaamt *Magedoncq*.

BIGERKERKE.

Bartholomeus van *Bigerkerke*, en verscheyden anderen van Adel van Zeeland, geconfedereert met *Beyeren*, in 't jaar 1420.

BILER.

Johan van *Biler*, Gelders Edelman, in 't jaar 1436. in het Boek van den Veluwfchen Adel.

BILANDE.

Johan, Heere van *Bilande*, van de Ridderlijke Ordre in 't jaar 1341.

Franco van Bilande tot Dordregt, in 't jaar 1407.

BINKHORST.

Everhard van *Binkhorst*, van de Ridderlijke Ordre, tot Yffelmonde om 't leven gebragt, willende de doot van den Grave van Holland wreeken, in 't jaar 1076.

Gerard van Binkhorst, Krijgsman, heeft geleefd tot Delft anno 1099.

Jacob van Binkhorst, Krijgsman, getrouwt met *Adelheyde*, dochter van *Otto*, Heere van *Asperen*, heeft geleefd in 't jaar 1334.

Jacob van Binkhorst, in 't jaar 1348. is onder-

XII. HOOFSTUK. OUD BATAVIEN.

1193

anderen als getuyge gegeven geweest van *Margareta* aan haar soon *Guste*; ik geloof dat hy deselve is, dewelke in 't jaar 1350. in de partye van de *Princesse Margareta* was, van de Hoekse zyde. *Herbert van Binkhorst*, Krijgsmā, ook van de Hoekse zyde, anno 1350.

BLESKENS.

Willem *Bleskens*, Schiltknapē, ten tijde van *Floris de V.* Grave van Holland, anno 1277.

BLOCC.

Hugo *Blocc*, gerekent onder de Schiltknāpen van het Hof van *Willem de V.* Grave van Holland, in 't jaar 1253.

BLOKLAND.

Raso van *Blokland*, heeft in het jaar 1393. beneffens andere Edelen onderteyent, de opene brieven, rakende de vryheyt van Gornichem aan deselve toegestaan, by *Albert van Beyerē*, rakende het Stapelregt van Dordregt.

Buenis van Blokland, is geweest in dienst van den Grave van Holland, in den Oorlog tegens die van Arkel, in 't jaar 1407. Rekenkamer van Holland.

BLOEMESTEYN.

Seder van *Bloemesteyn*, van hem gelesen in 't jaar 1319.

Johan van Bloemesteyn, in 't jaar 1350. was aan de zyde van *Willem van Beyerē*, Grave van Holland, tegens *Margareta* sijne moeder; men hout het daarvoor, dat hy deselve is, die anno 1353. met *Willem van Beyerē* den Oorlog gedeclareert heeft aan den Bisschop van Utrecht.

BLOOT.

Philips van *Bloot*, Schiltknapē, ten tijde van *Diderik de VI.* Grave van Holland, in 't jaar 1157.

Philips van Bloot, in 't jaar 1407. met *Johan van Vyānē*, een mā van de Ridderlijke Ordre Droffart van &c. Rekenkamer van Holland.

BOEKEL.

Diderik *Boekel*, anno 1200. vernoemat in het Tractaat van Vrede, geslooten tusschen Hollant en Brabant; deselve wort herdagt in het nedergeleyde vershil, tusschen den Prelaāt van den Heere van Egmont.

Gijsbert Boekel, heeft de opene brieven van den tweden Heer van Waffenaar geteykent, in 't jaar 1226.

BLOYS.

De Graven van Bloys sijn geweest Heeren van Goude, Schoonhoven, en Tholen.

Johan de *I. van Avennes*, soone van *Johan de II.* van dien naam, Grave van Holland, Zeeland, en Henegouwen, broeder van *Willem de III.* mede Grave van Holland, Zeeland, en Henegouwen, Stadhouder van sijnent wegen in 't jaar 1308. van Goude en Tholen, en in 't volgende jaar ook van Schoonhoven, met het genot van alle hare inkomsten, tollē, en excijfen der selver plaatfen, en die daar onder gehoorigzyn, in het Graaffschap van Holland; Item van de goederen van *Gerard van Velsen*, en *Willem van Savaden*, moorders van *Floris de V.* en voorhenen ook Heeren van Beaumont, en van andere plaatfen in Henegouwen. Sie de Archiven van Beaumont.

BLOIS in Zeeland.

Guido de *Blois*, met sijn huysvrouw begrāven in de groote Kerk van Tholen; ik hebbe van hem gevonden en van sijn broeder *Johan*, mede Bastard, dat sy hebben geleest in 't jaar 1401.

BORG, of van BURG.

Rudolph van *Burg*, anno 1326. Deken van het Collegie der Ganepiken van St. Marie tot Utrecht, blijkt by opene brieven.

Johan van Burg, item *Johan*, soone van *Sinn van Burg*, Schiltknapē, houdende de partye van *Princesse Margareta*, tegens haren soon *Willem*, Grave van Holland, in 't jaar 1350.

Johan van Burg, heeft beneffens andere van Utrecht de Vrede geconfermeert, ingegaan tusschen Bourgondien en *Dipholt*, Bisschop van Utrecht, in 't jaar 1429.

BORRE.

Tircos *Borre*, heeft beneffens anderen tot Geertruydenberg, de Edele Privilegien van de Geslagten der Grooten mede onderteyent, in 't jaar 1203.

Diderik Borre van Amerangen, in 't jaar 1400. in opene brieven.

BOSCH, BUSSCHE.

Gysbert van *Bussche*, Schiltknapē, in 't jaar 1358. voor die van het Huys van Aamtel op buytgaande.

Adelbert van Bussche, heeft geleest in 't jaar 1301. volgens opene brieven.

Engelbert van Bosch, welkers goederen aan *Maria*, dogter van *Guido*, Bisschop van Utrecht sijn geconcedeert.

M m m m m m

B O T

BOTLANT.

Johan van Botlant, anno 1405. van Graaf Willem de VI. beneffens andere Edelen uyt Zeeland tot de belegeringe van Hagefteyn geroepen.

BOTERNISSE.

Cosmus van Boternisse, in 't jaar 1296. mede schuldig aan de doot van Grave Floris de V. Grave van Holland, gevangen, endaar naar gestraft.

BOYE.

Hugo Boye, gebeneficeerde beneffens de Edelen van Holland, in 't jaar 1399. en elders vindik Egbert en Gillis.

BOXTEL.

Willem van Boxtel, Casteleyn, &c. 1333. voorname tegenpartye van Willem van Duvenvoorde, welke Utrecht doenmaals bekommerde.

BRED A.

Godefroy van Breda, heeft in 't jaar 1156. beneffens andere Grooten en Edelen van Holland, de opene brieven van Diderik de VI. Grave van Holland, onderteykent.

BRUEL.

Johan van Bruel, Ridder, Hovelink van Willem de V. Grave van Holland, in 't jaar 1353.

BRUELIS.

Boudewijn van Bruelis, met en beneffens andere van Adel van Zeeland gevonden naat de belegeringe van Hagefteyn, in 't jaar 1405. Margareta van Bruelis, Abdisse van Rijsburg, overleden in 't jaar 1476.

BUREN:

Allard van Buren, was tegenwoordig by de gemaakte overeenkomst, tusschen den Grave van Holland en den Bisschop van Utrecht. Allard van Buren, Ridder, soone van Otto van Buren, Ridder, in 't jaar 1297. blijkt uyt de gebeneficeerde van Holland.

GRAVEN VAN BUREN.

Frederik, soone van Willem de IV. Heere van Egmont, is in 't jaar 1492. by faueur van Keyser Maximiliaan, getalucert als Grave van Buren.

BURG, VAN BORG.

Mathijs en Jacob van Burg, Ridders, vermelt ten tijde van Willem de III. Grave van Holland, in 't jaar 1337.

BURGGRAAF.

Lodewijk van Burggraaf, gesprooten uyt Altena. Nicolaas van Burggraaf, in 't jaar 1405. in den Arkelschen Oorlog gevangen.

CAMPE.

Arnout van Campe, Casteleyn van Gornichem, in 't jaar 1409. by Graaf Willem aangestelt; Sie de Archiven van Holland.

CALEWE, CALVUS.

Egbert de Calewe, in 't jaar 1162. beneffens andere Edelen gevonden in seekere opene brieven van den Abt van Egmont.

CATTENDYK.

Willem van Cattendijk, in 't jaar 1420. gevonden onder den Adel van Zeeland, erkent onder de geconfedereerde met Johan van Beyeren.

CATSANDE.

Johan van Casande, Ridder, in 't jaar 1326. Sie de Archiven van de gebeneficeerde van Holland.

CASTRICUM.

Meynard van Castricum, heeft aan de Monniken van Egmont, voor het jaar 1124. de Thienden van sijne Landen betaalt.

CEETS.

Gysbert van Ceets, Ridder, soone van Nicolaas van Ceets, met sijn vrouw en kinderen uyt Holland verjaagt, om de neerslag van Floris de V. Grave van Holland, by Gerard van Velsen begaan.

CLEVERSKERK.

Peter, soone van Pauls van Cleverskerk, geweest by de belegeringe van Hagefteyn, in het jaar 1405.

CLOETINGEN:

Allard Cloetingen, Canonnik van het Collegie van St. Salvator, in 't jaar 1400. en elders wort gesproken van Johan van Cloetingen.

COCK.

COCK.

Johan Cock, Gelders Edelman, van de zyde van Bronkhorst, om tegens sijn broeder den Hertog van Gelre, 't selve van Gelderland te onttrecken, in 't jaar 1353.

CORTGEEN.

Anthonis van Cortgeen, heeft geleest in 't jaar 1296. Sie de Archiven der gebeneficiërde van Holland.

Nicolaas van Borsselen, Heere van Cortgeeth, in 't jaar 1390. Sie de Archiven der gebeneficiërde van Holland.

COUDEKERK.

Wilse van Coudekerk, welke in 't jaar 1264. sijn woon-plaats in out Vlissingen hadde, heeft het beneficium van *Adelheyt*, weduwe van *N. van Avenes*, onwaardig gekeurt, en niet aanvaart gehad, volgens sekerere opene brieven daar van zynde.

COUDENHOVE.

Vriese van Condenshove, heeft geleest in 't jaar 1324. Sie de Archiven der gebeneficiërde van Holland.

CRABEL.

Hendrik van Crabel, in 't jaar 1405. met anderen uyt den Adel van Zeeland, tot de belegeringe van Hagesteyn ontboden.

CRAYENHORST.

Gerard van Crayenhorst, mede plichtig beneficens verscheyde anderen in 't jaar 1296. aan de doot van *Floris de V.* Grave van Holland, daar naar tot Cleve onthooft.

CRAVESTEYN.

Gesproten uyt die van Drongelen.

Arnout van Crayesteyn, heeft geleest in 't jaar 1320. Sie de Archiven van de gebeneficiërde van Holland; is vergaan ter Goude op het Slot.

CRAENENBURG.

Gesproten uyt die van Wafenaar.

Bartholomeus, vierde soon van *Philips*, Heer van Duvenvoorde, Opper-hoofd van het Collegie der Canonniken van St. Maarten tot Utrecht, was het hoofd van die van Cranenburg.

Egbert van Cranenburg, in 't jaar 1408. gevonden in de Rekenkamer van Holland.

CRIEKENBEEK.

N. Heer van Crieckenbeek, in 't jaar 1403. met andere binnen Gornichem door *Albertus* belegerd.

Hendrik van Crieckenbeek, bekent in de Archiven van de gebeneficiërde van Holland, anno 1439.

CREEKE.

Johan van Creeke, Schiltknappe, in 't jaar 1353. erkent onder de Hovelingen van *Willem de V.* Grave van Holland.

CRUYNINGEN.

Gesproten uyt de Heeren van Mechelen.

Wolphard, broeder van *Barthold*, Heere van Mechelen, heeft in sijn Wapenschild gevoert drie Swarte Palen of Balken, overeinde staande, boven op een Schilt van Gout, van deselve breete als de gront, die daar tusschen doorgesien wort; heeft geleest anno 1201.

CULENBURG.

De Heeren van Culemburg afkomstig van de Vorsten van Cleef; Anth. Hovæus.

Rudolph van Bosingem, uyt de Graven van Teysterbant gesproten, in 't jaar 1140. of soo andere seggen in 't jaar 1160.

CUYK.

Hendrik van Cuyk, getrouwt met *Alverade*, welke Proces hadde tegens de Collegien tot Utrecht, in 't jaar 1108.

DALE.

Diderik van Dale, Schiltknappe, onder de Hovelingen van *Willem de V.* Grave van Holland, in 't jaar 1353.

DALEM en DULEM.

Afkomstig van het Huys Leede.

Floris van Dalem, heeft geleest in 't jaar 1410. Rekenkamer van Holland.

DAMERS.

Johan Damers, Ridder, een van de t'samen-geswoorene tegens Graaf *Floris de V.* van dien naam, XVII. Grave van Hollandt, in 't jaar 1296.

DAPIFER.

Barthout Dapifer, heeft in 't jaar 1156. ten tijde van *Diderik de VII.* Grave van Holland, de opene brieven, rakende de permutatie van de Kerkelijke saken, medegsteykent.

M m m m m m m 2 DAM:

DAMME.

Gibert van Damme in 't jaar 1282. met andere, als *Ostagers*, aan den Grave van Holland overgegeven, ter faake van die van den Huysse van Aamstel.

DANKERS.

Daniel Dankers, soone van *Daniel vande Werve*, met verscheide anderen van den Adel van Zeeland aan *Beyeren* geconfedereert, in 't jaar 1420.

DELFT.

Arnout van Delft, heeft geleefd voor het jaar 1161. was getuyge met de Gravinne van Holland, voor haar, en voor de hare.

Gerard van Delft, bekend anno 1383. in de Archiven van Holland.

Nicolaas van Delft, in 't jaar 1410. Schout van Rotterdam.

DELZELOO.

Arnout van Delzeloo, Ridder, in den jare 1353.

DEVER.

Gerard Dever, soone van *Johannes*, in 't jaar 1350. van de partye van *Margareta*, Gravinne van Holland, tegens haren soon, Schiltknappe.

Reynier, soon van *Gerard Dever*, Schiltknappe, in het selve jaar 1350. houdende mede de partye van *Vrouw Margareta*, tegens *Willem* haren soon, in 't jaar 1374. onder de mede-hulpers van *Albertus*, Hertog van *Beyeren*, gerekent.

DIBBARE.

Chriftiaen Dibbare, Schiltknappe, vermeldt in opene brieven van den jare 1331.

DIEPENBURG.

Gilkinus Diepenburg, Ridder, anno 1406. Rekenkamer van Holland.

Nicolaas Diepenburg, welke getrouwt was met *Adelheyde*, dochter van *Boudewijn van Swieten*.

DIEPENHEM.

Hendrik van Diepenhem, soone van *Simon van Haarlem*, Ridder, heeft geleefd in 't jaar 1315. Archiven van de gebeneficieerde van Holland.

DOORNIK.

Helmich van Doornik, Schiltknappe, heeft gefloreert ten tijde van *Diderik*, Grave van Holland, in den jare 1157.

Johan van Doornik, Krijgsman, en sijn huys-

vrouwe *Justa*, hebben geleefd in 't jaar 1222. gelijk als by opene brieven kan blijken.

Helmich van Doornik, heeft geleefd in 't jaar 1410. Sie de Rekenkamer van Holland.

DOOS.

Gesprooten uyt de Brederoden,
Anth. Hovzus.

Diderik van Doos, welkers huysvrouwe was *Clementia*, hebben geleefd in 't jaar 1331.
Diderik van Doos, is in 't jaar 1374. met negen gewapende Mannen *Albrecht van Beyeren* te hulpe gekomen.

DOMBURG.

Wouter van Domburg, Ridder, heeft geleefd in 't jaar 1420.

Pancratius van Domburg, beneffens andere Zeeuwischen Adel, met *Beyeren* geconfedereert.

DOMPSELAAR.

Markus en *Gijsbert van Dompelaar van den Heele*, Schiltknapen, anno 1421.

DONCQ.

Johan van Doncq, Ridder, anno 1471. heeft den Vorst van *Gelderland* uyt het Casteel van *Grave* ontsloten.

DOORTOGE.

Voor desen een Casteel na by *Naaldwijk* gelegen.

Diderik van Doortoge, soone van *Floris van Brederode*, Ridder, in 't jaar 1291. *Ostager* voor *Diderik*, Heer van *Brederode*, misfchien ook deselve die in 't jaar 1296. Schiltknappe was.

DRAKENBURG.

Ernst van Drakenburg, getrouwt met *Josina van Halst*, waar afgekomen is *Johan van Renesse*, welke wederom heeft voortgebragt *Josina*, huysvrouwe van *Diderik van Zuylen*, Ridder, &c.

DRIBERGEN.

Johan van Dribergen, Bastard van *Abcoud*, in het jaar 1415.

Anthonis van Dribergen, heeft geleefd in 't jaar 1453. Archiven vande gebeneficieerde van Holland.

DRIEMELN.

Willem van Driemelen, gebeneficieert met de Ridderlijke Ordre, in 't jaar 1404. als kan werden gesien in de Archiven vande gebeneficieerde in Holland.

DRON.

DRONGELEN.

Heeren van Drongelen, afkomstig van die van Heusden.

Iohannes, soone van Johannes de XVIII. Heere van Heusden, welke overleden is in 't jaar 1303.

DRUETEN.

Ruigert van Drueten, heeft geleefd in 't jaar 1099.
Arnolt van Drueten, Ridder, in 't jaar 1417. tot Gornichem verslagen.

DUNE.

Die van den Stam van *Dune* zijn onder de outste en vermaafte Geslagten gerekent geweest; Siet *Junius* in zijn 19. cappittel; siet ook het 9. cap. van de Beschryving der Heeren van Brederode.

DUVEN.

Floris van Duven, Ridder, heeft geleefd ontrent het jaar 1295.

EDICHUYSEN.

Diderik van Edichuyfen, Ridder, soone van *Robbrecht*, Heer van Heusden, in 't jaar 1202. overleden.

EGMONDELF.

Nicolaas van Egmondelf, Ridder, soone van *Wouter van Egmond*, anno 1223.

EGGAART.

Willem Eggaart, is in 't jaar 1407. door Hertog *Willem* tot hulpe van de overwinninge van Woudrichem beschreven.

EME.

Afkomstig van de Deensche Coningen en Graven van Verneburg.

Wouter de Eme, voor aan in de eerste plaats gestelt in de over-een-koming van den Bisschop van Utrecht, met den Grave van Holland, opgerecht in 't jaar 1204.

EMMECHOVEN.

Gesproten uyt die van Alsena.

Emond, *Adriaan, Floris*, foonen van *Matthias van Emmechoven*, in 't jaar 1339. bekend.

Zeger van Emmechoven, soone van *Wouter*, in 't jaar 1439. Arch. van de geben. van Holland.

ELSHOUT.

Johan van Elshout, heeft geleefd ontrent het jaar 1305.

ESSEN.

Jacob en Hendrik van Essen, bekend in 't jaar 1436.
Gerard van Essen, Schiltknappe, in 't jaar 1421.

ETWAAR.

Spronk van Etwaar, Schiltknappe, in opene brieven van het jaar 1334.

EVER.

Gerard Ever, in 't jaar 1407. beneffens andere Groote gebeneficieerden van Hertog *Willem* aangeteykent.

EVERDINGEN.

Hubregt van Everdingen, Krijgsman, desselfs soon *Hubregt*, bekend in 't jaar 1285. was met die van den Huyse Aamstel.

Gijsbert van Everdingen, Canonik van het Collegie van St. Martin, in seckere opene brieven, item Deeken van 't selve Collegie, in het jaar 1326.

EZEN.

Frederik van Ezen, van welken vele en groote dingen in de Tijd-boeken van *Johan van Arkel*, Bisschop van Utrecht, zijn geschreven.

FORENHOLTE.

Willem Forenholte, getuyge neffens andere Edelen, in 't jaar 1162. dat de Kerk van Flardinghe aan het Clooster van Egmont, by de Grave van Holland is gerestitueert; Sic de opene brieven.

GARDYN.

Johan Gardijn, Ridder, in 't jaar 1407. Rekenkamer van Holland.

GEERVLIET.

Willem van Geervliet, Ridder, in 't jaar 1374. van die van het Guarnisoen van Gildenburg gevangen genomen.

GEINE.

Nicolaas van Geine, in 't jaar 1354. vaderlijke ofte moederlijke Bastard oom van *Willem*, Grave van Holland.

M m m m m m 3

G E L

GELLICOM.

Uyt die van Lheden gesproten.

O *Tto van Gellicom*, tot Gornichem benefens andere Edelen verflagen, in 't jaar 1417.

GEMEN.

O *Tto van Gemen*, als boven tot Gornichem benefens andere Edelen verflagen, in 't jaar 1417.

GENT.

G *Hise van Gent*, is gestorven in 't jaar 1351. *Catal. benef. Mon. Egmond.*

GIESEN.

Uyt die van Altesa gesproten.

I *ohan*, soone van *Vasthard van Giesen*, anno 1317. Archiven der gebeneficeerde van Holland.

GOER.

Gesproten uyt de Graven van Hoorn.

W *illem*, Grave van Goer; Siet de opene brieven van het jaar 1145.

GOEY.

W *onter*, Grave van Goey, getuyge van *Muden en Wefop*, en ook andere goederen aan die van den *Huyse van Aamstel* gegeven, in het jaar 1225.

GOUDE.

D *iderik van Goude*, van de Ridderlijke Ordren tijde van *Floris de IV.* Graaf van Holland, in 't jaar 1234.

GROENEVELDE.

P *hilips van Groenevelde*, Schiltknaep, borge voor den Grave van Holland, in den jare 1293. deselve is in het jaar 1296. geweest Casteleyn van het Slot te *Herstave*.

Arnout van Groenevelde, Ridder in den jare 1316. gebeneficeerde van Holland.

Arnout en Diderik van Groenevelde, Schiltknaepen, in 't jaar 1350. houdende de partye van *Vrouw Margareta*, tegens haren soon.

Philips van Groenevelde, in 't jaar 1449. tot *Utrecht* Hoog-officier.

Bernard van Groenevelde, tot *Utrecht* van *David*, Bisschop aldaar, benefens anderen gevangen gestelt, in 't jaar 1483.

GROENEWOUDE.

E *Rnst van Groenewoude*; Krijgsmann, in 't jaar 1372. met anderen van de factie van *Hequeren* en *Bronkhorst* tot *Thiel* gevangen gestelt.

Lubbert van Groenewoude, in 't jaar 1475. tot *Vyanen* met sijne medegezellen gevangen genomen.

GROENOUWE.

D *iderik van Groenouwe*, Ridder, in 't jaar 1324. Archive der gebeneficeerde in Holland.

GRUTER.

N *icolaas de Gruyter* de jonge, is gestorven anno 1332. *Catal. benef. Mon. Egm.*

Nicolaas de Gruter, met acht ponden *Hollants* 's jaars, des *Burggraafs van Leyden* *Knaep*, anno 1334. Archiven der gebeneficeerde van Holland.

Nicolaas de Gruter de oude, is gestorven in 't jaar 1348. *Catal. benef. Mon. Egm.*

Arnout de Gruter, *Canonnik* van 't *Collegie van St. Pieter* tot *Utrecht*, in 't jaar 1400.

Steven de Gruter, *Gelders Edelman*, in het jaar 1436.

GRYPERSKERKE.

N *icolaas Wouter van Gripperskerke*, in 't jaar 1299. onder andere Edelen borge voor *Henderik Sontelande*.

HACKE.

G *rsbert*, geleyt *Hacke*, in 't jaar 1324. onder den Adel als *Schiltknaep* bekend.

HAFTEN.

Gesproten uyt die van Lheden.

O *Tto van Haften*, in den jare 1457. tegens die van *Gouda* met einigen *Hollandschen Adel* gefonden; Item *Jolenda*, weduwe van *Reynout van Brederode*, den aldervertrousten, in 't jaar 1475.

HAAR.

W *Erner*, soone van *Heer Willem vander Haar*, in 't jaar 1285. ter oorsaak van de reconciliatie van die van 't *Huys van Aamstel* met den *Grave van Holland*, van den gemelten *Grave* gebeneficeert. Sie de Archiven van de gebeneficeerde van Holland.

HAARLAAR.

D *iderik Haarlaar*, sijn soon *Potte*, voor het jaar 1099. de opene brieven van dat jaar vintmen in de *Annales* ofte *Jaarboeken*.

HA-

HALEWYN.

Giffen Halwijn, met den Ridderlijken Wapen-riem beneffens andere vereert door den Hertog van Burgundien anno 1421.

HAMME.

Federik wyten Hamme, Ridder, in 't jaar 1345. behulpelijk aan Willem de IV. Grave van Holland, geweest in de belegeringe van Utrecht.

HAMERT.

Hugo Hamert, in 't jaar 1410. in de Rekenkamer van Holland, beneffens andere Edelen getelt.

HARDENBROEK.

Gysbert van Hardenbroek, Krijgsman, in het jaar 1372. gevangen genomen by die van Bronkhorst.

Gysbert van Hardenbroek, een andere, heeft geleefd in 't jaar 1410. Rekenkamer, &c.

HARMELEN.

Gerard van Harmelen, Ridder, omtrent het jaar 1295.

HEKHUYSEN.

Gesproten wyt Heusden.

Willem van Hekhuysen, Ridder, heeft geleefd voor het jaar 1203.

HEEDE.

Iacob vander Heede, vader van Engelbert, in het jaar 1315. Archiver der gebeneficieerde van Holland.

HEENVLIET.

Gesproten wyt de Heeren van Voorne.

Sweder van Heenvliet, in 't jaar 1389 en Margareta van Groenewelde, sijn huysvrouwe, dogter van Johan van Groenewelde, hebben als doen noch in leven geweest.

HEERDE.

Willem van Heerde, Edelman, heeft geleefd in 't jaar 1321.

HERMALE.

Hendrik van Hermale, met andere van Adel, ter sake van die van den Huys van Aamstel, in 't jaar 1282. onwaardig by de Graven van Holland gemaakt.

HEESVEEN.

Johan van Heesveen, Ridder, heeft geleefd omtrent den jare 1295.

HEESWYK.

Rigold van Heeswijk, Opperhoofd van het Collegie der Canoniken van St. Pieter tot Utrecht in 't jaar 1326. by opene brieven.

HEYDEN en HERDE.

Gerard vander Heyden, Ridder, Heere van Banterflanne, getrouwt met Berta, dogter van Arnold van Dorp, heeft geleefd in den jare 1355. Archiver van de gebeneficieerde van Holland.

HEYLIGERLOO.

Hendrik van Heyligerloo, Schiltknap, ten tijde van Diderik de VI. Grave van Holland, in 't jaar 1157.

HERT.

Gerard de Hert, Hoveling van Willem, Grave van Holland, in 't jaar 1353. eerst onder de Schiltknappen, daar na onder de Geestelijke gerekent en aangeteykent.

HETEREN.

Johan van Heteren, is in 't jaar 1417. beneffens andere Edelen tot Gornichem in den Arkelschen Oorlog gevangen, misschien dezelfde die in 't jaar 1410. bevonden wort Balliu van der Goude te zyn geweest; Rekenkamer van Holland.

HOLLANT.

Baudewijn van Hollant, soone van Diderik de VI. Grave van Holland, Bisschop van Utrecht, in 't jaar 1178. is in sijn broeder, &c.

HOREN.

Gesproten wyt de Koningen van Frankryk.

Herman van Horen, Bisschop van Utrecht, in het jaar 1170.

HORN.

Ghilkinus van Horn, Kamer-jonker van Albrecht van Beyeren, Grave van Holland, in het jaar 1403.

HORST.

Gerard van Horst, in 't jaar 1400. onder de vermaarde Edelen, in 't begin van het Tractaat docmaals gemaakt, gementioneert.

HOU.

HOUWENINGE.

Nicolaas van Houweninge, heeft geleefd in het jaar 1333.

Diderik van Houweninge, van de Ridderlijke Ordre, heeft ook een dogter gehad, genaamt *Nicolaas*, in het jaar 1419. Archiven van de beneficieerde van Holland.

JAARSFELT.

Johannes Viarius van Jaarsfelt, wort gedacht in het jaar 1477.

Johannes van Jaarsfelt, Ridder, met eenige andere van Adel in 's Gravenhage, in het jaar 1479.

JERSICKÉ.

Boudewijn van Jersicke, Ridder, welke in 't jaar 1304. met den Heere van Groeningen door *Grave Willem* gecommiteert is tot Zierikzee.

ISSELMUDE.

Alperd van Isselmude, was in het jaar 1225. tegenwoordig by het accoord ofte overeenkominge, welke gemaakt wiert tusschen *Floris de IV.* Grave van Holland, en *Otto de II.* Bifchop van Utrecht.

Naigerus van Isselmude, Schiltknap, in het jaar 1080.

ISENDOORN.

Rudolf van Isendoorn, Opperhoofd van het Collegie der Canoniken van St. Pieter tot Utrecht, in 't jaar 1400.

ISSELT.

Cosmus van Isselt, Schiltknap, in het jaar 1326. Sie de opene brieven.

JUTFAAS.

Diderik van Jutfaas, heeft in het jaar 1165. de opene brieven van den Keyser *Frederik* onderteykent.

KEECHEM en KECHUM.

Uyt die van Lheden ofte Arkel gesproken.

Staasken van Keechem, heeft geleefd in 't jaar 1407. Rekenkamer van Holland.

KEMENADEN.

Iohan van Kemenaden, in 't jaar 1335. erkent onder den Adel, die de partye van *Eduard* hielden, tegens *Reynout*, Hertog van Gelre, sijn broeder.

KERVENDE.

Iohan, Heer van Kervende, Ridder, Bastard van Arkel, in 't jaar 1359. was met die van Delft tegens Hertog *Albrecht* de voornaamste wederpartye.

KERVINK.

Boudewijn Kervink, broeder van de Heer van Reymerswale; Heer ofte Gouverneur van het Slot ter Goes, in 't jaar 1501.

Nicolaas Kervink van Reymerswale, was in den jare 1344. als getuyge gestelt van *Willem van Beyeren*, wegen Holland, Zeeland, en Vriesland, van *Margareta* sijn moeder.

Nicolaas Kervink van Reymerswale, Ridder, Heere van Lodijke, in de belegeringe van *Gornichem* by die van Arkel gevangen genomen, in het jaar 1403. deselve misschien, die ik vinde in de Rekenkamer van Holland, geweest te zyn *Threforier* van Tholen.

KEIZER.

Iohan de Keizer, Schiltknap, in het jaar 1322. Rent-meester van Zeeland; Siet Archiven van de beneficieerde van Holland.

KINBACKE.

Uyt die van Haarlem gesproken.

Willem, bygenaamt *Kinbacke*, Canonik in 't Collegie van St. Martijn tot Utrecht, al voor het jaar 1161.

KORFF.

Iuvenis Korff, Schiltknap, blijkt by opene brief van het jaar 1334.

Godefroy Korff, in de Archiven van de beneficieerde van Holland, in 't jaar 1331.

KRYENKAMP.

Everard van Kryenkamp, Edelman, in het jaar 1436.

KUNERE.

Herman Kunere, Schiltknaap, in het jaar 1407. Archiven van de beneficieerde van Holland.

KUYST.

Uyt die van Heusden gesproken.

Boudewijn Kuyf, heeft geleefd in het jaar 1399.

Boudewijn, soone van *Johan Kuyf van Dalberus*, in 't jaar 1407. Archiven van de beneficieerde van Holland.

KUSER.

K U S E R.

Willem *Kuser*, van de Ridderlijke Ordre, medehulper geweest in het jaar 1332. aan den Bisschop van Utrecht, tegens *Hendrik*, Castelein van Hagesteyn.

L A A N.

Sibrant van *Laan*, in het jaar 1213. getuygenis-drager van het voorspraakschap van Egmont, in het eerste jaar van *Willem*, Heer van Egmont, *Lubbert* doenmaals Abt zynde.

L A G E.

Hendrik de *Lage*, in het jaar 1483. door *David*, Bisschop van Utrecht, gevangen.

L A M.

Iohannes *Lam*, in 't jaar 1353. onder de Schiltpapen des Hofes, van *Willem de V.* Grave van Holland, gereekent.

L E E D E.

Herbernus van *Leede*, heeft geleefd in 't jaar 1277. *Johannes*, Heer van *Leede*, gesamentlijk met *Herbernus* in 't jaar 1285. Ostagier voor die van den Huysse van Aamstel, wegens den Vrede tusschen haar, met den Grave van Holland en Bisschop van Utrecht gemaakt.

L E Y D E N.

Burggraven van Leyden.

N. *Burggrave van Leyden*, gelijk de oude Latijnische en Nederduytische Schryvers betuygen, van den anderen verstroyt zynde, na de nederlage, die hy met de zijne van de Denen hadde uytgestaan, is in Batavien aangelant, alwaar deselve door *Carel de Caluwe*, Conink van Vrankrijk, en *Diderik de I.* zijnen Stedehouder in Holland, aldaar is ingestelt en bevesticht, daar in versamelende verstroyde macht, en hulpmiddelen van alle zyden, heeft hem selven volstandig, gesamentlijk met den Heere van Valkenburg, tegens deselve opgesteld; hy wort geloofd in 't jaar 863. te sijn verlagen.

V A N L E Y D E N.

Uyt de Burggraven van Leyden gesproken.

Willem van *Leyden*, Schiltnaap, soone van *Hendrik*, Burggrave, dewelke van sijn broeder *Diderik*, in 't jaar 1326. het eerste gedeelte van sijn erffenisse heeft bekomen; Archiven van de gebeneficeerde van Holland.

L E Y E N B U R G.

Gesproken uyt die van Arkel.

Diderik van *Leyenburg*, tweede soon van *Johan*, de tweede Heere van Heukelum, erkent onder de Edelen in den jare 1304. ten tijde van *Johan*, Grave van Holland.

L I C H T E N B E R G.

Jacob van *Lichtenberg*, van de Ridderlijke Ordre, Burgermeester van Utrecht, dewelke in het jaar 1301. door *Willem*, Bisschop van Utrecht, in sijn eygen huys is opgesloten gehouden, en in het jaar 1304. met *Wernerus*, Ridder, gelijkelij om 't leven gebracht.

L I E N D E N.

Willem van *Lienden*, zynde in 't jaar 1405. gerekent onder de voornaamste bestormers en voorvechters van *Gasparaen Eversteyn*. *Dirk van Lienden*, met anderen van Adel tot Gornichem in den Arkelschen Oorlog gevangen.

L I E R E.

Gisbert van *Liere*, Edelman, heeft geleefd in 't jaar 1226. volgens opene brieven.

L I N S C H O T E N.

Willem van *Linschoten*, is geweest in het jaar 1287. borge voor Woerden.

L I S.

Gerard van *Lis*, Edelman in het jaar 1285. blijkt by opene brieven.

L O C H O R S T.

Henekenus van *Lochorst*, heeft geleefd in 't jaar 1285. als blijkt by opene brieven.

L O E.

Wlto, soone van *Valcard van Loe*, in het jaar 1420. gesamentlijk met anderen van Adel geconfedereert met Beyeren. *Berta van Loe*, is gestorven in het jaar 1384.

L O E N R E S L O O T.

Hendrik van *Loenresloot*, getuyge van Muiden en andere goederen, in het jaar 1225. by *Otto de II.* Bisschop van Utrecht, aan die van Aamstel overgegeven.

L O U F F.

Arnout *Louff*, in het jaar 1225. tegenwoordig zynde by 't maken van den Vrede, tusschen den Bisschop van Utrecht, en den Grave van Holland.

N n n n n n L U N.

LUNKERKE.

Peter van Lanckerke, soone van Hendrik, met anderen Adel van Zeeland in het jaar 1404. gefonden na de belegeringe van Hagesteyn.

LYMMEN.

Gerard van Lijmmen, soone van Floris, welkers huysvrouwe was Agneta, hebbende geleest in het jaar 1347. Archiven der gebeneficierde van Holland.

MADE.

Diderik vander Mado, in het jaar 1326. be-
neffens andere Edelen erkent; Siet de Archiven der gebeneficierde van Holland.

MAALSTEDÉ.

Iohannes en Gerard van Maalstede, in het jaar 1278. Ostagiers met Hugo en Wouter van Cruyningen, voor den Heere Pieter van Borssele; Siet de opene brieven; deselve geloofik dat be-
neffens andere in 't jaar 1299. borge was.

MALDEGOM.

Gerard van Maldegom, in 't jaar 1405. met andere uyt Zeeland van Willem de Vl. Gra-
ve van Holland, geroepen.

MAARSMAN.

Diderik van Maarsman, Schiltknappe, in het
jaar 1337.

MAASLANT.

Reynolt, soone van Floris van Maaslant,
Krijgsman, in het jaar 1270. Archiven der
gebeneficierde van Holland.

MALSEN.

Rogier van Malsen, onder de machtigste en
grootste van Adel, in de eerste plaats als
getuyge gestelt, tot het jaar 1099. tot alle tijden
erkent.

MALBERG.

Rigwinus van Malberg, in het jaar 1126. ver-
maart onder den Adel.
Otto van Malberg, heeft geleest in het jaar
1145.
Reynier van Malberg, in het jaar 1323.
Hendrik, soone van Otto van Malberg, heeft
geleest in 't jaar 1460. Rekenkamer van Holland.

MARTEN.

Gerard van Marten, anno 1145. in opene brie-
ven bekend.

MASSEREEL.

Raso Massereel van Schoonhoven, Ridder,
in het jaar 1355.

MEER.

Heymericus van Meer, onder de Adelijke ge-
tuygen erkent in 't jaar 1199.

MEERBORG.

Johan van Meerborg, oom van Floris, soone
van Floris van Tol, by opene brieven van het
jaar 1340. Elders vind ik Foeygen, soone van
Johan van Meerborg, in 't jaar 1415. Schepen tot
Leyden; ik heb ook gelezen van Nicolaas van
Meerberg, doch sonder jaarlijkse calculatie daar
by te vinden.

MELISKERKE.

Iohan Janskinsen van Meliskerke, in 't jaar
1404. met anderen van den Adel van Zeeland
geroepen tot de belegeringe van Hagesteyn.

MEECKEREN.

Gyberth van Meeckeren, Schiltknappe, heeft
geleest in 't jaar 1421.
Herman van Meeckeren, in het jaar 1512;
item Johan sijn soone.

MERENBURG.

Simon van Merenburg, Ridder, in het jaar
1314. Archiven der gebeneficierde van
Holland.

MEROE.

Heer Coenraad van Meroe, na den Grave
van Holland, onder de Edelen erkent
welke in het 1143. jegenwoordig waren by de
inwijdinge van de Kerke van Egmont.

MIDDACHT.

Arnout van Middacht, Ridder, heeft ge-
leest in den jare 1421.
Johannes van Middacht, welke met anderen
in den jare 1482. de Stad Hoorn heeft helpen
overvallen.
Anthonis van Middacht, heeft geleest in het
jaar 1520.

MIERLAAR.

Isaac van Mierlaar, Ridder, heeft geleest in
het jaar 1324.

MILENDONCQ.

Godefroy van Milendoncq, Heere van Goe-
ree en Vroonenbroek, getrouwt met Maria,
doch-

dochter van *Walraven de II.* Heer van Brederode uyt *Anna*.

N. Heere van Milendoncq, tot Gornichem in den Arkelschen Oorlog gevangen genomen.

MILLINC.

L *Ambert Millinc*, Ridder, heeft geleest in het jaar 1371. Archiven der gebeneficieerde van Holland.

MOERMONT.

Gesproten uyt die van Voorn.

N. *Heere van Moermont*, medehulper van den Grave van Holland, in 't jaar 1405.

Arnout van Mourmont, Rentmeester van Bewesterfeld, in den jare 1410. Rekenkamer van Holland.

MOLENAAR.

Uyt de Stieken (soo ik het wel heb) gesproten.

W *Illem de Molenaar*, in het jaar 1230. getuyge van de over-een-komste gemaakt tusschen Grave *Floris de IV.* en *Diderik*, Heer van Altena.

MONSTER.

M *Anrijn van Monster*, getuyge in het jaar 1156. wegen de permutatie van de Kerken in Holland.

MORDRECHT.

F *Rancq van Mordrecht*, Schiltknaap, in het jaar 1285. borge by den Grave van Holland, wegens die van den Huysse van Aamstel; Archiven der gebeneficieerde van Holland.

MORNEM.

R *Uiger van Mornem*, erkent voor alle de voornaamste Edelen van Holland, in het Tractaat van Vrede, gemaakt tusschen den Grave van Holland, en den Hertoge van Brabant, in het jaar 1200.

MOYAART.

I *ohannes Moyaart*, Schiltknaap, in het jaar 1332. Archiven der gebeneficieerde van Holland.

MULAART.

M *Arius Mulaart*, Drofftaart van Horst, van welken men leeft in de Daden van *Floris van Wevelichoven*, Bisschop van Utrecht, in deszelfs Jaarboeken.

MULE.

C *Astinus de Mule*, heeft in het jaar 1175. beneffens andere Edelen, de opene brieven van den Grave van Holland onderteyent.

MYE.

A *Lbregt de Mye*, welke in het jaar 1156. de opene brieven van den Grave van Holland, rakende de permutatie van de Kerken in Holland, heeft onderteyent.

NAGEL.

A *Rnout Nagel*, is beschreven in het jaar 1329. te welen erfgenaam van Merenburg, door *Arnout van Hodum*, Ridder.

Ysbrant Nagel, Schiltknaap, is vermaart geweest ten tijde van *Willem de V.* Grave van Holland, in het jaar 1358.

NESSE.

F *Loris van Nesse*, heeft in het jaar 1156. met de voornaamste Adel van Holland, de opene brieven van Grave van Holland onderteyent.

NIEMANTSVRIENT.

T *Elinc Toulus van Niemantsvrient*, heeft gefloreert in het jaar 1277.

NIEVELT.

S *Teven van Nievelt van Zuylen*, die in het jaar 1396. beneffens andere Rynckteyn heeft helpen overwinnen.

NOORDLOOS.

N *icoldus van Noordloos*, in het jaar 1317. *Willem de III.* Grave van Hollants beneficie onderworpen, heeft den oorspronk ofte het begin van een Thol aangenomen, met eenige Hollandische ponden te erkennen.

NOORDWYK.

E *Verard van Noordwijk*, in het jaar 1168. beneffens andere Edelen verslagen, en tot Egmont begraven.

NATHAST.

H *Endrik Nathast*, Heere van Weraberg en Veefeldema in Beyeren, Trefaurier van Holland en Zeeland, in het jaar 1422. Archiven der gebeneficieerde van Holland.

NUWENHOVE.

A *Driaan van Nuwenhove*, in het jaar 1420. beneffens verscheyden uyt den Adel van
Nnnnnnn a Zce.

Zeeland, met *Johan van Beyerens*, Grave van Holland, geconfedereert.

NIENRODE.

Gysbert van *Nyenrode*, draagt zijn Huys Nienrode, aan de Riviere de Vecht gebout, aan *Willem de III.* Grave van Holland op, ontfangt wederom het beneficium, om het selve met recht in 't toekomende te besitten, in het jaar 1311. Archiven der gebeneficieerde van Holland.

NIEUWERVE.

Michiel van *Nieuwerve*, is in 't jaar 1405. benefens andere van den Adel van Zeeland tot de belegering van Hagesteyn geroepen.

NIEUSTEYN.

Bastard, uyt Arkel gesproten.

Gooswijn *Niensteyn*, heeft geleefd in het jaar 1406. Rekenkamer van Holland.

OLDENBARNEVELT.

Reynier van *Oldenbarnevelt*, Schiltknappe, heeft geleefd in het jaar 1421.

OOSTENDE.

Hendrik van *Oostende*, heeft zijn Slot Oostende, wegen recht van Heerschappye, by den Grave van Holland in het jaar 1270. onderworpen gemaakt; blijkt by opene brieven daar van zynde.

OOSTENLANDE.

Hendrik, soone van *Johan van Oostenlande*, in het jaar 1405. benefens anderen van Adel, tot de belegering van Hagesteyn geroepen.

OOSTERWYK.

Uyt die van Arkel gesproten.

Coenraad van *Oosterwijk*, van de Ordre des Ridderchaps, heeft geleefd in het jaar 1338. Archiven der gebeneficieerde van Holland.

OOSTRUM.

Iacob van *Oostrum*, heeft geleefd in het jaar 1406. item *Gijsbert van Oostrum*; Rekenkamer van Holland.

O V A.

Allard *Ova*, by opene brieven in 't jaar 1162. benefens de Edelen erkent.

O U T H E U S D E N.

Heer *Hac van Outheusden*, Raatsheer van *Johan van Beyerens*, verkoren van Luyk, in het jaar 1403. blijkt by opene brieven.

O Y E.

Wermbert van *Oye*, in het jaar 1099. by opene brieven, benefens andere Edele getuygen erkent.

P A P E.

Gerard, geseft *de Pape*, Schiltknappe, in het jaar 1334. blijkt by opene brieven.

P A P E N D R E C H T.

Johan van *Papendrecht*, Schiltknappe, heeft geleefd in het jaar 1334. opene brieven.

P I P E R.

Nicolaas *de Piper van Derendrecht*, heeft geleefd in 't jaar 1333.

P O E L.

Gysbert van *Poel*, in het jaar 1225. getuyge van Muyden en andere goederen, aan den Huys van Aamstel gegeven.

P O L R E.

Gillis *vanden Polre*, en zijn soon *Hendrik*, hebben geleefd in het jaar 1299. des Graven van Hollands Edele gevangenen.

Daar wort ook vermeld van een *Egmond van Polre*, den tijd aan my onbekent, benefens de Edelen greekent.

P O P P E N D A M M E.

Costinus *Goffraaisen van Poppendamme*, in het jaar 1405. benefens andere Edelen uyt Zeeland, door *Willem de V.* Grave van Holland, bygeroepen.

P O S K Y N.

Gysbert *Poskijn*, Ridder, ten tijde van *Diderik de IX.* Grave van Hillenvlie, in het jaar 1263.

P O T.

Arnout *Pot*, Deeken van het Collegie der Canoniken van St. Pieter tot Utrecht, in het jaar 1400. blijkt by opene brieven.

Jacob Pot, in het jaar 1421. met *Philips van Burgundien*, en andere, voor den Veltslag van Viniacq, Ridder geslagen.

P O T.

POTTER.

Gerard Potter, Schiltknappe, ten tijde van *Albert van Beyeren*, Grave van Holland, in het jaar 1417.

PROYS.

Bernard Proys, wort vermeld in opene brieven van het jaar 1400.

PUFFLIT.

Allard Pufflit, in het jaar 1405. onder de voornaamste Edele voorvechters van *Hagsteyn* en *Gasparen* erkent.

PUTTEN.

DE Edele van *Putten*, soo gesegt wort, sijn gesproten uyt de Coningen van *Denemarken*, in het jaar 1048. daar na wort van hun beschreven, dat deselve in *Zuyt-holland* hebben gefloreert.

Uyt deselve alsoo ik in de *Jaarboeken* en *Tijd-registers*, soo publique als private, gelijk ook in andere geloofwaardige geschriften by my gelezen, bevinde, dat gesproten zyn,

Gerard van Putten, van de *Ridderlijke Orde*, by welkers hulpe en arbeyt *Diderik* *Hollants V. Grave*, de *Stad Dordrecht* uyt de macht der *Vyanden* heeft onttrokken, in het jaar 1041.

RANST.

Willem van *Ranst*, in het jaar 1405. onder de voornaamste Edele voorvechters onder *Eversteyn* erkent.

RECHTEREN.

Suder van *Rechteren*, Heere van *Voorst* en *Capelle*, heeft geleest in den jare 1438. Siet hier van in de *Archiven* der *gebeneficieerden* van *Holland*.

REYDE.

Warnerus van *Reyde*, heeft sijne goederen den *Grave* van *Holland* onderworpen gemaakt; gelijk als blijkt by opene brieven van het jaar 1330.

RENEN.

Godefroy van *Renen*, heeft geleest in het jaar 1126. blijkt by opene brieven.

Godefroy van Renen, en sijn soon, hebben geleest in het jaar 1145. blijkt by opene brieven.

Godefridus van *Renen*, *Bisschop* van *Utrecht*, in het jaar 1156.

RIELEN.

Lubbert van *Rielen*, Schiltknappe, anno 1392.

RIETVELT.

Johan en *Gijsbert van Rietvelt*, waren in het jaar 1368. getuyge van het houwelijk van *Bruyning Spruyt*, en *Elisabeth van Ajsendelst*.

REYMERSWAAL.

Hendrik *Splinter van Reymerswaal*, Ridder, welke in het jaar 1306. de *Privilegien* aan de *Stad Leyden* gegeven by *Grave Willem*, mede heeft onderteykent.

RISENBURG.

Willem *Risenburg*, welkers *Slot* in het jaar 1268. van *Gijsbregt van Amstel*, en de *Kennemerlanders* (soo de *Jaarboeken* melden) is onder de voet geworpen.

Johan Risenburg, in het jaar 1349. in de belegeringe van *Oudewater* verslagen.

RODENBURG.

Floris van *Rodenburg*, getrouwt met *N.* dogter van *Willem van Foreest*, en haar dochter *Elisabeth*, hebben gesamentlijk geleest in het jaar 1282. Siet de opene brieven van *Floris*, *Abt* van *Egmont*.

ROSENBURG.

Jacob, soone van *Diderik de II.* Heer van *Wassenaar*, uyt *Bertola*, is geweest het Hooft van die van *Rosenburg*, in het jaar 1272. met anderen *Adel* door de *Westvriesen* verslagen; daar wort'er noch een gelijkformig de voornoemde op het jaar 1225. gevonden.

ROSENDAAL.

Johan van *Rosendaal*, van de *Ridderlijke Orde*, heeft geleest in het jaar 1368. *Archiven* der *gebeneficieerde* van *Holland*.

Johan, soone van *Johan van Rosendaal*, welkers moeder *Beatrix*, was in de besittinge van *Swijndrecht*, by *beneficie* van de Heer van *Arkel*, in het jaar 1390. *Archiven* der *gebeneficieerde* van *Holland*.

ROVER.

Hendrik de *Rover*, in 't jaar 1287. by *Floris de V.* *Grave* van *Holland*, aangestelt tot *Casteleyn* van *Montfoort*.

RUEEL.

Gysbert van *Rueel*, Schiltknappe, in het jaar 1293. blijkt by opene brieven.

Nnnnnnn 3 RUYCH-

RUYCHROK.

Willem Ruychrok, Ridder, en Willem en Johan, soonen van Johan Ruychrok, die men vander Werf noemt, in het jaar 1467. tot St. Truydens Kerk met vele andere van Hertog Carel tot Ridder's gemaakt.

Franco Ruychrok, in 't jaar 1479. van de Cabeljauische zyde; ik geloof het deselve is, die in 't jaar 1481. in de Maant October is verslagen.

Mr. Philips Ruychrok vande Werve, in het jaar 1480. Hollands aangestelde Raatsheer, heeft een dogter gehad, die troude met Georgius, soone van Gijsbert van Brederode, verkoren Bisschop tot Utrecht, welke in 't jaar 1489. tot Delft onthooft is.

Adriaan Ruychrok van de Werve, broeder van Gerard, soone van Johan van Seunder, blijkt by opene brieven van 't jaar 1501.

Soetjen Ruychrok vande Werve, getrouwt met Mr. Floris Gijsbert Zeeman, Advocaat in den Hage, in het jaar 1534. blijkt by opene brieven.

Mr. Nicolaas Ruychrok vande Werve, heeft geleefd in het selve jaar 1534. blijkt by opene brieven.

RUYSCH.

Floris Ruysch, in het jaar 1168. met anderen Adel van de Westvriesen verslagen.

RYNG.

Herman van Rjng, was in het jaar 1353. Schiltknappe in het Hof van Willem de IV. Grave van Holland.

Zondinus nyten Rjng, welke in het jaar 1355. met den gemelten Graaf Willem Oorlog voerde, tegen den Bisschop van Utrecht.

Gerlandus van Rjng, dewelke in 't jaar 1375. hadde een eenige dochter; Archiven dergebeneficiërde van Holland.

Pieter en Johan van Rjng, in het jaar 1420. beneffens de Eddelen van Zeeland erkent.

Herman van Rjng, in het jaar 1455. beneffens andere by Gijsbregt van Brederode, verkoren Bisschop van Utrecht, na Romen gelonden.

Gerard van Rjng, in 't jaar 1461. met anderen gebaannen tot Utrecht.

RYNINGOM.

Steven, Allard, en Vastard van Rjningom, by opene brieven van 't jaar 1162. bekend.

RYSOORDE.

Willem van Rjsoorde, Ridder, in het jaar 1374. medehulper van Hertog Albregt van Beyeren, tegen die van Utrecht.

RYSWYK.

Uyt die van Egmont gesproten.
Anth. Hovæus.

Godo van Rijswijk, Schiltknappe, de eerste (soo my de schriften, die ik heb gesien, niet bedriegen) Heer van Rijswijk, heeft in 't jaar 1553. de opene brieven van den Princeaan den Abt van Egmont gegeven, onderteyktent.

SABBINGEN.

Iohan van Sabbingen, beneffens andere van den Zeeuschen Adel, met Johan van Beyeren, Grave van Holland, in den jare 1420. verbonden.

SANTEN.

Iohan van Santen, broeder van Simon van Sevensier, Ridder, dewelke in 't jaar 1340. Grave Willem, eenen Acker van veerthien Margen tot Sluypwijk (in den Koggenbroek) onderworpen heeft gemaakt.

SANTHORST.

Uyt die van Wassenaar gesproten.

Diderik van Santhorst, Schiltknappe, in het jaar 1293. borge voor den Grave van Holland, &c.

SASSENHEM.

Arnoud van Sassenhem, Pastoor tot Haarlem, stigter van 't Clooster tot Leeuwenhorst by Leyden, in het jaar 1262.

SCAART.

Vastard Scaart, Edelman, by my gelefen. Pieter Scaart, Vaandrig in 't jaar 1431. gevangen, en beneffens anderen tot Utrecht gebracht.

SCHALKWYK.

Willem van Schalkwijk, heeft in het jaar 1165. des Keylers Frederix opene brieven onderteyktent.

Gijsbert van Schalkwijk, Schiltknappe, in het jaar 1285. borge voor die van Aamstel.

SCERRE.

Frederik van Scerre, Schiltknappe, heeft geleefd in 't jaar 1344. als blijkt by opene brieven.

SCHENGEN.

Clarisse van Schengen, Abdisse van Reynsburg, heeft geleefd in het jaar 1364. Gē.

XII. HOOFSTUK. OUD BATAVIEN. 1207

Gillis van Schengen, Ridder, heeft geleefd in het jaar 1403. Archiven der gebeneficeerde van Holland.

SCHIE.

A *Delbert van Schie*, Krijgsman, is gestorven in 't jaar 1294. *Catal. Ben. Mon. Egm.*

SCHIPLIEDE.

I *Johan van Schipliede*, getrouwt met *Sophia*, dochter van *Bondevijn van Naaldwijk*, heeft geleefd ontrent het jaar 1296.

SCHOBLAND.

W *Illem Schobland*, Bastard van Sevenbergen, in het jaar 1410. Rekenkamer van Holland.

SCHORE.

B *Eyer*, soone van *Daniel van Schore*, in 't jaar 1420. met andere Zeeufchen Adel aan *Beyeren* geconfedereert.

SCHONDE.

F *Loris van Borssle van Schonde*.

SCHOTLAND.

A *Dam van Schotland*, heeft geleefd in het jaar 1305. *Adam van Schotland*, Ridder, ontrent den jare 1337.

SCHONOUWEN.

I *Johan*, (jonger soone van *Johan de II. vijfde* Heer van Cuylenburg) Heere van Schouwen en Woudenburg, heeft in 't jaar 1322. ten huwelijk gehad *Adelheyde*, dochter van *Wouter van Ingene*, in 't jaar 1328. weder getrouwt met *Cecilia*, dogter van *D. Wolfard*; Archiven der gebeneficeerde van Holland.

SCHREVEL.

E *Rnst Schrevel*, heeft in 't jaar 1156. de schriften van de Permutatie der Kerken in Holland onderteykent.

SLINGELAND.

O *Tio van Slingeland*, heeft geleefd in het jaar 1277. blijkt by opene brieven. *Herberrus van Slingeland*, broeder van *Otto* en *Robbert van Arkel*, heeft gefloreert ten tijde van *Willem de V.* Grave van Holland, in het jaar 1358. *Willem van Slingeland*, Schiltknappe, in het jaar 1366. uyt seker geloofwaardig geschrift. *Dirk van Slingeland*, heeft in 't jaar 1399. van *Albrecht van Beyerem*, Grave van Holland, ge-

kocht een stuk Lands na by de Stad Goude, waar van de Archiven aldus luyden:

A *Lbert*, &c. doen kont allen luyden, dat wy verkocht hebben tot eenen vryen eygen *Dirk van Slingeland*, den eersten *Camp*, daar 't *Boschplachte* staan, buyten aan onse *Stede vander Goude*, houdende ses *Mergen*, derdalf *Hont*, wijschien *Schaft*. *Aet. anno 1399.*

SLUYSE.

A *Rnout van Sluyse*, Ridder, heeft geleefd in 't jaar 1293. blijkt by opene brieven.

SLUYTER.

H *Ubert Sluyter*, en *Steven* sijn broeder, *Schiltknapen*, in het jaar 1344. opene brieven.

SABBURG.

B *Ondevijn van Sabburg*, *Schiltknappe*, ten tijde van *Floris de IV.* Grave van Holland, in het jaar 1234. *Nicolaas van Sabburg*, heeft geleefd in 't jaar 1280. blijkt by opene brieven.

SONDERDANK.

W *Illem Sonderdank*, heeft geleefd in 't jaar 1346. Archiven der gebeneficeerde van Holland.

SONDERLANT.

W *Illem Sonderlant*, in het jaar 1374. medehulper van Hertog *Albregt van Beyerem*, Grave van Holland, met thien gewapende mannen, tegens die van *Utrecht*.

SOUDENBALCH.

J *Aoob Soudenbalch*, Abt van *Oostbroek* in het jaar 1368. Borge benefens andere voor *Johan Vernenburg*, Bisschop van *Utrecht*.

SOUTELANDE.

H *Endrik van Soutelande*, van de Ridderlijke *Ordre*, tot *Warmont* gevangen, in het jaar 1299.

Johan van Soutelande, welkers dogter in het jaar 1332. troude met *Willem*, soone van *Willem*, Heer van *Coudekerke* in *Zeeland*. Archiven der gebeneficeerde van Holland.

Willem van Soutelande, soone van *Gillis*, heeft geleefd in 't jaar 1506. blijkt by opene brieven; item in 't selve jaar; *Bella van Soutelande*, huysvrouwe van *Jacobus Jacob*.

Mr. Gillis van Soutelande, heeft geleefd in het jaar 1540.

SPA-

SPAREWOUDE.

Gerard van Sparewoude, in het jaar 1413. met Gerard van Poelgeest, en Herbert van Foreest, gereconcilieert door Philips en Diderik van Bloot, ter oorfake van den dootslag van Adelyde van Poelgeest.

Johan van Sparewoude, heeft in het jaar 1488. de Heerlijkheit van Sparewoude verbeterd; Archiven der gebeneficieerde van Holland.

SPAARNEMAN.

Diderik, gefegt Spaarneman, Schiltknappe heeft geleest in het jaar 1334. blijkt by opene brieven.

SPAYART.

Atericus, gefegt Spayart, Schiltknappe, heeft geleest in het jaar 1334. blijkt by opene brieven.

SPIERING.

Uyt Egmont gesproten; Anth. Hovæus.

Bertolt, gefegt Spiering, Canonik van 't hoogste Collegie tot Utrecht, in 't jaar 1270. heeft brieven van 't gemelte Collegie aan den Paus gebracht.

SPIKAR.

Arnout Spikar, en zijn huysvrouw Johanna, heeft geleest in het jaar 1161. als blijkt by opene brieven.

Arnout Spikar, onder de voornaamste Edelen gerekent, dewelke in het jaar 1043. by de Inwijdinge van de Kerk van Egmont tegenwoordig waren.

SPREWESTEYN.

Gerard en Godefroy van Sprewesteyn, Edele broeders, hebben geleest in het jaar 1391. Archiven der gebeneficieerde van Holland.

SPYK.

Floris van Spyk, Ridder, heeft geleest in 't jaar 1337.

STAVENISSE.

Boudewijn, en zijn dogter Dankarris van Stavensse, hebben geleest in 't jaar 1225.

STAPEL.

Johan, item Godefroy van Stapel, Ridders, in het jaar 1405. by den Arkelsen Oorlog beschreven.

STAKENBURG.

Gibert van Stakenburg, Ridder, in het jaar 1345. medehulper van Grave Willem, in de belegeringe van Utrecht.

STEENBERGE.

Johan van Steenberge, aan welke die van Dordrecht en Woudrichem hebben gefonden, in het jaar 1407. dat hy sig soude vervaardigen, om met den Hertog van Brugien naar Engeland te verreyten. Rekenkamer van Holland.

STEYN.

Arnout, Heer van Steyn, Ridder, des Graven van Hollands beneficie onderworpen, in het jaar 1293. heeft noch geleest met Maria zijn huysvrouw, in 't jaar 1322. Archiven der gebeneficieerde van Holland.

STEHOVEN.

Arnout van Stehoven, Ridder, die ten huwelijk hadde Margareta, gebeneficieerde van Holland, ten tijde van Graaf Willem, ontrent het jaar 1351.

STEENHUYSEN.

Heer Oß van Steenhuyzen, Willem de V. Grave van Holland, onderworpen, onder andere Hoogduytsche Edelen erkent.

STEELANT.

In het jaar 1321. was Steelant noch niet onder water gelopen, gelijk by my in publijque schriften van dat jaar is gelesen, waar van dit het begin is.

Wy hebben Blok van Steelant, Ridder, Pieter F. Willem Hyens, Parochie-pape in Steelant, Robbrecht van Steelant, Heere van Eiloster, &c. Siet Meyer.

STEENVOORDE.

Johan van Steenvoorde, in het jaar 1400. beneffens andere Edelen, met twee gewapende Mannen door die van Woudrichem bygeroepen, tegen die van Arkel.

Gerard van Steenvoorde tot Loofduynen, in het jaar 1408. Rekenkamer van Holland.

STRATEN.

Diderik en Johan van Straten, Krijgsmannen, in 't jaar 1353. houdende de partye van Eduard, tegen Reynout, Hertog van Gelre. Hendrik van Straten, gevangen in 't jaar 1408. Rekenkamer van Holland.

STOU.

STOUTENBURG.

Gesproken uyt de Heeren van Amersfoort.

Everhard van Stoutenburg, van de Ridderlijke Ordre, outste soone van *Wouter van Amersfoort*, Ridder, in het jaar 1285. beneffens anderen ter sake van de reconciliatie van die van Aamstel, den Grave van Holland onderworpen gemaakt.

SUERMONT.

Johan Suermont, Ridder, in het jaar 1374. Bastard van *Willem van Beyeren*, Grave van Holland.

TEMPEL.

Floris vanden Tempel, Schiltknappe, in het jaar 1353. onder de Hovelingen van *Willem de V.* Grave van Holland, erkent.

TERNING.

Willem Terning, broeder van *Hugo van Nagel*, te gelijk met zijn broeder beschreven tot de Slag van Cajeten.

TENGNAGEL.

Heer *Nicolaas Tengnagel*, heeft geleefd in het jaar 1344. Archiven der gebeneficeerde van Holland.

TOLVER.

Johan Tolver, Ridder, heeft geleefd inden jare 1383. blijkt by opene brieven.

TOUTENBURG.

Frederik Schenk van Toutenburg, Bisschop van Utrecht, in 't jaar 1554. *Maria van Toutenburg*, Abdisse van Rynsburg, gestorven in 't jaar 1552.

TORNENBURG.

Hendrik van Tornenburg, heeft geleefd in het jaar 1410. Rekenkamer van Holland. *Nicolaas*, Heer van Tornenburg, Krygsman, Hoog-Officier van Alkmaar, begraven in de Reguliers Kerke tot Meyloe, in het jaar 1454.

V A A R T.

Steven, gesegt vande Vaart, Schiltknappe, heeft geleefd, in 't jaar 1334. blijkt by opene brieven.

V A L K E N B U R G.

Diderik van Valkenburg, in 't jaar 1224. tegenwoordig by het accoort, gemaakt tuschen *Floris de IV.* van die naam, Grave van Hol-

lant, en *Otto de II.* van dien naam, Bisschop van Utrecht.

V A L K E N E S S E.

Aernold van Valkenese, Priester, in het jaar 1407. onder de Edele bevegters van Hagesteyn erkent. Rekenkamer van Holland.

V A R I C.

Hendrik van Varic, Ridder, in 't jaar 1403. medchulper beneffens anderen aan die van Arkel.

Philips van Varic, onder de Edelen van 't Landschap Veluwe by my gelefen.

V E L S E N.

Gericas van Velsen, is bekent geweest al voor het jaar 1124.

Diderik van Velsen, is in het jaar 1230. erkent by secker out geschrift in 't Clooster tot Egmont.

Adelbert van Velsen, dewelke in het jaar 1266. van *Floris*, Grave van Holland, ontving de helft van de Kermis-tollen van St. Jan tot Haarlem. Archiven der gebeneficeerde van Holland.

Gerard van Velsen, dewelke in 't jaar 1287. aan zijn huysvrouw *Hildegonde* toegestaan heeft het vrugt gebruyk van Noortwijk, en andere plaatsen. Archiven der gebeneficeerde van Holland.

Gerard van Velsen, Ridder, Moorder van *Floris de V.* Grave van Holland, in 't jaar 1296.

V E L T H U Y S E N.

Hendrik, sone van *Hugo van Velthuysen*, in 't jaar 1407. beneffens de Edelen beschreven tot de overwinninge van Woudrichem.

V E R T Y N.

Pleter Vertyn, man van de Ridderlijke Ordre; eerste man van *Margareta van Heesrane*, die daar na troude met *Willem*, sone van *Willem de II.* Heere van Egmont.

V L I S S I N G E.

Johannes van Vlissinge, Ridder, is mede beneffens andere vanden Adel van Zeelant ontboden tot de belegeringe van Hagesteyn, in 't jaar 1405.

V O O R B U R G.

Diderik van Voorburg, heeft de opene brieven vanden Grave van Holland in 't jaar 1198. geconfirmeert.

V O O G T.

Gesproken uyt die van Neerveen.

Gerard de Voogt, heeft geleefd in 't jaar 1406. Rekenkamer van Holland en elders.

Boudewyn de Voogt, &c.

O O O O O O

V O O R.

VOORSCHOOTEN.

O *Tger van Voorschooten*, Getuyge van het accoord gemaakt in 't jaar 1215. tusschen den Heer van Egmont, en den Abt van het Clooster aldaar.

Engelbert van Voorschooten, Schiltknappe heeft geleefd in het jaar 1326. Archiven der Gebeneficierde van Holland.

VORST.

H *erman de Vorst*, Krygsmān, heeft de opene brieven van *Wouter van Amerfoort*, in het jaar 1259. onderteykent.

VRIES.

H *endrik de Vries*, en sijn broeder, item *Wierus* in het jaar 1145. beneffens andere getuygen, in de over-een-kominge van Oostergo en Westergo erkent.

VUREN.

O *Tio van Vuren*, in het jaar 1203. mede hulper vanden Grave van Doffen.

UYTENCAMPE.

I *ohan en Gillis Uytencampe*, broeder des Ridders, in 't jaar 1396. Archiven der gebeneficierde van Holland.

UYTENENGE.

W *Ernerus Uytенenge*, in 't jaar 1285. ter saake van die van Aarnstel, aan den Grave van Holland onderworpen gemaakt; Archiven der gebeneficierde van Holland.

UYTKERKE.

R *oeland van Uytkerke*, met sijn soon van Steenbergē, in 't jaar 1426. Opper-hoofd van het Guarnisoen binnen Haarlem, tegens Vrouw *Iacoba*, Gravinne van Holland.

UYTERLOO.

H *Eer Sueder Uyterloo*, van welken verschedene saaken beschreven sijn, in de verrigtingen van *Iohan van Arkel*, Bisschop van Utrecht, en elders in de Jaarboeken.

UYTWYK.

Uyt Altena gesproten.

H *ubregt van Uytwijk*, heeft geleefd in het jaar 1208.

Gualter van Uytwijk, Schiltknappe, ontrent het jaar 1305.

WALE.

W *outer van Wale*, in het jaar 1374. Onder de medehulpers van *Aalbert van Beieren*, Grave van Holland, met negentien mannen erkent, en in de tweede expeditie met elf mannen.

WALNIS.

A *Ndries van Walnis*, Ridder, in het jaar 1426. by Brouwershaven voor *Iacoba* vegtende, verflagen.

WANDELNESSE.

W *illem van Wandelnesse*, in 't jaar 1303. met den Grave *Johan*, beneffens andere sijn makkers verloent.

WARMONDE.

D *iederik van Warmonde*, overleden voor het jaar 1332. en *Gerard van Warmonde*, in dit jaar overgeblevene van Woude.

WATERINGE.

Gesprooten uyt die van Egmont.
Ant. Hovæus.

D En naam van *Wateringe*, (in welkers Slot *Guido* en *Iohannes*, sonen van *Margareta* Gravinne van Vlaanderen, en meer andere geduyrende den schadelijken Oorlog, voor die van Vlaanderen, sijn gebergt geworden) hebick voor het jaar 1252. nergens geleeten. In het jaar 1166. in Privilegien van Leyden komt my eerst te voren.

Gerard van Wateringe, Reygeriz. Cap. 28.

WEDE.

S *teven van Wede*, Schiltknaap heeft geleefd in het jaar 1326.

WEENT.

D *iderik van Weent*, Schiltknaap, heeft gefloreert in 't jaar 1124. ten tyde van *Diederik de VI.*

WELDAM.

W *illem van Weldam*, Ridder, welke getrouwt hadde *Henrica van Rodenburg*, Vrouwe van Simonskerke.

WENOELINGE.

I *ohan*, soon van *Baudewyn van Wenoelinge*, in 't jaar 1426. beneffens andere van den Adel van Zeelant met Hertoge *Johan van Beieren*, Grave van Holland, geconfedereert.

WER.

WERCUNDEN.

W Erenbold van Wercunden, heeft geleefd in 't jaar 1126. blykt by opene brieven. *Elias van Wercunden*, mede-hulper vanden Grave van Hollant, tegens die van Arkel met 25. gewapende mannen; Archiven der gebeneficierde van Hollant.

WERKE.

A *Milins van Werke*, na ick bevroede, kan men refereren tot die van Werke, getuyge van het gemaakte verdrag, tusschen *Floris de IV.* Grave van Hollant, en den Heere van Altena.

WILDE.

L *Udekin de Wilde*, heeft in 't jaar 1374. den Hertog *Aalbrecht van Beyerens*, Grave van Hollant, met elf mannen, tegens die van Utrecht behulpig geweest.

WIELDREGT.

Uyt Stryen oorspronkelyk.

G *Erard van Wioldregt*, was in het jaar 1213 getuyge der Privilegien van *Willem de I.* Grave van Hollant, aan die van *Geertruydenberg* gegeven.

WILLIP.

G *Erard van Willip*, heeft geleefd in het jaar 1425.

WILNESSE.

Uyt Nederveen gesproken.

W *Illem van Wilnesse*, welke in het jaar 1374. by Hertog *Albert van Beyerens*, Grave van Hollant, veel verdient heeft met seventien gewapende mannen.

WINDELNESSE.

W *Illem van Windelnesse*, Ridder, heeft geleefd in het jaar 1320. Archiven der gebeneficierde van Hollant.

WIS.

H Et Wapenschik van die van *Wis*, heeft zijn oorsprong (namen legt) van *Damiaten*, sijnde 't Schilt Root, daar op verciert met drie witte Pylen.

Hendrik, geseft *Wisse*, Sone van *Nicolaas van Berffelen*, is gestorven in 't jaar 1350.

WISSCHE.

D *Iderik van Wissche*, heeft geleefd in 't jaar 1416. blykt by opene brieven. *Cysbert Bartem tot Wisch*, in 't jaar 1421.

WISSCHEL.

Uyt Heesbeen gesproken.

R *Obbert van Wisschel*, heeft geleefd in het jaar 1397.

WISSENKERKE.

I *Ohan*, sone van *Boudevyn van Wisskerke*, in het jaar 1420. met Hertog *Johan van Beyerens*, Grave van Hollant, beneffens veele andere van den Adel van Zeelant verbonden.

WIT.

S *Teven de Wit*, Krygsman, heeft geleefd in 't jaar 1259. *Brienus de Wit*, in het jaar 1407. Rekenkamer van Hollant.

WITTENHORST.

Uyt Arersberg gesproken.

H *Endrik van Wittenhorst*, Abt van *Egmont*, in 't jaar 1443.

WULVEN.

A *Elbert*, de oude, en *Albert*, de jonge van *Wulven*, getuygen van verscheide goedereh aan die van *Aamstel* gegeven, in 't jaar 1225.

WOLKENSTEYN.

B *Alhazar*, Gouverneur van *Wolkensteyn*, in het jaar 1481. Heere van *Purmerend*.

WOUDENBURG.

I *Ohan van Woudenburg*, Ridder, sone van *Johan van Culenburg*, heeft geleefd in 't jaar 1397. Archiven der gebeneficierde van Hollant.

WYCK.

O *Lger van Wyk*, Edelman, heeft geleefd in 't jaar 1162. blykt by opene brieven.

WYFLIC.

I *Ohan Wyflie*, medehulper van den Hertog *Aalbrecht van Beyerens*, Grave van Hollandt, in 't jaar 1374.

ZAANDEN.

W *Illem van Zaanden*, Moorder of Verrader van *Floris de V.* Grave van Holland, by die van *Delft* in het jaar 1296. gestraft.

ZALIN.

O *Dilia van Zalin*, welke in het jaar 1390. van haren man in vrugt-gebruik ontving Breda, de Leck, en andere goederen.

ZANDE.

G *Erard*, broeder van *Bartholomeus de Zande*, Priester, gestorven in 't jaar 1350. *Catal. Benef. Mon. Egmond.*

ZANDWYK.

D *iderik van Zandwijk*, Schiltknap, heeft geleest in het jaar 1326.

ZEELLEN.

A *Rnaut van Zeelen*, Ridder, tot Gornichem in 't jaar 1403.

ZEELYM.

H *endrik van Zeelym*, in 't jaar 1409. benefens andere van Adel, uyt 's Gravenhage naar Utrecht gesonden.

ZENINGVELT.

D *iderik van Zeningvelt*, Ridder, gebeneficeerde van Holland, heeft geleest in 't jaar 1333.

ZEYST.

D *iderik van Zeyst*, selegt *Dallart*, Schiltknap, heeft geleest in 't jaar 1334. blyke by openebriefven.

ZIERIC.

I *ohannes van Zieric*, Bisschop van Utrecht, in 't jaar 1287.
Frederik van Zieric, heeft geleest in 't jaar 1334 blykt by opene brieven.

Volgen nu de Adelijke Huysen, Sloten, en Castelen, soo die van ouds gelegen hebben, als die als noch leggen in

ZUYT-HOLLANDT.

222

't Huys te AARTSBERGEN.

D It Adelijk Huys of Slot leit onder Berg-ambagt, 't welk mede eertijds genoemt is geweest Heer-Aarts-berge, van *Arnold van Arkel*, als zynde van hem gebout op enen Berg; in enige oude brieven werden de Heeren van Berg-ambagt genoemt Heeren van den Berg, en worden dese woorden gevonden, *Sulken Huys en Sloth, als 's Heeren van den Berg te wesen plag. Heer Otto van Arkel geeft nyt het Huys soo groot en klein, &c. de Laan aan Albregt van Haaltregt, gestaan en*

ZOELEN.

H *eer Floris van Zoelen*, heeft geleest in 't jaar 1407. Rekenkamer van Holland.

ZOMBURG.

H *eer Nicolaas van Zomburg*, welkers goederen in 't jaar 1275. gelegen waren tusschen Goude en Sevenhuysen. Archiven der gebeneficeerde van Holland.

ZOETELINKERKE.

J *ohan van Zoetelinkerke*, Edelman van Zeeland, in 't jaar 1405. benefens andere van den Zeeuwschen Adel geroepen tot de belegeringe van Hagesteyn. Rekenkamer van Holland.

ZUYTVOORT.

C *ornelis van Zuytvoort*, heeft geleest in 't jaar 1459.

Godefroy van Zuytvoort, in 't jaar 1473. Archiven der gebeneficeerde van Holland.

ZUYDWYK.

D *iderik van Zuydwijk*, Ridder, in den jare 1322. Archiven der gebeneficeerde van Holland.

ZULEN.

S *Toven en Frederik van Zulen*, van de Ridderlijke Ordre, in 't jaar 1282. in den Oorlog van die van Aamstel verslagen.

ZUYDWINDE.

J *ohan van Zuydwinde*, heeft in het jaar 1374. Hertog *Albert van Beyeren* geadsilteert met 50. gewapende Mannen.
Johan van Zuydwinde, heeft geleest in het jaar 1420 Archiven der gebeneficeerde van Holland

't Huys te ALMSTEIN.

A *lmstein* was voor de groote Watervloet van den jare 1421. een out Slot in den groten

ten Waart van Zuyt-holland, maar is als doen beneffens alle de Dorpen en Castelen aldaar gelegen hebbende, mede weggespoelt en vergaan; had sijn naam van de Riviere de Alm, en lag aan 't Oostersche gescheid van 't Ambagt van Eem, 't welk van outs begreep Eemkerk, Eemstein, Almstein, en paalde in 't Oosten aan Uytalm, in 't Zuyden aan den Alm, in 't Westen aan Almvoet, en in 't Noorden aan de Graaf, daar deselve tegen de Werken, en Werkendam steuytende is, en is groot Hemels-brete 1814. Morgen.

't Huys ter A MEIDE.

't H Uyster *Ameide* is 't vervallen Huys, dat aan de Westzyde van Ameide, tusschen Ameide en Tienhoven leit, en by *Gonshoven* en andere 't Huys te Heerlaar genoemt wert, en dat om dat de Heeren van Heerlaar, Heeren van Ameide geweest zyn, onder welke dit Huys eerst een Leen geworden is; want in den jare 1312. ontving *Dirk van Heerlaar*, Knappe, dit Huys te Leen van *Guido*, Bisschop van Utrecht, na dat hy het selve te voren den Bisschop hadde opgedragen. De ordinary verly-brieven van Ameide, 't geen eertijds een Stad met Poorten geweest is, luyden, met het Huys en Poorte ter Ameide. Wanneer dese Stad ontmantelt zy, is onseker; dat dit geschied zy als sy in den jare 1527. by die van Utrecht wierde ingenomen, is wel waarschijnlijk; immers het Huys was altoos doen tertijd nog in sijn wesen; want *Lambertus Hortensius rerum Ultraject. lib. 3.* daar van sprekende, beschrijft het aldus; *Arx hinc inde erat, solo loci & opera facis munus, Termeida appellata, mille passus a Vienna, a Leccaripa ad tel. conjectum sita. Dat is:* Het Slot aldaar was ten aanzien van sijn situatie en gebouw sterk genoeg, Termeide genoemt, duysent passen van Vyanen, en een boogcheut van den Oever van de Leck gelegen.

't Huys te B E S O Y E N .

D E oude Heeren van Besoyen, gesproten uyt den Huys van Stryen, hebben op dit Casteel hun wooning gehad, gelijk sulx de oude ruinen van 't selve uytwijzen, die in het Dorp van Besoyen tegenwoordig gesien werden; dese Heerlijkheid paalt aan de Oostzyde aan Waalwijk, strekt Noortwaarts van de halve Mase af over de oude en nieuwe Straat, Westwaarts op tot Sprang toe, hebbende aan de Noortzyde van de strate ten Westen het Ambagt van Zuidwijn, en over de straat Zuytwaarts op ten Westen beligen met 's Grevelduyn Capel, en Waspijk, hebbende eertijds een Parochie Kerk gehad met Waalwijk voorz, als staande den Toorn van Waalwijk voor een gedeelte op den gront van Besoyen; De Ambagts-heerlijkheid wert te Leen gehouden van de Graaffelijkheid van Holland, en is laast Heer daar van geweest *Gerard van Afsendelft*, Heer van Cralingen, Besoyen, Heinoort.

't Huys te B O U C Q U E T .

G Elegen by Hendrik-iden-ambagt, alwaar *Hendrik Ido*, Bedijker van 't selve Ambagt, plag te wonen; is in den jare 1572. by de Spanjaarts verbrand en verdestruerd, en daar na by wijlen *Willem Boucquet*, Generaal van de Munte der Geunizeerde Provinciën, wederom opgebout, en heeft daar van bekomen den Naam van 't *Huys te Boucquet*.

't Huys te N E D E R - B L O K L A N T .

W A s eertijds de Woning van de Heeren van blokland, doch nu vergaan, en is daar van de plaats alleen bekend. De Heerlijkheid van Neder-blokland selve is een oude Heerlijkheid, en dat van hoge, lage, en middelbare Jurisdiecte, gekomen uyt het oude vermaarde Graaffschap Teisterbant, dat sig tot de Leck toe eertijds uytgestrekt heeft, en in den jare 994. van Grave *Anfrid* vernietigt, soo als *Pontanus* in sijn Historie van Gelderland, en uyt hem *Oudenhoven* in sijn Beschryvinge van Zuytholland allegerd; welken *Anfrid* 't samen sijn huysvrouw en Graaffschap verliet, en Bisschop van Utrecht wierd, herdelende sijn goederen onder sijn vrienden, en hechtende een goede partye van sijn Graaffschap aan 't Bisdome van Utrecht, volgens tuyge van de *Annal. Juliac. Bergens. Chron. Traj. Beka*, en de *Hollandse Chron. avvis. 7. cap. 7.* en is daar na dese Heerlijkheid lange jaren geweest onder het Huys van Arkel, blijkende by de erfdelinge die *Jan de IV.* de selde Heer van Arkel dede met sijn broeders, (haar vader op de togt van *Godsfroy van Bouillon* gestorven zynde, anno 1112.) bewijfende aan sijn broeder *Folpart* het Slot van Leerdam, en de Heerlijkheid van Schoonrewoert, met sijn Dorpen en toebehooren; en aan sijn jonger broeder *Hugo*, de Heerlijkheden van Botersloot en Blokland; daar na is het derdepart van dese Heerlijkheid gekomen aan *Herpert vanden Binkhorst*, Ridder, van wien deselve aanbesteren is op Heer *Jan van Henegouwen*, oude vader van *Jan van Belois*, Heer van Schoonhoven en vander Goude, die aan *Jan van Buren*, Knappe, verlijt als volgt, te weten dat derdendeel van Blokland, dese vrye Heerlijkheid, met den Licfeldervliet, die daar 't einde doorgaat, en uyt Blokland gegraven is, aan die Noortzyde, en aan die Westzyde een opslag vier voeten breed; dese voorz Vliet werd geleid Zuytwaarts van Brantwijk tot in den Grave, en desen weg aan de Oostzyde van de Vliet voorz, met den Vuylendam, en voort van den Vuylendam den weg Zuytwaart met half de Sloot aan de Westzyde, strekkende tot Gieslapterdijk toe, gelegen binnen de Heerlijkheid Blokland, blijkende by den originelen brief daar van zynde, in date den 6. Maart 1359. Desen Heer *Jan van Buren*, Knappe, is hier van Possesseur geweest tot den jare 1404. als wanneer hy dese sijne portie verkoopt en opdraagt voor Hertog *Albert van Beyeren*, aan *Brunus de Wit*, Wouterz, dewelke de andere twee derdeparten van de voor-

schreven Heerlijkheid, door getrouwe diensten en geleend geld verkregen heeft, van Heer *Jan van Arkel*, anno 1406. *Brunis de Wit* voorz nu geheel Heer zynde, verheft deselve Heerlijkheid noch weder van Hertog *Albrecht van Beyeren*, als Grave van Holland, op den 6. April 1407. tot een onversterflijk Erfleen, van welk Graaffchap van Holland deselve Heerlijkheid als noch te Leen gehouden wert, zynde laast in den jare 1646. daar mede verleden de Heer *Willem van Brantwijk*, Heere van Blokland, Burgemeester der Stad Dordregt.

't Huys te BOSHUYSEN.

GElegan by de Ambagts-heerlijkheid van Sprang, 't welk eertijds genoemd was des *Heeren Sprang van Arkel*, aan de Oostzyde belent met Waalwijk, Zuyt en Oostwaart strekkende tot de palen van Brabant, aan de erven van Loon op 't Zant; Dese Sprang mach wel geseit werden een groten Boom op sig selfs geworden te zyn, met seer schone en hoge Bomen beplant, insonderheid in het Bos, daar het voornoemde Huys gelegen is. De voornoemde Heerlijkheid van Sprang werd te Leen gehouden van de Graaflijkheid van Holland, en is in den jare 1400. gekomen in het Edele Geslagte van vander Duyn, door 't huwelijk van *Adam vander Duyn*, met een dogter tyt den Huyse van Wielestein.

't Huys te CAPELLE.

EErtijds met de Heerlijkheid van Capelle op d'Yssel, toegekomen hebbende de Graven van Aremberg, heeft vermits de vorige Oorlogen lang vervallen gelegen, doch is naderhand door *Hans vander Veken*, dewelke de Heerlijkheid van Capelle van den Grave van Aremberg gekoft hadde, cierlijk gedaan opmaken.

't Huys te CRAJESTEIN.

DIt Huys of Slot heeft gelegen onder de Heerlijkheid van *Crajestein*, anders Vroonland, verdrongen met het meestendeel van het Land, daar naderhand weder eenige Grieten opgekomen zyn; Dese Heerlijkheid heeft eertijds toegekomen de Stendelingen van Hardinxvelt, uyt den Huyse van Haaften, gesproten uyt het Vorstelijke Huys van Chastillon; en is deselve by wijlen *Wouter van Crajestein*, Heer van Wulven, Burgemeester der Stad Dordregt, gekoft van Jonker *Huybregt van Malsen*, Heer van Tilburg, als getrouwt hebbende *Ottelina van Hargem*, Vrouwe van Oosterwijk.

't Slot en Heerlijkheid van de CLUNDERT.

DE Heerlijkheid van de Clundert, anders genaamt Niewervaart, alwaar al in den jare 1346. een Slot en schone Kerk gestaan heeft, was van ouden tijden een lith of gedeelte van 't Land van Stryen, en wert bevonden, dat questie geresen zynde, tusschen Heer *Guyse van Vlaanderen*, Heer van Putten en Stryen ter eenre, en die van

Dordregt ter andere zyde, eischende den voorz Heer van Stryen den Poorteren van Dordregt, dat sy hem schuldig waren van hare Schepen Roedegelt in de Heerschappye van Stryen, gelijk ter Niewervaart van alle Schepen genomen wierde, en die questie verbleven zynde aan Graaf *Willem van Henegouwen*, om ene waarhede daar af te doen befoeken, en naar waarheid te doen scheiden, en na dat den voorseiden Grave de waarheid besogt hadde aan die van Dordregt, aan die van Niewervaart, aan die van Sevenbergen, aan die van Zirixzee, en andere luyden, die daar lange van geheugen mogte, en dat daaromme de voorz Poorteren van Dordregt van allertijd diemen geheugen mogte, aldaar Roedegelt gegeven hadden, en schuldig waren te geven, al ontvoeren sy 't te sommigen tijden, waar om de voorschreve Grave henlieden scheidde, en seide, dat de voorz Poorteren van Dordrecht voorwaart mede daar Roedegelt geven souden gelijk andere luyden. Anno 1390. is dese Heerlijkheid van Niewervaart of Clundert met sijn toebehooren by *Jan*, Heer vande Leck en Breda, opgedragen en quyt geschouden Hertog *Albrecht van Beyeren*, en de voorz Heer vande Leck daar mede weder verlijt tot een onsterflijk erfleen, welk verlyt het eerste is dat bevonden wert; en heeft den voorz Heer vande Lecke ten selven dage gemaakt *Odilia van Salin*, Vrouwe vander Lecke en Breda, sijn wettig wijf, in régter douarie en lijftogt, de voorschreve Niewervaart met haar toebehooren, en meer andere goederen. In dese Heerlijkheid hebben van ouden tijden de Graven van Holland hunne Tollen geheven en ontfangen, gelijk als tot Geervliet, Stryenmonde, en elders; gelijk dan onder anderen bevonden werd, dat in den jare 1393. *Jan Codde*, broeder van den Tollenaar van Niewervaart, soude schuldig wesen te komen in den Hage, met sijn broeders gebrek van den Tolle vande Niewervaart, en leveren hondert en ses oude schilden; in welken Tolle en alle andere des Graven Tollen, die van Niewervaart van ouden tijden vry zyn geweest, als 't blijkt by de brieven daar van zynde; Dese plaats plag voor de inundatie van den jare 1421. met sijne Landen aan den Lande van Stryen vast te wesen, maar is het meeste tusschen beiden gelegen Land eertijds in Water veranderd; anno 1583. heeft den Prince van Orangie dese plaats met een Bolwerk doen becingelen, in maniere van een Stad, tot het welke namaals sterke Werken en Schanffen sijn bygevoegd.

't Huys te DEVELSTEIN.

DIt Slot, dragende sijn naam van de Rivier de Devel, is seer dik en sterk van Muren geweest, soo als noch uyt de fundamenten van dien gesien kan werden, leggende op een hoge werf rontomme in 't Water en Gragten, zynde in den jare 1572. by de Spanjaarts, die daar op lagen afgebrant, 't selve in brant stekende en vlugtende, overmits de komste van den Grave van Lumey, die door ordre van den Prince van Orangie op den 1. April 1572. den Briel ingenomen hadde; het is gebout by Heer *Willem van Duven-*

Duvenvoorde, Ridder, die het selve tot een Ridderlijke Hofstede beseten, en te Leen gehouden heeft, van den Grave van Holland, tot den jare 1315. daar na is die gekomen aan 't oude Geslagte van Brakel, die deselve lange jaren beseten, en sommige ook bewoond hebben, en onder die de laatste *Willem van Brakel*, *Reynouts* soon, *Knape*, die ten egte hadde *Suete de Bevere*, *Nicolaas* dogter, Leenhouter van Dortsmonde, wiens enige soon tot Leuven in de Studien quam te overlijden; waar na de voorz. Ridderlijke Hofstede vervolgens als vry allodiaal goet, gekomen is aan de oude Geslagten van Duyk, Diemen, en Bevere, gelijk het als noch aan het laatste is; In den jare 1594. is de helft van dit Slot met den Toorn van dien, wederom doen opbouwen by *Willem de Bevere*, *Cornelis* soon, als doen Raad en Rentmeester Generaal van Zuyt-holland; welke de oude Gragten van dien heeft doen ophalen, d'oude Boomgaarden en Cingels van dien seer verbeterd, en 't selve verciert met schone Plantagen van Laningen, en anders, en de Landen daar toe behoorende seer gebeneficieert, en is het selve allodiaal goet, niet subject enige vasallagie.

't Huys te DONK.

't **H**uys te *Donk* is eertijds gebout by die van het Geslagte *Donke*, met vier Torens; is gelegen in 't Ambagt van *Woude* in den *Riederwaard*; is naderhand gekomen aan het Geslagte van *Perfijn*; in den jare 1575. wierd het by enige *Spanjaarden*, die ter selver tijd in *Crimpen* op de *Leck* haar beschanst hadden, op hazard uytlopende, ingenomen, afgebrand, en verdestruerd, doch is anno 1616. weder opgebout by *François vander Duyn*, als getrouwt hebbende *Arnoldina Brouwer*, in welk Geslagte het als doen was; is een seer aansienlijk en vermakelijk Huys, beide ten aansien van sijn structure en situatie.

DORTSMONDE.

Heeft sijnen naam van de Riviere *Dort*, eertijds een sprant uyt de *Meruwede*, soo als *Cluvernus*, *Gonthorven*, *vander Eijk*, en andere meer getuygen; *Boxhorn* in sijn Toneel van *Holland*, *Tu. Castelen omtrent Dordrecht die seer vermaard sijn*, is mede in het voorz. gevoelen, en voegt daar by, dat *Regino*, Abt van *Pruine*, in den jare 898. van dese vermaarde plaats *Dortsmonde* schijnt gesproken te hebben. *Rutgersius* schrijft, dat *Dortsmonde* een Dorp plag te wesen, leggende op de Riviere *Dort*, dat daar van *Dortsmonde* genoemd wierde, zynde soo veel als de mond van *Dort*, gelijk *Ysselmonde*, de mond van de *Yssel*, *Gieslenmonde*, de mond van de *Gieslen*, *Stryenmonde*, de mond van de *Stryene*, *Lexmonde*, de mond van de *Leck*; En schrijft vorders den voorz. Heer, dat *Dortsmonde* voor den groten *Vloet* in den jare 1421. doen de *Stad Dordrecht* van den groten *Zuyt-hollandsen Vloet* wierde afgescheurd, mede is weggespoeld, en het Rivierken *Dort* onderder de *Maas* vermengd zynde, is verdwenen. Dit is nu een Ridderlijk Leen, bestaande in *Visscheryen*,

waar van de *Leenbrieven* de bepalinge op het nauwste nemende, aldus luyden: *Aangaande van Dortsmonde, tot de Dubbel-wt, en ten Waal toe, en aan die zijde leit Dubbeldam, die Mijl, en die Puttershoek, en aan die andere zijde leit Zwijndrecht, en strekt tot aan Barendregt.* Breder genomen, soo heeft het gestrekt voor by *Barendregt*, gelijk het selve is beseten geweest by *Suete de Bevere*, *Nicolaas* dogter, en haren soone *Willem van Brakel*, *Nicolaas* soone; het plag by de *Heeren van Merwede* te Leen gehouden te werden van den *Huyse van Altena*, en is daar na gekomen aan 't Geslagte van *Bevere*.

't Huys te DUBBELDAM.

Gelegen by de Heerlijkheid van *Dubbeldam*, 't welk sijn naam heeft van 't Rivierke de *Dubbel*, als of men seide den *Dam* van de *Dubbel*; is in 't Oosten bepaalt met *Kruyskerken*, in 't Zuyden met de *Nesse* en *Wolbrantskerk*, in 't Westen met de *Mijle*, in 't Noortwesten en Noorden met de *Vryheid van Dordregt*, en voorts in 't Noorden en Noortooosten met deselve *Vryheid* en de *Graaf*; dese *Ambachts-heerlijkheid* werd van de *Graaflijkheid* van *Holland* in *Erspagt* gehouden, en heeft laatst toegekomen de *descendenten* van *Arent vander Mijle*, *Cornelis* soon, in sijn leven *Burgemeester* der *Stad Dordregt*, als getrouwt hebbende *Maria van Alblas*, *Jans* dogter.

't Huys te DUSSEN.

Gelegen onder *Dussen Munsterkerk*, is een schoon gebouw geweest, uyt het water opgebout by *Walraven van Gent*, Heere van *Oyen*. Alhier sijn nog enige overblijfselen van de *Krijgs-rusting* van dien ouden vermaarden *Krijgshelt*, *Marien van Rossum*, Heer van *Dussen*. Dese Heerlijkheid van *Dussen* heeft haar naam van de Riviere de *Dussen*, die hier by de *Dussen* loopt, en bestaat het selve in twee *Ambagten*, te weten, *Dussen-munsterkerk*, en *Dussen-muylkerk*; het eerste, strekkende vander halver *Dussen* Zuytwaarts tegen *Mewen*, is nu ten dele wederom opgekomen, en werd dat Slot, *Huys*, en Hofstede vander *Dussen*, met het *Ambagts-heerschap* van *Hesterswaarde*, en dat *Ambagt* van *Munsterkerk* met *Winde* te Leen gehouden van de *Graaflijkheid* van *Holland*; het tweede, namentlijk *Dussen-muylkerk*, strekt van de halve *Dussen* Noortwaarts op, tegen den Lande van *Altena*, binnens-dijks groot omtrent 700. *Mergen*, wierd eertijds te Leen gehouden van de Heerlijkheid van *Merwede*; beyde dese *Ambagten* hebben t'samen ene *Parochie Kerk*, welke staat in 't *Ambagt* van *Muylkerk*; en is *Dussen* een *Stamhuys*, waar van de *Edelen* van dien naam gesproken zyn; te sien hier vooren in de verhandeling der Geslagten, onder de letter *D. tijtel Dussen*.

't Huys

't Huys te DUYVESTEIN.

H Eeft in den verdrongen Waart gelegen, tuffchen Laaren Poelwijk, en word daarom genoemt in de oude brieven *Duyvestein in Poelwijk*, en *Castrum Duyvestein apud Laar*, waar uyt ook volgt, dat *Laar* en *Poelwijk* by malkander gelegen hebben, en datmen niet geschreven heeft, *Leer* maar *Laar-ambacht*; dit Huys te Duyvestein is met den inbreuk van den grooten Waart mede vergaan.

't Casteel en Stad van GEERTRUYDENBERG.

D Efe plaats soude na 't schryven van verscheide Schryvers, de naam bekomen hebben van St. Geertruyt, de dogter, sose seggen, van *Pipijn van Landen*, opperste Hofmeester van den Coning van Vrankrijk, die gemeenlijk den eersten Hertog van Brabant genoemt werd. Dog hoe de naam van dese Geertruyt (die overleden soude sijn in den jare 664.) in de benaminge van Geertruydenberg komt, daar van konnen wy geen reden vinden. Dat dese Geertruyd in dese contraye geleeft heeft, blijkt wyt sekeren Gift-brief van *Vrouw Hilfewit*, Gravinne van Stryen by Dordregt, gegeven in de Abdy van Toorn, by Weert in de Kempen, anno 992. den 1. Juny, alwaar in staan de volgende Latijnsche woorden: *Attuli ad dictam Ecclesiam allodium meum, quod in terra mea de Stryen Gloriosus Rex Zuendeboldus olim perdonaverat, imprimis ipsam Ecclesiam de Stryen, que est consecrata in honorem Mariae Virginis, montem Littoris, ubi beatissima Gertrudis corporaliter conversata est; & cellam habet a beato Amando consecratam; Villam Gillezelem, Villam Baerle, cum Altari in honorem Sancti Confessoris Remigii a me constructo, Castellum Sprundelheim, cum omni integritate, sicut situm est super fluvium Merbatta. Dat is:* Ik hebbe gebragt tot de voorz Kerke al mijn allodiaal goet, dat in mijn Land van Stryen my eertijds gegeven hadde den hoogverheven Coning Swendebold, voor eerst d'eigen Kerk van Stryen, die gewijt is ter eeren van de Maget Maria, den Berg van den Oever, daar de Heiligste Geertruyd lichamelijk verkeert heeft, en een Capelleken heeft gewijt van den Heiligen Amandus; de Houve of Dorp Gillezeel, het Dorp Baerle, met den Altaar by my gefondeert ter eeren van den Heiligen Confessor Remy, het Slot Sprundelheim in 't geheel, gelijk het gelegen is op de Rivier Merbate. Dat voorts dese Geertruyd den Berg tot haar erfgoet gehad heeft, wijst den brief uyt van Keiser *Otto de II.* Datse daar ook een Capelle gehad heeft, staat aangetekent in het Register van *August. Wich. Brabantia Mariana*; maar datse de Stad Geertruydenberge soude gebout hebben, of dat deselve by haar leven soude gebout zyn, daar van is nergens enig bescheit te vinden. Ook wijst *Johannes Melanus in Indiculo Sanctorum Belgii* aan, in wat betekenis het woort Berg in den naam van St. Geertruydenberg moet genomen werden, als hy schrijft; *Non significat Montem, sed Portum,*

à Teutonico Bergen quod est abscondere. Dat is: Het betekent geen Berg maar een Haven, van het duyts woort Bergen, dat is verbergen. 't Woort Berg betekende ook in de oude Nederlandse taal een Oever, Haven, of een welgelegen wijk, en bewaringe voor de Schepen; De kragt van deselve betekenis, is nog in het woort *Ber-gen*, en word genomen voor een bewaringe en bescherminge tegens eenig uytheemsch gewelt; Dat het woord Berg hier in dien sin moet genomen werden, wijst uyt de situatie van de plaats, die niet is rijfende en bergagtig, maar vlak en leeg Land; uyt de voorz brief Keiser *Otto de II.* blijkt, dat omtrent die tijd de Landen omtrent den Berg gelegen, noch Eilanden waren; in *Pago Schaldas Villa Bergis, cum tribus Insulis, Sprange, Waterange, Steninge, cum Ecclesia, & Telonio, in Pago Stria, in Patrimonio ipsius electae Virginis, Mons cum appendiciis, Tremella, nunc Drimmelen, Sturnabem, & omni piscatura ad Mosam. Dat is:* In het Dorp Schelden in de Hove van den Berg, met de drie Eilanden, Sprange, Waterange, Steninge, met de Kerke en het Tolhuys, in het Dorp van Stryen, in het erfgoet der selver uyverkoren Maget, den Berg met sijn gevolg, Tremella, nu Drimmelen, Sturnabem, en alle de Visscherye tot de Mase. Waar uyt blijkt, dat hier niet als Eilanden en Wateren waren, want daar spreektmen van Eilanden, Tolhuys, en Visscherye, en is gelooflijk, dat ter plaatse daar nu de Stad van St. Geertruydenberg leit, een goede Haven geweest is, om de Schepen voor het onweder en ander ongemak te havenen, en dat de plaats daar van den naam van *Bergen* gekregen, en daar na tot een Stad getimmertzynde, gehouden heeft. Dese Stad lag voor den inbreuk van den groten Waart, anno 1421. aan het vaste Land; maar nu verspreit sig langs deselve een groot vlak Water, genaamt den Biesbos, 't geen de Maas en Waal aldaar maakt op het verdrongen Land, en is seer Visschrijk, soo dat wel gebeurt is, dat 18000. Steuren en Salmen aldaar op enen dag gevangen zyn; waar van in dese Stad den aflag is, 't geen aldaar grote neringe geeft; De forme van de Stad is langwerpig, hebbende de meeste breete aan de landzyde; sy is tegen den Oorlog tamelijk wel gefortificeerd; en behalven datse van wegen hare situatie sterk is, op alle advenuen te Lande, met Schanssen wel voorsien, en datse van het water mede voor een groot gedeelte beschut is, soo isse noch daar-en-boven met sware Wallen, wyde en diepe Vesten, sware Bolwerken, en andere Fortificatie-werken seer sterk gemaakt; also datse onder de sterxte Frontieren van de Geunieerde Provintien mach gerekent werden.

Anno 1321. wierden hier de fondamente geleit van een sterk Casteel, dienende tot meerder versterkinge en versekeringe van dese Stad, dat seer sterk wierde gebout, en heeft in sijn geheel gestaan tot den jare 1410. en wierd doen in het beleg meest geseerd en verdestruerd; Op dit Casteel wierd een Castelein gesteld, en de Stad in hare Regeringe gebracht tot een Casteleinschap, welk Casteleinschap vast was aan de Edeelen van Merwede, soo als den Prelaat *Augustinus Wich-*

Wichmans, in zijn *Brabantia Mariana lib. 3. cap. 69.* getuygt; *Diderik van Merwede*, Ridder, Heer van Ecten, Mewen, en Baartwijk, Balliu van Zuyt-holland, leefde anno 1414. en 1421. was Castelein van Geertruydenberg, en woonde op het voorfz Casteel; daar van daan mogelijk gekomen is, dat vele menen, dat den Balliu van Zuyt-holland, eertijds tot Geertruydenberg soude gewoont hebben. Grave *Jan van Henegouwen* belooft in seker Hantvest van date den 20. Juny des jaars 1318. geen Castelein op zijnen Huyse tot Geertruydenberg te sullen setten, nog de Casteleinschap aldaar niemant te sullen bevelen, hy en sal van wettige geboorte wesen; en hy sal voor ons, (soo luyden de woorden van het Hantvest) *in tegenwoordighheid van onsen geregte te Dordrecht, die wy daar by ontbieden sullen, eenen eedt doen, dat hy niet doen sal tegens enige regten van onser Stede van Dordrecht, nog onsen gemeinen Lande van Zuytholland.*

De Stad van Geertruydenberge heeft eertijds gehad sessie en stemminge onder de kleine Steden ter Vergaderinge van de Staten van Holland en Westvrieland, en sijn der selver Gedeputeerden anno 1581. op de Dagvaart in den Hage gesonden, om nevens andere Steden aan den Prince van Orangie te defereren den eedt van het Souveraine Gouvernement, en die van den Prince wederom te ontfangen, soo als te sien is by *Pieter Borre* in het 2. Deel van de Nederlantse Oorlogen, het 15. Boek.

De Graven van Holland in der tijd hebben aan dese Stad verscheide Preveligien gegeven, waar van de voornaamste vervat en versterkt sijn in den volgenden openen brief van Keiser *Carel de V.* luydende aldus:

„ **C**Aarle van Godts genade gekoren Roomsche Konink, toekomende Keyser, altijds Vermeerder des Rijks, Konink van Castilien, van Leons, van Granaden, van Arragon, van Navarren, van beyde Sicilien, van Jerusaleem, van Valence, van Maliorque, van Sardaine, van Corfie, &c. Eerts-Hertoge van Oostenrijk, Hertoge van Bourgongien, van Lotrijk, van Brabant, van Stryer, van Karintie, van Crain, van Limburg, van Luxemburg, en van Gelre, Grave van Vlaanderen, van Habsburg, van Tiroll, van Bourgondien, Pals-grave van Henegouwe, Landt-grave van Elfaten; Prince van Zwaven, Mark-grave van Bourgauw en des Heyligs Rijks, van Hollant, van Zeelant, van Phirt, van Kiburg, van Namen, en van Zutphen Grave, Heere van Vrieland, van den Windismerken, van Portenau, van Zalinesen van Mechelen. Allen den genen die dese onsen brieven sullen sien Saluyt; Van wegen den Burgemeesteren, Schepenen en Regierders onser Stede van St. Geertruydenberge, over en in den Name der selver Stede en den Inwoonders van dien is ons getoont geweest, dat in den Jare Duysent twee hondert een-en-tseventig, 's Saterdags na Petri en Pauli, wylen zaliger gedagten, *Floris Grave* van Hollant, d'Inwoonders der voorfz Stede by sijnen openen brieven gegunt, en by privilegie geotroy-

„ eert heeft, dat sy luyden binnen den bedryve van Zuyt-Hollandt omme gene sake of redene, uyt-gefondert twee poincten in den voorfz brieve begrepen, aangesproken en gearresteert souden mogen worden, noch in persoon, noch in heuren goeden, dan voor heure schulden die bekennt souden wesen voor een waaragtig Regter tot sulken saaken en affairen gedeputeert, breeder in den voorfz openen brieve verklaart, welk voorfz Privilegie by wijlen *Willem Grave* van Hollant, in den Jare duysent drie hondert en vyf-en-dertig geconfermeert geweest sy. Dat in den jare Duysent twee hondert en-seven-en-tseventig de voorfz *Floris Grave* van Hollant, by anderen sijnen open brieven den voorfz Verdoonders gegunt heeft, dat soo wie wonen binnen Zuyt-holland, eenige schulden beloofde, ofte eenige beloofte aangingen voor Schepenen der voorfz. Stede, en den termyn van betalinge overgekomen sijnde, negligent ware te voldoen, dat als dan de Bailliu van Zuyt-Hollandt in der tijt wesende, de selve be- loofden en schulden by aantastinge en detentie, of by panginge van den goeden van den schuldenaar, ofte belove sal doen volbringen mede voldoen na kennisse der voorfz Schepenen. Heeft ook wylen *Aalbrecht*, Hertoge in Beyerren, Grave van Hollant, by sijne opene brieven gegeven op St. Jans-dag decollationis anno duysent drie hondert en seven-en-tseventig gegeven den Casteleyn, Schout, Schepenen, en Raadt der voorfz Stede, dat sy alle misdadige luyden, die gebreukt of misdaan hadden tegens hem, of tegens de voorfz Stede, waar sy die vinden souden, binnen anderhalf myle weegs nader voorfz Stede, aantasten, vangen en inder voorfz Stede souden mogen brengen, en daar over regten na sulken breuken en misdaden als sy misdaan hebben. 'T welk wylen zaliger gedagten Hertoge *Philips*, onsen overoude-vader, in den jare duysent vier hondert en vyftig, op den 20. dag in Junio, wederomme van nieuws gegunt heeft, mits d'ampliatie van den misdadige te mogen vangen binnen twee mylen weegs naarder voorfz Stede. Dat wylen *Willem*, Pals-grave op ten Rhyn, Grave van Hollant, in den jare duysent vier hondert en vier, den 20. in Maart, der voorfz Stede, om die te beteren en te vesten, gegunt heeft, te mogen houden vier hondert Landts-poorters doen te gebruyken en te bedryven met alle regte, en in allen manieren gelijk den Ingefeten Poorters binnen der voorfz Stede. En daar toe in den voorfz jare alle de voorgaande Ootro- ye en Privilegie geconfermeert. Dat wylen Hertoge *Willem van Beyerren*, Grave van Henegouwe, van Hollant, &c. in den Jare drie hondert hen luyden verleent heeft vier Privilegien: Den eersten in-houdende, Dat men de voorfz toonders van den Bailliuschap van Zuyt-Hollandt niet versetten en soude, en dat sy altyt blyven souden aan de Graaffelijckheyt, en by die geregeert wesen souden. Den tweeden, dat wat Poortere onser voorfz Stede, die sijn lyf met regt verbeurt hadde, hy en mogte maar de helft van sijn eygen goet verbeuren. Den der-

Ppppppp

den, dat alle Poorteren, die Schepen ofte Raat geweest hadden, ofte namaals wesen soude, vreden alsoo wel soude mogen nemen als de Schout. Ten vierden, dat indien eenige Hant-vesten der voorz Stede verout ofte verdonkert waren, ofte by ongevalle verbrandt, ofte verloren, ofte van ouderdom doorgesgaat worden, indien sy betogen mogten mit uyt-schrisse, bezegelt met wigtige luyden, dat indien gevalle men hen luyden de selve vernieuwen en herzegelen soude sonder haren koste, Dat wylen Grave *Willem van Henegouwen*, van Hollandt, Zeelandt, &c. in den Jare duy-sent vier hondert en seven onser voorz. Stede een vrye Weeken Markt-dag, te weten, alle Maandage van den Jare geötroyeert heeft, mit geleyden voor alle die gene, die voorz Weeken-markt van 's Maandags befoeken soude. En dat wylen de Keysere en Vrouwe *Maria* sijn gefellinne ons groot-heere en groot-moedere, die Godt genadig zy, tot heuren aankomste aan den Lande en Graaffelijkbeyt van Hollandt allen de voorz Privilegien hen luyden geconfirmeert hebben, als by copie van heure brieven aan heur supplicatie gehegt blyken mogte. En al is 't soo dat de Voorlaten van de voorz toonders, en sy luyden succellive van allen den voorz Privilegien, sichten de selve hen luyden verleent zyn geweest tot nu toe, vredelijcke ende rustelijcke geuseert ende dien gebruykt hebbende sonder eenige contradictie, des niet-te-min, want sy van den voorz Privilegien geen confirmatie geobtineert en hebben van wylen de Konink onsen, lieven Heer en Vadere, noch van den Hertoge *Caarle van Bourgongien*, onsen out-voor-vadere, die Godt genadig sy, des by den negligentie van den genen die de voorz Stede als doen regeerden gebeurt mag wesen, soo beduchten sy, dat men hen luyden onder 't dexel van dien in toekomenden tyde in 't gebruyk van de voorz. Privilegen, of van eenigen van dien souden willen turberen tot heure en onser Stede achter-deel, ten ware overmits onse provisie en sonderlinge van onser approbatie, ratificatie, confirmatie van de selve Privilegien, waer of sy ons ootmoedelijken gebeden hebben. Soo is 't dat wy des voorz. is, gemerkt, gehadt hier op 't advys van onsen seer lieve en getrouwe de Stadt-houdere, President en de luyden van onse raade van Hollandt, Zeelandt en Vriesslant, den voorz supplianten genegen wesende tot heuren supplicatie, by advys van onsen seer lieve en getrouwe Ridder en Groot-Cancellier Heer *Marcurius*, Heere van Gatmara, en van de Hoofde, en de Luyden van onsen secreten raade, met rijpe deliberatie uyt ons Koninklijke macht, auctoriteyt en sonderlinge gratie ingeval als boven gegunt, verleent, en geötroyeert hebben, gunnen, verleenen en ötroyeren by desen des naarvolgt. Te eerste, aangaande het Privilegie hen luyden by wijlen *Floris*, Grave van Hollandt, in den jare Duy-sent twee hondert een-en-seventig gegeven, Dat men geen Poorters der voorz. Stede van St. Geertruydenberge in persone ofte heure

goeden binnen Zuyt-hollandt sal mogen be-kommeren, molesteren, ofte arresteren voor eenige schulden, ten ware dat die schulden en contracten daar die uyt spruyten gecontraheert worden binnen Zuyt-hollandt, ofte indien questie gerefe tegens eenige Poorters van de Stede Geertruydenberge ter cause van Landt in Zuyt-Hollandt gelegen, of ook dat die Poorters der voorz. Stede in Zuyt-Hollandt gedelinqueert hadden, of fugitijf waren, in welken gevalle men op die personen van den Poorters der voorz. Stede en heuren goeden binnen Zuyt-Hollandt wel sal mogen procederen. Die tweede Privilegie boven geroert hen luyden by den voorgenomden Grave *Floris* van Hollandt, in den jare Duy-sent twee hondert en seven-entwintig verleent, approberen, ratificeren en confirmeren wy. De derde Privilegie den supplianten by Hertoge *Aalbrecht van Beyeren* verleent tot sijnen wederseggen ten tijde dat onse Stede van den Berge in beter vigeur was, dan die nu is, revoceren wy en aboleren, orderende dat de voorz supplianten dien aangaande voortaan Justitie binnen heuren bedryve doen sullen, en niet vordere. Op de vierde Privilegie, roerende die Landt-poorters onser voorz Stede van St. Geertruydenberge, hebben wy geordonneert en orderen, Dat sy voortaan Landt-poorters sullen mogen hebben, en dat de selve Landt-poorters gelijke vryheyt hebben en gebruyken sullen als de inwonende Poorters aldaar tot onsen wederseggen, overmits betalende by elk Landt-poorter jaarlijks twee gouden Philips gulden, of die weerde van dien, den een tot onser voorz. Stede profijte, en den ander totten onsen in handen van onsen Rent-meester van Zuyt-Hollandt, inder tydt wesende, alle yer sy van de voorz. Poorterye gebruyken sullen mogen, waar af onse voorz. Rentmeester ontfank en rekeninge doen sal als van de andere Penningen van sijnen ontfank. Op de vyfde Privilegie, in houdende vier punten den supplianten verleent by Hertoge *Willem van Beyeren*, Grave van Hollandt, in den jare duy-sent drie hondert en vyf-en-vyftig, Die eerste punte approberen wy en confirmeren; mitgaders die tweede, behoudelijken dat die gene, die tegens ons of onse successors en Nakomelingen hoogheyt misbruyken of misdaan sullen, of saken committeren, die naar geschreven regt uytgefondert en gereserveert worden. 't Derde en vierde punte vande voorz. Privilegie confirmeren wy ook, indien de supplianten wysen dat sy van de selve deugdelijke gebruyk hebben. Die seste Privilegie, roerende de vrye Weeken-markt die op Maandage revoceren en aboleren, consenterende en verleenende den voorz. supplianten by desen van nieuws als dat sy en heure Nakommers voortaan t'elcke Weecke op die Maandage in onser voorz. Stede van St. Geertruydenberge een vry Merkt hebben en houden sullen, en den genen die de selve Merkt sullen willen visiteren, geven wy vry en vast geleyden des Maandags in onse voorz Stede te komen, en des Dynidags daar aan volgende te weder keeren, en dat men

„ men henluyden op die twee dagen van civile
 „ faken, schulden, breucken of boeten niet en
 „ fal mogen bekommeren, arrefteren, oft mole-
 „ fteren binnen de voorfz. Stede, wel verftaan-
 „ de, dat de felve Suppliaanten eerft en voor al, eer
 „ fy defe onfe brieven van Octroye fullen mogen
 „ doen kondigen en publiceren, of van den
 „ voorfz. Privilegie gebruyken, defelve brieven
 „ in de Kamere van onfe Rekening van Hol-
 „ landt fullen dragen en presenteren, om aldaar
 „ geregistreert te wesen. Ontbieden daaromme
 „ onfe voorfz. seere lieve en getrouwe groot Can-
 „ cellier, de Hoofde en Luyden van onsen secreten
 „ Rade, den President en de Luyden van onsen
 „ Rade te Mechelen, den Stadt-houder, Presi-
 „ dent en luyden van onsen Rade en Rekening
 „ in Hollandt, Zeelandten Vriesslant, onse Bail-
 „ lius en Rent-meesters van Zuyt- en Noort-
 „ Hollandt, en allen anderen onse Regteren,
 „ Officieren, en onderfaten die dit aangaan mag,
 „ dat sy den voorfz. Suppliaanten van onse voorfz.
 „ Octroye, en van al't inhouden van desen doen
 „ gedogen en laten rustelijk en vredelijk genieten
 „ en gebruyken, sonder henluyden daar tegenste
 „ doene of gedogen gedaan te worden hinder, let-
 „ fel, of moeynisse ter contrarien, want ons alsoo
 „ gelieft. Oirkonden des voorfz. is, hebben wy on-
 „ sen zegel hier aan doen hangen. Gegeven in
 „ onser Stadt van Brussel, den eerften dag in Sep-
 „ tembre, in 't Jaar ons Heeren duysent vyf-
 „ hondert en twintig, en van onsen Ryken, te
 „ wetene, van den Roomsche 't 2de. en van den
 „ Spaansche 't 5de.

De Stad van Geertruydenberg met haar toe-
 behoren leit in 't gescheid van Holland en Bra-
 bant, en is tusschen defelve Provincien over de
 Souverainiteit van dese plaats lang verschil ge-
 weest; De Hertogen van Brabant moesten in ha-
 re blijde inkomste sweren, datse Geertruyden-
 berg onder Brabant fouden brengen. Sie de blijde
 Inkomst van *Carolus* en *Philippus* art. 47. van *Phi-*
lipps de Goede art. 64. van *Vrouw Maria* art. 76.
 van *Keiser Carel de V.* art. 53. van *Albertus* en
Isabella art. 48. en andere meer; en luyde het sel-
 ve art. als volgt.

„ **I**tem, dat wy fullen doen houden, en bly-
 „ ven aan onsen Lande van Brabant, en in
 „ handen des selfs ons Landts onverscheyden,
 „ die Landen, Sloten, en Steden van Heusden, en
 „ St. Geertruydenberge, met allen heuren toebe-
 „ hooren. Indien wy dat met regte en beschede
 „ doen mogen. Of ten minsten fullen die houden
 „ of 't doen houden aan onsen voorfz. Landt van
 „ Brabant, soo lange dat het gelt, dat men redelijk
 „ daar afschuldig is, beyde om die kosten, en
 „ schaden wille gedaan, en geleden, om St. Geer-
 „ truyt-Berge te beleggene, en Heusden inne
 „ te nemen, en te besette als anders, deugde-
 „ lijk geheelijk betaalt, en weder gegeven sal
 „ worden.

De Graven van Hollandt moesten van gelij-
 ken in hare Bly-inkomste belooven, datse St.
 Geertruydenberge onder Hollandt fouden hou-

den; *August. Wich. Brab. Mariana lib. 3. cap. 69.*
Vai. Andr. Bibliotheca Belgica, & alii. En op dat
 de Graven van Hollandt te meer fouden bewogen
 worden, desen haren Eedt te houden, soo heb-
 ben de Staten van Hollandt tot St. Geertruyden-
 berg hare Graven mede gehult, en den Eedt af-
 genomen; soo veel lieten haer de Heeren Staten
 aan de Souvereiniteyt van dese plaats gelegen
 zyn.

Als nu de Hertogen van Brabant mede Gra-
 ven van Hollandt wierden, datse van den Jare
 1436. tot den Jare 1588. van *Philippus de Goede*,
 XIV. Hertoge van Brabant, die naar het over-
 lijden van *Vrouw Jacoba*, XXV. Gravinne van
 Hollandt, de XXVI. Grave van Hollandt
 wierdt, tot *Philippus de II.* Konink van Spaan-
 gien, de XIX. Hertoge van Brabant, en de
 XXXI. Grave van Hollandt, den welken de
 Staten Generaal der Geunieerde Nederlandtsche
 Provincien, op den 26. July, in den Jare 1581.
 ter oorfaaken van het verbreken van de Wetten
 van de Regeringe, verklaart hebben, naar het
 exempel van vele vrye Natien, naar Regte, en
 metter daat van sijn Graaffschap vervallen te zyn,
 blykende by de Acten en Placcaten daar van in
 druk uytgegeven;

Soo hebben dese als Hertogen van Brabant in
 hare Bly-inkomste moeten sweeren, datse St.
 Geertruydenberge wederom onder Brabant
 fouden brengen, en die felve Persoon moest wede-
 om in sijn Bly-inkomste, als Grave van Hollandt,
 sweeren, dat hy St. Geertruydenberge onder
 Hollandt soude houden.

Van desen Eedt zyn nu de Hertogen van Bra-
 bant, uyt kragt van den 3. Artikel van het
 Tractaat van Peys tot Munster, in den jare 1648.
 gesloten tusschen *Philips de IV.* Konink van
 Spaengien, en de Staten Generaal der Vereenig-
 de Nederlanden, volkomentlijk ontlast, waar in
 besloten is, Dat een yegelijk sal behouden en da-
 delijk gebruyken de Landtschappen, Steden,
 Plaatsen, Landen, en Heerlijkheden, die sy tegen-
 woordig hebben in het besit, sonder daar in ge-
 troubleert ofte belet te worden, directelijk ofte
 indirectelijk, in wat manieren dat het zy.

Dit verschil tusschen dese twee Provincien over
 de Souvereiniteyt van dese Plaats is buyten twyf-
 fel ontstaan, door dien dat *Godevaart*, Vry-
 heer van Breda, sijn Landt van Breda in 't jaar
 1212. vrywillig Brabant onderworpen heeft, die
 waarschijnlijk mede Heere van St. Geertruyden-
 berg geweest is, alsoo dese Heerlijkheden be-
 vonden worden onder eenen Heer meest (soo
 niet altijdts) geweest te sijn, en nog te sijn, ko-
 mende beyde dese Heerlijkheden oorspronkelijk
 uyt het Graaffschap Stryen, en hebben doen die
 van Brabant, om hare palen uyt te setten, dese
 Heerlijckheit mede onder de voorfz. Landen van
 Heer *Godevaart* willen trekken, en onder de
 voorfz. onderwerpinge aan Brabant brengen, en
 dat ook te meer, om datse aan malkanderen palen;
 Daar Hollandt in het tegendeel gelustineert heeft,
 en noch sustineert, dese Heerlijckheit van St.
 Geertruydenberge Hollandts te wesen, als leg-
 gende met de overige Landen van Stryen on-
 der Zuyt-hollandt, gelijk ook Stryen in den jare

1203. onder Zuyt-Hollandt gestelt en getelt wort.

Uyt dit verschil tusschen dese twee Provincien hebben de Ingesetenen van dese Heerlijkheyt St. Geertruydenberge, datse in beyde de Provincien voor Ingesetenen gehouden, en tot de bedieninge van alle Ampten en Officien geadmitteert en toegelaten worden.

Verscheyde Oorlogs ongemakken heeft dese Frontier-stadt St. Geertruydenberge uytgestaan.

In den jare 1304. nam *Johan*, Hertoge van Brabandt, de Stadt van St. Geertruydenberge in, en trok voort, en beleyde de Stadt Dordrecht thien dagen lang, en bestormde de Stad met menigen assaute en vyerigen geschutte, en verbrande alsoo een groot deel van de Stad, maar door sterk tegenweer van de Poorters moeste hy de Stad Dordrecht verlaten, en wierden van deselve, onder het beleyd van Heer *Claas van Pussen* en *Siryan*, vervolgt, die de Stad's Hertogenbosche in brant schoten, namen eenen groten roof met haar, en vertrocken van daar naar St. Geertruydenberge, en verdreven alle die Branders uytter Stede, en keerden met groote eere en triumphie wederom naar Dordrecht.

In den jare 1420. gedurende de Oorlogetusschen Hertoge *Johan van Beyeren*, en Vrouwe *Jacoba*, volgden die van St. Geertruydenberge de partye van Vrouwe *Jacoba*, en die van Dordrecht de partye van *Jan van Beyeren*. Op dese tijd was Casteleyn van St. Geertruydenberge Heer *Diderik van Merwede*, Heere van Baartwijk, Eten en Meeuwen, en Balliu van Zuyt-holland, die sijn Borgers vermaande en waarschoude, dat sy haar voor die van Dordrecht souden wachten, die niet anders en fochten, dan de Stad in te nemen; Het is geschiet dat de Dordtenaars met een Heyr-kragt tegen de Stad zyn aangevallen, deselve opeyschende; Daar op de onvoorsigtige Borgers de Stad aan die van Dort hebben opgegeven. Onder-en-tusschen hout de voorz Casteleyn sig op't Casteel, en beschermt dat tegens de Beleggers met een grote couragie, en schiet de Stad met Vyer-pijlen in brant, die geheel met de Kerk afbrande, en daar na noch een swaar beleg uytgestaan hebbende, als het Casteel meest afgeschoten en geruineert was, heeft hy het ten laastten met accoort van lijfen goet te behouden, genootsaakt geweest over te geven. *Hollandse Chronijk divis. 28. cap. 15.*

In den jare 1489. den 6. Maert, voer Heer *Ian van Naaldwijk* met een deel Knegten van Rotterdam naar Geertruydenberge, en nam de Stadt in, en heeft de selve Stadt al vry versterkt, maar alsoo die van Breda daar door groote schade leden, sijn sy voor een somme van Penningen met hem verdragen, en hy quiteerde en verliet de Stadt alsoo wederom, korts naar dat hysse vermeerstert hadde.

• In den jare 1573. is de Stadt van St. Geertruydenberge ingenomen van *Poyet*, gecommiteerde van den Prince van Orangien, de Soldaten, die daar in Garnisoen lagen, wierden doot geslagen.

In 't jaar 1588. mutineerde 't Garnisoen van St. Geertruydenberge, en heeft dese Stadt verkogt en overgelevert aan den Prince van Parma. De Historie wort wytloopig gelesen op dit jaar by

Emanuel van Meteren, en *Pieter Borre*, dewelke wy, om kort te sijn, hier sullen voor by gaan...

Dit verlies van dese Stadt was voor de Geunierde Provincien een groot verlies, en quam Zuyt-hollandt hier door in groote swarigheyt; maar de Stroomen werden terstont met Oorlogschepen beset, om de Vischeryen en passagien te bevryden.

In 't jaar 1593. is de Stadt St. Geertruydenberge van den Prince *Maurits* wederom met weynig Volks belegerd, en den 25. Juny gewonnen, in het aansien sijner Vyanden, die met een veel grooter heyr-leger daar ontrent lagen.

't Huys te GIESSENBURG.

Gelegen onder de Heerlijkheid van Giesse-nieukerk aan de Giesse, by *Cinover* genoemd *Caspington*. Dese Heerlijkheid met de Hoffstede, Cingels, Boomgaarden, en Manschappen daar toe behorende, geheten Nesse, en daar toe de Heerlijkheid van Niewerkerk met het Balliulchap en Schout-ambacht, is voor desen uyt de Huysen van Brederode en van Gent, in den Geslagte van Wena gekomen anno 1495. en aldaar gebleven ter tijd toe *Jacoba van Wena*, anno 1554. deselve heeft overgegeven aan *Willem van Drenkwaart*, waar mede anno 1593. is verlijt *Cornelia van Drenkwaart*, die troude *Jacob Taats van Amerongen*, by dewelke hy wan *Willem van Amerongen*, Heer van Giesse-nieukerk, en Erf-watergraaf van den Overwaart.

Oudenhoven in sijn beschryvinge van Zuyt-holland, sustineert, dat dit Huys van Giesse-nieukerk, 't geen men hout van de Romeinen tot verfekeringe van de Giesse gebout te zyn, en 't geen by den Heer *Boxhorn* in sijn Toneel van Holland, een *out Slos* genoemd wert, het Huys geweest soude sijn van de vrye Heerlijkheid en Heeren van Brederode, en segt dat daar toe souden dienen de volgende bewijsen.

Eerstelijk, om dat geen ander Huys in alle de oude Heerlijkheden van de vrye Heeren van Brederode, tusschen Leck en Merwede gelegen bevonden en wert, als alleen dit Huys van Giesse-nieukerk.

Ten anderen, om dat de Heeren van Brederode, aan dese Heerlijkheid vele voortreffelijke Leenen gehegt, en het Regterschap, nu Erf-watergraafschap van het Overwaartse Waterschap aan deselve Heerlijkheid vastgelaten hebben; en dat het selve genoegzaam uytwijzen soude, dat het de Woninge van de Heeren van Brederode geweest is, 't geen sy boven alle de andere delen van hare vrye Heerlijkheid, soo geprivilegeert en met sulke uytstekende voorregten gebeneficeerd hebben. Hy sustineert wijders, dat de eerste uytgift van de vrye Heerlijkheid Brederode geweest soude zyn tusschen de Leck en Merwede, en dienvolgens in den Alblafferwaart, 't geen hy dan met vele bewijs-redenen van alle kanten opgehaalt tragt vast te maken; Wy sullen sijn eigen woorden en 't gunt hy daar van schrijft, alhier laten volgen.

DE eerste uytgift van de vrye Heerlijkheit Brederode is tusschen Leck en Meruwe geweest, en dienvolgens in den Alblaffer-Waart. De Heeren van Brederode sijn daar van selver getuygen. *Diderik*, Heer van Brederode, consenteert aan *Otto*, Heer van Arkel, *Jan van Herlaar*, Heer van Ameyde, en *Willems van Slingelant*, in den jare 1366. eenen vryen Watergank, met ons gemeyn (soo luyden de woorden van de Hantvest hier onder te brengen) gaande door onsen Landen en vrye Heerlijkheit van Brederode, durende tot eeuwigen dage, tot den Lande van Liefvelt.

Reynout, Heere van Brederode en Gennip, be- looft in een seker Hantvest van date 1387. hier onder mede te stellen, aan die woonagtig sijn, ofte wesen sullen binnen den Banne van Papendrecht, alle regt te sullen laten genieten in sijne Landen van Brederode, tusschen Lecke en Merwede, dat onse goede Luyden van ons bezegelt hebben, ofte krygen sullen, &c. gelijk de woorden van de Hantvest luyden.

Uyt dese twee Hantvesten, de eene van den Heere van Brederode aan de Heeren van den Overwaart, d'andere aan die van Papendrecht, mede van den Heer van Brederode gegeven, is het notoir, dat de vrye Heerlijkheit van Brederode, tusschen de Lecke en Merwede gelegen, en gestrekt heeft tot de Landen van Liefvelt.

Dorpen en Heerlijkheden, die de Heeren van Brederode in den Alblafferwaart, als het Overwaartsche Waterschap eerst wierde opgerecht, in dat distrikt beseten hebben.

Goudriaan, groot	850. Mergen.
Giesfenneukerk, groot	756. Mergen.
Hardinxvelt, groot	616. Mergen.
Peursum, groot	380 Mergen.
Slingeland, groot	236. Mergen.
t'Samen	2236. Mergen Lands.

Dorpen en Heerlijkheden van den Heere van Brederode in den Alblafferwaart, in 't distrikt van het Nederwaartsche Waterschap, soo wanneer het selve eerst wierde opgerecht.

Papendrecht, groot	616. Mergen.
Wijngaarden, groot	636. Merg. 4. ¹ . Hont.
Hofwegen, groot	168. Mergen.
t'Samen	1420. Mergen, 4. ¹ . Hont.

Onder beyde de Waterschappen, 3656. Mergen, 4.¹. Hont.

Hier is den Heer van Brederode 't Landt met breede Roeden toegemeten.

Het is een oude Traditie, dat de Heer van Brederode in desen Waart soo seer gegoet was, dat hy van Noordeloos af tot Dordrecht toe op sijn eygen Landt konde gaan, en leyt hier nog eenen Agter-dijk, die genaamt werdt Brederoedens Rade, en begint daar Noordeloos eyndigt, loopt

agter Goudriaan, door Slingelandt, Giesfenneukerk tot Wyngaarden toe, daar voor de laatste vergrootinge van desen Waart, het eynde van desen Waart plagte te wesen.

Op den Buyten-Waart in de Merwede, op het Westeynde van Papendrecht gelegen, segt men dat 't Geregte van de Heeren van Brederode plagte te wesen.

Het dient mede tot bewijs, van dat de eerste Uytgift van de Vry-Heerlijkheit in desen Waart geweest is, dat de voornaamste Edelen uyt den huys van Brederode gesproten, in desen Waart sijn gegoet geweest.

Willems van Brederode, Heer van Waalwijk, broeder van *Reynout*, Heer van Brederode voorsz sat belent in de Heerlijkheydt tusschen Lecke en Merwede, nu Alblafferwaart.

De Heeren *vander Lecke*, gesproten uyt den huys van Brederode, want *Hendrik vander Leck*, daar de Heeren van de Leck afkomstig van sijn, was de broeder van *Diderik*, Heere van Brederode, gelijk de Heer Professor *Boxhorn*, in sijn voorsz Tonnel getuygt, en waren de Heeren van de Leck wel ter dege gegoet in de Landen tusschen Lecke en Merwede gelegen, gelijk dat nog volgen sal.

Symon de I. Heer van Teylingen, was de tweede sone van *Syfridus de I.* Heer van Brederode, en broeder van *Diderik de II.* Heer van Brederode, gelijk de voorsz. Professor in sijn voorsz boek schrijft. En sijn die van Teylingen in desen Waart Heeren van Langerak geweest, en voeren die van Langerak daarom nog het Wapen van Teylingen.

Dat vele in gevoelen sijn, dat het huys te Brederode in Kennemerlant, ontrent Haarlem gelegen, het Stam-huys van den seer Edele Stamme van Brederode, en aldaar de eerste Uytgift van de vrye Heerlijkheit Brederode soude geweest sijn, houden wy sonder eenig fundament te sijn, en dat om dese redenen.

Ten eersten, om dat de Heeren van Brederode in de voor-verhaalde Hantvesten, beyde by de drie hondert jaren oudt, 't tegendeel selts getuygen, welkers getuygenisse meer moet gelden als het getuygenisse van alle andere Schryvers.

Ten tweeden, Om dat het ook niet gelooflijk en is, dat Grave *Arnout*, (die gemeynlijk gestelt wordt voor den Vader van *Zisco*, die de eerste Heer van Brederode soude geweest sijn) sijnen soon *Zisco* buyten sijn Graaffschap soude gegoet hebben, en dat hy soude gedaan hebben, soo hy den selven in 't Graaffschap Kennemerland gegoet hadde; want Holland en Kennemerland zyn bysondere Graaffschappen geweest; gelijk dat ook de Heer *Jacobus Eyndius*, Heere van Haamstede in Zeeland, in sijn Beschryvinge van Zeeland, lib. 2. cap. 3. mede aantekent: *In Texilia, in Kinhem, in Hollandia, in Maaflandia, &c. Comstatus fuisse, ex vestis Francorum monumentis cognitum habemus. Dat is: In Texel, in Kenemerland, in Holland, in Maafland, &c. Graaffschappen geweest sijn, is uyt de oude Fransche Historien bekend.*

Ten derden, soo en vinden wy ook niet, dat de eerste Heeren van Brederode hare descendanten

in Kennemerland gegoet hebben, gelijk wy hebben aangewesen, dat, volgens de getuygenissen van de Autheuren hier voren geciteert, de Heeren van Brederode hier in dit eerste Holland, nu Zuyt-holland, hare descendenten souden gegoet hebben.

Ten vierden, 't en waer niet gelooffelijk, dat soo dat Huys van Brederode het Stam-huys van dat voortreffelijk Geslagt van Brederode geweest waar, dat het selve sijn Stam-huys alsoo soude hebben laten vervallen, sonder het selve wederom op te bouwen.

Het is gelooffelijker, dat het selve huys van de Heeren van Brederode gebouwt is tot een Woonhuys, en niet tot een Stam-huys, en dat, als de Graven van Hollandt, sijnde geworden het Hoofd van de Republike van dit Eylandt, nu Hollandt, haar Hof gehouden hebben ontrent in het midden van dit Eylandt, ontrent eenen Berg, ofte hooge plaats, gewydt ter eeren van den Heyligen *Hadelbertus*, gemeynlijk genaamt Aalberts-berg, daar dit huys van Brederode ontrent gebouwt is, om dicht by het Hof te welen. De gemeene Chronijk-schryver schryft in 't II. Deel, cap. 13. Dat ontrent Aalberts-berg geweest is het Hof der Princen van Hollandt, het welk tegenwoordig in 's Gravenhage is, en om de schoonheit en wellustigheydt der plaats, datter veel treffelijke Casteelen daar ontrent gebouwt sijn, gelijk daar waren Cleve, Brederode, Velsen, Rinichom, het welk nu Egmondt geseft wordt, en nog meer andere.

Als nu de Grave van Hollandt sijn Hof uyt Kennemerland eerst tot 's Gravenhage, en daar na in 's Gravenhage overgevoert hadde, naar dat Grave *Willem de II.* Konink van Romen, in het jaar 1250. dat seer magnifiek en lustig Paleys gebouwt hadde, soo hebben de voornaamste Edeelen, den Prince volgende, hier mede haar wooningen genomen, en heeft doen apparentelijk de Heere van Brederode sijn woning mede van het huys van Brederode eerst tot 's Gravenhage, en daar na in 's Gravenhage getransporteert, en is het Raadt-huys van 's Gravenhage eertyts het woonhuys van den Heere van Brederode geweest, en dat is ook de waarfchynlijkste oorfake, waarom dat de Heer van Brederode het huys te Brederode niet wederom opgebouwt en heeft, gelijk hy het selve huys te voren wel wederom opgebouwt hadde, gelijk men dat kan afnemen uyt de *Hollandsche Cron. Divis. 31. Cap. 44.* naar dat het te voren tweemaal was afgebrant, afgeworpen, en verwoest, eerst in den jare 1202. *Hollandsche Cron. Divis. 15. Cap. 3.* en wederom in 't jaar 1436. *Hollandsche Cron. Divis. 28. Cap. 37.*

Dus verre onsen Schrijver; Maar om weder tot de saak te komen; behalven de Heerlijkheid van Giessenioukerk is'er nog die van Giessenioudekerk en Giessendam; d'eerste werd te Lene gehouden van de Graaflijkheid van Holland, en is daar mede anno 1413. verlijt geweest *Wisschart van Honswijk*, door dien *Walraven van Brederode* de spade op den Dijk gesteken hadde, naar wiens overlijden *Tielman van Honswijk*, sijn broeder, het selve mede hebbende laten dryven voor het Dijkregt, soo is daar mede naderhand

verlijt *Arent van Gent*, en daar na gekomen zynde op sijne twee dogters *Magtild* en *Christina van Gent*, hebben 't selve anno 1465. overgegeven aan *Jacob Pot*, Balliu van Zuyt-holland, by wiens overgifte anno 1470. daar mede verlijt is *Claas vander Werve*, wiens descendenten daar van nog possessieurs zyn. De tweede, namentlijk Giessendam, wert mede te Leen gehouden van de Graaflijkheid van Holland, en is daar mede anno 1408. verlijt geweest *Margareta van Cleve*, by gifte van den Grave haren broeder, en anno 1412. *Arent van Gent*, by opdracht van *Walraven van Brederode*; en is daar na anno 1450. gekomen in 't Geslagt van *Nederveen*, ter tijd toe dat 't selve by *Arent van Nederveen* anno 1549. is overgegeven aan *Willem van Drenkwaart, Boudewijns* sone, zynde na sijn overlijden gefuccedeert op *Boudewijn van Drenkwaart*, die anno 1560. Burgemeester van Dordregt was, en daar na op *Maria van Drenkwaart*, en is anno 1653. met de voornoemde Ambachts-heerlijkheid verlijt *Catharina Theresia de Bruxelles*.

Deze twee Ambachten sijn anno 1382. des Dingsdags na *onser Vrouwen Conceptionis*, tusschen *Otto*, Heer van Arkel, en *Willem*, Heer van Brederode, van den anderen gescheiden, onder sekere conditien begrepen in de navolgende brief.

WY *Otto*, Heere van Arkel, en *Willem van Brederode*, Ridderen. Doen kondtalen Luyden, dat, want wy te gader ongedeylten ongescheyden hebben dat Dorp, en dat Ambagt van Giessen, gelijk als wy daar te gader nu ter tydt in sitten, en onse is; Soo is 't dat wy des en daar af met malkanderen om twist, twiengen, en geschille, die ligt tusschen ons tweek daer in geschieden ofte gevallen mogt hebben, dat de schouwen en te verhoeden by onser beyder Vrienden eendragteliiken over-dragen, en hebben dit voorz. Dorp en Ambagt gescheyden en gedeylet, alsoo dat malk van ons tweek mag, en sal weten wes sijn hier af is, alsoo en gelijk als dat klaarliken hier naar beschreven volgt. In den eersten soo sal *Willem* voorz. hebben, en voor sijn behouder dat overste Ambagt, daar de Kerke te Giessen in staat, boven aangaande aan des Heeren Lande van Brederode, dat Poederfums-Ambagt genoemt is, van daar voor neder tot *Goedelt Janz.* Hoeve toe, die nu ter tijdt *Willem Barhouts* Soons Kinderen uyt Slijdregt is. En dit selve Ambagt sal houden en hout drie-en-veertig Hoeven, en anderhalf viertel Landts die daar binnen gelegen sijn; En hier toe sal Heer *Willem* hebben en behouden alle de Hof-steden by der Kerken te Giessen, alsoo als die gelegen sijn, en den Bier axcijs aldaar, daar toe sal *Willem* voorz. hebben en behouden de Boogaart-hoeven, Aven-hoeve, en Schaarlaken, alsoo als dat gelegen is. Item, soo sal de Heere van Arkel voorz. hebben, en voor sijn behouden dat nederste Ambagt, aangaande van *Goedelt Janz.* Hoeve voorz., daar Heer *Wilhems* Ambagt voorz. keert en af gaat, en daar voort neder tot *Zweenskade* toe, en dit selve Ambagt sal houden en hout veertig Hoeven, en eenen halven viertel Landts die daar binnen gelegen sijn; En hier toe sal de Heere

Heere van Arkel voorz hebben en behouden de Mofsteden te Giessendam, neffens den Lande van Brederode over, alsoo als die gelegen zyn, en den Bier-axcijs aldaar, hier toe sal de Heere van Arkel hebben en behouden de Huys-hoeve, dat Damland, en de vijf pont 's jaars, die staan op *Goedelt Janse* Hoeve voorz. Item, soo behouden wy Heere van Arkel, en *Willem van Brederode* voorz te gader ongedeylt de Koren-thiende, de Smal-thiende, en de Visscheryen in onser beyder Ambachten voorz, alsoo als wy die tegader liggen hebben, en den Polre buyten Dijks, en wes nutschap van desen Thienden, Visscheryen en Polre voorz jaarlijks komt, die sullen wy gelijk deylen malk van ons half en half, en alsoo dik en wanneer datmen deselve Thienden, Visscheryen, en den Polre verhuuren ofte verkopen sal, soo sullen wy malk en elk van onseenen man toe hebben, of eenen man van onser beyde wegen, hoe ons dat best dunkt, diese verhuurt ofte verkope, en ons oorbaar daar in doe; en in deser manieren houden wy te gader ongedeylt de bede in onsen Ambachten voorz, soo wes daar of komt, ook gelijk te deylen, daar toe houden wy gemeen de Heervaart in onsen Ambachten, die buyr te dienen den Heer op onselfs kosten, alsoo dat tot hier toe geweest en setten in sijn Ambacht voorz; maar in onser beyder Ambacht voorz sullen wesen, en sullen wy hebben seven Dorp-heemraden, des sullen de vier Dorp-heemraden in 't overste Ambacht dat Heer *Willems van Brederode* is, als twee boven der Kerke, en twee beneden der Kerken te Giesfen voorschreve, en de ander drie Dorp-heemraden in 't nederste Ambacht dat des Heeren van Arkel is, en dese voorz seven Dorp-heemraden sal men eeden, en sullen altoos geëed wesen in beyden Ambachten voorz, gelijk en te recht sitten in beyden Ambachten voorz, van allen saken die den gemeenen Lande daar in toebehoren, en roeren, en aangaan, soo wanneer en menig-werven als sy des van onsen Schouten in den Ambacht voorz, of van hare eenig vermaant werden sonder argelift, en soo wanneer eenig van onse Schouten voorz ter Kerken komen, en vermanen den Dorp-heemraad voorz of sy eenig achte leggen willen, en soo wat achte de Heemraad voorz leggen tot des Lands oorbaar en best, dat sal elk van onsen Schouten in den sijnen schouwen metten gemeenen Heemraad in beyden Ambachten voorz. Voort soo mag wy elk van ons sijn dingstede leggen in sijnen Ambachte daar hy wil; en om dat die Heer van Arkel dat nederste Ambacht heeft, soo mach hy sijn dingstede leggen by der Kerken tot Giesfen of hy wil, en daar te berichten des in sijnen Ambacht van Giesfen voorz geschied was. Voort om dat altoos twee Waarsmannen geweest hebben, in den alingen Ambacht van Giesfen voorz die Graven mede te schouwen, so sullen daar noch twee Waarsmannen wesen, een boven in Heer *Willems* Ambacht voorz, en een beneden in 's Heeren Ambacht van Arkel voorz, elk na sijnen Waarsman setten de Graven mede te schouwen. Voort om datter altoos een Heemraad geweest heeft in den alingen Ambacht van Giesfen voorz, en in

Molenaars-grave dat nieuwe Waterschap mede te schouwen en te regieren, soo salder noch een Heemraad wesen dat nieuwe Waterschap mede te schouwen, en overmits dat dat Alinge-ambacht van Giesfen en Molenaars-grave nu in drien gedeylt is, soo sal elk Heer sijnen Heemraad daar in setten, sijnen tijd na dien dattet beloopt, na grooten desen Ambachten voorz sonder argelift. En in desen Alingen-ambacht van Giesfen voorz, dat onser beyder is, sullen wesen twee Waarsmannen binnen 't Ambacht, als 't tot hier toe geweest hebben, en elk van ons sal den sijnen setten, en alle vervallinge en boeten die in desen Ambachten voorz vallen en verschijnen, dat sal elk Schout den anderen uytrichten in den sijnen. Voorts om dat in onsen Ambacht van Giesfen meer Lands vry is dan onsen Land met twee Hoeven in Apen Walen, behalven dat Damland, overmits twee Hoeven die den Heere van Arkel voortijden toegetet waren op Graveland, soo sal Heeren *Willem van Brederode* hebben in sijn Ambacht voorz van desen vryen Lande voorz anderhalve Hoeve, en die Heere van Arkel in sijnen Ambachte voorz een halve Hoeve. Voorts soo sal elk van onsmet sijnen buyren die Kerke van Giesfen gemeyn houden, daar toe sullen wy elk van onseenen Kerk-meeft setten, en te samen gelden als 't te hier toe geweest heeft, behoudelijken elken sijn rechts in der Kerken voorz, en in allen gemeynen slagen, elk Schout in sijn Ambacht vol macht sal hebben. Voort allen Hantvesten die in onsen gemeynen Ambacht toebehoren, en ons *Daniel van Tolloyen* overgegeven heeft, die sullen wy te gader leggen in eenre kiste in den Heyligen Klooster ten Cartuysen, by St. Geertruydenberg, tot onser beyder behoef, en elk van ons sal eenen Sleutel daar af hebben, in deser manieren, dat elk van ons dese Hantvesten altoos besigen mag, tot alre tijd als wy of eenig van ons des behoeft en te doen heeft, en daar sullen wy malkanderen onsen Sleutelen toe leenen, en aan dese Hantvesten helpen tot alre tijd als wy, of onser eenig des behoeft, en den anderen gesint, behoudelijken des dat men dese Hantvesten omme weder sal leggen, alsoo vaarde als men daar mede gedaan heeft, in der Kiste in den Clooster voorz, alle argelift, en alle kunne behendigheyt, sturbel en vonde in desen Brieve uytgescheyden. En want wy *Otto*, Heere van Arkel, en *Willem van Brederode*, Ridderen, dese voornoemde scheydinge en effeninge by onser beyder vrienden overdragen zyn, soo geloven wy voor ons en onse erfgenamen en nakomelingen malkanderen alle dese voorgenoemde punten, clausulen, en articulen, vast en stede, en onverbrekelijken te houden, gelijk in desen Brieve voorz staat. En hebben des tot eenen tuyge en kennisse der waarheyt onse zegelen aan desen Brief doen hangen; Dese Brieven zyn twee alleens sprekende, daar van hebben wy malk een, om die meerer vestenisse wille deser dingen, soo hebben wy gebeden en bidden onsen lieven genadigen Heere Hertoge *Albrecht van Beyeren*, Ruwaart van Henegouwen, en van Holland, dat hy dese dingen confirmeren en consenteren wil, en sijnen zegel voor aan desen Brief doen hangen.

En

En wy *Albregt*, by Gods genaden Palsgrave op den Rhijn, Hertogin Beyerens, Ruwaart van Henegouwen, van Holland, van Zeeland, en van Vrieland, overmits verfoeks en om bede wille onsen lieven en getrouwen des Heeren van Arkel, en *Willems van Brederode* voorfz, Soo confirmeren en confenteren wy alle dese voorge- noemde punten, clausulen, en articulen, ge- lijk in desen Brieve beschreven staan, en hebben des onsen zegel aan desen Brief doen hangen, be- houdelijken ons en onse nakomelingen alsulk recht en gerechtigheyt, als wy in desen Ambacht voorfz hebben. Gegeven tot St. Geertruyden- berge, in den jare ons Heeren duyfent drie hon- dert twee-en-tachtig, des Dinsdag na onfer Vrou- wendag Conceptio.

't Slot tot GORCUM.

Tot Gorcum heeft voor desen gelegen een Slot, dat Grave *Carel van Charlois*, soone van Hertog *Philips de Goede*, omtrent den jare 1464. seer dede vergroten en versterken met twee grote ronde Torens, en een seer grote Zale van blauwen steen, die hy uyt het Graaffchap Namen de Maze dede afbrengen, en was dit een seer swaar werk, op sommige plaatsen wel 36. voeten dik, 't geen in het jaar 1579. begonnen is af- gebroken te worden, en naderhand geheel om verre geworpen is. Sie daar van hier na onder de verhandeling van de Castelen en Huyfen in 't Land van Arkel te sijner plaatse.

't Huys te HEER-JANS-DAM.

Gelegen by de Heerlijkheid van Heer-jans- dam, zynde een fray en bekwaam Edel- mans Huys, tot woninge van den Ambachts- heer van Heer-jans-dam, 't welk sijn naam be- komen heeft van Heer *Jan van Rosendaal*, Rid- der, die dat bedijkt heeft, alsoo 't selve Ambagt en Dorp van dien gelegen is op den Dam van de Waal, die aldaar toegedamt is, komende d'ene helft van 't selve Ambagt aan de zyde van de voorfz Waal, en d'ander helft aan de zyde van de Devel, en oversulx aan de Develzyde voor d'ene helft, en aan de Waalzyde voor d'ander helft contribuierende, gevende t'samen tegens 240. Mergen, behalven sijn volgerland, 't welk van 't selve Ambacht is gelegen aan de Waalzyde, en contribuert tegen 32. Mergen; 't voorseide Ambacht is een agste part, en oversulx een agste part in de profijten en aanwassen van de Noorder trekkende, eertijds mede genaamt *Philips Ambacht vander Does*, van *Philips vander Does*, Am- bagts-heer van 't selve Ambacht, zynde 't voor- schreve Ambacht enige jaren in dat Geslagt ge- weest, en by 't selve verkoft aan *Pieter Hugensz*, Ambachts-heer van Heer-jans-dam, Schobbe- land, en kleine Linde, die stierf anno 1515. suc- cederende in sijn plaats 't selve Leen op *Aart Pietersz*, Ambachts-heer van Heer-jans-dam, die stierf anno 1547. den welken volgde *Pieter Aartsz*, Ambachts-heer van Heer-jans-dam, die stierf den 26. December 1588. nalatende een dogter, met namen *Johanna*, Ambachts-vrouwe

van Heer-jans-dam, weduwe van *Jochim van Hardenbroek*; en werd dese Heerlijkheid te Leen gehouden van de Staten van Holland.

't Huys te HERLAAR.

Onder de Heerlijkheid van Ameide behoort hebbende; Over meer dan 200. jaren soo woonden de Edelen van Herlaar op dit Slot; maar is naderhand t'enemaal vervallen, hebbende het Landt en inkomen van dien zedert den jare 1418. altoos behoort aan de Heeren van Brederode.

't Huys te HONTSTEIN.

At een Adelijk Huys en Stam-huys van het Geslagte van Hontstein geweest is, heeft gelegen in *Hertswaard*; want in seker geschreve Memorie, gevonden in het Clooster van Eem- stein, van den jare 1300. van den Ontfang van de Dykagie in den groten Waart, by *Ian de Hol- lander* en *Matthys Colentwys*, staat aangetekent, *De twee Hertswarden hont 703. Mergen*. En in *anniversarie Carthusianorum* staat, *Hontstein in Hertswaard*. 't Voornoemde Geslagte van Hont- stein schynt in voortyden uyt Hoogduytslandt alhier gekomen te sijn.

't Huys te ISSELMONDE.

Van het oude Slot te Isselmonde werd ge- wach gemaakt in de Hollantsche Cronyk Divif. 10. cap. 5. op 't jaar 1076. alwaar het vol- gende gelefen wert.

IN 't jaar ons Heeren 1076. heeft Jonkheer *Dirk van Holland*, met sijnen Itiefvader *Robbregt de Vriese*, vergadert een groot magtig Heyr van Volk, om te beleggen Bisschop *Coen- raad van Utrecht*, leggende op 't Slot van Yssel- monde; de Bisschop dit wel wetende, ontboot sijne Heeren en Burgeren van Utrecht, dat sy op eenen sekeren genoemden dag by hem komen souden, en doen hem ontfet en bystant, 't welk alsoo geschiet is, en hebben vergadert veel volks nyt dat Sticht, en andere meer, en zyn by ha- ren Heere gekomen, om assistentie en bystant te doen. Dit Heyr by malkanderen komende, zyn sy stoutelijk tegens malkanderen in getreden; die Hollanders en Vlamingen weerden hem vroom- melijk, en ook de Stichtse, maar in 't eynde kregen het de Stichtse te quaat, en moesten wij- ken, daar veel volks aan beyden sijden dootge- bleven is, en vele grote Heeren en Wapentiers, maar bysonder van des Bisschops zyde, daar die voornaamste of waren Grave *Gerlach van Zut- phen*, *Lambrecht*, Prooft van Deventer, *Volk- maar*, Priester tot St. Bonifaas, *Werenbolt* en *Gijsbregt*, Ridderen; uyt welkers verlies al dat Heyr van Utrecht verstroyt wierd, en liepen son- der ordre te sloop, daar sy voor 't meestendeel al verdroncken; De Bisschop aangemerkt het verlies sijns volks, dede de Voor-muren en Poor- ten van 't Slot sterk maken, en met bossen en an- dere instrumenten beleggen, om hem te bescher- men; maar de Hollanders door hulp en raad der Heeren

Heeren en Ridderen uyt Holland, worpen met macht dat voorfz Casteel ter neder, waar op dat Biffchop *Coenraad* uyt groote benautheid hem opgaf in des Graven handen, en refigneerde het hele Land van Holland met het Slot van Yffelmonde goetwilliglijk aan Jonkheer *Dirk*, Graaf *Floris* foon; Die wederom den Biffchop met groter reverentien fender 'Utrecht, en ontfloeg alle de gevangenen vry te gaan, fonder eenig rantfoen ofte fchattinge. In dit beleggen van 't Slot van Yffelmonde bleef doot van Graaf *Dirk*, wegen Heer *Evert van Binkhorft*, met vele uytgelefen Knechten en Wapentiers, en Heer *Jan van Arkel* werd tot der dood toe gequest, en werd te Scheep als een dode naar huys gevoert, ftierf daar na in 't jaar 1077. op den 7. January, en wert tot Arkel in fijsn vaders graft geleyt.

Dog dit out Iffelmonde met fijsn fterk Casteel is door verloop van tyden, veranderinge van Rivieren, doorbraak van Dijken, en Wegfpoelinge van Landen, foo vergaan, dat felfs de Puyn en Steenhopen niet overig fijsn gebleven, waar aan men foudde kunnen merken waar de plaatfe geweest mag fijsn.

Het jegenwoordig Iffelmonde beftaat uyt twee Ambagten, namentlijk Ooft en West-Iffelmonde; en is in dat van Ooft-Iffelmonde anno 1483. by Heer *Floris Oem*, Ridder, een fterk Slot uyt het water op getimmert; het wierd eertyds te Leen gehouden vanden Grave van Egmont, dog nu van de Graaflijkheid van Hollandt; Hertog *Philips van Bourgondien* heeft anno 1435. daar aan gegeven het volgende Hantveft.

P*hilips*, by der gratie Gods, Hertoge van Bourgongien, van Lottringen, van Brandt en van Limburg, Grave van Vlaanderen, van Arthoys, van Bourgongien, Palatyn van Henegouwe, van Hollandt, van Zeelandt, en van Namen, Mark-grave des Heylig Rijks, Heer van Vriefland, van Salines, en van Mechelen. Doen kondt allen Luyden, alfoo onfe getrouwe Ridder, Raadt en Kamerlink, Heer *Hugo van Lannoy* Heere van Santes en van Beaumont, by koope en overdrachte verkregen heeft van *Jan vander Lecke*, dat Ooft-Ambacht van Iffelmonde, dat *Jan* voornoemt en fijsne Ouderen plag toe te behooren; Soo hebben wy overmits de menigvoudige getrouwe dienften, die onfe getrouwe Heere *Hugo van Lannoy* voornoemt, onfen Vader en ons gedaan heeft, dagelijks doet, en of Godt wil doen fal, den felven onfen getrouwen Heer *Hugo*, en fijsne Nakomelingen voor ons en onfe Nakomelingen gegeven, en geven mits defen Brieve macht, die voorfz Ambachte en Landen daar in gelegen te bedijcken, ofte doen bedijcken met den genen die hy daar in tot hem nemen fal, tot wat tyden hen dat nutte en oorbaar dunken fal, fonder onfe of yemants van onfer wegen hen des in eenig wys te bewinden, en des fal onfe getrouwe Heer *Hugo* voornoemt en fijsne Nakomelingen, den Dijk-grave en Heemraden in den felven Lande fetten en maken, om dat voorfz Lant daar mede te regeren naar oorbaar 's Lants, als hem dat genoeg fal, en daar naar tot eeuwigen

dage Dijk-grave en Heemraden fetten in den Lande voorfz, om dat voorfz Landt als dat van noode wesen fal mede te bedryven, op Sluyfen, Wegen, Wateringen en Dijkagien met allen toebehoorne, en de Sluyfen te leggen en te verleggen na 's Landts oorbaar; En wes boeten daar inne verchijnen fullen, die fullen hebben onfen getrouwe Heer *Hugo van Lannoy*, en fijsne Nakomelingen voorfz. Ook fal onfe getrouwe Heer *Hugo*, en fijsne Nakomelingen voorfz ten eygen hebben haren vryen wille mede te doen, alle alfulke erffeniffe, als ons toe-behooren mogen, en binnæn den voorfz Palen gelegen fijsn. Voort oft sake ware, dat Godt behoeden moet, dat dit voorfz Landt tot eeniger tijdt inbreukig worde, ofte rijdende bleve, in wat manieren dattet toekomen mochte, foo fal nochtans onfe getrouwe Heer *Hugo* voorfz ende fijsne Nakomelingen onvermindert behouden alle rechten die voorfz ftaan, alfoo hen dat oorbaar dunken fal, en ook dat voorfz Landt weder mogen bedijcken, of doen bedijcken, fonder ons ofte onfe Nakomelingen hen des te bedwingen; En tot wat tijden dat onfe getrouwe Heer *Hugo* voornoemt of fijsnen Erven, dat voorfz Landt bedijcken willen, waart dat dan yemant wie hy waar, die Lant heeft in den voorfz Ambachte, fijsn Landt niet mede bedijcken en woude, in der manieren als dat by onfen getrouwen voorfz over gedragen foudde wesen, Soo fal hy, of fijsnen Erven en Nakomelingen dat mogen aannemen en bedijcken, en behouden tot eeuwigen dagen; En wy en onfe Nakomelingen fullen fe daar in houden en fterken; Voort geven voor ons, en onfen Erven en Nakomelingen, alle die Thienden, Vogelryen, Viifcheryen, Veeren, Wint van Molenen, Exchynfen, in den Ooft-Ambacht van Iffelmonde met allen haaren Rechte en toebehooren, niet uytgefcheyden; En om dat wy voor ons en onfe Erven en Nakomelingen alle de voorfz poincten en elk bysonder, valte, ftede, en onverweeken houden willen, en gehouden willen hebben, Soo hebben wy onfen heymelijken Zegel aan defen Brieve doen hangen, in abfentie van onfen grooten Zegel. Gegeven in onfe Stad van Brussel op ten vyfden dag in December, in 't jaar ons Heeren duysent vier hondert vyf-en-dertig; opte ploye ftont gefchreven, by mijn Heer den Hertoge, onderteykent *D. Sween*.

Dat van West-Iffelmonde wierd eertyds mede genaamt Ogiers-Ambagt, naar *Ogier van Cralingen*, die 't felve anno 1388. met fijsn dogter *Gillis van Cralingen*, trouwende aan *Diderik vander Lecke*, Ridder, ten Huwelijk gaf; is van outfeen Ambagt op fig felfs geweest, en wierd anno 1413. daar mede verlyt *Jacob Boekel*, *Gysbregts* foon, ten onverfterflijken Leene, te verheergewaden met eenen Roden Sperwer; fijsn dogter *Meine van Wena*, die te man hadde *Jan vander Boukhorft*, den 2. October 1447. naderhand *Gysbregt vander Boukhorft* den 19. Maart 1465. naderhand *Claas vander Boukhorft*, en den 22. Mey 1511. *Andries van Hargen*; fijsn fone *Splinter van Hargen*, den 24. February 1524. Jonker *Andries van Hargen*, by dode van fijsn vader

Q 999999

Splinter

Splinter van Hargen, Ridder, verlyt met de Ambagts-Heerlijkheid van dat West-Ambagt van Iffelmonde, met al zijn toebehooren tot een Erfleen, na inhouden der oude Brieven, en oude Registeren daar van wefende, den 21. September 1575. *Carel Benting*, by dode van *Andries van Hargen*, zijn huysvrouwen broeder, naar inhouden der oude Brieven en Registeren daar van wefende den 18. Juny anno 1600. *Geertruyd Benting*, haar aangekomen en bestorven by dode van *Carel Benting*, haar oom, de Ambagts-heerlijkheid van 't West-Ambagt van Iffelmonde, met al zijn toebehooren tot een Erfleen verleden den 11. July 1633. en by transport van den voorz. *Carel Benting*, is daar mede den 13. October 1633. verlyt *Cornelis de Bevere*, *Willems* sone, Ridder, Heer van Strevelshoek en de Lint, te verheergewaden met een roden Sperwer, naar inhoud der Brieven en Registeren daar van sijnde; wiens sone *Cornelis de Bevere*, jegenwoordig daar van Possesseuris.

't Huys te L A A R.

WAs gelegen by Poelwijk, gelijk hier voren aangetekent is, dat we vinden in *Anniverfario Carthufianorum, Castrum Laar ad Poelwijk*; en is daar van ook een Familio geweest.

't Huys te L A N G E R A K.

Heeft met de Heerlijkheid van Langerak in voortyde mede geweest aan de Heeren van Guy, selfs nog inden jare 1270. en is daar na gekomen aan een jonger soon van Teilingen, welkers descendenten den naam van Langerak hebben aangenomen; is een Heerlijkheid van hoge, lage, en middelbare Jurisdicte, ten deele te Leen gehouden werdende vande Graaflijkheid van Hollandt, en leggende onder 't Dykrecht vanden Alblafferwaart; heeft het regt en possessie van 't stellen van een Hogendijks-heemraat, en een Water-heemraat in het Overwaartse Waterschap in den Alblafferwaart; en gehoord jegenwoordig onder 't Geslagte van Boetselaar.

't Huys te L I E S V E L T.

Liefvelt, een oude Heerlijkheid en Stamhuys van veele Edelen, welke dien naam gevoerd hebben, is seer lange in dat Geslagte geweest, en is omtrent den jare 1491. met een Erfdogter van Heemstede by Haarlem gekomen aan Heer *Roelant le Fevre*, Thresaurier van Vlaanderen; is gebout anno 1042. en plag een schoon Casteel te wesen, maar wierde na het vertrek van Hertog *Erik van Bronswijk*, van die van Dordrecht, Gouda, en Schoonhoven, afgebrand, en is daar na ten deele weder op gebouwt, leggende seer vermakelijk, en hebbende een perk of Reigerbos. Dus schryfter *Adrianus Junius* van *Bas. cap. 18. Habet ad alteram Lecca ripam è regione Schoonhovis oppidi, Ericus Brunvicensis regulus arcem operibus validam, muris latissimis valloque opportuno communitam, cui Liefvelde nomen est.* Het voornoemde Slot en Huys van Liefvelt, mitsgaders de

hoge en lage Heerlijkheid van Ammers-Gravelant, van Gelkenesse, en van den Aferlande, met Bauwe, &c. verlyt anno 1636. *Willems Frederik*, Prince van Nassau, Stadthouder en Gouverneur van Vrieslandt, Groningen en Ommelanden; die aan de selve den 14. Mey 1637. heeft gegeven het volgende Hantvelt.

Willems Frederik, Grave van Nassou, Catsenelbogen, Vianden, Dietz, Spiegelberg, &c. Heere en Baron van Beylsteyn en Liefvelt, &c. allen en een yegelijken dien 't behoort, doen te weten: Alsoo de Onderfaten, en gemeene Inwoonderen der voorz onfer Baronie van Liefvelt, als Gelkenes, Amers-gravelant, Achterlandt en Peulwijk, ons ontfangen en erkent hebben voor haren rechten Erf-heere, en daar op ons den behoorlijken Eedt en Huldunge gedaan, ons demoedelijken verfoekende te willen confirmeren en approberen alsulke Privilegien en Hant vesten, als Wijlen den Doorluchtigen en Hoog-geboren Heere *Erik*, Hertoge van Bruynswijk en Lunenburg, &c. Baron van Liefvelt, onsen veel geliefden Heere en Oom H. M. hen-luyden gegunt en gegeven heeft, by sijne Brieven van den 17. Maart 1570. Confirmerende en bevestigende by de selve de Privilegien en Hant-vesten van wijlen *Francois van Heemstede*, Ridder, en insgelijks Baron van Liefvelt, in datum den 11. January 1541. Dat wy met geen minder liefde, affectie, en goede gunste genegen sijnde, omme onse goeden Ingefetenen te beneficiëren, en soodanigen verfoek favorablijk toe te staan, alle de voorz Hantvesten en Privilegien goetwilliglijken geconfirmeert, geratificeert en geapprobeert hebben, gelijk wy 't selve ratificeren, confirmeren, en approberen by desen, in manieren als volgt.

Item, in den eersten en sal een Heer ofte Vrouwe van Liefvelt niemant vangen en stoken van sijnen Onderfaten, die ge-erst en gelandt is in her Landt van Liefvelr, dan die zijn lyf verbeurt hadde. Dan waar daar yemant, die geen landt ofte erve en hadde in de Heerlijkheyd voorz, en eenen Man gequetst hadde ter doot toe, en in perijkel van sijnen lyve ware, ofte eenen quaden eedt gedaan hadde, ofte andere soo groote feyten, die sal die Heere ofte Vrouwe mogen doen vangen, ter tijdt toe, dat hy goede ge-erfde borge geseft hadde, daar die Heere mede bewaart ware, en sijne schade aan verhalen mochte.

Item, waar 't sake dat yemant doot holde van de Paarden, verdrinkte of in 't vuur verbrandt worde, ofte diergelijken in eeniger manieren onverschienlijk doot bleve, dat Godt verhoeden wille, soo mag men die mensche ter Kerke brengen en doen aarden sonder verbeuren, behoudelijck datmen gehouden sal wesen, den Heere ofte sijnen Schoutet te kennen te geven, om die te beschouwen in tegenwoordigheyd van twee Schepenen, of Gesworens, en by gebreke van hen-luyden, by twee andere goede gebuyren, welke Schoutet gehouden sal wesen, die persoon te beschouwen binnen twaalt uren, naar dat hy de kennisse daar van sal gehadt hebben, en daar afbetalen den Heer een loot silver.

Item, soo wie zijn Weteringe gelaakt wort bin-

binnen de Heerlijkheit voorz, die sal verbeuren van elken eygen eenen Engelschen stooter, tot vieren toe, en niet meer.

Item, is elken Vecht-boetethien schellingen, en een Hooft-wonde, in het Gerechte van Gravelandt is thien ponden, maar in Gelkenesse maar thien schellingen, als een Vecht-boete.

Item, des Heeren Thiende sal blyven op den ouden herkomen, te weten, van allen Koorn, Greynen, den elfden Schove.

Item, vander smalle Thieden sal die Thieden naar mogen kiezen uyt het meerder deel van de Lammeren, Baggen en Gansen, en sal hebben van twee, drie den elfsten penning, van vier, vyf en ses een half, en van seven, acht, negen, thien, elf, twaalf en derthien, een geheel, en van veerthien een anderhalf, en soo voort naar advenant.

Item, van een Kalf sal men geven een Oirt van eenen ouden Leeuw, en van elke Voel eenen halven ouden Leeuwe.

Item, alle Huys-werven en ander Kennip-landt, dat vry geweest is by tyden van wijlen Heer *Roelant*, Heere tot Liefvelt, mijn zaliger Heer Vader, die sullen vry blyven van Thieden, en alle andere Werfven en Landt, dat men sedert tot Kennip-landt gemaakt heeft, of noch maken sal, en bezaayt wert, sal betalen van elk Hondt drie stuyvers.

Item, van den Na-koop sullen sy betalen van eenen Mergen in den Ambachte van Gelkenesse, dat verkocht werd, seventhien stuyvers, in Gravelandt veerthien stuyvers, in Achterlandt en Peulwijk thien stuyvers.

Item, van elke Tonne Biers, die men tapt en verkoopt, sullen sy den Heere geven van accijns, en dat den Huysman selver in leyt en drinkt, sal niet geven en betalen.

Item, die bezegelde Brieven, die gemaakt worden binnen die Heerlijkheydt voorz van Verkoopinge, Los-renten, of anders sullen den Schout daar af betalen van Zegelen twee stuyvers, den Getworens drie stuyvers, en den Klerk voor sijn Ichryven eenen braspenning.

Item, elk sal sijn Landt mogen belasten met Renten, sonder den Heer daar yet van te geven.

Item, soo waar panden en pant-keeringe geschiet, en sal geen schattinge geschien aan eenigen goeden, 't gewijs van de pandinge sal eerst gedaan sijn met Vonnisse, en die Vonnisse daar af sal men staden van dwars-nacht tot dwars-nacht, en die onregt heeft, sal in Gelkenesse verbeuren vyfthien stuyvers, en in Gravelandt thien ponden.

Item, van geleenden gelde en arbeys-loon sal men recht doen van dage tot dage.

Item, waar yemant sijn goet ahandig gemaakt, dat hy deugdelijk bewijsen konde hem te behooren, dat sal hy mogen aanvangen binnen de Heerlijkheydt voornoemt metten Heer sonder verbeuren, ende en konde hy 't niet bewijsen, dat het sijn goet waar, sal die aantaster verbeuren tegens den Heer thien ponden, en so veel sal ook verbeuren die 't goet eerst den anderen ontvreemt hadde, en boven dien gebannen, of in boeten, breuken, correctien soo groot en kleyn, als naar de gelegtheydt van der saken met regt

gewijst sal worden, het welk die Heer onderzoeken en beregten sal op de kosten van ongelijk.

Item, of daar eenige Man ofte Vrouwe storve, daar Wees-kinderen agter bleven, soo sal die Heer een goet bequaam man setten, die niet wraakbaar en is by de regte geboren Voogt, welke Voogden goede solvente ge-erfde Borge setten sullen binnen der Heerlijkheydt, om 't goet te regeren tot profijt van den Weeskinderen, en geen goet belasten noch verminderen daar genoeg is om te leven van de Bladinge. En sullen jaarlijks gehouden wesen, de selve Voogden te doen goede Rekening op St. Pieters-dag, *ad Capbedram*, by den Heere van den Lande, of sijnen ware gemagtigt, daar by roepen die 't aangaan mag, ofte daar by hooren, sonder de welke men niet doen en sal. En wie van de Voogden in gebreke ware die Rekening te doene, die sullen elks verbeuren jegens den Heere voor d'eerste reyse drie 's Heeren ponden. En insgelijks souden verbeuren die geroepen waren, en niet en quamen om die Rekening te hooren, en op alsoo menigen dag die hem daar naar van den Heere beteykent ware, en niet en dede alsoo voorz is, souden op elken dag verbeuren uyt haren eygen goeden thien 's Heeren ponden, en nochtans souden die Voogden Rekening doen en voldoen, of men sal dat altijs mogen komen panden en schatten, als regt is van Wees-kinderen goet, tot koste van den genen die in gebreke ware, wel verstaande, of 't gebeurde dat toteenigen tijdt die gebooren Voogt niet bequaam en ware, die Wees-kinderen goet te regeren, soo sal die Heere by de naaste vrienden eenen bequamer daar toe stellen, op Voorwaarden voorz.

Item, die Heer sal tot sijnne geliefte alle jaars die Gefworens ofte Schepenen versetten, ofte eendeels van dien, en weder andere in stellen daar nut en bequam toe wesende, sullen hen eenen behoorlijken eedt doen en af nemen, en dat ten tyde als men den Ommeslag doet, ofte als 't hem best goet dunken sal.

Item, die van Gelkenesse sullen van nu voortaan haren Buer-dinge hebben op een Dingsdage, en van Gravelandt, Achterland, en Peulwijk op eenen Donderdag. En waar 't dat die Dingsdage quamen op eenen grooten Heyligen dage, als dan sal men die Regt-dagen houden, 's daags daar aans, en want ick *Francois van Heemstede*, Heere tot Liefvelt, &c. alle dese voorz Poincten, Privilegien en Regten vast, getrouw, en gestadig gehouden wil hebben ten eeuwigen dagen, voor my en myne Nakomelingen, mijn Onderfaten van de Heerlijkheydt Liefvelt voornoemt, haar en haren Nakomelingen: Soo hebbe ick *Francois* voorz mijnen Zegel, &c. hebben voorts onse Onderfaten gegunt en gegeven, gunnen en geven mitdesen naar haar-luyder verfoek alsulke Poincten hier naar beschreven.

Item, dat nu voorts aan geene Wees-kinderen haar selfs Voogt wesen sullen voor agtien jaren, hare goet niet te bewaren, nog doen bewaren in geender manieren, 't en waar dat hy 't merkelyk van doen hadde, sonder nochtans dat die Mombers vorder geen rekeninge nog bewijs van doen sullen tot veerthien jaren.

Qqqqqqq 2

Item,

Item, soo wie den anderen quetsen ofte wonden, die sal gehouden wesen die boete te betalen, 't en ware hy konde bewijzen, dat de gewonde hem eerst aangevochten hadde.

Item, of het gevele dat yemant eenige koop dede, hoe 't soude mogen wesen, soo verre ymant berouw hadde van dien, die mag 's anderdaags daar uyt varen, mits betalende den wijnkoop, soo verre hy quam ter presentie van twee Schepenen, en daar van renuntieerde.

Item, soo wie nu voortaan eenige Landen koopt, die sal den Heer den nakoop gunnen en geven voor 't recht daar toe staande, soo verre de Heer die naastinge van dien zelfs niet en begeerde.

Item, dat Ingesetenen malkanderen buytens Lands niet en sullen mogen doen arresteren, op de hoogste boete van den Lande.

Item, dat niemant spreken en sal op den Eed van de Schepenen, ofte eenige Officiers, ofte ook den selven eenigsints injurierende, 't zy in rechte, ofte daar buyten op gelijke boeten en correctie van den Heer.

Item, dat niemant en sal mogen eysch by geschrift nemen, ten ware boven thien Carolus guldens, maar sal het selve verbaalijk en by monde afgedaan worden.

Item, dat niemant 't Buer-recht genieten sal, dan de gene die alhier vuur en licht houd. En sullen voorts blyven in heur vigeur en effecte alle Rechten, Ordonnantien, en deugdelijke Costuymen, die onse Onderfaten tot noch toe gebruykt hebben.

En alsoo wy boven dien nodig en dienstig gevonden hebben, de voorz Privilegien en Hantvesten met eenige articulen te amplieren en verbeteren, soo tot betere onderhoudinge van goede Politie, voorstant van Justitie, en afweringe van alle ongeregelheden, vechterien, en moetwilligheden, waar uyt dikwils vele droevige inconvenienten en uytkomsten veroorzaakt werden, als ook om het stuk van confiscatiën van goederen uyt sake van eenige grove delicten voorvallende tot een sekere somme te redigeren en expresseren.

Soo hebben wy geordonneert en gestatueert, dat voortaan ymant van onse Onderdanen eenen dootslag, ofte andere delict, confiscatie van goederen mede brengende, begaan hebbende, boven de lijfstraffe verbeuren sal hondert ponden, van xl. grooten 't pont, boven de misen van Justitie.

En vorders tot weeringe der voorz insolentien en vechterien, die dikwils door de kleynheit van de boeten te eerder werden gepleegt, naar het exempel van onse nabuyren geotoyeert, geordonneert, ende de voorz boeten geaugmenteert hebben als volgt:

Eerstelijck, dat voortaan alle de gene die ymant in toornige gemoet aangrijpt, en met vuysten, kannen, messen, steen, hout, ofte andere wapenen of instrumenten slaat, steekt, werpt, ofte hout, verbeuren sal een boete van vijf ponden, van xl. grooten 't pont in Graveland, in Gelkenesse die drie gelijke ponden.

Item, indien sulks in de Kerke geschiede, ofte dat ymant eenige merkelijke wonde ofte quetsure

werde geïnfligeert, daar door den gequesten in perijckel waar geweest, ofte verlemt, ofte verminkt geworden, sal foodanigen delict boven de voorz boete arbitralijken gecorrigeert werden.

Als hem ymant onderstaet te komen voor de deure van andere by dach ofte nacht, aldaar met voeten ofte met geweer op de deuren ofte vensters slaat, sal verbeuren gelijke boete als in het laatst voorgaande artikel. Ende indien hy de glafen inslaat, sal verbeuren dubbele boeten, die hy mede verbeuren sal, soo hy by forste in huys wil wesen, en daar in komt sonder eenige in 't huys zynde te quetsen, ofte daar uyt te doen gaan, en eenige in 't huys quetsende, of met forste daar uyt-dryvende, sal verbeuren twintig gelijke ponden, boven arbitrale correctie in sulken gevalle na vereyfch van de sake.

Dat niemant langer Messen by hem sal mogen hebben, als in de lengte van seven duymen de Lemmer, tot haar ordinaris Broot-messen, op de verbeurte van vijf-en-twintig Hollandsche stuyvers, soo dikwils ter contrarien wert bevonden.

De gene die moetwillich op straat, ofte op 's Heeren wegen, als ook binnen ymants huys met messen schrap, ofte met steenen werpt sonder ymant te quetsen, sal verbeuren dertig gelijke stuyvers, en soo daar ymant gequest word, sal verbeuren vijf ponden in Graveland, in Gelkenesse drie gelijke ponden. En dat alles onvermindert en sonder prejuditie van den gequesten, ofte andersints geoffendeerde haar actie, injurie, schade en intresten, die sy sullen mogen met recht ver volgen, daar en soo sy te rade sullen bevinden.

Alle Chirurgias sullen gehouden wesen den Balliu ofte sijnen Stadhouder te laten weten, 't zy mondelinge, ofte door een billet, soo wanneer sy-luyden ymant onder handen hebben die met een keur-wonde ofte quetsure, daar eenig perijckel in gelegen is, gequest is voor het leggen van de tweede playster ofte verband, met uytdruckinge van den naam des gequesten, en gestelkenisse van de wonde, op de boeten van ses ponden.

Den eersten aanvechter sal gehouden wesen de boete te betalen mette kosten daaromme gedaan.

En indien getwijfelt en niet bewesen en wert, wie de eerste aanvechter is geweest, soo sullen de boeten by de genen, die hant gemeen zyn mette kosten half worden betaalt, onvermindert den onschuldigen sijn regres tegens den genen, die hy bewijzen sal hem eerst geaggreseert te hebben, om selve te repeteren 't gene hy totten boeten en kosten sal hebben betaalt.

Alle onse Ingesetenen sullen besorgen, dat van half Meert tot den lesten Mey daar aan volgende, alle hare honden een klippel aan den hals sullen slepen, op de boete van dertig stuyvers, met dien verstande, dat dese boete geen plaats en sal hebben over de kleyne honden die passeren konnen den ring, tot sulken eynde op het Buytenhof van onsen Castele geslagen, na dewelke in de respectie Dorpen op sekere bequame plaats gelijke ring op deselve mate sal geset worden.

Alle welke voorz oude Privilegien en Hantvesten, mitsgaders de articulen by ampliatie daar by gevoegt en geordonneert, wy den voorz onse goede Ingesetenen onser Baronnye eenparlijken heb-

hebben gegunt en verleent om voortaan geob-
ferveert en onderhouden te werden na behooren.
Gegeven op onsen Castele van Liefvelt, den 14.
Mey 1637.

't Huys te MEERDERVOORT.

IS gelegen tegen over de Stad van Dordregt,
by de Heerlijkheid van Meerdervoort, en
sijn daar van besitters geweest de volgende Hee-
ren en Vrouwen; anno 1338. *Claas van Meer-*
dervoort, Willems sone; anno 1400. *Adriaan*
van Meerdervoort, Claas sone, waar van in se-
keren ouden brief in date St. Cathrijnsdag des
jaars 1400. mentie gemaakt wert, en getuygd,
dat hy besat die Edele Houwe van Meerdervoort,
met de Hoffede, Cingels, Gragten en Ruygten met
den Reuse en Swaandriste aldaar; anno 1430.
Robbert van Drongelen, Jans sone, Ridder, die
volgens de teneur van sekere brief in date den 14.
Augusty 1430. *besat die Edele Houwe van Meer-*
dervoort, met de Hoffede, Cingels, en Grafie,
Renien, met den Swaandriste en Heerlijkheit van
den, als mede 't Kort-ambagt, volgensbrieven
van verly, van date den 1. Juny 1430. luydende
als volgt: *dat Kort-ambacht met den Winde aldaar,*
en vordere Geregtheden, gelyckerwijs ouden Hant-
vesten en Brieven, die daar afzyn, sulx begripen
en inhouden; te verheergewaden met een roden
Sperweral's 't verschijnd. Anno 1490. *Claas van*
Meerdervoort, verlijt by Leen-brief van den
1. Juny des selven jaars, met dat half Ambacht
van Puttershoek, daar moeder af was *Willems*
dogter van Meerdervoort, by dode en makinge
van sijn oud oom *Pieter Abels sone*, die tot Dor-
dregt Burgemeester was, anno 1439. en ten egte
hadde *Cunera van Drenkwaart*; hy liet na Heer
Adriaan van Meerdervoort en Puttershoek, getrouwt
met *Digna vander Meer*, en leefde anno 1523.
als blijkt by Brieven van den Dijkgraaf *Jan Boom*,
en hoge Heemraden van den Swijndrechsen
Waart, doen ter tijd wefende, als *Jacob Oem,*
Jacobs sone, Jan Frankense, Jan van Driel, Pie-
ters sone, en Floris van de Coulfster, Tibranis sone,
en *Hendrik Cornelis sone*, in date den 3. July
1523. luydende aldus: *Wy Dijkgraaf en Hoge*
Dijks-heemraden van den Lande van Swijndregt,
vergunningen en verleenen aan Heer Adriaan, Heere
van Meerdervoort, 't beplanten van soo veel Xpe
en Effe-bomen langs den binnenberm van den Dijk,
als hy sal konnen setten langs sijn Sloth, en Hoffstad
van Meerdervoort sonder yemants bekreuninge;
Defen Heer *Adriaan* liet na twee dogters, nament-
lijk *Cunera van Meerdervoort*, Vrouwe van Put-
tershoek, getrouwt met *Arens van Lier*, Ridder,
en *Geertruyd van Meerdervoort*, Vrouwe van
Meerdervoort, die te man hadde *Michiel van*
Horion, Heer van Ordinge, Ridder, als blijkt
by sekere Inventaris van de Goederen, van de
twee nagelaten Wees-kinderen, van wijlen Heer
Adriaan, Heer van Meerdervoort en Putters-
hoek, alwaar van woorde te woorde aldus staat:
Hier na volgen alsulke Goederen, als mijns Heeren
Adriaans twee Wees-kinderen hebben liggen in
Zuyt-holland, binnen Dordregt, Swijndregt, Strijen,
Puften, en Voorn, Charlow, Moerkerken; en

Heintjes-oort, als mede de Plaat, Middelbarnis,
Korendijk; In welken Inventaris fol. 1. staat als
volgt: *Die Edele Hoffstad van Meerdervoort, met*
de Houwe en ses-en-dertig Mergen binnelands daar
aan behorende, met alle sijn plantagie en gevolge,
gelegen in Kort-ambacht, in den Swijndrechsen
Waart. Alsook in een rekening annex den selven
Inventaris, staande aldaar fol. 1. 't volgende:
Die Adelijke Hoffstad van Meerdervoort, met sijn
gevolge, mijns Heeren Adriaans twee Wees-kinder-
ren toebehorende, gelegen in Kort-ambacht. En
vorder in de voorlz Rekening fol. 3. *Leendert*
Cornelisz bruykt die Houwe van Meerdervoort, met
den Bouw-huyse, groot 36. Mergen Lands, 's jaars
om drie hondert Rijns guldens; Den voorlz *Mi-*
chiel van Horion leefde anno 1551. en sijn by den
selven alle de oude fondamente van 't selve huys
overtimmert, met een groot atdak by 't Noorden
van 't Huys, om deselve te bewaren. Vrouwe
Geertruyd van Meerdervoort voorlz hadde anno
1562. tot haren tweden man *Willem van Ginde-*
gouwe, als blijkt by haar Blaffart en Inventaris
van de goederen, die sy ten huwelijk bragte;
staande aldaar fol. 6. *Meeſter Jan Dammer, Agt,*
heeft in huys 't Huys en Ridder-hoffstad van Meer-
dervoort, met Hof en Boomgaard, Cingel, en
Grafte, met noch een halven Akker-griens bin-
nen-dijks, sulx de Weduwe van Nuyffenburg desel-
ve gehad heeft, jaarliyx om de somme van 144
Rijns guldens. Den voorlz *Michiel van Horion*
liet twee kinderen na, als een dochter genaamt
Diana van Horion, getrouwt met *Gerrit van Am-*
ſterode, en een soone *Willem van Horion*, ver-
melt in verscheide Acten en Attestatien, onder
anderen in sekere Brieft, daar hy genoemt wert,
Jonckheer Wilm van Horion, Heere tot Ordingen,
Meerdervoort, Iſeren, Mersenhove, Leeuweſtein.
Hy hadde te wyve *Sophia van Bellinkhuysse*, Vrou-
we tot Mersenhoven en Leeuweſtein, en woon-
de op 't voorlz Slot en Ridderlijke Hoffstad van
Meerdervoort, en heeft de oude fondamente
van 't voorlz Slot in 't Oosten overtimmert; stierf
aldaar sonder kinderen, als blijkt by sijn testa-
ment gepasseert in den jare 1608. beginnende als
volgt: *Compareerde Jonck Willem van Horion,*
Heer tot Ordinge, Meerdervoort, Iſere, Meer-
ſenhoven, Leeuweſtein. En verklaarde hy Testa-
teur te zyn sijn uytterste wille, *dat Vrouw Sophia*
van Bellinkhuysse, sijn gemale, haar leven lang
gedurende in douarie en tegte besitten sal alle sijn
goederen, soo Leenen als Allodiale, die hy metter
doot ruymen en naarlaten sal; en by haar Ed. over-
lijden komen en devolveren op sijn erfgenamen ab in-
testato, miis dat sy luyden de voorlz Vrouw Sophia
van Bellinkhuysse, noch yemant anders uyt sake
van verkopinge van enige goederen by den Heer
Testateur alrede verkoft, of by haar Ed. als noch
te verkopen, niet sullen mogen moleſteren in 't groot
of in 't klein; Aldus gedaan en gepasseert, ten da-
gen, maanden, en jaren als boven, op des Heer Testa-
teurs Ridderlijke Hoffstad van Meerdervoort. De
voorlz Vrouwe *Sophia van Bellinkhuysse*, is na
haar mans doot met'er woon vertrokken na
Wals-braband, en heeft alle hare goederen in
Holland verkoft, als mede het voorlz Slot en
Ridderlijke Hoffstad van Meerdervoort, met alle

zijn gevolg, met den Naam en Wapen van dien, mitsgaders 't graft in de Augustijnen Kerk binnen Dordrecht, aan 't voorfz Slot behorende; en was koper *Michiel Pompe*, Schepen en Threfaurier der Stad Dordregt, in wiens familie het felve als noch is.

't Huyste MERWEDE.

Merwede, Merwede, of Merwe, die vermaarde Heerlijkheid gelegen in Zuytholland, heeft hoog, middel, en leeg Rechtsgebied; paald aan de Waterstroom Merwede, blijkende aan een stuk van 't vervalle Hof en Casteel der Baanderheeren van de voorfz Baanderye, jegenwoordich daar noch staande, hebbende wel eer twee Toornen. Het Koninglijke Hof, Casteel, en Slot ter Merwede is gestigt van Koning *Meroveo*, onder de Koningen der Franken den derden, volgens *Olivarius Verdus* overgeset met dese woorden: *In 't jaar des Gesalfden 453. Meroveus in groote vrede tot Atrecht levende, heeft onderwijlen de Frankken, Saliers, en Bataviërs besocht, en het Casteel Merwede by Dordrecht gebout.*

Matthijs vander Howven in zijn Handveft Chronijk, eerste Deel, tweede Boek, fol. 105 seit daar van aldus: *Dit Slot en de Gracht Merovai, wierde by den goeden Koning Meroveo gebout, om te dienen tot bescherminge van zijn nieuwe France Heerschappye.*

Johan Picard. Koning *Clodius* leggende begraven tot Kamerik; desen is gevolgd Koning *Meroveus*, *Merving*, *Merve*, die zijn Koninglijk Hof gehouden heeft by Dordrecht in Holland, alwaar op den dag van heden noch gesien werden de hoge en dikke muren van het Koninglijke Paleys, in 't water, zynde de rest met water bedekt. En van desen Koning *Merwe* heeft als noch de naam de Maze, lopende voor by Rotterdam en Vlaardingen, die anders niet genoemd werd als de Merwe; gelijk dan ook een grote rest Landeryen, gelegen tusschen het Land van Altena en de Langstraat, genaamd zyn het Land van Merwe, als het welke soo wel zijn naam als afkomst heeft van desen Koning; doch dat sommige Hoogduyten schryven, dat desen Koning *Meroveus* een Thuringer soude geweest zyn, geboren in Hoogduytsland, sulx is een grote misflag, en komt van daan uyt de misduydinge des woords *Thuredrecht*; is *Thuredrecht* nu *Thuringe*? *Thuredrecht* is *Durdrecht*, dat in oude tijden genaamd en geschreven is geweest *Thuredrecht* en *Durdrecht*. Die oude Rudera van 't Paleys des Koning *Meroveus*, gelegen by dit Hollandfche *Thuredrecht*, geven genoeg te kennen, wie daar op sijne Hofhoudinge gehouden heeft. Toch ondertusschen en verfaak ik niet, dat desen Hierlandfchen Frankfchen Koning *Meroveus*, in Frankensland en in *Thuringen* soude geweest, en aldaar grote saken verricht hebben.

Dit is het meeste gevoelen van den naam Merwede, dat van de meeste Schryvers gevolgt wert; doch den geleerden *Isaacus Vossius*, sone van den wijtberoemden Professor *Gerardus Vossius*, schijnt van ander gevoelen, in sekeren brief by hem ge-

schreven aan den Heer *Adriaan van Blyenburg*, Heer van Naaltwijk, te sien hier boven in het tweede Hoofdstuk, N°. 7. en 8. pag. 87. en volg:

Van dit Geslagte en het Slot van Merwede spreekt *Adrianus Junius Batav. cap. 19.* aldus: *Merovaa seu Meroinga gens ultima antiquitatis restim (ut ita dicam) ductare mihi videtur, quantum conjecturâ augurari possum & prospicere, cuius claritati id datum fuisse auiamo, ut Vahalis mutato nomine Merova vocaretur, cuius ripam arx quoque firmi & egregis olim operis ornabat, nunc in medio estu ruinosa. Certe Einhartus Caroli Magni nutritus & Scriba, Francos (quorum ego sedes in Salandâ Transisulanâ vicinisque regionibus fuisse docui) consuevisse creare sibi Reges à Meroingorum genere ad Hildericum usque, quem iniquâ ratione, si fas est dicere, munere regio Stephanus tum Pontifex, occultâ cum Pipino Palatii Praefecto conjuratione inistâ, exuerat, assensumque Regem non sua spontis in caenobium detruserat, scribit. Stirps ergo Meroinga à Meroveo tertio Francorum Rege originem (ut videtur) asserens, utramque & nobilitatis & antiquitatis paginam facere suo jure potest. Illud constat, Francos principem honoris prerogativi Locum huic familia detulisse, quando per hanc, ut & Carolingam, cum domus suam, hoc est, Germanicum, tum foris Gallicum imperium diutissime administrasse legatur. Dat is: Het Geslagte van Merwede, is soo out als enigints berekend kan werden; en geloof ik dat ter eren en tot gedagtenis van 't selve de Riviere de Waal haar naam veranderd heeft, en de Merwe is genoemd geworden; zynde den Oever van deselve Riviere met een sterk en heerlijk Casteel, (welkers ruinen nu midden in 't water leggen) verciert geweest. Immers *Eginart*, die Secretaris van Keiser *Carol de Grose* geweest is, schrijft, dat de Frankken (die ik hier boven getoond hebbe, dat hun fate in Sallanten Overysel genomen hadden) gewoon waren, hunne Koningen te kiezen uyt het Geslagte van de Meroveers, tot Hilderik toe, die tegen regt en reden, somen 't seggen mag, van Paus *Stephanus*, door een secrete t'famenpanninge met *Pipijn*, van de kroon berooft, en tegen wil en dank in een Clooster gestoken was. Derhalven so kan 't Geslagt van Merwede, haar oorspronk na het schijnt hebbende van der Franken Koning *Meroveus*, met regt op outheid en op Adel roemen; En is het seker, dat de Frankken groot ontfach voor die Familie gehad hebben, nademaal deselve, en die van *Carolus Magnus*, allerlangst het gebied over Germanien en Gallien gevoert heeft.*

De Vry-heeren van de Baanderye en 't Slot van Merwede, zedert den jare 1150. tot den jare 1598. als wanneer de Stad van Dordregt deselve van Jonker *Wessel van den Boetselaar* gekoft heeft, zyn geweest de volgende:

1150. *Daniel vander Merwede*, Heere ter Merwede, gelijk zijn voorvaderen; leefde omtrent het jaar ons Heeren 1150. en liet na

1280. *Daniel vander Merwede*, Heere ter Merwede, sijnen navolger, leefde omtrent het jaar 1180. en liet na

1204. *Daniel vander Merwede*, Heere ter Mer-

Merwede, die met *Boudewijn van Vlaanderen* trok na Jerusaleem, en was by hem in 't innemen van Bisantium of Constantinopolen, in 't jaar 1204. en verrijkte sijn Wapen met vijftien Goude Bizans of Bollen, zynde te voren een Veld van Keel, doorsneden met een Balk of Falce van Silver, leefde noch in 't jaar 1226. en liet na

1252. *Daniel vander Merwede*, Heere ter Merwede, Knape, vermeldt in een Handveste geschreven binnen Dordrecht, dingsdag na *Jubilate* 1252. en liet na

1293. *Daniel vander Merwede*, Heere ter Merwede, Schiltknape, borge neffens andere voor den Grave van Holland, by *Johan*, Bisschop van Utrecht, in 't jaar 1293. leefde noch anno 1296. en liet na

1326. *Daniel vander Merwede*, Ridder, Heere vander Merwede, vermeldt anno 1326. stierf anno 1341. en liet na

1341. *Daniel vander Merwede*, Ridder, Heere vander Merwede en Wioldrecht, by brieven van verly, een van de seven Baanrotfen, die neffens sijn broeder *Philips*, en *Claas Oem*, met Grave *Willem van Holland* en *Westvrieland*, op *Cojme* en *Damiane* dag in October 1345. op den Vriesen dood bleef. Van hem maakt gewag een oud schrift van den jare 1409. aldus:

*Den wijsten zulds dus verstaan,
Hi droech van Keel duergaan
Een Faas van Silver, gebisanteert
Van Gonde, soe wast geblaseneert.*

1369. 1390. *Daniel vander Merwede*, Ridder, Heere vander Merwede, werd vermeld Dijkgrave van den groten Waart van Zuyd-holland, anno 1369. 1390.

1403. *Daniel vander Merwede*, Ridder, Heere van Merwede, Steyn, Poelwijk, en Leerambacht, stierf in de fleur sijns levens.

1410. *Margareta vander Merwede*, Vrouwe vander Merwede, Steyn, Poelwijk, enz. gezellinne van *Willem van Brederode*, gaf in Pandfchap

1417. *Gijsbrecht Neyffe*, Heeren *Woutersz van Genderen*, Knape, (getrouwt met *Juffrou Snete Willem Bevers* dochter,) en aan

Hendrik Feytop Hugensz, de Baanderye en Heerlijkheid Merwede, mitsgaders alle Goederen, Erffnisse, Tienden, Visfcheryen, en Rentten, die den voorfz *Willem*, en *Margareta*, tusschen Leck en Merwede hadden leggende, en voorts alle alfulke goeden, als den Hove ter Merwede (alsoo luyd den text) nu ter tijd toebehooren. Gegeven op den 18. in July anno 1417. En verkochte die Heerlijkheid en 't Slot Merwede den 7. van Bloeymaand anno 1424. aan *Lodewijk van Praat*, Ridder, Heere van Moerkerken en Moerkerkenland, haren halven broeder van 's moeders zyde; dede met'er man een Bevaard na Romen, en weder gekomen, overleden beyde anno 1453.

1424. *Lodewijk van Praat*, Ridder, Heere vande Merwede, enz. daar mede verlijt den lesten van Bloeymaand anno 1424. stierf anno 1440.

1441. *Vrank van Praat*, Ridder, Heere ter Merwede, van Moerkerken, en Moerkerkenland by Dordrecht, met de voorfz Heerlijkheid

Merwede verlijt den eersten van *Wijnmand* 1441. welke Heer Vrank onder desselvs hand pitzier, over gaf den 13. van Herfstmaant 1461. deselve Heerlijkheid aan sijn broeder,

1461. Mr. *Daniel van Praat van Moerkerken*, Ridder, die daar mede eerst wierd verlijt den 21. van Zomermaant anno 1473. Hy werd vermeld Heer van Moerkerken, Balliu van Zuyt-holland, en Camerling Hertogs *Carels van Bourgondien* anno 1474. en Kamerling van Koning *Maximiliaan*, en sijnen soon Hertog *Philips* anno 1494. stierf anno 1512.

1512. *Margareta van Praat van Moerkerken*, Vrouwe ter Merwede, besprak en besette by uytterste wille, gedagteykent den 21. van Hoymaant 1550. uyt krachte van vergun-brief, gegeven te Brussel den 3. van Lentemaant 1541. aan haren neve, of ooms Heer *Lodewijks* dochters sone, Jonker *Daniel van den Boetselaar*, de Heerlijkheid Merwede.

1560. *Daniel van den Boetselaar*, Heere van de Merwede, daar mede verlijt den 28. van Bloeymaant 1560. week anno 1567. uyt den Lande, en stierf anno 1591. ongebout.

1589. *Ruiger van den Boetselaar*, Heere vander Merwede, by brieven van verly den 2. van Zomermaant 1589. Had mede 't verfoek-schrift neffens andere Edelen te Brussel aan Vrouw *Margareta*, Landvoogdes der Nederlanden, aangeboden; week anno 1567. mede uyt den Lande, en oud zynde 70. jaren stierf anno 1604.

1598. *Wessel van den Boetselaar*, Heere van de Merwede, daar mede verlijt op den 26. van Zomermaant 1598. welke voorfz Heerlijkheid Jonker *Wessel van den Boetselaar* anno 1604. verkogte aan de Stad Dordregt, voor 38000. guldens.

En is sedert by gemelte koope, jegens Jonker *Wessel vanden Boetselaar*, anno 1604. Heere van de Baanderye, Heerlijkheid, 't Hof, en Slot Merwede de Stad Dordregt; En zyn daar mede verlijt, ten behouve der selve Stede, na gedane hulde, eede, en manschap, aan de Staten van Holland en Westvrieland als Baanderheeren, de navolgende Heeren:

1604. *Willem van Beveren, Cornelisz*, Ambachts-heer van Strevelshoek, Raad en algemeen Rentmeester van Zuyt-holland, Burgermeester van Dordrecht, daar mede verheven by brieven van verly op den 10. van Grasmaant 1604.

1632. *Symon van Beaumont, Gouverfz*, Burgermeester van Dordrecht, by brieven van verly op den 29. van Zomermaant 1632.

1638. *Cornelis van Beveren, Willemsz*, Ridder van St. Michiel, Ambachts-heer van Strevelshoek, Raad en algemeen Rentmeester van Zuyt-holland, Burgermeester van Dordregt, by brieven van verly den 19. van Oogstmaant 1638.

1664. *Jacob van Beveren, Cornelisz*, Ambachts-heer van Zwijndrecht, Burgermeester van Dordrecht; by brieven van verly, gegeven op den 14. van Sprokkelmaant 1664. En is tegenwoordig waar mede verheven *Arent Muis van Holy*, Burgemeester van Dordrecht.

Volgt

*Volgt nu de Bulle van Keiser Hendrik,
Vererffeninge met Heer Daniel, en
Verly-brief der Heerlijkheid
Merwede.*

IN den name der Heyliger onverdeylder Drie-
voudigheyt; *Hendrik*, door gunste der *God-
delijker goedertierenheyt, Konink*; Wy willen dat
bekend zy allen *gelovige in Christo*, loo wel toe-
komenden als tegenwoordigen, hoe dat wy die
Goeden, die onrechtvaardig ontnomen zyn de
H. Gods Kerke tot Utrecht, van *Graaf Diderik*
en *zijn Sonen*, van de tijd van *Hendrik de tweede*,
en *Adelbold, Bisschop des selven Stoels*, voor de-
welke ook den selven *Keyser Hendrik*, ons *Groot-
vader Coenraad*, ons *Vader Hendrik zaliger ge-
dachten*, seer veel moeyten aangewend, en Oor-
loge omgevoerd, en ook wy en onse getrouwe
veel vlijds besteed hebben: Wy willen, seggewe,
dat bekend zy, hoe dat wy deselve goeden tot
verlichtenisse onser Ziele, en ons *Godvruchtigen
Vader Hendrik*, en andere onser *Voorvaderen*,
door tusschen komen, en by rade onser
*Vorsten, Anna van Kuelen, Zegefrid van Ments,
Adelbert van Bremen, Everhard van Trier, Eerts-
bisschoppen; Burghard, Bisschop van Halberstat;
Frederik, Godefroy, Gerard, Hertogen*, en an-
deren onser *getrouwden*; alsook om den getrou-
wen dienst van *Willem, Bisschop des selven Stoels*,
weder geven, en herstellen, en door *Koninglijk
gesag* aan deselve *H. Kerke* bevestigen. Het zyn
dan dese: in een plaats die genoemt werd *Krim-
pen*, vier *Mansen*, (of *Hoeven*) van 't eynde
des *Sirooms Alblas* tot de *Merwede*, van daar
tot *Menkenserecht*, de helft van 't hele Land,
met al 't geen daar aan paald, ook van *Ryede*, neffens
de *Merwede* tot *Slydrecht*; insgelix neffens de
Merwede tot in *Thuredrecht*, van daar tot in
Druvelhaar, van daar in *Waal*, van daar wederom
in de *Merwede* tot in *Thuredrecht*, met de *Capelle*
aldaar nieulijx geboud; van *Thuredrecht* Oost-
waarts tot aan *Godekins Hoffstad* toe, welke is
neffens *Werkenemonde*, in *Holtreka* 7. *Mansen*,
in *Valkenburg* 16. kleyne *Woningen*, met het
Land daar aan behorende, en aldaar 3. *Mansen*;
ook seker eygen *Bosch* tusschen *Valkenburg* en
Groter Henekessegren tot *Lisse* toe, om *Hout* te
houwen, totte *Jagt*, en *Weyde*, en alle ge-
bruik; In *Heemstede* een *Manse*; de *Kerke* tot
Flardinghe, mette *Cappellen*, *Kerkwerve*, mette
Cappellen, *Voreholt* en *Northgo*, mette *Cappellen*,
Pethem, *Aldathorpe* mette *Cappellen*; daar en bo-
ven het gantsche *Graaffschap* in *Holland*, met al
't gene wes totten *Koninklijken Bane* behoord, enz.
En op dattet *gesag* onser bevestinge vast en on-
verbrekelyk mach blyven, soo hebben wy dese
Bulle daar van beschreven, met eygen hand ver-
sterkt, en belaft mettet *afdrakfel* van onsen *zegel*
te doen bezegelen. 't *Zegel* van *Heer Hendrik de
vierde Koning*, hebbe ik *Seegehard, Canseler*,
in plaats van *Segefrijd*, *Eerts-canseler*, erkend.
Gegeven den tweden van *Bloeymaant*, in 't jaar
der *Menschwordinge* des *Heeren*, enz. Gedaan tot
Werde, gelukkig in *Gods Name*. Amen.

*Vererffeninge met Heer Daniel vander
Merwede. en de Stad Dordrecht.*

IK Daniel, *Heere vander Merwede, Ridder*,
doe kond en kenlijk allen luyden, dat ik
Heer Daniel voorsz aan die een zyde, en *Schepe-
nen* en *Raad* der gemeenre *Stede van Dordrecht*,
aan die ander zyde, over een gedragen zyn, in
der maniere als hier na volgende beschreven staat,
dats te verstaan, dat *Heer Daniel* voorsz ontruymt
heeft der *Stede van Dordrecht*, dat alle *Koeren*, die
binnen der *Vryheit* van *Dordrecht* leggen, of leg-
gen sullen, die sullen leggen in allen den selven
Regren in *Heer Daniels Ambacht* voorsz totte
wyerste Molen toe, aan den *Middelweg* staande,
en die *Schepenen* sullen mit hoeren *Regter* van
Dordrecht, *Schieringedoen* in *Heer Daniels Am-
bacht*, an *Erve* daarmens begeert, gelijkerwijs
dat si gedaen hebben *binnen Poortrecht*, en noch
joen sullen. Voort loe sullen *Schepenen* van *Dor-
drecht* van allen *Schulden Penninge* doen, in den
voorsz *Ambacht*, mit *Heer Daniels Recht* voorsz,
in die jegenwoirdigheid des *Rechters* van *Dor-
drecht*, *Heer Daniel* sijn *Boeten* daar an te hebben,
alsoe geheel als hise te voeren van *Pandinge* plach
te hebben. Oek salmen weten van allen *Twistelijken
saaken*, en van allen *Misdaden*, die voort
aan geschien van den *Poirteren* van *Dordrecht*
voorsz, en van allen *Koeren* die daar binnen ge-
broken worden, dat salmen *berechten* mitten
Rechter van *Dordrecht*, en mit *Schepenen* ter *Vier-
schare*, gelijkerwijs ofte *binnen Poortrecht* ge-
schiet ware; en van allen anderen *Boeten* die daer
of verschijnen, als recht is, daar sal *Heer Daniel*
voorsz of hebben dat *dordendeel*, en dat sullen hem
die *Schepenen*, in der *pandingen*, in *panden*; Is 't
binnen der Vryheit mitten *Recht* van *Dordrecht*,
als recht is; en is 't *binnen Heer Daniels Ambacht*,
soe salmen 't doen mit *Heer Daniels Rechter*, als
recht is.

Dats te weten, dat alle de voorsz pointen en
saken voorsz sullen staan te wederseggen *Heer Dani-
els vander Merwede*, *Riddere*, of ten weder-
seggene *Schepene* en *Raad* der *Stede* van *Dor-
drecht*. Welke saken en pointen voorsz gedaen
waren in 't jaar ons *Heeren*, als men schreef du-
sent drie hondert en seven, des *Manendages* na
Sinto Martijns dach in den *Somer*.

Verly-brief van de Merwede.

DE *Ridderschap, Edelen*, en de *Steden* van
Holland en *Westvrieland*, representerende
de *Staten* van den selven *Land*; Doen kont allen
luyden, dat voor onse *Leenmannen* van *Holland*,
hier naar genoemt, gekomen en gecompareert is
in properen persone *Jonker Wessel van den Boer-
selaar*, *Heere* vande *Merwede*, en heeft ons met
halm, *hande*, en *monde* opgedragen, overgege-
ven, en *quytgeschouden*, sonder eenig *recht*,
actie, ofte *toeseggen* daar meer aan te *behouden*,
gelijk *Leenmannen* wijsden dat *recht* was, en dat
ten behouwe van de *Burgermeester* en *Regierders*
der *Stad Dordrecht*, de navolgende *Percelen* van
Leenen: Eerst 't *Slot* ter *Merwede* mitter *Hoeve*
Land

Lands daar 'top staat, item die *Heerlijkheid* vander *Merwede* met allen toebehooren, te weten, 't *Schoutendam*, *Dijkban*, *Visscherye*, *Swanerie*, *Exchysen*, *Koren-thienden*, en *Smal-thienden*, item die *Thiende* van *Poelwijck*, in *Leyderambacht* en *Hertsuairde*, item 't *Schoutendom* in *Dordrecht*, mitter *Jaarmarkt*, *Tollen*, *Exchysen*, *Vleys-stallen*, item 't *halve Veer* in *Papendrecht*, item alle 't *Land* van *Leene*, met alle dat na inhoud der ouder brieven der voorz *Heerlijkheid* van de *Merwede* toebehoord. Soo is 't dat wy de voorz *opdrachte*, *overgifte*, en *gnytscheldinge*, believende en dankelijk nemende, behouden ons en eenen yegelyken sijns rechts; verlijd en verleend hebben, verlyen en verleenen mits desen onsen brieve, de voorz *Burgemeester* en de *Regeerders* der *Stad Dordrecht*, eerst 't voorz *Sloot* der *Merwede*, mitter *Hoeve* Lands daar 'top staat, te houden van ons van wegen de *Graaffelijkheid* en *Hoge Overigheid* van *Holland* en *Westvrieland*, en de *Heerlijkheid* van *Putten* en van *Stryen*, tot eenen *onversterffelyken Erfleen*; item die voorz *Heerlijkheid* vander *Merwede* met allen heuren toebehooren, te weten, 't *Schoutendom*, *Dijkban*, *Visscherye*, *Swanerie*, *Exchysen*, en de *Vleys-stallen*, item 't *halve Veer* in *Papendrecht*, item alle 't *Land* van *Leene*, met al dat, na inhoud der ouder brieven der voorz *Heerlijkheid* vander *Merwede* toebehoord als voren; te houden van ons van wegen de *Graaffelijkheid* en *Hooge Overigheid* van *Holland* en *Westvrieland*, en de *Heerlijkheid* van *Putten* en van *Stryene*, tot sulken *Recht* en *Leene*, en voort in alle manieren als die oude *Hantvesten* en *Brieven* die daar of zyn, dat inhouden en begrypen; te wetene, ten *Onversterffelyken* erf-leen. Behoudelicken dat alle alfulcke *Verkopinge* ende *Overgifte* van *Goeden*, als by *Consente* vande *Graven* van *Holland*, ofte *Vrouwen* van *Putten* ende van *Stryen*, by wylen *Heer Franck* van *Moerkercke* uyte voorz *Goeden verkofte* ende andere *Luyden* verlijt zyn, van waerden wesen ende blyven fuller, naer *Inhoud* der *Brieven* daer van wesende. Ende voorts al sonder præjudicie van alfulck *Recht* als *Ons* mach *competeren* by *Innundatie*, in eenige *Parthyen* vanden *Appendentien* vande voorz *Heerlicheyt* van der *Merwede* ende haeren toebehooren. Ende alsoe de voorz *Burgemeester* ende *Regierders* der *Stad Dordrecht* gehouden waren *Ons* te nomineren een *Sterffelyck Persoon*, om *Ons Hulde*, *Eedende Manschap* te doen: Soo heeft *Willem* van *Bevere*, *Heeren Korneliz*, *Ambachts-heere* van *Strevvelshoeck*, *Raed* ende *Rentmeester* *Generael* van *Zuyd-Holland*, *jegenwoordig Burgemeester* der *zelve* *Stad*, als *specialicken* daer toe *geauthoriseerd* zijnde, uyt *Naem* ende van wegen de voorz *Stad*, *Hulde*, *Eedende Manschap* gedaen alst behoord. Wel verstaende, datmen nae *Dooede* van den *zelve* *Willem* van *Beveren*, ende 'telckens als die voorz *Leenen versterwin*, *Ons* eenen anderen *Waerliken Persoon* nomineren zal, die *Wy* de voornoemde *Leenen verlyen* sullen. Hier waeren by, aen ende over als *Onse Leen-mannen* van *Holland*, *Joncheer Johan* vander *Does*, *Heere* van *Noordwijck*, *M^r. Kornelisz* van *Nyestad*,

Raed inden *Hoogen Raede* in *Holland*, *M^r. Herman* *Verbies*, *Advocaet* voor den *Horve* van *Holland*, *Johan* van *Moerkercken*, *Rentmeester* vanden voorz *Heere* vande *Merwede*, en *Joseph* van *Meerhout*. Des 't *Oorkonde* deze *Brief* bezegeld met *Onsen Groote Zegele*, welck *Wy* in gelijcke *saecten* gebruyckende zyn. Gegeven inden *Hage* den *Thienden Aprilis Anno* *Seftien honderd* ende *Vier*. En was geteykend *J. van Oldenbarnevelt*. Opte *Plijcke* stond, By den *Staten* van *Holland* ende *Westvrieland*: Ter *Ordonnantie* vande *zelve*, *Jan* vander *Does* ende van *Noortwijck*. Hebbende den *zelve* *Brieve*, onder uythangende aan *dubble Francyne-Staarten*, het *zegel* van de voorn. *Staten* in *roden Waffche*.

MUYLWYK.

IS apparentelijk een *Ridderlijke Hofftede* vande *Muylwijken* geweest, afkomstig van een jonger soon uyt den *Huyse* van *Merwede*.

't Huys te NEDERHOVEN.

GElegan met *sijne Landeryen*, ten deele in de grote *Lind*, ten deele in de kleine *Lind*; en is laatst daar van *besitter* geweest *Matthijs Pompe*, *Heer* van *Slingeland*, *Dortsmonde*, *Balliu* van *Zuyt-holland*, die 't selve seer vergroot en verbeterd heeft, met aankopinge van *Visscheryen*, en van *verscheide Percelen* Lands, waar van sommige *sijn allodiaal*, sommige *Leen-goederen*, die te *Leen* wierden gehouden van den *Huyse* vande *Leck*, *Merwede*, en *Lande* van *Altena*, en heeft dese *Landeryen* seer *cierlijk* en *vermakelijk* met *Plantagien* beplant, en met *kostelijke timmeragie* vercierd, soo dat het nu een *plaisante plaats* is.

't Huys te NOORDELOOS.

PLag een *schoon Huys* te wesen, eertijds gehoort hebbende aan het *Adelijke Geslagte* van *Heerlaar*, daar na aan dat van *Vyanen*, vervolgens aan de *Heeren* van *Sevenbergen*, en laatst aan de *Heeren* van *Brederode*, doch is nu geheel *vervallen*; gelijk dan mede de *Heerlijkheid* van *Noordeloos* hebbende *hoge*, *lage*, en *middelbare Jurisdictie*, aan den *Heere* van *Brederode* gekomen is, door *kope* tegens den *Grave* van *Arenberg*, voor *44000. guldens*.

't Huys te P APENDREGT.

VOor ettelijke jaren gebout by *Jonker Tielman* van *Muylwijk*, *Heere* van *Papendregt*, onder welke *Heerlijkheid* mede gehoort *Matena*, en *sich* uytstrekt ten *Oosten* aan *Slydregt*, ten *Westen* en *Zuyden* aan de *Merwede*; ten *Noorden* aan *Alblas*, groot *616. Mergen*; wert te *Leen* gehouden van de *Graaffelijkheid* van *Holland*, in *hoge Jurisdictie*, allereerst aan den *Huyse* van *Brederode* uytgegeven, in welke *Stamme* dese *Heerlijkheid* noch was, ten tijde *Heer Walraven* van *Brederode*; anno *1415*, de *spade* op den *Dijk* *stak*, en *Willem* van *Brederode* daar

R r r r r r

daar mede verlijd wierde, die deselve anno 1421. overgaf aan *Arent van Gent*, in welk Gellagte die gebleven is, ter tijd toe van de dood van *Arent van Gent*, wiens kinderen dat niet verheven hebbende, en aan den Coning vervallen zynde, na voorgaande vonnis van de Hooge Heemraden, na Dijkrecht daar mede verlijt is *Reinier van Homert*, Dijkgraaf van den Alblafferwaart, en anno 1476. *Gijsbert van Hemert*, die deselve anno 1480. verkoft aan *Tielman Oem*, *Godschalks* soon; wiens nakomelingen deselve beseten hebben tot den jare 1570. ten tijde dat d' erfgenamen van *Willem Oem* die by spadeftekinghe verlaten hebben aan't gemeene Land van den Alblafferwaart, tot dat anno 1625. deselve by kope en transactie gekomen is aan *Tielman van Muylwijk*, outste soon van Mr. *Jan van Muylwijk*, en van *Elisabeth Schook*, naaste Leenvolger van den voorfz *Willem Oem*, Heer van Papendrecht; en is in den jare 1652. daar mede verlijt zijn sulters soone *Cornelis Hoynk*, welke te wyve hadde *Maria Oem*, en daar by wan *Otto Hoynk*, daar mede verlijt den 12. September 1668.

Heer *Reinout van Brederode* en van *Gennip* gaf in den jare 1387. aan die van Papendrecht het navolgende Hantvest.

WY *Reynout*, Heere van Brederode, en van *Gennip*; Doen kondt allen Luyden, die desen Brief sullen sien ofte hooren lesen, dat wy aangefien hebben, dat onse goede Luyden van Papendrecht, van Venckenland, en vander Matena swaarijk verdijkt zijn, en dikwils menige groote schade geleden hebben, en dagelijks noch lijden by hooge Zeegangen, en grooten Opwatere, daar haar Dijken dik mede breken; Daerom is't dat wy onsen goeden Luyden voorfz gegeven hebben, en geven, die nu ter tijd woonachtig zijn in Papendrecht, binnen Vinckenland, en der Matena, alsoo verre als onse Heerlijkheyt gaat tot desen drie Steden vornoemt, ofte naarmaals daar binnen wonen sullen, om haar guede recht te verbeteren, dat sy voor desen tijd gehad hebben, en by onsen Voorvaderen, alderhande Poincten, als hier naartolvogende zijn; Eerst sal wesen eenen Vuystslag thien schellingen Hollands, als by tijde gange en gaande wesen sal. Voort soo wie een Bloet reyst doet, of een Mes trekt, verbeurt tegens ons een boete van drie pont Payments voorfz. Voort soo wie een Hooft-wonde slaat of steekt eens lit lank en Nagels diep, verbeurt tegens ons een boete van thien pont Hollants. Voort soo wie gewapendrenkt word, dat's te verstaen, dat een geworpen sal zijn uyt zijn gewelt, in zijn ongewelt in't Water met onwaarden, soo wie dat doet, verbeurt tegens ons een boete van thien pont Hollants. Voort soo wie goet neemt uyt de schuttinge sonder Borgtocht te doen voor Schepenen zijn goet weder te brengen, die verbeurt tegens ons een boete van thien pont Hollands; en van alderhande verbeurenisse, die vallen sal in desen Lande daar onser Rechter Schepene of heeft, of krijgen mach binnens Dorps, daar sal onse Rechter onse boeten die ons verschenen zyn, uytrech-

ten en panden met Schepenen, sonder meer rechts te vervolgen, uytfeseyt donkere saken, en dat aan't lijf draget, salmen berechten mette Mannen als herkomen is, behoudelijk de verbeurenisse te blyven alsoe dese Hantvest begrepen heeft.

Voorts, soo wie den andere eenige poincten op seyde, daarmen die Man af onschuldig vonde, die sal den aanspreker alsoo veel verbeuren, als hy den anderen opgefeyt heeft, het waarlijst of lit.

Voort, soo en sullen wy noch ymant zijn lijf noch zijn goet afwinnen achterbax, hy en hebbe een wete tot sijnder antwoorde.

Voort, en sal niemant tegens ons meer verbeuren mogen sijns goets dan thien pont, ook wat hy misdaan mach hebben, maar dede ymandt Dootslag, Zeeroof, of Vrouwenkracht, Vredesbraakte, of eenigerhande seyten, en hy daar af verwonnen werde alsoo recht waar, die verbeurde zijn lijf met sijns goets niet meer dan thien pont, en of geviel dat ymant verwonnen werde van sijnen lijve, en ruymde, die en sullen wy noch niemant van onsent wegen, hinder noch schade doen in sijnen goede, maar vryelijk laten gebruyken, uytfeseyt de thien pont van sijnen goede als voorfz is.

Voort, of't geviere dat ymant storve sonder geboorten, soo datter geen erfgenamen en waren, soo soude onse Rechter dat goet aanvaarden, by den gesworen van den Lande, en houden't in gewaarderhand jaar en dag, en quamen daar en binnen geen Volgers, soo soude onse Rechter dat goet uytreyken by den gesworen die daar by waren daar hy't onfink, maar wat bekende erfgenamen zyn, en goet besterft binnen desen Banne voor ons, die en sullen wy noch niemant van onsentwegen hinder noch schade doen aan haren goede, maar vryelijk laten gebruyken, alsoo verre als sy onlen Rechter geven tot onser behoef, verticht, ofte verhijdinge, als in onsen Lande recht gelegen is.

Voort, Wees-kinder goet salmen beleggen by onsen Rechter en Gesworen als costuym en recht is in onsen Lande, maar wie aanvinge sonder beleggen, verbeurde tegens ons een boete van thien pont, alsoo dicke als't onsen Rechter betogen mocht met Schepenen.

Voort soo geloven wy onsen goeden Luyden voorfz die woonachtig zyn ofte wesen sullen binnen desen Banne voorfz, dat wy noch onse nakomelingen, haar nog hare nakomelingen nimmermeer schatten noch bidden en sullen met dwange, noch geenerhande dienst vergen van hen te hebben, van erve of van goede, dat sy noch hebben of naarmaals krijgen mogen in onsen Lande van Brederode, tusschen Lecke en Merwede, uytfeseyt ons palen te helpen houden, in node te helpen dijken, Heervaart met ons te varen, Harnas met ons te houden als gewoonlijk is, en ander dienst, die sy ons dagelijks schuldig zyn te doen.

Voort, soo geven wy hen volle macht, dat sy Buyrmans van buyten mogen ontfangen, en die ontfangen wert, die geloven wy in onsen Lande van Brederode, tusschen Lecke en Merwede, alles rechts laten genieten, dat onse goede Luyden

den van ons bezegelt hebben of krygen sullen, op dat sy Buyrman worden, by ons of by den genen die wy daar toe vergen sullen van onsen wegen; en dat wy willen dat dese dingen vast en gestade gehouden werden, onverbreekelijk van ons en van onsen nakomelingen, hen en haar nakomelingen, soo bebben wy gebeden en bidden onsen lieven broeder Heer *Willem van Brederode*, Heer van Waalwijk, want hy nu ter tijd belent sit in der Heerlijkheyt tusschen Lecke en Merwede, dat hy dese tegenwoordige Hantvest met ons consenteren, bezegelen, en houden wil. En ik *Willem van Brederode*, Heer van Waalwijk voornoemt, om bede wil mijns liefs Heere en Broeder voorz, en ook om nutschap der goeder Luyden voornoemt, soo hebbe ik desen tegenwoordigen Brief en Poincten voorseyt, geconsenteert, bezegelt, en geloofd te houden, en te sterken in alle manieren als voorz is, in 't jaar ons Heeren duyfent drie hondert seven-en-tachtig, op St. Agnieten dag.

't Huys te PUTTESTEIN.

WAs voor de inundatie van 't jaar 1421. een Slot, gelegen by Heinenoot, daar nu Beyerland is, en sijn na veel gravens in den jare 1593. de fundamenten van dien gevonden.

't Huys te RIEDE.

WAs het Stamhuys van het Edel Geslagt van Riede, uyt den Huys van Merwede, door een tweede foon gesproten; de Heerlijkheid was een Smaldeilinge van de Merwede, waar van den Riedijk tot Dordrecht noch den naam heeft, als zynde een vervolg van den Dijk van Riede; lag op de Merwede, en strekte tot Slijdrecht toe, gelijk *Wilhelmus Heda Tit. Restitutio Locorum ablatorum & Comitatus Hollandiae anno 1064.* daar hy de situatie aldus beschrijft, *Riede juxta Merwede usque Sijdrecht.* Dat is: Riede by de Merwede tot Slijdrecht toe. Is door de grote inundatie van den jare 1421. mede te grondegegaan.

't Huys te ROON.

IS van ouds geweest de woonstede van de Heeren van Roon, welkers Geslagte is Duyveland, die het selve meer dan 500. jaren beseten hebben, doch is nu weinig tijds geleden verkocht, en alsoo uyt dat Geslagte geraakt, en is koper daar van geworden Jonker *Willom Bentink*, Heer van Drimmelen, Camer-heer van sijn Hoogheid den Heere Prince van Orange.

't Huys te SCHONENBURG.

DIt Casteel of Burg gelegen hebbende in het Oost-einde van het Ambacht van Nieu-lekkerland, is naar allen schijn van wegen sijn schoon gebouw *Schonenburg* genoemd geweest. Dat dit een Casteel geweest zy, wijst het wesen en de gedaante van den heuvel genoegzaam uyt, die noch het fatsoen daar van op sijn kruyn ver-

toont; dat het groot geweest is, blijkt uyt den omtrek van den heuvel, die ruymagt Mergen groot is; Dit Casteel is nu geheel gedeftruceerd, en is daar niet meer als de bloete heuvel overgebleven; Desen Burg sal naar alle schijn het Huys van de Heeren van de Leck geweest zyn, eerstelijck, om dat de Heeren van de Leck een Huys gehad hebben, dat noch in hunne agterleenen gedagt werd; ten anderen, om dat in de oude Heerlijkheid van de Leck, waar onder Nieu-lekkerland ook behoort heeft, geen ander tekenen van een Heeren Huys, als alhier gevonden worden.

Dit Schonenburg is bekend in een getekend Boek van Salvatoris Kerk tot Utrecht, dat op het eerste blat aldus begint: *Littera super Donatione Altaris Sancti Petri.* En staan op 't 37. blat van dat Boek dese woorden: *Piscaria in Lecca descendentes a Schoonhoven usque ad Locum, qui dicitur Zuietwinde, proximo jacente super Schonenburg, fundus etiam ipsius Piscaria in ipsa Lecca pertinet ad Ecclesiam nostram.* Dat is: De Visscherye afgaande van Schoonhoven tot de plaats genaamt Zydewint, digt by Schonenburg gelegen, selfs ook de gront van de Visscherye hoort aan onse Kerk, &c. Hoe dat nu desen Burg weg geraakt is, is onseker; 't waarlichijlijxte is, dat als in den jare 1456. de Heer van de Leck dese Ambachts-heerlijkheid by spadestekinghe heeft verlaten, die by Dijkrecht doen aan den Alblasferwaart gekomen is, aan desen Burg de hant niet meer is gehouden, en alsoo allenxkens is vervallen, en de materialen vervoerd, gelijk men segt, dat een gedeelte van de Streefkercke Kerk met de stenen van desen Burg soude gebout zyn; Ook werd geseit, dat eenige Rovers sig aler hier souden nedergetet hebben onder een Opperhoofd, met namen *Melanen*, waarom enige oude luyden plagten te leggen, dat desen Burg het Huys *Melanen* genoemd wierde, en om dat dese Rovers de Wateren tussen Dordrecht, Rotterdam, Schoonhoven, onvry maakten, dat deselve Steden 't selve Huys souden ingenomen en verdeftruceerd hebben.

De Heerlijkheid en 't Slot van SEVENBERGEN.

WAnneer het Slot van Sevenbergen gebout zy, is onseker; in de Leenbrieven, daar de Heeren en Vrouwen van Sevenbergen mede verlijt worden, wert het selve noch speciaelijck uytgedrukt; en is meest verdeftruceerd in het beleg van den jare 1426. want *Gerrit van Stryen*, Heer van Sevenbergen, de partye houdende van *Vrouw Jacoba van Beyeren*, als wettige Gravinne van Holland, tegen Hertog *Philips van Bourgondien*, soo heeft deselve die Stad met het Slot in 't voorz jaar 1426. belegerd, soo dat ten lesten Heer *Gerrit* voorz, na veertien dagen swaar beleg sijn Slot moest opgeven; werdende alsoo sijn Stad van Sevenbergen mede gewonnen, en hy gevangen genomen met *Jan van Oostende*, Ridder, en wierden gevoerd op 't Casteel of Slot te Rijffel in Wals-Vlaanderen, en saten aldaar tien jaren tot na de doot van *Vrouw Jacoba*;

R r r r r r 2 en

en is als doen Sevenbergen tot een Vlek gemaakt, en zedert dien tijd onbemuurt blyven leggen; het plag eertijds een grote Stad te wesen, als blijkt uyt de fondamenten, die daar omtrent in 'tgraven en landbouwen noch van de oude Stad werden gestikt en opgegraven, maar is door den Inbreuk van den groten Waart, in den jare 1421. vry seer verminderd. Heeft eertijds gehoord onder Stryen; maar in den jare 1290. heeft Heer *Willem van Stryen*, dit quartier te Leen gegeven aan de soon van sijn overleden soon *Hugo*, genaamt *Willem*, en is Sevenbergen doen afgefondert van Stryen, en een bysondere Heerlijkheid geworden, en in den Huysse van Stryen, en daar na Bergen gebleven, tot dat die met een Erfdogter door Huwelijcke alliantien gebragt is aan den Huysse van Ligne, en naderhant by koop in het Huys van Orange en Nassau.

't Huys te SOUBURG.

GElegan onder 't Ambagt van Alblafferdam, en gebout, soo als men meent, van Heer *Nicolaas van Souburg*, eertijds Ambachts-heer van Alblas, na den welken het sijnen name soude gekregen hebben; is een oude vermaarde plaats, genaamt het Hof te Souburg, alwaar nog gesien werden de Fondamenten en Vestingen van een swaar out gebouw, uyt het Water opgetrocken, ten Zuytwesten in de Graft van den Hoge Boomgaard, dat wederom tot een bequame Woning is opgebout, werdende te Leen gehouden van de Graaflijkheid van Holland, en noch onlanx beseten by *Johan d' Overschie*, als getrouwt hebbende *Jacobina Macheld de Poster*.

't Huys te STRYEN.

HEbbende gehad Galgen Put, waar van de fondamenten noch te vinden zyn, omtrent het Bosch, genaamt het Scholvarenbosch; Is het selve dat jegenwoordich het Huys te Oosterhout genoemd wert, blijkende uyt de twee volgende depositien, rakende de scheitspallen tusschen Brabant en Holland, luydende als volgt:

IK *Looper van Brydorp*, doen kondt allen Luyden, by mynen Ede en by mijnder trouwen, dat ick den Heer van Stryen hoorden seggen, dat hy sijn huys t'Oosterhout maakte, dat hy sijnen Thoorn leyde in Brabant, en sijn Cappelle in Hollandt, en als den Paap Misse dede, dat hys dede in Hollandt, en dat ick doe tot hem seyde: Dathy quaat te vangen waar van den Hertoge van Brabant, ofte van den Grave van Hollandt, 't welk was in 't jaar na den wijk te vieringen.

Ook soo was ick daar by, dat die Heere van Stryen quam tot St. Geertruydenberge, en badt hem dat sy hem jonden te gebruyken met sijnen Beesten in 't Brouk in redelijker wys, daar sy hem op beraden, en seyden dat sy sijn Beesten wel wilden laten gaan, behoudelijk haars Heeren recht, en hare Gemeente vryheyt van St. Geertruydenberge, maar sloege yemant anders hare Beesten daar op, dat hy die Beesten schutten soude, en

dat mense dan lossen soude ten goetdunken van den Berge voorz.

Ook soo was daar een groot geschil in der tijd, om de scheidinge by Geldolfs-haaks-waart, die der scheidende soude ter Merkwaarts, en daar waren selthien Mannen toe genomen, by Heeren *Claasz tijden van Pussen*, doen hy een jonk kind was, en 't goet aan hem gekomen was.

En dese selthien Mannen voorz, als van Heer *Claas zyde van Pussen*, soo was die de eerste Heer *Willem van Wioldrecht*, die doen Knaap was, Heer *Wjshart vander Bergen*, *Jan van Almsvoet*, *Pieter Oeruliet Boudensz*, *Arent Willemz*, *Hugeman Willemz*, en meer andere goede Mannen die daar in tegenwoordigheyt waren, aldaar wy alle gemeenlijk wel totten twee-en-dertig toe met den voornoemden Edelen scheidende. Dese palen met Tonnen op hoge Masten gesteken, als van den Hollandschen wegen, die daar van Oosterhout loopt tot Geldolfs haaks-waart, en beneden Geldolfs-haak ontrent hondert Roeden, en alsoo voort Westwaarts op een Bergsken leyt in 't Moer, en op de Noortzyde op den Berg, en dan alsoo te Sontzele, Oost ter Kerken, aldaar doen een Vliederbosche stont in die Merk loopende.

Te weten dat doen Geldolfs-haak leet was, dat hy buyten den palen van Holland gevallen was, welke scheidinge geschieden in den jare doe men schreef duysent twee hondert twee-en-tnegentig; en om dat ik en wy alle voorz dit dit voorwaar houden, en daar over en aangeweest hebben, soo hebben wy desen Brief te samen bezegelt met onsen zegel, gedaan in 't jaar ons Heeren duysent drie hondert, den ses-en-twintigsten dag in October.

Ook suldy weten, dat uytter Borg te Drongelen ter halver Mase beginnende, redewijs trekkende op die Kerk te Waalwijk ter Noorden deur in en ter Zuyden deur uyt, en van daan alsoo voort op Noortmans-put, en van Noortmans-put ter Oetlecke, en van de Oetlecke ten Overdragen, en vander Overdragen op de Borg van Stryen, die men Oosterhout heet, en vander Borg voort die Stryensche straat uyt op den Koeberg neffens Haaksheyninge, alsoo voort reewijs, op Cluppelenbosch te Sonzeel op de Oostzyde vander Kerk tot op die Merke, maar daar na soo quam *Willem van Duvenvoorde* en kocht tegens Heeren *Raas van Cruyningen* Sonzeel, te heffen alle die voorseyde, tot drie pont toe.

WY *Johan*, Landgrave van Lutenberg, Grave tzo Halst, *Johan*, Heere van Gommengijs, *Willem Garbransz*, Proost van Bergen in Henegouwen, *Willem van Cronenberg*, Casteleyn in Heusden, *Jan van Poelgeest*, Rencmeester van Zuyt-holland, Borgmeesters, Schepenen en Raden van Dordrecht, en *Daniel van Theulens*, Ridder en Casteleyn, en Schepenen en Rade van St. Geerdenberge: doen kondt alle luyden, dat wy by bevelen ons liefs geduchts Heeren Hertoge *Aalbrecht van Beyer*, Ruwart van Henegouwe, van Holland, van Zeeland, en van Vriesland, geweest hebben op die palen

tusschen Holland en Brabant, en hebben om die waarheyt te bet daar of te vernemen, voor ons ontboden, vermaant, en geeft tot St. Geerdenberge in der Kerken op den date van desen Brieve alle die gene die hier na geschreven staan, die gesworen hebben ten heyligen met opgerichte vingeren; eerst soo seyde *Willem van Bezoyen*, met sijnen gemeynen en oudste Buren, die hy hadde in sijn Ambacht voorz, en hy mit hem brochte by den eede die sy daar deden, alsoo dat sy altoos gehoort hadden van oude Knapen, van haren Voorvaderen en Ouderen, dat die palen van Holland plagen te leggen, en te staan vander bocht van Drongelen tot in der halver Mafen, voort streckende ree-recht op Waalwiker Kerke tot Noort doren in, en ter Zuyt doren uyt, en van danen ree-recht totten Rodenbiesen toe, van danen ree-recht tot Normans Puette toe, van danen ree-recht totten Oeclaken toe, van den Oeclaken ree-recht ten Overdrage, van danen ree-recht op dat oude Huys van Stryen, dat nu Oosterhout hiet; voort soo seyde *Willem van Bezoyen*, mit sommige van de oudsten van sijnen luden, by den eede, die sy daar deden, alsoo dat sy hooren ouderen hadden altois hooren seggen, alsoe dat die paalscheydinge van Holland en van Brabant gaande plagen te wesen, en te gaan van den Huys tot Stryen, dat nu Oosterhout hiet, den Stryensen weg door tot Nieze Pelfers Hofstad, van daan ree-recht totten Koberg, van den Koberg ree-recht nevens Haap-heyninge, en van danen ree-recht op Clippelenbosch toe, van Clippelenbosch ree-recht op Wagenberg; voort soo seyde *Willem van Bezoyen*, mit veel van de oudsten van sijnen buren, op ten eedt die sy deden, dat hem waal gedunkt mijns Heeren Boden van Holland hebben doen graven 's Graven wegen van Holland, buyten des Heeren Ambacht van Arkel op die Sprange, op 't Moer dat *H. Pouwels* nu aan hem trekt, en die boden waren *Gerijt Aart Herman van den Hovel*, en plagen die Schapen te scutten alse boden des Graven van Holland die uyt Brabant in 't Veen voorschreven quamen. Item, *Jan vander Zijdwinde*, met sijnen gemeynen en oudste buyren vander Zijdwinde, tuygden, en seyden by den eede, die sy daar deden, alsoo dat sy altois hadden hooren seggen horen vaderen, voorvaderen, en ouderen, dat die paalscheydinge tusschen Holland en Brabant gaan soude vander bocht tot op Wagenberg toe, in alle manieren als *Willem van Bezoyen* met sijnen buyren getuygt en geseyt hebben, en voorz staat. Ook soo seyde een Man uyten Ambacht van Zijdwinde, by den eede die hy gedaan hebbe, dat hy gesien heeft de Schape scutten van mijns Heeren wegen van Holland van sijnen boden op 't Veen voorz, ook soo seyde sommige luden uyten Ambacht voorschreven by den eede die sy gedaan hadden, dat sy haren ouders hebben hooren seggen, doe die paalscheydinge tusschen Holland en Brabant gedaan was, dat op ten Koberg een bonte Koe gevollt, met hoye gebraden wert, en doe sy gebraden was, doe wert sy gedeylt en gegeven alle den genen die daar waren, in gedenkenisse der paalscheydinge. Item, *Pieter Jan Nederveen*,

mit sijnen gemeynen en oudsten buyren van den Ambacht van Nederveen, tuygden en seyden by den eede die sy daar deden, dat sy altois gehoort hadden van horen vaderen, voorvaderen en ouderen, dat die paalscheydinge van Holland en Brabant gaan soude van den Bocht totten Huys tot Stryen, dat nu Oosterhout hiet, in alle manieren alse voorz is. Item, *Dirk Meest Monien* tuygt, en seyde op sijnen eedt die hy daar dede, dat hem wel deynkt, datmen thien-de van 's Graven wegen van Holland plach te hoelen over die Oeclarke. Item, *Jan van Tilburg*, die in Brabant plachte te wonen, en nu ten Berge woont, seyde by sijnen eede, die hy daar dede, dat hy plach te hooren seggen doen hy in Brabant woonde, dat de paalscheydinge tusschen Holland en Brabant gingen in alle manieren alsoo voorz is, en *Willem van Bezoyen* mit sijnen buren tuycht. Item, die Schoute, en die gemeene bure van kleyne Waspijke en van groote Waspijk tuygden, en saden by den eede die sy daar deden, in alle manieren alse *Willem van Bezoyen* mit sijnen buren tuget, en voorz is, sonder dat sy hadden hooren seggen, dat die paalscheydinge gaen soude van Overdrage toe rechts op 't Huys van Stryen, en dat dat Huys van Stryen, datmen dat Huys tot Oosterhout hiet, staan soude eensdeels in Holland, en eensdeels in Brabant. Item, *Jan die Blonde* tot Waalwijk, tuygde, by den eede die hy daar dede, dat hy plog te wonen mit sijne moeder tusschen den Rodenbiesen en Normans-putte, en dat doen ter tijd die Hollanders die Koeyen en Schapen te scutten plagen op te Moer, dat *H. Pouwels* nu aan hem trekt, en voerden die Beesten van daan en haalden de thien-de van danen. Item, die Schoute van Raamsdonk mit sijnen gemeenen buyren, tuygden by den eede die sy daar deden, in alle manieren als *Willem van Bezoyen* met sijnen buyren tuygt, en voorz staat, maar sy en weten niet, noch en hebben hooren seggen, dattet ree-wijs wesen soude van de Overdrage op 't Huys te Stryen, dat men nu 't Huys tot Oosterhout hiet, doch hebben sy altoos hooren seggen, dat dat Huys ter Stryen, datmen nu Oosterhout hiet, staan soude eensdeels in Holland, en eensdeels in Brabant. Item, die buyren van 's Gravenmoer tuygden by den eede die sy daar deden, en seyden in alle manieren als *Willem van Bezoyen* mit sijnen buyren tuygt, en voorz staat. Item, *Arent Wiskaart*, Ambachtsheer van Stanthafen, mit sijnen gemeenen buyren, tuygden by den eede die sy daar deden, in alle manieren als *Willem van Bezoyen* mit sijnen buyren tuygde, en voorz staat; Voort zoo tuygen sy algemeenlijk die daar waren uyt den Ambacht van Stanthafen, by den eede die sy daar deden, dat sy altoos gehoort hadden van haren vaderen, voorvaderen en ouderen, dat die paalscheydinge gaan soude van de Wagenberg ree-recht op Amkerke in der Marke, gaande uyten Verkerbosch van daar ree-recht op den Ol van Hasendom. Item, *Willem van Driemilen* en van *Almonde*, en *Gerrit Boot*, alse Rechter van Dubbelmonde, en die buyren van twintig Hoeven, en die buyren van Wioldrecht, tuygden by den eede, die sy daar

R r r r r 3

deden,

deden, in alle manieren als *Arent Aviskaart* mit fijnen buyren tuygde, en voorzftaat. En want wy alle defe luyden voorz mit horen geburen aldien hebben hooren tuygen als voorz is, foo hebben wy in kenniffe hier of defen brief bezegelt met onfen zegelen, en wy *Willem van Bezoyen, Jan vander Zijdwinde, Pieter van Nederveen, Jan die Blonde, Arent Wiskaart, en Willem van Driemilen*, Ambachtsheeren voorschreven, hebben in getuygeniffe van ons en voor onse gebuyren defen brief mede bezegelt mit onse zegelen, veerthien dage in der Maant van Julio, in 't jaar ons Heeren duysent drie hondert acht-en-tagtig.

Stryen is eertijds een Graaffchap geweest, hebbende fijn naam van 't Rivierke de Stryene, het geen Brabant en Holland van malkander plag te fcheiden; en was in den jare 992. daar van Gravinne Vrouw *Hilfeyd*, of foo als andere fchryven *Hilfunde*, fooals blijkt uyt de Gift-brief van defelve Gravinne, waar in defelve vele goederen geeft aan de Juffrouwen Abdye van Thoren, in het Land van Luyk op de Maze gelegen, en luydende als volgt: *Attuli ad dictam Ecclesiam allodium meum, quod in terra mea de Stryen gloriosus Rex Zuendebolchus olim perdonaverat, imprimis ipsam Ecclesiam de Stryen, quae est consecrata in honorem Mariae Virginis, montem littoris, ubi Beatissima Gertrudis corporaliter conversata est, & Cellam habet à Beato Amando consecratam, Villam Gillefelam, Villam Baarle, cum Altari in honorem Sancti Confessoris Remigii, a me constructo, Castellum Sprundelheim, cum omni integritate, sicut situm est super Fluvium Merbata.* Dat is: Ik heb gebragt aan de voorz Kerk alle mijn allodiaal goet, dat den hoogverheven Koning *Zwendelbolg* my eertijds in mijn Land van Stryen gegeven hadde, voor eerst de eigene Kerk van Stryen, gewijt ter eeren van de Heilige Maagt Maria, den Berg van den Oever, daar de Allerheiligste Geertruyd lichamelijk verkeert heeft, en heeft een Capelleke gewijt van den Heiligen *Amandus*, het Dorp *Gillefaal*, het Dorp *Baarle*, met den Autaar by ons gebout ter eeren van den Heiligen Confessor *Remigius*, het Cafteel *Sprundelheim* met fijn toebehooren, gelijk dat staat op de Revier de *Merbata*.

Van defen Gift-brief maakt gewag den Prelaat *Augustinus Wichmans*, Abt van de vermaarde Abdye van *Tongerloo*, in fijn *Brabantia Mariana*, lib. 2. cap. 60. en noemt den felven Gift-brief *Diploma Hilfundis Comitissa Striensis*, en fchrijft vorders van dit Graaffchap Stryen, *Est autem Stryen Comitatus, seu territorium olim amplissimum, hodieque nomen retinet, sub quo Mons St. Gertrudis in confinibus Brabantiae, & Hollandiae situm, vulgo Geertruydenberge, fueruntque sub eodem Comitatu Striensis, plurima alia Loca Brabantiae, in eodem diplomate recensita, ut Villa Gillejela cum appendicibus, quam suspicor esse Gilfe, aut Ginneken, Villa Baarle, cum Altari in honorem Sancti Remigii, a me (scilicet Hilfunde,) constructo, Castellum Sprundelheim, cum omni integritate, sicut situm est super Fluvium Moerwater, hodie Sprundel, quae loca omnia sunt, sub Baronatu*

Bredano, in quibus Thorensis Collegium decimas trahit. Dat is: Stryen is een Graaffchap, op een plaats, eertijds van een groot gebied, en behout noch fijnen naam waar onder dat den Berg van *St. Geertruyd* is, een Stad in 't gefcheid van Brabant en Holland gelegen, gefeit *Geertruydenberge*. Onder dit Graaffchap van Stryen, hebben veel andere plaatsen van Brabant geweest, in den felven Gift-brief gemelt, als het Dorp *Gillejela*, met fijn toebehooren, dat ik agte *Gilfe* of *Ginneken* te wesen; 't Dorp *Baarle*, met den Autaar van my (te weten *Hilfunde*,) ter eeren van den Heiligen *Remigius* gebout, leit op de Riviere *Moerwater* nu *Sprundel*; alle welke plaatsen liggen onder de *Baronnye* van *Breda*, en trekt aldaar het Collegie van *Thore de Thienden*.

Defe Vrouw *Hilfunde* was de fonderesse en doterffe van defe Juffrouwen Abdye *Thoren*, en haren man de *Grave St. Anfried*, Heere van *Westerloo*, *Oosterloo*, *Meerbeke*, *Hombeke*, de fonderateur van 't Clooster op den Heiligen Berg by *Amersfoort*; *Aug. Wichmans Brabantia Mariana* lib. 2. cap. 60. *Amb. Mireu in festis* 3. *May. & Tom. 1. diplomatum* cap. 24. En kan wel wesen, dat daar door *Westerloo*, *Solene*, *Quabeke*, *Herfolt*, en *Bengen* in Brabant omtrent *Lier*, *Herentals*, en *Diest* leggende, eertijds aan *Deken* en *Capitularen* van den *Dom* en *Oude Munster* tot *Utrecht* gekomen fijn, die defelve aan den Heer van *Merode*, onder een jaarlixer recognitie van 14. Mark fijn gepurgeerd silver, of de waarde der felver wederom uytgegeven hebben.

Dat defe Vrouw *Hilfunde* de voorz plaatsen onder de *Baronnye* van *Breda* gelegen, als Gravinne van Stryen aan de Abdye van *Thoren* gegeven heeft, geeft de Gift-brief genoegzaam te verftaan; want in defelve wert defe Vrouwe geen anderen tijtel als Gravinne van Stryen gegeven.

Dat *Breda* eertijds met Stryen een Heerlijkheid geweest is, getuygd *Gonthoven* in fijn *Chronijk* pag. 91. en niet alleen de Stad en *Baronnye* van *Breda*, maar ook het *Marquifaat* van *Bergen* op den *Zoom*, heeft eertijds onder *Breda*, en met *Breda* onder Stryen gehoord; *Adriaan Havermans* in fijn kort *Begriip* en *Berigt* van de *Historie* van Brabant cap. 2. pag. 2. fchrijft, dat *Godevaart*, *Vryheer* van *Breda* in den jare 1212. fijn Land van *Breda*, waar onder *Bergen* op den *Zoom*, en de *Landstreek* *Noortwestelijk* op van *Antwerpen* gelegen, ook begrepen waren, vrywillig Brabant onderworpen heett. Dat *Breda* en *Bergen* op den *Zoom* met die *Landstreek* onder het Graaffchap van Stryen eertijds gehoord hebben, is ook daar uyt te sien, datse hare *Wapenen* van 't *Wapen* van Stryen genomen hebben, en daar inne foo weinig veranderinge gemaakt, datmen ogenshijnlijk sien kan, dat het haar van Stryen als van haar moeder afkomt.

Dat *Geertruydenberg* en meest alle de plaatsen in en omtrent de *Langeftroat* gelegen, mede daar onder gehoord hebben, is notoir uyt de Gift-brief van Keifer *Otto de II.* hier voren in de *Befchryvinge* van *Geertruydenberg* vermeld; mitsgaders uyt de *depositien* rakende de *fcheitspalen* tuffchen

Brabant en Holland, hier voren staande, uyt dewelke wy getoomt hebben, dat het Huys te Oosterhout het Huys van Stryen geweest is.

De Landen van Stryen hebben met den grooten Waart wel in een en den selven Dijk gelegen, doch hadden die van Stryen haar Dijkrecht, en Dijkshouw, tot den jare 1393. soo wanneer in den Lande Stryen in den Broek een Wiel was ingebroken, die Hertog *Albert van Beyeren* beloofte met hulpe van de Landen van Heusden, van Altena, van Thieselingswaart, en dat Vryland, den Wiel door te dijken, mits dat de Heer van Gaasbeek en van Stryen daar door soude overgeven en overgaf die Schouwe, die hy en sijne voorvaders tot deser tijd toe gehad hebben in den Lande van Stryen, Weede, en Brouk, en die fouden voortaan beschout werden by den Dijkgraaf van den grooten Waart en Gefworens, blijkende by het volgende instrument.

Albrecht, by Gods genade Palsgrave op den Rhijn, Hertoge in Beyeren, Grave van Henegouwen, van Holland, van Zeeland, en Heere van Vriesland, doen kond allen luyden, dat wy om groote noot en verderffnisse onser Stede en gemeenen Lands van den grooten Waart, die toegekomen is, overmits groote overvloeden, en kennelijke ongevallen dat geschiet is in ons lief en getrouwen Heeren *Sweders*, Heere van Gaasbeek, van Putten, en van Stryen Lande, in den Brouk van eenen Wiel, die daar inne brak, in den jare drie-en-tnegentig. Soo hebben wy om behoudenisse onser Stede en 's Lands voorz weder in stade te brengen, en in behoudenisse tot eeuwigen dage te blijven, met minnelijker gunste geordonneert en geconfenteert, met minnelijker eendracht der Heeren van Gaasbeek voorz aan die een zyde, en die Stede van Dordrecht, van St. Geertruydenberge, der Ambachtsheeren, des Dijkgraven, der Gefworen, der Hooger Waarfluyden, en des gemenen Lands van den grooten Waart aan die ander zyde, in sulker mate als hier naar beschreven staat, dat is te weten, dat die van den grooten Waart voornoemt alle die kost en die schade, die sy tot desen dage toe geleden hebben, en sy met recht tot desen tijd eyschen ofte met recht vervolgt hebben, quyt sullen wesen, en schelden quyt, en wy sullen met hulpe ons Lands van Heusden, van Altena, van Thieselings-waart, en dat Vryland, den Wiel voor op dijken, tot sulken keure als onse Dijkgraaf, en onsen gefworen Heemraders voorz, daar tot deser tijd op geleyt hebben, en als dien Wiel van dier keure opgenomen en geloofd is, soo sal hy weder komen op de Heere van Gaasbeek, en op sijne onderfaten als hy van recht hoort, en daar hy schuldig iste gaan, en van de kost en schade, die onse Stede en Land voorz by den Wiel tot deser tijd toe geleden hebben, daar sal onse Stede en Land voorz die Heere van Gaasbeek voornoemt voor overgeven, en geeft over die Schouwe, die hy en sijn voorvaders tot deser tijd gehad hebben, in den Lande van Stryen, Weede, en Brouk, en die sal onse Dijkgrave van den grooten Waart schouwen met onse Gefworen tot eeuwigen dagen, die nu zyn

ofte namaals wesen sullen, in allen rechten en manieren, als Dijkrecht van den grooten Waart inhou, uytgeleyt die Schouwe, van dat men heet 's Heer Huygenland; behoudelijc den Heere van Gaasbeek, en sijne nakomelingen, alle sijne Heerlijckhey, hoge en leege goeden, en Renten binnens Dijks en buytens Dijks, hoe die gelegen zyn, en hyfe tot hier toe gehad heeft, die de Dijkrechten niet en roeren, en wes breuke, ofte boete die in des Heeren Landen van Gaasbeek in dien Dijkrecht voorseyt verbeurt werden binnen die Schouwe, die hy ons nu overgegeven heeft, daar sal hy en sijne nakomelingen den derden pennink af hebben, gelijk de Ambachtsheeren in den grooten Waart voorz.

Voort so sal onse getrouwe de Heere van Gaasbeek voornoemt, en sijne nakomelingen hebben in elken Ambacht een kleyn Waarsman, die der Schouwe volgen sal als recht is, na den rechte van der Dijkagie, en hy sal wateren in der Mase tot sijnen oorbaar, gelijk als andere Ambachten die aan der Mase leggen, en gelden mergen mergens gelijk van allen onrade die Dijkrecht roeren, gelijk andere Landen in onser Schouwe voorseyt. Voort soo sal die Heer van Gaasbeek, en sijn Onderfaten, die keure die onse Dijkgrave en Gefworen geleyt hebben, en voort meer leggen sullen, aanvaan, en dijken tot sulker tijd als men hen keuren sal, op sulc recht als daar toe staat. Voort waert sake dat in den Lande van Stryen, ofte in den grooten Waart, eenige gaten ofte Wielen, in den Dijk ergens inbraken, die sullen onse Landen van den grooten Waart, en Lande van Stryen voorseyt weder maken en dijken, elks met den anderen mergen mergens gelijk, ten ware hy onder thien lage, dan soude men dijken als recht is, en met deser eendracht en ordonnanctie voorseyt, soo sullen die Heer van Gaasbeek, en sijne nakomelingen aan die een zyde, en onse Stede en Land voorseyt aan die ander zyde, wel verlijkt en vereffent blijven tot eeuwigen dagen, en alle recht quyt wesen, soo wes sy tot desen dage toe op malkanderen gehanteert hebben, en want wy met onsen Rade, en eendracht der voorz partyen, deselve partyen aldus gescheyden en geeffent hebben, welke effeninge en scheyde wy gehouden willen hebben van de partyen voorz ongebroken tot eeuwigen dagen in alle manieren als voorz staat; Soo hebben wy desen openen brief voornoemt met onse zegel, en naar met onse getrouwe des Heeren van Gaasbeek voorz, en sijne nakomelingen aan d'een zyde, en met onse Steden, als Dordrecht, St. Geertruydenberge, en Heer *Daniels vander Merwede*, ons Dijkgrave, en der hoger Waarfluyden, als *Luyde Hendrikz, Jan de Molenaar*, en der Heemraders van den grooten Waart, als *Herbaren van Riade, Jan de Hollander, Arent Heynonsz, Jan Meugelen, Dirk Meynaarts, Arent Meusz*, en vader *Heyne*, van ons gemeene Lands wegen van den grooten Waart aan die ander zyde zegen, doen bezegelen, in getuygenisse der waarheyte vander scheydinge en effeninge voorz; en wy *Sweder*, Heere van Gaasbeek, van Putten, en van Stryen, voor ons en onse nakomelingen aan die een zyde, en wy Steden, Dijkgrave, hoge

hoge Waarfluyden, en Heemraden voornoemt van den grooten Waart in Zuyt-holland aan die ander zyde, want onse lieve en seer geduchtig Heere ons partyen voornoemt van de voorz geschille gelcheyden en vereffent heeft in alle manieren als voorz staat. Soo hebben wy na onse lieve Heere voorz defen Brief bezegelt met onse Zegel, en of een, twee, ofte meer Zegelen van onse Steden, Dijkgrave, hoge Waarfluyden, en Heemraders voornoemt aan defen brief ontbraken, soo sal nochtans defes Briefs scheidinge en effeninge voorz in alle haarder macht blyven, en gehouden werden onverbrekelyk tot eeuwigen dage. Gegeven in den Hage des Saterdaags op den thienden dag in der Maant van Octobri, in 't jaar ons Heeren duyfent drie hondert vier-en-tnegentig.

Met den inbreuk van den groten Waart anno 1421. is Stryen mede verdronken; doch wanneer dat het wederom bedijkt is, is niet seker; in den jare 1536. den 11. Mey, neemt Heer *Jacob*, Heer van Gaasbeek, Abcoude, Putten, en Stryen, in eenen sekeren brief, de Landen van den onwilligén om te dijken, over, en verlijt haar daar voor renten; Naar dese inundatie werden de Heeren van Stryen niet meer Graven, maar Heeren genoemd, en is wel gelooflijk, dat Stryen eerst door Huwelijxe mede-giften, en andersints in sijn goederen en gebied seer vermindert is, en daar op volgende den voorz groten inbreuk, dat de Heeren van Stryen als doen by gebrek van middelen genootsaakt sijn geweest, den staat en tijtel van Grave af te leggen, en Stryen te besitten onder de naam en tijtel van Heere.

Stryen is ook een Adelijk Stam-huys geweest, en heeft de Heerlijkheid van Stryen aan de Stamme van Stryen gehoord, tot dat Heer *Willem van Stryen*, die noch leefde anno 1280. maar twee dochters naliet, van welke de jongste *Elisabeth van Stryen*, te man hadde *Gerrit van Egmont*, *Willems* soone, en de oudste *Aljyd van Stryen*, bragt dese Heerlijkheid van Stryen ten Huwelijck haren man Heer *Claas van Putten*, en lieten t'samen een sone na met nog drie dogters, als I. *Claas van Putten en Stryen*, die sonder kinders stierf. II. *Beatrix van Putten en Stryen*, die anno 1315. te man hadde *Hugo van Sottegem*, Burggrave van Gent, en daar na anno 1428. *Guido van Vlaanderen*, Ridder, maar stervende sonder kinders, wierd Vrouw van Putten en Stryen haar suster. III. *Aljyd van Putten en Stryen*, die te man hadde *Boudewijn van Praat*, maar stierf mede sonder oir, en kwamen dienvolgens de goederen op de kinderen van haar suster. IV. *Oda van Putten en Stryen*, die te man hadde gehad Heer *Willem van Hoorn en Altena*, welke anno 1343. stierf, en drie dochters naliet, de eerste *Johanna van Hoorn*, Vrouw van Putten en Stryen van 's moeders, en van Gaasbeek van 'svaders wegen, hadde te man Heer *Jacob van Abcoude en Wijk*; de tweede dochter hadde te man Heer *Johan van Henkelom*, en de derde Vrouwe *Oda*, hadde te man Heer *Johan van Polanen en vander Lecke*, en hadden alle drie kinderen; en alsoo is de Heer-

lijkheid van Putten en Stryen in den Huys van Abcoude gekomen, en aldaar gebleven tot het jaar 1459. als wanneer die onder de Graaflijkheid van Holland sijn komen te geraken.

't Huys te VALKESTEIN.

Gelegen tusschen Rhoon en Portugal, en eertijds geweest zynde een Jacht-huys van de Graven van Holland, gebout by een van de Heeren van Putten, en naderhant gekomen aan een jonger soon van Boshuyfen, wiens descendenten sig daar na genoemd hebben.

't Huys te VRYHOEVE of ZYD-WYNDE.

Zydwijnde, is een Stam-huys geweest van de Edelen van Zydwijnde, zynde een rank uyt den Huys van Stryen; en werd de Ambachts-heerlijkheid te Leen gehouden van de Graaflijkheid van Holland, en gehoord onder die van den Geslagte van Muysenburg, in 't welke die gekomen is uyt den Huys van Merwede; in welk Huys deselve Ambachts-heerlijkheid van ouds geweest is.

't Huys te WEDE.

Heeft gelegen by 't Westen van 't Ambacht van Wieldrecht, en was het Stam-huys van het Adelijk Geslagt van Weede, waar van ten tijde van de inundatie anno 1421. leefde *Hendrik van Weede*, Knappe, wiens dochter *Catharina van Weede*, ten egte hadde *Willem de Bevere*, *Daniels* soone; ten tijde van Keiser *Carel de V.* leefden mede van dit Geslagt noch *Elias* en *Johan van Weede*, Knapen, zynde 't Wapen van 't voorz Ambacht en Stam-huys ses rode Lelien, drie boven, daar aan twee, en onder een, op een Silver Velt.

't Huys te WERKENDAM.

Was een Slot of Burgt, waar op de oude Heeren of Borggraven plagten te wonen, en voor eenige jaren wederom opgebout by Jonker *Hendrik van Eck*; is gelegen onder Werkendam in den Lande van Altena, anders geseit het Borggraffchap, daar de Werke is toegedamt, en werd de voorz Ambachts-heerlijkheid te Leen gehouden van de Graaflijkheid van Holland, als Heeren van den Lande van Altena, hebbende vele schone agterleenen, en is jegenwoordig daar van Ambachts-heer Jonker *Daniel Oem van Wijngaarden*.

't Huys te WOUDE.

Gelegen in den Riederwaart, tusschen Riederkerk in 't Zuyden, en Slikkerveen in 't Noorden, is van ouds geweest een Heerlijke Ridder-hofftede, als blijken mach by de fondamenten van 't principale Huys, diemen noch buytens Dijks kan tasten, zynde 't selve geweest een rond Huys, in sijn kruys of center wijd 48.

of

of 50. voeten, de Landeryen daar toe behorende groot geeftimeerd omtrent 70. Mergen, dewelke oorspronkelijk te Leen gehouden sijn van den Grave van Belois, en na desselvs overlijden ge- devolveerd wesende op de Graven van Holland, is anno 1399. daar mede verlijt *Willem van Minden*, tot een recht Erffeen, te verheergewaden met een roden sperwer, of een schellink Hol- lands, en in den jare 1498. daar mede verlijt *Pie-*

ter Huygens, Ambachts-heer van de Lind, en by sijn overlijden *Hugo Preters*, Ambachts-heer van de Lind, die 't selve ten Huwelijk gaf met *Elisabeth vande Lind*, welke anno 1561. troude met *Jacob Muys van Holy*, die op 't voorz Huys tot gedagtenis van 't gene voorfeit is, anno 1570. heeft doen bouwen een sierlijken ronden stenen Duyven-Toorn, die noch op huysden aldaar te sien is.

Adelijke Huysen, Sloten, en Castelen, soo die van ouds gelegen hebben, als die nog leggen in

223 K E R M E R L A N D T.

Cornelius Aurelius in sijn tweede boek van Bata- vian, spreekt van de Castelen en Sloten ip 't gewest van Kermerland, en omtrent Haar- lem leggende aldus: *In utraque Rheni hujus ripa, ab eo ferme loco, quo Catos Rhenanos deserens, versus subolanum in praesentem usque tendit procur- sum, plurima olim visebantur Castella, Villa, Pa- gique populosi, domus voluptuaria, quas a volu- crum circumstrepentium garritu avium concentus vocabant. Hic nemorenses horti, deliciarumque moniculi, salus innoxii, & omnium ferarum ge- nere offerti, fertiles agri & palustres, omnibus auc- cupii, & leporum cuniculorumque venationibus apertissimi. Hic lacus piscosi & torrentes refrigera- torii, ita ut aliterum terrestrem non desideres Para- disum. Hic domus illa stabat tributaria, quam Da- norum Rex, subactis sibi Frisus, ibidem erexerat, in qua Generalis Quaestor censum quotannis ad ja- ctum erefcuis exagebat, de qua Grammaticus Saxo miranda ponit in Historia sua; quam de Gestis Da- norum accuratissime edidit. Post hanc Lucus seque- batur Baccho dicatus, undique visibus ulmoque confitus; Ejus Loci incola Bacchiades olim, nunc Herlemii vocitantur, gens dura sed equi tenax, ubi adhuc nostra tempestate, cum nova erigenda- rum adium fundamenta effodiuntur, certissime con- stat ad humani pene famosis spissitudinem veterum radices vitium inveniri; his praeterea Praetoria ac- cedit domus, & principale civisium causarum Con- sistorium, quod tandem Wilbelmus Romanorum Rex designatus & Comes noster Hagam transtulit, erecto ibidem mira magnitudine & imperiali quo- dam splendore Palatio, in quo de Patria causis & ne- gatis tractaretur, cujus Laquearia & omnium ti- gnorum ligna, (mirabile visu) neque caries aut putrilago corrodere, neque aranea suis sadare telis aernitur; huc in decessu plurima adiacebant arces, domusque Senatoria, quarum vel prima fuit Baro- num de Lata Virga, qui legumum a primis Hof- landia Comitibus progeniem ac Stemmata ducunt; deinde Dominorum de Vellefona, & Beverovico, Militum de Hemerca, vel Suthera, de Gaftrvo; de Limba, de Polansio, de Polenburgo, deque aliis plurimis, (modo nobis sine nominibus) Castellis & Manianis, quae jam partim vetustas, partim edax flamma consumpsit. Dat is: Aan wederzyde van den Oever van den Rhijn, omtrent van die plaat- se af, daer hy de Rijsche Catten verlatende, sig in 't Oosten; naar gemelten loep uytstreke, waren certijds vele Castelen, Hoffstede, en volk-*

rijke Dorpen, en Speelhoven, dewelke sy van het gefang der quelende Vogelen, den Vogelvang heten. Hier sijn Boschachtige Hooven, verma- kelijke Heuvelen, veylige Bosschen, met aller- ley Wilt vervult, vruchtbare en broekachtige Beemden, seer bequaam tot den Vogelvangst, en het Jagen van Hasen en Conijnen. Hier sijn Vischrijke Meeren, en verkoelende Beeken, so dat gy geen ander Aarts-paradijs en kont wen- schen. Hier stont het Tolhuys, dat den Koning van Denemarken, naar de overwinninge der Vriefen, daar gesticht hadde, in 't welke de Koninglijke Rentmeester jaarlijx in eenen kope- ren becken de schattinge ontfing, waar van *Grammaticus Saxo* wonderlijke dingen verhaald in sijn Historie, die hy van de daden der Deenen seer overvloedig beschreven heeft. Hier naar volgde een Bosch Bacchus gewijt, met Wijngaar- den en Olmen beplant. De Inwoonders van die plaats, werden eertijds Bacchiades, nu Haarlem- mers genoemd, een hard volk, maar oprecht; alwaar nog by onse tijden in 't graven van nieuwe fondamenten der gebouwen, wortelen van oude Wijngaarden, van dikte als een menschen dye, gevonden worden. Hier by komt het Hof, en voornaamste Raadkamer der Burgerlijke saken, dewelke *Willem*, Roomsch Koning, en onse Grave naar den Hage verplaatst heeft, een Paleys ter selver Stede gesticht hebbende, van wonder- lijke groote en Koninglijk cieraat, om aldaar de saken van het Vaderland te verhandelen, wies welfel en balken (dat wonder om te sien is) nog de worm nog de verrottinge niet op en eet, nog de spinne met hare webben verontreynigd. Hier aan lagen in den nedergang vele Sloten en Heren Huysen, waar van dat wel het voornaamste was, het Slot van de Baanderheeren van Brederode, die hunne wettelijke Afkomste en Stamme van de eerste Graven van Holland reekenen: daar naar der Heeren van Velsen, en Beverwijk, en der Ridderen van Heemskerk ofte Sutherland, van Castricum, van Limmen, van Polans, van Poelenburg, en vele andere Castelen en Sloten, (wiener oude namen ons nu onbekent zyn) die ten dele door den tijd, ten dele door den brand vergaan zyn.

SEFFFF

Huy

't Huys te ADRICHEM.

IS een oud Adelijk Slot geweest, daar de Ede-
len van Adrichem op gewoont hebben; maar
het selve door den Oorlog bedorven zynde, soo
heeft *Anthonis van Burg*, als erfgenaam van dit
goet, wegens sijn moeder *Willemina van Adri-
chem*, soo als boven in de verhandeling van 't
Geslagt van Adrichem aangewesen is, alhier
wederom een schoon Huys gebout; dus spreekt
daar van *Adrianus Junius* Batav. cap. 18. *Habit
& Adrichemia familia turritam arcem, Bevervico
vicinam, per Frisiorum incurfiones solo aqua-
tam, in cuius ruinis Villam suam muro egregis ope-
ris circumduxit Antonius a Burgo, per matrem
Adrichema Stirpis hares. Dat is: Ook heeft het
Geslagt van Adrichem een Huys met Torens
gehad, digt by de Beverwijk, door de invallen
der Vrielen geslegt, op wiens ruynen, *Anthonis
van Burg* een Huys van heerlijk gebouw gestigt
heeft. *Theophridus, Abbas Epiernacensis*, die ge-
leeft heeft onder Keiser *Hendrik de IV.* en het le-
ven van *Willebrordus* beschreven heeft, in sijn
geschreven Chronijcke, schrijft aldus: *Carolus
Pipini filius, Major domus, avus Caroli Magni,
apud Treviros consistens, IV. idus May, integram
Villam, Adrichaim in Frestia, Pago Kinheim, super
Fluvium Velisenam, ubi Mare fluit in parte alte-
ra sitam, Regio donavit Testamento, Clero nimi-
rum Trajectensi, ad annum circiter 730. Dat is:
Carel, de sone van Pipijn, Hofmeester, de groot-
vader van *Carel de Grote*, te Trier zynde, heeft
den 22. Mey de gehele Hofstede Adrichem in
Vriesland gelegen, in de Landstrecke Kinheim,
boven de Rivier van Velsen, daar de Zee aan de
andere zye vloeyt, gegeven door een Konink-
lijk Testament.**

't Huys te AELBERTSBERG.

SChijnt gestigt te sijn geweest by Graaf *Floris
de II.* toegenaamt de *Vette*, want den onge-
noemden Clerg getuygt in sijn geschreven Chro-
nijck, dat Graaf *Floris de Swarte*, oorlogende
tegens sijnen broeder *Dirk*, Grave van Holland,
(beide loonen van Graaf *Floris de Vette*, en *Pe-
tronella*,) onder anderen Graaf *Dirx* woninge
te *Albertsberg* in Kermerland verbrande; dit
sijn sijne woorden; *Graaf Dirk had een broeder,
diemen Floris de Swarte plag te hieten, die versette
hem in deser tijd, omtrent het jaar 1132. tegensij-
nen broeder den Grave, so dat hy daarom Holland
ruymde, en voer in Westvriesland, en werd der
Vriesen hulper tegen Grave Dirk sijnen broeder; en
stigte kortst daar na een reise, en quam metten Vrie-
sen voor Alkmaar, en verbrande die Siede en die
Kerk; en hy oorlogde met die Kermers een heel
jaar lang, overmits veel gemeen Volck dat hem by-
gekomen is. Dese Floris verbrande op een dag al
't Land daar omtrent, en mede Graaf Dirx wonin-
ge tot Aelbertsberge altot Haarlem toe. Dit schijnt
naderhant weder opgebout geweest te zyn, en
by den Grave van Holland bewoont, also Graaf
Floris de V. verscheide brieven en hantvesten in
den jare 1284. 88. 91. 92. te Aelbertsberg be-*

zegt heeft, alsook Graaf *Jan de II.* Grave van
Henegouwen, van Holland, &c. in den jare
1303. uytwijfende de geschreven Hantvesten
van Kermerland.

't Huys te ASSEMBURG.

EN oud Slot by de Heerlijkheid van Assen-
delft gelegen, is van oude tijden af de woon-
plaats geweest van de Heeren van Assendelft,
hebbende hoge en lage jurisdictie; *Hadrianus
Junius Bat. cap. 18. Assenburgum arx est Dyna-
sta Assendelft pœnulum, ultra Bevervicum, oppor-
tuno loco & ameno situ nobilis. Dat is: 't Huys
Assenburg is des Heeren van Assendelft sijn ei-
gendom, verder dan de Beverwijk, door sijn
bekwame en vermakelijke gelegendheid ver-
maard. En cap. 19. Accepi huius, qui nunc vitam
vivit, Nicolai Assendelft, quem ob singularem &
prestantissimam virtutem honoris causa nomino,
patrem, sera & perinde inmensi penitentia indoluisse,
haud exstructam a se fuisse arcem (qua ab ipso edi-
ficata ab ipsis fundamentis Assenburgum nuncupatur)
in vetusto heredio, in firmissimis illis parietibus
& fundamentorum ruderebus, ut stirpis gloriam an-
tiquitatis memoria vetusque recordatio ab oblivione
vindicaret. Dat is: Ik hebbe verstaan, dat de va-
der van desen *Nicolaas van Assendelft*, die te-
genwoordig leeft, en dien ik om sijn sonderlinge
deugt ter eren noeme, door een laat en onnut be-
rou sig menigmaal beklagt heeft, dat hy sijn
Slot, 't welk van hem gebout, voorts van den
beginne Assenburg gebeten is geweest, niet ge-
stigt en hadde op de oude erfplaats, op die valte
muren en vervalle fundamenten, op dat de ge-
dagtenis der oudheid, de ere van die Stam van de
vergetendheid soude verloffen. Den geleerden
Samuel Ampsing in sijn Beschryvinge van Haarl-
em deunt van dit oude Adelijke Slot aldus op:*

*Hoe pragtig staat dit Slot van Assenburg verbeurd!
Maar waar is 't oud Casteel van 't Haarlemse
Huys gebleven?*

So oud als Haarlem is, naar Junius berigt,

Heeft dese Stam dit Huys, en onse Stad gestigt.

*Eilaas! hoe deerlijk leit dat heerlijk Slot gescheiden.
Maar siet wat word daar by eenrems Casteel ge-
vonden?*

Het Assendelfse Huys is aan die Stam getruet,

*Dies heeft die Stam haar Slot by dat Casteel ge-
boud.*

't Huys te ASSENDELFT.

SYnde het Stamhuys geweest van dit Geslagte,
dog in de Vriese Oorlogen verdestreurd;
heeft gelegen omtrent het Dorp van Assendelft,
daar van *Ad. Junius Bat. cap. 19.* segt, *A qua
Stirpe Harlemae mutato nomine descendens Assen-
delfia domus hereditatem illam adit, & insignem
hunc usque diem praefert. Dit is: Van dit Geslagte
van Haarlem is de Stamme van Assendelft met
veranderinge van naam gekomen; zynde als nog
in dat erbesit, en voerende de Wapenen tot op
desen dag. En een weinig daar na, *Porro Assen-
delfia progenies nominis sui ortum habet a Domino,
quod**

quod perpetuaria possidet, Assendelfo pago potente & opulento, quem olim ante quingentos annos Aschmannedilf vocitatum scriptumque in codicibus veteribus invenio. Dat is: De Stamme van Assendelft voerd den naam van de Heerlijkheid Assendelft, een magtig en rijk Dorp, dat deselve erfelijk besit, en het welk ik in oude geschreven boeken voor 500. jaren vinde Aschmannedilf geheten te hebben.

't Huys te BAKENES.

IS een Adelijk Stamhuys geweest, en soude aldaar eertijdseen Bosch geweest zyn, aan Bacchus toegewijt; waar van de bewoonders daar omtrent louden genoemd zyn geweest *Bacchiades*, 't welk met'er tijd in Bakenes veranderd soude zyn; soo schrijft daar van *Cornelius Aurelius Bas. l. 1. cap. 4. Quibus ex verbis, hoc breviter citra omnem injuriam inferre possumus, ut si qui nobis Bataviam prapere gestunt, doceant inprimis necessum sit, Cannesates sibi esse finitimos, urbemque ipsorum notissimam, & ipsi Aegyptiis, atque Heliopolitanis formidatam, Herlemum nunc dicunt, olim Bacchi Sylvam vocitabant. Dat is: Uyt welke woorden wy kortelijk buyten alle ongelijk kunnen besluyten, dat die gene, die ons van Batavien afscheuren, eerst bewijzen moeten, dat de Kermers hun naaftgelegen zyn, als mede hunne seer vermaarde Stad, selfs van Egypten en Heliopolis gevreesd; sy noemen haar nu Herlem, eertijds Bacchus Bosch. En naderhant lib. 2. Post hanc Lucus sequebatur Baccho dicatus, undique vitibus, Utmoque confusus; Ejus loci incola Bacchiades olim, nunc Herlemii vocitantur, gens dura sed equi tenax, ubi adhuc nostra sempertate cum nova erigendarum adium fundamenta effoduntur; certissime constat, ad humani pene femoris spissitudinem veterum radices vitium inveniri. Dat is: Hier na volgde een Bosch Baccho toegewijd, met Wijngaarden en Olmen beplant; de Inwoonders van die plaats wierden eertijds Bacchiades, nu Haarlemers genoemd; Een hart volk, maar opregt; alwaar nog by onse tijden in 't graven van nieuwe fondamente der gebouwen, wortelen van oude Wijngaarden, so dik als enes menschen dye, gevonden worden.*

't Huys te BANJART.

EN seer oud Slot, placht eertijds by de Beverwijk te leggen, en behoorde toe aan het Edel Geslagte van Banjart, en bevintmen in de Historien, dat het selve anno 1203. in brant gestoken wierde.

't Huys te BERKENRODE.

EN oud Huys, by de Edelen van Berkenrode beseten, als wanneer dit goet aan een van haarlieder voorouders wiert uytgegeven by Graaf *Floris van Holland*, volgens den Leenbrief daar van zynde, en luydende als volgt.

„ **W**Y *Florens*, Grave van Holland, maken kont allen den genen, die desen

„ brief sien sellen, ofte horen; dat wy *Janné van Haarlem*, voren *Aleyden* sone onsen Knape gegeven hebben den Campe, die *Willem Terniac* bedolven hadde, die leget by den Gasthuysen, dat the Haarlem in den hout staat, dat die Berkenrode heit, also verre, alsoe dat gast lijde 't hun gaat, en haar Sloet te Haarlem, in den Houte Waart, en alsoe verre als die *Willem Terniac*, en alsoe brech gedolven hadde tote Noord, dikelhout Waart, in dier manieren dat die *Jan* dien Campe gebruyke; en besige vri gelijke, en erfelike. In oirkonde van desen, so willen dat hem niemand en hindere in desen voorgelegeden Campe; die dat dade, dede utlike tegensons. Desen brief was gegeven, in die jaren ons Heeren duysent twee hondert en vier-en-tachtig, in Sente Niclais avont.

Samuel Ampsing heeft daar van aldus gefopgen;

Dit is een Graaflijk Leen, 't Slot Berkenrode gebeten; Het welk het Haarlemsch Huys van dien dag heeft beseten,

Dat Jan van Haarlem dat van onsen Graaf ontfing,

Aan wien van Velsens hand de vader moord beging;

Daar woond die Stam noch op, door Berkyo schier vergeten,

Hoe na is ook die Stam genoeg tot een versten,

En 't Slot is meest verniel; ik wens dan om dien dag,

Dat God die Edele Stam, en sy 't Slot bouwen mag;

't Huys te BREDERODE.

IS van ouden tijden de woonplaats geweest van de Heeren van Brederode, niet dat sy haren naam hier af hebben, of dat dit haar eerste Heerlijkheid was, maar om dat het eenen Heer van Brederode heeft laten bouwen; want de eerste uytgifte van de Baanderye van Brederode, is geweest den Alblasterwaart, tegen over Dordrecht, tusschen de Leck en Merwede; dan zedert dat dese Heeten omtrent het jaar 1418. de Heerlijkheid van Vyanen hebben behylykt, soo hebben sy sig op 't Slot aldaar Batestein genoemd onthouden; so dat dit Casteel van Brederode, so hier door, als door de Calamiteiten van den Oorlog vervallen is blyven leggen, en nu by gebrek van mans oir wederom aan de Graaflijkheid van Holland is komen te vervallen.

Dit Huys is in den jare 1202. verwoest en afgebrand, gelijk de Hollandse Chronijk verhaalt met de volgende woorden, divis. 15. cap. 3. En als dit geschied was, en dugten die Grave van Loon, noch die Bisschop voor niemande, en togen voort tot Egmont toe, daar sy in den wege branden St. Aagtendorp, dat nu Beverwijk heet, en Heer *Albrechts Banjaarts* woning van Bredenroede, en hebben aldus al Holland aan hen bedwongen, en onderdaan gemaakt, dat in twee partyen stont, so dat geen van haar wederpartye hem enige were vermat, dat onlang duyrde. En is het selve wederom afgeworpen voor het jaar 1436. Holl. Chron.

SSSSSS

div.

div. 28. cap. 37. „ Dit voorfeid aldus gefchied
 „ wefende, namen die Kermers vander Hertog-
 „ ginne wegen, tot eenen Capitein en Hooft-
 „ man *Willem Nagel*, en togen uyt, en deftruer-
 „ den dat Slot tot Heemskerk, om dat die van
 „ Haarlem daar te voren verwoeft en vernielt
 „ hadden die Sloten van Brederode, Heemfte-
 „ de, en Affendelft. En div. 31. cap. 44. De
 „ Overften der Stede Haarlem fenden terftont
 „ eenen bode tot den Stadhouder, die op defen
 „ tijd fat en at op 't Huys te Brederode, by fijner
 „ nigte Vrouw *folente*, der Jonkeren van Bre-
 „ derode moeder. Waar uyt blijkt dat het we-
 „ derom opgemaakt is voor het jaar 1472. *Adria-
 nus Junius cap. 18. Inter arces, quae nostro saeculo
 exstant, primum facile nobilitatis antiquissima or-
 dinem tuentur Egmondana Arx, & Brederodia,
 illa ardua & elegantis vetustique operis structura
 celebratior est; hac deformis, ac tantum non rui-
 nosa, & ab arcis cadavere parum dissidens; cuius
 ego rei non aliam reperio causam, quam quod om-
 nibus impensis parvum sit ab ea familia, quasi fato
 quodam praecepta in restauranda reficiendaque ar-
 ce, quam vitium fecisse norant, ex eo fortasse, quod
 male perpetuarios heredes ex beneficii tabulis se
 cognoscerent, si virilis stirps deficeret. Dat is:* Onder
 de Castelen, die ten onsen tijden in wesen zyn,
 fijn buyten alle tegenspreken de voornaamfte,
 foo ten aansien van de outhed als den Adeldom,
 die van Egmont en Brederode; het eerste ver-
 maart door haar uytstekend en anticqs gebouw;
 doch het laatste nu seer vervallen, en maar alleen
 na deromp van een Casteel gelijkenende; waar
 van ik geen andere oorzaak gifsen kan, als om dat
 die van dat Geslagte sig altijd ontsien hebben
 enige kosten daar aan te doen, en datse gelijk als
 door een seker nootlot belet en verhindert zyn
 geworden, om de hant te houden aan een Casteel,
 't welk sy wisten, dat by gebrek van mans oir
 hun niet meer eigen konde blyven.

't Huys te CLEEF.

GElegen digt by Haarlem, en eertijds toebe-
 hoord hebbende de Heeren van Brederode;
 misfchien van *Adelheid*, dogter van *Diderik*,
 Grave van Cleve, huysvrouw van Graaf *Dide-
 rik de VII.* of van *Margareta*, dogter van Graaf
Adolf van Cleef, tweede huysvrouw van Hertog
Albert van Beyeren, omtrent den jare 1393. ge-
 fligt, en in 't beleg der Stad Haarlem verwoeft,
 gedurende welke Belegeringe *Don Frederico* op
 dit Huys fijn quartier gehouden heeft; daar *Sa-
 muel Ampsing* aldus van fingt.

*Dit is het Huys te Cleef so 't huyden wert gevonden,
 In ons beleg vernielt, in ons beleg gefchonden,
 Daar Frederico lag, als hy de Stad besloot.
 Daar Frederico lag, als hy de Stad beschoot.
 Wie dat het heeft gefigt, kan niemant seker wesen,
 Maar hoe het is verwoeft, kan niemant ligt vergeten;
 Foey Spanjart., die ons Land so daerlijk hebt ge-
 prangt,
 En foey hem die ook nog na sijne komst verlangt.
 Wat die nu voor een Huys mag fijn geweest voor de-
 fen,*

*Begrijpt een yder ligt, die op fijn huydig wesen,
 En hoog en wijt begrijp fijn wacker oge staat;
 Waar 't fo weer opgebout, het was ons Lands cie-
 rant.*

Hollandse Chron. div. 1. cap. 13. En is den
 Rhijn van Batavoduren, of Wijk, tot datfe in
 de Zee loopt, altijd aan beide zyden met Steden,
 Dorpen, en Sloten betimmerd geweest, als 't
 noch wel blijkt; want voortlopende van 't mid-
 delhout tot der Zee, heeft den Rhijn gelopen
 voor by Albertsberg, daar aan die zyde plag te
 staan 't Hof van Holland, dat nu in den Hage is,
 met veel sehone Castelen en Sloten aan beide zy-
 den, als 't Slot te Cleve, Bredenro, Velsen, Ri-
 nichom, daar nu 't Slot te Egmont staat, en
 nam haar cours voort na die Zee.

't Huys te EGMONT.

ALs nu toebehorende de Graaflijkheid van
 Holland; is in de laatste Nederlandse trou-
 blen gedestruert, door spijt dat Graaf *Lamoraal
 van Egmont* de andere Nederlandse Heeren af-
 ging, om by *Duc d'Alve* te blyven, 't welk hem
 fijn hoofd kostede, ook om dat sijne fonen, in
 plaats van haar vaders doot te wreken, den Span-
 jarden meer als hun eigen Vaderland toegedaan
 waren; *Adriannus Junius Bat. cap. 18. Inter arces,
 quae nostro saeculo exstant, primum facile nobilitatis
 antiquissima ordinem tuentur Egmondana arx &
 Brederodia, illa ardua, & elegantis vetustique
 operis structura celebratior est, hac deformis, ac tan-
 tum non ruinosa, & ab arcis cadavere parum dissi-
 dens, cuius ego rei non aliam reperio causam, quam
 quod omnibus impensis parvum sit ab ea familia,
 quasi fato quodam praecepta in restauranda, refi-
 ciendaque arce, quam vitium fecisse norant, ex eo
 fortasse, quod male perpetuarios heredes ex benefi-
 cii tabulis se cognoscerent, si virilis stirps deficeret; illa
 prior quondam Rynegom nuncupata, nunc ab heredi-
 di, in quo sita, Hoevi appellationem nata, ad
 quinque millia passuum abest Almeria, ad mille ab
 Egmondano Canobio longe vetustissimo, Benedictini
 generis Monachis, qui foro piscario mancipati olim
 vivebant, destinato, ubi bibliotheca celebris omni-
 generis scriptis codicibus, & praesertim membrana-
 ceis, quos diligenter magna cura cum Prioris alii,
 tum Gerardus ex Poelgestana stirpe Abbas unde-
 cunque conquifiverant, raros auctores ostendit.*

't Huys te FOREEST.

't **W**Elk eertijds plag te heten het Huys te
 Oosterwijk, lag op den weg van
 Haarlem na Alkmaar, alwaar ook de Edelen van
 Foreest altijd hare woning gehad hebben; na-
 derhand is het selve verkoft door *Maria van Du-
 venvoorde*, Jans dogter, die 't selve wasaangeko-
 men van wegen haar moeder *Magdalena van Fo-
 reest*, Jan van Foreests enige dogter.

't Huys te HAARLEM.

EEn van de oudste Huysen van Kermerland,
 gelegen by de Beverwijk, foo als uyt de
 over-

overblijffels der muren gezien heeft kunnen werden, hebbende hoge en lage jurisdictie, doch is sedert vele jaren verdelruerd; was het Stamhuys van de oude Ridderen van Haarlem, en behoorde aan den Huyfe van Assendelft, by oude huwelijxe alliantie, 't welk de reden is, waarom die van Assendelft haar Wapen met dat van Haarlem gequartilleert hebben. *Adrianus Junius Bat. cap. 19. Ejus arcis insana subtractiones per ampla & munitissima, atque opportuno loco posita murorum reliqua deformeque ruina se ostendunt non procul Heemskircha. Dat is:* Het verwaarloosd gebouw van dit Casteel, de wijde en seer sterke vervallen muren, op een seer gelege plaats begrepen, en de woeste ruynen vertonen sig niet verre van Heemskerk. En te voren cap. 17. *Itaque rectius puto simpliciusque, Harlemaorum, quos nominatim in Catalogo illustrium familiarum inter antiquissimos invenio, stirpem è Regio Frisiorum Stemmata oriundam, tam oppido quam arcis a se exstructis primum nomen indidisse, circiter annum à salustifero partu quingentesimum & sextum. Dat is:* Ik agte daarom beter en eenvoudiger, dat de Haarlemfche Stamme, (dewelke ik met namen onder het Register der vermaarde Geslagten vinde) uyt een Koninglijke atkomst der Vriessen gesproken zy, so dat de Stad als ook het Casteel van haar geboutzynde, den eersten naam gekregen heeft, omtrent het jaar Christi 506. En verders, *Arx Harlemae secundum Canalem, qui Egmondam deferebatur, sita, quasi ad perpendicularum recta Harlemaum respicit non procul Heemskircha; Ea fuit lapidea è lateribus coctis, qui pedem Romanum adjecto quadrante singuli longitudine superant, quincuncem crassi, dorantals ferme latitudine, quod murorum ruina firmissima etiamnum docebunt. Dat is:* Het Casteel van Haarlem, gelegen neffens den loop des Riviers, die na Egmont liep, stont regt tegen over Haarlem, en na het waterpas, niet verre van Heemskerk. Het was van gebackten steen, de welke elk een Roomfche voet, en een vierendeel in de lengte d'andere te boven gingen, by na een een halve voet dik, en by na een span breed, 't geen de vervallen muren ook nog betonen. Van de verwoestinge van 't selve Slot spreekt den voornoemden *Adrianus Junius* aldus: *Cujus diruende soloque aquanda occasionem dedisse libido ac vis Tyrannica arcis Domini creditur, quam vis alii indomito nec ullis modestia aut legum repagulis coercito populi in excidium nobilitatis concussu furori verosimilius id attribuant, quando non una arx illud mali experta, sed omnes propemodum, velut immani procella ac turbine rapite pessumiverant. Dat is:* Men hout het daar voor, dat de schenderye en tyrannye van den Heer van het Slot oorzaak gegeven heeft tot verwoestinge en slegtinge van 't selve, hoewel andere dat de onbelyfde en onbedwonge uytgelaten rasernye des Voix, dat de nytroeyinge van den Adel gesworen hadde, waarschynlijker toeschryven, aangesien een Casteel alleen dat quaat niet beproeft heeft, maar dat sy meest alle als door een woedende storm en onweder zyn ter neder geworpen. Hy verhaalt dan voorts een gedenkwaardige geschiedenis, die in 't overgaan van 't voornoemde Slot aan den vyant gebeurt soude

zyn, met dese woorden. *Porro arcis hujus mentio suggerit mihi insigne & dignum cujus memoria literis consignetur facinus, inter rarissima conjugalis amoris exempla numerandum: in quod diverticulum ab instituto si paulisper digrediar, cogitent lectores levandi tedium gratia id esse factum. Etenim cum loci Dominus ob vim & effrenatam violentiam justum omnium in se odium contraxisset, arctissima obsidione in arce sua premi cepit, que cum in longius traheretur, praelusa omni effugio spe, ac deficiente jam re cibaria, in summa egestate atque inopia quum deditio pararetur, uxor singulare pietatis & amoris in maritum decus, ad eam pacationis cum hoste formulam descendit, ut semel exportandi sibi qua charissima haberet facultas daretur; quo ex conventionne pacto confirmato observatoque, conjugem bulga inclusam, adjuvante onus pedissequa, extra arcem exportavit, neglectis charioribus uter sibi cimitibusque: pari cum laude offerenda cum Guelphi Bajoria Ducis pientissima uxore, que post similem obsidionem ad deditionem compulsa, cum Conrado Suervo Imperatore ad eas pacti leges accessit, ut ipsa nobiliumque uxores efferrent res quasque pretiosissimas. Credente hoste secururam opum exportationem, visum fuit foemineum agmen, Principis foemina exemplum imitans, maritos suos de humeris pendentes, dulcia onera subvectare, ac in sinu parvos liberos gerere. Dat is:* Voorts het gewag van dit Slot, doet my een heerlijk feyt gedenken, dat waardig is, om beschreven te worden, en te reekenen onder de alderfeltzaamste exempelen van echte trouwe; waar toe als ik een weynig afstred, sullen de lesers gelieven te gedenken, dat sulx uyt lust gedaan is. Als dan den Heere van dese plaats, door sijn gewelt en ongetoomde moerwille, aller rechtvaardigen haat op sig geladen hadde, is hy in sijn Slot seer naauw belegert geworden; welke belegeringe soo sy lange duurde, alle hope van ontkomen afgesneden zynde, en den montkost nu ook ontbrekende, als sy 't nu opgeven moesten, soo heeft sijne huysvrouwe, een cieraat van Godsaligheid, en liefde tot haren man, dit verdrag met den vyant aangegaan, dat sy het alderlieffte dat sy hadde in eens mochte uyt dragen; het welke haar beloofte en gehouden zynde, soo heeft sy haren man, in een male besloten, met hulpe van haar Staatjuffrouwe buyten het Casteel gedragen, verachtende alle hare lieve juwelen en huysraat. Eene vrouwe met gelijke roem te prijsen, met de Godsalige huysvrouwe van *Welfhus*, Hertog van Beyeren, dewelke naar gelijke belegeringe, tot overgeven ook gedwongen zynde, met Keyser *Conradus Suervus*, mede is over een gekomen, dat sy en alle de Edele Vrouwen, souden uyt dragen wat sy kostelijx hadden. Als nu den Vyand meynde, dat daar op een torfsing der goederen soude volgen, soo is daar een Vrouwen-leger gezien, het exempel van de Hertoginne navolgende, heure mannen, soete lasten, aan den hals op de schouderen, en de jonge kinderen in heuren schoot dragende.

In de huwelijxe voorwaarden tusschen Heer *Otto van Assendelft*, en Vrouw *Johanna van Cruvingen*, in den Hage gesloten, getekent, en bezegelt op den 23. October 1551. word ten hu-

welijk beloofd de Hofftede van Haarlem, daar dat Slot opgeftaan heeft, gelegen tot Eemskerk, met dat Opperhof en Nederhof, met dubbele Graten, met Cingels, en daar binnen met hoge, lage, en middele jurisdictie, met manschappen, en collatien van vijf beneficien; werdende deselve Hofftede aldaar gestelt by de goederen alle te samen een onversterflijk erfleen, die gehouden werden van den Prince van Orange, als Heer vande Lecq.

Met dit Huys van Haarlem, met den Lande, Molen, en Erve, dat daar toe behoort, sijn zedert den jare 1472. verlijt de navolgende Heeren.

Adriaan vander Leck, by dode van *Jan vander Leck* sijns vaders, den 10. July 1472.

Jonkvrouw *Gillis vander Leck*, by dode *Adriaan vander Leck* haars vaders, den 3. Aprilis 1482.

Jonkvrouw *Alyd van Kijfhoek*, by overgifte van *Gillis vander Leck* haar moeder, den 12. November 1485.

Gerrit, Heere van Assendelft, Ridder, by dode Vrouwe *Alyd van Kijfhoek*, sijn vrouwe moeder, den 10. December 1531.

Jonkheer *Nicolaas*, Heere van Assendelft, by dode van *Gerrit*, Heere van Assendelft, Ridder, sijn Heer vader.

Jonkheer *Floris van Assendelft*, by dode en makinge van *Nicolaas*, Heere van Assendelft, sijn Neve, den 13. September 1570.

Jonkheer *Cornelis*, Heete van Assendelft, by dode van Jonker *Floris van Assendelft*, sijn soon, den 9. February 1578.

Jonkheer *Gerard*, Heere van Assendelft, by dode van Jonkheer *Cornelis van Assendelft*, sijn Heer vader, den 5. Juny 1601.

Vrouw *Anna van Assendelft*, weduwe vander *Aa*, by dode van *Gerard*, Heer van Assendelft haren broeder, den 10. Aprilis 1618.

Vrouwe *Agnes de Renesse vander Aa*, by overgifte van Vrouwe *Anna van Assendelft*, haar moeder, den 17. February 1626.

Jonker *Gerrit Frederik van Renesse*, Baron d'Elderen, Mansuy, &c. by dode van Vrouw *Agnes de Renesse vander Aa* voornoemt, sijne Edele Vrouwe moeder, den 10. October 1635.

Jonker *Hendrik van Renesse*, by dode van den voornoemden Jonker *Gerrit Frederik van Renesse*, sijn broeder, den 4. July 1654.

Vrouw *Anna van Renesse*, by dode Jonker *Hendrik van Renesse*, haar broeder, den 13. October 1662.

George Frederik de Renesse, &c. by dode van Vrouw *Anna van Renesse*, den 15. Mey 1668.

Heer *Cornelis Fannius*, by opdragte van den Heer *George Frederik de Renesse*, Baron de Elderen, den 27. Juny 1669.

De besitters van dit Huys hebben haar veeltijds van seer oude tijden laten qualificeren en noemen Baronnen van Haarlem.

Dit is te sien uyt den eedt van de Leenmannen van Haarlem, staande in het oude Register van

de Achterleen van Haarlem, met een seer oude hand op het eerste blad, luydende aldus.

Den Eedt van de Leenmannen.

„ **D** At sweer ik, dat ik den Heer van Assendelft, als wesende besitter vander Baronnye van Haarlem, goeten getrouw sal zyn, dat ik niet en sal wesen in rade noch in daat, daar sijne Persoon, Heerlijkheden, en Goeden eenig hinder, schade, ofte letsel of komen mochte, maar indien ick yet verneme ofte tot mijnre kennisse komt, dat sijn Persoon, Heerlijkheden, en goeden hinderlijk mochte wesen, daar of sal ick hem in tijds waarschouwen ofte doen waarschouwen, en sal hem met raad en daad dienen en bystand doen, als ick des versocht sal wesen na mijne vermoegen, en groetheyt van mijn Leen, en sal generalijken voort al doen, dat een goet en getrouw Leenman van den Baronnye van Haarlem schuldig is en behoort te doen; Soe waarlijken moet my God helpen, en sijn Heylig woord. Nota dese laatste woorden sijn met een andere pen geschreven, en apparent daar bygevoegt, ten tijde van Prins *Willem*, die dese clausule heeft ingevoert.

Pag. 21. versa, in 't selve Register van de Achterleen, in den Index van de Achterleen staat ook met een seer oude hand.

„ Hier na volgt die Tafel van den Leenen, gekomen uyt den Huyse van Egmond, die Vrouwe *Alyd van Kijfhoek*, Vrouwe van Assendelft, in heuren Leenen mede geapplicceert heeft tot die Baronnye van Haarlem.

't Voorz Leen-register begint met den 8. February 1379. met *Dirk vander Leck*.

De Leenen werden aldaar uytgegeven te houden van haar en haar nakomelingen, promiscue.

Van haar en haar nakomelingen besitters van de Hofftede van Haarlem.

Van haar en haar nakomelingen besitters van de Hofftede en Heerlijckheit van Haarlem.

Besitters van den Huyse van Eemskerk, dat geheten word van Haarlem.

Besitters van de Hofftede en Baronnye van Haarlem.

Edoch 't nieuwe Leen-register van Haarlem beginnende met anno 1615. hout doorgaans.

„ Te houden van ons en onse nakomelingen, besitters van de Baronnye van Haarlem.

In 't oude Register van de Vicaryen, staande tot collatie van de besitters van Haarlem, staat ook met een seer oude hand, foliis QQ, RR, SS, TT. promiscue als volgt.

„ Verklaringe van den Landen en Renten, behoorende tot eene Vicarye gefondeert, &c. daar af die collatie toebehoort den Heer van Assendelft, als Baron en Heer van Haarlem.

Item als Heer van de Hofftede en Heerlijckheit van Haarlem.

Item als besitter van die Hofftede en Heerlijckheit van Haarlem.

In de biljetten van Waarschouwingen, daar by sy een ygelijk hebben doen waarschouwen, om haar

haar Achterleenen te komen verheffen, die sy alomme gedrukt hebben publykelyk laten affigieren, selfs ook binnen Haarlem hebben sy haar gequalificeert als volgt, ook primiscue, namentlyk in 't biljet gedrukt op den 6. July 1620. by Vrouw *Anna*, staat.

„ De Heerlykheden, Huysen, en Hoffsteden
„ van Assendelst en Haarlem, mette Valallaryen,
„ Manschappen, &c.

In 't biljet gedaan affigieren by *Nicolaas*, Heer van Assendelst, in date den 2. April 1636. staat.

„ *Nicolaas de Renesse*, Baron van Elderen,
„ Mansuy, en Vryheer van Assendelst, Baron
„ van Haarlem. Item alsoo vermits cessie en
„ overgifte, en transport *inter vivos*, mitsgaders
„ opgevolgde overlijden van Lotm. Vrouw *An-*
„ *na van Assendelst*, in haar leven Vry-vrouw
„ van Assendelst, Baronesse van Haarlem,

„ Vrouw tot Heemskerke, tot Castricum, van
„ den Lande van de Leck, en van Swijndrecht,
„ &c. Item soo is 't, dat by expresse last en spe-
„ ciale ordre van de welgemelte Vryheer van Al-
„ sendelst, Baron van Haarlem.

In 't biljet gedrukt den 12. dag van Mey 1653. staat.

„ *Hendrik de Renesse*, dit Baron d'Elderen,
„ Mansuy, Vryheer van Assendelst, Baron van
„ Haarlem. Item Vrouw *Agnes*, Baronesse
„ van Haarlem.

In 't biljet gedrukt den 15. July 1668. staat.

„ *George Frederik de Renesse*, Baron d'Elde-
„ ren, Mansuy, Vryheer van Assendelst, Baron
„ van Haarlem.

Tot een besluyt fullen wy hier by voegende volgende regelen, in dewelke dit oude Huys, en vermaart Casteel aldus spreekt.

*Mijn Stichters sijn geweest van Koninglyken bloede,
't Geslacht van Haarlem, groot van daden, rijk van goede,
Uyt Vriesland hier geset, gebleven, door de faem
En Ridderlyke deugt den Graven aangenaam;
Voor wien ick open stond, door 't welke sy bedekten
't Gezegent Kermerland, en menig Friesman nekten;
Ick was een groot Paleys gelegen aan den Rhyjn,
Ellendig overschot van dat ik plag te sijn!
Maar schoon ik nu die roem niet meer en kan bereyken,
Noch heb ik van mijn eerst-geboorte menig teyken,
Als allerhande recht, en vrye heerschappy,
En recht van vrygeley voor ballingen daar by.
Noch kan ik, als 't behoort, met meer dan hondert Mannen
Aan my met eed verplicht, mijn hoge Vier-schaar spannen,
Noch voed ik mensghe die doen 't geoorloft waar,
Hier baden voor mijn Volk en dienden den Antaar.
Ik stond in steene maar soo hart als staale muyren.
Wie kan de tyd, en nyd, en raserny verduyren?
Wat ondervraagt gy meer? hoe pragtig ik wel was,
Oordeels uyt Assumburg, gesprooten uyt mijn as.*

't Huys te HEEMSKERK.

GElegn by de Beverwijk, en anno 1250. by Conink *Willem* gebout, om den inval der Westvriessen te beletten; plag een toorn te hebben van negen estagien hoog, dan is naderhand geruineerd; en na dat het met sijn toebehoren door huwelyk aan die van Vyanen gekomen was, en van daar op de Heeren van Sevenbergen, is het wederom opgebout geweest, en genoemt 't Huys van Sevenbergen; Anno 1610. heeft den Grave van Arenberg, als Heere van Sevenbergen, het selve verkocht aan *Daniel van Hartain*, Overste Generaal van de Nederlantse Cavallerie, die 't selve met octroy van de Staten van Holland heeft doen noemen Marquet, na de Heerlykheid van Marquet in Henegouwen, by hem aldaar verkocht; De oude Hollandsche Chronijk *divis. 18. cap. 13.* spreekt van de stigtinge van dit Huys aldus: „ Na desen dede Koning *Wil-*
„ *lem* ook maken dat Huys tot Heemskerk tegen

„ de Westvriessen, daar hy eenen geheten Heet
„ *Gerrit van Heemskerke*, Castelein of maakte,
„ met conditie dat hy de Vriessen altijd in roere
„ houden soude, en nimmermeer laten rusten,
„ met seker getal van kloeke Mannen en Soude-
„ nieren, en daar voor soude hem de Coning
„ doen geven 300. ponden 's jaars, en maakte
„ hem daar toe Balliu van Kermerland, om des
„ wille oft sake geweest ware, dat hem last van
„ den Vriessen aangekomen hadde, dat hy dan 't
„ hele Balliuschap hadde mogen uytbieden, om
„ dien last en noot te wederstaan. Het is belegerd
„ van den Heer van Polanen, uyt name van Her-
„ tog *Albregt van Beyeren*, en gewonnen na elf we-
„ ken in den jare 1358. *Hollandsche Chron. divis. 26.*
„ *cap. 5.* en eindelijk atgeworpen in den jare 1436.
„ volgens tuyge van deselve Chronijk *divis. 28.*
„ *cap. 37.* alwaar aldus staat: „ Dit voorleid aldus
„ geschied wesende, namen die Kermers vander
„ Hertoginne wegen tot eenen Capitein en
„ Hooftman *Willem Nagel*, en togen uyt, en de-
„ strueerden dat Slot tot Heemskerk, om dat die
„ van

„ van Haarlem daar te voren verwoest en ver-
 „ nielt hadden die Sloten van Brederode, Heem-
 „ stede, en Assendelft. Niet verre van dit Huys
 was een sikeren heuvel die gebruykt wierde, als
 een hultoneel der Graven van Holland over Ker-
 merland, waar van *Adrianus Junius Bat. cap. 3.*
 aldus spreekt: *Ostenditur adhuc isto seculo in Kin-
 nemaria medio ferme itinere inter Harlemum &
 Almeriam extra regiam viam seclusus tumulus in
 agris editior, ab aratri profanoque usu haecenus li-
 ber, quem Principis inauguratione consecratum
 olim fama posteris nobis per manus tradidit. Dat is:*
 In dese Eeuw wert noch een verheven heuvel in
 Kermerland, halfwegen tussen Haarlem en Alk-
 maar, ter zyden van den Heerenweg in 't velt ge-
 wesen, tot noch toe vry van de ploeg, en ander
 gemeen gebruyk, dewelke eertijds geheiligd is
 geweest, tot de inhuldiging van den Prince, ge-
 gelijk onse nakomelingen dat also van hant tot hant
 overgegeven is. En *cap. 14. Illud vero memoratu
 dignum est, non procul Heemskerka tumulum ac-
 clivem visi, in omnes equaliter partes editiorem,
 in ipso ferme soli Caninetatum meditullio situm, in
 quo retroactis seculis soliti sunt Hollandia Comites,
 ut Kinhemaria Domini, in frequenti ac solenni Po-
 pularium & Nobilitatis conventu inaugurari distioni
 illi, ac mutuo Sacramento imbui cum Principem
 tum Nobiles cum vulgo. Dat is:* Dit is verhalens
 waardig, dat'er niet wijt van Heemskerk een
 schuyns opgaanden heuvel gesien wert, over al
 even hoog, omtrent in 't midden van Kermer-
 land gelegen, alwaar in voorgaande Eeuwen de
 Graven van Holland gewoon zyn geweest, als
 Heeren van Kermerland, over dat gebiet gehult
 te werden, in een grote en statelijke by-een-kom-
 ste van de Edelen en de Gemeente, en door on-
 derlinge eed verplicht te werden, so wel den Prin-
 ce als de Edelen met het volk.

't Huys te HEEMSTED E.

G Elegen een halfuyr van Haarlem, daar het
 oud en Edël Geslagt van Heemstede sijn
 naam af voerde; *Holl. Chron. divis. 26. cap. 43.*
 „ Het Huys te Heemstede werde beneffens meer
 „ andere ter neder geworpen van *Coenraat Kuy-
 „ ser*, uyt last en magt van *Albregt van Beyeren*,
 „ Grave van Holland, van wegen de moort aan
 „ *Aijd van Poelgeest*, dogter van *Jan van Poel-
 „ geest*, Schiltknaep, des Hertogen Boele, en
 „ *Willem Kuyser*, des Hertogen Hofmeester, in
 „ den Hage, op des Heeren Hof en Plaats op
 „ St. Martini nagt begaan, aan welke moort Heer
 „ *Jan van Heemstede*, beneffens vele andere schul-
 „ dig was in 't jaar 1392. En *divis. 25. cap. 38.*
 „ In dat selve jaar 1404. worde dat Huys te
 „ Heemstede buyten Haarlem weder gede-
 „ strueerd, en ter neder geworpen. Het plagte
 horen aan *Roeland le Fevre*, Heer van Liefvelt,
 Thesaurier van Vlaanderen, als getrouwt heb-
 bende een erfdogter van den Huys van Heem-
 stede, omtrent het jaar 1480. dan is naderhand
 om schulden die sijn erfgenen gemaakt had-
 den, verkoft anno 1552. aan *Willem van Lok-
 borst*, wiens outste dogter *Anna van Lokborst*
 het selve nagelaten heeft aan haar dogter *Anna*

van Arkel, geprocreeert by den Hoer van Amel-
 roy, welke te man hadde *Walraven van Gent*,
 sone van den Heer van Oyen in Gelderland, die
 Heemstede t'samen verkoft hebben, en is nader-
 hand daar van eigenaar geworden *Adriaan Pauw*,
 gewesen Raad-pensionaris van Holland, wiens
 descendenten 't selve als nog toebehoort.

't Huys te HILLEGOM.

I S genaamt geweest van ouds het Hof te Hille-
 gom, en is met dit Huys verlijd op den 6.
 dach in Mey 1440. *Adriaan van Rietvelt*, te
 sien uyt de oude Leenbrieven.

Jan van Rietvelt, sijn soon, by dode van *Adri-
 aan van Rietvelt*, is daar mede verlijd in 't jaar
 1457. den 23. Maart van den Grave van Holland.

In 't jaar 1483. heeft dees *Jan van Rietvelt*
 daar by te Leen ontfangen die Duynen van Grie-
 tenbrug af, tot de Hillegomer-beek toe, van
 den Grave van Holland, &c. om sijn goede en
 getrouwe diensten, in de leste reyse en wapenin-
 ge van Utrecht, en elders gedaan, in vele en di-
 verse manieren, tot recompenatie van dien, en
 van sijn schoone en kostelijke Huyfinge te Hille-
 gom, dewelke binnen die twee jaren herwaarts af-
 gebrant was geweest, by quaatwillige en gebanne
 personen by den Hove van Holland, ter sake van
 de informatie, die de voorsz *Jan van Rietvelt*, als
 Procureur Generaal op henluyden gedaan hadde.

In 't jaar 1487. den 15. Mey is door *Maximi-
 liaan* Roomsche Konink, en Grave van Holland,
 dat nieuwe Huys te Hillegom, met de Duynen
 tusschen Lisser en Hillegomer-beeke, verlijd
Jan van Rietvelt, Ridder, en Raad in de Kamer
 van den Rade in Holland, mitsgaders Procureur
 Generaal van Holland, Zeeland, en Vriesland; de
 Duynen, Waranden, en Conijnen met het nieuw
 getimmerde Huys, tot een ongesplit en onver-
 sterffelijk Erffeen.

Den 11. Maart 1490. is dat Huys te Hille-
 gom, met de Duynen tussen die Lisser en Hille-
 gomer-beeke, met Warande en Conijnen,
 verlijd *Thijman van Waveren*, als wetachtig man
 en voogt van Jonkvrou *Maria van Rietvelt*, sijn
 geëchte wijf, eenige dogter van *Jan van Rietvelt*
 voorsz by overgifte van haar vader.

Den 30. January 1518. is daar mede verlijd
Gijsbregt van Nyenrode, Maarschalk vander Eem,
 getrouwt hebbende *Cornelia van Waveren*, erf-
 dogter van *Thijman van Waveren*, en van *Maria
 van Rietvelt*.

Cornelis van Nyenrode, Domheer ten Dom
 tot Utrecht, is daar mede verlijd naar dode van
Gijsbregt van Nyenrode, den 4. October 1564.

Catharina van Nyenrode, erfdogter van *Corn-
 elis van Nyenrode*, getrouwt met *Jan van Sijpe-
 stein*, Meesterknaap van Holland, is daar mede
 verlijd by dode van haar vader *Cornelis van Nyen-
 rode*, den 4. October 1584. en den voornoemde
Jan van Sijpestein by testament van de voorsz sijne
 huysvrouwe, den 9. Maart 1616.

By afslijvigheid van deselve is daar mede verlijd
 anno 1626. *Cornelis van Sijpestein*, Domheer ten
 Dom tot Utrecht, soon van *Jan van Sijpestein*, en
 van *Catharina van Nyenrode*, by wiens descen-
 denten het nog jegenwoordig beseten wert.

't Huys

't Huys te MERESTEIN.

Omtrent Adrichem by de Beverwijk gelegen, alwaar die van den Geslagte van Mereltein plegen te wonen, die gekomen waren van een wettige jonger broeder van Egmont; dog is naderhand door den Oorlog gedestruceerd, en weder opgebout in forme van een schone Houve; het plag met Adrichem, Assenburg, en Foreest maar een quartier uys van malkanderen te leggen.

't Huys te POELENBURG.

Is mede geruineerd geweest, dog insgelijx weder opgetimmerd in forme van een Hoeve.

't Huys te REEWYK.

By Heemskerk gelegen voor desen toebehoord hebbende aan de Heeren van Noortwijk.

't Huys te SANEN, SCHOTEN, en SPARNEWOUDE.

Alle drie voor desen Adellijke Huysen, dog alle door den Oorlog geruineerd; Dit laatste lag omtrent het Dorp van Sparnewoude, van welk Dorp geboortig was den Reus *Claas van Kieten*, van wien gemag gemaakt wert in de Hollandse Chronijk *divis. 20. cap. 19.* als volgt: Omtrent desen tijd was een man, geheten *Claas van Kieten*, geboren van kleine ouders, in een Dorp geheten Sparnewoude by Haarlem, wiens stature of lichaam by andere menschen niet was te gelijken; want onder sijn uytge- rekten arm so gink wel die langste man deur, die in't Land was, en onder een schoe van sijn voete, so worden wel vier voeten onder bedekt; die schoolkinderen gaande of komende van der schole sagen hem wel van agteren, maar van voren en durfden sy hem nietaansien; en nogtans so was dese *Claas* een sagtmoedig en goedertieren man, ende en was niet sel en quaat; dus waar 't sake geweest, dat hy so stout, kloek, en vroom ware geweest van herten en van moede, als hy groot en sterk was van lichaam, hy soude alleen de vyanden met sijn gesigte en tegenwoordigheid hebben verjaagt. En *Adrianus Junius Batav. cap. 2. Memoratur & Nicolaus Kithenius, quem Sparnewoude pagus excolit, tam enormi fuisse corporis vastitate, ut procerissimum quemque sui temporis, & symmetria impares non respondebant.* Als de Edelen van Holland Heer *Dirk van Brederode*, *Floris*, Regaal Abt des Cloosters van Egmont, Heer *Hondrik*, Burggrave van Leiden, en Heer *Willem van Egmont*, met anderen na Engelant togen, om Graaf *Jan van Holland*, na de moort van sijn vader Graaf *Floris de V.* in Holland te halen, so hebben sy desen Reuse *Claas van Kieten* toe een vreemdigheid met sig genomen, volgens getuygenis van de voorgenoemde Hollandse Chronijk.

't Huys te TETROEDE.

Gelegen by Brederoede, daar die van Tetroede mede een Edel Geslagte haren naam van gevoert hebben.

't Huys te VELSEN.

Lag twee mijlen van Haarlem, dog geruineerd geweest zedert de moort die *Gerrit van Velsen* dede aan Graaf *Floris de V.* anno 1296. en is aldaar naderhand een schoon Huys met brede gragten getimmerd. *Adrianus Junius* spreekt mede van dit oude Huys te Velsen, *Bat. cap. 18. Arx Velsena disjecta laceras ruinasque parietinas adhuc ostendit, ob parricidiale in Principem facta trucidatum nefas, communibus Hollandiae Zeelandiaeque armis expugnata atque eversa; cujus exaugurata fundum Janus Douza, Musarum delicta possidet. Atque in ejus vicinia ad teli jactum paucis abhinc annis egregiam Villam Castelli modolata fossa circumdatam ab Adriano Groeneveeno Harlemensi civis exstructam videmus.* Dat is: Het afgeworpen Huys van Velsen vertoont sijn vervallen muren noch, van wegen de schandelijke vadermoort des Graven door de gemeine Wapenen van Holland en Zeeland, bestormt en verwoest, wiens grond de lieflijke Poët *Janus Douza* besit. Alwaar wy sien, dat omtrent een steenwerp van daan een heerlijke Hofstede Casteels-gewijse met een brede gracht omvangen van *Adriaan Groeneveen* van Haarlem voor weinig jaren gestigt is.

't Huys te VOGELSANK.

Was van ouds een Graaflijk Huys, alwaar de Graven van Holland haar veeltijds onthielden, en veel Privilegien aan verscheide personen en plaatsen verleent hebben. *Holl. Chr. divis. 19. cap. 15.* Dese Graaf *Floris* dede maken veel kostelijke Hoven, en Ridderlijke woningen, als 't Huys te Vogelsank in 't Haarlemmer-hout, daar hy stadelijk met Heeren en Ridderen, Vrouwen en Jonkvrouwen plag te Hoveren, Vliegen, en Jagen, en Ridderlijke oefeningen, van steken en tournoye te handeren. En in 't kleine Chronijcke van Holland. Dese Graaf *Floris* hadde veel Oorlogen en stryden op die West- en Oostvriessen, die hy alle bedwang; hy dede maken vier Castelen, als Medenblik, Enigenburg, Middelburg, en Nieuburg, om die Vriessen daar mede te dwingen; hy dede ook maken het Huys der Vogelsank in 't Haarlemmer-hout, en dat Hof in den Hage maakte hy groter en beter dan het was. Anno 1383. heeft Hertoge *Albrecht van Beyeren* het selve aan *Reinout*, Heer van Brederode, om menige trouwe diensten die hy hem gedaan hadde, gegeven by brieven luydende als volgt.

„ *Albrecht*, &c. doen kont allen luyden, dat wy gegeven hebben en geven mits desen brieven, voor onsen voor onse nakomelingen

T t t t t t

„ gen

„ gen onsen lieven en getrouwen Heer *Reynout*,
 „ Heere van Brederode en Gennip, alſſe om men-
 „ nigen trouwen dienſte die hy ons gedaan heeft,
 „ en nog doen ſal, onſe Hoſtſtede ter Vogelfank,
 „ mitter uyerſte grafte alſſe gelegen is. Voort
 „ ſoo hebben wy hun gegeven, en geven hun
 „ en ſijnen nakomelingen, of den genen die deſe
 „ voorſz Hoſtſtede en Gratte van Heer *Reynout*
 „ van *Brederode* en van *Gennip* voorſz hebben
 „ of beſitten, dat ſy hoir Koeyen, Paarden,
 „ Schapen, en Varkens, en andere beeſten ſul-
 „ len laten gaan in onſe houte weyde, ſonder
 „ eenig wederſeggen van ons, of van onſen Hout-
 „ veſter die nu is, of naarmaals weſen ſal, ſon-
 „ der eenigen pacht of duyngelt daar af te geven,
 „ ons nog onſe nakomelingen, duyrende tot
 „ eeuwigen dagen. In oirkonde &c. gegeven in
 „ den Hage op den 13. dag in Aprille, in 't jaar
 „ ons Heeren 1383.

Om de verhandeling van deſe Adelijke Huy-
 ſen en Sloten, en die gene, die nog verder in
 Kermerland mogten gelegen hebben, dog nu
 geruineerd en verwoeft zyn, te eindigen, ſal
 ik alhier laten volgen 't geen den geleerden *Samuel*
Ampſing, in ſijn beſchryvinge van Haarlem, ons
 daar van nagelaten heeft, en ſchrijft hy daar van
 aldus.

WAnt veelderley geſticht van ſtatige gebou-
 wen
 Vercierde onſe Stad in luſtige Lansdou-
 wen,

En beemden om en om, die alle door 't gevecht
 Vervolgens nu en dan ter aarden ſijn geſlecht;
 Dit wort uydruckelijk van veelen ſoo geſchreven,
 Ia 't word maar al te klaar te kennen ook gegeven,
 Door menig woeft verval en afgeworpen ſteen,
 Door al het wjt geweft van onſe Landen heen.
 Wel had den Adel dan alhier ſig neergeſlagen,
 Om alderley plaifſier van rennen ende jagen,
 Wel aan den Stroom des Rhijns hun woning vaſt
 geplant,

Om al dien vollen luſt van deſen onſen kant;
 En ſoo de Graven ook wel meeft in oude tyden
 In deſe onſe Stad ſig plagten te verblyden,
 En hielden veeltijds Hof, of hier, of hier omtrent,
 Is 't vreemt dat d'Adel ook ſig hier heeft heen ge-
 went?

Ook wil een igelijk daar lieft ſijn woning maken,
 Alwaar men ligtlik kan aan alle ding geraken,
 Daar goede liſtrog is, is hier geen Land en Zee;
 Ia watter ergens is dat hebben wy hier mee.
 De lieffelijkſte ſtreck die oyt een menſch mogt we-
 ten

Daar niets ter Werelt is, ook 't minſte niet verge-
 ten,

Rijk in 't foet pluymig Volk, ſoo dat een deel voor
 lang

Van hier gekregen heeft den naam van *Vogelſang*:
 Dat dan met *Aalbertsberg* by yder plaats geſeeken,
 In luſt en in vermaak ſoo ver heeft uytgeſteken,
 Dat beyde langen tijd voor allen aldermeeft,
 Ia 't eenig luſt vertrek der Graven ſijn geweeft,
 Het Huys te *Vogelſang* leyt t'enemaal geſchonden,
 Den heuvel en de grout word maar alleen gevon-
 den:

Den naam ſou ook vergaan, ten waar 't nu door de
Jong

Weer uyt der aarden rees, en tot den Hemel drong.
 't Word weder als het was ſoo heerlijk opgetogen,
 't Word weer een *Graven Huys* voor onſer aller
 ogen.

't Waar jammer dat den naam van 't Huys ſou on-
 dergaan,

Ook blijft de *Jong* ſijn naam ſoo lang dit Huys ſal
 ſtaan.

Het Huys te *Aalbertsberg* is ook nog ſo in 't leven
 Dat vry wat heerlijk ouds nog over is gebleven;
 Is *Suyker*, ook ſijn Lot en Eere niet wel waart,
 Die aan ſulk ouwt geſticht, geen koſten heeft ge-
 ſpaart,

En *Valkenburg* die 't nu met Landen ende Hoven,
 Voor ſich bekomen heeft, is waardig mee te loven,
 Als die een huys en hof, van ſulken naam als dit,
 Van ouwts des *Graven huys*, en 't Hof van 't *Lant* be-
 ſit.

En meer nogh dat ick hier met namen oock moet
 ſetten,

Dat hy d'afgodery placht plotslijk te beletten,
 Die 't blinde volck daar dryft, met eene *Pieternel*,
 Die yvert voor den Heer en 't waare Iſrael?

Indien ſy over al naar dit exempel deden,
 Men ſouw d'afgodery wel haaft met voeten treden,
 Soo ſouwt met Godes Kerck, in 't lant wel beter
 ſtaan,

En 't ryck des Antichriſtes ſouw anders onder gaan.
 Maar (laas) dat *Breders* ſoo ook is om gekomen?
 Wie heeft dogh ſulck geweld en moetwil voorge-
 nomen:

En kan 't dan mogelijk ſijn, dat ſigh het dul gelaat,
 Van den beſeten krygh, ſo ver te buyten gaat?

't Was oock een *Graaffelijk huys*, veel ouder mee van
 jaren,

Veel meerder van gebouw, als ooyt die andre wa-
 ren,

Van *Aarnout* eerſt Geſticht, de derde Graaf van
 't *Lant*,

Een Luſthof op den Rhyn, een Luſthof in het ſant:
 Den naam ſelfs leeft dan noch, en ſijn ouwt Heer-
 lijk weſen,

Van dien gemelden Graaf van Hollant uyt gereſen,
 Soo is de hoogſte plaats der Edlen, noch by haar,
 En voert her Schilt van 't *Lant*, met eene blauwe
 baar.

Die Stam heeft groot gebied, in ons geweft, en lan-
 den,

En heeft veel Dorpen hier om onſe Stad in handen,
 En grote macht in Duyn, en heeft ook ſelfs in Stad,
 Wel eer, maar nu niet meer, wel eenig recht gehad.
 Die drie dan waaren ooyt der huysen waardſte lich-
 ten,

Die onſe Graven hier in oude tyden ſtichten,
 In 't Hollants Paradyſ, tot *Haarlems* eer en roem:
 Waarom ik hunnen naam, alhier met namen noem.
 Dog om nu tot het Sloth van *Haarlem* weer te keren,
 Staat hier een wonder ſtuk van echte trouw te leren,
 In deſe Heer en Vrouw, wel nodig aangeroert,
 En waardig alle tyd, in onſen mont gevoert:
 Als dan 't gemelde Sloth van boeren ende knapen,
 Van 't woeft onſtuymigh grau, met ſpeer en boog
 en wapen,

Was beſtig aangtaſt, en anders niet bereyt,
 En naauw en na beſet, en om en om beleyt,
 En hun nu koſt ontbrak daar binnen om te leven,
 En dies door hongersnoot, ſig moeſten overgeven;
 Bedong die kloecke vrouw, dat ſy haar beſte ſchat,
 In eens uyt dragen mocht, en 't lieffſte dat ſy had:
 En is ſoo met haar man, in eene maal verſteken,
 Met hulpe van haar maagt, ter poorte uytgeſtre-
 ken,

Verkieſende voor 't goed haar lieve Bedgenoot,
 En eenen naakten hals, voor ſijne ſtraf en doot.
 Dus heeft *Welphs* wyf haar man ook op den hals
 genomen,

Met Keyſer *Coenraat* mee in ſulk verdrag gekomen,
 So droeg de gansche reſt ook mee ontdekt en bloot,
 De mannen op den rug en kindren in de ſchoot:
 Soo dat ſijn Mayeſteyt, haar ſiende dus behangen,
 Hen flux te ſamen heeft weer in gena ontangen,
 En in de plaats van ſtraf, en wraak hun toegeleyt,
 De Tafel, en den Diſch, en vreugde toebereyt.
 Ge-

Gelijke kloeke greep is naer nog eens gebleken,
 Wanneer *Milanen* was van *Fredrik* afgeweken,
 Gedwongen met geweld, gewonnen met het twaert,
 Soo heeft een Nonne ook haar broeder dus bewaert.
 Want overmits dat sy voor hem afvallig waren,
 Soo wou den Keyser dan, dat Burgers hoeft niet sparen,

Siet foo is dese daat foo kloekelijk bedacht,
 Van andren naderhand dus heylsaam mee betracht
 Dit is van onsen naem, wil ymant my nu vragen
 Wat hier de waarheyt is. Ick wilde dat wy 't sagen.
 Men vinrook *Haralem*, en *Herlem* mee gespeelt,
 En ick verhaael uw maar, het geen men ons vermeldt.
 Als *Schryver* komen sal, die sal u 't sijne seggen.
 En sterken met bewys, en andre wederleggen.
 Ik wys uw dan tot hem, gaat port hem dat hy schryft,
 Op dat foo dienftig werk niet langer na en blyf.
 Noch moeten wy alhier met eenen dit ook stellen,
 't Geen anderen ons nog meer van onse Stad vertellen,

En seggen dan dat hier een grote hoek van 't Landt,
 Met Wyngaarden te saam, en Olmen was beplant;
 Een Bosch 't welk 't Heydens Volk, naar hun afgod-
 diſch wesen,

Hun *Bacchus* had gewyd, hun *Bacchus* uytgelesen:
 Dies werden wy van ouds genaamt *Bacchiades*:
 't Welk souw verandert sijn, by ons in *Bakenes*,
 En tuygen dan, dat ook, in 't graven deser gronden,
 Veel wortelen nu en dan, van Wyngard sijn ge-
 vonden,

Tot sekerder bericht, en vast getuygenis,
 Dat even dan de saak alsoo gelegen is.
 Hoewel de luyden meest, van kweert niet wat een
Baken,

Den naam van *Bakenes*, gemeynlijk willen maken:
 't Sy dat de Tooren dan, de Tooren daar ter stee,
 Of foo wat sy geweest die Bake inde Zee.
 Maar soude 't niet veel licht, de waarheyt nader
 schynen,

Te brengen *Bakenes* van het gewest der swynen;
 Na dien dat *Baak* een swyn, en *Nes* na sin en luyd,
 Van d'oude taal, een streck van vogtig laet beduyd;
 Ook fiet men dat de Stad hier leeg leit in gesonken,
 Ja dat de Landen ook wel leggen boel vetdrooken,
 Aan dit Oort buyten Stad, wanneer by *Winters* tyt,
 Den Hemel al te veel door swaren regen splyt.
 Soo is 't ook kennelijk dat altyd vele bossen,
 Om *Haarlem* om en om, en daar ook sijn gewossen,
 Ook weet men dat men daar het best gemeste swyn,
 Wel aller meest verneemt, daar d'*Ekels* 't meeste
 sijn;

Het schynt ook datmen dit ons dwaaslijk heeft ver-
 weten,

En ik weet niet wat een schimp, ons hier om op ge-
 smeten,

Voorwaar een slegt verwyte en kinderlijke smaar,
 Die maar den kindren spyt, en ons niet aan en gaat;
 Dog hoemen ons begin te dieper wil verneren,
 Hoe wy met alle regt noch hoger onse veren,
 Opsteken inde lucht, en dit is ook gewis,
 Dat onse Heerlijkheid dies maar te meerder is.
 Ten waar dat ymant dit noch beter kon behagen,
 Dat *Bakenes* den naam van onse *Beek* sal dragen,
 Die uyt den *Duytsen Rhyn*, die 't *Lant* hier heeft
 ververst,

Door dringen vande Duyn met magt is uytgeperst;
 Hier komt ons nu 't Geslagt van *Bakenes* voor ogen,
 Out, Edel, en vermaard, en heerlijk sig vertogen,
 't Welk had in blauwen gront in eenen gulde band,
 Drie Cruyssen root gemaelt tot huanen Adelspand.
 Men weet niet waar die Stam haar oorsprong heeft
 genomen,

Waarschynlykft dat sy is van *Haarlem* afgekomen;
 Want overmits dat Huys was *Kinbak* toegenaamt,
 Maakt *Bakenes* daar van, ten is niet vromd geraamt;
 So kon ook wel dat Land van dat Geslagt beseten,
 Van *Kinnebakens* naam sijn *Bakkenes* geheten,
 En namaals *Bakenes*, gelijk van tyd tot tyd,
 Een naam by wylen wakt, of ook by wylen slyd.

Souw *Kinnebakens* ook van *Kinbeyn* niet wel komen,
 Een Vloet die hier omtrent, wel eertyds is vernomen;

Die doe ook al dit Land dien naam heeft opgeleyt?
 Na sijn wy *Kennemers*, en *Kermers* ook geleyt.
 Het kan ook lichtlyk sijn, en 't souw geen wonder
 weten

Dat *Haarlem*, een Geslagt foo oud en foo gepre-
 sen,

En van foo hougen naam, alhier wel eer gevreeft,
 En van een groot gebiet, en aensien sy geweest,
 En foo heeft *Haarlem* ook, in *Kermerland* gelegen
 By ouds den naam van 't hooft van *Kermerland*
 gekregen,

En even als men dit uyt oude Boeken weet,
 So is 't ook dat het nog by onsen tyd foo heet.
 De Graven van dit Land, en d'alderoudste Hee-
 ren,

Die hebben hierom ook, om onse Stad te eeren,
 In dese lieve plaats de Stoel van 't Recht gepland,
 Het alderhoogste Regt, in 't gansche *Kermerland*.
 Men vint ook *Bakenes*, niet wyt van *Bodegraven*,
 Gelijk de Kaarten ons wel eer te kennen gaven,
 En nog de beste doen: alwaar de plaats ook leyt,

Die 't *Hof* dat is het *Slot*, nog huysden word geseyt.
 Hier door wort dit Geslagt gewis ook seer geprefen,
 Hier door haer Heerlijkheyt niet weynig aangewe-
 sen,

Als 't welk door klaar besit, so hier als daar in 't
 Land,

Haar magt foo heeft verdoond, en naam foo heeft
 gepland.

Hier van ook diende wel een weynig nog gespro-
 ken,

Dat als en sekere tak, heeft manlyk oor ontbro-
 ken,

Van 't *Haarlemsche* oud Geslagt de *Affendelsche* Stam,
 Haar met besit en Schilt door Houwlyk over nam.
 Die Stam heeft desen naam van *Affendels* bekomen,
 Alwaar de gront van 't *Slot*, nog huysden word ver-
 nomen;

Het *Hof* ook nog genaamt: misschien om dat het
 regt,

Hier ook wel eer den twist der *Kermers* heeft geslegt,
 Soo plagt dat dit Geslagt, gevierendeelt het teken,
 Van *Haarlem*, en haer *Dorp*, ten *Wapen* wyt te ste-
 ken;

In eenen roden gront, een gaande silver paart:
 Waar door die Eedle Stam nog huysden is vermaart;
 Den dienst die *Affendels* het *Haarlems Huys* voor
 desen,

Door Houwlyk heeft betoont, word haar nu weer
 bewesen,

Alsoo het *Huys Remes* haar ondergung mee wreekt,
 Nadien ook dese tak, haer manlyk oor ontbreekt.

't Is lust dan om de Stad naat veete schoone vleecken,
 En meenig Heeren-huys, en andere fraye plecken,
 Te wandelen door 't gefaay of door het groene land,
 Langs meenge klare Vaart, of langs den Duynen
 kaet.

Kom hier dan wandelaar, 't gesicht dit is ten besten
 En Duyn vermaak is Duyn, door loop al ons ge-
 wesen:

Het is voorwaar een lust, langs heen de klevet laan,
 Na duyn, naar *Albertsberg*, na *Bloemedal* te gaan.
 Daar kont gy soo gy wilt *Vergraafts* Fonteyn sien
 springen,

En blyven dan nog droog indien gy 't kont bedin-
 gen:

En seker sijn gestigt, en woning die hy houdt,
 Is waardig dat gy die wel deur en deur bescheut;
 En dan dat *Graaffelyk Huys* van *Valkenbug* beset-
 ten,

Moet om dien ouden naam, veel minder sijn ver-
 geten,

So weynig als een Huys, dat hier ook ergens staet.
 Gaet dan na *Bredero* voortaan de regte straat,
 Een *Graeffelyk* oud gestigt, nu jammerlyk geschon-
 den,

Door Oorlog en geweld, en met der tyd verflonden.
Door 't ongeval des tijds, een al te schoon gebouw,
En van ten hogen naam, dan 't soo vervallen souw,
Sie daer oock 't Huys van Loo; dan kont gy wat beneden

Een weinig vander hant, na Stuyffant u vertreden;
Voorts Santpoort hoger aan, en daar door 't snode feyt

Van Gerrit den verraer 't Huys Velsen stukken leyt,
Tot sijne schand en smaect, en tot een ewig teken
Hoe Princen moordery de moorders op sal breken.
Dan vander Mijlens Huys, en Triers daar aan met een

't Saam op den gront gestigt van 't Slot van Groeneveen.

Ook vander Ster en Kjes: noch komt gy wat te wiken

Na dyne rechterhant, het Huys ter Huleft bekijken,
En Backer harde by, en soo daar overweer
Het Huys te Hasselaar, en diergelijke meer.

Dan hoger na Brejaap, en soo ter tijd na Velsen,
En daar de Duyn en 't Y, de Beverwijk omhelzen,
En persen in der engt, een seer gelegen stee,
Gelegen op het Y, gelegen by de Zee.

Hier diende Kies weer niet, nog Schilperhoef vergeten,

Dat Tevlingen besit, en daarom soo kan heten,
En Koeymans ende Baak, en andre diergelijk,
Die al gelegen zyn, omtrent en by de Wijk.

Dit is een lustig Land, hier worden Hollands palen
Op 't aller smalt gefien, die scherp een mijle halen.
Houd dan de rechte streek, alwaar sig voorts ver-
toond

't Huys t' Adrichem, dat nu 't Cellacht van Burg be-
woond,

Waar naar 't ook word genaamt; gaat dan naa
't heel vervallen

Huys Oosterwijk, Foreest, en Merensteyn, van allen
Niet slechtelijk versien. Treed voort, en fiet ook
mee

Hoe 't Slot leyt omgekeert, der Stigters onser stee,
Ja fiet hoe droevig daar de afgeworpen steenen
Den ondergang van 't Slot van 't Haarlems Huys
beweenen,

Heel jammerlijk vernielt, en schandelijk verkeert,
En tot den kalen gront ellendig omgekeert.

En fucht en denkt, hoe kan ook alle ding verkeren?
Dog fiet daar Assumburg, het Haarlems Huys ter
eeren,

Opftygen in de Lucht: voorwaar een groot cieraat
Der Huysen hier omtrent, of waar gy heenen gaat.
En wel tuygt Assumburg aan lieflijke wegen,
En loffelijken oort, by 't Assumveer gelegen,
Met sijne Heerlijkheid en sonderlinge pracht
En opgestegen kop, den roem van dit Geslacht.
Soo staat dan 't Haarlems Slot (hoewel schoon af-
gebroken)

Daar door weer opgericht, door Assumburg gewro-
ken

Van 't ongelijk des tijds: het een een steenen hoop,
Het ander een Casteel: dit 's 't wereltlijk beloop;
Dit moet ik ook noch hier van Assumburg verklaren
Hoe sy het Halsregt voert, voor vele hondert jaren,
Hoe sy in hoger macht een hoge Vierschaer spand
Tot straffe van 't geboeft, tot suyvring van het
Land;

Beklaagt dan Rewijk voorts, en Poelenburg met eenen,

Een steenwerp maar van daar, en beyde niets dan
steenen,

En een vervallen muyr, en jammerlijk ruwijn,
Die van d'onvastigheid ons doen getuygen sijn.

't Huys Heemskerk rest hier noch, by Koning Wil-
lems tijden,

Ten Wapenhuys gestigt, de Landen te bevryden
Voor bloedig Krygs-verderf, voor moord, voor
brand, en vier,

En Vyands overval van 't Volk van 't Noord-quar-
tier.

Soo kan 't gemelte Huys noch huysden dijn
oogen

Veel teykenen van haar eer, en ouden naam ver-
toegen!

Gelijk het geensints is het minste out gesticht,
Dat hier om onse Stad wel eer is opgericht.

Dog eere komt Marges, die dit oud heerlijk wesen
En Koninglijk gebouw voor sig had uytgelesen

Tot sijn vermaak vertrek, en vry in eeren hiel:
Dies ook met allen recht de naam op hem verviel.

Soo is 't ook merkens waard hoe 't Huys ter Krijg
gebooren,

Van sulc een Krygsheer was, ter wooning uytver-
kooren:

Soo dat oock dus haar val haar rijklijk word geloont.
En hy soo met het Huys en 't Huys met hem ge-
kroont;

't Is recht dan dat dien Heer aldaar ook naar sijn ster-
ven

In Heemskerk heeft gewilt den aarden schoot be-
erven:

Waar toe de plaatse word, naar sijne Heerlijkheid,
Naar sijne Staat en Huys, getimmert en bereyt.

Sijn soon de jonge Heer, die ook in wetenschappen
Van Waapnen ende Kryg sijns Heeren vaders itap-
pen

Met dapperheid betreet, die houd ook in dit Vlek,
En op dit heerlijk Huys, te met sijn lust vertrek.

Dit kan ik van dit Slot ook niet te seggen laten,
Hoe dat het is begift van onse Heeren Staten,

Met macht en met geweld, met Halsrecht als men
seyt,

Soo imand itrafbaar waar ir sijne Heerlijkheit.
Ook is 't de pijn waart dien Heuvel na te draven.

En die verheven plaats, alwaar wel eer de Graven
Tot Heeren sijn gehult, tot Heeren sijn gestelt

Van 't Kermerlands gebiet, van 't Kermerlands
gewelt.

De Graven moesten ook op desen Heuvel swe-
ren,

Den Bisschop van het Stigt van Utrecht niet te de-
ren

In sijn geregtheid, den Bisschop niet te schaam,
En 't Geestelijke recht in alles voort te staan

En lust dy hooger aan te sien de oude gronden
Van 't Huys te Castrichom, soo jammerlijk geschon-
den,

Naar Croonenburg genaamt, soo segt in dijn gemoet,
Niet isser dat de tijd niet metter tijd verdoet.

Soo kont gy wederom niet min ter andre zyden,
En naar het Zuyden uyt, ten vollen dy verblyden;

Luft dy den Stijlweg langs, door 't Peulrijk Over-
veen,

En Tetros wijd gewest dy wat te gaan vertreen,
En sien daar by de Vaart, hoe wonderlijk de Lan-
den,

Daar groeyen uyt de Spaa, daar wassen uyt de San-
den,

Hoe alderleye Saad op meengen schoonen Kamp
Van sulc gewonnen Land wel tierd by 't Huys van
Ramp.

Dit is een kloeke vond om lichtlijk Land te maken,
En daar beneffens ook aan geld noch toe te raken,

Van onse Gasthuys-vaars hier aldereerst bedacht,
Waar door dit armen Huys groot goet is toege-
bracht,

Of neemt gy Rolland voor, en Vollemeer voor ogen,
Daar Sompels nieuwe dak, en boomen sig vertogen.

En wilt gy soo met een naar Rietborn hoger aan,
Als ook wat vander hant, naar Bentveld heenen gaan.

Of is naar d'aarden Hond, en verder dijn begeren,
Of wilt gy Okervelt sien wassen en vermeeren,

Door 't nieuw gebouw van Kies, en nemen dynen
gang

Naar Alkma, langs de Knip en 't Huys te Vogel-
sang.

Of wilt gy aan de sy Ruychavers Hof passeren,
En voorts door Bennenbroek naar Haarlem wederke-
ren,

Of langs den *Weelgen-bergh*, die recht daar voor dy leyd,

Daar ik verhalen moet het geene datmen seyd :
Te weten dat alhier de nieuw-geroude Bruyden,
Den tweeden Bruylofs-dag met heure jonge luyden
Vergaderden voor 't laast, om onder 't recht voor-
taan

Om onder 't lieve jok van 't echte bed te staan.
Of doet gy *Heemstee* op, vast aan het Duyn, en te-
gen

't Wijd Water van het Meyr, in 't vlakke Veld ge-
legen,

Een Dorp dat sijns gelijk van lustigheid niet heeft,
En ons in overvloed seer soete Rapen geeft :
Alwaar het *Heeren Huys*, seer schoon en hoog ver-
heven,

(Waar van de naam haar is van 't *hooge Huys* geble-
ven)

Ver boven het geboomt van 't vliegend wilt be-
woond,

Seer pragtig in de Lucht sijn steylen kop vertoont.
Dit mag ik van dit Huys niet laten aan te roeren,
Hoe dat het vryheid heeft, en recht het swaart te
voeren,

Het geen men Hals recht noemt, dat Koning *Wil-
lem* daar

Gesticht heeft voor die geen, soo wie dood-schul-
dig waar.

Besiet dan ook het Huys, dat *Fabri* sig voor desen,
Dat *Fabri* sig ook noch ter woonst heeft uytgelesen,

De Vader en de Soon: het Huys en Hof van lust,
Daar *Fabri* van 't gewoel der Stad in Vrede rust.

Dit is een lustig Land, gelijk de Papen weten,
Dies werd het ook wel eer van *Bernarts* Volk besen-
ten,

Want hun het beste dog en 't vetste toebehoort :
Soo had het ook by hen den naam van 's *Hemels-
poort*;

Ook kont gy *Spiegelberg*, gedookt in de boomen,
Dicht by den Aarden-houd, door onsen houd be-
komen,

Of door het groene Veld verby de Waterkand.
Of wilt gy door het Graan, door Duyn, en door
het Sant.

En houd gy dan de Vaart, laat *Berkenroo* niet leg-
gen :

Met namen moet ik hier van dit Casteel wat seg-
gen,

Met namen van dit Slot, dat onse Edele Stam
Van *Haarlem*, tot een Leen van onsen Graat be-
quam.

Dies heeft sy dan dit Leen, en desen Naam beseten.
En werd soo *Berkenroo* gemeynelijk geheten :

Ja soo ook dat den naam van dit vermaart Geslacht
Door desen tweeden naam schier was tot niet ge-
bracht.

Laat *Berkenroo* dan vry by dit Geslagt beklyven,
Maar laat de waarde naam van *Haarlem* eeuwig
blyven.

't Is *Haarlem Berkenroo*, het een is van het bloed,
Het andere van dit Leen, en van dit Graven goed ;
Mag hier nu ook van my, dit regt wel sijn verswe-
gen,

Dat dese Heerlijkheyd van *Willem* heeft gekregen,
Den tweeden van dien naam ? Ik meyn het Halsge-
rigt,

In dese Heerlijkheyd en op dit Slot gestigt.
Soo is dan dit Geslagt nu elf hondert jaren,
(En watter voor dientyd, veel licht, meer eeuwen
waaren)

Soo langen tyd in agt, soo langen tyd in eer,
Voorwaar 't gebeurt niet veel, 't gebeurt alselden
meer ;

Foey *Spanjaart*, dat gy ook dit Huys hebt neerge-
smeten,

(Hoe kan men al sijn quaat, en tyranny vergeten)
Maardenkt (ô Edele Stam) gy waart het niet al-
leen :

Gy had dit ongeval, met uwe Stad gemeen.

Kont langs de Kruysweg ook dy sonderling verma-
ken ;

En op een steenen vloer tot Sieken toe geraken ;
En daer seer harde by, een weinig voort gegaen,
Het Huys te *Kleef* besien, en daar wat stille staen,
En seggen in dyn hert : Die droevige ruwynen,
En stenen overhoop nog vry wat wonders schynen,
En tuygen 't oud cicraad, en (laes !) het groot ver-
driet,

Dat over Land en Luy, het bloedig Oorlog giet.
Het nieuw gebou dan nog het welk hier is te kyken,
Van *Breders* gestigt, wil vry weer wat gelijken,

't Welk sig aansienlijk van buyten aen vertoont,
Alwaer d'Onttanger nu van sijn Genade woont.

Kond ook dyn wandeling, na *Schoterbos* vergroten,
Huyduynen, *Druyvesteyn*, met *Berkroo*, *Peuyner*,
Schoten,

Fonteyn, en *Sparendam*, en nemen dynen wijk,
Naer 't oude *Sparenwoud*, door 't velt, of langs den
dijk.

Daer *Claas de Reus* ontving sijn wesen, lugt, en adem,
En daer sijn lengte blyft by 't teyken van sijn vadem,
Een seer vervaerlijk mensch, van wesen en gebaert ;
En evenwel niet quact, niet straf, nog wreet van aart.
Houd dan den *Lagendyk*, alwaer by Somertyden,
Of als 't droog weder maekt, de Wagens veylig ry-
den,

En siet daer *Pennings-veer*, en *Lie*, *Fuyk* daer by,
Vyfhuysen, *Rustenburg*, aen d'een en d'andere sy.

Gy kont van *Sparendam* ook aen desy van 't *Sparen*,
(*Indien* gy *Sparenwoud* gedenkt te laten varen)
Langs heen den *Somer-weg*, wel gaen naer *Pennings-
veer*,

En dan voor by de *Waart*, naer Stad, en niet naer
't Meer.

En lust dy naer het Meyr, en Vogelkoy te loopen,
Soo leyt de *Spykerboor* voor dyne ogen open.

Voorts *Schalkwijk*, *Scholenaar*, en *Amsterdamsche-hof*,
Dien *Vlaming* nu besit. Breekt so dyn wandeling of.

Ik kon de Ovens ook van Kalk hier wel gedinken,
Maar tog wat doen sy meer dan in de Stad te stinken,
't Waar beter datmen die wat verder van de stee,

Voor desen had gekeurt, of dat men 't nu nog dee
Wat dunkt dy wandelaar? sijn dit geen fraye wegen?
Sag ymand ooyt Stad, soo magtig welgelegen?
Ik roerse nog maar aan ; en haalse over hoop.

Gy siet wel dat ik hen maar ligtjes overloop.
En 't is ook soo genoeg; Wie kan de plaatsen tellen?
Wie kanse op een ry te saam in ordre stellen?

En al die wandeling, alwaer de wandelaar,
Sig hier verlusten kan, tot allen tyd van 't jaar?
Het meeste volgt dan noch. Ten Zuyden by het
Sparen

Rijft steyl tot in de Lucht, of 't Noordse Masten
waren,

Een dik en dicht geboomt met groenigheid bekleet,
Het welk men 't *Bosch*, of meest den *Hout van Haar-
lem* heet ;

Ey luffthof onser Stad ? Prieel niet om verschonon
Voor ons, en die om ons aen alle kanten wonen?
Eyesaem stil vertrek, en heimelijk pleisier,

Dijn swaer beladen hert en ziel wat op te halen?
Vry van het Stads geraes, en ongerust getier ;
Wat is hier groot geweld van Bomen schoon gewaf-
sen,

Die op malkandren recht gelijk een lyni passen,
Op ordre net geplant van alderhande slag,

Al wat men in een Bosch tot lust begeren mag?
Wat sijnder allefints bly groen-gevlochte wegen,
Met bladren overwelft, ook voor een swaten Regen,

En 't steken van de Son. De Schaduw van de blaen
Staet in den *Somer-tijd*, den wandelaar wel aen,
Lust dy in 't klavren Gras, en in de Bloemedalen,

Dijn swaer beladen hert en ziel wat op te halen?
Vermaekt dy 't lief gequeel, en 't Voog'len tierelier?
Gaet heenen naer den Hout, waar hebt gy 't meer
als hier?

Dus laten veel sig ook aldaer gestadig vinden,
Om hun gemoet en geeft van sorgen los te binden ;
Dus sietmen alle daag op dese groene paen

In 't ruyffchen van 't geboomt, groot Volk uytwand'len gaen.

Of so 't een yder dan van hun mach best geluffen,
Al in een Klavren-dal fijn moede leden ruffen,
En peuffen uyt de hand van 't geene dat het wijf
Van huys heeft meegebracht, tot hunnen tijdverdrijf,
Of liggen op de zy, of fitten in de weyden
Het hellen van de Son, en d'avontfand verbeyden,
Of om fijn meer vermaek, en om fijn meer gemak,
By eenen fchoonen Boom, of groene Elfen tak,
Of aen des Oevers kand van 't by vervlietend Sparen

In 't groen de Scheepjes af en aen fien komen varen,
Of fpeelen op de baen, met Pijl, of Kloot, of Bal,
Een yder dat hem luft, en naer fijn welgeval,
Hier kon ik *Luffenburg* ook in mijn Rijn vervaten,
Hier kon ik *Spruyzenbosch* met een niet achterlaten,
Met andre Huysen meer gelegen op de baen,
Gelegen in den Houd: maar 'k heb genoeg gedaen,
Hoe kon ik ook alhier de Huysen al verhalen?
Gewis ik moest'er in verwarren en verdwalen!
De Huysen hebben hier noch eynde, nog getal;
Wie is hy diefe my te famen noemen fal?

Adellijcke Huysen, Sloten, en Castelen, soo die van ouds gelegen hebben, als die nog leggen in

224

R H Y N L A N D T.

't Huys te ABSPOEL.

Gelegen aan de Westzyde van het Veer ofte Tol-brugge van Warmont, onder Oestgeest, is gebout by Heer *Willem van Mathenes*, Abt van Egmond, anno 1458. overleeft, met de Belegering van Leyden anno 1574. mede afgebrant; by d'Heer *Foy van Broekhoven*, in fijn leven Balliu van Rhijnland, Schout tot Leyden, doen herbouwen, wert nu beseten by d'Heer *Mr. Cornelis Paets*, Hoof-Officier en oud Burgemeester der Stadt Leyden, Soone van d'Heer en *Mr. Willem Paets*, Burgemeester der Stadt Leyden.

't Huys te ADEGEEST.

Wert gehouden voor den Jare 1100. Geboudt te fijn, als blijkt uyt fijn oude ruynen, is een oud Ridderlijk Huys ende Hofstede, gelegen aen 't Oost-eynde van 't Dorp van Voorschooten, aen de Noort-zyde van de Heere-wech naer Leyden, 't welk door versterf van d'eerfte Besitters van dien naem anno 1222. is beseten by Heer *Dirck van Waffenaer*, Ridder, en naergelaten aen fijn Dogter Vrouw *Buddeloge van Waffenaer*, getrouwt met *Gerrit Hoormin van Oestgeest*, van wien 't gekomen is op *Gysbert van den Boffche*, Knape, die anno 1285. leefde en besat 't selve anno 1344. *Dirck vanden Boffche*, Knape, wiens Soon *Dirck vanden Boffche* 't voorfz Huys ende Hofstede uyt fijne Goederen op den 14. February 1394. aen Hartogh Aelbregt van Beyeren voor Schepenen van Leyden opdraegt en van hem weder te Leen ontfangt, is mede beseten by *Willem van Leetwou Gerrijsz*, die met het selve nevens fijne Swanedriften anno 1451. wert verlyt 't voorfz Huys is inde trouwelen by na geheel geruynert, wert nu beseten by *Johan vander Meer*, Ontfanger van des Gemeenlants-Middelen over de Stadt Leyden en Rhynlant, Soone van *Chas vander Meer Dircksz*, Burgemeester der Stad Leyden.

't Huys te ALKEMADE.

In het Oost-eynde van Warmont gelegen, anders oud Alkemade, is geweest het Stamhuys van het Ridderlijk Geslacht Alkemade, doch merendeels vervallen, en herbout; Daar van alleen nog eenige oude vervallen muysten en overwelfelen fijn overgebleven; werd tegenwoordig beseten by Jonker *Floris van Alkemade*, oudste Soon van Heer *Jan van Alkemade*, Heer van oud Alkemade.

't Huys te BERENDRECHT.

Wert te Leen gehouden van d'Abdy van Rhijnsburgh, was certijds gelegen aen den lagen Rhijndijck, by 't fcheyden van den Rhijn in Leyderdorp, ende wert door *Clara van Berendrecht Jans* Dochter, ten Huwelijk gebragt aen *Frank vander Meer Pieterfz*, Bailju en Dijkgraef van Delflant, en het selve geruynert zijnde, is naderhand getransporteert en herbout in Aerlanderveen, over den Dorpe van Alphen, wert nu beseten by *Johan vander Meer van Berendrecht*, Soone van *Mr. Frank vander Meer van Berendrecht*.

't Huys te BELLESTEIN.

En oud Adelijk, dog vervallen Huys in Walsenaar, tot een Wooning en Hofstede gemaakt, voor desen beseten by de Heer *Jacob van Kijfhoek*, Heer van Landskroon, Hoogheemraad van Rhijnland, en naderhand by d'Heer *Amelis vander Binkhorst*, Heer van Wimmennum, &c.

De Hofstede BERGENDAAL.

In Voorthout gelegen, is mede een oud Adelijk Huys ofte Hofstede, agter het Huys te Teylingen, niet verre van 's Gravendam gelegen.

't Huys te BINKHORST.

Gelegen onder Voorburg, op de Oostzyde van de Haagse-vaart, heeft aen een seer oud Adelijk Geslacht den naam gegeven, doch over lange jaren verstorven, soo veel geseyd als *Binnenborst*, gelegen op een Hooghorst, alsoo genoemt ten respecte van een Lagerhorst ofte hooge streeke Lands, gelegen in de Bannepolder, ofte streeke Lands, tusfchen de *Veen*, wende thans de Veen-kake, en de Binne-polder van Voorburg, strekkende van de Haagse Vaart tot in de Zijdwind, ofte Landfcheydinge tusfen Rhijnland en Delfland, in oude tijden meest afgehaalt en geflecht, om daar mede de lage dellen, soo ih d'een als d'ander Polder, te verhoogen en gelijken. Uyt welk Geslacht geweest is Heer *Evert van den Binkhorst*, Ridder, anno 1076. in 't beleg voor Yffelmonde verslagen. Dit Huys met het Land, 't yamen groot omtrent 45. Morgen, is omtrent de twee hondert jaren geleden, gekomen op *Lodewyk Poes*, genaamt van den Binkhorst,

horst, naar hem gekomen op zijn soons *Joofts* (die Schout was vander Stede Beverwijk) erfdochter, genaamt *Juffrouw Jenne Poes van den Binkhorst*, die de laatste van haar Geslacht, Vrouwe van den Binkhorst, sonder oir gestorven is, hadde te man Heer *Willem Snoukaart*, Ridder, van Brugge in Vlaanderen, Raad van den Hove van Holland, en behoorde naarmaals toe Jonkheer *Jacob Snoukaart*, Heere van den Binkhorst, anno 1617. overleden, naarlatende uyt zijn huysvrouw *Juffer Anna*, overleden anno 1592. (die te wyve had *Juffrou Adriana vander Laan*) een eenige soon Jonkheer *Jacob Snoukaart*, welkers kinderen het selve als noch besitten. Werd te Leen gehouden van de Graaflijkheid van Holland, daar onder het Huys *Wisenburg*, op den kruysweg van Rijswijk, en daar omtrent gelegen, tot Achterlenen behoren.

De Hofftede BOSHUYSEN.

Daar van de Edelen van Boshuyfen haren toenaam hadden, heeft digt onder de Stad van Leyden gelegen, buyten de Witte Poort, en is mede in den jare 1574. in de belegering der Stad Leyden verbrand, en heel vernietigt, en niet weder opgebout; daar van de Landeryen benevens andere bepoldert zynde, deselve bepoldering genoemt werd *Boshuyfens-polder*; deselve Landen werden jegenwoordich beseten by Jonkheer *Francois van Lauskroon*.

't Huys te BOUKHORST.

Onder Noortwijkerhout gelegen, met de Landeryn daar toe behoorende, werd te Leen gehouden van de Graaflijkheid van Holland, eertijds op *Willem van Boukhorst*, dat anno 1429. quam op *Floris vander Boukhorst*, en in den jare 1642. verlijt is op Heer *Willem Charles François van Bourgonjen*, by dode van *Maria Anna van Bronkhorst*, sijn moeder.

't Huys te BOUKENBURG.

Onder Voorhout, met 18. Mergen en een half Honden 23. gaarden Land, is in den jare 1432. by *Jan vander Boukhorst* aan de Graaflijkheid opgedragen, en wederom te Leen ontfangen, en is op den 17. Juny 1644. daar mede verlijt Jonkheer *Adriaan Vysewaarde*, by dode van *Juffrou Catharina van Broukhuyzen*, sijn moeye.

't Huys te BRITTEN.

IS het Tolhuys der Romeynen, dat omtent 300. Roeden Westwaarts van de Toorn van Catwijk gelegen heeft, op den houw van den Rhijn, ter plaats daar deselve in de Zee uytwaterde, dat geseid werd gebout te zyn by den Keiser *Caligula*, omtrent veertig jaren na de geboorte van Christus. Daar van breder te sien by *Adrianus Junius Bat. cap. 10.* die daar van een ampele beschryvinge doet, welke wy goet gevonden hebben alhier te laten volgen.

In ripa medii alvei Rheni, armamentarium Pop. Rom. extitisse, tum fundamentorum substructio, tum marmoris in eorum fossi inscriptio loquitur, clareque convincit, quod ut principio Pharus fuerit, uti mox decemus, postea tamen majori usui futurum in praesidiarium Castellum (ubi appositis excubiis & custodiis arma navalia ac tela asservarentur) conversum fuerit, facile ut credam adduci possum, evocato a piratarum injuria, a quibus mare Britannicum saeculis omnibus per Saxones Cimbrica accolat, & Germanos maruimos, qui & Franci, infestum fuit, portus opportunus defendi posset, Britten vulgo in hodiernum usque diem nuncupatur, & Brittenburgus, quod sonat Britannicum Castellum, a vicina oppositaque Britannia, tunc Rom. Pop. velligale, unde frumentum classibus ad praesidiaria Romanorum horrea, Rheni supercilii imposita, de quibus antea facta fuit mentio, importatum subvehebatur: ea namque verosimilior est nominis origo, quam quae pacis argumento vocem in Fridienburgum detorsit. Isti mea conjectura, quam ante annos sex scripta mandaram, astipulatorems nuper nactus sum Hunfridum Anglum, virum litteratum, cujus de turri Britannica (ita enim nominat) epistolam typis proeudendam dedit Abrahamus Ortelius insignis Geographus in elegantissimo illo opere, cui Theatrum Orbis nomen est. In ea parum evariat a mea sententia, annotans ex Occidentalibus Imperii Provinciis annonam transferri per Britanniam velut horreum consuevisse, inde subvectam fuisse navigiis Britannicis per ostium Rheni ad praesidiaria limitis Germanici horrea, atque ita a mercatorum vel portuum vectorum Britannicorum frequentia, Britannica turris nomen secutum. At ego non aliunde per Britanniam, sed ex ipsa tanquam cella penaria Reipub. Romana subvectum fuisse frumentum ad limitanea Germaniae praesidia, natamque inde nominis Britannici originem autumo. Adfert idem & aliteram appellationis conjecturam a milite praesidiario e Britannia ab Antonino loci custodia imposito orta. Adjicit & tertiam, qua putat eam turrim ad latum portus, seu ostii Rheni a Batavis indigenis constructam ad defendendum periculum a Britannorum piraticam exercentium incursionibus, quas in Moerinos & Batavos faciebant, ut illius gentis loquuntur Annales, creatumque exinde nomen, mutatio licet edificii usui. Hujus armamentarii vestigia reliqua, sepulta, marique adobruta latent, nisi si quando post Africi vehementis continuatam fursam, subitè seiva & immoderata tempestas a Cauro, litore nostris tyranno, commota successerit; tunc namque nudatum arenis litus relictas a fundamentis reliquias, recedente maris astu, spectandas praebet, quamvis ea tennes ac perexigua relictas sunt, quando studium & improbitas hominum ad inassiatum spectaculum affluentium, quicquid residui fuerat toties repetitis vulneribus (nam tertium aperta fundamenta mea novit aetas) omnia exhausit. Istud litus, in quo armamentarii superstites reliquia inventa sunt inatritum, neque fluctibus adesum, sed ab ipsis natalibus in hanc usque lucem pertinaciter constans, idemque esse, quasi fluctus, sevisima rerum. Natura pars, vano atque irrita assultu haecenus pulsaverint, amicus noster scribit, sed aurite, opinor, quam oculata fides certiore testimonio innixus, siquidem maritimi homines uno ore omnes aliud nar-

rant, ac praesertim Catvicum pagus misero armamentario nimis vicinus aliud, si effari posset, locuturus fuerit, qui mea aetate insigne detrimentum atque damnnum expertus pertulit, haustis non semel mari fluctuoso domibus aliquot: qua calamitas tam illi propria est & familiaris, ut raro ulla major ingruat vis aut tempestas (cujusmodi plurimae in meam memoriam incurverunt) quin aedificia quaequam cum solo subruant fluctus. Quod ipsum & Norduco maritimo vico proxime propinquo, accidit, qui ad septentrionale Armamentarii latus paulo distantiore spatio inde distat, ubi uniuersam domorum viciniam cum puteo communi, mare paucos intra annos obligauit. Pratermitto silentio quod de Scauelinga in eodem littore lippi omnes & tonsores norunt, qua memoria non admodum veteris (nam vix ultra paucos supra centum annos extenditur) recordatione satis explicita loquitur, templum cum praeterea turri fluctibus absorptum, ad bis mille ferme passus intra maris complexum, nusquam nunc comparere: quo tempore magnificentius illic exaedificatum templum, quam remotissime à mari, satis cum periculo ad littoris viciniam paulatim nunc accedit; quam injuriam nuper postridie 20. Novembris anno 1570. sensu longe gravissimam, complanatis & in foedam ruinam tractis aedificiis ferme sexaginta: ita ut interdum inter piscatores pagi incalce agitur de loco remotiore templi fabrica deligendo. Quare Geropii mei ut accedam sententia, religione deterror, ut qui cladis passim accepta spectatorum pari aliquando fuerim. Itaque aequa me opinari esse non pudeat, qua litus illud planum fuisse, & apertum, ac in Oceanum longissime olim protraxisse existimat, litus quem Rhani fluentium focus trahat, littoris quad atterebatur detrimentum supplente nonnihil faciente, donec quadringentis abhinc annis, inaudita illa inundatione, qua uniuersam Hollandiam faciem longè lateque operuit, obstructo fluminis cursu, steriles arenarum colles litua occuparunt, mare terras ipsum à Nortmannis aliisque immanibus Barbaris, quos Borealis plaga nimbi instar Hollandia insudit, excisum soloque aequatum existimo, solas ruinas mari reliquas facientibus. Porro in praecurrente illo, quod dixi, littore, praesul mari, solo argilloso & herbido (cujusmodi totus est ille tractus, qui Rhemoburgum, Virginum nabisum canobio illustrem locum, & à praeterlabente olim fluuio nomen sortitum, spectat) littore tamquam exstructum fuisse armamentarium, de quo haec tenus sermo est, & fundamentorum positum, opinione augeratur. Quarum non absurda, nec à veri fide distans putatur ratio, quod neminem usque adeo recedem & communi sensu orbatum fore arbitrantur, qui in subuloso & sterili littore, qua nunc rerum species oculis occurrit, atque in ipsis adeo maris faucibus, praesidiis principalis fundamenta jacta velit, nisi idem Tragicos omnes Orestas & Athamantes demensia superes. Ne isti acutè festiue colligens, revocata ad veritatis numeros ratione, & ad liberam cogitationem. Quis enim est paulo liberalior & cum humanitatis sensu coalitus, qui gravem illum ac totum vicini maris halitum non reformides? quis murmurantis ejusdem fremitum horrifonum ferat assidue? quis elisa spuma aspergine madere semper velit? aut quis bruti elementi societatem colera, & inamantem sabulorum faciem aequi contemeri oculis semper susti-

neat? nisi forte Theacriti piscatores, quibus fida comes egestas nihil reliquerat. Caterum refragari argumento superiori, aut id revellere omnino velle animum non induxi, si qui tamen dispensatione quasi core adhibita veritatem velit acnere, is Caligulam opponat, auctorem & conditorem, meo quidem iudicio, istius pyrgi, cuius stultitiam insignem ac famosam, toties in exiguo libello, Apocolocyntosi inscripto, sugillat Seneca, ut pudeat referre: nequo dissimulat impune illi fuisse objectam Tranquillus. Omitto, quod recepto transfuga Britanno laureatas ad Senatum literas miserit, quasi per somnium locuples, sibi que ipsi persuadens uniuersa insula imperium, quam cum exercitu numquam adierat; quodque simulacra pugna crediderit vera fuisse praelia. Quod vero evidenti innotata soliditatis argumentum & indicium requirit, quam quod confecturus bellum adversus Oceanum susceptum, instructa acie, umbilicos & conchas Oceani spolia repente colligi à milite praeceperit, atque in victoria signum, excelsum in littore pyrgum extrui curarit, de quo ut Suetonius loqui intelligatur, verba eius adscribam. Postremo quasi perpetraturus bellum, directa acie in littore Oceani, ac balistis machinisque dispositis, nemine gnaro ac opinante quidnam coepturus esset, repente ut conchas legerent, galeasque & sinus replerent, imperavit, spolia Oceani vocans Capitolio Palatioque debita. Et in indicium victoriae altissimam turrim excitavit, ex qua ut ex Pharo noctibus ad regendos navium cursus, ignes emicarent. Quo ex loco viri non indocti suspicantur & conspiciunt, turrim, quam è ruinis in armamentarium converterit postea Severus Imp. esse illam ipsum maritimam & littoralem, cuius facta sit à Suetonio mentio, actum destinatum fuisse muneri accendendorum ignium nocturnorum, quibus cursum navium regetur ad pronuncienda vada: cuiusmodi pharum apud Gessoriacum (Bononiam nunc vocant) antiquitus constructam, sed collapsam, Carolus cognomento Magnus restaurari fecit ad navigantium cursum dirigendos, uti Regio Annalium scriptor testatur, apud quem (ut locum obiter emendem) mali, fanum, scriptum invenias pro, pharum, & navigandum, vice, navigantium. Certè in Batavia litore eam expeditionem, Caligula ingenio accommodam, lusum fuisse atque adornatam, tribus verbis voluisse indicare Corn. Tacitum videre mihi videtur, quum de Brunone inter Caninesates claritate natalium nulli secundo, duce delecto, loquens, narrat patrem ejus multa adversus Romanum nomen hostilia ausum fuisse & Caianarum expeditionum (quas obiter transcurrens memorari) ludibrium impune sprevisse: quo verborum compendio quid magis appositè dicere posuit, quam Caninesatem illum convitio inulto atque impunio, lingua effreniore habenas liberius soluisse in Caligula insaniam, qui cum mari bellum susciperet, pro spoliis hostilibus conchalarum ornamentum, puerilia scilicet ovipundia, legenda mandaret. Ubi verò potuerit ille impunio debacchari in Imp. qui vita necisque ejus in acie lingua haberet, (ut de Alexandro quodam dixerat Callistratus) quam inter suos, hoc est, Amicos, aut proximos saltem Batavia finibus, non intellige. De istius expeditionis in Britanniam cogitate apparatu, consimilia penè literis prodidit Dion Cocceius

in hanc sententiam. Caligula ad Britannicum Oceanum profectus, conserisis triremibus paululum proVectus, e vestigio revertit, datoque e sublimi tribunali militi signo, velut ad conflictum, animatos tubarum sonitu, iussit conchas marinas colligere, quo peracto gloriatus se Oceani victorem, post numeratum exercitui opimum congiarium, cum spolijs maris ostentis futuris Romam repetijt. Verum asseveranter sententiam meam interponere, re propter altissimam vetustatem dubia ac controversa, super-

sedeo, alijs, qui maiore abundant otio, e quibus rotundiore felicioreque genio loqui datum est, libenter herbium cessurus. Quicquid sit, sive Caligula Pharius fuerit, sive alterius cuiuspiam fabrica, id extra dubium est, Armamentarium usum e nomen induisse sub Severo Imp. e ab eodem restitutum; cuius memoriam iucur lapis e raris extractus anno salutis 1520. e in ades principis familia Wassenariorum inde translatus, cuius hac est inscriptio.

IMP. CAES. L. SEPTIMIUS SEVERUS
AVG. ET M. AVRELIUS ANTONINUS
CAES. COH. XV. VOL. ARMAMENTA-
RIVM VETVSTATE CONLAPSVM
RESTITVERVNT SVB. VAL. PVDENTE
LEG. AV. PR. PR. CVRANTE CAECIL.
BATONE PRAE.

Quia vero multi ignorant fortasse, quid Armamentarii voce significetur, tribus id verbis explicatum dabo. Est ergo Armamentarium munimentum muris turribusque contra vim instructum, unde machina; tormenta, si quando usus aut belli necessitas poscebat, proferebantur, tela e arma militi atque socijs distribuentis Tribunis aut Praefecto suppedabantur. Meminit Cicero armamentorum publicorum, e armamentarii Telluris; Plinius armamentarii mille navium capacis. Istud vero armamentarium forma quadratum, paribus in omnes partes spatij productum, saxis loquitur ac commonstrat quam hic damus, ejus ichnographia e nudatis (quod ter mea aetate accidit, primum anno salutis 1520. deinde iterum 1552. die D. Pontiano sacra- ta; tertio 1562.) fundamentis fideliter expressa: quodlibet autem universi operis latus duccenos quadragenos pedes complectitur, nimirum vicenas nostrates metatorum decempeda, quo mensura modo decempedans in duodenos porrigit pedes cognoscitur. Turrium propugnacula in Rheno praeterlabentis ripam obversa fuisse apparet, ad majorem operis firmitudinem contra fluentis vim, e hostilem quoque, si quam piratica adferret. Procurrentes utrinque illinc versus orientem solem, hinc occidentem, murorum ductus extra aream cloaca videntur fuisse, per quas omnium pergamentorum receptacula, quicquid erat sordium, aquam admissam e castellis receptam, atque in mare exonerasse crediderim. Saxa ingentia e fundamentis eruta, qua vidi, quaternos pedes longa ferme erant, ternos crassa, qua anno 1552. ad quadraginta numero refessa annotavi. Extra arcem ripe margines crassioribus tabulis praestruelli erant, e palis per fistucas altius adactis praemuniti, ne ab undis decurrentibus adederentur. Visitur apud Hogam Comitum in adibus a me prius nominatis gentis Wassenariae, aliter lapis cum hac epigrapha in iisdem ruinis reperta anno 1520. utrinque a fronte pariter e tergo mutila.

EVER. PIVS PET. A-
MAX. TRIB. POT. XIII.
NTONIN. PIVS AV
ER. MILIT. LEG. I. ME
ENIDIOR V.

Extat ilidem e tertius lapis salsi maris undis, e post imbribus excessus ad modum pumicis, qui nihil admodum certi praefert, praeter literarum aliquot solcos, qua ad dexteram male leguntur, cuius saxi frons Victoria alata imaginem ostendit, dextra lauream coronam attollentis, leva tenentis deprimentisque clypeum. Ad sinistram aquila passis alis expressa est, orbi duabus se mutuo secantibus zonis cincto insistentis, excurrentibus utrinque tribus radijs

IMP. CAES.
ANTO
NE
AVG. COH.
M TOR V
PE.

In earundem adium exteriori pariete visuntur e hac specie saxa, quorum primum navigium, cuiusmodi ferme Saxonas maritimam gentem usos fuisse docui, referre videtur; alterum Victoria simulacrum exprimit; tertium Herculem clavigerum; de quarto quid sentiam, ignoro.

Repertus in iisdem ruinis e quartus lapis memoratur; cuius epigrapha a se descriptam typis excudendam dedit Hubertus Golizius, antiquarium omnis generis altissimus gurges, qua tamen si mutilata in fronte ara positum fuisse illum loquitur, a M. Aurelio Antonino Caracalla, annis aliquot post peremptum sua manu Getam fratrem.

BRITANNIC. GERMANIC. PIVS FELIX AVGVSTVS
PONT. MAX. TRIB. POT. XVIII. COS. IIII. P. P. IMP. III.
ARAM A DIVO CLAVDIO. ET POSTEA
ADIVO SEVERO PATRE SVO RESTITVTAM.

VVVVVVV

ijlira

Istius armamentarii clavem in ruinis repertam, anno 1520. septenos pollices longam, & ponderosa mole prae gravem ostendit mihi Gualterus Theodericus Wassenaria stirpis egregius assertor. Aliam hic appingendam dabo: a longè subtilioris ingenii artifice profectam, in annulo effictam, quam accepi à Cornelio Aquano, vasculario Lugdunensi, honoris causa mihi nominando, qui tamen à liseris alienus, mirum tamen quam sit curiosus, quamque diligens in cognoscendis veteris memoria indicis, convasandis fragmentis, colligendis & conquirendis numismatibus, qua ex argento procusa plusquam trecenta numero, cum isthic, tum apud Romaeo-burgum reperta, ex aere quingenta ipsius mihi ostendit: qui vir ut est candidi pectoris, quicquid egestum inventumve eo loco vel ipse extulit, vel representato aere ab aliis redimere potuit, id omne liberaliter ac propenso ad bene merendum animo mecum communicavit.

Inter caetera qua integra & infracta suere, idem mihi ostendit aneam sigillum togatum, quod in larrario stetit verisimile sit, stylobata insistent, & alterum Palladis galeata, dextera noctuam tenentis, leva hastam, qua quamvis hinc aberat, aperta tamen manus elapsam amissamque testatur.

Item Samium poculum elegantissimi operis tubrum, è Lemniaterra, ut creditur, summi levoris, collo angusto, cuius mediis in faucibus, ceterubulus quispiam crenatus assurgit, ore pando quaternaria foramina in cordis speciem figurata preferente, cuius interiorem ambitum quadam veluti margaritarum linea, interspersis cyanei coloris eranis distincta, tanquam limbis pulchre exornat, quod ejus cavum auri admotum maris murmurantis fremitum representat: libuit istud sculptoris manu expressum hoc loco apponere.

Vidit illic & Simpulum è candida materia, cuius in sacris affundendo vino usum fuisse solennem autumo, ampullula ea est stricti oris, ventrosa, ansata, fundo exiguo, cuius hic picturam adieci.

Eodem in loco inventum lychnum pensilem sive lampada aneam exhibuit idem Cornelius, hic expressum, cui cavum est affabrè circinatum, cum imminente quadrato calo, ad arcendum flammae periculum, uti auguror, sive etiam contra fumisurgentis nigrorem. Præterea coëtilem laterem utrinque cetera parietibus assurgentem, qui videtur aquam pluviam ex imbricibus precipitantem excepisse, quindecim pollices longum, integrum adhuc, qui parte sui instornebatur, & vicissim subternebatur alteris, ut quasi communicatis operis imbrem per compluvium devehent.

Multa item & varia emblemata rotunda, qua diversorum animalium vultus & ora referebant, per qua gustatim liquores fundi poterant illa idem monstravit.

Extant apud eundem quinque diversi generis tesserae, seu quadrata pavimentorum tegulae, quarum diversitatem ipsa facile prodit inscriptio, omnes octo in quadrum pollicum, duos digitos crassa omnes eandem sed diversimodè expressam inscriptionem ostendentes, & inferioris Germania exercitum loquentes: qua inscriptio & in imbricibus legitur tredecim pollices longis.

Vidi ibidem & alios imbrices hoc pacto inscriptos. L E G. X X X. Præterea figlinorum fundos, in quo-

rum uno legebatur hac epigraphe, VITALIS FE. in altero BOVONV. F. Capedinum quoque & paterarum fictilium fragmenta, cum inscriptione MINV. EV. F.

Nomismata idem Cornelius varia ex auro, argento, aere ibidem reperta ostendit, inter qua conditoris pyrgi Caji Caesaris duo: ab adversa parte C. Caesarem Germanicum loquitur, averfa tres ipsius sorores solas nominat, Agrippinam scilicet, Drusillam, & Juliam: alter ad locutionem Consulium præfert ab averfa. Nam quod Ormlius, ob inscriptionem lapidis, qui aram à Divo Claudio positam loquitur, putat armamentarium istud ab eo in expeditione Britannica extractum, facile ex Dione & Suetonio convincitur, qui cum Gessoriaco soluisse oram & trajecisse testantur, ibique fornecem seu triumphalem aream illi ob victoriam de viciis Britannis ex Senatus-consulto positum.

Vidi & tertium cum effigie Vestæ sedentis. Item insigne numisma Septimii Severi, qui conlapsum vetustate armamentarium restituit.

Supervacaneum foret & nimis longum, reliqua Caesarum & Imperatorum nomina, quorum numismata idem ille habet, in hisce ruinis inventa, commemorare, quando infinitas quadam nummorum isthic repertorum, in omnem quaquaversum regionem disseminata sit.

Den BURG van LEYDEN.

DE welke niet sonder redenen voor een van de oudste gefligten en gebouwen der Romeynen in dese Landen gehouden werd, van ouds gedient hebbende, tot een woonplaatse van de Heeren van Wassenaar, en Burggraven van Leyden, ontwijffelijken ouder dan de Stad selfs, staande niet alleen op een hogen grond, maar ter plaatse daar sig, niet verre van den nieuwen Rijn, op een seer groten Berg of Heuvel, een ouden ronden Toorn, op de Roomsche wijze gebout, ver-toont: welke hoogte niet onwaarschijnlijk gehouden werd, dat aldaar op een gefchoten sy, uyt den nieuw gefchoten Rijn, dewelke wanneer aldaar gemaakt is, om de oudheid mede onseker is, en wel soude kunnen wesen, dat het is een arm van de Fossa Corbulonis, daar Tacitus lib. 11. Histor. van schrijft, dat ten tijde van de Keyser Nero ruym vijftig jaar naar de geboorte Christi, tot een toegang uyt den Rijn in de Maas gefchoten is. Aangaande het gebouw van desen Burg-toorn, dat deselve niet alleen gebout en is, en sulx meer gebouwen daar omtrent geweest moet zyn, kan uyt desselfs omstandigheid wel afgemeten werden; maar ontwijffelijck mede om verre geraakt, met de verwoestinge en overvloeyinge van het gehele Landfchap, door den Noortwesten Storm van den jare 860. dewelke soo groot was, dat het gehele Landfchap, met de Vloed, en het Water gemeen werd, en eenige eeuwen daar na alsoo onbewoont is blyven leggen; Soo daar van genoeg betuygen, de oude eyke boomen, dewelke nog dagelijcx in het opschieten van Sloten, en Weteringen, in de Landen omtrent den Rijn-dijk buyten Leyden, werden uytgedolven, leggende alle op eenen gelijken streck ten Noordwesten over nedergevelt, en wel een half mans lengte

lengte met kleyagtige aarde bedekt. Heeft van ouds behoort aan den Geslagte van Waffenaar, onder den tijtel van Burggraaffschap, daar onder verscheide geregtigheden behoorden, dewelke alle, benevens het besit van den selven Burg, by de Burgemeesters en Regeerders der Stad Leyden, ten behoeve van deselve Stad, in den jare 1651. van den Prince van Ligne, als laatste besitter van dien sijn aangekocht.

Den Ouden BURG.

Onder Voorburg.

Heeft gelegen aan de Delfse Vliet, tusschen den Ouden Tol en Haagse Vaart; welke Vliet met veel waarschijnlijke redenen gehouden werd, voor de regte *Fossa Corbulonis*, die ten tijde van de Keyser Nero gegraven is, beginnende uyt den Rhijn van Leyden af, en lopende door Delf in de Schie, alsoo genaamt, gelijk als een geschoten water (het welk nu by Schiedam aan de Maas gestopt is, daar Schiedam sijn naam van heeft) om daar door binnens Lands met kleyn Vaartuyg, uyt den Rhijn in de Maas, heen en weer alle behoeften te kunnen voeren. Op het begin van welke Vliet, den Burg tot Leyden, en omtrent ten halve onder wege desden Burg, (daar by, daar naar het Dorp van Voorburg, als het voorburgte aangeleid is) gestigt zyn. Desden Burg seytmen, dat tot een Koornhuys gehouden is, en in sijn Graften wel thien Morgen Lands beslaagen heeft, daarom deselve om sijn groote alleen met den naam van Burg is genoemd geweest, sonder bynaminge; dog soude het daar voor houden, dat deselve naar de Roomse wijze, mede naar den Stigter gebynaamt is geweest, dog met den ouderdom en verloop van tijden vergeten. Uyt de penningen aldaar in menigte gevonden, werd gegist, dat de Stigters van desden Burg geweest zyn, *Elivs Hadrianns*, ofte de twee gebroeders *Lucius Aurelius Vernus*, en *Marcus Aurelius Antoninus*, welkers gebied tusschen de hondert en 't seftig jaren naar de geboorte van Christus bepaalt werd. Uyt welkers naam leesbare naden, de ontleerde Pypen de naam van *Arundulus* ofte *Elnus*, anders *Ezeloor* gesmeet hebben, met dat, op sommige van die penningen een beeltenis, gelijk als met Ezels ooren gefien werd, het welk uyt de bygebragte gelijkheid van andre penningen dier soort, de twee opperste blaadjens van den Laurier-krans zyn, daar van d'andere glad gefleten waren, en naulijx konden gefien werden. Dat desden Burg gestigt is, naar het graven van de *Fossa Corbulonis*, blijkt uyt dien, de grond daar omtrent meest laag is, of aan de Noordzyde daar die uyt de natuyr hoog is, onder fandig valt, en de grond daar den Burg eygenlijk gestaan heeft, zynde in 't hoogste van alle het land daar omtrent, uyt kley met aarde vermengt bestaat, als zynde verhoogt uyt het schot van *Fossa Corbulonis*, nu de Vliet, welkers grond onder kley is, mogelijk van de Vloet en gemeenschap van den Rhijn en de Maas, gelijk de kley-landen in Rhijnland haren oorspronk hebben, van den eertijds daar door stromenden, en daar na over-

vloeyenden Rhijn. De fundamenten van den selven Burg omtrent den jare 1626. of 1628: uytgegraven werdende, om den Duyft ofte Trasteen, daar uyt deselve bestonden, is de grond aldaar mede van kley bevonden, en is als doen onder andre antiquiteyten een groten aarden pot gevonden, in dewelke omtrent een water-emmer vol silvere penningen, by verscheide Roomse Keyseren doen munten, gevonden zyn. Te Land reylende van Leyden naar desden Burg; quam men eerst, eermen aan den Burg quam, aan 't voorburg, nu het Dorp en Ambacht Voorburg, en daar te vooren door het *Sacrum nemus*, nu Schakenbos, door het Ambacht Veur, als van Leyden komende Oostwaart voor Voorburg gelegen, daar het Dorp Voorschooten, gelijk als voorgeschooten is. Gelijk in een seer oude lijste van het inkomen en schat-gelt dat by de Houven en onderhorige Hoffeden, aan de Cathedrale Kerk tot Utrecht most werden gebragt, by *Arnold Bucchel*, in de aantekeninge op de Historie van *Willem Heda*, onder *Odibald*, de XII. Bisschop van Utrecht, die tot omtrent den jare 900. geleest heeft, dese Dorpen aldus beschreven werden: dat in Forechate en Fore drie; en in Forenburg lagen, twee schatgelde Houven:

't Huys te CYS.

Met 20. Morgen Land daar aan, gelegen aan d'ander zyde van Lammen aan de Vliet, in den Ambachte van Souterwoude by *Jan Claas Jans*, in den jare 1524. aan de Graafflijkheid opgedragen, en wederom te Leen ontfangen, anno 1580. gekomen op *Jan van Barendrecht*, naderhand by koop gekomen op *Pieter Onzeel*, en doen op desselvs loon *Daniel Onzeel*, Predicant tot Voorschooten.

't Huys te DEVER.

Gelegen onder Lis, is een oud Ridderlijk Stamhuys geweest, dat men meent dat in de Lisserpoel gelegen heeft, daar van in de bedijkinge van deselve Poel; in den Ringflood gevonden en uytgegraven is, de ruine van een agtkanten Toorn.

't Huys ter DOES.

In Leyderdorp aan de Does, over de 300. jaar geweest zynde de wooninge van de Heeren vander Does, laatst beseten by Jonkheer *Pieter vander Does*, Admiraal van Holland, overleden in den jare 1599. en daar na by de Heeren van Matenessse, wierd anno 1668. beseten by Heer *Gijsbert van Matenes*, *Jans* soon, Heer van Matenessse, Riviere, Opmeer, Souteven, &c.

't Huys te DUYVENVOORDE.

Het Huys en Casteel van Duyvenvoorde in Voorschooten, is een oud Ridderlijk Stamhuys, jegenwoordig beseten en bewoont by Heer *Jacob*, Baron van Waffenaar, Heer van Duyvenvoorde, Voorschooten, Veur, Balliu en Dijkgraaf van Rhijnland.

V v v v v v v 2

't Huys

't Huys te DUYVESTEIN ofte KLEIN-
DUYVENVOORDE.

ALs zynde een smaldeling van het selve, met omtrent 60. Morgen Lands daar aan, gelegen op het Oosteynde van den Ambagte van Voorburg, ter zyden de Landscheyding, zynde het uytterste, grootste, en eenig vierkant doorgaande streeke Lands van den Heereweg af, tot de scheydinge van 's Gravenveen. Is eerst in 't bysonder beseten by Heer *Diderik van Duyvenvoorde*, Ridder, Heer *Arents* soon, Heer van Duyvenvoorde, die anno 1358. getrouwt hadde Juffrouw *Simon Sophie Bogge Jans*, en *N. van Swietens* dogter, een jonger broeder van Heer *Arent*, Heer van Duyvenvoorde, die getrouwt hadde Jonkvrou *Elburg van Cralingen, Ogiers* dogter, en over-oud-oom der Heeren en Broederen, *Jan*, Heer van Duyvenvoorde, Ridder, *Gijsbret van Duyvenvoorde*, Heer van Opdam, en *Jan van Duyvenvoorde*, Ridder, Heer van Warmont, en teelden dees Heer *Diderik van Duyvenvoorde* op Duyvesteyn twee soonen, *Arent* en *Jan*. Dewelke in den jare 1436. ten overstaan van Heer *Jan van Waffenaar*, Ridder, Heer van Voorburg, *Willem*, Heer van Naaltwijk, (uyt wiens Geslagt men meent dat haar moeder geweest zy) *Jan*, Heer van Duyvenvoorde, en *Floris vander Bonkhorst*, hare neven, haar ouders goederen deylende, onder andere verscheyden voorwaarden over een gekomen waren: dat *Arent* met sijne nakomelingen het Huys en Hofstede van Duyvensteyn, met omtrent 60. Morgen Lands daar aan, van *Jan*, Heer van Duyvenvoorde voornomt, haarluyder ooms loon en neve, tot een onversterflijk Leen soude besitten, nevens nog eenige Landen in Tedingerbroek gelegen, die hy van sijn broeder *Jan* in erfpagt soude besitten, voor sekere somme losbaar zynde. Welk Huys en Landen daar na gekomen zyn op Jonkheer *Johan Uytenhage van Mijst*, in sijn leven Commissaris ordinarius van de Monstering, die in den jare 1606. van den Huys van Duyvenvoorde daar mede verlijd is, en het oude Huys als doen daar op staande tusslen den Lijdweg en Boekflood, vervallen zynde (voor het welken nog een ander swaarder gestaan heeft, daar van nog dagelijx veel steenen en andre materialen diep in den grond gevonden werden) heeft doen afbreken, en de Landeryen overlans in twee verdelende, op yder gedeelte of helft, een Bouhuys heeft doen stellen; dewelke in den jare 1618. overlijdende, deselve naar voorgaande octroy by testament maakte, aan Jonkheeren *Ulrik* en *Johan Uytenhage*, sijn twee oudste soonen, yder de wederhelft. Daar van de Westelijke helft tegenwoordig beseten werd by Jonkheer *Diderik Uytenhage*, desselvs jongste soon, en de Oostelijke helft by Jonkheer *Johan Uytenhage*, des voornoemde *Johans* en sijnz soons soon; op welkers gedeelte niet verre van den Heereweg, een seer hogen Sandheuvel geweest is, die den Elsberg genomt wierd, om dat hy rondsom met elst beplant was; tot waar toe en rondom, als het uytterste van het Ambagte van Voorburg, de processie

certijds gegaan, en van daar weder nade Kerk van Voorburg gekeert heeft. Waar op en in, soo van ouds, als in 't vervoeren van den selven Heuvel ofte Berg, mede verscheyde oude Roomse penningen zyn gevonden, daar van nog eenige met de beeltenissen en omstaande namen van *Imp. Traject. Aug.* en *Antoninus Aug. Pius*, by gemelte Jonkheer *Diderik Uytenhage* tot Voorburg, ter goeder gedagtenisse bewaart werden.

't Huys te ENDEGEEST.

IN Oestgeest gelegen, zynde een Agterleen van den Huys van Waffenaar, voor desen beseten by Jonker *Pieter van Schouwen van Endegeest*, en laatst by Jonkheer *Scheldenus vander Rijd*, Heere van Brochem en Woestwessel, welk Huys onlangs tot de grond toe afgebroken, en heropgebout is.

't Huyster HORST.

GElegan onder Voorfchooten, is een Ridderlijk Slot geweest, by de Heeren van Waffenaar gebout en bewoont, daar onder verscheyde Achterlenen behooren; is laatst beseten, by de Heer en Mr. *Reynier Paauw*, Præsident in den hoogen Raad van Holland, Heere van ter Horst en Rijnenburg.

Oud KALSLAGEN.

IN Alphen gelegen, is geweest het Stamhuys van den Geslachte van Calslagen, werd tegenwoordig beseten by d'Heer *Jacob vander Meer*.

't Huys te KEUBEL.

NIet verre van den hoek van de oude Vliet aan den Rhijndijk, buyten de witte Poort der Stad Leyden, is mede een oud Adelijk Huys geweest, daar de Hugenoten ofte Gereformeerden in den jare 1566. de eerste openbare vergadering hielden; dog is met de belegering der Stad Leyden te niet gekomen.

't Huys te KRONESTEIN.

ISeen Leen, 't welk met de lanen, cingelen, gragten, boomgaarden, en verdre Landen, 't famen groot omtrent 20. Morgen Lands, met de Thienden en Visseryen daar toebehorende, aan Lanmen in Soeterwoude, by Jonkheer *Floris van Alkemade*, in den jare 1412. aan de Graafschijckheit uyt sijn eygen goeden is opgedragen, en wederom te Leen ontfangen, 't welk by overlijden van Juffrouw *Margrieta van Alkemade* in den jare 1475. verlijt is op haar soon *Tielman Oem van Wijngaarden*, en in den jare 1638. gekomen op *Pieter van Panhuysen*, en by *Bartolomeus van Panhuysen* sijn oudste soon verkofte zynde in den jare 1664. is genaast by d'Heer en Mr. *Willem Huygens*, Burgemeester der Stad Arnhem, sijnen neve, dewelke 't selve laatst beseten heeft.

't Huys

't Huys te LEEUWEN.

Gelegen onder Alphen, in den jare 1450. by *Willem van Leeuwen*, *Gerrits* soon, aan den Huys van Wassenaar uyt sijn eygen goeden opgedragen, en wederom te Leen ontfangen, voor een onversterflijk erflees, met omtrent seven Morgen Lands, en twee paar ouden Swanen met den jongen, te voeden en te dryven in den Rhijn, en water tussen Swammerdam en Leyden, te verheergewaden met een roden Sparwer, ofte een stoop Wijns daar voor.

't Huys ter LIPS.

Het Huys en Slot ter Lips, nu *Wijngaarden*, in de Heerlijkheid van Voorfchooten, werd beseten by Jonkheer *Carel van Wijngaarden*, Heer van *Wijngaarden*, *Benthuylen*, *Soetermeer*, *Ruybroek*, &c. Ambachts-heer van *Segwaart*, &c. daar toe behooren omtrent dertig Mergen Lands, metten Wooning die daar op staat, aan de Noortzyde van de Kerk aldaar, te Leen gehouden van de Graaflijkheid van Holland, in den jare 1412. by opdracht van *Ian Vos*, verlijt op *Gerrit van Hoogstraten*, by dode van hem op *Dirk van Hoogstraten*, en van hem op *Jacob van Wijngaarden*, en soo voort onder des selfs atkomelingen tot op Jonkheer *Carel van Wijngaarden*, die daar mede op den 6. July 1644. verlijt is.

't Huys te LOKHORST.

Anders genoemd oud Teilingen, werd te Leen gehouden van den Prince van Orangen, als Heer van Naaldwijk, en beseten by Heer *Johan*, Baron van Wassenaar, Vryheer tot Warmont, is voor desen geweest aan den Geslachte van *Poelgeest*, als anno 1447. beseten by *Ian van Poelgeest*. Heer *Gerrits* soon, hem aangekomen door Jonkvrouw *Willemine*, Heer *Willem van Naaldwijks* dochter, sijn moeder, tot dat Heer *Adriaan van Poelgeest*, sijn soon, anno 1511. sonder kinderen overlevende, 't selve quam op *Gerrit van Lokhorst*, sijn sustersdogters soon, daar na op Heer *Claas van Matones*, Heere van Hafsarwoude, door sijn moeder *Geertruyd van Lokhorst*, soons dogter van gemelte *Gerrit van Lokhorst*, welke *Claas van Matones* mede sonder kinderen komende te overlijden, 't selve gekomen is aan den Huys van Warmont.

't Huys de L O O.

Onder Voorburg gelegen, van het welk een Edel Geslagt in Holland sijnen naam plagt te hebben, is naarmaals beseten by den Geslachte *Potter*, toegenaamt *van Loo*, en daar naar gekomen aan de *Brassers*, van dewelke het wederom by koop gekomen is op d'Heer *Ian Isenboutsz van Nes*, Burgemeester der Stad Leyden, die daar noch veel Landen aangekoft heeft; was eertijds Leen, nu Allodiaal, heeft mede verschey-

de kleyne erfpacht-renten op Huysen en Landen in het Ambacht van Voorburg, precijs te betalen op St. Lourens dag, doch met last van aan de deelgenoten kost en drank te verschaffen, dat voor haar een vrolijken dag is, daar toe geregtigt zynde, alwaar 't maar van twee of drie stuyvers, van wegen elke portie, ofte aandeel, twee personen te mogen gaan eten en drinken, met dat elke smaldeeling wederom een nieuw aandeel maakt. Werd tegenwoordich beseten by d'Heer *Dirk van Nes*, sijn broeders soons soon, die 't selve Huys anno 1664. voor 't merendeel heeft doen vernieuwen met een sierlijken Tuyn en Warande, behalven den vermaarden Boomgaard vol ongemeene vrugten; doch sijn de meeste Landen soo aan sijn vaders broeder *Willem van Nes*, als aan sijn moyens soon *N. vander Eem*, daar van afgekavelt; heeft een eygen Laan, van de Voorburgse Heerweg af, tot aan het Huys, en van daar deur de Cingel en Veenpolder, over de waterscheydinge, door de Haagse Polder ofte 's Gravenveen, tot aan de Zuydhoutse weg van den Haag naar Leyden.

't Huys te MEERBURG.

En Ridderlijke Hofstede, op de kromte van Meerburger-watering, in Soeterwoude, jegenwoordich beseten by *Jacob* en *Pieter la Court*; gekomen by koop van *Robbrecht de Conrean*, Heer van Westmale.

't Huys te MERENBURG.

Gelegen onder Lis, niet verre van het Meer en gebout by Jonkheer *Albregt van Wassenaar*, Heer van Alkemade; werd nu beseten by Jonkheer *Gerard van Wassenaar*, Heer van Alkemade, &c.

't Huys te M Y E.

Niet verre van de Kerk van Leyderdorp, wert jegenwoordig beseten by *Ian Holland*, gesegt *Fonteyn*.

't Huys te PADDINPOEL.

Buysen de Rijsburger Poort der Stad Leyden, onder Oestgeest gelegen, de Burggraven van Leyden toebehorende, en in den jare 1420. doen de Stad van Hertog *Ian van Beyeren* belegerd was, en by accord wierde ingenomen, by die van Leyden afgeworpen en vernielt, dicht omtrent daar het Clooster Marienpoel gestaan heeft, het welk gestigt was by *Boudewijn van Swieten*, daar van de fundatie beruft onder de Vrouwe van Brocchem, en is in de laatste belegering van de Stad Leyden, anno 1574. afgebroken, en niet weder opgebout, daar van de ruine noch te sien is, in het Land en Boomgaard aldaar, toekomende *Franco van Hamersvelt*, als getrouwt met de dochter van *Pieter Willemz van Leeuwen*, die over eenige jaren overleden is. Werd noch jegenwoordig genoemd *de gebroken Kelder*. Uyt welke ruine sekre fark tot Noort-

VVVVVVV 3 wijk

wijk in de Kerk is overgebracht, daar van het opschrift is, *Frank vander Boukhorst, Adriaans soon, overleden anno 1463. met Cathrijn van Bakenes, Dirks dogter, sijn Huysvrou, overleden anno 178.*

't Huys te PALENSTEIN.

I Een oud Adelijk Huys geweest, een gevolg van de Heerlijkheid van Zegwaart, sulx den meergenoemde Jonkheer *Carel Oem van Wijnngaarden*, Heere van Wijnngaarden, Soetermeer, Benthuyfen, Zegwaart, &c. daar mede verlijt is geweest.

't Huys te PERSYN.

L Eyd onder Wassenaar, aan de weg tusschen 's Gravenhage en Leyden, is waarschijnlijk omtrent de 200. jaren geleden getimmerd, by een uyt het seer oud en Adelijk Geslacht van Persijn, Heeren van Waterland, en daar na gekomen op *Mr. Hippolitus Persijn*, Raad in den Hove van Holland, naarmaals Præsident tot Leeuwaarden en Utrecht, daar hy anno 1568. overleden is, had te wyve Juffrou *Elisabeth de Jonge*, overleden anno 1604. dochter van wijlen *Mr. Jan de Jonge*, Griffier vanden Hove van Holland, en is van haar gekomen op Jonkheer *Ian Persijn*, te wyve hebbende Juffrou *Ienne van Bekestein*, sijn nichte, en wert nog tegenwoordig by die vanden Huyse van Bekestein beseten; Sie boven fol. 858. Dit was een seer oud Geslacht in Holland, daar van in de oude Hollandse Historien in den jare 1080. bekent is Heer *Ian Persijn*, in den jare 1150. leefsten van Heer *Dirk Persijn*, Ridder, en verhaalt *Beka* dat Heer *Ian Persijn* anno 1203. met meer andere Hollandse Edelen, Graaf *Lodewijk van Loon*, die met Vrouw *Ada*, Gravinne van Holland, getrouwt was, blijdelijk inhaalden, en een vast verbond maakten tusschen den selven Graaf *Lodewijk*, en den Bisschop van Utrecht. Defen Heer *Ian Persijn* was Heer van Waterland, de Landstreke daar naderhand de Steden Edam, Monikendam, en Purmerend gesticht zyn, stierf in 't jaar 1226. nalatende Heer *Claas Persijn*, Ridder, Heere van Waterland, en *Wouter Persijn*, Ridder, die Religieus wierd, en sich in een Clooster begaf; Heer *Claas Persijn*, stierf anno 1250. en liet na Heer *Ian Persijn*, Heer van Waterland, die anno 1288. Haarlem jegens den oploop der Kennemers beschermd, en haar met een losen alarm dede afwijken, daar op die van Haarlem uytvielen, en vele van deselve doodfloegen en vervolgden, als den selven *Beka* getuygt, onder *Ian de I.* Bisschop van Utrecht. Naar hem was Heer *Claas Persijn*, sijn soon, Heer van Waterland, die anno 1304. in Zeeland in den Oorlog tusschen Graaf *Ian van Henegouwen*, en *Guido*, Grave van Vlaanderen, dood bleef, nalatende Heer *Ian Persijn*, Ridder, Heer van Waterland, overleden in den jare 1334. naar hem was Heer *Ian Persijn*, Heer van Waterland, stierf anno 1354. nalatende uyt Vrouwe *Iutte*, Heeren *Dirx* dochter van *Brederode*, *Claas Persijn*, Schiltknaap, Heer van Waterland, overleden anno 1375. achterla-

tende *Claas Persijn*, de laatste Heer van Waterland, dewelke anno 1409. sonder kinderen overleden zynde, deselve Heerlijkheid met de Dommeynen van Holland is vereenigd.

't Huys te POELGEEST.

IN Koudekerk, toekomende Heer *Gerrit van Poelgeest*, Heer van Koudekerk, Homade, &c. heeft al voor 300. jaren onder dit Geslacht behoort, van ouds genaamt *Hoorne*, een Adelijk Geslacht, doch lange verstorven.

Klein POELGEEST.

GElegan onder Koudekerk, voor desen toegekomen hebbende *Daniel Schonk*, en naderhand Heer *Jacob van Randerode vander Aa*.

Oud POELGEEST.

ANders Alkemade, is geweest het rechte Poelgeest, daar de Ridderlijke Stamme Poelgeest de naam van heeft, is mede geheel vervallen, en is het goed daar toebehorende laatst beseten by Heer *Floris van Alkemade*, dewelke in den jare 1511. sonder kinderen overlijdende, 't selve naargelaten heeft aan Heer *Willem vander Coulster*, sijn susters soon, daar nagekomen op den Heere van Monceaux, uyt den Huyse van Hamale in 't Land van Luyk, en werd nu beseten by *Constantin Sohier de Vermandoys*, Ridder, Baron des Heyligen Roomschen Rijx, Vryheere van Warmenhuysen, Krabbendam, Heer van oud Poelgeest, &c.

't Huys te RAAPHORST.

IS omtrent de 400. jaar geweest het Stamhuys van het Ridderlijk Geslacht van d'Heeren van Raaphorst, is gekomen van Heer *Kerstan van Raaphorst*, Ridder, daar van in de Hollandse Historien in den jare 1238. gewag gemaakt werd, op Heer *Gerrit van Raaphorst*, Ridder, die in den jare 1306. Balliu van Kennemerland was; van hem op sijn soon *Dirk van Raaphorst* anno 1350. overleden, en van hem eerst op *Dirk* den oudsten, en by desselvs overlyden op *Bartholmees* sijn jonger soon, die anno 1388. Houdvester van Holland was, en 1399. met Hertog *Aalbrecht* jegens de Vrielen in den oorlog was, stierf anno 1406. nalatende *Adriaan van Raaphorst*, die anno 1457. Schout van Haarlem was, en uyt *Agnes van Nieuvelt* na liet *Aalbrecht*, Heere van Raaphorst, die anno 1474. stierf, en tot sijn Leenvolger na liet *Gijsbert*, Heere van Raaphorst, dewelke sonder kinderen stierf anno 1503. en naar hem *Henrik van Raaphorst* sijns Broeders Leenvolger was. Welke *Henrik* te wyve had de dogter van *Gerard van Sonneveld*, uyt dewelke hy verscheyde kinderen na liet, daar onder *Aalbrecht* sijnen Leenvolger, en *Gerrit van Raaphorst*, die anno 1508. Joffrouw *Catharina*, de dogter van *Pieter de Grebber*, sijnde een jonge Maagd van 13. jaren oud, op den weg van Wassenaar, in jegenwoordigheyd van den selven *Pieter de Grebber*,

ber, en *Alid van Tebrode*, zijn huysvrouw, soosy na de Kerke souden rijden, geweldelijk ontroof en weggevoert had, het welk hem, met deselve dochter in ballingschap getrouwt zynde, eindelijk in den jare 1515. is gepardonneert en versoent, mits dat hy met sijne complicen voor den Hove van Holland op sekren dage moste verschijnen, in linne-klederen, bloots hoofte met een barnende kaarse van een pond was in de hand, God en de Justitie om vergiffenis moste bidden, en hem daar na op Sondach moste vinden binnen de Stede van Leyden, ten tien uyren voor den noen, in St. Pieters Kerke, in linneklederen, bloots-hoofte, met een brandende kaarse in de handen, en bidden den selven *Pieter de Grebber* en zijn huysvrouw, indien het hen geliefde daar by te wesen, of anders in haren name den Commandeur van der selver Kerken, in praesentie van al die daar by souden wesen, om vergiffenis, en dat gedaan, te brengen die kaarsen voor den Heylig-waardigen Sacramente aldaar; dat hy voorts moste betalen aan handen van de Kerkmeesteren van Waffenaar een somme van hondert Philippus guldens, die binnen een half jaar daar na geëmployeert souden werden tot een Glas, met het Wapen des Graven van Holland, binnen de Kerke van Waffenaar, alwaar het feyt geschied was, daar inne geschreven souden staan de naervolgende woorden: *Dit Glas is alhier doen maken wyt condemnatie van den Hove van Holland, by Gerrit van Raaphorst, in beteringe van de Vrouwe-schaak by hem gedaan, &c.* En wat het Glas minder koste dan die voorsz somme, most by de Kerkmeesters aldaar geëmployeert werden tot renten, om het Glas ten eeuwigen dage daar mede te onderhouden.

Den selven *Albrecht van Raaphorst* stierf anno 1526. nalatende *Hendrik*, Heere van Raaphorst, van dewelke het selve Leen gekomen is eerst op *Herpert*, en naar hem op *Albrecht van Raaphorst* sijns broeders Leenvolger, die te wyve had Juffrouw *Cornelia vanden Ende*, Heeren *Jacobs* des Gouverneurs van Wourdens dochter, die verscheyde kinderen heeft naargelaten, onder andere *Agata van Raaphorst*, getrouwt met Heer *Adriaan vander Mijle*, Heere vander Mijle, Bleskes-Graaf, Bakkum, &c. die nagelaten heeft een eenige dochter, genaamt Juffrouw *Cornelia vander Mijle*, eenige en universele erfgenaam van *Hendrik*, Heere van Raaphorst, en Vrouwe *Cornelia van den Ende*, getrouwt met Heer *Philips Jacob van den Boetzelaar*, Baron van Asperen, en indien name Heere van Raaphorst, by welke het gemelte Huysen Leen als noch werd beseten.

De Hofftede RYNEGOM.

Gelegen onder Soeterwoude, is een vervallen Hoffstad, daar noch eenige weinige overblijffelen van zyn, het welke met de Landeryen daar toe behoorende, werd beseten by Jonkheer *Hendrik Valkenaar*, Heer van Duykenburg.

't Huyste RYNENBURG.

Onder Hafarwoude, is van ouds een Ridderlijke Hoffstad geweest, gelegen binnens-dijx, niet verre van 't Veer ofte Schouw van Koudekerk, daar onder mede eenige Achterleenen behooren, laatst toegekomen hebbende den Heer en Mr. *Reynier Pauw*, President in den hogen Raad van Holland, Heere van ter Horst, Rijnenburg, &c.

't Casteel van RYNSBURG.

Daar nu de Kerk, en een gedeelte van het vervallen Clooster op staat, daar van is een aftekening te sien by *J. Oudaan*, in zijn Roomse Mogentheid, p. 23.

't Huyste R ODENBURG ofte R A-DENBURG.

Buysen Leyden, is een Adelijk Stamhuys geweest, doch nu geheel vervallen, daar onder verscheyde Achterleenen behooren, als onderandren, alle de Huysen en Landen, staande op de grond van ouds genaamt de Loet, gelegen in en langs de Suydbuyrt van Soeterwoude, beginnende van de Kerk af, en voort vierkant rontomgaande, zynde laatst de Landen daar op het selve gestaan heeft, beseten by *Niclaas Korsteman van Rodenburg*, welkers voorouders als besitters van den selve Huysen geseyt werden stichters en fundateurs geweest te zyn van 't Clooster Roomburg, dat gestaan heeft tegens over het Goods, ofte Schoupad van Leyderdorp binnendijx, ter plaats daar het oude en vermaarde Blokhuis ofte Wapenhuys der Romeynen gestaan heeft, het welk Roomburg ofte Romenburg genoemt is geweest. Dese Hofftede met den Boomgaard en twe Mergen Lands met de Laan en andre nutschappen en Manschappen daar toe behoorende, werd te Leen gehouden van de Graaflijkheid van Holland, en is in den jare 1628. daar in jongst verlijt den voornoemden *Niclaas Korsteman*, ten behoeve soo van deselve, als van zijn broeder en twee susters, by doode en makinge van *Marijge Dirx* dochter, hunluyden grootmoeder. Omtrent daar dit Clooster gestaan heeft zijn vele oude penningen en andere Roomse oudheden gevonden, daar onder veel van *Septimius Severus*, *Marcus Aurelius Antoninus*, dewelke volgens het opschrift in sekren steen, die *Wilb. Heda* tuygd dat aldaar gevonden is, 't selve omtrent 200. jaar naar Christus geboorte souden hebben herbout; welke steen en opschrift by *Adr. Iun. Pet. Scriver*. en andere, mede erkent werden, doch het Huys te Britten of den Burg van Leyden werden toegeschreven, het welk met de saak noch met de omstandigheid over een komt. By *Heda* in sijne Historie cap. 4. werd deselve aldus vertoont en voorgestelt:

In Cænobium Roomburg, prope Leydam ad veteris Rheni alveum.

IMP. CÆS. L. SEPTIMIUS SEVERUS AUG. ET. M. AURELIUS ANTONINUS CÆS. COH. XV. VOL. ARMAMENTARIUM VETUSTATE CONLAPSUM RESTITUERUNT. SUB VAL. PUDENTE LEG. AUG. PR. PR. CURANTE CÆCIL. BATONE PRÆF.

Dat is:

Gevonden in 't Clooster op Roomburg by Leyden, aan d'uyt-watering van den ouden Rhijn.

Lucius Septimius Severus tegenwoordig Kayzar Rijkvermerer, ende Marcus Aurelius Antoninus mede Kayzar, hebben het vervallen Wapenhuys van de vijftiende vrywillige Krijgsbende, doen herbouwen, onder Valerius Pudens's Kayzars Stadhouder, ende het beleyd van Cæcilus Bato, Hopman.

't Huys te ROOSENBURG.

GElegen onder Voorfchooten, is gefondeert olte gefigt van *Jacob van Waffenaar*, Ridder, broeder van de Heer van Waffenaar en Burggraaf van Leyden. Dese *Jacob van Waffenaar* heeft naargelaten een dochter, *Vrouwe Jacoba van Waffenaar*, die te man hadde Heer *Simon van Benthem*, gekomen van een jonger broeder van de Grave *Dierik de VI.* daar wan sy aan een fone, hiete Heer *Willem de Walkanoje* te Utrecht: sy wan *Jan van Roosenburg* die in 't jaar dertienhondert achtien geleest heeft, blykende by een Hantveft, daar in hy als getuygeftaat, verleent van de Heer van Zuytwijk des Vrydaags voor Kerfdag in 't felfde jaar ons Heeren dertienhondert achtien, waar van de Copie onder de E. Heer van Raaphorst nog berultende is; sy wan ook Heer *Jacob van Roosenburg*, *Jan van Roosenburg*, wan Heer *Gysbregt van Roosenburg*; Heer *Gysbregt* wan de *Vrouwe van Leyenburg*, die te man hadde *Arent van Heukelum*, Ridder, uyt het Geflacht van Arkel, Heer van Leyenburg.

Arent van Heukelum, Heer van Leyenburg, verkoopt aan *Simon Sturlinx* de Hofftede van Roosenburg, met ontrent festig Mergens Lands, gelegen in den Ambagte van Voorfchooten aan de Voorwatinge, en andere fijne toebehooren, niet daar af gereferveert nog uytgefondert, dan 't regt dat de voornoemde Heer van Leyenburg uyt faake en als eygenaars der felfer Hofftede, heeft inde Kerk tot Voorfchooten en Cappereyen die de voorfz Hofftede toebehooren.

Voorts soo bekend de voorschreven *Arent*, Heer van Leyenburg, de voorschreve *Simon Sturlinx*, noch verkocht te hebben drie Thieden, ook gelegen in den Ambachte van Voorfchooten, als de Donk-thieden, de Swaans-thieden, en de Smal-thieden op de Donk, welke Thiende *Symon* voorschreven en fijne nakomelingen houden fullen van de Burggrave van Leyden, en fijne nakomelingen tot eenen regten onversterffelijken Erfleen, dat is, opeen eerfte lith niet te verfterven; en dese voorschreven Thieden fal succederen op de outften en op den

naaften van wetachtiger geboorten, en de Man altoos te gaan voor dat Wyf, daar sy beyden effen naar fijn: en als dese Manfchap valt te verheerwaarden, dat falmen doen met eene Roode Havik oft drie pont goet gelts daar voor; blykende by de Brieven daar van verleent in 't jaar ons Heeren 1399. des Maensdaegs naar Sinte Pauwels dag Conversio.

De Donk is een Thiencht-jurisdicctie gelegen in het Ambagt van Voorfchooten, bepaalt in 't Zuytoosten met de voorwatinge, in 't Noortwesten met de Ban van Waffenaar, in 't Zuytwesten met de Hofftede van Duyvenvoorde, in 't Noorttoosten met het Dols-eynde leggende Benoorttoosten die Waddinge.

Roosenburg is ontrent twee hondert jaren bezeten geweest van het Geflagt van den wel Edelen Huyfe van Waffenaar, want het gefondeert is van Heer *Jacob van Waffenaar* in 't jaar ons Heeren twaalf hondert, en verkogt aan *Arent van Heukelum*, Heer van Leyenburg, in 't jaar ons Heeren 1399. De Huyfvrouw van desen Heer van Leyenburg was van den Huyfe van Waffenaar, en de Burggrave van Leyden noemt hem (in seeckere Hantveft) fijn Neve.

Dat Roosenburg in 't jaar 1200. gefondeert is, bewyft een sekere steen, die in de Mutr van het tegenwoordige Huys te Roosenburg nog gemefst staat, waar in dese Latynsche woorden gehouwen fijn.

Primitus me D. Jacobus à Wassenaræ Castri Rosenburg hujusce Dom. prim. Lugduni Batav. & Wassenaræ herois frater natu secundus minor ipsiusque posteris ab anno M. CC. adusque M. CCC. XCIX. tenuere; post Sturlingi, Wæli. exin postremo Stalperdi ab anno M. D. XXXIV. denique motu civili Lugdun. obsidione exustum, anno M. D. LXXIII. instauravit Adrianus ab Nlem Batavia patriæ decori anno M. DC. XVII.

In

In 't Jaar ons Heeren 1422. op den 28. dag in Julio wort Alidt Symon Sturlinks Dogter, van den Burg-Grave van Leyden verlyt met de goederen Roosenburg.

Philips Heer van Wassenaar, Burg-Grave van Leyden verdraegt alle Manschappen, Heer-gewaarde, handten mondt, en alles dat hy sijne Leen-Mannen in eenigerwys naar regten verdragen en quytshelden mag, aan Alide Simon Sturlincx dogter en hare nakomelingen, aangaande de guede te Roosenburg mit horen toebehooren gelegen in den Ambagt van Voorfchooten, behoudelijk dat Alidt voorfz. de thienden aldaar van hem te leene houden sal. Dese bezegelde Brief is gegeven op den 25. dag in Februario in 't Jaar ons Heeren 1426.

Welk verdrag en quytshelding van Manschappen *Hendrik*, Heer van Wassenaar, Ridder, &c. ook geconfermeert heeft, blykende by een Hantvest gegeven op den 28. dag in Decemb. in 't selfde Jaar 1426.

Hendrik Heer van Wassenaar Burg-grave van Leyden, verleyt en verleent *Margrieten Frank Willemz.*, Dogter de Donk thienden, de Swaanthienden en Smal thienden op de Donk in Voorfchooten gelegen. Gegeven in den Hage op den 28. dag in Junio in 't Jaar ons Heeren 1443.

Johan Heer van Wassenaar, van Catwijk, van Voorfchooten, &c. en Burg-grave van Leyden, verleyt en verleent *Catryjn Jacob Andriesz.* Dogter de Donk-thienden, de Swaan-thienden, en de Smal-thienden op de Donk, haar aangekomen en bestorven by de doode *Margriete Frank Willemz.* Dogter haar Moeder. Gedaan den 22. dag in January 1470.

Catryjn Jacob Andriesz. Dogter verkoopt aan *Jan de Waal* dat derdendeel van dat eygentlijk goet van der Hofstede van Roosenburg, uytgeseft de Thienden dat Heerlijk goet is, gelegen in de Ban van Voorfchooten, blykende by een quytshelding bezegelt by Schepenen van Amsterdam den vyfden Maart in 't Jaar ons Heeren 1473.

Catryjn Jacob Andriesz. Dogter, heeft aan *Johan* Heer van Wassenaar, Catwijk, Voorfchooten &c. opgedragen en quytgeschouden den regten leenwaar en bruykwaar van de Donk-thienden, dewelke hy wederom verleyt en verleent aan *Alidt Jans* Dogter, woonende tot Amsterdam, blykende by de investiture gedaan den 9. July 1475.

Daam Meensz., verkoopt aan *Jan de Waal*, een derdendeel van de Hofstede geheeten Roosenburg, in allen schyne alst in dat Ambagt van Voorfchooten gelegen is, en *Corstijn Jacob Pieter Lijfene* Weduwe hem gegeven heeft mit *Oobrig* haar Dogter te Boelgave, blykende by een quytshelding bezegelt van Schepenen van Amsterdam den 27. February 1482.

Jacob de Waal, wort verleyt en verleent met de Donk-Thienden, die hem aangekomen en bestorven sijn met de doot van *Alyt Jans* Dogter sijn Suster, blykende by de investiture, gedaan den 3. July 1504.

Meeſter *Francois de Waal*, wort verleyt en verleent met de voorfz. Thienden, die hem aan-

gekomen en bestorven zyn met de doot van *Jacob de Waal* sijn Vader, gedaan den 4. Augustus 1525.

Francois de Waal Jacobz., verkoopt aan *Adriaan Stalpert*, Rentmeeſter van Kennemerlant en Vrielandt, de Hofstede van Roosenburg met de Landen daar toebehoorende, als ook de Heerlijke goeden, te weten, de Donk-thienden en alle de Smal-thienden op den Donk vallende; blykende by de bezegelde Brief daar van sijnde in date den vyfthienden Maart 1534.

Hier komt Roosenburg weder aan een ander geslagt; naar dat het in 't voorgaande geweest is van het jaar 1399. tot het Jaar 1534. sijnde 135. jaaren.

Mr. *Jacob Stalpert*, is in de Leen-goederen gevolgt sijn Vader *Adriaan Stalpert*, blykende by de brieven van investiture in date den derden February 1558.

Hier wort de Hofstede van Roosenburg met de Landen en geregtigheden daar aan behoorende, en de Donk-thienden van den anderen gescheyden, Roosenburg gaat aan *Maria Stalpert*, Huyfvroutwe van *Rutger van Tlem*, die naargelaten heeft twee kinderen, *Adriaan van Tlem*, Heer van de Ketel, Roosenburg, en Spadelant, en *Maria van Tlem*, soo dat de Landen van Roosenburg gedeelt worden, het Huys te Roosenburg met ontrent twee derde-parten van de Landen, komt aan Meeſter *Adriaan van Tlem*, en de reſte aan *Maria Verhoog* dogter van *Maria Stalpert*, de Donk-thienden aan Meeſter *Jacob Stalpert*.

Jacob Stalpert heeft tot sijn Successeur gehad *Ian Stalpert*.

Ian Stalpert, heeft tot sijn Leenvolger gehad *Maria Stalpert*, Huyfvroutwe van *Casper Wyniges* Munt-Meeſter van West-Vrielandt, uytwyfende de brief daar van gegeven den 4. Septembris 1598.

Miriam Stalpert sijn gevolgt haar twee dochters *Anna* en *Elisabeth Wyniges*, blykende by de brief daar van verleent den 21. Juny 1625.

Mr. *Pieter de Wit*, Jans soon Dr. in beyde de Regten, heeft gekoft van *Margareta van Diemen*, als Testamentare Voogdesse van hare kinderen, geprocreert by *Adriaan van Tlem*, Heer van de Ketel, &c. het Landt-hof van Roosenburg met alle de Landen daar toe behoorende, mitfgaders alle de appendentien en dependentien van dien, blykende uyt de Koop-brief daar van gegeven den 3. February 1634.

Devoornoemde *Pieter de Wit*, heeft van Jonker *Bucho van Schroyestein*, als procuratie hebbende van *Anna* en *Elisabeth Wyniges*, sijn Huyfvroutwe en sijns Huyfvrouws Suster, dese Donk-thienden gekoft voor *Johan de Wit*, als sijnde sijn oudste soon, blykende by de investiture daar van sijnde in date den 21. Septembris 1635.

Soo dat de Donk-thienden nu weder gekomen sijn aan den huys van Roosenburg, van waarfe oorspronkelijk sijn.

De weduwe en erfgenamen van den voorfz. Mr. *Pieter de Wit*, heeft het selve daar na verkoft aan de Heer *Jacobus Mastertius*, Professor tot Leiden, die het selve by Testament gemaakt

Xxxxxx

heeft

heeft aan zijn neef *Antony Ellet Mastertius*, die het selve als noch besit.

Het wapen van 't Huys te Roosenburg, is een Roode-roos in een versilvert velt.

Verhaalt hebbende van wien en wanneer het huys te Roosenburg gefondeert is geweest, en wie dat selve tot nog toe beseten hebben, sullen wy voort treden tot de Historie vande belegeringe voor Roosenburg geschiet in 't Jaar ons Heeren 1350.

Dat Roosenburg een plaats van force ofte sterkte geweest is, en bewijst niet alleen de naam van Burg en dikke fondamenten, te weten van ses steenen ofte een halve Rynlantsche Roede dik, want wy de steenen gemeten en bevonden hebben yder steen een Rynlantsche voet lang, een halve voet breed, en een vierendeel van een voet dik te zyn. Ons en dunkt niet vreemt, met weynig woorden te verhalen, dat de Rynlantsche voet die nog by ons gebruykt wort met de oude Romeynsche voet even juyft over een komt. Dese oude dicke Fondamenten worden wel 18. Roeden van de oude Thoren gevonden, die noch ten deele in esse en in den jaare 1635. met een sierlijk gebou op het oude werk opgehaalt is: van 't oude Huys te Roosenburg is ook nog volkomenlijk in esse een groote vierkante Kelder, gewulft met een swaar dick kruysgewulft, die ook in 't tegenwoordig Huys begrepen is.

Men heeft ook ontrent de voorverhaalde Fondamenten gevonden van de Kannejtjens, daar de Gravinne Vrouw *Jacoba* uyt pleegt te drinken, sommige heel als ofse nog nieu waren, sommige wat gebrooken, die nog op het Huys te Roosenburg bewaart worden.

Nu keerende tot onse voorgaande propoost, seggen wy, dat de sterkte van Roosenburg ook gebleeken heeft in de belegeringe daar voor geschiet. Als de Grave van Holland daar voor quam met zijn heyr, ofte leger, en zijn Tente daar voor nedersloeg om Roosenburg (dog te vergeefs en vrugteloos) te dwingen. Dit is geschiet in 't jaar ons Heeren 1350. des Manendaegs naar onse Vrouwendag *Annuntiatio*.

De Grave van Hollandt heeft des Vrydaegs voor Mey, avont voor Roosenburg doen brengen een Instrument ofte Machina, by onse voor-Ouderen genaamt een Blyde, by de Romeynen Balista, waar mede men Steenen over de Muyren pleegt te werpen.

Van dusdanigen Blyde is nog een grote, dicke, sware Yfere-spil, by de verstandigen genaamt de Blynagel, te sien in 's Gravenhage op het Binnen-hof, die soo swaar is datse niemand (soo te seggen) opheffen kan: en daarom aan beyde de eynden vast gemaakt, op dat hem niemand en soude verfeeren. Het welk voor desen, door al te groote vermetelheyt, wel geschiet is.

Syn Excellentie heeft ook voor doen brengen een Bootswagen, die van vyf Paarden van 's Gravesande getrocken wierde, daar is ook voor gebrogt een kleynder Blyde.

En een Evenhoge by de Romeynen *Sambuca*, een Instrument gelijk een vierkante Thoren, datmen aan de Muyren brogt, en men liet dan

een Brugge, gelijk een neervallende Venster, ofte Valbrugge, met touwen op de Muur vallen, daar over men de Burg ofte Stadt bestormde.

Voor Roosenburg is ook gebrogt een Muerbreeker genaamt een Mol, by de Romeynen *Musculus*, tot bewys dat onse Voor-Ouderen haar Krygs-Instrumenten van de Romeynen als sijnde haar Bontgenooten ontleent hebben, als ook tot bewijs dat de beleggers geen kleyne force ofte geweld, om Roosenburg te dwingen, gedaan hebben: van dese voorverhaalde Krygs-Instrumenten siet de oude Latynsche Schryvers, als te weten: *Vegetium lib. 4. cap. 22. de remilitari*; *Et commentaria ad eundem Vegetium Godeschalchi Stewechii folio (mibi) 267. Furruvium lib. 10. cap. 18. (mibi) folio 107. eundem Godeschalcum Stewechium ad lib. 4. cap. 21. dicit Vegetii folio 261. Et seq. item ad lib. 4. cap. 16. Vegetii fol. 215. Et Justum Lipsium poliorceticoon sive de Machinis lib. 3. Dialogo 3.*

Men heeft ook met Donrebusen (dat te noteren staat) op geschooten; met dese en diergelijke Instrumenten heeftmen op Roosenburg heftig gestormt. Onder anderen eens van des Saterdag tot Middage tot des Sonnendaegs ten avonde.

Alfmen Roosenburg met dese en diergelijke Krygs Instrumenten, met dit gedurig stormen en door een belegering van ten minsten agt ofte thien weecken niet en heeft konnen dwingen en vermeerteren, heeftmen gefogt dat selve met Bosse-kruyt in brant te steeken, want de Graaf *Jan van Meursen* daar toe gelt gegeven hadde: dog dat en heeft haar ook niet willen gelucken, en hebben Roosenburg (alsoo sy daar geen meerder kans op en sagen) moeten verlaten.

Dat Roosenburg ten minsten agt ofte thien weecken belegert is geweest, blykt daar uyt, dat de Graaf daar voor gekomen is des Manendaegs naar onse Vrouwen Bootschap, wesende in dat jaar den 28. Maart: want den 15. Mey quam in dat selve jaar op een Sondag, soo is onse Vrouwen-dach (zijnde den 25. Maert) gheweest op een Vrydagh, ende die Manendach daer aen volgende is geweest den 28. der selfder Maent.

den 15. Mey op Sonnendach is de Banier ofte Standaart van de Grave van Holland voor Roosenburgh gebrocht: waer uyt dat blyckt, datse doen ter tijt nog niet in den sin hadden, de belegeringh voor Roosenburgh te verlaten ende op te breecken. Nu van den 28. Maert tot den 15. Mey zijn seven weecken, ende naer alle apparentie heeft dese belegeringhe noch eenige weecken geduert.

Al't ghene wy hier van Roosenburgh verhaelt hebben, is ghenomen uyt het geenighe in de voorgemelde steen gekouwen is, ende uyt eenighe Autentique extracten, uyt de reeckeninghe Philips Personre Soones Rent-moester van Noort-Hollandt (Nota Roosenburg leyt in Noort-Hollandt) inne-gaende sedert des Sonnendaegs voor Sinte Valentijns dach in den jaare 1350. tot des Sonnendaegs voor Valentini in den jaare 1351. daer aen volgende.

Extra

Extract uyte Reekeninge Philips Personre Sones Rentmeester van Noort-hollandt innemen zedert Sonnevendages voor S. Valentyns dag in den jare 1350. tote des Sonnevendages voor Valentini in den jare 1351 daar aan volgende.

„ Item nog Schuythuor van Delft te Leyden,
„ doen myn Heer aldaar toog om 't Huys te
„ Roosenburg te beleggen, des Manendags na
„ onse Vrouwen dag *annuntiatio*.

Ander extract uyte voorsz. reekening.

„ Item uytgeven van timmeringe van dag-
„ loone van der Blyde te Roosenburg te brengen
„ en werpende te houden, en van andere stof-
„ fen als daar toe behoorde, van der tyt dat
„ myn Heer *Philips* beval de Blijde daar te doen
„ brengen, dat was des Vrydaegs voor Mey
„ avont.

Ander extract uyte voorsz. Reekening.

„ Item van den Bootswagen van 's Graven-
„ de met 5. Perden en 4. Mannen, die de Swin-
„ gel voerden van der Zytwinde tote Roosen-
„ burg van iij. dagen dat sy daar waren op haar
„ self kost. — — — — iij lb.
„ Item van dat sy kleyne Blijde daar na voer-
„ den van Roosenburg totter Binckhorst, daar
„ sy eensdeels haren kost hadden. xxxij lb.

Ander extract uyte voorsz. Rekening.

„ Item *Philips* uytgeven van myns Heeren
„ Tenten voor Roosenburg, Binckhorst, en voor
„ Polanen te verwaren en te maken.

Ander extract uyte voorsz. Reekening.

„ Item by behiet Heeren *Gerrit van Marcom*
„ in d'ander weeke Mey enen Boode t' Dordrecht
„ gesent, die brogte x. vellen Sindaals daar d' elle
„ koste iij lb. iij den. doet L. lb.

„ Item van den Booden verteert. — iij lb.

„ Daar worden of gemaakt drie Banieren, des
„ worter een in Zeelandt gevoert mit myn Heer,
„ die *Aalwijn* te Schiedam brogte, te Reynouts
„ in de after kamer des Sonnevendags x v. dagen in
„ Mey, d'ander worden gevoert voor Roosen-
„ burg, Binckhorst en Polanen, en voor ander huy-
„ se. Van dese iij. Banieren voorsz. hadde Mr. *Jan*
„ van die Beelderye. — — ix lb. xij. lb.

„ Item *Dirk* van sniden en nagen. — viij lb.

Ander extract uyte selve Reekening.

„ Item des dyncxdaegs voor *Ascensionis* dag
„ doe men regtede over de gevangen van Roos-
„ senburg, wert verteert op myns Heeren huys
„ te Delf van den Heere van *Praat*, Heere *Gerrit*
„ van *Eemskerke*, *Fredrik vander Linde*, *Rutgaar*

„ van *Tlem*, met alle haare gesijnde, daar de foort-
„ me afbeloopt als partie. hout iij lb. iij lb. i. den.

Ander extract uyte selve Reekening.

„ Item uytgeven omme desmen behoufde
„ ten kost behouf in de bouije mitten geschel-
„ schip van binnen den Hove en van den Beester
„ diere toebehooren, en overmits *Ansem* en ande-
„ re drie mijns Heeren *Backers* die in den kost
„ waren vij. weeken doe sy daart broet baacken
„ (datmen at in 't Heer van Roosenburg, *Bin-*
„ *horst*, en *Polanen*) en overmits den *Madders*, en
„ den *Hoyers*, den *Wagenaars*; den *Vorke-*
„ *laars* en den *Leggers*, die mijn Heeren hoy mai-
„ den, hoyden, menneden, vorkelden en he-
„ melden, en overmits den *Wagenaars* die den
„ *Hofsturfte Hove* mennenden en die heemelden
„ en 't gemeine *Ambagt* die den *Evenhooge*
„ uten *Haga* voerden voor *Polanen*, van *Polancit*
„ in *Haga*, nog uten *Haga* ter *Waddinge*, &c.

Ander extract uyte selve Reekening.

„ Item des Woonfdags xj. dagen in Mey by
„ myns Heeren behiet *Jan van Meursen*, gege-
„ ven, daar hy kruyt mede koopen soude, *Roos-*
„ *senburg* mede te barnen, viij. oude *Schilden*,
„ doet — — — — — vj lb. viij. lb.

Ander extract uyte voorsz. Reekening.

„ Item uytgeven by *Jannes* uyt den *Landier* van
„ eenen *Evenhoge*, diemen timmerde in den
„ *Hage* op 't *Hof*, *Polanen* mede te stormen.

Ander extract uyte voorsz. Reekening.

„ Item uytgeven by Heeren *Hugen*, van den
„ *Mol* (daar *Roosenburg* mede geltormt was)
„ voor *Polanen* te brengen.

Ander extract uyte voorsz. Rekening.

„ Item van des *Saterdages* te middage, doemert
„ *Roosenburg* begonde te stormen, tot des *Son-*
„ *nevendages* ten avonde, kost gedaan van *Philips*
„ mitfen xv. die met hem voor *Roosenburg* wa-
„ ren binnen *Leyden* en *Voorschooten* ver-
„ teert. — — — — iij. lb. v. lb. iij. den.

't Huys te ROUKOOP.

Onder *Voorschooten*, eertijds genaamt
„ *Middelgeest*, daar besitter af was *Adriaan*
„ van *Leeuwen*, daar naar *Adriaan vander Nat*,
„ en laatst by de kinderen zaliger *Cornelis vander*
„ *Nat*, Heer van 's *Graven-ambacht* beseten.

't Huys te SAND.

Onder *Catwijk*, werd beseten by *Vrouw*
„ *Maria van Reygersbergen*, *Vrouwe* van
„ beyde de *Catwijken*, en 't *Sand*.

XXXXXXXX 2

't Huys

't Huys te SAN THORST.

IN Waffenaar, niet verre van Raaphorst, is over de 300. jaren gekomen aan het Adelijk Geslacht van Sandhorst, uyt het Ridderlijk Huys van Polanen, heeft laatst toegekomen Jonkheer *Niclaas Paats van Sandhorst*, en is laatst beseten by Jonkheer *Ian van Sandhorst*; Is gebout by Heer *Dirk van Waffenaar*, jonger soon van Heer *Philips van Waffenaar*, Burggraaf van Leyden, dewelke de goederen geërft hebbende van Sandhorst, omtrent den jare 1300. dit Slot daar op dede bouwen, en den naam van Sandhorst heeft aangenomen, nalatende Heer *Dirk van Sandhorst*, Ridder, dewelke anno 1345. in Vrieland in den slag by Staveren dood bleef sonder kinderen, en Heer *Philips van Sandhorst*, naar wien noch eenen *Philips van Sandhorst* was, dewelke naargelaten heeft *Dirk van Sandhorst*, die anno 1405. troude de Bastard suster van Hertog *Willem van Beyeren*, Grave van Holland, nalatende Heer *Dirk van Sandhorst*, Ridder, die anno 1440. met Vrouw *Sibille van Assendelft* getrouwt was. Sedert welke het selve Geslacht by gebrek van mans oir gefeyt werd verfturven te zyn; Soo dat de benaming van het jegenwoordich Sandhorst; uyt het besit van het selve Huys schijnt aangenomen, en in een ander Geslacht overgegaan te zyn.

't Huyste SONNEVELT.

IN Valkenburg, met omtrent 18. Mergen 4. Hond Lands daaraan, is een Leen van de Graaflijkheid van Holland, 't welk in den jare 1396. by gifte van Hertog *Albert van Beyeren* verlijt is op *Jorgel Arwyns*, anno 1429. op sijn soon *Pieter Jorgels*, en by overgifte van den selven anno 1434 op *Floris Paats van Sonneveld*, en is by dode en makinge van Jonkvrouw *Hester van Sonneveld*, inden jare 1626. verlijt op Jonkheer *Cornelis van Cuyk van Myerop*, ten behoeve so van hem selfs, als van sijn broeders en susters, haar kinderen, en by opdracht van den selven, soo voor hem selven, als van wegen sijn broeders en susters, in den jare 1632. verlijd op Jonkheer *Pieter van Cuyk van Myerop*, Heer van Kalslagen, Billerdam, en Sonneveld, die 't selve anno 1668. noch heeft beseten.

't Huys te STOOP ofte STOPENBURG.

ALfoo genoemd van ymand van dit Geslagt, die het selve heeft doen bouwen, leyd op den hoek van de Westvaart in Hafarfwoude.

Den BURG tot SWAMMERDAM.

DE welke gelegen heeft aan dees zyde van het Dorp, omtrent 200. Roeden van den Dijk, Zuydwaarts in het Land; van ouds genaamt Swanenburg, daar men meent dat het Dorp sijn naam van heeft, van ouds Swanenburgdam gheten; zynde geweest het Stamhuys

van den Ridderlijke Geslachte van Swanenburg, het welk in den Houksen en Cabeljaufen Oorlog geheel verdeftrueert is; soo dat van 't selve Geslacht, mijns wetens, geen en zyn overgebleven, dewelke den oorspronkelijken naam van Swanenburg voeren mogen, als d'Heer en Mr. *Paulus van Swanenburg*, in den jare 1668. Burgemeester der Stad Leyden, eenigen naargelaten soon van d'Heer *Cornelis van Swanenburg Paulus* soon, in sijn leven Professor in de Rechten in de Univerfiteyt tot Leyden, afkomelingen van Heer *Vincent van Swanenburg*, Ridder, dewelke hem aan de Houkse zyde binnen Utrecht begeven hebbende, in den slag omtrent de Vaart, tusfen de Stad en Bisschop *David* (dewelke Utrecht hebbende moeten verlaten in den jare 1481. met hulp van de Cabeljaufe de Stad Utrecht meende te overvallen en vermeesteren, doch van die van Utrecht overwonnen, veele doodgellagen en veele gevangenen, met hare Wapenen en Veldteykenen binnen gebracht wierden,) de tweede aan den Burggraaf, sich boven andre dapper gequeten heeft; en in den slag tot Westbrouk in 't laatste van 't selve jaar 1481. daar veele Burgers van Utrecht dood bleven en gevangen wierden, den selven Heer *Vincent van Swanenburg* de laatste staande bleef, en ten waar hem de andre troupen van *Arent Ruyfch*, die daar mede dood bleef, verlaten hadden, geen nood gedaan en soude hebben; Waar van breder te sien in de Aanteykeninge van *Arnold Bucchel* op de Historie van de Bisschoppen van Utrecht, geschreven by *Willem Heda*, onder Bisschop *David de L. V. pag. mibi 311.*

't Huys te SYL ofte SYLHOF.

GElegen onder Leiderdorp, certijds geweest het Stamhuys van het Adelijk Geslacht van Sijl, naderhand by koop vervremt, en eyndelijk gekomen op Jonkheer *Dirk van Schagen*, Heer van Goudriaan, en werd als noch beseten by Vrouwe *Maria de Tiennes*, Gravinne van Warfufé, Vry-vrouwe van oud en nieu Goudriaan, St. Hubrecht, Waddinxveen, Sijl, &c.

't Huys te TEILINGEN.

Nieuw Teilingen in Sassenhem een vermaarde Ridderlijke Hofftede, certijds by de Heeren van Teilingen beseten, doch is in den jare 1296. om de conspiratie van *Gerrit van Velzen* tegens Graaf *Floris*, daar de Heeren van Teilingen complicen van waren, door confiscatie aan de Graaflijkheid vervallen, en is zedert tot een Jagthuys gehouden daar den Houtvester *Castelein* van was. *Merula* in sijn verhandeling van de Wildernissen schrijft daar van aldus.

WAt vorders belangt de Hourvesters Residentie of woonplaatse, deselve wert hem beteykent by de voorz. Ordonnantie *Maximiliani* en *Maria*, van dato den 20. September 1477. het Huys en Sloth te Teylingen, 't welk hem aldaar bevolen wert te bewaaren, op de wedden profijten, en Emolumenten, gewoonlijk daar toe

toe staande. Dit huys heeft eerst toebehoort particuliere Heeren en Edelen van s'Graven afkomst, die daar van den naam gehad en gevoert hebben, dog nu meest alle verstorven, invoe-gen dat het met verloop destyts wederomme vervallen is, aan de Graven en Princen van den Lande, dewelke om de welgeleghentheit, daar van gemaakt hebben hun Jagthuys, want de Boschen en Waranden in dese quartieren soo overvloedig, digt, en dik geweest sijn, dat men daar van konde komen over de bomen en deur de tacken, sonder ter aarden af te stygen, eene sparre om somwylen van den eenen boom te schieten op den anderen, te hulpe genomen, tot aande Stad van Haarlem, gelijkerwys van het wedden dies aangaande, memorie hebben sommige luyden nog in leven sijnde, my gedragende tot de goede onderrigtinge, die daar van heeft den Edelen Heer *Johan van Duvenvoorde en Woude*, Heer van Warmont, Alkemade, Esfelijker-Woude, &c. jegenwoordig Luytenant Houtvester. Dit huys wert ook genoemt nieuw Teylingen, ten respecte van out Teylingen, omtrent Warmont gelegen, wefende nu ter tyd eygen, en de woonplaatse vanden Heer *Nicolas van Maathensse*, Heere van Haferwoude en Slydregt. 't Selve huys is in den jare 1339. by Hertog *Willem*, Graaf van Holland, te Leen gegeven Heer *Simon van Benthem*, Ridder, en Vrouwe *Agnese* Heeren *Dirk Boekels* dogter, haar leven lang geduyrende, blykende by het inhoud vande volgende brieven des selven jaars in December, te lesen in de Register-kamer van Holland, in seker boek, geteykent E. L. V. in de schaprade B. Fol. aldus luydende.

Leenbrief van den Huysse van Teylingen, ten behoeve van Heer Simon van Benthem en sijne Gemalinne.

Willem, Grave &c. maken kont allen Luyden, dat wy gegeven hebben, en geven Heer *Simon van Benthem*, onsen trouwen Ridder, en Vrouwe *Agnise*, Heeren *Dirk Boekels* dogter van Rotterdamme, sijn wyve, om menige trouwen dienst die hare voorouders onse voordelik gedaan hebben, en Heer *Simon* voorschreve ons nog doen mag, ons Huyste Teylingen, met ses Mergen Lands luttel min of meer, gelegen by den voorschreven huysse; en die Ambachten van Voorhout en van Lisse, met alfulken dienst, als de luyden van die voorschreve Ambagten schuldig sijn den huysse van Teylingen, en de geregten van twee Ambagten voorsz. als andere Ambagts-heeren hebben, in Noortholland, en 50. ponden Hollands's jaars, uyt onsen Renten in Lisse en Voorhoute, en wat onse Renten aldaar beter sijn, dan die 50. ponden Hollands elx jaars, die willen wy dat onsen Rentmeester van Noortholland ontfange en opheffe t'onser behoef, Wilthuys, Land, Ambagten, Dienst, Geregte, en Rente voorsz. Heer *Simon van Benthem*, en *Agnise* sijn wyf voorsz. houden sullen, van ons en onse nakomelingen te Leene, alsoo lange als sy beyde leven, of die eene van hun tweën, sonder argelift. Gegeven te Va-

lenchyne des Vrydags naar Kerstdag in 't jaar ons Heeren 1339.

Is kortst daar naar door Oorlog gekomen aan den Heer van Wateringen, dewelke met andere hare mede-hulpers in den jare 1258. in Martio daar van gemaakt hebben een Openhuys ten behoef van Hertog *Albregt*, Ruwaart van Hollant, die 't selve hem wederomme te Leen opgedragen heeft, naar luyt der brieven hier bygevoegt.

Allen den genen die desen brief sullen sien of hooren, hoe dat ik *Aalbregt van Wateringen*, kont en kennelijk make, dat ik opgedragen, en in sijne handen gegeven hebbe mynen lieven Heere Hertog *Aalbregt van Beyeren*, Ruwaart van Henegouwe en van Holland, dat Huys te Teylingen, en wy *Aalbregt* voorsz., *Foyken Willem*, *Simon Nagel*, *Bartholomeus*, Baltart van Wateringe, doen kont gelyen mits desen brieve, dat wy dat Huys en Burg te Teylingen voorsz. ontfangen hebben van onsen lieven Heere Hertog *Aalbregt* voornoemt, te behoeden en te bewaren tot onses lieves Heeren behoef, en te sijn oirbaar, en daar op neygeman te ontfaan, nog te komen te laten van ons liefs Heeren wederpartye: maar worde eenig des vrunden onses lieves Heeren voorsz. belast, dat hy dat huys nood hadde, die souden wy inlaten, om te beschudden naar onser magt. Waar ook dat saake, dat onse lieve Heere voorsz. des huys nood hadde hem selven mede te behelpen, tegens sijnen Vyanden, soo soude hy daar op leggen mogen gelijke Knapen, daar wy onsen lieven Heere, en ons mede behelpen mogten, dewelke onsen lieven Heere selver bekostigen soude en quyten. En soo wanneer Heer *Willem van Wateringe* vry werden mag van gevankennisse en sekertheyt, en komt vry op sijne voeten; soo sullen wy van dese belostenisse quyt wesen, en Heer *Willem* sal komen op sijn huys voorsz. in allen regten en manieren, als hy was, eer hy gevangen werde. En want wy alle voorsz. punten en voorwaarden geloven, en voor seker hebben, wettelijk en wel te houden onsen lieven Heere voorsz., soo hebben wy *Aalbregt*, *Foyken*, en *Simon*, voor ons en voor *Bartholomeus* voorsz. want hy genen Zegel en hevet, om bede wille, desen brief besegelt met onsen Zegel. Gegeven in den Hage des Vrydags naar St. Geerdendag, in 't jaar ons Heeren 1358.

Op dit Jagt-huys hebben sig dikmaals onthouden de Princen van den Lande, als sy haar selven wilden verlustigen, en vermaken met de oefeninge des Jagts, en is ook daar op overleden Vrouwe *Jacoba*, Gravinne van Holland inden jare 1436. op St. Dionys avont: men vint daar veele antiquiteyten, voornamentlijk aardwerk van verscheyden soorten en maaksel. Legt nu deerlijk vervallen en vernielt door het Inlantich Oorlog, weerdig om by de Graaslijkheit tot een eeuwige gedagtenisse weer opgerigt te worden, op den Fondamenten en overblyffelen, die sig tegewoordig, in perspective als een kleyne Stad vertonen.

Dit huys en 't gene dat daar toe behoort is den Princen des Lants altyt soo lief en waart geweest,

Xxxxxxx 3

datse

datse by naar in alle ordonnantien, op't stuk van de Wildernisse in 't gros uytgegeven, verboden hebben de vryheyt van 't voorz. huys en 't gene 't selve van allen tyden toegeëygent is geweest, als de Keuken-duyn, soo die genaamt wert (jegenwoordig atgefant, en tot Bouwland, en Weyland uytgegeven) eygen Warande, partyen van Landen en anders, niet te verstorven of te beschadigen, gelijkewys sulx volkomentlijk

blykt by den inhoud soo van andere plaatfen als dewelke gepubliceert sijn in den jare 1524. 17. Marty, *Stilo Cur. Holl.* 1532. den 11. January 1567. den 6. Marty 1568. den 22. Marty 1563. den 24. January en 1586. den 20. Marty.

Tot een besluyt sullen wy hier by voegen de volgende Latijnsche Vaarsen, sprekende vandit oude Casteel aldus:

*Principibus, quorum veneratur patria nomen,
Arx placuit solis hæc metuenda feris;
Dum satis hoc visum, nondumque tenentibus arma
Gratus in humano sanguine ludus erat;
Nec Batavum tellus civiles passa furores
Flebilis externo præda jacebat hero;
Qui gradus in Mundi quondam cervice locaret
Sequanicam sobolem, Pannoniamque domum.
Tunc melius veteres nemora hæc saltusque tenebant
Cattigena cincti nobilitate duces:
Quorum ex antiqua supremus origine sanguis
Telingos habuit femina Boja Lares:
Hisque sub arboribus solio dejecta paterno
Vim contra flevit jura valere nihil.
Arcis ob has de te quererer, fortuna, ruinas,
Nigravius Domina tanta ruina foret.*

't Huyste T O L.

IN de lage Waart, voor desen toegekomen hebbende *Francois la Torre*, Heer van Valkenisse, is geweest een oude Ridderlijke Hofstede en Stamhuys van den Geslachte van Tol.

't Huyste T O O R N V L I E T.

IN Valkenburg, laatst beseten by *Catharina van Toornvliet*, huysvrouw van *Gillis van Heussen Steffens* soon.

't oude Casteel van V A L K E N B U R G.

HEeft gelegen ter plaats daar nu de Kerk staat, en heeft gestrekt van het Martvelt af, onder de huysen door, tot onder de Kerk en den Toorn, daar noch somtijds de Tras-steenen werden uytgedolven; doch sommige meenen, dat het gelegen soude hebben, omtrent het Huys Toornvliet, omtrent een Boogshoet weegs ten hoogen Rijndijk, het welk soo onwaarschijnlijk niet en is, om dat sich van ouds mede aldaar een hoogte vertoont, daar somwijlen eenige penningen en oude Roomse potscherven gevonden zyn, volgens tuyg van *J. Ondaan* in sijn Roomse Mogentheyt, p. 23.

't Huyster W A A R T.

HET welk gelegen heeft tusschen het scheidt van den ouden en nieuwen Rhijn in Leyderdorp, daar van deselve Landstreek, ten delen by de Stad Leyden tot de vergrotinge ingenomen, als noch de Waart genoemd werd; en is in den jare 1420. ten tijde van Hertog *Jan van Beyeren*, die doe ter tijd de Stad Leyden beleegert had, verbrand, en tot niet gebracht, sonder dat deselve wederom sijn herbout geworden.

't Huyste W A R M O N T.

ISAL by de vier hondert jaren het Stamhuys en woonplaats geweest van de Heeren van Woude en Warmont, tot den jare 1525. dat het van Juffrou *Maria van Matenes*, als erfgenaam van Juffrou *Jaquelyne vander Woude*, haar moeders suster, Vrouwe van Warmont, met beyde Heerlijkheden quam op Heer *Jan van Duyvenvoorde*, Ridder, getrouwt met deselve *Maria van Matenes*, aan welkers Geslacht het selve tot noch toe gebleven is; en is laatst beseten by *Jan van Wassenaar*, Vryheer tot Warmont, Heer van Hafsarwoude, Druynen, Ganfoyen, Reynfaterwoude, Leymuyden, Vriefkoop, &c. Hoogheemraad van Rhijnland.

Merula in sijn Tractaat van de Wildernissen, doet dit Huys aldus spreken:

W A R M O N D A N Æ A R C I S P R O S O P O P O E A.

*Ferrum, ignes, livor, pessum me juncta dedere;
Quæ tamen in fatum singula sufficiunt:*

Adventu

*Adventu Ludovico tuo, quo tempore primum
Lugduni obsidium solvere jussus Iber;
Ipsa meis jacui hinc annos sex pressa ruinis.
Non tulit hoc, Leida qui tulit obsidium;
Septima messis erat, sensim nova surgere moles:
Summa cui imposita est post duo lustra manus;
Hollando praefecte mari, Duvordia proles,
Crevere auspiciis qualia tecta tuis?
Quid? potuitne Domus usquam Varamonda reponi
Nobiliore manu, commodiore loco?*

't Oude Gasteel van WASSENAAR.

IS het Huys daar de oude brieven van spreken, (*gegeven op onsen Huys van Wassenaar*) heeft gestaan omtrent een boogshoet westwaarts van de Wassenaarse weg, daar sich eenen groten heuvel ofte Berg in het Land vertoont, tegen woordich genaamt den Groenen Berg; en werd daar voor gehouden, dat het is geweest het Stamhuys van het oud Adelijk Geslacht van Wassenaar en Polanen, die in der tijd seer groot van middelen en besit sijn geweest, als onder anderen besittende de goederen van Voorburg, Voorfchoten, Catwijk, Sandhorst, Groenevelt, &c. Sijn ook voor de instelling van de Graven van Holland, Heer van Rhijnland genoemt, daar van de laatste benaminge in Heer *Aluwijn*, Burggraaf van Leyden, die anno 1198, overleden is, bevonden werd, sedert wien het met de Domeynen van Holland is vereenigt.

't Huys ter WEEER.

ONder Wassenaar, is laatst beseten by de Vrouwe Douagiere van wijlen den Colonel *Sandeland*. Is voor die tijd beseten by Jonkheer *Hendrik vander Werve*, die het selve sijne twee dochters, uyt Juffrou *Willemina van Bronkhorst*, heeft naargelaten.

't Huys te WERVE.

AN de Noordsyde van het Dorp van Voorburg, in het hangen van den Hoogenhorst, is een oud Ridderlijk Stamhuys, tegenwoordich beseten en bewoont by Heer *Francois van Halewijn*, Heer van Watervliet, Horwettes, Werven, &c. met sijne Gragten, Cingelen, en twee-en-seventig Mergen Lants, te Leen gehouden van de Graaflijkheyd van Holland, tot een goet onversterffeljk Erf-leen, strekkende uyt de Vliet, regt opgaande tot aan s'Graven-wildernisse, en sulx daar onder behorende het meerder gedeelte van het Dorp van Voorburg, ten Zuydwesten van de Kerk, tot en met het Huys genaamt Hofwijk inclusy, welke gronden van het selve eertijds in erfpagt uitgegeven sijn, met den last van precyse betalinge oppeine van verval, behoorende daar onder mede verscheyden agter-leenen, als ook de Kooeren-molen, en het regt van de Wind over den Ambagte van Voorburg, mitsgaders een vry

eygen Weg ofte Laan, strekkende uyt het Dorp van Voorburg tot op de Bos ofte Zuydenhoutse weg, van den Haag naar Leyden, en op de selve een Tol-huys en gepriviligeerden Tol op alle overpasserende Carossen, Wagens, Personen, &c. en andere voorregten meer. Het selve is in den Jaare 1274. by Brieven van *Floris* Grave van Holland, door Heer *Jacob van Werven*, Ridder, Heere van Werven en Voorburg, opgedragen aan *Jan van Werven* des selfs *Jacobs* soon, en by doode van den selven by Brieven van *Jan* Grave van Holland, gegeven op Vrouwen-dag ten midden Oest 1297. gekomen op Heer *Hubregt van Werven*, *Jans* voorschreve Broeder, en by sijn overlyden op sijnen Soone Heer *Jan van Werven*, en by Brieven van *Willem* Grave van Holland, gegeven inden Hage op St. Nicolaas dag 1346. en by doode van hem op sijn Soone *Hubregt van Werven*, en na desselfs overlijden op *Jan van Werven*, die daar mede verlijd is by Brieven van *Aalbrecht* Hertoge van Beyerens, Grave van Holland, gegeven inden Hage op Derthien avont 1402. en den selven overleden sijnde sonder kinderen, is gekomen op sijn suster Jonkvrouwe *Magteld* Heer *Hubregt van Werven* dogter, die te Man hadde Heer *Wouter*, Heer van Matenesse, by Brieven van *Willem* Grave van Holland, gegeven inden Hage op den anderen dach in Aprille, anno 1415. die nagelaten heeft *Jan van Matenesse*, en daar mede verlijd is by brieven van Vrouwe *Jacoba*, Gravinne van Holland, gegeven in den Hage den 15. dach in Junio 1429. en by doode van den selven op sijnen sone Heer *Philips van Matenesse*, by brieven van *Philips*, Konink van Castilien, &c. van den 21. Maart 1466 en by sijn overlijden op sijnen sone Heer *Jacob van Matenesse*, by brieven van *Philips*, Konink van Castilien, &c. Grave van Holland, van den 9. Maart 1503. die sonder kinderen gestorven zynde, is gesuccedeert op Vrouwe *Maria van Matenesse*, Vrouwe van Woude en Warmont, sijn suster, getrouwt met Heer *Ian van Duvenvoorde*, als blijkt by brieven van *Carol*, Konink van Castilien, &c. Grave van Holland, in date den 12. April 1516. welke *Ian van Duvenvoorde* de derde en jongste soon van Heer *Aron van Duvenvoorde*, en *Margareta van Tffelstein*, van sijn huysvrouwen wegen, mede geworden is Heere van Woude en Warmont, de eerste sijn Geslachts; by doode van welke *Maria van Matenesse*, dewelke overleden is in den jare 1558. het gemelte Huys en Slot door desselfs makinge, gekomen is op haar soon Heer *Ian van Duvenvoorde*.

voorde, die daar mede verlijt is by brieven van *Philips de II.* Konink van Castilien, gegeven den 8. Septembris 1558. voorz, en by des selfs dood, op sijnen soone Heer *Ian van Duvenvoorde*, by brieven van *Philips*, Konink van Castilien, &c. Grave van Holland, gegeven binnen Utrecht den 17. January 1574. die sonder kinderen gestorven zynde, het selve gekomen is op Jonkvrouwe *Maria van Duvenvoorde*, die daar mede is verlijt by brieven, gegeven in den Hage, op den naam van *Philips*, Konink van Castilien, &c. Grave van Holland, op den 5. dach in Junio 1581. zynde de voorz *Maria van Duvenvoorde* daar na getrouwt met Heer *Iuriaan van Lennip*, Gelders Edelman en heeft naargelaten *Warnar van Lennip* haren soon, die daar mede is verlijt op den 20. Juny 1597. welke voorschreve Ridder-hoffstad daar na gekomen is, en nu beseten word by den voornoemden Heer van Halewijn, die daar mede verlijt is den 13. November 1641. zynde den gemelten Heer van Halewijn gedecendeert van Heer *Percheval van Halewijn*, Heer van Watervliet, Rodelgem, &c. die een jonger soon was van Heer *Johan van Halewijn*, Heer van Halewijn, Piennes, Watervliet, Rodelgem, &c. en van *Jacquelina de Giffelles*, en broeder van Heer *Joos van Halewijn*, Heer van Piennes, Boukhaute, &c. wiens dochter *Joanna van Halewijn* troude anno 1482. Heer *Jan van Waffenaar*, Heer van Waffenaar, Burggrave van Leiden; als te sien is hier voren in de Genealogie van Waffenaar fol. 1150. mitsgaders de *Rouk* in sijn Nederlandse Heraut, 2. Deel, pag. 9. en *Carpentier*, pag. 641. Den meergemelten Heer *François van Halewijn*, troude anno 1649. Jonkvrouw *Margareta Maria Roussel*, Erfdochter van Heer *François Roussel*, Heer van Horuettes, Laval, &c. en van *Constantia de Blocq van Steeland*; en was den selven *François Roussel*, sone van Heer *Jacob Roussel*, Heer van de voornoemde Heerlijkheden; Raad in den groten Raad tot Mechelen, en anno 1583. Gecommitteert in den Raad van State der Vereenigde Nederlanden in den Hage, en van Vrouw *Margareta Luytens van Boulois*. De gemelte *Margareta Maria Roussel* stierf den 18. July 1660. begraven in de Kerke tot Voorburg op 't hoge Choor, nalatende een soon en twee dochters, namentlijk *François van Halewijn*, Heer van Watervliet, Horuettes, Marschalk van 't Overquartier 's Lands van Utrecht, &c. Juffrouw *Constantia Peternella van Halewijn*, en Juffrouw *Isabella Maria van Halewijn*.

't Huys te ZUYDWYK ofte ZUYK.

Onder Waffenaar, toebehoort de Soon van Heer *Jacob van Waffenaar*, Baron van Waffenaar, Opdam, Hensbroek, &c. in sijn leven Admiraal ter Zee, Houtvester van Holland, en Hoogheemraad van Rhijnland, is een seer oud Huys, dat al over veel jaren behoort heeft onder den Huyse van Waffenaar. Hier toe behoort de Heerlijkheid Zuydwijk, zynde het gedeelte van Waffenaar, daar de Kerke en Huyfen staan; soo dat het Huys Zuyk of Zuydwijk leyd in Waffenaar, en Waffenaar leyd in de Heerlijkheid van Zuydwijk.

't Huysen Hoffstad ZWIETEN.

Gelegen in den Ambagte van Soeterwoude aan den Hoogen-Ryndijk, aan de Zuydsyde doorgaans van de Vliet, die de Zwiethet, in den Lande van Rynland, is het Stamhuys van de Heeren van Zwieten, en by de Voorvaderen van Heer *Willem van Montfoort* en van *Zwieten*, Ridder, die geleest heeft inden jare 1424. te Leen gehouden geweest van Heer *Hendrik*, Heer van Naaltwijk, Marschalk van Hollandt, sijnen neve, metten Landen en goederen daar toe gehorende; dan ontrent dien tijdt, by den selven Heer *Hendrik*, Heer van Naaltwijk, aande voornoemde Heer *Willem van Montfoort* en van *Zwieten*, sijnen Neve, ten vry eygen uytgegeven en quytgeschouden geworden sijnde, met verdrag en afftant van allen manschap en eeden, heeft de selve Heer *Willem van Montfoort* en van *Zwieten* de voorz. Hoffstadt van Zwieten, metten timmeragien, boomgaarden, en houten, mitsgaders erven en allen haren toebehooren, soo groot en kleyn, als hy en sijne Voorvaderen die hadden beseten, en van Heer *Heyndrik* voorz te Leen gehouden hadden, verkogt aan *Boudewijn van Zwieten*, sijnen Neve, tot een vry eygen, en nog daar en boven vier-en-vyftich Mergen Lands, als mede allen Manschappen de voorz Hoffstad toebehoorende, mitsgaders de gifte van der Cappellarien, als breeder by den brieven daar van sijnde, van date Dynsdags naar den Heyligen derthiendag des jaars 1424. Naderhandt in den jaare 1435. heeft de voornoemde *Boudewijn van Zwieten*, Heer van Zwieten, den vrye eygendom van de voorz Hoffstadt van Zwieten, met vier-en-vyftich Mergen Lands daar omtrent gelegen, metten mannen en mette gifte van der Cappellarien daar toe behoorende, wederom afgeftaan en overgegeven gehadt uyt puyre minne en liefde, aan Heer *Frank*, Grave van Oostervant, Heer van Zuyd-beveland, van Vurne, van Zuylen, van Hoogstraaten, van Sint Maartensdijk, en van Corthienes, &c. in tegenwoordigheid sijnner lieve gefellinne Vrouw *Jacob*, Hartoginne in Beyeren, van Holland, Gravinne van Oostervant, &c. en die afftant en overgifte alsoo gedaan wefende, heeft de welgemelte Heer *Frank* aanstonds wederom met de selve Hoffstadt en Landen, en allen haaren toebehooren, door solemnele brieven verlyt dien sijnen lieven en getrouwen *Boudewijn van Zwieten* voorz, te houden van hem en sijnen erven tot een onversterfelijk erfleen, met dusdanige voorwaarden, datmen dat voorz Leen als het versterft, aan hem Heer *Frank* en sijnen erven Heeren tot Zuylen soude verfoeken, of aan sijne Hoffstadt van Zuylen inden gestigte van Utrecht gelegen, en niet vorder; en waartsaake dat die voorz Hoffstadt van Zuylen tot eenigen tijdt, namaals vreemt wierde van sijnen regten erven, dat als dan die Leenvolgers der Hoffstadt van Zwieten voorz niet meer gehouden en souden wesen, te verfoeken aan die voorz Hoffstadt van Zuylen, en dat daar toe dan die Hoffstadt van Zwieten met landen en toebehoorten voorz weder vry en eygen

gen goet wesen souden , als die waeren eer de voornoemde *Boudewijn van Zwieten* deselve Hoffstad , metten Landen en toebehooren voorz aan welgemelte Heer *Frank* opgedragen hadde. Niette min so sijn in den jare 1567. by Heer *Herman* , Grave The Henenberg , Heer tot Zuylen , &c. op het verfoek aan hem door Heer *Adriaan van Zwieten* gedaan , die voorz 54. mergen lands gelegen en gehoorende aan de voorz. Hoffstadt *Zwieten* , gepermutteert in eygen goet , mits dat hy van doen voortaan de Hoffstad en Huys van *Zwieten* voorz. met dien Boomgaarden en Cingelen , en den ommedijk in de voorz 54. mergen begrepen , groot te samen omtrent negen morgen , van welgemelte Graaf *Herman* en sijnen naarkomelingen verfoeken en verheergewaaden soude , so als dan ook dien volgende deselve Heer *Adriaan van Zwieten* maar alleen met de voorz Hoffstadt en huys met Boomgaarden , Cingelen en Ommedijk ter groote voorz. en metten mannen en giften vande voorz Cappellarien tot een regt onversterflijk erfleen verlydt gewerden is. Dat daar naar in den jare 1602. Heer *Adriaan* Heere van *Zwieten* de voorz Hoffstad *Zwieten* met den Landen daar om gelegen en voorz geregtigheden daar toe gehoorende heeft verkogt gehadt aan *Hugo van Cuyk van Myerop* , Heere van *Calflagen* &c. wiens kinderen soo soonen als dogters in den jare 1632. deselve Hoffstadt met den aankleven van dien dan ook verkogt hebben aan den Heere *Cornelis Bicker* , oudt Schepen der Stadt *Amsterdam* , die vervolgelijk dan mede met de voorz Hoffstad en sijnen voorz gevolge verlydt geweest is onder seekere protestatie , des niet gehouden te wesen , overmits het voorz huys *Zuylen* niet meer aan de erfven van de voornoemde Heer *Frank* gehoorende en was ; welke protestatie de Heer *Gerard Bicker van Zwieten* , Heer van *Zwieten* , Vryheer van Oudt *Haarlem* , eerste Presiderende Raad en Meester van de Rekeningen der Domainen van de Heeren Staten van *Holland* en *Westvriesland* , Meester-knaap ordinaris van den selven Lande , mitsgaders Hoogheemraad van *Rijnlandt* , op den welken het voornoemde *Huysen Hoffstad Zwieten* by den voornoemde *Cornelis Bicker* sijnen vader was gemaakt , dan nog mede heeft gerepetert en vernieuwt , soo wanneer hy anno 1660. hem met den selven huys en Hoffstad *Zwieten* met sijn aankleven , by den als-

doen besitter van de voorz huys van *Zuylen* , heeft gedaan verlyden , edoch de meergemelte jegenwoordige Heere *Gerard Bicker* , Heer van *Zwieten* , met dat sijn voorz gedaen protest hem nog al niet geruft sijnende bevinden , maar geoordeelt hebbende hem en den sijnen daar aangelegen te wesen , dat by regtelijke declaratie gedefinieert soude mogen werden , of 't voorz *Huys* en Hoffstadt van *Zwieten* , als nog soude moeten releveren , en verheven werden vande voorz Hoffstad van *Zuylen* , onaan gesien in wiens handen deselve Hoffstad van *Zuylen* althans soude mogen sijn , dan , of gehouden voor vry en eygen goet buyten eenige subjectie van verhef ofte verley , so is daar over dan tusschen Heer *Hendrik Jacob van Tuyl van Serooskerke* , Vryheer van *Vreeland* , als in Houwelijk hebbende , en sulks man en voogt van *Vrouw Anna Elisabeth van Reede* , *Vrouw van Zuylen* , ter eenre , en tusschen den gemelten Heer *Gerard Bicker* , Heer van *Zwieten* , ter andere sijde , oppereggt een compromis , en die questie ofte saeke absolutelijc verbleven aan definitie ofte uyt spraake van seekere Heeren Raads-perloonen , als arbitren onder willige condemnatie van den Hoogen Rade alhier in *Holland* , en die saeke voor de voorz Heeren Arbiters dien volgende dan ook wesende geïnstrueert , en in State van wysen gebragt , is daar opgevolgt uyt spraake , geconfirmeert door willige condemnatie van den voorz Hoogen Rade , daar by het voorz *Huys* en Hoffstad van *Zwieten* met sijn Boomgaarden , Cingelen en Ommedijk , groot te samen omtrent negen Mergen Lands ; metten mannen en giften van de Cappellarie daar toe behoorende , ten reguarde van het *Huys* , Heeren en Vrouwen van *Zuylen* , sijn verklaart vry van allen Leenpligten en verhef , en dien volgende dat de voorz Heer van *Zwieten* , sijn erfven , en naarkomelingen niet gehouden en sijn , nog immermeer sullen wesen , van den jegenwoordigen , ofte toekomstenden possesseurs van den huys van *Zuylen* eenig verlyte verfoeken , ofte aan den selven hulde , ofte manschap te doen , of heergewaadt te betalen in eeniger manieren , uyt wysens d' uyt spraake daar van sijnde , in date den 10. January 1679. op den 12. January daaraan volgende door willige condemnatie van den welgemelten Hoogen Raade geconfirmeert.

Adelijke Huysen , Sloten , en Castelen , soo die van ouds gelegen hebben , als die nog leggen in

A M S T E L A N D T.

Onder *Amsteland* sijn geen andere Adelijke Huysen bekend , als

't Huys te *AMSTEL* ,

synde het Stamhuys van Heeren van *Amstel* , dat zedert den jare 1296. verdestruerd is geworden , sonder dat'er eenige gedachtenis van overgebleven is , en

't Huys te *ABKOUDE* :

It geen noch in wesen is , zynde een oud en sterk Slot , dat voor honderden van jaren aan die van den selven Geslachte behoort heeft .

Van *Amsteland* en 't Geslachte van 't *Amstel* , mitsgaders 't gete ten tijde van Graaf *Eldris* , waerneer de Castelen en Sloten van *Amstel* , *Cronenburg* ,

Yyyyyyy

burg, en andere meer, zijn gedeftruceerd, voor-gefallen is, ſchrijft *O. Dapper* in ſijn Beſchryvinge van Amſterdam het tweede Hoofstuk aldus :

Dat dit Amſteland en deſe Stad Amſterdam, eertijds een byſondere Heerlijkheid op ſig ſelfs en neffens andere Heerlijkheden onder 't gebied van 't Geſlacht en de Heeren van Amſtel, en niet onder 't Graaſſchap van Holland geſtaan heeft, is buyten alle twijffel, en geven ſulx ook al d'oude Cronijken en Hiftorien van Holland genoeg te kennen. Dit blijkt ook klaarlijk hier uyt, dewijl (gelijk wy terſtont ſullen verhalen) daar na deſe Heerlijkheid door de moort van Graaf *Floris*, daar *Gijſbregt van Amſtel*, dien de Cronijken Gouverneur van Amſteland noemen, mede deelachtig aan was, verbeurt gemaakt wierd, en aan 't Graaſſchap quam te vervallen. Dit Adelijk Geſlacht was te dier tijde van een grooten naam, en al lang van te vore, eer dat deſe Heeren uyt hun Heerlijkheden geſtooten wierden, ſeer bekend en vermaart: want gedurig word by de Hiftory-ſchryvers der oude Hollandſche geſchiedeniſſen van 't Geſlacht der Heeren van Amſtel gewag gemaakt. Geen Oorlog is by na te dien tijde gevoert, of Veltſlag gewonnen, waar in de dapperheid der Heeren van Amſtel niet geroemt, en hemel hoog verheven worden. In voege dat hier uyt duydelijk kan beſpeurt worden, dat deſe Heeren eertijds by d'oude Graven in grooten aanzien, en Heeren van geen kleyn vermogen moeten geweest zyn. Ja heeft dit Geſlacht te dien tijde ſoodanig gebloeyt, dat *Gijſbregt de I.* ſoon van eenen *Egbert van Amſtel*, ſig niet ontſien heeft tegens *Willem de I.* broeder van *Dirk de XI.* Graaf van Holland, in de wapenen, en eenen *Lodewijk van Loon*, die na 't Graaſſchap van Holland ſtoot, te hulpe te komen. Want als deſe *Dirk*, 's Graven broeder, in den jare 1203. deſer werelt overleden was, en ſijn eenige dochter, genaamt *Ada*, oud ſeventien jaren, achter liet, ſo quam deſe *Willem*, dien de Staten van den Lande gunſte toedroegen, uyt Vriefland over, om over de Landen en *Dirk*'s dochter *Ada* ſorge te dragen. Maar *Adelheid*, *Adams* moeder, vrefende deſe *Willem* tot voegt mochte gekoren worden (vermits alreede roep gink, dat Graaf *Dirk* op ſijn ſterven leggende ſeer had begeert ſijn broeder te ſpreken, om hem ſijn dochter en de Landen te bevelen, maar *Adelheid* 't ſelve belet had) gaf haar dochter buyten weten en wille der Edelen en Staten, den Grave van Loon ten wyve, en wiert noch de Bruyloft gehouden eer d'uytvaart van *Dirk* geſchied was. *Willem* op ſijn broeders uytvaart willende komen, verſocht, vermits hy *Adelheid* niet veel betroude, vry geleide, maar 't wierd hem afgeſlagen. Eindelijk verbonden ſich de voornaamſte Edelen met deſen *Willem*, noch de Graaf van Loon, noch Vrouw *Ada* te kennen. Korts hier op is Graaf *Willem* te Zierikzee door tegenwint aangekomen, daar de Zeeuſche Heeren hem toevielen, en tot Graaf verhieven. De Heer van Egmont ondertuſſen met andere Edelen, dwongen den Graaf van Loon Haarem te verlaten, en met *Gijſbregt van Amſtel* na Utrecht te vluch-

ten. Midlerwijl zyn de Kennemers, (waar onder mede waren ſekere *Wakerus* en *Albertus*, die het met Graaf *Willem* hielden,) om ſich over *Gijſbregt van Amſtel*, die den voorſz Graaf van Loon grote byſtant gedaan had, te wreken, met een groot getal van Schepen en Sloepen aan den Dijk van Amſtel (ſoo ſpreekt d'oude Chronijk, miſſchien is 't geweest den Dam aan d'Amſtel) aangekomen, en den ſelven doorgelſteken hebbende, hebben ganſch Amſtellant onder water geſet; daar na ſijnſe met kleyne Sloepen door 't ganſche land gevaren, en hebben al de ſterkten en Dorpen, die hen tegen quamen, verwoeft, en eindelijk Amſtels Veſten (miſſchen verſtaet d'oude Chronijk-ſchryver hier door het Slot of Caſteel der Heeren van Amſtel) aan koolen gelegt. Eindelijk na veel Land verderf gevallen vooren na, ſchoot de Graaf van Loon te kort, en bleef *Willem* in 't beſit.

Ook leeftmen, dat deſelve *Gijſbregt* mede in den Oorlog geweest is, die tuſſchen den Biſſchop *Otto de II.* en *Roelof*, Caſtelein van Coeverden, deſſelfs Biſſchop onderſaat, in den jare twaalf hondert ſeven-en-twintich ontſont. Want om deſen tocht gelukkig uyt te voeren, had *Otto* ook verſocht de byſtant van andere Prelaten of Kerkvoogden, en naburige Princen; en onder anderen, behalve de buyten-landſe hulpe van de Biſſchoppen van Keulen en Munſter, liet ſich daar ook in perſoon met een wel toegedoft heir vinden *Gerrit*, Grave van Gelder. Doch oftoen *Gijſbregt van Amſtel* ſijn eige Krygsknechten, of des Biſſchops, of liever der Hollanderen, als Veldoverſte, of Hopman geleit heeft, dat gat onſeker, vermits ſulx niet eigentlijk daar by gevoegt word. Maar als de Biſſchop met ſijn gante Krygſheir quam aantrekken om Coeverden, daar *Roelof* in was, te veroveren, en uyt onvoorzichtigheid, of datſe ſich te veel op hun krachten verlieten, ſonder ordre voortrokken, ſoo wardenſe van hun tegenparty, die veel ſwakker was, en hen lagen leide, in ſekere ongebaande plaatſen, en daar het rontom vol moeraſſchen was, overvallen. Jonk noch oud wierd verſchoont, maar alles by na ter nedergevelt, en heftiger gink het woeden tegens den Adel aan. De Biſſchop ſelf werd ſchendich mishandelt, ſijn kruyn gewilt, en kreeg na ſijn dood noch verſcheide ſteken. De Grave van Gelder, en eenen *Boudewijn van Benhem*, als ook *Gijſbregt van Amſtel*, door onkundigheid der wegen verleit, vielen levendig in *Roelof*'s handen.

Wyders, dat deſe Heeren van Amſtel ſeer groot by den Biſſchop van Utrecht, en aan het ſelve Biſdom ſeer verplicht zyn geweest, blijkt uyt verſcheide oude brieven, die *Arnoldus Buchelius*, uyt d'oude Stads boeken van Utrecht getrokken, en by ſijn Latijnſe Aanteekeningen over *Heda*, gevoegt heeft; want in deſe brieven worden deſe Amſtelſche Heeren niet alleen tot getuygen van eenige beſlechte geſchillen, maar ook tot middelaars geſtelt van twiſtende partyen. En ſeker, datſe ſeer verplicht geweest zyn aan het Biſdom, geeft *Godefrjyd*, XXVIII. Biſſchop van Utrecht; in een ſekeren Bul, mede van den ſelven *Buchelius*, by ſijn Aanteekening.

keningen gestelt, duydelyk genoeg te kennen.

De Brief is in de Latijnsche tale beschreven, dog door de outheid zyn de woorden op eenige plaatsen uytgegaan, maar soo, datmen evenwel noch den sin van den brief genoeg verstaan kan, en luyd in onse tale ten naasten by van woord tot woord aldus:

„ **I**N den name des Heyligen en ongescheide
 „ Drievuldigheid, Amen. Wete een ygelijk,
 „ soo wel tegenwoordige als toekomstende, dat
 „ ik *Godefridus*, door Gods genade Bisschop van
 „ Utrecht. . . . dat ik my in gevaar stelle, en
 „ in twist steke voor de bescherminge der Hey-
 „ lige Kerke, dien ik voor moet staan, en
 „ dienste doen, na recht en volgens mijn ampt,
 „ dat my van God opgeleit is; waar door ge-
 „ schiet, dat ik niet alleen gelastert en gehoont
 „ ben van de Edelluyden die buyten het gebiet
 „ wonen, maar ook van de dienaren van Sint
 „ Martijn, en des-wege seer veel geleden heb.
 „ Onder welke ongemakken niet een van de
 „ minsten is, dat *Egbertus van Amstel* den Kerk
 „ van S. Martijn en my onverdraaglijke onrech-
 „ ten aangedaan heeft, door dien hy alle dienst-
 „ baarheid, dat self de Kerk volgens recht be-
 „ hoorde te hebben, in Amstelland, en in ande-
 „ re rechtgebieden rontom gelegen, met geweld
 „ sich toeëigent, en na sich trekt. Om welke
 „ oorzaak wy hem eerst rechtplichig doen roe-
 „ pen, eindelyk na recht in den ban gedaan heb-
 „ ben. . . . Dat hy eindelyk, by vonnisse van 't
 „ Keyserlijke Hof, deselve *Egbert* gebannen,
 „ en misdadich aan sijn Keyserlijke Hoogheyt is.
 „ Eindelyk heeft den Heer *Philips* Metropoli-
 „ taan van de Kerk te Koolen, so wel om dese als
 „ andere vyantschappen te slechten, sich als mid-
 „ delaar, op 't bevel van den Heer de Keyser,
 „ tusschen my en mijne tegenpartyen gestelt;
 „ door wiens goeden raad de selve *Egbert* by na
 „ op de selfste wijze met my versoent is, als hy
 „ met den Bisschop *Herbertus*, mijn voorfaet,
 „ voor desen verdragen was. Want al het gene,
 „ dat hy sich eerst in dat gantsche gebiet, uyt kracht
 „ van 't Leenrecht had toeëigent, het selfde heeft
 „ hy by sijn deel Hemelryk afgeswooren, en dat
 „ gene goetwillig in mijn handen overgewesen,
 „ 't welk hy in meyerschap van my ontfangen
 „ heeft, op die voorwaarde nochtans, dat na sijn
 „ dood, alleen een van sijn soonen, te weten
 „ *Gijsbregt* het ampt van Meyerschap uyt handen
 „ van den Bisschop, volgens gewoonlijk recht,
 „ sal verkrygen, soo nochtans, by aldien hy in
 „ de bedieninge van het selfste ampt, en de dien-
 „ ste van de Heylige Martijn getrouw volhart.
 „ Maar van het Meir, dat Bendelmerbrac ge-
 „ naamt word, met al sijn toebehooren, en de
 „ helft van de Tiende van Wispe, 't geen hy on-
 „ rechtvaardich beseten had, staat hy geheel en
 „ al, eeuwig en erflijk, af, en laat het de Heyli-
 „ ge Kerk van Utrecht genieten. En op dat het
 „ verdrag van dese versoeninge in en namaals vast
 „ en onschonbaar blyve. . . . waar van de namen
 „ yder getuygen, die daar by tegenwoordich
 „ waren, dese zyn, als *Arnoldus* Prooft, *Arnol-
 „ dus* Opperste-deken, *Arnoldus* Prooft van St.

„ *Andries* in Kolen, *Lambertus* Prooft van St.
 „ *Salvat*, *Godefridus* Prooft van St. Peter, *Hil-
 „ debrandus* Abt van St. Paulus; *Rudolphus* De-
 „ ken van St. Salvator, *Hermanthus* Deken van
 „ St. Peter, *Coenraad* Deken van St. Jan.

d'Eerste die gemelt word van dit Geslacht van Amstel, is eenen *Godefridus van Amstel*, die so men seyt; ontrent den jare 1118. na de dood van *Diderik*, de XXXII. Bisschop van Utrecht geworden is. Geen van al d'oude Ichryvers, dan alleen den eenigen *Heda*, die het leven en bedrijf der Utrechtsche Bisschoppen beschreven heeft, spreekt van hem, doch heel weinig, en alleen maar dit naarvolgende: *Elders heb ik*, seyt hy, *gelesen, dat eenen Godefridus van Amstel na Diderik de Hollander d'eerste van dien name, tot Bisschop van Utrecht yekoren is, maar wat hy in sijn leven bedreven heeft, en hoe dat hy eindelyk gestorven is, heb ik niet kunnen vinden.* Deselve *Godefridus van Amstel* word neffens *Egbert van Amstel*, die na hem gestelt word, ontrent den jare 1131. tot getuygen, neffens meer andere in een sekere Bul van *Andries*, de XXV. Bisschop van Utrecht, genaamt: *Maar in de gantsche Amstelsche Geslachtboom*, seyt *Buchelmus* in sijn Latijnsche Uytlegging over *Heda*, is geen *Godefridus*, wijsgeest desen voornoemden, te vinden.

Deselve *Egbert* word ook gedacht in een sekeren brief, dien Keyser *Coenraad de III.* aan de bovengemelde Bisschop van Utrecht, in den jare 1145. verleent heeft, en by *Schotanus* in sijn Beschryvinge van Vrieland te lesen is. En schijnt dese *Egbert de XI.* te wesen, die van *Godefrid*, den XXVIII. Bisschop van Utrecht, in den Ban (gelijk sulks de bovenstaande brief duydelyk te verstaan geeft) gedaan wierd. Deselve *Egbert* had een soon *Gijsbregt* genaamt, de selfde, die den Graaf van Loon tegens *Willem de I.* te hulp quam. De gemelde *Gijsbregt* had twee soonen, *Engelbregt* en *Wilhelm*. Uyt *Engelbregt* is *Gijsbregt van Amstel*, die de Chronijken Gouverneur van Amstelland noemen, gesprooten. Maar uyt *Wilhelm* is *Goswijn van Amstel* voortgekomen; anderen schryven dat *Goswijn* uyt eenen *Egidius*, broeder van desen *Gijsbregt van Amstel de II.* geboren is. Deselve *Engelbregt* had ook een dochter, genaamt *Badegola*, die ten man had *Willem*, Heer van Egmont. Van desen *Gijsbregt*, als ook van *Egbertus van Amstel*, en van sijn kinderen word gesproken in een sekeren brief, dien *Boxborn* getrokken heeft uyt de Blafferts des Cloosters van Rhijnsburg, en luyd aldus:

„ **I**N den naam der Heylige en ongescheide-
 „ lijke Drievuldigheid. Ik *Wilhelm*, door
 „ Godes genade Grave van Holland, wil een
 „ ygelijk te kennen geven, soo tegenwoordige
 „ als toekomstende, dat ik voor de remedie mijns
 „ ziele, en van mijn voorouders overgegevent
 „ hebbe hondert ponden aan de Kerke van de
 „ Heylige Maria in Rhijnsburg, t'ontfangen in
 „ onse eerste inkomsten in Delf en Pinacker, en
 „ in Maafland, en Flerdlink, onder sulke forme,
 „ dat men in 't eerste jaar sal betalen vijftig pon-
 „ den, en in het tweede jaar vijftig. D'Abdisse met

Yyyyyyy 2

„ de

„ de voorfeide hondert ponden fal weder koopen
 „ tot eygendom van haar Clooster onse goederen
 „ gelegen in Binkefchop, van den Heer *Gysbregt*
 „ van *Amftel*, en het felve Clooster van Rhijns-
 „ burg fal eeuwelijk befiten de voorfeide goede-
 „ ren met vollen recht, gelijkerwijs dat fy befe-
 „ ten zyn van onsen onse voorouderen. Daar-
 „ en-boven de Vrouwe Abdiſſe fal betalen vijftig
 „ ponden aan de foonen van Heer *Egbrecht van*
 „ *Amftel*, en het gemelde Clooster van Rhijns-
 „ burg fal alfoo genieten eeuwelijk al het recht
 „ en inkomften in Binkefchop, foo van het ge-
 „ faayde, als het ongefaayde; Maar voor die
 „ Aalmoefen, de Vrouwe d' Abdiſſe fal een Prie-
 „ ſter ordineren aan een bysonderen Autaar, om
 „ gecelebreert te worden tot onfer gedachteniſſe,
 „ en van *Aleidis* onse huysvrouwe, en onse voor-
 „ ouders, Op dat dan onse loo redelijke daat sou-
 „ de feker en vaſt blyven, en van onse naarko-
 „ melingen ongeſtoort gehouden worden, wy
 „ hebben doen verſterken dit tegenwoordich
 „ ſchrift met onsen zegel. Gedaan in 't jaar der
 „ genade 1222. onder den Ban van deſe ſake zyn
 „ getuygen den Abt van *Egmont*, *Terekinus*
 „ Monik, *Gerard* Deken van Kermerland, *Wil-
 „ lem* Deken van Rhijnsland, *Willem* Perfoon van
 „ Voorhout, *Hendrik van Norge*, *Albregt* Ca-
 „ pellaan, Prieſters; Maar Wereltlijke, *Maria*
 „ Gravinne, *Ibrandus*, *Barolamaus*, *Ibekoc*
 „ van *Haarlem*, *Diderik van Waſſenaar*, *Jacob*
 „ Casteleyn, *Willem van Egmont*, en veel meer
 „ andere.

Dese bovengemelde *Gosewijn van Amftel*,
 ſoon van *Willem van Amftel*, of, ſoo anderen
 leggen, ſoon van *Egidius*, broeder van *Gysbregt*
 van *Amftel de I.*, wiert na *Otto*, de derde Biſ-
 ſchop van dien name, en ſes-en-dertigſte in 't
 getal, de zeven-en-dertigſte Biſſchop van *Utrecht*
 gekooren, dog zyn ampt lei, ſoo *Barlandus*
 ſchryft, binnen een jaar, maar als *Bockenbergh*,
 binnen twee jaar van ſelfs af. *Beka* ſchryft, dat hy
 hierom ſijn ampt in by 't wesen van *Willem*
 Roomſche Konink, en Graaf van *Holland*, den
 Cardinaal *Petrus Caputius*, en den Aartsbiſſchop
 van *Ceulen* opgeſeide, vermits zy hem naga-
 ven, dat hy niet wel daar op paſte, ſig wey-
 nig, ſijnde een eenvoudig man, met de Ker-
 kelijke zaken bemoeide, en alles in 't wilt liet
 loopen. Maar andere ſchryven dat *Koning Wil-
 lem*, om den *Ceurvorſt* of Biſſchop van *Ceulen*
 te verpligten, en des Aartsbiſſchop van *Ceulens*
 neef, hem dwong *Hendrik van Vianen* te doen
 kieſen, het Biſdom van *Utrecht* af te ſtaan. Som-
 migen ſchryven datſe ampt om ampt verruilden,
 en *Gozewyn* na *Ceulen* trok, 't geen ook ſoo
 heel onwaarſchijnlijk niet ſchijnt te ſijn; want
 eenigen leggen, dat *Gozewyn* te *Ceulen* begraven
 leit, en dat 'er nog hedendags gedenktekenen in
 de Stads-boeken van hem te vinden ſijn; *Heda*
 ſchryft aldus van hem: *Naar de doods van Otto*,
 wiert *Gosewijn* uyt het Geſlagt der Edelen van
Amftel geſprooten, en Praoſt van *S. Jans Kerk*, tot de
 ſevenendertigſte Biſſchop gekooren, dees was een
 zagmoedig en eenvoudig man, onbequam om de
 luſten van ſulk een weerdig ampt te dragen, door

wiens onachtzaamheit de gemene ſaak, dog onge-
 lukkig, een jaar bedient wierd. Daar en boven mog-
 te *Koning Willem* hem om ſyn Geſlags-genoten niet
 wel ſetten, waar door hy in een algemene Kerke-
 Vergadering, in 't by wesen van den *Koning* en den
Cardinaal van Portua, ſijn ampt heeft opgeſet, dog
 tegen ſyn dank; ſoo men meint. Maar dat *Heda*
 hier leit, dat *Koning Willem* den Biſſchop *Gosewijn*
 om ſyn Geſtags genoten niet wel ſetten mog-
 te, daar ſien ick d'oorſaak niet van, waar uyt
 ſulx soude ontfaan ſijn, want d'oorſaak van de
 haat, dien ſy malkanderen toedroegen, is ra-
 derhant eerſt ontfaan. Wel is waar, dat die van
 den huys van *Amftel* het feer quaſijk opnamen,
 dat *Konink Willem* te wege bragt, dat *Hendrik*
 van *Vianen* in *Gosewijn*'s plaats tot Biſſchop ge-
 koren wierd. ('t geen ook *Heda* en al de Jaar-
 tijtſchrijvers te kennen geven) als ook de Hee-
 ren van *Amftel*, die ſig, gelijk wy zerftond ſul-
 len verhalen, tegens den Biſſchop geſtelt hadden,
 van de *Hollanders*, die den Biſſchop te hulpe
 quamen, verwonnen wierden; dog dit altemaal
 is naderhant geſchiet. Maar dit is yder een be-
 kent, dat de Heeren van *Amftel* te dier tyde on-
 der de dinaaren des Biſdoms van *Utrecht* in magt
 en mogentheit ſeer uyt-gemant, en wyt en ſijt
 tot in *Waterland* en *Goyland* hunne heerſchap-
 pye hebben uytgeſtrekt: en hier om ook miſ-
 ſchen by d'omleggende *Hollanders*, wien dit
 tegens de horſt ſuut, dat deſe Heeren dus de
 bravade maakten, en in magt en mogentheit
 roemden, in den haat geraakt ſijn. Want het
 geſchiet gemeenlyk, dat d'Edellyyden, alſe be-
 ginnen magtig te worden, by hun Lands-hee-
 ren in ongunſte en verdrag raken. Hier door
 hebben wy gezien dat de Heeren van *Amftel*, *Ar-
 kel* en *Welleſaar* in *Holland* vermeugt en in
 't voertant geraakt ſijn.

Maar door het verſtooten van den Biſſchop
Gosewijn, ſijn de Heeren van *Amftel* en *Woer-
 den*, op den nieuw gekoren Biſſchop, *Hendrik*
 van *Vianen*, ſnodanig verſtoort geworden, dat-
 ſe met *Otto*, Graaf van *Gelder*, een t'ſamen-
 ſwering, van den Biſſchop gelijkerhandt te be-
 oorlogen, opperegt, en verſcheide invallen in
 't Biſdom, daar hy ſig manlijk tegenſtede, ge-
 daan hebben. Eindelyk, na dat er een rjt lang
 oorlog gevoert was, is beſloten dat beide par-
 thyen in een open veldt t'ſamen ſouden komen,
 om door een gevegt, een einde van deſen oorlog
 te maken. Maar in dit gevegt kreeg de Biſſchop
 de zege, en *Gysbregt van Amftel* en *Herman van*
Woerden gevangen, dog raakten door tuiſchen-
 ſpraak van *Willem*, Roomſch Konink, en Graaf
 van *Holland*, weder los. Maar vermits de Graaf
 van *Gelder* al over lang met de gemelde Heeren
 van *Amftel* en *Woerden*, tegens den Biſſchop
 t'ſamen geſpannen was, en 't gehele Stigt van
Utrecht geweldig met ſyn Krijgsvolk geplagt en
 gevoolt had, over ſulx viel den Biſſchop met een
 ſterk Krygshair in de *Veluwe*, leide de maceſſe
 huysen aan kolen, en haalden 'er een feer groote
 buyt uyt. De Krijgsknegten, en de *Geldenaars*
 dit ſpytende, vergaderden ſig ſchielijk by een
 om den Biſſchop den roof t'ontweldigen, en
 hem ſlag te leveren. Maar de Biſſchop gink hen
 met

met trommelen en trompetten mannelijk tegen, verjoegse, en quam met de gevangenen en buyt zeeghaftig binnen Utrecht. Door dese buyt wierd hy loo seer verrijkt, dat hy het Slot Vredeland om voort het invallen van den Heer van Amstel bevrijt te sijn, en d'omleggende wederspannige boeren te bedwingen, met groote onkosten stigten liet. Na den doot van desen Bisschop Hendrik, wierd tot Bisschop *Joan van Nassow* in sijn plaats gekoozen. Dese *Joan* nam sijn ampt niet wel waar, verviel in grooteschulden, sulx hy voor een seker somme gelts het Slot Vredeland aan den Heerlijkheit van Amstel, soon, soo waarschijnlijk is van den jongst boven gemelden *Gysbregt* (die drie Broeders gehad heeft, Heer *Arnout*, *Willem*, en *Otto van Amstel*) en 't Slot Montfoort aan den Heer van *Woerden* tot onderpant stelde. Dese wierd eindelijk afgezet, en in sijn plaats gekoozen *Joannes Zyrik van Lante*. Als nu *Gysbregt van Amstel* het Slot Vredeland tot onderpant had, so begon hy die van Utrecht met nieuwe wjllen te beuwaren. Weshalve eischte de Bisschop, niet betalende aan dese Heeren hwa verschootse gelt, met goed vinden van de Staten Kerk van Utrecht, de Slotten wederom. Maar *Gysbregt* verscheide andere reden daar tegens inbrengende, sloeg sulx is de wint, en wilde het gelt niet ontfangen. Weshalven ruste de Bisschop een deel wel gewapende Krijgsknechten toe, en besloot den Heer van Amstel met geweld te tasten, sijn Land aan kolen te leggen, en het Slot Vredeland hem door dreigement t'ontweldigen. *Gysbert* daeren tegen, met hulp van *Harman van Woerden*, vergadert een seker Krijgshair opkomt in Zoferinge, om den Bisschop slag te loosen. Hier op koemen terstont de Krijgshair van beide partyen aan makanderen, sulx dat het Krijgshair van den Bisschop in 't over d'overhaant kreeg, en *Gysbert* met al sijn boeren mannelijk afslong. Terstont hier oprukte *Harman van Woerden*, met sijn Krijgshair ook toe, om met al sijn magt des Bisschops Krijgshair in wanorde te brengen, en op de vlugt te dryven. Hier woerde sig *Harman van Woerden*, schoon hy in d'eerste aanval doodelijk gewondt wierdt, soo mannelijk, dat hy des Bisschops Krijgshair tot onder de velling van Amersfoort joog. In dit gevegt inuevelden verscheide strijlbare Helden, als onder anderen *Stephanus* en *Fraderik van Zuilen*. Ondertusschen werdt Graaf *Floris* van den Bisschop versogt, om dit werk uyt te voeren, en den Heer van Amstel en *Woerden* onder gheoorzaamheit te brengen. De Graaf, die niet reukeloos met dese twee Heeren in oonlog wilde treden, indien de twist door eenige voorwaarden konter neder geleit worden, doet door Gesanten aan hem verfoeken, dat se de te pandt gestelde Slotten souden weder geven, en 't geschil aan hem stellen. Maar 's Graven voorslag wierd by de Heeren van Amstel en *Woerden* afgeslagen. Hier op gaat de Graaf terstont het Slot Vredelandt met eenige Hollantsche Krijgsknechten belegeren. Maar als de Graaf een tijdt lang met sijn volk daar voor gelegen, en vergtels alle middelen in 't werk gestek hadt, soo ontbied hy, om 't beleg van 't Slot met geweld te hervatten, en soodanig te benauwen dat er niets

uyt noch in mogte, eenige troepen frissche Krijchsknechten uyt Zeeland. *Gysbert* hier van verwittigt, vergadert heimelijk eenige knechten, trekt de Zeelanders in 't komen tegen, en valt hen onverdiens ontrent Loenen op 't lijf. Maar een Zeetwisch Capiteyn *Koffen de Renesse*, valt met klinkende hoornen en vliegende vendels *Gysbregt* aan, en door dien *Gysbregt* volk aan 't muysten teeg, kreeg de zege. In dit gevegt bleef doot de Heer van Bromo, of, soo andere seggen, de Heer van Brederode, met eenige andere treffelijke Krijchs-helden. Het Goutsche Kronijkje schrijft, dat'er ontrent negen mannen doot bleven, *Gysbert*, en eenige van sijn Krijgsknechten, wierden gevangen. Ondertusschen werdt het Slot Vredelandt seer heftich aangevast, en schoon van dage tot dage noch meer en meer benauwt wierd; soo twijfelden evenwel de besettingen niet, of Amstel soude hien komen ontfetten. Maar als sy nu Amstel gevangen en gevluegelt sagen (want de Hollanders leiden hem tot een zegepraal rontom de wallen) soo gaven sy, op 't aanraden van *Arnout*, Amstels broeder, die Slotvoogt was, het Slot over, 't welk de Graaf terstont met een deel Krijchsvolk deed besetten. Maar vermits *Herman van Woerden*, het met *Gysbregt* hield, en al over lang sig openlijk tegens den Bisschop in Zoferinge wederspannich getoomt had, soo ruste de Graaf, om sich over 't leet; den Bisschop aangedaan, te wreken, weer een flux heir toe, en besloot *Harman* geheele Land in kolen te leggen. *Harman*, siende dat hy tegens den Bisschop niet op mochte besette het Slot van Montfoort met eenige Krijchsknechten, en vluchte self uyt den lande. De Graaf ondertusschen kreeg het Slot, na dat hy'er een jaar met sijn volk hadt voorgelegen, stormenderhandt in, en liet al de besettingen, uytgenoment twee, onthoofden. Voorts besette hy terstont dit Slot mede met een deel van sijn Krijgsknechten, om op *Harman van Woerden* voornemen te letten, en, soo hy iets vyandlijk onderstont, sulx te weren. Eindelijk wierd'er noch tusschen de Graaf, de Bisschop, en dese twee Heeren, dusdanig een verdrach gemaakt: *Den Bisschop van Utrecht sijn de Slooten van Vredelandt en Montfoort weder gegeven, Gysbert en Harman behoofde by Ede, en op verbeurte van alle hunne goederen, dat se noit tegens den Bisschop of den Graaf vyantlijk de wapens souden voeren.* Dit verdrag wierd van *Gysbert* en *Harman* beëdigd. Anderen schryven, dat het verdrag gemaakt wiert, dat *Gysbert van Amstel*, Naarden, Muiden, en alle sijn andere goederen van den Grave te leen soude ontfangen; en dat *Harman van Woerden* Montfoort moeste afstaan, en voorts *Woerden* met alle sijn andere goederen mede van den selven Graaf te leen ontfangen, met beloften van sijn dogter uyt niet te heilicken, dan met wille des Graven. Dit laatste verdrag geven ook de brieven, die noch hedendags te vinden sijn, te kennen. En luydt dat van Amstel, waar in hy sijn Landen aan den Graaf van Hollandt opdraagt, aldus:

„ **W**Y *Willem* broeder Heeren *Gysbregt* des
 „ Heeren van Amstel en Proost van St.
 „ Jans tot Utrecht, en wy *Gysbregt*, Heere tot
 „ Amstelle, en wy *Arnout* broeders van Am-
 „ stelle, maken kondt, &c. Dat wy eenen twist
 „ hadden met onsen Heere den Bisschop *Jan van*
 „ *Utrecht*, en met eener Edeler manne onsen
 „ Heere Heeren *Florense*, Grave van Holland,
 „ waar by dat wy in vangenisse quamen der
 „ voorgenoemder twee Heeren, &c. Vertyen
 „ Nardingerlandt, Muyden en Muderpoort,
 „ Windelmerebroeke. en het Reygerbosch, met
 „ alle Sire behoorte, &c. Voorts dragen die van
 „ Amstelle den Grave op alle hunne goet, en
 „ ontfangen dat van hem wederteleen. Noch
 „ beloven sy, dat de gifte van Amstelredamme,
 „ die gegeven was den Heeren *Jan Persijne*, en al
 „ dat daar toe behoort, als van verboerden goede
 „ gestade te houden, &c. stellende van alles bor-
 „ gen uyt Hollandt, en uyt het Stigt. Mitsga-
 „ ders beloften van de borgen in 't generaal en
 „ speciaal. En met dese soene werden ter neder
 „ geleyt alle veeten, en dingen die geschieden in
 „ den volkwige te Loenen. Dese letteren waren
 „ gegeven in ons Heeren jaar 1285. in St. Si-
 „ mons en Juden avonde.

Maar de soen van *Harman van Woerden*, met
 den Grave en Bisschop van Utrecht luydt in 't
 kort aldus :

„ **I**ck *Harman*, Heer van Woerden, maken
 „ kondt, &c. dat ick eenen twist hadde met
 „ mijnen Heere *Jan*, gekooren Bisschop van
 „ Utrecht; en met eenen Edelen man mynen
 „ Heere Heeren *Florense*, Grave van Hollandt,
 „ waar by ik uyte mijne goeden gewysset werde,
 „ en uyte Heerschap van Woerden, uyt en lande,
 „ &c. van den twist die geschiet is tusschen den
 „ Grave van Hollandt mijnen Heere, en den
 „ Heere van Amstelle, en sijne broeders, die
 „ mijne Magen sijn, en ick hare helpere ge-
 „ weest hebbe, &c. draget den Grave op allen
 „ sijn goet, en ontfangt dat weder van hem te
 „ leen, en belooft geen partytschap te dragen,
 „ &c. Voort mag *Harman van Woerden*, sijne
 „ dogter niet ten manne geven sonder des Graven
 „ willen en rade. Voorts belooft hy dat Steen-
 „ huys, dat de Graaf te Woerden heeft doen
 „ maken, hem gelden sal ten sijne wille, en dat
 „ van hem houden altoos te blyvene sijn ledige
 „ huys op en af te rydene, &c. Stellende ook bor-
 „ gen uyt den Bisdomme van Utrecht, en uyt
 „ Hollandt, met der selver beloften, &c. Ge-
 „ geven in ons Heeren Jare, als men schreef
 „ 1287. op den Sonnendag van Palmen.

De Graaf ondertusschen, uyt enkele edel-
 moedigheid, liet alle haat en nyt varen, en
 maakte nog daar en boven *Gysbert* en *Harman*
 sijn voornaamste geheime Raden. Maar dese gul-
 hertigheid is den Grave schendigh hier na van
 hen geloont. Voorders gaf de Graaf aan die van
 Amsterdam, wegens de groote schade, diense
 by desen Oorlog geleden hadden, datse met hun

goederen door sijn gehele Land, sonder eenige
 tolleren daar van te geven, komen en keeren mog-
 ren. Van dese vryheit van tolleren vindmen twee
 leens luydende Hantvesten, in 't Latijn geschre-
 ven, in 't Hantvest-boek deser Stede. D'eerste is
 van dese *Floris* gegeven in den Jare twaelf hon-
 dert vyf-en-seventig, maar de laatste in den Jare
 twaalf hondert twee-en-negentich. Maar dese
 laatste, gemerkt meest al de voornaamste Histo-
 ri-schrijvers desen Oorlog op dit jaar brengen,
 schijnt de rechte te sijn, by aldien *Floris* de eerste
 door dese laatste niet heeft willen vernieuwen en
 bevestigen, en luyt deselve aldus :

„ **F**loris, Grave van Hollandt en Zeelandt;
 „ en Heer van Vrieslandt, allen die dese
 „ tegenwoordige sien sullen, Saluyt : Uwe
 „ gantsche gemeente weete, dat wy die lieden,
 „ woonende tot Amstelredam, tot herstelling
 „ der schade, die wy en onse lieden haar gedaan
 „ hebben, van nu voortaan goet gevonden heb-
 „ ben van alle schattingen van onsen Tolvry te
 „ maaken, voor alle haar eige goederen, die
 „ sy door ons geheele Landt brengen of vervo-
 „ ren. In getuygenisse der waarheydt hebben
 „ wy dit tegenwoordig schrift met onsen Zegel
 „ doen bevestigen. Gegeven tot Leyden, des
 „ Sondags voor den dag der H. Apostelen Sy-
 „ mon en Judas, in 't jaar onser verlossinge
 „ 1291.

Eenige jaren te voore, eer dat noch dese oor-
 log om 't Slot van Vredelandt, tusschen den
 Bisschop en *Gysbregt van Amstel*, die dit ver-
 stooten van *Gazewijn* den Bisschoppen van
 Utrecht altijd sochte betaalt te setten, ontstaan
 was, had ook *Gysbregt* met hulp der Kennemers,
 het platte landt rontom Utrecht en Amersfoort
 seer verwoest, ja eindelijk ook dese twee Steden
 veroverd, en in sijn geweld gekregen, 't geen
 by dus een gelegentheid was toegekomen. Als
 in den Jare 1278. geduyrende d'onmondigheid
 van *Floris*, de vyfde van dien name, en seltien-
 de Graaf van Hollandt, de Kennemers en West-
 vriesen tegens de Edelluyden, die uyt dertelheit
 en staatsugt de gemeente sogten t'onderdrukken,
 opstonden, en hen meerendeels verjaacht en uyt
 den Lande gedreven hadden, sijne eindelijk met
 de Vriesen, die 't op de Hollanders mede seer
 geladen hadden, in Amstellandt gevallen. *Gys-
 bregt van Amstel*, siende dat sijn Landt wijdt en
 zydt verwoest wierd, maar wel bewust sijnde
 dat alle oppermagt by de gemeente gehaad word,
 onderstaat, (vresende sijne onderdanen mede te-
 gens hem mochten opstaan, en hem uyt den
 lande verdrijven) de hevigheid en gramschap der
 Kennemers te strelen en neder te setten : doch
 sach, na dat hy hen lang genoeg met liefallige
 woorden gestreelt had, geen andere uytkomst
 tot sijne behoudenisse overich te sijn, dan sich te
 veynsen, als of hem al hun bedrijf wel aan ston-
 de, en voorts sijn Oorlogs-kragten by den hun-
 nen te voegen. Hier op wort hy terstont tot
 Overste van 't gantsche Krijchs-heir verklaart :
 want sy verstonden altemaal heel wel, dat den
 Adel in Krijchshandel hen verre te boven gink.
 Wes.

Weshalve wierden se, hebbende nu soo manlijk een Overste gekregen, noch veel opgeblafender en trotz'er, en lieten sig verluuden, dat alles hen voor buygen moest, en veeg was. *Amstel*, schoon hy wel hadt gewilt, dat dit oproer noit onstaan waar geweest, was ondertusschen niet min in sijn geest verblijdt, dat de tijd en gelegenheid nu gekomen was, om de voornaamste Hoofden des Lands, die hy voor sijn persoon een sonderlinge haat toedroech, uyt te roien, en van kant te helpen. Weshalve besluit *Gysbregt* het Slot Vredelandt, dat digt aan sijn grensen lag, en deselve onveilig maakte, aan te tasten; maar als *Gysbregt* lang vergeefs daar groot geweld gebaart hadt, doet hy 't rontom belegeren, om de belegerden door de lankheit van tyt at te matten. Middelerwijl *Gysbregt* methet gros van 't krijgshair daar voor blijft leggen, gingen de Kennemers dagelijx het gantche landt door roven en plonderen; en verschoonden, dewijlse sich voorstaan lieten allemans meester te wesen, alsoo weinig Amstels landen, als die van andere Heeren. Van *Amstel*, hoewel hem de schade, die sijn onderdanen door dit roven leden, seer wee in sijn herte deed, was niettemin heel wel bewuft, dat niet alleen het berispen daar van gevaarlijk was, maar ook het minste gelaat van droefheit hierom niet diende getoont te worden, prees over sulx, en remde nog in hen tegenwoordicheit hunne kloekmoedich en manhafticheit. Maar by sich selven overdenkende, door wat middel hy best de schade sijnor onderdanen soude kunnen voorkomen, besluit eindelijk hen door listicheit van sijnre grensen af te trekken. Weshalve hebbende hen al te maal by een geroepen, spreekt hy in volle vergarinch hen aldus aan: *O Spitsbroeders*, seide hy, *het verdriet me duslang voor een Casteel te verzamelen en te marren, en dat gy dus lang van uwe belooningen, die uwe wygevoerde daaden verdienen, verstoken blijft. De Stadt Urregt, de Zetel der Edelen, en grendel van de Schatkist deser Landen, leidt voor onse oogen. Latenwe liever dese Stad onse wapenen doen proeven. Dien veroverert hebbende, sullen al d'overige plaatsen haast volgen, en van schrik sich overgeven. En dit wil ons ook niet swaar om te doen vallen. Want middelerwijl sy meenen, dat wy noch voor 't Slot van Vredelandt loggen, sullenwe in 't midden van de nacht de Stad, als de vyandt daar het minste op atenke, bespringen en overrompelen. Want indienwe met het veroveren van dese Slotten onse tijdt veruytsten, sul de vyandt ondertusschen tijdt hebben van sich te versterken, en ons, na 't veroveren van soo vele sterkten, niet als armoede, en een lichaams wonden te haert vallen.* Daar hadt men 't Fortont breekt de gemeente, vlammente op den buyt, van de besegering op, en komt voordou en dag heimelijk 't Urregt voor de stad, die terstont van 't krijgsvolk rontom omcingt wierdt. De Nachtwakers door 't geluyt der wapenen opgewekt, en giffende dat er vyandt voor stad was, roepen, om de stedelingen soo veel teerder op de been te krygen, dat de Tarteren voor de stad gekomen waren, de wallen besprongen, en sy alree de stad so goed als veroverert hadden. Dit getoep deed yder van schrik de haiten te berg

staan, sulx datse gelijkerhandt, 't geen de naaste weg was, na de Vesten toe vloten, de wallen besetteden, 't geschut op de wallen brachten, en alles wat dienden om den vyandt af te keeren, en de Stadt te beschermen, in 't werk stelden. De Kennemers, dus in hun hoop te leur gestelt, hadden alree op *Gysbregt van Amstel* beginnen te morren, wanneer een onder den hoopedigt onder de muuren tredende, den burgers aldus aansprak: *Uyt wat oorsaak, seyde hy, aanvaart gy tegens uwe bontgenooten, die hier gekomen sijn, om u van de dwinglandye der Edelen te verlossen, de wapenen? Maar buyten twiffels sul gy, o' regte slaven! een grooten loon van dese uwe arbeids genieten. Of acht ghy lieden dit voor een groot geluk, onder het jok van een wrede, ondragelijke, en onverachtelijke slavernye gevoelt te worden? Wat komt eens tot bedaren, denkt dat gy mannen zyt, en dat de tijt van wraake te nemen, nu gekomen is. Laten de genen u voetsel nu soeken te verschaffen, die u tot het gebeente toe hebben uytgejogen. Alle wereltliche dingen sijn onbestandich, en de wisselvalligheit onderworpen; en de genen die te vore de heerschappye gevoert hebben, moeten nu dienen, en die gedaent hebben nu de heerschappye voeren. Indien Fortuin bestandig waar, met regt souden wy mogen klagen, dat d'armoede sig tot met gezel by de nieuw geboornen gevoecht heeft. Maar niemant is ellendich, of 't is sijn eigen schult, en armoede is den sterfsyken mensche tyt geen anderen insicht te haert gevallen, dan dat wy toonen souden, of wy ook een beter Fortuin waardig sijn.* Op dit seggen besprak sig ook de wyffalachtige gemeente niet lang, maar keert de wapenen, die sy tot bescherming der Stadt aangenomen hadt, tegens d'Overheit. De Majestraat en Edelen wierden verslagen, en welten getale van veertig uyt der Stadt gefet. Voorts gink het op een plonderen en rooven, en wierden in koelen bloede afgemaakt, al die sig schrap stelden om tegenweer te bieden. Dit met soo groot een hitte van gramschap uytgerigt sijnde, lettense de poorten open, ontfangen de Kennemersche troepen in de Stad, en sweren by hun deel hemelrijks goet en bloedt by elkandere op te setten. Over de selfste boeg wenden sig de Amersfoorders, en setten mede de poorten voor dese vloekverwanten wijdt open. Ondertusschen gaan d'uytwijkelingen aan den Bisschop, die juist, middelerwijl dit geschiede, uyt'er Stadt was geweest, als mede aan *Otto*, Graaf van Gelder, Graaf *Floris* voogt, over d'ongemene verwoestheit en uytfinnigheit der Kennemers en Stigsten klagen.

De Graaf van Gelder, om dese uytgewekenen weder in Stadt te helpen, komt met cenige Krygsknechten te veld, 't geen nochtens soo kleenen schrik in *Amstel* baarde, dat hy den Graaf van selfs met een ongeruste slagordre tegen trok, en den vyandt willens, om hem tot veyten te troonen, schoon spel gaf. Maar de Graaf, als hy bemerkte dat Amstels krijgshair veel grooter was, dan hy sig ingebeeld had, en voor reukloosheit aansag, sig, daar de hoop tot d'overwinning soo klein was, in d'onsekerheit van een gevecht te steken, trok met sijn troepen weder na de Veluwe. *Amstel* liet ook den vyandt onaan-

gerand weg trekken, oordelende dat nu de tijd geschapen was, om de huysen der Edelluyden, daar hy altijd een wrok tegens gehadt hadt, tot de grond toe te sloopen; voort de Kennemers vermanende sijn raadt te volgen. De Kennemers die door hun gramschap meer als al te hevig aangeprikkelt wierden, bewilligden terstont in sijn voorlach. Weshalve met het krijgsheir onder *Gijsbregt van Amstel*, als Veldoverste, opbrekende, vallen op de Slotten van Heer *Gijsbregt van Abkoude*, *Willem van Ryfenburg*, en *Huybert van Vianen*, vernielende tot den gronde toe, en maken voorts met rooven en branden het platte land rondom kaal. Endelijk begon van Amstel, sijn wraak-lust nu ten dele geboet hebbende, een weersin van sig wijder in 't oorlog met de Kennemers te steken, (vermits het onbedacht grauw, na geen bestiering wilde luyfteren,) te krygen, sulx hy in hun aller tegenwoordigheid aldus aan-hief. *O strydibare Helden, en dappere oorlogs borsten! het jaar loopt nu ten ende, sedert wy dit gantsche Bisdom onder ons geweld gebragt hebben, d' Edelluiden verdreven, en hunne onwinbaare Slotten tot den gronde toe vernielt hebben. Maar tegens het toekomende jaar, is mijn voornemen om den Graaf van Gelder, die sig vyandlijk tegens ons aangestelt heeft, te bespringen, sijn gantsche lant te verwoesten, en aan kolen te leggen; weshalve is mijn verzoek op u, dat gy, nademaal de kooren oogst op handen is, 't huyswaart wilt begeven, om tegens het toekomende jaar voorraad van koren by een te vergaderen.* De Kennemers lieten sich seggen, en eenige krijgs-knechten binnen Amersfoort en Utrecht tot besetting gelaten hebbende, trekken voort naar huys toe. Daar gekomen sijnde beginnende terstont Haarlem te belegeren. Maar binnen de Stadt was eenen *Joan Persijn*, een strijdbaar man en dappere oorlogs heldt; dees trekt ontrent middernacht met eenige rapse gasten uytter Stadt door 't leger, ondewidigt hen den genomen buyt, trekt voorts in Kennemerland, en leit aldaar het meestendeel der huysen aan kolen. De Kennemers hier door verschrikt, breken van 't beleg op, maar de belegerden binnen Haarlem het opbreken vernemende, vallen gelijker hant uyt der Stadt en agterhalens in 't weg trekken. Daar viel een hert gevegt, de meeste der beleggers wierdt op de plaats doodt geslagen, de rest gevangen, en binnen Haarlem gebragt. De Graaf van Gelre door de nederlaag der Kennemers aangemoedigt, vergadert weder eenige troepen krijgs-knegten om Utrecht weder te veroveren. Maar daar voor komende stiet sijn hoofd, sulx hy, vermits de besettingen manlijk weêr boden, genootsaakt wierd daar van af te wyken. Hier van daan trok hy voor Amersfoort, 't welk gemerkt de Stadt te swak was om soo groot een geweld van krijchsknechten te kunnen wederstaan, met verdrag overgingk. Binnen Utrecht bleven de Kennemers noch twee volle Jaren, eersede door de uytgewekene burgers en regeerders, die des nachteen poort openden aan den Heer *Claas van Cats*, die met veel Hollanders inquam, en wel duysent en veertig uyt de Stadt sette, uytgedreven wierden.

Na dat nu Graaf *Floris* de bovenverhaalde

twist tusschen den Bisschop en de Heeren van Amstel en Woerden geslegt had, is hy kortst daar na met een heerlijken staat en sleep van Heeren, Ridderen en knechten in Engelandt tot den Konink Eduart d'eerste van dien name overgescheept, om aan hem te verfoeken het besit van Schotlant, vermits het hem van Graaf *Floris* wege, de tiende Graaf van Hollande, en derde van dien name, die 's Koninx dogter van Schotlant, *Ada* getrouwt had, aan gestorven was; Maar wat moeite dat hy ook aanwende, soo kon hy egter aan 't besit van dit rijk niet komen, nademaal sommige Heeren in Schotlant hem daar in tegen waren. Dog sy verdroegen sig evenwel minnelijk, en liet sig de Graaf met een somme gets te vrede stellen. Midlerwijl *Floris* by den Konink van Engelandt was, wierd'er een huwelijk gesloten tusschen *Jan*'s Graven soon, en *Elisabeth*'s Koninx dogter. Ondertusschen eenige Hollandsche en veel Zeeuwse Heeren, als *Wolffard vander Veer*, *Jan van Renesse*, *Floris van Borsselen* en meer anderen, vresende dat de Graaf sig door desen bant van huwelijk te groot soude maken, spanden aan met sijn schoon-vader, Gewye van Vlaanderen, die met een magtig heir quam belegeren Middelburg, daar de Gravin van Hollandt met haar soon in was, 't welk Graaf *Floris* beweegde, haastelijk uyt Engeland in Holland te komen, en vergaarde een heir ontrent Zierikzee, om de Stadt te ontfetten, maar 't selve wantrouwende, liet sig bereeden door den Hertog *Jan van Brabandt*, op sijn woort en trouwe te Biervlied tot den Grave van Vlaandere te gaan, om peis te maken. Maar Gweye nam hem gevangen en maakte evenwel peis, dog op voordelige voorwaarden voor de misnoegende inlandsche Heeren, en beloofde een groote somme geldts voor d'oorlogs-kosten aan Gweye te betalen: daar Hertog *Jan* van Brabandt borge voor bleef. Maar *Floris* los sijnde, verdreef den Heere van der Veere, en den Heer van Borsselen, en dadingde met andere Hollantsche en Zeelantsche Edelluiden op een nieuw. 't Geldt en telde hy ook niet, waar door, seit Snoyens, de Hertog namaals ook riet aan 's Graven doot, gemerkt hy hem van sijn'er borge niet wilde ontslaan, en den Hertog aan de Graaf van Vlaandre het gelt selfs tellen moest. En alsoo Graaf *Floris* merkte, dat Engelande Vlaanderen meer gunstig was dan hem, trok hy in den Jare 1295. na Parijs tot den Konink, die met beide in oorlog was, en beloofde heimelijk sijn soon *Jan* met de dogter van Vrankrijk ten huwelijk, en verbond sig den selven, sulx d'oorlog tegens Vlaandere weêr aanging, alwaar de Vlamingen in Kassel geslagen wierden. Midlerwijl, vermits'er in Vrielandt en Vlaandere en elders in den oorlog veel Ridderen en Edelluiden gesneuvelt waren, slaat den Graaf op Kerstdagh veertig van de rijkste Boeren tot Edelluyden, 't geen de andere Edelluyden soo qualijk namen, datse hier over den Graaf ook seer begonnen te haten. De Graaf by de Edelluyden dus in haet en nijt gekomen sijnde, en den Konink van Engelandt, daar sijn soon *Jan* genoegsaam gevangen sat, dus ook vertoornthebende, soo verbonden zig de Heeren van Amstel,

stel, Woerden, en Velsen, en andere Edeluyden, die het mede op den Graaf geladen hadden, overmits hy den Bisschop van Utrecht begunstigt, en tegen hen geholpen had, met den Conink van Engelandt, om Graaf Floris gevangen in Engelandt te voeren, hem daar in een eenwige gevangenisse te houden, en sijn schoonsoon, Graaf Jan, Floris soon, over te senden om in sijn vaders plaats de heerschappye over Hollandt te voeren. Om dit wel uyt te voeren, en over 't werk te beraatflagen, waren tot Kamerik al over lang Gerrit van Velsen en den Bisschop van Durham, uyt 's Koninx name, met den Grave van Kuik, van wegen den Hertog van Brabant, en noch twee andere raads-mannen uyt den naam van den Graaf van Vlaendere, vergadert geweest. De Graaf, wien dese opset en verraderye onbewust was, trok in 't jaar 1296. naar Utrecht, om den twist, (foo men seide) die tusschen den Heer van Zuylen, en de Heeren Gijbrecht van Amstel en Harman van Woerden, gesezen was, te slechten en neder te leggen. Maar het bleek genoeg dat dit een gemaakte twist was, vermits de Graaf tot sijn voornemen geensins konde geraken.

Op dat egter hun voorgenome aanslach, soo veel te lichter soude voortgank hebben, soo verspreidense weder op nieuw een gerucht, dat de twist, die tusschen d'Edelluyden t'Utrecht ontstaan was, noch t'eenemaal niet gedempt was, en te vresen stond, dat se eerst dachs to een algemene brant, indien niet schielijk daar in voorsien wierd, uyt soude bersten. De Graaf aan dit gerucht geen twijfel slaande, vertrekt terstont van 't Huys te Vogesfank, niet verre van Haarlem gelegen, en reist naar Utrecht. Maar onderweegs krycht hy van den Heer van Kuyk een brief, van dusdanich een inhoud.

„ **H** Et komt my regte voort niet te pas d'oor-
 „ saak te seggen; maar weet dat ik u den
 „ oorlog aafseg: en sie eens toe, of ghy 't ual be-
 „ danken sult, om in de Stadt te komen. Want
 „ ick heb vast voor mijn genomen, u afbreuk te
 „ doen waar ick kan en mach. Heden sal ick in
 „ den Raat verschijnen, maar wilt het niet qua-
 „ lijk nemen, indien ik iets besluyte dat u tegen
 „ gaat. Vrees niet alleen, 't geen uw vyandt seit,
 „ maar ook sijn toorn en krachten. De rest,
 „ 't geen ick te seggen heb, sult gy uyt den Prie-
 „ ster, die u den brief sal over leveren, wel hoor-
 „ ren.

Naulix kon sig de Graaf, desen brief gelezen hebbende, van lachen onthouden, en sich tot den Prierster keerende: betrouwt dan, seide hy, den Heer van Cuyk op sijn eigen kragten soo veel, dat hy sich voor laat staan my te kunnen uyt Holland jagen, of beletten dat ick in Utrecht niet derf komen? Is'er iets, waar op hy sich soo verlaat, dat my verborgen is? Gy wien alles bewust is, seg op indien u iets van den Heer van Kuyk belast is. De Prierster, 't sy dat hem de verraderye bewust was, of, 't geen ick beter geloof, vol angst sijnde om dat hy buyten schult was, gink, na dat hy, 't geen hem bewust was, den Graaf

aangedient had, vertrekken. De Graaf siende, dat de Prierster buyten schult was, gaf hem tot veiligheid van sijn reis, noch vry geley mede. Middelerwijl komt Floris, die dit stout schryven van Kuyk vast overpeifde, en gedachten had dat Kuyk in sijn gebiedt iets vyandlijk soude derven aanvangen, verselschapt met de genen, die hem verraden souden, t'Utrecht. Soo als hy in de Stadt quam, komt hem Wolfart van Borsselen, die van te voore in ballingschap gefonden, en nu mede aan de verraderye deelachtich was, tegen, en bidt hem om vergiffenis van sijne misdaden. De Graaf, gelijk hy goedertierent van aart was, vergaf hem terstont alles, en ontfinch hem onder 't getal van sijne getrouwste vrienden. Voorts deed hy zyn best om de twist, die tusschen de de misnoegende Edelen gesezen was, te slechten, daar hy hen, overmits alles maar een gemaakte mouw was, op dat de Graaf niet anders soude meinen, dan dat door sijn toedoen d'oneenigheit ter neder was geleit, om hem die geen argh dogt, so veel te lichter hier door in 't net te brengen, toe bepraatte. Soo als hy in de Kerk wijreden, steekt hem een Vrouw van een eerwaardig gelaat, een briefje in de handt; waar in duidelijc genoeg de verraderije met dese woorden ontdekt wierdt:

„ **O** Konincklijke spruyt, en voortreffelijke
 „ Vorst, let wel op het gene, de Konink
 „ David seit: Mijn vriend, dien ick vertroude,
 „ die mijn broot at, treedt my onder de voeten.

Of dese Vrouw door Gods ingeven of dat haar de verraderye bewust was, hier toe gebragt is, daar mag yder het sijne van geloven. De Graaf, gelijk hy grootmoedig van aart was, kreunde sich weynich aan 't gene in dit briefje stond. Maar, na dat hy uyt de Kerke gekomen was hout hen allen ter middagmaal, hebbende Amstel en Woerden neffens sijn syde sitten. De maaltijt wierd in vrolijkheit, en met jokken en boerten, op dat Floris aan hun gelaat de lagen, die sy hem leiden, en den Grave onbewust waren, niet merken soude, overgebragt. Floris met de Prelaten of Kerkvoogden, een vrolijk middagmaal gehouden hebbende, gink na de maaltijt, van den wijn lustig bestoven sijnde, een weinig onbekommert leggen slapen. Maar de vloekverwanten, die niet ruiten konden voor dat se dese goddeloose daat volbragt hadden, schieten terstont ter poorte uyt. Knegten, wapenen, en alles wat hen konde dienen met sig op weg nemende. Na dat alles buyten wel besteken was en de lagen geleit, treet Amstel, van d'anderen tot den Graaf gefonden, in d'eetzael, en wekte hem, die in een diepen slaap was geraakt, op, seggende dat'er nu geen tijdt was om te slapen, daar het soo schoon en dag weders, en soo groot een menigte van vogelen in 't velt was. Geen dink was'er dat den Graaf meerder vermaken kon als de verderjagt; weshalve uyt den slaap schietende, laat hy sijn kamerling van Amstel roepen. Amstel ook niet lang dralende, na dat hy de bootschap gedaan hadt, belast den kamerling den Graaf te seggen, dat hy voor uyt gink om alles gereedt

Zzzzzzz te

te maken. Dog wort op 't bevel van Floris wederom geroepen. O Gijbregt, seide Floris, misfchiet om hem te ondertasten, vermits het overdenken der woorden, die in het briefje stonden, dat hem de Vrouw in de hant stak, hem wel eenig agterdocht heeft kunnen geven, ik kan mijn groote en mynsprekelyke liefde, dien ik altyt tot u gedragen heb, niet langer daiso u door eenig klara kensken niet beken: wert de verborgen houden. Teffens hem een beker, dien hy eerst uytgedronken had, met sijn eigen handen overgevende, Drink hier, seic hy. O Amstel, Floris zal en berze, disat te ljdig op u verslingert. Weshalve Amstel tot sijn Spitsbroeders te rugkerende, brengt hen de bootschap, dat de Graaf op 'komende wege was. Hier opgaan sich al d'anderen verstemken, en wort alleen Woerden, (op dat door de menigte het spel niet soude verbroddet worden,) belast op 's Graven komst te wachten. Joan sijn bloetverwant, soon van Jan van Henegouwen, Gerrit Heer van Woerden, beide seer jonk van jaaren, mitsgaders een kleen getal van knechten, verselchappenden Graaf, die met een Valk op sijn handt ter poorts uyt reed. Als de Graaf buyten der Stadt gekomen was, en van Woerden in 't gezicht kreegh, geeft hy 't paart de sporen, en vraegt, waar 't gefelschap, en wat plaatse tot de Vederjacht bestemt was? Naulix had van Woerden het woort uyt den mont, seggende datse wel haast daar wesen souden, of de Vloekverwanten, als Gerrit van Velsen, Arent van Benschoppe, Gerrit van Krajenhorst, Willem van Teylingen, Willem van Zaanden, stuyven met een deel gewapent krijgsvolk van alle kanten op, omcingelen den Graaf, vatten het paart by den toom, en dwingen hem voort sich gevangen te geven. Maar Floris, ('t sy dat hem de sucht van heerschen gaande maakte,) was een seer sachtmoedich Heer, invoegde dat hy ook toen noch niet gelooven kon, dat'er bedroch of ernst was, maar datse alleen om vermaaks en kluchts halve hem soo onverschens op 't lyf waren komen vallen. Maar, seide Arent van Benschoppe, neen Graaf, soo waar als my Gods helpen mag gy zyt bedrogen, indien gy dit voor spel acht. Dat we dus een werk tegens u bestaan, daar toe hebben ons onverschelmerzen, die gy tegens ons en 't Vaderlant begaan hebt. Dit seggende rokt hy den Graaf de Valk uyt de hant, en setse op de sijne, hem voort toe snaauwende, en seggende, dat dit voor 't laatste soude wesen. En schoon de Graaf sich mannelijk weerde, so wiert hy evenwel door de menigte overweldigt, en noch dien selven nacht heimelijk gevangen op 't Slot te Muyden gevoert, om hem alsoo voort levendich in Engelandt te voeren. Ondertusschen de Graaf op 't Slot te Muyden gevangen sat, wierd hy van d'een noch meer als d'ander over sijn droevich ongeval begekt en bespot. Maar niemant viel den Graaf harder, als Harman van Woerden, dees leide t'elkens den Grave te voeren, de seven jarige gevangenisse van Amstel, sijn eige ballingschap, 't ombrengens van Velsens broeder, en diergelijke dingen meer, hem voort seer drygende, eveneens als of hy hem 't leven hierom benemen wilde. De Graaf niet te min, schoon hy wel

wilte dat sijn leven en doot in hun magt was, antwoorde met een onverlaagt hert aldus: O Woerde, seide hy, wat moogt gy al dese dingen, die al lang vergeten, en vergeven sijn, weder op halen. Maar evenwel, nademaal ick door uw snorken en onbeschoft spreken, geperst wordt om mijn billikheit te betuygen, sal ick mijn verdedinge uyt vrese van boeies en banden niet agterweege laten. Van Gods wege was ik gestelt tot het straffen der schuldigen, en voorstaan der onschuldigen. In dis ampt heb ik my altyt soodanig gedragen, als of ick van 's menschen gestelt voor den Richter daar boven rekeninggeven soude. Hadt Vellens Broeder, die den aangeklaegden, tegens de beloften van veiligheid, in tegenwoordichheit van den Richter om 't leven bracht, die straffe niet wel dubbelt verdient? Was dit de saak voor 't Recht bepleiten, en sijn in handen van den Richter stellen? Veilicht hadt men hem dit noch ten besten kunnen houden, dat hy sich over sijn eigen saak als Richter stelde. Maar geen verschoonen was'er aan dat hy met het selfste scharp den Richter selfs aanviel en quetste. O Woerde! denk, dat hy sijn gewisse beswaert, en de misdaet van een schuldigen op sijn eygen hals haalt, die onverschoonbre misdaden door de vingeren siet. Zonder reden, om dat uwe goederen verbeurt gemaekt wierden, toont gy u dus verbolgen tegens my. Weerspanning hebt gy u getoont tegens den Bisschop, wiens landt gy vyandelijk aentaste, en ook weerspanning tegens my, wien de sorg, gelijk gy selfs wel weet, over Utrecht aan bevolen was. Weshalven was ik genootsaakt gewels met gewels te verdrijven en te wreken, en heb ook alles, 't geen ik gedaan heb, volgens het recht van oorlogh gedaan. 't Goen ik tegens u, en tegens andren gewesen heb, 't selve mogen tegens my mijne vyanden, en niet mijne onderdanen, wijsen, die hun Prinzen, schoon datse quaatsijn, in aller te goet moeten komen. Hoe veel te min moeten dan de geenen aen de wrake denken, die loon na hunne werken ontfangen hebben. Dat Amstel gevangen is gehouden, loochen ik niet, vernuis hy, soo wel als gy, misdaan had. En is, op dat gy niet seggen soud dat soo een adelijk geslacht onwaardig is gekneveld en geboeit geworden, in soodanig gevangenisse gestelt, gelijk een Heer, uit soo doofluchtig een stam gesproten, roekomt. Invoege dat het my vreemt in dooren klinke, dat ik nu van wreethit beigt werde, daar in tegendeel mijne gulhertichheit, my ten valle, en in de lagen der verraders gebraght heeft. Maer billik hoort gy te vragen, wat oorzaak ik de genen uit haer ballingschap ingeroepen, weder in hun eer en goederen geset, en in genade, en tot mijn geheimen Raden aen genomen heb, die soo swaere straffen verdient hadden. Maer wist ik dat de Hollanders sulck een bedrieglyk en meenodig volk was: Neen, soo waar als my God helpen moede, 'kwiste niet, dat de Christenen so sekerdig hun wetten uit hunne herten gebannen hadden, en daar in de Wraak-lust soo lang woeden konnen. Maer nu bevind ik helaas! Dat niemand door de quijdschelding sijn'er misdaden gebeter wort, noch te niemant ook hoopen mag by den geenen veilig te sijn, dienge door de groote weldaden soodanig an u verplicht hebt, datse niet magtig sijn die met hun goet en bloet te kunnen betalen.

Dit seggen maakte Woerden heel baloorig, en hielp

hielp hem voort foodanich te paart, (voornamelijk als hy merkte dat hem de waarheid geseid wierd) dat hy de Graaf deed swijgen, en aan boejens leggen. *Floris* teffens van gramschap en vrese angeprikkel, bracht vast dien dach met peysen en denken over, maar den volgende nacht wierd sijn ziele met onuytsprekelijke dtoefheid bevangen. In den morgen stond wierd een biechtvader, die hem seer sobre spijse, en niet anders als broot en booter quam voorsetten, tot hem gefonden. Als de Graaf aan den Biechtvader, die des anderen daags wedet keerde, sijne sonden wilde biechten, en God om vergiffenis bidden, quamen sulx de vloekverwanten beletten, en hem in sijn Godvruchtige dienste steuren; en schoon hy hen seer hertelijk bad, datse hem toch het biechten sijn'er sonden wilden toestaan, het mochtechter niet helpen, maar wierd de Biechtvader van hem weggejaacht. Dit gink by na den Graaf aan sijn sinnen, en sich niet vast inbeeldende dat hy'er den hals niet door soude halen, vraagt *Woerden* of'er geen hoop van behoudenis meer overich was. Maar *Woerden* die een hart soo bitter als gal in sijn lijf had, toonde ook (als of het niet genoech was geweest, gefecht, wie al deelachtich en meê-wustich aan dese verraderye was, en de brieven diese met hun eige handen ondertekent hadden, getoont te hebben) hoedanich een wreet herte hy in sijn boesem droeg; Want, als hy bemerkte dat *Floris* door al sijne leden grote pijn leed, riep hy een dienaar en liet 's Graven mond en lijf lustich met gerste, tot dat de punten in de huylt bleven sitten, wryven. Noch liet *Woerden* het by dese vervloekte wreetheid niet. Want hebbende een dikke knots in sijn hand genomen, geen genees-middel, seide hy, *O Graaf is'er ter werelt, die de pijnne soo dra weest te verdryven, dan dat gy dese knots in plaats van uw hooftkussen, en de vloer in steê van uw bedgebruyke.* En dus was de Graaf yder eens spot en voetveeg twee dagen lank. Middelerwijl wierd dit droevich gerucht 't ganfche Land door verspreyt. De Kennemers, Waterlanders, en Vriescen quamen terstont op dit gerucht met Schepen en Schuyten om hun gevangen Graaf te verlossen, over het Y naar 't Huys te Muiden affakken. De vloekverwanten dit vernomen hebbende, doen den Graaf, dreigende hem anders te doorsteken, brieven aan de Kennemers schryven, waar in hy hun getrouwigheid hoog verheffende, hen belaste altemaal 't huyswaart te keeren, en datse voor hem geen forge behoefden te dragen. De Kennemers dese brief ontfangen hebbende, begonnen noch felder te woeden, en loochenden den last, daar sy den Graaf toe gedwongen hadden, 't achtervolgen. Want wie, seidense; sou soo uytzinlich wesen; die sijn eigen behoudenis niet soeken sou. Na datse nu anders geen uytvlucht sagen, zynse terstont over Poelen, Sloten, en Moerasschen met den gevangen Graaf, diense op een Paart gebonden, en sijn mond met een handchoen, om geen geluyt te kunnen slaan, gestopt hadden, weggevlucht. Die van Naarden door een aanbrenger hier van lucht gekregen hebbende, zyn met een groot getal gewapende mannen uyt liefde tot hun Graaf, hen te gemoet

getoogen. Zulx dat de vluchtelingen van achteren, door de Kennemers en Waterlanders, en van voore door de Naardenaars geweldich in 't nauw raakten; En alsoo het Paart, daar de Graaf op gebonden was, te klein en te swak was om met hem over de Slooten te springen, soo viel hy in 't overspringen met het selve daar midden in. *Gerrit van Velsen* siende dat hy den Grave naulix levendig sou konnen wegvoeren, en d'achtervolgers ontkomen, trekt sijn swaart, en geeft hem een-en-twintich doodelijke wonden, en vluchte voort te Paart na 't Huys te Kroonenburg. De Kennemers en Naardenaars toefschietende vonden den Graaf noch levendich, maar door 't uytgutsen des bloets soo swak en flau geworden zynde, dat hy naulix sijn adem langer halen kon. Voorts brachtense hem op 't Huys te Muiden, alwaar hy den vijfdien van Zomermaant overleed, na dat hy veertich jaren over dese Landen heerschappye gevoert had. Het doode lichaam wierd te schepe naar Alkmaar gevoert, sijn ingewant daar uyt genomen, en aldaar in de Kerk begraven, het lichaam bleef gebalsemt in 't Choor staan, tot'er tijd dat Jonkheer *Jan* sijn soon uyt Engeland quam; 't welk daar na in 't Clooster te Rijsenburg, by sijn huysvrouw *Beatrix* in groote stacy begraven wierd. De moord wierd terstont aan veel Princen en Heeren, die Graaf *Floris* in maagschap bestonden, insonderheid aan Graaf *Jan van Avennes* van Henegouwe, en sijn soon *Jan* die in Engeland was overgeschreven. Voorts wierd hier op beslooten het Huys van Kroonenburg, daar *Gerrit van Velsen*, de moorddadige verrader met eenige van sijn vloekverwanten, op gevlucht was, te gaan beleggen. Maar *Harmen van Woerden* en *Gijbregt van Amstel* zyn met vele andere Heeren van den Amstel uyt den Lande vertrokken, en hebben sich in Polen nedergefet, alwaar, soo geseit word, als noch een Stad gelegen is, genaamt *Holland*, die van dese Ballingen soude gesticht zyn; en geene kleine overblijffelen van dese atkomst te vinden zyn. Want alhoewel dese plaats in Polen leid, so spreken noch al de Inwoonders, behalven de Poolfche spraak ook de Nederlandfche; in soo veel eeuwen niet kunnende vergeten de tale van haar eerste Vaderland. Doch, soo my van anderen onderrecht is, leid dese plaats eigentlijk in Pruyfen, en is veel meer een Dorp of Vlek als een Stad. Ook is de tale diense spreken, een vervalschte en gebroke tale, en geen Poolf noch Hollands, maar tusschen beide. Ondertusschen wierden al de goederen van dese vloekverwanten verbeurt gemaakt, en hunne Heerlijkheden quamen aan 't Graaffchap van Holland te vervallen. Het Slot van Kroonenburg wierd ook van den Graaf van Kleef, de Neef van de vermoorde Graaf sterk belegert, so datse sich eindelijk uyt hongers noot op gena en ongena moesten overgeven. Die van Dordrecht kregen daar op *Huge van Baarland* gevangen, de Kennemers *Willem van Teilingen*, en noch twee anderen, die van Delft *Willem van Zaanden*, en die van Haarlem *Arens van Betschoope*. De Graaf van Kleef nam *Gerrit van Krajenborst* met noch vier anderen in bewaring. Dese wierden altemaal onthooft, de lichamen

Zzzzzzz z

op't

op 't rat geleid, en de hoofden op staken gestelt. Maar over *Gerrit van Velsen*, die na Leyden gebracht wierd, gink een schrikkelijk vonnis. Hy wierd, soo eenige schryven, levendich in een ton van binnen met scharpe spijkers beslagen, gesteken, en soo langs al de straten van Leyden gerolt; dit doorgegaan hebbende, en noch levendich zynde, wierd hy op een rat geset, en onthoofd.

Doch of dese straffe om 's Graven dood aan *Gerrit van Velsen* geschiet is, dat heeft zyn bedenken. Want *Beka*, *Stook*, en een anders naamlose schryver maken van soodanige straffe geen gewach. De Rijm-Chronijker schijnt te seggen, dat *Gerrit van Velsen* met *Willem van Zaanden* terstont na het innemen van 't Slot Kroonenburg, onder de handen van de Vrielen, Kennemers, Noord-hollanders, en Waterlanders, die voor 't Slot gekomen waren, t'samen gebleven en omgebracht zyn. Want seid hy op 't blat 45.

*Geraard van Velsen ende Willem van Zaanden
Treckten die knechten, ende taanden
Als of syse wonden eten,
Ende doden daar toe, suldy weten.*

Sy verscheurden die als met tanden, seid hy. *Beka* schrijft van sijn belijdenis en straffe in 't Latijn aldus: *Gerardus de Velsen traditionem Comitis in aperto confessus est. seriatim; atque idem Gerardus inter acerba supplicia dire rotatus est.* 't Welk aldus in 't Duytsch luyd: *Gerrit van Velsen seide toen*

vervolgens de verraderye openlijk uyt: en den selven Gerrit van Velsen wierd onder andere wrede straffen op een rat geleid. Rotatus is by desen schryver soo veel geset, als op een rat geset; daar misschien anderen dit woort rotatus na d'oprechte Latijnsche eigenschap genomen hebben, en geduyt en overgeset voor gerolt. Van dit gevoelen is ook de Schryver van het oude Lietje, daar hy seid:

*Sy doden een Vat vol spijkers slaan,
Daar most sijn Edeldom in glijden:
Sy rolden hem daar drie dagen lank
Drie dagen voor den noene.*

Niet te min, is dese straffe, daar *Gerrit van Velsen* naar 't gemeen gevoelen, mede om 't leven gebracht wierd, soo vreemt niet: want met deselve brachten, soo *Tubero* en *Plinius* schryven, die van *Carthago Atilius Regulus* om 't leven. Van soodanige straffe maken ook meê andere History-schryvers gewach, als *Julius Cesar*, *Bullingerus Hist. lib. 3.* en *Sigomus Histor. Bonnon. lib. 6.* die verhalen dat *Kasarnus* en *Sanguinesius* met soodanich een straffe om 't leven gebracht wierden. De Hollanders hebben voorts 't Huys te Croonenburg gesloopt, en tot den gronde toe geslecht, en toogen voorts na 't Huys te Muyden, om dat te veroveren en te verwoesten, maar daar op komende vonden se niemant, vermits de andere vloek-verwanten by tijds hun hiel gelicht hadden, en daar afgevlucht waren.

Adelijke Huysen, Sloten, en Castelen, soo die van ouds gelegen hebben, als die nog leggen in

G O Y L A N D T.

't Huys ten BOSCH.

WAs voor desen een oude Adelijk Hofstad, gesproten uyt den Huys van *Ysselstein*, heeft gelegen een half ure van Weesp aan de Vecht, en is in den laarsten Oorlog in den jare 1672. tot de gront toe verdestruerd, soo dat niet anders als alleen de gront daar van overgebleven is.

't Huys te CRONENBURG.

HEt Casteel of Slot te Cronenburg is geschonken by Graaf *Willem van Holland*, aan Heer *Willem*, sijn natuurlijke soon, Ridder, van den welken het Geslachte van Cronenburg gedelcendeert is; en is laetst geweest in 't Geslachte van Lienden, 't geen mede in de Ridderchap van Holland is beschreven geweest.

't Huys te MUYDEN.

HEt Slot van Muyden is seer ouden vermaart, te roorsake dat Graaf *Florin de V.* vermoort zynde van *Gerrit van Velsen*, alhier gebracht wierd, of gelijk andere seggen sijn geest gaf, en

stierf; en is jegenwoordich de ordinaris residentie plaats van den Drost van Muyden.

Goyland soo als *Baxhorn* vermeldt, soude sijn naam gekregen hebben van *Goedela*, Abdisse van 't Clooster van Akena, waar van hy de Historie uyt des Stads Registers van Naarden aldus beschrijft.

„ **I**N 't jaar 703. in de Maant Janussius, Otto den eersten van die naam, Keyser van Duytsland, door groote begeerte van *Wichmannus*, Grave van Zutphen, en sijn dochter *Lutgardis* eerste Abdisse van Altena, heeft ontfangen tot sijn bescherminge en behoednisse het Clooster en Collegie van Altena, op sulker wijze als de drie Cloosters, *Ellen*, *Quindelinburg*, en *Gaudersijn* aangekomen zyn.

„ Item, hy heeft toegelaten aan het voorleyde Clooster van Altena, de macht van den Tol te nemen, die op d'Yssel gestelt is.

„ In 't jaar 968. Otto de tweede van die naam, Conink der Romeynen, toegeneuyt zynde aan d'oetmoedige beden van sijn lieve huysvrouwe, heeft mildeljk gegeven aan het Clooster van Altena het Land van *Urk*, en al 't geen hy besittede in het Graafschap van *Nardinkland*, en in *Hameland*. En heeft macht gege-

„ ven

„ ven aan d'Abdisse van Altena van het voorsey-
„ de Land te mogen dispenser en ordonneren
„ naar haar belisven, en profijt des voorseyden
„ Clooster van Altena.

„ En den voornoemde *Wichmannus* heeft een
„ ander dochter gehad by naam *Adela*, wiens
„ getroude man was *Baldericus*. Dese *Adela* en
„ heeft niet willen consenteren en toestemmen
„ aan die dingen, dewelke haar vader gegeven
„ hadde aan het Clooster van Altena; looche-
„ nende dat haar vader soude de macht gehad
„ hebben van die goederen te geven.

„ Delen twist heeft geduert tot de tijden van
„ *Otto* de tweede, ende en heeft nochtans van
„ hem niet kunnen geslicht worden.

„ Maar *Luigardis* overleden sijnde, *Otto* de
„ derde van die naam Keyser, heeft bevolen dat
„ de partyen souden tot Nimmegen by een kom-
„ men, en is daar veraccordeert, dat *Adela* en
„ haar man *Baldericus* souden geven alle hun
„ regt, 't welk hun toequam aan het Clooster
„ van Altena.

„ En *Otto* is geworden voogt van het Clooster.
„ Behalven dese dingen, *Baldericus* heeft gege-
„ ven aan het selve Clooster alle die goederen, die
„ *Luigardis* beleten hadde, te weten, de helft
„ van Imbrik, de helft van Arnhem, de helft
„ van Aspellæ, &c. Putten, &c.

„ Item deselve *Otto* de III, heeft alle die goe-
„ deren bevesticht, dewelke sijn vader gegeven
„ hadde aan het selve Clooster Nardinkland,
„ Urk, &c. met alle de Boffchagien, Bemden,
„ Weyden, Visscheryen, Kerken, Molens,
„ Wegen, &c. en heeft daar en boven gegeven
„ aan het voorseyde Clooster de Tollen der Vif-
„ scherye in het Dorp Salen, en in de Riviere
„ Yffel, 't welk genoemt word de *Cateol*.

Hie toe is noch dienen de een seker oud schrift,
beschreven met dese woorden.

„ I N den naam des Heeren, Amen. In 't jaar
„ na de geboorte des selven, duysent vier
„ hondert en vier, de 12. indicie, op dingsdach
„ den 25. van Hoymaant, ontrent des middachs,
„ in het tweede jaar van het opperste Priesterschap
„ des Aldersaligsten Heeren en Vader in Christo,
„ 's Heeren *Alexander*, deur Gods voorsienig-
„ heid Paus, dies naams des selve, in tegenwoor-
„ digheid van my openbaar schryver, en der
„ ondergeschreven getuygen, hier toe beson-
„ derlijk geroepen en genodicht. De eerwaardi-
„ ge en voorsichtige mannen (*personalius consti-
„ tati, &c.*) persoonlijk hier toe gestelt, my
„ namen *Nicolas. Rijfelo, Arant. Nicolas, en
„ Eghert. Biers*, Burgemeesters der Stad Naar-
„ den, Laici van Utrecht, hebbende in haar
„ handen eenig schrift op parkement geschreven
„ met twee uythangende zegels, te weten, des
„ Doorluchtigen Hertogs *Floris*, Grave van
„ Holland, en des Eerwaardigen Heer *Jan (pfeff,
„ &c.)* verkoorne der Kerk van Utrecht; heb-
„ ben my onderschreven openbare schryver, met
„ behoorlijke onhouden versocht, dat ik dat
„ gemelte schrift soude tot my nemen, insien,
„ en ondersoeken, en het selvige naar op een ge-

„ geloofwaardige manier soude overschryven,
„ uytgeschryven, en tot een openbaar gestaltenif-
„ fen. Dieshalven heb ik ondergeschreven schry-
„ ver, soo als voorseyt is versocht, 't schrift soo-
„ danich als voorsz is, tot my genomen, ingesien
„ en neerslich deursocht, en het deselve gaaf, ge-
„ heel, ongeschonden, ongekerft, en in gene
„ dele verdacht, maar van alle schennis en ach-
„ terdocht t'enemaal bevrijt gevonden, en de-
„ selve overgeschreven, uytgeschreven, afge-
„ beelt, en tot dese openbare gedaante gebracht,
„ welkers voorsz schrifts inhoud luyd aldus:

„ **W**Y *Floris*, Graaf van Holland, doen
„ kont allen die desen tegenwoordige
„ sullen sien ofte hooren lesen; openbaarlijk ge-
„ tuygende, dat wy ontfangen van d'eerbare
„ Vrouwe *Goedelende*, Abdisse der Kerke van
„ Elten, 't Land dat genaamt word Neerdink-
„ land, met alle haar toebehooren, en met alle
„ haar rechten, in wat naam sy souden mogen
„ geacht werden, die den selven Abdisse en haar
„ Kerk in 't voorsz Land toebehooren, met al-
„ le rechten daar mede het voorsz Land den
„ voorsz Abdisse toekomt, dat ik houden sal als
„ een vaste rente, voor twee-en-twintich pon-
„ den Utrechtsche penningen van goed aloi, welke
„ rente wy en onse oire d'Abdisse van Elten die
„ in der tijd zyn sal, op den Winterfchen St.
„ Martens dach, eeuwelijk, alle jaar, beloven
„ te betalen gelijk hier boven is uytgedrukt, op
„ straffe van bannissement des tot gesproke von-
„ nis, voor de Eerwaardige Vader Heer *Jan*,
„ deur Gods genade (elect, &c.) verkoorne van
„ Utrecht, doch soo wy uyt voornoemde oor-
„ deel des bans sullen komen te vervallen, dat
„ God verhoede, en een gans jaar deur, in de
„ selvige gerustelijk blyven sitten, sonder de
„ voorsz Rente te betalen; soo sal 't voorsz
„ Land met al sijn toebehooren en recht, tot de
„ Abdisse vry en vranc wederkeeren, sonder dat
„ het voorsz Land eenige heerschappye of recht
„ van ons of onse erf-navolgers hier namaals sal
„ behouden. Wy doch sullen niet te min deur
„ dat vonnis gebonden en verknocht blyven, tot
„ dat wy d'opgehoude Rente ten vollen sullen
„ hebben betaalt. Na ons overlijden sullen ons
„ Erfgenamen tot Erfgenaam, het voorsz Land,
„ van d'Abdisse van Elten, die inder tijd wesen
„ sal, tot een vaste Rente, als boven geseyt is,
„ eeuwelijk te ontfangen, sy sullen ook op straffe
„ van den ban, des gevelden uytpraak, aan de be-
„ talinge der selver Renten, op gelijker manie-
„ ren haar selven verbinden, 't welk soo sy bin-
„ nen 't jaar na haar voorsz doot, niet en sul-
„ len hebben volbracht, sullen se van al het recht
„ der vervolginge, voor soo veel 't voornoemde
„ Land aangaat, ganschelijk vervallen zyn. En
„ het Land selve, sal met alle sijn toebehooren
„ en recht aan d'Abdisse vry en volkomentlijk
„ vervallen.

„ Wy bekennen ook openbaarlijk, dat de
„ gemelde *Goedelende* Abdisse van Elten, als sy
„ het voorsz Land, te weten Neerdinkland,
„ met alle sijn toebehooren en rechten, als een
„ vaste Rente, ons en onse ooren opgedragen en

Zzzzzzz 3

„ ver-

„ vergunt heeft, datse doe die Rente en Inkom-
„ ste der Munniken van Elten, diefe in het voorfz
„ Land noch heeft en behout, uytdrukkelijk en
„ met namen heeft uytgefondert.

„ Wy beloven ook, dat wy en onse Erfge-
„ namen fullen bevorderen, dat de Rentmee-
„ sters der voornoemde Munniken in Neerdink-
„ land woonende, den Munniken selfs hunnen
„ Renten en Inkomsten, sonder eenige swarig-
„ heid, op voorwaarde, ter plaatsē, en met
„ munte, als van outs haar behoorlijk en gebruy-
„ kelijk is geweest, fullen betalen.

„ Daar en boven heeft noch de voornoemde
„ Abdiffe haar Leenmannen die mēt goederen
„ in Neerdinkland gelegen, van haar beleent
„ sijn, met namen en uytdrukkelijk uytgeson-
„ dert, in welke goederen noch wy noch onse

„ Erfgenamen noyt eenich recht fullen hebben;
„ verstant die goederen die *Gijfelbregt*, Heer van
„ Amstel van de Leenmannen des selver Abdiffe
„ gekocht en verkregen heeft; welke goederen,
„ daar mede sy van de Abdiffe waren beleent in
„ Neerdinkland gelegen zyn. Om dat sulx een
„ uytsondering of verkoping, deur d' Abdiffe
„ self op haar toestemminge noyt en is voorge-
„ gaan, heeft sy ons en onse Erfgenamen dat sel-
„ ve met het dikmaal genoemde Land en sijn
„ toebehooren te behouden en te besitten toege-
„ laten. Dit alles gedaan voor onse Eerwaardig-
„ gen Heer *Jan*, deur Gods genade Elect van
„ Utrecht, in welkers oorkonde wy desen te-
„ genwoordigen brief met ons zegel, te gelijk
„ met het zegel des selven Elect, hebben doen
„ versterken.

Adelijke Huysen, Sloten, en Castelen, soo die van ouds gelegen hebben, als die nog leggen in

D E L F L A N D T.

't Huys te ALTE NA.

Dicht onder Delft gelegen, is by die van Delft anno 1573. in brant gesteken, en naderhand wederom opgetimmerd, by wijlen den Heer de Bye, in sijn leven Thesaurier Generaal der Vereenigde Nederlanden; *Goushoven* spreekt'er van in sijnen tijd in de volgende termen, *Het Huys Altena is in 't jaar 1573. by die van de Stad gedurende den Oorlog aan brant doen saken, en komt toe als erfgoed van de voorouders die van den Edelen Geslachte van Almonde; en Adrianus Junius, Batav. cap. 18. Altenacum à nimia vicinia, qua Delphorum urbi gravior videbatur, si quando obsidio timeretur, sic dictum. Adamus Almondus obtinet, nuper ab Oppidanis incendio corruptum.*

't Huys te BELVEDERE.

Gelegen aan de Zuytzyde van de weg tuschen Rijswijk en Wateringe, is een schoon en lustig gebouw, gesticht in den jare 1634. by sijn Hoogheyt Prins *Frederik Hendrik van Oranje*.

't Huys te BLOTE.

Dicht by Rijswijk gelesen, en voortijds genaamt geweest zynde Hodenpijl, toekomende aan het Geslachte van Nobelaar, en eertijds altoos gehoort hebbende aan het Geslachte van Pijnssen.

't Huys te BOEKESTEIN.

Heeft van oudsin 't Ambacht van Maastrand, in de Cralinge-polder niet wijd van de Lier gelegen, en was wel eer een Adelijk Stamhuys, doch altans t'enemaal verdestruuert en in een Boomgaard veranderd, behoudende van sijn

vorige gedaante niets ter gedachtenisse, dan alleen den omring van oude en seer diepe gragten. Het Wapen van 't selve was een Keper van Gout, beneffens drie Goude Leeuskoppen, met Silvere Tongen op een Schilt van Keel.

De Hoffstede vander BURGT.

Eertijds gestaan hebbende in Rijswijk, daar die van 't selve Geslacht haren naam van hebben. Dit Huys quam anno 1491. op *Pieter Suys* van Dordrecht, als getrouwt hebbende *Jul-frouw Joanna*, Erfdochter van *Jan vander Burgt*, Schiltknappe, welke de grootmoeder was van *Mr. Cornelis Suys*, President van den Hove van Holland.

't Huys te CRANENBURG.

Sie van dit Huys hier na onder de Adelijke Huysen gelegen in Schieland.

't Huys te CRAYENBURG.

Heeft gelegen aan de Hoorn-brugge, aan de Oostzyde van de Haagse Vaart, een fluxweegs te Landewaart in; werd hedensdaags door de wandeling genaamt 't Crayenest. Het Wapen is drie Goude Bollen gestelt als een bande, met drie goude Vogelen een in de rechterhoek, en twee onder in de slinkerhoek op een swart Schilt.

't Huys de DORP.

Uytterlier, zynde een Adelijk Stamhuys van 't Ridderlijk Geslacht van *Dorp*, is over meer als 200. jaren de woning van dat Geslachte geweest, tot dat *Vrouw Barbara van Dorp*, *Arenis* dochter, troude met *Gijbert Uytterlier*, Ridder, als wanneer alle de goederen van

van die van Dorp, op *Gijberts* haarlicder soone quamen, wiens nakomelingen tot heden toe den toenaam van Dorp aangenomen hebben, behoudende haar Wapen, en 't selve met dat van Dorp quartillerende, tot dat *Ida van Dorp*, Eygenaresse van dit Slot en Goet stervende, 't selve erflijk gelegateert heeft aan haar man *Frederik van Renesse vander Aa*, dewelke anno 1609. insgelijx sonder kinderen stervende, 't selve aan sijn tweede Vrouwe *Willemina van Geut* gelijktogd heeft.

't Huys te GROENEVELT.

ISeen Stamhuys geweest gelegen omtrent het Wout, gelijk mede de Ambachts-Heerlijkheid van deselve naam; is gekomen tyt den Huyse van Wassenaar, en by Heer *Dirk van Wassenaar*, Burggrave van Leyden. gelaten aan Heer *Arent van Wassenaar* sijn jongste soone voor sijn Erfdeel, 75. Mergen Landts, die daar mede verlijdt is in den Jare 1228. En daar op een Slot hebbende gedaan timmeren, heeft, den Name van Wassenaar latende aan sijn oudsten Broeder, het beginsel gegeven aan den Naam en Geslacht van Groenevelt, en voor sijn Wapen gevoert drie silvere Wassende Manen in een groen Veldt ofte Schildt. Het Ambagt van Groenevelt wert mede genaamt in de oude Brieven de Lage Harnesch. Inden Jaare 1409. is met Groeneveldt verlijdt geweest Heer *Johan van Groenevelt*, dewelke volgende de Parthye van Vrouwe *Jacoba van Beyerren*, Gravinne van Hollandt sijne wettige Princesse, tegens Hertog *Johan van Beyerren*, Bischop van Luik haren Oom, soo is door het ongeval van den Oorlog in den Jaare 1420. het Slot van Groenevelt afgebrandt, en nevens verscheyden andere Heeren Huysen verdestrueert. Groenevelt is belent ten Oosten met het Wouth en de Groeneveltsche Wateringe, ten Suyden de Lierweg, ten Noorden de Sweth, en ten Westen de Naaldwicksche weg. Is bepoldert, en groot in Mergen-talen omtrent drie hondert Mergen. Wert te leen gehouden van den Huyse van Wassenaar, tot een onversterflijken Erfsceene, de voorz Hof-Stadt van Groeneveldt, de Ambagts-heerlijkheydt en Ambagts-gevolg met twee-en-vyftig Mergen Landsleen-roerig, (boven noch omtrent elf Mergen vry Allodiaal Landt) met verscheyden agter-leenen en Manschappen daar onder behoorende, mette Visscherye van het Groeneveltsche Water, en de Swaandrif van twee paar drijvende en broedende Swanen met hare jongen, om en in den Ambachte van Groenevelt, en de Sweth en Monstersche Wateringe: en is met die voorz goederen by Koop en Overgifsie, op den 7. Juny 1651. verlijdt geworden de Heere *Philips Doublet*, Burgemeester van 's Gravenhage, naarmaals Ontfanger Generaal der Vereenigde Nederlanden.

't Hof in den H A G E.

Hier van schrijft *Gouthoven* in 't korte en sommierlijk aldus:

Den Hage, alsoo genoemt, om dat alhier eer

het gebout was, veel Hagen van Geboomten waren, diemen in 't Francoys Hayes noemt, waarom de Francoysen dese plaate la Haye heeten. Syn eerste begrip is geweest omtrent den Jare 1250. doe Koninck *Willem van Roomen*, Grave van Hollandt, het Paleis, als de groote Sale met de Cameren daar aan, aldaar dede timmeren, drie jaren na dat hy Roomsch Koning (diemen nu Keyser noemt) gekoren was. Daar na so hebben de grootste Heeren ofte Edelen van 't Landt, alhier mede haar huysingen doen timmeren, om soo veel te naarder 's Graven persoonne te mogen sijn: gelijk daar is het huys van Egmont, op den hoek van de Vyver-berg: het huys van Brederode, 't welk nu het Raathuys is vande Burgermeesters, Schepenen en Raadt vanden Hage. Het huys te Wassenaar, in 't Voorhout, onlangs gekogt en doen repareren en verbeteren by Heer *Cornelis vander Mijle*, Ridder, &c. hebbende te vooren toebehoort den Heer Grave van Ligne, Baanderheer van Wassenaar, &c. Noch het huys van Naaldwijk, toebehoort hebbende den Heer Grave van Arenberg, alwaar nu onlanx voor 't meerdeel is gestigt de huysinge van Heer *Jan van Oldenbarneveldt*, Ridder, weerdig Advocaat vanden Lande, &c. Het Huys van Assendelft in 't West-eynde, voor 't meerdeel doen timmeren omtrent den Jare 1520. by Heer *Gerrit van Assendelft*, Ridder, President vanden Hove van Hollandt, en nu onlangs vermeerderd en verbeterd, door Jonkheer *Gerrit*, Heer van Assendelft, anno 1627. overleden. Noch het schoone huys, door den Ontfanger Generaal *Willem Geut* (van Dordrecht geboren) geleden omtrent 90. jaren, doen bouwen, nu ter tijdt het vertrek ofte wooninge vanden Heere, Grave *Hendrick van Nassou*, Heere van Naaldwijk, &c.

De Hooft-kerke aldaar, is begonst te fundieren, ten tyde Hertoge *Aalbrecht van Beyerren*, wiens Vrouwe de Hertoginne dede anno 1397. aldaar stigten in 't Voorhout, het groote Clooster voor de Preekheeren van S. Dominicus Orde, daar de Heeren van Wassenaar, en veel andere Edelen en Ridderchap naarmaals begraven sijn, en veel Sepulturen voor de leste Oorlogen alhier te sien waren: onder ander een sierlijke verheven Tombe, vande voorz Hertoginne, fondateresse, die alhier mede begraven werdt, aande Noort-syde, daar den hoogen Altaar te staan plag.

Onder den voorz. Hertoge *Aalbrecht*, werde mede gedoteert en gesticht, het Collegie van Deken en Canonicken inde Cappelle op 't Hof, alwaar Hertog *Aalbert* met sijn eerst wijf begraven leydt, mede de Hertoginne sijn Nichte *Jacoba van Beyerren*. Het timmeren van deser Heeren huysen en Kerken, heeft veroorsaakt dat veele particuliere personen hier mede sijn komen woenen, en huysen gebout hebben, tot neeringe en gerief: soo dat in desen tijdt den Hage in menigte van huysen, met Dordrecht, Haarlem, Leyden en Delft wel vergeleken kan werden, vande welke daar wel 450. tserdert 28. Jaren herwaarts aangebout sijn. Onder andere onlangs de huysen vanden Heere van *Cabban*, in 't beginsel van

van 't Noort-eynde: en vanden Heere van *Sommerdijk*, in 't Voorhout. Ende gelijk Grave *Jan van Henegouwen*, overleden anno 1305. en sijnen Sone den goede Grave *Willem*, overleden anno 1337. en dien sijnen Sone Grave *Willem de IV.* die by Staveren doot bleef, haar meest onthielden in Henegouwen, te Valenchyn, ofte te *Quenoyt*, alsoo sy uyt dat Landt oorspronkelijk waren: alsoo hadden Hertog *Willem van Beyerens*, de dulle Grave, met Hertog *Aalbert* zynen broeder, en Hertoch *Willem*, desen zynen soone, haar behaagh in Hollandt in 's Gravenhage te wonen.

Vander Hoeve stelt nog in sijn Hantvest Chronijk de volgende Adelijke Huysen, die al voor meer als hondert jaren in den Hage gebout zyn geweest; namentlijk,

Het *Keyfers Hof* nu de Vergader-kamer, en de Vertrek-kamers van de Heeren Staten Generaal; item 't quartier van de Raad-kamer van Brabant.

Het *Stadhouders Hof* nu het quartier van sijn Hoogheyt den Prince van Orangien.

Stadhuys eertijds 't Hof van Brederode.

't Huys van *Bruynswijk* op de Kneuterdijk, ofte *Tornoyvelt*, naderhand aankomende de Erfgenamen van den Raadsheer *Erik Dimmer*.

't Huys te *Egmont* op de Vyverberg en Kneuterdijk, naderhand de Heer van *Villers*.

't Huys van *Wassenaar* op de Kneuterdijk, naderhand de Heer vander *Mijle*.

't Huys van *Aardenburg* in 't Voorhout, naderhand de Erfgenamen van *Barnevelt*.

't Huys van den President *Suys*, naderhand den Heer *Jacob Cats*, Raad-pensionaris van Holland en Westvriesland.

't Huys van den Abt van *Egmont*, neffens wijlen den Heer Advocaat *Dimmer* op de Kneuterdijk.

't Huys van *Oosterwijk* op de Kneuterdijk, naderhand de Vrouw van *Zevender*.

't Huys te *Borsselen* in 't Voorhout, naderhand de Heer *Lugtenburg*, Rentmeester van Noort-holland, en sijn gebuyren.

't Huys te *Caban* in 't Voorhout, naderhand de Heer van *Piershil*.

't Huys van den President *Sasbout* van den Secreten Raad, in 't Voorhout, naderhand de Heeren en Meesteren *Boukhoven* en *Boulaens*.

't Huys van *Cobel* op de Kneuterdijk.

't Huys van de *Ketel* aan de Pootweg, of de Houtstraat, naderhand de weduwe van den President *Veenhuysen*.

't Huys te *Benthuysen* op de Vyverberg, naderhand de Heer van *Brederode*.

't Huys te *Schagen* op den houw van de Nobelstraat, naderhand *Machteld van Wouw*, der Staten Drukster.

't Huys te *Drogendijk* in de Nobelstraat, naderhand den Heer van *Goudriaan*.

't Huys te *Bronkborst*, naderhand den Heer van *Vliet*.

't Huys te *Baartwijk*, in de oude Molstraat.

't Huys te *Brandwijk* in 't Noordeynde, naderhand den Heere Prince van Orangien.

't Huys van *Uytwijk*, naderhand de weduwe van de Griffier *Rosa*.

't Huys van Jonker *Otto van Egmont*, Heer van Kenenburg, naderhand de Heer van *Caban* in 't Noordeynde.

't Huys van *Affendelft* in 't Westeynde, naderhand de Erfgenamen van *Affendelft*.

't Huys te *Sprang* in 't Westeynde, naderhand den Heer van *Valkenisse*.

't Huys van de Vrouw van *Helmont* in 't Westeynde, naderhand *Nobelaar*.

't Huys van *Hoogwoude*, naderhand den Heer van *Duvenvoorde*.

't Huys te *Persijn*, naderhand de Herberge de Zwaan op de Plaats.

't Huys vander *Nienburg*; eertijds genaamt het Huys van *Tffelsteyn*, naderhand de Herberge de Moriaan, en 't Huys van den Heer *Wis*, op de Plaats.

't Huys van *Blois* en *Treslong*.

't Huys van *Maria Vossen* op de Plaats, naderhand *Hulshout*, *Gorcum*, en d'ander Huyfingen daar achter aan.

Cloosters binnen den Hage.

Het *Oude Weeshuys* op den houw van de Nobelstraat, naderhand d'Erfgenamen van Jonker van *Lier*.

St. Maria is de Hooffsche Cappel.

St. Jacobs Parochie-kerk, nu de groote Kerk.

St. Vincents Clooster in 't Voorhout, nu de Clooster-kerk.

St. Elisabeths Convent, nu de nieuwe Groenmarkt mettet Huys van Jonker *Nicolaas vander Boukborst*.

St. Agusete Convent in 't Westeynde, nu 't Weeshuys.

't *Bethlehem Profsye Convent* in 't Westeynde, naderhand Jonker *Ripperda*, en den Commissaris *Hoogenhouk*.

St. Maria in Galilea Convent in de Poten, naderhand *Volbergen*, ende andere sijne gebuyren.

St. Maria Cappel op de Spuy-brugge.

De Cappel van 't *Sacraments Gildenhuys*.

't *Sacraments Gildenhuys*.

St. Nicolaas Capelle aan de Markt, nu de Vleyshalle, want de oude Vleyshal plachte te staan op 't houxken van 't Halsteegken, waar van het sijn naam behouden heeft.

St. Nicolaas Gasthuys leyt tegen over *St. Nicolaas Capelle* voorfz, eertijds gesticht by wijlen Hertog *Albert van Beyerens*, voor de Hovelingen en andere tot armoede geraakt zynde.

St. Jacobs Capelleken in *St. Jorisstraat*.

't *Capelleken van 't Vrouwe mette Cruyken* in 't Noordeynde.

St. Cornelis Capel en *Leprooshuys*.

St. Antonis Capel en *Pesthuys*.

St. Antonis Capel in 't Bosch.

't *Oude Wijskens-huys* van die van *Dam*, in Jonk-vrouw *Ida* straat.

St. Joris Doele.

St. Sebastiaans Doele.

Hadrianus

Hadrianus Junius schryft van dese plaats kortelij in deser voegen. *Præter oppida & urbes manibus fossisque clausa, quæ virginis & octo numerant. culta nec postrema sortis plura extant in Hollandiæ municipia, suis singularibus dotata per Principes privilegiis, quadam à muratis urbibus minimum dissidentia, cum splendore, tum cultu; inter quæ principem facile locum tenere ac ueri quoque nemo inficiabitur Hagam Comitii (quo vocabulo significatur sepes è spinis dumisque opere topiatio facta) quem delitiis suis & otio destinant olim Principes, & sanctiori consilio locum, nunc litibus trahendis solvendi que dedicatum. Hic locus opibus, edificiorum splendore, (quorum magnificentia vix quidquam adstrui possit, nisi inexpugnabilis ista fatorum vis, quæ procellam ab Hispania in has oras infudit, plerisque omnibus labem clademque attulisset) cultu, magnitudine, hortorum amœnitate, nobilitatis frequentia nulli cedit urbium, ubi plura quam bis mille ædificia numeres. Palatium habet regium fossis in modum arcis circumdatum, cui piscina per amphitheatrum ad septentrionem obiecta est, à Guilelmo Rom. Cæsare Hollandiæ Principe exstructum, in quo admirabilis fabrica atrij extat, quod latissimum spatio & amplissimum non trabibus colligatur, sed solis lacunaribus elegantis operis intercipiunt, quorum materiam Hibernia subministrasse dicitur. Ea sedes est Principis aut Legati Præfective Hollandiæ, qui nunc est Guilelmus Nassavius, Princeps Arasvius, P. P. iure dicendus: in quem optime quadrare possit Græci vetustissimi poeta versus ille, *Vtrumque & prudens sumptis impiger armis. Eadem est sacrarium quoddam juris & legum, ubi Senatus major quam ille Deorum Consensuum causas ventilat, excutit, iudicat; maiorem dixi, quod illum bisseus numerus implebat, hic bis septenario constituitur, præter caput suum, quem Præsidentem vocant, quo honorato munere fungebatur proxime Cornelius Susius, Rysvici dominus, juris legumque columen. Istud Senatorum collegium, olim sedere apud Gravesandam solitum, huc transtulit Guilelmus iam Cæsari tituli accessione auctus. Haga amplissimos præterea dignitatis gradus apud se fouet, Tribunal ararium, qui censum omnem Regis nomine annuum & precarium as, ex Hollandiæ, Frisiæ, Tencleris, Transsalandi, Trajectinis, & Selandiâ per dispositos quaestores ararios accipit, quem Generalem Receptorum à munio appellant; quo non ita pridem fundus est Arnoldus Cobelius, inclitus ingeniorum Mæcenas. Habet præterea duos qui à Rationibus sunt, qui acceptis expensisque rationes cogunt, cui muneri destinati fuerant Numanus & Cornelius Jongius, viri otio honesto & ingenio uberrimis affluentibus ambo. Ædificij contiguum est amœnum nemus (quem lucum Furori & Scuitia dicatum fuisse consecratumque olim creditur vulgo) non feris formidabile, sed aucupij destinatum, capreolorum pastione (quorum maculose interlucent pelles) frequens, annosis quercubus, & facis alnisque umbrosus, supra mille quingentos passus longum, minore longe latitudine, digna certe Musis sedes, in quam relaxandis à litium molestia animis caussatum vindices & Senatores sæpè numero solent prodeambulantem concedere.**

t Huys te HONSELAARDYK.

Heeft sijn naam ontleent van het overoude Hen vermaarde Casteel Hunsel, daar de Heeren van dien naam wel eer op woonden; 't selve wert als seer considerabel vermeldt in een brief van Lubbertus Abt van Egmond van den jare 1262. luydende als volgt.

WY Lubbertus door Godes toelatinge Abt en Convent des Cloosters van Ekmund, geven een jegelij te kennen, die de tegenwoordige sulden sien, dat wy de verkopinge onses Lands, dat onder de Parochie van Naaldwijk by Hunsel gelegen is, gemaakt van Nicolaas Monnik onsen broeder, aan Kerstantius ten gebruyk des Cloosters van St. Marien in Rinsburg van weerden hebben en aangenaam; willende dat de voorseide N. nyt onser naam overgeef d'eigendom van het voorseide landt, en dat hy doe daar over 't gene dat van regts wegen te doen staat; Tot welker saaken getuygenisse en eenwige versekeringe wy hebben doen versterken dit tegenwoordig geschrift met het by hangsel der Zegelen; gedaan en gegeven in 't jaar ons Heeren 1262. op den dag vanden Heiligen Odulphus Belyder.

Goudhoven spreekt van dele Heerlijkheyt aldus: Niet verre van 's Gravesanden is de Heerlijkheyt van Naaldwijk en Hondseleardijk, hebbende een seer groot en sterk Slot, daar eertijds de oude Heeren van Naaldwijk te woonen plegen, dewelke van oude tijden Erfelijck Marschalcken van de Graven van Hollandt waaren, en als opperste Stalmeesters gefag hadden over 't geryt van de Paarden; Heer Willem van Naaldwijk, Ridder, die anno 1345. in den Strijt te Staveren in Vrieslandt mede doot bleef; heeft hier omtrent den jare 1308. een Collegie van dertien Canonicken gefundeert, te weten te Naaldwijk; Bexhorn verhaaldt belangende dese Canonie wat perfecter, en seydt met dese woorden; *Naldvicus pagus & antiquitate & amœnitate spectatissimus. hic Collegium sex Canoniconum à Wilhelmo Loci dynasta anno 1307. erectum est, quod anno 1369. Wilhelmus Naaldvicenus prædicti Wilhelmi Nepos, mirum in modum ampliavit, sex Canonice adjectis.* dat is, Naaldwijk om haar oudtheyten vermaekelijckheyt, een seer aansienelijck en bekent Dorp. Hier is in den jare 1307. van Wilhelms Heere deser plaatse een Collegie van ses Canonicken ingestelt, 't welk Wilhem van Naaldwijk, Neve des voorgenoemden Wilhelms grootelijcks vermeerderd heeft, noch ses andere Canonicken daar by gevoegt hebbende. Sulks dat hier nyt de oude vermaertheydt van dit Dorp lichtelijck te beslyuten is, gelijk oock om haare schoone situatie en wel gelegentheydt, inde vrugtbaarste Landtsdouwe, niet min lustig en vermackelijck is, met Honselardijk, al hoe wël soo oudt niet schijnt te wesen, dog nu naderhand seer toegenomen, door de Timmeragie en het kostelijck gebouw van den Doorlugtigsten Prince van Orangie Frederik Hendrik, als Heer van Naaldwijk en Honselardijk, dewelke dit oude huys Hunselaardijk, met al sijn omleggende gevaar, wederom op nieuw seer heerlijck herstelt;

A z a a z a z

en

en daar door het Dorp niet weynig verbeterd en voordeel toegebracht heeft.

De Hofstede VANDER HOEVE.

SYnde een Stamhuys leggende in Maastrandt, waar van de oude vervallene muren nog te sien sijn; hebbende aande voorvaders vanden Auteurs der Hantvest Cronijk *Mathys vander Hoeve* toebehoort, gelijk hy in 't laatste van het tweede Boeke sijns eerste Deels nader is bewijsende, dat *Jan vander Houve* een vroom man van wapenen, gehouden werd de fondateur van 't Huys met de Hofstede vander Houwe, wefende een Edellien van de Graaflijkheid van Holland; en is het selve Leen naderhand aankomende geweest aan Jonker *Jacob Frederik van Zevender*, Heer van Kenenburg.

't Huys te KENENBURG.

ALloo genaamt van 't Revierken de Kene, daar op en aan het gestigt is, by Heer *Philips van Dorp*, Ridder, van wegen Hertog *Willem van Beyeren*, Grave van Hollandt, leydt in 't Dorp van Schipluy, is een seer sierlijk Slot, was aankomende Jonkheer *Jacob Frederik vander Sevender*. Den meer gemelten *W. van Gornhove* in de Cronijk by hem uyt gegeven anno 1620. getuycht, dat dese Heerlijkheid omtrent het jaar 1460. *Albert van Egmont van Meresteyn*, Knape, behylikte met sijn Wyve *Hase*, dogter van *Philips de Bloot*, Heere van Kenenburg, en werd noch tot heden toe by de mans oir van de voorschreve *Aalbert van Meresteyn* beseten: waar in hy onder verbeteringe grootelijks was geabuseert, en ook sich selven contradiceert, als hy wat lager inde Genealogie van Sevender, in tegendeel feyt, dat *Otto van Sevender*, die Bailliou was van Voorn, werdt anno 1618. Heere van Kenenburg by Testament en de doot sijns Moeders broeder, sulx het doen ter tijdt al op den Huyse van Sevender was gedevolveert. Den selven Auteurs vermeldt noch op een ander plaatse van de fundatie van dit Huys, namentijk in het Geslagregister van Dorp, waar in hy voor aan is sprekende van *Philips van Veen* genoemt van Dorp, Ridder geslagen in den slag tegens de Luykenars, anno 1408. was Capiteyn van Gorichum met 500. man anno 1407. en Tresorier van Hollandt: Hy dede funderen 't huys te Kenenburg, hy leefde noch anno 1423. en stierf sonder Kinderen, begraven te Delft, inde oude Kerke, had eerst getrouwt Vrouwe *Florentia Bugge*, sijn dogter, een seer Rijk Poorter te Delft &c.

't Huys te KERKHOVE.

HEeft voor desen gelegen tot Pijnaker aan het Kerkhof, doch is nu niet meer dan een Boere-wooning, voerende de afkomelingen van desen naam en ouden Huyse drie swarte Vogelen opgout.

't Huys te MADE.

HEeft gelegen achter de Houttuynen en Lakenramen der Stad Delft, zynde nu niet meer dan een Boomgaard, omcingt met een Watergraft, soo ront als een ring of cirkel in 't midden van een groene grasrijke weide; en is het selve ook wel eer een Stamhuys geweest.

't Huys ter NOOT.

Gornhoven fol. 99. spreekt van dit Huys aldus: Dicht by den Hage, op den weg naar Leyden, is weynig jaren geleden, doen stigten by Heer *Caarle vander Noot*, Gouverneur der Stede van Sluys in Vlaanderen, en vooren Capiteyn vande Guarde van sijn Excellentie inden Hage. Hy kogte anno 1610. de Heerlijkheden van Hoogtwoude en Aartswoude in Westvrieelandt, en stierf anno 1614. nalatende by sijn huysvrou *Anna Manmakers* (wiens Vader Tresaurier van Zeelandt was) *Carel vander Noot*, Heer van Hoogtwoude, &c. en possesseur van 't voorz huys: sijn suster *Louijse vander Noot*, hadde te man *Philips de Soete*, van Hautteyn, Gouverneur van Sluys in plaatse sijns Schoonvaders. De voorz Heer *Carel vander Noot*, was jonger broeder van *Lamoraal vander Noot*, Heer van Rest ofte Rysoir in Henegouwen, die naargelaten heeft by sijn huysvrouwe *Anna de Hertang*, des Heeren suster van *Marquette*, Jonkheer *Mauritz vander Noot*, Heer van Rijsoir, Jonkheer *Lamoraal*, Jouffr. *Gemevesua* en Jouffr. *Lofse vander Noot*. Haar beyder vader Heer *Caarel vander Noot*, Ridder, Heer van Rysoir, was anno 1566. een vande Geconfedereerde Edelen te Brussel, en hadde te wyve Vrouw *Margareta*, Heere *Carels* dogter vander *Aa*. Hy hadde een jonger Broeder, Jonkheer *Casper vander Noot*, Heer van Carloo, die anno 1573. by Haarlem met den Heere van Batenburg verslagen wert vande Spangiaarden. Hy hadde te wyve Jouffr. *Jenne van Edingen*, 's Heeren dogter van Santbergen, en wan Jonkheer *Ian vander Noot*, Heer van Carloo. Dese stamme is een vande outste en Edelste van Brussel, uyt het welke sijn geweest drie, die den Staat van Cancellier van Brabant bedient hebben.

't Huys te OVERVEST.

IS jegenwoordich niet meer in wesen, en was alsoo genaamt, als leggende pas of even over de Stads Vest of Watergraft, aan deselve zyde als Altena, doch vry nader aan de Schoolpoort, en louden, soo als de Heer Bleiswijk in sijn Beschryvinge van Delft meent, daar van noch enige bescheiden overig zyn.

't Huys te POLANEN.

Tot Monster, is mede het Ridderlijk Stamhuys geweest van de Oude Jonkeren van *Polanen*, alwaar deselve haar plagten te onthouden; is nu maar een Hofstede aankomende mijn Heer

Heer den Prince van Orangie. Den selven *Gonthoven* spreekt hier van wederom op een ander plaats in deser voege; Ontrent s'Gravfande by het Dorp Monster, is eertijds geweest het huys of 't Slot te Polanen, daar de Heeren van Polanen op woonden, den welken Monster mede toe behoorde, en plagt te staan daar nu de Houve van Polanen leydt, en werde (gelijk de Cronijk daar van vermeld) van die van Delft, met nog meer andere Sloten aan brandt gesteken, anno 1359. Dan het Landt ofte het inkomen behoort tot den huyle van Nassau, al 't sedert het jaar 1404. en nu den voorschreven hoogemelten Heere Prince van Orangie.

't Huys te RODENRYS.

DE Hoffstede Rodenrijs gelegen omtrent Overschie, is wel eer een Stamhuys geweest, waar van enige vermeldt werden hier voren fol. 1072. het selve heeft naderhand toebehoort den Heer *Johan van Oldenbarnevelt*, Ridder, Advocaat van den Lande van Holland en Westvriesland.

't Huys te RUYVEN.

IS het Stamhuys geweest van dat Geslagte, gelegen by de Ambagts-heerlijkheid van deselve naam; was niet verre van Delft gelegen, en schrijft de Heer Bleiswijk in sijn Beschryvinge van Delft, dat noch apparent de naam daar van behouden heeft het *Ruyvers Laantje*, tusschen 't Zuydeinde van Delfsgau, en den Overgau.

't Huys te SANDENBURG.

EERTIJDS 't Paleis van de Graven van Holland; by 's Gravfande gelegen, is geheel onder de voet gekomen sedert dat het Hof van daar verzet is geweest, en by Grave *Willem van Holland* van daar naar 's Gravenhage overgebracht. De fondamenten van dit Slot omtrent het jaar 1546. met graven gevonden zynde, wierden mede daar gevonden enige oude propere aarde vaatjes, die meer als 1400. jaren oud waren. De memorie van dit Paleis of Hof behout de Koningstraat, Hoflaan, en s'keren Akker Hofland genoemd, in 's Gravfande seer wel bekend, en houtmen voor seker, dat de jegenwoordige Pastorye eertijds de Keuken van 't oude Hof geweest is.

't Huys te SPIERINGSHOEK.

IS een Ridderlijke Hoffstad, gelegen tusschen Schiedam en Vlaardingen, en heeft voor desen toebehoort den Heer van Goudriaan, uyt den Geslachte van Schagen.

DE Hoffstede VANDEN TEMPEL.

GELEGEN omtrent Berkel, en voor desen mede neffens Rodenrijs toebehoort hebbende den Heer *Johan van Oldenbarnevelt*, Advocaat van den Lande van Holland en Westvriesland.

't Huys te VELDE.

GELEGEN onder Maastrand, by de Ridderlijke Hoffstede vander Houve, is geweest het Stamhuys van den Adelijken Geslachte van de Velde, voerende tot een Wapen een swarten springenden Eenhoorn, met goude Hoorn en Klauwen, op een silver Velt, welke Wapentekenen op verscheide oude sarken in de Kerke tot Maastrand noch zyn te sien, onder anderen een van *Jacob vande Velde*, overleden den 27. April 1473. waar op ook sijn vier Quartieren uytgehouden leggen, als van vaderszyde

VANDE VELDE.

Van vaders moeders zyde

VANDER WOERT.

Van 's moeders wegen

Twee Lelyen in 't hoofd van 't Schilt.

En van 's moeders 's moeders zyde

Drie Maarlen in 't Schilt.

Dit voorschreven Huys te Velde, is al over lange jaren verdestruert, niets dan eenige onderaardsse fondamenten nalatende, mitsgaders den omring der gewese grachten, en is eertijds met de Landen daar aan behoorende, te Leen gehouden van de Graafschijheid van Holland, en Heerlijkheid van Voorne, naar uytwijzen van een seker Vidimus, gegeven by Schout, Burgemeesteren, en Raden der Stad Delft; op den lesten July 1602. en jegenwoordich allodiaal.

't Huys te WATERINGE.

TOT Wateringe een Stamhuys geweest, plagte anno 1299. Heer *Gerrit van Wateringe*, Ridder, en Capiteyn tot Staveren in Oostvriesland, toete komen; des voornoemden Heet *Gerrits* soons soon *Gerrit van Wateringen*, wierdt in 't jaar 1358. van Hertog *Willem van Beyeren*, Grave van Hollandt in sijn passie doot geslagen. Dit Slot te Wateringe dede Heer *Hendrik van Naaldwijk* veranderen, ontrent het jaar 1480. in een Monicken Clooster, van de Ordre van Cistercien. Dit Clooster is mede beneffens veele andere op 't jaar 1573. verdestruert.

't Huys te WESTERBEECK.

VAN dit Huys spreekt *Gonthoven* aldus: het Huys te Westerbeek, daar eigenaar van is Jonker *Adriaan van Westerbeek*, getrouwt hebbende Juffrou *Margareta van Roon*, Jonker *Frans* dochter, waar van onder andere kinderen gekomen zyn, Juffrou *Magtild van Westerbeek*, getrouwt met Mr. *Pieter van Couwenburg*, Raad in den Hage; Juffrou *Elsabeth van Westerbeek*, nu weduwe van Mr. *François Franken*, Raad in den Hogen Rade.

Aaaaaaa 2

't Huys

't Huys te WERVE.

Gelegen in den Ambachte van Rijswijk, is een Riddertijk Slot en Stamhuys geweest, van de oude Heeren van de Werve, die door een mannelijke linie hunnen afkomst trecken, door de Heeren van Weena, voormaals fondateurs van de Stad Rotterdam, uyt een tweede soon der Burggraven van Leyden, ontrent den jare 1010. gevoert hebbende, als wederomme een nieuwe Stam opheffende, in plaats van de Goude Fasce op Afur van de Burggraven van Leyden, tot hun Wapen een Silvere Fasce op Groen; gelijk die van Boekel, insgelijx van die origine zynde, hun Wapen ook verandert hebben, in een Afure Fasce op Gout. Van dit Geslacht van Weena en vande Werve, heeft Rotterdam voor dat het nog een Stad was, hun Wapen aangenomen (naar 't exempel van de meeste andere Steden, gelijk hier onder noch geleyt sal werden) in plaats van een Fasce met een staande Paal van Silver op Groen, gelijk dat op den huydigen dach noch gevoert werd, met het Wapen van den Grave van Henegouwen en Holland, die de eerste Privilegie van Statsrecht aan die van Rotterdam gegeven heeft.

Wy hebben bevonden soo ter Leenkamer van Holland als in andere Archiven ('t geene directelyk contrarieert aan 't geene wy voormaals gemeynt hebben, als in onse Coustumen van Rhijnland staat aangeroot) dat besitters van dit Huys te Werve zyn geweest, *Floris vande Werve*, geleest hebbende in den jare 1262. item *Willem* en *Beatrix vande Werve*, sijne kinderen; daar na *Amelis Vytenwaarde* anno 1309. en *Gijbregt Swijnen*, te wyve gehad hebbende *Clemense van Foreest*, *Herberts* dogter; nog *Huybert vande Werve*, anno 1327. en *Jan vande Werve*, anno 1328. die ook beseten heeft het Huys te Werve tot Voorburg, wiens descendenten, die hun Wapen gevoert hebben met een Rode Fasce op Silver, het voorz Huys te Werve tot Voorburg hebben beseten, gelijk hier voor onder Rhijnland verhaalt staat. Naderhand zyn van dit Huys te Werve tot Rijswijk possessieurs geweest *Jan vande Werve*, anno 1402. item Heer *Claas vande Werve*, Priester, by overgifte van sijn broeder *Jan vande Werve*, anno 1430. welkers verly-brief mentie maakt van de Heerlijkheid van de Werve tot Rijswijk. Noch zyn met dese goederen verlijd geweest *Alijd van de Werve*, mitsgaders *Jan vande Werve* by dode van *Sprong vande Werve*; noch *Herpert vande Werve* by dode van *Jan vande Werve*, sijn broeder, anno 1433. welchen *Herpert* een broeder hadde, genaamt Heer *Claas vande Werve Sprongse*, Priester, wiens grootmoeder was de voorz *Alijd vande Werve*; hebbende hy *Herpert* te wyve gehad *Janne Kerstans* dochter van den *Berge*, wiens vader Balliu van Delfland en Schieland was, anno 1511. Wy hebben noch gelesen in een brief van Hertog *Albert van Boyeren*, gegeven in den jare 1398. over den soen van den dootslag van Heer *Floris van Rijsoert*, dat van desen Geslachte ook waren, *Jan van Leyden*, *Dirk vande Werve*, en *Tibrand van Leyden*, gebroec-

ders, naaste bloet-magen van Heer *Floris* sijn vaders wegen.

Naderhand is dit Huys met de Hoffstede, Graften, Cingelen, en Boomgaarden daar toe behoorende, gekomen by koop en overdrachte van *Herpert vande Werve* voornoemt, anno 1448. aan *Jan Ruysrok vande Werve*, Ridder, en Raad van Hertog *Philips van Bourgondien*, volgens den brief daar van by hem *Herpert* gegeven en bezegelt met sijn zegel, een Schilt, daar op in 't hooft van dien staan drie Palen.

Desen *Ian Ruysrok vande Werve*, was soon van *Willem de Buyser vande Werve*, en Neve van *Matthijs de Buyser*, Heer in Ryerwaart, en *Adriaan de Buyser*, Deeken van de St. Catharinen Kerk in den Briel, en uyt rechten mannelijken bloede van de gemelte oude Heeren vande Werve en Wena, welkers Wapen, te weten de Silvere Fasce op Groen, hy, sijn vader, en de gemelte sijne twee neven van ouds gevoert hebben, onder een open Helm, uytwijfende verscheide brieven bezegelt in roden wassche, die wy daar van gesien hebben.

Hy *Ian Ruysrok* heeft het voorz Huys en Slot te Werve, dat over menigte jaren door ouderdom was vergaan, en waar van de steenen volgens een Handvest van de Graaf van Holland, van den jare 1392. te sien op de Leenkamer van Holland, tot een ander gebouw waren gebruykt, op nieuw uyt de Graften met een swaren Toorn (daar in een gevangen-huys was) tierlijk doen ophalen, en tot wel hondert en tseftich Mergen Lands in een Leen doen brengen, volgens de brieven van den gemelten Hertog *Philips*, van den jare 1453. houdende dat te Leen van de Graaffelijkheid van Holland, gelijk als 't selve by sijne descendenten noch beseten en verlijt werd, te weten het Huys en Hoffstede te Werve, met Cingelen, Graften, en Boomgaarden, met hondert en tseftig Mergen Lands daar aan behorende, en dan noch een Warande van Conijnen ontrent den voorz Huys gelegen, te verheergewaden samen met tien ponden Hollands.

Na doode van *Ian Ruysrok vande Werve* voornoemt, die te wyve hadde *Sonte van Domburg*, is dit huys en goederen verlyt op *Claas* sijn vierde soon, die te wyve gehad heeft een dogter van *Lodewijk van Treslong*, en is daar na by doode van *Ian* en *Lodewijk vande Werve*, *Claas* soonen, die sonder kinderen stierven anno 1513. geërft op *Agnisa Ruysrok vande Werve*, haar suster, die te man hadde *Jacob van Domburg*, Ridder uyt Walcheren, en lieten na *Maria van Domburg*, verlijt anno 1517. die troude *Ian van Eijl*, Meer tot Geysteren, in 't Land van Cleve; sy stierf 1561. nalatende *Jacob van Eijl*, Ridder, Heer van Geysteren, Domburg, en Werve, haar eenige Leenvolger, anno 1561. overleden op dit huys te Werve anno 1592. den laasten November; hy hadde te wyve *Anna van Groesboek* uyt Gelderlandt; en daar na *Helena Turx*, die anno 1595. ter Goude stierf, dan heeft geen kinderen nagelaten; waarom dit huys met sijn gevolge doenmaal gekomen en verflurven is, volgens verly van den jare 1592. op sijn regte Leenvolger *Willem Ruysrok vande Werve*, soon van

van *Ian Ruychrok vande Werve*, Ridder, en van *Maria van Doorn van Sonsbeek*, Heer *Ians* dogter, welken *Ian Ruychroks* vader *Willem Ruychrok vande Werve*, ook Ridder, getrouwt aan *Gejberta van Loon*, dochter van *Arent van Loon*, Ambagtsheer van Kijthouk, outste soon was van den meergemelten *Ian Ruychrok vande Werve*, en van *Soete van Domburg* voornoemt.

En heeft hy *Willem Ruychrok vande Werve* (die sonder oir is overleden, daar na, te weten inde jare 1593.) dit voorz. huys en goederen by *donatie inter vivos* gegeven aan *Jacob vander Wiele*, *Ians* soone, wiens moeder was *Elisabeth Ruychrok vande Werve*, dogter van *Ian Ruychrok vande Werve*, en van *Catharina Jongelings*, welken *Ian* de volle broeder was vande voorz. *Willem vande Werve*, *Jans* soone; naar overlijden van welken *Jacob vander Wiele*, daar mede verlijt is, sijn soon *Willem vander Wiele vande Werve*, Hoogheemraad van Delfland anno 1643. wiens Leenvolgster en oudste dochter is geweest anno 1654. *Maria vander Wiele vande Werve*, te man hebbende gegad *Goveri Wuytjers*, soone van *Dirk*, en van *Catharina de Wale*, *Ians* dochter, die als noch het voorz. Huys en Goederen besit.

Dit Huys heeft boven andere voordelen recht gehad van vrygeley te mogen geven, en hoge Jurisdicte, in sijne Graften, te exerceren Swaendriften, en ook een Leenregister van verscheyde Vafallen en Achterloenen. De voorgemelte *Ian Ruygrok*, Ridder, en sijne nakomelingen sijn met dit Huys en Goederen beschreven en gecompareert in de Ridderchap, sonder datmen bevynt dat sy enige andere Meerlijke goederen hebben beseten. Dit Huys heeft behalven sijne schoone Thuynen en Boomgaarden een heerlijke Plantagie van sware en ouwe opgaande Boomen. Item een abundant Reygerye, en Warande van Co-

nijnen, en voorts andere destigheden, tot soo een Riddermatig Huys behoorende.

Hier vooren hebben wy aangeroot, hoe dat de Stad Rotterdam naar 't exempel van andere Steden, het Wapen van hun Fundateurs die van Weena en vande Werve, te weten, de Silvere Fasce by forme van een Paal op Groen, hebben aangenomen; van sodanige Steden die sulx ook hebben gedaan, bevinden wy te sijn geweest, die van Dordrecht, die hun Fondateurs die van den Huys van Merwede, van ouds alleen gevoert hebbende een Silvere Fasce op een Rood Schilt, in een staande Paal hebben verandert; Delft, gebout door Hertog *Goveri mede Bult*, wiens Wapen was een Fasce, heeft in plaatse van dien de selfde geërigeert in een Paal van Sabel op Silver. Amsterdam, dat gebout is, of eerst beseten by *Ian Persijn*, Heer van Waterland, anno 1285. voert de middelste gekruyfte Fasce van dien Fundateur (gelijk desselvs jonger soonen die van Baakenesse als een Bande gedaan hebben) als noch in ordre van een Paal, doch onderscheiden in coleuren. Gouda, dat gebout is van de oude Heeren van Tergoude, wiens Wapen was een Fasce en ses Sterren, voert nu en van alien ouden tijden, in plaatse van dien van gelijken een Paal, en de voorz. Starren van de selfde coleuren. Den Briel heeft de Paal in haar Wapen staande verandert; tegen de Fasce die desselvs Fondateurs de Heeren van Voorn, gevoert hebben, mede behoudende de oude coleuren. Weesp en Muiden, voormaals gebout van de Burggraven van Leyden, voerende de eene de Paal, en d'ander de Fasce van gelijke coleuren als hunne Fondateurs hare Heeren hebben gedaan. 't Welk van Medenblik, en andre plaatsen, te lang om te verhalen, insgelijx soo geschiet is.

Adelijke Huysen, Sloten, en Castelen, soo die van ouds gelegen hebben, als die nog leggen in

S C H I E L A N D T.

228

't Huys te BULGERSTEIN.

't H Uys te Bulgerstein, heeft soo als *Gont-hoorn* vermeld, eertijds binnen de muren van Rotterdam gestaan, en heeft men daar van nog in 't jaar 1573. enige overblijffelen konnen sien. *Adrianus Junius; Intra Rotodami mania extant ruina Castellæ Bulgersteinæ, à Bulgaro forte quopiam dicti, sive illud gentilitium nomen fuerit, sive nationis.*

't Huys te CAPELLE.

't H Uys te Capelle is van ouds een sterk Slot geweest; werd by *vander Houve* gebracht onder de Adelijke Huysen en Sloten leggende onder 't Balliuschap van Schieland, doch is by ons gestelt onder de Huysen leggende onder Zuyt-holland; Sie boven p. 1214.

't Huys te CRALINGEN.

't H Uys te Cralingen, seit *vander Houve*, datmen nu *Honing* noemt, om dat het verscheide reifen gehoont en beschadicht is, plag voortijds een schoon, groot, en sterk Huys te zyn, van Muiyren, Wallen, en Gragten seer wel voorsien, maar is sedert het jaar 1574. door de inlandse troublen seer bedorven; hier van sietmen noch seer oude muiyren staan; op dit Huys wierde een tijd lang gevangen gehouden, door last van de Staten van Holland en Westvriesland, Heer *Willem vander Mark*, Heer van Lume, om sijn dolle wreetheid by hem in Holland bedreven aan verscheide personen. *Adrianus Junius, Batav. cap. 18. Idem vicinam habet alteram Rotodamo, cui Honinga Majores indidere nomen, turritam, structura magnificam, et opere locique natura pravalidam, solo uliginis pleno facile hostilem incursionem exclusuro.*

A a a a a a a 3

't Huys

't Huys of Slot te CRANENBURG.

IS geweest een van de outste Riddermatige gebouwen gelegen in Bleyfwijk, aan de Revier de Rotte, of oude Lede, gesticht ontrent den jare 1106. by *Halewijn* de tweede Casteleyn van Leyden, by welkers descendenten het selve lange jaren is beseten; *Alewijn* de derde Casteleyn van Leyden, gaf 't selve nevens andere goederen, aan *Philips*, eerste Heer van Wassenaar sijn soon, met twee hondert Mergen Lands daar aan en om gelegen, van wie het is gekomen op *Dirk van Wassenaar*, Burggrave van Leyden sijn soon, die 't selve gaf aan sijn soon *Bartholomeus van Wassenaar*, Ridder, vermeldt in den jare 1268. welke als hoofd van een nieuwe familie sijn naam van Cranenburg, naar sijn Huys heeft verandert, gelijk als meer andere jonger soonen uyt den Huys van Wassenaar hebben gedaan, veranderende sijn Wapen, en voerende als sijn descendenten in een Schilt van Sabel drie Silvere of Witte halve wassende Manen, en op den Helm een Kroon, daar uyt komt een Hond of Bracks kop tot den hals bant toe van Wit, met een Rode Tonge. Desen *Bartholomeus* hadde getrouwt *N. van Bleyfwijk*, na welkers dood hy wierde Domproost van Utrecht, nalatende by sijn Vrouwe voornoemt *Engelbert*, Heere van Cranenburg, Ridder, vermeldt in den jare 1309. en 1308. die naar liet *Dirken Willem van Cranenburg*, Ridderen, beyde vermeldt in den jare 1330 op St. Victers dach, in een contract gemaakt ten overstaan van haar en meer andere Edelen, als *Dirk van Tetrode*, *Claas van Meerburg*, *Willem van der Meer*, *Daniel van Alphen*, *Hendrick* en *Dirk* gebroeders tot Leyden, *Willem van Warmont*, alle Ridderen, tusschen *Willem van Oudsboorn*, Ridder, Heer van Outhoorn, Aarlanderveen en Rijnenburg, en *Dirk van Outhoorn*, Knappe, sijn broeder, by haar alle bezegelt. *Willem* voornoemt sichte een Huys en Hoffstedetot Eyken-duynen in Haag-ambacht, dat hy mede Cranenburg dedenomen, welke hy van den Heere van Wassenaar, sijn neve, te Leen ontfing, nef-

fens de Thienden over Scheveningen en Slebosch, met een paar Swanen te houden in de Wijnalermeer, welke *Willem*, sonder oir stierf anno 1362. nalatende sijn goederen aan *Engelbert*, Heere van Cranenburg, Knappe, *Dirks* loone, sijn neve; hy hadde getrouwt *Elisabeth N.* hy besat beyde de Huysen van Cranenburg, soo van sijnen vader op hem gedevolveert, als mede de tweede Hoffstad, gestigt by sijnen oom *Willem* voornoemt, met dewelke hy in den jare 1362 werd verlijt; Desen *Engelbert* werd in diverse acten vermeldt, als in de jaren 1380. en 1396. hy liet na *Ians* Heer van Cranenburg, Knappe, vermeldt anno 1421. van wien de voorfz Huysen sijn gekomen op *Engelbregt*, Heer van Cranenburg, sijn soon; dese *Engelbert Ians* soone, werd daar mede verlijt in den jare 1457. hy hadde een broeder *Floris van Cranenburg*, Ridder, die sonder mannelijk oir naar te laten stierf, nalatende een dochter *Catharina van Cranenburg*, die Geestelijk stierf. Welken *Engelbert* getrouwt hadde *Gerarda N.* en liet na *Gerrit van Cranenburg*, Ridder, die sonder oir stierf, waar door de goederen van Cranenburg zyn opgestorven aan *Elisabeth van Cranenburg*, *Engelberts* dochter, sijn suster, getrouwt met *Adriaan van der Houve*, en werd sy *Elisabeth van Cranenburg* by diverse verly brieven genoemt by den Heer van Wassenaar sijn nigte, en *Adriaan van der Houve*, sijn swager, en liet naar *Margareta van der Houve*, die troude aan *Huybert van der Meer*, *Peters* soon, waar door hy wierd Heere van Cranenburg, en daar mede verlijt anno 1499. sy hebben gewonnen vijf soonen, te weten, I. *Adriaan van der Meer*. II. *Engelbert van der Meer*, die voor sijn vader stierf, nalatende een dochter. III. *Arent van der Meer*. IV. *Peter van der Meer*. V. *Byer van der Meer*, waar van hier na noch gesproken sal werden. *Adriaan van der Meer* voornoemt, beërfdte de goederen van Cranenburg in Bleyfwijk, die het selve liet aan sijn soonen *Dirk van der Meer*, en *Cornelis van der Meer*; *Arent van der Meer* beërfdte de goederen van Cranenburg in Haag-ambacht, die het liet aan sijn soon *Arent van der Meer*.

ENDE alsoo hier werd gesproken van 't Geslacht van vander Meer, en dat wy hier vooren fol. 740. en 968 dienaangaande yets hebben laten invloeyen, dat wy dan naderhand uyt de originele Charters anders bevonden, en ook ter Leenkamer van Holland, in een brief van Vrouw *Jacoba*, gesien hebben, dat de huysvrouwe van *Willem* gelegitimeerden natuurlijken soon van Holland, eerste Heer van Schagen, is geweest *Johanna*, en geen *Alid van Hodenpijl*, soo hebben wy om oprecht hier in te gaan, en dit abuys te redresseren, nodich geagt yets van den ouden en illustren afkomst van dit Geslacht vander Meer te verhalen; 't selve is gesprooten uyt de Graven van Teeckelenburg, door *Lambert* jonger soon, ontrent den jare 1223. als in dese Landen gekomen is Grave *Herman van der Lippe*, broeder des Bisschops *Otto van der Lippe* van Utrecht, omme het selve Bisdome in afwesen van sijn broeder *Otto*, die met Keyser *Frederik de II.* ging in de Kruysvaart na het Heylige Land, te bewaren en beschermen; dese Grave *Herman* hadde getrouwt *Sophia*, dochter des Grave *Sijmon Theoderici van Teeckelenburg*, en bracht met hem mede onder veel andre vrome Heeren en Ridderen, om het Stigt te bewaren, sijn vrouws neve *Lambert van Teeckelenburg*, jonger soon van Heer *Sijmon*, Grave van Teeckelenburg voornoemt, en *N. van Arensberg*; Dese *Lambert* troude *Ada*, dochter van *Rogier van der Meer*, Ridder, Heere van Oostvoorn, welken *Rogier* de partye van Vrouw *Ada*, Gravinne van Holland, getrouwelijk hebbende gehouden, soo wierden daar door sijne Heerlijkheden van Oostvoorn, en ter Meere in Zeeland geconfisqueert, en hy genootsaakt op sijn Slot ter Meere onder Maarfen in 't Stigt van Utrecht sig te onthouden, het welke aldaar door *Hemericus van der Meer*, Ridder, ontrent den jare 1070. was gestigt, en by sijne vordere

dere nasaten beseten; dese wort in diversche acten vermeld met sijn soone *Johan vander Meer*, Ridder, ontrent den jare 1080.

LAMBERT VAN TEECKELBURG voornoemt voerde in sijn Wapen als jonger soon drie Silvere Waterbladen op een Velt van Keel, contrarie van dat van Teeckelburg; hy liet na

GERRIT VAN TEECKELBURG, die de naam van *vander Meer* aannam, om dat hy de goederen van dese familie beërfdte; hy wert vermeld Ridder anno 1304. en hadde getrouwt *N. van Amstel*, dochter van *Wouter van Amstel*, Ridder, *Ossen* soon, en van *N. van Bronckhorst*, *Willems* dochter; hy liet na

GERRIT VANDER MEER, dewelke troude met *N. N.* en liet na

Frederik vander Meer, Ridder, besat het Huys en Ridder-hoffstad ter Meere tot Maarssen, stierf seer oud, en liet naar *Ian vander Meer*, sijn vaders Leenvolger, bekend anno 1397. liet naar *Ian vander Meer*, vermeld anno 1424. wiens zegel gevonden wert anno 1436. nevens andere Edelen van Utrecht, zegelende met een Schilt daar in drie Water of Meerblaren, gehouden door twee Draaken, en boven de Helm drie gelijkebladeren, en hadde getrouwt *Odilia vander*

Horst, *Alpherts* dochter; hy liet naar *Ian vander Meer*, stierf anno 1504. die weder naliet *Johanna vander Meer*; de selve *Ian* hadde twee susters, als *Clementia vander Meer*, getrouwt met *Sweer van Suylen vander Haar*, *Dirks* soon, en *Luitse vander Meer*, getrouwt aan *N. vander Haar*. *Gerrit vander Meer*, volgt. *Willem vander Meer*, Ridder, vermeld anno 1330.

GERRIT VANDER MEER, soone van *Gerrit vander Meer* voornoemt, was Knappe, wert vermeld anno 1340. hadde getrouwt *Wendelmoet N.* hy stierf anno 1369. dese is begraven op 't Choorin de Kerk van St. Servaas Clooster tot Utrecht, op wiens Grafftede in koper om sijn Wapen stonden dese woorden:

ANNO M. CCC. LXIX. DES DYNSDAGH NABELOKEN PAASSCHEN STIERF GERRIT VANDER MEER, KNAPE, EN JUFFROU WENDELMOET SYN WYF OP DEN DERTIENDEN DAGH ANNO M. CCC. LXI.

Zynde op de Sark gehakt een Schilt, verbeeldende drie Water of Meer-bladen, 't welk gehouden wierde door twee Draaken; hy liet na

Willem vander Meer, Ridder, die anno 1374. tot Leyden Poorter wierd.

Ian vander Meer, bekend anno 1380. geeft anno 1398. eenige goederen te pandt aan den Heer van Egmont; dese heeft naargelaten *Gerrit vander Meer*, anno 1444. Schepen, ende anno 1454. Burgemeester tot Haarlem, die we-

der naliet *Ian vander Meer*, Burgemeester aldaar anno 1465.

Pieter vander Meer, vermeld anno 1394. Leenman van Palesteyn.

Lambert vander Meer, volgt.

Petronella vander Meer, troude anno 1387. met *Gerrit Pyl Pietersz.*

LAMBERT VANDER MEER, soone van *Gerrit vander Meer*, en van *Wendelmoet N.* was Heer van Tol, troude ontrent anno 1390. met *Alijd van Hodenpyl*, met wie hy quam wonen tot Delft, en nam hy wederom aan te voeren de volle Wapenen van Teeckelburg, zynde drie bladen van Keel in een Silver Schilt; liet na

Vrank vander Meer, volgt.

Jacob vander Meer, Schepen der Stadt Delft

anno 1445. troude *Tda Tomw*, dogter van *Claas vander Burg*, naarlatende descendenten.

VRANK VANDER MEER, soone van *Lambert vander Meer*, en van *Alijd van Hodenpyl*, was Schepen tot Delft anno 1434. troude *Catharina van Foreest*, daar hy by wan

ARENT VANDER MEER, Heere van Pendregt, by overgifte van *Ian van Nienrode* anno 1487. Dijkgraafen Balliu van Delfland, en Schout der Stad Delft, stierf seer oud hadde getrouwt *Iacomina Claas* dochter van *Ruyven*, gesegt van *Tetrode*, bekend by seekere gifte van 't Clooster van Engelenmaal tot Leyderdorp; hy trok als Overste anno 1488. tegens Jonker *François van Brederode*, met de Poorters van Delft, en verloor den slag by Overchie; hy wan

Pieter vander Meer, volgt,

Jacob vander Meer, stierf 1482. hadde getrouwt *Ruffe van Alkemade*, sonder kinderen.

Lodewijk vander Meer, bleef in de slag by Overchie anno 1488. nalatende by sijn Vrouw *Margareta van Teirode*, daar moeder af was

Alyz Grebbers, *Catharina vander Meer*, getrouwt met Mr. *Jeronimus vanden Dorp*, Raat inden groten Raat tot Mechelen anno 1504. Cancelier van Gelderlandt, welke naar liet verscheyde kinderen.

PIETER VANDER MEER, soone van *Arent vander Meer*, en van *Iacomina van Ruyven*, hadde getrouwt *Lidewyde Wilt van Blyswijk*, dochter van *Jacob*, en van *Jacoba Heerman* uyt den Briel, liet na

Huy-

Huybert vander Meer, volgt.

Frank vander Meer, Schout der Stadt Delft anno 1480. in plaats van zijn grootvader, en wert anno 1510. Balliu en Dijkgraaf van Delflandt, obyt 1554. hadde getrouwt *Clara van Berendregt*, *Ians* dogter, en van *Maria vanden Bosch*, *Claas* dogter, liet na I. *Joost vander Meer*, gefegt van *Berendregt*, getrouwt met *Magtelt vander Duffen*, stierft anno 1585. en liet na verscheide dogters. II. *Arent vander Meer*, Licentiaat der beyden regten, hooge Heemraat van Delflandt, troude eerst *Clemenssa de Cachioijn*, ten tweden *Clara van Spervoude*, *Ians* dogter, stierf sonder kinderen. III. *Willem vander Meer*, gefegt van *Berendregt*,

hadde getrouwt *Anna Sandelyn*, *Arents* dogter, en van *Magtelt de Jonge van Baartwijk*, was Secretaris van 't Hof van Hollandt, hy wan 1. *Arent vander Meer Willemfz.*, was Secretaris en Hofmeester van de Prins van Espinoy, en Capiteyn van een Vendel Voetknegten, hadde getrouwt *Agneta vander Burg*, en liet na *Barthous vander Meer*, en Mr. *Frank vander Meer*, Heere van *Berendregt*, die troude *Iacomina Boot*, *Ians* dochter, en liet kinderen na. 2. *Willem vander Meer Willemfz.* eerst Capiteyn en naar Rentmeester van Beoosterschede in Zeelandt, leyt begraven tot Zirkzee met acht Quartieren, als

VANDER MEER.

SANDELYN.

BERENDREGT.

DE JONGE.

DE WILT VAN BLEYSWYK. SCHOOR.

VANDEN BOSCH.

MERWEDE.

hadde getrouwt *Anna van Campen*, en liet kinderen naar. 3. *Jacob vander Meer van Beerendrecht Willemfz.*, Collonel en Gouverneur van Osteynde, alwaar hy anno 1604. doorschooten wert,

hadde getrouwt *Agnes vanden Boutzelaar*, *Ottos* dogter, en liet naar *Anna vander Meer*. IV. *Maria vander Meer*, *Franks* dogter, troude *Cornelis van Beeft van Heemskerk*, en wan kinderen.

HUYBERT VANDER MEER, oudste soone van *Pieter vander Meer*, en van *Lijde wy de Wilt van Bleyfswijk*, was Heer van Cranenburg, daar mede verlijt anno 1499. hy wert om zijn groote diensten van Keyser *Maximiliaan*, op den Rijxdach gehouden tot Ceulen in den jare 1512. begiftigt, met andere coleuren te voeren zijn Wapen, te weten drie Groene Bladen op een Silver Velt, en daar op een Silveren rechten Helm; hy stierf anno 1514. begraven tot Eykenduynen, op wiens Sark gehouwen stonden dese vier Quartieren, als

VANDER MEER.

DE WILT VAN BLEYSWYK.

VAN RUYVEN.

HEERMAN.

Hadde getrouwt *Margareta vander Houwe*, dochter van *Adriaan*, en van *Elisabeth van Cranenburg*, *Engelberts* dochter, hier vooren gemelt; sy hebben gewonnen vijf soonen, als

Adriaan vander Meer, volgt.

Engelbert vander Meer, troude *Maria van Dorp*, *Cornelis* dogter, hy stierf voor zijn vader, anno 1513. en wan een dogter *Geertruyt vander Meer*, die te man hadde *Adriaan Persijn Hendrikfz.*, en wan kinderen.

Arent vander Meer, was Heere van Cranenburg in Haag-ambagt, daar mede verlyt by dode van zijn vader den 27. Octob. anno 1514. en liet na Mr. *Arent vander Meer*, Advocaat voor den Hove van Holland geboren na zijn vaders doot, was mede Heer van Cranenburg, daar mede verlyt anno 1555 hy voerde om het selve proces, met den Heer van Duyvenvoorde, waar in hy triumpheerde, en het naderhandt cedeerde aan *Adriaan van Duyvenvoorde*, anno 1558. stierf sonder oir.

Pieter vander Meer, liet naar *Symon Pieterfz. vander Meer*, van wien is gekomen I. *Anthony*

Symonfz. vander Meer, die proces sustineerde over de jacht voor Meesterknepen van Hollandt, als sijnde gegyselt door *Francois de Viry*, als Houtvester van Hollant, waar in hy anno 1586. triumpheerde, liet na een dogter *Elisabeth vander Meer*, II. *Pieter Symonz. vander Meer*, die stierf anno 1631. en wan 1. Mr. *Tsbrant vander Meer Pieterfz.*, die in een oloop anno 1623. tot Maasluys gequetst wert, daar hy van stierf, leyt begraven aldaar op 't Choor. 2. *Hubert vander Meer Pieterfz.*, van wien descendentes overig sijn. 3. *Maria vander Meer Pieterfz.* 4. *Cornelis vander Meer Pieterfz.*

Bejer vander Meer, jongste soon van *Huybert vander Meer*, wert mede verlyt met de Heerlijkheydt van Cranenburg, by dode van zijn broeder anno 1519 hy liet naar I. *Huybert vander Meer*, Heer van Cranenburg daar mede verlyt anno 1539. II. *Margareta vander Meer*.

ADRIAAN VANDER MEER, oudste soone van *Huybert vander Meer*, en van *Margareta vander Houwe*, was Heer van Cranenburg in Bleyfswijk, hadde getrouwt *N. van Polanen*, liet na *Dirk vander Meer*, volgt.

Cornelis vander Meer,

Gerrit vander Meer, sy beërfdten met hun drie

gebroeders het voorz goet van Cranenburg, het welke sy en haar erfgenamen in verscheide partyen hebben verkogt.

Cor-

XII. HOOFSTUK. OUD BATAVIËN. 1197

DIRK VANDER MEER, soone van *Adriaan vander Meer*, en van *N. van Polanen*, troude by dispensatie van Paus *Clemens Maria van Assendelft*, *Jans* dochter, sijn nigte, en lieten na *Cornelis vander Meer*, volgt.

Ian vander Meer; dootgeschoten in het se-
coureren van Haarlem.

Job vander Meer, stierf sonder oir.
Wouter vander Meer, bleef in een uytval in de
belegeringe van Leyden.

CORNELIS VANDER MEER, soone van *Dirk vander Meer*, en van *Maria van Assendelft*, werd Poorter tot Leyden anno 1549. en was anno 1573. Burgemeester aldaar, hadde getrouwt *Nanna van Onsthoorn*, *Cornelis* dochter; hy stierf anno 1577. lieten na

Dirk vander Meer, volgt.
Cornelia vander Meer, sonder oir.
Catharina vander Meer, getrouwt met *Jan van*

Borssen, die naliet *Frans van Borssen*, Schepen
tot Leyden.
Gerrit vander Meer, sonder oir.

DIRK VANDER MEER, soone van *Cornelis vander Meer*, en van *Nanna van Onsthoorn*, is gebooren anno 1538. troude *Rosetta van Harmelen*, dochter van *Jan*, en van *Maria van Slingeland*, en wan onder andere kinderen *Claas vander Meer*, Burgemeester der Stad Leyden, en Rentmeester van de Universiteyt aldaar.

't Huys te CROOSWYK.

't HUYS te Crooswijk, is jegenwoordig niet meer in wesen, plag eertijds toe te hooren aan het Geslachte van Crooswijk tot Dordrecht, dat daar van sijnen naam hadde. *Croosvicum ultra Rotam anem*, seit *Junius*.

't Huys te DUYN.

't HUYS ter Duyn by Sevenhuysen, het Stamhuys van de Edelen vander Duyn, plag te leggen in een kleine Boschadie; *Dunium Castellum*, seit *Junius*, *apud pagum Sevenhusum*, *cujus situs fuit olim medio in salis, in rudetum aliquando collapsum, cujus possessio est penes clarissimum virum Jacobum Dunium Spranga Dominum*.

't Slot ter GOUDE.

Dit Slot is omtrent den jare 1330. gebout geweest door *Ian van Henegouwen*, broeder van Graaf *Willem* van Holland de Goede, die de Stad met de Heerlijkheid vander Goude toebehoorde door gifte van sijn vader Graaf *Ian de II*. Desen *Ian van Henegouwen*, liet maar ene dogter na, die was *Vrouwe vande Goude*, *Schoonhoven* en *Tertolen*, getrouwt met *Lodewijk* Grave van Blois in Vrankrijk, (waar van het landt rontom der Goude het landt van Blois genoemd wierde) naderhant is het onder de Domeinen van Hollandt geraakt, en hebben de Graven altijd aldaar een Castelein gestelt, welke onder andere sijn geweest *Ian van Treslong*, Ridder, anno 1480. *Jacob van Borsselen*, *Floris van Assendelft*, Heer van Gouriaan anno 1555. *Cornelis vander Mijle*, anno 1570. *Adriaan van Swieten* overleden anno 1584. Dit Casteel is daar na afgebroken, en plegen daar in wel eer alle de hantvesten oude brieven en Registers van Hollandt bewaart te werden. Sie van de beschryvinge der Stad Goude boven het V. Hoofstuk No. 50.

't Huys te HILLEGARTSBERG.

't HUYS te Hillegaartsberg met een Cappelle, plag te liggen een myle van Rotterdam, op eenen heuvel, sijnde rontom leeg weylant, en

heeft voormaals gehoort aan 't geslagt van Matenelle: hier plag, soo men schrijft, te wonen, een wonderlijke Vrouw of maagt, *Hildegard* genoemd, daar de plaats sijn naam af soude hebben, en die gelijk eertijds de Sibillen veel dingen soude gepropheeteerd hebben, dewelke langè na haar doot souden geschiet sijn; dewelke *Adrianus Junius batav. cap. 116*. getuygt gesien te hebben; hy schryft daar van aldus: *Hildegardis castelli una cum templo ruina in ediore tumulo, qui in solo circum quaque uliginoso et plano in speciem tribunalis assurgit, miliarum ferme unius spatio a Roterdamo disjuncta visuntur, in quo Hildegardis fatidica femina, alterius cujusdam Sibylle aut Carmentis (cujus effata atque oracula presentem temporum conditionem pulchre exprimentia inspexisse aliquando memini) adificium stetit, turris lacera superest, domitium nunc penes Joann. Matenesium, cujus facta patulo ante mentio est.*

't Huys te HODENPYL.

Dit Huys is eertijds beseten geweest by de Edele, verstorven Stamme van Hodenpyl, leggende jegenwoordig mede vervallen en sijnde maar een Woninge. *Hodensylorum*, seit *Junius*, *nobilis minusque obscura olim gentis Castellum in Vlaardinge. si solo dirutum jacet.*

't Huys te MATENESSE.

't HUYS te Matenelle is een out vervallen Slot, digt onder de Stadts Vesten van Schiedam van allen tyden aangekomen hebbende het Ridderlijk geslagte van Matenelle, waar van voor eenige jaren als noch een vierkanten toort is te sien geweest.

't Huys te RIVIERE.

PLAG een out huys te sijn, en te staan op de kant vande Riviere de Mase, maar sedert den aanwas van 't lant is meer dan 1000. schreden vande Mase gelegen, en heeft met het huys te Matenelle altijd gehoort aan het geslagte van Matenelle, sijnde voor desen aan een van die Heeren by den Grave van Hollandt gegeven. *Adriaanus Junius* schryft daar van aldus: *Petrus rex Rivierum, nomen habet ab amne (quem Rivierum*

B b b b b b

1197

ram vernaculus sermo vocat Mosa, in cuius gurgite antiquitus stetit, nunc alluvionis beneficio ad mille passuum & amplius intervallum ab eo disjunctum, quondam Hollandia Comitum pecuniam, Matensie genti a Principibus condonatum, postquam intererat castellum familiae cognomento dictum, a Sciedami oppiduli manibus fossa intermedia interstinctum: in quo vetusta turris eaque excelsa quadrato opere in sublime surgit, ita ut phari vicem propemodum praeberet potuerit; cuius dominium ad Joannem Matensium, virum cum politicis virtutibus, tum nobilitate generis clarissimum spectat.

't Huys te SPANGEN.

DIt Huys was eertijds doen timmeren by een Ridder van den Edelen geslagte van Spangen, gekomen uyt een jonger sone der oude Burggraven van Leiden, maar wert verdestruerd, met meer andere Sloten door 't quaat bedrijf van die van Delf, anno 1359. en by die van desen geslagte weder opgebout sijnde, is anno 1573. met den oorlog weder verdestruerd; Sie hier van breder hier boven pag. 1102.

't Huys te SPIERINGSHOEK.

DIt Huys leit in ruine tusschen Schiedam en Vlaardingen, hebbende voor desen altoos toebehoort het Edele geslagte van dien naam; sijnde naderhandt maar een Woninge geworden, en laast gehoort hebbende aan de Heeren van Gouriaan uyt de Familie van Schagen.

't Huys te STEENHUYSEN.

HUys te Steenhuyzen heeft eertijts omtrent Vlaardingen gelegen, en was de woonplaats van het Edele geslagte genoemd Steenhuyzen, gekomen uyt een jonger broeder van Raaphorst, dog al lange jaren verstorven.

't Huys te STERRENBURG.

IS geweest een Adelijk Huys gesproten uyt het Ridderlijk Geslagt van Cralingen, en gehorende aan den Geslagte van Wassenaar. *Adr. Junius. Visuntur ad Sciam amnem & Vestigia Castellii Sterreburgi, sive a depictis stellis, sive a posita turrium stella Hexagono non absimili nuncupati, cuius possessio longa serie ad Duvevordiam Stirpem refertur.*

't Slot van VLAARDINGEN.

Sie 't gene wy in 't brede van Vlaardingen schryven hier boven V. Hoofstuk No. 31. p. 178. Van het oude verdronken Vlaardingen schrijft *M. vander Houwe* aldus; Het outste Casteel en Stadt van Fladeringe, in 't jaar 1082. gele-

gen hebbende op de Wateringen vande Marlinge en Theurlede leit met'er Zee, en Maafwateren verslonden, tot onderscheid van 't tegenwoordig Vlaardingen op de Maas gelegen. Van het tegenwoordige Vlaardingen, schryft Gouthoven als volgt: *Grave Herman van Veringen*, genoemd *Contractus*, die in 't Jaar 1065. leefde, in Zwitserlandt, vermelt van de Stede van Vlaardingen in sijn Latynsche Chronijke, noemende *Grave Diederik* die te Dordregt doot bleef, den Markgrave van Vlaardingen, anno 1046. waar uyt men soude mogen speuren, dat in dien tijt Vlaardingen wel de vernaamste plaats in 't Landt was: maar sulx is dien Autheur te vergeven die by de 200. mylen van hier woonde, en in Hollandt mogelijk noyt en was geweest. Wat daar van zy, immers datmen nu Vlaardingen noemt, en staat niet op die plaats daar out Vlaardingen stont, dat over 600. jaren vernielt wert, blijkende soo by den voorz Historie-schryver, als by den Chronijk-schryver *Lambert van Schafnemburg*, Monnick geweest in de Abdy van Hirtsberg op de Frontieren van Doringerlandt, anno 1077. den welken op 't Jaar 1047. Vlaardingen en Rijsburgh twee stercke Steden of Plaatsen noemt, leggende, dat den Roomschen Keyser den Rijn nederwaarts komende met sijnen Leger te schepe, die gewonnen heeft op Hertoge *Gouvert*, en sijn medehulper *Grave Diederik*, en stelt dese twee plaatsen gelegen in Vriesland, dat hy *Fresiam* noemt: want gelijk elders geseyt is, so en is Hollant geen so ouden naam, en wert dit Lant eertijts onder Vrieslandt begrepen, en blijkt alhier uyt, dat den naam van Hollandt in 't jaar 1047. nog niet in 't gebruyk en was, of bekent, immers niet in vreemde Landen. Den gront van out-Vlaardingen is over meer dan 400. Jaren met de Huyzen vergaan, door 't geweld van 't Zee-water en van de Mase. Ende Nieu-Vlaardingen is maar een groote Vlecke, alwaar men niet een teeken en siet van een outheyt, de Inwoonders haar met Visscherye meest generende. En men meynt dat Vlaardingen sijnen naam heeft van 't verdingen vanden Tol, diemen alhier van ouden tijden plag te betalen den Heeren van Wassenaar, den welken d'Ambagtheerlijkheit van Vlaardingen noch is toebehoorende. Dus verre *Gouthoven*.

't Huys te WENA.

HUys te Wena, digt by Rotterdam, wert het Hof geheten, (waar af het Hofpoortken aldaar is genoemd geweest,) plag een Slot te sijn, daar de Edelen van Wena, namaals Heeren van Gyssenburg, haren naam afvoeren, sijnde gesproten, soo als Gouthoven schrijft, uyt een jonger broeder des Heeren van Wassenaar. *Nequem longius ab eo oppido*, seijt Junius, *Roterdome scilicet, ad Rota ripam ruina arcis Viennensis, qua Wena depravate nominatur, Curia vulgo dicta, unde & oppidi portae nomen mansit Curiali.*

Adelijke Huysen , Sloten , en Castelen , soo die van ouds gelegen hebben , als die nog leggen in den Lande van

A R K E L en A L T E N A.

't Oude Slot van A L T E N A:

TOt Altena , daar het gantsê Land van Altena sijn naam van heeft , plag een ouden Toorn te staan , en is daar eertijdseer seer oud Slot geweest , gelegen op een heuvel , 't welk anno 1395. swaerlijk beleegert wierde door Hertoch *Albregt van Beyeren* , doe de ballingen , die *Alijd van Poelgeest* , sijn boele , met *Willem Kuyser* dootgeflagen hadden , daar op geretireerd waren. Dese seer oude Heerlijkheid van Altena plag van ouden tijden Leen te zyn van den Grave van Cleve , tot dat in 't jaar 1332. Grave *Willem de Gode* de overigheid van dese plaatse koft van Grave *Dirk van Cleve* , dan de Heerlijkheid en het goet ofte inkomen heeft al 't sedert den jare 1155. toebehoort de Heeren van Hoorn , (namaals Graven gemaakt) soo dat te dier oorfsake de Heeren ofte Graven van Hoorn , Leenmannen waren , en altijd geweest zyn van de Graven van Holland , 't sedert dat Heer *Willem van Hoorn* troude d'erfdochter van den Heere van Altena ; een van sijn nakomelingen , als Heer *Willem van Hoorn* , van Altena en Gaasbeek , troude ontrent het jaar 1310. Vrouwe *Oda* , erfdochter van Heer *Claas van Putten* en *Stryen* in Holland , en wan daar by drie dochters , als 1. *Joanna van Hoorn* , Vrouwe van Putten en *Stryen* , van haars moeders wegen , en Vrouwe van Gaasbeek van haars vaders wegen , en hadde te man Heere *Jacob van Abcoude* en *Wijk* . 2. d'Andere dochter hadde te man Heer *Jan van Henkelum* . 3. Vrouwe *Oda* , hadde te man Heer *Ian van Polanen* en *vander Lecke* , en hadden alle drie kinderen ; de voorfsz Heer *Willem van Hoorn* hadde voor sijn tweede wijf 's Graven dochter van Cleve , en hadde daar by twee soonen , Heer *Gerard van Hoorn* en *van Altena* , die noch onghout zynde , in 't jaar 1345. in den slag te Staveren van de Vrielsen verslagen werde , en Heer *Willem van Hoorn* en *Altena* , die te wyve hadde Vrouwe *Lijsbeth* , Heeren *Ians* dochter *van Arkel* , en wan *Willem* , Heere van Hoorn en Altena , wiens soons soone Heer *Jacob* , werd gemaakt anno 1450. den eersten Grave van Hoorn , en leefde noch anno 1494. hadde getrouwt des Graven dochter van Meurs , en wan *Jacob* de tweede Grave van Hoorn , en seventiende Heere van Altena , die te wyve hadde Vrouwe *Ienne* , dochter van Heer *Lodewijk van Gruythuyfen* , Stadhouder ofte Gouverneur van Holland . Den voorfsz eersten Grave *Jacob* wert namaals Monik Minderbroeder , gelijk mede werde sijnen jongsten soone , Heer *Ian van Hoorn* , Bisschop van Ludik , anno 1484. soo dat , als desen sijn eerste Misse sang , zynde noch Bisschop , soo sang sijnen vader , zynde Minderbroeder en Diaken , het Euangely , in den jare 1486. en

stierf in 't jaar 1505. Den voorfsz *Jacob* de II. Grave van Hoorn , wan twee soonen ; als *Jacob* de derde Grave van Hoorn , en Heere van Altena , den welcken anno 1536. volgende de Keyser *Caarle de V.* in 't Leger voor Marseillen in Provence , sonder kinderen stierf , hoe wel hy drie Vrouwen gehadt hadde , als Vrouwe *Margriete van Kroy* , suster van den Prince van Chimay . 2. N. suster van *Hendrik* d'eerste Hertoge van Wirtenburg , en 3. Vrouwe *Anna* , suster van *Maximiliaan* van Bourgoenjen ; Markgrave vander Veer , Stadhouder van Holland , hem succedeerende sijnen broeder *Ian* de vierde Grave van Hoorn en Heere van Altena , die mede stierf sonder kinderen , hoe wel hy te wyve gehadt hadde Vrouwe *Anna van Egmont* , suster van *Maximiliaan* Grave van Bueren en Leerdam , dewelke nog weduwe leefde in 't jaar 1567. en 't Graafschap van Hoorn en Heerlijkheit van Altena beerfde Heer *Philips van Montmorency* , Heere van Nevele : wiens ouders waren Heere *Joseph van Montmorency* , en Vrouwe *Anna van Egmont* voorfsz ; sijn Grootvader en Grootmoeder waren *Philips van Montmorency* , Heere van Nevele , en Vrouwe *Maria van Hoorn* , erfdochter van Heer *Frederik van Hoorn* , Heere van Montigny , die een jonger broeder was van *Jacob* de tweede Grave van Hoorn , en van Heer *Ian* Bisschop van Luyk , en Minderbroeder voorfsz . De voorfsz Heer *Philips van Montmorency* , Grave van Hoorn en Heere van Altena , stervende eene deerlijken doot te Brussel , anno 1568. sonder kinders , maakte by testament Hoorn en Altena sijn weduwe , Vrouwe *Walburg van Nyenarent* , die alsoo Vrouwe van Altena wert , en in 't besit quam mits de peys-making te Gent anno 1576. sijnde te vooren Hoorn en Altena geconfisqueert 't sedert den jare 1567. sy stierf anno 1600. hebbende te vooren Altena met *Wourcum* verkogt aan de Heeren Staten van Hollandt voor 90. duysent guldens : en so is de Heerlijkheit van Altena aan de Domeynen van Hollandt gekomen , daar het een Leen van plagte te sijn .

Onder Altena en *Wourcum* behoren het Slot *Louvestein* , gelegen op de punt vande byeen-loop vande *Maas* en *Wale* , *Almkerk* , *Gyfsen* , *Ryswijk* , *Neereyl* , *Opeyl* , *Uytwijk* , *Waarthuyfen* , *Emmikhoven* , *Sleewijk* , den *Hil* . Sie hier van mede boven 't V. Hoofstuk No. 54. p. 197.

Den B U R G T en 't oude C A T S E E L vande Heeren van Arkel ; mitsgaders 't Slot aande M E R W E .

VAn desen Burgt , gestigt by *Foppo van Arkel* , schrijft *Kemp* in sijn beschryvinge van *Gorinchem* aldus : „ Maar 't geene den meer
B b b b b b b 2 „ stert

sten Luyfter gaf, was 't opbouwen vande Coninglijke Borgt tot Arkel, van grote gehouwen harde steen, by sijn Vader van boven doen komen, (merkt, Coninglijke Borgt,) een naam voor waar te groot voor een Heer die niet een Stad boude, die zelfs de Graven van Hollandt te prats geweest souw sijn; waar uyt te speuren is de treffelijckheid van dien, hoewel niet beschreven, wat Plein, wat Voorhof, wat Eetsalen, wat Kameren, wat Lusthoven, en Boomgaarden desen *Fop* daar hadde, tot cieraad van sijn Hofhouden. Desen Burgt wierd naderhand wederom afgebroken by Heer *Jan van Arkel*, de elfde, welke aan 't Oosten buyten by Gorinchem een Slot boude, niet min heerlijk als het voorgaande; Den voornoemden *Kemp* schryft'er aldus van: „ Desen Heer *Jan de XI*. timmerde aan 't Oosten buyten by Gorinchem een Keiserlijk Paleis (aanmerkt Keiserlijk, hoe groots, hoe prats, hoe trots) dat men hiet de Burg of 't Hof van Arkel, mits hy doende afbreken de Coninglijke Burgt tot Arkel, de steenen, balken, en andere stoffen, wederom gebruykte tot dit Slot, daar hy en sijne nasaten bleven wonen; men wil seggen, dat'er in gants Duytflant diergelijck geen en was; een Perel aan de Kroon van Gorinchem, soo kleine Stadt te brallen met een cieraad, dat het wytvermaarde Duytflant de ogen uytstak. Het hoge Hof had in 't omgaan, leven onwinlijke Toornen, met een hoge, lange wyde Zaal, en een schoone Cappel, kostelijk verciert, daar de Heeren, Vrouwen, en Kinderen van Arkel den Godsdienst hoorden; 't middelste Hof had vier groote swaare toornen, en dees beide Hoven elck een grote wyde omgaande gragt; maar 't nederste Hof, had rontom een grote dicke hoge Cingele-Muyr, met veel stercke Toornen omgaans, en een groote Voorpoort; in 't middelen van 't Nederhof stont een grote schone Kerk, met een Choor, daar de gemeene dienaars van d'Heer van Arkel, dagelijx dienst hoorden; deselve Burg had ook schoone Hoven en Boomgaarden, en langs de Steeg of Dalemse weg grote opgaande bomen, een werck 't gesigt vande aanbouwers met verwondering sterogig na sig treckende, gelijk de Zeilsteen het yser en staal.

Hertog *Willem van Beyeren*, Grave van Hollandt, geworden sijnde Heer van Arkel en Gorinchem, en willende uytterlijck betoonen den inwendigen haat, die hy tegen Heer *Jan van Arkel*, droeg, tragte naderhand so het hem mogelijk was zelfs de gedagtenis vande voorgaande Arkelse magt uyt te roejen, als 't bleek aande vernielinge vande trotse Keiserlijke Burgt van Arkel, die haar hoornen opgesteken hadde boven alle de Castelen van gants Duytflant, meer dan hondert tagtig jaren, sedert het jaar 1230. Op dese braakt hy dan sijn gramschap uyt, doetse uyt den gront opgraven, de toornen en muiren onder uythouwen, en al 't getimmer onderschoren met grote balken en blocken; toen een groot vuur daar onder gestookt sijnde, doet hy het gantse gebouw teenemaal verbranden, en tot een puynhoop werden. Naderhand heeft *Carel de*

Stoute in den jare 1461. het derde Casteel beginnen te stigten, welx gelijk van grote, dikte, en rondigheid van Toornen weinig te vinden was. Want den eersten Tooren was dik van muren 36. voeten en bleef boven dick 29. voeten, uyttermaten konstig gewrogt, met sterke gevangenissen, gewulde kelders, heerlijke yfere tralien, door welke als door andere spiegaten, 't ligt geschept wierde, hebbende binnen een schoonen Bornpur, die 't helder stroom water uyt de Merwe ontving; Den tweden Toorn waseven soo dick maar niet so hoog opgehaalt; Den derden Toorn bleef onvolmaakt, alles van blauwen steen, uyt het ingewand vande Luyke-bergen gebrakt. Boven op den eersten Tooren, wierden daar na gemaakt van grauwen Arduyn veel schoone kameren, met veel folders, met blauwe daken, en veel Heerlijke ligten en vensteren boven, binnen muurs een vierkante plaats en veel woningen; ook een hogeren uytstekenden Toorn, met brede stene wenteltrappen, boven een krans of omgang vanden vierkanten Tooren, met een trap, en binnen een Cooren-molen om met paarden te malen; buyten het blauw werk was een schoonen Cingel, vanden grooten Tooren, daar men rontom uyt sien kon, te water en te land; met een aflopend dak heerlijk 't aanschouwen; rontom met een wyde gragt; in 't bovenste vande Burgt, na de Merwe sy, stont een groten vierkanten Tooren, genaamt *Barbaryen*, na 't Oosten *Hertog Carels Toornen*, met lustig uyt sien over 't water, voort eenen Toorn *Bourgondien* genaamt, diep aande stroom uytstekende met hoge muuren; aande poort, stont *Hertog Philips van Ravesteins Toornje*, in 't bovenste Voorhof was een Cingel muur met hoge stene bogen, daar in een poort was en *Toren*, met een Valbrugge na 't nederste Hof, en een gragt daarom, met een ronden Toorn op den hoek na de Stadt Toorn, (onder was de Pynbank) boven plat overwelft, met een Kerk daar in; 't nederste Hof had schoone Hoven; een groten Lindeboom met een seting, overmuurt, grote lange stallen, een poort en gragt ter Stad waart, en *Almeyen* daar voor. Dit Casteel, dese voortreffelijke Toorens, Poorten, Muren, Cingelen, en andere heerlijke gebouwen, sijn begonnen afgebroken te worden, inden jare 1578. en ten lesten tot den gront toe vernielt anno 1600. hebbende in alles gestaan 117. jaren, van 1561. tot 1578. en voort stuxgewyse tot 1600. Sie vande Stad Gorinchem selfs boven in 't V. Hoofstuk No. 53. pag. 197.

't Slot te ASPEREN.

Gehorende tot de Heerlijkheid en het Stedeken van Asperen, zynde een uytgite en gedeelte geweest, van de oude Heerlijkheid van Arkel; en is sedert den jare 1460. (als wanneer *Ruiger vanden Boetzelaar*, op het voorz Slot wierde dootgeschoten) aan het Geslachte van Boetzelaar gebleven. Sie boven in 't V. Hoofstuk, No. 57. en in 't Geslacht van Boetzelaar fol. 874.

't Slot te EVERSTEIN.

Dit Slot is volgenstuyge van *Abraham Kemp*, in zijn beschrijvinge der Stad Gornichem en Lande van Arkel, anno 1363. door *Otto de 16. Heer van Arkel*, in zijn Heerlijkheid van Arkel, aande Leck van nieuw uyt de gront gedaan opmaken; Den voornoemden *Kemp*, noemt het selve 't *schoon heerlijk Casteel Everstein*; hy voegt'er by, *Hy dede ook de Stede Gaspain en 't Slot te Hagestein met diepe Grachten en hoge Muren en Toornen sterk maken*. Alle dese Plaatsen lagen maar een vierendeel myl weegs van den anderen, omtrent Vyanden, soo dicht aande Leck, dat Everstein nu vanden selven stroom altemaal afgespoelt is. Anno 1405, soo heeft Hertog *Willem van Beyeren*, Grave van Hollandt, in Oorlog sijnde met Heer *Jan van Arkel*, en versterkt met die van Utrecht, 't selve Slot belegerd; den Heer van Arkel hadde daar op gesonden de Heeren van Broekhuysen, Hoopstraten, Heer *Willem van Ransst*, en Heer *Hendrik van Nyestein*, des Heeren van Arkels Bastard broeder; Hertog *Willem* liet drie grote Blokhuyzen opslaan 't een boven Everstein op de Leck, (die hy daar hadde doen toepalen, om den Vyandt alle toevoer te benemen) de twee andere voor de Stadt Gaspain, en 't Slot Hagestein, latende een diepte graven van 't eene Blokhuis tot het ander, om de Stadt en 't Slot het uytkomen te beletten; leide ook veel volx op de Bolwerken, daar de Stadt en Castelen dikwils mede aangetaft wierden, dog met weinig succes; dies hy met *Fredrik van Blankenheim*, Bisschop van Utrecht resolveren moest, deselve met meerder macht aan te tasten; 't Sloth van Everstein wert derhalven door *Blankenheim* van de Uyttersche syde besloten, terwijl Hertoch *Willem* de Stadt Gaspain en 't Slot van Hagestein mede belegerd, en grote stucken daar voor doet brengen; dies die beide sich in sijne handen overgaven; de Burgvoogd van Everstein, die met zijn volk soo seer benaut was, datse Paarden, Katten, en Rotten tot spysse moesten eten, gaf daar op mede het Slot aanden Bisschop over, welke dat Casteel, boven 't welke, seit *Kemp* geen sterker ingants Nederlandt was, dewijl den groten Toorn staande in de Leck, boven in 't hoogste 18. Lantvoeten dik was, ter aarden toe liet afbreken, soo dat het nu altemaal inde Leck afgedreven leit. Den voornoemden *Kemp* verhaalt, dat Hertog *Willem* tot dit beleg die van Amsterdam een groote somme gelts hadde afgeleent, en dat hy haar daar op verlobbrieven gegeven heeft, om op haar Stadt te mogen verkopen te lyf of los rent 100. nobelen s jaars.

't Slot te H A G E S T E I N.

DE Stad en 't Slot van Hagestein, mitsgaders de Stad Gaspain, en 't Slot van Everstein, lag volgens 't getuygenis van *Kemp*, voor desen maar een vierendeel mijl weegs van den anderen; en is het selve anno 1405. wanneer Hertog *Willem*, met Bisschop *Fredrik van Blankenheim*, dese drie plaatsen belegerd, en in zijn ge-

welt gekregen hadde, mede verdestruerd en tot de gront toe afgebroken geworden; *Kemp* verhaalt dat Hertog *Willem* beide die plaatsen, namentlijk Gaspain en Hagestein, tot aan 't sant toe liet verbranden, en daar soo lange bleef leggen, tot dat alle Toornen, Muren, en gebouwen geslegt waren, soo datmen de straten met de ploeg eiren konde; Sie van het beleg van dese plaatsen even te voren in de beschrijving van het Slot Everstein.

't Huys te H E E S B E E N.

ISlaat geweest in den het Geslachte van Turk, die het selve door huwelijk hadden bekomen van *Margareta van Egmont*, die een wettige suster was van den eersten Grave van Egmont.

't Huys te H E M E R T.

LEggende tegen over Heusden, en voor desen mede aan het Geslachte van Turk behoort hebbende.

't Slot te H E U K E L O M.

Dit is een seer oud Slot, daar altoos de Heeren van Heukelom gewoon hebben, en heeft de gedaante van een van de alleroudste Sloten van Holland; *Adrianus Junius* schrijft'er aldus van, *Heuclomum ad Lingam positum, oppidulum vetustum & inclinatum, arcem habet antiquissimam, Herculis Alamannici, si diis placet, opus; cuius Domini ab Othone minore natu filiorum Johannis Octavi ejus nominis ex Herculanis domo, originem duxere, qui primus Dominium illud a vivo patre donationis titulo accepit*. Men meent dat dit Slot by de Heeren van Arkel omtrent het jaar 1200. gebout is; Het werd by *Regino* op het jaar 1284. vermeld, doch werd qualijk by hem *Hululim* genoemd. *Otto van Arkel*, jonger soone van *Jan de VII. Heer van Arkel*, was de eerste die den tijtel van Heer van Heukelom gegeven is. Sie boven in 't V. Hoofstuk, N°. 58. p. 198. en in 't Geslacht van Arkel p. 850.

't Slot tot H E U S D E N.

HEbbende een seer dikken ronden Tooren is doen bouwen by Hertoch *Jan van Brabants*, doen hy Heusden besat, omtrent den jare 1240. alwaar sedert altijd een Castelein gewoon heeft; Dese Stad heeft al voor de instelling vanden eersten Grave, soo als *Gouthoven* schryft, bysondere Heeren gehad, de welke in mannelijker linie de Heerlijkheid beseten hebben, tot den jare 1334. doen stierf *Jan de IX.* van dier namen, den lesten Heere van Heusden, die voor zijn doot Heusden verkochte aan Hertoch *Jan van Brabant de III.* dier namen, door tusschen-spreken Heeren *Ians van Cranendonk*, en Heer *Jans van Elshout*; hier tegens waren seer met alle haar macht den Grave van Sassenburg, die's Heeren van Heusden suster te wyve hadde, en Heer *Jan van Heusden*, Heere van Drongelen zijnen Oom, met zijn vyf sonen, so dat te dier

Bbb bbb b 3 007

oorfakē de Heere van Drongelen vanden Hertog van Brabant uyt ſijn Heerlijkheid verdreven werdt: dan den Grave van Saffenburch, ſeggende dat ſijn wyf als ſuſter vanden leſten Heere, naarder was als haren Oom den Heer van Drongelen, is by den Hertoge van Brabant gereyft, om te ſien of hy tot ſijn gerechticheid konde komen, en verſocht dat hem Heuſden gelaten ſoude werden, mits 't ſelve vanden Hertoge te leen houdende, en hem daar voor hulde en manſchap doende: maar ſiende dat dit te vergeefs was, ſeer qualijk te vreden ſijnde, is Saffenburg haastelijken naar den Grave van Hollandt gereyft, en heeft ſijn regt den Grave voor een ſomme van penningen verkocht: waar uyt oorloge tuſſchen Brabant en Hollandt op-rees, dan de Peys gemaakt ſijnde, tot naardeel vanden Grave van Saffenburg, heeft hy Brabant met rooven en branden gequelt: dan is de ſake ten leſten dus verdragen tuſſchen haar beyden, dat Saffenburg alle ſijn recht op Heuſden, den Hertoge van Brabant ſoude overgeven, en ſoude jaarlijx ontfangen erſlijk 300. goude Kroonen, en hier voren wert de ſtede van 's Hertogenboſch borge, den Hertoge van Brabant, noch Saffenburg niet achtende dat hy Grave van Saffenburg ſijn regt te vooren aan den Grave van Hollandt hadde verkocht. En alſo korts daar aan Oorloge op-rees tuſſchen *Wencelyn* Hertoge van Brabant, die Hertoge *Ians* van Brabant voorſz outſte dochter te wyve hadde, en tuſſchen *Lodewijk* Grave van Vlaanderen, om 't beſit der Heerlijkheid en Stede van Mechelen, naar dat ſy den anderen veele ſchade aangedan hadden, hebben ſy beyde haar verſchil en de ſake verdragen aan Hertog *Willem van Beyerē*, Gaave van Hollandt, ontrent den Jare 1350. den welcken ſijn vonnis tot voordeel van den Hertoge van Brabant uytgeſproken heeft, met deſe naarvolgende korte woorden, Mechelen dijn, Heuſden mijn, wilende ſeggen, dat hem ſoo grooten recht quam op Heuſden, als den Hertoge van Brabant op Mechelen, eensdeels uyt den koop gedaan van de Actie's Graven van Saffenburch, als voorſeyt is, als mede om dat certijds in 't jaar 1290. Grave *Dirk van Cleve*, (van welke en ſijn Voorouders men Heuſden te leen te houden plach) alle ſijn opperrecht aan den Grave van Hollandt *Flooris de V.* liberalijk overgegeven en geſchonken hadde, doen ſy te ſamen aan Tatel ſaten, ſijnde den Grave van Cleve ſijnen Neve van Hollandt komen beſoeken, en van die tijdt af ſoo hiel den Heere van Heuſden ſijn Heerlijkheid te leen van den Grave van Hollandt: maar onlanx daar na, alſo onruſt en queſtien opgerefen waren tuſſchen den Heere van Heuſden, en die van 's Hertogenboſch, en hy den Grave van Hollandt als ſijn Overheer, en ſy den Hertoge van Brabant als haren Heere tot hulpe geroepen hadden, heeft den Hertog, die eerſt inde wapenen en op de been was, Heuſden lichtelijk overvallen en ingenomen, en ſoude Heer *Ian van Heuſden* ſijn Heerlijkheid weder krygen, ſo moeft hy de ſelve eerſt met ſijn nakomelingen van den Hertoch te Leen ontfangen, en hier uyt, als mede uyt den koop gedaan by den Hertoch, van den leſten Heere van

Heuſden als voorſz. is, pretendeerden den Hertog van Brabant groot regt op Heuſden, dan de ſake namaals afgeloopen ſijnde, als hier voren is verhaalt, is met de uytſprake, Mechelen dijn, en Heuſden mijn, de Stadt, Slot, en Heerlijkheid van Heuſden, voorts aan Hollandt gekomen en gebleven, en de palen van den ſelven Lande met een goede Stede en veel Dorpen verbreet: en om mede te vreden te ſtellen den Heere van Drongelen, heeft Hertoch *Willem van Beyerē* voorſz beweegt, dat den Heere van Drongelen hem alle ſijn regt op Heuſden overgaf, en hy ſoude weder erſlijk vanden Grave van Hollandt te Leen ontfangen en genieten de Heerlijkheden van Eethen en Meeuwen. En ſijn hier van tot Nivelles in Walsbrabant d'originele Brieven, van dateden 10. Mey 1366. gegeven te S. Geertruydenberg, waar by mede Hertog *Wenſely van Luxemburg*, en *Janne* Hertoginne van Brabant ſijn wyf, voor haar erſgenamen overgeven en quiteren, aan Hertoch *Willem van Beyerē*, Grave van Hollandt, alle haar recht op 't Caſteel, de Stad, en Heerlijkheydt van Heuſden, behoudens het Klocke-geſlag binnen de Stadt en Heerlijkheid voorſz.

Onder deſe Stad behoren de Dorpen *Herp*, *Hedikhuyſen*, *Vlymen*, *Engelen*, *Cuyk*, *Onſenoort*, *Outheuſden*, *Elshout* met *Hult* en *Baartwijk*, *Doveren*, *Drongelen*, *Genderen*, *Babilonienbroek*, *Heesbeen*, *Aalburg*, *Wyk*, *Veen*, *Eeten*, *Mewen*; ſie mede boven in 't V. Hoofftuk, No. 55. p. 197.

Volgt nu het Hantveſt van Hertoch *Philips van Bourgondien*, dat namentlijk die van Heuſden een Lit van Hollandt ſullen blyven.

„ *Philips* by der gratien Godts Hertoge van „ *Bourgongien*, van *Lotharing*, van *Brabant*, van *Limburg*, Grave van *Vlaanderen*, van *Arthoys*, van *Bourgongien*, *Palatin* van *Henegouwen*, *Hollandt*, *Zeelandt*, en van *Namen*, *Markgrave* des heyligen *Rijcx*, Heere van *Vrieſlandt*, van *Salins*, en van *Mechelen*. Allen den geenen die deſen brief ſullen ſien of horen leſen, *Saluyt*. Alſo die *Ridderſchap*, *Edelen* en goede *Steden* van onſen landen van *Hollandt* en *Vrieſlandt*, ons hebben doen thonen, hoe wel dat by tijden van onſen Voorvaderen *Graven* en *Gravinnen* van *Hollandt* ſaliger gedagten, en van ſoo langen tyden dat niemande gedencken mach ter contraire, en ook altyds ſedert dat wy gekomen ſijn aan de Heerlijkheid des ſelfs ons lands van *Hollandt*, onſe *Stede*, *Slot*, en *Land* van *Heuſden* hebben annex en lidt geweest onſer voorſz. *Graaflijkheid* van *Hollandt*, in allen reſort betaalt in die beden en in allen anderen laſten en ſaken, en geſent op die dachvaardingen ons voornoemde landts, gelijk eenig van den anderen leeden des ſelfs ons landts van *Hollandt* ſonder eenige exceptie, uytſcheydinge, of tegenſegginge, en des is onſe voorſz. *Graaflijkheydt* van *Hollandt* in goeder en waarachtiger poſſieſien en gebruykeniſſe. Nochtans deſen niet tegenſtaande, ter kenniſſe van onſe voorſz. *Ridder-*

„ derschap, Edele en goede Steden is gekomen,
 „ dat onder dekfel en verwe vander commissie en
 „ bevelinge, die wy binnen sekeren tijden her-
 „ waarts gegeven hebben onsen lieven Neve den
 „ Grave van Nassauwe, vanden dienften van Ca-
 „ steleynschap, Drossaartschap en Rentemeester-
 „ schap van onser voorz. Stede, Slot en landen
 „ van Heusden, die Stede Heeren *Dirk van*
 „ *Merwede*, en Onderfaten vander selver on-
 „ ser Stede en landen van Heusden, willen hen-
 „ luyden houden als exempt en neutraal van on-
 „ ser voorz. Graaflijkheid van Hollandt, 't welk
 „ is tot grooten hinder, vermindereyheit, en ver-
 „ kortheid der selver onser Graaflijkheid. Ons
 „ biddende de voorz. Ridderfchap, Edele en
 „ goede Steden, gemerkt dat sy noch niemandt
 „ van harentwegen op 't verleenen der voorz.
 „ commissie en bevelinge niet behoort en sijn
 „ geweest, dat wy soo versien willen dat onse
 „ voorz. Graaflijkheid en landt van Hollandt,
 „ gehouden sy in hare possessie, gebruykenisse,
 „ en palen. Soo doen wy te weten, dat wy dese
 „ sake gemerkt en overgeleyt, willende een yge-
 „ lijk van onsen landen wesen en blyven in sijn
 „ regten palen en possessien, en hier op gehadt
 „ goede rijpe raade, hebben gewilt, gckent en ge-
 „ looft, willen, bekennen en loven mits desen
 „ onsen brieve, dat onse voorz. Stede, Slot
 „ en Landt van Heusden wesen en blyven sullen
 „ in sulken staat, possessie en gebruykenisse, ge-
 „ lijk sy voortijds geweest sijn, als van te we-
 „ sen lid, en toebehorende onser voorz. Graaflijk-
 „ heid en Lande van Hollandt, betalende en
 „ contribuierende in de beede en in allen anderen
 „ lasten, sendende op die dachvaarden en te
 „ recht staande in onse Kamere van Hollandt en
 „ Raade, gelijk eenig vanden anderen leeden
 „ van onsen voorz. Graaflijkheid en Landt van
 „ Hollandt, en sy van outs gedaan hebben, al-
 „ soo lange en totter tijt toe dat by beteren regt
 „ ende justitie, die voorschreve Ridderfchap,
 „ Edele en goede Steden behoort wese die
 „ voorz. onser Stede, Slot en Landt van Heu-
 „ den af gewonnen sal worden en gewijst, toe-
 „ behoorende onsen lande van Brabant; ont-
 „ bieden daarom en beveelen als wy ernstelijk
 „ mogen onsen Casteleyn, Drossate en Rent-
 „ meester, den Burgemeesteren, Schepenen, Ra-
 „ de, en allen onsen Onderfaten en Inwonende
 „ van onsen voorz. Stede, Slot, en Landt van
 „ Heusden, die nu sijn of namaals wesen sullen,
 „ en elken haar bysonder alsoo verre als 't hem aan-
 „ kleeft, dat sy 't inhouden van desen onsen brie-
 „ ve houden, onderhouden, en volkomen van
 „ punte te punte inder formen en manieren
 „ voorz. sonder te doen ofte gaan, nogte laten
 „ gaan in eeniger manieren ter contrarien, en des
 „ niet en laten, want wy alsoo gedaan willen
 „ hebben, niet jegenstaande de commissie en
 „ bevelinge des voorz. Grave van Nassauwen,
 „ welke wy niet en willen wesen van eeniger
 „ waarde, in prejudicie ofte contrarie van desen,
 „ maar hebbende alsoo verre alsoo dese aanroere,
 „ gerevoceert en wederroepen, revoceren en we-
 „ derroepen mits dese onsen voorz. brieve. Des
 „ te getuyge hebben wy onsen Segel hier aan

„ doen hangen. Gegeven in onse Stede van Rue-
 remonde op ten 10. dag van Juny in 't Jaar ons
 Heeren 1425.

't Slot tot LEERDAM.

DE Stad van Loerdam heeft eertijds gehad
 een schoon Casteel, het welk nu t'eenemaal
 vervallen en ter neder leit; de Stad selve heeft
 van ouds te Leen behoord onder den Huyfe van
 Arkel, gelijk boven aangeroert hebbe in 't V.
 Hoofdstuk No. 56. alwaar vervolgens gesien kan
 werden, hoe het selve in den Huyfe van Orangie
 en Nassau geraakt is; volgens het getuygenisse
 van *Abraham Kemp*, in sijn Beschryvinge der
 Stad Gornichem en den Lande van Arkel, is de
 stigter van dien geweest *Fop van Arkel, Heimans*
 soone; dus schrijft hy daar van: „ Deses *Foppen*
 „ moeder, had hem veel van dese guld' en silver'
 „ aarde overgefonden, veel segik, om de grote
 „ pracht, die hy in soo jonge heerschappye aan-
 „ stelde, behalven de verbeteringe van sijn
 „ Hooftdorp Arkel, en het maken van noch
 „ vier schone Dorpen, op een ry aan de Linge,
 „ gevende die de Letternaam van 't woord A. R.
 „ K. E. L. als, Arkel, Rietvelt, (nu een gehugt)
 „ Kedichem, (kort Kekum) Eterwijk, (nu
 „ Oosterwijk) en Leerdam, nu Stad en Graaf-
 „ schap, 't alderoostelijkste, by sommige Leer-
 „ broek gewaand, doch te onrechte. *Adrianus*
Junius schrijft'er aldus van: *Leerdamum oppidu-*
lums est muro clausum, ad tardum illum Lingam ad-
sidens, ruderibus deformatum; Comitibus Burano pa-
ret, aboqui nullius magnopere momenti, imo bu-
stum quoddam.

't Huys te LEYENBURG.

GElegn onder de Heerlijkheid en Drost-
 ampt van Heukelom, en voor eenige jaren
 toebehoort hebbende aan *Thomas de Thiennes*,
 Vry-heer van deselve plaats, en Baron van den
 Brouke, Heer van Castres, van wegen sijn moe-
 der *Elisabeth van Arkel*, Vrouw van Heukelom,
 Leyenburg, Waardenburg.

't Huys te LOUVESTEN.

IS een sterk Slot, gelegen omtrent Gorcum
 op de Punt van de by-een-loop van de Maas
 en Waal, alwaar naderhand een sterk Fort ge-
 legt is. Wierd anno 1397. door Hertog *Albregt*
van Beyeren, die sijn soon Hertoch *Willem* der-
 waarts hadde gefonden, belegert, en na veel
 stormens ingenomen en gewonnen.

't Huys te MEEUWEN.

GElegn onder Heusden, is eertijds gedaan
 timmeren door *Jan van Drongelen*, na dat
 hy Eeten en Meeuwen omtrent den jare 1360.
 van den Grave van Holland bekomen hadde. Is
 in den Geslachte van Leefdaal geweest, zedert
 dat *Jan van Leefdaal* voor omtrent 200. jaren
 troude aan *Cornelia van Ransf*, *Philips* dochter,
 uyt Brabant, wiens moeder was *Odisia van*
Drongelen, *Dirx* dochter vander *Merwede*.

't Slot

't Slot van MONTFOORT.

I Een seer out Adelijk Casteel en Stamhuys geweest, van welk Geslagt inde Oorlogen vande Bisschoppen van Utrecht veel gewach gemaakt werd; *Joannes Beka* in de beschryvinge van *Godefrid* de 28. Bisschop van Utrecht, schrijft dat het by deselve *Godefrid* gebout soude sijn. *Hic Episcopus*, seid hy, *pro sempiterna sua laudis Memoria, superadificavit beato Martino quatuor castra, scilicet Horst, contra Comitatum Gelria, Vollenho contra Dominatum Frisia, Montfoorde adversus Comitatum Hollandie, Woerden adversus rebellionem propriae Civitatis, ut ex eis imperium inimicorum ab omni parte restringeret, et diversis raptoribus facilem Episcopatus ingressum interdiceret.* Dat is, desen Bisschop heeft ter gedagtenis sijns ewigen lofs, ter eeren van St. Marten getimmerd vier Castelen of sterkten als Horst tegens het Graaffchap van Gelderen, Vollenho, tegens de Heerlijkheid van Vrieslandt, Montfoorde tegens het Graaffchap van Hollandt, en het Casteel tot Woerden tegens de wederspanningheid en rebellie van sijn eigen Stadt, op dat hy uyt deselve het geweld der vyanden van alle kanten soude tegenstaan en de geweldige Rovers den toegang tot sijn Bisdom soude beleiten. Dog gelijk wy boven in 't V. Hoofftuk N°. 113. aangewesen hebben, is wel meest tegens die van Hollant geweest, dewijl de Burggraven van Montfoort altoos seer wederspanning tegens den Bisschop geweest sijn, soo als te sien is in de uytpraak wagens het Burggraaffchap van Montfoort, tusschen *Willem* de 4. Bisschop, en *Hendrik* de Rover Buggrave van Montfoort, te sien hier boven fol. 217.

't Slot te O U W A T E R.

D At tot Ouwater eertijds een Slot gestaan heeft, 't geen nu niet meer in wesen is, blykt, om dat anno 1527. *Jan van Vliet* genoemd werd, *Castelein van Ouwater*, en anno 1555. *Pieter van Cass* van gelijken. Dit stedeken van Ouwater wert vermeldt inde Cronijk van Hollandt anno 1349. als het van den Bisschop *Jan van Arkel*, belegerd sijnde, ingenomen en aan brandt gesteken wierde, dan weder vertimmerd sijnde, was voor de Spaance troublen weder in fraye stant; doch anno 1575. van 't Spaance Leger onder 't beleit van *Lancelot Grave* van *Barlaimont*, en Heer van *Hierges* stormenderhand gewonnen sijnde, wierd het meest verbrand, en de inwoonders deerlijk en wreedelijk vermoord.

't Slot te S C H O O N H O V E N.

H Et Slot of Casteel van Schoonhoven, wert vermeldt anno 1303. gedurende d'oorlogen tusschen die van Holland en Vlaanderen, en was doe nog geen bemuerde Stede, maar alleen een Vlecke met een Slot, hebbende sijnen naam van dat aldaar van ouden tijden veel schoone Boomgaarden meest van Appelboomen geplamt sijn geweest, alsoomen Boomgaarden mede

Hoven noemt. Daar na Heer *Jan van Heinegon* gen, broeder vanden goeden *Grave Willem van Hollandt*, hebbende mede dese plaatse bekomen, by partagie met der *Goude* en ter *Tholen* in *Zee* landt, heeft het oude Slot van *Schoonhoven* doen van nieuws weder vertimmeren, en dese plaatse met mueren en poorten omcingelen, enis alsoo door den ondergang vande *Nieuupoort* daar jegens over een fraay stedeken geworden, omtrent den Jare 1320. en vermaart door den *Salm* vangst, die in de *Leck* alhier omtrent geschiet.

Dese plaatse is weder aan de *Domeynen* van *Hollandt* gekomen anno 1397. en hebben de *Graven* hier altijt eenen *Casteleyn* gestelt, gelijk in 't Jaar 1425. was *Willem vander Couster*, *Schiltknape*, die op 't Slot belegert wiert. Noch Heer *Gerrit van Poelgeest*, anno 1458. alhier gesturven. Heer *Lodewijk van Trestlong*, Ridder, anno 1460. en Heer *Lodewijk van Praat* van *Moerkercke*, anno 1526. &c.

Sie ook boven in 't V. Hoofftuk N°. 60. pag. 198. Onder de *Stad* van *Schoonhoven* behooren *Cabau*, *Zevender*, *Polsbrok*, *Bergambagt*, *Ammerstol*, *Stolwijk*, *Bonrepas*, *Bereou*, *Vliet*, *Jaarsvelt*, *Crimpen*, *Leckerkerk*, en *Ouwerkerk*.

't Huys te S P Y K.

I Een out Slot gelegen by het *Dorp* van *Spijk*, gebout by *Ian de V.* Heer van *Arkel* gesturven inden jare 1077. *Siende Ian van Arkel*, leit *Kemp*, dat sijne *Voorzaten* de *Westzijde* van 't lange water niet alleen met de vijf *Arkel*-dorpen op den *Dijk*, maar ook binnen bewolkt hadden, stapte aan de *Oostzijde* van de *Linge*, maakt daar *Henkelom*, nu een *Stedeken*, *Vogelswerve*, nu maar een *Gehugt*, *Spijk*, (*Gonshoven* leit de *Kerk* te *Spijk*) dese heeft een fraye spise, en *Dalem* nu al bysondere *Heerlijken*. Dese *Heerlijkheid* en *Huys* komt jegenswoordich toe *Cornelis van Aarssen*, Heer van *Sommeldijk*, wiens grootvader het selve gekoft hadde van *Gerrit van Renoy*, in welk *Gellachte* het selve lange jaren geweest was.

't Slot te V Y A N E N.

H Et eerste begrip van *Vyanen* is geweest omtrent den jare 1213. doen Heere *Zweder*, jonger broeder Heeren *Jans de III.* van *Culenburg*, alhier op sijn vaderlijk erf, dat hy jegens sijn voorz broeder geteelt hadde, een Slot dede bouwen. Hier moctmen weten en noteren, dat in dien tijden, en wel 100. jaren te vooren, en 200. jaren daar na, meest alle platte Landen in *Holland*, in eygendomme den *Edeldom* toebehoorden, mits die te *Leen* houdende van den *Grave*; en als een Heer meer soonen hadde, soo gaf hy elken broeder voor sijn vaderlijk erf of partagie een stuk Lands van 40. 50. 60. 70. 80. of 100. *Mergen* Lands, den welken daar na aldaar een Slot dede timmeren, en sijnen toenaam daar af nam, verlatende die van sijnen vader, den welken den oudsten soone alleen behielt met de *Heerlijkheid*, dan sy behielden wel alle de *Wapenen*, veranderende de *couleuren*, soo als hier boven in 't brede is aangewesen.

't Huys

't Huys te VLIET.

Niet verre van Ouwater heeft eertijds gestaan het oude Slot van Vliet, neffens den Yssel, dat met het Land daar aan gelegen plag toe te hooren de Edelen van Vliet, gekomen van een jonger broeder van den Heer van Woerden, als hier voren in de verhandeling van 't Geslachte van Vliet aangewesen is; Dit Slot is door den Oorlog tenemaal verwoest, blyvende alleen daar van overig een half vervallen Toren.

't Slot te WOERDEN.

Dat dit Slot by Godefrid de XXVIII. Bilschop van Utrecht gebout is, hebben wy boven fol. 200. uyt *Johannes Beke* aangewesen; Op dit Casteel is altijd een Castelein of Slotvoogt geweest, die daar na met den titel van Heer van Woerden is begunstigt geworden, tot dat het naderhand om de conspiratie van *Gerrit van Velsen* en *Herman van Woerden*, aan de Graaflijkheid van Holland geraakt is; en sijn als doen onder andere Casteleins aldaar geweest, anno 1527. den Grave van Egmont, anno 1533. *Albert van Egmont van Merestein*, anno 1566. *Gerrit van Renesse*; anno 1580. *Gijbert van Duvenvoorde*, Heer van Opdam; naderhand *Jacob van den Ein-*

de, Ridder; en werd die chargie tegenwoordig bekleet by *Daniel van Wijngaarden*, Heere van Werkendam.

't Slot te YSSELSTEIN.

Is een sterk Slot, daar van by oude Chronijken op het jaar 1250. vermeldt werd, en hebben de oude Heeren van Ysselstein altijd daar op gewoont; naderhand is het tot een Stad geworden, en omtrent den jare 1390. met Muren en Poorten gesterkt, door *Arent van Egmont* en *van Ysselstein*, die hier mede anno 1394. een Reguliers Clooster dede funderen en doteren. Dese Heerlijkheid behylikte omtrent den jare 1250. *Gijbert van Amstel*, getrouwt hebbende *Bertrande* erfdochter van den lesten Heer van Ysselstein; welke balling stierf ter oorfake van de conspiratie van *Gerrit van Velsen*, jegens Graaf *Floris*, anno 1296. en liet agter *Arent van Ysselstein*, die sijn moeders goet behielt, zynde sijn's vaders goet confiscueert; naderhand is het door huwelijk van een erfdochter van Ysselstein, gekomen in den Huys van Egmont, alwaar het zedert is gebleven tot dat de erfdochter van *Maximiliaan van Egmont*, troude met Prins *Willem de I.* en dat het alfoo in den Huys van Oranje en Nassau geraakt is.

Adelijke Huysen, Sloten, en Castelen, soo die van ouds gelegen hebben, als die nog leggen in den Lande van

V O O R N en P U T T E N.

't Casteel van GEERVLIET.

Zynde jegenwoordig de woonstede van den Ruwart van Putten; is wel eer by een van de Heeren van Putten en Stryen getimmerd; welke Heerlijkheid van Putten is een van de oudste en treffelijkste Heerlijkheden van Holland, hebbende al over ses hondert jaren besondere Heeren gehad, als is geweest Heer *Gerrit van Putten*, Ridder, onder wiens beleyt den Grave van Holland de Stede van Dordrecht weder wan, in 't jaar 1049. noch Heer *Claas van Putten*, Ridder, vermeldt in 't jaar 1229. van wiens nakomelingen is geweest Heer *Claas van Putten*, die in 't jaar 1304. met hulpe van die van Dordrecht, de Brabanders uyt Zuyt-holland met gewelt verjaagde; hy hadde te wyve Vrouw *Alit van Stryen*, outste dogter van Heer *Willem van Stryen*; haar suster Juffrouw *Elisabeth van Stryen*, hadde te man *Gerrit van Egmont*, die anno 1300. voor sijnen vader Heer *Willem* stierf. Dese Heer *Claas van Putten* en sijnen wyve stichten en doteerden in de Kerke van Geervliet een Collegie van een Deken en tien Canoniken anno 1307. alwaar men noch sijn sepulture siet in 't Choor, en een verheven tombe, zynde het Grafschrift qualijk leesbaar; hy hadde by sijnen wyve een soone en drie dochters, als Heer *Claas van Putten* en *Stryen*, die sonder kinders stierf, Vrouw *Beatrix van Putten* en *Stryen*, die anno 1315. te man hadde Heer *Hugo van Sot-*

tegem, Burggrave van Gent, en daar na anno 1328. Heer *Guido van Vlaanderen*, Ridder, maar stervende sonder kinderen, werd Vrouw van Putten en Stryen haar suster Vrouw *Alid*, die te man hadde Heer *Boudewijn van Praet* uyt Vlaanderen (gelijk de twee voorst mede waren) maar stierf mede sonder kinders, en de goederen quamen op haar susters Vrouw *Oda* kinderen; die te man hadde gehad Heer *Willem van Hoorn* en *van Altena*, die anno 1343. stierf.

't Huys te HEENVLIET.

Is van ouds geweest in den Geslachte van Heenvliet, nu lange verstorven; en heeft naderhand toebehoort de Heer *Johan Polyander vanden Kerckhove*, in sijn leven Houtvester van Holland; en is jegenwoordich aan het Geslachte van Schagen.

't Slot te HELIUM.

Is een vervallen Slot geweest omtrent Helvoetsluis, waar van de fondamenten gevonden zyn, anno 1621. Sie hier van in 't brede hier boven in 't V. Hoofstuk, N°. 33. p. 179.

't Huys te OOSTVOORNE.

Is van ouds genaamt geweest het Hof van Voorne tot Oostvoorne; en is jegenwoordich geheel vervallen.

C c c c c c c

A d e

Adelijke Huysen , Sloten , en Castelen , soo die van ouds gelegen hebben , als die nog leggen in

NOORDHOLLANDT.

't Huys te COULSTER.

O Ntrent Heyloo, heeft van ouden tijden toegekomen de Edelen vander Coulster, en wierd anno 1517. van de Geldersen verbrant; in den jare 1458. behylikte *Pieter van Ruyven*, Schiltknap, dit Huys met sijn toebehooren, met sijnen wyve Juffrou *Maria vander Coulster*, *Jacobs* outste dochter en erfgenaam, en liet mede een dochter na Juffrou *Josijna van Ruyven*, die te man hadde anno 1489. *Anthonis van Nieuvelt*, Schiltknaap, wiens dochter Juffrou *Anna van Nieuvelt*, besat de goederen van der Coulster, met d'Ambachts heerlijkheid van Heylo, en hadde te man Jonkheer *Hubert van Vliet*, en wan Jonkheer *Jan van Vliet*, Burgemeester te Haarlem, wiens eenige dochter Juffrou *Henrica van Vliet*, (gewonnen by Juffrou *Maria van Duvenvoorde* van Warmont) beërfdte de goederen van Coulster, maar stierf in 't kinderbedde anno 1604. getrouwt zynde met Jonker *Jan van Doornik* van Amersfoort, sonder kinders.

't Oude Casteel CRUPTORIX.

H Et oude Casteel Cruptorix, seit *vander Hoo*ve, nu genaamt de Plate Creupel, leit onder de Golven van de Zuyderzee verdronken.

't Huys te EGMONT.

H Ier van hebben wy gesproken onder de Adelijke Huylen gelegen in Kermerland, boven pag. 1244. *Goutboven* schrijft'er noch van 't gene volgt. Het Slot t'Egmont op de Houve, daar men noch af siet staan vele lange dicke muren, plag te zyn het grootste in gantsch Holland, daar de Heeren en Graven haar meest onthielden, al eer sy vele andere Heerlijkheden by huwelijken ofte beërffenissen bekomen hadden. Dit Slot voorz was voor 't meerendeel gebout by Heere *Arent van Egmont* en *van Yffelstein*, in den jare 1307. die het selfde mede met een wijde Graft heeft doen omcingelen, en een Vaart van Egmont op Alkmaar heeft doen leyden, dan d'aller eerste beginselen en fundamenten van dit Slot zyn geleyt by Heer *Beerwout van Egmont*, die stierf anno 1093. en werde volmaakt by Heer *Dode van Egmont*, die anno 1200. stierf. Dit selve Slot by Graaf *Lodewijk van Loon* aan brand gesteken zynde, is by Heer *Wouter van Egmont* weder doen opbouwen, dewelke stierf in den jare 1208. *Jan* den eersten Grave van Egmont, die in 't jare 1516. stierf, heeft dit Slot op een nieus weder doen repareren, maar is door de leste Oorlogen verdestruert, blyvende maar residerende de muren, halfvervallen.

't Casteel tot MEDENBLIK.

H Ier van schrijft *Matthijs vander Hoeve* in de Hantvest-Chronijk pag. *mibi* 141. aldus.

Het Casteel Medenblik is voortijds den Coninklijken Throon en woonplaats van *Radbodus*, Conink der Vriesen geweest. *Abbas Stadenfis* seit, dat Conink *Wilhelm*, Grave van Holland, naar dien hy by Medenblik van de Vrieten verslagen is geweest, dat desselfs soon Grave *Floris van Holland*, de Westvriesen en Hollanders tot een selfs volk gemaakt hebbende, aldaar heeft doen bouwen een sterk Casteel, en dat hy soo lange in perloon in 't quartier van Medenblik gebleven zy, tot dat het op 't jare 1288. met alle sijne Bolwerken volmaakt is geweest. Maar des Autheurs gevoelen is (onder correctie) dat de oude vervalene Bolwerken wijlen des Coninx *Radbodi*, wederom by Graaf *Floris* zyn opgemaakt, en verhoogt; item de Gragten gereynigt, en de Poorten des Slots en Stads zyn vernieut geworden.

't Huys te MIDDELBORGT.

O Ntrent Alkmaar gelegen hebbende, dede Graaf *Floris* de laatste stigten tegens de Westvriesen.

't Huys ter NIEUBURG.

W El eer geweest hebbende den Burg der Graven van Holland, tegen de moettwilligheden der Vriesen, heeft gelegen omtrent de Stad Alkmaar, doch is nu geheel vervallen.

't Huys te SCHAGEN.

I S ontrent den jare 1394. doen timmeren by Heer *Wilhelm van Schagen*, natuurlijke gelegitimeerde soon van Hertog *Albrecht van Bryren*, Palsgrave by den Rhijn, Grave van Henegouwe en van Holland, &c. soon van *Lodewijk* Keyser en Conink van Romen, &c.

't Huys te THOORENBURG.

D Igt by Alkmaar gestaan hebbende, is gebout by Conink *Willem*, Grave van Holland, anno 1255. tegens den aanval der Westvriesen.

't Slot van VERONE.

D Aar van niets meer als de naam is overgebleven; *vander Hoeve* noemt het selve, *Het vervallene Slot van Verone, de moeder van Vriesland*. Sie van de Stad van Verone in 't brede hier boven in 't II. Hoofstuk, No. 32. p. 98.

't Huys te WYDENISSE.

't H Uys Vindonissa, seit *vander Hoeve*, of Wydenisse, een mijlken gelegen van de wijtverwaarde Coopstad van Hoorn, is aankomende den Heer van Wydenisse, geseit Baans. Volgt

232 Volgt nu de Verhandeling van de Adelijke Abdyen en andere Cloosteren, welke van ouds in Holland geweest zyn.

d'Abdy van BERN.

EEN Mans Abdy, was gelegen op de Maze, een half mijle van Heusden, en was eertijds een Slot of Ridders-hofftede, toekomende Heer *Fulcon van Bern*, die 't van zijn ouders geërft hadde. Dese was mede hartladig, of immers complice geweest met Grave *Herman van Cuyk*, en andere, die Heer *Floris van Holland*, genoemd *de Swarte*, Grave *Dirx de VI.* broeder, verradelijk buyten Utrecht in Abstede dootgeslagen hadden, ontrent den jare 1133. waar over hy op eenen tijd van wegen den Grave van Holland snellijk vervolgt zynde, soude gevangen hebben geweest, ten ware hy te Peerde sittende, van boven neer in de Maze gesprongen hadde, en so wonderbaarlijk op het swimmen te Peert over quam, des hy uyt dankbaarheyt beweegt wert, ter eeren Gods, van zijn Huys een Clooster te bouwen, als mede tot een boete van den voorsz dootslag; en werden de Moniken gehaalt uyt d'Abdy van Marien-weerde in de Betuwe (dat den voornoemden Grave van Cuyk mede tot een boete van de voorsz moort, by accoort gefondeert hadde) en werd genoemd d'Abdy van Bern van der Premonstreyten Ordre. Den eersten Abt was genoemd Heer *Everard*, die lofsijk 34. jaren regeerde, en stierf anno 1168. Van de fondatie deser Abdye getuygt den eersten Hollandschen en Utrechtschen History-schryver, Mr. *Jan vander Beke*, die ontrent het jaar 1347. stierf. Dese Abdye is mede door den Spaancen Oorloge verdestruert, en woonde naderhand den Abt met zijn Moniken tot 's Hertogenbossche.

d'Abdy van CONINXVELT.

ZYNDE een Adelijk Stift, waar in niet als Jonkvrouwen, dat is dochters van Adelijke huysen woonden; was gelegen aan de Schie over de Paapfousche weg, in voege dat den Toorn van de Kerk lini-recht correspondeerde over de selfde weg, en had zijn ingang op de ry-weg na Rotterdam, zynde op dese plaats gestigt in den jare 1255. door *Richardis*, veeltijds genaamt *Richardis Jonkverouwe van Delft*, ofte absolutelijk *Richardis van Delft*, dochter van *Willem de I.* en suster van *Floris de IV.* Graven van Holland, Zeeland, en Heeren van Vriesland, dies sy moeye en niet suster was (gelijk het oude Chronijkje van *Veldenaar*, en die hem volgen abusivelijk seggen) van Conink *Willem*, die Graaf van Holland zynde, tot het opkomen van de Stad Delft door 't geven van Privilegien en eminentien, soo vele heeft gecontribueert. Doch hier in komt hy met de meeste oude schryvers over een, dat sulx is geschiet in Afaat van Conink *Willems* ziele, en mede tot haars selfs gedenkenisse, en dat sy dit gestichte heeft volbracht en grotelijx begoet, daar in stellende Nonnen vander Pre-

monstreyt. Dese Conink *Willem* is de gene die in 't selfde jaar van 1255. op een Heyrtocht tegen de rebellige Westvriescen met zijn Paart in 't Ys gevallen zynde, soo el endich en jammerlijk wiert verflagen; doch de groote Chronijk van Holland, &c. sustineert dat de voornoemde *Richardis* dit gebouw soude opgerecht hebben in Afaat van haar broeders ziele, Graaf *Floris de IV.* die in het Tournoy spel, dat in den jare 1237. door den Graaf van Cleermont beroepen was, uyt jalousie van die Grave selve, verradelijk doorsteken is; dit zynde de woorden: „ In den selven „ jare, na dat Conik *Willem* dootgebleven was, „ stichte en fondeerde Jonkvrou *Richard van „ Delft* des voorseyden Coninx moye, een Non- „ ven Clooster in Oflaat (nota) hoersbroeders „ ziele in vaders Uythot by Delft an die Zuyt- „ zyde, vander Premonstreyten Oorde, dat Con- „ inxvelt genoemd is, dat sy eerlijk volbrochte „ en doteerde, en begaafde dat mit schoone goe- „ den en renten. Dese Jonkvrouwe *Richard* starf „ dair na in den jare ons Here 1263. op die Octa- „ ve van St. Jan Euangelist, en wert mit groter „ ere in den selven Clooster begraven. Dit gesticht was een van de ses Abdyen, die van ouds in Holland voor soodanige edificien zyn getelt geweest, en het schijnt dat *Guicciardin* de fundatie noch hoedanigheid van dit Convent niet wel te recht kennende, het selvige ook wat te verre van de Stad stellende, daar van aldus schrijft: „ Voor „ de Poorte van Delft, ontrent een vierendeel „ van een mijl, is een groot Clooster, genoemd „ Coninxvelt van der Premonstreyten Ordre, „ gesticht door een van de oude Hollandche „ Graven, met wereltlijk en geestelijk gebiet, „ seer rijk van inkomende goederen en proeve- „ nen tot onderhoud van Edele Vrouwen, Jonk- „ vrouwen genoemd, dewelke soo verre sy geen „ professie en hebben gedaan, mogen houwen „ en trouwen na haar belieste: en dit is waarlijk „ een Edel en eerwaardich Convent. Een Hoogduyts Beschryver deser Landen, *Guicciardin* in veelen deele navolgende, voegt daar by, dat het door *Willem de XI.* Graaf zu Holland Romscher Koning, soude gesticht zyn; maar het gaat seker het selvige door de voorgenoemde *Richardis* in 't werk gestelt te zyn, en *W. van Gouthoven* desen aangaande wat beter bescheyt en naukeuriger informatie genomen hebbende, schrijft daar van in deser voege: „ d'Abdy van Koninxvelt, „ van de Oorde van de Premonstreyten, was „ dicht by Delft gelegen, neffens de Vaart na „ Rotterdam, en is doen stichten by Jonkvrou „ *Richard van Holland*, dewelke om dat sy te „ Delft woonde, en daar haar gedeelte van ha- „ res vaders goet hadde, *Richard van Delft* ge- „ noemt werde, en was Coninx *Willems van Ro- „ men*, Grave van Hollands moye, en niet suster, „ gelijk sommige qualijk schryven, dewelke in „ gedachtenis van den droevigen doot, en laeffe- „ nis van de ziele des voorsz Coninx haren neve,

CCCCCCC 2

„ anno

„ anno 1256. van de Vriescen verslagen, haar erf tot fundatie van dit Clooster vergunt heeft, alwaar waar sy mede anno 1263. ongehylykt gestorven zynde, begraven leyt. *Hadrianus Junius* observeert uyt den Joodschen History-schryver *Iosephus*, dat de plaats daar *Melchizedec* Coning van Salem, *Abram* ontfangen heeft, van gelijke Coninxvelt was genaamt; En *Boxhornius* getuygt, dat alhier buyten Delft wel eer altijd gestaan heeft een heerlijk Hofotte Paleys, gesticht, na men meent, van *Willem de II.* Roomsch Conink voorz, gemeynlijk geseyt des Konings Uythof; benevens t welcke het Clooster Coninxvelt geheten, gefundeert is van de selfde *Richardis* hier vooren beschreven. Maar uyt t Slot van t grote Latijnsche Privilegie by Conink *Willem* in den jare 1246. aan dese Stad gegeven, en in *Boxhornii* vertaalde Toneel van Holland, aldaar in twee talen t eenemaal geinscreert, schijnt of dit Paleys des Conings moeye, en niet den Coning self was toebehoorende, want hy schrijft: *Acta sunt hac apud Delf in domo carissima matertera mea, Domocella Richardis*, dat is so veel als, gegeven op t Huys van mijn lieve moeye, Jonkvrouwe *Richardis* buyten Delft. Of nu dit effectivelijk het Huys van sijn moeye is geweest, en dat den Coning tot een uytspanning om vermaak alhier des selfs moeye dikwils gink besoecken en bywoonen, en overfulks dit Paleys den naam van Koninx Uythof soude bekomen hebben, dan of het selfde by giste of geschenk hem van sijn moeye aankomende, dierhalven het Huys van sijn moeye noemende was, hoewel aan hem echter in der daat toebehoorende, gelijk de naam van Coninx Uythof eygentlijk mede brengt, is uyt verscheyde redenen twijffelachtig en bedenkelijk; maar het staat allenthalve vast, dat des Conings moeye de meergenoemde *Richardis van Delft*, dese Abdye van t Coninxvelt der Orde van *Premonstreyten*, hier nevens heeft doen erigeren en opbouwen. Wat en hoedanig nu dese Orde is geweest, kan den curieusen leser, uyt den Roomschkerkelijke History-schryver *Dionisio Mudzaaris*, dewelke (gelijk behoort) selfs van dese Orde is geweest, korteljk vernemen. De oorspronk des naams geven sy voor, ontstaan te zyn niet alleenlijk, dat hare Religie van den Hemel gegeven, maar ook de plaats daar sy haar eerste Clooster timmerden, aan *St. Norberto*, in een gesichte door de *H. Moeder en Maget Maria*, vergesellschaft met Engelen in groote glorie gepremonstreert, ofte voor henen aangewesen was; insgelijks het wit habijt het welk sijne navolgers souden gebruyken. Dusdanige vertooninge soude geweest zyn de fundamentele hope van sijne Orde in te stellen, en hier van, mits ook de plaats, heeft deselve haren naam: want gelijk *Volaterranus* en *Polydorus* getuygen, dat sy de maniere hares levens in het Stit van *Landuno* begonnen hebben, te dier plaats die sy *Premonstratum* noemden, en de Oorde daar van de naam gederiveert hebbende, den tijtel van *Premonstratensien* voeren. *Norbertus* sijne Orde beginnende te prediken, was daar in soo gelukkig en voorspoedich, dat hy in korten tijd veertich medegescellen tot *Præmonstreyt* vergaderde: met dese rankskens

begoft hy te planten eenen geestelijken wijngaart, (gelijk sy t noemen) om by tijde menichvuldige vruchten voort te brengen. Dit geschiede omtrent den jare 1120. en daar van zyn in de Chronijke *Martini* dese twee Kneppel-veerskens voor handen.

*Anno milleno, centeno, bis quoque deno,
Sub Patre Norberto, Præmonstratensis viget
ordo.*

Hier wierden geleyt de eerste grontstenen van dese vermaarde Orde, dewelke voortgebracht heeft Aarts-bisshoppen, Bisshoppen, en veele vermaarde mannen in de Roomsche Kerke; die gedragen heeft Koningen, Konings broederen, Vorsten, en allerhande groote Personagien. In den eersten en hadden sy geen sekeren regel, na de welke sy in het bysonder hen leven souden ainstellen, alleen in het gemeyn (soo sy sustineren) God den Heere dienende, elk na sijnen yveren Godvruchtigheid; maar haar getal van dach tot dach vermeerderende, heeft *St. Norbertus* met eenige van de voornaamste mannen een regel bearaamt, die hy best volgen en den sijnen soude voorhouden, waar over hy in eenzaamheid bekommert zynde, soude den *H. Augustijn* in een visioen aan hem veropenbaart zyn, en hem sijn regel gegeven hebben, t welk hy aan sijne medegescellen rapporteerende, hebben sy eendrachtelijk met eenen heyligen eed de werelt verfaakt, en henlieden door beloften aan God toegeeygent, op den dach van de geboorte onses Saligmakers *Jesu Christi*, aandoende met den nieuwen mensch een nieuw wit en suyver kleet, om namaals schoon en onbevlekt (als sy seggen) met God te wandelen in de wellusten des Hemels. Verscheyde ordonnantien en ampliatiën zyn naderhant gevolgt, als specialijk in den jare 1198. onder Paus *Innocentius de III.* die wy, alks met weynig woorden niet kennende uytspreeken sullen overslaan, vermits sy wegens hare menigvuldigheyt ons voornemen te boven en te buyten gaan, sendende den weetgierigen leser tot *Hospinianum*, en anderen, die daar alleen op uyt zyn, om dese saaken in t breede te verhandelen, en alle omstandigheden desen aangaande te verklaren; t is ons genoeg in t voorbygaan d'oorspronkeljkheid en opkomst van dien eenige geringe kennis mede te dragen, om voorts met bequamer ordre tot t volgende over te gaan; alleenlijk dient ook niet verswigen de kleedinge deser Bende, om te weten hoe sy sig voor de oogen van onse voorouderen hebben laten sien en dagelijx verschenen hebben. „ De belyders (leyt *Hospinianus*) deser „ sekte werden met eenen witten rok, met eenen „ lijnen tabbaart onder eenen witten mantel gekleet, waar door sy meesteljk van den Canoniken t onderscheyden zyn, als *Polydorus* en „ *Sebastiaan Frank* te kennen geven. En zyn van „ dese Orde beyde soo mannen als vrouwen vergaderingen voortgeset, levende onder den Regel *Augustini* voorz. Maar den aanvank van dese nevens van verscheyde andere Orden stelt de oude Hollandische Chronijk, ten tijde van *Graaf „ Willem de I.* omtrent den jare 1116. Item (seyt „ hy)

„ hy) die Oorde van den witten Moniken, gehe-
 „ ten Premonstreyten, began mede ontrent dese
 „ tijd in 't Bisdrom van Landunen by eenen de-
 „ voten geesteliken man geheten Northbertus,
 „ welke Oorde ook seer verbreet is in vele rijke
 „ Abdyen en Cloosteren in Kerstenrijk. Sulx
 „ dat het sig laat aansien, gelijk als of dese Orde (hoe-
 „ wel ten naasten by hondert jaren te vooren in-
 „ gestelt was) doen ter tijd in Holland eerst is vol-
 „ kome bekent en verheerlijkt geworden, wanneer
 „ geen veertich jaren na d' Abdye van Coninxvelt
 „ in de Voorstad van Delft gegront vest wierd; de-
 „ welke aldaar wat meer dan drie hondert jaren in
 „ een groot respect en heerlijk aansien gestaan heb-
 „ bende, men eyndelijk in soo hogen ouderdom
 „ noch door de vlamme sag vergaan, gelijk ons
 „ *Hadrianus Junius* dese tijden beleeft hebbende,
 „ aldus nagelaten heeft. *Huic quoque cœnobio clades
 „ superioris (scilicet Rhenoburgensi) similis abhinc
 „ triennio ferme ingruit, quod incendio absumptum,
 „ fundo tenuis dirutum est & excisum, quod opulenta
 „ civitatis mœnibus imminens situs viciniam suam exitio-
 „ sus illi fore timeretur, si hostis eo receptus esset. Dat
 „ is:* Dit Clooster is omtrent over drie jaren (te
 „ weten van die tijd doen hy dit schreef anno
 „ 1575.) den selfden ondergang overvallen, als
 „ het voorgaande (namentlijk dat van Rhijnsburg)
 „ soo dat door den brant is weggenomen, tot den
 „ gront toe nedergemaakt en gerafeert, om dat
 „ de nabygelege situatie aan de wallen van de rijke
 „ Stad (te weten Delft) voor de selfde, wegens
 „ sijne nagebuyschap gevreesd wierde schadelijk te
 „ fullen werden, by aldien den vyand daar mochte
 „ gekomen zyn. En den Autheur van de byvoeg-
 „ selen op *Guicciardin* in 't Frans aanwijfende, hoe-
 „ neer dese Stad sig mede onder de Unie begaf,
 „ voegt daar by; *Lors fut destruit hors de Delft le
 „ grand Monastere Appellé Coninxveld, lequel la
 „ Dame Richardis avoit fondé l'an 1255. pour Da-
 „ moiselles de l'Orde de Premonstré. Dat is:* Doen
 „ werd verniet buyten Delft dat groote Clooster
 „ Coninxvelt genaamt, 't welk Mevrouw Ri-
 „ chardis in 't jaar 1255. voor Jonkvrouwen van
 „ de Premonstreyten Orde had gestigt. Den voor-
 „ gemelten *W. van Gouhoven* desgelijks de veran-
 „ deringe deser Abdye overwegende, en daar by
 „ doende een kleyne lijst eeniger Jonkvrouwen
 „ die alhier gewoont hebben en hem voorgekomen
 „ zyn, vervolcht aldus: „ Dit Convent werd
 „ „ anno 1572. van die van Delft verbrant, om
 „ „ dat de Spangiaarden doe in 't Land gekomen
 „ „ zynde, geen middel fouden nemen haar Stad
 „ „ hier uyt te beschadigen, en is nu heel te niet, so
 „ „ datter maar en resteren de fundamenten on-
 „ „ der d'aarde. De laatste Abdissē van dese Abdye
 „ „ was Vrouw *Catharina Uytendam, Fredorix*
 „ „ dogter, anno 1596. oud 89. jaren te Ysselsteyn
 „ „ overleden; en anno 1535. was Abdissē Vrouw
 „ „ *Alijd van Malsen, Daams* dochter uyt Bra-
 „ „ bant. Van de Jonkvrouwen, die alhier Nonnen
 „ „ geweest zyn, bevindē ik onder andere dese:

Suster *Agnes van Cralingen, Floris* dochter,
 anno 1484.

S. *Catharina vander Does, Dirx* dochter, an-
 no 1490.

S. *N. van Essensteyn*, dochter van *Hubert Ba-
 sterd van Culenburg*, anno 1495.

S. *N. van Zijl, Arents* dochter, anno 1520.
 met *N.* haar suster.

S. *Ermgard van Wijnsen, Godschalks* dochter;
 t'Utrecht.

S. *Cornelia van Nyevelt, Anthonis* dochter;
 anno 1560.

S. *Margriet van Assendelft, Baartouts* dochter;
 anno 1570.

S. *Sybilla van Vhet, Jans* dochter, anno 1550.

S. *Elisabeth van Adrichum, Arents* dochter,
 anno 1540.

S. *Maria van Treslong, Hugens* dochter, anno
 1572.

S. *Margriet vander Does, Jacobs* dochter, an-
 no 1510.

S. *Elisabeth vander Does, Adriaans* dochter,
 anno 1540.

S. *Maria van Duvenvoorde, Heeren Arents*
 dochter, anno 1566.

S. *N. van Spaarnwoude, Gerrits* dochter, an-
 no 1571.

S. *N. van Malsen, Gerrits* dochter, anno
 1560.

Maar de groote Stedeboeken onlangs uytge-
 geven by de Heer *Johan Blaauw*, van 't Conings-
 velt mede eenig gewag maakende, seggen ver-
 ders: „ Hier by was een Paleys des Conings,
 „ Uythof geheten, van de gemelte Coning *Wil-
 „ lem* gebout: doch sijn beyde, dewijlse buy-
 „ „ ten de Stad waren, en om die te beter te ver-
 „ „ sekeren, als sy haar in de Unie begeben hadde,
 „ „ afgebrooken. En voorwaar de afbeeldingen
 „ „ van de menigvuldige ruinen, die daar van alle
 „ „ kanten na 't leven in den jare dnyfent vijf hondert
 „ „ drie-en-seventig uytgeteykent zyn, doen genoeg-
 „ „ saam uytblijken, dat dit gebouw t'eenemaal na
 „ „ de antijsche maniere van een byfondere en seer
 „ „ uytnemende groote, en meer dan een Clooster is
 „ „ geweest, als hebbende ook naar uytwijfen van 't
 „ „ onderaartsche metselwerk, aldaar noch heden-
 „ „ daags te vinden zynde, verscheyde Mergen Lands
 „ „ beslagen. De gebakke steenen, die sich in 't vroe-
 „ „ ten onder de aarde komen op te doen, in haar
 „ „ groote fes en een halve van de hedendaagsche klin-
 „ „ kers uytmakende, en van de selfde loorte was soo
 „ „ wel den opstal als de grontwerken. Niet alleen
 „ „ een considerable party van schirminkels en bec-
 „ „ kenelen hebben sig wijders veropenbaart, maar
 „ „ ook verscheyde gewelfde graf-kelders, regen-
 „ „ backen, en vele riolen, als mede trappen neder-
 „ „ waarts onder de aarde leydende. Sulx naar alle
 „ „ teykenen lichtelijk te beseffen is de vreemde en
 „ „ ongemeene hoedanigheid van dese structure;
 „ „ niets ter werelt hier van in sijn geheel overgeble-
 „ „ ven zynde, dan een keldertie, dat aldaar by
 „ „ de Bruykers en Inwoonders van 't herboude
 „ „ huysje daar boven op staande, aangewesen
 „ „ werd, met voorgevinge het selfde der Ab-
 „ „ dissen wijnkelder geweest te zyn. Het gant-
 „ „ sche gevaart was met dubbelde gratten afge-
 „ „ schoten en omcingelt, waar tusschen beyde een
 „ „ doorgaande opgetrokken muyr, met wandelin-
 „ „ gen daar binnen rondsom heenen, en met een
 „ „ laan

Ccccccc 3

laan ofte uyt pad aan de Zuytzyde van 25. roevoeten breed. De Landeryen allerwegen hier omtrent gelegen behouden noch hedendaags in alle Caarteringen den name van Coninxvelt.

Junius schrijft van dese Abdye als volgt: *Quod dixi Kunigfeldum, Latine spirat regium campum, Pramonstratensis ordinis cœnobium, à Richardi sorore Wilhelmi Casaris exstructum, in suburbio Delphorum ad Scia fluminis ripam. Locus cognominis illi, ubi Melchisedecus Solymorum Rex Abrahamum excepit, quem Josephus testatur πδιον βασιλιον, hoc est, Regium campum quoque fuisse nominatum. Huic quoque cœnobio clades superiori similis abhinc tricennio ferme ingruit, quod incendio absumptum, fundo tenuis dirutum est & excisum, quod opulenta civitatis mœnibus imminens situs viciniam suam exitiosus illi fore timeretur, si hostis eò receptus esset.*

d'Abdye van EGMONT.

VAn dese Abdye schrijft *Adrianus Junius* als volgt: *Primum & antiquissimum edificari cœptum ad annum 876. à primo Hollandia Principe ligneum virginitatis, mox à filio lapideum factum, viris destinatum fuit, & quidem nobili loco genitus, quos generis clades & opprobrium excludere non poterat, Egmonde vicinis pagi nomine clarum & Praesulis insularis titulo. Ex quo majorum nostrorum simplicitatem discere licet; cujus ut & pietatis ex professo amatores, in edificando profusus sumptibus non quaesiverunt, nec insanas illas substructiones e quadratis saxis expetiverunt; testantur id tot Principum ibi sepulchrorum singula tessella singularum sepulchris inhumatorum imposita, indices atque testes memoria: alioqui non puduit magnum illum & triumphalibus titulis clarum Ludovicum Francorum Regem, quem Clodoveum Galli nominant, Argentoratensem adum, qua celeberrimum hoc tempore spectaculum orbi ostendit, ligneam exstruere. Sed ut in arvis sata, ita hic quoque nativum instituti laudabilis bonum degeneravit, cupiditatis fortasse vitio, quando admittuntur opes viris egentes (ut obiter ad Themistoclis dictum alludam) aut certe vitio simplicitatis Antistitum, qui collegatum e nobilitate inopia consulentes, obliterat à paulatim institutionis conscientiam, quosvis è medio vulgo amhorarunt in cœtum suum cooptatos. At quaterna illa virginitatis claustra, haud temere aliquas, nisi praestantibus nobilitate ac genere familiis editas, inferi suis conventiculis antehac passa fuerunt, mordicus institutum vetus retinentia. Quorum nomina sunt Rhénoburgum, Coningfeldum, Levenhorstum, & Loisdunum; quod postremum in delectu nobilitatis exorbitasse non nihil creditur.*

Volgt nu de Catalogue ofte Lijste van de Abten, die dese Abdye geregeert hebben, gelijk die in 't Latijn heeft laten uytgaan, anno 1586. *Pieter Bockenbergh* van der Goude; als

Anno 910. I. Heer *Wonebolt*, werd genoemd den Abt van Egmont, naar dat het van een Vrouwen-klooster in een Mans-klooster verandert was.

II. Heer *Andries*.

III. Heer *Bruno*.

IV. Heer *Reginaard*.

1057. V. Heer *Steven van Egmont*, Heer *Beerwoutsz*; desen, alsoo hem sijnen Dispensier een Dief te voorschijn brochte, die een tonne of twee boters uyt de kelder stelen wilde, heeft hem van sijn wraakgierigheid berispt, en den Dief niet alleen de boter laten mede dragen, maar daar noch terwe by doen doen, seggende dat de boter niet wel en smaakte sonder broot; hy stierf anno 1083.

1083. VI. Heer *Adelaard*, overleden anno 1124.

1124. VII. Heer *Ancellijn*, te voren der Gravin *Petronella*, Graven *Florens den II.* wijfs Cappellaan; desen alsoo hy seer quaat regiment hielt, werd door autoriteyt des Bisschops van Utrecht, en der voorz Gravinne, naar 5. jaren afgeset, anno 1129.

1129. VIII. Heer *Wouter*, te voren Monik in de Abdye St. Peters te Gent, werd Abt gekoren; hy heeft de schade, het Clooster by sijnen voorlaat aangedaan, met kloekheid weder verhaalt, en stierf na 30. jaren anno 1161.

1161. IX. Heer *Wibolt*, overleden anno 1176.

1176. X. Heer *Lambert*, te voren mede een Priester uyt d'Abdye van Blandijn of St. Peters te Gent; hy stierf anno 1182.

1182. XI. Heer *Frank*, een goet navolger van Heer *Wouter* voorz, stierf anno 1206.

1206. XII. Heer *Lubbert van Rijswijk*, een van de outste Edele Geslachten van Holland; hy heeft Heer *Willem van Egmont*, die hem in sijn gerechtheden verkorten wilde, kloekelijk wederstaan, stierf anno 1226.

1226. XIII. Heer *Hendrik*, overleden anno 1230.

1230. XIV. Heer *Arens*.

1237. XV. Heer *Dirk* was maar Abt sommige dagen, en stierf anno 1237. en quam in sijn plaats eenen Heer *Ysbrand*, anno 1239. maar dese en werd vermits sijn boos leven, van andere onder 't getal der Abten niet gestelt.

1240. XVI. Heer *Lubbert van Egmont*, Heeren *Wouterz*; hy verkreeg dat d'Abten van Egmont een staf en een ring souden mogen dragen, gelijk de Bisschoppen; hy verdeelde der Abdye inkomen in 30. proven, soo datter maar 30. Moniken in 't Clooster souden zyn op eenen tijd, en stierf anno 1263.

1263. XVII. Heer *Claas van Sassenhem*, stierf anno 1269.

1269. XVIII. Heer *Hendrik*, desen siende dat hy geen voordeel en konde gedoen, heeft sijnen staat verlaten ontrent het jaar 1272.

1272. XIX. Heer *Florens Vytenbage*, van een oud en Edel Geslacht, Heer *Werenbols* soone. Dese was seer hoofs en seer kostelijk, 't welk 's Cloosters voordeel niet en was; hy reysde mede naar Engeland, met Heer *Dirk van Brederoode*, Heer *Willem van Egmont*, en Heer *Hendrik*, Burggrave van Leyden, om Jonkheer *Jan*, Grave van Holland in 't Land te geleyen, anno 1296. hy stierf anno 1304.

1304. XX. Heer *Wernaard Vytenwaarde*, die ik meen uyt Gelderland was, stierf anno 1308.

1308.

1308. XXI. Heer *Bartout van Oyen*, 's Heeren van Oyen soone in Gelderland. Dese verquiste veel van des Cloosters goederen met sijn quaat regiment, dan hy stierf anno 1319.
1319. XXII. Heer *Dirk*, alias *Schrevel van Egmont*, *Geraards van Egmont* Schiltknappen soone; hy stierf anno 1326.
1326. XXIII. Heer *Hugo van Haarlem*, dese hiel goede kerkelijke discipline, en vermeerderde 's Cloosters inkomen, en stierf anno 1345.
1345. XXIV. Heer *Willem van Rolland*; hy te Romen zynde, heeft anno 1351. sijn Prelature verlaten, recommanderende Mr. *Jan van Olout* van Haarlem, als doe te Romen een vermaart Advocaat of Rechtgeleerde.
1351. XXV. Heer *Jan Olout* voorz, was seer liefgetal, dan hy stierf na 2. jaren anno 1353. na sijn doot is met eenparige stemmen weder gekoren Heer *Willem van Rolland* voorz, maar hy (een exempel van grooter ootmoedigheid, en kleyn gevoelen van sig selven) heeft het beleefdelijk en stantvastelijk geweygert, en stierf naar ontrent 12. jaren anno 1365. hebbende liever geregeert te zyn dan te gebieden.
1353. XXVI. Heer *Hugo van Assendelft*, hy hadde anno 1360. seer grooten twist en oorloge met *Jan*, Heere tot Egmont, van den welchen hy restitutie woude hebben van alsulke goederen en gerechtigheden als het Clooster ontnomen en ontweldicht waren, soo dat hier dootslagen, brantstichtingen, en rooverye in en ontrent het Clooster geschieden, en desen Heer Abt ten lesten sich heymelijk verbergen en latieren moeste, en alsoo verdrukt in swarigheid, is na 7. jaren gestorven anno 1367.
1367. XXVII. Heer *Jan van Hillegum*, werd doen Abt, (niet tegenstaande dat eenen Heer *Jan Weent*, te Romen zynde, met gemeene stemmen daar toe verkoren was) door 't beleyt van Heer *Dirk Nagel*, Schiltknape uyt Holland, doen Abt van Vlierbeek in Brabant, en eertijds Monik tot Egmont: dese latende berusten 't proces en twist tegen den Heere van Egmont, heeft d'Abdye met timmeragien verciert. Des Cloosters goederen buyten Holland gelegen, tegens andere daar in liggende, vermangelt; hy stierf anno 1381. zynde meer bemint geweest van sijn gasten van buyten, als van sijn broeders van binnen, die hy den ruymen toom niet wilde geven.
1381. XXVIII. Heer *Jan Weent* voorseyt, werd andermaal met gemeener stemmen Abt gekoren en geauthoriseert, hoewel hy een harde tegenpartye hadde, te weten broer *Arent Willemsz*, Monik van Egmont, tot Boloigne in Italien studerende, den welchen de Paus *Urbaan den VI.* Abt van Egmont genomineert hadde, en dit duerde wel den tijd van vier jaren. Daar na in den jare 1396. hebbende aan Hertoge *Albert van Beyerem* een sware klachte gedaan over Heer *Arent van Egmont*, die hy seyde dat veel van 's Cloosters goederen geusurpeert hadde; Den Prince voorz tot Egmont komende, en siende dat

die den Heer van Egmont meer toegedaan was, heeft desen Heer *Jan*, om eens van alle dese quellingen ontslagen te zyn, alle de goederen, die hy seyde het Clooster toe te komen, en den Heer van Egmont doen besaf, den Grave van Holland voornoemt vryelijk overgedragen, soo sulx den Paus van Romen gehengen of toelaten woude, maar den Paus dit weygerende te doen, heeft Heer *Jan* den Abt, de voorseyde overgifte wederroepen; Hertog *Albert* hier over gestoort zynde, woude hy sijn recht aan den Heer van Egmont geven, sulx dat desen Heer *Jan Weent* nu ontrent negentien jaren, soo van den Heere van Egmont als van de geburen, met groot verdriet gequelt zynde geweest en gemolesteert, heeft hy ten lesten anno 1404. te Romen zynde, by procuratie d'Abdye en Abts-stat verlaten.

1404. XXIX. Heer *Geraard van Ockenburg*; desen heeft de goederen en gerechtigheden die sijn voorfaat aan Hertog *Albert*, en die aan den Heer van Egmont overgedragen hadde tegen des Paus consent, weder gekregen, en dit overmits de goetheid van den Hertog *Willem van Beyerem*, Grave van Holland, die d'overdrachten soo van Heer *Jan Weent*, als van den Hertoge *Albert* sijnen vader, te niet gedaan en wederroepen heeft; en hoewel dat daar naar in 't jaar 1408. desen Abt en den Heer van Egmont op redelijke conditien met den anderen verdragen waren, soo dat den Heer van Egmont eenige goederen te leen soude houden, soo is nochtans dit een oorzaak geweest van veel quaats; na dat Hertoge *Willem van Beyerem* overleden was in 't jaar 1417. Heer *Jan van Egmont* metten Cabbeljauschen, den Lande van Holland tegen Vrouwe *Jacoba*, swaar Oorlog aandoende, soo dat desen goeden Abt na Utrecht wijken moeste, en d'Abdye van veel rijkdommen en juwelen berooft werd van de vyanden; ten lesten stierf hy baling tot Utrecht anno 1424.

1424. XXX. Heer *Willem van Matenes*, werd Abt gekoren in den jare voorseyt, en willende door vreesse van Heer *Ian van Egmont*, sig selven versien, en heymelijk met des Abdye Privilegien en overgebleven juwelen vertrekken om die te versieken, werd hy, mitsde lagen die hem den Heer van Egmont leyde, gevangen, en met den Prior in banden geleyt, en heeft na drie Maanden (veel tormenten geleden hebbende) alle de gerechtigheden, die den Heer van Egmont pretendeerde, hem overgedragen: en dus leelijken getraecteert zynde, heeft hy sig uyt het Clooster tot den jare 1437. den meesten tijd onthouden, tot dat door tusschen-spreken van den goeden Hertoge *Philips van Bourgoengen*, en des Paus gebod, van accoord tusschen partyen gehandelt wierd, en uytgesproken, hoewel buyten meeninge van den Abt en sijn broeders, soo dat de Heerlijkheid van Egmont als doen geheel van de Abdye afgesondert en vrygemaakt wierd, en de Landen, die de Heeren van Egmont pretendeerden en ingenomen hadden, haar

- haar nu toegeleyt wierden, 't welk eenen lang-durigen haat veroorzaakt heeft, soo dat den peys weder gebrooken werde, in den jare 1444. doen *Albert van Raaphorst* en *Gijbert van Heul* met een grote menichte gewapent volx weder voor de Abdye van Egmont quamen, in dier voegen dat het den Abt quaat genoeg hadde, sich selven en sijn Clooster van haar geweld te beschermen. En niet tegenstaande alle dese swarigheden, ongelukken, en schanden by desen Heer *Willem van Matenes*, en het Clooster geleden hebbende, soo heeft hy nochtans der Abdyen schulden betaalt, deselve met timmeragien verbeterd, en eenen seer loffelijken naam naargelaten, stervende na 34. jaren regering, in den jare 1458. Hy betaalde aan schulden voor d'Abdye twaalf duysent *Wilhelmus* schilden, dat soude nu zyn ses-en-dertich duysent gulden; hy dede ook timmeren het Huys te Abpoel by der Stede van Leyden.
1458. XXXI. Heer *Jacob van Poelgeest*, te voren Abt van St. Pauls t'Utrecht, werd Abt mits de gonst van Hertoge *Philips van Bourgongie*, hoewel wat tegen dank van de Moniken; hy stierf anno 1464.
1464. XXXII. Heer *Gerrit van Poelgeest*, Heer *Jacobs* neve, een kloek voorstander der Abdyen Privilegien, die der selver goederen grootelijx vermeerderd heeft, stierf binnen Leyden anno 1476.
1476. XXXIII. Heer *Claas van Adrichum*, werd doen Abt gekoren met gemene stemmen der broederen, maar hy hadde een harde tegen-partye, als Heer *Ian*, Bastard soone van Hertoge *Philips van Bourgongie*, Prooft van St. Donaas Kerke te Brugge, die hem seer moeyelijk viel, dan siende dat de broeders of Moniken de partye van desen Heer *Niclaas* hielden, heeft hy (te hulpe hebbende gebeden Heer *Ian van Egmont*) d'Abdye beleyt met volk van wapenen, maar Heer *Claas van Adrichum*, hebbende by een gedaan al des Cloosters brieven, hantvesten, en juwelen, is heymelijk en kloek sijner vyanden klauwen ontsprongen, 't welk de beleggers vernomen hebbende, zyn van 't beleg vertrokken. Den Abt werd van sijnen vyand noch lang seer vervolgd, maar hy wiste allefins sijn lagen t'ontgaan, dan hier dan daar vertrekkende. Dit duyrde tot dat Hertog *Carel* anno 1477. voor Nancy doot bleef, in welk jaar sijn tegen-partyen elders genoeg te doen krygende, is hy van de broeders met groter blijdschappen ontfangen, in den jare 1477. Daar na, alsoo die van Utrecht van haren Bisschop Heer *David van Bourgongien* in den ban gedaan waren, heeft hyse weder met autoriteyt des Paus daar van ontslagen. Daar na zynde gereyft naar Zeeland op de Bruyloft-feeft van Heer *Wolfaard van Borsselle*, Heere vander Vere, en hebbende eenige dagen wel onthaalt geweest, en goede cier gemaakt, en eens gedronken met d'andere gasten om strijt, wijn daar veel zouts in gesmeten was, en soo gegaan zynde op de heymelijkheid, is hy op 't privaat sitten-
- de, dootgevonden, anno 1481. Hy was om sijn liberaalheid seer liefgetal.
1481. XXXIV. Heer *Jordaan van Driel* uyt Gelderland, werd Abt gekoren met broeder *Ian vander Does*, soo dat de stemmen staakten, maar vermits d'authoriteyt en faveur van den Hove van Holland, heeft desen moeten wijken, en om geruster te mogen leven met gemak, heeft hy gehengt des Cloosters saken wat in 't wilt te laten loopen, en sich daar na voor een tijd verbergende tot Breda, op 't Huys aldaar, is hy op H. Kerfmis-avond met een popelsye bevangen, en na drie dagen overleden, anno 1493.
1493. XXXV. Heer *Hendrik van Uytendorp*, van een Edelen Huys uyt Gelderland, werd Abt gekoren tegen broeder *Ogier van Cralingen*, den welken het ander deel van de broeders tot Abt gekoren hadden: maar Heer *Hendrik* verkreeg de confirmatie van den Paus van Romem. Hy was een goed Abt onderhoudende ende doende onderhouden goede tucht en discipline, doende grooten arbeyt in 't vereenigen van de Moniken, die nu langen tijd gedurende, seer twistig onder mal-kanderen waren geweest, en niet tegenstaande de groote schaden die 't Clooster onlanx geleden hadde, van sijn vyanden heeft hy evenwel veel schulden betaalt, en 't selve in raak en daak wel onderhouden, en vergroot met nieuwe gebouwen; hy stierf anno 1509. den laasten September, van een Koortse die hy gekregen hadde, uyt eenen schrik en droeffenis van een groote watervloet die doe was, mitsgaders van den brand in 't Clooster by ongeval ten selven tijde gekomen.
1509. XXXVI. Heer *Meynard Man*, geboren van eerlijke ouders tot Wormer in Noordholland. Dese was mede een liefhebber van timmeren en van geleertheid, en der geleerden, deselve na sijn vermogen vorderende, houdende groote kennis metten vermaarden *D. Erasmus van Rotterdam*, Heer *Maarten van Dorp* van Naaldwijk, Theologant te Leuven, en andere: en dus eerlijk geleefd hebbende, is hy (nalatende een goeden naam) overleden anno 1526.
1526. XXXVII. Heer *Willem vander Goes*, heeft sijn voorfaat in alles nagevolgd, en boven dien stervende, nagelaten een schat van 40000. gulden, niet tegenstaande alle sijn timmeren en gepleegde liberaalheid, en hebbende 33. jaren Abt geweest, is op gelijken dach dat hy gekoren was, gestorven, in 't jaar 1560.
1561. XXXVIII. Heer *Niclaas van Nieulant*, te voren Vicarius van den Bisschop van Utrecht, werd Abt gestelt tegen dank der Moniken, anno 1561. en heeft de possessie genomen niet in perfoon, maar door een ander by procuratie, tegens het goet gebruyk van alle sijn voorfaten, en verkreeg alsoo in handen de voornoemde somme gelts (dewelke hy, schryvende aan den President *Suys* in den Hage, noemde eenen verborgen niet-bassende dogge) sonder dat blijkt, wat hy met alle dat gelt

gelt uytgericht heeft. Hy werd mede d'eerste Bisschop geordineert te Haarlem, zynde voortaan de Prove van den Abt van Egmont toegeëygent, tot onderhoud van den Bisschop van Haarlem; ontrent negen jaren daar na, heeft hy te Brussel by procuratie gegeven op Mr. *Jan Gouda*, Advocaat in den Hage, sijnen staat van Abt en Bisschop gerenuceert, anno 1569. en is negen jaren daar aan te Sint Maartensdijk in Zeeland overleden, anno 1579. en begraven t'Utrecht in St. Servaas Abdye.

1569. XXXIX. Heer *Gouert van Mierlo*, tweede Bisschop van Haarlem, uyt Brabant geboren, waseen Monik vander Preekheeren Ordre van St. Dominicus, en Prior geweest t'Utrecht, en Provinciaal, en hadde degave van wel te spreken. De Stad van Haarlem anno 1573. verovert zynde, song hy weder aldaar de Misse in de Hooft-kerke: maar ontrent den jare 1578. vermits de Religie tot Haarlem weder verandert werd, weck hy te Land uyt, en wierd Suffragaan ofte Vicarius van de Bisschop van Munster in Westphalen, en anno 1587. te Deventer de Kerken weder wyende, is aldaar overleden den 28. July, en is geweest den lesten Abt van Egmont, het welk voor den troubel of oorloge een schoone Abdye was, seer groot van begrip en rijk van inkomen, en hadde veel kostelijke Kelken en ander kerkelyk cierraat, met een seer treffelijke Bibliotheke van oude geschreven en gedrukte Boeken; dan werde anno 1567. van de Geusen jammerlijk aan brand gesteken en alles gerooft; en sietmen daar maar eenen seer ouden spitsen toorn van de Kerke staan met eenige andere vervallen stukken muys. Dese Abdye was van de Ordre van St. Benedictus, daar de oude Graven van Holland begraven liggen.

d'Abdye van LEEUWENHORST.

DE Abdye van Leeuwenhorst of ter Lee, een grote mijle van Rijsburg na Noordwijk toe, was vander Cistercyen Ordre, voor Edele Juffrouwen gesticht en gedoteert in den jaren 1262. by Heer *Arcnt van Sassenhem*, Pastoor der groter Kerke te Haarlem (die mede aldaar voor het meerdeel 't grote Bagijn-hof gefundeert heeft) d'Eerste twaalf Nonnen quamen uyt Mariendale buyten der Stede van Utrecht. *Leeuwenhorstium*, seit *Junius*, distat *Rhenoburgo militare nam, ad mille quingentos passus Nordovico, situm est loco per amoenos, agrorum feracitate cedit illi, religionis nobilitatisque par utrobique cura, sed impar nominis honos atque dignitas; Antistitam habet Joannam Douxi stigmati, primariam et sapientem facinorans, Latini sermonis non ignaram, et que magno opere probris anxio res canobu; cuius antior condendis memoratur Arnoldus Sassenhemius Harlemensis Curio, qui virginis pudicitia studio, cum in hoc, tum in alterum quod Harlemi Vestalium choro discavit, Magni cognomine vulgo celebre, opes suas largiter effudit ante annos trecentos, extruere cepit ad annum 1262.*

Dit Clooster stont onder de Geestelijke jurisdictie en visitatie des Abts van Camp in Vriesland. en is door de Spaance Oorlogen geheel vernielt; en bevindt men dat alhier Abdissen zyn geweest dese navolgende, als

- Vrouwe *Badeloge van Adrichum*, anno 1373.
- Vr. *Margriete vander Wateringe*, anno 1380.
- Vr. *Badeloge vander Does*, *Maurijns* dochter, stierf anno 1411.
- Vr. *Machtild vander Does*, *Maurijns* dochter, stierf anno 1441.
- Vr. *Adriana Oems* van Dordrecht, stierf seer oud anno 1527.
- Vr. *N. van Drenkwaart*, *Willems* dochter, die Burgemeester van Dordrecht was, Abdisse anno 1530. sy hadde een broeder *Jan van Drenkwaart*, Schout te Dordrecht 37. jaren.
- Vr. *Jenne vander Does*, leste Abdisse, die Latijn konde, en stierf anno 1574.

Nonnen ofte Juffrouwen ter Lee, onder andere dese alle van Edelen afkomst.

- Suster *Mabelia vander Binkhorst*.
  - S. *Aljd van Poelgeest*.
  - S. *Margareta van Tuyl* uyt Gelderland.
  - S. *Aljd van Alkemade*.
  - S. *Beatrix van Gellecum*.
  - S. *Sophia vanden Bosch*.
  - S. *Christina van Berk*.
  - S. *Machtild van Lisse* by Haarlem.
  - S. *Christina van Alkemade*.
  - S. *Jenne vander Gonde*; dese was uyt de afkomst der oude verstorven Heeren vander Goude.
  - S. *Maria vander Boukhorst*.
  - S. *Maria vander Vliet* by Ouwater.
  - S. *Jenne van Rodenrys*, een Edel Geslacht van by Delft.
  - S. *Jenne vander Boukhorst*.
  - S. *Machtild van Zuylem*.
- Dese vijftien Juffrouwen voornoemt waren alle Nonnen ter Lee.
- S. *N. vander Does*, *Kosten* dochter, anno 1445.
  - S. *Margareta van Amerongen*, dochter van *Noyde van Amerongen*, en suster van *Tielman van Amerongen*, beyde in haren tijd Burgemeesters van Dordrecht; haar eene suster Juffrou *Jenne* had te man *Dirk vander Does*, Schiltknap, Balliu van Zuytholland; en d'ander Juffrou *Gloria van Amerongen*, troude aan *Gijbert van Storkenburg*, Edelman uyt het Sticht van Utrecht; de voorz Nonne werd al vermeld anno 1439. en stierf seer oud anno 1485.
  - S. *Jenne van Tresslong*, Heeren *Lodewijx* dochter, anno 1480.
  - S. *Maria van Poelgeest*, *Gerrits* dochter, anno 1480.
  - S. *N. vander Does*, *Jacobs* dochter, gekleet anno 1492.
  - S. *Martijne van Borsselen*, *Adolfs* dochter, stierf anno 1561.
  - S. *Hadewy van Oestrum*, *Claas* dochter, anno 1545.
  - S. *Agnes van Wulven*, *Dirx* dochter van Utrecht, anno 1570.

Ddddddd

S. Cor.

- S. *Cornelia de Konink*, *Saris* dochter, t'Utrecht, anno 1570.
 S. *Petronelle van Rossum*, *Jans* dochter, uyt Gelderland, anno 1566.
 S. *Francijnken van Assendelft*, *Baartouts* dochter, anno 1570.
 S. *N. van Vliet*, Heer *Gerrits* dochter, anno 1566.
 S. *Soetgen van Schoten*, *Tsbrauis* dochter, anno 1560.
 S. *Sophia van Schoten*, *Gerrits* dochter, anno 1550.
 S. *Elisabeth van Dorp*, *Adriaans* dochter, anno 1566.
 S. *Iofijn vander Does*, *Adriaans* dochter, anno 1572.
 S. *Petronella vander Comlster*, *Gerbrants* dochter, van Dordrecht, anno 1521.
 S. *Wibewijne Ruygrokx*, Heer *Ians* dochter, anno 1530.
 S. *Catharina Oems*, Heeren *Jacobs* dochter van *Wijngaarden*, anno 1522.

d'Abdye van LOOSDUYNEN.

Dese Abdye was gestigt en gedoteerd by *Margareta*, Gravinne van Hennenberg, welke by *Beka* onder *Otto de II. en XXXIV.* Bisschop van Utrecht genoemt werd *Magtild, de Miraculeuse Moeder van 365. kinderen*, van welke Historie den geleerden *Boxhorn* aldus schryft. „ Een arm Vrouken, Weduwe, omvatende twee kinderens, die sy met een der dragt gebaart hadde, begeerde van *Magtelt* een aalmoesse. Maar *Magtildis* gebruykende harde woorden, seyde, dat het niet en konde geschieden, dat een Vrouwe meer dan een kint van een man gelijkelijk soude ontfangen. Het Vrouken op dese woorden seer verwondert wesende, versekerde dat het mogelijk ware, als het Gode alsoo believde. Op dese woorden *Magtelt* verstoort wesende heeft geboden, datmen dese arme Vrouwe van haar soude stooten. Dese sugtende Vrouwe badt den goeden Godt, dat hy soude toelaten, dat de Gravinne soo veel kinders soude baaren met eendragte, alser dagen in een jaar zyn. Godt heeft verhoort 't gebedt der arme Vrouwe. Want 't is gebeurt, dat in 't jaar 1276. op den Heyligen-dag van de H. Maria, *Magtelt* baarde drie hondert en vyf-en-seftig kinders, eensdeels Knegtkens, eensdeels Meyskens: dewelke alle *Otto* Bisschop van Utrecht heeft gedoopt, gevende aan de Mannekens den naam *Jan*, en de Wyfkens *Elisabeth*. Maar korts daar naar sijn sy met haar Moeder gestorven, al t'samen in een Graf begraven. Maar laat ons hooren een geschrift, dat hangt in de Kercke van Loosduynen tot eeuwige gedagtenisse, van sulke een saake alsoo spreekende.

„ *Margriet* Huyfvrouwe van Herman Grave van Hennenberge, dogter van den IV. *Floris* Grave van Hollandt, en Zeelandt, suster van *Willems* Conink der Romeynen, en daar naar Cesar ofte Regeerder des Keyserrijckx, en van *Alichea* Gravinne van Henegouwe, wiens Vaderlijke Oom was Bisschop van Utrecht,

„ maar de soone haars Moederlijck Oom was Hertog van Brabant, en Grave van Durin- gen. Maar dese Doorlugtige Gravinne, ontrent twee- en-veertig jaren out wesende, op den goeden Vrydag, ontrent negen uyre, in 't Jaar duysent twee hondert ses-en-seventig, heeft gebaart drie hondert vyf-en-seftig Kinders, die t'samen gedoopt sijn van *Guido*, Vicaris van den Bisschop van Utrecht, al t'samen in twee Kopere-Beckens geleyt sijnde, van welke de Mannekens soo vele alser waren, *Jan*, maar alle de Meyskens, zyn genaamt *Elisabeth*, die al gelijkelijk met haar Moeder sijn gestorven op eenen dag, en liggen begraven in de Kerck van Loosduynen. Het welke inder waarheyt geschiet is om een arme Vrouwe, die uyt een dragt droeg in haar armen twee tweelingen, welke dinge de Gravinne verwonderende, seyde, dat dit door eenen man niet konde geschieden, en heeft de selve spytelijck verworpen. Waar at dese arme vrouwe, in haar gemoet beroert, en verflagen wesende, wenschte haar terstont uyt een dragte sulc getal en menigte kinderen, alser dagen in een geheel jaar getelt werden. 't Welk voorwaar alsoo gedaan is buyten den loop der natuyre met een wonderlijke maniere; gelijk het hier tot eeuwige memorie deser saake, in 't kort gestelt en verhaalt is uyt de oude Cronijken, soo met de hant geschreven, als gedrukte. Die aldergrootste Godt zy om dese geschiedenisse gevreesst, gheëert, en gelooft inder eeuwigheyt, Amen.

„ Uyt de sluyt-reden deses geschrifts is blijkelyk, dat dit opschrift niet en is soo out, maar dat het, in de voorleden eeuwe gemaakt is geweest, d'eerste ofte afgenomen, ofte bedorven wesende. Want den Autheur der Vriesche Cronijcke nog ongedrukt, die geleest heeft voor hondert jaaren, getuygt, dat dese gedenkenisse geschreven in Duytsch Rhym-digt, gelezen geweest is te Loosduynen in sijnen tyd.

Magmen menigfins wel merken:

Want eens een Vrouken voortbragt

Twee Kinder te samen inder werken:

Dat verwonderde heur Vrow Margriet Hertogien,

Dat een Wyf by eens Mans beleydte moegt dragen
Kinder niet meer dan eyn.

Daar na liet Gods geschijn

Wonder groot, want sy van

Vier-de-half hondert Kinderen en XIV. tot eenre dragt by eene man.

De Kindere kerstede Bisschop Gy in een Beuken klaar.

Daar waaren hoge geboren Peeten, als Princen,
Versten, Vrouwen, dat's waar.

Der frugten starfs, en was Germans

An Alemannien Willems Conink van Hollands
Grave al sonder wane.

Dit was een wonderlijk dink, Doe sy bleef

Menjaaren MCC. LXXVI. schreef,

Opien goeden Vrydag, ten negen uren:

Haar siel moet in eeuwigheid duuren.

Junius

Iunius brengt voort een sulc opschrift.

„ *Margriet* Huysvrouw van *Herman* Grave
 „ van *Hennenberg*, dogter van den Doorlug-
 „ tigen Heer *Floris* Grave van *Hollandt*, wiens
 „ Moeder was *Magtelt*, dogter van *Hendrik*
 „ Hertog van *Brabandt*, sy heeft ook gehad een
 „ broeder *Willem* Conink van *Alemannie*: dese
 „ gemelde Vrouw *Margriet*, in 't Jaar 1276. in
 „ 't jaar haars ouderdoms twee-en-veertig, op den
 „ goeden *Vrydag*, ten negen uren voor middag,
 „ heeft gebaart 't getal van drie hondert vier-en-
 „ festig levende kinders, *Knegtkens*, en *Meys-*
 „ *kens*: die naar dat sy in een *Becken* 't *Sacrament*
 „ des doopsels ontfangen hadden door den eer-
 „ waardigen *Bisschop* Heer *Gye* *Mede-Bisschop*,
 „ in tegenwoordigheid van eenige Vorsten en
 „ voornaamste, en aande *Mannekens* gegeven
 „ was den naam *Jan*, maar aan de *Wijfkens*
 „ *Elisabeth*, de ziele van al dese, ook mede des
 „ Moeders, sijn weder gekeert tot *Godt* om eeu-
 „ welijk te leven. Maar de lichamen rusten on-
 „ der desen fark.

„ *Reynerus* *Snooyus* noteert, datter tot eeuwiger
 „ gedagtenisse dese saake, gestigt is geweest een
 „ Casteel, aan den Oever vande *Mase-stroom*,
 „ over de *Waal*, welk Casteel qualijk gemeyne-
 „ lijk genaamt wordt van *Proye*, en dat het ver-
 „ ciert is met drie hondert en vyf-en-festig *Veyn-*
 „ *sters*, en gendemt is geweest met den naam der
 „ *Kinders*. Ick en soude niet willen seggen, dat
 „ dese *Historieder* kinders niet waaragtig en is,
 „ hoewel datter veele dingen sijn, die deselve
 „ overtuugen van valscheyt; die *Guido* ofte *Gye*,
 „ die gelyt wort gedoopt te hebben soo veel
 „ kinders, en heeft niet geweest omtrent die ty-
 „ den *Bisschop* van *Utrecht*; het en sy dat wy wil-
 „ len in twyfel stellen den *Blaffaart* der *Bisschop-*
 „ *pen* van *Utrecht*, die uytdukkelyk getuygt,
 „ dat *Johan van Nassau* geteten van het jaar 1267.
 „ tot in 't jaar 1287. Maar wat groot verschilser
 „ tusschen d'Autcuren in het aanteecken des
 „ jaars? Den eenen verhaalt, dat het geschiet is in 't
 „ jaar 1244. d'andere, in 't jaar 1266. andere
 „ 1276. *Meyerus* schryft, dat *Magriet* overleden
 „ is in 't jaar 1278. Maar dese is opentlijk on-
 „ waaragtig. Want de brieven van *Floris de V.*
 „ gegeven in 't jaar 1277. getuygen opentlijk,
 „ dat *Magtelt* nu overleden was tot *Loosduynen*.
 „ Ick hebbe goet gevonden, die brieven van ons
 „ geschreven uyt de *Registers* des *Cloosters* van
 „ *Rynsburg*, om dat die niet gedrukt en sijn, hier
 „ by te schryven, op dat sy ons eenig licht souden
 „ voort brengen in de questie en verschil van soo
 „ veel *Schryvers*.

„ Wy *Floris* *Grave* van *Hollandt* geven een
 „ ygelijk te kennen, aangesien dat Vrouw *Marg-*
 „ *riet*, zaliger *memorien* eertijts *Gravinne* van
 „ *Hennenberg*, onse *Moeye*, wesende in haar
 „ uysterste, en met goede verstant, in onse tegen-
 „ woordigheid, en van veele andere geloof-
 „ weerdige personen, eenig *Lant*, ofte *Erve*,
 „ liggende by het *Clooster* van *Loosduyn*, dat
 „ haar met *eygendom* toebehoorde, uyt onse

„ toelatinge en consent gegeven heeft aan haar
 „ *Camenieren*, te weten, *Bartradis* en *Magtelt*
 „ met het gemeene regt van *eygendom*, tot ver-
 „ geldinge der dienften, die dese *Jonk-vrou-*
 „ *wen* langen tijd aan de selve *Gravinne*; sonder
 „ ophouden gedaan hadden, en aangesien de
 „ voorseyde *Jonk-vrouwen* het voorseyde *Land*
 „ verkogt hebben aan de *Nonnen* van *Rinsburg*,
 „ en de 't selve over-gelevert hebben in haar han-
 „ den, wy belooven klaarlijk, dat wy sullen de
 „ voorseyde *Nonnen* met het inhoudt der tegen-
 „ woordige brieven, houden, en beschermen, in
 „ gerustelijcke besittinge der voorseyde goede-
 „ ren, tegen alle ongeoorloofde bespringers.
 „ Gegeven in d'Octave, of agften dag van de
 „ *Hemel-vaart* der *H. Maria*, in 't jaar ons Hee-
 „ ren 1277.

„ Hier toe dient dese Brief van *Iutta*, *Mark-*
 „ *gravinne* van *Brandenburg*.

„ Wy protesteeren met den inhoudt der te-
 „ genwoordige brieven, dat wy *Iutta* door de
 „ *Gratie* *Godts*, *Mark-Gravinne* van *Branden-*
 „ *burg*, eenen koop van eenige goederen, die
 „ het *Clooster* van *Reinsburg* en de *Nonnen* des
 „ selve *Cloosters* gekogt hebben van *Bertradis* en
 „ *Magtildis*, *Jonkvrouwen* van onse alderlief-
 „ ste *Moeder*, *Gravinne* van *Hennenberg*, za-
 „ liger *memorien*, willen vast maaken en van
 „ weerden houden sonder eenig tegenspreken,
 „ is 't dat onse broeder *Poppo* dat selve wil van
 „ weerden houden en bewaaren.

„ Uyt dese dingen is nu openbaar genoeg, dat
 „ die haar abuseren, die geschreven hebben dat
 „ *Magtelt* gestorven is, op die selve uyre van haar
 „ *kintf-baren*. Want men moet aanmerken, dat
 „ dese *Brieven* van *Floris de V.* en *Iutta* de minste
 „ mentie niet en maken van dit soo wonderlijk
 „ een *kintf-baren*, 't welck sy sonder twijfel sou-
 „ den doen, waar het soo datter yet sulx geschiet
 „ was. Maar wy sullen dit laten varen, nog yet
 „ afstreckende van soo veel *Schryvers*, die dit ag-
 „ tergelaten hebben, noch t'eenemaal aanhou-
 „ dende aan dese *Historie*, die ontwijffelijc ge-
 „ lijkt wel een *fabel* te wesen. Daar hangen nog
 „ hedensdags in de *Kercke* van *Loosduynen* de
 „ *kopere Beckens*, in de welcke men segt, dat
 „ alle die *Kinders* gedoopt sijn geweest, met dit
 „ opschrift.

IN DESE TWEE BEKKENS ZYN
 ALLE DESE KINDEREN
 GEDOOPT.

Dus verre *Boxhorn*. Maar wie sou dit niet ge-
 loven? de wonderlijke *Historie* is in 't *Latijn* en
Duyts noch tegenwoordich in de *Kerk* tot *Loos-*
duynen telesen, en de *Bekken* daar de *kinderen*
 in gedoopt zyn, sijn aldaar ter *gedachtenis* be-
 waart; maar de verschidentheid van de *Schry-*
vers in de naam en tijd doet ons de gantsche saake als
 een bygelovig verdigtel verwerpen.

Als eerst, dat *Otto* *Margaretaas* oom *Bisschop*
 tot *Utrecht* dese *kinderen* soude hebben gedoopt,
 D d d d d d d 2 welke

welke *Otte de III.* dier name, de XXXVI. Bifchop van Utrecht, naar *Willebrand* die in 't jaar 1233. overleefde in 't volgende jaar 1234. Bifchop wierd, en na seftien jaar bedieninge in 't jaar 1249. overleden; hoe kan hy dan in 't jaar 1276. dese kinderen gedoopt hebben, in welke tijd Heer *Ian van Nassauw*, de XXXIX. Bifchop was, die het Bifdom bediende van het jaar 1267. tot het jaar 1287. den tijd van twintig aaneenvolgende jaren. Hoe is dit in te fchikken, of de Historie van de 365. kinderen mist, of de gantse tijdrekening van de Bifchoppen van Utrecht, daar in nochtans de Schryvers over een komen. Om het welke waar het mogelijk goed te maken, hebben sommige dit wonderlijk kinderbaren gestelt op het jaar 1244. *Marcus Varne-wijken* die hem gevolcht hebben. De Hollandse Cronijken, *Reinier Snijus*, en *Petr. Bokkenberg*, feggen dat sy *Margriet* genoemt was; *Ioann. Bekka*, *Wilhelmus Heda*, *Cuspinianus in vita Wilhelmi Hollandi Caesaris*, en *Jacobus Meyerus*, noemen haar *Magtels*; de kleine Hollandse Chronijk seid, dat dit gefchied soude zyn in 't jaar 1266. de grote in 't jaar 1276. de grote Chronijk van den Regulier tot Nuys, seid anno 1267. *Heda* seid, dat sy nog lang na dit kinderbaren soude geleefd hebben, en gestorven is in 't jaar 1277.

andere feggen, dat de moeder en kinderen fo haast als sy gedoopt waren, gestorven zyn. En sommige tellen 340. en andere 350. kinderen. Het mag dan wesen hoe het wil, dat gaat altijd vast, dat het Graffchrift, en de Bekkens daar de kinderen in gedoopt fouden zyn, noch tegenwoordich in de Kerk tot Loosduynen te sien zyn, en een ygelijk vertoont werden; Wie fou dat niet geloven? maar de *Koster* seid dat een van de Bekkens gestolen is geweest, en dat in plaats van het selve een nieuwt gemaakt is; die daar in licht te geloven is, want hy gelooft niet van 't gene dat hy gehoord heeft, gelijk de andere, maar van het gene dat hy gefien heeft. *Pluris autem est oculatus testis unus quam auris decem.*

Het Graffchrift van dese *Margareta*, het welk by *Petr. Scriver.* uyt de oudheid voortgebracht werd, gaat het selve ook gants voorby, het welk anders, indien die Historie waarachtich was, by het selve wel aangetekent soude geweest zyn. Daar by ook in 't bysonder werd aangeroord van een harer kinderen aldaar mede begraven; het welk onder de Gedenkschriften van het Clooster tot Egmont nageschreven is gevonden, dat aldaar verhaalt werd op een Sarksteen met kopere letteren ingeleit tot Loosduynen in de Kerke te lesen was, luydende aldus:

ISTA TENET FOSSA MATRONÆ NOBILIS OSSA,
QUÆ DUM VIVEBAT LAUSDUNIS LÆTA MANEBAT,
ATQUE VOCABATUR MARGRETA, QUIETE FRUATUR

QUÆ FUIT GERMANA WILHELMI ILLUSTRIS REGIS
GERMANIÆ, ET COMITISSA IN HENNEBERG, QUÆ
OBIIT ANNO DOMINI MCCLXXVI. IPSO DIE PARASCEVES, HORA NONA ORATE PRO EA.

Dat is:

Hier dekken dese Steenen
Eens Edels Vrouwen beenen,
Die doense was in leven
t'Loosduynen is gebleven,
Dees heete *Margariete*
Hier moets rust geniete.

Is geweest de fuster van den Doorlugtigen *Willem*, Koning van Duytsland, Gravinne te Hennenberg, stierf in 't jaar 1276. op goeden Vrydag, ten negen uyxen. Bid voor de Ziel.

En op deselve Sark vervolgens aldus:

HIC JACET HERMANUS BONÆ INDOLIS PUER HERMANNI DE HENNEBERG FILIUS, ET MARGARETÆ GERMANÆ DOMINI WILHELMI REGIS ROMANORUM ILLUSTRIS. QUI OBIIT ANNO DOMINI MCCL. NONO KALENDAS NOVEMBRIS.

Dat is:

Hier leid begraven *Herman*, een kint van goeder aard, de foon van *Herman van Hennenberg*, en *Margriet*, de fuster van Heer *Willem*, des Doorlugtigen Koning van Romen; stierf in 't jaar ons Heeren 1250. op de negende Kalende van November.

Welk

Welk schrift den gemelten *Petrus Scriverius*, geschreven by na met een onleesbare letter en seer oud, getrokken uyt een boek des Cloosters van Egmont onder hem gehad heeft; welke Gedenkschriften dienaangaande volkomen geloof toekomt, om dat aldaar volkomen en naukeurige aantekening van alle de Graven van Holland, hare vrouwen en kinderen, van haar leven, sterfen, en begraven is gehouden; waar by dan blijkt, dat gemelte *Margariet* maar een kint heeft nagelaten, dat by haar, of sy by het selve in een graf zyn begraven geweest. Den selven *Scriverius* meent, dat het selve verdichtsel uyt de oude schriften aldus is misduyd: dat de woorden, *hic jacet Margareta cum prole sua*, dat is, hier leid Margareet met haar nasaat begraven, voor het menigvuldige erdichte nasaat is uytgeleid, en om de versierde leugen goed te maken, het woord *numerosa*, dat is, menigvuldige ofte veelvuldige, daar by gelapt is.

Dese bygelovige geschiedenis werd meer in kunst als naar waarheid gerijmt by den Heer *Jacob van Westerbaan*, Heere van Brandwijk, in de beschryvinge van sijn Okkenburg, op 't laatste van sijn leven uytgegeven. Doch by den Oude-waarheid lievender *Jochim Oudaan*, in seker Schimpdigt in den grond der waarheid ten toon gestelt.

Alhier zyn onder andere Nonnen geweest de volgende Juffrouwen.

- Suster *Alijd van Grunewelt*, *Bartelmens* dochter, anno 1435.
- S. *Ida van Malburg*, *Gijsbragts* dochter van Dordrecht.
- S. *Lijsbeth vander Does*, *Dirx* dochter, anno 1490.
- S. *Josijue van Spangen*, Heer *Philips* dochter, anno 1496.
- S. *Maria van Almonde*, Mr. *Jacobs* dochter, met haar suster, anno 1517.
- S. *Hillegond vander Haar*, *Loufs* dochter van Utrecht, anno 1551.
- S. *Agnes van Borsselen*, dochter van Heer *Jacob Bastard van Brigdam*.
- S. *Alijd van Cats*, *Pieters* dochter, anno 1571.
- S. *Agnes vander Couster*, dochter van Jonkheer *Floris*, Burgemeester der Stede van Dordrecht, anno 1559.
- S. *Agnes vander Merwede*, *Dirx* dochter van Dordrecht, anno 1572.

d'Abdye van RHYNSBURG.

BY Leyden van St. Benedictus Ordre, eertijds in een seer Koninkrijk Land gelegen, werd eerst gefondeert en gedoteert by de Gravinne *Petronelle*, Keyfers *Lotharis de II.* suster, weduwe van Graaf *Floris de II.* en waste voren eenen Burg ofte Huys van plaifancy, daar sy te wonen plach, Rhijnsburg genoemt, ontrent den jare 1132. want sy stierf anno 1144. en werd hier begraven.

Men plach voor de troublen de Reliquien van desen Burg te sien in den Hof van 't Clooster, verheven en bemuyrt. Dit Clooster was van seer schoone structure en seer vermaart, ver-

mits hier niet dan Edele Juffrouwen en mochten ontfangen werden, en hadde seer rijke inkomen. Hier wierden namaals vele Graven van Holland begraven, als Grave *Willem de I.* anno 1223. Grave *Floris de IV.* anno 1235. Grave *Floris de V.* anno 1296. en Grave *Jan* sijnen soone; anno 1300. Hier waren mede veel Sepulcran van de Edelen en Ridderfchap van Holland: Dan dit heerlijk Clooster is door den Spaancen Oorlog vernielt. d'Abdiffe, vermits sy aldaar hoge jurisdictie hadde, wierde Mevrouw genoemt; en de Nonnen wierden daar na Jonkvrouwen geheten; de namen der Abdissen zyn dese:

- Vrouw *Cuniffa*, suster van den Grave vander Biechte, stierf anno 1178.
- Vr. *Bonsfacia*, stierf anno 1187.
- Vr. *Sophia van Holland*, Grave *Dirx de VI.* dogter; sy resigneerde d'Abdye aan hare nichte, en leefde noch anno 1212.
- Vr. *Agnes van Holland*, dochter van Grave *Floris den III.* anno 1228.
- Vr. *Alijd van Waffenaar*.
- Vr. *Alijd van Deventer*.
- Vr. *Erieffe*, leefde anno 1233.
- Vr. *Ada van Holland*, dochter van Grave *Willem den I.* stierf anno 1257.
- Vr. *Clariffe*.
- Vr. *Alijd*, stierf anno 1287.
- Vr. *Jutte van Deventer*, wierd anno 1296. in eenen briet Grave *Jans den I.* nichte geheten.
- Vr. *Elisabeth van Weldregt*, uyt den Huyseder oude Heeren van Stryen en Sevenbergen, stierf anno 1316.
- Vr. *Ada van Teylingen*, Heer *Sijmons* dochter, stierf anno 1316.
- Vr. *Ada*, Heeren *Dirx* dochter, Burggrave van Leyden, stierf anno 1316.
- Vr. *Mubelia van Waffenaar*, 's Heeren van Waffenaars dochter, stierf anno 1329.
- Vr. *Magtild van Duvenvoorde*, stierf op 's Heeren Hemelvaarts-dach, anno 1349.
- Vr. *Margrieta van Langerak*, stierf den 4. Maart 1358.
- Vr. *Clariffe van Schengen* uyt Zeeland, leefde anno 1364.
- Vr. *Agnes van Heurn*, leefde anno 1392.
- Vr. *Sophia van Dronghelen*, 's Heeren van Dronghelen dochter, leefde anno 1397.
- Vr. *Catharina van Rommerswaal* uyt Zeeland; wierd afgelet, en stierf anno 1408.
- Vr. *Margriet van Bueren*, dochter van den Heere van Bueren, leefde anno 1408.
- Vr. *Clementia vander Horst*, stierf den 7. February 1432.
- Vr. *Baarte van Langerak*, stierf den 6. April 1441.
- Vr. *Margrieta vander Oostende* uyt Zeeland, stierf anno 1452.
- Vr. *Margrieta van Bruelis* uyt Zeeland, stierf den 3. Juny 1470.
- Vr. *Elisabeth van Masenoffe*, stierf den 4. November 1499.
- Vr. *Beatrix van Rommerswaal*, stierf den 1. February 1529.

Dddddddd 3 Vr. *Adria*

Vr. *Adriana van Botland* uyt Zeeland, stierf den 14. April 1535.

Vr. *Maria Schenk van Toutenburg*, suster van den Bisschop van Utrecht, stierf den 14. December 1552.

Vr. *Elburg vander Boutzelaar*, 's Heeren dochter van Asperen; dese dede anno 1561. aan 't Clooster stichten een grote huysinge, tot logement van Edele Heeren en Perfoonen van aansen en autoriteyt, en stierf den 29. Maart 1566.

Vr. *Stevens van Rossum* uyt Gelderland, dochter van Heer *Jan van Rossum*, Heer *Maarten van Rossums* broeder, Heer van Pouderoyen, en van Vrouw *Oda*, Erfdochter van Broukhuyfen; Sy was de leste die in d'Abdy woonde, alsoo die gedurende haar regering, verdeltrueert wierd, en sy stierf te Leyden den 27. December 1603. seer oud zynde.

Vr. *Barbara v. in Oyenbrugge* uyt Brabant, suster van den Bisschop van Doornik; dese wierd mede Vrouw van Rhijnsburg genoemt, en stierf anno 1611.

Vr. *Anna van Berchem*, Heer *Henrix* dochter, genoemt Vrouwe van Rhijnsburg.

Onder andere Nonnen ofte Juffrouwen te Rhijnsburg geweest, zyn dese alle van Edelen Huysen.

Juffrou *Beatrix van Borsselen*, Heeren *Henrix* dochter, anno 1410.

J. *Adriana van Botlant*, *Floris* dochter, anno 1430.

J. *N. van Oestrum*, *Claas* dochter van by Utrecht, 1480.

J. *N. van Oestrum*, *Alferts* dochter, anno 1510.

J. *Godschalkjen Uytenham*, Heer *Pieters* dochter, 1410.

J. *Elisabeth*, haar suster, anno 1410.

J. *Godschalkjen Uytenham*, Heer *Frederix*, stierf Prioresse, anno 1503.

J. *Otte Uytenham*; haar suster, anno 1512.

J. *N. vander Haar*, *Daams* dochter, anno 1510. met *N.* haar suster.

J. *Philippa Uytenham*, *Vrederix* dochter, stierf seer oud, anno 1580.

J. *Magtild Uytenham*, haar suster, stierf anno 1594. oud 85. jaren.

J. *Elisabeth van Renesse*, *Jans* dochter, anno 1490.

J. *Stevijne van Honselaar*, *Loufs* dochter, anno 1500.

J. *Maria van Nieuvelt*, *Jacobs* dochter, anno 1564.

J. *Jenne van Nieuvelt*, haar suster; dese hadde daar na Heer *Jacob van Wijngaarden*.

J. *Christina van Nieuvelt*, *Jacobs* dochter, anno 1440.

J. *N. van Nieuvelt*, *Jacobs* dochter, anno 1490. met *N.* haar suster.

J. *Josijne van Rossum*, *Maartens* dochter, anno 1571. met Juffrou *Oda*, haar suster, zynde haarlieder moeye Abdiffe.

J. *Catbarina van Rommerswaal*, stierf Abdiffe anno 1480.

J. *Maria van Treslong*, Heer *Lodewijx* dochter, anno 1485.

J. *Berta van Poelgeest*, Heer *Gerrits* dochter, anno 1456.

J. *Magtild van Poelgeest*, Heeren *Gerrits* dochter, anno 1486.

J. *Elsebeen van Poelgeest*, *Gerrits* dochter, anno 1530.

J. *Maria van Poelgeest*, *Gerrits* dochter; sy hadde daar na Jonkheer *Berni Tserclaus* uyt Brabant.

J. *Cornelia vander Does*, *Adriaans* dochter, anno 1510. met Juffrou *Lijsbeth*, haar suster.

J. *Adriana van Merssteyn*, *Alberts* dochter, anno 1550.

J. *Margeriete van Mateneste*, *Jans* dochter, anno 1485.

J. *Gijberta van Duvenvoorde* van Warmont, stierf anno 1577.

J. *Magtild van Cralingen*, *Floris* dochter, anno 1485.

J. *Catbarina van Schoonhoven*, Heer *Jans* dochter uyt Brabant, anno 1455.

J. *Jenne van Schoonhoven*, *Hendrix* dochter, anno 1476.

J. *Maria van Schoonhoven*, Heer *Hendrix* dochter, anno 1565.

J. *Margriet v. in Haastien*, Heer *Jans* suster van *Herwijnen* uyt Gelderland, anno 1571.

Alhier mogten niet meer als 40. Nonnen ontfangen worden, die alle van Adel moesten zyn, volgens de Bulle van Paus *Alexander*, van den jare 1499 luydende, met het gene *Bexborn* daar van schrijft, als volgt.

„ **A** *Alexander* Bisschop, Dienaar der Dienaren Godts, aan onse beminde Soonen, „ Dekens der Dom-Kerke en Sint *Jans* Kerke „ tot Utrecht, en van Sint *Pancraas* Kerke tot „ Leyden, in het Bisschop-dom van Utrecht gelegen, Saluyt en Apostolische *Benedictie*. „ Heden sijn van ons brieven uytgegeven van desen inhoud. *Alexander* Bisschop, Dienaar der „ Dienaaren Godts, tot eeuwiger gedagtenisse, „ neerstelijk, 't welk ons officie is, lettende op „ den gelukigen standt aller Kerken, Cloosteren, „ en Perfoonen, voornemelijk die van het „ Vrouwelijk geslacht sijn: soo is 't dat wy die „ dingen, dewelke van ouden tijden loffeljik „ daar in sijn gepleegt geweest, geern en gewillig, „ voornamentlijk als het op ons verfocht wordt, „ met onse Apostolische Brieven bevestigen, op „ datse gestadig en vast in allen tijden mogten „ blyven. Het Request, het welke ons onlangs „ overgelevert is uyt name van de beminde dogter „ in Christo, de Abdiffe en Convent des Cloosters der Nonnen in *Rynsburg*, gelegen in de „ Graafschickheid van *Hollandt*, van *S. Benedictus* „ Orden, onder het Bisschopdom van Utrecht „ behoorende, stelden ons voor oogen, hoe dat „ van soo langen tyden, als des menschen memorie het contrarie van dien niet en kan denken, een goede en loffeljike gewoonte al „ tijd is onderhouden geweest, dat de Bisschoppen van Utrecht, die in der tijd sijn, de verkiefsinge van de Abdissen des voornoemden Cloo-

„ Cloosters, dewelke in dier tijdt geweest sijn,
 „ bevestigen; als ook het Clooster selve, en de
 „ perfoonen daar inne sijnde, verfoeken en refor-
 „ meeren soude, en dat daar geen Nonne inge-
 „ noemen soude warden, ten zy die Edel van ge-
 „ slagte waare van haar Vaders en Moeders sijde,
 „ en vier voorgaande Grootvaders; dat ook de
 „ Abdiffe geen Nonne in haar Clooster soude
 „ nemen boven de veertich; dat ook d'Abdiffe
 „ in der tijdt sijnde, twee, maar de andere Non-
 „ nen, als ook den Rector der Kerke des selfden
 „ Cloosters, om de forge, die hy draagt over
 „ de zielen, maar een portie uyt de vrugten des
 „ voornoemden Cloosters souden genieten, en
 „ dat d'Abdissen gewoonlijk sijn te roepen ofte
 „ deputeren een Perfoon, gestelt in digniteyt, in
 „ welkers handen de professie der Nonnen, die
 „ in dien tijdt willen in dat Clooster geprofes-
 „ sijn, soude gedaan moeten warden, en te ver-
 „ kiesfen eenen bequamen Biegt-Vader, dewelke
 „ neerstelijk gehoort hebbende de bigte der
 „ voornoemde Abdiffe en Nonnen, deselve
 „ soude absolveren en een zalige penitentie beve-
 „ len voor alle sonden, uytgesondert die gere-
 „ serveert sijn den Apostolischen Stoel. Daarom
 „ is op ons oortmoedelijk versogt geweest; uyt
 „ den naam des selfden Abdiffe en Convent, dat
 „ wy aan de voornoemde costuyme, op dat sy
 „ vast soude staan, souden gelieven uyt Apo-
 „ stolische goedertierenheyd, onse Macht by te
 „ voegen, en in alle voornoemde dingen bequa-
 „ melijk te versien. Wy dan absolveren d'Abdif-
 „ se en Convent voorseid, en een ygelijk der
 „ selver van alle excommunicatiën, suspensien,
 „ interdichten, en andere Kerkelijke sententien;
 „ censuren, en pynen by Recht ofte by Men-
 „ sche, door wat occasie en oorsaake het soude
 „ sijn geschiet, op dat sy het effect deses tegen-
 „ woordigen souden genieten. Wy, tot de self-
 „ de Requesten geneygt, met den inhoudt van
 „ de tegenwoordige brieven, met Apostolische
 „ autoriteyt, approbeeren en bevestigen de
 „ voorseyde costuyme, gelyk sy is in gebruyk.
 „ Niet-tegenstaande alle andere Apostolische in-
 „ stellingen, ordonnantiën, statuyten; en an-
 „ dere costuymen des Cloosters en Orden voor-
 „ noemt, door Eedt, Apostolische Brieven,
 „ ofte eenige andere sekerheid bevestigt, en alle
 „ andere dingen die ter contrarie souden wesen.
 „ Dat geen mensche dan zy geoorlooft, dese Bul-
 „ le van onse absolutie, approbatie, bevestigin-
 „ ge en versikeringe te breken, ofte die met qua-
 „ lijk bedachten arbeyt, te contrarieren, &c. Ge-
 „ geven tot Roomen. tot Sinte Pieters, in 't Jaar
 „ der Menschwordinge Christi, duysent vier-
 „ hondert en negen-en-tnegentich, den vyfden
 „ dach van Maart, en onses Bisschoplijken Ampts
 „ het achtste Jaar. Daarom wy uwer discretien
 „ bevelen, met Apostolischer Schriften, dat
 „ gy-lieden, ofte twee, ofte een van u lieden
 „ door u, ofte eenige andere, de voorseyde
 „ Brieven en al't gene in de selve begrepen is, in
 „ sulke plaatse en tijdt het noodich sal sijn, en soo
 „ menigmaal gy van de Abdiffe en Convent
 „ voorseyt, sult op dese versocht wesen, met so-
 „ lemniteyt verkondigende, en de selve bystaan-

„ de in de voorgaande dingen met de hulpe der
 „ krachtige bescherminge, sult, met onse au-
 „ thoriteyt, de voorseyde kostuymen en Brieven
 „ onveranderlijk doen onderhouden; niet toe-
 „ litende de selve Abdiffe en Convent tegen het
 „ inhoudt der selver, door eenige perfoonen, in
 „ eeniger manieren gemoeydt te worden, de
 „ tegensprekers door Kerkelijke Censuren, alle
 „ Appel achterstellende, bedwingende; daar toe
 „ by-roepende, is 't dat het van nooden is, de
 „ hulpe des Wereltlijken Machts, niet tegen-
 „ staande al dat voorseyt is, ofte dat het in 't
 „ gemeyn ofte bysonder by d'Apostolische Stoel
 „ sy toe gegeven, dat sy niet souden mogen ge-
 „ interdiceert, gesuspendeert, ofte ge-excom-
 „ muneert worden, door Apostolische Brie-
 „ ven, niet vol en expres gewag en mentie ma-
 „ kende van woordt tot woordt van de voor-
 „ seyde toelaatinge. Gegeven tot Roomen, op
 „ den dag en Jare als vooren:

„ *Diederik de III.* van dien naam Grave van
 „ Hollandt, aangenomen hebbende een Krijgs-
 „ tocht naar Palestina, heeft verkregen te Ro-
 „ men van Innocentius den tweeden het Privile-
 „ gie van exemptie, gelyk sy noemen, voor de
 „ Cloosteren van Rynsburg en Egmont. De Brie-
 „ ven worden gelesen by *Johannes Gerbrand van*
 „ *Leyden* in het 17. Boek, 16. cap. maar alsoo
 „ bedorven en verkort, datmen geen gemakke-
 „ lijken sin uyt die kan haalen. Wy sullen die
 „ voorhouden in verscheyde plaatsen verbeterd;
 „ by-gedaan, en geheel uyt een parchement
 „ Boek, dat wy hier ende elders gebruykt heb-
 „ ben.

„ *Innocentius* Bisschop, Dienaar der Dienaren
 „ Gods, aan onsen lieven sone *Walterius*;
 „ Abt van het Clooster van Egmont, en aan sijn
 „ Succesleers wettelijk te substitueren in eeuwig-
 „ heid. Den Edelen *Diederik* Grave van Hol-
 „ land, naar Jerusalem reysende, heeft in onse
 „ tegenwoordicheid gekomen. Maar onder an-
 „ der dingen; die wy met hem gesproken hebbert
 „ van de verbeteringe der seden, en onderwij-
 „ singe sijns levens, die excellente man heeft met
 „ eygendom geoffert en geflooten soo uyt sijn
 „ naam, alsoock van *Petronella* Gravinne, sijns
 „ Moeders wege, het Clooster van Egmont en
 „ Rynsburg aan S. Pieter Prince der Apostelen;
 „ uyt insien van devotie. Wy dan aan wie het
 „ principalijk toekomt, de regten van den selven
 „ Slettel-drager der Hemelen befonderlijker te
 „ beschermen, wy ontfangen de selve eerweerdige
 „ plaatsen tot eygendom en bescherminge
 „ der Heylige Roomsche Kerke; en daarom
 „ hebben wy die met alle haar toehoorselen ver-
 „ sterkt met de bescherminge van dit tegenwoor-
 „ dich geschrift, ordonnerende, dat alle soorten
 „ van besittingen, alle soorten van goederen soo
 „ in Kerken, als in thienden, Landen, Wijn-
 „ gaarden, Wateren, Boscagien, Weyden, en
 „ in alle andere dingen, die de selve Cloosteren
 „ tegenwoordich rechtveerdelijk en wettelijk
 „ besitten, ofte in toekomende tijden door gifte
 „ der Bisschoppen, door mitheid der Coningen
 „ ofte

„ ofte Vorsten, door presentatie der geloovigen,
 „ ofte door andere rechtveerdige middelen, met
 „ Godes bystaan, sullen kunnen verkrijgen, ons
 „ souden in eeuwichheid mogen vast en onge-
 „ schent byblyven. Wy verbieden dan, dat
 „ niemandten soude in geenderley maniere be-
 „ staan de gemelde Cloosteren lichtveerdichlijk
 „ te verstooren, ofte haar besittingen t'ontrekken,
 „ ofte die ontrocken sijn te houden, verminderen,
 „ ofte met eenigerley becommernissen te
 „ vermoeyen: maar dat alle dingen in haar geheel
 „ worden behouden, op dat sy souden in alder-
 „ ley gebruyken profijtelijk wesen den geenen,
 „ voor onderhoudinge en regeeringe der welke
 „ sy gegeven sijn. Maar in teeken, dat de selve
 „ Cloosteren onder S. Pieters jurisdictie sijn, soo
 „ welgy, als u naarkomelingen sult alle jaaren
 „ aan ons en naarvolgers betalen vier stuyvers
 „ Vriesche munte, met naam van schattinge. Is
 „ t' dat daar eenige persone ware soo Kerkelyk,
 „ als wereltlyk, wetende het inhoud van dese on-
 „ se constitutie, die tegen de selfste soude licht-
 „ veerdichlijk presumeren te komen, naar dat
 „ hy twee ofte drimaal sal vermaant hebben ge-
 „ weest, en niet en sal haar schult met behoor-
 „ lijke voldoeninge verbeteren, dat die persone
 „ verbannen zy van het alderheylichste Lichaam
 „ en Bloet Gods, en ons Heeren Verlossers Jesu
 „ Christi zy over alle die gene, die in d'uyter-
 „ ste oordeel onderworpen zy de strenge wrake.
 „ Maar dat de vrede ons Heeren Jesu Christi zy
 „ over alle die gene, die de rechten onderhouden
 „ der selver plaatsen, op dat sy hier souden ont-
 „ fangen de vrucht van haar goet werk, en vin-
 „ den by den strengen Rechter de belooningen
 „ der eeuwige vrede, Amen. Alsoo was ondor-
 „ schreven. Ick Innocentius, der Algemeyne
 „ Kerken Bisschop. Ick Conradus Bisschop van
 „ Sabina. Ick *Geraard* Cardinaal van den Tijtel
 „ des H. Cruys in Hierusalem. Ick Theodemi-
 „ nus Bisschop van S. Rufina. Ick *Albregt* Bis-
 „ schop van Alba. Ick *Lucas* Priester Cardinaal,
 „ vanden Tijtel van Sinte Johan en Pauwels. Ick
 „ *Albregt*, Bisschop van Hostia. Ick *Anselmus*,
 „ Cardinaal Priester van S. Laurens in Lucina. Ick
 „ *Otto*, Diaken Cardinaal van S. Gregoris aan-
 „ den gouden voorhancksel. Ick *Gregorie* Dia-
 „ ken Cardinaal vanden heyligen Engel. Gege-
 „ ven tot Lateraan, door de handt van *Emericus*
 „ Diaken Cardinaal der Heylige Roomsche Ker-
 „ ke, en Cancellier, den laaften dach February,
 „ op de derde Indictie, in 't jaar der menschwor-
 „ dinge ons Heeren 1139. maar van den Pontifi-
 „ caat van den Heer Innocentius de tweede, Paus,
 „ in het elfste jaar.

„ Dese Abdy van Nonnen, van S. Benedi-
 „ ctus orden, gelegen in het Bisschop-dom van
 „ Utrecht, d'Ordre van Cluny, heeft dese
 „ Bullen van Pausen, met dewelke sy het gecon-
 „ firmeert en Vryheyden gegeven hebben. Cle-
 „ mens gegeven tot Avinion den 24. April, van
 „ zyn Pontificaat in het achtste jaar. De selve ge-
 „ geven in de selve plaatse den 9. April in het
 „ vierde jaar sijns Pontifcaats. Honorius tot La-
 „ teraan den 26. April, in het eerste jaar sijns

„ Pauselijke Stoel. *Alexander* tot Viterbe den
 „ 11. December, in het derde jaar van sijn Pau-
 „ selijke Stoel. *Bonifacius* tot Lateraan den 21.
 „ October, in het achtste jaar van sijn Pauselijke
 „ stoel. *Johan* tot Avinion, den 13. December,
 „ in het eerste jaar van zyn Pauselijke stoel. De
 „ selve tot Avinion, den 13. April, in het vier-
 „ de jaar van sijn Pauselijke stoel. *Innocentius* tot
 „ Lions, den 3. December, in het achtste jaar
 „ van sijn Pauselijke stoel. *Nicolaus* te Romen,
 „ tot S. Maria Major, den 3. January, in het
 „ eerste jaar van sijn Pauselijken stoel. Den selve
 „ tot Viterbe, den 24. September, in het twee-
 „ de jaar van sijn Pauselijken stoel. *Gregoris* tot
 „ Lions den eersten Juny, in het derde jaar van
 „ sijn Pauselijken stoel. *Clemens* tot Avinion, den
 „ 4. May in het vyfde jaar van zyn Pauselijken
 „ stoel. De selve in de selve plaatse, den 23. Ja-
 „ nuary, in het sifte jaar van sijn Pauselijken
 „ stoel. *Johan* tot Avinion, in het eerste jaar van
 „ sijn Pauselijken stoel. *Innocentius* tot Lateranen,
 „ den 18. van Maart, in het veerthiende jaar van
 „ sijn Pauselijken stoel. *Clemens* tot Avinion, den
 „ 20. April, in het achtste jaar van sijn Pauselij-
 „ ken stoel. *Innocentius* tot Pausen, den 29.
 „ September, in het thiende jaar sijns Pauselijken
 „ stoel. *Urbanus* tot Viterbe, den 11. Maart, in
 „ het eerste jaar sijns Pauselijken stoel. *Clemens*
 „ tot Avinion, den 22. October, in het achtste
 „ jaar sijns Pauselijken-stoel. *Alexander* heeft
 „ Brieven gegeven van besonder bescherminge;
 „ de Getuygen sijn:

„ *Cunhijus*, Priester Cardinaal met den Tijtel
 „ van S. Cerila.

„ *Hugo* Priester Cardinaal met den Tijtel van S.
 „ Clement.

„ *Mattheus* Priester Cardinaal met den Tijtel
 „ van Marcellus.

„ *Theodinus* Bisschop Portuenfis en van S. Rufina.

„ *Henricus* Bisschop Albanensis.

„ *Verneredus* Bisschop van Preneste.

„ *Ardicio* Diaken Cardinaal Serth. Ord.

„ *Grananus* Diaken Cardinaal der Heyligen
 „ Cosmus en Damianus.

„ *Johan* Diaken Cardinaal van den Heyligen En-
 „ gel.

„ *Lamennus* Diaken Cardinaal van St. Adriaan.

„ *Mattheus* Diaken Cardinaal van St. Maria.

„ Gegeven tot Anagnia, door de handen van
 „ *Albregt*, Priester Cardinaal der H. Roomsche
 „ Kerke en Cancellier, den 5 November Indictie
 „ 13. in 't Jaar der Menschwordinge ons Heeren
 „ 1179. van de Pauselijke Stoel des Heer *Alexan-
 „ der* Paus den III. van dien naam, in het 21.
 „ jaar.

„ Daar waren ook veel andere Vorstelijke
 „ brieven, met welke sy dit Clooster rijkelijk
 „ begiften, ofte eenige groote Privilegien toege-
 „ geven; de besonderste der welke brieve wor-
 „ den in verscheyde plaatsen deses Boecx gelsen;
 „ dese vier ongedrukte, die hier volgen, hebben
 „ ons gedagt weerdich te wesen, gelsen te wor-
 „ den, om dat sy geen ander bequamer plaatse
 „ sullen hebben.

I.

„ I Nden naam des Vaders, en des Soons, en des
 „ Heyligen Geests, Amen. Ick *Willem* Gra-
 „ ve van Hollandt, doen yegelijk te kennen, soo
 „ tegenwoordige als toekomende, dat willoende
 „ voorsien aan de zaligheid mijner ziele, en mijns
 „ Huyfvrouwe, en ook onser kinderen; ick la-
 „ te gaan alle sijn vry en ontslagen in der eeuwic-
 „ heid hondert gemeten Landts onder het Am-
 „ bacht van Ostcappelle, toebehoorende aan de
 „ Kerke van de H. Maria van Rijsburch, van
 „ alle last der bedinge; en van al ander beswari-
 „ ge der schattinge, alsoo veel als het aan 't recht
 „ van Hollandt bekend wort toe te behooren;
 „ behalven dat Landt, 't welck mijn Broeder
 „ *Diederik* Grave heeft vry gelaten op de selve
 „ maniere aan die Kerke: maar op dat dit mijn
 „ daat worde seker en onverlijck bewaart, ick
 „ hebbe gewilt datmen desen tegenwoordigen
 „ Brief soude versterken met de getuygenisse
 „ mijns zegels, en bescherminge der getuygen.
 „ Dit sijn de namen der getuygen, die tegen-
 „ woordich sijn geweest by dese onderschryvin-
 „ ge; *Pieter van Dnyen, Daniel van Tholan,*
 „ *Pieter van Middelburg Abten, Hugo van Vorne,*
 „ *Godefroy van Breda, Wilhem van Ryswijk,*
 „ *Diederik van Teylinge, Jacob Castelleyn van*
 „ *Leyden, Willem van Koudekerk, Wouter van*
 „ *Cruninge, Gillis van Sabbinge, Symon Neve-*
 „ *kin;* Gedaan in 't Jaar der menschworinge
 „ ons Heeren 1213. in de Maant December; Ge-
 „ geven door de handen mijns Schryvers tot
 „ Middelburg.

II.

„ I Nden naam des Vaders, Soons, en Heyli-
 „ gen Geest, Amen. *Ferdinand* Grave van
 „ Vlaanderen en Henegouwe, en *Joanna* sijn
 „ Huyfvrouwe, aan alle de gene die desen tegen-
 „ woordigen Brief sullen sien Saluyt. Sy eenen
 „ ygelijk kennelijk, dat wy voor de vergevenis-
 „ se onser sonden, onser Voor-ouders en naar-
 „ komelingen, laten gaan vry en ontslagen op
 „ alle manieren in eeuwichheid hondert gemeten
 „ landts onder het Ambacht van Ostcappelle,
 „ toebehoorende aan de Kerke van de H. Maria
 „ van Rijsburg; van alle last der bedinge, en
 „ van al ander beswaringe van schattinge, als
 „ het bekend wort toe te behooren aan het recht
 „ van Vlaanderen. Ende op dat dit ons doen be-
 „ waart wort onveranderlijck, wy hebben doen
 „ bevestigen dit tegenwoordich geschrift met het
 „ ahangsel van onse zegelen. Gedaan s' Maan-
 „ dags voor de geboorte ons Heeren, in 't Jaar
 „ der Mensch-woringe Christi 1213.

III.

„ I Ck *Floris* Grave van Hollandt, doen een
 „ ygelijk te kennen, die dit tegenwoordich
 „ geschrift sullen sien, dat ick seker en gewis
 „ houde de Donatie, die Vrou *Maria* eertijts
 „ Keyserinne gegeven heeft aan d' Abdiffe en
 „ Convent van de H. Maria in Rijsburg, te we-
 „ ten 5. ponden jaarlijx, 2. tot Ritanse der Jof-
 „ vrouwen, 3. ponden op den dach van S. Pon-

„ ciaan, in de ziele Misse van goeder gedachte-
 „ nisse mijns Vaders *Willem* Grave van Holland,
 „ en sy sullen jaarlijx ontfangen de voorseyde
 „ 5. ponden in 't Ambacht van Dordregt, 't welk
 „ in het gemeyn genoemt wort, Scrootambacht,
 „ met de getuygenisse der tegenwoordige Brie-
 „ ven. Gegeven in 't Jaar der gratie 1232. tot
 „ Leyden, den naasten Sondach, naar S. Mat-
 „ thijsdach.

IV.

„ I Ck *Maria*, eertijts Gravinne van Hollandt,
 „ wil eenen ygelijk te kennen geven, soo toe-
 „ komende, als tegenwoordige, dat voor de
 „ remedie der ziele mijns Mans, Godvruch-
 „ tiger gedachtenisse, *Willem*, eertijds Gra-
 „ ve van Hollandt, ick gehouden sijn te betalen
 „ binnen twee jaren vijftig Hollantsche ponden,
 „ om in-komen te krygen, aan de Kerke der
 „ Heyliger Maria in Rijsburch, en besonder-
 „ lijk daar toe, op dat voor hem soude gecele-
 „ breert worden een Misse voor de geloovige
 „ overleden, aan eenen Altaar opgerecht aan de
 „ voeten sijns grafs, alle dage, als het geoorloft
 „ is, en gewoonelijck plach te geschieden, alsoo
 „ ook; dat, tot dat ick die voorseyde vyftich
 „ ponden sal ten volle betaalt hebben, ick sal
 „ schuldig wesen jaarlijx te geven aande Geboor-
 „ te ons Heeren vyf ponden vande selve munte
 „ aan de voorseyde Kerke. Tot gedenkenisse
 „ en bevestinge van dese dingen hebbe ick doen
 „ versterken dit tegenwoordich schrift met het
 „ ahangsel van mijn zegel, en het onderteeken
 „ der getuygen, die hier tegenwoordich sijn ge-
 „ weest. Den zegel van *Floris* Grave van Hol-
 „ landt, *Willem van Teylingen, Philips van Waf-*
 „ *sehaar, Maarten van Monster, Schilt-knepen,*
 „ &c. *Floris Cappellaan, Mr. Hendrik van Siene,*
 „ Canonik van Brugge, en van veel meer ande-
 „ re, soo Geestelijck, als Wereltlijck. Gedaan
 „ tot Rijsburch, in tegenwoordicheyt van
 „ *Emessa* Abdiffe, en van het Capittel van Rijs-
 „ burch. In 't jaar van Gratie 1213. Inde Maant
 „ Junius.

„ De Princen van Hollandt worden eertijts
 „ begraven in de Kerke van het Clooster van
 „ Rijsburch. Men siet noch tegenwoordich de
 „ oude mueren van de selve Kerke, als ook de
 „ drie Graf-schriften van *Willem de I.* en van
 „ *Aleydis* sijn Huyfvrouwe, en sijn Dogter
 „ *Ada*.

I. *Willem de I. Grave van Holland, is overleden*
in 't jaar 1223.

II. *Aleydis, dochter van den Grave van Gelder-*
land, sijn huysvrouwe, is overleden in 't jaar
1218.

III. *Ada, dochter van Wilhelm den I. Grave*
van Holland, Abdiffe in Reinsburg, is overleden
in 't jaar 1258.

E e e e e e e

Volgt —

233 Volgt nu de Verhandeling van de Prioryen of Reguliers Cloosters, welke van ouds in Holland geweest zyn.

Clooster der Regulieren te EEMSTEIN.

GEfondeert, so als *Gouthoven* seit, anno 1380. Of soo andere willen 1382. in 't Ambacht Eem, gelegen by de Vloed Eem, door *Reynout van Minnebode*, een rijk, uytstekend, en vornaam burger van Dordrecht, die alleen betaalde de reys-kosten van *Mr. Gerard van Bronkhorst*, Canonik t'Utrecht, die van 't Algemeen-godshuys, Capittel Generaal te Windesheym, gelegen by Swolle, der Regulieren Orde, na *Romen* wierd gefonden, in 't jaar 1397. Welkers Munnikken waren Regulieren-Canoniken, na den regel van *St. Augustijn*; stond onder het Gods-huys van Windesheym, welk eerst bestond uyt vier Munnikdommen of Cloosters, als dat

Van de zalige Maagt Maria te Windesheym by Swolle, opperecht in 't jaar 1387.

Des H. Zaligmakers in Eemsteyn by Dordrecht, anno 1382.

Van Maria by Aarnhem, anno 1392.

Van 't Nieuwe Licht by Hoorn, anno 1392.

Hebbende haar gesamentlijke voor-rechten verkregen van *Paus Bonifas de IX.* welk Capittel metter tijd onder verscheide Roomsche Biscoppen is aangegroeyd, tot een getal van 84. Mannen en 13. Vrouwen-Cloosters. Daar dan op de ry het Clooster der Regulieren te Eemsteyn by Dordrecht de zevende plaats had; en onder de Stiften, de Regulierstiften, dat van *Sint Angniet* binnen Dordrecht het agtste was.

Na dat den grooten Waart op *St. Elisabeths* nacht in 't jaar 1421. was ingebroken, is in plaats van het gemelte Clooster, voor die Munnikken een ander gebout in *Kijshouk*, gelegen in den *Swijndregtlen Waart*; 't welk van de *Watergeusen* uyt den *Briel* onder *Hopman Dirk Wor* van Dordrecht, op den 14. van *Somermant* anno 1572. wierd aan brand gesteken en vernield, soo dat'er naulijkx iets van de grondslag is te vinden; en waren gemelte broeders recht voor haren eersten ondergang, onder de *Landpoorters* van Dordrecht aangenomen (na luyd der woorden:) In 't jaar 1421. 's *Vrydages na St. Lamberti*, soe was dat Gods-huys van Eemsteyn Poorter ontfaan, om hem en hoeren goeden te beschudden, en men schouw hem quyt die kroen's jaars om Gods wil, dat sy voer die *Stede* bidden souden. Dit geschiedt onder *Wouter van Genderen*, doen hy *Burgemeester* was, ter bede en begeerte *Hertoges Jans van Beyeren*, met sijnen bezegelden brieve, die hy der goeder *Stede* op die tijd sende. En anno 1432. 's daags voor *St. Lucia*, is 't Clooster te Eemsteyn vrygesproken van ongeld en excijns van den *Torf*, gelegen in den grooten Waart, als *Burgemeester* was *Dirk van Eyke*.

De namen der Prelaten of Prioren van den beginne deses Cloosters zyn geweest:

Anno 1383. Pater *Johannes Wissenis*, Vice-propositus.

1387. P. *Simon de Schoonhovia*, Praepositus.

1388. P. *Johannes de Florwines*, eerste Prior.

1395. P. *Henricus Wild* van 's *Hertogenbosch*.

1400. P. *Simon de Schoonhovia*.

1402. P. *Laurentius de Gestel*.

1414. P. *Theodoricus de Leydis*.

1419. P. *Johannes Brunonis de Aspersu*; dese heeft het vergane Clooster met de Munniken opgebracht in *Kijshouk*, is gestorven en begraven by de susters te *Bommel*, daar hy de *Vandinge* was gaan doen.

1433. P. *Gijsbertus de Schoonhovia*.

1435. P. *Johannes Dicus de Kerk*.

1444. P. *Willem Duyk*, de *Dordraco*.

1448. P. *Johannes de Velsen*.

1455. P. *Conradus de Schoonhovia*.

1457. P. *Nicolaus de Worichem*.

1468. P. *Wilhelmus Iohannis*, de *Leydis*.

1474. P. *Michaël de Dordraco*.

1476. P. *Wilhelmus de Brielis*.

1485. P. *Henricus de Bommel*.

1490. P. *Arnoldus*, Professus in *Leyerdorp*.

1492. P. *Johannes Wolseri de Dirxland*.

1505. P. *Johannes Iohannis*, de *Delft*.

1529. P. *Petrus Nicolai*, de *Geldris*.

1532. P. *Johannes Iohannis Gijssen de Balen*; dese zynde Prior van dit voorsz Clooster, is in 't jaar 1511. verkoren Opper-prior van de heele Orde te *Windesheym*; welke hy negen jaar en drie maanden loffeljk hebbende bestierd, stierf aldaar, en werde in 't *Choor* begraven.

1541. P. *Iasparus Anthonis*, a *Delfshaven*.

P. *Johannes ab Eynhovia*, Professus in *Rugge*.

1552. P. *Theodoricus Henrici Denk*, de *Bolcoducis*.

1570. P. *Johannes Petri ab Herpe*.

Vinde hier ook Procurators en Broeder geweest te hebben,

Procurators:

1432. Br. *Godeverd N.*

1462. *Pieter Knijf*.

Broeder:

1522. Br. *Reynier Oem*, anno 1524. overleden, oud omtrent 60. jaren.

Omtrent de *Verkiefsinge* der Prioren, wierden de volgende voorschriften gebruykt.

Voorschrift tot de beswering der verkiesers.

BRoeder N. wy besweren u in den H. Geest, en in der beste manieren als wy moeten, dat gy een Canonik deses Huys ofte daar buyten kiest tot een Prior van desen Huysle, die gy na God en uwer conscientie, alsoo veel als de mensche-

schelijke krankheid verhenget, weerdich en bequaam meent te wesen, tot het Ampt van het Prioorschap.

Voorchrift van 't geen gesproken werd in de verkiefinge.

IK broeder N. bewillige in broeder N., en hem verkies ik tot een Prior deses Cloosters.

Voorchrift van 't geen gesegt werd in de vereyffinge.

IK broeder N. bewillige in broeder N. en hem vereys ik tot een Prior deses Cloosters.

Van welken gelijken inhoud, *mutatis mutandis*, ik bevind de voorschriften, die gebruykt wierden in de verkiefinge der Priorinnen.

Dese Regulieren waren toegestelt in witte Caputien, dragende vierkante swarte Bonetten, smalle Linde Bessen, swarte Coletten, en witte Linde Subtilen. Wie meeder van dese Broederen, hare Patroon, Ordre en Clooster-leven begeert te weten, die lese het Passionaal en Gulde Legendes, geprent te Swolle, in 't jaar ons Heeren 1490. Van *Heribertus Rosweydis*, gedrukt 't Antwerpen in 't jaar 1629. *Regulam Beati Augustini Episcopi cum Constitutionibus Canonicorum Regularium Capituli Windesemensis, &c. Excus. Ultraject.* 1553. en meer andere Roomse Schryvers.

Clooster der Regulieren te HEMSDONK.

Gestigt, als *Goushoven* wil, in 't jaar 1443. te Hemsdonk by Brandwijk, bestont ook uyt Regulieren Canoniken, staande onder den Gerechtsdwang, of het Capittel van het Clooster te Kamp in Vriesland.

Welk Clooster *I. van Oudenhoven* aldus beschrijft: Buyten Schoonhoven in den Hem, in den Krimpender-waart, 'tzy onder de Landen van Bloys, of onder Zuyd-holland, heeft gelegen 't Reguliers Clooster van St. Michiel, waar van noch eenige fundamenten en vervalle muren worden gesien, en is daar uyt gesproten 't Clooster van onse Lieve Vrouwen ten Donk, onder Brandwijk, beyde van de Orde van Sint Augustijn, blijkende by de volgende Gift-brief van de Grond-plaatse van 't selve Clooster, waar van vele vervallen muren, en de fundamenten noch overig zyn.

W*Y Engelbert*, Grave van Nassouwe, Heere ter Lecke, en te Breda, en *Johanna*, Gravinneen Vrouwe der selver Landen voorz, sijne gefellinne, doen kontt allen luyden, en kennen, overmits desen onsen openen brieve, dat wy om Gods willen, en aangesien saligheyt onser, onser oiren en nakomelingen zielen, en ook om den dienst Gods te wekken, en te bet wy huere goede werken en de beden deelachtig te worden, gegeven hebben, en geven voor ons, onsen erven en nakomelingen, den Regulieren des Cloosters van St. Michiels, buyten Schoonhoven in den Hem, een stuk Lands, geheten die Donk, met heur toebehooren, ofte beheingt

leegt met huerten ouden Slootch, binnen onser Parochien van Brandwijk in den Alblafferwaart, als een Clooster-kerk en Bouw-huys daar op te doen setten, en te doen timmeren, soo hem dat beste en nutste sal dunken te wesen, by der hulpen Gods en goeder luyden. Welke stuk Lands voorz wy hem over gegeven hebben, en geven overmits desen onsen brieve, om een jaarlijk Chijns, alomme twee pond, des Heeren ponde, ons en onse nakomelingen jaarlijks te betalen, alle jaar op St. Martijns-dach in den Winter, sonder wederseggen, en nemen hem goeden luyden des Cloosters voorz, en die goeden in onsen hoede en beschermenisse na onsen vermogen, sonder alle argelift, en wy voorz Grave en Gravinne *Engelbert* en *Johanna*, hebben des tot oorkonde onser beyder zegel, voor ons en onse nakomelingen aan desen brief gehangen, in 't jaar ons Heeren 1424. den 8. Juny.

De broederen die aldaar huys hielden, zyn dese:

Prior:

1495. Br. *Joost de Witt*, anno 1508. overleden

Broeder:

1494. Br. *Cornelis vander Gonde*, vel *Cornelius Aurelius*, die anno 1515. noch leefde.

Wat van dese Munnikken, Orde, Patroon, Kleedinge, enz. viel te seggen, is in het voorgaande van Eemsteyn reeds geseyt.

Het Priorinnen Slot en Clooster der Regulierissen in S. A G N I E T tot Dordrecht.

Is gesticht in 't jaar ons Heeren 1326. stond wel eer onder 't Algemeen-Godshuys van 't Clooster te Windesheym, welk was oppgericht in 't jaar 1387. hoorende onder den Myter van Utrecht; welk voorz Clooster van St. Agniet vermeldt werd in den jare 1430. (onder de regeringe van Paus *Martijn de V.*) onderhoorig geweest te zyn het voornoemde Capittel van Windesheym, uytwijfende de lijste van de namen der Canoniken, Regulieren, en Regulierissen-huysen, staande onder 't voorseyde Godshuys, in welke het genoemt werd, *Domus Sancte Agnetis in Dordraco, Oppido Hollandie, Diocesis Trajectensis.* *Das is:* Het Huys van de H. Agniet te Dordrecht, een Stad van Holland, onder den stoel van Utrecht. Wierd grootelijx begift van Heer *Gerard van Heemskerk*, Ridder, Heere van Oosthuysen, die van de Cappeljaule zyde was binnen Dordrecht, en Raad Hertog *Jans van Beyeren*, anno 1419. *Wouter van Goushovens* Hollandse Chronijk fol. 182. ook van *Vrouwe Walburg vander Merwede*, aldaar Nonne anno 1430. en van *Reynier de Jonge*, Heeren *Reynier*, Tresorier van Dordrecht, anno 1491.

De Kerk deses Cloosters is gebout in 't jaar 1494. hadde drie Outaren, en waren afgeschoten met een Choor, onder hout en boven tralien; ter zyde van 't Choor was uytwaarts een Cappelleken gestigt, daar van vertelt word, dat daar

E e e e e e e 2

Mi

Miraculeux een Lieve Vrouwen Beeldekens gevonden, en aldaar op den Outaar gestelt was.

In dit Clooster gingen certijds vele Edele Jonkvrouwen, onder welke (seyt Dr. *Johan van Beverwijk*, in zijn Beschryving van Dordrecht fol. 171.) bevonden is een dochter Heer *Ians van Vlissingen*, Bastard's Graven van Holland, en andere, uyt de Geslachten Rommerswaal, Ruygrok, Castille, &c.

De navolgende zyn Priorinnen en Nonnen des meergemelten Cloosters geweest:]

Priorinnen :

1426. Jonkv. *Geertruyd Blyde*.
 1440. J. *Ermgard van Loven*.
 1440. Vrouw *Adelheid Onderwater*, *Reynouds* dochter, circa anno 1440.
 1450. J. *Catarina Haaks*.
 1477. *Agniese van Diemen*, *Henriks* dochter.
 1480. J. *Geertruyd van Neck*, circa anno 1480.
 1483. J. *N. Cornelis Ockers* dochter.
 1547. J. *Jenne de Jonge*, van *Baardwijk*, anno 1547. overleden.
 1550. *Lijsbet de Jonge*, anno 1550. overleden.
 1554. J. *Anna*, *Claas Jacobs* dochter.

Nonnen :

1341. Jonkv. *Ermgard*, Heeren *Roslofs* dochter.
 1383. J. *Gonde*, Heeren *Willem Duux* dochter.
 1400. J. *Alyd Loef*, circa anno 1400.
 1430. J. *Walburg vander Merwede*, Heeren *Daniels* dochter.
 1434. J. *Isabelle van Malburg*.
 1440. J. *Sapientia Onderwater*, *Reynouds* dochter, circa anno 1440.
 1456. J. *Beatrix van Naarssen*.
 1456. J. *Lijsbeth van Naarssen*, circa anno 1456.
 1456. J. *Soete van Naarssen*, circa anno 1456.
 1465. J. *Suete van Beveren*.
 1467. J. *Geertruyd van Amerongen*, overleden anno 1467.
 1468. J. *Elisabeth vander Does*.
 1468. J. *Luytgaart Willems* dochter.
 1469. J. *Hadewy Gerrits* dochter.
 1471. J. *Claasge (vel Nicolaa) vander Linde*, *Jans* dochter.
 1477. J. *Geertruyd van Diemen*, *Henriks* dogter.
 1478. J. *Ianna Damas Willems* dochter.
 1479. J. *Agnes Winter*, anno 1479. overleden.
 1483. J. *Hadewy Kool*.
 1483. J. *Ianneken Adriaans* dochter.
 1483. J. *Lijsbeth van Naarssen*, *Ians* dochter, circa anno 1483.
 1485. J. *Wilhelmine van Brakel*.
 1495. J. *Maria Crooswijk*.
 1499. J. *Catrijn Ians* dochter.
 1500. J. *Maria van Sandeling*, circa anno 1500.
 1504. J. *Beatrix van Naarssen*.
 1506. J. *Ida Oem*.
 1507. J. *Christine vander Duyn*.
 1517. J. *Sofia vander Linde*, anno 1517. overleden.
 1520. J. *Nicolaa vander Linde*, circa anno 1520.
 1521. J. *Isabelle vanden Coulfster*.
 1521. J. *Anna van Sol*, *Anthonis* dochter.
 1524. J. *Elisabeth*, Heeren *Pieters* dochter, natu-

relijke dochter van *Pieter vander Mijle Damas*, Burgemeester, circa anno 1524.

1522. J. *Adriana Willems* dochter.
 1535. J. *Machtelt de Iode*, circa anno 1535.
 1538. J. *Catharina vander Duyn*.
 1557. J. *Isabelle Stoop*, Heeren *Willems* dochter.
 1563. J. *Anna Dier*, circa anno 1563. daar na Nonne in 't Clooster te Nazareth tot Keulen.
 1566. J. *Geertruyt Oem*.
 J. *Sara Oem*.
 1572. *Anna van Boshuysen*, en *Margareta van Boshuysen*, welke twee susteren vertrokken na Brabant in 't jaar 1572.

Vinde noch de volgende Nonnen, toch eygentlijk de jaren in welke sy in 't voorz. Clooster zyn gekleet, of gewoont hebben, zyn my niet gebleken.

- Jonkv. *Martha Oem*.
 J. *Magteld vander Haar*.
 J. *Bona Duyk*.
 J. *Isabella vander Does*.

Hoedanig dese susteren gekleet waren, sullen wy laten volgen : Sy droegen op haar hoofd swarte Wielen, witte Linden Vrouwen en Huyven, en om haar halfen geployde Barbetten, voorts aan hebbende witte Wollen Rokken en Schapulierien.

Op wat wijs de Priorinnen wierden gekosen, te sien *musatis mustandis*, in de beschryvinge van het Clooster te Eemsteyn.

De Clooster-beloften der susteren geschieden op de volgende wijze :

IK suster N. love voer God en allen Heyligen, in tegenwoordigheyt des Priors en ons Rectoers stantachtigheyt in desen Clooster, dat gesticht is in der eeren der Salichster Maget Agniete, eeuwige reynigheyt mijns lichaams, der ven eygen guets, en gehoorsaamheyt onser Priorinnen en hare rechte nakomelingen, na Sinte Augustijns Regel, en de gemeene insettinge ons Generaals-Capittels.

De beschermster, in wiens eere dit voorgenomde Clooster was gesticht en opgerecht, werd aldus beschreven.

Agnes, van eerlijke en Edele ouders te Rommen geboren, als sy ongevaarlijk 13 jaren oud was, wierd van *Symphronis*, des Rechters of Schouts loon aldaar, ten huwelijk verfocht : maar sy eenen anderen Minnaar en Bruydegom den Heere Jesus lievende, sloeg sijn verfoek plat af. Werd daar over van eenige pluymstrijkers bedragen dat sy Christene was. Welk sy, voor het Gerecht ontboden, niet en lochende, maar vrymoedig beleet : alhoewel den Schout haar eerst met smekende, daar na met dreygende woorden socht tot afval te bewegen. *Symphronis* siende dat hy niet en vorderde, en datse de Godinne *Vesta* noch *Minerva* niet en wilde offren, beval haar naakt t'ontkleden, ten bordeele te leyden, en den Roffianen ten proye te geven.

Ont-

Ontkleed, en haar hayr-vechten ontvlochten zynde, wierd door de dikhey van haar hayr, als met kleederen bedekt. In den Hoeren-kelder komende, vond die door 's Heeren Engel bereyde, en met een groot Stralend-licht vervuld, dat des aanschouwers oogen verduyfterde, en na datse God aangeroepen en gebeden hadde, vantse aldaar een wit kleed, datse aan dede. *Symphronius* soon als dul en uytgelaten, komende om haar te schenden, en haar aanransende, wierd van den slaanden Engel gedood; die door 't gebed van *Agnes*, van 's Heeren Engel weder opgewekt zynde, met de Christenen den waren God des Hemels en der Aarden beleed, verfoeyende de Afgoden der Heydenen. *Symphronius* door dees wonderdaad overtuugd, sou haar gaarn gespaart en verschoont hebben. Maar de Heydensche - Afgodische - Priesters en Tekenbedieders 't volk oproerig makende, riepen, Weg, weg, met dese Besweerster, weg met die Toveresse. *Symphronius* siende dat hy haar niet konde verlossen, vresende Kayfers toorn, en 's volks dommen en dullen haat, was droevig, steld *Aspasius* tot Rechter, in sijn plaats, diese ten vuure doemd, belastende haar ter halver vlamme te werpen, welke als dit geschiede, sig in twee deelde, sengende d'oproerige omstaanders, maar de Maagt *Agnes* niet rakende, die te midden in 't vuyr haar handen ten Hemel uytstrekende, God aanriep en bad, en na 't gebed het vuyr soo uytgeblust vond, datter met al geen hette meer overig was. *Aspasius* sijn Vonnis vrugteloos siende, heeft haar met een swaard de kele doen affteken. En *Agnes* heeft in de 10de. vervolginge der Christenen, onder de Kayfers *Diocletiaan* en *Maximiliaan* de Martel-kroon ontfangen, op den 21. van Louwmaand, in 't jaar ons Heeren 304. Sie *Abraham Mellini* Groot-Christen-Martelaars Boek, fol. 106. *Heribertus Rosweyda* in 't Leven der Heyligen, in 't eerste Deel, fol. 205.

't Reguliers Clooster van O N S E R V R O U W E N VISITATIE buyten Haarlem.

C *Chron. Windeshemensse lib. 1. cap. 39.* getuygd, dat dit Clooster omtrent het jaar 1406. gestigt is, seggende, *sub eodem tempore monasterium Visitationis B. Mariae, prope Herlem per venerabilem Patrem, Dominum Hugonem Golsmit presbiterum edificari fuerat inchoatum, & generali Capitulo nostro de Windesem cum omnibus agris, domibus & attinentiis ad assumendum oblatum, sed facta inquisitione ad annos septem ejus assumtio est dilata. Dat is:* Omtrent den selven tijd, (anno 1406.) is het Clooster van Marien visitatie digt by Haarlem beginnen gestigt te werden door den eerwaardigen vader en Heer *Hugo Golsmit*, Priester, en ons Generaal Capittel van *Windesem* met alle sijne Landen, Huysen en toebehoren opgedragen; maar de aanneming daar van is na gedaan onderzoek noch seven jaren uytgesteld.

Soo werd het dan ook naderhand op 't jaar 1430. Cappittel 44. in 't selve boek onder de Cloosters tot het gemelde Generale Capittel van *Windesem* behorende verhaalt en geteld. Ook

werd aldaar *Johannes de Zufato* omtrent het jaar 1409. Prior van 't Generaal Clooster genoemd; *lib. 1. cap. 28. Hujus Canobii Snoyus quoque meminist, cujus verba hic ad scribo.*

*Anno Dominica incarnationis 1450. celebravit jubileum Nicolaus V. post annum jubileus fuit in oppidis Hollandia, circumferens ac vulgante Nicolao de Cusa Cardinale, qui cum in suburbio oppidi Harlem monasterio Regularium hausisset Cerevisiam Orientalem ab Hamburgo, mirifice eam commendabat vinoque preserebat; verum ut postridie caput illi doluit, (caput namque ex ea cerevisia tentari dolet) ejusmodi potionem fuit execratus; Romam reversus, atque a Pontifice rogatus, qua gens quibus moribus inferiorem Germaniam incoleret, respondit longe omnium prudentissimam esse; mirante pontifice subiecit causam, in convivio, inquit, sitire te, & quantum sitias, deprehendere caller; Alludebat ille ad morem gentis nostrae in convivio ad pocula mutua invitanti; Ridebat Pontifex responsum Cardinalis. Dat is: Snoyus maakt van dit Clooster in sijn tiende boek gewag, wiens woorden ik hier by schryve; Inden jare onses Heeren 1450. heeft *Nicolaus de V.* het jubelen jaar gehouden; des jaars daar aan werd het in Hollandt omgedragen; en uytgeroepen, door den Cardinaal *Nicolaus de Cusa*, dewelke alshy in het Reguliers Clooster; digt onder de Stadt van Haarlem gelegen, Hamburger bier gedronken hadde, soo prees hy het selve grotelijx, en verhief het boven den wyn; maar als hem des anderen daags het hooft daar van seer dede (want dat bier pleeg in 't hooft te lopen, en dat te doen sweren) soo heeft hy dien drank vervloekt; Te Romen weder gekeert, en van den Paus gevraagd sijnde, wat aart van volk Nederlant bewoonde, antwoorde dat het een seer verstandig volk was; En als den Paus sig daar over verwonderde, heeft hy dese reden gegeven seggende, sy weten inde Gastmalen te sien of gy dorst hebt, en ook hoe veel dat gy drinken meugt. Hy sach op het gebruyk van onse Luyden, die malkander inde Gastmalen heele en halve brengen of toedrinken; den Paus lagte om de antwoord van den Cardinaal.*

Het Clooster S I O N neffens de Beverwijk.

H **E**t Clooster genoemd Sion, neffens de Beverwijk, is nu verdestruerd; Dit Clooster werd gedagt in de Chronijk van *Windesem lib. 1. Cap. 44.* alwaar het genoemd werd, het Clooster van *Maria in Sion by de Beverwijk in Holland*; vande Reguliers Ordre; en betuygd dat het verenigd en gehegt is aan 't generaal Capittel van *Windesem* in den jare 1424. en te kennen gegeven, dat het kort te voren gestigt was, door dien 't aldaar genoemd werd *monasterium novum*; dat is, een nieuw Clooster.

Het Clooster geleit H E M E L S P O O R T.

G **E**legen hebbende tot Heemstede by Haarlem, wierd gesticht en voort merendeel gedoteerd, by Heer *Hugo van Assendelft*, en Heer *Jan Nicolaas* Priesters, anno 1458. en was voor Nonnen der Cisterciën Ordre.

Eeeeeee 3

Het

Het Clooster der Regulieren gezeit SION.

Dit Clooster werd vermeld in 't leven van den vermaarden *Erasmus van Rotterdam*, die zijn ouders ontijdelijk verloren hebbende, en ter instantelijker begeerte van syn Voochden tot het Clooster-leven aen gepordt werdende, na dat hy tijt van behoorlijk bedenken versocht hadde, in dit Convent alderceerst en liefst heeft willen wonen: want men in de Beschrijvinge syns Levens, gemeenlijk voor syn Latijnsche *Colloquia* ofte t'samenpreekinghen gestelt werdende, dese woorden leest. *Siquè interea locum in Monasterio Canonieorum repererat, qui vulgo Regulares dicuntur, in Collegio, quod est juxta Delft, dicto Sion, qua domus est principalis ejus Capituli.* Dat is: Ende ondertusschen hadt hy een plaats gevonden in 't Clooster der Canoniken, dewelke gemeenlijk Regulieren werden geheten, dicht by Delft gelegen, en Sion genaamt, welke het principaalste Huys is van dat Capittel. Dit was ontrent den jare 1486. doch den tijt van beproevinge omgekomen zynde, gaf tot antwoord aan den Overste, dat hy noch de Weerelt, noch het Clooster-leven, noch sich selve niet en kost, derhalve raatsaamt vout noch eenige jaren op de Academien te verblyven, tot dat hy sich selve beter mochte versocht hebben. Waar over den Jongman by syne Voochden grotelijks in disgratie geraakt zynde, nauwelijx van ymandt syner Vrienden geruist gelaten werde, tot dat hy eyndelijk door schoone redenen wederom sich in een Clooster, doch van de selfde Orde by der Goudaan den Yssel gelegen, ende *Emans* of *ten Steene* genaamt, begeven heeft; ende dat meest door de grootste inductie van een syner medegesellen (daer hy in syn jonkheyt ter schole by geslapen hadde) en aldaar woonende was; sulx hy aldaar ontrent den jare 1488. geprofessijt is, en den Canoniks-Kap aangetogen heeft, 't welk niet en soude geschiet syn geweest (want hy al wederom het Clooster meende te verlaten) ten ware hem de eerbare schaamte, de groote dreymementen, en armoede te rugh hadden gehouden, en hy daar door geprest hadde geweest, tot dat hy by een gelukkige occasie van dese voor syn groote Geest soo lastige dwang eerlange heerlijker wijze ontslagen wierde: gelijk hy ook noyt en kost verstaan, dat de ware Godsaligheyt hier in bestont.

Dat dit Clooster een voornaam Stift is geweest, waar onder verscheyde andere Cloosteren van dat Capittel ofte die Orde, geresorteert ende gestaan hebben, blijkt niet alleen uyt de voorgallegerde Periode, geextraheert selfs uyt het leven *Erasmii*, maar ook daar en boven de woorden van de Oude Hollandtsche Chronijck, daar hy verhalende hoe alle de Geestelikhheit van Hollandt op seker plaats buyten de Stadt Leyden in den jare 1475. conspireerde en t'samen spande tegen de intentie en resolutie der Geldt-middelen van Hertoch *Carel* seyt: *En daar vergaarden alle die Religiosen Mannen en Vrouwen der Canonicken Regulieren van den Capiteln van Windefim ende van Zion, &c.* Ende het schijnt dat dese Broe-

deren van dit Sion in den jare 1465. eenige reparatie en timmeringe aan haar Clooster in 't hoofd hebbengehad, aangemerkt naar uytwysen van het 68. art. der Ouder Aanteekeninge van de opbouwinge der Nieuwe Kerk, sy als doen een notabile quantiteyt Houts hebben aengekofft, te weeten van het houtte Choor der voorz Kercke by provisie aldaar van oudts gesteldt. Welcke mitsgaders andere daar-en-tusschen noch bykomende verbeteringe van dit Clooster te Sion, ontrent tachtich Jaren gestaan hebbende, door een afgrijfselijke daat schelm-achtig is vernieticht; want men vindt onder eenige weynige schriftelijke Notitien in voor-tijden gehouden by eenen *Joost Henrikz.* onder andere dese Memorie: *Opten 30. Januarii anno 1544. stilo Delfensi savonis tusschen seven ende acht uren, worde aangesteeken 's Convent van de Reguliers tot Sion buyten Delft, van onbekende Persoenen, ende dair verbrande eerst die Voor-Kercke mit die Outairen, het geheele Pant, mit alle die Cellen, het Sieckhuys, die Gast-Cameren, die Coecken, den Reventer, ende het Vrouwen-huys. Dair viel naderhande groote suspitie op een van de Priesters geboren van Schoenhoven, die welcke versonnen worde.* Hier na is dit Clooster naar alle apparentie aanstonds wederom herbouwt, en ten tijde van d'opkomende Oorlogen en de veranderinge van de Religie onser Voor-ouderen; soo wanneer de Stadt nevens anderen het Spaansche Juck mede renuncieerde, uyt voorsichtigheyt, om gelijke redenen als de twee voorgaende Gestichten, by die van de Stadt mede t'enemaal doen sloopen en afbrecken; de gansche geleghentheyt althans in een seer magnifijcke Hofstede ofte Lusthof, met seer schoone Plantagie getransformeert, en echter met de naam van *Sion* noch bekend gebleven zynde, hebbende in 't midden gehad een treffelijk Woonhuys van Plaisance over eenige jaren noch nauwelijx ter Weerelt heerlijck opgebracht en voltrocken wesende, gelijk als in de fleur des levens, door een onverwachten brandt op den helderen middachstont jammerlijk vernielt, en wederom t'onder gedompelt. Men vint'er in een Boomgaardt aan de Westzyde, een Oude Priesterlijcke Grafsarck noch gansch en gaaf in syn geheel, dragende dit opschrift met antijcke Letteren; *In 't Jaar M.CCCC.LXXIX. 28. dage in Februario, stierf Heer Jacob Dirks soen van Leyen; God heb de Ziels.* En in 't midde, gelijk men tot een ordinaris teyken op de Priesters Graven siet staan, uytgehouden een Kelck tusschen twee Ampullen, waar onder men op een vliegend winpeltie ofte rolletie, dese woorden in verkorting leest *Orate pro me Homines.* Dat is O! Menschen bidt voor my.

Het Reguliers Clooster tot WATERINGEN.

Tot Wateringen in Delflandt, plag een Regulier Monnikken Clooster te wesen, opgerigt by Heer *Hendrik van Naalswijk*, ontrent den jare 1470. en was te voren een Ridders Hofstede, te sien hier voren onder de Adelijke huysen in Delflandt..

't Re-

't Reguliers Clooster tot LEYDERDORP.

Omtrent het veer van Leiderdorp, aan de overfyde van den Rhyn, heeft gelegen een Clooster van Monniken, wefende van Reguliers, of S. Augustyns Orden. Is in de Troubelen geheel afgeworpen, en daar naartot Saay en Weylanden gemaakt. *Gouhoven* in zijn Cronijke pag. 117. fchryft van dit Clooster dit volgende. Tot Leyderdorp neffens den Rhyn, wert mede een Clooster voor de Regulieren van St. Augustyns Ordre gebout anno 1400. en wert geheten Engelendaal. Is geheel weg en tot Saaylanden verandert.

Het Clooster tot WARMONT.

Tot Warmont hebben al eer gelegen twee Cloosteren en Conventen, het eene voor broeders van de Cisterciën Orden, t'welk zijn Bernardyten, het ander voor fusters en Edeljufvrouwen, van der derden Orde van St. Franciscus, welk fuster Clooster gestigt is en gefondeert in 't jaar 1410. als mede t'mannen Clooster anno 1413, van Jonk-heer *Johan*, d'eerste van dien name Heer van Warmont en Efelijkerwoude. De eerste Edel Jonkvrouwen van dit Clooster waren de twee dogters van Heer *Jan van Cruyningen*, dewelke fusters waaren van Vrouw *Agnese*, en des Heeren *Johannes van Warmont* voorz. Huysvrouwe was. Inde Hollandfche Cronijk pag. 427. wert gefeyt, dat desen Heer *Jan van Woude*, ftierf in 't jaar 1417. en leyt in 't selve Clooster begraven, voor den Hogen Aftaar.

Hier omtrent is mede gelegen, fo alswe boven inde verhandeling van de Adelijke Huyfen van Rynland gefeyt hebben, de Adelijke Huyfinge tot Alkemade, daar de Ridderlijke Stamme van Alkemade sijne Toenaam afvoert, is by de Ouders van *Theodericus* anno 1143. en die van *Hendricus van Alkemade*, anno 1320. en naderhand by des selfs nafaten in zijn geheel befeten, tot dat door troubele de selve huyfinge is geruineert geworden; welke opbouwinge en herftellinge by Heer *Sybrant van Alkemade*, anno 1615. is ter hand genomen, en op nieuws uyt sijne grafte weder oppereggt, en wort altans by Heer *Floris van Alkemade* befeten.

Het Clooster LOPSEN.

Gelegen hebbende omtrent Leiden buyten de Rynsburger-poort, is geweest een Convent van redelijken rijkdom en inkomen, waar inne gewoont hebben Reguliers van St. Augustyns Orden of Regel, dewelke genoemt wierden Clinkers, die vry uyt en in de Stede mogten gaan, naar hun believen. Weynig jaaren voor de inlantfche beroerten hadde haar Pater, het Clooster, niet wel geregeert hebbende geheel ten agteren gestelt, alsoo datse genoorfaakt waaren, het selve te moeten verlaten. Doch die van den geregt deser Stede hebben de schulden en haar goederen aangeflagen, deselve gereddet,

en het geene overig gebleven is, overgegeven, aan de meesteren van Sint Catharinen Gasthuys, omme aldaar tot onderhoudt van de arme en elendige gebruykt te worden.

Het Clooster S. AAGTEN.

Gelegen hebbende, digt aan Leydens wallen, is geweest een arm Convent, waar inne gewoont hebben fusters van St. Augustyns Orden; dit Clooster is in de Troubelen geheel afgeworpen, en met de laaste vergrotinge, eensdeels in de Stad getrokken.

't Clooster MARIA MAGDALENA.

Gelegen hebbende, niet verre van het voornoemde Clooster, was mede van geen grote rijkdom, waar inne defgelijx Nonnen of fusters van St. Augustyns Orden gewoont hebben; is geheel afgeworpen, en tot Saay en Teelanden gemaakt.

Het Clooster MARIENPOEL.

Was een rijk en vermaart Convent, gelegen hebbende omtrent Leiden ter plaatse daar eertijds het Huys te Pappenpoel placht te staan, het welke de Burggraven des Stad Leyden toebehoorde, waar inne gewoont hebben Nonnen van de Reguliers of St. Augustyns Orden, in de wandeling genoemt de fusters te Poel. Is gants en geheel afgebroken en tot Teel en Weylanden gemaakt.

Het Clooster der MINNEBROEDERS.

Gelegen hebbende seer naar aan des Stadts muyren aan den nieuwen Rhyn, het welke een schoon en welgestelt Convent is geweest, waar inne dat gewoont hebben Monniken van Sint Franciscus Orden. Dit Convent is geheel tot Thuynen en Warmoeslanden gemaakt. Een faake dit Convent aangaande, is waardig te gedenken, te weten dat den eerften stigter en sondeerder van het selve Convent gestatueerd en geordonneert hadde, dat ingevalle het geschiede, dat de Monniken haar Clooster verlieten, of het selve door Oorlog of dwang verlaten moesten, en in dier gevalle aldaar geen dienst en deden, als dan alle de goederen, dewelke hy daar toegemaakt en gegeven hadde, fouden komen te vervallen aan den armen van Leyden. Het welke voorwaar aanmerkens waardig is, en by naar voor een Prophetie soude mogen gehouden werden, gelijk of die stigter van verre den ondergang van Cloosters gezien hadde. Dog door wat Redenen hy daar toe beweegt is geworden; weet Godt die alles bekent is. *Gouhove* feyt in zijn Cronijke Pag. 118. dat dit voornoemde Clooster vernielt of gedestruuert is in den jaare 1445. sonder te seggen by wie, of om wat redenen.

Het

Het Reguliers Clooster buyten AMSTER-
DAM.

WAs gefondeert anno 1394. en heeft de Reguliers poorte haar naam daar van behouden. Tot het stigten van dit Clooster verleende Hertog *Albregt van Beyeren* verlof, en nam de Muonikken by de volgende gunst-brief in veilige hoede.

„ **A** *Elbregt*, by Goedes genaden Palyngra-
„ ven opten Rhyn, Hertoge in Beyeren,
„ Grave van Hollandt, van Zeeland, en Heere
„ van Vrieslandt; Doen kont allen luyden, want
„ wy verstaan hebben van onsen goeden luyden
„ van Amsterdam, dat Heer *Gysbregt Douwe*
„ met andere Priesteren en goeden luyden, groot-
„ te begeerte hebben, dat die dienste Gods geme-
„ ret worde in Heylige Geestelijke Stede, alsoo
„ van eene Clooster van Sinte Augustyns regel
„ Canoniken Reguliers, dat Heer *Gysbregt Douwe*
„ met anderen Priesteren en goede luyden
„ voorz gaarne fonderen, timmeren, en maaken
„ souden buyten onse Stede van Amstelredam-
„ me, in der Prochie vander Nyer Amstel, daar-
„ men onsen Lieven Heere God by dage en by
„ nagte in dienen mogten. En want wy met son-
„ derlinge meninghe begeeren den dienst Gods
„ over al in onsen lande te meereren en te sterken:
„ Soo hebben wy geoorloft, en oorloven mits
„ desen brieven, Heer *Gysbregt Douwe* met an-
„ deren Priesteren en goede luyden voorz. te
„ fonderen, te timmeren, en te maaken een Cloo-
„ ster van Canoniken Reguliers van Sinte Augu-
„ styn Orde buyten onse Stede van Amstelre-
„ damme voorz. inder Prochie vander Nyer
„ Amstel. Ende ontfangen en nemen de voorz
„ Clooster en alle die Geestelijke luyden en per-
„ sonen en haar Dienaren die nu en in toekom-
„ den tyden inden voorz Clooster wonen sul-
„ len, en alle haar goede, die sy nu ter tijd heb-
„ ben ofte namaals verkrygen sullen, in onse be-
„ schermmenisse, en ontbieden en bevelen allen
„ onsen dienstluyden, Baliuwen, Schouten,
„ Schepenen, en Regteren over al in onse Landen,
„ dat sy dat Clooster voorz persoone, luyden,
„ dienaaren en goeden beschermen, van alle on-
„ regt, hinder, en moeyenisse tegens eenen yge-
„ lijken wie hy ware. En waar dat saake dat
„ ymandt hier en boven hun luyden voorz hin-
„ der ofte moeyenisse dede met onbescheyde aan
„ haren persoonen ofte goederen, dat wouden
„ wy verhaalen en corrigeren aan hunnen, als aan
„ den genen die ons van onse heerlijkheid ver-
„ minderen woude. Behoudelijk onsen onse na-
„ komelingen onsen dienst, scot, en bede, die
„ wy nu ter tijdt hebben ofte hebben sullen, op
„ alfulke goeden als totten voorz. Clooster ge-
„ geven sijn, of als men in toekomende tijde
„ daar toegeven sal. In oirconde desen Brieve,
„ bezegelt met onsen Zegele, gegeven in den
„ Hage, op ten 21. dach in January, in 't jaar
„ ons Heeren 1394. na de loope van onse Ho-
„ ve.

Walrave, Heer van Brederode, en toen
Ambachtsheer van Amsterveen, &c. begiftigde
ook dit Clooster, in den jare 1490. met die vry-
heid, dat het in den Amsteldijk, een of meer
sluyzen, om daar door te wateren, soude mogen
leggen, als mede datmen aan den Amsteldijk,
voor het Clooster geen huysen meerder soude
timmeren mogen. Dese gunst brief luidt aldus:

„ **W** *Alrave*, Heer van Brederode tot Via-
„ nen, Burg-grave t'Utrecht, Heer
„ ter Ameyde en van Heemstede; Doen kont
„ allen luyden, alsoo den Prior en Procurator
„ vande Regulieren by der Stede van Amstere-
„ damme, voer hen in der name en van wegen
„ 't gemeen convent ons vertoont en te kennen
„ gegeven hebben, hoe hen wel van node waar,
„ en is, tot profijt en nutsaamheid van hare Lan-
„ den en goeden, leggende by 't voorz. con-
„ vent, te doen maaken en leggen inden Amstel-
„ dijk een ofte twee Sluyzen, omme 't water,
„ dat binnen haren landt en goeden is, te beth en
„ te lichtelijker te mogen loofen en quyt wor-
„ den, en sy niet doen en mogen, noch en doe-
„ ren, dan met ons Oorlof, wille en consent,
„ daarom sy ons ootmoedelijken verfochten ge-
„ beden hebben, hen dat te willen verloven en
„ consenteren onder onse opene brieven, soo is
„ 't dat wy, die genegen sijn, om den voorz
„ ter eeren Gods, in hare profijten te helpen,
„ ook aanschou hebbende op die goede gunst, die
„ sy t'onswaart hebben en dragen, mitsgaders
„ die presentatie by gedaan, om ons en onse na-
„ komelingen, met hare gebede altyds in memo-
„ rie te willen hebben, den selven Prior en 't ge-
„ meen convente voorz geoorloft geconsentert
„ en gegunt hebben, oorloven, consenteren, en
„ gunnen met desen onsen brieve, voor ons, on-
„ sen erven, en nakomelingen, dat sy (indient
„ hen belieft en goet dunkt) voer en ontrent den
„ voorz convente tot profijt en nutsaamheid van
„ hare Landen en goeden in den Amsteldijk leg-
„ gen mogen twee Sluyzen hoog ofte laag, van
„ hout ofte steen, en die selve Sluyzen op te mo-
„ gen nemen en weder leggen, en doen leggen
„ ter plaats en plecken streckende langs hare
„ Landen en goeden daar 't hen best en profijte-
„ lijkt dienen sal mogen, omme daar doore in en
„ uyt, tot nutsaamheid en profijte van den Lan-
„ den en goede, die voorz convent toe behoo-
„ rende te mogen wateren en haar watergank te
„ hebben, nu beginnende erflik en eeuwig te
„ mogen gebruyken sonder ons, ofte den onsen
„ eenich seggen daar inne te hebben. Behoude-
„ lijk dat die selve Sluisen die sy leggen sullen, by
„ hen gehouden en onderhouden sullen wesen en
„ worden, om den regten Heer-wech met wa-
„ genen, paarden, te voete, en anders bequame-
„ lijken te mogen gebruyken, alle welke oorloft
„ en consent in mate voorz, wy vast en onver-
„ breekelijken gehouden willen hebben. En als
„ die gemene moelen gemaakt is, om dat water te
„ losen uyt die Wetering en gemene Landen, soo
„ sal dat convent voorz een kay ofte acker agtien
„ voeten breedt, en alsoo hoog, dattet alle alfulke
„ watering schutte, als 't voor gemene Landt van
„ noode

„noode en profijtelijk is, maken, en dat sal
 „staen tot beschouwen totten genen die ander
 „dijken en weteringen in dese Pollert beschou-
 „wen. En voert op datter voorz. convent beth
 „in haer religien en devotien sal mogen blyven,
 „soe hebben wy den voorz. convent gegunt,
 „en geven uit vryheit en Privilegien van onse
 „Ambochts wegen, als datmen geen meer huifen
 „den voifz. convent aenden Aemstel-Dijck,
 „naerre timmeren zal mogen, dan daer nu getim-
 „mert staen, om te verhoeden quade herbergh
 „of onrust, en verstoernisse die die Conventena-
 „len mochten lyden, of in quade exemte nement
 „bysonder als sy spaciment op die dijck hebben;
 „Ontbieden en bevelen daeromme allen onsen
 „Amptlieden, Dienaren en Onderfaten, ende
 „voert allen anderen die tot ons gehouden zyn,
 „of om ons doen wille, dat zy den voorz. con-
 „vente van dese onse oirloft gifte ende consent,
 „doen en laten rustelijcken en vredelijck gebruy-
 „ken, sonder hen te doen moeyenisse ter con-
 „trarien, tot eeuwigen dagen sonder argelift. In
 „kennisse der waerheyt hebben wy onse Zegel
 „hier aen gehangen; Gegeven op den yerften
 „dagh van Iuno, in't jaer ons Heeren duysent
 „viertien hondert acht-en-tnegentich.

Deze vryheit van niet ontrent dit Klooster te
 mogen timmeren, is naderhant noch altijd,
 toen het Klooster door den brant al vernielt was,
 onderhouden.

Dit Klooster staken, zoo men zeit, in den
 jare vijftien hondert twee-entertigh op Allerhei-
 ligen avondt de Monnikken zels in brandt, en
 lieten brieven en al watze hadden daer meê in
 verbranden; uit oorzake, zoo men voor gaf,
 datze vol schulden staken, en geen middelen had-
 den om die te betelen. 's Nachts quamenze tot
 Amsterdam voor de Poort, klopten aen, doch
 wierden niet in-gelaten. Van hier trokkenze na
 Heilo, buiten Alkmaer, daerze zich neder
 zetteden, en een Klooster op nieuw stichteden.
 Zommige willen dat de Majestraet zels het
 Klooster by nacht heimelik aen brant liet steken,
 om zich zoo allengs van eenige Kloosteren, daer
 deze stad geweldigh meê bezwaert was, t'ontla-
 sten. Het leegh-erf of Boomgert, van het ver-
 brande Klooster verhuurden daer na de Reguliers
 Munnikken van Heilo, voor een zekre zomme
 gels; maer daer na, mits hun behoefdigheit,
 verkostenze het aen 't gemeene Kapittel van de
 Kathedrale Kerk tot Haarlem. Tot dit verkoo-
 pen gaf hen Niklaes Bisschop van Haarlem, by
 deze volgende brief, op zekre voorwaarden, die
 in dezelve verhaalt worden, verlosf:

„**N**icolau, by der gratie Godes, Bisschop
 „van Haarlem, en Prelaat van Egmont,
 „maken kondt eenen yegelijcken; hoe dat ons
 „van wegen de religiose Heer, Cornelis Jansz.
 „van Schermer, Prior en andere Conventualen
 „van 't Reguliers Klooster van Heyloo, ons
 „Bisdoms van Haarlum oetmoedelicken te ken-
 „nen gegeven is, hoe dat huer voifz. Convent
 „is toebehoorende, seker Hof ofte Boomgaart,
 „groot ontrent vier Morgen, gelegen niet veer

„van de Stede Amstelredam, ter plaetse alwaer
 „'t Reguliers Klooster eertijds gestaan heeft;
 „en is nu ontrent twintich Jaren geleden van den
 „eerfame Schout van Amsterdam, *Willem Dirksz*
 „in huur gebruykt geweest, en die selve pach-
 „tinge nu geexspireert wesende, souden die
 „voifz. supplianten van menige wesen het selve
 „Hof ofte Boomgaart te verkoopen, den mee-
 „sten daar voor biedende, en die penningen
 „daer afkomende wederom te leggen, en t'im-
 „ployeren tot des Convents meeste profijt en
 „orber, ons daarom ootmoedelijk biddende en
 „'t selve te willen octroyeren en consenteren, en
 „behoorlijken brive van octroey en consent daar
 „op te willen verlenen, Soo is 't: dat wy ter
 „ootmoedigebede des voorz. supplianten gene-
 „gen wesende, en gemerkt de selve verkopinge
 „tenderende en wesen soude tot merkelyk pro-
 „fijt van 't voorz. Convente, hebben haarluy-
 „den geoctroyeert en geconsenteert, octroye-
 „ren en consenteren mits desen, dat sy die voorz.
 „Hofstede of Boomgaart openbaarlijken mit
 „voorgaande Kerk-geboden, ofte anders, den
 „meest daar voor biedende verkopen sullen mo-
 „gen, en dat de kooper de selve Hofstede we-
 „derom verkoopen sal mogen tot sijnder profijt,
 „behoudelijk datmen ons ofte onsen Gedepu-
 „teerden daar af sullen gehouden wesen reken-
 „schap en bewijs te doen, waar men de pennin-
 „gen daar van komende geimployeert sal heb-
 „ben, mids ook alsulke voorwaarden en condi-
 „tien, datmen daar 't voorz. Reguliers Clooster
 „gestaan heeft, sal doen stichten en onderhou-
 „den een Cappelle met een altaar, daar men op
 „behoorlijken tijden Missen sal celebreren voor
 „de fundateurs van 't selve Convent, en die ge-
 „nen die daar begraven leggen; des t'oirconde
 „hebben wy onsen Zegelen, en saaken aan dese
 „brieven doen hangen. Gegeven den 24. Fe-
 „bruary, in 't Jaer ons Heeren 1534. De Man-
 „dato Ad. Buyser Not.

Daar na is defelve Boomgert, die vier-en-der-
 tig hort, en negen-en-dertig roeden groot was,
 by het Capittel van Haarlem in erf-pacht verkogt;
 maer raakte weder door verzuym des pachters
 aan het selve Capittel. Endelijk wiert in den jare
 1594. aaneenen *Jacob Saffius*, eertijts Prior van
 de Regulieren tot Heilo, Archidiaken, Dom-
 proost, en Canonik van de kerk tot Haarlem, en
 sijnen erven en nakomelingen in eeuwigen erf-
 pacht, genaamt, *Emphyteus Ecclesiastica*, ver-
 huurt, verpacht, en uytgegeven, defelve Boom-
 gaart en Hofstede, daar eertijds dit Reguliers
 Clooster gestaan had, met al zyne toebehooren,
 't sy getimmer, boomen, plantagien, enten,
 &c. voor de som of Canon van een gulden 's jaars;
 des moest hy of zyn nakomelingen, behalve dese
 gulden, die *pro vero Canone Emphyteutico*, ter
 oorfsake van dese erf-pacht gegeven wiert, jaar-
 lijx noch de som van 250. gulden, uyt dit erf-
 pacht goet betalen. En dat tot'er tijdt, dat dese
 Saffius, of zyner ertgenamen afgeloft en betaalt
 hadden een gelijke jaarlijxe rente van twee hon-
 dert en vyftig gulden 's jaars, die een *Maria Wil-
 lems* binnen Amsterdam, uyt kracht van vyftien

F f f f f f f

Ver-

verscheiderente-brieven, eertijts op het Reguliers Clooster staan, en toen op het Cappitel van Haarlem sprekende hadt, belopende de hoofdzom daar van vier-duysent vier hondert en ses Carolus gulden. Dese Saffius smaldeelde (want dit stóndt hem, uyt kracht van de koopbrief, vry te doen, en mocht dit erf-pacht goet, 't sy in 't geheel of ten deelen weder uytgeven) en gaf het daar na weder in erf-pacht uyt aan anderen. Het bovengemelde oudt eigen of canon emphyteufes, staat tegenwoordich noch op dese plaatsen, die nu afgedeelt, en in tuynen, woonplaatsen en herbergen verandert sijn. Doch mits al dese erven, die op dit Hof staan, tegenwoordich met dese laatste vergrootinge binnen komen te leggen, en ten deele aan straten, burgwallen, &c. verdeelt en vergraven worden, sal mede dit oudt eigen, dat dus lang op dese gronden gestaant heeft, te niet loopen.

Met wat vryheit dit Clooster begiftigd was, blykt genoeg uyt het volgende document, dat namentlijk *Jacobus Saffius* aan de Wethouderen deser Stede, die dit Clooster om een vryen uytigt te hebben, en op dat de vyand by eenige belegering sich in het selve Clooster niet soude kunnen onthouden, noch tot zyn voordeel gebruyken, om dese Stadt te beschadigen ofte beschanzen, te dien tijde wilden doen slopen en afbreeken, overleverde, en op desen sin uytquam :

„ **O** Phuyden heeft Heer *Jacob Saffius*, Canonik tot Haarlem, ter presentie van „ my *Cornelis van Haamrode* binnen Amstelredam residerende, openbaare Notaris by des „ Konings van Spangien, &c. onsen G. H. Sekreten Rade, en der Hove van Hollandt geauthoriseert, en der getuygen naargenoemt, „ overgelevert in handen van mijn Heeren den „ Burgemeesteren deser voorsz. Stede sekere „ schriftelijke insinuatie en protestatie, luydende „ soo hier na volgt: Alsoo Heer *Jacob Saffius*, „ eertijds Prior tot Heyloo, en nu Canonik tot „ Haarlem, verstaat dat mijn Heeren Burgermeesteren van meninge souden sijn, om het „ Reguliers Hof buyten aan deser Stede gelegen, „ 't welk hy in erf-pacht besit, te demolieren en „ doen afhouden, tot behoef deser Stede, om „ een vry gesicht te hebben, op dat daar inne „ geen vyanden souden mogen onthouden, om „ deser Stede te beschadigen, ofte te bebolwerken en beschanschen, &c. soo doet de voornoemde Heer *Jacob* u mijne Heeren insinueren „ by desen, dat het voorsz. Hof is een Geestelijke plaats, gelegen buyten de vryheyt en jurisdictie deser Stede, en dat u luyden als Regenten geen recht nochte actie daar inne en „ competeert, en oversulx oock in u luyden „ macht niet en is, omme tot achterdeel van 't „ selve Hof niet te disponeren; dat mede de voorsz. „ plaats, als seer laach en week van aardrijk „ en gronde sijnde, niet bequaam en is omme „ daar inne eenige schansen ofte bolwerken te „ maken, waar uyt dese Stadt eenich hinder ofte letsel soude mogen krygen, gelijk 't selfde „ bekennen mochten alle die genen, die hem des „ krijgs-handel verstaan, alsoo oock gebleeken is

„ onlangs als de vyanden voor dese Stad lagen, die „ haar schansen dicht onder der Stadt, en niet „ soo verre als 't voorsz. Hof staat gemant, noch „ daar uyt eenige geweld gedaan hebben, soo dat „ het gansch nodeloos sijn soude 't voorsz. Hof „ daarom te demolieren, 't welk soude geschieden tot groote schade van de voornoemde „ Heer *Jacob*, sonder dat ymandt daar by geprofitteert soude mogen wesen; daar leggen oock „ geen hoochten noch eenige fundamenten in 't „ voorsz. Hof, waar deur 't aartrijk gestarkt soude sijn, gelijk wel doet in 't Leprosenhuis, „ en het Cathuyfers Clooster, en andere huysen „ en thuynen, beneffens deser stad staande, uyt „ ten welken dese Stadt hondertmaal meer gekrenkt soude mogen werden. Niet-te-min „ indien mijn Heeren immers gesint souden mogen wesen om het voorsz. Reguliers Hof af te hebben, dat sy luyden 't selfde Hof mitte jaarljkse pachten daar voor beloofd, tot behoef deser Stede overnemen, en van de beterschappe met hem accorderen naar redelijkheid, alsoo „ mijne Heeren sijn voorstanders van de gerechtigheid, dien niet en betaamt ymandt in sijn te verkorten; oock is dese Stad machtiger om „ Heer *Jacob* te helpen, dan Heer *Jacob* de Stadt, „ waaromme hy verfoekt dat mijn Heeren de „ sake gelieft wel in te sien, niet lichtelijcken te procederen, tot demolitie van 's voorsz. Hof, „ en tot gewisse bederffnisse van hem, en tot „ luttel profijt van dese Stadt, of by refusie van „ desen protesteert die voornoemde Heer *Jacob*, „ dat hy in 't afhouden van 't voorsz. Hof en Boomen niet en consenteert, maar dat hem om „ redenen, boven verhaalt, kracht en geweld „ gedaan werdt, en voorts van allen hinder, kosten, schaden en interesse, en anders, soo hy „ in dese best soude mogen en behooren te protesteren, in meninge van daar van sijn actie intenteren op tijden en wijlen, en alsoo hy te rade werden sal. En na dat de voornoemde Heer „ *Jacob* dit boven-geschreven in handen van „ *Pieter Pieterz.*, Burgemeester als President in 't bywesen van den anderen overgelevert hadde, en „ na dat wy vertrocken, en wederom in geroepen waren, soo antwoorde de voornoemde „ *Pieter Pieterz.* van wegen het Collegie, dat „ sy luyden de voorsz. Insinuatie gelesen hadden, „ en dat sy hoorden en sagen, en Copye daar van begeerden. Aldus geschiedt in 't Toornken „ op 't Stadthuys, den eersten Septembris, anno „ 1572. in 't bywesen van Heer *Clement Jansz.* „ Pastoor tot Sloterdijk, en Heer *Jasper Pieterz.* „ Pastoor op Egmont op Zee, als getuygen, van „ goeden geloove, hier toe geroepen en gebeden. „ Des roirkonde heb ick openbaar Notaris voorschreive, dese mijne gewoonlijke signature hier „ beneden aangeleykent, *Hameroot.*

Gouthoven seit, dat in de Stadt van Amsterdam mede een Reguliers Clooster was, datmen het *Paradijs* noemde, mitsgaders noch een ander genoemt onse lieven Vrouwen-velt.

Behalven alle de voorverhaalde Reguliers Cloosteren vermeldt den voornoemden *Gouthoven* noch dat geweest sijn.

Het

Het Clooster van het *Nieuwe Ligt* buyten Hoorn.

Nog een Reguliers Convent gebout buyten den Briel, 't welk genoemd was *Ruyge*, en anno 1572. vernielt; in de schuur van welk Clooster Graaf *Willem vander Mark* in 't selve jaar 19. Geestelijke Personen dede ophangen, die aldaar begraven wierden.

Nog buyten Naarden een Reguliers Clooster, geheten *St. Vyten Convent*.

Noch de Priorye van der *Cisterciën Ordre*, genoemd *onser Lieve Vrouwen Crone*, by Heusden, gestigt anno 1382. 't welk doe den tijtel van Abdye hadde, maar grote afbreuk geleden hebbende van de Watervloeden en Inundatien, is het in een Priorye verandert, en hebben de Nonnen naderhand binnen 's Hertogenbosch gewoon, zynde haar voornoem-

de Clooster geruineerd door den Oorlog.

Nog een Reguliers Clooster tot Ysselstein, gefundeert eertijds buyten de muren, daar na binnen gebragt, by Heer *Arent van Egmont* en van *Ysselstein*, ontrent den jare 1394. en sijn de eerste Monnikken in *Peter Poss* Clooster t'Antwerpen gekomen uyt dit Convent van Ysselstein, anno 1433.

Nog het Reguliers Clooster *Galileon*, gelegen hebbende by de Stede Munnikkedam, en gefundeert anno 1465.

Nog het Clooster te *Stein* op de Yssel by der Goude, daar *Erasmus van Rotterdam* Reguliet Monnik in geprofessijt geweest is, ontrent den jare 1488.

Item een Reguliers Clooster tot Arkel, boven Spijk by Gornichem op de Linge.

234 Cloosters van de vier Biddende Orden uyt Almoessen levende.

Vander Augustijnen Biddende Orden zyn eertijds in Holland Conventen geweest, te Dordrecht, 't welk vermeldt werd in de Registeren deser Stede, anno 1311. maar werde eerst formelijk getimmert ontrent den jare 1325. gevende den goeden Grave *Willem* daar toe de plaatte, dan verbrande anno 1512. en werde weder opgebout. Hier was anno 1516. Prior, Broer *Hendrik van Zuyphen*, die anno 1524. te Meldorp in Dietmaarsen om de leeringe van *Martijn Luther* werde gedoot.

Te Haarlem hadden d'Augustijnen mede een Clooster.

Vander Carmeliten Ordre, diemen *Lieve Vrouwen Broeders* noemt, was een Clooster binnen Haarlem, dat gesticht werde ontrent den jare 1249. by Heer *Sijmon van Haarlem*, Ridder, die sijn eygen huysinge daar toe mildelijk overgaf, daar hy onder eenen fark voor 't hooge Authaar van de Kerke des voorz Cloosters begraven werd, anno 1280.

Item te Schoonhoven, het welk ontrent den jare 1330. gefundeert werde by Heer *Jan van Avennes*, of Henegouwen, Heer van Schoonhoven, der Goude, ter Tolen, &c. Dit Clooster met de Stede verbrande by ongeval, anno 1375. dan werde weder opgebout.

Nog tot Outdorp by Alkmaar was mede een Carmeliten Clooster, dat vermeldt werd anno 1469.

De Monniken van St. Dominicus Ordre, diemen Preekheeren noemt, hebben in Holland drie Conventen gehad, als te Haarlem, opgericht anno 1247. In den Hage, dat gefundeert en gebout wert by de tweede huysvrouwe van Hertoge *Albert van Beyeren*, de Gravinne *Margriet van Kleve*, anno 1397. En tot Rotterdam, welk gesticht werd anno 1444.

Te Worchum plag te zyn een Predicariissen

Clooster voor Maagden.

De Minderbroeders van St. Franciscus Ordre, diemen Grau-moniken of Barvoeten in Holland noemde, hadden haar Convent te Dordrecht, dat vermeldt werd in een Rekening des Stad Treasuriers, van 't jaar 1311. In dit Clooster overleet anno 1547. *P. Matthijs Menssen*, geboren te Dordrecht, en was Commissaris Generaal van dese Ordre over dese zyde van 't gebergte.

Nog te Haarlem, hier quamen d'Observanten woonen anno 1455.

Te Leyden, buyten de Hoogewoertsche poort; en word vermeldt anno 1445. De plaatte daar dit Clooster gestaan heeft, zyn nu Hoven of Warmoes-tuynen.

Te Delft, dit werd opgericht anno 1438.

Tot Amsteldam; de Broeders van Observanten begrepen dit Convent anno 1461.

Ter Goude, welk Convent opgericht werde anno 1439. De eerste Moniken quamen uyt Vrankrijk en Arthoys, en waren Observanten.

Item binnen Rotterdam werde mede in 't jaar dat de Preekheeren daar quamen, een Minderbroeders Convent gefundeert, te weten anno 1444.

Te Gorinchem hadden de Minderbroeders diemen Observanten noemde, een Clooster anno 1454. hoewel mogelijk dit Convent, als mede dat van Leyden, ouder is, en dat daar te voren Gaudenten in woonden, die inkomen hadden, en goederen mogten besitten, 't welk d'Observanten (naar de gedane reformatie) niet en vermogten.

Binnen Alkmaar werden d'Observanten vermeldt anno 1455. een Clooster verkregen te hebben.

Binnen Enkhuyfen en Edam hadden d'Observanten een Terminaris Huysinge, maar geen volkomen Clooster.

Cloosters van de Cathuyfers Ordre, diemen Satrosen noemt.

Het eerste was gelegen omtrent Delft, van de Maaflandsluyfche-vaart ten Zuyden afgeweken omtrent een musquet schoot te velde-waart in, en aldaar gestigt omtrent den jare 1430. by eenen Grave van Oostervant, 't welk gemeenlijk in die tijden der Graven van Hollands oudste Ionon waren, en overfulx by vele geacht werd een werk geweest te zyn van Hertog *Willem*, soone van Hertog *Albrecht*, ofte soo andere willen souw 't selve geschiet zyn door Heer *Vrank van Borsselen*, die naderhand aan de Gravin Vrouw *Jacoba* is getrouwt geweest. In dit gevoelen is *Mirrus* in sijn boek in 't Latijn geheten Kennisse der Nederlandfche Kerken, en aldaar in 't Register des Edeldoms, schryvende, *Franco de Borsele Comes Ostroviandiae Cartusianos prope Delfos, & Canonicos in vico S. Maartensdijk nuncupato, constituit ac dotavit*. En *Pater Mudzaarts* achter sijne Kerkelijke Historien in een Register van de voornaamste Cloosteren deser Nederlanden, onder de Carthusianen van ouds in aansien geweest ofte nog zynde; annoteert aldaar, *Carthusie by Delft, gesegt het Huys van St. Bartholomeus, wierd gestigt ontrent het jaar 1470*. 't welk my vreemt is voorgekomen, ten aansien diergelijke noyt elders gevonden hebbe, te meer dewijl hy geen naam des Fundateurs is stellende. Dit was een van de drie Carthuyfers Cloosteren, die in gantsch Holland zyn geweest. Sy zyn gehouden altijd buyten de Steden te woonen, van de conversatie der menschen afgefondert en geretireert, ten eynde sy van hare discipline (die seer exact, strikt, en rigoureux is) niet ontbonden, nogte van hare ruste en eensaamheid (tot den welken sy haar geheelijk overgegeven hebben) gestoort en werden. Deser Moniken Orden, die *Carthusianen* genoemd werden (seyt *Polydorus Virgilius*) haar oorspronk genomen te hebben, in den jare Christi 1080. dog de meeste overeenstemmende getuygen stellen die op het jaar 1086. uyt het overlijden eens Professeurs van Parijs; die om sijne schijnlijke deugden, als ter oorfaake van sijn leertheid, ontraffelijk leven, en Godvrugtheid altijd by een yder wel gesien en hoog geacht was geweest. Dese, als men in de Kerke, daar hy soude beaardet worden, sijne uytvaart na de maniere van die tijd was singende, heeft soo sommige schryven, op de bare liggende, sich opgebeurt, en met een droevich klagen, *Iusto Dei iudicio accusatus sum; Dat is: Door Gods rechtveerdich oordeel ben ik beschuldicht*. Alle die daar tegen woordig waren verschrikt zynde, achteden dat dese begravinge tot den volgenden dag toe behoorde opgehouden te werden, als wanneer wederom dese woorden zyn gehoort: *Door Gods rechtveerdigheid ben ik gevonnist*. Op den derden dach als by na de gantsche Stad in den Tempel te famen was gevloeyt, wierd den overleden gefecht wederom verveerlijk geroepen te hebben: *Iusto Dei iudicio condemnatus sum. Dat is: Door Gods rechtveerdich oordeel ben ik veroemt*. Een yder daar over verbaast zynde, sou-

de *Bruno* geboortich van Keulen, en Professor der wijsheid ofte Philosophie in die selfde Schoole, en aansieder van sulc een wonderlijke saake, den omstanders aangesprooken hebben met dese woorden: *Wysien hoe ellendig den uytgank is deses vermaarden mans, die na eens iders meyninge soo heylig was van leven. Num & nos sic perire volumus? profecto non est locus salutis nisi mundum relinquamus. Dat is: Willen wy dan ook alsoo vergaan? voorwaar daar en is geen weg ter saligheid, het en zy dat wy de werelt verlaten*. Dit gesproken hebbende, is hy met vier andere geleerde Mannen, en twee ongeleerde door eenfame wegen vertrokken, gekomen eyndelijk in de gewesten van Grenoble in Vrankrijk, is hem van den Bischop *Hugone* vergunt eene plaatse *Carthusia* genaamt, wilt, woest, ouvruchtbaar, van harden en bekommerden toegank, daar *Bruno* een Clooster gebout heeft, onder den selven naam, welke de navolgers geerft hebben. Niet verre van de Kerke is een Fonteyne, die tot nog toe Brunonis Fonteyne genoemd werd; Dus verhalen dese dingen *Franciscus de Pateo*, Prior van dese principale Carthusia, en *Petrus Blommevenne*, Prior der Carthusia te Keulen, in de Levens der Heyligen. 't Welk den Auteur van onse oude Hollandfche Chronijk mede willende beschryven, seer confuselijk en sonder distinctie in het werk stelt, waar uyt men al wederom kan bemerken de imperfectie van onse voorige Schryvers, en het beklaglijk gebrek van onse oude Historien. Dese eerste plaatse waar van dan alle Carthusianen oorspronkelijk herkomstich zyn, is jegen woordig nog in volle vigeur en grote vermaartheid, werdende althans *La grande Chartreuse* (waar van de naam Chartroifen schijnt gedaalt te zyn) genoemd, welkers afbeeldinge en gedaante wegens hare vreemde situatie in gedrukte prenten is uytgaande, en hier en daar ten toon gehangen werden: maar men seit met genoegsame verlekeringe dat noch ergens een kleyne Schilderye is berustende van de figuerlijke gestalte deses Carthuyfers Clooster buyten Delft. In den beginne heeft dese Ordre der Carthuyfianen seer grote armoede beloofd, maar haar saaken zyn tot sulken staat gebracht, dat sy in 't regart van pracht en rijkdommen, vele groote Vorsten niet en souden wijken. *Vermander* heeft ons nog een eenig kenteeken gegeven, nopende de kostelijkheden deses Cloosters buyten Delft, als hy in het leven van *Pieter Aarisen*, alias *Lange Pier*, (een van de alderuytnemenste Schilders der voorgaande Eeuwen) vermelt, onder andere schoone en waardige gedenk-teekenen van soo grooten meester, die tot jammer der konst in 't jaar 1566. in de Beeld-stormerie van schendige handen, door het woest onverstant zyn vernielt, aangaande een Altaar-tafel tot Delft in de Carthuyfers Clooster, welkers inhoud was een Crucifix van binnen, op de deuren Kerst-nacht en drie Koningen, van buyten vier Euangelisten. Het leven deser Ordre is seer gebonden en streng, en onder alle

alle Moniken onderhouden sy den scherpsten regel; sy dragen een hayren kleet op het naakt lijf; het opperste kleed is eenen swarten mantel, het volgende eene witte kappe, eten visch, nimmermeer vleesch, vasten etlijke dagen in de weeke in water en broot, eten alleen in hunne cellen, uytgefondert op sommige Feestdagen, als de acht dagen van Paasschen, Pinxteren en Kerfmis; Item Dertienendach ofte drie Koningen, Reyninge Maria ofte Lichtmisse, twaalf Apostelen, des Doopers ofte Joannis Baptiste, St. Michiels, St. Maarten, en Allerheyligen; vermaaken sig in een gestadich, ja genoegsaam eeuwich swijgen. Niemand is geoorloft buyten het Clooster te gaan, dan den Oversten en Procurator ofte versorger, en dat alleenlijk in saken dier plaatsse aangaande. Vrouwen en hebben tot hen gantschelijk genen toegank, sulx den selfden hare tempelen preciselijk zyn verboden, ten eynde sy nimmermeer en sien, daar door sy tot wellustigheid getogen mogen werden. Voorwaar een schoone voorsichtigheid (seyt *Polydorus Virgilius*) indien de genegtheid des gemoets met sloten bedwongen, en het vleesch met eenzaamheid en ledigheid getemt kan werden; het welke den H. Hieronimus met swaerlijk te arbeyden, als hy selve getuygt, naulijx te wege heeft konnen brengen, en *Vollaterranus* vertelt, dat *Hugo* de Bisschop van Gratianopolen alias Grenoble, maar Carthuser geworden zynde in 50. jaren tijds noyt een aanschicht der Vrouwe heeft willen sien. Voorts die eens van haar geselschap afgeweeken is, werd nimmermeer daar na weder van hen ontfangen. Die nu van dese rigoreuse wetten begerig is meer te weten, sie daar over na den meergemelten Predikant onser Gereformeerde Kerke te Zurich *Rudolphum Hospinianum*, en anderen. Dese Ordre is door verscheyde Pausen geconfirmeert, en met veel privilegien geapprobeert, want (seyt de oude Hollandse Chronijk) *dese Orde alleen is houdende, die opperste digniteyt en waardigheyt, niet na der oudheid des tijds, maar na der strengigheid des levens.* Echter *Bonifacius Ferrarius de Valentia* enen Carthusiaan die geleefd heeft ontrent het jaar 1420. heeft geschreven *tractatum*, dat luttel Carthusiers in het getal der Heyligen gestelt zyn, hoewel datter ontellike mirakelen geschiet zyn. Maar in 't Martelaarsboek der Rooms-gefinde, werd verhaalt, hoe dat in 't jaar 1571. de Religieusen in de Nederlanden wegens de opgekomen Oorlogen allenthalven grotelijx zyn gevluht, en dat de Carthusiers, die hun Clooster hadden buyten de Stad van Delft, hen selven tot veylige hoede en verseekeringe tegen alle overlast der Soldaten en Krygs-benden hebben vertrokken en getransporteert binnen deselve Stad. De Kerk en gantsche gelegenheid van dit Clooster soo haast als de Stad den Spaanschen Gouverneur Duc d'Alba, nevens anderen ook was afgeweeken, op dat de vyand by eenige belegering sich in het selven niet soude mogen onthouden, noch tot sijn voordeel gebruyken, om dese Stad te beschadigen of te beschansen, is ten dien eynde t'eenemaal verdelgt en gantschelijke tot den gronde toe geslecht, alwaar nu niet als een Bouw-huys ofte Boere-woon-

ning op gelegen is, als nu de naam voerende van 't oude Clooster, en sulx Carthusiers Wooninge genaamt, hebbende aan de Zuytzyde een Gragt, dewelke een stukweegs Westwaart, en van daar wederom Noordwaars, onder door een steene heul, (gelegen in de gemeene ry-wech na 't Westland, en de Carthusiers-heul geheten) in de Maaflandsche-vaart uytkomt, en alsoo van ouds achter om het Clooster heene liep, 't welk meerendeels gestaen schijnt te hebben ten Noordwesten de voorz Wooninge, alwaar men het Weyland met vele heuvelen en hoogten bevind, in dewelke men met een mes of eenig ander scherp insteekende datelijk steenen en peuyen van de fundamenten gewaar werd, gelijk men ook soo in de huysinge als op de werf van de voorz Wooninge noch eenige stukken en stollen van de Kerk-tegelen en sarken vind, op welkers sommige noeh oude en uytgeslete letteren werden gesien.

Het ander stont buyten Amsterdam, gesticht omtrent den jare 1391. en dat voornamentlijk door toedoen van Hertoch *Albrecht van Beieren*, Graaf van Hollandt, die tot sulx seer genegen was. Want men vindt noch daar ter Stede in 't Wees-huys, (dat al de goederen van dit Clooster kreech) d'afschriften, op parkement, met de hant der Catuizer Munneken selfs geschreven, van al de Privilegien en vryheden, daar dese *Albrecht* dit Clooster mede begifticht had; alsook de stichting-brief, daar by hy dese Munnikken in het stichten van dit Clooster, met een jaarlijxerente van drie hondert Dordrechtse guldens (die hy hen bewees op een stuk landts op het eylandt den Hoorn, in het Y, schuins tegen over Sloterdijk gelegen,) te hulpe quam.

Het derde lag buyten Geertruydenberg, in Zuyd-Hollandt, op seker Heuvel leggende op de Donga, schuyn over de Stad, aan de Oost-zyde van deselve Waterstroom, 't Ambagt Raamsdonk onderhoorich, alwaar lag wel eer het vermaarde Clooster van de Cathuisers, alwaar noch eenige vervallen Muren en Grondlegginge van 't voorz Clooster sijn te sien: Was gesticht omtrent het jaar ons Heeren 1353. door Heer *Willem van Duvenvoorde*, Heere van Breda, den Berch, Oosterhout, enz. die overleed in 't jaar 1353. En werde dit voorz Clooster genoemt, 't Huys des Bergs van S. Geertruydenberch; sie *Dionisius Mudzards Kerkelijke Geschiedenisse van Nederland*, fol. 226. *Wouter van Goushoovens Byvoegsel* opte Hollandse Cronijk, fol. 118. *Jacob van Oudenhoven* Beschryvinge van Zuyd-Hollandt, fol. 415.

Hoedanig wyders dese Munniken haar Dragt was, sullen wy in 't kort verhalen. Sy waren gekleed in Witte Caputien, hebbende lange Spitsse Cappen; heel brede witte Schapulieren. Die meerder belust is van haren Patroon, Orde, leve, wyse, enz. en te weten, lese *Cæsar Baronius*, en *Dionisius Mutfards*, Kerkelijke Historien. opte jaren 1086. en 1101. *Heribertus Roswydus* in 't leven der Heyligen, fol. 378. En meer andere Roomsche Schryvers, *Hospinianus* van de Munnikeryen, 5. Boek, cap. 7. fol. 16.

Boven dese so hebben de Cruys-broeders nog

Fftfffff 3

in

in Hollandt de volgende Cloosters of Conventen gehad; Als tot Asperen, gefondeert by den Heere van Arckelen Asperen, anno 1314.

Item een tot Hoorn, dat gefondeert werdt anno 1416.

Noch een tot Woudrichem in 't landt van Altena, dat vermeldt wert anno 1481.

En een by Schiedam. Dese vier Cloosters, ge-

lijk alle d'andere in de Nederlanden van dese ordre, plegen te staan onder 't Kruyt-broeders Clooster te Hoey in 't Landt van 't Luyk, sijnde dat de opperste plaatse van dese ordre, alwaar den Generaal woonde, en daarmen alle Jaars een vergaderinge ofte Cappitel hield, en sijn van de Ordre van St. Augustyn, eerst begonst anno 1248.

Collegien van Canonikken eertijds in Holland geweest zynde.

TE Dordrecht een Collegie van een Deken en 12. Canunniken in de grote Kerk, die 47. Autaren, soo als *Gouthovens* schrijft, plag te hebben, opgerigt by opene brieven van Hertog *Albert van Beieren* anno 1366.

De Dekenszyn geweest de volgende.

1368. Hr. *Willem van Landskroon*, overleden den 21. October 1376.

1376. Hr. *Jan Waalwijns*.

1334. Hr. *Willem Machelaar*, overleden anno 1441.

Hr. *Tielman van Rosendaal*.

1454. Hr. *Jan vander Halle*.

1459. Hr. *Jan van Egmont Aalbertsz*, stigter van St. Pancras Cappelle ter grooter Kerk, anno 1474, stierf anno 1485.

1493. *Gijsbert Oem*, Heeren *Jacobsz*, overleden anno 1493.

1507. Hr. *Marten Willemisz*, overleden anno 1507.

1510. Hr. *Pieter van Eemskerk*, Schiltknappe, overleden anno 1510.

1527. Hr. *Gillis Vogelaar, Bartholomeusz*, overleden den 11. Mey 1527.

1535. Hr. *Cornelis van Alblas*, Heeren *Willemisz*, overleden anno 1540.

1541. Hr. *Damas vander Mijle*, Heeren *Cornelisz*, overleden anno 1541.

1552. Hr. *Eland Jansz*, overleden den 19. October 1552.

1557. Hr. *Adriaan vander Merwede*.

1560. Hr. *Cornelis Bommabom Gijsbertsz*, overleden den 12. Maart 1560.

1575. Hr. *Adriaan van Duvenvoorde*, Heeren *Jansz*, Ridders, overleden omtrent den jare 1575.

Knunniken des Capittels ter grooter Kerke.

1366. Hr. *Willem van Landskroon*.

1366. Hr. *Peter*, Heeren *Gijsbertsz*.

1366. Hr. *Anthoni vanden Zande*.

1366. Hr. *Boudewijn Onderwater*.

1366. Hr. *Herman Spiegel*.

1368. Hr. *Willem Gijfelbertsz*, overleden.

1370. Hr. *Godefroy N.* overleden.

1373. Hr. *Pieter Suys*, overleden.

1376. Hr. *Jan Waalwijns*.

1376. Hr. *N. Henricksz*, overleden.

1377. Hr. *Jan vander Burch*.

1377. Hr. *Martijn Florisz*.

1378. Hr. *Jan Schebbier*, overleden.

1389. Hr. *Jan van Schiedam Gerriusz*, overleden.

1396. Hr. *Ian Malegijs*, overleden.

1396. Hr. *Koenraad Zassezoen*, overleden.

1400. Hr. *Kerstiaan vande Lek*, overleden.

1402. Hr. *Jacob Cornelisz*, overleden.

1403. Hr. *Jacob Hamert*, overleden.

1406. Hr. *Niclaas Halling*, overleden.

1407. Hr. *Hugo Iansz*, overleden.

1434. Hr. *Willem Machelaar*.

14... Hr. *Tielman van Rosendaal*.

1441. Hr. *Jacob Kok*.

1444. Hr. *Ian vander Halle*.

1446. Hr. *Dirk Bartoutsz*.

1446. Hr. *Ian de Rode*.

1447. Hr. *Bartout van Eemskerk*.

1452. Hr. *Daniel van Beveren, Willemisz*, overleden.

1457. Hr. *Willem de Jonge*, Heeren *Reyniersz*.

1458. Hr. *Dirk Iansz*.

1458. Hr. *Cornelis Moelen Iansz*.

1459. Hr. *Ian van Egmond Aalbertsz*.

1459. Hr. *Willem van Malffsem*.

1459. Hr. *Roelof Duyk*, Heeren *Cleyz*.

1459. Hr. *Tielman Oem*, Heeren *Jacobsz*.

1462. Hr. *Marten Willemisz*.

1465. Hr. *Wouter Spiering*.

1472. Hr. *Ian Pieterz*.

1477. Hr. *Servuaas Servuaasz*.

1481. Hr. *Gijsbrecht Oem*, Heeren *Jacobsz*.

1484. Hr. *Ian Boot van Barendregt*, Heeren *Cornelisz*.

1485. Hr. *Frank van Diemen*, *Gijsbroegsz*.

1485. Hr. *Ian van Goer*, *Aartsz*.

1485. Hr. *Ian Joostenz*.

1485. Hr. *Gillis vander Halle*, *Tielmansz*.

1485. Hr. *Andries Walicbsz*.

1485. Hr. *Jacob Gillisz*.

1485. Hr. *Lambrecht Mol*, *Lambrechtsz*.

1492. Hr. *Ian Joostenz*.

1500. Hr. *Frans van Alblas*, Heeren *Willemisz*, wan een natuurlijke soon.

1503. Hr. *Jacob de Joede*, *Aartsz*.

1503. Hr. *Tielman Oem*, Heeren *Jacobsz*, overleden; werd na de dood van sijn huysvrouw Priester en Knunnik.

1504. Hr. *Gillis Vogelaar*, *Bartholomeusz*.

1507. Hr. *Marten Gerriusz*.

1510. Hr. *Pieter van Eemskerk*, *Tielmansz*, overleden.

1512. Hr. *Gerrit Cornelisz*.

1512. Hr. *Cornelis Backer*, *Jacobsz*.

1513. Hr. *Huyg Flipz*.

1514. Hr. *Herman Klaak*, circa anno 1514.

1516. Hr. *Adriaan vande Poel*.

1517. Hr. *Joost Joostenz*.

1518. Mr. *Aart vander Puel*.
 1519. Hr. *Willem Hallincg*.
 1520. Hr. *Hugo Bartoufz*, circa anno 1520.
 1522. Mr. *Cornelis Oem*, overleden, oud 58. jaren.
 1523. Mr. *Cornelis* (Heeren) *Willemsz.*
 1525. *Jacob Crooswijk*, overleden.
 1529. Hr. *Dirk van Holten*.
 1535. Hr. *Jacob Cornelisz.*
 1535. Hr. *Godschalk van Wijngaarden*.
 1535. Hr. *Damas* (vander *Mijle*) Heeren *Cornelisz.*
 1535. Hr. *Jacob Beaumont*.
 1535. Hr. *N. Zus.*
 1545. Hr. *Godschalk Oem*, overleden, oud 59. jaren.
 1548. Mr. *Heyman van Beaumont*.
 1550. Hr. *Willem de Jonge van Baartwijk*, circa anno 1550.
 1552. Mr. *Eeland Ianzz*, overleden.
 1557. Hr. *Adriaan vander Merwede*.
 1557. Mr. *Ian de Vries*.
 1558. Hr. *Wouter Hallincg*.
 1560. Mr. *Cornelis Bommeboom*, *Gijsbertsz.*, overleden.
 1562. Hr. *Dominicus Backer*, *Dirx*, overleden.
 1564. Mr. *Joris Janzz*.
 1565. *Joris van den Bosch*, overleden.
 1567. Mr. *Gooswijn Matthijfz.*, overleden.
 1571. Hr. *Daniel Aarnoufz.*, overleden.
 1571. Hr. *Daniel Hallincg*.
 1572. Hr. *Jan vanden Coulster*, Heeren *Florisz.*
 1572. Hr. *Cornelis Hallincg*, circa anno 1572.
 1575. Hr. *Adriaan van Duvenvoorde*, Heeren *Ianzz.*, overleden.
 1603. Hr. *Cornelis Neve*, *Gerritsz.*, overleden.

Stichting-brief, aangaande 't Capittel in de groote Kerk.

„ **A** *Elbregt*, by der Gods Genade Palens Gra-
 „ ve by den Rijn, Hertoge in Beyeren,
 „ Ruwaart van Henegouwen, van Hollandt,
 „ van Zeelandt, doen kond allen luyden; dat
 „ wy puurlijk om Godts en om sijne gebenedy-
 „ de Moeder Maria, haren dienst te meer en
 „ bcteren in onser Kerken tot Dordrecht, in eene
 „ gedenkenisse ons en onser ouder Zielen ter eeren
 „ en ten love Gods gegeven hebben, en geven
 „ onsen Consent en wille daar toe: Dat dese
 „ voorfz Prochy-Kerke, by Consent en wille,
 „ ons Geestelijxs Vaders des Biffchops van U-
 „ trecht gewandelt mach werden in een Colle-
 „ gium, en fy in een Canonesfye, dat is te ver-
 „ ftaan: Dat de vier Cureyten vander Kerke voor-
 „ feyt, voort met acht Gefellen die geprovent
 „ fijn, in haar Kerke Canoniken mogen wer-
 „ den, Canoniken Staat en Vryheid te houden,
 „ elk op sijne Provenue, daar hy nu ter tijdt op
 „ geprovent is in der felver Kerke, behouwen-
 „ de ons, onse Heerlijkheid en gifte in aller ma-
 „ nicren, als van onsen Ouders komen is. En
 „ daar toe dat Wy en onse Naarkomelingen rech-
 „ te Patroonen en Giftere wesen fullen en blyven
 „ tot eeuwigen dage, van den Provenuen die-
 „ men te bieten pleget Cappelrye op Sinte Louis

„ Altaar, endie Cappelrye van St. Jacobs Au-
 „ taar in der felver Kerke, die nu tot Canonick
 „ Provenen fullen gemaakt worden in alre for-
 „ men, alsoo die Cureyten der Kerken voorfeyt,
 „ dien de gifte daar af te hooren plach, ons die
 „ over fullen geven, en resignect hebben sonder
 „ ergelift; en want die Cuera vander Kerke groot
 „ is, en fy altoos is geweest met vier Cappellaan-
 „ nen, soo sel elk Cureyt van den vieren setten
 „ eenen Cappellaan, daar die Cuere by geregeert
 „ wert in aller manieren en Ordonnantien als al-
 „ toos harkomen is, en een van de Vieren fal al-
 „ toos Cureyt blyven. En dese voorfz Canoniken
 „ en fullen den vier Perfoonen, die de Kerke toc-
 „ behoort, geen hinder doen aan haar Offer-
 „ hande, en aan andere accidentien die hem toe-
 „ behoort, maar fy fullen hem een hulpe wesen
 „ na der Ordonnantie, die fy te haar toe gehadt
 „ hebben in haar Kerke, en fullenfe helpen bete-
 „ ren en meeren totter Kerken orbaar. En want
 „ wy willen dat dese voorfz faake vast en geflade
 „ blyve; Soo hebben wy gebeden en bidden
 „ eenen Hoogen en Edelen Man, Mogende Pre-
 „ laat, onsen Geestelijken Vader, Heeren *Ian*
 „ *van Veernenburg*, by Godes Genade Biffchop
 „ t'Utrecht, dat hy dit Collegium inder bester
 „ formen autorifeeren wil en confirmeeren. In
 „ Oirconde desen Brieve bezegelt met onsen Ze-
 „ gel. Geschreven in den Hage des Saturdags
 „ naar onsen Vrouwen dag Purificatio. In 't Jaar
 „ ons Heeren 1366. *Inssu Domini Ducis Alberti.*
 „ *Per Dominum G. de Heemstede, & Phiskippum*
 „ *de Polaanen, M. G. Potter.*

Aangaande 't Capittel tot Dordrecht.

„ **A** *Elbregt*, by Gods genaden Pals grave
 „ opten Rhyn, Hertoge in Beyeren, Ru-
 „ waart van Henegouwen, van Holland, van
 „ Zeeland, en van Vriesland. Doen kond allen
 „ luyden: dat wy wel beraden met goeder Voor-
 „ sinnicheid, in Godes Name, sijnder liever Moe-
 „ der, en alle Gods Heyligen, en om Godsdienst
 „ te meer en, in onser Collegie tot Dordrecht
 „ geficht, in onser Vrouwen eeren Marien, der
 „ Moeder Gods: Gegeven hebben en geven een
 „ sekere Rente, te nemen uyt onser Vier Pro-
 „ venden, die nu ter tydt besitten Hr. *Ian Waal-*
 „ *wijn*, nu ter tydt Deeken aldaar, Hr. *Ian*
 „ *vander Burg*, Hr. *Herman Spiegel*, en Mr.
 „ *Martyn Floriszjoen*. In der manieren als hier na
 „ volgt: Wanneer datter eenen steruet van den
 „ vieren voorfz. Soo fal alle die Vrucht komen
 „ aan den Deeken en Capittel, die dan ter tydt
 „ wesen fullen in der Kerke voorfz, en wanneer
 „ die Collatie aan ons of onse nakomelingen
 „ komt, en wy daar mede eenen anderen voor-
 „ sien fullen, die fal hebben drie pont groot 's
 „ jaars voor fijn Corpus, in Payemente alsme
 „ by tijde in onse Stede van Dordrecht Byer en
 „ Broot mede koopen fal, en dat corpus mee dat
 „ daar verschynen fal die Deeken en Capittel jaar-
 „ lijcx den geenen uytreyken, die wy onse Col-
 „ latie geven fullen. En soo wye wy, ofte onse na-
 „ komelingen versien fullen metter Provende,
 „ die nu ter tijdt Hr. *Herman Spiegel* besit, dien
 „ fal

„ sal die Deeken en Cappittel jaarlijx uytreyken
 „ voor zyn corpus vier pont groot Payements als
 „ voorz es : overmits want die Provende des
 „ rechten Cureyts Provende es en eeuwelijke
 „ blyven moet. En soo wes van elken van desen
 „ voorgenoemde vier corpus meer komen mag
 „ jaarlijcx, dat sullen die Deeken en 't Cappittel
 „ voorz setten en geven in gedenkenisse onser
 „ Ouders, ons, en onser Vrienden zielen dage-
 „ lijcx. In distributie den Canoniken, die daar
 „ dagelijx te Getyde komen te Choor, singende
 „ en lesende, en anders niemant, in genen an-
 „ deren oirbaar trecken, nog doen trecken. En
 „ des sullen die Deeken en Cappittel voorz op
 „ haren kost altoos houden vier Cappellaans, de
 „ Choor te regeren en den dienst Gods te hel-
 „ pen doen in der Kerken, als gewoonlijke en
 „ haarkomen is. Voort sullen die Deeken en 't
 „ Cappittel tot vier tyden van den jare onsen ou-
 „ dere, onsen en onsen nakomelingen Memo-
 „ rie doen, mit Vigilien van negen Lessen, en
 „ met Missen. En tot elken Termijn te deelen se-
 „ ven Scellingen grooten, onder den Deeken en
 „ Canoniken, en daar dan tegenwoordich wesen
 „ sullen in den Choor, en de Memorien te hel-
 „ pen beginnen, middelen, en eynden. Voort
 „ waart saake dat eenich van desen viere, die nu
 „ ter tijdt dese voorgenoemde vier Provende
 „ hebben, by Consente Wyffel en Permutatie
 „ dede: Soo soude die gene daar hy tegens per-
 „ muteerde en wisselde, en van ons een Pre-
 „ sentatie brochte, hebben sijn heel Provende,
 „ alsoo lank als hy leeft, gelijker wijs als die gene
 „ hadde daar hy tegens wisselde en permuteer-
 „ de, en daar en tenden te komen aan den Deeken
 „ en Cappittel: In alle manieren als voorz. En
 „ omme de meerder sekerheid: Soo hebben wy
 „ gebeden en bidden eenen eersamigen vader in
 „ Gode, Heer *Arent van Hoorn*, Bisschop t'U-
 „ trecht, onsen lieven Neve, dat hy hier inne gra-
 „ cie en genade doen wille, en dit confirmere
 „ wille van sijnre magte. In kennisse der waarheid
 „ soo hebben wy dese Privilegie en brieve beze-
 „ gelt, uythangende met onsen Zegele. Gegeven
 „ in den Hage des Donderdags na Sinte Matthys
 „ dag Apostel, In 't Jaar ons Heeren 1377.

Tot Leyden St. Pancras Kerke, genoemd de
 Hogelandse Kerk, bestaande in 24. Canonnik-
 ken met eenen Prooft, gedoteert en begonst an-
 no 1366. by Heer *Gijsbregt van Walenburg*, die
 d'eerste Prooft wierd, Mr. *Philips van Leiden*,
 Heer *Wolfert van den Woude*, Heer *Glaas van*

Bleiswijk, Heer *Rutger vande Poel*, Heer *Willems
 Herman*, alle Priesteren, en Heer *Willem van
 Naaldwijk*, Ridder, en andere, soo als te sien
 is uyt de brieven van fondatie, by *Orlers* in sijn
 Belchryvinge van Leyden, pag. 104.

Inden Hage, in de Cappelle op 't Hof, in-
 gestelt anno 1368. by Hertoge *Aalbert van Beje-
 ren*.

Inden Briele, in St. Catharynen Kerke, op-
 gericht by Heer *Gerrit van Voorno*, hebbende
 verkregen dat de Canoniken die op de Duffen
 woonden, in den Briele souden komen, midts
 consent van den Bisschop van Utrecht, doende
 desen Heer *Gerrit* daar noch twee Kanoniks pro-
 ven by. Hy stierf anno 1337. XXXIV. jaren
 naar sijnen Vader.

Te Gorinchem in S. Vincenten Kerke, wert
 opgerecht en gesticht anno 1378. by Heer *Otto
 van Arkel*, en Heer van Gorinchem, en bestont
 in XII. Canoniken met eenen Deken.

Te Heusden, bestaande in vyf Canoniken,
 opgericht by Vrouw *Magtild*, weduwe van Heer
Herbaren van Riede, die anno 1338. Balliu was
 van Zuyt-Holland.

Tot Egmont, ingestelt en gedoteert by Heer
Zan van Egmont, anno 1451. bestaande in ses
 Canoniken.

Te Ysselsteyn in St. Nicolaas Kerke, bestaande
 in 8. Canoniken, gedoteert by Heer *Arent van
 Egmont* en van *Ysselsteyn*, anno 1398.

Tot Naaldwijk in St. Adriaans Kerke, wert
 anno 1307. gesticht by Heer *Willem van Naald-
 wijk*, een Collegie van ses Canoniken, en dese
 fundatie wert by brieven des Bisschops van U-
 trecht, en van Heer *Willem van Couster*, den
 Domprooft, bevesticht. Daar na anno 1369.
 heeft Heer *Willem van Naaldwijk*, Heer *Willems*
 voorz. Neve, dit Collegie vermeerdert met an-
 dere ses Canoniken, tot 12. toe.

Te Geervliet in 't Landt van Putten in onse
 Lieve Vrouwe, werde mede anno 1307. een
 Collegie van een Deken en 14. Canoniken, ge-
 doteert en gesticht by Heer *Nicolaas van Putten*,
 en Vrouwe *Alyt van Stryen*, sijnen wyve. Dit
 Collegie werdt namaals omtrent den jare 1561.
 getransfereert in de Cathedrale Kerke van S. Baaf
 te Haarlem.

Noch soo plach voor den Oorloch des Jaars
 1572. een Collegie van Canoniken te sijn, inde
 Steden ofte plaatsen van St. Geertruydenberch.

Noch in Abbenbroek, en in West-Voorn by
 den Briel in 't Landt van Voorn.

XIII. HOOFSTUK,

Van de aloude Regeringe deser Landen; het begin en opkomst der Graven; het tegenwoordige Lants-stants bestier, en Stadthouderlijke Regeringe; en alles wat verder tot de Regeringe spectert.

I N L E Y D I N G.

DEn Staat van het Duytse Volk van outs af verdeelt geweest in Edelen, Welgeboorne, Vrygemaakte en Dienstelingen. De Hoogste Regeringe van outs geweest by den Adelen voornaamste van Staat en afkomst; uyt dewelke een Prins met een bepaalde magt verkoren. Soodanige Regeringe altoos in dese Landen gebruykelyk geweest. De Graven van Hollant, en van harent wegen den Stedehouders de magt gegeven, de Regeringe te hanthaven. De oude Batavieren hebben de Regeringe vande treffelykste onder haar verkoren, ('t welk is de Aristocratische Regering) dog onder een Opperhoofst; die Koningen genoemd wierden. Deselve waren alleen Koningen met de naam, en wierden tot Veldoverste in den Oorlog gebruykt; Bato en Hesus eerste bekende Oversten. Veromerus, Cynobellinus, Claudius Civilis, Cariovalda alle sodanige Veldoversten. Verritus en Majorix Koningen der Friesen. De Aristocratie was een seer geruste manier van Regeringe. Vorsten hadden geen oneyndelyke en volstagen magt. De wetten eerst bekend geworden ten tyde vande Buytenlantse Graven eerst by geschrift en daar na besegelt. Reguli en Koninkens. Hollandt in verscheide soodanige Koningryken verdeelt; naderhand Comitès en Graven genoemd; waren niet anders als Regters. Dykgraven, Watergraven; Pluymgraven. In Zeelant het Graaffschap Walgeren; Maaflant, Burggraaffschap van Leiden, Westvriesslant, Kermerlant en Texel. Die van den Huysse van Wassenaar, met Egmont, en Arkel, hebben allereerst het geweld van de Gotten en Normannen weder staan; Graven van Vlaanderen als naast aangelegen tot hulp aangesogt. Diederik jonger soon vande Graven van Vlaanderen eerste Graaf van Hollant. Aanwas van de magt en Regering der Graven. Opregtinge van een nieuwe Staats Vergaderinge uyt Edelen en Steden. Stadhouders. Stadhouder representeerd den Graaf; Graaflyke Regeringe heeft geduurt van het jaar 800. tot 1581. Koning Philips verklaart van de Landen vervallen te wesen. Graaflyke naam afgesworen; Gouverneur, Capitein Generaal en Stathouder. Met het afswerpen vanden Graaf is den Stathouder het Opperhoofst geworden, onder bepalinge van Instructie en Commissie. Is het Hoofst van de Regeringe soo inde saken van Politie als Justitie. De verkiefsinge vande Magistraten aan den Stadhouder opgedragen. Heeft mede de magt, om op buyten gewone tyden daaromtrent veranderinge te maken.

Het algemene Lants bestier bestaat uyt Edelen en Steden. Het Platte-lant en Dorpen by de Edelen gehanthaaft. Beste des Volk plagten van outs te regeren. Kroetschappen bestaan meest van 40. 36. 28. en 24. Raden. Burgemeesteren en Schepenen, Thesauriers, Schouten, Pensionarisen en Grafiers. Afgevaardigde ter Vergaderinge van de Staten van Hollant. Representeren de Souverainiteit van den Lande; Bestonden eerst inde ses Steden, Dordrecht, Haarlem, Delft, Leiden, Amsterdam, Goude, naderhand vermeerderd. Gecommitteerde Raden, Rekenkamer der Domeinen; Hof van Hollant, Hogen Rade, Staten Generaal, Raad van State, Generaliteits Rekenkamer. Ridder-schap, Raatpensionaris van Hollant, Collegien ter Admiraliteit, tot Rotterdam, Amsterdam, in Noortholland, in Zeelant, in Vriesslant. Oostindische Comp. tot Amsterdam; in Zeelant. Uyt de Mase en Noortholland. Vergaderinge vande Seventiene. Dykgraven en Heemraden van Rynlant, Delflant, Schielant; Collegie van Houtvester en Meester-Knapen. Gelderlant, Zeelant, Utrecht, Vriesslant, Overysseel, en Stad en Lande hare bysondere Regeringe.

Gggggggg

Ge.

Elijk als in alle welgestelde Ryken en Regeringen onderscheid van Personen en Staten wert gemaakt, en geen Werelts bestier sonder sodanig onderscheid bestaan kan; alsoo is ook vanden beginne aan onder het Duytse volk den Staat verdeelt geweest in vierderhande soorten, als ^a Edelen, ^b Vry of Welgeboorne, ^c Vrygemaakte en ^d Dienstelingen; uyt welke grond dan volgt, dat de Hoogste Regeringe van outs geweest is by den Adel en voornaamste van Staat en afkomst, onder dewelke een Prins en Opperhoofd met een bepaalde magt is verkoren geweest, ^e Hoedanige Regeringe van outs en tot noch toe in dese Landen geweest is; by dewelke door een Vergadering vande voornaamste des Volks, het Volk en Land onder een bepaalde Oppermagt geregeert is geworden. Tot handhavenis ende bestand van sodanige Regering^t is eerst aan de Edelen en uyt haar de voornaamste, en daar na by der selver overgifte ^s aande Graven van Hollant, en van harent wegen de Stedehouders, de magt gegeven, deselve voor te staan en staande te houden, en alle strydende voorvallen ten eendragt te brengen; Gelijk dan sulx by deselve wel onderhouden is geweest, en noyt en heeft ontbroken, als by gebrek van deselve Opperhoofdige bepaalde magt.

Om welken staat in het eerste begin en oorsprong der Batavieren onse Voorzouders op te halen; Soo is uyt de Griekse en Latynse History-Schryvers bekend, dat in den Beginne, doen dit Volk uyt den Kelten, Cimbers, en Tuytsen oorspronkelijk met den naam van Veldgen, ofte Belgen, en Batavieren het eerste besit van dit Land is ingeruyt, ^h sy de Regeringe van de treffelijkste onder haar verkoren hebben, voor sodanige daar sy best by bestaan konden, dog niet anders als onder een Opperhoofd. Dese Opperhoofden wierden Koningen genoemd, dog waren Koningen sonder Koninkrijk, en sulx alleen ⁱ Koningen met de naam, en met de daad niet anders als de eerste onder de treffelijkste onder sekere bepaalde wetten aangenomen, die dan ook tot Veldoversten in den Oorlog gebruykt wierden.

Sodanige Koningen willen de sommige, dat geweest sijn *Bato*, en *Hessus* de eerste bekende Oversten, ^k daar van sy willen dat Batavia, en de Batavieren den naam soude ontvangen hebben, dog werden by andere niet aangenomen. Omtrent de tyd van Cristus geboorte werd gewag gemaakt van *Veromerus* der Batavieren Koning, ende in gelijke waardigheid werd *Cynobellinus* by tijde van Cajus Kaligula erkent. Sodanigen Koning was *Klaudius Civilis*, mede van Konings afkomst, wiens doen in de Batavise Historie in 't lange bekend staat, ende voor hem was *Carivalda* derselver Koning en Veldoverste.

Sodanige Koningen sijn ook in Vrisland geweest in een bepaald, en onderhorig gebied. Sulks waren ^l *Verritus* en *Majorix*, die op gelijke wyse als de Duytse gewoon sijn geregeert te werden, Koningen der Friesen waren.

Dit was een seer geruste manier van Regering, daar de gemeente, en van harent wegen de treffelijkste uyt den haren verskerkt waren, dat buyten haar bewilliging en toestemming by den Vorst en Opperhoofd niet en konde geschieden, en wederom den Vorst en Opperhoofd geen haat nog beschuldiging onderwurpen was, in het gene hy met kennis en goedvinden van de treffelijkste quam uyt te voeren.

Hoedanige Wetten deselve onderwurpen sijn geweest, en is niet seker, om dat deselve mede gelijk als die van Lacedemonien ^m malkander soo veel vertrouwden, dat geen geschreven Wetten van noden waren, en alleen voor een enkele grondregel hielden in alle saken, dat de Vorsten geen oneyndelijke, en volslagen magt hadden, en in de Vergaderinge gehoord wierden, meer met gesag om aan te raden, dan met magt om te gebieden ⁿ.

De Wetten daar aan den Vorst gebonden was ^o en sijn niet eer als by tyde van de Inhuldige vande van buyten ingehaalde Graven bekend geworden, eerst by enkel geschrift, ende daar na ten Heyligen bevestigd en bezegelt.

Na de tijd vande Romeinen omtrent 400. jaar na Cristum, sijn in Holland verscheide Oversten geweest, niet over het gehele volk, gelijk als bevorens en daar na, maar over een gedeelte van dien, die men ook *Regulos*, en *Reges*, Koningen en Koninkens noemde, ^p en was Holland in verscheide sodanige Koninkrijken verdeelt, ^q die daar na met een oneygentlijke naam *Comites* en Graven genoemd wierden, ^r en waren by na niet anders als Regters ^t over het district daar over sy gestelt waren. Gelijk nog jegenwoordig uyt een overblyffel van dien ouden naam sommige Regters alsoo genoemd werden, als sijn

fijn Dijkgraven, Watergraven, Pluymgraven, welkers byzonderste Ampt is, het regt over het selve district, in het gene daar sy toegestelt fijn, te bewaren. Soo waren in Zeeland het Graaffchap Walcheren, in Zuydholland Maafland, en het Burggraaffchap van Leyden, het Voornaamste en Magtigste onder alle; in Noortholland en Westvriessland, Kennemerland en Texel. Doch dese Verdelinge konde niet lang soo bestaan, met dat deselve uyt de verdeelde magten haar te swak vindende, sonder een algemenen Opperhoofd het Volk tegen de Wilten, Slavoniers, Denen en Normannen, daar sy van overvallen wierden, te beschermen; Ook dat sy den anderen niet wel verstaan en konden, en den een den ander sogt te onderdrukken en overheersfen, hebben sy wederom een algemenen Opperhoofd gefogt. ¹ Onder dese fijn die van den Huysse van Wassenaar de eerste geweest, doen ter tyd Burggraven, van Leyden, en Heeren van Rhyndland, dewelke met hulp van de Heeren van Egmont en Arkel het geweld van de Gotten, Denen en Normannen wederstaan hebben, onder welkers bescherminge de Lantsaten haar begaven; en by dese, benevens de andre Edelen en Welgeborenen van het Land, dewelke elk in den fijnen het Volk daar sy over gestelt waren, te beschermen en voor te staan hadden, bestond doen ter tijd de Regeringe van het Land den tyd van omtrent de vier hondert jaar. Als wanneer deselve haar nog te swak bevindende, hebben met die van buyten alliancie en verbond met andre fouken te maaken, en ymand van buyten in te halen, en te hulp te fouken, daar toe de Graven van Vlaanderen, als naast aangelegen, fijn aangesogt. Onder dewelke de eerste geweest is Diderik een jonger soon van de Graven van Vlaanderen, dewelke by die van Zuydholland, niet by gifte van Carel de Kaluwe, nogte ook uyt Aquitanien, gelijk sommige menen, maar uyt Vlaanderen omtrent het jaar 800. onder den naam van Graaf is ingehaalt, ² die hem en naar hem sijne navolgers haar selven als Voortsetters tot haar aangelegen Grensen allengskens tot de Regering hebben ingedrongen, eerst met een seer klein besit van het gedeelte, dat daar naast aangelegen was, onder goede voorbedingen en beloften van Schut en Scherm. Tot dat sy door het geluk van hare Wapenen tegens de Friesen en Bisschoppen van Utregh Groter en Magtiger werdende, hoe dat haar de Burggraven en andere Edelen daar tegen gekant hebben, verder en verder fijn ingekropen, en door behulp van de Steden, dewelke daar door Stem in de Staats Vergadering gekregen hebben, en met vele voorregten by de Graven aan de Steden d'een boven d'ander in misbryk der toegegeven Oppermagt begiftigt, de bysondere Graven van elk gedeelte hebben laten versterven, en om gefogte oorzaak, ³ afgeset, en 't ampt met de andere Edelen haar volle magt sodanig hebben gebruykt, dat daar sy het gantle Landbestier by en onder haar hadden, een nieuwe Staats Vergadering is opgereg, daar in wel de Ridderfchap en Edelen, de eerste en voorsittende Stem is gelaten, dog de Steden haar selven daar hebben by gevougd; en door haar Gecommitteerdens gesamentlijk met de Heeren Edelen het Lichaam van den Staat hebben beginnen te representeren, daar door dan mede de Burggraven en het Burggraaffchap het Oppergeflag heeft verloren, en den Grave alleen de Oppermagt onder sekere bepaalde conditien en voorwaarden is toegevougt. Die dan alle het regt, dat de andere Graven van elk gedeelte elk in den fijnen hadden, aan haar getrokken hebben, en 't selve door een Stathouder uyt haren naam hebben laten bedienen.

Waar toe als voorname grote Personagien beroepen wierden, die ook buytens Lands hare saken te verrigten hadden, hebben sy het selve Graaffchap soo in als buyten saken van Oorlog door een Stadhouder laten bedienen, gelijk nog tegenwoordig de Domeinen van de Graafflijkheyd door de Luyden van de Reekening alsoo genoemt, geregeert werden. Dog den Graafflijken dienst, en bekleding van den Staat, soo in als buyten het Oorlog werd door den Stadhouder bedient, dewelke den Graaf representeert. Soo heeft de Graaffelijke Regering persoonlijk geduirt van en sedert het jaar 800. tot het jaar 1581. ⁴ en is soo by de Graven selfs, als in haar afwesen by hare Stedehouders, dog wel meest by de Graven selfs, bedient en waar genomen, Tot dat Koning Philips om het overtreden des Lands Wetten, en bysonderlijk de Religie en consciencie dwang, by edict van den 26, July 1581. verklaart is van fijn Graaffchap vervallen te fijn, ende den naam van Graaf is afgesworen, blyvende niet te min deselve form van Regering onder een Opperhoofd, op den naam van Gouverneur, Capiteyn Generaal, en Stadhouder, alhoewel oneygentlijk alsoo genoemt, met dat het woord Stadhouder eygentlijk beduyd iemand die de Stede en Plaats van een ander, die boven hem is, waarneemt. Soo dat sedert

het affweeren van de laatste Graaf, den Stadhouder het Opperhoofd zelfs is geworden; onder sodanige bepalinge, als zijn instructie, en commissie dat mede brengt.

Den selven is van alle oude tyden *y als Hooft vanae hoogste Overheid*, benevens de Staten aanbevolen geweest de Regering der Landen en Steden van Holland en Zeeland in 't bysonder, soo in Land stands saken, als in de bestelling der Magistraten en Overheden der Steden, en algemene handhavenis van de Justitie, en gemene Regts-saken. Het welk met het affweeren van den Grave, *met een bysondere instructie*, en commissie is overgedragen, aan het illustre Huys van Orangien, aan dewelke het niet tegenstaande de jaloufie en tegenstribbeling van veele qualijk geintentioneerde, by successive verkiefinge^z is gebleven.

Wat het Gouverneurschap en Capiteynschap aangaat, ende wat in het Oorlog, en Veldtocht van zijn Ampt en Bedieninge is, daar toe dienen de bysondere Instructien ten dieneynde gemaakt.

Aangaande de Landt stands saken, bekleed hy in alle Collegien het eerste en voorsittende Lid van den Staadt, ter decisie van alle voervallende saken.

Gelijk ook de algemene Justitie op den naam van den Stadhouder werd uytgevoert, en geëxecuteert, daar hy ook de eerste zit-plaats bekleed, als hy tegenwoordig is.

De verkiefinge en jaarlijkse vernieuwinge van den Schout, Burgermeesteren, en Schepenen in de Steden, als waar in de hoogste Magt en Souverainiteyt bestaat, ^a is ook aan den Stadhouder overgedragen, in sulker vougen deselve van ouds geoeffent is geweest, op een voorgaande dubbel getal van de nutste ende bequaamste, by de Leden van de grote Vroedschap in elke Stad op haar gewoonlijke tijd daar toe te nomineren en over te brengen, uytgefondert enige Steden, dewelke van ouds het regt gehad en behouden hebben haar eygen Burgermeesteren te kiezen.

In gelijkervoegen werden by het affterven van enige Raden van den Hove ofte Hogen Rade een dubbel getal van die gene daar toe bequaamst geoordeelt, by de Staten van Holland genomineert, en aan den Stadhouder overgebracht, om daar uyt by hem een te werden verkoren.

Buyten welke ordinaire verkiefinge aan den Stadhouder mede de magt is gegeven, indien de nood ofte verskertheid sulx mogte vereyssen, ^b ook buyten den selven tijd enige afstelttinge en veranderinge in de Magistraten van de Steden met kennisse van saken te mogen maken.

Het algemene Lands bestier aangaande, dewyl het bestaat uyt de Edelen, Stedenen Leden, is tot het regte begrip van dien aan te merken, den oorspronk en beleid van het bestier der Steden zelfs, uyt dewelke de hoger Vergaderingen bestaan.

Het platte Land, en de Dorpen, en Heerlijkheden van dien, werd by de Ridderſchap en Edelen gehandhaaft, dewelke by den Schout en Gesworens en Ambagts-bewaarders in Dorps en Ambagts-saken, en in lyfstraffelijke by Baljuw en Mannen, en gemene Regts-saken by Schout en Schepenen beregt werden.

In de Steden is by na eenerhande bestellinge en gebied, van de besten uyt het volk, dewelke van ouds by stemmen van de Rentiers en vrye Luyden tot een seker getal plagten verkoren te werden, dewelke by het sterven van een der selver in een kerk, op de markt, of een ander plaats, daar sy bequamelijkt konden sitten, vergaderden, om een ander in des afgestorvens plaats te verkiesen, dog sedert dat de Steden van Holland in omtrek groter en volkrijker sijn geworden, sulks dat sy alle niet wel by den anderen konden komen, en hare veelvuldige Vergaderingen gevaar van twist, en twedragt begonden te lopen, is by een algemeen raad-besluit dese verkiefinge, en alles wat van enig belang mogte voorvallen, aan den als doen altijd blyvende Raad gelaten en opgedragen; dewelke by andere in meerder, en by andere in minder getal bestaan heeft, jegenwoordig op 't meeste in 40. by de sommige in 36. by andere in 28. en 24. Raden en Vroedschappen bestaande.

By desen Raad wierden de voornaamste Magistraats Personen en Overheden verkoren en voorgestelt, als sijn Burgermeesteren en Schepenen; ^c *Burgermeesteren sijn gemeenlijk vier in getal*, dewelke alle des Stads inkomen en lasten bestieren, en des Stads saken berigten, en de agtbaarheid en aansienlijkheid van de Stad in alle gelegentheden doen gelden ende waarnemen; sijn het Hooft ende Beleiders van alle soo Stads als Staats Vergaderingen, begeven alle Ampten aan het bewind van de Stad behorende; dese bedieninge verandert van jaar tot jaar, alleen dat een van deselve die 't voorgaande jaar gedient hebben,

hebben, om het vervolg van saken twee jaren aanblijft. In verscheide Steden staat dese verkiefinge vol uyt aan den groten Raad en Vroedschap, dog by enige werd een dubbel getal ter verkiefinge van den Stadhouder overgebracht.

Schepenen sijn veel al seven in getal, uytbescndert tot Leyden, daar deselve van ouds om het verdeilde Regt der Graven en Burggraven, in agt personen bestaan hebben; dese werden ook in een dubbel getal by den groten Raad ter verkiefinge van den Stadhouder voorgesteld. Haar ampt is in alle saken soo lijfstraffelijke als burgerlijke goed en onzijdig regt te doen; in lijfstraffelijke saken hebben sy een volslagen en onberoepelijke magt; maar in borgerlijke ende gemene schuld-saken mag men sig na waarde en grootheid van de saak op het Provinciaal Hof ter nader onderzoek beroepen.

Onder dese sijn de voornaamste ondergestelde Ampt-mannen ten dienste van de Burgermeesteren, Schepenen, en verdere Raden gemeenlyk twee Thesauriers, die alle inkomende penningen van de Stad ontfangen en uytgeven. Een Hooft-schout, wien de gemene ruste van de Stad is aanbevolen, grypt alle misdadigen aan, is den algemenen aanklager, en draagt sorg dat de gewysdens van Schepenen so in lyfstraffelijke als gemene saken te werk geleyd en uytgevoerd werden. Buyten dien is een Syndic en Regts-Kaad, dewelke den Burgemeesteren en andere Leden van sijn goeden raad bedient; bedreven in de Regten, Handvesten, en oude gebruyken van de Stad, draagt in alle Vergaderingen hare bevelen en besluuten voor, en doet het woord voor haar by alle openbare voorvallen. Ende werden de Burgermeesteren en Schepenen elk in den synen van hunne Stads-Schryvers en Graphiers in alle voorvallende saken bedient.

Buyten de gemene Vierfchaar oeffenen den Schout, Burgermeesteren en Schepenen onder den naam van die van den Geregte een manier van kort regt, als een Vaderlijke kastydinge over hare wederspannige oproerige, en ergerlijke Burgeren en Ingefetenen, dat men correctie, ofte verbeteringe noemt. Dese vergeven ook sommige Ampten tot haar gift behorende. Uyt desen Raad werden telken vierendeel-jaars onder het geley van een van de vier Burgermeesteren enige van de bekwaamste uyt den haren verkoren en afgevaardigt, om in hunnen aller name *de d Vergaderinge van de Staten van Holland waar te nemen*, en hunne besluuten op de saken van beschryvinge beraamt in te brengen, en alle verder voorvallende saken, daar geen nader last toe vereyft werd, waar te nemen, ende telkens aan deselve Vroedschap van alles goed bescheid te doen. Dese uyt de stemmende Steden by den anderen vergadert maken benevens de Ridderschap en Edelen, de Souverainiteit, en volslagen magt en mogentheid van 't Landt; plagten voor desen niet anders te bestaan als in ses stemmende Steden, als Dordregt, Haarlem, Delft, Leyden, Amsterdam en ter Goude, van ouds de ses grote Steden genoemt. Dog sijn by tyde van Prins Willem de I. nog twaalf andere Steden daar by gevoegd; als Rotterdam, Gorkum, Schiedam, Schoonhoven, Briel, Alkmaar, Hoorn, Enkhuyfen, Edam, Monikendam, Medenblik, en Purmerynd; en werd desen Raad genoemt de Vergadering van de Staten van Holland ende West-vriesland. En in saken van algemene Landschattingen, en om Vrede of Oorlog aan te gaan, plagten ook de kleine Steden mede daar toe geroepen te werden, als Woerden, Geertruidenberg, Naarden, Muyden, Ouwater, Wesop, en Workum.

Aan dese Vergadering *behooren e de Gecommitteerde Raden*, dewelke eygentlyk sijn een Raad van den Staat der Provintie van Holland, bestaande in en uyt verscheide Leden, een uyt de Edelen, een uyt yder van de voornaamste Steden, en een uyt drie van de kleinste Steden by beurten, daar van die uyt de Ridderschap en Edelen het voorsitten heeft, sijn leven lang, en die uyt de Steden alle drie jaar veranderen. Welker Raad is gedurig inden Haag, en stelt niet alleen de Staten op hunne beroepene Vergaderinge voor de saken van overleg, maar voert ook uyt het gunt by haar werd besloten, en maakt de poincten van beschryvinge ter naester Vergadering, van het gene onderwylen komt voor te vallen, en te doen staat. Syn ook beregters en uytvoerders van alle des Gemeenlands middelen, en Imposten, so ter eersten aanleg, als by beroep van de Schepenen der Steden, tot de saken van de Gemeenlands middelen inder tyd gestelt.

In dese Staatse Vergadering verschynen de Afgesondene der Steden met bepaalde ofte volle last, waar in indien sy den anderen niet verstaan en kunnen, en hunnen last niet en strekt om de andere Leden in te volgen, houden sy rugge-spraak met hunne Vroedschappen, en scheyden somwylen voor een tyd, op nader inschryvinge. Ende indien het

saken sijn, daar in overstemminge geen plaats en heeft, als sijn saken van op te stellen Schattingen, Vreede en Oorlog aan te nemen, en diergelijke, siet men door besendingen de weygerende Vroedschappen tot gemeen besluyt te bewegen.

Buyten desen is ⁱ een *Rekenkamer van des Lands algemeen inkomst, en oude Domeinen*, ende Heerlijke Goeden, bestaande in de bedieninge van vier Personen, een uyt de Ridder-schap, en drie uyt de Steden, by den Stadhouder naar voorgaande voorstellinge van een dubbel getal by de Staten van Holland te doen, voor haar leven te verkiesen. Dese wert het bewind van het selve inkomen volkomentlijk toevertrouwt, sonder aan iemand enige rekening te doen, alleen dat haar by een ongewoon voorval, of gebrek van gelt, enige subsidien en beden na de Kamer in voorraad mogt wesen, werden gevordert.

De vordering van het algemene Regt betreffende, is by Koning Willem ⁸ een *algemeen Pleythof in den Hage opgeregt*, daar sommige saken ter eerster aanleg, en andere by hoger beroep jegens de gewysden van de Steden en Dorpen, uyt den name van de Provincie van Holland beregt werden, jegenwoordig bestaande in festien Raden, daar den Stadhouder het Opperhoofd van is, en sijne sittinge heeft. Dit Hof wyft in lyfstraffelijke saken vol uyt sonder hoger beroep; ^h maar in gemene saken werd van hunne gewysdens *aan den Hogen Raad beroepen*, dewelke voor desen tot Mechelen plag te wesen, en sedert den Oorlog mede in den Haag is overgebracht.

• De Regters so wel in de Hoge Hoven van Justitie, als in de Steden en ten platten Lande, moeten in alle saken sonder gunst ofte afgunst regt doen na de Land-wetten, Placcaten, en Ordonnantien van de Staten, en voort na de beschreven Roomse Regten, die daar inne meest over al op een eenparigen voet gevolgt werden, uytbesondert 't Regt van bestervenis, daar in op verscheidene Plaatsen, het oude Aafdoms, en by andere het Schependoms en oude Zeeuse Regt gevolgt werd.

Tot het algemeen bestier der seven Verenigde Nederlanden, behoren drierhande Vergaderingen, die men noemt de ⁱ Vergadering van de Staten Generaal, ^k den Raad van Staten, ^l en de Generaliteyts Rekenkamer.

De Edelen, hoewel weinig in dese Provincie, bestaan eger niet meer als in twaalf of dertien Personen met de naam van Ridder-schap, dewelke in groot gesag en agtinge sijn, hebben als afgesanten uyt hun Lighaam in alle vergaderingen haare vaste plaatsen, so wel in de Provincie van Holland als in de Vergaderinge van de Staten Generaal; hebben een Raads-Heer in de twee grote Hoven van Justitie, een in de Rekenkamer van de Graaflijkheyt, alle tot haar leven, en by affterven kiesen sy een ander by en uyt den haren, hebben in alle Vergaderingen het voorsitten ende eerste Stemme, sijn altoos versterkt met ^m *het bysitten en Raad van den Raadpensionaris van Holland*.

Tot het bewind van Zee saken is een bysondre Vergadering ⁿ van Raden ter Admiralliteit uyt de Steden daar toe afgesonden, welke Vergadering in vyf verscheide kameren verdeelt werd, daar van drie in Holland sijn, als een tot Amsteldam, een tot Rotterdam, de derde tot Hoorn, de vierde tot Middelburg in Zeeland, en de vyfde tot Harlingen in Vriesland haar sit plaats houden. In deselve Vergadering heeft den Admiraal, als hy tegenwoordig is, of in sijn afwesen den Vice-Admiraal, by de Staten Generaal elk in den sijnen verkoren en geschikt, altoos het voorsitten, sy hebben het volle bewind van alle Zee saken, voeren de bevelen en besluyten van de Staten Generaal en Raad van Staten omtrent het aanbouwen en aantal van Schepen ter Zee te brengen, vergeven alle Ampten en Officien elk onder den sijnen behorende, doen betalinge van het geld daar toe geschikt, dragen kennis van misdaden ter Zee begaan, oordelen van alle gevangene Zeerovers, en van alle boeten en breuken in het betalen vanden tol van alle inkomen en uytgaande Koopmanschappen tot haarder ontfang staande, diemen Convoyen en Licenten noemt. Welk inkomen, indien by opkomende voorvallen niet genoeg en is, werd by de Staten Generaal uyt andere inkomsten vervult.

Buyten dese Land Vergaderingen, is nog een Vergadering van ^o *gemene Koopmanschap op de Kusten van Oostindjen*, met dewelke niemand enigen handel mag dryven, dan die by de Hoofden van deselve Vergadering werden aangenomen en overgesonden. In welke Vergadering niet alleen yder Provincie, maar ook in de sommige yder Stad hunne afgesondene Stemmen heeft, dewelke elk voor drie duysent gulden eygen in deselve gemeenschap moet aanleggen en gegoed sijn. Dese handel bestaat in den Toeleg van veele bysondre Koopluyden, dewelke elk hun geld ter selver saken hebben by geleid, en nog daaglijks

lijks doen ten bestier en uytdeeling van de Hoofden en Bewindhebbers daar toe gestelt. Dese sijn in ses bysondere kameren verdeelt, als tot Amsterdam, welke kamer het voor de eene helft aangaat, bestaande in twintig Bewindhebberen. De Kamer van Zeeland tot Middelburg voor een vierde, in twaalf Bewindhebberen, de Kameren van de Mase, als Delft en Rotterdam, elk voor een agste, in seven; en de Kameren van Noortholland en Westvriesland, tot Hoorn en Enkhuyzen, mede elk voor een agste, van gelijke in seven Bewindhebberen voor yder Kamer. Welke Kameren eens jaars, of soo dikmaals als het van noden mogt wesen, tot seventien Leden uyt deselve by beurten dan tot de een dan tot de andre kamer by twee anderen komen, als agt uyt de Kamer van Amsterdam, uyt Zeland vier, uyt de Mase twee, en uyt Noortholland twee, en de seventien by beurten onder deselve elk in den sijnen verkiefen. Het welk genoemd werd de Vergadering van de Seventiene.

Eindelijk soo heeft men noch de Collegies van Dijkgraven en Heemraden van Rhynland, Delfland, en Schielant, en mitgaders het Jagtgerigt vanden Houtvester en Meester-Knapen.

De ses andere Provincien, namentlijk ' Gelderland, ' Zeeland, ' Utrecht, ' Vrieslant ' Overysfel, ' en Stadt en Lande hebben elk hare bysondere forme van Regeringe.

Korte inhoud van de Bewys-redenen op het

D E R T I E N D E H O O F D S T U C K .

1. Dele welke die waren. 2. Vry of Welgeboorne welke die waren. 3. Vry gemaakte welke die waren. 4. Diensteligen, welke die waren. 5. De Oppermagt en Hoogste Regeringe van het Lant van outs geweest by den Adel, en de voornaamste van Staat en Afkomst. 6. Door een Prins en Opperhoofd onder een bepaalde magt uytgevoert. 7. In dese Landen van ons een Welgematigde Regeringe uyt het beste des volx bestaande. 8. Vertoogh van het regt vande Ridderschap, Edelen en Steden van Holland en Westvrieslant. 9. Den Staat geen ramp overgekomen, als door misbruyken van een Welgematigde en bepaalde Regering. 10. Lycurgus voegde een Senaat van 30. Mannen by de Koningen van Lacedemonien. 11. Considerasien van de Statuten van Zeeland tegens het invoeren van het ewig Edict vanden 5. Augusti 1667. 12. Hoedanig de beste Regeringe by Gortius en Merula beschreven werd. 13. Oude Koningen en Velt-oversten der Batavieren mochten den Oorlog niet aanvaarden, sonder voorgaande bewilliging vande beste des Volx. 14. Die van Wassenaar en Egmont d'eerste die sig tegens de Graaflijke Regeringe aan gekant hebben. 15. Hoedanig de Graven hun Opkomst en oorspronk gehad hebben. 16. Naamreden van het woort Graaf in 't brede gededucert. 17. Wie de eerste Graaf van Hollandt was, en waar van daan oorspronkelijk. 18. Vry-brief by Keiser Otto aan Graaf Diderik van Hollandt gegeven. 19. Graaf Diderik is niet uyt Vrieslant afkomstig geweest. 20. Giftbrief van Koning Arnout. 21. Suyberdershage een Lantstrecke in Westvrieslant. 22. Geerlof, ontfiker, of de Vader van Diderik de I. geweest is. 23. Medenblik de verdigte stoel en setel van Coning Raabouts. 26. Graaf Diderik is een jonger soon geweest vande Graven van Vlaanderen, heeft sijn verblyf gehad tot Vlaanderen. 25. Wanneer de Graven hunne Regering begonnen hebben. 26. Naukeurigh onderzoek daar omtrent gedaan. 27. Giftbrief van Carel de Simple voor sijnen Neve Diderik 28. Giftbrief van Lodewijk Carels sone. 29. Opmerkingen en onderzoek gedaan over die van Carel de Simple. 30. Item over die van Koningh Lodewyk. 31. Verbeterde Gestagt en tyd Rekening vande Graven van Hollandt.	32. Nader vertoog vande instelling van het Graafschap van Hollandt. 33. Hillegard versierde Huysvrouw van Graaf Diderik de II. en dogter van Lodewijk Carel de Caluwes soon. 34. Arnold Buccbels Gestagt Rekeningh vande Graven, gecorrigeerd. 35. Cimbren en Kelten sijn de eerste Inwoonders van dit lant geweest. 36. Bewys dat dese Belgen te voren Cimbri en Kelten sijn genoemd geweest. 37. Den Afsogd Thur hoedanig afgebeeld. 38. Cimbren en Kelten sijn ook inde Oofterse Landen bekent geworden. 39. Duytsen waren voor de tyden van Tacitus met de naam van Germani niet bekent. 40. Koningen sonder Koningrijk. 41. Bato en Hecfus. 42. Verritus en Majorix. 43. Die van Athenen hadden hare geschreven Wetten, die van Lacedemonien hare vaste gewoonte sonder schrift. 44. Koningen der oude Batavieren hadden meer gesag om te raden, als magt om te gebieden. 45. Aan wat Wetten de Graven gebonden waren. 46. Deselve waren by na niet anders als Regters. 47. De Heeren van Wassenaar en Egmont hebben sig altoos tegen de Graven gekant. 48. Vande eerste verkiefsinge der Graven van Hollandt. 49. France koning hebben altoos getragt, dat de Inwoonders van het Batavische Eylant haar eenige onderhorigheid souden schuldig sijn. 50. Duytse Keisers hebben altoos getragt Hollandt tot een Leen van 't Ryck te maken. 51. Die van Leiden magtig werdende, hebben sig het gebied der Burggraven onttrokken, en by den Grave gevoegt. 52. Splitsinge van 't Regtgebied over Leiden, tusschen den Grave van Hollandt en Burggrave van Leiden. 53. Het Burggraafschap van Leiden naderhand by de Graven van Hollandt aan sig getrocken. 54. Staten sweren den Koningh van Spagnien af. 55. Bewys dat sulx met regt heeft mogen geschieden. 56. Verhandeling van de Magt en Functie vanden Stadthouder; by wat Personen die Charge bekleet is; Item welke de voornaamste pointen van sijn Instructie sijn. 57. Commissie van Prins Willem de I. 58. Overdragt vande Souverainiteit aan den selven opgedragen. 52. Succesie van het Stadthouderschap in den Huys van Orange.

60. Resolutie van de Staten, daar by het Stadhouderschap aan Prins Willem de III. wert opgedragen.
61. Item rakende het Erfstadthouderschap.
62. Het stellen van Magistraten is het voornaamste daar in de hoogste Magt bestaat.
63. De verkiefinge van Magistraten is van Groter of Mindere.
64. Beschryvinge der Algemeene Regeringe van Holland.
65. Forme van Regeringe der Stadt Dordrecht, soo veel de verkiefinge der Magistraat aangaat.
66. Vande Stadt Haarlem.
67. Vande Stadt Delft.
68. Vande Stadt Leiden.
69. Vande Stadt Amsterdam.
70. Vande Stadt Gouda.
71. Vande Stadt Rotterdam.
72. Vande Stadt Gorinchem.
73. Vande Stadt Schiedam.
74. Vande Stadt Schoonhoven.
75. Vanden Briel.
76. Vande Stadt Alkmaar.
77. Vande Stadt Hoorn.
78. Vande Stadt Enkhuysen.
79. Vande Stadt Edam.
80. Vande Stadt Munnikendam.
81. Vande Stadt Medenblik.
82. Vande Stadt Purmerende.
83. Vande Stadt Weesp.
84. Verkiefinge vande Magistraten op de Dorpen.
85. Of den Stadthouder de Nominatiën vande Magistrature by de Magistraat gedaan mag voor by gaan.
86. Wat die gene, die eenige Nominatiën maken, verpligt sijn te observeren.
87. Den Stadthouder mag ook buytens tyds als de de noot sulx vereist, veranderinge inde Magistrature maken.
88. Graven van Holland sijn liberaal geweest in 't geuen van Hantvesten en Privilegiën.
89. Onderscheid tusschen Hantvesten de gemeene saak aangaende, en die de Graven op haar eigen Autoriteit hebben gegeven.
90. Graven van Hollandt hebben de Magistraten bevelt uyt den naam vande Hoge Overigheid.
91. Alle de Hantvesten die deselve gegeven hebben, sijn geweest om bysondere diensten, of ter bedevande Magistraten selds.
92. Het stellen van Schepenen tot Leiden is een particulier Domeyn vanden Prins geweest.
93. De magt tot het versetten der Magistraten is aan Prins Willem de I. by de Unie van Delft gegeven.
94. Vernieuwt by de overdracht van Souvereiniteit aan den selven.
95. Na desselfs dood aan Prins Maurits.
96. Na desselfs dood aan Prins Frederik Hendrik.
97. Verder verhoogt, dat de Graven van Hollandt altoos als het haar geliefde, de Magistraten verset en veranderd hebben.
98. Dat sulx mede by den Stadthouder mag geschieden.
99. Was sig verder na de dood van Prins Frederik Hendrik heeft toegedragen.
100. Redenen die Prins Willem moveerden, om inden jaer 1650. voor Amsterdam te trekken.
101. Voet en Ordre beraamt op de besognes ter Vergaderinge van de Staten van Hollandt.
102. Gecommitteerde Raden.
103. Rekenkamer vande Domeinen.
104. Hof van Hollandt.
105. Hogen Raadt.
106. Staten Generaal.
107. Raat van State.
108. Generaliteits Rekenkamer.
109. Instruëtie voor den Raatpensionaris.
110. Collegiën ter Admiraliteit.
111. Bewinthebbers vande Oostindische Compagnie.
112. Collegiën van Dijkgraven en Heemraden.
113. Jagsgerigt vanden Hourvester en Meester-Knapen.
114. Manier van Regering in Gelderlands.
115. In Zeeland.
116. In Utrecht.
117. In Vrieland.
118. In Overijssel.
119. In Groningen en Omlanden.

BEWYSREDENEN OP HET DERTIENDE HOOFSTUCK.

1. *Dede*] Edele waren die de eerste en voorsittende plaats in het Lands-stand-bestier hadden, daar onder getelt wierden, al die gene die daar van afkomstig waren.
  2. *Vry of Welgeboorne*] Vry of Welgeboorne waren die gene, dewelke van ouds niemand Dienstbaar geweest waren, en op haar eygen besit geleeft hadden.
  3. *Vrygemaakte*] Vrygemaakte waren, dewelke uyt den Staat van Dienstbaarheid om haar bysondere Verdiensten, met den Staat van Vryheid waren begiftigt.
  4. *Dienstelingen*] Dienstbare ware lyfeygene, dewelke hare Heeren daar sy onder behoorden ter leven en dood dienstpligtig waren, welken Dienst Slavernye, en de Dienstbare Slaven genoemt wierden, uyt haar aangeboren Vrydom, het sy vrywillig met hun eygen overgifte en om vergeldinge, of by dwang van overheersing, tot dien staat gekomen of gebragt, dewelke daar na by verwerpinge der onmenselijke hardigheid somwylen jegens deselve gepleegt, verdeelt sijn in Edelluyden, daar onder alle Hoge Staats Amptluyden behoorden, in Renteniërs en Koopluyden, Ambachtfluyden, Boeren ofte Bouwluyden, met vernietinge van alle Slavernye en lyfeygenschap.
- Hoedanige Regering van ouds en tot nog toe in dese Landen*] Van den beginne en in de eerste bewoning van dit Land, is het Lands-bestier by het gemeen en uyt de naam van de selve by de beste des Volks geweest, onder een bepaalt Oppergebied van een Vorst en Veldheer. Welke en hoedanige Regering door ondervinding voorde sekerste beste werd geoordeelt. De oude Wysen, die haar gedagten hebben ingespannen om te oordelen, welk een goede en sekere Landstands Regering onder het Volk mogt wesen, hebben deselve niet soo seer uyt een grondige eygenschap van de saak selds, als uyt het beloop en uytflag van ondervondene saken na den aart van het Volk gebragt tot drierhande soort van Regering, als *Monarchie*, dat is, Eenhoofdige, *Aristocratie*, die uyt de beste des Volks bestond, en *Democratie*, dat is, een algemene Volks Regering.
- Onder dewelke de Aristocratische Regering verre de beste en sekerste is, alhoewel mede haar ongemakken onderwurpen, dat wel meest daar in

in bestaat, dat elk onder deselve even veel meester sijnde, den een dikmaal van ander verstand is, als den ander, en daarom de enigheit onder deselve niet en kan gehouden werden, ende als den een den ander komt te overstemmen; een haat en zele maakt, het welk niet anders als door een Opperhoofd benevens ofte boven haar in enigheit kan gehouden werden; want onder een gemeente, daar geen Opperhoofd en is, ende de leden van den Staat elk even veel meester willen sijn, moet het selve onder schyn van vryheit, tot nootzakelijke verwerpinge vervallen, en kan niemant nog in ruste nog in vryheit leven. *Sine Imperio nec domus ulla nec civitas, nec gens, nec hominum uniuersum genus stare, nec rerum natura omnis, nec ipse mundus poterit, seid Cicero de legib. lib. 3. Et paulo post; Sine ejus prudentia, ac diligentia esse civitas non potest, ut cujus descriptione omnis Respub. moderatio continetur.* Soo heeftmen dan door ondervindinge van verscheide aanmerken waar- dige voorbeelden geleert, dat wel de Regering van de voornaamste des Volks de beste is, maar onder die de sekerste, dewelke door een Opper- magt boven deselve in alle uytspattende voorval- len ingetoomt en bepaaldt werd.

7. Dufdanige Regering is van ouds gelijk tot nog toe in deselanden gevolgt geweest, by dewelke door een vergadering van de voornaamste des Volks, het Land en Volk bestierd is, onder een bepaalde Oppermagt, sodanig dat daar in de overheersing van staatsugt vanden een boven den ander onder de leden der selver (het welk een aangeboren gebrek onder de menschen schynt te wesen) met alle bedenkelijke middelen is bematigd, en telkens daar die uyt spatte is ge- smuykt en ingetoomt, met soo een gematigde in- stellinge en onderhoudinge, dat dese Regering onder de Oppermagt van een bepaalde *Monar- chie*, met de intominge van de besten des Volks; in een bematigde *Aristocratie*, de vryheid des Volks gelijk als in een *Democratie* en populaire Regering, in alles des behorende is gehandhaaft. Welke Oppermagt mede in sekere limiten van sijne magt moet werden bepaalt, op dat die tot geen Tirannie en overheersing vervalle. *Neque solum prescribendus est, seid den seluen Cicero. d. lib. 3. de legibus, imperandi, sed etiam civibus obtemperandi modus. Nam Et qui bene imperat, paruerit aliquando necesse est, Et qui modeste parat, videtur qui aliquando imperet dignus esse.* Soo hebben van ouds de Oversten en Vorsten, seke- re woordegeheve wetten onderwurpen geweest, dewelke by Hugo de Groot de *Antiq. Respub. Batav. cap. 5.* de Graven van Holland voorge- schreven en met elken bevestigt werden ver- haalt, en opgeteld. Sedert dewelke de Stadhou- ders van de Graaflijkheid hare bysondere instruc- tie is gegeven, en voorgescreven, daar van hier naar in 't bysonder.

Dit betruigd mede het Vertoog; van het *Regt van de Ridderfchap Edelen en Steden van Holland en Westvriesland* van alle oude tyden in den voorz Lande gebruykt tot behoudenis van de vryheden, Geregtigheden, Privilegien en gebruyken van den selven Lande op den 16. October 1587. binnen Haarlem, verklaart en uytgegeven, luyden- de als volgt:

„ De Ridderfchap, Edelen en Steden van 8.
 „ Hollandt en West-Vrieslandt, representeren-
 „ de den Staten vanden selven Lande, wel en rij-
 „ pelijken naar voorgaande communicatie, deli-
 „ beratie en rapport, onder den Edelen en inde
 „ Vroetschappen vanden Steden gehouden en ge-
 „ daan, op den jegen woordigen staat deser Lande,
 „ Hebben volgende haren eedt en pligt noodig
 „ geagt, den wettigen staat der Landen van Hol-
 „ landt en Westvriesland by desen te openen, op
 „ vast betrouwen, dat een yegelijk die desen sal
 „ sien, daar van sal oordelen soo ononpartijde-
 „ lijken en vreedtsamelijken, als den bedroef-
 „ den staat deser Landen is vereyschende.
 „ Het is kennelijk, dat de Landen van Hollandt,
 „ met Westvrieslandt en Zeelandt, zyn sedert
 „ den tijdt van 800. jaaren herwaarts, geregeert
 „ en berigt geweest by Graven en Gravinnen;
 „ den welken by den Ridderfchappen, Edelen
 „ en Steden, representerende de Staten van den
 „ selven Lande, de Heerschaappye en de Souverai-
 „ niteyt der selver Landen wettelijk is oppedra-
 „ gen en gedefereert geweest, die ook met sul-
 „ ke discretie en matigheyt hen gedragen hebben
 „ in hare Regeeringe, dat de selve noyt hebben
 „ gedisponeert van Oorloge aan te nemen ofte
 „ payste maken, schattingen ofte Contributien
 „ over de Landen te heffen, ofte van eenige an-
 „ dere saaken den staat vanden Lande betreffen-
 „ de (hoe wel de selve nogtans van goeden Raat,
 „ van den Edelen en Ingeboornen van den Lan-
 „ de ordinary waren voorsien) sonder advys en
 „ consent van den Edelen en Steden van den Lan-
 „ de, die t'elken daar op werden beschreven en
 „ vergadert, en hebben boven de voorz Raadt;
 „ d'Edelen en Steden van den Lande, t'allen
 „ tijden en in alle saaken gegeven favorable au-
 „ dientie, volkomen geloof en goede resolutie, op
 „ alle 't geene de selve immermeer hadden te ver-
 „ thoonen, den staat en welvaren van den Lande
 „ eenigfins betreffende.

„ 't Welk als geweest zynde een gantsch
 „ wettige regeeringe, soo seer als oyt eenige an-
 „ dere is bevonden, heeft voortgebragt vrugten,
 „ die merklijk, en sonderlinge tot eere en repu-
 „ tatie van den voorz Graven, midtsgaders wel-
 „ vaart der voorz Landen, en vande Ingesetenen
 „ der selver hebben gestrekt, als boven alle an-
 „ deren, dat de Graven van Hollandt, Zee-
 „ landt, en Vrieslandt, op de heerschaappye van
 „ soo kleynen begriip, zyn geweest by alle Prin-
 „ cen en Potentaten van 't Christen-rijk, niet
 „ alleen in sonderlinge respect, eere en reputatie,
 „ als blijkt by de hooge alliantien van Houwelij-
 „ ken die sy hebben gemaakt, by na met alle de
 „ magtigste Koningen en Potentaten van Chri-
 „ sten-rijk, en dat in den jare xij. C. xlvij. Ko-
 „ nink Willem de tweede van dien name is ge-
 „ kooren geweest Roomsche Keyser, maar ook
 „ dat selve by na altijd zyn geweest victorieus
 „ over hare Vyanden, de palen vande selve Lan-
 „ den sekerlijk tegen alle hare Vyanden (hoe
 „ magtig die waren) beschermt, waar door de
 „ selve niet weynig zyn gerespecteert en ontsien
 „ geweest by hare nabueren; immers mogen
 „ wy mette waarheyt seggen, dat den staat der
 „ Landen

H h h h h h h

„ Landen van Hollant en Zeelant, binnen den
 „ tijdt van agt hondert jaren, noyt metten sweer-
 „ de en is geconquesteert ofte t'onder gebragt ge-
 „ weest, nog by uytheemsche, nog by Inlandt-
 „ sche Oorlogen, 't welk wy niet en weten oft
 „ van eenige andere Rijken (ten ware vande Re-
 „ publike van Venetien) tegenwoordelijk sou-
 „ den mogen worden gefeydt, sonder dat men
 „ hier van eenige andere redenen soude konnen
 „ geven, dan dat altyt goede eendragt, liefde
 „ en verstandis geweest, tusschen den Princen
 „ en de Staten vanden selven Lande, dewijle
 „ doch den Princen (die by hen selven geen magt
 „ en hadden) sonder den Edelen en Steden van
 „ den Lande gantsch niet en vermogten, als or-
 „ dinare geen middelen hebbende dan het inko-
 „ men vande Domeynen, tot vervallinge van de
 „ kosten haarder Hofhoudinge, en betalinge van
 „ de ordinaris Officiers.

„ Men bevinnt ook wat 'authoriteyt den Sta-
 „ ten van den selven Lande hebben gehad, om-
 „ me den Princen (als sy door quaden raat wa-
 „ ren tot nadeele vanden Lande misleydt) te
 „ brengen tot regt en redeljkheydt, niet alleen
 „ met remonstrantien en versoeken, maar ook,
 „ als hier op niet en werde behoort voorfien,
 „ metter daat procederende ook strengelijk tot
 „ straffe vanden geenen, die der Princen autori-
 „ teyt hadden misleydt, mishandelt ofte onbe-
 „ hoorlijk misbruykt, gelijk daar van d'exempe-
 „ len zyn veele en meenigvuldig.

„ Ook mede bevint men klaarlijk dat der Staten
 „ van de voorfz Landen Officie is geweest, den
 „ minderjarigen Princen te voorfien van wettige
 „ Voogden, Momboirs en Gardenobels, ge-
 „ lijk ook is geschiedt aan Grave Willem de vyf-
 „ de van dien name, tot krankfinnigheydt geko-
 „ men zynde.

„ Eyndelijk is buyten twijffel dat de admini-
 „ stratie vande Souvereyniteyt vande landen,
 „ t'allen tijden wettelijk is aangenomen geweest
 „ by den Staten der selver, soo wanneer door
 „ aflijghigheydt, minderjarigheydt, krankfin-
 „ nigheydt, misverstandt oft eenige andere in-
 „ convenienten, de Landen verlaten zyn ge-
 „ weest vande wettelijke bedieninge der Princen,
 „ die over sulks dickmaals een Hooft hebben ge-
 „ kooren, die men Voogt oft Ruwaart noemde.

„ 't Welk ook nog sulks is geobserveert geweest
 „ ten tijde vanden huysse van Bourgondien, als
 „ na 't overlijden van Hertoge Caarle en Hertog-
 „ ginne Maria sijn dogter, ten welken tijden Her-
 „ toge Maximiliaan, willende met geweld con-
 „ trarye innevueren tegen de authoriteyt van den
 „ Staten, den geheelen staat vanden Lande bragt
 „ in 't uyterste gevaar en perijkel; en Keyser Ca-
 „ rel selve is geduerende sijne minderjarigheydt
 „ door authoriteyt van den Staten voorfien van
 „ Voogden, en 't Landt van behoortlike Re-
 „ geerders, die altydt de Staten vanden Lande
 „ (hoe wel in veele saaken de vryheydt gedue-
 „ rende de Heerschappye vanden huysse van
 „ Bourgondien seer is vermindert) grootelijk
 „ heeft gerespecteert, als ligtelijk bemerkende
 „ sijn staat door geen ander middel verskerkt te
 „ konnen wesen, heeft over sulks sijnen Soone

„ den Konink van Spangien, met verscheyden
 „ vermaningen tot gelijke confideratie en dif-
 „ cretie gefogt te bewegen, met expresse verkla-
 „ ringe, dat hy sijnen staat soude sien in perij-
 „ kel, soo haast hy de Staten van dese Landen
 „ soude hebben in kleynagtinge, gelijk hy ook
 „ metter daadt bevindt grootelijk tot sijne ender
 „ Landen schade, sonder dat men den oorspronk
 „ deser Oorloge ander oorsaak souden konnen
 „ geven (wat men daar van discoureert) dan dat
 „ hy dese landen met geweld van Spaansch en
 „ ander uytheemsch Krijgsvolk heeft willen
 „ dwingen te doen, 't gene sy luyden Staatsge-
 „ wijse niet en hebben goet gevonden, in saken
 „ betreffende den staat van den Lande.

„ Alle 't welke hoewel wy seker agten ge-
 „ noeg buyten dispute te wesen, hebben nogtans
 „ noodig bevonden hier te verhalen, overmits
 „ veele perfoonen hier van seer onsekerlijk en
 „ verscheydelijk gevoelen, de vergaderinge van
 „ den Staten anders niet respecterende, dan na
 „ dat hen goet dunkt de qualiteyt van de per-
 „ soonen op de vergaderingen comparerende te
 „ meriteren, en van alle saken die aldaar worden
 „ gehandelt, oordelende in allen schijne of die
 „ voorschreven perfoonen, die uytten Edelen en
 „ by den Steden worden gedeputeert op de ver-
 „ gaderinge vanden Staten, hen selven waren
 „ dragende als zynde de Staten, en over sulks als
 „ hebbende de Souvereyniteyt en hoogste magt
 „ vanden Lande, naar haren welgevalle van alle
 „ saaken, den staat van den Lande betreffende,
 „ waren disponerende, retorquerende over sulks
 „ alle de handelingen der selver tot haren parti-
 „ culiere laste, haat en nijdt: maar de geen die
 „ naarder insiet 't geene vooren verhaalt is, en
 „ andere groote saaken by den Princen van den
 „ Lande met hulpe van den Staten te weege ge-
 „ bragt, en infonderheydt 't geene federt den
 „ tijdt van vijftien jaren herwaarts in den Lan-
 „ den van Hollandt met Westvrieftlandt en Zee-
 „ landt is gepasseert, kan lichtelijk bemerken,
 „ dat d'authoriteyt van den Staten niet en bestaat
 „ in 't beleyt, authoriteyt, ofte magt, van der-
 „ tig oft veertig perfoonen min ofte meer, die
 „ op haar vergaderingen zyn comparerende; en
 „ de Agenten van den Konink van Spangien
 „ selfs, die met dusdanige argumenten tegen
 „ onse saaken altydt hebben gemineert, en ge-
 „ fogt te brengen in kleynagtinge d'authoriteyt
 „ vanden Staten, hebben metter daadt nu wel
 „ bevonden, hoe grootelijk sy in alfulken opinie
 „ zyn geabuseert en misleydt geweest.

„ Omme dan te ontdekken, waar uyt de au-
 „ thoriteyt van den Staten is spruytende, soo staat
 „ te confidereren, dat de Princen die oyt wette-
 „ lijken hebben geregeert, niet alleen hare rege-
 „ ringe met delatie, consent, en believen vanden
 „ Landtsaten hebben begonnen, maar ook sulks
 „ vervolgt dat alle de leden van de Lichamen,
 „ daar van sy tot hooft zyn gestelt, zyn gebleven
 „ ongevioleert, onverkort en onvermindert,
 „ 't welk niet en heeft konnen worden verhaalt
 „ (dewyle de Princen by schalke en ambitieuse
 „ luyden ligtelijk worden gecircumvenieert) ten
 „ ware de Landtsaten middel hadden om met
 „ goede

„ goede ordre en beleydt, t'allen tijden tegen al-
 „ le quade practijken te opposeren, en den Prince
 „ van de behoudnisse haarder vryheyd en wel-
 „ varen, uytten name van alle de leden; niet
 „ alleen t'allen tijden te vermanen, maar ook
 „ om soo wanneer de selve hen tot Tyrannye
 „ souden laten misleyden, mette middelen van
 „ den Lande hen daar tegens t'opposeren, tot de-
 „ sen eynde zyn de Landtsaten van den voorz
 „ Landen gedeelt in tweederley Staten, te weten,
 „ d'Edelen en Steden.

„ d'Edelen worden gehouden voor een lidt
 „ ten opsiene vande digniteyt haarder afkom-
 „ ste, (die sonder beroemen wel sulks is, en
 „ soo oudt als men in eenige andere Landen sou-
 „ de vinden) en van de Heerlijkheden, die de sel-
 „ ve binnen dese Landen zyn besittende, van
 „ welke Heerlijkheden, syluyden meest al heb-
 „ ben en gebruyken hooge, middele, en lage
 „ Jurisdictien, dewelke op alle occurrentien met
 „ malkanderen delibereren op den Staat van den
 „ Lande, en ter vergaderinge comparerende, ad-
 „ viseren op alles neffens de Gedeputeerde van
 „ den Steden.

„ De Steden hebben meest al een form van re-
 „ geringe, te weten een Collegie van Raden ofte
 „ Vroetschappen, geconstitueert zijnde van de
 „ notabelste uytten midden van de gantsche Bur-
 „ gerye, dese zyn in sommige Steden van XL.
 „ in andere XXXVI, in andere van XXXII,
 „ XXVIII, XXIIV, ofte XX. Persoonen, en
 „ zyn de Collegien van de selve soo out, als de
 „ Steden, ofte immers dat geen Memorie en is
 „ van hare beginselen: de persoonen eens ver-
 „ kooren zynde, dienen haar leven oft Poorter-
 „ schap lange geduerende, in plaats van den
 „ geenen die sterven, oft haar Poorterschap
 „ verlaten, worden by 't selve Collegie tot haren
 „ gelieven gekooren, andere persoonen uyt 't
 „ middel der Burgeren tot vervulling van 't ge-
 „ tal. By dese Collegien alleen is de magt, omme
 „ te adviseren, resolveren en disponeren, van
 „ alle saken concernerende den staat vanden Lan-
 „ de en der Steden respectie: Ende wat 't selve
 „ Collegie adviseert, resolveert, en disponeert,
 „ werdt by de gantsche Burgerye gevolgt, daar
 „ tegen noyt eenige inbrek ofte oppositie van de
 „ Burgeren is gevallen.

„ By dese Collegien worden jaarlijks gekoo-
 „ ren de ordinairse Magistrate, te weten, vier,
 „ drie, ofte twee Burgemeesters, en seven ofte
 „ meer Schepenen, omme te dienen voor een
 „ jaar; in sommige Steden geschieden dese Elec-
 „ tien absolutelyk, in sommige by nominatie
 „ van dobbel getal, daar uyt by den Stadthou-
 „ der de verkiesinge van 't gewoonlyk getal wort
 „ gedaan.

„ Der Burgermeesters Officie is bevoelen het
 „ ordinairse beleydt en gebiet in alle politicque
 „ saaken, soo wel de administratie van Staatsgoe-
 „ deren en innekomen, als den welstant en be-
 „ waringe der Steden betreffende.

„ De Collegien van de Schepenen vaceren
 „ ordinair tot d'administratie van de Justitie, soo
 „ in alle Criminele als Civile saken, en hebben
 „ en exerceren alle hooge, middele, en lage Ju-
 „ risdictien.

„ By dese Collegien van Magistraten worden
 „ absolutelyk berigt de regeeringen der Steden van
 „ Hollandt Westvrieslandt en Zeelandt, meest
 „ al genoeg op eenen voet; sonder dat de Prin-
 „ cen van den Lande hen de regeeringen vanden
 „ Steden eenigfins hebben onderwonden anders
 „ dan in 't stellen van eenen Officier, die op ha-
 „ ren name de Justitie heeft gevordert. Dit is in
 „ 't korte de waaragige geleegetheyd van de
 „ regeeringe der Steden van Hollandt en Zee-
 „ landt.

„ Waar uyt goet te verstaan is, dat dese Col-
 „ legien vande Magistraten en Raden van den
 „ Steden gevoegt by de vergaderinge vande Ede-
 „ len, ontwijffelijken representeren den gant-
 „ schen staat en 't geheels Lighaam van de Landt-
 „ saten, ende en kan niet bedagt worden eenige
 „ forme van regeeringe, die met sekerder kennis-
 „ se van alle gelegentheden vanden Lande soude
 „ kunnen resolveren, ofte hare resolutien met
 „ meerder eendragt, autoriteyt, ofte gevolg sou-
 „ de kunnen executeren: over sulks en is niet te
 „ verwonderen, dat den staat deser Landen is ge-
 „ weest onveranderlyk, en soo geduerig als eenig
 „ staat ter werelt soude mogen wesen: Omme nu
 „ de Collegien van den Edelen en Steden te bren-
 „ gen in eene vergaderinge; en kan niet geschie-
 „ den dan by Gedeputeerden vande selve, over
 „ sulks alsomme eenige merkelyke saken te be-
 „ raatslagen, van noode is de selve te vergade-
 „ ren, soo worden die beschreven met insertie
 „ van de principaalste Poincten: die by den Col-
 „ legien in deliberatie geleydt, en daar op gere-
 „ solveert zynde, worden afgesonden alsulke
 „ Gecommitteerde, als sy vertrouwen, en met
 „ alsulken lasten Resolutie, als sy bevinden ten
 „ dienste vanden Lande te behooren. d'Edelen
 „ comparereren in competenten getale, en de Ste-
 „ den seynden een Burgemeester met eenige Ra-
 „ den, al tot sulken getale, als syluyden goet
 „ vinden na de Importantie vander saken, en bo-
 „ ven dien zyn de Gecommitteerde geduerende
 „ d'Oorloge (overmits de meenigvuldigheyd
 „ van den occurrentien) altyt generalijk gelast
 „ geweest, omme alle saken, de welvaart en
 „ conservatie van den staat van den Lande be-
 „ treffende, te adviseren en resolveren, sulks sy-
 „ luyden ten meesten dienste vanden Lande be-
 „ vinden te behooren, en bysonder omme de
 „ Regten, Vryheden, en Privilegien van den
 „ Lande te maintaineren, en alle inbreken te
 „ weeren en wederstaan. En dese Gecommitteer-
 „ de alsulks by den anderen vergaderende, repre-
 „ senteren de Staten vanden selven Lande, niet
 „ dat syluyden inhare Persoonen, ofte uyt hare
 „ autoriteyt de Staten zyn, maar alleen uyt
 „ kragte vande commissie van hare principalen,
 „ sonder dat te presumeren staat, dat yemandt
 „ sig selven uyt ambitie soude avanceren tot de-
 „ se Commissien, want boven dien de nature van
 „ desen Volke een af-keer is hebbende van alsulke
 „ ambitie, en Vyandt is van alle ambitieusen,
 „ soo en staat 't selve niet te presumeren in soo
 „ vrye Electie, en veel min dat yemandt in dese
 „ tegenspoet, die Godt Almagtig den Landen
 „ gelieft te over seynden, soude begeerig wesen

H h h h h h h 2

omme

„ omme die saaken vanden Lande te handelen,
 „ daar niet dan swarigheyt is in te sien, niet dan
 „ vyandschap en misgunst van den Vyanden on-
 „ ser saaken (die ook de gequalificeerde en veele
 „ getrouwe Persoonen met valsch aangeven abu-
 „ serende, dikwils quade opinien van veele goede
 „ Dienaars van den Lande hebben verwekt) staat
 „ te verwagten, sonder eenig profijt, oversulks
 „ heeft men het aannemen van de voorz Com-
 „ missien moeten redigren *Inter munera necessa-*
 „ *ria*, en alle de genen die eenig beleydt deser
 „ Landen hebben gesien, konnen getuygen wat
 „ swarigheden en constriictien zyn gevallen en
 „ gebruykt, omme de Gecommitteerde, ver-
 „ sogte en gebruykte Persoonen tot de opgeleyde
 „ Lasten te bewilligen.

„ En zyn de selve Gecommitteerden gehou-
 „ den, weder kerende hare principalen te doen
 „ van alles goet getrou rapport.

„ Dit is 't fundament van de Regeringe deser
 „ Landen van Hollandt, met Westvrielandt en
 „ Zeelandt, daar op den staat der selver Landen
 „ den tijdt van vyf, ses, seven hondert jaren, en
 „ soo lange als de outste Monumenten streckende
 „ zyn, heeft berust. Dit is ook (naast de hulpe
 „ van Godt Almagtig) 't geene, dat de selve in
 „ dit gevaarlijk Oorlog, tegen soo magtigen
 „ Vyandt heeft gehouden in goede kloekmoed-
 „ digheyt en eendragt, sulks dat geduerende
 „ desen Oorloge, noyt Lidt van de voorz Lan-
 „ den anders dan met 't uytterste geweld, van
 „ ons is gescheurt, noyt Burgerye oproeig, noyt
 „ gemuytineerde Soldaten in den Lande van
 „ Hollandt en Zeelandt zyn bevonden, daar van
 „ wy naast Godts Almagtige Handt, geen an-
 „ dere reedenen souden konnen geven, dan dat
 „ in alles oprechtelijk, vrymoedelijk, rijpelijk
 „ en met open deuren is gehandelt, tot welken
 „ eynde is gebeurt, dat veele vande kleyne Ste-
 „ den, ook die men van ouden tijden ter verga-
 „ deringe vande Staten niet en plag te beschryven
 „ (immers alle de geene die sulks begeert heb-
 „ ben) in de vergaderinge vande Staten, vrye
 „ sessie en stemme is gegunt, op dat een yegelijk
 „ 't beleydt der gemeene Landts-saaken kenne-
 „ lijk zynde, de lasten (die anders onverdrage-
 „ lijk schijnen) met goetwilligheyt gedragen,
 „ en de eenigheyt onverbrekelyk onderhouden
 „ soude worden, tot welken eynde d'Edelen en
 „ Steden ook vry gestaan heeft, met sulken getale
 „ en Persoonen, van het Lichaam van de Vroet-
 „ schappen wesende, te compareren als hen
 „ goet dogte, behoudelyk dat de Persoonen by
 „ de Privilegien vande Landen niet en worden
 „ uyt gefloten.

„ Ingevalle nu yemandt soude konnen bewy-
 „ sen, dat onder den Edelen ofte onder den ge-
 „ nen die als Gedeputeerden van den Steden, op
 „ te vergaderinge vande Staten zyn verschreven,
 „ yemandt yet soude gehandelt hebben (des wy
 „ niet en weten) anders dan inder voegen als
 „ voorschreven is, en in conformité van sijnen
 „ last en commissie, den selven soude gehouden
 „ zyn, 't allen tijden daar van voor sijne princi-
 „ palen te verantwoorden, en by gebreeke van
 „ dien strafbaar zyn als naar Regten, en de gee-

„ ne die ter goeder trouwen arbeyden, om sulkste
 „ openbaren, agten wy voor goede Liefhebbers
 „ des Vaderlandts.

„ Maar de gene die de Staten van den lande
 „ verachtende en heschimpende hare Actien, ca-
 „ lumnier, abuseren hen grootlijks, indien
 „ sy verstaan te doen te hebben mette Persoonen
 „ vande Edelen en Gecommitteerde vande Ste-
 „ den in haar particulier, ingevalle sy niet met
 „ eenen en bewijsen, dat yemandt vande selve
 „ yet sonder last soude hebben gedaan, oft sijne
 „ commissie geexcedeert. En hoewel veele Per-
 „ sonen sulksuyt onwetenheydt en simpelheydt
 „ doende, 't selfde niet op 't swaarste en wort
 „ afgenomen, Soo is nogtans seker, dat de geene
 „ die sulks doen met goede kennisse en weten-
 „ schap, zyn Vyanden vanden staat en Republij-
 „ ke deser Landen, en dat de selve daar mede
 „ niet anders konnen voor hebben, dan te on-
 „ dergraven de Fundamenten van den huysse,
 „ omme 't selve te doen storten en vervallen, soo
 „ wel ten opsiene van den Prince als van de Ge-
 „ meente. Want wat is de magt van een Prince,
 „ sonder goede correspondentie van sijne Onder-
 „ saten? Wat correspondentie sal hy met hen
 „ houden? Watt onderstant sal hy van hen trec-
 „ ken, indien hy hem daar toe laat brengen,
 „ dat hy partyschap aanneemt tegen de Staten,
 „ die de Gemeente representeren, oft om ey-
 „ gentlijker te spreken tegen sijn volk selver?
 „ Ten anderen, hoe kan den staat van den Lan-
 „ de bestaan, indien het geschieden konde, dat
 „ de Gemeente soo verre werde gebragt dat de
 „ selve partyschap aan-namen tegen de Staten,
 „ dat is tegens de Edelen, Magistraten en Vroet-
 „ schappen van de Steden, die haar voorstan-
 „ ders en wettelijke Magistraten zyn, die tot
 „ voorstandt van de Gemeente, ook den onder-
 „ gank van den Princen en Gouverneurs dikwils
 „ in 't particulier moeten dragen.

„ Daaromme sullen alle reedelijke menschen
 „ klaarlijk verstaan, dat den gemeenen staat van
 „ den Lande geen swaarder, schadelijker nog
 „ doodelijker Vyanden souden mogen hebben,
 „ dan den geenen die sig souden formaliseren te-
 „ gen den Staten van den Lande in 't Generaal.
 „ Maar sulks en verstaan wy niet te wesen de ge-
 „ ne, die soude konnen bewysen, tegen yeman-
 „ den particulierlijken, dat hy de commissie van
 „ sijnen principalen, op de vergaderinge van
 „ den Staten comparerende, soude hebben ge-
 „ excedeert als voorz is, ofte ook andersints hen
 „ souden hebben ontgaan.

„ Hieromme sal een yegelijk gelieven te ver-
 „ staan, dat de geene die verklaren de Souverai-
 „ niteyt der Landen te wesen by den Staten, sy
 „ niet en verstaan daar mede te spreken van eeni-
 „ ge particuliere persoonen ofte Gecommitteer-
 „ den in 't particulier, maar van hare principa-
 „ len, te weten, de Edelen en Steden van den
 „ Lande, die sy uyt kragte van hare Commissien
 „ representeren, 't welk verscheyden Princen
 „ en Potentaten, en ook hare Majesteyt van En-
 „ gelandt mette Generale Staten tracterende,
 „ en sijne Exc. de Commissie als Gouverneur
 „ Generaal van den selven ontfangende sulks
 „ hebben

„ hebben verstaan , en by niemanden ter
„ Weerelt gecontroverteert mag worden.

„ Sonder dat wy konnen gelooven , dat ye-
„ mandt meent met goetd fundament anders als
„ nu te konnen sustineren , ofte soude moeten
„ volgen , dat d'Edelen , Magistraten en Vroet-
„ schappen van den Steden , nu niet de selve
„ magt en hadden , op de exercitie van de Souve-
„ rainiteyt , die de selve hebben gehad in voor-
„ leden tijden , als vooren bewesen is , en ook
„ hadden in 't tracteren met hare Majesteit en
„ constitueren van 't Gouvernement van sijne
„ Excell. ofte andersins soude moeten in contro-
„ versie getrocken worden , niet alleen de besten-
„ digheyt van de Tractaten met hare Majesteit
„ Commissie en Gouvernement van sijne Excell.
„ maar alle 't geene de Staten zedert den tijt van
„ xv. jaren tot hare defensie hebben gedaan ,
„ 't welk alleen 't werk is vander Landen Vyanden.

„ Mits allen 't welke wy klaarslijck en genoeg-
„ saam agten bewesen te zyn , hoe noodig de
„ autoriteyt van den Staten dient geconserveert,
„ als wesende het fundament daar op den gemeen-
„ en stant van den Lande is berustende , 't welk
„ sonder de ruïne van de gemeene sake niet en
„ mag worden gekrenct , en dat de Soverainiteyt
„ van den lande is by den Staten in alle saken,
„ niet min als die geweest is by de voorgaande
„ Princen deser Landen. Aldus gearresteert in
„ den Hage , den xvj. July , En is als nog gere-
„ solveert , dat daar van overleveringe sal wer-
„ den gedaan. Gedaan tot Haarlem , den xvj.
„ Octobris xvc. seven-en-tagtig. Onderstont
„ geschreven : Ter Ordonnantie van den
„ Staten van Hollandt. Ondertekent : *C. de Regere-
„ re.*

9. Die de gronden van soo een heilsame Regering
nu siet , en behouft hem niet te verwonderen dat
soo een kleine staat in opgang de grootste , en in
magt de dwang van alle andere Staten en Rijken ,
geworden en gebleven is. Soo noemt Tacitus de
Morib. German : daar hy van de seden en man-
nieren van dit Volk spreekt , *Quod Regno Ar-
facis acrior sit Germanorum libertas* , dat de Vry-
heid der Duytsen magtiger was dan het Konink-
rijk van Asarles , dat so een magtig Koninkrijk
was ; en is by ondervinding kennelijk , dat desen
staat , geen ramp , nog geen ongemak oyt is over-
gekomen als door misbruyck en te buyten gaan
van dese gematigde en bepaalde Regering , daar
van beyde sydstwederhande aanmerkelijke voor-
beelden bekend sijn , alseerst door overheersing
van den Koning van Spanjen , in de overtredinge
der landwetten , het welk hem van sijn Graafschap
heeft doen vervallen , en soo bloedigen Oorlog
tussen hem en desen staat heeft veroorzaakt , teyn-
de dewelke hy naar een tagtigjarigen stryd , sijn
schuld heeft moeten bekennen , en dese landen
voor een vrye Republyque heeft moeten erken-
nen. En ten anderen de vernietiging van de Stad-
houderlijke en Opperhoofdige Regeringe sedert
den jare 1650. voorgevallen , daar door den staat
onderschyn van absolute en volslagen vryheyt
in ongebondenheid en gedurige twespalt is ver-
vallen , en den eenen Oorlog op den anderen heeft

veroorzaakt , en soo verre was gekomen dat de-
wyl by gebrek van een Opperhoofd de Provincien
en Steden in magt en jurisdictie malkander gelijk
sijnde , den een den ander niet en wilde toege-
ven , maar veel eer over den ander hebben trag-
ten te heersen en voorrang te houden , daar door
by gebrek van eendragt , en Opperhoofdige
scheids magt , den gantsen val en ondergang ge-
schoren was , en sekerlijk soude hebben gevolgd ,
indien niet door een bysonderlijke Goddelijke
bestiering de Regeringe op den ouden voet ge-
bragt , en tot een bepaalde Opperhoofdige dwang
magt over de ongebondene ingedrongen veel-
hoofdigheid ware herstelt geworden ; Soo spreekt
daar van de Resolutie van de Staten , wegens het
Erffstadhouderschap aan den tegenwoordigen
Willem , de III. dier name op den 2. February
1674. opgedragen : „ Dat haar Ed. Groot Mog.
„ aandagtelijk hebbende geconfidereert den staat
„ en constitutie van de Regering deser landen , soo
„ als die in voorleden tyden door Gods zegen on-
„ der de Doorlugtige Heeren Princen van Oran-
„ jen was geweest , en particulierlijk mede 't gunt
„ sedert 23. of 24. jaren herwaarts daar inne ge-
„ passert en voorgevallen was , gesien en onder-
„ vonden hebben , dat desen staat sedert het droe-
„ vig en ongelukkig jaar 1650. met seer veel cala-
„ miteiten soo van binnen als van buyten gewor-
„ stelt hadde , en men by na noyt sonder Oor-
„ log , ofte vrese van Oorlog van buyten was ge-
„ weest , en de Republyque met innerlijke dissen-
„ sien en onenigheden was gequelt geweest , en
„ de dissidentie , diemen daar in van den anderen
„ hadde , in den jare 1671. de deliberatien en
„ Resolutien die om het uytheems geweld af te
„ keeren noodwendig genomen moesten werden ,
„ maanden geconsumeert en doorgebracht wierd
„ sonder iets uyt te regten , daar door gekomen
„ was , dat als den Koning van Vrankrijk in den
„ jare 1671. den staat met de wapenen aantaste ,
„ deselve in het uyerste gevaar gekomen was &c.
„ Het ongemak van welke trage Resolutien in een
„ ongebonde vryheid *Tacitus lib. de Moribus Ger-
manor.* mede berispt met dese woorden : *Illud ex
libertate vitium , quod non simul nec jussi conveni-
unt , sed & alter & tertius dies contatione coenuntium
absuntur.* Dat is : dat gebreekt aan die losse vry-
heid dat sy dikmaals geropen sijnde ter vergade-
ring niet en komen , of ten minsten drie of vier
dagen gesukkelt en toebereid werd. Dit sijn ook
de reden geweest , die de menschen in het begin be-
wogen en genootsaakt hebben , om tot bescher-
ming en handhavenis van hare vryheid een Op-
perhoofd te kieser ; *Regium imperium* , seid *Salu-
stinus* , *initio conservanda , & augenda libertatis erat.*
Soo roemen de Staten van Holland en Westvrief-
land selsin de voorverhaalde verklaringe van het
regt van de Regeringe deser Landen van alle ou-
den tyden gebruykelijk , in het 2. Artykel. „ Dat
„ dit is een gants wettige Regering , soo seer als
„ oyt enige andere is bevonden , dewelke vrugten
„ heeft voortgebracht , die merkelijk soo tot de eer
„ en reputatie van de Graven en Princen , als den
„ welvaart der Landen en ingefetenen van dien
„ hebben gestrekt boven alle andere , als dat de
„ Graven van Holland , Zeland , en Vriesland op

„ de Heerschappye van soo kleinen begrip sijn
 „ geweest by alle Potentaten van gants Christen-
 „ rijk, niet alleen in sonderling respect, eer en
 „ reputatie, als blijkt by de Hoge Alliancien van
 „ Huwelijken by haar gemaakt, maar ook dat
 „ deselve altijd sijn geweest Victorius tegen ha-
 „ re Vyanden, de palen harer Landen tegen alle
 „ Vyanden, hoe magtig die waren, sekerlijk
 „ hebben beschermt, waar door deselve by hare
 „ nageburen niet weinig sijn gerespecteert en ont-
 „ sien geweest. Soo datmen met waarheid en pe-
 „ rikel van haren totalen ondergang en ruine mag
 „ seggen, dat den Staat van Holland en Zeeland
 „ binnen den tijd van agt hondert jaren noyt met
 „ den swaarde is gewonnen ofte te ondergebragt
 „ is geweest, nog by Uythemse nog by Uyt-
 „ landse Oorlogen, sonder datmen hier van enige
 „ andere redenen soude kunnen geven, dan dat
 „ altijd goede eendragt liefde en verstand is ge-
 „ weest tuslen den Princen en Staten van den sel-
 „ ven lande. Soo ook by het selve verhoog en
 „ verklaringe genoug te kennen werd gegeven, dat
 „ de goede Regeringe deser Landen niet alleen en
 „ bestaat by de Gedeputeerde van de Steden van
 „ Holland alleen, maar gesamentlijk by den Prin-
 „ ce van den Lande met hulpe van deselve, in dese
 „ woorden van deselve verklaringe art. 6. „ Die
 „ gene dewelke nader insiet het gene boven ver-
 „ haelt is, en andere grote saken by den Princen
 „ van den lande met hulpe van den Staten te we-
 „ ge gebragt, kan ligtelijk bemerken, dat de Au-
 „ thoriteyt van de Staten niet alleen en bestaat in
 „ 't beleid, Authoriteit, en Magt van xxx. oft
 „ xl. personen min oft meer, die op hare verga-
 „ deringen verschynen. Gelijk ook aan d'ander-
 „ fyde de Princen niet alleen geroegeert en hebben
 „ en gene grote saken den Staat van den Lande be-
 „ treffende, hebben mogen aanvangen, dan met
 „ bewilliging van de Staten. Soo heeft Keiser Carel
 „ sijn soon *Philips* Koning van Spangien met en se-
 „ dert de overdrage van het Graafschap met ver-
 „ scheidte vermaningen tot gelijke overleg, en er-
 „ kentenis souken te vermanen en te bewegen, met
 „ uyt gedrukte verklaringe, dat hy sijnen Staat in
 „ perijkel en gevaar soude sien, soo haast als hy de
 „ Staten van den Lande tot kleinagting gebragt sou-
 „ de hebben; soo dat by het 5. Artic. van het sel-
 „ ve verhoog werd verhaelt.

10. Het werd den Wetgever *Lycurgus* van die van
 Lacedæmon voor het beste en heilsaamste van sij-
 ne instellingen toegeschreven, dat hy tot wel-
 stand van de Republiique de Koningen een Sen-
 naat en Raad van xxx. der treffelijkste uyt het
 Volk heeft by gevougt, dewelke de Koningen
 altoos te hulp souden sijn, dat de hoogste magt
 niet aan het gemene Volk quam te vervallen: en
 wederom het Volk en gemeente tegens de Mo-
 narchale Tyrannie souden beschermen en voor-
 staan. Soo dat de Koningen haar Hoogheid, de
 Staten haar magt, en het gemene volk haar vry-
 heid bewaard wierd. *Plutarchus in Lycurg. cap. x.*
Respublica fluctuans ac nunc apud Reges ad Tyrannidem,
modo apud multitudinem ad populare imperium
vergens, Senatu, quasi munitione quadam inter-
jecto, aquo momento utrinque divisa turissimam
adepta est ordinationem, quum Seniores semper in

eo Regibus auxilio essent, ne ad populum summorum deferatur, rursusque populum corroborent, ne ad Tyrannidem res devenias. Soo hebben de Sta-
 ten Generaal in 't jaar 1579. aan de Staten van
 Holland en Zeland, door expresse Gedeputeerde
 doen inbrengen, „ Dat dese Landen sonder Hooft
 „ ofte Superintendent niet wel en waren te rege-
 „ ren, om dat de Provincien en Steden van desel-
 „ ve egual in jurisdictie, præminentie en Au-
 „ thoriteit sijnde, gemeenlijk den een den ander
 „ niet en wil toegeven, maar veel eer den enen
 „ over den ander tragt te heerfen en prævaleren,
 „ En hebben die van den Provincialen en Hogen
 „ Raad benevens die van de Kamer van Rekening
 „ in 't jaar 1584. over de bedenkingen in het aanne-
 „ men van Prins Maurits tot Gouverneur en Stad-
 „ houder in plaats van sijn Heer Vader *Willem* bin-
 „ nen Delf vermoord, in haar schriftlijk advys
 „ mede te kennen geven: „ Dat dese lande son-
 „ der Hooft niet te regeren en waren, dat an-
 „ dersints souden gebreken de fundamenten,
 „ daar op een goede Regeringe en politie op ge-
 „ timmert en gegrondvest moet sijn, dat is een-
 „ dragtigheid in 't resolveren, en gehoorzaam-
 „ heid in het volbrengen en uytvoeren van het
 „ gene geresolveert is. De Staten van Holland en
 „ Zeland hebben ook by de unie van Delf op den
 „ 25. April 1576. en sulx vyf jaar voor het afwee-
 „ ren van den Koning van Spanjen, dese noodfakel-
 „ jkheid wel aangemerkt, seggende in confide-
 „ ratie genomen te hebben: „ Dat alle goede Re-
 „ publyquen en gemeenschappen meest werden
 „ gehouden en gesterkt by enigheid, dewelke niet
 „ wel en kan sijn by veele, in wil en gemoed veel-
 „ tijds differerende, en dat nodig was dat de Re-
 „ geringe aan een Hooft en Overigheid gestel-
 „ en bevolen wierd. Soo hebben ook de Staten
 „ van Zeland in den jare 1668. tegens het invoeren
 „ van het ewig Edict van de Staten van Holland
 „ van den 5. Augusti 1667, tot vernietinge van het
 „ Stadthouderschap opgesteld, ingebragt, ende
 „ kragtelijk verdedigt: Datter volgens het schry-
 „ ven van Grotius en andere, drie Capitale saken
 „ en nuttigheden aan het Stadthouderschap in een
 „ eminent en illustre Hooft hangen, dewelke dese
 „ fen Staat, en de respectie Provincien noodfakel-
 „ jk waren, als eerst, dat door die bedieninge
 „ gevougd met het opperste gebied over de wape-
 „ nen, de Majesteit en Splendeur van de Rege-
 „ ringe uytterlijk werd gepresenteert, dat in vele
 „ deelen ten hoogsten noodfakelijk en vorderlijk
 „ is, so ten insigt van de eygen Ingesetenen,
 „ als uythemse Princen, en Potentaten, gelijk
 „ hier te Lande by experientie ondervonden, en
 „ den ingeboren aart van de Ingesetenen daer toe
 „ schijnt te hellen, gelijk ook andere vrye Repu-
 „ blyquen sodanige uytstekende Hooften heb-
 „ ben gehad, en nog gebruyken den glans van
 „ een Koning, dog in de Regeringe somwylen
 „ alleen de stemme van een Borger, waar door
 „ allenthalven alle confusie werd vermyd en
 „ voorgekomen, en voorts te weeg gebragt
 „ een respect, en eerbiedigheit in de gemoede-
 „ ren van de Regenten en Ingesetenen, door so-
 „ danig eminent en illustre Hooft, en vervolgens
 „ een gelegenheid verwekt, om alle quaestien
 „ en

„ en geschillen , die onder deselve mogten ont-
 „ staan , door sijn tusfen komen , ende bemidde-
 „ ling te doen besliffen. Het welk onse Voor-
 „ ouders soo noodzakelijk hebben geoordeelt , dat
 „ sy in verscheide solemnele deliberatien , en re-
 „ solutien hebben verklaart , dat sonder het selve
 „ de Provincien onder den anderen , en de Pro-
 „ vincien in haar selven niet en souden kunnen
 „ bestaan.

„ De tweede nuttigheid en noodzakelijkheid
 „ seggen sy , is , dat de Secreessen van saken , execu-
 „ tie van desseinen , en spoedige expeditie van
 „ Staats saken met het aller grootste succes en
 „ promptitude door den Stadhouder werden ver-
 „ rigt en uytgevoert. Daar over het meeste gebrek
 „ is , datter buyten dien niet secreets en blyft ,
 „ dat alle saken uytlekken , en de Uythemse
 „ ministers alles magtig werden , het welk door
 „ den Stadhouder toe vertrouwt sijnde secreet
 „ kan blyven ; en belangende de Corresponden-
 „ tie buyten s' Lands , dat deselve nergens na soo
 „ verre soude kunnen penetreren , als door een
 „ Stadhouder van jllustre præminentie en uyt-
 „ stekentheyte van persoon en afkomst , als heb-
 „ bende de sleutel van de Cabinetten van andere
 „ Princen , en wetende alle hare desseinen te ont-
 „ dekken , en den Staat tydelijk daar tegens te
 „ doen wapenen.

„ De derde nuttigheid is de handhavenis
 „ en goed bestier van de Justitie en regts oeffe-
 „ ning , om deselve onder den titel en naam van
 „ een voornaam Opperhoofd ontsaggelijk te
 „ maken , tot welken eynde de volflage en Sou-
 „ veraine Princen dikmaals hare hoge Justitie ge-
 „ woon sijn met haar persoonlijke tegenwoordig-
 „ heyd te vereeren , het welk door veele te ge-
 „ lijk niet en kan geschieden , en daarom by den
 „ Stadhouder in den name van den Staat gevou-
 „ gelijker kan werden waargenomen , en meerder
 „ luyster aanbrenghet , daar onder ook behoort
 „ het bestellen van de Regters in de Steden. Soo

12. leid Grotius in tract. de Antiquitate Reipubl. Batav. cap. I. dat het de beste Regeering is , daar in den veelledigen Staat een wettig Vorst werd bygevougd. *Quod si ad hoc Optimatum imperium ex Ordinibus compositum legitimum accedat Principatus , ea Republica optime videri debet , & dilecta esse & temperata. Nam quum in re omnia quod medium est probemus , medium autem dicatur , modo id quod remotum utrumque est , modo id quod utrumque participat , apparet hanc rempublicam ita inter regnum & multitudinis imperium esse constitutam , ut & mala utriusque declinando a se avertat , & bona imitando in se dervet. Primum enim quum neque uni homini , multis erroribus obnoxio , neque multitudinini imperita omnia permittit , maximis se procul dubio subducit periculis. Quando quidem vero Regnum precipue Majestate , populi autem imperium aequali libertate commendat , Majestatem quidem Principatus assequitur , aequalitate autem , quantum satis est , prestat , quum cuiusvis , ex quovis Ordine per virtutem ad summos honores partemque imperii munis viam. Datis ; Soo by aldien dese Hooge Staats Regeering een wettig Vorst werd bygevougd , wert deselve voor de beste , aange- naamste en gematigste gehouden. Want gelijk*

in alles de middelmaat voor goet te houden , en het tusfen punt tusfen twee srydende syden genoemt werd , en van beyde delagtig is ; Soo is sodanigen Staat op sodane tusfen een en veelhoofdige Regering gegrond , dat die eensteels de nadelen van beyde ontwijkt , en de onheilen van sig keert , en anderdeels de voordelen van beyde waar neemt , en het goede tot sig trekt. Want om dat se voor eerst niet alles en stelt in de handen van een mens alleen , die dikmaals vele mislagen onderworpen is , nogte ook alle haar magt aan het onbedreven veelhoofdige Volk overgeeft , soo ontlafte sig van veel gevaars. En nademaal een Ryk bysonderlijk door Majesteit en hoge gebiedentheid werd verheerlijkt , daar de Regeringe van 't veelhoofdige volk in tegendeel gelijkheid , en vryheid ten voordeel heeft , soo krygste uyt den Hoofde van een aansienlijk Vorst , hoge agting , en geeft gelijkheid en vryheid genoeg , alsoec n yge- lijk door de deugt , de deure tot eer en staet geopent werd.

En Paulus Merula beschryft de Regeringe van de Hollandse Republyk , dat sy uyt al de drie soor- ten van Regering het beste getrokken en behou- den heeft , in diatrib. de statu Reipubl. Batav. Circa fin : *Censeo , inquit , Batavorum Rempublicam esse temperatam salutariter , ex triplici genere laudabili , Regali , Optimate , Populari. Primi quidem notas esse in summo exercituum nostrorum. Ductore , cuius arbitrio & nutu omnia post acceptum imperium militia terra marique gubernantur. Secundi signa esse in ipsis Ordinibus , qui de omnibus rebus agendis consilia inveniunt , viasque in bene feliciterque perficiendis cum cura diligentiaque viam sternunt. Terti esse iudicia in ipsis civitatibus , queis non praconsulitis majora negocia insolens tractare , nefas pertractare. Datis ; Ik oordeel dat de Hollandse Republyk seer heilsaam gematigd is uyt de drierhande be- roemde soorte van Regering , van Konings ge- bied , van Staats gebied , en uyt de Regering van het gemene volk. De tekenen van de eerste soort sijn in den Gouverneur en Capiteyn Generaal , door wiens beleid en bestier alles te Water en te Land geschikt werd. Van de tweede is in de Staten , de- welke alles in haar Vergadering besluyten , en den weg bereiden om alles gelukkig uyt te voeren ; de tekenen van de derde sijn in de Steden , son- der welkers goed bedunken yets te beginnen onredelijk , en af te handelen , ongeoorloft is.*

Niet alleen dat dese manier van Regering fe- 13. dert de Graven van Holland by de Staten van den selven Lande onder het bepaalde oppergebied van de Graven ofte hare Stadhouders over de agt hondert jaren gelukkig geoeffent , en gehand- haaft is , maar dat ook zelfs met en voor de tijd van de Romeinen weinig min als nog agt hondert jaar daar te voren sodanige manier van Regering onder den Batavieren is bekend geweest , blykt uyt het voorbeeld van Claudius Civilis Koning en Veldoverste der Batavieren , dewelke het Oor- log tegens de Romeinen niet en heeft mogen aan- nemen sonder voorgaande bewilliging van de beste des volks , dewelke hy tot dien eynde in 't Schakenbos by den anderen ter maaltijd genodigt hadde , en na de maaltijd met deselve daar over be-

beraadslaagde, en met een voorbedagte aanspraak tot het volk, uyt een gefogte oorzaak deselve tot den toestand van sijn voornemen heeft weten te brengen, gelijk daar van getuygd werd by Tacitus lib. 4. *Histor. 7. sicut Civilis, inquit, dissidii certus, oscultato interim altiore consilio, caetera ex eventu judicaturus novare res hoc modo cepit. Fissu Vitellij Batavorum juvenis ad dilectum vocabatur, quem suapte natura gravem, onerabant ministri avaritia ac luxu, senes aut invalidos conqui- rendo, quos pretio dimitterent; Rursus impuberes, sed forma conspicui (Et est plerisque procera pueritia) ad stuprum traherantur. Hinc invidia, Et compositi seditionis authores, perpulere, ut dilectum ab- nuerent. Civilis primores gentis Et promptissimos, vulgus specie epularum factum in nemus vocatos, ubi nocte ac lassitia incaluisse videt, a laude gloriaque gentis orsus, injurias Et raptus, Et caetera servitij mala enumerat. Neque enim societatem ut olim, sed tanquam mancipia haberi. Quando legati, gravi quidem comitatu Et superbo cum imperio venire! Tradidit Praefectis, Centurionibusque, quos ubi spo- lijs Et sanguine expleverunt, mutari exquirique no- vos sinus, Et varia praeandandi vocabula. Instare dile- ctum, quo liberi a parentibus, fratres a fratribus, velut supremum dividantur. Nunquam magis afflictam rem Romanam. Nec aliud in hibernis, quam praedam Et senos; attollerent tantum oculo, Et inania legionum nomina ne pavescerent; esse sibi robur peditum, equitumque, consan- guineos Germanos, Gallias idem cupientes: ne Ro- manis quidem gratum id bellum, cuius ambiguam fortunam Vespasiano imputaturos: Victoria rationem non reddi. Magno cum assensu auditus, barbaro- rum, Et patris execrationibus universos adigit. Dat is: Civilis voorneems van den Romeinen af te wyken, hield sijn voornemen agter, hebben- bende anders geene mening, dan alle sijne saken, na de gelegenheid van de uytkomst te schik- ken, begon op dese wyse de beroerten in te stellen. Het jonge manschap door bevel van Vittellius ten krygdienst beropen, wierd het selve beroupt, het welk van sig selven iwaar ge- noug was, nog lastiger gemaakt door de gie- righeid en schelmerye van de dienaars daar toe gestelt, met dat sy hier en daar oude mannen, swakke lieden lieten op souken, op dat sy de- selve daar na wederom om gelt mogten losla- ten. De jonge knegtkens, en onder die de- welke in schoonheid uytmunten (want by den Bataviens was doorgaans een klouke schoon- heid onder de kinderen) wierden met onkuisse misbruykingen onteert. Deshalven een groten haat tegen den Romeinen ontstond, sulx dat daar over enige opgemaakte aandryvers van de- se beroerte, het volk aldaar soo verre bewo- gen hebben, dat sy dese beschryvinge der Ro- meinen weigerden te gedogen. Civilis dan heb- bende aanstonds in het Schakenbos de grootste Edelen en voornaamste des volks onder schyn van een grote gastery by een doen vergaderen, heeft deselve na dat sy nu laat in den nacht door wyn en vrolijkheid verhit waren, aangesproo- ken, aanvangende sijne redenen met een over- vloedige eer en roem des volks, en begoft voort te verhalen alle de verongelijkingen, ro-*

veryen, en andere slaaffe swarigheden, die haar van den Romeinen waren aangedaan, want, seide hy, wy werden niet meer in bont- genootschap, als voor desen, gehouden, maat werden niet anders als slaven gerekent. Wan- neer sal het dog geschieden, datter een aansien- lijk Stadhouder met enig treffelijk gevolg en magtig bevel sal overkomen? Helaas wy wer- den tegenwoordig onder een deel slegte Bevel- hebben en Hoofstlieden, ten buyt overgege- ven, en als wy deselve met veel roofs en bloeds sullen versadigt hebben, sal men dan nog we- derom nieuwe strecken en vonden weten uyt te vinden, en verscheide nieuwe namen van rove- rye weten op de baan te brengen. Daar istegen- woordig wederom een nieuwen opbodt ophant- den, waar in de kinderen van de ouders, en den eenen broeder van den ander voor eewig staan gescheiden te werden. Aangaande het Roomse Rijk, seide hy, dat het selve noyt te vo- ren so onseker gestaan had, als doen tegenwoor- dig, dat binnen de winter-legeringen der Ro- meinen niet anders tegenwoordig was, als een rijken buyt, ende een hoop oude en swak- ke mannen. Derhalven hy haar vermaande, dat sy alleenlijk hare oogen wilden opheffen, en niet verlaagt en souden sijn voor den ydelert roem der ydele namen der Krygsbenden. Want aan onse sijde, vervolgte hy, hebben wy een groote magt van Ruyteren en Voetknechten, daar toe de Hoogduytsen oude bloed-verwan- ten, insgelijks de Franse Landen, die het selfde met ons begeren. Ende selfs aangaande den Ro- meinen konde by haar desen oorlog niet onaan- genaam wesen. Want indien het geluk niet dienen en mogt, salmen 't selve Vespasianum wyten, en indien men overwinninge heeft, daar van en behouft men geen rekening te doen. Na dat hy dit alles voorgestelt had, ende 't sel- ve met grote toestemminge van haar allen was aangehoort; heeft hy haar met eede en diere woorden, na de Barbarise wyse verpligt.

^f *Eerst aan de Edelen*] Ende onder die de Hee- ren van Wassenaar en Egmond, dewelke haar al- tijd tegen de Graaflijke Regering dapper hebben aangekant gehad.

^g *Van de Graven van Holland*] Naar het vervallen en beswyken van het Roomse Ryk, daar de Batavieren by de vyfhondert jaren mede in Bondgenootschap geweest waren, sijn de- selve met den Franken verenigt geweest, dewel- ke den Ryn over komende door der selver hulp en bystand in 't oude Gallien sijn ingevalen, daar sy een Koninkrijk gestigt hebben, dat sy na hunnen naam Frankrijk deden noemen. Onder- tuffen dat de Denen, Wilten en Normannen door hulp van de Friesen, (daar de Quaden en Saxers, een deel der Wilten, haar inland hadden) de Batavise Kusten veel ongemak aan deden, en het land in geduyrigen roer hielden, so dat het voor-land dikmaal uytplunderden; ende de Ba- tavieren hoe dapper sy sig daar tegenstelden, dik- maal tot in het Batavise Eyland, in den kring van Maas, Waal, Rhyn, en Lek hebben moeten wyken. Tot uytboeninge van dewelke de by- staande Franken veel hulp by bragten; Dese wa- ren

ren nauwlijks van den hals gekeert, of de Friesen, dewelke ook deselve uyt hun Land verdreven en weggejaagt hadden, hebben het hoofd beginnen op te heffen, ende hun niet vernoegende met hun oud besit, den Rynstroom overkomende, op den Batavieren vyandelijk aangevallen, dewelke 't selve onverwagt voorkomende, haar dapper verlegen vonden, ende met dat de Franse Koningen, die met het hare genoeg te doen hadden, haar luyden so wyd afgelegden, niet en konden by springen, hebben die van de Overbetuwe hun onder de bescherming van de Bisschoppen van Utrecht begeben, ende heeft sig het verder gedeelte van de Betuwe onder het Duytse Rijk begeben, van welk gedeelte Nimwegen de Hoofdstad was, daar om als nog de oude Rijkstad genoemd, ende is onder het Rijk gebleven, tot dat Otto van Nassou, de VII. Graaf van Gelder, door toedoen van Koning Willem, 't selve omtrent den jare 1250. voor 21000. mark silvers af-kocht, en aan Gelderland hegte, daar het sedert aangebleven is. Holland, Zeeland en West-vriesland, hielen het by hun selven, ende maakten hun Vorsten en Veld-oversten, so by en uyt hun eygen selven, als uyt andere, die haar van buyten te hulp kwamen; een voorzigtige manier van doen, dat men de Krygsbenden by en uyt de voornaamste van deselve trop doe bestieren; en waren ook Regters van sekere omring der Landsaten, daar sy over gestelt waren. Dese wierden Comites en Graven genoemd, Aanleyders ende Beregers van het onderhebbende volk; Welke 16 dese Comites by de oude Duytsen geweest sijn, en waarom alsoo genoemd, hebben wy hier voor aangewesen, dat deselve waren de metgefallen van den Koning, ofte Vorst, en dat deselve waren de Opper-regters en Evenaars van gelijk en ongelijk, over sekere bepaalde omringen der Germanse en Batavise Landsaten, elks in de sijne. Dewelke ook by *Grotius Antiq. Reipub. Batav. Cap. 5.* voor een en deselve werden gehouden, dewelke by de Romeinen *Comites*, en by ons *Graven* genoemd werden. Maar waarom deselve by ons Graven genoemd sijn, leid hy wel, *quod Gravii aut Grafiones dicebantur Judices*, en Regters, maar de naam-reden drukt hy niet uyt. *Greef* is een oud duyts woort, het welk een Koninklijke Overste en Bevelhebber beduydt, soo als wy leeren uyt het oude Engel-saxe woorden-bouk, alwaar gelesen werd: *Gerefa, Procurator, Consiliarius, Praepositus, Gerefschipe Consulatus*. In de Engel-saxise oversettinge van het Nieuwe Testament, Luc. 16. vs. 4. werd het woord *ἀγορεύων* by de LXX. Oversetters, *villici officium, in vulgata lectione, dispensationem*, en in de nieuwe oversettinge, Rentmeesterschap, *Gerefschipe* genoemd, het welk in het Engels *Stewardschip* genoemd werd, by ons *Stedehouderschap*; *ward*, beduydt in 't Engels een bewaarder, een beschermer, een voogd. Waar van komt ons oud woord *Ruward*, een Rustbewaarder, een Landvoogt. In de oude Engels-saxense wetten staat in den aanvang, *Eduward Cuning byt Gerefsim Dallum*. Koning Eduward ontbied allen sijnen Overste Righeren. Dese Koninklijke Regteren werden genoemd *Gerefsim*. In welke oude westen

ook somwylen gelesen werd, *Cuning Gereba*, dat is Koninklijke Regter, *Porte Gerefa, oppidi praepositus*, een Landvoogt; Port is eertijds een Stad genoemd, waar van het woord poorter, ende poort-regt. Uyt het welk dan genoeg af te nemen is, wat het ampt der oude *Gerefen* ofte *Greven* geweest is.

Den I. Grave van Holland was eenen *Diderik*, 17 daar in de oude Schryvers wel over een komen, maar waar van daan, hoe, by wie, en wanneer hy hier is ingevoert, is onseker; de meeste willen, dat hy een Soon soude geweest sijn van *Zigebert*, Prince van *Aquitansen* ofte *Gasconjen*, in Vrankrijk, by gifte van *Karel de Kaluwe*, Koning van Vrankrijk; andere seggen, een Soon van *Geerlof*, Grave van Vriesland, soo dat hy uyt Vriesland herwaarts over gekomen soude sijn, ende de Gift-brief niet by *Karel de Kaluwe*, anno 863. maar by *Karel de Simple*, anno 923. ende sulx wel 60. jaren daar na soude verleden sijn, waar in wel de meeste waarschijnlijkheid bestaat, alhoewel deselve brieven te onregt verstaan, en uytgeleid werden.

Wat de giftbrieven aangaat, dewelke daar van by de oude Chronyquen vertoont werden, sijn van seer weinig geloof, die wynogtans, om niet te toonen alles te verwerpen, wat duyfter en onseker is, in sijn geheel sullen laten, dog een gants andere uytleg daar op sullen maken, als tot nog toe by geen of weinige gedaan is. Het is waar dat de Francen, met en sedert dit Land door de Denen en Normannen verlaten wierd, haar de overheersing van dit volk en land hebben souken aan te matigen, dog sonder enig regt daar toe te hebben; de Giftbrief en spreekt ook daar niet van, als behelzende alleen de gifte van enig geestelijk inkomen, van de Kerk van Egmond, wyd en lyd, en ook buyten Holland gelegen; dat hadden sy ligt te wagen, aan yemant yets te geven, dat hy selfs moest gaan halen, en verkrygen, sulx dat seer wel werd aangemerkt by *Willem Heda* in sijn beschrijving van de Bisschoppen van Utrecht, onder *Hunger: de XIV. Bisschop*, als hy seid, *Provincia illa a Francis liberaliter sunt concessa illis, qui animos habebant acquirendi seu hostes profligandi, ac eas defendendi, cum largientibus ibidem nulla demeretur potestas, aut imperium, quae ipsis nulla fuit*, „ Dat is: Dese Landen sijn by de Francen mildijk uytgedeelte aan die genen, die bestaan dorsten deselve aan te doen, en hare Vyanden te overwinnen, en deselve Landen souden mogen houden en beschermen, dewyle sy aan hare gebiedende magt, die haar niet toe en quam, niet en hadden te verliezen. Wát magt hadden de Koningen van Vrankrijk ofte Keyfers van Duytsland, tot de gifte van enig besit deser landen, alsoo weinig als sy hadden om een Graaf of Beschermheer over deselve te stellen; die altyd met goed en bloed hare niemant onderhorige vryheid beweerd en staande gehouden hebben. Want of wel de Franse Koningen en Duytse Keyseren haar somtijds vermeten hebben, eenig Leenregt over Holland te hebben, soo verre dat sy het selve als een leen aan andere hebben willen uytgeven, gelijk ook de Bisschoppen van Utrecht getragt, en daarom Oorlog gevoert hebben; Soo is het selve

altoos tegengeftaan, en noyt erkent, waar over de Graven van Holland zelf dit Land jegens de Bifchoppen hebben befchermt, en defelve vryheid gehandhaaft, en hebben de Hollanders haar noyt ontfien, voor dit regt van volle vryheid tegens de Duytfe Keyferen in de wapenen te komen. Soo heeft zelfs *Carel de Simple* Koning van Frankrijk by tijde van defen *Diederik*, by uytgedrukte handveft defe vryheid moeten erkennen, en afstand moeten doen van alle het regt, dat hy of fijn voorfaten daar op te fpreken hadden. En als het Keyferdom van de Francen aan de Saxen gekomen was, heeft Keyfer *Otto* met brief en zegel alle oppraak van Leenregt op Holland moeten afaan, en heeft *Diderik de Vierde* voor dit regt tegens Keyfer *Hendrik de III.* de wapenen in de hand genomen, als te fien by *Math. Voff. Annal. Holl. lib. 1. pag. 3. 16. 24. en 37.* Den Vrybrief van Keyfer *Otto* aan *Diederik* Grave van Holland gegeven luyt aldus.

O T T O

Divina Favente Clementia Rex.

18 *C*unctis fidelibus nostris, presentibus scilicet atque futuris manifestum esse volumus, quomodo nos ob votum & amorem dilectae generitricis nostrae, Theophanae videlicet Imperatricis Augusta, nec non & interventu fidelium nostrorum Eckberti Trevirensis Ecclesiae venerabilis Archiepiscopi, ac nepotis nostri Henrici Bavarorum Ducis, fidei nostro Theodorico Comiti quidquid nostro concessu balthemus in beneficium tenuit, inter duo flumina quae vocantur Liora & Hista in proprium dedimus, cum omnibus pertinentiis, quae in eodem beneficio Regio concessu per fructuarium usum antehac possedit: Et totum quod nostra Regia Concessione in villa Sunnemeris dicta beneficiario usu usque modo habuit, cum omni utilitate illis aspiciente, ei etiam in proprium deinceps tenendum, donavimus: Adhuc quoque quidquid beneficii nostra de parte inter duo flumina Medemelacha & Chinnolosara Gemarchi dicta tenuit, cum omnibus appendiciis ad idem beneficium pertinentibus, similiter in proprietatem habendum dedimus: Adhuc etiam totum quod de nostro jure in pago Texla nuncupato beneficium tenuit, cum omni utilitate ad hoc appendente (excepto quod vulgari lingua dicitur Huslada) ad integrum sibi in proprium tradimus: & in Comitibus ita nuncupatis Masalant, Kinnem, Texla. Et in de pradiis rebus liberam habeat potestatem donandi, commutandi, seu quidquid voluerit faciendi, hoc nostre Auctoritatis Praeceptum conscribi & annali nostri impressione sigillari iussimus, manaque propria subter firmavimus.

Signum Domini Ottonis gloriosissimi Regis.

Hildebaldus Episcopus & Cancellarius vice Willigis Archicapellani recognovi. Dato VIII. Kalend. Septembris, anno Dominicae incarnationis 985. Inditione XIII. Anno autem Ottonis Tertii regnantis II. Actum Noviomago feliciter.

Dat is:

O T T O

By Godts gratis Koning.

„ **A**llen onsen getrouwen, tegenwoordigen
„ en toekomstigen, willen wy dat kon-
„ dig en openbaar sy, hoe dat wy door begeerte
„ en liefde onser wel beminde moeder Theofana
„ de Keyserinne, en ook by supplicatie onser ge-
„ trouwe luyden Eckbert, den eerwaardigen
„ Aarts-bischoep van Trier, en onsen neve Hen-
„ rik Hertog van Beyeren, aan onsen getrouwen
„ Graaf *Diederik*, al wat hy tot nu door onse gifte
„ als *beneficie* beleten heeft, tussen de twee water-
„ vloeden ofte rivieren, die men hiet *Liora* en
„ *Hista* in eygendom gegeven hebben, met al het
„ toebehooren dat hy in 't selve *beneficie* van de
„ Koninklijke begiftinge tot nog toe als *usufruit*
„ genoten heeft: hebben hem ook gegeven al
„ wat hy, door onse Koninklijke vergunninge,
„ tot nog toe als *beneficie* gehouden heeft in het
„ Dorp *Sunnemere*, met alle de toebehoorende pro-
„ sijten voortaan in vryen eygendom te houden.
„ Voort ook alle *beneficie*, die hy van onsen t we-
„ gen tussen de twee vloeden *Medemelacha* en
„ *Chinnolosara Gemarchi* genaamt genoten heeft,
„ met alle 't gene daar aan kleeft, hebben wy hem
„ van gelijken in eygendom gegeven: Alloo mede
„ alle *beneficie*, die hy van ons in het Dorp *Texel*
„ heeft genooten, met alle profijten die daar aan
„ vast zyn (uytgenomen het gene dat men in de
„ gemeyne spraake *Huyslade*, noemt) geven wy
„ hem in 't geheel als eygen: als ook in de *Graaf-*
„ *schappen*, die genaamt worden *Maafland*, *Kin-*
„ *nem*, *Texel*. En op dat hy van dese goeden
„ vrye magt hebbe, die te vergeven, verwandelen,
„ of daar mede al te doen dat hem belieft, hebben
„ wy dit gebodt onser Autoriteyt doen beschry-
„ ven, en met onsen ring segelen, en self met onsen
„ eygen handschrift onderteykent.

't Zegel van den Hoog-geroemden Heer en Koning Otto.

„ *Ik Hildebaldus* Bifschop en Cancellier hebbe
„ het in plaats van *Willegijs* den Oversten Capel-
„ laan over-sien. Gegeven den VIII. Kalend.
„ van September in 't jaar der Incarnatie ons Hee-
„ ren 985. in de XIII. Indictie. In 't II. jaar van
„ 't Keyferdom van *Otto* den III. Gedaan tot
„ *Nimmegen* saliglijk. Amen.

„ Dat defen Grave *Diederik* uyt *Vriesland* soude
„ oorspronkelijk sijn, is een misverstand, en on-
„ kunde van het geslagt van *Gerolf* den Vader van
„ *Diederik I.* dewelke by *Regino* Abt van *Prumien*
„ op het jaar 885. als gesant aan Keyfer *Carel* van
„ *Godetrid* den *Norman* gefonden, Grave van
„ *Vriesland* genoemt werd, daar uyt sy dan wil-
„ len beweren, dat dit een *Vriese* was, en sulks
„ *Diederik* uyt *Vriesland* oorspronkelijk. Welken
„ aangaande zy geweten, dat gene *Chronyk* schry-
„ vers en melden, wie en van waar defen *Gerolf*
„ oorspronkelijk geweest sy, en buyten *Regino* de
„ Abt van *Prumien* by niemant gedagt en werd, als
„ by

by Melis Stokke in de oude Hollandse Rymchronijk, daar hy ook Grave van Vriesland genoemd werd, spreekt van gelijken Gifbrief by Arnulft der Francen Koning, aan den selven Grave Gerolf anno 889. en sulx soo veel vrouger als die van Carel de Simple, en sijn soon Ludowijk gegeven daar in van het inkomen tot Suydherders-hage en andere plaatsen gesproken werd; Melis Stokke verhaalt het selve aldus:

In dees Dirks tyden als ik vant
Was een Grave in Vrieslant,
Die Gerolf met namen hiet
En wan, als men beschreven fiet
Aan Konink Aarnout van Vrankenland
Dat hy gaf Bosch Mersch en Sand
Dat sijnen Graaffschap lag gelage
Tussen Rhyn en Zuytharders-hage, &c.

Dese Gifbrief daar hy af spreekt is nageschreven uyt een seer oude Chronyk op Franchyn met de hand geschreven, in de Abdy van Egmond berustende, en by Petr. Scriverius in 't ligt gebracht, en luyd aldus:

A R N U L F U S,

Divina favente Gratia, (Rex.)

20. **N**otum esse volumus omnibus sancta Dei Ecclesie fidelibus, fidelibusque nostris, presentibus scilicet & futuris, qualiter quidam fidelis & venerabilis Comes noster, nomine Gerolfus, Mansuetudinem nostram deprecatus est, ut ei quasdam res juris nostri in proprium concederemus. Cujus petitioni libenter annuentes, ita fieri decrevimus: dedimus namque ei inter Rhenum & Suitharders-hage, in Comitatu ipsius, in locis Northa & Osprehtashem nominatis, silvam unam, & terram arabilem unam: & in loco qui dicitur Bodokenlo Hobam unam: in Alburgh quoque Hobas duas: & in Hornum Hobam unam: & in loco Huni vocato mansum 1. & in loco Theole mansum 1. & in Aske mansum 1. & quidquid ad easdem Hobas & mansos jure legitimeque pertinere videtur, cum curtibus & edificiis, mancipiis, campis, agris, pascuis, pratis, silvis, aquis, aquarumque decursibus, molinis, piscationibus, viis, & inviis, accessibus & regressibus, quasitis & inquisitis, cultis & incultis, & cum universis appendentiis & adjacentiis, & finibus ad prefatas Hobas aspicientibus. Et jussimus ei inde hoc nostre Auctoritatis fieri Præceptum, per quod volumus, firmiterque jubemus, ut ante titulatns fidelis noster de his omnibus ab hodierna die, & deinceps omni tempore, liberam securamque habeat possessionem tenendi, donandi, vendendi, commutandi, vel quidquid exinde voluerit faciendi, absque ullius impedimento. Et ut hac Concessionis nostre Auctoritas firmiter habeatur, & per futura tempora a fidelibus nostris verius credatur, ac diligentius observetur, manu nostro subter eam firmavimus, annuloque nostro sigillari quoque jussimus.

Signum Domini Arnulfi invictissimi Regis.

Aspertus Cancellarius ad vicem Othmari Archicappellani recognovi & scripsi. Data pridie Nonas Augusti, Incarnatione Domini 1389. Indictione VII. anno II. Regni Arnulfi piissimi Regis. Actum Franconesorth in Dei nomine feliciter. Amen.

Dat is:

A R N O U T,

By Gods gunst en gratis (Koning.)

„ **K**ond zy allen geloovigen in de Heylige Kerke Gods, en allen onsen getrouwen, tegenwoordige en toekomstige, hoe een sekere onse getrouwe en eerweerdige Grave, met namen Gerolf onse Goedertierentheyte gebeden heeft, dat wy hem eenige dingen, die ons regelmatig toe-behooren, in eygendom wilden vergunnen. Wiens verzoek wy geerne hebben toegestaan, en geordineert, dat het alsoo geschiede: Want wy hem gegeven hebben tussen den Rhyn en Suytharders-hage, in sijn Graaffschap in de plaatsen die Northa en Osprehtashem genaamt worden, een Bosch en een bouw-akker, en in de plaats die Bodokenlo genoemd wort, een hoeve, ook in Alburg 2. hoeven, en in Hornum 1. hoeve, en in Huuy 1. manse, en in Theole 1. en in Aske 1. en al wat tot de selve hoven en mansen regt en wettelijk mag toebehooren, met de huysen, schuyren, en gebouwen, dienst-luyden, velden, ackers, weyden, beemden, bosschen, wateren, en wattervlieten, molens, visscheryen, wegen en onwegen, toe-gangen en uyt-gangen, op gesogte en nog op te soeken, gebouwt en ongebouwt, met alle het aanhangende en byhangende, en al dat tot de geseyde hoeven behoort. En hebben bevolen, dat hem daar van dit Geschrift van onser Majesteys believen gemaakt werde, willende en begerende, dat de voorge-melde onse getrouwe, van desen dag aan en voort ten allen tyde vrye en volle magt hebbe, om al het voorsyde te houden, vergeven, verkoopen, verwisselen, of al wat hy daar mede soude willen doen, sonder yemandts verhintring. En op dat de kragt van dese onse vergunninge te vaster gehouden, en in 't toekomstige van onse getrouwen te sekerder geloofte en te neerstiger onderhouden worde, hebben wy desen met onse handt onderschreven, en belast met onsen ring te zegelen.

't Zegel van Heer Aarnoud den onverwinnelijken Koning.

„ Ik Aspert Cantzelier heb het oversien en geschreven voor Otmaar den Aartschappellaan. Gegeven dags voor de Nonas van Augustus in 't Jaar van de Incarnatie ons Heeren 1389. de VII. Indictie, in 't 11. Jaar van 't rijk des seer godtsaligen Arnulfs. Actum Frankford in den name Gods saliglijk. Amen!

Iiiiiiii 2

Daar

21 Daar uyt dan te sien is, dat Suydherdershage niet volgens gevoelen van Janus Doufa Suyderwoud geweest is een Dorp in 't Eyland van Marken omtrent Munnikedam, aan de Zuyderzee gelegen, maar een Landstreeke in Westvrieland, niet het geene voor Noortholland van ouds gehouden is, maar Westvrieland eygentlijk alsof genoemt, het welk beweften van Oostvrieland naast gelegen is, als Dokkum, Staveren, &c. ende Stad en Landstreeke van Embden; so dat Suydherdershage hier beduyd een bosch, alsof genoemt omtrent de Stad Norden in 't Graaffschap van Embden gelegen, welke Landstreeke tegens Oostvrieland aangelegen altoos een Graaffschap op sig selven geweest is, en sedert dat het Keyserrijk van de Fransen aan den Sassen is overgegaan, by deselve Keyseren is aangeslagen, en gehandhaaft, dewelke hare bysondere Graven daar over gestelt hebben, om daar door het Neder-Saxen te bemagtigen, gelijk het Graaffschap van Embden als nog onder het Keyserrijk te Leen behoort. Soda-nigen Grave is ook desen *Gerolf* geweest, in dien sin Grave van Vrieland genoemt, om dat het een gedeelte van Vrieland is. Het welk waarfchynlijk geen Vries en is geweest, als met de Vriesen in geduyrigen Oorlog sijnde, en gestelt van en voor die gene die het selve logten te bemagti-gen.

22 Of nu desen Geerlof de Vader is geweest van *Diederik de I.* Grave van Holland, is niet seker, alhoewel tegens de saake niet en stryd, maar dan most hy een Gentenaar geweest sijn, en geen Vries, om dat wy hier naar klaar sullen aanwysen, dat *Diederik* het zy de 1. of de 2. sijn Vader en Moeder en hy selft een Gentenaar en sulx een Vlaming en geen sints een Vries geweest is. Dat hy geen Vries geweest is, of heeft kunnen wesen, blykt, dat dese Graven van dit Vrieland, eygentlijk Westvrieland, altoos tegen de Vriesen hebben geoorlogt, en van buyten sijn aangekomen; dat ook in geene Vrieffe Chronyken ofte jaarbouken van desen *Geerlof* enig gewag gemaakt werd. Of hy nu de Vader van desen *Diederik* geweest zy, is (seggen wy) onseker. Immers de Rymchronyck spreekt het selve tegen in den eersten ophet, als hy seid.

In dees Dideriks Tyden als ik vant
Was een Grave in Vrieland,
Dier Gerolf by namen hiet. &c.

Soo werd hy daar gesteld naar en onder desen *Diederik*, en als men de gemene tijdrekening van de oude Chronyken sal volgen, soo kan hy de Vader van den eersten *Diederik* niet sijn, die hier eerst in 't jaar 889. bekend werd, daar *Diederik* al in 't jaar 863. als Grave van Holland werd ingevoerd, dog volgens onse tydrekening, dewelke den I. Grave van Holland wel 60. jaren later nemen, soude het wel t'samen gaan, en wel kunnen wesen, dat desen *Geerlof* Castelein van Gent door toedoen van den Keyser en Koning van Vrankrijk, aan dewelke desen *Diederik* en ook de Koningen van Vrankrijk, door Huwelijken verknogt sijn geweest, aldaar als Stadhouder en

Grave tegen de Rebelle Vriesen is gefonden geweest, en mogelijk daar uyt is voort gekomen, dat sy desen Grave *Diederik* uyt Vrieland hebben willen t'huys brengen; Wat daar van zy het blykt altoos klaar dat hy geen Vries en is geweest, uyt de Rymchronyck, daar hy voor een onbekenden vremdeling bekend staat, dog daar staat by dat hy sonderen kinderen stierf, het welk soo vast niet en gaat, om dat hy aldaar niet bekend en was, en gelijk als andere Veldoversten en Stadhouders aldaar van buyten was gefonden. Is hy de soon niet geweest, immers is hy van de naaste magen geweest, om dat den selven Rymchronyker verhaalt, dat hy sijn naaste en enigste erfgenaam geweest is. Dit sijn de woorden.

Desen Gerlof die haar Grave hiet,
Men vind van hem anders niet,
Dan hem gaf te Vranken voerden
Konink Aarnout, dat myne woorden
Hier te voren hebben ontbonden,
Ligte hy starf in sijnen stonden
Sonder kint, en onse Graven
Worden Heer van sijnre Haven,
Want ikker anders niet of vernam,
Wat hy was, of wat van hem quam.
Dan sijne Hantveste t'Egmonde,
Wil en lag in onder stonde.

Dat ook desen *Diederik* niet uyt Vrieland overgekomen kan sijn, wysen de saaken self genoug uyt, en is een kennelijke saak, dat wy ter sake van het inhalen van den Grave van Holland, daar sy tegen waren, terstond en met den aanvang van het Graaffschap geduyrige en sware Oorlogen met deselve gevoert hebben. Hoe kan dan desen Graaf *Diederik* uyt Vrieland gekomen sijn. *Stimm initio Comitatus, (seid Isaac: Pontanus, discept: Chronograph:) cum Frisys, utpote hostibus & qui Imperium Comitum agnoscerentuebant, bellis assidue certatum est;* en is daar van genoug in de Historien bekend.

Als onder anderen dat de Hollanders en Vriesen den selven *Diederik* verdreven, tot dat hy wederom met magt in het Land gebragt wierd, volgenstuyg van *Johann: Gerbrandi Chronic. Belgic. lib. 6. cap. 3.* en de Hollandse *Chronyq. divis. 4. cap. 8.* gelijk ook de Vriesen den tweden Grave *Diederik* niet en hebben willen erkennen, en twee sware stryden tegens hem hadden, daar hy eintelijk de overhand kreeg. Sie den selven *Johann. Gerbrandi. lib. 7. cap. 2.* en de oude Hollandse *Chronyq. divis. 5. cap. 4.* Met Aarnout de derde en was het niet beter, dewelke soo deselve *Chronyq. divis. 6. cap. 1.* uyt *Joann. Gerbrandi. Chronic. lib. 8. cap. 1.* van den aanvang tot den eynde toe beruygt, met den Westvriesen in Oorlog was.

Om dit werk wat beter glimpte te geven, hebben sy Medenblik den stoel en setel van Radbout, den laatsten Friesen Koning erdigd, dewelke van Karel de Grote, in den jare 775. uyt sijn Ryk verjaagt, sig tot Medenblik ter neder soude geset hebben, de eerste en oudste plaats in Noortholland

holland, ofte West-vriesland, alsoo genoemt van den ommegang, dewelke dese Inwoonders met den Friesen gehad hebben, met welken Radbout Oost-en West-vriesland, met het tussen beyden gelegen Meer Flevum, het welk doen nog geheel nauw aan den anderen paalde, soude verdeelt sijn geworden. Van desen Radbout soudent dan de verder West-friese Koningen voort gekomen sijn, dewelke by Martinus Hamcom. in 't spel gebragt werden. Als eerst was Gondobald, dewelke door den Franken, na dat sijn Vader uyt het Ryk verdreven was, enig besit van Landen in West-vriesland soude verkregen hebben, dewelke uit Theodoricus sijnen Soon, eenen Gerolph soude hebben nagelaten, dewelke de Vader soude sijn geweest van Diderik den I. Grave van Holland, den Broeder van Walgarius, ofte Walgerus den Grave van Theisterbant. Dit gaat immers vast, de West-friesen moesten ook een Koning op haar selven hebben. Maar Johan. Gerbrandi, Chronic. Holland, lib. 2. Cap. 22. ende onsen Nederduytsen Verbootsfer divis. 2. Cap. 27. maakt het nog beter, dewelke voor waarheyt verhalen, dat in het jaar 300. West-vriesland eerst is bewoont geworden van vyf Heeren ende Edelen, als eerst van Koning Dideric, daar Radboud sijnen oorsprong van heeft, dewelke den Stigter van Medenblik soude geweest sijn. Den tweden was Gerardus uyt den Woude, dewelke sijn woonsté in het Dorp Opdijk begreep. Den derden was Rolland van Weernisse, dewelke het sterke Slot in Wildenesgebout heeft; den vierden was Kemir, of Kenne-Heikens Soon van Bennebroek, alwaar hy hem ter neder sette, en den vyfden was Adalbold van Winfel, dewelke in het Dorp Winkel verbleef. Dese regeerden met malkander dit West-vriesland omtrent 150. jaar, van het jaar 300. tot het jaar 452. toe. Wat dese goede Heeren in hunnen tijd hebben uytgeregt, weet men niet te seggen. Martinus Hamcom weter nog iets van by te brengen, dat in 't jaar 332. als Diderik de eerste van de vyf, sig selven de naam van Koning wilde geven, de Friesen 't selve niet en mogten lijden, en door haren Oversten Haro, sijnen Neve, hem sodanig deden benauwen en vervolgen, dat hy hem selven moeste overgeven, ende gedwongen wierd, hem met den tytel van Graafte vreden te houden, gevende hem tot een Wapen vier Matelieve-blaatzens in een nedergaande witte baar, op een blauw veld. Maar waar blyven nu Geerlof, en Diderik met sijne Soonen Walgard, den Grave van Teisterbant, en Diderik den I. Grave van Holland, die so veel later quamen; de Koningen Dibbald, Heerlem den Stigter van Haarlem, Valk, den Stigter van Valkenburg, en Koning Ridfard Elinus, ofte Aurindulius, Eseloor, den verdigten stigter van het Kasteel en Slot tot Voorburg, dewelke by Martinus Hamcom voor de eerste en laatste Koningen van West-vriesland gestelt werden, sonder dat men weet op welke tijd sy geleest hebben, of wat sy uytgeregt hebben. Dit is immers wel rond geschoten, en was wel de pyne waard, dat den Geleerden Janus Doufa so veel moeyten dede, om desen Walgard Grave van Teisterbant, waar

het mogelijk tot Grave Dideriks Broeder te bewaarden. Maar waar is dan desen Diderik de I. Grave van daan gekomen, indien hy nog uyt Aquitanjen, ofte Gasconjen, nogte uyt Vriesland voortgekomen is, wat raad daar toe?

Het waarschijnlijkste, dat wy kunnen uytvinden, is, dat de jonger Sonen van de Graven van Vlaanderen haar fortuyn soukende, onder deselve eenen *Diderik* bekend is geweest, een Soon van de Graven van Gent, die hem selven ten tyde dat alhier alles door de Denen en Normannen verwoest was, hier na toe begeven heeft, eerst in Zeland, daar al voor die tijd de Graven van Walcheren bekend waren, en daar na in Zuyd-Holland, of so hy een Soon was van Gerolf Stadhouder van West-vriesland, als sommige menen, van daar naar Dordregt is overgekomen, nemende sijn verblijf plaats tot Flardingen, in een seer klein gebied, daar van hy ook Grave van Flardingen genoemt is geweest, als te sien by *Ian: Douf. Annal. Holland. lib. 6.* het welk allenkens voort en voort is uytgebreid tot aan de grensen van het stigt van Utrecht, daar een Dorp gelegen heeft dat Holland genoemt werd, waar van breder hier voor, over de naamreden van Holland, daar van den titel van Graven van Holland soude voort gekomen sijn, en die naam over 't gehele Landschap aangenomen en behouden is, tederd dat *Diderik* de V. van dien naam hem selven by seker handvest van den jare 1083. *Hollandensium comes*, Grave van Holland, heeft laten noemen; welke handvest by *Ian. Doufa. Annal. Holland. lib. 6.* is ingelyft. Daar van *Willem Heda* Præpoost van Aarnhem tuygd, dat hy onder de oudheden van de Abdye van Egmond de eerste uytgift gesien heeft. Sie verder *Petr. Scrijver*, in sijn Oud-Batav. onder *Dirk I.* en in sijn toetssteen op het Goudse Chronijkjen pag. 221. daar hy duydelyk aanwyft, uyt *Meyer. Annal. Flandr. lib. 2.* op het jaar 977. en vander Linden in sijn beschryvinge van Dendermonde *lib. 3. cap. 3.* dat *Diderik* en *Aarnout* Gentenaars sijn geweest. Het geeft ook een grote bewysreden, dat de Graven van Holland by na het selve Wapen voeren met die van Vlaanderen, sijnde een swarte opspringende Leeuw in een verguld-veld, dat de Graven van Holland in een Rode-leeuw op een verguld veld verandert hebben. Het welk by *Ioann. a Leyd. Chronic. Belgic. lib. 6. cap. 6.* te onregt van den Princen van Aquitanien gefogt werd. Sie mede wat wy verder in de jongste beschryving der Stad Leyden hebben verhandelt pag. 372.

Wanneer nu dese Graven hunne Regering begonnen hebben, daar in sijn het de schryvers nog niet eens; volgens de meininge van de oude Chronykers soude sulx geschied sijn in 't jaar 863. en sulx ruym twintig jaar na den laatste overval der Denen en Normannen so sy seggen. Dog het komt dese meester-schryvers op een jaar of ses niet aan, want desen *Diderik* die al bejaart most wesen, eer dat hem soo een grote saak mogt toevertrouwt werden, heeft volgens haar schryven 40. jaar, en den tweden die ook in de wiege geen Grave van Holland konde gemaakt werden, soude geregeert hebben den tijd van 85. jaar, en sulx 't samen dit Graafschap bekleed hebben den tijd

van 125. jaar. o *Calculatores*. By de *Annales Fuldenfes, Regino*, en andere Schryvers van dien tijd werd klaar aangewefen, dat dit land nog tot het jaar 885. van de Denen en Normannen is overvallen en verwoeft geworden, het welk indien het waar is dat de infteilinge van het Graafschap van Holland 40. jaar na de Normanf verwoefing gefchiede, dan veel beter met onfe infteilinge van 't jaar 923. overeenkomt.

Willem Heda in fijn befchryvinge van de Bifchoppen van Utrecht onder Hungerus de XI. Bifchop, nader bevestigd by Janus Doufa, en jongft by Petrus Scriverius in fijn Grootwerk over de Graven van Holland by Pieter Soutman uytgegeven, komen daar in de waarheid nader, en werd by defelve met onfeilbare omftandigheden bevestigd, dat dit Graafschap niet in 't jaar 863. maar in 't jaar 123. en fulx wel 't fteftig jaar later als het gemeen gevoelen, gevestigd en ingefteft is, en dat de Gifbrieven daar op defelve Schryvers haar mening willen vast maken, niet by Carel de Kaluwe oft Lodewijk des Godvrugtigen tijden, maar by tyde van Carel de Simple en fulx veele jaren later fijn gegeven. Daar uyt dan de twe Dircken noodfakelijk in een gefmolten moeten werden, alfo wy geen raad met den I. Diderik en weten, waar hy van daan gekomen foude fijn, fo dat wy veel gevouglijker de tweede voor den eerften Diderik, en fulx voor een en den felven Diderik moeten nemen, die ook op veele plaatfen by andere den I. Grave van Holland genoemd werd, en 't gene daar van werd gefchreven op geen anderen te paffen is. Sie den felven Pieter Schryver onder Dierk den I. en II. en in fijn toetsteen op het Goudfe Chronyken pag. 218. Jan. Doufa Annal. Holland. lib. 5. & lib. 8. sub Diderico. I.

26 Op het nader onderfouk van welke fake bevindde, dat defen Diderik getrouwt geweest is met een dogter van den Duytfen Keyfer Otto de II. uyt fijn tweede Huysvrouw, Utilhaid genaamt, volgenftuyg van *Octavius de Strada. Genealog. & serie Austria Ducum, Archiducum, Regum & Imperatorum in Ottone II. Aliam, inquit, uxorem ex familia Marchionum Austria habuit Otto, qua ei peperit Utilhaidem uxorem Theodorici primi Comitum Hollandia*. Dat is, „Otto heeft nog een andere Huysvrouw gehad, uyt den Huysfe der „Markgraven van Oostenrijk, die hem gebaart „heeft Utilhaid, getrouwt met Diderik de I. „Grave van Holland.

Daar by mede klaar blijkt, dat hier *Diderik* de I. Grave van Holland genoemd werd, die by de andere der tweede was, met dat dese Keyfer Otto II. eerst in 't jaar 983. overleden is.

En by den felven *Octavius de Strada* (dat ook by andere werd bevestigd) werd onder *Henricus Auceps*, dat is de Vogelaar, alfo genoemd, om dat hy soo groten liefhebber van de jagt was, gelefen dat *Geberg* de dogter van den felven Kaifer Henrik, en fuster van Otto de I. met Lodewijk de foon van Karel de Simple getrouwt geweest is. Soo dat Otto de I. defen Dideriks Schoon-vader, Otto de Groot-vader, en Ludowijk Karel de Simple Soon, die met Otto des I. Suster getrouwt was, fijn oud Oom geweest

is. Daar uyt dan vastelijk te befluyten is, dat den I. Gift-brief by Karel de Simple, ten behouven van Diderik fijnen Neve vergunt is, mogelijk wel enige jaren vrouger als d'ander, dog evenwel by fijnen tijd, want Karel de Simple leefde tot het jaar 928. en fo sommige tellen tot het jaar 933. Ende den tweeden Giftbriet die fy nergens aan eenen Lodewijk na waarheid kunnen toepaffen, (want Lodewijk den Stameler de foon van Karel de Kaluwe quam eerst in 't jaar 879. in fijn Vadersplaats,) is ontwyfelijk by Lodewijk de foon van Karel de Simple, defen Dideriks Oud-oom, aan hem vergunt. Van dewelke Willem Heda in *Hungero Episcopo XI.* wel dusdanig fchrijft, *Legitur in vita Ludovici filii Caroli Simplicis, qui Gerbirgam Sororem Ottonis I. duxit in uxorem, quidem Theodoricus Comes magnofuisse in precio, circa annum Domini DCCCCLII. in Belgica, quem hunc Theodoricum secundum crediderim*. Dat is, in het leven van Ludowijk de foon van Carel de Simple, dewelke met Girberg des Kaisers Otto de I. Suster trouwde, werd gelefen van eenen Grave Diderik, die omtrent het jaar 952. in Holland in grote agtinge was, dien ik voor defen Diderik den II. houde. Dus verre den felven. Dog hy en heeft niet geweten, dat defen Ludovic defen Dideriks Oud-oom was, of dat hy met de dogter van Otto de II. getrouwt is geweest.

Het welk dan met de faaken met de tijd Rekening beter over een komt, als onfe andere Meesters hebben kunnen uytcijfferen.

Wy fullen dan de Gif-brieven felf voortbrengen, en sien wat daar op meerder staat aan te merken. Dese Gift-brieven van Karel en Lodewijk, werden ons uyt een feer oud met de hand gefchreven boek nageschreven vertoont, by Ian. Doufa. Annal. Holl. lib. 5. en Petr. Scriv. in fijn grootwerk op de Graven van Holland, by Pieter Soutman uytgegeven, ende vertaalt by Mr. Pieter Brugman, in fijn oude en nieuwe Befchryvinge van Holland, onder Diderik den I. Ik segge na gefchreven; om dat het eerste oud-eygen by niemand mijns wetens gefien is; by Joann. a Leydis in fijn Chronic. Belg. lib. 6. Cap. 5. 6. en den ouden Hollandschen Cronijk-Schryver Divif. 4. Cap. 9. 10. werden defelve Brieven mede verhaald, dog anders en met verfcheyde bygelapte woorden verandert. Dese luyden aldus:

KAROLUS

Divina propitiante clementia, Rex Francorum.

R*egalis Celsitudinis est, fideles nostros donis multiplicibus honorare: Idcirco notum fieri volumus omnibus fidelibus Sancta Dei Ecclesia, presentibus scilicet atque futuris, quomodo adiens presentiam nostram Hagano venerabilis Comes expetiit à Mansuetudine nostra dari fidele nostro, nomine Theodorico, quasdam res: Ecclesiam videlicet Ecmunde, cum omnibus ad eam jure pertinentibus, à loco qui dicitur Suithardershage usque ad Fortrape & Kinnem. Cujus petitionem benignè (ut decebat) suscipientes, concedimus prefato fidele nostro hac omnia ex integro cum mancipiis, qua si-*

*tis & inquirendis, pratis, silvis, pascuis, aquis
sive aquarum decurrentibus. Praecipientes quoque ju-
bemus, ut sicut reliquis possessionibus, quibus jure
hereditario videtur uti, ita his nostri maneris lar-
gitate rebus impensis valeat secure omni tempore vita
sua frui ipse, & omnis eius posteritas. Unde & hoc
Praecipuum nostra Clementia super his et conscribi
jussimus: per quod praecipimus atque mandamus, ut
libere haec omnia teneat atque possideat: habeatque
potestatem de his juxta libitum suum ordinandi seu
faciendi, Deo in omnibus propitiante, & nemine
inquietante. Et ut hoc nostra largitionis manus per
succedentia tempora firmitus habeatur, & insensius
obseruetur, manus propria subter firmavimus, &
annulis nostri impressione jussimus sigillari.*

Signum Domini Karoli gloriosissimi Regis.

*Hagano notarius ad vicem Rotgeri Archiepiscopi
summique Cancellarii recognovit. Datum anno
Domini DCCCLXIII, XVII. Kalend. Julii, In-
dictione XI. Anno XXX. regnante Domino Karolo
Rege, redintegrante XXV, largiore vero heredi-
tate indepta. Actum Pladaha villa feliciter,
Amen.*

Dat is:

K A R E L,

By der gratie Gods Koningh der Franken.

„ **W**Antet onse Koninklijke Hoogheyt be-
„ taemt, dat wy onsen lieven ende getrou-
„ wen met meenigerley giften sullen eeren ende
„ verweerdigen: So willen wy dat het allen gelovi-
„ gen in de H. Kercke Godts, die nu zyn ende na-
„ maals sullen wesen, kondig zy, hoe voor onse
„ tegenwoordigheyt verschenen is de 'eerweer-
„ dige Graef Hagano, biddende onse Goedertie-
„ rentheyt, dat wy aen eenen getrouwen, met
„ namen *Diederick*, eenige dingen wilden
„ geven, te weten *de Kercke tot Heemunde*,
„ met al datter rechtelijck toe-behoort, van die
„ plaets af, diemen heet *Suytharders hage tot Voor-
„ trapen ende Kinnem toe*. Wiens bede wy goede-
„ lijck (als recht en billick was) ontfangende, gun-
„ nen en geven onsen ghetrouwen voor-genoemt
„ al het voorseyde in 't geheel, met den dienst-luy-
„ den die nu zijn ende naemaels wesen sullen, met
„ beemden, bosschen, weyden, wateren ende
„ water-vlieten. Ende gebieden, gelijckerwijs
„ hy syne andere goederen in erf-recht besit, dat
„ hy oock alle den tijdt sijns levens hy ende sijn
„ nakomelingen dese onse milde gifte gerustelijck
„ ghebruycke ten eeuwighen dagen. Ende tot
„ dien eynde hebben wy dit onser goedertieren-
„ heydts Gebodt doen schrijven, mits dien ge-
„ biedende, dat hy alle dese dingen vryelijck hou-
„ de ende besitte, oock macht hebbe daer met te
„ doene dat hem beliest, Godt in alles helpende,
„ ende niemandt moeyelijck oft hinderlijck zyn-
„ de. Ende op dat onser miltheits gifte in vol-
„ ghende tyden dieste vaster sijn ende precijser
„ onderhouden werde, hebben wy dit onder aen
„ met onse eygen handt bevestight, ende bevolen
„ met onses Ringhs afdrucksel te segelen.

*'t Segel van den Heer Karel den hoogh-geroemden
Koningh.*

„ Over-sien by den Notaris Hagen in stede van
„ Rotger den Aerts-bisschop ende oppersten
„ Cantzelier. Datum in 't jaer ons Heeren
„ DCCC LXIII. den XVII. Kalender van Ju-
„ lius, de IX. Indictie, in 't XXX. jaer der re-
„ geeringe van den Heer Koningh Karel:
„ zijnde het XXV. van herstellinge, ende na de
„ gekregene breeder erffenisse. Actum in 't
„ dorp Bladele salighlijck: Amen.

Den tweden Gift-Brief werd by den selven
Joann. a Leydis aldus verootont Chron. Belg. lib.
6. cap. 5.

L O D E W I C U S.

Dei Gratia Rex.

NOtrum sit omnibus fidelibus nostris, tam pra-²⁸
sensibus quam futuris, quod dilecta conjux
nostra Hemma Regna adiens nostra Celftadinis
presentiam humiliter deprecata est, ut cuidam
nostro fideli, scilicet Theodorico Comiti, Fore-
stum Wasda in eodem Comitatu, cum pratis, aquis,
terrisque aratoris, exitibus & regressibus, cumque
rebus pertinentibus ad praedictum forestum per inte-
grum nostro daremus Praecepto. Cuius petitionibus
(dignum prout est) fauente, praedicto Comiti pra-
dictum damus atque largimur Forestum: ut habeat,
teneat, possideat, suis cum ad se pertinentiis, tam
ipse quam haeredes, seu cui ipse, sine haeredes ven-
dere vel mancipare voluerint, sine omni contradic-
tione. Et ut firmitus maneat inconuulsisque seruetur,
hoc Praeceptum fieri jussimus, & manu pro-
pria subter firmantes, annulo nostro jussimus sigil-
lari.

Signum Domini Lodewici gloriosissimi Regis.

*Gozo Cancellarius ad vicem Domini Othobrici
Archiepiscopi summique Cancellarii recognovit &
subscripsit. Datum anno Domini DCCC LXVIII.
Idibus Aprilis, regnante Domino Lodewico
anno XVI. Indictione XII.*

Dat is.

L O D E W I C U S.

By Gods gratie Koningh.

„ **B**Ekent zy allen onsen ghetrouwen, soo
„ Bieghenwoordigen als toekomstigen, dat
„ onselieve huys-vrouwe de Koninginne *Hem-
„ ma*, voor onse Majesteit verschynende oot-
„ moedelijck gebeden heeft, dat wy aen eenen
„ onsen ghetrouwen, te weten den Grave *Die-
„ derick*, met onse Brieven in 't gheheel wilden
„ geven het Forest *Wasda* in 't selve Graeffchap
„ ghelegen, met alle de landen die men weyden
„ ende ploegen magh, met de wateren die 'er in-
„ waerts ende uytwaerts loopen, ende alles wat
tot

„ tot het voor-seyde Foreest behoort, Wiens bede
 „ wy (als redelijck is) gunstelijck aennemen,
 „ ende den gheseyden Grave het gheseyde
 „ Foreest geven ende schencken, dat hy 't hebbe,
 „ houde, en besitte, met al sijn toe-behooren,
 „ soo hy als sijn erfgenamen, of wien hy of sijn
 „ erfgenamen het selve fullen willen verkoopen,
 „ of te leen geven, sonder eenigh tegen-spreken.
 „ Ende op dat vaster blijve ende onghescent
 „ onder-houden werde, hebben wy belast, dat
 „ hem Brieven van dit ons Bevel gegeven wer-
 „ den, die wy oock met onse eygene handt be-
 „ vestight hebben, ende bevolen met onsen
 „ Ringh te segelen.

21 Seghel van den Hoogh-geroemden Heer Koningh
 Lodewijck.

„ Gezo de Cantzelier heeft het oversien ende on-
 „ der-schreven, voor den Heer Othildrick den
 „ Aerts-bisschop ende Opper-cantzelier; Da-
 „ tum in 't jaer des Heeren DCCC LXVIII, op
 „ de Idus van April, in 't XVI. jaer des Rijcks
 „ van den Heer Koningh Lodewijck, in de
 „ XII. Indictie

Het Affchrift van de eerste Giftbrief seid:

29 CAREL] Dat dit Carel de Kaluwe niet we-
 fen en kan, maar van Carel de Simple te ver-
 staen is, werd hier voor ten genougen aengewesen,
 ende mede bevestigt by Jan Douf. *Annal. Hol-
 land. lib. 6. Petr. Scriv. Oud Batav. Francisc. Ga-
 reus Brabant. Chron. in Carolo Simplice. Eynd.
 Chron. Zeland. lib. 2. cap. 3. ende by Willem He-
 da. Histor. Episcop. Ultraject. sub Hungaro XI.
 Ubbo Emmius. in het 5. Bouck van sijn Friele
 Historien.*

Waar van wy de woorden van Willem Heda,
 om de merkelijke omstandigheden van de instel-
 linge der Graven van Holland, goedgevonden
 hebben hierin 't gheheel te lyyen.

*Satis declaratum est, qualiter Provincia Rheno
 adjacentes per Romanos antea sub Praefectis sive
 Praesidibus & Legatis administrata sunt, etiam us-
 que ad Imperii declinationem. Et qualiter postea
 in potestatem Regum Francorum devenere: & us-
 que ad adventum Barbarorum & alienarum gen-
 tium per Francos gubernabantur, Frisii & inferio-
 ribus Saxonibus tempore intermedio irruptionem
 frustra tentantibus. Franci vero, dum postea mu-
 tua internecione sese affligunt, & idcirco soliti po-
 tentia viribus exhausti bene parva amodo tutari non
 valent, vastata atque indefensa Provincia liberali-
 ter sunt concessa illis, qui animos habebant acquiren-
 di, seu hostes profligandi atque eas defendendi, cum
 largientibus nulla ibidem demeretur potestas aut im-
 perium, qua ipsis nulla fuit. Sed mihi anni, &
 tempora & origo ipsorum Comitatum male viden-
 tur quadrare. Quamvis enim non sit dubium, quin
 ipse Theodoricus Princeps fuerit alti sanguinis, &
 militia insignis, armisque potens, ita ut propter egre-
 gia facinora omni laude dignus celebretur: Quem ab
 ipso Theodorico illustri Comite, qui consanguineus
 Karoli Magni, & ejus temporibus per Frisios in Sa-
 xoniam & Pannonias exercitum formidabilem duxit,*

*descendisse credam: & majores suos etiam ante tem-
 pora Karoli Calvi in his regionibus aliqua possedisse,
 alibi que fuisse potentes, & descendisse a Principibus,
 qui dicebantur corrupte de Guenna, rectius vero de
 Vienna, urbe Allobrogum, vicina Lugduno.
 Nam legitur quidam Theodoricus Comes fuisse
 cubicularius Ludovici Balbi, filii Karoli Calvi &
 ejus filii successoris, qui multas fecit contra Norman-
 nes expeditiones, & auctoritate contendebat cum Bo-
 sone fratre Richildis secunda uxoris Karoli Calvi, qui
 Viennam occupaverat, coactus sese dedere, Theo-
 dorico vero concessit ipse Ludovicus Balbus Comita-
 tum Augustodunensem testamento, quem cum Bo-
 sone commutavit pro certis Abbatibus illic consistenti-
 bus. Quod autem Princeps Vienna fuisse potuerit,
 satis alludit, quod Ecclesia ipsa Viennensis (quae jam
 provinciae ascribitur metropolis) valde solemniter prout
 nobis illic existentibus ostensum est, hac nostra aetate
 eidem utitur insignis, quibus Comites Hollandiae;
 hunc ergo posteriorem Theodoricum dixerim patrem
 Theodorici primi Comitis, qui Abbatiam Eg-
 mondensis in beneficium obtinuit. Nec opus est eos
 avitis & falsis saltem titulis adornare, quos propria
 facta ita illustrarunt, ut praesentis suis majoribus.
 Constat enim ipsum Theodoricum & sequaces suos
 nedum limites fortissime fuisse tutatos contra Barba-
 rorum incurfiones, sed ampliasse, religione prae-
 cluisse, populoque subiectos placide & in summa justiti-
 a aliquandiu rexisse, & Imperatoribus tum Graecis
 quam Latinis ac Regibus, conjugiorum necessitudi-
 nibus fuisse conjunctos. Unde mihi satisfacere nequeo,
 ut credam, eos ab antiquis Francorum Regibus Me-
 roveis descendisse, & in Aquitania dominatos ac
 Ludovico Pio filio Karoli Magni bella intulisse: sive
 precibus Haganonis aliqua possessione per Carolum
 Calvum donatos, vel ipsi Haganoni attainisse, con-
 siderata saltem temporum serie. Nam Ludovicus
 Pius Aug. ante Imperium Aquitaniae quiete satis
 praefuit, nec jam promotus ad Imperium ulla turba-
 tio, nisi forsitan per proprium filium Pipinum emerfit;
 nec aliquem, qui vocetur Theodoricus, legitimus con-
 scium fuisse, aut ad Aquitaniam aspirasse, licet filia
 Theodorici Comitis Matricensis per Ludovicum pa-
 trem Pipino desponsata sit. Is Comes tamen alibi no-
 minatur Theubertus, Harmigarda quoque prima
 uxor ipsius Ludovici Pii, cujus filiam minorem Hil-
 tegardam voluit Theodorico patri Theodorici pri-
 mi Comitis nupsisse, fuit filia Nigrani Comitis, cla-
 rissimis ortu natalibus, non autem soror Haganonis,
 ut Johannes Beka astruere videtur; Haganonis ete-
 nim neque sub Carolo Magno, neque sub Ludovico
 Pio vel Karolo Calvo Augustis, aut Ludovico ejus
 filio ulla apud Scriptores invenitur mentio, sed solum
 apud Abbatem Urspergensis in Chronica sua reci-
 tatur de Haganone quodam ex mediocribus elevato,
 ubi de Carolo Simplice Rege Galliarum, Ludovici
 seu Lotharii filio, nepote Karoli Calvi tractat,
 qui quinquennis Anno DCCCXCVII. creatus
 Rex fuit. Sed nec Iudith secunda uxor ipsius Ludovici
 Pii, mater Karoli Calvi, soror fuit ipsius Haganonis,
 ut puta quae filia erat Welpii nobilissimi Dacis
 Baiariorum. Audiatur quoque ipse Abbas & Hi-
 storiographus Gallus apud ipsum introductus, ita
 scribens de isto posteriore Karolo: Cumque jam feré
 totum colligeret regnum, cepit quendam Haganonem
 ex mediocribus extollere, & supra omnes Prin-*

Principes diligere, aded ut magnatibus quibusque procul absistentibus ipse regio lateri solus hæreret, multaque Regii juris ad suum jus torqueret. Unde primates indignati, cum nullatenus possent eum ab illius dilectione avertere, quærebant illum de Regno abjicere, Rupertumque Ducem, fratrem Oddonis, Regem constituunt, quem Carolus in prælio occidit. *Testatur quoque inter Principes, qui à Rege propter Haganonem defecerant, primos fuisse Henricum Ducem Saxonie, atque istum Rupertum, qui iudicito conventu Aquigrani, continue secus fores Regii cubiculi manentes, quotidie egressum Regis à penetralibus aula præstolabantur; Cum verò nullum eis à Rege responsum per dies quatuor daretur, Henricus id molestissimè ferens, dixisse fertur; aut Haganonem quandoque cum Karolo regnaturum, aut Karolum cum Haganone ad mediocritatem rerum deveniturum: Et indignatus inconsulto recessit. Henricus iste tandem ad Imperium promovebatur, circa annum Domini DCCCXX. Karolus verò Simplex post quinquennalem incarcerationem obiit Regni XXXVI. ætatis verò LIV. Et Salutis DCCCXXXIII. anno, cum eo adhuc puero administrasset regnum Oddo tutorio nomine per annos XI I I. Secundum erga historicam veritatem, Donatio de Monasterio Egmondensi Et ceteris locis ad illud pertinentibus, à loco qui dicitur Zuitheders-Hage usque ad Fortrapa Et Kinbem sive Kusben ab hoc Karolo Simplice aut fratre ejus, Et alia donatio de Silvâ Wasdâ Et Zelandiâ in Comitatu eodem cum pratis Et aquis terrisque exiitibus, Et. à Ludovico filio Lotharii anno DCCCLXXV. defuncto, vel Ludovico Rege Alemania filio Arnulphi Imp. qui obiit anno DCCCXCIX. cui filius anno DCCC. primo successit Imperans annis XII. facte sunt, Et non sub Karolo Calvo aut Ludovico Ludovici Pii filio. Nam per divisionem superius tactam ea loca Zelandia non erant in potestate hujus Ludovici, Et Johannes Papa VIII. ordinatus est primum anno DCCCLXIII. ad cujus preces donationes factas voluit, qui non tempore Karoli Calvi, sed Ludovici ejus filii primum in Gallias venit, agens cum Episcopis Galliarum Et Belgica Synodum apud Trevas. Nec Hagano, aut sui dñi apud Xancthim resedisse potuerunt: nam circa annum salutis DCCCIV. legitur nobilis Bertholdus de Grimbergen, frater Hildebaldis Archiepiscopi Coloniensis, Et Præfæctus Karoli Magni Imp. apud Xancthim resedisse, Et orarum circumvicinarum administrationem habuisse, cujus uxor dicebatur Ermigardis: nisi fortè ipse Hagano ab hoc Bartoldo descenderit. Scribunt in super ipsum Theodoricum primum Comitem, unâ cum filio suo Theodorico Secundo, centum viginti quinque annis, hunc verò Theodoricum secundum solum regnasse annis LXXXVII. (Rara avis) Hoc enim spacium integram ætatem etiam hominis sanissimi, Et senis bene complexi, nedum regnantis, ut plurimum complectitur, quam Valerius Maximus in cap. de Senectute, pro miraculo narrat Massinissam Regem Numidia regnasse annis sexaginta: Nec verisimile est oram marisiman ex faucibus Normannorum evindicandam puero fuisse creditam. Sed annotat ille Scriptor tantum annorum spacium, nequians alio argumento suam palliare supputationem; legitur etiam in vitâ Ludovici filii Caroli Simplicis, qui Gerbirgam sororem Ottonis primi duxit uxorem, quidam Theodricus*

Comes magno fuisse in precio, circa annum Domini DCCCCLII. in Belgicâ, quem hunc Theodoricum Secundum crediderim; præmissa omnia me reddunt anxium, dejudicent alii quod velint.

Den Gift-brief, op dat wy wederkeren daar wy het gelaten hebben, seid,

KAREL by der Gratien Gods Konink] Koning ende niet Kayser, soo dat daar in Karel de Kaluwe en Carel de Simple gelijk staan. Wans of wel Carel de Kaluwe Duytse Kaiser geweest is, soo en was hy het in 't jaar 865. nog niet, want hy eerst in 't jaar 876. door Paus Joannes de Kayserlijke Croon ontfangen heeft; maar wy seggen, dat den datum van de brief by de Schryvers na haar gevoelen daar by gefet is, en daar op geen staat te maken en is, die wy soo veel jonger maken, dat die op geen anderen Karel kan gepast werden als op Koning Carel de Simple. De reden daar van is seer klaar, om dat dese Landen, daar sy dese brieven op duyden willen, in die tyd onder de beschermenisse van de Koningen van Frankrijk niet behoort en hebben, maar onder de Koningen van Duitsland, als namentlijk onder Lotharius de II. Koning van Auftrasiën, en sulz zelfs in die tijd op Karolus Calvus niet en soude kunnen slaan. Dat oock de Landen, die aan delen Diderik op dese tijt fouden overgegeven geweest syn, by Karolus Crassus de soon van Lodewijk, korts daar na als namentlijk in den jare 883. by verdrag aan Godefrid der Normannen Vorst en Overste met Gisela de Bastard dogter van Lotharius, ten Huwelijk sijn overgegeven geweest, volgens tuyg van de Annales Fuldenses, Regino en andere. Dog bleef daar niet lange meester van, met dat hem deselve in 't jaar 886. van den selven Carel weder wierden af genomen. Sie hier van breder by Petr. Sciv. in de inleyd. van sijn Oud-Batavia. Soo sijn oock de Landen in Suydherdershage, daar desen brief mede van spreekt, by Koning Arnulph in 't jaar 889. benevens andere aan Gerolf Grave van Westvrieland uytgegeven. Hoe kan dan dese Giftbrief aan Diderik, die van dese Landen mede spreekt, soo oud sijn.

Hier werd oock gesproken van een Grave Hagano, ofte Hago, ter wiens bede dese gifte soude geschied sijn. Wie desen Grave Hagano soude geweest sijn is onbekent, en werd by geene Schryvers omtrent die tyden vermeld, als alteen by Conradus Lichtenauw den Abt van Urspergen, inde beschryvinge van Carel de Simple. Het welke onse gevoelen van Carel de Simple soude versterken, en desen Graaf Hagano niet en kan geweest sijn, om dat hy een geslagen Vyand van Carel was, dewelke sijn Vader Rupperts dood, die van Carels volk, om dat hy na het rijk stond, verslagen was, wilde wreken. Als breder te sien by Coenrad. Lichtenauw, Abt van Ursperg; De beschryving van Carel de Simple. Dog hier van in 't lange by Willem Heda.

Den Hollandsen Chronykschryver Divif. 4. cap. 9. noemt hem Grave van Santen, en Oom van desen Diderik; Soo oock doen Joann. à Leyd. Chronie. Belgic. lib. 6. cap. 1. daar van nogtans by gene Schryvers eenig het minste gewag gemaakt werd, indien dit ter bede van sijn Oom mogt geschied

Kkkkkkkk

sijn,

sijn, soo most het Henrik Grave ofte Hertog van Saxon geweest sijn, de broeder van Kaifer Otto de II. met wiens dogter Uilhard, desen Diderik getrouwt was. Het welk wel soude kunnen sijn, dat in het oude afschrift in plaats van Henrik, Hagano gelefen is, dat beter met de waarheid soude overeenkomen.

Eenen Edelen Prince] De Chronyk van Jan van Leyden, seid *cuidam fideli nostra*, sonder by gevougde, Prince.

Onsen getrouwen Dienaar] Soo is dan desen Diderik in dienst van Koning Carel geweest.

De Kerk van Egmond] Hier uyt kan men te regt besluiten, dat dit alle goeden, en geestelijken inkomsten sijn geweest, staande ter gifte van d'een geestelijke Patroon of d'ander, dewelke het ontomen en onttrokken is geweest, derhalven ook deselve Chronyk Schryvers den Paus Johan den VIII. in 't spel brengen, op wiens versouk dese instelling soude geschied sijn. Sie *Ioann. a Leyd. d. lib. 6. cap. 1.* gelijk ook de goeden en inkomsten van en tot de Kerke van Egmond behorende altoos by Geestelijke sijn geregeert geweest.

Suydherdershage] *Ioann. a Leid.* vougt daar by, dat men noemt *Hillegommerberg*, andre seggen Hillegommersbeek, om wat reden weetmen niet te bedenken, met dat sulx met de naam niet overeen komt; het kan weldat omtrent Hillegom eenig Bosch, ofte Hage gelegen heeft, dat aan de Beek uytquam, maar wat raad met den naam van Suydherders? Janus Doufa, neemt het voor Suyderwout een Dorp over 't Eyland Marken omtrent Monikedam gelegen, het welk beter met de naam overeen komt, en seer waarschijnlijk soude sijn, indien het tot het innekomen van de Kerk van Egmond te brengen was. Petrus Scriverius schort hier van sijn oordeel, en wyft tot de uytlegging van sekere andere Gifbrief, by Koning Arnulph, aan Gerolf Grave van Westvrieeland in 't jaar 889. gedaan, soo wy menen lange voor de instelling van het Graaffschap van Holland, hier voor mede ingelijft, daar in mede Suidherdershage vermeldt werd in sijn Graaffschap in Northa, dat wy voor Norden in Embderland verstaan, alwaar nog jegen woordig een klein Stedeken Hage bekend is, mogelijk van ouds Zuidhage ofte Zuiderhage genocint, van het Bosch daar omtrent gelegen. Soo dat dit alles maar giffingen sijn, die tot de instelling van een Graaffschap in Holland niet en behoren.

Gelijk ook niet en doet de benaminge van Fortrappe ofte Voortrappe, volgens het gemeen gevoelen een landstreke ofte Dorp in Zeeland, als nu met het water overspoelt, waar van het innekomen by Grave Willem van Henegouwen by sekren brief dingsdags voor Sint Jan 1345. aan de Steden Dordrecht, Zirzee, Middelburg, Delft, Leyden, en Haarlem onder andere goeden en innekomen mede tot betalinge van drie hondert pond Tournoy's jaars lyfrenten, om den Oorlog tegens Utrecht en de Oostvrieten opgenomen, mede wert aangewesen, met de naam van tienden en renten van Voirtrop. Welke renten en innekomen in de Rekenbouken van Hertog Albrecht van Beyeren nog bekend sijn, na welke tyd deselve niet meer bekend en werden, als deselve lan-

den met andere landen van Zeland verdronken, en met het water overspoelt sijn; welke renten en innekomen soo het sycht mede tot de kerk van Egmond behoort hebben.

Maar daar staat, voor van de plekke diemen *Suidherdershage tot Fortrappe en Kinhem*: Het welk alsoo te verstaan is, niet dat al het gene tussen Suidherdershage, Voirtroppe, ende Kinhem gelegen is, aan de kerk van Egmond soude behoort hebben, het welk met de gelegenheid van de plaats nog met de saak kan overeenkomen, als in Embderland, en Zeeland, Zuyden en Noorden soo wyd van den anderen gelegen, en indien het van Egmond tot de Kinhem alleen besloten was, soude niet veel sijn. Maar mijns bedunkens te verstaan is van alle het innekomen, dat de kerk van Egmond, soo in Suiderhage, Voirtroppe, als in Kennemerland, omtrent de Kinhem gelegen heeft, en het selve aldus moet gelefen werden; *Res in loco qui dicitur Suidherdershage, Foirtroppe, & usque Kinhem Fluvium*, dat is alle de goeden in Suidherdershage, Foirtroppe, en tot de Kinhem toe.

Ioann. a Leydis vougt daar by, *Qui fluvius est modo inter Alcmariam & conventum Carmelitannum*, dat is, een Rivier tussen Alkmaar, en het Carmeliter Klooster tot . . . welke woorden ontwyvelijk op de kant van het afschrift gestaan hebben, gelijk ook dat van Hillegommerberg, en van daar by nader afschrift in den text geraakt sijn.

Wydershoud den text, *omnia ex integra cum mancipijs, quassitis & inquirendis &c.* Het welk seer qualijk uytgeleid en overgeset is; *alle het land, in 't geheel, met den Dienstluyden die nu sijn, of namaals wesen sullen.* &c. om dat *Mancipia* hier geen Dienstluyden ofte lyfeygen beduyd, (die in ons land noyt bekend sijn geweest) anders soude het *Mancipibus* moeten sijn, maar *Mancipia* beduyd hier niet anders, als het land met alle sijn toebehooren, en alle het gene tot den dienst, en besit ofte gebruyk van het land behoort; welke uytlegginge van dienst-luyden enigints met de Duytsen soude overeenkomen, dewelke van ouds hare *Homines propios*, en lyfeygenen hebben gehad, dog by ons geen plaats kan hebben, daar deselve noyt bekend en sijn geweest. Ten waar men deselve goederen voor Leengoederen wilde nemen, daar nog andere agterleenen ende Vassallen, ofte mansmannen onder behoorden, dog deselve en soudemen geen *mancipes* mogen noemen; maer onnodig dus verre gefogt, dewijl het woord selfs sulx niet mede en brengt, het welk alleen van den dienst en toebehooren van het land spreekt, dat nu is of namaals wesen sal &c. dat is, met alle aanwassen van dien. *Mancipationes*, werden ook gehouden voor belastingen en beswaarnissen op het goed, en sulx *Mancipia* soude kunnen verstaan werden met sodanige lasten, als daar op staan.

Dit is het al daar op onse Schryvers de instellinge van het Graaffschap van Holland willen vast maken, te weten een gifte van enig geestelijk ofte kerkelijk inkomen, als is de kerk van Egmond, met het gene daar toe behoort, te weten het innekomen van deselve kerk in Kennemerland tot Suid-

Suidherdershage, in het Graaffchap van Embden, en het innekomen van defelve kerk in Voirtrappe in Zeland; voorwaar heel wel bedagt; het innekomen van de kerk van Egmond leid omtrent de Rivier Kinhem in Kennemerland, een landstrecke in Noortholland, Zuidherdershage leid in Westvrieland, Voortrappe in Zeeland; derhalven is daar mede den Prince Diderik opgedragen het Graaffchap en de Regeringe van gants Holland, Zeland, en Westvrieland; voorwaar wy en hebben noyt geweten, dat het geestelijke inkommen van de kerk van Egmond soo veel gebied had.

Met veel meer redenen soude Godofrid, den Vorst ende Overfte der Normannen, dewelke van Karel de III dier name bygenaamt Crassus, (datis de Grove) Koning van Aufrasiën by verdrag in 't jaar 883, met Gisela de Bastard dogter van Lotharius by Walrada geteelt, Vrieland, dat is Holland als doen soo genoemt, met alle de Steden en Dorpen daar onder behoorende ten Huywelijk wierd gegeven, volgens het schryven van de Annales Fuldenfes, Regino, en andere, Grave van Holland kunnen genoemt werden, alhoewel hy het niet meer als twee, of drie jaren heeft beseten, met dat hy van den selven Carel daar hy hem vyandlijk tegen stelde, anno 885. soo andre willen 886. in de Overbetuwe in den slag omtrent het Dorp Herwyne, daar de Ryn en Waal in een lopen, verslagen, en om den hals gebragt is. Sedert en werd niet bevonden, dat dese landen, van yemand van buyten sijn beheerst of beschermt geweest, tot dat desen Graaf Diderik, onseker wannêr, immers niet voor, maar sekerlijk lange na die tijd, in 't spel is gekomen. Soo leeftmen dat de Deenen en Normannen, na dat sy in 't jaar 881. op de Vlaamse kusten aankomende, en van daar met een groote roof weder kerende de Stad Nimmegen in brand staken, en de Betuwe en gants Lottringen dat is Lothary rijk door gelopen en geplundert hadden, in 't jaar 888. met haar aanhangers dese landen mede wederom aantasteden en vele Steden, Dorpen, Kerken, en Cloosters vernielden. Waar was doe desen Diderik den I. Grave van Holland, over 25. jaren te voren tot Grave en Beschermer van dese Landen gemaakt?

Het affchrift houd, dat desen brief met den Gulden-Vingerling van desen Carel soude versgelt en bevestigt sijn, en onder staat Carels Signet, dat is sijn gewoonlijk Zegel, en dat Hagano in des Aartbisschop Rutgers, en des Oversten Cancelliers name 't selve voor goed heeft erkent. Wie dat desen Notaris Hagano geweest sy, die dese brieven gesien heeft, is ons onbekent, soo ook niet den Aartsbisschop en Cancellier Rutger, het welk seer verdagt is, met dat de Handvesten van die en volgende tijd, noyt op die manier en sijn bevestigt; daar uytmen kan speuren dat het gantse wesen en geloof van dien brief hangt aan de gewoonte van een jonger tijd, by de ongeleerde Monniken verdigt.

Want men leeft van geen Notarissen van die tyd, die veel later sijn opgekomen, veel min dat die magt souden gehad hebben, uyt den naam van den Keyser soo een brief te bevestigen. En in-

dien het een affchrift is, dat hy als Notaris bevestigt, soo en mag sijn bevestiging niet voor de tijd van den brief komen, maar soude den volgenden tydschritt moeten gepast werden tot de tyd van sijn bevestiging, en niet van den brief, soo dat dan den brief selve geen vaste tydrekening en heeft, en daar uyt wel kan gesien werden, dat den grondtext van den brief geen sekeren tijd en heeft; en den tijd na de vertellinge van de saak daar is by gedaan; so dat het naar het gevoelen van de regtsinnigste in plaats van 863. moet wesen 923. gelyk seer wydlopgig werd aan gewesen by Petrus Scriverius in sijn Grootwerk op de Graven van Holland by Zoutman uytgegeven, onder Dirk de II. daar hy Wilhelm Heda den eersten sifter van alle de ongerymtheden van het gene ons de ongeleerde Monniken, en Hollandse Chronykschryvers omtrent dese sake voor waarheid hebben souken op te dringen, de eere geeft, en naar hem den Hooggeleerden *Janus Doufa Annal. lib. 5.* dewelke nog evenwel in deselve tijd rekening by gemelte Petrus Scriver: werd aangewesen tien jaren gemist, en in plaats van 923. 913. gestelt te hebben, die daar in by *Ubbo Emmius. Rer. Frisicar. lib. 5.* gevolgt werd. Daar van wy overslaande het gene by Willem Heda, en Janus Doufa desen aangaande in 't lange werd verhandelt, alleen sullen by brengen, het gene *Ubbo Emmius en Franciscus Haraus Annal: Brabantia* daar van schryven, met het gene gemelte Petr. Scriver. daar by vougt als volgt.

Kort onderzoek van Ubbo Emmius, aangaande het begin des Graaffschaps van Holland.

„DE Schryvers der Hollandsche Chronijken seggen, doe de kuste by den mond vande „ Rhyn door de Normannen verwoest en verdorven lag, dat deselve aan eenen Diderik, soone van „ Sigebert Prince in Gasconjen, uyt het geslagt „ der Franken op 't verzoek van Hagano, Graaf „ van Xantes sijn oom van moeders wegen, van „ Carel de Kaluwe tot een leen op die conditie gegeven is, dat hyse van de Normannen bevrijden, en voor den Koning beschermen soude, „ en dat dat geschied is in een Dorp van Brabant genaamt Bladele, in 't jaar onser Zaligheydt „ 863. en dat dit het beginsel is van 't Graaffchap „ van Holland: Item, dat in 't vyfde jaar daar „ aan ook Walcheren, ja geheel Zeelant onder „ den naam van het bosch Walsda den selven Diderik door Lodewijk Koning van Duytslandt „ zy geschoncken. Maar als die goede luyden dese dingen stellen, soo laten se haare sloffigheyten „ onagtzaamheyten blijken, dat se nog op de tijden „ nog op andere omstandigheden niet en leuten. „ Want op dat jaar, dat se daar aan wysen, en „ heeft Carel de Kaluwe, volgens de deeling, die „ tussen de broederen geschiedt is, geen regt kunnen hebben in 't land van de oude Bataviers en „ de bygelegene plaatsen. En de rest en past ook „ niet seer wel op sijnen tijd, maar liever op de tyden en geschiedenissen van Carel de Simple. En „ 't gene datter gestelt wort van de donatie van „ Lodewijk, hoewel dat selve tegen de tydrekening niet aan en loopt, en ouder schynt te wesen,

Kkkkkkkk 2 „ sen,

„sen, als het andere, soo en is 't evenwel niet ligt
 „uyt te leggen, hoe dat dat op Zeelandt past, ge-
 „lijk als van den geleerden Heer van Noortwijk
 „Janus Doufa, den treffelijken Hollantsen Histo-
 „rie-schrijver, overvloedig bewesen is. Maar in
 „allen desen is dit het onwaaragtigste, datter van
 „de selve Hollandtche scribenten bygelapt is, dat
 „Vrieland ook van de Bataviërs aftor de Rivie-
 „re de Lauwers in deselve gifte van Carel mede
 „begrepen, en aan den selven Diderik geschon-
 „ken is geweest, dewijl sulks nog uyt oude Hi-
 „storiën kan waar gemaakt worden, nog ook self
 „uyt de brieven van donatie, die sy te voorschyn
 „brengen, als in de welke van dat Land geen ge-
 „wag altoosn wordt gemaakt, nog suspicie van
 „eenig gewag gegeven, maar ter contrarie door
 „de bepalinge van Kinhem klaar en uytdrucke-
 „lijk genoeg daar uyt wordt geslooten. Nog on-
 „waaragtiger is 't geene sy verder daar by stellen,
 „dat de Vriësen met hulpe van Carel de Kaluwe
 „ondergebragt, en desen Diderik onder wor-
 „pen sijn geweest, en alsoo mede onder 't gebied
 „van sijn loon gekomen zyn. Dese en andere dier-
 „gelijke onwaarheden laten wy loopen. Dit
 „schrijft *Ubbo Emmius over 't geschil van 't begin-
 „sel des Graaffschaps van Hollands, als gewaar-
 „schouwt door de opmerkingen van W. Heda en van
 „I. Doufa.*

*Nog een ander van Franciscus Harens, uyt de Jaar-
 boeken van Brabant, in Koning Carel de Sim-
 ple, op 't Jaar 913.*

„**B**ockenbergen toont op het Jaar 863. dat
 „Doufa verabuseert is (dit sijn des mans ey-
 „gene woorden in sijn boek *Ad Doufiana Ludi-
 „bria*) daar hy verklaart, dat Egmond niet van
 „Carel de Simpele (soo als Doufa wil seggen)
 „maar vande Kaluwe aan Diederik den eersten
 „Grave van Holland gegeven is. Dit en meer an-
 „dere dingen seyt Bockenbergen op de gemelte
 „plaats, daar ik nu in 't korte en rondt uyt na
 „mijn voornemen van wil spreken: mogelijk op
 „een ander tijd breder. Gelijk als Doufa dan seer
 „regtveerdige oorfaake heeft gehad, om van die
 „oude doolinge af te wijken (want wy lesen, dat
 „de Vriësen met haren opgeworpen Velt-over-
 „sten nog in 't jaar 871. en de Normannen anno
 „881. sonder yemands tegenstand door den
 „mond van den Rhyn in de Waal in en uyt, ja
 „self 884. al in Kinhem mede, dat niet verre van
 „Egmond gelegen was, gekomen zyn) gelijk als
 „Doufa segge ik hier uyt seerkerlijk bewyft, dat
 „ter doe als nog geen Graaf Diderik over Eg-
 „mond en kan geweest zyn: So en kan ik even-
 „wel den selven niet toestaan, dat hy 't begin van
 „dit Graaffschap gebragt wil hebben op 't Jaar
 „913. Want behalven andere dingen die men
 „met korte woorden niet en kan verklaren, so is
 „'t dat de Graaf Hagano, die inde Handveste van
 „Egmond gemelt is, en by wiens occasie Dou-
 „fa wel bewyft, dat dese saake behoort totte tijden
 „niet van Carolus Calvus, maar van Carolus Sim-
 „plex, by desen Carel de Simpele niet en schijnt
 „in aansien geweest te zyn voor het jaar negen-
 „hondert en twintig. Soo yemand denkt, dat

„wyniet al by-gebragt hebben wat tot dese sa-
 „ke dient, laat die vry na lesen al watter by de Au-
 „theuren staat, van dit jaar af tot het geleyde jaar
 „twintig toe. Ik soude ondertussen houden, dat
 „het begin van dit Graaffschap niet dan in 't jaar
 „negenhondert drie-en-twintig gestelt mag wor-
 „den: daar door ook bewogen zynde, dat de
 „Handveste van Egmond na de conscientieuse
 „aanwysinge van Bockenbergen (bevestigt met
 „een ander diergelijke hantveste van 't jaar 916.)
 „soo hy selve segt, gegeven is in de 11. Indictie,
 „den sevenden Calenden van Julius, in 't dertig-
 „ste jaar van 't rijk van den Coning Carel, en het
 „herstellende vyf-en-twintig. Het dertigste jaar
 „van de regering van Carel is net het negen-hon-
 „dert en drie-en-twintigste na de geboorte Chri-
 „sti, en het vyf-entwintigste van 't herstelde Key-
 „serrijk. Te weten, hersteld na de doodt van
 „den Conink Otto, en de 11. Indictie, als hy
 „de volle magt van 't Rijk ontfangen hadde. Dus
 „verre Harens.

*Kort ahangsel van Petrus Scriverius, tot meerder
 ligt van dese tyden, en verklaringe van de
 Handveste van Carel.*

„**A**lle onse inlandtche Chronyken, oude en
 „nieuwe houden eendragtig en stantva-
 „stig, dat het Graaffschap van Holland sijn aan-
 „vang genomen heeft in 't jaar 863. waar van ook
 „niet af en wijkt Meyerus de seer opmerkende
 „Schryver van de saken van Vlaanderen. Maar
 „nog en berouwt het my niet te gevoelen, ja buy-
 „ten alle twijffel te stellen, dat het jaar-getal in
 „de Handt-veste van Carel bedorven is, en in
 „plaats van 963. herstelt moet worden 823. en
 „geduyd op Carel de Simple, niet op Carel de
 „Kaluwe. Het welk de Edele Doufa wel enig-
 „sints heeft aangemerkt, als van Heda gewaar-
 „schout zynde vande onsekerheit der eerste in-
 „stellinge: Maar quadjik brengt hy die op 't jaar
 „913. dewylse thien jaeren laeter geweest is.
 „Ondertusschen soo schrijft Bockenbergen, by
 „de oude traditie hardneckig blyvende, 't een-
 „maal ten onregte, dat Doufa 't geheele spoor
 „byster loopt, daar hy self wonder en jammer-
 „lijk dwaalt, ja genoegsaam beufelt. Maar aan-
 „gaande het jaar 923. en is niet te twyffelen. Dat-
 „men na sie de Handveste selve, die wy hier vo-
 „ren uyt een seer oud metter hand en op parke-
 „ment geschreven boek, en uyt de oude Libranie
 „der Abdy van Egmond, getrouwelijck ver-
 „toont hebben. Daar by mede komt de Konink-
 „lijke Chronyke der Abten van Johannes de
 „Leydis, een Haarlemmer Carmelijt, van ge-
 „lijken seer fraay metter hand geschreven en nog
 „niet uytgegeven. In de Chronyke van dien
 „Carmelyt in 't 6. Cap. leestmen, dat die Hant-
 „veste van Donatie door 't verfoek van den Graaf
 „Hagano voor Diderik is verkregen, en staat daar
 „onder geschreven.

K. S. 't Signet van Carel den Hoog-geroemden Koning.

Hagano Notaris heeft het overlezen voor Rotger Aarts-bisschop, en Opperkantzelier. Gegeven anno 863. den 17. Kalenden van Julius in de elfde Indië, en twintigste jaar van mijn Heer den Koning Carel: Herstellende 25. En grooer erfensisse . . . Actum in 't Dorp Bladele, ter goeder wyre. „De selve subscriptie stond in de oude geschriften, daar wy de Handveste uytgenomen hebben, al mede afgebrooken op 't eynde. Nu dese en is niet gewecit Carel de Kaluwe, maar de Simpele. Het welke Heda alder-eerst gemerkt heeft: Derhalven segge ik wederom, dat niemand anders dese Hantveste gegeven heeft dan Carel de Simpele. Hoe soude de Kaluwe aan Diderik den Grave gegeven hebben dat in sijn magt niet en was: Want Holland, Gelderland en Batavien, ja ook 't geheele rijk van Austrasia ofte Lothringen, onder 't welke de landen begrepen zyn, quam Lodewijk toe, niet Carel de Kaluwe; maar dese dingen aangaande het eerste begin, en de instelling van 't Graafschap souden wel wat breder onderfugt moeten worden, Ik sal hier maar by schryven eenige onderteykeningen van hantvesten van den selven Carel de Simpele, uyt de welke het jaartal, daar het of qualijk gestelt of ook overgeslagen is, ligt verbeterd kan worden: en wil hier over 't oordeel van een yder geerne afwagten. Ik false voorstellen, so alsse my elk eerstin de hand gekomen zyn. In 't jaar 923. heeft Carel de Simpele de Trigtste Abdy van S. Servaas van Giselbert Hertog van Lothringen ingenomen, aan Ruotgerus den Aartsbisschop wederom gegeven en bevestigt. Onder die handveste was geschreven. *R. S. 't Zegel van den Hoog-geroemden Koning Carel.*

Overfien by Goselijn Notaris voor Ruotgerus den Aarts-bisschop. Gegeven den 7. Idus van Julius, de elfde Indië, in 't jaar van den Doorlugtigen Koning Carel 27. herstellende 22. en 8. van grooer erfensisse gekregen. Actum op de Hofstede Theodanis.

„Aan den selven Aarts-bisschop is van den Koning Carel mede gegeven een Handveste, dewelk aldus begint: *Carel by der gratie Gods Koning der Franken.*

„*Wy worden van Godt onderregt, &c.* En op 't eynde onder aan het Was wordt gelesen: *Dese kennisse heeft de Notaris Raibbold op 't bevel van den Heer Koning Carel geschreven. Gegeven op de Idus van Iunius Indië, het 27. jaar van 't rijk des Konink Carels: het 22. herstellende, en . . . van grooer erfensisse gekregen. Actum Eristal op 't Palley.* „'t jaar 916. heeft deselve Carel ten tijde van den Bisschop Stephanus, aan den Bisschop van Luyk gegeven, &c. en was onderfchreven „*K. S. Signet van den Hoog-geroemden Koning.*

Overfien by Goufornius Notaris in Stede van Herivius den Aarts-bisschop en oppersten Cantzelier. Datum den 8. Kalenden van September de 3. Indië, het drie en twintigste jaar van de regeeringe des doorlugtigen Konings: het agtiende herstellende. A-

Actum in 't Clooster van S. Arnulfus in den name Gods Saliglijk. Amen.

„Hier zyn eenige jaar-getallen ofte overgeslagen ofte verbrod, die wy nu tot een ander tydt uytstellen, na te rekenen en te verbeteren: nog een ding dat seer ter sake dient wil icker by gedaan en hoog bevolen hebben: te weten Het Verdrag van Carel en Hendrik aldus beginnen- de, In den name der heylige en onverdeelde „Drievoudigheyt.

„*Onder Godis gunstige barmhertigheyt, In 't jaar van ons Heeren incarnatie 926. en in 't 29. van 't rijk onser hoog-geroemden Heeren en Konings der West-Franken Carel, het 24. herstellende, en 10. van grooer erfensisse gekregen, de 9. Indië, Item in 't 3. jaar van den seer magtigen Koning der Oost-Franken Hendrik, istussen de voorsejde Prinzen gemaakte* „een Accoordt van Eendragtigheyt „&c. De rest sullen wy, soo 't Godt toelaat, in onsen Boek van de Opkomsten geheel uytdrucken. Op 't eynde van dit Accoordt staan de namen der Bisschoppen en Graven, die van wederzyden over 't maaken en besweeren der gedaane beloften gestaan hebben. Onder de Graven van den Konink Carel worden genoemt Hagano, Waltherus, en Theodricus, uyt welke name klaarlijk blijkt, dat die Handveste, daar wy van spreken, op geen anderen tijdt dan ten tijde van den Koning Carel de Simpele gegeven is. Die selve Hagano is den Eerwaardigen Graaf, daar in de Egmondische Handveste van gesproken wordt. En ook geen ander en is die selve Hagano, die by Carel de Simpele boven anderen seer aangenaam was, na de beschrijvinge van Frodoardus in 't begin van sijn treffelijke Chronijke, dewelke omtrent het jaar 920. begint. Dien Graaf Theodricus houde ik voor onsen Diderik, en Waltgerus ofte Walgerus voor sijnen broeder. Van welke Walger in de Egmondische Chronijke op 't jaar 913. die gelesen wordt: Walger de Graaf, neef van den Keyser, was in dese dagen in seer groot aanzien. Van desen Walger, item van Waltgarius den Vries, van den welken Regino handelt op 't jaar 898, sullen wy elders yet seggen. Alwaar uyt den selven Regino in de Geschiedenissen van 't jaar 892. gemelt wordt van Walgarius den Graaf, en Neef des Koninkx Otto, die tegen den selven Koning de rebellige wapenen opgeheven heeft; (soo spreekt Regino) om welke oorfake Otto met toestemminge van alle sijn Heeren den selven Walgar, om dat hy in een gemeene Landt-vergaderinge tegen sijn Koning en Heer het sweerd uytgetrocken hadde, heeft doen onthalfen. Dit alles soo kortelijc, op dat ter na desen geen twijffeling meer over en blyve aangaande den Graaf Diederik, of aangaande de Hantveste van Carel.

Volgt nu den Brief van Ludovijk.

Daar staat ook, **LODEWYK BY DER GRATIEN GODS KONING**; daar 30
over de oude Chronyk-schryvers haar dapper gepynigt hebben, wie dat desen Lodewijk geweest is; *Joann. a Leydis*, ende de oude Hollandse Chronijk-schryver hebben het voor Ludovicus de broeder van Carel de Kaluwe genomen, om
Kkkkkkkk 3 dat-

datter in die tijd geen anderen Ludovyk te vinden was. Maar wat raad daar mede; daar staat, Lodewijk by der Gratiën Gods Koning; en Karel de Kaluwe, Koning van Vrankrijk, leefde tot het jaar 879. als wanneer zijn broeder Ludovic den Balber of Stameler in zijn plaats quam, die niet langer als twee jaar daar na leefde, doen hy Adelheid, zijn Weduwe van Karel de Simple swanger liet. Hoe kan dan desen Gift-brief in 't jaar 868. by Ludovijk, als Koning van Vrankrijk, verleent zijn?

Den Brief houdt, ter bede van Hendriette, andere seggen Emme, zijn Gemalinne. Dat immers op desen Ludovik Karel de Kaluwes Soon niet en kan gepast werden, want hy eerst tot zijn Byfit had Aufgard, een feer schoone Adelijke Jonkvrouw, die hy vervoerd, en tegens zijn Vaders wille had aangenomen, en naderhand wederom heeft verlaten, en Vrouwe Adelheid, tot zijn wettige Huysvrouw getrouwt heeft, daar uyt hy Karel de Kaluwe heeft nagelaten. Sie *Octav. de Strad. Geneal. Austr. Ducum* onder Ludovic. Balb.

Soo dat dit mede 'tenemaal versiert is, gelijk mede het gene de Duytse Chronijk-schryver daar by voegt, dat desen Graaf Diderik haar Susters Soon soude geweest zijn, want men nergens geschreven vind, wie desen Dideriks Moeder geweest zy, veel min dat het een Suster van dese onbekende Emme soude geweest zijn, dat Petr. Schriver. in zijn toutssteen op de Goudse Chronijk, pag. 210. voor de Susters Soon van Karel te onrecht berispt heeft, die hy andersints wel aanmerkt, dat geen Suster gehad en heeft.

Wy houden het voorseker, dat dit is geweest Lodewijk den Koning van Almanjen, dat is Duytsland, de Soon van Karel de Simple, die na zijn Vaders dood Koning wierd, die in 't jaar 928. overleefde, ende dat desen Gift-brief met zijn blyde inkomste in 't selve jaar, ten behoeve van zijn Neve Diderik, daar hy Oud-oom over was, verleent is, soo wy ook menen dat de eerste Gift-brief van Carel wel vyf jaer te voren, niet in 't jaar 863. maar in 't jaar 923. verleent kan zijn, sulx wy hier voor beyde sints hebben aangewesen.

Den Brief spreekt ook van een Foreest, dat Walsda heet, en aen zijn Graafschap gelegen is, om, waar het mogelijk, het selve van Walcheren

te verstaan, en sulx desen Diderik ook Grave van Zeland te maken; dog andere Affschriften hebben Walsda, het welk veel beter met het Land van Waes in Vlaanderen over een komt, daar wy de af-komst van de Graven van Holland menen vast gemaakt te hebben.

Wat de bevesting van dese Brieven aangaat, staat voor eerst te letten, dat deselve met des Koningsgewoonlijke merk, ofte zegel zijn bevestigt geweest, sonder dat sy weten wat der selver zegel of merk geweest zy; voorwaar een slecht afschrift. Die ontydige Nachryvers hebben wel geweten, dat sodanigen Brief sonder ondertekening van merkteken ofte zegel niet en heeft mogen bestaan. Dog hebben niet kunnen uytvinden, wat Carel de Kaluwe, of Loduwijks merkteken ofte zegel geweest zy, daar sy een ledige plaats voor open laten.

Het schijnt, dat men ter dier tijden in kleine saken (gelijk als dese Gift-brieven van dit Geestelijk ofte Kerkelijk inkomen, mede niet hoger te agten is) niet anders als opgedrukte merktekenen, en geen uythangende zegels gebruykt heeft.

Om nog verder te betonen, dat dit maar een enkele gifte van een enkel besit van Kerkelijk inkomen geweest zy, staat te letten, dat alle de drie Gift-brieven, door de Aarts-bischoppen hebben moeten werden erkent, en nader bevestigt. De eerste van Karel by Hagano, Notarius, in des Aarts-bischops Rutgeri Stede; de tweede van Loduwijk, by Gezo Cancellier, in de Stede van Otelrijk, Aarts-bischop en Overste Cancellier; en de derde van Arnulph, dat wy voor de eerste en oudste houden, by Aspertus Cancellier in de Stede van Otmaar, Overste Capellaan.

Uyt het gene wy tot hier toe van de instellinge van den I. Grave van Holland hebben aangewesen, staat ons een gantsch andere Geslagt en tyd-rekening van de eerste Graven van Holland te maken, als ons de oude Hollandse Chronijk-Schryvers hebben soeken op te dringen, daar van wy onse Geslagt-rekening, so veel ons doenlijk, tegen die van Pontus Heuterus, en Arnoldus Bucchel, met een duydelijke wederlegginge van deselve, ende nader grondverfting van de onse ter preuve stellen.

Pontus Heuterus volgt daar in het oude gevoelen, en stelt daar van dusdanig Geslagt-rekening.

G E S L A C H T.

GESLACHT-REKENINGE

DER

Graven van Holland, Zeeland, ende Vriesland.

Uyt Pontus Heuterus.

A

Diederick de I. Grave van Holland, Zeeland, ende Vriesland, ingheseldt van der Franschen Koninck, ende Roomschen Keyser Karel de Kaluwe, kindts-kindt van Carolus Magnus, anno Christi 862. heeft nae-gelaten een Soon

Diederick de II. Grave van Holland, Zeeland, ende Vriesland, ghestorven den achtsten September, by sijn vrouw gheteelt hebben de

Arnoudt Grave van Holland, Zeeland, ende Vriesland, starf anno 993.

Egbert Aertsbischoep van Trier

Alidit van Holland.

Diederick de III. Grave van Holland, Zeeland, ende Vriesland, starf anno 1039.

Syvaert, Burghgrave van Kennemerland, van den welcken de Brederodens, ende die van Teylingen seggen gesproten te zyn.

Diederick de IV. Grave van Holland, Zeeland, ende Vriesland, starf 1048. sonder kinderen.

B

Floris Grave van Holland, Zeeland, Vriesland, van den welcken ghebooren zyn.

Diederick de V. Grave van Holland, Zeeland, Vriesland, starf anno 1092.

Albert.

Floris.
Pieter van Holland

Floris de II. Grave van Holland, Zeeland, Vriesland, starf, anno 1123.

Machteldt van Holland.

Diederick de VI. Grave van Holland, Zeeland, Vriesland, starf 1163.

Floris.

Simon.

Hadewy.

C

Floris de III. Grave van Holland, Zeeland, Vriesland, starf anno 1190.

Otto.
Bondevijn.
Diederick.
Pelgrum.
Sophia.
Hadewy.
Petronelle.

Diederick de VII. Grave van Holland, Zeeland, Vriesland, starf 1203.

Wilhem de I.
Grave van Holland, Zeeland, Vriesland.
starf 1223.
Floris.
Robert.
Beatrix.
Elisabeth.
Alidit.
Margareta.

Aleyd starf sonder kinderen.

Ada starf sonder kinderen.

Floris de IV. Grave van Holland, Zeeland, Vriesland, starf anno 1251.

Diederick.

Otto.

Richardis.

Wilhem.

Een ander dochter

Wilhem de II. Grave van Holland, Zeeland, Vriesland, ende Rooms-Keyser, starf an: 1255.

Floris.

Alidit.

Margriete.

Floris de V. Grave van Holland, Zeeland, Vriesland, dese wierd gedoodt van Gerard van Velsen, ende Harman van Woerden, anno 1296. van hem gebooren zijnde

D

Johan de I. Grave van Holland, Zeeland, Vriesland, die sonder kinderen starf an: 1300, ende quam in sijn plaetse Jan de II. Grave van Henegouwe, gebooren van Alidit dochter van Floris de IV. Grave van Holland, ende suster van Wilhem de II. Grave van Holland, ende Roomschen Keyser.

Jan de II. Grave van Henegouwe, Holland, Zeeland, Vriesland, soen van Jan van Avesnes, Grave van Henegouwe, (die bastaerd soone was van Margriete Gravinne van Vlaenderen, ende Boschart Gouverneur van Avesnes, ende Canonick in 't Collegie van St. Pieter tot Ryssle, sijn Vooghd) gewonnen by Alide dochter van Floris de IV. Grave van Holland, ende suster van Willem den II. Grave van Holland ende Roomschen Keyser. Dese Jan starf anno 1305. gewonnen hebbende

Willem de III. Grave van Holland, Zeeland, Vriesland, ende Henegouwe, starf 1336.

Willem de IV. Grave van Holl. Zeeland, Vriesland, ende Henegouwe, starf sonder kinderen, anno 1344.

Jan.

E

Jan.

Margriete, Gravinne van Holland, Zeel. Vriesland, ende Henegouwe, teelde by den Keyser Lodewyck van Beyerem

Hendrick.

Johanna.

Margriete.

Philippa.

Aleyds.

Maria.

Machteldt.

Willem de V. Grave van Holland, Zeeland, Vriesland, ende Henegouwe, starf sonder kinderen, anno 1377.

Willem de VI. Grave van Holland, Zeeland, Vriesland, ende Henegouwe, starf 1417. nae-latende een eenige dochter, ende erfgename

Albers starf in sijn kinische jaren.

F.

Jan verkeoren Bisschop van Lwyck, Grave van Holland, Zeeland, Vriesland, ende Henegouwe, starf sonder kinderen, 1424.

Margriete Huisvrouw van Ian den onvertsaegden Hertoge van Bourgongien, by den welcken sy gehadt heeft,

Catharine starf sonder kinderen.

Anna starf sonder kinderen.

Johanna van Beyerem.

Bastaerden.

Adriaen van Beyerem te Papendrecht dood geslagen.

Willem van Beyerem, eersten Heer van Schagen, van den welcken de volgende gesproten zyn.

Jacoba van Beyerem, Gravinne van Holland, Zeeland, Vriesland, ende Henegouwe, is sonder kinderen gestorven (hoewel vier malen getrouwt) anno 1436. ende is in haer plaets ghesuccedeert Philips de Goede, soen van Margriete, dochter van haer Vaders Broeder.

Philips de Goede, Hartogh van Bourgondien, Stichter van 't Nederlandsch gebied. Die heeft geteelt

Karel de Strydbare, Prins van Bourgongien, ende Nederlandt, die by Isabelle van Bourbon, maer een dochter gheeteelt, ende naegelaen heeft,

Maria van Bourgongien, ghetrouwt met Maximiliaen den eersten, Roomsche Keyser, ende Hartogh van Oostenryck, die door dit Houwelijck Prins der Nederlanden is gheworden. Sy heeft hem gebaert

Philips Prince der Nederlanders, die by Johanna Koninginne van Spangien gheeteelt heeft.

Margriete, eerst ghetrouwt met Jan Koninck van Spangien, daer nae met Philips, Hartogh van Savoyen.

Te weten:

Karel de V. Keyser, Koningh van Spangien, ende Prince der Nederlanders, die by Isabelle van Portugaelt teelde (gestorven 1558.)

Ferdinandus Koningh van Bohemen, Hertogh van Oostenryck.

Maria.

Leonore.

Elizabeth.

Catharine.

Ferdinand in sijn jonge kindsbeyt gestorven.

Philips Monarch van Spangien, Prince der Nederlanders. Heeft vier vrouwen gehad, van welke drie gebaert hebben.

Johanne.

Maria.

Bastaerden.

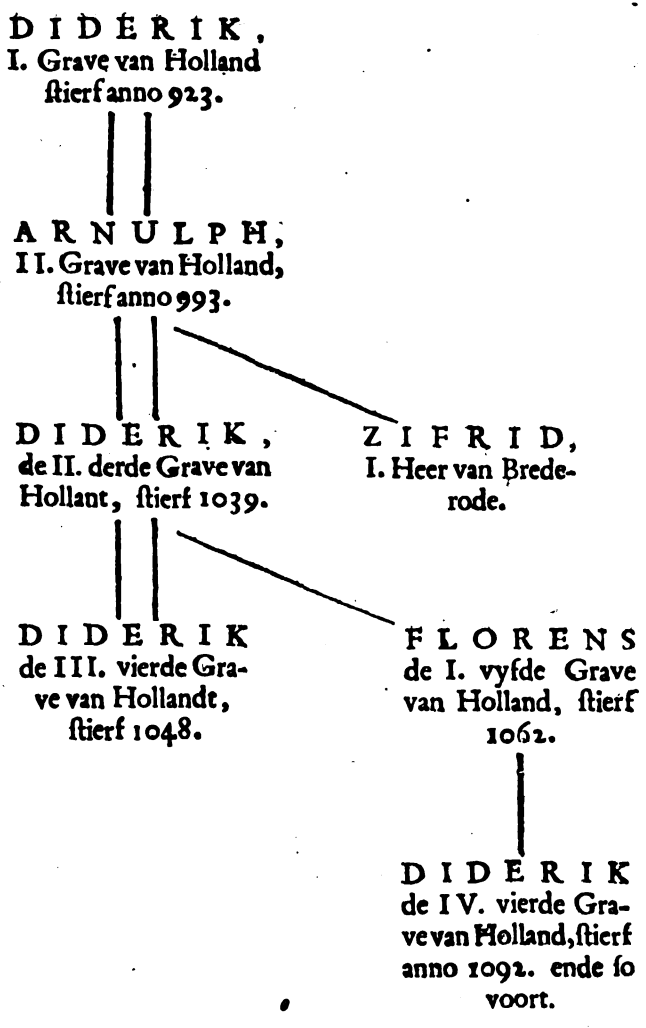
Margarota.

Jan van Oostenryck, die ongetrouwt gestorven is, 1578.

De Geslagt-Rekening by Arnoldus Buchelius naar het gevoelen van Iohann: Bekka, Heda, en andere, werd by hem aldus verthoont.

<p>Gerolf, Graef der Vriesen, anno 885. daer Regino van spreekt;</p>	<p>[Heer Walger, of Waltger, Grave in Teysterbant, anno 914. 940. Diederick, die sy den eersten Grave van Hollandt maken, tegen de verklaringe der Handvesten 916. 923.</p>	<p>[Radbod Graef in Lake ende Hatto Graef. Diederick Graef, den welcken sommighe bonden voor een schoon-soon van den voorgaenden, wyt de Castelsynen van Gendt.</p>	<p>[Ernulfus Graef, diese Aernout van Gendt noemen, dood geslagen van de Vriesen. anno 993.</p>	<p>[Graef Diederick, Aernouts Gendts soone doet wraecke over de Vriesen anno 1018. als ghetuyghz Sigbertus.</p>	<p>[Diederick Markijs van Flardring, staet tegen den Keyser op anno 1047. S.K. Contractus en word doods geslagen anno 1049. Schafnaburgensis. Floris, Graef nae zyn broeder. Van desen komen de Graeven van Hollandt: Schafnaburg.</p>	<p>[Diederick soon van Floris, die alder-eerst den tyt van Graef van Holland voerde.</p>
--	--	--	--	--	---	---

Het welk wy naar onse mening met de waarheid best over een komende aldus herstellen.

LIIII III

Wat

32 Wat dese Diderik den I. Grave en de instelling van het Graafschap van Holland aangaat, is wel seker, dat het selve in 't jaar 863. niet en kan geschied sijn, maar vry later, daar in wy het gevoelen van Petr. Scriverius, Jan: Doufa, en andere volgen, die het niet voor het jaar 923. kunnen inschikken, soo dat wy met goede redenen uyt de getuygenisse van verscheide, die het gene by de andere op Diderik de II. werd toegepast, voor Diderik de I nemen, dese twee Diderikken voor een en den selven Diderik houden. Want uyt al het gene van Diderik in sijn gantse veertig-jarige Graaflijke Regering werd beschreven, en vindmen niet wat dat hy gedaan, ofte uytgevoert soude hebben; voorwaar een klouken Beschermer heer deser landen, tegen soo groote Vyanden, en sware overvallen als wy nog in alle de tijd sijner Regeringe hebben gehad. Want wy lesen in de jaarbouken van dien tijd, dat de Denen en Normannen nog in 't jaar 881. 883. 885. en 888. dit land Vyandlijk aangetast, en sonder ophouden vele Steden en Dorpen, Kerken en Cloosters verniet en verwoest hebben. Waar was doen desen Beschermer heer Grave Diderik, die na haar seggen nog tot op het jaar 900. soude geleefd hebben? dog een oude met de hand geschreven Chronyk schrijft daar van, volgens tuyg van Janus Doufa, en Petrus Scriverius, die het selve onder hun gehad hebben, aldus: Dese Graaf Diderik doe hy lange geregeert hadde, toog hy uyt den lande, soo datmen niet en weet hoe lang dat hy leefde, of waar dat hy gestorven is. *Eleganter Jan: Douf. Pater Annal. Holland. lib. 8. sub Diderico I. Quando, inquit, vel ubi supremum diem expleveris parum constat: velleo minus quod neque ante quadringentos annos quicquam comperti hac de re tradere professi sint vetustissimi Historiarum nostratum compositores. Ad hac, incertitudinem rei satis per se arguit ipsa Authorum inter se dissensio. Nam nec illi satis conveniunt, qui de tempore aliquid impudenter ausi sunt confingere. Quum enim eorum plerique nongentesimo Salutis anno Didericum Comitem decessisse credi postulent sibi, alij triennium, pars octodecim annos huic summa adstruere non verentur. Quanquam tricari quid attinet: quum controversia istius arbitrum domi habeam, optime cum nota, tum fidei codicem, vetustissimo caractere exaratum, diserte asseverantem, Comitem Didericum, post diuturnam Provinciae administrationem nescio quo in longinquas oras profectum inibi decessisse; proinde certo non constare quam diu vixerit, aut ubi locorum sepultus.* Het welk over een komt met het gene Melis Stok in sijn Rymcronyk daar van schryft.

Mer die gene (schryft hy) die 't Latyn schreef,

'K en weet waar by het after bleef,
Hy en beschreef dar jaar niet mede
Daar hy sijnen ende in dede,
By die is my onkund das,
Hoe lange dat hy Grave was.

Geen meerder bescheid isser ook te vinden van Gena ofte Geva dat is Grave Dideriks wyf, die sy uyt de Rymchronijken willen bewyfen, dat de

Huyfvrouw van Diderik de I. geweest soude sijn, daar in nograns deselve Rymchronyk sig selven tegen spreekt, eerst seggende dat men niet en wist waar en wanneer Diderik den I. gestorven en begraven was, daar hy te voren schryft dat sy beyde tot Egmond souden begraven sijn, met dese woorden.

Die Diderik die God had verkoren,
Wan een soon aan sijn Wyf Geve,
Die Diderik is geheten bleven,
Ende Saliglijken sijn lyf,
Hy en vrouw Geve sijn wyf,
Waren t'Egmonde begraven,
Dat sy stigten met haren Haven.

Derfelvergevoelen werd by Wilhem Heda onder Egibold de XIII. Bisschop van Utrecht, verhaalt, dat by de Chronykschryvers geseid wert, dat in dese tyd, namentlijk in 't Jaar 900. Diderik de I. Grave van Holland soude gestorven sijn, en korts naar hem Gena sijn wyf, beyde in 't Clooster tot Egmond begraven, maar stelt daar geen geloof in. Waar op Arnold Bucchel aldus aantekent, al watter van de dood van Graaf Diderik werd geseid, is geheel onseker. En wonder is lic dat Joann. Beka; in 't leven van den selven Egibold deselve Chronykschryvers gevolgt heeft met dese woorden. *Circiter hac tempora pridie Nonar. Octobris requievit in Christo Theodoricus primus Hollandiae Comes, Gena vero Comitissa III. Idus January decessit ac seculo tumulata penes maritum in Egmondensicanobio.* Die daar in by Arnold Bucchel in sijn aantekeningen op deselve te regt werd tegengesproken. 't Selve werd mede verhaalt by Pontus Heuterus, in 'de verklaringe van de geslagt rekening van de Graven van Holland; en Joann. a Leydis, *Chronic. Belgic. lib. 6. cap. 6.* en den Hollandsen Chronykschryver divis. 4. cap. 9. gaan daar rond in.

Janus Doufa Pater Annal. Holland. lib. 8. sub Diderico II. spreekt deselve aldus tegen: *Matri monio sibi junxerat Genam, ex qua gente incertum, tamen si quantum est recentiorum Pipinio Italiae rege Caroli illius magni filio, Ludovici pifraire prognatam temere affirmare non vereantur. Impudens profectio mendacium & nulla penitus aut probabilitatis, aut verisimilitudinis specie coloratum. Quid enim a rerum natura abhorrens magis, quam vetulam plus quam decrepita etatis, & cujus pater totis octo ac septuaginta annis antea premortuus, nupsisse comiti, cui genua virebant, eique liberos suscipuisse? nisi forte Sara illius Abrahamica exemplo octogenariam puerperam velint existisse, aut natam triginta annis post defunctum patrem, quanto tempore Elephantis vulgo parere existimantur. Atque hac omnia ex falsa nimis, ac perperam subducta ratione, quam secuti haecenus probijsti calculatores scilicet in praecoci illa ac praeatura Diderici Comitis inauguratione. Qui si praeterea filij ipsius cognominis longevitas accesserit, eundem Didericum (ex hac ipsa Gena susceptum) quum anno demum 988. vivendi finem fecisse sit in confesso, consequi necessum est, ut idem totis centum ac LXXVII. annis avo suo supervixerit. Dat is, „Hy was getrouwt met Gena, van*

wiens

„ wiens afkomst en weeten niet feker, hoewel
 „ de laatste Schryvers met onbeschaamde kaaken
 „ derven versieren, dat sy een dogter was van Pip-
 „ pyn Koning van Italien, de soon van Carel de
 „ Grote, en broeder van Ludovyc de Godvrug-
 „ tige. Voorwaar een al te grove en onbeschaam-
 „ de leugen, die met geen bewys, of enige waar-
 „ schynlijkheid kan gestoffeert werden. Want
 „ wat isser vreemder, en meer tegen den gewoon-
 „ lijken loop der menselijke ingeschapenheid te
 „ bedenken, als dat soo stok oude overjarige
 „ vrouwe, wiens vader nu al over 87. jaren over-
 „ leeft was, met soo een jongen en fluxfen Gra-
 „ ve getrouwt soude sijn geweest, en by hem kin-
 „ deren geteelt soude hebben, ten ware misschien
 „ sy als een tweede Sara van haren Abraham op
 „ haartagtig jaren was bevrugt geworden, of dat
 „ sy eerst dertig jaren na de dood van haar Vader
 „ geboren was, hoe veele jaren men seid dat de
 „ Elephanten hare jongen dragen. Dit alles uyt
 „ een al te valse, en qualijk bygebragte tydreke-
 „ ning van de ontydige en soo vele jaren vervroug-
 „ de instelling van desen Grave Diderik, tot de-
 „ welke als wy ook de jaren van sijn soon den
 „ tweden Diderik bybrengen, soo sal desen twe-
 „ den Diderik, uyt deselve Konings dogter
 „ Gena voortgekomen, (dewyle valt staat dat
 „ hy 88. jaren oud geworden is) gehele hondert
 „ en agtenteventig jaren na Pippyn sijn Grootva-
 „ ders dood geleefd hebben.

33 Van geen meerder sekerheid en werd gehou-
 den de gelegde Hildegard, Huysvrouwe van haren
 Diderik de II. dewelke deselve Chronykschry-
 vers willen, dat een dogter soude geweest sijn van
 Ludowijk Carel de Kaluwes soon, bygenaamt
 Balbus, dat is den Stameler, het welk nogte met de
 tydrekening, nog met de waarheid van de saak over
 een komt, dewelke in 't jaar 890. overleden is, na-
 latende uyt Aufgard, dien hy tegens vaders wille
 getrouwt had en daarom moft verlaten, twee
 ionen, als Ludovyc en Karleman. En sterven-
 de liet hy sijne tweede Huysvrouwe Adelheid,
 van haar eerste kind swanger, dewelke na sijn Va-
 ders dood geboren wierd, en daarom na sijn
 Grootvader Carel genoemt, met byvouging
 van Carel de Simple, dat is de onnosele; ande-
 re kinderen leeftmen nergens dat by desen Lu-
 dovyc sijn nagelaten. Sie *Octavianum de Strada*
Genealog; Anstr: Ducum sub Ludovico III. Imp.
Caroli Calvi filio. De Rymchronyk noemt ook
 dese Hildegard, dog weet deselve mede nergens 't
 huys te brengen. Daar mede over eenkomt de ou-
 de Hollandse geschreven Chronyq van Egmond;
 Johann. Beka *sub Egilboldo.* XIII. en neemt het
 niet voor vaste waarheid, maar vougt daar by,
 Hildegont (soo men seid) der Francen Koning
 Ludowyks dogter. Vander Linden in sijn be-
 schryvinge van Dendermonde noemt haar de
 moeder van Aarnout, de dogter van Diderik de
 I. soo dat Diderik de II. geen eygen soon van Di-
 derik de I. soude geweest sijn, maar een schoon-
 soon; en dat dese Hildegont aan Diderik de Graaf
 of Castelein van Gent is getrouwt geweest. Soo valt-
 men van de eene dwaling in de ander. Ik meen
 dat den naam van dese Hildegart tenemaal verfiert
 is, en uyt misverstand van de Chronyken van

Trier is voortgekomen, daar byvan eenen Grave
 Diderik en Hildegard de vader en moeder van St.
 Egbert Bisschop van Trier vermeldt werd; dewel-
 ke dese ongelukkige waarfeggers voor de vader
 en moeder van Aarnout den Gentenaar gemaakt
 hebben, die dan noodzakelijk St. Egbert tot
 sijn broeder moft hebben. Maar juyft is De-
 sen Grave Diderik Egberts vader een Grave in
 Engeland geweest van doorlugtigen huys en
 grote middelen. Wat raad daar mede? Aldus be-
 tuygd daar van Wilhelmus Kirlander in *rerum*
Trevirensium commentarijs. lib. 2. cap. 19.
Theodorici successor LXXII. Antistes fuit Egber-
tus, clara origine Britannus, patre Theodorico Comi-
te nato. Dat is, Naar Diderik is hem gevolgt Bis-
 schop Egbert, uyt een vermaarde stamme van
 Britannien, wiens vader was Grave Diderik.
 Daar van den nauwkeurigen ondersouker der
 oudheden Petrus Schriverius op sijn versouk van
 den Eerwaardigen vader Christophorus Brou-
 wer, seer nave onderrigtinge, en ook enige af-
 schriften uyt het Clooster tot Trier ontfangen
 heeft, schryvende daar van in sijn toetsteen op
 het Goudse Chronykje aldus.

„ Engelbert Bisschop tot Trier] Hier schynt wat
 „ meer aan als van Arluyde, alsoo onder de Bis-
 „ schoppen van Trier, omtrent dese tijd eene
 „ Engelbert bekennt is, evenwel niet gelooffelijk
 „ dat de soon geweest zy van onsen Graaf
 „ Diderik; dus spreekter Willem Kyriander af,
 „ in sijne aanteykeningen op de Trierfche geschie-
 „ denissen, by hem in 't Latijn beschreven, en
 „ by ons aldus vertaalt, *De Navolger van Diderik*
is geweest Egbert de 27. Bisschop, een Engels-man
van Doorlugtige af-komst, geboorne van eene Graaf
Diderik: Dese heeft de armoede van sijn Bisschops-
stoel, door een godenk-waardige mildadigheydt ver-
liget, want te sijner eere, alle sijne maagen en
vrienden uyt Engelandt tot Trier ontbooden hebben-
de, heeft door der selver schatten, die sy mee-gebragte
hadden, en door de giften, die sy te huys gekeert
sijnde, oversonden, sijne Kerk, door berooving uyt-
geput en arm gemaakt sijnde, rijkelijk begiftigt, &c.
 „ d'Eerwaardige Christofor Brouwer, S. I. tot
 „ Trier op myn verfoek, schryft my over, dit
 „ volgende ter goeder trouwe uyt de handt-ge-
 „ schrevene gelchiedenissen van Trier uyt-ge-
 „ schreven te hebben: En luydt in 't Latyn aldus,
Pontifex Ecbertus de Britannia ortus, patre Theodo-
rico comite, matre Hildegarda nomine, divitiis &
nobilitate Anglorum primoribus. dat is; „ De Bis-
 „ schop Ekbert van Britanie af-komstig, sijn Va-
 „ der was Grave Dirk, sijn Moeder Hildegarda,
 „ in Engelandt de voornaamste in Rijkdommen,
 „ en Edelheydt. Hier na voegter Brouwer by,
 „ hoe Egbert door de Rijkdommen en overvlo-
 „ dige mildadigheydt van sijne Ouders, de Kerk
 „ van Trier, die door 't geweldt der Normannen
 „ seer vermindert was, wederom met Goudt en
 „ Silver, &c. opgeschikt heeft: Van de selve gifte
 „ getuygt ook de groote Hollandtsche Chronyk,
 „ maar noemt Heer Egbert een soon van de Graaf
 „ van Hollandt: Uyt een ander met de handt-ge-
 „ schreven Parckement *Ecbertus de Britannia,*
Theodorici Comitibus filius, nobilissimo sanguine re-
gum Anglorum ortus, successit Theodorico. Dat is
 Llllllll a Eg

„ Egbert van Britannie, de soon van Graaf Dirk,
 „ uyt de Edele Stamme der Engelsche Konin-
 „ gen af-komstig, is Diderik gevolgt, &c. Hier
 „ wordt Egbert niet de soon van Graaf Diderik
 „ van Hollandt, maar van eene Graaf Diderik
 „ uyt Engelandt gemaakt, 't en ware men wilde
 „ seggen, dat de Triersche Chronyken hier in mis-
 „ sen, en dat men in stede van Britannia, Bata-
 „ via leesen moest; dog dit kan niet sijn, alsoo
 „ meer-maals van Engelsche Stamme en Engel-
 „ schen Koninklijken bloede gewagh ghe-
 „ maectt wordt: in 't Graf-schrift oock dat
 „ noch tot Trier in St. Andries Kapel voorhan-
 „ den is, volgens Brouwers getuyghenisse,
 „ staat aldus te lesen.

*Pontificum Decus, Ecclesia clarissima
 Lampas,
 Pax & Amor populi, totius Gratia
 Cleri,
 Hic jacet Eckbertus, Luci Regione re-
 pertus:
 Praesul Trevericus, sed & aule condi-
 tor hujus,
 Rexit & Ecclesiam senos denosque per
 annos;
 Omnes dilectum prece commendate pa-
 tronum.*

Aldus vertaalt.

De eer van 't Pricsterschap, een Ligt
 van Christus Kerk,
 De Vreed', het welgeval, en min van
 Leek en Klerk:
 Was Egbert uyt Het Ryk van Lucius
 gesprooten;
 Het geen soo vroeg de Straal der waar-
 heit heeft genooten:
 Trouw Myterdrig van Trier, en stigter
 van dit Hof,
 Die jaren vier maal vier sijn Kerk met
 rugt'bre Lof,
 Berigte en weyde in min, elk help dien
 Heldt beklagen,
 En door gebeen sijn ziel by Godt om
 hoogedragen.

„ Wijdtlustig genoeg tot beweerung dat dese
 „ Egbert uyt Engelandt af-komstig zy: Hier staat
 „ te verwonderen, hoe de eygen naamen van Eg-
 „ berts Ouders, namelijk, Diderik en Hildegar-
 „ da, hoedanig onse tweede Graaf en Gravinne
 „ genoemt worden, hier te berde komen; dog
 „ als de knoop te regt sal op-geloft sijn, sal de ver-
 „ wondering op-houden: als de vestiging van het
 „ Graaffchap van Hollandt vast gestelt wordt on-
 „ der Carel de Simple (gelijk wy buyten twyffel
 „ doen) en niet onder Carel de Kaluwe, moeten
 „ noodtfaakelijk de twee eerste Dideriken in een
 „ gesmolten worden; onse Schryvers evenwel

„ die de Graaffchap-vestiging onder Carel de
 „ Kaluwe hebben willen staande houden, als niet
 „ grondig de Handt-vesten verstaande, en niet
 „ naeuw-keurig ondersogt hebbende, hebben
 „ ergens nog eene Graaf moeten uyt den hoek
 „ stommelen, en derhalven sonder oordeel, son-
 „ der ondericheydt sig selven toe-gepast, al wat
 „ eenigfins om haare grondstelling valt te ma-
 „ ken, 't zy uyt de gelijkheyt der naamen, ofte
 „ om eenige andere schyn-baarheden, sig na de
 „ saak schein te schiken, en dus (seggen wy or-
 „ der verbetering) haren Graaf Diderik, nevens
 „ Arnulf, eenen soon Egbert gegeven: mogelijk
 „ niet al sonder reden, want noyt verdronker
 „ kalf, seyt ons spreek-woort, of daar was water:
 „ In het Handt-vest van Keyser Otto de derde,
 „ aangaande eenige begifung, staat aldus:

In nomine Sanctae & individuae Trinitatis;

O T T O

*Divina favente gratia Rex. Cunctis fidelibus no-
 stris, praesentibus scilicet atque futuris, manifestum
 esse volumus, quomodo nos ob votam & amorem di-
 lecta genetricis nostra, Theophana videlicet impe-
 ratricis Augustae, nec non & intervenia fidelium
 nostrorum Eckberti Treverensis Ecclesia venerabilis
 Archiepiscopi, ac nepotis nostri Henrici Bajorum
 Ducis, fidei nostro Theodorico Comiti, &c. dat
 is.*

In de naam der Heyliger en onverdeylder Drie-
 vuldigheyt;

O T T O

„ Door Godts genade, Koning. Allen onsen
 „ getrouwen, soo tegenwoordigen als toeko-
 „ menden, willen wy dat kennelijk zy, hoe dat
 „ wy ter beede en minne van onse lieve Moeder,
 „ de Doorlugtigste Keyserinne Theophana, als
 „ mede door tuffen-komen onser getrouwen Eg-
 „ berts's Eerwaardigen Aarts-Bisschops der Ker-
 „ ken van Trier, en onses Neefs Henrik's Her-
 „ togen van Beyeren, onsen getrouwen den Gra-
 „ ve Diderik. &c.

„ Dese woorden, *Venerabilis Archiepiscopi ac
 „ nepotis nostri*, hebben de goede luyden aan een
 „ gekoppelt, en daar uyt beslooten, is Egbert de
 „ Neef van Keyser Otto, moet komen uyt Hu-
 „ welijk van de suster van de Keyserinne Theo-
 „ fanis, Luytgarda by sommige genaamt, die sy
 „ de Vrouw maaken van Arnulf, en Moeder
 „ van Diderik de derde, hier de Graven Diderik
 „ de tweede en derde wederom verwarrende, heb-
 „ ben sy (waarschynelijk op sulke losse schroe-
 „ ven) dese Egberten eene Diderik, Broedersge-
 „ maectt: daar de woorden *ac nepotis nostri* noodt-
 „ saakelijken aan het volgende *Henrici Bajorum
 „ Ducis* moeten gehegt, en het af-scheydt-lid tuf-
 „ sen *Archiepiscopi*, en *ac Nepotis nostri*, en niet
 „ tuffen *nostri*, en *Henrici*, moet gestelt worden:
 „ soo dat niet Bisschop Egbert, maar Hertog Hen-
 „ rik van Beyeren, de Neef verstaan moet wor-
 „ den

„den. Siet, hier leydt de swaargheyt, dus lan-
„ge, om eene verwerde knoop op te lossen, heb-
„ben wy geweest tegen onsen dank: 't geene op
„Lutgarda, Arnulfs vrouw te seggen zy, sal el-
„ders beter plaats vinden.

Daar uyt wel klaar blykt, dat Egbert Bisschop van Trier, geen broeder van Diderik Grave van Holland, nogte Hildegart, ofte Hildegont de Huyfvrouw van Diderik, en moeder van Arnout geweest is. Maar den selven Egbert, sijn moeder Hildegart, en sijn vader Grave Diderik, uyt Engeland, en van een gants ander geslagt geweest sijn.

Wat aangaat Aleid, ofte Erlinde, by andere Gerlieva genoemd, de suster van desen Egbert en Arnout, deselve is by geen geloofwaardige schryvers bekend; dese noemen onse gemene Chronyk schryvers een seer schone dogter, die by de oude Gedenkschriften van Egmond maar een oog had, dogh door de Verdiensten van Sint Aalbrecht haar volle gesigt weder kreeg, die de eerste Abdissse van het Clooster tot Rynsburg soude geweest sijn, op welke tyd nogtans het Clooster tot Rynsburg nog niet gestigt en was, dat eerst in 't jaar 1133. van Vrouw Petronella is ingestelt, daar van de eerste Abdissse Vrouw Kunira de suster van Graaf Fredrik van Belke en Moeye van Christiaan Aartbisschop van Ments; als breder te sien by Petr. Scriver. in sijn Oud Batavia onder Floris de Vette.

Als wy de getuygenis en het schryven van Octavian: de Strada in sijn beschryvinge van de geslagten der Duytse Keyseren souden mogen volgen, sulx wy hier voor tot uytlegging van de Gifbrieven van Carel en Lodewyk hebben bygebragt, soo is Diderik met Utilhard des Keyfers Otto de II. dogter getrouwt geweest, die onse Chronyk schryvers Diderik de II. Arnouts soon tot een wyf toevoegen, waar in dan wederom onse voorgaande tyd rekening te pas komt, dat namentlijk maar eenen Diderik in plaats van den I. en II. geweest is, en nieteer als in het jaar 923. of daar omtrent Grave van Holland kan geworden sijn, en mogelijk wel veele jaren later. Want by die Gifbrieven, immers by den eersten van Carel, en blykt niet, dat hy doen al Grave van Holland was; daar hy seid: *Cuidam fideli nostro, nomine Theodorico*. Datis, aan eenen sekeren onsen lieven en getrouwen, met namen Diderik; dat nu desen Diederik al bejaart moet sijn geweest, eer dat hy met des Keyfers Ottos dogter trouwde, kan wel sijn ontwyvelijk by het leven van den selven Otto, die in het jaar 983. overleefde, en is al veel waarschynlijker, als dat dese dogter van Otto de II. die op haar Vaders overlyden al een bejaarde dogter moet geweest sijn, om dat hy nog wel ses kinderen naar haar verwekt, heeft nagelaten, met Diderik de IV. die volgens de tydrekening van het Huywelijk van Arnout sijn Vader, die in het jaar 890. na het gemeen schryven met Luytgard trouwde, in 't jaar 993. als sijn Vader van de Vriesen verslagen, en hy Grave van Holland werd, nog geen twaalf jaar immers niet ouder en is geweest; behalven dat sommige menen, dat hy de jongste en Sifrid den outsten soon van Arnout geweest is. Hoe soude dan dese Utilhard die

in 't jaar 983. al een bejaarde dogter was, met desen Diderik de IV. die in 't jaar 993. nog maar een kint was, getrouwt sijn.

Even soo valt gaat het met desen Dideriks moeder Luytgard, de dogter van Theophanus des Keyfers van Constantinopolens dogter, en suster van Theophania Keiser Otto de II. Huyfvrouw, dewelke de gemene Hollanse Chronyk, Beka, en andere die deselve sonder nader onderfouk gevolgt hebben, Grave Arnout tot een Vrouw toepassen. Het welk sig selven tegenstryd, want indien dese Luytgard was de suster van Theophania Keyserinne en Huyfvrouw van Keyfer Otto de II. soo en is sy niet geweest de dogter van Theophanus, maar van Romanus den jonger, Grieks Keyfer, de Vader van dese Theophania, sulx dat uyt *Zonaras*, *Ditmarus Witkindus*, *Zigebertus*, *Hermannus Contractus*, *Abbas Urspergensis*, *Nauclerus*, *Caspianus Onuphrus*, *Georgius Fabricius* en andere schriften seer wel werd aangemerkt, by Petrus Scriver. in sijn Oud Batavia op den selven Arnout de III. Grave van Holland.

Daar mede wy dan overgaan tot de Geslagt ³⁴ Rekening dewelke by Arnold. Buchel naar het gevoelen van Beka en andere schryvers gemaakt werd. Dat vry wat beter gelijkent, dog evenwel ons in alles niet en kan voldoen.

Dese geslagt-rekening maakt Gerolf Grave van Vriesland, dat is te verstaan van Westvriesland, sulx wy hier voor hebben aangewesen, de Vader van Diderik Grave van Holland, en sijn broeder Walcher Grave van Teisterbant, dat wy soo heel seer niet en kunnen tegenspreken, als wy het verdigtel van de Rym Chronyk wegemen, dat hy onbekent en sonder kinderen soude gestorven sijn, sonder te weten waar of wanneer, sulx wy hier voor ook hebben aangemerkt, dat het schryven van deselve Rym Chronyk wel ligt kan missen, met dat de Vriese Chronyquen hem voor geen Fries en erkennen, gelijk hy ook niet geweest en is, en daarom van hem niet en schryven, en in Holland soo seer niet bekend en is geweest, als sijnde, soo wy menen, uyt Vlaanderen ter hulpe van Keyfer Arnulph, Hertog van Saxon, tot beheersing van het Nedersaxen tot Stadhouder van Embderland en Westvriesland overgegaan. En wel kan sijn, dat hy de Vader van desen Diderik, en Walcher Grave van Teisterbant, daar de Heeren van Heusden en andere Hollandse en Gelderse geslagten uyt voort gekomen sijn, geweest is, die by andere te onrecht Sigebert Prince van Aquitanien werden toegeschreven, daar geest blyk van te vinden en is.

Alleen dat hy daar by mede twee Diderikken in 't spel brengt, die wy meenen dat maar een en den selven geweest is. Het verder aangaande Gerolfs afkomst hebben wy om de onsekerheid ongeraakt tussen beyden gelaten.

^h *Doe dit volk uyt den Kelten*] Hoe dat de Cim- ³⁵ bren en Kelten de eerste bewoonders van dit land geweest sijn, is hier voor aangeroert, daar van wy, om dat van dese saaken soo weinig of niet beschreven is, de volgende getuygenissen hebben goed gedagt by te doen. Onder welke C. Jul. Cæsar de oudste en voornaamste schry-

ſchryver van dien tijd, van het beginſel en verdelinge deſer volken de Bello Gallico lib. 1. aldus betuigd: *Gallia omnis diuifa eſt in partes tres, quarum unam incolunt Belgæ, aliam Aquitani, tertiam, qui ipſorum lingua Celtæ, noſtra Galli appellantur; horum omnium fortiſſimi ſunt Belgæ, proximique ſunt Germanis, qui trans Rhenum incolunt; Belgæ ab extremis Gallia ſinibus oriuntur, pertinent ad inferiorem partem fluminis Rheni, ſpectant in Septentriones & orientem ſolem.* dat is: het Franſe Rijk is in drie verdeelt, daar van het eene by den Veldgen werd beſeten, het ander by den Guiennoſen, en het derde by den Kelten, die wy Gallen noemen, bewoont werd. Onder deſe alle ſijn de Veldgen de kloukſte en ſterkſte, de naaſte aan de Overryſe Tuiſen; de Veldgen ofte Belgen nemen haar begin van den uiterſten Gallen kant in het nedergedeekte van den Rhyn, ſtrekkende ſig na het Noorden en Ooſten. Het welk Ammianus Marcellinus by na met deſelve woorden verhaalt, *Rer. Geſt. lib. 19. Temporibus priſcis, inquit, quum laterent hæ partes ut Barbaræ tripartita fuiſſe creduntur, in Celtas eoſdemque Gallos diuifa, & Aquitanos & Belgas. Horum omnium apud Veteres Belgæ dicebantur fortiſſimi; Superiorem & inferiorem Germaniam Belgasque duæ juridiſtiones ijſdem rexere temporibus; & omnium harum gentium virtute præcipue Batavi,* ſeid Tacitus: 36 *de Morib. German.* Dat deſe Belgæ anders Germani te voorens Cimbri en Celten genoemt met de naam van Germani onlangs bekend geworden waren, blijkt klaar uyt Tacito, *De morib. Germanorum. Caterum, inquit, Germania vocabulum recens & nuper auditum,* „Soo dat den naam van Belgen ouder ſchynt te weſen dan Germani, het welk Tacitus voor een nieuw aangenomen en van nieuws uyt gevonden naam houd. Belgen, ofte Veldgen a Campo van het woord Veld alſoo genoemt; Synde een landſtreeke in Campanien daar hun de Kelten lange voor den Keyſer Julius tyden onthouden hebben. *Campus Celtis eſt ſeld, Belgis leniore voce Veld en Veldgen, quod Romani ſuo more ſcripſerunt, Belgæ, qui inter antiquiſſimos Celtas id nomen habuere. Gallis Champaigne. Unde Campania Ptolomeo, Straboni, alijsque, Italia Regio.*

Germani, Tuiſcones antiquiſſimi à Scytis populis, nomen, ſeid Tacitus diſtoloce, recenter additum, ofte als andere willen Auditum, een nieuwen naam. Want de Kelten uyt den Scyten over al reyſende, en alle landen beſoukende volgens der Scyten manier, dewelke geduyrig van het een op het ander reifen, hebben haar op ſommige plaatſen ter neder geſtelt, en alwaar ſy bleven een nieuwen naam aangenomen; Soo ſijn ook de Tuiſen alſoo genoemt van haren afgod Tuiſto, *terre filius, aardman, teſte eodem Tacito,* anders Tungers ofte Thuringers, van den afgod Thur, die van wonderlijke kragt gehouden wierd, ſoo datter geen magt by de ſijne tegelijken was, en ſijn heerſchappye boven alle andere ſtrekte; hy wierd afgebeeld op een verheven troon te zitten met een Scepter en Croon, en boven ſijn hoofd een ronde Cirkel van twaalf Sterren; hem wierd toegelchreven, de Winden en Wolken in de Lugt te beſtieren, en als hy vergramt was, Blixem, Donder, grote

Slagregen, en Hagel toe te ſenden. Deſe hebben haar by verandering van woonſte Germani laten noemen; Geer, ofte Gaarmans, Ger, Gar ofte Gaar beduid in de oud Scytiſche tale een verſameling of vergadering; ſoo ſeidmen nog; te gaar dat is t'ſamen gaan.

Van de overkomt van deſe Kelten en Cimbren in dit land menen ſommige dat Tacitus ſpreekt lib. 4. *Hiſtor.* in de bekende plaats, daar hy van de overkomt der Batavieren aldus ſchryft, *Batavi donec trans Rhenum agebant, pars Cantorum ſeditioſe domeſtica pulſi, extrema Gallica ora cultoribus vacua, ſimulque in ſulam inter vada ſuam occupaverunt.* Dog het ſelve is van een tweede en later aankomt van de Bondgenoten der Cimbrenen Kelten, die haar lange voor die tijd alhier onthouden hadden, te verſtaan.

En ſijn niet alleen de Cimbren en Kelten in deſe gewelten, en byſonderlijk in Italien, daar ſy in lang durige optogt geweest ſijn, veel gerooft en de Romeinen grote ſchade gedaan hebben, maar ook in Orienten en d'Ooſterſe landen bekend geworden. Soo verhaalt *Juſtin. Hiſtor. lib. 38. cap. 3.* dat Mitridates de Cimbren tegen de Romeinen te hulp heeft ontboden; en cap. 4. in de aanmoediging van het Volk van haar dapperheid roemde, dat ſy met vele duyſenden alſeen ſtorm en onweder gants Italien overſtoomt hadden, *Cimbros immenſa millia ferorum atque immittium populorum more procelle inundante Italiam.*

Andere weten het nog verder te brengen, dewelke beweren, dat deſelve ook onder detroupen van Alexander Magnus geweest ſijn, als hy in den overtocht over den Danau de Geten vermeerſterde. Daar van *Arianus Nicomediensis de rebus geſtis Alexandri Magni* betuygd, dat haar van Alexander gevraagd zynde, voor wie dat ſy de meeste vreeſe hadden, meinende dat ſy hem alſeen ſchrik voor alle wereldſe magten die eere ſouden geven, antwoordden, dat ſy nergens vooren vreeſden, als dat den Hemel op haar mogt nederſtorten, betonende daar mede dat ſy zyne grootheid niet en ſouden vreeſen. *Hæc ſunt ejus verba. Ad eum legatis, & a cæteris Danubiæ accolis, & a Syriæ Triballorum Rege, item a Celtis, qui Jonium ſinum incolunt (ſunt quidem Celta ut grandis corpore ita animo elato, magnoque) legationes adſuiſſe, ut amicitiam cum eo jungerent, quibus in ſidem, & amicitium receptis e Celtis quaſiſſe, quidnam eſſet in humanis rebus, quod præ cæteris exiſtiſcerent, ratus, nominis ſui magnitudinem ad illos, multoque etiam interius penetraſte, idque eſſe quod præ omnibus ſibi formidoloſum faterentur; illos vero quod procul Alexandro agebant, quod loca accellu difficillima incolabant, ipſumque ad alia bella intentum videbant, timere ſe illud ante omnia dixiſſe, ne forte aliquando in ſe calum rueret. Nihil moviſſe Alexandrum legatorum ſuperbum reſponſum, itaque nihilominus tamen in amicitiam & ſocietatem receptos domum remiſſe, tantum elocutum, Celtas arrogantes eſſe.* Daar by genoug blykt, dat deſelve al ten tyden van Alexander omtrent de 240. jaar voor Chriſti geboorte voor klouke en onvertſaagde luyden zyn bekend geweest.

Ende ſtaet te letten, dat voor de tyden van Tacitus de Tuiſen met de naam van Germani niet be-

bekent en waren , maar *Cimbri*, *Celta*, of ook wel *Galli* zijn genoemd geweest , soo dat geen wonder en is , dat *Polibius*, *Protopæus*, en *Strabo*, dewelke ten tyde van den Kaifer *Augustus* gelceft heeft , van deselve geen gewag en maken , door dien sy eerst so lang daar na dien naam hebben aangenomen , het welk tot de oudheid en oorsprong van het selve Volk (dat de sommige niet sonder redenen , tot de afkomst van *Japhet* willen brengen) niet en doet.

40 ⁱ *Koningen met de naam*] Dese wierden Koningen genoemd by *Strabo. Geograph. lib. 4. Tacit. Annal. 4.* en *Ammian. Marcellin. Rer. Gestar. lib. 16.* dog sonder Koningrijk , gelijk als die van *Lacedemon*: *Lacedemonij existimabant Regibus nihil adesse preter nomen, quo vulgus praesarent. Plutarch. in Lycurgo. cap. 8. & Aemilius Probus in vita Agefilai de Regibus Lacedemonijs: Reges nomine magis quam imperio. Fabius Pictor de Aureo Seculo lib. 2. Romulus Rex, inquit, primus ex Regulis Italia Romam oppidulum in regiam metropolim vertit. Unde Ioannius Anninus notat differentiam inter Regem & Regulum tunc fuisse, qualis nunc inter Reges & Duces; unde omnis Dux est Regulus, non tamen Rex.*

Sie verder het gene desen aangaande op het XII. Hoofstuk omtrent het begin breder is aangetekent.

41 ^k *Bato en Hessus*] Dat dese voor geen Oversten der Batavieren by enige geloofwaardige Schryvers bekend zijn, ende *Batavia* niet van *Bato*, maar veel eer den naam van *Bato*, wie die geweest mag zijn, van het landschap *Batavia* genomen is, is mede hier voor op het XII. Hoofstuk en elders breder verhandelt.

42 ^l *Verritus en Majorix*] Dese werden by *Tacit. lib. 13. Annal.* Koningen der *Frieten* genoemd, dog zy gelet dat door de *Frieten*, gelijk als doorgaans in de *Historien*, de *Batavi* verstaan werden, sulx hier voor is aangewesen.

43 ^m *Die van Lacedemonien*] Die van *Athenen* hadden hare geschreven wetten, diesy gebruykten. Maar die van *Lacedemonien* hadden haar vaste gewoonten sonder schrift, dewelke by haar heyliglijk wierden onderhouden. *Plutarchus in Lycurgo cap. XXII. Leges scriptas Lycurgus non posuit, ita enim iudicabat, ea qua ad felicitatem Civitatis, & virtutem omnium maximum adferrent momentum, ita demum manere immobilia, si moribus & educationi civium implantarentur; nam firmam voluntatem ex his elementis oriri, qua necessitatis est validissimum vinculum; eam porro disciplina (qua legum conditoris vicem gerit) apud juniores effici. Atqui exiguos illos & pecuniarios contractus, quique propter usum vite subinde mutantur, prestare censebat, scriptis legibus non comprehendi, neque immobilibus consuetudinibus illigari, sed permittendum, ut pro ratione temporis auferentur, diminuerenturve, secundum probe institutorum hominum arbitrium; totum enim legum lationis negotium ad disciplinam referebat, itaque ex Rhetris hac una erat, legibus scriptis non utendum. Cicero verhaalt in *Orat. Pro Lucio Flacco cap. 26.* dat die van *Lacedemonien*, sodanig by haare heilsame gewoonten leefden, dat sy in de tijd van *LXX.* jaren gene veranderingen van noden hadden gehad.*

Adfunt Lacedemonij, inquit, cujus Civitas spectata, ac nobilitata virtus, non solum natura corroborata, verum etiam disciplina putatur. Qui soli toto orbe terrarum septingentos jam annos amplius unis moribus, nec unquam mutatis legibus vivunt. Soo groot was ook het woord, en de trouw der Oude *Batavieren*, dat sy in haar toefeggingen niet gewoon en waren enig schrift te gebruyken. En nog selfs in de voorgaande eeuw, was de trouw onser Voorouderen soo groot, dat sy niet en souden bestaan hebben tegen te gaan, het gene sy in enigerhande wyse malkander beloofd hadden, al hadden sy het malkander maar over het water toegeroepen.

ⁿ *Meer met gesag om aante raden, dan met magt om te gebiedten*] *Tacitus de moribus Germanorum Nec Regibus libera aut infinita potestas, & duces exemplo potius quam imperio praesunt; de minoribus rebus Principes consultant, de Majoribus omnes. Multum rationis ac solertiae praeponeere electos, audire prepositos. Quomodo intelligendum quod Strabo lib. 4. Geograph. docet, Celtas omnes optimatum imperio fuisse addictos. Et magis perspicua, ibid. negat Germanorum Regibus infinitam, aut liberam fuisse potestatem, & in Concilio auditos autoritate suadendi magis, quam jubendi potestate. Id luculentissimo exemplo probat Claudius Civilis lib. 4. Histor. in oratione sua ad primores gentis & promptissimos vulgi. de Rebellionem adversus Vespasianum, & castrorum Romanorum expugnatione. Et Cajus Julius de bello Gallico lib. 5. in Ambiorige duce ostendit, quale fuerit principum Imperium apud Gallos veteres ante Romana tempora, quum dixerit, ejusmodi principum esse imperia, ut non minus in ipsos juris multitudo, quam ipsi in multitudinem habeant.*

^o *De Wetten daar aan den Vorst gehouden was en* ⁴⁵ *zijn niet eer als by zijde*] Dat de *Graven* van *Holland* gene *Staats* saken van gewigt sonder bewilliging van de *Staten* hebben mogen aanvangen, en niet anders als een bepaalde magt gehad hebben, is uyt de *Historien* genoug bekend; dog waar in dat deselve bestaan heeft, daar en vindmen niet van geschreven voor het jaar 1400. Soo dat wy hier in mede de ongeschreven *Wetten* schynen gevolgt te hebben van die van *Lacedemonien*, en de *Costuyme* en het oude gebruyk daar in plaats gegeven hebben, dat wel soo naukeurig is onderhouden, dat de *Graven* noyt jets tegen de oude *landwetten* hebben derven invoeren, of de *Staten* hebben haar selven daar tegen gestelt, daar van verscheide voorbeelden werden aangewesen by *Hugo de Groot* de *Antiq. Reipub. Batav. cap. 5.* Soo dat wy boven die van *Lacedemonien* mogen roemen, dat wy onse ongeschreve *Landwetten* geen *lxx.* jaren of wat meer, gelijk als *Cicero* in *Oratione pro Flacco* deselve ten roem schryft, maar wel ses hondert jaren ongeschonden hebben doen onderhouden; tot dat deselve by tyde van *Vrouw Maria van Bourgondien* by het groot *Privilegie* van den 14. Maart 1476. by geschrift, en nader bevestigd zijn geworden, dewelke ontwijfelijk deselve zijn, daar in de *Graven* van *Hollandt* gehouden en in haar *Oppermagt* bepaalt zijn geweest. Als eerstelijk, dat geen *Vrouwe Gravinne* anders soude trouwen, dan met bewilliging van de *Staten*,

Staten, volgens het eerste Artikel, luydende.
 „ Inden eersten, dat wy huwelijken sullen,
 „ en eenen Voogt en Man kiezen, by advys en
 „ goet-dunken van den Heeren van onsen bloede,
 „ en van den Staten van onse voorz. Landen.

Ten tweden, dat aan geen Uythemsche Personen enige aansienlijke Ampten, hoedanig die louden mogen wesen, sullen mogen werden gegeven, nog sullen mogen werden bedient, dan aan en by die gene, dewelke in den voorz. lande geboren sullen wesen, en dat niemand in den voorz. lande meer als twee officien sal mogen hebben ofte bedienen, volgens het IV. Artikel.

„ Item dat wy niemant Raadt, nog Hooft
 „ van den Rade, Griffier, Rentmeester, Drossaart, Casteleyn, Treflorier, Dyk-Grave,
 „ Bailiu, ofte Schout, maaken nog ordineren
 „ en sullen, nog geenrehande ander Officien,
 „ nog diensten, kleyn of groot hoedanig die wesen
 „ mogen, in den voorz. Lande van Hollandt,
 „ Zeelandt en Vrieslandt, geven nog consente-
 „ ren en sullen, nog doen nog laten bedienen, *dan*
 „ *die van den voorz. Lande gebooren sullen wesen,*
 „ *en niet van vreemde Landen,* en indien eenige
 „ giften van de voorz. Officien of Diensten, by
 „ ons ofte onse voorfaten contrary van dese Or-
 „ donnantie gegeven waren, of by ons of onse
 „ Nakomelingen, in toc-komende tyden gege-
 „ ven mogten werden, die en sullen nu alsdan, en
 „ dan als nu, doodten van geenre waarden zyn
 „ en blyven, des soo en sal niemant in den
 „ voorz. Lande, meer dan twee Officien te sa-
 „ men mogen hebben of gebruyken.

Ten derden, Dat de Staten van Holland, Zeeland en Vriesland, of die Steden van den selven Lande onder malkander, en ook met den Staten van de andere Landen en Provincien vermogen sullen soo dik en menigmaal hun dat believen sal, die een de anderen te beschryven, en met malkander en in dagvaarden te vergaderen, ter plaatse daar het hun luyden goed dunken sal, volgens het XV. Artikel.

„ Item dat onse voorz. Landen van Hollandt,
 „ Zeelandt, en Vrieslandt, of die Steden van den
 „ selven Landen onder malkanderen, en ook met
 „ ten Staten van onsen anderen Landen sullen mo-
 „ gen so dikke en menig-werven hen dat believen
 „ sal, die een den anderen beschryven, met mal-
 „ kanderen in dagvaarden en anders vergaderen,
 „ ter plecken daar 't hen-luyden goet-dunken
 „ sal, omme aldaar te spreken van saken der voor-
 „ noemde Landen of Steden, of eenig van dien
 „ aangaande, sonder daar op te moeten verwer-
 „ ven voorder consent of oorlof van ons, of van
 „ onsen nakomelingen, of ook tegens ons daar-
 „ omme te misdoen, of tot begryp gestelt te wor-
 „ den in eniger manieren.

Ten vierden, Dat den Grave geen nieuwe tol-
 len, wagt van tollens, nog beswaarnissen van den
 selven opstellen sal, dan by goeddunken van den
 Staten, volgens het XVII. Artikel.

„ Item dat men geen nieuwe Tolle, Wagt van
 „ Tolle, nog beswaarnisse van den selven, voor-
 „ taan opstellen en sal, dan by goet-dunken van
 „ den Staten der voorz. Landen, en dat alle nieu-
 „ we Tollen, nieuwe Wagten, of Ankeragie

„ in Zeelandt, en alle andere nieuwigheit en be-
 „ swaarnisse, sonder consent van den Landen, se-
 „ dert die Huldige van wylen onsen ouden Va-
 „ der die Hertoge Philips voorz. opgeset, of,
 „ en te niet gedaan worden en blyve.

Ten vyften, Dat den Grave gene Oorlogen
 aanleggende nog verwerende tegens niemand, ofte
 enige vrede met yemand aannemen sal, dan by
 goeddunken van de Staten van den voornoem-
 den lande, en als het Oorlog aangenomen is, de
 Edelen en Leen-mannen van de Graafschijheid
 der selver Landen te leen houdende, gehouden
 sullen wesen, te dienen ofte doen dienen op die pa-
 len van Holland, Zeland, en Vriesland, en niet
 verder op redelijken kosten volgens het XIX.
 Artikul.

„ Item dat wy, nog onse Nakomelingen,
 „ geenderhande Oorloge, verwerende nog aan-
 „ leggende tegens niemant aannemen en sullen,
 „ dan by goet-dunken van den Staten onser voor-
 „ noemde Landen, en alsdan te weten als Oorlo-
 „ loge by goet-duncken der voorz. Landen aan-
 „ genomen is, soo sullen de Edelen en Leen-man-
 „ nen van onser Graafschijheid der selver Landen
 „ leen-houdende, tot diensten van wapenen van
 „ ouden tyden staande, uyt saake van haaren
 „ voorz. Leenen, gehouden wesen te dienen, ofte
 „ te doen dienen op de palen van Hollandt, Zee-
 „ landt, en Vrieslandt, en niet voorder, en dat
 „ op redelijken wedden en kosten van ons, en
 „ onse Nakomelingen; en soo en sullen die On-
 „ dersfaten van onser weder-partye, in onsen
 „ voorz. Landen van Hollandt, Zeelandt, en
 „ Vrieslandt, na de publicatie van den selven Oor-
 „ loge, geen geleyde voorder hebben, dan by
 „ goet-dunken der voorz. Landen geslooten en
 „ geraamt sal werden, niet tegenstaande alsulke
 „ Ordinantie van den geleyde van xl. dagen, als
 „ kortelijc by den Staten aller onser Landen, con-
 „ trarie van desen van ons verkregen is. En indien
 „ wy, of onse Nakomelingen, tot eenigen tijden
 „ Oorloge aannemen, sonder goetdunken en raat
 „ van den Staten der voorz. landen, soo souden
 „ die voorz. Edelen, Leen mannen, Mans-man-
 „ nen, Steden, en platten Landen voorz. alle te
 „ samen, en elk besonder, ongehouden en on-
 „ belast blyven en zyn, van enige diensten, met
 „ lyf of met goet in den selven Oorloge te doen, of
 „ doen doen, niet tegenstaande eenige Ordinanti-
 „ en, nog Usantie by den levenden lyve van onsen
 „ voorz. Heer en Vader, Hertoge Carel, of sijne
 „ Voorfaten gemaakt en onderhouden, contrarie
 „ van desen. En souden daar toe die genen, daar
 „ wy, of onse Nakomelingen, sonder goet-dunken
 „ der voorz. Landen, Oorlog tegens aangeno-
 „ men hadden, vry, veylig, ongevest, en onge-
 „ houden mogen vaaren, merren en keeren.

Ten seften, Dat den Grave in alle sijne brie-
 ven open of geslooten de Duytse tale sal gebruyken
 volgens het XX. Artikul.

„ Item dat wy van nu voortaan geen Brieven
 „ open nog besloten in den voorz. Landen
 „ senden en sullen, dan in duytsche Tale, ende en
 „ sullen geen lasten daar op stellen, dan by con-
 „ sent van den selven Landen.

Ten seften, Dat den Grave nieuwe munte
 slaan

slaan en ordineren sal mogen, en die penningen hogen en lagen, by advyse en goeddunken der Staten, volgens het XXVIII. Artikul.

„Item dat men voortaan nieuwe Munten slaan, en ordineren sal, en ook die penningen en lagen, by advyse van onsen Rade, en by goet-dunken van de Staten onser voorsz. Landen, op alsulken verbeurtenisse en pene, als in Brabandt en in Vlaanderen daar op gestelt en geordineert sal worden, en sal die Munte van Hollandt na ouden herkomen te Dordrecht gehouden worden.

Ten agften, Dat den Grave van noden hebbende enige subsidie ofte bede, 't selve in Persoon sal moeten verlouken; en gene beden ofte Subsidien sullen geconsenteert werden, dan by eenparigheid van Stemmen, volgens het XXXV. Artikul.

„Item indien wy, of onse Nakomelingen, in toekomstende tyden, eenige beden of andere saken, komende tot lasten der voorsz. Landen, begeeren souden willen, dat wy, of onse outste Oor, alsdan gehouden sullen sijn, selve in Persoon te komen en te verschynen ten behoorelijken en gewoonlijken plecken in en binnen der voorsz. Landen van Hollandt, Zeelandt, en Vrieslandt elkx in den haren, om aldaar onsen eysliche en begeerte te openen, ofte te doen openen, en antwoorde te ontfaan, sonder de voorsz. Landen of haren Gedeputeerden buyten s' Landts te beschryven en te doen komen.

Ten negenden, Dat gene Officien, hoedanig die sijn, sullen mogen werden verpagt, of verhuurt, maar beseten sullen werden op Rekening en wedden naar ouder gewoonte, volgens het XVI. Artikul.

„Item dat men voort meer tot geener tijden geen Officien in onsen voorsz. Landen, hoedanig sy zyn, verpagten nog verhueren en sal; maar sullen alle Officieren, wie zy sijn, die geen gegeven Officie en hebben, dienen op Rekening na ouden herkomen, en mits desen hebben wy alle die Officien en diensten van onsen Landen voorsz. aan ons genomen, quyt-scheldende den Pagtenaars haren Pagten, na dat die selve betaalt sullen hebben, na advenant van den tijdt dat sy die Officien bedienen sullen hebben, uyt-genomen die Schout-Ambagten in die Steden van onsen voorsz. Landen van Hollandt, Zeelandt, en Vrieslandt, die wy believe en consenteren sullen, tot begeerte van den selven Steden, eenige notabile en bequame mannen, tot eenen redelijken Pagt van nu voortaan te be-geven, en doen bedienen, en sullen onsen voornoemde Steden deser tegenwoordigen Pagt van der Schout-Ambagten selve mogen houden, indien 't hen goet-dunkt, of quyt-schelden navolgende dat voorsz. is. Sullen voort die Officien van den platten Lande doen bedienen by goede bequame mannen, en notabile personen, op Reekeninge, gelijk voorsz. is betalende, en voldoende alle oude recessen op die voorsz. Officien staande, daar van men goede bewysinge brengen sal mogen, of die Officien den selven, die oude recessen daar op hebben, naar uytwyfsinge haren Brieven, laten bedienen en gebruycken.

Ten tienden, Dat de Ridderchap, Edelen, en Steden sullen werden gehouden in allen haren regten Privilegien, Keuren, Costuymen, en ouden herkomen, volgens het LVII. Articul.

„Item dat men alle die voorsz. Articulen, en Puncten, en elkx bysonder verstaan sal behouden die voorsz. Landen, Ridderchap, en Steden, en elkx Stede bysonder in allen haren Regten, Privilegien, Costumen, Keuren en Oude Heer-komen, niet tegenstaande dat die selve, by tyden van onsen voorsz. wylen Heere en Vader in-gebrooken mogen wesen, die welke wy in onser Huldunge beloven, en sweeren sullen den voornoemden Lande en Steden, in 't generaal, en elk in 't sijne, in 't particulier, wel't onderhouden, en doen onderhouden sonder enig in-breek, mitsgaders ook sulke redelijke provisie als elke Stede in den sijnen behoeven, en versoeken sal.

[*Na de tijd van de Romeinen*] De Frisia et Batavia Regibus vide Petr. Corn. Bokkenberg; En is hier voor 't sijner plaats van de Batavise Koningen en Vorsten en het vervolg van dien in 't lange verhandelt.

[*In verscheide sodanige Koninkrijken verdeelt*] Daar van tuygen *Cesar de Bello Gallico. lib. 6. Nullus communis est Magistratus, sed Principes Regionum atque pagorum inter suos jus dicunt, controversaque minuunt. Ende Tacitus de Moribus Germanorum: jura per pagos, vicisque reddere.*

[*Die met een oneygentlijke naam Comitatus genoemd wierden*] Van den naam en bediening van de Graven Grote en kleine is hier vooren in 't brede en bysonder behandelt.

[*En waren by na niet anders als Regters*] Ita Grotius de Antiquit. Reipub. Batav. cap. 5. Diderici, qui Primus Comitum Hollandia numeratur, tempore, multi in Hollandia Principes fuere, non quidem gentis totius, sed qui parti alicui imperarent, quales jam olim Caesar et Tacitus descriperant (alludit ad Caesaris et Taciti loca supra citata) illi Gravy, seu Grafiones dicebantur, quod nihil aliud quam judices significat, unde Dykgravios, nunc etiam judices sive praetores aggerum appellamus. Ita Wassenariorum proavi ante Didericum Burggravij fuere, hoc est judices arcis ejus. Et Paulo post. Solum atque consuetum Gravy hoc est judicis imponere nomen, hoc discrimine, quod hic judex non cum additamento pagi alicujus, sed simpliciter, ut ipsorum quoque judicum judex.

[*Onder dese sijn die van den Huyse van Wassenaar de eerste geweest*] Want de Heeren van Egmond en Wassenaar hebben altyd onder de bescherminge van den Leidse burg dit Land over de 400. jaar voor de opkomste der gemene Graven, tegenshet uyttheems geweld, beschermt en verdedigt.

[*Onder de naam van Graaf is in gehaalt*] Hoe dat het met de eerste verkiefsinge der Graven van Holland is toegegaan, is onseker, daar van de schryvers niet eens en sijn, door wiens toe doen, en van waar deselve sijn aangekomen, daar van de sommige menen, dat het Graafschap als een gifte gegeven en opgedragen soude sijn aan desen Diderik den I. het zy by de Koninklijke mogentheid van Vriesland, ofte van Carel de Calu-

M m m m m m m m w e

we Koning van Frankrijk, het welk immers frydig soude fijn tegens de gronden van onse aloude vryheid, dewelke geen volflagen onderhorigheid van iemand heeft willen erkennen; Derhalven wy menen, met goed regt en na waarheid hier voor t'fijner plaatse beweerd te hebben, dat wy de Graven zelfs uyt ons eygen vrye wille hebben ingehaalt, en onder sekere bepaalde magt hebben aangenomen. Het is wel waar, dat de Franfe Koningen, en Duytfe Keyfers altoos getragt hebben de naam te hebben, dat de inwoonders van het Batavifc Eyland aan-haar enige onderhorigheid fouden fchuldig fijn, dewelke nogtans noyterkent en is. Soo leeftmen by *Procopium Historia Gaica lib. 4.* daar hy het Batavifc Eyland, *Brittiam Infulam* noemt, fulx wy hier voor t'fijner plaatse hebben uytgeleid en aangewefen, dat de Franfen fchoon dat fy op het Batavifc Eyland niet te seggen en hadden, als het welke van haar eyge Koningen geregeert wierd, het felve voor het hare hebben willen doen gelden. Soo dat den Koning der Franken in het Gefantschap naar Constantinopolen aan den Caifar Justinianus ook fommige van de inwoonders van Batavien in den trein mede gefonden heeft, op dat hy foudeschynten over defelve iets te seggen te hebben. *Tanta Sobolis felicitas est, ut quotannis inde multi cum uxoribus liberisque in Francorum transerant terras, qui illis dant incolendas regiones suarum disertas maxime. Atque inde credi volunt Franci, ipsam quoque insulam ad se pertinere, sicut nuper quum Francorum Rex ex amicis suis Byzantium ad Imperatorem Justinianum legatos misisset, horum quosdam ijs addidit, samam imperij in eam quam dixi insulam querens.* Daar hy even foo veel eer van hadde als Cajus Kaligula, doen hy enige van dese ingefetenen huyrde, en mede na Romen voerde, daar hy defelve als overwonne Batavieren, benevens fijn Schelpen en Hoorntjens, die hy van de Strand had doen versamelen, in fijn Triumphe rondtom voerde, daar van by *Sueton. in Caligula lib. 4. cap. 44. & seqq.* Soo dat dan ook geen wonder en is, dat de Franfe Koningen haar het felve gebied by de verandering van instellinge der Graven, weinig meer als drie hondert jaar daar naar, hebben fouken toe te fchryven.

50 Sulx hebben ook de Duytfe Kaiferen getragt, Holland tot een leen van het Rijk te brengen, dog het felve en is by de Graven zelfs noyt erkent, als blykt uyt de Oorlogen van hunne tyd, en bysonder van het Oorlog, dat by Diderik de IV. daar over en tot voorftand van de Hollandfche vryheid tegens Kaifar Hendrik de derde van dien naam gelukkig is uytgevoert, daar van te sien *Hermannii Contracti en Lamberti Schaffnaburg. Chronicon* op het jaar 1046. en volgende. Daarom ook fijn Vader Graaf Diderik de III. tegens Adelbold Biffchop van Utregt den Oorlog aannam, om dat hy seker Edelman Dirk Bavo Leengraaf van Bodegraven en Swammerdam gemaakt had, die hy gewapender hand wederom uyt fijn besit stelde, en alle fijne goeden ontnam, daarom in den jare 1018. tuffen hem en den Biffchop van Utregt tuffen Bodegraven en Swammerdam een groten flag gefchiede, daar by Graaf Diderik met groot verlies der Biffchopfe overwinner bleef.

Soo dat of wel de Hollanders in tijd van nood de hulp van andere gefogt hebben, daar door niet kan verftaan werden, dat fy der felder gebied onderhorig fijn geworden, of haar vryheid verloren of overgegeven hebben. En hebben de Graven uyt den Huyfe van Burgundien en Oostenrijk haar felfen den Keifer noyt willen onderwerpen. Soo ook de Duytfe Schryvers felf bekennen, dat Holland altoos een vry land geweest is, dat fig aan des Keyfers wetten en instellingen noyt heeft willen verbinden.

51 *Om gefogte oorfaken*] De andere minder Heeren onder de naam van Schut en Scherm foo verre gebragt fijnde, dat fy hare eygen goeden aan den Graaf overgaven, en onder belofte van manschap wederom van hem te leen ontvingen, daar door fy dan in 't geheel onder des Graven gebied geraakten, hebben wel de Burggraven van Leyden, als besittende het voornaamfte gebiedende Hooft-officie, het felve lange tegen gehouden, dog metter tijd mede de andere moeten volgen. Dese waren niet alleen de voornaamfte onder den Hooft-Officieren te velde, maar hadden ook het volflagen gebied over de Stad Leyden en Lande van Rynland, blykende uyt haar titel, daar mede fy doorgaans als Heeren van Rynland bekend ftan. Dog de Stad groter en magtiger werdende, heeft haar die volflagen magt fouken te onttrekken, fig vougende by den Grave, dewelke meende, dat hy gelijk als over alle andere Smalheeren mede het oppergebied over den Burggraven behoorde te hebben, *ne imperium esset in imperio*, en bysonderlijk over het ftellen van de Magiftraat, en Vierschaar, daar in de Opper-magt voornamentlijk beftaat, dewelke van den beginne aan by de Graven over de Steden by haar of haren Stedehouder, en over de Dorpen by hare geftelde Schouten en Officieren is geoeffent geweest, daar van fy om haar gelag te vergroten, van verfcheide Heeren haar regt dien aangaande over enige Dorpen, in hoge, middelbare en lage juridictie, te leen hebben uytgegeven, en laten behouden. Sulx fy ook getragt hebben het Burggraaffchap over Leyden en Rhynland tot een onderhorig leen te brengen, en de bestellinge der Magiftraten over de Stadt Leyden gelijk als over de andere Steden aan haar te trekken. Daar over tuffen den Graven en Burggraven grote hevigheid ontftaan fijnde, de bestellinge van de Magiftraat over de Stad Leyden gefplift en gefmaldeelt geworden is, beftaande doen ter tijd in een Schout en agt Schepenen, daar van den Schout by beurten en de Schepenen by den Grave en Burggraven elx half en half gefteft wierden. En de boeten en breuken tuffen den Grave, Burggrave, en de Stad fijn verdeelt geworden, daar van den Grave de een helft, en den Burggraaf en de Stat t'famen de ander helft trokken. Het welk nog geduyrt heeft tot het jaar 1400. en enigen tyd daar naar, uytwyfende verfcheyde Keuren van den jare 1445. en daar omtrent, daar by de breuken alfoo volgens ouder gewoonten werden verdeelt. Wanneer dese spliffinge van het Regtsgebied fijn aanvang genomen heeft, is onbekent, met dat geen ouder aantekening werd gevonden, als in het Handveft van Graaf Floris de V. in den jare 1266. aan de Stad Leyden

Leyden gegeven, inhoudende onder anderen: *Watter gesloten en geordonneert sal wesen by de agt Gesworens en den Rigter, tot profijt en bevorderinge der Stad, 't selve sal van een ygelijk voor goed gekent, en vastelyk onderhouden werden.* Dit is de oorzaak, dat binnen Leyden agt Schepenen werden gesteld, in eeneven getal, dewelke op andere plaatsen in het getal van seven bestaan, in een onestien getal om de overstemminge, dewelke andersints ten beyden zyden met gelijke stemmen kan vallen, het welk men split-vonnis noemt, in welken geval den President en Voorzittende Schepen, naar gedane omvraag of yemand van sijn stem wil wyken, een dubbele stem werd gegeven. Hier uyt is ook voortgekomen, dat aangaande de bestellinge der Magistraten de Graaflykheid, en uyt haren naam den Stadhouder alleen de verkiefsinge van den Schout en Schepenen heeft behouden, en de verkiefsinge van de Burgemeesteren, dewelke eerst lange daar na by de gemeente tot bestier van Stads eygen saken buyten het Land stands-bestier verkoren sijn, en sulx als nog by de gemeente Vroedschap werd gedaan, dewelke te vorens van geen of weinig gesag in Lands saken, alleen van Stads wegen den Schepenen by gevougt, metter tijd ten voorbeeld van andere Steden, haar selven de Oppermagt in alles, boven de Schepenen hebben aangematigt.

53 Dese gesplifte Oppermagt over de Stad in de verkiefsinge van de Schout en Schepenen tussen den Graaf en Burggraaf en duyrde niet lang, want sedert dat het Burggraaffschap by Heer Dirk van Kuyk getrouwt sijnde met Christina Burggraaf Jacobs eerste dogter in 't jaar 1276. aan den Grave wierd overgegeven, mits dat hy het wederom van den Grave te leen soude ontfangen, hebben de Graven van Holland altoos oorzaak gefogt, om het Burg-graaffschap van Leyden, by felonie, en verbeurte van ongehoorsaamheid omtrent den Heer, aan haar te trekken, en alsoo de verkiefsinge van de gantse Magistraat alleen meester te werden, gelijk ook geschied is. Want in den jare 1356. als Heer Philips van Wassenaar, soo men seid, uyt een gramschap en spyt sekere brieven by Hertog Willem ten behouwe van sekere Edele Juffrouw onder sijn hand en zegel verleent, ontfukken gescheurt hadde, is hem het meerderdeel van de geregtigheden van het Burggraaffschap, en onder dien mede het stellen van de Magistraat over de Stad onttrokken. Tot dat sijn nasaat ook Philips van Wassenaar in 't jaar 1392. beschuldigt wierd voor-kennisse gehad te hebben van den doodslag van Juffr. Alid van Poelgeest, die op het Pleyn van het buyten Hof omtrent de gevange Poort uyt jalousye dat sy al te wel met Hertog Aalbrecht stont, en veel by hem vermogt, benevens Willem Kuyser des Graven Hofmeester, die haar meende te beschermen, vermoord wierd, en den selven Heer Philips daar over benevens andere te Hove ontboden, niet verschynende, gebannen wierd, en sijne goederen aangeslagen, tot dat hy in 't jaar 1396. by land-winninge in sijn vorigen staat herstelt wierd. Daar by sommige meenen dat hy onder andere wederom soude gekregen hebben het regt van de Magistraat tot Leyden te mogen stellen, gelijk het selve by

defen Philips soo sy menen wederom verkregen en geoeffent was, het welk sy besluyten uyt sekeren brief en overkomst tussen den selven Philips en de Stad van Leyden in 't jaar 1387. verleden, daar hy by beloofst, dat hy vermits het Schout en Schepen-ampt by sijne voorfaten dikmaal verpand en beleent was geweest, waar door veroorzaakt wierd, dat die gene de naaste tot het Schout en Schepen ampt was, die het meeste geld wilde geven, het selve noyt wederom te sullen verpanden, belenen, ofte verkopen, of daar voor enig geld te trekken, met dese woorden. „Voort sijne voorwaarden, datmen van dese tyd „voortaan nimmermeer tot genen dagen gelt lie- „nen en sal op 't Schout-ampt nog op 't geregt „voorz vander Stede, en daarom gelove ik voor „mynen Heer, mynen Vader, voor my, voor „Dirk mynen Broeder, en voor onse alre nako- „melingen, dat wy van niemant die leeft in der tyt „datmen Schout of geregte setten sal, eenig ver- „koren gelt nemen sellen, of anders enig profijt „hoe 't genoemt mag werden, daar in souken sel- „len, die ons om dier sake wille erkent in te bate „komen mag. Maar altoos sulke luyden daar in te „setten, daar de Stede wel mede bewaart is, en „dat volk best mede in Vrede blyven mag.

Wat daar van mag wesen, ofte niet, blykt altoos dat al voor het jaar 1434. het gantse regt van de Magistraat tot Leyden te stellen by den Grave alleen is geoeffent geweest, uyt de Handvest by Hertog Philips van Bourgondien aan die van Leyden op den 24. July in den jare 1434. verleent, luydende aldus: „Dat wy onsen geregte van Ley- „den, als van Schout en Schepenen aldaar te set- „ten, tot ewigen dagen houden sullen, aan ons „en onse Graaflykheid van Holland, sonder dat „Schependom te verkopen, te versetten, te bele- „nen, of weg te geven, of in eniger wys van ons, „ofte van onsen erven, dat te vervremden, ofte „laten scheyden. Wy en onsen Erven, sul- „len alle jaar onsen Schepenen versetten en „vernieuwen, en niemand anders, sonder „enige gifte, daar af te nemen, ofte laten ne- „men.

^x Tot het jaar 1580.] als wanneer op den 26. July van den selven jare by Placcate van de Staten ⁵⁴ Generaal der verenigde Nederlanden verklaart werd den Koning van Spanjen, *ipso jure* verval- len te sijn van sijn Heerschappye, geregtigheid en erffenisse van de voorteide landen, so als dan de Staten by hare affweringe uytdrukkelijk seggen, en voor redenen van hun doen by brengen, dat een „Prince van den Lande van Godt gestelt is tot „een Hooft over sijne onderdanen, om deselve „te bewaren en te beschermen van alle ongelijk, „last, en geweld, en dat de onderfaten niet en sijn „van Godt geschapen tot behoef van den Prince, „om hem in alles wat hy beveelt, 't sy het God- „delijk, of ongoddelijk, regt of onregt is, onder- „danig te wesen, en als slaven te dienen: maar „den Prince omme der onderfaten wille, sonder „dewelke hy geen Prince en is, omme deselve „met regt en redenen te regeeren, voor te staan, „en lief te hebben, als een vader sijne kinderen, en „een Herder sijne Schapen, die sijn lyfen leven „stelt, om die te bewaaren, en so wanneer hy sulx niet

„niet en doet, maar in plaats van zijne onderfaten
 „te befchermen, defelve foekt te verdrukken, te
 „overlaften, heure oude Vryheyt, Privilegien,
 „en oude herkommen te benemen, en haar te ge-
 „bruyken en gebieden als Slaven; dat defelve als
 „dan moet gehouden worden niet als Prince,
 „maar als een Tyran, en overfulx naar regt en
 „redenen, van zijne onderfaten, by deliberatie
 „vande Staten van den Landen, voor geen Prin-
 „ce meer erkent, maar verlaten en een ander in
 „zijn Stede, tot befchermenisse, van henlieden,
 „als opperhoofd verkoren moet werden, te meer
 „fo wanneer d'onderfaten, met ootmoedige ver-
 „tooningen hunnen voorfz Prince niet hebben
 „konnen vermurwen, nog van zijn tyrannig opfet
 „afwenden, en also geen andere middelen hebben,
 „om hare eygene, harer Huysvrouwen, kinde-
 „ren, en nakomelingen aangeboorne vryheyt
 „(daar sy naar de wet der natuyren fchuldig
 „zijn goet en bloet voor te fetten) te bewaaren en
 „befchermen, gelijk tot diversche reysen
 „uyt gelijke oorfaaken in diversche Landen, en
 „tot diversche tyden gefchiet, en d'exempelen
 „genoeg bekend zijn, t'welk principaalkijk in dese
 „Landen behoort plaats te hebben en stede te
 „grypen, die van allen tyden zijn geregeert ge-
 „weeft, en ook hebben geregeert moeten wor-
 „den, naarvolgende den Eet by hare Princen
 „t'haaren aankomen gedaan, naar uytwyfen
 „heurer Privilegien, Costuymen, en oude her-
 „kommen, hebbende ook meest alle de voorfz.
 „landen haren Prince ontfangen op conditien,
 „contracten, en accoorden, dewelke den Prin-
 „ce breekende ook naar regten van de Heerschap-
 „pye der Landen vervallen is. Nu, seggen de Sta-
 „ten, is 't alsoo, dat den Koning van Spangien,
 „naar het overlyden van hoger memorie Keyfer
 „Carel de vyfde, van wien hy alle dese landen
 „ontfangen hadde, vergetende de dienften, die
 „foo zijn Heer vader, als hy van dese landen en
 „de onderfaten der selver hadde ontfangen, door
 „dewelke den Koning van Spangien foo loffe-
 „lijke victorien tegens zijne vyanden verkregen
 „hadde, dat zijnen naam en magt, alle de we-
 „relt door, daar door vermaart en ontfien was
 „geworden, vergetende ook de vermaninge, die
 „de voorfz Keyferlijke Majesteit hem t'anderen
 „tyden ter contrarie hadde gedaan, die van den
 „Raat van Spangien neffens hem wefende (wel-
 „ke door dien sy in dese landen niet vermogten
 „enig bevel te hebben, te gouverneeren, of de
 „principaalste Staten te bedienen, gelijk sy in de
 „Koningrijken van Napels, Sicilien, tot Mila-
 „nen, in Indiën, en andere plaatsen onder des
 „Konings geweld wefende deden, kennende
 „meestendeel de rijkdom, en magt der selver, een
 „nyt tegens de voorfz. Landen, en de vryheyt
 „der selver opgevat hadden) gehoor en geloof
 „gegeven heeft; den welken Raat van Spangien,
 „of eenige van de Principaalste van dien, den
 „voorfz Koning tot diversche reysen voor ogen
 „gehouden hebbende, dat het voor zijn reputa-
 „tie en Majesteit beter was, dese voorfz Landen
 „van nieuws te conqueteeren, omme daar over
 „vryelijk en abfolutelijk te mogen beveelen
 „(t'welk is tyranniseren naar zijn beliefte) dan on-

„der alsulke conditien en restrictien (als hy
 „hadde in 't overneemen van de Heerschappye
 „van de selve Landen moeten sweeren) die te re-
 „geeren. Welken volgende de Koning sedert al-
 „le middelen gefogt heeft, de voorfz landen te
 „brengen uyt haare oude vryheyt, in een sla-
 „vernye, onder 't Gouvernement vande Span-
 „giaarden; hebbende eerst onder 't deksel vande
 „Religie willen in de principaalste en magtigste
 „Steden stellen nieuwe Biffchoppen, defelve be-
 „giftende, en doterende met toevoeging van de
 „rijkste abdyen, en hen bysettende negen Cano-
 „niken, die fouden wesen van zijn Raat, waar
 „af de drie befondere last fouden hebben over
 „d'Inquisitie, door welke incorporatie defelve
 „Biffchoppen (die fouden mogen geweest heb-
 „ben foo wel vreemdelingen als ingeboorne)
 „fouden hebben gehad d'eerste plaatsen, in de
 „vergaderinge van de Staten van de voorfz lan-
 „den, en geweest zijne creatuyren, staande tot
 „zijnen beveele en devotie, en door de voorfz toe-
 „gevoegde Canoniken de Spaansche Inquisitie
 „ingebragt, dewelke in dese Landen altyt foo
 „fchrikkelijk en odieus, als de uytterste slavernye
 „selve geweest is; foo dat de voorfz Keyferlijke
 „Majesteit defelve t'anderen tyden den Landen
 „voorgeslagen hebbende, door de remonstran-
 „tien, diemen aan zijne Majesteit daar tegens
 „gedaan heeft (toonende d' affectie die hy zijne
 „onderfaten was toedragende) die heeft laten
 „vaaren: maar niet tegenstaande diversche re-
 „monstrantien, foo by particuliere Steden en
 „Provintien, als ook van eenige Principaale He-
 „ren van den Lande, namentlijk de Heeren van
 „Montigny en Grave van Egmont, tot dien eyn-
 „de by confente van de Hertoginne van Parma,
 „doen ter tyt Regente over defelve Landen, by ad-
 „vyse van den Raat van State en Generaliteit,
 „naar Spangien tot distincte reysen gefonden,
 „mondellinge gedaan, en dat ook den voorfz Ko-
 „ning van Spangien, defelve mondellinge goede
 „hoope hadde gegeven, van navolgende haar
 „verfoek, daar inne te voorsien, heeft ter con-
 „trarie korts daar naar, by brieven fcherpelijk
 „bevoolen, de voorfz Biffchoppen, op zijne in-
 „dignatie terftont t'ontfangen en te stellen in de
 „poffessie van haare Bifdommen, en geincorpo-
 „reerde Abdyen: de Inquisitie te werk te stellen
 „daar se te vooren was, en de d'ordonnantien
 „van het Concilie van Trenten (die in veele
 „poincten contradiceeren de Privilegien van de
 „voorfz Landen) t'agtervolgen. t'Welk geko-
 „men zijnde ter ooren van de gemeente, heeft
 „met redenen oorfaake gegeven van een grote
 „beroerte onder haar, en een aftek van de goe-
 „de affectie, die sy als goede onderfaten, den
 „Koning van Spangien, en zijne voorfaten altyt
 „toegedragen hadden: bysonderaanmerkende,
 „dat hy niet alleenlijk en fogte te tyranniseren
 „over hunne Personen en goet, maar ook over
 „hunne confcientien, waar van sy verftonden,
 „aan niemant, dan aan Godt alleene gehouden
 „te wesen reekeninge te geven of te verantwoor-
 „den; waar door en uyt medelyden van de voorfz
 „gemeente de Principaalste van den Adel van
 „den Lande, hebben in 't jaar 1566. seekere Re-
 mon-

„monstrantie overgegeven, verfoekende dat, om
 „de gemeynthe te stillen, en alle oproer te verhoeden,
 „sijne Majesteyt soude de voorz poincten,
 „en bysonders noopende de rigoureuze onder-
 „soeking en straffe over Religie willen verfoeten,
 „daar inne toonende de liefde en affectie,
 „die hy tot sijne ondersaten, als een goedertieren
 „Prince was dragende. En om 't selve al naarder
 „en met meerder Authoriteyt den Koning van
 „Spangien te kennen te geven, en te vertoon
 „hoe nodig het was, voor des Landts welvaaren,
 „en omme 't selve te houden in ruste, sulke
 „nieuwigheden af te doen, en het rigour vande
 „contraventie van den Placcate, op de saaken
 „van de Religie gemaakt, te versoeten, ter
 „begeerte van de voorz Gouvernante, Rade van
 „State, en van de Staten Generaal van alle de
 „Landen, als Gefanten naar Spangien sijn geschikt
 „geweest, den Markgrave van Bergen, en den
 „voorz Heere van Montigny; in stede van de
 „welke gehoor te geven en te versien op de incon-
 „venienten, die men voorgehouden hadde (die
 „mits het uytstel, van daar inne in tyds te remedieren
 „soo den noot vereyschte, alreede onder de
 „gemeynthe meest in alle de Landen begonst
 „waaren hen t'openbaren) heeft door opruyen
 „van den voorz Spaanschen Raat, de Persoonen
 „de voorz Remonstrantie gedaan hebbende,
 „doen verklaaren rebel, en schuldig van het
 „Crimen *Lese Majestatis*, en alsoo strafbaar
 „aan lyf en goet. Hebbende daar en boven de
 „voorz Heeren Gefanten naarmaals (meynende
 „dese voorz Landen, door 't geweld van den
 „Hertoge van Alva, geheelijk gebrogt te hebben,
 „onder sijne subjectie en Tirannye) tegens
 „alle gemeyne regten, ook onder de wreestste en
 „tirannische Princen altijts onverbreekelijck
 „onderhouden, doen vangen, doden, en haar
 „goederen confiscueeren. En al wast alsoo, dat
 „meest de beroerte in dese voorz Landen, door
 „toedoen van de voorz Regente en haar adherenten
 „in 't jaar 1566. opgestaan, was gesliff, en
 „veele die de vryheyt des Landts verstonden,
 „verjaagt, en d'andere verdrukt en t'ondergebrogt,
 „soo dat den Koning geen oorfaake ter werelt
 „meer en hadde, omme de voorz Landen met
 „Wapenen en geweld te overvallen, nogtans
 „om sulken oorfaake, die den voorz Spaanschen
 „Raat langen tyt gefogt en verwagt hadde,
 „(gelijk de opgehouden en gecintercipieerde
 „brieven van den Ambassadeur van Spangien
 „in Vrankrijk aan de Hertoginne van Parma
 „doen ter tyt geschreven sulx waren uytwyfende)
 „omme te niete te mogen doen, alle des Lants
 „Privilegien, 't selve naar heuren wille by
 „Spangiaarden tyrannijck te mogen gouverneeren,
 „als de Indiën, en nieuwe geconquesteerde
 „Landen: heeft door ingeven en raat van de
 „selve Spanjaarden (toonende de kleynen affectie,
 „die hy sijnen goeden ondersaten was toedragende,
 „de, contrarie 't geene hy haar, als haar
 „Prince, beschermer, en goet herder schuldig
 „was te doen) naar dese Landen, om deselve
 „t'overvallen, geschikt met grote Heykracht
 „den Hertog van Alva, vermaart van strafheyt
 „en cruelliteyt, eene vande Principaalste
 „Vyanden van

„deselve Landen, verselschapt, om als Raden
 „nemens hem te wesen, met Persoonen van
 „gelijcke natuyre en humeuren. En al wast
 „soo dat hy hier in de Landen, sonder slag
 „of stoot is gekomen, en met alle reverentie
 „en eere is ontfangen van de arme Inge-
 „setenen, die niet en verwagteden, dan
 „alle goedertierentheyten clementie,
 „gelijk den Koning hen dikwils met sijne
 „brieven geveynsdelijck hadde toegefeyt;
 „ja dat hy selfs van meeninge was te komen
 „in persoon, om in alles tot genoegen van
 „een ygelijcken ordre te stellen, hebbende
 „ook ten tyde van het vertrek van den
 „Hertoge van Alva naar dese Landen een
 „vloote van Schepen in Spangien om hem
 „te voeren, en een in Zeelant, om hem
 „tegens te komen, tot groote excessieve
 „kosten van den Lande doen toereeden,
 „omme sijne voorz ondersaten te abuseeren, en te
 „beter in 't net te brengen, heeft niet te
 „min den voorz Hertoge van Alva terstont
 „naar sijne comste, wesende een vreemdeling,
 „en niet van den Bloede van den voorz
 „Koning, verklaart gehadt, commissie van
 „den Koning te hebben, van opperste
 „Capiteyn, en korts daar naar van
 „Gouverneur Generaal van den Lande, tegens
 „de Privilegien, en oude herkommen
 „deselvs. En openbaarende genoeg sijn
 „voornemen, heeft terstont de Principaalste
 „Steden en sloten met volk beset,
 „Casteelen en sterkten in de principaalste
 „en magtigste Steden, om die te houden
 „in subjectie, opgerigt. De Principaalste
 „Heeren onder deksel van haren Raat
 „van doen te hebben, om te willen
 „employeeren in den dienst van den
 „Lande, uyt last van den Koning vriendelijck
 „ontboden, die hem gehoor gegeven,
 „hebben doen vangen, tegens de Privilegien
 „uyt Brabant, daerse gevangen waaren
 „gevoert, voor hem selven (niet wesende
 „heuren competenten regter) doen betigten,
 „ten lesten sonder hen volkomentlijck te
 „hooren, ter doot veroordeelt, en openbaarlijck
 „en schandelijck doen doden, d'andere
 „beter kennisse van de geveynsheyt der
 „Spanjaarden hebbende, hun uyt den Lande
 „houdende, verklaart verbeurt te hebben
 „lyf en goet, voor sulx hun goet aanveert
 „en geconquesteert, op dat de voornoemde
 „arme Ingesetenen hun niet en souden ('t
 „waare met heur sterkten, of Princen die
 „heur vryheyt souden mogen voorstaan)
 „kunnen of mogen tegens der Spanjaarden
 „gewelt behelpen, behalven nog ontalliche
 „andere Edelmans en treffelijcke Bor-
 „gers, die hy soo om den hals gebrogt
 „als verjaagt heeft, omme hunne goederen
 „te confiscueeren. De reste van de goede
 „Ingesetenen, boven den overlaf, die sy
 „aan hare vrouwen, kinderen en goederen
 „leden, door gemeyne Spaansche Soldaten
 „ten haren huysen in guarnisoen leggende,
 „travailleerende met soo veele diverse
 „schattingen soo met haar bedwingende
 „tot geldinge, tot bouwinge van nieuwe
 „Kasteelen, en Fortificatien van de
 „Steden, tot haare eygene verdrukkingen,
 „als met opbrengen van hondertste,
 „twintigste en thiende penninge, tot
 „betaalinge van de Krygslieden, soo by
 „hen medegebragt, als die hy hier te
 „Lande opligte, omme t'employeeren
 „tegens hunne medelantsaten, en

„tegens die geene die des Lants vryheyt, met
 „pnykel van heuren lyve aventuyrden voor te
 „staan; op dat de voorfz onderfaten verarmt
 „wefende, geen middel ter werelt en soude over-
 „blyven, om fijn voornemen te beletten, en
 „d'instructie hem in Spangien gegeven, van het
 „lant te tracteeren, als van nieuws geconque-
 „steert, te beter te volbrengen; tot welken eynde
 „hy ook begoft heeft, in de Principaale plaatfen,
 „d'ordre van justitie naar de maniere van Span-
 „gien (directelijk tegens de Privilegien van den
 „Lande) te veranderen, nieuwe Raden te stel-
 „len, en ten laften wefende buyten alle vreesfe,
 „foo hem dogte, een thienden penning force-
 „lijk willen opregten, op de Koopmanschappen
 „en Hantwerken staande: niet tegenstaande de
 „veelvuldige Remonstrantien, by elk landt in 't
 „particulier, en ook by allegader in 't Generaal
 „hem ter contrarie gedaan, 't welk hy ook met
 „gewelt soude volbragt hebben, ten waare ge-
 „weeft, dat door toedoen van myn Heere den
 „Prince van Orangien en diverse Edelmans en
 „andere goede ingeboorne, by den voorfz Her-
 „toge van Alva uyt den Lande gebannen, fijn
 „Vorftelijk genade volgende, en meest in haren
 „dienst wefende, en andere ingefetenen wel ge-
 „affectioneerde, tot de vryheydt van het voorfz
 „Vaderlandt, Hollant en Zeelant, korts daar
 „naar niet meesten hadden hem afgefallen, en
 „hun begeben onder de bescherminge van den
 „voorfz Heere Prince, tegens dewelke twee Lan-
 „den, den voorfz Hertoge van Alva, geduyren-
 „de fijn Gouvernement, en daar naar de Grote
 „Commandeur (die naar den voorfz Hertoge
 „van Alva, niet om te verbeteren, maar om den
 „felven voet van Tirannye by bedekte middelen
 „te vervolgen, den voorfz Koning van Spangien
 „hier te Lande geschikt hadde) hebben d'andere
 „Landen, die fy met haare Guarnifoen en op-
 „geregte Casteelen hielen in de Spaansche subje-
 „ctie, bedwongen, om heur Perfoonen, en alle
 „heur magt te gebruyken, om die te helpen 't on-
 „derbrengen, dies niet meer deselve Landen, die
 „fy tot heure Assistentie, als vooren employeer-
 „den, verschoonende, dan ofte heur selfs Vyand-
 „den waaren geweest: latende de Spangiaarden,
 „onder dekfel van gemutineert te fijn, ten aan-
 „fien van den groten Commandeur in de Stadt
 „van Antwerpen geweldiglyk komen, daar ses
 „weeken lang tot laste vande Borgeren, naar
 „henne discretie teeren, en daar en boven tot be-
 „talinge van hare geeyfchte soldye, die selve Bor-
 „geren dwingende, binnen middeler tyden
 „(om van het gewelt van deselve Spangiaarden
 „ontilagen te wesen) vier hondert duysent gul-
 „den op te brengen, hebbende daar naar, de
 „voorfz Spaansche Soldaten, meerdere stoutig-
 „heyt gebruykende, hen vervordert, de Wa-
 „penen openbaarlyk tegens het Landt aan te ne-
 „men, meynende eerst de Stadt van Brussel in
 „te nemen, en in Stede van ordinarijse Residen-
 „tie van den Prince van den Lande (daar wesen-
 „de) aldaar haar Roofneft te houden, 't welk
 „haar niet gelukkende, hebben de Stadt van Aalst
 „overweldigt, daar naar de Stadt van Maftrigt,
 „en soo voorts de Stadt van Antwerpen gewel-

„delijk overvallen, gefaccageert, gepilliert,
 „gemoort, gebrant, en soo getraecteert, dat de
 „tiranniste en cruellste Vyanden van den Lan-
 „de, niet meer of erger en souden konnen doen,
 „tot onuytsprekelijke schade, niet alleenlyk van
 „de arme ingefetenen, maar ook meest van alle na-
 „tien van de weerelt, die aldaar hadden haar
 „koopmanschap en gelt. En niet tegenstaande
 „dat de voorfz Spangiaarden by den Raat van
 „State (by den welken doen ter tydt mits de doot
 „van den voorfz grote Commandeur te vooren
 „geschiet, het Gouvernement van den Lande
 „was uyt last en Commissie van den voorfz Ko-
 „ning van Spangien aanveert) ten bysijne van
 „Hieronimo de Rhoda, om haar overlact, force,
 „en gewelt, 't welk fy deden, verklaart en gekon-
 „digt waaren voor Vyanden van den Lande, heeft
 „den selven Rhoda uyt sijne Autoriteyt, of
 „soo 't te presumeeren is, uyt kragte van sekere
 „secrete instructie, die hy van Spangien hebben
 „mogte, aangenomen heeft te wesen van de
 „voorfz Spanjaarden en hare adherenten; en (son-
 „der aansien vanden voorfz. Raat van State) te
 „gebruyken den name en autoriteyt van den
 „Koning, waar door de Staten fijn veroorfaakt
 „geweest, ten selven tyde, met myn voorfz
 „Heere den Prince, en de Staten van Hollandt en
 „Zeelandt te accordeeren: welk accoort by den
 „voorfz Raat van State, als wettige Gouverneurs
 „van de Landen, is geappobeert en goet gevon-
 „den geweest, om gelijkerhant en eendragte-
 „lijk de Spangiaarden, des gemeyne Lants-Vyand-
 „den, te mogen aanvegten, en uyt den Lande
 „te verdryven, niet latende nogtans, als goede
 „onderfaten, binnen middele tyden, by diver-
 „sche ootmoedige Remonstrantien omtrent den
 „voorfz Koning van Spangien, met alder vlyt
 „en bequame middelen mogelijk wefende, te
 „vervolgen en bidden, dat den Koning ooge en
 „regart nemende, op de troublen en inconve-
 „nientien, die alreede in dese Landen geschiet
 „waren, en nog apparentelyk stonden te geschie-
 „den, soude willen de Spangiaarden doen ver-
 „trekken uyt den Lande, en straffen de geene die
 „oorfaak geweest hadden van het faccageeren, en
 „bederven van sijne principaale Steden, en an-
 „dere onuytsprekelijke overlacten, die sijne Ar-
 „me Onderfaten geleden hadden, tot een ver-
 „troostinge van de geene dien 't overkomen was,
 „en tot een exempel van andere. Maar den Ko-
 „ning al was 't dat hy met woorden hem geliet in
 „als of tegens sijnen danke en wille 't selve ge-
 „schiet was, en dat hy van meyninge was, te
 „straffen de hoofden daar af, en voortaan op de
 „ruste van den Lande, met alle goedertierent-
 „heyt (als een Prince toebehoort) te willen
 „ordre stellen, heeft nogtans niet alleenlyk geene
 „justitie of straffe, over deselve doen doen, maar
 „ter contrarien genoeg metter daat laten blyken,
 „dat het met fijn consentement en voorgaande
 „Raat van Spangien al geschiet was: en is by opge-
 „houden brieven korts daar naar bevonden, dat
 „aan Roda en andere Capiteynen (oorfaake van
 „'t voorfz quaat) by den Koning selve geschreven
 „wort, dat hy niet alleenlyk heur feyt goet vont,
 „maar haar daar of prees, en beloofde te recom-
 pen-

„penseeren, bysonder den voorz Roda, als
 „hem gedaan hebbende een sonderlingen dienst,
 „gelijk hy hem ook tot sijner wederkomst in
 „Spangien, en alle andere (sijne dienaars van de
 „voorz Tirannye in dese Landen geweest heb-
 „bende) metter daat heeft bewesen; heeft ook
 „ten selven tyde (meynende des te meer d'ogen
 „van de Onderlaten te verblinden) den Koning
 „in dese Landen gesonden, sijn Bastaart Broeder,
 „Don Jan van Oostenrijk, als wesende van sijn-
 „nen bloede, dewelke onder 't dekfel van goet te
 „vinden, en te approbeeren 't accoord tot Gent
 „gemaakt, het toefeggen van de Staten voor te
 „staan, de Spangiaarden te doen vertrekken, en
 „d'Authours van de geweldén en disordre, in de-
 „se voorz Landen geschiet, te doen straffen, en
 „ordre op de gemeyne ruste van den Lande, en
 „haar oude vryheyt te stellen, sogte de voorz
 „Staten te scheyden, en 't een Landt voor, en
 „'t ander Landt naar, onder te brengen: soo
 „korts daat naar door de geheugenisse Godts,
 „(Vyandt van alle Tirannie) ontdekt is, door
 „ophouden en geintercipieerde brieven, daer by
 „bleek, dat hy van den Koning last hadde, om
 „hem te reguleeren naar d'instructie, en be-
 „scheet dat hem Rhoda soude geven, tot meer-
 „der geveinstheyt gebiedende, datse malkande-
 „ren niet en souden sien of spreken, en dat hy
 „hem soude omtrent de principaale Heeren min-
 „nelijk dragen, en deselve wennen, tot ter tyt
 „toe, dat hy door hare middelen en assistentie,
 „soude mogen Hollandt en Zeelandt in sijn ge-
 „welt krygen, om dan voorts met den anderen
 „te doen naar sijne wille. Gelijk ook Don Jan,
 „niet tegenstaande hy de Pacificatie van Gent, en
 „seker accoord tusschen hem, en de Staten van alle
 „de Landen doen gemaakt hadde, solenanelijk in
 „presentie van alle de voorz Staten beloofte, en
 „geswooren 't onderhouden, contrarie van dien
 „alle middelen sogte om de Duytsche Soldaten,
 „die doen ter tydt de principaale Steden en
 „sterkten hadden in bewaarnisse, door middel
 „van hunne Collonellen, die hy hadde tot sijnen
 „wille en devotie, met grote beloften te win-
 „nen, en soo deselve sterkten en Steden in sijn ge-
 „welt te krygen, gelijk hy het meestendeel al-
 „rede gewonnen hadde, en de plaatsen hielt voor
 „hem toegedaan, om deur dien middel de geene
 „die hem 't soeken souden willen maaken, om den
 „voorz Heere Prince, en die van Hollandt en
 „Zeelandt, d'oorloge te helpen aan doen, teytel-
 „lijk daer toe te bedwingen, en alsoo een straffer
 „en kruelder Inlantsche Oorloge te verwekken,
 „dan ooyt te vooren hadde geweest. 't Welk
 „(gelijk 't geene dat geveinsdelijk en tegens de
 „meyninge, uytwendiglijk gehandelt wort, niet
 „lange en kan bedekt blyven) uyt breekende, eer
 „hy volkomelijk sijne intentie geffectueert had-
 „de, heeft 't selve naar sijn voornemen niet kon-
 „nen volbrengen, maar nogtans een nieuwe
 „Oorloge in Stede van Vrede (daer hy hem 't
 „sijnder komste afvanteerde) verwekt; alle 't wel-
 „ke seggen de Staten ons meer dan genoeg wetti-
 „ge oorfaake gegeven heeft, om den Koning
 „van Spangien te verlaten, en een ander magtig
 „engoedertieren Prince, om de voorz Landen

„te helpen beschermen en voor te staan, te ver-
 „soeken. Te meer dat in sulken desordre en
 „overlast, de Landen bet dan twintig jaren van
 „haren Prince sijn verlaten geweest, en getra-
 „steert niet als onderlaten; maar als Vyanden,
 „hunnen eygen Heere soekende met kragt van
 „Wapenen hen te onder te brengen. Hebbende
 „ook door afflyvigheyt van Don Jan, door den
 „Baron van Solles, onder dekfel van eenige be-
 „quame middelen van accoorde voor te houde-
 „ne, genoeg verklaart, de Pacificatie van Gent,
 „die Don Jan uyt sijnen naam beswooren had-
 „de, niet te willen advouereen, en alsoo dagelijx
 „swaardere conditien voorgelagen; dat dies niet
 „tegenstaande de Staten niet hadden willen laten,
 „by Schriftelijke en ootmoedige Remonstran-
 „tien, met intercessie, van de principaale Prin-
 „cen van Kerstenrijk, sonder ophouden te ver-
 „soeken, met den voorz Koning te reconcilie-
 „ren, en te accordeeren, hebbende ook leltmaal
 „lange tijd hare Gesanten gehad tot Ceulen, hoo-
 „pende aldaar door tusschenspreken van de
 „Keyserlijke Majesteyt en der Cheurvorsten, die
 „daer mede gemoeytwaaren, te verkrygen
 „eenen verseekerden peys, met enige gracelijke
 „vryheyt, besunders vande Religie (de consci-
 „entie, en Godt principalijk rakende) maar
 „hebben by Experientie bevonden, dat sy met
 „deselve Remonstrantien en handelingen niet en
 „kosten van den Koning verwerven: maar dat
 „deselve handelingen en communicatien alleene-
 „lijk voorgelagen wierden, en dienden, om de
 „Landen sonderlinge twistig te maaken, en te
 „doen scheyden den een van den anderen, om
 „des te gevoegelijker, d'een voor, en d'ander
 „naar, 't onder te brengen, en hun eerste voorne-
 „men nu met alle rigeur, tegens haar te werk te
 „stellen. 't Welk naderhant wel openbaarlijk ge-
 „bleeken is, by seker Placcaat van proscriptione,
 „by den Koning uytgegaan, by den welken alle
 „de Officiere en Ingelatenen, van de voorz
 „geuniteerde Landen, en heure parthye volgen-
 „de (om hun tot meerder desperatie te brengen,
 „alomme odieus te maaken, de trafijke en hande-
 „linge te beletten) verklaart worden voor Re-
 „bellen, en oversulx verbeurt te hebben lyf en
 „goet. Settende daer en boven op het lyf van den
 „Heere Prince voorz grote sommen van pennin-
 „gen, soo dat sy ganschelijk van alle middelen
 „van Reconciliatie wanhopende, en ook van
 „alle andere remedien en secours verlaten wesen-
 „de, hebben volgende de wet der natuyre, tot
 „beschermienisse en bewaarnisse van haar, en der
 „Landen, Landsaten, Regten, Privilegien,
 „oude herkommen, en vryheden van het Vader-
 „landt, van het leven, de eere van Huyl-
 „vrouwen, kinderen, en nakomelingen, op
 „datse niet en souden vallen in de slavernye van
 „de Spangiaarden, verlatende met regte den
 „Koning van Spangien, andere middelen ge-
 „dwongen geweest voor te wenden, die sy tot
 „hare meeste verseekeringe, bewaarnisse van
 „hare Regten, Privilegien, en Vryheden voorz
 „hebben te rade gevonden.

Om alle welke redenen dan de Staten verklaren, alle Officiere en vasallen ontslagen van den eedt

eedt, die sy den Koning van Spangien als Heer van de voorsz landen geweest hebbende, gedaan mogen hebben, en dat sy voortaan niet van meininge waren, den selven te kennen in eenige saken den Prince, sijn Hoogheid, jurisdictie en domeinen van dese landen rakende, sijnen naam als Opperheer meer te gebruyken, of toe telaten dat die by yemand gebruykt wierde, en by afwesen van den Hertog van Aujouw, die het Gouvernement van den lande, op sekere conditien had aangenomen, datmen als voormaals gebruyken soude den naam van den Prince van Oranje, en de Staten van den selven Lande. Het welk met regt heeft mogen geschieden. Dewyl niet alleen by overlyden van de Graven het regt van de Hoogheid aan den lande quam te vervallen, en de Staten yemand, die het haar goet dagt, tot een Vorst en Opperhoofd mogten verkiesen, sonder sig aan de successie van de voorgaande Graven te verbinden, sulx dat verscheide voorbeelden in de verkiefinge en aanneminge der Graven genoeg aan wyfen, die by *Grotius de Antiq. Reip. Bat. cap. 5.* werden opgetelt, maar dat ook zelfs de Graven een wet hebben gehad, waar na sy haar moesten gedragen, en by ontstentenis, en overtredinge van dewelke de Staten aan hun niet meer waren verbonden; even op gelijke wyse als andere vrye Republiquen hunne Oversten om het verbreken en overtreden van s' Lants Wetten hebben veroordeelt. Soo hebben die van Laedemonien haren Paufaniam, die van Venetien haren Falerium, en die van Denemarken haren Christiernum verwurpen; onder dien schyn en dekmantel hebben de Engelsche haren Koning Carel ter dood verwesen; soo is Nero veroordeeld, en soo sijn andere Roomsche Keiseren om het verbreken van s' Lants Wetten om den hals geraakt; Soo schryft zelfs Balthasar Ayala, *de jure Et offic. bell. lib. 1. cap. 2. Et hac quidem ita procedunt, si summum imperium sit apud unum Principem; sin vero sit apud populum vel optimates, licet cum Tyranno jure agere, si tempora permittant; sin minus, licet bit eum vi opprimere; ita senatus priorum viam in Nerone secutus est, posteriorem in Maximino; sciendum enim est, Imperatores Romanos non habuisse summum imperium, quamvis plerique id sibi tyrannice usurpaverint; non enim erant Imperatores plus quam Principes.* Dat is, dit heeft sijn voortgang, in dien de hoogste magt in een hooft bestaat, maar indien deselve onder het gemeen, of onder de beste des volx bestaat, is hun geoorloft de Tyrannische Regering met regt te snuyken, so sy des meester sijn; soo niet het selve met geweld tegen te gaan, en te onder te brengen; soo heeft den Roomschen Raat het eerste middel tegens Nero gebruykt, het laatste tegens Maximinus. Want men moet weten, dat de Roomsche Keiseren het hoogste gebied niet hebben gehad, al is 't dat de sommige haar met geweld daar toe hebben ingedrongen, en niet meer sijn geweest als Princen en Oversten.

56 *Als hooft van de Hoogste Overheids*] In alle Lantgemene Vergaderingen is den Stadhouder, de eerste hoogste en aansienlijxte Persoon, aan welke den Raat-pensionaris van de Staten van Holland, en den President van de Staten Generaal dagelijx

kennisse doet van 't gene ter Vergaderinge voortvalt. Deselve is van alle oude tyden als Hooft van de Hooge Overheid benevens de Staten aanbevoelen geweest het bestier der landen en Steden van Holland, Zeelant, en Utrecht, in 't bysonder, soo in lantstants saken, als in de bestellinge der Magistraten en Overheden der Steden, en algemene hanthavenis van de justitie en gemene regts saken.

Het Ampt van den Stadthouder is in den naam van de Hoge Overheid op alle voorvallende saken en swarigheden goede forge te dragen, soo wel den Oorlog betreffende, als in andere gemene Lantstants saken.

In het Oorlog en Velttocht is aan hem als Capiteyn Generaal en Admiraal het gebied over alle de Militie te Water en te Lande, in het begeven van alle Ampten, Militaire commandementen, en krygsbevelen, in op en aftogt werwaarts en derwaarts door af en uytgaande Patenten.

Aangaande de Landtstants saken bekleed hy in alle Vergaderingen het eerste en voorsittende lid van den Staat ter beslegtinge van alle voorvallende saken; gelijk ook de algemene justitie op den naam van den Stathouder werd uytgevoerd, daar hy ook de eerste sit-plaats bekleet, als hy tegenwoordig is; en heeft ook magt om de straf van de begane misdaden te vergeven.

De verkiefinge en vernieuwinge van Schout Burgemeester en Schepenen in de respectie Steden, waar in de hoogste en volflage magt bestaat, is ook naar elx hantvesten en gebruyken, naar voorgaande voorstellinge van een dubbel getal uyt de nutste en bequaamste aan den Stathouder overgedragen.

Ende ingelijker voegen werden by het affterven van enige Raden van den Hove of Hogen-Rade een drie dubbel getal van die gene, die daartoe bequaamst geoordeelt sijn, by de Staten van Hollandt voorgedragen, en aan den Stadhouder overgebracht, om by hem daar uyt eene verkoren te werden.

Buyten welke voorvallende verkiefingen den Stadhouder ook de magt is gegeven indien de noot sulx mogt vereischen, ook buyten den selven tyd enige afstellinge en veranderinge in de Magistraten van de Steden, met kennisse van saken te mogen maken.

By wie dese Vorstelijke en Stadhouderlijke magt van tijd tot tijd is bedient geweest, daar toe kan ons ter goeder geheugenis dienen, de volgende lyfte van de Graven self, of die gene, dewelke in hare plaatsen als Stadhouders sijn gestelt geweest.

Onder de Stadhouders, dewelke inde plaats van Graven de Landvoogdye gepleegt hebben, en by de sommige te onregt by de Graven getelt werden, sijn geweest.

Vrouw *Geertruid van Sassen* in 't jaar 1062. in plaats van haar soon *Diderik*, die sy by *Floris de VI.* hadde, dewelke nog jong was, *Landvoogdesse.*

Naar of in haar plaats was *Robbrecht van Gent*, by genaamt *de Vries*, Landvoogd van Holland van 't jaar 1064. tot 1071.

Naar hem kwam *Gouard Buldrugge*, dewelke in 't jaar 1071. door hulp van Bisschop *Coenraad* van

van Utrecht Vrou *Geertruyd* en *Robbert de Vries*, uyt het land verdreef, en de Landvoogdye met geweld aannam, en tot de Herstellinge van den Regten *Grave Diderik* besat.

Onder *Graaf Diderik de VII.* diernaam en XI. *Grave* van Hollandt wert omtrent het jaar 1200. eenen *Pelgrim* des *Graven* Stadhouder genoemd.

Onder *Graaf Floris de IV.* en XIII. *Grave* van Hollandt werd op het jaar 1235. zijn broeder *Willem* des *Graven* Stadhouder erkent.

En naar hem zijn schoon-oon *Dirk* Heere van *Brederode*, die met *Alid* zijn dogter getrouwt was.

Onder *Willem de II.* was *Floris* zijn jonger broeder Stadhouder van Hollandt, die ook Voogd van 't Land was, ten tyde van *Graaf Floris de V.* van het jaar 1255. tot 1258. dat hy stierf.

In zijn plaats kwamen Hertog *Hendrik van Brabant*, *Graaf Floris Oudooms* soon, *Otto* *Grave* van *Gelder*, *Alid* *Gravinne* van *Henegouwen*, weduwe van Heer *Jan* van *Avenes*, en Heer *Clas* van *Cats* Ridder, die alle ten tyde van de minderjarigheid van *Grave Floris de V.* Stadhouders en Landvoogden waren.

Voort soo werden met en sedert Hertog *Albregt* getelt de navolgende Stadhouders en Landvoogden.

Onder Hertoge Aalbert van Beyeren.

Heer *JAN* van *ARKEL*, anno 1389.

Onder Vrouw Jacoba van Beyeren.

Heer *WALRAVEN* van *Brederode*, anno 1417. Hy wert in 't selve Jaar binnen *Gorinchum* verflagen.

Hertoge *Jan van Beyeren*, *Vrou Jacobs Oom*, werdt Stadhouder anno 1419. uyt kragte van den *Vrede* met haar gemaakt, voor drie Jaren, die daar na verlengt wierde, dan hy stierf anno 1424.

Heer *Jacob van Abcoude*, van *Gaasbeek*, *Wijk*, *Putten* en van *Styen*, wert Stadhouder anno 1424. gestelt by Hertoge *Jan van Brabant*, als Man en Voogt van *Vrouw Jacoba* voorz.

Heer *Jan*, *Burggrave* van *Montfoort*, anno 1425.

Heer *Frank van Borsselen*, Heer van *Zuylen* en *S. Maartensdijk*, namaals *Grave* van *Ooster* vant in *Henegouwen*, werdt gestelt by Hertoge *Philips van Bourgondie*, als toekomstende *Grave* van *Hollandt*, &c, in 't Jaar 1428.

Heer *Rosland van Uytkerken*, van *Heestert* en *Heemfroeden* in *Vlaanderen*, gestelt anno 1429.

Onder Hertoge Philips van Bourgondien.

1433.

Heer *Hugo van Lannoyt*, Heer van *Santen* in *Vlaanderen*, gestelt Stadhouder anno 1433. na dat *Vrouw Jacoba* tegen alle regt gedwongen was haar *Erflanden* van *Hollandt*, &c. aan den voorz Hertoge over te geven, des sy naar drie Jaren, naar veel verdriets en ongenugten stierf. De Heer *van Santen* vertrok anno 1440. naar zijn landt, en stierf ald aar anno 1456 out 72. jaren.

1440.

Heer *Willem*, Heer van *Laleyng* in *Henegouwen*, was van de *Houksche* partye, en wert gestelt anno 1440. (sijn dogter *Vrouw Iolente* hadde te man Heer *Reynout*, Heere van *Brederode*, haar Moeder was *Vrouw Joanne van Cregny*, *Vrouwe* van *Bignicourt* in *Arthois*) Hy wert anno 1444. te *Brussel* by Hertog *Philips* afgeset, en vertrok naar zijn Landt, alwaar hy stierf anno 1475. out 80. jaren.

1445.

Heer *Goefwyn de Wilde*, *Ridder*, uyt *Vlaanderen* gebooren; dese werdt niet Stadhouder, maar *President* van *Hollandt* genoemd, en wert naar wat meer als twee Jaaren anno 1448. op 't *Slot* van *Louvesteyn* onthalt, om een grouwelijke fonde.

1448.

Heer *Jan*, Heer van *Lannoyt* in *Vlaanderen*, Stadhouder van *Hollandt* gestelt, anno 1448. Hy was neve van den Heere van *Santen* voorseyt. Hy hadde getrouwt *Vrouw Joanne van Poix*, *Vrouwe* van *Brimeux* in *Walflant*, dewelke anno 1459. in den *Hage* overleden sijnde, is inde *Capelle* op 't *Hof* begraven, alwaar men voor de *troubelen* haar *Grafschrift* plag te sien inde *Franse Tale*. Dese Heer *Jan van Lannoyt* sijnde in den haat van den *Grave* van *Charloos* gekomen, en in de onminne van den Hertoge, is hy anno 1465. uyt het *Lant*, uyt vreesse van 's *Graven* komste, haastelijk vertrokken (met zijn tweede *Huyf* vrouwe *Vrouw Jenne van Ligne*) naar *Vrankrijk*, dan verkreeg naderhant weder *lijnen* *Peys*.

Onder Hertoge Caarle van Bourgondien,

1465.

Heer *Lodewijk van Brugge*, Heer vander *Gruythuyten*, *Prince* van *Steenhuysen*, *Grave* van *Wyncester* in *Engelandt*, Heere van *Haamstede* in *Zeelandt*. Dese was mede een *Vlamsch* Heer van grooten huysse, was Stadhouder xij. Jaren lang, met grooter eeren: maar na den doot van Hertoge *Caarle van Bourgondien*, also dese Stadhouder van den *Edeldom* van *Hollandt*, besonder vande *Cabbelijausche* partye niet bemint en was, en de *Hollanders* seyden, dat sy van de *Vlamingen* niet meer begeerden geregeert

Nnnnnnn

geert te werden, so heeft hy goetwilliglijk van 't Stadhouderfchap aftant gedaan anno 1477. omtrent Paaschen. Hy hadde getrouwt Vrouwe *Maria van Borfelen*, fuster van *Wolfard*, Heere vander Vere, Vliffingen, &c. fijnen navolger: en hadde daar by Heer *Jan van Brugge*, Heer van Gruythuyfen, wiens eenige dogter Vrouw *Margriete* troude met Heer *Jacob van Luxemborg*, Grave van Gavre, &c. en was de moeder van *Lamoraal*, Grave van Egmont, &c. De voornoemde Heer *Jan van Gruythuyfen* hadde twee Susters, van dewelke d'outste Vrouw *Joanne* hadde te man *Jacob*, Grave van Hoorn, Heere van Altena in Hollandt, en d'ander Vrouw *Maria*, troude Heer *Adriaan van Crumingen* in Zeelant, en hadden kinders, De voorfz Heere *Lodewijk van Gruythuyfen*, Stadhouder van Hollant, hadde drie fusters, d'eerste Vrouw *Jenne*, hadde te man *Joan van Gysbelle*, Heer van Eslebeke; de tweede troude *Lodewijk van Vlaanderen*, Heer van Praat (en waren de Groot-vader en Grootmoeder van Heer *Lodewijk van Vlaanderen*, Heere van Praat, namaals ook Stedehouder van Hollant) De derde fuster, Vrou *Catrina*, troude Heer *Hendrik van Waffenaar* in Hollant, en hadden kinders.

Onder Vrou Maria, Hertoginne van Bourgondien.

1477.

Heer *Wolfard van Borfelen*, Heere vander Vere, Vliffingen, Brouwershaven, Duyvelandt, Ryederkerke, en Grave van Grootvelt in Vranrijk, Ridder vande Ordre van 't Gulden Vlies, wiert Stadhouder, sijnde fijnen Schoonbroeder naar Vlaanderen vertrocken, door wiens recommandatie hy Stadhouder gekoren wert anno 1477. was seer rijk van Landen en heerlijkheden. Hy hadde te voren te wyve gehadt Vrou *Maria Stuart*, Suster van *Jacob* de twede dier name, Koning van Schotlant, maar anno 1477. hadde hy te wyve Vrou *Charlotte van Bourbon*, dogter van *Lodewijk*, Grave van Monpensier in Vrankrijk, maar sy stierf na twee jaren anno 1479. Hy werd anno 1480. deur instigatie en bedrijf van die van de Cappeljaufe partye afgedankt, en gebengden de Hollanders, dat contrarie haar onlangs verkregen Privilegien, voor dese maal een uytheemfche Stadhouder gestelt soude werden, te weten:

Onder Maximiliaan ende Philips fijnen Sone, Eertz-Hertogen van Oostenrijk.

1480.

Heer *Ioost van Laleing*, Ridder van 't gulden Vlies, Heer van Montigny en Hantes, Heeren *Ottensz*, den welken *Otto* een jonger Broeder was van Heer *Willem van Laleing*, eerrijts Stedehouder van Hollant geweest. Dese Heer *Ioost* hadde te wyve Vrou *Godelyn vander Viefvil-*

le, uyt Arthois, en van haar beyden fijn gekomen alle de Graven van Laleing en Hoogstraten. Hy wert na 3. jaren in 't Beleg voor Utrecht geschooten den 4. Augusti, en stierf 's daegs daar aan anno 1483. Hy hadde in fijn leven de heerlijkheit van *Laleing*, gelegen by Duay, gekogt van fijn Oomsone.

Onder d'Eertz-Hertogen Philips, en Kaarle fijnen Sone, namaals Koningen van Spaengien.

1484.

Heer *Jan*, den eerften Grave van Egmont, was Stadhouder van Hollant omtrent xxx. Jaren, van 't Jaar 1484. tot den Jare van 1515. in October, hebbende doen fijn voorfz Officie overgegeven, en verlaten, overmits fijnen ouderdom, en stierf op fijn slot van Egmont, des Jaars daar aan 1516. in Auguste, out sijnde 77. Jaren. Van hem en fijn naarkomelingen is hier voor gesproken.

Onder Keyfer Caerle den vyfden.

1515.

Grave *Hendrik van Nassou* en Vyanden, Baenderheer van Breda, Dillenburg, Dieft, de Leck, Polanen, en van de Swaluwe in Hollandt, &c. werdt Stadhouder den naaft-leften October 1515. en bediende fijn Officie les Jaren en 3. maanden, tot dat hy het verliet ofte overgaf in 't jaar 1522. en stierf daar na in 't jaar 1538. out sijnde 53. jaren. Hy heeft drie huysvrouwen gehadt, en geduerende fijn Stadhouderfchap, hadde hy te wyve Vrou *Claudine van Chalon*, fuster van *Philibert* Prince van Orangien; sy stierf anno 1521. Van hem is hier voor in 't brede gehandelt.

1522.

Heer *Anthonis van Laleing*, eerfte Grave van Hoogstraten, Heere van Montigny, wert Stadhouder in February 1522. Hy was tweede sone van Heer *Joos van Laleing*, die Stadhouder stierf anno 1483. Hy hadde te wyve Vrou *Elisabeth*, oudste dogter van *Casper*, Heere van Culenburg, Vrouwe van Hoogstraten, dat een Graafschap gemaakt wierd.

Gouthoven fchrijft dat anno 1522. in Mey, en A°. 1527. Stadhouder van Holland wert genoemt den Heere van Castres, die hy vermoed dat geheeten was Heer *Jacob van Thiennes*, Heer van Castres en Claarhout, Groot-Bailliou in Vlaanderen, overleden anno 1534. en was de Grootvader van *Thomas van Thiennes*, Heere van Castres, waar van de weduwe Juffrou *Elisabeth van Arkel*, Vrouwe van Heukelum in Holland, nog (anno 1618.) was levende. Maar also den voorfz Grave van Hoogstraten, nog Stadhouder genoemt wert anno 1538. sijnde den voorfz Heer van Castres doen al doot, werd verftaan dat dese maar Lieutenant-Stedehouder is geweest.

Dese

Defen Heer *Anthonis van Laleyn*, eerste Grave van Hoogstraten, stierf sonder kinders, anno 1540. te Gent. Hy hadde een ouder Broeder, genoemt *Kaarle*, eersten Grave van Laleyn, die te wyve hadde Vrou *Jacquelyn van Luxemburg*, Vaders suster van de Gravinne van Egmont, en hadde daar by *Caarle*, tweede Grave van Laleyn, die te wyve hadde een Suster van den lesten Grave van Hoorn uyt den huys van Montmorency. Nog Vrou *Anna van Laleyn*, overleden anno 1602. out 95. Jaren, weduwe van Heer *Everaard van Pallant*, (daar sy by gewonnen hadde onder andere Heer *Floris van Pallant*, eersten Grave van Culenburg, en Vrou *Margriete van Pallant*, anno 1613. out 70. Jaren, op 't huys te Ysselmonde by Dordregt overleden, weduwe van Heer *Ian van Merode*, en van *Petersheym*) nog Vrou *Margareta van Laleyn*, die eerst te man hadde Heer *Jan Burggrave van Montfoort* by Utrecht, en daar na om haar playfier troude Jonkheer *Anthonis van Merthen*, van *Esselsteyn* in 't Stigt van Utrecht, en by alle beyde kinders hadde. De voorz *Caarle*, tweede Grave van Laleyn, hadde nog eenen Sone Heer *Philips*, tweede Grave van Hoogstraten, by Testament van sijnen voorz Oom, den Stadhouder Heer *Anthonis*, en sijn Huysvrouwe Vrou *Elisabeth van Culenburg*. Defen Heer *Philips van Laleyn*, was Gouverneur ofte Stadhouder van Gelderland. Hy hadde te wyve Vrou *Anna*, Gravinne van *Rennenberg*, haar moeder Vrou *Cornelia van Culenburg*, was een suster van Vrou *Elisabeth*, Gravinne van Hoogstraten, en van Vrou *Anna van Culenburg*, die moeder was van den voorz Heer *Everaard van Pallant*. Den voorz *Philips*, Grave van Hoogstraten, wan onder andere *Anthonis van Laleyn*, Grave van Hoogstraten, die anno 1568. stierf, hebbende gevolgt het Leger vanden Heer Prince van Orangien, hooglofl. memorie, en liet na, by sijnen wyve en suster van den lesten Grave van Hoorn, *Willem van Laleyn*, Grave van Hoogstraten, die overleden is anno 1590. hebbende te wyve Vrou *Maria van Egmont*, Grave Lamoraals dogter, nog levende 1618. lest weduwe van wylen Grave *Carle van Mansfelt*; Den voorz *Anthonis*, hadde een Broeder, Heer *George van Laleyn*, Grave van *Rennenberg*, die stierf anno 1581. te Groeningen, sonder kinderen, in de Vriessche Oorlogen seer vermaart.

1540.

Heer *Reynier*, Grave van *Nassou* (genoemt *René de Chalon*) Prince van Orangien, Heer van Breda, van *Diest*, *Leck*, *Polanen*, sone van den voorz Grave *Henrik van Nassou*, wert Prince van Orangien, en Heer van veel ander goederen by Testament sijn Ooms den Prince *Philibert*, die anno 1529. voor *Florence* doot bleef, op conditie dat hy verlatende de wapenen en toenaam van *Nassou*, met sijn erven en nakomelingen gebruyken soude die van *Chalon*. Hy wert Stadhouder van *Holland* in *October* 1540. tot in 't Jaar 1544. doe hy in 't beleg voor een Stadt in *Vrankrijk*, genoemt *S. Desyr*, doot geschoten wert, in 't bywesen ende gesigt van den Keyser *Carle de V.* maar out sijnde 32. Jaren, sonder wettige kin-

deren nate laten. Hy liet naar sijn weduwe de *Princesse Anna*, suster van *François*, Hertoge van *Lothringen* (die namaals de Hertog van *Aarschot* troude) maar maakte tot sijn erfgenaam sijn broeders sone Grave *Willem van Nassou*, doen maar xj. Jaren out sijnde.

1544.

Heer *Lodewijk van Vlaanderen*, Heer van *Praat* (wiens Voor-ouders van een natuurlijke sone van *Lodewijk van Male*, Grave van *Vlaanderen*, anno 1383. gekomen waren) werd Stadhouder anno 1544. in *July*. Hy hadde te wyve Vrou *Josijna van Praat*, van *Moerkerken*, Heeren *Caarlen* dogter uyt *Zuydt-Hollandt*. Hy stierf anno 1555. out 65. Jaren, sonder kinders.

Onder Koning *Philips van Spanjen*, de tweede dier Name.

1556.

Heer *Maximiliaan van Bourgondien*, eerste Markgrave vander Vere en van *Vlissinge*, Heere van *Brouwershaven* en *Beures*, wert Stadhouder anno 1556. in *July*, is na 2. Jaren op 't slot te *Sandeburg* buyten der Vere overleden, anno 1558. sonder kinders, hadde te wyve Vrou *Loyse van Croy*, suster van *Philips* Hertoge van *Aarschot*.

1559.

Heer *Wilhelm*, Grave van *Nassou*, Prince van *Orangien*, Heer van *Diest*, *Breda*, de Graaf, den *Berg*, *Leck*, *Polanen*, *Noleroy*, *Arlay*, en veel ander heerlijke goederen, wert Stadhouder van *Hollandt*, *Zeelandt*, en *Utrecht*, en van *Hoog-bourgondien*, oudt zynde 26. jaren, anno 1559. doe Koning *Philips* naar *Spanjen* reysen soude. Hy vertrok naar ontrent 8. Jaren om der troubelen wil uyt den Landen naar *Hoogduytslant*, anno 1567.

1567.

Heer *Maximiliaan van Hennyn*, tweede Grave van *Bossuyt* by *Bergen in Henegouwen*, wert Stadhouder by provisie in *Mey* anno 1567. out 25. jaren, daar na absolut, anno 1570. hy was een susters sone van den voorz Heer *Maximiliaan*, Marquis vander Vere, &c. en wert anno 1573. in den *Water-slag* by *Hoorn* gevangen, en sat aldaar tot de *Pacificatie* van *Gent* toe, anno 1576. te weten 3. jaren, en stierf t' *Antwerpen*, zynde Generaal van het *Velt-leger* der *Staten Generaal* tegen de *Spangiaarden*, oudt zynde 36. jaren, den 21. *December* 1578. hy hadde te wyve Vrou *Charlotte van Werchyn* uyt *Henegouwen*, en hadde daar by eenen sone, *Pieter*, Grave van *Bossuyt*, sonder kinderen overleden, anno 1597.

Stadthouders, onder de Regeringe vande Hog. Mog. Heeren Staten van Hollandt, Zeelandt met West-Vrieslant, naar dat die vande subjectie des Konings Philips afgeweken waren.

1572.

Heer *Willem*, Prince van Orangien, Grave van Nassou voorz, werdt weder Stadhouder en Veltheer, of Capiteyn Generaal over Holland, Zeeland, &c. naar den aangenomen Oorlogh tegen den Hertoge van Alve, Stadhouder Generaal des Koninx, &c. anno 1572. tot den 10. July anno 1584. doe hy (out zynde 51. Jaren) te Delft doorfchoten werdt, daar hy van stierf.

1586.

Heer *Robbert Dudley*, Grave van Leycester in Engelant, wert Stadhouder gesonden vande Koninginne *Elisabeth* van Engelandt, in December anno 1585. welken staat wat meer dan twee Jaren, met kleyn genougen en groot misvertrouwen van de Hooge Overheyt van den Lande bedient hebbende, is hy anno 1588. in October (out ontrent 55. jaren) in Engelandt gesturven.

1588.

Heer *Mauries*, Grave van Nassou, 's voorz Heeren Prince van Orangien tweeden sone, geboren den 13. November 1567. Markgrave vander Vere, Vliissingen, Heer van de Graaf olte Kuyk, van de Kluyndert, van Polanen en de Leck in Hollandt, Stadhouder en Capiteyn Generaal van wegen de voorz Hog. Mog. Heeren Staten, over Hollandt, met West-vrieslant, Zeelant, Utrecht, Gelderlandt en Over-Yssel, en Admiraal Generaal vander Zee, &c. wert anno 1618. by Testamente sijns Heeren Broeders (te Brussel overleden) Prince van Orangien, Grave van Bueren, Leerdam, Vyanden en S. Vyt, Heere van Breda, Dieft, Ysselsteyn, Sinte Martensdijk, Steenbergen, Oosterhout, en nog van 32. Heerlijkheden in Hoog-Bourgondien gelegen, als onder andere sijn Noseroy, Arguel, Arlay, Longuesaulnier, Joux, Jougne, Reviere, Bletteraas, S. Anne, het sterkste Casteel van 't heel Landt, &c.

1625.

Federik *Hendrik*, by der Gratiën Gods Prins van Oranjen, Graaf van Nassou, Catzenellebogen, Vianden, Dietz, Meurs, Lingen, Buren, Leerdam, &c. Marquis vander Vere en Vliissingen, Heer en Baron van Breda, der Stad Grave, en Lande van Kuyk, Dieft, Grimbergen, Herstal, Cranendonk, Warneston, Arlay, Noseroy, St. Vyt, Daasburg, Polanen, Wilhelmstad, Niervaart, Ysselstein, St. Martensdijk, Geertruydenberg, Chasteau-regnart, de Hooge en Lage Swaluwe, Naaldwijk, &c. Erf-Maarschalk van Holland, Erf-Burggraaf van Antwerpen, en van Befançon, Gouverneur van

Gelderland, Holland, Zeeland, West-Vrieslant, Zutphen, Utrecht, en Over-Yssel; Capiteyn en Admiraal Generaal der Vereenigde Nederlanden, Ridder van de Orden der Goude Kouffeband. Was geboren den 29. Maart 1584. Hy troude in 't jaar 1625. den 4. April *Amelia*, Gravin van Solms, by welke hy een soen en vier dogters gewonnen heeft. Wanneer nu sijn broeder Prins *Maurits* anno 1625. in den Heere was ontslapen, is hy hem terstont in alle sijne Heerlijkheden en Bedieningen gevolgt, en wiert Veldheer der Vereenigde Nederlanden, en Stadhouder over Holland, Zeeland en Westvrieslant. Hy stierf den 14. Maart des jaars 1647. na 63. jaren oud geworden, 22. jaren onsen Staat heerlijk besorgt te hebben; en wiert met Coninklijke statie, den 10. Mey daar aan volgende, binnen Delft begraven.

1647.

Wilhem, by der Gratiën Gods Prins van Oranjen en Nassau, Graaf van Catzenellebogen, Vianden, Dietz, Meurs, Lingen Buren, Leerdam, &c. Marquis vander Vere en Vliissingen; Heer en Baron van Breda, der Stad Grave, en Lande van Kuyk, Dieft, Grimbergen, Herstal, Cranendonk, Warneston, Arlay, Noseroy, St. Vyt, Daasburg, Polanen, Wilhelmstad, Niervaart, Ysselstein, St. Martensdijk, Geertruydenberg, Chasteau-regnart, de Hooge en Lage Swaluwe, Naaldwijk, &c. Erf-Maarschalk van Holland; Erf-Burggraaf van Antwerpen en van Befançon, Gouverneur en Stadhouder van Gelderland, Holland, Zeeland, West-Vrieslant, Zutphen, Utrecht, en Over-Yssel; Capiteyn en Admiraal Generaal der Vereenigde Nederlanden, Ridder der Ordens vande Goude Kouffeband. Was geboren in 's Gravenhage den 1. July 1626. tot de Hooge Ampten van desen Staat ingehuldigt op den 23. January des jaars 1648. Hy had tot Withal binnen Londen den 12. Mey des jaars 1641. getrouwt de *Princesse Royale*, *Maria*, oudste dogter van *Carel de I.* Konink van Groot Brittanien, die het jaar daar aan van haar Vrouw moeder de Koningin van Engeland, in Holland is overgebracht, door vele Engelsche Grooten, en Heeren verselt, die in den Haag met grote pragt en heerlijkheid ontfangen wierden. Dog het heeft God belieft, hem in de bloem sijner jaren, onvoorziens uyt de wereld te rukken, op den 6. November des jaars 1650. nalatende de *Princesse Royale* ten uyttersten swanger, die agt dagen daar na, den 14. dito, 'savonts ten negen uyren, een jonge Prins heeft gebaarst; en dese is

1672.

Wilhem *Hendrik*, by der Gratiën Gods Prins van Oranjen en Nassau, Graaf van Catzenellebogen, Vianden, Dietz, Meurs, Lingen, Buren, Leerdam, &c. Marquis vander Vere en Vliissingen; Heer en Baron van Breda, de Stad Grave, en Lande van Kuyk, Dieft, Grimbergen, Herstal, Cranendonk, Warneston, Arlay, Noseroy, St. Vyt, Daasburg, Polanen, Wilhelmstad, Niervaart, Ysselstein, St. Martensdijk, Geertruydenberg, Chasteau-regnart, de Hooge en Lage Swaluwe, Naaldwijk, &c. Erf-Mar-

Marschalk van Holland, Erf-Burggraaf van Antwerpen en van Befançon, Erf-Stadhouder van Gelderland, Holland, Zeeland, West-Vrieland, Zutphen, Utrecht, en Over-Yssel; Capiteyn en Admiraal Generaal der Vereenigde Nederlanden, Ridder van de Orden der Goude Kouffeband. De jaren van volwassenheid bereikt hebbende, wiert hy tot den Raad van State ingevoert, om volkomene kennis der saken van onse regering te krygen. In 't begin van 't jaar 1672. is hy tot Capiteyn Generaal over de Militie van den Staat aangenomen, en den 10. July des selven jaars Stadhouder van Holland, Zeeland, en West-Vrieland gemaakt, en in alle de Hooge Charges en Bedieningen sijner Alder-doorluchtigste Voorouders herstelt, die naderhand by den Staat hem erflijk zyn opgedragen. Waar na hy in den jare 1678. getrouwt heeft Maria Princesse van Jork, sijns moeders broeders dogter.

De voornaamste inhoud van des Stadhouders Instructie is, dat hy als het eerste Lith van de Hoge Overheid, en in den name van deselve, in en op alle voorvallende saken en swarigheden gehouden is goede ordre te stellen, soo wel de Landstand-saken, als de handhavenis van de Justitie betreffende. Bestaande voornamentlijk in den Staat niet alleen als Gouverneur, Capiteyn Generaal en Admiraal soo te water als te lande, te beschermen en voor te staan, te houden, exerceren en bedienen, maar ook daar in voor te staan, vorderen en bewaren de Overigheid, Gerechtigheid, Privilegien, en welvaren van den Lande, Leden, Steden, en Ingezetenen van dien, het gebruyk van de Gereformeerde Religie te doen onderhouden en beschermen van allen overlaf, onenigheid en schade, voorts in deselve Landen te doen gebruyken en handhaven, regt, en provisie van Justitie behoort te doen verlenen en te doen executeeren. Alles aangaande de Land-stants saken, en den Oorlog betreffende by goetdunken van de Staten, ofte met advys der selver Gecommitteerde Raden, en de saken van Justitie en handhavenis van gemene Regts-saken by advys en goetdunken van den President en Raden over Holland en West-vrieland; alle Hoof-officieren en andere Officieren van Justitie, niet staande tot Collatie van de Kamer van Rekening of andere vrye Heerlijkheden daar mede verlyd sijnde te creëren, en stellen; den President ende Raden van de Hoven van Justitie, by overlyden, vernieuwen, ofte veranderen, als het van node wesen sal, ten advyse van de Staten, op een Nominatie van een tripel getal te verkiesen, te eligeren, creëren en vernieuwen. Ten gewoontlijken tyde, de Magistraten in de Steden, als naar ouder herkomen, Handvesten, en Privilegien van deselve, ook buyten den gewoontlijken tijd, indien den nood ofte versekertheid sulx mogte vereyssen, af te stellen, ofte vernieuwen, met kennis van saken, en van 't merendeel der gener, die de Vroedschap, en het Corpus der selver Stede representeren, al sonder

prejudicie der Steden, Handvesten en Privilegien, die niet te min gehouden sullen werden in haar geheel. Gelijk alles in 't brede te sien is uyt de respectieve Instructien en Commissien van tijd tot tijd aan deselve gegeven; so als dan de Staten van Holland en Zeeland by de unie en verbondt by hunden 25. April 1576. tot Delft aangegaan onder anderen seggen, dat dewyl alle goede republiken en gemeenschappen meest werden behouden, gesterkt, en bevestigd, by eenigheid, dewelke niet wel kan sijn by vele in wille en gemoet veeltijds differerende, en mitsdien nodig is, dat de Regeringe aan een Hoof en Overigheid gestelt en bevolen werde, de voorz bondgenoten derhalven na lange communicatie en rypen Rade op de forme van Regeringe en administratie van de gemeene saken der selver landen gehouden, door de ingeboren goede affectie liefde en yver, die Prins Willem de eerste altyd dese landen toegedragen en bewesen heeft, deselve sijne Excellentie als de voornaamste personagie deser Nederlanden, en d'eerste van de Staten der selver Landen versogt en gebeden hebben, en voor soo veel in henlyuden is, als Hoof en Hoogste Overigheyt verkooren en gesteld, tot de Regering der voorz Landen en Steden van Holland en Zeeland, mitsgaders alle den onderwind en beledinge van de gemene saken der selver Landen, alle deselve onderwerpente de goede wille en belieste van sijn Excellentie, agtervolgende den eet, en pligt by henlieden aan sijn Excellentie gedaan, dewelke syluyden geconfereert hebben alle volkomen magt en autoriteit daar toe enigins nodig sijnde; en dat vervolgens hoogemelde Prince so lange de Landen in Oorlog of Wapenen sijn, sal hebben volkomen autoriteit en magt, om als Souverain en Opperhoof te gebieden en verbieden alles wat tot conservatie en bescherminge derselver landen dienstig of schadelijk sal mogen wesen. Dat hy over sulx op alle krygssaken te water en te Lande sal disponeren na sijn goetdunken, of met advys van den genen, die hy daar toe sal gelieven te gebruyken, stellende alsulken Overste, Capiteinen, Lieutenanten, Officieren en Soldaten, als hem goet dunken sal; en onthoudende deselve en alle andere Commissarissen tot beledinge der krygssaken en 't gunt daaraan kleest eenigins nodich synde, op behoortlijck Tractement en besoldinge na, sijn Excellentie goetdunken met alsulke goede en generale krygsordeninge, en discipline, als tot soulagement der Ingezetenen en ten minsten quette van den Lande, in aller gelijkheid en eenparigheid, sal mogen geschieden. Dat over sulx de geheele bescherming der voorz landen sal staan ter dispositie, en ordonnantie van sijn Excellentie, die daar toe sal mogen gebruyken alle die knechten, Oorlogschepen, en Bootgefellen in dienst der voorz landen wesende, en die nog vorder aldaar aangenomen en toegerust sullen mogen werden, tot alsulke diensten, aanslagen, en exploiten, en daar van in elken quartiere, Stede of Vlecke, soo veel mogen verdeelen, logeren, schikken en ordonneeren, als sijn Excellentie tot wederstant der Vyanden, en beschermenis-

„menisse der selver Landen bevinden sal nodig te
 „sijn, sonder eenig advys of bewilliging vande
 „Staten, Magistraten van de Steden, of ymant
 „anders daar toe te verwagten, in der voegen dat
 „alle Steden en Vlecken, altyd het Crygsvolk
 „ofte 't Guarnisoen henlyuden toegesonden, elx
 „in sijn Regarde, en binnen elken quartiere, ter
 „Ordonnantie van sijn Excellentie by provisie
 „sullen ontfangen, voor en al eer sy luyden doen
 „eenige Remonstrantie, of verzoek ter 'contra-
 „rie, tot heure ontlafing, sonder dat eenige
 „knegten in Steden, Vlecken, Schantsen, op
 „eenige sterkte of huysen leggende, in de voorz
 „Axcysen of Imposten, meerder vrydom sullen
 „mogen genieten, dan d'ingesetenen van dien.
 „Dat voorts geen onderscheyt sal mogen werden
 „gemaakt in eenige Quartieren of Steden van de
 „Knegten, Bootsgezellen, of Schepen aldaar
 „wefende, of by wien deselve betaalt sullen wor-
 „den, soo wanneer die in andere quartieren ge-
 „trocken worden: maar sullen alle knegten, Oor-
 „logschepen, en Bootsgezellen, mitsgaders alle
 „die peningen, die uyt de gemeene middelen
 „van de Unie voornoemt sullen procederen, van
 „eender natuyre en conditien gehouden, en alle
 „Steden en quartieren van dien, voor een Lig-
 „haam gerekent worden naar behooren. Dat me-
 „de geen Knegten nog Bootsgezellen, in eenige
 „van de voornoemde quartieren of steden aan-
 „genomen nog gecasseert, nog eenige Equipagie
 „van Schepen of Schuyten gedaan, nog deselve
 „opgeleyt sullen mogen worden, by de bontge-
 „noten voornoemt, dan ter ordonnantie en belie-
 „ven, van sijn voornoemde Princelijke Excellen-
 „tie; Dat sijne Excellentie sal doen naarkomen alle
 „sijne bevelen, ordonnantien, wetten, disci-
 „plin, en articulen des Krygh handels, met
 „straffing van de overtreders van dien, daar toe
 „die Staten en Steden, met hare Schutteryen en
 „gemeenten des geboden sijnde de hant houden
 „sullen: Dat voorts sijne Excellentie met den Sta-
 „ten voornoemt tot den ontfang van de gemeene
 „penningen van de unie sal mogen stellen en
 „continueeren binnen elken quartiere, alsulke
 „ontfangers als 't hem goet dunken sal; Dat sijne
 „Excellentie van wegen den Koning als Grave
 „van Holland en Zeeland regt en justitie sal doen
 „administreeren, by den Raat Provinciaal van
 „den Hove van Holland, over alle plaats en
 „ingesetenen van Holland, Zeeland, en Vrieslant,
 „onder den selven Hove resorteerende, in allen
 „saken tot kennisse van den selven Hove staande.
 „Dat voorts in alle voorvallende geschillen en
 „judicieele saaken t' Hofen den Raat Provinciaal
 „voornoemt met heuren litmaten gerespe-
 „cteert, gekent, en haar luyder mandaten en be-
 „veelen geobediert sullen werden, soo binnen
 „desen quartiere van Holland als den Noorder-
 „quartiere en Zeeland, sulx als van ouden her-
 „kommen is gedaan, sonder dat eenige Steden
 „of plaats en, hen daar tegens sullen mogen stel-
 „len, nog ook die provisien en bevelen vanden
 „selven Hove mogen contravenieeren, nog hen
 „van de jurisdictie des self hof mogen ontrecken,
 „of eenige nieuwigheyt inbrengen, daar inne die
 „bontgenoten, by alle middelen elx in den haren

„sullen voorsien, behoudelijk nogtans dat geen
 „provisien van den selven Rade sullen worden
 „verleent, nog ook eenige proceduren geadmit-
 „teert, jegens d'ordonnantie en resolutie van de
 „Staten, nog ook eenige kennisse genomen wer-
 „den, aangaande d'inkomsten der gemeene mid-
 „delen vander unie, gedestineert tot onderhou-
 „van den Oorloge, maar deselve laten ter dispo-
 „sitie van de Gedeputeerde van de Staten,
 „binnen elken quartiere gestelt, en mits dat
 „den selven Raat vorder hem sal hebben te voe-
 „gen, naar beschreven regten, equiteyt, mits-
 „gaders alle deugdelijke Privilegien, en Co-
 „stuymen, en in materie van appellatie en
 „executeeren van heure sententien naar de
 „provisioneele leste ordonnantien en resolutie
 „van de Staten. Dat self sijne Excellentie den
 „selven Raat, alle Hooft Officieren, en andere
 „Officieren van justitie, tot collatie vander Ka-
 „mer van Reekeninge, naar ouder gewoonte
 „niet staande, stellen en ordonneeren sal van we-
 „gen des Konings als Grave van Holland en Zee-
 „land, te weten soo wanneer eenige van de jegen-
 „woordige sal mogen overlyden, of den tyd van
 „eenige Officien geexpireert sijn, ten ware om
 „redenen, sijne Excellentie boven desengoet be-
 „vonde enige te veranderen of te vernieuwen,
 „'t welk sijn Excellentie mits dien sal mogen
 „doen, in beyden gevalle met advys van Staten,
 „dewelke sijne Excellentie altyt sullen denomi-
 „neeren drie persoonen, uyt den welken tot de
 „vaceerende Staten en Officien respectie, sijne
 „Excellentie eenen sal verordineeren, mits dat
 „in den voorz Raat van Holland, altyd sullen
 „sijn twee uyt Zeeland, als naar ouder herkom-
 „men of privilegien van den selven Lande. En
 „sullen die van den Rade voornoemt by provisie
 „mogen verleenen alle provisie in materie van
 „gratien, als relief en restitutie, sulx als by den
 „Grooten Raat van Mechelen plagt te werden
 „gedaan. Item alle beneficien van regten, als
 „beneficien van inventarisen, van cessien, en dier-
 „gelijke; Sullen ook by provisie ter eerster in-
 „stantie kennisse hebben van alle questien feudale
 „vallende binnen Holland, mits dat in sulken
 „saaken by hen sullen sijn, den Stadhouder en
 „Raden van den leenen van outs geweest heb-
 „bende en nog jegenwoordig sijnde; Dat by sijne
 „Excellentie als by de overhant sullen mogen
 „worden verleent, alle gratien, als remissien,
 „pardons, respyten, quinquennellen, legiti-
 „matien, en diergelijke, van wegens den Ko-
 „ning als boven, naar behoerlijk advys van den
 „Officieren en Wethouderen vander plaatse of
 „andere, als naar ouder gewoonte: van gelijken
 „alle Octroyen, Beneficien, Prerogativen of
 „Privilegien, welverstaande dat in 't verleenen
 „van eenige Octroyen of Privilegien, aan eeni-
 „ge Communiteyten, Steden of Vlecken, 't selve
 „gedaan sal worden, met advys van de Staten,
 „om alle questien te voorkomen; Dat sijne Ex-
 „cellentie onder sijne hant en zegel verleenen sal
 „de savegarden en paspoorten, als 't selve tot
 „nog toe geuseert en gedaan is, sonder dat ymant
 „in Holland nog Zeeland, wie hy zy, hem sulx
 „onderstaan sal, dan by expresse autorisatie

van sijne Excellentie. Item dat sijne Excellentie sal eligeeren, creeren, en vernieuwen ten gewoonlijken tijden de Magistraten in de Steden, als naar ouder herkommen, Hantvesten en Privilegien van de Steden, wel verstaande in dien den noot of verseekerheyd mogte vereyfschen eenige afstellinge of vernieuwinge van Officieren, Wethouders, of Magistraten van de Steden buyten den gewoonlijken tyd, sal sijne Excellentie 't selve ook mogen doen met kennisse van saaken, en van 't meerendeel der geene, die de Vroetschappen 't Corpus der selver Steden sijn representeerende, al sonder prejudicie der Steden voorz. Hantvesten en Privilegien, die niet te min gehouden fullen worden en blyven in haar geheel. Gelijk sijne Excellentie ook hanthouden en beschermen sal alle Regten, Privilegien, Geregtigheden, Vrydommen, en loffelijke costuymen der landen, en der Steden van Holland en Zeeland, onder sijn gehoorsaamheyd sijnde in 't gemeen, en van elk een in 't bysonder, met voorstant, hanthouding, en protectie van de preeminentie, en autoriteyt van alle wettelijke Officieren, Magistraten, en Overigheyt, sonder dat de Gouverneurs, Capiteynen, of anderé tot vordering van Krijgssaaken in eenige quartieren gestelt, hen fullen vervorderen nog onderwinden eenige kennisse te neemen, van politijke of judicieele saaken, binnen of buyten de Steden vallende, maar daar mede fullen laten bewerden den Officiers, Magistraten, en Wethouders aldaar, mitsgaders den Rade Provinciaal, sulx van ouden tijden altijts gebruykt en geobserveert is geweest. En aangaande de Religie, dat sijne Excellentie admitteren en hanthouden sal d'oeffeninge van de Gereformeerde Evangelische Religie, doende surcheren en ophouden d'exercitie van alle andere Religien den Evangelio contrarierende, sonder dat sijne Excellentie sal toelaten, dat men op ymants geloof of conscientie sal inquireeren, of dat ymant ter cause van dien, eenige moeyenis, injurie, of letsel aangedaan sal worden, doende vorder d'oeffening der voorz. Religie aangaande, stellen alfulke goede ordre, als naar gelegentheid der oorsaaken en conditien van den Steden, ten meesten gerustigheyt, en commoditeyt van de gemeente, en sonder vermindering van Godts eer, bevonden sal worden te dienen en te behooren, ook met advys van Staten is 't noot. En fullen de Staten en bontgenoten in 't gemeen, ook d'Officieren, Magistraten, Schutteryn, en gemeenten, in allen Steden en vlekken eet doen, sijne Excellentie in de voorz. sijne Regeeringe, bevelen en ordonnantien boven verhaalt, en tot onderhouding van dien, getrouw, onderdanig, en gehoorsaam te wesen. Als ook dat by of van wegen sijne Excellentie reciproquelijk gesworen sal worden, in de voorz. Regeeringe der Landen van Hollant en Zeelant, haren Regten, Privilegien, Vrydommen en loffelijke Costuymen, in der forme en maniere als boven, by alle mogelijke wegen te beschermen, en te vorderen jegens alle hare Vyanden en Wederpartyen.

8 't Welk alles nader werd geconfirméerd, by de

Overdragt vande Souverainiteyt aan den selven Prince op den 5. July 1581. gedaan, daar by de Staten uitdruckelijk seggen, dat alle gemeenschappen en goede republicuen behouden, bevestigd, en gesterkt worden, insonderheid met eendragt en enigheid, 't welk niet wel kan sijn by vele in wille, gevoelen, en gemoet dikwils differerende, en dat sy daaromme aan sijn Excellentie alle volkomen magt en autoriteyt confereren, omme soo lange de voorz. landen fullen sijn in Oorlog of Wapenen, als Souverain en Opperhoofd alles te gebieden en verbieden wat tot dienst en preservatie derselver landen enigszints dienstig of schadelijk soude mogen sijn, (volgende daar op alle de conditien hier voren gestelt) en beloven en verbinden sig de Staten daar by voor soo veel hua aangaat, in alle het selve den Prince onderdaniglijk te gehoorsamen, en na hun vermogen te doen gehoorsamen ten allen tyden.

² By *successive verkiefinge*] Eerst van Prins 59 Willem den I. aan hem te meermalen soo voor als na het affweren van den Koning van Spangien opgedragen, ende wel voornamentlijk by de Unie van Delft op den 25. April 1576. ende by het aanbieden van de Graaflijkheid en Souverainiteyt van het Land in den jare 1581. aan hem gedaan. Naar sijn dood is tot het Gouverneurschap deser Landen in den jare 1584. aangenomen Prins Maurits, by wiens overlyden in den jare 1625. in sijn plaats gekomen is Frederik Henrik, na dewelke sonder verniewing van instructie sijn Hoogheyt Prins Willem de II. by sijn Vaders overlyden, in 't begin van 't jaar 1648. na dat den tagtigjarigen Oorlog tegens den Koning van Spangien, soo gelukkig met soo veel overwinningen tot een onverbrekelijke Vrede gebragt was, in sijn plaats gevolgt is. Dewelke ook onder de naam van Stadhouder, als Hoofd van de hoogste Overigheyt, de Regeeringe der Landen en Steden van Holland en Zeeland in 't bysonder, so in Landstand-saken, als in de Justitie en handhavenis van gemene Regts-saken, alle onderwind van gemene saken, met ende benevens de Staten is aanbevolen geweest; welke Oppermagt soo in het een als in het ander met het ontydig overlyden van den selven met den jare 1650. komende te gebreken, is het Hoofdlose bestier der Leden soo verre komen te vervallen, dat deselve in den tyd van omtrent twintig jaren, van de alderhoogste trap, daar die door Gods zegen onder het Opperbeleid van den Huyse van Orangien toe geraakt was, plotselijk tot het allerlaagste is komen te dompelen, ende geschapen stond 't enemaal te gronde te gaan, indien deselve door de opregtinge van de oude Stadhouderlijke Regeering in de Illustre Perfoon van Willem de III. niet en ware hersteld, dewelke op den 3. July van het trouble jaar 1672. het Gouverneur ende Kapiteinschap Generael deser Nederlanden, 't Ampt van Stadhouderfchap van Holland ende Zeeland in gelijke waardigheid, en bedieninge, so als oyt, of oyt het selve by de Princen van Oranjen, sijne Voorouderen bedient en bekleed is geweest, sonder eenige de minste bepalinge is opgedragen geworden, daar van de Resolutie aldus luyd:

By

60 „ **B**Y de Leden generale en eenparige inclinatie
 „ getoont zynde, omme den Heere Prince
 „ van Orange, (nademaal by resolutie van den
 „ eersten deser loopende Maand July, op huyden
 „ by resumptie ter Vergaderinge van haar Edele
 „ Groot-Mog. gearresteert, goet gevonden en
 „ verstaan was, dat, om by dese bekommerlijke
 „ constitutie van tijden en saaken de Leden van
 „ dese Provintie te bequamen tot het aanstellen
 „ van een Stadhouder, deselve malkanderen, en
 „ alle de gene, die den Eedt op 't eeuwig Edict
 „ gedaan hadden, volgens resolutie van den 5.
 „ Augusti 1667. van den selven Eedt gedispenseert,
 „ en malkanderen gestelt hadden in deselve
 „ vryheyt en faculteyt, als haar tot het aanstellen
 „ en eligeren van een Stadhouder voor date van
 „ het voorz. eeuwig Edict hadde gecompeteert)
 „ aan te stellen en te eligeren tot Stadhouder deser
 „ Provintie; hebben de Heeren van de Ridder-
 „ schap en Edelen, mitgaders de Gedeputeer-
 „ den van de Steden, uyt de naam en van wegen
 „ de Heeren hare Principalen, goet gevonden en
 „ geresolveert, den hoog gemelden Prince van
 „ Orange aan te stellen en te eligeren, gelijk Sijn
 „ Hoogheyd by haar Edele Groot Mog. aange-
 „ stelt en geeliceert werdt by desen tot Stadhou-
 „ der, Capiteyn Generaal en Admiraal over de
 „ Militie van dese Provintie te Water en te Lan-
 „ de, met alle soodanige digniteyten en waardig-
 „ heden, als deselve voor desen by de Princen
 „ zyne Voor-ouderen hoogloffelijker gedagtenis-
 „ se bekleet zyn geweest: dat mede van wegen dese
 „ Vergadering aanstonts een aansienlijke
 „ Staats-gewijse deputatie aan zyn hooggemelde
 „ Hoogheyd sal afgaan, omme aan den selven de
 „ voorz. digniteyten en waardigheden te offere-
 „ ren; ten welken eynde verfogt en gecommiteert
 „ teert zyn, gelijk verfogt en gecommiteert.
 „ werden by desen, uyt de Ordre van de Rid-
 „ derschap den Heere van Duyvenvoorde: de
 „ Heeren Halling, Deyman, Onderwater, van
 „ Zanen, de Graaf, vander Togt, Pesser, van-
 „ der Lyn, de Groot, Admiraal, Borgemeester-
 „ ren van de Steden Dordrecht, Haarlem, Delft,
 „ Leyden, Amsterdam, Gouda, Rotter-
 „ dam, Alkmaar, Hoorn en Enkhuyzen; en
 „ werden mede de voorz. Heeren Gedeputeer-
 „ den geauthoriseert, omme uyt den naam en
 „ van wegen haar Edele Groot-Mog. sijn hoog-
 „ gemelde Hoogheyd te dispenseren en te ont-
 „ slaan, gelijk den selven gedispenseert en ontfla-
 „ gen werdt by desen van den Eedt, die den sel-
 „ ven tot het niet ontfangen en aannemen van 't
 „ voorz. Stadhouderichap gedaan heeft. Is laat-
 „ stelijk mede goet gevonden en verstaan, dat
 „ van wegen haar Edele Groot-Mog. ter Genera-
 „ lityt de saake daar heenen sal werden gediri-
 „ geert, ten eynde, hoog gemelde Heere Prin-
 „ ce van Orangie tot Capiteyn Generaal en Ad-
 „ miraal over de Militie te Water en te Lande van
 „ de Vereenigde Nederlanden aangesteldt en ge-
 „ eligeert mag werden, en dat by Ampliatie van
 „ des selfs Instructie moge worden geconsereert
 „ op sijn hooggemelde Hoogheyd (tot kennelijk
 „ weder-leggen toe) soodanigen vryen magten
 „ autoriteyt over de Patenten, en andere saken

„ tot de voorz. Militie specterende, als de voor-
 „ gaande Princen van Orangie, sijne loffelijke
 „ Voorouders, als Stadhouders en Capiteynen
 „ Generaals ten respecte van de voorz. Militie
 „ hebben geexercceert: dat mede Syn Hoogheyd
 „ van den Eed, die den selven ter Generaliteyt ge-
 „ daan heeft tot het niet ontfangen en aannemen
 „ van 't voorz. Stadhouderichap, by haar
 „ Hoog-Mog. mag werden gedispenseert en ont-
 „ slagen.

Het welk by een nader resolutie van den 2. Fe- 61
 bruary 1674. op sijne nakomelingen erfelijk en
 successif gemaakt is. Daar by de Heeren Staten
 van Holland aldus schryven.

„ Dat haar Ed. Groot Mog. aandagtelijk heb-
 „ bende geconsidereert den Staaten de constitu-
 „ tie van de Reegeringe deser Landen, so als die
 „ in voorleden tijden door Godes zegen onder de
 „ Doorlugtige Heeren Princen van Orange was
 „ geweest, en particulierlijk mede 't gunt sedert
 „ drie ofte vier en twintig Jaren herwaarts daar
 „ inne gepasseert en voorgevallen was, gesien en
 „ ondervonden hadden, dat desen Staat 't sedert
 „ het droevig en ongelukkig Jaar van 1650. met
 „ seer veele calamiteyten, so van buyten, als van
 „ binnen geworstelt hadde; dat voor soo veel de
 „ saaken van buyten aanging, men by naar noyt
 „ sonder Oorlog ofte vrees van Oorlog was ge-
 „ weest; Dat in den Jare 1653. tussen het Ko-
 „ ningrijk van Engeland en desen Staat een seer
 „ swaren Oorlog was ontstaan, die de fonda-
 „ menten van de Reegeringe deser Landen dap-
 „ per hadde geschut, dat men nauwelijks adem
 „ in dien Oorlog geschept hebbende, den Staat
 „ wederom in den Jare 1656. met de Kroon
 „ van Portugaal, en naderhand in de Jaren 1658.
 „ en 1659. genoegsaam in een openbaren Oorlog
 „ gevallen was, ter saake van den Oorlog in het
 „ Noorden ontstaan; dat daar op wederom in
 „ den Jare 1664. eenen nieuwen Oorlog tussen
 „ den Koning van Groot Brittaignen en dese
 „ Landen was geseen, en genoegsaam maar even
 „ naar het eyndigen van dien Oorlog, wederom
 „ was opgekomen den jegenwoordigen droevi-
 „ gen en luctueusen Oorlog, en dat tussen den
 „ tyd van die voorz. openbare Oorlogen desen
 „ Staat nog hadde moeten lyden en supporteren
 „ seer veele wederwaardigheden van soodanige
 „ Nabuyren, van de welke deselve voor desen
 „ seer was ontsien geweest; dat voor soo veel be-
 „ langt de saaken van binnen de Republicque
 „ met innerlijke distentien en oneenigheden seer
 „ was gequelt geweest; dat van den Jare 1650.
 „ af, tot den Jare 1660. toe, seer veel Leden
 „ t'eenemaal hadden afgesien van den jegen-
 „ woordigen Heere Prince van Orange, eenig
 „ naargelaten Manshoir van dat Doorlugtige
 „ Huys, en dat eenige andere Leden met grooten
 „ yver hadden gefustincert, dat men de hand van
 „ Syn Hoogheyd niet behoorde af te trecken; Dat
 „ den Koning van Groot Brittaignen in den Jare
 „ 1660. door het Parlement aldaar, tot het sel-
 „ ve Koningrijk genodigt, en sijne reyse der-
 „ waarts door dese Landen voortgeset hebbende,
 „ den Staat, soo aan sijne Majesteyt, als aan de
 „ Vrouwen Princeffen Royale en Douagiere van
 Oran-

„Orange hadde betuygt forge te fullen dragen,
 „voor de jntresten en Educatie van hooggemel-
 „de Syne Hoogheyd, de selve ook genoegsaam
 „designerende tot de digniteyten, by desselvs
 „Doorlugtige Voorouderen hier te Lande be-
 „kleedt; dan dat men naar het overlyden van
 „hoogstgedagte Princesse Royale, daarinne we-
 „derom was verslauwt, en die saake van de hand
 „gewesen hadde; dat men naderhand de voor-
 „schreve Educatie wederom op sig hadde geno-
 „men, en eyndelijk in het laatste van den Jare
 „1671. en het begin van den Jare 1672. met den
 „anderen gevallen was in seer groote differenten,
 „over het eligeren van meerhoogstgemelte sijne
 „Hoogheyd tot Capiteyn Generaal over de Mi-
 „litie deser Landen; dat de droevige experientie
 „hadde geleert, dat de voorz innerlijke dissen-
 „tien oorzaak en aanleydinge aan de Vyanden
 „van den Staat hadden gegeven, om daar op t'el-
 „kens van nieuws te insulteren, wetende dat die
 „de selve onbequaam maakten, omme met een
 „gewenste eendragt, by de Voor-Ouderen tot
 „een fundament van dese Republicque geleyt,
 „en van Godt Almagtig soo genadelijk geleyt,
 „haar defensie en bescherminge te betragten, en
 „dat de differenten, die ontrent het eligeren en
 „verkiezen van een Chef over de Militie deser
 „Landen, t'elkens ontstonden, en de dissen-
 „tie die men daar inne van den anderen hadde, re-
 „tardeerden en wederhielden de deliberatien en re-
 „solutien, die noodwendig genomen moesten werden,
 „om het uysheemsch gewelddaf te keeren, en met
 „dispuytten onnuttelijk deden verlopen den tijd,
 „die boven al in agtinge te nemen was; dat die
 „selve discrepantien oorzaak waren geweest, dat
 „men in het laatste van den voorschreven Jare
 „1671. soo wanneer den Koning van Frankrijk
 „genogsaam openbaar betuygde, dat hy dese
 „Landen met den Oorlog aangrypen wilde,
 „Maanden hadde geconsumeert en doorgebracht
 „met deliberatien over de Electie van een Capiteyn
 „Generaal, en den Persoon van Syne Hoogheyd,
 „die men hadde behooren te beiteeden tot het
 „aannemen van Krijgsvolk, en het by een versam-
 „melen van de Middelen tot defensie van den
 „Lande gerequireert, en dat daar door toegekomen
 „was, dat so wanneer den Koning van Frankrijk in
 „den voorz Jare 1672. den Staat met de Wapenen
 „aantaste, deselve in het uytterste gevaar en peri-
 „cul van haren totalen ondergang en ruine gekomen
 „was; dat de hooggemelte Heeren Staten van
 „Holland en West-Vriesland daar op eenparig-
 „lijken hadden gemeynt, dat niets beter ofte heyl-
 „samer te denken ofte te hoopen was, dan dat
 „aan d'ene zyde het gunt occasie tot de voorz
 „discrepantien gegeven hadde, t'eenemaal in de
 „groot weggenomen, en geamoveert mogte
 „worden, op dat men daar door niet wederom
 „mogte vervallen in soo sware ongelegentheden
 „als men jegenwoordig hadde uytgestaan, en dat
 „aan de andere zyde erkent mogten werden de
 „grootte diensten, die het Doorlugtig Huys van
 „Orange, tot erectie en conservatie van den
 „Staat hadde gedaan; En hebben vervolgens
 „haar Ed. Groot Mog. eendragtelijk gedefereert
 „aan meerhooggemelte Syn Hoogheyd en sijne

„wettelijke Mannelijke Descendenten het Stad-
 „houder-Capiteyn-en Admiralschap Generaal,
 „&c.

^{aa} De verkiefsinge ende vernieuwinge van den
 Burgemeesteren] Dat het stellen van de Magi-
 straten, een van de voornaamste saken is, daar
 in de hoogste magt bestaat, leert ons het voor-
 beeld van Mozes, Exod. 18. dat de Koningen van
 God als Registeren over het Volk gesteld, en gege-
 ven, Deut. 17. vs. 14. 15. in het geen sy selds niet en
 konden berigten, andere van de voornaamste
 des Volks tot Rigters moesten stellen. Soo ver-
 koos Mozes de kloukste Mannen uyt gantsch
 Jsraël, en maakte Hoofden over het Volk,
 dat sy het Volk tot alle tyden rigteden. d. Cap.
 18. vs. 25. 26. Soo seid Bodinus lib. 1. de Repub.
 Cap. 10. *Nec ullam esse Rempublicam, in qua ma-
 joribus Magistratibus ac Decurijs non liceat Mini-
 stros aliquos sibi cooptare*; dat is, Daar en is niet
 eene Republicq, daar in de Hoge Magten en
 Opper-rigters niet en souden vermogen andere
 Regters onder haar te stellen; sulx ook by de
 Roomse Wetten verklaart werd, dat het stellen
 van de Magistraten, de voorforge van den Prin-
 cen isaanbevolen. l. 1. ff. ad l. Jul. de ambitu, in
 verbis, *ad curam Principis Magistratum creatio
 pertinet*. Daarom ook het regt van Magistraten
 te kiezen *inter Regalia Principum* en in de Voor-
 regten der Princen en Hoogste Magten onder de
 eerste ende voornaamste gestelt wert; in Cap. 1.
*Qua sint Regalia. Et judices de pace tenenda inter
 subditos, in libris feudor*. Het welk ook deur-
 gaans in alle Koninkrijken en Republiken altoo
 werd onderhouden; *vide Doctores ad d. Cap. 1.
 Qua sint Regalia. Hieronim. Cagnol. in l. 2. ff. de
 Origin. jur. num. 102. Et seq. Peregrin. de jure fisci
 lib. 1. num. 10. Et iii. 2. num. 97. Choppin. de
 Doman. Francia lib. 3. tit. 9. num. 5. Et alios quos
 citat Regner. Sixtin. de Regalib. lib. 2. Cap. 15.*
 Daarom ook de Polityque Schryvers daar in van
 een gevoelen sijn, dat van die gene die de hoog-
 ste Magt heeft in een Republicq, alle andere min-
 der gebieden verstaan moeten werden af te dalen,
*Cujus summa in Republica potestas est, inquit Bodi-
 nus de Republica lib. 1. cap. 10. huic omnia om-
 nium Imperia accepta ferenda sunt*. En is het selve
 niet niets, nog geen nieuwgevonden ofte ge-
 maakt regt, maar werd bevonden met het alge-
 mene en aloude regt over een te komen, *ut patet
 ex l. unic ff. ad l. Jul. de Ambitu Et l. 57. ff. de
 Re judicat. in fin. verb. Princeps qui ei Magistratum
 dedit*. Het welk ook sijn reden heeft, om dat min-
 der Overheden haar selven niet en kunnen maken,
 maar hare magt moeten ontfangen van die gene,
 dewelke meerder is dan sy, tot de hoogste en op-
 perste magt toe van die gene, dewelke geen andere
 magt boven haar en kent, en daarom te regte geseyt
 van God daar toe gestelt en geroepen te sijn, selds
 ook die gene, dewelke door degemeente ofte door
 de voornaamste des volks daar toe geroupen wer-
 den, in de welke de spreuke *vox populi vox Dei*, het
 geroup des Volx is de Stemme des Heeren, plaats
 heeft. So seid Moyses Deuternom. 17. vers. 51.
*Soo sult gy tot Koning voor u stellen die de Heere uwe
 God verkiefen sal, uyt het midden uwer broederen
 sult gy eenen Koning over u stellen.*

O o o o o o o o

De

63 De verkiefing dan van de Magiftraten is van Groter ofte Minder; de verkiefing van Grote Magiftraten houden gemeenlijk de Prinzen aan haar felven, als fijn de Hoof- Officieren en Magiftraten in de Steden; de beftellingen der minder Magiftraten op de Dorpen en platten Lande werden meest by delegatie den Ambagts-Heeren, Schouten, en Baljuwen aanbevolen, dewelke foudanig regt van den Prince hebben verkregen, of daar mede werden verlyd. Soo dat eger het felve uyt den naam van den Prince en Hooge Overheid gefchied, gelijk of het den Prince zelfs dede, *huic objecto, quod scilicet Domini jurisdictionales vigore jurisdictionis et administrationis sua etiam constituere possint Magistratus, Officiales, Scabinos, Judices; in respondet Theodorus Reinking de regimine seculari lib. 5. cap. 4. num. 106. et 107. Tabascilicet esse predicata, qualia permittuntur esse a suis subjectis. Ut quando Magistratus, Officiales, et Judices constituuntur a Dominis territorialibus, in vim juris territorialis constituti videntur. Et quando constituuntur ab aliquo habente Regalia, id Regalibus adhaerent; si vero vigore simplicis jurisdictionis data, illius tantum exercitio adscribuntur. Quo modo etiam distinguit Carol. Molin. ad Consuetud. Paris. tit. 1. §. 1. gloss. 5. num. 57 et seq.*

Doen het Roomse Volck, na dat sy haere Koningen hadden uytgeworpen, de hoogste magt op gedragen wierd, was de eerste instelling van den Burgemeester P. Valerius over de beftelling der Magiftraten en Overheden des Volx, als waar in verltaan wierd dat de hoogste magt beftond; dog het felve is wederom met de overgifte van de hoge magten aan de Keyfers, aan defelve vervallen, *ut cui et in quem omnium potestatem atque imperium suum populus transfulerit. l. 1. ff. de constit. Princip.* So hadden ook de eerste Batavise Vorften, eer datter een algemenen beheerser over het gantse volck was, de magt van Regters over de Landfaten te stellen, aan de Graven van elx wijk ofte gedeelte gelaten en aanbevolen. Daar van *Jul. Caesar de bello Gallico lib. 9. seid. Nullus Communis est Magistratus: sed Principes Regionum atque Pagorum inter suos jus dicunt, controversisque minuunt.* En Tacitus, *de Moribus Germanorum Eisdem Principes iura per Pagos, vicisque jus reddere. Principes hic non sunt illi qui Universitati totius gentis imperabant, uti propria illa vox interpretatur, sed hi qui singulis partem aliquam gentis imperabant, qua divisiones Comitatus, et Gubernantes Principes Comitatus sive Judices vocatos probat Gros. Antiq. Reipub. Batav. cap. 5. Partes sive divisiones majores apud Tacitum pagi, minores vici dicuntur; Nobis Dorpen, ofte Gehugten.*

Wy seggen de verkiefing van den Schout Burgemeester en Schepenen] Om dat volgens het aloude Regt en Costuymen deser Landen de verkiefing van de andere Magiftraten elx in den fijnen by haar werd gedaan; het welk by de Graven in dertyd by Handvesten en Privilegien, onvermindert nogtans het Regt de Hooge Overigheid en van wegen defelve den Stadhouder omtrent de felve faken competerende, verſcheidentliken is bevestigt, in de een wat ruymmer als de ander, en wel meest tot weder seggen toe, of voor ſekeren tyd. Daar van wy goed gedagt hebben, een kor-

te befchryvinge ſoo in 't general, als in 't bysonder te doen; De algemene Regering aangaande werd by het vertoog en verklaringe van de Staten van Holland op den 16. October 1587. gedaan, aldus gefchreven.

„ De Steden hebben meest al een form van Regering, te weten een Collegie van Raden ofte Vroetschappen, geconstitueert zynde van de notabelste uyten midden van de gantsche Burgerye; dese zyn in sommige Steden van XL. in andere XXXVI. in andere van XXXII. XXVIII. XXIV. ofte XX. Perſoonen, en zyn de Collegien van de felve ſoo out, als de Steden, ofte immers dat geen Memorie en is van haer beginſelen: de perſoonen eens verkooren zyn, de, dienen haar leven ofte Poorterschap lange geduerende; In plaatſe van den goenen die ſterven, ofte haar Poorterschappen verlaten, worden by 't felve Collegie tot haren geieven gekooren andere perſoonen uyt 't middel der Burgerye tot vervullinge van 't getal. By dese Collegien alleen is de magt omme te adviferen, resolveren en diſponeren, van alle ſaken concenterende den ſtaat van den Lande en der Steden respective: En wat 't felve Collegie advifeert, reſolveert, en diſponeert, werd by de gantsche Burgerye gevolgt, daar tegen noyt eenige inbreuk ofte oppositie van de Burgeren is gevallen.

„ By dese Collegien worden jaerliks gekooren de ordinariſe Magiftraten, te weten, vier, drie, ofte twee Burgemeesters, en ſeven ofte meer Schepenen, omme te dienen voor een jaar; in sommige Steden geſchieden dese Electien abſolutelyk, in sommige by nominatie van dobbel getal; daar uyt by den Stadhouder de verkiefing van 't gewoonlyk getal werd gedaan.

„ Den Burgemeesters Officie is bevoolen het ordinariſe beleydt en gebiet in alle politijcque ſaaken, ſoo wel de adminiſtratie van Statſgoederen en innekomen, als den welſtant en bewaringe der Steden betreffende.

„ De Collegien van den Schepenen vaceren ordinariſe tot d'adminiſtratie van de Juſtie, ſoo in alle Criminele als Civile ſaken, en hebben en exerceren alle hooge, middele, en lage Juſdictien.

„ By dese Collegien van Magiftraten word abſolutelyk berigt de regeeringe der Steden van Holland Weſt-Vrieſland en Zeeland, meest al genoeg op eenen voet, ſonder dat de Prinzen van den Lande hen de regeeringen van den Steden eenigſins hebben onderwonden anders dan in 't ſtellen van eenen Officier, die op haeren name de Juſtie heeft gevordert. Dit is in 't korte de waaragtige geleegentheyd van de regeeringe der Steden van Hollandt ende Zeelandt.

„ Waar uyt goet te verſtaan is, dat dese Collegien vande Magiftraten en Raden vanden Steden, gevoegt by de vergaderinge van de Edeſchen ſtaat en 't geheele Lighaam van de Landfaten, ende en kan niet bedagt worden eenige forme van regeeringe, die met ſekerder kennis

van

„van alle gelegentheden van den Lande soude
 „kunnen resolveren, ofte hare resolutien met
 „meerder eendragt, autoriteyt, ofte gevolg
 „soude kunnen executeren; Overfulx en is niet
 „te verwonderen, dat den staat deser Landen
 „is geweest onveranderlijk, en soo geduerig als
 „eenige staat ter werelt soude mogen wesen: Om-
 „me nu de Collegien van den Edelen en Steden
 „te brengen in eene vergaderinge, en kan niet
 „geschieden dan by Gedeputeerden van de selve,
 „over sulks als omme eenige merkelijke saken te
 „beraatslagen, van noode is de selve te vergade-
 „ren, soo worden die beschreven met inferrie
 „van de principaalste Pointen, die by den Col-
 „legien in deliberatie geleydt, en daar op gere-
 „solveert sijnde, worden afgesonden alsulke Ge-
 „committeerde, als sy vertrouwen, en met al-
 „sulken last en Resolutie, als sy bevinden ten
 „dienste van den Lande te behooren. d'Edelen
 „compareren in competenten getale, en de Ste-
 „den seyn den een Burgemeester met eenige Ra-
 „den, al tot sulken getale, als syluyden goet
 „vinden na de Importantie van der saken, en
 „boven dien zyn de Gecommitteerde gedueren-
 „de d'Oorloge (overmits de meenigvuldigheyt
 „vanden occurrentien) altyd generalijk gelast
 „geweest, omme alle saken, de welvaart en
 „conservatie van den staat van den Lande betref-
 „fende, te adviseren en resolveren, sulks syluy-
 „den ten meesten dienste van den Lande bevin-
 „den te behooren, en bysonder omme de Reg-
 „ten, Vryheden, en Privilegien van den Lande
 „te maintaineren, en alle inbreken te weeren en
 „wederstaan. En dese Gecommitteerde alsulks
 „by den anderen vergaderende, representeren
 „de Staten van den selven Lande, niet dat syluy-
 „den in hare Persoonen, ofte uyt hare autori-
 „teyt de Staten zyn, maar alleen uyt kragte van
 „de commissie van hare principalen, sonder
 „dat te presumeren staat, dat ymandt sig selven
 „uyt ambitie soude avanceren tot dese Commis-
 „sien; want boven dien de nature van desen Vol-
 „ke een afkeer is hebbende van alsulke ambitie,
 „en Vyandt is van alle ambitieusen, soo en staat
 „'t selve niet te presumeren in soo vrye Electie,
 „en veel min dat yemandt in dese tegenspoet, die
 „Godt Almagtig den Lande gelieft te over seyn-
 „den, soude begeerig wesen, omme die saaken
 „van den Lande te handelen, daar niet dan swa-
 „righeyt is in te sien, niet dan vyandschap en
 „misgunst van den Vyanden onser saaken (die
 „ook de gequalificeerde en veele getrouwe Per-
 „soonen met valsche aangeven abuserende, dik-
 „wils quade opinien van veele goede Dienaars
 „van den Lande hebben verweckt) staat te ver-
 „wagten, sonder eenig profijt, overfulks heeft
 „men het aan nemen vande voorz Commissien
 „moeten redigeren *inter munera necessaria*, en
 „alle de genen die eenig beleydt deser Landen
 „hebben gesien, kunnen getuygen, wat swarig-
 „heden en constrictien zyn gevallen en ge-
 „bruykt omme de Gecommitteerde, versogte,
 „en gebruykte Persoonen tot de opgeleyde la-
 „sten te bewilligen.

De Regeringe van de Steden in 't bysonder, so
 veel de verkiesinge van de Magistraat aangaat, is
 dusdanig.

D O R D R E G T.

De Regering van Dordrecht bestaat in XL. ⁶⁵
 Raden, dewelke by de Dekens en Gildens van de
 Ambagten plagten verkoren te werden, dog je-
 genwoordig by besloten biljetten van de Veerti-
 gen self, by het afsterven of vertrekken van een der
 selver vervult; onder de welke die gene dewelke
 Burgemeesters of Schepens geweest sijn Oudra-
 den genoemt werden. Buyten dewelke nog sijn
 goede Mannen van Agten, die eigentlijk voor geen
 Magistraat en werden gehouden, ende en komen
 niet in de Vergadering, dan als den Oudraad verga-
 dert, ofte als men enige kleine diensten vergeeft.
 Welkers Ampt is met den Oudraad over alle
 Lands en Stads saken te helpen beraden, en den
 Burgemeesteren te helpen kiezen; Dese werden
 by den Stadhouder gekoren op de nominatie van
 een driedubbel getal, en maken met hun agt
 twaalf Keur Stemmen. Het Privilegie daar van
 spreekende is gegeven by Hertog Aalbert van
 Beyeren, Woenldag na St. Marcus dag 1395. het
 welk als nog werd onderhouden, luydende als
 volgt.

„A Elbregt, by der Gods genade, Palens-
 „grave opten Ryn, Hertoge in Beyeren,
 „grave van Henegouwen, van Holland, van
 „Zeeland, en Heere van Vrieland: Doen kond
 „allen Luden, al ist dat onse goede Stede van
 „Dordrecht tegen ons en tegens ons Heerlicheyt
 „in sommige Pointen en Artikelen in tyden voor-
 „leden, misdaan en gebroect heeft, daar wy
 „een wyl tijds jegens der selver Stede en haaren
 „Mede-poirteren mismoedig omme geweest
 „hebben. Soo hebben wy nogtans aangesien me-
 „nigen trouwen dienst, die onse Stede voorz
 „onsen Voorvaderen en ons tot menigen tyden
 „gedaan heeft, en ons en onsen Nakomelingen,
 „of God wil nog doen sal. En hebben daarom,
 „en omme ootmoedige versmeects en vervolgens
 „wille onser Stede voorz, genomen en ontfaan,
 „onse Stede van Dordrecht voorz, en alle haren
 „Mede-poirteren tot onsen Zuene en volkomen
 „vriendschap en genade; en kennense jegens ons
 „wettelijke en wel versoent, en scheldense quy-
 „te van allen broeken en misdaden, die sy en ha-
 „ren Mede-poirteren jegens ons, en onse Heer-
 „lijkheid misdaan hebben, tot desen dage toe,
 „dat onser gemeender Stede voorz aanroert. En
 „daar voor sal ons onse Stede voorz geven en be-
 „talen vier duysent en vier hondert Dordrechtse
 „Guldens, voor desen dage geslegen, die een
 „helfte tot Bamisse naastkomende, en d'ander
 „helfte op den Meydag daar naast volgende; en
 „ook mede sullen met onse Stede voorz ver-
 „soent en vereffent wesen alle onse Dienaars, en
 „andere Luyden, het zy onsen Baillju, Tolle-
 „naars, Scoutten, Boeden en Regters, wie sy
 „sijn, die om onsen wille jegens onse voorz
 „Stede yet gedaan hebben. Voort hebben wy
 „nog onse Stede van Dordrecht voorz, om ha-
 „ren trouwen dienst wille, en om ruste, om
 „vrede, omme beter toefiene te hebben, tot on-
 „ser

O o o o o o o o 2

ser

„fer voorfz Stede geoorloft en geconfenteert,
 „oorloven en confenteren met defen Brieve, dat
 „wanneer wy, of onfe Nakomelingen, Gra-
 „ven van Holland, onfen Geregte te Dordregt
 „verfetten fullen, fo fullen die gemeene Nerin-
 „gen van Dordregt, ons of onfe Nakomelingen
 „voorfs in Scribe over zenden vier en twintig
 „goede Knapen; dats te weten, uyt elken quar-
 „tier Zeffe Mannen, en daar fullen wy of onfe
 „Nakomelingen nemen uyt elken quartier twee
 „Mannen, die ongenoegen fullen, die komen
 „fullen by onfen Geregte tot alre tijt als fy's ver-
 „maant worden van hen, of dat fy van der Ne-
 „ringe wegen voorfs daar by te doene hebben,
 „omme te helpen raaden onfen Geregte voorfs
 „tot onfen eere, en ons en onfen Stede oorbaar,
 „en mede tot onfer Stede goet te sijne. En defe
 „Agte fal onfen Schout van Dordregt, die by
 „tyden welen fal, eeden van onfer weege optie
 „maniere en vorme voorfs, en als men die Ra-
 „de van onfer Stede pleeg te eeden; dit fal ge-
 „dueren tot eeuwig en dage. Item, want onfe
 „Stede van Dordregt voorfs een wijl tyds in
 „kranker Neringe geftaan heeft, en nog staat,
 „en die Groote Waart van Zuyt-Holland, by
 „ongevalle en Vloeden befout is, alfoe datter
 „onfe Stede van Dordregt, en Land voorfs fee-
 „re by verarmt is, ook mede omme dat men
 „ons luttel of niet van onfen Bailjufchap van
 „Zuyt-Holland reket, dat in onzen profijt en
 „oorbaar komt. Soo hebben Wy onzer Stede
 „van Dordregt voorfs fulke gracie gedaan, en
 „geoorloft en geconfenteert, dat fy Land-poirte-
 „ren fullen mogen hebben, houden, en ontfaan,
 „binnen onfen Lande van Zuyt-Holland gefee-
 „ten, en niet vorder, die fulke Vryheden hebben
 „en gebruyken zullen voor onfe Tollen, en in
 „andere faaken, als onfe Onderfaten en Land-
 „luyden van Zuyd-Holland, plegen te gebruy-
 „ken. En van elken Land-Poirtere fullen wy
 „hebben alle jare op Sinte Martijns dag in de wyn-
 „ter, twee Dordregtsche Guldens, voor defe
 „tijt gefleggen, en onfe Stede eenen Gulden. En
 „van defe gelde en fal geen Poorter van Dordregt
 „vry welen, nog Tolle-vry vaaren voor onfe
 „Tollen, ten fy dat hy met fijn alinger Woen-
 „ftad ftadelijk woonagtig fy, binnen onfe Stede
 „voorfs. Voort, worde eenig Land-poirtere be-
 „faakt van den Baillju van Zuyd-Holland, foo
 „fal die Baillju, na dien dat hy den Land-poir-
 „tere aangesproken heeft, daar na over veerthien
 „dagen opten Woensdag, zyn hulpe brengen
 „voor die Schepenen van Dordregt, en dan zal
 „die Baillju dien moegen verwinnen met drie
 „wittagtige getugen, na der Stede Rechte voorfs.
 „Voort fullen die Burgemeesters van Dordregt
 „binnen twee Maanden na den datum des Briefs
 „ons, of dien wy dat bevelen fullen, in Scribe
 „overgeven, allen die geene die fy nu ter tyd
 „voor haar Land-poirteren verantwoordten wil-
 „len, omme die te fetten in onfen Bouke. En
 „voort alle Jaar, op Sinte Martijns Avont in
 „den Wynter, alle die geene die zy binnen dien
 „Jaare te Land-poirteren ontfaan hebben, op
 „dat die gene, die wy dat bevelen zullen, we-
 „ten moogen, onfe geld voorfs inne te manen

„opten termyn voorfs. En dit laafte pointe fal
 „gedueren Twintig jaar lank, na den datum des
 „Brief. En daar en tende twee jaar na onfen of
 „onfe Nakomelingen wederleggen, met openen
 „Brieve. En want wy defe Zuene en punten
 „voorfs onfe goede Stede van Dordregt geloofst
 „hebben, voir Ons ende voir onfen Nacoeme-
 „lingen, onverbroecken te houden, den tijt
 „uyt als voorfs is; Soo hebben wy defen Brief
 „doen bezegelen met onfen uythangende Zege-
 „le: en gebeden, omme die meere feekerheid
 „wille, onfen lieven Soon, Heeren Willem van
 „Beyeren, Grave van Oostervant, alle defe
 „voorfs pointe te Vefligen en Confirmeren, en
 „defen Brief met ons te Bezegelen.

„En wy Willema van Beyeren, Grave van
 „Oestervant, om bede wille ons genadigs liets
 „Heere en Vader voorfs: hebben wy Geveftigt
 „en Geconfirmeert, Vefligen en Confirmeren
 „met defen Brieve die Zuene en pointe voorfs,
 „in alle maniere als die voorfs staan, en geloven
 „voor ons, en voor onfen Nakomelingen der
 „gueder Stede van Dordregt voorfs, wanneer dat
 „aan ons komt die Zoene, en punten voorfs te
 „houden vafte en ftade, en te doen houden den
 „tyd uyt als voorfs is; en hebben in getuygenif-
 „fe daar of delen Brief doen bezegelen na onfen
 „lieven Heer en Vader voorfs, met onfen Zege-
 „le hier aan gehangen. Gegeven in den Haage,
 „des Woensdaags na Sinte Marcus dag Euange-
 „lifte, in 't Jaar ons Heeren duifent drie hondert
 „vyfen tnegentig.

Der Achten Ambt en Plicht is, de Staten
 van Holland en West-vriesland, mitsgaders
 den Heere Prince van Orange, enz. Gehouw
 en Getrouw te zyn, de Stad in haren Rechten
 te helpen houden, hair oirbaer te vorderen,
 haar fchade te fchutten: ter Zale ontboden
 sijnde, te staan over Stads en Lands zaken, en
 die, als 't vereyft, opten Eed aangemaand,
 by'er te houden. Viermaal 's Jaars de Burger-
 meesters van de Gemeente te helpen kiezen, of
 wel mede tegenwoordig te zyn, t'elker Teel-
 te op'et doen der Burgermeesters Rekeningen,
 en als het *Præfidium* van 'et Burgemeesterschap
 der Gemeente, na Ordre van den eenen op-
 ten anderen valt. Viermaal 's Jaars voor'et
 doen der Burgemeesters Rekeningen, inden
 Oud-Raad voor te stellen zoodanige zaken,
 als zy achten tot Stads Welvaren te behooren:
 (werdende genoemd, Punten der Burgerlyke
 Bestieringe,) moetende haar getal vol zyn
 voor'et inbrengen van haar Twaalf Kueren,
 tottet Borgemeesterschap, of anders by ge-
 brek van yemandt uyt hen luyden, 'tzy uyt-
 ter Stad, of niet tegenwoordig zijnde, werd
 het getal uytte dienende Schepenen vervuld. En
 zyn de Achten in de Vierde Wijk, metten
 Treforier van Stads Reparation, Grachtmeesters.
 En werd Hemluyden voor'et aanvangen
 van haar Ambt, door den Heere Schout inder
 Tijd, den volgenden Eed geftaafd:

Eed

Eed vande goede Luyden van Achten.

„ **W**Y Zweren dat Wy, omme tot Ach-
 „ ten te geraken, niet en hebben ge-
 „ solliciteerd; sulks Beloven en Zweren Wy,
 „ de Staten van Holland en Westvrieland, mits-
 „ gaders den Heere Prince van Orange, als Stad-
 „ houder dezer Provincie, in dier Qualiteyt Ge-
 „ houw en Getrouw te wesen, als mede onder
 „ der selver Regeringe de Kercke Christi, Ge-
 „ reformeerd naar Godes Heylig Woord, te
 „ helpen hand-houden, de Stede van Dordrecht,
 „ en alle Inwoonderen van dien, in hare Privile-
 „ gien te helpen maintaineren; de Kueren en
 „ Statuten der zelve Stede, in 't regard van den
 „ Schout-Ambte, op den 4. Januarii 1631.
 „ gemaakt, te hand-haven, en geene Inbreuke
 „ daar van te zullen lyden ofte toe te staan; der
 „ voorz Stede proffijt en Oirbaer te helpen doen,
 „ en hare schade te schutten: Vier-werven 's
 „ Jaars den Borgermeester van de Gemeente te
 „ helpen kiezen [en Nomineren] in behoor-
 „ lijke Tyden, naar Gewoonte; en voorts alles
 „ te doen, dat Goede en Getrouwe Achten van
 „ Dordrecht schuldig zijn, en behooren te doen.

Soo Waarlijk moet ons Godt Almachtighelpen.

Vande Achten werdt gevonden 't vol-
gende Verdragh.

„ **I**N den Jaere Ons Heeren M. CCC. Vijfende
 „ Tachtich, des Mandaghes nae Sinte Valen-
 „ tijns dach: Doe waert over een gedragen met
 „ gemeenen Raede van den Gerechte, den Oud-
 „ den Raede, ende gemeenen Neeringen inder
 „ Stede, om ruste ende goet accoirt mit mal-
 „ canderen inder Stede te behouden, tot ons
 „ Lieffs Heeren eere, ende der Stede ende des
 „ gemeenen Coopmans oirbaer ende prouffijt.
 „ Ende uyt seggen van Zestien Mannen, die
 „ daer toe uyt gemeenen Consente gevoecht
 „ waeren: ende diemen alre saecken geloeffden,
 „ hoe sy 't best geordineren konde: Dat soude
 „ men vast ende Stede houden, daar of dat zy
 „ hoer gescheyt voertbrochten by eenen ope-
 „ nen Brieve, die daar of is onder der Stede
 „ groeten Zegel, Achte Mannen te hebben, die de
 „ Dekens vander Neeringen by tyden kiezen,
 „ Raad te hebben mitten Gerechte, ende alle
 „ saecken ten meesten oirbaer der Stede mit Hem-
 „ luyden te disponeren vander Stede State, mit
 „ andere Poincten, alsoe die Brief inhoud. Des
 „ sullen dese Achte by tyden Koeren hebben, op hoe-
 „ ren Eed, gelijk den Ouden Raede, van Burger-
 „ meesterchap, Treseryen, ende Heemraedschap.
 „ Ende sullen hebben twaalf Stemmen en Koeren,
 „ gelijke als die twaelfve plagen te hebben in den
 „ voerbrieffen daar opgegeven, ende dit sal
 „ sonder stadig bysitten wesen mitten Gerechte
 „ inden Kamer. Ende behoudelijk Onsen Lie-
 „ ve Heere ende Vrouwe hoere Heerlickheyt,
 „ ende hoer seggen stadig te blyven, dat sy nu
 „ lest-werf inden Mage seyden, ende der Stede
 „ van Dordrecht alle hoers Rechts ende Hant-
 „ vesten, ende den Neringe al hoers Rechts en-

„ de Brieven in hoere Machte. Alle dinck sonder
 Archgelift.

Uyt den Oudraad plag een Burgermeester van
 de Gemeente by den selven Oudraad en de Hee-
 ren van Agten gekoren te werden, dewelke alle
 vierendeel-jaars na gedane Rekening vernieuwt
 wiert, dog meest voor twee jaren gecontinu-
 eert. Desen Burgermeester van de Gemeente
 præsideert in alle Vergaderingen en Collegien,
 als in den Oudraad, in het Collegie van Sche-
 penen, en wat des meer is, en heeft het hoogste
 gesag. Voor het aanvangen van sijn Ampt werd
 hem door den Schout den volgenden Eedt ge-
 staaft.

„ **I**K Zwere dat ick, omme tot Burgermeester
 „ te geraken, niet en hebbe gesolliciteert, sulx
 „ Belove en Zwere de Staten van Hollandten
 „ Westvrieland, zynde onse Hooge en Souve-
 „ raine Overheyt, mitsgaders den Heere Prince
 „ van Orange, als Stadhouder deser Provincie;
 „ in dier Qualiteit gehouw en getrouw te wesen,
 „ als mede onder der selver Regeeringe en Be-
 „ scherminge de Kerke Christi, Gereformeert
 „ na Godes Heylig woord, voor te staan en te
 „ helpen hand-houden; die Stede van Dordregt,
 „ en alle Inwoonderen van dien, in hare Privile-
 „ gien te maintaineren; de Keuren en Statuten der
 „ selver Stede in Reguarde van den Schout-Amb-
 „ te, op den vierden January 1631. gemaakt, te
 „ hand-haven, en geene Inbreuke daar van te
 „ sullen lyden, ofte toestaan; ook naar Myn
 „ uytterste Vermogen te sullen naarkomen, en
 „ sonder Infractie practiseren, en doen practise-
 „ ren, de Resolutie en Artijkelen op den xij. ju-
 „ ly 1666. by Mijne Heeren van den Oud-Rade,
 „ op het Subject van Mesnage, en tegens het ver-
 „ leenen ofte geven van Acten van Survivance
 „ en Resignatien genomen en gearresteert; We-
 „ duwen en wesen te helpen beschermen; dage-
 „ lijx ter Zale te laten Luyden op behoorlijke tij-
 „ den; en dat Jaar-Geding te laten bezitten alsoo
 „ menig-werf als dat t' Mynen tijde komt; Regt-
 „ veerdige Vonnissen en Regtveerdige Scheydin-
 „ gen te helpen geven tussen twee Manthalen, en
 „ dat niet te laten om Gifte nog om Gaven, nog
 „ om eenigerhande Zaken; ook nimmermeer,
 „ directelijk ofte indirectelijk te sullen tragten, de
 „ tegenwoordige forme van 's Lands Regeringe te
 „ veranderen, en voorts alles te doen, dat een
 „ Goed en Getrouw Borgermeester van de Ge-
 „ meente schuldig is en behoort te doen.

Zoo waarlijk moet my God almagtig helpen.

Desen werd een Burgermeester van s'Heeren
 wegen, ofte van 't Geregte bygevougt, dewelke
 mede alle drie maanden by de Schepenen en Ra-
 den wierden vernieuwt, welkers Ampt is in 't
 Geregte na den Burgermeester van de Gemeente
 de eerste stem te geven, en by afwesen, ofte
 siekte van de Burgermeester van de Gemeente
 sijn plaats waar te nemen. Dog in plaats van dien
 werden nu by de verandering van het jaar 1672.
 vier Burgermeesteren gekoren, daar van drie op
 de Nominatie van ses Personen, by den Oudraad
 en Mannen van Agten voor te stellen, by den

Oooooooo 3

Stad-

Stadhouder verkoren werden, blyvende de verkiefing van den vierden Burgemeester aan den Oudraad en Mannen van Agten, welke goede Luyden van Agten daar toe hebben twaalf Keurftemmen als van ouds; dewelke by beurten van drie maanden als Burgermeesters van de gemeente prefideren en in actuelen dienst fijn, en in't verder met den anderen communiceren, te rekenen van den Oudften in rang van den Oudraad af en foo voort; van welke vier Burgermeesteren, twee uyt die gene dewelke by den Stadhouder gekoren fullen fijn, het volgende jaar fullen aanblyven en telkens een nieuwe by den Stadhouder op voorgaande nominatie fal werden bygevougt, fodanig dat altoos drie perfonen van die gene by den Stadhouder, benevens den by gevougden Burgemeester, die by den Oudraad en Mannen gefteft wert, te gelijk fullen dienen, en elk twee jaren fal aanblyven, en alle jaar een nieuwe by den Stadhouder en een nieuwe by den Oudraad en Mannen van Agte werden gefteft; welken Burgemeester by den Oudraad en Mannen van Agte te fteften, ook merendeels voor twee jaren werd gecontinueert, als breder te fien by het Oétroy tot beftellinge van de Magiftratuyre aldaar verleent op den 24. Maart 1674.

Het Geregt ofte Bank van Justitie beftond in voortijden uyt negen Schepenen en vyf Raden, welke Raden de Schepenen alleen tot Raden wierden bygevougt, en wierden niet gebruykt in enige Commiffien, nogte en zegelden geen Brieven gelijk als de Schepenen; hadden beyde het Voorfitten en Voorftemmen in den Oudraad, als van Stads of Lands faken wiert verhandelt. Dog fijn de Raden in het jaar 1652. afgefchaft, foo dat nu alleen negen Schepenen met den Prefident Burgemeester der Vierfchaar bedienen, dewelke op alle Vergaderingen van den Oudraad mede werden geropen en na haren rang ftem hebben. Van welke Schepenen het eene jaar vyf, het ander jaar vier afgaan. In plaats van dewelke alle jaar by den Stadhouder vyf en vier andere op nominatie van den Veertigen, het eene jaar van tien, het ander jaar van agt, by befloten Biljetten te nomineren, werden verkoren. Dese Schepenen en Raden fijn al bekend in een Handveft Koningh Willems, Gegeven te Brunfwig, opten vyfde Kalende van Februario, dat is, den 28. van Louwmaand, in 't jaar Ons Heeren 1252. onder dese woorden: *Quamcumque Electionem Iuris Institiarius, Scabini & Consiliarii salvo iure nostro fecerint, ratam observabimus.* Dat is, Wat voor Verkiefing van Regt den Regter, (te weten den Schout) Schepenen, en Raden soude mogen doen, fullen wy voor goedkueren. In een Verdrag, nopende hoedanige Tollen die van Dordregt te Huelfden geven fouden, door Floris van Holland, Koningh Willems Broeder. Gedaan te Dordregt, in den Reventer der Minrebroederen, 's Dingsdaghs na den Sondagh, als men in der Kerken zinget Jubilate; in een Handveft van de Halle en Boeten, Gegeven by Grave Floris, 1283. op des Heylig Cruys-dag, Exaltatio; In een Handvefte van Tolle-vry te varen, mede Gegeven van Floris de V. en XIX.

Grave in den Hage 1284. des Woensdaghs na Pinxfteren, onder dese volgende wootden: Voort foo geloven Wy onsen voorfz Poirteren, dat wy hem Schepenen, en Raats-Mannen maken en fetten fullen in aller manieren, dat onse Vader, Schepenen, en Raats-mannen plag te fetten, en het by fijnen tyden in Dordregt plag te wesen. In een Handveft van de Quadyen hier volgende:

„*Floris*, Grave van Holland, &c. Maaken „Cond en Kennelijk allen Luyden, die desen „Brief fullen fien of horen lefen, dat wy gege- „ven hebben, en geven onsen Lieven Poirteren „van Dordregt, dat Schepenenen Raats-Man- „nen, waarheden van Quadyen befiten mogen, „en die te corrigeren na haren goet denken. In „Oirconden desen Brief Befegelt met onsen Ze- „gel. Gegeven in den Hage, opten derden dag „in Aprile, in 't Jaar ons Heeren M. CC. LXXIX. In een Handveft van Pandinge, dat onse Poirteren door eenige Heeren aangehaald of huer goet genomen fjinde, die weder mogen houden en haar goet beflaan. Gegeven te Middelburg, 's Dingsdaghs voor Passchen, 1292. In een Handveft der Wees-Kinderen, gegeven by Grave Jan van Henegouwen, in den Hage 1303. des Maandags na St. Martyn in den Sommer. In een Handvefte van den Jaar-Gedingen, gegeven by Grave Willem van Henegouwen 1315. opten eerften dag in Aprile. In een Handveft van den felven, dat men de Gebannen, die'er toevlugt tot'er Kerken nemen, van den Gewide mag halen. Gegeven te Dordregt 1323. 's Vrydags na Dertiendag. Nog in een Handveft op 't voorgaande, mede gegeven te Dordregt 1324. op St. Victoers dag. In een Handveft van 't Bagyn-Hof, gegeven te St. Geerdenberge 1326. op St. Jansdag te Middelfomer; In een Handveft van geen Knyven nog Messen te dragen, gegeven in den Hage 1332. op St. Pieters dagh, ingaande Oogft. In een Handveft van de Jaar-marken, enz. 1343. In een Handveft van Arrest, enz. gegeven by Margriet, Gravinne van Henegouwen, te Sinte Geertruden-Berge, op St. Pieters Avond, ingaande Oogft. In een Handveft van Hertog Willem van Beyeren, van Arresteren, Panden, enz. Gegeven in den Hage 1335. den 15. Mey. In een Handveft van Hertog Aalbert van Beyeren, van geen wesen te ontvoeren, opte verbuerte van Lyf en Goed, gegeven in den Hage 1359. op onser Vrouwen Avond, Conceptio. In een Handveft van Hertog Aalbert van Beyeren, tot Beveltinge der Gilden, gegeven in den Hage 1367. op S. Lucien dag. In een Handveft van Willem van Beyeren, van den Spoeje binnen Dordregt, gegeven in den Hage 1367 na onser Vrouwen-dag, Conceptio. In een Handveft, dat geen Agten nog Dekenen hem den Geregte en fullen onderwinden, gegeven in den Hage 1409. den 15. September. In een Handveft van Land-poor- ters, gegeven in den Hage 1414. opten derden dag in September. In een Handveft van Hertog Jan van Beyeren, vande Tollen, Munte, 't Bail- jufchap, Rentmeesterschap, 't Schoutfchap, 't Ge-

't Geregt, enz. gegeven te Dordregt, 1418. opten 20. Juny. In een Handvest van Hertog *Flips van Bourgondien*, van de Veertigen, Agten, Burgermeester, enz. in den Hage 1456. opten 23. Juny. In een Handvest ten eynde als voren, van Maximiliaan en Maria, Hertogen van Oostenrijk, gegeven te Gent 1478. in Ougstmaant. In een Handvest, door den selven, en als voren, gegeven in den Hage 1481. opten 18. September. Nog in een Handvest van Koning Maximiliaan, en Eerts-Hertoge *Flips van Oostenrijk*, rakende de Veertigen, enz. Gegeven op 't Slot te Turnhout, in 't Jaar 1494. den 21. December, enz.

De Raden en wierden niet gemagtigd in saken 't Geregte aangaande, nog tot oversien van stukken, nog en zegelden ook geen Brieven, gelijk de Schepenen, dan waren de selve tot Raden by gevoegd, dog hebben op Michaëlis in 't Jaar 1652, opgehouden.

En wierden de Schepenen wel eer by de Graven, des selfs Gemagtigden, of den Stadhouder van Holland, voor een tijd by haar Ed. Groot-Mog. onlanghs by den Oud-raad of Vreedschap van Dordregt, en nu weder by den Stadhouder van Holland, uyt een dubbel getal, door de Veertigen aan sijn Doorlugtige Hoogheyd, den Heere Prince van Orange, enz. voorgesteld, gekosen.

Maar Ambr is, de Staten van Holland en Westvriesland, mitgaders den Heere Prince van Orange, als Stadhouder deses Landschaps, in dien aansien, gehouw en getrouw te zyn, enz.

En werd haar voor het aanvangen van'er Ambt, door den Heere Schout inder tijd, den volgenden Eed gestaaft.

Eedt van de Schepenen der Stadt Dordregt.

WY zweren dat wy omme tot Schepenen te geraken, niet en hebben gesolliciteerd, sulks Beloven en Zweren wy, de Staten van Holland en Westvriesland, sijnde onse Hooge en Souveraine Overheid; Mitsgaders den Heere Prince van Orangie, als Stadhouder deser Provincie, gehouw en getrouw te wesen: als mede onder der selver Regeringe en Bescherminge der Kerke Christi, Gereformeerd naar Godes Heylig Woord, voor te staan, en te helpen handhouden. Die Stede van Dordregt, en alle Inwoonderen van dien, in hare Privilegien te maintenireren. De Keuren en Statuten der selver Stede, in 't reguarde van den Schout-Ambte op den iiiij. January 1631. gemaakt, te handhaven, en geene inbreuken, daar van te sullen lyden, ofte toestaan. Weduwe en Weesen te helpen beschermen; Regtvaardige Vonnissen en Regtvaardige Scheydinge te helpen geven tusschen twee Manthalen: En dat niet laten om Giften nog om Gaven: Om Maagschap nog om Zwager-schap, nog om eenigerhande saken: Ook nimmermeer, directeljk ofte indirecteljk te sullen tragten de jegenwoordige Forme van 's

„Lands Regeringe te veranderen: En voorts alles te doen, dat goede en getrouwe Schepenen „schuldig sijn en behooren te doen.

Soo, waarlijk moet ons God almagtig helpen.

De Veertigen alvorens tot de nominatie te komen, moeten de afgestorven, en vacante plaatsen by beslote biljetten suppleren, dewelke te voren by de Dekens en Gildens verkoren wierden, naar luyd van het Privilegie van Hertog Philips van den 23. Juny 1456. daar by de Veertigen eerst sijn gestelt, luydende als volgt.

„Philips, by der gracie Gods, Hertog van „Bourgondien, van Lotharingen, van „Braband, en van Limburg; Grave van Vlaanderen, van Artoys, van Bourgondien Palatin, van Henegouwe, van Holland, van Zee-land, en van Namen: Markgrave des Heyligen „Rijcx: Heere van Vrieslandt, van Salines, en van Mechelen: Doen kond allen Luyden; „Hoe wy ter ootmoedige bede, en versouke van „den goede Luyden, Poorteren, en Inwoonderen, de van onser Stad van Dordregt, en om die wel- „vaart van hen, en van onser voorz Stede, al- „soo sy leyden, geappointeert en geordineert „te hebben, aangaande 't vermaeken en vernieu- „wen van onsen Geregte van onsen voorz Stede „van Dordregt, om den tijd en Termyn van „thien jaren naastkomende, en d'een den anderen „navolgende, te beginnen ten dage van datum „des Briefs, alsoo, en in der voegen en manieren, „als hier na volgt: te weten, dat tegenwoorde- „lijk wy sullen doen kiesen en uytsoeken by on- „sen Gecommitteerden, als onsen lieven en ge- „trouwen Raden, Gerard, Heere van Aflendelft, Schildt-knape, en Claas die Vriese on- „se Rentmeester Generaal van Holland, hondert „Perfoonen, Poiters en Inwoonende der selver „Stede, elk van hem rijk weseude van drie hon- „dert Nobelen, en daar boven; daar of sy ge- „houden sullen wesen den Eedt te doen, alsoo „dick en menigwerf als sy's versogt sullen wor- „den, sonder argelift. Van den welken hondert „Perfoonen, die Deekens van die Ambagten, „en Gilden der selver Stede, kiesen sullen Veer- „tig Perfoonen, in state van Huwelijke wesen- „de, of die Gehylkt hebben geweest, rijk elk „drie hondert Nobelen, als voorz is, de- „welke Veertig Perfoonen, die voorz Com- „missarissen gehouden sullen sijn terstondt den „Eedt te doen, van te kiesen agt dagen voor den „eersten dag van July naastkomende, vyf Sche- „penen, en twee Raaden, van den Geregte te „hans weseude, dewelke by haaren Eedt hem „dunken sullen dienutste daar toe weseude; en „sal den Schout van Dordregt den selven nog den „Eedt doen doen in 't Geregte, en sullen blyven „die voorz. Schepenen en Raden alsoo ge-eedt „in 't selve Geregte, een Jaar lank geduerende, „en daar toe sullen kiesen die voorschreve Veer- „tig Perfoonen, Viertien Perfoonen, elk rijk „van de voorz drie hondert Nobelen, het zy van „den getaele van de voorz veertig Perfoonen, of „andere van de voorz Stede, die welke hem by „hoeren Eedt denken sullen, daar toe die oer-
bacy.

„biarlijkste, en de nutste wefende, die welke
 „zy der voorfz Stede presenteren en overgeven
 „fullen, agt dagen voor den eerften dag van Ju-
 „ly naafkomende, als voorfz is, die welke
 „Stede ons terftont fenden fal beflouten en beze-
 „gelt, die voorfz viertienne Perfoonen, alfo
 „gekooren, of in onfer abfentie, onfen lieven
 „getrouwen Stadhouder, en Raats-luyden hier
 „in den Hage, ons certificerende, dat fyfe alfo
 „gekooren hebben, en danne wy, ofte onse
 „voorfz Stathouder en Raats-luyden, in onfer
 „abfentie, fullen nemen ofte kiezen uyt den voorfz
 „veertiene Perfoonen, feven, te weten, vier
 „Schepenen, en drie Raden, van de voorfz
 „Stede, die welke fy wederom feinden fullen on-
 „fen Schout van Dordregt voorfz, binnen den
 „voorfz eerften dage van July naafkomende; en
 „den voorfz Schout fal den felven feven Perfoo-
 „nen, ten voorfz dage, doen doen den behoor-
 „lijken Eedt, om in 't Geregte te wesen, metten
 „anderen vyf Schepenen en twee Raden, alfo
 „in den voorfz Geregt gebleven, als voorfz is;
 „maar die voorfz vier Schepenen en drie Raats-
 „luyden, fullen blyven in dat voorfz Geregte
 „twee Jaaren lang geduerende, en alfo voort
 „binnen die agt-dagen voor den eerften dag van
 „July, in 't navolgende Jaar: die voorfz veertig
 „Perfoonen fullen wederom kiezen veertien Per-
 „foonen, en fullen ons die wederomme alfo
 „feinden in Gefchripte, wy wefende in onfen
 „voorfz Lande van Holland, en in onfer abfen-
 „tie, den voorfz Stadhouder, en Raats-luyden
 „der felver Lande, als voorfz is; omme uyt dien
 „te nemen en kiezen, vyf Schepenen en twee
 „Raats-luyden der voorfz Stede, om in dat Ge-
 „regte te fijn, geduyrende den tyd van twee Ja-
 „ren naafkomende, en daar na volgende, met-
 „ten anderen feven Perfoonen, left gebleven in 't
 „voorfz Geregte, en alfo voort, volgende
 „van Jaar tot Jaar, die voorfz thien Jaren gedu-
 „rende alfo en in der voegen voorfz, behou-
 „delijk dat van de voorfz veertien Perfoonen alfo
 „gekoren, men fal kiezen in een van den Jare
 „vier Schepenen en drie Raats-luyden, en in
 „d'ander Jaar vijf Schepenen en twee Raats-luy-
 „den, en foo wie dat alfo in den voorfz Gereg-
 „te twee geheele Jaren gefelt fal worden, die fal
 „uyten voorfz Geregt blyven, den tyd van twee
 „Jaren daar na volgende. En daar toe en fullen
 „in 't voorfz Geregte mogen wesen niet meer dan
 „twee Perfoonen van een Geflagte, die welke
 „niet nader en fullen mogen beftaan in Maag-
 „fchappe of Swagerschappe, dan ten derden, te
 „weeten after fusters kinderen. En of 't gebeur-
 „de dat wy, of onfen voorfz Stadhouder en
 „Raats-luyden van Holland, na die presentatie
 „van de voorfz Electie, alfo gedaan, niet en
 „kooren uyt de voorfz veertien Perfoonen, die
 „felve feven Perfoonen, als boven verklaart is,
 „dat als dan in gebreeke van dien, die voorfz
 „veertig Perfoonen, felve mogen kiezen uyt den
 „voorfz veertien Perfoonen, feven nutte Per-
 „foonen, om Schepenen of Raden te wesen,
 „gelijk ofte wy, of 'onfen voorfz Stadhouder,
 „en Raats-luyden, in onfer abfentie, die felve
 „gekooren hadden, om maten leven daar ge-

„bleven, gefelt te worden in 't voorfz Geregte,
 „van de welke onfen voorfz Schout gehouden fal
 „wesen den Eedt te ontfaan, alfo hier boven
 „verklaart ftaat. En of 't gevele dat eenige vande
 „voorfz veertig Perfoonen van leven ter doot
 „gingen, ofte uytlandig worde, in dien gevalle
 „die gene die blyven fullen, by haren Eede ful-
 „len een, of foo veel alfer gebreeken fal, kiezen,
 „op die Conditie voorfz, totter tyd toe datter ge-
 „tal van de voorfz veertig Perfoonen vol fy: Be-
 „houdelijk dat die gene, die alfo gekooren wort,
 „of worden, rijke zyn van drie hondert Nobe-
 „belen, als voorfz gefeyt is; den welke den voorfz
 „Schout fal doen doen den Eedt, alfo die ande-
 „re gedaan hadden. Item dat die Deeken van de
 „Gemeente kiezen fullen alle Jaar binnen den
 „vijftten dag van July, vier en twintig Perfoonen,
 „als gewoonlijk is, elk rijk van hondert vijftig
 „Nobelen, die welke zy den Geregte van de
 „voorfz Stad overgeven en presenteren fullen,
 „en dat felve Geregte fellen die terftont ons, ofte
 „den voorfz onfen Stadhouder en Raats-luyden
 „van Holland, in onfer abfentie, over feinden,
 „om uyt dien te kiezen agt Perfoonen, die welke
 „Agte kiezen fullen den Burgemeester van de Ge-
 „meynte, van onfer voorfz Stad; en ofte wy,
 „of onfen Stadhouder en Raats-luyden in Hol-
 „land voorfz binnen den agt dagen, naar dat ons
 „of hem, die vier en twintig Perfoonen alfo ge-
 „fonden, en overgegeven fullen worden, niet
 „en kooren, nog wederom en fonden den voorfz
 „Geregte van Dordregt, die voorfz agt Perfoo-
 „nen, om den Borgemeester van de Gemeente
 „te kiezen, als voorfz is; in dien gevalle zullen
 „dat voorfz Geregte zelve mogen, uytten voorfz
 „vier twintig Perfoonen, kiezen agt Perfoonen,
 „die den voorfz Burgemeester kiezen fullen: en
 „in den voorfz gevalle, fal die voorfz koere al-
 „fo gedaan, alfo goet en van waarde wesen, of
 „wy of 'onfen voorfz Stadhouder, en Raats-
 „luyden in Holland dien felven gedaan hadden,
 „en als van den Burgemeester aldaar van onfen
 „wegen gefelt, die fal gekoren worden, als men
 „gewoonlijk heeft geweest van outs, niet jegen-
 „ftaande d'Ordinantie van der Maafchap voorfz:
 „Behoudelijk ommer, dat niemant gekooren en
 „fal mogen wesen tot Burgermeester, hy en fy
 „rijk van drie hondert Nobelen als voorfz is; en
 „ten eynde van de voorfz thien jaren, fal geheelijk
 „en al celferen dese tegenwoordige Ordinantie.
 „En fal dat voorfz Gerecht te Dordregt ver-
 „nieuwt en verftelt worden, alfo men hier voor-
 „tijds en tot nu toe gewoonlijk is geweest te doen;
 „en dit al fonder prejudice van onfer Hoogheyd,
 „en ook van de Regten, Privilegien, en vry-
 „heden van onfer voorfz Stad van Dordregt. Soo
 „ift, Dat wy begerende die welvaart en onder-
 „houdt van onfer voorfz Stede, en van onfen
 „Onderfaten en Inwoonende der felver, dewelke
 „tegenwoordelijk gekeert fijn, en hem gegeven
 „hebben tot onfer waaragtiger Onderdanigheyd;
 „ontbieden, en feer ernftelijke bevelen, onfen
 „lieven en getrouwen Ridder en Cancelier, den
 „Heere van Authune, en den anderen Luyden
 „van onfen Grooten Rade, by ons wefende,
 „den Heere van Lanoy, onfen Stedhouder, en de

„ de Raats-luyden, by ons gestelt, ten saaken
 „ van onse voorz Landen van Hollandt, Zeeland
 „ en Vriessland, onsen voorz Schout van Dordregt
 „ en allen anderen, onsen Justicieren, Officieren en
 „ Onderfaten, dien dat aangaat, en aangaan sal mo-
 „ gen, heuren Stedehouderen, die nu sijn, of na-
 „ maals wesen sullen, en elke van hem bysondere,
 „ en also hem dat toebehooren sal, dat onse tegen-
 „ woordige Ordinantie, en al 't Inhouden van
 „ desen onsen Brieve, den voorz tyd van thien
 „ jaaren geduerende, en alsoo, en in dermanie-
 „ re voorz, sy bewaren en onderhouden, en
 „ sonder eenige inbreeken doen bewaaren en on-
 „ derhouden van poincte tot poincte, sonder
 „ daar jegens te doen, of gaan, nogh ge-
 „ dogen, nog doen gaan nog gedogen, in eeni-
 „ ger manieren. En op dat elk te bat binnen mo-
 „ gen wesen in onse voorz Stad van Dordregt,
 „ wy willen en ontbieden onsen voorz Schout
 „ dier Stede, dat inhoudt van desen onsen voorz
 „ Brieve, hy uytroepen openbaarlijk kundige,
 „ want ons alsoo gelieft, en willen dat gedaan zy.
 „ In oirkonde desen onsen Brieve gegeven, en
 „ onsen Zegel daar aan gehangen, in onsen huysse
 „ in den Hage in Holland, drie-en-twintig dagen
 „ in Juny, in 't Jaar ons Heeren duyent vier hon-
 „ dert ses-en-vijftig.

Welken Brief van den Veertig geheel en al doot
 en te niet is gekoert, door last van den Grave
 van Charlois, als Gemagtigde van den Hertog
 van Bourgondien sijnen Heer Vader op den 22.
 Juny 1462. doch in de maant van Augustus anno
 1478. sijn de voorz Mannen als by onverbreke-
 lijke Privilegie weder herstelt, in maniere hier na
 volgende.

„ **M** Aximiliaan en Maria, by der gratien
 „ Gods, Hertogen van Oostenrijk,
 „ van Bourgondien, van Lotharingen, van Bra-
 „ band, van Stiere, van Carinte, van Carniole,
 „ van Limburg, van Lutsenburg, en van Gelre;
 „ Graven van Vlaanderen, van Thiol, van Ar-
 „ thoyts, van Bourgondien Pals-graven, van He-
 „ negouwen, van Holland, van Zeeland, van
 „ Namen, en van Zurphen; Markgraven des
 „ Heyligs Rijcx; Heereen Vrouwe van Vrief-
 „ land, van Salinis en van Mechelen; Doen cond
 „ allen Luyden, tegenwoordige en toekomen-
 „ de, dat wy, ter ootmoediger Bede en ver-
 „ souke van onse wel geminde en getrouwe Ste-
 „ de van Dordregt, en der goeder Luyden,
 „ Poorteren, en Inwonende der selver, aan-
 „ gaande 't vermaaken en vernieuwen van den
 „ Geregte aldaar, doegdelijk en minnelijk ge-in-
 „ formeert sijn, hoe in voorleden tijden, veel
 „ en diverse twisten en geschillen opgerefen en
 „ gevallen sijn, ter cause van der selver Vernieu-
 „ winge en Vermaeckinge des voorz Gerechts,
 „ als Schepenen, Raden, en andere Agt Personen,
 „ die onse Stede van Dordrecht gewoonlijk sijn
 „ te regeren; en omme dese twisten en geschillen
 „ duegdelijk te annulleren, en te nite te doen,
 „ hebben die selve van onser voorz Stede van
 „ Dordrecht, seer doechdelijck vorder aen Ons
 „ doen versoucken, omme hier inne van Ons
 „ voorsien en geprovideert te wesen, by seckere

„ onse opene Brieven van Privilegie, in behoor-
 „ lijcke formen daer toe dienende; Soo ist, Dat
 „ wy, die altijd genadelijk geneygt sijn totten
 „ gemeenen oorbaar, welvaren, en profijt van
 „ onser voorz Stede van Dordregt, en Inwoo-
 „ nende der selver, begeerende in desen en allen
 „ anderen saaken, alle Rust, Vrede, en Eendragt
 „ te maaken, en die te doen onderhouden, en
 „ ook altijd willende hantieren en gebruyken, als
 „ wel redene is, goeder getrouwigheyd tot on-
 „ ser voorz Stede van Dordregt, wel bekennende
 „ die goede en volmaakte minne en gunste, die
 „ de selve onse Stede, en Inwonende der selver
 „ tot ons gedragen heeft, en nog draagt; en ook
 „ mede, om menigen goeden en getrouwen
 „ dienst, die deselve Stede en Inwonende der
 „ selver, in voorleden tijden onsen Vorderen,
 „ Graven en Gravinnen van Hollandt, bewe-
 „ sen en gedaan hebbert, en ons en onse Nakome-
 „ lingen, in toekomende tijden van gelijken ho-
 „ pen te geschien; hebben wy, om desen en meer
 „ andere merkelijke redenen wille, ons daar toe
 „ porrende, by rijper deliberatie van onsen Ra-
 „ de, en uyt onse seckere wetenheyd en speciale
 „ gracie der voorz onse Stede van Dordregt, en
 „ Inwonende der selver, om die Vernieuwin-
 „ ge en Vermaeking des Gerechts en Wets aldaar,
 „ tot eenen eeuwigen Privilegie voor ons, ende
 „ voor onsen Erven en Nakomelingen, Graven en
 „ Gravinnen van Holland, gegont, en gegeven,
 „ gonnen, en geven mits desen jegenwoordigen
 „ Brieve, dat sy nu en jegenwoordelijk kiesfen
 „ sullen mogen Veertig Persoonen, Poorteren
 „ en Inwonende der selver onser Stede, elk van
 „ hem rijk wesende, tot anderhalf hondert No-
 „ belen toe, en daar boven, daar of sy gehouden
 „ sullen wesen den Eedt te doen, alsoo dike en
 „ menigwerven als sy 't versogt sullen werden, in
 „ state van Hylik wesende, of die Gehylykt heb-
 „ ben geweest, den welken veertig Persoonen
 „ onsen Stedehouder Generaal van Holland, Zee-
 „ land, en Vriessland, jegenwoordelijk wesen-
 „ de, gehouden sal sijn terstond den Eedt te doen
 „ doen, om van agt dagen voor Sinte Michiels
 „ dag naastkomende, te kiesfen vyf Schepenen
 „ en twee Raden van den Geregte te hans wesen-
 „ de, dewelke, by haren Eedt, hem dunken
 „ sullen die nutste daar toe wesende; en sal onsen
 „ Schout van Dordregt den selven nog den Eedt
 „ doen doen, in 't Geregte te wesen: en sullen
 „ blyven die voorz Schepenen en Raden alsoo
 „ ge-eedt in 't selve Geregt een Jaar lank geduy-
 „ rende: en daar toe sullen kiesfen die voorz veer-
 „ tig Persoonen, veertien Persoonen, elk ryk
 „ van twee hondert Nobelen, het sy van den ge-
 „ tale van de voorz veertig Persoonen, ofte an-
 „ dere uytten buyk van de voorz Stede, die wel-
 „ ke hem, by haaren Eedt, dunken sullen daar
 „ toe die oorbaarlijkste en nutste wesende, die
 „ welke sy der voorz Stede presenteren en over-
 „ geven sullen, agt dagen voor den dag van Sinte
 „ Michiels naastkomende, alsoo voorz is; die
 „ welke die Stede Onsterfsondt senden sal, be-
 „ sloten en besegelt, die voorz Veertien Per-
 „ soonen alsoo gekoeren; off in onser absentie,
 „ onsen lieven en getrouwen Stedehouder, en

Pppppppp

Rade

„ Rade in den Hage, ons certificerende, dat
 „ syfe alsoo gekoren hebben, en danne sullen wy,
 „ of onse voorz Stedehouder en Raats-luyden in
 „ onser absentie, nemen en kiezen uytten voorz
 „ veertien Perfoonen, seven Personen, te weten,
 „ vier Schepenen en drie Raden van de voorz
 „ Stede, die welke sy wederomme sijnden sullen
 „ onsen Schout van Dordregt voorz, op Sinte
 „ Michiels dag naastkomende; en die voorz
 „ Schout sal die voorz seven Perfoonen ten voorz
 „ dage doen doen den behoorlijken Eedt, om in
 „ 't Geregte te wesen, mitten anderen vyf Sche-
 „ penen en twee Raden, alsoo in den Geregte
 „ gebleven, als voorz is; maar die voorz vier
 „ Schepenen en drie Raden, sullen blyven in dat
 „ voorz Geregte twee jaren lank geduyrende, en
 „ alzoo voort binnen die agt dagen voor Sinte
 „ Michiels dag in 't navolgende Jaar, sullen die
 „ voorz veertig Perfoonen wederom kiezen
 „ veertien Perfoonen, en sullen ons die wederom
 „ seinden in Geschrifte, wy wesende in onsen
 „ Lande van Holland, en in onser absentie, den
 „ voorz Stedehouder en Raats-luyden der selver
 „ Landen, als voorz is, om uyt die te nemen
 „ en te kiezen vyf Schepenen en twee Raden der
 „ voorz Stede, om in dat Geregt te zyne, ge-
 „ duyrende den tyd van twee Jaren daer na vol-
 „ gende mitten anderen Perloonen leest gebleven
 „ in 't Gerecht, en alsoo voort volgende van Jare
 „ tot Jare, eeuwelijk duyrende, behoudelijk
 „ dat van den veertien Personen voorz, alsoo ge-
 „ kooren, men sal kiezen in een van den Jare vier
 „ Schepenen en drie Raden, en in 't ander Jaar
 „ vyf Schepenen en twee Raden: en soo wie dat
 „ alsoo in den Geregte twee geheel Jaar gestelt sal
 „ worden, die sal uytten voorz Geregte blyven
 „ den tyd van twee jaaren daar na volgende: En
 „ daar toe en sullen, in den voorz Geregte, niet
 „ meer mogen wesen dan twee Perfoonen van
 „ eenen Geslagte, die welke niet nader en sullen
 „ mogen bestaan in der Maagschap of Swager-
 „ schap, dan ten derden, te weten, after sulters
 „ kinderen. En of 't gebeurde dat wy, of onse
 „ voorz Stedehouder en Raats-luyden van Hol-
 „ landt, na der presentatie van de voorz Electie
 „ alsoo gedaan, binnen den agtsten dag niet en
 „ kooren, uytten voorz veertien Perfoonen, die
 „ selve seven Perfoonen, als boven verklaart is,
 „ dat als dan die eerste seven uytten veertien, die
 „ de selve onse Stede van Dordregt onsen Stede-
 „ houder en Raats-luyden in den Hage overgesent
 „ hebben, sullen gekoren en gestelt sijn, om Sche-
 „ penen en Raden te wesen, gelijk of wy 't, of
 „ onsen Stedehouder en Raats-luyden, in onser
 „ absentie die selve gekoren hadden, omme mit-
 „ ten seven daar gebleven, gestelt te worden in
 „ 't voorz Geregt, van den welken onsen voorz
 „ Schout gehouden sal wesen den Eedt te ontfan-
 „ gen, als hier boven verklaart staat: En oft ge-
 „ beurde dat eenige van de voorz veertig Perfoo-
 „ nen van Lyve ter dood gingen, of uytlandig
 „ worden, in dien geval sullen die gene die bly-
 „ ven en binnen der Stede wesen sullen, by ha-
 „ ren Eede wederomme kiezen, een, ofte alsoo
 „ veel alffer gebreeken sal, op die conditie voorz
 „ totter tyd toe, dattet getal van de voorz veer-

„ tig Perfoonen vol sy, behoudelijk dat die gene,
 „ die alsoo gekooren wordt, of worden, rijk
 „ zyn van anderhalf hondert Nobelen, alsoo
 „ voorz is, die welke onse voorz Schout sal
 „ doen doen den Eedt, alsoo die andere gedaan
 „ hadden. Voort zoo sullen die Deekenen van de
 „ gemeene Neringen, van onser voorz Stede
 „ van Dordregt, by tyden wesende, alle Jaar op
 „ Sinte Michiels dag voornoemt, ordineren en
 „ kiezen vier-en-twintig Perfoonen, uytter ge-
 „ heele Gemeente, te weten, uyt elken Quar-
 „ tiere van de Stede ses Perfoonen, en sullen die
 „ voornoemde Deekens terstont, sonder eenig
 „ vertrek, die selve vier en twintig Perfoonen al-
 „ soo gekooren wesende, in Geschrifte overle-
 „ veren, in handen van den Geregte van onser
 „ voorz Stede van Dordregt, om die terstont
 „ in Geschrifte over te seinden, ons, en in on-
 „ sen absentie, onsen voornoemden Stedehoude-
 „ re en Raats-luyden in den Hage, die daar uyt
 „ kiezen sullen agt bequame Mannen, uyt elken
 „ Quartiere vander Stede twee, dewelke agt al-
 „ soo gekooren, onse Stedehouder en Raats-
 „ luyden voren genoemt, wederomme in Ge-
 „ schrifte senden sullen, den voorz van den Ge-
 „ regte van onser voorz Stede van Dordregt
 „ binnen agt dagen naar, alsoo voren geschreven
 „ is; en sullen die voorz agt Perfoonen, alsoo
 „ gekoren wesende, gehouden wesen den behoor-
 „ lijken Eedt te doen in handen van onsen Schout
 „ van Dordregt, by tyden wesende, die welke
 „ agt Perfoonen, op haren Eede, kiezen sullen
 „ den Burgemeester van de Gemeente, van on-
 „ ser voorz Stede van Dordregt, naar der ouder
 „ gewoonte; behoudelijk, dat sy geenen Bur-
 „ gemeester kiezen en sullen, 't en sy dat die ge-
 „ ne, die sy tot Burgemeester kiezen willen, eerst
 „ en alvoren Schepen ofte Raad van onser voorz
 „ Stede van Dordregt geweest is: Item, dat al te
 „ geschien sonder prejudicie of agterdeel van de
 „ Regten, Privelegien en Vryheden van onser
 „ voorz Stede van Dordregt, en behoudelijk
 „ ons, en onse Hoogheyd en Heerlijckheyd in al-
 „ len anderen saaken, in hare magt, en van waar-
 „ de te blyven. Ontbieden hierom, en bevelen
 „ onsen lieven en getrouwen Stedehouder en Lu-
 „ den van onsen Rade van Hollandt, Zeeland,
 „ en Vriefland, onsen Schout van Dordregt, en
 „ voort allen anderen, onsen Dienaren, Officie-
 „ ren en Onderfaten, nuter tijd wesende of na-
 „ maals komende, en elken van hem bysondere,
 „ dien dese saake aangaan ofte annopen mogen,
 „ dat sy onse voorz Stede van Dordregt, en den
 „ Inwonende der selver, van den innehouden
 „ van desen onsen Brieve, rustelijk, vredelijk,
 „ en volkomelijk doen gedoogen, en laten ge-
 „ bruyken en genieten, sonder hemluyden daar
 „ inne te doen ofte laten geschien, heymelijk of
 „ openbaar eenigen hinder of letsel ter contrarie.
 „ En om dat wy uyt onsen vryen wil en geregte
 „ wetenheyd, die van onser voorz Stede van
 „ Dordregt en den Inwonende der selver, ge-
 „ looft hebben, en nog geloven, voor ons, on-
 „ sen Erven en Nakomelingen, Graven en Gra-
 „ vinnen van Hollandt, onse voorz Stede van
 „ Dordregt dese tegenwoordige Privilegie, en alle

„alle poincten en voorwaarden daar inne begrepen, te famen, en elken van dien bysondere, wel en volkomelijk te houden, en te doen onderhouden onverbreekelijk, tot eeuwigen dagen, en sonder eenig gebrek daer inne te laten geschien: En ten dien eynde, dat dese faake vast en gestadig blyven, en gehouden mogen werden tot eeuwigen dagen; soo hebben wy onsen Zegele hier aan doen hangen, behoudelijk in allen anderen dingen ons Regt, en eenen ygelijx in dien. Gegeven in onse Stede van Gent, in de Maant van Ougst, in 't Jaer ons Heeren 1478. Op de Ploye stont geschreven, by myn Heere den Hertoge, en myner Vrouwe de Hertoginne. Onder stont geteykent, de Sauldebault. Hebbende den voorz Brieve een uyt hangende Zegel inne Groenen Waffsche geane, nexceert en geaffixeed met Roode en Groene Syde Steerten.

Het Schout-ampt is aldaar gedurig voor het leven: ende soo wanneer het selve komt te vervallen, werden by den Geregte drie personen, Borgers sijnde, voorgestelt, daar uyt den Stadhouder een anderen Schout kiest, welke voor het aanvangen van sijn Ampt, den volgende eed door den Burgemeester inder tyd gestaaft werd.

„IK belove ende zwere de Staten van Holland en West-vrieland, sijnde onse Hooge ende Souveraine Overheid, mitsgaders den Heere Prince van Orange, als Stadhouder deser Provincie, in dier qualiteit gehou en getrouw te wesen, als mede onder der zelve Regeringe, de Kerke Christi naar Godes Heylig Woord, te helpen hand-houden, de Stad Dordrecht, en alle de Inwoonderen van dien in hare Privilegien te helpen maintineren, Recht ende Justitie te doen t'allen tyden, Rechtveerdige Vonnissen te vermanen, en Rechtveerdige scheidningen te helpen geven tusschen twee Manthalen; niet uytter Stede te zullen verreyzen, sonder alvorens een hequaam Substituit of Stedehouder te hebben gesteld, zoodanig dat men met hem van wegen Hoog-gemelte Heeren Staten van Holland en West-Vrieland Recht doen, ende Vonnis wysen mag; de Roede van 't Schout-Ambt niet te zullen laten leggen, ten zy dat een ander Schout tot Dordrecht gesteld is, daar men Recht mede doen mach; ook my te zullen houden en reguleren na de Keure en de Statute deser Stede in 't reguard van den Schout-Ambte op den iij. January 1631. gemaakt; en voorts alles te doen dat een goed en getrouw Schout tot Dordrecht toestaat ende schuldig is te doen.

Soo Waarlijk moet ons Godt Almachtig helpen.

Als des Schouts plaatze ledig is, zoo werd by den Stadhouder van Holland, een ander gekofen, uyt drie voorname Burgers van Dordrecht, by den Oud-Raad voorgesteld; die den Eed eerst word gestaafd in de Kamer van Rekening, en daar na (alswe hebben gezeyd) den zelve afleyt in handen van den Burgermeester van Dordrecht. En op dat de voorz Stad noyt zonder Rechter zy, mag by gebrek van Schout, zelfs en 't Ge-

recht, dat Ambocht yemande, die hem genoege, bevelen, tot datter anders in werde versien. Volgens Hand-veste van Hertog Jan van Beyerens: haar gegeven in 't Jaer 1418.

Het Schout-Ambt (certijds by Verpachtinge vergund, en nu 't zedert lange Jaren voor het leven den Schouten toegestaan) is sedert A. 1243 by de navolgende Heeren bedient geworden.

Gerard Boot, vermeld, met Dirk van Minnegem, Bailljou van Zuyd-Holland, in een Brief van Nikolaes, Heere van Putten, in 't jaar 1243.

1309. Ghilebrecht Haren, Jacopsz.

1323. Willem Butgens.

1325. Kleys Oem, Kleysz Ridder, werde verslagen van de Oost-Vriesen, in den Veldslag by Staveren, met Graaf Willem de IV. 1345.

1345. Jan die Verwer.

1373. Wormbout van den Wyngaarden, Alardsz.

1383. 1386. 1393. Kleys Scoutate.

1404. Jan van Arkel, die omtrent deze tijd na den Hage tot den Grave reysende, onderweeg t'Overfchie van Jan Schoenhout en sijn Aanhangers werd dood geslagen.

1404. Willem van Brakel, Knap.

1405. Aernd van Riede, Knap.

1406. Jacop die Guede, Jacopsz.

1407. Aernd van Gheemont.

1407. 1408. Willem van Brakel, Goidscalcz. Knap, die opten elfden van Bloeymaand, tusschen Rotterdam en Ouderschiede, door Jacop van Kuuvre en zyn Hulpers, wierd dood geslagen.

Waar over Hertog Willem van Beyerens, Grave van Henegouwen, van Hollant en van Zeelant, aan Schout, Borgemeesters, Schepenen en Raden van Dordrecht aldus schreef.

Leve en Getrouwe, Wi hebben verstaan dat Willem van Brakel, onse Schout, doot geslagen soude wesen tusschen Rotterdam en Ouderschiede, daer ons van gneder herten leet toe is, en hebben daarom gescreven aen onse Baelyn van Delfland, en aen anders allen onsen Dienaren, over al in onsen Lande, dat si die sonder wortrec aenastten en vangen, en vanden Kerchove nemen, daer si die beviinden konden in den onsen, en willen daer alsoe over doen Rechten waer wise geviinden kunnen, dats hem ewelic een ander hoeden sal, begerende daerom aen Vriendelic, dat ghi U en der Gbemeynte hier mede te vreden setten wilt; want waer wi vernemen datter gemant raets of daets aen schuldig wesen mach, daer willen wi ons alsoe in bewisen, dat ghi vernemen sult dattet ons van gneder herten leet is. God si met U. Gescreven in den Hage, xj. dagen in Meye.

Hier was by gevoegd, Desen Brief quam den xijden dach in Meye in 't jaar Achte, soe Willem van Brakel, dien God genadich si, 's dages te voren geslegen was van Jacop von Kuuvre en sijn Hulpers.

1408. Goidscalc van Brakel, Goidscalcz. Knap.

PPPPPPPP 2 1408. Ia-

1408. Iacob Bartoutfz.
 1411. Heer Ian van Rosendaal, Ridder.
 1411. 1413. Everdey van Ghenderen, Heeren Wouterfz.
 1415. Ionkhr. Adriaen die Bastert Hertoge Aelbertfz van Beyeren.
 Die 1418. op St. Laurens-dag, in een Blockhuys op Papendrecht, by die van Dordrecht ingenomen, wierd dood geslagen.
 1419. Aernd Zarifz.
 1421. 1422. Ian Graman.
 1423. Willem Boomgaerd, Willemsfz.
 1424. Willem vander Duffen.
 1424. 1427. 1428. 1431. Florens vander Duffen.
 1432. 1433. 1436. Adriaen van Malburch.
 1437. Willem vander Tympel, Gheraetszoon van Nesse, Knappe.
 1437. 1438. Ian Otte Oem, Heeren Tielmansfz Knappe.
 1438. 1439. Willem vander Tympel, Geraetszoon van Nesse, Knappe.
 1439. 1441. Floris vander Duffen, Knappe. Is 1440. toegestaan zyn Schout-Ambt t'Ordrecht te bewaren, en sijn Casteleynschap van Louvesteyn te mogen behouden, mits dat hy 't Schoutfchap selve, en 't Casteleynschap door een ander bediene. stierf 1457.
 1443. Geryt Oem.
 1444. Gerart Boomgaert, Willemsfz.
 1445. Joris van Eemskerke, Knappe.
 1445. 1446. Jacob Tonifz.
 1446. 1447. Dirk vander Does, Knappe.
 1451. Joris van Heemskerke, Knappe.
 1452. 1456. Nicolaas Loydinc, die 1470. Burgemeester wierd.
 1456. Floris van der Tympel, Knappe.
 1456. Joris van Eemskerke, Knappe.
 1457. 1458. Jacob Pot, Pieterfz.
 1459. Willem die Pryker.
 1460. 1461. 1462. 1463. Iacob Pot, Pieterfz.
 1463. 1466. Iacob Damaasz, doen den Schout Iacob Pot Pieterfz in de Stad niet en mogt komen.
 1468. Iacob Pot Pieterfz. weder aan genomen voor den tijd van tien jaren, omme 't Schout-Ambt te bedienen, en heeft den Eed gedaan in handen van mynen Heere Pieter, Heere van Goux en Wedergrate, Ridder, en Cancellier van mynen genadigen Heere den Hertog van Burgondien en van Braband, &c. (tog hoe lang hy 't Schout Ambt, in die gevaarlijke tijd van Hoeks en Kabeljaus, heeft bediend, kan gesien werden uyt 'et volgende.)
 1471. 1473. Nicolaas Loydinc. Doe hy wierde afgefet.
 1474. Floris Oem, Heere van Wyngaarde, Knappe.
 1477. Iacob Pot, Pieterfz. In welk Jaar de Houckse, de Stad hebbende vermeerderd, week na Antwerpen, stierf 1479.
 1477. Adriaan Westvalinc Janfz. werde Schout, na dat d'Oude Regeerders uyt de Stad waren geweken. Maar na dat opten 6. April 1480. die Stad, onder 't beleyd Heeren Ians van Egmond, uyt Graven last, door de Kappeljausche, met twee Rijs-Schepen was ingenomen, Burgemeester Gillis Adriaanfz. enden Onder-Schout, onder 't woeden, op Straat dood geslagen, en gemelte Schout Adriaan Janfz. neffens Dirk van Beaumont, Govertfz. Oud-Burgemeester, na den Hage in hegtenis waren gevoerd, is Schout geworden
 1480. den lesten Aprilis, Iacob Ian Weenfz.
 1481. 1482. 1483. 1484. 1486. 1487. 1489. 1492. 1493. 1494. 1495. 1498. Sarys van Slingelandt, Saryfz. die in 't Jaar 1480. mede in 't eene Rijs-Schip was geweest.
 1499. Mr. Thomas Buekelaar, Symonfz. Knappe, Stigter van St. Jacobs die Meere Kappelle, ter Grooter Kerk, 1487.
 1500. 1504. 1506. 1507. 1509. 1513. 1515. Jan Oem, Heeren Dirx. Knappe, had veel onrust en oneenigheyd met de Overheyd, verliet 1515, zyn Ambt ende Stad, stierf te Mechelen, 1523. daar hy woonde.
 1515. 1518. 1521. 1525. 1526. 1528. 1530. 1532. 1534. 1535. 1537. 1539. 1541. 1542. 1544. 1546. 1547. 1549. Jan van Drenkwaart, Willemsfz.
 1549. Adriaan van Blyenburg, Adriaanfz. die niet meer gefind zynde 's Koninks Bloed-Plakaten te helpen uytvoeren, zyn Ambt verliet 1571. stierf 1573. den 8. Augusti.
 1571. Jan van Drenkwaart, Bouwenfz. Oud 29. Jaren, vertrok in Zomermaand 1572. na dat de Geusen de Stad in hadden, na Utrecht, en is, zynde Algemeen Ontfanger van 's Koninks Inkomsten, en Raad van Staten, te Brussel, Oud 63. Jaren, sonder kinderen overleden, 1606.
 1572. Iacob Muys van Holy, Heeren Pieterfz.
 1573. 1574. Ionkhr. Willem van Zuylen van Nieuvelde, Heer van Berg-Ambagt, Baillju van Zuyd-Holland, 1574.
 1581. Ian Wenten, Adriaanfz.
 1583. tot 1592. Mr. Iacob Muys van Holy, Heeren Pieterfz. Baillju van Zuyd-Holland.
 1591. Den 12. van Herfstmaand, Dr. Aarnoud Muys van Holy, Heeren Jacobfz. by provisie, op de Verkiefing van de Stad, in plaats van zyn Vader, tot dat anders daar in soude wesen versien.
 1592. Den 21. van Slagtmaand, Heer Adriaan van Blyenburg, Heeren Adriaanfz. Heere van Schobbelands-Ambagt, Waardeyn der Munte van Holland, overleden den 23. van Sprokkelmaand, 1599.
 1599. Heer Hugo Muys van Holy, Heeren Jacobfz. Ridder, verliet dat Ambt 1620. en werd 1624. Burgemeester.
 1620. Heer Pompejus de Rovere, Iacobfz. verliet dat Ambt 1626.
 1626. Heer Adriaan van Blyenburg, Heeren Iacobfz. Ridder van S. Michiel, Heere van Naaldwijk, Waardeyn der Munte van Holland.
 1631. Heer Mr. Abraham van Beveren, Heeren Cornelifz. Heere van Barendrecht, afleggende het Schout-Ambt 1643. werde Burgemeester den 16. van Grafmaand. 1643.

1643. Heer Jacob van Beveren, Heeren Cornelisz, Heere van Zwindregt. Afliggende het Schout-ambt 1662. wierde Burgermeester den 18. van Lentemaand.

1662. Heer Cornelis Pompe van Meerdervoort, Heeren Michielsz. Ridder van S. Michiel, Heere van Henrik-Yden-en-Schildmans-Kinderen-Ambagten, Meerderevoort, en Kort-Ambagt.

Om dat het Ambagt de Merwede in de Stad Dordregt leid, is van ouds geschil geweest over het Regts-gebied op den Riedijk in't Ambagt van Merwede gelegen, daar over by den Ambagtsheer van Merwede ende Stad van Dordregt de sake sodanig is befligt geweest, dat den Baljuw van den Heer van Merwede jaarlijx agt dagen Schout soude sijn over de geheele Stad, en van elke breuke dubbele boeten soude hebben, en dan voorts oeffende de Schout van Dordregt het Schout-amp het gehele jaar door, soo wel over den Riedijk, als de Stad. Tot welken eynde sy malkanderen boven op den Dyk de Schouten-Roede over en weder gaven. Het welk, alhoewel de Stad van Dordregt de Ambagts-heerlijkheid van de Merwede in't jaar 1604. van Jonkhr. Wessel van Boetselaar, Heer van Asperen, Merwe, Langerak, &c. self gekoft hebben, so werd nog evenwel alle jaar deselve plegte onderhouden, bestaande daar in, dat de Burgemeester van de Gemeente, nu den Præsident Burgermeester, vergeselschapt met de Schepenen alle jaar op den 5. Juny aan wedersyde van de Sloe, dewelke de scheidinge tussen Merwede en Dordregt maakte, gaan staan, en aldaar den Burgermeester de Roede by den Schout van Dort werd overgegeven, die dan deselve aan den Baljuw van Merwede overgeeft, om van wegen de Stad als Heeren van Merwede het selve Ampt den tijd van agt dagen te bedienen; welke agt dagen om sijnde, den Baljuw die ter selver plaatse aan den Burgermeester wederom overgeeft, die dan deselve wederom stelt in handen van den Schout van Dordregt, soo als breder te sien is uyt het Formulier om te gebruycken in 't overleveren der Roede van Justitie, tussen de Ed. Heeren, den Heere Schout, wegens de Staten van Holland en Westvrieland, den Heere Burgemeester der Stad Dordregt, (als representerende Baron en Heere van de Merwede,) en den Heere Baljuw ter Merwede, sijnde nu gevolgiijk, Schout van agt-dagen over gemelte Stad; Ten overstaan van den Ed. Geregte der voornoemde Stede, Adjunct den Pensionaris, en Secretarissen der selver, t'elkens alle Jaren opten 5. Juny, wesende Bonifacii, en opten 13. der selver Maand, sijnde 's daags na Odulphi.

Eerst opten 5. Juny.

Den Heere Schout, van wegen de Staten van Holland, &c. (staande aan de zyde van de Stad, by den Rooden-Thooren) sal den Heere Burgermeester aansprecken als volgt:

Heer Burgemeester, alsoo op huyden is ingegaan den tyd, die men noemd, Heer Da-

niels-Mart, welke durende de Jurisdicctie over de Stad Dordregt, is competerende den Heere van de Merwede, die jegenwoordig werd gerepresenteerd by de selve Stad: Zoo levere ik U Ed. in teyken van dien, ten behoeve van gemelte Stede, als Heere van de Merwede, de Roede van Justitie, gelijk dat regt en van ouds herkomen is: Onder Conditie, en Beloften, dat den voorsz tijd geexpireerd, en overstroken sijnde, de selve my, als Schout van wegen de Heeren Staten van Holland en Westvrieland, wederomme sal werden geleverd, gelijk dat mede regt, en van ouds herkomen is.

Den Heere Rogerende Burgermeester, staande aan de zyde van den Riedijk, sal antwoorden als volgt:

Heer Schout, ik acceptere de Roede van Justitie, van wegen, en ten behoeve van de Stad Dordregt, als Heere van de Merwede, en dit volgens Resolutie, en Auctorisatie van den Ed. Geregte, Oud-Rade, en goede Luyden van den Agten deser Stede.

Den Heer Burgermeester, de Roede van Justitie aangenomen, en sig gekeerd hebbende na den Heer Bailju van de Merwede, sal hem aansprecken als volgt:

Heer Bailju; Ik committere U Ed. als Schout van Dordregt, omme de Jurisdicctie, uytten Name van de voorsz Stad, als Heere van de Merwede, durende Heer Daniels-Mart, te bewaren, en levere over in dijnen Hande, de Roede van Justitie, gelijk dat Regt, en van Ouds herkomen is: En de selve tijd overstroken en geexpireerd zynde, sal U Ed. my de voorsz Roede wederomme leveren, omme alsdan aan de Schout van de Heeren Staten van Holland, &c. weder over te leveren, gelijk dat mede regt, en van ouds herkomen is.

Opten 13. Juny, 's daags na Odulphi.

Den Heere Schout, van wegen de Stad, als Heere van de Merwede, staande voor den Rooden-Thoorn, aan de zyde van den Riedijk, sal spreken tot den Heer Burgermeester 's volgende.

Heer Burgermeester, alsoo den tijd van Heer Daniels-Mart is geexpireerd; welke durende, ik op de Commissie van de Ed. Heeren van den Geregte, Oud-Rade, en Goede Luyden van den Agten der Stad Dordregt, als Heere van de Merwede, de jurisdicctie over de selve Stad hebbe bewaard, gelijk dat Regt, en van ouds herkomen is: Zoo levere ik U Ed. in teyken van dien wederomme de Roede van justitie, om de selve by U Ed. als Burgermeester, en van wegen de Stad Dordregt, aan den Heere Schout van de Staten van Holland, &c. weder geleverd te werden, gelijk dat mede regt, en van ouds herkomen is.

PPPPPPP 3

De

De vorenslaande aansprake gedaan en ge-eyndigt zynde, sal dan over gaan aan de zyde van de Stad, en den Heere Burgermeester, wesende aan de zyde van den Riedijk, spreken, als volgt:

Heer Schout, ik ontfange de Roede der justitie, van wegen, en uytten Name der Stad Dordregt, als Heere van de Merwede.

't Selfde ge-eyndigt zynde, sal den Heer Burgermeester sig keeren na den Schout vande Heeren Staten van Holland en Westvriesland, en seggen als volgt:

Myn Heer, ik levere U Ed. de Roede van Justitie wederom, gelijk dat Regt, en van Ouds herkomen is: Onder Expresse beloften en Conditie, dat, als den tijd van Heer Daniels-Mart wederomme gekomen sal sijn, de selve Roede, den Heere Burgermeester in der tijd, ten behoeve van de Stad, in voegen als voren, sal overgeleverd werden, als dat mede Regt, en van Ouds herkomen is.

Binnen Dordregt werd mede gespannen de Regtbank van Zuyt-holland, bestaande uyt den Ballju, en elf Welgeboren Mannen, volgens Hantvesten van Heer Jan van Beyerens en Keiser Carel, gegeven te Dordregt en te Brussel, anno 1418. en 1533. welk Zuytholland met Dordregt tot eeuwigen dage moet onverbrekkelijk blyven een onverscheiden Lighaam, en met Holland en Vriesland niet meer gelden in allen beden, onderstant, ruytergelden, lasten te Water of te Lande, dan een Geregt twaalfde deelen, als te sien uyt de Hantvesten daar van gegeven te Turnhout en te Antwerpen door Koning Maximiliaan en sijnen sone den Erts-hertog Philips, 1494. en 1487.

De Balliuwen van Zuytholland, sijnde Poorters van Dordregt, hebben altoos bestaan uyt Hoge, Edele, en aansienlijke Mannen, blykende by de tydboeken, Handvesten, openbare Handelingen en Brieven als volgt.

- 1230. Heer Hugo van Cralingen, Ridder.
- 1243. Dirik van Minnegem.
- 1252. Hugo van Cralingen, Ridder, Baillju van al Holland. Te sien in een Handvest, gegeven ten Minrebroederen in Dordregt.
- 1252. Gillis van Voorschooten, Onder-Baillju van Zuyd-holland.
- 1280. Jan van Renesse, Ridder, Heere van der Goude, en Haamstede, in de Leck verdronken 1304.
- 1285. Willem Willemsz. van Zierik-zee, te sien in een Handvest van Graaf Floris de vyfde, en van Jan Heere van Kuyk.
- 1299 Aland, N. by die van Dordregt, na 't innemen van 't Huyste Krayesteyn, in de Riedijks-poort, 1299. dood geslagen.
- 1303. Drieso van Mye.
- 1310. Jan van Zyle.
- 1321. Jan Oem, Heeren Giellisz.
- 1330. Jan van Zallenheym.
- 1336. N. N. die (om de weggevoerde Koe uyt

Henrik-Ido Ambagt, of als andere willen, uyt Heer Oudelands Ambagt) te Valenchyn werd onthoofd. Welke Goudhoeven houd te zyn geweest uyt het geslagt Quekel.

- 1338. Herbaren van Riede, Ridder, Heere van Pendregt.
- 1348. Philips van Polanen vermeld in een Brief van Willem, Hertog van Beyerens.
- 1355. Jan van Drongelen, Ridder.
- 1358. Tielman Oem Heeren Gillisz Schild-Knape.
- 1365. Jan van Leyenburg, Knape.
- 1368. Dirk van Houweningen, Ridder.
- 1368. Herbaren van Liefveld, Ridder in 't selve jaar.
- 1384. Pauwels van Haastregt, Ridder.
- 1394. Aarend vander Duffen, Ridder.
- 1405. Flips Bastard van Kulenburg, Ridder.
- 1405. Flips Bastard van der Lecke, die neffens meer andere 1425. Dordregt tragte te vermeersteren, daar over in hegtenis gefet en bewaard wierd, 1406. door 's Graven last van Hollandt.
- 1407. Jan Venedeau. Dese schynt uyt Henegouwen te zyn geweest.
- 1410. Gerart van Oudshoorn, te sien in de Magtbrief, Hertog Willems van Beyerens, gegeven op S. Jans dag Evangeliste.
- 1412. Clauwart van den Poele, Heeren Danielfz. Ridder, Slotvoogd van S. Geertruydenberg. *Vid. Joan. a Leydis Chronic. Belgic. Lib. xxxii. cap. xxxi. fol 348.*
- 1413. 1414. Diderik vander Merwede, Ridder, Heere van Eethen, Meeuwen en Baardwijk, Slotvoogd van S. Geertruydenberg.
- 1415. Jan Oem.
- 1419. Flips van der Does.
- 1420. Jan van den Zydwijnde.
- 1421. Diderik van der Merwede, Ridder, Heere van Eethen, &c.
- 1422. Jan van den Zydwijnde. En
- 1424. Blijkende uyt een Vonnis der Kamere van Dordregt, tusfen hem en 's Heeren Knepen van den Swaarde, gegeven den eersten van Bloeymaand 1424.
- 1427. De selve. Vinde aangeteykend in een Handeling of Acte Boek, 't navolgende: in 't jaar
- 1429. Op St. Thomas avent was bevolen hier in te teykener: Hoe dat overdragen is van den goede Luden van der Stede, en van den Neringen: En by den gemeenen Welgeboren Mannen van Zuyt-holland, als dat Jan van der Zydwijnde Baillju wesende en blyven sal van Zuytholland, en voort regt doen sal als een Ballju ter Hooger-Vierschaar, met den Welgeboren-Mannen voorz totter tijd toe, dat hy wel vernuegt sal wesen, van der Graaflygheid, van agte hondert Wilhelms Hollantsche Schilde, min daar of vive en dertig Schilde, payments voorz. Die hem gebreken en uytstaen van der Balljuschap voorz en totter tyd toe, dat een ander, als een Balju, in sijn Stede gefet is. Om Regt voort ter Vierschaar te doen, als dat behoort. En waert dat Jan van der Zydwijnde, Balju voorz totteniger tyd hier

XIII. HOOFSTUK. O U D B A T A V I E N.

1407

hier om van der Graeflickheyt of van yemant anders belaft worde, soo hebben sy hem toegeseyt uyt den laste te helpen, ende hem daer in bystandigheyt te doen, als sy horen Poerter schuldich sijn te doen.

- 1431. Ian van den Zijdwijnde.
- 1435. Joest van Rijswijck.
- 1437. Jan van Dussen.
- 1439. Henrik van Liefveld, Knap.
- 1440. Dirick van der Does, Knap.
- 1444. Willem van Zanen.
- 1444. Jacop Thonisz.
- 1445. Jan van Esch.
- 1445. Florens van der Dussen, Knap, Raed Hertogs Flips van Bourgondien, Slot-voogd van Louvesteyn.
- 1445. Joris van Eemskerck.
- 1446. Dirck van der Does.
- 1450. Floris Oem, Heere van Wijngaerden, Knap.
- 1456. Joris van Eemskerck, Knap, Schout van Dordrecht.
- 1456. Pieter Anoque, Raed Hertogs Flips, Rentmr. van Zuyt-holland.
- 1459. Jacob Pot van Antwerpen, Knap, Schout van Dordrecht.
- 1464. 1465. Willem die Prijker.
- 1468. Gillys Adriaensz. Burgemr. van Dordrecht. 1477. en 1480. toen hy in 't innemen dier Stad, door de Kabeljauische verrast, metten Onder-Schout, op straat wierd dood geslagen.
- 1469. Willem Prijker, Willemsz.
- 1470. Adriaen Janz. Schout tot Dordrecht, 1477. en 1480. Die na 't innemen der voorz Stad, gevangen genomen, na den Hage gevoerd, en aldaar op ten 2. van Oogstmaend 1481. neffens Dirck van Beaumont Goversz. oud-Burgemeester door sijn wangunstigen onthoofd wierd.
- 1470. Daniel van Praat van Moerkercken, Ridder, Heere ter Merwede, &c. Kamerling Hertogs Karels van Bourgondien 1475. van Koning Maximiliaan en Hertog Philips, 1490.
- 1474. Floris Oem, Heere van Wijngaerden, Schout van Dordrecht, Burgemeester 1464. 1466. 1473. 1474.
- 1475. Daniel van Praat van Moerkercken Ridder, Heer ter Merwede.
- 1484. 1488. Iacob Oem, Ridder, Heere van Wijngaerden.
- 1490. Dirk Oem van Wijngaerden, Knap.
- 1497. 1500. 1505. 1508. Iacob Oem, Ridder, Heere van Wijngaerden.
- 1510. Pieter Schook, Willemsz.
- 1512. Floris van den Coulfster, Knap.
- 1516. Pieter Schook, Willemsz.
- 1517. 1521. Ian van Minnebeek, Iacobsz.
- 1521. Ysbrand van den Coulfster, Florensz, Knap.
- 1521. 1522. 1524. 1525. 1526. 1528. 1532. 1534. 1535. Pieter Schook Willemsz.
- 1535. 1536. 1537. 1540. 1555. 1558. Iacob Quekel van Wieldregt, Heer van Wieldregt, Heer-Oudelands Ambagt, &c.
- 1559. Ioris Hugens vander Lind, anders Mol, tot 1574. toen hy stierf.

- 1574. Ionkr. Willem van Zuylen, Heere van Berg-Ambagt, 's Heer-Aartsbergen, &c. Schout der Stad Dordrecht, die beyde die Ambten verliet 1580. en stierf Droft van Muyden 1608.
- 1580. Ian Wentfen Iacobsz Schout van Dordrecht, stierf 1588.
- 1583. tot 1592. Mr. Iacob Muys van Holy, Heeren Pieterfz. Schout van Dordrecht, was 1577. Burgermeester der voorz Stede, stierf den 7. van Herftmaand 1592.
- 1592. Dr. Arend Muys van Holy, Heeren Iacobfz. die dat Ambt verliet 1620. en stierf 1622. Burgemeester van 't Geregt, en Schepen van Dordrecht.
- 1620. Pompejus de Roovere, Iacobfz. Schout van Dordrecht, welk Ambt hy verliet 1626. Werd Heer van Hardinksveld 1625. en stierf 1638. October 23.
- 1629. Pieter de Roovere, Heeren Pompejusfz. Heere van Hardinksveld 1640. stierf den 17. September 1652.
- 1653. Mathys Pompe, Heeren Michielfz Heere van Slingeland, &c.
- 1673. Pompejus de Roovere, Heeren Pieterfz. Heere van Hardinksveld.

Namen van de Rentmeesters Generaal van de Graaffelijkheids Heerlijkheden, Renten, Tienden, en andere inkomen van Zuyt-Holland, midsgaders van Arkel, Putten, Stryen, enz. Welken Staat onder anderen hebben bedient, denavolgende Hooge, Edele, en Aansienlijke HEEREN.

- 1325. Heer Ian van Striene, Ridder.
- 1329. 1333. Ian Oem, Heeren Gielifz. Knap.
- 1341. Pieter van Hayon.
- 1384. Godschalk van Brakel, Knap.
- 1385. Ian Maddyn, Allertfz.
- 1391. Floris die Brede.
- 1400. Ian van Steenberg.
- 1405. Ian van Schoonhout. Werd 1406. metten Baillju van Zuyd-Holland, Philips van der Lek te Dordrecht gevangen geset, om dat hy de Stad, neffens andere, getragt had te vermeerteren, en werd in sijn plaatse gesteld
- 1408. Willem van den Coulfster, Knap.
- 1410. Cornelis Iorifz.
- 1411. Wouter van den Wale.
- 1411. 1421. 1423. Geraad van Muylwijk, Knap, Burgemeester van Dordrecht 1428.
- 1424. Ian van Steenberg.
- 1425. Willem van der Coulfster, Slot-Voogd van Schoonhoven.
- 1426. 1429. Iacob Tak Vrederikfz.
- 1434. Godschalk Oem, Heeren Tielmanfz.
- 1434. Ian van der Linde.
- 1436. Iacob Tak, Vrederikfz.
- 1437. Damas Ianz.
- 1439. Willem van Naaldwijk, Ridder, Maarschalk van Holland, overleden 1444.
- 1441. Willem Bollen.
- 1441. Pieter van der Hayen.
- 1448. 1451. Pieter Anoque.
- 1451. Willem Geemanfz.

1456.

1456. Pieter Anocé, Baillju van Zuyd-Holland.
 1456. Herman Vink.
 1464. 1465. Pieter Anocé.
 1468. Floris Croefing.
 1469. Ian van Lesanen, overleden 1496.
 1478. Ian van Effche; Werd algemeen Rentmeester van Hollandt en Zeelandt 1485. en 1498.
 1481. Thomas Buckelaar Simonfz. Knape, Ambagts Heer van Alblafferdam, algemeen Rentmeester van Hollandt, Stigter van St. Jacobs die Meere Capelle. 1487. Schout van Dordregt, 499. Schepen. 1489. Tresorier 1482. Raad in den Hove van Holland 1512. stierf inden Hage omtrent 1515.
 1490. Cornelis, Gerit Ianfz.
 1499. Ian van Oudhueden, Knape.
 1501. Joris van Klyenburg.
 1505. Mr. Francoys Coebel.
 1506. Nicolaas Coebel.
 1525. Willem vander Coulfster.
 1527. Nicolaas Coebel.
 1529. Krispyn van Boshuysen, overleden 1539.
 1539. 1541. 1542. Willem van Drenkwaart, Bouwenfz. Heere van Gisenbürg. 1550. Burgermeester van Dordregt 1536. overleden 1554.
 1542. 1543. 1554. Bouwen van Drenkwaard, Heeren Willemsfz. Burgemeester van Dordregt, 1560. stierf 1578.
 1557. Jan van Bodegem, van Delft.
 1563. Andries vander Goes, Mr. Adriaanfz. van Delft. Week 1571. na Brabant, stierf 1591. te Delft.
 1572. Michiel van Beveren, Heeren Pieterfz, Burgermeester van Dordregt 1574. 1575. overleden 1584.
 1584. Willem van Beveren, Heeren Cornelisfz, Burgermeester van Dordregt, 1595. 1597. 1602. 1608. 1616. en 1626. overleden 1630.
 1618. Mr. Cornelis van Beveren, Heeren Willemsfz. Ridder van S. Michiel, *dit*, *Chevalier décoré de l'ordre de la Colade*, 1641. Heere van Strevelshoek, West-Yffelmonde, enz. Burgermeester van Dordregt 1626. 1637. 1641. 1645. en 1648. Ambassadeur aan de Croon van Engeland 1637. en Denemarken 1631. Curateur des Hoogen Schools te Leyden 165. overleden 1664.
 1652. Mr. Willem de Bevere, Heeren Cornelisfz. Heere van Strevelshoek, 1664. hebbende Character van d'Algemeene Staten, als Envoye aan de Croone van Spangien, leggende zeyl-ree in Texel, overleden 1672.
 1670. Mr. Cornelis Pompe van Meerdervoort, Michielsfz. Ridder 1661. Heere van Henrik-Yden-en-Schildmans-Kinderen-Ambagten 1662. Meerder voort, en Kort-Ambagt, Schout van Dordregt 1662.

Tot besluit sullenwe hier by voegen het O-troy en Reglement tot bestellinge vande Magistrature binnen Dordregt, vanden 24. Maart 1674.

I.

„ DE Dienende en Oude Magistraten, ofte „ den Oud-Raad, sal blyven en gelaten werden op het getal van Veertig Perloonen, boven den Officier; met dien verstande nochtans, dat „ als wanneer den jegenwoordigen Officier soude komen te overlyden, ofte des selfs Ambt te verlaten, sijne Successeurs niet meer in den „ Oud-Raade Sessie, ofte Stemmen sullen hebben, en sulks, dat alsdan de voorz Officiers „ dien aangaande sullen sijn en blyven gecluddeert.

II.

„ Uyt welke voorz Magistraten in Martio, „ deses Jaars seshien hondert vier-en-seventig, „ gekoren sullen werden vier Burgermeesteren, „ voor een geheel Jaar, daar van den Oudsten „ in Rang, naar ordre van de Regeeringe, voor „ den tijd van drie Maanden, en sulks tot den „ laastten Juny eerst-komende incluyt, sal wesen „ Burgemeester van de Gemeente, met alle soodanige Digniteyten en Waardigheden, als alle Burgermeesters van de Gemeente hier bevoorens gehadt, mitsgaders in alle Collegien en Vergaderingen binnen dese Stadt, en specialijken ook van den Krijgs-Raad, geobserveert hebben.

III.

„ De voorz Verkiefinge van de meer-gemelde „ Heeren Burgermeesters sal geschieden als volgt, „ namentlijk, dat een Nominatie van ses Perloonen sal werden gemaakt by den Oud-Raad, „ neffens de goede Luyden van den Agte; welke „ goede Luyden van den Agte daar toe hebben „ sullen twaalf Keuren, te praesenteren ter ordre „ en op den Name van Burgermeesters en Regeerders, aan Syn Hoogheyd den Heere Prince „ van Orange, omme by de selve, als Stadhouder van de Provintie van Hollandt en Westvrielandt, daar uyt te kieser drie Burgermeesters blyvende de Electie van den vierden „ gemeester aan den meer genoemden Oud-raad, „ ende goede Luyden van den Agte; welke goede „ Luyden van den Agte daar toe ook hebben en „ uyt brengen sullen twaalf Keuren.

IV.

„ Mits welke met prima Iuly, deses voorz „ Jaars seshien hondert vier en seventig, uyt de „ drie volgende Burgermeesters, als President „ ofte Burgermeester van de Gemeente, voor „ gelijke drie Maanden succederen sal, den Oudsten naar den geseyden Rang van den Oud-Raad; en alsoo vervolgens den derden en vierden Burgermeester in gelijker voegen, yder „ drie Maanden daar aan volgende, als wanneer „ het geheele jaar, met de voorz vier Teelten, „ omme gekomen en ge-expireert wesende, voor „ de eerste reyse twee van de gemelde vier „ burgermeesters nog voor een geheel Jaar sullen blyven gecontinueert, als te weten, twee van de „ drie, die Syne Hooght-gemelde Hoogheydt „ sal hebben ge-eligeert, omme neffens den genen die by den voorz Oud-Raad, en de goede „ Luyden van den Agte, als dan ingekoren „ sal werden, de voorz Functie, met den „ gemeester, die als dan, in plaats van den afge-

„gegaanen, by Nominatie van een dubbelt Getal,
 „door Syne meerhoogst-gemelte Hoogheyd
 „sal werden ge-eligeert, te samen te kunnen be-
 „dienen, ambulerende en succederende van drie
 „Maanden tot drie Maanden, gelijk voorfz staat;
 „en fulks dat de voorfz Burgemeesters-plaatsen
 „alle Jaren daar henen sullen werden gedirigeert,
 „dat de selve twee Jaren aan den anderen kunnen
 „waargenomen werden, en dat altoos onder de
 „voorfz vier Burgermeesters sullen moeten we-
 „sen drie Perfoonen, die daar toe by meer
 „hoog-gemelde Syne Hoogheyd sijn ge-eligeert,
 „en niet meer als Eenen, die by den voorfz Oud-
 „Raad, neffens de goede Luyden van den
 „Agte, in voegen voorfz ingekoren is.

V.

„En sal den Præsident van de voorfz vier Bur-
 „germeesters gehouden sijn, alle drie Maanden,
 „ter expiratie van sijne Teelt, als Burgermeester
 „van de Gemeente, te doen foodanige Reke-
 „ninge, als jegenwoordig alle vier Maanden by
 „den Burgemeester van de Gemeente gedaan
 „werd; op welken tydt men de voorfz Reke-
 „ninge sal sluyten, den Burgemeester van 's Hee-
 „ren wegen maken naar ouder gewoonte, mitf-
 „gaders den succederenden Burgemeester van de
 „Gemeente be-eedigen, en op de overgeleverde
 „Artikelen van de goede Luyden van den Agte,
 „in alsulken maniere disponeren, als men bevin-
 „den sal te behooren.

VI.

„En in cas een van de voorfz vier Burgemees-
 „sters binnens tijds, en gedurende sijne Functie,
 „quam te overlijden, dat als dan de Surroga-
 „tie, in plaate van den Overleden, voor den
 „resterenden tijd sijnes afgestorvens Bedieninge,
 „sal geschieden, even en alsoo gelijk de Electie,
 „in voegen als vooren, geschiedt is.

VII.

„De voorfz vier Burgermeesters sullen, ge-
 „durende hare Functie, in de Vergaderinge van
 „den Oud-Raad sitten, en Rang hebben voor
 „alle andere Oud-Raden en Magistraten; edog
 „soo dra de voorfz hare Functie, t'eynde de
 „voorfz twee Jaren, ge-expireert sal wesen, dat
 „als dan de selve wederomme sitten sullen in hare
 „oude Plaatsen, naar ordre van den Oud-Raad,
 „sonder eenige prescance; des dat daar inne niet
 „verstaan sullen werden gecompheendeert te
 „wesen de Heeren, die albereyds het Burge-
 „meesterschap van de Gemeente hebben bekleet,
 „en in dier voegen den Rang voor andere Oud-
 „Raden alreede bekomen hebben.

VIII.

„Dat tot de voorfz Burgemeesters-plaatsen
 „admissibel sullen wesen, alle Magistraten ofte
 „Oud-Raden, die Syne Hoogheyd, den Hee-
 „re Prince van Orange, als Stadhouder van de
 „Provintie van Holland en Westvriesland, aan-
 „gesteld heeft, en die ook jegenwoordig in den
 „Oud-Raad zyn; gelijk ook de goede Luyden
 „van den Agte, die by Syne hoogst-gemelde
 „Hoogheyd geintroduceert, en op de laatste
 „Verkiefinge sijn gecontinueert, in cas de selve
 „tot Schepenen, en anders niet, souden mogen
 „worden verkoren; met dien verstaande nog-

„tans; dat niemandt tot Burgermeester sal mo-
 „gen werden ge-eligeert, als die bereykt heeft
 „den vollen Ouderdom van dertig Jaren, en
 „getreden is in sijn een-en-dertigste Jaar.

IX.

„Dat voorts in toekomende, egeene Burge-
 „meesters sullen werden ge-eligeert, dan die ge-
 „ne die geboren zyn binnen de Stad Dordregt,
 „ofte de Vryheyd van dien, ende hebben be-
 „reykt den Ouderdom van ses-en-dertigh Ja-
 „ren.

X.

„Dat de voorfz Burgermeesters soo wel sullen
 „mogen werden ge-eligeert uyt de Schepen-
 „Bank, als den Oud-Raad ofte Magistraten,
 „sonder eenige distinctie; des dat de selve sullen
 „hebben de voorgaande Qualiteyten, en mal-
 „kanderen niet naarder en bestaan als Broeders en
 „Sufters-Kinderen, soo in consanguiniteyt als
 „affiniteyt.

XI.

„Het Geregte, ofte de Bank van Justitie, sal
 „bestaan uyt Negen Schepenen, en sullen de
 „selve Schepenen op alle Vergaderingen van den
 „Oud-Rade mede werden geconvoceert, en
 „naar haren Rang Stemmen hebben: Van wel-
 „ke Schepenen het eene Jaar vijf, en het andere
 „Jaar vier sullen afgaan, en in der selver plaats,
 „enige dagen voor Sinte Michiel, wederomme
 „gelijken getal, by Syn Hoogheyd, den Heere
 „Prince van Orange, als Stadhouder van de
 „Provintie van Hollandten Westvriesland, naar
 „voorgaande Nominatie, aangestelt en ge-eli-
 „geert werden; ten welken eynde de Veertigen,
 „in gevolge van de Privilegien, jaarlijks by be-
 „sloste Billetten, sullen formeren een Nominatie
 „van een dubbelt Getal, als namentlijk, het
 „eene Jaar thien, en het ander Jaar agt Perfoo-
 „nen, die alle sullen moeten wesen uyt den
 „Oud-raad, in gevalle den selven Oud-Raad,
 „op het doen van de voorfz Nominatie, compleet
 „soude mogen werden bevonden: Edog by al-
 „dien ten voornoemden tijde een, ofte meer
 „plaatsen van den Oud-Raad open gevallen sou-
 „den mogen wesen, sullen de deselve Veertigen
 „als dan de Nominatie, ten deelen uyt den Oud-
 „Rade, als voren, moeten doen, en wyder
 „tot yder Vacante plaate twee Gequalificeerde
 „Perfoonen uyt de Borgerye nomineren; en
 „daar ontrent præcys, en met de meeste Exa-
 „ctitude, in sonderlinge agtinge hebben te ne-
 „men, dat de selve sullen moeten wesen geko-
 „men tot den vollen Ouderdom van vyf en twin-
 „tig jaren, en fulks in haar ses en twintigste Jaar
 „getreden; en bovendien ook Ingeboren Bur-
 „gersder Stadt Dordregt, ofte wel Inboorlingen
 „van de Provintie van Holland en Westvriesland;
 „en getrouwt met een Burgers dogter, als mede
 „dat de selve sullen moeten doen Professie van de
 „ware Christelijke Gereformeerde Religie; en
 „laatstelijken, dat ook de voorfz Perfoonen ten
 „minsten gegoed sullen moeten zyn tot thien
 „duysent guldens, en daar vooren op de Taxa-
 „tie, ofte Quohieren van den tweehondersten
 „Penning, aangeslagen sullen moeten werden:
 „En in cas het mogte komen te gebeuren, dat

Qq q q q q q q

bin

„binnen een Jaar tijds meer Plaatsen in den Oud-
 „Raad quamen te vaceren, als door het aanstel-
 „len van de voorz vyf ofte vier Schepenen res-
 „cive konden werden gesuppleert, soo sullen
 „de verdere Plaats, of Plaatsen open gelaten, en
 „de suppletie van dien tot het volgende Jaar ge-
 „reserveert werden; en sal de voorz Nominatie,
 „in voegen als vooren gedaan, en geformeert
 „zynde, by de Veertigen overgebracht werden
 „aan den Burgemeester van de Gemeente, ofte
 „den Geregte, omme deselve Nominatie aldaar,
 „naar ouder gewoonte, geresumeert en ge-exami-
 „neert zynde, by beslote Missive, ter ordre
 „van den gemelten Geregte, overgesonden te
 „worden aan Syne meer hoogst-gemelde Hoog-
 „heyd, omme van de selve, als Stadhouder van
 „de Provincie van Holland en Westvriesland,
 „daar uyt des selfs behagelijke Electie van een en-
 „kel getal, als te weten, het eene Jaar van vyf, en
 „het andere van vier Schepenen, dewelke twee
 „agter-een-volgende Jaren dienen sullen, te er-
 „langen: En ten eynde by onkunde ofte in ad-
 „vertentie, egeene Nominatie soude mogen wer-
 „den gedaan, srydig jegens de Privilegien, ofte
 „ook tegens de verboden graden van Consanguini-
 „niteit ofte Affiniteyt, en sulks dat in den Gereg-
 „te niet meer en sullen mogen sitten, als twee
 „van eenen Geslagte, den anderen niet naarder
 „bestaande als in den tweeden grade, naar den
 „costume van Regten, geheeten Canon, en ge-
 „lijk als Broeders en Susters-kindaren, en dat
 „sulks mede sal werden geobserveert in gelijken
 „grade van Affiniteyt ofte Swagerschap, in con-
 „formiteit van het Privilegie van den Jare 1481.
 „en het gemeene gebruyk van andere Steden in
 „Holland, voor soo veel de voorz graden van
 „Affiniteyt concerneert, soo sal t'elkens, agt
 „dagen voor het doen van de voorz Nominatie,
 „by de Secretarissen een Lyste geformeert, en in
 „de Groote Zale opgehangen werden, houdende
 „de Namen van den Oud-Raad, die als dan No-
 „minabel en Eligibel sullen wesen.

XII.

„Wolverstaande nogtans, dat tot de voorz
 „Regeeringe, als te weten, alleen tot goede
 „Luyden van den Agte, Thesauriers, Sche-
 „penen, en Oud-Raden, mede Nominabel
 „en Eligibel sullen sijn, soodanige Mannen van
 „Veertigen, als buyten de Provincie van Holland
 „en Westvriesland geboren sijn, voor soo veel
 „de selve in den Jare seshien-hondert twee-
 „entwintig, tot Mannen van Veertigen aangestelt
 „souden mogen wesen, en anders ofte verders
 „niet, sonder dat sulks in toekomstige meer sal
 „mogen geschieden ofte in cenige consequentie
 „sal werden getrocken. De goede Luyden van
 „den Agte sullen genomineert werden by de
 „Dekens van de gemeene Neringen ofte Gilden,
 „in gevolge van den Accoorde, in den Jare ses-
 „thien hondert seven en veertig, dienthalven op-
 „geregte, en gesloten; en sal de Electie, uyt een
 „Tripel getal, naar dat de selve Nominatie sal we-
 „sen geresumeert en overgesonden als vooren,
 „insgelijks werden gedaan by meer hoogst-ge-
 „dagte Syne Hoogheyd: Des sullen de genen
 „die tot Agten werden genomineert en ge-eli-

„geert, mede in alles soodanig moeten wesen
 „gequalificeert, als in het voorgaande Artikel,
 „ten opsigte van de Schepenen, breeder uytge-
 „drukt staat.

XIII.

„De Veertigen sullen, in conformiteit van de
 „Privilegien, de Afgestorven en de Vacante
 „Plaatsen, by beslote Billetten suppleren, al voo-
 „rens tot het doen van de Nominatie van Sche-
 „penen te treden.

XIV.

„De Burgemeesters, Schepenen, goede
 „Luyden van den Agte, en Veertigen, in voe-
 „gen als vooren ge-eligeert wesende, sullen tot
 „geene Actuele Bedieninge werden geadmitteert,
 „voor en al-eer de selve met solemnele Eede
 „sullen hebben verklaart, dat sy naar de voorz
 „Ambten respectie niet hebben gefolliciteert.

XV.

„Die van den Oud-Raad, en de goede Luy-
 „den van den Agte, sullen in hare Collegien re-
 „spectie Rang en Sessie hebben, na den tijdt en
 „Jaren dat de selve sullen wesen ge-eligeert; en
 „de Heeren van den Oud-Raad sullen insgelijks
 „deselve Rang en Sessie hebben in alle andere
 „Collegien binnen de Stad; edog sal den Burge-
 „meester van de Gemeente in der tijdt, in alle
 „Collegien praesideren, en voort alomme, son-
 „der onderscheyt, de Praesance en eerste Rangh
 „hebben.

XVI.

„De Thesauriers sullen gekoren werden, naar
 „het oude gebruyk, by de gemeene Neringen,
 „en de Goede Luyden van den Agte, en in alles
 „moeten wesen gequalificeert, soodanig als hier
 „vooren, ten opsigte van de Schepenen, ge-ex-
 „presseert staat: En sullen de selve Thesauriers
 „mede gehouden wesen, alvoorens tot de Actuele
 „Bedieninge te werden geadmitteert, te stellen
 „suffisante Cautien, en met solemnele Eede te
 „verklaren, dat sy naar de voorz Bedieninge niet
 „hebben gefolliciteert.

XVII.

„De Ministers van den Oud-Rade, en het
 „Geregte, als namentlijk, den Pensionaris en
 „Secretarissen, sullen tot Schepenen Nominabel
 „en Eligibel sijn, soodanig nogtans, dat de selve
 „door de favorabele Gonste van Syne hoogst-ge-
 „melde Hoogheyd ge-eligeert werdende, en in
 „Functie als Schepenen willende treden, gehou-
 „den sullen wesen hare Bedieninge af te staan, en
 „sonder eenige reserve te stellen ter Dispositie en
 „ter Collatie van den voorz Oud-Rade; nenaar
 „in gevalle de selve genegen waren in hare Be-
 „dieninge te blyven continueren, dat in soodani-
 „gen cas de selve verstaan sullen werden onder
 „het getal van den Oud-Rade te sijn; sonder
 „nogtans daar inne te mogen sitten ofte stem-
 „men, gedurende der selver Bedieninge, als tot
 „Verkiefsinge en Nominatie van de voorz Bur-
 „gemeesters: dog soo wanneer sy luyden hare
 „Bedieninge souden komen neder te leggen, en
 „effectieve af te staan, dat de selve als dan in den
 „voorz Oude-Rade Rang en Sessie sullen no-
 „men, sonder eenige formaliteyten meerder van
 „nooden te hebben, naar den tijdt harder Ele-
 „ctie;

„Die; mits welke de voorz Ministers tot Sche-
 „penen invoegen voorz ge-eligeert werden-
 „de, en niet genegen zynde aanstonds in die
 „Qualiteyt te fungeren, dat als dan de selve al-
 „leenlijken Eedt sullen doen als Oud Raden, en
 „niet als Schepenen, en dat in foodanigen geval
 „hare plaatsen als Schepenen, by den Geregte
 „sullen vervult werden by Surrogatie uyt de
 „Leden van den Oud-Raad, en anders niet.

XVIII.

„Dat den dag van drie Koningen-Avond sal
 „blyven geaffecteert tot Bestellinge en Begevin-
 „ge van de Ambten, die men van ouds gewoon is
 „te bestellen; en sullen dien-volgende die van
 „wegen dese Stad ter Vergaderinge van de Hee-
 „ren Staten Generaal, mitgaders in de Collegien
 „van den Raad van Staten, Gecommitteerde
 „Raden van Hollandt, en ter Admiraliteyt, als
 „mede in de Reken-kamers van de Generaliteyt
 „en van Holland sullen compareren, by de Hee-
 „ren van den Oud-Rade, met beslote Billetten
 „werden gekoren; en sullen de selve gehouden
 „wesen, alvorens tot de voorz Chargies, aan
 „de Heeren Staten van Holland en Westvrielandt
 „te werden gepresenteert, met solemnelen Eede
 „te verklaren, dat sy naar de voorz Bedieningen
 „niet hebben gesolliciteert: Maar alle Ambten,
 „binnen de voorz Stad bedient werdende, ter
 „Wees-kamere, en over Gods-huysen, Collo-
 „nelschappen, Schutmeesterschappen, en het
 „Schout-Ambt van Agt-dagen, mitgaders
 „Heemraadschappen, en de Bewindhebers-
 „plaatsen van de Oost-en-West-Indische Com-
 „pagnien, sullen met open Stemmen vergeven
 „worden, en dat by Voorstellinge ofte Nomi-
 „natie, ofte wel by absolute Electie, soo als
 „ten regarde van de selve respectivelijk van ouds
 „in gebruyk is geweest: Edog by aldien het mog-
 „te komen te gebeuren, dat ymandt tussen tyde
 „quame aflijvig te werden, welkers Ambt ter
 „Collatie van de Heeren van den Oud-Rade
 „staande, sonder ondienst niet vacant soude kon-
 „nen blyven tot den voorz dag van drie Konin-
 „gen-Avond, soo sal daar inne by de Heeren
 „van den Oud-Rade werden voorsien, invoe-
 „gen en manieren als vooren, ende sulks het
 „voorz Ambt ofte Bedieninge, by forme van
 „surrogatie, opeen ander Persoon werden ge-
 „confereert.

XIX.

„En sullen, gelijk voor desen altijd gebruy-
 „kelijk is geweest, geene afgegane Burgemees-
 „ters ofte Schepenen genomineert ofte inge-
 „koren mogen werden, 't en sy deselve twee
 „volle Jaren in hare respectieve Qualiteyten stil
 „gezetten hebben.

XX.

„Gelijk ook in den Oud-raad niet meer wesen
 „sal, als Vader met eenen Soon, mitgaders twee
 „gebroeders, en niet meer.

XXI.

„Sal voorts alle 't gene de Regeeringe van de
 „voorz Stad concerneert, en hier bevoorens
 „niet specifische uytgedrukt staat, op den ouden
 „voet gelaten, en dien conform gepraetiseert
 „worden.

XXII.

„En ten eynde de bovenstaande Poincten en
 „Artikelen te vaster mogen werden gehouden,
 „sonder eenige Veranderinge, buyten evidente
 „noodtsakelijckheid subject te wesen, soo is by
 „de Heeren van den Oud-Rade goet gevonden,
 „bewilligt, en overgegeven, gelijk by de selve
 „goet gevonden, bewilligt, en overgegeven
 „werdt by desen, dat geen deliberatie sal mogen
 „worden aangestelt, veel min eenige alteratie ofte
 „Veranderinge in de vooren-staande Poincten en
 „Artikelen werden gemaakt, voor en al eer den
 „Oud Rade daar op agt dagen te vooren specia-
 „lijk sal wesen geconvoceert, en alle absente
 „Heeren ten selven eynde mede by Missive sul-
 „len wesen beschreven, en dat als dan niet anders
 „als met ses-en-dertig consonante Advijzen ofte
 „Stemmen tot eenige Veranderinge, Ampliatie,
 „ofte Restrictie, in de vooren-staande Artike-
 „len, ofte eenig Poinct van de selve geconclu-
 „deert, en vervolgens enig verzoek aan de Heeren
 „Staten van Holland en Westvrielandt gedaan
 „sal mogen werden.

H A A R L E M.

Die van Haarlem werden alle jaren op St. Am- 66
 brosius-dagh van den Grave of van sijn Stede-
 houder, op haar Nominatie van een dubbel getal,
 vier Burgemeesteren en seven Schepenen gegeven,
 volgens Hantvest van Hertog Jan van Beyeren,
 en Vrouw Jacoba, van den 24. January 1418.
 luydende als volgt.

„I An by der gracies Godts Hertoge van
 „Lothringen, van Brabant, Marck-Grave
 „des Heiligen Rijx, Grave van Henegou, van
 „Hollandt, van Zeelandt ende Heer van Vrie-
 „slandt, ende Iacop bider gracies Godts Her-
 „toginne ende Marck-Gravinne, Gravinne en-
 „de Vrouwe der selver landen, Doen kond allen
 „luden, dat wy om den getrouwen dienst die
 „ons onse getruwe stede van Haerlem ducwil
 „ghedaen heeft ende daghelickx doet ende of
 „Godt wil noch doen sal, der selver onser stede
 „horen poirteren ende nacomelingen gheghe-
 „ven ende verliet hebben, geven ende verlieten
 „mit desen brief, voir ons ende onsen nacomelin-
 „gen alsulcke hantvesten ende Previlegien als
 „hier nae bescreven staet.

„Inden eersten dat wy alle Iaers op sinte Ama-
 „brosius dagh in onser Stede voorz. setten sul-
 „len of doen setten seven goede mannen tot
 „Scepen, die een Iaer lanck sonder versetten daer
 „Schepen blyven sullen, dat en waer dat enich
 „binnen sijnre tijd aflivich worde, daer voer
 „sullen wy dan eenen anderen setten of doen
 „setten dien tijd uut blijvende, en des gelijcx
 „sullen wy hen oec Burgermeesters setten, die
 „een Iaer lanck blyven sullen sonder versetten,
 „Ende wy en sullen niemant aldaer tot Scepen
 „setten hy en sal out wesen x x v i, Jaer of daer
 „boven; Ende dat niemant naere van Maef-
 „scap toe samen suten en sal dan after Sufter kin-
 „der of daer bineden; dit sal dueren alsoe lange
 „ende totter tijdt toe dat dat leste payment ver-
 „scenen

Q q q q q q q q 2

„scenen sal sijn van hondert en ses nobelen, die
„wy nu onsen Oem Hertoghe Jan van Beye-
„ren gheloeft hebben te betalen.

„Voert aen want in onser stede voirsz een
„wyl tijds herwaerts ghewoenlick is gheweest,
„dat onse Scout mit twien of mit drien Scepen
„aldaer nuwe ghebode koeren ende statuten ge-
„maect hebben, een half of een heel Iaer durende,
„die willike als wy claerliken onder wijst sijn,
„grotelic ghedraghen hebben in achter deel ende
„scaden onser voirnoemde stede ende horen poir-
„teren ende gemeenten, soe ist dat wy begheren-
„de der selver onsen stede daer op te versien,
„hebben wy die voirsz gewoente ende handt-
„vesten, die sy daer of hebben, wederroepen ende
„te niere gedaen, ende hen gegeven ende ver-
„lient, als dat onse Schouten, Schepenen, ende
„Rade onser voirsz Stede by consent, raedt, ende
„toe doen van der meester meeninghe, die in onsen
„gerecht van Haerlem geweest hebben, voert aen
„nuwe gebode koeren ende Statuten maken mo-
„gen tot eenen halve jare, of eenen helen durende
„by horen eeden datter meenten of der meester
„meeninghe oerbaerlick is, behoudelijck ons
„daer in onser Heerlicheydt ende Rechts. Ende
„alsoe verre als die selve geboden, koeren, ende
„statuten t' gheghen onse Heerlicheydt ende recht
„niet en dragen, ende soe wat gebode koeren of
„Statuten gemaect worden, anders dan by der
„meester meninghe gelijk voirsz is, die en sullen
„gien stat houden noch van gienre waerde we-
„sen.

„Voert meer hebben wy onser voirsz Stede
„verlient tot ewighen dagen, dat onse Baljuw,
„Rechter, of Dienaer onser voirsz Stede sal ten
„Heyligen sweren, eer hy den dienst aentasten of
„bewinden sal te regieren, dat hy eenen yege-
„liken dies begeert recht ende vonnesse doen sal;
„wilke voirnoemde punten wy hebben geloeft
„voir ons ende onse nakomelingen onser voirsz
„Stede van Haerlem ende horen nakomelingen
„vast ende gestade te houden inder maten die bo-
„ven geschreven staen; ende des 't orconde
„hebben wy onse zegelen aen desen brief doen
„hangen, gegeven tot Woudrichem opten xxiv.
„dag in Januarius in 't jaer ons Heeren M. ccc.
„en xviii. na den lope van onsen hove.

D E L F T.

67 Binnen Delft werden mede alle jaar by den
Graaf of sijnen Stede-houder vier Burgemees-
teren, ende seven Schepenen geset, daar toe sy
mede een dubbel getal nomineren onder haren
Eed, by Handvest van Vrouw Jacoba van den
22. December 1417. inhoudende onder ande-
ren. „Soo wie yets gave om Burgemeester of
„Schepen te wesen, die soude verbeuren duy-
„sent Vrankrijcke Croonen. Nader bevestigt by
Hertog Philips, op den 7. September 1443. in
deser vougen. „Dat die Vroetschap ende ryk-
„dom van der voirsz Stede sullen mogen kiesen
„by horen Eede, veertigh Personen, de rijkste,
„eerbaerste, notabelste, en vredelijckste, van wat
„conditie ende staat die sijn, dewelke den tyd
„van thien jaar lang, ende daer ten eynde tot

„wederseggen toe, alle jaar eenen dag voor den
„dagh diemen gewoon is het Recht te vernieu-
„wen, kiesen ende nemen sullen by gelijken Ee-
„de twee-en-twintig Perfoonen uyten aller rijk-
„ste ende vredelijckste Mannen, ende sullen die
„presenteren ende overleveren aen den Graaf, of
„sijnen Gecommitteerde, om uyt den selven ge-
„koren ende geordonneert te werden vier Bur-
„gemeesters ende seven Schepenen, tot den
„Gouvernemente der voirsz Stede van Delft,
„dat jaar schar duurende; ende voort dat die
„Veertig sullen geroepen wesen in alle der voirsz
„Stede saken, gelijk die andere vande Vroet-
„schap ende rijkdom, te weten istde materien,
„ende tot allen tijden gewoonlick de voirsz
„Vroetschap te vergaderen; en of 't gebeurde,
„dat ymand vande voirsz afslijvig wiert, of hem
„ontvryde van sijn Poorterichap, sullen die
„andere blyvende hy hoiren Eede ende conscien-
„tie een ander in desselfs plaatse kiesen.

L E Y D E N.

Die van Leyden is van outs toegelaten haer 68
eigen Burgemeesters te stellen, en alle jaar te
vernieuwen, by Handvest van Hertog Philips
van den 24. July 1434. luydende aldus: „Item
„selmen alle jaar op St. Martijns-avond by onsen
„Schout, Geregte, en Vroedschap onser Stede
„van Leyden inder tyd wesende, aldaer verkiesen
„vier Burgermeesters, naar uytwyfen onser
„Stede oude Handvesten ende Keuren, die sy
„daer af hebben. Nader bevestigt by Kaiser Ka-
„rel op den 21. Juny 1519. met dese woorden;
„Ende hier toe ordonneren wy, dat de voirsz
„Veertig op St. Martijns-avond met die vande
„Vroedschap onser Stede van Leyden de Burger-
„meesters, ende Thesauriers sullen kiesen.

Het lichaam van de Regeringe der Stad Ley-
den bestaat mede by veertig Personen, by ver-
sterf, ofte vertrek by hun selfs te vervullen, in-
gevolge van het Octroy van Kaiser Karel, van
den 21. Juny 1519. daar uyt dan mede gemeen-
lick de Burgermeesters en Schepenen verkoren
werden. Welke Verkiefinge van Schepenen by
den Stadhouder gedaan werd op de voorstellinge
van de grote Vroedschap in een dubbel getal, ag-
tervolgens het Handvest van Maximiliaan, van
den jare 1510. van Karel van den jare 1514. ende
nader bevestigt by het voirsz Handvest van Kai-
sar Karel van den 21. Juny 1519. aldus luydende.

„Alsoo by onse opene Brieven van den 26.
„October laastleden, wy om seekere re-
„denen ons daar toe porrende, wedergeroepen
„en gerevoccert hebben de Veertig, den welken
„wy onser Stede van Leyden in Hollandt, daar te
„vooren in den jare 1514. tot onsen wederseg-
„gen, verleent en geordonneert hadden, het
„sy dan d'ingesetenen van onse voirsz Stede,
„zigten onse voirsz Revocatie getoont heb-
„ben, dat sy de voirsz Veertig van ouden tyden
„hebben gehadt, en dat de welvaart van de sel-
„ve onser Stede daarinne gelegen sy, en daar-
„omme onlangs in 't consenteeren van onse leste
„bede in Hollandt, ootmoedelijck gebeden heb-
ben

„ben hen luyden de voorz Veertig te willen re-
 „stitueeren; des wy aansiede hoore goetwil-
 „ligheyd, en tot de welvaart van de selve onse
 „Stede, hem geconsenteert en toegeseyt hebben,
 „en van doen toegeseyt hebben, te dien eynde
 „onsen lieven en getrouwen Neve de Stadhouder
 „Generaal van Holland, Zeelandt, en Westvrie-
 „slandt den Grave van Nassouw gecommiteert,
 „in onse Stede van Leyden te reysen, en aldaar
 „van onsen wegen, alfulke Veertig Perfoonen,
 „daar toe nut zynde te ordonneeren en te stellen;
 „en deselve Veertig alfulke magt en autoriteyt
 „te geven, als hem aansiede onse eere, en t'pro-
 „fijt vander voorz Stede goet en redelijk dun-
 „ken soude. En alsoo onsen voorz Neve en
 „Stadhouder, daar toe overmits sijne reyse, als
 „doe van onsen wegen in der Duytscher Landen,
 „en aldaar nog is, niet en heeft mogen vacceeren
 „nog verstaan, waaromme wy tot sijnder begeer-
 „ten, onsen lieven en getrouwen Rade Frederik
 „van Renesse, en Mr. Vincent Cornelis soon,
 „by onsen Brieve van den 10. Maart laastleden,
 „gecommiteert hebben, in onse voorz Stede
 „van Leyden te trekken, en aldaar informatie te
 „nemen, van den Staate en conditie van de In-
 „gesetenen der selver Stede, omme uyt dien tot
 „Veertig Perfoonen toe, de Notabelste en Regt-
 „vaardigste te kiesē, en voortsaldaar te verne-
 „men, wat autoriteyt by den selven Veertigen
 „in haare instructien, best soude mogen geven,
 „en ons van al rapport doen: Doen te weten, dat
 „wy des voorz is, gemerkt de gemeynen inge-
 „setenen van onse Stede van Leyden Supplianten,
 „genegen wesende tot hare Supplicatie, willende
 „met hen Luyden, met goede trouwen proce-
 „deeren, en hen luyden onsen voorz toefeggen
 „onderhouden, gehoort hebbende het rap-
 „port van onse voornoemde Gedeputeerden,
 „en haar advys. Wy by ryphen Rade en delibera-
 „tie van onse seer lieve Moeye Vrouw Mar-
 „gariete, Eerts. Hertoginne van Oostenrijk, en
 „Gravinne van Bourgondien, Hertoginne en
 „Togtenesse van Savoyen &c. en van den Luy-
 „den van onsen Secreten Rade, en van onse Fi-
 „nantie, in desen onsen Landen geordon-
 „neert, den voorz Supplianten de Veertig ge-
 „restitueert, en soo verre noot sy van mensch ge-
 „gunt, verleent, geconsenteert hebben, resti-
 „tueeren, verleenen, en consenteeren, uyt
 „onse sonderlinge gratie by desen, hen Luyden
 „daar toe noemende de volgende Perfoonen &c.

By dit selve Octroy is de Veertige of de Vroet-
 schap geauthoriseert, soo wanneer dat ymant
 uyt den haren komt te overlyden, of uyt de Stad
 te vertrekken, eenen anderen te verkiesē in des
 sels plaats; blykende by de volgende woorden,

„En ingevalle eenigh van de voorz Veertig
 „aflyvig werde, of buyten onse voorz Stad ter
 „Wooningetrekt, of andersints van de voorz
 „Stede hem absenteert, indien gevalle sullen die
 „andere van de Veertig in Stede van dien aflyvi-
 „gen of geabsenteerde Perfoone, eenen kiesē en
 „ordonneeren, van den Nobelsten en Regt-
 „vaardigsten Perfoone, die sy in haare conscien-
 „tien, nutte en bequame daar toe kennen en
 „weten sullen, out wesende ten minsten 28. ja-

„ren en geen gebroeders, vaders of kinderen
 „wesende, van eenige van de voorz Veertig.
 Eenen nieuwen Veertig also verkooren wesende,
 soo wert in het selve Privilegie geseyt, dat by den
 Schout der Stad Leyden in sijnen dienst ingestelt
 of gerestitueert, en den ordinairē eet afgenomen
 sal werden, daar van soo luyden de woorden als
 volgt. „En dewelke Perfoonen by den Veertig al-
 „dus verkooren wesende gepresenteert sullen
 „werden onsen Schout van Leyden ter tydt sijn-
 „de, dewelke hem luyden van onsen wegen
 „institueeren sal, en alles doen. En voort jaarlijx
 „gelijk van den anderen Veertig den behoorlij-
 „ken en voorverhaalden eet ontfangen sal. Met
 welk Octroy, komt over een te stemmen en ge-
 noegsaam te accordeeren de tweede Burgerlijke
 Keure van den jare 1582. dewelke is spreekende
 van 't verkiesē van de Veertigen in plaats van
 aflyvigheyd, ofte uyt de Stad metter woon ver-
 trokken wesende, en is van den volgenden inhoud:
 „Eerst sullen de voorz Veertigen, soo wanneer
 „eenige uyt den heuren komen te overlyden, uyt
 „deser Stede mette Wooningē te vertrekken, of
 „andersints vander selver hem te absenteeren, in
 „haar Vergaderingē op 't Raathuys, by de meer-
 „derheyd van Stemmen, andere in de plaats van
 „den overleeden, vertrokken, of absenten verkie-
 „sen: agtervolgende het Octroy, van den voor-
 „genoemden Keyser Caarle de V. gegeven den
 „21. Juny 1519. dewelke aan handen van den
 „Schout den gewoonlijken Eet sullen doen.

Den Eet dewelke de Veertigen plegen te doen,
 is dees volgende.

„Ick Geloove en Zweere, dat ik den Koning
 „van Spangien, met alle sijne adherenten, ver-
 „klaare en houde voor myne Vyanden, dat ick
 „de Graaflijkheyd en Hooge Overigheyd van
 „de Landen van Holland, Zeeland, en Westvrie-
 „sland, en sulx ook deselve Landen, mitsgaders
 „deser Stadt Leyden, goet, gehouw, en ge-
 „trouw sal wesen. Deselve Graaflijkheyd, Hoo-
 „ge Overigheyd, Landen, en Stad, sal gehoor-
 „samen en assisteeren naar myn uytterste vermo-
 „gen, tegens alle en een ygelijken, der voorz
 „Graaflijkheyds, Hooge Overheyds, Landen
 „en Stads Vyanden; dat ik voort als Veertige ge-
 „roepen sijnde, omme te helpen verkiesē, 't sy
 „de sesten, of ook Burgemeesteren en Thesau-
 „riers, sal kiesē de eerbaarste, beste en verstan-
 „digste, ter eeren van der Graaflijkheyd en wel-
 „vaaren deser Stede dienende; van gelijken dat ik
 „geroepen sijnde als Veertige, met en beneffens
 „die van de Vroetschappe, omme te opinieeren
 „in s'gemeent Lants, of deser Stede affairen,
 „naar myn beste wetenschap opinieeren, stemmen
 „en raden sal, ter eeren van der Graaflijkheyd,
 „Hooge Overigheyd, en Landen, mitsgaders
 „deser Stadt Leyden welvaaren. Ten laasten dat ik
 „d'inhouden van de Ordonnantien en bevelen
 „van der Graaflijkheyd en Hooge Overigheyd,
 „naar myn beste vermogen, volkomen en on-
 „derhouden sal.

Over vele jaren is de Stad Leyden alleen gere-
 geert by den Schout en agt Schepenen, dewelke
 de magt hadden, om Keuren en wetten te maken

Q99999993

tot

tot nut en voordeel van de Burgeren en Inwoonders der Stad Leyden, en van de selve naargekomen moesten werden, blykende by een van de outste Privilegien deser Stede, gegeven by Graaf, Floris de V. dier naame en seventiende Graaf van Holland in den jare 1266. daar van de woorden luyden als volgt. „Wanneer gesloten en geor- „donneert sal wesen by den agt geswoorens en „den Rigter, tot profijt en bevorderinge der „Stad, t'selve sal van een ygelijk voor goet ge- „kent, en vastelijk onderhouden worden. Van gelijken blijkt sulx by twee andere Privilegien, beyde gegeven by Willem de III. Grave van Henegouwen en Holland, in den jare 1306. en 1315. wesende beyde van eenen inhoud, daarinne dese woorden gevonden werden.

„Soo wat by dien agt Schepenen en by den „Regter, gemaakt en gekeurt wort, ten oir- „baar en tot vorderinge der Poorteren voorseyt, „dat sal gelovet en vast gehouden sijn, van ons „en van alleman.

Welke Poincten, beneffens de andere Stats Privilegien, by alle de naargekomen Graven van Holland, van handt te handt, en d'eene den anderen volgende, sijn bevestigt, te weten by Keyser Maximiliaan in den jare 1346. by Willem de V. Hertoge in Beyeren in den jare 1351. en 1355. by Aalbrecht Hertoge in Beyeren in den jare 1393. by Willem de VI. Hertoge in Beyeren in den jare 1405. by Johan de II. Hertoge in Brabant van wegens Vrouw Jacoba van Beyeren sijn Gefellinne, in den jare 1418. by Philips Hertoge in Bourgondien als Ruwaart en Oor in den jare 1425. en als Grave selfs in den jare 1434. by Karle Hertoge in Bourgondien anno 1468. by Keyser Maximiliaan van Oostenrijk van wegens vrou Maria van Bourgondien sijn Gefellinne, in den jare 1478. by Philips de II. Eersherdte van Oostenrijk, daar naar by Caarle de V. Roomsche Keyser en Grave van Holland, in den jare 1515. den 14. Juny, en ten laasten by Koning Philips van Hispanien in den jare 1549. den 20. September. Men bevint in verscheyden oude Cartren, dat over lange jaren de Heeren van Wassenaar als Burggraven van Leyden, de magt hadden, om beneffens den Grave van Hollandt, alle jaren vier Schepenen binnen Leyden te stellen, en by gebeurten eix den Schout, daar uyt metter tyd veel onrusts en moeyten in de Stad ontstaan is, te meer om dat den Burggrave, het Schout-Ampt en het Schependom, omgelt verkogt of beleende. Dog soo is eyndelijken by den Burggrave in den jare 1387. op Sinte Catharynen-dag, aan de Stad Leyden een seker accoort en Brief gegeven, daar by dat hy beloofde van doert voortaan niet meer te sullen doen, blykende by 't geene alhier uyt den selven Brief geïnscereert wert, luydende als volgt.

„Ik Philips van Wassenaar Ridder, doen cont „allen Luyden, dat ick by Rade en goetdunken „mijns liefs gedugts Heeren van Holland, en anders mijne Vrienden Rade, overdragen ben mit „den Stede van Leyden, by consente en goet- „dunken des Geregts en der Vroetschap, soo sy „metter gemeente gesproken hebben van der „Stede voorz om meere ruste en vredewille, en

„gemeen oorbaar der Stede, alsulke puncten als „hier naar beschreven staan. Voort sient voor- „waarden, tusfen der Stede en my, dat men „van deser tijdt voortaan, nimmermeer tot ge- „nen dage, gelt lienen en sal op 't Schout-Ampt, „nog op geregt voorz van der Stede, en daar- „om geloove ick voor mijnen Heer, mijnen Va- „der, voor my, voor Dirk mijnen Broeder, en „voor onser alre nakomelingen, dat wy van „niemand die leeft, in der tijd dat men Schout of „geregt setten sal, enig verkoren geldt neemen „sellen, nog daar op lienen sellen, of anders „eenig profijt, hoe 't genoemt mag werden, „daar in soeken sellen, die ons om dier saake wil- „le ergent in te bate komen mag. Maar altoos „sulke luyden daar in te setten, daar de Stede wel „mede bewaart is, en dat volk best mede te vree- „den blyven mag.

„Voortaan sal men te Leyden geen Schout „setten, hy en heeft eerst te Leyden vier jaar „Poorter geweest aan eenen gange; en daar ge- „woont met alinge sijnre woenstat.

Agtervolgende dit selve accoort, soo moest de Stad Leyden wederomme aan den voornoemden Burggrave betalen, sodanigen somme van Penningen, als hy gewent was, deselve Offitien te verkoopen of te belienen, gelijk uyt de volgende woorden kan gesien worden.

„Hierom sal my de Stede voldoen en betalen, „sulck gelt als voortijds, op 't Schout Ambagt, „en geregt plagt te staan, daar die somme af be- „loopt vyf-en-twintig hondert oude Schilden „van Vrankrijk, of voor elken Schilt 't payment „van sesse en veertig witte groote en eenen halven „of hare waarde. Dog en heeft den voornoemden Burggrave, dese verkopinge of belieninge van het Schout-Ampt ofte Schepenschap, niet alleen gedaan, maar 't selve is mede by den Graven gepraktiseert geweest, als genoegsam blykt by seker Privilegie, aan de Stadt Leyden gegeven, by Hertog Philips van Bourgondien, Grave van Hollandt, op den 24. July in den jare 1434. daar uyt dit volgende geextraheert is; „Philips by der gratien Godts, Hertoge van „Bourgondien, van Lotringen &c. doen cont allen „Luyden, want onser goede Stede van Leyden „tot onser bede en begeerte, afgelossent hebben „en betaalt sulck gelt, als daar onse geregte, als „van Schepenen jaarlijx te setten binnen onser „Stede van Leyden, voor versettet was, mits dat „sy den geen die dat gelt daar op geleent had- „den betaalt hebben buyten onsen costen, en de „Brieven die daar of waren, ons weder overge- „levert hebben, daar wyse seer vrendelijk af be- „danken. Soo hebben wy onser voorz Stede „weder geloofst en gelooven met desen Brieven, „in goeden trouwen voor ons, en voor onsen „erven, dat wy onsen geregte van Leyden, als „van Schout en Schepenen aldaar te setten, tot „eeuwigen dagen houden sullen, aan onsen on- „se Graaflijkheyd van Holland, sonder dat Sche- „pendom te verkoopen, te versetten, of te be- „leenen, of weg te geven, of in eenigerwijs van „ons, ofte van onsen erven, dat te vervremden „of laten scheidten. Wy en onsen erven en sul- „len alle jaar onsen Schepenen versetten en vernieu-

„niewen, en niemandt anders, sonder eenige
„gifte of mede daar af te nemen, of laten nemen,
„sonder argelift.

Het Ampt en den dienst van den Schout, be-
staat daer inne, dat hy de autoriteyt en het regt
van den Grave met al sijn vermogen, bewaart en
maintincert, en doet gehoorsamen; de Overtre-
ders vande Wetten ende Ordonnantien achter-
haalt, apprehendeert of vangt, examineert ten
overstaan van Schepenen, informatien tegens de-
selve neemt, onder Eede mede voor Schepenen
deselve aanklaagt, eysch doet, concludeert, en
vonnisse aan de Schepenen versoeckt, die sulx
eetshalven verplicht sijn te doen.

Item, dat hy forge moet dragen, dat de Plac-
eaten en Ordonnantien van de Staten Generael,
of vande Heeren Staten van Hollant, mitsga-
ders de Keuren deser Stede, wel en behoorlijk
geobsERVEERT en onderhouden werden, en den
breuckigen of schuldigen daar over bekeurt, en
de boeten daar toe staande, afvordert, 't zy met-
ter minne of met dwang, en in 't regart vande
Keuren deser Stede, daer van eens jaars reeck-
ninge doen, aan de Heeren Royeer-meesteren,
by die van de groote Vroetschappe gestelt, ach-
tervolgende de twaalfde Burgerlijke Keure van
den jare 1582. wesende van desen inhoud.

„Dat de Schout van nu voortaan, 'elcken
„vierendeel jaars den Burgermeesteren in der tijt
„een Cedulle van de boeten by hem gedaingt, en
„daer inne de Stad eenig gedeelte komt, over-
„leveren, en binnen een Maant naar 't verloop
„van elk jaar, van sijnen ontfang, des voorz
„gedeelts, voor den Royeer-meesteren, on-
„vermaant reekenen, en der Stad dienvolgende
„voldoen sal, alles op peene van thien stuyvers
„daegs, tot Stads behoef te verbeuren, en langer
„dan een maant gebreekgig blyvende, dat Sche-
„penen ten vermanen van Burgemeesteren, over-
„geen civile klagen den Schout aangaande, en
„sullen regt doen.

Den Schout is gehouden de Vierschaar te span-
nen in alle civile saaken, met de Heeren Schep-
enen, tot alsulke dagen, als de gewoonte is, in
de Vierschaare, en over de saaken die boven ge-
trokken worden, alle Woensdagen op des Sche-
pens Kamer. Beroerende de magt en autoriteyt
van den Schout, die hem by verscheyden Privi-
legien deser Stede gegeven sijn, daar van luyden
de eigen woorden als volgt, genomen uyt het
Privilegie van den Hertog van Bourgondien, van
den jare 1434.

„Eerst soo sal onsen Schout van Leyden, die
„inder tijt wesen sal, voortaan dragen een roede
„in zyne hant in een teycken van kennissen, ge-
„lijck onsen Schout van Delft doet.

„Ende oft gebeurde dat onsen Schout voorz
„ergenste doen hadde buyten onser stede, of
„dat hy soo sieck waar, dat hy onse Schout-
„Ambagt van krankheydt niet bewaaren en
„mogte, soo sal hy eenen anderen eerbaren man
„sijn roede overgeven mogen, voor twee van
„onsen Schepenen van Leyden, of meer. En
„soo wien onsen Schout voorz alsoo sijn roede
„overgegeven hadde, die sal regt mogen doen
„van onsen wegen, gelijk of onsen Schout sel-

„ver waar, den tijt dat onsen Schout buyten on-
„se Stede gebeurde te wesen, of dat hy soo sieck
„waar als voorz is.

„Voort soo geven wy onsen Schout van Ley-
„den voortaan magt, dat hy van onser wegen
„regt sal mogen doen, met onsen agt Schepenen
„van den hoogsten, sonder onsen Balliu van
„Rhylandt daar by te wesen, of daar over te roe-
„pen, als hy tot desen dage toe geweest is. En of
„geburde dat eenig van onse Schepenen van
„huys waren, of soo sieck waren dat sy ter Vier-
„schaar niet gaan en mogten als onsen Schout
„van onsen wegen regt doen sal van den hoogsten,
„soo geven wy magt onsen Schout van Leyden
„voornoemt, die nu is, of naarmaals wesen sal,
„dat hy in dier Schepenen Stede, die van huys wa-
„ren, of soo sieck waren als voorz staat, anders
„Schepenen setten mag van onser wegen, goede
„eerbaare mannen, om onse regte mede te vor-
„deren. Dewelke Schepenen wesen sullen, en
„magt hebben vonnisse te wysen, en regt te
„helpen doen, gelijk of wy die op St. Jacobs
„dage, tot Schepenen geset hadden te wesen.
„Dienende alsoo lange als onse andere Schepenen
„van huys waren, of sieck lagen, sonder argelift.

In dit selve Privilegie wert den Schout magt
gegeven eenige Persoonen uyt Rhylandt en Haag-
Ambagt, by Schepenen gebannen wesende, de-
selve haar Bannissement violeerende, en dat hy
die kan agterhaalen of vinden, vry te mogen
vangen, en andermaal voor Schepenen te regt te
stellen, gelijk uyt de volgende woorden gesien
wert.

„En waert dat ymand boven den voorz ban-
„quame in den voorz Landen, daar hy uyt ge-
„bannen waar, die sal onsen Schout van Leyden,
„mogen inhaalen, en dat regten aendien van on-
„sen wegen, gelijk of hy den selven binnen on-
„sen Stede gevangen hadde.

Agtervolgende dese magt, is in den jare 1450.
by den Schout van Leyden; eenen Jan Stantvast
by Schepenen uyt Rhylandt gebannen wesende,
tot Oestgeest geapprehendeert, en binnen Leyden
gebragt: waar over den selven Stantvast, hem
geadresseert heeft aan het Hof van Holland, su-
stineerende dat den Officier buyten Leyden sijn-
de, en sijn roede aan een ander overgegeven heb-
bende, sulx niet vermogt te doen. 't Hof dese saake
geexamineert hebbende, so hebben sy op den 23.
Maart Stilo Curia in den jare 1450. by haar sen-
tentie verklaart, dat den voornoemden Jan Stant-
vast te onrecht by den Schout van Leyden in den
Dorpe van Oestgeest is angetast en gevangen ge-
nomen geweest, en hebben dienvolgende den
voornoemden Stantvast van de gevanknisse ont-
slagen, mits alleen de montkosten betalende son-
der meer.

De Heeren Burgmeesteren en Schepenen sijn-
de, dat met het geven van dese sententie haar Pri-
vilegie gegeven by Hertog Philips van Bour-
gondien hier voorgenoemt, gekrenkt en vermin-
dert was, hebben haar aan den selven Hertoge
geadresseert, en versogt in 't selve Privilegie ge-
meintineert te mogen werden: en hebben van den
voornoemden Hertog in den jare 1451. in de
maant van Junius, een tweede Privilegie beko-
men,

men, daar mede dat hy de Privilegie gegeven anno 1434. op 't point van het overgeven van der Schouten roede, en het gevangen nemen buyten Leyden aan Perfoonen by Schepenen gebannen wefende, naarder verklaart en confirmeert, met de volgende verklaringe.

„Te weten dat den Schout, mits d'overgevinge van fijn roede, om dier faaken wil, en in „der manieren als 't voorige Privilegie is houdende, „niet afgefet is van fijn Officie, maar dat hy dies „niettegenftaande fijn magt heeft en behout, om „de ballingen aan te taften en te vangen, overal „daar hyfe fal mogen vinden, binnen den Balliufchap van Rhyndland, en den Hage, buyten „gewiede plekken, en die te brengen, of te doen „brengen in de Stad Leyden, om regt daar over „te doen.

De Schout van Leyden is mede volgende de Statuten en wetten van de Academie, ofte Univerfiteyt, Promotor ofte Officier: en bewaart voor de Vierschaar aldaar, het regt van de Hooge Overheyt, tegens de Studenten en andere litmaten, die in cas van crym of correctie, haar vergrepen of misdaan hebben, tegens eenige Placcaten, Ordonnantien, ofte tegens de Statuten, doende tegens defelve eysch voor de Regters van de Univerfiteyt, 't fy by monde of by gefchripte, naar dat de faaken gelegen fijn, en de Placcaten en Ordonnantien fijn mede brengende, en moet dienvolgende alle jaren op de vernieuwinge van den Reëtor en Aeffeurs, doen defen volgende[n] eet.

„Den Officier van de Univerfiteyt fal mede „jaarlijx aan handen van de voorfz Curateuren „fweeren en belooven by den eet, die hy de „Graaflijkheyd van Holland gedaan heeft, dat „hy fig in faaken van de Academie fal reguleeren „en gedragen, naar de Ordonnantien en Satuten „van de Univerfiteyt, en dat hy defelve naar „fijn vermogen ouderhouden fal.

Wanneer en op wat tyd, het Collegie van Burgemeesteren, en den naam van dien binnen de Stad Leyden begonnen is, daar af wert geen volkomen bewijs bevonden; het eerste Privilegie daar in den naam van Burgemeesteren gefteft is, is de gene die de Stad Leyden heeft verkregen in den jare 1434. op den 23. July van Hertog Philips van Bourgondien de 26. Grave van Hollandt, gelijk gefien wert by 't gene hier is volgende.

„Item fal men alle jaar, op Sint Martyns-Avont by onfen Schout, Geregte en Vroetschap onfer Stede van Leyden in der tyd wefende, aldaar kiefen vier Burgemeesteren, naar uytwyfen onfer Stede oude Hantveste.

Om nu voorttegaan tot de maniere van verkiefing en beëedinge van de felve, dienen alhier ingevoegt de extracten uyt twee Privilegien, daar by Leyden geöctroyeert en toegelaten is, de Burgemeesteren abfolutelijk te mogen verkiefen. Daar van het eerste en ouwtste is, 't geen Leyden verkregen heeft in den jare 1434. op den 24. July, van Hertog Philips van Bourgondien, daar van de woorden fijn van defen inhoud.

„Item fal men alle jaar op St. Martyns-avont, „by onfen Schout, Gerechte en Vroetschap on-

„fer Stede van Leyden, in der tijt wefende, als „dan verkiefen vier Burgemeesteren, naar uyt- „wysing onfer Stede oude Hantveste en Keu- „re, die fy daar af hebben.

Het tweede Privilegie is de Stad Leyden gegeven, by Keyfer Karel de vyfde, Grave van Hollandt, op den 21. Juny, in den Jare 1519. luydende als volgt.

„Ende hier toe ordonneeren wy, dat de „voorfz Veertig, jaarlijx op St. Martens-avont, „met die vande Vroetschap onfer Stede van Leyden, de Burgemeesters en Threforiers der „felver Stede fullen kiefen.

Maar voor en al eer dat de verkiefing vande Burgemeesteren gedaan wort, soo is den Schout gehouden, volgende 't voorgaande Octroy van Hertog Philips van Bourgondien, aan de Vroetschappen en Veertigen te doen, de volgende vermaning. „Ende als onfen Schout, Gerechte, „en Vroetschap daarom vergadert fullen wesen „op onfer Stede-huys, soo fal onfen Schout van „Leyden, in der tijt wefende, onfen Gerechte „en Vroetschap van Leyden seggen en vermanen, dat fy by haren Eede, die fy ons en onse „Stede gedaan hebben, ende by bare zielen en „confcientien kiefen fullen vier Burgemeesters, „goede eerbare Mannen, voor ons en onse „Stede, de nutte daar toe wefende. By wie, waar, en „wanneer de Burgemeesteren verkoren moesten „worden, is genoeg te sien uyt de extracten vande twee voorgaende Privilegien, daar wy by voegen fullen de woorden van de derde Burgerlijcke Keure van den jare 1582. spreekende van de verkiefing vande Burgemeesteren, en is van den volgende inhoud.

„Die vanden Gerechte, als Schout, Burgemeesteren en Schepenen, met d'andere vanden „brede[n] Raat, fullen jaarlijx op den 10. Novem- „ber, wefende St. Maartens-avont, op 't Raat- „huys, by meerderheyd van Stemmen, kiefen „vier Burgemeesteren, en onder defelve een van „de drie oude, fonder t'samen te mogen kiefen, „Vader en Kint, twee Gebroeders, noch twee „Swagers; welcke gekoren Personen, ten sel- „ven dage in openbare Vierschare, by den Schout „den gewoonlijcken Eet fal werden afgenomen; „en wie van 't Burgermeesterschap afgaat en fal „in twee daar aanvolgende jaren tot den felfen „dienst niet weder gekooren mogen worden, „maar wanneer imant in den felfen dienst komt „te overlyden, fal binnen veertien dagen daar „aan, een ander in des overleedens plaatse, als „voren gekoren werden.

De Burgemeesteren alsoo verkooren zynde, doen terftont voor en al eer fy in haren dienst treden, in openbare Vierschaar voor de gemeente, aan handen vanden Schout deser Stede, den volgende[n] Eet, staande in 't meer gemelde Privilegie van Hertog Philips van Bourgondien, met dese woorden.

„Ende soo wien dan by der meeste Keure „gebeuren fal Burgemeester te wesen, dien fal „onfen Schout van Leyden, in der tijt wefende, „eenen Eet ftaven, en fy fullen elck ten Heyligen „fweeren, onfer en onfer Stede rechten te be- „waren, en onfer Stede goede te regeren, tot „nutte

„nutte en profijt onfer Stede. Ende tot den
selven dienst verkooren wefende, en vermogen die
niet te weygeren, ofte refuseeren, maar fijn ge-
houden den felven behoorlijk waar te nemen, foo
lange defelve is geduyrende, dat is een geheel jaar.
En waar het faake dat ymand fulx weygerde, en
ongewillig was, en van fijn Poort-regt soude wil-
len renuntieeren, fo soude hy verbeuren een boe-
te van duysent guldens, en het regt van iffue
moeten betalen, gelijk gefien wert by fecker O-
ctroy de Stad Leyden verleent, op den 23. July
anno 1543. als volgt.

„Alle Poorters die gekooren werden tot het
„Burgemeesterschap, Schependom, Threfau-
„rierfchap, of Waardeynfchap, fijn gehou-
„den, de voorfz dienften, den geheelen be-
„hoorlijken tyd te bedienen, sonder daar en tuf-
„fchen haar Poort-regt te mogen opfeggen, op
„peene van duysent guldens, ten profijte van der
„Stede Leyden. En dat alle die fijn Poort-regt
„opleyt, eer hy ontpoortert, of daar toe gead-
„mitteert mag worden, alvooren gehouden is,
„de voorfz Stede te betalen, en promptelijken
„op te leggen, den thienden Penning van al fijn
„goeden voor het regt van iffue, niet tegenstaan-
„de dat hy naar de renuntiatie, binnen der
„Stede, metter woone soude willen blyven.

Alhoewel dat de Stadt Leyden, by de twee
voorgaande Privilegien, de magt gehad heeft
om alle jaar vier Burgemeesteren te verkiefen, foo
werd nogtans bevonden, om eenige redenen in
den jare 1504. by Hertog Philips van Bourgon-
dien, by fijn Brieve van State, gegeven binnen
Bruffel op den 22. October, binnen Leyden ge-
ftelt geweest te fijn, alleen twee Burgemeesteren,
en dat den felven Hertog de magt aan hem felfs
behouden heeft, omme die alleen te mogen ver-
kiefen en te stellen, en te dier tijden felfs gefte-
lt heeft, gelijk gefien wert by de volgende woor-
den.

„En want ons nog volkomentlijk gebleeken
„is, dat onse voorfz Stede van Leyden mit so-
„beren en kranken regimente in de commeren en
„laften 'tagterheyd, en armoede gekomen, en
„gevallen is, mits welken grotelijx van noden is,
„daar inne te voorsien: en 't regiment en gou-
„vernement der selver Stede te stellen, in goe-
„de en feekere hant, van goede notabele Mannen,
„beminnde de Zaligheyd en welvaart van die-
„re, foo hebben wy hierom aan ons behouden
„engerefolveert, behouden en resolveeren mits
„defen den tyd van defen jegenwoordigen staat
„geduyrende de difpositie, en vernieuwinge
„van den Burgemeesteren, Schepenen en Thre-
„fouriers, om die by ons, ofte van onfent we-
„gen, of en aangestelt, en vernieuwt te werden,
„tot den dage en termynen gecoustumeert, ofte
„alfulke andere dagen en termynen, en in alder-
„voug en manieren als ons dat gelieven en goet-
„dunken sal; ordonneerende en verklarende al nu,
„dat den tyd van defen voorfz staat geduyren-
„de in de ftede van vier Burgemeesteren en drie
„Threfouriers diere tot nu toe geweest fijn, niet
„meer dan twee Burgemeesteren en twee Thre-
„fouriers wesen fullen. Kiefende, makende, en
„ordonneerende al nu by defen, voor Burgemee-

„sterenen Threfouriers van den toekomende ja-
„re, beginnende en ingaande Sint Maartens
„Miffe toekomende, dat defen staat ingaan en
„beginnen fal, te weten Willem de Colfter, voor
„den eerften Burgemeester, en Hendrik Floris
„foon tweede Burgemeester, en Threfouriers
„Pieter Paadfe, Claas foon, en Gerrit Heyne
„&c. en dat elke Burgemeester vijftig guldens, en
„elken Threfourier, Veertig guldens s'jaars trek-
„ken fal, tot lafte van de Stadt Leyden, tot ha-
„re wedden.

Van outs en over veele jaren fijn de Schepenen,
dewelke te dier tijden, met den Schout de Stad
Leyden alleen regeerden, gefteft by den Gra-
ve van Holland en den Burggrave t'samen, als elx
van hem vier Schepenen, en was het met den fel-
ven dienst foo verre gekomen, dat die geene die
't meeste gelt daar voor wilden geven, daar toe
konde geraaken. Maar fiende dat fulx de Stadt,
de Burgeren en Ingefetenen van dien geheel on-
dienftig en nadeelig was, foo is het selve by fee-
ker accoord, foo met den Grave als den Burggra-
ve in den jare 1387. afgefchaft en te niet gedaan,
gelijk hier voor in het Officie van den Schout, met
de eygene woorden van het contract aangewesen
is. Item uyt het Privilegie van Hertog Philips van
Bourgondien van den jare 1434. en daarom is het
gekomen, dat binnen Leyden, een even getal van
agt Schepen geweest is, tegens het gebruyk van
de andere Hollantse Steden, die al meest een on-
effen getal van seven of negen Schepenen fijn heb-
bende, en dat ten aansien omme dat de stemmen
en advysen in 't geven van de Vonnissen, omme
de gelijkheyd niet en fouden komen te steeken,
om welke redenen wille by den Schout en Sche-
penen met advys van de Burgemeesteren op den
28. November in den jare 1592. gemaakt is de
volgende Keure,

„Op alle Vergaderingen van even Perfoonen,
„bestaande, daar de stemmen gelijk staan en je-
„gens malkanderen steeken, fal naar voorgaan-
„de weginge van de stemmen een ommevraag ge-
„daan worden, of ymand van fijn stemme be-
„lieft te wijken, en in gevalle van neen, fal de
„stemme van die gene die in 't selve Collegie pre-
„fideert 't fy Burgemeester of Schepen, kragt
„hebben van twee stemmen.

Belangende de verkiefinge van 16. Perfoonen
daar uyt by den Stadhouder van Holland, of in fijn
absentie of buyten Holland wefende, den Pro-
vintialen Rade van Hollandt de agt Schepenen
uyt kieft, die geschiet heden ten dage en vele ja-
ren te vooren, conform en volgens het Privilegie
van Keyfer Carel de V. Grave van Holland, de
Stad Leyden gegeven op den 11. Juny in den jaa-
re 1519. luydende van woorde te woorde als
volgt.

„En defelve veertig en heure nakomelingen
„magt, autoriteyt, en sonderling bevel geven,
„van nu voortaan jaarlijx des dags voor Sint Ja-
„cobs Apostel-Avont in Julio, op onfer Stede
„Huys van Leyden te vergaderen, en aldaar fe-
„fien notable, cerbare, verftandige, en regtvaar-
„dige Mannen, naar haren besten dunken in
„haren confcientie de nutfte en bequaamfte tot
„den Schependom van onsen voorfz Stede te kie-
„fen.

R r r r r r r

Daar

Daar mede genoegzaam over een komt de agtste Burgerlijke Keure van den jare 1582. sprekende van de verkiefinge van de seftien, wefende van den volgenden inhoud.

„Dat die vande Veertige jaarlijx op den 23. Julio, namentlijk dags voor Sint Jacobs-Avont, by „meerderhey van stemmen op 't Raathuys sullen kiefen seftien Perfoonen, omme daar uyt, „volgende de Privilegien deser Stede, en 't gebruyk tot nog toe, de agt Schepenen te werden gestelt, in welke verkiefinge, mede niet 't samen en sullen werden genoemt vader en kint, „twee broeders nog twee swagers, dewelke indien even wel bevonden werden gekooren, sal men een van beyden by meerderheydt van stemmen aan laten, en hadden sy evenveel stemmen by lotinge, de plaats van die vry wert, by ommestellinge vervullen. Maar voor en aler dat de Heeren Veertigen komen tot de nominatie van dien, soo wort by den Schout, volgende de autorisatie, hem by het meergenoemde Privilegie van Keyser Carel de V. gegeven, gedaan aande veertigen dese volgende vermaninge, op den eet by hen luyden gedaan aande Graaflijkheydt van Hollandt en Westvrieslandt.

„En daar toe jaarlijx al eer sy tot de verkiefinge van de voornoemde seftien procederen, in handen van onsen Schout van Leyden, dien wy daar toe committeeren, in presentie vande Burgemeesteren en Schepenen van onsen voorz Stede, of van het meerendeel van dien, sweeren sullen, dat sy en elk van hen, tot de voorz verkiefinge, en electie, naar haar beste wettentheyd, en sonder tot ymands verfoek ofte inductie, ymand wien hy sy, faveur te dragen, procederen sullen. En alleenlijk, en onser nakomelingen, en 't gemeyn profijt, en welvaart van onser Stede voorz, en van de ingefetenen, der selver aansien sullen. By wien, en aan wie, de verkooren seftien gepresenteert moeten werden, omme daar uyt de agt Schepenen te verkiefen, werdt mede gefeyt, in het voorgaande Privilegie, met dese woorden.

„Den welchen seftien goede mannen aldus gekooren, by den Schout en twee van de Burgemeesteren van onser voorz Stede, dewelke de voorz Veertigen daar toe committeeren sullen, onsen Stadhouder en in sijne absentie onsen President en den luyden van onsen Rade in Holland, en Zeeland en Westvriesland, gepresenteert sullen werden, om tot den gewoonlijken dag, die agt uyt dien van onsent wegen gekooren, en geordonneert te wesen tot Schepenen van onsen voorz Stede, voor den naast doen toekomenden jare. Hier mede komt te accordeeren, een gedeelte van de agtste Burgerlijke Keure, daar van de woorden sijn luydende als volgt.

„Welke seftien Perfoonen, by den Schout en twee Burgemeesteren, myn G. H. den Grave van Hollandt of sijn G. Stadhouder, in dien eenig van hem in Holland is, en by haar luyder absentie den President en Raden van Hollandt, conform de Privilegien deser Stede, sullen werden gepresenteert, omme by deselve, daar uyt

„agt Schepenen verkooren, en naderhandt in de Vierschaar openbaarlijk ge-eet te worden.

De Schepenen of by den Stadhouder, of in sijne absentie, by den Hove van Holland verkooren wefende, werden op St. Jacobs dag, in openbaare Vierschaare, in haar Ampt gestelt, en moeten aan handen van den outsten of presideerenden Burgemeester volgende het Privilegie van Hertog Philips van Bourgondien, van dato den 24. July anno 1434. doen den volgenden eet.

„En als wy die aldus gefet hebben, soo sal die ouwtste Burgemeester van onser Stede, dien elk eenen eet staven, en sy sullen sweeren ten Heyligen, dat sy om dat Schependom, of Schepente wesen, niet vervolgt en hebben, nog doen vervolgen, gebeden en hebben, nog doen bidden, nog gelt, nog gonste, nog meyde daar op gegeven, nog geleent en hebben, nog doen geven, nog leenen, in eeniger manieren, sonder argelift.

Die eet gedaan wefende, soo is den Schout agtervolgende 't voorz Privilegie, gehouden de Schepenen te staven eenen anderen eet, blykende by de volgende woorden van 't selve Privilegie luydende aldus.

„En dien eet gedaan, soo sal hem onsen Schout van Leyden in der tijd wefende, eenen anderen eet staven, en sy sullen, elk sweeren ten Heyligen, als gewoonlijk is, dat sy Rechte doen, en Vonnisse wyfen sullen, tusfen twee mannen, taale, naar haar vyf sinnen.

Dese agt Schepenen hebben de magt om met den Schout te maaken sodanige Keuren en Ordonnantien, tot nuten voordeel van de Burgeren en Inwoonderen van Leyden, als sy sullen bevinden te behooren, 't sy in wat saaken sulx loude mogen sijn, eenige Neeringen, Handelingen, Ambagten, Gilden, de politie en andere saaken aangaande, en dit alles volgens Leydens outste Privilegie, gegeven by Graaf Floris in den jare 1266. luydende als volgt.

„'t Welk by den agt geswoorne, en den Regter tot profijt en welvaaren der Stad geordonneert en besloten is, sal een yder voor goet, moeten kennen en onderhouden.

In de jaren 1306. en 1315. is by twee verscheiden Privilegien, gegeven by Graaf Willem de Goede, hetteerste op den eersten meye in den Hage, en het tweede mede in den Hage des Sondag in dertien avont, het voorgaande Privilegie van de Keuren te maaken, geapprobeert en geconfirmeert, met de volgende woorden.

„Voort soo wat by de agte Schepenen, en by den Regter gecoert, en gemaakt wort ter oorbare en ter vordering des Poorte voorseyt, dat sal geloof wesen, en vaste gehouden, van ons en van elken man. Welke Privilegien, daar naar van tyd tot tyd, van veele en verscheiden Graven en Gravinnen, geconfirmeert en bevestiget sijn, en is de Stad Leyden, daar van in een onwedsprekelijk gebruyk; dog alhoewel den Schout en de Schepenen by de voornoemde Privilegien alleen gemagtigt sijn, omme alle Keuren en Ordonnantien te mogen maaken, sonder dat in 't minste gewag gemaakt wort van de Burgemeesteren, soo staat te letten, dat te dier tyden

den, den naam van Burgemeesteren nog niet bekend was, veel min dat se doen geweest sijn. Want gelijk hier voor in de beschryvinge van de Burgemeesteren geseyt is, soo sijn die langen tyd daar naar eerst binnen Leyden gestelt. Maar soo wanneer deselve verkooren en gestelt sijn geweest, soo sijn geen Keuren nog Ordonnantien gemaakt, niet alleen met haar kennis, maar zelfs met haar luyden advys, gelijk sulx van ouden tyden in de geschreven en gedrukte Keuren gesien en gevonden, en nog dagelijx gedaan wert. De Schepenen hebben de magt, omme't sy in het crimineel of in het civil, hoge, middele, en lage jurisdictie te exerceeren en gebruyken, en mogen dienvolgende regt doen van den hoogsten, volgende de Privilegie van Hertog Philips van Bourgondien, gegeven in den jare 1450. op den 24. July, als te sien by dese woorden.

„Voort soo geven wy onsen Schout van Leyden voortaan magte, dat hy van onsen wegen, regt sal mogen doen, met onsen agte Schepenen van den hoogsten, sonder onser Balliu van Rhyndland daar by te wesen, of daar over te roepen, als hy tot desen dage toe geweest heeft. Daarmede komt over een te stemmen en te accordeeren, de verklaringe van de Staten van Hollant en West-vrielandt, gedaan den 16. October 1587. de woorden sijn dese volgende.

„De Collegien van den Schepenen vaceren ordinarie tot d'administratie van de Justitie, soo in alle crimineele als civile saaken, en hebben en exerceeren alle hooge, middele, en lage jurisdictien.

Hoe verre en uyt wat Heerlijkheden dat de Schepenen de delinquanten bannen mogen en dat den Grave van Holland den selven bannen niet en mag wederroepen, nog te niet doen, kan men lesen uyt de woorden van 't selve Privilegie alhier inne gelyft, en luydende als volgt.

„Item hebben wy gegonnet, en gemagtiget, „gonnen en magtigen met desen Brieve, onsen „Schout, Burgemeesters, en Schepenen van Leyden, dat sy de misdadige bannen mogen, over „al uyt Rhyndland, en uyt den Hage en Haag- „Ambagte, en soo wie sy aldus bannen sullen, die „en sullen wy, of niemand van onsen wegen ge- „leyde geven mogen, dat hem stede doen sal.

„En waert dat ymand, boven den voorz Ban- „ne, quame in de voorz Landen, daar hy uyt „gebannen waar, dien sal onsen Schout van Leyden mogen inhaalen, en dat regten aan dien van „onsen wegen, gelijk of hy den selven binnen „onsen Stede gevangen hadde. Behoudelijc of „ymand voor ons klagtig quame, dien alsoo ge- „bannen waar, dat hem onrecht gedaan waar in „den bannen, soo sullen wy onsen Stede van „Leyden, daarom voor ons ontbieden, tot ant- „woorde tegen den klagere, om aanspraake en „antwoorde te hooren van hun beyde, en dien „by ons gehoord wefende, soo mogen wy dan „daar in doen dat ons believen sal, te weten den „klagere in Rhyndland en in onser Balliouchap „van den Hage te laten komen, behoudelijc „dat die alsoo gebannen waar, niet komen en sal „op twee hondert roede na onser Stede Graf- „ten van Leyden.

Welk Privilegie daar naar in den jare 1541. op den 19. July, by Carel de V. Roomsche Keyser, en Grave van Holland, met een tweede geconfirmeert en geapprobeert is, onder dese limitatie.

„Dat diegene die van sodanig Vonnis ap- „pelleeren of reformeeren, sullen mogen woo- „nen en converseeren, in den Dorpe van den „Hage, en de Jurisdictie der selver, sonder nog- „tans te mogen converseeren en hantseeren in on- „sen Stede van Leyden en Rhyndland:

Dese Privilegien sijn by de Magistraat van Leyden tot allen tyden striktelyken naargekomen, en gehouden geweest, niet toelatende dat deselve, by eenige gebannen Perfoonen geviolleert wierden; en also in den jare 1455. tussen de Stad Leyden en den Grave van Charloys, sone van den Hertoge en Grave van Holland eenigen twist ontstaan was, over het innebrengen van eenige gebannen Perfoonen; en dat by de Stad Leyden gesustineert wierde, dat het selve tegens hare Privilegien geschiet was, soo heeft den Hertoge en Grave van Holland verklaart, in substantie 't gene hier volgt, by Brieven van appointementen, gegeven op den 5. Juny 1455. „Op de dif- „ferenten die geresen waren, tussen den Grave „van Charloys sijnen outsten soone, doende sijn- „nen intree binnen Leyden, en de Burgemeeste- „ren der selver Stede, dewelke hen opposeerden, „om dat den voorz Grave uyt kragte van sijn „gratie, die hy ten selven tyde gedaan hadde, aan „Floris van Boschuyfen, en andere Perfoonen „doen gebannen by de wet van Leyden, deselve „met hem in de Stad wilde leyden, sustinee- „rende de voorz Burgemeesters, dat volgens „haar luyder Privilegie, den Grave van Holland, „hare gebannen wel mogte consent geven, om- „me te komen binnen Rhyndland, en de Heer- „lijchheid van den Hage, maar dat sy altyd twee „hondert roeden moesten blyven van hare Stad. „En den voorz Grave daar tegens allegeeren- „de, dat het regt van sijne blyde inkomste, alle „Privilegien te boven gaat, is daar op by den „Hertog verklaart, dat sijn soon, de prerogati- „ven der blyde inkomsten, als naar gewoon- „te mede gebruyken, en dien volgens de „voorz gebannen, met hem in de voorz Stad „Leyden soude mogen inleyden.

Dan daar naar in den jare 1480. by Maximiliaan, Eertshertoge van Oostenrijk en Grave van Holland, aan de Stad Leyden versogt sijnde, dat sy de drie gebannen Perfoonen, om die violatie van haar Bannissement weder gevangen sijnde, wilden ontslaan, en de Stad Leyden, daarinne de Grave willende believen, en te vreden waren, soo heeft den voornoemden Hertoge van Oostenrijk op den 16. Aprilis anno 1480. de Stad Leyden daar van gegeven acte van non prejuditie, daar by den selven Hertoge en sijnen Rade verklaren, dat sulx alleen geschiet was, sonder de minste verminderinge, van hare oude Privilegien.

In den jare 1538. eenen Tyman Gerritz boven sijn Bannissement binnen Leyden gekomen sijnde, versien met een mandement van appel van den Hove van Hollant, met de clause van inhibitie,

R r r r r r r 2

soo

foo heeft de Stad Leyden daar tegens geoppo-
seert, en hare grieven dienvolgende overgege-
ven, aan den groten Rade van Mechelen, de-
welke op den 4. Mey 1538. daar op geappoin-
teert hebben, Renvoy aan den Hove van Hol-
lant, en curchantie vande voorz inhibitie den ge-
enthimeerden verleent.

Uyt welke drie voorgaande exempelen ge-
noegzaam bewesen wert, dat de Regeerders der
Stad Leyden forgvuldigh geweest sijn, de Privi-
legien tegens de gebannen personen precijse te
doen onderhouden.

In civile saken mogen de Schepenen recht
doen, soo in geschreven als verbale processen,
van wat natuyre of conditie die mogen sijn, naar
de Ordonnantien en Wetten vande Staten van
Hollant en Westvriesslant, en de particuliere
Keuren der Stad Leyden, of andersints naar de
geschreven Rechten, ende sy in equiteyt en bil-
lijkheyt bevinden te behoren; mits en alvoren
de sustenuen van Partyen *hinc inde* over ende we-
der over gehooft, en hare geproduceerde bewy-
sen gesien, en geexamineert te hebben. Daar toe
houdende buyten de ordinaire en extraordinare
vacantien, openbaren Vierschaare, twee Recht-
dagen ter weecke.

De Vonnissen alsoo by Schepenen gewesen
sijnde, hebben kracht van gewysde, en mogen
geexecuteert werden, onder cautie *de restituendo*,
soo sulx bevonden wert te behooren: niet
tegenstaande eenige provocatie ofte appellatie,
ter somma van hondert twintig gulden, daar toe
alle de grote Steden van Hollant geprivilegeert
sijn.

De Schepenen moeten staan, en in teycken der
waarheyt besegelen of teyckenen, over de op-
dragten en veralienatien van alle vaste Goederen,
't sy Huysen, Gronden en Erven, Transporten,
Custing-brieven, Rente-brieven, of ande-
re reële Lasten, Testamenten, en uytterste Wil-
len, Huwelijcke Voorwaerden, (soo sulx aan
haar versogt wert) Acten van Borgh-toghten,
of cautien, Personeele Verklaringen, ofte Re-
collementen van dien, en voorts over alle 't geene,
daar van de publicque autoriteyt versogt wert.

Deselve hebben desgelijx macht over Gebuyr-
questien van Servituten, en Dienstbaarheden,
tusschen de Burgers en Ingesetenen deser Stede
ontstaande: mits daar van te nemen oculare in-
spectie, ende de bewysen daar van zynde naar
te sien, ende te oordelen, als sy in recht en de
reden bevinden te behooren.

De Schepenen sijn alleen by de Staten van
Hollant en Westvriesslant geauthoriseert, omme
recht te doen over alle Contraventien en Fraudati-
en of Sluyckeryen, gepleegt in 't stuck van des
Gemeene-lants-middelen. Ende en mogen par-
thyen in geen instantien gehooft werden by de
Ed. Mog. Heeren Gecommitteerde Raden van
Hollant en West-vriesslant, voor en aler
die voor Schepenen Commissarissen gediend
hebben. Ende dit alles volgende het 13. Ar-
tikel van de generale Ordonnantie, daer op
des Gemeene-lants-middelen werden verpacht,
wesende van den volgende inhoud.

„Ende indien eenige differenten, ter saecke

„vande voorz verpachte middelen, 't sy tusschen
„den Ontfangers, Pachters, of eenige particuliere,
„op de boete, breucke, of anders, in eenig ge-
„schil dependerende van de betalinge van de be-
„loofde Pachte quame te ontstaan, werden de
„Gecommitteerden, gaande op de Verpachting-
„ge gelaft en geauthoriseert, 't geheele Collegie
„van Schepenen, ofte eenige der selver te com-
„mitteeren, ter decisie van de voorz differen-
„ten, ter plaatse daar deselve sullen vallen, voor
„den welken de voorz differenten eerst sullen
„dienen, die gehouden sijn op seckeren dag ter
„weecke, daar toe te presigeeren, partyen som-
„marie en de plano recht te doen, 't zy by ab-
„solutie, of condemnatie, sonder deselve voor
„goede Mannen te renvoyeren.

Schepenen met den Schout hebben magt in en
aan den Rhyn te keuren, en te Ordonneeren,
alle het gene tot der Stede dienst en oorbaar van
noden sal sijn; blykende by seckere acte, gege-
ven by Philips van Wallenaar Burggrave van
Leyden, op den 19. Maart, in den jare 1403. we-
sende van den volgende inhoud.

„Voort wes die Schout, met agte Schepenen,
„in toekomenden tyden keuren, en ordonneeren
„sullen, om gemeen oorbaar en profijt, in den
„Rhyn, binnen der vryheden voorz aan Pla-
„ten, Straten, of aan wervingen, daar die Rhyn
„mede gewyct of genauwt moge werden, dat
„loven wy vast en gestade te houden, van ons
„en onsen nakomelingen sonder eenig weder-
„seggen, behoudelijc onse Visscherye in den
„Rhyn voorz.

Mitsgaders de approbatie, en confirmatie van
deselve acte van Hertog Aalbrecht van Beyeren,
Grave van Holland, van dato den 29. Maart 1403.
luydende als volgt.

„Doen kont allen luyden, dat wy geconfir-
„meert en gevestiget hebben, confirmeeren en
„vestigen mits desen Brieven, alsulke voorwaar-
„den also onse getrouwe Philips Heere van Was-
„senaar, Burggrave van Leyden, of sijn Voor-
„vaders gegeven hebben, van Platen en Straten
„die binnen de voorz vryhede gemaakt sijn, of
„dien 't geregt van Leyden om gemeen oorbaar,
„keuren en ordonneeren sullen in den Rhyn, bin-
„nen der voorz vryhede.

De Schepenen haren dienst wel en getrouwe-
lijc exerceerende, en dat niemant deselve om haar
gewesen vonnissen komt te haten, en in weer-
wraake haar soekt eenig leet te doen, soo verklaart
Graaf Floris in sijn Privilegie van den jare 1265.
dat hy die neemt en stelt onder sijn sauvegarde,
blykende by de volgende woorden.

„So de Agt gewoone om de geregtigheyt en
„een regtvaardig tegen ymant zy wie het zy ge-
„streeken vonnis wille vyantschap op haar laden,
„soo sal ik en den Burggrave haar voorstaan, de
„Heer van Teylingen ons in dit kas getrouwelijc
„helpende.

't Welk daar naar in de tweede Privilegien ge-
geven by Graaf Willem de Goede, beyde van
enen inhoud, in de jaren 1306. en 1315. met
meerder en klaarder woorden geseyt werdt als
volgt.

„Voord wart dat die agte Schepenen, of eenig
van

„ van den agten, omme regt ofte om oordeel,
„ dat sy te regte gewyft hadden, jegen yeman-
„ den quamen in Vyantschappen ofte veten, wy
„ en die Burggrave, sullense in deser saaken trou-
„ welijk beschermen en dat onnemen.

En ter contrarie de Schepenen haar ampten eet
niet behoerlijken naarkomende, dat deselve vol-
gens het meergemelde Privilegie van Graaf Flor-
ris, van haren dienst verlaten, en afgestelt sullen
worden; de woorden sijn van desen inhoud.

„ Soo ymandt van de gelwoorne, de Stad geen
„ dienst en doet, sal sonder eenig tegenspreken
„ afgeset, en een ander dienstiger en nootfaakelij-
„ ker, in sijn plaate gestelt werden. En nog na-
„ der in de tweede Privilegien van Graaf Willem
voornoemt, met dese woorden.

„ En is ymand van den Schepenen der porte
„ onnutte in 't Schependom, dien sal men of doen,
„ sonder wederleggen, en een anderen weder
„ setten, die nutter en oorbaarlijker is.

Maar volgende het Privilegie van Hertog Phi-
lips van Bourgondien, van den 24. July. 1434-
soo wert haar straffe veel groter en harder gestelt,
als blykt met de volgende woorden.

„ En waart dat eenig van onsen Schepenen
„ voorz in eenig van den punten voorz gebree-
„ kelijk bevonden worde, by onsen Schout ge-
„ regte, en meestendeel van de Vroetschap onser
„ Stede, soo dat sy daar tegens gedaan hadden,
„ heymelijk of openbaar, of dat sy eenig argelift,
„ in den voorz punten gesogt hadden, dien breu-
„ kigen soude men kennen meyneedig, en ver-
„ vallen wesen van allen sijnen goederen, regten,
„ en men soude die terstont corrigeeren, en die
„ sententie van sijnre correctien openbaarlijk van
„ onsen Stadhuys roepen en lesen: en die gelesen,
„ soo soude hy ontpoortert wesen, en sonder
„ meer geboots uyt onser Stede van Leyden, uyt
„ Rhyndlandt, en uyt onser Balliuwschap van den
„ Hagegaan, en daar uyt blyven ten eeuwigen
„ dage, op sijn lyf.

Uyt alle 'tgeene, dat tot hier toe verhaalt is,
soo blykt genoegzaam, wat sorge de Graven van
Hollandt van tyd tot tyd gedragen hebben, om-
me goede en getrouwe Schepenen, tot nut en
voordeel van de Ingeferenen en Burgeren der Stad
Leyden, te stellen en te houden. En of het ge-
viel, dat een of meer van de Schepenen, in ha-
ren dienst quamen te sterwen, ofte overlyden, soo
sal men terstont komen tot de electie en verkie-
singe van anderen, op de volgende wyse. „ En
„ soo wanneer ymant wese in bedieninge van
„ 't Schependom, komt te overlyden, soo sul-
„ len die van de Veertigen, in plaate van den
„ overleden, by de meerderheyd van stemmen,
„ uyt den laast verkooren sesten, noemen en
„ verkiesen twee Persoonen, dewelke by den
„ Schout en twee Burgemeesteren aan den Stad-
„ boudet, of in sijn absentie aan den President
„ en Raden van Hollandt gepresenteert sullen
„ werden, omme daar uyt een in des overleedens
„ plaate te verkiesen, die dan daar den gewoon-
„ lijken eet sullen doen.

Schepenen tot den dienst verkooren wese
en mogen die niet weygeren of refuseeren, maar
sijn gehouden die waar te nemen en te bedienen,

gelijk sulx gesien wert by seker Octroy, de Stad
Leyden gegeven den 23. July 1543. Maar by een
ander gebodt in forme van placcaat gegeven by
Keyser Carel de vyfde, in den jare 1542. op den
vierden November, wert gesien, dat niemant in
de Wet of Magistraat verkooren sijnde, van sijn
poort-regt vermogt te renuntieeren, om door
dien middel den selven last te mogen ontgaan, en
dat op grote straffe; de woorden sijn dese volgen-
de.

„ Dat niemant in de Wet ofte Officie der Ste-
„ de Leyden gekooren wese, sijn poorterie
„ sal mogen renuntieeren, op peene van geban-
„ nen te worden uyt den Lande van Holland, en
„ dat voorts alle de gene die renuntieeren sullen
„ haar Poorterye van Leyden, gehouden werden
„ van stonden aan te betalen het regt van jflue,
„ niet tegenstaande sy in de Stede woonagtigh
„ sijn.

Volgt nu het Octroy tot bestellinge van de Ma-
gistraten vanden 23. Juny 1651. luydende aldus.

„ **D**E Ridderchap, Edelen, &c. doen te
„ weten, alsoo ons verdoont is by de Veer-
„ tigen van de Stad Leyden, hoe dat Hartog Phi-
„ lippus van Borgondien, als Grave van Holland,
„ by sijne besegelde Brief van Privilegie, gege-
„ ven den 24. dag in Junio, in 't jaer ons Heeren
„ 1434. hadde gestatueert onder andre saecken,
„ dat hy of sijnen Gouverneur van sijne Landen
„ van Holland, inder tijt wese, alle jaren op
„ St. Jacobs-dag, soude setten binnen sijne Ste-
„ den van Leyden agt goede, eerbaare Mannen,
„ out wese agt-en-twintig Jaren, of daar bo-
„ ven, sijne Schepenen te wesen aldaar, naar in-
„ hout sijnre Stede Keure voorz. welke Persoo-
„ nen nutte daar toe wesen souden, en daar sijne
„ voorz Stede mede bewaart soude wesen, en
„ als hy die aldus geset soude hebben, soo soude
„ die oudste Burgemeester in sijne Stede, die elk
„ een eedt staven, en sy souden swaren ten Heyli-
„ gen, dat sy om dat Schependom, of Schepen
„ te wesen, niet vervolgt en hadden, nog te doen
„ bidden, nog gelt, nog gunste, nog my daar
„ voor geven, nog geleent en hadden, nog doen
„ geven, nog leenen, in eeniger manieren, son-
„ der argelift; en dien eedt gedaan, soo soude
„ hen sijne Schout van Leyden, in der tijt we-
„ sende, eenen anderen eedt staven, en sy sou-
„ den elks swaren ten Heyligen, als gewoonlijk
„ was: dat sy regt doen en Vonnisse wyfen sou-
„ de tussentwee Mannen tale, naar heuren vyf
„ sinnen, en waar 't dat eenig van sijn Schepe-
„ nen voorz. in eenige van de poincten voorz
„ gebrekelijk bevonden worden, by sijne
„ Schout, Geregte, en meestendeel van de Vroet-
„ schap van sijne Stede, soo dat sy daar tegen ge-
„ daan hadden, heymelijk, of openbaar, of dat
„ sy eenig argelift in de voorz poincten gesogt
„ hadde, die breukige soude men kennen mey-
„ needig, en vervallen te wesen van alle sijne
„ goede regten, en men soude die terstont corri-
„ gieren, en die sententie van sijne correctie open-
„ baarlijk van sijnre Stede-huys roepen en lesen,
„ en die gelesen, soo soude hy ontpoortert we-
„ sen,

„sen, en sonder meergebods uyt sijner Stede
 „van Leyden, uyt Rynland, en uyt sijnder
 „Bailluwſchap van den Hage gaan, en daar uyt
 „blyven ten eeuwigen dage, op zyn lyf; dat
 „Keyſer Carel de vyfde, dier name, als Graaf
 „van Holland, by ſijne brief van Octroye ver-
 „leent den 21. dag van Junius, in 't Jaar ons
 „Heeren 1519. den Veertigen der voorſz Stede,
 „en heure nakommers, bevel gegeven hadde,
 „vandoen voortaan des dags voor St. Jacobs
 „Apoſtel. avont, in Julio; op ſijner Stede-huys
 „van Leyden, te vergaderen, en aldaar ſeftien
 „notable, ervaren, verſtandige, en regtvaar-
 „dige Mannen, naar heure beſte dunken, en
 „in heure conſcientie de nutſte, en bequaamſte
 „tot de Schependom ſijner voorſz Stede te kie-
 „ſen, dewelke 16. goede Mannen aldus geko-
 „ren by den Schout, en twee van de Burgeme-
 „ſteren van de voorſz Stede, dewelke de voorſz
 „Veertig daar toe deputeeren ſoude, ſijne Stad-
 „houder, en in ſijner abſentie ſijne Preſident,
 „en luyden van ſijner Rade in Holland, Zeelant,
 „en Vriſlant gepreſenteert ſouden werden, om
 „tot den gewoonlijken dag den Agt uyt die van
 „ſijner wegen gekoren, en geordonneert te
 „weſen tot Schepenen van ſijner voorſz Stede,
 „voor den naaſt doen komende Jaren, en daar
 „toe Jaarliks, al eer ſy tot verkiefing van de
 „ſeftien procederen, in handen van ſijne Schout
 „van Leyden, die hy daar toe committeerde,
 „in preſentie van Burgemeeſteren en Schepenen
 „van ſijne voorſz Stede, of van het meefstendeel
 „van dien ſweeren ſouden, dat ſy, en elx van
 „hen tot de voorſz kiefing en electie, na heure
 „beſte wetenſchap, en ſonder tot ymants ver-
 „ſoek, ofte inductie, yemant wie hy zy, fa-
 „veur te dragen, ſoude procederen, en alleen-
 „lijk ſijne Erven, en van ſijne Nakomelingen,
 „en het gemeen profijt en welvaart van ſijne
 „voorſz Stede, en van de Ingeſetenen der ſelver,
 „ſouden aanſien, en voorts in alle de affairen
 „van ſijne voorſz Stede trouwelijk quytten. Dat
 „ook by de agiſte van de gedrukte Burgerlijke
 „Keuren der Stadt Leyden, gemaakt op den le-
 „ſten December, van den Jare 1582. en afgele-
 „ſen den 18. 19. en 20. April van den Jare 1583.
 „Stilo novo, werdt geordonneert, dat die
 „van den Veertigen Jaarliks, op den 23. July,
 „namentlijk dags voor St. Jacobs avont, by
 „meerderheyd van ſtemmen, op 't Raat-huys
 „kieſen ſouden ſeftien Perſoonen, omme daar
 „uyt, volgens de Privilegien der voorſz Stede,
 „en 't gebruyk, tot nog toe de Agt Schepenen
 „te werden geſtelt, in welke verkiefing mede
 „niet ſamen en ſoude werden genoemt, Vader
 „en Kint, twee Broeders, nog twee Swagers,
 „dewelke indien even-wel bevonden werden ge-
 „koren, ſoude men een van beyde by meerder-
 „heyd van ſtemmen aan laten, en hadden ſy even
 „veel ſtemmen, by lootinge, en de plaats van
 „die vry ſoude werden, by omſtemminge ver-
 „vullen, welke ſeftien Perſoonen by den Schout,
 „en twee Burgemeeſters den Graaf van Holland,
 „ofte ſijn Stadhouder, in dien eenig van hen in
 „Holland was, en by heurluyder abſentie, den
 „Preſident, en Rade van Hollandt, conform

„de Privilegien der voorſz Stede ſoude wetden
 „gepreſenteert, omme by deſelve daar uyt agt
 „Schepenen verkooren, en naderhandt in der
 „Vierſchare openbaarlijk geedigt te werden; dat
 „dienvolgens Jaarliks, ten dage van de verkie-
 „fing van de voorſz ſeftien, alvorens tot de
 „ſelve verkiefing te procederen, in de Vergade-
 „ring van de boven-gemelde Veertigen, wierde
 „voorgeleſen, het Privilegie, Octroy, en Keu-
 „re, hier vooren breeder gemelt, en dat na de
 „voorleſing, den Schout van Leyden, die van
 „de voorſz Veertigen, op haren Eedt, dieſe de
 „Graaffelijckheyd, en de Stede voorſz gedaan
 „hadden, vermaant, dat ſy lieden kieſen ſou-
 „den ſeftien notable, eerbare, verſtandige, en
 „regtveerdige Mannen, na haar beſte goet dun-
 „ken, en hare conſcientie, de nutſte en bequaam-
 „ſte tot den Schependomme weſende; dat de
 „voorſz Schout een vermaning gedaan hebben-
 „de, vertrok uyt de voorſz Vergadering, dat
 „als dan by yder van de voorſz Veertigen, aldaar
 „tegenwoordig zyn de, wierden genomineert
 „ſeftien Perſoonen: dat Burgemeeſters, de no-
 „minatie gedaan ſijnde, uyttrekkende enteyke-
 „nende hoe veel ſtemmen elx van de genomineer-
 „de Perſoonen hadde, dat de namen van de ſe-
 „ftien Perſoonen, dewelke als dan bevonden
 „werden de meefte ſtemmen te hebben, door
 „den Schout, en twee Burgemeeſteren aan den
 „Stadhouder, ofte in des ſelfs abſentie, buyten
 „Holland en Weſtvriſlant, aan de Preſident,
 „en Raden van den Hove Provinciaal van den
 „ſelven Lande wierden overgelevert, om daar uyt
 „agt Schepenen te kieſen; dat de vier regerende
 „Burgemeeſters der Stad Leyden, in der tijdt
 „van out tot nog toe gewoon waren, agt Per-
 „ſoonen uyt de voorſz ſeftien aan den Stadhou-
 „der, ofte in abſentie, aan 't gemelde Hof te re-
 „commanderen, om tot Schepenen verkoren te
 „worden, en tot dien eynde, de namen van de
 „ſelve gerecommandeerde Perſoonen opeen Bil-
 „liet, ofte Memoriken geſtelt ſijnde, door den
 „Secretaris der voorſz Stede, aan den gemelden
 „Stadhouder, ofte die van 't gemelde Hof over
 „te leveren, welke recommendatie ook genoeg-
 „ſaam doorgaans was gevolgt geworden, over-
 „mits Burgemeeſteren voornoemt, de quali-
 „teyten van de voorſz genomineerde beſt be-
 „kent waeren. Dan gemerckt het geene,
 „'t welck van de Souverainiteyt, ofte Hoog-
 „heyt deſer Provincie aen den Grave van Hol-
 „lant inder tijdt was gecedeert, ende 't geene
 „deſelve Grave daer van haren Stadhouder had-
 „de aanbevolen, ſedert door de gevindiceerde
 „ende verkregene vryheyd van deſelve Provincie
 „wederom was geconſolideert geworden in de
 „Heeren Regenten, ende dat het gene, 't welk
 „ons hadde belieft, nopende 't ſtuk van de Crea-
 „tie ofte Electie der Magiſtraets-perſoonen te
 „confereren op de ſucceſſive ende reſpective
 „Heeren Gouverneurs, ende Stadthouderen
 „van Holland ende Weſt-vriſlant, ende ſulcx
 „ook jonghſt op den Heer Prins Willem van
 „Orangie, H. L. memorie, in de ſelve quali-
 „teyt, door het droevig ende onverwacht over-
 „lijden van ſijne Hoogheyt, wederom was kom-
 men

„men te devolveren aen ons, dewelcke daer
 „over op den 8. December van den voorleden
 „Jare 1650. hadden geresolveert dat de Steden
 „seltie hebbende in onse Vergaderinge, hare
 „respective Magistraten souden mogen bestellen,
 „in soodaniger manieren als de selve ten meesten
 „dienste van de opgamelte Steden souden bevin-
 „den te behooren, met dien verstande, inge-
 „valle eenige van die Steden mochten bevinden,
 „yets meer, of anders naar gelegentheynt der
 „selver dienstig, of van nooden te wesen, als de
 „voorgemelte resolutie mogte verstaan werden
 „mede te brengen, dat de selve vry soude staan
 „sich te mogen adresseren aen ons, om dient-
 „halven te verfoecken soodanigen Octroy, als
 „best na hare gelegentheynt by de selve soude ge-
 „oordeelt worden te wesen. Soo hadden de
 „vertoonders ook t'sedert, na rijpe deliberatie,
 „met eenparigheyt van stemmen, genomen
 „eene resolutie, by de welke zy-luyden verston-
 „den, nopende de nominatie ofte verkiesinge
 „van de Sestien tot het Schependom der Stadt
 „Leyden, te blyven by den voet, die van outs,
 „ende tot noch toe, dienaengaende in gevolge
 „van het voorz Privilegie, Octroy, ende de
 „Keure was gebruyckt geweest, uyt bysondert
 „dat voortaan Jaerlijcx de nominatie van de
 „Sestien, niet op den 23. maar op den 18. dag
 „van de maent Julius soude geschieden, ten wa-
 „re die quame te vallen op eenen Sondag, als
 „wanneer de selve nominatie op Maendag daer
 „aen volgende soude werden gedaen, ende dat de
 „Persoonen in die nominatie te brengen, boven
 „de qualiteyten in hen tot noch toe vereyft, ook
 „souden moeten doen professie, of openbare be-
 „lijdenisse van de ware Christelijke Gerefor-
 „meerde Religie, gelijk die in de Nationale Syn-
 „node binnen de Stad Dordrecht, in den Jare
 „1618. ende 1619. gehouden was, verklaert
 „ende bevestigt, ende dienvolgens in de open-
 „bare Kercken deser Vereenigde Nederlanden
 „wert geleert ende geoeffent. Dog aengaende de
 „electie, ofte verkiesinge vande Acht Persoonen
 „uyt de voorz Sestien tot Schepenen der Stad
 „Leyden, dewelke te vooren, by de meerge-
 „melte Grave hare Stadhouderen, of onse Stad-
 „houderen, ende in absentie van de selve Stad-
 „houderen, by den gemelten Hove plag te we-
 „sen, dat de Verdoonders by de voorz haer re-
 „solutie hadden verstaan, dat de selve electie
 „van acht Persoonen, tot Schepenen voortaan
 „jaerlijcx soude worden gedaen, ten selven dage
 „van de nominatie der voorz Sestien, of ten
 „langsten des anderen daegs daer aen volgende,
 „en dat by de vier Regierende Burgemeesters
 „vande gemelte Stad Leyden, in der tijd; doch
 „ingevallen een of meer van hen Borgermeeste-
 „ren, als dan door sieckte soude mogen tot dese
 „verkiefinge onbequaam zijn, of om nootwen-
 „dige oorsaken buyten de Stad Leyden wesen,
 „dat als dan de plaetse van soodanige onbequame,
 „ofte absente soude werden gesuppleert by de
 „Veertigen der selver, uyt het midden van hare
 „Vergadering doch buyten't getal van de voorz
 „Sestien, prefererende in de suppletie altyts
 „de overjarige Persoonen, dewelke Burgemees-

„ters geweest waren, voor andere 't selve ampt
 „mede bedient hebbende, ende dat de voorz
 „verkiefinge van Agt Personen soude geschieden
 „by eenparigheyt van stemmen, en ingevalle de-
 „selve stemmen mogten komen te steeken om-
 „trent een ofte meer vande voorz agt Personen;
 „dat als dan daar inne eene uytkomst, by louinge,
 „soude werden gevonden; dat wijders geen van
 „de Burgemeesters voornoemt, nog geen van
 „die geene, welke in plaats van de voorz onbe-
 „quame, of absente Burgemeesteren soude wer-
 „den gesuppleert, en soude vermogen in de voorz
 „verkiefinge van de agt Persoonen te stemmen
 „op soodanigen persoon, of persoonen, die hem
 „respectivelijk, en sulxs elks in sijn regard sou-
 „de bestaan in soodanige graden, als by de voorz
 „agte Burgerlijke Keure, nopende de nomina-
 „tie van de sestien sijn verboden, nog ook sijne
 „mede-bruederen in dienste, om soodanige stem-
 „minge, of in faveur van de selve, sijne respe-
 „ctive verwanten, of gemaagtaalden mogen aan-
 „spreken, ofte doen aanspreken, directeljk
 „ofte indirecteljk, in eeniger manieren, en dat
 „sulx by Burgemeesteren voornoemt, in der
 „tijd, en die in hare plaats, om redenen voorz
 „soude werden gefurrogeert; onder solemnelen
 „Eede soude werden beloofd, als mede dat zy
 „in de voorz verkiesinge van agt Persoonen sou-
 „den stemmen op soodanige, diese tot het voorz
 „Schependom de beqaamsten, en dienvolgens
 „voor de Stad de nutste, mitgaders voor de Ju-
 „stitie de dienstigste souden agten, en dat het
 „Formulier van den Eed van Burgemeesteren
 „voornoemt, en van die gene, dewelke om re-
 „denen voornoemt, in hare plaats souden werden
 „gesurrogeert, daar mede soude werden geam-
 „plieert: dat de verkiesinge van de voorz agt
 „Persoonen, in voegen voorz gedaan wesende
 „by Burgemeesteren in der tijd, en de voorz
 „gesurrogeerde, soude werden secreet gehouden
 „tot op de gewoonlijken dag by de Privilegien
 „en Keure der voorz Stede uytgedrukt, wesende
 „den 25. van de maent Julius, en als dan by Bur-
 „gemeesteren voornoemt bekend gemaakt aan die
 „van den Geregte der voorz Stede, ten eyn-
 „de de nieuw-verkooren Schepens, ten selven
 „dage openbaarlijk in de Vierfchaar verkondigt,
 „vereedpligt, en bevestigt mogen werden, na
 „ouder gewoonte, en soo wanneer ymandt,
 „wesende in bedieninge van het Schependom
 „mogte komen te overlijden, dat om de plaats
 „van den selven te vervullen, die van de Veertig
 „voornoemt, by meerderheynt van stemmen,
 „uyt de laatst genomineerden souden kies-
 „en twee Persoonen, uyt dewelke de Burgemees-
 „ten in der tijd, eenen tot Schepen der Stede
 „voorz, in voegen als voren souden verkies-
 „en, die daar na ook soude worden bekend gemaakt,
 „vereedpligt en bevestigt, in manieren als voo-
 „ren was verhaalt, blyvende het Privilegie,
 „Octroy, en de Keure van de Stad Leyden, no-
 „pende't stuk van de nominatie en electie tot het
 „Schependom der selver Stede, hier vooren ver-
 „haalt, in alle andere deelen in vigueur en onge-
 „krenkt. En gemerkt de verdoonders geerne sou-
 „den sien, dat de voorz hare resolutie, om alle se-
 „ker-

„kerheyts wille by ons wierde geapprobeert en
 „bevestigt, soo waren sy te rade geworden sig
 „by desen te keeren aan ons, eerbiedelijk ver-
 „soekende, dat het ons liefde der vertoonders
 „voorz resolutie, voor soo veel des noodt mog-
 „te wesen, gracieuselijk te approberen, en be-
 „vestigen, mitsgaders totten inhoud van dien als
 „nog te octroyeeren, en hen daar van te verleen-
 „nen brieven in de beste forme. SOO IS'T, dat
 „wy de saaken en't versoek voorz overgemerkt
 „hebbende, en de vertoonders willende believen
 „uyt onse regte wetenschap, Souveraine magt en
 „authoriteyt, voor soo veel des noodig wesen
 „mogte, der selver hier vooren genarreerde re-
 „solutie confirmeerende, dienvolgens de Ver-
 „toonders geprivilegeert, en geoctroyeert heb-
 „ben, privilegeeren en octroyeeren mitdesen,
 „dat sy luyden, nopende de nominatie of verkie-
 „singe van de sestiene tot het Schependom der
 „Stad Leyden, sullen blijven by de voet die van
 „outs, en tot nog toe dien aangaande, in het ge-
 „volge van het voorz Privilegie, Octroy, en de
 „Keure is gebruykt geweest, uytgefondert dat
 „voortaan Jaarliyx de nominatie van de Sestiene,
 „niet op den 23. maar op den 18. van de maant
 „Julius sal geschieden, ten ware dat die quame
 „te vallen op eenen Sondag, als wanneer de sel-
 „ve Nominatie op Maandag daar aan volgende
 „sal worden gedaan, en dat de perfoonen in die
 „nominatie te brengen, boven de qualiteyten in
 „hen tot nog toe vereyft, ook sullen moeten doen
 „professie of openbare belydenis van de ware
 „Christelijke Gereformeerde Religie, gelijk
 „die in de Nationale Synode binnen de Stad Dor-
 „drecht, in den Jare 1618. en 1619. gehouden
 „is verklaart en bevestigt, en dienvolgens in de
 „openbare Kerke deser Vereenigde Nederlan-
 „den wert geleert en geoeffent, dog dat d'electie
 „of verkiefsinge van de agt Perfoonen, uyt de
 „voorz sestiene tot Schepenen der Stad Leyden,
 „dewelke te vooren by de Graven, haren Stad-
 „houderen, ofte by onse Stadhouderen, en in
 „absentie van de selve Stadhouderen, by onsen
 „Hove plag te wesen, agtervolgende der Ver-
 „toonders resolutie Jaarliyx sal worden gedaan
 „ten selven dage van de Nominatie der voorz se-
 „stienen, ofte ten langsten des anderen daegs daar
 „aan volgende, en dat by de vier regeerende
 „Burgemeesteren van de meer-gemelde Stadt
 „Leyden in der tijd. Dog ingevalle een ofte
 „meer van hen Burgemeesteren als dan door
 „siekte souden mogen tot de voorz verkiefsinge
 „onbequaam sijn, ofte om noodwendige oor-
 „saaken buyten de Stad Leyden wesen, dat als
 „dan de plaats van soodanige onbequamen, ofte
 „absenten sal werden gesuppleert by de Veerti-
 „gen der selve Stede, uyt het midden van hare
 „Vergadering, dog buyten't getal van de voorz
 „sestiene, prefererende in de suppletie altyds de
 „overjarige Perfoonen, dewelke Burgemeesters
 „geweest sijn, voor andere 't selve ampt mede
 „bedient hebbende, en dat de voorz verkiefsinge
 „van de agt Perfoonen sal geschieden by eenpa-
 „righed van stemmen, ist doenlijk, soo niet
 „by meerderheyd van stemmen; en in gevalle
 „deselve stemmen mogten komen te steeken, om-

„trent een ofte meer van de voorz agt Perfoonen,
 „dat als dan daar inne een uytkomst, by Loo-
 „tinge, sal worden gevonden. Dat wijders geen
 „van de Burgemeesters voornoemt, nog geen
 „van die gene, dewelke in plaats van de voorz
 „onbequamen, of absente Burgemeesteren sal
 „worden gesuppleert, en sal vermogen in de
 „voorz agt Perfoonen te stemmen op soodani-
 „gen persoon ofte perfoonen, die hen respecti-
 „velijk, en sulx elx in sijn reguard souden bestaan
 „in soodanige graden, als by de voorz agtste
 „Burgerlijke Keure, nopende de nominatie van
 „de sestiene sijn verboden, nog ook sijne mede-
 „Broederen tot dienst van soodanige stemminge,
 „ofte in faveur van de selve sijne respectieve Ver-
 „wanten of Gemaag-taalden mogen aanspreken,
 „of doen aanspreken, directelijk ofte indirecte-
 „lijk in eeniger manieren, en dat sulx ook by
 „Burgemeesteren voornoemt in der tijd, en die
 „in hare plaats om redenen voorz sullen werden
 „gesurrogeert, onder solemnele Eede sal
 „worden beloofd, als mede dat sy in de voorz
 „verkiefsinge van agt Perfoonen sullen stemmen
 „op soodanige, die sy tot het voorz Schependom
 „de bequaamste, en dienvolgens voor de Stadt
 „de nuttigste, mitsgaders voor de Justitie de dien-
 „stigste sullen agten; en dat het formulier van den
 „Eedt van Burgemeesteren voornoemt, en
 „van die gene, dewelke om redenen voorz in
 „hare plaats sullen werden gesurrogeert, daar
 „mede sal worden geamplieert; dat de verkie-
 „singe van de voorz agt Perfoonen in voegen
 „voorz gedaan wesende by Burgemeesteren
 „in der tijd, en de voorz gesurrogeerde, sal wor-
 „den secreet gehouden, tot op den gewoonlijken
 „dag by de Privilegie en Keure der voorz Stede
 „uytgedrukt, wesende den 25. van de maant Ju-
 „lius, en als dan by Burgemeesteren voornoemt
 „bekent gemaakt aan die van den Geregte der
 „selve Stede, ten eynde de nieuw-verkooren
 „Schepens ten selven dage openbaarlijk in de
 „Vierchare verkondigt, vereedtplicht, en beve-
 „stigt mogen werden, naar ouder gewoonte. En
 „soo wanneer ymand wesende in bedieninge van
 „'t Schependom, sal komen te overliden, dat
 „omme de plaats van de selve te vervullen, die
 „van de Veertigen voornoemt, by meerderheyd
 „van stemmen uyt de laatste genomineerde sesti-
 „ne sullen kiesen twee perfoonen, uyt dewelke
 „de Burgermeesters in der tyd, eene tot Schepen
 „van der Stede voorz invoegen als vooren, ver-
 „kiesen sullen, die daar na ook sal worden be-
 „kent gemaakt, vereedtplicht, en bevestigt, in
 „manieren als vooren verhaalt, blyvende het Pri-
 „vilegie, Octroy, en Keure van de meer-gemel-
 „de Stad Leyden, nopende het stuk van de no-
 „minatie, en electie tot het Schependom der sel-
 „ver Stede, hier vooren verhaalt, in alle ande-
 „ren deelen in vigeur en ongekrenkt; En ten eyn-
 „de &c. Gegeven onder't groote Zegel den 23.
 „Juny, anno 1651.

Nota. 't Geen in het voorgaande Octroy wert
 geseyt, dat soo wanneer ymand in bedieninge van
 het Schependom mogt komen te overliden, die
 van de Veertig, by meerderheyd van stem-
 men, uyt de laatst-genomineerde Sestien, we-
 derom

derom twee andere sullen nomineren, uyt welke de Burgemeesters een tot Schepen sullen verkiesen, is in 't Jaar 1669. by *interpretatie* verstaan, dat men aan het oude getal van de eerstgenomineerde seltien, niet gebonden sal sijn, maar twee andere uyt de Veertig, sonder aanschouw van de voorgaande nominatie, op nieuws sullen mogen werden voorgestelt.

Nota. Dat met het vernietigen van 't eeuwig Edict van den Jare 1651. het welk by eenparige overgifte van alle de Steden in 't begin van de Maant July 1672. is verbroken, en met het verkiesen van den Prince van Orangien tot Stadhouder, met volkomen opdragt van alle digniteyten, en waardigheden by sijne Voor-ouderen bekleet, het voorgaande Octroy onder anderen mede is komen te vervallen, soo dat nu de Schepenen, gelijk als te vooren, tot seltien in getal, by den Breeden Raad voorgestelt, en agt uyt de selve by den Stadhouder tot Schepens verkoren werden.

A M S T E R D A M.

69 **D**E Regeringe der Stad Amsterdam werd beftierd by ses-en-dertig Raatsluyden, een Schout, vier Burgemeesteren, en negen Schepenen; doch uyt het Privilegie van Hertog Philips van Bourgondien, gegeven in den jare 1449. daar by hy de drie Burgemeesteren, seven Schepenen, en vier-en-twintig Raden toestaat veertien Personen tot Schepenen, om hier uyt by hem of sijnen Stedehouder seven gekoren te werden, blykt dat deselve doen maar vier-en-twintig in getal waren; doch wanneer dese Vroetschap van vier-en-twintig Personen eerst begonnen heeft, is uyt het voorz Privilegie niet wel te sien; maar datse lang voor die tyd geweest moeten sijn, blykt uyt de volgende woorden, daar hy leit, *mette vier-en-twintig Personen die als Raden deser Stede over lange tyd van onse gemeente aldaar gekooren sijn.* En weder in 't selve Privilegie op een andere plaats, *Metten 24. die van onse en over langen tyd als Raden onser voorschreven Stede by de gemeente gekooren sijn;* naderhand is dat getal van 24. met twaalf vermeerderd, soo eenige willen door Vrouw Maria Gravinne van Holland, by het Privilegie van haar in den jare 1476. verleent, immers het blykt altoos uyt de volgende brief daar by Koning Philips het gemelte Privilegie van Vrouw Maria bevestigt, dat sy de eerste geweest is, die het kiesen van 36. Raatsluyden voor goet gekent heeft, vermits hy seit, dat hy het Privilegie van Vrouw Maria om te kiesen 36. Raden of Vroetschap binnen deser Stede, op nieuws bevestigt in manieren als volgt.

„Alfoo die Burgemeesteren, Schepenen, en „Vroetschap onser Stede van Amsterdam, ons „ernstelijken hebben doen verfoeken, dat in aansieninge van diversche getrouwe diensten, die „sy den Keyser onsen Heer en Vader en ons te „meermalen in diversche manieren gedaan hebben, en verhoppen als nog doen sullen, ons be- „lieven wilde te confirmeeren en bevestigen, seker Privilegie, hen by wylen hooger Memorie „Vrouwe Maria van Bourgondien, in de Maant

„ van Maart, veertien-hondert ses-en-t'feventig „gegunt en verleent, om te kiesen die ses-en-dertig Raden of Vroetschap binnen der voorz Stede, en alle jaren de veertien Personen, om „daar uyt van onsen wegen gekooren worden „die seven Schepenen der selver Stede, breeder „blijkende by 't voorz Privilegie, daar van 't „inhouden, van woorde, tot woorde hier naar „volgt. Maria by der gratie Godts Hertoginne „van Bourgondien &c. doen te weten, dat wy „de saken voorz overgemerkt, en daar op gehad „het advys van onsen lieven en getrouwen, den „Hoofst President en Luyden van onsen Secreten „Rade, genegen wesende ter beede en begeerte „van den voornomden supplianten, sonderlinge in aansieninge, vande goede en getrouwe „diensten, ons by den selven gedaan, en die sy „als nog dagelijx doende sijn, hebben by delib- „ratie van onsen seer lieven en seer beminden „Neve, Ridder van onser Ordere &c. den Her- „toge van Savoyen &c. en uyt onser regte weten- „schap en sonderlinge gratie voor ons, onsen Er- „ven en Nakomelingen, Graven en Gravinne „van Holland bevestigt, geconfirmeert en geratificeert, bevestigen, confirmeeren en ratificeeren by desen, die Brieven van Privilegien, „hier vooren geinsereert, alles naar haar forme „en inhouden. Willende en ordinerende, dat „de voorz supplianten, en hare Nakomelingen, „daar van genieten en gebruyken sullen, soo „verre sy deshalven behoorlijken gebruykt en „genoten hebben.

Nopende het kiesen van de Vroetschap, sulx wiert van oude tyden, doe deselve maar uyt 24. Personen bestont, by de gemeente en rijkdommen gedaan, en uyt de eerbaarste notabelste en rijkste Personen 24. tot Raden gekooren.

By aldien een of meer van dese ses-en-dertig Raden komen t'overlyden, of hun Poorterschap te verwoonen, worden als dan, volgens het voorz Privilegie van Vrouw Maria, weder andere door d'overige Raatspersonen, in deser hun plaats gekooren, 't geen nu gemeenlijk vyf dagen voor Vrouwer-dag, voor het noemen van de veertien geschiet. De nieuwe gekoorne worden terstont in den Raat ontboden, en naar het afleggen vanden eedt in handen van den Schout, genieten gelijke magt en vryheyd, als d'afflyvige genoten hebben, maar onder dese ses-en-dertig Raden, mogen geen elkander nader in bloede bestaan of gekooren worden, daa Broeders Kinderen, en in Swagerschap, mogen onder deselve niet gekooren worden, Schoonvader en Schoonsoon, nog twee Swagers, wanneer de een des anders suster te wyve heeft, maar vorder wel; nog ook gene tot ses-en-dertig Raden gekooren worden, die jonger dan vyf-en-twintig jaren sijn.

Het Ampt van dese ses-en-dertig Raden uytbeeldende het gansche Lighaam der gemeente, is (in 't gemeen gesproken) datse by Burgemeesteren ontboden sijnde, gehouden sijn op het Raathuys der Stede te verschynen, en hun Raat en Stem te geven, op de punten en artykelen, die hen by de voorz Heeren Burgemeesteren, soo van des gemeene Lants, als der Stede wege, voor-

§§§§§§§§

gedra-

gedragen worden, en voorts te helpen raden, en 't beste te doen, in allen saaken deser Stede aangaande. En is den Heeren Burgemeesteren en bestierders ongeoorloft, eenige saaken van belang te verrigten, sonder het goetdunken deser Ses- en dertig Raden, daar op gehoort te hebben, den welken ook (soo wanneer 't gewigt der saaken des vereyft) deselve saaken s'daags te vooren sullen moet bekent gemaakt worden, om s'anderen daags andermaal te vergaderen, en rypelijk in deselve besluyt te mogen nemen, en dat agtervolgens de Keure by de Lantvoogdesse, Margareta van Parma in den jare vyftienhondert vyf- en- t'felftig gemaakt.

Deser Keure, die de Landvoogdesse te dien tyde by maniere van voorraat gaf op 't verzoek van eenige Burgeren die te Hove quamen klagen, hoe de Wethouderen, maag my maag, gaande andere eerbaare Perfoonen voor by, neffens sig op 't kuffen holpen, en voor Raats-perfoonen in de Regeeringe aannamen, raakt eygentlijk de gansche Regeeringe, en voornamentlijk de Vroetschap, behellende 't gunt volgt.

„Alsoo tot kennisse van de Hertoginne van „Parma Placence &c. Regente en Gouvernante „van des Koninglijke Majesteyts Landen van „herwaarts over gekomen is, sekerer opspraake „onder die gemeente der Stede van Amstelredam „geresen geweest te sijn, ter cause van de groote „maagschapen affiniteyt, wesende soo onder die „36. Raden, Electeurs der Schepenen, als ook „onder die oude Raden en Schepenen dien d'electie van den Burgemeesters der selver Stede toekomt, hare Hoogheyd, hoewel dat naar dien „sy in 't lange en breede behoort heeft, al't geen „'t welk der voorz opspraaken halven gepasseert „is, sy niet en bevint den Privilegien der voorz „Stede gecontravenieert nog eenige quade ofte „sinistre handelinge, ter cause van dien gevallen „te sijn. Nogtans om ten obvieren vorder occasie van opspraake en murmuratie der voorz gemeente, tot ruste, vrede en tranquilliteyt der „voorz Stede, en welvaart der Burgeren van „dien, heeft geordonneert, en ordonneert mits „desen, dat van nu voortaan, onder de ses- en „dertig Raden voorz geen nader elk elkanderen „in bloede of consanguiniteyt bestaande, geko- „ren sullen werden, dan Broeders Kinderen, en „in Swagerschap ofte affiniteyt, en sullen voortaan „onder die selfde niet gekooren mogen worden, „Schoonvader of Schoonsoon, nog twee „Swagers, daar van d'een des anders susters getrouwt sal hebben, maar vorder wel, referveerende als nog hare Hoogheyd, 't getal der „voorz ses- en- dertig Raden te mogen vermeerderen, naar dat by succes van tyde, in desen „bevonden sal werden te behooren, en de voorz „ses- en- dertig Raden procedeerende, volgende „haar luyder Privilegien tot nominatie der 18. „Perfoonen, daar uyt sijn Majesteyt die negen tot „Schepenen kiest, sullen den Stedehouder, en „Raden van Holland, in 't oversenden der selver, onderregten van de qualiteyt van elk van „dien, hoe naar die elkanderen bestaande sijn, „soo in consanguiniteyt, als affiniteyt. En alsoo „veele saaken en processen voor den geregte van

„Amsterdam vallen, der Koopmanschap en „Zeevaarende nering concerneerende, sullen „ook de voorz ses- en- dertig Raden goet regart „nemen, omme onder die voorz 18. Perfoonen „te nomineeren eenige, hebbende experientie en „kennisse van den voorz handel van Koopmanschap, en den voorz Stadhouder en Raden „daar mede van advertteeren, omme in 't kiesen „der selver, op alles regart genomen te worden „naar behooren. Nog en sullen tot 36. Raden, „nog tot Schepenen eenige gekooren mogen „worden, minder van jaren wesende dan 25. en „soo veel roert die electie van den Burgemeesteren der voorz Stede, die by den ouden Raden en Schepenen jaarlijx gedaan wort, en sullen voortaan in de electie der selver t'famen niet „komen Vader en Soon, nog twee Broeders, „'t welk ook in affiniteyt geobserveert sal worden. Welke Electeurs ook geen Burgemeesters „kiesen en sullen, naarder elkanderen in bloede „bestaande, dan agter susters kinderen, en in „affiniteyt geen nader, dan Broeders en Susters „Kinderen, en voor soo veel als nu bevonden „worden, eenige in bloet, of affiniteyt elkanderen naarder bestaande, onder d'oude Raden en „Schepenen dan vooren verklaart is, sal voortaan, „soo wanneer men ter Electie der Burgemeesteren procederen sal, d'ouwste in eede „en officie blyven behouden sijn plaats in der „electie, en de geene die jonger sijn in eede, bewant in bloede, of affiniteyt als vooren, sullen „gehouden sijn, altoos uyt der electie te wijken, „soo wanneer sy bevinden sullen deselve oudste „in der electie present te sijn, ter ryd toe, dat „die selfde ouwste deser Werelt overleeden sal „wesen, of by absentie of siekte, in der electie „niet compareeren en sal, mits dat soo weldie „36. Raden voorz als ook d'oude Raden en „Schepenen hen altoos wagten sullen te kiesen, „soo weynigen luttel elkanderen bestaande, t'zy „in consanguiniteyt of affiniteyt, als sy meest „sullen konnen en mogen. En dat voorts en in „alles geobserveert sullen werden, de Privilegien „der voorz Stede, spreekende vande qualiteyt „der Perfoonen, die geeligeert sullen worden, „en 't bevel ofte belieste van sijne Majesteyt, omme in 't kiesen der voorz Perfoonen niet te nomineeren eenige suspect wesende van heresie. „En alsoo mede de voorz 36. Raden voorz „(volgende 't Privilegie van Vrouw Maria van „Bourgondien) daar toe gestelt en geordonneert „sijn, omme te helpen raden, en 't beste doen „met den goeden luyden van den geregte der „voorz Stede, in allen saaken den selven aangaande, en sullen die voorz Burgemeesters „en Regeerders geene saaken van importantie „tracteeren, sonder advys van de voorz 36. „Raden, den welken ook (soo wanneer die swarigheyd der materie dat vereyft) deselve saaken „s'daags te vooren gecommuniceert sullen werden, omme des anderen daags andermaal te „vergaderen, en rypelijk in deselve saake, als „dan resolutie te mogen nemen. En dit al by „maniere van provisie, tot andersins by sijne „Majesteyt (soo verre het noot zy) daar inne „versien sal.

Het

Het begeefregt van 't Schout Ampt der Stad Amsterdam heeft voor desen altoos aan de Graaflijkheit gestaen, tot dat anno 1508. geduyrende de onmondigheit van Keyser Carel, de Magistraat het selve regt verkreeg, mits verschietende de somme van 20000. guldens. Uyt de volgende Commissie kan gesien worden, op wat voor een kleyne wedde deselve jaarlijx plegen aangenomen te werden, mitsgaders hoe hun magt en gesag in alles bepaalt was.

„ Op huyden sijn de Burgemeesters by Raden „ en believinge van de ses-en-dertig Raden deser „ Stede overgekomen, en geaccordeert met Mr. „ Jan Huybregt soon, Licentiaat in beyden reg- „ ten, dat hy van der Stads wege sal bedienen „ 't Schout Ampt deser Stede, en dat op die con- „ ditie, voorwaarden, en omme 't loon hier „ naarvolgende. In den eersten sal den voorz Mr. „ Jan Huybregt soon, in 't exercereen van 't voorz „ Officie, doen by Rade en advyse van de Bur- „ gemeesteren, en anders niet, alle 't geene dat „ een goet Schout schuldig is te doen, en of hem „ daar over eenig pericule over quame, daar af „ sal hem de Stede garandeeren en quytten. Inge- „ lijx sal de Stede alle profijten hebben, die van „ 't Officie komen sullen, als boeten, breuken „ en anders, daaraf de voorz Mr. Jan Hubregts „ soon, als Schout niet hebben en sal dan een „ naakt ontfang, en alle vierendeel jaars gehou- „ den wesen, den Rentmeester Reekeninge en „ Reliqua te doene, van 't geene datter afgeko- „ men sal wesen, sonder ymant gratie of quyt- „ schelding van eenige boeten of breuken te mo- „ gen doen, dan by expresse consent en weten „ van de Burgemeesteren, en deselve boeten en „ breuken innemen of hem die selfstoebehoorden. „ En van niemant eenige presenten of schenken „ te mogen nemen, dan een Haas, een paar Ko- „ nynen, of diergelijken, waardig sijnde bene- „ den een halven gulden, en ook een vat biers, „ al mogt men 't min koopen dan een halve gul- „ den, sal hy gehouden wesen, der Stede Ree- „ kening te doen, ten ware dat hem yets gegeven „ worde, dat hy behouden sijne eere, conscien- „ tie, en eet van regts wegen soude mogen be- „ houden. Des sal hem de Stede alle jaren voor „ den moeyten en arbeyt, die hy in 't exercereen „ van 't voorz Officie doen sal (dewelk hy alle „ jaar te Ligt misse gehouden sal wesen te resignee- „ ren, en weder stellen in de handen van de Burge- „ meesteren, omme te weten of elk langer by „ ander wille blyve dan niet) uytkeeren en betalen „ twee hondert guldens current. Daar en boven „ hy nog hebben sal, alle sijne present en acciden- „ tien, als anders van den geregte en kleding van „ de Schutteryen, mit dat daar aan kleeft. Ingaan- „ de deselve sijne wedde op den 10. dag January „ anno 1518.

Naderhand heeft zedert den jare 1550. tot 1553. het begeefregt van het Schout-Ampt aan de Graaflijkheit gestaen, als wanneer Koning Philips de Stad wederom voor ses jaren daarmede beleende, met dese opdracht Brief.

„ Philips; allen den genen die desen jegen- „ woordige sullen sien, saluyt, doen te weten, „ dat wy ter ernstiger beede en begeerte van onsen

„ wel beminden, die Burgemeesters en Regeer- „ ders onser Stede van Amsterdamme, by advyse „ en deliberatie van onse seer lieve en seer bemin- „ de Sulter, de Hertoginne van Parma en van „ Plaifance, voor ons Regente en Gouvernante „ in onse Landen van herwaerts over, en van on- „ sen lieven en getrouwen, die Hoofden, Tre- „ sorier Generaal, en Gecommitteerde van onse „ Domeynen en Finantien, den selven van Am- „ stelredamme supplianten gegunt, geoctroyeert, „ en geaccordeert hebben, gunnen, octroyeeren, „ en accordeeren by desen, dat sy jegens de expi- „ ratie van den lopenden pagt, van den jegen- „ woordigen Schout der voornoemden Stede, „ Willem Dirksen, die expirereen sal den lesten „ dag van September, in 't jaar duysent vyf hon- „ dert vyf-en-tseftig, ons sullen mogen nomi- „ neeren en presentereen, een Catholijken en be- „ quamen Persoon, van den besten en nobelsten „ der selver Stede, ons of onse voornoemde Sulter, „ die Hertoginne van Parma, Regente, aange- „ naam wesende, om 't voorz Schout Ambagt „ te bedienen, en daar toe by onse opene Brieven „ van Commissie gecommitteert te worden; en „ soo verre dat die Persoon, die sy nomineeren, „ niet aangenaam bevonden en wort, sullen als „ dan sonder eenige contradictie of wederseggen, „ eenen anderen aangenaamen daar toe mogen „ presentereen. Dewelk van omtrent drie jaren „ te drie jaren vernieuwt, verkosen, of geconti- „ nueert sal worden. En sal deselve jaarlijx Ree- „ keninge moeten doen, voor onse lieve en ge- „ trouwe, die luyden van onse Reekeningen in „ den Haage, van de crimineele boeten en breu- „ ken, die binnen den bedryven van 't Schout- „ Ampt vallen sullen: te weten, van Dieften, „ Dootslagen, Zeeroof, Straatroof, Reeroof, „ Vrouwe Kragt, Ontschakinge, Moort, Brant, „ Conspiratie, Valsche-Munte, Valsche-getuy- „ ge, Valsche-Zeegeling, Vreede-Braake, „ Klokslag, Sodomme, en van Monopolie, alle „ Crimineele saaken, daar men naar regt of co- „ stuyme van den Lande, lyf of lit aan verbeu- „ ren mag, hoe die vallen sullen mogen, en daar „ van Regt, Wet en Justitie doen, sonder eeni- „ ge compositie daar van te maaken, geley of „ lantwinnige te geven, 't zy van den deliquan- „ ten, of van hare Persoon, of misdadt dan by „ wete, consent en advyse van den Luyden van „ onsen Rade, en van den voorz van onse Ree- „ keningen in den Hage, onsen Procureur Ge- „ neraal daar over geroepen, inventarierende der „ delinquanten goeden terstont naar 't seyt, en die „ houdende in bewaarder hant, ter tyd toe, dat „ die saake by compositie als vooren of regtelijk „ geeynt en getermineert sal wesen, en sal daar af „ voor sijne wedden en salaris hebben den derden „ Penning van 't gunt dat suyver van de voorz „ gereserveerde saaken komen sal, boven kosten, „ alsoo verre deselve by hem beregt, of gecom- „ poseert worden, als vooren. En van saaken, die „ by hem niet beregtten sullen wesen, maar by „ sijn aanbrengeen, by den voornoemden van on- „ sen Rade, en Reekeningen in den Hage, daar „ af en van 't suyver van dien sal hy hebben, den „ seften Penning. Voorts en sal die voornoemden

„Gecommitteerde hem niet mogen onder-
 „winden aan eenige Zeevonden, Baftarden,
 „stragiersche, desperate of onbeheerde, en dier-
 „gelijke goeden, die tot onfer espargne gevoegt
 „zijn, maar sal deselve denuncieeren, en daar
 „mede laten beworden onsen Ontfanger van
 „der Espargne, of sijnen Gecommitteerden,
 „mentie makende jaarlijx in sijne Reekeningen
 „van 't gunt dat der selver Espargne aangaande,
 „in sijn quartier, binnen dien jare gevallen, en
 „verscheenen sal wesen. En aangaande de civile
 „boeten en breuken, sullen de voornoemde sup-
 „plianten, of hare voorz Gecommitteerde, jaar-
 „lyx betaalen t'onfen profijte, ten gewoonlijken
 „termynen, de somme van 300. ponden van
 „Veertigen grote onfer Vlaanscher-munte t'
 „pont, in handen van onsen Rentmeester van
 „Kennemerlant in der tyd sijnde, die gehouden
 „wort, daar af ontfang te maaken, Reekenin-
 „ge, bewys, en reliqua te doen, t'onfen profij-
 „te, metten anderen Penningen van sijn ont-
 „fang; voort sal de voornoemden Gecommitteer-
 „de schuldig sijn den behoorlijken eet te doen,
 „voor den voornoemden aan onsen Reekenin-
 „gen in den Hage, van 't selfde Officie wel en
 „getrouwelijk te bedienen, onsen Regten, Hoog-
 „heyd, en Placcaten te bewaaren en doen obser-
 „veeren, gelijken de Schouten van Amstelredam
 „, tornog toe gehouden hebben geweeft te doen.
 „Welverstaande dat den selven Gecommitteer-
 „den, 't sijnder assistentie eenen goeden bequa-
 „men substituyt by gevoegt sal mogen worden,
 „daar toe wy den voornoemden supplianten,
 „van nu voor als dan geauthoriseert hebben,
 „en autoriseeren by desen: willende en ordinee-
 „rende by desen, dat de voorz Gecommitteer-
 „de, niet consenteeren, nog overstaan en sal,
 „dat by de Wethouders van der voorz Stede
 „van Amstelredamme, eenigenieuwe Keuren,
 „of Statuten gemaakt sullen werden, in onse
 „prejudicie en agterdeele, sonder den voornoem-
 „den van onsen Rade en Reekeningen, in den
 „Hage, daar af t'adverseeren, om naar haar
 „advys, daar inne geprocedeert te werden, tot
 „bewaarnisse van onse Hoogheyd en regt. Wil-
 „lende en ordinerende voorts by desen, dat van
 „de confiscatiën, peenen of verbeurten, die bin-
 „nen den voorz tyden verschynen sullen, uyt
 „saaken van verbonden, die by Placcaten en
 „Mandamenten, van onsen wegen gedaan sul-
 „len worden, den gemeenen boeten, breuken,
 „of jurisdictiën, van den voorz Lande niet aan-
 „gaande, gelijk van geen victalie, uyt den Lan-
 „de te voeren of diergelijken, de voornoemden
 „Gecommitteerde, sal ook gehouden worden,
 „te reekenen op den derden Penning te wed-
 „den, gelijk als van crimineele saaken hier voo-
 „ren.

„Ende sullen de Crimineele Executien ge-
 „daan worden, tot onse laste alleenlijk. Ende sal
 „daar vooren geleden worden, als alle andere
 „Officieren, volgende onse leste Ordonnantie,
 „behoudelijk dat deselve Supplianten in erkente-
 „nisse en recognitie van dit jegenwoordig Oc-
 „troy en Accort, gehouden worden t'onfen
 „behoefte, op te brengen en furneeren de som-

„me van 20000. ponden munte voorz lopende
 „gelts, in handen van onsen lieven en getrou-
 „wen Raat en Ontfanger Generaal van onsen
 „Finantien, Levin Wouters, dewelke hen daar
 „af geven sal sijne brieven van des charges, ende
 „deselve somme in sijne Reekeningen brengen,
 „ende daar af verantwoord, met den anderen
 „penningen van sijnen ontfangh, geduyrende
 „selve onse jegenwoordig Octroy, so lange en
 „ter tijd toe, dat voorn. Supplianten van de
 „voorz 20000. Ponden van onsent wegen ge-
 „remburseert sullen zyn. Welk remburse-
 „ment, wy of onse Nakomelingen, Graven en
 „Gravinnen van Hollant, sullen dogen en ge-
 „houden wesen te doen, naar expiratie van ses
 „jaren naastkomende, die beginnen sullen loop
 „te hebben, den eersten dagh van October in
 „'t voorz jaar 1565. en dat teffens en t'eenemaal
 „binnen onfer voorz Stede van Amstelredam-
 „me, met alfulcken Penningen, als ter dier
 „tijd, naer de loop en permissie gankbaar wesen
 „sullen; en op dat voorn. van Amstelredamme
 „Supplianten, de voorz somme van 20000.
 „ponden des te beter en gevoeglijcker souden
 „mogen vinden en opbrengen, hebben wy den
 „selven insgelijkx geoctroyeert en geaccordeert,
 „octroyeeren en accordeeren ook by desen, dat
 „sy 't lichaam der voorz Stede sullen mogen
 „belasten, met los- en lyf-renten, ten meesten
 „oorbaere van der selver Stede, soo sy die al-
 „dergerechtlijckst sullen mogen bekomen, ende
 „den Koopers van den voorz Renten doen ex-
 „pedieeren en overleveren, behoorlijcke brieven
 „van constitutie en versekertheyt. Ende voorts
 „gemerkt, dat de voorz somme van 20000.
 „ponden munte voorz, in gereeden gelde opge-
 „bragt moet worden, en de voorn. Suplian-
 „ten nogtans van de nominatie, van 't voorz
 „Schout-ambacht niet genieten en sullen, voor
 „den voorz eersten dagh van October 1565.
 „naastkomende; Soo willen en ordonneeren wy,
 „dat men tot profijte van der voorz Stede van
 „Amstelredamme, den tijd van den rembour-
 „sement van der selver somme, op 't laatste jaar
 „pachts afkorten, of gereet betalen sal, de som-
 „me van 300. gelijcke ponden eens, behoudelijk
 „dat de voorn. Supplianten, gehouden sullen
 „worden desen onsen brief te dragen, of senden
 „in onfer voorz Reecken-kamer in den Hage in
 „Hollant, om aldaar 't onfer versekertheyt ge-
 „registreert te worden. Ontbieden daeromme
 „en beveelen onsen lieven getrouwen, den
 „Hooft-Prezidenten en Luyden van onsen secre-
 „ten en groten Rade, Stadhouder, Prezident en
 „Luyden van onsen voorz Rade in Hollant,
 „den voorn. van onse Finantien en Reekening-
 „gen in den Hage, en allen anderen onsen Rech-
 „teren, Justicieren, Officieren, en Onderfa-
 „ren, dien dit aangaan sal, dat sy den voorn. van
 „Amstelredamme van desen onsen jegenwoor-
 „digen Octroye, Consent en Accort, voor den
 „tijd, beginnende op de conditiën en in der voe-
 „gen en manieren boven verhaalt, doen laten
 „en gedogen rustelijk, vredelijk, en volkomelijk
 „genieten en gebruycken, sonder hen te doen,
 „nog laten geschien, eenig hinder, lettel, of
 „moeye-

„moeyenisse ter contrarie, procederende by den
„selven van onsen Finantie, en van onsen voorz
„Reeckeningen in den Haage, tot verificatie en
„interinemente van dese onse jegenwoordige, naar
„hare forme en inhouden, niet tegenstaande
„eenige ordonnantien, restrictien, beveelen,
„ecden, en alle andere saken, ter contrarien, de-
„welke hoewel die hier niet geinsereert en staan,
„Wy willen nogtans gehouden te worden, als
„of deselve hier in 't lange verhaalt en uytge-
„druckt waren; en dat die in dese saecke niet
„nadelig of hinderlijk en sullen mogen sijn, nog
„dien aangaande eenige kracht hebben in geener-
„hande manieren, want 't ons alsoo belieft. Des
„oirkonden, soo hebben wy onsen Zegel hier
„aan doen hangen, ende gegeven in onser Stede
„van Brussel, den 18. dagh van Maart, 1563.

De Burgemeesteren sijn hier ter Stede twaalf in
getal; in sommige Hantvesten en Brieven wer-
dende Raden genoemd, soo als uyt het Hantvest
van Hertog Aelbrecht, van den 16. January
1399. kan gesien worden. Luydende als volgt.

„Voort loof sullen alle die gene, die Schepen,
„of Raad geweest hebben, binnen onser Stede
„van Amsteldam, alle jaren kiezen, op onser
„Vrouwen-avond te Ligtmissie, by der meerder
„stemmen uyt te gaan, drie goede Knapen tot
„Raden van onser Stede voorz, en die en sullen
„niet jonger wesen van jaren dan xl. jaar, en des
„sullen die drie Raden tot hen kiezen een van den
„ouden Raden, die het naaste jaar te voeren
„Raad geweest is. Des soo sullen onsen Baljaw
„nog Schout daar geen stem in hebben.

Uyt dese twaalf dan werden jaarlijx volgens
de voorz instellinge, door de meeste stemmen
van alle de Burgemeesteren, en die ooyt Schep-
pen geweest sijn, drie Mannen, waar van yder
ten minsten veertig jaren out moet sijn gekoo-
ren, om voor dat aantiaende jaar te regeeren; dese
drie dus gekoooren, nemen uyt de drie, die het
aangaande jaar aangekomen sijn eenen tot sig,
die hen den Eet afneemt, en d'eerste drie maan-
den de voorsitting heeft, sulx'er altijt vier Rege-
rende Burgemeesteren sijn. Dog mogen hun
stem tot het verkiesing der Burgemeesteren niet
geven, of in de verkiesing t'samen komen, Va-
der en Soon, nog twee Broeders, 't welk ook
in Swagerfchap onderhouden wert. Deselve Ver-
kiesers mogen ook geene tot Burgemeesteren
kiezen, die elkandere nader in bloede bestaan,
(namentlijk om teffens in een selve jaar te rege-
ren) dan achter-susters kinderen, en in Swager-
fchap, geen nader dan Broeders en Susters Kin-
deren. Gebeurt het nu, dat een van dese vier Re-
geerende Burgemeesters binnens s'jaars komt te
overlyden, soo wort'er weer een ander in des
overleedens plaats by den geenen, die te voeren
de verkiesing van Burgemeesters gedaan heb-
ben, gekoooren; en dese die dus buytens tijd
in dit Ampt treet, heeft even groot gesag en
recht als de Overledene hadt. Maar schoon dit
verkiesing van eenen tot Burgermeester in des
Overleedens plaats van aller geheuchenisse her
alhier ter Stede onderhouden was geweest (sulx
men niet eygentlijk kan weeten, of een oude ge-
woonte dan een Privilegie of Keure is, haar ou-

linx van d'een of d'ander Graaf verleent,) soo
begosten nochtans, omtrent den jaare 1509.
eenige die dus in stede van eenen aflijvigen geko-
ren wierden, swarigheyt te maken in 't voorz
Ampt en Staat van Burgemeester aen te nemen.
Te dien eynde om alle onlusten en moeite voor
te komen, bevestigde en kende voor goet Key-
ser Maximiliaan, en nevens hem Karel namaals
Keyser (daer Maximiliaan mits d'onmondigheyt
van Karel toen als Voogt over stont) dese verkie-
sing van een ander in des Overleedens plaats
op 't verfoek der Wethouderen, by dese vol-
gende Brief.

„**M**Aximiliaan, by der gratie Gods, gekoo-
ren Keyser, altyd vermeerder des Ryx
„&c. en Carel by der selver gratie, Eertshertoge
„van Oostenrijk, Prince van Spangien &c. Gra-
„ven van Holland &c. allen den geenen die desen
„onsen Brief sullen sien saluyt. Wy hebben ont-
„faan die ootmoedige supplicatie, van onsen lie-
„ven beminden, die Burgemeesteren, Schep-
„pen en Raat onser Stede van Amsterdam in
„Holland, inhoudende hoe deselve Stede, ge-
„privilegieert is, by onsen Voorfaten, Graven
„en Gravinnen van Holland, dat allen den gee-
„nen die Schepenen en Raat geweest hebben,
„van der voorz Stede, alle jaar op onser L. Vrou-
„wen-avond Ligtmissie kiezen, en nemen by de
„meeste meenigte van stemmen drie Burgeme-
„steren, om dat toekomende jaar de voorz Ste-
„dete regeeren, en die drie nieuw gekoooren
„Burgemeesteren kiezen een van den ouden, die
„'t voorleden jaar Burgemeester geweest hebben,
„omme te samen te regeeren, en Regard te heb-
„ben, op 't welvaaren van der selver Stede, en den
„gemeenen Poorteren en Ingeletenen van dien.
„Nu is 't soo dat dikwils en menig werven eenigen
„van de Burgemeesteren gestorven sijn geweest,
„al eer 't jaar omme gekomen is, soo hebben die
„36. Raden van der voorz Stede, by de meeste
„meenigte van den stemmen van hen eenen ande-
„ren Burgemeester gekoooren in de Stede van den
„aflijvigen, tot behulp van den anderen, 't welk
„aloo gebruykt en geuseert is geweest van soo
„lange tyden, dat van menschen memorie, dien
„contrarie niet gebeurt en is. En hoewel die
„voorz gewoonte en usantie, goet en deugde-
„lijken is, en dat niemant behoort daar tegens te
„attenteren, niet te min soo vervorderen hen
„eenige, die alsoo gekoooren worden in stede van
„eenigen aflijvigen, swarigheyt te maaken,
„'t voorz Offitie en Staat van Burgemeester aan
„te nemen: 't welk dikwils inbrengh grote
„murmuratie onder den gemeenen volke, en ge-
„schapen ware, mits dien in toekomende tijden,
„groot quaat daar uyt te komen, ten ware dat
„by ons daar inne versien worde, alsoo die voor-
„noemde supplianten seggen, ons hier ernstelijk
„daarom biddende. Soo is 't, dat wy 't geene des
„voorz is, overgemerkt, en hier op gehadt
„'t advys van onsen lieven en getrouwen, die
„Stedehouder en Luyden van onsen Rade in
„Holland; wy hebben den voornoemden sup-
„plianten, genegen wesende tot hare voorz be-
„de en begeerte, by deliberatie van onse lieve
Sssssss 3 dog-

„dogter van ons Keyfer, Vrouwe en Moeye
 „van ons Eerts-Hertoge, die Eerts-Hertoginne
 „van Oostenrijk, Hertoginne en Gravinne van
 „Bourgondien, Douagiere van Savoyen, Re-
 „gente en Gouvernante &c. en van den Luyden
 „van onsen heymelijken Rade neffens haar we-
 „sende gegonnen, geoctroyeert en gewillekeur-
 „gonnen, octroyeeren, en willekeuren, hen
 „gevende oorlof, en consent uyt sonderlinge
 „gratie, mits desen onsen Brief, dat van nu
 „voortaan, soo dik en meenigwerven, als't ge-
 „beuren sal, datter eenig van de Burgemeesteren
 „van onser voorz Stede van Amsterdam gekoo-
 „ren wesende, op onser liever Vrouwen Ligt-
 „misse avont voorz in dier voegen en manieren
 „vooren verhaalt, binnens s'jaars aflyvig sal wor-
 „den, dat alsdan, en in dien gevalle, een ander
 „en nieuw Burgemeester, in de Stede van den
 „overleeden gekooren sal worden, by den genen
 „die te vooren die kiesing van den Burgemees-
 „sters gedaan sullen hebben, naarvolgende die
 „Privilegien van der voorz Stede. Welke Bur-
 „gemeester alsoo van nieuws gekooren sijnde,
 „alsulke magt en autoriteyt sal hebben, als de
 „voorz overleeden Burgemeester gehad soude
 „hebben, indien hy te lyve gebleven ware, en sal
 „aldus blyven dienende, en die selve magt en
 „autoriteyt gebruykende, dat jaar uyt geduy-
 „rende. En dit al tot der Stad wederroepen, of
 „soo lange als ons gelieven sal. Ontbieden daarom
 „en beveelen onsen lieven en getrouwen, de Pre-
 „sident en de Luyden van onsen Groten-Rade,
 „onsen voorz Stedehouder, en de Luyden van
 „onsen Rade in Holland, Schouten van Amster-
 „dam, en allen anderen onsen Regten en Justi-
 „cieren, Officieren en Dienaren, dien dit aan-
 „gaan mag, dat sy die voorz supplianten van de-
 „se onse gratie, octroye, oorlove en consent,
 „in der voegen en manieren voorz doen, laten
 „en gedogen, regtelyk, vredelyk en volkome-
 „lyk genieten en gebruyken, sonder hen te doen
 „of laten geschieden, eenig hinder, letsel, of moe-
 „yenisse ter contrarie, Want't ons alsoo beliest.
 „Dest'oirkonde hebben wy onsen Zegel hier aan
 „doen hangen. Gegeven in onse Stad van Brus-
 „sel den 4. dag in Januarius in't jaar ons Heeren
 „1509.

De vier Burgemeesters dus uyt de twaalf ge-
 kooren sijnde, om dat aanstaande jaar te rege-
 ren, worden sommige van de overige agt, die
 ouwt Burgemeesteren genoemt worden, gemeen-
 lijk tot Threforieren, eenige tot Weefmeesteren,
 andere tot Commissarisen van de Wisselbank ge-
 stelt.

Wyderstot dit Ampt van Burgemeester kan
 niemant geraaken, ten sy hy seven jaren geduy-
 rig Poorter deser Stede geweest, en sijn verblyf al
 dien tyd binnen Amsterdam gehad heeft, des ook
 onderzoek moet gedaan werden, volgens het
 voorregt van Hertog Aalbrecht van Beyeren, in
 den jare 1394. verleent. Maar volgens de wille-
 keuren van den 31. van Loumaant des jaars 1652.
 moet een Poorter sijnde sulx geworden, naar het
 afkondigen van de gemelde keure de voorz seven
 jaren Groot Poorter geweest sijn, voor al eer
 hem vry staat het Burgemeester Ampt te bekle-

kleden. Een Burgemeester twee jaren agter den
 anderen het Burgemeesterschap bedient hebben-
 de, wort het derde jaar daar aan, van alle bedie-
 ningen, indien hy sulx begeert, ontslagen. Het
 Ampt van de vier Regeerende Burgemeesteren is
 (in't gemeen gesproken) den Raat te beroepen,
 als't hen van noden dunkt te sijn, op't welvaaren
 der Stad, gemeenen Poorteren en Ingesctenen
 te letten, en deselve in goede rust, vrede, en eend-
 dragt, te bestieren en te houden; het gemeene gelt
 tot nootwendige dingen aan te leggen, aght
 te geven met de Heeren Threfourieren, op
 de gemeene Gebouwen, Schansen, Wallen,
 en Straeten, en wat vorders daar toe spec-
 teert.

Burgemeesteren hebben binnen de Stad nogte
 hare vryheyt van dien, geen regtspleginge of
 vonnis, over Poorteren, Ingesctenen, nogte
 vreemde Luyden, soo in straatwaardige als Bur-
 gerlijke saaken te vellen. Maar by aldien de Schout
 van Amsterdam, lyfstraffe tegens misdadigen sal
 nemen, worden Burgemeesteren by hen of Sche-
 penen veeltijts verfogt daar over niet besluyts
 maar beraatslaags-wyse te willen hun goetdunken
 geven; als de Misdadigen, Poorteren deser Stede
 zyn. Burgemeesteren nevens Schepenen, staan
 ook over het vervoeren van Misdadige of straf-
 waardige Vonnissen, beledigen sig ook dagelijx,
 tot verlichtinge van Schepens-Banck, om par-
 thyen, des verfoeckende, in hun geschillen en
 krackeelen te scheyden, ende over deselve te ver-
 eenigen. Aen Burgemeesteren staat ook het be-
 geven van alle Stads Ampten en bedieningen,
 volgens het voorrecht deser Stede, gegeven by
 Hertog Willem van Beyeren. Dog saken die ge-
 durig sijn en blyven, als van wedden, en t' ver-
 hogen der selver, op dat daar in by d'aankom-
 ende geen verandering geschiet, worden by
 nieuwe en out Burgemeesteren afgedaan, en dat
 by meerderheyt van Stemmen, sonder dat re-
 geerende Burgemeesteren, daar iets meerder in
 te seggen hebben, dan ouwt Burgemeesteren.
 Weshalven sijn oock de geenen, die by Burge-
 meesteren aangenomen worden, om eenige
 Ampten of diensten deser Stede te bedienen, ge-
 houden deselve Ampten en diensten te aanvaar-
 den, getrouwelijck te bewaren en te bedienen,
 volgens den Eet, die hen daar op te doen staat,
 naar luyt der Wille-keure, staande in't Keur-
 boek op de letter A. pag. 15. en dat op de ver-
 beurte van 25. guld. en hondert duyfent Leyt-
 sche steenen.

Burgemeesteren mogen ook alle Vreemde-
 lingen, mits doende der Poorteren Eedt van ge-
 trouwigheyt, ende des verfoeckende t'allen tij-
 den als't hen geliest, tot Poorteren deser Stede
 aannemen, volgens het Privilegie van Hertogh
 Willem van Beyeren.

Hen is ook geoorloft, indiens sulx nodigh
 bevinden, eenige Huysen of Erven, den Poor-
 teren, Inwoonderen, of Vreemdelingen toe-
 behoorende, tot behoef en dienste deser Stede,
 aan te nemen; en sijn d'Eygenaren daar van ge-
 houden, sulx toe te staan en te gedogen, mits
 dat hen voor deselve Huysen of Erven, so alsfe
 by Schepenen gefchat worden, de waarde aan
 gelt

gelt betaalt werde, achtervolgende sekere Willekeur, staande in 't Keurboek van de Letter A. fol. 9. ende d'Ogroyen van de Staten, in 't nieuw Hantvast-boeck, pag. 98.

Burgemeesteren van Amsterdam vermogen oock (en laten t'ook alle jaren doen) den Gasthuys-meesteren, Kerk-meesteren, en Heylige-Geest-Meesteren, alle jaren rekening van hun Cantoren te laten doen, volgens de Wille-keure, staande in 't Keur-boek van de letter A. fol. 16.

Deselve Gasthuys-meesteren, Kerk-meesteren, en Heylige-geest-Meesteren, mogen geen nieuwe en sware wercken leggen of beginnen, dan by wete, wille, en toestemminge van Burgemeesteren, volgens de Wille-keure, staande in 't Keurboek van de letter A. fol. 16.

Burgemeesteren is oock by d'Ed. Groot Mog. Heeren Staten van Holland en Westvrieland, inden jare 1650. toegestaan, te mogen kiezen seven Schepenen, uyt het getal van veertien Persoonen, hen by des ses en-dertigen opgedragen, 't welk eertijts by de Graven, Prinssen, of Stedehouders geschiede.

Burgemeesteren sijn ook gehouden door de Heeren Thesaurierren, en dat in openbare Vierschaar en ten aansien van yder een, alle jaren van Stads wege, rekeninge te doen binnen de maant, naar datse afgegaan sijn, volgens de Willekeur, staande in 't Keurboek van de letter A. fol. 16.

De ses-en-dertig Raden moesten jaarlijx een dubbel getal aan den Stedehouder overleveren, om daar uyt hare Schepenen te laten verkiezen, volgens Hantvest van Hertog Philips, van den 22. Mey 1452. luydende als volgt.

„**P**hilips by der Gratie Gods, Hertog van „Bourgondien, Grave van Holland, &c. „Alfo wy mit anderen onsen openen brieven ge- „geven in onse Stad van Brussel, op den 24. dag „in April, in 't jaar 1449. naar Paesschen, over- „mits seckere reden wille daarinne begrepen, „voor ons en voor onse Nakomelingen, Gra- „ven en Gravinnen van Holland, geordineert, „geoorloft en geconsenteert hebben onse Stede „van Amstelredamme, den termyn van acht „jaren lanck geduyrende, dat deselve Persoonen, „die op die tijt by onsen lieven en getrouwen „Ridder, Raat, Camerlingh en Stedehouder „in onsen voorz Landen van Holland, Zeelant, „ende Vrieland, den Heere van Lanoy, geset „en geordineert waren tot Burgemeesters en „Schepenen in onsen voorz Stede, met den vier- „en-twintig Persoonen die als Raden onse voorz „Stede, over lange tijt van ons gemeynthe aldaar „gekooren zyn, ende alsoo werden vier-en-dertig „t'famen, alle jaar twee dagen voor den dag, „dat gewoonlijk is onsen Schepenen aldaar te „vernieuwen, vergaderen sullen op des Stede- „huys, tot alsulcker uyren, als hem onse Schout „en Gerechte aldaar toe beteycken sal, en kie- „sen en nemen veertien Persoonen, daar uyt wy, „of dien wy 't beveelen, seven Schepenen set- „ten, kiesen, en nemen sullen, en geen ande- „re in onser Stede van Amstelredamme voorz. „gelijkerwys en in alre manieren onse voorz „Brieven dat inhouden ende begrypen, welke

„Brieven van woorde te woorde hier naar be- „schreven staan.

„Philips &c. doen cont allen Luyden. Want „wy met allen onsen herten begeeren en willen, „dat onse Stede van Amsterdam, geregeert en „onderhouden sy in goeder Justitie, policie, „en gouvernemente, en bet dan sy tot hier toe „geweest heeft, om den welvaart van ons, en van „den gemeenen oorbaar der selver onser stede, by „goede notabel, by rekkelijken mannen, so is 't „dat wy, willende in dese saake voorzien, en „onsen voorz onderfaten, houden in goede vre- „de, ruste en eendragtigheyd met malkanderen, „ten besten dat wy mogen, voor ons en voor „onsen nakomelingen, Graven of Gravinnen „van Holland, overmits minne en sonderlinge „gunst, die wy tot der selver stede dragen, naar „goede ryen Rade, en deliberatie daar op ge- „had, geconsenteert, geoorloft, en geordon- „neert hebben, consenteeren oorloven en or- „donneeren, met desen onsen brieve aan onse „voorz Stede van Amsterdam, dat dat geregt, „dat nu laistwerf en op onser Vrouwen-avond „purificatio laastleden daar gestelt en geordon- „neert heeft, onse lieve getrouwe Rade, Ridder, „Kamerling en Stedehouder in onsen voorz „Landen, van Holland, van Zeeland, en van „Vrieland, die Heere van Lanoy, te weten „die drie Burgemeesteren, en die seven Schep- „nen, dewelke wy willen in 't geregte te blyven „tot onser lieven vrouwen avond purificatio „naastkomende, van nu voortaan met den 24. die „van outs en over lange, als Raden onser voorz „stede, by der gemeynthe gekooren sijn, en alsoo „worden sy vier en dertig t'famen, alle jaar twee „dagen, voor den dag dat gewoonlijk is onse „Schepenen aldaar te vernieuwen, vergaderen „sullen op ter Stedehuis, alwaar die Vroetschap „gewoonlijken is te vergaderen voor den noon, „tot alsulcker uyren als hem onse Schout en Ge- „regte aldaar beteycken sal, en kiesen en ne- „men, by gelijken eede, en by den meesten „stemmen veertien Persoonen, uyt den vier en „dertig Persoonen voorz. ofte anders anderen „Poorteren der selver onser steden, die aldaar „naar den regte, onser voorz Steden Schepenen „wesen mogen, goede, rijke, eerbaare, nota- „bele, rekkelijke personen, in onse voorz ste- „de, van wat state of conditie sy sijn, sonder „ymand daar uyt te versteeken, om haat, nyt, „of eenige saaken wille, die vier en dertig Per- „soonen, by haare conscientie dunken sullen, „oorbaarlijk, waardig en profijtig te wesen, „ons en onser voorz stede, en sullen die presen- „teeren en overleveren, ons en onse nakome- „lingen Graven of Gravinnen van Holland; of „onsen Gecommitteerden, ten saaken onser sel- „ver Lande van Holland: en wy, onse nakome- „lingen, onse Committeerden voorz sullen dan „alle jaar op onser vrouwen avond purificatio, „uyt die 14. Persoonen setten en ordineeren se- „ven Schepenen en geen anderen, die dat toeko- „mende jaar Schepenen wesen sullen. En by alsoo „datter eenige van de voorz 34. ten voorz tyde „van huys waren, ofte oock soo krank, dat sy „daar by niet en mogten wesen, of oock aldaar „eeni-

„eenige wāren van den voorfz 34. die daar by
 „niet komen en wouden, ſoo ſouden die andere,
 „die daar van hun luyden quamen en tegenwoor-
 „dig waaren, volkomen magt hebben, dat voorfz
 „is te doen, gelijken, en in allen ſchyn, of ſy
 „alle 34. by malkanderen verſaamt waaren. En
 „oft gebeurde dat eenig van den voorfz 34. aſlij-
 „vig worde, of hem ontvryde van ſijn Poorter-
 „ſchap van onſer voortz ſtede, ſoo ſullen dan die
 „anderen van den voorfz blyvende in weſen,
 „kieſen by haaren eede en conſcientie, andere
 „notabile eerbaare Perſoonen, als voorfz is, in
 „ſtede van den voorfz aſlijvigen ofte ontvryden,
 „die welke doende den eedt voorfz. hebben
 „ſulken magt, als die anderen, van den 34.
 „voorfz, en deſgelijx of het gebeurde dat eenig
 „van den voorfz Schepenen, aſlijvig worde, bin-
 „nen ſijnre tyd dat hy Schepene ware, of hem
 „ſelven ontvryde, in der manieren voorfz. ſoo
 „ſullen wy en onſe nakomelingen, of onſe Com-
 „mitteerden voorfz van den ſelven veertien Per-
 „ſoonen, die ons onſe nakomelingen of onſe
 „Committeerde daar te vooren in dat ſelve jaar
 „gepreſenteert waaren, anderen Schepenen maa-
 „ken, in ſtede van den aſlijvigen of ontvryde
 „voorfz. die welke Schepenen weſen ſullen en
 „blyven, tot ander tyd dat men die Schepenen
 „weder vernieuwen ſal. Welke gracie, punten,
 „en regten voorfz duren ſullen van datum deſes
 „brieffs, agt jaar lank, en daar en 't eynden
 „van geener waarden blyven ſal, die wy voor ons,
 „en voor onſe nakomelingen, Graven of Gra-
 „vinnen van Holland geloofd hebben, en geloo-
 „ven mit deſen brieve, wel, volkomelijk, vaſt,
 „en ſtaande te houden ſonder die in eeniger wys
 „te verbreeken of te menken, of by ymand an-
 „derſte laaten breeken, of menken, duyrende
 „den tyd voorfz. Ontbieden daaromme, en be-
 „veelen onſen voorfz Stedehouder in onſen
 „Lande van Holland, Zeeland, en Vrieſlandt
 „voorſz. en onſen Raden in onſen Raatkamer
 „in den Hage, onſen Schout van Amſterdam,
 „en allen onſen anderen regteren, dienaaren, en
 „onderſaten, wien 't aankleven mag, nu ſijn-
 „de, of naarmaals weſende, haaren Stedehou-
 „der, en elken van hen byſonder, alſoo ver als
 „'t hen betaamt, dat ſy 't inhouden van onſen
 „brieve, van punte te punte onderhouden en
 „doen onderhouden, ſonder den voorfz van
 „Amſterdam den voorfz tyd van agt jaaren duy-
 „rende, doen of eenigen hinder, letſel, ſtoet
 „of ongebruyk, daar in te laten geſchien, in
 „eeniger wijs ter contrarien, want ons dat alſoo
 „belieft, en willen dat gedaan zy, niet weder-
 „ſtaande eenige Privilegien of Hantveſten, by ons
 „of onſen Voorvaderen hier voortyds gegunt en
 „geconſenteert, den voorfz van Amſterdam,
 „roerende onſen geregten aldaar. In oirconden
 „deſen onſen brieve, en onſen Zegel daar aan ge-
 „hangen. Gegeven in onſe Stadt van Bruſſele
 „veertien dagen in April in 't jaar ons Heeren
 „1449. naar Paaffchen.

„En want wy met aller herten begeren, en willen
 „dat onſe voorfz Stede van Amſterdam geregeert
 „en gehouden ſy in goeder Juſtitie, policie en
 „gouvernemente, ſoo lang ſoo meer, en wy by

„goeden aanbrengen, en informatie van onſen
 „getrouwen Stedehouder voorfz, in der waar-
 „heyd vernomen hebben, dat by deſer ſelver
 „onſer ordonnantie, oorlof en conſent, onſe
 „voorſz ſtede in beter regimente en policie ge-
 „houden wert, dan ſy te vooren geweest heeft,
 „en om ſonderlinge minne en vrientschap, die
 „wy tot derſelver onſer ſtede dragen. Soo is 't dat
 „wy naar goeden ryen Rade en deliberatie hier
 „op gehad voor onſen voor onſe nakomelingen,
 „Graven en Gravingen van Holland voorſz on-
 „ſer voorſz Stede van Amſterdam, deſen onſen
 „oorlof, conſent en ordonnantie in alre manie-
 „ren, als onſe bovengefchreven brieven daar of
 „inhouden, en begrypen, uyt ſpeciale gratie
 „geprorogeert, verlangt en uygeſtelt hebben,
 „prorogeeren, verlangen, en uytſtellen met
 „deſen onſen brieve, den termyn van thien jaa-
 „ren lang geduyrende, ingaande terſtont, naar
 „dat onſe voorſz brieven, hier af expireeren, en
 „uytgaan ſullen, den voorſz 34. Perſoonen be-
 „veelende, en magtig makende 14. Perſoonen
 „te kieſen vyf dagen te vooren, voor dat men
 „aldaar gewoonlijk is Schepenen te vernieuwen,
 „en anders hier inne te doen gelijker wijsen in al-
 „dermanieren, als onſe voorſz Brieven, hen-
 „luyden hier op verleent, dat klaarlijker uytwij-
 „ſen; ontbieden hierom en beveelen, onſen
 „voorſz Stedehouder, in onſen Landen van Hol-
 „land, Zeeland en Vrieſland, en onſen Raden in
 „onſen Rade, in onſen Rekenkamer in den Ha-
 „ge, onſen Schout van Amſterdam, en allen
 „onſen anderen regteren, dienaaren en onderſa-
 „ten wien 't aankleven mag, nu ſijnde of na-
 „maals weſende, haaren Stedehouder, en elken
 „van haar byſonder alſoo verre als 't hen betaamt,
 „dat ſy den voorſz van onſer Stede van Amſter-
 „dam deſer onſer gratien, prorogatie, verlan-
 „geniſſe en uytſtellinge van thien jaren lang, naar
 „dat onſe voorſz andere voor brieven expireeren
 „en uytgaan ſullen, als voorſz ſtaat, doen en la-
 „ten, ruſtelijk en vredelijk genieten en gebruy-
 „ken, ſonder eenigen hinder, letſel, ſtoet, of
 „ongebruyk daar inne te doen of te laten geſchie-
 „den in eeniger wyſe ter contrarien, want 't ons
 „alſoo belieft, en willen dat gedaan ſy. In oir-
 „conde deſen onſen brieve, en onſen Zegel daar
 „aan gehangen. Gegeven in onſe Stadt van
 „Dendermonde, op den 22. dag in Mey anno
 „1452.

Maar deſe maniere van Schepenen te verkiefen
 had Carel van Bourgondie by naar te niet laten
 loopen, ſulx hier uyt ook groote tweedragt en
 oneenigheyd te dier tyde binnen deſe Stadt om
 deſſelfs beſtierrege te hebben, en het Ampt van
 Schepenen te bedienen, ontſtont ſen Vrouwe Ma-
 ria, des gemelden Karels dogter, genootſaakt
 wiert, om deſen twiſt te ſlegten, in den jaare
 1476. de oude maniere van Schepenen te verkiefen
 ten deele weder op te brengen, en te dien
 eynde te belaften, dat voortaan de 36. Raden,
 die alreede by de gemeente gekoozen waren, jaar-
 lijx vyf dagen voor Vrouwen-dag veertien Per-
 ſoonen ſouden opdragen en noemen, om daar
 uyt by haar of haren Stedehouder, ſeven gekoo-
 zen te worden, voor dat aanſtaande jaar als Sche-
 penen

penen te regeeren. Dit noemen of opdragen van 14. Perfoonen om daar uyt by den Graaf of sijnen Stedehouder seven gekooren te worden, wiert in den jare 1516. door Kaarel naarmaals Keyser in seekere gunst brief, (daar by hy al de Privilegien die ooyt d'Amsterdammers van sijn voorfaten verworven hadden, bevestigde) met dese volgende woorden op 't nieuw bekragtigt, en voor goet gekent.

„Caarle by der gratie Gods Koning van Castilien &c. en onder anderen, dat sy genieten en gebruyken souden, van haar luyden vroetschap, te weten, dat 36. Perfoonen ofte Raatfluyden der selver stede souden mogen kiezen eendragtighlyk, of by der meeste stemmen van hen luyden, alle jaar vyf dagen voor onser lieven Vrouwen dag te Ligtmissie, 14. Perfoonen, van de rijkste, notabelste en vredelykste Poorteren van onser voornoemden Stede van Amsterdam, souden ymand daar of te versstecken, die sy gehouden sijn ons of onse Stedehouder en Raatfluyden in Holland, alle jaeren voort over te saften en presentieren, omme by hen daar uyt gekooren te worden seven Schepenen voor dat toekomende jaar, en oponser Lieve Vrouwen dag te Ligtmissie, binnen onse Voorzstede, de geset, en geëet te worden, gelijk dat gewoonlyk en naar den Privilegien van der voorzstede schuldig is te geschieden. En waert dat eenig van den voorz Schepenen, by den voornoemde Stadhouder en Raat alsoo gekooren, binnen sjaars afluydig worde, dat wy of onse Stadhouder souden mogen nemen en kiezen een van de andere voorz 14. omme met de ses andere Schepenen dat jaar uyt te dienen en Schepen te wesen, &c. Soois 't dat wy bevestigen, &c.

Dit selfde wiert daar naar ook in den jare 1558. en door sijnen Soone Philips, Cooningh van Spangie, als Grave van Holland, bevestigt; maar vermits dese Stad dagelijx in Koophandel en by gevolg ook in meenigvuldigheyt der gedingen toenam, sulx de seven Schepenen niet machtig waren, om deselve naar behooren waert te nemen (daar by dan noch dikwils toefloegh, dat een of meer van deselven quam siek te worden) soo is in den jare 1559. aan die van Amsterdam by de Hertoginne van Parma, by maniere van voorraat toegestaan, dat voortaan by de seven Schepenen jaarlijx nog twee souden gekooren worden, maeckende alsoo negen t'samen, ende datte te dien eynde jaarlijcx, in plaats van 14. 18. Syn Koninglijke Majesteyt of sijn algemeene Stedehouder souden noemen, en schriftelijc overgeven, om daar uyt negen gekooren te worden, voor dat aanstaande jaar te dienen. De Brief waar by hen sulx wiert toegestaan, sullen we vermits se eygentlijc de Regeering is raekende, ende eenige andere aanmerckens waardige dingen, dese stoffe aangaande, is inhoudende, hier van woort tot woort laten volgen.

„Gesien in den secreten Rade des Coninghs, seekere Articulen, geconcipeert by forme van advys, tot vordering van de Justitie en korte terminatiën van den proessen en differenden opryssende voor den Gerechte van Amsterdam, met de redenen daar toegevoegt by

„den Schout der voorz Stede, tendeerende
„het voorz advys ten eynde, dat men binnen
„der selver Stede in plaats van eenen Schout, stellen en maken soude twee Officierē, te weten
„een Balliu voor alle Crimineele saken, en een
„Schout voor alle Civile saken, ende ook twee
„Collegien van Schepenen, d'een om te termineren alle parthyen op de buyten Rolle staande, en alle Criminele saken. Het tweede om
„te termineeren en berichten alle saken, staande
„op de Poorters en Arrest-rollen, ende de saken concernerende de fabrycke, Placcaten,
„Keuren en Statuyten, ende tot effeete des
„voorz alle jaren te creeren binnen der voorz
„Stede, twaalf Schepenen in plaats van seven
„die nu daar zyn. Gesien ook 't advertissement,
„daar tegens overgegeven by den Burgemeesteren
„der voorz Stede, allegerende, dat 't voorz
„opstellen van twee Officierē en Banken soude
„causeren tegens de Privilegien der selver Stede,
„causerende dissentie ook tweedrachtigheyt,
„ende ook noodeloos wesen, indien de Ordonnantie gemaekt binnen de voorz Stede, inden
„jare 1554. wel onderhouden en geobserveert
„ware, met meer redenen daar toe diende,
„Gesien ook de depositien van den getuygen,
„op 't gunt dat voorz. ter eender en andere zyn
„den behoort, metten titulen en munimenten,
„daar toe ge-exhibeert, en op als gehad 't advys
„van die van den Raden in Holland, en ook bysonder regart nemende op d'inhout der voorz
„Ordonnantie van den jaere 1554. sijne Majesteyt, uyt sekerer consideratiën, laat nog op die
„pas, d'administratie van der Justitie, binnen
„der voorz Stede, blyven de gewoonlijcke
„usantie van eenen Officier, ende een Banck,
„behoudens dat de Schout aldaar sal mogen hebben eenen Substituyt, om als 't van noden is,
„sijn plaats en autoriteyt te mogen suppleeren,
„en hem assistentie doen; en willende niet te
„min voorsien tot beter expeditie van de meenigvuldige saken en proessen, dagelijc binnen
„der selver stede opryssende, en op dat de Justitie niet veragtert en worde by siekte, occupatie,
„of andere empeschementen, eenigen van den
„Schepenen toekomende, ordonneert dat van
„nu voortaan alle jaar binnen der voorz stede,
„tot de seven Schepenen, die men aldaar gewoonlyk is te creeren, nog andere twee gecreert sul-
„len werden, makende negen te samen. En ten
„dien eynde, sullen die van der stede voorz
„jaarlijc sijnder majesteyt of sijnen Stadhouder
„Generaal, nomineeren, en schriftelijc overgeven
„18. Perfoonen, daar toe nut en bequaam.
„Dewelke voorz negen Schepenen sullen ordinaris gestadelijc vergaderen, en hen gereet
„vinden alle weekdagen, uytgefondert de gewoonlijcke week merkdagen, om rogt te doen
„op de gewoonlijcke kamer, des morgens voor
„de klokke op der Stadhuis sgt geslagen sal hebben, en aldaar blyven tot elf uyren toe, en ingevalle in de voorgaande weeke, eenige rollen
„over gebleven sijn, als dan, om deselve resten
„af te doen, sullen vergaderen op dingsdage en
„andere navolgende dagen in der weeke, des
„naarmiddaags van twee uyren tot vyf uyren, ter

T t t t t t t

tyd toe, de voorz resten afgedaan sullen wesen. En ook omme 't expedieeren den Lantvonnissen, in dien daar eenige sijn. En sullen elk van den Schepenen voorz vergaderen, present wesende en blyvende ten tyde als vooren, soo wel voor als naarmiddage, hebben voor haar luyder vacatie, drie stuyvers. En die ten tyde als vooren, niet compareeren en sullen, boven dien dat sy niet hebben of genieten en sullen van de voorz vacatien, sullen vallen in de boete van ses stuyvers voor elke reyse. En sal daar af by den Secretaris op de rolle sittende pertinent register gehouden worden, op sijnen oet: En sal de presentien en absentien voorz teykenen terstont naar de klokke des morgens agt, en des naarmiddags twee geslagen sal wesen. Welverstaande dat, wie van den Schepenen voorz te laat sal komen, te weten tot 9. uyren toe smorgens, en 3. uyren naar noene, sal mogen de boete voorz ontgaan, maar niet hebben van sijnen vacatien. Des sullen Schepenen die in der stede affairen ten tyden voorz geoccupeert sijn, mede vacatien hebben, en in gene boete vallen. En so wie van den voorz Schepenen, door siekte niet en sal kunnen compareeren, ter plaatse en tyde voorz, sal daar af de wete doen aan den eerste Schepene van der wet. En indien hy by andere nootsakelijke saken of affairen geempescheert of belet ware, sal deselve vertogen aan 't Collegie, en daar van oorlof versoeken en verkrygen, of andersints vervallen in de voorz boeten. En sullen de voorz boeten geapplicieert wesen naar ouder coustumen. En sullen de Schepenen ten tyde voorz vergadert wesende, alle naarstigheyd doen, om parthyen te scheyden en justitie t'administreeren. Des sullen de saaken van den Schoute ordinarie gedaan worden, voor alle anderen, des morgens op Dinsdage en Donderdage ter uyren voorz, sal ook de Burgemeester Vicepresident die 't zegel te waaren eerst verwagende is, in 't vierendeel jaars, voor hy sijn beurte heeft te zegelen, hem als dan voegen by den geregte, als des Schouts rolle ofte saaken gepleyt of gedaan sullen worden: ten ware hy in der stede saaken nootelijk geoccupeert moeste wesen. En in dien die van der geregte bevinden in 't playdoyeeren, dat eenige saaken op het rolle niet gevuideert en mogten worden, sullen ordonneeren parthyen te compareeren, voor twee van der collegie, als Commissarisen, omme deselve in 't minnelijk t'appointeeren, indien het doenlijk zy, anders daar af rapport te doen. En ten eynde beter gelegentheyd gehouden zy in de depositien van der getuygen, sullen alle getuygen gehoort, en geexamineert worden by eenen van de Schepenen, met den Secretaris, en geschreven sulx als deselve getuygen sullen deposeeren, sonder daar voor eenig beworp daar af te maaken. En sal de Schepenen hebben van elke depositie, een stuyver voor sijn salaris. Item, sullen Schepenen ook waarnemen en bewaaren twee en twee de Vierchaare als die dienen sal. Item sullen ook de Schepenen gehouden wesen gelijkelijk te komen, en hen te presenteeren op 't Zegelhuys, als by den geregte, eenige Placcaten van Keu-

ren, of andere saaken, metter klokke gedaan sullen worden, op de verbeurte als vooren. Item sal de Schout, al vooren eenige gevangens voor Schepenen te brengen, gehouden wesen sijn informatie precedente en interrogatorien gereet te hebben. Item, en sullen de gevangens geinterrogeert worden, by twee Schepenen in een plaatse apart, sonder daaromme 't geheel Collegie te empescheeren, en diergelijke sal geobserveert werden op de torture, en rigoureuze examinatie, ten sy dat om eenige pregnante en goeden redenen het Collegie ordonneere anders gedaan te worden. Item, die taalluyden of Procureurs, sullen in haar offiie den geregte dragen alle eer en reverentie, en hen wagten van alle calumnie en onbehoorlijke dilayen, op peene van daar af gestraft te worden naar discretie van den geregte voorz. Item, naar ouder gewoonte en sullen geen rollen houden, nog presenteeren, van Palmen-fondag tot belooken Paasschen, van Pinxter tot belooken Pinxter, in de weke van Kermisse, en van Keravont, tot drie Koningen dag toe; maar 't geregt sal als dan besig zyn, om processen by geschrisse ongedecideert hangende, te visiteeren en vuideeren. En al dit by maniere van provisie, referveerende aan sijne Majesteit naar gelegentheyd en occurrentien van der saake, daar inne breder te mogen versien, 't sy altererende, minderende, of vermeerende, soo gevonden sal wesen te behooren. Gedaan te Brussel den 24. dag van January 1559.

Maar dese Keure van agtien Persoonen op te dragen en te noemen, om daar uyt negen Schepenen, voor dat aanstaande jaar te dienen, te kiezen, bragt Koning Philips ten dele weder af, of daar in eenige verandering; want in den jare 1581. stont hy die van Amsterdam op hun verzoek toe, datse met het opdragen en noemen van 14. Persoonen, volgens het Privilegie van Vrouw Maria, om daar uyt by hem of sijnen Stedehouder, seven tot Schepenen, gelijk oulinx gepleegt was, gekoooren te worden, souden voortvaaren, maar dat de drie afgaande en de drie nieuwe Burgemeesteren met den blyvende ouwt Burgemeester, twee van de afgaande Schepenen, die kennisse hadden, van alle saaken en gedingen in 't voorgaande jaar voorgevallen, by de meeste stemmen kiezen souden, om voor dat jaar weder aan te blyven; des souden ook dese twee ouwt Schepenen de voorzitting en eerste stem onder de seven nieuwe aangekomene Schepenen hebben; als ook, om sig des te williger tot het aanblyven te laten gebruyken, het volgende jaar van alle ampten, indiens sulx begeerden, ontslagen te sijn, eveneens als de geene die ouwt Burgemeester blijft, indien hy sulx mede begeert, het volgende jaar van alle ampten ontslagen is. En by aldien het gebeurde dat een of beyde van dese aanblyvende Schepenen quam te overlyden, soude by de voorza seven Burgemeesteren en nieuw gekoooren Schepenen, een of meer uyt de seven, die afgegaan sijn, in des overleedens plaatse gekoooren worden, die gelijke vryheyd van bedieninge te genieten hadden, als d'aflijvigen genooten hebben, schoon datse geen geheel jaar in de bedieninge geweest sijn,

sijn, als breder blijkt uyt dit volgende Privilegie, luydende als volgt.

„ **P**hilips by der gratie Gods, Koning van Ca-
 „ stilien &c. Grave van Holland &c. allen
 „ den genen die desen jegenwoordigen sullen sien
 „ of hooren lesen saluyt. Alsoo de Burgemeesters
 „ en Regeerders onser Stad van Amsterdam, ons
 „ vertoont hebben, dat in den jare 1476. die
 „ selfde Stad, by Hoogl. Memorien, Maria
 „ van Bourgondien, Gravinne van Holland,
 „ seekere Privilegie gegeven en vergunt is geweest,
 „ om alle jaars te mogen kieser veertien Persoo-
 „ nen, omme by den Graven en de Gravinne,
 „ of haaren Stadhouders of Raden, daar uyt se-
 „ ven tot Schepenen der selver stede, voor dat
 „ jaar geeligeret en geordonneert te worden. En
 „ ten eynde om beter expeditie van de menigvul-
 „ dige saaken en processen binnen der selver stede,
 „ dagelijx oprysende voorsien mogt worden, soo
 „ is by de Hartoginne van Parma als Gouvernan-
 „ te in den jare 1559. by Ordonnantie, by manie-
 „ re van provisie gestatueert, dat in plaats van se-
 „ ven, negen Schepenen, uyt agtien geeligerde
 „ Persoonen gecreert souden mogen werden, en
 „ aangefien altyd, en bysonder in desen tyden,
 „ seer loffeljk en hoog nodig is, regtsvorderin-
 „ ge en expeditie van Justitie, welk retardement
 „ de supplianten ten deele bevinden te komen,
 „ soo door dien, door de alteratie, en het ver-
 „ anderen van de Magistraat, binnen der voorsz
 „ Stad, veele tot Schepenen moeten werden ge-
 „ kooren, dien de style van de Kamers onbekent
 „ is, als ook om dat het Collegie der Schepenen,
 „ geheeljk verandert en vernieuwt wesende,
 „ de nieuwe aankomende Schepenen van de over-
 „ geblevene saaken (die aldaar veele moeten val-
 „ len) ganfch geen kennisle hebben, en over-
 „ sulx alle van nieuws gehoort en gerevideert
 „ moeten worden, tot groot verlies van tyd, ex-
 „ cessive kosten van parthyen, en veragteringe
 „ van nieuwe voorkomende saaken, versoekende
 „ daaromme de voorsz supplianten ootmoedig-
 „ ljk, dat ons believen wilde, tot vorderinge
 „ van de Justitie binnen onser voorsz stede Am-
 „ sterdam, hen luyden by forme van Ordonnan-
 „ tie te accordeeren de punten in haar luyder
 „ voorsz verzoek gespecificeert, en in conforma-
 „ tie van dien, hier naar by onser dispositie be-
 „ willigt en geexpresteert, en hen thoonders tot
 „ dien sijne te verleenen onse opene brieven sul-
 „ ken sake dienende: doen te weten, dat wy de
 „ voorsz saaken overmerkt, genegenwesende
 „ ter beede van de voorsz Remonstranten, en be-
 „ geerende onse voorsz Stad van Amsterdam,
 „ door goede regimente, soo veel als doenlijk is,
 „ te vorderen, en tot dien sijne alle faveur te be-
 „ wysen, hier op gehad 't advys, van onsen lie-
 „ ven en getrouwen, die President en andere
 „ Luyden van onsen Rade in Holland, hebben
 „ by deliberatie van onsen lieven en beminden
 „ Neve, den Prince van Orange, Grave van
 „ Nassou &c. voor ons Stadhouder en Capiteyn
 „ Generaal over Holland, Zeeland, Vrieland en
 „ Utrecht, den selven Remonstranten gegunt,
 „ geostroyeert en geaccordeert, gunnen oetro-

„ yeeren, en accordeeren, uyt onse fonderlinge
 „ gratie by desen, dat sy in conformiteyt der voorsz
 „ Stede Privilegien, aldaar sullen procedereen tot
 „ Electie van de 14. Persoonen omme daar uyt
 „ by onsen Stadhouder, of in sijn absentie; by
 „ die van onsen Rade in Holland, seven tot Sche-
 „ penen der voorsz stede gecreert te worden. Aut-
 „ horiseerende voorts by desen, den drie afgaan-
 „ de, en drie nieuwe Burgemeesteren, met den
 „ blyvenden ouwt Burgemeester, als daar van
 „ beste kennisle hebbende, mitsgaders den seven
 „ nieuwe Schepenen, by provisie en onvermin-
 „ dert der voorsz Stads Privilegien, Coustumen,
 „ en Hantvesten, alle jaar by meerderheyd van
 „ stemmen, nog voor een jaar te mogen conti-
 „ nuereen, twee van d'afgaande Schepenen, ken-
 „ nisle hebbende van allen saaken en processen in
 „ t'voorgaande jaar gevallen: welke twee Gecom-
 „ mitteerde Schepenen, onder de seven nieuwen
 „ presideeren, en de voorsteramen hebben sul-
 „ len, mits dat sy luyden, het jaar daar aanvol-
 „ gende vry sullen wesen van allen Officien der
 „ selver stede, om hen des te williger tot de voorsz
 „ continuatie te laten gebruyken; in conformi-
 „ té van den geenen, die twee jaaren Burgemees-
 „ ter continueeljk hebben geweest. En oft ge-
 „ beurde, dat een of beyde de gecontinueerde
 „ Schepenen, binnen dat jaar, of geduyrende
 „ haar voorsz Officie quamen te overlyden, soo
 „ sullen in dien gevalle, by de voorsz seven Bur-
 „ gemeesteren en nieuwe Schepenen, uyt den
 „ overgebleven seven, van het voorgaande jaar,
 „ een of meer in de plaats van de voorsz afge-
 „ storven gekooren en gecontinueert mogen wor-
 „ den, dewelke gelijke vryheyd van Officien,
 „ voor den naastvolgenden jaare, als voorsz is, sul-
 „ len genieten, niet tegenstaande sy een geheel jaar
 „ gecontinueert sijn geweest. En dit alles by for-
 „ me van provisie, en ter tyd toe daar inne anders
 „ van onsen wegen, soude mogen werden geor-
 „ donneert; blyvende niet te min alle andere
 „ punten der voorsz Ordonnantie van den jare
 „ negen en vyftig in haar geheel. Ontbieden daar-
 „ omme, en beveelen aan onsen voorsz Stadhou-
 „ der, en luyden van onsen Rade en Reekenin-
 „ ge in Holland, en allen anderen onsen regte-
 „ ren, Justicieren, Officieren, en Onderfaten,
 „ dien dit sal mogen aangaan, den supplianten in
 „ der qualité voorsz van desen onsen tegenwoor-
 „ dige Ordonnantie, consent en oetrooy, in der
 „ manieren, als boven te doen, laten en gedo-
 „ gen, rusteljk, vredeljk, en volkomeljk,
 „ genieten en gebruyken, sonder hen luyden
 „ daar inne te doen, of te laten geschien eenig
 „ hinder, letsel of moeyenis ter contrarien; ne-
 „ maar veel meer den selven supplianten daar in-
 „ ne te doen alle behoerlijke voorstant en assisten-
 „ tie; mits dat de voorsz thoonders gehouden
 „ werden, desen tegenwoordigen met den eersten
 „ te doen registreeren, in onser kamere van Rec-
 „ keninge in Holland. Want 't ons alsoo belieft.
 „ Des 'oirconde hebben wy den Zegele van on-
 „ sen Leen-hove van Holland, 't welk wy in ge-
 „ lijken saake gebruyken, aan desen doen hangen.
 „ Gegeven binnen onser Stad Delft, op den 3. Ja-
 „ nuary in 't jaar ons Heeren 1581. &c.

T r r r r r r 2

Maar

Maar gebeurde het nu, dat een van de Seven nieuwen quam t'overlyden, in diens plaats wiert by den Grave, of sijnen Stedehouder, een andere uyt de 14. Persoonen, hem opgedragen, volgens het Privilegie van Philips van Bourgondien, ende dat van Vrouw Maria, gekooren.

En op desen voet wierden sedert gelijk oulinx gepleegt was, weder maar 14. Persoonen in een besloten brief, aan syn Princelijcke Hoogheyt, als Stedehouder van Hollant ende Zeelant, mitsgaders aan de Raden van Hollant overgesonden, omme daar uyt teffens by hem (indien hy tegenwoordig was) ende de voorz Raden van Holland, of in sijn afwesen, alleen by de voorz Raden, seven Schepenen gekoren te worden, wiens naamen dan in een besloten Brief, tegens den eersten Sprokkel-maant, den Schout deser Stede toegesonden wierden, die soodanige Persoonen, op wien de naamen hielden, op Vrouwen-dag, des uchtens op 't Stadhuis ontboot, ende den ced af nam, om dat aanstaande jaar het Ampt van Schepenen te bedienen.

Maar wanneer dit Land, mits het overlyden van sijn Hoogheyt Prins Willem van Orange, van haren Stedehouder ontbloot was, en de Staten van Hollant Staats-wyse vastgesteld hadden, dat de Steden die zitting ter Vergaderingh van haar Ed. Groot Mog. en geen bestellingh van haar eygene Magistraten en hebben, souden mogen haar eygen Magistraten stellen en kiezen, in dier voege, als haar het meeste oorbaar soude dunken, soo heeft dese Stad, mede onder andere agtien, vrye verkiefsing van Schepenen versogt, 't welk haar ook toegestaan wiert. En volgens dese Keure of verlos kosen alldoen Burgemeesteren in der tyd, terstont naar 't sicheyden van den Raat, uyt veertien Persoonen, hen by de 36. te noemen en op te dragen, seven tot Schepenen, die eeveneens als te vooren, als of se van den Stedehouder gekooren waren, by den Schout be-ceedigt wierden, en dan met de nieuw-gekooren, en afgaande Burgemeesteren, twee uyt den seven, die het voorgaande jaar in bediening geweest waren, by de meeste stemmen, om dat aanstaande jaar aan te blyven, kosen, welk laatste uyt kragt geschiede van het bovengemelde Privilegie, van Philips Koning van Spangie. Maar by aldien een of meer van dese negen regeerende Schepenen kwam 't overlyden, soo wiert dan by Burgemeesteren in der tyd het getal van negen, uyt de voorz opgedragen veertien, weder vol-gemaakt. Als breder blykt uyt het Octroy by de Staten aan die van Amsterdam gegeven, soo als volgt.

„De Ridderchap, Edelen, en Steden van „Holland en Westvrieland, representeerende, „de Staten van den Lande, doen te weten: alsoo „ons vertoont is by Burgemeesteren en Regeer- „ders der Stad Amsterdam, hoe dat aangaande „het stellen van Schepenen, binnen de voorz „Stede de Vroetschappe (of 36. Raden) aldaar „van ouwts bevoegt was geweest, en regt gehadt „hadden, te nomineeren, of verkiesen alle jaar „vyf dagen voor Vrouwe Ligtmisse, veertien „Persoonen, van de rijkste, eerbaarste, nota- „belste, rekkelijxte, en vreedelijxte Poorteren.

„Uyt welke 14. Persoonen als dan by den Prince „van den Lande of Stadhouder en Raden, geeli- „geert wierden seven Schepenen, voor dat toe- „komende jaar duyrende, om op Vrouwen-dag „Ligtmisse binnen de voorz stede geset en be- „vestigt te worden. En of eenige van de voorz „Schepenen alsoo verkooren, binnens s'jaars „aflijvig wierden, dat als dan by den Prince of „Stadhouder en Raden voorz genomen en geeli- „geert wierden, eene van de andere voorz 14. „breder in gevolge van seker Octroy, van wy- „len hoger memorie Vrouwe Maria van Oosten- „rijk &c. als Gravinne van Holland van den ja- „re 1476. Dat de Provincie van Holland, je- „genwoordig van sijnen Stadhouder sijnde gede- „stitueert, het ons, als Souveraine van dien, „daar op belieft hadde by sekerere resolutie vast te „stellen, dat de steden sessie hebbende in onse „Vergaderinge, soodanig, als die van hun sup- „plianten, haar respectieve Magistraten, souden „mogen bestellen, in soodanige manieren, als „deselve ten meesten dienste van opgamelde ste- „den en plaatsen, souden bevinden te behooren. „Met byvoeginge, ingevalle eenige soodanige „steden mogten bevinden yets anders, naar ge- „legentheyd der selver dienstig, of van noden „te wesen boven de gemelde resolutie, dat de „selvige vry soude staan haar te adresseeren „aan ons, omme dienthalven te verlokken sood- „danig Octroy, als best naar gelegentheyd soude „geoordeelt worden te wesen. Waar op naar type „examinatie en communicatie, met Vroetschap- „pe of 36. Raden aldaar, wat tot de meeste wel- „stant, ruste en eenigheyd, van de Politie en „Regeeringe der voorz stede, desen aangaande „oorbaarst en noodigst was gedaan: dienvolgen- „de by kennisse, advyse en goetvinden van de „selve ses en dertig Raden geresolveert was, de „voorz Electie van de seven uyt de voorgemelde „14. verkooren Persoonen tot Schepenen, mits- „gaders by aflyvigheyt van eenige der selver „Schepenen binnen s'jaars, de Electie tot Rem- „placement van dien, uyt de vordere 14. van nu „voortaan te defereeren en stellen aan de gemel- „de Regeerende en successivelijk te Regeeren „Burgemeesteren der voorz stede, sonderlinge „alsoo by deselve Burgemeesteren van outs was „geweest de onderrigtinge, wegens de quality- „ten der Persoonen, uyt de voorz 14. te eligeeren, by den Prince of sijnen Stadhouder voorz „welke onderrigtinge genoegsaam doorgaans by „den Stadhouders in der tyd, was gevolgt ge- „worden. En alsoo sy supplianten in de voorz „aen hare by de Vroetschappe gedefereerde Ele- „ctie gaarne souden sijn geconfermeert en beve- „stigt, soo waren sy dienthalven geraden ge- „worden haar te adresseeren aan ons, seer oot- „moediglich verzoekende, dat het ons gratieule- „lijk beliefte, haar supplianten te octroyeeren, „privilegeeren, vergunnen en toe te staan, dat „de voorz Electie uyt de 14. genomineerde Per- „soonen, mitsgaders het Remplacement uyt de „selve 14. by aflyvigheyt van een Regeerend „Schepen binnens jaars, van nu voortaan, con- „form de resolutie van de Vroetschappe, gedaan „soude mogen worden by de jegenwoordige en

toe-

„toekomende successie Regeerende Burgemeesteren respectievelijk aldaar. Blyvende de Privilegien der selver stede in allen anderen deelen in haar vigueur ongekrenkt. En hun supplianten hier op te laten toekomen Brieven van Privilegie. SOO IST, dat wy de saake en verzoek voorz overgemerkt hebbende, en den vertoonders willende gebieden, uyt onse regte wetenschap, souveraine magt en autoriteyt, den selven vertoonders geotroyeert, geprivilegeert, vergunt en toegestaan hebben, octroyeeren, privilegeeren, vergunnen, en staan haar toe mits desen, dat de electie van seven uyt de 14. Persoonen, by de 36. Raden der Stad Amsterdam tot Schepenen te nomineeren, mitsgaders het remplacement uyt deselve 14. Persoonen, by aflyvigheyt van een Regeerende Schepen binnensjaars van nu voortaan, conform de resolutie van de Vroetschappe der opgemelde Stadt, gedaan sal mogen worden by de tegenwoordige en toekomende successie Regeerende Burgemeesteren respectievelijk aldaar: blyvende de Privilegien der selver stede in allen anderen deelen in haar vigueur ongekrenkt. En ten eynde de vertoonders dese onse gunste, Octroye, en Privilegie mogen genieten, als naar behooren, lasten, en ordineeren wy allen en een yegelyken desen aangaande hen hier naar te reguleeren en den vertoonders t'effect te laten genieten, sonder den vertoonders te doen ofte laten geschieden eenig hinder, letsel, of empechement ter contrarie. Gegeven in den Hage, onder onsen groten Zegele hier aan doen hangen, op den 22. December des jaars 1650.

Soo ymant tot Schepen gekoozen wort, die den Schout en nieuwe gekoozen Burgemeesters te naar in bloede bestaat, soo blyft de Burgemeester, ende de voorseyde Heeren kiezen een ander uyt het dubbel getal van de laatgenoemde Veertien. En vermits veele saken en gedingen, voor den Gerechte van Amsterdam vallen, den Koophandel en Zeevaart aangaande, moeten de voorz 36. Raden, goede achtginge geven, om onder de gemelte 14. Persoonen te noemen, die goede kennis ende ervarentheyt van den Koophandel hebben; sijn ook gehouden de Heeren Burgemeesteren des te verwittigen, als ook hoe naar datse elkanderen in bloede en Swagerchap bestaan; want 't is hier een gebruyk, dat Schepenen van Amsterdam, elkander niet nader in maagschap bestaan mogen, volgens het Privilegie van Hertogh Aelbrecht van Beyeren, dan achter Suffers kinderen.

Dit Octroy is zedert den jaare 1672. met de herstellinge van sijn Hoogheyd, gelijk in andere steden, mede verandert, en dien volgens de Electie van Schepenen als van ouwts aan denselven gelaten.

Niemant kan ook hier ter Stede het Ampt van Schepen bekleden, ten zy dat hy eerst seven jaren gedurig Poorter geweest is, ende aldien tyd binnen Amsterdam sijn verblyf gehad heeft, volgens het Privilegie van dien selven Hertog.

Schepenen dus gekoozen, sijn gehouden, eerste in hun Ampt treden, desen naarvolgenden Eedt te doen. „Dat sweert gy, dat gy goede

„Schepenen sult wesen, myn genadige Heere houwen trouwe sult wesen, ende mynen genadigen Heere in sijnen saken sult styven ende stercken, naar uwen vermogen, en een recht Vonnis wysen sult, tusschen den Huysman, en den Huysman, tusschen den Huysman en den Heere, en tusschen twee luyden dinget een, ende dat niet te laten om geenderhande saken, dat uw Godt soo helpe, &c.

Schepenen van Amsterdam hebben ter eerster aanvang kennis en Rechts-pleging, over alle Poorteren ende Inwoonderen deser Stede, en vryheyd van dien, mitsgaders over buyten luyden en hun goederen, die aldaar bevonden ende beslagen worden.

Schepenen van Amsterdam mogen geen Brieven zegelen, die verleden en gegeven zyn by Weduwen, Jonkvrouwen en onmondige Kinderen, ten sy de gemelte Weduwen en Jonkvrouwen verschijnen met haar Voogt of naaste Vrienden, en dat sulx geschiet by wete en wil van een Raat deser Stede, en ten overstaan van hare Kinderen, Vrienden, en Voogden, volgens de Willekeure, staande in 't Keurboek vande letter A. fol. 1.

En by aldien het gebeurde dat Schepenen eenige Brieven bezegelden over den geenen die in 't Weesboek staan, ende nochtans tot haar jaren gekomen zyn, is de zegelinge van geender waerden, ten sy deselve Persoon uyt het Weesboek gedaan was naar rechten van de Weeskamer, volgens de Willekeure, staande in 't Keurboek vande letter C. Fol. 1.

Insgelijx is de Schepenen van Amsterdam ongeoorloft, eenige Brieven te bezegelen, die met de hant en het gewoonlijckteken van een der Secretarissen deser Stede niet geteekent zyn, en de brieven die in regendeel by Schepenen besegelt worden, sijn krachteloos en van geender waarde, volgens de Willekeure, staande in 't Keurboek vande letter C. Fol. 1.

Indien ymant eenen van den Schepenen van Amsterdam, of die in het Gerechte geweest sijn, misdede, beledigde, of queste, van wege het recht, datse over imant gedaan, of nog te doen hebben, die geene wort ten swaarde gedoemt, en daar is anders geen verdrag, dan 't Gerechtsproeve, volgens de Willekeure, staande in 't Keurboek vande letter A. fol. 25.

De lager Banken, als de Gemachtigden van Huwelijxe-saken en diergelijke, mogen ter eerster aanvangh oordelen en vonnissen vellen over die saken, tot dewelcken zy bysonder gemachtigt zyn, dog men kan en de mag van haar Vonnissen sig beroepen voor Schepenen, uytgeleyt in Vonnissen daar imant door hartneckigheyt is gedoemt, ja mogen ook sodanige saken, voor andere Banken hoorende, ter eerster aanvang wel voor Schepenen gebracht worden, indien srydende Parthyen daar in bewilligen. Want even eens als men ter eerster aanvangh gaan kan voor den Ed. Hogen Rade, also kan men ook terstont gaan, indien srydende parthyen daar in bewilligen, voor Schepenen, mits datse gehouden sijn, sulx by een smeek-schrift aan Schepenen te versoecken.

Schepenen sijn ook gehouden, jaarlijx nevens het doen van den Eedt, op 't ingaan of aannemen

Ttttttt 3 men

men van hun Ampt te beloven, onderhouden, en doen onderhouden, d'ordre op de nieuwe maniere van pleyten in den jare 1656. beraamt.

Schepenen sijn gehouden, stipts boven te komen, en de Rolle te laten dienen, van den eersten van Grasmaant, tot den eersten van Wynmaant, des morgens ten half negenen, en des Winters van den eersten van Wynmaant tot den eersten van Grasmaant, s'morgens ten negen uyren, en des naarmiddags sonder onderscheyt ten half drien.

Schepenen sijn ook by t'ondervragen, en pynigen der Misdadigen, en strycken'er vonnis over, 't sy van leven of doot; dog niet sonder des beklagden volkomen verantwoordinge gehoort te hebben; sulx men hen bequamelijcke Rechters over alle Burgerlijcke, en strafwaardige saaken noemen mrgh.

Schepenen van Amsterdam sijn ook gevolmachtigt, om te mogen Vonnissen vellen, niet alleen van saaken ende geschillen, die Poorteren en Ingefetenen derselver Stede, voor hun Bank hangen, en uytstaan hebben, maar ook van geschillen die parthyen in 't gewest van Amster-en Goylandt, voor den Gerechte des selve Dorpen onbeslecht hebben hangen, by aldien 't selve by d'een of d'ander party voor hen betrokken wort, volgens het Privilegie van Hertog Aelbrecht van Beyeren, en Ruwaart van Hollant, gegeven in den jare 1387. den gemeenen Lande van Amsterdam ende Goylant, en wort het selve Vonnissen der Gerechte, dewelke d'uytspraak, of Vonnissen van 't geschil aan die van Amsterdam verfoekt, en ten dien eynde al die stucken ende beweeringen der parthyen, in handen van Schepenen overlevert, by een befloten brief toegestuurt, inhoudende, dat Schepenen van Amsterdam het geding, uytstaande voor den Gerechte van N. tusschen N. als eysscher, en N. als Gedaagde, onderfogh hebben, ende dat sy luyden den voorz Gerechte, raden souden, den geenen te doemen, of den geenen vry te kennen, naar gelegentheyd der saaken (gelijk sy luyden by hun voorz brieven den selven gedaagden doemen of vry kennen) alsdaar van blijken mag by verscheyden vonnissen, te boek staande in seker blaffert, berustende ter Secretarje daar ter stede, daar in diergelijcke vonnissen in 't bysonder, opgeschreven worden.

Schepenen van Amsterdam, sijn ook gevolmachtigt, om ter eerster aanvang kennisse te nemen over de klagten en eyssch, dien mayn E. Heerde Schout doen en nemen mag tegens de Schippers, die sig vervorderen hun ballast op Pamp-huys, of op eenige andere ondiepten, daar omtrent over boort te werpen, en voorts op den selven eyssch kort en onvertogen regt, en uytpraak te doen, volgens het Privilegie by Keyser Carel, en Grave van Holland deser stede, in den jare 1544. gegeven, staande in het tweede Privilegien boek pag. 23.

Al de geenen die met hun Schepenen Goederen het Marfdiep en het Vlie inkoomen, mogen gaande nog komende, niet beslagen nog verhindert worden; maar indien ymand op de selve jettes te seggen heeft, is hy gehouden hen in regte

te betrecken, en voor Schepenen van Amsterdam te verdagvaardigen; welke Schepenen hen luyden ook regt moeten doen volgens d'oude herkommen van Amsterdam, en anders niet, en dat uyt kragt, van seker Privilegie, gegeven by Hertog Willem, in den Jare 1404.

Geen Schepenen mogen ook tuygen, nog kennisse dragen van eenige saaken, langer dan een jaar, naar datse afgegaan sijn, uytgeleyt van s'Heeren boeten, renten, en andere s'Heeren saaken, als ook van Stads boeten, renten, en diergelijcke saaken.

Al het geene binnen de vryheyt van Amsterdam geschiet, moet ook binnen Amsterdam by Schout en Schepenen, beregt en genietigt werden, volgens het Privilegie van Hertog Willem, gegeven in den jaare 1342. sonder dat den Balliu vermag, ymand ter saake van breuken te roepen buyten deser Stede, daar de breuken gevallen sijn.

G O U D A.

70

Het Hantvest van Hertog Willem van Beyeren van den 13. July 1414. houd in: *dat hy tot geenen dage het geregt aldaar sal verpacten, nog niemand in handen setten, maar hy en sijne erven altoos selve in bonden sullen, en alle jaar aldaar twee Burgemeesteren en seven Schepenen goede eersaame rekkelijcke Knapen van getrouden bedden setten sullen by haar selfs willen en goetsduncken. Naderhand by Hertog Philips van Bourgondien vernieuwt, voor den tyd en termyn van drie jaar en niet meer, het welk by Hertog Carel desselfs soon van jaar tot jaar, was gecontinueert, tot dat deselve by Ootroy van Maria van Bourgondien van den 23. Maert 1476. op haar ernstige bede is vergunt, dat by de Vroetschap en veertig vier dagen voor den dag, dat men gewoonlijk was het geregt aldaar te vernieuwen, 22. Personen souden werden verkooren, onder hunnen eede de alderrijkste notabelste, eersbaarste, rekkelijcke en vredelijcke mannen, daar nyt by den Grave ofte sijnem Stadhouder te worden verkoren vier Burgemeesteren en seven Schepenen tot den Gouvernemente der voorz. stede dat jaar schar nyt geduyrende. Naderhand op nieuws gecontinueert by Maximiliaan en Maria op den 10. November 1481.*

R O T T E R D A M.

71

Die van Rotterdam moeten ook haare Burgemeesteren en Schepenen van den Stedhouder ontfangen, daar van het Hantvest van Vrouw Maria van Bourgondien van den jaare 1476. aldus luyt.

„Dat de 40. Personen (by later Ootroy 28.) „alle jaar twee dagen voor Mey dag, kiesfen sullen „by lootinge van de witte en swarte bonen, of „by ander manier van Lotinge, seven Personen, „(naderhand gebragt op vyf) uyt hun luyden, die „seven daar het lot op vallen sal, sullen terstont op „staan, en sullen met opgeregte vingeren sweeren, „dat sy om lief of leet, nog haat, nog om geenderhande saaken laten sullen, terstont sonder ver- „trek, sonder eeten en sonder drinken, of ymand

te spreken, 18. Personen by de meeste stemmen, niet dat sy den een den anderen kiesen sullen, van de notabelste, eerbaarste, en vreedzaamste mannen, Poorters der selver stede, ouwt en rijk genoeg wesende, en den selven den Grave, of sijnen Stedehouder over te senden, en te presentieren, om daar uyt seven Schepenen, en twee Burgemeesteren te werden gekooren.

Nader bevestigt by Hertog Philips op den 8. December 1483. en by Keyser Carel geconfirmeert op den 15. November 1524. en op den naam van Philips de tweede op den 13. February 1580. gebragt tot het getal van drie, en eyndelijk by later Octroy van den 16. October 1637. tot vier Burgemeesteren.

GORNIGHEN.

72 **D**ie van Gornighem hebben van ouwts een gebruyk gehad, van alle jaren den tweeden Kersdag, by de afgaande Schepenen in der tyd 14. Personen te nomineeren, uyt den welken den Drossart der voorz Stad, des Saturdags naar Drie-Koningen daar aan volgende seven Schepenen eligeerde, welke seven Schepenen des Dingdags voor Pontiaan, neffens de afgaande Schepenen, gehouden waren op het Raathuys te compareeren, en aldaar te samen een nominatie te doen van twee Personen, uyt welke nominatie den Drossart, eenen Burgemeester in plaats van den afgaanden verkoor, die met den aanblyvenden Burgemeester yder twee jaren, Stads verrigtinge waarnemen.

Sie de inleydinge van het vernietigt Octroy van haar eygen Magistraats bestelling van den 23. Augusti 1652.

En by nader Octroy van Koning Philips, van den 28. September 1590. aan de selve een Collegie van viere wintig Vroetschappen vergunt, dewelke by den Stadhouder beoedigt sijnde, van den Casteleyn als Hooftofficier, met den selven als de 25de. Persoon souden blijven een gedurig Collegie van Vroetschap; door welken Casteleyn by affterven van een van de Vroetschap, alvooren hebbende van deselve een nominatie van drie Personen, daar uyt een ander in des afgestuivens plaats souden werden verkooren.

SCHIEDAM.

73 **I**s by Hantvest van den 8. Augusti 1463. by Hertog Philips van Bourgondien vergunt, by de meeste stemmen te mogen kiesen, uyt de 21. Vroetschappen of andere Poorteren en Inwoonderen aldaar, jaarlijx twee Burgemeesteren, seven Schepenen, en twee Thesauriers; by Vrouw Maria van Bourgondien op den 23. Maart 1476. nader geconfirmeert en geamplieert. Eyndelijk by Keyser Carel in den jare 1527. vernieuwt en verandert.

„Dat sy voorraan souden hebben 24. Personen, van de beste en notabelste der selver stede, die representieren souden het Lighaam der voorz Stad, en magt souden hebben van jaar tot jaar ten gewoonlijken dage uyt de voorz 24. Per-

sonen, of anders uyt den Lighaame der selver stede te kiesen vier Personen tot Burgemeesteren, en 14. tot Schepenen, die sy gehouden souden wesen over te senden aan den Keyser, of sijnen Stedehouder, om daar uyt te nemen en ordonnceren twe Burgemeesteren en seven Schepenen.

SCHOONHOVEN.

Die van Schoonhoven hebben by Handvest van den jaare 1297. 74

„Dat men alle jaar binnen deselve stede op Martyns avont soude vernieuwen de twee Burgemeesteren en de seven Schepenen.

By Heer Jan van Belois, Heere van Schoonhoven, geconfirmeert op St. Barberen dag anno 1356. en geamplieert.

„Dat niemant Schepen of Raat in der Stat souden mogen wesen, hy en hadde daar ses jaaren in gewoont, en waare gegoet tot 100. ponden Hollands, of bet.

By Hertog Maximiliaan en Maria, op den 20. Juny 1480. vernieuwt en geamplieert.

„Dat binnen der stede van Schoonhoven, by den Schout, Burgemeesteren, en gemeenen Rade, souden werden gekosen 27. goede, notabele, en bequame Personen, gegoet wese sende tot 300. Ryns guldens of daar boven, dewelke in toekomende, jaarlijx souden kiesen, vier goede, notabele, en bequame Personen, daar van te stellen twee Burgemeesteren, en 14. goede bequame Personen, daar uyt te stellen seven Schepenen by den Grave van Holland, of in der selver absentie by den Stadhouder en Raden, indien ymand quame te sterven, of sijn Poortregt te verliezen, dat dese 27. wederom in plaats souden sitten.

By Keyser Carel op den 26. October 1542. en by Koning Philips op den 4. November 1550. nader geconfirmeert.

DEN BRIEL.

Heeft by Hantvest van Vrouw Maria van 75 Bourgondien, als Gravinne van Holland, en Vrouwe van Voorne van den 24. Maart 1476.

„Dat de Geswoorens, van den ouden en nieuwen geregte, van deselve Stad, alle jaar 14. dagen voor Bamis mogen kiesen en nemen, 14. Personen, van de notabelste, eerbaarste, rekkelijxte en vredelijxte mannen der voorz Stad; dewelke by den Balliu der voorz Stad, of in sijne absentie in geschrifte met besloten Brieven souden werden gebragt, aan den Stadhouder en Raden van Hollandt, om by deselve uyt de voorz 14. Personen gekooren te werden seven Schepenen; en dat de voorz Schepenen, maaken en kiesen souden twee ouwt Schepenen, het voorleden jaar gedient hebbende, mitgaders twee Burgemeesteren, en twee Raatsluyden.

Naderhand by Hertog Maximiliaan, in den jaare 1444. en by Keyser Carel in 't jaar 1515. en by de Staten van Holland op den 21. Augusti 1620. geapprobeert en vernieuwt.

Het

Het Ampt van Balliu van Voorn, (in welk land den Briel gelegen is) hebben succellivelijk bedient de navolgende Perfoonen.

Symon Fredericxsz van Sweten. 1490.

Bouwen Willemsz van Drenckwaart, obyt 1496.

Willem Symonfz van Valkefteyn, anno 1505. Knaepe.

Gillis van Valkefteyn Willemsz Knaepe, anno 1509.

Jonkheer Andries van Bronkhorft Willemsz 1526.

Jonkheer Casper van Treflong, Heeren Janfz anno 1555.

Jonkheer Claas van Valkefteyn Gerritfz stierf anno 1601.

Jonkheer Joos van de Werve, Ambagtsheer van Giessen - Oudekercke, in den Jaare 1570. hy werdt in den water-flag by Hoorn gevangen, en stierf gevankelijk, anno 1574.

Jonkheer Jan van Vliet Huybertfz, an. 1572. en 1578.

Jonkheer Dirk van Duvendoorde, stierf anno 1593.

Jonkheer Jan van Egmont van Kenenburgh, die zijn Offitie overgaf zijnen Neve, hy stierf anno 1612.

Jonkheer Otto van Sevender, anno 1618. geworden Heere van Kenenburgh.

Op den 24. December 1619. vermits den vrywilligen aftant van Jonkheer Otto van Sevender is gefuccedeert Pieter Jacobfz.

De Heer Pieter van Leeuwen, anno 1623.

De Heer Cornelis Briel, anno 1654.

De Heer Pieter van Almonde, anno 1657. den 21. Maart.

En den 4. October des voorfz jaars de Heer Mr. Paulus Briel.

In den jare 1642. wiert voor de eerfte maal aangeltelt een Pensionaris, om wegens dese Stadt de Vergadering van Holland waar te nemen, en daar toe verkooren de Heer Jacob de Jonge van Ellemeet &c. naderhand ook Gedeputeert ter Admiraliteyt op de Maas, oorspronkelijk uyt de Provincie van Zeeland, en aldaar van 's moeders zyde uyt de Zuytlanden, en uyt Vlaanderen en Brabant uyt de Hertsbeekens en uyt de van Dalens. Hy voerde een gevlamde Azure Baar op een Gout velt, zijnde de Jonge, gequarteleert met Ellemeet, zijnde op een Schilt van Azur twee Gevlamde Baaren en een Swemmende Swaan van Silver, gebekt van Keel.

ALKMAAR.

76

Die van Alkmaar plagten hun eygen Burgemeesteren en Schepenen te kiezen, agtervolgens het Hantveft van Vrouw Jacoba van den 11. April 1426. wegens het kiezen van Hooftman, Dekens, Burgemeesteren en Schepenen verleent met dese woorden. *Item sal onse Stede hebben en houden seftien Hooftmans en negen gilden, uyt elke gilden een Deken, die dat Geregte kiezen en setten sullen, in sulker voegen dat elk Deken van den negen gilden jaarlijx kiezen op den goeden vrijdag eenen anderen Deken, en die negen Dekens sullen kiezen seftien*

Hooftmans, en die selve seftien Hooftmans met den Dekens sullen kiezen drie Burgemeesteren en seven Schepenen, die dat jaar uyt dienen sullen, en niet langer; Dog is by nader Octroy van den 26. September 1530. gestatueert; Dat de Vroefchap op heuren eed jaarlijx ses dagen voor heuren ordinari dag van de vernieuwinge van de wet aldaar sal verkiefen uyt den rijkdom der selver Stede, en van de rijkste verftandigste, en regtvaardigste eerft ses en daar na vier Perfoonen, om den Stadhouder van Holland gepresenteert, en by hem voor het naaste toekomende jaar drie Burgemeesteren, en uyt de voorfz vier twee Thefauriers te werden gekooren; Het welk by nader Octroy van de Staten van Holland van den sefden December 1588. tot agt en twee Perfoonen gebragt is, om daar uyt by den Stadhouder vier Burgemeesteren en een Thefaurier te werden gekooren.

H O O R N.

77

Die van Hoorn is in den jare 1400. by Privilegie van Hertog Aalbrecht vergunt, de ,,verkiefinge van drie Raden of Burgemeesteren ,,op den goeden vrijdag, soo sy van te vooren ,,gewoon waren te doen, en van seven Schepenen, die den Hertog, of ymand die sulx van ,,hem gelast was, uyt de Burgers soude kiezen, op ,,Paas-avond, met welke den Schout regt soude ,,plegen voor dat loopende jaar &c. Hoe dese verkiefinge plag te geschieden, is te sien in het Hantveft van Jan van Beyerens van den 5. Augusty 1322. in dese woorden, *dat alle de Poorters van Hoorn die tot derdhalff nobelen gegoed sijn en daar en boven, te loten sullen gaan op den H. goeden Vrydag, en sullen loten negen mannen welke negen mannen kiezen sullen drie Raden dat sijn Burgemeesteren, en die selve negen Mannen en den Schout van Hoorn oft die gene die het bevolensal werden van des Graven wegen, sal kiezen en eeden vande eenontwintig mannen voorfz seven Schepenen op den Paas avond daar aan volgende.* Welke drie Raden ofte Burgemeesteren by Hantveft van Philips van Bourgondien van den 25. May 1452. tot het getal van vier Burgemeesteren gebragt sijn; In de Hantveft van Hertog Jan van Beyerens staet: *Den Schout van Hoorn, oft die gene die het van de Grave bevolensal werden van des Graven wegen sal kiezen.* Daar uyt genouge blykt dat den Graaf de verkiefinge aan hem oft zijnen Stadhouder heeft willen houden.

E N K H U Y S E N. 78

Tot Enkhuyfen werden de Burgemeesteren met Brieskens en blinde looten op twee-entseventig cedullen, daar van op elk drie namen van de eerlijkste en gegoefte Burgeren by den Schout Thefaurier en Secretaris geschreven, en by den Burgemeesteren besigtigt, verbeterd, en goet gekent, by de Schepenen uyt een over dekte kop geloot, en getrocken op den 1. dag van January. De Schepenen plagten van den Schout op den sefden dag uyt veertien Perfoonen, by de Burgemeesteren van het voorleden jaar daegs te vooren genomineert, verkooren te werden, dat sedert de

ver.

verandering van het jaar 1650. benevens andere steden volgens Octroy van den 17. February 1666. aan de Burgemeesteren vergunt, dog met het aannemen van de Stadhouderlijke Regering wederom aan den Stadhouder vervallen is.

E D A M.

79 **D**ie van Edam is by Octroy van den 6. April 1574. aan den Officier en Burgemeesteren der selver stede vergunt de Electie, verkiefinge, en settinge van seven Schepenen, wefende van de redelijxte, vroetste, en vrolyxte Knapen.

M U N N I K E N D A M.

80 **B**y Privilegie van Hertog Aalbrecht, gegeven op St. Lamberts-dag anno 1400. was den Balliu of Schout gequalificeert, alle jaar op St. Lamberts-dag te stellen seven Schepenen, dog is sedert dien, aldaar costuyme geweest, en geobserveert, dat daags te vooren, wanneer verkiefinge van Burgemeesteren (mede volgens ouder gewoonte) geschiet is, door de oude en nieuwe Burgemeesteren nominatie wert gedaan, van 14. Perfoonen, Poorteren binnen der selver stede, die malkanderen in bloede niet nader bestaan, als agter-sulters kinderen, hebbende ten minsten ses agter een volgende jaren, aldaar Poorters geweest; waar uyt dan d'Electie van seven Schepenen, by den Balliu of Schout wert gedaan.

M E D E N B L I C Q.

81 **D**ie van Medenblicq, is by Hantvest van Hertog Aalbrecht van St. Mathys-avont 1379. gegeven.

„ Dat sy alle jaar, op den Jaars avont, haar Poortmeesters en Raatfluyden kiefen sullen; te weten dat 30. van haar mede Poorteren, die daar toe geloot sullen worden, uyt 120. de rijkste van haar mede Poorteren, twee Poortmeesters, en Raatfluyden, (dat sijn Schepenen) kiefen sullen.

P U R M E R E Y N D E.

82 **D**ie van Purmerynde hebben by Octroy van den 21. October 1626. verkregen;

„ Dat haar Vroetschap voortaan soude bestaan, in 20. Perfoonen, die professie souden doen, van de waare Christelijke Gereformeerde Religie, of ten minsten deselve wel toegedaan.

„ Dat alle jaaren tydelijk voor St. Marcus de voorz Vroetschappen, met meerderheyd van stemmen uyt deselve Vroetschap sullen nominieren, ses Perfoonen, twee ten twee, tot drie, en vier tot nieuwe Burgemeesteren; mitsgaders 14. uyt het Corpus van de Stad tot Schepenen, om by den Stadhouder in der tyd een enkel getal daar uyt verkooren te worden.

W E E S P.

Het Hantvest van Hertog Philips van Bourgondien op den 2. December 1445. aan die van Weesp verleent luyt aldus.

„ Dat 31. de rijkste Poorteren, die meest leggende erven, en staande geimmerten hebben, en hoogst daar op in 't Schot staan, alle jaar op onse Vrouwen-dag purificatie, by der meester stemmen kiefen sullen 14. goede, notable mannen uyt de voorz 31. of uyt andere Poorteren, uyt welke 14. Perfoonen sijnen Raden van Holland, den Balliu van Goyland in der tyd wefende, of die den Grave des magtig soude maaken, kiefen en eeden sullen, op onser vrouwen purificatie seven Schepenen, die dat toekommende jaar Schepenen sullen wesen, welke Schepenen voort kiefen sullen drie Burgemeesteren, en eenen ouden daar in laten blyven.

Op gelijke wyse gaat het by na met de verkiefinge van de Magistraten op de Dorpen, daar de Ambagts-heeren, het sy dat sy hooge ofte middelbaare jurisdictie hebben, op een dubbel getal haar Schouten Ambagts-bewaarders en Schepenen stellen, dewelke hooge jurisdictie hebben; hebben ook regt om een Bailliu te stellen, dewelke de lyfstraffelijke saaken beregt, en het regt van de Hog. Over. waarneemt, maar die gene, dewelke niet anders als middelbaare en lage jurisdictie hebben, diemen Ambagtsheeren noemt, in onderscheyt van de vrye Heerlijkheden die hooge jurisdictie hebben, stellen niet anders als een Schout dewelke de Vierschaar spant, en niet anders als civile boeten beregt, en aangaande het stellen van Burgemeesters, en Schepenen, diemen anders Ambagts-bewaarders ofte gewoorens noemt, hebben sy gelijk regt met de Hoogjurisdictie, mede met een dubbel getal by den Bailliu ofte Schout, en by de sommige by de aanblyvendende Ambagts-bewaarders en Schepenen, daar van de helft alle jaar by beurten afsaat en aan blyft, aan den Heer ofte Ambagtsheer aan te bieden, daar uyt by hem een enkel getal verkoren werd, hebben ook regt een Koster en Schoolmeester te stellen; dese alsoo gestelde Schepenen werden by andere mansmannen genoemt, om dat die gene daar van sy gestelt werden, haar magt eerst van een ander verkrygen moeten, die by de Roomsche wetten *Pedanei iudices* genoemt werden.

^{bb} *Buyten den selven tyd enige afstellinge en veranderinge in de Magistraten te mogen maken*] Hier over valt bedenken, of het ook in de magt van den Stadhouder is, dese nominatien en aanbiedingen voor by te gaan, en de Magistraten in de steden of en aan te setten, en daar inne enige verandering te maken, het welke twesints hard werd gedreven. Welken aangaande te letten staat, gelijk als hier voor in 't lange is aangewesen, dat de voorforge in het stellen van goede Magistraten en Regters, het voornaamste regt is van den Prince ofte Hooge Overheid; om daar in en op sodanige ordre te stellen, als hy naar gelegenheid van saken ten meesten dienst en oorbaar van de gemeene saak bevinden mogt te behooren; Soo dat al die toelatinge en magt daar omtrent den steden toe-

V V V V V V V V

ge-

gelaten niet en moet verstaan werden anders als behoudens het regt van de souverainiteyt gedaan te sijn. Soo seid *Bodinus lib. 1. de Republica cap. 10.* onder anderen seer wel; *Non ipsa Magistratum creatio, sed ipsius Principis probatio, rati habitio, confirmatio, sine qua nihil possit Magistratus, Majestatis vim in se continet*, dat is: de verkiefsinge van de Magistraten selfs en geeft het regt niet, maar het gestaden, goed opnemen, en bevestigen van den Prince, heeft in sig de luyster en kracht van de Souverainiteit, en Hoge Overheid, *Sitamen*, (seid hy voort) *ea creatio ad populum, aut ad Collegia ab ipsis Republica ac legum conditoribus sic delata esset, ut populo vel Collegijs eripi non posset, profecto Principis jura Majestatis non haberet, quia Magistratus imperium populo non Principi accepto ferendum esset*, dat is: indien dat die verkiefsing aan het volk, ofaan een Vergadering by de Hoge Overheid selfs gemaakt en gestelt, sodanig was gegeven ofte toe gelaten, datmen deselve niet wederom en soude mogen intrekken, en van deselve afnemen, soo soude voorwaar sodanigen Prince geen Oppermagt hebben of behouden, en soudemen niet den Prince maar de gemeente de hoogste magt moeten toeschryven. Derhalven by respectie commissien van de Stadhouders, het selve wel degelijk werd uytgesondert, te weten dat hem de magt werd gelaten, van ook buyten die ordinaire verkiefsinge, de Magistraten te mogen vernieuwen, versetten, ofte veranderen, als het van node wesen sal, behalven dat ook uyt de respectie Handvesten dienaangaande gegeven en geconfirmieert wel kan gesien werden, dat het de mening niet en is geweest, de souverainiteyt daar mede yets van de Oppermagt in die saken te onttrekken, dewyl dat de meeste van de selve, niet anders als tot wederseggen toe ofte voor een sekeren tyd gegeven sijn, en in allen gevalle de Graven in der tijd, niet verder als voor haar selven hebben mogen disponeren, en het regt van het land en hoogste magt, daar sy eigenlijk maar dienaars van waren, niet en hebben kunnen weg geven. Het welk ook soo by de steden is opgenomen geweest, dewelke telkens als die gene die sodanig Handvest verleent had, was komen te overlyden, confirmatie op het selve van de volgende Graven hebben moeten versouken en verkrygen. Door dit al te veel toegeven seid den selven Bodin: *d. loco* is allenxkens het Poolse Rijk te niet gegaan, *nam quum, inquit Sigismundi lege Magistratus omnes ejusque Provincia concilio ac suffragijs crearentur, de Majestate regum imperium detractum*. De laak en leid ook sodanig niet, dat de geseide Handvesten de verkrygers eenig voordeel by brengen, maar in tegendeel tot haren lasten leggen, dat sy daar mede belast sijn den Prince, dewelke geen kennis van saken heeft, met een dubbel getal van bequame luyden te moeten dienen, en sulx om daar door te beter onderregt te kunnen werden van de bequaamheyt van de Persoonen hem voorgestelt, die hy by sig selven soo wel niet en mogt komen te kennen, als wel die gene die daar dagelijx mede omgaan.

86 Waarin op dat geen jalousie, corruptie, ofte omkoop, gunst, ofte afgunst in het voorstellen van deselve Magistraats Persoonen geschiede,

die geene dewelke de voorstelling van het getal komen te doen, malkanderen ingeolge van haar gegeven Handvesten, met eede moeten verbinden, van de nuyste en bequaamste Persoonen uyt de Vroeschap ofte andere tot deselve diensten te sullen nomineren, en wederom moeten die gene, dewelke daar toe werden verlopen, des eed van suyvering doen, dat sy om deselve diensten niet versogt, nog doen versouken hebben, nog daaraan yets gegeven ofte doen geven hebben, directe noch indirecte; op sommige plaatsen sijn eenige weynig uyt het grootte getal die by blinde loring oft anders by het trekken van een witte ofte swarte boon alleen tot de nominatie gestelt en gemagtigt werden, dewelke van malkanderen niet en wesen, en de boon getrokken sijnde, van den anderen niet en scheidten, voor dat de voorstellinge gedaan is, mede onder voorgaande protestatie en sweeringe, gelijk als hier voor van die van Rotterdam is aangewesen; andere hebben wederom andere middelen van onbekende stemmingen met besloote briefkens, als anders, dog hoe nauw datmen 't selve bepaalt, so is de jalousie en blinde staatsugt van de sommige soo groot, dat sy al des niet tegenstaande middelen weten uyt te vinden, om tot haar oogwit, met het verdrukken en te onderhouden van andere, die het dikmaals beter waardig sijn, te geraken. Derhalven den Prince ook aan die voorstellinge soo seer niet gebonden is deselve aan te nemen ofte voor goed te keuren, *nam qui habet jus approbandi, habet etiam jus reprobandi*.

Het welk indien niet door een Oppermagt soude kunnen of mogen ingetoomt werden, tot de grootste ongemakken van de werelt soude uytbersten, en een Republyc niet bestand en soude kunnen blijven, indien dan omtrent de manier van Regeringe het sy tusschen de Regenten in 't particulier ofte in 't gemeen, door factie, ofte tweespalt, in eenige saken eenige indragt komt te geschieden en voor te vallen, dat niet anders als met het versetten en veranderen van de Magistraten ofte eenige uyt deselve kan werden beslegt, of dat de Regenten haar eygen voorregten, Handvesten en oude herkomen tot het aanstellen van de Magistraten vereyft, komen te buyten te gaan, of geen goede harmonie en eendragt onder den anderen komen te houden; die magt moet immers blijven by de Hoge Overigheyt, en die geene dewelke in hoogheyt en waardigheyt in haar plaatse gestelt sijn.

87 Het is waar, dat sulx niet ligt en om geen geringe saak moet geschieden, dat het afstellen en veranderen van Magistraten grooten haat maakt, maar nog groter ongemak geeft het, dat de factien tweespalten en jalousie tusschen deselve, dewelke sonder tydelijke remedien en voorforgen grooter en grooter werden, by tyds werden gefnuykt en ingetoomt.

Tot welken eynde by verscheyde Handvesten vergunt en vast gestelt was, dat men de oude gebruyken omtrent de verkiefsinge van de Magistraten der steden niet en soude veranderen, maar deselve by haar oude gebruyken soude laten, als waar in de welstand van een goede regering bestaat, datmen de gemeente by haar oude gebruyken laat en geen verandering maakt, in het geene dat

dat rustelijk en vredelijk toegaat. Soo is by Hantvest van Vrou Maria van Bourgondien aan die van Holland en Zeeland, op den 14. Maart 1476. gegeven, articulo 12. uytdukkelijk verklaart, „ dat om alle partye en tweedragt, die in den lan- „ de om de vernieuwinge en vermakinge van de „ Wetten, tot grooten agterdeel van deselve ge- „ week en gerefen was, en nog werden en ryfen „ mogt, doot en te niet te brengen en te blyven, tot „ eeuwigen dagen geconsenteert is, dat die goe- „ de Steden van Holland, te weten, Haarlem, „ Delft, Leyden, Amsterdam, Gouda, Rot- „ terdam, en Schiedam, hebben en houden sul- „ len, alsulke manieren van wetten en geregt te „ setten en ordonneeren, als sy lange by wijlen Her- „ tog Philips haren ouden Vader en sekeren tyd „ daar na gehad en gebruykt hadden, uytge- „ sondert die van *Dordrecht, den Briel, en Middell- burg*, die om dat sy van andere natuyr en conditie waren, een bysondere ordonnantie verkregen, om daar na het geregt geset te werden, dog dit en benam de magt niet van de Hoge Overigheyt, van t'allen tyden als het van noode mogt wesen, dat de verkiesinge en voorstellinge van de Magistraten, volgens de bedingen niet suyver en bleef, of dat sy met factie begonnen te regeren, deselve in 't geheel of voor een gedeelte te vernieuwen, en te herstellen, het welk dan wel meest geschiede onder dusdanige protestatie, dat het selve geschiede sonder prejudicie van der Steden Privilegien, vryheden, en geregtigheden.

Die de saake in de gront wel insiet, kan het wel beseffen, dat dese magt aan d'een syde om het gesag en aansien van de hoogste magt, en aan d'ander syde om de misbruyken, die daar uyt te wagten staan, en Godt betert nog genoeg in swang gaan, den Graaf ofte den Stadhouder deselve niet heft kunnen ofte mogen ontmagtigen, en daarom alle soodanige Handvesten en Privilegien, hoe generaal dat die ook mogten leggen, voor enkele toelatingen mogten werden gehouden, sonder eenige verder verbintenis, als tot dat het anders moet verstaan werden.

Voor eerst is een kennelijke saak, dat den Stadhouder gehouden en verbonden is, het regt van de Hoge Overigheyt waar te nemen, en voor te staan, en daar van niet het alderminste mag quyt geven, welkers voornaamste pligt bestaat in de voorforge tot een goede Overheyt en Magistratuyr over het gemeen en elk deel in 't bysonder *Magistratibus opus est inquit Cicero lib. 3. de legibus, sine quorum prudentia ac diligentia civitas esse non potest, Quorum descriptione omnis Reipub. Moderatio continetur, neque ipsorum prescribendus est imperandi sed etiam civibus obtemperandi modus.* Dat is, daar moet een overheyt wesen, sonder „ welkers wysheyt en voorfigtigheyt geen gemeente bestaan kan, in welkers pligt de gantsche „ welstant van de gemeente bestaat, want deselve „ ve en moet niet alleen het gebieden voorgescre- „ ven werden, maar ook het involgen en toege- „ ven des volks. Wel te regt: want, wat isser noodiger in een wel gestelde Republijk als de liefde en onderlinge pligt tusschen de Overheyt en den Onderdaan.

Dit is dan het werk van de Hooge Overigheyt

te besorgen en doen besorgen, dat daat toe bequameluyden verkoren werden, en op die verkiesinge soodanige ordre te stellen, als naar gelegentheyd van saken bevonden sal werden te behooren, tot welken eynde dan tot voordeel van de gemeente, niet ten voordeel van de verkiesbaare en kiefende Magistraat, soo veel die daar over geroepen werden, elk in den sijnen by Hantvesten en Privilegien goede ordre is gestelt, dewelke indien in eenige deelen mogten te buyten gegaan werden, het de Hoge Overigheyt, en uyt haren naam den Stadhouder toekomt, daar op nader ordre te stellen; dit is de oorzaak waarom dat de toelatinge van de nominatie van een dubbel getal by de respectieve Privilegien en Hantvesten der steden, aan de steden, of het Lighaam van deselve vergunt, soo nauw bepaalt wert, en de verkiefers onder eede verplicht werden, de nutste, bequaamste, en regtvaardigste in een dubbel getal te moeten voordragen. Dit is een Handvest, dat niet den Keyfers voor haar selven, maar voor de gemeente gegeven is, want de gemeene Vroetschap in de Steden de gantsche gemeenschap uytbeelden.

Soo nu in desen eenige mislagen werden bevonden, dat de Hantvesten tot dien eynde aan de gemeente gegeven, niet welen werden onderhouden, en dat de Regenten haar daar in niet wel of naar behooren en dragen, wie sal dat beregten anders als de hoogste magt, en den Stadhouder? die daar van het voorzittende hoofd is, uyt den name van deselve, die ook self onder eede verplicht is, des Lands, en der Steden geregtigheden, Privilegien, Hantvesten, en loslijke gebruyken te maintaineren, en voor te staan; dat in soodanige gelegentheyd het eygen werk van den Stadhouder is, als daar in verbeeldende de Hooge Overigheyt, en voor soo veel het stellen van de Magistraat aangaat, hem in 't bysonder is aanbevolen.

Dat nu de Graven van Holland wel mild en liberaal mogten geweest sijn in het verleenen van de Privilegien en Handvesten, op het nomineren en voorstellen van de Magistraten, meer ten voordeel van de Magistraats Persoonen self, als ten voordeel van het gemeen, soude sonder gestading en aggregatie van de Staten, die daar in noyt geconsenteert ofte toegestemt en hebben, niet bestaan mogen, die daar in tot het verleenen van Privilegien en Handvesten, buyten de bysondere gratien, pardonnen, en remissien aan deselve private overgegeven, by sonderlijk het regt van de Hooge Overheyt self betreffende, gelijk als is de voorforge omtrent de Magistrature in de steden, niet meer te seggen hebben gehad, als de jegenwoordige Stadhouders, die deselve in gelijke preëminentie en waardigheyt sijn gesuccedeert en gevolgt, sulx dat wel duydelyk werd onderscheyden by Hugo de Groot, in sijn inleydinge lib. 1. cap. 2. dat wel de Handvesten by de Graven verleent sonder onderscheyd plaats hadden, in en over Graafs eygen regt, maar indien het was de geregtigheyt van het land, dat sulx sonder bewilliging van de Staten niet en mogt geschieden, sulx hy verhaalt, dat by Philips van Leyden, Hollandse Regtsgeleerde in sijn Tractaat de *Reipub. cura & sorte Principantis*, dat hy aan Grave Willem

de V. van die naam, toegesonden en toegeeygend had, op verscheide geschillen over sodanige saken in Holland voorgevallen gepast heeft; in welk Tractat hy onder andere *Casu XLVII. ad Novell. VIII. Sancimus*, verhaalt, dat door die selve wet, verscheide Handvesten in voortyden by de Graven gegeven en verleent, vernietigt en ingetrokken sijn. En schoon genomen sy hadden de magt gehad en aangenomen van bysondere Privilegien en Handvesten op sodanige te mogen verlenen, soo en souden in allen gevalle deselve Privilegien en Handvesten in der selver nakomelingen niet aannemelijk sijn, om dat het Graafschap van Holland noyt succeslyf geweest, en altoos gestaan heeft in de verkiefsinge van de Staten; Sie *Grot. de Antiq. Reipub. Batav. cap. 5.* Het welk seer klaar en schynbaar is, dat by het overlyden van de Graven, en het aannemen van een ander in der selver plaats, alle voorgaande gegeven Handvesten sijn en hebben moeten werden vernieuwt en geconfirmmeert, daar van de voorbeelden te menigvuldig sijn, als dat daar van een bysondere optelling van noden is, of met ordre gedaan soude kunnen werden, sulx kan gesien werden het voorverhaalde Handvest van Graaf Floris, aan die van Dordrecht gegeven in den jare 1284. in dese woorden: „ En geloven wy onse voor s. ide Poorteren, „ dat wy den Schepenen en Raatsmannen maken „ en setten sullen in aller manieren als onse Heere „ onse Vader Schepenen en Raden plag te setten, „ en het by sijnen tyde in Dordrecht plag te wesen; „ en nog breder by Handvest van Hertog Willem van Henegouwen aan die van Leyden gegeven in Mey 1306. in dese woorden, „ vernieuwen „ hen en beloven voor ons en onse nakomelingen „ wettelijk en trouwelijk, alle heur oude Handvesten en vryheden te houden en sterken, elken „ en alle die hen gegeven sijn en verleent sijn van „ onse Voor-ouders, &c. Hoedanige confirmatie en vernieuwinge is gedaan by Hertog Jan van Brabant op den 20. April 1418. Gelyke confirmatie is die van Haarlem vergunt by Hertog Willem op Sint Aagtdag anno 1404. en by Hertog Philips van Bourgondien van alle Brieven, Privilegien en Handvesten die stede van Haarlem gegeven; Confirmatie van alle voorgaande Privilegien aan de Stad Delft gegeven by Hertog Aalbrecht van Beyeren op onser Vrouwen Conceptionis dag anno 1389. by Hertog Jan van Brabant op den lesten February 1420. en by Hertog Philips van den 13. Augusty 1425. Confirmatie van alle voorgaande Handvesten van Margriete Keiserinne aan die van Amsterdam des Maandags na den Ascensidag 1346. van Hertog Willem van Beyeren den 13. Mey 1355. van Willem van Beyeren Grave van Oostervant, van alle sijns Vaders voorgaande Handvesten des Dingdags na Sint Victorsdag 1394. van Maximiliaan den 26. May 1480. van Vrou Maria van alle Brieven by haar Grootvader Hertog Philips gegeven aan allen steden in 't gemeen verleent, by het groot Privilegie van den 14. Maart 1476. Confirmatie van alle Privilegien die van der Goude gegeven by Hertog Aalbrecht op St. Agnietendag 1395. by Hertog Jan van Brabant en Vrou Jacoba den 23. January 1418. by Hertog Philips van Bourgon-

dien, 1428. by Hertog Carel van Bourgondien den 21. July 1468. en by Hertog Maximiliaan den 28. Maart 1478. en meer andere.

Uyt den inhoud en stelling van de Handvesten self is ook onderscheyd te maaken tusschen Handvesten de gemeene saak aangaande, en tusschen de sommige, de welke den Grave op sijn eygen autoriteyt heeft gegeven, ofte mogen geven, gelijk als waren de Handvesten van Tol-vry te mogen varen, geregtigheden van de wage, hop, Gruydgeld, Midden-penning, maat, en gewigte, visserye en diergelijke Graafskheids Domeinen; De Handvesten de gemeene saak aangaande ofte andersints het regt van de Ho. Over. betreffende, en hebben de Graven van Holland niet mogen geven, als naar voorgaande advys van de Ridderchap, Edelen, en Steden, die van den secreten Rade, of andere gequalificeerde daar overgeroepen, gelijk dat in verscheide diergelijke Handvesten wert uytgedrukt.

Gelijk nog tegenwoordig t'sedert de tyd van de Graven van Holland alle Octroyen en Privilegien aan de steden vergunt, op geen andere naam uytgaan als op de „ Ridderchap, Edelen „ en Steden van Holland en Westvriesland, re- „ presenterende de Staten van den selven Lande.

Andere des Graafskheits Domeynen, en het regt den Graven in 't bysonder toekomende, dien aangaande heeft den Grave sodanige Privilegien en Handvesten mogen verlenen, als het hem goed docht; *Quilibet enim favoris pro se introducto renunciare potest. l. pen. ff. de pact. § l. 21. § l. 27. ff. de Reg. iura.* en een yder mag ten allen tyden afstand doen van het regt dat hem self toekomt; dit wert seer wel onderscheyden by den Hollantsen Regtgeleerde Hugo de Groot inleyd. 1. bouk 2. deel, daar hy spreekt van de kragt der Handvesten, „ dat deselve niemands regt benemende plaats mo- „ gen hebben; maar wert daar by eenig regt beno- „ men indien het is Graafs eygen regt, loo sijn „ buyten twyffel de Handvesten gestade, maar is „ het de geregtigheyd van het Land, sulx en mag „ sonder der Staten bewilliging niet geschieden.

Dat nu de Graven van Holland de exercitie van het bestellen der Magistraten is toegelaten, en dien aangaande by Handvesten als anders tot den meesten dienst en rust van de gemeente sodanige ordre hebben gestelt als sy bevonden hebben te behooren, en is niet anders te verstaan, als dat het selve geschiede uyt den naam van de Hog. Over. en behoudens het regt en souveraine magt deselve dien aangaande competerende, om daar over t'allen tyden sodanige andere ordre te stellen, als het haar mogt goed dinken.

Het is ook een regel in regten, dat geen Privilegien ofte voor regten selfs by de hoogste magt aan yemand vergunt, tot agterdeel van een derde of tot nadeel van het gemeene beste mogen strekken. *l. 3. l. 7. cod. de precib. imp. offer l. 3. 4. l. ult. § tot: ut: de precib. imperat:* sulx dat in verscheide voorvallen van sijnen tyd gepast werd by Heer Philips van Leyden, voornaam Hollands Regtgeleerde in sijn bouk *de Sorte Principantium*, dat hy aan Graaf Willem de V. omtrent het jaar 1360. had opgedragen.

Blykt ook daar uyt, dat de Handvesten dien aangaande

gaande by de Graven gegeven, niet verder of anders en zijn gerespecteert en opgenomen, met dat t'feedert het afgaan van deselve Graven, de Stadhouders van de Hoge Overigheyd onder anderen de magt gegeven wert, om niet alleen de Magistraten, op haar gewoonlijke tyden, op voorgaande toegelatene nominatien te verkiesen, maar ook in 't by sonder van deselve ook buyten tyds te mogen veranderen, versetten, en vernieuwen.

Die in het verleenen van de Hantvesten en Privilegien van de steden het ruymste daar over gestapt hebben, en by na al toegestaan hebben wat versogt en gebeden wierdt, sijn geweest Hertog Aalbrecht van Beyeren, Keyser Lodewijks soon, die als Ruard, en Voogt van den lande in plaats van Willem de vyfde den dullen Graaf, en den Eert-Hertog Maximiliaan, die als voogt over Philips en Carel het Stadhouderschap bedient hebben, daarom dat Hertog Aalbrecht om de menigvuldige Hantvesten en Privilegien by sijnen tyd gegeven, en bysonder aan de Stad van Amsterdam, dewelke als een jonger Stad nog weynig voorsien was, spots wyse den Privilegie-Kakker genoemd wierd, dewelke of en hoe verre tot het verleenen van Privilegien, en Hantvesten bevougt sijn geweest, laat ik het oordeel aan wyfer; soo veel de Handvesten by tyde van Hertog Maximiliaan gegeven aangaat, is aanmerkens waardig, dat Hertog Philips, dewelke op sijn 16. jaar het Graafschap in den jare 1494. aan nam als hy Graaf gehult wierd, sijn eet niet en heeft willen doen, voor dat eerst al de Privilegien by tyde van Maximiliaan en Maria gegeven, vernietigt en nul verklaart waren.

91 Men vind ook dat by na alle der selver gegeven Handvesten, of by redemptie en afkoop van lasten, daar mede sy de gifte der Magistratuyre buyten qualiteyt beswaart hadden, of om bysondere goede diensten, of, en wel meest ter bede, en particulier versouk van de Magistraat self vergunt sijn.

Wat het eerste aangaat, is kennelijk dat sy niet bevougten sijn geweest, daar op eenige beleninge te doen, ten waar het selve by den staat self waar geschied geweest, soo heeft Hertog Philips by Handvest van den jare 1434. aan die van Leyden gelooft, dat het setten van Schout en Schepenen der Stad Leyden altyd aan hem en sijnen erven blyven soude, sonder het Schependom t'eeniger tyden te verkopen, versetten, belenen, of weg te geven, en by Hertog Aalbrecht aan die van Haarlem op St. Aagtendag 1380. dat die Heer van den lande selver Schepenen stellen sal; en by den selven Aalbrecht by Handvest op St. Georgien dage 1387. aan die van Amsterdam, Goyland, en Amsteland, gegeven met dese woorden, „Item sullen wy of die wy het bevelen al, „toos Schepenen kiesē; en by Vrou Jacoba aan die van Delft gegeven den 22. December 1417. „gelooft tot geenē dagen het geregte al, „daar te verpagten, belienen, nog ymand in han, „den te stellen; soo ook aan die van der Goude by Hertog Willem op den 13. July 1414. beloofst is, „het geregt niemand in handen te stellen, of „te belasten, maar self twee Burgemeesteren en „seven Schepenen te stellen.

In 't verder is een regel in regten, dat het gecetter bede en precario geschied, niet anders te verstaan is, als tot wederseggens toe, het welk tot allen tyden mag wederroupen en ingetrokken werden *per text in l. 1. ff. de precario.*

Dit is ook de oorzaak waarom veele en verscheyde Handvesten rakende de nominatie en verkiefinge van de Magistraten gegeven sijn, behoudens het regt om t'allen tyden deselve te mogen veranderen, versetten, ofte vernieuwen, en werd alsoo verstaan, schoon het selve daar by in 't bysonder niet en wert uytgedruykt; by de sommige werd deselve nominatie niet verder ofte anders toegelaten als voor sekeren tyd, en by andere tot wederseggen toe; soo wert by het Hantvest van Hertog Aalbrecht aan die van Haarlem gegeven des Sondags na Sint Aagtendag anno 1380. wel duydelyk uytbesondert met dese woorden, „dat wy onse Schout en Schepenen te setten binnen Haarlem niemand beveelen nog magtig maken sullen, maar sullen die magt altoos „aan ons selven houden; voort soo mogen wy „Schout en Schepenen versetten en vernieuwen, „alsoo ook als ons genoegt.

Soo is het Privilegie van Vrou Maria in den jare 1476. aan die van Holland en Zeeland gegeven, dat die van *Haarlem, Delft, Leyden, Amsterdam, Goude, Rotterdam,* houden souden alsulke manieren van watten te setten en ordonneren, als sy voor desen gebruyke hadden; by nader Handvest van den 14. July 1481. op den naam van Maximiliaan en Maria ingetrokken, en tegen die van Leyden wederroupen, en op een nieu de veertigen ingestelt en toegelaten wederom als van ouds te gebruyken tot wederseggen toe; sulx blykt ook by acte en verklaringe van Hertog Philips van den 22. October 1504. op het subject van het intrekken en vernietigen van het Handvest van den 24. July 1434. aan die van Leyden gegeven, voor soo veel haar daar by was toegestaan haar eygen Burgemeesteren te stellen met dese woorden: *En want ons nog volkomenlyk gebleken is, dat onse voorsz. stede van Leyden met soberen en kranken regimente t'agteren gevallen is, miswelken grootelyks van noden is daar in te voorsien, en het regiment der selver stede te stellen in goede en sekere hand van goede en notable mannen, soo hebben wy hier om aan ons behouden en geresolveert, behouden en resolveert by desen die dispositie en vernieuwinge van den Burgemeesteren, Schepenen en Thesauriers, om die by ons en van onjont wegen of en aangestelt en vernieuwt te werden, in allen voogen en manieren als ons dat gelieven sal &c.* Soo wert het Hantvest by Hertog Philips aan die van Leyden op den 22. April 1449. gegeven, niet langer verleent als voor den tyd van agt jaar, het welk daar na by den selven Hertog in den jare 1451. voer nog tien jaar verlangd is; by de huldinge van Philips Eert-Hertog van Oostenrijk van den 14. December 1495. sprekende van de Magistraat van *Delft, Leyden, Goude, Amsterdam, Rotterdam, en Schiedam,* werd deselve toelatinge te useren en gebruyken niet verder vergunt, als tot dat hy „tot den ouderdom van vyf-en-twintig jaar sou, „de gekomen sijn, het welk dienvolgende by Maximiliaan op den 10. October 1510. als voogt

van Keyfer Carel voor die van Leyden niet langer is gecontinueert als voor drie jaar, en in den jare 1514. wederom gecontinueert tot weerseggen toe, tot dat Keyfer Carel op den 21. Juny 1519. de wet verandert en herstelt heeft, in gelijke manier van doen, als sy te vooren nopende de verkiefinge vande Magistraten gedaan hadden, sulx 't selve hier voor in 't lang is uytgedrukt, dog al mede tot weerseggen toe; Het Handvest van Hertog Philips aan die van Delft gegeven op den 7. September 1445. hier voor mede verhaalt, houd in, den tyd van tien jaren lang, daar ten eynde tot wederseggen toe; en het Handvest van der Goude, by den selven Hertog Philips van Bourgondien gegeven, houd in, den tyd en termyn van drie jaar sonder meer; het welk by Hertog Carel van jaar tot jaar gecontinueert wierd, en eyndelijken wederseyt; 't selve wert in 't lange verhaalt in het Hantvest en confirmatie van Maximiliaan en Maria van den 1. April 1481. by Octroy van Maria van den 23. Maart 1476. vernieuwt, en eyndelijk by Maximiliaan en Maria op den 1. April 1481. onbepaalt, en sonder sekerere tyt vergund, en nader bevestigt; Het Handvest van Hertog Philips op den 22. Mey 1452. aan die van Amsterdam, op het stuk van de nominatie en voorstelling van hare Schepenen verleent, en houd niet langer als den tyd van agt jaar.

92 Dat in opsigt van die van Leyden het stellen van Schepenen een Domanium Principis geweest is, selsf sonder eenige voorgaande nominatie, en dat haar de voorgaande nominatie alleen by toelatinge naar het voorbeeld van andere steden tot wederseggen toe en sonder eenig regt daar toe te hebben, vergunt is, blykt niet alleen uyt alle de voorgaande bygebragte Handvesten, die maar voor een tyd en eyndelijk tot wederseggen toe vergunt sijn, maar is buyten dien uyt de instellinge van het Schepen Ampt aldaar genoug kennelijk, dat van ouds de Schepenen die aldaar het oudste Collegie sijn, en te dier tyde met den Schout de Stad Leyden alleen regeerden, sonder eenige voorgaande nominatie by den Graaf van Holland en den Burggraaf t'samen, by elk tot vier in getal, en sulx sgt Schepenen gestelt sijn geweest, die ook by beurten een Schout stelden, soo als hier voor in 't brede verhaalt is, het welk daar na by het vernietigen van het Burggraafschap door toedoen en op het versouk van die van Leyden, die niet goed Burggraafs en waren, in 't geheel aan den Graaf en nu den Stadhouder is vervallen.

Soo hebben van alle oude tijden de Graven van Holland, ende hare Stedehouders, alser of in de Staate vergadering, of in de steden tusschen deselve eenige tweespalt ofte oneenigheyt ontstond, de saken den staat betreffende by bemiddeling uyt haar Souveraine Opper-magt, van wegen de Hooge Overigheyd daar toe bysonderlijk gelast, en gemagtigt beslegt, en rakende eenige twee spalt en oneenigheyd in de leden van de Magistratuyre in de steden onder haar, ofte soo wanneer den dienst van het lant sulx mogt vereyssen, de Magistratuyre als Burgemeesteren, Schepenen en Raden vermogen te versetten en veranderen, gelijk sy ook van tyd tot tyd gedaan hebben;

Die van Haarlem erkennen ook in hare beschryving in het 5. bouk, „dat wel de opperste magt, „by den Staten is, dog daar van het hoof is den „Gouverneur van Holland en Zeeland, die altyd „vertrout is geweest de verkiefing van Burge- „meesters en Schepenen.

De magt dienaangaande aan den Stadhouder 93 by de unie van Delft, in den jare 1576. gegeven brengt in het 10. Articul, daar van de Raden van Justicie gesproken werd wel duydelyk mede; Sal sijn Excellentie, te weten Prins Willem H. M. „den selven Raad en andere Officieren &c. stellen en ordonneeren, soo wanneer eenige vande „jegenwoordige sal komen te overlyden, of den „tyd van eenige Officieren sal geexpireert sijn, „ten waar (Nota) om redenen sijn Excellentie „goed bevonde eenige te veranderen ofte vernieuwen 't welk sijn Excellentie mitdien sal „mogen doen &c. en in het XIII. articul, Item „sal sijn Excellentie eligeren, creeren en vernieuwen, ten gewoonlijken tyden, de Magistraten in de steden als naar ouder herkomen, Hantvesten, en Privilegien van de steden, welverstaande in dien de nood ofte verfekertheyd „mogte vereyssen, eenige afstellinge ofte vernieuwinge van Officieren Wethouders ofte Magistraten van de steden, buyten den gewoonlijken tyd, sal sijn Excellentie 't selve ook mogen „doen met kennisse van saken en van 't merendeel der gener die de Vroedschap en het Corpus der selver stede sijn representerende, alles „sonder prejudicie der Stede Handvesten en Privilegien, die niettemin gehouden sullen werden en blyven in haar geheel.

By de articulen van overdragt van de Souverainiteyt deser Landen aan Prins Willem I. op den 5. July 1581. gedaan, werd het selve met uytgedrukte woorden vernieuwt.

„Dat hy sal creeren en vernieuwen ten gewoonlijken tijde de Magistraten in de Steden, „als naar ouder herkomen, hantvesten en privilegien van de Steden, welverstaande, indien „den nood ofte verfekertheyd mogte vereyssen eenige afstellinge, ofte vernieuwinge van de „Officieren, Wethouderen, ende Magistraten „van de Steden buyten den gewoonlijken tyd, „hy het selve sal mogen doen, met kennisse van „saken, al sonder verminderingh der Steden „Hantvesten en Privilegien, die niet te min gehouden sullen werden te blyven in 't geheel.

Daar uyt dan wel klaar blykt, dat de vernieuwinge ende veranderinge van de Magistraten in de Steden onvermindert en niet tegenstaande hare Handvesten en Privilegien, by den Stadhouder mag werden gedaan, soo wanneer het nodig is, ende hem mogt goet dunken.

Na de dood van Prins Willem, is Prins Maurits op den 1. November 1585. het Gouvernement van Holland, ende Westvriesland, opgedragen met dese selve Commissie. „Hebben „met goede kennisse van saken en deliberatie van „Raden, den voorn. Grave Maurits van Nassou „in de plaatse van sijn Vader de Prince van Oran- „gien gecommitteert en gestelt, als Gouverneur, Capiteyn Generaal en Admiraal vande „Graaffschappen van Holland, en Zeeland, geven-

„vende den voorn. Grave Maurits van Nassou;
 „volkomen magt ende autoriteyt den voorsz
 „Staat als Gouverneur, Capiteyn Generael en
 „Admirael voortaan te houden, excerceren en
 „bedienen, daarinne voortstaan, bevorderen,
 „ende bewaren de Overigheyt, Gerechtigheyt,
 „ende Privilegien, ende het welvaren van den
 „voorsz Landen; en Ingeletenen van dien; misf-
 „gaders het gebruyk van de Christelijke Religie,
 „deselve te conserveren en beschermen van alle
 „overlast, ende foulen, desordre, oneenigheyt,
 „afbreuk ende schade, voorts in den voorsz Lan-
 „de te doen gebruyken, en administreren Regt
 „en Justitie, de provisie van Justitie behoor-
 „lijken te doen verlenen, alle den geenen die
 „sulcx versouken sullen, ende deselve te doen
 „executeren; alles aangaande de Justitie, met
 „advys van den Præsident ende Raden over
 „Holland, Zeeland, ende Westvrieland, ende
 „aangaande de saken van den Oorlog ende Poli-
 „cie van den voorsz Lande, met advys ende ten
 „overstaan van de Edelen ende Raden uyt den
 „voorsz Lande van Holland, Zeeland ende
 „Westvrieland, by sijnder Excellentie te voe-
 „gen; de Burgemeesteren, Schepenen en Wet-
 „ten te veranderen naar behooren, ende daar
 „het van noden wesen sal, te doen houden
 „goede opzicht ende wagtten, in de Steden ende
 „Sterkten, aldaar ook te water en te lande, en
 „voorts in 't generaal en particulier al te doen,
 „dat een goet en getrouw Gouverneur en Capi-
 „teyn Generael en Admiraal vermag ende be-
 „hoort te doen, volgens de instructie, die hem
 „verder sal werden gegeven, in welke particu-
 „liere instructie mede in 't bysonder is ingelijft,
 „en herhaalt, dat den Gouverneur met de Gede-
 „puteerde Raden van Holland, Zeeland ende
 „Vrieland, die benefens sijne Excellentie sul-
 „len werden gevougt, sal mogen vernieuwen, en
 „veranderen, die Burgemeesters, Schepenen,
 „ende Wetten na behoren, ende daar 't selve
 „van noden wesen sal.

96 De Commissie van Prins Frederik Hendrik,
 op den 24. Mey 1624. gegeven, inhoudende de-
 selve premissien, leid in het verder aangaande
 het verkiesen, versetten en veranderen van de
 Magistraeten onbepaalt, „de Burgemeesteren,
 „Schepenen en Wetten te veranderen naar beho-
 „ren, ende daar het selve van noden wesen sal,
 sonder eenige de minste bepalinge ofte byvouginge;
 sedert welke geen nieuwe ofte andere commis-
 sionen ofte bysondere instructie en is gegeven,
 maar sijn hare Hoogheden Prins Willem de II.
 op den 24. Maert 1646. en Prins Willem de III.
 op den 3. July 1672. „tot Gouverneurs, Capi-
 „teyns Generaal, Admiraals Generaal, ende Stad-
 „houders over Holland, Zeeland, ende Westvrie-
 „land aangenomen ende haar opgedragen, in
 „deselve digniteyten, waardigheden, ende pre-
 „rogativen, als deselve Ampten voor desen by de
 „Princen van Orangien, hunne Voor-ouderen,
 „hoog-loffelijker Gedachten bedient ende be-
 „kleed sijn geweest.

97 Dat de Graven van Holland niet tegenstaan-
 de de Privilegien op het stuk van het stellen en
 nomineren van haar eygen Magistraten aan de

steden gegeven, evenwel de oppermagt aan
 haar behouden hebben, is uyt het voorgaande
 genoug aangewesen, en dat sy altoos geoeffent
 hebben; de alsoo gestelde Magistraten, soo dik-
 maals als het haar geliefde, te versetten en veran-
 deren, is uyt de Historien kennelijk; en om het
 selve uyt de Regeringe van de Graven op te ha-
 len; is uyt de laatste tyden van den Houks en
 Cabelausen Oorlog; en tweespalt, den tyd
 van omtrent 150. jaar, te weten van het jaar 1300.
 tot het jaar 1450. genoug bekend, hoe dik en
 hoe menigmaal door autoriteyt van de Graven
 en hare Stedehouders in der tyd de Magistraten
 ingetrokken, vernietigt, en aan de sommige
 voor sekere tyd en andere tot weerseggen toe we-
 derom gegeven sijn; so hebben Hertog Maximilia-
 aan, en Maria op den 20. July 1481. de voorgaan-
 de absoluyte toelatinge weerroepen, en binnen
 Leyden als op andere plaatsen, op een nieuw de
 Vroetschap ingestelt en toegelaten te gebruyken,
 als voor dien tyd gewoonte was, tot wederseggen
 toe; soo ook by Keyser Caarel, in den jare 1514.
 de Veertig van Leyden is weerroepen, en in den
 jare 1519. tot wederseggen toe herstelt.

Soo heeft Prins Willem H. L. M. naar het
 voorbeeld van Philips, dewelke in 't jaar 1505.
 het getal van vier Burgemeesteren tot op twee
 verminderde, in het jaar 1574. op den 14. Octo-
 ber de Magistraat van Leyden niet alleen buyten
 tyds verset en verandert, maar self het getal van de
 gantche Vroetschap van 40. tot 28. Personen,
 daar onder vier Burgemeesteren, agt Schepenen,
 en sestien gemeene Vroetschappen, vermindert
 buytende tyd van gewoonlijke verkiefinge
 soo als voor verhaalt is, niet tegenstaande
 verscheyde actens van protestatie, dog na-
 derhandt om redenen op het oude getal ge-
 bragt.

Van gelijken heeft den selven Prins Willem de
 I. in den jare 1579. als Gouverneur van Vlaan-
 deren, de Magistraat van Gent en Brugge buyten
 tyds afgeset, en wederom andere in plaats gestelt;
 Sie Emanuel van Meteren, Nederlantsche geschie-
 denis-bouk, pag. 162. verso. Zedert dien is in
 verscheyde jaren niet of weynig voorgevallen, dat
 foodanige verstellinge en veranderinge in de ge-
 stelde Magistraten der Steden is geschiet, en soo
 lang als het wel ging, en de Magistraten in Steden
 malkander in goede eenigheyt verstonden, is in
 het verkiesen van deselve elx naar luyd harer Pri-
 vilegien, Handvesten en oude gebruyken geen
 verandering gevallen; tot dat den twist en on-
 eenigheyd omtrent en met den jare 1618. tyde
 van het twaalfjarig bestand soo wel in Kerkelijke
 als Politique saken soo hoog geresen sijnde, datter
 geen rust ofte eenigheyd in kerk of policie en
 konde gebragt of gehouden werden, sonder ver-
 andering in de Leden van dien, die het met de een
 of d'ander partye, en factie hielden, daar mede
 haar andersints wyse en verstandige mannen in
 hevige partyeschappen begonnen te moeyen,
 heeft sijn Excellentie Prins Maurits in het laatste
 van het jaar 1618. in alle steden van Holland de
 Magistraten verset, en die gene dewelke van de
 factie waren, afgelaten, en wederom andere in
 plaats gestelt, op sommige plaatsen veel, op som-
 mige weynig.

Hoe

Hoe dat hem 't selve heeft toegedragen, of by 't selve uyt zijn eygen autoriteyt, of naat voorgaande communicatie van de leden van de vergadering gedaan heeft, is bedenkelijk, want alhoewel de Graven van Holland daar in foonaaw niet verbonden en waren, soo houden nogtans sommige commissien op de volgende Stedehouders gedefereert de bygevoude clausule; „met kennis van saken, sommige met advys, van de andere leden van de Vroetschap, andere met advys „van Gedeputeerde Raden, en andere met advys „van de Edelen en Raden van den Lande van Holland; Soo wert ook by de particuliere instructie van Prins Maurits hier vooren verhaalt, daar van het versetten en veranderen van de Magistraten werd gesproken, gefeyd, en sal den Gouverneur met de Gedeputeerde Raden van Holland, Zeeland, en Westvrieland, die neffens zijn Excellentie sullen werden gevougt; En meest alle houden de generale clausule, alles aangaande de justitie met advys van den President, en Raden in Holland, Zeeland, en Vrieland, en aangaande de saken van Oorlog en Policie, daar men dit ook onder soude kunnen trekken, met advys van de Edelen en Raden uyt den Lande van Holland.

98 Wat magt de Stadhouders dienaangaande hebben, is uyt der selver commissie genoeg bekend, dat de eerste eenigzints bepaalt sijn geweest, en de andere gelijk als van Prins Frederik Hendrik, en Willem de II. en III. dienaangaande geheel onbepaald; dog genomen die alle onbepaald waren, soo wyft het sig selven, dat soo een extraordinare saak by den Stadhouder sonder voorgaande advys en communicatie van sijne Principalen of eenige uyt deselve, die hy 't selve best toevertrouwt, behoort toe te gaan en voor hem een seer onvoorsigtige daad soude geoordeelt werden, soo een hatige saak alleen op sijn eygen schouderen te laden, alhoewel anderszints gene van al de commissien sulx mede brengen, dat en aan wie den Stadhouder 't selve soude moeten communiceren; De commissien van Prins Willem seggen niet anders, als met kennis van saken, en de nood vereyffschende, het welk daar by genoegzaam aan sijn hoog wyse kennis en oordeel gestelt werd; de commissie van Fredrik Hendrik, daar toe de volgende relatyf sijn, is gants onbepaald; wat aangaat de clausule, en dit alles aangaande de justitie met advys van den President en Raden &c. en aangaande de saaken van Oorlog en Policie met advys van de Edelen en Raden &c. staat te letten, dat deselve clausule voorgaat eer dat van het bestellen van de Magistraat wert gesproken, daar van daar na op sig selven en in een bysondere periode werd gesproken, en sulx wel tot het voorgaande maar geenszints tot het volgende, dat met het voorgaande, het welke op sig selven staat, en met deselve clausule wert gesloten, te passe kangebragt werden, alleen de particuliere instructie van Prins Maurits houd in, dat hy daar toefoude gebruyken, de Gedeputeerde Raden van Holland, Zeeland, &c. die hem souden werden by gevougt.

Welke dat dese Gedeputeerde Raden geweest sijn, en wie daar door te verstaan sijn, is beden-

kelijk, sommige mogten daar door verstaan de ordinaris Gecommitteerde Raden van de Staten van Holland, maar het selven kan niet sijn, eerst om dat deselve uyt de Magistraten van de Steden selt bestaan, en sulx parry regter soude werden gemaakt, dat niet wesen en kan, en ten anderen dat van extraordinaris gedeputeerden gesproken werd, die sijn Excellentie nog souden werden by gevougt.

Soude daar van gelooven, gelijk als uyt den inhouden van de geheele nader instructie kan blyken; dat het voornemen geweest is, sijn Excellentie Prins Maurits uyt goede insigten eenige Gedeputeerde Raden by te vougen, daar mede hy in swaar wigige saken soude adviseren, gelijk als tegenwoordig een extraordinaris secreten Raad rakende de saken van Oorlog en vrede wert gehouden; maar of die by sijnen tyd gehouden is, en hoe lang die geduurt heeft, is niet bekend, immers by onstentenis van deselve bleef de magt aan hem self in het gene anders met deselve mogt communiceren.

Dat men heeft willen seggen, dat Prins Maurits H. L. M. de verandering van de Magistraten in de Steden, *propria auctoritate* soude hebben gedaan, en die saken over hem soude hebben genomen, is niet waarschynlijk, en kan uyt de omstandigheyt wel anders blyken, daar uyt sijn wijsheyt en voorsigtigheyt is aan te merken, dat dewyl hy de magt had, deselve soo omsigtig gebruykt heeft; Dat de Stadhouders die magt gegeven is, hebben wy hier voor ten genougen aangewesen, dat de „Stadhouders vermogten de Magistraten in de Steden versetten en vernieuwen als het van noode was; dat sy sulx met omsigtigheyt gedaan hebben is haar goetheyt geweest, en dat sy daar mede beschuldigt sijn, dat sy sulx *propria auctoritate* en op haar selven alhoewel des nood daar toe genoeg gequalificeert, souden hebben gepleegt, is een strek geweest, om deselve by de gemeente hatig en suspect te maken, dat nogtans anders wert bevonden, en de hooge wijsheyt van die Princen te verwonderen is, dat sy in soo hooge magt gesteld, deselve hare magt niet als met contentement van de gemeente geoeffent, en naar gelegentheyt van saaken gematigt hebben.

Dat Prins Willem de I. de Magistraat van Leyden in den jare 1574. en 1576. niet sonder voorgaande kennisen communicatie verset en veranderd heeft, is wel kennelijk uyt het geen den Burgemeester Orlers in de beschryvinge der Stad Leyden verhaalt, uyt den brief aan Joncheer Jacob van der Does, geschreven op den 8. November 1575. „dat sulx was geschiet om seekere goe, „de redenen, ook ten versouke van de Principaalste van de Magistraten, Schutterye, en Burgerye; Dat hy ook daar in heeft onderhouden de ordre by de unie van Delft in den jare 1576. op hem dienaangaande gedefereert, dat hy selfs in persoon in de vergadering van de Vroetschap is geweest, en met het merendeel der gener die de Vroetschap en het corpus der selver Stede representeerden, heeft geadviseert en gecommuniceert; „al sonder prejudicie „der voorz. Stede, Handvesten, en Privilegien in-

indien daar eenige mogt zijn.

Dat ook by Prins Maurits in de verandering van de Magistraten in de Steden in het jaar 1618. voorgevallen, wel is waar genomen, met dat hy in alle de Steden in de vergadering van de groote Vroetschappen self in Persoon in qualiteyt als Stadhouder de propositie gedaan heeft, en met het meerendeel van deselve heeft geadviseert en gecommuniceert, en niet anders als met de voorverhaalde bygevoegde clausule, sonder prejudicie van der Steden Privilegien &c. Dat hy het selve soude hebben aangevangen sonder advys en communicatie van de Hog. Over. of die gene dewelke hy uyt deselve best vertroude, is niet te geloven, en blijkt uyt de omstandigheyd anders.

Dat nu bedekt is gehouden, wie deselve sijn geweest, daar mede 't selve is geadviseert en gecommuniceert, en is geen wonder, met dat het niet alleen een seer hatige maar ook een gevaarlijke saak was, die niet als met de magt van Wapenen konde werden uytgevoert; Dat hier toe alle omstandigheden en vereyfte nootzaaklijkheden gebruykt sijn geweest, kan daar uyt blyken, dat ook by het versetten van deselve Magistraet dese clausule is uytgedrukt; „dat sulx den nood vereyfte, en geschiede sonder prejudicie van der „Steden Privilegien, en Geregtigheden, dewelke buyten dien in haar volle kragt en effect wierden gelaten, en gebleven sijn.

Dat dan na de tyd van de Graven in de Stadhouders deselve form van Regering is gehouden, en bysonderlijk in het stellen, versetten, en vernieuwen van de Magistraten, is uyt der selver commissie als uyt den uytslag der voorgevalle saaken genoug bekent; Den schryver van de oudheyt van de Batavische Republicque, welk Tractaat hy met groote lof aan de Staten van Holland, in den jare 1610. heeft opgedragen, en toe geeygent, erkent self en hout met groote omstandigheyd staande. *Grot de Antiq. Reip. Batav. cap. 7.* dat sedert het affweeren van den Koning van Spanjen de Hollantsche Regering niet en is verandert, en de Staten van Holland, noyt sonder Prins, dat is sonder een aansienlijk hooft geregeert hebben, maar dat den Prins van Oranjen de Regeringe onder de naam van Gouverneur en Stadhouder van de Hog. Over. heeft aangenomen en bedient; dat sy wel als d'andere Provincien eerst den Arts-Hertog Mathias, en daar na den Hertog van Anjou hadden aangenomen, het verbond met deselve onderhouden hebben, dog in den hare geen verandering lydende, altoos het regt van hare Republicq, niet alleen bewaart hebben, maar deselve manier van Regering onderhouden.

Soo sy ook in den Grave van Lycester Robbregt Dudley, dewelke met de Engelse Troupen was over gekomen, en de saak op eenen anderen boug sogt te wenden, in den jare 1586. en volgende betoont hebben, stellende voor en benevens hem tot Gouverneur en Capiteyn Generaal sijn Excellentie Prins Maurits, houdende deselve forme van Regeringe, die sy by de Graven tyden gehad hadden, en doende die gene, dewelke een andere Regering sogten aan te regten, met de dood straffen, het welk den Grave selve, die daar mede hem selven van sijn voorne-

men versteeken vond; uyt het land dede ver trekken, blyvende sijn Excellentie Prins Maurits in rustige en vredige bedieninge van het selve Gouverneurschap en Capiteynschap Generaal in sijn oude luyster en aansien, met een gelukkige en voorspoedige uytslag omtrent de saaken van Staat en Oorlog, den tyd van meer als twintig jaren, tot de gemelde verandering in den jare 1618. en 1619. voorgevallen, als wanneer Holland om de factie der gener, dewelke de Regering op een andere voet sogten te brengen, in groot gevaar was, en ten waar door het voorsigtig beleyt van sijn Excellentie Prins Maurits, niet en hadde te redden geweest.

Dit en konde sonder het afstellen en veranderen van de Magistraten in de Steden, dewelke het met die partye hielden, niet toegaan.

De meeste swarigheyd was de factieuse scheuringe in de Religie tusschen Gommaristen en Arminianen, die hier toe tot een dekmantel genomen wierd, daar de sommige uyt de Magistraten geweldig onder speelden, en daar uyt groote twee spalt onder het gemeene volk veroorzaakte, het welk niet sonder uytpraak van een nationale Synode heeft kunnen werden befligt; Dit veroorzaakte grooten haat in die gene, die het onderspit delfden, dewelke nog altoos tot dese tyd toe haar leed hebben souken te wreeken, *manet alta menterepositum judicium Paradis, spretaque injuria forma.*

Soo heeft dien onvergelykelijken Vorst met sijn wys beleyt de Kerk en Policie uyt de uytterste ongemakken moeten redden, niet sonder perikel van sijn eygen lijf ende leven, daar so verscheyde malen op was toegeleyt; dog is alles wel te boven gekomen, ende omtrent ses jaar daar naar, sijnde den 23. April 1625. over leeft.

In sijn plaats wiert tot Gouverneur en Capiteyn Generaal gestelt, sijn Excellentie *Frederik Hendrik*, by welkers tijt geene foodanige veranderingen omtrent de Magistraten der Steden sijn voorgevallen, maar alles in rust ende eenigheyt gebleven is; dewelke met den aanvang vande Vrede met Spangien, die hy voor sijn dood gesien, dog niet voltrokken beleeft heeft, op den 14. Maart 1646. gerustelijk in den Heere is ontslapen, ende tot Delft, by sijn Vader en Broeder, ter eeuwiger memorie ten grave geleyd is, nalatende sijn eenigen Soon Willem, dewelke de survivance en successie van het Capiteynschap en Admiraalschap Generael, over het Volk van Oorlog te Water en te Lande, by Resolutie van den 22. April 1633. ende den 29. Mey 1637. was gegeven, om het selve dadelijk en effective te bedienen, soo wanneer als sijn Heer Vader mogt komen te overlyden, gelijk hy daar toe op den selven Eed, die sijn Heer Vader hadde gedaan, is aengenomen, doch niet sonder strubbeling, sustinerende de sommige, alsoo sijn Heer Vader 't selve sonder eenige bysondere instructie hadde bedient, men den jonge Prince alvoorens een bysondere instructie behoorde te geven; Soo begon men al dadelijk na de dood van sijn Excellentie *Frederik Hendrik* het gesag ende autoriteyt van den Huyse van Oranjen, het welk de sommige al te groot in de oogen scheen, te snuyken, de

X x x x x x x

de sake geen uytstel lydende, en siende dat den jongen Prins sonder Eed te doen, het bestier van de Militie, die niet sonder Hooft en konde sijn, aan de hand soude hebben genomen, heeft men eyndelijk geconsenteert, met dese clausule in sijne commissie te stellen, op de instructie alrede gemaakt, ofte nog te maken, dog die myns wens noyt gemaakt en is; dit geschiede op den selven dag van het overlyden van sijn Excellentie, den 14. Maart 1646.

Met het Gouverneurschap ende Stadhouder-
schap en ging het mede soo glad niet; tegens den 8. Mey, 1646. wierd een algemeenen Bede-dag uytgeschreven, om te doen zegenen de handel-
ling met Spangien, ende het nieuw Gouverne-
ment van den jongen Prins; de Bagravenis ende Uytvaart van sijn Excellentie *Frederik Hendrik* wierd binnen Delft, op den 10. Mey 1646. ge-
daan.

Die van Gelderland en Zutphen hebben hem op den 27. Mey, 1647. op den Land-dag, onder sekere bysondere Instructie, als Stadhouder over het Vorstendom Gelre en Graafschap Zutphen, verklaart ende aangenomen, maar in Holland is hy eerst op den 23. January 1648. als Stadhouder van Holland, Zeeland, ende Westvrieland, op de Rolle geintroduceert.

Soo haest en was de Vrede met Spangien niet gefloten, of men begon op de oude factieuse gronden te arbeiden, tot separate cassatie, ende vermindering, ofte veranderingh van het Krijgsvolk, op pretext van menagie, het welk van hoe schadelijken uytflag; het selve altoos geweest is, selsin tijd vande alderkerste Vrede al te sorgeloos te sijn, ende te voorbarig in het afdanken van de Militie, de menigvuldige qua-
de uytflagen ons nog al te vers in het herte drukken, als dat wy dat niet en souden erkennen.

Dit heeft den Stadhouder anno 1650. met een opregte ende goede meeninge souken tegen te gaan, als tegens de ordre vande Unie, ende tot groot agterdeel ende verloop vande saken van den Staat, ende daar over verscheydene besendingen gedaan, ende na dat alle middelen van accommodatie, ende temperamenten waren aangeleyd, ende nogtans de gedreygden nood van voorsien-
den Oorlog sulx vereyste, genoodsaakt eenige Heeren van Dordrecht, Haarlem, Delft, en Amsterdam, die daar alleen tegen waren, te saiseren, ende verskeren, ende met verzekering voor sijn lys na Amsterdam te vertrekken, om deselve tot het gene voorsz. soo men meende met versettinge van de Magistraat, indien anders niet en wilde vallen, te constringeren, dog het selve mislukte.

Dat sulks sonder voorgaande kennis, ende communicatie van de voornaamste der Staatse Vergadering soude toegegaan sijn, is niet te bedenken, maar wie ende met wiens toedoen, en om wat redenen 't selve geschied is, en hoedanig te verantwoorden stont, is op verfoek van die van Amsterdam, benevens de ontslaging en herstelling van de gefaaiserde Heeren, agter gehouden en gedempt, en sijn de navolgende redenen en motiven, die sijn Hoogheyt bewogen hebben, 't selve by der hant te nemen, om vredes wille, eerst na sijn doot geopent geworden

De Hog. Mog. Heeren Staten Generaal der 100
Vereenigde Nederlanden ter herten nemende de
langduyrige, verdrietige, periculouse onlusten en
verwyderingen dagelyx meer en meer inden Staat
deser Landen toenemende, ter oorsake van de
discrepantie, ontstaan tusschen deses Provincien
ter eenre, en de Provincie van Holland, en West-
vrieland ter andere syden, over de reductie en
cassatie van een gedeelte der militie, en het
vaststellen van eenen Staat van Oorloge, en
naar hare hoge wijsheyd en kennisse van saaken,
te gemoet siende de inconvenienten, die daar
uyt souden komen te volgen, insonderheyd de-
wyl by de Provincie van Holland en Westvrie-
land, alrede een separate cassatie met plurali-
teyt van stemmen was geresolveert, ook by
hun ordre gegeven, van deselve effectieve in 't
werk te stellen, hebben goet en nodig gevon-
den, te decreteeren een notabele besendinge
(daar inne wy ons hebben gevoegt) aan alle de
Steden en Leeden, van de meergemelde Provin-
cie van Holland en Westvrieland, omme de-
selve met alle bedenkelijke redenen te bewe-
gen, dat sy haar wilden onthouden van alle se-
parate en afsonderlijke cassatie, verminderinge,
en veranderinge van krygsvolk, in dienst en eet-
van de Generaliteyt sijnde, en 't gene ter con-
trarie van dien, soude mogen sijn voorgeno-
men, laten vaaren, sig met deses andere Pro-
vintien te conformeren, of de punten van di-
screpantie te submitteeren, volgens en in con-
formite van de unie; en hebben de meer Hoog-
gemelde Heeren Staten Generaal, ons versogt
en geauthoriseert; om alle nodige ordre te stel-
len, en die voorsieninge te doen, ten eynde
dat alles in goede ruste en vrede werde gecon-
serveert; en insonderheyd gemaintineert, en
vast gehouden de unie, met den gevolge en
aankleeven van dien, en in teegendeel gewert
en te gemoet getreden, dat contrarie van dien
soude werden voorgenomen.

Naar het voltrekken en afleggen, van de
voornoemde besendinge verhemende, dat 't
selve geen effect en hadde gedaan, vermits de
wederwerkinge van eenige quaetwillige, heb-
ben wy met en neffens sijn Excellentie Stadhou-
der van Vrieland en den Raat van Staate, naar
gehoudene meenigvuldige sessien, en conse-
rentien (onder protestatie van de Provincie van
Holland te moet te willen gaan) geformeert
een bundige befoigne in saaken van Militie,
met den gevolge en aankleeven van dien, 't welk
de samentlijke Provincien, aangenaam en sma-
kelijk mogte wesen, en voorts strecken tot main-
tien en conservatie van de unie, en vervolgens
tot den meesten dienst, ruste, eenigheyt, en
sekerheyt van den Staat deser Landen.

Waar op wy hoopende, daar toe ook pu-
blike, en onder de hant alle vrundelijke in-
ductien en persuasien aanwendende, hebben
eyndelijk tot ons hoogste leetwesen bevonden,
dat dien welgemeenden arbeyt, soo langer soo
vrugtelooser wierde gemaakt, door insolente
steegheyt van eenige, die lievers' Lants seker-
heyt van buyten, en der goeder ingesetenen
van binnen in de waagschaale hebben willen
leg-

„leggen, dan dat sy een haarbreet souden hebben willen wijken, van der selver quade ingesogen opinien, daar van sy hunne respectieve Vroetschappen hadden geabuseert, en abusievelijk geïnformeert, en voorts andere goede luyden van de Vergaderinge van Holland, en Westvrieland, daar toe met menees en agtermaat gepoogt te trekken.

„Ook uyt enkel moetwil en verwaantheit, derven dryven en willen maintineeren het voorz stuk der separate cassatie, seggende daar beneffens raat en middel te weten, om de andere ses Provincien sulx te doen gehengen en gedoogen; hier en boven nog wel stoutelijk voorgevende, dat de unie was gedissolveert en t'eenemaal vernietigt, by welkers verval een notabele veranderinge, niet alleen in de Generaale polityke Regeeringe onvermydelijk stont te volgen.

„Maar ook in het stuk van de ware Gereformeerde Religie, soo die tegenwoordig in de Provincien, geassocieerde Landschappen, en Steden, by publyke autoriteyt wert geexerceert.

„Waar jegens dan geen apparentie meer restende, dat langer eenige forme van inductie, nogte van accommodatie soude mogen gelden, en ondertusschen ons veelderhande stoute, seditieuse en dangereuse discoursen, van die qualijk geintentioneerde Persoonen ter ooren komende, neffens andere welgefundeerde waarschouwingen, van seer ongehoorde, pernitiouse, den Staat deser Landen notoirlijk ruineuse desseins en maginationen, die onder haar wierden ontworpen, en ten deele beloofden waren by der hant te nemen, dewyl men onder schoonen schyn, en specieuse pretexten sogte tyd te winnen, tot het uytwerken der voorz schadelijke desseins, en den Staat deser Landen, by dien weg, in notabele scheuringe en confusie te brengen, tot merkelyke avangien van die gene, die met jalousie over desen staat swanger gaan.

„Hebben wy in kragt van onse commissie, en daar toe gegevene speciale resolutie en autorisatie, van meer Hooggemelde Heeren Staten Generaal, geoordeelt en geconfidereert, dat de bovengemelde quade en pernitiouse desleynen, die met soo groten prejudicie en pericul van de gemeene saake, contrarie de unie wierden voorgenomen, nootzakelyk en eer het te laat wierde, dienden gewoert en te gemoete getreden.

„En daar op hoewel ongaarne (als by alle onse vorige vreedsame officien, en vrundelyke tentativen kan blyken) geresolveert de voorz Persoonen in haar boosvoornemen te prevenireren, en eenige van de Principaalste Belhamels van dien, in arrest te doen nemen en houden, op dat sy de andere goede, en welgeintentioneerde leden van de opgemelde vergaderinge van Hollandt, en Westvrielandt, niet en quamen te misleyden, en verder t'abusieeren.

„Wy hebben mede ter selver tyd, en op het selve fundament moeten resolveeren, de Stede

„van Amsterdam, met assistentie van eenig volk van Oorloge te gemoet te voeren, hoe dat seer weynig Persoonen onder den haren van de voornaamste aanleyders der voorsz directie, belet hebbende de audientie, die wy in qualiteyt als Stadhouder van de meergemelde Provincie van Holland, in haar Vroetschap ten dienste en tot vorderinge van de gemeene saake versogt hadden, mede nootzakelyk haar Regeeringe van soodanige instrumenten behooren te ontslaan, waar op, als ook t'geene datter omtrent, vorder in consideratie is genomen geweest, in t'goede ten weder tyden is verdragen.

„Op alle het welke staat te letten, dat het quaat ten argsten uytgebrooken sijnde, geschappen was, den ganschen staat en bant der selver Provincien te sullen scheuren, en misdien in een onvermydelijke ruïne t'involveeren, de remedien by gebrek van sagter, nu strikter en scherper, hebben moeten by der hant genomen, en in t'werk gestelt worden.

„Want gelijkerwijs, als men een periculeusen brant siende opgaan, alles aanwent en by der hant neemt om den selven te slissen, daar aan men andersints niet en soude willen denken, als daar is somwylen de ruïne en spoedige demolitie van eenige huysen, om een gansche straat, en daar door een gansche Stad te salvetoren, dat wy by commissie, en eet verpligt de unie en de Religie te maintineeren, en nog hier en boven, by speciale resolutie van de meer Hooggemelde Staten Generaal, op nieuws tot maintinue van meer Hooggemelde unie geautoriseert sijnde, siende onder de Provincien een vlamme opgaan, dat by voortgang en continuatie, alle deselve gesamentlijk in koolen en asche soude hebben geleyt, en in de hant hebbende de middelen om daar tegens te versien, verstaan soude moeten werden, dat wy onse commissie, eere, eet, en conscientie niet gequeten, nog gemelde soo speciale en expresse autorisatie van de hoogste Regeeringe, naar behooren gerespiceert en betracht souden hebben, ten waare wy met alle spoet en yver, tegens dat ryfende vuur, waaren ingelooopen, en het selve getragt hadden te wederhouden en te dempen, in voegen als in desen is geschiet.

„Wat nu belangt eenige poincten van beswaarenissen in het bysonder over de gearsteerde Persoonen, die den eenen meer als den anderen van hun respectivelyk sijn raakende, deselve en hebben onder het generaal hier boven niet gebragt konnen worden, maar werden gereserveert, om t' sijner tyd, geproduceert te worden, naar behooren.

cc *Burgemeesteren sijn gemeenlyk vier*] Sie van de Regeeringe der Steden hier voor op dit Hoofstuk No. 64. ende de volgende.

dd *De Vergaderinge van de Staten van Hollandt 101 waar te nemen*] Ten welken sine op den 19. February 1587. beraamt is sekere voet en ordre, op de besoignes ter selver Vergaderinge komende voor te vallen; waer by dan de Staten seggen, dat alle Collegien, Vergaderingen ende Gemeenschappen, bysonderlyk tot onderhoud van een

XXXXXXXXXX 2

Re-

Republiq of Staat, van Lantschappen, Steden en Gemeenten van dien, voor al nodig is, ingestelt te werden goede ordonnantie, wet en regle, waar mede niet alleenlijk sulken Collegie werde bevestigd, maar ook alle en een yegelijk Lidmaat der selver Collegien werde onderrege, waar na deselve in 't handelen, raatlagen, besluuten, en uytrekten van alle voorgehouden en toekomende saken hen sullen hebben te voegen, en beleiden ten meesten gerustheid, ordre en bevordering van 't gemeene beste, bestaande deselve voet en ordre in de volgende agtien diverse Artikelen, eerstelijck

Dat in de Vergaderinge vande Heeren Staten voort sal werden gehandelt en getraecteert, naar voorgaande beschryvinge van de Edelen en Steden, op alle consenten van contributien, beden, subventien, ende ommeslagen, alle obligatien, en verbanden, 'tzy temporeel, of perpetueel, daar by de persoonen of goederen vande Ingetenen van den Lande van Holland sullen werden verbonden; jtem, op de veranderinge van de Souverainite of Regeeringe van den Lande; het maken van pays en bestant, het aannemen van oorloge, alle nieuwe alliantien of verbonden; transport of opdracht van de Landen, giften van 's Lants Goederen, constitutien van pensioenen of tractementen; het maken van nieuwe Ordonnantien en placcaten, 't afdoen of invoeren van generale costuymen, collatien en giften van Offitien, of om ymaat daar toe te nomineeren; quyticheldinge van pagten, ommeslagen, en contributien, veranderinge in den voet, en de loop vande munte, augmentatie van de lasten van Oorloge, boven de middelen van contributien, daar toe geconsenteert en bewilligt, om generale ordre te stellen op de betalinge van de Gemeene Lants schulden, het verleenen van Privilegien of Octroyen, aan eenige Steden, Dorpen, en Collegien, sonder dat van de voorsz. of diergelijke swaarwichtige saken, yets sal mogen gedaan, gesloten, of gearresteert werden, dan naar voorgaande beschryvinge, als vooren.

Dat by provisie, op de Vergaderinge van de Staten beschreven sullen werden, de Edelen en Steden, die men gewoonlijk is te beschryven, ende tot nog toe beschreven sijn geweest, en dit onvermindert ymants Privilegien of Gerechtigheden ter contrarie.

Welke Vergaderinge vande Staten, geraamt ende geleyt sal worden binnen drie Maanden naar 't affcheyden van elke vergaderinge, of binnen elfulken anderen tijd, als in 't scheyden van de Vergaderinge sal werden aangestempt, ende dat ordinarie binnen den Hage, ten ware tot dienste van de gemeene sake, eenige Vergaderingen tot andere plaatfen bewilligt wierden; en soo verre de nootsake van den Lande, middelertijd eenige extraordinaire Vergaderingen vereytschen sal, sal deselve Vergaderinge by de Gedeputeerde Raden van de Staten, beschreven mogen worden, ofte by de Edelen en naast gelegen Steden, soo wanneer de Collegien cesseran sullen, tot sulken dage, als deselve naar de hoogwigugheyd van de sake, goetdunken sal.

Dat uyt het Collegie vande Edelen, op alle

Vergaderingen gehouden sullen zyn, ten minsten drie van hen luyden, continuelijck te compareren; sulx sy luyden onder haar Collegie, sullen verdragen en ordonneren; en uyt de Steden Dordrecht, Haarlem, Delft, Leyden, Amsterdam, niet min dan twee Perfoonen, sonder dat de ordinaris Gedeputeerden van 't Collegie ter Dagvaart, sullen werden gecommiteert.

Niemand sal ter Dagvaart mogen compareren, dan de Edelen daar toe beschreven sijnde, en die by den Raad en Vroetschappen van de Steden sullen wesen schriftelijck daar toe gecommiteert; en sullen deselve Gedeputeerden in saken van beschryvinge exhiboeren haar luyder procuraie, en de Resolutie van hare Principalen openen, en vertoonen (des versoght zynde) ende alle andere Perfoonen, ter Dagvaart niet gecommiteert zynde, als voren, die in de Vergaderinge van de Staten sullen begeeren yets te proponeren, of verfoeken, sullen het selve gedaan hebbende, gehouden wesen, uyt deselve Vergaderinge te vertrekken, ter vermaninge van de Ouwste van de Edelen, of Steden, present sijnde, die daar toe by desen werden gelast.

Alle die geene, die in de voorsz Vergaderinge van de Staten verschynen, sullen voor al beloven en sweeren, 's Lants Privilegien, Hantvesten, Gerechtigheden, ende de oude loffelijcke Costuymen (voor soo veel deselve niet en zyn prajudiciabel de Privilegien en Gerechtigheden van de Steden in 't particulier) te sullen voorstaan ende defendoeren; alle des Gemeene-lants saken, met raat ende daat te helpen vorderen, in de saken van beschryvinge te helpen besluuten en adviseeren, sulx sy luyden by hare Principalen sullen zyn gelast, ende voorts op alle voorvallende saken, als sy luyden naar haar verstant in goede consciencie, tot het gemeene beste, en welvaaren vinden sullen te dienen. Alle Ordonnantien en Resolutien van de Staten, commissien, ende lasten hen Staats-gewyse bevolen, naar haar vermogen en wetenschap, getrouwelijck te volkomen, en doen volkomen, ten ware dat eenige Gedeputeerden waren verbonden tot consent van hare principalen. Ende voorts lecreet te houden, ende niemant te openbaren, de saken in de Vergaderinge der selver Staten gehandelt ofte besloten, die men Staats-gewyse beveelen sal secreet te houden.

Welken Eet in 't begintsel van alle Vergaderingen, en voor alle befoignen, by den Ouwsten van de Edelen of Steden present zynde, alle de Gedeputeerden sulx sal afgenomen werden.

De Gedeputeerden van de Edelen ende Steden, sullen gehouden wesen, op alle besetten of beschreven Dagvaarden vande Staten, ende ook in de dagelijxe Vergaderingen ter geordonneerder tyd en plaatse als vooren te compareeren, op peene dat de absenten haar stemme sullen verliezen in saaken in haar luyder afwesen getraecteert, en gehouden wesen te agtervolgen en gestant te doen 'tgunt by de presenten sal wesen gedaan, of besloten, op die poincten van beschryvinge: en voorts in alle voorvallende saaken, daar overstemminge valt, naar ouder gewoonte; mits dat de brieven van beschryvinge, ses dagen te vooren, hen

hen luyden sullen geleverd sijn; ten waare deselve, eenige legitime oorzaak of excusen hadden, die by de Edelen, en andere Steden, worden aangenomen.

De voorz Gedeputeerde ter dagvaart gekomen sijnde, sullen uyt de vergaderinge niet mogen scheidten of vertrekken, voor den tyd van scheidten, die geadviseert sal sijn, of buyten verlos van de andere Gedeputeerden, op peene van twaalf Caroli Guldens voor den eersten dag, en alle naarvolgende dagen, de dagvaart geduyrende, elkens drie guldens.

En sullen de Gedeputeerden ter dagvaart gekomen sijnde, stellen den tyd en uyre, van hare aanstaande befoigne en dagelijxe vergaderinge, dewelke by een yegelijk van hun sal waargenomen worden, op peene van t'elkens te verbeuren ses stuyvers.

Alle welke peenen sullen werden geappliciert ten profijte van de arme wesen van der Stad of plaatse, daar de vergaderinge wert gehouden, ten welken sijne den Secretaris van de voorz Staten gehouden wert, de Weefmeesteren t'elken reyse, by geschrifte over te leveren de namen van de Gedeputeerde, die in foute of gebreeke sullen sijn geweest, omme by den selven geinnet en geexecuteert te werden, datelijk, en als de geprivilegerde s'Lants Penningen, daar toe sy gelast, en geauthoriseert worden by desen.

En sullen de Gedeputeerden ter dagvaart compareerende, op alle propositien en vragen stemmen, adviseeren, en antwoorden, naar de materie van de saake is vereyffende, elx met de redenen van sijn advys en opinie, sonder den een den anderen te interrumpieren, ofte met eenige ongebonden woorden te bejegenen, of d'een des anders last en resolutie, met onbehoorlijke redenen te wederpreken: op peene dat de Staten tegens de contraventeurs, of den contraventeur, metter daat haar luyder autoriteyt sullen interponieren, en daar inne versien, als naar behooren.

In saaken of poincten van beschryvinge, sullen de Gedeputeerden mogen volstaan, met het inbrengen van de resolutie of last van hare Principalen, en in alle voorvallende saaken, sullen sy sincerely, naar hun beste verstant adviseeren. En op het geene sy hun vinden beswaart, of niet gelast, mogen nemen rapport van hare Principaalen: en gehouden sijn t'elve in te brengen, binnen alfulken tyd, als by de vergaderinge sal werden gepræfigeert; naar gelegentheyd van de saacke, ende de distantie van de plaatse.

En sal op alle saaken besluyt genomen worden van de meeste stemmen, sulx dat overstemminge plaatse hebben sal, op alle voorvallende saaken, aangaande de beleydinge van des gemeene Lants affairen, als naar ouder herkomen.

Welke resolutie plaatse houden, en agtervolgt sal worden in alles, uytgeseyt dat het eene litmaat of t'ander van de Staten, niet en sal worden, tegens sijnen wille of advys, overstemt, of met de meeste stemmen overwonnen in materie van consent te dragen, tot beden, subventien, ofte van eenige parthye of gedeelte van contributien onder malkanderen te maken, of op het vinden van

t middel van dien. Item in belastingen van Steden, Perfoonen of goederen; op Tractaten van Peyse, Oorlog, of veranderinge van Regeeringe; of andere diergelijke swaarwigtige saaken, concerneerende den Staat van den Lande. In welke saaken, soo de voorz ledematen niet en kunnen vereenigen of verdragen, sullen de geschillen deshalven wesende, als de twee derden deelen van de stemmen of advysen over een dragen, gesubmitteert, en gestelt werden ter decisie van alfulke neurale Heeren of Personagien, binnen de geuniceerde Provintien, als sy onderlinge sullen kunnen verdragen, die men ter wederlyden gehouden sal wesen te nomineeren, binnen den tyd van veertien dagen of drie weeken, naar de geschillen ontstaan sullen sijn, by welke genomineerde Perfoonen de voorz geschillen (parthyen gehoort) sullen werden gedeceideert; en sullen parthyen respectie gehouden wesen te agtervolgen, t'geene by de voorz geëeligerde Perfoonen dienhalven uytgesproken sal werden, ten minsten by provisie, geduyrende den tegenwoordigen Oorlog.

De Edelen en Magistraten van de Steden sullen gehouden sijn, elcx in den haren te volkoomen en agtervolgen, doen volkoomen en agtervolgen, alle ordonnantien, en resolutien, alsoo als naar voorgaande beschryvinge, Staatsgewyse, op de beleydinge van des gemeene Lants saaken, als vooren gemaakt en genomen, sonder wederstant of wederseggen, directelijk, of indirectelijk; op peene dat by gebreeke van dien, en in gevalle van eenige onwilligheyd, versuymenisse, of onbehoorlijk vertrek, daar in gepleegt ofte vertoon, alle kosten, schaden, en interesssen, daar door opkoomende, soo welaan haare Perfoonen en goederen, als aan alle Poorteren en Inwoonderen van haare Steden respectie verhaalt sullen worden, en niet te min de contraventie, onwilligheyd, en wederhoorigheyd, tegens de voorz ordonnantie en resolutie gestraft, sulx en by fulke wegen, regt, bedwang, of executien parate, als met kennisse van den Rade Provintiaal, ist noot, geadviseert en verklaart sal worden; daar toe de Edelen en Steden respectie verbonden blyven.

In de Vergaderinge van de Staten, naar dat het gemeene gebet sal wesen gedaan, sal een yegelijk op sijn plaats gaan sitten, en sullen daar in de vrese Godts, met goeder ernst en respect, de saaken daar op deselve Vergaderinge of dagvaart principaalk dienende is, en t gemeene Landt aangaande, voor al voorgenomen en afgedaan worden. Waar naar volgen sullen de saaken van de Leeden, Steden, Dorpen, en Collegien. En daar naar de saaken van de particuliere Perfoonen die occurreren sullen; onder dewelke de verfoeken en doleantien van Pagters van des gemeene lants middelen (daar van de dispositie aan de Staten is gereserveert) sullen sijn gepræfereert, en tot dien eynden overgeleverd in handen van den Advocaat van t Landt, of Pensionaris van de ouwtste Stad, die deselve den Staten voorhouden sal, sonder dese ordre te invertieren, ten waare om merkelijke redenen anders in t gemeen wierde geadviseert. Waar op de Edelen en Gede-

pu-

puteerden van de Steden, van dage tot dage sullen hebben te letten, en goet reguard te nemen; ten eynde dat de contraventeurs van deselve ordonnantie, mogen werden gemulctteert, t'elken reyse tot negen stuyvers, ten profijte, en executie als vooren.

Den voorz Advocaat of Secretaris, sal een yegelijkx opinie aanteecken, en den voorz Secretarisgehouden wesen, pertinent register te houden, van alle resolutien in de voorz Vergaderinge genomen, en ook memorie te houden van de overgeblevene saaken van alle vergaderingen, om deselve te vermanen naar de acceleratie die daar inne van noden sal mogen wesen.

En sullen op deselve Vergaderinge, alle dagen s'morgens, eer men yets anders sal mogen proponeeren, worden geresumeert alle de resolutien, die daags te vooren, sullen wesen genomen, al eer deselve werden uytgegeven, op peene van twintig stuyvers by den Secretaris te verbeuren, soo meenigmaal als hy bevonden sal werden, contrarie gedaan, of eenige acte of resolutie (niet geresumeert sijnde) uytgegeven te hebben; welke resolutie opgeleefen en gearresteert sijnde, ter selver stont by de Edelen en twee van de Gedeputeerde van de Steden, by gebeurte, geteekent sullen werden; van welke resolutien, de Edelen en Steden 't dubbel uytgelevert sal worden, tot koste van den Lande, en sulx naar ouder gewoonte, ten waare andersints omme sekerer respecten wierde geordonneert. En dit alles by provisie, en tot anders Staatsgewyse, sal wesen geresolveert. Gedaan in den Hage den 19. February 1585.

102 *Behooren de Gecommitteerde Raden*] Den 17. January 1590. is by haar Ed. Gro. Mog. een Collegie van Gecommitteerde Raden vastgesteld, bestaande in negen Persoonen, en is onder deselve gecommitteert voor den tyd van een Jaar.

Jonkheer Rutger van den Boetselaar, Heere van Asperen, vanwegens de	Edelen.
Wouter van Crayesteyn van	Dordregt.
Thomas Thomasz van	Haarlem.
Hendrik Aams van der Burg van	Delft.
Laurens Huygensz Gaal van	Leyden.
Claas Simonz van Heemskerk van	Amsterdam.
Dirk Janz Lonk van	Gouda.
Jan Jasperz Goutvelt van	Rotterdam.
Aalbrecht van Loofse van	Gornichem.

12. November 1591. tot den 23. December 1594.

In de Vergadering beginnende met den 5. January 1593.

Den Heer van Kenenburg vanwegens de	Edelen.

9. February tot den 8. September 1594.

11. September 1594. tot den 10. Maart 1595.

Vergadering begonnen den 27. February 1595.

Den Heer van Kenenburg gecontinueert van wegens de	Edelen.
Jan Jasperz van Goutvelt van	Rotterdam.

Den Heere van Mathenes vanwegens de	Edelen.
Willem de Jonge van	Dordregt.
Adriaan Berkenrode van	Haarlem.
Philips Landschot van	Leyden.
Volkert Cornelisz den 4. Maart 1596. van	Gornichem.
Barthout Cromholt van	Amsterdam.
Doet eet den 6. Mey 1597.	

In de Vergadering beginnende met den 26. February 1597. gecontinueert.

Den Heere van Mathenisse vanwegens de	Edelen.
Willem de Jonge van	Dordregt.
Adriaan van Berkenrode van	Haarlem.
Philips Landschot van	Leyden.
Volkert Cornelisz van	Gornichem.
En van nieuws gecommiteert	
Pieter Boom van	Amsterdam.
Gerrit Franzen Kegeling van	Goude.
Jan Jasperz Goutvelt van	Rotterdam.
Cornelis Vroesen, en Dirk Janz Lonk	

13. September 1597. tot 27. Mey 1598.

Den Heere Foy van Broekhoven van	Leyden.

Den 18. Mey 1598.

Pieter van Heusden van	Gornichem.
Doet eet den 22. Mey 1598.	
Jonker Gerrit van Poelgeest vanwegens de	Edelen.

Den 20. Mey 1598.

22. October 1601. tot ... January 1605.

D'Heeren Foy van Broukhoven, en Aarnout Duyk de Jode van	Leyden.
Gerart vander Laan van	Haarlem.
In sijn plaats Arent Meynartsz.	
Folpert Cornelisz van	Gornichem.
In sijn plaats Johan Claasz Dierhout.	
Willem Franz van Santen van	Delft.
Cornelis Bannier van	.....
Pieter Leenderz Busch van	Rotterdam.
Cornelis Franz Wittens van	Dordregt.

In

XIII. HOOFSTUK OUDJABA TAVIEN. 1453.

In plaats van den Heere van den Honart.
Gerrit Franz Kegeling van Gouda.

1605. tot 1607.

Jan Jacobz Mains van Rotterdam.
Gerrit de Lange van Gouda.
d'Heer Mr. Frank Duyk van Leyden.
d'Heer Reynier Paauw van Amsterdam.
Jacob Jans Wittens van Dordregt.

1611.

Maarten Ruychaver van Haarlem.
In plaats van Gerrit van der Laan.

Robbregt Ewoutz Schilpeeroort van Delft.

In plaats van Ewout van der Duffen.

Gerrit Cornelisz de Lange van Gouda.

In plaats van Dirk Schoonhoven.

Gerrit Cornelisz van der Ameyden van Gornichem.

In plaats van Folpert Cornelisz Hendrik Willemsz Nobel van Rotterdam.

In plaats van Cornelis Cornelisz Jongeneel.

1612.

Vrank van Thoornvliet van Leyden.
In plaats van Duyk.

1615.

Den Heere Johan van Schagen heeft eenige jaeren voor desen Sessie genomen van wegens de

Willem van Beveren van Edelen.
Dordregt.

Hendrik van Berkenroode van Haarlem.

Ewout van der Duffen van Delft.

Mr. Johan Goes van Leyden.

Jacob de Graaf van Amsterdam.

Mr. Adriaan Cool van Gouda.

Cornelis van Driel van Rotterdam.

Wouter van Neercassel van Gornichem.

1616.

Cornelis Frans Wittens van Dordregt.
Jan Willemsz Verdam van den Briel.

Synde de eerste van die Stadt, voort twee jaeren.

1617.

Den Heere Johan van Duyen-voorde van wegens de Edelen.

Gecontinueert den 22. January 1622 by dispensatie van de Staten.

Gerrit Jacobz Wittens van Amsterdam.

Binnen den ordinarij tyd ten verfoeke van Iacob de Graaf.

Maarten Ruychaver van Haarlem.

Dirk Meerman van Delft.

Cornelis Weesp van Leyden.
Dirk Jacobz Schoonhoven van Gouda.

Mr. Hugo de Groot van Rotterdam.
Ian Dierhout van Gornichem.

1618.

Den Heere Francois van der Burg van Dordregt.

Den 28. December 1618 in plaats van den Heere Cornelis Franz de Wittens vertrocken synde.

Arent Meynaartz van Haarlem.

In plaats van den Heere Ruychaver den 19. December 1618.

Gerrit van Santen van Delft.

Vermits het vertrek van Meerman, den 12. October 1618.

Mr. Iacob van Broukhoven van Leyden.

Den 1. November 1618 in plaats van Weesp.

Ian Valk d'Oude van Gouda.

Den 13. November 1618. in plaats van Schoonhoven.

Willem Brasser van Schiedam.

Synde de eerste van die Stadt den 24. Mey 1618. Simon Botman succedeert den 6. February 1619.

1619.

Den Heer Abraham Dullart van Rotterdam.

Den 2. Mey 1619.

1620.

Den Heer Ionas Witsen van Amsterdam.

Den 30. Mey 1620.

Anthony de Hoog van Gornichem.

Den 16. Mey 1620.

Rutger Huygens van Schoonhoven.

Den 8. Mey 1620. sijnde de eerste van die Stadt.

1622.

d'Heer Hugo Muys van Holy Dordregt.

van Gerrit van Teylingen van Haarlem.

Pieter Deyman van Leyden.

Pieter Goudwaart van Rotterdam.

Cornelis Houtman van Gouda.

Is in sijn tyd gesturven.

Willem van Couvenhoven van den Briel.

Mey 1623.

d'Heer Frederik de Vry van Amsterdam.

Hendrik Kemp van Gornichem.

Is in sijn tyd gesturven den 4. Mey.

1624.

d'Heer Johan Sas van der Gouda.

Adriaan de Lange van Gornichem.

In plaats van Kemp, als overleden zijnde.

Sebastiaan Bolleman van Schiedam.

Mey 1625.

d'Heer Willem van Beveren van Dordregt.

Clâas van der Meer van Haarlem.

Dirk van Bleyfswijk van Delft.

M. Jacob van Broukhoven van Leyden.

Harmen van Wyljik van Rotterdam.

Den 8. Mey 1626.

d'Heer Abraham Boom van Amsterdam.

Dirk Cluyt van Schoonhoven.

Den 28. Mey 1627.

Immert Versteeg van Gornichem.

Mey 1628.

d'Heer Cornelis van Beveren van Dordregt.

Auwel van Akersflood van Haarlem.

Den 16. Mey 1628. is in zijn tyd geadvanceert.

Dirk van Bleyfswijk van Delft.

Is gecontinueert by de Staten voor een jaar den 20. April 1628. en bevonden by de Registers van de Gecommitteerde Raden, dat deselve nog twee jaaren gedient heeft.

Jacob Verboom van Leyden.

Den 10. Mey 1628.

Gysbert 't Hart van der Gouda.

Den 12. Mey 1628. is by dispensatie van Staten gecontinueert in de Vergaderinge tot den 23. December 1631. nog in de Registers van de Gecommitteerde Raden den 28. April 1632.

Hendrik Nobel van Rotterdam.

Van den 10. Mey 1628. gecontinueert als boven, in dato den 8. April 1631.

Iohan Gans van den Briele.

Mey 1629.

Volpert Overlander, Heer van Purmerlant van Amsterdam.

Den 4. Mey 1629. is in zijn tyd gestorven.

Mey 1630.

Adriaan de Lange van Gornichem.

Pieter Ionasz van Schiedam.

Nicolaas van der Meer van Haarlem.

Den 5. November 1630. in plaatse van Akersflood.

Mey 1631.

d'Heer Cornelis van Terefeyn van Dordregt.

Gerrit van Santen van Delft.

Den 15. Mey 1631. mits het overlyden van Bleyfswijk.

Mr. Clement van Baarfdorp

van Leyden.

Johan Cornelisz Geelvink van Amsterdam.

Hendrik Nobel van Rotterdam.

Gecontinueert volgens resolutie van de Staten in dato den 8.

April 1631.

Mey 1632.

d'Heer Vredenrijk van Schoonhoven.

Mey 1633.

d'Heer Immert Versteeg van Gornichem.

Mey 1634.

d'Heer Simon van Beaumont

van Dordregt.

Pieter Olycan van Haarlem.

Ewout van der Duffen van Delft.

Mr. Jacob van Broukhoven

van Leyden.

Oetgens van Waveren van Amsterdam.

Pieter Wouterz Crabet van Gouda.

Abraham de Reus van Rotterdam.

Francois van Gellinkhuysen van den Briele.

Mey 1635.

Dit jaar is niemant gekomen.

Mey 1636.

Adriaan de Lange van Gornichem.

Den 8. Mey 1636.

Mr. Willem van Nieuwpoort

van Schiedam.

Den selven dito.

Mey 1637.

d'Heer Mr. Jacob de Wit van Dordregt.

Ian van der Kamer van Haarlem.

Mr. Willem van der Burg van Delft.

Mr. Clement van Baarfdorp

van Leyden.

Dirk de Vlaming van Amsterdam.

Westerhout van der Gouda.

Is in zijn tyd gestorven.

Hendrik Nobel van Rotterdam.

Mey 1638.

d'Heer Gysbregt Botter van Schoonhoven.

Mey 1639.

d'Heer Anthonis Vossenburch

van der Gouda.

Jacob Vervoorn van Gornichem.

Mey 1640.

d'Heeren Cornelis van Terefeyn van Dordregt.

Arent Fabritius van Haarlem.

Ewout vander Duffen van Delft.

Mr.

XIII. HOOFSTUK.

O U D B A T A V I E N .

1457

Mr. Simon van Baarsdorp van Leyden.
 Coenradus Burg van Amsterdam.
 Mr. Daniel van Hogendorp Rotterdam.
 van Briel.
 Abraham Commerstejn van den
 Mey 1641.
 Dit jaar is niemant gekoomen.
 Mey 1642.
 d'Heeren Mr. Gerard Marcellus van der Gouda.
 Aart van Cleefstejn van Gornichem.
 Bruyn vander Duffen van Schiedam.
 Den 12. Mey op acte van Credentie.
 Mey 1643.
 d'Heeren Cornelis van Beveren Willems Soon van Dordregt.
 Johan van der Kamer van Haarlem.
 Duyft van Voorhout van Delft.
 Mr. Clement van Baarsdorp van Leyden.
 Andries Bicker van Amsterdam.
 Voort twee jaaren.
 Johan de Reus de Jonge van Rotterdam.
 Mey 1644.
 d'Heer Gysbert Botter van Schoonhoven.
 Mey 1645.
 d'Heer Johan van Mathenessse van wegens de Edelen.
 Gefuccedeert by het overlyden van den Heer van Duvenvoorde.
 Mr. Coenraat Ruysch van Dordregt.
 Mr. Simon van Baarsdorp van Leyden.
 Vermits het vertrek van Mr. Clement van Baarsdorp.
 Mr. Cornelis de Graaf van Amsterdam.
 Francois Herberts van Goude.
 Mr. Johan vander Meyden Rotterdam.
 van Vermits het vertrek van Johan de Reus, succedeert den 12. November 1645.
 Willem van Grootvelt van Gornichem.
 Mey 1646.
 De Heeren Cornelis Backer van Haarlem.
 Aalewyn van Groenewegen van Delft.
 Barnardin Orme van den Briel.
 Neemt Sessie den 8. Mey.
 Mey 1647.
 In dit jaar is niemant gekomen.
 Mey 1648.
 d'Heeren Mr. Coenraat Ruysch van Dordregt.

Blyft nog een jaar gecontinueert.
 Johan Duyft van Voorhout. Delft.
 By overlyden van den Heer van Groenewegen den 10. July 1648.
 Mauring van der Aa Cornelis Soon van Leyden.
 Den 4. Mey met acte.
 M. Willem Backer van Amsterdam.
 Mr. Gerart Marcellus vander Gouda.
 Den 9. Mey.
 Arent van der Collick van Gornichem.
 Abraham van Cleef van Schiedam.
 Mey 1649.
 Mr. Jacob de Wit Cornelis Soon van Dordregt.
 d'Heer Joost Duyft van Haarlem.
 Voorhout van Gouda.
 Nicolaas vander Graaf vander By 't overlyden van den Heer Marcellus, den 17. February 1649.
 Mr. Jacob Navander van Rotterdam.
 Mey 1650.
 d'Heeren Gysbert Botter van Schoonhoven.
 Mr. Abraham van Beveren van Dordregt.
 Succedeert den 26. October in plaatse van den Heer de Wit.
 Mey 1651.
 d'Heeren Mr. Dirk Meerman van Delft.
 Claas van der Meer Dircks Soon van Leyden.
 Cornelis Bicker van Amsterdam.
 Arent van der Collick van Gornichem.
 Gecontinueert by dispensatie van de Staten den 12. Augusti 1651.
 Mey 1652.
 d'Heeren Mr. Matheus Steyn van Haarlem.
 Mr. Floris Cant van Gouda.
 Mr. Gillis de Geerbode van Briel.
 Johan van Berkel van Rotterdam.
 Mey 1653.
 d'Heer Johan van Thilt van Haarlem.
 Vermits het Avancement van den Heer Steyn tot het Ontfangerfchap van Haarlem.
 Den 21. July 1653. heeft zijn wel Ed. den Heere van Wimmenum Sessie genomen, in plaats van den Heere van Mathenessse van wegens de Edelen.
 Mey 1654.
 d'Heeren Cornelis van Beveren Heer van Strevelshoek van Dordregt.
 YYYYYYYY Fran.

Francois Meerman van Mr. Willem Paats van Mr. Gerart Schaap Heer van Cortenhoef van Mr. Pieter vander Drept van Govert du Bois van	Delft. Leyden. Amsterdam. Gornichem. Schiedam.	Johan vander Croef van	Schoonhoven.
Mey 1655.		Mey 1663.	
d'Heeren Mr. Willem Goe- rée van Dam Willemsz van Abbe- steeg van	Rotterdam. Gouda.	Den Heere van Barendregt van En vermits zijn overlyden Cornelis de Wit. Mr. Everhart Lodefteyn van Nicolaas Tulp van Ewout vander Horst van Hendrik Praam van	Dordregt. Delft. Amsterdam. Rotterdam. Gornichem.
Mey 1656.		Mey 1664.	
d'Heer Thyman van Oost- dorp van Johan van der Croef van	Haarlem. Schoonhoven.	Mr. Floris Cant van Simon van der Pott van den	Gouda. Briel.
Mey 1657.		Mey 1665.	
d'Heeren Mr. Johan vanden Honart van Mr. Maarten Paauw van Mauring van den Aa Cor- nelis Soon van Cornelisde Vlaming van Outshoorn van Johan Boelisse van	Dordregt. Delft. Leyden. Amsterdam. Gornichem.	d'Heeren Adriaan Bosvelt van Dor. Johan Eleman van	Haarlem. Leyden.
Mey 1658.		Mey 1666.	
Mr. Nicolaas van der Graaf van Jacob Navander van Jacob Commersteyn wert Ontfanger in den Brielsen luccedeert in desselfs plaatse. Balthasar Sem van den	Gouda. Rotterdam. Briel.	Den Heere Jacob van Beve- ren Heere van Swyndregt van Den Heer Andries van der Goes Heere van Natres van Den Heere Gerard Hasselaar van Den Heere Johan Kievit van En naar zijn absentie is gesuc- cedeert den 22. September 1666. Den Heere Mr. Willem van der Aa. Secretaris aldaar, en naar zijn Ed. vertrek. Den Heer Adriaan Boon ge- suceddeert den 1. February 1667. Den Heer Adriaan Boxel van Den Heer Pieter Beys van Vermits zijn Ed. avancement tot Secretaris ter auditie van des gemeene Lants Reekeningen is in desselfs plaatse gesuceddeert. Den Heere Adriaan van der Duffen den 1. February 1667.	Dordregt. Delft. Amsterdam. Rotterdam.
Mey 1659.		Mey 1667.	
De Heeren Jacob Druyve- steyn van Johan Meerman van	Haarlem. Leyden.	Den Heer Emilius Cool van Den Heer Johan Peller van Den 13. July 1667. Vermits het overlyden vanden Heere Boon.	Gornichem. Schiedam. Gouda. Rotterdam.
Mey 1660.		Mey 1668.	
d'Heeren Mr. Iohan de Wit van Mr. Aalbrecht van der Graaf van Mr. Simon van Hoorn van Donatus van Groenendijk van Adriaan Boxel van Pieter Ionassen van	Dordregt. Delft. Amsterdam. Gouda. Gornichem. Schiedam.	d'Heeren Mr. Cornelis Gra- vesteyn van Mr. Paulus van Swanen- burg van Hugo van Erkel van	Gouda. Rotterdam. Leyden. Schoonhoven.
Mey 1661.		Mey 1669.	
Mr. Amelis Cool van Mits het avancement van den Heer Groenendijk tot Ontfan- ger. Mr. Adriaan Boon van Vermits het overlyden vanden Heer Navander.	Gouda. Rotterdam.	d'Heeren Cornelis de Wit van Den Heere Sacharias van Bere- steyn van Hofdijk van Hendrik Hooft van	Dordregt. Delft. Amsterdam. Hera.
Mey 1662.			
d'Heeren Pieter Bol van Rippert van Groenendijk Jo- hans Soon van	Haarlem. Leyden.		

XIII. HOOFSTUK.

O U D B A T A V I E N .

1459

Hendrik van der Does van
Den Heere van Asperen van
wegensde
Succedeert den 3. October
1669. in plaatse van den Heere
van Wimmenum.
Mey 1670.

Den Heere Jacob Bonfer van
Den Heere Jacob Voorburg
Iohans Soon van
Balthazar Sem van den
Mey 1671.

De Heer Adriaan Bosvelt
van
d'Heer Herman van der Meer
Claes Soon, Heere van Hogeveen
van
Mey 1672.

Den Heere Jacob van Beve-
ren, Cornelis Soon, Heere van
Swyndregt van
En vermits sijn Ed. vertrek
den Heere Adriaan van Blyen-
burg Heere van Naaldwijk.
Den Heere . . . Bogart van
En vermits desselfs vertrek Sa-
charias van Beresteyn van Hof-
dijk.
Gillis Valkenier van
Adriaan van Sprang van
En vermits sijn vertrek binnen
sijn ordinaris tyd
Briene Manson. den 10. O-
ctober 1672.
Sebastiaan Pesser van Velfsen
van
d'Heere Floris Cincq van
Den 15. October 1672.
vermits het vertrek van den
Heer Bonfer binnen sijn ordi-
naris tyd.
Den Heere Johan Kievit van
Den . . . October 1672. ver-
mits het vertrek van den Heer
Iacob Voorburg binnen sijn or-
dinaris tyd. En mits desselfs a-
vancement tot Pensionaris van
deselve Stad, d'Heer Thomas
Punt den . . . October 1672.
en vermits het overlyden vanden
gemelden Heere Punt
Den Heer Mr. Iohan van
der Meyde, anno 1673.
Mey 1673.

Nicolaas Tulp van
Vermits het vertrek van den
Heer Valkenier.
Mey 1674.

Cornelis Gravesteyn van
Diderik de Leeuwe
a Leyda van
Nicolaas Witsen van

Gornichem.
Edelen.
Gouda.
Rotterdam.
Briele.
Haarlem.
Leyden.
Dordregt.
Delft.
Amsterdam.
Gornichem.
Schiedam.
Gouda.
Rotterdam.
Amsterdam.
Amsterdam.
Schoonhoven.
Haarlem.
Leyden.
Amsterdam.

Vermits het overlyden van
den Heer Tulp.
Hugo van Arkel van
Mey 1675.
d'Heer Vrank van der Goes
van
Mey 1676.
d'Heere van der Burg van
Gerrit van Grootvelt van
Vermits het vertrek van den
Heere Leeuwe de Leyda, en
naar desselfs overlyden
Den Heer Iacob van der Maas.
Cornelis Moering van
Revixit van Naarssen van
Iohan van Grootvelt van
Iohan Theding Berkhout
van den
Mey 1677.
d'Heer Iohan Deyman van
Mey 1678.
d'Heer Ysbrand Schatter van
Vermits het vertrek van den
Heer Deyman.
Hendrik van Bleyswijk van
Nicolaas Pancras van
Nicolaas van Driel van
Mey 1679.
d'Heer Willem van Brand-
wijk van Blokland van
d'Heer Coenraat van Heemf-
kerk van
Vermits het overlyden van
den Heer Pancras.
d'Heer Aalbrecht vander Burg
van
d'Heer Iohan van der Mey-
den van
d'Heer Iohan Schilthouwer
van
Mey 1680.
d'Heere Nicolaas Witsen van
In plaatse van den Heer van
Heemskerk, en naderhand.
d'Heer Iacob Boreel, van
den 9. September 1680. tot den
31. January 1681. en is in des-
selfs plaatse als doen gesucce-
deert.
Den Heere Cornelis Geel-
vink Heere van Castricum.
Dirk Hola van
Mey 1681.
d'Heeren Aarnout van Druy-
vesteyn van
Pieter van der Duffen van
Diderik de Leeuwe à Leyda,
Yyyyyyyy 2 van

1460

van
Jacob van der Graaf van
Vermits het overlyden van
den Heer vander Burg.

Mey 1682.

d'Heeren Jacob Stoop van
Dominicus Roosmale van
Simon Deym van
Iohan Theding Berkhout
van den

Iohan van Vefanevelt van
Den . . . Iuny 1682. ver-
mits het overlyden van den
Heer van Leeuwen de Leyda.

Mey 1683.

d'Heer Pieter van Assendelft
van

Mey 1684.

d'Heeren Willem Fabritius
van

Adriaan Bogart Heere van
Bloys van
Nicolaas Opmeer van
Donatus van Groenendijk van
Vermits het overlyden vanden
Heer van der Graaf.

Theodorus van Bleyfswijk van Schiedam.

SECRETARISEN.

Van de Staten van Holland en Westvrieland,
die met eenen het Collegie van Gecommitteerde
Raden waarnemen.

Den Heer Coenraat de Regtere.

Den Heer Adriaan Duyk den 12. October
1601.Den Heer Cornelis vander Wolf den 23. Ja-
nuary 1621.Den Heer Herbert van Beaumont den . . April
1640.

Den Heer Simon van Beaumont.

103 ff *Rekenkamer van des Lants algemeene inkom-
sten en domeynen*] Hertog Philips van Bourgon-
dien geworden sijnde Grave van Hollant, heeft
in den Hage ingestelt een Collegie van feker get-
tal van Perfoonen, diemen Meesters en Auditeurs
vande Rekeningne noemt, welke het bewind, toe-
figt, en jurisdictie souden hebben van der Graven
van Holland inkomen, tienden, domeynen en an-
dere geregtigheden, en voor dewelke de Rentmee-
sters van Noortholland, Zuytholland, Kenne-
merland, van Voorn, van Heusden, van de
Wildernissen, en andere souden komen reken-
schap doen van haren ontfang en uytgave, als me-
de de Rentmeesters van Bewest en Beoost schel-
de in Zeeland, en namaals mede die van Vrieland
en Utrecht. In voorleden tyden plegen de Gra-
ven van Holland hare Rekeningen te laten horen
by haren Capellaan of Biegt-vader, of by yeman-
den van haren bysonderen Rade, neffens hare
Perfonen wefende, en wierden de Rekeningen
alle in Francyn geschreven.

BATAVIA ILLUSTRATA.

I. DEEL.

Volgt nu delyfte van de Rekenmeesters en
Auditeurs, getrokken uyt Wouter van Gout-
hoven, zedert den jare 1446. tot 1618, toe.

Mr. Iacob Croefink, Auditeur, anno 1446.
daar na Meefter, anno 1464. doe de Rekenkamer
te Mechelen getransporteert was, daar na in den
Hage, anno 1477. en 1490. Hy diende de Re-
ken-kamer wel 49. jaren.

Bartelmeus de la Truye, alias van de Seuge.
Dese was een Waal, en Rekenmeester, anno
1440.

Jan Quevyn, Meefter anno 1456.

Mr. Pauls Meuffin, Reken-meester, anno
1464. en anno 1472.

Mr. Dierk van Rijfswijk, Rekenmeester anno
1477.

Mr. Lucas van Teylingen van Alkmaar, Re-
kenmeester; was Auditeur 1477. overleden anno
1499.

Philips Croefing, Klerk, anno 1485.

Tielman Oem van Wijngaarden, Godschalksz
Rekenmeester anno 1480.

Pieter van Teylingen, Rekenmeester, was
Lucas voorfz soone, en stierf anno 1505.

Willem van der Goes, Rekenmeester, anno
1502.

Mr. Cornelis de Jonge, Heer van Baardwijk,
te vooren Raat in den Hage, stierf Rekenmee-
ster, anno 1504. naarlatende by fijnen wyve
Iuffr. Magteld van der Merwede, Mr. Reyerde
Jonge, heer van Baartwijk, Raat in den Hage,
sonder kinders overleden; Iuffr. Maria de Jonge,
die de moeder was van den President Mr. Corne-
lis Suys; Ioffr. Margriet de Jonge, die eerst te
man hadde Iacob vander Duyn, Heer te Sprang-
daar na Jan van Drenkwaart, Schout van Dor-
dregt; Ioffr. Magtilt de Jonge, huysvrouwe van
meester Aart Sandelyn, Raat in den Hage; en
meester Iacob de Jonge Cornelisz, Heere van
Baardwijk, en Rekenmeester, overleden anno
1554. die te wyve had Iuffr. Clementia Pynssen,
en liet naar Iacob de Jonge, Rentmeester van den
heere van Wassenaar, en anno 1605. out 82. ja-
ren, overleden: en Mr. Cornelis de Jonge, Heer
van Baardwijk, mede Rekenmeester, overleden
te Utrecht anno 1578. naarlatende by fijnen wyve
Iuffr. Anne Sasbout, dogter van Heer Iooz,
Cancelier van Gelderland, en suster van Heer
Arent Sasbout, Ridder, en President van den
secreten Rade te Brusel, Iuffr. Magtilt de Jonge,
die te man hadde Pieter van Adrichum, alias van
Dorp te Haarlem. Iuffr. Catelijne, die te man
hadde Cornelis van Blyenburg te Dordregt. Iooz
de Jonge, Auditeur, die te wyve hadde Iuffr.
Anne van Blyenburg; Mr. Iacob de Jonge, die
getrouet heeft Iuffr. Jaquemyn de Heuyter, en
Mr. Cornelis de Jonge, outste soone, Heer van
Baardwijk, anno 1614. overleden, na latende
by Iuffr. Iaspryne van Drenkwaart onder andere
P. Boudewyn de Jonge, Gardiaan van 't Min-
derbroeders Convent te Leuven (welke maniere
van leven hy liever aanveert heeft, dan Heer van
Dormaal en Baardwijk te worden) en Ioffr. An-
ne de Jonge, Vrouwe van Baardwijk sijn su-
ster.

Mr. Jan Stalpart, Rekenmeester, anno
1500. Mr.

XIII. HOOFSTUUK. O U D

Mr. Tielman van Dullekum Wouterfz Rekenmeester, anno 1509. stierf tot Dordrecht (daar hy gebooren was) in commissie sijnde, Mr. Cornelis Belyn, Rekenmeester, anno 1509.

Mr. Vincent Cornelisz van Mierop, Rekenmeester 1515. en eerste Rekenmeester anno 1518. en anno 1526. daar na Ridder, en Thesaurier Generaal over alle de Nederlanden, en Heer van Cabbau geworden, genoemd den Groten Vincent, stierf anno 1550.

Pieter Hanneman, Commissaris van de Reken-kamer, anno 1519.

Jooft van Bronkhorst, naarmaals Ridder, Heer van Bleyswijck, anno 1525. Rekenmeester.

Mr. Nicolaas van der Essche, Rekenmeester, 1526.

Gerrit van Loo, Klerk van de Reken-kamer, 1529.

Mr. Aalbert van Loo, Rekenmeester, naarmaals Commijs van 's Koninx Finantien te Brusel, alwaar hy stierf anno 1573. (was sone van Gerrit van Loo, Rentmeester generaal van Vriesland, en Neve van Mr. Aalbert van Loo, eertydts Raat in den Hage, ende Pensionaris van Dordregt.) Syn broeders waren Boudewyn van Loo, Rentmeester generaal van Vriesland anno 1596. overleden; Mr. Pauls van Loo, Drossard van Muyden, en Rekenmeester, overleden anno 1596. en Mr Dierk van Loo, eertydts Raat in den Hage; sy hadden onder andere lusters Iuffr. Maria van Loo, huysvrouw van Dirk van Leeuwen, Raat in den Hage, en Ioffr. Margriete van Loo, weduwe van wylen Heer George Rattler, President van den Hove van Utrecht.

Mr. Vincent Damalz van Droogendijk, Auditeur anno 1527. stierf te Dordregt anno 1554. sijnde Rekenmeester.

Pieter Bol Jacobfz, van Dordregt, Auditeur in 't jaar 1538. stierf sonder kinderen, Canonik te Souburg by Middelburg anno 1550.

Heer Zeger van Alveringen, Ridder, Heer van Hofwegen by Dordregt, Rekenmeester, overleden anno 1544.

Mr. Iacob de Jonge, Heere van Baardwijk, Meester anno 1526. stierf eerste Rekenmeester, anno 1554.

Mr. Gerrit van Renoy, Heer van Spijk by Gorcum, eerste Rekenmeester, anno 1555. en 1568.

Mr. Adriaan Numan, Rekenmeester, anno 1553. hy week naar Utrecht, anno 1572. en stierf aldaar.

Mr. Adriaan Stalpart, Rekenmeester, anno 1555. en 1560.

Mr. Reyer vander Does, Rekenmeester anno 1555. stierf anno 1597. hy week anno 1572. naar Utrecht.

Iacob de Splinter, Auditeur 1555.

Willem Jansz Auditeur 1555.

Jacob Snoukaard, Auditeur, anno 1555. naarmaals anno 1562. Rekenmeester, en vertrok anno 1572. na Utrecht, daar hy stierf.

Willem Schouten, Auditeur, 1556. naarmaals Meester anno 1574. hy stierf seer out t'Alkmaar anno 1604.

B A I A V I E N.

1461

Mr. Ian van Dam, Rekenmeester anno 1559. overleden anno 1568.

Mr. Heyman van Mierop, alias vande Ketel, Heeren Vincenten soon, stierf anno 1560.

Mr. Cornelis de Jonge, Heer van Baardwijk, Rekenmeester in plaats sijns Vaders, week mede anno 1572. naar Utrecht, en stierf aldaer, anno 1578.

Mr. Maarten Meyster, Rekenmeester anno 1570. week mede naar Utrecht, anno 1572. en stierf aldaer anno 1603. out 77. jaren.

Joos de Jonge van Baardwijk, Cornelisz. Auditeur t'Utrecht, anno 1573.

Ian Hanneman, te vooren Rentmeester van Noortholland, stierf Rekenmeester, anno 1573.

Jonkh. Jacob Coppier, Heer van Calslagen, Rekenmeester, stierf anno 1584.

Jacob Godijn, Rekenmeester van Holland, t'Utrecht anno 1573.

N. Pijl, Rekenmeester te Utrecht, anno 1574.

Jonch. Lodewijk van der Binkhorst, Rekenmeester, stierf anno 1582.

Mr. Adriaan Duyk, Adriaansz, stierf Rekenmeester anno 1585.

Roelant van Valkesteyn, Klerk ofte Griffier.

Dirk de Bye, stierf eerste Rekenmeester, anno 1591.

Mr. Cornelis Hermensz van Naarden, eerste Rekenmeester, stierf anno 1592.

Engelbert Cornelisz. van Maafland, Rekenmeester stierf anno 1594.

Paulus van Loo, Rekenmeester, stierf anno 1596.

Cornelis vander Goes, Auditeur, anno 1597.

Gerrit van Valkesteyn, stierf Rekenmeester anno 1600.

Mr. Jan vander Kammen, Rekenmeester anno 1588. stierf anno 1602.

Mr. Pieter vander Goes, stierf Rekenmeester 1606. sijn broeders waren Mr. Christiaan vander Goes, Schout te Delft; Mr. Aart van der Goes, Pensionaris van Schiedam, Andries van der Goes, Rentmeester generaal van Zuyt-Holland: alle kinderen van Mr. Adriaan van der Goes, eertydts Advocaet van de Heeren Staten van Holland, die een Sone was van Mr. Aart van der Goes, mede in sijn leven Advocaet van Hollant, Ian Pauli, te vooren Schepen in Dordregt, stierf Rekenmeester anno 1605.

Philips Doublet, Rekenmeester, anno 1597. stierf mede Ontfanger Generaal vande Vereenigde Nederlanden, anno 1612.

Anno 1618.

George de Bye, Heer van Albrantswaart, Rekenmeester, anno 1597. naderhand eerste Rekenmeester.

Fento Riccen, van Enkhuyfen, anno 1597.

D. Ian Bafius, Rekenmeester 1605. soone van Mr. Ian Bafius, eertydts Raat des Princen van Orangien.

Mr. Bernard van Kromvliet, Rekenmeester 1606. en anno 1591. Auditeur.

Dirk van Santen, Auditeur, en anno 1597. Griffier.

Hugo van Lugtenburg, Auditeur, en Jacob van Mierop, Klerk ofte Griffier.

Volgt

Volgt nu de Lyfte vande Raden en Meesters vande Reekeningen der Domeynen, zedert den jare 1573. tot heden toe, soals die authentiquelyk getrokken is uyt de Registers, omme te sien hoe verre die van Gouthoven tot den jare 1618. daar mede over-een-stemt.

Jacob Coppier, Heere van Calflagen, den 3. December 1573.
 Cornelis Hermans van Naerden, den 20. September 1577.
 Philips Doublet, den 11. July 1579.
 Johan vander Kammen, den 7. April 1580.
 Paulus van Loo, den 5. January 1581.
 Jonchr. Lodewijk vanden Binckhorst, den 24. January 1582.

By continuatie vanden Grave van Licester.

Philips Doublet, den 9. July 1586.
 Dirck de Bye, den 9. July 1586.
 Cornelis van Naerden, den 9. July 1586.
 Johan vander Kammen, den 9. July 1586.

Joris de Bye, den 20. November, 1591.
 Gerard van Valkensteyn, den 6. February 1592.
 Jacques Walravens, den 19. Marty 1592.

Johan Pauli, den 21. Mey 1596.
 Feynte Fredericx, den 9. October 1596.
 Johan Bafius, den 25. Marty 1603.
 Bernard van Cromvliet, den 30. Marty 1606.
 Adriaen Pauw, den 14. December 1627.
 Jonchr. Jacob van Wyngaerden, den 4. Augusty 1628.
 Jacob van Mierop, den 7. Augusty 1631.
 Nanning van Foreest, den 4. Augusty 1636.
 Mr. Paulus Berckhout, den 27. Marty 1649.
 Andries de Graef, den 19. January 1652.
 Mr. Gerard Pauw, den 19. January 1652.
 Mr. Jacob de Witt, den 4. Mey 1657.
 Gerard Bicker, Heere van Swieten, den 15. Marty 1669.
 Johan Meerman, den 27. Augusty 1672.
 Arendt vander Graaf, den 5. January 1673.
 Adriaen Bosvelt, den 2. April 1675.
 Jonch. Carel vanden Boetselaer, den 24. Mey 1677.
 Wouter van Lanschot, den . . . . 1680.

Lyfte vande Namen der Heeren, gecompacert hebbende op 't hooren van des gemeene Lants Reekeningen, sedert den jare 1590.

Gerrit van Blyenburg van Dordregt.
 Pieter van Blankenbort van Haarlem.
 Francois Duyk van Leyden.
 B. vander Wiere van Amsterdam.

1591.

Gerrit van Blyenburg van Dordregt.
 Pieter van Blankenbort van Haarlem.
 Francois Duyk van Leyden.
 B. vander Wiere van Amsterdam.

1592.

Hendrik Dirksz van Santen van Delft.
 Francois Duyk van Leyden.
 B. vander Wiere van Amsterdam.

1593. en 1594.

Hendrik Dirksz van Santen van Delft.
 N. Landschot van Leyden.
 B. vander Wiere van Amsterdam.

1595.

Willem van Zuylen van Nieuvelt van wegens de Edelen.
 Dirk Iansse Lonk van Gouda.
 Hendrik Snouk van Gornichem.

1596.

d'Heere van Nieuvelt van wegens de Edelen.

Gerard Willemsz Schoterbosch van Haarlem.
 B. vander Wiere van Amsterdam.
 Jacob Claasz Ionkman van Rotterdam.

1597.

Den Heer van Nieuvelt van wegens de Edelen.
 Gerard Willemsz Schoterbosch van Haarlem.
 B. vander Wiere van Amsterdam.
 Jacob Claasz Ionkman van Rotterdam.

1598.

Den Heer van Nieuvelt van wegens de Edelen.
 Mr. Rochus vanden Honaart van Dordrecht.
 Gerard Schoterbosch van Haarlem.
 Jacob Paats van Leyden.
 Gerard de Lange van Gouda.

1599.

Den Heer van Nieuvelt van wegens d'Edelen.
 Mr. Rochus vanden Honaart van Dordrecht.
 Jacob Paats van Leyden.
 Gerard de Lange van Gouda.
 Folpert Cornelisz van Gornichem.
 Den

1600.

Den Heer van Nieuvelt van
wegen
Willem van Santen van
Folpert Cornelisz van
Mathys van Muylwyk van

d'Edelen.
Delft.
Gornichem.
Schiedam.

1601.

Den Heere van Nieuvelt we-
gens de
Willem van Santen van
Pieter Adriaanz van Walen-
burg van
Folpert Cornelisz van
Mathys van Muylwijk voorfz
van
t Sedert den 19. Mey tot den
laaften April 1603.

Edelen.
Delft.
Rotterdam.
Gornichem.
Schiedam.

1602.

Den Heere van Nieuvelt van
wegens de
Mr. Francois van der Burg
van
Jacob Paats van
Pieter Adriaanz Walenburg
van

Edelen.
Dordregt.
Leyden.
Rotterdam.

1603.

Den Heer van Nieuvelt van
wegens de
Francois van der Burg van
Jacob Paats van
Pieter Trift van

Edelen.
Dordregt.
Leyden.
Gouda.

1604.

Den Heer van Nieuvelt van
wegens de
Francois van der Burg van
Jacob Paats van
Pieter Trift van

Edelen.
Dordregt.
Leyden.
Gouda.

1605.

Den Heere van Nieuvelt van
wegen de
Francois van der Burg van
... Bleyfwijk van
Pieter Trift van
Jacob Janfz Roos van

Edelen.
Dordregt.
Delft.
Gouda.
Rotterdam.

1606.

Den Heere van Nieuvelt van
wegens de
... Bleyfwijk van
Claas Simonfz van Heemf-
kerk van
Jacob Janfz Roos van
Folpert Cornelisz van
Cornelis Alewynfz van

Edelen.
Delft.
Amsterdam.
Rotterdam.
Gornichem.
Schiedam.

1607.

Den Heere van Nieuvelt van
wegens de
... Bleyfwijk van
Claas Simonfz van Heemsker-
kerk van
Folpert Cornelisz van
Cornelis Alewynfz van

Edelen.
Delft.
Amsterdam.
Gornichem.
Schiedam.

1608.

Den Heere van Nieuvelt van
wegens de
... Blankvoort van
Jacob Paats van
Claas Simonfz van Heemf-
kerk van
Pieter Trift van

Edelen.
Haarlem.
Leyden.
Amsterdam.
Gouda.

1609.

Den Heer van Duvenvoorde
van wegens de
... Blankvoort van
Jacob Paats van
Pieter Trift van

Edelen.
Haarlem.
Leyden.
Gouda.

1610.

Den Heer van Duvenvoorde
van wegens de
Michiel van der Hoef van
Guilliam Schaalkens van

Edelen.
Delft.
Rotterdam.

1611.

Den Heer van Duvenvoorde
van wegens de
Michiel van der Hoef van
Guilliam Schaalkens van

Edelen.
Delft.
Rotterdam.

1612.

Den Heer van Duvenvoorde
van wegens de
Mr. Francois van der Burg
van
Wouter van Neercassel van

Edelen.
Dordregt.
Gornichem.

1613.

Den Heer van Duvenvoorde
van wegens de
Mr. Francois van der Burg
van
Wouter van Neercassel van

Edelen.
Dordregt.
Gornichem.

1614.

Den Heer van Duvenvoorde
van wegens de
Mr. Francois van der Burg
van
Jacob Aartfz van Riel vanden

Edelen.
Dordrecht.
Briel.

1615.

Den Heer van Duvenvoorde
van wegens de
Bruyn Aartfz van

Edelen.
Schiedam.
Jacob

Jacob Aartfz van Riel van den Briele. 1616. Den Heer van Duvenvoorde van wegens de Bruyn Aartfz van Laurens de Lange van 1617. Den Heer van Asperen van wegens de Frederik de Vrye van Laurens de Lange van 1618. Den Heer van Asperen van wegens de Frederik de Vrye van Laurens de Lange van 1619. Den Heer van Asperen van wegens de Frederik de Vrye van Maarten Pieterfz Verwerf van In plaats van Laurens de Lan- ge. 1620. Den Heer van Benthuyfen van wegens de Auwel Aarentfz van Maarten Pieterfz Verwerf van 1621. Den Heer van Benthuyfen van wegens de Auwel Aarentfz van Maarten Pieterfz Verwerf van 1622. De Heer van Benthuyfen van wegens de Auwel Aarentfz van Frans Adriaanfz van der Duf- fen van 1623. Den Heer van Benthuyfen van wegens de Frans Adriaanfz van der Duf- fen van Mr. Clement van Baarfdorp van 1624. Den Heer van Benthuyfen van wegens de Frans Adriaanfz van der Duf- fen van	Edelen. Schiedam. Schoonhoven. Edelen. Amsterdam. Schoonhoven. Edelen. Amsterdam. Schoonhoven. Edelen. Amsterdam. Schoonhoven. Edelen. Amsterdam. Schoonhoven. Edelen. Haarlem. Schoonhoven. Edelen. Haarlem. Schoonhoven. Edelen. Haarlem. Schoonhoven. Edelen. Haarlem. Delft. Edelen. Delft. Edelen. Delft.	Mr. Clement van Baarfdorp van 1625. Den Heer van Benthuyfen van wegens de Mr. Clement van Baarfdorp van Pieter Uythoek van 1626. Den Heer van Benthuyfen van wegens de Mr. Harman Halling van Pieter Uythoek van 1627. Den Heer van Benthuyfen van wegens de Mr. Harman Halling van Pieter Uythoek van 1628. Den Heere van Benthuyfen van wegens de Mr. Harman Halling van Baltasar van Wevelinckhoven van 1629. Den Heere van Benthuyfen van wegens de Balthasar van Wevelinckhoven van Aarnout van der Goes vanden Briele. 1630. Den Heere van Benthuyfen van wegens de Balthasar van Wevelinckhoven van Aarnout vander Goes vanden Briele. 1631. Den Heere van Benthuyfen van wegens de Mr. Gerard Schaap van Aarnout van der Goes van den 1632. Den Heere van Benthuyfen van wegens de Mr. Gerard Schaap van M. . Pynaaker van 1633. Den Heere van Benthuyfen van wegens de Mr. Gerard Schaap van Pynaaker van 1634. Den Heere van Benthuyfen van wegens de	Leyden. Edelen. Leyden. Rotterdam. Edelen. Dordregt. Rotterdam. Edelen. Dordregt. Rotterdam. Edelen. Dordregt. Rotterdam. Edelen. Dordregt. Gornichem. Edelen. Gornichem. Briele. Edelen. Gornichem. Briele. Edelen. Amsterdam. Briele. Edelen. Amsterdam. Schiedam. Edelen. Amsterdam. Schiedam. Edelen. Amsterdam. Schiedam. Edelen.

XIII. HOOFSTUK.

O U D B A T A V I E N .

1465

Aalbrecht Minnen van
 . . . . Pynaaker van
 1635.
 Den Heere van Benthuyfen
 van wegens de
 Aalbrecht Minnen van
 . . . Laakervelt van
 1636.
 Den Heere van Benthuyfen
 van wegens de
 Aalbrecht Minnen van
 . . . Laakervelt van
 1637.
 Den Heere van Benthuyfen
 van wegens de
 Johan Damius van
 Laakervelt van
 1638.
 Den Heere van Benthuyfen
 van wegens de
 Johan Damius van
 Dirk Meerman van
 1639.
 Den Heere van Benthuyfen
 van wegens de
 Johan Damius van
 Dirk Meerman van
 1640.
 Den Heere van Benthuyfen
 van wegens de
 Dirk Meerman van
 Pieter Vefanevelt van
 1641.
 Den Heere van Benthuyfen
 van wegens de
 Pieter Vefanevelt van
 Mr. Johan vander Meyden van
 1642.
 Den Heere van Benthuyfen
 van wegens de
 Pieter Vefanevelt van
 Mr. Iohan van der Meyden
 van
 1643.
 Den Heere van Benthuyfen
 van wegens
 Mr. Jacob de Wit van
 Mr. Johan vander Meiden
 van
 1644.
 Den Heere van Benthuyfen
 van wegens
 Mr. Jacob de Wit van
 Johan vanden Drept van

Gouda.
 Schiedam.
 Edelen.
 Gouda.
 Schoonhoven.
 Edelen.
 Gouda.
 Schoonhoven.
 Edelen.
 Haarlem.
 Schoonhoven.
 Edelen.
 Haarlem.
 Delft.
 Edelen.
 Haarlem.
 Delft.
 Edelen.
 Delft.
 Leyden.
 Edelen.
 Leyden.
 Rotterdam.
 Edelen.
 Leyden.
 Rotterdam.
 d'Edelen.
 Dordregt.
 Rotterdam.
 d'Edelen.
 Dordregt.
 Gornichem.

1645.
 Den Heere van Benthuyfen
 van wegens
 Mr. Jacob de Wit van
 Johan vanden Drept van
 1646.
 Den Heere van Benthuyfen
 van wegens
 Johan vander Drept van
 Aart van Riele van den
 1647.
 Den Heere van Benthuyfen
 van wegens
 Mr. Gerard Schaap van
 Aart van Riele van den
 1648.
 Den Heere van Benthuyfen
 van wegens
 Mr. Gerard Schaap van
 Aart van Riele van den
 1649.
 Den Heere van Benthuyfen
 van wegens
 Mr. Gerard Schaap van
 Adriaan Hoogmoet van
 1650.
 Den Heere van Benthuyfen
 van wegens de
 Daam Willemsz van Abbe-
 steeg van
 Adriaan Hoogmoet van
 1651.
 Den Heere van Benthuyfen
 van wegens de
 Daam Willemsz van Abbe-
 steeg van
 Adriaan Hoogmoet van
 1652.
 Den Heer van Schagen van we-
 gens de
 Vermits het overlyden vanden
 Heer van Benthuyfen.
 Daam Willemsz van Abbe-
 steeg van
 Cornelis Dirksz s' Heraarts-
 berg van
 1653.
 Den Heer van Schagen van
 wegens de
 Gaaf Meynderts Fabritius
 van
 Adriaan Brouwer van

d'Edelen.
 Dordrecht.
 Gornichem.
 d'Edelen.
 Gornichem.
 Briel.
 d'Edelen.
 Amsterdam.
 Briel.
 d'Edelen
 Amsterdam.
 Briel.
 d'Edelen.
 Amsterdam.
 Schiedam.
 Edelen.
 Gouda.
 Schiedam.
 Edelen.
 Gouda.
 Schiedam.
 Edelen.
 Gouda.
 Schoonhoven.
 Edelen.
 Haarlem.
 Schoonhoven.
 Den

Zzzzzzzz

Den

1654.

Den Heer van Schagen van
wegens de
Gaaf Meyndertz Fabritius van
Adriaan Brotwer van

Edelen.
Haarlem.
Schoonhoven.

1655.

Den Heer Theophilus van Cats
van wegens de
vermits het vertrek van den
Heer van Schagen.
Gaaf Meyndertz Fabritius van
Jan Frankenz Grafwinkel

Edelen.
Haarlem.
Delft.

1656.

Den Heere George van Cats
van wegens de
Vermits het overlyden van
den Heer
Theophilus van Cats.
Jan Frankenz Grafwinkel
van
Mr. Johan Eleman van

Edelen.
Delft.
Leyden.

1657.

d'Heer George van Cats van
wegens de
Jan Frankenz Grafwinkel van
Mr. Johan Eleman van

Edelen.
Delft.
Leyden.

1658.

d'Heer George van Cats
van wegens de
Dr. Johan Eleman van
Willem Goerée van

Edelen.
Leyden.
Rotterdam.

1659.

George van Cats Heer van
Schagen van wegens de
Johan van der Burg van
Willem Goerée van

Edelen.
Dordregt.
Rotterdam.

1660.

George van Cats Heer van
Schagen van wegens de
Johan van der Burg van
Willem Goerée van

Edelen.
Dordregt.
Rotterdam.

1661.

George van Cats Heer van
Schagen van wegens de
Johan van der Burg van
. . . Meurs van

Edelen.
Dordregt.
Gornichem.

1662.

George van Cats Heer van
Schagen van wegens de
. . . Meurs van
Balthazar Sem van den

Edelen.
Gornichem.
Briel.

1663.

George van Cats Heer van
Schagen van wegens de
. . . Meurs van
Balthazar Sem van den

Edelen.
Gornichem.
Briel.

1664.

George van Cats Heer van
Schagen van wegens de
Mr. Gerard Bicker van
Balthazar Sem van den

Edelen.
Amsterdam.
Briel.

1665.

George van Cats Heer van
Schagen van wegens de
Mr. Gerard Bicker van
Pieter Jonasz van

Edelen.
Amsterdam.
Schiedam.

1666.

George van Cats Heer van
Schagen van wegens de
Gerard Bicker Heer van
Swieten van
Jacob Fockendijk van
In plaats van Pieter Jonasz.

Edelen.
Amsterdam.
Schiedam.

1667.

George van Cats Heer van
Schagen van wegens de
Adriaan Vereyk van
Jacob Fockendijk van

Edelen.
Gouda.
Schiedam.

1668.

George van Cats Heer van
Schagen van wegens de
Adriaan Vereyk van
Johan van der Croef van

Edelen.
Gouda.
Schoonhoven.

1669.

George van Cats Heer van
Schagen van wegens de
Adriaan Vereyk van
Johan van der Croef van

Edelen.
Gouda.
Schoonhoven.

1670.

George van Cats Heer van
Schagen van wegens de
Andries Akersloot van
En vermits zijn overlyden
Steven Gerarts, en wederom ver-
mits desselfs overlyden Mr.
Meyndert van Vyanen.
Johan van der Croef van

Edelen.
Haarlem.
Schoonhoven.

1671.

George van Cats Heer van
Schagen wegens de
Mr. Meyndert van Vyanen
van
Dirk vander Lee van

Edelen.
Haarlem.
Delft.

1672.

1672.
George van Cats Heer van Schagen van wegens de Mr. Meyndert van Vyanen van Dirck van der Leé van Edelen. Haarlem. Delft.

1673.
George van Cats, Heer van Schagen, van wegens de Dirck van der Lee van Johan van Dieningen van En vermits desselfs vertrek Daniel van Alphen, en naderhand Gerrit van Grootvelt. Mr. Jacob vander Does, is Supernumerair aengesteldt den 18. April 1673. en overleden den 20. July 1676. Edelen. Delft. Leyden.

1674.
George van Cats Heer, van Schagen van wegens de Gerrit van Grootvelt van Jacob Brouw, Heere van de Ketel, van En vermits desselfs vertrek, d'Heer Johan de Mey. Edelen. Leyden. Rotterdam.

1675.
George van Cats, Heer van Schagen, van wegens de Gerrit van Grootvelt van Johan de Mey van Edelen. Leyden. Rotterdam.

1676.
George van Cats, Heer van Schagen van wegens de Cornelis de Vries van Johan de Mey van Edelen. Dordregt. Rotterdam.

1677.
George van Cats, Heer van Schagen van wegens de Cornelis de Vries van Jacobus Erkelens van Edelen. Dordregt. Gornichem.

1678.
George van Cats, Heer van Schagen van wegens de Cornelis de Vries van Jacobus Erkelens van Edelen. Dordregt. Gornichem.

1679.
George van Cats, Heer van Schagen van wegens de Jacobus Erkelens van Dirck Kevelaar van den En vermits desselfs overlyden Cornelis Taal. Edelen. Gornichem. Briel.

1680.
George van Cats, Heer van Schagen van wegens de Edelen.

Nicolaas van Haringkarspel van Cornelis Taal van den 1681. Amsterdam. Briel.

George van Cats, Heer van Schagen, van wegens de Nicolaas van Haringkarspel van Cornelis Taal van den 1682. Edelen. Amsterdam. Briel.

George van Cats, Heer van Schagen van wegens de Nicolaas van Haringkarspel van Willebord van Nederveen, Heer van Ryfwijk en van Rodebouwe van 1683. Edelen. Gouda. Schiedam.

George van Cats, Heer van Schagen, van wegens de Melghior van Rietvelt van Willebordt van Nederveen Heer van Ryfwijk van 1684. Edelen. Gouda. Schiedam.

George van Cats, Heer van Schagen, van wegens de Melghior van Rietvelt van Naderhandt Johan van Dam. Willebord van Nederveen Hr. van Ryfwijk van En in desselfs plaetse, Simon Hulshout. Edelen. Gouda. Schiedam.

Secretarissen van de Rekenkamer ter Auditie.

B. van Cromvliet, Secretaris 1606. stierf anno 1627.
Louis van Kinschot, en Hugo van Cassiopin, beide 7. Juny 1627. in plaetse van B. van Cromvliet.
Anthonis van der Wolf, Secretaris in plaats van Louis van Kinschot 15. Mey 1632.
Mr. Johan van der Haar 15. Augusti 1633. in plaats van Anthonis van der Wolf.
Gasper van Kinschot 3. October 1651. in plaats van Hugo van Cassiopin.
Mr. Frederik Pauw de By, in plaats van Mr. Johan van der Haar, 1. October 1660.
Pieter Beys in plaats van Gasper van Kinschot 1. February 1667.
Mr. Adriaan van Bleifwijk, vermits den vrywilligen afstant van sijn Oom Pieter Beys, 3 July 1670.
Everard van Campen, in plaats van Mr. Frederik Pauw de By, 23. Mart. 1671.
Mr. Benjamin Fagel, in plaats van Everard van Campen, 28. December 1673.
Mr. Engelbert Pauw in plaats van Mr. Benjamin Fagel, 24. July 1674.

7zzzzzzzz 2 En

En dit alles volgens en in conformite van den Almanag der Tourbeurten van de Steden , so als deselve successivelijk , nevens de Edelen, ter auditie voornoemt Gecommitteerd sijn geweest, en vervolgens nog Gecommitteert staan te werden, blyvende d'ordre daar omtrent zedert den jare 1622. sonder eenige veranderinge of interruptie gebruykt.

Haarlem	Delft	1622	1655	1688	1721	1754	1787	1820
Delft	Leyden	1623	1656	1689	1722	1755	1788	1821
Delft	Leyden	1624	1657	1690	1723	1756	1789	1822
Leyden	Rotterdam	1625	1658	1691	1724	1757	1790	1823
Dordrecht	Rotterdam	1626	1659	1692	1725	1758	1791	1824
Dordrecht	Rotterdam	1627	1660	1693	1726	1759	1792	1825
Dordrecht	Gornichem	1628	1661	1694	1727	1760	1793	1826
Gornichem	Briele.	1629	1662	1695	1728	1761	1794	1827
Gornichem	Briele	1630	1663	1696	1729	1762	1795	1828
Amstelredam	Briele	1631	1664	1697	1730	1763	1796	1829
Amstelredam	Schiedam	1632	1665	1698	1731	1764	1797	1830
Amstelredam	Schiedam	1633	1666	1699	1732	1765	1798	1831
Goude	Schiedam	1634	1667	1700	1733	1766	1799	1832
Goude	Schoonhoven	1635	1668	1701	1734	1767	1800	1833
Goude	Schoonhoven	1636	1669	1702	1735	1768	1801	1834
Haarlem	Schoonhoven	1637	1670	1703	1736	1769	1802	1835
Haarlem	Delft	1638	1671	1704	1737	1770	1803	1836
Haarlem	Delft	1639	1672	1705	1738	1771	1804	1837
Delft	Leyden	1640	1673	1706	1739	1772	1805	1838
Leyden	Rotterdam	1641	1674	1707	1740	1773	1806	1839
Leyden	Rotterdam	1642	1675	1708	1741	1774	1807	1840
Dordrecht	Rotterdam	1643	1676	1709	1742	1775	1808	1841
Dordrecht	Gornichem	1644	1677	1710	1743	1776	1809	1842
Dordrecht	Gornichem	1645	1678	1711	1744	1777	1810	1843

Gor-

Gornichem	Briele	1646	1679	1712	1745	1778	1811	1844
Amstelredam	Briele	1647	1680	1713	1746	1779	1812	1845
Amstelredam	Briele	1648	1681	1714	1747	1780	1813	1846
Amstelredam	Schiedam	1649	1682	1715	1748	1781	1814	1847
Goude	Schiedam	1650	1683	1716	1749	1782	1815	1848
Goude	Schiedam	1651	1684	1717	1750	1783	1816	1849
Goude	Schoonhoven	1652	1685	1718	1751	1784	1817	1850
Haarlem	Schoonhoven	1653	1686	1719	1752	1785	1818	1851
Haarlem	Schoonhoven	1654	1687	1720	1753	1786	1819	1852

104 *ss Een algemeen Pleishof in den Hage*] Ingeftelt by Hertog Philips van Bourgondien anno 1428. om den Ingefeten van Holland regt en Justitie te adminiftreren, en om aan defelve te appelleren van alle Sententien en Vonnissen by Schepenen van de refpective Steden gegeven; en prefideerde eertyds in dit Collegie gemeenlijk den Stadhouder van Holland, tot dat anno 1520. als Keifer Carel tot Grave van Holland ingehuldigt was, by den felven goetgevonden wierde, dat in den voorfz. Rade prefideren soude een Regtsgeleerde, gekofen uyt den voorfz. Rade, of uyt den grooten Rade tot Mechelen, die de President van den Hove van Holland genoemt wert.

Wat de Stadhouders belangt, en wie defelve geweest fijn, is hier vooren op pagina 1385. en volgende verhaalt.

Volgen nu de namen van de Presidenten, Raden, en Ministers van den voorfz. Hove, vanden beginne af tot den huydigen dag toe; en wel voor eerst soo als defelve by Wouter van Gouthoven, in fijn byvoegfel op de Hollandse Chronyk tot den jare 1618. werden verhaalt; vervolgens soo als defelve my authenticq uyt de Registers van den felven Hove fijn ter handen gefteft, om daar uyt te konnen fien, voor hoe verre den voornoemden Gouthoven daar mede over een komt, en wat daar aan gemanqueert heeft.

Dus fchryft dan den meergemelden Gouthoven eerftelijk van de Presidenten van den voorfz. Hove.

1475. 1477.

De Heer en Meester Johan van Halewijn Heer van Swevegem in Vlaanderen, werd President van den Hove van Holland genoemt, anno 1475. en wert doen mede gedepoort met den Stadhouder den Heer van Gruythuyfen, volgende het nieuw Privilegie, dat de Vreemdelingen in Holland niet meer regeeren fouden; en voegt Gouthoven daar by dat hy bevonden heeft, dat den voorfz. Mr. Johan van Halewyn namaals soude geexecuteerd fijn geweest.

1509. 1528.

De Heer en Meester Nicolaas Everarts van Grypskerke by Middelburg in Zeeland; werd in den jare 1505. Raat in den Groten Rade te Mechelen, daar na anno 1509. President in den Hove van Holland, en anno 1528. wierd hy overmits fijn grote Geleertheid en Ervarentheid gefteft tot President in den voorfz. Rade tot Mechelen; ftervende in dien staat anno 1532. out 70. jaren, en aldaar begraven; Wat hy voor Kinderen heeft nagelaten, werd by den felven Gouthoven mede vermeld.

1528. 1558.

De Heer en Meester Gerard van Assendelft, Ridder, President van den Hove, of eerste Raed Prefiderende, anno 1519. en 1528. welken staat hy lange jaren bedient heeft, en ftierf in fijn huyfinge in den Hage, op St. Nicolaas-avond anno 1558. out fijnde 70. jaren, begraven in fijn Capelle in de Parochiekerk aldaar.

1559. 1572.

De Heer en Meester Cornelis Suys Heer van Ryfwijk, werd President anno 1559. Hy vertrekt anno 1572. met de andere Raatf-heeren vermits de troubelen uyt den Hage naar Utrecht, en bleef aldaar tot na de Pacificatie van Gent anno 1576. ftierf in den Hage den 19. September 1580. out 66. jaren.

1570. 1582.

De Heer en Meester Jan van Treflong, President van den Hove van Holland, wert anno 1582. de eerste President van den Hogen Rade, van nieus oppereggt by wylen den Prins van Orangien, en ftierf s'jaars daar aan anno 1583.

1582. 1584.

De Heer en Meester Aarnout Nicolai President als voren, wert mede President in den Hogen Rade anno 1584. en ftierf anno 1592.

Zzzzzzzz 3

1584.

1584. 1590.

De Heer en Meester Adriaan van der Myle, eertyds Raad, werd President anno 1584. welken staat hy bedient heeft tot den 26. Juny anno 1590. doe hy subitelyk stierf in den Hage out 52. jaren.

1591. 1598.

De Heer Meester Gerrit van Wyngaarden Heer van Benthuyfen President van den Hove van Holland, tot in 'tjaar 1598. doe hy stierf.

1607. 1616.

De Heeren Meester Pieter van Hinojossa, geboren uyt Zeeland, te voren Raad in den Hogen Rade, wierd President van den Hove van Holland, in Mey 1607. stierf negen jaren daar na, anno 1616.

Lyste van de Raden, byden voornoemden Gouthoven vermeld.

DE Heere van Waffenaar anno 1434.

Boudewyn van Sweten, 1434.

Heer Jan van Waffenaar, 1434.

Den Burggrave van Montfoort.

Godschalk Oem, namaals eerste Heer van Wyngaarden.

Meester Pieter van Beoostenzwene, 1434.

Heer Willem van Lalein, Heer van Bignicourt, naarmaals Stadhouder.

Florens van den Abele, Heer van Velsingen uyt Zeeland.

Heer Gerrit van Zyl, Heer van Purmereynde, 1448.

Heer Gielis van Cralingen, 1435.

Florens van Borsselen.

Meester Hendrick Wtenhoven van Gent; 1446.

d'Heere van Yffelsteyn, 's Heeren broeder van Egmont.

Jacob Potter van der Loo.

Heer Jan den B. van Blois, Heer van Treflong, 1434.

Meester Lodweijk van der Eycke, 1446.

Heer Samson van Laleyn, Heer van Oppenbays.

Heer Gerrit van Poelgeest.

Heer Willem van Alkemade.

Meester Floris van Paadzen, 1434.

Adriaan van Rommerswaal, Heer van Lodyk in Zeeland.

Meester Jan Ryn.

Gysbert van Vyanen.

Willem, Heer van Naaldwijk, Marschalk van Holland.

Heer Arent van Gent, Heere van Gyffenburg, Hardinxvelt en Wyngaarden, 1439.

Meester Arent van 's Gravesande.

Meester Francoys van Gent.

Aalbert van Naaldwijk, 1434.

Aalbert van Egmont van Meresteyn.

Floris van Kyfhoek, 1434.

Meester Nicolaas van Diepenbrouk.

Gerrit Potter van der Loo, 1446.

Meester Gillis van Wissekerke uyt Zeeland, 1450.

Floris van Boschuyfen.

Willem Engelbregtz.

Bartelmeus Partout, alia de Castello, uyt het Land van Luik.

d'Heer van Yffelsteyn, 's Heeren broeder van Egmont, 1450.

Heer Gysbert van Brederode, Domprooft tot Utrecht.

Jacob, Heer van Abcoude en Gaasbeek.

Heer Lodewijk van Montfoort.

Ian van der Mye.

Heer Jacob van Cats, uyt Zeeland.

Heer Lodewijk van Treflong.

Meester Jacob vanden Cloke, 1453.

Meester Anthonis Michielsz, uyt Zeeland; van dese komen die van Everfdijk, een edel geslagt. Hy is geweest Rentmeester Generaal van Holland, seer bemint van den Grave Carle van Charloos.

Meester Dirk van Sweten, 1469.

Heer Ian van Waffenaar, Heere van Voorburg.

Heer Gerrit van Assendelf, 1469.

Meester Adriaan Lothynssen.

Meester Willem van Braakel, van Dordrecht.

Meester Ian de With, 1470.

Meester Hendrik van der Mye, 1472.

Ian Ruychrok, Raat en Procureur-Generaal, 1469.

Meester Henrik Oem van Wyngaarden.

Meester Michiel de Wilde, 1470. Raad en Procureur Generaal.

Nicolaas de Vriese, Raat en Rentmeester Generaal van Holland 1436. en 1456.

Meester Gerrit van Gronfelt, 1475.

Meester Jacob Bosgaard, van Belle, 1469.

Meester Adriaan Drabbe.

Meester Ian Petit-pas.

Meester Ian van Halewijn, namaals President en geexcuteerde

Meester Philips Ruychrok van der Werve, Meester Jansz 1475.

Meester Wouter Jansz.

Meester Ian de la Bouveryc, uyt Wals-vlaanderen.

Ian, den jongen Heere van Egmont.

Hugo van Sweten, 1477.

Meester Cornelis van Dorp.

Ian van Assendelft, Raad en Rentmeester van Noort-Holland.

Mr. Tielman Oem van Wyngaarden, 1475.

Mr. Ian van Oostdorp, 1475.

Heer Ian van Cruningen, Heer van Paemelen, 1480.

Heer Arent van Sevenbergen.

Gerrit van Assendelft, 1480.

Mr. Iacob Ruysch, Deken van der Capelle op 't Hof, anno 1480. en 1500.

Mr. Iacob van Almonde, 1480. oby 1504.

Meester Willem van Berendregt van Leyden, anno 1475. en 1500.

Mr. Cornelis de Jonge, Heer van Baardwijk,

XIII. HOOFDSTUK. O U D B A T A V I E N 1471

te vooren Pensionaris van Dordregt, en na Rekenmeester overleden anno 1504.

Ian van Noortwijk.

Meester Ian van Schoonhoven, 1480. en 1500.

Mr. Claas Roeloffz 1480.

Mr. Dirk Persijn; Deken tot Naaldwijk.

Anthonis van den Abeele, uyt Zeelandt, 1480.

Heer Gerrit van Abbenbrouk, 1486.

d'Heer van Wassenaar.

Heer Philips van Wassenaar.

Mr. Ian Wissekerke.

Ian van Rietvelt, Raat ende Procureur Generaal.

Heer Philips van Spangien, 1490. en 1502.

Heer Cornelis van Dorp, 1499.

Mr. Adriaan van Hoogesteyn, 1500.

Mr. Baarthout van Assendelft.

Mr. Ian Boudijnz 1500.

Ian Oem van Wyngaarden, den ouden.

Mr. Dirk van Sweten, Willemsz. obyt 1502.

Mr. Ian van den Essche, 1502.

Mr. Symon Pieterz.

Mr. Gerrit van der Mye, 1500. en 1521.

Mr. Cornelis Claar Heynensz anno 1512.

Mr. Adriaan Poppe.

Heere Floris van Wyngaarden, heer van Yselmonde.

Frederik van Renesse, heer van Westmal.

Mr. Ian van Duvenvoorde, heer van Warmont.

Mr. Evert de Veer, namaals Raat te Mechelen.

Mr. Keyer de Jonge, Heere van Baardwijk, meester Cornelisz. anno 1501. stierf 1525.

Mr. Floris Oem van Wyngaarden, te vooren als anno 1518. Pensionaris der Stadt Dordregt.

Heer Aalbert vander Couster, geboreni van Dordregt 1525. stierf anno 1548. out zynde 70. jaren.

Heer Ioos van Treflong, alias Blois.

Mr. Aalbert van Loo, eertyds Griffier anno 1506. is mede geweest Pensionaris der Stad Dordregt, anno 1507. tot 1511. daar na Advocaat van de heeren Staten van Holland, stierf Raat anno 1524.

Caarle Garnier, Raat en Procureur Generaal.

Mr. Jacob Boudijnz.

Mr. Thomas Beukelaar Symonsz, eertydts Schepen, daar na Thresaurier en Schout van Dordregt, en Rentmeester Generaal van Zuytholland, en Raat in den Hage, anno 1512. stierf omtrent 1515.

Mr. Hugo de Groot, van Delft.

Mr. Nicolaas Everaartz van Grijskerke, namaals President, stierf 1532. te Mechelen.

Mr. Jacob Maurisz.

Mr. Frans Coebel van der Loo.

Mr. Jan Bennink van Amsterdam.

Mr. Jan van Haarlem, stierf 1514.

Mr. Hugo van Assendelft, heer van Veenhuysen.

Mr. Ioos Sasbout van Delft, anno 1515. wert

anno 1543. den eersten Cancellier van den nieuwen Hove tot Aernhem in Gelderland, en stierf aldaar anno 1546. en was vader van Heer Arent Sasbout, mede Cancellier van Gelderland, en President te Brussel, die stierf in den Hage, anno 1583.

Claas Lievensz. van Cats.

Jacob Gout.

Meester Pieter van der Cappelle. 1521.

Mr. Jacob Stalpert.

Heer Gerrit van Assendelft, namaals President.

Mr. Gerrit Mulard van Utrecht, naderhandt Raat tot Mechelen, in 't jaar 1527.

Mr. Fransoys Snoek van Dordregt, ofte Gornichem.

Mr. Herman van Suydeshuysen.

Mr. Reynier Brant, Raat en Procureur Generaal 1524.

Mr. Willem Willemsz. Raat en Procureur Generaal.

Mr. Willem Pynssen Jacobsz 1530.

Heer Geleyn Zegers, heer van Wassenhoven, 1540.

Mr. Maarten van Naarden, naderhandt President tot Utrecht en Lieutenant te Groeningen, stierf in 't Jaar 1566.

Mr. Casper, heeren Lievensz van Hooglande, anno 1530. wert President van den Hove van Utrecht, en daar na weder Raat in den Hage, stierf anno 1547. nalatende Heer Jan van Hooglande, Deken van S. Marie kerke t' Utrecht, Mr. Cornelis van Hooglande Pensionaris van Dordregt, en Juffr. Catarina, die eerst te man hadde Jonkh. Splinter Utenham, en daar na Bouwen van Drenkwaart, Rentmeester Generaal van Zuytholland.

Heer Gerrit van Renesse, Casteleyn van Woerden, stierf in 't Jaar 1568.

Heer Andries van Bronkhorst, Balliou van Voorn.

Mr. Barent Bucho uyt Vriesland, Deken van de Capelle op 't hof.

Mr. Arent Sandelyn van Dordregt, te vooren Griffier, was broeder van heer Ieronymus Sandelyn, Ridder. Hy was Mr. Adriaan Sandelyn, Pensionaris van Amsterdam.

Mr. Kaarle van der Nytsen, namaals President van Vriesland. Hy hadde te wyve Juffr. Eysbet, dogter van Ionkh. Pieter, heere van Roon.

Mr. Hippolitus Persijn, stierf President t' Utrecht, in 't Jaar 1568.

Mr. Cornelis Suys, Heer van Ryfwijk 1550. naderhandt President.

Heer Cornelis van Myerop, Domsdeken van Utrecht, sone van den grooten Thresaurier Mr. Vincent Cornelisz. stierf 1572.

Mr. Arent Sasbout, sone van Mr. Ioos Sasbout voorsz, namaals (gelijk sijnen Vader) Cancellier van Gelderland.

Heer Willem Snoukaard van Schouwenburg, heer van den Binkhorst. anno 1550.

Mr. Willem van Alkmaar, Raat en Procureur Generaal.

Mr. Ian Brick van Rapenburg, 1544.

Mr. Cornelis van Weldam, uyt Zeelandt; 1548. Mr.

Mr. Christiaan de Weert, Raat en Procureur
Generaal, naderhand Raat te Mechelen.

Mr. Anthonis van Catz, uyt Zeeland.

Mr. Dominicus Boot, Mr. Frankenſz; hy week
anno 1572. met den President Suys naar Utrecht,
overmits de opstaande Oorloge en Troubelen,
en stierf aldaar; sijn over-groot-vader Cornelis
Boot, was anno 1451. Burgemeester van Dor-
drecht.

Mr. Quintijn Weytſen, van der Vere in Ze-
land, Ambagtsheer van Brandwijk by Dor-
drecht, stierf anno 1565.

Mr. Frank van den Berge, van Delft, 1559.
naderhand Raat te Mechelen.

Mr. Damas van Droogendijk, Vincentsz.
stierf 1560.

Mr. Arent Nicolai, heer Everaartſz. na-
maals President.

Mr. Boudewyn Jacobsz van Cranendonk, van
Dordrecht anno 1559. stierf namaals Raat te
Mechelen, anno 1601.

Niclaas van der Laan, 1561. week weder na
Utrecht anno 1572. en stierf aldaar, anno 1557.
sijn huysvrouwe was Juffr. Catrina Zegers, heer
Geleyns. Dogter van Wassenhooven; sijn
vader was meester Gerrit van der Laan, Claasz
van Haarlem.

Mr. Reynier Moens, Raat en Procureur ge-
neraal geweest 1559.

Mr. Jan van Lezanen Engelsz, van Delft,
1561.

Mr. Jacob van der Merche, 1561.

Mr. Dirk van Loo, Soonsone van den Raat-
heer Meester Aalbert van Loo, hier vooren ge-
schreven, anno 1561. en 1569.

Mr. Witte Wittenſz van Zierikzee, hy week
mede naar Utrecht anno 1572. en stierf in 't selve
Jaar.

Mr. Cornelis van Uytwijk, Raat en Procureur
generaal.

Mr. Cornelis van der Nyenburg, 1560.

Mr. Adriaan vander Houf, 1562. desen bleef
alleen van de Raatsheeren binnen den Hage,
anno 1572. sijnde d'andere naar Utrecht gewe-
ken.

Mr. Adriaan van der Myle, 1566. namaals
President overleden.

Mr. Caarlede Smytere, geboren van Gent,
weeck mede na Utrecht en stierf aldaar, anno
1576.

Mr. Reynier vander Duyn, week mede na
Utrecht, en wert daar na Raat oft Assesseur in de
Keyserlijke Raat-kamer te Spiers, en stierf anno
1593.

Jonkh. Philibert van Serooskerke, uyt Zee-
landt, namaals Gouverneur van Bergen op zoom
1573.

Mr. Jacob du Quesnoy, is mede Procureur
generaal geweest, week mede naar Utrecht, en
stierf 1576.

*De naar volgende zijn Raactſlyden
van Holland geweest, geduyren-
de dat het Collegie, vermits
de Troubelen, tot Vtrecht
refideerde.*

Meester Willem Cryep, van Delft, nader-
hand Raad te Mechelen, en daar na Cancellier
van Gelderland te Roermonde, alwaar hy stierf
anno 1610. out 73. jaren; hy hadde te wyve
Juffr. Anne Numans, dogter van Meester Adriaan
Numan, Rekenmeester in den Hage.

Mr. Willem van Korenhuyſen, geboren van
Belle in Vlaanderen, namaals President van den
Hove van Vlaanderen gewerden, hy stierf te
Gent anno 1612.

Mr. Cornelis Oem, Hermanſz, geboren van
Dordrecht, stierf tot Vtrecht anno 1599.

Mr. Cornelis van der Hoog, van Haarlem,
1574.

Mr. Godevaard van Moesſenbrouck
Adriaansz. geboren van Dordrecht, stierf te
Brussel, anno 1605. sijn broeder Meester Her-
man van Moesſenbroek was Raatsheer te Leeu-
waarden, en daar na Cancellier van Over-yſel,
mede te Brussel overleden, in 't Jaar 1610.

Mr. Willem Zagarus van Schoonhoven gebo-
ren, was Raat anno 1576.

Mr. Cornelis de Jonge, heere van Baardwijk,
anno 1576. stierf tot Yſſelſteyn, anno 1614. out
73. jaren. Hy hadde te wyve Juffr. Casparijne
van Drenkwaart, suster van Heer Jan van Drenk-
waart, Ridder, heer van Dormaal, Threſau-
rier generaal, van de Nederlanden, te Brussel anno
1606. gesturven; sijn overgroot-vader was
Meester Cornelis de Jonge, heere van Baard-
wijk, en Raat in den Hage, hier voren anno
1477.

Mr. Servaas Verſteyn, Raat, en daar na Pro-
cureur generaal t' Utrecht.

Mr. Philips van der Made, Raat tot Vtrecht,
1574. te vooren Burgemeester te Haarlem.

Mr. Arent Sandelyn Mr. Adriaans Sandelyn,
Pensionaris van Amsterdams sone (die een sone
was van Mr. Arent Sandelyn, den ouden, hier
voren vermeld) hy wert daar na Raat te Ruer-
monde in Gelderland.

Mr. Ioris Gruyter, geboren van Rotterdam,
Raat, in den Iare 1575.

Mr. Willem Muys, Raat en Procureur gene-
raal tot Vtrecht, anno 1573.

Mr. Willem van der Meer van Berendregt,
Griffier, anno 1567. en 1574.

Alfonſus de la Loo, geboren in Zeeland, Griffier
vanden hove van Holland tot Utrecht, anno
1573. te voren anno 1567. Secretaris van de Gra-
ve van Hoorn; hy wert daar na Secretaris van de
Nederlantſche ſaken in Spangien, en stierf anno
1608. te Brussel out 75. Iaren; hy hadde getrou-
t Juffr. Iaqueline Pynſſen in den Hage.

*Raatsluyden van den Hove van Holland,
't zedert den laatsten Oorloge in-
den Hage-residerende.*

1573. Meester Adriaan van der Houf, bleef alleen in den Hage anno 1572.
 1573. Meester Pieter van der Meer, anno 1573. wert daar naar Pensionaris van Delft, daar hy gebooren was.
 1573. Meester Nicolaas van Valkestejn, anno 1573. stierf anno 1601. is mede geweest Balliou van Voorn.
 1573. Meester Dirk van der Nyenburg, naamaals President van den hoogen Rade.
 1573. Mr. Pauls van den Hove, Raat en Procureur generaal anno 1573. naamaals te Delft verdrongen.
 1573. Mr. Gerrit van Wyngaarden, wierde naamaals President.
 1573. Mr. Cornelis van Bronkhorst.
 1573. Mr. Amelis van der Boukhorst, daar na Raat in den Hogen Rade.
 1573. Mr. Ieronymus van Borre, uyt Zeeland, stierf in 't Jaar 1595.
 1573. Mr. Leonard Kasimbroot, edelman van Brugge, broeder van Ionkhr. Ian Kasimbroot, heer van Bakkersele, ceertyds Raat van den Grave van Egmont, hy stierf anno 1594.
 1573. M. Arthus van Brederode, heeren Reynouts natuerlijke sone, stierf anno 1592.
 1573. Heer en Meester Iacob van Duvenvoorde, heer van Warmont, stierf anno 1577.
 1573. Mr. Adriaan Brasser van Delft, stierf subtytelijk, anno 1576.
 . . . Mr. Pelgrim van Loen, van Utrecht, stierf anno 1587.
 . . . Mr. Ioos van Meenen, in Vlaanderen, te voren Advocaat Fiscaal, werd anno 1584. Pensionaris der stad Dordregt, tot anno 1595. doe hy om d'ondiensten deselve stede gedaan, gelicentieert wert, en stierf anno 1596.
 1578. Mr. Nicolaas Kamerling, stierf anno 1586.
 1579. Mr. Cornelis Bakker, Adriaanz. stierf anno 1583.
 1580. Mr. Sebastiaan Loofen, van Gornichem, stierf Raat in den Hoogen Rade 1597.
 1581. Mr. Pieter de Hinojosa, stierf President van den voorz Hove 1616.
 1582. Mr. Dirk van Leeuwen, stierf Raat in den hoogen Rade.
 1585. Mr. Frederik Verhorst, stierf anno 1608.
 1585. Mr. Gerrit Doeffen, overleden anno 1595.
 1586. Mr. Francois de Koning, van Delft, stierf in 't Jaar 1613.
 1588. Mr. Frederik van Boymer, stierf anno 1589.
 1590. Mr. Iacob Pauwelsz. van Dordregt, te vooren aldaar Pensionaris, stierf anno 1596.
 1591. Mr. Nicolaas Kromhout.
 1593. Mr. Adriaan van der Meer, van Delft, stierf in 't jaar 1600.

1596. Mr. Adriaan t'Iong, genaemt Iunius, van Dordregt.

1597. Mr. Pieter van Kouwenburg, uyt Zeeland.

1597. Mr. Hendrik Rofa, uyt Zeeland.

1601. Mr. Amelis van Roosendaal, van der Goude.

1601. Mr. Ian Buyes, van Monikendam, stierf 1614.

1601. Mr. Floris van Schoterbosch.

1601. Mr. Willem van Sevender, stierf 1605.

1606. Mr. Steven van der Does, heer van Noortwijk.

(Mr. Hugo de Groot, Ianz. wert anno 1607. Raat en Advocaat Fiscaal, in plaats van den overleden meester Symon van Veen.)

1610. Mr. Geleyn Alleman, uyt Zeeland.

1613. Mr. Lancelot van Brederode, meester Arthus sone voornoemt.

1614. Mr. Adriaan Teding, alias Berkhout, van Monikendam.

1614. Mr. Willem van Baarsdorp, van Leyden, den elfsten in 't getal van de Raatsheeren anno 1618. levende. En Mr. N. van Kinschot, Raat en Advocaat Fiscaal geworden anno 1614 in plaats van Mr. Hugo de Groot, die aldoen Pensionaris wert der stad van Rotterdam.

*Deze sijn Griffieren geweest vanden
voorz Hove.*

Dirk van Sweten Boudewynsz. gestelt anno 1445.

Mr. Ian Rofa, gestelt anno 1446.

Mr. Iacob Boslaard, anno 1446.

Willem van Sweten, gestelt anno 1464.

Mr. Dirk Poes, wert Griffier anno 1467.

Mr. Ian Boudewynsz. anno 1471.

Mr. Willem van Sweten, werde Griffier anno 1477.

Mr. Floris Oem van Wyngaarden, Griffier geworden anno 1482. tot 1502. naamaals Pensionaris van Dordregt en Raat in den Hage.

Mr. Cornelis Bouwensz. gemaackt Griffier, 1504.

Mr. Aalbert van Loo, Griffier anno 1506. is mede geweest Pensionaris van Dordregt, en daar na Raat in den Hage, en stierf anno 1524.

Ian van den Sevender, anno 1506. en stierf anno 1509.

Casper van Beauvoir, Griffier by provisie, 1510.

Mr. Hendrik Claasz. werde Griffier anno 1510.

Mr. Arent Sandelyn van Dordregt, Griffier, gestelt anno 1515. wert anno 1528. Raat.

Mr. Ian de Ionge, wert Griffier anno 1529. Sijn Vader en grootvader waren Schepenen van Dordregt; sijn over grootvader was aldaar Burgemeester anno 1444. en dien sijn vader was mede Burgemeester te Dordregt, anno 1423. Hy stierf anno 1543. nalatende vier Dogters.

Mr. Ian van Dam, Griffier anno 1543. tot anno 1557.

A a a a a a a a

Bar-

Bartel van Bassen, genaamt Ernst, sone heeren Jans van Bassen, Ridder, wert Griffier anno 1557. tot in February anno 1583. doen hy stierf.

Mr. Pieter Hanneman, Griffier geordineert 1583. tot dat hy overleet anno 1593. in Ja-

nuary.

Ian de Regtere, sone van Coenraat de Regtere, anno 1574. en 1587. Griffier van de Heeren Staten van Holland, stierf anno 160...

Anthonis Duyk, Griffier van den Provinciaelen Rade ofte Hove van Holland, &c.

Volgen nu de namen van de Presidenten van den Hove van Hollandt, Zeelandt, en Vrieslandt, mitsgaders Raden Ordinaris en Extraordinaris, als mede Griffiers, Advocaten Fiscaal, en Secretarifen van den voorfz Hove, authentiquelijk uyt de Registers vanden selven Hove tot den huydigen dag toe getrokken.

P R E S I D E N T E N.

Heer Boudewyn van Swieten, eerste Raad 1428.

Den Heere van Bingnicourt 1430.

Heer Gofuyn de Wilde 1440. naderhant gevangen en gepriveert.

Heer Willem Broeder tot Egmont Heer van Yffelsteyn 1448.

Heer Willem van Alkemade Ridder eerste Raad 1462.

Den Heer van Waffenaar eerste Raat 1510.

Heer Nicolaas Everardi 1516.

Heer Gerardt van Assendelft eerste Raat President, *Loco Everardi* (die tot Mechelen getrocken was) den 26. September 1528. stierf in December 1558.

Heer Cornelis Suys, Heere tot Ryfwijk, 21. October 1559. trekt metten Raat anno 1572. naar Utrecht, en daarom verlaten.

Heer Arnout Nicolai President, 20. Juny 1578. President in den Hoogen Raad 1582.

Heer Adriaan van der Myle. President 19. December 1582. *Loco Nicolai*; obyt 1591.

Heer Gerard van Wijngaarden, Heere van Benthuyfen en Soetermeer President, *Loco, A. van der Myle.* 6. April 1591. stierf 6. Mey 1598.

Heer Pieter de Hiniola Heere van Wena 26. Mey 1607. *Loco Wijngaarden*; stierf 4. Mey 1616.

Heer Nicolaas Cromholt, wert President 1. January 1620. obyt den 22. Maart 1641.

Heer Iohan Oem van Wijngaarden den 2. Mey 1642.

d'Heer Iohan Dedel, *Loco Wijngaarden*, den 28. October 1653. obyt den 22. Maart 1665.

d'Heer Adriaan Paauw, Ridder, Heere van Bennebroek &c. den 21. Iuly 1670.

Raden Ordinaris en Extraordinaris.

1428.

Den Heere van Waffenaar.

Heer Iohan van Waffenaar, nog 1441. en 1448.

Den Heere van Montfoort.

Godschalk Oem, nog 1441.

Mr. Pieter van By-Oostens-Wene.

1430.

Florens van Abele, Heere tot Velsingen.

Heer Gerrit van Syl, Heer tot Purmerende

nog 1441.

Floris van Borsselen, nog 1441.

Mr. Hendrik Utenhoven, nog 1441.

Den Heer van Yffelsteyn.

Jacob Potter vander Loo, nog 1441.

Mr. Lodewijk van der Eeke, nog 1441.

Heer Sampson van Lalain.

Heer Gerrit van Poelgeest, nog 1441.

Heer Willem van Alkemade.

Adriaan van Lodijk,

Gysbert van Vianen, nog 1441.

1440.

Willem Heere van Naaldwijk.

Heer Arent van Gent.

Mr. Arent van s'Gravesande.

Mr. Franchois van Gent.

Aalbrecht van Egmont van Meresteyn, nog

1441.

Floris van Kyfhouk, nog 1441.

Willem Engelbregts.

Claas van Diepenbrouk.

Gerrit Potter vander Loe.

Mr. Gillis van Wissekerke.

Floris van Boshuyfen.

Willem Broeder t'Egmont Heere van Yffelsteyn 1438.

Den Heere van Brederode 1441.

Heer Gysbregt van Brederode Domprooft, ook Prooft van Oude-Munster.

Heer Lodewijk van Montfoort.

Aalbrecht van Naaldwijk.

Floris van Boukhorst.

Iacob van Cats.

Iohan vander Mye.

Iohan Ruygrok.

Wouter Huygen.

Floris Paadze.

Mr.

XIII. HOOFSTUK. OUD BATAVIEN. 1475

Mr. Pieter van Renesse.
M. Bartholomeus Partaut.

1446.

Jacob Heer tot Gaasbeek.
Hr. Lodewik van Treflong.
Mr. Anthonis Michiels.
Dirk van Swieten, eerst Griffier, naar Raat.
Heer Gerrit van Assendelft.
Mr. Adriaan Lothyns.
Mr. Willem van Braakel.
Hendrik van der Mye.
Mr. Hendrik Oem van Wijngaarden.
Michiel de Wilde.
Claas de Vriese.
Gerrit van Gronffe.
Willem van Swieten, Raat en Procureur Gene-
raal.

1462.

Mr. Iohan Petyt Pas.
Mr. Iohan Halewyn Heerevan Swevesele.
Mr. Wouter Ians.
Mr. Iohan van der Bouverie.

1476.

Mr. Cornelis van Dorp.
Iohan van Assendelf, ook Rentmeester van
Noorthollandt.

1480.

Thielman Oem van Wijngaarden.
Iohan van Oostdorp.
Heer Gerrit van Abbenbroek.

1500.

Den Heere van Waffenaar.
Den Heere van Sevenbergen.
Heer Philips van Waffenaar, Ridder.
Mr. Cornelis de Ionge.
Mr. Iohan van Wissekerk.

1503.

Heer Philips van Spangien, Ridder.
Heer Cornelis van Dorp, Ridder.
Heer Gerrit van Assendelft anno 1517.
Mr. Jacob Ruysch, Deken anno 1517.
Mr. Jacob van Almonde.
Mr. Iohan van Schoonhoven.
Mr. Adriaan van Hogesteyn.
Mr. Willem van Berendrecht, anno 1517.
Philips Ruyschrock vander Werve.
Mr. Barthout van Assendelft.
Mr. Iohan Bouduynffe.
Iohan Oem van Wijngaarden den Ouden.
Mr. Dirk van Swieten.
Mr. Iohan van den Effche.
Mr. Symon Pieters.
Mr. Gerrit van der Mye.
Adriaan Poppe.
Heer Floris van Wijngaarden Ians, Heere van
Yffelmonde, Ridder, 1517.
Mr. Floris van Wijngaarde, eerst Griffier,
naar Raat van den Hove.

Fredrik van Renesse 1504. en 1517.
Iohan van Duvenvoorde Heer tot Warmont
1503. naar afgeftelt van Raat Ordinaris, en blyft
maar Extraordinaris, weder tot Ordinaris ge-
ftelt 15. Iuly 1516.

Mr. Evert de Veere, 1504.

Mr. Reynier de Ionge 1504. en 1517.

Mr. Abel van Colster *Loco* Duvenvoorde
1504. en 1514.

Heer Ioos van Blois, Ridder, 1516.

Carel Garnier Raat en Procureur General 1516.

Mr. Thomas Beukelaar 1516.

Mr. Hugo de Groot 1516.

Mr. Jacob Mauryns 1517.

Mr. Franchoy's Coebel Heer van Loo.

Mr. Iasper Anthonis 1517. naar eerste Raad
presiderende ter erectie van den Raad van Utrecht;
dat resignerende wert Extraordinaris in den secre-
ten Raade, en in Holland 17. Iuly 1538. en Or-
dinaris *Loco* Brunt 18. November 1539.

Mr. Ian Benning 1517.

Mr. Hugo van Assendelft.

Mr. Iooft Sasbout 1517.

Claas Lievens van Cats 1517.

Iacob Gout.

Mr. Pieter de Capella 1517.

Meester Aalbrecht van Loo 1517.

Mr. Gerard Mulaart 1517.

Mr. Frans Snoek 1517.

Mr. Harman van Suyderhuysen Raad super-
numeraar 15. October 1531. wert Ordinaris 13.
Iuny 1532.

Heer Cornelis Vincentz Deeken van Oude
Munster, en de Cappelle te Hove, Dr. in de
Regten, Raadt Extraordinaris 4. Maart 1533.

Mr. Reynier Brunt, Raad Extraordinaris en
Procureur Generaal 1525. wert Ordinaris *Loco*
Aart Sandelyn 23. September 1535.

Mr. Maarten van Naarden 1525. wert naar
Raad in Vrieland, weder Extraordinaris in
Holland 25. Mey 1537. naar Lieutenant te Gro-
ningen, en weder Extraordinaris in Holland den
22. October 1557.

Mr. Willem Pynsz Extraordinaris 1525. wert
Ordinaris *Loco* Suyderhuysen ten halven wedde
6. October 1536. obyt 1546.

Mr. Geleyn Segers, Extraordinaris 1525. Or-
dinaris *Loco* Suyderhuysen ten halven wedde,
tot dat een plaats vacceert, 12. October 1536.
neemt oorlof 4. Juny 1561.

Mr. Willem Willems Raat en Procureur Ge-
neraal in Hollandt, *Loco* Brunt 11. April 1536.
obyt September 1543.

Heer Gerrit van Renesse, Ridder, Schout
van Leyden, Extraordinaris 4. Maart 1538.
Ordinaris in October 1559.

Andries van der Boukhorst 1532.

Mr. Barent Bucho Deeken van t'Hof, 1539.

Mr. Hypolitus van Perlijn, Extraordinaris
29. April 1542. Procureur Generaal 6. Decem-
ber 1543. Ordinaris 6. February 1545. wert
President in Vrielandt 1549.

Mr. Cornelis Suys, Ordinaris 10. Iuly 1543.
Loco Ioan van Duvenvoorde Heer van Warmont,
fit *Præses* 21. October 1559.

Mr. Willem Snoukaart, Licentiaat, Extraordi-
naris

Aaaaaaaa 2

naris 13. November 1543. Ordinaris *Loco* Willem Pyns, overleden op halve gagie, 3. February 1546. gepriveert, 2. October 1559.

Mr. Aarnout Sasbout, Extraordinaris 20. December 1543. Ordinaris by resignatie na sijn Vader, Cencelaar van Gelderland.

Mr. Iohan Brielis Extraordinaris den 17. Maart 1544.

Mr. Cornelis van Weldam Raat 1544. stierf 10. Iuly 1561.

Mr. Cornelis Hendriks Extraordinaris 16. Augusti 1544. Ordinaris op halve gagie *Loco* Willem Pyns 3. February 1546.

Mr. Carel Neirfen geweest Raat, en Procureur Generaal in Vrieland, wert Ordinaris van desen Hove 10. Mey 1547. en wert President in Vrieland in April 1557.

M. Christiaan de Waart Raat en Procureur Generaal *Loco* Hipoliti van Persijn Maart 1549. gaat af, en wert Raat te Mechelen 1558.

Mr. Anthonis van Cats Licentiaat, Extraordinaris 19. Augusti 1549.

Mr. Dominicus Boot, Extraordinaris 22. Augusti 1549. Ordinaris 25. September 1557.

Mr. Dammas van Drogendijk Extraordinaris *Loco* Antonis van Cats 19. October 1554. Ordinaris den 13. November 1559. *obyt* 22. September 1560.

Mr. Quintyn Weitsen Extraordinaris *Loco* Brielis 24. Mey 1555. Ordinaris 13. November 1559. *obyt* 1565.

Mr. Vrank van den Berge Extraordinaris *Loco* Neirfen 10. April 1557.

Mr. Cornelis van Uytwijk Raat en Procureur Generaal *Loco* de Woert 15. November 1558. *obyt* 1559.

Mr. Arnout Nicolai Extraordinaris 7. November 1557. Ordinaris *Loco* Suys 16. December 1559. presiderende 20. Iuny 1582.

Mr. Cornelis Ianse Prince, Raat 3. January 1560. *obyt* 11. Maart 1562.

Mr. Boudewyn Jacobs Commissaris October 1559. en Ordinaris 18 November 1560.

Mr. Adriaan van der Houf Extraordinaris 15. December 1559. Ordinaris *Loco* Weldam 30. September 1561. *obyt* 1580.

Mr. Reynier Moins Raat en Procureur Generaal *Loco* Uytwijk in November 1559.

Mr. Ian Engelsen van Lesaan Commissaris 12. December 1559. Ordinaris *Loco* Prince 9. April 1562.

Mr. Iacob vander Merliche Commissaris 16. December 1559.

Mr. Nicolaas van der Laan Ordinaris by resignatie van sijn Schoon-vader Wassenhove 4. Iuny 1561.

Mr. Witte Wittenfz. Extraordinaris *Loco* Verhouf 29. November 1561.

Mr. Carel de Smytere Commissaris *Loco* B. Iacobi 21. February 1562.

Mr. Dirk van Loo Commissaris *Loco* Angeli 13. April 1562.

Mr. Adriaan vander Myle Extraordinaris *Loco* D. van Loo, 14. April 1564. Ordinaris 30. April 1565. *Loco* Weitsen, September 1568. President.

Mr. Iacob de Quesnoy Extraordinaris *Loco* Myle 30. Iuny 1565.

Mr. Reynier van der Duyn, Extraordinaris 6. Iuly 1565. naar getelt tot Spiers.

Heer Ieronimus van Serooskerke, Ridder, Extraordinaris sonder in den Hage te moeten resideren 4. September 1565.

Mr. Willem Cryp Pensionaris van Delft, wert Ordinaris *Loco* A. vander Myle 20. September 1568.

Mr. Willem van Coornhuyse Ordinaris *Loco* Aart Sasbout 3. April 1570.

Mr. Cornelis Oem Ordinaris *Loco* Boudewyn Iacobi 21. Augusti 1570. was mede Griffier van de Leenen.

Mr. Pieter vander Meer 1573. scheyter uyt in October 1573.

Mr. Nicolaes van Valckestejn, Ordinaris 1573. in Februario, *obyt* 24. Marty 1601.

Mr. Artus van Brederode Licentiaet, Ordinaris 20. October 1573. verlaat sijn Staat om indifpositie 1590. *obyt* 1592.

Mr. Jeronimus van Borre Ordinaris 1573. *obyt* 1595.

Mr. Leonart Cafenbroot 1573. *obyt* 7. Marty 1604.

Mr. Cornelis van Bouchorst Ordinaris 1573.

Mr. Pelgrum van Loen Ordinaris in January 1576. *obyt* 1587.

Mr. Joost de Menyn Advocaet Fiscael, wert Ordinaris 26. Marty 1576. verlaat sijn staet, anno 1584.

Mr. Nicolaes Camerlingh Ordinaris 3. Mey 1576. *obyt* 1586.

Mr. Pieter de Heniofa Ordinaris Mey 1581. wert Raat in den Hoogen Rade in Mey 1597. en President in 't Hof 28. Mey 1607. *obyt* 4. Mey 1616.

Mr. Dirk van der Nieuburg in Februari 1573. gaat in den Hoogen Rade 1582. wert daar President 1592. *obyt* 7. January 1595.

Mr. Gerrit van Wijngaarden, February 1573. gaat in den Hoogen Rade 1582. wert President in 't Hof 6. April 1591.

Mr. Dirk van Bronkhorst, February 1573. *obyt* 1574.

Jr. Iacob van Warmont, November 1573. *obyt* Juny 1575.

Mr. Adriaan Brasser, Nov. 1573. *obyt* 1579.

Mr. Sebastiaan van Loosen Ordinaris January 1580. in den Hoogen Raad 1582. *obyt* 24. April 1597.

Mr. Dirk van Leeuwen, Ordinaris in February 1582. in den Hoogen Rade 1591. *obyt* 20. April 1596.

Mr. Cornelis de Bakker, Ordinaris in September 1579. *obyt* 19. Augusti 1583.

Mr. Fredrik Verhorst, Ordinaris 26. February 1585. *obyt* 7. February 1608.

Mr. Gerard Doedesse Ordinaris 26 February 1585. *obyt* in Maart 1595.

Mr. Franchois de Konink Ordinaris den 12. November 1586. *obyt* 3. December 1613.

Mr. Fredrik Boymer Ordinaris January 1588. stierf Mey 1589.

Mr. Iacob Pauli Ordinaris in Januario 1590. *Loco*

XIII. HOOFSTUK. OUD BATAVIEN 1477

loco Boymer, *obyt* in October 1596.
Mr. Nicolas Cromholt Ordinaris 6. December 1591. wert Presideut in 't begin van January 1620. *obyt* 23. Maart 1641.

Mr. Adriaan van der Meer Ordinaris 22. Maart 1593. *obyt* 22. Maart 1600. *loco* Brederode.

Mr. Adriaan Iunius Ordinaris *loco* Jacob Pauli 10. January 1597, *obyt* Mey 1620.

Mr. Symon van Veen Ordinaris blyvende Fiscaal 17. January 1595. *act*: om mede te staan over Proceffen 12. December 1600. Raat in den Hoogen Rade, 29. October 1610.

Mr. Pieter Couwenburg van Blois *loco* Borre, Ordinaris uyt Zeelandt 7. July 1579 *obyt* 28. Juny 1644.

Mr. Hendrik Rosa, Ordinaris uyt Zeelandt 19. Augusti 1597. *loco* Heniofa, *obyt* 21. January 1629.

Mr. Amelis van Rosendaal, Ordinaris January 1602. *obyt* Juny 1620.

Mr. Iohan Buyes 12. January 1602, *obyt* 12. February 1614.

Mr. Florens Schoterbosch 8. January 1602. *obyt* 30. October 1618. *s' morgens ten twee uyren*.

Ir. Willem van Sevender den 7. January 1604. *obyt* den 7. Augusti 1605.

Ir. Steven van der Does, Heere van Noordwijk Ordinaris *loco* Sevender, Mey 1606. *obyt* 1622.

Mr. Geleyn Aleman van wegen Zeelandt Ordinaris 16. Juny 1610. *obyt* 26. October 1624.

Ir. Lancelot van Brederode Artus Sone den 24. Mey 1613.

Mr. Adriaan Teding van Berkhout Ordinaris *loco* Buyes van wegen Noorthollandt 7. April 1614. *obyt* 14. Augusti 1620.

Mr. Willem van Baardorp *loco* Coming 7. April 1614. *obyt* Mey 1623.

Mr. Reynier van Persijn *loco* Cromholt den 12. Mey 1620. *obyt* in Maart 1639.

Mr. Andries de With *loco* Schotzobos den 18. December 1620. *obyt* den 26. November 1637.

Ir. Iohan Oem van Wijngaarden *loco* Brederode 7. January 1621. naderhand President geworden den 2. Mey 1642. *loco* Cromholt.

Mr. Iohan Dedel den 16. February 1621.

Mr. Iohan Loenius den 24. Maart 1621, *obyt* den 13. September 1641.

Mr. Abraham van der Meer den 18. Mey 1621. *obyt* den 20. Mey 1638.

Ioncheer Ian van Matenisse 15. April 1624. *obyt* 21. September 1625.

Mr. Willem van Muylwijk 15. Mey 1624. *obyt* den 2. February 1644.

Mr. Hugo Blocq den 17. November 1625. *obyt* den 6. September 1661.

Ir. Willem van Lier, Heere van Oosterwijk *loco* Mathenisse 17. July 1626. wert Ambassadeur by de Republike van Venetien, en neemt oorlof in den Raad den 11. October 1627.

Mr. Gerard Crommon den 17. July 1629.

Mr. Sebastiaan Franken den 2. September 1638. *obyt* den 3. December 1651.

Mr. Iohan van Boschevelt, *obyt* den 25. Mey 1641.

Mr. Casper van Kinschot *loco* Mr. Reynier van Persijn, den 3. Mey 1640. *obyt* den 5. July 1654.

Ir. Fredrik van Dorp, den lesten April 1642. *loco* Jr. Willem van Lier. Den 5. Maart 1656. is d'Heer Fredrik van Dorp Heer van Maasdam, uyt den Hage vertrocken als Ambassadeur Extraordinaris naar de Comingen van Sweeden en Poolen, en heeft in December 1658. naar sijn gedaane rapport ter Vergaderinge van de Heeren Staten Generaal weder sessie genomen in den Raat.

Mr. Dirk Sixti *loco* Mr. Iohan Loenius den 2. Mey 1642. *obyt* January 1670.

Mr. Gualter de Raat *loco* Mr. Iohan Bosvelt den 2. Mey 1642. *obyt* den 10. January 1663.

Mr. Herman de Huybert *loco* Couwenburg den lesten November 1644. *obyt* den 3. July 1650.

Mr. Aalbrecht Nierop *loco* Muylwijk den 16. April 1649. *obyt* den 27. January 1676.

Ir. Willem van Waffenaar Heere van Veur *loco* Ioncheer Willem van Lier den 24. February 1651.

Mr. Martinus Vet den 3. January 1652. gesuspendeert.

Mr. Adriaan Pauw Heere van Bennebroek *loco* Mr. Sebastiaan Francke den 26. October 1652.

Mr. Willem Goes *loco* Mr. Pieter Vogelsank, die in de plaats van den Heere Dedel tot Raadte sijnde geeligeert, deselve plaats, eer hy in de effectieve bedieninge was getreden, hadde verlaten, en tot Pensionaris van Amsterdam was gecontinueert, den 28. October 1654.

Mr. Iacob van der Graaf *loco* Mr. Casper van Kinschot den 14. October 1654.

Mr. Pieter Ockerfien van Zierikzee *loco* Mr. Gerard Crommon van der Goes, van wegen die van Zeeland. Gedeputeert in de Vergaderinge vande Hoog Mog. Heeren Staten Generaal, als mede in de Chambre mipartie, den 4. December 1654. wert Raat in den Hoogen Rade den 22. October 1669.

Mr. Adriaan van Almonde *loco* Mr. Willem van Waffenaar Heere van Veur doet eedt den 17. Juny 1655.

Mr. Cornelis Fannius *loco* Adriaan van Almonde, doet eedt den 27. February 1660. *obyt* den . . . anno 1675.

Mr. Iohan van den Honaart den 16. Maart 1663. *loco* Mr. Gualther de Raat, *obyt* den 14. April 1667.

Mr. Hendrik Cloek *loco* Mr. Iohan van den Honaart, doet eedt den 5. September 1667. *obyt* den 20. October 1670.

Mr. Cornelis Teresteyn van Halewyn van Dordregt *loco* Dirk Sixti, doet eedt den 21. Maart 1670.

Ir. Fredrik de Lier, *loco* Fredrik van Dorp Heere van Maasdam, geworden sijnde Balliuw, en Opperdijkgraaf van Rynland, doet eedt op den 29. July 1670.

Mr. Cornelis Baan van Dordregt, *loco* Mr. Adriaan Pauw Heere van Bennebroek, op den 21. July 1670. geworden sijnde President van den Hove, doet eedt den 30. September 1670.

A a a a a a a a a 3 *obyt*

obyt den 12. October 1684.

Mr. Mattheus Gool, van Leyden Raat, in den Rade van Braband, *loco* Mr. Hendrik Kloek, doet eedt op den 12. Novermber 1670.

Mr. Benjamin Fagel, Secretaris vande Reekenkamer van Holland *loco* Mr. Jacob van der Graaf, doet eedt den 23. July 1674.

Op den 5. September 1674. heeft d'Heer en Mr. Adriaan Pauw Heere van Bennebroek, in qualite als President van den Hove van Holland, Zeeland, en Vriesland, op sijne Commissie van Zeeland gedaan den behoorlijken eedt.

Op den 6. dito en volgende dagen hebben d'Heeren en Mrs. Aalbrecht Nierop, Willem Goes Heere van Boekhorstenburg, Cornelis Fannius Heere van Oot-Haarlem, Cornelis Terefeyn van Halewyn, Fredrik de Lier, Cornelis Baan, Mattheus Gool, en Benjamin Fagel, haar eedt op de Commissie van Zeeland, gedaan.

Gelijk mede opden voorz 6. September 1674. den behoorlijken eedt hebben gedaan, soo op hare Commissie van Hollandt als Zeelandt de naartvolgende Heeren, namentlijk.

Mr. Adriaan Pots van wegen Hollandt, *obyt* den . . December 1680.

Mr. Aarnout van Citters, van wegen Zeelandt.

Mr. Cornelis de Neyn, van wegen Hollandt *obyt* den. . .

Mr. Cornelis Ockers, van wegen Zeeland.

Mr. Iohan Munter van wegen Hollandt.

Mr. Franchois Keetelaar, van wegen Zeeland.

Mr. Paulus Andries van der Meulen van wegen Zeelandt.

Mr. Willem van den Kerkhoven *loco* Mr. Cornelis Fannius, doet eedt den 1. December 1675. *obyt* den 5. October 1680.

Mr. Jacob Vallensis, Raat in den Rade van Braband, *loco* Mr. Aalbrecht Nierop, doet eedt den 21. Mey 1676.

Mr. Adriaan Cobmoyer, by verwisseling met Mr. Aarnoud van Citters, als Raat in den Hoogen Rade, doet eedt den 9. September 1680. *obyt* den 18. Iuny 1682.

Jor. Aalbrecht van Schagen, Heere van Heenvliet, *loco* Mr. Willem van den Kerkhoven, doet eedt den 24. January 1681. *obyt* den 1. January 1682.

Jor. Charles Philips van Dorp, *loco* Jor. Aalbrecht van Schagen, doet eedt den 12. Mey 1682.

Mr. Iman Cau, *loco* Mr. Adriaan Cobmoyer, doet eedt den 19. October 1682.

Griffiers van den voorschreven Hove.

Dirck Boudewyns van Swieten 1445. ofte 1438.

Mr. Iohan Rose in February 1446.

Iacob Boslaart 2. October 1447.

Willem van Swieten 1463.

Dirk Poes 1467.

Ian Boudewijns 1471.

Willem van Swieten 1477.

Mr. Floris van Wijngaarden 1480.

Iohan van Sevender 1504.

Cornelis Boudewyns 1504.

Albertus van Loo 1506.

Mr. Aarnout Sandelyn 1515.

Mr. Iohan de Jonge 1529.

Iohan van Dam in September 1543.

Mr. Bartel Ernst 15 September 1557.

Mr. Pieter Hanneman 1583. *obyt* . . January 1593.

Iohan de Regtere 8. April 1593. *obyt* April 1602.

Mr. Anthony Duyk den 2. Iuny 1602.

Hendrik Pots den 13. January 1620. *loco* Duyk, *obyt* den 4. July 1622.

Franchois Crip den 8. November 1622. *loco* Pots.

Mr. Cornelis Rollandt uyt Zeelant den 12. January 1640. *loco* Crip, *obyt* in October 1652.

Mr. Adriaan Pots, *loco* Mr. Cornelis Rolland, in December 1652. doet eedt den 5. January 1653.

Mr. Willem Dedel, *loco* Mr. Adriaan Pots den 30. September 1675. *obyt* den 17. October 1683.

Mr. Anthony Gunther van Kintschot den 16. December 1675.

Advocaten Fiscaals.

Mr. Paulus van den Berge anno 1559.

Mr. Iooft de Menyn 1570. verlaat sijn staat 1580.

Mr. Cornelis van Nieuftadt, *loco* Menyn 1. December 1579. wert Raat in den Hoogen Rade 1584.

Mr. Ruysch Claassen, *loco* Nieuftad 17. Iuny 1584. verlaten 1595.

Mr. Symon van Veen, Gecommitteert totte beleyden van de Domeynen, Processen 19. Maart 1591. Advocaat Fiscaal 18. January 1595.

Mr. Hugo de Groot *loco* Veen 10. December 1607. wert Pensionaris van Rotterdam 1613.

Mr. Nielaas van Kintschot *loco* de Groot 13. February 1614.

Mr. Theodorus Grafwinkel in 't civil den . . . 1647.

Mr. Iohan Moons den 13. February 1648. wert Pensionaris van Rotterdam.

Mr. Cornelis Boy int crimineel den 21. December 1651. *obyt* den 2. February 1665.

Mr. Willem van Stryen in 't civil den 4. December 1656. in plaatse van Mr. Theodorus Grafwinkel, sijnde Griffier in de Chambre mi-partie.

Mr. Iohan Ruysch, *loco* Cornelis Boy den 20. Maart 1665.

Mr. Rem van Limburg in 't civil *loco* Mr. Willem van Stryen den 23. July 1670.

Substituut Griffiers.

Franchois Crip den . . 1591. wert Griffier den 8. November 1622.

Franchois de Witte den 8. November 1622. *obyt* den 1. September 1638.

Mr. Adriaan Pots, den 7. February 1639. wert Griffier in December 1652. en doet eedt den

XIII. HOOFSTUK. OUD BATAVIEN. 1479

den 5. January 1653.

Mr. Iohan van Campen in plaats van den voorsz Mr. Adriaan Pois, den 14. January 1653. *obyt* den 16. January 1658.

Mr. Willem Dedel in plaats van den voorsz Mr. Iohan van Campen den 11. February 1658.

Secretarissen van den voorschreven Hove.

Jan van Dam Extraordinaris 23. Marty 1540.

Mr. Iohan vander Mersche 21. Juny 1541.

Willem de Jonge Extraordinaris 27. October 1541.

Mr. Philips van Uytwijck Extraordinaris wert Ordinaris den 20. Augusti 1543.

Jan Henry de Beauboir Extraordinaris, *loco* van Malfem, 26. February 1549.

Nicolaes van Persijn, Ordinaris, *loco* J. van Dam 17. September 1543.

Nicolaes Nicolai de Jonge, Extraordinaris *loco* Philips van Uytwijck, 16. October 1543.

Louff van Snellenburg Extraordinaris, by Resignatie Nicolai, 14. Augusti 1546.

Jan Purtrijck Secretaris Ordinaris, *loco* Willem de Jonge 2. November 1546.

Jacob de Jonge Jacobsz Extraordinaris, 19. October 1548.

Otto van Malfem van Extraordinaris wert Ordinaris, *loco* Barthout van Assendelf, 26. February 1549.

Willem van Berendrecht Extraordinaris, *loco* Snellenburg, 5. December 1552. gecommiteert tot de Depeschen van den Stadthouder, 21. Juny 1560.

Jooft van Dam, Extraordinaris 23. February 1553.

Huych de Groot, Extraordinaris 25. February 1560.

Nicolaes Nicolai, Extraordinaris 14. November 1558.

François van Valckesteyn Extraordinaris, *loco* Cornelis Sandelijn, 2. October 1559. Ordinaris *loco* Nicolai 21. Juny 1564.

Simon Pyl Extraordinaris 5. Augusti 1560.

Claude de Glerges Ordinaris by resignatie van Mr. Philips van Uytwijck sijn Schoon-vader 29. July 1563.

Philips van Uytwijck, Mr. Philips Soon Extraordinaris 29. July 1563.

Hendrik van Persijn Extraordinaris by resignatie van Nicolaes van Persijn 1. February 1564.

Dirck vander Mole Extraordinaris, *loco* Valckesteyn 21. Juny 1564. sterft 1565.

Cornelis vander Wolf Extraordinaris 20. November 1565.

Otto van Steensel Extraordinaris *loco* vander Meulen 19. September 1565.

Gysbert van Dam Ordinaris by resignatie sijnz Vader Willem 4. October 1570. ende Willem wert Extraordinaris 13. Juny 1571.

Anthony Genitz Extraordinaris 4. December 1572.

Johan Wagewyns Extraordinaris, *loco* Iacob de Jong... December 1572.

Gysbert Jooften van Hoogenhouck Extraor-

dinaris *loco* A. Genits 2. Marty 1577. Ordinaris den 12. November 1599.

Dirck Hanneman, *loco* vander Wolf 28. September 1574.

Thomas Genits Extraordinaris *loco* H. van Persijn, 9. November 1599.

Mr. Hendrick Meister Extraordinaris.

Mr. François de Coning Extraordinaris, den 18. November 1586. resigneert op Surendael,

Johan Purtryck by resignatie *Patris* 15. January 1582.

Gysbert van Oudewater Extraordinaris *loco* Thomas Genits 1604.

Philips de Glarges *loco* Glaude de Glarges 1. October 1599. *obyt* 22. October 1609.

Johan Wagewijns *loco* *Patris*, 24. September 1599.

Egbert Gool Ordinaris *loco* Oudewater, den 27. Marty 1604.

Iohan van Surendael den 23. Mey 1608. *loco* Genits.

Cornelis Hofflandt *loco* de Glarges den 28. January 1610.

Cornelis Rosa *loco* Wagewijns 17. November 1618.

Mr. Andries de Hubert *loco* Egbert Gool den 15. April 1619.

Iooft van Hoogenhoek *loco* *Patris* 1620.

Mr. Pieter Hofflandt *loco* *Patris* den 2. April 1625.

Willem van Alphen *loco* van den selven Hoffland den 20. September 1631.

Willem van der Graft *loco* Purtrik den 22. July 1632.

Andries van Stryen *loco* Cornelis Rosa den 3. Augusty 1637.

Mr. Boudewyn Driewegen *loco* Mr. A. de Huybert den 25. February 1647.

Mr. Franchoys Boot *loco* Iohan van Surendael *obyt* 10. November 1681.

Mr. Cornelis van Groenendijk *loco* Iooft Hoogenhoek den 16. September 1661.

Mr. Gaspar Appolloni by verdrag tussen Hollandt, en Zeelandt, den 26. July 1669. sijn eedt gedaan.

Mr. Iohan Sixty gecommiteert Secretaris omme de plaats van Boudewijn van Driewegen, geduyrende desselfs indispositie op de Emolumenten, Sallarissen, en Vryheden daar toe staande, waar te nemen, doet eedt den . . . . . *obyt* 23. September 1679.

Mr. Isaacq van der Togt *loco* Mr. Gasper Apollony, den 2. April 1674. *obyt* 21. Juny 1676.

Mr. Yman Cau *loco* Mr. Cornelis van Groenendijk den 4. April 1675.

Mahu le Febre *loco* Mr. Isaacq van der Togt den 30. September 1677.

Mr. Daniel Pompeus van Assendelft *loco* Mr. Iohan Sixty den 21. December 1679.

Mr. Evert de Neyn *loco* Franchois Boot den 6. Mey 1682.

Mr. Meynardus van Bueren *loco* Boudewyn van Driewegen.

Den 8 Mey 1682.

Mr. Fredrik van Spanheim *loco* Iman Cau den 4. December 1682.

Mr:

Mr. Pieter van Hurk, by afftant van fijn
fchoon-vader Willem van Alphen, den 27. Sep-
tember 1684.

*Procureurs Generaal van den voorfchre-
ven Hove.*

Iohan Ruygrok, te vooren Raat en nu mede
Procureur Generaal.

Willem van Swieten 1460.

Carel Garnier 1515.

Mr. Reynier Brundt 1525.

Mr. Willem Willems 11. April 1536.

Mr. Christiaan de Weert 7. Maart 1549.

Mr. Cornelis van Uytwijk 15. November
1558. *oby* 1559.

Mr. Reynier Moins, November 1559. ofte 3.
January 1560.

Mr. Poies van den Hove 1573.

Mr. Barnard Wely *loco* van den Hove, 28. Fe-
bruary 1576. *oby* 1582.

Willem Maarts Calf, *loco* Wely 30. Novem-
ber 1582. *oby* 1586.

Gillis van Flory *loco* Calf, den 8. September
1586. *oby* 9 February 1623.

^{hh} *Aan den Hogen Raat beroepen*] Den groten
Rade of Collegie van Parlement tot Mechelen
was eerst ingestelt by Hertog Carel van Bourgon-
dien anno 1473. dog den selven anno 1477. voor
Nancy verflagen sijnde, is 't selve mits de troublen
te nietegekomen; maar in den jare 1504. is den
selven Raadt wederom van nieuw oppereggt en in-
gestelt by Eertshertog Philips van Oostenryk, be-
staande als doen in een President, sestiën Raat-
heeren, met den Procureur Generaal en den Advo-
caat Fiscaal, twee Griffiers en agt Secretarifen, en
konden voor den selven Rade appelleren en te
reghte komen die van Luxenburgh, Vlaand-
ren, Artoys, Holland, Zeeland, Namen en Va-
lencyn, en namaals mede die van Utrecht en Vrielandt.

Volgt nu de Catalogue of lyste van alle de voorsz. Pre-
sidenten en Raden vanden voorsz. jare 1504. af tot den jare 1582.
toe, soo als deselve by Wouter van Gouthoven in sijn byvoeg-
sel op de Hollantsche Chronijk te vinden is.

P R E S I D E N T E N.

1504. **H**eer Ian Pieters, Ridder, die te
Wyve hadde Vrou Margriete van
Cats, heeren Ians dogter uyt Zeeland, hy stierf
anno 1521.

1521. Heer Ioos Lauweryn uyt Vlaanderen,
stierf 1528.

1528. Heer Nicolaas Everaartfz, van Mid-
delburg, te voren President van Hollandt, stierf
anno 1532.

1532. Heer Lambert de Bryaarde uyt Vlaan-
deren, stierf anno 1556.

1556. Heer Everaard Nicolai, Sone vanden
voorsz. Heer Nicolaas, te voren President van
Vrielandt, stierf anno 1560.

1560. Heer Ian van Bergen, sone van Dismas,
B. broeder van den Markgrave van Bergen, en
vader van Ionkh. Dismas van Bergen, heer van
Waterdijk, die anno 1593. Gouverneur was van
S. Geertruydenberg. Dese President stierf anno
1584.

Volgen de Raden.

1504. Mr. Jan Vincent Prooft van Kassel, hy
stierf anno 1505.

1505. Mr. Nicolaas Everaartfz. namaals Presi-
dent.

1509. Mr. Loys de Bouhan.

1515. Mr. Richard Rogier, namaals Presi-
dent van den hove van Vlaanderen, anno 1518.

1518. Mr. Jan de Korteville, uyt Vlaanderen.

1520. Mr. Jacob Arthus van Ryffel.

1521. Mr. Ian van Bark.

1522. Mr. Jacob Stalpert, uyt Hollandt ge-
boren.

1522. Mr. Lodewijk van Schore, van Leu-

ven; naderhant gewerden President van den Se-
creten Rade en van State te Brussel.

1540. Mr. Ian aux Truyes.

1541. Mr. Jacob Mufaart.

1548. Mr. Jacob de Rebreuyettes, van Ryffel.

1554. Mr. Joachim Hopper, van Edelen
huysse uyt Vrielandt, Heer van Daallem by
Gorchum, wert namaals Raat van Staate by den
Konink in Spangien, belangende de Neder-
lantfche saken, en stierf te Madrid anno 1576.

1561. Mr. Willem van Pamele, van Brug-
ge, namaals President van Vlaanderen en van den
secreten Rade te Brussel.

1576. Mr. Ian Caarle, namaals Monik Min-
derbroeder, overleden t' Antwerpen.

1504.

1504. Mr. Richaard van der Capelle, stierf
anno 1511.

1511. Mr. Ian Moufferon.

1513. Mr. Jan Gonnet.

1526. Mr. Iacob le Roucq, Deken tot Ni-
velles.

1549. Mr. Philips Smits, Deeken van de Ker-
ke tot Zierikzee.

1559. Mr. Anthonis Couthaut.

1574. Mr. Pieter Mouchet, heer van Chaste-
au ro villan in Bourgonge.

1578. Mr. Ian Schets van Grobbendonk.

1504.

Mr. Ian Carondelet, uyt Bourgonge, na-
maals President van den secreten Rade, en Eerts-
biffchop van Palerne in Sicilien.

1508. Mr. Fredrik Carondelet.

1523. Mr. Philips le Noir, gefeyt Nigri, na-
maals

maals van den secreten Rade.

1543. Mr. Philips van Espinoy, Deken van S. Rombouts te Mechelen.

1570. Mr. Remy Drytius, van Cassel, naderhant Bisschop van Brugge.

1571. Mr. Lodewijk Pourry, Eerstdiaken t'Utrecht.

1578. Mr. Volkard van Monfima, uyt Vriesslant.

1580. Mr. Govert Venfels.

1504.

Mr. Ioris van Temseke stierf 1513.

1513. Mr. Jacob Scheer van Amerongen, van Utrecht geboren, en oorspronkelijk van Dordrecht, stierf anno 1520.

1520. Meester Ian van Leyden.

1521. Mr. Lambert de Bryarde, naderhant President.

1553. Mr. Everaard Nicolai, namaals President te Leeuwaarden ende te Mechelen.

1541. Mr. Adriaan Nicolai, sijnen Broeder, en wert daar na Cancelier van Gelderland.

1547. Mr. Jacob Wasteel, stierf 1568.

1569. Mr. Iean Grufet genoemd Richardot (naar sijnen Oom heer Fransoys Richardot Bisschop te Utrecht) was uyt Bourgonge, en wert namaals President van Arthoys, en van den Secreten Rade te Brussel, en stierf anno 1609. te Utrecht, komende uyt Frankrijk.

1582. Mr. Anthonis van Grijsperre, tot anno 1584.

1504.

Meester Anthonis van Busleyden, uyt Luxemburg, stierf anno 1517.

1517. Meester Anthonis van Roubais.

1543. Meester Viglius van Aytta van Swichem, uyt Vriesslant, naderhand President van den Secreten Rade, en van State, en Proost van St. Baafs te Gent. Hy stierf te Brussel anno 1577.

1548. Mr. Anthonis de Molenare.

1574. Mr. Willem Kriep van Delft, hier boven vermeld, tot anno 1586.

1504.

Mr. Philips Wieland van Gent, namaals President van Vlaanderen.

... Mr. Pieter van Mettenay uyt Walslant.

1522. Meester Fransoys van Cranevelt, uyt Gelderland, stierf anno 1562. out 77. jaren.

1563. Meester Dirk Deyn, die te wyve had een suster van heer Arent Nicolai, President van Holland.

1583. Mr. Iacob van Froidmont.

1504.

Mr. Thomas van der Papoire.

1511. Mr. Ian van der Straten.

1522. Mr. Florens van Eloyenburg,

1540. Mr. Lodewijk de Martigny.

1547. Mr. Nicolaas Wittenhove, Edelman van Gent.

1548. Mr. Ian aux Truyes, den Iongen

1583. Mr. Balthazar van Ayala.

1584. Mr. Willem van Vendeville, naderhant Bisschop van Doornijke.

1504.

Mr. Ferdinand van Lucennes.

1523. Mr. Anthonis de Brancoin uyt Bourgondien, die te wijve had Ioffr. Lucia de Heuyter, te Delft.

1543. Mr. Floris de Gribouial, uyt Vlaanderen, die te wyve hadde Ioffr. Cornelia van Heemstede, dogter van Ian Heer van Lielvelt by Dordrecht.

1562. Mr. Ian de Blafere, van Gent.

1582. Mr. Pieter Pek van Zierikzee.

1504.

Mr. Ian Sūcquet.

1523. Mr. Engelbert van den Dale.

1540. Mr. Adriaan van der Burg, van Edelen geslagte uyt Vlaanderen, namaals President van den Hove van Utrecht en Vlaanderen, en Raat by den Konning van Spangien over de Nederlandse faken.

1548. Mr. Cornelis Meunicx, geboren t'Oostende in Vlaanderen.

1557. Mr. Frans van der Berge, van Delft, te voren Raat in den Hage.

1558. Mr. Christiaan de Weert, Raat en Procureur Generaal in den Hage.

1596. Mr. Bouwen Iacobsz van Cranendonk, van Dordrecht, te voren Raat in den Hage, stierf anno 1601. out 83. jaren, hebbende Raat geweest 31. jaaren.

1504.

Mr. Pieter den Apostel.

1528. Mr. Hieronymus den Apostel, by overgeven sijns Vaders, dan hy stierf 5 jaars daar aan.

1529. Mr. Pieter den Apostel voorseydt, wert weder Raat, en stierf anno 1531.

1531. Mr. Carel Boifot.

1547. Mr. Lodewijk Vilain.

1548. Mr. Ian van Bergen, heer van Waterdijk, namaals President.

1561. Mr. Ioris Ratalder uyt Vriesslant, hy wert anno 1569. President van den Hove van Utrecht, en stierf aldaar anno 1581.

1569. Mr. Ian van der Burg, Mr. Adriaan van der Burg, Mr. Adriaan van der Burg, Mr. Adriaan van der Burg, voorz. wiert anno 1584. President, en daar na van den secreten Rade te Brussel, daar hy stierf anno 1597.

1504.

Mr. Hieronymus van den Dorpe, uyt Holland, was Raat tot anno 1521.

1532. Mr. Ian de Manny.

1576. Mr. Ian Cooman, tot den Iare 1587.

1504.

Mr. Willem de Grove.

1512. M. Ian Rouffel.

1522. Mr. Pieter Tayspel, naderhant President van Vlaanderen.

1527. Mr. Geraard Mulaard, van Utrecht, namaals Lieutenant of Stadhouder van Groeningen.

1538. Mr. Ian Baart.

1559. Mr. Caarel van S. Eloyenburg.

1504.

Mr. Ian Gillet.

1506. Mr. Ian van Gronsvelt, van Utrecht.

1518. Mr. Roelof van Bruxelles.

1539. Mr. Philibert van Bruxelles, meester Roeloffz voorz.

1543. Mr. Ian Coulin.

1574. Mr. Hieronymus de France, werdt anno

Bbbbbb

anno

anno 1587. President van Artoys, en wert Raat in zijn plaats, zijnen sone Meester Reynoud de France.

1504. Mr. Ian aux Truys.

1520. Mr. Arent Boogaart, sone van Mr. Iacob Boogaard, Doctor medicinae t' Antwerpen, en Rector geweest van de Universiteyt van Leuven.

1555. Mr. Lieven Everaartsz.

1576. Mr. Jacob Boogaard, Meester Aartfoon voorz. stierf President van Vlaanderen te Gent anno 1597.

*Raden en Procureurs-generaal van 't
voorz. Collegie.*

1504. Mr. Jan Rosseau.

1512. Mr. Willem de Marques.

1521. Mr. Jan Arthus van Ryffel.

1524. Mr. Jacob Stappertuyt Holland.

1529. Mr. Boudewyn le Cocq.

1558. Mr. Jean de Oudegeest.

1559. Mr. Fransoys Yleysen.

1567. Mr. Ian du Bois.

1586. Mr. Ian Martini.

*Raden en Advocaten Fiscaal van den
voorz. Hove.*

1532. Mr. Pieter du Bruel.

1543. Mr. Philibert van Bruxelles voornoemt.

1558. Mr. Lieven Biele, gestelt 1558. naar dat desen staat sommige Iaren open was gebleven.

1576. Mr. Willem de Grijpperre.

In desen Raede hebben mede geseten Mr. Nicolaas van Soest, gebooren van Amerfoort, die anno 1614. Bisschop van 't Hertogenbosch gekoren wert, en Mr. N. van Varik, gebooren van Delft, anno 1616. gestorven.

Daarna alsoo in den jare 1581. den Koning van Spangien verklaart was geweest vervallen te sijn van 't regt dat hy op de landen van Hollant Zeeland, Vriesland, en Utrecht hadde, soo is by den Heere Prince van Oranje, als hebbende en aan hem gedefereerd sijnde de Hoge Overigheid van den Lande, ingestelt een nieu Collegie (dat men den *Hogen Raad* noemd,) residerende in den Hage, by sijne brieven en instructie gegeven binnen Antwerpen, den lesten Mey 1582. bestaande uyt een President, negen Raden, en een Griffier, met sijn substituyt of Secretaris, aan welken Raede men nu appelleerd, gelijk hier voormaals aan den Groten Raede tot Mechelen gedaan wierde; en werden by Gouthoven de volgende Presidenten en Raden tot den jare 1614. toe vermeld.

P R E S I D E N T E N.

1582. Heer Ian van Treslong, Eerste Raat residerende, te vooren President van Hollandt, stierf in 't Jaar 1583. den 5. Juny.

1583. Heer Arent Nicolai, mede te voren President van Hollandt, stierf anno 1592.

1592. Heer Dirk van der Nyenburg, des

Raatsheeren Mr. Cornelis van der Nyenburg, broeders sone. Hy stierf anno 1596. sonder kinderen.

1596. Heer Ian van Banchem, stierf anno 1601.

1602. Heer Reynout van Brederode, Ridder, heer van Veenhuysen.

R A D E N.

Mr. Arnout Nicolai, namaals President.

Mr. Gerrit van Wijngaarden, naderhandt President van Holland.

Mr. Nanning van Foreest van Alkmaar, stierf anno 1592.

Mr. Ian van Banchem van Leyden, naderhandt President.

Mr. Amelis van Amstel van Mynen, stierf anno 1593.

Mr. Dirk van der Nyenburg, werde daar na President.

Mr. Ian Beetz, sone van Mr. Ioos Beetz, eertijts Pensionaris der Stad Dordregt.

Mr. Adriaan Wentzen, van Dordregt geboren, en aldaar te voren Pensionaris, hy stierf subyaelijk, anno 1592.

Mr. Gysbregt van Hoogendorp.

Mr. Dirk van Leeuwen, sone van meester Adriaan van Leeuwen, die eertijds Pensionaris van Delft was, stierf 159. ...

Mr. Sebastiaan Loosen, stierf anno 1597.

Mr. Cornelis Nieuftad, uyt en Biele, stierf anno 1606.

Mr. Ian van der Does, heer van Noortwijk, stierf anno 1604.

Mr. Fransoys Franken van Sevenbergen, stierf 1617.

Mr. Amelis vander Boukhorst, stierf anno 1603.

Mr. Leonard de Voogt, uyt en Hage, stierf subytelijk anno 1613.

Mr. Rombout Hoogerbeetz van Hoorn, werd anno 1617. Pensionaris der stad Leyden.

Mr. Pieter van Hynojossa, uyt Zeeland, wert anno 1607. President van den hove van Holland.

Mr. Frederik Mermanz, uyt Zeeland, stierf 1614.

Mr. Symon van Veen van Leyden, te voren Advocaat Fiscaal van Holland, stierf anno 1610.

Mr. Reynout van Brederode, heer van Veenhuysen, naderhandt President.

Mr. Ian van Santen van Delft, te voren Pensionaris van Middelburg, stierf anno 1609.

Mr. Rochus van den Honaart van Dordregt, wert Raat anno 1601.

Mr. Apollonius Schotte uyt Zeeland, wert Raat, anno 1609.

Mr. Casper van Vosbergen, wert Raat 1609.

Mr. Aalbert de Veer, te voren Pensionaris der stede van Amsterdam, wert Raat anno 1611.

Mr. Pauls van Asperen, van Dordregt, wert Raat anno 1613.

Mr. ... Ruychaver van Haarlem, Raat gekoren anno 1614.

Mr. Jacob Iessius, Griffier, anno 1589.

Mr. Maarten Rosa uyt Zeeland, Griffier.

Volgt

Volgt nu de lyste van de Presidenten, Raden, en Ministers van den Hogen Rade, van den jare 1582. af tot den huydigen dag toe, soo als die authentiquelyk getrokken is uyt de Registers van den meergemelden Rade, omme te sien hoe verre deselve met de vorenstaande van W. van Gouthoven over een komt.

P R E S I D E N T E N.

Johan van Treflong heeft eedt gedaan den 6. February 1582. *obyt* 5. Juny 1582.

Aarnout Nicolai, eerst President van 't Hof Provinciaal, heeft eedt gedaan 13. December 1583. *obyt* 22. January 1592.

Diderik van Egmont van der Nieuburg, heeft eedt gedaan, als President 20. Mey 1592. *obyt* 7. January 1596.

Johan van Banchem, heeft eedt gedaan, als President, 7. Mey 1599. *obyt* 29. November 1601.

Reynout van Brederode, Heer van Veenhuysen, heeft eedt gedaan, als President 20. April 1602. *obyt* 8. January 1633.

Cornelis Haga, heeft eedt gedaan den 8. Iuly 1645. *obyt* 12. Augusti 1654.

Reynier Pauw, Heer van Terhorst, heeft eedt gedaan als President 22. Iuly 1655. *obyt* 20. January 1676.

Francois Fagel heeft eedt gedaan, als President den 1. Iuly 1677. *obyt* 12. November 1680.

Hendrik Druyt heeft eedt gedaan als President 30. April 1681.

R A D E N.

Diderik van Egmont van der Nieuburg heeft eedt gedaan, 6 February 1582. *obyt ut supra.*

Geraard van Wijngaarden, heeft eedt gedaan 6. February 1582.

Sebastiaan van Losen, heeft eedt gedaan den 6. February 1582.

Gysbert van Hoogendorp, heeft eedt gedaan den 6. February 1582.

Johan van Banchem, heeft eedt gedaan den 6. February 1582. *obyt ut supra.*

Geraart van Mortagne, heeft eedt gedaan den 1. Maart 1582.

Nanning van Foreest, heeft eedt gedaan den 13. February 1582.

Johan Beets, heeft eedt gedaan den 22. Juny 1582.

Adriaan Wensen, heeft eedt gedaan, den 25. November 1583.

Cornelis van Nicustat, eerst Advocaat Fiscaal van Hollandt, heeft eedt gedaan als Raadt den 25. February 1584. *obyt* 25. Juny 1606.

Amelis van Amstel van Mynden heeft eedt gedaan den 25. November 1587.

Iacob Valke Pensionaris van Middelburg.

Fredrik Hermans, heeft eedt gedaan den 8. Iuly 1589. en alsoo de Heer Iacob Valke den eed

niet konde doen, als *Reip. causa absens*, en nochtans als Pensionaris van Middelburg wilde de *præseance* behouden, heeft den staat bekleedt op simple acte tot den 24. Juny 1597. *obyt* 6. October 1615.

Dirk van Leeuwen, eerst Raadt in den Rade Provinciaal, heeft eedt gedaan den 3. December 1591.

Johan van der Does, Heer van Noortwijk, heeft eedt gedaan den 3. December 1591.

Francois Vranken, heeft eedt gedaan, den 4. September 1592. *obyt* 11. October 1617.

Amelis van den Boukhorst, heeft eedt gedaan den 25. Juny 1593.

Leonart Vooigt, heeft eedt gedaan den 18. January 1594. *obyt* 9. Juny 1603.

Rombout Hogerbeets, heeft eedt gedaan den 25. Juny 1596. heeft sijn afscheydt genomen, vermits Pensionaris wierd van Leyden, op den 22. December 1617.

Reynout van Brederode, Heer van Veenhuysen, heeft eedt gedaan den lesten Mey 1597. *obyt ut supra.*

Pieter de Hiniosa, heeft eedt gedaan 10. September 1597. en als President vanden Rade Provinciaal 28. Mey 1607.

Johan van Santen, heeft eedt gedaan den 17. December 1603. *obyt* 26. October 1609.

Rochus van den Honert, heeft eedt gedaan den 17. December 1603. *obyt* 30. January 1638.

Simon van Veen, eerst Fiscaal, heeft eedt gedaan den 11. December 1607. *obyt* 26. October 1610.

Apollonius Scotte, heeft eedt gedaan den 20. January 1609. *obyt* 1. November 1639.

Casper van Vosbergen, heeft eedt gedaan den 20. January 1609. en op den 13. Maart 1626. sijn afscheyt genomen, als van wegen de Provincie van Zeeland Gedeputeert ter Vergaderinge van de Heeren Staten Gneraal, *obyt* 2. Mey 1649.

Aalbert de Veer, heeft eedt gedaan den 22. Juny 1611. *obyt* 8. February 1620.

Paulus van Asperen, heeft eedt gedaan den 26. February 1613. *obyt* 13. Mey 1641.

Nicolaas Ruychaver, heeft eedt gedaan den 13. February 1614. *obyt* 14. Iuly 1620.

Anthonis Duyk, heeft eedt gedaan den 1. January 1620. en sijn afscheyt genomen, als Raad-Pensionaris van Holland den 9. February 1621.

Franchois Fagel, heeft eedt gedaan den 9. November 1619. *obyt* 2. Maart 1644.

Bbbbbbbbbb 2

Rey:

Reynier Pauw, heeft eedt gedaan 18. February 1621. *obyt ut supra.*

Jacob Coren, heeft eedt gedaan 15. Mey 1621. *obyt* 24. October 1631. in de Kamer van den Hoogen Rade.

Leonart Kasembroot, heeft eedt gedaan den 23. February 1622. *obyt* 4. November 1637.

Nicolaas Reygersbergen, heeft eedt gedaan den 22. November 1625. *obyt* 3. Augusty 1654.

Cornelis de Ionge, Heer van Oosterlandt, heeft eedt gedaan den 18. February 1627. *obyt* 13. Augusty 1649.

Anthonis de Waal, heeft eedt gedaan den 14. Maart 1634. *obyt* 14. September 1658.

Pieter van Opmeer, heeft eedt gedaan den 8. September 1638. *obyt* 22. December 1639.

Iohan van Foreest, heeft eedt gedaan den 8. September 1638. *obyt* 27. October 1651.

George Doubleth heeft eedt gedaan den 10. Mey 1640. *obyt* 30. April 1655.

Mathys Oudesteyn, heeft eedt gedaan den 8. Mey 1642. *obyt* 18. January 1647.

Iohan van Heemskerk, heeft eedt gedaan den 11. Iuly 1645. *obyt* 27. February 1656.

Jacob Scotte, heeft eedt gedaan den 30. September 1645. *obyt* 27. February 1670.

Frederik Riccen, heeft eedt gedaan den 14. April 1649. *obyt* 29. September 1652.

Cornelis Piterfon, heeft eedt gedaan den 16. December 1651. *obyt* 25. Mey 1664.

Nicolaas de Bye, heeft eedt gedaan den 6. November 1652. *obyt* 16. February 1675.

Francois van den Born, heeft eedt gedaan den 22. January 1653. *obyt* 8. January 1670.

Theodorus de Hafe, heeft eedt gedaan den 15. December 1654. *obyt* den 15. November 1668.

Iohan Moons, heeft eedt gedaan den 14. September 1655. *obyt* 6. Maart 1669.

Francois Riccen, heeft eedt gedaan den 14. September 1655. *obyt* 10. February 1673.

Hendrik Hudde, heeft eedt gedaan den 3. October 1656. *obyt* 31. Maart 1677.

Ysbrand Olycan, heeft eedt gedaan den 10. December 1657. *obyt* 8. Maart 1660.

Henderik Druyf, heeft eedt gedaan den 15. January 1661.

Gysbert Rudolphi van Nideck, heeft eedt gedaan den 4. Mey 1669.

Pieter Okkers, geweest Raad in den Raad Provinciaal, heeft eedt gedaan den 22. November 1669. *obyt* 23. September 1678.

Hieronimus Gruywaard, heeft eedt gedaan den 4. December 1669. *obyt* 12. October 1675.

Francois Fagel, heeft eedt gedaan den 15. April 1670. *ut supra.*

Iohan van den Brande, heeft eedt gedaan den 10. September 1670. *obyt* 28. Maart 1673.

Roeland van Kinschot, Heer van Kinschot, gewesen Raad in den Rade, en Leenhove van Brabant; heeft eedt gedaan den 31. Maart 1673.

Adriaan van Borsselen van der Hooge, heeft eedt gedaan den 4. September 1674.

Cornelis Hop, heeft eedt gedaan den 9. Mey 1675.

Hubert Rooßenboom, Heer van Schrevels-

regt, heeft eedt gedaan den 22. Iuly 1677.

Vincent van Bronkhorst, heeft eedt gedaan den 12. Augusty 1677.

Iohan Okkers, heeft eedt gedaan den 6. Iuny 1680. *obyt* 25. September 1680.

Aarnout Citters, gewesen Raad in den Rade Provinciaal, heeft eedt gedaan op den 28. Iuny 1680, heeft afscheit genomen, als Ambassadeur in Engeland 1683.

Willem van den Broeke, gewesen Raad in den Rade, en Leenhove van Brabant, heeft eedt gedaan 30. September 1681.

Cornelis Piterfon heeft eedt gedaan den 19. December 1681.

Anthony de Hubert, Heer van Cruyningen, heeft eedt gedaan den 27. Iuly 1684.

FISCALLEN.

Cornelis van Nieuftad, heeft eedt gedaan den . . . .

Nicolaas Ruys Nicolai, heeft eedt gedaan den 5. Iuly 1584.

Simon van Veen, heeft eedt gedaan 18. January 1595.

Hugo de Groot, heeft eedt gedaan den 7. December 1607.

Nicolaas van Kinschot, heeft eedt gedaan den 13. February 1614.

Mr. Theodorus Gratwinkel, Fiscaal van de Domeinen 1647.

Iohan Moons, heeft eedt gedaan den 30. January 1648.

Cornelis Boy, heeft eedt gedaan den 30. January 1652.

Mr. Willem van Stryen Fiscaal van de Domeinen 1656.

Iohan Ruysch, heeft eedt gedaan den 30. October 1669.

Rem van Limburg heeft eedt gedaan den 30. Iuly 1670. als Fiscaal van de Domeynen.

GRIFFIERS en SUBSTITUYT-GRIFFIERS.

Anthonis Genits, heeft eedt gedaan den 8. February 1582. *obyt* 1586.

Iohan Wagewyn, S. Griffier, heeft eedt gedaan op den 12. Mey 1582. blyvende niet te min Secretaris van den Hove Provinciaal, *obyt* 1599.

Jacob Iessius, heeft eedt gedaan den 3. December 1587.

Everhart Both van der Eem, S. Griffier, heeft eedt gedaan 26. October 1599. *obyt* 1. February 1634.

Maarten Rosa, heeft eedt gedaan 20. April 1602. *obyt* 1631.

Willem Dedel, en Iman Cau, hebben beyde eedt gedaan op den 9. Iuly 1644. Dedel, *obyt* 18. April 1650. waar naar Iman Cau het ampt alleen heeft bedient, stierf 13. Iuly 1683.

Jacob van der Graaf S. Griffier heeft eedt gedaan 3. April 1651. is Raad geworden in den Rade Provinciaal 2. October 1654.

Iohan Coene S. Griffier, heeft eedt gedaan 16. De.

XIII. HOOFSTUK. OUD BATAVIEN. 1483

December 1654. *oby:* 26. January 1681.
 Simon van Leeuwen S. Griffier, heeft eedt
 gedaan 29. Maart 1681. *oby:* 14. January 1682.
 Pieter van de Velde, S. Griffier, heeft eedt
 gedaan 8. April 1682.
 Johan van der Haar, heeft eedt gedaan den 4.
 November 1683.

RENTMEESTERS van de Exploicten.

Thomas Cassiopyn.
 Hugo Cassiopyn.
 Johan van der Haar, Commis vande Finantien
 van Holland, 29. December 1651.
 Cornelis Buys, Griffier vande Reekenkamer
 van de Domeynen.
 Hendrik Buys.
 Cornelis Buys, hier voren genoemd, by't over-
 lyden van sijn soon.
 Johan van Byemont, Ontfanger van de Socie-
 teit 13. Meert 1682.

en werden by deselve verhandelt alle saken tot de
 Unie en algemeen verbond behoorende; geven
 aen alle Uythheemsche Vorsten en Gesanten ge-
 hoor, en verbeelden in alles de mogentheid der
 Vereenigde Nederlanden; dese plagten by den
 Raad van State beschreven te werden, soo dick-
 maels als het van noden mogt sijn; doch is ten
 tyde van den Grave van Lycester om bysondere
 redenen tot een gedurige Vergaderinge gebragt
 en gebleven.

In dese Vergaderinge sēd yder Provincie soo
 veel Gedeputeerden, als het hun goet dunkt,
 sommige een, sommige twee of meer; met dat al-
 daer niet na stemmen van personen, maer van
 Provintien gesamentlijk besloten werd. Sommi-
 ge hebben daer hun vaste plaets, sommige by
 beurten van drie jaren van d'eene Stad tot d'an-
 der; sommige van een jaer. Holland sēd al-
 daer een uyt de Edelen, die daer altijd blyft,
 twee of drie uyt de seven groote Steden, en een
 uyt Noort-holland, by beurten van drie jaeren in
 conformite van de Tour-beurte daer van ge-
 maekt tusschen de Steden van Zuyt-hollant, als
 volgt.

106 ii *De Vergaderinge van de Staten Generael,*]
 Dese bestaen uyt afgesondene van yder Provincie,

DORDREGT.
 DELFT.
 AMSTERDAM.

1628 1629 1630
 1637 1638 1639
 1646 1647 1648
 1655 1656 1657
 1664 1665 1666
 1673 1674 1675
 1682 1683 1684
 1691 1692 1693
 1700 1701 1702
 1709 1710 1711
 1718 1719 1720
 1727 1728 1729
 1736 1737 1738
 1745 1746 1747
 1754 1755 1756
 1763 1764 1765
 1772 1773 1774
 1781 1782 1783
 1790 1791 1792
 1799 1800 1801

HAARLEM.
 LEYDEN.

1631 1632 1633
 1640 1641 1642
 1649 1650 1651
 1658 1659 1660
 1667 1668 1669
 1676 1677 1678
 1685 1686 1687
 1694 1695 1696
 1703 1704 1705
 1712 1713 1714
 1721 1722 1723
 1730 1731 1732
 1739 1740 1741
 1748 1749 1750
 1757 1758 1759
 1766 1767 1768
 1775 1776 1777
 1784 1785 1786
 1793 1794 1795
 1802 1803 1804

GOUDA.
 ROTTERDAM.

1634 1635 1636
 1643 1644 1645
 1652 1653 1654
 1661 1662 1663
 1670 1671 1672
 1679 1680 1681
 1688 1689 1690
 1697 1698 1699
 1706 1707 1708
 1715 1716 1717
 1724 1725 1726
 1733 1734 1735
 1742 1743 1744
 1751 1752 1753
 1760 1761 1762
 1769 1770 1771
 1778 1779 1780
 1787 1788 1789
 1796 1797 1798
 1805 1806 1807

Bbbbbbbbbb 3

Volgen

Volgen nu de namen der Heeren, die zedert den jare 1600. tot nu toe wegens de Provincie van Holland ter Vergaderinge van de Staten Generaal sijn Gecommitteerr geweest, waaromtrent zedert den jare 1628. de voorendaande voet en ordre geobserveerd is, en als nog onderhouden wert.

1600.	Den Heere van Kenenburg van wegens de Jacob Huygensz van der Duffen van Gerrit Jacobsen Coorn van	Edelen. Delft. Alkmaar.	Gerard van der Laan van . . . Cromhout van Claas Jacobsz Sims van	Haarlem. Amsterdam. Hoorn.
1601.	Den Heer van Kenenburg van wegens de Willem de Jonge van Jacob van der Duffen van Gerrit Coorn van	Edelen. Dordregt. Delft. Alkmaar.	1608. Den Heere van Warmont van wegens de Gerard van der Laan van . . . Cromhout van Pieter Adriaanz Walenburg van Nicolaas Jacobs Sims van	Edelen. Haarlem. Amsterdam. Rotterdam. Hoorn.
1602.	Willem de Jong van Amelis van Rosendaal van Gerrit Coorn van	Dordregt. . . . . . Alkmaar.	1609. Den Heer van Warmont van wegens de . . . Cromhout van Pieter Adriaanz Walenburg van Claas Jacobs Sims van	Edelen. Amsterdam. Rotterdam. Hoorn.
1603.	Ior. Ian Heere van Schagen van wegens de Willem de Jonge van Jacob Boelisz van Gerrit Coorn van	Edelen. Dordregt. . . . . . Alkmaar.	1610. Den Heer van Warmont van wegens de . . . Cromhout van Pieter Adriaanz Walenburg van Claas Jacobs Sims van	Edelen. Amsterdam. Rotterdam. Hoorn.
1604.	Den Heer van Schagen van wegens de Willem de Jonge van Geraard van der Laan van Jacob Boelisz van Gerard Coorn van	Edelen. Dordregt. Haarlem. . . . . . Alkmaar.	1611. 1612. 1613. 1614. Den Heer van Poelgeest van wegens de Claas Jacobs Sims van	Edelen. Hoorn.
1605.	Den Heer van Schagen van wegens de Gerard van der Laan van Jacob Boelisz van Gerard Coorn van	Edelen. Haarlem. . . . . . Alkmaar.	1615. Den Heer van Poelgeest van wegens de Mr. Floris van Teylingen van	Edelen. Alkmaar.
1606.	Den Heer van Schagen van wegens de Gerard van der Laan van Jacob Boelisz van . . . Cromhout van Gerard Coorn van Claas Jacobs Sims van	Edelen. Haarlem. . . . . . Amsterdam. Alkmaar. Hoorn.	1616. Den Heer van Mathenesse van wegens de Mr. Floris van Teylingen van	Edelen. Alkmaar.
1607.	Den Heere van Schagen van wegens de	Edelen.	1617. 1618. Den Heer van Mathenesse van wegens de Ewout Jacobsz vander Duffen van Mr. Floris van Teylingen van	Edelen. Delft. Alkmaar.
				1619.

XIII. HOOFSTUK. O U D B A T A V I E N. 1487

1619. 1620. 1621.

Den Heer van Noortwijk van wegens de
Hugo Muys van Holy van Edelen.
Reynier Paauw van Dordregt.
Aalbert Bruyninx van Amsterdam.
Enkhuyfen.

1622. 1623. 1624.

De Heer van Noortwijk van wegens de
Nicolaas vander Meer van Edelen.
Mr. Jacob van Broukhoven van Haarlem.
Aalbert Sonk van Leyden.
Hoorn.

1625. 1626. 1627.

Den Heer van Noortwijk van wegens de
Gysbregt Antwerpen van Edelen.
... Goeree en Gouda.
... Maletijf van Rotterdam.
En vermits haar overlyden Hendrik Nobel, van wegens deselve Stad.
... Schagen van Alkmaar.

1628. 1629. 1630.

Den Heere van Noortwijk van wegens de
Willem van Beveren van Edelen.
Ewout Jacobfz van der Duffen van Dordregt.
Mr. Dirk Bas van Delft.
Aalbert Buyninx van Amsterdam.
Enkhuyfen.

1631. 1632. 1633.

Den Heer van Noortwijk van wegens de
Pieter Olican van Edelen.
Jacob van Broukhoven van Haarlem.
Olfert Barentfz van Leyden.
Hoorn.
En vermits zijn overlyden Aalbrecht Sonk.

1634. 1635. 1636.

Den Heere van Noortwijk van wegens de
Francois Herberts van Edelen.
Hendrik Nobel van Gouda.
Jan Paauw van Rotterdam.
Alkmaar.

1637. 1638. 1639.

Den Heer van Noortwijk van wegens de
Cornelis van Teresteyn van Edelen.
Jan Duyf van Voorhout van Dordregt.
Iohan Backer van Delft.
Aalbrecht Bruyninx van Amsterdam.
Enkhuyfen.

1640. 1641. 1642.

De Heeren van Noortwijken Sommelfdijk van wegens de Edelen.
Den 29. November 1641. en

by haar overlyden
Den Heer van Mathenesse den 16.

January 1642.
Pieter Olican van Haarlem.
Mr. Jacob van Brouckhoven van Leyden.
En vermits deffelfsoverlyden Mr. Clement van Baarfdorp den 26. July 1642.
Aalbrecht Sonk van Hoorn.

1643. 1644. 1645.

Den Heere van Mathenesse van wegens de Edelen.
En succedeert in deffelfs plaatse den Heer van Wimmenum,
Francois Herbertfz van Gouda.
En succedeert in deffelfs plaatse Mr. Gerard Mareelis.
Mr. Daniel van Hoogendorp van Rotterdam.
Pieter Willemsfz Keffel van Alkmaar.
En succedeert in deffelfs plaatse Ir. Thomas van der Nienburg.

1646. 1647. 1648.

Den Heer van Wimmenum van wegens de Edelen.
Cornelis van Beveren van Dordregt.
En vermits deffelfs vertrek Mr. Iacob de Wit,
Francois Meerman van Delft.
Dr. Andries Bicker van Amsterdam.
Aalbrecht Bruynings van Enkhuyfen.
En vermits deffelfs overlyden Gerrit Iacobs Glas, den 19. January 1649.

1649. 1650. 1651.

Den Heer van Wimmenum van wegens de Edelen.
Ian van Loo van Haarlem.
Mr. Willem Paats van Leyden.
Aalbrecht Sonk van Hoorn.

1652. 1653. 1654.

Den Heer van Wimmenum van wegens de Edelen.
En vermits deffelfs vertrek Jr. Johan van Merode, Heer van Oudelants Ambagt.
Mr. Ieronimus van Bevernink van Gouda.
Mr. Iacob van der Meyde van Rotterdam.
Ir. Thomas van Egmont van der Nieuburg van Alkmaar.

1655. 1656. 1657.

Den Heer van Oudelants Ambagt van wegens de Edelen.
Abraham van Beveren van Dordregt.
Everart van Lodesteyn van Delft.
Oetgens van Waveren van Amsterdam.
Gerrit Iacobfz Glas van Enkhuyfen.
1658.

1658. 1659. 1660.

Den Heer van Oudelants-Ambagt van wegens de
Jooft Duyft van Voorhout van Edelen.
En vermits desselfs overlyden Haarlem.
Cornelis Guldewagen, den 24.
January 1659.
Mr. Pauwels van Swanenburg Leyden.
Cornelis Ripperfz van Hoorn.

1661. 1662. 1663.

Den Heer van Oudelants-Ambagt van wegens de
Mr. Floris Cant van Edelen.
Mr. Willem Goerée van Gouda.
Ior. Thomas van Egmont van Rotterdam.
der Nieuwburg van Alkmaar.

1664. 1665. 1666.

Den Heer van Oudelants-Ambagt van wegens de
Mr. Johan de Wit van Edelen.
Dirck Bruyns van der Duffen Dordregt.
van Delft.
Dr. Cornelis Witsen van Amsterdam.
Gerrit Jacobs Glas van Enkhuyfen.

1667. 1668. 1669.

Den Heer van Asperen van wegens de
In plaats van d'Heer van Oudelants-Ambagt. Edelen.
Dr. Johan Colterman van Haarlem.
Johan Meerman van Leyden.
Johan van der Nieuwburg van Alkmaar.
Den Heere Daniel van Wijn-
gaarden, Heer van Werkendam
en Mourmont van wegens de Edelen.
In plaats van den Heer van As-
peren den . . . October 1669.

1670. 1671. 1672.

De Heere van Mourmont van wegens de
Mr. Floris Cant van Edelen.
En vermits desselfs vertrek Mr. Gouda.
Jacob van der Graaf.
Mr. Willem Goerée van Rotterdam.
En vermits desselfs overlyden
Mr. Pieter de Groot, en na zijn
Ed. vertrek Daniel van Hogen-
dorp.
Mr. Meyndert Meerens van Hoorn.

1673. 1674. 1675.

Den Heer van Mourmont van wegens de
Mathys Pompe Heer van Slingelant van Edelen.
Mr. Cornelis Onderwater van Dordregt.
Mr. Coenraat van Beuningen Delft.
van Amsterdam.
Johan vander Nieuwburg van Alkmaar.

1676. 1677. 1678.

Den Heere van Mourmont van wegens de
Jacob Steyn van Edelen.
Herman van der Meer Claas Haarlem.
soon, Heere van Hoo-
geveen van Leyden.
en vermits desselfs vertrek
Diderik de Leeuwe de Leyda
den . . . Mey 1678.
Isaak Paauw, Heere van Ag-
tienhoven van Enkhuyfen.

1679. 1680. 1681.

Den Heere van Mourmont van wegens de
Cornelis Moering van Edelen.
Jacob Brouw Heer van de Ke- Gouda.
tel van Rotterdam.
En naar desselfs overlyden
Adriaan Boon.
Francois van Bredenhof van Hoorn.

1682. 1683. 1684.

Den Heere van Mourmont van wegens de
Matheus van den Broek van Edelen.
en vermits desselfs vertrek Dordregt.
Willem Brantwijck van Block-
landt.
Arent van der Burg van Delft.
Coenraat van Beuningen van Amsterdam.
en vermits desselfs avancement
tot Burgemeester der voortz Stadt
Nicolaas Witsen den . . . 1683.
Isaak Paauw Heere van Ag-
tienhoven van Enkhuyfen.

kk Raad van Stats] Bestaat uyt Afgefondene¹⁰⁷
van elke Provincie tot twaalf in getal, als uyt Gel-
derland een, uyt Hollant drie (namentlijk een
uyt de Edelen, die daar *ad vitam* fit) en twee
uyt de Steden by beurten (soo als gesien kan wer-
den uyt de onderstaande Lyfte vande Tourbeur-
ten, geobserveert tusschen de Steden van Zuyt-
holland, uytgefondert Amsterdam, die haer
beurt heeft onder de Steden van Noord-holland)
uyt Zeelant twee, uyt Utrecht een, uyt Vrieslant
twee, uyt Overysseel een, uyt Stad en Lande
twee; en heeft den Stadhouder inde selve Ver-
gaderinge sijn vaste en voorsittende plaats, als hy
tegenwoordig is. Dese Raat geeft alle Pennin-
gen uyt, vervaerdigt de Ordonnantien tot de gan-
se kosten vanden Staat, op de besluyten by de Sta-
ten Generaal genomen, na dat die van drie Gede-
puteerden van bysondere Provincien en den Tho-
saurier Generaal getekent, en voorts alsoo te boek
gebracht sijn.

Lyste vande Tourbeurten in den Raadt van State geobserveert tusschen de Steden van Zuyt-hollant, uytgefondert Amsterdam, die haer beurt heeft onder de Steden van Noort-hollant.

D O R D R E C H T.

1605 1626 1647 1668 1689 1710 1731 1752 1773 1794 1815 1836
 1606 1627 1648 1669 1690 1711 1732 1753 1774 1795 1816 1837
 1607 1628 1649 1670 1691 1712 1733 1754 1775 1796 1817 1838

D E L F T.

1608 1629 1650 1671 1692 1713 1734 1755 1776 1797 1818 1839
 1609 1630 1651 1672 1693 1714 1735 1756 1777 1798 1819 1840
 1610 1631 1652 1673 1694 1715 1736 1757 1778 1799 1820 1841

H A A R L E M.

1611 1632 1653 1674 1695 1716 1737 1758 1779 1800 1821 1842
 1612 1633 1654 1675 1696 1717 1738 1759 1780 1801 1822 1843
 1613 1634 1655 1676 1697 1718 1739 1760 1781 1802 1823 1844

G O U D A.

1614 1635 1656 1677 1698 1719 1740 1761 1782 1803 1824 1845
 1615 1636 1657 1678 1699 1720 1741 1762 1783 1804 1825 1846
 1616 1637 1658 1679 1700 1721 1742 1763 1784 1805 1826 1847

R O T T E R D A M.

1617 1638 1659 1680 1701 1722 1743 1764 1785 1806 1827 1848
 1618 1639 1660 1681 1702 1723 1744 1765 1786 1807 1828 1849
 1619 1640 1661 1682 1703 1724 1745 1766 1787 1808 1829 1850

L E Y D E N.

1620 1641 1662 1683 1704 1725 1746 1767 1788 1809 1830 1851
 1621 1642 1663 1684 1705 1726 1747 1768 1789 1810 1831 1852
 1622 1643 1664 1685 1706 1727 1748 1769 1790 1811 1832 1853

G O R N I C H E M.

1623 1644 1665 1686 1707 1728 1749 1770 1791 1812 1833 1854
 1624 1645 1666 1687 1708 1729 1750 1771 1792 1813 1834 1855
 1625 1646 1667 1688 1709 1730 1751 1772 1793 1814 1835 1856

Volgen nu de namen der Heeren, die wegens de Provincie van Holland in den Raad van State sijn Gecommitteert geweest, zedert den jare 1588. tot heden toe, sijnde daar omtrent zedert den jare 1605. de vorenstaande ordre geobserveert.

1588. Den Heere van der Myle, van wegens de ... Van Loofen van Simon Meynaarts van	Edelen, Gornichem.	1589. 1590. 1591. 1592. 1593. 1594. Den Heere van Mathenisse van wegens de Johan Proul van Aalbert Cornelisz Coomans van	Edelen. Dordrecht. Noorthollant. 1595.

1595. 1596. 1597.		1614. 1615.	
Den Heer van Schagen van wegens de Frans Duyk van Pancratius Caltricum van	Edelen. Leyden. ...	Den Heer van Mathenesse van wegens de En succedeert in deffels plaats den Heer van der Myle. Gerard de Lange van Mr. Adriaan Berkhout van	Edelen. Gouda. Monnikendam.
1598. 1599. 1600.		1616.	
Den Heer Mathenesse van wegens de Willem van Beveren van	Edelen. Dordregt	Den Heer Cornelis van der Myle, van wegens de Gerard de Lange van Aalbert Sonk van	Edelen. Gouda. Hoorn.
1601. 1602. 1603. 1604.		1617. 1618.	
Den Heere van Poelgeest van wegens de En in deffels plaats den Heer van Warmont. Mr. Iohan van Santen van Nicolaas Jacobs Sims van	Edelen. Delft. Hoorn.	Den Heer van der Myle van wegens de Cornelis Driel van Aalbert Sonk van	Edelen. Rotterdam. Hoorn.
1605.		1619.	
Den Heer van Warmont van wegens de Willem van Beveren van Claas Jacobs Sims van	Edelen. Dordregt. Hoorn.	Den Heer van Asperen van wegens de Cornelis Driel van Aalbert Bruynings van	Edelen. Rotterdam. Enkhuyfen.
1606.		1620. 1621.	
Den Heer van Warmont van wegens de Willem van Beveren van Gerrit Coorn van	Edelen. Dordregt. Alkmaar.	Den Heer van Asperen van wegens de Mr. Clement van Baarsdorp van Aalbert Bruynings van	Edelen. Leyden. Enkhuyfen.
1607.		1622.	
Den Heer van Warmont van wegens de Willem van Beveren van Gerrit Coorn van	Edelen. Dordregt. Alkmaar.	Den Heer van Asperen van wegens de Mr. Clement van Baarsdorp van Pieter Schagen van	Edelen. Leyden. Alkmaar.
1608. 1609.		1623. 1624.	
Den Heer van Mathenesse van wegens de Willem van Santen van Gerrit Coorn van	Edelen. Delft Alkmaar.	Den Heer van Asperen van wegens de Dierhout van Pieter Schagen van	Edelen. Gornichem. Alkmaar.
1610.		1625.	
Den Heer van Mathenesse van wegens de Willem van Santen van ... Cromhout van	Edelen. Delft, Amsterdam.	Den Heer van Sommelsdijk van wegens de Witfen van ... Dierhout van	Edelen. Amsterdam. Gornichem
1611. 1612.		1626. 1627.	
Den Heer van Mathenesse van wegens de ... Colterman van ... Cromhout van	Edelen. Haarlem. Amsterdam.	Den Heer van Sommelsdijk van wegens de Pompeus de Rovere van ... Witfen van En succedeert in deffels plaats se, Jacob van Nek.	Edelen. Dordregt. Amsterdam.
1613.		1628.	
Den Heer van Mathenesse van wegens de ... Colterman van Mr. Adriaan Berkhout van	Edelen. Haarlem. Monnikendam.	Den Heer van Sommelsdijk van wegens de Pompeus de Rovere van	Edelen. Dordregt.

XIII. HOOFSTUK.

O U D B A T A V I E N .

1491

Olphert Baarents van Hoorn,
 1629. 1630.
 d'Heer van Sommeldijk van
 wegens de Edelen.
 Mr. Willem van der Burg van Delft.
 Olphert Baarents van Hoorn.

1631.
 Den Heer van Sommeldijk
 van wegens de Edelen.
 Mr. Willem van der Burg van Delft.
 Ian Paauw van Alkmaar.

1632. 1633.
 Den Heere van Sommeldijk
 van wegens de Edelen.
 Dr. Le Febre van Haarlem.
 Jan Paauw van Alkmaar.

1634.
 Den Heere van Sommeldijk
 van wegens de Edelen.
 Dr. le Febre van Haarlem.
 Aalbert Bruynings van Enkhuyfen.

1635. 1636.
 Den Heer van Sommeldijk
 van wegens de Edelen.
 Andries van Swaanswijk van Gouda.
 Aalbert Bruynings van Enkhuyfen.

1637.
 Den Heer van Sommeldijk
 van wegens de Edelen.
 Andries van Swaanswijk van Goude.
 Jacob van Nek van Amsterdam.

1638. 1639.
 Den Heer van Sommeldijk
 van wegens de Edelen.
 . . Goutswaart van Rotterdam.
 Albertus Coenradus Burg van Amsterdam.
 vermits het overlyden van
 Jacob van Nek.

1640.
 Den Heer van Sommeldijk
 van wegens de Edelen.
 tot den 27. November 1640.
 en succedeert den 20. Maart 1641.
 in desselfs plaatse den Heer van
 Asperen.
 . . Goutswaart van Rotterdam.
 . . Kessel van Alkmaar.

1641. 1642.
 Den Heer van Asperen van
 wegens de Edelen.
 . . Paats van Leyden.
 . . Kessel van Alkmaar.

1643.
 Den Heer van Asperen van
 wegens de Edelen.
 . . Paats van Leyden.
 Aalbert Sonk van Hoorn.

1644. 1645.
 Den Heer van Asperen van
 wegens de Edelen.
 Jacob Vervoorn van Gornichem.
 Aalbert Sonk van Hoorn.

1646.
 Den Heer van Asperen van
 wegens de Edelen.
 Jacob Vervoorn van Gornichem.
 Ior. Thomas van Egmont van
 der Nieuwburg van Alkmaar.

1647. 1648.
 Den Heer van Asperen van
 wegens de Edelen.
 Abraham van Beveren, Heer
 van Baardregt van Dordregt.
 Ior. Thomas van Egmont van
 der Nieuwburg van Alkmaar.

1649.
 Den Heer van Asperen van
 wegens de Edelen.
 Den Heer van Baardregt van Dordregt.
 Gerard Schaap Heer van Cor-
 toef van Amsterdam.

1650. 1651.
 Den Heer van Asperen van
 wegens de Edelen.
 Everard van Lodesteyn van Delft.
 Gerard Schaap van Amsterdam.

1652.
 Everard van Lodesteyn van Delft.
 Gerrit Jacobz Glas van Enkhuyfen.

1653. 1654.
 Jooft Duyft van Voorhout van Haarlem.
 Gerrit Jacobz Glas van Enkhuyfen.

1655.
 Den Heer van Schagen van
 wegens de Edelen.
 Jooft Duyft van Voorhout
 van Haarlem.
 Cornelis Ripperse van Hoorn.

1656. 1657.
 Den Heer van Schagen van
 wegens de Edelen.
 Mr. Floris Cant van Gouda.
 Cornelis Ripperse van Hoorn.

Ccccccccc 2

1658.

1658.

Den Heer van Schagen van
wegens de
Mr. Floris Cant van
Ior. Thomas van der Nieuw-
burg van

Edelen.
Gouda.
Alkmaar.

1659. 1660.

Den Heere van Schagen van
wegens de
Mr. Ewout van der Horst van
Jor. Thomas van der Nieuw-
burg van

Edelen.
Rotterdam.
Alkmaar.

1661.

..... van wegens de
Ewout van der Horst van
Andries de Graaf van

Edelen.
Rotterdam.
Amsterdam.

1662. 1663.

Den Heer van Asperen van
wegens de
Mr. Paulus van Swanenburg
van
Andries de Graaf van

Edelen.
Leyden.
Amsterdam.

1664.

Den Heer van Asperen van
wegens de
Mr. Paulus van Swanenburg
van
Cornelis Ripperse van

Edelen.
Leyden.
Hoorn.

1665. 1666.

Den Heer van Asperen van
wegens de
Jor. Roelof van Paffenroode
van
Cornelis Ripperse van

Edelen.
Gornichem.
Hoorn.

1667.

Den Heer Philips Soete de Laa-
ke Heer van Villers van wegens
de
Jor. Roelof van Paffenroode
van
Gerrit Jacobsen Glas van

Edelen.
Gornichem.
Enkhuyfen.

1668. 1669.

d'Heer van Vilers van wegens
de
Adriaan van Blyenburg Heer
van Naaldwijk van
Gerrit Jacobsz Glas van

Edelen.
Dordregt.
Enkhuyfen.

1670.

d'Heer van Vileers van we-
gens de
Den Heer van Naaldwijk van
Jor. Johan van der Nieuw-
burg van

Edelen.
Dordregt.
Alkmaar.

1671. 1672.

Den Heer van Vileers van we-
gens de
Dirk Meerman van
En vermits deszelfs vertrek A-
rent van der Burg.
Jor. Iohan van der Nieuw-
burg van

Edelen.
Delft.

Alkmaar.

1673.

Den Heer van Vileers van we-
gens de
Arent van der Burg van
Cornelis de Vlaming van Oust-
hoorn van

Edelen.
Delft.

Amsterdam.

1674. 1675.

Den Heer van Heenvliet van
wegens de
In plaats van den Heer van Vi-
lers.

Edelen.

Johan van Thilt van
Cornelis de Vlaming van Oust-
hoorn van

Haarlem.

Amsterdam.

1676.

Den Heer van Heenvliet van
wegens de
Johan van Thilt van
Jor. Johan van der Nieuw-
burg van

Edelen.
Haarlem.

Alkmaar.

1677. 1678.

Den Heer van Heenvliet van
wegens de
..... de Lange van
Jor. Johan van der Nieuw-
burg van

Edelen.
Gouda.

Alkmaar.

1679.

Den Heer van Heenvliet van
wegens de
..... de Lange van
Izaak Paauw Heer van Agtien-
hoven van

Edelen.
Gouda.

Enkhuyfen.

1680. 1681.

Den Heer Philips de Soete de
Laake Heer van Villeers van we-
gens de
Vermits het overlyden vanden
Heer van Heenvliet.

Edelen.

Mr. Bartholomeus vande Vel-
de van
Izaak Paauw Heer van Agtien-
hoven van

Rotterdam.

Enkhuyfen.

1682.

Den Heer van Villeers van we-
gens de
Mr. Bartholomeus van de Vel-
de van
Francois Bredenhof van

Edelen.

Rotterdam.

Hoorn.

1683.

1683. 1684.

Den Heer van Villeers van
wegens de Edelen.
Hendrik Brouwer van Leyden.
En vermits deffelfs overlyden
Johan van Banchem den 24.
November 1683.
Francois Bredenhof van Hoorn.

¹¹ *Generaliteits Reken-kamer,*] Dese Kamer
is oppereggt tot verligtinge vanden Raadt van Sta-
te, om alle Rekeningen der Ontfangers op te ne-
men en na te sien, en wat verder daer aen is de-
penderende; bestaende gemeenlijk in twee Ge-
deputeerden uyt yder Provincie, waer omtrent
by de Provincie van Holland de volgende ordre
geobsERVEERT werdt.

Lyste vande Tour-beurten, volgens dewelke de Hee-
ren Edelen en Steden van Zuyt-hollant, de Camer van Reke-
ninge bekleet hebben, en gelijke ordre continuerende suc-
cessivelyk noch staen te bekleden.

E D E L E N.

. . . 1635 1662 1689 1716 1743 1770 1797 1824 1851
. . . 1636 1663 1690 1717 1744 1771 1798 1825 1852
. . . 1637 1664 1691 1718 1745 1772 1799 1826 1853

1608 D O R D R E C H T.

1609 1638 1665 1692 1719 1746 1773 1800 1827 1854
1610 1639 1666 1693 1720 1747 1774 1801 1828 1855
1611 1640 1667 1694 1721 1748 1775 1802 1829 1856

H A A R L E M.

1612 1641 1668 1695 1722 1749 1776 1803 1830 1857
1613 1642 1669 1696 1723 1750 1777 1804 1831 1858
1614 1643 1670 1697 1724 1751 1778 1805 1832 1859

D E L F T.

1615 1644 1671 1698 1725 1752 1779 1806 1833 1860
1616 1645 1672 1699 1726 1753 1780 1807 1834 1861
1617 1646 1673 1700 1727 1754 1781 1808 1835 1862

L E Y D E N.

1618 1647 1674 1701 1728 1755 1782 1809 1836 1863
1619 1648 1675 1702 1729 1756 1783 1810 1837 1864
1620 1649 1676 1703 1730 1757 1784 1811 1838 1865

A M S T E R D A M.

1621 1650 1677 1704 1731 1758 1785 1812 1839 1866
1622 1651 1678 1705 1732 1759 1786 1813 1840 1867
1623 1652 1679 1706 1733 1760 1787 1814 1841 1868

G O U D A.

1624 1653 1680 1707 1734 1761 1788 1815 1842 1869
1625 1654 1681 1708 1735 1762 1789 1816 1843 1870
1626 1655 1682 1709 1736 1763 1790 1817 1844 1871

R O T T E R D A M.

1627 1656 1683 1710 1737 1764 1791 1818 1845 1872
1628 1657 1684 1711 1738 1765 1792 1819 1846 1873
1629 1658 1685 1712 1739 1766 1793 1820 1847 1874

1630 G O R N I C H E M.

1631 1659 1686 1713 1740 1767 1794 1821 1848 1875
1632 1660 1687 1714 1741 1768 1795 1822 1849 1876
1633 1661 1688 1715 1742 1769 1796 1823 1850 1877
1634 Ccccccccc 3

Vol-

Volgen nu de namen der Heeren, die wegens de Provincie van Holland in des Generaliteyts Rekenkamer sijn gecommiteert geweest, in conformité van de voorenstaande Tourbeurte.

De Heeren van Matheneffe van wegens de	Edelen.	1638. 1639. 1640.	Mr. Herman Halling van	Dordregt.
Mr. Francois van der Burg van	Dordregt.		Pieter Willemsz Kessel van	Alkmaar.
Claas Simonz Heemskerck van	Amsterdam.			
Paulus Bordfen van	Enkhuyfen.	1641. 1642.		
1608. 1609. 1610. 1611.			Mr. Jacob Druyvesteyn van	Haarlem.
Mr. Francois van der Burg			Pieter Willemz Kessel van	Alkmaar.
van	Dordregt.	1643.		
Paulus Bordfen van	Enkhuyfen.		Mr. Jacob Druyvesteyn van	Haarlem.
1612. 1613. 1614.			Symon Thyssen Peerboom	Munnikendam.
Jan de Waal van	Haarlem.		van	
Mr. Adriaen Berkhout van	Munnikendam.	1644. 1645.		
En succedeert den 5. Mey			Evert Bleyfwijk van	Delft.
1613. in deffels plaats			Simon Tyssen Peerboom van	Munnikendam.
Jan Wittendaal.		1646.		
1615. 1616. 1617.			Evert Bleyfwijk van	Delft.
Michiel van Hoyft van	Delft.		Aalbert Sonk van	Hoorn.
Dr. Maarten Semeyns van	Enkhuyfen.	1647. 1648.		
1618. 1619. 1620.			Willem Paats van	Leyden.
Jacob Paats van	Leyden.		En naderhandt Jan Ripperts	
Pieter Naning van	Medenblick.		van Groenendijk.	
1621. 1622. 1623.			Aalbert Sonk van	Hoorn.
Adriaan Cromhout van	Amsterdam.	1649.		
Pieter Janz Schagen van	Alkmaar.		Jan Ripperfz van Groenendijk	
1624. 1625. 1626.			van	Leyden.
Jacob de Vrye van	Gouda.		Gerrit Jacobs Glas van	Enkhuyfen.
Olphert Baarents van	Hoorn.	1650. 1651.		
1627. 1628. 1629.			Andries de Graaf van	Amsterdam.
Cornelis Claassen van Driel	Rotterdam.		Gerrit Jacobs Glas van	Enkhuyfen.
van	Edam.	1652.		
Jacob Pieterfen Cron van			Andries de Graaf van	Amsterdam.
1630. 1631. 1632. 1633.			En naderhandt Ilaak Pauw	
Anthony de Hoog van	Gornichem.		Heer van Agtichoven.	
Aalbert Bruynings van	Enkhuyfen.		Evert Jacobfz van der Werf	
1634.			van	Medenblick.
Anthony de Hoog van	Gornichem.	1653. 1654.		
Aalbert Sonk van	Hoorn.		Amelis Cool van	Gouda.
1635. 1636.			Evert Jacobfz van der Werf	Medenblick.
Den Heer van der Myle van		1655.		
wegens de	Edelen.		Amelis Cool van	Gouda.
Aalbert Sonk van	Hoorn.		Jor. Thomas van Egmont van	Alkmaar.
1637.			der Nieuw burg van	
Den Heer van der Myle van		1656. 1657.		
wegens de	Edelen.		Ewout van der Morft van	Rotterdam.
Pieter Willemz Kessel van	Alkmaar.		Jor. Thomas van Egmont van	Alkmaar.
			der Nieuw burg van	1658.

1658. Ewout van der Horst van Gerrit Jacobz Glas van	Rotterdam. Enkhuyfen.	1671. 1672. Aalbert van der Graaf van Izaak Paauw Heer van Ag- tienhoven van	Delft. Enkhuyfen.
1659. 1660. Adriaan Boxel van en naderhand N. Boelisse. Gerrit Jacobz Glas van	Gornichem. Enkhuyfen.	1673. Aalbert van der Graaf van Reynier Ryser van	Delft. Munnikendam.
1661. N. Boelisse van Mr. Cornelis Ripperfz van	Gornichem. Hoorn.	1674. 1675. Johan van den Berg van en vermits desselfs vertrek, Ia- cob vander Maas. Reynier Ryser van	Leyden. Munnikendam.
1662. 1663. Jr. Carel van den Boetselaar, en naderhandt Jor. Daniel van Wijngaarden, Heer van Wer- kendam van wegens de Mr. Cornelis Ripperfz van	Edelen. Hoorn.	1676. Jacob van der Maas van Mr. Johan Hovius van En vermits desselfs overlyden, Francois van Bredenhof.	Leyden. Hoorn.
1664. Den Heer van Werkendam van wegens de Mr. Nicolaas Teengs van	Edelen. Edam.	1677. 1678. Den Heer van Westerdijx- horn van Francois van Bredenhof van	Amsterdam. Hoorn.
1665. 1666. . . . Heuft van Mr. Nicolaas Teengs van	Dordregt. Edam.	1679. Den Heer van Westerdijxhorn van Ior. Johan van Egmont vander Nieuwburg van	Amsterdam. Alkmaar.
1667. . . . Heuft van Meindert Meerens van	Dordregt. Hoorn.	1680. 1681. Floris Cincq van En vermits desselfs overlyden Gerrit van Rietvelt. Johan van Egmont van der Nieuwburg van	Gouda. Alkmaar.
1668. 1669. Dirk Deyman van en vermits sijn vertrek Floris Swan. Meindert Meerens van	Haarlem. Hoorn.	1682. Gerrit van Rietvelt van Nicolaas Brouwer van	Gouda. Medenblik.
1670. Floris Swan van Gerrit Glas van En vermits desselfs overlyden Izaak Pauw., Heer van Ag- tienhoven.	Haarlem. Enkhuyfen.	1683. 1684. Bartholomeus van de Velde van Nicolaas Brouwer van	Rotterdam. Medenblik.

*Dewyle in de drie vorenstaande Generaliteits Collegien het Noorder-
Quartier mede haar Tourbeurten heeft, neffens het Zuyder-quartier, gelijk
uyt de respectieve voorenstaande Lysten der Heeren Gecommitteerden in
deselve Collegien gesien kan werden, soo volgt hier mede de Ordre of*

A - L M A N A C H ,

*Waar na de Steden van Alkmaar, Hoorn, en Enkhuyfen, in de meergemelde
Collegien hunne Gedeputeerden senden, stille staande op de Tourbeurte van
Amsterdam in den Raat van State, en van een van de kleine Steden
van den Noorderquartiere in des Generaliteyts Rekenkamer.*

Ter

<i>Ter Generaliteyt.</i>	<i>In den Raad van State.</i>
1664 — Enckhuysen	1664 — Hoorn
1667 — Alckmaar	1667 — Enckhuysen
1670 — Hoorn	1670 — Alckmaar
1673 — Alckmaar	1673 — <i>Amstelredam</i>
1676 — Enckhuysen	1676 — Alckmaar
1679 — Hoorn	1679 — Enckhuysen
1682 — Enckhuysen	1682 — Hoorn
1685 — Alckmaar	1685 — <i>Amstelredam</i>
1688 — Hoorn	1688 — Enckhuysen
1691 — Alckmaar	1691 — Hoorn
1694 — Enckhuysen	1694 — Alckmaar
1697 — Hoorn	1697 — <i>Amstelredam</i>
1700 — Enckhuysen	1700 — Alckmaar
1703 — Hoorn	1703 — Enckhuysen
1706 — Alckmaar	1706 — Hoorn
1709 — Hoorn	1709 — <i>Amstelredam</i>
1712 — Alckmaar	1712 — Hoorn
1715 — Enckhuysen	1715 — Alckmaar
1718 — Alckmaar	1718 — Enckhuysen
1721 — Hoorn	1721 — <i>Amstelredam</i>
1724 — Enckhuysen	1724 — Alckmaar
1727 — Hoorn	1727 — Enckhuysen
1730 — Enckhuysen	1730 — Hoorn
1733 — Alckmaar	1733 — <i>Amstelredam</i>
1736 — Hoorn	1736 — Alckmaar
1739 — Enckhuysen	1739 — Hoorn
1742 — Alckmaar	1742 — Enckhuysen
1745 — Enckhuysen	1745 — <i>Amstelredam</i>
1748 — Hoorn	1748 — Enckhuysen
1751 — Alckmaar	1751 — Hoorn
1754 — Hoorn	1754 — Alckmaar
1757 — Enckhuysen	1757 — <i>Amstelredam</i>
1760 — Alckmaar	1760 — Hoorn
1763 — Enckhuysen	1763 — Alckmaar
1766 — Hoorn	1766 — Enckhuysen
1769 — Alckmaar	1769 — <i>Amstelredam</i>

NOTA. De geheele Periode alhier ge-eyndicht zynde, soo nemende

1772 — Enckhuysen	1772 — Hoorn
1775 — Alckmaar	1775 — Enckhuysen
1778 — Hoorn	1778 — Alckmaar
1781 — Alckmaar	1781 — <i>Amstelredam</i>

&c. Ende soo vervolgens *in circulum* altijdts sonder eynde.

In de Generaliteyts Reeckenkamer

1664 — *Een van de volgende Steden* —
 1667 — Hoorn —
 1670 — Enckhuysen —
 1673 — *Een van de volgende Steden* —
 1676 — Hoorn —
 1679 — Alckmaar —
 1682 — *Een van de volgende Steden* —
 1685 — Enckhuysen —
 1688 — Alckmaar —
 1691 — *Een van de volgende Steden* —
 1694 — Hoorn —
 1697 — Enckhuysen —
 1700 — *Een van de volgende Steden* —
 1703 — Alckmaar —
 1706 — Enckhuysen —
 1709 — *Een van de volgende Steden* —
 1712 — Enckhuysen —
 1715 — Hoorn —
 1718 — *Een van de volgende Steden* —
 1721 — Alckmaar —
 1724 — Hoorn —
 1727 — *Een van de volgende Steden* —
 1730 — Alckmaar —
 1733 — Enckhuysen —
 1736 — *Een van de volgende Steden* —
 1739 — Alckmaar —
 1742 — Hoorn —
 1745 — *Een van de volgende Steden* —
 1748 — Alckmaar —
 1751 — Enckhuysen —
 1754 — *Een van de volgende Steden* —
 1757 — Hoorn —
 1760 — Enckhuysen —
 1763 — *Een van de volgende Steden* —
 1766 — Alckmaar —
 1769 — Hoorn —

Stille staan.

1664 — Alckmaar.
 1667 — *Geen van drien.*
 1670 — *Geen van drien.*
 1673 — Hoorn en Enckhuysen.
 1676 — *Geen van drien.*
 1679 — *Geen van drien.*
 1682 — Alckmaar.
 1685 — Hoorn.
 1688 — *Geen van drien.*
 1691 — Enckhuysen.
 1694 — *Geen van drien.*
 1697 — Alckmaar.
 1700 — Hoorn.
 1703 — *Geen van drien.*
 1706 — *Geen van drien.*
 1709 — Enckhuysen en Alckmaar.
 1712 — *Geen van drien.*
 1715 — *Geen van drien.*
 1718 — Hoorn.
 1721 — Enckhuysen.
 1724 — *Geen van drien.*
 1727 — Alckmaar
 1730 — *Geen van drien.*
 1733 — Hoorn
 1736 — Enckhuysen
 1739 — *Geen van drien.*
 1742 — *Geen van drien.*
 1745 — Alckmaar en Hoorn.
 1748 — *Geen van drien.*
 1751 — *Geen van drien.*
 1754 — Enckhuysen.
 1757 — Alckmaar.
 1760 — *Geen van drien.*
 1763 — Hoorn.
 1766 — *Geen van drien.*
 1769 — Enckhuysen.

volgende Touren wederom haar beginsel van vooren aan , te weten ,

1772 — <i>Een van de volgende Steden</i> —	1772 — Alckmaar
1775 — Hoorn —	1775 — <i>Geen van drien.</i>
1778 — Enckhuysen —	1778 — <i>Geen van drien.</i>
1781 — <i>Een van de volgende Steden</i> —	1781 — Hoorn en Enckhuysen.

D d d d d d d

Tot

Tot begrip van de esgaliteyt ende regtmaticghed in den bovenstaanden Almanag geobserveert, staat tenoteren.

1. Dat yder van de drie Steden *Alckmaar*, *Hoorn*, en *Enckhuysen* in elke Periode sal hebben twaalf Tourbeurten in de Vergaderinge van de *Staten Generaal*, negen in den *Raad van State*, en agt in de *Generaliteits Reekenkamer*.

2. Dat yder van de voornoemde drie Steden, in elke Periode even veel Touren stil sal sitten, om plaats te maaken voor *Amstelredam* in den *Raad van State*, volgens Resoluttie van de *HEEREN STATEN* in date den vijftienden Maart 1661. en voor een van de volgende Steden van *Westvrielandt* en den *Noorder-quartiere* in de *Generaliteits Reekenkamer*, conform d'uytspraak van date den 24. Junij daer aan volgende.

3. Dat het stille sitten onder de voornoemde drie Steden soodanig gereguleert werdt, dat altijd die geene der voornoemde drie Steden, die 't langst, sonder stille sitten, de Collegien bekleedt sal hebben (de beurte van *Amstelredam*, en van de voorz. volgende Steden gekomen wesende) voor haar plaats maaken sal.

4. Dat yder van de voornoemde drie Steden consecutively soo lange uyt het eene der voornoemde Collegien in het andere sal verwandelen, sonder interruptie, als het, behoudens d'esgaliteyt, doenlijk is, te weten, yder 13. 12. of ten minsten 9. Jaren aan den anderen, en dat mede met eene volkomen gelijkheyt, in voegen als volgt.

Alckmaar continueert in de voornoemde Collegien agter den anderen, sonder interruptie.

15]	[1667]	[1682
12]	[1685]	[1697
9]	[1700]	[1709
15] Jaren van Mey . . .	[1712] tot Mey	[1727
15]	[1730]	[1745
9]	[1748]	[1757
12]	[1760]	[1772

Hoorn continueert in de voornoemde Collegien agter den anderen, sonder interruptie.

15]	[1703]	[1718
12]	[1721]	[1733
9]	[1736]	[1745
15] Jaren van Mey . . .	[1748] tot Mey	[1763
15]	[1766]	[1781
9]	[1776]	[1785
12]	[1788]	[1800

Enckhuysen continueert in de voornoemde Collegien agter den anderen, sonder interruptie.

15]	[1739]	[1754
12]	[1757]	[1769
9]	[1664]	[1673
15] Jaren van Mey . . .	[1676] tot Mey	[1691
15]	[1694]	[1709
9]	[1712]	[1721
12]	[1724]	[1736

5. Dat yder Stad, als deselve vijftien Jaren aan den anderen continueert, de Vergaderinge van de *Staten Generaal* tweemaal, en van de andere twee Collegien, 't eene mede tweemaal, en 't andere eens sal doorwandelen.

6. Dat yder Stad, als de selve twaalf jaaren aan den anderen continueert, de Vergaderinge van de *Staten Generaal* tweemaal, en de resterende twee Collegien yder eens sal doorwandelen.

7. Dat yder Stad, als de selve maar negen Jaren aan den anderen continueert, elck Collegie eens sal doorwandelen.

8. Dat noyt van wegen een en de selve Stad te gelijk, twee, of meer Collegien bekleedt sullen werden, maar dat elk Collegie, voor de voornoemde drie Steden open vallende, bekleedt sal werden door een Persoon uyt een byfondere Stad.

9. Dat noyt ymandt vande voornoemde drie Steden met hare beurte sal komen te vallen in 't Collegie, dat op de presentatie van de selve Stad, de jongst verloopene drie jaren bekleedt sal sijn geweest, om te vermyden de continuatie naar de drie Jaren; die met d'ordre van 't Landt stuydigis.

10. Dat allenegen Jaren, yder van de voornoemde drie Steden, eens beurte sal krygen in de Vergaderinge van de *Staten Generaal*.

11. Dat alle twaalf Jaren, yder van de selve drie Steden, nevens de Stad van *Amstelredam*, eens beurte sal krygen in den *Raad van State*.

12. Dat yder van de voornoemde drie Steden in des *Generaliteits Reekenkamer* eens beurte sal krygen in elke drie achter een volgende Touren, voor haar in 't selve Collegie open vallende, ofte ten minsten yder twee beurten, in ses voor haar open vallende Touren; Welke laatste, in yder Periode, tweemaal voor valt; en is sulcks niet te remedieren, sonder te vervallen in eene grooter imperfectie, turberende de ordre, in een, of meer van de voorgaande elf Poincten verhaalt; Sulcks dat de bovenstaande ALMANAG is de perfectste, die gemaakt kan werden. Actum in 's Gravenhage den December seshienhondert drie en t'sestig.

De bovenstaande ORDRE ofte ALMANAG is by de Heeren Burgemeesteren en Vroedschappen van *Alckmaar*, *Hoorn* en *Enckhuysen* geaprobeert, met onderlinge belofte, van sig voortaan daar naar praecifelijck te sullen reguleren. In teyken der waarheydt, by hare respectieve Secretarisen,

XIII. HOOFSTUK. OUD

tarifen, uyt der selver name onderteykent.

Ter Ordonnantie van Burgemeesteren en Regeerders van Alkmaar.

Was geteekent,

C. Schagen.

Ter Ordonnantie van Burgemeesteren en Regeerders van Hoorn. Onderstont,

Als Pensionaris van deselve Stadt, Ende was geteekent,

Lucas van Neck.

Ter Ordonnantie van Burgemeesteren en Regeerders van Enckhuysen.

Was geteekent,

Isaak Pauw.

109 ^{mm} Het bysitten vanden Raet-Pensionaris,] Dewelcke in alle Vergaderingen verschynt en groot aensien heeft; in die vande Staten van Hollant stelt hy alle saken voor, versamelt de stemmen, en beschrijft alle hunne besluyten, en is altoos gedeputeerd wegens de Provincie van Hollant ter Vergaderinge vande Generaliteyt. Dit Ampt is bekleet by de volgende Heeren;

Mr. AERT vander GOES, Pensionaris van Delft, wierd anno 1525. Advocaet van den Lande van Hollant, datmen nu Raatpensionaris noemt; stierf den 1. November 1545.

Mr. ADRIAEN vander GOES, Advocaet vanden Lande van Hollandt, in sijns Vaders plaatse; stierf den 5. November 1560.

Mr. JACOB vanden EYNDE, Raat en Pensionaris der Stadt Delft, wert Advocaet van den Lande van Hollandt, anno 1562. Sterft tot Brussel inde Gevankenisle, den 12. Martii 1569. na dat hy aldaar door ordre van den Hertog van Alva een jaar en ses weken gevangen geseten hadde.

Mr. PAULUS BUYS, quitteerd het Ampt van Advocaet van Hollandt, in den jaare 1584. en komt in den Raat van State wegens de Provincie van Utrecht.

Mr. IOHAN van OLDENBARNEVELT, Raat en Pensionaris der Stad Rotterdam, wert Advocaet van den Lande van Hollant, den 6. Maart 1586. werd den 13. Mey 1619. in s'Gravenhage onthoofd.

Mr. ANDRIES de WIT, Pensionaris der Stad Dordrecht, bekleede voor een tyd het Advocaatschap van Hollandt, na dat Mr. Iohan van Oldenbarnevelt in den jare 1618. in versekinge was genomen; en wert Raatsheer in 't Hof van Hollant den 8. December 1620.

ANTONY DUYK Raad Ordinaris in

BATAVIEN. 1499

den Hogen Rade, werdt Raatpensionaris van den Lande van Holland, den 22. January 1621. stierf anno 1629.

ADRIAAN PAUW, Heer van Heemstede, eerst Pensionaris der Stadt Amsterdam, naderhand Raat en Rekenmeester van de Domeinen van Holland, wert Raatpensionaris den 12. April 1631. en resigneerde dat ampt anno 1636.

Mr. IACOB CATS, Pensionaris der Stadt Dordrecht, wert Raatpensionaris van Holland, den 4. Juny 1636. resigneerde dat Ampt, den 27. September 1651. en stierf anno 1660.

Mr. ADRIAAN PAUW, Heer van Heemstede, eerste en presiderende Raat en Meester in de Kamer van Rekening der Domeynen van Hollandt en Westvriessland, werd ten twendenmale Raatpensionaris van Hollandt, den 4. October 1651. stierf den 21. February 1653.

Mr. IOHAN de WIT, Pensionaris der Stad Dordrecht, werd Raat-Pensionaris van Holland den 30. July 1653. quitteert dat ampt den 4. Augusty 1672. en krygt resolutie vande Staten van Holland ten selvendage, om sessie te nemen in den Hogen Raat, en rang na den 6. Augusti 1658. dog is noyt in den selven Rade verschenen; en wert den 20. Augusti desselven jaars in 's Gravenhage met sijn broeder Cornelis de Wit Ruwart van Putten, vermoort.

Mr. GASPAR FAGEL, eerst Raat-Pensionaris der Stad Haarlem anno 1664. en naderhand Griffier van de Staten Generaal, anno 1670. wert Raat-pensionaris van Hollandt den 20. Augusti 1672.

Volgt nu de Instructie, waar na den Raatpensionaris van Hollandt sich in 't voorsz Ampt sal hebben te reguleren, gearresteert ter Vergaderinge van haar Ed. Gr. Mo. den 20. Maart 1641

1641

I.

In den eersten, ten eynde het gemeene Landt gestadig van den Raatpensionaris gediend mag werden, soo sal hy geene Officien, benevens het Raatpensionarischap, binnen of buyten s'Lands mogen bedienen, in geenderhande manieren onder eenig pretext.

II.

En om in alle saken sijnen dienst en advyse te mogen gebruyken, sal hy hem in alle saken soo van de Quartieren, Steden, Dorpen en Collegien van Holland en Westvriessland, alsook van de andere Provincien en Landen, soo veel dat Holland en Westvriessland soude mogen roeren, neutraal en onpartijdig houden, niemant ten dienste staan, advys ofte Consultatie geven, of ook eenige Pensioenen of Gagien nemen.

III.

Sal gehouden wesen, naar sijn uytterste vermoegen te besorgen, dat de Privilegien, Geregtigheden, Costuymen en Usantien van den Lande van Holland en Westvriessland, misgaders de behoorlijke autoriteyt van den Staat, in alles

D d d d d d d d a ge-

geconferveert en bewaart werde.

IV.

Sal den felven neerstelijk en getrouwelijk alle Processen, die 't Land van Holland en Westvrieland heeft, of namaals gedurende sijnen dienst krygen sal, doen vorderen en avanceren.

V.

En op dat de Staten tot allen tyden mogen werden onderrigt, wat Processen sy uytstaande hebben, sal des versogt zijnde, rapport doen van den Staat van 's Lands Processen, en voorts tot allen tyden als sulks notelijk wesen sal.

VI.

Item, hy sal aan die van de Edelen comparende in 't Collegie van de Gecommitteerde Raden, ten minsten agt dagen voor dat de dagvaart is verschenen, soo verre den tijd sulks lyden mag, in geschrifte doen leveren de poincten en stukken, daar op de dagvaart sal dienen ingestelt, met kennis van de Gecommitteerde Raden, ten eynde de Edelen een dag of meer voor de Vergaderinge met den anderen daar op mogen delibereren.

VII.

Sal gehouden wesen, alle dagvaarden van de Staten precyfe waar te nemen, op den dag jegens dewelke de beschryvinge is gedaan, en sal met de presente Leden de befoigne ter hand nemen, en alle voorvallende saken af doen, tot vergeven van Ampten en Officien incluys, sonder de aankomste van de absente Leden te verwagten.

VIII.

Sal het werk van de Vergaderinge beginnen des voormiddags ten negen uyren, en des namiddags ten drie uyren, en eindigen des morgens ten twaalf, en des namiddags ten ses uyren.

IX.

Sal de voorstellinge by hem te doen in dier voegen sien te beleyden, dat op elke sessie soo voor als naar middag 'elcken een omvrage tot Conclusie mag werden gebragt.

X.

In cas van absentie van eenige Leden, na dat de uyre van de Vergaderinge sal gekomen wesen, sal hy ter hand nemen de lecture van eenige requesten, of andere saken buyten de poincten van beschryvinge, om alsoo een omvrage vooren af te doen.

XI.

Sal (de Vergadering compleet sijnde) ter hand nemen de poincten van beschryvinge, en voor eerst de geene, die tot geld-middelen zyn streckende, en sal niet te min alle andere poincten sommierlijk overgaan, om door die middel de inclinatie van de Leden (soo haast doenlijk is) tot de voorz poincten te mogen verstaan.

XII.

Sal by resumptie op de poincten befoignerende, alleen aanmanen en sommeren de Leden die difficil zyn gebleven, sonder daar over een generale omvrage te doen, ten ware hy Raadpensionaris sonderlinge redenen hadde om anders te doen.

XIII.

Sal een byfondere Lyfste houden van de Leden die by haar Ed. Groot Mog. tot eenige particuliere befoigne sullen wesen gecommitteert, en alle

weke eenmaal het Lidt, dat het eerste is in elke Commissie, aanmanen, dat de voorz befoigne mag werden gevordert, gevende met eene aan het selve Lidt Extract uyt de voorz Commissie.

XIV.

Sal rapport doen aan haar Ed. Groot Mog. in 't begin van elke Vergaderinge, wat 't federt het scheidende van de laast voorgaande Vergaderinge ter Generaliteyt en Gecommitteerde Raden, voor notable saken sijn voorgevallen.

XV.

Sal alle Requesten de Pagters van de middelen rakende (alvorens die ter Vergaderinge te lesen) stellen in handen van den Commissarisen by haar Ed. Groot Mog. daar toe te ordonneeren, om daar na ter Vergaderinge in te brengen de geene die hem by de voorz Commissie, na gedaane visitatie, ter hand sullen werden gestelt.

XVI.

En na het oplezen van elk poinct, sal hy den Edelen en Steden daar op haar advys en opinie laten verklaren, sonder ymand van deselve in 't geven van haar advys, en verklaren van hunne opinie, te interrupteren, of sijn advys te verklaren, ten ware van hem by de Edelen en Steden sulks werde begeert.

XVII.

Sal de opinien, omvragen. en een yders opinie annoteren, en omgevraagd sijnde, verklaren, wat de meeste stemmen of opinien sijn, om daar na geconcludeert, resolutie genomen, en ingestelt te werden.

XVIII.

Item sal besorgen, dat alle Maandags nademiddag in de Vergaderinge geresumeert werden alle resolutien van importantie in de voorgaande weke genomen: en alsoo tot laeste van den Secretaris staan de extention van de Apostillen en Appointementen op de ordinaris Requesten, soo sullen deselve (van importantie wese) by den Raadpensionaris en Secretaris te samen, werden geresumeert, al eer deselve sullen werden uytgegeven.

XIX.

Sal ook een pertinent Register gemaakt en gehouden worden van alle de Resolutien van de Staten, gelijk by den Secretaris Register sal werden gehouden van de Appointementen op de Requesten den Staten gepresenteert, gegeven, met sommier verhaal van 't versoek by deselve Requeste gedaan, welk Register onder den Secretaris sal beruften, om tot allen tyden geopent te werden ter begeerte van de Leden vande Vergaderinge.

XX.

Sal gehouden wesen alle Ordonnantien, Acten, Placcaten, Consenten, Resolutien en andere depeschen van importantie selfs te extenderen en doen registreren, en voor het hoofd van elk depesche het sommier inhouden van dien annoteren.

XXI.

En sal mede besorgen, dat ten langsten binnen agt of veerthien dagen na yder dagvaart de geextendeerde resolutien mogen werden gestelt, om tot kosten van 't gemeene Land een ygelijk vande Staten, als Edelen en Steden geleverd te werden Copye van deselve, ook van alle Acten van Consenten.

Sal

XXII.

Sal t'elkens des verlogt zynde, de Staten overleveren Inventaris van alle Boeken, Stukken, Charteren en Papieren, het gemeene Land toebehoorende en onder hem berustende, ten eynde de Staten daar uyt t'haren gelieven mogen doen ligten al foodanige, die sy agten fullen dat in des gemeene Lands archiven behooren nedergeleyt en bewaart te werden.

XXIII.

Item, sal den Raadpensionaris secreet houden, en niet ter Wereld reveleren de opinien die by een ygelijk gegeven zyn, en ook de redenen daar toe geallegeert, mitsgaders alle saken in de Vergaderinge gehandelt, die behooren ofte andersints bevolen fullen werden secreet te houden.

XXIV.

Sal mede gehouden wesen alle Commissien en reysen, die hem by den Staten binnen de geunierde Landen ten laste geleyt fullen werden, neersteljk getrouweljk te achtervolgen, en reysende in Commissie sal hy sijn last nemen by geschrifte, geteekent by een van de Edelen, en twee van de Gedeputeerden van de Steden ordentlijk by gebeurte, op al sulken voet en ordre, als by de Vergaderinge generalijk goet gevonden sal werden.

XXV.

Item, sal gehouden wesen te compareren ordinaire in 't Collegie van de Gecommitteerde Raden, mitsgaders ter Vergaderinge van de Hoog Mog. Heeren Staten Generael, alwaar hy niet meer als een voix deliberative sal hebben, en bevindende daar eenige saken voor te vallen, alwaar de Heeren Staten van Hollant en Westvriesland behooren op beschreven te worden, als voor den dienst van 't Land bevonden sal werden te behooren, en 't geene hem by deselve 't zy om de Staten te beschrijven, of eenige andere depeches te doen, te laste geleyt sal werden, neersteljk te effectueren, en sal sijn ordinaris woonplaats houden in den Hage.

XXVI.

En sal hem op den Eed bevolen wesen, hem geensints te bemoeien met het verkiesen ofstellen van eenige Officieren, Vroetschappen of andere Magistraten in Steden, of ten platten Lande, mitsgaders ook niemand wie die soude mogen wesen, in de Vergaderinge van de Staten, by de Gecommitteerde Raden, in de Generaeliteyt, by sijn Excell. of elders tot Officieren van Justitie, Finantie, Militaire, of andere politieke openlijk noch bedekteljk mogen recommanderen.

XXVII.

Sal gehouden zijn een waakent ooge te houden op 't stuk van de Finantie, om soo veel doentlijk, hem daar na te informeren, en de Heeren Staten des verlogt zijnde te dienen van advys, maar hem niet onderwinden met het ordonneren of distribueren van 't stuk van de Finantie, maar daar mede te laten begaan de Heeren Gecommitteerde Raden, die hy sal gehouden wesen te dienen van advys.

XXVIII.

Ingelijks sal continueren in de Correspondentie van de Ambassadeurs van desen Staet in

andere Rijken, soo als den voorgemelten Raad-Pensionaris is toegestaan geweest, volgens de resolutie van haar Ed Gr. Mog. van den vijfen twintigsten July 1626

XXIX.

Doch en sal hem niet vervorderen eenige Correspondentien in te houden, mondelinge of by geschrift, met Koningen, Princen, Vorsten, Republijken, Steden, Gemeenten, Ambassadeurs, Agenten, nochte andere buyten of binnen den Lande, van saken die secreet sijn en den Staat van den Lande aangaande, ten ware hem sulks by expresse resolutie van de Staten van Holland en West-Vriesland wierde geordonneert; en de Brieven die hem daar op fullen toegeschreven en gefonden werden, mitsgaders het substantieelste van de propoosten daer op gevallen, sal gehouden zijn inde Vergaderinge van de Staten, of in absentie van deselve, aan de Gecommitteerde Raden, in de presentie van de Gedeputeerden van West-Vriesland ter Vergaderinge van de Ho. Mog. Heeren Staten Generaal in loco zijnde overleveren, laten lesen en rapporteren, om daar op resolutie genomen te werden, ten meesten dienst van den Lande.

XXX.

Sal geen Missive aan de Staten of Gecommitteerde Raaden geadresseert mogen openen, dan in de Vergaderinge der selver, en ten overstaan van de geene die van deselve present zijn, an dewelke die fullen wesen geadresseert, en dat terstont na de receptie van deselve, gelijk ook geen Missiven of Brieven sal mogen achterhouden, nog na sijn welgevallen mogen doen openen, den Staat van den Lande betreffende, maar die terstont na den ontfang van deselve moeten voorbrengen, om gelesen en den inhoud geweten te werden.

XXXI.

Voor welken dienst den voorz. Raad Pensionaris jaarlijks voor Pensioen of gave genieten sal uit de gemeen Lands Impositien ter Somme toe van drie duysent Carolus guldens, daar van alle drie Maanden een vierendeel sal worden betaalt.

XXXII.

En reysende in eenige extraordinaris beoigne door last en commissie van de Staten of Gecommitteerde Raden, sal genieten gelijke vacatien als andere Gedeputeerden, ten ware de Staten goet vonden, dat den Raad Pensionaris noch daarenboven een Klerk soude mogen medenemen en gebruyken, in welken gevalle hy voor den selven daags. . . . . ten regarde van sijn kosten meer sal genieten, en daar boven Schuyt en Wagenvrachten.

XXXIII.

En sal den voorz Raad Pensionaris Eed doen, dat hy hem na alle de voorz poincten sal reguleren, en voorts al tot dienste van den Lande van Holland en West-Vriesland doen, dat een goed en getrouwen Raad Pensionaris schuldig is en behoort te doen, sonder eenige giften of gaven, kleyn of groot, die na Rechten verboden zijn, te ontfangen, op pcene van infamie en privatie van sijnen Staat.

XXXIV.

Den dienst van desen Raad-Pensionaris sal
Dddddddd 3 duy-

duyren den tijd van vijf jaren , welke geexpireert zijnde, van nieuws sal werden gedelibereert op het verkiefen van een anderen, ten ware met verre de meeste stemmen goed gevonden wierde, desen wederom in dienst aan te nemen op dese sijne Instructie, die hier ook van nieuws in de Vergaderinge sal werden gelesen, geexamineert en gearresteert, en by desen gewooren, en sal geduyrende sijnen dienst, sijnen rang en sessie moeten nemen beneden de Staten, en Gecommitteerde Raden respectie.

XXXN.

En in soo verre hy in dienst niet en werd gecontinueert, sal geen andere Staten uyt de Provincie van Holland mogen bedienen, als met consent en voorweten van de Heeren Staten van Holland en West-Vrieland.

110 ⁿⁿ Een bysondere Vergadering van Raden ter Admiralties,] Sijnde verdeelt, gelijk hier voren gefegt is, in vyf Cameren, als een tot Rotterdam, een tot Amsterdam, een inden Noorder-quartiere, een in Zeelant, en een in Vrieland; van welke die in 't Noorder-quartier by beurten changeerd, en dan tot Hoorn, en dan tot Enkhuyzen, elk voor een seker getal van tijt hare Sessie heeft; so als van gelijken die van Vrieland mede by beurten, dan tot Harlingen, en dan wederom tot Dokkum vergaderd; en werden deselve wegens de Provincie van Hollant bekleet op de volgende wyse, namentlijk die van Rotterdam, by de

Edelen,
Dordregt,
Delft,
Rotterdam,
Gornichem,
Schiedam, en
Briel,

Die van Amsterdam by de

Edelen
Haarlem,
Leiden,
Amsterdam,
Gouda,

Die van den Noorderquartiere by de Steden van Noortholland.

Die van Zeelandt by

Dordregt,
Delft,
Amsterdam, en
Rotterdam.

Die van Vrieland by
Schoonhoven,

^{oo} Gemeene Koopmanschap op de Kusten van Oostindien] Sijnde een particuliere Societeit opge-regt met Oetroy van de Staten Generaal, en bestaande uyt Gedeputeerden van elke Provincie; en sommige ook uyt Gedeputeerden van elke Stad; sijn, gelijk boven gefegt is, in ses bysondere kameren verdeelt; als tot

AMSTERDAM.
ZEELANT.
DELFT.
ROTTERDAM.
HOORN.
ENKHUYSEN.

De kamer van Amsterdam
bestaat uyt 20. Bewinthebbers.
en participeert voor de helft.

Die van Zeelant, tot Mid-
delburg, uyt 12. Bewinthebbers.
en participeert voor een vierde part.

Die van Delft uyt 7. Bewinthebbers.
voor een seftiende part.

Die van Rotterdam mede
uyt 7. Bewinthebbers.
ook voor een seftiende part.

Die van Hoorn uyt 7. Bewinthebbers.
voor een seftiende part.

En die van Enkhuyzen me-
de uyt 7. Bewinthebbers.
ook voor een seftiende part.

^{pp} Dykgraven en Heemraden] Van de drie Heemraatschappen, Rynlandt, Delfland, en Schieland; van dewelke de eerste hare Vergaderplaats tot Leyden, de andere tot Delft, en de derde tot Rotterdam hebben. Van den oorspronk der Dijkgraven is hier voren by ons gehandelt, gelijk ook de Keuren en Privilegien vande voorsz Heemraatschappen door den druck gemeen gemaakt, en alomme te vinden sijn; Wy sullen derhalven alleenlijk hier verhandelen, by wat voor Personen de voorsz Charges van den beginne aan tot nu toe bekleet sijn geweest; en sullen ten dien eynde hier eerst laten volgen de namen van de Dijkgraven en Hoge-Heemraden van Rynlandt, die in de oude en nieuwe Registeren van den selven Heemraatschappe gevonden werden, zedert den jare 1300. tot den huydigen dag toe.

D Y C K G R A V E N

Van

R Y N L A N D T.

1300. Willem Kuyser, natuyrljke soon van Graaf Willem van Henegouwen.

1336. Heer Jan van Polanen, Balliu van Rynland en van den Lande van Woerden.

1372. Willem van Naaltwijk.

1390. Gerrit van Woerden, Balliu van Rynland, en van den Lande van Woerden.

1405. Willem van den Boukhorst.

1413. Hendrik Willems.

1422. Otto van Reimerfwaal.

Floris

1431. Floris van Boshuyfen.
 1440. Simon, Heer Arends soon van Zevender.
 1467. Jan van Rietvelt.
 1469. Heer Arent van Swieten, Ridder.
 1480. Adriaan van Swieten.
 1489. Willem van Boshuyfen.
 1514. Gommer van Boshuyfen.
 1515. Gerrit van Lokhorst, Ridder.
 1520. Dirk van der Does; hy leide het Dijkgraafschap ter neder, en wierd Rentmeester van Rynlant.
 1523. Jan van Berendregt.
 1536. Philips Nagtegael, Schout van Leyden Stedehouder.
 1537. Adriaan van Crimpen.
 1563. Willem van Paelestein.
 1573. Foy van Broeckhoven.

1587. Jr. Pieter vander Does,
 1599. Jr. Arent van Duyvenvoorde.
 1609. Jr. Adriaan Hr. van Zwieten.
 1624. Huybert van Spruytenburgh, Stedehouder.
 1625. Jr. Nicolaas van der Boukhorst, Heer van Noortwijk.
 Jr. Amelis van der Boukhorst, Heer van Wimmenum, by Resignatie van sijn Vader; hy stierf anno 1669, den 27. September.
 Jr. Gysbert van Matenessse, Heer van Matenessse, Riviere, Opmeer; stierf 28. February, anno 1670.
 Jonkheer Frederik van Dorp, Heer van Maafdam.
 Jor. Jacob van Waffenaar, Heer van Voorfchoten, Veur, Duyvenvoorde.

H E E M R A D E N

Van

R Y N L A N D.

1331. Dirk van Raaphorst.
 1363. Hendrik van Alkemade Ysbrants.
 1363. Floris van Alphen.
 1363. Ysbrand van der Schuur.
 1363. Willem van Lewen.
 1363. Diddeboy van Catwijk.
 1363. Boudewijn Janz Barthouts.
 1372. Heer Dirk van Zuytwijk, Ridder.
 1378. Dirk van Teilingen.
 1392. Heer Reinier Dever, Ridder.
 1392. Heer Bartholomeus van Raaphorst, Ridder.
 1392. Heer Jan vanden Woude, Ridder.
 1392. Jan van Foreest.
 1392. Simon van der Schuyr.
 1399. Heer Dirk van Swieten, Ridder.
 1399. Hendrik van Alkemade.
 1403. Kostyn Gerrits van der Does.
 1405. Jan vanden Woude Heer van Warmont.
 1405. Floris van Tol.
 1415. Simon van der Schuur.
 1415. Vrank van Sanen.
 1415. Jan van der Boukhorst.
 1419. Claas van Ruyven.
 1419. Arent van der Leede.
 1425. Herpert van Foreest.
 1425. Willem van Zaanden.
 1425. Adriaan van Raaphorst.
 1425. Jacob van den Woude Heer van Warmont.
 1425. Gerrit van Boshuyfen.
 1425. Heindrik Harmens.
 1431. Meyndert Claassen.
 1438. Jan van der Boukhorst, van Noortwijk, Heer van Noortwijkerhout.
 1438. Heer Gillis van Cralingen, en van Voorfchoten, Ridder.
 1438. Heer Gerrit van Poelgeest, Heer van Homade, Ridder.
 1438. Boudewyn van Zwieten, Thefaurier van Holland.

1438. Floris Paadze.
 1440. Floris van Alkemade.
 1444. Heer Willem van Alkemade, Heer tot Engelen en tot Vlymen, Ridder.
 1446. Simon Vrederik, Droffart s'Lants van Arkel, en Balliu s'Lants van Voorn.
 1447. Jan van Poelgeest, Schout van Leyden, by resignatie van Boudewyn van Zwieten.
 1448. Heer Gerrit van Zyl, Heer van Purmerende, Ridder.
 1448. Ysbrand van Schoten.
 1456. Jan van Noortig.
 1456. Dirk van Zwieten Boudewyns.
 1459. Jacob van den Woude, in plaatse van Gerrit van Poelgeest.
 1465. Jr. Philips van Waffenaar, by resignatie van Simon Vredrik.
 1474. Gerrit van Poelgeest, in plaatse van Philips van Waffenaar.
 1478. Claas van Ruyven.
 1478. Ian van Schoten, in plaatse van Ysbrand van Schoten.
 1478. Huych van Zwieten.
 1479. Adriaan van Poelgeest, in plaatse van sijn vader Jan van Poelgeest.
 1481. Adriaan van Zwieten, in plaatse van Huyg van Zwieten sijnen Neve.
 1481. Gysbert van Raaphorst, in plaats van Dirk van Zwieten Boudewyns.
 1482. Tielman Oem van Wijngaarden, in plaatse van Gerrit van Poelgeest.
 Adriaan van der Does, den 6. September 1486. in plaatse van Heer Adriaan van Zwieten, Ridder.
 Godschalk Oem van Wijngaarden, den 26. February 1493. by resignatie van Tielman Oem van Wijngaarden, sijn Oom.
 Floris van Wijngaarden, Griffier van Holland den 10. February 1502. in plaatse van Ian van Noortigh, Ridder, overleden den 8. February daar te voren.
 Ian van Zwieten, den 27. February 1502. in plaatse

plaats van Adriaan van der Does, overleden den 25. February daar te voren.

Ian van Duvendoorde, den 22. December 1503. in plaats van Jacob van Woude, overleden den 20. December daar te voren.

Willem van Coulster, den 27. Augusty 1504. in plaats van Gysbert van Raaphorst, overleden den 21. Augusty daar te voren.

Cornelis Croesink, Ridder, Houtvester van Holland, den 7. September 1507. in plaats van Adriaan van Poelgeest, overleden den 8. Augusty daar te voren.

Gerrit van Schoten, den 3. Maart 1509. in plaats van Ian van Schoten overleden den 27. February daar te voren.

Ysbrant Oem van Wyngaarden, in plaats van Godschalk Oem van Wijngaarden zijn broeder overleden den 31. Augusty 1509.

Gerrit van Lokhorst, den 7. January 1510. in plaats van Ian van Zwieten Drossart van Gornichem, overleden den 9. Augusty daar te voren.

Anno 1515. sijn Heer Floris van Wyngarden, Heer van Ysselmonde, Iohan van Duvendoorde, Willem van Coulster genoemd Alkemade, Cornelis Croesink, Houtvester, Ridderen, Gerrit van Schoten, Ysbrant Oem van Wyngaarden en Heer Gerrit van Lokhorst, Ridder, Hoge-Heemraden, met Gommer van Boshuyfen Dykgrave van Rynlant verlaten van hunne Officien, en eed quytgescholden, omme saken den Coning van Spagnien daar toe moverende, en sijn weder by Commissie van mynen genadigen Heere van date den 27. September desselven jaars tot Dykgrave en Hoge-Heemraden gestelt, door Heer Charles van Potiers, Ridder, Heer van Dormans, en Badans, Raat en Camerlink des Conings, te weten, de voornoemde.

Heer Gerrit van Lokhorst, Dykgrave.

Hendrik van der Does.

Dirk van Bekesteyn.

Jacob Copier.

Gysbregt van Lodesteyn.

Gerrit Ians van Stenevelt.

Gerrit van Warmont, en

Ruyfch Iansz, Hoge-Heemraden, die den 25. van October daar aan heuren eedt gedaan hebben in handen van den voorz Heer van Dormans.

Vrank van Alkemade, Bastart, Rentmeester van Kennemerlant en Vriesslant, den 22. October 1518. in plaats van Dirk van Bekesteyn, overleden in Juny daar te voren; door schryven van den Koning van Spagnien.

Lodewijk van Tresslong ten dage als vooren, by resignatie van Gerrit Ianssen van Stenevelt.

Gerrit van Poelgeest, Heer van Hoogmade, in plaats van Hendrik van der Does, overleden op beloken Paasdag anno 1523.

NOTA. Hoewel de Hoogheemraden tot hier toe in goede possessie waren geweest, een Perfoon te nomineren in plaats van de vacerende Heemraat, omme deselve by den Stadhouder van Holland te ontfangen, en daar toe te committeren, des niet tegenstaande, heeft het beliet de Eertshertoginne van Oostenrijk, Vrouw Margareta, anno 1523. te ordonneren, dat van

doen voortaan de Heemraden souden nomineren by gevalle als voren drie Perfoonen; 'tgeen 'zeder is agtervolgt, en wierd uyt de eerste drie genomineerde Perfoonen tot Heemraat gestelt, Gerrit van Poelgeest voorz.

Adriaan Stalpart van der Wiele, Rentmeester Generaal van Kennemerland en Vriesslant, wert by schryven van Vrouw Margareta, Ertshertoginne van Oostenrijk, Heemraat, den 4. Maart 1524. by resignatie van Vrank van Alkemade, den Bastard.

Iohan van Duvendoorde, en

Willem van Alkemade, Ridderen, werden by Commissie van den Roomschen Keyser, gegeven in sijnen huys van den Hage, weder gestelt, en geordonneert om te wesen Heemraden, behoudelijk, dat tot reductie van de Heemraden van Rynland tot het ordinaris en gewoonlijk getal van sevene, de twee Heemraatschappen, die eerst gebeuren souden aldaar te vaceren, niet impetrabel en souden wesen. Waar na vervolgens anno 1526. den 4. Maart Lodewijk van Tresslong quam te sterven, en anno 1528. den 29. Mey, Gysbregt van Lodesteyn, succederende niemant in hunner beider plaatsen om de voorverhaalde redenen.

Ian van Alkemade Vrankens anno 1532. in plaats van Jacob Copier, overleden den 17. September desselven jaars.

Wouter van Bekestein, Schout van Haarlem anno 1541. in plaats van Gerrit van Warmont, overleden den 28. April desselven jaars.

Ian Heer van Schagen anno 1541. in plaats van Ruyfch Iansz.

Floris Heer van Wijngarden en tot Ruybroek, Ridder, anno 1542. in plaats van den voorz Heer van Schagen overleden den 23. Augusty 1542.

Arent van Duvendoorde, den 4. October 1544. in plaats van sijn vader Heer Iohan van Duvendoorde, Ridder, overleden den 31. Augusty daar te voren.

Willem van Lokhorst den 28. Juny 1549. in plaats van Heer Gerrit van Poelgeest, Ridder, overleden den 23. Mey daar te voren.

Jacob van der Does, in Maart 1553 in plaats van Willem van Alkemade, Ridder, overleden den 25. February daar te voren.

Lieven van Boshuyfen, den 3. Juny 1557. in plaats van Floris Heer van Wyngaarden en Ruybroeck, Ridder, overleden den 29. Mey daar te voren

Johan van Schoten, den 16. February 1557. in plaats van Mr. Adriaen Stalpart van der Wiele, Meester van de Rekeningen in Holland, overleden den 7. Dito, daar te voren

Nicolaes van Beerendrecht, Schout van Leyden, den 20. September 1557. in plaats van Heer Arent van Duvendoorde, Ridder, overleden den 8. dito, daar te voren

Gerrard van Poelgeest, Ridder, Heer van Hoogmade, den 15. July 1559. in plaats van Iohan van Alkemade, Franckens Soon, overleden den 19. April, daar te voren

Cornelis Stalpart vander Wiele, Rentmeester van Kennemerlant, den 19. Augusty 1559. Vin-

Vincent van Lockhorst, den 23. Augusty 1564. in plaats van Heer Willem van Lockhorst, Ridder, zijnen Broeder, overleden den 28. July daar te voeren

Adriaan van Swieten, den 20. Juny 1565. in plaats van Lieven van Boshuyfen, overleden den 12. April daar te voeren

Jacob van Duvendoorde en Woude, Heere tot Warmont, Ridder, den 29. Marty 1567. in plaats van Nicolaas van Beerendrecht, Schout van Leyden, overleden den 2. Marty daer te voeren

Hendrick vander Laan, den 13. September 1568. in plaats van Adriaen van Zwieten.

Ysbrant van Sparrowoude, den 13. November 1568. in plaats van Johan van Schoten, overleden den 1. November daar te voeren

Johan vander Does, Ambaghts-heer van Noortwijck, den 3. Marty 1571. in plaats van Cornelis Stalpart vander Wiele, overleden den 30. January daar te voeren

Mr. Herbert Stalpart, Rentmeester Generael van Kennemerlant, ende Vriclant, den 16. Juny 1571. in plaats van Wouter van Beekkesteyn, overleden den 7. dito daer te voeren.

Alfoo in den jaere 1572. omtrent Sint Jans Misse, overmits de Tyrannye van den Hertog van Alva, en zijnen Aanhangeren, meest alle de Steden in Hollant gerevolteert waren, en sig begeven hadden onder de protectie van den Heere Prince van Orange, Stadhouder van Hollant, waer door eenige vande Heemraden sig geretireert hadden binnen de Steden van Utrecht, Amsterdam, en elders, den Vyanden van 't Vaderlant toegedaen zynde, hebben de andere Heemraden die in Hollant gebleven waren, in de plaats van de voorz fugitive, andere bequame persoonen genomineert, en deselve Hooggedachte Prince als Stadhouder gepresenteert, om die tot Heemraden te eligeeren en committeeeren, soo als hier naar volgt.

Adriaen, Heere van Zwieten, is weder in zijn Staat gestelt als Heemraat.

Hendrick vander Laan verlaten, en gedepor-teert.

Vincent van Lockhorst, verlaten en gedepor-teert.

Mr. Herbert Stalpart, verlaten en gedepor-teert.

Johan van Duvendoorde en Woude, Heere van Warmont, wort Heemraet den 9. April 1577. in plaats van zijn Vader.

Gerard van Poelgeest, Heere van Hoogmade, den 13. Mey 1577.

Mr. Paulus Buys, Advocaat vanden Lande van Hollant, den 16. Augusty 1577.

Gysbrecht van Duvendoorde, Heere van Opdam en Heynsbroeck, den 17. Augusty 1577.

Pieter de Kies, den 9. December 1577.

Aalbrecht van Raaphorst, resigneert het Dijkgraaffschap van Rhymlant ten behoeve van Foy van Broeckhoven, en wert Heemraad den 18. September 1578.

Nicolaas Ruychaver, den 18. Mey 1581. in plaats van den Heere van Opdam, overleden den 9. November 1580.

Jr. Amelis vanden Boeckhorst, den 26. Augusty 1589. vermits de resignatie van Johan vander Does, Heere van Noortwijck.

Jr. Andries vanden Boeckhorst, den 15. Marty 1593. vermits de resignatie van Jr. Aalbrecht van Raaphorst.

Jr. Arent van Duvendoorde Jacobsz. den 17. July 1593. in plaats van Amelis vander Boeckhorst, die geworden was Raad in den Hoogen Raede.

Jr. Nicolaes van Matheneste van Wybisma, den 25. Juny 1594. in plaats van Mr. Paulus Buys.

Adriaen van Berckenroode, den 1. Maart 1597. in plaats van Pieter de Kies.

Jr. Ysbrant van Schagen, den 21. December 1600. in plaats van Jr. Arent van Duvendoorde, die geworden was Dyck-graaf van Rhymlant.

Jr. Johan Heer van Duvendoorde, den 1. April 1603. in plaats van Ysbrant van Schagen.

Frederick Ramp, den 30. Marty 1605. in plaats van Nicolaas Ruychaver.

Maarten Ruychaver, den 1. Marty 1606. in plaats van Adriaen van Berckenroode.

Ir. Iacob van Wijngaarden, Heere van Bent-huyfen, den 13. November 1610. in plaats van Ir. Iohan van Duvendoorde en Woude, Heere tot Warmont, Jacobs-Woude, Alkemade.

Ir. Iacob van Duvendoorde, Heer tot Warmont, Jacobs-Woude, Alkemade, den 26. Iuly 1614. in plaats van Gerard van Poelgeest, Heere van Poelgeest, Hoogmade, Koudekerck.

Hendrik van Berkenroode Adriaanz, den 26. Iuly 1614. in plaats van Fredrik Ramp.

Geleyn van der Laan, den 19. Augusty 1617. in plaats van Nicolaas van Matheneste, Heere van Haerlwoude en Lockhorst. Ambaghtsheer van Slydregt.

Ir. Willem van Matheneste, Heere van Ras-court, den 23. January 1621. in plaats van Andries van der Boukhorst, Heere van Vliet en van de Vrye Boekhorst.

Ir. Iohan van Schagen, den 4. Iuly 1622. in plaats van Willem van Matheneste, Heer van Ras-court.

Willem Ruychaver, den 20. February 1627. in plaats van Maarten Ruychaver zijn vader.

1637. d'Heer Cornelis van der Hoog.

1636. Ior. Cornelis van Mateneste Heere van Haerlwoude en Lockhorst, Ambaghtsheer van Slydregt.

1641. Ior. Iacob van Lancscroon, Heer van Kyshoek.

1644. Ir. Iohan Buyteweg Heere van Nieu-koop Noorden en Agtienhoven

1646. Ior. Arent Adam van Wassenaar, Heere van den Bosch, Zanen.

1656. Heer Arent van Wassenaar Heere van Duvendoorde Voorshoten.

. . . d'Heer Willem Paads, out Burgemeester der Stad Leyden.

. . . d'Heer Iohan van Thilt out Schepen der Stad Haerlem.

E e e e e e e e

1658.

1658. Hr. Iohan van Waffenaar Heere van Haerfwoude, Druynen,
 1662. Hr. Iacob van Waffenaar, Heere van Waffenaar, Obdam.
 1664. d'Hr. Pieter Bol, out Schepen der Stat Haarlem.
 . . . d'Hr. Gerard Bicker Heere van Zwieten, Eerste Raat en Mr. van de Rekeningen der Domeynen.
 1667. Hr. Wigbolt vander Does, Heere van Noortwijk.
 1668. d'Hr. Adriaan van Bosvelt, Raat en Mr. van de Rekeningen der Domeynen.
 1670. d'Hr. Diderik van Leyden van Leeu-

wen Out Burgemeester der Stad Leyden.

1674. Hr. Iacob van Waffenaar tot Duvenvoorde, Heere van Voorfchoten.

1678. d'Hr. Gasper Fagel, Raat-pensionaris van Holland.

. . . Hr. Gerrit van Poelgeest, Heere van Poelgeest, Coudekerk, Hoogmade.

1680. Hr. Iacob van Waffenaar Heere van Waffenaar, Obdam.

. . . d'Hr. Michiel ten Hove Pensionaris der Stad Haarlem.

1682. d'Hr. Iacob vander Maas, Out Burgemeester der Stad Leyden.

D Y C K G R A V E N

Van

D E L F L A N D T

1323. Aarnout van den Dorpe, Balliu en Dijkgraaf van Delflandt.

1336. Floris van Bouckhorst, Balliuw en Dijkgraaf.

1446. Dirk Potter, Dijkgraaf.

1461. Ian van Egmont, Dijkgraaf.

1469. en 1485. Cornelis van Dorp, Dijkgraaf.

1476. Willem Floris, Oude-Dijkgraaf vermeld den 4. Iuly.

1476. Cornelis van Dorp, als Oude, en Ian Splinter als nieuwe Dijkgraaf.

1486. Jacob Lambregts, Dijkgraaf.

1494. Arent Vranken, Schout van Delft, Balliu en Dijkgraaf.

1500. Jan de Heuyter, Schout van Delft, Balliu en Dijkgraaf, wiert Dijkgraaf anno 1500. den 12. November.

1507. Jan Aalbrechts, Dijkgraaf.

1514. Pieter van Roon, Dijkgraaf.

Mr. Jan Jacobsse van Utrecht, was lange Jaren Dijkgraaf tot den Iare 1536.

1553. Frans Duyft van Voorhout, Dijkgraaf t'zedert den Iare 1536. tot anno 1553.

Zedert den Iare 1553. Iooft van Ouwelant.

1556. Ian van Bodegem, wiert Dijkgraaf den 11. Augusty 1556.

1559. Adriaan van der Does, Dijkgraaf.

1563. Pieter van der Goes, Dijkgraaf.

1575. Willem van Dorp Dijkgraaf, was ook Schout van Delft.

1592. Aalbrecht Storm van Wena, Balliu en Dijkgraaf geworden den 25. Iuly 1592.

1629. Gerard van Randeroode van der A, Heer van Sevender, Balliu en Dijkgraaf den 21. December 1629.

1633. Willem van der Hoef, Balliu en Dijkgraaf 25. Maart 1633.

1662. Diderik van Coolwijk, Balliu en Dijkgraaf 22. Iuly 1662.

H E E M R A D E N

Van

D E L F L A N D T.

Heer Arent van Hoodenpyl, Ridder, leefde anno 1323.

Heer Diderik van der Woert, Ridder.

Claas van der Dues.

Heer Gyfland van der Made, Ridder.

Heer Hendrik van der Lier, Ridder.

Heer Philips van Polanen, Ridder, leefde

1354.

Arent van Naaltwijk, Ridder.

Heer Diderik van Hoodenpyl vermeld anno

1369.

Heer Arent van Dorp, Ridder.

N. Dues.

N. Polanen.

Dirk van Cattendijk.

N. van Ockenberge.

Hr. Gysfelyn van der Made, Ridder.

Heer Roeland van Groenevelt, Ridder.

Heer Gysfelyn van der Lier, Heer Henricx zoon.

Heer Arent van Duvenvoorde,

Heer Gysbert van Diepenburg, Ridder, leefde anno 1406.

Heer Dirk van Naeltwijk.

Heer Gerrit van Egmont, Heer van Wateringe, Ridder.

Heer Iacob van Spangen, Ridder.

Heer Arent van Dorp, Ridder.

Heer Dirk van Waffenaar.

Willem van Naaltwijk, Ridder, vermeld in een

een Openbrief van Hertog Aalbrecht van Beyeren anno 1369.

Heer Ian van der Lier, Heer van Dorp.

Heer Arent van der Does.

Godschalk Oem, vermeld 1453.

Jan Vos van der Woert, vermeld 1446.

Hr. Philips van Spangen, Raat in den Hove van Holland.

Hr. Boudewyn Hert van der Woert, Heer in Abbenbroek, en Schout tot Delft, heeft als Heemraat gezegelt anno 1468.

Gerrit van Abbenbroek, wert Heemraat den 12. December 1469. in plaats van zijn Vader Boudewyn Hert.

Johan Ruygrok van der Werve, Ridder.

Willem Broeder tot Egmont, Heer van Yffelsein.

Gysbert van Yffelseyn.

Johan van Matenes.

Gysbert Oem van Wyngaarden.

Willem van Alkemade Francen.

Johan Broeder tot Egmont, Heer tot Voorburg, Ridder.

Heer Hendrik van Naaltwijk, Marschalk tot Holland, Ridder, als Heemraat gemelt anno 1466.

Heer Johan van Waffenaar, Burggraaf tot Leyden.

Mr. Dirk Poes, Griffier van den Hove van Holland; Overleden des Vrydags van St. Michiel 1471.

Mr. Jacob van Borsselen.

Gerrit van Assendelft, Ridder, Heer van Assendelft en Besoyen, Raat in den Hove van Holland, wert Heemraat Vrydags van St. Michiel 1471. in plaats van Dirk Poes.

Mr. Claas Ruygrok vander Werve, wert Hooge Heemraat in plaats van zijn Vader Jan Ruygrok van der Werve den 14. Maart 1472.

Willem Ruygrok van der Werve, Ridder.

Willem Hart van der Woert van Abbenbroek, Ridder.

Jacob de Baartaart, resigneerde zyn Ampt ten behouwe van Otto van Egmont, op den 21. Mey 1482.

Heer Otto van Egmont van Merensteyn Heer tot Kenenburg, Ridder.

Heer Cornelis van Dorp, Ridder, Heer van Benthuyfen vermeld 1494.

Heer Johan tot Waffenaar, Burggraaf tot Leyden.

Heer Claas van Assendelft, Ridder, Heer van Assendelft, &c.

Heer Cornelis Krocink, Heer van Benthuyfen, Hourvester van Holland.

Floris Oem van Wyngaarden, Floris zoon, Heer tot Yffelmonde.

Dirk Sonk Janz, Schout van Delft anno 1487.

Jacob van Almonde, Raat des Konincx van Oostenrijk.

Adriaan van Dorp, Heer Cornelisse, Heer van Dorp, vermeld 1503.

Heer en Mr. Floris Oem van Wyngaarden Ians zoon, Ridder, Ambagts-heer van Yffelmonde, Raat des Keyfers in den Hove van Hollandt.

Jacob Gout, Rentmeester van Noortholland wert Heemraat in January 1505. stierf den 12. November 1510.

Johan de Heuyter Iansz, Schout van Delft, wert Heemraat in plaats van Jacob Gout den 13. November 1510.

Ysbrant Oem van Wyngaarden.

Vrank van der Meer Pieterfoen, wert Heemraat in plaats van Floris van Wyngaarden den 19. November 1510.

Jacob Stalpart vander Wiele, Adriaans Soen Heemraat 1518. stierf 1537.

Cornelis van der Hoog, Gerrits zoon, Heemraat 1518.

Cornelis Suys Pieterfoen, President van Holland 1536.

Willem Cornelisse Schans.

Heer Andries van Bronkhorst, Heer Willems zoon, 1521. in plaats van Willem Schans.

Mr. Johan de Heuyter Iansz, in plaats van zyn Vader den Schout van Delft, Heemraat 1532.

Willem Gout.

Ian van Almonde, Heemraat den 10. December 1537. in plaats van Jacob van der Wiele.

Mr. Cornelis Suys.

Mr. Cornelis de Jonge, Heere van Baartwijk, Rekenmeester van Holland, Heemraat den 14. April 1544. in plaats van Willem Gout.

Heer Otto van Egmont, Ridder, Heer tot Kenenburg, Maastrand, en Schipluyden, Heemraat den 10. February 1547. in plaats van Andries van Bronkhorst.

Johan de Heuyter Iansz, Heemraat den 5. Maart 1553.

Dirk Coebel van Loo, Heemraat den 10. Juny 1555.

Pieter van Bronkhorst, Heer Andries zoon, den 14. Juny 1560.

Abraham van Almonde, Heer van Beukelsdyck en Altena, Burgemeester tot Delft, Heemraat 1566.

Mr. Arent van der Meer Vrankensz Secretaris der Stad Delft.

Mr. Pieter Hanneman, Griffier van den Hove van Holland, resigneerde zyn Ampt aan Hooge Heemraden den 13. February 1592.

Heer Johan van Matenes, Heere van Rivieren, Hooge Heemraat den 17. Maart 1579.

Cornelis van Myerop van Cuyk, Heere van Hoogtroude, Callagen &c. den 11. November 1586.

Jacob van Egmont, Heer tot Kenenburg, den 1. April 1593. in plaats van Pieter Hanneman.

Johan van Oldenbarnevelt, Ridder, Heer vanden Tempel, Berckel, Roodenrys, &c. Advocat van Hollandt, Heemraet den 14. April 1595.

Jacob Hugens vander Dussen, Heer tot Haringh-Carpel, &c. Raat en Burgemeester tot Delft, wert Heemraet, den 17. February 1598.

Aelbregt van Schagen, Jonckheere tot Schagen, Heere tot Burghoorn, Heemraat den 7. Mey 1604.

Heer Diderick van Belois, en Treslongh, Ridder der Duytsche Ordre, coadjuterent

Eeeeeeee 2

Com-

Commandeur van Maeslandt, daer na Land-Commandeur, Heemraadt den 26. February 1610.

Reynier van Oldenbarnevelt, Ridder, Heer van den Tempel, den 25. April 1611. omme in plaetse van zijn Vader in desselfs absentie provisioneel te dienen.

Diderick van Schagen, Vryheer tot Goudriaen, tot St. Hubert, Waddinxveen, &c. Heemraat den 7. November 1612.

Anthonis van Wassenauer ende Duvenvoorde, Heer vanden Bosch, den 18. Mey 1616.

Johan van Roon, den 27. April 1619.

Diderick de Bye, Heer van Albrantswaart, den 16. Maert 1621.

Arent Jacobsse vander Graef, Raat en Burgemeester tot Delft, den 16. Mey 1623.

Nicolaes vander Duyn, Ambagts-heer van Ryswijck, 's Gravemoer, den 18. April 1628.

Willem van Winlen, Ridder, Commandeur in Maeslant, den 29. January 1630.

Aelbregt van Wassenauer, Heer van Alckemade, &c. den 3. Mey 1632.

Jacob Frederick van Zevender, Heer van Kenenburgh, den 16. April 1636.

Jacob vander Graef, Heer van Hoogeveen, &c. Raat en Burgemeester tot Delft, Heemraet den 24. April 1637.

Cornelis Musch, Ridder, Heer van Waalsdorp, Carnisse, &c. Griffier vande Hoogh Mog. Heeren Staten Generael, den 14. April 1643.

Willem Stalpart vander Wiele, Heere vande

Werve, Nieuwerkerck, &c. den 21. July 1650.

Adriaan vander Myle, Heer vander Myle, Dubbeldam, Alblas, &c. 21. December 1650.

Dirck Gerritse Meerman, Ridder, Heer van Molenaers-graef, Raet en Burgemeester tot Delft, den 16. February 1654.

Pieter van Wassenauer, Ridder der Duytse Ordre, Heer van Sterrenburgh, &c. den 6. December 1655.

Diderick Pauw, Ridder, Heer van Carnisse, Meester-knaap van Hollandt, den 1. February 1657.

Jsaac Pauw, Ridder, Heer van Agtienhoven, Gecommitteerde ter Vergaderinge vande Hoogh Mog. Heeren Staten Generael, Meester-knaap van Hollandt, den 23. October 1660.

Philips Jacob vanden Boetselaar, Baron van Asperen, &c. Presiderende Raat inde Gecommitteerde Raden vande Ed. Groot Mog. Heeren Staten van Hollandt ende West-vrieslandt, den 18. January 1665.

Daniel van Wyngaerden, Heer van Werkendam &c. Gecommitteerde ter Vergaderinge van de Ho. Mog. Heeren Staten Generael uyt de Ordre van de Ridderfchap van Hollandt, den 3. October 1669.

Adriaan Boogaart, Heer van Belois, Raat en Burgemeester der Stad Delft, en Gecommitteerde in 't Collegie van de Ed. Mog. Heeren Gecommitteerde Raden, den 2. April 1681.

Simon van Beaumont, Secretaris van de Ed. Groot Mo. Heeren Staten van Hollandt en West-vrieslandt, den 1. April 1681.

S E C R E T A R I S E N

Van 't Hooge Heemraetschap van

D E L F L A N D T,

foo veel deselve bekend zyn.

- 1452 Mr. Reynier.
- 1468 Hugo van Dam.
- 1473 Cornelis de Bruyn.
- 1483 De Camp.
- 1484 Pieter Dircksz.
- 1505 Cornelis Camerouwer.
- 1520 Vrank van Zonne.
- 1518 Vranck vander Houve, die tot Substituut hadde Willeboort Uyttenbroeck.
- 1545 C. Domans.
- 1546 Willem van Berendrecht.
- 1576 Den 6. April, Vranck van Berendrecht,

Secretaris geworden, beneffens zijn Vader Willem van Berendrecht.

1573. tot 1588. Simon Storm van Wena.

1588. tot 1619. Pieter Verharen.

1614. Den 3. Maert verkreegh Hendrick Verharen resignatie van zijn Vader Pieter Verharen, en bediende het Secretaris-Ampt, omtrent Anno 1621. en verdere jaren.

1627 Den 8. November wiert Andries de Reeck, Secretaris.

1648 Den 9. Maert, Mr. Cornelis de Jonge.

1679 Den 1. April, Mr. Jacob Meerman.

D Y C K.

D Y C K G R A V E N

Van

S C H I E L A N T.

- 1302. Vriese van der Meye.
- 1336. Floris van der Boukhorst.
- 1357. Heer Dirk van Croonenburg.
- 1372. Dirk van Swieten.
- 1437. Gysbert Willemsen.
- 1438. Willem de Baftaart van Egmont.
- 1454. Ysbrant van Alkemade.
- 1470. Willem van Swieten.
- 1475. Claas Ian Ockertsen.
- 1480. Ian van Reymerfwaal.
- 1482. Willem van der Hove.
- 1500. Jacob van der Dorp.
- 1533. Gysbert Iansen.
- 1549. Cornelis van Reynegom.
- 1560. Nicolaas van der Duyn.
- 1564. Adriaan van der Does.

*Deze navolgende Dijk-graven zijn t'ze-
dert anno 1577. by de Stadt Rotter-
dam gestelt.*

- 1577. Gerrit van Vlooswijk.
- 1586. Christiaan van Cleyburg.
- 1596. Gerrit Nicolaasen de Bondt.
- 1601. Cornelis Pieterfen Vroeten.
- 1619. Jacob Nicolaasen Duyn.
- 1631. Harmen Mathysen van Wielik.
- 1640. Daniel van Hoogendorp.
- 1673. Thomas Punt.
- 1673. Mr. Iohan van Yck.

H E E M R A D E N

Van

S C H I E L A N T.

- 1347.
Daniel van Roodenrijse.
Kerstant van den Bergen.
Willem van de Veene.
Traneyse Schrevels.
Willem van der Duyn.
- 1395.
Philips van der Spangen.
Dirk van der Leck.
Willem van Cralingen.
Wouter van Mathenes.
Jacob Pieter Venynsz.
- 1405.
Dirk van der Leck, Ridder.
Philips van der Spangen, Ridder.
Willem van Cralingen.
Wouter van Mathenes.
Daam van der Duyn.
- 1410.
Dirk van der Leck.
Philips van der Spangen.
Daam van der Duyn.
Kerstandt van den Bergen.
Willem van Hodenpyl.
- 1415.
Dirk van der Leck.
Philips van der Spangen.

- Daam van der Duyn.
Daniel van Cralingen.
Adriaan van Mathenes.
- 1430.
Daniel van Cralingen.
Willem van Naaltwijk.
Iacob Beuckel van Wena.
Engelbregt van der Spangen.
Heyman Dircx van Teylingen.
- 1440.
Willem van Naaltwijk.
Jacob Beukel van Wena.
Jan van der Leck.
Jan van Duvoorde.
Arent van Egmont.
- 1449.
Jan van der Leck.
Jan van Duvoorde.
Aalbregt van Naaltwijk.
Gerrit vander Spangen.
Jan de Witte van Bolgersteyn.
- 1469.
Jan van Duvoorde.
Gerrit van der Spangen.
Jan de Witte van Bolgersteyn.
Heer Hendrik van Naaltwijk.
Philips van der Spangen.

Eeeeeeee 3

1478.

1478.

Gerrit vander Spangen.
Jan de Witte van Bolgersteyn.
Heer Hendrik van Naaltwijk.
Philips van der Spangen.
Adriaan van Mathenes.

1479.

Gerrit van der Spangen.
Heer Hendrik van Naaltwijk.
Philips van der Spangen.
Adriaan van Mathenes.
Jacob van der Duyn.

1481.

Gerrit van der Spangen.
Heer Hendrik van Naaltwijk.
Philips van der Spangen.
Adriaan van Mathenes.
Willem van der Boukhorst.

1491.

Gerrit van der Spangen.
Heer Hendrik van Naaltwijk.
Philips van der Spangen.
Adriaan van Mathenes.
Mr. Dirk van Ryfwijk.

1493.

Heer Hendrik van Naaltwijk.
Philips van der Spangen.
Adriaan van Mathenes.
Mr. Dirk van Ryfwijk.
Mr. Jacob van Almonde.

1503.

Philips van der Spangen.
Adriaan van Mathenes.
Mr. Jacob van Almonde.
Heer Ian van Duvoorden.
Floris van Wijngaarden.

1507.

Mr. Jacob van Almonde.
Heer Ian van Duvoorden.
Floris van Wijngaarden.
Jan van Swieten.
Willem van Coulster.

1512.

Heer Jan van Duvoorden.
Floris van Wijngaarden.
Willem van Coulster.
Jan van Swieten.
Heer Willam van Alkemade.

1515.

Heer Ian van Duvoorde.
Floris van Wijngaarden.
Heer Willem van Alkemade.
Heer Floris van Kyfhouk.
Willem van der Boukhorst.

1517.

Heer Jan van Duvoorden.
Heer Willem van Alkemade.
Heer Floris van Kyfhouk.
Willem van der Boukhorst.
Johan van Mathenes.

1523.

Heer Ian van Duvoorden.
Heer Willem van Alkemade.
Heer Floris van Kyfhouk.
Willem van der Boukhorst.
Gysbregt van Soelen.

1533.

Heer Ian van Duvoorden.
Heer Willem van Alkemade.
Heer Floris van Kyfhouk.
Willem van der Boukhorst.
Adriaan van Mathenes.

1535.

Heer Jan van Duvoorden.
Heer Willem van Alkemade.
Heer Floris van Kyfhouk.
Adriaan van Mathenes.
Adam van der Duyn.

1538.

Heer Ian van Duvoorden.
Heer Willem van Alkemade.
Heer Floris van Kyfhouk.
Adriaan van Mathenes.
Iohan van Soelen.

1545.

Heer Willem van Alkemade.
Heer Floris van Kyfhouk.
Adriaan van Mathenes.
Iohan van Soelen.
Fredrik van Duvendoorden.

1553.

Adriaan van Mathenes.
Iohan van Soelen.
Fredrik van Duvendoorden.
Splinter van Herregen, Heere van Ooster-
wijk.
Mr. Jacob van der Duyn, Heere van Spangen,
Doctor in beyde de Regten.

1554.

Adriaan van Mathenes.
Frederik van Duvendoorden.
Splinter van Herregen.
Mr. Jacob van der Duyn.
Jacob Pynssen.

1558.

Fredrik van Duvendoorden.
Splinter van Herregen.
Mr. Jacob van der Duyn.

Jacob

Jacob Pynffen.
Ian Dirk t'Hoensz.
1560.

Frederik van Duvenvoorde.
Splinter van Herregen.
Mr. Jacob van der Duyn.
Ian Dirk t'Hoensz.
Jacob de Hoeyter.
1562.

Splinter van Herregen.
Mr. Jacob vander Duyn.
Ian Dirk t'Hoensz.
Jacob de Hoeyter.
Nicolaas Heere van Assendelf.
1568.

Splinter van Herregen.
Mr. Jacob van der Duyn.
Jacob de Hoeyter.
Nicolaas Heere van Assendelf.
Iohan van Mathenes.
1570.

Splinter van Herregen.
Mr. Jacob van der Duyn.
Jacob de Hoeyter.
Iohan van Mathenes.
Jacob van Almonde.
1574.

Splinter van Herregen.
Mr. Jacob van der Duyn.
Iohan van Mathenes.
Jacob van Almonde.
Hendrik Heermaal.

BEGIN vande TROUBLES.

1574.
Adriaan van Helm Duynen.
Nicolaas van Driel.
Willem van Muylwijk.
Mr. Iohan Jacobz van Rosendaal.
Hendrik Duyft van Voorhout.
1576.

Adriaan van Helm Duynen.
Nicolaas van Driel.
Mr. Iohan Jacobz van Rosendaal.
Dirk Dirksz t'Hoensz.
Mr. Iooft van Menin.
1578.

Mr. Johan Jacobz van Rosendaal.
Dirk Dirksz t'Hoensz.
Mr. Jooft de Menin.
Pieter Henricxz van Willigen.
Willem van Meliffandt.
1583.

Mr. Johan Jacobz van Rosendaal.
Dirk Dirksz t'Hoensz.

Mr. Jooft de Menin.
Willem van Meliffant.
Johan van Assendelf, Heere van Cralingen.
1589.

Dirk Dirks t'Hoensz.
Mr. Jooft de Menin.
Willem van Meliffant.
Iohan van Assendelf.
Iohan Heere tot Schagen.
1593.

Mr. Iooft de Menin.
Willem van Meliffant.
Iohan van Assendelf.
Iohan Heere tot Schagen.
Willem Stoop van Dordregt.
1598.

Mr. Iooft de Menin.
Willem van Meliffant.
Iohan van Assendelf.
Iohan Heere tot Schagen.
Adriaen van Mathenes.
1600.

Willem van Meliffandt.
Iohan van Assendelf.
Iohan Heere tot Schagen.
Adriaan van Mathenes.
Doctor Æmilius van Rosendaal.
1609.

Iohan van Assendelf, Heere van Cralingen,
Befoyen &c.
Iohan Heere tot Schagen, Burchoorn, Goudriaan, &c.
Adriaan Heere van Mathenes, Riviere, Opmeer, &c.
Doctor Æmilius van Rosendaal.
Pieter Adriaansz van Walenburg.

1618.
Iohan van Assendelf, Heere van Cralingen,
Befoyen, &c.
Adriaan Heere van Mathenes, Riviere, Opmeer, &c.
Doctor Æmilius van Rosendaal.
Pieter Adriaansz van Walenburg.
Nicolaas van Boukhorst, Heere tot Wimmenum.

1619.
Adriaan Heere van Mathenes, Riviere, Opmeer, &c.
Doctor Æmilius van Rosendaal.
Pieter Adriaansz van Walenburg.
Nicolaas van Boukhorst, Heere tot Wimmenum.
Gerrit van Assendelf, Heere van Cralingen,
Befoyen &c.

1621.

Adriaan Heere van Mathenes, Riviere, Opmeer.
 Nicolaas van Boukhorst, Heere tot Noortwijk.
 Gerrit van Assendelf, Heere van Cralingen, Befoyen, &c.
 Gysbert Hendriks t'Hart.

1622.

Nicolaas van Boukhorst, Heere tot Noortwijk.
 Gerrit van Assendelft, Heere van Cralingen, Befoyen &c.
 Gysbert Hendriks t'Hart.
 Cornelis Claas van Driel.
 Aalbrecht Heere tot Schagen, Burchoorn, Barfingherhoorn, Harinckhuysen &c.

1625.

Johan Gerrit van Assendelft.
 Gysbert Hendriks t'Hart.
 Cornelis Claas van Driel.
 Aalbrecht Heere tot Schagen.
 Johan Heere van Mathenesse, Riviere, Opmeer, Souteveen, &c.

1631.

Gysbert Hendriks t'Hart
 Cornelis Claasz van Driel.
 Aalbrecht Heere tot Schagen.
 Johan Heere van Mathenesse, &c.
 Jonkheer Jacob van Thuyl van Bulkesteyn.

1633.

Gysbert Hendriks t'Hart.
 Cornelis Claasz van Driel.
 Aalbrecht Heere tot Schagen.
 Johan Heere van Mathenesse.
 Ionkheer Cornelis Heere van der Myle.

1637.

Gysbert Hendriks t'Hart.
 Aalbrecht Heere tot Schagen.
 Johan Heere van Mathenesse.
 Cornelis Heere van der Myle.
 Cornelis Janz Hartigsvelt.

1638.

Aalbrecht Heere tot Schagen.
 Johan Heere van Mathenesse
 Cornels Heere vander Myle, &c.
 Cornelis Ianz Hartigsvelt,
 Wilhelm Brasser.

1640.

Johan Heere van Matenesse.
 Cornelis Heere van der Myle.
 Cornelis Ianz Hartigsvelt.
 Wilhelm Brasser.
 Theophile van Cats, Heere van Cats, Colster, Heyloo, en Oosdom.

1643.

Johan Heere van Matenesse.
 Wilhelm Brasser.
 Theophile van Cats.
 Wilhelm van Matenesse Heere van Rasquart.
 Johan Verfyden.

1654.

Theophile van Cats.
 Wilhelm van Matenesse, Heere van Rasquart
 Ior. Adriaan Heer van Matenesse, Riviere, Opmeer, Souteveen &c.
 Johan van Berkel, Out-Burgemeester der Stat Rotterdam, en Ontfanger Generaal van Holland en Westvrieland.
 Mr. Jacob Navander, Out-Burgemeester der Stad Rotterdam.

1656.

Willem van Matenesse Heer van Rasquart &c.
 Johan van Berkel.
 Mr. Jacob van Navander.
 Mr. Anthonis Vossenburg, Burgemeester der Stadt Gouda.
 Abraham van Cleef, Burgemeester der Stede Schiedam.

1661.

Willem van Matenesse Heere van Rasquart Lisse, &c.
 Johan van Berkel.
 Abraham van Cleef.
 Mr. Christiaan Prins, Out-Burgemeester der Stad Rotterdam.
 Æmilius Cool, Oudt-Burgermeester der Stad Gouda, Gecommitteerde Raad van de Heeren Staten van Holland en Westvrieland.

1661.

Wilhem van Matenesse, Heer van Rasquart, Lisse &c.
 Johan van Berkel, Ontfanger Generaal van Holland en Westvrieland.
 Abraham van Cleef, Out-Burgemeester der Stad Schiedam.
 Christiaan Prins, Out-Burgermeester der Stad Rotterdam.
 Æmilius Cool, Out-Burgermeester der Stad Gouda.

1666.

Willem van Matenesse, Heer van Rasquart, Lisse, &c.
 Abraham van Cleef.
 Christiaan Prins.
 Æmilius Cool.
 Gysbert van Matenesse, Heer van Matenesse, Souteveen, Opmeer, ter Docs, &c.

1668.

Abraham van Cleef.
 Christiaan Prins.
 Æmilius Cool.
 Gysbert van Matenesse, Heere van Matenesse, Souteveen, Opmeer, &c.

Heer

XIII. HOOFSTUK. O U D B A T A V I E N 1513

Heer George van Cats, Heer van Schagen,
Colster, Heyloo, Ooldom, &c.

1670.

Abraham van Cleef.
Christiaan Prins.
Emilius Cool.
Heer George van Cats.
Heer Carel Baron van den Boetselaar, Gecommitteerde Raad ter Admiraliteyt tot Amsterdam.

1671.

Emilius Cool.
George van Cats.
Carel Baron van den Boetselaar.
Heer Steven van der Does, Heer van Noortwijk, Noortwijk op Zee, Langevelt, Ofhem &c.
Jacob Voorburg, Gecommitteerde Raat van de Heeren Staten van Molland en Westvrieland, en Out-Burgemeester der Stad Rotterdam.
Adriaan van der Duffen Burgemeester der Stad Schiedam.

1676.

Emilius Cool.
George van Cats.
Carel Baron van den Boetselaar.
Steven van der Does.
Adriaan van der Duffen.
Mr. Iohan Kievit, Raat en out-Burgemeester der Stad Rotterdam, Fiscaal van 't Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteyt op de Mase, en Bewinthebber van de Oostindische Compagnie.

1681.

Emilius Cool.
George van Cats.
Carel van den Boetselaar.
Steven van der Does.
Iohan Kievit.
Mr. Theodorus van Bleywijk, Gecommitteerde Raat van de Heeren Staten van Holland ende Westvrieland, en Out-Burgemeester der Stadt Schiedam.

S E C R E T A R I S E N

Van

S C H I E L A N T.

- 1491. Arent Post.
- 1497. Ewout Huybregtsen.
- 1502. Willem Jansen.
- 1530. Johan van Zoelen.
- 1538. Wouter Dammassen de Hont.
- 1575. Adriaan Ruysch Secretaris, en Nicolaas Carlier Rentmeester.
- 1600. Jan Dirksen Versyden Rentmeester en Secretaris.
- 1643. Mr. Gerrit Versyden Rentmeester en Secretaris.
- 1646. Cornelis Nieupoort, Rentmeester en Secretaris.
- 1658. Mr. Bernard Swardekroon, Rentmeester en Secretaris.
- 1675. Mr. Dirk de Raadt, Rentmeester en Secretaris.
- 1682. Mr. Caspar Hendrik Selkart, Rentmeester en Secretaris.

113 99 *Zacht-gerigt vanden Houtvester,*] Bestaandeuyt sodanige Personen, aen welke de forge, onderhoudinge en toeficht der Wildernissen en Duynen in Hollant vande hoge Overigheid is aanbevolen; als daer sijn den Opper-Houtvester, Lieutenant-Houtvester, en Meesters-Knapen, met hunne Suppooften. By wie desen Staat van Opper-houtvester successivelijk is bediend geweest, daar van vind men geen ouder bescheid, als omtrent den jare 1376. En is de eerste, die vermeldt werd, dien staat bediend te hebben,

FOIKEN WILLEMS; dese wert gevonden als Houtvester vanden jare 1376. voorn. tot het jaar 1380. incluys, sonder onderscheid nochtans van Opper-of Lieutenant-Houtvester; hem succedeerde

BARTELMEUS van RAAPHORST; Ridder, Sone van Dirk van Raaphorst, mede Ridder; dese stierf anno 1406. hebbende tot den jare 1386. desen Staet bekleet.

WILLENAAR van WELDAMME; werd Houtvester in den jare 1386. naar welken volgde,

JOHAN van KRONENBURG, Ridder, Heer van Loenen, en naderhandt Castelein van Heusden, hy was Houtvester tot den jare 1394. toe.

COEN CUSER van OOSTERWYCK, werd inden selven jare omtrent Paaschen Houtvester voor den tijd van drie jaren; hy was anno 1396. Bewaerder van het Reigers-bosch tot Blindelmeerbrouck.

WILLEM SIMONS Soone succedeerde desen als Houtvester, inden jare 1397. na den welken wederom Houtvester wierde;

JAN van HAEMSTEDÉ, welke dit Ampt beleende met de somme van 3579. ponden 13. stuyv. 11. penn.

HENDRIK vander WOERT Gerits soone verkrijgt het Houtvesters Ampt by brieven vanden 17. Mey 1403. eerst van dien tyd af, en daar na drie jaren lang, en voorts gedurende tot wederseggen, mits betalende in handen van den voorz Jan van Haemstede de somme

F i f f f i f f van

van 3579. ponden 13. stuyv. 11. penn. 't selve te besitten, tot dat hy vande voorz somme voldaan soude sijn; waar op brieven van confirmatie van Hertogh Willem gevolgt sijn van date den 17. Mey 1403. en 10. Novemb. 1404. en wert anno 1410. aen Juffrou Beatrix, Weduwe van den voorz Hendrik vander Woert, alimentatie toegeleyt tot wederseggen van 100. Vrankrijxe Cronen s' jaars, verschijnende op St. Martijnsdagh inde Winter.

CLAES van RUYVEN Claasone was Houtvester van Hollandt vanden jare 1410. tot den jare 1420. wanneer hy stierf, en hem succeerde in 't selve Ampt,

ADRIAEN vander WOERT, Hendrix voorz Sone, by brieven van date den 1. January 1420. *filo curia.*

HENDRIK van BORSSELEN, Heer van der Veere en Sandenburg, wert Houtvester in plaats vanden voorz Hendrik vander Woert;

VROU JACOBA werd Houtvester-sche en Overste Duynbewaarstere gemaekt by brieven van Hertog Philips in dato 15. April 1433. mits betalende den voorz Heer van der Veere sodanige Penningen, als hy daar op staande hadde.

V R A N K van BORSSELEN van Zuylen en van St. Martensdijk, Vrouw Jacoba s' Man, wert daar na anno 1434. in 't voornoemde Officie gestelt, op een Wedde van 70. Nobelen s' jaars mits betalende alle Officiers van de Wildernissen; en heeft aan den voorz Heere van der Veere, by handen van Adriaan van der Woert, en Dirk van Swieten betaald de somme van 1400. goede goude Wilhelmus Schilden en 1400. Vrankrijxe Cronen, elke Croon te betalen met een Wilhelmus Schilt, en drie Philippus Cromsteerten. En na dat Heer Vrank van Borssele voorz nu in den jare 1434. verkregen hadde den tytel van Graaf van Oostervant, soo wert hem anno 1436. den 23. April de Houtvesterye met al den aankleven van dien vry vergunt sijn leven lang, met cassatie der voorz obligatien van 1400. Wilhelmus Schilden en 1400. Cronen, en met veele en verscheidene Preminentien; ja ook magt om alle Placaten te mogen doen maken, en publiceren na sijn goet dinken; mits doende de levering van Venoisoen en Conynen aan den Grave, wese in Hollandt, ook mede aan die van den Rade, en andere na gewoonte. Hem wierd daar na quyt gescholden te rekenen van de boeten en breuken, en hem toegelaten, die te houden tot sijnen profijte, by brieven van den 6. July 1437. En beklede hy dat Officie tot den jare 1470. als wanneer hy den 19. November desselven jaars overleden is.

Heer ANTHONIS *Bastard van Bourgon-dien*, Graaf van Roche in Ardenne, wert Houtvester ten tyde van Hertog Carel den 2. December 1470. hy verkreeg het selve ampt sijn leven lang gedurende, en in alle manieren als het den voorz Grave van Oostervant beseten en gebruykt hadde, en heeft sijn eedt gedaan den 16. January daar aanvolgende. Maar alsoo den voorz Heer Anthonis van Bourgonje den meesten tyd absent moeste sijn, ter sake van den gedurigen Oorlog,

en andere affaires, tot welke hy als een Heer van veel verstant sijnde, van sijn vader Hertog Philips gebruykt wierde, en dat hy mitsdien 't voorz ampt hadde doen waar nemen door Heer Philips van Wassenaar, soo sijn Maximiliaan en Maria Ertshertogen van Oostenrijk, als Graven van Hollandt gedwongen geworden, den voornoemden Staat in hunne handen te nemen, en den voorz Heer Antonis daar van te ontledigen, hem deswegen toevoegende een Lyfpensoen van 500. ponden s' jaars, sijn leven lang op 't Comptoir van Noordholland, en hebben alsoo raatsaam gevonden, den selven staat te vereenigen met het Stadhouderschap van Hollandt, en is dienvolgende daar in gekomen,

WOLFERT van BORSSELEN, Grave van Grandpré, Stadhouders van Holland, die dat voor sekere tyd in pagte genomen heeft, alles breder blykende by de Ordinantien, die de voorz Princen op 't Regiment en verbeternisse van de Houtvesterye mitsgaders op de instelling van een Lieutenant Houtvester gemaekt, en uytgegeven hebben, van date 20. September 1478. In desen is het Opperhoutvester-Ampt eerst verknoopt en vereenigt met het Stadhouderschap van Hollandt. En heeft den voorz Heer Wolfert daar inne gecontinueert tot den jare 1492. als wanneer hy de resterende ses jaren vande 20. heeft overgedaan en geresigneert aan

J A N eerste *Grave van Egmont*, Stadhouders van Holland; die in 't voorz Officie gestelt is voor de selve ses jaren, op gelijke pagt, ingaande den 15. Mey des voorz jaars, mits beswaarende 't selve Officie met 1000. ponden, dog alle jaars van dien kortende een seste deel, tegens expiratie van welke voorz ses jaren hy wederom continuatie verkregen heeft van nog andere ses jaren, mits beswaarende 't selve Ampt met 2000. Ponden, dog kortende telken jare een seste deel als voren, om gelijke pagt van 1000. ponden s' jaars, verschijnende Ligtmis als voren, welke jaren quamen te expireren anno 1504. Na dat nu Heer Cornelis Croesink, Ridder, anno 1478. den 27. September geordonneert en aangestelt was als Lieutenant Houtvester, en Castelein van den huysse van Teylingen, en 't selve Officie een tyd lang onder Heer Wolfert van der Veer en den voorz Graaf Ian bediend hadde, soo heeft hy anno 1500. geimpeetreert, dat hy het Casteleinschap van 't Slot van Teylingen mogt aanvaarden met de expiratie van de lopende pagt van den voornoemden Grave, en is dienvolgende op den 9. Augusti 1504. den voorz pagt geexpireerd sijnde, geconfirmieerd tot het voorz Casteleinschap en Lieutenant Houtvesterschap op een wedde van 300. ponden s' jaars mitsgaders den derden Penning vry van alle breuken met alle nutschappen en emolumenten van de voorgaande Houtvesters, uytgefondert de vier Keurbonnen van de Houtvesters, en dat de Gagen van de Meester Knapen betaalt souden werden uyt de Houtvesterye, met meer andere punten, en is in sodanigen staet overleden den 11. December 1520.

Graaf HENDRIK van NASSOU, Stadhouders van Hollandt by resignatie van Graaf Ian voorz wert Houtvester, volgens brieven van gif-

te

XIII. HOOFSTUK. O U D B A T A V I E N. 1515

te van datò den 11. February 1516.

IOHAN van WASSENAAR, Ridder, van 't Gulden Vlies, Raat en Camerlink van Keyser Carel, wert Houtvester volgens commissie van date den 31. December anno 1520. met alle prementien en prerogativen; en stierf den 4. December 1524. In desen is dit Ampt wederom afgesondert van 't Stadhouderschap van Hollant.

REYNOUT van BREDERODE, Heer van Vyanen, wert Houtvester volgens brieven van commissie van dato 10. January 1524. doende sijn eed den 21. Mey daar aanvolgende; en stierf den 25. September 1556.

LAMORAAL, *Grave van Egmont*, wort Houtvester in desselvs plaats by brieven van den 29. September 1556. dog in 't beginsel van den jare 1560. Houtvester van Vlaanderen geworden sijnde, heeft hy desen staat verlaten, en is alsdoen Houtvester geworden.

WILHELM Prince van Oragnie, die den 9. Augusty daar te voren tot Stadhouder gestelt was van Hollant, Zeelant, Vrielandt en Utrecht, heeft sijn eed gedaan den 19. Juny 1560. In desen is het Opperhoutvesterschap wederom verenigd aan 't Stadhouderschap.

MAXIMILIAAN Grave van Nassou, wert Houtvester, vermits het vertrek van Hooggemelde Prince uyt dese Landen, volgens Commissie van 23. December 1567. en bleef in 't selve Officie tot de revertentie van Hooggemelden Prince in Hollant, namentlijk anno 1572. die vervolgens den Staat van Stadhouder en Opperhoutvester bedient heeft tot den eynde sijns levens.

MAURITS Prince van Oragnie succedeert in de voorz. Functien den 1. November 1585. en stierf anno 1625. den 23. April.

FREDERIK HENDRIK Prince van Oragne, bedient de voorz. Charges van den jare 1625. af tot den jare 1647.

WILLEM de II. Prince van Oragne, succedeert in January 1648. en stierf den 6. November 1650.

WILLEM de III. Prince van Oragne, wert in alle voorgaande digniteyten herstelt in den jare 1672. na een tusschen tydt van 22. jaaren.

En dewyle den Opperhoutvester, als Stadhouder van Hollant, overmits menigvuldige occupatiën, die hem dagelyx voor quamen, soo in de politie als militie, daar door verhindert wierde den Staat van Houtvester sels na behooren te bedienen, soo hebben gelijk voren aangeroert is, Maximiliaan en Maria goetgevonden, beneffens en onder den Opperhoutvester te ordonneren een Lieutenant Houtvester, welkers Officie soude sijn in plaats van den Opperhoutvester alles de Wildernisse aangaande te bedienen en te bewaren, magt hebbende alle breuken en boeten, soo wel criminele als civile te beregten, calangieren, en exploiteren voor den Geregte ordinaris van de Houtvesterye, alles op de Wedden, Profijten en Emolumenten gewoonlijk daar toe behorende, daar beneffens tot onderhoudenisse van Knechten, Dienaars, Huysgesin, Paarden en Honden, een gedeelte in de boeten, breuken en exploiteren in de Houtvesterye jaarlijx vallende en verschy-

nende, mitfgaders op andere alfulke baten, nutschappen en profijten uyt de Houtvesterye, als hem by den Stadhouder, en Rade van Hollandt, en Luyden van de Rekeningt toegovonden sullen werden, na gelegenheid van den last, kost en arbeid, die den voornoemden Lieutenant Houtvester moet doer.

d'Eerste die dit Ampt heeft bekleet, is, gelijk hier voren aangeroert is, geweest,

CORNELIS CROESINK, Ridder, overleden den 11. December 1520. na den welken vervolgens het selve bedient is by.

WILLEM OEM van WYNGAARDEN, Ridder, en Balliu van den Hage; hy was Heer van Albrantswaart, en Ambagtsheer van Gryfoort, en beschreven onder de Edelen en Ridder-schappen van Hollant.

NICOLAAS vander DUYN, Adams sone (die Heer van Sprang was) hy stierf den eersten October 1562.

BALTHASAR van BREDERODE, Walravens sone, Heer van Bergen by Alkmaar, stierf sonder kinders anno 1576. out 60. jaaren.

ARENT van RYNESTEYN.

FRANCOIS van VIRY.

WILLEM van BLOIS, *geleit Treslong*, Carpars sone; was Heer van Gyllenoorde, Admiraal van Zeelant, ook onder de verbonden Edelen te Brussel, anno 1566. en stierf anno 1599.

JOHAN van DUVENVOORDE, Jacobs sone Heer van Warmont, Alkemade, Esselkerwoude; was mede Admiraal van Hollant, en anno 1572. in 't innemen van den Briel, wiert Lt. Houtvester anno 1594.

JAN van WASSENAAR, *Arents sone*, Heer van Duvenvoorde, Voorschoten, Sterrenburg; wiert Lt. Houtvester anno 1625. stierf anno 16...

N. POLYANDER van den KERKHOVE, Heer van Heenvliet, wert Lt. Houtvester anno 16... stierf anno 1660.

JACOB van WASSENAAR, Heer van Wassenaar, Opdam, Gouverneur der Stadt Heusden, Lieutenant Admiraal Generaal der Vereenigde Nederlanden, stierf den ... Juny 1665. in de Zee-batalje tegens de Engelsche, alwaar sijn schip in de lugt sprong.

AMELIS vanden BOUKHORST, Heer van Wimmenum, Balliu en Dijkgraaf van Rynlant, Curateur van de Academie tot Leyden, stierf den 27. September 1669.

ARENT van WASSENAAR, Heer van Duvenvoorde Hoogheemraat van Rynlant, stierf anno 168..

WILLEM BENTING, Heer van Rhoon, Drimmelen, Colonel van het Regiment Gardes te Paart van den Heer Prince van Oragne, Drossart den Stad en Baronye van Breda, Kamerheer van Hooggemelte sijn Hoogheit.

Behalven den Lieutenant-Houtvester, is het Collegie van Meester-Knapen, (t welk een van de ouwtste in Hollant is,) en sijn eygentlijk in 't stuck vande Houtvesterye, Rechters, dewelke op de klachte en aansprake vanden Lieutenant-Houtvester, of sijn Gemachtigde recht doen, en vonnis spreken. Tot desen Staat sijn van allen

Ffff fffff 2 ouden

ouden tijden, meest verheven geweest, (behalven dat men leeft van Baander-heeren en Ridders,) perſoonen van Adel, mitſgaders de gequalificeerde des Lants, en die de aantiennelijkſte Ampten in den Staat hebben bedient, ſoo als uyt meenigvuldige Acten, de Houtveſterye aangaende, gezien kan werden. Voor deſen plachten deſelve niet meer als drie in getale te welen, dog is derſelver getal ſedert van tijd tot tijd aangewaxen, en beſtaan jegenwoordigh uyt acht Heeren, welke ſijn de navolgende.

JSAAK PAAUW, Ridder, Heere van Achtienhoven, Gecommitteerde ter Vergadering van haer Mog. Mog. Hoog-Heemraet van Delflant.

ADAM vander **DUYN**, Heere van 's Gravenmoer, Collonel en Commandeur der Stad Geertruydenbergh, Opper Jagermeester van ſijn Hoogheyt den Heere Prince van Oran-gie.

PHILIPS de **SOETE** de **LAACKE** van **VILLERS**, Heere van Zeventer, wegens de Heeren Edelen ende Ridderſchappe van Hollant Gecommitteert in den Raat van Staten.

JOHAN van **WASSENAAR**, Heer van Warmont, Haferſwoude, Druynen; Hoogh Heemraat van Rhijlant.

JACOB van **WASSENAER**, Baanderheer van Waſſenaer, Heer van Opdam, &c. Collonel en Gouverneur der Stede Willemſtad, mitſgaders Hoogh Heemraat van Rynlant.

CAREL van den **BOETSJELAER**, Raat en Meester vande Reeckeningen der Domeynen van de Staten van Hollant en Westvriſlant, Hoog Heemraat van Schielant.

JOHAN PAAUW, Heere van Rynenburg, Ritmeester leydende de Compagnie Gardes te paart van ſijn Hoogheyt den Heere Prince van Orange.

GERARD BIKKER van **SWIETEN**, Heer van Swieten, eerste Preſideerende Raat en Meester vande Reeckeningen der Domeynen van de Staten van Hollandt ende Westvriſlant, Hoog Heemraat van Rynlant.

114 " *Gelderlant*] Gelderlant heeft van ouds geſtaan onder hare Koningen en Vorſten, onder ſekere bepaalde Wetten. Ten tyde van de Franken, en voort na de doot van Carel de Grote had het volk hare Opperhoofden, die den naam van Landvoogden voerden; daar na ſtont het onder ſijne Graven, die metter tyd in Hertogen en Vorſten verandert ſijn, van de welke Carel van Egmont uyt het regte bloedt de laaſte was, alhoewel Willem van Cleve, Keyſer Carl, en ſijn ſoon Philips de eerste by toetſtemminge, en andere tweedoor dwang den Vorſtelijken ſtoel beſeten hebben; Den ſtaat beſtaat in de Ridderſchap en Vier leden des Ryks, als de Ridderſchap, het Nimweegſe, Zutpherſe, Arnhemſe en Ruermondſe deel, dog het laaſte is met den Oorlog onder het Spaanſe gebiet geraakt. Sy hebben geen ſteds duyrende Vergadering, maar werden by den Stathouder en Raden van het Hof beſchre-

ven, als het haer goet dunkt, in welke Vergadering, die ſy den Lant dag noemen, verhandelt wert van s'Lants welvaren, van 't beleit van Vrede en Oorlog, van nieuwe ſchattingen en laſten in te voeren, tot bewaringe ſoo van de algemene vryheit met de Verenigde Lantſchappen, als van haar eygen vryheit, van Bontgenoten en Verbonden, van muntſlag, en op en aſſetten van gelt, van vervremding of beſwaring van Heerlijkheden, Steden, Schantſen, en gemeene inkomsten, van wetten te maken, en ſoo het noot doet de Keure en Verkieſinge te doen van een Stadhouder, Cancelar en Raden; ſoo ook alle jaar vernieuwing moeten verſouken die gene, welke uyt yder vierendeel na de ſtaats Vergadering in den Hage werden geſonden. Elke Stadt brengt hier wel veel monden ter Vergadering, maar maken met hun allen maar eene ſtem, ſoo doen ook het Ridderſchap en Edelen, welkers getal eertyds oneindig plag te ſijn, en na des tyds gelegenheit en der Vorſten goetdunken verandert, vergroot, ofte vermindert is, dog naderhant aan ſekere geſlagten en beſit van erſgoeden gebonden is. De Stede-geſanten en mogen niet gaan buyten haren laſt, nog in ſware ſaken voortvaren, ſonder rugſpraak te houden met hunne Keurnoten. Tot welken eynde ſy byſondere Vergaderingen in elk vierdeel houden, diemen quartierdagen noemt, alwaar niet de Hooft-ſtad van het ſelve vierdeel voor aan ſitten, maar de eerste onder de Amptluyden, te weten in 't gebied van Nimmegen, den Burggraaf, en in het gebied van Zutveen en Aarnhem de Landdroſten, dat nu meest Jonkers ſijn, daar na volgen de Gemagtigde uyt elke Stad. Deſe algemene Vergader-plaats der Landdagen werd jaarlijks verwiffelt, en gaat by beurten om in de drie vierdeelen van de eene Hooft-ſtad tot de ander.

Van ouds plagten de Vorſten ſoo nauw niet aan de Lant-wetten en de Keure der onderſaten verbonden te ſijn, en in ſaken van gevolg beriepen ſy ſoodanige Riddermatige, en Stede-geſanten als het hen goet dagt. Dog ſedert de tyd van Arnold van Egmont omtrent het jaar 1441. hebben de Banreheeren, Ridderen en Steden de vorige magt en geſag van den Vorſt in veele deelen bepaalt, en beſnoeyt. Gelderlant heeft ſijn afgeſonderde Lantwetten, van de Roomſe en der nagebuyren vry verſchillende. Als dat een dootwaardig miſdader, niet meer als ſijn lyf, en niet ſijn goet verbeurd, en die 't met ſijn goederen boeten kan, aan het leven geen laſt en lyd. Het Huwelijk mondigt voor den tyd, de mondige en meerderjarige kinderen mogen buyten laſt van hun Ouders hun goet weg ſchenken, of verkopen; van de Bouweren en Huyſluyden werden enige Hofhorige, andere eygenhorige, en andere volſchuldige vrye luyden genoemt. Haar ſtaat vry haar Bouwhoven te verbeteren, mits dat den Heer na hun doot het beſte pant uyt den huys mag weghalen, ten ſy deſelve dienſtbaarheden by tyds werden afgekofft. Daar van in Hollandt mede eenige tekenen van Hofregten, en beſte, ofte doode panden geſpeurt werden. Buyten Huwelijk en werden gene kinderen gewettigt dan by gunſt van

van de Landoverheid. De Roomse aannemingen en hantligtinge der kinderen sijn by haar onbekent, gelijk ook het regt van naasting, in Hollant en elders bekend. De Uysterse willen sijn aldaar seer nauw bepaalt en ingebonden, en gaan alleen over roerende goederen, en Leengoederen met bewilliging van den Leenheer. En mogen Man en Vrouw buyten dien malkanderen niet anders als lyftugten. Den Man en mag sonder bewilliging vande vrouw geen onroerende gemene goederen vervremden. Dog die van Nimmegen, Tiel, en Bommel hebben in dit stuk wat meer vryheid. Tussen Man en Vrouw is buyten besondere uytfluytinge by voorwaarden, volkome gemeenschap van alle goed, en last des boedels, niet uytbesondert, en sonder eenige tegenweer ofte verzet; broeders en susters kinderen mogen aan malkanderen niet trouwen, en die buyten Ouders raat Huwelijk aangaat, verliest het regt van ervenis en making.

Het regt van aanwas strekt sig soo wyt, als men met een bevrachte wagen kan beryden, of een man met sijn swaart mag bereyken, en soo voort.

Na de verscheidenheid der saken soo geestelijk als wereltlijk, plagten in Gelderland ook verscheyde Viercharen en banken te sijn. Als Geestelijke, Landvorstelijke, Leenregten, Dykregten, Waterregten, Thins, en Latenregten, behalven Stad en Landgerigten.

Den Bisschop van Ceulen had eertyds het gesag in Kerkelijke saken over de Stad en het Rijk van Nimwegen. Den Bisschop van Utrecht over de Overige deelen van 't Nimweegse vierdeel, als mede over dat van Aarnhem. Den Bisschop van Munster over dat van Zutveen, en die van Luyk over de Stad en Landen van Ruermont, en stonden tot haarluyder kennis alle saken, Armen Godshuysen en Kerken aangaende, over Huwelijcke saken, Geestelijke gunsten en Priesterschappen, dog sedert het afschaffen vande Roomse magt, sijn de sodanige benevens andere saken het algemene Hof van Aarnhem onderwurpen geworden. In welk Hof den Stadhouder, en by dessels afwesen, den Cancelaer het voorsitten heeft, benevens twaalf andere Raden, een deels ingeboorne Edeluyden, anderdeels Regtsgeleerden, die hun de wetten, gewoonten en Landregten verstaan, by aflyvigheid vandewelke een driedubbel getal uyt elk vierdeel aan den Stadhouder ter verkiefsinge wert over gebracht. Dese Heeren houden haar omtrent de algemene Vergaring en Landdag, die gemeenlijk maar eens des jaars werd gehouden, by na gelijk de Gecommitteerde Raden van de Staten van Hollant. Nemen de Landsaken en der Staten Ampt waar, en beroupen de Staten ter Landdag; hebben het Regt van binnen de Stadt van Tiel en Grol die van de wet alle jaren te maken en verzetten. Mogen self of door eenige Gemagtigde kennis nemen over beroepen en weder sprooken wysdommen in het Graaffschap Zutveen, Mafewaal, en den Overberuwe, binnen Tiel en in Veluwen en Veluwen-foom gevallen; in't verder alsoo veele Steden, Heerlijkheden en Landgeregten in Gelderland by arrest en volslag plagten te wysen, sonder verder beroup daar van te mogen doen; en die van Veluwe en Veluwen-foom

eens om de twee jaren, of eerder't haren bysonderen kosten alleen hunne klaring aen Englander holt, of ter naaster ofte bequaamste plaats voor den Stadhouder, en die Ridderfchap tot agtien in 't getal daar toegenomt, benevens die van den Raden mogten inbrengen; alleen die van Thiel mogten hunne klaring aan het Hof verfoeken; die van Nimwegen moften in sekere gevallen aan 't geregt van Aken gaan; en die van Zutveen en Ruermonde mogten van haar Landgeregten, aan hun Hoofstad beroupen, het welk by vernieuwing van den Stadhouder sedert den Franfen Oorlog, by sijn Hoogheid den Prince van Oranjen, aan het selve Hof by Ordonnantie van den 9. February 1675. is vergunt en overgegeven, dat het regt van Appel en beroup jegens alle Vonnissen soo wel by de Landgeregten als by de steden in gemene saken, boven sekere somme gewesen aan het Hof soude blyven; Het gemelte Hof doet ook regt over allerhande saken, dewelke by bewilliging en overgift ten wedersyden aldaar overgegeven en bankvast gemaakt werden. Geven ook brieven van herstellinge jegens bedrog, ofte versuym, en vergiffenis van begane misdaden. Aldaar staan self mede te regt den Stadhouder, Cancelier, en Raden, de drie luyden van de Rekening, en verders alle Hofgesin, en onderhorige van dien.

Alle besluyten en handelingen van de Rekenmeesters sijn ook de hersiening van 't Hof onderworpen. Indien in de bedieningen van des gemeenlands middelen, of in het opnemen van der Schouten, Ontfangers, ofte Pagters Rekeningen enige mislagen waren begaan, of ymant in 't bysonder benadeelt, staat alles 't harer kennis; nemen ook kennis over heerlijke en hofhorige goederen binnen de Arnhemse en Zutveense vierdeels gelegen, en sodanige dewelke van wegen den Vorst of Lantschap werden beseten. Over hoon en laster ymant mondeling, ofte schriftelijk aangedaan, over Kerkelijke Preuven en giften, over het besit van alle Leenen, over het Salaris en verdienste van voorspraaken en taalmans in saaken voor hun Hof gevallen. Aan haar staat den uytleg van alle Vorstelijke verbonden ofte Vrydommen, daar in enige duysterheid mogt schynen, te vonnissen over alle geschillen tussen Steden en gemeenten, hooge ofte lage erfgerigten, over klagen van Regts weigering, en versuym by stilstant der Regts-banken, en wanneer ymand by Lant, Stad, Dykleen, Thyns, ofte watergeregt vermeent te hoog geschat ofte boven sijn Nabuyren beswaart te sijn. Over de klagen van Drossarden, Schouten en Amptluyden in 't stuk van hunne bedieningen. Over alle pynlijke Halfsaken, dewelke tot geen ander geregt in't bysonder behooren, dewelke mede uyt hunne naam regt doen.

Dit Vorstelijke Hof heeft een Momber, wiens Ampt is het regt van den Heer te bewaren, opsigte hebben op de Heerlijkheden, Hoogheid, Inkomsten, en Paalsteden des Vorstendoms, den Schouten, Rentmeesters, Pagters ende andere beampten des Lands tot een voorspraak te sijn; en sijn mond te leenen, en aan het Hof te beklagen, dewelke van eenige ondadn verdagt,

ofte overtuygt zijn, ende is aldaar soo veel als den Fiscaal ende Procureur Generael aen het Hof van Holland.

De Dyk-regten, dewelke aldaar seer straf en ongenadigh sijn, werden gelijk als in Holland by Dijckgraven ende Heemraden gehandhaaft, welkers Ampt is sorg te dragen in den Over-ende Neder-Betuwe, tusschen Maas en Waal, in de Tielse ende Bommelerwaarden, aan den Veluwen Zoom ende elders, daar 't behouft, de dijken soo tegen 't geweld van de Zee als het overstolpen ende doorbreken der stromen behoorlijk te doen voorsien.

Daar sijn mede Gerigten over allerley Leenfaken, daar van 't gebod, verbod en mannisse van 't Vonnis, staan aan den Leen-heer ende Leenmannen.

De besitters van Tynf-goederen werden op het vermaan van den Tynf-heer ter kennis van Tynf-mannen, op een gesetten dagh ende uyr, tot het overbrengen van den verlopen Tynf-pening gedwongen, op straffe van tweevoudig regt te betalen, of ook wel swaarder.

In alle Stad-en Land-gerigten sijn Drostten, Rigters, ofte Schouten, dewelke gebod, verbod, ende vordering van boeten doen, sonder verder kennis van faken te nemen, het welk staat aen de Geregtsfluyden, die Vonnis sprecken tusschen tweer Mannen taal.

De Geregten in de Steden, insgelijks van de vyf Hooft-banken van den Thiel en Bom-melerwaarden, tot Beest en Renoy, in 't Ruermondse Vierdel, tot Oldebrouk en Nieubrouk, en in de verder Heerlijkheden werden bekleed, met een seker getal van Schepenen, die alle jaar hunnen Eed vernieuwen, hier altoos verblyven, ende aldaar veranderen.

De twee Geregts-banken in het Rijk van Nimmegen tot Wich en Boeningen, de Banken tot Herwen, Aart, Reessen en Indoornik werden bekleed met de Ridderfchappen en geërften, die van Elst en Bommel in Overbetuw, van Kesteren en Zoelen in de Neder-betuwe, ende de twee Bancken tusschen Maas ende Waal, tot Borchaeren ende Wamel, met enkelijcke Ridderfchappen.

Tot de Tienbanken in de Veluwe werden by den Land-drost beroupen de Ampts-jonckers, met twee uyt de Hoofstad, ende vier uyt de minder Steden.

In Veluwen Zoom werd de Justitie op gelijke wyse gepleegt, behalven dat daar toe de voornaamste geërften mede werden geropen.

In 't Graaffschap Zutveen bekleeden de Ampt-luyden de Banken met twee Keur-noten, die geen kennis nemen van het regt of onregt van faken, maar alleen enkele getuygen sijn, van 't geen by den Amptman ende Dingsfluyden wert verhandelt, ende het dingtaal voleijnd sijnde, werd by den Amptman verzegelt, ende aan een van de Omstanders overgegeven, om het selve aan een ofte meer Regts-geleerden over te brengen, welke het vonnis scheppen op den naam van den Oordeel-drager, die dan de stucken met het oordeel dat hem onbekent is, besloten wederom in 't Gerigt brengt, daar het in bywesen van bey-

de Tegen-dingers werdt ontslooten en geuyt; welke maniere van besendinge en klaringe aan Regts-geleerden veel in andere Banken gevolgt werd, in faken die de Regters niet wys of niet eens sijn.

[*Zeelant*,] In welke Provincie den Adel door de Spaanse Oorlogen gelijk als uytgeborft sijnde, den Prince van Oranje het Marquisaat van Vliissingen en ter Veere bekleet, waar in de Ridderfchap aldaar bestaat, en daar uyt hy nog jegenwoordig dat deel der Staten vervult met den naam van Premier Noble van Zeelant, en door sijn Afgesanten de eerste stem, ende plaats in de Vergaderingen van de Staten van die Provincie, in den Raadt van Staten, ende Rekenkamer bekleedt; hy stelt ook als Souverain en Opperheer van Vliissingen, en ter Veer, alle Magistraats Personen, ende beleid de stemmen niet alleen der Edelen, maar ook van die twee Steden in de Vergadering der Staten, daer de Steden tot ses in getale de hare affenden, als Middelburg, Zirzee; ter Goes, Tholen, Vliissingen, en ter Veer; dese vergaderen soo dikmaal als het van noden is, en doot de voornoemde seven Leden, als een uyt den name van den Prince van Oranje, als Premier Noble, ende verbeeldende het Marquisaatfchap van ter Veer, ende Vliissingen, ende voort uyt elke Stad een. Buuten het welke het Eyland van Walcheren nog een by sondere Vergadering maakt, bestaende in ses Leden, als een wegens den Prince van Oranje, als het Hooft ende uyt de andre drie Steden Middelburg, Vliissingen en ter Veer, elk een, benevens nog twee Hooft Ingelanden, en Geerfden, in saecken het selve Eylant bysonder aangaende. En aangaende de Regtsvordering heeft elke Plaats daarook sijn bysondere Regtbank, dewelke by hoger beroup onder het Hof ende Hogen Raad van Holland behoren.

De Wetten ende Regten sijn in Hollandt ende Zeelandt al veel gemeen, uytbeyondert alleen eenige bysondere Land-wetten.

[*Utrecht*,] In 't Stigt van Utrecht bestaat den Staat in drierhande Ordre, als eerst in de agt Keurlingen uyt de vyf Geestelijke Hooftstenden van den Staat, die van ouds uyt Geestelijke ende Kerkelijke bestond, dog nu meest by wettelijke Koop van de giften en innekomen daar toe behorende, onder den naam van Cannoniken, als van ouds, sonder enig Kerk gebied, by wereldlijke Persoonen werden beseten. Van dewelke niet alle, maar de sommige in dat Cappittel en Hooftstend, daar toe hare gifte ende besit behoort, hare stem hadden; uyt dese vyf Cappittelen, ofte Hooftstenden, werden agt Keurlingen verkooren, daar onder vier van Adel moeten sijn, dewelke het eerste Lid van den Staat bekleeden: Dog sijn daar na ende tot nog toe by de Magistraat van Utrecht, in een dubbel getal voorgestelt, daar uyt de Ridderfchap ende Edelen, benevens de vier kleyne Steden, als Amerfoort, Wyck te Duurstad, Rheden, ende Montfoort, een enkel getal kiezen. Dese werden Keurlingen ende Geeligerdens genoemt. Het tweede Lid van den Staat, werd by de Ridderfchap ende Edele bekleed, tot welken staat niemant werd toegelaten, of hy moet van aansienlijke Adelijke afkomst sijn

sijn, ende by het besit van Ridderlijke, ende Heerlijke Goederen, uyt erffenis van swaart ofte spiltfede verkregen, een lid ende voorstander van den gesuyverden Gods-dienst zijn. Ende het derde lid bystaat uyt de Stad Utrecht, ende vier andere genoemde kleine Steden. Dese vergaderen op voorgaande beschryvinge van den Raadt van Staten, anders ordinaris Gedputeerde, bestaande uyt vier van de Geëligeerde, vier Edelen, twee Burgermeesteren van de Stad van Utrecht, een Gemagtigde van de Stad Amerfoort, ende een uyt de drie andere kleine Steden, by beurten.

117 ^{uu} *Vrieslant*] Het Landbestier van de Provincie van Vrieslandt, is gants verscheyden van de vier andere genoemde Provincien. Sy hebben haren eygen Stadhouder op hun selven. Haar Regeringe bestaat uyt vier leden, uyt de Steden, en uyt de Grietenyen ofte Lantschappen, Oostergo, Westergo, en Sevenwolden. Daar van Oostergo bestaat uyt elf, Westergo uyt negen, en Sevenwolden uyt tien Grietenyen, en yder Grietenye vervat een seker getal van Dorpen, tot tien, twaalf en twintig in getal, na dat het selve sig wyd komt uyt te strekken. En de Steden zijn elf in getal. Dese vier leden senden hun Gedputeerden en gemagtigden ter Vergadering van de Staten, tot twee uyt yder Grietenie, daar onder merendeels den Grietman self, en twee uyt yder Stad, een uyt den Raad, en een uyt de gemeente, dese hebben een volle en onbepaalde magt, en behouven geen agterraad ofte rugpraak te houden, nogte enige kennisse ofte verantwoordinge van haar doen, te geven; Als dese Grietmannen ter stemmen gaan, en de Staten t'samen geroupen werden, doet yder Grietman als het Opperhooft alle Personen van wat staat en gelegentheid die zijn, dewelke tot seker getal van Landeryen begoet zijn, by een roepen, dewelke dan dese twee gemagtigde by meerderhey van stemmen ter Vergadering beroepen; dese vier leden als verbeeldende den Staat van 't Land, vergeven mede alle openvallende Ampten en bedieningen, en verkiesen alle jaars 9. Mannen tot een Raad van Staten, die gedurig blyven, en de andere doen beschryven. Van gelijken ook twaalf Raadsheeren drie uyt elk vierde, die het Hof van Justitie uytmaken, dewelke van alle Burgerfaken het laatste vonnis sryken. De Steden werden in 't bysonder by Burgemeesteren en Schepenen bestiert en beregt, onder hoger beroupe van het Hof; het welk, gelijk ook de andere Staatse Vergaderingen, tot Lewaarden werd gehouden. De Dorpen werden elk in den sijnen van een Grietman geregeert, met byvduginge van een seker getal Adfessores en Bygevougde, dewelke gesamentlijk van alle Burgerlijke faken, ter eerster aanleg oordelen en regt spreken onder hoger beroupe van het Hof; alle criminele en lyfstrafelijke faken werden ter eerster aan leg by het Hof beregt, daar toe de Grietmans verpligt zijn alle misdadige den Land-Drost aan te brengen.

118 ^{uu} *Overyssel*] In Overyssel maken alle Edelen uyt Salland, Twent, en Vollenhoven dewelke van hun selven aldaar enige Ridderlijke of Heerlijke goeden besitten, diemen Heerlijkheden, ofte Avenfaten noemt, een lid van den Staat, benevens de gemagtigde van de drie grote Steden, Deven-

ter, Kampen en Swol, dewelke gesamentlijken den Staat van het Land verbeelden, en het gebied hebben over de minder Steden, en 't gantsche Landschap. Dese komen gemeenlijk eens des jaars, ten waar den noot anders vereyfte, in een van de drie grote Steden om beurten by den ander, op het aanbod van den Drossard ofte Landvoogd van het Sallands gedeelte die dat regt heeft, en in alle Vergaderingen het voorzitten en voorstem toekomt. By de dese werden de Ordinaire Gedputeerden en Volmagtigde gekoren, tot drie uyt de Edelen en uyt elk van de grote Steden een, dewelke haar Vergadering houden in een van de grote Steden die sijnbeurt is, blyvende de Cancelrye en Rekenkamer altoos tot Swol.

^{xx} *Staden Lande*] In Groningen en Omme-119 landen tusschen de Eems en Lauwer gelegen, geschiet de verkiesinge tot het bestier van Landstants faken gelijk als in Vriesland door Personen, die seker geset besit van Landeryen hebben. En werd den staat van die Provincie aldaar tweledig bekleed, daar van het eerste lid uyt Burgemeesteren en Raden van de stad bestaat, en het tweede lid uyt de Geerfden, sonder eenig onderscheid van Personen, welke begoedheyd gemeenlijk genomen werd op 30. mergen Schatbaarland. Die geen Omlander van geboorten is, moet ten minsten voor sekeren tyd van jaren, daar gewoon en sijn vaste huyshoudinge gehad hebben. Uyt sodanige Karspelen, daar niemand soo hoog ge goed en werd bevonden, die daar sijn vaste woonplaats heeft, werd een van de voornaamste by meerderheid van stemmen uyt haren naam ter Vergadering geschickt, dewelke aldaar benevens de andere plaats mag hebben, soo dat derselver Vergadering bestaat uyt Jonkeren, Hovelingen, eygenerfden, en volmagtigden.

Onder deselve werd sonderling drierhande regt onderhouden. I. de Stads regten. II. het Lantregt III. en het regt der Oldamten, daar de Stad het hoogste gebied over heeft. Volgens de Stads Regten sijn de kinderen aldaar sonder onderscheid erfgenamen van haar ouders, dog geniet een soone een dubbel aandeel, en een dogter enkel, ten sy anders by aangaan van 't Huwelijk was bevoorwaart. Broeders en Susters gaan voor de Ouders in de ervenis van een gestorven broeder ofte suster. Plaats vullinge en by staken te erven heeft aldaar mede plaats in kinderen en kintskinderen. Indien ymand quam na te laten, Grootvader of Grootmoeder, benevens broeders en susters van halven bedde, en broeders kinderen van heelen bedde, mitsgaders Oomen en Moeyen van Vaders of van Moeders syde, komen deselve alle Hooft voor Hooft tot des overledens erffenis. Een Man en mag sijn Vrouwen onroerende goederen sonder haar toelatinge en overgifte niet vervremden, of belasten, soo ook niet een Vrouw het goed van haar Man. Die in de algemeene Kerke niet gedoopt en is, mag al daar gene ervenis beuren. Van de erffenisfen aan buyten luyden, dewelke niet binnen de Eems ofte Lauwer geboren sijn, moet een vierde aan de Stad blyven.

In het Landregt is dit het voornaamste, dat de Huwelijx Voorwaarden tusschen Man en Vrouw onverbrekkelijk werden onderhouden. En dat geen

geen Uytterste willen als van aangewonnen mogen gelden. Dat de onroerende Erfgoeden en Huysen en Landen van des overledens syde gekomen, aan deselve moeten blyven, ten sy anders was bevoorwaart. Dat alle roerende goederen, en wat door vlyt der egt genoten is aangewonnen, en alle het gene staande Huwelyk werd aangeerft, tusschen deselve gemeenis, ten waar anders bevoorwaart sy.

Het Regt der Oldampten aangaande, dewyl die van de Stad van ouds bevougt sijn geweest over deselve Wetten ende Keuren te maken, na haar welgevallen, en sijn soo algemeen niet, dat daar van bysondere beschryvinge kan werden gedaan; Buyten desen, daar van geen costuymen, gewoonten, ofte bysondere keuren en sijn, soude men mede het Roomse Regt moeten volgen.

Gelyk als het Regt, alsoo sijn ook de Regtbanken drierhande, te weten des Stads Vierschaar, de Regtbanken ten planten Lande, ende het hooge Geregt van de Provincie.

In de Stads Vierschaar werd mede by arrest, ende sonder hoger beroup gewesen, soo wel in lyfstraffelijke als burgerlijke ende gemeene saken, als alleen dat men herfinninge aan den selven Raad mag versouken.

De Burgermeesteren en Raden van de Stadt hebben volslagen magt, niet alleen in Stads saken, maar ook in Regts saken wetten te maken, ende veranderen, sonder yemand daar van enige kennisse te doen.

De Regtbanken ten platten Lande sijn verscheiden. Andere dewelke onder de Oldamp ten behoren, andere dewelke onder des Stads gebied behoren, ende andere die in de gemene Omlanden bestaan.

De Oldampten werden verdeelt in vyf bysondere Regtbanken. Muntense, Midwolse, Finferwolse, Broukse, ende Winschotese; over dese werden by de Stad twee Opper-regters gestelt, dewelke te regt sittende enige van de voornaamste tot mede Regters, benevens eenen Wedman, dewelke de Vierschaar spant, werden bygevougt; den Oppersten van desen werd ook een Landtschryver bygevougt, die men noemt den Landtschryver van de Oldampten; dese wysen soo wel in lyfstraffelijke, ende criminele, als gemene burgerlijke saken. Ende werd van der selver gewyds aen den Raad van de Stad beroepen, dewel-

ke daar op alvorens te oordelen, den Righter hoort, die het vonnis heeft doen wysen.

Over het Geregt der Dorpen onder de Stadt behorende, werd een Amptman gestelt, benevens agt Mannen uyt de voornaamste Ingesetenen daar toe verkoren. Van dewelke vier alle jaar afgaan ende veranderen, uyt welke agt Mannen, twee by beurten t'elkens van drie maanden benevens den Amptman alle Vrydag ende Saturdagh in de Stad te Regt sitten, ende het gantsche Geregt tweemaal des jaars, of soo dikmaal als de nood vereyft, ofte aan haar van de Vonnissen van den Amptman, ende sijne twee bygevougdten sal werden beropen. Van welkers eind-oordeel dan voort aan den Raad van de Stadt mag werden beroepen.

De gemene Vierschaar der Omlandse Dorpen werd beregt door de vrye Landis gersden, daar toe elk in den sijnen naar hun aantal daer toe bevougd, beroepen; van dese werd in burgerlijke endegemeene saken tot de Vergadering ende Kamer-gerigt der Hovetmans, dewelke tot dien eynde in de Stad gehouden werd, beroepen.

Ende in lyfstraffelijke saken, werd een bysondere Regtbank gehouden, uyt de andere Regtbanken van verscheide onderhorige by eengeroepen, het welk men noemt het Over-gerigt.

Dese Hovetmans werden tot vier in getal by de Stad gestelt, dewelke gemeenlijk uyt de Burgermeesteren ofte Raden werden verkoren van twee jaar tot twee jaar, daar by sedert eenigen tijd drie uyt de Omlanden uyt elk gedeelten een sijn bygevougd. Tot welke Vergadering nog een tot een Opper-hoofd by de Stad werd by gevougt, die sy Luytenant noemen, behalven nog eenen van Stads wegen, dewelke aldaar sijn geduyrige sit-plaats heeft. Soo dat dit Kamer-geregt bestaat uyt den Luytenant ende agt Hovetmans. Van dit Kamer-geregt en valt geen hoger beroup, als allcen dat in eenige bysondere saken een nader klaringe van de Leden der Provincie om redenen is toegelaten geweest. Dese Kamer heeft onder andere dat regt, dat of wel naar regten den aanlegger den verweerder voor sijn dagelijken Regter moet roepen, ende volgen, nogtans die van de Stadt eenen Omlander ter eester aanlegh voor dat Kamer-gerigt mag beroupen, daar uyt tot verscheide tijden veel moeylijkheyt ontstaan is.

F I N I S.

